A DICTIONARY

ENGLISH,

PERSIAN AND ARABIC.

By JOHN RICHARDSON, Esq; M. A. F. S. A.

OF THE MIDDLE TEMPLE,

AND OF WADHAM COLLEGE, OXFORD.

VOL. II.

OXFORD:

PRINTED AT THE CLARENDON PRESS.

SOLD BY J. MURRAY, N°. 32, FLEETSTREET, LONDON;

AND BY D. PRINCE, OXFORD.

M DCC LXXX.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

TO THE RIGHT HONOURABLE

FREDERICK LORD NORTH, K.G.

CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY OF OXFORD,

FIRST LORD OF THE TREASURY,

CHANCELLOR OF THE EXCHEQUER,

LORD WARDEN OF THE CINQUE PORTS,

LORD LIEUTENANT OF THE COUNTY OF SOMERSET, &c.

AS A TESTIMONY OF RESPECT

FOR THE VIRTUES OF THE MAN

AND THE ABILITIES OF THE MINISTER,

THIS VOLUME IS INSCRIBED

BY HIS LORDSHIP'S

FAITHFUL HUMBLE SERVANT,

JOHN RICHARDSON.

TO THE RIGHT HONOURABLE

FREDERICK LORD NORTH, K.G.

CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY OF OXFORD,

FIRST LORD OF THE TREASURY,

CHANCELLOR OF THE EXCHEQUER,

LORD WARDEN OF THE CINQUE PORTS,

LORD LIEUTENANT OF THE COUNTY OF SOMERSET, &c.

AS A TESTIMONY OF RESPECT

FOR THE VIRTUES OF THE MAN

AND THE ABILITIES OF THE MINISTER,

THIS VOLUME IS INSCRIBED

BY HIS LORDSHIP'S

FAITHFUL HUMBLE SERVANT,

JOHN RICHARDSON.

A

DICTIONARY,

ENGLISH, PERSIAN, AND ARABICK.

A, THE firſt letter of the Engliſh alphabet, has three ſounds; as in *wall, father, place.* The broad ſound, in *wall* or *author*, is expreſſed, in Perſian and Arabick, by ا *alif* or ء *hamza*; as in اب aub, ماء maa *water:* and alſo by ع ـعـ عـ *a-én*; as عين a-én *a fountain*, بعد baad *after*, تبع tubaa *a follower.*—The ſhorter ſounds, in books where vowel points are uſed, are marked by the character called *phat'ha* or *zubur* (َ); as اتش autaſh, وَقَد wakad *fire:* but, where the points are omitted, which is generally the caſe, practice alone can teach the juſt pronunciation.—*A* (or *an* before a word beginning with a vowel) is an article of unity, equivalent to *one*; and is placed before nouns in the ſingular number. In Perſian it is expreſſed by the final ي, or by ء after ه; as زن *woman*, زنی zunné *a* or *one woman*, فرشته feriſhteh *angel*, فرشتهء feriſhteha *an* or *one angel.* v. *Perſian Gram.* p. 21. In *Arabick* this article is ſometimes denoted by annexing ة or ت to ſuch nouns as do not terminate with that letter; as وقعة wakaat *a* or *one ſtone*, from وقع waka *ſtone.* When the primitive word however ends in ة or ت the numeral adjective is in general added to expreſs it; as وقت وحدة wakta wahidut, *an* or *one hour.* v. *Arab. Gramm.* p. 41.—*A* has alſo a ſignification implying *proportion*; as, *at how much a yard?* فی گز کیمت چند است fi guz keemut chund aſt?—It is likewiſe placed redundantly before participles; as, *they went a-hunting* P براى شكار رفتند bera-é ſhukkar ruftund, A ساروا صيدا ſaroo ſeidan.

To ABANDON ترك نمودن turuk numoodun, هجر كردن hujir kirdun, دست بردار شدن doſt burdaur ſhoodun, گذاشتن guzauſhtun. v. *to forſake.*

Abandoned (forſaken, relinquiſhed) ترك كرده شده turuk kirdeh ſhoodeh, گذاشته guzauſhteh, متروك mutrook, مخذول mukhzool, مفروغ عنه mufrooghun anhu, نفی nufé.—*(ſhameleſs)* بی ابروي bé aubrooï, بي حرمت bé hurmut, بي شرم bé ſhurrum.—*To be abandoned (relinquiſhed, forſaken)* متروك شدن mutrook ſhoodun, هجر شدن hujir ſhoodun. *(to be ſhameleſs)* بی ابروي شدن bé aubrooï ſhoodun.—*Abandoning* or *abandonment* ترك turuk, هجر hujir, هجران hujiraun.

To ABASE بخاك برابر ساختن bekhauk buraubur ſaukhtun, زليل كردن zulleel kirdun, خوار ساختن khawr ſaukhtun, سر فرو اوردن ſur furoo awurdun, حقير كردن hukeer kirdun, خراب ساختن khuraub ſaukhtun, فضيحت نمودن fuzeehut numoodun. *(to treat with diſreſpect)* حقارت كردن hukaurut kirdun. v. *to humble, oppreſs.*

Abaſed حقير كرده شده hukeer kirdeh ſhoodeh, زليل zulleel, محقر muhukkur, خراب khuraub.—*To be abaſed* زليل شدن zulleel ſhoodun.

Abaſement حقارت hukaurut, تذليل tuzleel, وضع waza, سفل ſufl, تحقير tuhkeer, فضيحت fuzeehut, تخريب tukhreeb, پستي puſté.

To ABASH خجل ساختن khujil ſaukhtun, شرمسار كردن ſhurrumſar kirdun, تشوير دادن tuſhweer dadun.—*Abaſhed* شرمسار ſhurumſar, شرمنده ſhurumindeh, شرمناك ſhurumnauk, خجل khujil.—*To be abaſhed* شرمنده شدن ſhurumindeh ſhoodun, شرم خوردن ſhurum khoredun, خجل شدن khujil ſhoodun. v. *to bluſh, to be aſhamed.*

To ABATE (*make leſs*) تخفيف ساختن tukhfeef ſaukhtun, كاستن kauſtun, كم كردن kum kirdun, گراييدن giraï-édun, ناقص نمودن naukis numoodun. (*to become leſs*) كاهسته گشتن kauhiſteh guſhtun, كميدن kumédun, كم شدن kum ſhoodun.—*Abatement* كاست kauſt, كاهش kauhiſh, كاه kauh, نقص nuks, نقصان nukſaun.

An ABBESS ريسهء دختران شالپوشان reiſeha dokhteraun ſhaulpoſhaun.

An Abbey خانهء پادريان khaneha paderé-aun, رهبان بيت ruhbaun beet, تكيت tuké-ut.

An abbot سركردهء پادريان ſurkirdeha paderé-aun, صاحب الدير ſahibu'd'deir, رهبان باشی ruhbaun bauſhé, ريس القسان reiſu'l'kuſaun.

To ABBREVIATE مختصر كردن mukhtuſur kirdun. v. *to abridge.*—*Abbreviation* اختصار ikhtiſaur. v. *abridgment.*—*Abbreviations of words* اختصارات ikhtiſauraut, مختصارات mukhtuſauraut.

To ABDICATE عزلت کردن azlut kirdun. v. *to resign.*—*To abdicate a throne* ترک خلافت کردن turuka khillaufut kirdun.—*Abdication* عزلت azlut, اعتزال é-atizaul, ترك turuk.

The ABDOMEN (*lower belly*) پاي شکم pa-é shikim, تهيگاه tuheegah.

To be ABED بر پلنگ بودن bur pulung boodun, بر بسترا راخت شدن bur bistera rakht shoodun.

ABERRATION ضلال zillaul. v. *deviation.*

To ABET ياري نمودن é-aré numoodun, پشتي کردن poshté kirdun. v. *to befriend, support.*

To ABHOR استکراه کردن istikrauh kirdun, ويسه داشتن weeseh daushtun, کراهيت کردن kurrauhé-ut kirdun, نفرت نمودن nufurut numoodun, نفريدن nufurédun, منکيدن munkédun. v. *to detest, loathe, hate.*—*Abhorred* مکروه mukrooh, منفور munfoor, منکيده munkédeh.—*Abhorrence* کره kuruh, نفرين nufureen.—*Abhorrent* نفرت نما nufurut numa, ويسه دار weeseh dar.

To ABIDE مکان داشتن mukaun daushtun, ساکن شدن saukin shoodun, ماندن maundun. *To abide by one's word* or *agreement* بر قول خود ثابت بودن bur koula khood saubit boodun. *To abide by a promise* بر واعده وفادار شدن bur waadeh wufadar shoodun. v. *to dwell, remain: endure.*

ABJECT ناکس nakus, افکنده afgundeh, خور khoor, حقير hukeer, ذليل zuleel, دون doon, کمينه kumeeneh. v. *mean, despicable, base.*

ABILITY (*power*) تاب taub, دست رس dost russ, نيرومندي neeroomundé, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, توانايي tuvvanaï-é, دست dost.

Abilities (*faculties of the mind*) عقل akl, قابليت kaubillé-ut, فراست firausut, ادراك idrauk, قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, قلب kulub, خاطر khautir, جان jaun, مجال mujaul. v. *capacity, genius.*

ABJURATION ارتداد irtidaud, امتنا imtina.

To abjure ارتداد کردن irtidaud kirdun. v. *to deny, apostatise, renounce.*

ABLE (*skilful*) دان daun, قابل kaubil, واقف waukif. v. *learned.*—(*Strong*) قوي kooï, تداور kudawur, استوار istuvar, شديد shudeed, محکم muhkim, توانا tuvvana. v. also *learned, capable, wise.*—*An able-bodied man* مردي قوي هيکل murdé kooï heekul, مردي تداور murdé kudawur, پهلوان pihluvaun *or* p'hiluvaun, يل yel, بطل butul. v. *gymnick, champion.*

To be able (*skilful*) دان شدن daun shoodun, قابل شدن kaubil shoodun, قابليت داشتن kaubillé-ut daushtun, توانستن tuvvanistun.

ABLUTION غسل ghusl, اغتسال ightisaul, شستني shoostuné, شستکي shoostugé.

ABOARD بر جهاز سوار bur jahauze suvvaur, بر کشتي سوار bur kishté suvvaur, بسفينت besifénut.—*To go aboard* بجهاز در رفتن bejahauze dur ruftun.—*To come aboard* بکشتي در امدن bekishté dur aumudun.—*They went aboard* نزلوا في المرکب nazaloo fi'l murkub. v. under *ship.*

An ABODE خانه khauneh, مکان mukaun, سکون sukoon, مسکن muskun, منزل munzil, بيت beet. v. *habitation, dwelling, residence.*

To ABOLISH محو کردن muhoo kirdun, نسخ ساختن nusikh saukhtun, بطال کردن buttaul kirdun, ابطال نمودن ibtaul numoodun. v. *to abrogate, cancel.* — *Abolished* منسوخ munsookh, باطل bautil, بطال buttaul, مبطل mubtul.——*Abolition* محو muhoo, نسخ nusikh, ابطال ibtaul.

ABOMINABLE منفور munfoor, مستکره mustukruh, مکروه mukrooh, کريه kureeh, کوخ kukh, نژند nuzshund. v. *detestable.*

To ABOMINATE استکراه کردن istikrauh kirdun. v. *to abhor, detest.*—*Abomination* اکراه ikrah, مکروهت mukroohut, نفرت nufurut, نفرين nufureen, هر hurr, غرش ghyrsh, ويسه weeseh.

An ABORTION اسقاط iskaut, اسقاط حمل iskauta huml, فکانه fekauneh. v. *miscarriage.*

Abortive جهيض juheez, مجهض mujuhiz, خداج khudauj. v. *unsuccessful, imperfect.*

ABOVE (*over head*) بالا balau, بالاي سر bala-é sur, علي ala, فوق fawk. (*upon*) بر bur, ابر abur, زبر zubur, در زبر dur zubur, بر سر bur sur, زور zuvur. (*upwards*) بام bam, علي فاق ala fawk, فرا fura, فراز furauz. (*high*) بلند bulund, عالي aulé.—*From above* از بالا uz balau, عن عالي aan aulé, من فوق min fawk. *Above-mentioned* مشار mushaur, مشار اليه mushaurun aleih, مومي mooma, مومي اليه mooma aleih, مذکور muzkoor, مزبور muzboor, مسفور musfoor, سالف الذکر saulifu'z'zikr, مقول mukool.—*Above all* بر همه bur hummah, بالاي همه bala-é hummah. *Above board* (*without deceit*) بي رنك bé runk, بي ريو و رنك bé reev ou runk. — *Above ground* بالاي زمين bala-é zumeen, فوق الترب fawku'l'turub. (*living*) زنده zindeh, حي hei-é.—*Above measure* (*excessive*) بلا حد bila hudd, فوق الحد fawku'l'hudd. v. *beyond, before, superior, redundant.*

To ABOUND کثير شدن kusseer shoodun, بسيار بودن bissé-aur boodun, وافر شدن waufir shoodun. v. *to increase, overflow.*

ABOUT (*around*) درحوالي dur huvaulé, در گرد dur gird, گردگرد girdagird, گردايش girdaésh, دور dawra, در دور dur dawr, حوال huvaul, پيرامن peeraumin. (*near*) نزد nuzd, نزديک nuzdeek, قريب kureeb, تقريبا tukreeban, عند ynda.

(*concerning*) از uz, ز zi, در dur, بهر buhr, عن aan, من min, في fi, منسوب munsoob, پیوند pivund,

To ABRIDGE مختصر کردن mukhtusur kirdun, اختصار نمودن ikhtisaur numoodun, کوتاه ساختن kootah saukhtun. (*to deprive*) عدم کردن adum kirdun, محروم ساختن muhroom saukhtun. v. *to contract, shorten.*—*An abridgment* اختصار ikhtisaur, ایجاز eijauz, مجمل mujummil, قطع kuta, اقتصار iktisaur. v. *compendium, epitome, summary.*

ABREAST پهلو پهلو p'hilu p'hilu *or* pihlu pihlu, صف صف suf suf.

ABROAD خارج khaurij, بیرون beeroon, بدر bedur, خارجا khaurijan, ظاهرا zauhiran.

To come abroad بدر امدن bedur aumudun.—*To go abroad* بیرون رفتن beeroon ruftun. (*to travel*) سفر کردن sufr kirdun, مسافرت نمودن musafurut numoodun, سیاحت کردن sei-auhut kirdun, بدیار غربت رفتن bedé-aura ghurbut ruftun.

To ABBROGATE موقوف کردن moukoof kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, برطرف نمودن burturuf numoodun. v. *to rescind, repeal.*

Abrogation ابطال ibtaul, نسخ nusikh, محو mohu.

ABROACH (*as a barrel*) جاري شده jauré shoodeh, کشوده kushoodeh.

ABRUPT کسسته kusisteh, مجزوم mujuzoom, منجزم munjuzum, منقطع munkuta, مقطوع muktoo-a, ممنون mumnoon. v. *sudden, unconnected.*

Abruptly منجزما munjuzuman, با انفصام ba infysaum. v. *suddenly.*—(*without ceremony*) بي تقريب bé tukreeb, بي تكلف bé tukulluf.

Abruptness کسش kusish, کسستگي kusistugé, انفصام infysaum, مقطع mukta. v. *haste, rudeness.*

An ABCESS حباب hubaub.

To ABSCOND پنهان شدن pinhaun shoodun, مخفي شدن mukhfé shoodun.

ABSENCE غيبت gheibut, غايبي gha-ébé, غيوب ghé-oob, دوري dooré, هجران hujiraun.

Absent نا حاضر nu hauzir, لا موجود la moujood, غايب gha-éb, غيبي gheibé, مغيوب mughé-oob, بعيد ba-éd, معتيب maateeb, منهلت munhulit, متزحزح mutuzehzih, مبل mubill, تغيوب tughé-oob. *To be absent* لا موجود بودن la moujood boodun, غايب شدن gha-éb shoodun. v. alfo *to withdraw.*—*To be absent* (*in mind*) بفكر غرق شدن befikr ghurk shoodun, غير حاضر بودن ghire-a hauzir boodun.—*Absent things* غيبات gheibaut.—*An absentee* غايب gha-éb.

To ABSOLVE معاف کردن ma-af kirdun, کناه بخشيدن gunah bukhshédun, عفو جريم نمودن afoo jurreem numoodun. v. *to pardon.*

Absolved کناه بخشيده gunah bukhshédeh, معاف maaf, معفو maafoo, مغفور mughfoor.

Absolution عفو afoo. *Absolutory* مغفرة mughfirut.

ABSOLUTE (*despotic*) مطلق mutluk, مستقل mustukill; کامکار kaumkaur, کامران kaumuraun.—(*complete*) تام taum, تمام tumaum, کامل kaumil.—*Absolute power, absoluteness* قدرت مطلق kudruta mutluk, حکم مطلق hookuma mutluk, استقلال istiklaul, حکم hookum, قهر kuhr, حکم حکومت hookum hookoomut.—*Absoluteness*, v. *completeness.*

Absolutely (*despotically*) مستقلا mustukillan, مطلقا mutlukan, با حکم ba hookum, قهرا kuhran.—(*perfectly*) کاملا kaumilan.

To ABSORB بلع کردن bula kirdun, اوباشتن obaushtun, نغب کردن nughub kirdun, خزيدن khuzédun, بخزيدن bekhuzédun. v. *to swallow, suck up.*—*Absorpt* اوباشته obaushteh. مبلع mubla.—*Absorption* اوبار obar, بلع bula, نغب nughub.

To ABSTAIN (*to be temperate*) پرهيز کردن purhaze kirdun, خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun, پارسا شدن parsau shoodun.—(*to shun, avoid*) اجتناب کردن ijtinaub kirdun, امتناع ساختن imtina saukhtun, احتذار کردن ihtizaur kirdun.--*To cause to abstain* باز داشتن baz daushtun.

Abstemious, abstinent پرهيز کار purhaze kaur, اهل پرهيز ahla purhaze, پارسا parsau, زاهد zauhid, مرتدا murtuda.--*Abstemiously* پارسانه parsauneh.

Abstinence پرهيز purhaze, پرهيزکاري purhaze-kauré, اجتناب ijtinaub, احتراز ihtirauz, امتناع imtinaa. v. *continence, sobriety.*

To ABSTRACT (*take away*) خلع کردن khulj kirdun, برداشتن burdaushtun, واکردن wakirdun, معل کرفتن maal gooriftun. *An abstract* اجمال ijmaul. v. *abridgment.*—*To make an abstract* مجمل کردن mujummil kirdun, مختصر ساختن mukhtusir saukhtun. v. *to abridge.*

ABSTRUSE, *abstract* مغلق mughluk. v. *obscure*

ABSURD بيهوده beehoodeh, بيمعني beemané, نامعقول namakool, ناسازکار nasauzkaur, هرزه hurzeh, غير مناسب ghire-a munausib, بيمال beemaal. v. *ridiculous.*--*Absurdity* عبث abus, نا سازکاري na sauzkauré.—*Absurdly* بيهودانه beehoodauné.

ABUNDANCE بسياري bissé-auré, فراواني furawané, وافر vaufir *or* waufir, افزايش afza-ésh, صرفه surfeh, فره fureh, فرت furut, وفرت wufirut, برکت burukut, کثرت kusrut, غنيمت ghuneemut.

Abundant فراوان furavaun, وفر wufur, وافر waufir, فايض fa-éz, فراخ furaukh, مغتنم mughtunim, عامر aumir, کثير kuseer, تکثير tukseer, زاخر zaukhir, بسيار bissé-aur. *Abundantly* بسيارانه bissé-arauneh, وافر وافر waufir waufir.

To ABUSE خشونت کردن khushoonut kirdun, دشنام دادن dushnaum dadun, دهن کشاي کردن duhun kusha-é kirdun, عرض پايمال ساختن

erza pa-émaul ſaukhtun, بد استعمال كردن bud iſté-amaul kirdun, شتوم ساختن ſhuttoom ſaukhtun. (*to ridicule*) مسخره كردن maskhureh kirdun, ضحكت كفتن zuhkut guftun. (*to deceive*) فريب دادن furrabe dadun. (*to ſpeak obſcenely*) فاحش كفتن fauhiſh guftun.—*Abuſe* دشنام duſhnaum, خشونت khuſhoonut, كم عدت kum adut, استعمال نا نيك iſté-amaula na neek, بى نسبت bé niſbut. (*ridicule*) مسخره maskhureh.—*Abuſed* دشنام داده duſhnaum dadeh.—*An abuſer* دشنام دهنده duſhnaum duhindeh, خشونت كننده khuſhoonut koonindeh.—*Abuſive* خلاف استعمال khilauf iſté-amaul.—*Abuſively* با شتوم ba ſhuttoom, بى اعتبار bé é-atibaur, مجازا mujauzan.

ABUTMENT, v. *boundary*, &c.—*The abutments of a bridge* حدود پول hudooda pool.

An ABYSS عمق umuk, لجت lujjut, كرداب girdaub, ورطه wurteh, غمر ghumr (pl. غمار ghumaur), عاقول aukool, باحت bauhut.—*The bottomleſs abyſs* جاى بى ته ja-é bé tuh, جاي بسيار عميق ja-é biſſé-aur amé-uk.

An ACADEMY مدرست mudurſut, جماعت علما juma-ata uluma. v. *college*.—*Academical* مدرستي mudurſuté.—*An academic* طالب علم tauliba ylm. v. *ſcholar*.—*Academicians* طالبان taulibaun.

To ACCEDE (*approach*) نزديك امدن nuzdeek aumudun. (*to be added*) زياد شدن zé-aud ſhoodun. (*to acquieſce in, conſent to*) راضي شدن rauzé ſhoodun, قايل بودن ka-él boodun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun. *To accede to a treaty* or *alliance* با عهد راضي شدن ba ahd rauzé ſhoodun, بمعهدت قول دادن bema-ahudut-koul dadun. *To accede to a throne* جلوس كردن julwus kirdun, بمسند افراخته شدن bemuſnud efraukhteh ſhoodun.

To ACCELERATE شتابانيدن ſhuttaubanédun, شتاب ساختن ſhuttaub ſaukhtun, تعجيل دادن taajeel dadun. v. *to haſten*.—*Accelerated* شتابانيده ſhuttaubanédeh, زود كرده شده zood kirdeh ſhoodeh, معجل muajjil.—*Acceleration* شتاب زدكى ſhuttaub zudugé, شتابكاري ſhuttaubkauré, عجال ajaul, تنكيظ tunkeez, اسراع aſra.

An ACCENT نشان niſhaun, اعراب é-araub. *To accent properly* (*to ſpeak well*) بيان كفتن bé-aun gooftun, اصطلاح كردن iſtilauh kirdun, خوب تلفظ نمودن khoob tuluffuz numoodun. (*to point Arabick*, &c.) اعراب كردن é-araub kirdun, نشان نهادن niſhaun nihaudun.

To ACCEPT (*take*) پذيرفتن pizzeerooftun, اجابت كردن ijaubut kirdun, قبول نمودن kubool numoodun, تلقي كردن tulukké kirdun, قبوليت ساختن kuboolé-ut ſaukhtun. v. *receive*.

Acceptance پذيرفتار pizzeerooftaur, كير geer, تلقي tulukké, قبول kubool, اجابت ijaubut, قبوليت kuboolé-ut, اقلاب iklaub, تقبل tukubbul, نوش naviſh, ناش naſh, ندل nudil, جزف juzuf, كفت kuft, تكفت tukuft, ضبط zubt, تسلم tuſullum, ولايت wala-é-ut, اقتنا iktina.

Acceptable (*agreeable*) پسنديده puſſundédeh, پسند puſſund, خوش ايند khooſh aï-éndeh, مبذول mubzool, مطبوع mutboo-a, مقبول mukbool, نورد noord, نورده noordeh, حسن قبول huſn kubool, قرين القبول kureenu'l'kubool, معقول makool, مستصوب muſtuſoob, مدسي muduſſé, مشكور muſhkoor, موجه moojeh, مرضي murzé. v. alſo *receivable*.—*Acceptably* پسندانه puſſundauneh قبولا kubulan.

Accepted (*received*) پذيرفته pizzeeroofteh, كرفته goorifteh, اجابت كرده شده ijaubut kirdeh ſhoodeh, منتزع muntuza.—*An accepter* (*receiver*) اجابت كننده ijaubut koonindeh, كيرنده geerindeh.—*Acception* (*received ſenſe of a word*) معني سخن maané ſukhun, فحوا كلام fuhwa kulaum.

ACCESS (*way, approach*) دخول dukhool, قرب kurub, تقرب tukurrub, تقريب tukreeb, قدوم kudoom, نزديكي nuzdeeké.—*To have acceſs* دخول داشتن تقرب يافتن tukurrub é-aftun, دخول dukhool dauſhtun.—*Eaſy of acceſs* دخولي اسان dukhoolé aſaun.—*Acceſs* (*addition*) افزوني afzooné, زياد zé-aud, زيادة zé-audut or zé-audeh, زوادت zuwaudut, تزايد tuza-éd, تزييد tuzei-éd, مزيد muzeed, ازدياد azdé-aud, بركت burukut, ترقي turukké, ارتقا irtika, ضميمت zumeemut, صرف ſurf, شف ſhuff, رغس rughis, امرت amrut.—*The acceſs* or *fit of a fever* ورود الحما wuroodu'l'humma, نوبت تپ noubuta tup.—*Acceſſion to a throne* جلوس juloos, مسند افرازي muſnud efrauzé.

Acceſſary (*additional*) زايد za-éd, ضميم zumeem, عرفي arfé.—*Any thing acceſſary* زايدت za-édut, ضميمت zumeemut.

Acceſſible لاق دخول la-éka dukhool, ممكن الدخول mumkina adkhool.

ACCESSORY (*aſſiſting in a crime*) همكناه humgunah, جريم رفيق jureem ruffé-uk.

An ACCIDENT سركذشت ſurguzuſht, اتفاق ittafauk, حادثت haudiſut, قصه kiſſeh, حدث hudis, موقع mouka, وقوع wakoo-a, وقعة wakaat, عارض auriz, عارضت aurizut, ماجرا or ماجري maujura, قضا kuza, قضيت kuzé-ut, حدثي hudſé, —*An unforeſeen accident* بديهت budeehut.—*Accidents* احداث ahdaus, حادثات haudiſaut, حوادث huwaudis, محدثات muhdiſaut, مجاري mujauré, عوارض awauriz, وقايع wuka-é-a, وقعات wukaat, سركذشتها ſurguzuſhtuha.

Accidental امدادہ aumudauneh, امدائي au-mudauné, عارض auriz, عارضي aurizé, عرضي arizé. —*Accidentally* عرضا arizan, عارضا aurizan, اتفاقا it-tifaukan.—*Accidents of the body* عوارض جسمانيت awariza jiſmané-ut, عروض الجسد uroozu'l'juſſud. *Accidents of fortune* (*adverſities*) عوايق awa-ék. — *Accidentalneſs* صفت عارضيت ſiffuta aurizé-ut.

ACCLAMATION اواز awauz, اواز بلند awauza bulund, بانگ baunk. v. *ſhout*, *applauſe*.

ACCLIVITY (*aſcent of a hill*) فراز كوه fur-rauza kooh, فراز جبل furrauza jebel, پشته puſh-teh, ثنيت ſuné-ut, فرعت firaat, عقبت akubut, گريوه gireeweh, فراز furrauz, راغ raugh. v. *declivity*.

To ACCOMMODATE (*to adapt*) ساختن ſaukhtun, موافقت كردن muwaufikut kirdun, توفيق نمودن toufé-uk numoodun, اهنگ كردن ahung kirdun, وزن ساختن wuzn ſaukhtun. (*to entertain*) مهماني نمودن mehmauné numoodun. (*to reconcile*) نفاق با اتفاق باز گردانيدن nu-fauk ba ittifauk baz girdanédun, دشمني با محبت مايل ساختن duſhmuné ba mahubut ma-él ſaukh-tun.—*To accommodate one's ſelf to another* متابعت نمودن mutabaat numoodun. v. *to agree*, *accord*.

Accommodated ساخته ſaukhteh, موافق muwau-fik, سزا ſuza, سزاوار ſuzawaur, شايسته ſha-éſteh.

Accommodating سازنده ſauzindeh.—*Accomoda-tion (fitneſs)* ساز ſauz, موافقت muwaufikut, توفيق toufé-uk. (*entertainment*) مهمانداري mehmaun-daré, مهمان پروري mehmaun purwuré. (*reconci-liation*) خشنودي kuſhnoodé, اتفاق ittifauk.

To ACCOMPANY رفاقت ساختن ruffaukut ſaukhtun, صحبت كردن ſohubut kirdun. v. *to aſſociate* *To accompany* (*voice or inſtrument*) همسازي كردن hum-ſauzé kirdun, سازكار كردن ſauzkaur kirdun. v. *voice*.

An ACCOMPLICE هموفاق humwufauk, رفيق ruffe-uk. v. *companion*, *aſſociate*, *partner*.

To ACCOMPLISH (*finiſh*) پرداختن pur-daukhtun, براوردن burawurdun, تمام كردن tu-maum kirdun, انتظام دادن intizaum dadun.

Accompliſhed (*completed*, *perfect*) پرداخته pur-daukhteh, به اتمام رسانيده beh itmaum ruſſauné-deh, براورده burawurdeh, اسپري aſpuré, تمام tum-aum, كامل kaumil. *Accompliſhed* (*in mind or perſon*) اهل فضل و هنر ahla fuzl ou hunr, ذو الادب و اركان zu adub ou arkaun, ظريف zureef, لطيف luteef.

Accompliſhment (*completion*) اختتام ikhtitaum, تمامت tumaumut, اسپري aſpuré.—*Accompliſhment* (*of mind or body*) فضل fuzl, هنر hunr, زيب zabe, زينت zeenut.—*Accompliſhments* فضايل fuza-él.

ACCOMPT شمار ſhumaur, حساب hiſſaub. v. *account*.—*An accomptant* محاسب muhauſib.

ACCORD or *accordance* اتفاق ittifauk, رضا ruza, اتحاد ittihaud, وفاق wufauk. v. *concord*, *agreement*, *ſymmetry*.—*Accord in muſic* هماهنگي hu-mahungé, سازكاري ſauzkauré, نوازش nuwauziſh. v. *harmony*, *tune*, *uniſon*.—*With one accord* ناهمدلي na humdilé, اتفاقا ittifaukan, رضاء ruzaan. v. *unanimouſly*.—*Of* (*his*) *own accord* با حسن اراده ba huſn iraudeh. v. *voluntarily*.

To accord اتفاق كردن ittifauk kirdun, رضا ساختن ruza ſaukhtun, اتحاد نمودن ittihaud numoodun, قايل شدن ka-él ſhoodun. v. *to ad-juſt*, *reconcile*, *conſent*.—(*to tune*) نواز ساختن nu-wauz ſaukhtun, سازكار كردن ſauzkaur kirdun, هماهنگ نمودن humahung numoodun.

Accordant, *according* رضا دهنده ruza duhin-deh, وفاق نما wufauk numa, موافق muwaufik. v. *conſenting*, *agreeing*, *concordant*.

According as, *according to*, *accordingly* موافق muwaufik, چو choo, چون choon, چنان chunaun, چنين chuneen, چنانچه chunauncheh, چنانكه chunaunkeh, همچين humcheen, همچنان hum-chunaun, همچانكه humchaunkeh, همچون hum-choon, همچو humchoo, بر وفق كه bur wufuk keh, بقدر bekuddura, بقدر كه bekuddura keh, بحسب behiſſub, هكذا hukuza, مثل هذا muſla haza, نعم naam, كمثل kamiſla, ب be, ك ke, كما kama, كيه keiha. v. *thus*, *in this manner*, *agree-ably*, *conformably*, *ſuitably*.—*According to cuſtom* بر وفق روش bur wufuka rouviſh, حسب الرسم huſ-bu'r'ruſſum, با عادت ba audut, موافق قاعدت muwaufika ka-édut, موافق خوي muwaufika khooï. v. *cuſtom*. — *According to his rank* بقدر مرتبتش bekuddura murtubutiſh. *According to the ſignal* حسب الاشارت huſbu'l'iſhaurut. *According to the occaſion* حسب الاقتضا huſbu'l'iktiza. *Accord-ing to the emergency* حسب حال huſba haul, بقدر الاحتياج bekudduru'l'ihté-auj. *According to per-miſſion* حسب اجازت huſba ijauzut. *According to order* حسب الحكم huſbu'l'hookum, موافق فرمان muwaufika furmaun.

To ACCOST سلام دادن ſalaum daudun, درود كردن durood kirdun. v. *to addreſs*, *ſalute*.

An ACCOUNT حساب hiſſaub, حسبان huſ-baun, احتساب ihtiſaub, محتساب muhtuſaub, شمار ſhumaur, اعداد é-adaud. v. *numeration*. — *To ſettle accounts* محاسبت كردن muhauſibut kirdun, حساب مقابل ساختن hiſſaub mukaubil ſaukhtun, حسبان عداد كردن huſbaun adaud kir-dun, ديان نمودن dé-aun numoodun. *The ba-lance of an account* تتمه حساب tutimmeha hiſſaub, باقي حساب bauké hiſſaub. *An auditor of accounts*

امين حساب ameena hiſſaub, دفتر اميني duftur ameené. *To keep accounts* حساب كردن hiſſaub kirdun. *To call one to account for money* كسي را جهت انفصال حساب محاسب كردن kuſſeera jihuta infiſaula hiſſaub muhauſib kirdun. *To call to an account for a fault* جهت تقصير بحساب اوردن jihuta tukſeer behiſſaub awurdun. *To rectify an account* تصحيح حساب كردن tuſ-heeha hiſſaub kirdun. *To place to account* بحساب در اوردن behiſſaub dur awurdun. *To take an account* عد كردن aadd kirdun, شمار كرفتن ſhumaur guriftun.—*An account* (*narrative*) خبر khubr, قصه kiſſeh, حكايت huka-é-ut, نقل nukkul, تقرير tukreer.—*To give an account* نقل نمودن nukkul numoodun, خبر دادن khubr daudun, حكايت كردن huka-é-ut kirdun. v. *hiſtory*.—*Account* (*value*) بها buha, قيمت keemut, التفات iltifaut, اعتبار é-atibaur, رغبت rughbut. *To make account of* (*to eſteem*) التفات نمودن iltifaut numoodun, اعتبار كردن é-atibaur kirdun. v. *eſteem, honour*.—*Of no account* نا چيز na chaze, ناكس naukis. v. *contemptible, mean*.—*Account* (*ſake*) بهر buhr, باعث ba-as, اجل ajil. v. *cauſe*.—*On account of* براي bura-é, علي حسب ala huſſub. *On your account* بهر تو buhra too, بهر شما buhra ſhuma, من اجلك min ajlika. *On his account* براي او bura-é oo. *On his own account* از بهر خود uz buhra khood. *On this account* از براي اين uz bura-é ein, از بهر اين uz buhra ein, من اجل ذلك min ajli zalika. *On that account* از براي ان uz bura-é aun. *On what account* از براي چه uz bura-é cheh. *On account of the relationſhip* از باعث قرابت uz ba-aſa kuraubut. *On account of gain* از بهر سود uz buhra ſood.

Accountable بر زمه كسي بودن bur zimmeha kuſſé boodun. *You are accountable* بر زمه شما است bur zimmeh ſhuma aſt. *Every one who is accountable* هركه بايد حساب دادن hurkeh baéd hiſſaub dadun. v. *reſponſible*.

An accountant حساب كننده hiſſaub koonindeh, شمار كير ſhumaur geer, محاسب mahauſib.

An account-book روز نامه rooz nameh, دفتر duftur, دستور duſtoor, مسودت muſawwudut, مقابلت mukaubulut, انكار angaur.

An accounting-houſe شمارخانه ſhumaur khauneh.

An accounting-table محاسب muhauſib.

Accounts (*arithmetic*) علم حساب ylma hiſſaub, علم اعداد ylma é-adaud, رقم rukum, عد aadd.

To ACCOUTRE اماده ساختن amaudeh ſaukhtun, ارايش نمودن ara-éſh numoodun. v. *to equip, dreſs, prepare*.—*To accoutre for war* الات جنك مهيا ساختن alauta jung mahé-a ſaukhtun, ساز نبرد اماده كردن ſauza nubburd amaudeh kirdun, الات رزم مهيا نمودن alauta ruzzum mahé-a numoodun. *To accoutre one's ſelf* سلاح پوشانيدن ſillauh poſhanédun, خودرا با سلاح پوشيدن khoodra ba ſillauh poſhédun. *Warlike accoutrements* الات رزم alauta ruzzum, ساز نبرد ſauza nubburd, الات جنك alauta jung, ساز جهاد ſauza jehaud.

Accoutred اماده amaudeh, اراسته arausteh. *Accoutred for war* با سلاح پوشيده ba ſillauh poſhédeh, ذو ساز نبرد zu ſauza nubburd.

To ACCRUE (*to ariſe as profit*) بنفع برامدن bunuffa buraumudun, زياده كشتن zé-audeh guſhtun, فايده اوردن fa-édeh awurdun. v. *to reſult*.

To ACCUMULATE فراهم اوردن furrauhim awurdun, جمع كردن jummaa kirdun, احتكار ساختن ihtikaur ſaukhtun, تحصيل نمودن tuhſeel numoodun, ازخار داشتن izkhaur dauſhtun, چيدن cheedun, غزيدن guzſhédun, چستن chuſtun, اغالشتن aghaliſhtun. v. *to heap, pile, collect*.

Accumulated فراهم كرده شده furrauhim kirdeh ſhoodeh, مجموع mujmoo-a, محصل muhuſſul, مرتطم murtutum, مرتجم murtujum, متدايم mutuda-ém, متراكم muturakum, مستربع muſturbaa, عرمت armut, عرفي arfé, محتكر muhtukur.

Accumulating فراهم اور furrauhim awur, چين cheen, احتكار ساز ihtikaur ſauz, جمع كنان jummaa koonaun, تحصيل كنا tuhſeel koona, ازخار دار izkhaur dar, اغالش نما aghauliſh numa.

Accumulation فراهم furrauhim, جمع jummaa, اجماع ijmaa, مجمع mujmaa, مجموعت mujmuwaat, احتكار ihtikaur, جملت jumlut, جملكي jumlugé, تحصيل tuhſeel, تكويد tukoo-éd, تكويم tukoo-ém, تكليد tuklé-ud, كدس kudis, دكس dukis, حوز hawz, اغالش aghauliſh. v. *collection*.

Accumulative لايق فراهم la-ék furrauhim, قابل الاحتكار kaubilu'l'ihtikaur. v. alſo *accumulating*.

An accumulator فراهم اورنده furrauhim awurindeh, جمع كننده jumma koonindeh.

ACCURACY تقيد tukké-ud, پردازي purdauzé, دقت dikkut, استقصا iſtikſa. v. *exactneſs, care*.

Accurate پرداخته purdaukhteh, پركار purkaur, مكلف mukulluf, بهنجار behunjar, ذو دقت zu dikkut, دقيق dukeek, نطس nutis, نقاف nukkauf. *To be accurate* سعي تمام نمودن ſa-é tumaum numoodun.—*To make an accurate enquiry* جست و جوي نمودن juſt ou jooï numoodun, تفحص كردن tufuhhus kirdun.—*Accurately* با دقت ba dikkut, استقصا iſtikſa.—*Not accurate* نا بهنجار na behunjar.

ACCURSED ملعون mula-oon (pl. ملاعين mula-aïn) لعين la-én, مردود murdood, مكروه mukrooh, مكروهت mukroohut, كريه kureeh, شيطاني

sheitauné, بدايين bud aï-én, يزيد eezeed. *May he be accursed* لعنة الله عليه laanuta allah aleih.

ACCUSATION تهمت tohmut, ملام mullaum, شكايت shukaï-ut, شكوا shikwa, غمز ghumz, زم zumm, لوما or لومي lawma (pl. لوايم lawa-ém) لايمت la-émut, شنع shuna, توريك toureek. v. *impeachment, censure, slander.* — *To accuse one of a lie* كسي را بدروغ نسبت كردن kussëra beduroogh nisbut kirdun.—*Accusable* واجب التهمت vajibu't' tohmut, لايق شكايت la-éka shuka-é-ut.

To accuse تهمت نمودن tohmut numoodun, شكايت ساختن shuka-é-ut saukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun, زم و داد ساختن zumm ou daud saukhtun.--*Accused* ملوم muloom, مليم muleem, مقترف mukturif, متهم muttuhum, مذموم muzmoom.

An accuser تهمت زن tohmut zun, داد خواه daud khauh, شكايت كننده shukaï-ut koonindeh, ملامت زن mulaumut zun, مدعي muda-é, مستهند mustumund. v. *complainer, plaintiff.*—(*an informer*) سخن چين sukhun cheen, غماز ghumauz, تميمه كار tumeemeh kaur.—*Accusing* تهمت ساز tohmut sauz, شكايت كنان shukaï-ut koonaun.

To ACCUSTOM استعمال نمودن isté-amaul numoodun, عادت دادن adaut dadun, اموختن amookhtun, اموز ساختن amooz saukhtun, پيش نهاد كردن peish nihaud kirdun. v. *to habituate, enure.*—*Accustomed* اموخته amookhteh, معتاد mutaud, مالف maulif.—*To be accustomed, to accustom one's self* پيشنهاد كردن peishnihaud kirdun, عادت كرفتن audut gooriftun, اموخته شدن amookhteh shoodun, استعمال داشتن isté-amaul daushtun.

An ACE يك زره eek zurreh, فرد furd.

ACEPHALOUS (*without a head*) بي سر bé sur, بغير راس beghire-a raas, بعدم كله be-adum kulleh, بي فرق bé furuk.

ACERBITY (*sourness*) ترشي turshé, زستي zusté. (*sharpness of temper*) تندي toondé, زستي zusté. v. *austerity, moroseness, peevishness.*

An ACHE درد durd, رنج runj, رنجه runjeh, وجع wuja, ازار azaur. v. *pain.*--*The head-ache* درد سر durda sur, وجع الراس wuja'r'raas, سداع suda, كاليوه kaulé-oon. *The head-ache from hard drinking* خمار khumaur, خمرت khumrut.—*The belly-ache* درد شكم durda shikum, وجع بطن wuja-a butun, كزاش kuzaush. *The navel-ache* كدايش guda-ésh. *The tooth-ache* رنج دندان runja dundaun, شيص sheis. *The ache or disease of the liver* كباد kubaud.—*To ache* درد خوردن durd khoredun, ازار داشتن auzaur daushtun. v. *to be in pain.*

To ACHIEVE پرداختن purdaukhtun, تكميل ساختن tumkeel saukhtun, اتمام كردن itmaum kirdun. v. *to perform, accomplish.*—*An achievement* (*heroick action*) كار همامي kaura humaumé, غزا ghuza, عجيبت ajeebut. v. *exploit.*

ACID ترش tursh, زست zust, حامز haumiz, ناقس naukis, تيز taze, دژكير duzshgeer, مضر muzr, ماضر mauzir, مضير muzeer, مقر mukur, حريف hureef, حمض humiz, كامه kaumeh, قاطع kauta. v. *sour, bitter.*—*To make acid, acidulate* ترش كردن tursh kirdun, ناقس ساختن naukis saukhtun, مضر نمودن muzr numoodun.—*Acidity, acidness* ترشي turshé, زستي zusté. v. *sourness.*

ACME, v. *height, crisis.*—*The acmé of a disease* بحران buhraun, يوم بحران é-ooma buhraun.

To ACKNOWLEDGE اقرار كردن ikraur kirdun, اعتراف نمودن é-atirauf numoodun, مقر شدن mukirr shoodun. *To acknowledge a fault* اقرار كناه معترف كردن gunah mu-aturif kirdun, اقرار كناه نمودن ikraura gunah numoodun.—*Acknowledged* مقرر mukurrur, معترف mu-aturuf.

Acknowledgment (*confession*) اقرار ikraur.—(*gratitude*) شكران shukeraun, شكرانه shukerauneh, حق كذاري hukk guzauré, وفاداري wufadaré.—(*concession*) احسان ihsaun, اجازت ijauzut.

ACONITE (*wolfsbane*) خانق الذيب khaunuku'z'zeeb.

An ACORN مازودراز mazudirauz, بلوط buloot.

To ACQUAINT اطلاع دادن ittilaa dadun, خبر كردن khubr kirdun, اخبار ساختن ikhbar saukhtun. v. *to inform, instruct, advise.*

Acquaintance (*knowledge*) معرفت maarifut, علم ylm, اكاهي agauhé, شناخت shunaukht.—(*familiarity*) مصاحبت musahibut, صحبت sohubut, همدمي humdumé, دوستي doosté.

An acquaintance اطلاع ittila, همدم humdum, مصاحب musauhib, مونس movunis, همنشين humnisheen, اشنا ashina. v. *comrade, friend.*

Acquainted (*familiar*) يارانه é-arauneh, مولف mouluf, مالف mauloof, همدم humdum, همزانو humzaunoo. — (*informed*) مطلع muttula, خبر دار khubr dar. *To be acquainted* مطلع شدن muttula shoodun, يارانه شدن é-arauneh shoodun. v. *to be known, informed, intimate.*

To ACQUIESCE راضي شدن rauzé shoodun, قايل نمودن ka-él numoodun. v. *to submit, consent.*

Acquiescence رضا ruza, قايل ka-él, اطاعت itaaat, انقياد inké-aud. v. *obedience, consent.*

To ACQUIRE ورزيدن wurzédun, اندوختن andookhtun, حاصل كردن hausil kirdun, اقتنا iktina saukhtun, بهم رساندن behum russaundun, بتصرف اوردن betusurruf awurdun, كواليدن guwalédun. *To acquire knowledge* علم

خوردن ylm khoredun. *To acquire riches* مال اندوختن maul andookhtun. *To acquire strength* قوت يافتن kuwwut é-aftun. v. *to gain, attain.*—*Acquired* ورزيده wurzédeh, اندوخته andookhteh, محصل muhussul. —*To be acquired* حصول شدن husool shoodun.—*Acquirable* قابل الحاصل kaubilu'l'hausil, لايق الحصول la-éku'l'husool.

An acquirer ورزنده wurzindeh, كسب كننده kusb koonindeh, شيوه سازنده sheveh sauzindeh, حاصل كننده hausil koonindeh.

Acquisition, acquirement كسب kusb, اكتساب iktisaub, سود sood, حصول husool, شيوه sheveh, تحصيل tuhseel, اقتباس iktibas, الفخت alfukht.

Acquisitive حصول ساز husool sauz, كسبي kusbé.

To ACQUIT *(pardon)* معاف كردن ma-af kirdun, عفو جريم نمودن afoo jureem numoodun, گناه بخشيدن gunah bukhshédun. —*(to set free)* ازاد كردن azaud kirdun, رها ساختن ruha saukhtun, ابرا كردن ebra kirdun. *(to discharge a debt)* قرض ادا نمودن kurz ada numoodun, ابرا كاغذي كردن ebra kaghuzé kirdun. *(to do one's duty)* حق ادا كردن hukk ada kirdun, اتمام خدمت نمودن itmauma khidmut numoodun. *To acquit one's self of an obligation* خودرا از حق منت خلاص ساختن khoodra uz hukka minnut khullaus saukhtun. *To acquit one's self handsomely* ادبانه حركت كردن adubauneh hurukut kirdun.

Acquitment, acquittal عفو afoo, مغفرت mughfirut. —*An acquittance (receipt)* ابرا نامه ebra naumeh, قبض kubz, كاغذي kaghuzé, تمسك tummussook.

An ACRE جرب jirb, جريب jureeb, كري kuré, كريب kureeb, قفيز kufeez (pl. اقفزت akfuzut).

ACRID حريف hireef, تيز taze, تلخ tulkh, مز muzz, كز kuzsh, شور shoor, علقم alkum. v. *acid, corrosive, sharp, bitter.*

Acrimony, acritude مرت mirrut, تندي toondé, عنف unf, درشت durusht, دل ازاري dil azauré. v. *sharpness, severity, bitterness.*

ACROSS عبور aboor, از سر بسر uz sur besur, سرا سر sura sur, از اين تا ان جانب uz ein ta aun jaunib, تعرض ta-arriz. v. *oblique.*—*Across a river* عبور دريا aboora duré-a. *Laid across* از اين تا ان طرف نهاده uz ein ta aun turruf nihaudeh.

To ACT كردن kirdun, ساختن saukhtun, نمودن numoodun, صنع كردن suna kirdun, اجرا ساختن ijra saukhtun, عمل نمودن aml numoodun, جعل كردن jaal kirdun, فعل نمودن faal numoodun, ادا ساختن ada saukhtun.—*To act a play* نقل گفتن nukkul guftun, تمشا كردن tummausha kirdun.—*Acted* كرده kirdeh, ساخته saukhteh.—*Acted as a play* نقل گفته nukkul gufteh.

Acting كننده koonindeh, كنان koonaun, كن koon, كنا koona, ساز sauz, سازنده sauzindeh, عامل auml, فعال fa-al. v. *to do, act, perform, behave.*

An act or *action* كار kaur, فعل faal, فعال fa-al, فعلت faalut, قضيت kuzé-ut, عمل aml, امر amr, حركت hurukut, حالت haulut, كرد kird, كردار kirdaur, وضع wuza, صنع suna, اجرا ijra, طور toor. v. *agency, operation, performance, deed, exploit, motion, gesticulation.* — *An action* or *lawsuit* دعوا dawaa, نزاع nizaa.—*Actionable* لايق داعي la-ek dawaa. — *Actions* افعال afaal, اعمال é-amaul, امور amoor, كارها karha, اوضاع awzaa, حالات haulaut, حركات hurukaut. *A good action* امر نيك amra neek, عمل سزا amla suza, كردار مرغوب kirdaura murghoob, كار پسنديده kaura pussundédeh, وضع معقول wuzaa makool, خوش حركت khoosh hurukut, در durr. *An unworthy action* كار نا سزا kaura na suza, فعل نا همواز faala na humwaur, امري نا مرغوب amré na murghoob, بدكار budkaur. — *A heroic action* غزا ghuza. v. *achievement.*—*Actionable*, v. *punishable.*

ACTIVE *(industrious)* دست دركار dost dur kaur, تيز دست taze dost, تيزكار taze kaur, كاروان kaur-raun, همارات humaraut, همرات humuraut, صنع suna, كارساز kaursauz, كاركذار kaurguzaur, كار كن kaur koon, صاحب دست برد sahib dost burd. *(agile, nimble)* چست chust, چسپان chuspaun, چالاك chalauk, شوخ shookh, وشيك wusheek, وساع wusaa. v. *clever, quick, ready, brisk, lively.* —*An active verb* فعل faal, متعدي muta-addé. *A participle active* اسم فعل isma faal.—*Actively* تيز taze, تيزكار taze kaur, همراتا humurutan, چالاكانه chalakauneh, با چستي ba chusté, با شوق ba shook.

Activity or *activeness* تيز دستي taze dosté, هنر hunr, كارسازي kaursauzé, چستي chusté, چالاكي chalauké, شوق shook. v. *agility, industry.*

An ACTOR *(agent)* كننده koonindeh, سازنده sauzindeh, فاعل faal, عامل aumil, كار kaur, گر gur. *(a stage-player)* تماشا گر tummausha gur, تماشا گو tummausha goo, نقل كننده nukkul koonindeh. — *Actors (stage-players)* تماشا گويان tummausha gooï-aun, نقال nukkaul.

An actress زني تماشا گو zunné tummausha goo.

ACTUAL يقيني eekeené, عيني a-éné, معنوي manoo-é, مستقل mustukil, فعلي faalé, حقيقي hukeeké, ذاتي zauté. v. *real.*—*Actuality* يقين eekeen, معنيت ma-ané-ut, معني maané, حق hukk. v. *reality, certainty.*—*Actually* بالفعل bi'l'fa-al, في الواقع fi'l'wauka, يقينا eekeenan, بالمعني bi'l'maané, بعينه bi-ainihi, معنا maanan, حقا hukka, مستقلا mustukilla, الحق alhukk.

An actuary. v. *notary, register.*

To ACTUATE تحریک کردن tuhreek kirdun, اثاره ساختن esaureh saukhtun, ادرار کردن edraur kirdun, روان نمودن ruvaun numoodun, برداشتن burdaushtun, جنبش ساختن jumbish saukhtun, اطاره کردن étaureh kirdun, خلج ساختن khulj saukhtun, حرکت دادن hurukut dadun, جولان نمودن joolaun numoodun, جنبیدن jumbédun, کنانیدن koonanédun. v. *to move.*

To be actuated حرکت شدن hurukut shoodun, در جنبش شدن dur jumbish shoodun, لغزیدن lughzédun, اداره کرده شدن édaureh kirdeh shoodun. v. *to be put in motion.*

Actuose v. *powerful.*

To acuate v. *to sharpen.*

Aculeate v. *sharp, pointed, prickly.*

ACUMEN تیزی teezé. v. *sharpness.* عقل akul. v. *intellect, acuteness.*—*Acuminated* v. *pointed, sharp.*

ACUTE تیز teez, بران buraun, سنین suneen, قاطع kata. v. *sharp, pungent, cutting*—(*ingenious*) ذو عقل zu akul, ستوه sitooh, ذکی zuki, تیز فهم teez fuhm, زیرک zeeruk, تیز طبع teez tuba.

Acuteness عقل akul, ادراک edrak, طبع tuba, هوش hoosh, زیرکی zeerugé. v. *ingenuity, genius, sharpness.*

An ADAGE مثل musul. v. *proverb, maxim.*

ADAMANT الماس or ماس almas, سامور samoor, اهن کش ahun kush. v. *magnet*; also *diamond.*

Adamantean or *adamantine* ذو الماس zu'l'mas, سامور گون samoor goon.

To ADAPT نسبت دادن nisbut dadun, توفیق کردن toofeek kirdun, پیوستن pivustun, منسوب ساختن munsoob saukhtun. v. *to fit, suit.*

Adapted نسبت کرده شده nisbut kirdeh shoodeh.

Adapting, adaption, or *adaptation,* نظم nuzim, ترتیب turteeb, نسبت nusbut. v. *fitting.*

To ADD زیاده کردن zé-adeh kirdun, الحاق ساختن alhak saukhtun, افزایش نمودن efza-ésh numoodun, افزودن efzodun, جمله ساختن jumleh saukhtun, باهم پیوستن bahum pivustun, مترادف کردن muturaudif kirdun, بهم اوردن behum awurdun, ضمیمت کردن zumémut kirdun.—*To add accounts* حساب الجمل نمودن hissaubu'l'juml numoodun.

Added افزوده efzodeh, مضاف muzauf, مضموم muzmoom, ملحق muhluk.

To be added افزوده شدن efzodeh shoodun, افزایش نمودن efza-ésh numoodun, مضموم شدن muzmoom shoodun.

Adding افزایش کنان efza-ésh koonaun.

To ADDECIMATE (*take tythes*) عشر گرفتن ashur gooriftun.

To addeem v. *to esteem, account.*

An ADDER افعی afa, حنفش hunfush, زعبل zabul, قصقاص kuskaus, عربد arbud, حاریت hauré-ut, تیرمار teermaur, مار افعی mauri afa, عنده andeh, وزل vuzul, وارغ varukh. *Adders* افاغی afa-é. v. فحیح and مفعاة.

Addible قابل الجمله kaubil'l'jumleh, لایق حساب الجمل la-ék hissaubu'l'juml.

Addice v. *adz.*

To ADDICT v. *to devote, dedicate*—*To be addicted* مشغول شدن mushghool shoodun. *To be addicted to evil* بد کردار بودن bud kirdaur boodun, فساد نمودن fusaud numoodun, نزاز شدن nuzauz shoodun—*To be addicted to wine* باده پرست شدن badeï purust shoodun, مست مدام شدن must mudaum shoodun. *Addicted* منسوب munsoob, مقید muké-ud, مخصوص mukhsoos, مشغول mushghool, متعلق mutalluk, لکی luké, دلبسته dilbusteh. v. *dedicated, attentive, devoted, attached.*—*Addiction* or *addictedness* v. *attachment.*

ADDITION, *additament* افزا afza, زیاده zéaudeh, الحاق alhauk, القا alka, حرمت hurmut, ضمیمت zumémut. *Addition* (*in arithmetic*) جمله jumleh, جمل حسابی jumla hissaubé, حساب الجمل hissaubu'l'juml. *Additions* ضمایم zumaém, ملحقات mulhukaut, مضافات muzafaut. *Addition* (*title*) القاب alkaub.

Additional زاید za-éd, افزا کننده afza koonindeh, جمله وار jumleh war.

Addle, v. *brainsick, vain, empty, foolish.*

To ADDRESS (*speak to*) سلام دادن salaum dadun, گفتن guftun, خطاب کردن khutaub kirdun, گفتار نمودن guftaur numoodun. (*to write to or petition*) عرضه کردن arzeh kirdun.

To pay addresses v. *to court.*

To address one's self to do any thing v. *to prepare, get ready.*

Address (*salutation*) سلام salaum—(*speech*) گفتار guftaur, قول kool. *Address of a letter* کتابت نامه kitabuta naméh. *Address* (*skill*) عقل akul, قابلیت kaubillé-ut. (*courtship*) اظهار محبت azhaura mohabbut. (*air*) سیما seema, وجه wujeh. v. *carriage, manner.* *An address* (*petition*) عرضه arzeh.

An addresser عرضه کننده arzeh koonindeh.

To addulce v. *to sweeten.*

Ademption v. *privation, revocation.*

An ADEPT ماهر دار mauhir dar, مرد پر معرفت murd pur marifut.

ADEQUATE برابر birabur, مانند maunund,

یکسان eeksân, مطابق mutabuk, مثل musul. v. *equal, proportionate, like.*

Adequately برابرانه buraburaneh, بالسویه bussawih. v. *equally.*

Adequateness v. *equality, proportion.*

To ADHERE مواصلت شدن muwaslut shoodun, ملصق شدن mulsuk shoodun, پیوسته شدن pivusteh shoodun, جسبیدن jusbédun, جفسیدن jufsédun, جوسیدن joosédun, واجسبیدن vajusbédun. *To adhere to the skirt of a garment* دامن کیر شدن daumin geer shoodun. *To cause to adhere* الصاق کردن aslauk kirdun, ابلاد نمودن ablaud numoodun, پیوستن pivustun. v. *to stick, join, unite.*

Adherence, adherency, adhesion لسوق or لصوق lusook, مواصلت muwaslut, ملصق mulsuk, دامن کیري daumin geeré, پیوست or پیوستگی pivustugé, نشب nushub, نشبت nushbut. v. *conjunction, connexion, attachment.*

Adherent ملتصق multesuk, پیوند pivund, پیوسته pivusteh, مقرون mukroon, ملتزق multezuk, لازق lazuk, لاسق lasuk, مخلد mukhlud. v. *joined, attached, connected.*

An adherent صاحب sahib, رفیق rufeek, همپشت humpusht, دستکیر dostgeer. v. *friend, companion, assistant, follower.*

Adhesive پیوسته pivusteh, ذو لسوق zu lusook, v. *tenacious, sticking.*

To adhibit v. *to apply, make use of.*

Adhibition, v. *application, use.*

ADJACENCY اتصال attisal, ملاصقت mulasikut. v. *neighbourhood.*

Adjacent پیوسته pivusteh, متلازق mutelazuk, متصل mutteṣul, مماس mumass. v. *contiguous, neighbouring, bordering.*

To adject v. *to add*—*Adjection* v. *addition.*

Adjectitious, v. *added.*

An adjective noun نعت nat, وصف wusif.

Adjectively نعتا natan, نعتانه natauneh.

ADIEU یاهو é-aho, والسلام wussélaum, الوداع alwudaa, سلام علیک salaum aleika, الدعا addua, پناه خدا punahi khoda, با خدا باشي ba khoda bashé. v. سلام.

To bid adieu یاهو کردن é-aho kirdun, الوداع کفتن alwudaa guftun. v. *farewel.*

To ADJOIN پیوستن pivustun, پیوسته کردن pivusteh kirdun. v. *to join.*—متصل شدن muttesul shoodun, پیوسته شدن pivusteh shoodun. v. *to be contiguous.*

To ADJOURN تا فردا وایس انداختن ta furda vapus aundaukhtun, تاخیر نمودن taukheer numoodun, امهال کردن imhaul kirdun. *To adjourn an assembly* مجلس موقوف داشتن mujlis moukoof daushtun.

An adjournment تا فردا وایس انداز ta furda vapus andauz, امهال imhaul, تاخیر taukheer.

An ADIT *(passage under ground)* رهکذار زیر زمین ruhguzaur zeer zumeen, سمج sumj.

To ADJUDGE or *adjudicate* حکم کردن hookum kirdun. v. *to decree.*

To adjugate v. *to yoke.*

Adjument v. *help, aid.*

An ADJUNCT or *adjunction* پیوند pivund, جمع jummaa, مودم moodim, اضافت azaufut, ضمیمت zumémut, الحاق ilhauk. v. *addition, junction.*

Adjunct v. *consequent, additional, adjoining.*

Adjunctive پیوند کننده pivund koonindeh, پیوسته pivusteh, مودمي moodimé.

ADJURATION *(tendering an oath)* قسم دهنده kussum duhindeh, مستیمن musteemun. *An adjuration* سوکند sougund. v. *oath.*

To adjure قسم دادن kussum dadun, سوکند دادن sougund dadun, مستیمن کردن musteemun kirdun. (*I adjure you*) *by God the most high* لله تعالي lillahi taala.

To ADJUST نظم کردن nuzim kirdun, ترتیب نمودن turteeb numoodun, بندوبست ساختن bundubust saukhtun. v. *to arrange, methodize, regulate, accommodate, adapt.*

Adjusted نظم کرده شده nuzim kirdeh shoodeh, منظوم munzoom, مرتب muruttub.

Adjustment نظم nuzim, ترتیب turteeb, نسبت nisbut. v. *regulation.*

An adjuster نظم کننده nuzim koonindeh.

An ADJUTANT نقیب nukeeb.

To adjute, adjuvate. v. *to aid, assist, help.*

An adjutor v. *helper, assistant.*

Adjutory, adjuvant. v. *helping, aiding.*

Admeasurement, admensuration. v. *measurement.*

Adminicle v. *support.* *Adminicular* v. *helping.*

To ADMINISTER or *administrate* (*govern*) حکم کردن hookum kirdun, فرمودن furmoodun, فرمان فرمودن furmaun furmoodun, سیاست کردن sé-ausut kirdun, حراست ساختن huraufut saukhtun, تدبیر نمودن tudbeer numoodun, ضبط کردن zubt kirdun. v. *to rule, command.* —*To administer justice* عدالت کردن adaulut kirdun, اجاري حق ساختن ajauré hukk saukhtun, داد دادن daud dadun, شرع نمودن shuraa numoodun, داوري کردن davaré kirdun, حق دادن hukk dadun. *To administer an oath* سوکند دادن sou-

gund dadun. v. *to adjure.*—*To administer physic* علاج دادن alauj dadun, چاره نمودن chaureh numoodun.—*To administer as guardian* حفظ شدن hufz shoodun, حامي الذمار بودن hauméu'z'-zimaur boodun. *To administer as executor* وصي نمودن vussé numoodun.

Administration (*government*) حكومت hukoomut, حكم hookum, حكم حكومت hookuma hukoomut, فرمان ده furmaun deh, حراست huraufut, حرس hurs, ضبط zubt, تدبير tudbeer, سياست sé-ausut, ايال aiaul. (*ministry*) وزرا vizira, وكلا vakila, وكلاي دولت vakilaï doulut. v. *ministers.*—(*executorship*) كاروصي kaura vussé—(*guardianship*) حفظ hufz—(*distribution*) توضيع toozé-a.

Administrative تدبير كننده tudbeer koonindeh, ضبطي zubté.

An administrator (*governor*) حكومت كننده hukoomut koonindeh, حاكم haukim, فرمان فرماي furmaun furma-é, فرمان ده furmaun duh. (*a guardian*) حافظ hafiz. (*an executor*) وصي vussé. (*a minister of state*) وزير vizir, وكيل سلطانت vakeela sultanut, فرمان روا furmaun ruva, داور davur. (*an agent*) گماشته gomaushteh. v. *factor.*

Administratorship كاروصي kaura vussé.

An administratrix زني وصي zunné vussé, حافظت hafizut.

ADMIRABLE ذو الجلال zu'l'julaul, عجيب ajib, عجيب ajeeb, معجب mu-ajib, غريب ghureeb, غريبت ghureebut, عبرتنمون abrutnumoon, عبرتنما abrutnuma, رعنا rana, باهر bahir. v. *strange, wonderful, remarkable, excellent.*

Admirableness, admirability جلال julaul, جلالت julaulut. v. *excellence, wonderfulness.*

Admirably عجيبانه ajeebauneh, با عبرت ba abrut, باهرانه bahirauneh.

An ADMIRAL دريا سردار duré-a surdar, مير عشكر دريا meer ashkur duré-a, كپتان باشي kaptan bashé.

ADMIRATION عجب ajib, تعجب tajib, اعتبار e-atibaur, سرگرداني surgurdauné, هكر hukir, تهكر tuhukkir. *Self-admiration* خود پرستي khood purusté, خود بيني khood beené, تعظيم نفس tazeema nufs, هولت hawlut, ابراه abrauh.

To admire (*wonder at*) تعجب نمودن taajib numoodun, استغراب كردن istighraub kirdun, اعتبار ساختن e-atibaur saukhtun. (*to love*) محبت نمودن muhubbut numoodun, عاشق شدن aashik shoodun, مودت كردن muwuddut kirdun.

An admirer معجب maajib, عجب نماينده ajib numa-endeh. (*a lover*) عاشق aashik, محب mo-hibb, معشوق mashook (fem.) معشوقه mashookeh.

Admiringly با عجب ba ajib, هكرانه hukirauneh, هكرا hukiran.

ADMISSIBLE لايق قبول la-ék kubool, واجب الاجابت vajibu'l'ajaubut.

Admission (*entrance*) درزن durzun, دخول dukhool, دخل dukhul, مدخل mudkhul, (plur. مداخل mudaukhul)—(*granting*) اجابت ajaubut, قبول kubool, رضا ruza. v. *concession, acquiescing, allowing.*

To admit (*give entrance*) درزن ساختن durzun saukhtun, دخول دادن dukhool dadun, مدخل نمودن mudkhool numoodun, دخل اجازت كردن dukhl ajauzut kirdun. (*To allow*) قابول كردن kaubool kirdun, قربن قابول شدن kureen kaubool shoodun, اجابت نمودن ajaubut numoodun, پذيرفتن pizzeruftun. v. *to grant, allow.*

Admittable v. *admissible.*

Admittance v. *admission.*

Admitting دخول ساز dukhool sauz, كبول كنا kubool koona. *Admitting excuses* پوزش پذير poozish pizzeer.

To admix, admixture. v. *mix, mixture.*

To ADMONISH, پند دادن pund dadun, نصيحت كردن nuseehut kirdun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun, عظت كردن yzut kirdun, اكاهيدن agauhédun, اكاه ساختن agauh saukhtun. v. *to advise, counsel.*

An admonisher پند دهنده pund duhindeh, نصيحت نمون nuseehut numoon, اكاه سازنده agah sauzindeh. v. *monitor, adviser.*

Admonishing, admonition پند ده pund duh, نصيحت nuseehut, پند pund, پند كوي pund gooï, تنبيه tumbeeh, عظت yzut. *Paternal admonition* پند پدر punda pader. *Excellent admonition* پند دلپسند pund dilpussund.

Admonitory نصيحت كننده nuseehut koonindeh.

ADO (*stir*) غلغل ghulghul, غوغا ghoogha. v. *bustle, tumult, business, difficulty.*—*With much ado* كرهانه kurhauné, كرها kurhan, وابس vabus, علي كره ala kirh, باصعوبت basa-oobut, با جفا ba jufa, با دشخواري ba dushkhauré. v. *scarcely, hardly, with difficulty.*—*Without much ado.* اسان asaun, بي جفا bé jufa, بي صعوبت bé sa-oobut, v. *easily.*—*Without any more ado* همان humaun, درحال dur haul, تيزكار teezkaur, دروقت dur wakt. v. *immediately, at once.*

ADOLESCENCE طفل tufl, طفولت tufoolut, طفوليت tufoolé-ut. v. *youth.*

To ADOPT تحسين كردن tuhseen kirdun, اختيار نمودن akhté-aur numoodun, پسند داشتن

pussund daushtun. v. *to approve, assume, chuse.*—*To adopt a son* بجاي فرزند قبول نمودن beja-é furzund kubool numoodun, بجاي پسر كرفتن beja-é pussur gooriftun, پسر خوانده ساختن pussur khaundeh saukhtun, تبني كردن tubunné kirdun.

An adopter بجاي پسر كيرنده beja-é pussur geerindeh, تبني كننده tubunné koonindeh.

Adoption تبني tubunné, متبني mutubunné, مستليط mustuleet, ملتيط multeet, استلحاق istulhauk, مستلحق mustulhuk, ملتوط multoot. —*A deed of adoption* قول بجاي پسر كرفتن kool beja-é pussur gooriftun, شرط پسر خواندني shurta pussur khaundunė.—*An adoptive* or *adopted son* پسر خوانده pussur khaundeh, بجاي فرزند كرفته beja-é furzund goorifteh, ولد التبني wuludu't'tubunné, ابن المستليط ibnu'l'mustuleet, زاده متبني zaudeh mutubunné. *An adoptive father* پدر خوانده pader khaundeh, بجاي پدر beja-é pader. —*Adopted* (*as an opinion*) اختيار akhté-aur, متخذ mutukhkhuz, ملحق mulhuk. v. *approved.*

ADORABLE واجب السجدت vajibu's'sujdut, لايق عبادت la-ék abaudut—(*lovely*) دلپزير dilpizzeer, دلپسند dilpussund, خوب و دلكش khoob ou dilkush, دلبر dilbur, محبوب muhboob, واجب العشق vajibu'l'yshk. v. *beautiful, charming.*

Adoration عبادت abaudut, پرستكي purustugé, پرستش purustush, بندكي bundugé, سجده sujdeh, سجود sujood, الهت ilahut. v. *worship, homage, esteem:* also *love, admiration.*—*A place of adoration* پرستش خانه purustish khauneh, عبادتكاه abaudutgah, سجده جا sujdeh jah, مسجد musjud, معبد mabud. v. *church, mosque, temple. With adoration* عبدانه abudauneh, با پرستش ba purustush, با عشق ba yshk.

To adore پرستيدن purustédun, پرستش كردن purustush kirdun, پرستنده شدن purustindeh shoodun, بنده و سجده نمودن bundeh ou sujdeh numoodun, عبادت ساختن abaudut saukhtun. (*To love*) مودت كردن muwuddut kirdun, عاشق شدن aushik shoodun, محبت نمودن mohabbut numoodun.

An adorer ساجد saujud, عابد aubud, پرست purust, پرستنده purustindeh. *An adorer of the sun* خور پرست khor purust, افتاب پرستنده afitauba purustindeh, عبادت الشمس abaudutu'sh'shums. *An adorer of fire* اتش پرست autash purust, زردشت zurdusht, زردسر zurdsur, كبر guebre, مغ mugh. *Adorers of fire* اتش پرستان autaush purustaun, فليوان fileewaun, مجوس mujoos. *An adorer or lover* معشوق mashook, محب mohubb, مجنون mejnoon.

To ADORN پيرايه بخش كردن peerai-eh bukhsh kirdun, پيراستن peeraustun, اراستن araustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, اراسته نمودن arausteh numoodun, تزيين ساختن tuzei-een saukhtun, زينت كردن zeenut kirdun. v. *to dress, deck, decorate, embellish.*

Adornment, v. *ornament.*

Adorned پرايش peera-ésh, پيراسته peeraustéh, پرايه peerai-eh, اراسته arausteh, زينت كرده شده zeenut kirdeh shoodeh, مزين muzeen, زينت پذير zeenut pizzeer, بازبور bazé-wur,

Adorning ارايش كنا ara-ésh koona, ارا ara. *Adorning the world* جهان ارا jehan ara, علم پيرا alum peera.

Adown, v. *down, on* or *towards the ground.*

Adread, v. *in fear, dreading.*

Adrift, v. *floating.*

ADROIT تيز فهم teez fuhum, تيز دست teez dost. v. *dextrous, skilful, clever.*

Adry, v. *thirsty, dry.*

ADSCITITIOUS ملاحم mulauhim, ملحق mulhuk. v. *additional, supplemental.*

ADSTRICTION قبض kubuz, پيوست pivust, بستكي bustugé. v. *contraction, binding, joining.*

To ADVANCE (*proceed*) رفتن ruftun, پيش رفتن peish ruftun, حركت كردن hurukut kirdun, استمرار ساختن istumraur saukhtun, جولان نمودن joolaun numoodun, سالك رفتن saulik ruftun. v. *to go, move forward.* — (*to bring forward*) پيش اوردن peish awurdun. (*to come forward*) پيش امدن peish aumudun. (*to promote*) برداشتن burdaushtun, افراشتن efraushtun, افراختن efraukhtun, استحكام كردن istihkaum kirdun, ترقي نمودن turukké numoodun, تمشيت ساختن tumshé-ut saukhtun. v. *to prefer, aggrandize, exalt.* (*to give a lustre to*) بزركواري دادن buzurgwaré dadun, فر نمودن fur numoodun, عظمت كردن azimut kirdun, رونق ساختن raunuk saukhtun. v. *to grace, heighten.* — (*to make improvement*) منتفع شدن muntifa shoodun, انتفاع كردن intifa kirdun, سود داشتن sood daushtun. (*to become better or larger*) بهتر كردانيدن behtur kirdanédun, ازدياد نمودن azdé-aud numoodun, فيض يافتن feiz e-aftun, زياد كردن ze-aud kirdun, اضافت امدن esaufut aumudun, خايده داشتن fa-édeh daushtun. v. *to increase, improve, gain.* (*to be prominent*) افراختن efraukhtun, ناشع شدن nasha shoodun. v. *to project, jut out. To advance money* پيشادست كردن peishadost kirdun, زر پيش دادن zur peish dadun. *To advance be-*

fore (become superior) پیش دستی نمودن peish dostê numoodun, پیش شدن peish shoodun, دست بیردن dost beburdun, دست برد داشتن dost burd daushtun, غالب شدن ghaulib shoodun, فایق کردانیدن fa-ék kirdanédun, پیش کرفتن peish gooriftun. v. to excel, overcome.—(to accelerate) زود ساختن zood saukhtun, تعجیل کردن tajeel kirdun. To advance in argument سبب نمودن subub numoodun, رای دادن ra-é dadun, ظن کردن zun kirdun. To advance in years سال دیدن saul dédun, مکاهلت نمودن mukauhulut numoodun, سال دار شدن saul dar shoodun.

Advance, advancement افراشتکی efraushtugé, پیش رفتار peish ruftar, استحکام istihkaum, اقبال ekbaul, ارتقا irtika, استدراج istidrauj, ترقی turukké, تمشیت tumshé-ut. v. *prosperity, progress, promotion.*—(*increase*) زیاده zé-audeh, ازدیاد ezdéaud, فایده fa-édeh, سود sood, منفعت munfaat, مکسب muksub. v. *advantage, gain, improvement.*

Advanced in years سالدیده sauldédeh, سالدار sauldaur, سالخورده saulkhoredeh, سالخواه saulkhauh, امدا emda, مکاهلت mukauhulut. v. *old, aged.*--*The advanced guard* پیشرو peishroo, پیشلشکر peishleshkur.—*Advanced (promoted)* برداشته burdaushteh, افراشته efraushteh, افراز efrauz, ساطع sata, مترفع muturuffa. v. *elevated.*—(*prominent*) ناشع nasha, بارز bauriz, کابس kaubis, وریب wureeb. v. *projecting.*

ADVANTAGE نوا nuva, فایده fa-édeh, سود sood, کسب kusb, مکسب muksub, منفعت munfaat (pl. منافع munafa), نفع nufa, مکسبت muksubut (pl. مکاسب mukausib), ربح rubuh, رباح rubauh, فرجام furjaum, فضل fuzl, ساز sauz, اندوخش aundokhish, کران guraun, ورزش wurzish, کاله kauleh, صرفه surfeh, شف shuff, ژبون zshuboon, پامزد pamuzd, انتفاع intifa, توز tooz, انفخت anfukht, الفخت alfukht. v. *gain, profit, acquisition*—(*superiority*) دست dost, ظفر zufur, بزرکی buzurké, اعتلا e-atila, استعلا istaala, غلبت ghulubut, فوق fauk—(*opportunity*) دست یافت dost é-aft, فرصت fursut, پیروز peerooz, محل muhil. v. *occasion*; also *overplus, preponderation.*

To advantage فایده کردن fa-édeh kirdun, نوا دادن nuva dadun. v. *to benefit, promote*—*To reap an advantage* اندوختن aundokhtun, سود داشتن sood daushtun, بدست اوردن bedost awurdun. v. *to gain.*--*To have the advantage* غلبت داشتن ghulubut daushtun, استعلا شدن istaala shoodun, دست یافتن dost é-aftun, ظفر کرفتن zufur gooriftun. v. *to be superior.*

Advantageous سودمند soodmund, مفید mufeed, نافع naufa, نفع nufa, ذو فایده zu fa-édeh, اهل منفعت ahli munfaat, انفع anfa, ورنان wurnaun, لازم lauzim, نفاع nuffaa, اعود a-ood, شایسته sha-ésteh. *To be advantageous* شایستن sha-éstun, بسود امدن besood aumudun, مفید شدن mufeed shoodun.

Advantageously با منفعت ba munfaat, مفیدانه mufeedauneh, با فایده ba fa-édeh.

Advantageousness, v. *advantage*.

ADVENT مقدمة مولود حضرت مسیح mukuddumuta moolud huzrut mesih.

ADVENTITIOUS, *adventive*, امدانه aumudauneh. v. *accidental, extrinsic.*

An ADVENTURE (*enterprize*) غزا ghuza, اجترا ijtira, مخاطره mukhautureh. v. *exploit, atchievement.*—(*accident*) سرانجام surranjam, قصه kisseh, عارض aariz, خطر khutr (plur. خطار khitaur), مخاطره mukhautureh. v. *risk, danger, hazard, chance.*—(*trade*) تجارت tujaurut.

To adventure اجترا نمودن ijtira numoodun, اقدام رفتن akdaum ruftun, جسارت کردن jusaurut kirdun, تصدی ساختن tusuddé saukhtun. v. *to dare, hazard*—(*to trade*) تجارت کردن tujaurut kirdun.

An adventurer اجترا کننده ijtira koonindeh. v. *hero, champion.*—(*a merchant*) تاجر taujur.—(*A vagabond*) اوقاش aukaush, نابکار nabekaur.—(*A traveller*) مسافر musaufir, ابن سبیل ibnu subeel.

Adventrous, adventuresome غزوی ghuzoo-é, بی باک bé bauk, جکر دار jigur dar, کستاخ kustaukh, جری juré, دلاور dilavur. v. *bold, heroic, fearless.*

Adventurously کستاخانه kustakhauneh, دلاورانه dilaverauneh, با جان ba jaun. v. *intrepidly, boldly.*

An ADVERB ظرف zurf.

Adverbially ظرفا zurfan, ظرفانه zurfauneh.

An ADVERSARY دشمن dushmin, عدو adoo (fem. عدوت aduwwut, pl. اعدا adaa *and* اعادی e-adé), خصم khusm (pl. خصما khusuma, خصمان khusmaun, and خصوم khusoom), بد خواه bud khauh, اهل کین ahli keen, خستار khusaur, حریف hureef, لد ludd (pl. الدت alidut), مواثی muwausé, مدعی muda-é, متخاصم mutkhausim, عدوان adwaun, زایر za-ér. *A mortal adversary* دشمن کینه خواه dushmin keeneh khauh. *To be an adversary* اظهار خصومت نمودن azhaur khusoomut numoodun. v. *enemy, antagonist.*—*To cite adversaries before a judge* احضار خصما کردن ahzaur khusuma kirdun.

Adverse مخالف mukhaulif, بی روزی bé

roozé, نا موافق na muwafik, نا سازکار na sauzkaur, ازوم azoom, مخاصم mukhausim, مغاير mugha-ér, اخشيج akhsheej, اخشنج akhshinj. v. *contrary*, *opposite*, *repugnant*, *calamitous*, *unfortunate*. *Adverse accidents* نوايب nuva-éb, نوازل nuvauzil. *Adverse fortune* ساعت سوعا saat sawaa, سياه روز sé-ah rooz. v. *misfortune*.

Adversely مخالفانه mukhaulifauneh, ازوما a-azooman, نا سازکارانه na sauzkaurauneh.

Adversity مخالفت mukhaulefut, بلا bula, بد بخت bud bukht, بد طالع bud taula, سختي sukhté, نکبت nukbut, دبيلت dubeelut, دبلت dublut, فلاکت fulaukut, مصيبت museebut, مشقت mushukkut, زمان zumaun, زمانت zumaunut, شدت shuddut, شدي shuddé, حالت شديدت haulut shudeedut, ضمان zumaun, ضمانت zumaunut, اتو atou. v. *misfortune*, *calamity*, *distress*, *affliction*, *misery*.

To ADVERT فکر نمودن fikr numoodun, اکاه شدن agauh shoodun, انديشه دادن andeesheh dadun, نيکو داشتن neekou daushtun, احساس کردن ahsaus kirdun. v. *to consider*, *observe*, *attend to*.

Advertence اکاهي agauhé. v *attention*.

To ADVERTISE اخبار دادن akhbaur dadun, خبر دار کردن khubbr dar kirdun, اعلام نمودن e-alaum numoodun. v. *to inform*, *advise*, *instruct*.

Advertisement خبر khubbr (pl. اخبار akhbaur *and* اخابير akhabeer) اعلام alaum, اثر asr (pl. اثار asaur) زکرت zukrut. v. *information*, *advice*.

An advertiser کبر کننده khubbr koonindeh, تعليم دهنده taaleem duhindeh.

Advertising خبر کنا khubbr koona.

ADVICE (*counsel*) پند pund, راي ra-é, وعظ waz, فکر fikr, تدبير tudbeer, مشورت mushoorut. *Good advice* تدبير زود تاثير tudbeer zood tauseer, راي ثاقب ra-é sakub. *Bad advice* راي فاسد ra-é fausid, فکر نا صواب fikr na savaub. *Agreeable advice* پند دلپسند pund dilpussund, نصيحت دلپذير nuseehut dilpizzeer. *To give advice* پند کفتن pund guftun, راي دادن ra-é dadun. *To ask advice* مشورت طلب کردن mushwurut tulub kirdun. v. *admonition*, *instruction*. — (*news*) خبر khubbr, پيام peiaum, پيغام peighaum, اثر asr, اثار asaur, انها anha. v. *intelligence*, *information*. — *Good advices* مژده muzshdeh, دولت خواهانه خبر bushaurut, بشارت doulut khauhauneh khubbr. *Bad advices* فنا خبر funa khubbr, خبر رکيک khubbr rukeek. *To send advice* خبر فرستادن khubbr furistadun. v. *to advise*. *To bring good advices* مژده اوردن muzshdeh awurdun.

Adviseable لايق la-ék, واجب vajib, عقلي aklé, عاقل aakil (pl. عقلا akla), هوشمند hooshmund. v. *proper*, *prudent*.—*Adviseableness*, v. *fitness*, *propriety*.

To advise مشورت دادن mushwurut dadun, نصيحت کردن nuseehut kirdun, پند نمودن pund numoodun. v. *to counsel*.--(*to send intelligence*) خبر ارسال پيام فرستادن pei-aum furistaden, خبر ارسال کردن khubbr arsaul kirdun, پيغام روان ساختن peighaum ruvaun saukhtun, خبر دار کردن khubbr dar kirdun.

Advised نصيحت کرده شده nuseehut kirdeh shoodeh, پندار pundar, خبر دار khubbr dar. *To be advised* (*counselled*) پندار شدن pundar shoodun. (*to be informed*) خبر دار شدن khubbr dar shoodun. *Advised* (*prudent*) صاحب تدبير sahib tudbeer, زو عقل zu akl, دل اکاه dil agauh.

Advisedness عقل akl, تدبير tudbeer, دل اکاهي dil agauhé. v. *prudence*, *deliberation*.

An adviser پند دهنده pund duhindeh, مشورت کر mushwurut gur, نصيحت کننده nuseehut koonindeh.

ADULATION خوش امدي khoosh aumudé, ريشخند reesh-khund, شيرينکاري sheereengauré, روباه بازي roobah bauzé, لاماني lamauné, دغا dugha, جابلوس jaubloos, تبصبص tubusbus, ملق mulik, تملق tumullik. v. *flattery*.

An adulator ريشخند کر reeshkhundigur, سپيد کار sipeedkaur, خوش امدي کننده khoosh aumudé koonindeh. v. *flatterer*.

Adulatory زو شيرينکاري zu sheereengauré, اهل جابلوس ahli jabloos, صاحب لاماني sahib lamauné, تملق کوينده tumullik gooï-éndeh, ريشخند سازنده reeshkhund sauzindeh. v. *flattering*, *cajoling*.

ADULT بسن اختيار در امده besunna akhté-aur dur aumudeh, بالغ baugligh, ببلوغ رسيده bebuloogh rusédeh, بالغ شده baugligh shoodeh. *An adult youth* جوان بالغ juvaun baugligh.

Adultness بالغي baulighé, عهد شباب ahda shubaub, عهبا جواني ahba juvauné.

To ADULTER or *commit adultery* زنا کردن zina kirdun, فسق ساختن fusik saukhtun.

Adulterant زنا کرداکر zina kirdagur, فسق سازنده fusik sauzindeh.

To adulterate (*falsify*) تزوير کردن tuzweer kirdun, ساختن saukhtun, تزييف نمودن tuzé-eef numoodun, غش کردن ghush kirdun. *To adulterate money* قلب زنا ساختن kalb zina saukhtun, ستوک کردن sutook kirdun, ستة نمودن suteh numoodun. v. *to counterfeit*, *corrupt*.

Adulterate or *adulterated* ساخته saukhteh, الود alood, قلب kalb, فسيد fuseed, فنا funa, مزور muzawwur, ناراست naraust, مهوه mumawwuh, غليث ghulees, مغلوث mughloos. *Adulterated money* قلب kalb, زر قلب zur kalb, درهم قلب dirhem kalb, نقرت زيوف nukrut zé-oof, ستة suteh, ستوك sutook.

Adulteration فساد fusaud (pl. فسادت fusaudut) الودگي aloodgé, لوث lawus, تلوث tulawwus, الايش ala-ésh, فنا funa. v. *corruption*, *contamination*, *falsification*.

An adulterer زناكار zinakaur, زناي zina-é, زاني zauné, زنوي zinooï, مرد فاسق murd fausik, فاجر faujur (pl. فجار fujaur *and* فجرت fujurut.)

An adultress زني زانيت zunné zané-ut, زوجه zoojeh بدكار budkaur, زني زناكار zunné zinakaur, سبكتكين subuktugeen, فرتا furta, خبوع khumuwa, بغيت bughé-ut, روسپي roospé. v. *courtezan*, *strumpet*, *whore*.

Adultery زنا zina, زناكاري zinakauré, فسق fusik, بدكرداري budkirdauré, بحرام رفتن beharam ruftun. *To commit adultery* با زن كسي ديگر فعل حرام كردن ba zunna kussé digur faal haram kirdun. v. *to adulter*.

To ADUMBRATE (*shade*) سايه كردن saéh kirdun—(*to sketch*) رسم نمودن rism numoodun. v. *to delineate*.—*Adumbrant*, v. *shady*, *sketching*.

An ADVOCATE مباشر mubaushir, شفيع shufé-a, شافع shaufa, متكلم mutukullim, پلوس puloos, وكيل الدعوا vakeelu'd'dawa. v. *patron*.

Advocation, v. *pleading*, *plea*, *apology*.

Advolation, v. *flying*, *running towards*.

Adust, v. *burnt up*, *dry*, *withered*.

AERIAL هوايي hawaïé, هوادار hawadar, روزكاري roozigauré, بلند bulind, عالي aalé. v. *etherial*, *high*.

An aerie (*nest of hawks*) اشيان شاهين ashé-auna shaheen.

Aerology (*science of the air*) علم هوا ylma hawa.

Aeromancy (*divination by the air*) عياف روزكار aïaufa roozigaur.

Aeromatry (*measuring the air*) قياس هوا ké-ausa hawa.

Aeroscopy (*observing the air*) نگاه هوا nigauha hawa, روزكار بين roozigaur been.

AETHIOPIA حبش habush, حبشت habshut.

An Æthiopian حبشي habshé, حبش habsh, (fem. حبشت habshut) عبش abish, زنكي zangé.

AFAR بعيد ba-éd, دور door, بري buré, برغ burgh, برون buroon, بيرون beeroon, برون buroon. v. *far off*.—*From afar* از دور uz door.

AFFABILITY, *affableness* خوش صحبتي khoosh suhbuté, شيريني زبان sheereené zubaun, مهربان كوي muhrban gooï, لطف lutf, مظلومي muzloomé, ملايمت mula-émut, مروت miruwut. v. *gentleness*, *courteousness*, *civility*, *condescension*.

Affable مهربانكو muhrbangoo, مظلوم muzloom, ملايم mula-ém, لطيف luteef, متواضع mutuwaza. v. *polite*.

Affably با سخن شيرين ba sukhn sheereen, با ملايمت ba mula-émut, بلطف belutf.

An AFFAIR كار kaur, امر amur, حاجت haujut, عمل amul, معاملت ma-amlut, مصلحت muslu-hut, شغل shugl (pl. اشكال ashghaul), كنش koonish, قصه kisseh, خصوص khussoos, سرور su-roor, حال haul (pl. احوال ahwaul), خطت khut-tut, ايفت eefut, باب bab. v. *thing*, *business*.

To AFFECT (*love*) عشق نمودن ashuk numoodun, ميل داشتن meel daushtun, اقتنا كردن eftina kirdun. *To affect disdain* (*to play the coquet or prude*) شيوه باختن shiwéh bakhtun—(*to move tenderly*) عطوفت ساختن atoofut saukhtun. *To affect with grief* رنجيده كردن runjédeh kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, زحمت دادن zuh-mut dadun, ازردن azurdun, ازرده نمودن azur-deh numoodun. v. *to afflict*, *torment*, *vex*.—*To affect with joy* فرح اوردن furuh awurdun, شاد كردن shaud kirdun, شادي دادن shaudé dadun, تبهيج ساختن tubheej saukhtun. v. *to make happy*, *joyful*, *gladden*.—(*to produce an affect*) كار كردن kaur kirdun, بجا اوردن beja awurdun, عمل ساختن amul saukhtun. v. *effect*.—(*to aim at*) قصد كردن kasd kirdun, جد و جهد نمودن judd ou juhud numoodun. v. *to endeavour*, *aspire at*, *desire*.—(*to feign*) تقليد كردن tuklé-ud kirdun, صورت نمودن soorut numoodun, تسويل tusweel kirdun. — (*to imitate unnaturally*) اقتدا بي ساماني كردن ekteda bé samauné kirdun, تقليد نا پسند نمودن tuklé-ud na pussund numoodun, استغنا شدن istighna shoodun.

Affectation, *affectedness* تقليد نا پسند tuklé-ud na pussund, اقتدا بي ساماني ektida bé samauné.

Affected (*tenderly moved*) عطوفت كرده شده atoofut kirdeh shoodeh, عشيق asheek—(*vexed*) رنجيده runjédeh, درد دار durd dar—(*glad*) فرح اور furuh awur—(*conceited*) استغنا istighna, تقليد نا پسند نما tuklé-ud na pussund numa. v. also *influenced*.

Affectedly استغنانه istighnauneh.

Affecting (*moving*) دلتنك diltunk, دلازار dila-zaur, غمناك ghumnauk. v. *melancholy*, *afflicting*—(*performing*) كاركنان kaur koonaun. v. *affecting*.

Affection (love) عشق aſhuk دوستی dooſté, محبت mohabbut, مهر muhr, محبت بی غرضانه mohabbut bé ghurzauneh. *Paternal affection* عطوفت پدریت autoofut paderé-ut. *Mutual affection* محبت مشارکت mohabbut moſhaurikut. v. *friendſhip, inclination, tenderneſs, zeal*—*(paſſion)* درد durd, رنج runj, ابتلا ibtila, وجع wuja. v. *ſuffering, grief, feeling*—*(quality)* حال haul, شان ſhaun, صفت ſuffut. v. *property, condition.*

Affectionate عشيق aſheek, ذو دوستي zu dooſté, صاحب محبت ſahib mohabbut, اهل عشق ahli aſhuk. v. *loving, compaſſionate.*

Affectionately با عشق ba aſhuk, مودتانه muwuddutauneh, مودت اختسام muwuddut akhteſaum.

Affectionateneſs عشق aſhuk. v. *love, fondneſs.*

Affectioned, v. *affected, inclined.*

Affective, v. *affecting, touching.*

AFFIANCE معاهدهٔ نكاح ma-ahudeï nikauh, عقد عروسي aukuda arooſé, املاک imlauk. v. *marriage contract*—*(confidence)* اعتماد é-atimaud, اعتقاد e-atikaud, اتكال ittikaul. v. *truſt, faith.*

To affiance عقد نكاح كردن akuda nikauh kirdun. v. *to betrothe* املاک ساختن imlauk ſaukhtun.—*(to give confidence)* اعتماد دادن e-atimaud dadun.

AFFIDATION, *affidature,* عهد و پيمان جانبي ahd ou peimaun jaunibé.

An AFFIDAVIT سوگند ſowgund, قسم kuſſum. v. *oath.*

AFFIED املاک ساخته imlauk ſaukhteh. v. *betrothed, contracted.*

AFFINITY دامادي damaudé, مصاهرت muſauhurut. v. *relationſhip.*--سند ſunud, عقد akud, مناسبت munauſubut. v. *relation, connexion.*

To AFFIRM تحقيق كردن tuhkeek kirdun, تعريف ساختن taareef ſaukhtun, اقرار گفتن ekraur guftun. v. *to certify, aſſert, declare.*

Affirmable قابل اقرار kaubila ekraur, لايق تعريف la-éka taareef.

Affirmance, v. *confirmation.*

An affirmant (affirmer) اقرار كننده ekraur koonindeh.

Affirmation اقرار ekraur, تعريف taareef.

Affirmative ذو اقرار zu ekraur, تعريفي taareefé.

Affirmatively اقرارانه ekraurauneh.

To AFFIX ملزوم كردن mulzoom kirdun, ملازم ساختن mulauzim ſaukhtum, ملصق نمودن mulſuk numoodun, قايم كردن ka-ém kirdun, مستحكم نمودن muſtuhkum numoodun, متصل كردن mutteſul kirdun.

An affix (particle) متصله mutteſuleh

Affixed ملصق mulſuk, ملزوم كرده شده mulzoom kirdeh ſhoodeh.

Affixing ملازم كنان mulazim koonaun.

To AFFLICT غم دادن ghum dadun, غمناک كردن ghumnauk kirdun, دلتنگ زدن diltunk zudun, الم ساختن alum ſaukhtun, زحمت دادن zuhmut dadun, شدت كردن ſhudut kirdun, جفا نمودن jufa numoodun, محزون ساختن muhzoon ſaukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh wa rumédeh kirdun, v. *to torment, vex.*

Afflicted غمناک ghumnauk, دلگير dilgeer, غمزده ghumzuddeh, رنجيده runjédeh, رميده rumédeh, ستم كش ſutum kuſh, ازار كشيده azaur kuſhédeh, مظلوم muzloom, دردمند durdmund, پر ملال pur mulaul, ملول mulool, سودا زده ſooda zuddeh, مصيبت زده muſeebut zuddeh, محنتزده muhnutzuddeh, مضطرب muzturub, دردناک durdnauk, مكدر mukuddur, بلا ديده bula dédeh, الم زده alum zuddeh. *Afflicted lovers* عشاق رنجور uſhauké runjoor.

To be afflicted غم خوردن ghum khoredun, غمناک كرديدن ghumnauk kirdédun.

An afflicter غم دهنده ghum duhindeh, سودا زننده ſooda zunindeh. v. *diſtreſſed, grieved.*

Affliction, afflictedneſs درد durd, محنت muhnut, مصيبت muſeebut, تاسه taſſeh, غم ghum, الم alum, غصه ghuſſeh, بلا bula, قساوت kuſawut, انفعال anfaul, رنج runj, شدت ſhuddut, مشقت muſhukkut, غمخوري ghumkhoré, پيچيچ peicheech, دردمندي durdumundé, پريشاني pureeſhauné, اشوب aſhoob, اشيب aſheeb, ساق ſauk, شكسته خاطر ſhakuſteh khautir, دلگيري dilgeeré, ملالت mulaulut, كربت kurbut. v. *ſorrow, grief, pain.*

Afflictive, v. *painful, tormenting.*

AFFLUENCE, *affluency, affluentneſs* غنيمت ghuneemut, غنا ghuna, مال maul, اموال amwaul, خرفج khurfuj, توانگري tuvvanguré. v. *riches, abundance, wealth, plenty*—*(concourſe)* اجتمع ijtima.

Affluent غني ghuné, وافر wafur, موفور moufoor, فروان furwan, فايض fa-éz, كثير kuſeer. v. *rich, abundant, plentiful, copious*—*(flowing)* جاري jauré, روان ruvaun.

To AFFORD دادن dadun, نيل كردن neel kirdun, نول نمودن nool numoodun, بخشيدن bukhſhédun, عطا كردن ata kirdun, ياري دادن é-aré dadun. v. *to give, confer, grant, produce, yield*—*to afford (to ſell)* فروختي furrokhtun—*(to ſpend)* بذل مقدور كردن buzl mukdoor kirdun.

Afforded داده dadeh, بخشيده bukhushédeh, عطا نموده ata numoodeh.

Affording دهنده duhindeh, ده duh, عطا نماينده ata numa-éndeh.

To AFFOREST (*to turn ground into a forest*) بيشه كردن beesheh kirdun, درختستان اجستن durukhtustan ajistun.

To AFFRANCHISE فرج دادن furj dadun.

To AFFRAY هراس كردن huraus kirdun. v. *to frighten, terrify, affright.*

An affray هجوم hujoom. v. *assault, tumult.*

To AFFRIGHT ترسانيدن tursaunédun, بيم دادن beem dadun, تخويف رساندن tukhweef rusaundun, وهناك نمودن wuhmunauk numoodun, هراس كردن huraus kirdun, شوريده ساختن shoorédeh saukhtun, تهديد اوردن tuhdeed awurdun. v. *to terrify, fright.*

Affright, affrightment هول hawl, ترس turs, خوف khoof, بيم beem, رعب rab, هراس huraus, هيبت heebut, زليفن zuleefun, تهديد tuhdeed. v. *terror, fright.*

Affrighted ترسانيده tursaunédeh. v. *terrified.*

Affrightful, v. *frightful, terrible.*

To AFFRONT دشنام دادن dushnaum dadun, افسوس زدن afsoos zudun, شتم كردن shutum kirdun, ملامت گفتن mulaumut guftun, طنز كردن tunz kirdun. v. *to insult, reproach, abuse*—(*to encounter, meet front to front*) رو برو محاربه rou berou muhauribeh kirdun.

An affront دشنام dushnaum, شتم shutum (pl. شتوم shutoom) هجو hujoo, طعنت taanut طنز tunz, ملامت mulaumut. v. *insult.*

An affronter دشنام دهنده dushnaum duhindeh, شتوم نماينده shutoom numa-éndeh.

Affronting دشنام كنا dushnaum koona, شتم امير سوز دهنده shutum ameez sooz duhindeh.

Affrontingly شتمانه shutumauneh, بر وجه دشنام bur wujuha dushnaum.

To affuse, v. *to pour, infuse.*

To affy, v. *to affiance, betrothe: to confide, trust.*

AFIELD درميدان dur meidaun.

AFLAT بسيطا buseet, هموار humwaur. v. *flat, level with the ground.*

AFLOAT سباح subbauh. v. *floating.*

AFOOT پياده pé-adeh, مشي mushé. *To go or be afoot* راجلا مشي رفتن raujla mushé ruftun, پياده شدن pé-adeh shoodun. *To set on foot* پيش نهاد كردن peish nihaud kirdun, استحكام نمودن istihkaum numoodun, در ميان ساختن dur meiaun saukhtun. v. *to promote, to put in motion.*

AFORE پيش peish, قبل kubul, قدم kudum, بر bur, عن an. v. *before*—(*sooner*) زودتر zoodtur, زوتر zootur — (*in the front*) در قدام dur kudaum —*Aforegoing, aforementioned, aforesaid, aforenamed* متقدم mutukuddum, پيشرو peishroo, مشار اليه mushauron aleih *or* mushaur aleih, سابق الذكر saubuku'z'zukur, سالف الذكر saulufu'z'zukur, مذكور muzkoor. v. *above* or *beforementioned, preceding*— *Aforehand* اهل بصيرت ahli buseerut, حاضر hazir, اماده amaudeh. v. *provided, prepared*—*Afore time* قدم kudim, قبل kubul, سابق saubuk. v. *time past.*

AFRAID خايف kha-éf, ترسان tursaun, ترسناك tursunauk, سهمكين suhumkeen, سهمناك suhumnauk, بد دل bud dil, زعيق za-ék, منحوش munhoosh, مهتول muhtool, مذعور muza-or, (fem. مذعورت muza-orut) متحيش mutuheesh, متذعر mutuzar, مخوف mukhoof, مزعوق muza-ook, مخنث mukhnis. v. *timid, pusillanimous, cowardly, frightened, terrified.*

AFRESH ديگر بار deegur bar, باز baz, دفعي dufa-é, ايضا eizan, از نو uz noo, نيز neez. v. *again, a-new.*

Afront, v. *in front, in opposition.*

AFTER پس pus, باز baz, بازپس bazpus, درپس dur pus, بعد baad, من min, من بعد min baad, عن aan, از uz, ز z, غب ghubba, ورا wura, اثر asra, دبر deira, من اخر min akhira — (*secondly*) ثانيا sané-a. v. *behind, posterior, according to, in imitation of, following, in pursuit of*— *After this* پس از اين pus uz een, بعد از اين baad uz een, بعد هذا baad huza, من الان min alaun. *After that* پش از ان pus uz aun, بعد از ان baad uz aun, غب زا ghubba za. *After which* بعد از انكه baad uz aunkeh, غب ما ghubba ma, بعد ما baad ma. *Never after this* هيچ من بعد heech min baad. *The day after to morrow* پس فردا pus furda. *After to-day* از اين روز uz een rooz, پس از اين بار pus uz een bar, بعد اليوم baad ul'é-oom. *After the first day* من اول يوم min awwul é-oom, من بعد روز نخست min baad rooz nukhust. *Immediately after* علي اثر ala asra. *After many days* پس از بسيار ايام pus uz bissé-ar eï-aum. *After salutations, after compliments* بعد السلام baadu's'salaum, بعد السلام و الكلام baadu's'salam ou alkulaum, غب الدعا ghubba'd'daa. *After death* پش از وفات pus uz wufaut, بعد الممات baadu'l'maat. *After dinner* بعد طعام baad taam. *To follow after* درپس امدن dur pus aumudun. *One after another* پس از پس pus uz pus. *Before and after* پس پيش pus peish. *Coming af-*

ter (succeeding) خلف khalif. *After desiring him to sit down* بعد الاجلاس baadu'l'ajlaus. *After consultation* بعد المشورت baadu'l'mushoorut.—*After it happens* بعد الوقوع baadu'l'wukooa. v. بعد baad—*To do after (imitate)* اقتدا كردن iktida kirdun. *After all* اخر akhir, *or* اخرا akhiran, عاقبت akibut, اخر الامر akhiru'l'amur, من اخر min akhir, اخر كار akhir kaur, محصلا muhsulan *or* محصل muhsul. v. *finally, at length, in conclusion.*

After-birth مشيمت musheemut, سلا sula, حولا hawla, هتك hitik.

An after-clap بديهت budeehut, قصه نا متوقع kisseh na mutawakka.

After-cost خرج الاخر khuruju'l'akhir.

After-crop محصول ثاني muhsool sauné, حصاد الاخر husaudu'l'akhir.

Aftergame نظام الثاني nuzaumu's'sauné, لعب اخر laab akhir.

Afternoon بعد الظهر baadu'z'zuhur, دشم dushum, رواح rawauh, رياح ré-auh.

After-pains (pains after birth) درد بعد الولاد durd baadu'l'wulaud.

After-thought, after-wit فكر كاهل fikir kauhul, تامل بعد از كار tamul baad uz kaur.

After-times, زمان اخر zumaun akher.

After to-morrow پس فردا pus furda, بعد غد bad ghudd.

Afterward, afterwards پس pus, اخر akhir, بعد از اين baad uz een, بعد از ان baad uz aun, ازش azesh, پس از او pus uz ou, زانپس zanpus, پس انگاه pus angauh, في ما بعد fi ma baad, غب زا ghubba za, اثر زا asra za, بعدا baadan بعد ما baad ma, بعده baadahu. v. *after.*

AGAIN باز baz, دگر digur, وا wa, واز waz, واپس wapus, فا fa, فراز firauz, فرا fira, مجددا mujuddudan, تكرار tukraur, دفعي dufa-é, نيز neez, از نو uz noo.—*(another time)* ديگر بار deegurbar.—*(in the second place)* ثنية siné-yetan.—*(as before)* ايضا eizan. *Again and again* تكرار بتكرار tukraur betukraur—*To come again* واپس امدن vapus aumudun. v. *on the other hand, in return, likewise, even, over, back, besides, twice as much.*

AGAINST على ala, بر bur, نا na, خلاف khulauf, ضد zud, مخالف mukhaulif, مغاير mugha-ér, عكس akus. *Against him* براو bur ou—*against him* or *it* عليه aleihi—*Against law* خلاف شرع khilauf shura, ناحق nahuk—*Against treaty, peace,* or *agreement* صلحت مخالف sulhut mukhaulif, مغاير صلح mugha-ér sulh, خلاف عهد khulauf ahud. *To go against* مقابلة رفتن mukaubulut ruftun. *To come against* مخالفت امدن mukhaulufut aumudun. *Over against* مقابل mukaubil. *Against one's will* بالضروره ba'z'zurooreh. v. *contrary, opposite, from, to the prejudice of, inimical, unwillingly.*

Agape, v. *staring, wondering.*

AGARIC اغاريقون agharicoon.

Agast, v. *amazed, astonished.*

An AGATE شبو shuboo, فرنگي رقم firungé rukum, يشيم yesheem.

AGE زاد zaud, عمر amur, ساله sauleh, سن sunn. *The infant age* طفل tufl *or* طفلوت tufloot. *The stripling age* بلوغ buloogh. *The youthful age* شباب shubaub. *Advanced in age* سالدار sauldaur, بزاد برامده buzaud buraumudeh. *Old age* شيخ sheikh *or* شيوخيت shé-oukhé-ut. *Decrepid age* فرتوت furtoot. *A man a hundred years of age* صد ساله پير sad sauleh peer. *From youth to age* من شب الي دب min shubba illa dubba. *The age of animals* ساله حيوانها saleha heewaunha. *Of the same age* هم ساله hum sauleh, همزاد humzaud, معاصر mu-asyr. v. *cotemporary, maturity, generation, old age.*—*An age* ابد abud, زمان zumaun, عهد ahud, دهر duhr, دور زمان door zumaun, قرن kurn, دور door, ديري deeré, ديرند deerund, عالم alum, روزكار roozigaur, ابض abiz, صد سال sud saul. v. *eternity, the world, time.*—*In the age of Haron* در عهد هارون dur ahuda Haron. *Ages (duration of life)* سالها saulha, ساليان saulé-aun, اعمار amaur—*(times)* زمانها zumaunha, اباد abaud, اباض abauz, دهور duhoor, ادوار adwaur, اعصار asaur, عصور asoor.—*After ages* اباض اخريات abauz akhiré-aut. *Through all ages (for ever)* ابدالاباد abdu'l'abaud. *In no age (never)* دهر الداهرين duhru'd'dahreen. *The revolution of ages* دور زمان doora zumaun.

Aged پرسال pur saul, كنسر kinsur, بدن beedun, كسيري keesuré, پيري peeré, پزاد puzshaud, پزاد برامده puzshaud buraumudeh, سالدار sauldaur. v. *old, ancient.*

Agedly پيرانه peerauneh, كنسرا kinsuran.

AGENCY كار kaur, كردار kirdaur, فعل faal, عمل amul. v. *action.*—*(acting for another)* كار گذاري kaur guzauré, وكيلي vakeelé وكيل كننده vakeel koonindeh.

An Agent كار گذار kaur guzaur, وكيل vakeel, وصي vussé, راعي raa-é, فاعل fa-él, عامل aamul. v. *substitute, deputy, factor.*

To aggerate, v. *to heap up.*

To agglomerate, v. *to conglomerate.*

To agglutinate, v. *to glue*, *unite*.

To AGGRANDIZE اشراف كردن ashrauf kirdun, تكبير نمودن tukbeer numoodun. v. *to promote*, *exalt*, *advance*.

Aggrandizement عظمت azmut, ارتقا artika, ترقي turukké, تمشيت tumshé-ut. v. *promotion*, *magnificence*.

An aggrandizer عظمت كننده azmut koonindeh.

To AGGRAVATE ثقيل نمودن sukeel numoodun, زياده كردن zé-adeh kirdun, باهظ ساختن bahuz saukhtun, بدتر كردن budtur kirdun, v. *to make heavy*, *to make worse*.

Aggravation ثقلت suklut, بهظ buhuz.

AGGREGATE مجموع mujmuwa, الساق alsauk, ضميم zumeem. v. *collected*, *accumulated*.

To aggregate ضم كردن zum kirdun, الساق نمودن alsauk numoodun. v. *to add*, *collect* or *heap together*.

Aggregation, *aggregate* جملت jumlut, جمع jumaa, مجموعت mujmuwat, ضم zum, انضمام anzimaum, ضميمت zumeemut.

To AGGRESS (*assault*) هجوم كردن hujoom kirdun, حمله ساختن humleh saukhtun.

Aggression حملت humlut, هجوم hujoom.

An aggressor هجوم كننده hujoom koonindeh, حملت كر humlut gur.

To aggrieve, v. *to injure*, *wrong*, *vex*.

AGHAST مهتول muhtool, شهم shuhum. v. *terrified*.

AGILITY شهامت shuhamut, چالاكي chalauké. v. *quickness*, *activity*, *nimbleness*.

Agile, هذلبت huzlubut. v. *nimble*, *active*.

To AGITATE اضطراب كردن azturaub kirdun, حركت دادن hurukut dadun, جنبانيدن junbanédun, متحرك نمودن mutuhurruk numoodun. v. *to move*, *actuate*, *shake*, *distract* — (*to debate upon*) مشورت كردن mushwurut kirdun, راي نمودن ra-é numoodun, انديشه ساختن andeesheh saukhtun. v. *to deliberate*, *discuss*.

Agitated (*disturbed*) اضطراب كرده شده azturaub kirdeh shoodeh — *agitated* (*as the sea*, &c.) روه rooh, موج mooj.

Agitation جولان jaulaun, خلجان khuljaun, جنبش jumbish, حركت hurukut. v. *motion*, *action*. — (*perturbation*) اشفتگي ashuftugé, اضطراب azturaub, كدورب kudoorut, اسيب aseeb, تضجر tuzujjur, حيرت heirut. — (*deliberation*) مشاورت mushawurut, تدبير tudbeer فكر fikr, راي ra-é, پند pund. v. *debate*, *deliberation*.

Agitated مضطرب muzturib, جانبان jaunbaun, بي قرار bé kuraur, منفعل munfe-al, محرك muhurruk. *To be agitated* مضطرب شدن muzturub shoodun, جنبيدن jumbédun.

An agitator جولان كننده jaulaun koonindeh. v. also *manager*.

An AGLET (*thin plate*) تنكه tunkeh, صفيحت sufeehut برك burk. v. *leaf*.

AGMINAL (*belonging to a troop*) فوجي foojé, كروهي kuroohé, انبوهي amboohé.

An AGNAIL داحس dahus. v. *whitlow*.

AGNATION (*relationship by the father*) بدن bedun, ابوة abawut, پدري paderé, اسرت asrut.

AGNUS CASTUS (*tree*) پنجنكشت punjungusht, ذو خمسة اوراق zu khumsut awurauk.

AGO (*past*) سابقا sabikan, كذشته guzushteh, ماضي mauzé. *Long ago* اول awwul, من قبل min kublu, قبل kublu, قبلا kublan, في اول الدهر fi awwali'd'duhr, طول زمان tool zumaun. v. *past*, *long since*, *before*.

To SET AGOG (*excite curiosity or desire*) سوداكري انكيختن soodaguré angeekhtun, استقصا تيز كردن astiksa teez kirdun.

AGOING (*in motion* or *action*) روان ruvaun, درحركت dur hurukut, كنان koonaun.

AGONIST, *agonistes* (*prize-fighter*) پهلوان pihluvan. v. *champion*, *hero*.

To AGONIZE رنجيدن runjédun, رنج داشتن runj daushtun, درد كردن durd kirdun, درحال نزع شدن dur haula nuza shoodun.

Agony رنج runj, درد durd, حال نزع haula nuza, سكرت sukraut. *The agony of death* سياعت اجل sa-auta ajil, سكرات موت sukrauta moot, وقت جان سپردن wakta jaun sipurdun. *To be in the agony of death* جان كندن jaun koondun, جان نزع شدن jauna nuza shoodun, ذمي شدن zumé shoodun.

AGRARIAN صحراي suhra-é, مزرعتي muzrauté.

To AGREE راضي شدن rauzé shoodun, قايل شدن ka-él shoodun, موافقت كردن muwafikut kirdun, تسليم نمودن tusleem numoodun, بلي كفتن bulé guftun, اتفاق كردن ittifauk kirdun. v. *to be in concord*, *to suit with*, *compose*, *accord*, *consent*, *answer*, *yield to*, *be consistent*, *reconcile*, *bargain with*.

Agreeable پسنديده pussundédeh, پسند pussund, مناسب munausib, قرين قبول kureen kubool, مشاكل mushaukil, موافق muwafik, شايسته sha-ésteh, سازكار sauzkaur, لايق la-ék. v. *suitable*, *pleasing*, *consistent*.

Agreeable to friends ياران پسند é-araun pussund.

Agreeable to the heart دلپسند dilpussund. *Agreeable to the great* پسندیدهٔ کبار pussundédeh kubaur. *Of agreeable manners* پسندیده خصال pussundédeh khusaul. *To be agreeable* پسندیده شدن pussundédeh shoodun. *To render agreeable* پسندیده کردن pussundédeh kirdun. *To be agreeable (suited to)* مناسب شدن munausib shoodun, لایق بودن la-éek boodun.

Agreeably پسندانه pussundauneh, لایقانه la-ékauneh, با مناسب ba munausib, در موافقت dur muwafikut, با شایستگی ba sha-éstugé.

Agreed هم آهنگ hum ahunk, هم آواز hum avauz, سازکار sauzkaur, کارساز kaursauz, مقرر mukurrur, معهود mahood, موافق muwafik, متعین muta-én, مطابق mutaubuk. v. *settled, concordant.*

Agreement آهنگ ahunk, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, معاهدت maahudut, موافقت muwafikut, وفاق wufauk, عقد akud, یکدلی eekdilé, سازکاری sauzkauré, یکجهتی éekjuhuté, امتزاج imtizauj, متابعت mutabaat, صلح sulh, صلاح sulauh, ود و الفت widd ou ulfut, آشتی ashté, قول kool, عهد ahud, شرط shurt, تعهد و پیمان tahud ou peimaun, عهد و قرار ahud ou kuraur, اصر asur, وصر wasur, وثیقت wuseekut, طباق tubauk. v. *concord, harmony, union, friendship, bargain, compact* — (*resemblance*) مانندی maunindé, تمثیل tumseel, سیما seema, تشبیه tushbeeh.

AGRICULTURE دهقانی duhkauné, فن زرعت funna zuraat, فلاحت fulauhut. *A treatise on agriculture* فلاحت نامه fulauhut nameh. v. *husbandry, tillage.*

AGRIMONY (*plant*) غافت ghaufut, غافث ghaufus.

AGROUND بر کنار زده bur kunaur zuddeh, بر عرض کوفته bur erz koofteh. v. *stranded* — (*prevented from proceeding*) منع شده muna shoodeh, ممنوع کرده شده mumnuwa kirdeh shoodeh. v. *hindered, obstructed.*

An AGUE حمت hummut, صالب saulib, تاب taub, تب tub. *A tertian ague* حمای مثلثه huma-é mussiseh. *A quartan ague* حمای مربع huma-é murba. *The cold or trembling fit of an ague* لرزهٔ تب lurzeï tub, حمای البرد huma-é u'l'burd.

Agueish ذو حمة zu hummut, اهل تاب ahla taub, حمتی hummuté.

AH! اه ah, واه wah, وای wa-é, دریغا dureegha, دریغ dureegh, ایها ayeha, ایا aïa.

AHEAD (*further advanced*) پیش peish, قبل kubul, پیش روندہ peish ruvindeh, قبل آمده kubul aumudeh.

AID یاری é-auré, مدد mudud, مددکاری mududkauré, امداد amdaud, عون a-oon, معاونت mu-awunut, عنایت ana-é-ut, اعانت é-anut, نصرت nusrut, نصرت nusrut, رفق rufuk, یاوری é-awaré, دستیاری dosté-auré, دستگیری dostgeeré, احسان ahsaun. *By the divine aid* نصرت الله nusrutullah, عون الهی a-oon ilahi, نصر ربانی nusra rabbauné. v. *assistance, subsidy.*

To aid یاری کردن é-auré kirdun, یاریدن é-aurédun, مدد نمودن mudud numoodun, نصرت دادن nusrut dadun, عنایت اوردن ana-é-ut awurdun. v. *to assist, help, succour.*

Aidance, aidant, v. *help, helping.*

An aider نصرت کننده nusrut koonindeh. v. *assistant.*

Aidless, v. *helpless.*

To AIL غمگین شدن ghumkeen shoodun, درد کردن durd kirdun, رنجیده بودن runjédeh boodun, ستم کشیدن sutum kushédun, سودا زده شدن sooda zuddeh shoodun, ملول داشتن mulool daushtun, رنجیدن runjédun, مصیبت نمودن museebut numoodun, ازار ساختن azaur saukhtun.

Ailment درد durd, رنج runj, وجع wuja, زحمت zuhmut, تیمار teemaur, مرض muruz, الم alum, غصه ghusseh, غم ghum, علت allut, اندوه andouh, تنکدلی tunkdilé, ملال mulaul.—*Ailments* امراض amrauz, اسقام askaum, علل alul, اوجاع aujaa, ادوا adwa, دردها durdha, رنجها runjha. v. *disease, distemper, pain.*—*Ailing* زحمت زده zuhmut zuddeh, خسته khusteh, وصب wusib, مریض mureez. v. *sickly, indisposed.*

AIM (*design*) نیت néut, قصد kasd, مراد moraud, عزم azum, عزیمت azeemut, مقصد muksud, مقصود muksood, آهنگ ahunk, عمد amud, داعیت da-é-ut, خاطره khatireh, آرزو arzoo, مدعی muda-é, جد judd, جهد juhud, اجتهاد ajtihaud —(*mark*) هدف huduf, نشان nishaun, نشانه nishauneh, نشانگه nishaungah, غرض ghurz, اماج amauj. v. *intention, purpose, direction, butt.*

To aim نیت کردن né-ut kirdun, قصد داشتن kasd daushtun, مراد نمودن moraud numoodun, نشانه کوفتن nishauneh kooftun, بنشانگاه انداختن benishaungah aundaukhtun. v. *to endeavour, to mark* or *shoot at.*

Aimed معروض marooz, نیت کرده شده né-ut kirdeh shoodeh, منوی munoo-é, مقصود muksood. v. *intended, designed, pointed at.*

Aiming معروض کنان marooz koonaun, بنشانه انداز benishauneh aundauz.

AIR هوا hawa, روزگار roozigaur, باد baud, نسیم niseem, صبا suba, اقلیم akleem. *The ele-*

ment of air عنصر هوا anſur hawa. v. *atmoſphere, climate, element, heaven, ſky, wind, weather.*—*An air (in muſic)* نوا nawa, ترانه turauneh, نغمت nughmut, غنا ghuna, اغنيت aghné-ut, ترنم turunnum, لحن luhin, هزج huzuj, عنات yſaus, خنيا khuné-a, خوش خوان khooſh khaun. *Airs* الحان alhaun, نغمات nughmaut, غواني ghuwauné, اغاني aghauné—*Aghauné* is the title of ſeveral Eaſtern *airs*; particularly of a very large collection of Arabian ſongs, called الاغاني كبير *alaghauné kubeer*, compiled in the tenth century by Abulfaraj Ali of Iſphahan. He preſented it to Seifu'd'dowla, Sultan of Syria, who ordered him in return 1000 dinars (near 500l.): but the miniſter of this prince, Ebn Ebad, conſidering the recompenſe as too inadequate to the labour of fifty years, which Abulfaraj had employed in the work, gave him a thouſand more. This vizir carried it with him in all his expeditions; and it was much in requeſt among the great men of the Eaſt; copies of it being generally ſold at Baghdad for 4000 drams of ſilver. — v. *modulation, ſong, muſic, notes.*—*Air (mien)* روي roo-é, سيما ſeema, نظر nuzur, وجه wujeh. v. *manner, carriage, appearance, affectation.*

To air (expoſe to the air) به هوا نهادن beh hawa nihaudun, تشمس نمودن tuſhmis numoodun—*(to dry before the fire)* پيش انش تعريض كردن peiſh autaſh tarees kirdun. *To take the air* سير كردن ſeir kirdun, تفرج گرفتن tufurruj gooriftun, ركب رکوب rukub numoodun, مشى و تماشا كردن muſhé ou tumauſha kirdun. *To take air (to be publiſhed)* اظهار شدن azhaur ſhoodun, اشكاره كردن aſhkaureh kirdun.

Air-built, v. *vain, viſionary.*

An air-hole, منفس munfus.

Aireneſs (of a place) لطافت lutaufut, نضارت nuzaurut, نزهت nuzhut. v. *pleaſantneſs, delightfulneſs.*—*(of a perſon)* شوخي ſhookhé, شيوه ſhiveh, فرح furuh, v. *ſprightlineſs, coquetry.*

An airing سير ſeir, تفرج tufurruj, رفتار ruftar, تماشا tamauſha, ركب rukub. v. *riding, walking.*

Airy لطيف luteef, صفا دار ſufa daur, معمور mamoor, مفرح mufurruh, هوا دار hawa daur, هوايي hawaï-é, هواي howa-é. v. *high, light, pleaſant, fluttering, unſubſtantial, vain, gay, ſprightly, lively.*

AKAKIA *(tree)* پژغم puſhghum.

Akin, v. *related to.*

ALABASTER يشم éſhum, يشب éſhub, مرمر سفيد marmar ſufeed.

Alack, alack-a-day, v. *ah! alas!*

ALACRITY شوق ſhook, نشاط nuſhaut. v. *chearfulneſs, briſkneſs.*

Alamode, v. *faſhionable.*

An ALARM *(call to arms)* هربي hurbé, جنگ jung—*(fright, ſurprize)* باک bauk, خوف khoof, اشفتگي aſhuftegé.

To alarm (rouſe) انگيختن angékhtun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun—*(to frighten, diſturb)* شوريده كردن ſhoorédeh kirdun, تخويف دادن tukhawif dadun, هراس ساختن huraus ſaukhtun—*(to call to arms)* هربي صدا كردن hurbé ſuda kirdun.

Alarmed, v. *trembling, terrified, aſtoniſhed.*

Alarming تنبيه كنان tumbeeh koonaun, هراس ساز huraus ſauz, هربي صدا كنا hurbé ſuda koona. v. *ſurprizing, terrifying, awakening.*

ALAS! اه ah, واه wah, دريغ dureegh, دريغا dureegha, ايها ayoha, واي wa-é.

Albeit, v. *although, notwithſtanding.*

An ALBUGO *(diſeaſe in the eye)* بياض العين be-auzu'l'aïn.

An ALCAID *(governor)* القايد alkaïd.

Alcairo (capital of Egypt) القاهره, v. Vol. I. p. 1359.

An ALCHYMIST اهل كيميا ahla keeméa, كيميا گر طالب taulub, keeméa gur. v. *chymiſt.*

Alchymy الكيميا alkeeméa, علم كيميا ylma keeméa, كيميا و سيميا keeméa ou ſeeméa.

Alcoran, القران. v. Vol. I. p. 120.

An ALCOVE قبه kubbeh, كمر kumr, طاق tauk, گنبد kumbud, صفه ſofah.

An ALEMBIC انبيق ambeek, انبك ambik.

ALENGTH بدرازي bedirauzé, مطول mutuwwul, طولانه toolauneh. v. *at full length.*

ALEPPO حلب haleb.

ALERT حمارات humaraut, جست juſt, كاركذار kaurguzaur, تيز دست teez doſt, صاحب دست برد ſahib doſt burd, شوخ ſhookh, شهري ſhumré, شهريت ſhumré-ut. v. *briſk.*

Active—*(vigilant)* بيدار beedaur, ساهر ſauhir, اهل انتباه ahli antibah, قايم ka-ém. v. *watchful.*

Alertneſs شوق ſhook, شوهامت ſhuhaumut, جستي juſté, بداري beedauré, انتباه antibah. v. *activity, vigilance.*

ALEXANDER اسكندر iſkander. *Alexander of Macedon* اسكندر رومي iſkander roumi, اسكندر يوناني iſkander ïonani. v. Vol. I. p. 1031.

Alexandria (in Egypt) اسكندريه iſkanderi-eh.

Alexandretta (Scanderoon) اسكندرون iſkanderoon.

An ALEXIPHARMIC or *alexeteric (antidote)* ترياق turé-auk.

ALGEBRA جبر jeber, الجبر algebet, الجبره aljebreh, الجبر و المقابله aljeber ou almokableh.

Algebraical اهل الجبر ahli aljeber.

An algebraist حساب الجبر كننده hissaub aljeber koonindeh.

ALIAS ورنه wurneh, الا ala, والا wala. v. *otherwise*.

An ALIEN بيگانه beegauneh, غريب ghureeb, مرد غريب murd ghureeb. v. *foreigner*, *stranger*.

To alien or *alienate (property)* حواله كردن hawauleh kirdun, از تصرف خود بيرون دادن uz tusurruf khood beeroon dadun, مفارقت ساختن mufaurukut saukhtun. *To alienate the mind* از خاطر راندن uz khautur raundun, تنفر نمودن tunuffur numoodun. v. *to estrange*, *transfer*, *separate*, *cut off*.

Alienable, v. *transferable*.

Alienation مفارقت mufaurukut, حواله hawauleh, تنفر tunuffur, السل als. v. *transferring*, *aversion*, *disorder of mind*.

To ALIGHT پايين امدن pa-én aumudun, نزول نمودن nuzool numoodun, هبوط كردن huboot kirdun. *To alight from a horse* پياده شدن pé-adeh shoodun, از سوار نازل امدن uz suvvaur nazul aumudun. v. *to dismount*, *descend*, *come down*.

ALIKE برابر burabur, هم hum, معادل maadul, مثل musul, نظير nuzeer, مماثل mumausil, v. *equal*, *resembling*.

ALIMENT (*alimony*) طعام taam, ماكول makool, غدا ghuda, قوت koot, خوراک khorauk, خوردني khoredune, نوا nawa. *Without aliment* (*destitute*) بي نوا bé nawa. v. *meat*, *provision*, *nourishment*.

Alimental, *alimentary*, اهل طعام ahli taam, ماكولي maukoolé.

ALIVE زنده zindeh, حي hee, وشتا vushta. *Keeping alive* (*existing*) زنده دار zindeh daur. *Making alive* زنده ساز zindeh sauz. v. *enlivening*. نا منعدم na munadim, نا منطفي na muntufé. v. *living*, *unextinguished*—(*chearful*) شاد shaud, خرم khurrum, شوخ shookh, مسرور musroor. v. *glad*, *brisk*, *merry*.

ALKALI حرض hurz, اشنان ashnaun.

Alkaline ذو حرض zu hurz, حرضي hurzé, اهل اشنان ahli ashnaun.

ALL هر hur, همه hummeh, همينک hummeenuk, كل kull, كلي kullé, جميع juméa, جماع jumaa, مجموع mujmooa, اجمع ajma, اجمعين ajma-én, جمله jumleh, جف juff, ابتع abta, ابصع absa, اكتع akta, سناية suna-é-ut, كل احد kull ahud. *All men* (*every one*) هركس hurkus بأسرها bi-asreha, بأسرهم bi-asrihim, كل رجال kull rijul, كل اناس kull anaus, كل احد kull ahud, هر احد hur ahud, كل امرات kull umraut. *All women* هر عورت hur awurut, كلت kullut. *All kinds* هر جنس hur jins. *All things* هر شي hur shei, كلي kulli. *Before all things* ادنا دنيا adna duné-a. *Knowing all things*, *all-knowing*, همه دان hummeh daun, علام alaum. *From all these* از اين جمله uz een jumleh. *Destitute of all* بيكس beekus. *Compleat in all* مكمل mukummul. *All together* جميعا jumé-an. *In all*, *among all* در همه dur hummeh, در ميان همه dur mei-aun hummeh, في الجمله fi'l'jumleh, بالكليه bilkulliyeh. v. *universal*, *entire*, *whole*, *every thing*, *quite*, *compleatly*, *wholly*.—*All at once* باركي barugé, يک باركي eek barugé, همين ساعت humeen saat, متصلاته mutussulauneh, بي اهمال bé ahmaul, بي انفصال bé anfusaul, بالتصال bittisaul, غشاشا ghushausha, دفعة dufatan, جفة واحدة juffatan wahidutan. v. *suddenly*, *altogether*.—*All along* دايمانه da-émauneh, هميشه humeisheh, علي الدوام ala'd'duwaum. v. *always*, *continually* —*all along* (*prostrate*) بر دراقتاده berou duruftaudeh. *At all times* هران huraan, هر زمان hur zumaun. *On all sides* هر بار hur bar, بر هر طرف bur hur turruf, هر جانبه hur jaunibeh. *At all events* هر ايينه hur aï-éneh. *With all* با همه ba hummeh. *All-conquering* همه غالب hummeh ghaulib—*All-devouring* كل اكل kull akul, هر خور hur khoor. *All-seeing* همه بين hummeh been. *All-wise* عليم aleem, دانا dauna.

To ALLAY ساكن كردن saukin kirdun, نرم ساختن nurm saukhtun. v. *to mitigate*, *quiet*, *pacify*, *modify*, *abate*, *lessen*; also *alloy*.

ALLEGATION تقرير tukreer, ايراد éraud.

To allege ايراد كردن éraud kirdun, تقرير نمودن tukreer numoodun, تعريف دادن tareef dadun. v. *to affirm*, *assert*.

Allegeable واجب التقرير vajubu'l'tukreer, لايق ايراد la-éka éraud.

ALLEGIANCE حقيقت hukeekut, وفا wufa, وفادار wufadaur, استقامت istikaumut, اعتقاد é-atikaud. v. *loyalty*, *fidelity*.

ALLEGORICAL متشابه muteshaubeh, مجازي mujauzé, رنگين rungeen.

Allegorically مجازانه mujauzauneh, مجازا mujazan, با كنايه ba kunayeh.

An allegory تمثيل tumseel, معناي مخفي mana-é mukhfé, مجاز mujauz, كنايه kunayeh.

To allegorize تمثيل كردن tumseel kirdun, مجاز نمودن mujauz numoodun.

ALLELUJAH هللويه halleluyeh.

To ALLEVIATE تخفيف كردن tukhfeef kirdun. v. *to lighten*, *ease*, *relieve*, *soften*.

Alleviation تخفيف tukhfeef, تسليه tusleeh, اسوت afoot.

An ALLEY (*walking place*) سير گاه feir gah, تماشا جا tumausha jau, مسيره museereh, كشتگاه kushtgah—(*a narrow passage*) تنك tunk, تنك راه tunk rauh, زقاق zukauk, خانق khaunik.

ALLIANCE (*of states*) اتفاق ittifauk, عهد ahud, معاهده maahudeh, ميثاق meesauk, وثيقت wuseekut, معاقدت maakudut, حبل hubl. v. *confederacy*, *league*.—*An alliance by marriage* معاهده نكاح maahudeh nikauh, مصاهرت musauhurut, دامادي damaudé, همخانكي humkhaunugé.—*To contract an alliance by marriage* دامادي كردن damaudé kirdun.—(*consanguinity*) خويشاوندي kheeshavundé, خويشي kheeshé, قرابت kuraubut, تعلق ta-alluk, مقارنت mukaurunut. v. *society*, *companionship*.

ALLIGATION بند bund, قيد keid.

An ALLIGATOR نهنگ nuhunk, تمساح tumsauh. v. *crocodile*.

ALLOCATION نهاد nihaud. v. *placing*.

ALLOCUTION گفتار guftaur. v. *speech*.

ALLODIAL مستقل mustukill. v. *independent*.

An allonge, v. *thrust* (*with a sword*).

To alloo, v. *to incite*, *set on* (*dogs*, &c.)

To ALLOT از نصيب دادن uz nuseeb dadun, توزيع كردن toozé-a kirdun, بخش نمودن bukhush numoodun. v. *to distribute*, *dispense*.

Allotment نصيب nuseeb, توزيع toozé-a, توزع tooza, حصه hisseh, بخش bukhush. v. *distribution*, *lot*, *share*, *portion*.

To ALLOW دستور دادن dustoor dadun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, اجازت كردن ajauzut kirdun, قايل شدن ka-él shoodun. v. *to admit*, *yield*, *grant*, *permit*.—(*to give*) بخشيدن bukhushédun, دادن dadun, عطا كردن ata kirdun—(*to abate*) كم گشتن kum gushtun, كاه نمودن kauh numoodun, ملايمت شدن mula-é-mut shoodun. v. *to mitigate*.

Allowable واجب الرخصت vajibu'r'rukhsut, لايق اجازت la-ék ajauzut.

Allowance دستور dustoor, رخصت rukhsut, اذن azun, اجازت ajauzut, تجويز tujoo-éz. v. *admission*, *concession*, *sanction*, *approbation*, *licence*, *permission*.—(*portion*) بهره buhreh, حصه hisseh. v. *allotment*.—(*gift*) بخشايش bukhusha-ésh, عطا ata, دهش duhush. (*diminution*, *abatement*) كاهش kauhish, نقص nuks. (*mitigation*) ملايمت mula-émut.

Allowed (*lawful*) جواز juwauz, مجاز mujauz, مرخص murikhkhus, طلق tulk. v. *permitted*.

ALLOY كاست kaust, كاهش kauhish. v. *diminution*, *abatement*—(*mixture*) خلط khult, اميزش ameezish.

To ALLUDE كنايت كردن kuna-é-ut kirdun, مماثلت نمودن mumausulut numoodun, تشبيه ساختن tushbeeh saukhtun, نسبت كردن nisbut kirdun, عبارت نمودن abaurut numoodun.

To ALLURE ازمودن azmoodun, ازمايش نمودن azma-ésh numoodun, جذب كردن juzib kirdun, فريب نمودن furrabe numoodun, اغوا كردن aghwa kirdun, ترغيب دادن turgheeb dadun, شيرين زباني نمودن shéreen zubauné numoodun. v. *to decoy*, *entice*, *ensnare*.

Allure, v. *lure*, *snare*.

Allurement, *alluringness*, ازمايش azma-ésh, جذب juzib, اغوا aghwa, ترغيب turgheeb. v. *enticement*, *temptation*.

An allurer جذب كننده juzib koonindeh.

Alluring جاذب jauzib, ازمايش نما azma-ésh numa.

Alluringly جاذبانه jauzibauneh.

ALLUSION, *allusiveness*, كنايت kuna-é-ut, عبارت abaurut, مماثلت mumausulut, نسبت nisbut, تشبيه tushbeeh.

Allusive ذو كنايت zu kuna-é-ut, اهل عبارت ahli abaurut.

Allusively مماثلتانه mumausulutauneh, با نسبت ba nisbut, تشبيها tushbihan.

ALLUVION از اب كشيده uz aub kushédeh.

To ALLY متصل كردن muteful kirdun, پيوسته ساختن pivusteh saukhtun, جمع نمودن jumaa numoodun. v. *to unite*, *confederate*.

An ally داماد damaud, قريب kureeb, حافد haufud, قرن kurun, رفيق rufé-uk, ياران é-araun, دوست doost, همدم humdum, ناصر nausir, نصر دهنده nusr duhindeh. v. *friend*, *companion*, *associate*, *connexion*.

An ALMANAC روزنامه rooznaumeh, تقويم tukweem. *Almanacks* تقاويم tukaweem, روز نامه گان rooz naumehgaun.

Almightiness, *almighty*, v. *omnipotence*, &c.

The ALMIGHTY الله تعالي allah taala, خداي تعالي khoda-é taala. *v.* GOD.

An ALMOND بادام badaum, بازام bazaum, بخرك bukhrik, لوز lauz—*An almond-tree* درخت بادام durukhta baudum, شجره لوز shujureh lauz—*Sugared almonds* دبله dubleh—*Stuffed with almonds* ملوز mulawwuz.

An ALMONER زكات دهنده zukaut duhin-

deh, مصدق مصدق musudduk, صدقه كننده sudukeh koonindeh, دهش ساز duhush sauz.

An almonry زكات گاه zukaut gah, صدقة خانه sudukut khauneh, تصدق جا tusudduk jaa.

ALMOST نزديك nuzdeek, غالبانه ghalibauneh, في الغالب fi'l'ghalib, تقريبانه tukreebauneh, تقريبا tukreeban, دمبدم dumbedum, قريب kureeb, عند ynd. *It is almost* نزديك است nuzdeek ast, عن قريب aan kureeb. v. *nearly*, *nigh*.

ALMS, *alms-deed* زكات zukaut, دهش duhush, تصدق tusudduk, صدقه sudukeh. v. *charity*.

Alms-house, v. *almonry*.

An alms-giver زكات دهنده zukaut duhindeh.

An alms-man زكات گيرنده zukaut geerindeh. v. *beggar*, *mendicant*.

ALOES عود a-ood, صبر subr, شنك shunk, راد بوي raud boo-é, كبا kuba, هشتدهان hushtduhaun, مندل mundil, يلنجج eelunjuj, يلنجوج eelunjooj.

ALOFT بالا baula, بلند bulind, عالي ali, رفيع rufé-a. v. *on high*, *above*.

ALONE تك tek, مفرد mufurrud, مجرد mujurrud, فرد furd, يگانه eegauneh, منحرد munhurrud, تنها tunha, بتنها betunha, وحد wahad, بخود bukhood, مستاثر mustausir. v. *solitary*, *only*, *single*. —*To leave alone* ترك نمودن turk numoodun. v. *to forsake*, *abandon*.—*To let alone* بر طرف ساز كردن bur turruf sauz kirdun, گماشتن gumaushtun, تودع ساختن tuwudda saukhtun, بگذاشتن beguzaushtun. *Let alone* (imperative) بگذر baguzur, دا daa, دع daa, تراك turauk, زر zura, بله belha, بل bil, بهل bihil.

ALONG (*at full length*) تولانه tulauneh, بالطول bi't'tool, بدرازه bedirauzé. *Along with* مع maa, معا ma-an, باهم ba hum. *Along the side of the river* در كنار نهر dur kunara nuhr. *To go along* رفتار كردن ruftaur kirdun, استمرار نمودن istimraur numoodun.

ALOOF دور door, باعد *or* بعيد ba-éd.

ALOUD بلند bulind, مهداج muhdauj, قراقف kuraukuf, بانوا banuwa. v. *loud*, *sonorous*.

ALOW فرو furo. v. *below*, *low*.

ALPHABET هجا huja, الف بي alifabé. *The letters of the alphabet* حروف huroof, حروف الهجا huroofu'l'huja.

Alphabetical در ترتيبي هجا dur turteebé huja. *Alphabetically* هجائه hujauneh.

ALREADY الان alaun, پيش از اين وقت peish uz een wakt, پيش از ان محل peish uz aun muhul, ايسا isa, الان alaun, الحالة هذه alhaulut huza, ايدور idoor, امحال imhaul.

ALSO نيز neez, هم hum, و wa, بله belha, ان anna, انه innahu, ايضا eizaun, كذلك kuzalik.

An ALTAR قبله گاه kubleh gah, مذبح muzbeh, محراب muhraub. *The altar* or *communion-table* قربان گاه kurbaun gah, جاي قداس ja-é kudaus.

To ALTER تبديل كردن tubdeel kirdun, از حال بركردانيدن uz haul burgurdanédun, تغيير نمودن tughé-eer numoodun, مصروف ساختن musroof saukhtun, تحويل كردن tuhweel kirdun, استبدال شدن istibdaul shoodun, متغير گرديدن mutgheer gurdanédun, v. *to change*.

Alterable واجب التبديل vajibu'l'tubdeel, لايق مصروف la-éka musroof, قابل تغيير kaubila tughé-eer.

Alterably تحويلانه tuhwilauneh, تغييرا tughé-eeran.

Alterant, *altering*, تبديل كننده tubdeel koonindeh, تغيير نماينده tughé-eer numa-éndeh.

Alteration تبديل tubdeel, تغير tugheer, تغيرحال tugheera haul, تخس tukhs, تغيير tughé-eer, قلب kulib, غير ghire, حرف hurf, تحويل tuhweel, صرف surf, نوع nooa. *Alteration of colour* رنگين تغيير rungeen tughé-eer, مهتقع muhtuka, مهتمع muhtuma. *Alteration of fortune* اقبال akbal, دول dool. *Alterations* تلويح tulweéh, صروف suroof, تبدلات tubdulaut, تلونات tuluwunaut, اصراف asrauf. v. *change*.

Altered مبدل mubdil, منتقع muntuka, مغير mugheer, متغير mutgheer, منحرف munhurif, مضطرب muzturub, متلون mutloon. v. *changed*, *disturbed*, *distracted*.

Altering تحويل كنان tuhweel koonaun, تبديل كن tubdeel koon, غير ساز ghire sauz.

ALTERCATION نزاع nuzaa, منازعت munazaat, مباحثه mubahseh, بحث buhs, لد lud, مجادله mujaudileh. v. *controversy*, *dispute*, *litigation*.

Altern, *alternate*, *alternately* نوبتانه noobitauneh, نوبتنگاه noobutnigah, با نوبت ba noobut, عقبتا akbutan. v. *by turns*, *reciprocal*, *mutual*.

Alternacy, *alternation*, *alternateness* نوبت noobut, تعوير taweer, عقبت akubut. v. *vicissitude*.

To act alternately در پي يكديگر كار كردن dur pee eekdeegur kaur kirdun, نوبت كردن noobut kirdun, بار در بار نمودن bar dur bar numoodun, با عقبت ساختن ba akubut saukhtun.

An alternative, *alternateness*, *alternity* انتخاب intikhaub, خيار khé-aur, اختيار akhté-aur. v. *choice*.

ALTHEA (*marsh mallows*) انجل anjil.

ALTHOUGH گرچه gercheh, اگرچه که egercheh keh, ورچه wurcheh, هرچندکه hurchundkeh, با همه که ba hummeh keh, چند chund. v. *notwithstanding, however*.

ALTIMETRY (*taking an altitude*) ارتفاع پیمان irtifaa peimaun.

ALTISONANT بلند صدا کن bulind suda koon.

ALTITUDE ارتفاع irtifaa, رفعت rufaut, اعتلا é-atila, بلندي bulindé, علویت aloo-é-ut. v. *height, elevation*.—*The altitude of the pole* ارتفاع قطب irtifaa kutub. *To measure an altitude*, ارتفاع پیمودن irtifaa peimoodun.

ALTOGETHER جمیعا jummé-an, هر جانب hur jaunib, کلا kula, بالکل bilkulli, بالکلیه bilkulléyeh, بالتمام bittamaum, بتمامها bitamaumha, بتة battatan, مطلقانه mutlakauneh, بالجمله biljumleh, البت albut, البته albutteh. v. *entirely, completely, wholly, quite*.

ALUM شاب shaub.

Aluminous ذو شاب zu shaub, شعبی shaabé.

ALWAYS همیشه humeisheh, دایم da-ém, دایما da-éman, دیمة deemut, هرزمان hurzumaun, هر وقت hur wakt, علي الدوام ala'd'doo-aum, دایم da-ém, الایام ul'ei-aum, هر کره hur kureh, هر بار hur bar, همان humaun, همیدون humeedoon, همواره humwaureh, همار or همارا humaura, درجمیع زمان dur jumé-a zumaun, هر دایما hur da-éman, هردم hur dum, هر ایینه hur aï-eeneh, پاینده pa-éndeh, پالیال paulé-aul, بر قرار bur kuraur, بر دوام bur duwaum, ابد abud, ابدا abdan, الابد alabud, ابدي الظهور abudé-u'z'zuhoor, واصبا wasban. v. *perpetually, constantly*.

AM (*I am*) ام am, شوم shoom, کنت koontu.

Amain, v. *strenuously, vehemently*.

AMANDATION ارسال arsaul, ارفاد arfaud.

An AMANUENSIS نسخ کننده nusukh koonindeh, کاتب kautub. v. *secretary*.

AMARANTH کل حلوا kull hulwa, عروس در پرده aroos dur purdeh.

Amaranthine ذو کل حلوا zoo kull hulwa.

AMASSMENT (*accumulation*) اغالش aghaulish, فراهم furauhim, جملکي jumlugé. v. *collection, heap*.

To amass فراهم اوردن furauhim awurdun, جمع کردن jummaa kirdun, اختکار ساختن akhtikaur saukhtun, اغالشتن aghaulishtun, غزیدن ghuzédun, ازخار داشتن azkhaur daushtun, چستن chustun, چیدن chédun. v. *to accumulate, heap, collect*.

Amassed جمع کرده شده jummaa kirdeh shoodeh. v. *accumulated*.

Amassing جمع کنا jummaa koona, اغالش ساز aghaulish sauz, فراهم نما furauhim numa.

To AMAZE حیران کردن heiraun kirdun, متعجب سراسیه ساختن surausmeh saukhtun, بی هوش ساختن نمودن muté-aujib numoodun, bé hoosh saukhtun, متحیر کردن muttuhé-ur kirdun, حیره دادن heireh dadun, شوریدن shoorédun, اشفتن ashuftun. الفتن aluftun. v. *to astonish, terrify*.

Amaze, amazedness, amasement حیره heireh, اشفتگي ashuftugé, عجب ajib, تعجب ta-ajib, سرکرداني surgurdauné, حیراني heirauné, دهشت duhshut, هکر hukir, تحیر tuhé-ur. v. *wonder, astonishment*—*To remain silent with amazement* عجب ماندن ajib maundun.

Amazed حیران heiraun, متحیر muttuhé-ur, توله tuwullih, واله waulih, تیب teib, مات maut, سراسیه surausmeh, واله و زار wauleh ou zaur, سرسام sursaum, دمبسته dumbusteh, مدهوش mudhoosh, سرکشته surgushteh, سرکردان surgurdaun, زار و سرکردان zaur ou surgurdaun, اشفته ashufteh, الفته alufteh, دنک dunk, متفکر mutufikkir, شوریده shoorédeh. *To be amazed* عجب بودن ajib boodun, عجبناک شدن ajibnauk shoodun. v. *confused, perplexed*.—*Amazedly* با حیره ba heireh, عجبا ajiban, والهانه waulihauneh.

Amazing عجب ajib, عجیب ajeeb, عجایب aja-éb, غریب ghureeb, بدیع buddé-a, رایق ra-ék زول zool, عبرتنما abrutnuma, مستغرب mustughrub. v. *wonderful*.

Amazingly با عجب ba ajib, غریبانه ghureebauneh, زایقا za-ékan.

An AMBASSADOR ایلچي eelché, رسول rusool, مرسل mursul, وکیل vakeel, فرستاده furistadeh, پیغامبر peighamber, پیام اور pei-aum awur, جدر judur, قاصد kasud, جري juré, پریستار pureestaur, سفیر sufeer سافر saufur, شخنه shukhneh, الوک alook, نذیر nuzeer. v. تشریفات —*An ambassadress* زني ایلچي zunné eelché.

An ambassade, ambassage, v. *embassy*.

Ambassadorial فرستکاني furistagauné.

AMBER کاهربا kahruba.

AMBERGRIS عنبر amber, عبیر abeer, شاه بوي shah booï. *Of ambergris* عنبرین ambereen. *Perfumed with ambergris* معنبر mu-amber. *Smelling like ambergris* عنبر بو amber boo, عنبر سا amber sa.

AMBIDEXTER ذواليدين zu'l'édein.

Ambient, v. *surrounding, encompassing*.

AMBIGUITY *ambiguousness, ambilogy* شک shuk, تردد turuddud, شبهت shubhut, اشتباه

ishtibauh, پیچ peich, عبارت abaurut, رمز rumz, ذو معني du maané.

Ambiguous, *ambiloquent*, مشکوک mushkook, مبهم mubhum, تعریز tareez, مغلق mughluk, ذو شبهت zu shubhut, ابهام abhaum. *Ambiguous expressions* سخن پیچیده sukhun peicheedeh, گفتگوی مغلق guftigooi mughluk, فرشته furushteh.

Ambiguously ابهامانه abhaumauneh, مغلقا mughlukan, با شک ba shukk. *To speak ambiguously* تعریز گفتن tareez guftun, پیچیدن peichédun.

Ambit, *ambitude*, v. *compass*, *circuit*.

AMBITION, *ambitiousness* سودا sooda, هوا hawa, حرص hurs, حرص منصب hursa munsub, منصب حرصي munsub hursé, تکبر tukubbur, هوس hawus, دعوا *or* دعوي dawa, طمع tuma, طلب tulb, نظربلند nuzuribulind.

Ambitious متکبر mutukubbir, حریص منصب hurees munsub, جویا jooïa, جویان jooïaun, طالب و جویا talib ou jooïa بلند نظر bulind nuzur, ذو حرص zu hurs, اهل سودا ahla sooda, صاحب تکبر sahib tukubbur, هوسي hawusé, هوسناک hawusnauk.

Ambitiously با حرصا ba hursa, با تکبر ba tukubbur, جویانه jooïauneh, بلند نظرانه bulind nuzurauneh.

To AMBLE خب رفتن khub ruftun, رقص کردن ruks kirdun, هرولت نمودن huroolut numoodun.

An amble خب khubb, خبب khubub, رقص ruks, رقصان ruksaun, هرولت huroolut.

An ambler خبب کننده khubub koonindeh, رقصان رونده ruksaun ruvendeh.

Ambling خب رو khubb ruv, رقص کنا ruks, koona.

Amblingly خبانه khubbauneh, رقصا ruksan, با هرولت ba huroolut.

Ambulation, *ambulatory*, v. *walking*, *moveable*.

AMBUSCADE, *ambush*, *ambushment*, بخیز bukheez, کمین kumeen, کمینگاه kumeengah, کید keed, مکادت mukaudut, مکیدت mukeedut, کمند kumund, غدر ghudur. *Lying in ambush* بخیز کنا bukheez koona, کید دار keed daur, مدغل mudghul, در کمین نهاده dur kumeen nihaudeh, تکمن tukummun. *To lay an ambush* کمین ساختن kumeen saukhtun, مکادت کردن mukaudut kirdun.

AMEN امین amén. v. Vol. I. p. 241.

Amenable, v. *responsible*, *subject*.

To AMEND (*correct*) تصحیح کردن tus-heeh kirdun, اصلاح نمودن aslauh numoodun تادیب ساختن taadeeb saukhtun, تعریز دادن tareez dadun—(*to become better*) تصحیح شدن tus-heeh shoodun, خوش کوار شدن khoosh koo-aur shoodun.

Amendment اصلاح aslah, اصطلاح istilauh, تصحیح tus-heeh, خوش کوار khoosh koo-aur, محرف muhruf. v. *correction*, *improvement*.

Amender اصلاح کننده aslauh koonindeh. v. *corrector*.

Amends مکافات mukafaut, پاداش padaush, پاداشت padaushut, جزا juza, سزا suza, عوض a-ooz (pl. اعواض awauz) v. *compensation*.

AMENITY لطافت lutafut, فرح furuh. v. *pleasantness*, *agreeableness*.

To amerce, v. *to fine*, *mulct*.

An AMETHYST جبلقوم jubullukoom, احلمه ahulmeh, مرطیس murtees, سنک مرطیس senk murtees, جوهر المرطیس jouhur almurtees.

Amethystine ذو احلمه zu ahulmeh.

AMIABLE محبوب muhboob, مقبول mukbool, هزیر huzsheer, ذو جمال zu jumaul, اهل رونق ahla rounuk, صاحب حسن sahib husn, نازنده nauzindeh, نازنین nauzneen. v. *lovely*, *pleasing*, *agreeable*, *beautiful*. — *An amiable woman* زن نازنین zunn nauzneen.

Amiableness جمال jumaul, حسن husn, رونق rounuk, زینت zeenut, شکوهت shukoohut, شکوهمندي shukoohmundé, بهجت buhjut, ظرافت zuraufut. v. *beauty*, *grace*, *elegance*.

Amiably حسنانه husnauneh, با رونق ba rounuk, جمالا jumaulan.

AMICABLE مهربان muhurbaun, ذو محب zu muhibb, نیک خواه neek khauh, نیک اندیشانه neek andeeshauneh, خیر اندیش kheir andeesh, خیر خواه kheir khauh, دولتخواه doulutkhauh, دولتجوي doulutjooï, داعي daa-é. v. *friendly*, *benevolent*, *kind*.

Amicableness دوستي doosté, محبت mohabbut, نیکخواهي neekkhauhé. v. *benevolence*, *affection*, *friendship*.

Amicably محبانه muhbauneh, با محبت ba mohabbut, خیرخواهانه kheir khauhauneh, مهربانانه muhrbanauneh.

AMID, *amidst* میان mé-aun, در میان dur mé-aun, در dur, بین bein, مابین mabein, درون duroon, میانه mé-auneh, في fi, فیما بین fima bein. v. *among*.

AMISS بد bud, کم kum, نا فرجام na furjaum, نا صواب na suwaub, نا خوش na khoosh, فساد fusaud, فاسد fausud, بي سر و سامان bé sur ou samaun, نا ستوده na sutoodeh, بد نهاد bud nihaud, سوء sooi, دامق daumuk, دموق du-

mook, نا فرجام na furjaum, رد rudd, ردي rudé, ذميم zumeem. v. *bad, improper, unfit, wrong, faulty.*

Amission, v. *loss*—*To amit*, v. *lose.*

AMITY مهر muhur, محبت mohabbut, مودت muwuddut. v. *friendship.*

AMMONIAC (*sal.*) اشق ashuk, نشادر or نشاطر nishaudur.

AMMUNITION بره bureh, مهمات جنگ muhmauta jung, رخت نبرد rukhta nubburd, الات رزم alauta ruzm, حربت harbut. *Ammunition bread* نان حرب nauna harb. *An ammunition waggon* عربه حرب arbëi harb. v. *military provisions, apparatus.*

AMNESTY نسيان nusé-aun. v. *oblivion.*

AMNION (*the membrane enclosing the child in the womb*) سابيا sabé-a.

AMOMUM (*a gum*, or *herb used in embalming*) حماما humauma.

AMONG, *amongst* درميان dur mé-aun, بين bein, مابين mabein, في مابين fi mabein, عند anda, على ala, به beh, ب bé, في fi, بر bur, اندر undur, درون duroon. v. *in, amidst, between, mingled, surrounded.*

AMOROUS عاشق aushuk, منسوب munsoob, شهوت پرست shuhwut purust, فاسق fausik. v. *libidinous.*—*Amorous gestures* شيوه shiweh, غنج ghunj. *An amorous poem* غزل ghazul.

Amorously عاشقانه aushukauneh, با منسوب ba munsoob, با شهوت ba shuhwut.

Amorousness عشق ashuk, محبت mohabbut. v. *fondness, affection, love.*

AMOUNT جمله jumleh, نتيجه nuteejeh, حاصل hausul, جماع jumaa, جمع juma, محصل muhussul, جمع حساب juma hissaub. v. *sum, total.*

To amount تعديد شدن tadeed shoodun, ناشي نمودن naushé numoodun, زياده بودن zé-adeh boodun. v. *to encrease, grow.*

An AMOUR عشق حرام ashuk haraum, حرام رفتني haraum ruftuné, جماع jumaa, زنا zunna, باه bah.

AMPHIBIOUS هم ابي هم تابي hum aubé hum taubé, مبهم mubhum, شبهت shubhut, در دو عنصر زي dur doo unsur zee.

AMPHITHEATRE تماشا گاه tummausha gah, معركه گاه marikeh gah.

AMPLE بسيار bissé-aur, واسع wausa, فسيح fuseeh, عريض areez, بساط busaut, بزرگ buzuruk, پشيج pusheej, وغيش wugheesh, طويل و عريض too-él ou ireez. v. *large, extensive, broad, wide, liberal, unlimited, diffusive.*

Ampleness, amplitude, بسياري bissé-auré, عرض irz, فسحت fus-hut, وسعت wusat, فراخي furaukhé. v. *abundance, largeness.*

An amplifier بزرگ كننده buzuruk koonindeh, وغيش ساز wugeesh sauz.

To amplify بسيار كردن bissé-aur kirdun, فسيح نمودن fuseeh numoodun, طويل و عريض ساختن too-él ou ireez saukhtun, بزرگ گفتن buzuruk guftun. v. *to enlarge, exaggerate.*

Amply با عرض ba irz, فسحتانه fus-hutauneh, بزرگانه buzurukauneh, وسعتا wusatan.

To AMPUTATE جدا كردن juda kirdun, قطع ساختن kuta saukhtun. v. *to cut off.*

Amputation انقطاع ankita, خبل khubl, ابحا abha, جزم jezm, حذم huzm, خرم khurm, جزر juzr.

An AMULET حمايل huma-él, هيكل heekul, تعويذ taweez, متمم mutummin, معقاد makaud, عزيمت azeemut, معوذ ma-ooz, عازت auzaut, تبله kubleh, عطفت atfut, عنطفت antifut, بازوبند bazubund, رقم rukum, جادو jaudoo, چشم پنام chushum punaum, پنام punaum, چشم chushum, سلوات sulwaunut, حرز hurz, عقرت akrut, منجس munjus, تنجيس tunjees, نشرت nushrut, رعب raab, قرزهلت kurzhulut, غز ghuzz, وجيهت wujeehut, بريم bureem, كحال kuhaul, v. *charm.*

To AMUSE (*delight*) صفا دادن sofa dadun, حظ كردن huzz kirdun, تماشا نمودن tummaushau numoodun, لهو اوردن luhou awurdun—(*to employ*) عمل ساختن amul saukhtun, كار دادن kaur dadun, اشتغال كردن ishtighaul kirdun, شغل نمودن shughul numoodun—(*to deceive*) فريب كردن furrabe kirdun, فريبيدن furrabédun, فريفتن furré-uftun. *To amuse one's self* صفا شدن sofa shoodun, جهيدن juhédun, تفرج نمودن tufurruj numoodun.

Amusement تماشا tummaushau, بازي bauzé, بازيچه bauzeecheh, صفا sofa, لهو luhou, لذت luzzut, حظ huzz, عمل amul, فريب furabe.

An amuser لهو كننده luhou koonindeh, تماشا گر tummaushau gur.

Amusing, amusive تفرج نما tufurruj numa, لهو دها luhou duha, متمتع mutumutta, متفرج mutufurruj, متلاهي mutulauhé, تلهي tulhé, تمتع tumutta, تنزه tunuzzeh, مونس munis.

An ANACHRONISM تزوير حساب زمان tuzweera hissauba zumaun.

An ANAGRAM تحريف tuhreef, (pl. تحريفات tuhreefaut.)

An anagrammatist تحريفات كننده tuhreefaut koonindeh.

To anagrammatize تحریف کردن tuhreef kirdun.

ANALOGICAL, *analogous*, قیاسی ké-ausé, مطابق mutaubuk, مناسب munausib, موافق muwafik.

Analogically با تشبیهت ba tushbeehut, مناسبانه munausubauneh.

Analogy تشبیهت tushbeehut, نسبت nusbut, موافقت muwafikut. v. *comparison*, *relation*, *resemblance*.

To analogize نسبت کردن nusbut kirdun.

ANALYSIS تفرق tufirruk, توزیع toozéa, قسم kusm. v. *division*, *separation*.

To analyse تفرق کردن tufurruk kirdun.

ANARCHY تشویش tushweesh, اختلاط ikhtilaut, اختلال ikhtilaul, خلط khult, شورش shoorish. v. *confusion*.

An ANATHEMA لعنت launut, بهله buhleh.

To anathematize لعنت کردن lanut kirdun.

Anathematized ملعون mula-oon.

ANATOMY تشریح tushreeh.

Anatomical تشریحی tushreehé.

An anatomist تشریح کننده tushreeh koonindeh.

To anatomize تشریح ساختن tushreeh saukhtun.

An ANCESTOR اب ab, جد judd, پیشینه peisheeneh, سلف suluf, سالف sauluf, سابق saubik, باب bab.—*Ancestors* ابا aba, ابهات abhaut, بابایان baba-é-aun, پیشینیان peisheen-é-aun, پیشینه کان peisheeneh gaun, اسلاف aslauf, اجداد aujdaud, باستان basitaun, مهبن muhbun, مهل muhul, متقدمان mutukuddimaun, سباق subauk, با پیران ba peeraun. v. *predecessors*. —*Ancestry* ال aul, نسل nusil, نسب nusb, مضرب عصلت muzruba aslut, نهاد nihaud. v. *lineage*, *parentage*.

An ANCHOR انکر aunkur *or* aungur, لنکر lunkur *or* lungur, مرسات mursaut, سکان sukkaun, هوجل hoojul.

To cast anchor انکر انداز شدن aungur andauz shoodun, لنکر انداختن lungur andaukhtun. *To be at anchor* با لنکر بودن ba lungur boodun, رسو شدن rusoo shoodun. *To weigh anchor* انکر برآوردن aungur burawurdun, لنکر برداشتن lungur burdaushtun. *To cast the anchor of resolution* (*to determine*) لنکر انداز قرار شدن lungur andauz kuraur shoodun.

Anchored از لنکر نشانده uz lunkur nishaundeh, رسو rusoo.

An ANCHORITE ابطال abtaul, زاهد zauhud, اهل تصوف ahla tusawwuf.

ANCIENT پیر peer, قدیم kadeem, قدیمی kadeemé, کهن kahun, کهنه kahneh, عتیق ateek, عاتق autuk, دیر deir, دیرینه deireeneh, سابق saubik, اول awwul, مقدم mukuddum, قدام kadaum, معتق matuk, قدموس kadmoos, پیشین peisheen, مستدام mustudaum, مستدیم mustudeem, خنابس khunabis. v. *past*, *former*, *old*.

Ancient times پیشنکی peishungé.

The ancients اوایل awa-él, اولیان awulé-aun, پیشینیان peisheen-é-aun, پیشینه کان peisheeneh-gaun, پیش رفتکان peish ruftugaun, قدما kadma, قدیمان kadeemaun, سابقان sabukaun, اسلاف aslauf, اجداد قدم aujdauda kadum, باستان basitaun, کهن سال گذشتکان kahun saul guzushtigaun. *Ancients and moderns* اولین و اخرین awaleen ou akhyreen.

An ancient (*flag of a ship*, &c.) علم alum, رایت raa-é-ut, لوا liwa. (*a standard-bearer*) علمدار alumdaur, رایت دار raa-é-ut daur.

Anciently سابقانه saubikauneh, قدما kadman, قدیمانه kadémauneh, از قدیم uz kadeem, من قدیم min kadeem, مقدما mukuddiman, در ما تقدم dur ma tukuddim, از قدیم الایام uz kadeem ala-é-am, قبلا kublan.

Ancientness ما تقدم matukuddim. v. *antiquity*.

Ancientry شرف sherif.

AND و wa, ف fa, ثم summa, فهو fuhwa, نیز neez. *And so forth* باسره bi-asrehi.

An ANECDOTE معرف نهایی maruf nihauné.

ANEW باز baz, نیز neez, از نو uz nav *or* uz noo, تکرار tukraur, ایضا eizan.

ANFRACTUOUSNESS (*winding of a river*) عرقوب arkoob, ضواجع zoo-auja, عاقول aakool.

An ANGEL فرشته furishteh, ملک mulluk, ملاک mulauk, سروش suroosh, شاهد shauhid, کانس kaunis, کندزان kundzaun, پری peri, جن jinn. *Angels* فرشتکان furishtugaun, ملایک mula-ék, ملایکت mula-ékut, مدبرات mudbuzaut, سابحات saubihaut, سابقات saubikaut. *The angel Gabriel* جبرایل jebra-él, قدس kudus, ناموس namoos, الناموس الاکبر a'n'namoosu'l'akbur. *The angel of death* عزرایل azra-él, اسرافیل asrafeel, ملک الموت mulluku'l'moot, قابض الاروح kaubizu'l'arooh. *The angels supposed by the Mohammedans to examine the dead in the tomb* نکیر و منکر nukeer ou munkir, فتانان futanaun. v. Vol. I. p. 1398, تعیدان, p. 1566, ماه *and* p. 1789, معقبات makbaut.

Angelic, *angelical*, ملکه منسوب mullukeh munsoob, ملکی mulluké, فرشتکانی furishtugauné —(*angel-faced*) پری روی peri rooi, ملک منظر mulluk munzur.

Angelica (*herb*) سنبل خطایی sumbul khatayé.

Angelina (*an herb*) انکلینه angeleeneh.

ANGER كين keen, غضب ghuzub, خشم khushm, ودوت wudoot, حرق hurk, غيظ gheez, خدوك khudook, زمج zumuj, قعط kat, قوت kuwwut ghusbé-ut, غضبيت khunoof, خنوف hufzut, حفظت husfeefut, حسيفت kuhr, قهر asuf, اسف ghushum, غشم husfeekut, حسيقت rujus, رجس zukhut, زخت ajum, اجم azum, اضم ha-éj, هاهج wuzsh. وژ *Violent anger* قهر kuhr, humeet, حميت hunk, حنق taakut. تاقت v. *rage, fury, wrath.—A look mingled with anger* نكاه غضب الود nigauh ghuzub alood. *Prone to anger* خشمناك khushminauk, غضبناك ghuzbinauk, غضوب ghuzoob, تيز مزاج teez muzauj, قهرناك kuhurnauk, مجنون mejnoon, ديوانه déwauneh, غضبت ghuzubbut, غرب ghurub, فقحل fak-hul, كرم gurm. v. *angry*.

To anger تغيظ كردن tugheez kirdun, خشمناك ساختن khushminauk saukhtun, ازردن azurdun, ازار دادن azaur dadun.

Angry ازار رسيده azaur rusédeh, غضوب ghuzoob, تيز مزاج teez muzauj, معض maaz, كرم gurm, ازرده azurdeh, اتشي autashé, خشمناك khushminauk, مزمهر muzumhur, غضبت ghuzbut, غضب ghuzub, غضبان ghuzban, محرور muhroor, زير zeyir, رخج rukhuj, دژاكاه duzshaugah, دژاهنك duzshahunk, غضبناك ghuzbunauk, حارد haurud, مضز muzuzz, اضز azuz. سترك sutruk, اشحان ash-haun. v. *furious, enraged, passionate, vexed*.

To be angry قهر كرفتن kuhr gooriftun, غضب نمودن ghuzub numoodun, خشمناك كشتن khushminauk gushtun, ازار يافتن azaur é-aftun, بي حضور بودن bé huzoor boodun, كين كرفتن keen gooriftun, باهم امدن bahum aumudun, تبرطم شدن tiburtum shoodun.

Angrily غضبانه ghuzbauneh, خشمانه khushmauneh, با كين ba keen, با كرما ba gurma.

Provoked to anger غضبناك كرديده ghuzbinauk kirdédeh, مغضوب mughzoob, خشمناك khushminauk, تغطرس tughutrus, خشم الوده khushm aloodeh, پر غيظ pur gheez.

Provoking to anger خشم انكيز khushm engeez, مجنون كنا mejnoon koona, مغضب mughzib, موسف moosif, موكب maukib, منهال munhaul, محنق muhnik, كثير الانهال kufeiru'l'anhaul.

In anger, angrily غضبانه ghuzbauneh, خشمانه khushmauneh, بالغضب bi'l'ghuzub, با قهر ba kuhur.

An ANGLE كوشه koosheh, وادي waudé, كنار kunaur, كنج kunj, زاويت zaweet. *The angle of a fortification* طبز tubr.—*The angle or projection of a mountain* قرنت كوه kurnuta kooh, ركح rukuh, طبز tubz.—*The outward angle of the eye* دنبال چشم dumbaula chushum, لهاظ luhauz, زنب العين zumbu'l'aïn. *The interior angle* موق mook.

To ANGLE (*to fish*) ماهي كرفتن mauhé gooriftun, با تشبيل سمك سيد كردن ba tushbeel sumuk seid kirdun, بخطاطيف ماهي كرفتن bakhutauteef mauhé gooriftun.

An angler ماهي كير mauhé geer.

An angle or *angling-rod* قلم ماهي كير kaluma mauhé geer.

ANGUISH ازردكي azurdugé, ازار azaur, غم ghumm, اضطراب iztiraub, انقباض خاطر ankibaza khautur, الم alum, تنكدلي tunkdilé, دلتنكي diltunké, ثقلت suklut, كرب kurib, سول sook, شدت shuddut, كدورت kudoorut, سوز و ساز sooz ou saz, درد durd, وجع wuja, غصه ghusseh, حزن huzn, اندوه andooh, ملال mulaul, ملالت mulaulut, هم humm. *The anguish of jealousy* ازردي رشكين azurdé rushkeen. v. *pain, affliction, distress, torture*.

ANGULAR, *angulous, angulated*, كوشه دار koosheh dar, اهل وادي ahla waudé, ذو طبر zu tibr, اهل زوايا ahla zoo-aïa, كوشه دارانه koosheh darauneh.

Angularly طبرانه tubrauneh, با كوشه ba koosheh.

Angularity, angularness, angulosity كوشه داري koosh daré, زوايا حال zoo-aïa hal, طبر واري tubr waré.

A-NIGHTS ليلا leilan, شبي shubé, در شب dur shub.

ANILITY (*old age of women*) پيري زنان peeré zunnaun, شيوخيت النسوان shé-ookhé-ut u'n'niswaun.

ANIMADVERSION (*censure*) تعزير tazeer, تاديب taadeeb. v. *reproof, punishment*.—(*observation*) اكاهي agauhé, فهم fuhum, وقوف wukoof.

To animadvert تعزير كردن tazeer kirdun, تاديب نمودن tadeeb numoodun, اكاه شدن agauh shoodun, انتباه ساختن intibah saukhtun, متنبه كردن motanebbih kirdun. v. *to censure, reproach, punish; observe, advert*.

An animadverter تعزير كننده tazeer koonindeh, انتباه سازنده intibah sauzindeh.

An ANIMAL حيوان heewaun, جانور jaunwar, جان دار jaun dar. *The young of any animal* جانه jauneh. *An untamed animal* وحوش wuhush, وحشي wuhushé (pl. وحوش wuhoosh). v. *beast*.—*A rational animal* حيوان ناطق heewaun nautuk, حيوان صاحب اختيار heewaun sahib akhté-aur.

An irrational animal حيوان غير ناطق heewaun ghiré-a nautuk, جانوار صامت jaunwaur ſaumut, حيوان كاسد الازعان heewaun kauſid alazaan. *A four-footed animal* حيوان چهار پاي heewaun chihaur pa-é. v. *beaſt*, *quadruped*.—*Animals* حيوانات heewaunaut. —*Animal ſpirits* روح حيواني rooha heewauné.

An animalcule جانوار خرد jaunwaur khurd, جانوارك jaunwaurik.

To ANIMATE (*give life*) حيات دادن hei-aut dadun, نفس و حركت بخشيدن nufs hurukut bukhſhédun, جان دادن jaun dadun. (*to encourage*) انگيختن angeekhtun, شوق نمودن ſouk numoodun, جراءت دادن jiraat dadun, دلير كردن dileer kirdun, تحريض ساختن tuhreez ſaukhtun. v. *to inſtigate*, *excite*, *quicken*.

Animate زي zee, زيان zé-aun, حيوان heewaun. v. *alive*, *living*.

Animated دلير dileer, دلاور dilavur, زو جان zu jaun, بهادر bahaudur, فدايي fidaï-é, جري juré, شوقي ſhooké, چست chuſt, انگيخته angeekhteh. v. *vigorous*, *lively*, *briſk*, *enlivened*, *inſtigated*, *excited*.

Animation حيات hei-aut, دلاوري dilavuré, شوق ſhook. v. *livelineſs*, *ſpirit*.

Animating حيات ده hei-aut duh, شوق ساز ſhook ſauz, روح افزا rooh efza.

An animator حيات كننده hei-aut koonindeh, روح دهنده rooh duhindeh.

ANIMOSITY كين keen, بغض bughuz, غرض ghurz, عداوت adawut, مخاصمت mukhauſumut, خصومت khuſoomut, بد خواهي bud khauhé. v. *hatred*, *rancour*.

ANISE *herb* or *ſeeds* انيسون aneeſon, كمون حلو kumoon hulou, زنيان zunpaun, باديانه badéauneh, نان خت naun khut. *v.* Vol. I. p. 1936.

The ANKLE كعب kaab, لنك lenk, اشتالنك or شتالنك ſhitaulenk, پزده puzſhdeh, پزول puzſhool. *The ankle or paſtern of a deer* كردمان kurudmaun. *The ankle bone of a ſheep* تاب kaub, قب kub.

ANNALS اخبار akhbar, تاريخ tareékh, تواريخ tawareekh, اثار سنويه aſaur ſunooïeh. v. *hiſtory*.

An annaliſt راوي ravé, راوي الخبر ravé-u'l'-khubbr, نقل بند nukul bund, اثار سنويه طراز aſaur ſunooï-eh turauz. v. *hiſtorian*.

To ANNEAL (*to bake* or *temper in a furnace or oven*) بريان كردن buré-aun kirdun.

To ANNEX اضافت كردن azaufut kirdun, مضافات ساختن muzafaut ſaukhtun, تضعيف نمودن tuza-éf numoodun. v. *to add*, *join*, *connect*.

Annexation, *annexment*, اضافت azaufut, مواصله muwauſleh, وصال wuſaul, وصل waſil. *Annexations* مضافات muzaſaut.

Annexed مضاف muzauf, ملاحم mulauhum. v. *added*.

TO ANNIHILATE نابود كردن nabood kirdun, هيچ نمودن heech numoodun, فنا پذير ساختن funa pizzeer ſaukhtun, هبا كردن huba kirdun, تبطيل ساختن tubteel ſaukhtun. v. *to ruin*, *deſtroy*, *deface*.

Annihilated معطل matul, نابود كرده شده nabood kirdeh ſhoodeh, محو mahou, معدوم madoom, نابديد nabadeed.

Annihilating هيچ نما heech numa, فنا پذير ساز funa pizzeer ſauz, نابود كنان nabood koonaun, تعديم tadeem, تبطيل tubteel.

Annihilation عدم adum, فناي funa-é, نابديدي nabudeedé, هيچ شدن heech ſhoodun.

ANNIVERSARY هر سال hur ſaul, سنوي ſunoo-é, ساليان ſaulé-aun. v. *annual*, *yearly*.

An anniverſary ذكر سالانه ميت zukur ſaulauneh mé-ut, عيد بشارت a-éda buſhaurut.

ANNOTATION بيان bé-aun, تعبير tabeer, شرح ſhuruh, تفسير tufseer. v. *explanation*, *expoſition*, *note*. — *Annotations* شروح ſhurooh, تفاسير tufauſeer.

An annotator شروح كننده ſhurooh koonindeh, تاويل سازنده taweel ſauzindeh, برفرندار burfurundaur, بيان نويس bé-aun nooïs, تفسير دهنده tufseer duhindeh, شارح ſhauruh, مفسر mufuſſur, دلالت dulaulut, كشاف kuſhauf. v. *commentator*.

To ANNOUNCE خبر دادن khubbr dadun, بشارت اوردن buſhaurut awurdun, مژده كردن mizſhdeh kirdun, صلا دادن ſula dadun, مشتلق اوردن muſhtulik awurdun.

To ANNOY ستم كردن ſutum kirdun, زحمت دادن zuhmut dadun, تعب دادن taab dadun. v. *to incommode*, *hurt*, *diſtreſs*, *vex*.

Annoy, *annoyance*, تكلف tukulluf, كره kirh, ضرر zurur, زحمت zuhmut, ستم ſutum, تعب taab. v. *injury*, *vexation*.

An annoyer زحمت كننده zuhmut koonindeh, ستم دهنده ſutum duhindeh, كره اور kirh awur.

ANNUAL سالكي ſaulugé, سالانه ſaulauneh, سنوي ſunoo-é, هر سال hur ſaul, ساليان ſauléaun, هر سنه hur ſunneh, بهر سال buhur ſaul.

Annually هر سالانه hur ſalauneh, در هر سنه dur hur ſunneh, بساليان beſaulé-aun.

An ANNUITANT ساليان گير ſaulé-aun geer, اهل وظيفت ahla wuzéfut, تيهار دار teemaur dar. v. *penſioner*.

An annuity سالیان ſaulé-aun, تیمار teemaur, وظیفت wuzé-fut.

To ANNUL برسیدن burſeedun, برطرف نمودن burturruf numoodun, ابطال کردن abtaul kirdun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun, محو زدن mohou zudun. v. *to cancel, repeal.*

ANNULAR دوار duwar, دواری duwauré, حلقه سا hulkeh ſa, بشکل beſhukuli, فتخت futkhut, دایره وش da-éreh veſh. v. *circular, round.*

Annularly حلقه حلقه hulkeh hulkeh.

An annulet (ſmall ring) فتخت کوچک futkhut koochuk, خاتم صغیر khautim ſagheer.

The ANNUNCIATION عید البشارت a-éd albuſhaurut, عید مشتلق a-éd muſhtuluk.

ANODYNE زو تسکین zu tuſkeen, اهل تلیین ahla tulé-een. v. *mitigating.*

To ANOINT اندودن andoodun, فرسودن furſoodun, فرسوده کردن furſoodeh kirdun, مسح ساختن muſuh ſaukhtun, دهن نمودن duhun numoodun, تدهین مالیدن tudheen malédun, طلی کردن tulé kirdun.

Anointed اندوده andoodeh, فرسوده furſoodeh, دمیم dumeen.—*To be anointed* اندوده شدن andoodeh ſhoodun.

An anointer فرسود کننده furſood koonindeh, اندود دهنده andood duhindeh.

Anointing مسح ساز muſuh ſauz, مندهن mun-duhin, دهن نما duhun numa.

Anomalous, v. *irregular.*

ANON شتابانه ſhitabauneh. v. *ſoon, quickly, immediately, now and then.*

ANONYMOUS بینام beenaum, کمنام kum-naum, غفل ghufl, اسمی نامعلوم iſmé nama-loom, مخفی الاسم mukhfi'l'iſm.

Anonymouſly غفلانه ghuflauneh, با اسمی نا معلوم ba iſmé na maloom.

ANOTHER دیگر deegur, غیر ghire, اخر akhur, سایر ſa-ér, سایرت ſa-érut. *Another world* اخرات akhraut, الاخرا elakhra. *Another way* سمت اخر ſumti akhur. *Another country,* اخر دیار akhur dé-aur. *Another year* دیگر سال dee-gur ſaul. *In another manner* غیر شکل طرز ghire-a ſhukul turz. *One another* یکدگر eekdigur. *From one another* از یکدگر uz eekdigur. *In one another* در یکدگر dur eekdigur. *Another-gueſs kind* از دگر جنس uz digur jins.

ANSATED (*having handles*) زو دسته zu doſ-teh, اهل کوشه ahla kooſheh, صاحب اذن ſa-hib uzn.

To ANSWER جواب کردن javaub kirdun, رد جواب ساختن rudd javaub ſaukhtun, جواب باز دادن javaub baz dadun, اجابت نمودن ijau-but numoodun, رجعان فرستادن rujaun furiſta-dun, پیواریدن péwaurédun. *To anſwer for money, to be ſurety* ضامن زر شدن zaumun zur ſhoodun, ضامن کفیل مال شدن kufeel maul ſhoodun, ضامن نقد کردیدن zaumun nukt kirdédun. *To anſwer or be ſecurity for a perſon* ضامن شخص شدن zaumuna ſhukhs ſhoodun, تکفل دادن tu-kufl dadun, جواب نامه دادن javaub nameh dadun, پایندانی کردن pa-éndauné kirdun. *To anſwer a letter* جواب خط نمودن javau-ba khut numoodun, جواب نامه کردن javau-ba nameh kirdun, رجعت کردن rujaat kirdun, بنامه جواب ساختن benameh javaub ſaukhtun.—*To anſwer (to oppoſe)* مقابله کردن mukaubuleh kir-dun, در مخالفت گفتن dur mukhaulifut guftun. —(*to defend, vindicate*) یاری نمودن é-auré nu-moodun, مظاهرت کردن muzahurut kirdun—(*to be equivalent*) معدل شدن maadul ſhoodun, بدل نمودن budul numoodun — (*to bear proportion*) مناسبت داشتن munauſibut dauſhtun, در نسبت بودن dur nuſbut boodun — (*to ſucceed*) راست افتادن rauſt aftaudun—(*to appear before a judge*) ظاهر کردن zauhur kirdun, حاضر شدن hauzur ſhoodun.

An anſwer جواب javaub, باز خواست baz khauſt, رد جواب rudd javaub, جیبت jeebut, رد کلام rudd kulaum, اجابت ajaubut, تیل keel, پاژخ pazſhukh, پاسخ paſukh. *An anſwer to a letter* جواب نامه javauba nameh, جواب خط javauba khut, رجع ruja, رجعان rujaun, رجوعت rujuwa-at, رجعت rujaat. *A true* or *juſt anſwer* جواب با صواب javaub ba ſavaub, جواب صواب نصاب ja-vauba ſavaub niſaub. *A mild anſwer* شکر پاسخ ſhukir pauſukh. *An incongruous* or *impertinent anſwer* جواب نا صواب javaub na ſavaub. *A ca-tegorical* or *definitive anſwer* شافی جواب ſhaufé javaub, قطع جواب kuta javaub. *Queſtion and anſwer* خطاب و جواب khataub ou javaub, سوال و جواب ſuwaul ou javaub, تال و تیل kal ou keel.

Anſwers اجوبت ajoobut.

Anſwerable واجب الجواب vajibu'l'javaub, لایق رجعت la-ék rujaat—(*proportionable*) نسبت دار nuſbut dar—(*ſuitable*) مطابق mutaubuk.—(*ac-countable*) بر زمه کسی بودن bur zimmeha kuſſé boodun, حساب دادن بسته شدن hiſſaub dadun biſteh ſhoodun. *Anſwerable to (oppoſite)* محازات muhazaut. v. *correſpondent, equal, relative.*

Anſwerably مطابقانه mutaubukauneh, با نسبت ba nuſbut, نسبة nuſbutan. v. *ſuitable.*

Anſwerableneſs, v. *ſuitableneſs.*

An answerer جواب كننده javaub koonindeh, مجاوب mujawub. v. *respondent*.

Answering جواب كنا javaub koona. *The day of answering* (i. e. *of judgment*) بازخيز baz kheez, بازخواست baz khaust.

An ANT مور moor (pl. مورها moorha) نمل numul (pl. نمال nimaul), زمون zumoon. *A small ant* مورچه moorcheh, دنامت dunaumut. *An ant-hill,* اشيان مور ashé-auna moor. *Full of ants* پر مور pur moor. v. *pismire*.

ANTAGONIST دشمن dushmin, خصم khusim (plur. خصما khusma), حريف hureef, عدو adoo, خشار khushar, مقاوم mukawum, معارض ma-aruz, دركور dur goor, قتل kutul, مناصب munausib, لدود ludood, لاد laud (plur. الدت aluddut) نقيض nukeez. v. *adversary*, *enemy*.

The ANTARCTIC POLE قطب جنوبى kutub junoobé.

To ANTECEDE پيش رفتن peish ruftun.

Antecedent قدم kudim, مقدم mukuddim, متقدم mutukuddim, پيشينه peishééneh, بر وجه پيشين bur wujeh peisheen, سابق saubik, پيش گذشته peish guzushteh. v. *prior*, *former*.—*The antecedent* ماقبل makibul, مقدمه mukuddimeh. *Antecedent and consequent* مقدم و تالي mukuddim ou taulé.

Antecedently قبلانه kublauneh, سابقانه sabikauneh, اول awwul. v. *before*, *formerly*.

An antecessor سلف suluf, سالف saulуf, سابق saubik. v. *predecessor*.

An ANTECHAMBER پيشطاق peishtauk, پيشگاه peishgah, پايگاه pa-égah.

To ANTEDATE پيش تاريخ نهادن peish tareekh nihaudun.

ANTEDILUVIAN قبل الطوفان kublu't'toofaun, پيش سيلاب peish seelaub.

ANTEMERIDIAN پيشين peisheen, قبل الظهر kublu'z'zuhr, پيش نصف النهار peish nuzufu'n'nihaur.

ANTEMUNDANE قبل الدنيا kublu'd'duné-a, پيش زمان peish zumaun.

The ANTEPENULT پيش نزديک اخر peish nuzdeek akhur.

ANTERIOR متقدم mutukuddim, پيشين peisheen. v. *prior*, *former*, *antecedent*.

An ANTHEM تسبيح tusbeeh, مزمور muzmoor. *Anthems* تسبيحات tusbeehaut.

St. ANTHONY'S FIRE سرخباد surrukhbaud, حمرت humrut, رشكين rushkeen.

ANTHROPOPHAGI مردم خوران murdum khore-aun.

ANTICHRIST دجال dujjaul.

To ANTICIPATE پيشين نمودن peisheen numoodun, پيش شمردن peish shumurdun, قبل از وقت حساب نمودن kubl uz wakta hissaub numoodun, مقدم گرفتن mukuddim gooriftun, اول امدن awwul aumudun, مسابقت كردن musaubikut kirdun.

Anticipation پيشين peisheen, بذاز buzauz, بذازت buzauzut, بذوزت buzoozut, تسليف tusleef, اسلاف aslauf, مقدمت mukuddimut.

ANTICK مضحك muzhyk, غريب ghureeb, عتيق ateek. v. *droll*, *strange*, *odd*, *antique*.

An antick مسخره muskhereh. v. *buffoon*.—*To play the antick* مسخره كردن muskhereh kirdun.

An ANTIDOTE پاد زهر pad zuhr, ترياق turé-auk, دافع الزهر dafiu'z'zuhr, زهري دفع zuhré dufa. *Antidotal* اهل پاد زهر ahla pad zuhr, ذو ترياق zu turé-auk.

ANTIMONY راسخت ras-khut, حجرالراسخت hujuru'r'ras-khut, كحال kuhaul.

Antimonial ذو راسخت zu ras-khut.

ANTIOCHIA انطاكيه antakéyeh, انطاكي antaki.

ANTIPATHY عربدت arbudut, ضد الطبيعه zudu'l'tubé-ah.

The ANTIPODES تحت الارض سكن tukhtu'l'arz sukun.

An ANTIQUARY ماتقدم خواه matukuddim khauh, قدم ساعى kadum saa-é, كهنه زمان جاهد kahneh zumaun jauhid.

To antiquate كهن كردن kahun kirdun, قديم ساختن kadeem saukhtun, ديرينه نمودن deireeneh numoodun, ابطال كردن abtaul kirdun. v. *to make obsolete*.

Antiquated كهن كرده kahun kirdeh, درس نموده durs numoodeh.

Antique قديم kadeem, عتيق ateek, كهنه kahneh, مقدم mukuddim, دير deir, ديرينه deireeneh. v. *ancient*, *odd*, *old*.

Antiquity پيشيني peisheené, قديمي kadeemé, ماتقدم matukuddim, كهنه زمان kahneh zumaun, بلود bulood.

ANTISTROPHE رد العجز علي الصدر rudd-u'l'ajuz ala'l'sudur.

ANTITHESIS معارضة maaruzut, مواجهت muwajuhut, اختلاف ikhtilauf, مضادات musadaut. v. *opposition*.

An ANTLER شاخ غزال shaukha ghuzaul, قرن اهو kuruni ahoo.

An ANVIL سندان sundaun, سوهه sooheh, علات alaut (plur. علا ala *and* علاوات alawaut) مسطبت mustubut (pl. مساطب musautub.)

ANXIETY, *anxiousness*, درد durd, غم ghum, غمت ghummut, غمخواري ghumkhore, پريشاني pureeshaune, پريشان خاطر pureeshaun khautur, كشفع kisha, الم alum, رنج runj, اضطراب aztu-raub, دلتنكي diltunke, ثقلت siklut, شدت shuddut, كدورت kudoorut, شكالش shikaulish, فكر fikr, شك shuk, شكت shukkut. v. *anguish, solicitude, care, doubt.*

Anxious دلتنك diltunk, دلبسته dilbusteh, مضطرب muzturub, پريشان pureeshaun, الم‌زده alumzuddeh, مكدر mukuddur. *To be anxious* پريشان خاطر دلتنك نمودن diltunk numoodun, پريشان خاطر شدن pureeshaun khautur shoodun.

Anxiously مضطربانه muzturubauneh, با دلبستكي ba dilbustugé, مكدرا mukudduran.

ANY (*person* or *thing*) كسي kusse, كس kus, شي she-i, ارم arum, اريم areem, دبي dubbé, دوي doo-é, دوري dooré, عرب arb, عين aïn, ديار dé-aur, فرد furd, هر hur, هر كس كه hur kus keh. v. *every, whoever, whatever.*—*Any how* بهر حال behur haul, كيفما keifma, قطعا kitan, *Any where* در هم جا dur hummeh jau.

AORIST نامحصور na-muhsoor, غير معهود ghire-a mahood. v. *indefinite.*

APACE تيز كار teez kaur, شتابان shutaubaun, علي الفور ala'l'four, سرعتا suratan, تعجيلانه ta-jeelauneh, بر وجه تعجيل bur wujeha tajeel, علي التعجيل ala't'tajeel, زود zood. v. *quickly, hastily.*—*It rains apace* شتاب باران ميكند shu-taub baraun mikoonud.

APART بر طرف bur turuf, من طرف min turuf, تنها tunha, بتنها betunha, بخلوت bekhuloot, دركنار dur kunaur, بجدا bejuda, جداكانه judagauneh, جدا جدا juda juda, انفرادا anfuraudan, منفردانه munfurudauneh. v. *separately.*—*Raillery apart* لطيفه بر طرف lu-teefeh bur turruf.

An APARTMENT خلوتخانه khulootkhau-neh, حجرت hujrut, كمر kumur, خابكاه khaub-gah, خفتنجا khuftunja, شبستان shubistaun, مرقد murkud. v. *chamber.*

APATHY بي غرض bé ghurz, بي غرضانه bé ghurzauneh.

An APE ميمون maimoon, بوزينه poozeeneh, قرد kyrd (pl. قرود kurood), هجرس hujrus, قر kyr, بهناله puhnauleh, كبي kubé, حمدونه humdooneh, اخنس akhnus, خنوس khunoon, خنزوان khunzoo-aun, طبوع tubooa, رباح rubauh, هوبر hoobur. *A she-ape* القة alkut, دحيت du-he-ut, قشت kishut, قردت kirdut, زنات zunnaut, خنسا khunsa.

To ape تمثل كردن tumussul kirdun, تبعيت نمودن tuba-é-ut numoodun. v. *to imitate, mimic.*

APERTIVE كشاينده kusha-éndeh, مكشوف كننده mukshoof koonindeh. v. *opening.*

Aperture فتح futuh, كشايش kisha-ésh, شكاف shikauf. v. *opening, hole, crevice, breach.*

The APEX اوج awj, تارك tauruk, منقار minkaur, نكته nukteh. v. *summit, top, point.*

APHÆRESIS حذف huzuf.

An APHORISM حديث hudees. v. *maxim.*

An APIARY كندروج kunduruj. v. *bee-hive.*

A-piece, v. *each.*

APISH اقتدا كننده aktida koonindeh, زو متابعت zu mutabaat. v. *imitative, affected, trifling, playful.*

Apishly اقتدانه aktidauneh, با موافق ba mu-wafik. v. *affectedly.*

Apishness متابعت mutabaat, تقليد tukleed. v. *imitation, silliness, playfulness.*

APOCOPE حذف huzuf.

APOCRYPHAL مريب mureeb.

APOGEUM *apogeon, apogee* دروه durweh, اوج سما auja suma.

APOLOGETIC, *apologetical* معذر mazir, متعذر mutazir, تعذير tazir, معذرت كننده mazirut koonindeh, زو عذر zu azur, بهانه ساختن buhauneh saukhtun.

To apologize عذر كردن azur kirdun, معذرت نمودن mazirut numoodun, تعذر ساختن tazir saukhtun, اعتذار دادن e-atizaur dadun.

Apologizing بهانه كنا buhauneh koona, عذر ساز azur sauz, معذرت نما mazirut numa, اعتذار خواه e-atizaur khauh.

An apologizer بهانه فروش buhauneh furoosh.

An APOLOGUE مثل musul. v. *fable.*

An APOLOGY بهانه buhauneh, معذرت ma-zirut, عذر azur, اعتذار e-atizaur. *A letter of apo-logy* اعتذار نامه e-atizaur nameh.

An APOTHEGM كفت كزيده guft guzédeh, قول مشهور kool mush-hoor, اثر معلوم asur ma-loom.

An APOPLEXY همدت humdut, هبط hubut, سكتت suktut.—*Apoplectic* همدتي humduté, سكتت دار suktut dar.

APOSTACY ارتداد irtidaud, ردت ruddut, تلطم tuluttum, ترك دين turk deen, انكار دين angaur deen.

An apostate مرتد murtud, اهل ردت ahla rud-dut, منكر دين munkur deen, ترك كننده دين turk koonindeh deen.

Apostatical در وجه مرتد dur wujeha murtud.

To apostatize ارتداد كردن jrtidaud kirdun, مرتد شدن murtud shoodun.

An APOSTEME, ورم wurm, قرح kurh, ريم reem, اماس amaus, جراحت jurauhut.—*To apostemate*, v. *to supperate*.

An APOSTLE رسول rusool, پيغامبر peighaumbur, فرشته furishteh, فرستاده furistaudeh, بشير busheir, وخشور wukhshoor, وخشود wukhshood, الوك alook, نذير nuzeer. v. *prophet*.—*An apostle of* Jesus Christ حواري huwauré.—*The apostles* حواريون huwauré-oon.

Apostleship رسالت rusaulut, پيغام peighaum.

Apostolical, apostolick رسولي rusoolé, پيغامبري peighaumburé, فرستكاني furistugauné.

Apostolically رسولانه rusoolauneh, وخشورا wukhshooran.

An APOTHECARY اجزا فروش ajuza furoosh, معجونگر majoongur, دوا سازنده dawa sauzindeh, شربتكار shurbut kaur.

An APOZEM طبيخ tubeekh. v. *decoction*.

To APPAL تهويل كردن tuhweel kirdun. v. *to terrify, depress*.

Appalment هراس huraus, هول hool, تهويل tuhweel, ترس turs. v. *terror, fright*.

APPARATUS رخت rukht, الات alaut, اثات ataut, امادكي amaudugé, اسباب asbaub, اهنك ahunk, سازكاري sauzkauré, اهبت auhbut, شيوه sheeweh, مهمات muhimmaut. *Apparatus for a journey* ساز راه sauza rah, الات سفر alauta sufur, بشنج bishinj, بشيج busheej. *Warlike apparatus* ساز جنك sauza jung, الات جهاد alauta juhaud, ساز نبرد sauza nubburd, سلاح و الت جنك sillauh ou aluta jung, بلك buluk, پلك puluk, الات حرب alauta harb, ساز رزم sauza ruzzum, سفر مهماتي sufur muhmauté, حربت harbut. *Houshold apparatus* رخت خانه rukhta khauneh. v. *furniture, equipage, tools, instruments*.

APPAREL رخت rukht, لبس lubus (pl. لباس lubaus, البلباس albaus *and* البست albusut) صنع suna, پوشش poshish, پوشش تن poshisha tun, پوشيدني poshéduné, پوشله poshileh, پوشاك poshauk, قبا kuba, كسا kisa, كر kurr, كرتك kurtuk, كرته kurtuh, تنجامه tunjaumeh, زي zéyé, كسوت kusoot. *Upper apparel* جامه jammah, پايزه paézeh, تفتان kaftaun, ثوب soob. (pl. اثواب aswaub) شملت shumlut, لبادات libaudut, دراعت duraat. v. *coat, dress, habit, garment*.

To apparel البلباس كردن albas kirdun, پوشيدن poshédun, ملبس نمودن mulbus numoodun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun. v. *to dress, clothe, cover, deck*.

APPARENT صورت نما soorut numa, اشكار ashikaur, اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhir, باهر bauhir, عيان aïaun, علاني alauné, هويدا hoo-éda, روشن roshun, فاش fash, واضح wauzuh, جلي julé, جالي jaulé, حاصل hausul, پديد pudeed, مبصر mubsur, مضي muzé, متضح mutuzzuh, مبين mubein, جهر juhur. *More apparent* اظهر azhur, انير aneer. —*The apparent cause* علت مصورت yllut musawurut. v. *manifest, plain, evident, visible, seeming, open*.

Apparently بشكل beshukul, ظاهرانه zauhirauneh, اشكاره ashkaureh, صراحة suraukhtan, پيدا peida, بدها buduhan, عيانانه aïanauneh. v. *evidently, openly*.

An apparition صورت soorut, بينارة beenaureh, خيال khé-aul, صورت وهمي soorut wuhmé, طيف teef, طايف ta-éf, ظل zull, نمايش numa-ésh, ردعت rudaat, ردغت rudghut, هانا humauna, عفريت afré-ut. v. *spectre, ghost, phantom*; also *visibility, appearance*.

An APPARITOR محضر muhzur, سرهنك surhunk. v. *mace-bearer, serjeant, officer of justice*.

To APPEAL شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, دعوت ساختن dawut saukhtun, ميدانه دعوت نمودن midauneh dawut numoodun, مرافعت كردن murafat kirdun, تغاتو ساختن tufautoo saukhtun. v. *to accuse, charge, summon*; also *refer to*.

An appeal دعا daa, تغاتو tufautoo, دعوت dawut, شكايت shuka-é-ut, مرافعت murafat, v. *accusation, reference, summons*.

To APPEAR ظهور كردن zuhoor kirdun, ظاهر شدن zauhir shoodun, پديد امدن pedeed, aumudun, حصول پذير شدن husoor pizzeer shoodun, تجلي ساختن tujulé saukhtun, صورت پذير شدن soorut pizzeer shoodun, رونما كردن roonuma kirdun, منظور شدن munzoor shoodun, منكشف بودن munkushuf boodun, نمايان شدن numaïaun shoodun, نمودن numoodun, وضوح شدن wuzooh shoodun. v. *to seem, to be visible*.—*To cause or order to appear* احضار كردانيدن ahzaur kirdanédun. *To be summoned to appear* احضار كرده شدن ahzaur kirdeh shoodun. *To appear above* نوف شدن noof shoodun, بلند نمودن bulind numoodun. *To appear* (*rise as the sun*) طلوع كردن tulooa kirdun. *To appear for* (*befriend*) ياري كردن é-auré kirdun. v. *to favour*.—*To appear against* (*oppose*) مقابل شدن mukaubil shoodun. *To make appear* دلالت نمودن dulaulut numoodun. v. *to demonstrate*. *It appears* (*it is evident*) معلوم است maloom ast, ظاهر zauhur.

Appearance (*external*) ظاهري zauhuré, صورت

ſoortu, صورت ظاهره ſoorut zauhureh, نمايش numa-éſh—(*ſimilitude*) سيما ſeema, تمثيل tumſeel—(*ſhape*) شخص ſhukhs, تن tun—(*probability*) احتمال ahtimaul, معقولت makoolut—(*concourſe*) اجتماع ajtima.—*To appearance* بشكل beſhukul, ظاهرا zauhuran, صورتا ſooruta, صورتانه ſoorutauneh.

An appearer ظهور كننده zuhoor koonindeh.

Appearing ظهور كنا zuhoor koona, تجلي ساز tujulé ſauz.—*Appearing probable* صوابنما ſuwaubnuma.

To APPEASE اسكات كردن aſkaut kirdun, تسكين نمودن tuſkeen numoodun, رام ساختن raum ſaukhtun, ملايم كردن mula-ém kirdun, ساكن نمودن ſaukin numoodun. v. *to pacify, quiet, calm, reconcile.*

An APPELLANT دعوت كننده dawut koonindeh, شكايت كر ſhuka-é-ut gur. v. *challenger, accuſer.*

APPELLATION نام naum, اسم iſm, سم ſum. v. *name.*

An appellative اسم جنس iſma jins.

Appellatively بر وجه اسم جنس bur wujeha iſma jins.

Appellate, apellee ملوم muloom, مقترف muk-turuf. v. *accuſed.*

To APPEND اويختن aweekhtun, اويز كردن aweez kirdun. v. *to hang, ſuſpend.*

An appendage ضميمت zumeemut.

Appendant اويخته aweekhteh, معلق ma-alluk. v. *ſuſpended.*

An APPENDIX ضميمت zumeemut, تتمت tutimmut (pl. تتمات tutmaut), ملحقت mulhikut, ذيل zeel, فضلت fuzlut.

To APPERTAIN انتساب داشتن intiſaub dauſhtun, داير بودن da-ér boodun, تابع شدن taba ſhoodun, تعلق نمودن taalik numoodun, توابع بودن tuwaba boodun. v. *to belong.*

Appertainment, appertenance علاقت alaukut, انتساب intiſaub, سنودي ſunoodé, لاحقت lauhkut, انتما intima, پيوست pivuſt.

Appertinent متعلق muta-alik, پيوند pivund, لاحق lauhuk. v. *belonging.*

APPETENCE اشتها aſhtiha, ارزو arzoo, هوا hawa, هوس hawus. v. *deſire, luſt.*

APPETITE طبع tuma, شهوت ſhuhoot, شره ſhuruh, حسرت huſrut, ارزو arzoo, سودا ſooda, ميل meil, حرص hurs, خواهش khauhiſh, توق took, توقان tookaun, ارزوي نفس arzoo-é nufs, هواي نفساني hawa-é nufſauné, قوت شهوانيت koot ſhuhwané-ut, قوت شهوتي koot ſhuhooté.

An inordinate appetite, حرص بحرام hurs bahuraum, ارزوي بد arzoo-é bud.

To APPLAUD ستودن ſutoodun, ستايش دادن ſuta-éſh dadun, مدح كردن munduh kirdun, نعت ساختن naat ſaukhtun, وصف نمودن wuſuf numoodun, پسند دادن puſſund dadun, تحسين كردن tuhſeen kirdun, افرين گفتن afreen guftun, حمد نمودن hamd numoodun, استحسان دادن uſtihſaun dadun, نواختن nuvaukhtun, لنديدن lundédun, اباداييدن abadaï-édun. v. *to praiſe.—To applaud with the hands* مرحبا كردن murhuba kirdun, بدست نواختن bedoſt nuvaukhtun. *To applaud by ſhouting* اوازيدن awauzédun, اواز زدن awauz zudun, در خروش امدن dur khurooſh aumudun.

An applauder افرين كننده afreen koonindeh, ستايش دهنده ſuta-éſh duhindeh.

Applauding پسند ساز puſſund ſauz, تحسين كنا tuhſeen koona. افرين كوي afreen gooï.

Applauſe نوازش nuvauziſh, ستايش ſuta-éſh, افرين afreen, تحسين tuhſeen, پسند puſſund, مدح muduh, وصف wuſuf, حمد hamd, شكر ſhukur, شغه ſhufeh, مدحت muduhut, وند wund, سپاس ſipaus, اخيه akheeh, است uſt, استا uſta, نعت naat, امدوحت amdoohut.

An APPLE سيب ſeeb, تفاح tuffah, سيو ſeev, شين ſheen. v. Vol. I. p. 576.—*The apple of the eye* چشمالان chuſhumlaun, مردم چشم murduma chuſhum. v. *pupil.—An apple-ſeller* سيب فروش ſeeb furooſh.

APPLIABLE, *applicable* لايق اتصال la-éka ittiſaul, واجب القا vajib alka, شايسته ſha-éſteh, موافقت دار muwafukut daur. v. *ſuitable, addible.*

Applicableneſs, applicability شايستگي ſha-éſtugé, موافقت muwafikut, القا ilka, اتصال ittiſaul.

Applicably با موافقت ba muwafikut, اتصالانه ittiſalauneh, با شايستگي ba ſha-éſtugé.

Application (*addition*) اتصال ittiſaul, الساق ilſauk, القا ilka—(*ſtudy*) شغل ſhughul, اشتغال iſhtighaul, مشغولت muſhghoolut, تفكر tufikkur, جهد juhud, اجتهاد ajtihaud, قيد keid, تقيد tuké-ud, اقدام akdaum, قيام ké-aum, تامل ta-amul, دلبستگي dilbuſtugé—(*petitioning*) خواهش khauhiſh, سوال ſuwaul, طلب tulub.

Applicative, applicatory القا كننده ilka koonindeh, اشتغال سازنده iſhtighaul ſauzindeh, خواهش نماينده khauhiſh numa-éndeh.

To apply (*add*) نهادن nihaudun, متصل كردن muttuſil kirdun, القا نمودن ilka numoodun—(*to ſtudy*) مقيد شدن muké-ud ſhoodun, تفكر كردن tufikkur kirdun, جهد دادن juhud dadun, عزم

ساختن azum ſaukhtun, خودرا مشغول نمودن khoodra muſhgool numoodun, اشتغال دادن iſhtighaul dadun.—(*to make uſe of as relative or ſuitable*) موافقت كردن muwafikut kirdun, شايسته نمودن ſha-éſteh numoodun. *To apply medicines* علاج دادن alauj dadun. *To apply* (*to any particular uſe*) خاص كردن khaſs kirdun.—(*to petition*) طلب نمودن tulub numoodun, سوال كردن ſuwaul kirdun, خواهش دادن khauhiſh dadun. v. alſo *to allot*, *aſſign*.

To APPOINT مقرر كردن mukurrur kirdun, تصميم ساختن tuſmeem ſaukhtun, تعيين نمودن taï-een numoodun. v. *to fix*, *ſettle*, *eſtabliſh*.—*To appoint to an office* نصب نمودن nuſb numoodun, نصب دادن nuſb dadun. *To be appointed to an office* نامزاد شدن naumzaud ſhoodun. (*to equip*) اراستن arauſtun, حاضر كردن hauzur kirdun, ترتيب نمودن turteeb numoodun.

An appointer مقرر نماينده mukrur numa-éndeh, منصب داده كر munſub dadeh gur, حاضر كننده hauzur koonindeh.

An appointment (*office*) جاه jauh, منصب munſub—(*ſtipulation*) شرط ſhurt, معاهدت mu-ahudut—(*command*) فرمان firmaun, امر amur—(*decree*) قضا kuza, حكم hookum—(*equipment*) رخت rukht, الات alaut—(*aſſignation*) مهلت muhlut, تعيين taï-een—(*allowance*) حصت hiſſut, بهره buhreh.

To APPORTION حصه دار كردن hiſſeh daur kirdun, افراز نمودن afrauz numoodun, بخش دادن bukhuſh dadun. v. *to diſtribute*.

APPOSITE لايق la-ék, واجب vajib, مناسب munauſib, موافق muwafik, شايسته ſha-éſteh. مستعد muſtaad, اهل ahl, ساخته ſaukhteh. v. *fit*, *proper*, *adapted*.

Appoſitely لايقانه la-ékauneh, با مناسب ba munauſib, مستعدا muſtaadan.

Appoſiteneſs شايستكي ſha-éſtugé, سزاواري ſuzawauré, موافقت muwafikut. v. *fitneſs*, *propriety*.

APPOSITION زيادكي zé-audugé. v. *addition*.

To APPRAISE نرخ نهادن nurkh nihaudun, تقدير بها كردن tukdeera buha kirdun, قيمت نمودن keemut numoodun, تخمين ساختن tukhmeen ſaukhtun.

Appraiſement تخمين tukhmeen, تقدير بها tukdeera buha, قيمت keemut.

An appraiſer قيمت نماينده keemut numa-éndeh, تخمين سازنده tukhmeen ſauzindeh, تقدير بها كننده tukdeer buha koonindeh, قيوم ké-oom, محتسب muhtuſub, نرخ نهانده nurkh nihaundeh.

To APPREHEND (*conceive*) دريافتن duréafrun, ادراك نمودن adrauk numoodun, فهم كردن fuhum kirdun—(*to ſeize*) كرفتن goorif-tun, قبض كردن kubuz kirdun—(*to dread*) باك داشتن bauk dauſhtun, مهول شدن muhtool ſhoodun—(*ſuſpect*) شبهت نمودن ſhibhut numoodun.

An apprehender ادراك نماينده adrauk numa-éndeh—(*a ſeizer*) كيرنده geerindeh, قبض كننده kubz koonindeh.

Apprehenſible قابل الفهم kabilu'l'fuhum, لايق درياب la-ék duré-aub.

Apprehenſion (*conception*) قوت وهم koota wuhum, عقل akul, فهم fuhum, ادراك adrauk, درياب duré-aub, اذعان azaun, هوش hooſh, طبع tuba—(*terror*) هول hool, ورع wura, وحشت wuhſhut—(*ſeizure*) كيري geeré, قبض kubuz—(*ſuſpicion*) شبهت ſhubhut, وهم wuhum, كمان gumaun, ريب reeb.

Apprehenſive (*fearful*) ترسان turſaun, خايف kha-éf, سهمكين ſuhumkeen—(*quick of underſtanding*) تيز طبع teez tuba.

Apprehenſively با خوف ba khoof, ترسانانه turſanauneh, در بيم dur beem.

An APPRENTICE شاكرد ſhaugurd, عجمي ajumé, تلميذ tulmeez, مريد mureed.

Apprenticeſhip شاكردي ſhaugurdé.

To apprentice شاكرد ساختن ſhaugurd ſaukhtun.

To APPRIZE اخبار دادن akhbaur dadun, اعلام نمودن alaum numoodun. v. *to inform*.

APPROACH نزديك nuzdeek, نزديكي nuzdeeké, قرب kurib, امدن aumudun, امدني aumduné, دنو dunoo, دناوت dunawut, زلف zulf, زلفت zulfut, كروب kuroob, كراب kuraub, ودق wuduk, كنوع kunuwa, كثم kuſum, تقريب tukreeb, داني dauné, مدني mudné, محم muhumm, مزدلف muzdulif, مشامت muſhaumut, مكاثبت mukauſubut, موامت muwamut.

To approach نزديك شدن nuzdeek ſhoodun, امدن aumudun, تقريب شدن tukreeb ſhoodun, كنوع امدن kunuwa aumudun, داني رفتن dauné ruftun. *To cauſe to approach* بر نزديك كردن bur nuzdeek kirdun, نزديك اوردن nuzdeek awurdun, قرب كردانيدن kurib kirdanédun.

An approacher نزديك رونده nuzdeek ravindeh, تقريب اينده tukreeb aï-éndeh.

APPROBATION تحسين tuhſeen, رضا ruza, قبول kubool, قايل ka-él, پسند puſſund, صوابديد ſawabdeed, تصويب tuſweeb, تنضض tunuzzuz, استصواب iſtiſwaub, تجويز tujuweez. v. *praiſe*, *applauſe*, *liking*.

To APPROPRIATE مخصوص نمودن mukhsoos numoodun, تخصيص كردن tuhsees kirdun, خاص ساختن khafs faukhtun. *v. to annex, allot. To appropriate to one's self* مخصوص خود كردن mukhsoos khood kirdun.

Appropriate خاص khafs, تعيين taï-een, ضن zunn, اختصاص akhtisaus. *v. peculiar.*

Appropriation خاصت khaffut, تخصيص tukhsees.

An appropriator خاصت كننده khaffut koonindeh, تخصيص سازنده tukhsees sauzindeh.

Approveable واجب الرضا vajibu'r'ruza, لايق تحسين la-éka tuhseen.

To APPROVE نيكو داشتن neekoo daushtun, راضي شدن rauzé shoodun, تحسين كردن tuhseen kirdun, تجويز دادن tujuweez dadun, قبول داشتن kubool daushtun, ستودن sutoodun, ستاييدن sitaï-édun, ستوده كردن sutoodeh kirdun, نواختن nuvaukhtun, تصويب نمودن tusweeb numoodun, روا كردن rava kirdun. — (*to experience*) وقوف داشتن wukoof daushtun, تجربه كردن tujrubeh kirdun.—(*to prove, show*) نمودن numoodun, امتحان ساختن imtihaun saukhtun. *To approve* (*confirm judicially*) فتوا دادن fetwa dadun.

Approvement, v. *approbation.*

An approver نيكو دارنده neekoo daurindeh, تحسين كننده tuhseen koonindeh.

APPROXIMATION نزديكي nuzdeeké, قرب kurb, جوار juwaur. *v. approach.*

Approximate قريب kureeb, تقريبا tukreeban. v. *near to.*

APPULSE لطس lutus. v. *striking against.*

An APRICOT, *apricock*, زرد الو zurd aloo, مشمش mushmush, مشمشت mushmushut, تفاح ارمني tuffauh armené, برقوق burkook, شيفته رنك sheefteh runk.

APRIL ارديبهشت ardebehisht, نيسان neesaun, ابريل abril, اول ماه بهار awul maha bahaur.

An APRON ميزر meizur, ازار azar, نوته footeh, نشير nusheer.

Aproned ذو ميزر zu meizur.

APT بازكذار bazguzaur, موافق muwafik, مناسب munausib, قابل kaubil, مستعد mustaad, اهل ahl, موهل moohul, لايق la-ék, واجب vajib, ساخته saukhteh, سزاوار suzawaur, كاركذار kaurguzaur, مايل ma-él, حاضر hauzir. v. *fit, qualified, tending, inclined, ready, quick.*

Aptitude, aptness, موافقت muwafikut, سزاواري suzawauré, شايستكي sha-éstugé, قابليت kabulé-ut, لياقت lé-aukut, استحقاق istihkauk, اهليت ahlé-ut. v. *fitness, tendency, disposition.*

Aptly با موافقت ba muwafikut, لايقانه la-ékauneh.

AQUARIUS (*the celestial sign*) ابي aubé, دلو duloo, برج ابي burji aubé.

AQUATIC, *aquatile, aqueous*, ابي abé, ماي ma-é, مايي maï-é.—*An aquatic bird* مرغ ابي murghi aubé. *An aquatic herb* ورتاج wurtaj.

An AQUEDUCT ابكور aubgoor, ابكذر aubguzur, ميزاب meezaub, مزاب mizaub, ابراه aubrah, رفتنكاه اب ruftungauhi aub, ممر اب mumuri aub, طريق ما tureeka ma, ناو naw, ناودان nawdan, سوهء كاريز sawé-i kaureez, كهريز kuhreez, بربخ burbukh, قنات kunaut, كمانه gumauneh, نشج nushuj (plur. انشاج anshauj), رهو ruhoo, رهوت ruhoot, رهاو ruhau, اردبت ardubut. v. *canal, conduit.*

AQUILINE نسري nusré.

ARABIA عرب arab, عربستان arabistan. *Arabia Felix* يمن yemen, بلاد القرظ bilaudu'l'kurz. *Southern Arabia Felix* تيهني teimuné. *Arabia Petrea* حجاز hujjaz. *Arabia Deserta* بري عربستان berri arabistan, چول chool. *A civilized Arabian* (*one who dwells in cities*) عرب arab (fem. عربيت arabé-ut) تازي tauzé. *A wild or wandering Arab of the desert* اعاريب é-areeb, اعراب é-araub. *The genuine Arabians* عرب عربه arab arabeh, عرب عرباء arab arabaa, عرب عربيه arab arubeeh, عرب محض arab muhuz. *The mixed Arabians* (*commonly called Mosarabians*) عرب مستعربه arab mostarabeh, عرب متعربه arab motarabeh. *A black Arabian* قره عرب kureh arab, روسياه roosé-ah, الاسود elaswud. *Arabic* عربي arabé, تازي tauzé, تعرب ta-arrub. *The Arabic language* عربي arabé, عربيت arabé-ut, لسان العرب lissaunu'l'arab, زبان تازي zubaun tauzé, عرب دلي arab dilé. *Arabic books* عربيات arabé-aut, كتب عربي kutub arabé. *The Arabic language written in Syriac characters* كرشوني kurshooné.—*In Arabic* بتازي bitauzé.—*To mark Arabic with vowel points* اعراب كردن é-araub kirdun, معرب نمودن maarub numoodun. *An Arabian village* or *encampment* شعب shaab (pl. شعاب shaab) حاضر hauzir.

ARABLE ممكن الزراعت mumkinu'z'zuraat. *Arable ground* زراعت zuraat, ارض arz, زمين zumeen.

ARANEOUS (*like spiders webs*) پردهء عنكبوت اسا perdeï ankuboot asa.

An ARBALIST زنبرك zumburuk, كمانكره kumaunkureh, قذاف kuzauf, منجنيق muujuneek. v. *cross-bow, balista.*

An ARBITER (*arbitrator*) ميانجي mei-aun-

ché, ميان دار mei-aun daur, يارغوجي é-aurghooché, داور davur, تور toor, سفير sufeer, مصلح musluh, وسيط wuseet, دهنده هکم hookum duhindeh, حاکم haukim, فيصل feisul, فيصلي feislé, فصيل fuseel.

Arbitrable لايق فصل la-éka fusl, قابل الحكم kaubilu'lhookum, ممكن داوري mumkina davuré.

Arbitrament اختيار akhté-aur, وراد wuraud, ارادت araudut, راي ra-é. v. *will, determination, choice.*

Arbitrarily ظالمانه zaulimauneh, حالمانه haulimauneh, قهرانه kuhurauneh, با عنف ba unf, اختيارا akhté-auran—*To act arbitrarily* ظلم نمودن zulm numoodun.

Arbitrary ظالم zaulim, اختيار صاحبي akhtéaur sahibé, کامران kaumraun, کامين kaumbeen, کامکار kaumkaur, مرادي muraudé, عنفي unfé, عنيف uneef, قاهر kauhir, قهار kuhaur, مطلق mutluk. v. *imperious, despotic, absolute, tyrannical.*

To arbitrate حکم نمودن hookum numoodun, فصل کردن fusl kirdun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, راي دادن ra-é dadun, زعم نمودن zaam numoodun, ظن دادن zun dadun, حجت کردن hujjut kirdun. v. *to decide, determine, give judgment.*

Arbitrariness ظلم zulm, عنف unf, قهر kuhur. v. *despotism, violence.*

Arbitration, arbitrament, حکم hookum, فتوا fetwa, فيصل feisul, داوري davuré. v. *decision, determination.*

ARBORARY (*belonging to trees*) شجرا shujra, شجر لاحق shujur lauhuk, درخت پيوند durukht pivund.

An arboret درختک durukhtuk, شجيرت shujjeerut. v. *shrub.*

An arborist درخت پسند durukht pussund, بستاني bostauné, باغبان baghbaun. v. *gardener.*

An arbour درختستان durukhtustan, مشجر mushjur, کنده جا kundeh jau, کاده kaudeh, کن kun, عيکه a-ékeh, دوح dooh, دوحت doohut, حرجت hurjut, پيچه peecheh. v. *grove, thicket, bower.*—*A vine-arbour* or *prop* پارود parud, خرک khurk, پزغه puzshgheh.

ARC (*segment of a circle*) قطعت دايرت kutaata da-érut. v. *arch.*

ARCANUM راز rauz. v. *secret.*

An ARCH بام baum, رف ruff, رفرف rufuf, طاق tauk, طاقات takaut, طيقان teekaun, کنبد kumbud, کمر kumur, حنيرت huneerut, جنبدات jumbudut, قبت kubbut, عرش arish. v. *vault.*—*A triumphal arch* خوازه khauzeh, *Arches* رفوف rufoof, قبب kubub, قباب kubaub. *Arch (facetious)* لطيف luteef, لطيفه کوي luteefeh gooï, بذله کوي buzleh gooï, سبک روح subuk rooh. v. *waggish: also chief.*

To arch طاق کردن tauk kirdun, رف بنا ساختن ruffa bina saukhtun, کمر کردن kumur kirdun.

Arched مقبب mukubub, بطاق کرده betauk kirdeh. v. *bent, curved.*—*An arched building* سغ sugh, برفند burfund, برفرود burfurood.—*The arched covering of a cradle* کزابه kuzshaubeh.

An ARCHANGEL سروش suroosh, فرشته furishteh buzurguwar, بزرکوار, ملک عظيم muluk azeem. *The archangel Gabriel* سروش رحمت suroosh ruhmut, جبرايل jabra-él, روح الله ruhullah. *The archangel Michael* ميکايل mika-él, تشته tushteh.

An ARCHBISHOP متربولت metropolit.

An ARCHER کمانکش kumaunkush, کماندار kumaundaur, کمانساز kumaunsauz, تير انداز teer andauz, قوس دار koos daur, نابل naubil.—*A butt for archers* خبکال khubkaul, مدي mudé تيماج teemauj. v. *butt.*

Archery کمانکشي kumaunkushé, تير اندازي teer andauzé, نضل nuzil.

An ARCHETYPE اصل asl, رسم rusm, نسخت nus-khut, مسوده musoodeh. *The archtype* or *plan of a building,* رسم بنا rusma bina, بنا رسمي bina rusmé. *The archtype* or *original of a book* اصل کتاب asla kitaub.

Archetypal اصلي aslé. v. *original.*

An ARCHITECT بنا bina, معمار mamaur, بنا کر bunna gur, نجار nujjaur, معمار هنرمند mamaur hunurmund, باني bauné.

Architecture علم عمارت alum amaurut, معماري mamauré, بني bunné.

ARCHIVES صورت soorut, سجل sijil, روزنامه rooznameh, دفتر duftur, دفترها dufturha. *A repository for archives* دفتر خانه duftur khauneh.

ARCHWISE کنبد اسا kumbud asa, کمروش kumurvush.

The ARCTIC (*north pole*) قطب شمالي kutub shumaulé.

Ardency, v. *ardour, eagerness.*

ARDENT (*hot*) اتشي autashé, سوزان soozaun, تابدار taubdaur, افروز afrooz, کرم gurm. v. *fiery*—(*vehement, fierce*) اکيد akeed, شديد shudeed, سخت sukht, درشت durusht, تند tund—(*affectionate*) دوستانه doostauneh, محبانه mohabbauneh, مخلصانه mukhlisauneh, صادقانه sadikauneh. v. *friendly, passionate.*

Ardently با اتش ba autash, تابداراته tabdarauneh, با حدت ba huddut, شدة shudutan, دوستانه doostauneh.

Ardour (*heat*) حرارت huraurut, تاب taub, سوز sooz, تابش taubish, سوختكي sookhtugé, كرما gurma, كرمي gurmé, افروزش afroozish, تالاش talaush, تولش toolush, لهاب luhaub. v. *warmth.*—(*zeal, fervor*) حميت humé-ut, رشك rushk, غيرت gheerut, كرميت gurmé-ut, دليري dileeré. v. *courage.*—*The ardour of love* صبابت subaubut. v. *desire.*

ARDUOUS دشوار dushwar, دشخوار dushkhaur, مشكل mushkil, مشكلت mushkilut, عسير aseer, عسر asir, سامي saumé علوي aluwé.

Arduousness, دشواري dushwauré, مشكل mushkil, عسر usr, عسرت usrut, اعتلا e-atila. v. *difficulty.*

Arduously با دشواري ba dushwauré, مشكلانه mushkilauneh.

ARE, — *we are* ايم eem, مايم ma-ém مي شويم ma shooïm, هستيم husteem. *Ye are* ايد eed, شمايد shuma-éd, مي شويد ma shoo-éd, هستيد husteed. *They are* اند and, هستند hustund, ايشانند eeshaunund, مي شوند ma shoond.

An AREA (*open place* or *surface*) ميدان meidaun, ساحت sahut.—*An area* or *inclosure for cattle* كهال kimaul, كهالا kimaula—(*court, square*) عرا ara, عرصه arseh (pl. عراص araus, اعراص é-arus and عرصات arsaut), صحن suhun, ميان سراي mei-aun sara-é, حيطه heiteh, حيز heiz, ساحة الدار sahetu'd'dar.—*An area before a house* پيشگاه peishgah, پايگاه pa-égah, فنا fina. *The area or ground which a house covers* طوار tuwaur.

ARGENT سيمين seemeen, بياض bé-auz. v. *silver, white.*

ARGIL طين teen, كل gill. v. *clay.*

Argillaceous پر كل pur gill, طيني teené.

An ARGOSY (*a ship*) كشتي kushté.

To ARGUE قياس كردن ké-aus kirdun, برهان نمودن burhaun numoodun, دليل دادن duleel dadun. v. *to reason, debate*—(*to accuse*) توبيخ كردن toobeekh kirdun, سرزنش دادن surzunish dadun, ازار نمودن azaur numoodun. v. *to reproach, blame.*

An arguer قياس كننده ké-aus koonindeh, سبب دهنده subub duhindeh.

Argument (*reason*) قياس ké-aus, سبب subub, حجت hujjut, دليل duleel, دلالت dulaulut, برهان burhaun, مادت madut, مرسم mursum. *A clear argument* دليل اظهر duleel azhur. *Convincing arguments* ادله واضحه adilléi wauziheh, برهاني ملزم burhauné mulzum—(*subject*) مدعا or مدعي mudaa, معني maané, مضمون muzmoon, منشا munshaa—(*an abstract*) اجمال ajmaul, مجمل mijmul. v. *contents*—(*argumentation*) نزاع nuza, اختلاف akhtilauf, منازعت munauzaat, مجادلت mujaudulut. v. *controversy, debate.*—*Arguments* اسباب asbaub, دلايل dula-él, ادله adilleh, براهين buraheen, مواد muwaud, منازع munauza.

Argumental, argumentative حجتمند hujjutmund, ذو قياس zu ké-aus, اهل سبب ahla subub, برهان دار burhaun daur, قياسي ké-ausé.

ARGUTE عرفان arifaun. v. *knowing, subtile, witty, sharp, shrill.*

ARIES (*the zodiacal sign*) حمل humul, برج حمل burja humul, بره burreh.

ARIGHT درست durúst, بالصواب bassuwaub. v. *right, rightly, justly.*

To ARISE (*as the sun*) طلوع كردن tuloo-a kirdun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, صادر شدن saudur shoodun, شارق بودن shauruk boodun, شروق نمودن shurook numoodun, برامدن buraumudun, پديد امدن pudeed aumudun. *To arise* (*from a seat*, &c. *to stand up*) قايم شدن ka-ém shoodun استادن ustaudun, استيده امدن usteedeh aumudun, خيزيدن kheezédun. v. *to rise, spring up.*—*To arise* (*proceed from*) صدور كردن sudoor kirdun, ناشي نمودن naushé numoodun, در امدن dur aumudun. v. *to happen.*

An ARISTOCRACY جمهور jumhoor.

Aristocratical جمهوري jumhooré, جمهور پيوند jumhoor pivund.

ARITHMETIC علم حساب ylma hissaub علم اعداد ylma é-adaad, علم رقم ylma rukum, محاسبت muhausibut, شمردكي shumurdugé, شمار دار shumaur daur, حساب hissaub, رقم rukum.

Arithmetical محاسبي muhausibé, علم حساب پيوند ylma hissaub pivund.

Arithmetically با رقم ba rukum, از حساب uz hissaub.

An arithmetician اهل رقم ahla rukum شمار كير shumaur geer, رقمچي rukumché, محاسب muhausib, حسابچي hissaubché.

The ARK (*of Noah*) تابوت tauboot, سفينه نوح sufeeneh nooh, كشتي نوح kishté nooh.—*An ark* (*chest*) تنكو tunkoo, صندوقه sundookeh, پرونده puroondeh, كنو kunoo. v. *casket, coffer, press, repository.*

An ARM بازو bauzoo (pl. بازوها bauzooha), باز bauz, ساعد saad (pl. سواعد suwa-ad, ساعدان saadaun *and* ساعدين saadeen), عضد azud (pl.

اعضاد é-azaud *and* (عضادي azaudé), بال baul, پشکنج pufhkunj, ارنج arunj, تياز té-auz, تغيلت nukeelut. زراع zuraa, يال é-aul. *A difproportioned arm* يستك eestuk. *Plumpnefs of arm* بازل bauzud, مضبعت muzbaat. *Strength of arm* نيروي بازو neerooï bauzoo. *Strong armed* اهنين بازو ahneen bauzoo. *A ftrong arm* بازوي اضل bazooï azl. *To fupport in the arms* اعتضاد كردن é-atizaud kirdun. — *An armful* باز bauz, اغوش aghoofh. *The arm-pit* بغل bughul, ابط abt, پينه peeneh.

To ARM (*ones felf*) سلاح پوشانيدن fillauh pofhanédun, تسلح پوشيدن tufulluh pofhédun, الات كرفتن alaut gooriftun, پوشجيدن pofheejédun, سازيدن fauzédun. *To arm* (*others*) بدن كردن budun kirdun, ساز جنك دادن fauza jung dadun, سلاح و الات خنك امادن fillauh ou alauta jung amaudun, موليدن moolédun.

An armada (*fleet*) ارمادا armada, عسكر بحري afkura buhré, لشكر درياي lafhkura duré-aï.

An armament نغير nufeer, نغير اعم nufeeri aam, پسيج pufeej, غزا ghuza, هج huj, لشكر lafhkur, عسكر afkur.

Armed ذو سلاح zu fillauh, سلاح دار fillauh daur, مسلح mufluh, مسلحت mufluhut, سالح fauleh. كامي kaumé. *Armed with a coat of mail* زيج پوشيده zeej pofhédeh, جبه پوش jubeh pofh, زره پوش zirih pofh, متدرع mutudurra, مدجج mudjuj. *Armed with a fword* سيف دار feif daur, سياف fei-auf, شمشير بر fhumfheer bur. — *Armed with a bow* كماندار kumaundaur, تقوس tukoos. *Armed men* اصحاب سيوف as-hauba fé-oof.

Arming سلاح كير fillauh geer, تحزم tuhuzzim.

Armiftice, v. *truce*.

An armorer جبه كننده jubeh koonindeh, سلاح شور fillauh fhoor, سنور سازنده funoor fauzindeh, اوزنك كر auzfhunk gur, جنت كار junut kaur, جيشكر jeefhgur.

An armory جبه خانه jubeh khauneh, خزانت السلاح khuzaunutu's'fillauh, طوپ خانه tope khauneh. v. *arfenal*.

ARMOSINE (*filk*) داريي dauré-é, پيلون peeloon.

ARMOUR سلاح پوشي fillauh pofhé, پژه puzfheh, پژوهش puzfhoohifh, جبه jubeh, اوزند auzfhund اوزند auzund, سنور funoor, جنت junut, بز buzz, بزت buzzut, جوشن jooshun, اوزنك auzfhunk, ساز و سلب fauz ou fulb, يراق eerauk, كبره kubreh. v. *coat of mail, cuirafs, helmet, arms*.— *The armour of a horfe* رخت اسب rukhti afb, اسباب فرس afbauba furs, يراق توسن eerauk toofun. v. *harnefs*.

An armour-bearer سلاح دار fillauh daur, جبه بر jubeh bur. *Covered with armour* جبه پوش jubeh pofh.

ARMS الات alaut, ساز fauz, سلاح fillauh, الت نبرد aluta nubburd, الات جنك alauta jung, ادوات حرب adwauta harb, بز buzz, پژه puzfheh, بزت buzzut, الت alut, تالت taulut, بسيج bufeej, برك burk, بلك bulk, پژوهش puzfhuhufh, سنور funoor, زعامت zaamut, باره bareh, اسلحت afluhut, يراق eerauk, قنع kuna, اقناع aknaa, شكشكت fhukfhukut, شوكت fhukut, مونسان moonfaun, وزر wuzur, ضالت zaulut, پيكان peikaun. v. *weapons, fword, fhield*, &c. — (*war*) جهاد jehaud, پيكار peikaur, حرب harb, جنك jung, رزم ruzzum, نبرد nubburd.—*To found to arms* حربي زدن harbé zudun, جنك صدا كردن jung fuda kirdun.--*Arms* (*armorial bearing*) علامت alaumut, نشان nifhaun.

An ARMY لشكر lafhkur, عسكر afkur, سپه fipuh, سپاه fippah, جيش jeefh, جند jund, عرض erz, فوج fouj, كشون kufhoon, كتيبت kuteebut, بهمت buhmut, رجل rujul, رجال rujaul, ارجلت arjulut, جمع juma, نوا nuva, پيكار peikaur, بعث baas, بريم bureem, جحفل juhful, غار ghaur, ازور azoor, سني funé, غوره ghooreh, خيل kheil, هيضل heizul, عرام araum, فيلق feeluk, لهام luhaum, رداح rudauh, لهموم luhmoom, طلهبس tulhubus, طلهيس tulhees, طهلس tuhlus, طهليس tuhlees, مجر mujur, هطلع hutla, عشبت afhbut, عشرم afhrum, تعبيت tabeet, منسر munfur, مورم moorum. *A victorious army* عسكر منصور afkur munfoor, سپاهي ظفر دستكاه fipauhé zufur doftgah, عساكر نصرت ماثر afaukur nusrut maafur, لشكر ظفر شعار lafhkur zufur fha-ar, جيش ظفر رهبر jeefh zufur ruhbur. *A raw undifciplined army* سپاه تازه fipauh tauzeh. *The army of the enemy laid wafte the whole country* فوج غنيم تمام ملكرا پايمال نمودند fouja ghunném tummaum moolukra pa-émaul numoodund. *To encamp an army* خيمه زدن khameh zudun, لشكر كاه نمودن lafhkur gauh numoodun, معسكر كردن maafkur kirdun. *To levy* or *embody an army* تجييش tujei-éfh, ساختن لشكر كشيدن faukhtun, lafhkur kufhédun, عسكر جمع كردن afkur jummaa kirdun, جمع لشكر نمودن jummaa lafhkur numoodun. *The leader of an army* قايد الجيش kaédu'l'jeefh, لشكر كش كيارنكي ké-aurungé, lafhkur kufh, سردار furdaur, سرهنك furhunk. *The advanced guard* or *front of an army* پيش لشكر

peish lashkur. *The wing of an army* اياك لشكر a-é-auda lashkur. *The two wings* اياادان a-é-audaun. *The right wing* ميمنت meimunut. *The left wing* ميسرت meisurut. *The rear* پس عسكر pes askur. *A great army* عسكر جرار askur juraur, لهوم luhmoom. *An army numerous as the ants* لشكر مور شمار lashkur moor shumaur. *An army like a torrent* لشكر سيل مانند lashkur seil manind. *The whole army* عامت سپاه amuta sippah. *The rest of the army* بقيت سپاه baké-uta sippah. *Belonging to an army* لشكري lashkuré, سپاهي sippahé. *The review* or *rendevous of an army* عسكر جميعت askura jumé-at. *Armies* لشكرها lashkurha, عساكر asaukir, جيوش jé-oosh, جنود junood, كتايب kitaéb, بهم buhm, بهمات buhmaut, ارجال arjaul, خيول khé-ool, لهاميم luhameem. *To rout an army* لشكر منهزم كردن lashkur munhuzum kirdun, كاليدن kaulédun. *To be routed as an army* عسكر انهزام شدن askur inhizaum shoodun, كاليده بودن kauledeh boodun. v. also *troop*, *squadron*, *infantry*, *cavalry*.

AROMATIC, *aromatical* عطرسا otarsa, صقبانی sukbauné, معطر mu-ottar, ابزاري abzauré, بهاري bahauré, داري dauré. v. *fragrant*, *spicy*.—*Aromatics* ابزار abzaur, عطر otar, بهار bahaur. v. *perfumes*, *spiceries*.

Arose, the preterite of *arise*.

AROUND گرداگرد gurdagurd, پيرامن peiraumun, اطراف و اكناف atrauf ou aknaufeh, دور door, بر گرد bur gurd, حوال huwaul, بر هر جانبه bur hur jaunibeh. v. *round*, *about*.

To AROUSE بيدار كردن beedaur kirdun, انگيختن angeekhtun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun. v. *to wake*, *excite*.

Aroused بيدار كرده beedaur kirdeh, انگيخته angeekhteh, تنبيه نموده tumbeeh numoodeh.

Arousing بيداركنا beedaur koona, انگيز angeez, تنبيه نما tumbeeh numa.

A-ROW (*in a row*) بصف علي التوالي besuf ala't'tuwalé.

An ARQUEBUSE بندوق bundook, v. *musket*.

ARRACK مي اراك mei arak, شراب shuraub, باده baudeh.

To ARRAIGN شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, ملامت زدن mullaumut zudun. v. *to accuse*; also *to arrange*.

Arraignment شكايت shuka-é-ut, ملامت mullaumut, داد daud, غمز ghumz.

To ARRANGE نظم كردن nuzum kirdun, تقويم نمودن tukweem numoodun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, انتظام نهادن intizaum nihaudun, احكام نمودن ahkaum numoodun, برجا كردن burja kirduh. v. *to put in order*, *to regulate*.

To be arranged انتظام شدن intizaum, shoodun, برجا شدن burja shoodun.

Arrangement ترتيب turteeb, انتظام intizaum, نظم nuzum, نظام nuzaum, سانگير saungeer, تدبير tudbeer, صف سازكاري suf sauzkauré. v. *order*.

An arranger سازنده sauzindeh, برجا كننده burja koonindeh.

ARRANT فنا funa, بدترين budtureen. v. *villainous*, *shameful*.—*An arrant knave* نابكار naubekaur, حرمزاده haraumzadé.

Arrantly فحشا fuhshan. v. *shamefully*.

ARRAY لبس lubs, جامه jaumeh. v. *apparel*, *dress*, *cloathing*.—*Military array* صف صف suf suf.

To array (*dress*) ارايش كردن ara-ésh kirdun, پيراستن peeraustun, انتظام نهادن intizaum nihaudun. v. *to adorn*, *put in order*—*To array in order of battle* صف اراي نمودن suf ara-é numoodun, اعسكري صف صف كردن é-askuré suf suf kirdun.

ARREAR, *arrears*, *arrearage* باقي bauké, باقيات baké-aut, تتمه tutummeh, مانده maundeh.

ARREPTITIOUS (*snatched away*) مسلوب musloob, منهوب munhoob—(*crept in*) تسرب tusurrub. v. *surreptitious*.

An ARREST حبس hubs, گرفت goorift, گرفتگي gooriftugé, گيرا geera, قبض kubz, اخذ akhuz, تشبث tushubbus.

To arrest حبس كردن hubs kirdun, گرفتن gooriftun, گرفت كردن goorift kirdun, گرفتاريدن gooriftaurédun, قبض كردن kubz kirdun, اخذ نمودن akhuz numoodun, تشبث ساختن tushubbus saukhtun.

To be arrested گرفتار شدن gooriftaur shoodun, مقبوض بودن mukbooz boodun.

ARRIERE-GUARD پس عسكر pus askur.

ARRIVAL ورود wurood, وصول wusool, پيوست pivust, جيات jé-aut, دخول dukhool, امدن aumudun, امدني aumduné, رسيدن rusédun, قدوم kudoom, قادم kaudim, مقدم mukdim, اقبال akbaul, اتيانه até-auneh, اتيان até-aun, قدو kudoo, وفد wufud, وفود wufood, وفادت wufaudut, وقب wukub, قرب kurb, تقريب tukreeb, نزديكي nuzdeeké.

To arrive وصول كردن wusool kirdun, پيوسته شدن pivusteh shoodun, دخول نمودن dukhool numoodun, ورود ساختن wurood saukhtun, امدن aumudun, داخل شدن daukhul shoodun, رسيدن rusédun, در رسيدن dur rusédun, وقوع كردن wukua kirdun, واقع شدن wauka shoodun, اقبال

akbaul shoodun, واصل شدن wausul shoodun. v. *to come, reach, gain, happen.*

Arrived رسیده rusedeh, پیوسته pivusteh, امده aumudeh.

Arriving رسان rusaun, رسنده rusindeh, اي a-é, اینده a-éndeh.

ARROGANCE, *arrogantness* تکبر tukubbir, مغروري mughrooré, خود بیني khood beené, غرور ghuroor, گستاخي kustaukhé, خیلا kheila, خال khaul, انانیت anané-ut, استکبار القلب istikbauru'l'kulb, کبرا kubra, کبرت kubrut, صلف sulf. v. *pride, presumption.*

Arrogant متکبر mutukubbir, مغرور mughroor, خود بین khood been, کستاخ kistaukh, مخیل mukheil, مختال mukhtaul, کلج kilj, نقاع nuka, نفاج nufauj, تندخ tunuddukh, انفان an-faun. v. *proud, self-conceited.*

Arrogantly, تکبرانه tukubbirauneh, غرورا ghu-rooran, با گستاخي ba kustaukhé.

To ARROGATE ادعا کردن addé-a kirdun, دعوي نمودن dawa numoodun تخصیص ساختن tukhsees saukhtun. v. *to presume, claim.*

Arrogation ادعا addé-a, دعوي dawa, انتحال intihaul, وغل wughul, تنحل tunhul.

An ARROW تیر teer, نشابت nishaubut (pl. نشاب nishaub), پرتاب purtaub, پرتاو purtaw, دبوس تیر duboos teer, سهم suhum (pl. سهام suhaum), خدنک khudunk, تیر خدنک teer khudunk, پیکان peikaun, قران kuraun, قرن kurn, کره kureh, منزع munza, نزه nuzsheh, ناوک nawuk, نبلت niblut (pl. نبل nubl, نبال nubal, نبلان nublaun, انبال anbaul), زمجر zumjur, زمخرت zumkhurut, جماح jummauh, سروت suroot, پا سبک pa subuk, مریح mureeh, مریخ mureekh, حسبان husbaun, حسبانه husbauneh, مرسال mursaul, شلط shulut, هذلول huzlool, مرما mur-ma.—*A double headed arrow* تیر teer, پیله peileh, فیلک feeluk, فیش feish. *The feathers* or *wings of an arrow* تالش talush. *The notch of an arrow* سفانه sofauneh. *The invisible arrow (death)* سهم الغیب suhumu'l'ghaïb. *The arrow of destiny* سهم قضا suhuma kuza. *To shoot an arrow* تیر انداختن teer andaukhtun, نشاب اندازي نساختن nushaub andauzé saukhtun, پرتاب کردن purtaub kirdun. *A barbed arrow* تیر خاردار teer khaur-daur.

ARSE کن kun, دبر dubur, است ust, ست sutt, سته sutteh, سبت subbut, حما humma, انجیره anjeereh, مقعد mukaad. *The arse-gut* سرم surm. *To hang an arse* تردد نمودن turuddud numoo-dun, درنک کردن dirunk kirdun.

An ARSENAL جبه خانه jubeh khauneh, سلاح خانه sillauh khauneh, زره خانه zurh khau-neh, طوپخانه tope khauneh, خزانة السلاح khuz-aunutu's'sillauh, ترسخانه turs-khauneh. v. *maga-zine.*

ARSENIC تراب هالک turauba haulik, دیک بردیک deek burdeek, زرنه zurneh, زرني zurné, زرنیخ zurneekh, سم الفار summu'l'faur. *Arsenical* زرنیخي zurneekhé, پر زرنه pur zurneh.

ART *(skill)* پیشه peesheh, صناعت sunaat, صنعت sunat, هنر hunur, معرفت maarifut, وقوف wukoof, کار kaur, دستکاري dostkauré, کردار gurdaur, منقبت munkubut, کسب kusb, زیرکي zeerugé, فرهنج furhunj, فرهنک furhunk. v. *dexterity, industry, science, profession, trade*—*(cunning)* فن funn, (pl. فنون funoon, افنان af-naun *and* افانین afauneen), حیله heeleh, ال aul, کیاست ké-ausut. v. also *ingenuity, address.*

An ARTERY شریان shuré-aun, رک ruk, راتز raukiz, عرق ark. *The beating of the artery, the pulse* نبض nubz.

ARTFUL *(skilful)* صنعي suna-é, اصناعي asna-aé, مصنع musunna, مصنوع musnua, عملي amlé—*(cunning)* حیله باز heeleh bauz.

Artfully (skilfully) پیشهانه peeshehauneh, صناعتا sunatan, صنعت sunat—*(cunningly)* با فن ba funn, حیله بازانه heeleh bauzauneh.

Artfulness, v. *art, cunning, skill.*

ARTICHOKE حرشف hurshuf, کنکر kungur.

The ARCTIC POLE قطب شمالي kutub shumaulé.

An ARTICLE قید keid, فصل fusl, شرط shurt, مادت maddut. *An article of religion* قانون اسلام kanouna islaum. *Articles of faith* قواعد دین kawaïda deen. *Articles of peace* مواد صلح muwada sulh, شروط و قیاد صلح shu-root ou ké-auda sulh.—*Articles* شرایط shura-ét, شروط shuroot, مواد muwaud, قواعد kuwa-ad, قیود ké-ood, فصول fusool. v. *term, stipulation, clause.*—*An article (in grammar)* المعرفت alma-rifut.

To article قیود کردن ké-ood kirdun, فصول ساختن fusool saukhtun, شرایط نمودن shura-ét numoodun, مادت بمادت نهادن maddut bemad-dut nihaudun. v. *to stipulate, make terms.*

ARTICULAR *(belonging to joints)* بند پیوند bund pivund, بندي bundé, مفاصلي mufasaulé.

ARTICULATE جدا juda, ممتاز mumtauz. v. *distinct*—*(divided)* مادت بمادت کرده maddut bemaddut kirdeh, منقسم munkusim.

To articulate حرف زدن گفتن guftun, hurf zudun. v. *to speak*—بفصول کردن befusool kirdun, قسمت نمودن kusmut numoodun, شروط کردن shuroot kirdun. v. *to divide into sections, to make terms.*

Articulately جدانه judauneh, مادت بمادت maddut bemaddut, جدا جدا juda juda.

Articulateness in speech لفظ lufz, ظاهر گویا zauhir gooïa, اشکار گفتار ashkaur guftaur, اصطلاح ustulauh.

Articulation گفتار guftaur, گویا gooïa, گوي gooï. v. *speech.*—(*juncture*) مفصل mufsul. v. *joint.*

ARTIFICE غبن ghubun, غدر ghudur, کید keed, فن funn. v. *art, fraud, deceit, stratagem.*—(*trade*) افزار afzaur, استادي ustaudé.

An artificer پيشه peesheh, پيشه کار peesheh kaur, عمال amaul, اهل صنعت ahla sunat, صنعت کار sunat kaur, دستکار dostkaur, رنجبر runjbur, پيشهور peeshehwur, استاکر ustagur, استاد or اوستاد ustaud, صاحب پيشه sahib peesheh, صانع sanaa, زاو zaw, بند bund. v. *tradesman, contriver.*—*Artificers tools* باسان basaun.

Artificial (*in opposition to natural*) صنعي suna-é, عملي amlé, مصنوع musnooa, مصنع musunnaa, صناعي suna-é, تندیسه tundeeseh. *v.* also *artful.*—(*fictitious*) ساختته saukhteh, قلب kulb, مزور muzawwur. v. *counterfeit.*—*An artificial fountain* شاد روان shaud ruvaun, زربیت zurbé-ut.

Artificially با صنعت ba sunat, ساختانه saukhtauneh, مزورا muzooran.

Artificialness صنعت sunat, پيشه peesheh, استازي ustauzé, فن fun. v. *artifice, art.*

ARTILLERY طوپ tope, توپخانه tope-khauneh, صزبزن zurbzun. *The artillery battering the castle* طوپ قلعه کوب tope killah koob.

An artizan, artist, v. *artificer, tradesman.*

ARTLESS (*unskilful*) بي وقوف bé wukoof, بي ادب bé adub, نا شناس na shinaus, نا ازموده na azmoodeh, خام دست khaum dost—(*simple, guileless*) بي گناه bé gunah, پاک pauk, ساده saudeh, معصوم masoom, زاده zaudeh. v. *innocent, harmless.*

ARUNDINACEOUS (*of* or *like reeds*) قصبي kusbé, ني سا nei sa—*Arundineous* (*abounding with reeds*) پر ني pur nei, مقصبت muksubut.

AS (*like*) چون choon, چنان chunaun, وار var, وش vush, اسا asa, سا sa, مانيد maunind, چونان choonaun, چو choo, همچو humchoo, همچون humchoon, همچنين humchuneen, چنانکه chunaunkeh, چنانچه chunauncheh, که ka, کما kuma, نحو nuhoo, کذا و کذا kuza ou kuza, کذالک kuzaulika—(*when, while*) چون choon, چو choo, چونکه choonkeh, کي kee, که که cheh wakt, چه وقت cheh wakt, ايان a-é-aun, از auz, که keh, وقتي wakté—(*because*) چون choon, زيرا zeera, زيرا که zeera keh, چونکه choonkeh, لان lianna, و wa, ان anna, انه annahu, از براي uz bura-é ankeh—(*thus*) گويا goöé-a, حتي hutta. v. *in like manner, equally, accordingly, resembling, with, how, conditionally, comparatively, in regard, with respect.*—*As* (or *like*) *the sun* افتاب وار afitaub war, کالشمس ka'sh'shems. *As the moon* قمروش kumurvush. *As the bird* کالطير ka't'teer. *As before* کالاول kalawwul, في الاول filawwul, کاول ka-awwul. *Just as if* چونان choonaun. *As the sea* دريا مانند duré-a maunind. *As far as can be seen* قدر مدي البصر kudr mudé u'l'busir. *According as* کنحو kunuhwa. *As long as, as far as* ما ان ma anna. *As a rose-bud* غنچه وش ghuncheh vush. *As above related* کما ذکر kuma zukur. *As it ought* کما هو حقت kuma hoo kukkut. *As it was* (*in like manner*) کما کان kuma kaun. *As it is said* کما قيل kuma keel. *As you would say* گويا gou-é-a. *As above, as before* ايضا eezan. *As if* کان ké-anna, کما kuma, چون choon. *As often as* کلما kulluma. *So as not* کيلا keela. *As long as* ما ان ma aun. *As often as* مهما muhma. *As much as* مقدر mukdur.

To ASCEND برامدن buraumudun, برشدن burshoodun, گذشتن guzushtun, طلوع کردن tuloo-a kirdun, بالا رفتن baula ruftun, اوج گرفتن auj gooriftun, عروج کردن arooj kirdun, فراز نمودن firauz numoodun.

The ascendant طالع taala, استعلا ustaala, اعتلا é-attila, فوق fowk, ارتفاع irtifa, معرج maruj. *The lord of the ascendant* (*in astrology*) سالخداه saulkhudah. *A constellation of a happy ascendant* طالع مسعود الطالع talaa musa-oodu'l'mutaala. v. *superiority, ascent, height, elevation, horoscope.*

Ascendant, v. *superior, predominant.*

Ascendency, v. *influence, power.*

Ascension, v. *ascent.* *The ascension of the Lord Jesus* معراج حضرت عيسي murauja huzrut A-ésé. *The feast of ascension* سلاق sulauk.

Ascending, ascensive, براينده bura-éndeh, طلوع کننده tulooa koonindeh.

Ascent کريوه kureeweh, معراج marauj, معرج maruj, عروج arooj, ارتفا irtifa, صعود sa-ood, فراز firauz, مصعد musaad, تژ tuzsh, علو aloo, هوي hawé. *Ascent and descent* شيب و فراز sheeb ou firauz.

To ASCERTAIN معهود کردن maahood kir-

dun, مقرر نمودن mukurrur numoodun, ظاهر ساختن zauhir ſaukhtun, محقق داشتن mu-hukkuk dauſhtun, معين كردن ma-aïn kirdun, معلوم ساختن maloom ſaukhtun. v. *to fix, determine, confirm, eſtabliſh.*

An aſcertainer معهود كننده maahood koonindeh.

Aſcertainment شيء معهود ſhéi-é maahood, استقرار iſtikraur, v. *confirmation.*

ASCITITIOUS زايد za-éd, ملسق mulſik,

To ASCRIBE مخصوص كردن mukhſoos kirdun, نسبت ساختن nuſbut ſaukhtun. v. *to attribute, impute.*

An ASH-TREE وشيج wuſheej.

ASHAMED شرمسار ſhurrumſaur, شرمنده ſhurrumindeh, شرمناك ſhurrumnauk, خجل khujul, حشمت huſhmut, حيى hei-é, خفرت khuſrut. *To be aſhamed* شرمندن ſhurrumédun, خجلت كش شدن khujulut kuſh ſhoodun, شرم داشتن ſhurrum dauſhtun, عار داشتن aur dauſhtun.

ASHEN (*wood*) وشيجي wuſheejé.

ASHES خاكستر khaukuſtur, خاك khauk, رماد rumaud, ضبح zubuh, غبار ghubaur, ضابي zaubé, حمم hummum, حمحمت hummumut, ورقا wurka. *Of the colour of aſhes* ارمد armud, قهوت رنكي kuhwut runké. v. *aſhy.*—*To reduce to aſhes* ترميد ساختن turmeed ſaukhtun, خاكستر كردن khaukuſtur kirdun. *Hot aſhes* مله milleh, مليل muleel. *Aſhes of alkali* (*uſed by bleachers*) اشنان aſhnaun, بلس buls, شخار ſhukhaur, شخرور ſhukhroor.

ASHLAR (*ſtone rough from the quarry*) سنك نا تراشيده ſunk na turaſhédeh.

ASHORE بر ساحل bur ſauhil, در لب دريا dur luba duré-a, بر كنار بحر ber kunaur buhur. *Getting aſhore* مساحلت muſahulit. v. *ſhore, coaſt.*

ASHY (*coloured*) سنجابي ſunjaubé, ورقا wurka, ديزه deezeh, ديزك deezſhuk, رمادي rumaudé, ادسم adſum, ارمد armud, غبار كونه ghubaur gooneh, قهوت رنكي kuhwut runké, خاكستري khaukuſturé, اشهب aſh-hub. v. *grey, pale.*

ASIDE بر طرف bur turuf, منفردا munfuridan, تنها tunha, بتنها betunha, بخلوت bekhuloot, در كنار dur kunaur, جداكانه judagauneh, بجدا bejuda, نبذة nubzutan. v. *apart, ſeparately*—(*obliquely*) عارضتانه arzitauneh, ناراست narauſt—*To lay aſide* در كنار نهادن dur kunaur nihaudun در طرف ساختن bur turuf ſaukhtun. *To turn aſide in order to ſit down* شبيدن ſhubédun. *To call aſide* بخلوت دعوت كردن bekhoolut dawut kirdun, بر طرف خواندن bur turuf khaundun. *To ſpeak to aſide* در كنار كفتن dur kunaur guftun.—*To throw aſide* ترك كردن turk kirdun, نفايت داشتن nufa-é-ut dauſhtun. *To ſet aſide* قطع رسيد نمودن kuta ruſeed numoodun. بتل كردن butul kirdun. v. *to reſcind.*—*To go aſide* بتنها رفتن betunha ruftun. v. *to retire, ſecede.*

ASININE خري khoré, حماري humauré.

To ASK طلب كردن tulb kirdun, طلبيدن tulbédun, لابه ساختن laubeh ſaukhtun, لابيدن laubédun, سوال نمودن ſuwaul numoodun, خواهش ساختن khauhuſh ſaukhtun, خواستن khauſtun, پرسش كردن purſuſh kirdun, پرسيدن purſédun, نويشه كردن nuwiſhé kirdun, استدعا نمودن iſtida numoodun, استرجا ساختن iſturja ſaukhtun. v. *to petition, implore, beg, demand, claim, enquire, require.*

ASKAUNCE, *aſkaunt*, عارضة aarzatan, ملتوي multoo-é. *Looking aſkaunce* كژ بين kuzſh been, كژ نظر kuzſh nuzr. v. *ſquinting, aſkew.*

An ASKER سوال نماينده ſuwaul numa-éndeh, پرسش كننده purſuſh koonindeh, خواستر khauſtur, خواهنده khauhindeh. v. *petitioner, enquirer.*—*Aſkers* خواهان khauhaun.—*An aſker* (or *newt*) وزغ wuzugh, وزغه wuzugheh, وژغ wuzſhugh, ورل wurl.

ASKEW (*obliquely*) بر طرف bur turruf, كژ kuzſh, كج kuj—(*contemptuouſly*) تحقيرانه tuhkeerauneh, تخفيفا tukhfeefan. v. *crookedly, aſkaunce, aſide.*

Aſlaunt, v. *aſkaunce, aſkew, obliquely.*

ASLEEP غانوده ghanoodeh, خفته khufteh, مغنود mughnood, خوابناك khaubnauk, خواب الود khaub alood, نايم na-ém, نوم noom, انامت anaumut. *Lulling aſleep* تهجيد tuhjeed, تنويم tunoo-ém. v. *ſleep, reſt, lull.*

ASLOPE, حطوط hutoot, مايل ma-él.

An ASP, *aſpic* (*ſerpent*) صاغر مار ſaghir mar. —*The aſp*, (*aſpen*, or *white poplar-tree*) سپيدار ſepeedar.

ASPARAGUS اسفراج asfurauj.

ASPECT روي rooï, پيكر peikur, وجه wujeh, وجاهت wujauhut, نظر nuzur, منظر munzur, سيما ſeema, ديدار deedaur, لقا luka, قيافت ké-aufut, طلعت tulaat, چهره chuhreh, قيهل keihul. v. *countenance, face, appearance.*—*An angelic aſpect* پري روي peri rooï, ملك منظر muluk munzur. *A fortunate aſpect of the planets* سعد ſaad, اوج شرف auj ſherif. *An unfortunate aſpect*

حضيض نحوست huzeez nuhoosut. *Of a bad aspect* كريه المنظر kureehu'l'munzur. v. *countenance, face, look, air, appearance.*

To asperate, asperation. v. *to make rough, &c.*

ASPERITY خشونت khushoonut, غلظت ghulzut, عنف unf, سختي sukhté, درشتي durushté, سخت روي sukht rooï, خرق khurk. v. *sternness, roughness, unfeelingness.*

To ASPERSE, طنز كردن tunz kirdun, بهتان گفتن buhtaun guftun, افترا ساختن uftira saukhtun, اسناد نمودن isnaud numoodun. v. *to calumniate, censure* — (*to sprinkle*) افشاندن afshaundun, ترشاش كردن turshaush kirdun.

Aspersion افترا uftira, بهتان buhtaun, اسناد asnaud, طنز tunz. v. *calumny*—(*sprinkling*) رشاشت rushaushut, ترشاش turshaush, افشان afshaun.

ASPHODEL (*day-lilly*) بروق burook, پرواق purwauk, خنثي khunsé.

To ASPIRATE (*to pronounce with full breath*) با دم سرشار گفتن ba dum surshaur guftun, بنفس تمام كلام كردن benufus tumaum kulaum kirdun.

Aspiration (*an ardent wish*) هوس hawus, قصد kasd, غرض ghurz, نفس nufs, دعوا dawa, نيت né-ut. v. *ambition, desire*—(*in pronunciation*) با دم تمام گفتار ba dum tumaum guftar, بنفس تمام كلام كنا benufus tumaum kulaum koona.

To aspire جان داشتن jaun daushtun, هوس نمودن hawus numoodun, جست و جو كردن just ou joo kirdun, طلب كردن tulub kirdun, منصب حارص شدن munsub haurus shoodun.

ASQUINT شنف shunuf, تشازر tushauzir, v. *obliquely, transversely.*

An ASS خر khur, حمار humaur, وشك wushuk, دراز گوش dirauz goosh, دعلج daaluj, عكموس akmoos, تعدت kadut. غيذار gheezaur, كسعت kusaat, كسعوم kusa-oom, عير aïr, سكين sukeen, قنفج kunfuj, قلج kulj.—*A she-ass* حمارت humaurut, ام الهنبر ummu'l'humbur, ام تواب umma tuwaub, وضحت wuzhut, اتان ataun, ماديان madé-aun, سمحج sumhuj, عيرت aïrut.—*A wild ass* (*onager*) گور goor, گوره gooreh, خر دشتي khur dushté, حماروحشي humaur wuhshé, علج ulj, كندر kundur, كعسم kaasum, صتع sita, نحص nuhus, نحوص nuhoos, نوص noos, مرن murun, شحاج shuhauj, اخدر akhdur, فرا fura, ناعل naal, مسحل mus-hul, خركور khurkoor, قلهب kulhub, اسبجانه asbujauneh.—*Asses* اعلاج alauj, حمر humur, جداد judaud, ماتونا mautoona, اعيار aïaur, عيورت aïoorut, عيارات aïaraut, معيورا maïoora—*Wild asses* بيدانت beedaunut, علوج alooj.—*A herd of asses* جربت jurbut.—*An ass's colt* خركره khurgureh—*A little ass* خرك khuruk, كبج kubuj, كيج keij—*Killing an ass* خركش khur kush.—*An ass-mill* خراس khuraus.—(*a blockhead*) ابله ableh, احمق auhmuk, گند gund. v. *fool, dolt.*—*Stupid as an ass* خر طبع khur tuba.

To ASSAIL هجوم اوردن hujoom awurdun. v. *to assault.*

Assailable ممكن مفتوح شدن mumkina muftooh shoodun.

An assailant, assailer, هجوم كننده hujoom koonindeh, مقاتل mukautil.

ASSARABAC (*wild spikenard*) اسارون asaroon.

An ASSASSIN پروند purwund, قاتل kautul, قتال kuttaul, قتلي kutlé, كوچ kooch, شقي shuké, خوني khooné, كشنده گر kushundu gur.

To assassinate كشتن kooshtun, كش كردن koosh kirdun, كشش نمودن kooshush numoodun, شقي گشتن shuké gushtun, قتل ساختن kutul saukhtun, خون كردن khoon kirdun, نيست گردانيدن neest gurdanéedun, كوچ شدن kooch shoodun. v. *to murder.*

Assassination مقتال muktaul, كشنده kooshindeh, كشندگي kooshindugé, كش koosh, كشش kooshush, قتل kutul, قتال kutaul, قاتل kautul.

An ASSAULT خروش khuroosh, هجوم hujoom, اثر afr, بزوان buzuwaun, برنك burunk, حمله humleh, مقاتلت mukautilut, غول ghool, اغتيال aghté-aul, مشاولت mushawulut, مدغص mudghus, مغافصت mughafsut, مواقعت muwakaat. v. *attack, storm, invasion, hostility, violence.*—*A night assault* شبيخون shubékhoon, شبكن shubikun, تبييت tubé-eet.

To assault هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله كردن humleh kirdun, مقاتله ساختن mukautileh saukhtun, اغتيال نمودن aghté-aul numoodun, كوس كردن koos kirdun, سيل سيف كردن seil seif kirdun, غول دادن ghool dadun. *To assault on the highway* راه زده كردن rah zuddeh kirdun, راه زن شدن rah zun shoodun. *To assault in the night-time* شبگير كردن shubgeer kirdun. v. *to attack, invade.*

An ASSAY (*of metals*) عيار a-é-aur. v. also *essay, proof, experiment, attempt.*

To assay عيار كردن a-é-aur kirdun. v. *to prove, try, endeavour.*

An assayer عيار گير a-é-aur geer, صاحب عيار sahib a-é-aur.

An ASSEMBLAGE جمع jumaa, فراهم furrauhim. v. *collection, accumulation.*

To assemble (*bring together*) فراهم اوردن furrauhim awurdun, جمع كردن jumaa kirdun, تحصيل نمودن tuhseel numoodun, خوييدن khooï-édun. v. *to accumulate*, *collect*.—(*to meet together*) جمع شدن jumaa shoodun, فراهم امدن furrauhim aumudun. v. *to meet*—(*to call together*) خواندن khaundun, دعوت كردن dawut kirdun, ندا ساختن nida saukhtun. v. *to convoke*, *summon*, *invite*.—*To assemble an army* جمع لشكر كردن jumaa lashkur kirdun, اعداد اجناد ساختن é-adada ajnaud saukhtun.

Assembled جميع jumé-a, فراهم اورده furrauhim awurdeh, جمع كرده شده jumaa kirdeh shoodeh, مجموع mujmooa, مجمع mujumma.

An assembly مجلس mujlis, اجماع ajmaa, جمع jumaa, جميعت jumé-aat, مجمع mujmaa, محفل muhfil, هنكامه hunkaumeh, انجمن anjumun, ديوان divaun, غند ghund. *A great* or *solemn assembly* غلبه ديواني ghulbeh divauné. *An assembly of nobles* مجمع امرا mujmaa omra. *A place of assembly* جمجا jumjau. *Gracing the assembly* مجلس ارا mujlis ara.

ASSENT رضا ruza, اتفاق ittifauk, وفاق wufauk, موافقت muwaufikut, مطاوعت mutawaat, قول kool. v. *consent*, *agreement*.

To assent رضا كردن ruza kirdun, اتفاق نمودن ittifauk numoodun, قايل شدن ka-él shoodun, قول دادن kool dadun, بلي كفتن bulé guftun. v. *to concede*, *yield to*, *consent*, *agree*.

To ASSERT اقرار كردن akraur kirdun, تقرير ساختن tukreer saukhtun, تعريف نمودن tareef numoodun, تحقيق كردن tuhkeek kirdun, مدعا كردن mudaa kirdun, مقرار ساختن mukraur saukhtun. v. *to affirm*, *maintain*.—(*to claim*) تصرف داشتن tusurruf daushtun, تخصيص نمودن tukhsees numoodun, دعوا ساختن dawa saukhtun, احتفاظ كردن ihtifauz kirdun.

Assertion (*affirmation*) اقرار akraur, تقرير tukreer, مدعي or مدعا mudaa, تعريف tareef, تحقيق tuhkeek—(*claim of right*) تصرف tusurruf, تخصيص tukhsees, ادعا adaa, دعوا dawa.

An asserter اقرار كننده akraur koonindeh, تصرف نماينده tusurruf numa-éndeh.

To ASSESS خراج نهادن khurauj nihaudun, تغليج نشاندن tufleej nishaundun, فلج كماشتن fulj gumaushtun, عوارض كردن awauriz kirdun, خرج كذار ساختن khurj guzaur saukhtun. v. *to tax*.

Assession (*sitting down by*) وابس نشين wapus nisheen.

Assessment خراج khurauj, خرج khurj, جزيت juzé-ut, ادامال adamaul, كزيد kuzeed, كذارش guzaurish, مكس mukus, خزينه khuzeeneh, كزين kuzeen, كزيه guzéyeh. v. *tax*, *tribute*.—*A collector of assessment* باژ ستان bazsh sitaun, جزيت كيرنده juzé-ut geerundeh, تواتير tuwateer. *Paying an assessment* خراج كذار khurauj guzaur, كزيد دهنده kuzeed duhindeh. *Assessments* تكالين tukauleef, عوارض awauriz.

An ASSESSOR (*to a judge*, &c.) اهل عدولت ahli adaulut, حاضر في المجلس hazir fi'l'mujlis, همنشين humnisheen, وزير vizeer, جالس jaulis, مجالس mujaulis, مشير قاضي musheera kadi. *Assessors* حضار مجلس huzaura mujlis, همنشينان humnisheenaun, وزرا vizira, جلسا julsa.—(*a layer of taxes*) خراج نهنده khurauj nuhindeh, جزيت كذار سازنده juzé-ut guzaur sauzindeh.

ASSETS اموال amwal, املاك amlauk.

ASSEVERATION مدعي or مدعا mudaa, تحقيق tuhkeek, سوكند sougund, تعريف tareef, قسم kussum. v. *affirmation*.

ASSIDUITY, *assiduousness*, مداومت mudawumut, استدامت istidaumut, ملازمت mulazimut, مواظبت muwazibut, شغل shughul, تقيد tukeed, كسب در كار kusb dur kaur. v. *diligence*, *industry*, *perseverance*.

Assiduous مقيد در كار mukeed dur kaur, دوام در اشتغال duwaum dur ishtighaul, دايم da-ém, مستدام mustudaum, مستديم mustudeem, مواظب muwazib, قايم ka-ém, مقيم mukeem, مداوم mudawum, مدام mudaum, ملازم mulazim. *To be assiduous* ملازم شدن mulazim shoodun, ملازمت كردن mulazimut kirdun, مدامت ساختن mudaumut saukhtun, مدام بودن mudaum boodun.

Assiduously دايمانه da-émauneh, با ملازمت ba mulazimut, علي الدوام ala'd'duwaum, مواظبا muwauziban.

To ASSIGN تعيين كردن taé-een kirdun, سپارش دادن sipaurish dadun, غضر نمودن ghuzur numoodun. *To assign an estate* توليج المال tooliju'l'maul saukhtun. *To assign a reason* سبب نمودن sibub numoodun. v. *to appoint*, *mark out*, *fix*, *give*, *grant*.

Assignable ممكن تعيين mumkina taé-een.

An assignation (*appointment to meet*) موعد ملاقات muwada mulakaut, مهلت وصال muhluta wusaul, ميعاد جماع mé-aada jumaa. *v.* also *assignment*.

An assignee تعيين دار taé-een daur, وكيل vakeel.

An assigner تعيين كننده taé-een koonindeh, سپارش دهنده sipaurish duhindeh.

Assignment تعيين taé-een, سپارش sipaurish, غضر ghuzur.

To ASSIMILATE تنظیر کردن tunzeer kirdun, تمثیل نمودن tumſeel numoodun, تشبیه اوردن tuſhbeeh awurdun, مانیدن maunédun.

Aſſimilable ممکن تمثیل mumkina tumſeel.

Aſſimilation تمثیل tumſeel, تنظیر tunzeer, تشبیه کنان tuſhbeeh koonaun, تماثلت numauſlut. v. *reſembling*, *likeneſs*, *ſimilitude*.

To ASSIST یاري کردن é-auré kirdun, نصرت نمودن nuſrut numoodun, معاونت نمودن maawunut numoodun, ناصر بودن nauſir boodun, امداد یاري ساختن amdaud é-auré ſaukhtun, یار شدن é-aur ſhoodun, یاریدن é-arédun, مدد کاري کردن mudud kauré kirdun, مدد دادن mudud dadun, عون اوردن awun awurdun. v. *to help*, *benefit*, *ſerve*.

To be aſſiſted احسان دیدن ihſaun deedun, معاون شدن maawun ſhoodun.

Aſſiſtance عون a-wun, یاري é-auré, یاردم é-aurdum, نصر nuſr, نصرت nuſrut, عنایت ana-é-ut, معاونت maawunut, پاي مردي pa-é murdé, اعانت aanut, مدد کاري mudud kauré, مدد mudud, امداد amdaud, احسان ihſaun, رفق rufuk, دست رس doſt rus, دستگیري doſtgeeré, دستیاري doſté-auré, یاوري é-awuré, کوچ kooch. *Imploring aſſiſtance* جویان مدد jooï-aun mudud.

An aſſiſtant یار é-aur, یاردمجي é-aurdumjé, یاور é-aur, دستگیر doſtgeer, دستیار doſté-aur, کیار ké-aur, مدد کار mudud kaur, معاون maa-oon, معین ma-én, مستعان muſtaan, مدد رس mudud rus, ناصر nauſur, نصرا nuſra, مصرخ muſrukh, نصیر nuſeer, ظهیر zuheer, ضمندار zumundaur, همپشت humpoſht, پامرد pamurd, فریاد رس furé-aud rus. v. *friend*.—*Aſſiſtants* یاران é-auraun, اعوان awaan, انصار anſaur, نصار nuſaur.

Aſſiſtant, *aſſiſting*, معاون maawun, نصور nuſoor, یاري کنان é-auré koonaun, تجمیش tujmeeſh. v. *auxiliary*.

Aſſiſted یاریده é-aurédeh, مددکاري کرده mududkauré kirdeh, نصرت نموده nuſrut numoodeh.

ASSIZE کیل keil, حسب huſb. v. *meaſure*, *rate*.—*An aſſize of proviſions fixed by the magiſtrate* نرخ nurkh—*An aſſize* (*court of juſtice*) عدالت or عدولت adawlut.

To aſſize (*fix the rate* or *price*) نرخ نمودن nurkh numoodun, تقویم کردن tukuweem kirdun, بها کردن buha kirdun, تسعیر ساختن tuſa-ér ſaukhtun.

To ASSOCIATE رفیق و همراه شدن rufeek ou humrauh ſhoodun, مقارنت کردن mukaurunut kirdun, مشارکت نمودن muſhaurukut numoodun, شریک شدن ſhureek ſhoodun, پیچیدن peichédun, تشریک ساختن tuſhreek ſaukhtun.

An aſſociate رفیق rufeek, صاحب ſauhib, وفیق wufeek, همراه humrah, انیس aunees, مانوس maunoos, همدم humdum, نشین niſheen, همنشین humniſheen, دمساز dumſauz, حصه دار huſſeh daur, همسر humſur, همعنان humanaun, همپشت humpoſht, یار é-aur, همکن humkun, همزانو humzaunoo, همحال humhaul, همخانه humkhauneh, همرو humroo, همبار humbar, همباز humbaz, داش daſh, قفادار kufadaur, دوست doſt, شریک ſhureek, شریکت ſhureekut (pl. شرکا ſhurka), مشارک muſhauruk, مشترک muſhturuk. v. *friend*, *companion*, *partner*.

Aſſociate, *aſſociated*, هموثاق humooſauk, مقارن mukaurun.

Aſſociable لایق مقارنت la-ék mukaurunut.

Aſſociation رفقت rufkut, رفاق rufauk, رفیقي rufeeké, صحبت ſuhbut, همسري humſuré, همبازي humbauzé, موانست muwaniſut, اتفاق ittifauk, v. *partnerſhip*, *confederacy*, *ſociety*, *union*, *connection*.

To aſſort, v. *to arrange*.

Aſſortment of goods مجمع اموال mujma amwaul.

To ASSUAGE تسکین کردن tuſkeen kirdun, ساکن ساختن ſaukin ſaukhtun, تلیین نمودن tulé-een numoodun, تلییم اوردن tulé-eem awurdun, نزم کردن nuzm kirdun, ارام دادن araum dadun. *To be aſſuaged* مسکون شدن muſkoon ſhoodun, قرار داشتن kuraur dauſhtun, ارام بودن araum boodun. v. *to mitigate*, *eaſe*, *ſoften*, *appeaſe*, *pacify*, *abate*.

Aſſuagement نزمي nuzmé, تسکین tuſkeen, اصلاح aſlauh, تلیین tulé-een, تلییم tulé-eem.

An aſſuager تسکین کننده tuſkeen kooninDeh, مصلح muſlih.

Aſſuaſive تسکین کن tuſkeen kun, ساکن ساز ſaukin ſauz, تلیین نما tulé-een numa.

To ASSUME گرفتن gooriftun, اخذ کردن akhuz kirdun, اتخاذ ساختن ittikhauz ſaukhtun, اختیار نمودن akhté-aur numoodun, v. *to take*, *appropriate*.—*To aſſume the appearance* صورت پذیر کردن ſoorut pizzeer kirdun.—(*to claim*) ادعا کردن adaa kirdun, دعوا نمودن dawa numoodun. v. alſo *to arrogate*—(*to preſume*) ظن داشتن zun dauſhtun, پنداشتن pundauſhtun, v. *to ſuppoſe*.

An aſſumer (*arrogant man*) مرد مغرور murd mughroor, رجل متکبر rujul mutukubbir.

Aſſuming مغرور mughroor, متکبر mutukubbir, مخیل mukheel, مختال mukhtaul, خودبین khoodbeen, انفان anfaun. v. *arrogant*, *haughty*.

Assumption اخذ akhuz, اتخاذ ittikhauz, اختيار akhté-aur, قياس ké-aus. v. *taking*, *supposition*, *presumption*.

Assumptive واجب الاخذ vajibu'l'akhuz, لايق اتخاذ la-éka ittikhauz, قابل قياس kaubila ké-aus. v. *presumptive*.

ASSURANCE (*certainty*) تحقيق tuhkeek, يقين ékeen, زوال الشك zuwaulu'sh'shuk, علم ylm — (*trust*) اعتقاد e-attikaud, اعتماد é-attimaud, اتكال ittikaul, توكل tuwukkul, وثيقت wuseekut. (*impudence*) بي شرمي bé shurmé, بي ادب دسته dusteh, بي ادب bé adub, شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé. (*conviction*) الزام alzaum, مبصرت mubsurut. (*intrepidity*) بي هراسي bé hurausé, بي پرواي bé purwa-é, بي باكي bé bauké, جراءت juraat. (*testimony*) كواهي guwauhé, اشهاد ish-haud, استشهاد istish-haud. (*promise*) عهد ahud, پيمان peimaun, وعدت wadut, اقرار ikraur, تعهد taahud. (*hopeful*) اميدوار ameedwar, پر امل pur amul, متمني mutumunné, مترجي muturujjé. (*insurance*) امان amaun, اميني ameené, امن amin, زنهار zunhaur. *v.* also *security*, *expectation*, *confidence*.

To assure (*promise*) پيمان دادن peimaun dadun, اقرار كردن akraur kirdun, تعهد نمودن taahud numoodun. (*to secure*) عهد و امان دادن ahud ou amaun dadun, اميني كردن ameené kirdun. (*to remove doubt* or *fear*) زوال الشك كردن zuwaulu'sh'shuk kirdun, بي باك ساختن bé bauk saukhtun. *v.* also *to betroth*.

Assured (*indubitable*, *certain*) مقرر mukurrur, محقق muhukkuk, بي كمان bé gumaun, بي ريب و ريا bé reib ou reia, معهود mahood, معين ma-én, معلوم maloom, بي اشتباه bé ishtibauh, غير مشكوك ghire-a mushkook. (*impudent*) بي شرم bé shurm, شوخ shookh.

Assuredly بلي bulé, تحقيقانه tuhkeekauneh, صحيحا suheehan, في الحقيقه fi'l'hukeekeh, علي تحقيق ala tuhkeek. v. *certainly*, *indubitably*.

Assuredness تحقيق tuhkeek. v. *certainty*.

An assurer پيمان دهنده peimaun duhindeh, عهد و امان كننده ahud ou amaun koonindeh.

An ASTERISK نشان nishaun, اشارت ashaurut. v. *mark*.

An ASTERISM ستاره sitareh. v. *constellation*.

ASTERN درپس جهاز dur pus jehauze, پس كشتي pus kishté.

ASTHMA كرفته دم goorifteh dum, تنك نفس tunka nufus, تك نفس tuka nufus, ضيق النفس zeeku'n'nufus, دما duma, نحج nuhuj, قطع kita.

Asthmatical, *asthmatic* دمابر dumabur, دماور dumawur, ضيق نفس zeek nufus, خشا or خشي khusha.

To ASTONISH بي دماغ ساختن bé dumaugh saukhtun, سركردان كردن surgurdaun kirdun, اشفته ساختن ashuftun, اشفته ساختن ashufteh saukhtun, حيرت انكختن heirut angkeehtun, عجب دادن ajib dadun.

Astonished اشفته ashufteh, دنك dunk, عجبناك ajibnauk, سركردان كرده شده surgurdaun kirdeh shoodeh, خرق khurk, باير ba-ér, شده shuddeh, عمه ammeh, غش ghush, حير heir, حيران heiraun, هواك huwauk, كاتوار katwaur, كاتوره katooreh, ارغده argudeh.

To be astonished حيران شدن heiraun shoodun, اشفته بودن ashufteh boodun, عجبناك شدن ajibnak shoodun, دنك شدن dunk shoodun. v. *to amaze*, *surprize*.

Astonishing سركردان كن surgurdaun koon, حيرت انكيز heirut angeez, سرسام كنا sursaum koona.

Astonishingly معجزانه majuzauneh.

Astonishingness معجز نما majuz numa, قدرت عجاز kudruta ajauz.

Astonishment سركرداني surgurdauné, اشفتكي ashuftugé, حيرت heirut, شكوه shukooh, عجب ajib, تعجب taajjib, عجاز ajauz, دهشت duhusht, تحير tuhei-ur, استغراب istighraub. v. *amazement*, *wonder*, *perturbation*.

ASTRADDLE افجاج afjauj, فج fujj.

ASTRAL نجومي mujoomé, نجوم پيوند nujoom pivund, كواكب منسوب kuwakub munsoob.

ASTRAY بي راه bé rah, سركشته surgushteh, سركردان surgurdaun, ضال zaul, غوي ghoo-é. v. *wandering*.

ASTRIDE فج fujj, افجاج afjauj.

ASTRINGENCY, *astriction* قبض kubz, عقل akul. *Astringent* تقبض tukubbuz. v. *constipation*, *contraction*, *costive*, *drawing together*.

An astringent قابض kaubiz.

ASTROGRAPHY صفت نجوم sufta nujoom, تصوير كواكب tuswéera kuwakub.

An ASTROLABE استرلاب, اصطرلاب or اسطرلاب asturlab, سطرلاب suturlab. *A maker of astrolabes* اسطرلابي asturlabé.

An ASTROLOGER منجم munjum, اهل علم نجوم ahla ylma nujum, صاحب كواكب sahib kuwakub, ستاره شناس sitaureh shinaus, ستاره دان sitaureh daun, كاهن kauhun, نجام nujjaum, اخترکو akhturgoo, متنجم mutunujjum, فلك شناس fuluk shinaus.

Astrological علم نجوم انتساب ylma nujaum in-

tifaub, فن تنجيم متعلق funna tunjeem mutaallik.

To astrologize علم نجوم عمل كردن ylma nujoom amul kirdun.

Astrology علم نجوم ylma nujoom, معرفت فلك marufta fuluk, فن تنجيم funna tunjeem.

An ASTRONOMER اهل هيت ahla hei-ut, رصاد rufaud. *An excellent astronomer* ستاره شناس fitaureh fhinaus. *Astronomers* ستاره شناسان fitareh fhinaufaun, حذاق فن تنجيم huzzauk funna tunjeem.

Astronomy هيات hei-aat.

Astronomical علم هيت پيوند ylma hei-ut pivund, هيت لاحق hei-ut lauhuk.

An astronomical table جدول judwul.

Astronomically بطور علم هيت betoor ylma hei-ut.

ASUNDER بجدا bejudda, تنها tunha, بتنها betunha, بر طرف bur turuf, منفرادانه munfuridauneh, انفرادان anfuraudan, وتري wuturé, مازي mauzé. v. *apart, separately.*

An ASYLUM پناه punauh, پناهگاه punauhgah, مخلص mukhlus, مباص mubaus, لخشان lukhfhaun, گريزگاه gureezgah, وزر wurz, ملاذ mulauz, ملجا mulja, عوز a-ooz.

AT در dur, ب be, به beh, علي ala, لد ludu, لدي ludé, لدن ludun, نحو nuhoo. *At length* عاقبت akubut, باري bauré, باخر bakhir — *At full length* علي تفصيل ala't'tufseil, تفصيلانه tuffeilauneh. *At least* باري bauré, ولو waloo. *At the river* عند النهر andu'n'nuhr. *At hand* حاضر hauzur, حاضرجه hauzurjeh. *At a nod* (*obedient*) بايما رام ba-éma raum, اشارت مطيع afhaurut muté-a, حكم بردار hookum burdaur. *At the governor's house* بخانه بدي صاحب bekhauneh budé fahib. *At what time?* كدام وقت kudaum wakt? *At four o'clock* بوقت باقي ماند چهار گري روز bewakt bauké maund chuhaur gurré-a rooz. *At how much a yard?* في گز قيمت چند است fi guz keemut chund aft? *At four arcot rupees* في گز چهار روپيه اركات fi guz chuhaur rupee arcot. *At what price must I buy it?* بچه قيمت خريده ارم becheh keemut khureedeh aram? *At twenty five rupees* لايق بست و پنج روپيه la-ék buft ou punj rupee. *Mr. —— is to be chief at Burdwaun* مستر —— صاحب متعين بردوان شدند mafter —— fahyb muta-éna Burdwan fhoodund. *He is at Allahabad,* در الداباد شوند dur Allahabad fhoond. *To knock at the gate* درزدن dur zudun. *At pleasure* علي وفق المراد ala wufuku'l'muraud. *At that time* انگاه aungah, ان وقت aun wakt, يوم e-oom. v. *then.* — *At all times* دايم الايام humeifheh, همان humaun, هميشه da-ému'l'a-é-aum. v. *always.* — *At no time* طول الدهر toolu'd'duhr. *Not at all* هيچ heich, هركزنه hurkuzneh, عمرا amra, لن lan, اصلا afla. v. *never.* — *Nothing at all* هيچ چيز heech cheez. *He said nothing at all* هيچ بگفت heech beguft. *At no rate* هيچ اصلا heech afla. *At present* اكنون aknoon, حاليا haulé-an, حالا haulan. v. *now.* — *At first* اول awwul, اولا awwulan, بداة budautan, مقدما mukudumma. *At home* درخانه dur khauneh. *Abroad and at home* بسفر و حضر befufur ou huzur. *At the time prescribed* حد مامورت hudd mamoorut.

ATABAL (*a kind of Arabian drum* or *tabour*) اطبال atabal.

ATE (preterite of *eat*) *I ate* خوردم khoordum, &c.

ATHEISM ناخداي na khoda-é, الحاد alhaud, زندقت zindikut. v. *impiety.*

An athiest نا خدا na khoda, ملحد mulhud, زنديق zundeek.

Athiest, *atheistical* الحادناك alhaudnauk, زندقت وار zundikut war, ناخداور nakhodawur.

Atheistically الحادانه alhaudauneh, با زندقت ba zundikut.

A-THIRST عطشان atifhaun. v. *thirsty.*

ATHLETIC پهلو pihlu, دلير dileer, كشتي gufhté, عرك aruk, شجاع fhuja. v. *vigorous, robust, heroic.* — *An athletic man* كندواره kundwareh, پهلوان pihluwaun, يال é-aul.

ATHWART عبور aboor, از اين تا ان طرف نهاده uz een ta aun turruf nihadeh, انسو aunfou. v. *cross, through* — (*vexatious*) دل ازار dil azaur, شاق fhauk — (*wrong*) بد bud, نا صواب na fuvaub.

ATLAS (*a rich silk*) اطلس atlas — (*a collection of maps*) جماع خارتي jumaa kharté. *Mount Atlas* الدرن addurun.

ATMOSPHERE هوا huwa. v. *air.*

An ATOM زر zurr, زره zurreh, شمه fhummeh. *Like an atom* (*very small*) زره قدر zurreh kudur, شمه سا fhummeh fa. v. *particle.*

Atomical زرين zureen, زره پيوند zurreh pivund, شمه وش fhummeh vufh.

To ATONE تكفير كردن tukfeer kirdun, ديت ساختن dé-ut faukhtun, معقلت دادن makulut dadun, غور نمودن ghoor numoodun. v. *to expiate, apologize*; alfo *to tune, agree, accord.*

Atonement تكفير tukfeer, ديت dé-ut, معقلت makulut, غور ghoor, غير gheer, غيار ghé-aur.

A-TOP بالا bala, بر bur, زبر zubur.

ATROCIOUS ظالم zaulim, نكير nukeer,

بي رحم bé ruhm, جان ازار jaun azaur, شقي shuké, بي شفقت bé shufkut, شرير shureer, منكار munkaur, منكر munkur.

Atrociousness, atrocity ظلم zulm, عدم رحمت adum ruhmut, بي مروتي bé murooté, فساد fusaud. v. *enormity, iniquity, cruelty, villainy.*

Atrociously, ظالمانه zaulimauneh, با فساد ba fusaud, فاسدا fausudan.

To ATTACH *(join together)* پيوسته كردن pivusteh kirdun, باهم پيوستن bahum pivustun—*(arrest)* گرفتن gooriftun, قبض كردن kubz kirdun. *To be attached* گرفتار شدن gooriftaur shoodun. v. *to seize, take, apprehend.*—*To attach to one's self, to be attached, to love* دوست كردن doost kirdun, خاطر گرفتن khautir gooriftun, ياران ساختن é-auraun saukhtun. v. *to conciliate, gain over, enamour.*

Attachment (affection) عشق ashuk, لصوق or لسوق lusook, خاطر گير khautir geer, محبت mohabbut, رغبت rughbut, اعتبار e-attibaur, ياري é-auré, دوستي doosté. v. *regard, friendship*—*(taking prisoner)* گرفتاري gooriftauré, قبض kubz.

An ATTACK هجوم hujoom, حمله humleh, بزوان buzwaun, خروش khuroosh, شدت shuddut, هيج heej, صول sool, طردت turdut, تاز tauz, برنك burunk, دقف dukuf, دقوف dukoof, شتافته shitaufteh, ثور soor, مطاردت mutaurudut, كبت kubbut. v. *assault, invasion.*

To attack هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, حواله كردن huwauleh kirdun, خروشيدن khurooshédun, خروشان نمودن khurooshaun numoodun, خستن khustun.

To ATTAIN, اندوختن andokhtun, يافتن é-aftun, حاصل كردن hausul kirdun, كسب ساختن kusb saukhtun, مالك شدن maulik shoodun, صاحب بودن sahib boodun, ورزيدن wurzédun, نيل كردن neel kirdun—*(to equal)* عديل نمودن adeel numoodun, مثل شدن misl shoodun. كام يافتن kaum é-aftun, واصل شدن wasil shoodun, نايل بودن na-él boodun. v. *to reach, overtake, come to, arrive at, obtain, acquire, gain, find.*

Attainable ممكن كسب mumkina kusb.

Attained محصول muhsool, اندوخته andokhteh, مكسوب muksoob. v. *obtained, acquired.*

Attaining كسب كنا kusb koona, نايل na-él, منتجي muntujé, اندوز andoz, ياب é-ab, يابا é-aba, مكتسب muktusib, محصل muhussil. *Attaining one's wishes* كامران kamraun, مراد دار moraud daur.

Attainment كسب kusb, اكتساب iktisaub, حصول husool, تحصيل tuhseel, وصل wusul, شيوه sheeweh, اقتباس iktibas, علم ylm. v. *acquisition, knowlege, gain.*

Attainder, v. *forfeiture, taint.*

To attaint, v. *to taint, corrupt, forfeit.*

To attemper, attemperate, v. *to mingle, proportion, soften, mitigate.*—*To attemper wine with water* اب بشراب نهادن aub beshuraub nihaudun.

An ATTEMPT اجترا ijtira, قصد kasd, سعي sa-é, جد judd, جهد juhud, اجتهاد ijtihaud, اقدام ikdaum, اهتمام ihtimaum, عزم azim. v. *effort, essay, endeavour, enterprize, attack.*

To attempt اجترا كردن ijtira kirdun, جرات نمودن juraat numoodun, قصد ساختن kasd saukhtun, جد و جهد نمودن judd ou juhud numoodun, سعي دادن sa-é dadun, حمله بردن humleh burdun. v. *to endeavour, try, venture.*—*To give up an attempt* دست از مهم باز داشتن dost uz mohim baz daushtun.

Attemptable لايق اجترا la-éka ijtira, واجب السعي vajibu's'sa-é.

An attempter اجترا كننده ijtira koonindeh, سعي دهنده sa-é duhindeh.

To ATTEND *(serve)* بندگي كردن bundugé kirdun, ملازمت نمودن mulazumut numoodun, خدمت دادن khudmut dadun, مهن ساختن muhun saukhtun, تيمار داشتن teemaur daushtun—*(listen)* استماع نمودن istimaa numoodun, شنودن shunoodun, شنفتن shunuftun, اصغا كردن asgha kirdun—*(to be busied about)* مشغول شدن mushgool shoodun, مقيد بودن mukeed boodun, بصيرت نمودن buseerut numoodun. *To attend a summons* بدعوت رام شدن bedawut raum shoodun—*(to follow)* در پس امدن dur pus aumudun, اتباع كردن ittibaa kirdun *(to remain)* ماندن maundun, مانده شدن maundeh shoodun, قايم شدن ka-ém shoodun—*(to be dependant on)* متعلق بودن muta-allik boodun, تابع شدن taaba shoodun. v. *to accompany, conduct, expect.*

Attendance (service) خدمت khudmut, بندگي bunduké, مهنت muhnut—*(train)* اتات ataut, طايفت ta-éfut, حشم hushum. v. *attendants.*

Attendant, attending خدمت ده khudmut duh, منوط munoot, متفرع mutufurra, بنده فرمان bindeha firmaun, مستعقب mustakub. v. *consequent, dependant, accompanying.*

An attendant خدمتكار khudmutkaur, تابع tauba, پيرو peeroo, پسرو pusroo. *Attendants* فيج feej, خدمتكاران khudmutkauraun, توابع tuwaba, اتباع atbaa, خدم khudum, حشم hushum, حشمت hushmut, خدم و حشم khudum ou hushum,

اشياع ashé-a, حواشي huwashé, لواحق luwahuk. v. *dependents, equipage, servants.*

An attender خدمت كننده khudmut koonindeh, خدمتكار khudmutkaur.

ATTENTION آگاهي agauhé, بصيرت buseerut, اشتغال ishtighaul, امعان amaan, جد judd, تقيد tuké-ud, توهس tuwuhhus, حظلان huzlaun, نيوس né-oos نيوش né-oosh, فكر fikr. v. *study, care.*

Attentive آگه aguh, آگاه agauh, مشغول mushghool, متيقظ muté-ukkiz, متفكر mutufikkir, قايم ka-ém, حظل huzul, حظال huzaul, دنق dunuk, تدنيق tudneek, تفكر tufikkir, كادح kaudih. v. *studious, careful.—Attentive to worldly affairs* جهان جوي jehaun jooï.

Attentively با آگاهي ba agauhé, تقيدا tuké-udan, اشتغالانه ishtighaulauneh.

To ATTENUATE رقيق كردن rukeek kirdun. v. *to extenuate, thin.*

To ATTEST شهادت دادن shuhaudut dadun, اقرار كردن akraur kirdun, تصديق نمودن tusdeek numoodun, شاهد شدن shauhid shoodun, گواهي دادن guwauhé dadun, مهيمن بودن muheemun boodun. v. *to witness, certify, prove, authenticate.*—(*to call to witness*) دعوت كردن dawut kirdun, با محضر دعوت ساختن ba muhzur dawut saukhtun. v. *to cite, summon.*

Attest, attestation, شهادت shuhaudut, تصديق tusdeek, اقرار ikraur. *Attestations, or a register of attestations* شهادت نامه shuhaudut nameh. v. *testimony, evidence.*

ATTIGUOUS نزديك nuzdeek. v. *hard by.*

To ATTIRE آراستن araustun, پيراستن peeraustun, آرايش كردن ara-ésh kirdun, پيرايش نمودن peera-ésh numoodun, تزيين ساختن tuzé-én saukhtun, الباس دادن albaus dadun, پوشيدن poshédun. v. *to clothe, dress, adorn.*

Attire آرايش ara-ésh, پيرايش peera-ésh, زين zein, زينت zeinut, الباس albaus, پارچه paurcheh, جامه jaumeh, اثواب aswaub, اسباب asbaub. v. *dress, ornament, clothes.—The attire or horns of a stag* آهو شاخه ahou shaukheh.

An attirer آرا ara, مزين muzein, طرازنده turazindeh, طرازگر turazgur, مشاطه mushauteh, ماشطه maushiteh, رنگ آميز زن runk ameez zun, زني پيراي zunné pira-é. v. *dresser.*

ATTITUDE وضع wuza, وضعت wuzaat. v. *posture.*

ATTOLLENT رفع كن rufa kun, بردار burdaur, بلند نماي bulind numa-é, بالا آور baula awur, عالي ساز aala sauz.

An ATTORNEY وكيل vakeel, تجار وكيلي tujjaur vakeelé, كارران kaur-raun, مامور maamoor, مباشر mubaushir, جري juré. v. *factor, procurator.*—*An attorney at law* وكيل الدعوا vakeelu'd'dawa.

To attorney (act for another) مناب شدن munaub shoodun, نوب نمودن noob numoodun, وكيل بودن vakeel boodun. *To appoint an attorney* وكيل كردن vakeel kirdun, توكيل ساختن taukeel saukhtun. v. *to depute, substitute.*

Attorneyship وكالت vukaulut, مناب munaub. v. *vicegerency, delegation.*

To ATTRACT (*draw to something*) كشيدن kushédun, بر كشيدن bur kushédun, در كشيدن dur kushédun, فراپيش كشيدن furapeish kushédun, اندوختن andokhtun. (*to allure*) دلبستن dilbustun, دلبردن dilburdun, جالب القلوب نمودن jaulibu'l'koloob numoodum, دلفريفتن dilfurré-uftun.

Attracting, attrahent, كشان kushaun, كشنده kushindeh, اندوز andoz. *Attracting wonder* عبرت اندوز ibrut andoz.

Attraction كشيش kusheesh, جذب juzb, جلب julb, استجلاب istijlaub, انجذاب injizaub. (*allurement*) كشان كشان kushaun kushaun, كشان بر كشان kushaun bur kushaun, كشاكشي kushakushé, كشاكيش kushakeesh, دلبندي dilbundé, دلفريبي dilfurrabé, دلاويزي dilaweezé, دلبري dilburé. *Attraction of straws* جذب كياه juzbé ké-auh. v. also *magnet.*

Attractive جاذب jauzib, جالب jaulib, كشنده kushindeh—(*alluring*) دلبند dilbund, دلكش dilkush, دلاويز dilaweez, غنجت ghunjut, جالب القلوب jaulibu'l'koloob, دلبر dilbur, دلفريب dilfurrabe. v. *lovely—An attractive quality* جالبه jaulibeh, قوت جاذبه kuwwut jauzibeh.

Attractively جذبانه juzibauneh, جلبا julban, با كشيش ba kusheesh, دلربانه dilrubauneh.

An attractor جذب كننده juzb koonindeh, جلب كر julb kur, دلبر dilbur, كشنده kushindeh.

To ATTRIBUTE نسبت كردن nusbut kirdun, حمل نمودن huml nomoodun, اطلاق ساختن itlauk saukhtun, اسناد كردن asnaud kirdun, صفت نمودن sufut numoodun. v. *to ascribe, impute.*

An attribute صفت sufut (plur. صفات sufaut) وصف wusuf, اضافت azaufut, اسم asm (pl. اسما asma) نسبت nusbut, اسناد asnaud, نحل nuhul, مصيف museef, خلق khulk. *The attributes of* GOD صفات الله تعالى sufauta allah taala, اسما الله تعالي asma allah taala.

Attributed ملحق mulhuk, نسبت كرده nusbut kirdeh.

ATTRITION انكسار ankisaur. v. *repentance.* اندراس andiraus. v. *wearing.*

AVAIL نوا nuwa, نفع nufa, فايده fa-édeh, سود sood, حاصل hausul. v. *profit, advantage.*

To avail نوا كردن nuwa kirdun, نفع نمودن nufa numoodun, سود داشتن sood daushtun.

Available فايدهمند fa-édehmund, قادر kadir. v. *profitable, powerful.*

Availably با فايده ba fa-édeh, قادرانه kadiraneh. *Availment,* v. *usefulness, advantage.*

AVANT-GUARD پيش لشكر peish lashkur. v. *front, van.*

AVARICE, *avariciousness,* بخل bukhul, خسيست khuseesut, طمع tuma, ناكسي nakusé, امساك imsauk, حرص hurs, بخيلي bukheelé, طمعكاري tumakauré, خساست khusausut, خست khussut, زفتي zufté, كزاز kuzauz, كزز kuzuz, كزم kuzum, كوري gooré, لوم loom, مساكت musaukut. v. *covetousness.*

Avaricious طمعكار tumakaur, ناكس nakus, باخل bakhil, بخيل bukheel, نا بخشنده na bukhshindeh, حسيس husees, شح shuh, شحاح shuhauh, شحيح shuheeh, شديد shudeed, شكع shuka, شبرم shubrim, دنس duns, پست pust, غليظ ghuleez, لييم leim, ليام lé-aum, حلقد hulukkud, جهام juhaum, خنبق khumbuk, خش khush, خضارع khuzaura, لحز luhiz, ضرز zurz, تعبري kaburé, قصعل kusaal, نكد nukd, زمخك zumkhuk, كلبث kulbus, حصر husur, حصرم husrum, ازغار azghaur, الكن alkun, اكدا akda, ايعا a-é-aa, مزغف muzghuf, مزند muzund, مسك musk, مسكت muskut, مستقفل mustukfil, اروز arooz, هراعلت hura-alut, عسر asur, عكز akuz, صمصم sumsum, صمر sumr صمور sumur, صنور sunnoor, صلود sulood, صوص soos, جعد اليد jaadu'l'eed, جعد الانامل jaadu'l'anaumul, حلجر huljur, وجي wujé, قبز kubiz, فلحس fulhus, تغطرس tughutrus, لامان lamaun, سفلت suflut, تنور kutoor, كنود kunood, فاحش fauhush, كدو kudoo, نحانحت nuhaunuhut, فرومايه furooma-éh, لكز lukuz, خسير khuseer, خاش khaush, زفت zuft. *An avaricious man* مندور mundoor, سيه كاسه sé-yeh kauseh. v. *miser. Avariciously* با طمع ba tuma, باخلانه bukhulauné.

AVAUNT دور باش door baush, برد burd, ايها a-éha, هان از راه haun uz rauh, هيه هيه heih heih, تفا tuffan.

AUBURNE رود rood, اسمر asmur, سمرا sumra. v. *brown, tawny.*

AUCTION مزاد muzaud. v. *sale.* — *To bid at an auction* مزاد كردن muzaud kirdun, مساومت ساختن musawumut saukhtun.

To auction بمزاد فرختن bemuzaud furrokhtun.

An auctioneer دلال dulal, مبرطش mubrutush. v. *broker.*

AUDACIOUS بي باك bé bauk, جري juré, كستاخ kushtakh, بي شرم bé shurm, بي حيا bé heia. v. *bold, impudent.*

Audaciously كستاخانه kustakhauneh.

Audaciousness, audacity, جسارت jusaurut, بي شرمي bé shurmé, شوخي shookhé, وقح wukuh, جرات juraat, غيرت gheerut, بي باكي bé bauké, اقدام akdaum, جكرداري jigurdauré, دليري dileeré. v. *boldness, impudence.*

AUDIBLE (*hearable*) قابل استماع kaubil istima, كوش زن goosh zun, ممكن سمع شدن mumkina sumaa shoodun — (*loud*) مهداج muhdauj, بلند bulind, بزركان buzurgaun. *An audible voice* بزركانه اواز buzurgauneh awaz.

Audience (*sense of hearing*) سمع sumaa, استماع istimaa, سامعت samaat, قوت سامعت kuwwuta samaat. *An audience* حضار مجلس huzzaura mujlis, مستمعان mustumaan, مستمعون mustuma-oon, التقا iltiká, ملاقات molakaut, تلخيص tulkhees. *The audience of an ambassador* ملازمت ايلچي mullazimut eelché. *To give audience* دربار فرمودن durbar furmoodun, مجرا حاصل كردن moojurraï hausil kirdun. *The hall of audience* بارگاه bargauh.

An audit (*examination of accounts*) حساب تفحص hissaub tufuhhus.

To audit حساب تفحص كردن hissaub tufuhhus kirdun, امين حساب شدن ameena hissaub shoodun.

An auditor (*hearer*) سامع sama, سميع sumé-a, مستمع mustuma. *An auditor of accounts* امين حساب ameena hissaub, امين دفتر ameena duftur, دفتر اميني duftur ameené.

An auditory حضار مجلس huzaur mujlis, مستمعان mustumaan, مستمعون mustuma-oon.

To AVENGE انتقام كرفتن intikaum gooriftun, كين كذاردن kein guzaurdun. v. *to revenge* — عقاب كردن akaub kirdun, سياست نمودن sé-ausut numoodun. v. *to punish.*

An avenger انتقام كيرنده intikaum geerindeh, كين كننده kein koonindeh, معاقب maakub, منتقم muntukum, منتل munsul.

An AVENUE (*of trees*) تنك راه در ميان درختها tunk rauh dur meiaun durukhtiha, زقاق شجرا zukauka shujra. v. also *access, approach.*

To AVER مقرر کردن mukurrur kirdun, تعریف ساختن tareef saukhtun, قرار نمودن kuraur numoodun. v. *to assert.*

Average, v. *medium, proportion.*

An averment برهان burhaun, دلیل duleel, بیان bé-aun, تعبیر tabeer, تلخیص tulkhees, ایضاح eezauh, تعریف taareef.

AVERSE (*abhorring*) متنفر mutunuffir, دلگیر dilgeer, ابی abé, معرض maruz, عیفان a-éfaun, اقها ak-ha, اتهام ak-haum, منتزع muntuza, ممتنع mumtuna, راغم داغم raghim daghim, شریر shureer, مخالف mukhaulif, بی اختیار bé akhté-aur, ضدید zudeed, ضد zudd. v. also *unwilling, contrary, unfavourable.*

To be averse بیزار و نفور شدن bézaur ou nufoor shoodun. v. *to have an aversion.*

Aversely منتزعانه muntuza-auneh, با اکراه ba ikrah, راغم داغم raghim daghim, کراهتا kurauhutan.

Averseness بی اختیاری bé akhté-auré, غیر مقصد و اختیاری ghire-a muksud ou akhté-auré

Aversion اعراض é-arauz, کره kirh, اکراه ikrauh, استکراه istikrauh, کراهت kurauhut, نفرت nufrut, تنفر tunuffur, استنفار istinfaur, دلگیری dilgeeré, تخاشی tukhaushé, ابا aba, ازرم azrum, نفرین nufreen, اریغ areegh, ردت ruddut, باتاب bataub, نوه nooh, دفاع dufa. *To have an aversion* استکراه داشتن istikrauh daushtun, اعراض نمودن é-arauz numoodun, بیزار شدن beezaur shoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, نفرین نمودن nufreen numoodun, مارضت شدن maaruzut shoodun, دوری نمودن dooré numoodun, معرض و نافر شدن maruz ou nafur shoodun. v. *to abhor, hate, detest.*

To AVERT دافع کردن dafa kirdun, واداشتن wadaushtun, مدافعت نمودن mudafaat numoodun, گردانیدن gurdanédun, بگردانیدن bugurdanédun, پنامیدن punamédun, ندس ساختن nudus saukhtun, تعویر شدن taweer shoodun, تعویق کردن taweek kirdun, شجر دادن shujur dadun, اراحت ساختن arauhut sauhtun. v. *to turn aside, turn off, put by, divert, remove.*—*To avert the face* روگردان شدن rugurdaun shoodun, انتکاف نمودن intikauf numoodun, قطع نظر دادن kuta nuzur dadun. *May God avert* زشکس zshuks, زکس zuks, زکش zuksh.

An AUGER پرماهه purmauheh, مثقب muskub, ماسه mauseh, شکفه shukfeh, کرده بر kurdeh bur, سنب sumub, درای dura-é, بیرم beerum, بیرم ébrum, بیلم beilum, پیچه peicheh. v. *wimble* and میطلت.

AUGHT چیز cheez, شي shei. v. *any thing.*

AUGMENT, *augmentation,* زیاده zé-audeh, زیادتی zé-auduté, ازدیاد azdé-aud, ترقی turukké, مزید muzeed, افزونی afzooné, فضل fuzul, فضلت fuzlut, زید zeed, زوائدت zuwaudut, فنع funa, نیف neef, نیوف né-oof, نزل nuzul, میط meet, کور koor, شف shuff, صرف suruf, ریع ré-a, استزاد istizaud, اضافت azaufut, تکثیر tuksfeer.

To augment زیاده کردن zé-adeh kirdun, اضافت نمودن azaufut numoodun, افزودن afzoodun, تضعیف ساختن tuza-éf saukhtun, تکثیر شدن tuksfeer shoodun, افزایش نمودن afza-ésh numoodun. v. *to increase, fill.*

An AUGUR, *augurer,* فالگو faulgoo, فالگوی faulgooï, اخترگو akhturgoo, فالگیر faulgeer, غایب گوینده gha-éb gooï-éndeh, طالع نما tala numa, مولود گو moolood goo, رمال rummaul, طارق taurik, طاغوت taughoot, اهل القیافت ahlu'l'ké-aufut. *Augurs* طاغوت taughoot, تواغت tuwaugheet, طوارق tuwaurik.

To augur, augurate, فال گفتن faul guftun, دعا کردن daa kirdun, اختر گفتن akhtur guftun, فال گرفتن faul gooriftun, زجر نمودن zujur numoodun. v. *to divine, prognosticate, foretel.*

Auguration, augury, فال faul, رمل ruml, دعا daa, عیفان a-éfaun, عیافت a-é-aufut, علامت alamut, طیرت teerut, طیر teer, قدم kudum, مروا murwa, ووا wuwa, شمال shumaul, مروا murwa. v. *omen, divination, prediction.*

AUGUST سعادتمند saadutmund, سعادت عنوان saadut anwan, سعادت اتصاف saadut ittisauf, صاحب سعادت sahib saadut, همایون huma-é-oon, مسعود musawud, سعید sa-éd, مبارک mubauruk, میمون meemoon, روز افزون rooz efzoon, سعادت مقرون saadut mukroon, مکرم mukurrum, کریم kureem, کامران kamraun, شاهانه shahauneh, دولتپناه doulutpunauh, فیروز feerooz, مزاج سعادت امتزاج muzauj saadut imtizauj, نیکبخت neekbukht, سعادت نمود saadut numood. v *illustrious, grand, fortunate.*—*Augustness,* v. *dignity.*

The month of August اب aub, اغوستوس aghoostos.

Augustly شاهانه shahauneh, پاد شاهانه pad shahauneh, با سعادت ba saadut, ملوکانه mullookauneh.

An AVIARY مرغستان murghistan, مرغزار murghizar, کفس kufs, قفس طیور kufsa tuyoor. v. *cage.*

AVIDITY طماح tumauh, طمع tuma, حرص

hurs, طمعکاري tumakauré, رغب rughub, شره shuruh, جعتبت jaatubut, هلع hula, مجات mujaut, نهمت nuhmut, هاع haa, هوع huwa, رائع rasa, رثع rusa.

AULIC (*belonging to the court*) ديواني dévauné.

An AUNT (*by the father's side*) عمه ammeh, خواهر پدر khauhura pader. *An aunt* (*by the mother's side*) خالت khaulut, خواهر مادر khauhura mader.

To AVOCATE (*call aside* or *away*) غضن كردن ghuzin kirdun, بر طرف خواندن bur turuf khaundun.

Avocation (*calling aside*) غضن ghuzin — (*business*) مصلحت musluhut, كار kaur, شغل shughl, امر amur, حاجت haujut.

To AVOID اجتناب كردن ijtinaub kirdun, احتراز نمودن ihtirauz numoodun, پرهيز داشتن purheez daushtun, امتناع كردن imtina kirdun, نفرت داشتن nufrut daushtun, فرار ورزيدن furar wurzédun, هارب شدن haurib shoodun, گريختن gooreekhtun. *To be avoided* منفور شدن munfoor shudun. v. *to shun, fly, abhor.*—(*to oppose*) اعتراض نمودن é-atrauz numoodun. v. also *to make void, retire, evacuate, quit.*

Avoidable ممكن اجتناب mumkina ijtinaub, لايق احتراز la-éka ihtirauz.

Avoidance, avoiding, اجتناب ijtinaub, احتراز ihtirauz, حذر huzur, احتذار ihtizaur, گريز goorez, امتناع imtina, ابا aba, هارب haurib, نفرت nufrut, نفرين nufreen, اتقا ittika, تقذر tukuzzur, فرار furaur.

Avoided اجتناب كرده ijtinaub kirdeh, منفور munfoor, مقذر mukuzzur.

An avoider اجتناب كننده ijtinaub koonindeh, v. *shunner*—(*carrier away*) رفع برنده rufa boorindeh, وا كننده wa koonindeh, مجحف mujhuf, مصوح كر musooh gur.

To avouch, v. *to vouch, affirm, prove.*

To AVOW اقرار اوردن ikraur awurdun, اشكاره كردن askhaureh kirdun, تصديق نمودن tusdeek numoodun, تحقيق گفتن tuhkeek guftun, تزكيت ساختن tuzké-ut saukhtun. v. *to declare, confess, justify.*

Avowable واجب الاقرار vajibu'l'akraur, لايق تعريف la-éka taareef.

Avowal اقرار ikraur, تعريف taareef, اعتراف é-attirauf, تصديق tusdeek, تحقيق tuhkeek. v. *confession, profession.*

An avower اقرار كننده ikraur koonindeh, تصديق نماينده tusdeek numa-éndeh.

An AURELIA (*insect*) بادامه badamé.

The AURICLE (*external ear, lob*) اويزه aweezsheh, اويزه aweezeh, نرمه گوش nurmeh goosh, بنا گوش buna goosh, نغطت nuftut, ورگوش wurgoosh.

Auricular (*within hearing*) سماع sumaa, سامع sauma, گوش زن goosh zun. (*secret, whispered*) باهستگي گفته ba-ahustugé gufteh, تنها tunha, بگوش گفته bugoosh gufteh.

AURORA صبح subuh, صباح subauh, سحر suhur, سحرگاه suhurgah, هنگام سحر hungauma suhur, عاطس aatis, بام bam, بامداد bamdad, تباشير صباح tubasheera subah, جلج julj, شفق shufuk, فجر fujur. v. *dawn.*

AUSPICE فال faul, طير teer. v. *omen, augury* — *Auspices* (*protection*) حمايت huma-é-ut, مظاهرت muzahurut, پشتي poshté, دستياري dosté-auré. v. *patronage, influence.*

Auspicial بفال انتساب befaul intisaub.

Auspicious نيك اختر neek akhtur, خجسته فال khojisteh faul, نيك بخت neek bukht, بختيار bukhté-aur, مسعود musood, ميمون meemoon, برومند buroomund, صاحب طالع sahib taula, دولتمند doulutmund, خجسته khojisteh, مقبل mukbil, سعيد sa-éd, همايي humaï-é, همايون humaï-oon, فرخ furrukh, مبخوت mubkhoot, لطيف luteef, موافق muwaufik. v. *fortunate, favourable.*

Auspiciously بالخير ba'l'kheir, بختيارانه bukhté-arauneh, مسعودا musoodan.

Auspiciousness اقبال akbaul, سعادت saadut, دولت doulut, ميسرت meesurut, بختياري bukhté-auré, نصيب nuseeb, طالع taala. v. *prosperity.*

AUSTERE زشت zusht, ترشي turshé, درشت durusht, عنفي unfé, عابس aabis, تند tund, نا ملايم na mula-ém. *Austere in countenance* تند روي tund rooï, سخت روي sukht rooï. *Leading an austere life* اهل رياضت ahla ré-auzut.

Austereness, austerity, رياضت ré-auzut, صلابت salabut, تندي tundé, درشتي durushté, بيحلمي béhulmé, عنف unf. v. *severity, cruelty, strictness, harshness.*

Austerely با رياضت ba ré-auzut, عنفا unfan, درشتانه durushtauneh.

AUSTRAL جنوبي junoobé. v. *southern.*

AUTHENTIC صحيح suheeh, مبرهن muburhun, اصلي aslé, محقق muhukkuk, اصح asuh. v. *true, genuine.*

Authenticity راستي rausté, حقيقت hukeekut, حق hukk, صدق suduk, صحت suhhut. v. *truth, authority.*

Authentically صدقاَنه fudukauneh, حقا hukka. علي التحقيق ala't'tuhkeek. v. *truly*.

An AUTHOR (*of a book*) منشي munshé, نقلبند nukkulbund, كتاب تصنيف kitaub tufneef, مصنف mufunnif, مولف muellif. *A classical author* مولف اعتبار muellif é-attibaur—(*an inventor*) بادي baudé, باعث baas, داعي daa-é, موجب moojib, مستوجب mustoojib, مورث mooris, مستلزم mustulzim, موجد moojud, ايجاد صاحبي éjaud fahibé, مبتدي mubtudé. *An author of evil* اهل فساد ahla fusaud, مفسد mufsud, فتنه خيز fitneh kheez, مورج muwurrij. *Of the author* (*when quoting any author*) لمنشيه limunshihi, لمولفه limuellifihi. v. *writer, beginner*.

AUTHORITATIVE زو اقتدار zu iktidaur, صاحب قدرت fahib kudrut, اهل مكانت ahla mukaunut, مهابتدار muhabutdar, اهل وقار ahla wukaur.

Authoritatively مستقلانه mustuklauneh, با استقلال ba istiklaul.

Authority قدرت kudrut, مكانت mukaunut, مهابت mohabut, مكينت mukeenut, تمكين tumkeen, وقار wukaur, جاه jauh, جاهت jauhut, عرض و وقار erz ou wukaur, سلطان fultan, سلطنت fultanut, كرام kuraum, كرامي kuraumé, ضبط zubt, بطش butush, تبع tuba, حرمت hurmut, زمت zummut, موجه muwujjeh, خطر khutz. *Absolute authority* استقلال كلي istiklaul kullé. *By my authority* بحكم من behookuma mun, بقدرت من bekudruta mun, من عندي min yndé. *By your authority* بقدرت تو bekudruta too. *By his authority* بحكم او behookuma ou. *By their authority* بقدرت شان bekudruta shaun. v. *power, influence, credit*—(*testimony*) شهادت shuhaudut, كواهي guwauhé. *To give an authority* شهادت نمودن shuhaudut numoodun, كواهي دادن guwauhé dadun—(*support*) حمايت humaé-ut. v. *countenance*.

Authorization قدرت ده kudrut duh.

To authorize قدرت دادن kudrut dadun, استقلال بخشيدن istiklaul bukhshédun, ضبط دادن zubt dadun, تمليك كردن tumleek kirdun. (*to make legal*) مشروع كردن mushruwa kirdun, شرعي نمودن shura-é numoodun. (*to give credential letters*) شهادت نامه دادن shuhaudut nameh dadun.

AUTOCRASY (*independent power*) تصرف مالكانه tufurruf maulikauneh.

AUTOGRAPH (*a particular person's own writing*) دست خط doft khutt. *The royal autograph* خط شريف khutta shureef, خط همايون khutta huma-é-oon. *Autographical* دست خطي doft khutté.

AUTOMATICAL (*self moving*) خود جنبش khood jumbush, خود روان khood ruvaun, قوي متحركت دار koo-ï mutuhurrukut dar.

An automaton الت قوي متحركت دارنده alut kooï mutuhurrukut darindeh. v. *watch, clock*.

AUTUMN مهرجان muhrjaun, خزان khuzaun, خريف khureef, برك ريزان burk reezaun, برك ريز burk reez, پاييز paï-éz, پايز pa-éz.

Autumnal فصل مهرجان fuful muhrjaun, ايامي خريف aïaumi khureef, زماني برك ريز zumauné burk reez, خرمان زمان khurmaun zumaun. v. *harvest*.—*The autumnal wind* باد خزان bad khuzaun. *Autumnal fruits* خرفت khurfut.

AVULSION (*pulling away*) جرد jurud, فتال fitaul.

AUXILIARY معاون ma-awin, ناصر naufir.

An auxiliary معين ma-én, معاون ma-awin, ناصر nafir, يار é-aur, يارم é-aurdum, دستيار dofté-aur, ظهير zuheer, مستعان mustaan, ضمندار zumundaur, دستگير dostgeer, پامرد pamurd, فرياد رس furé-aud rus, مددكار mududkaur, مدد mudud, مدد رس mudud rus, هپشت humposht, مدد دهنده mudud duhindeh, ضد zudd, ضدا zuda, كيار ké-aur, رفيق rufeek, ولي wulé, تبيع tubé-a, ظهرت zuhrut, مشايع musha-é-a, مظاهر muzauhur, موافقت muwafikut, موالي muwaulé, عون awun, نصر nufur, استنصار istinfaur, استظهار istizhaur, ظهور zuhoor, رافد raufud, زاور zauwur, حوارن huwauré.

Auxiliaries انصار anfaur, نصرا nufra, اعوان awaun, ظهره zuhreh, تباع tuba, ولا wula, املت amulut, زافرت zaufurut, داج dauj, رداني rudaufé, نصير nufeer.

Auxiliation, v. *assistance, aid, help*.

To AWAIT قايم شدن ka-ém shoodun, ماندن maundun, كرار كردن kuraur kirdun, نشستن nushistun, توقف نمودن tuwukkuf numoodun. v. *to expect, wait for, attend*.

To AWAKE, *awaken*, تنبيه كردن tumbeeh kirdun, انباه ساختن ambauh faukhtun, بيدار نمودن beedar numoodun, انگيختن angeekhtun, ايقاظ كردن ikauz kirdun. v. *to rouse, excite*.—*To awake* or *be awaked* متنبه شدن motanebbih shoodun, از خواب متنبه بودن uz khaub mutanebbih boodun, باختن baukhtun, مستيقظ كرديدن musteekuz kirdédun.

Awake بيدار beedaur, بيدار شده beedaur shoodeh, متنبه motanebbih, يقظ eekuz, يقظان eekuzaun, يقظي eekuzé, مستيقظا musteekuz,

متيقظ mute-ukkuz, ميقوظ meekuz.—*To lye awake* زنده دار شدن zindeh daur shoodun, هسهاس بودن hus-haus boodun, احياي ليل كردن ahé-aï leil kirdun.

To AWARD شرع كردن shura kirdun, داوي فصل ساختن dawé fusul saukhtun, داوري كردن davuré kirdun, حجت گفتن hujjut guftun, حكم دادن hookum dadun, تهميز نمودن tumé-eez numoodun, ملاعنت گفتن mula-anut guftun, قضا دادن kuza dadun, فصل ساختن fusul saukhtun. v. *to arbitrate, decide, determine, judge, decree.*

An award شريعت shuré-aut, حكم hookum, حكم شرع hookuma shura, داوري davuré, حجت hujjut, سجل حجت sujula hujjut, قضا kuza. *Awards* احكام ahkaum. v. *sentence, determination, judgment.*

AWARE بيدار beedaur, ساهر sauhir, مشغول mushgool, مقيد mukeed. v. *vigilant, attentive.*

AWAY (*absent*) غايب gha-éb, نا موجود na moojood, مغيوب mughé-oob, دور door, از اين جا uz een jau.—*Away!* (*come away! let us go!*) برويم beruveem, بيا bé-a, بيا بيا bé-a bé-a.—*Away! begone!* دورباش door bash! هان از راه haun uz rauh! هيه هيه heih heih! ابها a-é-ha, هيهاه هيهاه or هيهاه هيهاه heihah heihah! برد burd!—*To go away* روان بودن ruvaun boodun, ذاهب شدن zauhib shoodun, عزم راه كردن azma rauh kirdun. v. *to go, depart.*—*To away with* or *take away* رفع كردن rufa kirdun, رفع بردن rufa burdun. v. *to carry off,* also *to bear, suffer.*—*To be away* غايب شدن ga-éb shoodun.—*To drive away* راندن raundun, برگرفتن burgooriftun, طرد كردن turd kirdun.—*To throw away* بر طرف كردن bur turruf kirdun, بر طرف ساز شدن bur turruf sauz shoodun, انداختن andaukhtun. *To get away* (*escape*) سلامت شدن sulaumut shoodun, پاي گرفتن pa-é gooriftun, زحوق كردن zuhuk kirdun. v. *to withdraw, fly.*—*To fall or pine away,* لاغر شدن laughir shoodun, پژمرده بودن puzshmurdeh boodun, نحيف كردانيدن nuheef kirdanédun—(*to apostatize*) ارتداد كردن irtidad kirdun, مرتد شدن murtudd shoodun. *To send away,* ارسال كردن arsaul kirdun, فرستادن furistadun, براه ساختن berauh saukhtun. *To stand away,* وامائدن wamaundun. *To high away,* شتابان شدن shitaubaun shoodun, شتافتن shutauftun, سرعت نمودن suraat numoodun. v. *to make haste.*—*I cannot away with* مرا هرگز پسند نمي ايد mara hurgiz pussund nema auyud.

AWE حرمت hurmut, تكريم tukreem, رعايت ra-é-ut, عبودت aboodut, احترام ihtiraum, التفات iltifaut, اعتبار é-atibaur, اعزاز é-azauz, هراس huraus, بيم beem, پروا purwa, وحشت wuhshut, باك bauk, وهم wuhum. v. *reverence, fear, respect.*

To awe حرمت دادن hurmut dadun, ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن muna saukhtun, هروس دادن huroos dadun, شوريده كردن shoorédeh kirdun. v. *to terrify, check.*—*To stand in awe* ازرم داشتن azrum daushtun, تكريم نمودن tukreem numoodun. v. *to revere.*

Awed محروم muhroom, مضبوط muzboot.

An awe-band, v. *check.*

Awful هيبتوار heebutwar, هولناك hawilnak, مخوف mukhoof, مستكره mustukruh, كريه kureeh, امروغ amroogh, ترسناك tursnauk, سهمكين suhumkeen, هايل ha-él, سهمناك suhumnauk, محترم muhturim, كريم kureem, مكرم mukurrum. v. *horrible, terrible, venerable.*

Awfully هيبتوارانه heebutwarauneh, مخوفا mukhoofan, با حرمت ba hurmut.

Awfulness نفرت nufrut, كراهت kurauhut, وحشت wuhshut, وزغ wuzugh, فراشا furausha, تخاشي tukhaushé. v. *horror, solemnity.*

AWHILE يك زمان eek zumaun, من الدهر mindu'd'duhr, ملوة mulootan, هبة hubbutan. v. *some time.*

AWKWARD (*foolish*) بي مناسبت bé munasubut, نا مناست na munaufib, نا قابل na kaubil, بيهوده béhoodeh, بيمعني bémaané, مهمل muhmil—(*inelegant*) نا لطيف na luteef, غير مقبول ghire-a mukbool, نا موزون na moozoon, عدم لطافت adum lutaufut, طركي turké, بي نزاكت bé nuzaukut—(*unhandy*) نا اهنك na ahunk, نا ساز na sauz, بي وقوف bé wukoof, غافل ghaufil—(*perverse*) فاسد fausid, ميشوم meeshoom. v. also *unpolite, clumsy.*

Awkwardly عدم لطفانه adum lutfauneh, مهملا muhmilan, بي وقوفانه bé wukoofauneh.

Awkwardness نا مناسبت na munasubut, بي لطف bé lutf, بي قابليت bé kabulé-ut, نا موزوني na moozooné, بي استعداد bé istadaud, فساد fusaud, بي سازي bé fauzé. v. *inelegance.*

An AWL مخرز mukhruz, مخصف mukhsuf, رفش rufush, درينه duzeeneh, درفش durfush, تيغ teegh, تلا tula. v. *bodkin.*

AWLESS بي حرمت bé hurmut, بي تكريم bé tukreem, بي رعايت bé ra-é-ut, عدم التفات adum iltifaut. v. *irreverent, undignified.*

An AWN (*beard of corn*) موي خوشه mooï

khoosheh, اخكل aukhkul, داسه dauseh, كفه kufuh, تيغ خوشه جو teegh khushéï joo.

An AWNING سايبان sa-ébaun, كلت kullut, عجارت ajaurut, خدر khudur (pl. خدور khudoor), حجاب hujaub, جل jull. v. *canopy*.

Awoke, the preterite of *awake*.

To set A-WORK كار فرمودن kaur furmoodun, عمل دادن amul dadun. v. *to employ*.

A-working كاركر kaurgur, مكد mukkud, v. *labouring*, *working*.

AWRY معوج ma-ooj, ملتوي multoo-é, ملتويت multooé-ut, درهم durhum, ناراست na raust, كج kuj, معوج mawuj, اعوج awuj, نا هموار na humwaur, غير مسوي ghire-a musooï. v. *crooked*, *distorted*, *oblique*, *askaunce*, *uneven*, *perverse*.

An AXE برت burt, كشتره kushtureh, تبر tubur, فاس faus, كننده kunindeh, كرزن gurzun, كرتيم kurteem, تش tush, سكز sukuz, مكشخ mukshukh. *A battle-axe*, *pole-axe* بخت bukht, تور toor, تورزي or تورزين toorzeen, تيشه teesheh, ناجخ naujukh, خشت khusht, ششپر sheshpur. *A pick axe* كلند kulund, كلندار kulundaur.

AXILLARY ابط انتساب ibt intisaub.

An AXIOM (*evident proposition*) قضيه اشكاره kuzeeh ashkaureh, مقدمة معلوم بنفسه mukuddumut maloom benuffihi, مطلب ظاهر mutlub zauhir.

An AXIS, *axle*, *axle-tree* محور muhwur, چرخه تير chirkheh teer, پست pust, قعو ka-oo, مرود murood, تير عرابه teer araubeh, چوب عرابه choob araubeh. *The axis* or *diameter of a sphere* خط مستقيم كه دايرترا بدو قسم قطر كند متساوي حصه khutt mustukeem keh daérutra bedou kusum mutusawé hussèh koond.

AY بلي bulé, فرضا furza, نعم naam, اجل ajul, بله bulha, اري aré, فبها و نعم fubiha ou naam, بس bus. v. *yes*.

The AZIMUTH السمت assumut.

AZURE سماوي sumauwé, لاجوردي laujoordé, اسماني ausmauné, ازرق azruk, كبودي kuboodé نيل neel, نيل اندود neel andood, نيل فام neel fam, ابي aubé, ماهي mauhé, نيلكون neelgoon. v. *blue*, *cerulean*. — *The azure vault of heaven* نيلكون خركاه neelgoon khurgah.

B ب

BAAL (*the idol*) بعل baal.

To BABBLE مكثير كردن mukseer kirdun, پر كوي شدن pur gooï shoodun, دمدمه و زمزمه ساختن dumdumeh ou zumzumeh saukhtun, سكاليدن sigalédun, سكالش كردن sigalish kirdun, ايقاق شدن ibkauk shoodun. v. *to chatter*, *prate*, *prattle*, *talk idly*.

Babble, *babbling* بسكوي busgooï, كثرت كلام kusruta kulaum, قيل و قال keel ou kaul, كفت و كوي guft ou gooï. v. *loquacity*, *garrulity*, *prattle*.

A babbler فاهي fauhé, پسكوي pusgooi, پركوي purgooï, كتكات kitkat. v. *prater*.

A BABE (*boy*) پسرك pusuruk, طفل رضيع tufl ruzé-a, صبي كوچك subé koochuk—(*a girl*) دخترك dukhturuk. v. *infant*, *child*.

Babery (*childrens play-things*) لخفتان lukhfutan, دوجه dooheh.

Babish, v. *childish*.

A baby (*doll*) لخفتان lukhfutaun, دوجه dooheh. v. also *babe*, *child*, *infant*.

A BABOON ميمون maïmoon. v. *ape*.

BABYLON (*in Chaldea*) بابل babil.—*Babylon* (*in Egypt*) بابليون babilé-on. v. Vol. I. p. 315, 316. 416. 1359. 1758.—*Babylonia* عراق Irak.—*A Babylonian* بغدادي baghdadé.—*A Babylonian of Egypt* مصري misré.

BACCATED (*set with pearls*) با دور مزين ba durrur muzeen—(*having berries*) دانه دار dauneh daur.

BACCHANALIAN مستانه mustauneh, مست مدام must mudaum, مسكور muskoor. v. *drunken*.—*A Bacchanalian* بكري burké. v. *drunkard*.

BACCHUS باخوس bakhoos, جم jem.

BACCIFEROUS دانهبر dauneh bur.

A BACHELOR (*unmarried man*) ارمل armul, عزب azib, مجرد mujurrud, بكار bukaur. *Bachelorship* مجردي mujurrudé, بكاري bukauré, تجرد tujurrud. v. *celibacy*.

The BACK پشت posht, ظهر zuhur, كشت kusht, عمود البطن amoodu'l'butun, مطا muta, ابهر abhur, كري kuré. تي kuff, كول kool, نوطه nooteh, بريخ bureekh, دبر dubur, ازر azur. *The back of a horse*, *ass*, &c. سما suma, سغري sughré, ساغري saughré. *The back of a sword*, *knife*, &c. كل kull, سيلان seelaun. *The back teeth* پشكز pushkiz, طاحنت tahinut. *The back of the hand* ظهر الكف zuhuru'l'kuff. *The back of the head* or *neck* پس كردن pus gurdun. *Strong in the back* ازر azur, مظهر muzhur, معقود maakood. *The vertebræ* or *joints of the back* شرخوب shurkhoob, خرز الظهر khurzu'l'zuhur, سيسا seesa, سياسي sé-ausé, پشت مازه posht mauzeh,

سنور sunoor, خرز الظهر khurzu'z'zuhr. *Crook backed* چنگ پشت chunk posht, برا buza, اقطن aktun, اقوس akoos, قوسا koosa, اهتا ahta. *Galled on the back* عقر akur, معتقر maatukur. *Broken backed* مفسو mussoo. *A back burden* كوكوار kookwaur. *Turned on the back* كفت kift. *Sleeping on the back* وستان wistaun. *A back door* فرج furj. v. *rear*, *shoulders*, *loins*.

Back (*again*) باز bauz, فرا fura, دگر digur—(*behind*) واپس vapus, بر پس bur pus, من ورا min wura. v. *backward*.—*To bring back* باز اوردن bauz awurdun, اعاده كردن é-audeh kirdun. *To cast back* نفايه داشتن nufa-éh daushtun, رمي كردن rumé kirdun. v. *to reject*.—*To come back* باز امدن bauz aumudun, رجوع كردن rujooa kirdun. v. *to return*.—*To drive back* ردا كردن ruda kirdun, دفع ساختن dufa saukhtun, مانع نمودن mauna numoodun. v. *to repel*.—*To give back* (*restore*) باز دادن bauz dadun, ابقا كردن ibka kirdun—(*to retire*) واپس رفتن vapus ruftun.—*To go back* كرور كردن kuroor kirdun. *To go back from a promise* بد عهد شدن bud ahud shoodun, بي وفا نمودن bé wufa numoodun.—*To write back* جواب نامه واپس دادن javaub nameh vapus daushtun, جواب خط نوشتن juvaub khut nooshtun. v. *to answer*.—*To keep back* منع كردن muna kirdun, باز داشتن bauz daushtun. v. *to hinder*, *prevent*.—*To look back* وا نگرستن wa nugguristun.—*To pay back* ادا كردن ada kirdun.—*To pull back* واپس كرفتن vapus gooriftun.—*To send back* واپس فرستادن vapus furistadun, پس فرستادن pus furistadun.

To back (*ride a horse*) سوار شدن suvvaur shoodun—(*break a horse*) فرس رام كردن furs raum kirdun, اسب ملايم نمودن asb mula-éem numoodun—(*to assist*) نصرت نمودن nusrut numoodun, پشت دادن posht dadun. v. *to maintain*, *support*, *justify*, *second*.

To backbite غيبت كفتن gheebut guftun, ياد زشت نمودن é-aud zusht numoodun, پيغاره كردن peeghaureh kirdun. v. *to calumniate*, *slander*.

A backbiter بهتان كوينده buhtaun gooï-eendeh, غيبت كننده gheebut koonindeh.

The back-bone مهره muhreh, تنات kunaut, مورش moorish, خرزالظهر khurzu'z'zuhur, مهرهاي پشت muhrha-é posht. *The marrow of the back-bone* مازه mauzeh.

Backed (*having a back*) پشت دار posht daur. *Backed* (*assisted*) پشت داده posht dadeh, نصرت كرده شده nusrut kirdeh shoodeh.

Backing, v. *riding*; also *assistance*.

A back friend (*enemy*) دوشمن doshmin, عدو adoo.

A back house خانه من ورا khauneh min wura. *A back room* (*inner apartment*) سراي خاص sera-é khass, درج durj.

The backside (*anus*, *podex*) كن kun, كون koon, است ust, ست sut, سته sutuh, سبت subut, حما humma, حذافت huzzafut عوت awwut, عوا awwa, عفاقت afaukut, عضرط azrut, عضارطي azaurté نفج nufuj, نباج nubauj, نباجت nubaujut, نبور nuboor, نباعت nubbaat, نباغت nubbaughut, دبر dubr, نخب nukhub, نخبت nukhubut, نخوبت nukhoobut, سحم suhm سحما suhma, سه seh, صوانت suwaunut, ورانيت wurané-ut, ورطت wurtut, بن bun, عذامت azaumut, بندودت bundoodut, بعثط basut, بعثوط basoot, ثوارت suwaurut, برعث buras, صفارت sufaurut, لخفت lukhfut, ام سويد umma suwa-éd, امالعزم ummu'l'azim, مقعد mukaad, مقعدت mukaadut, منفجت munsujut, منتجت muntujut, مجعر mujar, محشت muhshut, شقاح shukauh, خوران khooraun, مكوت mukoot, مخذقت mukhzukut, طبيجت tubeejut, هلبا hulba, انجيره anjeereh, فنقعت finkaat, خفاقت khuffaukut, حزبت huzbut, قراعت kuraat, ريم reem, رمازت rummauzut, فرقعت furkaat. v. also *back yard*.

To backslide, *backslider*, v. *to apostatize*, *apostate*.

A back or *private staircase* درجه خاص durjah khass.

A backsword شمشير shumsheer, سيف seif.

BACKWARD, *backwards* (*behind*) سرنكون surnigoon, فرا fura, فراز furaz, من ورا min wura, باز bauz, واز wauz, سپس sipis, سپستر sipistur. *To retire backward* سرنكون رفتن surnigoon ruftun.—*Backward* (*averse to*) معرض maaruz, متنفر mutunuffur, روكردان roogurdaun, دلكير dilgeer—(*negligent*) غافل ghaufil, مهمل muhmil, متكاسل muttukausil, تنبل tumbul, كاهل kauhil. v. *slow*, *tardy*, *dull*, *perverse*—(*past*) كذشته guzushteh, رفته rufteh, ماضي mauzé.

Backwardly اكراهانه ikrahauneh, شرا shuran, اعراضانه arazauneh, با نفرت ba nufrut. v. *unwillingly*, *perversely*.

Backwardness (*aversion*) كشتكي gushtugé, اعراض é-arauz, استكراه istikrauh, اكراه ikrauh, تنفر tunuffur, استنفار istinfaur, ابا iba, تحاشي tukhaushé—(*slowness*) كاهلي kauhilé, تنبلي tumbulé.

A BACK-YARD ابشتكاه abishtgah.

BACON كوشت خوك نمك زده goosht khook nummuk zuddeh.

BAD بد bud, شر shurr, فنا funa, كم kum, فاسد fausud, اهل فساد ahla fusaud, سوء suu, شي sei, بد نفس bud nufs, بيهوده behoodeh, دژاگاه duzshaugah, تباه tubah, خس khus, سكيز sukeez, شكز shukuz, زوش zoosh, خبيث khubees, خالف khaulif, فرنق furnuk, روش roosh, تند و سخت تبع tund ou sukht tuba, شوم shoom, عسلق asluk, طملال tumlaul, عمرد u-murrud, زعقوق zakook, زعفوق zafook, باز baz, بي سر و سامان bé sur ou samaun, نا سواب na suwaub, دموق dumook, دامق damuk, رد rudd, زميم zumeem, طالح taulih, نا فرجام na furjaum. *A bad heart* بد دل bud dil. v. *corrupted, depraved, wicked, villainous.* — *Whether good* or *bad* اگر صالح و اگر طالح egur saulih wa egur taulih. — *(sick)* بيمار bémaur, بيماره bémaureh, نا خوش na khoosh, ضعيف za-éf, مريض muréz, خسته khusteh, زبون zuboon, دردمند durd-mund. v. also *unfortunate, unwholesome, hurtful.*

Bad, bade, preterite of *bid.*

A BADGE نشان nishaun, شعار shé-aur, علامت alaumut. v. *mark, token.*

A BADGER *(animal)* شغور shughoor, اشغار or اشغاره ashgaureh, سياه sé-ah, شغاره shughaureh, شغار shugaur, شغر shughr, تياوار ké-awar, واهم wauhum, فتك futuk, عناق الارض anauk-u'l'ariz, عنجل anjil (pl. عناجيل anaujél), عنفط anfut. *(a corn merchant)* غله فروش gulleh furrosh.

BADLY *(wickedly)* شرا shuran, فنا funa, كم kum, منافقانه munaufukauneh, ببدي bubudé *(difficultly)* كرها kurhan, على كره ala kurh. *(sickly)* دلماندانه dilmaundauneh, دلبستانه dilbustauneh, در خسته حال dur khusteh haul.

Badness بدي budé, ناخوشي nakhooshé, شرارت shuraurut, دعارت daarut, بساج busauj, خباثت khubausut, فساد fusaud, عيب a-éb, قباحت kubauhut, نقصان nuksaun, عربدت arbudut, زعلجه zauljeh, زغلجه zughuljeh. v. *wickedness, depravity, malignity, vice, defect.*

To BAFFLE تغويت كردن tughweet kirdun, محروم نمودن muhroom numoodun, دفع ساختن dufa saukhtun, حيرت دادن heirut dadun, اشفتن ashuftun, اشفته كردن ashufteh kirdun, اعجاز دادن é-ajauz dadun, خيبت ساختن kheebut saukhtun. *To be baffled* اشفته حال شدن ashufteh haul shoodun, اشفتن ashuftun, كاليدن kaulédun, شوليدن shoolédun. v. *to elude, confound, disconcert, vex, oppress, defeat.*

Baffled اعجار ساخته é-ajauz saukhteh.

A BAG چوال chuwaul, جشير jusheir, كيس keis, كيسه keiseh, جوالق juwaulik, غرار ghuraur, غراره ghuraureh (pl. غراير ghura-ér), جيب jeeb, جمعدان jumadaun, هميان humé-aun, توروه toorooh, واردان wardaun, واردين wardeen, واردن wardun, تنك tunk, شاكره shaukureh, غنج ghunj, كنجه gunjeh, تعيدت ka-édut, تليست tuleesut, انمي unmé, پشك pushk, بيضا beeza, باسنت bausnut, لد ludd, كوال kuwaul, كوبين koobeen, كرشمت kurshumut, كرز kurz, كندو kundoo, لبيد lubeed, وليچه wuleecheh, وليحت wuleehut, وطيت wuté-ut, وغب wughub, شيراد sheeraud, شيرار sheeraur, شلاق shullauk, شظيظ shuzeez, زكيبت zukeebut, محش muhush, ميدع meida, كيم keem, غيشه gheesheh, فنيقت funeekut, نزد nuzd, حفص hufus, مقلد muklud, مبار mubaur, قناعس kunaas. *Bags* كرزت kurzut, اكمت akmut, دعلج daluj, سفيحان suféhaun. *Saddle-bags* تكيسه tukeiseh, تبة tumbeh. *A clothes-bag* جامه دان jaumeh daun, انبان ambaun. *A bag of musk* نافه naufeh, نافجت naufjut. *A traveller's bag* فخ fikh. *A taylor's bag for needles* تل tul. v. *sack, pouch.*

To bag در چوال نهادن dur chuwaul nihaudun. *(to be inflated)* ورم شدن wurm shoodun.

Bagatelle, v. *trifle.*

BAGGAGE اسباب asbaub, اثواب aswaub, اثقال askaul, سواد suwaud, سلخف silkhuff, شرشره shurshureh, شراشر shuraushir, باربغه barbugeh, بارخانه barkhauneh, رخت جنگ rukhta jung, سفر اسبابي sufur asbaubé. *Bag and baggage* اسباب و اثواب asbaub ou aswaub. *Incumbered with baggage* گران بار guraun baur, جرار jurraur. *Disincumbered with baggage* سبكبار subukbar.—*(an impudent woman)* هرجايي و روسپي hurjaï-é ou roospé, بازار عورتي bazar awruté, خطالت khuttaulut, جاف jaf, جافجاف jafjaf, وقس wukus, هلوك hulook.

A BAGNIO *(hot bath)* تابخانه tabkhauneh, گرمابه gurmaé-eh, حمام hummaum — *(brothel)* بابل خانه babil khauneh, خرابات khurabaut.— *A bagnio boy* تلاك tulauk.

A BAGPIPE نيشه neisheh.

A bagpiper نيشه باز neisheh bauz.

BAIL *(bondsman)* كفيل kufeel, هميل humeel, ضمين zumeen, پايندان pa-éndaun, زعيم za-ém, صبير subeer, ضمندار zumindaur. *(security)* كفالت kuffaulut, متكفل mutukufful, ضمن zumun, تكفل tukufful. v. *surety, sponsor.*

To give bail كفالت دادن kufaulut dadun, كفيل شدن kufeel shoodun, متكفل نمودن mutukufful numoodun, پايندني كردن pa-én-

dané kirdun, پذیرفتاریدن pizziruftarédun. *To take bail* کفالت گرفتن kufaulut gooriftun, ضمن پذیرفتن zumun pizziruftun, تعهد اخذ کردن ta-ahhud akhuz kirdun.

Bailable کفالت لایق la-éka kufaulut, واجب الضمن vajibu'z'zumun, قابل پیمان kaubila peimaun.

A BAILIFF (*officer employed to cite before a judge*) محضر muhzur, سرهنگ surhunk, چاوش chaoosh. v. *officer, lictor.* — (*a steward*) وکیل vakeel, وکیل خرج vakeela khurj.—(*chief of a village*) ده خدای duh khuda-é.

BAIT (*meat*) غذا ghuda, طعام taam, طعمه tameh, قوت koot, ماکول maakool, ماکلت maakulut, اکل akul, اکیلت akeelut. (*allurement*) دانه dauneh, شست shust, جذب juzb, بنک bunk, چینه (or چنه) cheeneh, توش یمی koosh émé, یم ém. v. *snare.*

To bait (*to ensnare*) دانه نهادن dauneh nihaudun, جذب کردن juzb kirdun, چینه ساختن cheeneh saukhtun. *To bait* (*at an inn*) نزول کردن nuzool kirdun, مسافر شدن musaufur shoodun, حلول ساختن hulool saukhtun. —*To bait* (*provoke with reproaches*) ازار کردن azaur kirdun, دشنام نمودن dushnaum numoodun, شتوم گفتن shutoom guftun. *To bait with dogs* با سگان حمله کردن ba sugaun humluh kirdun.

A baiting place (*inn, stage, &c.*) منزل munzul, مثابت musaubut, محل muhul. (*amphitreatre for baiting wild beasts*) میدان meidaun, معرکه maurikeh.

To BAKE (*bread*) سرشتن surushtun, غنبه نمودن ghumbeh numoodun, عجن کردن ajin kirdun, غنجه ساختن ghunjeh saukhtun, اشردن ashurdun. *Baking* معتجن matujjin, مخمر mukhmir, موخف mukhoof, خمیر khumeer, تخمیر tukhmeer.—(*to harden in the fire*) در اتش سخت کردن dur autash sukht kirdun, در اتش پختن dur autash pokhtun. *To bake* or *be baked* اشرده شده ashurdeh shoodeh, عجن کرده شده ajin kirdeh shoodeh.

A bake-house مخبزت mukhbuzut, تنور خانه tunoor khauneh, تنور ستان tunoor sitaun, مطحنت mut-hunut.

A baker نان پز nan puz, نان وا nan wa, نانبا nanba, نانیا nané-a, مخمر mukhummur, موحق moohuk. *A baker's rolling-pin* چوپ نان chopa nan, ناو nav, چوبه chobeh, وردان wurdaun, شوبج shubooj. *A baker's peel* نان چین nan cheen, شکار اهنج shikaur ahunj. *A cloth at the end of a pole, with which bakers clean their ovens* کاسو kasoo, بارج barduj. *A baker's kneading-board* تختهء نان tukhtéï nan. *A baker's kneading-trough* لکا luka, ناوه na-ooh, ناوژه nawzsheh. *Baking* سرشت surusht.

A BALANCE (*scales*) میزان meezaun, قبان kubaun, ترازو turauzou, من munn, صنجت sunjut, منا muna, قسط kust, قسطاس kustaus, قذاف kuzauf. *The scale* or *bason of a balance* ساق میزان sauka meezaun, ترازو طاسي turauzou tausé, ترازودان turauzoudaun, پلمه pulmeh *or* bulmeh. *The tongue of the balance* لسان میزان lissauna meezaun, ترازو دلي turauzou dilé, بارکین barkeen. *The handle* or *eye of the balance in which the tongue vibrates* عین میزان a-éna meezaun, منجم munjum. *The beam of the balance* ترازو چوپ turauzou chop, شاهن shauhin. *A troy balance* اصطور ustoor, اصطره ustureh. (*equilibrium*) برسنک bursunk, بزو buzoo, عدل adil, معادلت maadulut—(*comparison*) تشبیه tushbeeh, تمثیل tumseel. *A balance of accounts* باقي حساب bauké hissaub, تمثیل حساب tumseela hissaub. *A balance of debt, &c.* ثلاوت tulawut.

To balance (*weigh*) وزن کردن wuzun kirdun, میزانه ساختن meezauneh saukhtun, سختن sukhtun, ترطیل نمودن turteel numoodun. v. *to counterpoise.*—(*to hesitate*) تذبذب کردن tuzubzub kirdun, شبهت نمودن shubhut numoodun. v. *to fluctuate, consider.*—*To balance accounts* تمثیل حساب کردن tumseel hissaub kirdun. v. *to regulate, adjust.*

A balancer وزن کننده wuzun koonindeh, میزانه گر meezauneh gur.

A BALCONY شاهنشین shahnisheen, شهنشین shahnisheen, طاق tauk, سرطاق surtauk, شرفه shurfeh, بالاخانه balakhauneh, کاخ kaukh, اشکوب ashkoob.

BALD اصلع asla, کل kul, دغ dugh, اسغار asfaur, دغ سر dugh sur, توبل toobul, تویل tuweel, کوسه kouseh, اصلج asluj, اجرد ajrud, امعط amaat, اطلس atlus, جرد jurid, دلاص dulaus, زهلول zuhlool, ملسي mulsé, ملوست muloosut, ملاست mulausut, مملس mumullus, نزع nuza, مرودت muroodut, معط maat, طلس tuls, مجلي mujlé. — *To make bald* اصلع کردن asla kirdun. *To be bald* دغ سر شدن dugh sur shoodun. (*inelegant*) بي نزاکت bé nuzaukut. v. *unadorned, undignified.*

Baldness صلع sula, شرص shurus, زهل zuhul, تویل tuweel, سقحت suk-hut, سقع sukuh, نزعا nuzaa, نزعت nuzaat, جرد jurid, جلح juluh, اسغار asfaur, قرعت kuraat.

A BALE تنک tunk, پرونده puroondeh, بار bar, تنکبار tunkbar, پستوار pustwar, رزمت ruzmut (pl. رزم ruzum), علاوت alawut. v. *bundle, package, load*; *sorrow*.—*A bale of linen* طوي tooï. —*A bale of silk* کز kuzsh.

To bale (*bundle up*) تنک کردن tunk kirdun. —(*to throw out water from a ship*) اب از اندرون جهاز بیرون کردن aub uz underoon jahauze béroon kirdun, اب از اندرون جهاز بالا کشیدن aub uz underoon jahauze baula kushédun.

BALEFUL (*sorrowful*) غمناک ghumnauk, ملول mulool, دلتنک diltunk. v. *sad, afflicted*—(*mischievous*) بد اندیش bud andeesh, شریر shureer. v. *malignant*.

Balefully با غم ba ghumm, ملولا muloolan, بد اندیشانه bud andeeshauneh, شریرا shuréran.

A BALISTA بلکن bulkun, انداز andauz, منجنیق munjuneek, زنبرک zumburuk. *The sling of a balista* عین aïn, بلخم bulkhum.

To BALK محروم کردن muhroom kirdun, تعویر نمودن taweer numoodun, حرم ساختن hurum saukhtun. v. *to disappoint, frustrate*.—(*to omit*) نسیان نمودن nusé-aun numoodun, گذشتن guzushtun, مرور کردن muroor kirdun. v. *to miss, pass by*.—*Balked* محروم muhroom, مخذول mukhzool. *To be balked* خايبا ايب شدن khaéba a-éb shoodun, بي نصيب بودن bé nuseeb boodun, بي بهره شدن bé buhreh shoodun.

A BALL کو goo, کوي goo-é. v. *sphere, globe*.—*A ball* (*for fire-arms, cross-bows, &c.*) بندق bunduk, بندوق bundook, فندق funduk, کله guleh, کوله gooleh, کره kureh, طوپ tope, کروهه gurooheh, توپه topeh, برقیل burkeel, غرباسنک ghurbasunk, جله julleh, غالوک ghaulook (also *a play-ball*), تلاعت killaut.—*The eye-ball* حدقت hudukut, مردم چشم murduma chushum, انسان العین ansaunu'l'a-én, بوبو booboo, انکورک چشم angooruka chushum, حندر hundur, چشهلان chushumlaun. v. *eye, pupil*.—*The ball of the hand* کف kuf, مشت musht. v. *palm*.—*A musky wash-ball* مسک صابوني musk sabooné. *A snow-ball* کولهٔ برف gooléï buruf, برف کوله buruf gooleh.

A BALL (*ballette, dance*) رقص ruks, زفن zufun, خروس khuroos, سماع sumaa, فترج futruj, فغند fughund, کسروز kusrooz, طرب turb, خنج khunj, عرقصه arkuseh, دستبند dostbund, خورز khooruz.—*A Ballad* غنا ghuna. v. *air, song*.

BALLAST صبره suburréh.

To ballast صبره نهادن suburreh nihaudun.

A BALLOON (*large ball*) کوي goo-é.

BALM (*balsam*) بلسان balsaun, خنجیده khunjedeh. (*the herb*) بادرنک badrunk, بادرنکبو badrunkboo, بادرنجویه badrunjoo-eh. v. *amaranth, mint*.—*The balm-tree* باسان basaun.

Balmy (*soothing*) ملاینت mula-énut, تلیین tulé-een, نرم nurm. v. *to assuage, mitigate*.—(*odoriferous*) بویان booé-aun, بویا booé-a, مشموم mushmoom, معطر ma-otur—(*like balm*) بلسان اسا balsaun asa—(*producing* or *diffusing balm*) بادرنکبو انکیز badrunkboo angeez.

BALSAM بلسان bulsaun. v. *unguent, gum*.

Balsamic بلساني balsauné. v. *balmy, unctuous, mitigating*.

A BAMBOO بانس baunus, بنبو bamboo, ناي هندي na-é hindi, خیزران kheezraun, خیزرور kheezroor.

To bamboozle, v. *to confound, deceive*.

A BAN (*edict*) حکم hookum, فرمان furmaun, امر amr. v. *decree*—(*a curse*) لعن laan, لعنت laanut. v. *imprecation, interdiction*.

To ban لعن کردن laan kirdun.

A BAND (*tie*) بند bund, عقد akud, پیوند pivund, قید keid, اسار asaur, اشکل ashkul, رابطه raubuteh, نکل nukkul, ولم wulum, کتاف kitauf, کتیب kuteeb, غل kull, صفد sufud, حبل hubl, حبوت huboot, غل ghul. v. *bandage, chain*.—(*union*) اتحاد ittihaud, وحدت wuhdut, اتفاق ittifauk. v. *connexion*—(*a company of people, &c.*) خیل kheil, طایفت ta-éfut, فوج fouje, جوق jook, کروه gurooh, بلوک bulook, کتیبت kuteebut, طحون tuhoon, چیل cheel, جیل jeel, جریده jureedeh, بوش boosh, ابالت ibaulut, رباط ribaut, عصابت asaubut, رعلت raalut, کردوس or کردوسه kurdooseh. *Bands* (*troops*) خیول khé-oul, افواج afwauje, رجال rujaul, صفوف sufoof. *In bands* فوج فوج fouje fouje, جوق جوق jook jook, کروه کروه gurooh gurooh, بلوک bulook bulook. v. *squadrons, companies*.—*The band of a book* سحا suha. *A swaddling-band* قماط kumaut. *A head-band* or *hair-band* سربند surbund, کلاخ kulaukh, کیسو بند keisou bund, عصابت asaubut, پنچه بند puncheh bund, پیشاني بند peishauné bund, سیه sé-uh. v. *fillet*. —*A neck-band* کریبان gureebaun. v. *collar*.

To band بستن bustun, اتفاق کردن ittifauk kirdun. v. *to bind, unite*.

A BANDAGE بند bund, بستکي bustugé, طلي tulé (pl. طليان tulé-aun).—*A bandage for a wound* یاره بند é-areh bund, زخم عصابت zukhum asaubut. *A bandage for a broken bone*, استخون بند ustukhoon bund, جبیره jupeereh,

نیام né-aum. *A bandage for truſſing a woman's breaſts* سماخچه ſumaukhcheh, بار رنک bar runk. v. *band.*

BANDIT, *banditto,* رهزن ruhzun, قاطع الطریق kauta-u't'tureek. v. *robber.* — *Banditti* رهزنان ruhzunaun, قطاع kutaa, قطع kuta, قطاع الطریق kutaa-u't'tureek, لطات lutaut, لصوز lu-ſooz, لصوص luſoos, لصاص luſaus, زقل zukul, اشقیا uſhké-a, تغش kufuſh.

A BANDROL (*banneral*) رایت ra-é-ut, خالی khaulé, علم alum, ازنخ azunkh. v. *banner, flag, ſtreamer.*

To bandy, v. *to toſs about, agitate, contend.*

BANDY-LEGGED عصلج aſluj.

BANE (*poiſon*) زهر zuhur, سم ſum, شرنک ſhurunk. v. alſo *venom.*—(*ruin*) خراب khuraub, انهدام inhidaum, تباه tubauh. v. *miſchief, perdition.*

To bane (*poiſon*) زهر دادن zuhur dadun.

Baneful (*poiſonous*) پر زهر pur zuhur, سم الود ſum alood, سام ſamm, سامت ſammut, سمان ſumaun.—(*deſtructive*) مهلک muhlik, هالک haulik, رمدد rumdud, رمدید rumdeed. v. *noxious.*

Banefulneſs زهرناکی zuhurnauké, سم داري ſum dauré, تباهي tubauhé, خرابت khuraubut.

Banewort انکور سک angoora ſug.—*Ratſbane* سم الغار ſumu'l'far—(*arſenick*) زرنیخ zurneekh. —*Wolfsbane, dogsbane,* خانق الذیب khaunu-ku'z'zeeb, خانق الکلب khaunuku'l'kulb, خانق النمر khaunuku'n'numr, اندرهست undurhuſt.

A BANG لطمه lutmeh, ضرب zurb.

To bang ضرب کردن zurb kirdun, زدن zu-dun, کوفتن kooftun, زد نمودن zud numoo-dun. v. *to ſtrike, beat, thump.*

To BANISH طرد ساختن turud ſaukhtun, نفي بلد کردن nufé bilud kirdun, راندن raun-dun, شهر بدر راندن ſhuhur budur raundun, بدر کردن budur kirdun, اخراج بلد ساختن akh-rauj bilud ſaukhtun, سر دادن ſur dadun. *To be baniſhed* جلاء وطن کردن julaa wutun kirdun, ترک وطن نفي بودن turk wutun nufé boodun, رانده شدن raundeh ſhoodun.

Baniſhed رانده raundeh. *Baniſhed men* رندکان raundegaun.

A baniſher نفی بلد کننده nufé bilud koo-nindeh.

Baniſhment طرد turud, نفی nufé, جلاء julaa, اخراج بلد akhrauja bilud, ران raun, رانا rauna.

A BANK (*of a river, ſea, &c.*) کنار kunaur, کناره kunaureh, جویبار jooïbar, بناب bunaub, کناره رود خانه kunaureh rood khauneh, سحیلت ſuheelut, سیف ſeif, شطو ſhutoo, شاطی ſhauté, ساحل دریا ſauhila duré-a, کناره بحر kunauréi buhr, ارغاب arghaub, طرف turuf (pl. اطراف atrauf), یالود دریا é-aulood duré-a, لب البحر lu-bu'l'buhr, طرت turrut (plur. اطرار atraur), خلیج khuleej, جد judd, شد ſhudd, عدان adaun, عبر abur, طف tuff, لیجور leejoor, شط ſhuta, شط ſhutt, شرط ſhurt, صوح ſooh, کلا kulla, مکلا mukulla, ارس aras. *The two banks of a river* خافتان khauſitaun. *On the bank* بر کنار bur kunaur. v. *ſhore, coaſt, ſide, margin.*—(*a dam*) بندروغ bund-roogh, خوراب khooraub, اب بندي aub bundé, حاجر haujur, قشوت kuſhoot, عرم arum, تنها tunha, کنده kundeh, مسنات muſnaut, ورغ wurgh. v. *mound, dike.*—(*a tumulus*) ربو ruboo, ربوت ruboot, کوه kuh, مجف mujuf, نبجت nubjut. v. *heap.*—(*a place where money is laid up to be called for occaſionally*) صراف خانه ſurauf khau-neh, دکان صراف dugaun ſurauf.

To bank (*incloſe with banks*) بندروغ ساختن bunduroogh ſaukhtun, کنده کردن gundeh kirdun. (*to put money in a bank*) نقد در صراف خانه نهادن nukd dur ſurauf khauneh nihaudun. *A bank bill* خط صراف khutta ſurauf.

A banker صراف ſurauf, صیرف ſeeruf (plur. صیارف ſé-auruf) دزکاه دار duzgah daur, قسطار kuſtaur, زرشناس zurſhinas, عیار a-é-aur, کسه دار kiſſeh daur, نقاد nukkaud. *A banker's counter* دستکاه doſtgah, صراف دزکاهي ſuraufa duzgauhé.

A BANKRUPT مفلس muflus, متلف mut-luf, تفلیس tuflees.

Bankrupt افلاس aflaus, پریشان puréſhaun, بي نوا bé nuwa, شکسته ſhukuſteh. *To become bankrupt* افلاس شدن aflaus ſhoodun. *To make bankrupt* مفلس کردن muflus kirdun. v. *to ruin.*

Bankruptcy شکسته حال ſhukuſteh haul, مفلسي mufluſé, پریشاني puréſhauné.

A BANNER علم alum, رایت ra-é-ut, خالي khaulé, ازنخ azunkh, لوا liwa, درفش durfuſh, عجوز ajooz, علامت alaumut, سبب ſubub, موخ mookh, مورق mooruk, ام الجیش ummu'l'jeeſh, ام الرمح ummu'r'rumuh, نبیل nubeel, ازیع azé-a, خول khool, غایت gha-é-ut, عقاب akaub, عنکبت ankuzut, بند bund, بیراق beerauk, اختر akhtur, اختر کاویان akhtur kawé-aun, سومه ſoomeh, سامه ſaumeh. v. *colours, enſign, flag, ſtandard.*

A banneret بیراقدار beeraukdaur, میر علم meer alum, میر لوا meer liwa, بهادر bahaudur. v. *knight.*

Bannian, v. *nightgown.*

A BANQUET مجلس mujlis, بزم buzm, مهماني muhmauné, ميزباني meezubauné, ميزد meezud, ضيافت zé-aufut, سور soor. *A marriage banquet* مهماني عروس muhmauné aroos, عروسه aroosèh, وليمه wulémeh. *A private banquet* مهماني خاص muhmauné khaus. *A public banquet* مهماني عام muhmauné aam. *A royal banquet* مجلس پادشاهانه mujlis padshahauneh, شيلان sheelaun. *A banqueting-house* مهمانسرا muhmaunsera, مجلس خانه mujlis khauneh, دار الضيافت daru'z'zé-aufut. *To banquet* (*live deliciously*) عيش و عشرت كردن aish ou ashrut kirdun. *To give a banquet* مهمان دادن muhmaun dadun. *A banqueter* (*the master of a banquet*) ضيافت صاحبي zé-aufut sahibé, مهمان دهنده muhmaun duhindeh. (*a luxurious liver*) زندكاني بعيش سازنده zundagauné ba-aish sauzindeh.

A BANTER مزه muzeh, خنديش khundeesh, خنده khundeh, خنبك khumbuk, تسخر tusukhkhur, انيسان anésaun, استهزا istihza, خه kheh, لابه laubeh, افسوس afsoos فسوس fusoos. v. *irony*, *ridicule*, *jest*, *satire*.

To banter مزه كردن muzeh kirdun, خنديش ريش ساختن khundeesh reesh saukhtun, خه زدن kheh zudun, استهزا نمودن istihza numoodun, افسوس دادن afsoos dadun, خنديدن khundédun.

A banterer مزه كننده muzeh koonindeh, افسوس دهنده afsoos duhindeh, بهلول buhlool, سخر sukhur, ساخر saukhur, مزخلب muzukhlub, مضرط muzrut.

A BANTLING (*little child*) عشاق ashauk, بچه pucheh, پسرك pusuruk. v. *infant*.

BAPTISM معمودية maamoodé-ut, صبغ subugh, صبغت subghut, شستكي shustugé.

Baptismal معموديتي ma-amoodé-uté, صبغت پيوند subghut pivund. *A baptismal font* شستكاه shustgah.

A baptist (*baptiser*) معمد ma-amud. (*the person baptized*) معموداني ma-amudauné. *St. John the Baptist* يحيا Yahe-a, الحصور Alhusoor, السيد Assaïd.

To baptize تعميد كردن ta-ameed kirdun, صبغ نمودن subugh numoodun, شستن shustun, شوينديكي كردن shoo-éndugé kirdun. *To be baptized* شسته بودن shusteh boodun, تعمد شدن ta-ammud shoodun, منصبغ بودن munsubugh boodun, تعمد شدن ta-ammud shoodun.

A BAR (*of a door*) قفل kufl (pl. اقفال akfaul), غلق ghulik (pl. اغلاق aghlauk), رزفين ruzfeen, رزنين ruzneen, پش push, پش در push dur, بند bund كشي kushé, ريزنان reeznaun, فندل fundul, زلاج zulauj, زيرفين zeerfeen, معنك maanuk, لزاز luzauz, شجار shujaur, مزلاج muzlauj, عرباض arbauz, مزلاق muzlauk, فدرنك fudrunk, پشتيبان pushtéban, كره kureh. v. *bolt*.—(*an obstacle*) منع muna, مانع mauna, ممانعت mumaunaat, سد sudd, زجر zujur, ربيثت rubeesut, تعرض taaruz. v. *impediment*, *delay*.—(*a lever or crow*) دهوق duhook.--(*a starting place for horses*) مقبص mukbus. — *Bar-shot* كوله بند كشي goolé bund kushé. —*A gold* or *silver bar* or *ingot* چنكال chungaul.

To bar (*a door*) سد باب نمودن sud baub numoodun, تقفل كردن tukufful kirdun, زرفين نهادن zurfeen nïhaudun. v. *to lock*, *bolt*, *fasten*, *shut*—(*to obstruct*) مانع و معارض شدن mauna ou ma-aruz shoodun, سد كردن sud kirdun. v. *to hinder*, *prevent*, *exclude*, *prohibit*.

A BARB (*horse*) اسب مغربي asb mughrubé, سوار البربريه suvvauru'l'barbareeh.

The barb of an arrow خار تير khaura teer. *The barb of a hook* خار چنكل khaura chungul.

A BARBACAN برج burj. v. *tower*—(*an embrasure*) كنكره kungureh, رخنهاي ديوار rukhnaha-é dé-waur.

A BARBARIAN (*foreigner*) تركي turké, اعجمي ajimé, اعجم ajim, غريب ghureeb—(*cruel man*) رجل بي رحم rujul bé ruhm, ظالمي zaulumé, مرد بياادب murd bé-adub — (*rustick*) روستة زاده roosteh zaudeh, خويرات khoo-éraut. —*Barbarians* (*foreigners*) رقاب المزاود rukaub u'l'muzawud. v. Vol. I. p. 154. 304.—*A native of Barbary* البربر albarbar.

Barbarian, v. *barbarous*, *foreign*.

Barbaric غريب ghureeb, مغرب mughrib. v. *foreign*, *exotic*, *far-fetched*.

Barbarism, *barbarousness* (*in speech*) غلط ghulut, عجمت ajimut, كدانت kudaunut, لحن luhin, لخلخانيت lukhlukhané-ut — (*ignorance*) جهل juhul, جهالت juhaulut, نا داني na dauné, نا شناسي na shinausé, ردا rudaa, نعامت naamut. —*Gross barbarism* جهل مركب juhul murukkub.—*Notorious barbarism* غلط مشهور ghulut mush-hoor. (*barbarity*, *cruelty*) ظلم zulm, بي مروتي bé murooté, عدم رحمت adum ruhmut, مظلمت muzlumut, صبعيت suba-é-ut. v. *inhumanity*, *incivility*.

Barbarous (*language*) اعجم ajim, عورا awra, عجمي ajimé, مغلطه mughluteh, مغلاط mughlaut, طبقا tubka, الكن alkun—(*ignorant*, *rude*) ترك ادب turki adub, تركي turké, جاهل jauhul, جهلا juhla, جهلت juhlut, نا دان na dan,

نا شناس na shinaus, بی ادب bé adub, غتغره ghutkureh, غتغزه ghutkuzsheh—(*cruel*) بی رحم bé ruhm, عدم امان adum amaun, ظالم zaulim, ظلمکار zulum kaur, دل ازار dil azaur, بی شفقت bé shufkut, عفريت afré-ut—(*foreign*) غريب ghureeb, مغرب mughrub, اجنب ajnub.

Barbarously (*speaking*) با غلط ba ghulut, طبقنا tubkan—(*rudely*) جهلانه juhulauneh, بی ادبانه bé adubauneh, ترکچه turkcheh—(*cruelly*) ظالمانه zaulimauneh, بی محابا bé muhauba.

BARBARY (*in Africa*) جزاير juza-ér, الجزاير aljuza-ér, بربريت barbaré-ut, مغرب mughrub.

BARBED (*bearded*) ريشدار reeshdar, خاردار khaurdar. *A barbed arrow* تيرخاردار teerkhaur dar, تيرخار چيني teerkhaur cheené. *A barbed hook* چنگل خار دار chungul khaur dar, چنگال خارچيني chungaul khaur cheené.

A BARBER بربر barber, بربر سر barbera sur, موي ستر mooé sutur, سرتراش surturaush, دلاک dulauk, حلاق hulauk, مزين muzé-un, مالش گر maulish gur, حاجم haujum.

A barber's shop بربر خانه barbera khauneh.

A BARBITON (*musical instrument*) بربط barbut, ششتا sheshta.

A BARD شاعر shaar. v. *poet.*

BARE (*naked*) برهنه buruhneh, املاس amlaus, املس amlus, اجرد ajrud, مجرد mujurrud, ملسي or ملسا mulsa, جردت jurdut, شما shuma, شمامه shumaumeh, عاري a-aré, معري or معرا mara, عريان aré-aun, رت rut, نا پوشيده na poshédeh. v. *uncovered, barren*—(*poor*) فقر fakr, فقير fakeer, فقيد fakeed, مسکين muskeen, مهلاک muhlauk. v. *destitute, shabby*—(*simple*) ساده saudeh, بی زينه bé zeeneh. v. *plain, unadorned*—(*worn*) سوده soodeh, ماليده maulédeh, مسحوق mus-hook—(*only*) همان humaun, همچند humchund. v. *mere*—(*lean*) لاغر laughur, عجفا ajfa.

To bare (*strip*) برهنه کردن buruhneh kirdun, املاس ساختن imlaus saukhtun, مجرد نمودن mujurrud numoodun.

Bare-bone (*lean*) لاغر laughur, نحيف nuheef, عجفا ajfa.

Barefaced (*impudent*) شوخ چشم shookh chushum, بی شرم bé shurum, گستاخ kustaukh. v. *shameless*—(*unmasked*) بی روي بند bé rooé bund, روي واز rooé waz, اشکار ashkaur. v. *unveiled.*

Barefacedly (*openly*) پيدا peeda, اشکاره ashkaureh—(*shamelessly*) بيشرمانه béshurumauneh.

Barefacedness جسارت jusaurut, بي shurumé, گستاخي kustaukhé.

Barefoot حفي muhfé, برهنه پاي bepa-é buruhneh, برهنه buruhneh, حفوت hufoot, حفا hufa, وطب wutub, v. وقع.

Bareheaded سروا surwa.

Barely (*poorly*) اجردا ajrudan, برهنانه buruhnauneh, فقيرانه fakeerauneh, مهلاکا muhlaukan. v. *nakedly*—(*only*) مجرد mujurrud, همان humaun. v. *scarcely, hardly.*

Bareness برهنگي buruhnugé, جرد jurud, فقيري fakeeré, لاغري laughré, عجف ajuf. v. *nakedness, poverty, leanness, shabbiness.*

A BARGAIN (*agreement*) قول kool, عهد ahud, عقد akud, شرط shurt, اقرار ikraur, ميثاق meesauk, عهد و پيمان ahud ou peimaun, اتفاق ittifauk, تعهد ta-ahud, معاهدت ma-ahudut, وثيقت wuseekut, اصر asur, وصر wusur, بازار bazaur, وظيفت wuzeefut, نيمان feemaun, عهد و قرار ahud ou kuraur. v. *contract, paction.*—*Bargains* شروط shuroot, شرايط shura-é-ut, عهود ahood, مواثيق muwauseek. *A bargain* (*I am content*) خشنودايم khushnood eem. *A bargain* (*cheap purchase*) کمبها kumbuha.

To bargain بازار کردن bazaur kirdun, عهد نمودن ahud numoodun, شرط ساختن shurt saukhtun.

A bargainer عهد کننده ahud koonindeh.

A BARGE زنبر zumbur, زورق zooruk, کشتي kishté, سفينه suféneh.

A bargeman ملاح mullauh.

BARK (*of a tree*) قشرت kushrut, قشر kushr, باشين bausheen, هبايت huba-é-ut, مازم mauzoo, پوست poost, قشر درخت kushra durukht, پوست شجره poosta shujreh, جلد درخت julda durukht, مسلوخ muslukh—(*boat*) سفينه sufeeneh. v. *barge, ship.*

To bark (*peel*) پوست کندن poost kindun, مسلوخ کردن muslookh kirdun, کندن kindun, قشر برگرفتن kushur burgooriftun. *To bark* (*as a dog*) نبح کردن nubuh kirdun, نابح شدن naubuh shoodun, کوليدن goolédun, لاندن laundun, لغو ساختن lughoo saukhtun, وتوقت کردن wukookut kirdun, وهوهت زدن wuhoohut zudun.

Barked; bark-bared (*stript*) کنده kindeh.

A BARKER (*stripper*) پوست کننده poost kindindeh—(*as a dog,* &c.) نوکفار nookfaur, نباح nubbauh, نابح naubuh, نبح کننده nubuh koonindeh.

Barking (*stripping*) قشر کند kushur kind—(*as a dog*) صوت الکلب sootu'l'kulb, نبح nubuh, وهوهت wuhoohut, لغو lughoo, عوا

avta, عوت avvut, معتوي mutuwé, تعويه tuweeh.

BARLEY جو joo, شعير sha-ér, سلت sult, کشک kushk, کشکک kushkuk, قصيم kuzeem. —*A barley-corn* جوي joóe, شعيرت sha-érut. *Barley water* or *broth*, جوين joo-én, حمزه humzeh, کشک kushk, بربور burboor, جواب jooaub, خالة بيني khauleh beené.

A BARN انبار ambaur, مخزن mukhzin, خرمن khurmun, خرمن گاه khurmun gah, بيدر beedur, خزينه khuzeeneh, گنجينه gunjeeneh, تپنگو tupungoo, تپنگه tupungeh, نهاندان nihaundau, نهانخانه nihaunkhauneh, خورزي khoorzé, خورزينه khoorzeeneh, شونه shooneh, مقلدات mukludut, دايس da-és. v. *granary, magazine.*—*A heap of grain in a barn* تينوس teenoos.

A BARON بگ beg, بگزاده begzadeh, زعيم za-ém, ميرزا mirza.

BARRACKS خانه سپاهي khauneh sippahé.

A BARREL برميل burmeel, دن dun, دان daun, جره jarreh. *A barrel of wine* خمره khumreh, جره شراب jarré-i shuraub —(*A cylinder*) اسطوانه ustuwauneh, برج burj, ارغاد arghaud, لوغ loogh, کيغره keeghreh, مسلفت muslufut.

To barrel در برميل نهادن dur burmeel nihaudun.

BARREN بي حاصل bé hausil, عقيم akeem, عقير akeer, عاقر aakur, بي بر bé bur, قصير kuseer, استرنک usturnuk, جدوب judoob, مجدب mujdub, اسيف aseef, غير مثمر ghire-a musmir, وزما wuzma, هامد haumud, نا منبت na mumbut, محال mumhaul, ممحل mumhul, ممحلت mumhulut, ماحل mauhul, محول muhool, امحال imhaul, ازم azm, اشهب ash-hub, کنود kunood, کاحط kauhut, شحاح shuhauh, جموش jumoosh, جرز jurz, بالح balh, تنک tunk, رمشا rumsha. *A barren woman* ستروان sutruwaun, زني عقيم zunné akeem, مراة عاقر muraat aakur, زني قصيرت zunné kuseeurt, سترون sutroon, سترنک sutrunk, ستاغ sitaugh. *A barren season* سال قحط saula kuht, جحرت juhrut, کلاحي kulauhé, مقلف mukluf, جهد juhud, جرز jurz, حمرا humra, حرمس hurmus, حصا hussa, ضبع zuba, قشرت kushrut, قاشور kashoor, قاشورت kashoorut. *Barren ground* هلکون hulkoon, مليع mulé-a, سنه suneh, رنقا runka, سبروت subroot. *Partly barren, partly fruitful* بقعا bukaa, ابقع abka, مخرج mukhruj, مقها muk-ha—(*dull*) احمق ahmuk, فدم fudum. v. *stupid, insipid.*

Barrenly بي حاصلانه bé hausilauneh, عقيما akeeman, عقيرانه akeerauneh.

Barrenness عقر akur, عقرت akrut, بي حاصلي bé hausilé, عقارت akaurut, عقيمي akeemé, جدب judub, جليفت juleefut, قحط kuht, کلبت kulbut, تغب tughub, حطمه hutmeh. —*Barrenness of a woman* عقر المراة akuru'l'muraat, عقيمي زن akeemé zunn, قصيري زن kuseeré zunn.

A BARRICADE, *barricado* سد sudd, چنبه chumbeh, بنيان buné-aun, مقبص mukbus. v. *bar, fortification.*

To barricade مقبص کردن mukbus kirdun. v. *to stop up, obstruct, bar.*

A BARRIER دربند derbend, ميتا meeta, سد sudd, حد hudd, حدود hudood, سرحد surhudd. v. *confines, boundary* —(*mound*) بندروغ bundroogh. v. *barricade, fortification, obstruction.*

BARTER تجارت tujaurut, متجر mutjur, بازار bazar, رنجبري runjburé. v. *merchandize.*

To barter تجارت کردن tujaurut kirdun.

A barterer بازارکان bazargan. v. *merchant.*

BASE (*mean*) افگنده afgundeh, دون doon, ناکس nakus, نامرد namurd, بي اصل bé asl, بد نژاد bud nizhaud, فنا funa, قبيح kubeeh, کمينه kumeeneh, خوار khaur, خور khoor, دني duné, ذليل zuleel, کالک kaulik, نا جنس na jins, حقير hukeer, بي اعتبار bé é-atibar, فرومايه furooma-éh, رذل ruzul, بي بها bé buha, کسل kusul, روسيه rooseeh, لتنبر lutumbur, تنبل tumbul, لوم loom, کاهل kauhil, فرخ furkh (fem. فرخت furkhut, pl. افرخ afrukh), افرخت afrukhut, فراخ furaukh, فروخ furookh, فرخان furkhaun, سفلت suflut, سفلي suflé. v. *vile, shameful, cowardly, worthless, illiberal, low-born.*—*Base-born* حرامزاده haramzaudeh, ولد زنا wulud zina, غرزاد ghurzaud. v. *bastard.*—*Base money* قلب kulb, ستة siteh, ستوق sitook, نثار nisar, زيوف zé-oof, ماخ makh, نبهرج nubuhruj, نبهره nubuhreh.—*Base-minded* دون همت doon hummut, جزم juzm, بيدل bé dil, ذليل zuleel. v. *pusillanimous.*—*The base court* (*of a house*) ابشتگاه abishtgah, توشمان tooshmaun, بارگا bargah, درگاه durgah, حولي v. *court-yard.*—*Base* (*bottom*) بنياد buné-aud. v. *basis, foundation.*—*The base in music* بم bumm, نرم nurm, ابم abum. v. *bass.*—*The base of a column* پايه ستون pa-éh sutoon, بون ستون boona sutoon, قاعدت عمود kaaduta amood.—*To make base* or *vile* حقير کردن hukeer kirdun, فنا ساختن funa saukhtun, قبيح نمودن kubeeh numoodun.

Basely حقيرانه hukeerauneh, رذلا ruzlan, نامردانه namurdauneh, با قبح ba kubuh, بد دلانه bud dilauneh.

Baseness ناكسي nakusé, نامردي namurdé, سفل suful, خساست khusausut, كسل kusul, شنع shuna, شنعت shunat, قبح kubuh, حقارت hukaurut, مذلت muzullut, خوري khooré, ذل zull, ذلت zullut, دوني doné, دانت daanut. v. *meanness, vileness, cowardice, knavery.*

A BASHAW باشا basha, پاشا pasha. *The bashaw of Mousel* پاشاي موصل pasha-é mousel.

BASHFUL شرمسار shurumsaur, شرم كنان shurum koonaun, شرمناك shurumnauk, خجل khujul, خجالت khujausut, خفر khuffur, خفرت khufrut, مخرد mukhrud, حشم hushum, حيي hé-ï, حييت hé-ï-ut, عار aar. v. *modest, timorous, blushing.*—*To be bashful* شرم داشتن shurum daushtun, شرميدن shurumédun, خجل شدن khujul shoodun.

Bashfully با شرم ba shurum, خجلانه khujulauneh, خفرا khufran.

Bashfulness شرمساري shurumsauré, شرم shurum, خجالت khujaulut, خجلت khujulut, خفر khuffur, عار aar. v. *modesty.*

BASIL (*sweet herb*) ريحان réhaun. ضيمران zuméraun, بادرو badroo, بادامتره badamtureh, بادرويه badroo-éh, پادروم padroom, بادروج badrooj, بورنك boorunk, حوك hook, طباق tubauk, سپرم supurum, سپرغم supurghum, نازبوي nazbooï, ريحان الملك réhanu'l'mulk, شاه سپرم shah supurum.

A BASILICK (*palace*) سراي sera-é, سراي پادشاهي sera-é padshahé, بيت beeta شهريار shuhré-ar, قصر kusr, دركاه durgah, بركاه burgah—(*a large temple* or *mosque*) جامع jamaa (pl. جوامع juwamaa).—*The great artery of the arm* باسليق basileek.

A BASILISK (*serpent*) تهتها kuhkuha, صلت sillut, شاه ماران shah-maran.

BASIS پاي pa-é, پايه pa-eh, اس afs اساس asaus, بن bun, بنياد buné-aud, ركن rukun, مقعدت mukadut, دستور dustoor, قاعدت kaadut, (pl. قواعد) مساس musaus, بنلاد bunlaud, اص afs, سامان samaun, اخير akheer, طرح turh, عنصر ansur, كرواره kurwaureh, كرواده kurwaudeh, مبني mubné, v. *base, foundation, pedestal.*

To BASK (*in the sun*) ضحا كردن zuha kirdun, ضحيان نمودن zuhé-aun numoodun, اصخاد ساختن askhaud saukhtun.

A BASKET زنبيل zumbeel, غزوي ghuzooï, سپد supud, سله silleh, سلت sillut, كوفه koofeh, قفس kufus, كواره kuwareh, كوار kuwar, طرنيان turné-aun, طربان turé-aun, غزلدان ghuzldaun, كندور kundoor, كندوش kundoosh, كندوخانه kundookhauneh, كونده koondeh, كوه بين kooh been, كلج kulij, كابليج kaubleej, كانور kanoor, خنبيسه khumbuseh, سنكور sunkoor, ميضانت mézaunut, سابون sauboon, ساون sawun, (pl. ساوين) ديكپركي deekpurgé, تنك tunuk, يكترکره eekturkureh, داموز damooz, دموزه damoozsheh, برفنده burfundeh. كندوله kundooleh, كنور kunoor, تريان turé-aun. v. *panier, hamper.*—*A basket-maker* سله باف silleh baf, سلت كر sillutgur, سپدكر supudgur. *A basket-bearer* سپد دار supud daur.

A BASON طس tuss, طست tust, طشت tusht, طاس taus, طاسات tasaut, لكن lugun, كاسه kauseh, لقن lukun, تست tust, تشت tusht, ابدان abdaun, اجانت ajaunut. v. *cup;* also *pond, bay, dock.*—*A table bason* تشت خوان tushta khaun. *A wash-hand bason* دست شوي dost shooï. *A bason-maker* طساس tusaus, طسكر tussgur. *The art of bason-making* طساسط tusausut. *The bason of a fountain* بازان bazaun, بركت burkut (pl. برك) ابكاه aubgah. *An earthen bason* كاسه سفالين kauseh sufauleen. *The bason* or *scale of a balance* ترازو طاسي turauzou tausé, ترازودان turauzou daun, كفت kuffut (pl. كفف kufuf, كفاف kufauf) قصعت kusaat (pl. قصع kusa).

BASS (*in music*) بم bumm, ابم abum, نرم nurm. *A bass-viol* رباب الابم rubaubu'l'abum, ابم abum. *A bass voice, string* or *sound* ابم abum.

A BASTARD ولدزنا wulud zina, سندره sundureh, حرامزاده haramzaudeh, پسندره pusundureh, بيندر bénudr, بيندره bénudreh, پندره pindureh, زنيم zuneem, روسپي زاده roospé zaudeh, ازيب azeeb, زادغر zaudghur, غر زاد ghur zaud, حميل humeel, دعي da-é, دغول dughool.

Bastard (*spurious*) خشوك khushook, حرامزاده haramzaudeh, دعي da-é, ناپاك napauk, نغيل nugheel, (fem. نغيلت) منبوذ mumbooz, سند sund, سنيد suneed, مخضرم mukhzurum, وضيعت wuzé-at. v. *false, illegitimate.*

To bastard or *bastardize* خشوك كردن khushook kirdun, حرامزاده نمودن haramzaudeh numoodun, سندره ساختن sundureh saukhtun.

Bastardy حرمزادكي harmazaudugé.

To BASTE (*beat*) كوفتن kooftun, ضرب كردن zurb kirdun, عذاب ساختن azaub saukhtun, زدن zudun, زد دادن zud dadun—(*to stich*) مل كردن mull kirdun, دوختن dookhtun, شمرجه كردن shumurjeh kirdun. v. *to sew.*

A BASTINADO حد hudd, ضرب zurb, لحت luht, لت lutt. v. *blow.*

To bastinado چوب زدن chop zudun, ضرب کردن zurb kirdun, لخت ساختن luht saukhtun. *To be bastinadoed* چوب خوردن chop khoredun. —*To bastinado the soles of the feet* پایهال با چوب زدن pa-éhal ba chob zudun.

A BASTION باسطيون bastion, برج burj (pl. بروج), سور soor, بار bar, بارو barou, متن mutun, بخش bukhush. v. *bulwark, rampart, fortification.*

A BAT (*animal*) شبپره shibpureh, شوپره shoopureh, خفاش khufaush, خيوز khé-ouz, خربنواز khurbnuwaz, چرهاوار (or چرهاواز) churhawar, وطواط wutwaut, خشاف khushauf, خفدد khufdud, خفدود khufdood, سحات suhaut, طرسوق turmouk, خويور khou-é-our, عجام ajaum, اشرف ashruf, شهله shuhleh — (*a club*) چوب chob, لخت lukht, دست چوب dost chob, كدين kudeen, كرتك kurtuk. v. *mallet, beetle.*—*A butter bat* طروان turwaun.—*A brick-bat* اجر پاره ajur pareh.

To BATE (*abate*) كم شدن kum shoodun, كمتر امدن kumtur aumudun, هبوط نمودن hubout numoodun. v. *diminish, remit.*

A BATH حمام hummaum, تابخانه tabkauneh, گرمايه gurmaï-éh, غسلخانه ghusilkhauneh, بلان bulaun, كدوخ kudookh, وشك wushuk, شستگاه shustgah, مغسل mughsul, ابدان aubdaun, اب گرم aub gurm, گرمابه gurmaubeh, گرماوه gurmaweh, حمت hummut, حميم humeem, حميمت humeemut (pl. حميمات hummé-ut) حمامات hummamaut) صهريج suhreej, صهارج suhauruj (pl. صهاريج suhaureej), صهري suhré, صهرنج suhrunj. *The keeper of a bath* گرمابان gurmaban, حمامي hummaumé.

To bathe غسل كردن ghusil kirdun, شستن shustun, شستني ساختن shustuné saukhtun, در اب شدن dur aub shoodun.

Bathing اغتسال aghtisaul, شو shoo, شوي shooï, شويينده shooï-éndeh. *Bathing in cold water* مقتر muktirr, در اب سرد شويينده dur aub surd shooï-éndeh. *Bathing in warm water* در اب گرم غسل كننده dur aub gurm ghusil koonindeh, محم muhimm. v. *to wash, swim, soften, moisten, soak.*

BATING (*excepting*) غير ghire.

A BATON ابيل abeel, عصا asa, دست چوب dost chop, سردسته surdosteh, خزران khuzraun, باهو bahoo. v. *club, staff, stick, truncheon.*

BATTALIA جنك jung, مصاف musauf, صف صف suf suff. *To draw up an army in battalia* لشكري صف صف كردن lashkuré suf suf kirdun, ستيز نمودن اهنك ahunk siteez numoodun.

A battalion گشون kushoon, گروه gurooh, بيراق bérauk, بلوك bulook, جند jund (pl. اجناد ajnaud), لشكر lashkur, بند bund, عسكر askur, جمع jumaa, صنتيت sunté-ut, فرقت firkut, ورد wurud. v. *band, troop, body, army.*—*The colonel or commander of a battalion* كرنيل kurnél, سكبان باشي sughbaun baushé, پيشاهنك peishahunk.

To BATTEN (*make fat*) سمين كردن sumeen kirdun, فربه نمودن firbeh numoodun.—(*to become fat*) جربي كشتن jurbé gushtun, پرورده شدن purwurdeh shoodun.

To BATTER سحق كردن suhuk kirdun, دق ساختن dukh saukhtun. *To batter down* بر روي زمين انداختن bur rooï zumeen andaukhtun, بر زمين نهادن bur zumeen nihaudun, برخاك كوفتن bur khauk kooftun. v. *to beat down, wear out.*

BATTER (*paste*) عجين ajeen.

A BATTERY مورچه توپخانه moorcheh topekhauneh.

A BATTLE جنك jung, جنك و جدال jung ou judaul, جهاد juhaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, پيكار peikaur, كارزار kaurzaur, وقيعت wuke-aut, مقاتلت mukautulut, حرب harb, محارب mohaurib, محاربت mohauribut, قتال kutaul, وغا wugha, وقعت wukaat, واقعت waukaat, معمعت mamaat, نجدت nujdut, هيج heej, هيجا heeja, ناورد nawurd, كابوس kabous, كزاغند kuzshaghund, فرخاش furkhaush, پرخاش purkhaush, غزا ghuza, مغزي mughzé, كيردار geerdar, يوم é-oum, وعك waak, وعكت waakut, حوبت hoobut. —*A field of battle* نبردگاه nubburdgah, رزمجا ruzzumjau, اوردگاه awurdgah, حربگاه harbgah, ميدان وغا meidauna wugha, مجال mujaul, بولحار boolhaur, بونجار boonjaur. *The strength of the battle* جلادت جنك julaudut jung. *Battles* حروب huroob, محاربات moharibaut, مغازي mughauzé, معامع maama, وقعات wukaat, غزوات ghuzwaut, وقايع wuka-é-a.—*A battle of two, a duel* وقيعت الاثنين wuké-atu'l'asneen.—*To give battle* جنك كردن jung kirdun. v. *to fight, engage.*—*To excite to battle* غولانيدن ghoolanédun. —*A sea battle* قتال البحر kutaul'u'lbuhr.

Battle array, v. *battalia.*

A battle axe تيشه سخت اويز teeshéï sukht aweez, تور tawur, حداث hudaat (pl. حدا) فاس faas (pl. افوس afwus, فووس fuwus), فصيم fuseem, نيزه neezeh, نيزك neezuk, (pl. نيزاك neezauk), ششپر sheshpur, تبر tubur, چوكان chookaun.

BATTLEMENTS بارو barou, لشت lusht, بدن budun (pl. ابدان abdaun), شرفت shurfut (pl. اشراف ashrauf, شرفات shurfaut), كنكره kungureh, كاخ kaukh, كوه kuweh. *The battlements of a castle* بارو برج قلعه burja killauh, رخنهاي بارو ruknuha-é baroo. — *Any building with battlements* كرخ kurkh.

A BAVIN نبيته nubeeteh. v. *twig, stick.*

A BAWBLE هرزه hurzeh, بازيچه bazeecheh. *Bawbles* ترهات turhaut, عنديات yndé-aut. v. *trifle.* — *Bawbling* (*contemptible*) ژاژ zhauzh, مبتذل mubtuzil, خور khoor, هرزه hurzeh, دني duné.

A BAWD (*pimp*) دلال dulaul, دسفان dusfaun, شاور shavur, پزونده puzshwundeh, ديبوب dubé-oub. v. *pandar.* — *A female bawd* دلالت dulaulut, قوادت kuwaudut, وزاع wuzauh. v. *procuress.* — *To play the bawd* دلالت شدن dulaulut shoodun.

Bawdily فحشا fuhshan, ترك الدبانه turk adubauneh. v. *obscenely.*

Bawdiness, bawdry, bawdy, فحش fuhsh.

Bawdy (adject.) فاحش fauhush, زشت zusht, مردار murdaur. v. *obscene, unchaste.*

A bawdy-house بابل خانه babil khauneh, سكش خانه sukish khauneh, خرابات khurabaut. *A haunter of bawdy-houses* خراباتي khurabauté.

To BAWL بانك برزدن baunk burzudun, شماته كردن shumauteh kirdun, غوغا دادن ghoogha dadun, شخوليدن shukhoolédun, اوزيدن awauzédun, فرياد ساختن furé-aud saukhtun, نادي زدن naudé zudun, تنديدن tundédun. v. *to clamour, exclaim, scream.*

A BAY (*of the sea*) خليج khuleej, خليج دريا khuleeja duré-a, جو البحر jou'l'buhur, شرم shurm, خور khoor, خلجان khuljaun. v. *gulph, frith, road, creek.* — *Bay* (*horse*) سرختيره surkhteereh, ادبس adbus, مدبس mudbis, خطب khutub, كمت kumut, كمته kumtuh, كماته kumautuh, سرخاب surkhaub, اطخم atkhum, جاوا jawa, جووت juwut, تيره teereh. — *The bay-tree* دهمست duhmust, دهشت duhmusht, رند rund, سرخس surkhus, سرخم surkhum, غار ghar. *Crowned with bays* اهل رند ahla rund, ذو سرخس zoo surkhus. *A garland of bays* دهشت استغاني duhusht ustufauné. *A bay window* شاهنشين shahnisheen. — *Bay-salt* نمك سياه numuk sé-auh, ملح اسود mulih asoud.

To BAY نبح كردن nubuh kirdun. v. *to bark* — (*to shut in*) احاطه كردن ahauteh kirdun. v. *to embay.* — *To hold at bay* بتفاوت باز داشتن betuffavut bauz daushtun. *To be kept at bay* بتفاوت باز داشته شدن betuffavut bauz daushteh shoodun.

BAYES (*cloth*) پشمينه pushmineh.

BDELLIUM (*an eastern gum*) خشل khushl, بهش buhush, مقل mukul.

To BE شدن or شودن shoodun, بودن boodun, هستن hustun, باشيدن bashédun, شويدن shuvédun, شاويدن shauvédun, هستيدن husfédun, وار شدن wat shoodun, بوده امدن boodeh aumudun, كون koon. *To cause to be* هستي دادن husté dadun. *Not to be* نابود شدن nabood shoodun. *Let it be* شود shuvud, باد bad, بادا bada, باش bash, خوش اما khush ama, كن kun. *Let it be as it may* هرچه بادا باد hurcheh bada bad.

A BEACH ساحل sahil (pl. سواحل suwahil), ساحل بحر saubila buhr, كنار بحر kunaura buhr, لب دريا luba duré-a. v. *shore, coast, bank.*

A BEACON منارت minaurut. *A beacon on a hill* منارت بر كوه minnaurut bur kooh. *A beacon in the sea* نشان در دريا nishaun dur duré-a.

A BEAD, مهره muhreh, خرمهره khurmuhreh, مورش moorish, شبه shibeh, سخ sukh, خرز khurz, بسرت busrut, خربصيصت khurbusésut, جاجت jaujut. v. *necklace; bracelet; amulet.* — *A glass bead-maker* خرزه khurzeh, خرزي khurzé. *A string of beads* (*a rosary*) قداس kudaus, هزار huzaur.

A BEADLE سرهنك surhunk, شرطي shurté, جلواز jilwauz, توثور toosoor, محضر muhzir.

A BEAGLE سيود sé-ood. v. *hound.*

A BEAK (*of a bird*) منقار minkaur, پنجال طير punjaula teer, چنك مرغ chunka murgh, توير tooïr, تير tuyur, تك tuk, تك مرغ tuka murgh, شند shund, نول مرغ noola murgh, شده shoodeh, منقاف munkauf, قلفت kuluft, پوز pooz, تبغور tubghoor, تبغوز tubghooz, خطم khutum.

Beaked ذو منقار zu minkaur. v. *pointed.*

A Beaker پياله منقار دار pé-aleh minkaur dar.

A BEAM درخت خانه durukhta khauneh, تير درخت teera durukht, چوب chop, تير teer, تيزه teezsheh, استون ustoon, ستون sutoon, جايز ja-éz (pl. اجوزت ajouzut, جوزان joozaun), ساريت sauré-ut, مزوري muzooré, كذار guzaur, واخ wakh, وارخ warukh, كنكر kunkur, هموره humoorut, هيزان heezaun, فرسيب furseeb, قابور kauboor. *The main beam of a house* تير خانه teera khauneh, فروار firwaur, شاه ديوار shah dé-

waur, بندگير bundgeer, سرشاخ furſhaukh. *A tranſverſe beam* or *joiſt* فرشت خانه furuſhta khauneh, سهم ſuhum, فرسب furſib. *The upper* or *roof beam* پالاري palauré, پالار palaur, پالار خانه palaura khauneh. v. *joiſt, rafter.*—*The beam of a balance* ترازو چوب turauzou chop, شاهين ſhauhin. *The crooked extremities of the beam of a balance* پاره paureh. *A weaver's beam* اخكوزه akhkoozeh, منوال minwaul, منول minool. *The main beam of a water-mill (turned by the wheel)* ناوسار nauſaur.—*A beam* or *ray* پرتو purtoo, شعله ſhaaleh, رخش rukhſh. *Sun-beams* شعاع افتاب ſha-a afitaub, اشوع aſhoo-a, تيغ شمس teegha ſhems, نيران neeraun, نيرت né-urut, لوامع luwama, اشعت aſhaat, زنك zunk, قرن kurun, يندو eendoo, عين aïn. v. *ray.*

To beam پرتو انداختن purtoo andaukhtun, درخشيدن durukhſhédun, شعله زدن ſhaaleh zudun. v. *to ſhine.*

Beaming, beamy پرتو انداز purtoo andauz, شعله دار ſhaaleh dar, درر durur, لامع lauma, رخشا rukhſha, رخشان rukhſhaun, درخشان durukhſhaun, منير muneer. *Beaming like the ſun* افتاب اسا رخشان afitaub aſa rukhſhaun.

A BEAN بقلت buklut, بخله bukhleh, باقلا bakla, لوبا luba, لوبيا lubé-a, لوبيه lubeeh, فول foul, فولت foulut, فوك fouk, ابلم ablum.—*A French* or *kidney-bean* زن zunn, نحبوع nuhbooa, دسمري duſmuré, دجر dujur, حنبل humbul. *A bean-ſhell* بقلت قشري buklut kuſhré. *Bean-pods* خرنوب khurnoob.

To BEAR (*carry*) بردن boordun, اوردن awurdun, كشيدن kuſhédun, رفا كردن rufa kirdun, بركرفتن burgooriftun, زفر بردن zufur boordun, زقن اوردن zukun awurdun, برداشتن burdauſhtun, حامل شدن haumil ſhoodun, حمل كردن humul kirdun. v. *to bring, convey, ſupport.* — (*to ſuffer*) صبر نمودن ſubr numoodun, پذيرفتاري كردن pizziruftauré kirdun, تحمل داشتن tuhummul dauſhtun, محنت كشيدن mihnut kuſhédun, طاقت داشتن taukut dauſhtun, جفا خوردن jufa khorédun. v. *to be patient, to undergo.* — *To bear indignantly* بيحضور شدن beehuzoor ſhoodun, اليختن aleekhtun.—*To bear a repulſe* محروم ماندن muhroom maundun, دريغ پذيرفتن dureegh pizziruftun. *To bear a loſs* زيان كشيدن zéaun kuſhédun, ضرر يافتن zurur é-auftun, نقصان كردن nukſaun kirdun, خسارت نمودن khuſaurut numoodun. *To bear aloft* دويده كردن duwédeh kirdun, صعود بردن ſaood boordun. *To bear away* دفع و رفع كردن dufa ou rufa kirdun, ستادن ſutaudun, وا كردن wa kirdun, ارتفاع ساختن artufa ſaukhtun. *To bear arms* سلاح داشتن ſillauh dauſhtun, ساز بركرفتن ſauz burgooriftun, پشنجيدن puſhinjédun, سيف برداشتن ſeif burdauſhtun, پرسلاح شدن pur ſillauh ſhoodun. — *To bear a child* زاييدن zaï-édun, توليد كردن tuleed kirdun, ولادت نمودن wulaudut numoodun, فرزند اوردن furzund awurdun, وضع بار ساختن wuza bar ſaukhtun, حمل كذاشتن humul guzauſhtun, زاستن zauſtun, زادن zaudun. *To bear fruit* ميوه نمودن miweh numoodun, حمل داشتن huml dauſhtun, ثمر براوردن ſumur burawurdun. *To bear an office* منصب داشتن munſub dauſhtun, جاه برداشتن jauh burdauſhtun. *To bear* or *behave one's ſelf* عمل كردن amul kirdun, حركت نمودن hurukut numoodun. *To bear one's ſelf highly* or *proudly* دنه كرفتن duneh gooriftun. *To bear the expence* خرج نمودن khuruj numoodun, مصرف كردن muſruf kirdun. *To bear company* همراهي كردن humrauhé kirdun, رفيق شدن rufeek ſhoodun, مرافقت ساختن muraufikut ſaukhtun. *To bear date* تاريخ داشتن taureekh dauſhtun, تحريرا شدن tuhreeran ſhoodun; ارخت نويس نمودن arkhuta noo-és numoodun. *To bear date in the month of Rejeb* تحريرا داشتن في غره شهر رجب tuhreeran dauſhtun fi gurré-ï ſhuhr rejeb. *To bear down* برباد ساختن burbad ſaukhtun, ازيت كردن azé-ut kirdun, ظلم نمودن zulm numoodun. v. *to oppreſs, overturn.*—*To bear down in argument* الزام كردن alzaum kirdun. *To bear a grudge* كين كرفتن keen gooriftun, غل اوردن ghill awurdun. v. *to hate.*—*To bear in mind* ذكر ساختن zikr ſaukhtun, ياد داشتن é-aud dauſhtun, تذكير كردن tuzkeer kirdun. v. *to remember.* — *To bear for a harbour* سر جهاز بسمت منزل كردن ſura juhauzé beſimt munzil kirdun. v. *to ſail.*—*To bear a price* رواج شدن ruwauj ſhoodun, كران بها بودن guraun buha boodun. — *To bear with* رخصت نمودن rukhſut numoodun, نازيدن nazédun. v. *to indulge, endure.* —*To bear an affection* محبت داشتن mohabbut dauſhtun, عاشق شدن aaſhuk ſhoodun, ميل نمودن meil numoodun. v. *to love.*—*To bear,* or *ſtand off* وا ماندن wa maundun, واپس رفتن vapus ruftun. v. *to keep aloof, retire.* — *To bear* or *lean upon* اتكا كردن attuka kirdun, اعتماد ساختن é-atimaud ſaukhtun. — *To bear rule* or *ſway* سلطنت كردن ſultanut kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, ضبط كردن zubt kirdun, مسلط شدن muſullut ſhoodun. v. *to govern.*—*To*

bear a resemblance مماثل شدن mumausil shoodun, مانستن mauniftun.—*To bear up against* مقاومت كردن mukawumut kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. *to resist.*—*To bear patiently* صبر داشتن subr daushtun. v. *to brook, endure.*—*To bear witness* شهادت كردن shuhaudut kirdun, شهاد شدن shuhaud shoodun. *To bear out* حراست كردن hurausut kirdun, حفظ نمودن hufuz numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun. v. *to support, protect.* — *To bear in hand* (*amuse*) فريفتن furré-uftun, رنگ اميختن runk ameekhtun. —*To bear* (or *be situated with respect to other places*) موضوع شدن moozooa shoodun.

A BEAR دب dubb, خرص khurs, هجرس hujrus, مختوم mukhtoom. *A she-bear* دبت dubbut, قارت kaurut. *The constellation of the Greater Bear* دب اكبر dubba akbar, هفتورنک مهين hufturunka muheen. *The Lesser Bear* دب اصغر dubba asghur, هفتورنک كهين hufturunka kuheen.

A BEARD ريش reesh, لحيت luhé-ut (pl. لحي luhé), خط khutt, جره jarreh, محاسن muhausun, نس nus, هلوف huloof, زب zubb, زقن zukun. v. *whiskers, mustachoes.*— *Having a large beard* ذو هلوف zu huloof, مكنف muknuf, مكنفت muknufut, لحياني luhé-auné, عنفشيش anfusheesh, عنفش anfush, كث kuss, رشك rushk. *Having a thin beard* اهل مسلط ahla muslut, كوسه kouseh, كوسنج kousunj, كوسج kousuj. *Having the beard of a goat* لحيت التيس luhé-ut-u't'tees, معنز mu-annuz. *The beards of corn* داز dauz, خوشه khoosheh, خوشاي khoosha-é, غوش ghoosh, غرش ghyrsh (pl. غرشي or غرشا ghyrsha). v. *ear.*

To beard (*take by the beard*) ريش گرفتن reesh gooriftun—(*to affront*) دشنام دادن dushnaum dadun, ازار كردن azaur kirdun. v. *to revile*—(*to oppose*) مخالف شدن mukhaulif shoodun, مقابلت mukaubilut kirdun.

Bearded صاحب ريش sauhib reesh, ذو لحيت luhé-ut, اهل جره ahla jarreh, محاسن دار muhausun daur, خوشه دار khooshéh daur, ملتحي multuhé. v. *prickly, barbed, jagged.*

Beardless بي ريش bé reesh, ششفنج shushfinj, امرد amrud, متمرد mutmurrud, گرز guruz, تازه tauzeh, ششخنج shushkhunj. v. *youthful* and خط.

A BEARER (*porter*) دارنده daurindeh, غاشيت دار ghaushé-ut daur, باركش barkish, حمال hummaul, باربردار bar burdaur. v. *carrier.*—*The bearer of a letter* نامه اور nameh awur, خط بر khutta bur, حامل مكتوب haumila muktoob, دارنده مكتوب daurindé-ï muktoob. *The bearer of the royal commands,* دارند فرمان عاليشان daurindeh furmauna alishaun. *The bearer of these presents* حاسل ورقت haumil wurkut. *A bearer at funerals* مزارجي muzarjé, مقبرهجي mukburehjé, موتا بردار moota burdaur, مردگان باركش murdgaun barkish. *A standard-bearer* علم دار alum daur, رايت بر raa-é-ut bur.

Bearing (*burdens*) باركشي bar kishé, وزر wuzr, زبي zubé, مزدفر muzdufur—(*situation of one place in respect to another*) موضع mooza, وضعت wuzaat, ازا aza, محل muhul—(*suffering*) صبور suboor, بردبار burdbar — (*behaviour*) جمبش jumbish, حركت kurukut, وضع wuza.

A BEAST حيوان heewaun (pl. حيونات heewaunut), بهيمت buhémut (pl. بهايم buha-ém), چارپاي charpa-ï, چرند churind, چرنده churindeh, ستوره sutooreh. v. *quadruped, animal.*—*A wild beast* وحش wuhush (pl. وحوش wuhoosh), جانوار janwaur, جانور janwur, بيان حيواني eebaun heewauné, سبع suba (plur. سباع subaa, سبعت subaat), شيرزه sheerzeh. *The claw of a wild beast* چنک chunk. *Wild beasts for the chace* شكار shikaur, طوارف tuwauruf, نخچير nukhcheer. *A beast* (*brutal man*) اهل تعدي ahla taadé.—*Beasts* دواب duwaub. v. *cattle.*

Beastliness وحشت wuhshut, سبعيت suba-é-ut, درشتي durushté, عفريت afré-ut. v. *fierceness, brutality*—(*lewdness*) فحش fuhush, شهوت shuhwut, فسق fusuk, اغتلام aghtilaum—(*nastiness*) نجاست nujausut. v. *filth, dirtiness.*

Beastly وحشي wuhshé, حيواني heewauné, بهيم buheem. v. *brutish*— (*lascivious*) فاحش fahush, مردار murdar, زشت zusht. v. *lewd, obscene.* —(*nasty*) نجس nujus. v. *filthy, dirty.*

To BEAT (*strike*) ضرب كردن zurb kirdun, زدن zudun, مضروب نمودن muzroob numoodun, زده ساختن zuddeh saukhtun, كوفتن kooftun, كوبيدن koobédun, لاييدن laï-édun, شلاق زدن shulauk zudun, بخشودن bukhshoodun. v. *to bruise, knock, thrash.*—*To be beat* چوب خوردن chop khoredun, زده شدن zuddeh shoodun, تلابيدن tulabédun. *To beat* (*conquer*) غالب شدن ghaulib shoodun, مغلوب ساختن mughloob saukhtun, ظفر يافتن zufur é-aftun, استيلا كردن usteela kirdun, قهر نمودن kuhur numoodun. v. *to vanquish, overcome, subdue.*—*To beat* (*as the pulse*) نبضان كردن nubzaun kirdun, رگ حركت نمودن ruka hurukut numoodun.—*To beat* or *dash against* مصادمت نمودن musaurdumut numoodun, بهم دگر كردن buhum di-

gur kirdun, بهم زدن buhum zudun. *To beat to arms* حربي زدن harbé zudun, جنگ زدن jung zudun. *To beat on an anvil* بر سندان ضرب کردن bur sindaun zurb kirdun.—*To hold back* باز داشتن bauz daushtun, رفع کردن rufa kirdun, دفع ساختن dufa saukhtun. v. *to repel.*—*To beat the breast* سينه زدن seeneh zudun. v. *to lament.*—*To beat a drum* دبدب زدن dubdub zudun.—*To beat down* هدم کردن hudum kirdun, خراب ساختن khuraub saukhtun, زمينه برابر نمودن zuméneh burabur numoodun. v. *to demolish.*—*To beat down a price* قيمت کوس کردن keemut koos kirdun, بها کاهش ساختن buha kauhish saukhtun.—*To beat the hoof* (*to walk on foot*) پاي گرفتن pa-é gooriftun, سير کردن seir kirdun. —*To beat up* (*attack suddenly*) تيزکار هجوم اوردن teezkaur hujoom awurdun, ناگاه گير کردن nagah geer kirdun. —*To beat up in the night-time* شبيخون زدن shibeekhoon zudun— *To beat up* (*as hunters for game*) خشکاماز کردن khushkamauz kirdun, تفحص ساختن tufuhhus saukhtun. —*To beat* (*mix ingredients*) اميختن ameekhtun, سرشتن surushtun, خلاط کردن khulaut kirdun, توخيش زدن tookheesh zudun— (*to throb*) وجف کردن wujuf kirdun, برجستن burjustun, اليزيدن alézédun. v. *to palpitate.*

A beat ضرب zurb. *A beat of the pulse* پنيوش puné-oosh, خخ خخ khukh khukh. v. *pulsation.*—*Beat of drum* زن طبل zuna tubl, دربله durbuleh, دربي durdubé.

Beaten زده zuddeh, ضرب کرده شده zurb kirdeh shoodeh, مضروب ساخته muzroob saukhteh. *A beaten path* زل الطريق zillu't'tureek, ممر ناس mumurra naus. v. *path.*

A beater ضرب کننده zurb koonindeh, مضروب گر muzroob gur, کوبين koobeen. *A gold-beater* زرسايي zursaï-é, تنکه زن tunkeh zun, صفيحه ضرب کننده sufeeheh zurb koonindeh.

Beating کوب koob, ضرب کنان zurb koonaun, زن zun, زننده zunindeh, زنان zunaun.

BEATIFIC (*happy*) ذو سعادت zu saadut, مبارک mubauruk, دولتمند doulutmund, مسعود musa-oud. v. *blessed.*

Beatifically مبارکانه mobaurikauneh, با سعادت ba saadut, مسعودا musa-oudan.

Beatification, beatitude, سعادت saadut, دولت doulut, خلد khulud, فخرانيت fukhrané-ut.

To beatify مسعود کردن musa-oud kirdun.

A BEAU مرد نازنين murd nazneen.

A BEAVER سک اب suga aub, سکابي sugaubé, سکلابي suglaubé, کلب ما kulba maa, خز

khuz, شير خشک sheer khushk, شيم sheem. v. also *hat.*

BEAUTEOUS, *beautiful* خوب khoob, حسنات husnaut, حسن husn, حسنين husneen, خوش khoosh, نيک neek, نيکو neekoo, پاک pauk, ظريف zureef, لطيف luteef, زهرا zuhra, جميل jumeel, جميله jumeeleh, جملا jumla, صاحب جمال sahib jumaul, محبوب muhboob, محبوبه muhboobeh, بهج buhuj, بهيج buheej, بشير busheer, قسيم kuseem (pl. اقسما aksuma), دلپسند dilpusund, دلبند dilbund, ماهرو mahroo, دلکش dilkish, دلستان dilsitaun, دلبر dilbur, دلربا dilruba, دلاويز dilaweez, دلفريب dilfurrabe, ماهپيکر mahpeikur, مهوش muhoosh, ساده رو saudeh roo, پري پيکر peri peikur, مهلقا muhluka, مشکل mushukkul, تشکل tushukkul, متشکل mutushukkul, نيک منظر neek munzur, شوخ shookh, زيب zeeb, زيبا zeeba, زيبنده zeebundeh, نبيل nubeel, رعنا rana, غري ghuré, شيظم sheezum, انور anvur, انيق aneek, مليح muleej, مستحسن mustuhsin, غيساني gheesauné, بهلول buhlool, هبرزي hubrizé, طيب teeb, کنجه kunjeh, وشت wusht, لولي loolé, قهوس kuhwus, ساس saus, هنير huneer, هبير humeer, افرنک afrenk, بهي buhé, شهردل shumrdil, نغز nughuz, شريق shureek, سبغ subugh, هزير huzeer, هزبر huzsheer, مهپاره muhpareh, (pl. مهپاره کان muhparehgan) مبزج mubuzzuj, جميل الطلا jumeelu't'tula, حسن المتجرد husnu'l'mutujurrud, صير شير seer sheer, ملوز mulooz, طلت tullut, عيطموس a-ét-moos, عطموس atmoos, مهجر muhjur, عطلت atlut, ملاح mulauh, پرن purin, بي تا bé ta, بهلول buhlool, ابسال absaun. *Extremely beautiful* حسن الحبر والسبر husnu'l'hubr wa's'subr. v. *handsome, lovely, graceful, charming.*

Beauteously, beautifully در حسن حال dur husn hal, خوب khoob, با جمال ba jumaul, جميلانه jumélauneh.

Beautifulness, beauty, خوبي khoobé, حسن husn, جمال jumaul, زيبايي zébaï-é, غري ghuré, هنير huneer, فسر fusur, رعون ra-oon, رونق roonuk, زيب zeeb, بها buha, شکوه shukooh, شکوهه shukooheh, نضرت nuzrut, زهر zuhr, زهرت zuhrut, صباحت subauhut, رمق rumuk, بهجت buhjut, فر fur, فروغ furoogh, زهو zuhoo, نضارت nuzaurut, ملح mulih, ملاحت mulauhut, پکولک pukooluk, فره furuh, ميسم meesum, نامت nammut, تراز turaz, نضر nuzr, نضرت nuzrut, نخمت nukhmut, سبر subr, رکز rukz, زخرف zukhruf, ورق wuruk, اثر asur, لطافت lutafut, ظرافت zuraufut, اروند arvund, اوروند aurvund, طلاوت

tulawut, قسم kusum, نكويي nikooï-é, دواج duwauj. *Incomparable beauty* حسن بي نظير husin bé nuzeer. v. *grace*, *elegance*, *lovelinefs*.

A beauty (*lovely woman*) زن نازنين zun nazneen, خرام khuraum, سرو جان furou jaun حسنا husna, صنم funum, معشوقه mashookeh, دل dil, دلخواه dilkhauh, دلكشا dilkisha, دلنواز dilnuvauz, دلدار dildaur, دل ارام dil aram, پري زاده peri zaudeh طباخيت tubaukhé-ut, نكارخوش رفتار nigaur khoosh ruftaur, خريضت khurézut, كنيسه kenifeh.—*A miracle of beauty* عجبا ajiba.

To beautify تزيين كردن tuzé-én kirdun, پيراستن peeraustun. v. *to adorn*, *decorate*.

A beauty-spot خال khal, شامت shaumut, علطه ulteh. v. *mole* (*on the face*).

A BECAFICO انجير خور anjeer khore.

To BECALM ساكن كردن faukin kirdun, تسكين نمودن tuskeen numoodun, ترفيه ساختن turfeeh faukhtun, عناصر ارام كردن anafir aram kirdun. v. *to still*, *quiet*.

BECAME, preterite of become. *It became* كشت gusht, شد shud, بود bavud.

BECAUSE زيرا zeera, زيراكه zeerakeh, چونكه choonkeh, از براي انكه uz bura-é ankeh, براي bura-é, بجهت bujuhut, لهذا luhza, لذلك luzalika, من اجل ذلك min ajli zalika, براي ان bura-é aun, براي ان كه bura-é aun keh, از ان uz aun, لاجل هذا li-ajli huza, از جهت اينكه uz juhuta eenkeh, زانكه zaunkeh, من اجل انكه min ajli aunkeh, بيد beid, بيد ان beid aun, ان anna, لان li-anna, كان kaun, كه keh, انه annahu, على انه ala annahu, فلهذا fulihaza, فلذلك fulizalika, ب bi, ل li, لاجل li-ajli, بدل budul, بطريق betureek. v. *far as*, *on account of*.

To bechance, v. *to befal*, *happen*.

A BECK, *beckoning* اشارت ashaurut, ايما eema, كرشمه gurshimeh, توميت toomé-ut, رمز rumz, كلوج kulooj, لمز lumz, وما wuma, امار amaur, ايبا eeba, غمز ghumz. v. *fign*, *fignal*, *nod*, *wink*.

To beck, *beckon* اشارت كردن ashaurut kirdun, رمز نمودن rumz numoodun, ابرو زدن abroo zudun, تشوير ساختن tushweer faukhtun.

To BECOME (*fit* or *fuit*) لايق شدن la-ék shoodun, اندرخوردن andur khoredun, شايستن sha-éstun, زيبيدن zeebédun, روا بودن ruwa boodun, فرزام نمودن furzaum numoodun, مناسب شدن munaufib shoodun, هستيدن hustédun—(*to be* or *be made*) كشتن gushtun, كرديدن kirdédun, شدن shoodun, بودن boodun, هستن hustun, صير شدن feir shoodun. v. *to grow*.

Become شده shoodeh, كرده kirdeh, ساخته faukhteh.

Becoming (*fuitable*) لايق la-ék, اندرخور andur khore, روا ruwa, شايسته sha-éfteh, فرزام furzaum, مناسب munaufib, زيبد zeebud, تاهيل tauheel. v. *elegant*, *graceful*.

Becomingly لايقانه la-ékauneh, ادبانه adubauneh, با نزاكت ba nuzaukut, ظريفانه zuréfauneh. v. *elegantly*.

Becomingnefs ظرافت zuraufut, نزاكت nuzaukut, لطافت lutaufut, شكوه shukooh, زيبايي zéaubé. v. *elegance*, *beauty*, *propriety*.

A BED خابكاه khaubgah, خوابجا khaubja, خواب khaub, جامه jaumeh, خفتنجا khuftunja, بستر bister, پستر pister, فراش furaush, فرش furush, منام munaum, مرقد murkud, شبستان shibistan. كستر kustur, كستردانه kusturdauneh, كندانه kundauneh, كند خانه kund khauneh, مهاد muhaud (pl. امهدات amhudut *and* مهد muhud), تخت tukht, صفه sofah, بالين bauleen, شبرم shibrum, وثير wuseer, وثر wusur, خسپنجا khuspinja. v. *couch*.—*The marriage bed* دست پيمان dost peemaun, جلوت julwut, جلوه كاه julweh gah, منصه munusseh. v. *chamber*.—*A bed of ftate*, تخت ارasته tukht arausteh, سرير fureer, مسند musnud. v. *throne*.—*A bed* (or *plot in a garden*) چمن chumin, رفرف rufruf. *The bed of a river* رود خانه rood khauneh, مجراي نهر moojurré nuhr, ابشخور aubishkhore. v. *channel*.—*A travelling bed* پلنكين pulunkeen, تخت روان tukht ruwaun. v. *litter*.—*To make a bed* فراش كستردن furaush kusturdun, مهد ساختن muhud faukhtun, نمط كردن numut kirdun.—*A bed-maker* كستر kustur, نمطي numté.—*A manufacturer of beds* نجاد nujaud, بستركر bister gur.—*To go to bed* بخواب رفتن bekhaub rooftun.—*To be in bed* بر پلنك بودن bur pullung boodun, بر بسترا راحت شدن bur bistera rahut shoodun, درخواب نشستن dur khaub nishistun.—*Lying in bed* بستر نشين bister nisheen, صاحب فراش fahib furaush.—*To be brought to bed* توليد كردن tooleed kirdun, ولادت نمودن wulaudut numoodun, زاييدن zaï-édun, بارحمل كذاشتن bar huml guzaushtun, وضع ساختن wuza faukhtun. *To bring to bed* قبول ساختن kubool faukhtun, فرزند اوردن furzund awurdun, مامايي زنان كردن mamaï-é zunan kirdun.

A bed-chamber خوابخانه khaubkhauneh, سروقت furwukt, مبيت mubeet, خلوتسرا khulwut fera, خلوت خانه khulwut khauneh, خفتنجا khuftunja, شبستان shibistan.

Bed-clothes, bedding بستر اهنك bister ahunk, شادكونه shadgooneh, كزغند kuzshghund, كژاغند kuzshaughund, كستر kustur, جامه خواب jaumeh khaub, شبرم shibrum, انضاد anzaud, احباس ahbaus, محبس muhbus. v. *blanket*, *sheet*, *counterpane*.

Bed-sheets چار شب chaur shib, چار شف chaur shif.

A bed-fellow, همخوابه humkhaubeh, همبستر humbister, كميا kumé-a.

Bedrid صاحب فراش sahib furaush, خسته و صاحب فراش khusteh ou sahib furaush. v. *sick*.

A bedstead كناره خوابكاه kunaureh khaubgah, كناره چهار پاي kunaureh chuhaur pa-é.

Bed-time ساعت خواب saata khaub, وقت الهجوع waktu'l'hujuwa.—*Bedward* (*towards bed*) بجانب پستر bejauniba pister.

Bed-work (*easy work*) كار اسان kaur asaun.

To BEDABBLE, *bedaggle*, *bedawb* الودن aloodun, الوده ساختن aloodeh saukhtun, پليد نمودن puleed numoodun, تر كردن tur kirdun, نمكين شدن numkeen shoodun, v. *to defile*, *wet*, *sprinkle*, *stain*, *bespatter*.—*To bedawb with ink* با مركب مردار كردن ba murukkib murdar kirdun. *To bedawb with gold* زر اندودن zur andoodun, مطلا كردن mutulla kirdun. *To bedawb a garment* جاموار الودن jamwaur aloodun, جامه مستقذر نمودن jammeh mustukzur numoodun.

Bedawbed الوده aloodeh, مردار murdaur, ملوث milwus, موسخ musikh, مستقذر mustukzur, دميم dumeem.

To BEDAZZLE جهر كردن juhur kirdun, لعبتباز نمودن labutbaz numoodun, سدر ساختن sudur saukhtun. v. *to dazzle*.

To BEDEW تلثيق كردن tulseek kirdun, ژوليدن zshoolédun, لحط نمودن luht numoodun.

To BEDIGHT, *bedizzen* پيراستن peeraustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, زينت نمودن zeenut numoodun. v. *to adorn*, *dress*.

To BEDIM كسف كردن kusuf kirdun, تكسيف نمودن tuksееf numoodun. v. *to obscure*, *eclipse*, *darken*.

BEDLAM ديوانه خانه dévauneh khauneh. v. *mad-house*.

A bedlamite ديودار divdar, ديو ستان div sitaun. v. *madman*, *demoniac*.

To bedraggle, v. *to bedaggle*.

To BEDRENCH تشريب كردن tushreeb kirdun, ترطيب ساختن turteeb saukhtun. v. *to drench*, *soak*.

To BEDROP تقطر كردن tukuttur kirdun, چكيدن chukédun, شنجيدن shunjédun. v. *to drop*, *sprinkle*.

To BEDUNG شور دادن shoor dadun, زبول يافتن zubool é-aftun, عدن كردن adun kirdun, دمال نهادن dumaul nihaudun. v. *to dung*.

To BEDUST غبار افشاندن ghubaur afshaundun, خاك افشان نمودن khauk efshaun numoodun.

To BE-DWARF (*make little*) صغر كردن sughur kirdun, اندك نمودن andek numoodun.

A BEE زنبور zumboor, ارو aroo, اري aré, نحلت nuhlut (pl. نحل) مكس انكبين mukusa angubeen, انك ank, زنبور عسل zumboora asul, كت kut (pl. كيت keet), كبست kubust, كبستو kubustoo, كبسته kubusteh, نايب na-éb (pl. نوب noob), منج munj, منج انكبين munj angubeen, كنت kunut, كيجال keejaul, ستوره sitooreh, زله zuleh, غلغج ghulghuj, جارسه jaurseh (pl. جوارس juwaurus), لوب loob. v. وصع—خشا—عسالت—*A bee-hive* شان shaun, كندوج kundurooj, كندو kundoo, كندوج kundooj, كندواله kundwauleh, كندوخانه kundookhauneh, تنك عسل tunka asul, كوارت kuwaurut, مشار mushaur, مشتار mushtaur, معسلت maaslut, كنت kunit, تنع kuta, خلي khulé, خليت khulé-ut (pl. خلايا khulaïa)—*Bees-wax* شمع عسل shuma asul.—*The king* (or *queen*) *bee* جحل juhul.—*A bee's sting* ناوك اري nawk aré, ابر ابرت abr abrut, ابرت زنبور abruta zumboor, ميبار meebar, عجوز ajooz, نيش neesh, ژنه zshuneh, لداغ ludaugh, شذام shuzaum.—*A swarm of bees* غنينه ghunéneh, خشرم khushrum, دبر dubr, جمع زنبور عسل jumaa zumboor asul.—*A drone-bee* تلني tulunné, ارو aroo.—*A gad-bee* نعرت naarut.—*The bee-eater* (*a bird*) كاسكينه kaskeeneh, خول khool, زنبور خور zumboor khore. *A bee-master* اري دار aré daur.

BEEF كوشت بقر kooshta bukr, لحم كاو luhma gaw.

BEEN شده shoodeh, بوده boodeh.

BEER جعت jaat.

BEESTINGS (*first milk after birth*) فله fuleh, لبء or لبا luba, لباب lubaub, هرس hurs, هرش hursh, ملبي mulubbé, دهين duheen, دهينده duheendeh.

A BEET (*pot-herb*) سلق silk, پاژو pauzshoo, غرمج ghurmuj.

A BEETLE (*insect*) جعل jaal, (pl. جعلان jaalan) خوزده khoozdeh, كوزد koozud, كوژد koozshud, كوزدو koozdoo, كندواله gundu-

wauleh, كرو kuzoo, ابو جعران aboo jaraun, خنفس khunfus, خنفست khunfusut, خنفسا khunfusa, خرزده khurzudeh, خفز khufuz, خفزد khufzud, خفزده khufzudeh, خفزدو khufzudoo, كرود kuzood, همجي humjé, جلعلع julala, دعسوقت dasookut, حلزون hulzoon, جعل juhul, فاسيا fausé-a, فاسيت fausé-ut, دعك daak. *Beetles* جعانس jaanus, عجانس ajaunus.—(*a mallet*) كدين kudeen, كرتك kurtuk, كوزينه koozéneh, or كوزن koozun, مدق muduk, ازيره azeereh, ازينه azeeneh جنبه jumbeh. v. *mallet*—*A pavior's beetle* ميطدت meetudit. *A fuller's beetle* توبك toobuk, چنبه chumbeh. *A bleacher's beetle* تخته جامه tukhteh jaumeh, شنگينه shungeeneh, سبوخ subookh, فندل fundul.

To beetle (*beat with a beetle*) با كدين زدن ba kudeen zudun—(*to jut out*) نشوز نمودن nushooz numoodun.

Beetle-browed جبين پر چين jubeen pur cheen.

Beetle-headed سفيه sufeeh. v. *stupid*.

BEETRAVE or *beet raddish* غرمج ghurmuj.

BEEVES ابقور abkoor, كسعت kusaat, هامت haumut. v. *cattle*.

To BEFAL واقع شدن wauka shoodun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, عروض كردن arooz kirdun. v. *to happen*.

To BEFIT شايستن sha-éstun, لايق شدن la-ék shoodun, واجب بودن vajib boodun, فراخور امدن furakhoor aumudun. v. *to suit*, *to be suitable*.

Befitting لايق la-ék, واجب vajib, جدور judoor.

To BEFOOL خنديدن khundédun, خنده ريش كردن khundeh reesh kirdun, استهزا نمودن ustuhza numoodun, ديوانه ساختن dévaneh saukhtun, v. *to deride*, *ridicule*, *laugh at*, *infatuate*.

BEFORE پيش peish, پيشتر peishtur, ازپيش uz peish, اول awwul, اولا awwula, قدام kuddaum, من قدام min kuddaum, قبل kubl, قبلا kubla, سابق saubuk, امام amaum, اقدام akdaum, ابتداء abtudaan, ابدا abdan. *To be before* or *opposite* فاداشتن fadaushtun, وجاه شدن wujauh shoodun. *Before this* پيش از اين peish uz een, قبل هذا kubla haza, سابقا saubuka. *Before that* پيش از ان peish uz aun, قبله kubluhu, پيش از انكه peish uz aunkeh. *Before and after* پيش و پس peish ou pus. *Right before* پيشا پيش peisha peish. *Before all things* ادنادني adnaduné, من قبل min kubl, مقدما mukudduma. *Before the time* بادي بدي baudé budé, پيش زمان peish zumaun, قبلا kublan, قبل الزمان kublu'z'zumaun. *Before dawn* قبل الصبح kublu's'subuh. *Before entering* قبل الدخول kublu'd'dukhool. *Before the mark* بقبل الهدف bekubli'l'huduf. *Before arrival* قبل وصول kubla wusool. *Before some people* قدام البعض kudaumu'l'baaz. *Before God* عند الله ynd allah. *Before you* (*in your presence*) در حضر شما dur huzr shuma, من كدامك min kudaumika. *Before him* (*in his presence*) بين يديه beina eedéhi, در حضرش dur huzrush, بحضرته bihuzrutihi, بحضره behuzrihi, بالمواجهه bi'l'moo-ajiha, بالمشا فهه bi'l'musha fuha. *Before the eyes* در پيش dur peish. *To come before* پيش امدن peish aumudun. *To produce before* پيش اوردن peish awurdun. *To go before* (*precede*) پيش رفتن peish rooftun. *As before* كما في الاول kuma fi'l'awul, كالاول kalawul. *Before-mentioned* سابق saubuk, مشار اليه mushaur aleih *or* musharon ileih.—*Before* (*sooner*) زودتر zoodtur—(*superior*) اعلي or اعلا ala, برين bureen. v. *formerly*, *further on*, *in preference*, *in presence*, *preceding*, *prior*, *previously*, *hitherto*.—*Before-hand* اولا awwula, قبلا kublan. v. *previously*, *first of all*—(*opulent*) مالدار mauldar, غني ghuné. v. *wealthy*, *rich*.—*Before time* سابقا saubuka, ابتداء ibtidaun, اقدم akdum, مقدم mukuddum, اسبق asbuk.—*It is proper to prepare a remedy for the accident before the accident happens* علاج واقعه پيش از وقوع بايد كرد alauja wakaah peish uz wukkooa ba-é-ud kird.

To BEFOUL الودن aloodun, پليد كردن puleed kirdun, الوده نمودن aloodeh numoodun. v. *to stain*, *defile*, *soil*.

To BEFRINGE با طراز پيراستن ba turauz pirauftun, طرازيدن turauzédun, علم كردن alum kirdun, با زنجف اراستن ba zunjuf araustun. v. *to fringe*.

To BEG (*intreat*) نياز كردن né-auz kirdun, التماس ساختن eltimaus saukhtun, تمنا نمودن tumunna numoodun, خواستن khaustun, لابه كردن laubeh kirdun, رجا نمودن ruja numoodun, استدعا ساختن ustudaa saukhtun. v. *to ask*, *petition*.—*To beg alms* سايل شدن sa-él shoodun, گدا بودن guda boodun, دريوزه كردن duré-oozeh kirdun, جرا نمودن jura numoodun, دربدر رفتن durbedur ruftun.

To BEGET توليد كردن tooleed kirdun, تكوين كردن tukween kirdun, تناسل ساختن tunausul saukhtun, مولد كردن moulud kirdun, نجل نمودن nujul numoodun, نسل ساختن nusil saukhtun. v. *to generate*, *procreate*.—(*to produce*) براوردن burawurdun, ظهور كردن zuhoor kirdun. *To beget esteem* اعتبار جلب كردن é-atibar julb kirdun, خاطر گرفتن khautir gooriftun. v. *to conciliate*.

A begetter ولاد كننده wulaud koonindeh, تناسل سازنده tunaufil ſauzindeh.

Begetting وجود ده wujood duh, ولاد wulaud, لدت ludut, ولوده wuloodeh. v. *procreation.*

A BEGGAR در بدر dur bedur, جرا jurau, جرار juraur, سايل ſa-él, مسكين muſkeen, درويش derweeſh, قلندر kalendar, ابدال abdaul, بيكار békaur, تلنكبين tulungubeen, خواست khauſt, روان خواه ruwaun khauh, كشه kuſheh, كشي kuſhé, كدا guda, زبابند zubabund, شحاز ſhuhhauz, زبانخواه zubaunkhauh, ايينه دار aï-éneh dar, يوزه é-wazeh. — *A beggar's wallet* توبره toobreh.—*A beggar in ſquares and markets* جرار كوچه و بازار juraura koocheh ou bazar.— *Beggars* كدايان guda-é aun, سايلون ſa-éloon, نره كان nurrehgan, وطاءة wutaat, واطية waté-ut, تركان turkan.

To beggar فقر كردن fakir kirdun, مفلس ساختن muflus ſaukhtun, حاجتمند كردن hajutmund kirdun, محفف نمودن muhfuf numoodun. v. *to impoveriſh, deprive, exhauſt.*

Beggarlineſs فقيري fakeeré. v. *beggary.*

Beggarly كدا guda, كداي guda-é, حاجتمند haujutmund, فقيرانه fakeerauneh, مسكين muſkeen, فقر fakir, درويش derweeſh, تحفيف tuhfeef, درويشانه derweeſhauneh, تنكدست tunkdoſt, خسته khuſteh, مفلس بي برك muflus bé burk. v. *poor, indigent.*

Beggary حاجت haujut, فقيري fakeeré, مضايقت muza-ékut, مسكيني muſkeené, تنك دستي tunk doſté, افلاس aflaus, درماندكي durmaundugé, تصعلك tuſauluk, حوبت hoobut, ضرورت zuroorut, فلس fuls.

To BEGIN اغاز كردن aghauz kirdun, ابتدا abtuda numoodun, از سر كرفتن uz ſur gooriftun, مباشرت ساختن mubauſhurut ſaukhtun, شروع كردن ſhuruwa kirdun, دراستادن duruſtaudun, اغازيدن aghauzédun, كرفتن gooriftun. *To begin a building* بنا كردن bina kirdun. *To begin a work* شروع بكاري كرفتن ſhuruwa bekauré gooriftun. *To begin a journey* روبراه شدن roobrah ſhoodun. v. *to commence, originate, ariſe.*

A beginner اغاز كننده aghauz koonindeh —(*an inexpert man*) صاحب نااداني ſahib nadáné, اهل ناشناسي ahla naſhinauſé, مرد بي وقوف murd bé wukoof.

A beginning اغاز aghauz, اول awwul (pl. اوايل awa-él) ابتدا abtuda, شروع ſhuruwa, نخست nukhuſt, سر ſur, ديباجه deebaujeh, فاتحت fatuhut (pl. فواتح fuwautih), ابتداء كار abtuda-ï kaur, فيع fé-a, رياس ré-aus, مبدا mubdaa (pl. مبادي mubaudé), مباشرت mubauſhurut, بداء budaa, بدات budaat. *Making a beginning* اغاز كنا aghauz koona, افتتاح و مفاتحت كنان aftitauh ou mufautuhut koonaun, مبتدي mubtudé, ابتدا سازنده abtuda ſauzindeh. *In the beginning* في قبل fi kubl. *The beginning and the end* اول و اخر awwul ou akhir. *From beginning to end* سراسر ſuraſur, از اغاز تا انجام uz aghauz ta anjaum, من اول الي اخرة min awwul ila akhirut. v. *principal, origin, exordium, entrance, rudiments.*

To BEGIRD احاطه كردن ahauteh kirdun, حصار ساختن hiſſaur ſaukhtun, محاصر نمودن muhauſſur numoodun, بستن buſtun. v. *to ſurround, beſiege, encircle.*—*To begird with a belt* با ميانبند بستن ba mé-aunbund buſtun.—*Begirt with a ſword* مسيف muſeif. *A town begirt* حصار hiſſaur, جدير judeer.

A BEGLERBEG بكلربك beglerbeg.

To BEGNAW جليدن julédun, دنديدن dundédun, لحس كردن luhus kirdun. v. *to gnaw.*

BEGONE دور باش door baſh! هان از راه haun uz rauh! هيه هيه heih heih! ايها aé-ha!

BEGOT, زاييده zaï-édeh, مولود moolood.

To BEGREASE با روغن اندودن ba rooghun andoodun, با شحم مسح كردن ba ſhuhum muſih kirdun. v. *to greaſe, dawb.*

To BEGRIME تسويد كردن tuſweed kirdun, سيه فام ساختن ſé-uh fam ſaukhtun. v. *to blacken.*

To BEGUILE غبن و حرمان كردن ghubun ou hurmaun kirdun, غدر ساختن ghudur ſaukhtun, رنك كردن runk kirdun, خدع ساختن khuda ſaukhtun. v. *to deceive, amuſe.*

BEGUN اغاز كرده شده aghauz kirdeh ſhoodeh, مبتدي mubtuda, مشروع muſhruwa.

BEHALF اجل ajil, بهر buhr. v. *cauſe, favour, vindication, ſupport.*—*On your behalf* بهر تو buhra tou, بهر شما buhra ſhuma, من اجلك min ajlika. *In his own behalf* از بهر خود uz buhra khood. *In his behalf* براي او bura-é ou. *In my behalf* بهر من buhra mun, لاجلي li-ajlé.

To BEHAVE حركت كردن hurukut kirdun, عمل نمودن amul numoodun, معامله ساختن maaumleh ſaukhtun, عامل شدن aamul ſhoodun. *To behave honourably* احسن سمت نمودن ahſun ſimt numoodun. *To behave reſpectfully* بلند ديدن bulind deedun, مردانه حركت كردن murdauneh hurukut kirdun, ادبانه نمودن adubauneh numoodun, عاقلانه عامل شدن aakilauneh aamul ſhoodun. *To behave elegantly* تظرف نمودن tuzurruf numoodun. *To behave careleſsly* غافل شدن ghauful ſhoodun.

Behaviour حرکت hurukut, عمل amul, وضع wuza (pl. اوضاع auzaa) جنبش jumbush. v. *carriage, conduct, gesture.* — *Good behaviour* ادب adub, ازرم azrum, احسن سمت ahsun simt, ملاطفت mulautufut, مروت muroot, لطف lutf. v. *politeness, civility.*—*Bad behaviour* ترک ادب turk adub, زیفت zeefut. v. *rusticity, rudeness.*

To BEHEAD گردن زدن gurdun zudun, کله بردن kulleh boordun, سر ساف کردن sur sauf kirdun, عنق ضرب ساختن anuk zurb saukhtun.

BEHELD دیده deedeh, مشهود mush-hood, معاین maa-én, منظور munzoor.

The BEHEMOTH (*hippopotamus* or *river-horse*) برنیق burneek.

BEHEST فرمان furmaun, امر amur, حکم hookum. v. *command, precept.*

BEHIND پس pus, بازپس bazpus, ورا wura, من ورا min wura, بعد baada, غب ghubba, عن aan, من اخران min akhiraun, بر پس bur pus, واپس vapus, سپس supus, درعقب dur akub, من دبر min dubr, من اخر min akhir. — *To remain behind* واپس استادن vapus ustaudun, در عقب ماندن dur akub maundun. *To go* (or *retire*) *behind* واپس رفتن vapus rooftun. *To come behind* عقب امدن akub aumudun. *Behind the curtain* پس پرده pus perdeh, در وراي پرده dur wura-é perdeh. *Behind the back* بوراي ظهر bewura-é zuhr. *Behind the wall* پس دیوار pus deewaur. *Behind and before* پس پیش pus peish—(*a little behind*) فاسترک fasturuk. *Behind* (*remaining*) باقي bauké—(*out of sight*) نا پیدا na peeda, غایب gha-éb—(*inferior*) فروتر furootur, کمتر kumtur. *To be behind hand* (*to be poor*) مفلس و فقر شدن muflis ou fakir shoodun. v. *following, back.*

To BEHOLD نکریستن nuggurustun, نکریستن nugguréstun, نکریدن nuggurédun, نظر کردن nuzur kirdun, ماینت ساختن ma-énut saukhtun, مطالع شدن mutaula shoodun, نکران ساختن nugguraun saukhtun. *To behold attentively* امعان نظر کردن amaan nuzr kirdun, دقت نمودن dikkut numoodun. — *To behold a person* بکسي نکرستن bekusé nuggurustun. *To be beheld* منظور شدن munzoor shoodun. v. *to view, see, look at.*

Behold! اینک eenuk, اینآک eenauk, نک nik, ها ha, ز za, اذا aza, هذا haza, ها هذا ha huza, ها هانذه ha haunzeh. *Behold me* اینکم eenukum, لبیک lubeeka.

Beholden (*bound in gratitude*) منتدار minnutdar, ممنون mumnoon. v. *obliged.*

A beholder راي ra-é, ناظر nauzir (pl. نظار nuzzaur, نظارت nuzzaurut), ناظر و سرکار nauzir ou sirkaur, رنو runoo, رنا runa, شاهد shauhid, مشاهد mushauhid, متفرج mutufurruj (plur. متفرجان mutufurrujaun). v. *spectator.*

Beholding نکران nugguraun, نکرنده nuggurindeh, مشاهد mushauhid—*A beholding* (*obligation*) منت minnut.

BEHOOF نوا nuwa, نفع nufa, سود sood. v. *advantage, profit.*

To BEHOOVE مناسب بودن munausib boodun, واجب شدن vajib shoodun, لایق بودن la-ék boodun, شایستن sha-éstun, روا شدن ruwa shoodun, بایستن ba-éstun. v. *to be fit, meet.*—*It behooves* شاید sha-éd, رواست ruwast, واجب است vajib ast, ایجاب است é-jaub ast, در بایست dur ba-ést, لایق است la-ék ast. *It does not behoove* نا شاید na sha-éd, نا لایق است na la-ék ast.

To BEHOWL عوا کردن awa kirdun. v. *to howl.*

BEING (*existence*) هست hust, هستي husté, وجود wujood, کون koon, بودي boodé — (*condition*) حال haul, شان shaun. v. *state* — (*a creature*) افرین afireen, کاین ka-én, کاینت ka-énut, مخلوقت mukhlookut, خلیقت khuleekut. —*Beings* افریدکان afireedgaun, موجودات moojoodaut, خلایق khula-ék, خلوق khulook, کاینات ka-énaut. — *Being* (*existing*) شوا shuwa, شونده shuvindeh, باشا basha, با وجود ba wujood, صاحب وجود sahib wujood, موجود moojood, کاین ka-én—(*since*) چون choon, چونکه choonkeh, ان anna, که keh, کان kan.

Be it so باش bash, باشد bashud, شود shuvud, کن kun.

To BELABOUR ضرب دادن zurb dadun, زدن zudun, لت کردن lut kirdun, زد نمودن zud numoodun, کوفتن kooftun. v. *to beat.*

To belay, v. *to block up, way-lay.*

To BELCH فراخیدن firakhédun, وروغ کردن wurugh kirdun.

Belch, belching, وروغ wuroogh, واروغ wauroogh, ارغ arugh, رغ rugh, دمدمه dumdumeh, پیشین peisheen, زروغ zuroogh, وارغ waurugh, جشا jusha, جشات jushaut, تیزک teezuk.

A BELDAM دردبیس durdbees, پیره زن peereh zun, دردج durduj. v. *hag, old woman.*

To beleaguer, v. *to besiege.*

BELGRADE بلغراد belghrade.

A BELFRY منارت minnaurut, ناقس خانه naukus khauneh, دراي کاه dura-é gah.

To BELIE (*counterfeit*) ساختن saukhtun, صورت معامله تقلید کردن tuklé-ud kirdun,

نمودن soorut maamleh numoodun—(*to calumniate*) بهتان ساختن buhtaun saukhtun, افترا کردن aftira kirdun, بر کسي را دروغ بستن bur kusera du-roogh bustun.

To BELIEVE اعتقاد بردن é-atikaud burdun, ايمان داشتن émaun daushtun, باوريدن ba-wurédun, باور کردن bawur kirdun, تکفيل نمودن tukfeel numoodun. v. *to trust, credit*—(*to imagine*) انديشه نمودن andeesheh numoodun, انديشيدن andeeshédun, پنداشتن pundaushtun.

A believer (*one who gives credit*) اعتقاد کننده é-atikaud koonindeh. *A believer* (*in religious matters*) ديندار deendar, اهل ايمان ahla émaun, اهل اسلام ahla islaum, مسلم moslim, مسلمان mosliman, راشد rashid. *The believers* اسلام aslaum, ارباب ايمان arbaba émaun, اهل اتکا ahla attuka, مسلمين moslimeen, مومنون muuminoon, مومنين muumineen.

BELIKE شايد که sha-éd keh, مگر mugur, لعل li-alla, عل alla, بلکه belkeh. v. *perhaps, likely, probably.*

A BELL ناقوس nakoos (pl. نواقيس nuwakees), دراي dura-é, درا dura, داري dauré, زنک zunk, زنکبار zunkbar, زنکيار zunké-aur. *A small bell* زنکله zunguleh, زنکل zungul, زنکلاله zungulauleh, زنکاليچه zungaleecheh, جرس jurus. *Bell-metal* طوج or توج tooj, روي roo-é.—*Bells hung round the necks of cattle*, &c. جلاجل julaujil, طباله tubauleh. *A small bird's bell* قريه kureeh. *To bear away the bell* ظفر گرفتن zuffur goorif-tun, کوي بردن koo-é burdun, مظفر و منصور شدن muzuffur ou munsoor shoodun. *Bell-fashioned* ناقوس اسا nakoos asa, جرس وش jurus vush, زنکسا zunksa.

A BELLE خرام khuraum. v. *a beauty.*

BELLE LETTRES تاديب taadeeb. v. *literature.*

BELLIGERENT, *belligerous*, جنک کنا jung koona, نبرد ساز nubburd sauz, رزم کن ruzzum koon.

To BELLOW جوار کردن juwaur kirdun, خوار ساختن khuwaur saukhtun, وهوهت زدن wuhoohut zudun, هدر دادن hudur dadun. v. *to bray, low, roar, vociferate.*

Bellowing, جوار کنا juwaur koona—*A bellowing* جوار juwaur, خوار khuwaur, وهوهت woohoohut, هدر hudr, هدهدت hudhudut, واد waad, جار jaar, جوور juwur, قرقرت kurkurut, قرقفت kurkufut.

BELLOWS منفخ munfukh, منفاخ munfaukh, تنور تاب tunoor taub, کير keer (pl. اکيرا akeera, کيرت keerat, کيران keeraun), حواصل huwausil, دم dum, دمه dymeh, ماسه mauseh, جملاج humlauj.

Belluine, v. *beastly, brutal.*

BELLY بطن butun, شکم shikim, اشکم ash-kim, جوف joof, غيهبان gheehbaun, بويکان bo-égaun, قرقب kurkub, فنه funeh, شکمب shi-kimb, شکمبه shikimbeh, قبقب kubkub, کلج kulj, دره dureh. v. *womb.*—*The lower belly* تهيگاه tuheegah, پاي شکم pa-é shikim, مانت maanut, زاقنت zaukinut, خشلت khuslut, حاقنت haukinut, حقنت hiknut (pl. احقان ahkaun), مذاخر muzaukhir, شله shulleh, مرق murk, زهار zuhaur, دولت doolut.—*The belly-ach* درد شکم durda shikim, قولنج hoolunj, باد گنج baud gunj, باد گنجي badgungé, قبص kees, مبطون mubtoon. v. *cholic.*—*A belly-god* (*glutton*) بطن پرست butun purust, شکم بنده shikim bundeh. *Filling the belly* اشکم انبار ashkim ambar, مبطان mubtaun. *Belly-timber* خورد khord, طعام taam. v. *food.*—*Loosing the belly* شکم ران shikim raun, مسهل mus-hil.—*Having a large belly* شکمدار shikimdar, مبطن mubtun, سلعام fulaam, ضفاطه zufauteh, عذور azoor, کرش kurish, مجوف mujoof, اعجر ajur, اکشم aksum, دحو duhoo, مفاض mufauz, مفاضت mufauzut.—*Big-bellied* (*pregnant*) حامله haumileh, باردار bardar, ابست abist, عقوق akook, والد waulud. *A belly-band* ميانبند mé-aunbund, کسبند kusbund, زنار zunnaur. v. *belt, girth.*—*A belly-full* سيري seeré, شبع shiba, شباعت shibaat. v. *satiety.*—*Burst in the belly* بعج ba-éj, مبعوج muba-ooj, شکم شکسته shikim shakusteh. v. *bowels, stomach, womb.*

To belly out بارز نمودن bauriz numoodun, نوف شدن noof shoodun, ميفا شدن meefa shoodun. v. *to project, swell.*

Belly-bound منقبض munkibuz, مقبوض mukbooz. v. *costive.*

A bellman, v. *crier.*

To BELONG داير شدن da-ér shoodun, انتساب کردن antusaub kirdun, متعلق داشتن mutaalik daushtun, پيوستن pivustun, پيوسته شدن pivusteh shoodun, راجع بودن rauja boodun, عايد شدن aa-éd shoodun, نسبت داشتن nisbut daushtun, منسوب بودن munsoob boodun.

Belonging نسبت دار nisbut dar, عايد aa-éd, منصوب munsoob, متعلق mutaalik, داير da-ér, راجع rauja, لاحق lauhik, پيوند pivund, متفرع mutufurra.

BELOVED محبوب muhboob, معشوق maashook, (fem. محبوبه muhboobeh, معشوقه mashookeh.)

BELOW تحت tuht, زير zeer, در زير dur zeer, فرو furoo, فرود furood, شيب sheeb, شيو she-oo. *Below the earth* در زير زمين dur zeer zumeen. *Below the castle* تحت القلعه tuhtu'l'killah. *From below* از فرود uz furood, من تحت min tuht, از زير uz zeer. v. *under.*—(*inferior*) اسفل asful (pl. اسافل asaufil, سفلي suflé) ادنا adna, فروتر furootur, كمينه kumeeneh, پست pust, كمتر kumtur, زيرين zeereen, شيبين sheebeen, زلوج zulooj, مزلج muzullij, دون دني doon duné. v. *unworthy.*—*Above and below* زبر و زير zeer ou zubur, بالا و فرود balau ou furood.

A belswagger, v. *braggadocio*, *whoremaster*.

A BELT ميانبند mé-aunbund, شكته بند shikteh bund, زنار zunnaur, بند bund, برفند burfund, كمر kumur, منطق muntuk, زنجب zunjib, منطقت muntukut, كسبند kusbund, كشتي kosté. v. *girdle*—(*a surcingle*) برشك burshuk, پشماكند pushmagund, شكال shukaul, اكد akud, تنك tunk. *A sword-belt* بند شمشير bunda shemsheer, دوال سيف duwaula seif, حمايل huma-él, محمل muhmil, چشم chushum. *A belt* or *girdle adorned with gems*, &c. جمان jumaun.

To BE-MAD (*make mad*) ديوانه كردن dévauneh kirdun, مجنون ساختن mejnoon saukhtun.

To BEMIRE تطيين كردن tuté-een kirdun, در وحل پليد كردن ba gil aloodun, با كل الودن dur wuhul puleed kirdun, با طين الوده نمودن ba teen aloodeh numoodun.

To BEMOAN, زاري كردن zauré kirdun, ناليدن naulédun, تاسف خوردن tausif khoredun, شفقت كردن shufkut kirdun, تحسر ساختن tuhussur saukhtun. v. *to deplore*, *lament*, *bewail*.

To bemoil, v. *to bemire*, *bedaggle*.

To BEMONSTER (*make monstrous*) مسيخ كردن musékh kirdun, سمعمع نمودن sumama numoodun.

A BENCH (*tribunal*) ديوان divan, ديوانخانه divankhauneh, محكمه muhkumeh, قضا kuza, عدالت or عدولت adawlut, باركاه bargah, مجلس mujlis, محفل muhfil, محفل قضا muhfil kaza—(*a table*) پشخون pishkhoon—(*a seat* or *reclining place*) نشيمن nushémun, مصطبت mustubut, دركاه durgah, صفه sofah, بجكم bujkum.

To BEND مايل كردن ma-él kirdun, پيچيدن peechédun, كج ساختن kuj saukhtun, خركش كردن khurkush kirdun, وريب ساختن wureeb saukhtun, معوج نمودن mawuj numoodun, عوج كردانيدن awuj gurdanédun, خم كردن khum kirdun, عطف نمودن atuf numoodun. v. *bent*—(*to subdue*) قاهر كردن kauhir kirdun, ضبط ساختن ghaulib numoodun, غالب نمودن zubût saukhtun. v. *to depress*, *crush*—(*to be submissive*) خضوع شدن khuzuwa shoodun, زلاله شدن zulauleh shoodun. v. *to incline*, *lean over*, *stoop*, *sink*.—*To bend a bow* كمانرا زه كردن kumaunra zeh kirdun, قوس كشيدن koos kushédun. v. *bow*.—*To bend the knee* زانو زدن zaunoo zudun. *To bend the brow* پرچين نمودن purcheen numoodun. *To bend one's endeavour* اقدام كردن akdaum kirdun.

A bend پيچ peech, پيچش peechish, تاب taub, ميل meil, اطر atur, تعطيف taateef, تخنيث tukhnees. حنو hunoo, لي lee, عوج awuj, معوج mawuj, عطف atuf, قوس koos. v. *curvature*, *contorsion*.—*The bend of a river* محنيه muhneeh. v. *winding*.

Bendable قابل العوج kaubilu'l'awuj, ممكن معوج mumkina mawuj.

A bender مايل كننده ma-él koonindeh, كج سازنده kuj sauzindeh, عوج كر awujgur.

BENEATH زير zeer, فرو furoo, شيب sheeb. v. *below*, *under*.

A BENEDICTION خير عدا kheir ada نيايش né-aï-ésh, بركت burkut, مباركي mubaurikée. v. *blessing*.

A BENEFACTION احسان ahsaun, نعمت namut, كرم kurim, انعام anaum. v. *benefit*.

A benefactor نيكوكار neekookaur, منعم munaam, ولي نعمت wulé namut, ولي النعم wulé-u'n'naam, ولي الجود wulé-u'l'jood, مولي moulé. *A benefactress* وليت النعم wulé-utu'n'-naam, زني نيكوكار zunné neekookaur, خيرت kheirut, كريمت kureemut.

Benefice, v. *benefit*.

Beneficence خير kheir, نيكوكاري neekookauré, خاطر نوازي khautir nuwauzé, فضيلت fuzeelut, مكرمت mukrimut, بذل buzl, ملاطفت mulautufut, جودت joodut, كرم kurim, نعمت namut, شفقت shufkut, رفاق rufauk.

Beneficent نيكوكن neekoo koon, جومرد joomurd, مكرمت كستر mukrimut kustur, كرم صاحبي kurim sahibé, بذول buzool, منعم munaam, كريم kureem (pl. كرام kuraum, كرما kurma), خير رسال kheir rusaul, كريم النفس kureemu'n'-nufs, سعد saad.—*Most beneficent* كريم الشان kureemu'sh'shaun, كريم الاخلاق kureemu'l'akhlauk, اكرم akrim, عميم الاحسان ameemu'l'ahsaun. *A beneficent prince* سلطان نفع رسان sultan nufa rusaun.

Beneficently كريمانه kurémauneh, مبذول mubzool.

Beneficial فایدهمند fa-édehmund, اسان a-saun, خوش khoosh, سودمند soodmund, مفید mufeed. v. *advantageous, profitable, useful, medicinal.*

Beneficially با نفا ba nufa, فایدهمندانه fa-édeh-mundauneh.

A benefit نعمت namut, منعمت munamut, انعام anaum, احسان ahsaun, حسنت husnut, در durr, فید feid, کرم kurim, نفع nufa. *Benefits* محسان muhsaun, نعم nam, نعما nama *or* نعمي nama, نعمات namaut. *The benefits of heaven* نعیم الله na-ém allah. v. *kindness, favour, advantage, profit, use.*

To benefit (do good) احسان نمودن ahsaun numoodun, انعم دادن anaam dadun, خوش کردن khoosh kirdun, منعمت دادن munamut dadun, بخشانیدن bukhshanédun, بخشیدن bukhshédun, مراد بخش بودن moraud bukhush boodun, بخشنده شدن bukhshindeh shoodun, بکار امدن bekaur aumudun, فایده کردن fa-édeh kirdun, منفعت ساختن munfaat saukhtun, نافع شدن nafaa shoodun, صرفه نمودن surfeh numoodun, خیر کردن kheir kirdun, شایستن sha-éstun, ملایمت نمودن mula-émut numoodun, فید ساختن feid saukhtun, غور شدن ghoor shoodun.—(*to gain advantage*) انتفاع کردن antufa kirdun, منتفع شدن muntufa shoodun, استفاده ساختن ustufaudeh saukhtun, سود داشتن sood daushtun, خوش امدن khoosh aumudun. v. *to profit, succeed.*

BENEVOLENCE خیرخواهی kheir khauhé, نیکخواهی neek khauhé, مهربانی muhrbauné, جوانمردی juwaunmurdé, کرم kurim, کرامت kuraumut, لطف lutf, محبت mohabbut, مروت muroot, دوستی doosté, همت hummut, میل meil. v. *friendship, affection, kindness, charity, good will.*

Benevolent خیر خواه kheir khauh, نیک اندیشانه neek andéshauneh, خیر اندیش kheir andeesh, مهربان muhrbaun, دولتخواه doulutkhauh, دولتجوی doulutjoo-é, لطیف luteef, جومرد joomurd, جوانمرد juwaunmurd, جوانبخت juwaun bukht, کرامت kuraumut, کرامی kuraumé, منعم munaam, محب mohabb. v. *kind.*

Benevolently با لطف ba lutf, محبانه mohabbauneh, با مهربانی ba muhrbauné, جومردانه joomurdauneh, لطفا و کرما lutfan ou kuriman.

BENGAL بنگاله Bengaleh, جنت البلاد junnutu'l'bilaud.

BENJAMIN, or *benzoin* (*a kind of gum*) انکوان anguwan, انکو angoo, انکیان angé-an, انکران anguraun, بارزد barzud, بارزد barzshud.

To BENIGHT تاریک شدن tareek shoodun, شب تیره کشتن shib teereh gushtun, تاریکی نمودن tareeké numoodun.—*To be benighted* در ظلمت شب اندود شدن dur zulmuta shib andood shoodun, بشب مسبوق شدن beshib musbook shoodun.

BENIGN ملایم mula-ém, مظلوم muzloom, کریم kureem, کریم النفس kureemu'n'nufs, مکرم mukurrim, شفیق shufeek, زو شفقت zu shufkut, اهل انسانیت ahla ansané-ut, صاحب مروت sahib muroot, مشفق mushfik, خوش طبع khoosh tuba, رفیق rufé-uk, لطیف luteef, مهربان muhrbaun. v. *kind, generous, benevolent, wholesome.*

Benignity مهربانی muhrbauné, شفقت shufkut, رافت raafut, رفق rufuk, رفاق rufauk, لطف lutf, کرم kurim, مکرمت mukrimut, جومردی joomurdé, جوانمردی juwanmurdé, ملایمت mula-émut, تلطف tuluttuf, فضل fuzl, جودت joodut, ملاطفت mulautufut, مروتی muroté, خاطر نوازی khautir nuwauzé. v. *kindness, mildness, humanity, benevolence, graciousness, salubrity.*—*Diffusing benignity* مکرمت کستر mukrimut kustur.

Benignly لطفانه lutfauneh, با لطف ba lutf, مشفقانه mushfikauneh, با مهربانی ba muhrbauné, مظلوما muzlooman.

A BENISON (*benediction*) خیر عدا kheir ada.

BENT (participle of *bend*) مایل ma-él, خم khum, لام lam, اعوج awuj, منحني munhuné, کژ kuzsh, کوژ koozsh, کج kuj, هدا huda, پیچ peich, پیچا پیچ peicha peich, معطف maatuf, معطفت maatufut. v. *crooked, distorted.*—*Bent* (*of the mind*) اقدام akdaum, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, مهال mumaul, میلان meilaun. v. *propensity, inclination*—(*addicted*) مشغول mushgool, منسوب munsoob, دلبسته dilbusteh, مقید muké-ud, متعلق mutaallik. v. *attentive, devoted.*—(*declivity*) شیب sheeb, حدور hudoor, شیو shé-oo. v. also *tendency, flexure.*—*Bent like an arch* or *bow* کمروش kumurvush, کمانسا kumaunsa.

To BENUM وانی کردن wauné kirdun, هدا ساختن huda saukhtun, بیهوش نمودن béhoosh numoodun. v. *to stupify, make torpid.*

To BEPAINT رنک کردن runk kirdun, با رنک پوشیدن ba runk poshédun.

To bepinch, v. *to pinch*,

To BEPISS با شاش نم کردن ba shash num kirdun. v. *to piss.*

To BEQUEATH وصایت کردن wusa-é-ut

kirdun, عهد نمودن ahud numoodun, ميثاق ساختن meesauk saukhtun, وثيق كردن wusé-uk kirdun, وصيت نامه نوشتن wusé-ut nameh nooshtun, اندرز كردن anduruz kirdun. v. وقف and تحبيس.

A bequest اندرز anduruz, وصايت wusa-é-ut, وصيت wusé-ut (pl. وصايا wusa-é-a).—*A bequest for pious uses* وقف wukuf, تحبيس tuhbees, موقوف mookoof. v. تركة.

To BERATTLE غوغا كردن ghoogha kirdun, سرزنش ساختن surzunish saukhtun, عتاب زدن ataub zudun, لقاس گفتن likaus guftun, v. *to scold.*

A BERBERRY انبرباريس emberbaris, موبرج moobruj.

To BEREAVE محروم كردن muhroom kirdun, فقد نمودن fikud numoodun, مفقود ساختن mufkood saukhtun, برداشتن burdaushtun, دفع و رفع كردن dufa ou rufa kirdun, اعدام كردن é-adaum kirdun. *To bereave of life* كشتن kushtun, قتل ساختن kutl saukhtun. v. *to kill.*—*To bereave of hope* نا اميد كردن na ameed kirdun, تخييب ساختن tukhé-éb saukhtun. *To bereave of dignity* معزول نمودن maazool numoodun. *To bereave of offspring* اهبال كردن ahbaul kirdun, مثكل ساختن muskil saukhtun. *To bereave of a husband* مويم كردن mooï-ém kirdun. v. *to deprive, strip, take away,* and حسر—ايم—تايم—تيتيم.

BEREFT محروم muhroom, فقد fikud, فقيد fikeed, مفقود mufkood. v. *deprived, stript.*

To BERHYME نظام كردن nuzaum kirdun.

To BEROB رهزني كردن ruhzuné kirdun, شقاوت ساختن shukawut saukhtun. v. *to rob.*

A BERRY دانه dauneh, حب hubb, حبت hubbut (pl. حبوب huboob, حبات hubaut), چام chaum. v. *grain.*—*A blackberry* or *mulberry* ترمش turmush. *Nightshade-berries* عبب abub. *Myrtle-berries* فطش futus. *The berries of grapes* دانهء انگور dané-ï angoor. *To berry* or *bear berries* دانه آوردن dauneh awurdun.

A BERYL بزادي buzaudé, زبرجد zuburjud, بلور buloor, زرقا zurka.

To BESCREEN حفظ كردن hufz kirdun, پوشيدن poshédun. v. *to screen, protect, shelter, conceal.*

To BESEECH رجا و تمنا كردن ruja ou tumunna kirdun, نشد نمودن nushid numoodun, نياز ساختن né-auz saukhtun, التماس كردن altimaus kirdun, تضرع نمودن tuzraa numoodun, لاوه ساختن laweh saukhtun, نيازيدن né-auzédun, ابتهال كردن abtihaul kirdun, استدعا نمودن ustudaa numoodun. v. *to entreat, implore, supplicate, beg, ask.*

Beseeching نيازكار né-auzkaur, ناز و نيار naz ou né-auz, مبتهل mubtihil, مرتغب murtighib, راجي raujé, استرجا كنا usturja koona, افتقار ساز aftukaur sauz.

To BESEEM روا بودن ruwa boodun, مناسب شدن munausib shoodun, شايستن sha-éstun, موافق نمودن muwafik numoodun, لازم شدن lauzim shoodun, لايق بودن la-ék boodun, واجب شدن vajib shoodun. v. *to become, befit, be worthy.*

To BESET احاطه كردن ahauteh kirdun, شامل نمودن shamil numoodun, محاصر ساختن muhausur saukhtun. *Beset* مشمول mushmool, محاط muhaut, منحصر munhusur. v. *to surround, besiege, embarrass, way-lay.*

To BESHREW بد دعا گفتن bud daa guftun, لعنت كردن laanut kirdun, نفرين دادن nufreen dadun. v. *to curse, imprecate.*

BESIDE, *besides* پس pus. پس انجا pus anja, سوي sooï, جز juz, بجز bujuz, جز از ان juz uz aun, غب زا ghibba za, عدا ada, ما عدا ma ada, عدا ان or عدا عن ada aun, مع هذا ma huza, دون doon, من دون min doon, خلا khulla, حاش haush, حاشا hausha, بله ما bulha ma, الا illa, غير ان ghire aun, غيري ghiré, ميد meid, بيد beid, مكر mugur. v. *except, moreover, beyond.*—*Beside one's self* اشفته ashufteh, عتوه atooh, هذار huzaur, مشعوف musha-oof. v. *delirious, foolish.*—*Beside the mark* طيش teesh.

To BESIEGE بقلع چسپيدن bekilla chuspédun, بشهر چسپيدن beshahur chuspédun, حصار كردن hissaur kirdun, احاطه نمودن ahauteh numoodun, محاصرت ساختن muhausurut saukhtun, محصور شدن muhsoor shoodun, كرده پيچ ساختن gurdeh peich saukhtun, كرداكرد نمودن girdagird numoodun.

A besieger حصار كننده hissaur koonindeh, كرده پيچ سازنده gurdeh peich sauzindeh, بقلع چسپيده كر bekilla chuspédeh gur.

Besieging حصار كنا hissaur koona, كرده پيچ ساز gurdeh peich sauz, احاطه ahauteh, محاصرت muhausurut, تكنف tukunnuf, تكنيف tukneef, تظبط tuzubbut, حصر hissur. v. *siege.*

Besieged حصار كرده شده hissaur kirdeh shoodeh, محصور muhsoor, منحصر munhusur.

To BESLUBBER, *besmear,* الودن aloodun, پليد كردن puleed kirdun. v. *to smear, dawb, soil.*

To BE-SMOKE دخنه كردن dukhneh kirdun, با دخنه الوده ساختن ba dukhneh aloodeh saukhtun. v. *to smoke, fumigate.*

To BESMUT با دوده آلودن ba doodeh aloodun, سواد پلید کردن suwaud puleed kirdun, لفگر ملوث نمودن lufgur muluwwus numoodun.

A BESOM جاروب jauroob, جاروف jauroof, خاک روب khauk roob, رفته روب roofteh roob, چاروب chauroob, جارو jauroo, شاروف shauroof, پشخه pushkheh, ماله mauleh, مکسحت muksuhut. *Besoms for granaries* چوب پاره choob pareh, محوقت muhookut, مصولت musoolut. *Old besoms* کلکوف kilkoof, کلکزو kilkuzoo. *Besoms of tamarisk branches* کلکزو kilkuzshoo. v. *brush*. *A besom-maker* جاروب گر jauroob gur, مکنس mukunnis. *Besoms* مکنست muknusut.

To BESOT بیهوش کردن béhoosh kirdun, مات ساختن maat saukhtun, اتلاه نمودن atlauh numoodun. v. *to infatuate, stupify, doat.*—*To be besotted with drinking* خمر شودن khumir shoodun, سکر مکرر بودن sukr mukurrur boodun, سرخوش شدن sirkhoosh shoodun, مست بودن must boodun.

BESOUGHT نیازیده né-auzédeh, لاوه کرده laweh kirdeh (part. passive of *beseech*).

To BESPANGLE با صفیحه پیراستن ba suféeheh piraustun, تنکه انشاندن tunukeh efshaundun.

To BESPATTER (*with mud*) با ثرمط ba surumut paushédun, ثرغط نضح کردن furghut nuzukh kirdun, گل انشاندن gill efshaundun. (*to defame*) بهتان ساختن buhtaun saukhtun, افترا کردن aftura kirdun, اسناد نمودن asnaud numoodun. v. *to calumniate, traduce.*

To BESPEAK (*order any thing before-hand*) حکم نمودن hookum numoodun, امر کردن amr kirdun, سپارش دادن siparish dadun, فرمان ساختن furmaun saukhtun.—(*to address*) گفتن guftun, سلام دادن salaum dadun, خطاب کردن khitaub kirdun, مکالمه نمودن mukaulumeh numoodun.—(*to forebode*) فال گفتن faul guftun, غایب نمودن gha-éb numoodun, تکهن گفتن tukuhhun guftun. — (*to betoken* or *shew*) نمودن numoodun, اظهار کردن azhaur kirdun, عرض ساختن erz saukhtun.

A bespeaker امر کننده amr koonindeh, مکالمه نماینده mukaulumeh numa-éndeh.

To BESPECKLE منقط کردن munukkut kirdun, نمره نمودن numreh numoodun. v. *to speckle.*

To BESPICE ابزار کردن abzaur kirdun.

To BESPIT پیشین ساختن peisheen saukhtun.

To BESPREAD فراش کردن furaush kirdun, گستردن kusturdun, لبط نمودن lubut numoodun. v. *to spread.*

To BESPRINKLE انشاندن efshaundun, پاشیدن paushédun, پراکنده کردن purakindeh kirdun, ریزان شدن reezaun shoodun, نثار نمودن nisauf numoodun. v. *to sprinkle.*

To BESPUTTER بسق زدن busuk zudun. v. *to sputter.*

BEST بهترین behtereen, خوبترین khoobtureen, خوشترین khooshtureen, نیکترین neektureen, کامل kaumul, صاحب کمال sahib kumaul, اشرف ashruf (pl. اشراف ashrauf), خیر kheir, اخیر akheir (pl. اخیار akhé-aur), احسن ahsun, اعلا or اعلي ala, اصلح asluh, اطیب ateeb (fem. طوبا or طوبي tooba, pl. اطایب ata-éb) امین amin, افضل afzul, اولا or اولي awla, نسیج nuseej, بسیار خوب bissé-aur khoob, بسیار نیک bissé-aur neek. *The best of kings* گزیدهء شاهان guzideï shahaun. *The best book* کتاب مستطاب kitaub mustitaub. *Of the best qualities* or *disposition* نیک اوصاف neek awsauf. *The best precepts* وصایاي حسنه wusaya-é husneh. *To have the best* (*to excel, overcome*) غالب شدن ghaulib shoodun, ظفر داشتن zufur daushtun. *To do the best* بذل مقدور و سعي موفور دادن buzla mukdoor wa sa-é moufoor dadun, جد و جهد کردن judd ou juhud kirdun تقید و اقدام دادن tuké-ud ou akdaum dadun.—*Best of all* اعلا ala, ما ایطبه ma étabahu, بي نظیر bé nuzeer.

BESTIAL بهایمه مخصوص buha-émeh mukhsoos, وحشي wuhshé, وحوشي wuhooshé. v. *brutal, carnal.*

To BESTIR (*one's self*) بذل همت زدن buzla himmut zudun, عمد علي عین کردن amda ala aïn kirdun, اقدام و شغل دادن akdaum ou shughl dadun.

To BESTOW دادن dadun, بخشیدن bukhshédun, عطا کردن ata kirdun, عطا بخش نمودن ata bukhsh numoodun, مبذول ساختن mubzool saukhtun, احسان دادن ahsaun dadun, اعطا کردن aata kirdun, ایتا ساختن eeta saukhtun, هبت کردن hibut kirdun, اتحاف نمودن ithauf numoodun, اهدا بخشیدن ahda bukshédun, حلال ساختن hulaul saukhtun. v. *to give, present, confer.* — (*to expend*) بذل ساختن buzl saukhtun, خرج نمودن khurj numoodun, مصروف شدن musroof shoodun, منفق کردن munfik kirdun. v. *to disburse.*—(*to place*) نهادن nihaudun, تسکین کردن tuskeen kirdun, واضع شدن wauza shoodun. *To bestow in marriage* عقد نکاح کردن akda nikauh kirdun, ازدواج ساختن azduwaj saukhtun, اروسه دادن arooseh dadun.—*To bestow attention* or *endeavour* بذل مجهود دادن

buzla mujhood dadun, بذل همت كردن buzla himmut kirdun, بذل مقدور و سعي موفور دادن buzla mukdoor wa sa-é moofoor dadun, بذل اقتدار زدن buzla aktudaur zudun, بذل سعي جميل ساختن buzla sa-é jumeel saukhtun, بذل اقدام و اهتمام نمودن buzla akdaum ou ahtimaum numoodun, بذل سعي و دقت داشتن buzla sa-é ou dikkut daushtun.

A BESTOWER عطا كننده ata koonindeh, بخش bukhsh, دهنده duhindeh.

To BESTRIDE انجاج راكب شدن efjauj, raukib shoodun, فج سوار شدن fujj suvvaur shoodun.

A BET سبق subuk, بحث buhs, گرو guroo, رهن ruhun, قول kool. v. *wager*.

To bet بحث كردن buhs kirdun, گرو بستن guroo bustun, تخاصم كشيدن tukhasum kooshédun, قول ساختن kool saukhtun, مراهنه نهادن murauhuneh nihaudun, سبق نمودن subuk numoodun.

To BETAKE (*one's self to a place*) نزديک رفتن nuzdeek ruftun, نزديک رسيدن nuzdeek rusédun. *To betake one's self to a thing* بذل سعي جميل دادن buzla sa-é jumeel dadun. v. *to bestow attention.*—*To betake one's self to arms* سلاح گرفتن sillauh gooriftun, ساز و سلب نمودن sauz ou sulb numoodun, سيف اختن seif akhtun, شمشير كشيدن shemsheer kushédun. *To betake one's self for protection* حمايت نياز كردن huma-é-ut né-auz kirdun, گريختن goorékhtun, گريز شدن gureez shoodun. v. *to have recourse*; also *to take*, *remove*.

To BETHINK فكر نمودن fikr numoodun, انديشه كردن andeesheh kirdun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun. v. *to reflect*, *think*, *consider*.

To BETIDE وقع شدن wuka shoodun. v. *to happen*, *befal*, *become*.—*Woe betide thee* واي wa-é, هه huh, ويک weeka, ويل weel.

BETIMES زود zood, بزودي buzoodé, بام bam, بامداد bamdad, بامگاه bamgah, سحر suhr, سرعتا suratan, على الغور ala'l'foor, باكر bakir, تعجيلانه taajeelauneh, تيز كار teez kaur, سحرگاهي suhrgahé, تيز بازار teez bazar, بر وجه تعجيل bur wujha taajeel. v. *soon*, *early*, *seasonably*; also *dawn*, *morning*.—*Betimes in the morning* تباشير صباح tubausheera subauh, در بامداد dur bamdad, هنگام سحر hungauma suhr.

BETLE (*nut* or *leaf*) بتله betleh, بتره betreh, تابول taubool, تنبول tumbul.

To BETOKEN نمودن numoodun, اشارت كردن ashaurut kirdun, اگاه ساختن agah saukhtun, دلالة نمودن dulaulut numoodun. v. *to signify*, *indicate*.

Betook, pret. of *betake*.

To BETRAY بر دست دادن bur dust dadun, غدر كردن ghudr kirdun, اختيان ساختن akhté-aun saukhtun, خيانت نمودن khé-aunut numoodun, افشا كردن effha kirdun, نمک بحرام شدن nimuk beharam shoodun, خاين بودن kha-een boodun.

A betrayer غدر كننده ghudr koonindeh, غدار ghuddaur, خاين kha-én, خاينتگر kha-énut gur. v. *traitor*.

To BETROTH نامزاد كردن namzaud kirdun, نشان نهادن nishaun nihaudun, املاک ساختن emlauk saukhtun, ملاک كردن mulauk kirdun, مخطوب نمودن mukhtoob numoodun, دست پيمان كردن dost peemaun kirdun.

BETTER نيكتر neektur, بهتر behter, خوبتر khoobtur, خوشتر khooshtur, بهين buheen, افضل afzul, خير kheir, اخير akheir, اصلح asluh, اطيب ateeb (fem. طوبي or طوبا tuba, pl. اطايب ata-éb) اصوب asoob (pl. عصب asub, عصبت asbut). v. *superior*. — *The better* استعلا ustaala, اعتلا é-atila. v. *superiority*.

To better نيكتر ساختن neektur saukhtun, خوبتر نمودن khoobtur numoodun, بهتر كردن behter kirdun. — (*promote*) ترقي كردن turukké kirdun, استحكام ساختن ustihkaum saukhtun. — (*to surpass*) مسابقت نمودن musaubikut numoodun, غالب شودن ghaulib shoodun. v. *to improve*, *overcome*, *exceed*, *advance*.

A BETTOR گرو كننده guroo koonindeh, سبق نماينده subuk numa-éndeh, بحث سازنده buhs sauzindeh, رهن كان ruhun kaun.

BETWEEN, *betwixt*, بين beina, مابين mabein, ميان meiaun, درميان dur meiaun, در dur, درون duroon, في fi. *Between themselves* با يكديگر ba eekdeegur, با هم ba hum, واهم wahum, با هم ديگر ba hum deegur. *Between the men* درميان مردمان dur meiaun murdumaun, بين الناس beinu'n'nas, في عرض الناس fi erzi'n'nas. *Between his hands* (*in his presence*) درحضرش dur huzrush), بين يديه beina eidiha. *Between equals* بين الاقران beinu'l'akraun. *Between both the difference is great* بينهما بينهايت بعيد beinhuma beinha-é-ut ba-éd. *From between* ازميان uz meiaun. *To place between* در ميان نهادن dur meiaun nihaudun, توسيط كردن tawseet kirdun. *To interpose between* ميدانت كردن meidaunut kirdun, توسط نمودن tuwussut numoodun. v. *to intercede*.

A BEVIL (*mason's rule*) هنجاره hunjaureh.

BEVERAGE شرب shrub, شراب shuraub (pl. اشربه ashrubeh), اهنج ahunj, منهل munhul. v. *drink*.

A BEVY (*of people*) فوج fooj, گروه kurooh —(*of birds*) سيله طيور seeleh tuyur, ابابيل ababeel, خفالت khufaulut, سيله مرغان seeleh murghaun, كنام kunaum, طير متاوي teer mutawé.

To BEWAIL زاريدن zaurédun, زاري ساختن zauré saukhtun, گريه كردن gureyeh kirdun, گريان شدن guré-aun shoodun, حزين نمودن huzeen numoodun, ناليدن naulédun, زار و بكا كردن zaur ou buka kirdun, گريان و نالان نمودن guré-aun ou naulaun numoodun, نوحيدن noohédun, نوح ساختن nooh saukhtun. v. *to lament*, *deplore*.

Bewailing گريه كنا guréyeh koona, زاري كنان zauré koonaun, حزن huzun, گريان guré-aun, نحب nuhub, نحيب nuheeb, رغا rugha, دمعان dumaan, دمع duma, بكا buka, تبكيت tubké-ut.

To BEWARE حذور شدن huzoor shoodun, حذر بودن huzur boodun, احياط نمودن ahté-aut numoodun, پرهيختن purhékhtun, اكاه شدن agah shoodun, اجتناب كردن ajtinaub kirdun, احتذار ساختن ahtizaur saukhtun.

To BEWET نم كردن nim kirdun, تر ساختن tur saukhtun. v. *to wet*, *moisten*.

To BEWILDER پريشان نمودن pureeshaun numoodun, گمراه ساختن gumrah saukhtun, اواره و سرگردان كردن awareh ou surgurdaun kirdun, بي راه كشيدن bé rah kushédun, از راه بردن uz rah boordun. v. *to perplex*.

To BEWITCH سحر كردن suhr kirdun, جادوگر نمودن jaudoogur numoodun, افسون كردن efsoon kirdun, نيرنگ ساختن neerunk saukhtun. v. *to enchant*, *fascinate*—(*to charm*) نواختن nuwaukhtun, ملايم كردن mula-ém kirdun, نوازش نمودن nuwazish numoodun. v. *bewitchingness*, *charm*.

To BEWRAY غدر كردن ghudr kirdun. v. *to betray*—(*to show*) نمودن numoodun, ظاهر كردن zauhir kirdun.

BEYOND (*without*) بيرون beeroon, از بيرون uz beeroon, بلا bila, خارج khaurij, خارجا khaurijan, بري buré, برا burra, ورا wura, بدر bedur, ما عدا ma ada, انسو aunsoo—(*except*) بيد beid, ميد meid, جز juz, بجز bejuz, غير ghire, غيري ghiré, بغير beghire, الا illa, عدا ada, حاش haush, حاشا hausha, خلا khula, خلا عن khula aan, ما خلا ma khula—(*above*) فوق fouk, فرا fura, فراز furauz, علي alé, زبر zubur, زور zoor—(*past*) گذشته guzushteh, رفته rufteh, ما تقدم ma tukuddum, سابق saubik, ماضي mauzé, سالف saulif. v. also *before*, *farther*, *remote*, *superior*.—*Beyond measure* فوق الحد fouku'l'hud. *Beyond the river* (*the ancient Transoxania*) ماور النهر mawura'n'nihr. *Beyond himself* بي خود bé khood. *Beyond expectation* بلا اميد bila ameed, فوق المامول fouk almamool.

The BEZIL (*of a ring*) نگين nugeen, نگينه خاتم nugeena khatim, فص fuss.

BEZOAR بادزهر badzuhr, پادزهر padzuhr, پانزهر panzuhr, بازبر bazbur.

BIAS رجح rujuh, عطف atuf, ميل meil, گراي gura-é, ممال mumaul, ميلان meilaun. v. *inclination*, *propensity*.

To bias مايل كردن ma-el kirdun, تافتن tauftun, عتف نمودن atuf numoodun, تميل ساختن tumei-él saukhtun.—*To be biassed* مايل شدن ma-él shoodun, جفتن juftun, جسپيدن juspédun. v. *to incline*, *seduce*.—*To go or run upon a bias* عنود رفتن anood ruftun.—*To put one out of his bias* اضطراب كردن azturaub kirdun. v. *to disturb*, *perplex*.

A BIB دوشوانه طفل dooshwauna tufl.

A BIBBER بكري bukré. v. *tippler*.

The BIBLE كتاب kitaub, كتاب مقدس kitauba mukuddus, تورات tooraut. *The Mohammedan bible* or *Alcoran* القران alkoran, الفرقان alfirkan, قران عظيم koran azeem.

BIBULOUS or *bloating-paper* كاغذ نشاف kaghuz nushshauf.

BICIPITAL ذو دو سر zu doo sur.

To BICKER عنز كردن anz kirdun. v. *to skirmish*, *contend*.—*A bickerer* عنز كننده anz koonindeh.—*A bickering* منازعت munazaat. v. *altercation*, *squabble*, *litigation*.

BICORNE, *bicornous* دوشاخه dooshaukheh, ذوالقرنين zu'l'kurneen.

BICORPORAL اهل دو تن ahla doo tun.

To BID (*order*) فرمودن furmoodun, حكم نمودن hookum numoodun, امر كردن amur kirdun, فرمان ساختن furmaun saukhtun, توعيز نمودن too-a-éz numoodun, ايجاب كردن eejaub kirdun. *To bid one go* ازهاب كردن azhaub kirdun. *To bid one make haste* ابشاط ساختن abshaut saukhtun, شتابانيدن shitaubanédun, شتاب كردانيدن shitaub kirdanédun, وزف كردن wuzuf kirdun. v. *to commend*.—(*to invite*) اواز دادن awauz dadun, دعوت كردن dawut kirdun, تكليف نمودن tukleef numoodun. v. *to desire*, *ask*.—*To bid for* بيع نمودن bé-a numoodun, سوام كردن suwaum kirdun, تناجش ساختن tunaujish

ſaukhtun, تهاكس كردن tumaukis kirdun, تمكيس نمودن tumkees numoodun, مساومت كردن muſawumut kirdun. v. *to out-bid, offer*— *To bid adieu* الوداع گفتن alwuda guftun, ياهو كردن é-ahoo kirdun. v. *adieu.*—*To bid good day* سلام دادن ſalam dadun. v. *to ſalute.*

Bidden, v. *commanded, invited.*

A bidder بيع نمايده bé-a numa-éndeh, سوام كننده ſuwaum koonindeh.

Bidding فرمان furmaun. v. *command.*

To bide, v. *to endure, ſuffer, dwell.*

Biding, v. *reſidence, habitation.*

BIENNIAL سنتين ſunnuteen, هردو سال hur doo ſaul.

A BIER جنازه junauzeh (pl. جنايز juna-éz), تابوت taboot, اران araun, ربع ruba, سرير ſureer, شرجع ſhurja, نعش naaſh. *To lay a corpſe upon a bier* تجنيز نهادن tujneez nihaudun.

BIFARIOUS, *bifold* دو تا doo ta, مناصفة munaſufitan, مضاعف muzaaf, دو قسم doo kuſſum, تصريع tuſré-a, بين اثنين bein aſneen, بين اثنان bein aſnaun, نصاف nuſauf. v. *two-fold, double.*

BIFEROUS (*bearing fruit twice a year*) دو بار هر سال ميوه دار doo bar hur ſaul miweh dar.

BIFID (*cleſt into two parts*) صدع ſuda, قسم kuſſum, فلق fulik. *A bifid* or *cloven foot* ژنگله zſhunguleh.

BIFORMED ذو دو صورت zu doo ſoorut.

BIFURCATED دو شاخه doo ſhaukeh, كاز kaz. v. *two-prong'd, two-headed.*

BIG كبير kubeer, بزرگ buzruk, ستبر ſutubur, عظيم azeem. v. *corpulent, large, great.*—*Big with child* كرشا kurſha, حامله haumileh, ابسته abiſteh, باردار bardar. v. *pregnant.*—*Big with pride* ذو نفج zu nufij, پنطر puntur, صاحب تكبر ſahib tukubbir, متكبر mutukubbir v. *arrogant, proud* —(*ſwelling*) ورم wurum, منفوخ munfookh, شاک ſhauk. v. *inflated, tumid*—(*bold*) شير مرد ſheer murd, بی باک bé bauk, پهلو pihlu.

BIGAMY دو عورت دار doo awurut dar.

A bigamiſt وسني wuſné, صاحب دو عورت ſahib doo awurut.

Big-bellied حامله haumileh. *Big* or *ſwoln-bellied* (*man*) اكثم akſum. v. under *belly* and *big.*

Bigger اعظم azim, بزرگتر buzurktur, اكبر akber (fem. كبري kubra). *To grow bigger* (*as a boy*) انشباب شدن anſhibaub ſhoodun, شبيبت نمودن ſhubeebut numoodun. *To grow bigger* (*as plants, &c.*) افزايش كردن efza-éſh kirdun, رستن ruſtun, روييدن rooï-édun. v. *to grow.*—*To make bigger* تكبير كردن tuſkeer kirdun. v. *to amplify, enlarge.*

Bigly با كبرا ba kubra. v. *proudly.*

Bigneſs وسعت wuſaat, فسحت fus-hut, عرض erz, فراخي firaukhé. v. *largeneſs, amplitude, ſize.*

A BIGGIN (*child's cap*) طفل كله پوشي tufla kulleh pooſhé.

A BIGOT مرد متوسوس murd mutoſoos.

Bigoted متوسوس mutoſoos, وسواسي wuſooſé.

Bigotry عبدت باطل abauduta batil, وسواس wuſwas, وسوسه wuſooſeh, تكهنات tuk-hunaut, ايمان باطل émauna batil, تعصب taaſib, رقيت ruké-ut. v. *ſuperſtition, partiality, prejudice.*

Bigſwoln, v. under *big, turgid.*

BILE صفرا ſufra, كش سرخ kuſh ſurkh, كش زرد kuſh zurud, زهره zuhreh, زرداب zurdaub.—*The bile-killer* (*breakfaſt*) صفرا كش ſufra kuſh—(*a ſore*) قرح kurh, قرحت kurhut, ريش reeſh, دنبل dumbul. v. *ulcer.*

To BILGE غرق شدن gurk ſhoodun. v. *ſhipwreck, leak.*

BILINGUOUS ذو دو زبان zu doo zubaun, ذو لسانين zoo liſſauneen.

BILIOUS صفروي ſufroo-é, زردابي zurdaubé.

To BILK غدر كردن ghudr kirdun, غبن و حرمان كردن ghubin ou hurmaun kirdun, ال ساختن all ſaukhtun. v. *to cheat, defraud.*

A BILL (*of a bird*) منقار minkaur, شده ſhudeh, چنكا مرغ chunka murgh, كلفت kuluft. v. *beak*—(*kind of hook* or *hatchet*) داس das, داسه dauſeh, منجل munjul, دهره duhreh, عتلت atlut, بنكن bunkun, ششپر ſheſhpur. v. *axe, pick-axe, ſickle*—(*a writing*) خط khutt, تذكره tuzkureh, حساب hiſſaub, رقعه rukah, ورقه wurkeh, وثيقت wuſeekut, نسخت nuskhut, مراسلت murauſulut. v. *ſchedule, account, advertiſement.*—*A bill of exchange* سفتجه ſuftujeh, سفته ſufteh, حواله نامه huwauleh nameh, برات biraut.

To bill (*as doves*) منقار در منقار نهادن minkaur dur minkaur nihaudun. v. alſo *to advertiſe.*

A BILLET ورقت wurkut, خط khutt, نامه nameh, كاغد kaghud, كتاب kitaub. v. *bill, letter, note.*

A billet of wood تيره teereh, تيرهء درخت teeréï durukht, ساق ſauk, پاروله parooleh, چوب پاره chop pareh, پارهء پايه paré-ï pa-éh. v. *log, faggot.*

A BILLOW موج mooj (pl. امواج amwauj), خيزاب kheezaub. *The daſhing of the billows* تلاطم امواج tulautuma amwauj, تراكم امواج و تلاطم بحر مواج turaukuma amwauj wa tulautuma buhra muwauj, v. *wave.*

To billow تموج كردن tumawwuj kirdun, مضطرب متلاطم نمودن mutulautim numoodun, شدن muzturub shoodun.

A BIN كلبت kulbut, انبارخانه ambar khauneh, لارنک laurunk, لاک lauk, لاوک lawuk, ناوه naweh. *A wine-bin* خمخانه khumkhauneh.

To BIND بستن bustun, بند كردن bund kirdun, بسته نمودن busteh numoodun, در بند ساختن dur bund saukhtun, قید كردن keid kirdun, شد ساختن shudd saukhtun, مربوط نمودن murboot numoodun, ربط كردن rubt kirdun, عقد ساختن akud saukhtun, وابستن wabustun. v. *to tie, chain, gird, fasten, connect, compel, restrain, make costive.*—(*to contract* or *grow stiff*) توتر گشتن tootur gushtun.—*To bind firmly* سخت بستن sukht bustun. *To bind and oblige* بنده و بسته كردن bundeh ou busteh kirdun. *To bind in chains* پشكليدن pishghulédun, زنجیر كردن بسته busteh zunjeer kirdun. *To unloose and then bind* گاه حل گاه شد ساختن gah hull gah shudd saukhtun. *To bind a book* سفارت كردن sufaurut kirdun. *To bind round* مصرور ساختن musroor saukhtun. *To bind over* (*as surety*) كفیل كردن kufeel kirdun. *To bind an apprentice* شاگرد كردن shagurd kirdun.

A binder بند كننده bund koonindeh. *A binder of books* سفارت گر sufaurut gur. *A binder of sheaves of corn* اكداس بسته كننده akdaus busteh koonindeh. *A binder* or *fillet* كلاغ kulaukh.

Binding بسته نما busteh numa, قید keid—(*bandage*) بند bund, بند كشاد bund kushaud, بستكي bustugé.

Bind-weed سرند furund, لبلاب lublaub, بوغند booghund.

BINOCULAR اهل دو چشم ahla doo chushum.

A BIOGRAPHER حاكي hauké. v. *historian.*

Biography تاريخ tareekh. v. *history.*

BIPARTITE, مناصفه munausufeh, تنصیف tunseef.

BIPED زو دو پاي zu doo pa-é.

BIPENNATED اهل دو بال ahla doo bal.

BIPETALOUS زو دو برک zu doo burk.

BIRCH (*tree*) غوش ghoosh, غوشه ghooshé.

Birchen غوشي ghooshé.

A BIRD پرنده purindeh, مرغ murgh (pl. مرغان murghaun), طیر teer (pl. طیران teeraun *and* طیور té-oor), طایر ta-ér, زرد zurd, باسي basé, رامق raumuk, توبر toobur. v. *fowl*; also بادخور and حلواج.—*A rapacious bird* مرغ ربایندہ murgh ruba-éndeh, طیر جارحت teer jauruhut.—*Birds of passage* تواطع koo-ata, اوابد awabud. *The bird of paradise* هما homa, همای homa-é, خاشتنشاب khaushtinshaub, انسرگر afsurgur, جوبینه joobeeneh. *A singing bird* گویا gooïa. *Abounding in birds* مطاره mutaureh. *The morning bird* (*the nightingale*) مرغ سحر murgha suhr. *The elephant bird* (*the turkey*) مرغ فیل feel murgh, مرغ پیل murgh peel. *The camel bird* (*the ostrich*) مرغ شتر murgh shutr, اشتر مرغ ushtur murgh. *The bird of night* (*the owl*) طیر اللیل teeru'l'leil. *A flock of birds* چغاله chughauleh, طیر متاوي teer mutawé, سیله مرغان seeleh murghaun, طیر اوي teer awé. v. *bevy, flock.*—*A dealer in birds* طیوري té-ooré. *An aquatic bird* مرغابي murghaubé, جوپینه jooï-éneh. *Belonging to birds* طیراني teerauné.—*A bird's bill* منقار minkaur. v. *beak.*—*A bird-bolt* (*small arrow*) تیر اندک teer anduk.—*A bird-cage* قفس kufus, مرغان خانه murghaun khauneh.—*A bird-call* طیر ناي teer na-é, طیور ناي té-our na-é خروهه khurooheh.—*A bird's comb* تاجک taujuk, خول khool, خروه khurooh.—*A bird's talon* چنک chunk, چنگل chungul, چنگال chungaul.—*Bird's dung* بیخال beekhaul.—*A bird-catcher* صیاد الطیور se-audu't'té-oor, بادیار badé-aur, بازدان bazdan, بازدار bazdar. v. *falconer, fowler.*—*Birdlime* دبق dubuk, دبن dubun.—*To catch with birdlime* با دبق گرفتن ba dubuk gooriftun, تدبق شدن tudubbuk shoodun, تدبیق كردن tudbeek kirdun.—*A bird's nest* اشیان ashé-aun. v. *nest.*—*To bird* صید طیور كردن seid té-oor kirdun. v. *to fowl, shoot.*

BIRTH مولود moolood, ولاد wulaud, ولادت wulaudut, تولد tuwullud, میلاد meelaud, ایلاد é-laud, نفاس nufas, زایده za-édeh. *The pangs of childbirth* وضع حمل wuza huml, هیلاج heelauj, مخاض mukhauz, ماخض maukhuz. v. *child-bed.*—*A birthday* ولادت wulaudut, مولود یومي moolood é-oumé, روز میلاد rooza meelaud—(*lineage*) اصل asil, نسل nusl, نسب nusub, جنس jins, نژاد nuzshaud. v. *genealogy, extraction, rank, parentage.*—*Of noble birth* شرفیت shurfé-ut, شریف انساب shureef-ansaub, اصل زاده asil zaudeh, پاک نژاد pauk nuzshaud, خانواده khaunwaudeh, اثول asool, حرار huraur. v. *blood, noble.*—*Of mean birth* بد نژاد bud nuzshaud, مجهول النسب mujhoolu'n'nusub, قیور ké-oor.—*A Russian by birth* روس الاصل roosu'l'asil.

Birth-right سلسلت sulsulut, ارث aris.

A birth-place وطن اصلي wutuna aslé, مولد moolud. v. *native country.*

A BISCUIT, كاك kauk, كعك kaak, بشماط bishmaut, سوخاري sookhauré.

To BISSECT تنصيف كردن tunseef kirdun, مشاطرت نمودن mushauturut numoodun, مناصفت ساختن munausufut saukhtun.

Bissection تنصيف tunseef. مناصفت munausufut, مشاطرت mushauturut.

A BISHOP بسقپوس episcopus, bis-copus, بشپيس bishpees, اسقف uskuff (pl. اساقف asakif, اساقفه asaukufeh), اسقوت askoob, قس kuss, قسيس kusees.

A bishoprick اپسقپوسي episcopusé.

Bissextile, v. *leap-year*.

A BIT (*small piece*) پاره pareh, پارچه parcheh, قطع kutaa, قطعت kutaat, دربه durbeh, باز افکن baz afgun, جزو juzoo, جزوي juzooï. *A bit of gold* زهبت zuhbut, پاره زر pareh zur, ساوه saweh. *A bit of bread* پاره نان pareh nan, قطعت خبز kutaata khubz, پارچه جابر parcheh jaubir. *A bit of cloth* رقعت rukaat, پينه peeneh, خرقه khurkeh. v. *clout*, *patch*.—*Bit by bit*, *in bits* پاره پاره pareh pareh, پاچه پاچه parcheh parcheh, قطعه قطعه kutah kutah.—*A bit* or *mouthful* قطاعت kutaat, نواله nuwauleh, لقمه lukmeh (pl. لقم lukum), اکلت aklut, حفنت hufnut (pl. حفنات hufnaut), دبله dubleh, دبنه dubneh. *The bit of a bridle* لکام ligaum, دهن duhin, دهنهء لکام duhné-ï ligaum, چهاخ chumaukh, سحال fuhaul, نکل nukul, رجيع rujé-a. حکمت hukmut (pl. حکامت hukaumut), تيقاب keekaub, شکيمت shukeemut (pl. شکايم shuka-ém), مخ mukh.

A BITCH سگ ماده sug madeh, کلبت kulbut, ماجان majaun, ماج maj, ماچ mach.

To BITE گزيدن guzédun, خاييدن khaï-édun, با دندان گرفتن ba dundaun gooriftun, عض کردن azz kirdun, شکم ساختن shukum saukhtun, شکيم کردن shukeem kirdun, لعس دادن laas dadun. v. *to gnaw*, *to wound*—(*to cheat*) فريفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun, غبن ساختن ghubin saukhtun. v. *to defraud*.—*To bite* (*as frost*) بارد شدن barid shoodun.—*To bite* (*reproach*) سرزنش نمودن furzunish numoodun, شتم کردن shutum kirdun, کواژه زدن guwazhé zudun, طعن ساختن taan saukhtun—(*to be pungent to the taste*) زبان گزيدن zubaun guzédun, حذي بودن huzé boodun, حامز شدن haumuz shoodun, کز بودن kuz boodun, دندان گرفتن dundaun gooriftun. v. *acrid*, *sharp*.

A bite گزندگي guzindugé, گزين guzeen, لکع luka, همش humsh, ضرس zurs, ضرزمت zurzumut, رهص ruhs, سن sunn, شکيم shukeem, شکم shukum, لعس laas, کدي kudé, نخب nukhub, عذم azum, تغشغت sughsughut, همز humz, نسف nusuf, نهس nuhis, نهش nuhish, نجذ nujiz, لسعه lusaah, خاييده khaï-édeh, کدم kudum, تکديم tukdeem, عجوم ajoom, عجم ajum, انشاط anshaut, ضغم zughum, قطم kutum, تصميم tusmeem, ازم azum, مزارت muzarrut—*The bite of a serpent* گزيده مار guzédé-ï mar.—(*a sharper*) فريب furrabe, غابن ghaubin, غدر کننده ghudr koonindeh. v. *cheat*—(*a trick*) فريب furrabe, حيله heileh, غبن ghubin, غدر ghudr, تلبيس tulbees, ال aull, رنک runk. v. *fraud*.

A biter گزيده گر guzédeh gur, لکع کننده luka koonindeh—(*a sharper*) فريب furrabe.

Biting گزنده guzindeh, گزان guzaun, گز guz, گزا guza, لکع کنان luka koonaun.—*The biting* or *fore teeth* دندان گير dundaun geer.

BITTER (*in taste*) تيز teez, تلخ or طلخ tulukh, تلخناک tulukhnauk, مر mirr (fem. مره mirreh *or* مرت mirrut, pl. مرار miraur, امرار amraur) تمرير tumreer, مري mirré, حريف hureef, کز kuzsh, شور shoor, علقم alkum, خمط khumut, خموط khumoot, مقر mukur, اغضا aghza, اعقا é-aka, v. *acrid*, *flat*, *pungent*.—*Bitter*, *salt* or *brackish water* تلخاب tulukhaub, مرت mirrut, عق akk, قع kua, اعقاق é-akauk, اجوج ajooj—(*severe*) بي رحم bé ruhm, ظالم zaulim, بي امان bé amaun, دل ازار dil azaur, تند tund, ظلمکار zulmkaur. v. *severe*—(*reproachful*) سرزنش کنا furzunish koona, شتم نما shutum numa, طعنان taanaun. *Bitter words* خبر طعن اميز khubr taan ameez--(*calamitous*) ذو مصيبت zu museebut, اهل مهنت ahla muhnut, صاحب زمانت sahib zumaunut, لحيص luhees, لاحصت lauhusut, افتي afté, v. *miserable*, *hurtful*.

Bitterly مرارتانه mirrautauneh, تلخانه tulkhauneh, با علقمت ba alkumut, با شرنک ba shurunk,—(*severely*) ظالما zauliman, با دل ازار ba dil azaur, با طعنت ba taanut, لحيصانه luheesauneh.

A BITTERN (*piscatory bird*) ماهي خواره mahé khoreh, بوتيمار bootimar, پلک puluk.

BITTERNESS تلخي tulukhé, مرارت miraurut, علقمت alkimut, شرنک shurunk, حرافت huraufut, مر mirr, قع kua, تعاع ku-aa—(*severity*) بي رحمي bé ruhmé, ظلم zulm, بي اماني bé amauné—(*reproach*) شتم shutum, سرزنش furzunish—(*calamity*) زمانت zumaunut, محنت muhnut, بلا bula, مصيبت museebut, اسيب aseeb. v. also *malice*, *satire*, *sorrow*.—*The father of bitterness* (*the devil*) بو مره abu mirreh.

BITUMEN قير keir, نفط naft, قيل keil, قفر

kufr, هُمر humr. *The bitumen of Judea* كفر اليهود kufru'l'éhood.

Bituminous قيري keeré, نفطي nufté, ذو حمر zu humr.

BIVALVE, *bivalvular*, تصريع tuſré-a.

TO BLAB پرگوي نمودن purgo-é numoodun, مكثير شدن mukſeer ſhoodun, سكاليدن ſigalédun, شكالش كردن ſigauliſh kirdun, ابقاق شدن abkauk ſhoodun, امراغ بودن amraugh boodun, علن كردن alun kirdun, پوچ شدن pooch ſhoodun. v. *to chatter, prate, tattle.*

A blab, blabber, فاهي fauhé, بسكوي buſgo-é, پركوي purgo-é, پوج pooj, علنت alnut, وطواطي wutwauté, كتكات kitkat, بذر buzr.

Blabbing پركوي purgo-é, همار hummaur, مكثار mikſaur, مكثير mukſeer, بسكوي buſgo-é, بقاق bukauk, الخي alkhé, هنذليق hunduleek, مهمر mihmur. *A blabbing woman* لخوي lukhooï, ثارت ſaurut, بهلق buhluk, سليط ſuleet, سليطه ſuleeteh. *A babbling tongue* زبان سكال zubaun ſigaul. v. *loquacious, talkative, garrulous.*

BLACK (*in colour*) سياه ſé-auh, سيه ſé-uh, اسود aſwud, تيره teereh, شوم ſhoom, دلام dulaum, شب رنگ ſhib runk, شبگون ſhibgoon, زاجي zaujé, هندي فام hindé fam, طحل tuhl, تاحم تاحم kauhim kauhim, تتام kutaum, حلكم hulkum, اسحم as-hum, اتحم at-hum, دهام duhaum, جون joon, جادو jadoo, زاور zavur, سپوسا ſupooſa, زمح zummuh, حانك haunik, حالك haulik, حمحم humhum, اطلس atlas, ادعج adaj, اسود دجاجي aſwuda dujaujé, اسود غربيب aſwuda ghurbeeb, روسياه rooſé-auh, اسود دجدج aſwuda dujduj, دبس dubus, دحمس duhmus, فاحم fauhim, ملتجه multijeh, خداري khudauré, خداريت khudauré-ut, اسود سالخ aſwuda ſaulikh, سخما ſukhma, حو hoo. v. *dark.*—(*wicked*) اهل فساد ahla fuſaud, فجور fujoor, فاجور fajoor (pl. فجره fujureh, فجار fujjaur) شقي ſhuké. v. *villainous, infamous*—(*moroſe*) تند tund, درشت duruſht, ثقال ſukaul, ثقيل ſukeel, وعق waak. v. *ſullen, auſtere*; alſo *mournful, diſmal.*—*Black hair* زلف جادو zulfa jadoo.—*Black in the face* (*confuſed, bluſhing*) سياه روي ſé-ah rooï.— *A black man* دمحسي dumhuſé.—*A black cup* (*a ſordid* or *treacherous wretch*) سياه كاسه ſé-ah kauſeh.—*A black horſe* اسب سياه aſb ſé-ah, اسب سياه چرده aſb ſé-auh churdeh.—*A black veſt* سبيجت ſubéjut. *Black pepper* بوغنج boogunj.—*Black coral* شوه ſhoob.—*A black ant* دعاع du-aa, دعاعت du-aat, دعبوب daboob.—*A black-cap* or *night-cap* شبكلاه ſhibkolah.—*Black and white* اسود و ابيض aſwud ou abeez, رقاع ruka. *A black vine* بوطانيت bootané-ut. *A black mole on the face* شامه ſhaumeh. *A black crow* غرس ghurs, لحج luhuj. *A black eagle* خداريت khudauré-ut, ازدق azſhduf. *Black gum-maſtich* تكت tukut. *Black cattle* بقر bukur, ابقور abkoor, كسعت kuſaat. v. *oxen, bulls, cows.*—*A blackguard* مردام murdaum. v. *ſcoundrel, vagabond.*—*Black lead* كحل kuhl, كحال kuhaul, راسخت rauskhut.—*A black-eyed nymph* or *virgin of Paradiſe* حوري hooré, حور hoor, حور عين hoor aïn. *A fine black eye* حور hoor, حورا hoora.

Black (ſubſtantive) سياهي ſé-ahé. v. *blackneſs.* —(*mourning*) حداد hudaud. *Clad in black* سياه پوش ſé-ah poſh. —*Shoe-maker's black* تلقديس kulkudees.—*A black* زنكي zingé. v. *Negro.*— *A blackberry* ترمش turmuſh, قزيل kuzſheel.— *The black of the eye* سياهه چشم ſé-ahé-ï chuſhum. —*The black-ear (jackall)* سياه كوش ſé-ah gooſh.

To blacken سياه كردن ſé-ah kirdun, تسويد ساختن tuſweed ſaukhtun, اسود نمودن aſwud numoodun.—(*to become black*) سيه كشتن ſé-uh guſhtun, سياه فام نمودن ſé-ah fam numoodun. اسود شدن aſwud ſhoodun.—(*to darken*) كسوف كردن kuſuf kirdun.—(*to defame*) غمز نمودن ghumz numoodun.

Blackiſh سياه چرده ſé-ah churdé, سياهچه ſé-ahcheh, كلف kulf, تاتم kautum.

Blacker, blackeſt, اسود aſwud, سودا ſooda, سياهتر ſé-ahtur, سياهترين ſé-ahtureen.

Blackneſs سياهي ſé-ahé, سواد ſuwaud, حلك hulk, حلكمت hulkumut, سحام ſuhaum, سحم ſuhum, سحمت ſuhmut, دهمت duhmut, دلام dulaum, دخخ dukhukh, حمت hummut, دلبت dulbut. v. *darkneſs, obſcurity.*

A blackſmith اهنكر ahungur, بقار bukaur, قين kein (pl. قيون, اتيان aké-aun), هداد hudaud, فيتق feetuk, چلانكر chulaungur, نعلبند naalbund, كالنك kaulunk, هالكي haulké, هبرقي hubrké. v. *farrier.*—*A blackſmith's hammer* سحم ſuhum, خايسك kha-éſuk, دراي dura-ï.

A BLADDER كميزدان kumeezdan, ابدان aubdan, مثانت miſaunut, پوده poodeh, زهار zuhaur, شاشدان ſhaſhdan. *The bladder of an ox* فوف foof. *The bladder of a fiſh* نفاخت nufaukhut. *The gall-bladder* مرارت miraurut. v. *gall,* alſo *bliſter, puſtule.*

A BLADE (*of graſs* or *corn*) ساق ſauk, بن bun, برك burk, ورق wuruk. v. *leaf.*—*A ſword blade* تيغ teegh, سفيحت ſufé-hut, شمشير ſhemſheer, شرخ ſhurkh. *The blade-bone* or *ſhoulder-*

blade پشته poshteh, كتف kutuf (pl. اكتاف aktauf, كتفت kutfut) شانه shauneh, ترقوت turkoot. v. *shoulders.*—*A cunning blade* اهل بصيرت ahla busérut, تيز فهم teez fuhm. *A lusty blade* پهلوان pihluwaun, مرد زورباز murd zoorbaz, رجل شصلب rijul shuslub. *A brisk blade* مردم شوخ murdum shookh. v. *gay, gallant.*—*To blade (fit with a blade)* تيغ ساختن teegh saukhtun.—

Bladed زو ساق zu sauk.

A BLAIN پشترم pushturum, درج durj. v. *blister, pustule.*

BLAMABLE جريم jureem, گناه دار gunauh dar, مذموم muzmoom, زميم zumeem (fem. زميمت zumeemut), لايق ملام la-éka mulaum, واجب اللومي vajibu'l'loomé. v. *culpable, guilty, shameful.*

Blamably جريمانه jurémauneh, زميمانه zumémauneh.

Blame, fault, جرم jurm, جريمت jureemut, گناه gunauh, زنب zumb.—(*censure*) زباندرازي zubaundirauzé, بهتان buhtaun, غيبت gheebut, لومي loomé, ملام mulaum, ملامت mulaumut, زم zumm. v. *vice, crime, guilt, slander.*

To blame لومي نمودن loomé numoodun, لوم و تبيخ كردن loom ou tubeekh kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, زم دادن zum dadun. *To be blamed* ملامت زده شدن mulaumut zudeh shoodun, مذموم بودن muzmoom boodun. v. *to censure, accuse, chide, rebuke.*

Blameful پر جريمت pur jureemut. v. *blamable.*

Blameless پاك pauk, ازاد azaud, بي جرم و گناه bé jurm ou gunah, لا جرم la jurm, بي لومي bé loomé, نا زميم na zumeem, معصوم masoom, مغموز mughmooz. v. *innocent, guiltless.*

A blamer لومي نماينده loomé numa-éndeh, زمام zumaum, شكو كننده shukoo koonindeh, داد خواه daud khauh, غماز ghumauz. v. *accuser, informer, censurer.*

Blame-worthy واجب الذميم vajibu'z'zumeem. v. *blameable.*

To BLANCH بياض كردن bé-auz kirdun, تبييض نمودن tubé-éz numoodun, سپيد ساختن supeed saukhtun, سفيد فام دادن sufeed fam dadun. v. *to whiten*; also *to obliterate.* — *To blanch almonds* بادام تشر كردن badum kushr kirdun.— *To blanch (become white)* سپيد گشتن supeed gushtun, بياض شدن bé-auz shoodun. v. also *to evade, shift.*

A blancher بياض كننده bé-auz koonindeh. v. *bleacher, whitener.*

BLAND شيرين shéreen, ملايم mula-ém, شيرينكار shéreenkaur, نازك nazik, نازنده nazindeh. v. *mild, gentle, delicate.*

BLANDISHMENT نوازش nuwauzish, ناز nauz, شيوه sheeweh, عشوت ashwut, تملق tumulluk, كرشمه gurishmeh, چنگال chungaul, كش gush, دلنوازي dilnuwauzé, نواخت nuwaukht, خاطر نوازي khautir nuwauzé. v. *kindness, fondness.*

To blandish, v. *to caress, cajol, coax, soothe.*

BLANK سفيد sufeed, سپيد supeed, بياض bé-auz, ابيض abeez, نصاعت nusaat, پژمرده puzshmurdeh. v. *white, pale.* — (*unwritten*) نا مكتوب na muktoob, نا نوشته na nooshteh.—(*vacant*) خلا khula, خلو khuloo, تهي tuhé, محلول muhlool. — (*unfortunate*) بي نصيب bé nuseeb, بي دولت bé doulut, بي بهره bé buhreh.—(*confused*) سرگشته surgushteh, اسمه asimeh, ملبس mulbis, شوريده shoorédeh. v. *perplexed, out of countenance, amazed.*

A blank (*void space*) خوا khuwa, فراغ firaugh. v. *vacancy.*—(*an unwritten paper*) كاغذ نا مكتوب khaughud na muktoob, كاغذ بي نويس kaghuz bé nuwees. — (*an unfortunate lot*) بد بخت bud bukht.—(*the point to which an arrow is directed*) نشان nishaun, پكوك pukook, علم alum. v. *butt, shot*—(*object*) عمد amud, قصد kusd. v. *aim, design.* — *Point-blank* فرضا furza, جدانه juddauneh, مطلقا mutluka, بعينه bi-aïnihi.

To blank (*efface*) ابطال كردن abtaul kirdun, نسخ نمودن nufikh numoodun. v. *annul.*—(*to confound*) پست كردن pust kirdun. v. *to confute, perplex, dispirit, damp.*—(*to leave blanks in writing*) خوا كردن khuwa kirdun.

A BLANKET شادگونه shadgooneh, پستر اهنك pustur ahunk, پوشش poshish, منامه munaumeh, شمرج shumruj, جل jull (pl. اجلال ajlaul, جلال julaul), طنفسه tunfuseh, كزاغند kuzshaughund.

To blanket با شادگونه پشيدن ba shadgooneh poshédun.

Blankly سفيدانه sufédauneh, با اخلال ba akhlaul. v. also *confusedly.*

To BLASPHEME كفر گفتن kufr guftun.

A blasphemer كفور kufoor, كافر kafir (plur. كفور kuffaur.)

Blasphemous كفر كويان kufr goo-é-aun, كفور kufoor.

Blasphemy كفر kufr.

A BLAST (*of wind*) نفحت nufhut (plur. نفحات nufhaut), نعرت النجم naarutu'n'nujim, درر durur. v. *wind, breath, gust, puff.*—*The blast*

of a trumpet نغمه نفير nughme-ï nufeer. *A contagious blast* نفحت ساري nufhut sauré. *The blast in corn, &c.* ارقان arkaun, يرقان eerkaun, حس hufs, صر sirr, كوژ koozsh. v. *blight.*

To blast (blight) ميروق كردن meerook kirdun, يرقان نمودن arkaun saukhtun, ارقان ساختن eerkaun numoodun. *To blast a design* قصد محروم كردن kasd muhroom kirdun. v. *to disconcert.*—*To blast one's reputation* رسواي نمودن rusoo-a-é numoodun. v. *to defame*; also *to confound, terrify, injure, infect.*

A BLAZE *(flame)* سوزار soozaur, زبان zubaun, زبانه zubauneh, علو aloo, تالاش taulaush, لهب luhub, خرپسته khorpusteh, شعله shaaleh, سعر saar.—*(publication)* اشتهار ashtuhaur, علانيت alauné-ut.—*A blaze* or *star on the forehead of a horse* شداخت shudaukhut.

To blaze زبانه كشيدن zubauneh kushédun, شعله زدن shaaleh zudun, كرپشته نمودن kurpushteh numoodun, سعر شدن saar shoodun.—*(to publish)* اشتهار كردن ashtuhaur kirdun.—*(to be conspicuous)* ظاهر شدن zahir shoodun.

A blazer (spreader of reports) كفت و كو ظاهركر guft ou goo zauhirgur, پيغام كستر peighaum kustur.

A blazing star جوزهر joozhur. v. *comet.*

A BLAZON *(coat of arms)* علامت alaumut, نشان nishaun.—*(celebration)* اشتهار ashtuhaur, شهرت shuhrut, ناموري namwuré.

To blazon علامت كردن alaumut kirdun.—*(to celebrate)* اشتهار ساختن ashtuhaur saukhtun.—*(to embellish)* اراستن araustun, ارايش كردن araésh kirdun, زينت نمودن zeenut numoodun. v. *to publish, blaze, display, deck.*

To BLEACH شپيد كردن supeed kirdun, مبيض ساختن mubeez saukhtun. v. *to blanch.*

A bleacher كازر kauzir, بياض نماينده bé-auz numa-éndeh, سفيدكر sufeedgur, سفيد فام دهنده sufeed fam duhindeh, جامه شوي jaumeh shooï, غاسل ghausil, مبيض mubeez.—*A bleacher's beetle* پروار purwaur. v. *beetle.*

BLEAK *(cold)* بارد baurid, برد burd, براد buraud, قر kurr, سرما surma, سرد surd. v. *chill.*—*(pale)* پژمرده puzshmurdeh, زرد zurd, پيمار كون peemar goon.

Bleakness سرم surm, سرد surd, زردي zurdé. v. *chillness, coldness, paleness.*

To BLEAR رمد كردن rumd kirdun.

Blear-eyed رمد rumd, كيلان keelaun, لخجه lukhujeh. *To be blear-eyed* رمد شدن rumd shoodun, خرجيدن khurjédun.

Bleakedness رمد rumud, رمص rumus, عاير aaér, اخذ akhuz, عمش amish.

To BLEAT ثاج كردن saj kirdun, لدس ساختن ludus saukhtun, لبالب زدن lubaulib zudun, نبح كردن nubih kirdun.

A bleat, bleating, ثاج saj, لدس ludus, لبالب lubaulib, هرهر hurhur, ظباظب zubauzib, نبح nubuh.

Bled, preterite of *bleed.*

To BLEED *(shed blood)* خون افشاندن khoon efshaundun.—*(to open a vein)* رك زدن ruk zudun, فصد كردن fusud kirdun.—*(to lose blood)* منزف بودن munzuf boodun, خونين شدن khooneen shoodun, دم جاري شدن dumm jauré shoodun, خون ريزان نمودن khoon reezaun numoodun.—*(to die)* مردن murdun.

Bleeding خونبي khooneen, دمي dummé, دما dumma, فصد fusud, منزف munzuf, منزوف munzoof, منهر munhur, نعار naar, فوح fooh, حجامت hujaumut, ضري zuré. تغذيت tughzéut, عاند aanud.—*(letting blood)* رك زن ruk zun, فصد كن fusud koon. *Bleeding at the nose* ازبيني خونبي uz beené khooneen, مسترعق musturaak, ترعيف tura-éf. *A wound that cannot be stopt bleeding* جرح تعاز jurha taaz. v. *bloody.*

A bleeder رك زن ruk zun, فصد كننده fusud koonindeh, كرا kura, كراكر kuragur. v. *surgeon, phlebotomist.*

A BLEMISH لكه lukeh, قضات kuzaut, قصعت kuzat, جدره judreh, ندب nudib (plur. انداب andaub). v. *scar, stain.*—*(reproach)* رسواي rusoo-a-é, عيب a-éb, دشنام dushnaum. v. *vice, disgrace.*

To blemish اكه كردن akeh kirdun, قضات نمودن kuzaat numoodun, ندب نشاندن nudib nishaundun. v. *to stain, hurt.*—*(to defame)* رسواي ساختن rusoo-a-é saukhtun, دشنام دادن dushnaum dadun. v. *to tarnish, stigmatize, injure.*

To BLEND اميختن ameekhtun, اميز نمودن ameez numoodun, اميزش كردن ameezish kirdun, سرشتن surushtun, خلاط ساختن khulaut saukhtun. v. *to mix, confound.*

To BLESS *(wish happiness)* بالستن baulistun, خير دعا كفتن kheir daa guftun, مباركي دادن mubauruké dadun, تبريك ساختن tubreek saukhtun, تقديس كفتن tukdees guftun.—*(to consecrate)* خاص كردن khass kirdun, فدا نمودن fuda numoodun.—*(to praise)* تحسين دادن tuhseen dadun, ستايش كردن suta-ésh kirdun, افرين نمودن afreen numoodun, ستودن sutoodun. v. *to applaud, approve.*—*(to bless God)* شكر كفتن shukur guftun, الله شكر نمودن allah

ſhukr numoodun.—(*to proſper*) فيروز كردن feerooz kirdun, بختيار ساختن bukhté-aur ſaukhtun, دولت اقتران نمودن doulut aktiraun numoodun. v. *to make happy.*

Bleſſed مبارك mubauruk, مسعود muſa-ood, قدسي kudſé, خجسته khojiſteh, سعيد ſa-éd, ميمون meemoon, سعادت مقرون ſaadut mukroon, بختيار bukhté-aur, برخوردار burkhoordaur. v. *happy.*—*The bleſſed* اهل جنت ahla jinnut, اهل بهشت ahla buhuſht, سعدا ſaada.

Bleſſedly مباركانه mubaurukauneh, با سعادت ba ſaadut, بالخير bi'l'kheir, مسعودا muſa-oodan.

Bleſſedneſs سعادت ſaadut, مباركي mubauruké, دولت doulut, فخرانيت fikhrané-ut, بخت bukht, بركت burukut, ميمنت meemunut, اقبال ekbal, نصيب nuſeeb, سعودت ſa-oodut, برخورداري burkhoordauré. v. *happineſs, felicity, proſperity.*—*Eternal bleſſedneſs* سعادت ابديت ſaaduta abudé-ut, خلد khulud.—(*ſanctity*) تقديس tukdees, روحانيت roohané-ut, طهارت tuhaurut, ولايت wula-é-ut, خطيرة القدس khuteerutu'l'kuds. v. *purity, holineſs.*

A bleſſer خير دعا كوينده kheir daa goo-éndeh, مباركي كننده mubauruké koonindeh, بركت دهنده burukut duhindeh.

A bleſſing بركت burukut, خير دعا kheir daa, افرين afreen, مباركي mubauruké, تبريك tubreek. v. *benediction.*

Bleſt خجسته khojiſteh. v. *bleſſed.*

Blew, preterite from *blow.*

A BLIGHT سرما برد ſurma burud, صر ſirr, حس huſs, كوژ koozſh, تفت tuft. v. *blaſt, mildew.*

To blight تفت زدن tuft zudun, ميروق كردن meerook kirdun, كوژ كردن koozſh kirdun, ارقان زدن arkaun zudun. *Blighted* (*ears of corn, &c.*) تفت زدگان tuft zudugan.

BLIND نا بينا na beena, بي نور bé noor, كور koor, اعمي or اعما ama, ضرير zureer, ضعيف za-éf, كمه kumeh, عمي amé (pl. عمي umé, عميان umé-aun, fem. عميا amé-a), تليس tulees, طميس tumees, مطموس mutmoos, محجوب muhjoob, قمر kumr, تغطرش tughturuſh. v. *dark, obſcure, uncertain.*—*Blind of an eye* چشم كشته chuſhum guſhteh, كلاژ kulauzſh. *Purblind* كليك guleek.

To blind كور ساختن koor ſaukhtun, بي نور كردن bé noor kirdun, عمي نمودن amé numoodun. v. *to obſcure, darken.*—*To be* or *become blind* ضرير شدن zureer ſhoodun, ضعيف كشتن za-éf guſhtun, كراشيدن kuraſhédun.—(*to deceive*) غبن كردن ghubin kirdun. v. *to cheat.*

A blind (*for a window*) پرده پنجره perdéï punjureh. v. *curtain.*—(*a pretence*) بهانه buhauneh. v. *pretext, deceit.*

Blindfold چشم پوشيده chuſhum poſhédeh.

To blindfold چشم نا بينا كردن chuſhum na bina kirdun, چشم پوشيدن chuſhum poſhédun, عيون واكردن aï-oon wakirdun. v. *to blind.*

Blindly كورانه koorauneh, علي العميا ala'l'amé-a, بينورانه bénoorauneh.

Blindneſs كوري kooré, عمي or عما ama, نا بيني na beené, نا بينايي na beenaï-é, ضرارت zuraurut. *Purblindneſs* غشاوت ghuſhawut, شبكور ſhibkoor, شبكرت ſhibkurut, رمد rumd, اخذ akhz, رمص rums, اغطش aghtuſh, غطش ghutuſh.

A blindſide (*weakneſs*) زبوني zubooné, ضعف zaaf, عجز ajuz. v. *foible.*

To BLINK غمز عين نمودن ghumza aïn numoodun, رمز عيون كردن rumza aïoon kirdun, اغماض ساختن aghmauz ſaukhtun.

A blinkard اجهر ajhur. v. *ſquint-eyed, purblind.*

BLISS, *bliſsfulneſs*, مباركي mubauruké, سعادت ſaadut, فخرانيت fikhrané-ut, خلد khuld, سعادت ابديت ſaadut abdé-ut. v. *bleſſedneſs, felicity.*

Bliſsful مسعود muſa-ood. v. *bleſſed.*

Bliſsfully مباركانه muburukauneh. v. *bleſſedly.*

A BLISTER غدنك ghudunk, درج durj, حباب hubaub, پشترم puſhturum, بثر buſr, ابله abileh, اوله awuleh, قرحت kurhut. v. *puſtule.*

To bliſter غدنك كردن ghudunk kirdun, درج نمودن durj numoodun, دميدن dumédun.

BLITHE, *blithſome*, شاد ſhaud, خرم khurrum, نشاط niſhaut, خوش دل khooſh dil. v. *gay, merry.*

Blithly شادمانه ſhaudumauneh, با نشاط ba niſhaut.

Blitheneſs, blitheſomeneſs, شادي ſhaudé, نشاط niſhaut. v. *mirth, gaity, cheerfulneſs.*

To BLOAT برامهيدن buramhédun, اموختن amookhtun, حطاط نمودن hutaut numoodun, درج داشتن durj dauſhtun.

Bloated درج دار durj dar, مهبل muhubbil, روبان roobaun. v. *turgid, pimpled, ſwoln.*

BLOBBER-LIPPED كبود بام kubood bam, شفاهي ſhifauhé, زغادب zughaudub, حبركل huburkul, برطام burtaum, براطم burautum. v. *lip.*

A BLOCK (*of wood*) تيره درخت teeré-ï durukht, كنده هيزم gundeh heezum, پوزه شجره poozé-ï ſhujureh, جاير ja-ér, جذع juza (plur. جذوع juzuwa), كرانف guraunif, پايه pa-éh,

وشيع wushé-a, وشيجت wusheejut. v. *trunk, mass.* —*A butcher's chopping-block* كفچول kufchool, هيمه زفت heemeh zuft. *A block* or *pulley* قحدت kuhdut, قايم ka-ém (pl. قيم keem).—(*an obstacle*) پابند pabund, پاي بند paï bund, مانع mana (pl. موانع muwauna) كظام kuzaum. v. *obstruction, stop.*

To block up or *blockade* سد كردن sudd kirdun, بسته ساختن busteh saukhtun, محاصرت نمودن muhausurut numoodun, گرداگرد ساختن gurdagurd saukhtun, احاطه كردن ahauteh kirdun. v. *to besiege, surround.*—(*to obstruct*) سد كردن sudd kirdun, مانع ساختن mauna saukhtun.

A blockade حصر husr, محاصرت muhausurut, احاطه ahauteh. v. *siege.*

A blockhead پندره pundureh, كالك kaulik, كند gund, كنده gundeh, هزاك huzauk, نا شناسي na shinausé, لاده laudeh, ابله ableh, فرناز furnauz, جبهل jubhul, احمق ahmuk, كول kool. v. *dolt, dunce, fool.*

A block-house, v. *fort.*

Blockish كند gund, كودن goodun, باحر bauhir, فدم fudum, احمق ahmuk, ابله ableh. v. *dull, stupid.*

Blockishly كندانه gundauneh, فدما fuduman.

Blockishness رباجت rubaujut, احمقي ahmuké, بلادت bulaudut. v. *stupidity.*

BLOOD خون khoon, دم dumm, دمي dummé, دمت dummut, دما dumma, نفس nufs, سرخاب surkhaub, سرخابي surkhaubé, كش سرخ kush surkh, خوناب khoonaub, شخب shukhub, درت durrut, دفعت dufaat, طل tull, طلا tulla, فراز furauz, تامور taumoor, نامور naumoor, شلشل السيف shulshulu's'seif, ناجود naujood, قلع kula, جسد jusud, جاييد jaï-é-ut, صبيب subeeb, نكرت nukrut, فصيد fuseed, نعبان namaun, شغه shuggeh, حليب huleeb, رعاف raaf, اسحم as-hum, مايرت ma-érut, مجدوح mujdooh, مهجت muhjut, زباح zubauh, علق aluk. *Black blood* خون سياه khoon sé-ah, دما باحر dumma bauhir. v. *gore, clotted pus.*—*Blood for blood* دم بواء دم dum bewaï dum.—*Blood* (*of the menses*) طمث tums. v. *courses.*—*Dragon's blood* (*a gum*) مظ muzz, عندم andum. v. *dragon.*—*To shed blood* خون كردن khoon kirdun, دم ريختن dum reekhtun, خون افشاندن khoon efshaundun, قتل كردن kutl kirdun. *The mulct paid for shedding blood* بها خون buha khoon or خون بها khoon buha. *His blood was shed unrevenged* ذهب دمه بطرا zahaba dummuhu butran. *A styptic gum for stopping blood* خون جده khoon judeh. *Shedding blood* خون افشان khoon efshaun, خون ريز khoon reez, خونچكان khoonchukaun, خونبار khoonbar, اراقت دما araukut dumma. *To let blood* رگ زدن ruk zudun, فصد fusud kirdun, حجامت ساختن hujaumut saukhtun. *To besmear with blood* ترميل كردن turmeel kirdun, با خون الودن ba khoon aloodun. *Stained with blood* خون الوده khoon aloodeh, ترميل turmeel. *Blood* (*murder*) قتل kutl, قتال kutaul, قتل نفس kulla nufs, كشتني khooshtuné. v. *slaughter*—(*life*) حيات hei-aut, جان jaun, نفس nufs, دما dumma—(*kindred*) قرابت kuraubut, خوشان khooshaun, خوشي khooshé, تعلت ta-alluk. v. *family.*—*Connected by blood* متعالق muta-allik, خويشاوندي khooshavundé—(*offspring*) ولد wulud, زه زواد zuh zuwaud, اصل asil, ال aul, نسل nusl. v. *progeny*—(*lineage*) نسب nusb, نژاد nuzshaud, نهاد nihaud, جنس jins. v. *descent.*—*Of noble blood* پاك نژاد pauk nizshaud, نيك نهاد و عالي نژاد neek nihaud wa aala nizshaud, شارف shaurif, شريف shureef, شرف shurf, شريف انساب shureef ansaub, اصل زاده asil zaudeh. v. *birth, noble*—*temperament of mind*) مزاج mizauj, كش kush, عنصر unsur, سرشت surusht. v. *passions.*—*Hot of blood* (*wanton*) شوخ shookh, رندي rundé. v. *dissolute, lascivious.*

To blood (*stain*) با خون الودن ba khoon aloodun.

Blood-letter, v. *bleeder, surgeon.*

Bloodshed قتال kutaul, قتل kutl, مقاتلت mukautulut, كشتني kooshtuné. v. *slaughter, murder.*

Blood-thirsty خون خور khoon khore, ظالم zaulim. v. *bloody. cruel.*—*A blood-thirsty tyrant* خون ريز khoon reez.

Bloodily ظالمانه zalimauneh. v. *cruelly.*

Bloodiness خون الودي khoon aloodé.

Bloodless نا خونين na khooneen, بي دما bé dumma.

A blood-sucker علقت alukut, زلو zuloo, زالو zauloo, زرو zuroo, زروك zurook, مكل mikil, ديوچه divcheh. v. *leach*—(*murderer*) خوني khooné.

Bloody خونين khooneen, دما dumma, دمي dummé, دموي dumoo-é, خون الود khoon alood, پر خون pur khoon, ترميل turmeel, مضرج muzurruj. *Of a bloody colour* خون رنك khoon runk, احمر زووج ahmur zuuj—(*sanguinary*) خون اشام khoon ashaum, خون خور khoon khore, خوني khooné, خونبار khoonbar, خونريز khoonreez, خونفشان khoonfushaun, قتول kutool, قتل kutul. v. *cruel.*

BLOOM or *blossom* شكوفه shukoofeh, زهر zuhr, زهرت zuhrut (pl. زهرات zuhraut), كل gul, ورد wurud, بار bar, فقوع fikuwa, نور nawir, نورت nawirut, نوارت nuwwaurut (pl. نوار nuwwaur).—*The blossom of the pomgranate* انحقطينا anhufteena, نارخو narkhoo, نارخوي narkhooï, جلنار julnaur, كلنار gulnaur.—*The blossom of the palm-tree* كاردو kardoo.—*The bloom of youth* عنفوان unfuwaun, عنفووت anfuwwut, ريعان شباب ré-auna shubaub. v. *flower*.

To bloom or *blossom* شكوفه كردن shukoofeh kirdun, شكفتن shukooftun, تاز و خندان شدن taz ou khundaun shoodun, طلوع نمودن tuluwa numoodun, توريد زدن tooreed zudun, تنوير ساختن tunweer saukhtun, ايشاع كردن eeshaa kirdun.

Blooming زهر نما zuhur numa, شكوفه كننده shukoofeh koonindeh, تاز و خندان شوا taz ou khundaun shuwa, تنوير زن tunweer zun. v. *flourishing*, *youthful*.

Bloomy زو شكوفه zu shukoofeh, نوردار nawirdar, اهل زهر ahla zuhr. v. *flowery*.

A BLOT (*obliteration*) محو muhoo, طلس tuls, عفو afoo, رقم كش rukum koosh, حكوك hukook, كواحص kuwahis—(*stain*) عيب aïb, لكه lukeh, كاكج kaukhij, لكا luka, نقط nukt, نقطت nuktut, نكته nukteh, نمرت numrut, طرفت turfut, فلاكت fulaukut, داغ dagh, ردع ruda. v. *spot*—(*disgrace*) ناموس naumoos, رسوايي rusuwaï-é.

To blot (*obliterate*) رقم كش كردن rukum koosh kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, طسوم نمودن tusoom numoodun, دروس نمودن duroos numoodun. *To be blotted* درس شدن durs shoodun. v. *to disfigure*, *deface*, *cancel*, *eraze*.—(*to disgrace*) ملامت زدن mulaumut zudun, ناموس كردن naumoos kirdun, رسوايي ساختن rusuwaï-é saukhtun, تشنيع نمودن tushné-a numoodun. v. *stigmatize*, *darken*.—*Blotting-paper* كاغد نشاف kaghud nishshauf.

A BLOTCH شخار shikhaur, پشترم pushturum. v. *spot*, *pustule*, *blemish*.

A BLOW ضرب zurb, مشت musht, كاج kauj, كوب koob, مصادمت musaudumut, لت lut, لس lus, كروه kurooh, طرف turuf, طعنت taanut, وقع wuka, ولقعت wulkaat, عذاب azaub, صحنت suhnut, چپله chupleh, لطمت lutmut, طپنجه tupunjeh, طپانچه tupaunjeh.—*An unexpected blow* بلاي ناكهانه balaï naguhauneh, داهيت نا متوقع dahé-ut na mutooka. v. *misfortune*.—*To give a blow* ضرب زدن zurb zudun, مشت كردن musht kirdun.

To BLOW (*as wind*) هبوب نمودن huboob numoodun, وزيدن wuzédun, بزيدن buzédun, ورزيدن wurzédun, نفخ كردن nufih kirdun, دميدن dumédun, دردميدن durdumédun, وزشليدن wuzshulédun, جستن justun, جهيدن juhédun, معج نمودن maaj numoodun, خرق ساختن khurk saukhtun, هب كردن hubb kirdun. *The quarter from which the wind blows* وزيدنگاه wuzédungah, مهب muhubb. *The quarter to which the wind blows* مراد الريح muradu'r'-reeh. *To blow* (*with the mouth*) پف دادن puf dadun, تنفخ كردن tunuffuh kirdun, نفخ ساختن nufikh saukhtun, واپكيدن wapukédun—(*to breathe*) دم زدن dum zudun. تنفس كردن tunuffus kirdun. v. *to pant*, *puff*—(*to fill with wind*) پرباد كردن purbad kirdun, منفوخ ساختن munfookh saukhtun, پرهوا نمودن purhawa numoodun. *To blow the nose* خلميدن khulmédun, خليميدن khulémédun, خميدن khumédun. *To blow up* or *swell* برماهيدن buraumahédun. *To blow* (*sound an instrument*) ناي زدن naï zudun, صافر شدن saufir shoodun, صدا كردن suda kirdun, سفليدن suflédun.—*To blow a horn* نفخ صور كردن nufikh soor kirdun. *To blow upon* (or *heat with the breath*) با دم كرم كردن ba dum gurm kirdun. *To blow upon* (*treat with contempt*) اهانت كردن ahaunut kirdun, تذليل نمودن tuzleel numoodun, حقارت ساختن hikaurut saukhtun. v. *to traduce*; also *to make stale*. *To blow out a candle* چراغا پف كردن churaugha puf kirdun. *To blow* (*as flowers*) شكوفه كردن shukoofeh kirdun. v. *blossom*.

A blower نافخ naufikh, نفخ كننده nufih koonindeh. *A blower of glass* قداح kuddauh. *A blower on the flute*, &c. ناي زن na-é zun, صافر saufir.

Blowing نفخ كنا nufih koona, دمان dumaun, نافخ naufikh, نفاح nufauh, ورزان wurzaun, بزينده buzéndeh. *Blowing into flame* نافخ ضرمة naufikh zurmetan.

To BLUBBER ماق كردن mauk kirdun. v. *to cry*, *weep*.

A BLUDGEON بقاري bukauré, كوتاه kootah, چوب chob, چوب دستي خورد chob dosté khord, ابيل abeel.

BLUE كبود kubood, كبودي kuboodé, نيل neel, نيلي neelé, نيل فام neel faum, نيلكون neel goon, نيل اندود neel andood, لاجورد laujwurd, لاجوردي laujwurdé, لازورد lauzwurd, لازوردي lauzwurdé, سماوي sumawé, ماي maï, ماوي mawé, ابي رنك aubé runk, ازرق azruk, زرقت zurkut, اسماني رنك asumauné runk.

Cloathed in blue ازرق پوش azruk posh. *The blue* or *black sea (the Euxine)* بحر نیلکون buhr neelgoon. *Of a deep blue* کبود کبودي kubood kuboodé, زرقم zurkum. *The blue gem (turquoise)* پیروزه peeroozeh—*(the beryl)* زرق zurka—*(the sapphire)* یاقوت کبودي é-akoot kuboodé. *The blue flower (blue bell* or *blue bottle)* لخنیش lukhneesh—*(the hyacinth)* سنبل sumbul, ابرود abrood.—*A hyacinthine blue* سنبلي sumbulé, ابرودي abroodé.—*A blue fly* عنتر antur—*Blue* or *grey-eyed* زرق zurk (fem. زرقا zurka), مهق muhuk. *A blue* or *livid mark* انبسه ambiseh. v. *livid, grey.*

To blue or *make blue* نیل کردن neel kirdun, کبود ساختن kubood saukhtun.

Blued نیلکون کرده شده neelgoon kirdeh shoodeh.

Bluely کبودانه kuboodauneh.

Blueness کبودي kuboodé, نیلفام neelfam, لاجوردي laujwurdé.

BLUFF متکبر mutukubbir, کستاخ kustakh, تند tund, درشت durusht, وحشي wuhshé, زو نفخ zu nufikh. v. *big, surly, blustering, rude.*

A BLUNDER سقط sukt, خطا khuta, زلت zullut, قصور kusoor, تقصیر tukseer (pl. تقصیرات tukseeraut), سهو suhoo, غلط ghulut, اغلوطه aghlooteh. ضلال zulaul, ضلالت zulaulut, ضلت zullut, خزده khuzdeh. v. *mistake, error.*—*A common* or *vulgar blunder in speech* غلط مشهور ghulut mush-hoor.

To blunder سر در سنک زدن sur dur sunk zudun, سقط کردن sukut kirdun, غلط نمودن ghulut numoodun, قصور ساختن kusoor saukhtun. v. *to mistake, err, flounder, stumble.*

A blunderbuss بندوق عظیم bundook azeem.

A blunderer, blunderhead سقط کار sukt kaur, خطا کننده khuta koonindeh, کنده gundeh, ابله ableh, احمق ahmuk. v. *blockhead, fool.*

BLUNT (*on the edge or point*) کلیل kuleel, کلیلت kuleelut, کل kull, کلت kullut, کلول kulool, کال kall, کالت kallut, کند kund, کهام kuhaum, منحمق munhumuk, بلدام bildaum—*(dull)* نا شناس na shinas, نا مستعد na mustaad, نا دان na dan, بي عقل bé akul, نا فهم na fuhm, بي تمیز bé tumeez, بلادت bilaudut, فدم fudum, کودن goudun, غابي ghaubé, احمق ahmuk, ابله ebleh. v. *stupid, aukward*—*(ill-bred)* بي نزاکت bé nuzaukut, لاشه lausheh, بي لطیف bé luteef, ترکي turké, عجمي ajumé. v. *rude, rough, rustic, inelegant.*

To blunt کلیل کردن kuleel kirdun, کند ساختن kund saukhtun. *To blunt (the appetite,* &c.) ضبط نمودن zubt numoodun. v. *to repress, weaken.*

Bluntly کلیلانه kuleelauneh, نا شناسانه nashinasauneh, با ترک ادب ba turk adub. *To behave bluntly* ترک ادب نمودن turk adub numoodun, بي نزاکت شدن bé nuzaukut shoodun. v. *coarsely, plainly, rudely.*—*To speak bluntly* درو جه کستاخ کفتن dur wujuh kustaukh guftun.

Bluntness کندي kundé, بلادت bulaudut, سر سامي sur saumé, ناداني nadauné, بي عقلي bé aklé, رباجت rubaujut, احمقي ahmuké, کودني gouduné. v. *rudeness, coarseness, plainness.*

A BLUR عیب aïb, لکه lukeh. v. *blot.*

To blur عیب کردن aïb kirdun, لکه ساختن lukeh saukhtun. v. *to blot, stain, efface.*

To BLURT (*speak inconsiderately*) کستاخانه کفتن kustakhauneh guftun, غافلانه کلام نمودن ghaufilauneh kulaum numoodun, با سرسري خطاب کردن ba sursuré khutaub kirdun.

A BLUSH خجلت khujlut, سرخي surkhé, سرخ روي surkha rooï, حمرت humrut, شرم shurrum, شرمساري shurrumsaré, حجاب hujaub, خزایت khuza-é-ut, استنکاف ustunkauf. *At the first blush* or *sight* بنظر اول benuzr awwul, اول وهلة awwul wuhlutin. *Overspread with blushes* خجلت کش khujlut kush. *Raising blushes* خجلت انکیز khujlut angeez.

To blush خجلت کردن khujlut kirdun, خجل شدن khujl shoodun, انفعال خوردن anfaal khoredun, حجاب ساختن hujaub saukhtun, شرمیدن shurrumédun, شرم داشتن shurrum daushtun, سرخ روي شدن surkh rooï shoodun, ننک داشتن nunk daushtun, فرناخیدن furnakhédun, رنک نمودن runk numoodun, رنک شدن runk shoodun, میل بسرخي داشتن meil besurkhé daushtun. *To cause to blush* خجلت khujlut, انکیختن angeekhtun, شرمساري ساختن shurrumsaré saukhtun.

Blushing خجلت نما khujlut numa, حجاب ساز hujaub sauz, سرخ روي دار surkha rooï dar, شرمنده shurrumindeh, شرمناک shurrumnak, شرمسار shurrumsar, شرم کنان shurrum koonaun.

Blushingly با شرم ba shurrum, خجلانه khujlauneh, با خجلت ba khujlut.

BLUSTER (*noise*) هنکامه hungaumeh, غوغا ghoogha, نهات nihaut, نهیت nuheet, منهت munhit, نباح nubbauh, غلغل ghulghul. v. *roar, boisterousness, tumult*—*(boasting)* لاف lauf, کب kub, فخر fikhr. v. *menace.*

To bluster (roar) نهات کردن nihaut kirdun, غلغل نمودن ghulghul numoodun. *To bluster*

(as the wind) باد روزگار بزیدن baud roozigar buzédun. *To bluster (as the sea)* لجب ساختن lujub saukhtun — *(to boast)* لاف زدن lauf zudun, لاف و گذاف کردن lauf ou guzauf kirdun, باز نانه نمودن baz nauneh numoodun, اظهار فخر و غرور کردن azhaur fikhr ou ghuroor kirdun. v. *to bully, puff.*

A blusterer لاف زننده lauf zunindeh, بهلق buhluk. v. *boaster, bully, swaggerer.*

Blustrous, v. *noisy, tumultuous, boisterous.*

A BOAR خنزوان khunzuwan, خنزیر khunzeer (pl. خنازر khunazur, خنازیر khunazeer). v. *hog.* —*A wild boar* خنزیر khunzeer, خنزیر الغاب khunzeeru'l'ghaub, جانور janoor, جانوار janwaur.

A boar-spear حربه harbeh, مطرد mutrud. *Belonging to a boar* خنزیري khunzeeré. — *A wild boar wounded by an arrow* خنزیر تیر خورده khunzeer teer khoredeh.

A BOARD *(plank)* کراسته kuraufteh, بادبر badbur, لوح looh (pl. الاویح alaweeh, الواح alwauh), خوان khaun, تخته tukhteh. v. *table, lath, shingle* — *(a court of jurisdiction)* عدالت adaulut.—*The board* or *deck of a ship* تختهء جهاز tukhté-ï jehauze. *A shoe-maker's cutting-board* تختهء کفشگر tukhté-ï kufishgur, کراسه kurauseh, فرزوم furzoom. *A baker's kneading-board* تختهء نان tukhté-ï nan. *A wall of boards* تخته دیواري tukhté-ï deewauré.

To board (lay or wall with boards) سقف کردن sukuf kirdun, سقف خانه نهادن sukufa khauneh nihaudun, با الواح احاطه ساختن ba alwauh ahauteh saukhtun. *To board a ship* در جهاز محول کردن dur jehauze muhwil kirdun. v. *to attack.*

BOARISH خنزیري khunzeeré, حیواني heewauné—*(brutal)* بي رحم bé ruhm, ظالم zaulim بي شفقت bé shufkut. v. *swinish, cruel.*

A BOAST لاف lauf, لاف و گذاف lauf ou guzauf, خود فروشي khood furooshé, بارنانه barnauneh, بارنامه barnaumeh, بازنانه baznauneh, کب kub, فخر fikhr, فخور fikhoor, تصلف tusulluf.

To boast لاف زدن lauf zudun, لاویدن lawédun, بازنانه کردن baznauneh kirdun, کب کردن kub kirdun, فخیر شدن fikheer shoodun. *To boast of wealth* نازیدن nazédun. v. *to brag, magnify, exalt.*

A boaster لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, خود کام khood kaum, باد بروت baud buroot, خود کامه khood kaumeh, خود ستا khood sita, پاروله paroleh, زعیم za-ém, انغده anfudeh, طرماز turmauz, طرمذان turmuzaun, مطرمذ muturmiz, لعنظ laamuz, فشوش fushoosh, لهوق luhook, فایش fa-ésh. v. *bragger.*

Boastful پر تصلف pur tusulluf. v. *ostentatious.* فنخرت funkhurut, فخیر fikheer. v. *vain-glorious.*

Boasting لاف زن lauf zun, فخور کنان fikhoor koonaun, خود فروشي khood furooshé.

Boastingly با لاف و کذاف ba lauf ou kuzauf, متکبرانه mutukubbirauneh. v. *ostentatiously.*

A BOAT قارب kaurib, زورق zooruk, سنبوق sumbook, سفینه sufeeneh, بوسي boosé, ناوه na-ooh, خلیج khuleej, زنبل zumbul, زنبر zumbur. v. *skiff, yawl.*—*A ferry boat* معبر mabur.

A boatman ملاح mullauh, ملاح سفینه mullauha sufeeneh.

A BOB ضرب zurb, زخم zukhum. v. *blow*— *(flout)* خندیش khundeesh, خنجرود khunjurood, دعابت daabut, وشیه wushiyeh. v. *sneer, ridicule, taunt, jest*—*(ear-ring)* اویزه aweezeh اویزه گوش aweezeh goosh, گوشوار gooshwar—*(any thing pendulous)* اونک awunk, اویز aweez.

To bob ضرب کردن zurb kirdun. v. *to beat, drub*—*(to cheat)* غدر ساختن ghudr saukhtun. v. *to defraud* — *(to hang loose)* اویخته شدن aweekhteh shoodun, اونکان بودن awungaun boodun — *(to ridicule)* خنده ریش کردن khundeh reesh kirdun.

A BOBBIN ماسور masoor, ماسوره masooreh.

A BOBTAIL زنب کوتاه zunub kootah.

Bobtailed ذو زنب کوتاه zu zunub kootah, ابتره abtureh. v. *curtailed.*

To BODE فال نمودن faul numoodun, اختر akhtur guftun, دلالت کردن dulaulut kirdun, تفول ساختن tufawwul saukhtun, تکهن tukuhhun numoodun, وعید شدن wa-éd shoodun. v. *to forebode, predict, presage.*

Boding, bodment فال faul, اختر akhtur, تکهن tukuhhun. v. *omen, portent.*

BODILESS بي تن bé tun, بلا جسد bila jusud, غیر متجسد ghire-a mutajussud. v.

Bodily جسدي jussudé, جسماني jismauné, متجسم mutujissim, مجسم mujissim, متجسد mutajussud. *Bodily food* غداي جسماني ghuda-é jismauné.—*(essential)* ذاتي zauté, حقیقي hukeeké. v. *real, actual.*

A BODKIN سرخاره surkaureh, درفش durfush, دزینه duzeeneh, رفش rufush, تیغ teegh, تلا tula, مخصف mukhsuf, مخرز mukhruz.

The BODY بدن budun (pl. ابدان abdaun), تن tun (pl. تنها tunha), جسد jusud (pl. اجساد ajausud), جسم jism (pl. اجسام ajsaum), اندام andaum, وجود wujood, طان taun, شخص shukhs,

تندیسه tundeeseh, جسمان jismaun, جرم jirm (pl. اجرام ujraum), قامت kaumut, ذات zaut, قالب kaulub, قالبد kaulbud, قالبد تن kaulbuda tun. v. *person*, *stature*, *matter*.—*A dead body* قالب بي جان kaulub bé jaun, جنازه junauzeh, لاش laush, لش lush, میت meiyut, جیفه jeefeh. *The body of the sun* جرم شمس jirma shems, کلیچه kuleecheh, v. *disk*.—*A body corporate* عرفت arfut, حرفت hurfut. *The human body appearing indistinct and black at a distance* شبح shubuh (plur. اشباح ashbauh) شخص shukhs (plur. اشخاص ashkhus, شخوس shukhoos), سواد suwaud.—*A body like silver* سیم تن seem tun. *To be one body and one soul with another* با کسي جسم و جان شدن ba kusé jism ou jaun shoodun. *Natural bodies* اجسام طبیعیت ajsauma tubé-aïut. *To nourish the body* تن پرور کردن tun purwur kirdun.—*A collective body* جما juma, جمع jumaa, جمت jummut, جماعت jumaat, نفر nufr, طایفت ta-éfut. *A great body* جمع کثیر jumaa kuseer. v. *company*, *society*, *collection*.—*To assemble a body of troops* جمع لشکر کردن jumaa lashkur kirdun. *The main body of the army* سپاه sippah, عامت amuta, جبهت jubhut, فیت fé-ut. *A body of foot* پیاده pé-audeh, رجال rujaul. *A body of horse* سپاه sippah, سوار suvvaur.—*Any body* کسي kussé, کس kus, فرد furd. *Somebody* فلان fulaun, یک نفر eek nufr, یکي eeké, ادمي adamé, قوم koom. *Nobody* هیچکس heechkus. *There is nobody* نیست کسي neest kussé.—*Every body* هرکس hurkus, هر احد hur ahud, کل احد kull ahud, هرفرد hurfurd, یک eek, هر یکي hur eeké.—*A busy body* فضولي fuzoolé.—*Strong of body* زورمند zoormund, زورباز zoorbaz, پهلو pihlu, پهلوان pihluwaun, توانا tuvanna, قوي koo-é. v. *robust*.—*Bigness of body* جسمات jismaut. v. *corpulence*.—*Wine of a strong body* شراب غمکسار shuraub gumkusaur, باده مست bade-i must, رحاق ruhauk رحیق ruheek, نسا nusa. *To body*, v. *embody*.

A BOG اجم ajum (pl. اجام ajaum), کول kool. v. *marsh*, *morass*, *fen*.

To BOGGLE (*hesitate*) شبهت داشتن shubhut daushtun, شک نمودن shuk numoodun, ریب بردن reeb burdun. (*to start back*) جولان کردن joolaun kirdun, جهیدن juhédun.

A boggler شبهت کننده shubhut koonindeh, شک برنده shuk burindeh, مرد وهمناک murd wuhminak.

Bog-house, v. *privy*.

To BOIL پختن pokhtun, جوشیدن jooshédun, جیوش کردن jé-oosh kirdun, غالیان ghalé-aun numoodun, جیشان شدن jeeshaun shoodun.—*To cause to boil* جوشانیدن jooshanédun, تغلیت ساختن tughlé-ut saukhtun. v. *to cook*.—*To boil* (*as the blood*) بیغ نمودن beegh numoodun, ثوران الدم شدن fooraunu'd-dum shoodun. v. *to be hot*, *fervent*, *to rage*.

Boiled پخته pokhteh, پختج pokhtuj, پختني pokhtuné, مطبوخ mutbookh, جیش کرده شده jeesh kirdeh shoodeh.

A boiler جیوش کننده jé-oosh koonindeh.—(*a kettle*) هرکاره hurkaureh, قزغان kuzghaun. v. *cauldron*, *pan*.

Boiling پختن pokhtun, جیوش کنا jé-oosh koona, جیش jeesh, جیشان jeeshaun, تغرر tughrur, تغران tughraun, تهادر tuhauder, غلي ghulé, غالیان ghalé-oon, فوران fooraun, فوح fooh, فوخ fookh, کتیت kuteet, عکوب akoob, نغیط nufeet. *Boiling* or *bubbling up* نضخ nuzikh. *Boiling over* نفوت nufoot.

BOISTEROUS ضربي zurbé, حربي harbé, شکنده shukindeh, متهور mutuhawur, ستنبه situmbeh, جبري jubré, قبري kubré, قاسر kausur, فضولي fuzoolé, غضبت ghuzubbut, اشد ashudd, عاصف aasuf, عصف asuf, عصوف asoof. v. *violent*, *loud*, *noisy*, *stormy*, *turbulent*, *furious*, *tumultuous*, *overbearing*.

Boisterously ضربانه zurbauneh, با ستم ba situm, حربا harban, جبرانه jubrauneh, با قهر ba kuhr. *To behave boisterously* زور کردن zur kirdun, جبر نمودن jubr nomoodun, جفا ساختن jufa saukhtun.

Boisterousness غضب ghuzb, جبر jubr, زور zoor, ضرب zurb, حرب harb, قهر kuhr, ستم situm, جفا jufa, فساد fusaud. v. *violence*, *rage*, *anger*, *turbulence*.

BOLD بي باک bé bauk, بي پروا bé purwa, بهادر bahaudur, جگر دار jigur dar, شیرمرد sheermurd, گستاخ kustaukh, شیرمان sheerman, شیري sheeré, شیرانه sheerauneh, جان دار jaun dar, عندوا anduwa, عندوات anduwaut, غیران gheeraun, غیور ghé-oor, زو غیرت zu gheerut, شجعا shujaa, جري juré, غشارت ghushaurut, دلیر dileer, دلاور dilavur, سحتب suhtub, دند dund, صلهام sulhaum. v. *brave*, *daring*, *intrepid*, *fearless*.—(*impudent*) بي شرم bé shurrum, بي حیا bé heia, شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, ستزک sutruk. v. *confident*, *saucy*, *licentious*, *rude*, *rash*.

To make bold (*to inspire with courage*) بي باک bé bauk kirdun, دلاور ساختن dilavur saukhtun. *To make bold* (*speak freely*) خضرا مضرا گفتن khuzran muzran guftun, سالمانه خطاب کردن salimauneh khutaub kirdun. *To be bold* بهادر

بودن bahaudur boodun, شيرمرد شدن ſheermurd ſhoodun, جري الجنان شدن juré-u'l'junaun ſhoodun.

Bold-faced بي شرم bé ſhurrum. v. *impudent.*

Boldly بهادرانه bahaudurauneh, پهلوانانه pihluwanauneh, با جراءت ba juraat, گستاخانه kuſtakhauneh, دليرانه dileerauneh, با غيرت ba gheerut.—(*impudently*) شوخانه ſhookhauneh, با شوخ چشم ba ſhookh chuſhum.

Boldneſs دليري dileeré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, جراءت juraat, گستاخي kuſtaukhé, جسارت juſaurut, جان jaun, بي باكي bé bauké, اقدام akdaum. v. *courage, valour, freedom.*—*Boldneſs and timidity* اقدام و احجام akdaum ou ahjaum.—(*impudence*) شوخي ſhookhé, بي شرمي bé ſhurrumé. v. *confidence.*

BOLE (*armoniac*) گل ارمني gill armené, گل سرخ gill ſurkh, v. alſo *trunk of a tree.*

A BOLSTER بستر biſter, ناز بالش naz bauliſh, بالين bauleen.

To bolſter بستر نهادن biſter nihaudun. v. alſo *to maintain, ſupport.*

A BOLT (*of a door, &c.*) بندكشي bundkuſhé, قفل kufl (pl. اقفال akfal), پشكله puſhkulleh, پشكله در puſhkulleh dur, چنبه chumbeh, مزلاق muzlauk, كليد kuleed, جنده jundeh, شنگينه ſhingeeneh, غلق ghulik (plur. اغلاق aghlauk), نرماده دار nurmaudeh dar, كره kureh, سبوخ ſubookh, مدروس mudroos, مترس mutrus, غارتنگ ghartunk, غلج ghulj, لب در lubba dur. v. *bar.*—(*an arrow*) تير teer, پرتاب purtaub. v. *ſhaft, dart.*—(*a fetter*) بند bund, پاي بند paï bund, قيد keed, قيد و بند keed ou bund. v. *chain.*—*A thunderbolt* ازرخش azurkhuſh. v. *lightning, thunder.*—*Bolt-upright* قيام ké-aum, قايم ka-ém, منتصب muntuſub. v. *erect.*

To bolt (*a door*) سد باب نمودن ſud bab numoodun, بند كشي نهادن bund kuſhé nihaudun. v. *to bar, lock, faſten.*—(*to fetter*) قيد و بند كردن keed ou bund kirdun, در زنجير نهادن dur zunjeer nihaudun.—(*to ſiſt*) پيختن peekhtun, بيز كردن beez kirdun, نخل نمودن nukhul numoodun. v. *to examine, try, purify.*—*To bolt out* (*ſally forth*) خروج كردن khurooj kirdun, خروشان ساختن khurooſhaun ſaukhtun. *To bolt one out of doors* كسي را بيرون دار كردن kuſſéra beeroon dar kirdun.

A bolter غربال ghurbaul. v. *ſieve.*

A bolting-houſe بيز خانه beez khauneh.

A BOLUS لقمت lukmut.

A BOND (*for debt, &c.*) تمسك tumaſſuk (pl. تمسكات tumaſſukaut) خط khutt, دست خط doſt khutt, دين تمسكي deen tumaſſuké, تذكرت tuzkurut. v. *contract, obligation.*—(*ligament*) بند bund, قيد keed, پيوند pivund, بستگي buſtugé. v. *fetters, chains, rope, impriſonment.*—(*union*) اتحاد ittihaud, وحدت wahdut, اتفاق ittifauk, يكي eeké, يكانگي eekaunugé. v. *connection.*

Bond (adj.) گرفته goorifteh, مقبوض mukbooz. v. *captive, ſervile.*

Bondage گرفتگي gooriftugé, قبض kubz, گرفتاري gooriftauré, گيرا geera. v. *captivity, ſlavery.*

A bondman عبد abd, عبد مملوك abda mamlook, غلام gholaum, غلام مملوك gholauma mamlook, بنده bundeh, گرفتار gooriftaur, خدمتكار khudmutkaur. v. *ſlave, ſervant, captive.*

A bondmaid, bondwoman, خدمتكار ز khudmutkaur kizz, نوكر nookur, خلايق khula-ék, جاريت jauré-ut (pl. جواري juwauré) مملوكه mamlookeh, كنيز kuneez, كنيزك kuneezuk, كز ازاد kuzſh azaud. v. *ſlave.*

Bondſman امانت دار amaunut dar. v. *cautioner, ſurety.*

A BONE عظم azm (pl. عظمت azumut), عظام azaum, اعظم é-azum, استخوان uſtukhaun. *A ſmall bone, piece of a bone* استخوان پاره uſtukhaun pareh, *The jaw-bone* لهزمت luhzumut. *The jaw-bones* لهزمتان luhzumutaun. *Joint-bones* (*of the heel*) سنع ſina, كعب kaab—(*of the hands and feet*) كعس kaas (pl. كعاس)—(*of the elbow*) كعبرت kaabrut—(*of the back*) شرخوب ſhurkhoob, سيسا ſeeſa, سياسي ſé-auſé, پشت مازه poſhta mauzeh, سنور ſunoor, خرز الظهر khurzu'z'zuhr, جمشرك jumſhuruk, مهره muhreh. *The bones of the arm* انقا anka. *The bones of the fingers* العا alaa, سلامي ſulaumé. *The ſhank-bone* شتالنك ſhutaulunk, عصا aſa, ظنبوب zumboob. *The hip-bone* ور wurr. *The neck-bones* نضي nuzé. *The collar-bone* ترقوت turkoot. *The knee bone* or *pan* سر زانو ſur zanoo, رضف ruzuf.—*A broken bone* استخوان شكسته uſtukhaun ſhakuſteh, دشبد duſhbud, منجزم munjuzum. *A bandage for a broken bone* استخوان uſtukhaun bund. *A bone with meat upon it* عرق urk. *A bone* or *die* كعبت kaabut. *A carious bone* رمت rummut, رميم rumeem (pl. رمم rumum, رمام rumaum). *Small boned* رخود rukood.

To bone تعرق كردن taarik kirdun, نحض ساختن nuhuz ſaukhtun.

Boneleſs بي استخوان bé uſtukhaun.

To bone-ſet مجبور كردن mujboor kirdun, وعث وعي نمودن waas wa-é numoodun.

A bone-setter مجبور كننده mujboor koonindeh, جابر كر jaubur gur, موجر كار moojur kaur, مجبر mujubbur. v. *surgeon.*

A BONEFIRE آتش بازي autash bazé, آتشتان autashtan, پروازه purwauzeh, نار nar.

BONITO (*fish*) بينيث beenees.

A BON-MOT مزه muzeh, بذله buzleh.

A BONNET كلاه kulah. v. *cap, turban.*— *A square bonnet worne by young girls* كله پوش kulleh posh.

Bonnily, v. *handsomely, gaily.*

Bonny, v. *handsome, beautiful, gay.*

BONY ذو عظمت zu azumut, پر استخان pur ustukhaun.

A BOOBY سر بيسامان sur bé-samaun. v. *blockhead.*

A BOOK كتاب kitaub (pl. كتب kutub), نامه nameh, دفتر duftur (plur. دفاتر dufautur), دستور dustoor (pl. دساتير dusauteer), جريده jureedeh (pl. جرايد jura-éd), جلد jild (جلود julood), سفر sufr (plur. اسفار asfaur), مودت muwuddut, طومار toomaur, صحيفت suheefut (pl. صحف suhuf, صحايف suha-éf), زبر zubr, رقيم rukeem (pl. ارقام), رقين rukeen, قط kitt, طرس turs (pl. اطراس atraus, طروس turoos), رق rukk, وحي wuhé, مصحف mus-huf (plur. مصاحف musauhuf), مصنف musunnuf (pl. مصنفات musunnufaut), مجلدات mujulludut (plur. مجلدات mujulludaut), مدرس mudrus. *The books of Moses* كتب موسي kutuba moosa. *The rabinical books* (*Old Testament*) صحف ربانيت suhuf rabbané-ut.—*The book* الكتاب elkitaub, *The book of God* الكتاب الله elkitaubullah, المصحف almusuhuf. *The most excellent book* كتاب مستطاب kitaub mustitaub. *The glorious book* كتاب المجد kitaubu'l'mujjud. (These are applied by the Eastern Christians to the *Bible*, and by the Mohammedans to the *Alcoran*; v. also Vol. I. القران p. 220.)—*The books* or *psalms of David* زبورخوان zuboor khaun. *The books of Hafyz* (*a celebrated Persian poet*) مصنفات حافظ musunnufata Hafyz, ديوان حافظ déwauné Hafyz. *A book of roads* (*a map*) راه نامه rah nameh. *An account-book* دفتر duftur, انكار angaur, انكارش angaurish, انكاره angaureh. *A day-book* روز نامه rooz nameh, روزيانه roozé-auneh, روزينه roozeeneh. *A cash-book* اورجه awurjeh, فنداق fundauk.—*The book of life* دفتر اعمال duftura é-amaul, نامه اعمال namé-ï é-amaul, رق rukk, سجين sujjeen — (On these the Mohammedans suppose the actions of mankind to be written by the recording angels.)—

Various books كتب كوناكون kutub gunagoon. *The title of a book* كتابت kitaubut. *Without a book* (*i. e. a pagan*) غير كتاب ghiré-a kitaub. *A book interpreting dreams* تعبير نامه taabeer nameh. *My book* P كتابم kitaubum, A كتابي kitaubé. *Your book* P كتابت kitaubut, A كتابك kitaubuka. *His book* P كتاب او kitaub ou, *or* كتابش kitaubish, A كتابه kitaubuhu. *Without book* (*by memory*) متذكر mutuzukkir, خاطر نشان khatir nishaun. *To be in one's books* (*to be in favour*) خاطر كرفتن khautir gooriftun, دوستكان شدن doostgan shoodun. *The original* or *first copy of a book* اصل كتاب asla kitaub. *A book-case* راف rauf, رف ruf.

To book دفتر قيد كردن duftur keed kirdun, در كتاب نوشتن dur kitaub nooshtun.

Book-keeping حساب كنا hissaub koona, شمردكي shumurdugé, علم رقم ylma rukum. — *A book-keeper* شمار كير shumaur geer, محاسب muhausib, حساب كننده hissaub koonindeh.

A bookbinder مجلد mujlud, سفار suffaur.

Bookish علم طالب ylma taalub, مدرس mudrus, كتب خواه kutub khauh. v. *studious.*

Bookishness تحصيل علم tuhseela ylm, مطالعت mutalaat, مدارست mudaurusut. v. *study.*

Book-learned اهل علم ahla ylm, دانشخوار danish-khore. v. *learned.*

A bookman مدارس mudauris, معلم muallum, دانشمند danishmund. v. *learned man.*

A book-mate خوجه تاش khojeh tash. v. *school-fellow.*

A bookseller صحاف suhhauf, سفار suffaur, كتب فروش kutub furoosh. *A bookseller's shop* كتب خانه kutub khauneh. v. *library.*

A boom, v. *bar, pole.*

A BOON (*gift*) پيشكش peishkush, دهش duhish. v. *grant, favour.* — (*petition*) خواهش khauhish, طلب tullub.

Boon (*gay*) شاد shad, شوخ shookh.

A BOOR خورياد khooré-aud, خوريات khooïraut, دهقان dihkaun. v. *clown, rustic.*

Boorish بي ادب bé adub, نا شناس na shinaus, اهل قريه ahla kureeh, صحراي suhra-ï. v. *rude, clownish.*

Boorishness بي ادبي bé adubé, نا شناسي na shinausé, روستايي roostaï-é, خوريادي khooré-audé, عجهي anjuhé. v. *rudeness.*

Boorishly بي ادبانه bé adubauneh, خورياد اسا khooré-aud asa. v. *rudely, clownishly.*

A BOOT موزه moozeh, موزج moozuj, خف khuff (pl. خفاف khufauf), تساخين tusakheen,

هبرزي hubrzé, هدم hudum, نخاف nukhauf (pl. انخفت ankhufut), موق mook, كوش koos, كفش kufush. *Upper boots (for keeping the under ones clean)* چاباتان chabatan, جرموق jurmook, سرموزه surmoozeh, موزه نالين moozeh nauleen. *A boot-maker* موزه دوز moozeh dooz, خفاف khufauf, اسكاب askaub, اسكاف askauf, قواف kawwauf, سكاف sukkauf (plur. اسكيف askeef) اسكفت askifut. *The toe of a boot* چنگ موزه chunka moozeh, منقار munkaur. *The lining-leather of boots* صلال sulaul. *The upper leather of boots* پشك pushk, سر موزه sur moozeh. *Old or patched boots* نقل nukkl, نقال nukaul, هدم hudum.—*Booted* تخفف tukhuffuf, انعال anaal. —(*to put on boots*) تخفف شدن tukhuffuf shoodun, انعال كردن anaal kirdun.

Boot (advantage) فايده fa-édeh, سود sood, كسب kusb. v. *gain, profit.* — *To boot (over and above)* با فايده ba fa-édeh. — *To boot (to benefit)* فايده نمودن fa-édeh numoodun, سود دادن sood dadun. v. *to profit, enrich.*—*Bootless* بي ماني bé maané. v. *in vain, useless.*

A BOOTH خيمه kameh, سايبان sa-ébaun, خرگاه khorgah, پيچه peecheh, الاجق alaujuk, وشيع wushé-a.

BOOTY تالان talaun, تاراج taraj, غارت ghaurut, غيمت gheemut, يغما yeghma, غنيمت ghuneemut (pl. غنايم ghuna-ém), مغنم mughnum, سلب sulb, ساز و سلب sauz ou sulb, نهيبي nuheebé, نهبت nuhbut, نفارت nufaurut, عرض erz, خلست khulsut, خباست khubbausut, بكيلت bukeelut, غنب ghumb. v. *plunder, spoil, pillage, theft.* — *To play booty* فسق كردن fusuk kirdun. v. *to cheat.*

BORAX بوراق borak, بوراق هندي borak hindé, تنكار tinkaur, زمو zshumoo, ملح الصاغت milhu's'saughut, لزاق الذهب luzauku'z'zuhub.

A BORDER كنار kunaur, كناره kunaureh, كنارين kunaureen, حاشيت haushé-ut, لب lib, جناب junaub, جنب jumb (pl. جنوب junoob), شغرت shufrut, كران kuraun, كرانه kurauneh. v. *edge, extremity, margin, side.*—*The border of a countr* سرحد sur hudd, سر زمين sur zumeen, حد hudd (pl. حدود hudood). v. *bounds, limits, confines, frontiers.* — *Living on the borders* سرحد نشين surhudd nisheen. *Hostile borders* ثغور sughoor, ترفند turfund. *A governor of the borders* مرزبان murzuban, مرزباني murzubané (plur. مرزبت murzubut). *The border of a garment or cloth* دامن damin, اهان ahaun, كنار kunaur, رزه ruzeh, رژه ruzsheh, حاشيت hashé-ut (plur. حواشي hawaushé), كفت kuffut (pl. كفف kufuf) اويز aweez, فراويز firaweez, تير teer, نكار گرد nigaur gurd. *An elegant embroidered border* علم alum, نكار علم nigaur alum, مفروز mufrooz. v. *fringe, edging.* — *A border of flowers* گلزار gulzaur. v. *garden, parterre.*

To border upon (a country) سرحد نشين شدن surhudd nisheen shoodun, قريب بودن kureeb boodun. — (*to ornament with a border*) با رزه پيراستن ba zureh peeraustun, نكار علم نمودن nigaur alum numoodun. v. also *to touch, reach.*

A borderer سرحد نشين surhudd nisheen, حاضر hauzir, سر زمين داش sur zumeen dash.

To BORE سفتن suftun, سوراخ ساختن soorakh saukhtun, سفليدن suflédun, سنبيدن sumbédun, تبيدن tubédun, شمخه زدن shumkheh zudun, تثقب كردن tusukkub kirdun, مثقب نمودن muskub numoodun, ثقب ساختن sukub saukhtun. v. *to pierce.*

Bored سفته sufteh, رخنه دار rukhneh dar. *To be bored* شمخه زده شدن shumkheh zuddeh shoodun.—*Bored full of holes* سوراخ دار sooraukh dar.

A bore سوراخ sooraukh. v. *hole.*

Bore, preterite of *bear.*

BOREAL شمالي shumaulé. v. *northern.*

Boreas باد شمال bad shumaul, نسيم شمال nuseem shumaul.

A BORER شمخه زننده shumkheh zunindeh, سوراخ گر sooraukh gur.

BORN زاده zaudeh, زاد zaud, مولود moolood, وليد wuleed, متولد mutuwullid, منفوس munfoos. *Born of an angel* پري زاده peri zadeh. *Born to great fortune* بلند كوكب bulind kawkub.—*To be born* زادن zaudun, زاييدن zaï-édun, متولد شدن mutuwullid shoodun, مولود كرديدن moolood kirdédun, طلوع كردن tuloo-a kirdun, پيدا شدن peeda shoodun, از شكم برامدن uz shikim buraumudun, ظهور كردن zuhoor kirdun. *Born of a free father and a slave mother* هجنت hujnut., هجانت hujaunut, هجونت hujoonut, هجين hujeen. *Base-born* ولد زنا wuluda zina.

BORNE, participle of *bear.*—*To be borne down (oppressed)* پايمان شدن pa-émaun shoodun. *Not to be borne* غير متحمل ghiré-a mutuhummul. v. *intolerable.* — *To be borne up* اعتماد شدن é-atimaud shoodun. v. *to be supported.*

To BORROW عارت گرفتن aarut gooriftun, استعارت كردن usta-arut kirdun, استقراض ساختن ustukrauz saukhtun, تاور نمودن taawur numoodun.

A borrower استعارت كننده usta-arut koonindeh.

The BOSOM سينه ſeeneh, بر bur, اغوش aghooſh, اكوش agooſh, حضن huzn (pl. احضان ahzaun), پهلو pihlu, لبان liban, بلد bulud, حجور hujoor, جوش jooſh, دل dil, صدر ſudur, جگر jigur, جوشوش jooſhooſh, بركت burkut, كوبا kooba, جوشن jooſhun. v. *heart, breaſt.*—*The upper part of the boſom* سرسينه ſurſeeneh.—*A boſom-friend* ياري وفادار é-auré wufadar. *The wife of my boſom* محبوبه زوجيتم muhboobe-ï zoojé-utum. *Jeſſamine-boſomed* سمن بر ſemen bur. *Silver-boſomed* سيم بر ſeem bur. *Upon the boſom* بر بر bur bur, در بر dur bur.—v. alſo *intimacy, confidence, fondneſs.*—*Having the boſom torn,* (i. e. *afflicted*) سينه چاك دار ſeeneh chauk dar.—*To boſom* (*embrace*) اغوش كردن aghooſh kirdun.—(*to incloſe in the boſom*) در سينه نهادن dur ſeeneh nihaudun.

A BOSS (*ſtud of gold, ſilver, &c.*) پاتته pauſteh, پشيزه puſheezeh, فلس fulus, ميخ meekh. *The boſs of a ſhield* ناف سپر nafa ſipur. *A boſs-ſeller* فلاس fulaus.

BOTANIC, *botanical*, چمن پيوند chumin pivund, نبات منسوب nubaut munſoob.

A botaniſt اهل چمن ahla chumin, نبات دان nubaut dan.

Botany اهليت چمن ahlé-uta chumin, نبات دانايي nubaut danaï-é, كياه داري ké-ah daré, علم چمن ylma chumin.

A BOTCH (*ſore*) دنبل dumbul. v. *ulcer, eruption, ſwelling.* — (*a patch*) پينه peeneh, هملخت humlukhut.

To botch (*mark with botches*) با دنبل الودن ba dumbul aloodun. (*to patch clothes*) هملخت دوختن humlukhut dookhtun, پينه دوختن peeneh dookhtun. (*to do unſkilfully*) بي ازمودكي كردن bé azmoodugé kirdun, ناداني نمودن nadané numoodun. v. *to bungle.*

Botched پينه زده peeneh zuddeh. v. *patched, bungled.*

A botcher پينه دوز peeneh dooz, پينر دوز peenur dooz.

Botchy با دنبل الوده ba dumbul aloodeh, پر ريش pur reeſh. v. *ulcerated.*

BOTH هر دو hur doo, هر دو تا hur doo ta, همديكر humdeegur, كلا kila, كلان killauni (fem. كلتان kiltauni), اثنينهم aſneenihum. *Both hands* هر دو دست hur doo doſt, يدان eedaun, ذو اليدين zu'l'eedeen. *Both worlds* هر دو عالم hur doo alum, دارين dareen, كونين kooneen. *Both the ſeas* بحرين buhreen. *Both ſides* هر دو جانب hur doo jaunib, هر دو طرف hur doo turuf, مابين mabein. *From both ſides* از هر دو طرف uz hur doo turuf, از جانبين uz janibeen, دهيده duheedeh.—*Both* (*as well as*) با ba, ب bi, مع ma—(*as well as him*) باو ba-ou, به bihi, معه maahu. v. *together with.*

A BOTTLE منوج munooj, شيشه ſheeſheh, كابوس kauboos, كوزوره koozooreh, ابكش aubkuſh, بوكان boogaun, قارورت kauroorut, كربت kurbut, خي khee, خيك kheek, ظرف zurf, ضبحر zubhur, عجوز ajooz, عجلت ajlut (plur. عجل ajul, عجال ajaul), ساب ſaub, سقا ſuka (pl. اساقي aſauké, اسقيات aſké-aut, كربت kirbut), خيكچه kheekcheh. زفر zufr, زق zukk, اوطاف autauf, وجب wujub (pl. وجاب wujaub) محذوف muhzoof, كوزه koozſheh. *Bottle after bottle* شيشه شيشه ſheeſheh ſheeſheh.—*The ſtopple of a bottle* وفاع wufaa, سمام ſumaum.—*Sounding as a bottle when decanting* بقبقت bukbukut.—v. alſo *ſkin, flaſk, phial.*—*A bottle of hay* ابالت abaulut, غمار ghummaur, جرزت jurzut. *A blue-bottle* (*flower*) لخيش lukheeſh—(*fly*) عنتر antur.

To bottle كابوس انباشتن hauboos ambauſhtun.

BOTTOM ته teh, اصل aſil, قرع kura, قعر kaar (pl. تعير ka-ér), بن bun, بون boon, پايين paï-én, غور ghoor, منزع munzaa, بنياد buné-aud, اس aſs, اساس aſas, تاسيس taſees. v. *foundation, ground-work, root.*—*The bottom of hell* قعر جهنم kaara jehennum, درك جحيم durka juheem. *The pavement at the bottom of a ciſtern, well, &c.* زمين zumeen. *The bottom of the ſea, river, &c.* غيابت ghé-abut, شنار ſhinaur, رود خانه rood khauneh. *Having a bottom* بندار bundar, اصل اور aſil awur.—*A bottom* (*ſhip*) جهاز jehauze, كشتي kiſhté.—*The bottom* or *keel of a ſhip* انبار ambaur, انبار جهاز ambaura jehauze.—(*a valley*) نفنف nufnuf, نفناف nufnauf (plur. نفانف nufaunif), خور khawur, وادي vaudé, دره dureh, زنابت zunaubut, جوا juwa, هلك huluk. v. *dale.*—(*profundity*) عماق amauk, عمق amuk, غور ghoor. v. *depth.*—(*limits*) سامان ſamaun, سر زمين ſur zumeen. v. *bounds.*—*The bottom of his capacity* سامان ادراكش ſumaun adraukiſh.—*Bottom* (*laſt reſort*) اميد پسترين ameed puſtureen.—(*dregs*) درد durd, كنجال kunjaul. v. *ſediment.*—*The bottom of a mountain* بن كوه buna kooh.—*The bottom of a ſtreet* پژن puzſhun.—*A bottom* or *clew* وشيعت wuſhé-aut, كروهه kurooheh. *To the bottom* (*compleatly*) تا بن ta bun, تهامانه tumamauneh, بالتمام bi't'tumaum, في الجمله fi'l'jumleh. v. *entirely, totally.*—*At the bottom* در بون dur boon, في القعر fi'l'kaar,

بپايين bepaï-én. *From top to bottom* از بالا تا پايين uz baula ta paï-én, از ابتدا تا انتها uz ab-tuda ta antuha, سر تا پاي fur ta paï, سراپا fura-pa, سرا سر fura fur, سر تا سر fur ta fur, سر تا بقدم fur ta bekudum, من الراس الي الراس minu'r'-raafi ila'r'raas, من اوله الي اخره min awwulihi ila akhirihi.

To bottom (found upon) بنا كردن bina kirdun, بنياد نهادن buné-aud numoodun, نهادن nihau-dun. v. *to build, fix*; or *rest upon*. — (*to wind a clew*) توشيع كردن tooshé-a kirdun.

Bottomed بندار bundar, ذو بن zu bun. v. *founded*.

Bottomless بي بون bé boon, بي پايين bé paï-én. *The bottomless abyss* جاي بي ته ja-é bé teh, غمر ghumr (pl. غمور ghumoor), گردابي gurdabé, خليج khuleej, لج lujj, لجت lujjut. v. *abyss, pit, whirlpool*.

A BOUGH شخ shukh, شاخ shaukh, شاخسار shaukhsar, شاخ درخت shakha dirukht, فاج fauj, فاخ faukh, فرع fura (pl. فروع furooa), فنن fu-nun, فند fund, عود a-ood, شعبت shaabut (pl. شعب shab, شعاب shaab), شنغب shunghub, شنغاب shunghaub, شغش shufush, عسلج asluj. v. *branch*.

BOUGHT (part. of *to buy*) خريده khurédeh, مبيع mubé-a. v. *purchased*.

A BOUNCE (*noise*) ضرط zurt, كوز kooz, تيز teez, غوغا ghoogha, عو a-oo, رزمت ruzmut, هنگامه hungaumeh, شماته shumauteh, صيحت seehut, طنين tuneen. v. *crack*.—(*a sudden blow*) ضرب ناكهاني zurb nakuhauné, صرادحي surau-duhé.—(*a boast*) لاف lauf, كب kub. v. *threat*.

To bounce (*make a noise*) ضرط كردن zurt kir-dun. *To fly* or *strike against suddenly* تيز زدن teez zudun, تيزكار كوفتن teezkaur kooftun.—(*to boast*) لاف زدن lauf zudun, كب كردن kub kirdun.—(*to be bold*) بهادر شدن bahadur shoodun.

A bouncer (*boaster*) لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh. v. *bully, braggart*.

BOUND, *bounds*, *boundary*, نشانگاه nishaun-gah, كران kuraun, حد hudd, سر حد fur hudd, منزل munzil, سر منزل fur munzil, سر زمين fur zumeen, كنار kunaur, نصب nusb, مصر musr (pl. امصار amsaur, مصور musoor), اقصي aksé, ارفت arfut (pl. ارف arf), سامان samaun, فروداشت furoodasht, قصاري kusauré, منتهي muntuha, موسم moosim, مدي mudé, مديت mudé-ut (pl. مدي muda, مديات mudé-aut), مدار mu-daur, مامود maamood, مال maal, تخم tukhim, تخومت tukhoomut (pl. تخوم tukhoom), شا sha, شاو shaw, اخيه akhiyeh, خط khutt. v. *limits, confines, marches, frontiers*. — *Hostile boundaries* مرزبوم mirzuboom, مرزوبوم mirzooboom, مرزوبين mirza zumeen, فرج furj, ترفند turfund, ثغور su-ghoor. —*A boundary stone* عالمت aalumut, ارفت arfut, اخير akheer, اخيز akheez, منار minnaur, منارت minnaurut, اخيسه akheesch. *Beyond bounds* بيرون از حد uz hudd beeroon. *To go beyond bounds* از حد گذاشتن uz hudd guzaushtun. *To fix the boundaries* حدود تعيين كردن hudood taï-een kirdun.—*A bound (spring)* جستان jistaun, نغزان nufzaun, تغرت tufrut, تغزي kufzé, تغيزي kufeezé, اباز abbaz, كسروز kusrooz, قباص ku-maus, پنجه pinjeh. v. *leap, jump, rebound*.

Bound (part. of *bind*) پيوند pivund, بسته busteh, بنده bundeh, بند كرده شده bund kirdeh shoodeh.

Bound (*obliged*) منت دار minnut dar, ممنون mumnoon.

To be bound بند شدن bund shoodun, بسته بودن busteh boodun, پيوسته شدن pivusteh shoodun. *To be bound in chains* بسته زنجير شدن busteh zunjeer shoodun. *With hands and neck bound* با دست و گردان بسته ba dost ou gurdaun busteh. *Tongue-bound* (*stuttering*) بسته زبان bus-téh zubaun. *Having the feet bound* پا بسته دار pa busteh dar, محجوز muhjooz.

To bound (*limit*) حد كردن hudd kirdun, تحديد نمودن tuhdeed numoodun. *To be bounded* محدود شدن muhdood shoodun. — (*to spring*) جستن jistun, نغزان كردن nufzan kirdun, طغرت ساختن tufrut saukhtun, اباز نمودن abbaz numoodun.

Boundary, v. *bounds*.

Boundless بي پايان bé pa-é-aun, بي نهايت bé niha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon. v. *infinite, immense, unlimited, unconfined*.

Boundlessness بي پاياني bé pa-é-auné.

BOUNTEOUS, *bountiful*, جومرد joomurd, جوانمرد juwaunmurd, فيض ريزان feiz reezaun, سخي sukhé, سخا كستر sukha kustur, بخشنده bukhshindeh, عطا بخش ata bukhsh, عطا بخش و كريم كستر ata bukhsh ou kureem kustur, سامح saumuh, كريم النحاس kureemu'n'nihaus, كرمكار kurim kaur, كشاده دست kooshaudeh dost, كرم صاحبي kurim sahibé, كرم دار kurim dar, كريم kureem (fem. كريمت kureemut, pl. كرما kurma), كريمانه kureemauneh, سموح sumooh, سمح su-muh (pl. سمحا sumha), بذول buzool, باذل bau-zil, هشم hashim, نز nuzz, لهم luhim, ندي nudé, ندي الكف nudé-u'l'kuff, ساحب عطا

ونعم sahib ata ou naam, منحار munhaur, قثم kusum, غمر الخلق ghumru'l'khulk, غمر الردا ghumru'r'rida, فياض fé-auz, جايد ja-éd, اجود ajood, جواد juwaud (pl. اجياد ajé-aud, اجاود ajawud, اجواد ajwaud), سبط اليدين subtu'l'ee-deen, جعد jaad, منعم minaam, صفوح sufooh, قمقمان kumkumaun (pl. قماقم kumaukum) غطم ghutum, معطا mata, عذبي azbé, خاتم طبع khautum tuba, هضوم huzoom, نال naul, هشهاش hushhaush, فضفاض fuzfauz. v. *liberal, generous, munificent, beneficent, kind*.

Bountifully, bounteously, جوانمردانه juwaunmurdauneh, كريمانه kureemauneh, با سخاوت ba sukhawut.

Bounty, bountifulness, كرم kurim, كرامت kuraumut, جوانمردي juwaunmurdé, بذل buzl, جود jood, جودت joodut, سماح sumauh, سماحت sumauhut, كام بخش kaum bukhush, سخا sukha, سخاوت sukhawut, مروت muruwwut, فتوت futuwwut, مكرمت mukrumut, منهال minhaul, انهال anhaul, پروان purwaun, فجر fujr, غمورت ghumoorut, رهشت ruhshut, رهشوشت ruhshooshut. v. *liberality, munificence, generosity*.

Bourn, v. *bounds*: also *brook, torrent*.

To BOUSE اشاميدن ashamédun. v. *to drink*.

Bousy مست must. v. *drunk, intoxicated*.

A BOUT (*turn*) كره kurreh, بار bar, دفعت dufaat. *At one bout* يك كره eek kurreh, دفعة واحدة dufaatan wahidatan. v. *time*.

BOUTEFEU اتش افروز autash afrooz, فتنه انگيز fitneh engeez. v. *incendiary*.

A BOW كمان kumaun, قوس koos, شراع shura, كمان تيرانداز kumaun teerandauz, شيز sheez, كپازه kupauzeh, نيم لنك neem lunk, عجوز ajooz, ورك wurk, نحات nuhaut, مهوك muhook, قوس فرع koos fura, قضيب kuzeeb, فخت fukht, جش jush, جشو jushoo, نازع naza (pl. نازعت nazaat), فروج furooj, فريج fureej (pl. فرايج fura-éj), صريع suré-a (pl. صرعي sura-é).—*The rainbow* كمان فلكي kumaun filuké, قوس قزخ koos kuzukh, ادينده adeendeh, سام saum, ازفنداك uzfundauk, كمان اسمان kumaun asumaun, شدكيش shudkeesh, سركيش surkeesh, كمان بنام kumaun bunam, كمان سام kumauna saum, كمان رستم kumauna rostam, مانندآب manindaub, تيراره teeraureh, تيرازه teerauzeh, قسطانت kustaunut, نوس noos, نوسيه noo-éseh, نوشه noosheh, زخش zukhish, سرير sureer, كركم kurkum.—*A cross-bow* كمان كروهه kumaun kurooheh, كمان كرهه kumaun kurheh, كمان كره kumaun kureh, كمان مهره kumaun muh-

reh.—*A bow-maker* كمان گر kumaun gur.—*A saddle-bow* زين كوه zeen kooh, كوده koodeh, قربوس kurboos (pl. قرابيس kurabees, قربوت kurboot. *A bow for a fiddle* or *other instrument* كمانه kumauneh, شكافه shukaufeh, چكو chukoo, زخمه zukhmeh. *A bow used in separating cotton from the pods* درونه durooneh, مندف munduf, لرك lurk, كربال kirbaul, محبض muhbiz. *A bow-shot* پرتاب purtaub, پرتاو purtaw, رشيق rusheek. *To shoot with bow and arrow* تير انداختن teer andaukhtun, نازع كردن naza kirdun. *The horns of a bow* خمكوشه khumkoosheh, خمكوش khumkoosh, مذروان muzruwaun. *To bend a bow* كمان كشيدن kumaun kushédun, تاتير كردن tateer kirdun, توتير ساختن tooteer saukhtun. *A bow-case* كماندان kumaundan, كماندار kumaundar, كماندر kumaundur. *A bow-string* كناب kunaub, شراع shura, تار tar, دزجل durjul, زه zuh, وتر wutur, اوام awaum. *A bow* (*noose*) كمند kumund, فخ fikh, خم khum, فخت fikhut. *A bow used by turners* واخ wakh. *Having eye-brows arched like a bow* ابروي كمان abrooï kumaun, ابروي كمانكش abrooï kumaunkush.

A BOW (*reverence*) ركعت rukaat, ركوع rukooa—(*salutation*) سلام salaam, تكريم tukreem (pl. تكريمات tukreemaut).

To bow (*bend*) تافتن tauftun, پيچيدن peechédun, گردانيدن gurdanédun, كوژ نمودن koozsh numoodun, خم زدن khum zudun, عطف كردن atuf kirdun, اماله ساختن amauleh saukhtun, كج كردن kuj kirdun, معطوف نمودن maatoof numoodun, دوتا ساختن doota saukhtun. *To bow* (*or be bent*) منعطف شدن minaatuf shoodun, خميدن khumédun, خميده بودن khumédeh boodun, معوج شدن ma-ooj shoodun, لام گشتن lam gushtun. *To make a bow* or *reverence* سرنهادن surnihaudun, ركعت كردن rukaat kirdun, ركوع نمودن rukooa numoodun, سلام دادن salaam dadun. *To bow the knee* زانو زدن zaunu zudun. *To bow* (*subdue*) ضبط نمودن zubt numoodun, تسخير كردن tuskheer kirdun, قاهر ساختن kauhir saukhtun, غالب كردن ghaulib kirdun. v. *to bend, crush*—(*to sink under pressure*) پايمال شدن pa-émaul shoodun, ظلم و تعدي كرده بودن zulm ou taadé kirdeh boodun, جور كرده شدن joor kirdeh shoodun. v. *to be oppressed*.

Bow-bent (*crooked*) معطف maatuf, كژ kuzsh, كوژ koozsh, اعوج a-ooj, كج kuj. v. *bent*.

The bow-hand دست راست dost rast. v. *right-hand*.

Bow-legged لام ساك lam sauk, طرقا turka.

BOWELS روده roodeh (pl. رودها roodeha, رودكان roodegaun), معا maa, معى ma-é (plur. امعا amaa), جكر بند jikur bund, درون duroon, روخ rookh, حشوت hushoot, حشي or حشا husha, خيم kheem, اصول asool, اكيخ akeekh, حويت huwé-ut, (pl. حوايا huwaya, حواوي huwauwé), عفج afuj, تتب kutub, تتبت kutubut, تتيبت kuteebut, رجب rujub (pl. ارجاب arjaub), مصير museer (pl. مصران musraun, امصرت amsurut), قصب kusb (pl. اقصاب aksaub), كرده gurdeh, كردكان gurdegan. v. *intestine*, *gut*—(*tenderness*) مهرباني muhrbauné, شفقت shufkut, مرحمت murhumut. v. *compassion*, *commiseration*. —*A pain in the bowels* برنس burnus. v. *cholic*.—*Wind in the bowels* حجيف hujeef.

To bowel, v. *to pierce*, *to embowel*.

A BOWER كلستان gulistan, كلكشت gulghusht, پيچه peecheh, مغيوت musé-oot. v. *arbour*; also *anchor*.

A BOWL جام jaum, كاسه kauseh, قدح kuduh (pl. قدوح kudooh, قدحان kudhaun, اقداح akdauh) كاس kaus (pl. كووس kuwus, كياس ké-aus, اكوس akoos, كاسات kausaut), هجم hujum (pl. اهجام auhjaum), تبن tubun, طاس taus, ساغر saughir, پيمانه peimauneh, فنجان funjaun, زيغال zeeghaul. v. *cup*, *goblet*, *bason*.—*A bowl* or *ball* كره kureh, كوي kooï.

A BOWMAN كماندار kumaundar. v. *archer*.

A bowyer or *bow-maker* كمانگر kumaungur.

A BOX صندوق sundook, تپنگو tupungoo, طرنيان turné-aun. *A small box* صندوقچه sundookcheh, علبت albut, حقه hukkeh. v. *chest*, *casket*.—*A box-maker* صندوقگر sundookgur, حقاق hukauk. *A tinder box* قداح kudauh, اتش بار autash bar, اتش زن autash zun, اتش زنه autash zuneh. *A sugar-box* شكرستان shukristan. *A snuff-box* مسعوط musa-oot. *A drug-box* قفدان kufdan. *An ointment-box* قرز kurz. *A dice-box* پشك pushk. *A box tree* بقس buks, بقش buksh, ناز naz, نازش nazsh. *A box* or *blow* مشت musht, لطمت lutmut, طرف turuf, طپنجه tupunjeh, طپانچه tupaunjeh, كاج kauj. *A box on the ear* چپله chupleh. *The box* (or *mariners compass*) خبره نامه khubreh nameh.

To BOX (*fight with fists*) مشت زدن musht zudun, مشت ضرب كردن musht zurb kirdun, سوق نمودن sook numoodun. *To inclose in a box* در طپنكو نهادن dur tupungoo nihaudun.

Boxen (*resembling* or *made of box-wood*) نازي nazé, نازسا nazsh sa.

A boxer مشت زن musht zun, سوق كنا sook koona.

A BOY پسر pusur, پسرك pusuruk, صبي subé, كودك kooduk, كاك kauk, هبي hubé, طفل tufl بچه pucheh, نوخاسته naukhausteh, شباب shubaub, جرا jura, جحوش juhoosh, فتى futa, كرز kirz, رضيع ruzé-a, سليل suleel, تپنك tupunk, وليد wuleed, شخل shukhl. v. *youth*, *child*.—*A servant boy* خادم khaudum, غلام gholaum, حافد haufid, ريدك reeduk, پسرخدمتكار pusur khudmutgur, عر arr, بچ puch, شاكرد shaukird, شاكار shaukaur, ملازم mulauzim, هبنق hubunk, فرفور furfoor, داه dah, غرت ghurrut. v. *slave*.—*A mulatto boy* خلاسي khulausé. *Boys* پچكان puchegaun, اطفال atfaul, غلمان gholmaun, غليمت gholeemut, غلمت gholmut, اغلمت aghlumut, صبيان subé-aun, فتا futa. *Wrappers for boys of cotten* or *woollen stuff* ساوينه پچه saweeneh pucheh.

Boyhood پسري pusuré, طفولت tufoolut طفوليت tufoolé-ut. v. *infancy*, *childhood*, *youth*.

Boyish پسري pusuré, صبوت subwut, پسر اسا pusur asa, بچه وش pucheh vush, طفل سا tufl sa. v. also *silly*, *trifling*, *puerile*.—*To play at boyish games* بازيچه كذار كردن bazeecheh guzaur kirdun.

Boyishly پسرانه pusurauneh, طفلانه tuflauneh, كودك اسا kooduk asa.

Boyishness, *boyism* كودكي koodugé, طفولت tufoolut, صبا suba, صباوت subawut, پسري pusuré, طفليت tuflé-ut, بازيچه bazeecheh. v. *childishness*, *triflingness*.

To BRACE بستن bustun, بند كردن bund kirdun, قابض ساختن kaubiz saukhtun. v. *to bind*, *tie close*—(*to strain up*) كشيدن kushédun. v. *to stretch*.

Brace (*bandage*) بند bund, بست bust, بستكي bustugé, كشه kusheh, كشي kushé. v. *ligament*, *belt*—(*tension*) شدت shuddut, سختي sukhté, توتر tootur. v. *tightness*.—*A brace* or *pair* دو doo, اثنايي isnané.

A BRACELET دست بند dost bund, ابرنجين abrunjeen, معضد mazud, دست ابرنجين dost abrunjeen, دستياره dosté-aureh, دستينه dosteeneh, بازوبند bazoobund, كلاكل kulakul, بابره baubireh, ياره é-aureh, يارج é-auruj, يارق é-auruk, برنجن burunjun, سوار suvvaur, سواره suvvaureh, سوذق sooduk, سوزق soozuk, سوزنيق soozneek, ابسان absaun, دوح dooh, دوحت doohut, قلب kulb, جبارت jubaurut, اورنجن awurunjun, ذبل zubl, هبرزي hubrizé, دملج dumluj, دملوج

mudlooj, پاونجن pawunjun, پیچیده peechedeh, کسبر kusbur. *A river with silver bracelets* (i. e. *limpid*) جویبار سیمین خلخال jooïbara seemeen khulkhaul.

A bracer, v. *brace*, *bandage*, *cincture*.

BRACHIAL بازوی bazooï.

BRACKISH ترش tursh, مملوح mumlooh, ملوح mulooh. v. *salt*, *saltish*.

To BRAG لاف گزاف کردن laufu guzauf kirdun, فخر و مباهات نمودن fikhr ou mubahaut numoodun, مباهرت ساختن mubauhurut saukhtun, مستغني شدن mustughné shoodun, تکبر کردن tukubbur kirdun, تفاخر ساختن tufaukhir saukhtun, جماخ شدن jumaukh shoodun, افتخار نمودن uftukhaur numoodun, مباهي بودن mubauhé boodun, باز نانه کردن baz nauneh kirdun, مفتخر هستن muftukhur hustun. v. *to boast*.

A brag لاف lauf, فخر fikhr, کب kub, کسب kusb, فقع fika, قالب kaulib, مباهرت mubauhurut, مفاخرت mufaukhurut, تکبر tukubbur. مباهات mubahaut, مباهجت mubauhjut. v. *boast*.

A braggadocio, *braggart*, *bragger* پاروله paroleh, لاف زن lauf zun, کسب کننده kusb koonindeh, فشوش fushoosh, خود فروش khood furoosh. v. *boaster*.

Bragging لاف کنا lauf koona, متکبر mutukubbir, فخور نما fikhoor numa, فخير fikheer, فنخرت finkhurut, مباهي mubauhé, مستغني mustugné. v. *vainglorious*, *boasting*.

Braggingly متکبرانه mutukubbirauneh, با لاف ba lauf.

To BRAID (*weave together*) بافتن bauftun, در پیچیدن dur peechédun, برهم زدن burhum zudun, اسراکیدن asraukédun, لف کردن luf kirdun, شرکل نمودن shurkil numoodun, نوض ساختن nooz saukhtun, لفف کردن lufuf kirdun. *To braid hair* جعد بافتن jaad bauftun, جعدت برهم زدن jaadut burhum zudun, زلف درپیچیدن zulf dur peechédun, موي لف کردن mooï luf kirdun.—*A braid*, v. *texture*, *knot*.

The BRAIN دماغ dumaugh (pl. ادمغت admughut) مغز mughz, مغز سر mughza sur, بيني beené, مخ mukh (pl. مخاخ mukhaukh, مخخت mukhukhut). *The brain of an elephant* (*esteemed poisonous*) ارون aroon, يرون eeroon, هلل hulul. *The brain of a horse* نعامت naamut. *The membrane of the brain* ام الدماغ ummu'd'dumaugh, نعامت naamut. *Wounding the brain* دماغ جراحت زن dumaugh jurauhut zun, مدموغ mudmoogh, دميغ dumeegh, داموغ daumoogh, دامغت daumughut.—*Brains* (*understanding*) عقل akul, فهم fuhum, ادراك adrauk, طبع tuba, هوش hoosh. v. *intellect*; also *affections*.

To brain مدموغ کردن mudmoogh kirdun, دماغ جراحت زدن dumaugh jurauhut zudun.

Brainish (*hot-headed*) هجاج hujauj, هجاجت hujaujut, مجنون mejnoon, ديوانه dévauneh, عيير وحده aï-eeru wuhdihi. v. *furious*, *obstinate*.

Brainless بي دماغ bé dumaugh.

The brainpan کاسه سر kausé-ï sur. v. *scull*.

Brainsick بي قرار bé kuraur, سبکسر subuksur. v. *giddy*, *inconstant*, *light-headed*.

Brainsickness بي قراري bé kurauré, غافل gaufil, بي بصري bé busré. v. *indiscretion*, *giddiness*.

Brake (preterite of *break*).

BRAKE or *bramble* خار khaur, ترمش turmush, قزيل kuzsheel, ورکار wurgaur, ورکا wurga, تلو tuloo, تلي tulee, شوک shook. v. *thorn*, *fern*.—*A red bramble* خاکشي khaukshé. *Braky* شوک shook, خار اور khaur awur. v. *prickly*, *rough*.

BRAN سپوس supoos, سبوس suboos, نخالت nikhaulut, کاك kauk, قطعت kutaat, ثفل sufl.

A BRANCH شخ shukh, شاخ shaukh, شاخسار shaukhsaur, غصن ghusn (pl. غصنت ghusnut, اغصان aghsaun), فاج fauj, فاخ faukh, فرع fura (pl. فروع furooa) فنن funun (pl. افنان afnaun, افانين afaneen), فند fund, عود a-ood, شعبت shabut (pl. شعب shab, شعاب shaab), شنغب shunghub, شفش shufush, عسلج asluj, هدب hudub (pl. اهداب ahdaub), قضيب kuzeeb, قطيع kuté-a, نوبك noobuk, نرد nurd, نارون naroon, ستاغ futaugh, کاز kauz, مازه mauzeh, خنطول khuntool, سعفت safut, شوش shoosh, شطب shutub, فرهانج furhaunj, هموم humoom, غرز ghurz (pl. غروز ghurooz), نجا nuja, نجات nujaut, خرص khurs (pl. خرصان khursaun), نبيتت nubeetut, شذب shuzib. v. *twig*, *shoot*, *sucker*, *lopping*.—*Luxuriant* or *wide spreading branches* جذلت juzlut, شعوا shawa, افنون afnoon. *A straight branch* شاخ راست shaukh rauft, خاده khaudeh. *From branch to branch* شاخ بشاخ shaukh beshaukh. *In branches*, *branched* شاخ شاخ shaukh shaukh. *A branched candle stick* چراغ churaugh. v. under *candle*.—*Having two branches* شاخه shaukheh. *Shooting forth branches* شاخ افراز shaukh efrauz, تشعيب tusha-éb. *A branch of a river* طبع tiba, جوبچه jooïcheh, جويك jooïk. v. *rivulet*.—*A branch of a family* علامت alaumut, نسب nusb (pl. انساب ansaub). v. *offspring*, *descendant*.—*The branches* or *horns of a deer* شاخ اهو shaukha ahoo.

To branch شاخ دار شدن shaukh dar shoodun, شخ داشتن shukh daushtun, غصن افراختن ghuzn efraukhtun. v. also *to divide*.

Branchy پر شاخ pur shaukh, شاخسار shaukhsaur, شعوا دار shawa dar, ميلا meela, مايلت ma-é-lut, فنوا funwa. *Branchiness* شاخساري shaukhsauré.

A BRAND (*mark made by burning*) داغ dagh, دغ dugh, عذار azaur, لذعت luzaat, خشنك khushnuk, اباغ abaugh, ميسم meesum. v. *stigma*.—*A fire-brand* اتش پاره autash pareh, اتشكاو autashkaw, اتش افروز autash efrooz, اتشكيره autashgeereh, اسفته asufteh, ضرمت zurmut, جمرت jumrut, اخكار akhkaur.—*A brand* or *sword* سيف seif (pl. سيوف sei-oof), تيغ tigh, شمشير shemsheer. *A flaming brand* تيغ اتش teegh autash. *A brand* or *thunder-bolt* اتش اسمان autasha asumaun, ازرخش azurkhush. v. *lightning*, *thunder*.

To brand داغ زدن dagh zudun, دغ نهادن dugh nihaudun, عذار كردن azaur kirdun.—(*to render infamous*) رسواي ساختن ruswa-é saukhtun.

Branded زو داغ zu daugh—(*marked with infamy*) اهل رسوا ahla ruswa, صاحب بدنام sahib budnaum.

To BRANDISH *a sword* تيغ افشان نمودن teegh effhaun numoodun, سيف رشيق زدن seif rusheek zudun, شمشير خطر كردن shemsheer khutr kirdun. v. *to flourish*, *shake*, *wave*.

Brandishing (*a sword*, &c.) تيغ افشان teegh effhaun, خطران khutraun, خطر khutr, تسمير tusmeer, تدويم tudweem, تشهير tushheer, زرق zurk, خلج khulj.—*A brangle*, v. *brawl*.

BRANNY خشكر khushgur, پر سپوس pur supoos, نخالت وش nukhaulut vush.

A BRASIER (*worker in brass*) روي گر rooï gur, مس كار mis kaur, صفار sufaur—(*a chafing dish*) اتشدان autash dan. *A brasier's hammer* چكش chukush.

Brass روي rooï, نحاس nuhus, توز tooz, مس mis, خازغان khazghan, صفر sufr, مهل muhl, طالقون talkoon, شبه shubeh. *A brass vessel* كوز شبه kooz shubeh, روبين rooï-én. *Melted brass* رويه rooï-eh, قطر kutr. *Thin brass plates* شماته تنكه shumauteh tinkeh. *Rust of brass* زنجار zunjaur. *A melter of brass* ريخته گر reekhteh gur. *A grate of brass* برن burn—(*impudence*) بي شرمي bé shurrumé, شوخي shookhé.

Brassy روي اسا rooï asa, زو نحاس zu nuhaus, روين roo-én, روبين rooï-én.—*Brassiness* روينى roo-éné.

A BRAT طفل tufl, بچه pucheh. v. *child*.

BRAVADO لاف lauf. v. *boast*, *brag*.

BRAVE دلير dileer, دلاور dilavur, اهل دل ahla dil, بهادر bahaudur, پهلو pihlù, غيرت gheerut, غزوي ghuzooï, رزم ازما ruzzum azma, نبرد ازما nubburd azma, كثير الجهاد kuseeru'l'juhaud, شجيع shujé-a, جنگي jungé, جان اور jaun awur, مبارز mobauriz, سر باز sur bauz. نبرد پيشه nubburd peisheh, فداي fida-é, فدايي fidaï-é, جري juré, جري الجنان juré-u'l'janaun, صاحب دل sahib dil شريع shuré-a, شيرانه sheerauneh, شجاع shujaa (pl. شجاعت shujaat, شجعن shujaan), شجع shuja, شجعا shujaa. v. *bold*, *intrepid*, *magnanimous*, *valiant*, *warlike*—(*magnificent*) بزرگوار buzurguwaur, بزرگانه buzurgauneh, عظيم azeem, زو رفعت zu rufaat, عزيز azeez, اهل عزت ahla azzut. v. *grand*, *noble*, *excellent*.—*A brave man* شير مرد sheer murd, شير افگن sheer afgun, غازي ghauzé, اوباش awbash, باسل bausil, شجعان shujaan. *Brave soldiers* انصار جلادت شعار ansara julaudut shaar. *A brave* (*bravado*) تكبر tukubbir, لاف lauf. v. *boast*, *brag*.

To brave (*challenge*) دعوت كردن dawut kirdun, دعوت ميدانه نمودن dawut meidauneh numoodun, اغضاب ساختن aghzaub saukhtun—(*to carry an arrogant appearance*) ظاهر تكبر نمودن zauhira tukubbur numoodun.

Bravely با دليري ba dileeré, دلاورانه dilavurauneh, پهلوانانه pihluwanauneh, بهادرانه bahaudurauneh, شيرانه sheerauneh. v. *couragiously*, *gallantly*, *boldly*—(*magnificently*) بزرگانه buzurgauneh.

Bravery دليري dileeré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, شجاعت shujaat. v. *boldness*, *courage*.—(*magnificence*) اجلال ajlaul, بزرگواري buzurguwauré, مجدو اجلال mujdou ajlaul, دولت و اقبال doulut ou ekbaul, انكشيه angushpeh. v. *grandeur*, *splendor*, *show*, *ostentation*.

A BRAVO پروند purvund. v. *assassin*, *murderer*—*Bravo* (*well done*) شاباش shabash.

A BRAWL محك muhyk, دوكت dookut, غوغا ghoogha, فتنه fitneh, دقرار dukraur, دقرارت dukraurut, دقرور dukroor, ارش arish, غريو ghuré-oo, هيط heet, خصومت khusoomut (pl. خصومات khusoomaut). v. *quarrel*, *wrangle*, *squabble*, *tumult*.

To brawl غوغا كردن ghoogha kirdun, دوكت ساختن dookut saukhtun, فتنه انگيختن fitneh angeekhtun. v. *to quarrel*, *make a noise*, *squabble*.

A brawler غوغا كننده ghoogha koonindeh, هيط كار heet kaur. v. *wrangler*.

BRAWN (*a boar*) خنزير khunzeer, خنزوان khunzuwaun—(*the arm*) بازو bazoo, ساعد sa-yd. *A brawny arm* باروي عظل bazooï azul, ساعد فعم sa-yd faam.

Brawny عضل azul, فعم faam, فعامت faamut, وزام wuzaum, كيص kees, ميز meez, كثير العضل kuseeru'l'azul. v. *muscular*. *To be brawny* عضل شدن azul shoodun.

Brawniness بازد bazud, عضلي azulé. v. *strength*.

To BRAY (*pound*) ساويدن sauwédun, سائيدن saï-édun, ماليدن maulédun, ماليده كردن mauléde kirdun, پاييدن paï-édun, سحق كردن suhuk kirdun, دهك ساختن duhuk saukhtun. v. *to grind, bruise*.—*To bray* (*as an ass*, &c.) غريدن ghurédun, غرميدن ghurmédun, غرش كردن ghursh kirdun.

The bray (*of an ass*, &c.) غرش ghursh, نهات nihaut, صعق saak, جلاجل julaujul, راغي raughé.

A brayer (*pounder*) سحق كر suhuk gur, دهك سازنده duhuk sauzindeh—(*as an ass*) غرش كننده ghursh koonindeh.

Brayed glass خرده مينا khurdé-ï meena.

BRAZEN روين roo-én, رويين rooï-én, صيدي seidé, نحاس nuhaus, نحاسي nuhausé—(*impudent*) شوخ shookh, كستاخ kustaukh, نا شرمسا na shurumsaur.

To brazen (*be impudent*) شوخ شدن shookh shoodun, بي ادب بودن bé adub boodun. v. *to bully*.

A brazenface روي كستاخ roo-é kustaukh, پيكر نا شرمسار peikur na shurumsaur.

Brazenfaced كستاخ kustakh. v. *impudent*.

Brazenness (*like brass*) روي اسا roo-é asa—(*impudence*) شوخي shookhé, بي شرمي bé shurumé.

A BREACH (*aperture*) فتح futuh, كشايش kusha-ésh, شكاف shagauf, ماز maz, فرجت furjut, افتتاح aftutauh, شكستگي shakustugé, اهون ahoon, كاف kaf, خصاصت khusausut, كراز kurauz. v. *gap, crack, opening, chink*.—*To make a breach with ordnance* با طوب فتح كردن ba tope futuh kirdun, با رعد شكاف نمودن ba raad shagauf numoodun. *A breach of faith* غدر عهد ghudra ahud, مخلف mukhlif, بي وفاي bé wufa-é.—*A breach of friendship* مفارقت mufaurikut, ناسازكاري nasauzkauré, اهنك شكاف ahunk, shagauf, اشوب ashoob. v. *quarrel, discord, infraction, injury*.—*A breach of peace* خلاف صلح و صلاح khulaufa sulh ou sulauh, پيمان شكستگي peimaun shakustugé.

BREAD نان nan, خبز khubz, جرزم jurzum, ويري weeré, جابر jaubur, جابر ابن حبت jaubur ebn hubbut. *Thin bread* نان تنك nan tunk. *A baker's peel* or *other instrument for drawing bread from the oven* نان چين nan cheen. *Any thing eaten with bread* نان خورش nan khorish. *A long slice of bread* نان ريزه nan reezeh. *Bread and salt* (i. e. *hospitality*) نان و نمك nan ou nimuk. *A bread and salt traitor* (*a perfidious villain*) نان و نمك خايني nan ou nimuk kha-éné. *Stale bread* بيات نان bé-aut nan. *Bread twice baked* (*biscuit*) بشماط bishmaut, سلنج silunj, كلوخ kulookh, صوخاري sookhauré. *Bread baked with sugar, butter*, &c. روغنين rooghneen, نان روغني nan rooghné, كليچه kuleecheh, توبرتو tooburtoo, چنگال chungaul, چنگالي chungaulé, سكار sukaur, سكارو sukauroo, پهناله puhnauleh. *Bread baked under the ashes* اصطكمت astukmut. *Bread baked upon the coals* انكشتوا angushtuwa. *Unleavened bread* نان كماش nan kumaush, نان بي خمير nan bé khumeer, نان بي مايه nan bé ma-éh, خبز فطير kubz futeer, نان بيموس nan bémoos, كماج kumauj. *Leavened bread* نان خمير nan khumeer, نان با خمير مايه nan ba khumeer ma-éh, نان مخمر nan mukhmur. *Fine bread* ميده meedeh. *Coarse bread* خشكار kushkaur. *Dry bread* خشك نان khushk nan.—*Bread of rice* or *millet* زغاره zugaureh.—*A bread-chipper* (*baker's servant*) غلام نانوا gholauma nanwa.—*Bread-corn* دانه dauneh, كندم kundaum. v *corn*.

BREADTH پهن puhun, پهنا puhna, پهناور puhnawur, پهنايي puhnaï-é, فسح fusuh, دوكزان dookuzaun, عرض erz, وسعت wusaat, كشادكي kushaudugé, فراخي furaukhé, فراخناي furaukhna-é, فراخنا furaukhna. *According to the breadth* عرضا erzan. *Having breadth*, پهندار puhundar. *To extend in breadth* كشادكي اوردن kushaudugé awurdun.

To BREAK شكستن shakustun, شكسته كردن shakusteh kirdun, شكست ساختن shakust saukhtun, كسيختن gusékhtun, فسخ نمودن fusukh numoodun, كسر كردن kusur kirdun, هوس كردن hoos kirdun, شكافتن shagauftun, شكاف كردن shugauf kirdun, اشكندن ashkundun. v. *to burst, pierce, divide, crack*.—*The break of day* صبح subuh. v. *Aurora, dawn*.—*To break faith* شرط شكستن shurt shakustun, غدر عهد كردن ghudra ahud kirdun, نكث عقد ساختن nuksa akud saukhtun. v. *to violate*.—*To break the neck* كردن مغط كردن gurdun mukt kirdun. *To break an oath* قسم شكستن kussum shakustun. *To break* (*tame* or *subdue*) دست اموختن dost aumokhtun, دست ببرد كردن dost beburd kirdun, قهر كردن kuhur kirdun, جبر ساختن jubr saukhtun, تسخير نمودن tuskheer numoodun, تقهير

کردن tuk-heer kirdun. v. *to overcome, make obedient.*—*To break in pieces* پاره پاره شکستن pareh pareh shakustun, ریزه ریزه گسیختن reezeh reezeh gusékhtun, وطس کردن wutus kirdun. *To break the arm* بازو شکستن bazoo shakustun.—*To break* (*ruin*) برباد ساختن burbad saukhtun. v. *to oppress, crush, disable, incapacitate.*—*To break the heart* دلشکستن dilshakustun.—*To break the strength,* قوت شکستن kuwwut shakustun, زبون کردن zuboon kirdun. *To break the law* خلاف شرع کردن khulauf shura kirdun. *To break an agreement* عهد فسخ کردن ahud fusikh kirdun.—*To break stones* خارا کن ساختن khara kun saukhtun, خارا سنگ کن نمودن khara sunk kun numoodun.—*To break silence* گفتن gooftun, کلام کردن kulaum kirdun, خطاب نمودن khutaub numoodun. v. *to speak.*—*To break in upon* (*assault*) هجوم کردن hujoom kirdun, تک و تاز نمودن tuk ou taz numoodun. v. also *to interrupt.*—*To break loose* پاي گرفتن pa-é gooriftun. v. *to escape.*—*To break up* (*dissolve*) کشفتن kushuftun, جدا کردن juda kirdun. v. *to separate.*—*To break up an assembly* مجلس موقوف داشتن mujlis mookoof daushtun.—*To break up* (*open*) کشادن kushaudun, اظهار نمودن azhaur numoodun.—*To break wind* تیزیدن teezédun, گوز کردن koozsh kirdun.—*To break off* قطع ساختن kuta saukhtun, باز استادن baz ustaudun. v. *to desist.*—*To break off from any thing before finished* قبل الاتمام قطع کردن kaubil-u'l'itmaum kuta kirdun. v. *interrupt, intermit.*—*To break* (*as frost*) گداختن gudaukhtun, ذوب نمودن zoob numoodun. v. *to melt, thaw.*—*To break with* (*part friendship*) محبت شکستن mohabbut shakustun, دشنام گشتن dushnaum gushtun. *To break out* (*in eruptions*) دمیدگي نمودن dumeedugé numoodun, ریش داشتن reesh daushtun.—*To break out* (*become known*) مشهور شدن mush-hoor shoodun, اشنا گشتن ashna gushtun, دامیدن damédun—(*to become dissolute*) هوایي گشتن huwaï-é gushtun, نا بکار شدن na bukaur shoodun.—*To break away from suddenly* منجزمانه رفتن munjuzmauneh ruftun. *To break a horse* اسب فرجام کردن asb furjaum kirdun, سلاخور شدن sillaukhore shoodun.

A break (*pause*) فنود funood, وقف wukuf, استراحت usturauhut. v. *interruption*; also *opening, breach.*

To make a break فنودن funoodun, استراحت نمودن usturauhut numoodun, وقف کردن wukuf kirdun.

A breaker شکن shukin, شکسته سازنده shakusteh sauzindeh.—(*a wave broken by rocks, &c.*) موج شکسته mooj shakusteh. *A breaker of horses* سلاخور sillakhore.

A breakfast صفرا کش sufra kush, روزي کشا roozé kusha, صبح طعامي subuh taamé, فتور futoor, نشتایي nashtaï-é, خورش صبح khoorisha subuh, چاشت chausht, طعمت چاشتگاه tamuta chaushtgah, نیم چاشت neem chausht, قهوت kuhwut, لهنت luhnut.

To breakfast صفرا کشیدن sufra kushédun, روزي کشودن roozé kushoodun, صبح طعامي خوردن subuh taamé khoredun, قهوت کردن kuhwut kirdun, سوم شکستن soom shakustun, پرهیز کشستن purhaze kushustun.

A break neck (*steep place*) نشیبگاه nusheebgah, هلک huluk. v. *precipice.*

A break-promise عهد کش ahud kush.

The BREAST سینه seeneh, بر bur, صدر sudr, صدرت sudrut (pl. صدور sudoor), بستانگاه bistangah, جوش joosh, جشم jushum, هجور hujoor, پهلو pihlu, کلکل kulkul, کلکال kulkaul (pl. کلاکل kulaukul), تریب tureeb, بلد bilud, هجفت hujfut, قص kuss (pl. قصوص kusoos). v. *bosom* —(*the heart*) دل dil, جگر jigur, قلب kulb, خاطر khautir, جان jaun, ضمیر zumeer. v. *conscience*—(*the passions*) اهلاک نفس ahlauka nufs, اتواق atwauk, غرض ghurz (pl. اغراض aghrauz), درد durd, بلا bula. v. *affections, desires.*—*A woman's breast* ممه mammeh, بستان bistaun, دیس dees, خرک khurk, کعب kaab, ضرع zuraa, (plur. ضروع zurooa). v. *nipple, teat, dugs.*—*A woman with full plump breasts* عورت ذو ضرعا awurut zu zuraa, دوشیده doosheedeh, پرزول بستان puzshool bistaun, ضریع zuré-a, ضریعت zuré-at, وطبا wutba, فرضاخت furzaukhut, فرضاخیت furzakhé-ut, خنصرف khunsurif, ناهد nauhid, ناهدت nauhidut, منهد munhud, تنهید tunheed, ناهید nauheed. *Having breasts shaped like a pomegranate* نار بستان naur bistaun. *Bandages for trussing womens breasts* بار رنك bar runk, سماخچه sumaukhcheh. *Upon the breast* بر بر bur bur, در بر dur bur. *Pained in the breast* سینه بگرفته seeneh begoorifteh, مصدور musdoor, ذو غنص zu ghuns. *Breasts* حزما huzma, حزمت huzmut, عیاب aï-aub. *The breast of a garment* جیب jeeb.

To breast (*meet*) پیش امدن peish aumudun. v. *to encounter.*

The breast-bone سر سینه sur seeneh, رهابت ruhaubut, زور zoor, تریب tureeb.

Breast-high بالا سینه اعتلا پهلو é-atila-i pihlu, baula-i seeneh.

A breast-plate جبه jubbeh. *Breast harness* عرقت arkut.—*A breast-work* فصيل fuseel.

BREATH دم dum, نفس nufs (plur. انفاس anfaus), نسيم nuseem, تنفس tunuffus.—(*life*) عمر amur, حيات hei-aut. *The sound of the breath* هه heh.—(*breathing-time*) فنود funood, استراحت usturauhut, وداع wudaa, اطلاق atlauk. — (*an instant of time*) دم dum, لحظت luhzut, دقيقت dukeekut. *In that breath* (*at that instant*) اندم aundum. *The last breath* اخر نفس akhir nufs. *To draw breath* نفس کشيدن nufs kushédun, دم زدن dum zudun, دميدن dumédun, تنفس ساختن tunuffus saukhtun. *Shortness of breath* دمابر dumabur, دماور dumawur, ضيق النفس zeeku'n'nufs, تنک نفس tuk nufs, تنگ نفس tunk nufs, دم بسته dum busteh. *A breath of air* باد baud, نسيم nuseem, نفحت nufhut. v. *breeze.*

To breathe شخليدن shukhlédun. v. *to draw breath.*—*To breathe in the face of another* هه کردن heh kirdun. *To breathe odours* عطر ساي زدن otar sa-é zudun, نفح کردن nufih kirdun. — (*to exercise*) الدمان کردن admaun kirdun, ارمان نمودن armaun numoodun.—(*to move by the breath*) بدم جنبيدن bedum jumbédun. — (*to utter privately*) بپنهاني گفتن bepinhauné guftun. v. *to whisper, to give vent.*

A breather دم زننده dum zunindeh—(*a speaker*) سخن ران sukhn raun, متکلم mutukullim.

Breathing نفس زن nufs zun. *Breathing forth the soul* تفيض tufé-uz. v. *aspiration*; also *vent.*

Breathless دم بسته dum busteh, بي نفس bé nufs, v. *spent, dead.*

BRED, participle of *breed.*—*Well bred* شيرين کار sheereen kaur, ادب گرفته adub goorifteh, خوش خصال khoosh khusaul. v. *polite.* — *Ill bred* بي ادب bé adub, چير cheer. v. *boorish, rude.*—*Home-bred* (*ignorant*) خانه پرورده khauneh purwurdeh, بومي boomé.

The breech, v. *backside.*

BREECHES جامه بادرون jameh badroon, زيرجامه zeerjaumeh, سروال surwaul (pl. سروالت surwaulut) شلوار shulwaur. — *Short breeches* (*drawers*) بادره badreh, وثر wusur, رغنين rughneen, اسماط asmaut.—*Long breeches* (*reaching to the heels, trowsers*) پايزه pa-ézeh, تنبان tumbaun, تومان toomaun. *The waistband of the breeches* ميان بند mei-aun bund, حزت huzzut, سوزه soozeh, سوزه soozsheh. *The fastenings of the breeches* شلوار بند shulwaur bund. *Breeches strings* تکت tukkut (pl. تکک tukuk). *The holes in the waistband through which the strings pass* فوره fooreh. *To breech* or *put on breeches* تسرول کردن tusurwul kirdun.

To BREED (*procreate*) توليد کردن tooleed kirdun, لدت ساختن ludut saukhtun, تکوين نمودن tukween numodun, ولاد کردن wulaud kirdun, مولد شدن moolud shoodun. v. *to generate.* — (*to produce*) هست کردن hust kirdun, بر اوردن bur awurdun, انگيختن angeekhtun, ابداع نمودن abdaa numoodun, خلق ساختن khulk saukhtun. v. *to create, occasion, cause.* — (*to contrive*) اختراع کردن akhtiraa kirdun, پيدا ساختن peeda saukhtun, تحالف کردن tuhaulif kirdun. v. *to hatch, plot.* — (*to bring up*) پروردن purwurdun, پرورده نمودن purwurdeh numoodun, تربيت کردن turbé-ut kirdun. v. *to educate*; also *to bring forth, to be produced.*

A breed نسل nusl. v. *offspring, progeny.*—(*species*) اصل asul. v. *kind, race, brood.*

A breeder (*prolific female*) والدت waulidut, مولد moolid. *A breeder of horses* سوار پرور suvvaur purwur.

Breeding (*education*) پرورش purwurish, پروري purwuré, تربيت turbé-ut, ابو aboo, غناث ghunaus, v. *manners, politeness.* — (*nurture*) تيمار teemar. v. also *generation.*

The BREESE (*a stinging fly*) خرمکس khurmugus, نعرت naarut.

A BREEZE نسيم nuseem, باد baad, باد صبا baad suba, هوا huwa, هواي خنک huwa-é khunk, خنک هوا khunk huwa. v. *gale, zephyr.*

Breezy هوايي huwaï-é. v. *windy.*

BRETHREN برادران buraduraun. v. *brother.*

Brevet, v. *diploma, letters-patent.*

Breviary, v. *abridgment, epitome.*

BREVIAT, *breviature,* اختصار akhtisaur, مختصر mukhtisur. v. *abridgment, compendium.*

BREVITY کوتاهي kootauhé, تصبري kuseeré, اختصار akhtisaur, اجمال ajmaul. v. *shortness.*

To BREW (*beer*) جعت کردن jaat kirdun, فقاع ساختن fikaa saukhtun, مزر کردن muzr kirdun. *To brew* or *mix* سرشتن surushtun, اميختن ameekhtun.

A brewer جعت کننده jaat koonindeh.

A BRIBE رشوت rushoot, ارش ersh, رشو rushoo, اتو atoo, اتاوت atawut, براکنده burakundeh, ياده é-audeh, يازه é-auzeh, بدکند budkund, باره baureh, اسلال asslaul, برطيل burteel, مدلي mudlé. *A broker employed to bribe a judge &c.* رايش ra-ésh.

To bribe رشوت دادن rushwut dadun, مدلي نمودن mudlé numoodun, براكنده ساختن bura-kundeh saukhtun, باره كردن baureh kirdun.

Bribery اتاوت atawut, رشوت rushwut *or* رشوه rushweh, اتو atoo, ارتشا irtisha. v. *bribe*.

A BRICK *(for building)* لبن libn, اجر ajur, اجرون ajuroon, اجور ajoor, بلاط bulaut, شخار shukhaur, خشت پخته khusht pukhteh, طوب toob. *An unburnt brick* خشت khusht, كلوخ ku-lookh, خشار khushaur, اخير akheer, اخيز akheez. *Burnt and unburnt bricks* اجر و خشت ajur ou khusht. *Painted bricks* or *tiles (with which they ornament the insides of houses)* كاشي kaushé, منقش كاشي munukkush kaushé. *A large brick (from three to five feet long)* باخته bakhteh, باخه ba-kheh, پاخسه pakhseh, پاخيزه pakheezeh. *A brick-bat* پاره اجر paré-ï ajur. *A brick-maker* پاخيزه زن pakheezeh zun, خشتگر khushtgur, اجر زن ajur zun, لبان libbaun, لبن ساز libun saz, طواب tuwaub, تلبين tulbeen, موجر mu-ujur. *A brick-layer* بنا bunna, بنا گر buna gur, استاد بنا ustaud bunna. v. *builder*.—*A brick-kiln* شاخوره shakhoreh.

A BRIDAL عروسي aroosé, سور soor, سوري sooré, عروس aroos, نكاح nikauh (pl. انكحت ankuhut), ميزاد meezaud, پيوگاني pé-oogauné, كابين kaubeen. v. *marriage*, *espousals*, *nuptials*, *wedding*.—*To invite to a bridal* خوريدن khooré-dun.

Bridal (adjective) عروس مناسب aroos munausib, سوري پيوند sooré pivund. v. *nuptial*.

A bride عروس aroos, عروسه arooseh, عروسي aroosé (plur. عرايس ara-és), پيو pé-oo *or* bé-oo, پيوك bé-ook, پيوس pé-oos, پيوكان pé-ookan, زن خوازنده khauzindeh, نامزاد namzaud, زن zunn, دختر dokhtur, نامزد namzud, منكوحت munkoohut, زوجت zoojut, شوهر دار shoohr dar, نيوك né-ook, هدي hudé. *The bride-chamber* دست پيمان dost peimaun, جلوت julwut, جلوه گاه julweh gah. *Leading the bride* عروس بر aroos bur. *A bride-maid* or *bride-dresser* زن پيرايي zun peera-é, بيو bé-oo. *The presents carried by a bride to her husband* رخت عروس rukhta aroos, شيربها sheerbuha, سعف saaf. *The bride's portion* or *presents sent by the bridegroom to the bride* حلوان hulwaun, كابين kaubeen, كاوين kauveen, نقل nukl, اجر ajur (plur. اجار ajaur), نحلي nuhla, صداق sudauk. *The women who conduct the bride to her husband* زنان خوانده zunnaun khaundeh.

A bridegroom عروس aroos, عريس arees, دلاد dilaud, داماد damaud, شه shuh, شاه عروس shah aroos, كاه gah, كتخدا kutkhoda, شوهر shoohur, منوج دلاد muzooj dilaud.

A BRIDGE بل bul, پل pul, پول pool, ناره naureh, جسر jusur, كمر kumr, چوپ بند chop bund, قنطرت kinturut (pl. قنطار kintaur). *The bridge of a musical instrument* خرك khurk. *The bridge of the nose* مرسن mursin, قصبت kusbut.—*To build a bridge* پل بنا كردن bul bina kirdun.

A BRIDLE لگام ligaum, الجام aljaum, لجام lujaum (pl. لجم lujum, الجمت aljumut), افسار efsaur, برس burs, پرس purs, سحال suhaul, سفار sufaur (pl. سفر sufur, سفاير sufa-ér, اسفرت asfurut), چماخ chumaukh, نكل nukul, خيل kheel, عنان anaun, بالهنك balhunk. *A bridle ornamented with gold*, &c. رخت rukht, كمر رخت kumr rukht, فرند furund. v. *reins*, *curb*, *check*.—*The bit of a bridle* دهنه لگام duhné-ï ligaum, فخ fikh.

To bridle تلجيم كردن tuljeem kirdun, اكفاح ساختن akfauh saukhtun, عذر نمودن azur nu-moodun, ضبط كردن zubt kirdun, كظم ساختن kuzum saukhtun. v. *to restrain*, *govern*.—*To bridle the passions* نفس ضبط كردن nufs zubt kirdun, غضب كظم ساختن ghuzub kuzum saukhtun. *To bridle (hold up the head)* سر افراختن sur ef-raukhtun.

BRIEF كوتاه kootah, قصير kuseer, خورد khord. v. *short*, *concise*, *contracted*, *narrow*.

A brief (writing) نوشته nooshteh, رقم rukim, خط khutt.—*(epitome)* الجاز eejauz, موجز moo-juz, قطع kuta. v. *compendium*, *abridgement*; also *diploma*.

Briefly القصه alkisseh, اجمالانه ajmalauneh, مختصرا muktusuran, مختصر muktusur, بطريق be-tureeka, با الجملة bi'l'jumlut.

Briefness اجمال ajmaul, اختصاري akhtusauré, كوتاهي kootahé, قصيري kuseeré.

A BRIER ظهيان zumé-aun, خار khaur. v. *bramble*, *thorn*.

Briery ظهيانانه zumé-anauneh, پر خار pur khaur. v. *rough*.

A BRIGADE كشون kushoon.

Brigand, v. *robber*.

Brigantine, v. *ship*; *coat of mail*.

BRIGHT, *brilliant*, جوهردار jouhurdar, روشن roshun, تاب دار tab dar, بيضا beeza, ابدار aubdar, دار darr, درر durur, شعله دار shaaleh dar, شعله زن shaaleh zun, شعله ور shaaleh wur, جلي julé, جالع jalaa, نير neer, منور munawwur, منيرت muneerut, منير muneer, ناير na-ér, نوراني noo-rauné, تابناك tabnauk, تابان tabaun, ثثغيب

tuſkeeb, ضوي zooï, مضي muzé, سراجي ſurau-jé, زخف rukhuf, وقاد wukaud, ابلج abluj, لامع lauma, ساطع ſauta, ساطع النور ſauta-u'n'noor, ازهر azhur, كشاده kuſhaudeh. v. *lucid, ſhining, clear, ſerene.*—(*witty*) بذله كوي buzleh gooï, خنده اورد kundeh awurd, سبک روح ſubuk rooh, لطيفه كوي luteefeh gooï.—*A bright ſword* زهرابي zuhraubé, شمشير تابناک ſhemſheer tab-nauk.

To brighten (*make bright*) باهر و ظاهر كردن bauhir ou zauhir kirdun, روشن ساختن roſhun ſaukhtun, تصويت كردن tuzwé-ut kirdun, مثقيب ساختن muſkeeb ſaukhtun, زدودن zu-doodun, جلا دادن jula dadun, ساييدن ſaï-édun. v. *to illuminate, poliſh.*—(*to make gay*) لطيف ساختن luteef ſaukhtun, شوقي كردن ſhooké kirdun, نشاط نمودن niſhaut numoodun.—(*to make witty*) تيز فهم كردن teez fuhum kirdun, زيرک ساختن zeeruk ſaukhtun.—(*to make illuſtrious*) نامدار ساختن namdar ſaukhtun, مشهور كردن muſh-hoor kirdun, جليل نمودن juleel numoodun. (*to be* or *grow bright*) چراغ شدن churaugh ſhoodun, روشن كشتن roſhun guſh-tun, باهرت الاشراق بودن bauhiruta'l'aſhrauk boodun.

Brightly, *brilliantly*, با روشنا ba roſhuna, فرضانه furzauneh, فرا furran, با رونق ba roonuk, با ضيا ba zé-a. *v. ſplendidly.*

Brightneſs, *brilliancy*, روشنا roſhuna, روشنايي roſhunaï-é, رونق roonuk, ضيا zé-a, ضوا zoo-a. بيض beez. v. *luſtre, ſplendor*; alſo *wit, acuteneſs.*

A BRILLIANT DIAMOND الماس ابدار almas aubdar.

BRIM كنار kunaur, كناره kunaureh, لب lub, جناب junaub, كران kuraun, كرانه ku-rauneh, چنكال chungaul. v. *edge, bank, brink.*—*To fill to the brim* پر كردن pur kirdun, انباشتن ambauſhtun.—(*to become full*) پر كشتن pur guſhtun, انباشته بودن ambauſhteh boodun.

Brimful پر pur, ممتلي mumtulé, مملو mumloo, تا كنار اكنده ta lub ambauſhteh, تا لب انباشته ta kunaur aukindeh.

Brimfulneſs پري puré, ممتليت mumtulé-ut.

A brimmer پر كاسه pur kauſeh.

BRIMSTONE كبريت kubreet, كوكرد koo-kurd, كوكرد زرد kookurd zurd. v. *ſulphur.*

Brimſtony ذو كوكرد zu kookurd.

BRINDED, *brindle, brindled,* پلنک رنک pu-lunk runk, عارم aarum, خرج khurij. v. *ſtreaked, tabby, ſpotted.*

BRINE تلخاب tulkhaub, اب نمكزار aub nimukzar. v. *ſalt water.*—(*ſea*) بحر buhur, دريا duré-a, نوفل nooful.—(*tears*) اشک aſhk (plur. اشكها aſhkuha).—*A brine-pit* ملاحت mulauhut, نمكزار nimukzar, نمكدار nimukdar, شورستان ſhooriſtan, خاكنمک khauknimuk.

Briny, briniſh, نمكين nimukeen, ترشي tur-ſhé, نوفلت nooflut. v. *ſalt, bitter.*

Briniſhneſs نمک nimuk, ملح miluh.

To BRING اوردن awurdun, بردن burdun, برداشتن burdauſhtun, بركرفتن burgooriftun, حمل نمودن huml numoodun, تحمل كردن tuhummul kirdun. *To bring about* (*effect*) كردن kirdun, كردنيدن kirdanédun, ساختن ſaukhtun, پرداختن purdaukhtun, تمام كردن tumaum kir-dun, عمل ساختن amul ſaukhtun, اجرا نمودن ajran umoodun. v. *to achieve*.—*To bring to bed* دايكي كردن da-égé kirdun. *To bring forth children* زادن zaudun, زاييدن zaï-édun, توليد كردن tooleed kirdun, وضيع حمل ساختن wuzé-a huml ſaukhtun. v. *to bear a child.*—*To bring forth* (*pro-duce*) پيدا نمودن peeda numoodun, ظاهر كرد zauhir kirdun, ايراد ساختن eeraud ſaukhtun. v. *to exhibit, ſhow.*—*To bring forth flowers* شكوفه كردن ſhukoofeh kirdun. v. *to flower, flouriſh.*—*To bring forth fruit* ميوه نمودن miweh numoo-dun. *To bring proof* ابرا اوردن abra awurdun, اثبات كردن aſbaut kirdun, اقامت شهود اوردن akaumut ſhuhood awurdun, بينت اقامت ساختن bei-énut akaumut ſaukhtun.—*To bring in* (*reduce*) باز اوردن baz awurdun, در اوردن dur awurdun, اعادت كردن é-adut kirdun, رجع ساختن rujaa ſaukhtun. *To bring in* (*afford gain*) سود اوردن ſood awurdun, منفعت نمودن munfa-at numoo-dun. *To bring forward* (*promote*) استحكام كردن uſtukhkaum kirdun, ترقي ساختن turruké ſaukh-tun. v. *to advance, prefer.*—*To bring off* (*diſengage*) رها كردن ruha kirdun, خلاص ساختن khulaus ſaukhtun, ازاد نمودن azaud numoodun. v. *to clear, ſet at liberty.*—*To bring off* (*diſſuade*) منع كردن muna kirdun, مانع شدن maana ſhoodun. *To bring on* (*bring to action*) بكار اوردن bekaur awur-dun. (*to begin*) اغاز كردن aghauz kirdun. *To bring over* (*perſuade*) نصيحت كردن nuſeehut kirdun, تحريک نمودن tuhreek numoodun. *To bring* or *draw out* بر اوردن bur awurdun, بيرون كردن beeroon kirdun. *To bring up* (*educate*) پروردن purwurdun, پرورده ساختن purwurdeh ſaukhtun, تاديب نمودن taadeeb numoodun, تربيت كردن turbé-ut kirdun. *To bring down* (*extenuate*) منتهک ساختن mubzul kirdun, مبذل كردن muntuhik ſaukhtun. *To bring down* (*leſſen*) تصغير

تصغير كردن tuſgheer kirdun, كاستن kauſtun, نقصان نمودن nukſaun numoodun. *To bring down arrogance* كستاخي فروتن كردن kuſtaukhé furootun kirdun, خود بيني فرو اوردن khood beené furoo awurdun. *To bring down from a high place* زيريدن zeerédun. *To bring in Guilty* قضا كردن kuza kirdun, حكم ساختن hookum ſaukhtun. v. *to condemn.* — *To bring in Not guilty* عفو جريم نمودن afoo jurreem numoodun. v. *to acquit.*—*To bring* or *accuſtom one's ſelf to a thing* عادت كرفتن aadut gooriftun. v. *to practiſe.*—*To bring into queſtion* (*to examine*) تفحص كردن tufuhhus kirdun. v. *to doubt, enquire into.* — *To bring upon the carpet* در ميان اوردن dur mei-aun awurdun.—*To bring to an agreement* همدل كردن humdil kirdun, به اتفاق اوردن beh ittifauk awurdun. *To bring to deſtruction* درمهالكت انداختن dur muhaulikut aundaukhtun. *Bring thou* اور awur.

A bringer اور awur, بر bur, بردار burdar. v. *carrier, bearer.*

Bringing اور awur, بردار burdar.

A BRINK كنار kunaur, كناره kunaureh, كران kuraun, طرف turuf, جناب junaub, لب lub. —*The brink* or *bank of a river* لب نهر luba nuhr. *The brink of a precipice* كنار كرداب kunaura gurdaub. *On the brink of deſtruction* بخطر نفس bekhutra nufs, دربيم جان dur beema jaun.

BRISK (*quick, ſpirited*) زيرك zeeruk, جلد juld, پشكول piſhkool, چست chuſt, چالاك chalauk, فلتان fultaun, بي كيار bé ké-aur, غشارب ghuſhaurib, زو zoo, هفاف hufauf, تيز دست teez doſt. v. *active, nimble*; *ingenious, clever.* —(*cheerful*) شوخ ſhookh شوخي ſhooké, نشيط nuſheet, نشيطت nuſheetut, عرص aris, شاد ſhaud, شاز ſhauz, شادمان ſhaudmaun, شازمان ſhauzmaun, خرم khurrum, خندان khundaun, مسرور muſroor, دلشاد dilſhaud, فرحناك furuhnauk, مفروح mufrooh, محظوظ muhzooz, نبض nubz. v. *glad, gay, ſprightly*; alſo *bright, vivid.*

To briſk (*come up briſkly*) با شوخي امدن ba ſhookhé aumudun.

Briſkly با تيزي ba teezé, چستانه chuſtauneh, با فرح ba furuh, شادمانه ſhaudmauneh.

Briſkneſs زيركي zeerugé, چستي chuſté, تيزي teezé, تيز دستي teez doſté, هزير huzeer. (*gayety*) شوخي ſhookhé, شادي ſhaudé, بهجت buhjut, نشاط niſhaut, شوق ſhook, خاطر كشادي khatir kuſhaudé, فرح furuh, فراح furauh, سرور furoor, دلخوشي dilkhooſhé, صفا ſufa, خرمي khurrumé, شادكامي ſhaudkaumé, حبور hūboor, مسرت muſurrut. v. *liveline*ſ*s, vigour, quickneſs.*

Briſket, v. *breaſt.*

The BRISTLE (*of a hog, &c.*) كاسموي kauſmooï, هلب hulb.

To briſtle up فراشيدن furaſhédun.

Briſtly اهلب ahlub.

BRITTLE هشيم huſheem, منكسر munkuſir, ضعيف za-éf, ضعيفت za-éfut. v. *fragil, frail.*

Brittleneſs ضعف zaaf.

To BROACH (*pierce*) سفتن ſuftun, سفليدن ſuflédun, تافتن tauftun.—(*to ſplit*) منشرح كردن munſhurij kirdun. *To broach a veſſel* خم واكشودن khum wakuſhoodun.—(*to utter* or *publiſh*) اظهار كردن azhaur kirdun, پيدا نمودن peeda numoodun. *To broach reports* اوازه كفتن awauzeh guftun, كفت و كو زدن kuft ou goo zudun. *To broach* (*let run out*) صادر كردن ſaudir kirdun, تراوانيدن turawanédun, تغور ساختن tughoor ſaukhtun.—*A broach, broacher*, v. *ſpit.*

BROAD پهن puhin, پهنا puhna, پهناور puhinwur, واسع wauſa, فراخ furaukh, فرخا furkha, وغيش wugheeſh, فسيح fuſeeh, عريض or اريض areez, بخج bukhij, انجل anjul, بلندي bulindé, سلاطح ſulautih, هريت hureet, رحرح ruhruh, رحرحان ruhruhaun, رحب ruhib, رحبت ruhbut, رحاب ruhaub, رحابت ruhaubut, مسترقص muſturfuz. v. *large, wide, open, clear*; alſo *coarſe, obſcene, indelicate.*—*As broad as long* برابر burabur, مربع murubba. —*Broad and long* عرضا و طولا arzan wa toolan.

Broadneſs, v. *breadth*; *coarſeneſs.*

A broad-ſword شمشير ſhemſhir.

Broadwiſe عرضانه arzauneh.

BROCADE سراسر ſuraſur, زربفت zurbuft, زردوزي zurdoozé.

Brock, v. *badger.*

A BROIL غوغا ghoogha, خصومت khuſoomut (pl. خصومات khuſoomaut). *v. tumult, ſquabble, quarrel, brawl, litigation.*

To broil (*roaſt*) بريان كردن buré-aun kirdun, خبيدن khubédun, خوشيدن khooſhédun, رمض كردن rumz kirdun, كباب ساختن kubaub ſaukhtun. — (*to be expoſed to extreme heat*) صخد شدن ſukhd ſhoodun, رمض بودن rumz boodun.

BROKEN (part. of *break*) شكسته ſhakuſteh, شكست ſhakuſt, كسير kuſeer, مكسور mukſoor, منكسر munkuſir, منهد munuhhid, هشيم huſheem, فرومانده furoomaundeh, بركشته burkuſhteh, كرو kuroo. *Broken-hearted* دلشكسته dilſhakuſtuh, زهره تراك zuhreh turauk, دمبسته dumbuſteh, شكسته بال ſhakuſteh bal, منكسر البال munkuſiru'l'bal, نا چار na chaur. *A man*

broken with age پير ناتوان peer natuvvan. *Broken backed* مفقور mufkoor, فقير fukeer. *Broken off* or *asunder* منقطع munkuta. *Broken in pieces* ريز reez, خرده khoredeh, شكسته shakusteh, مفتوت muftoot. —*Broke* or *broken* (*tamed*) رام كرده ram kirdeh. — *A horse which is broke* اسب فرجام asb furjaum, سوار وديع suvvaur wudé-a. — *Broken* (*violated*) منتقض muntukiz, منتكث muntukus. *He broke it all to pieces* شكست مكست shakust makust.

A BROKER دلال dulaul, ميانه‌دار mei-aun-dar, سمسار sumsaur, بياع bé-a, سفير sufeer, سفسير sufseer, گذار guzaur, مبرطش mubrutush. *A broker employed to bribe judges and ministers* رايش ra-ésh. *A broker's hire, brocage, brokerage*, دلالت dulaulut. *To act as broker* بيع واشكافتن bé-a washagauftun, دلال كردن dulaul kirdun. — *A female broker* دلالت dulaulut. v. *bawd, pimp, pandar.* — *A broker* or *vender of small wares* خرده فروش khordeh furoosh, پيلور peeloor, سقاط sukkaut. v. *pedlar.*

BRONZE, v. *brass*; also *medal.*

A BROOCH گردن بند gurdun bund. v. also *jewel, ornament.*

To brooch (*adorn with gems*) مجوهر كردن mujoohur kirdun.

A BROOD نسل nusil. v. *offspring, progeny, generation.*—*A brood of chickens* ايشانه eeshauneh. *To brood* (*as a hen*) مرخمت كردن murkhumut kirdun, تلبد ساختن tulubbud saukhtun, رخم كردن rukhum kirdun. *To brood over any thing* انديشيدن andeeshédun, انديشه نمودن andeesheh numoodun, انديشمند شدن andeeshmund shoodun. v. *to consider, meditate, reflect.*—*A brood-hen* كورك kooruk.

A BROOK جويچه jooïcheh, جويك jooïk, سعيد sa-éd, جدول judwul or judowaul (plur. جداول judauwul), فلج fulij (pl. افلاج aflauj), طبع tuba. v. *rivulet.*

To BROOK صبر نمودن subr numoodun, پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun, تحمل داشتن tuhummul daushtun. v. *to endure, suffer.*

BROOM رتم rutm, رتمت rutmut, علقي alké. *A broom* خاك روب khauk roob, مكسحت muksuhut. v. *besom.* — *Old brooms* كلكوف kilkoof, كلكزو kilkuzoo.

Broomy پر رتم pur rutum.

BROTH شوربا shoorba, شورواه shoorwah, خوردق khoreduk, خوردي khoredé, مرق muruk, شوب shoob, شوبا shooba. *Jelly of broth* پخته pukhteh, اب پخته aub pukhteh, خامير khameez, سفيد با sufeed ba. *Rice-broth* شيله sheeleh. *Snow-broth* برف burf.

Brothel, v. *bawdyhouse, stews.*

A BROTHER برادر buraudur (pl. برادران buraudurauni), دادر daudur, برازر or برازر burauzur, برازد burauzud, اخ akh (pl. اخا akha, اخون akhoon, اخوان akhuwan, and اخوت akhuwut). *The elder brother* اول برادر awwul buraudur. *A younger brother* كوچك برادر koochuk burauder, دادر كهين daudur kuheen. *A brother-germain* عين aïn, صنو sunoo. *A brother uterine* دادر اندر daudur andur, دادندر daudundur, شقيق shukeef, همشير humsheer, خيف kheef. *A brother by the father* پسندر pussundur. *The father's brother* برادر پدر buraudura pader, عم amm. *A mother's brother* برادر مادر buraudura mader, خالي khaulé. v. *uncle.*—*A brother's son* برادر زاده buraudur zadeh, پسر برادر pusira buraudur. v. *nephew.*—*The wife's brother* برادر زن buraudura zunn. *An adopted brother* برادرخوانده buraudur khaundeh, همعهد humahud. *Brothers in the faith* (*religious fraternities*) برادران دين buraudurauna deen. *A brother in God* اخ في الله akh fillah. *A brother-in-law* خوس khoos, حم humm (pl. احما ahma). *A foster brother* همشير humsheer, لبان lubaun, اخ بلبان ام akh belubauna umm. *My brother* برادرم buraudurum, برادر من buraudura mun. *O my dear brother* اي برادر جاني ee buraudura jauné.

Brotherhood برادري buraudure, اخوت akhuwut, مواخات muwaukhaut, مواسا muwausa مواسات muwasaut. *A spiritual brotherhood* اخوت حقانيت akhuwut hukkané-ut. v. *society.*

Brotherly (*like* or *as a brother*) برادري buraudure, في منزلت اخي fi munziluta akhé, برادر اسا buraudur asa.

BROUGHT (pret. and part. of *bring*) اورده awurdeh. *I brought* اوردم awurdum. *Brought down* (*by a fever*) ملقي mulka (fem. ملقات mulkaut).

A BROW جبين jubeen, پيشاني peishauné, جبهت jubhut, تويل too-él, پنچه puncheh, ناصيت nasé-ut (pl. نواصي nuwasé).—*The eye-brow* ابرو abroo, برو buroo, حازب hauzib. v. *fore-head, front.*—*The brow of a hill* قله كوه kullé-i kooh. *To brow-beat* بي دماغ ساختن bé dumaugh saukhtun. v. *to confound.* — *Brow-bound* معمم mu-amum. v. *crowned.*

BROWN اسمر asmur, سمرا sumra, گندم گون kundum goon, قهوت رنگي kuhwut rungé, اغبس aghbus, احوي ahooi, تاريك taareek, دحمس duhmus, سياه چرده sé-ah churdé, اندك

سياه andik fé-ah, تيره teereh, تيره رنك teereh runk, تهرت kumrut. v. *dusky, dark, dun, bay.*

Brownness سمرت sumrut, كندم كوني kundum gooné.

A brown study فكر تاريك fikr tareek.

To BROWSE چريدن churédun, رعي كردن ra-é kirdun, مرغ شدن murigh shoodun. v. *to pasture, feed.*—*To browse upon leaves* or *branches* شاخ خوردن shaukh khoredun, اوراق آكل كردن awurauk aukil kirdun.

A BRUISE هرس hurs, صحق suhuk, رض ruz, دق dakk, كفتكي kooftugé. v. *wound, blow.*

To bruise (*beat*) كفتن kooftun, دق كردن dakk kirdun, هرس ساختن hurs saukhtun, زدن zudun, بخسودن bukhsoodun, هوس كردن hoos kirdun. v. *to beat, bray.*—*To bruise with the fists* مشت زدن musht zudun. *To cause to bruise* كوبانيدن koobanédun. *To bruise black and blue* تره كردن kurreh kirdun, انبسه نمودن ambiseh numoodun.—*To bruise* (*bray*) ساويدن sauvédun, اصر كردن asur kirdun.

Bruised كوفته koofteh, هريس hurees, رضيض ruzeez, رفت ruft, مسحوق mus-hook. *Bruised in a mortar* كنده kundeh, رهيك ruheek. *Bruised to powder* ساويده sauvédeh, دك dakk (pl. دكوك dukook). *Bruised under foot* پا خوست pa khoft. *Bruised with a stone* با سنك زده ba sunk zuddeh, رضيح ruzeeh.

Bruising كوب koob, زن zun, هرس كنا hurs koona. *A bruising-match* لحمت luhmut, مشت زن musht zun.

BRUIT خبر khubbr, صيت seet, پيغام peighaum. v. *rumour, report, noise.*

To bruit كفت و كو نمودن guft ou goo numoodun, خبر دار كردن khubbr dar kirdun.

BRUMAL شتوي shutooï, زمستان منسوب zemistan munsoob. v. *wintery.*

BRUNT خروش khuroosh, هجوم hujoom, شتافته shitaufteh, حملت humlut. v. *shock, violence, blow.*

A BRUSH (*rude assault*) بزوان buzwaun, هجوم hujoom, شتافته shitaufteh. *A clothes brush* ليف leef.—(*a besom*) مكسحت muksuhut, شاروف sharoof.

To brush (*move with haste*) شتابان روان شدن shitabaun ruwaun shoodun. v. *to skim* or *fly over, to scamper away.*—*To brush* (*clothes, &c.*) با ليف پاك كردن ba leef pauk kirdun.

BRUTAL (*cruel, fierce*) دل ازار dil azaur, بي رحم bé ruhm, بي امان be amaun, ظالم zaulim, ظلمكار zulumkaur, فرعون fira-oon, عفريت afreet. تند tund, فخ kukh, دشتي dushté, وحشي wuhshé, درنده durindeh, سبعي suba-é, صعادي saadé, درشت durusht. v. *inhuman, ferocious, irrational, rude, savage, wild.*—(*filthy*) مردار murdaur, زشت zusht, مكروه mukrooh.—(*stupid*) بي سر و سامان bé sur ou samaun, سفيه sufeeh, احمق ahmuk.—(*belonging to the brute creation*) بهايم مخصوص heewauné, بهيم buheem, حيواني buha-ém mukhsoos. *A brutal man* اهل تعدي ahla taadé, صاحب مظلمت sahib muzlumut, ذو درشتي zu durushté.

Brutality بي رحمت bé ruhmut, ظلم zulm, مظلمت muzlumut, سبعيت suba-é-ut, درشتي durushté, تندي tundé, ناشناسي nashinausé, روستايي roostaï-é. v. *cruelty, savageness, rudeness, moroseness, rusticity.*

To brutalize (*grow savage*) ظالم كشتن zaulim gushtun, بي رحم شدن bé ruhm shoodun.—(*brutify* or *make savage*) بي امان كردن bé amaun kirdun, ظلمكار ساختن zulumkaur saukhtun.

Brutally ظالمانه zaulimauneh, ظلما zulman, درشتانه durushtauneh.

A brute بهيمت bubeemut (pl. بهايم buha-ém), حيوان heewaun (pl. حيوانات heewaunaut).—(*a rude man*) جبهل jubhul, زكنت zuknut. v. under *brutal.*

Brutish (*resembling a beast*) حيوان اسا heewaun asa, بهيمت سا buheemut sa.—(*carnal*) نفسي nufsé, نفساني nufsauné, شهوته مايل shuhooteh ma-él.—(*ignorant*) نا شناس na shinaus, كهيله kuheeleh, نا دان na daun, جعظري jaazuré.—(*rough*) درشت durusht, تند tund, درنده durindeh. v. *ferocious, brutal.*

Brutishly حيونانه heewaunauneh, بهيمت اسا buheemut asa, بطريق حيوان betureek heewaun, بطور بهيمت betoor buheemut.

Brutishness, v. *brutality.*

A BUBBLE *of water* اب سوار aub suvvaur, فقاعت fikaat, حجي huja, حباب hubaub, حبابه hubaubeh. *Bubbles on wine* فراش firaush. *A bubble* (*trifle*) هرزه hurzeh, ترهت turhut (pl. ترهات turhaut).—(*a fraud*) فريب furrabe, نيرنك neerunk, نيرك neeruk, غبن ghubn, غدر ghudr, رنك runk, ريو riv, مكر mukr.—*A bubble, bubbler* or *cheat* فرناس furnaus, چپاني chupauné, غابن ghaubin, نيرنك كننده neerunk koonindeh, نيرك نماينده neeruk numa-éndeh, فريب furrabe—(*the person cheated*) ابله ableh. v. *dupe, fool.*

To bubble (*cheat*) فرناس كردن furnas kirdun, فريفتن furré-uftun, غدر كردن ghudr kirdun.

v. *to defraud, impose upon.* — *To bubble (as water from a fountain)* نبع نمودن nuba numoodun, صدور کردن sudoor kirdun, نضح ساختن nuzukh saukhtun. v. *to murmur.*

A BUBBY بستان bistaun, کعب kaab, مهه mammeh. v. *breast.*

A BUBO (*venereal*) پش push, خول khool, خیراق kheerauk, خیرق kheeruk, چرو chiroo.— (*pestilential*) دبل dubl, دژه duzsheh, دژیی duzshpé, دنبل dumbul.

A BUCK (*male deer*) اهو ahoo, بازو bazoo, غزال ghuzaul, شاهد وحوش shauhid wuhoosh, مرغر murghur, گوزن gauzun, کادشتی gaudushté. *A buck rabbit* پزنکره puzshungureh.

To buck, v. *to wash clothes.*

A BUCKET ابریز aubreez, دلو duloo, کاروشه gauroosheh, دهوه duhuweh, هرکاره hurkaureh, ولغت wulghut, منزفت munzufut, منزحت munzuhut, کتعت kutaat (pl. کتع kuta, کتاع kutaa), فري furé, سجل sujul, سجیلت sujeelut, زنوب zunoob, سلم sulum, حرجت hurjut, استاخ ustaukh. *A water-wheel with buckets* صعهور saamoor.

A BUCKLE تقه tukkeh, کسرت kusrut, پاونجن pavunjun, دودر doodur. *A belt-buckle* کمرساز kumur sauz.—(*a curling lock of hair*) جعد jaad, زلف zulf. v. *curl.*

To buckle (fasten) اسر کردن asur kirdun, با تقه بستن ba tukkeh bustun. — (*to curl*) زلف نمودن zulf numoodun, با جعد اراستن ba jaad araustun, کاکل کردن kaukul kirdun. *To buckle with (fight)* جنگ و جدال کردن jung ou judaul kirdun. *To buckle to (apply to)* اشتغال دادن ushtughaul dadun, جهد نمودن juhud numoodun. —(*to submit*) تواضع کردن tuwaza kirdun, رام شدن raum shoodun.

A BUCKLER سپر sipur, ترس turs. *He threw away his buckler (i. e. he yielded)* سپر انداخت sipur aundaukht. *Armed with a buckler* سپر دار sipur dar.

BUCKRAM صوف soof.

A BUD برعم buram, برعوم bura-oom (plur. براعیم bura-ém), قمعولت kuma-oolut.—*A rose-bud* غنچه ghuncheh, غنچه گل ghunché-ï gul, گلغنچه gulghuncheh. *A vine-bud* ستانه sitauneh, عرجد arjud, واداغ waudikh. *Buds* برهمت burhumut, عیون a-é-oon. *Buds of palm-trees* غض ghuz, طلع tula.

To bud شکوفتن shukooftun, شکوفه کردن shukoofeh kirdun, تاز و خندان شدن tauz ou khundaun shoodun, دوح ساختن dooh saukhtun, طلوع کردن tulooa kirdun, نفض نمودن nufz numoodun. v. also *to inoculate.*

To BUDGE پاي گرفتن pa-é gooriftun, لاندن laundun, v. *to move, stir.*

A BUDGET چوال chuwaul. v. *bag*; *store.*

BUFF (*buffalo leather*) جلد جاموس jilda jaumoos.

To buff کوفتن kooftun. v. *to strike.*

A BUFFALO or *buffle* جاموس jamoos, کاموس gaumus, کاوبان gaubaun, کاومیش gaumeesh, ام فروت umma furoot, هرمیس hurmees. *An old buffalo* کهب kuhub.

A BUFFET مشت musht. v. *box.*

To buffet مشت زدن musht zudun.

BUFFLE-HEADED کول kool. v. *stupid, dull.*

A BUFFOON پاروله paroleh, بذبار buzbar, بذله باز buzleh baz, مسخرت muskhurut, مستهزي mustuhzé, مزخلب muzkhulub, هزات huzaut, ابوالخنجل abu'l'khunjul, ژاژ خاي zshauzsh kha-é. v. *jester.*

Buffoonry بذله buzleh, کذاف kuzauf بیهوده béhoodeh. v. *jesting, scurrility.*

A BUG فسافس fusaufus, سرخک surkhuk, بق الحیطان bukku'l'heetaun, بق الخشف bukku'l'khushuf.

A BUG-BEAR خیال khé-aul, خیالت khé-aulut, هول hool (pl. اهوال ahwaul), تهویل tuhweel (pl. تهاویل tuhaweel), هراس huraus, هراک hurauk, افرنجه afrinjeh, دوال پا duwaul pa, ضبغطري zubghutré, داهل dauhul, فزع fuza, مفزعت mufzaut, منکل minkul.

Buggy (full of buggs) پر فسافس pur fusaufus.

A BUGLE or *bugle-horn* بورو booroo, بوق book. v. *hunting-horn.* — (*a glass bead*) خضض khuzuz.

BUGLOSS (*herb*) لسان الثور lissaunu's'soor, شنجار shunjaur, دیمهاج deemhauj, کاوزبان kauzubaun.

To BUILD بنا کردن bina kirdun, تبنیت tubné-ut saukhtun, بنیاد نمودن buné-aud numoodun, عمارت کردن amaurut kirdun, مبني ساختن mubné saukhtun. *To build cities* تمدین کردن tumdeen kirdun. — (*to depend on*) اعتماد نمودن é-atimaud numoodun, اتکال کردن ittikaul kirdun, توکل ساختن tuwukkul saukhtun. v. *to trust to.*

A builder بنا bunna, بناگر bunnagur, معمار ma-amaur, باني bauné.

· *A building* بنا bunna (plur. ابنیت abné-ut), بنیان bunné-aun, بنیاد bunné-aud, مبني mubné (pl. مباني mubauné). *A stone building* کارکیر

بنا kaurgeer bunna. v. *edifice, fabric, structure.*—*A public building* مبرت muburrut, عمارت amaurut, رباط rubaut, خيرت kheirut, حسنت husnut. *Public buildings* ابنيت خيرت abné-ut kheirut, رباطات rubataut, عماير ama-ér, حسنات husnaut, مبرات muburraut.

Built بنا كرده شده bunna kirdeh shoodeh, مبني mubunné, معمور maamoor. — *The built (form)* شكل shukl, صورت soorut.

A BULB or *bulbous root* بصل busul. *Bulbous* or *bulbaceous* بصلي busulé.

To BULGE (*to founder as a ship*) غرق شدن ghurk shoodun. (*to jut out*) اشراف نمودن ashrauf numoodun, نشز شدن nushuz shoodun.

BULK (*magnitude*) عظمت azmut, كلان kulaun, وسعت wusaut, فسحت fus-hut, عرض erz, كالبد kaulbud, بلمه bulmeh. *The bulk of the human body* كالبدي تن kaulbudé tun, قد kudd, قامت kaumut. v. *size, stature.*—*The bulk* or *greater part* عظم azm.

Bulkiness جسامت jusaumut, سمن sumun, سمت summut. v. *corpulence, largeness.*

Bulky عفشنج afshunj, عفضج afzuj, جسيم juseem, عظيم الجسم azeemu'l'jism, ملحم muluhhum, دهمج duhmuj, ابلد ablud, مبدن mubdun, تناور tunawur. v. *large, corpulent.*

A BULL گاو ga-oo, نر گاو nur ga-oo, نره گاو nureh ga-oo, ثور soor (pl. ثورت soorut, ثيران seeraun, ثيرت seerut, *and* اثوار aswaur), غضب ghuzub, غضوب ghuzoob, هبرج hubruj, هنبر humbur, مكرس mukurrus, لياح lé-auh, عجوز ajooz, بقر bukur, عهوق ahook. *A wild bull* زب zub, زبذب zubzub, ازب azub, هبرقي huburké, رايح ra-éh. *The constellation of the Bull* برج ثور burja soor. *The star called Bull's-eye* or *Aldebaran*, الدبران aldebaran. — *A place abounding in bulls* مثور musoor. — *A bull's pizzle* سوط soot.—*A bull* or *blunder* غلط ghulut.

A BULLET گوله gooleh, كره kurreh, بندق bunduk. v. *ball.*

BULLION سومپازه soompauzeh, زر zur, ذهب zuhub, سيم seem, فضت fuzzut. v. *gold, silver.*

A BULLOCK تاول ta-ool, تاون ta-oon, بسنه bisneh, جذع juza, بد پشت bud posht, بد سوار bud suvvaur, كواره kuwaureh.

A BULLY پاروله paroleh, لاف زن lauf zun, كسب كر kusb gur, لعماظ lamauz. v. *braggadocio.*

To bully تخويف كردن tukhweef kirdun, وعد نمودن waad numoodun, تهديد ساختن tuhdeed saukhtun. v. *to insult, threaten, overbear.*

A BULRUSH اسل asul, استوم ustoom, بردي burdé, دخ dukh, دوخ dookh, ديس dees, لوخ lookh, نمج nimj, سوم soom, سواره suvvaureh, فافير faufeer, غرواشه ghurwausheh, غيشه gheesheh, هيار humaur.

A BULWARK برج burj, بار bar, بارو ديوار bar ou deewaur, بارو baroo, پاره pareh, باريار baré-aur, قلعه kulah *or* kulaat, كندك kunduk, حوالت huwaulut, نكلت nuklut, نكل nukul. v. *castle, fortification.*

Bum, v. *backside.*

A BUMP سام saum, امور amoor, اماس amaus, ببلس biblus, نفخ nufikh, ورم wurm, پج puj. *A bump on the head* سرسام sursaum. v. *swelling, tumour.*

To bump (*make a noise by striking against*) تصلصل كردن tusulsul kirdun, تهزم ساختن tuhuzzum saukhtun, فدفد نمودن fudfud numoodun.

A BUMPER پر كاسه pur kauseh, قدح تمام kuduh tumaum. *A bumper health* (*to a mistress* or *friend*) دوستكان doostkaun.

A bumpkin, v. *rustic, peasant.*

A BUNCH دسته dosteh, ربيس rubees.—*A bunch of flowers* گلدسته guldosteh, ازهار دسته azhaur dosteh, *A bunch of grapes* خصلت khuslut, جفت juft, سيرغ seerugh, عذق azuk, عمشوش amshoosh, كشر kushur. *A bunch of dates* عسقبت شمراخ askubut shumrakh, عطل atul, كناز kunauz, قتول kusool, هنا huna. *A bunch* or *handful of corn* شمال shumaul. — *A camel's bunch* مايلت ma-élut, كتر kutur, كوهان koohaun. — (*a swelling*) دنا duna, جنا jina. v. *knob, lump, bundle, knot.*

Bunch-backed كوژ پشت goozsh posht, كوژلك goozshluk, نيم كور neem goor, كنج kunj, احدب auhdub, اجنا ajna, كنك kunk.

To bunch out سام شدن saum shoodun, اماس كستن amaus gushtun. v. *to swell, project.*

Bunchy دنا duna, تهديب tuhdeeb. v. *protuberant.*

A BUNDLE دسته dosteh, بسته busteh, بار bar, اغوش aughoosh, تنك tunk. *A bundle of papers* دسته كاغذ dosteh kaughid. *A bundle of wood* حزمت huzmut. *A bundle of grass* ابالت abaulut, جرزت jurzut. — *A bundle of reeds* طن tunn. *A bundle of rods* برن burun.

To bundle دسته كردن dosteh kirdun.

A BUNG وفاع wufa, صمام sumaum, سداد sudaud. v. *stopple.*

To bung وفاع نهادن wufa nihaudun.

A bung-hole منفس munfus.

To BUNGLE نا موزون كردن na moozoon kirdun, بي ظرافت ساختن bé zuraufut saukh-

tun, كردن ناداني nadaune kirdun, جهالانه نمودن juhalauneh numoodun, بي وقوف شدن bé wukoof shoodun, تعنق نمودن ta-annuk numoodun, بي معرفت بودن bé maarifut boodun.

A bungle بي وقوفي bé wukoofé. v. *blunder*.

A bungler بي وقوف كننده bé wukoof koonindeh, خام دست khaum dost, مردم نادان murdum nadaun, نا شناسي na shinausé, جاهل jauhil.

Bunglingly جاهلانه jauhilauneh, نا ازمودانه na azmoodauneh, با جهل ba juhl.

A BUNTER (*a low vulgar woman*) مطرير mutreer, سقيطت sukeetut, سليط suleet, زنچه zuncheh, عاهر auhur, فاحش fauhish, فحش fuhush.

A BUOY نما لنكر numa lunkur, لنكر نماي lunkur numa-é.

To buoy (float) براب شنا شدن buraub shina shoodun, شناور كردن shinavur kirdun.—(*to bear up*) برداشتن burdaushtun.

Buoyancy شناع shinaa, شنا shina, شناب shinaub, شناوي shinavé, شناوش shinavush, شناو shinau. *Buoyant* سباح subbauh, سابح saubih, ضارب zaurib.

A BUR ديو سپست div supust.

A BURDEN بر bur, بار bar (pl. بارها barha), حمل huml (pl. حمولت humoolut), كوكوار kookwar, باربغه barbugheh, باربار bar-é-aur, ثقل sikl, بهره buhreh, طن tunn, وزر wuzur, اوق awk, نيدل needul, ردا ruda, خبال khubaul, زفر zufr, پشتوار poshtuwaur, كل kull, تنك tunk, تنكبار tunkbar, غاشيه ghasheyeh, جشم jushum, عكم akum. *A camel's burden* شتربار shuturbar, اشتروار ushturwar, حدج huduj, وسق wusuk, مقعط mukaat. *An ass's burden* خروار khorwar, وقر wukur, قرطلت kurtulut. *A burden of wood* كنده kundeh. *Weighing burdens* بارسنج barsunj.—*Of equal burden* همبار humbar, عديل adeel.—*A burden (tax)* خراج khurauj, جزيت juzé-ut. v. *tribute*.—*A collector of public burdens* بارخيمه barkhameh.—*Free from burdens (untaxed)* سبكبا subukbar, پايزه pazézeh, معاف maaf. *A bearer of burdens* باربر barbur, باركر bargur, باركش barkush, حامل haumil, غاشيه دار ghasheyeh dar, بردبار burdbar v. *porter*.—*A beast of burthen* باكير bargeer, حمولت humoolut. *A court in caravanseras, inns, &c. where they load beasts of burthen* باركاه bargah.

To burden حمل كردن huml kirdun. v. *to load*.—(*to oppress*) پايمال ساختن pa-émaul saukhtun, ظلم كردن zulm kirdun. v. *to injure, trample upon*.—*To lay down* or *unload a burden* وضع حمل كردن wusa huml kirdun.

Burdensome ظلم سازنده zulm sauzindeh, ازرده نما azurdeh numa, رنج كنا runj koona, ستم اميز situm ameez. v. *oppressive, troublesome*.

A BUREAU حقه hukkeh, درج durj.

A BURGESS (*burgher*) همشهري humshuhré, شهري shuhré, اهل شهر ahla shuhr. v. *citizen*.

BURGLARY خانه شكن khauneh shukun, نقب زن nukub zun.

BURIAL ميت meit, جماعت ميت jumaata meit, جنازه junauzeh, زير خاك نهان zeer khauk nihaun, قبر kuber, اكندن agundun. *A burial place* قبر kubur, قبر كاه kubur gah, مقبرت mukburut, كور goor, كورجا goorja, كورخانه goorkhauneh, كورستان gooristan, تربت turbut. v. *sepulchre, tomb*.

A burier زير خاك كننده zeer khauk koonindeh.

A BURLESQUE لاغ laugh. v. *ridicule*.

To BURN افروختن efrookhtun, سوزانيدن soozanédun, سوخته كردن sookhteh kirdun, سوز نمودن sooz numoodun, احراق ساختن ahrauk saukhtun, پشنجيدن pushunjédun, وركردن wurkirdun, زكو كردن zukoo kirdun—(*to be on fire*) سوختن sookhtun, محروق كشتن muhrook gushtun, سوزيدن soozédun, افروزندن efrozindun, افروزيدن efrozédun, تفتين شدن tufteen shoodun, سوزان بودن soozaun boodun, فروزان شعله اشعم شدن shaleh ashaam shoodun, فروزان بودن furoozaun boodun. *This candle burns clear* اين موم روشن است een moom rooshun ast. *A burning fever* حرارت huraurut. *To burn with thirst* حرارت داشتن huraurut daushtun. *To burn with rage* خشم كرفتن khushum gooriftun, خشمناك شدن khushumnauk shoodun, غضب الود بودن ghuzb alood boodun. *To burn with love* سوز و ساز نمودن sooz ou sauz numoodun. v. *to inflame, set on fire*.

A burner افروزكر efrozgur, سوز كننده sooz koonindeh, سوزنده soozindeh, افروزنده efrozindeh.

Burning سوز sooz, سوزش soozish, سوزناك sooznauk, سوزي soozé, افروز efroz, افروزا efroza, زكو zukoo, زكي zuké, ملتظي multuzé.—*A burning coal* لخشه lukhsheh, زغار zughaur.

To BURNISH افروختن efrokhtun, افروزانيدن efrozanédun, افروزيدن efrozédun, افروز كردن efroz kirdun, زدودن zudoodun, ساييدن saï-édun.

A burnisher افروزنده efrozindeh, افروز efroz, هالكي hauluké, مهره زن muhreh zun, مهره muhreh. *A burnisher of arms* سلاح شور sillauh shoor, تيغ افروز teegh efroz. v. *polisher*.

BURNT سوخته sookhteh, افروخته efrokhteh, حريق hureek, كوپاره koopaureh, مبحق

mumhuk, ممتحق mumtuhuk. v. *parched.*—
Burnt (as silver, &c.) فتين futeen.

Burr, v. *lob of the ear.*—*A burrel fly,* v. *breese.*

A BURROW شهر shuhr. v. *city.*—*A rabbit's burrow* نقب nukub.

To burrow (as rabbits) نقب زدن nukub zudun.

A BURSAR (*treasurer of a college*) خزينه دار مدرست khuzineh dar mudurussut.

A BURSE بازار bazar. v. *market.*

To BURST کفتن kuftun, شکافته شدن shagaufteh shoodun, چاک شدن chauk shoodun, کفيدن kufédun, درد بودن durd boodun, کفيد نمودن kufeed numoodun, ترقيده بودن turkédeh boodun. v. *to break, spring, fly asunder, come suddenly.*

To BURY زيرخاک نهادن zeerkhauk nihaudun, زير زمين دفن کردن zeer zumeen dufun kirdun, قبر ساختن kubr saukhtun, اکندن agundun, اکنده کردن agundeh kirdun. *To be buried* دفين شدن dufeen shoodun, زير خال نهاده بودن zeer khauk nihaudeh boodun.

Burying زير زمين دمن کنا zeer zumeen dufun koona, تدميس tudmees, تکفين tukfeen, تلحيد tulheed, رس russ, رمس rumis, دمس dumis, تدافن tudaufin, انقاع ankaa. v. *to hide, conceal.*—*A burying ground* رمس rums (pl. رموس rumoos), مزارستان muzauristan. v. *burial place.*

A BUSH (*of thorns, &c.*) خار khaur. *A rose bush* کلبن gulbun. *A strawberry bush* کهن khun, اساسنو asausnoo, قطلب kutlub. *A bush of hair* کاکل kaukul.

BUSHY خاردار khaur dar. v. *thick.*

BUSINESS کار kaur, عمل amul, معاملت maamlut, امر amur (pl. امور amoor), مصلحت musslluhut (pl. مصالح musaulih), شغل shughl (pl. اشغال ashghaul), کنش koonish, خصوص khusoos, قصه kisseh, حال haul (pl. احوال ahwaul), خطت khuttut, ولا wula, سرور surwur, بشنج bishunj, باب bab, اينده a-éndeh, ايغت a-éfut.—*Important business* مهم muhimm, مهام muhaum, مهمت muhummut, امر ذو بزل amr zu buzl, مهم مصلحت muhimm musluhut, اهم مهام ahum muhaum, مهترين muhumtureen, امر خطير amr khuteer. v. *affair, employment, matter, thing.*—*The business of the nation* مهام جمهور muhaum jumhoor. *A necessary business* حاجت haujut (pl. حوايج huwa-éj), ربي rubé, زالغ zauligh, لازمت lauzimut, اربت arbut. *An infamous business* بد کار bud kaur. *Expert in business* امور ديده amoor deedeh, کاردان kaurdan, کاران kaur-ran, کار ساز kaur sauz, کارکذار kaur guzar. *A man conversant in business* اهل حال ahla hal. *To do business* معاملت کردن maamlut kirdun, کارکذار نمودن kaurguzaur numoodun. *To protract business* ديرواداشتن deir wadaushtun, وايس افکندن vapus afkundun, کار دور و دراز کشيدن kaur door ou dirauz kushédun. *A contemptible business* کار سفساف kaur sufsauf, امر رامق amr raumuk, مصلحت دقيق musluhut dukeek. *Business in which many are concerned* امر متهايا amr mutuhaïa, عليه مهايات aleihi muhaïat. *Unfortunate in business* هيچکاره heechkaureh. *Unfortunate in all business* هيچکاره همه کار heechkaureh hummeh kaur. *Intrusted with business* وشکرده wushkirdeh. *Unrewarded business* شاکار shakaur. *A manager of business* وکيل vakeel, کاهن kauhin, مباشر mubaushir, کارکر kaurgur, کارکير kaurgeer, حواله huwauleh, کذار guzaur. v. *administrator, factor.*—*To appoint one to do business* مباشر کردن mubaushir kirdun, وکيل نشاندن vakeel nishaundun, حواله ساختن huwauleh saukhtun. *To superintend business* مصلحت مباشر و حواله شدن musluhut mubaushir ou huwauleh shoodun. *To finish business* مصلحت اتمام کردن musluhut atmaum kirdun, حصول پذير شدن husool pizzeer shoodun. *Public business* امور عموم amoor amoom, مصالح ملکيت musauliha muluké-ut, امور دولت amoora doulut, معاملت سلطانت maamluta sultanut, اشغال مملکت ashghaula mumlukut. *To settle business* تسويه امور کردن tusweeh amoor kirdun. *What business is it?* چه کار است cheh kaur ast. *The Company's business* امور کمپني amoora Companè. *On what business do you go to Houghly* درهوکلي بچه عمل خواهد رفت dur Houghly becheh amul khauhid ruft. *On necessary business* بجهت مصلحت ضرور bejuhut musluhut suroor. *What business had the Nabob at that time* نواب صاحب در ان وقت بچه عمل بودند Nuvvaub sahib dur aun wakt becheh amul boodund. *What business has he at Azimabad* چه کار درعظم اباد مي دارند cheh kaur dur Azimabad ma daurund. *Perhaps it is private business* شايد معامله مخفي بوده باشد sha-éd maamleh mufhé boodeh baushid. *What business does Mr. Smith* مستر سميت صاحب چه کار ميکنند Master Smit sahib cheh kaur makoonund. *He transacts the Company's business* کارسرکار کمپني مي نمايند kaura sirkaur Companè ma numa-énd. *He has given up the Company's business* معامله کمپنيرا کذارشتند maamleh Companéra guzaurushtund. *To do one's business (to ruin him)* برباد کردن burbaud kirdun—(*to ease nature*) حاجت کردن haujut kirdun.

A BUSKIN نعل naal.—*A buskin-maker* نعل تراش naal turash.

A BUSS بوس boos, بوسه booseh, بوسي boosé. —*To buss* بوسيدن boosedun. v. *to kiss*.

A BUST بت but. v. *statue*.

A BUSTARD كودن koodun, جرز jurz, اسفرود usfurood.

A BUSTLE كار kaur, هنكامه hungaumeh, شمات shumaut, شماتت shumautut, دار و كير dar ou geer, كير و دار geer ou dar, دمدمه dumdumeh, ولوله wulwuleh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, قرش kurish مرش murish, اشوب ashoob, اشفتكي ashuftugé, شاد كامه shaudkaumeh, شور shoor, شورش shoorish, فتنه fitneh. v. *hurry*, *tumult*, *business*.

To bustle سعي نمودن sa-é numoodun, مقيد شدن mukeed shoodun. v. *to be busy*, *to stir*.

BUSY (*employed*) مشغول mushgool, مشتغل mushtughul, مشغل mushgul, شغل shugl, شغيل shugeel, بزرور buzurwur, حمرات humraut, كاركون kaurkoon, كارمند kaurmund. v. *active*, *attentive*, *industrious*—(*bustling*, *raising disturbance*) هنكامه كير hungaumeh geer, فتنه انكيز fitneh angeez—(*troublesome*) فضولي شو fuzoolé shoo, زحمت كنا zuhmut koona, ثقلت ده suklut duh, ازار رسان azaur rusaun, بيهوده behoodeh, شوخ shookh. v. *meddling*, *impertinent*.

To busy شغل دادن shughl dadun, شغيل كردن shugeel kirdun, تشاغل ساختن tushaugil saukhtun. *To be busy* (*employed*) مشغول شدن mushghool shoodun, اشتغال داشتن ashtughaul daushtun—(*to meddle in the affairs of others*) عفزر شدن afzur shoodun, ازار كردن azaur kirdun, منفح بودن munfuh boodun, معن كشتن maan gushtun, شوخيدن shookhedun, زوشيدن zooshedun, فضولي شدن fuzoolé shoodun.

A busy body فضولي fuzoolé, عفزر afzur, معن maan, منفح munfuh.

Busily مشغولانه mushgoolauneh, با شغل ba shughl, حمراتانه humratauneh.

BUT اما amma, ليكن leikun, لكن lukun, بل bul, بلكه bulkeh, فاما fa-amma, ليك leik, بغير beghire, الا illa, ولي wulé, مكر mugur, ان anna, نهايت nuha-é-ut, نهايت الامر nuha-é-utu'l'amr, ما ma, و wa, و ان wa anna, خاصة khassatan. *But if* ان anna, لين la-én, اماكه ammakeh, و الا wa illa. *There is no doubt but if* - - - - لا شك ان la shukka anna - - - - *But just now* نوزاده noozaudeh. v. *besides*, *except*, *yet*, *however*, *nevertheless*, *now*, *than*, *otherwise*.

But, v. *bounds*, *boundary*.

A BUTCHER قصاب kussaub, زابح zaubih, مشقص mushukkis, هبهبي hubhubé, هسهاس hus-haus, قراري kuraurè, قدار kudaur. *The trade of a butcher* قصابت kussaubut. *A butcher's shop* قصاب خانه kussaub khauneh. *A butcher's knife* ساطور satoor.

To butcher زبح كردن zubeh kirdun, قصب ساختن kissub saukhtun. v. *to kill*, *murder*.

Butcherly ظالمانه zaulimauneh, قصاب اسا kussaub asa.

Butchery قصابت kussaubut, قتل kutl. v. *murder*, *cruelty*.

A BUTLER شيرهچي sheerehché, شرابدار shuraubdaur.

A BUTT (*at which marksmen shoot*) خبكال khubkaul, نشان nishaun, نشانكاه nishaungah, چكال chugaul, چنكال chungaul, پوتاب pootaub, نهايت niha-é-ut, پوته pooteh, پكوك pukook, تيماج teemauj—(*a barrel*) برميل burmeel.—*A butt for ridicule* سخرت sukhrut, هزات huzaut.

To BUTT (*with the horns*) نتح كردن nutuh kirdun.

BUTTER طرم turm, روغن rooghun, روغن خالص rooghun khaulus, روغن خوردني rooghun khoredunè, ثمير sumeer, ثميرت sumeerut, بشنت bushnut, تنه درود tunuh durood, زبد zubud, رغيدت rugheedut, مهاوت muhawut, لوقت lookut, اثر asur, لوقت lookut, الوقت alookut, سمن sumin (plur. سمون sumoon, سمنان suminaun), كعب kaab.—*Butter-milk* بينو beenoo, ثمير sumeer. *A vessel in which they churn butter* نيره neereh. *Salted butter* عجوز ajooz. *Unpurified butter* تندرود tundurood. *A butter or oil-merchant* روغن فروش rooghun furoosh, سمان summaun, بقال bukkaul. *A butter-dish* شيرزنه sheerzuneh. *A butter-bat* طروان turwaun.

To butter با روغن اندودن ba rooghun andoodun.

A BUTTERFLY پروانه purwauneh, واسه wauseh, پاغوچه paughoocheh, خربنواز khurbunwauz, زملج zumluj, كوارته kuwaurteh. *A butterfly or moth flying round a candle* چراغ واسه churaugh wauseh, چراغ وره churaugh wureh, چراغ پره churaugh pureh, فراش furaush, پرندهء شمع purindé-i shuma.

Buttery, v. *pantry*.

BUTTOCKS كون koon, كن kun, شنج shunj, غنج ghunj, نشست كاه nishist gah, پوستيان poosté-aun, پوستسيان poostusé-aun, پرواش purwash, ورك wuruk. v. *backside*.—*The buttocks of a horse* عزيزي azeezé.

A BUTTON گره gireh, کوز koozsh, کوزگره koozshgireh, تکمه tukmeh, زر zur (pl. زرور zuroor), کرست kursut, دودر doodur, تقه tukeh, تفه tufeh, اوشندنه awshundineh, بندینه bundeeneh, کمر ساز kumr sauz, ابزیم abzeem (pl. ابازیم abazeem). *A button-maker* گره بند gireh bund, تکمه گر tukmeh gur. *A button-hole* جوشک jooshk, کوز koozsh, کوزگره koozshgireh. *The shank of a button* زبان zubaun, وعلت waalut.

To button با گره بستن ba gireh bustun.

A BUTTRESS عمود amood, عمدت amdut, عماد amaud, سند sunud. v. *prop, support.*

BUXOM (*lively*) خرم khurrum, شوخ shookh, شاد shaud, شادمان shaudmaun, خوش دل khoosh dil, بسیم beseem, دلشاد dilshaud, خنده khundeh, نوشه noosheh, کشاده kushaudeh, مستجن mustujinn. v. *brisk, gay, cheerful, merry, jolly, wanton.*—*To be buxom* بسیم بودن beseem boodun, خندان و بسیم شدن khundaun ou buseem shoodun.

Buxomness شوخی shookhé, شوق shook. v. *amorousness, jollity.*

To BUY خریدن khurédun, واخریدن wakhurédun, اشترا نمودن ashtira numoodun, خریدار شدن khurédaur shoodun, خریداري کردن khurédauré kirdun, خریار بودن khuréaur boodun, خرا ساختن khura saukhtun, بیع و شرا ساختن bé-a ou shura saukhtun. *To buy to sell again* (*to trade*) تجارت کردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur saukhtun.—*To buy or sell on credit* مدین کردن mudeen kirdun, نسیت اشترا کردن nusé-ut ashtura kirdun.—*To buy with ready money* سلام نمودن salaum numoodun.—*To buy dear* ارهان خریدن arhaun khurédun.—*Buy thou* خر khur.—*What did you buy at the market?* چه چیز خرید کردید در بازار cheh cheez khureed kirdeed dur bazar?—*How many yards did you buy?* چند گز خرید کردید chund guz khureed kirdeed?—*Sirkar, go to the market, and buy two pieces of cloth* سرکار دوتهان پارچه ازبازار خرید بیارد Sirkar, doo tuhana parcheh uz bazar khureed bé-aurud. *At what price must I buy it?* بچه قیمت خرید ارم becheh keemut khureed arum?

A buyer خریدار khurédaur, خریار khuré-aur, مشتري mushturé, بایع ba-é-a, بازارگان bazargan.

Buying خریداري کننده khurédauré koonindeh, خرا khura, خرید khureed, شرا shura, اشترا ashtira, تسوق tusook, بووك bu-ook. *Buying and selling* داد استاد dad ustaud, داد ستاد dad sutaud, بیع و شرا bé-a ou shura. *Buying on condition of transferring to the seller the debt of a third person* بیع الکفایت bé-a alkufa-é-ut.

To BUZZ (*as flies, &c.*) عنترت ساختن anturut saukhtun, غنت کردن ghunnut kirdun, رستن rustun, ریستن reestun, دندنت کردن dundunut kirdun. *To buzz* (*as a crowd*) غلغل ساختن ghulghul saukhtun, ولوله نمودن wulwuleh numoodun, اوید ساختن aweed saukhtun. v. *to hum, murmur.*—*To buzz a thing abroad* گفت و گو کردن guft ou goo kirdun, نبینه ساختن numeeneh saukhtun. v. *to whisper, prate.*

A buzz, buzzing عنتر antur, غنت ghunnut, غلغل ghulghul, اوازه awauzeh, دندنت dundunut, ولوله wulwuleh, اوید aweed. v. *hum, whisper, talk.*

A buzzer گفت و گو کننده guft ou goo koonindeh. v. *whisperer.*

BY از uz, ز z or ze, ب be, ل li, في fi, من min, عن an.—*By me* ᴾ از من uz mun, زمن zemun, ᴬ مني minni, عني anni. *By thee* ᴾ از تو uz too, ᴬ منك minka, عنك anka. *By him, her* or *it* ᴾ ازو or از او uz ou, زو zou, ازش azush, ᴬ منه minhu, عنه anhu (fem. منها minha, عنها anha). *By us* ᴾ از ما uz ma, ᴬ منا minna, عنا anna. *By you* ᴾ از شما uz shuma, ᴬ منكم minkum, عنكم ankum (fem. منكن minkunna, عنكن ankunna). *By another* از دیگر uz deegur. *By* (or *near*) *the river* نزد جویبار nuzd jooïbar, عند النهر andu'n'-nuhr. *By* (or *near*) *me* از نزد من uz nuzda mun, —*By and by* بعد از ان baad uz aun. *By agreement* بالاتفاق bilittifauk. *By your authority* بحکم شما behookuma shuma. *By my father* از پدر من uz padera mun, بابي baubé. *By heaven* بالله billahi, تالله tallahi, لله lillahi. *By chance* عرضا arzan, اتفقا ittifakan, عل all, ان in. *By night and day* لیل و نهار leel ou nihaur, بشب و روز beshib ou rooz, بالعشي و الابکار bilashé ou alabkaur. *By dawn* بکرا bukran. *By which* از چه uz cheh عما amma. *By that which* از چه که uz cheh keh, بما bima. *By force* جبرا jubran, ضربا zurban. *By degrees* یسیرا eeseeran. *By all means* البته albuteh, بالجملة biljumlut, بالکلیة bilkullé-ut. *By the by* سرعة suratan, تحلت tuhlut. *By much* غالبا ghauliba. في الغالب fi'l'ghaulib. *By how much* فکیف fekeef. *To be by* موجود بودن moojood boodun, حاضر شدن hauzir shoodun, همرو شدن humroo shoodun. *To set by* (*set aside*) بر طرف نهادن bur turuf nihaudun—*to place near*) نزد زدن nuzd zudun. *To sit by* (or *near*) همنشین شدن humnisheen shoodun,

مجالست کردن mujaulusut kirdun. *A by-stander* استاده ustaudeh (pl. استادگان ustaudugan), مشاهد mushauhid, ناظر nauzir. v. *spectator.*—*A by-word* مثل musul.—*A by-path* راه تنها rah tunha.

C

C sounds like *k* before *a, o, u:* and like *s* before *e, i, y.*

CABA or *Kaba* (*temple of Mecca*) الکعبه alkabeh, کعبه kabeh. v. Vol. I. p. 1190, 1363.

A CABAL (*private confederacy*) معاهدت نهان maahudut nihaun, اتفاق مکتمن ittifauk muktumin, عهد خفی ahud khufé. v. *intrigue.*

To cabal معاهدت نهان کردن maahudut nihaun kirdun, عهد خفی ساختن ahud khufé saukhtun.

A CABALA (*cabalistic amulet*) مهر سلیمان muhra soliman, خاطم جم khautima jem. v. Vol. I. p. 694. 1040. 1909.

Cabalistic (*occult*) نهفته nuhufteh, نهان nihaun, پنهان pinhaun. پوشیده poshédeh, مخفی mukhfé. v. *secret, hid.*

A caballer اتفاق مکتمن کننده ittifauk muktumin koonindeh. v. *intriguer.*

CABBAGE کلم kulum, کرنب kurnib, بقلت الانصار buklutu'l'ansaur. *Cabbage dressed alone* or *with meat* کرنبت kurnibut.

CABBIN (*of a ship*) جهاز خانه jehauz khauneh —(*a cottage*) پنگاه pingah, خرگاه khurgah, کوخ kookh. *Cabbins* کیخان keekhaun, اخبیه akhbeeh, دوده doodeh, رستاق rustauk. v. *hut, tent.*

A CABINET درج durj, حقت hukkut, حقه hukkeh, صندوق sundook—(*a private apartment*) خلوت khulwut, خلوت خانه khulwut khauneh, خلوت سرا khulwutsera, نهانخانه nihaun khauneh, سراچه suraucheh, سروقت surwukt, کوال guwaul, حجرت hujrut (pl. حجرات hujraut), مخصوص خاص حجرت hujrut khauss, mukhsoos khauss. *The cabinet* or *council-chamber* سراي خراج saraï khurauj. *A cabinet-council* دیوان خاص divaun khauss. *The secrets of the cabinet* or *of state* اسرار مملکت asraura mumlikut, رازها دولت rauzha doulut.

A cabinet maker درج کار durj kaur, حقه گر hukkeh gur.

A CABLE قلس kuls (plur. قلوس kuloos), جمل jumul, قطاج kutauj.

To CACKLE (*as a fowl, &c.*) تلابیدن tulabédun, نقنقه کردن niknikeh kirdun—(*to giggle*) قهقهه نمودن kuhkuheh numoodun.

A cackle نقنقه niknikeh.

A cackler نقنقه گر niknikeh gur—(*a tell-tale*) نمینه کار numeeneh kaur.

CACOPHONY لحن luhun, لحون luhoon.

CADAVEROUS میت اسا meit asa, لاش شبیه laush shubeeh, نبیلت قالب nubeelut kaulib.

CADENCE (*of verses* or *periods*) ترازو کلام turauzoo kulaum, میزان meezaun—(*tone*) صدا suda, اواز awauz. v. *sound:* also *fall, decline, sinking.*

CADET (*younger brother*) برادر کوچک buraudur koochuk, دادر کهین daudur kuheen—(*a volunteer*) پیش اهنک peish ahunk, پیش استاد peish ustaud, لوند loond.

A CADI (*judge*) قاضی kadi or kazi.

A CAFTAN (*an eastern garment*) قفتان kaftan.

A CAGE قفص kufus. v. *prison.*

To cage در قفص نهادن dur kufus nihaudun, در قفص محبوس ساختن dur kufus muhboos saukhtun.

To CAJOLE نواخت کردن nuwaukht kirdun, نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, خاطر نواز کردن khautir nuwauz kirdun, ملایمت ساختن mula-émut saukhtun, ملاطفت کردن mulautifut kirdun, شیوه نمودن shiweh numoodun, دمدمه و زمزمه کردن dumdumeh ou zumzumeh kirdun. v. *to coax, flatter, soothe.*

A cajoler نوازنده nuwazindeh, نوازش گر nuwauzish gur. v. *coaxer, wheedler.*

A CAITIFF بدکار budkaur, شریر shureer. v. *knave, scoundrel.*

A CAKE کال kauk, کلوج kulooj, رغیف rugheef (pl. رغف rughif *and* رغفان rughfaun, ارغفت arghuft, تراغیف turagheef), حواري huwwauré. v. *biscuit.* —*A kind of cheesecake* or *pancake* ریز reez, رقاق rukauk, تنک tunk.—*A cake baked under the ashes* کماج kumauj, کال مليل kauk muleel, کلوج مملول kulooj mumlool.

To cake لازق کردن lauzik kirdun.

CALAMITOUS بلا اور bula awur, صاحب مصیبت sauhib museebut, مسکین meskeen, ذلیل zuleel, دردمند durdmund, مستمند mustumund, پریشان pureeshaun, اهل افت ahla auft, پخسته peekhusteh, هلک hulk, v. *unfortunate.*

Calamity بلا bula, شمر shumirr, شور shoor, هلکا hulka, هلکت hulkut, مصیبت museebut, افت auft, اسیب aseeb, زمانت zumaunut, محنت

muhuut, نازلت nauzlut.—*A fatal calamity* هلكت هلكا hulkuta hulka, تنك tunk. v. *misfortune, distress.*

A CALASH (*carried by camels, &c.*) هودج hawduj, گزابه guzshaubeh, كجابه kujaubeh, عماري amauré. v. *carriage, litter.*

To CALCINE خاكستر كردن khaukister kirdun, ترميد ساختن turmeed saukhtun.

To CALCULATE حساب كردن hissaub kirdun, عد نمودن add numoodun. شمردن shumurdun, شمار ساختن shumaur saukhtun. v. *to count, compute, number, reckon.*

Calculation, calcule, حساب hissaub, حسابت hissaubut, حسب husb, حسبان husbaun, احتساب ahtisaub, شمار shumaur, شمردگي shumurdugé, عد add, عداد adad. v. *arithmetic, reckoning.*

Calculated شمرده shumurdeh, حساب ساخته hissaub saukhteh, حسيب huseeb.

A calculator حساب سازنده hissaub sauzindeh, محاسب muhausib, محتسب muhtusib, شمار گير shumaur geer, حاصر hausir.

CALCULOUS (*stony, gritty*) سنگين sungeen, پر سنك ريزه pur sunk reezeh, ريگزار reegzar.

A calculus (*stone in the bladder*) حسات hissaut, سنك ريزه sunk reezeh.

A CALDRON هركاره hirkaureh, قطانت kutaunut, سطل sutul (pl. سطول sutool, سطيل suteel *and* اسطال astaul,) صاد saud, ناوه na-ooh, ازير azeer. v. *kettle, pot.*

A CALENDAR (*almanac*) تقويم tukweem (pl. تقاويم tukaweem), تاريخ tareekh—(*a day-book*) روز نامه rooz nameh.

To CALENDER (*smooth cloth, paper, &c.*) مهره زدن muhreh zudun, مطرا كردن mutra kirdun.—*A calenderer* مهره زن muhreh zun, مطرا گر mutra gur.

A calender (*Mohammedan monk*) قلندر kalender.

A CALENTURE (*fever peculiar to hot climates*) بيمار سياه beemaur sé-ah, سالب saulib, سوز sooz, حماي حمى humma-é humé, حرارت huraurut.

A CALF كاو جانه ga-oo jauneh, كاو ساله ga-oo sauleh, عجل ajul (fem. عجلت ajlut, plur. عجال ajaul), عجاجيل ajaujil, عجول ajool, تاول ta-ool, تاون ta-oon, غفر ghufr, بزغاله buzghauleh, برغز burghuz, برغاز burghauz, برغوز burghooz, شقيف shukeef, حسيل huseel. *The calf of a wild cow* زرع zura. *A cow with a calf* كاو و كاو جانه ka-oo ou ka-oo jauneh, معجل majil. — *A sea-calf* عجل ماهى ajul mauhé.—*The calf of the leg* حمات humaut, لنك lunk.

CALIF or KHALIF خالف khalif.

CALIGRAPHY (*beautiful writing*) حسن خط husn khut, خوب نوشي khoob nooshé.

To CALL (*name*) نام دادن nam dadun, ناميدن namédun, اسم نمودن ism numoodun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun, مجتعل نمودن mijtaal numoodun. *To call names* (*rail at*) نام كشيدن nam kushédun. *To call out* or *aloud* بانك برزدن bank burzudun, بانك زدن bank zudun, شماطه كردن shumauteh kirdun, غوغا ساختن ghoogha saukhtun, اواز دادن awauz dadun, اوازيدن awauzédun, شخوليدن shukhulédun, غلغل نمودن ghulghul numoodun. — (*to invite*) خواندن khaundun, دعوت كردن dawut kirdun, تكليف ساختن tukleef saukhtun, صلا زدن sula zudun. v. *to vociferate.* — *To call before a judge* محضر دعوت كردن muhzur dawut kirdun, مرفعت ساختن murfaat saukhtun. *To call together* (*convoke*) دعوت جميعت كردن dawuta jumé-at kirdun, جميعت ساختن juma-é-ut saukhtun. *To call a council* ديوان جميعت كردن divan jumé-aut kirdun. — *To call* (*proclaim*) اشكاره كردن ashkaureh kirdun, ندا زدن nuda zudun, پيدا نمودن peeda numoodun, اعلان ساختن é-alaun saukhtun. *To call* (*visit*) تشريف ساختن tushreef saukhtun, زيارت كردن zé-aurut kirdun, عازم الزيارت نمودن aazimu'z'zé-aurut numoodun. *To call back* (*revoke*) اعاده كردن é-adeh kirdun. منكر شدن minkur shoodun. v. *to retract.*—*To call back to life* احيا نمودن ahé-a numoodun, انشار كردن anshaur kirdun. *To call to memory* اخطار كردن akhtaur kirdun. *To call out* (*challenge*) ميدانه دعوت ساختن meidauneh dawut saukhtun. *To call over a muster-roll* دفتر خواندن duftur khaundun. *To call in debts* وام خواستن waum khaustun, ديون گذار كردن dé-oon guzaur kirdun. *To call aloud for justice* داد و فرياد كردن daud ou furé-aud kirdun. *To call up,* or *out of bed* بيدار كردن beedaur kirdun, افزاع ساختن efzaa saukhtun. v. *to rouze, awake.*—*To call in question* (*to doubt*) شك بردن shukk burdun, دركمان شدن dur gumaun shoodun. *To call one in question* (*to interrogate him*) سوال كردن su-aul kirdun, پرسش ساختن pursish saukhtun. *To call to account for money* جهت انفصال حساب محاسب كردن jehuta infisaula hissaub muhausib kirdun. *To call to account for a crime* جهت تقصير بحساب اوردن jehuta tukseer behissaub awurdun. *To call for help* معاونت طلب كردن ma-awunut tulub kirdun, فرياد خواندن furé-ad khaundun,

استمداد ساختن istimdaud saukhtun, استعانت کردن istaanut kirdun. *To call upon* God دعا daa saukhtun, مناجات کردن munajaut kirdun. *To call to witness* استشهاد کردن istishhaud kirdun, شاهد نمودن shauhid numoodun. *To call to arms* حربي زدن harbé zudun, اعداد اجناد کردن é-adaad ijnaud kirdun.

A call دعوت dawut, ندا nida, هي hei, غوث ghoos, فریاد furé-aud.—*(a demand)* طلب tulub, نیاز né-auz, رجا ruja, لابه laubeh.—*(nomination)* تسمیت tusmé-ut, نام زادي naum zaudé.—*(an order)* حکم hookum, امر amur, فرمان furmaun. *To beat a call on a drum* دف زدن duff zudun. *A bird-call* طیور ناي té-oor na-é, طیر ناي teer na-é. *Obedient to a call* بایما رام ba-éma raum, اشارت مطیع ashaurut muté-a, رضا نما ruza numa, حکم بردار hookum burdaur.

Called (named) نامدار namdaur, نامزاد namzaud, مسمی musummé, منتسب muntesib.—*To be called (named)* نام داشتن nam daushtun, مسمی شدن musummé shoodun.—*(to be invited)* خوانده شدن khaundeh shoodun, مدعو بودن muda-oo boodun, دعوت شدن dawut shoodun.

Calling (naming) نام ده nam duh, جعل jaal, مجتعل mujtaal.—*A calling (profession)* پیشه peisheh, کار kaur, کارو بار kaur ou baur, استادکي ustaudugé, استادي ustaudé, استازي ustauzé, صنعت sunaat. v. *vocation.*—*Calling aloud* بانگ برزن baunk burzun.

CALLOSITY شغه shugeh, ناصور nausoor.

Callous (hard) ذو شغه zu shugeh, عظب azub, ناصوري naussooré. سخت sukht.—*(insensible)* غیر محسوس ghire-a muhsoos, بلا حس bila huss, بي جان bé jaun, اقسا iksa, قسا kusa. v. *obdurate, unfeeling.*

Callousness شغه shugheh, سختي sukhté.—*(unfeelingness)* درشتي durushté, ظلم zulm, بلا رحمي bila ruhmé, بي حسي bé hussé. v. *insensibility.*

CALLOW *(unfledged)* افذ afuzz, املط amlut.

CALM *(placid)* ملایم mula-ém, ساکن saukin, لین lé-un *or* lein, روح rooh, ودیع wudé-a, وادع wauda, مودوع mooduwa, مطمین mutmeen, اهسته ahusteh, اسوده و ازاده asoodeh wa azaudeh.—*(undisturbed)* نا مضطرب na muzturub.—*(not stormy)* نا مواج na muwauj, رکد rukud, صاحي sauhé, انجاد injaud. v. *serene*—*Calm weather* کشاده هوا kushaudeh hawa, هرین هوا hureen hawa, انجاد هوا injaud hawa.

Calm (tranquillity) رفاهت rufauhut, اسودکي asoodugé, ارمنده armundeh, ارام aram, فراغ firaugh, ارمیدکي armeedugé, راحت rauhut, سکوت sukoot, سکون sukoon, هدو hudoo, حضور huzoor. v. *serenity, stillness, repose, quiet.*

A calm at sea خواب دریا khauba duré-a, وعک waak.

To calm ساکت کردن saukut kirdun, اسودن asoodun, تسکین ساختن tuskeen saukhtun, مطمین نمودن mutmeen numoodun, ارمنده دادن armundeh dadun. *To be calm* فراغ شدن firaugh shoodun, سکور کشتن sukoor gushtun.

Calmed اسوده asoodeh, مسکون miskoon.

A calmer ملایم کننده mula-ém koonindeh, روح کر rooh gur.

Calming اسوده کنا asoodeh koona.

Calmly ملایمانه mula-émauneh, با سکون ba sukoon, وادعا wadaan.

Calmness اسودکي asoodugé, رفاه rufauh, رفاهیت rufauhé-ut, ارامي aramé, سکونت sukoonut, فراغ بال firaugh bal. *Calmness of mind* اطمینان خاطر atmeenauna khautir, لیان lé-aun, اسوده حال asoodeh haul. v. *mildness, gentleness, tranquillity.*

A CALTROP *to keep off cavalry* خشک khushk, خشک خار khushk khaur.

To CALVE *(as a cow)* عجل وضع حمل کردن ajul wuzzaa kuml kirdun.

To CALUMNIATE افترا کردن iftira kirdun, بهتا ساختن buhtaun saukhtun, طنز نمودن tunz numoodun, اسناد کردن isnaud kirdun, نقل ناحق کفتن nukkul nahukk guftun, بد نقس کردن bud nuks kirdun, کواژه زدن kuwauzsheh zudun, سکالیدن sigaulédun, خمانیدن khumaunédun, دق و دقت کرفتن dukk ou dukkut gooriftun, لنجیدن lunjédun, ساعت نمودن sa-at numoodun, کوژه زدن koozsheh zudun.

A calumniator افتراکار iftiraukaur, افتراجي iftiraujé, بهتان کوي buhtaun gooï, طنز نماینده tunz numa-éndeh, بهات buhhaut, ناموس namoos, نمام nummaum, نماس nummaus, نموم numoom, نم numm (fem. نمت nummut, pl. انما annuma).

Calumnious مفتري mufturé, بهتاني buhtauné, نم numm, بهتان کو buhtaun goo.

Calumny, calumniation, افتراکاري iftirakauré, افترا iftira, بهتان buhtaun, پیغاره peighauré, بهر buhr, بهور buhoor, غیبت gheebut, سکال sigaul, نقل نا حق nukkul na hukk, نمش nimish, سخن زمانه sukhna zumauneh, بجل bujul, انماش inmaush, قفوت kufoot, وقیعت wuké-at, مساءت musaat (pl. مساوي musawé).

Came, preterite of *come.*

A He-CAMEL اشتر ushtur, شتر shutur, جمل

jamal (pl. جمال jamaul, اجمال ijmaul, جمالت jamaulut, جمالات jamaulaut, جمايل jama-él), ابل ibl (pl. ابال abaul, لقوح lukooh, يعملت é amulut, مشمعل mushmaal, بعير ba-ér (pl. بعران baraun, ابعرت abaarut, *and* اباعر aba-ér), خيل kheel, الافضح alaufzuh, زاملت zaumlut. — *A she-camel* ناقت naukut (pl. ناق nauk, نوق nook, انوق anook, انوءق anu-ook, اونق awnuk, اينق eenuk, نياق ne-auk, ناقات nakaut, انواق anuwauk, ايانق é-aunuk, نياقات né-akaut), جملت jamlut, حانت haunut, دحوح duhooh, علات alaut (plur. علا ala *and* علاوات alawaut), شوشا shoosha, شوشات shushaut, مشمعلت mushmaalut, مري muré (plur. مريا muré-a), مدرار mudraur, دردم durdum. — *A camel for riding* رکاب rukaub, رکوبت rukoobut (pl. رکبات rukbaut *and* رکايب ruka-éb; fem. رکبانت rukbaunut); [These words imply likewise *saddle-horses*.] *A large body of travellers riding on camels* رکب rukub. *A smaller body* رکبت rukbut.—*A camel-owner* or *driver* اشتربان ushturbaun, اشتر دار ushtur daur, شتر بان shutur baun. *A camel's load* شتربار shuturbar, اشتر وار ushtur waur. *A camel butcher* شتر کش shutur kush. — *Camels hair* اشتروار ushturwaur, زيبان zeebaun. *Camel-hearted* (*timid*) اشتر دل ushtur dil.

A CAMELO-PARD اشرکاو پلنک ushturgawa pulunk, زرنپا zurnpa, زرناپا zurnapa, زرافت zuraufut (pl. زرافي zuraufé *and* زراين zura-éf).

CAMELOT, *camlet*, اشتربانه ushturbauneh, صوف soof, مخير mukhé-ur.

A CAMP عسکرگاه askurgah, معسکر maaskur, لشکر ميدان lashkur meidaun, اياد é-aud, جاواي jawa-é, اوردو ordoo, مضرب muzrub, لشکر مضرب lashkur muzrub, معسکر غزات maaskur ghuzaut, منزلگاه لشکر munzulgaha-ï lashkur. *A royal camp* لشکرگاه شاهي lashkur gah shahé, اوردوي همايون ordooï humaï-oon. *To pitch a camp* خيمه زدن khameh zuddun, ضرب خيام کردن zurb khé-aum kirdun, معسکر نمودن maaskur numoodun, نزول ساختن nuzool saukhtun. *To move a camp* کوچ کردن kooch kirdun. *A camp-master* (*who directs the pitching of the tents*) خيمه زن khameh zunn, معسکر maaskur. *A trench round a camp* مترس muturis.

A CAMPAIGN (*plain*) ميدان meidaun, بطحا but-ha, دشت dusht, فضا fuza, صحرا suhra, اصحر aus-hur, سلنطح suluntuh. v. *champaign*. — *A military campaign* سفر sufr, غزا ghuza, هج huj, عزم سفر azma sufr. *To make a campaign* عزم سفر کردن azma sufr kirdun.

CAMPESTRAL (*belonging to fields*) يباني ébauné, صحرايي suhraï-é, دشتي dushté. v. *wild*.

CAMPHIRE کافور kaufoor. *A camphirated wax candle* شمع کافوري shuma kaufooré.

A CAN, ابگينه abgeeneh, جام jaum, کاس kaus, قدح kuduh, پيمانه peimauneh. v. *cup*.

CAN — *I can do it* قادر مي شوم kaudir ma shoom, در قدرت من است dur kudruta mun ast, از دست من مي ايد ma tuvvaunum, مي توانم az dost mun ma aïd. v. *to be able*.

The CANAILLE غثر ghusr, سفل sufl, قماش kumaush. v. *mob*, *rabble*.

A CANAL ابراه aubrauh, ابراهه aubrauheh, ابخيز aubkheez, ابگذر aubguzur, ابگذل aubguzul, ابکور aubgoor, ناو naw, ناوه naweh, ناوق nawuk, ناودان nawdan, ارغ argh, برو buroo, بورو booroo, طريق ماء tureeka maa, رهاو ruhaw, ناصر nausir (pl. نواصر nuwausir), ناصغت nausifut (pl. نواصف nuwausif), فرکن firkun, نقير nukeer, فرکند firkund, زرب zurib, رهو ruhoo, مهر mumr, رهوت ruhoot (plur. رها ruha), نشج nushuj (pl. انشاج anshauj), سطل sutil, هبيجه hubeejeh, تلعت tulaat, قصب kusb. v. *aqueduct*, *channel*, *conduit*, *bason*.

To CANCEL خط بطلان نمودن khut butlaun numoodun, برسيدن burusédun, محو کردن muhoo kirdun, ماحي شدن mauhé shoodun, حک ساختن hukk saukhtun, تراشيدن turashédun, طلس کردن tuls kirdun, ستردن suturdun, نسخ نمودن nusukh numoodun, ناسخ بودن nausikh boodun, v. *to deface*, *eraze*.

Cancellated (*cross-barred*) تقفص اسا kufus asa.

Cancelling, *cancellation*, خط خطا khutt khutta, محو کنا muhoo koona, تراش turaush, خط بطلان khutt butlaun, خط نفخ khut nufikh, خط بيزاري khutta beezauré, محو muhoo, طلس tuls, حکوک hukook.

Cancelled خط بطلان شده khutt butlaun shoodeh, برسيده burusédeh, تراشيده turashédeh, ممحي mumhé, محکوک muhkook, متعذر muta-azzir.

A CANCER (*disease*) هزار چشمه huzaur cheshmeh, خورا khoora, اکلت aklut, قرح kuruh, قلاع kulaa, سرطان surutaun. v. *ulcer*. — (*a crab*) خرچنگ khurchunk, سرطان surutaun. —(*the celestial sign*) سرطان surutaun.

Cancerous متاکل muta-akkil, اکال akkaul, سرطاني surutauné.

CANDID سپيد sipeed, سفيد sifeed, ابيض abeez. v. *white*. — (*sincere*) صافي دل saufi dil, بي ريا bé ré-a, بي غرض bé ghurz, مخلص

mukhlus, خالص khaulis, سداقت كستر sudau-kut kustur, ازاد azaud. v. *ingenious, fair, open.*

A CANDIDATE همخواه humkhauh, هم مطلب hum mutlub, هم طلب hum tullub, رقيب rukeeb. *Candidates* همخواهان humkhauhaun, اغيار aghé-aur, منازعان munazaan. v. *competitor, rival.*

Candidly مخلصانه mukhlusauneh, بي ريانه bé ré-auneh, بي غرضانه bé ghurzauneh, بالصدق bissuduk, با صافي دل ba saufé dil.

Candidness, v. *candour.*

A CANDLE شمع shumaa (pl. شموع) شمعت shumaat, شمعت عسل shumaat asil, برنس burnis, نبراس nubraus (pl. نباريس nubaurees), پينه pee-neh, موم moom, چراغ churaugh, قنديل kan-deel (pl. قناديل kunaudeel). *A lighted candle* شمع پر سوز shuma pur sooz, چراغ افروخته chu-raugh efrokhteh. *A candle maker* شمع گر shu-maa gur, مومجي moomjé, شماع shumaa. —*A candle illuminating the night* شمع شب افروز shuma shib efroz.—*To melt, as a candle does its wax, &c.* موم كردن moom kirdun. *The wick of a candle* شمع بيني shumaa beené, موم بيني moom beené, پليته puleeteh, پتيله puteeleh, فتيل futeel (pl. فتايل futa-él). *The snuff of a candle* قراط kuraut. *To snuff a candle* موم بيني بريدن moom beené buredun, چراغ بيني قطع كردن churaugh beené kutaa kirdun, تقريط ساختن tukreet saukhtun. *Candle-snuffers* موم مقصي moom mukasé, مقراض شمع mukrauza shumaa. *A moth flying round the candle* پرندهء چراغ purindé-ï churaugh. v. *butterfly.*—*Have a candle ready* (i. e. *be cautious*) حاضر قنديل باش hauzir kandeel bash. *To light a candle* شمع افروختن shu-maa efrokhtun, چراغ سوختن churaugh sookh-tun, موم سوز كردن moom sooz kirdun, كيبانيدن keebanédun. *To put out a candle* چراغرا پوف كردن churaughra poof kirdun, شمع نشاندن shumaa nishaundun, موم خسپانيدن moom khus-paunédun, كيبانيدن keebanédun. *A candlestick* شمعدان shumaa dan, چراغپا churaugh pa, چراغ ور churaugh wur, منار minnaur, منارت minnaurut (pl. مناور minnawur, مناير minna-ér), لگن lugun, حسكت huskut, مشمعت mushumaat. *A travelling candlestick* (*which serves also as a case for holding candles*) پيهسوز peihsooz. *A branched candlestick* چراغ churaugh, قنديل kandeel, چراغ پره churaugh pureh, چراغ وره churaugh wureh, منارت minnauret, تريا turé-a. v. *lamp, lustre, lanthorn.*—*A candle box* چراغ دان churaughdan.

CANDOUR خلوص khuloos, خلوص قلب khuloosa kulb, صداقت sudaukut, حقيقت ku-keekut, استقامت istikaumut, صدق suduk, امان amann, امين amin, وفا wufa, مصافات mu-safaut, اخلاص akhlaus, استخلاص istikhlaus, مخالصت mukhaulusut. v. *sincerity, openness, ingenuousness.*

To CANDY با شكر تربيت ساختن ba shukur turbé-ut saukhtun, قندي كردن kandé kirdun, مربي شدن murubbé shoodun.—*Sugar-candy* قند kand, شكر قند shukur kand, نباتي شكر nubauté shukur, شكر نبات shukur nubaut, طبرزد شكر tubrooz shukur, ابلوج ablooj. v. *sugar, confection, conserve.*—*To candy* (*form into congelations*) تجميد كردن tujmeed kirdun, تقريس ساختن tukrees saukhtun—(*to grow congealed*) افسردن efsurdun, افسرده گشتن efsurdeh gush-tun, منجمد شدن munjummud shoodun.

A CANE قنات kanaut (pl. قنا kana), فيلگون feeligoon, ني na-é. v. *reed.*—*An Indian cane*; also *a cane-spear* خزران khuzraun, خيزور khee-zoor, خيزران kheezraun. *The sugar-cane* ني شكر nei shukur.—*A cane* or *walking-staff* چوپ chop, چوپ دستي chopé dosté, دستوار dostwar, عصا asa, دور باش door bash, بانس baunis. v. *stick.*

To cane چوپ زدن chop zudun با خزران ضرب كردن ba khuzraun zurb kirdun, لت زدن lutt zudun.—*To be caned* چوپ خوردن chope khoredun.

CANINE سگ اسا sug asa. *A canine tooth* سگدندان sug dundaun.

A CANISTER جونت joonut (pl. جون joon), سپت suput, سپد supud, جله julleh, زنبيل zum-beel. v. *basket.*

A CANKER (*worm*) چهار پا chuhaur pa, ششپا sheshpa, صد پايه sad paï-éh, پندو pindoo, ارقش arkish, يسروع yusrooa, اسروع asrooa (pl. اساريع asaré-a)—(*blight*) سرما برد surma burd. v. *mildew*—(*rust*) زنگار zshungaur, زنگ zshunk. v. *corrosion*—(*corruption*) تباه tubauh, فنا funa, فاسد fausid. v. *virulence*; also *cancer.*

To canker (*corrode*) تباه ساختن tubauh saukh-tun, لحس كردن luhus kirdun, زنگ بستن zshunk bustun. v. *to corrupt, infect, pollute*—(*to grow corrupt*) پوسيدن poosédun, تباه شدن tu-bauh shoodun, پوسيده گشتن poosédeh gush-tun, زنگ پذير شدن zshunk pizzeer shoodun.

A CANNIBAL مردم اوبار murdum awbar, ادم خوار adam khaur.

A CANNON توپ tope, توپخانه topekhau-neh, مدفع mudfa, نفاط nafaut. *A battery of cannon* مورچه توپ خانه moorcheh tope khau-

neh *To cannonade* or *fire cannon* طوپ رعد انداختن tope raad andaukhtun. *To cannonade a fort* بطوپ قلع كوب كردن betope killaa koob kirdun.—*A cannon ball* بندق bunduk, فندق funduk, كره kurreh, طوپ كروهه tope kurooheh, توپه topeh, كله guleh. *A cannoneer* توپ انداز tope andauz, توپچه topecheh, توپ انداز راست نظر tope andauz rauſt nuzir.

CANNOT:—*It cannot be* ممكن نيست mumkin neeſt, نا قابل است na kaubil aſt, متصور نيست mutuſuwwur neeſt, ممتنع است mumtina aſt. *I cannot* نمي توانم nema tuvvaunum, ازمن نمي شود uz mun nema ſhood.—*I cannot do it* نيارست مي سازم né-auruſt ma ſauzum, در قادرم نيست dur kaudirum neeſt. *He cannot do it* نيارست مي كند ne-auruſt ma koonud.—*I cannot tell* (literally, *it is not known*) معلوم نيست maloom neeſt.

A CANON قانون kanoon (pl. قوانين kuwaneen), طريق tureek, طرقت turkut, وضع wuzaa (pl. اوضاع awzaa), فهرس fuhris, فهرست fuhriſut, ضابطه zaubteh, ضابطه و قانون zaubteh ou kanoon, قاعده kaadeh (pl. قواعد kuwaad), رسم ruſum, دستور العمل duſtooru'l'amul, بارنامه barnameh, ادب و اركان adub ou arkaun, ايين aï-een. v. *institution, regulation, rule, law.*—*To frame canons* قانون كردن kanoon kirdun, وضع ساختن wuzaa ſaukhtun. *A book of canons* قانون نامه kanoon nameh. *A writer of canons* قانون نويس kanoon nuwees.

Canonical قانوني kanooné. v. *legal.*

CANOPIED زو سايبان zu ſa-ébaun.

A canopy سايبان ſa-ébaun, چتر chitur, كن kun, كلت kullut, تم tum, جلبل julbul, زفن zufin, هودج houduj.

To canopy با سايبان پوشيدن ba ſa-ébaun poſhédun, زفن كستردن zufun kuſturdun.

Canorous, v. *musical, tuneful.*

CANT (*barbarous language*) غلط ghulut—(*auction*) مزاد muzaud—(*hypocrisy*) ريا ré-a.

To cant (*talk barbarously*) غلط گفتن ghulut guftun—(*to play the hypocrite*) رياكار نمودن ré-akaur numoodun, زراق شدن zurrauk ſhoodun.

A canter زراق zurrauk, غاش ghauſh. v. *hypocrite*—(*amble*) كربحت kurbuhut, متدحي mutuduhhé.—*Cantingly* زراقانه zurraukauneh.

CANTHARIDES زراح zurauh, ذروح zurooh (pl. زراريح zuraureeh), عروسك arooſuk, بزك buzuk, كاغنه kaughneh, كاغنو kaughnoo, كاغينه kaugheeneh, پاغوچه paughoocheh.—*To rub meat with cantharides* (*in order to poison*) مذرح كردن muzurruh kirdun.

A CANTICLE (*hymn*) تسبيح tuſbeeh, مزمور muzmoor, الهي ilahé, الهيت ilahé-ut.

A CANTLE پاره paureh. v. *segment.*

To cantle بريدن burédun. v. *to cut.*

A CANTO (*section of a poem*) قطعت kutaat.

A CANTON (*tribe*) قبيلت kubeelut, قوم koom—(*a parcel of land*) عقر akur, عقار akaur (pl. عقارات akaraut), قطيعت kuté-at, قرن kurn.

To canton تقسيم كردن tukſeem kirdun, در قبيلت نهادن dur kubeelut nihaudun, قطيعت ساختن kuté-at ſaukhtun. v. *to divide, parcel out.*

CANVAS (*cloth*) پارچه كنو parché-ï kunoo, —(*the sail of a ship*) بادوان badwaun, قلع killa, قلاع killaa—(*enquiry*) واپرسش wapurſiſh, تفتيش tufteeſh, تفحص tufuhhus, امتحان imtihaun—(*solicitation*) طلب tulub, خواهش khauhiſh, اقدام ikdaum, ابرام ibram, الحاح ilhauh.

To canvass (*to examine*) كاويدن kawédun, واپرسيدن wapurſédun, تفحص كردن tufuhhus kirdun, تفتيش پذيرفتن tufteeſh pizzeeruftun. v. *to sift*—(*to solicit*) طلب نمودن tulub numoodun, خواستن khauſtun, اقدام كردن ikdaum kirdun.

A canvasser واپرسنده wapurſindeh, تفتيشي tuftéeſhé, تفحص كننده tufuhhus koonindeh, طلب نماينده tulub numa-éndeh.

A CAP پالاني palauné, كلاه kilauh, كله killeh, كلاه سر kilauha ſur, كمه kumeh, ارسوست arſooſut, رست ruſſut, سرپوش ſurpoſh, تار پوش taur poſh, كله پوش killeh poſh, كرات kuraut, بركي burké, كردن gurdun, عمارت amaurut, صوفات ſoofaat, برطل burtil, برطله burtileh, قلنسوت kulunſoot, فش fuſh, قبات kubaat. *Caps worne by Dervishes and other Eastern religious orders* كلاه مولوي kilauha moolooï, واشامه waſhaumeh, مولويانه moolooï-auneh, بنداق bundauk, صومعت ſoomaat. *A moorish cap* برنس burnis (called by the *Spaniards* Albornoz). *A Tartar cap* كلاه تاتاري kilauh tataré, برتله burtileh. *A cap of skins worne by the Circassians and Calmucks* قرفه kurfeh. *A Turkish cap* قاوق ka-ook. *A felt cap* or *hat* كلاه نمدين kilauh numdeen. *A European cap* or *hat* كلاه فرنكي kilauh firengé. *A judges cap* كلاه قاضي kilauha kadé (*or* kazé). *A scull-cap* پراكي purauké, زره كلاه zurreh kilauh, سرپنك ſurpunk. v. *helmet.*—*A night-cap* شبكلاه ſhubkilauh. *Gold caps worne by certain officers belonging to the Persian court* زرين كلهان zureen killehaun. *A cap maker* or *seller* كلاه كر kilauh gur, كله سازنده killeh ſauzindeh, كلاه فروش killauh furooſh. *Armed cap-à-pié* جبه پوش jubeh poſh, پر سلاح pur ſillauh.

To cap (cover) تار پوشیدن taur poshédun سر پوش کردن sur poosh kirdun—*(to salute)* سلام دادن salaum dadun.

CAPABLE قابل kaubil, قادر kaudir, مستعد mustaad, اهل ahl, لایق la-ék, صالح saulih. v. *able, fit, equal to*—*(intelligent)* دانشخور danish-khore, عارف aarif. v. *learned, wise, skilful.*—*Capable of business* کار گذار kaur guzaur, عمل قادر amul kaudir, مضطلع muztula, صاحب تدبیر sahib tudbeer. *Capable of learning* تحصیل علوم مستعد tuhseela aloom mustaad, تعلم قادر taallum kaudir, ادبت و علمت قابل adubut ou alumut kaubil. *To be capable* قادر شدن kaudir shoodun, قابل بودن kaubil boodun. *To render capable* قادر ساختن kaudir saukhtun, قابل کردن kaubil kirdun, اتصاف نمودن ittisauf numoodun.

Capableness, capability قابلیت kaubillé-ut, قدرت kudrut, استعداد istadaud, استحقاق istihkauk, ازعان izaun.

Capacious واسع wasaa, فسیح fuseeh, عریض areez, فراخ firaukh. v. *ample, large, wide, extensive.*

Capaciousness وسعت wusaat, سعت saat, فراخی firaukhé, عرض irz, فسحت fus-hut. v. *space, room.*

To capacitate, v. *to enable, render capable.*

Capacity, v. *capableness, capaciousness.*—*The intellectual capacity* قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, عقل akil, خاطر khautir. v. *ability, power, genius.*—*A good capacity* تیز فهم teez fuhum, مهارت muhaurut.

CAPARISON تیار اسب té-aura asb, رخت rukht. *To caparison a horse* اسب تیار ساختن asb té-aur saukhtun—*(to adorn)* پیرایه نمودن pirai-eh numoodun.

A CAPE *(head land)* راس جبل raasa jebel, انف الجبل unfu'l'jebel, سر کوه sura kooh, بینی کوه beené kooh, حرف hurf, شناخ shunaukh, راعف raaf, طنف tunf, حید heid. v. *promontory*—*(collar of a garment)* گریبان gureebaun, گریوان gureewaun.

A CAPER *(jump)* زفن zufin, رقص ruks—*(a pickle)* کبر kaber, کبرت kabrut. *Meat dressed with capers* کبروا kaberwa, کبریت kaberé-ut. *The caper-bush* اصف asuf.

To caper رقصیدن ruksédun, رقص کردن ruks kirdun, زفن نمودن zufin numoodun, پای کوفتن pa-é kooftun.

A caperer پای کوب pa-é koob.

CAPILLARY موی اسا mooï asa.

CAPITAL *(chief)* اصلی aslé, مطلق mutluk, نخستین nukhusteen. v. *great, principal*—*(criminal)* واجب القتل vajibu'l'kutl, لایق سیاست la-éka sé-ausut. گناه کار gunauh kaur.

A capital (chief city) دار السلطنت daru's'sultanut, دار السعادت daru's'saadut, دار الخلافت dar u'l'khalaufut, شهرستان shahuristan, تختگاه tukhtgah, حکومتگاه hookoomutgah, شهر پایه تخت shauhura pa-éh tukht, قاعدت kaadut, محروسه muhrooseh, مقام mukaum.—*A capital stock* سرمایه surma-éh, مایه ma-éh, راس المال rausu'l'maul, اصل asl. *A capital crime* گناه واجب القتل gunauh vajibu'l'kutl, جرم لایق سیاست jurm la-éka sé-ausut, قباحت عظمی kubauhut azma. *The capital of a pillar* تاج ستون tauja sitoon, سر عمود sura amood.

Capitally بطور عظیم betoor azeem, مطلقانه mutlukauneh.

A CAPITATION *(poll-tax)* خراج سر khurauja sur, جزیت juzé-ut.

To CAPITULATE *(surrender on conditions)* بر عهد و پیمان تسلیم کردن bur ahd ou peemaun tusleem kirdun, مصالحت ساختن musaulihut saukhtun, بشرط اطاعت نمودن beshurt ataat numoodun—*(to divide into chapters)* فصل و باب ساختن fusl ou baub saukhtun.

Capitulation شرط و شروط shurt ou shuroot, عهد و پیمان ahd ou peemaun, شروط و قیودی shuroot ou ké-oodé, عهودی ahoodé. v. *terms, conditions, stipulation.*

A CAPON خروس اخته khuroos aukhteh, دیک مخصی deek mukhsé, خصی khusé.

CAPRICE اندیشه و رای بی تدبیر andeesheh ou ra-é bé tudbeer, خود سری khood suré, بی قراری bé kuraure, سفه sufeh. v. *whim, fancy, freak, obstinacy.*

Capricious خود اندیش khood andeesh, خود سر khood sur, بی قرار bé kuraur, هر جایی hur jaï-é. سفه دار sufeh dar. v. *inconstant, fanciful.*

Capriciously خود سرانه khood surauneh.

CAPRICORN *(sign of the zodiack)* جدی judé, جدی برجی judé burjé, بزه buzeh.

A CAPTAIN کپتان kaptaun, ریس reis. v. *commander.*—*The captain of a ship* ریس جهاز reisa jahauze, کشتی صاحبی kishté sahibé, سفان suffaun.—*A captain-general* کپتان جنرال kaptaun general.

CAPTION گرفت goorift, قبض kubz.

CAPTIOUS سرکش surkush, سترک suturk, لجوج lujooj. v. *quarrelsome*—*(insidious)* خیلت باز keelut baz.

Captiously سرکوشانه surkooshauné, با لج ba lujj.

Captiousness سرخوشي surkhooshé, ستركي suturké, لج lujj, خيلت kheelut.

To CAPTIVATE كرفتن gooriftun, كرفت كردن goorift kirdun, كرفتار ساختن gooriftaur saukhtun, برده بردن burdeh burdun, بند كرن bund kirdun, اسر كرفتن asir gooriftun, اسير نمودن aseer numoodun, اخذ كردن akhuz kirdun, قبض ساختن kubz saukhtun.

Captive بندي bundé, كرفته goorifteh.

A captive كرفتار gooriftaur, اسير aseer, كرفته goorifteh, برده burdeh, بردج burduj, كيرا geera, دربند durbund, سبي subé, سبيت subé-ut (pl. سبايا subaïa), اخيذ akheez, اسير aseer.—*To take captive and bind in chains* اسير و بسته زنجير كردن aseer ou busteh zinjeer kirdun. *To be made captive* برده شدن burdeh shoodun.

Captivity كرفتاري gooriftauré, كرفتكي gooriftugé, قبض kubz, كيرا geera, بنده bundeh, بندكي bundugé, اسيري aseeré. v. *slavery, servitude.*

A captor كير geer, كيرنده geerindeh, اسير سازنده aseer sauzindeh.

Capture كير geer, كرفتار ساز gooriftaur sauz, غارت ghaurut. v. *prize, plunder.*

A CAR عربه arabeh. v. *carriage.*

A CARABINE بندوق bundook.

A CARACK جهاز عظيم juhauze azeem.

A CARAVAN كروان karavan, راحلت rauhilut (pl. رواحل ruwauhil), قافلت kaufilut (pl. قوافل kuwaufil), ارقش arkush. *The chief of a caravan* كروان باشي karavan bashé, قافلت سالاري kaufilut saulauré, مير راحلت meera rauhilut.

A caravansera كروانسراي karavansera-é, خان khaun, سپنج sipunj.

A CARBUNCLE (*gem*) شبچرغ shubchuraugh, كوهر شبچراغ goher shubchuraugh—(*a pimple*) بادزش baduzsh, دمال dumaul, دنبل dumbul.

Carbuncled (*set with carbuncles*) باشبچراغ مرصع ba shubchuraugh murussaa—(*pimpled*) با دمال الود ba dumaul alood.

A CARCANET (or *collar of jewels*) پركر purgur.

A CARCASS جيفت jeefut, جنازه jinauzeh, لاش laush, ميت mei-ut. *A devourer of carcasses* جيفت خوار jeefut khore, حلوج hulooj.

CARDS (*for play*) تومار كاغدي koomaur kaughudé, قمار بازي kumaur bazé.—*The card of a mariner's compass* خبره نامه khubreh nameh. *A card for cotton, &c.* محلاج muhlauj.

To card حلج كردن hulj kirdun. *To card cotton* پنبه زدن pumbeh zudun, ندف القطن كردن nudfu'l'koton kirdun. *To card* or *play at cards* تومار كاغدي باختن kumaur kaughudé baukhtun.

CARDAMUMS شوشمير shooshmeer, شوشمشير shooshmusheer, قاقله kaukuleh.

Carded مندوف mundoof.

A carder (*of cotton*) پنبه زن pumbeh zun, حلج كر hulj gur, حلاج hulauj—(*a player at cards*) تومار كاغدي بازنده koomaur kaughudé bauzindeh.

CARDIALGY (*heart-burn*) كزاف kuzauf.

CARDINAL اصلي aslé, مطلق mutluk. v. *chief, principal.*

CARE (*attention*) شغل shughul (pl. اشغال ashghaul), فكر fikr (pl. افكار afkaur), اكاهي agauhé, انديشه andeesheh, جد judd, همت himmut (pl. مهمات muhimmaut), بصيرت beseerut—(*caution*) هشياري hushé-auré, احتيات ahté-aut, انتباه intibah, حذر huzr. v. *custody, charge*—(*anxiety*) اندوه andooh, اضطراب iztiraub, پروا purwa, الم alum (pl. الام alaum), غم ghum (pl. غموم ghumoon), كشع kushaa, ثقلت suklut, دلتنكي diltungé, انقباض خاطر inkibauza khautir—(*regard*) ميل meil, اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, محبت mohabbut, معشق mashuk.

To care or *be careful* بصيرت نمودن beseerut numoodun, شيحان شدن sheehaun shoodun, كار راندن kaur raundun, كار كذاردن kaur guzaurdun, بذل همت كردن buzla himmut kirdun, اهتمام ساختن ihtimaum saukhtun, جد نمودن judd numoodun, فكر كردن fikr kirdun, انديشه ساختن andeesheh saukhtun, مقيد بودن mukeed boodun, مكلل شدن mukullul shoodun, مجد ساختن mujudd saukhtun. *To care for* (*regard*) محبت نمودن mohabbut numoodun, اعتبار كردن é-atibaur kirdun, ميل داشتن meil daushtun—(*to provide for* or *watch over*) تدارك كردن tudauruk kirdun, تهيت اسباب ساختن tuhé-uta asbaub saukhtun, اكاهي نمودن agauhé numoodun, اخر بين شدن akhir been shoodun.—*To have a care* (*to be cautious*) حذر بودن huzur boodun, انتباه نمودن intibah numoodun, هشياري داشتن hushé-auré daushtun.—*To be affected with care* غمكين شدن ghumkeen shoodun, الم زده بودن alumzuddeh boodun, غمخوردن ghumkhoredun, مغموم شدن mughmoom shoodun. *A heart oppressed with care* مغموم قلب mughmoom kulub. *A careful mind* جان با انتباه jaun ba intibah.

Careful (*provident*) صاحب اكاهي sahib agauhé, بيدار beedaur, ذو بصيرت zu beseerut, اخر بين akhir been, عاقبت انديش aakubut andeesh, اكاه

agauh, عاقل aakul.—(*cautious*) صاحب هشياري sahib hushé-auré, اهل انتباه ahla intibah, محاذرت muhauzurut—(*full of anxiety*) غمناک ghumnauk, پر الم pur alum, مضطرب muzturub.

Carefully با بصيرت ba beseerut, احتياتا ihté-autan, عاقلانه aakilauneh.

Carefulness بصيرت beseerut, اگاهي agauhé, انتباه intibah, بيداري beedauré. v. *care*, *vigilance*.

Careless (*negligent*) غافل ghaufil, كاهل kauhil, متكاسل mutkausil, پرواش purwaush, سهوان suhwaun, ساهي sauhé, نومت noomut, غبي ghubé, فرناس furnaus, متساهل mutusauhil, مهمل muhmil, مساهل musauhil, لانه launeh. *A careless fellow* دعن daan (pl. دعنت daanut). —(*cheerful*) غمزدا ghumzuda, شوخ shookh, شوقي shooké, شاد shaud, بي پروا bé purwa. v. *thoughtless*, *undisturbed*.

Carelessly بي پروانه bé purwauneh, با اهمال ba ihmaul, اهمالا ihmaulan, غفلتانه ghuflutauneh, با مسامحت ba musaumuhut.

Carelessness اهمال ihmaul, غفلت ghuflut, مساهلت musauhulut, مسامحت musaumuhut. v. *negligence*, *inattention*.

To CAREEN (*clean a ship's bottom*) خرزانت پاک كردن khurzaunut pauk kirdun.—(*to stop leaks*) شكاف انباشتن shagauf ambaushtun, قلفت كردن kulfut kirdun.

A CAREER (*race ground*) ميدانه meidauneh, (plur. ميادين mé-adeen), مطلق mutluk, بطحا but-ha—(*a race*) شرف sherif, تاز tauz, حضر huzr. —(*full speed*) چالاكي chalauké, كلت kullut, سبح subuh, ربعت rabaat, ركض rukz, متدخي mutudukhé, تقريب tukreeb. v. *gallop*.—*The career* or *course* (*of any thing*) رواج ruvauj, روان ruvaun. *To spur a horse to full career* پاشنه بر اسب زدن pashineh bur asb zudun, اسب از پاشينه دوانيدن asb uz pausheeneh duvvaunédun, ركض كردن rukz kirdun.

To career (*run with full speed*) تيز رفتن teez ruftun, چالاكي نمودن chalauké numoodun.

A CARESS عشوت ashwut, تملق tumulluk, نوازش nuvauzish, ناز nauz, نواخت nuvaukht, دلنوازي dil nuvauzé, كرشمه gurishmeh, چنگال chungaul, نيكخواهي neek-khauhé, شيوه sheeweh. *Flattering caresses* ملاطفات خوش اينده mulautufaut khoosh a-éndeh. v. *endearment*.

To caress حضانت كردن huzaunut kirdun, ناز كردن nauz kirdun, محبت نمودن mohabbut numoodun, بكسي را نيک خواه شدن bekuseera neek khauh shoodun, مهربان ساختن muhrbaun saukhtun, نوازش نمودن نواختن nuvaukhtun,

nuvausish numoodun, حضانت كردن huzaunut kirdun, پيوستن pivustun. v. *to endear*, *fondle*, *favour*, *love*.

A CARGO بار جهاز bara jahauze, حمل كشتي humla kishté.

Carious, *cariosity*, v. *rotten*, &c.

Cark, v. *care*, *anxiety*.

A CARLE (*brutal man*) انسان درشت insaun durusht.—(*an old man*) فرتوت furtoot.

A CARMAN عربه ران arabeh raun.

CARMINE شنجار shinjaur, سرخ surkh.

CARNAGE كش koosh, كشتنگي kooshtungé, قتال kutaul, مقاتلت mukautilut. v. *slaughter*, *havock*.

CARNAL (*lustful*) نفسي nufsé, نفساني nufsauné, شهوته مايل shuhwuteh ma-él.

Carnality توقان tookaun, توقان نفس tookauna nufs, نفس امارت nufs amaurut.

Carnally نفسانه nufsauneh. *Carnally inclined* شهوات نفسانيت متابعت shuhwauta nufsané-ut mutabaat. *To be carnally inclined* نفس غلبه شدن nufs ghulbeh shoodun.

CARNATION (*colour*) عنابي anabé.

Carneous (*fleshy*) گوشت كوب koosht koob, گوشتمند kooshtmund, گوشتي kooshté, گوشتين kooshteen, ملحم mulhum, لحمي luhmé.

Carnivorous گوشت خوره koosh khoreh, لحم luhim.

A carnosity دانه dauneh. v. *pimple*, *wen*.

A CAROB (*plant*) خروب khuroob, خرنوب khurnoob, ترمس turmus.

Carol, v. *song*, *hymn*.

A CAROUSAL عيد a-éd. v. *festival*.

To carouse شراب اشام شدن shuraub ashaum shoodun, باده خوردن badeh khoredun. v. *to drink*, *quaff*.

A carouser ميخور meekhore, باده نوش baudeh noosh, بكري bukré, پكروي pukrooï, رند rund. v. *toper*.

A CARP كول kool, ماهي كول mauhé kool.

To CARP نكته گرفتن nukteh gooriftun. v. *to cavil*, *censure*.

A CARPENTER درودگر duroodgur, دروگر duroogur, نجار nujjaur, دعمي daamé. *The trade of a carpenter* نجارت nujjaurut. *A carpenter's ax* رنده نجار rundeh nujjaur. *A ship-carpenter* كشتي گر kishté gur, جهاز كار juhauze kaur, سفان suffaun.

A CARPER نكته گيرنده nukteh geerindeh.

A CARPET خالي khaulé, قالي kaulé, حالي haulé, خليكه khuleegeh, بساط busaut, قاليكه

kauleegeh, خاليچه khauleejeh, مقعد mukaud, نخ nukh, كستردي kusturdé, دواج duwauj, طبسه tubseh, طبه tubeh, تنسه tunseh, تنفسه tunfiseh, شال shaul, بغيار buké-aur, پوب poob, دوريسه dooreeseh, كليم kuleem. *A carpet on which they prostrate themselves at prayer* سجاده غبرا sujjaudeh ghubra, سجاده sujjaudeh, شليخ shuleekh.—*Kissing the carpet* (*when introduced to great men*) بساط بوسي busaut boosé.

To carpet با خالي كستردن ba khaulé kusturdun, با بساط پوشيدن ba busaut poshédun.

CARPING نكته گير nukteh geer. v. *censorious.*

CARRIAGE (*of loads*) باركشي baurkushé, باركيري baur geeré, حمولت humoolut.—(*conduct*) حركت hurukut, عمل amul, جنبش jumbush, وضع wuza (pl. اوضاع auzaa.)—(*air*) گونه gooneh, عادت aadut (pl. عاد aad *and* عادات aadaut), وجه wujuh, سيما seema, روي rooi, نظر nuzir. *A carriage* (*coach, cart, &c.*) عربه arbeh, مركب murkib, عجلت ajlut, چرخ churkh, گردون gurdoon, زيازيت zé-auzé-ut, شعيع sha-é-a.—*A carriage in which women travel on camels, &c.* هودج howduj, كدن kudun, نعش kaash, تعدت kaadut, فودج fowduj, قر kurr.

A carrier غاشيه دار ghaushé-uh dar, دارنده darindeh, باركش bar kush, بربر burbur, باركير bargeer, باريار baré-aur, حمال hummaul, حمولت humoolut, حامل haumil. *A letter-carrier* نامه اور nameh awur, كيسه دار keeseh dar, حامل مكتوب haumil muktoob, پيك peik, بريد bureed, ساعي saa-é. v. *courier, messenger.*—*A carrier pigeon* كبوتر بار kubootur bar, حمامهٔ نامه بار humamé-ï nameh bar.

CARRION ميتت meetut, لاش laush, نايم na-ém, نايمت na-émut. *A bird which feeds upon carrion* مردار خور murdaur khore.—(*a worthless woman*) سليط sulleet.

A CARROT شوندر shoondur, گزر guzir, غرمج ghurmuj, صوطل sootul. *A wild carrot* شقاقل shukaukil.

Carroty, v. *red-haired.*

To CARRY (*bear*) بردن burdun, اوردن awurdun, كشيدن kushédun, برگرفتن burgooriftun, زفر بردن zufur burdun, برداشتن burdaushtun, حمل كردن humul kirdun, زبي ساختن zubé saukhtun, زقن اوردن zukun awurdun, حامل شدن haumil shoodun.—(*to transport*) نقل كردن nukl kirdun, ناقل شدن naukl shoodun. *To carry on war* جنگ كردن jung kirdun. *To carry or behave one's self* حركت نمودن hurukut numoodun, مامله ساختن maamleh saukhtun, عامل شدن aamil shoodun, عمل كردن amil kirdun. *To carry one's self honourably* مردانه حركت نمودن murdauneh hurukut numoodun, عمل ادبانه adubauneh amul kirdun, عاقلانه معامله ساختن aakilauneh maamleh saukhtun. *To carry in competition* (*especially by violence*) دنه گرفتن duneh gooriftun. *To carry about* ساير و داير بردن sa-ér ou da-ér burdun. *To carry off* or *away* پيور داشتن piwur daushtun, رفع كردن rufa kirdun, جنبانيدن jumbanédun. *To carry off* (*murder*) كشتن kooshtun. v. *to kill.*—*To carry with a high hand* متكبري نمودن mutukubbiré numoodun, متكبر شدن mutukubbir shoodun. *To carry on* استحكام كردن istihkaum kirdun. v. *to promote.*—*To carry all before one* غالب شدن ghaulib shoodun, قهر كردن kuhur kirdun. v. *to overcome.*—*To carry an umbrella* انتاق بردن intauk burdun. *To carry a meaning* معاني داشتن maané daushtun. v. *to signify.*—*To carry one's self prudently* بصيرت داشتن buseerut daushtun. *To carry one's self carelessly* غافل شدن ghaufil shoodun.

A CART عربه *or* ارابه arabeh, عجلت ajulut (pl. عجل ajul), چرخ churkh, زيازيت zé-azé-ut, شعيع sha-é-a. *A corn-cart* چرخ غلت churka ghullut. *A child's go-cart* گردنا gurdina, گردون gurdoon. *A carter* عربه ران arabeh raun. *A cartwright* عجلت گر ajulut gur. *To carry in a cart* در عربه بردن dur arabeh burdun, في چرخ برداشتن fi churkh burdaushtun. *To put on a cart* بر عجلت نهادن bur ajulut nihaudun.

A CARTILAGE غضروف ghuzroof, كروچه guroocheh. *The cartilage of the nose* كروچه بيني guroocheh beené, قصبت kusbut. v. *gristle.*

Cartilaginous غضروفي ghuzroofé.

To CARVE (*in stone, wood, &c.*) كندن kundun, نقش ساختن nukish saukhtun, تنقيش كردن tunkeesh kirdun, انكاريدن aungaurédun, تراشيدن turaushédun, تراش كردن turaush kirdun, قلمكاري نمودن kalumkauré numoodun. v. *to engrave.* — *To carve* (*meat*) قطع كردن kuta kirdun, بريدن burédun, مصور شدن musoor shoodun, صور ساختن soor saukhtun. v. *to cut, dissect.*—*To carve* (*chuse for one's self*) گزيدن guzédun, اجتبا كردن ijtiba kirdun, خيار ساختن khé-aur saukhtun.

Carved كنده كار kundeh kaur, تراشيده turashédeh, منتقش muntukush, بريده burédeh. *A carved image* تراشش turaushish.

A carver كنده گر kundeh gur, قلمكار kalumkaur, نقش سازنده nukish sauzindeh, نقاش nikaush, برنده burindeh, مصور musoor.

Carving نقش كنا nukiſh koona—(*ſculpture*) قلمكاري kundugé, نقاشت nikauſhut, كندكي kalumkauré, سنك تراش ſunk turauſh.

A CARUNCLE (*ſmall excreſcence of fleſh*) كوشت پاره kooſht pareh, بثر buſr, بثرت buſrut.

A CASCADE ابشيب aubſheeb, خوراب khooraub, چمن بند chemin bund, افتان ابى uftaun aubé.

A CASE (*box*) صندوق ſundook, لي lei, تپنكو tupungoo.—(*a ſheath*) دان daun, غلاف ghulauf, هرته hurteh, وعا waa (pl. اوعيت awaé-ut), سذبت ſuzbut, نيام né-aum. *A book-caſe* كتب دان kutub daun, ضمامت zumaumut, رف ruf, راف rauf. *A pen-caſe* قلم دان kalum daun, خامه دان khaumeh daun. *A bow-caſe* كماندار kumaundar, كماندان kumaundaun, تير دان teer daun, تيركش teerkuſh. *A letter-caſe* نامه دان nameh daun, پيش تخته peiſh tukhteh. *A comb-caſe* شانه دان ſhauneh daun. *A needle-caſe* سوزندان ſoozundaun, ميبار meebaur, ميبارت meebaurut. *A knife-caſe* سكين دان ſikkin daun. *A caſe for a muſical inſtrument* حصير huſeer.—*A caſe* (*ſtate of any matter*) حال haul, امر amr, قصه kiſſeh, قضيت kuzé-ut. *The truth of the caſe* حقيقت حال hukeekuta haul. *The eſſence of the caſe* نفس الامر nufsu'l'amr. v. *cauſe*, *condition*, *queſtion*, *point*, *thing*.—*In caſe* اكر egur. *In no caſe* هيچ heech, هيچ اصلا heech aſla. *In good caſe* پرورده purwurdeh, سامن ſaumin. v. *fat*, *ſleek*.—*Suppoſe the caſe* فرضا furza, فرضا كه furza keh.

To caſe or *put in a caſe* در دان نهادن dur daun nihaudun, في صندوق وضع كردن fi ſunduk wuza kirdun. *To caſe with gold* زرندودن zurundoodun. *To caſe-harden* سخت كردن ſukht kirdun, زرد چول ساختن zurd chool ſaukhtun. *A caſe-hardened villain* بد قمار bud kumaur, بد كردار bud kirdaur.

A CASE-MATE كنبد kumbud, كبه kubbeh, سغ ſugh, كمر kumr, حنيرت huneerut. v. *arch*, *vault*.

A CASEMENT قفس kufus, روزن roozun, پنجره مشبك punjureh muſhubbuk, شباكت ſhubaukut. v. *lattice*, *window*.

CASEUS پنيري puneeré, پنير اسا puneer aſa.

CASH زر zur, نقد nukud (plur. نقود nukood), لكاش lekaſh, درهم dirhem, دراهم dirauhim, دنابر dena-ér, دستا دست doſta doſt, دست بدست doſt bedoſt, سكه ſikkeh, اقچه akcheh, نقرت nukrut, قطاع kitaa, نمي nummé, نمات nummaut, كيسه keeſeh. *A caſh-book* اورجه awurjeh, فنداق funduk. *A caſh-keeper* or *caſhier* صراف ſurrauf, صيرف ſeeruf (pl. صيارف ſé-auruf), دزكاه دار duzgauh daur, دست كاه دار doſt gauh daur, كيسه دار keeſeh daur, نقاد nikkaud, قسطار kiſtaur.

To CASHIER (*diſmiſs from an office*) منصب عزل كردن munſib azl kirdun—(*to diſband*) پراكنده كردن purakindeh kirdun—(*to ſtop a penſion*) قطع وظيفت ساختن kuta wuzeefut ſaukhtun. v. *to diſcard*.

A CASK (*barrel*) دان daun, دن dun, خنبه khumbeh, خنبك khumbuk, برميل burmeel, لي lei, جره jarreh. *A caſk of wine* جره شراب jarré-i ſhuraub, حمره humreh.—*A caſk* or *caſque* پراكي purauké, بختاق bukhtauk, زره كلاه zurreh killauh, پول pool, سرپنك ſurpunk. v. *helmet*.

A CASKET كاله دان kauleh daun, قصعت kuſaat (pl. قصع kuſa), لي lei, صندوق ſundook, صندوقچه ſundookcheh, تپنكو tupungoo. *A jewel-caſket* جوهر دان johur daun, كوهر صندوقچه gohur ſundookcheh, درج durj.

A CASSOCK كرتك kurtuk.

To CAST انداختن andaukhtun, ترميدن turmédun, پرتاب كردن purtaub kirdun, انداز ساختن andauz ſaukhtun, افكندن afkindun, فكندن fikindun, رمي كردن rumé kirdun, طرح ساختن turuh ſaukhtun, لتم نمودن lutum numoodun, هطو كردن hutoo kirdun, نجل ساختن nujil ſaukhtun. v. *to throw*.—*To caſt anchor* لنكر انداختن lungur andaukhtun. *To caſt lots* اقراع كردن ikraa kirdun. v. *lot*.—*To caſt* (*condemn*) حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza ſaukhtun. *To caſt in one's mind* فكر نمودن fikr numoodun, انديشه كردن andeeſheh kirdun. v. *to conſider*.—*To caſt up* حساب كردن hiſſaub kirdun. v. *to calculate*, *compute*.—(*to vomit*) استفراغ ساختن iſtifraugh ſaukhtun. *To caſt down headlong* تقويس كردن tukwees kirdun, هلاك ساختن hulauk ſaukhtun, تكر راندن tukur raundun. v. *to precipitate*, *ruin*.—*To caſt down* (*deject*) پست كردن puſt kirdun, سر فرو ساختن ſur furoo ſaukhtun, نزول راندن nuzool raundun. *To caſt blame upon another* اسناد دادن iſnaud dadun. v. *to accuſe*.—*To caſt the burthen upon another's ſhoulders* انداخته دوش فلان كردن andaukhté-i dooſha fulaun kirdun.—*To caſt in one's teeth* سرزنش كردن ſurzuniſh kirdun. v. *to reproach*.—*To caſt away* هجر كردن hujir kirdun, طرح ساختن turh ſaukhtun, فكندن fikindun, برطرف انداختن burturuf andaukhtun. v. *to abandon*, *reject*.—*To be*

cast away ترک کرده شدن turk kirdeh shoodun. —(*to be wrecked*) غرق بودن ghurk boodun, غریق امواج بحار شدن ghureek amwauja bihaur shoodun, غرقاب هستن ghurkaub hustun. *To be cast on shore* بر ساحل بحر امدن bur sauhila buhur aumudun, بلب دریا زدن belibba duré-a zudun. *To cast stones* رمی احجار کردن rumé ahjaur kirdun, سنگ افکندن sunk afkindun. *To cast forth flames* تاب افکندن taub afkindun. *To cast upon the ground* بر زمین فکندن bur zumeen fikindun, کبکبت کردن kubkubut kirdun. *To cast high* کبت کردن kubut kirdun, بلند انداختن bulind andaukhtun. *To cast far* پرتاب نمودن purtaub numoodun, دور انداختن door andaukhtun. *To cast in a mould* افراغ قالب کردن efraugh kaulib kirdun. *To cast the skin* (*as a serpent*) مسلاخ کردن muslaukh kirdun, شیرکوک گذاشتن sheerkook guzaushtun. *To cast away care* بی پروا شدن bé purwa shoodun. *To cast the eyes towards* نظر کردن nuzur kirdun, نگرستن nugguristun. v. *to behold.*—*To cast* (*model*) ساختن saukhtun, صورت بند کردن soorut bund kirdun, تصویر نمودن tusweer numoodun. *To cast the balance* رجح کردن rujuh kirdun, ترجیح ساختن turjeeh saukhtun. *To cast feathers, hair, &c.* تنسیل ساختن tunseel saukhtun, قرنست کردن kurunsut kirdun. v. *to moult.*— *To cast a horoscope,* (*calculate a nativity*) طالع حساب کردن taula hissaub kirdun, بخت عد ساختن bukht aad saukhtun.

A cast اندازی andauzé, رمی rumé, رمایت ruma-é-ut, رمیت rumé-ut, طرح turh, لدس ludus, لسط lusut. v. *throw, stroke, touch.*—*A cast* or *glance of the eye* رمز عین rumza aïn. *A cast* or *squint of the eye* لوج چشم looja chushum. *A cast* or *mould* قالب kaulib. *Having a cast of the rose-colour* گل فام gul faum.—*Cast* (*air*) چهره chuhreh, سیما seema, وجه wujeh. v. *mein.*—*Cast-away* نا فرجام na furjaum, بی فایده bé fa-édeh. v. *useless.*— *A cast-away* (*infidel*) کافر kaufir, رجل بور rujul boor.

A caster انداز andauz, رمی کننده rumé koonindeh. *A caster of horoscopes* طالع حساب سازنده taula hissaub sauzindeh. v. *fortune-teller.*

A CASTELLAIN قلاعه سردار killaah surdaur.

To CASTIGATE (*punish*) عقاب کردن akaub kirdun, تعذیب ساختن taazeeb saukhtun.— (*to correct*) تادیب کردن taadeeb kirdun, تعزیر نمودن taazeer numoodun, ادب ساختن adub saukhtun.

Castigation (*chastisement*) عقوبت akoobut, عقاب akaub, تعذیب taazeeb, قهر kuhr, تنقام tunkaum, حد hudd — (*emendation*) تادیب taadeeb, تعزیر taazeer, اصلاح aslauh.

A CASTLE قلعه killaah (plur. قلع killa *and* قلاع killaa), حصار hissaur, بخش bukhsh, قسطل kastel, حصن husn, دز diz, صیصت seesut, صیصیت seeseet, برج burj, اطم atum, مصانع musauna. *The battlements of a castle* برج قلعه burja killaah. *Castles high as heaven* قلاع سپهر ارتفاع killaa sip-hur irtifaa. *A strong* or *impregnable castle* قلعه دشوار گیر killaah dushwaur geer, حصن حصین husn huseen, حصار استوار hissaur istiwaur, متین قلعه muteen killaah. *A castle with walls like iron* حصار اهنین دیوار hissaur ahneen deewaur. *To besiege a castle* بقلع چسپیدن bekillaa chuspédun, حصار کردن hissaur kirdun. *To take a castle* قلاعه مفتوح ساختن killaah muftooh saukhtun, حصن استیلا کردن husn isteela kirdun. *To storm a castle* حصار جنگ انداختن hissaur jung andaukhtun. —*A moat round a castle* مترس muturis. *The garrison of a castle* اهل حصار ahla hissaur, قلعت اهلی killaata ahlé.

A CASTOR شیم sheem, شیر خشک sheer khushk. v. *beaver.*

Castoreum جند بادستر junda baudistur, قوندز koonduz.

To CASTRATE خصی قطع کردن khussé kutaa kirdun, خادم ساختن khaudim saukhtun, خایه کشیده نمودن kha-éyeh kushédeh numoodun, ساده کردن saudeh kirdun.

Castrated ساده کرده saudeh kirdeh, مجبوب mujboob, مخصی mukhsé, خایه کشیده kha-éyeh kushédeh, بی خایه bé kha-éyeh, خادم khaudim, کنده kundeh. v. *eunuch, gelding.*

Castration جب jubb, جباب jubaub.

A castrato دقفانت dukfaunut.

CASUAL امدانه aumudauneh, عارض auriz, بی قصد و اختیار bé kasd ou ikhté-aur. v. *accidental, fortuitous.*

Casually اتفاقا ittifaukan, عارضانه aurzauneh, بی قصد و اختیار bé kasd ou ikhté-aur.

Casualness صفت عارضیت sifuti arizé-ut.

A casualty سرگذشت surguzusht, قضا kiza. v. *accident.*

A CAT (*male*) گربه gurbeh, هر hurr (plur. هررت hurrurut), قط kitt (pl. قطات kitaut). *A she-cat* هرت hurrut (pl. هرر hurrur). *A wild cat* گربه دشتی gurbeh dushté. *The long haired cat of Persian Irak* گربه یراق اصفهانی که موی دراز دارد gurbé-ï Iraka Isphahané keh mooï dirauz daurud. *A cat bristling up the hair* (*when frightened*) گربه منتفش gurbeh muntufish. *The mewing of a cat* نعا nu-a-an.

A CATALOGUE دفتر duftur, روزنامه rooz nameh, اسامي asaumé. *A catalogue of grievances* مادت دفتري maudut dufturé. *To make a catalogue* دفتر كردن duftur kirdun.

A CATAMITE دقفانت dukfaunut.

A CATAMOUNTAIN (or *wild cat*) گربي دشتي gurbé dushté.

A cataphract, v. *cuirassier*.

A CATAPLASM مرهم murhum.

A CATAPULTA زنبرك zumburuk, منجنيق munjuneek, دور انداز door andauz.

A CATARACT خوراب khooraub, سيل seel, (pl. سيوي sé-ool), سيلاب seel aub, ابشيب aub-sheeb, رود rood, هين heen, نغيل nukeel, اهيمان aheemaun. *A cataract in the eye* ظفر zufur, ظفرهٔ چشم zufré-ï chushum, ناخنه العين naukhné-ï-u'l'aïn.

A CATARRH زكام zukaum, نازلت nauzlut, نزلت nuzlut, سردي surdé. *A catarrh in the throat* كلو فرو امدكي guloo furoo aumudugé.

A CATASTROPHE امد amud.

To CATCH گرفتن gooriftun, برگرفتن burgooriftun, بدست اوردن bedost awurdun, گرفت كردن goorift kirdun, گرفتار نمودن goo-riftar numoodun, تصرف داشتن tufurruf daush-tun, شكردن shakirdun, شكار ساختن shakaur saukhtun, دست يافتن dost é-aftun, قبض كردن kubz kirdun, ربودن ruboodun. v. *to seize, take*. —*To catch cold* سردي خوردن surdé khoredun, سردي گرفتن surdé gooriftun, نزلت داشتن nuzlut daushtun. *To catch the pestilence* وبا خوردن wuba khoredun, وباعث شدن wubaat shoodun, غدت گرفتن ghuddut gooriftun. *To catch* (*to be contagious*) ساري شدن sauré shoodun, معدي بودن maadé boodun, وبا نمودن wuba numoodun. *To catch fire* اتش افروز كردن autash afroz kirdun, سوزيدن soozédun, سوزان شدن soozaun shoodun. — (*to fly in a passion*) اتشين گشتن autasheen gushtun, سوز و ساز بودن sooz ou sauz boodun, حدت و غضب نمودن hiddut ou ghuzb numoodun. *To catch with a trap* or *net* با دام گرفتن ba daum gooriftun. *To catch the affections* خوش امدن khoosh aumudun, پسنديده شدن puffindédeh shoodun. *To catch* (*prevent from proceeding*) باز داشتن baz daushtun. *To catch an opportunity* فرصت گرفتن fursut gooriftun, فرصت مترصد شدن fursut muturussud shoodun. *To catch hastily* مختدف كردن mukhtiduf kirdun.

A catch (*seizure*) گرفت goorift, قبض kubz —(*trick*) تلبيس tulbees, تزوير tuzweer—(*profit*) سود sood, كسب kusb, فايده fa-édeh—(*contagion*) وبا wuba, اصابت isaubut, سرايت sira-é-ut. *The catch of a door* بندكشي bundkushé, كليد kuleed. v. *latch, bolt*. — *A catch* (*hook*) تشبيل tushbeel, نشبيل nushbeel. *To be upon the catch* (*to lay snares*) كميي ساختن kumeen saukhtun, محول كردن muhool kirdun, غدار شدن ghudaur shoodun—(*to be a feast-hunter*) مفت خوار شدن muft khore shoodun, كفته خور بودن kufteh khore boodun. *To be upon the catch for another's words* سخن چيدن sukhun chédun, غماز شدن ghummauz shoodun.

A catcher كير geer, شكار shakaur, قبض كننده kubz koonindeh.

To CATECHISE سوال نمودن suwaul numoodun, بسوال تاديب كردن besuwaul taadeeb kirdun, محاسب ساختن muhausib saukhtun.

CATEGORICAL حملي humlé. *A categorical answer* جواب شافي javaub shaufé, قطع جواب kutaa javaub, جواب تطيعي javaba kuté-a-é, جواب قاطع javauba kautaa. *To give a categorical answer* قطع جواب دادن kutaa javaub dadun.

Categorically حمليانه humlé-auneh. v. *positively, expressly*.—*Category*, v. *class, rank, predicament*.

CATENARIAN زنجيري zunjeeré, متسلسل mutusilsil.

To catinate درزنجير كردن dur zunjeer kirdun. v. *chain*.

Catenation تسلسل tusilsil, قيد keed, بند bund. v. *link, chain*. — (*regular connexion*) ترتيب turteeb, مناسبت munausibut.

To CATER اكل خريدن akul khurédun, طعام بازار كردن taam bazaur kirdun, باورجي شدن bawurjé shoodun.

A catererer باورجي bawurjé, خانه دار khauneh daur, خانه سالار khauneh saulaur.—*A cateress* فرنست furnusut.

A CATERPILLAR صد پايه sud paï-éh, يسروع eesroo-a, اسروع asroo-a (pl. اساريع asaré-a).

To CATERWAUL نعا كردن nu-a-an kirdun.

Cates, v. *viands, food, dish*.

CATHARTIC مسهول mus-hool. v. *purgative*. —*A cathartic medicine* شربت مسهل shurbuta mushil, سرمه شربتي surmeh shurbuté. *To take a cathartic* شربت گرفتن shurbut gooriftun.

CATHEDRAL اسقف منسوب uskuff munsoob. v. *episcopal*.—*A cathedral* جامع jauma.

CATHOLICK (*universal*) عمومي amoomé, عميم ameem. v. *general*.—*A Roman Catholick* قاطولكي katoliké, لاطين latin, پاپشته papishta.

A catholicon (*universal remedy*) علاج عمومي alauj amoomé.

CATTLE (*of the larger kind*) حيوان heewaun (pl. حيوانات heewaunaut), ستور sutoor, بقر bukur, بقرت bukrut, بقور bukoor, بقار bukaur, بقير bukeer, بقيرت bukeerut, دواب duwaub, سواف suwauf, ماشيت maushé-ut (pl. مواشي muwaushé)—(*of the smaller kind, as sheep, goats, &c.*) غنم ghunum (pl. غنايم ghuna-ém), حلام hillaum, حلان hillaun, تلوت tilwut, ضاين za-én, ناطق nautik, ناطقت nautikut, مال ناطق maul nautik, جلم julm, فزر fizir, اجفلت ajfulut. v. *herd, flock, beasts, black cattle, oxen, camels, sheep, goats.*

A CAVALCADE سواري suvvaré, ركوب rukoob, ركب rukub, ركاب rukaub, ركبت rukbut, موكب mookub.

A CAVALIER (*horseman*) سوار suvvaur, اسب سوار asb suvvaur, شهسوار shahsuvvaur, فارس faris —(*a man of noble birth*) ميرزا meerza, ميرزاده meerzadeh, بك beg, بكزاده begzadeh, بهادر bahaudur.

CAVALIER (*gay*) شوخ shookh, شوخي shooké, شاد shaud. v. *brisk, sprightly*—(*brave*) دلير dileer, دلاور dilavur, غزوي ghuzooï, مبارز mobauriz, جان اور jaun awur. v. *brave, generous*—(*haughty*) كستاخ kustaukh, مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, متكبر mutukubbir. v. *disdainful.*

Cavalierly با غرور ba ghuroor, كستاخانه kustakhauneh, تكبرانه tukubbirauneh. v. *haughtily.*

CAVALRY سپاه سواران sippah suvvauraun, خيل kheel, موكب mookub. v. *horse.*

A caveat, v. *caution, warning.*

A CAVE (*cavern*) غار ghaur, (pl. غيران gheeraun, اغوار aghwaur), مغارت mughaurut كاركير kaurgeer, شرداوه shurdaweh, وقنت wukunut, كده kudeh, كهف kuhuf (pl. كهوف kuhoof), (v. Vol. I. p. 1506. and 2057) شكاف shagauf, كعب kaab (pl. كعاب ka-aub, كعبت kaabut, اكعب akaab), شعب shukub (pl. شعبت shukbut, شعاب shukaub, شعوب shukoob), دولج dooluj, دهار duhaur, دبوب duboob, سمج sumuj, فياح fé-auh, هنك hunk, وصيد wuseed, اهون ahoon, اكنان aknawn, كاز kauz, بكاز bekauz. *A companion in the cave* (*an intimate friend*) يار غار é-aura ghaur. v. *grotto, den.*

Caverned, cavernous پر اغوار pur aghwaur.

Caught, part. and pret. of *catch.*

CAVIARE (*salted eggs of sturgeon or other fish*) خويار khavé-aur, اشپك ashpuk.

A CAVIL (*frivolous objection*) نكته بي اعتبار nukteh bé é-atibaur, طعن نا ساز taan na sauz, اعتراض بي معني é-atirauz bé maané, تعرض بيهوده taariz béhoodeh, شتم shutim, بهتان buhtaun, حيلت heilut, ملام باطل mulaum bautil. v. also *chicane.*

To cavil اعتراض بي معني كردن é-atirauz bé maané kirdun, ملام باطل كفتن mulaum bautil guftun, نكته بي اعتبار ساختن nukteh bé é-atibaur saukhtun.

A caviller عرضت بي معني كننده arzut bé maané koonindeh, بد كفتار bud guftaur, طعن نا ساز كوي taan na sauz gooï.

A CAVITY جوف joof, ميان كاواك meiaun kawauk, قلت kult (pl. قلات kulaut), وقب wukib, وقبت wukibut, نقر nukir, نخوري nukhooré, لجج lujuh, دحل duhl, بهو buhoo, هزمت huzmut. v. *hollow.*

A CAUL (*small net*) شبيك shubeek شبكت shubikut—(*a net, &c. in which women inclose their hair*) كله پوش kulleh posh, كيسو بند keesoo bund, باشامه bashaumeh. *The caul which envelopes the intestines* جكر اكند jigur agund. *The caul which encloses the child in the womb.* الردن الغرس e'r'rudunu'l'ghirs.

A CAULIFLOWER القنبيط alkumbeet.

To CAULK (*a ship*) نبج در زدن nubuj dur zudun, دسر ساختن dusr saukhtun, كلافت نمودن kulafut numoodun, قلف كردن kulf kirdun.

A CAUSE سبب sibub (pl. اسباب asbaub), موجب moojib (pl. موجبات moojibaut), اجل ajul (pl. اجال ajaul), اصل asl (pl. اصول asool), واسط wasit, واسطت wasitut, وصيلت or وسيلت wuseelut (pl. وسيل wuseel, وسايل wusa-él), فرصت fursut, مودي mu-eddé, منبعث munbaas, مستوجب mustoojib, تقريب tukreeb, سان saun, مستلزم mustulzim, داع daa, داعي daa-é, داعيت daa-é-ut, بادي baudé, باعث baas, جالب jaulib, علت yllut (pl. علل ylul), مورث mooris, سببيت sibubé-ut. v. *reason, motive, occasion, author, agent*—(*a law-suit*) دعوي or دعوا dawa, مرافعت murafaat, منازعت munazaat, نزاع nuzaa, لجاج lujauj, خصومت khusoomut, اختصام ikhtisaum, مجادلت mujaudilut.—*The cause of causes* اصل اصول asla asool, مسبب الاسباب musibbu-lu'l'asbaub. *The cause and effect* اصل و فرع asl ou furaa (pl. اصول و فروع asool ou furuwa). *The particular cause* سبب خاص sibuba khauss. *The legal cause* موجب شرعي moojiba shura-é. *The evident cause* سبب ظاهر الدليل sibuba zauhiru'd'duleel. *The material cause* علت ماديت yllut maudé-ut. *The apparent cause* سبب صوريت sibub

ſooré-ut. *The efficient cauſe* موجب فاعليت moo-jib faalé-ut. *The final cauſe* اصل غايت aſl gha-é-ut. *The firſt and ſecond cauſe* علت اول و ثاني yllut awwul ou ſauné *To carry on a cauſe at law* مرافعت كردن murafaat kirdun, منازعت ساختن munazaat ſaukhtun. *To decide a lawſuit* دعوايي فصل ساختن dawaï-é fuſl ſaukhtun, نزاع قطع كردن nuzaa kuta kirdun, داد دادن daud dadun. *Without cauſe* بلا موجب bila moojib, بي تقريب bé tuk-reeb. *What is the cauſe?* چه سان cheh ſaun, سبب ſibub? *For this cauſe* بهر اين buhra ein, براي اين bura-é ein, لاجل هذا liajli haza. v. *account.*—*Cauſe (pretext)* بهانه buhauneh, علت yllut, تعلل ta-allul. *To ſeek a cauſe* بهانه جستن buhauneh juſtun. *To be the cauſe* سبب شدن ſi-bub ſhoodun, موجب بودن moojib boodun. *To give cauſe* تقريب دادن tukreeb dadun, داعي كردن daa-é kirdun. *To examine into the true cauſe* اكتناه سبب ساختن iktina ſibub ſaukhtun.

To cauſe كردن kirdun, نمودن numoodun, ساختن ſaukhtun, فعل كردن faal kirdun, عمل نمودن amul numoodun, اجعال ساختن ijaal ſaukhtun. v. *to do, make, effect, procure, incite.*—*To cauſe ſorrow* الم دادن alum dadun, زحمت كردن zuhmut kirdun, دردناك ساختن durd-nauk ſaukhtun. v. *to afflict.*—*To cauſe to approach* برنزديك كردن bur nuzdeek kirdun.

Cauſal ساز ſauz, مجتعل mujta-al, فاعلي faalé, موجب moojib. v. *efficient.*

Cauſed كرده kirdeh, نموده numoodeh, ساخته ſaukhteh, مفعول mufa-ool, معمول mamool. *To be cauſed* كرده شدن kirdeh ſhoodun, مفعول بودن mufa-ool boodun.

Cauſeleſs, cauſeleſſly بي اصل bé aſl, بلا موجب bila moojib, ناحق nahukk. v. *undeſerved.*

A CAUSEWAY سنگ راه ſunk rauh, شاه راه ſhahrauh. v. *road, ſtreet, highway.*

CAUSTIC كاويا kawé-a. v. *cautery.*

To CAUTERIZE داغ كردن dagh kirdun, اباغ ساختن abagh ſaukhtun.

The cautery (or *the mark made by it*) داغ dagh, اباغ abagh, سوز ſooz, نار naur, صماح ſumauh, صماحي ſumauhé, خشنك khuſhunk, كاويا kawé-a, كي kei, مهر muhr, دمع dumaa, سمت ſummut, نورت noorut, اخذ akhuz.—*Cauterizing inſtruments* داغينه dagheeneh, مكوات mukuwaut, مهر muhr, سطاح ſutauh.

Cauterized موسوم mooſoom.

CAUTION (*prudence*) احتياط ihté-aut, بصيرت beſeerut, حذر huzr, نگاه nigauh, انديشه an-deeſheh, هشياري huſhé-auré, انتباه intibauh, اماني amauné. v. *circumſpection, foreſight*—(*ſecu-rity*) كفالت kufaulut, كفيل kufeel, ضمن zumin. v. *bail*—(*warning*) پند pund, نصيحت nuſeehut, تنبيه tumbeeh. v. *admonition.*

To caution پند دادن pund dadun, نصيحت كردن nuſeehut kirdun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun.

Cautionary ضمانه zuminaunch.

A cautioner ضمندار zumindar, ضمين zumeen, صبير ſubeer. v. *ſurety.*

Cautious صاحب احتياط ſahib ihté-aut, اهل انتباه ahla intibauh, اهل دانش انتباه ahla dau-niſh intibauh, ذو حذر zu huzr, محتذر muhtu-zur, محاذرت muhauzirut, متيقظ muté-ukkuz. *To be cautious* حذور شدن huzoor ſhoodun, صاحب احتياط بودن ſahib ihté-aut boodun, بصيرت نمودن beſeerut numoodun.

Cautiouſly با احتياط ba ihté-aut, محاذرتانه mu-hauzirutauneh.

Cautiouſneſs, v. *caution.*

To CAW (*as a rook*) نعب زدن naab zudun. v. *to croak.*

To CEASE (*leave off*) فراغ شدن firaugh ſhoodun, فراغت كردن firaughut kirdun, وا استادن wa uſtadun, گوازيدن guwauzédun, اساييدن aſaï-édun, ترك كردن turk kirdun, دست برداشتن doſt burdauſhtun. v. *to deſiſt*—(*to reſt*) در حضور بودن dur huzoor boodun, اراميدن araumédun, راحت داشتن rauhut dauſhtun, اسايش داشتن aſa-éſh dauſhtun—(*to be extinct*) منعدم شدن munadim ſhoodun, منقطع بودن munkitaa boodun. v. *to fail, be at an end, termi-nate*—(*to put a ſtop to*) باز داشتن bauz dauſhtun.

Ceaſe فراغ firaugh, فراغت firaughut. v. *extinc-tion, failure, ceſſation.*

Ceaſeleſs (perpetual) دايم da-ém, پايدار pa-édaur, مدام mudaum, پاينده pa-éndeh, دايم الايام da-ému'l'é-aum. v. *continual, inceſſant.*

The CEDAR (*tree*) سرو ازاد ſuroo azaud.

To CELEBRATE مدح كردن muduh kir-dun, تشهير ساختن tuſh-heer ſaukhtun, مشهور نمودن muſh-hoor numoodun, ذكر كردن zukr kirdun, نيك نام دادن neek naum dadun, شهرت اناق كردن ſhuhrut iſauk kirdun, شهرت عالم ساختن ſhuhrut alum ſaukhtun, تعظيم نمودن taazeem numoodun. v. *to commend, praiſe, ſolem-nize.*—*To celebrate a feſtival* عيد عزيز و محكم داشتن aïd azeez ou muhookum dauſhtun.

Celebrated نامدار naumdaur, نامور naumur, ذو نام zu naum, روشناس roſhinaus, معروف maaroof, مشهور muſh-hoor, شهرت اناق ſhuhrut

ifauk, شهرت عالم shuhrut aulum, یاد دار é-ad daur, ممدوح mumdooh, موصوف moosoof, مورود moorood, بنام benaum, نیك نام neek naum, شهیر shuheer, صاحب شهرت sahib shuhrut, شهره بند shuhreh bund, معلوم maloom, معظم maazim. *To be celebrated* نامدار شدن naumdaur shoodun, مشهور بودن mush-hoor boodun. *To become celebrated all over the world* شهرت عالم گشتن shuhrut aulum gushtun.

Celebration (solemn performance or *remembrance)* ذکر عظیم zukr azeem, ازین azeen, عید a-éd (pl. اعیاد a-é-aud), عید شریف a-éd shereef. v. *solemnity, commemoration, memorial*—*(praise)* مدح muduh, ذکر zukr, حمد hamd. وصف wusuf, ستایش sita-ésh, افرین afreen, استا usta—*(celebrity)* نام naum, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ناموری naumwuré, عظمت azimut. v. *renown, fame.*

CELERITY سرعت suraat, مسارعت musaraat, چالاکی chalauké, زودی zoodé, شتاب shitaub شتاب زودگی shitaub zoodugé, تیزی teezé. v. *speed, swiftness, velocity.*

CELESTIAL سماوی sumawé, اسمانی asumauné, اسمان منسوب asumaun munsoob, اسمانه پیوند asumauneh pivund, فلکی filugé, چرخی churkhé, ربانی rubbauné, قدسی kudsé. v. *heavenly, blessed.*—*The celestial inhabitants* اهل جنت ahla jinnut.

CELIBACY بکاری bukauré, تجرد tujurrud.

A CELL حجرت hujrut, کشانه kushauneh, کلیت kulé-ut (pl. کلائی kulaï-é), کومجه koomjeh, کده kudeh. v. *cellar, cave, dungeon.*—*The cell of a hermit* or *monk* کورستان koorisstaun, کرح kurh (pl. اکراح akrauh), زاویت zawé-ut, تکیت tukeet, قوس koos, صومعت soomaat.—*The cell of a student* حجرت طلبت hujruta tulbut. *A cell in a honey comb* نخروب nukhroob (pl. نخارب nukaurib).

A CELLAR زیر زمین zeera zumeen, گرم خانه gurm khauneh, نوالت nuwaulut. *An ice-cellar* بوگان boogaun, برفدان burfdaun, بوزخانه booz khauneh, مثلجت muslujut. *A wine-cellar* شراب خانه shuraub khauneh, خمخانه khumkhauneh, می کده mee kudeh. *A cellar without a window* کورخانه koorkhauneh.

Cellular حجرت اسا hujrut asa.

CEMENT *(for building)* مهرهٔ دیوار muhré-ï deewaur, نواشه nuwausheh, ملاط mulaut, ساروج saarooj, شهارو shuhauroo, اندروز andurooz, انداو andaw, اخیز akheez, تلصیص tulsees, ترکیب turkeeb. v. also *glue, solder*—*(union)* اتحاد itti-

haud, وحدت wuhdut, اتفاق ittifauk, یکانگی eekaunugé. v. *concord, cohesion.*

To cement (unite) پیوستن pivustun, پیوسته کردن pivusteh kirdun, تلصیص ساختن tulsees saukhtun, ترکیب کردن turkeeb kirdun—*(to cohere)* ملحق شدن mulhuk shoodun, پیوسته بودن pivusteh boodun, قرین گشتن kureen gushtun. *To cement* or *plaster* ساروجبندی کردن sauroojbundé kirdun, با نواشه اندودن ba nuwausheh andoodun, بملاط اندود ساختن bemulaut andood saukhtun, با شهارو پیوستن ba shuhauroo pivustun.

Cemetary, v. *burying-ground.*

CENOBITICAL *(living in community)* تکیة نشین tuké-ut nisheen.

A CENOTAPH مزار mizaur, v. *monument.*

A CENSE خراج khurauj. v. *cess, tax.*

To cense, v. *to perfume.*

A censer (for incense) بخوردان bukhoor daun, عود سوز a-ood sooz, مجمر mujmur, مجمرت mujmurut (pl. مجامر mujaumur), مبخرت mubkhurut, کبوت kuboot.

A CENSOR اهل خبرت ahla khubrut, تادیب کننده taadeeb koonindeh, تعزیر نماینده taazeer numa-éndeh, غماز ghummauz.

Censorious زباندراز zubaundirauz, غیبت کنا gheebut koona, بهتان نما buhtaun numa, ملامت ساز mulaumut sauz, دشنام گو dushnaum goo, غمز ساز ghumz sauz. v. *slanderous, severe.*

Censoriously با ملامت ba mulaumut, با زباندرازی ba zubaundirauzé.

Censoriousness زباندرازی zubaundirauzé, ملامت mulaumut. v. *censure.*

Censurable واجب الذم vajibu'z'zumm, زمیم zumeem (fem. زمیمت zumeemut), لایق ملام la-éka mulaum, جریم jureem.

Censureably زمیمانه zumeemauneh.

Censure زباندرازی zubaundirauzé, اطالهٔ لسان itaule-ï lissaun, شکایت shuka-é-ut, طعن taan, طعنت taanut, ملام mulaum, ملامت mulaumut, لوم loom, لومی loomé, غیبت gheebut, بهتان buhtaun, زم zumm, غمز ghumz, شتم shutum, قدح kuduh, قدحت kuduhut, اسناد isnaud, افترا iftirau, شنع shuna. v. *accusation, calumny, slander, reprimand, reproach.*

To censure زم دادن zumm dadun, طعن نمودن taan numoodun, ملام کردن mulaum kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, لوم و تبیخ ساختن loom ou tubeekh saukhtun. v. *to condemn.*

Censured ملامت زده شده mulaumut zuddeh shoodeh, مذموم muzmoom. *To be censured*

ملامت زده شدن mulaumut zuddeh shoodun, مذموم بودن muzmoom boodun.

A censurer زبان بران zubaun buraun, طعن گوینده taan gooi-éndeh, ملامت کننده mulaumut koonindeh, زم کر zumm gur. v. *satirist.*

CENT صد sud. v. *hundred.*

A centenary صد sud, مایت maïut.

Centesimal صدم sudum, مایت maïut.

Centifolious صد برک sud burk.

A CENTIPED (*poisonous insect*) بزک buzuk, صد پا sud pa, صد پایه sud paï-éh, چهل پا chuhl pa, تسبیح دود tusbeeh dood.

The CENTRE میان mei-aun, میانه mei-auneh, میانکی mei-aunugé, مدار mudaur, مرکز murkuz, میانکین mei-aungeen, مال maal, ماب maab, *The centre of the earth* حضیض قعر زمین huzeeza kaara zumeen. *The centre of a circle* مرکز الدایره murkuzu'd'da-éreh. *The centre* or *axis of a pully* محور muhwur.

To centre در میان نهادن dur mei-aun nihaudun, بر میانکین کردن bur mei-aungeen kirdun. *To be placed in the centre* درمیانه نه شدن dur mei-auneh nuh shoodun. *To centre* or *rest upon* بر اعتماد اتکا ساختن bur é-atimaud ittika saukhtun, سنود شدن sunood shoodun.

Central, *centrally*, *centric*, میان پیوند mei-aun pivund, در میانه dur mei-auneh, مال منسوب maal munsoob.

Centrifugal (*receding from the centre*) ازمیان کریز uz mei-aun gureez.

Centripetal (*having a tendency to the centre*) بمیان نزدیک کنا bemei-aun nuzdeek koona.

CENTRY پاسبان pasbaun, نوبت noobut, پیرواک peerwauk, پیرواه peerwauh. v. *sentinel.*

CENTUPLE صد چندان sud chundaun, صد تا sud ta, مایة اضعاف maïut azaaf.

A CENTURY صد ساله sud sauleh, صد سال sud saul, مایة سنت maïut sunnut.

CEPHALIC (*curing a head-ache*) بکالیوه علاج کنا bekaulé-ooh alauj koona. *A cephalic medicine* صعوط sa-oot.

CERE-CLOTH قیروطی keerooté.

CEREMONY تکلف tukulluf, تکلیف tukleef (pl. تکلفات tukullifaut), تبجیلات tubjeelaut, نوازش nuwauzish, نوازي nuwauzé, ادب adub, ارکان arkaun, ادب و ارکان adub ou arkaun. v. *form*, *civility*, *rite.*—*Religious ceremonies* مناسک munausik, قاعدت و رسم الله kaadut ou rusmi allah, خدمت و عبادت الله khudmut ou abaduti allah.—*Without ceremony* بی تکلف bé tukulluf.

Ceremonial تکلف منسوب tukulluf munsoob. v. also *formal.*—*A ceremonial*, v. *ceremony.*

Ceremonious استغنا istighna, صاحب تکلفات sahib tukullifaut, پر تکلیف pur tukleef, اهل نوازي ahla nuwauzé, زو نوازش zu nuwauzish. *Ceremonious letters* نوازش نامه nuwauzish naumeh. v. *civil*, *awful*, *formal*, *stiff.* — *To be ceremonious* تکلیف کردن استغنا نمودن istighna numoodun, tukleef kirdun. *Ceremoniously* با تکلف ba tukulluf, ادبانه adubauneh.

CERTAIN بی شبهت bé shubhut, بی کمان bé gumaun, بندار bindaur, یقیني ékeené, یقینت ékeenut, مقرر mukurrur, معهود mahood, محقق muhukkuk, متحقق mutuhukkuk, تحقیقي tuhkeeké, حقاني hukkauné, میقین meekeen, معین maaï-een, ظاهر zauhir, روشن roshun, صحیح suheeh, مسلم musullum, معلوم maaloom, واضح wauzih, عیان a-é-aun, *A certain person* یک معروف eek maaroof. *Certain intelligence* صحیح خبر suheeh khubr. *A thing certain* شي معهود shé-ï mahood. *Things certain* مسلمات musullimaut. *The thing is certain* امر مسلم است amr musullim ast. *It is certain that* . . . . مکرر mukurrur ast keh . . . . متبین است که mutubei-én ast keh. *From certain knowledge* ازعلم الیقین uz ylm-u'l'ékeen, عین الیقین uz aïnu'l'ékeen, *For certain* علي التحقیق ala't'tuhkeek, تحقیقا tuhkeeka. *To hold for certain* تحقیق داشتن tuhkeek daushtun, مقرر کرفتن mukurrur gooriftun. *With certain persons* با اشخاص معدود ba ashkhaus maadood. *On a certain time*, *once*, درباري dur bauré, ذات الزمین zatu'z'zumeeni. *In a certain year* ذات العویم zatu'l'aweemi.

Certainly یقینانه ékeemauneh, علي الیقین ala'l'-ékeen, لا شک la shukk, حقا hukka, حقانه kukkauneh, قد kudd, جیر jeer, علي وجه التحقیق ala wujhi't'tuhkeek, بلي bulé, ظاهرانه zauhirauneh, تحقیقا tuhkeeka, في الحقیقت fi'l'hukeekut, صحیح suheeh, علي التحقیق ala't'tuhkeek, عند التحقیق yndu't'tuhkeek. v. *undoubtedly*, *without fail.*

Certainty زوال الشک zuwaulu'sh'shuk, یقین ékeen, یقن ékun, یقان ékaun, علم ylm, حق kukk, حقت hukkut, بی کماني bé gumauné, تحقیق tuhkeek, صحت suhhut.

A CERTIFICATE شهادت shuhaudut, کواهي guwauhé. v. *testimony.*

To certify شهادت کردن shuhaudut kirdun, کواهی دادن guwauhé dadun, اکاهي نمودن agauhé numoodun, تعلم کردن taalum kirdun, تحقیق ساختن tuhkeek saukhtun.

Certified معهود كرده mahood kirdeh, بی شهبت ساخته bé shuhbut saukhteh. *To be certified* مقرر كرده شدن mukurrur kirdeh shoodun.

Certitude, v. *certainty*.

CERULEAN كبود kubood, لاجورد laujwurd. v. *azure*, *blue*. — *A cerulean appearance* زبرجدي پيكر zuburjudé peikur.

CESS (*cessment*) خراج khurauj. v. *tax*.

To cess خراج نهادن khurauj nihaudun.

CESSATION پروا purwa, فراغ firaugh, فراغت firaughut, سكنت siknut, سكون sikoon, انقطاع inkitaa. v. *stop*, *pause*, *rest*, *vacation*.

CESSION ترک turk, تسليم tusleem. v. *resignation*, *retreat*, *yielding*.

Cessionary ترک كنا turk koona.

To CHAFE (*warm*) گرم كردن gurm kirdun, حم ساختن humm saukhtun. — (*to rub*) ماليدن maulédun, مالش كردن maulish kirdun. — (*to vex*) رنجيدن runjédun, اغضاب ساختن ighzaub saukhtun — (*to rage*) بجوش امدن bejoosh aumudun, غضب كشتن ghuzb gushtun, خشمناک شدن khushminauk shoodun, اتش مزاج بودن autash mizauj boodun, كهر كرفتن kuhr gooriftun.—(*to be galled*) فرسودن fursoodun, سودن soodun, مبلي كشتن mublé gushtun.

Chafe كين keen, غضب ghuzb. v. *anger*.

A CHAFER جعل jaal. v. *beetle*.

CHAFF اهنج ahunj, حثي husé, حثارت husaurut, حث huss, رف ruff, اخكل akhkul, ثتي suté, تبنت tubnut, عصافت asaufut, غفا ghufa (pl. اغفا aghfa).

Chaffy (*full of chaff*) پر اهنج pur ahunj.

To CHAFFER بازار كردن bazaur kirdun. v. *to buy*, *bargain*, *haggle*.

A CHAFFINCH دار پره daur pureh.

A CHAFING-DISH اتشدان autashdaun, اتش تاب autash taub, طرم turm, طرمت turmut, مجوت mujoob.

CHAGREEN غم ghum, اندوه andouh, الم alum, غصت ghussut, قساوت kusawut, اضطراب iztiraub. v. *anguish*, *vexation*, *ill humour*.

To chagreen خشمناک كردن khushminauk kirdun. v. *to anger*, *vex*.

A CHAIN (*ornamental*) سلسال sulsaul, سلسلت sulsulut (pl. سلاسل sulasil), سلسبيل sulsubeel. — (*fetter*, &c.) بند bund, قيد keed, قيد و بند keed ou bund, صفاد sufaud.—(*an iron chain*) بند اهنين bund ahineen. *A gold chain* زنجير زرين zunjeer zureen. v. *series*.

To chain در زنجير بستن dur zunjeer bustun, بندن bundun, بنده كردن bundeh kirdun, مسلسل ساختن musulsul saukhtun, قيد و بند نمودن keed ou bund numoodun. v. *to enslave*; also *to connect*, *unite*.

Chained بسته busteh, اكشته akushteh, متسلسل mutesulsul, مسلسل musulsul. *To be chained* بستهء زنجير بودن buste-i zunjeer boodun.

Chains (*captivity*) كرفتاري gooriftauré, كرفتكي gooriftugé.

A CHAIR كرسي kursé, تخت tukht.

A chairman, v. *president*.

A CHAISE عربه arabeh.

A CHALICE جام jaum, كاس kaas. v. *cup*, *bowl*.

CHALK تباشير tubausheer, كلس kuls, كرس kurs (pl. اكارس akauris), كل سفيد gill sufeed, فهر fuhr. *To mark with chalk* با تباشير نشاندن ba tubaushir nishaundun. *To rub with chalk* با فهر اندودن ba fuhr andoodun.

Chalky پر تباشير pur tubaushir, فهري fuhré.

To CHALLENGE *to fight* (*a general battle*) مبازز خواندن mubauzir khaundun, بجنگ دعوت نمودن bejung dawut numoodun, ميدانه دعوت كردن meidauneh dawut kirdun. —*To challenge* (*to a duel*) كسي بمبازرت طلب كردن kusé bemubauzirut tullub kirdun, بوتيعت الاثنين خواندن bewaké-atu'l'esnein khaundun.—(*to dispute* or *except against*) جدل ساختن judul saukhtun, منازعت كردن munazaat kirdun.—(*to arrogate*) دعوي كردن dawa kirdun, احتفاظ ساختن ihtifauz saukhtun. v. *to claim*; also *to accuse*, *call upon*.

A challenge ميدانه دعوت meidauneh dawut, v. also *claim*, *accusation*.

A challenger ميدانه دعوت كننده meidauneh dawut koonindeh. v. *claimant*.

CHALYBEATE با اهن اميز ba ahun ameez.

A CHAMBER خانه khauneh, حجرت hujrut, كهر kumr, خوابگاه khaubgauh, خوابخانه khaubkhauneh, خفتنجا khuftunja, سروقت surwakt, مبيت mubeet, مرقد murkud, كوال kuwaul, شادروان shadruwaun, خلوت خانه khulwut kauneh, خلوت سرا khulwut sera. *The bride's chamber* بيت العروس beitu'l'aroos, جلوه كاه julweh gah, منصه munusseh, حجلت hujlut (plur. حجال hujaul). *A winter chamber* شبستان shibistan, كاشانه kaushauneh. *A summer chamber* تابخانه tabkhauneh. *The chamber of justice* ديوان خانه divaun khauneh, محكمت muhookumut, محفل قضا muhfila kuza. *The treasury chamber* بيت المال beetu'l'maul, خزينه khuzeeneh, مال ميري maul meeré, ماليت malé-ut, كنجينه

gunjeeneh. *The council chamber* سراي خراج serai khurauj. *The chamber of the archives* دفتر خانه duftur khauneh.

A chamberlain حاجب haujib (pl. حجاب hujaub *and* حجبت hujubut), خاصكي khassugé. *The office of first chamberlain* حجبت hujbut.

A CHAMELION بوقلم bookulum, بوقلمون bookulumoon, قلمون kulumoon, حربا hurba.

To chamfer, v. *to groove*.

A CHAMOIS-GOAT بز كوهي buz koohé, رند rund.

CHAMOMILE بابونج bauboonuj, بابونه baubooneh, كيكواش keekwaush, كيكواشه keekwausheh, اقحوان ak-huwaun, قحوان kuhwaun, اقاح akauh, اقاحي akauhé, قراص kurraus.— *Chamomile flowers* بابوك baubook. *An infusion of chamomile* مقحو muk-hoo, مقحي muk-hé.

To CHAMP لوك كردن look kirdun, علك alik saukhtun, ساختن kheesédun, خيسيدن koo-édun, كويدن guzédun, گزيدن zughzughut kirdun. v. *to chew, bite*.— ضغضغت كردن *To champ the bit* دهن گزيدن dihun guzédun.

CHAMPAIGN (*open flat country*) صحرا suhra, اصحر as-hur, ميدان meidaun, هبيجه hubeejeh, فضا fuza. v. *campaign*. — *An extensive champaign* صحرا واسع wausa suhra, فضاي واسع fuza-é wausa.

Champignon, v. *mushroom*.

A CHAMPION شهسوار shahsuvvaur, اوباش awbaush, پهلوان pihluvaun, بهادر bahaudur (pl. بهادران bahauduraun), غازي ghauzé, مبارز mobauriz, مغاور mughawur, مقاتل mukautil, غضنفر ghuznufur. v. *hero*. — *The champion of the field of battle* شهسوار مضمار مغازي shahsuvvaura muzmaura mughauzé.

CHANCE (*fortune*) بخت bukht, روزي roozé, روزكار roozigaur, ستاره sitaureh, بهره buhreh, فلك filik, گردون gurdoon, زمان zumaun, زمانه zumauneh, دهر duhr, دور door, دوران dooraun, دواري duwauré, طالع taulaa, نصيب nuseeb, قسمت kusmut, گيتي geeté, چرخ churkh, سپهر sip-hur, دولت dowlut. v. *luck*.— (*accident*) اتفاق ittifauk, سرگذشت surguzusht, قضا kuza, سرانجام surranjam, موقع mooka (pl. مواقع muwaka), ماجرا majura (plur. مجاري mujauré), ماوقع mawuka, واقعت wakaat, وقيعت wuké-at, وقوع wukooa, وقعت wukaat (pl. وقايع wuka-é-a, وقعات wukaat), حديث hudees (pl. حادثات haudisaut), محدثات muhdisaut, حادثت haudisut, حوادث huwaudis, عارض aariz (plur. عوارض awauriz), نوبت noobut (plur. نوايب nuwa-éb), داهيت dahé-ut, نازلت nauzlut (pl. نوازل nuwauzil. v. *misfortune*.—(*possibility*) امكان imkaun, احتمال ihtimaul, استطاعت istitaat, قابل kaubil, مقدور mukdoor. *By chance* شايد كه sha-éd keh, اتفاقا ittifakan, بقدرت الطاقت bekudrut u't'taukut, بقدرت الامكان bekudrutu'l'imkaun, عارضانه arzauneh.

To chance واقع شدن wauka shoodun, سر زدن sur zudun, روي دادن rooï dadun, جاري بودن jauré boodun, ظهور كردن zuhoor kirdun. v. *to happen*.

A CHANCEL حرم haram.

A CHANCELLOR ريس الكتاب reisu'l'kitaub, ريس كتاب reisa kitaub.

A CHANCERY كتاب خانه kitaub khauneh.

A CHANDELEER چراغ پره churaugh pureh v. *branched candlestick*.

A CHANDLER موم گر moom gur, مومجي moomjé, شمع كار shumaa kaur, شماع shumaa.

A CHANGE تغير tughé-ur, تغيير tughé-ér, تبديل tubdeel, نوع nuwa, تحويل tuhweel, ابدال ibdaul, حواله huwauleh, مسخ musikh, صرف surf, تصريف tusreef, مصروف musroof, احاله ihauleh, حرافت hurausut, بدل bidul, بدال bidaul, قلب kulb, شجر shujr, اختلال ikhtilaul, انحراف inhirauf, صرف surf غير ghire. v. *alteration, conversion, revolution, substitution*.—*Change of constitution* اختلال مزاج ikhtilaula mizauj. *A change* (*succession*) خلافت khilaufut, خلفت khalifat, سلسلت sulsulut, تعاقب taakub, عورت awurut. v. *vicissitude*. — (*novelty*) نوي nuvé, حدوث hudoos, ربان rubbaun, بدع buda. v. *variety*. — *The change of the moon* تحويل tuhweel, تحويل هلال tuhweela hilaul, حلول قمر huloola kumr.

To change تبديل كردن tubdeel kirdun, تغيير نمودن tughé-ér numoodun, متغير گردانيدن mutughé-ur gurdanédun. v. *to alter, convert*.—(*to be changed*) مبدل شدن mubdul shoodun, مغير بودن mugheer boodun, بحال ديگر گردانيدن behaul deegur gurdanédun. *To be changed for the worse* (*to be miserable*) مضطرب گشتن muzturub gushtun, اشفتن ashuftun, اشفته شدن ashufteh shoodun. *To change clothes* تبديل جامه كردن tubdeela jaumeh kirdun. *To change appearance* تغير صوات نمودن tughé-ura soorut numoodun. *To be desirous of change* مستصرف شدن mustusruf shoodun. *To change residence* ترك ديار كردن turk dé-aur kirdun. *To change one's mind* تغير ضمير ساختن tughé-ura zumeer saukhtun. *To change to jelly* پختي گشتن pukhté gushtun, اقراس نمودن ikraus numoodun. *To change feathers* (or

moult as a bird) انسال نهودن insaul numoodun, ترنست کردن kurnusut kirdun. *To change countenance* چهر مبدل نمودن chuhr mubdul numoodun. *To change colour* رنک تبدیل کردن runk tubdeel kirdun, ژولیدن zshoolédun.

Changeable تابل تغییر kabila tughé-ér, لایق تبدیل la-éka tubdeel, ممکن تحویل mumkina tuhweel—(*inconstant*) بی قرار bé kuraur, نا پایدار na pa-édaur, دورو dooroo, نا استوار na ustuwaur, سبکپای subuk paï.

Changeableness بی قراري bé kuraurć, بوقلمون bookulumoon. v. *inconstancy*.

Changed مبدل mubdil. v. *altered*.

A changer (*of money*) صراف surauf. v. *banker*.

A changeling (*supposititious child*) پسر وضیعت pusur wuzé-at.—(*an ideot*) جاهل jauhil, نا دان na daun — (*a waverer*) سبک خرد subuk khird, مرد بی قرار murd bé kuraur.

A CHANNEL (*of a river*, &c.) رود بار rood baur, رود خانه rood khauneh, رود rood, ابکند aubkund, ابشخور aubishkhoor, وادي waudé, کوره kooreh, بهر buhr, سیلاب seelaub, فجرت fujurut, هذلول huzlool, هبیج hubeej, هبیخ hubeekh, نول nool, مسفت musfut, عقیق akeek, لور loor, هضم huzm.—(*a frith* or *strait of the sea*) سد sudd, سدت suddut, تنک دریا tunka duré-a, حلق البحر hulku'l'buhr, بحر الزقاق buhru'z'zikauk.—*To channel*. v. *to groove*, *hollow*.

To CHANT سراییدن surai-édun. v. *to sing*.

Chanting سراینده sura-éndeh.

CHAOS هرج مرج hurj murj, ترش مرش kursh mursh, انا بابا کونی ana baba gooné. v. *confusion*.

A CHAP (*fissure*) شق shukk, شقیقت shukeekut, رخنه rukhneh. شرم shurm. v. *gap*, *chink*, *cleft*.—*A chap on the lip* فلحت fulhut. *A chap* (*purchaser*) خریدار khurédar, مشتري mushturé.

To chap خوشیدن khooshédun, شق کردن shukk kirdun, شقیقت نمودن shukeekut numoodun, رخنه داشتن rukhneh daushtun.

Chaps (*fissures*) شقوق shukook, شقاق shukauk.—(*jaws*, *mouth*) حلق hulk, حلقوم hulkoom, دهن duhn, دهنت duhnut.—*To have chaps on the lips* تسبیدن tusbédun, فلحت داشتن fulhut daushtun, فلحا نمودن fulha numoodun.

A CHAPEL عبادتکاه ébadutgah, معبد mabud (plur. معابد maabud), مسجد musjud. v. *church*, *mosque*.

A CHAPLET (*garland*) استغان istifaun, پساک pusauk.—(*a rosary*) تداس kudaus.

A CHAPMAN مساوه musa-oom, بیع bé-a (pl. ابیعا abé-a), تاجر taujir (pl. تجار tujjaur), دهقان duhkaun, مشتري mushturé, خریدار khurédar. v. *trader*, *pedlar*.

CHAPT, *chapped*, مشقوق mushkook, مفلوق miflook, زخنه دار zukhneh dar. v. *cracked*, *cleft*.

A CHAPTER باب bab (plur. بابات babaut, ابواب abwaub), فصل fusl (plur. فصول fusool), قطعه kitaah. *A chapter of the Alcoran* سورت surut. *Through all the chapters* (*wholly*) بهمه ابواب behumeh abwaub.

CHARACTER (*mark*) حرف hurf, خط khutt, رقم rukum (pl. رقوم rukoom), قلم kulum, اشارت ishaurut, علامت alaumut, نشان nishaun, نقطه nukteh, رسم rusm. v. *letter*, *stamp*, *representation*, *inscription*, *writing*.—(*description*) کتابت kitaubut, تصویر tusweer, صورت soorut, تسطیر tusteer—(*quality*) صفت sufut, اتصاف ittisauf, وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf) توصیف touseef.—(*reputation*) شهرت shuhrut, نیک نامي neek naumé, نام نیک naum neek, ذکر جمیل zukra jumeel, ناموري naumwuré. v. *honour*, *renown*.—*To give a good character* نام نیکو دادن naum neekoo dadun. *To give a bad character* بد نام زدن bud naum zudun.—*A beautiful character* (*in writing*) حسن خط husna khutt, املا imla. *A public character* or *office* منصب munsub (plur. مناصب munausib), خدمت khudmut, جاه jauh, منزلت munzulut.

To characterise (*describe*) تصویر کردن tusweer kirdun, اتصاف نمودن ittisauf numoodun—(*inscribe*) خط کردن khutt kirdun, رقم ساختن rukum saukhtun.

Characteristic وصف کننده wusuf koonindeh, اتصاف دهنده ittisauf duhindeh.

CHARCOAL فحم چوبي fuhm chobé, زغال چوبي zughaul chobé.

CHARGE (*custody*) نکاه nigauh, نکاهباني nigauhbauné, نکهداري niguhdauré, حفظ hufz, حرس hurs, حراست hurausut. v. *trust*.—(*mandate*) امر amr (pl. اوامر awaumir), فرمان furmaun, حکم hookum (pl. احکام ahkaum) رسم rusm, (pl. rusoom), وصیت wusé-ut (pl. وصایا wusaï-a). v. *command*, *precept*.—(*office*) منصب munsub, پایه paï-éh, بار bar, خدمت khudmut, جاه jah, کاه gah, منزلت munzulut. v. *dignity*, *employment*.—(*agency*) وکالت wukaulut, مباشرت mubaushurut. v. *commission*.—(*accusation*) شکایت shukaï-ut, غمز ghumz, زم zumm, افترا iftira, اسناد isnaud. v. *imputation*.—(*expence*) خرج khurj, مصرف musruf (plur. مصارف musauruf), هزینه huzeeneh, هزینه huzsheeneh, بذل buzl. v. *cost*.—(*an attack*)

هجوم hujoom, خروش khuroosh, حمله humleh, بزوان buzwaun. v. onset. —To found the charge to battle جنگ خواندن harbé zudun, حربي زدن jung khaundun. The charge of a gun توده بندوق todeh-a bundook.

To charge (commission) وكالت دادن wukaulut dadun, مباشرت نمودن mubaushirut numoodun—(impute) اسناد كردن isnaud kirdun, بهتان ساختن buhtaun saukhtun, شكايت نمودن shukaï-ut numoodun. v. to accuse. —(to impose a task or burden) تحميل ساختن tuhmeel saukhtun, تكليف كردن tukleef kirdun, احمال نهادن ahmaul nihaudun.—(to challenge) ميدانه دعوت كردن meidauneh dawut kirdun.—(to command) فرمودن furmoodun, حكم دادن hookum dadun.—(to attack) هجوم كردن hujoom kirdun, منقض نمودن munkuz numoodun, خروش ساختن khuroosh saukhtun, حمله اوردن humleh awurdun.—(to fill) پر كردن pur kirdun, انباشتن ambaushtun. To charge a gun بندوق تيار كردن bundook té-aur kirdun, تفنگ تيار ساختن tuffung té-aur saukhtun.

Chargeable (costly) گران بها guraun buha, زو وافر خرج zu waufir khurj. v. dear, expensive.—(imputable) واجب الغمز vajibu'l'ghumz, لايق شكايت la-éka shukaï-ut, ممكن زم mumkina zumm.

Charged (ordered) فرموده furmoodeh —(commissioned) وكالت دار wukaulut dar —(accused) ملوم muloom —(attacked) هجوم كرده شده hujoom kirdeh shoodeh—(filled) انباشته ambaushteh.

A charger (large dish) طاس tas, طاسات tasaut, كاسه kauseh—(a war-horse) اسب جنگ asba jung.

Charily, v. frugally, warily.

Chariness, v. caution, nicety.

A CHARIOT ارابه or عربه arabeh, عجلت ajlut, شعيع sha-é-a, گردون gurdoon. v. carriage. To be in a chariot در عربه نشستن dur arabeh nishistun.

A charioteer عربه ران arabeh raun.

CHARITY (tenderness) محبت mohabbut, دوستي doosté, اخلاص ikhlaus. v. affection, benevolence.—(alms) صدقت sudukut, تصدق tusudduk, دهشته duhishteh, دهش duhish, زكات zukaut, زكوت zukoot (plur. زكوات zukuwaut), بذل buzl. v. beneficence.

Charitable (liberal to the poor) صدقت بخش sudukut bukhsh, سخا كستر sukha kustur—(benevolent) نيك انديشه neek andeesheh, خير خواه kheir khauh. v. friendly.

Charitableness صدقت بخشي sudukut bukhshé, نيك خاهي neek khauhé. v. charity.

Charitably محبانه mohabbauneh, با مهرباني ba muhrbauné, با نيكخواهي ba neek-khauhé.

A CHARLATAN عيار a-é-aur. v. juggler.

CHARLES's WAIN دب اكبر dub akbur.

A CHARM (inchantment) جادوگري jaudoogure, جادويي jaudooï-é, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon. v. amulet, fascination, spell. — (allurement) نواز nuwauz, بنك bunk, كشاكش kushakush, كشاكيش kushakeesh, جذب juzib, جذبت juzbut (plur. جذبات juzbaut), شيوه shiweh.

To charm (bewitch) جادوگري كردن jaudoogure kirdun, سحر ساختن suhr saukhtun, سحرباز شدن suhrbauz shoodun, تسحير نمودن tus-heer numoodun.—(to please highly) نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, مفتون كردن muftoon kirdun, عيش و عشرت دادن a-ésh ou ashrut dadun, ذوق و صفا ساختن zook ou sufa saukhtun.

A charmer (enchanter) جادو jaudoo, جادوگر jaudoogur, سحر باز suhr bauz, ساحر sauhir, سحار suhaur—(a beloved object) محبوت نازنين muhboot nauzneen, صنم sunum, سروناز suroonauz, حسنا husna, خوشچي khooshché.

Charming (inchanting) جادوي كنا jaudooï koona.—(delightful) خوش khoosh, شيرين sheereen, شيرينكار sheereenkaur, خوشنما khooshnuma, خوش ايندده khoosh aï-éndeh, خوب khoob, عيش ده a-ésh duh, نازنده nauzindeh, صفا بي كاست sufa bé kaust, ذوق لا يعبر ساز zook la yu-abbir sauz. Having a charming face خوب رو دار khoob roo dar, پري پيكر peri peikur. A charming form خوب پاك سورت pauk soorut. A charming voice خوب اواز khoob awauz. A charming woman زني نازنين zunné nauzneen. A charming mouth شيرين دهن sheereen dihun.

Charmingly (delightfully) بذوق bezook, خوشانه khooshauneh, نارندانه naurindauneh, خوب khoob. Singing charmingly شيرين ادا sheereen ada.

Charmingness خوبي khoobé, خوشدلي khooshdilé, ذوق و صفا zook ou sufa, نوازش nuwauzish, شيرينكاري sheereenkauré.

A CHARNEL-HOUSE تربه turbeh, قبر kubr, ستودان sutudaun. v. sepulchre.

A CHART خرطي kharté. v. map.

A CHARTER نامه nameh, گذر نامه guzur nameh, امر amr, برات buraut (plur. بروات burwaut), حكم hookum (pl. احكام auhkaum). v. diploma, patent, privilege.—A charter of immunity (from taxes) يافته é-aufteh, پايزه pa-ézeh, مسلم نامه musullim nameh. A charter of liberty برات ازادي burauta azaudé, ازاد كاغدي azaud kaughudé. Royal charters توقيع پادشاه

tooké-a padſhah, براط سلطان burauta ſultaun, حکم همایون برات عالیشان burauta aléſhaun, hookum humaï-oon, دستینه doſteeneh, منشور munſhoor (pl. مناشر munauſhir), دستینه doſtee-neh, دستینج doſteenuj.—*Againſt the ſtipulation of the royal charter* خلاف عهد نامه همایون khilauf ahda namé-ï humaï-oon.

Chartered زو برات zu buraut, مسلم muſullim, ماف maaf, سربسته ſurbuſteh.

Chary, v. *cautious*, *careful*.

The CHASE (*hunting*) شکار ſhakaur, نخچیر nukhcheer, سید ſeid, سیدات ſeidaut, فسرد fu-ſurd. *A foreſt* or *other place for the chaſe* نخچیر گاه nukcheer gah, شکار جا ſhakaur jau. *Belonging to the chaſe* شکاري ſhakauré, نخچیري nukh-cheeré. v. *hunting*, *game*, *purſuit*.

To chaſe شکاریدن ſhakaurédun, شکردن ſha-kurdun, شکار کردن ſhakaur kirdun, صید ساختن ſeid ſaukhtun, نخچیر افکندن nukhcheer af-gundun, راندن raundun. v. *to hunt*, *purſue*.

Chaſed (*hunted*) شکریده ſhakurédeh—(*put to flight*) کنار گیر شده kunaur geer ſhoodeh, منهزم munhuzim.

A CHASM فرجت furjut. کور koor, شق ſhukk, شغیقت ſhukeekut, رخنه rukhneh, خلت khullut, خلل khulul (pl. خلال khulaul). v. *gap*, *cleft*, *vacuity*.

CHASTE پاکدامن paukdaumin, پاک pauk, پاکبوي paukbooï, پاک و پاکیزه pauk ou paukeezeh, طاهر tauhir, پارسا parſa, اهل عفت ahla affut, عفیف afeef خالص khaulis, عاصم aaſum, بي فحش bé fuhuſh, تجرد tujurrud, مجرد mujurrud, پرهیزکار purhazekaur. *A chaſte woman* پارسا زن parſa zunn. v. *pure*, *uncorrupt*. *The chaſte tree*, v. *agnus caſtus*.

To CHASTEN or *chaſtize* عقاب کردن akaub kirdun, تعذیب ساختن tazeeb ſaukhtun, تعزیر نمودن tazeer numoodun, تنبه کردن tunubbeh kirdun. v. *to puniſh*, *correct*, *admoniſh*.

Chaſtiſed معاقب maakub, تعذیب کرده شده tazeeb kirdeh ſhoodeh, محدود muhdood.

Chaſtiſement عقاب akaab, تعزیر tazeer, تعذیب tazeeb, سیاست ſé-auſut, قهر kuhr, تنقام tun-kaum. v. *puniſhment*.

A chaſtiſer عقاب کننده akaub koonindeh, تعزیر نماینده tazeer numa-éndeh.

CHASTITY, *chaſteneſs* پاکي pauké, طهارت tuhaurut, پرهیز purhaze, عفت affut, زهد zuhud, عصمت aſmut.

Chaſtly با پاکي ba pauké, زاهدانه zauhidau-neh, طاهرا tauhiran.

CHAT (or *chit-chat*) گفت و گو guft ou goo, قیل و قول keel ou kool. v. *to talk*, *prattle*.

To chat گفت و گو کردن guft ou goo kir-dun, قیل و قول ساختن keel ou kool ſaukhtun, گفتن guftun.

CHATTELS اسباب aſbaub, روزي roozé, اشیا aſhé-a, اشیاوات aſhé-awaut.

To CHATTER پر گوي شدن pur gooï ſhoodun, ابقاق بودن ibkauk boodun, زبان سگال داشتن zubaun ſigaul dauſhtun, سگالیدن ſigaulédun, امراغ کردن imraugh kirdun, غنشیدن ghunſhédun, زمزمه و دمدمه کردن zumzumeh ou dumdumeh kirdun. *To chatter as the teeth* جرست کردن juruſt kirdun, جرستیدن juruſté-dun. *To chatter as an ape* زتج کردن zukuh kirdun.

Chatter, *chattering* پر گویا pur gooï-a, امراغ imraugh, زمزمه و دمدمه zumzumeh ou dum-dumeh. v. *prate*, *chirping*.

A chatterer یاوه گوي é-aufeh gooï, بیهوده گوي béhoodeh gooï.

To chaw, v. *chew*.—*Chaw*, v. *chap*.

CHEAP سبکمایه ſubukma-éh, ارزان arzaun, کم بها kum buha, رخاصت rukhauſut, نزر nuzr, رخوصت rukhooſut, دون قیمت doon keemut.

To cheapen بیع کردن bé-a kirdun, مساومت ساختن muſawumut ſaukhtun, بها کاست نمودن buha kauſt numoodun, دون قیمت کردن doon keemut kirdun.

Cheaply في دون قیمت fi doon keemut, بکم بها bekum buha, رخاصتانه rukhauſutauneh.

Cheapneſs ارزاني arzauné, کساد kuſaud, رخص rukhs.

A CHEAT (*fraud*) فریب furrabe, رنک runk, کید keed, مکادت mukaudut (pl. مکاید muka-éd), غدر ghudr (pl. اغدار aghdaur), غبن ghu-bin, مکز mukz, خدعت khudaat, حیلت heelut, حیله بازي heeleh bauzé, تلبیس tulbees, ال aul, بیداره beezauré, نیرنک neerunk, نیرک nee-ruk, ریو ré-oo. v. *deception*, *impoſture*, *trick*—*A cheat* or *cheater* فریب furabe, خدعت khudaat, خوان khawwaun, چپاني chupauné, حیله باز heeleh bauz, حیله کار heeleh kaur, غابن ghaubin, غدار ghuddaur, رنک امیز runk ameez, کیمیا کر ké-mé-a gur.

To CHEAT فریفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun, غبن ساختن ghubin ſaukhtun, غبن و حرمان کردن ghubin ou harmaun kir-dun, فریب ساختن furrabe ſaukhtun, رنک امیز شدن runk ameez ſhoodun, حیله کردن heeleh kirdun, حیله باز شدن heeleh baz ſhoodun,

ساختن الات alaut ſaukhtun, غابن بودن ghaubin boodun. v. *to defraud.*

Cheating رنك امير runk ameez, غدران ghudraun, غدير ghudeer, غدار ghudaur, فريبنده furrabindeh, ختلان khutulaun, خديعت khudé-at.

To be cheated فريفته شدن furré-ufteh ſhoodun, فريبيدن furrabédun.

A CHECK (*curb*) ضبط zubt, منع minaa, پشماكند piſhmagund, توريع tooré-a, قرع kuraa, حد hudd, تحديد tuhdeed. v. *government, reſtraint.*—(*a reprimand*) طعن taan, طعنت taanut, طنز tunz, سرزنش ſurziniſh, شتم ſhitim, ازار azaur, عتاب ataub, عتبي atubé, رژ ruzſh, دروش duroosh. v. *reproof, ſlight, rebuff.* —(*diſlike*) كراهت kurahut. v. *diſguſt.*

To check (*repreſs*) ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن minaa ſaukhtun, قرع نمودن kuraa numoodun. v. *to curb, ſtop.*—(*to reprove*) سرزنش ساختن ſurziniſh ſaukhtun, عتاب كردن ataub kirdun, ازار دادن azaur dadun, تنجه كردن tunujjeh kirdun. *To check when ſpeaking* تغوف ساختن tukoof ſaukhtun.

Checked (*curbed*) ممتنع mumtina, محصر muhſur—(*reprehended*) معاتب maatub, ازار رسيده azaur ruſédeh. *To be checked* ممتنع شدن mumtina ſhoodun, ازار يافتن azaur é-aftun.

CHECKER, *checker-work* تعيين taï-én.

To checker, chequer تعيين كردن taï-én kirdun. v. *to variegate.*

Checkered معين mu-aï-én, معينت mu-aï-énut. v. *teſſelated, moſaick.*—*A life checkered with pleaſure and pain* العيش فتنان ala-éſh fitnaun.

CHECKMATE (*at cheſs*) شاه مات ſhah mat. *To give checkmate* مات كردن mat kirdun.

The CHEEK رخ rukh, رخسار rukhſaur, رخساره rukhſaureh, عذار azaur (pl. عذر uzur), كوشه دهن kooſhé-ï duhin, لنج lunj, بج buj, پج puj, پچ puch, زم zum, ژم zſhum, ديباجت deebaujut, ديباج deebauj, شريصت ſhureeſut, عارض aariz, عارضت aarizut, وجنت wujnut (pl. وجنات wujnaut).—*The two cheeks* ديباجتان deebaujutaun, عارضان aarizaun, عارضين aarizeen, خدود khudood. *The moſt prominent part of the cheek* افراز رخ efrauza rukh, حرالوجه hurru'l'wujeh, الوافد elwaufid (pl. الوافدان elwaufidaun). *Tulip cheeked* لاله رخ lauleh rukh. *Roſy cheeked* كل عذار gul azaur. *Ruby cheeked* لعل رخسار laal rukhſaur. *Having the cheeks of an angel* پري رخسار peri rukhſaur. *Plump-cheeked* رخسار دار rukhſaur dar, معنب maanib. *To paint the cheeks red* توريد كردن tooreed kirdun. *To kiſs the cheek* بوس رخسار كردن booſa rukhſaur kirdun. *A cheek tooth* or *grinder* دندان اسيا dundaun aſé-a.

CHEER (*entertainment*) نغايس nuſa-és, نعمت naamut, خوان khaun, سماط ſumaut. v. *dainties.*—(*gaiety*) شوخي ſhookhé, شادي ſhaudé, شادوان ſhaudwaun, شادكامي ſhaudkaumé, شوق ſhook. v. *alacrity, jollity.*—*To be of good cheer* (*to be gay*) خاطري خوش شدن khautiré khooſh ſhoodun, دلخوش بودن dilkhooſh boodun.

To cheer خوش خاطر كردن khooſh khautir kirdun, دل و جان دادن dil ou jaun dadun, شاد ساختن ſhaud ſaukhtun. v. *to encourage, comfort, gladden.*—*To cheer up* (*become gay*) شاد كشتن ſhaud guſhtun, شادمان شدن ſhaudmaun ſhoodun, شوخ بودن ſhookh boodun.

A cheerer شاد كننده ſhaud koonindeh.

Cheerful شوخ ſhookh, شاد ſhaud, شادكام ſhaudkaum, شادمان ſhaudmaun, شادناك ſhaudnauk, شاز ſhauz, مسرور muſroor, خرم khurrum, دلشاد dilſhaud, دلفروز dilfurooz, فرحناك furuhnauk, فارح faurih, فروح furooh, فروحت fuoohut, فرحي furhé (pl. فراحي furauhé), فرحان furhaun, فرح و فخور furuh ou fikhoor, پر بهجت pur buhjut, پر حبور pur huboor, خوش دم khooſh dum, دلخوش dil khooſh, سبك روح ſubuk rooh, خندان khundaun, روح شادان rooh ſhaudaun, مسرور البال muſrooru'l'baul, خوش حال khooſh haul, نشيط nuſheet, ناشط nauſhut (fem. نشيطت nuſheetut, pl. نشاطي niſhauté), جذلان juzlaun, جذل juzl, جاذل jauzul, مفروح mufrooh, سر ſurr, سرا ſura, سربر ſurbur, محبور muhboor, مستبهج muſtubhij, بش buſh, بشاش buſhauſh, هش بش huſh buſh, اشران aſhraun, نبضن نبضن nubzun nubzun, مستجن muſtujinn. v. *gay, glad, happy.*—*To be cheerful* خرم شدن khurrum ſhoodun, شادناك بودن ſhaudnauk boodun, شاديدن ſhaudédun, شوق نمودن ſhook numoodun, مسرور شدن muſroor ſhoodun, مسرت كردن muſurut kirdun. *To make cheerful* دلشاد ساختن dilſhaud ſaukhtun.—*He is always cheerful* كوري همي كند gooré huma koond.

Cheerfully شادمانه ſhaudmauneh, خرمانه khurrumauneh, با شوخي ba ſhookhé.

Cheerfulneſs شادي ſhaudé, شادكامي ſhaudkaumé, شادوان ſhaudwaun, شازي ſhauzé, شوق ſhook, شوخي ſhookhé, خوش دلي khooſh dilé, مسرت muſurrut, خرمي khurrumé, بهجت buhjut, كشاد kuſhaud, كشادكي kuſhaudugé, خاطر كشاد khatir kuſhaud, منش miniſh, كور goor, كوري gooré, سرور ſuroor, حبور huboor, ابتسام ibtiſaum, ابتهاج ibtihauj, انبساط imbiſaut,

فرح furuh, فراح firauh, نشاط nishaut, دم dum, دنه duneh, بسطت bustut, بشارت bishaurut, بشاش bishaush, بكه bikkeh, پرخو purkhoo, عوف awuf, وا wa, غبط ghubbut, كسروز kusrooz, كروز kurooz, سر surr, سرا sura, انست aunsut. *To acquire cheerfulness* فرح قلب حاصل كردن furuha kulb hausil kirdun. *Promoting cheerfulness* خنده اورد و مسرت انگيز khundeh awurd ou musurrut angeez.

Cheerly, cheery, v. *cheerful.*

CHEESE پنير pineer, پينير peeneer, جبن jubbin, كريز kureez, عبيثت abeesut. *Cream-cheese* لور پنيري loor pineeré. *New cheese* تازه پينير tauzeh peeneer, پينو peenoo, اقط akt. *In the shape of a cheese* قالب پنير kauliba pineer.

A cheesecake ريز reez, تنك tunk, رقاق rukauk.

A cheese-monger پنير فروش pineer furoosh, جبان jubbaun.

Cheese-rennet مايه ma-éh, مايهشير ma-éha sheer.

To CHERISH *(protect)* حمايت دادن huma-é-ut dadun, حفظ كردن hufz kirdun, خفر نمودن khufr numoodun. v. *to defend, support, shelter.*—*(to nurse up)* پرورش كردن purwurish kirdun, پرورده ساختن purwurdeh saukhtun, تربية نمودن turbé-ut numoodun. v. *to maintain, educate.*—*(to caress)* حضانت كردن huzaunut kirdun, محبت نمودن mohabbut numoodun, ناز ساختن nauz saukhtun. v. *to indulge, soothe, encourage.*

A cherisher حمايت دهنده huma-é-ut duhindeh, پرور purwur, پروره نماينده purwureh numa-éndeh, ناز سازنده nauz sauzindeh.

Cherishment حمايت huma-é-ut, پرورش purwurish, حضانت huzaunut.

A CHERRY كيراس keeraus, شاه دانه shah dauneh. *An amarylla* or *four cherry* كلنار gulnaur, وشنه wishneh, الوبالو aloobaloo.—*Wine made of cherries* وشنه اب wishneh aub. *Cherry-coloured* كيراس فام keeraus faum.

A CHERSONESE جزيره juzeereh.

CHERUB, *cherubeem* كروبين keroobeen مقربين mukurrubeen. *The cherub angels* ملايكه كروبين mula-éké-ï keroobeen.

Cherubic كروبيني kerubeené.

CHESS شطرنج or شترنج shutrunj, صد رنج sud runj, صد رنج بازي sud runj bauzé, شاه رنج shah runj, شطرنج بازي shutrunj bauzé, سترنك sutrunk, پخ pikh, نرد nurd, كوبه koobeh. *A chess board* شطرنج بزي shutrunj buzé, تخته نرد tukhté-ï nurd, بساط شترنج busauta shutrunj. *The six colours* (i. e. *ranks of the pieces at chess*) شش رنك shesh runk; as *The king* شاه shah. *The queen* فرزين furzeen, فرزان furzaun, فرز furz, فرزي furzé. *The elephant* or *fool* فيل feel. *The knight* فرس fars. *The tower* or *rook* روخ rookh or رخ rukh. *A pawn* پياده pé-audeh, پيدق peeduk. *The pawns* پيادهكان pé-audehgaun. *A chess player* شطرنج باز shutrunj bauz, لعبت باز شطرنج laabut bauza shutrunj.

A CHEST پرونده puroondeh, كنو kunoo, كاله دان kauleh dan, برفنده burfundeh, ككت kukkut, تنكو tunkoo, صندوقه sundookeh, صوان suwaun, تپنكو tupungoo. v. *box, coffer, casket, coffin.*—*(the breast)* پهلو pihlu, سينه seeneh, بر bur.

To chest در پرونده نهادن dur puroondeh nihaudun.

Chested (put in a chest) در تپنكو نهاده dur tupungoo nihaudeh—*(breasted)* پهلو دار pihlu dar.

A CHESTNUT شاه بلوط shah buloot, كسطل kustul.

A CHEVALIER ميرزا meerza. v. *cavalier, knight.*

To CHEW خاييدن khaï-édun, خوييدن khoo-édun, خياييدن khé-aï-édun, خشاييدن khushaï-édun, خشانيدن khushanédun, مضغ كردن muzugh kirdun, لوك ساختن look saukhtun, علك كردن aluk kirdun.—*To chew* or *meditate upon* فكر كردن fikr kirdun, انديشه نمودن andeesheh numoodun.

CHICANE, *chicanery*, غبن ghubn, فن fun, كيد keed, غدر ghudr. v. *deceit, sophistry.*

A CHICK or *chicken* جوزه joozeh, جوزه joozsheh, چواچه chuwaucheh, چغوا chughoor, فروج furrooj (plur. فرايج furra-éj), قوب koob, قر kurr, افذ afiz. *A brood of chickens* بشانه eeshauneh. *A hen with chickens* كورك kooruk.

Chicken-hearted استردل usturdil, سهكين suhumkeen. v. *cowardly, timorous.*

To CHIDE *(blame)* ملامت كردن mulaumut kirdun, شتم ساختن shutum saukhtun, سرزنش دادن surzunish dadun, طعن كردن taan kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازاردن azaurdun. v. *to reproach.*—*(to quarrel)* ستيز كردن suteez kirdun, ستيزيدن suteezédun, اختصام نمودن ikhtisaum numoodun, غوغا زدن ghooga zudun. v. *to clamour, scold.*

A chider شتوم سازنده shutoom sauzindeh, ملامت كننده mulaumut koonindeh.

CHIEF صاحب عنوان sahib anwaun, اول awwul, اولا awwula, اولي awalé, نخست nukhust, نخستين nukhusteen, مطلق mutluk, اصلي aslé, شارف shaurif, شرفا shurfa, اشرف ashruf. v. *first, eminent, principal.*—*The chief seat*

پیشی peishé, پیشگاہ peishgah, پیشکار peishkaur, محراب muhraub. *The chief part (of any thing)* اصل asil, سر sur, ام umm, اول awwul, تر turr. v. *principle, origin.*

A chief, chieftain, کتخدا kutkhuda, سردار surdaur, سالار saulaur, پیش peish, پیشوا peishwa, پیش رو peish rou, پیشاہنگ peishadunk, پیشاونک peishawunk, پیشاہنگ peishahunk, شریف shereef (pl. شرفا shurufa, اشراف ashrauf), عین aïn, امیر ameer, سلطان sultan, رئیس reis, گردبان gurdbaun. v. *prince, commander, leader, general.—The chief of a village* دہ خدا duh khoda, رستاق rustauk, خان دہ khauna duh.

Chiefly غالبا ghauliban, اولا awwula, بغایت begha-é-ut, حقا hukka, حقا که hukka keh, با خصوصا khusoosa, خصوصیا khusoosé-a, با خصوص ba khusoos, با وجود ba wujood. v. *principally.*

A CHILD بچه pucheh (pl. بچگان puchegaun), پسر pusur, پسرک pusuruk, کودک koodduk, کودکه koodukeh, طفل tufl (plur. اطفال atfaul, fem. and pl. طفلت tuflut), صبی subé, (pl. اصبی asbé, صبیت subé-ut, صبیان subé-aun, اصبیت asbé-ut, صبوان subwaun), معصوم maasoom, ولید wuleed (pl. اولاد awlaud), فرزند furzund, شهدر shuhdur, لکع luka, کال kauk, شدیغ shudeegh. *A new-born child* ابسته abisteh, سلیل suleel. *A sucking child* طفل رضیع tufl ruzé-a, کودکی گهواره و طفل شیر خواره koodugé kuhwareh wa tufl sheer khaureh, بابوس baboos. *A spurious child* ابن نحست ibnu nuhsut. *To bring up children* مربب کردن murubbub kirdun. *To be with child* حامله شدن haumleh shoodun. *To be delivered of a child* ابستن abistun, وضع حمل کردن wuzaa huml kirdun. *Child-bearing, child-birth, childbed* وضع wuza, وضع حمل wuzaa huml, وضع بار wuzaa bar, ابستنی abistuné. *The childbed chamber* ابستنگاه abistungah.

Childhood پسری pusuré, کودکی koodugé, طفل tufl, طفلیت tuflé-ut, طفولت tufoolut, طفولیت tufoolé-ut, صباوت subawut, صبا suba.

Childish کودکی koodugé, پسری pusuré, طفل اسا tufl asa, نادان nadaun, نا شناس na shinaus, جهلت juhlut, ساده دلی saudeh dilé, مفردت mufrudut, بی معنی bé maané, باطل batil, یاوه é-aweh. v. *puerile, ignorant, simple, trifling.—Childishly* پسریانه pusuré-auneh, با جهل ba juhl.—*Childishness* جهل juhl, جهالت juhaulut, نادانی nadauné.

Childless بی پسر bé pusur, بی طفل bé tufl.

CHILL, *chilly,* برد burid, بارد baurid, سرما surma, سرد surd. v. *cold.*

Chill, chillness, chilliness, برد burid, برودت buroodut, سرما surma.

CHIME اهنک ahunk, وفاق wufauk. v. *harmony—(suitableness)* نسبت nisbut, مناسبت munausibut, لایقت la-ékut. v. *correspondence, relation.*

To chime اهنک کردن ahunk kirdun, وفاق ساختن wufauk saukhtun. — (*to agree* or *fall in with*) هماهنک شدن humahunk shoodun. v. *to suit; jingle, clatter.*

A CHIMERA خیال khé-aul, خیال باطل khé-aul bautil, شجا shuja.

Chimerical باطل bautil, بیهوده béhoodeh, بیمعنی bémaané, یاوه yauweh. v. *fantastic, imaginary.*

Chimerically باطلانه bautilauneh. v. *vainly, wildly.*

A CHIMNEY کمن kumin, کمین kumeen, اتشلک autashlik, اتش تاب autash taub, اتشدان autashdaun, ارت irut.

The CHIN زنخ zunkh, زنج zunj, چانه chauneh, شجر shujur, لجی lujé, لحی luhé, منه muneh, پوز pooz, حکمه hukmeh. *A dimple in the chin* کوزنخ gouzunukh, سرسینه surseeneh.

CHINA (*empire*) چین cheen, صین seen, تنا kina.—(*porcelain*) چینی cheené, صینی seené, چینی ظروف cheené zuroof, صوانی suwauné, فغفور faghfoor, فغفور چینی faghfoor cheené, فغفوری faghfooré. *The emperor of China* فغفور faghfoor (pl. فغافرت fughaufirut), یغر yafir.

The CHINE خرز الظهر khurzu'z'zuhr, پشت مهره posht muhreh. v. *back-bone.*

A CHINK چاک chauk, بینونت beenoonut, رخنه rukhneh, فرج furj, فلق fuluk, دهنه duhneh, شکاف shagauf, شق shukk, کاف kaf. v. *fissure, crack;* also *money.*

To chink طنین ساختن tineen saukhtun, طنین نمودن tinin numoodun, تخشخش کردن tukhushkhush kirdun. v. *to rattle.*

Chinky پر رخنه pur rukhneh.

CHINTZ چنتز chintz.

To CHIP تراش کردن tiraush kirdun, رندیدن rundédun, نجر ساختن nujir saukhtun, زنده بریدن zindeh burédun. v. *to hew, cut small.*

A chip, chipping, رند rind, رنده rindeh, شقت shikkut, چوب پاره chope paureh, خاشاک khaushauk, پاروله parooleh, تراشه turausheh, کسار kusaur. *A chipper* or *hewer of wood* رنده گر rundeh gur, کسار kussaur.

CHIROGRAPHY دست خط dost khut. v. *hand-writing.*

CHIROMANCY (*fortune-telling by inspecting*

the hand) علم کف ylma kuf, علم اليد ylmu-l'eed.

To CHIRP زقزقه كردن zikzikeh kirdun, زقزاق ساختن zikzauk saukhtun, وقوقت نمودن wukookut numoodun, صر كردن surr kirdun.

Chirurgeon, v. *surgeon*.

A CHISEL مبرا mubra, مبضع mubza.

To chisel با مبرا بریدن ba mubra burédun.

Chit, v. *baby*, *child*; *freckle*.

Chit-chat, v. *chat*, *prattle*.

CHIVALRY سپاهی sippahé, طبقه شهسواران tubuke-i shahsuvvaraun.

A CHOICE اختيار ikhté-aur, خيار khé-aur, سنج sunj, انتخاب intikhaub, اجتبا ijtiba, انخاز ittikhauz, استصفا istusfa, استحباب istihbaub, اصفا isfa, اصطفا istifa, گزين guzeen, اكتفا iktifa, مواثرت muwausurut. v. *election*, *selection*, *variety*.

Choice, *select*, گزيده guzédeh, سنج sunj. v. *exquisite*.

Choiceless بی اختيار bé ikhté-aur.

Choicely باهرانه bahirauneh, كمال مرتبه kumaul murtubeh, مفضلا mufzulan, با فضيلت ba fazeelut. v. *curiously*, *valuably*.

Choiceness يكانكى eekaunugé, فضل fazl, شرفيت sherifé-ut. v. *excellence*, *nicety*.

To CHOKE (*suffocate*) خفه كردن khuffeh kirdun, خبه ساختن khubbeh saukhtun, خفديدن khufdédun, تسبيدن tusbédun, خنق ساختن khunuk saukhtun, تسكير كردن tuskeer kirdun, تغريب ساختن tughreeb saukhtun—(*to obstruct*) سد كردن sudd kirdun, مانع manaa. v. also *to overpower*, *suppress*.

Choked خفيده khufédeh. *To be choked* دم گرفتن dum gooriftun, خفيده شدن khufédeh shoodun, تسبيده بودن tusbédeh boodun, تنسيدن tunsédun.

A choker خفه كننده khuffeh koonindeh.

CHOLER (*bile*) صفرا sufra, زهره zuhreh, كش kush, كش زرد kush zurid—(*anger*) كين keen, غضب ghuzb, خشم khushm. v. *rage*.

Cholerick (*irascible*) تند تيز tund teez, تيز مزاج teez muzauj, غضوب ghuzoob. v. *angry*, *peevish*.

To CHOOSE گزيدن guzédun, بر گنزيدن bur gunzédun, گزيد نمودن guzeed numoodun, مواثرت كردن muwausurit kirdun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, انخاز ساختن ittikhauz saukhtun, اجتبا نمودن ijtiba numoodun, انتخاب كردن intikhaub kirdun. v. *to constitute*, *elect*, *select*.

A chooser, v. *elector*.

To CHOP پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, قطع ساختن kitaa saukhtun, تقطيع نمودن tukté-a numoodun, بريدن burédun, تقليد كردن tufleez kirdun. v. *to cut*, *mince*—(*to change*) تبادل كردن tubaudil kirdun, استبدال ساختن istibdaul saukhtun. v. *to truck*. — (*to break into chinks*) رخنه نمودن rukhneh numoodun. v. *to chap*. — (*to chop* or *fall upon*) مصادف كردن musaudif kirdun. — *To chop about* (*as the wind*) سوم باد نمودن sooma baud numoodun, باد كردان شدن baud gurdaun shoodun. *To chop about* or *be unsteady like the wind* بمثل باد كردن نمودن bemisl baud gurdaun numoodun.

A chop پاره paureh. *A chop* or *piece of meat* كوشت پاره koosht paureh. v. also *chap*.

A chopping-knife ساطور sautoor. *A butcher's chopping-block* كوتلان kutlaun.

CHOPS دهن duhin. v. *mouth*.

A CHORD (*string of a musical instrument*) روده roodeh, تار taur, حبل hubl. v. *string*.—*The deepest chord of a musical instrument* بم bumm, ابم abumm. *The second chord of a lyre* مسني musné.

CHOROGRAPHY (*description of countries*) تخطيط بلاد tukhteeta bilaud, اثر اعصمت asura é-asmut.

A CHORUS *of singers* طايفه نواكران ta-éfé-i nuwauguraun, جماعت مطرب jumaata mutrib, جمع مغني jumaa mughunné.

Chose, the preterite of *choose*.

CHOSEN كزيده guzédeh. v. *select*.

To CHOUSE غبن كردن ghubn kirdun, غدر ساختن ghudr saukhtun. v. *to cheat*.

A chouse, v. *fool*; also *trick*.

CHRIST مسيح meseeh, المسيح elmeseeh, مسيحي meseehé, كرستوس kristus.

To christen, v. *to baptize*.

Christendom ملت مسيحيه mulluta meseehéyeh, افرنجيه afranjé-yeh.

A Christian خرستيان khristian, ترستيان kristian, نصراني nasrané, نصران nasran, عيسوي isooï, مسيحي meseehé. *The Christian people* ملت عيسويه mulut isooé-yeh, ارباب كليسا arbauba kelisa. *Like Christians* مسيحا وار meseeha war.

Christmas مولود عيسي moolooda Isa.

A CHRONICLE تاريخ taureekh (pl. تواريخ tuwaurikh), اثار سنويت asaura sunawé-ut, روز نامه rooz nameh, حكايت huka-é-ut. v. *history*.

To chronicle دفتره تيد كردن duftura keid kirdun, نقل بستن nukkul bustun, اثر طراز شدن asur tirauz shoodun. v. *to register*, *record*.

A chronicler اهل تواريخ ahla tuwaureekh, روز

منشي نامه rooz nameh munshé, مورخ muwurrikh, واقعات نويس wakaat nooïs. v. *historian.*

Chronological (*belonging to chronology*) علم نظم زمان پيوند ylma nuzima zumaun pivund.

Chronologically (*in chronological order*) در نظم زمان dur nuzima zumaun.

A chronologist باصيره baseereh, در تاريخ دانشخوار dur taureekh danishkhore.

Chronology علم نظم زمان ylma nuzima zumaun, علم تواريخ ylma tuwaurikh, دانش تاريخ danisha tareekh.

Chrysalis, v. *aurelia.*

A CHRYSOLITE زبرجد zuburjud.

CHUBBY (*plump-faced*) كلثمت kulsumut.

To chuck, v. *cluck.*

To CHUCKLE (*laugh vehemently*) قهقهه زدن kuhkuheh zudun. v. also *to cluck, fondle.*

A CHUFF خورياد khooré-aud. v. *rustic.*

Chuffiness خورياده khooré-audé.

Chuffy, v. *surly*; also *fat.*

A CHUM (*chamber* or *bed-fellow*) همخانه humkhauneh, همخوابه humkhaubeh, همحجره humhujreh.

A CHURCH جماعت jumaat, جامع jaumaa, بيعت bé-aat, كليسا keleesa, كليسه keleeseh, كليسيا keleesé-a, كنيسا keneesa (pl. كنايس kena-és)

A churchman واعظ waaz, خطيب khuteeb, عليم aleem (pl. علما uluma).

A church-yard مزارستان muzauristan, مقبرت mukburut, مقابر mukaubir, كورستان kooristan. v. *burial-place.*

A CHURL (*clown*) روستا زاده roosta zadeh, خويرات khooïraut, خورياد khooré-aud, دهقان dihkaun.—(*a rude morose fellow*) زو كستاخي zu kustaukhé, صاحب درشتي sahib durushté, اهل تندي ahla tundé.—(*a miser*) زو طمع zu tumaa, لوس loos.

Churlish درشت durusht, كستاخ kustaukh, وحشي wuhshé, ظالم zaulim, زشت zusht, بي ادب bé adub, بي رحم bé ruhm. v. *brutal, untractable, austere, rude.*—(*avaricious*) طمعكار tumakaur, ناكس nakus, باخل baukhil.

Churlishly درشتانه durushtauneh. v. *brutally, rudely.*—باخلانه baukhilauneh. v. *avariciously.*

Churlishness درشتي durushté, مظلمت muzlumut, تندي tundé, طمعكاري tumaukauré.

A CHURN شرشر shurshur, حميت humeet. —*A churn-staff* غويه ghooï-éh.

To churn غويه زدن ghooï-éh zudun, زبد كردن zubud kirdun.—*Churned milk* دوغ doogh.

CHYLE كشك سپيد kush sipeed.

CHYMISTRY كيميا kémé-a, علم كيميا ylma kémé-a.

A chymist اهل كيميا ahla kémé-a, كيميا كر kémé-a gur.

Chymical (*belonging to chymistry*) علم كيميا پيوند ylma ké-mé-a pivund.—(*made by chymistry*) از كيميا ساخته uz ké-mé-a saukhteh.

Chymically في وجه كيميا fi wujuha ké-mé-a, بطور كيميا betoor ké-mé-a.

CICATRICE, *cicatrix*, ياره نشاني é-aureh nishauné, جدرت judrut, زخم zukhm, زخم اثري zukhm asré, ندب nudub. v. *scar.*

To cicurate, v. *to tame.*

A CIMETER شمشير shemsheer. v. *sword.*— *A cimeter-belt* بند شمشير bunda shemsheer.

A CINCTURE (*belt, sash, &c.*) ميانبند meï-aunbund, كمر kumr, كسبند kusbund, منطقه muntukeh. — (*an inclosure*) حصار husaur, دار بزين daur buzeen, بنيان buné-aun, حيط heet.

A CINDER خاكستر khaukustur, رماد rumaud.

Cineritious خاكستر اسا khaukustur asa.

Cinerulent (*full of ashes*) پر رماد pur rumaud.

CINNABAR سنجرف sinjuruf, سنجف sinjuf, قنبار kinbaur, سنكرف sinkuruf, زنجفر zinjufir, زنجفره zinjufreh, شنكرف shingurf, شناه shinah.

CINNAMON دارچين daur cheen, دار صيني daur seené, ارمال armaul, ارماك armauk, قرفه kirfeh.

CINQUEFOIL پنج انكشت penj angusht.

A CION نهال nihaul, شاخ shaukh. v. *sprout, shoot, sucker.*

A CIPHER (*in arithmetic*) صفر sifer (pl. صفرات sifraut), رقم rukum. — (*an occult manner of writing*) رمز rumz (pl. رموز rumooz); [This also implies abbreviation of words, or an intertexture of initial or other letters. *v.* Vol. I. p. 221.] — (*an insignificant man*) مردك murduk.

To cipher (*practise arithmetic*) علم حساب كردن ylma hissaub kirdun, رقم عمل ساختن rukum amul saukhtun. — (*to write in cipher*) رمز نويس كردن rumz nooïs kirdun.

A CIRCLE كرد gurd, داير da-ér, دور duwur, (pl. ادوار adwaur), دوارت duwaurut, دوران duwuraun, طواف tuwauf, دايرت da-érut, حلقت hulkut, چنبر chumbur, حوال huwaul, مدار mudaur, كناركير kunaurgeer, اطار itaur. v. *orb, globe, circuit.*—*A circle* or *halo round the sun* شادور shaudwur, شادورد shaudwurd, سراچهء افتاب surraché-ï afitaub. *A circle round the moon* مجر

muhujjur, سراچه ماه surauché-ï mah. *The centre of a circle* مركز الدايره murkuzu'd'da-éreh. *A circle* (*of friends*) حلقت hulkut, مجلس mujlis, طايفه ta-éfeh, هنكامه hungaumeh, محفل muhfil. v. *assembly.*—*A circle* (*hoop* or *ring*) كناركير kunaurgeer. —*A circle* (*inclosure*) بنيان buné-aun, داربزين daurbuzeen.—*A circle made by a pair of compasses* پركار purgaur, پركاره purgaureh.

To circle كرد ساختن gurd saukhtun, دور كردن dawur kirdun, دايره نمودن da-éreh numoodun, مدير ساختن mudeer saukhtun. — (*to move in a circle*) در دور روان كردن dur dawur ruvaun kirdun. v. *to incircle.*—(*to inclose*) حصار ساختن husaur saukhtun, حيط كردن heet kirdun. v. *to environ.*—(*to keep together*) باهم كرفتن bahum gooriftun. v. *to confine.*

Circled زو داير zu da-ér, مداور mudawwur.

A circlet, v. *circle*, *orb*.

Circling, v. *circular*, *round*.

A circuit كرده gurdeh, كرد gurd, پيرامن peeraumin, نوبت noobut, دايرت da-érut, داير da-ér, دوارت duwaurut, دور dawur, مداور mudawwur. v. *circle*, *compass*; also *ring*, *diadem*.—*The circuit of a road* حوال huwaul, كوفان koofaun, كرد راه gurda rauh. *A circuit of country* حوالي huwalé, ناحيت nahé-ut. *To make a circuit* كرد كشتن gurd gushtun, پيراميني دور ساختني peerauminé dawur saukhtun, طواف كردن tuwauf kirdun, دوران ساختن dooraun saukhtun, دور نمودن door numoodun.

Circular دوار duwaur, دواري duwauré, دوارت duwaurut, استدارت istidaurut, مستدير mustudeer, مدور muduwwur, كرداكرد gurdagurd, ملموم mulmoom, مقشر mukushshir. *A circular motion* چرخ churkh. *A circular shield* چرخه churkheh, كردش gurdish. *A circular line* خط دوار khutta duwaur. *A circular encampment* دوارت duwaurut.

Circularity, *a circular form*, شكل دواري shukl duwauré.

Circularly در دوران dur dawuraun, تدويرانه tudweerauneh, با جنبش دوار ba jumbush duwaur.

To circulate در دور رفتن dur door ruftun, در كرد لاندن dur gurd laundun, كردانيدن gurdanédun, كرداكرد حوالي فرستادن gurdagurd huwaulé furistadun.

Circulation در دور رو dur door rou, جنبش در داير jumbish dur da-ér, كردش gurdish. v. *circle.* —*The circulation of the glass* مناقلت munaukilut.

CIRCUMAMBIENCY پيرامون peeraumoon, حوال huwaul, دواران duwauraun.

Circumambient كرداكرد gurdagurd, مدور muduwwur, دوارت duwaurut. v. *encompassing*, *surrounding*.

To CIRCUMAMBULATE كرداكرد سير كردن gurdagurd seir kirdun, كرديدن gurdédun.

To CIRCUMCISE سنت كردن sunnut kirdun, ختن نمودن khutn numoodun, ختنت ساختن khutnut saukhtun, بريدن burédun.

Circumcised مختون mukhtoon, بريده burédeh.

To be circumcised مختون شدن mukhtoon shoodun, اختتان بودن ikhtitaun boodun, سنت هستن sunnut hustun. *The circumcised* اهل سنت ahla sunnut, زو ختن zu khutn.

Circumcision ختانت khutaunut, ختنت khutnut, سنت sunnut.

CIRCUMFERENCE داير da-ér, مدار mudaur, دايرت da-érut, پيرامن peeraumin, امن amun, كرد gurd, ديوكندم divgundum, بغماز bughmauz. *The circumference of the mouth* پيرامن دهن peeramina duhn, فرنج furunj, فوژ foozsh, وسو wusoo. v. also *orb*, *circle*.

CIRCUMFLUENT كرداكرد جريان gurdagurd juré-aun, در پيرامن سيلان dur peeraumin seilaun.

CIRCUMFORANEOUS (*wandering from door to door*) از در بدر جولان كنا uz dur bedur joolaun koona.

To CIRCUMFUSE كرداكرد ريختن gurdagurd reekhtun, پيرامن كستردن peeraumin kusturdun.

CIRCUMGYRATION كردش gurdush, طواف tuwauf, در دوار روان dur duwaur ruvaun.

CIRCUMJACENT (*places*) اطراف atrauf, حوالي huwaulé, اطراف و حوالي atrauf ou huwaulé, اطراف و اكناف atrauf ou aknauf.

CIRCUMLOCUTION افادهء كلام afadé-ï kulaum.

To CIRCUMNAVIGATE كرداكرد ابحار كردن gurdagurd abhaur kirdun, كرداكرد دريا رفتن gurdagurd duré-a ruftun.

To CIRCUMSCRIBE حد كردن hudd kirdun, تحديد ساختن tuhdeed saukhtun. v. *to confine*, *limit*, *restrict*.

CIRCUMSPECT بيدار beedaur, اهل بصيرت ahla buseerut, زو انتباه zu intibauh, متنبه motanebbih. v. *cautious*, *attentive*, *watchful*.

Circumspection بيداري bédauré, بصيرت buseerut, احتياط ihté-aut, انتباه intibauh.

Circumspectly با انتباه ba intibauh, عقلانه akilauneh, احتياطا ihté-autan.

CIRCUMSTANCE (*something relative* or *de-*

pendant) طور toor (pl. اطوار atwaur), متعلق muta-allik (pl. متعلقات muta-allikaut.) —(*accident*) سرگذشت surguzusht, سرانجام surranjam, قصه kissèh, عاقبت aakibut, وقوع wukooa. v. *incident*, *event*. — (*condition*) حال haul, شرط shurt, شان shaun, مقام mukaum, منزلت minzilut. v. *state*.

Circumstantial (*accidental*) امدانه amudauneh, عارض aariz. v. *incidental*. — (*exact*) ذو دقت zu dikkut, خردين khurdeen, خرده khurdeh. v. *minute*.

Circumstantially (*according to circumstances*) بر وفق متعلقات bur wufuk muta-allikaut.—(*exactly*) با دقت ba dikkut, كمال مرتبه kumaul murtibeh, بعينه bi-aïnihi, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer. v. *minutely*.—(*accidentally*) اتفاقا ittifakan, عارضانه aarizauneh.

To circumstantiate بيان امدن bé-aun aumudun, نقطه بنقطه بيان كردن nukteh benukteh bé-aun kirdun.

To CIRCUMVALLATE مترسها تعبيت كردن muturis-ha tabé-ut kirdun, محاصرت ساختن muhausurut saukhtun.

Circumvallation محاصرت muhausurut, مترس muturis.

To CIRCUMVENT فريفتن furré-uftun, غبن كردن ghubn kirdun. v. *to cheat*, *deceive*.

Circumvention فريب furrabe, غدر ghudr, غبن ghubin, خديعت khudé-at, ختلان khutlaun. v. *fraud*.

A circumventor فريبي furrabé, مختال mukhtaul, عيار aï-yar, تلبيس tulbees. v. *cheat*, *impostor*.

A CIRCUS (*an open area for sports*) ميدانه meidauneh, مضمار muzmaur, عرصه arseh.

A CISTERN ابگير aubgeer, سارنج saurnij, صهارج suhaurij (pl. صهاريج suhareej) صهري suhré, صهريج suhreeh, صهرنج suhrunj, مصنع musnaa, مصنعت musnaat (pl. مصانع musauna), ركوت rukoot, حجير hujeer.

A cit, v. *citizen*.

A CITADEL قلعه killaah, برج burj. v. *castle*.

CITATION (*summons*) دعوت dawut. v. also *quotation*.

To cite دعوت كردن dawut kirdun, استحضار ساختن istihzaur saukhtun, مرافعت كردن murafaat kirdun, با محضر دعوت نمودن ba muhzur dawut numoodun.

A CITIZEN شهري shahuré, صاحب شهر sahib shahur, اهل ahl, اهل بلد ahla bilud, ساكن saukin, مولا مصري moola mesré, مديني medeené. *The city and citizens* شهر و شهري shahur ou shahuré. *A citizen of the world* عالم اهلي alum ahlé. *Citizens* اهلاي مملكت ahlaï-é mumlukut, اهلاي شهر ahlaï-é shahur, سكان sukkaun, مقيم و سكاني mukeem ou sukkauné.

A city شهر shahur, مدينه medeeneh (plur. مداين madaïn, مدن mudun), بلد bilud, بلدت biludut (pl. بلاد bilaud, بلدان bildaun), حاضرت hauzrut, مصر mesr (pl. امصار amsaur, مصور musoor), كورت koorut (plur. كور kuwur), فساط fussaut, فستاط fustaut.—*A fine city* بلدهء طيبت biludé-ï tubé-ut. *A celebrated city* شهر شهير shahura shaheer, بلدت فاخرت biludut faukhirut. —*A small city* شهر اندك shahur andik, مدينت mediné-ut, قصبت kusbut. v. *town*. — *A garrisoned city* مهروسه muhroosеh. — *The walls of a city* شهربند shahurbund. *To besiege a city* بشهر چسپيدن beshahur chuspédun. *It is published through the city* شهرهء شهر شد shuhré-ï shahur shud. *Disturbing the city* شهر اشوب shahur ashoob. *The friend of the city* شهريار shahuré-aur. *The city of the prophet* مدينه medineh, مدينة النبى medinutu'l'nabé.

A CITRON ليمون lémon. *A preparation of citron* or *lemon-juice for seasoning victuals* رب rubb.

CIVET زباد zibad, غاليه ghalé-yeh, غاليه مسك ghalé-yeh musk, مضنون muznoon.

CIVIL, *civilized*, ذو ادب zu adub, ذو اركان zu arkaun, صاحب ادب و اركان sahib adub ou arkaun, ذو ازرم zu azrum, مودب mu-eddub, ذو انسانيت zu ansané-ut, اهل مروت ahla muruwwut, ملاطف mulautif, لطفان lutfaun, لطيف luteef, شيرين sheereen, شيرينكار sheereenkaur, بش bushsh, ظريف zureef, ظريفت zureefut. v. *courteous*, *polite*, *complaisant*.—*Civil* or *political affairs* امور دولت amoora doulut, احوال مملكت ahwaula mumlukut.—*Civilized men* اصحاب اداب as-hauba adaub.

Civility ازرم azrum, اركان arkaun, ادب adub, (pl. ادبا uduba, اداب adaub), اركان و ادب arkaun ou adub, لطف lutf, لطافت lutaufut, مدارا mudaura, ملايمت mula-émut, شيرينكاري sheereenkauré, ظرافت zuraufut (pl. ظرايف zura-éf), فرهنج furhunj, فرهنگ furhunk, مروت murruwwut, انسانيت ansané-ut. v. *politeness*, *urbanity*.

To civilize ازرم كردن azrum kirdun, ادب دادن adub dadun, ملاطف نمودن mulautif numoodun, رام ساختن raum saukhtun.

A civilizer ازرم كننده azrum koonindeh, رام سازنده raum sauzindeh.

Civilly ادبانه adubauneh, با لطف ba lutf, با ازرم ba azrum, ملاطفتا mulaufitan. *To behave civilly* ادب نمودن adub numoodun, شيرين كار شدن sheereen kaur shoodun.

CLACK لقلق laklak. *A clacking tongue* زبان سکال zubaun sukaul.

To clack لقلق کردن laklak kirdun, زبان سکال داشتن zubaun sukaul daushtun. v. *to chatter, prate.*

CLAD پوشیده poshédeh, پوش posh, ملبوس mulboos. v. *clothed.*

A CLAIM دعوي da-wé, دعوا da-wa, ادعا adé-a, درخواست durkhaust, طلب tulub, طالب taulub, پرسش porsish, اقتضا iktiza, مقتضي muktuzé, مبتغا mubtigha, تنحل tunhul, انتحال intihaul, احتفاظ ihtifauz, استبداد istubdaud.

To claim دعوي کردن da-wé kirdun, ادعا ساختن adé-a saukhtun, طلب نمودن tulub numoodun, پرسیدن porsédun. v. *to demand.*

Claimable ممکن دعوي mumkina da-wé, لایق طلب la-éka tulub, واجب درخواست vajiba durkhaust.

A claimant, claimer, دعوي کننده da-wé koonindeh, داد خواه daud khauh, طلب نماینده tulub numa-éndeh.

To clamber, v. *to climb.*

CLAMMINESS جربي jurbé.

Clammy جرب jurb. v. *viscous.*

CLAMOR فریاد fure-aud, زغار zughaur, ژغار zhugaur, زقیت zuké-ut, زمجرت zumjurut, تلاج tulauj, ندا nida, بانک baunk, اواز avauz, اوازه avauzeh, نعره naareh, فغان fughaun, دمدمه dumdumeh, ظبظاب zubzaub (pl. ظباظب zubauzib) صیحت seehut, شهات shumaut, شماته shumauteh. v. *noise.*—*Loud clamor* (*of combatants, &c.*) کشما کش kooshma koosh, صیحت مجاز الحد seehuta mujawizu'l'hudd, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, هایعت ha-é-aut, هاي هوي haï hoï. v. *exclamation, noise.*

To clamor فریاد و فغان کردن fure-aud ou fughaun kirdun, بانک بر زدن bank bur zudun, اواز دادن avauz dadun, اوازیدن avauzédun, بانکیدن baunkédun, نعره زدن naareh zudun, دق و لق کردن dukk ou lukk kirdun.

Clamorous اواز زن avauz zun, بانک ساز baunk sauz, صخاب sukhaub, صخابت sukhaubut, نعار naar, نعور na-oor, نعیر na-ér, صیداح seedauh, صیدح seeduh, کهطم kihtum. v. *noisy.*

A CLAN قبیلت kubeelut (plur. قبایل) قوم koom, تبار tubaur. v. *tribe.*

CLANDESTINE نهفته nuhufteh, پوشیده poshédeh, خفي khufé, مخفي mukhfé, خبي khubé, نهان nihaun, نهاني nihauné, پنهان pinhaun, پنهاني pinhauné, مستور mistoor, مستتر mistitur. v. *concealed, hidden, occult, secret.*

Clandestinely نهاني nihauné, نهانچه nihauncheh, نهفته nuhufteh, مخفي mukhfé, خفیة khufétan, سرا sirran. *Clandestinely and openly* سرا و علانیة sirran ou alané-utan, سرا و جهرا sirran ou juhran.

CLANG, *clangour* (*of a trumpet, &c.*) صفیر sufeer, ترویه turwé-uh, نقیض nukeez.

CLANK (*of chains, &c.*) طنین tinin, طنین tineen, طنطنه tintineh, صدا suda.

A CLAP (*of thunder, &c.*) رعد raad, غرنبش ghurmbush, زمزمه zumzumeh.—(*a venereal infection*) اتشک autashuk.—(*applauding with the hands*) صفق sufuk, دست افشانین dust effshauneen, تصدیت tusdé-ut.—(*a slight blow*) ضرب سبک zurb subuk—(*a tap on the back*) مسح musuh.

To clap (*strike together*) باهم زدن bahum zudun, باهم نهادن bahum nihaudun. *To clap the hands* مرحبا کردن murhuba kirdun, دست افشانیدن dost affshaunédun, صفق ساختن sufuk saukhtun, تصدیت نمودن tusdé-ut numoodun.—*To clap* (*venereally*) اتشک دادن autashuk dadun, فرنک زدن abilé-ï frank zudun, فرنک زحمتي ابله frank zuhmuté bukhshédun.—(*to tap on the back*) مسح کردن musuh kirdun, میسیدن meesédun. *To clap up* (*compleat suddenly*) به انجام تیز کار اوردن beh anjaum teez kaur awurdun.

CLARIFICATION تصفیت tusfé-ut, اخلاص ikhlaus, تهذیب tuhzeeb, تطهر tutuhhur, مطاهرت mutauhirut, مطاهر mutauhir.

To clarify تصفیت ساختن tusfé-ut saukhtun, اخلاص نمودن ikhlaus numoodun, تهذیب کردن tuhzeeb kirdun, تطهر کردن tutuhhur kirdun, روشن نمودن roshun numoodun. v. *to clear, purify.*

A CLARION سورنا soorna, بوق book, بوري booré. v. *trumpet.*

To CLASH (*dash against*) چسپیدن chuspédun, مصادمت نمودن musaudumut numoodun, تصادم کردن tusaudum kirdun, بهم زدن behum zudun, بهم دگر خوردن behum digur khoredun, صریره کردن sureereh kirdun. v. *to clatter, dash against, make a noise.*—(*to oppose*) مخالفت کردن mukaulifut kirdun, تعرض نمودن taariz numoodun, تردد ساختن turudud saukhtun. v. *to disagree.*

Clash, clashing, (*dashing*) تصادم tusaudim—(*rustling, jingling*) تهسهس tuhus-hus.—(*opposition*) مخالفت mukhalifut.

A CLASP پاونجن pavunjun, دجت dujut.

To clasp با دجت بستن ba dujut bustun.—(*to embrace*) اغوش کردن aghoosh kirdun, در اغوش گرفتن dur aghoosh gooriftun. *To clasp the hands* دست بدست زدن dost bedost zudun.

A CLASS طبقت tubukut, نظام nizaum, صف ſuf, رسته ruſteh, سلسله ſulſuleh, سلک ſilk. v. *order*, *rank*, *ſeries*, *ſet*.

To claſs در طبقت نهادن dur tubukut nihaudun, نظام کردن nizaum kirdun. v. *to arrange*.

A claſſical author مولف اعتبار mu-ellif é-atibaur, حافظ hafiz.

CLATTER تصادم tuſaudum, همکانه humkauneh, دق و لق dukk ou lukk, دمدمه و زمزمه dumdumeh ou zumzumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul.

To clatter تصادم کردن tuſaudum kirdun, همکانه نمودن humkauneh numoodun, غوغا ساختن ghoogha ſaukhtun, غلغل زدن ghughul zudun. v. *to clamour*, *jar*, *babble*.

A CLAUSE سربند ſurbund, شرط ſhurt, ماده maddeh, فصل fuſl (pl. فصول fuſool), قطعه kitaah. v. *article*, *ſection*, *ſentence*.

A CLAW چنگ chunk, چنگل chungul, چنگال chungaul, ناخنت naukhunut, ناخن naukhun, ناخون naukhoon, پنجه punjeh, پنچه puncheh, ظفر zufr (pl. اظفور azfoor, اظافیر azafeer), خلب khulb, مخلب mukhlub.—*To fix the claws* (*in any thing*) چنگ در زدن chunk dur zudun.

To claw خراشیدن khuraſhédun, خیدن khédun, پنجه زدن punjeh zudun, خلب کردن khulb kirdun. v. *to ſcratch*, *tear*, *tickle*.—*To claw off* ملامت کردن mulaumut kirdun, سرزنش نمودن ſurzuniſh numoodun. v. *to ſcold*.

CLAY گل gill, طین teen, خلاب khilaub, خلاه khilauh, تشیر tuſheer, شید ſheed, ملاک mulauk, لنج lunj, نواشه nuwauſheh, نوادشه nuwaudſheh, شلک ſhilk, شلکا ſhilka, کلتنک giltunk, غضور ghuzoor, غضرا ghuzra, صلصال ſilſaul, خلیس khulees, وحنه wuhneh, خره khureh, عجل ajil, فخار fikhkhaur. *Soft clay* علق aluk, وحل wuhul, موحل muwuhul, غریل ghureel, خلان khilaun, ثرغط ſurghut, ثرغطط ſurghutut, رخیخ rukheekh, رخفت rukhfut, ثرمط ſurmut. *A kind of clay uſed as ſealing-wax* طبعان tubaan. *Clay prepared for plaſtering walls* کهگل kuhgil, کاهگل kauhgil, ملاط milaut, اخیر akheer, اژه azſheh, اژنده azſhindeh. *One who prepares this clay* کهگلگر kuhgilgur.—*To patch* or *plaſter over with clay* با گل اندودن ba gil andoodun, تطیین کردن tuté-én kirdun, تسغیط ساختن tusfeet ſaukhtun, طر کردن tirr kirdun. *Bedawbed with clay* گل آلوده gil aloodeh. *Full of clay* پر گل pur gil. *A clay-pit* گل گاه gil gah. *A baſket uſed in carrying clay* باروچه baroocheh.

CLEAN پاک pauk, پاکچه paukcheh, پاکیزه paukeezeh, پاک و پاکیزه pauk ou paukeezeh, نازک nauzik, طاهر tauhir, مطاهر mutauhir, صافی ſaufé, سبغ ſubugh, قشیب kuſheeb, اریض areez, نظیف nuzeef, نقی nuké, نقیت nuké-ut (pl. نقوا nukwa, انقیا anké-a), وضاءت wuzaat, نظافت nuzafut, تنظف tunuzzuf.

Cleaning or *ſifting* نقاوت nikawut, نقایت nikaé-ut. v. *pure*, *neat*.

Clean (adverb) جمیعا jummé-an, هر جانب hur jaunib. v. *clear*, *altogether*, *quite*.

To clean پاک کردن pauk kirdun, پاکیدن paukédun, زدا کردن zuda kirdun, طاهر نمودن tauhir numoodun, صافی ساختن ſaufé ſaukhtun, مطاهرت کردن mutauhirut kirdun.

Cleanlily پاکانه paukauneh, با طهارت ba tuhaurut, اریضانه arizauneh.

Cleanlineſs پاکی pauké, پاکلک pauklik, پاکیزه paukeezeh, وضاءت wuzaat, نقا nuka, طاهرت tauhirut, طهر tuhr, طهارت tuhaurut, نظافت nuzaufut.

Cleanly اهل پاکی ahla pauké, صاحب نقا ſahib nuka, ذو طاهرت zu tauhirut. v. *clean*, *nice*; *elegantly*, *neatly*.

To cleanſe, v. *to clean*, *purify*, *ſcour*.

CLEAR (*bright*) روشن roſhun, روشنا roſhuna, نورانی nooraune, تابان tabaun, تابدار tabdar, ذو نور zu noor, منیر muneer, نیر né-ur, نیرت né-urut, منور minuwwur, ساطع ſauta, ساطع النور ſauta-u'n'noor, کشاده kuſhaudeh, ابلج abluj, وقاد wukaud, لامع laumaa, لامعت laumaat, مصرح muſurruh, مصی muſé, مضی muzé. v. *pellucid*, *tranſparent*, *ſerene*. *A clear ſky* سحت کحل ſuhut kuhl, هوا صاحی huwa ſauhé, فصح fuſih, مصحیت mus-hé-ut.—(*evident*) اشکار aſhikaur, اشکاره aſhikaureh, ظاهر zauhir, روشن roſhun, هویدا hooïda, بین bei-un, مبین mubei-un, مبصر mubſir, واضح wazih, لایح la-éh, جلی julé, باهر bauhir, صریح ſureeh, عیان a-é-aun. v. *indiſputable*, *perſpicuous*, *apparent*. *A clear proof* بینت bei-énut (plur. بینات bei-é-naut), حجت واضحت hujjut wauſihut, مبصرت mubſurut. *A clear conſequence* نتیجت صریح nuteejut ſureeh, صحیح العیار ſuheehu'l'a-é-aur.—(*innocent*) بی گناه bé gunauh, بی جرم و گناه bé jurrum ou gunauh, پاک pauk, ازاد azaud, طاهر tauhir, نور nuwaur, معصوم maaſoom. v. *guiltleſs*.—*A clear character* نیک نامی neek naumé, نام نیکو naum neekoo, ذکر جمیل zukr jumeel. v. *reputation*.—(*unmixed*) ساده ſaudeh, صافی ſaufé, بی امیزش bé ameeziſh, نا امیز na ameez.—(*vacant*) محلول muhlool, نا مسدود

na musdood. v. *unobstructed.*—(*safe from danger*) اسين ameen, سالم saulim.—(*founding clear*) خوش اهنك khoosh ahunk. *To make clear* (*bright*) منور كردن minoor kirdun, روشن ساختن roshun saukhtun.—(*evident*) اشكاره نمودن ashikaureh numoodun, ظاهر كردن zauhir kirdun, موضح ساختن moozih saukhtun. *To be clear* (*manifest*) هويدا شدن hooida shoodun, تبيين بودن tubéén boodun.—*To be clear of debt* وام كذاريدن waum guzaurédun.

Clear (adv.) بتمام و كمال betumaum ou kumaul, تماما و كمالا tumauman ou kumaulan, هر جانب hur jaunib, جميا jumé-an, مطلقانه mutlukauneh, بالكليت ba'l'kullé-ut, صحيحا suheehan, بكمال bekumaul. v. *entirely*, *quite*, *altogether*.

To clear (*absolve*) كناه بخشيدن gunah bukhshédun, عفو جريم نمودن afoo jurreem numoodun. v. *to acquit.*—(*to justify*) تزكيت كردن tuzké-ut kirdun, تبرير نمودن tubreer numoodun.—(*to cleanse*) تصفيت ساختن tusfé-ut saukhtun, پاك نمودن pauk numoodun, صافي كردن saufé kirdun. v. *to clarify*, *clean*, *purge.*—(*to polish*) پرداخت كردن purdaukht kirdun, جلا دادن julau dadun, زدودن zudoodun, سابيدن saï-édun. *To clear from obscurity* ظلمت برطرف ساختن zulmut burturuf saukhtun, تاريكي واكردن taureeké waukirdun. *To clear* (*gain*) اندوختن andokhtun, كسب ساختن kusb saukhtun, حاسل كردن hausil kirdun. v. *to acquire.*—*To clear* (*become bright*) تابان كشتن tabaun gushtun, روشن شدن roshun shoodun, جالي بودن jaulé boodun.

Clearly روشنانه roshunauneh, فرضا furzan, ظاهرانه zauhirauneh, جهرا juhran, جدا jiddan, بعينه bi-aïnihi, هويدا hooïda, اشكاره ashikaureh, عينا aïnan, عين اليقين aïnu'l'eekeen, ايضاحا eezahan. *To demonstrate clearly* بينت اوردن beiénut awurdun, مبصرت كردن mubsurut kirdun, حجت واصحت نمودن hujjut waushut numoodun. *Words clearly expressive* كلام بين الانتاج kulaum bei-énu'l'intauj. v. *plainly*, *evidently*, *brightly*; *clear* (adv.)

Clearness روشنا roshuna, رونق roonuk, رمق rumuk, فر furr, ضيا zé-a, ضوا zuwa. v. *splendor*, *transparency.*—(*distinctness*) تبيين tubé-én, فصل fusl, امتياز imté-auz. v. *perspicuity.*—*Clearness of discernment* بينايي beenaï-é.

Clear-sighted خرده بين kurdeh been, اهل بصيرت ahla buseerut, بينا beena. v. *discerning*, *judicious*.

To CLEAVE (*split*) شكافتن shagauftun, چاك كردن chauk kirdun, ذبح ساختن zibeh saukhtun, شق زدن shukk zudun, فلق نمودن fuluk numoodun, كافتن gauftun, فرج كردن furj kirdun, شكليدن shukulédun. *To cleave in two* دونيم كردن dooneem kirdun, شقيق نمودن shukeef numoodun.—(*to be divided*) چاك زده شدن chauk zuddeh shoodun, شكافته بودن shagaufteh boodun. v. *to hew*, *divide.*—(*to adhere*) مواصلت شدن muwaslut shoodun, پيوسته بودن pivusteh boodun, ملازمت كردن mulauzumut kirdun, ملازم شدن mulauzum shoodun.—(*to unite in concord*) يكانه شدن eegauneh shoodun, اتفاق كردن ittifauk kirdun, اتحاد ساختن ittihaud saukhtun, يكانكي نمودن eegaunugé numoodun.

A cleaver (*choping-knife*) ساطور sautoor, كوشت كوب koosht koob.

Cleft شكافته shagaufteh, چاك كرده شده chauk kirdeh shoodeh, مغلوق muflook, مفروج mufrooj, مشقوق mushkook, منشق munshuk, منشرج munshuruj, منخرم munkhurum. v. *split*.

A cleft چاك chauk, فرج furj, رخنه rukhneh, شكاف shagauf, شق shukk (pl. شقوق shukook, شقايق shuka-ék), فلق fuluk (pl. فلاق fulauk, فلوق fulook) ثغر sughur, ثغرت sughrut (pl. ثغارير sughareer, ثغور sughoor), كاف kauf, دهنه duhneh, صدع suda, عورت awrut. v. *fissure*, *crack*.

CLEMENCY رحم rahim, مرحمت murhumut, شفقت shufkut, كرم kurum, عاطفت aatufut, مكرمت mukrumut, حلم hulm, نرم دلي nurm dilé, سمح sumuh. v. *lenity*, *mercy*.

Clement صاحب رحم sahib rahim, اهل شفقت ahla shufkut, ذو مرحمت zu murhumut, كريم kureem, حليم huleem, شفيق shufeek, مشفق mushfik, رحيم ruheem, رفيق rufeek, مترحم muturuhhim, نرم دل nurm dil, سمح sumuh, سمحت sumuhut. v. *gentle*, *mild*, *merciful*.

Clergyman, v. *churchman*.

A CLERK كاتب kautib, خط كذار khutt guzaur, نويسنده nooïfindeh, تحرير كش tuhreer kush, منشي munshé. v. *writer*, *secretary*; *scholar*.

CLEVER دست اموز dost amooz, پخته pukhteh, كار ساز kaur sauz, جرب jurb, جرب دست jurb dost, صاحب دست برد sahib dost burd, چست chust, مهارت humaurut, اهل ahl, اهل فراست ahla firausut, تاجر taujur, دانا dana, دانشور danishwur, دانشخوار danishkhore, امور ديده amoor deedeh, كار اموز kaur amooz, وقوف دار wukoof dar, كار كذار kaur guzaur, كاركر kaurgur, كاردان kaurdan, ازموده azmoodeh, مصلحت كذار musluhut guzaur, صنيع suné-a. v. *dextrous*, *skilful*, *fit*, *proper*—(*well proportioned*) خوش نما khoosh numa,

خوب khoob, اندام andaum, خوش اندام khoosh andaum, خوب صورت khoob soorut, نيک neek, نيکو neekoo, نکو nikoo. v. *handsome.*

Cleverly کارسازانه kaur sauzauneh, با قابليت ba kaubilé-ut, قادرانه kaudirauneh, با چست ba chust, دانايانه dana-é-auneh, نيکو neekoo. v. *dextrously, properly, handsomely.*

Cleverness قابليت kaubilé-ut, اهليت ahlé-ut, کارسازي kaursauzé, کار گذاري kaur guzauré, دانش danish, دستبرد dostburd. v. *dexterity, skill.*

A CLEW کلاو kulaw, دسته dosteh, کلوله gulooleh, کندش kundush, کنده kundeh, وشيعت wushé-at, کروهه kurooheh, کلول gulook, کبت kubbut, دجاجت dujaujut.—*A clew of silk* کزش kuzsh.—*The clew of a silk-worm* کره kureh — *A clew* or *direction* دلالت dulaulut, رهبري ruhburé, هدايت huda-é-ut. v. *guide.*

A CLIENT اماني amauné, چراغ churaugh, چراغ افروخته churaugh efrookhteh, اويزکن aweezkoon, تابع tabaa (pl. توابع tuwauba, اتباع atbaa, تابعون taba-oon), شيع shé-a (pl. اشياع ashé-a), اهل استيمان ahla isteemaun, ذمي zummé, اهل ذمت ahla zummut, ذنهاري zunhauré, خراج گذار khurauj guzaur. v. *dependant.*—*Having many clients* احتشام دار ihtishaum dar.

Clientship ذمت zummut, حشم hushum, حشمت hushumut.

A CLIFF صخرت sukhrut (pl. صخر sukhr, صخور sukhoor, صخرات sukhraut), کوه kooh, ردات rudaut, رتاجت rutaujut (pl. رتاج ruta-ej, رتوج rutooj). v. *rock, precipice.*

A CLIMATE, *clime* اقليم akleem (pl. اقاليم akauleem), کشور kishwur. *The seven climates* هفت کشور huft kishwur, اقليم سبعت akleem sabaat.

To CLIMB صعود کردن sa-ood kirdun. v. *to ascend*—*To climb a wall* ديوار صعود کردن diwaur sa-ood kirdun.

To CLINCH *the fist* دست جمع کردن dost jumaa kirdun, مشت نمودن musht numoodun, دست بهم زدن dost behum zudun. *To clench a nail* سر ميخ برچيدن sura meekh burchédun, ميخ باز پيچيدن meekh baz peechédun. *To clench a bargain* عهد و پيمان قرار ساختن شرط کردن shurt kirdun, ahud ou peimaun kuraur saukhtun. *To clench an argument* (*give unanswerable reasons*) برهاني ملزم کردن burhauné mulzum kirdun, دليل واضح نمودن duleel wauzuh numoodun.

A clinch, v. *ambiguity, pun.*

The clinched fist مشت musht, دست جمع dost jumaa.

A clincher, v. *cramp, holdfast.*

To CLING *to* مواصلت شدن muwaslut shoodun, پيوسته بودن pivusteh boodun, چسپيدن chuspédun. v. *to adhere.*—*To cling together* باهم چسپان بودن bahum chuspaun boodun, بهم امدن behum aumudun.

CLINICAL (*confined to bed*) صاحب فراش sahib furaush, خسته و صاحب فراش khusteh ou sahib furaush, پستر نشين pustur nisheen.

To CLINK طنن کردن tinin kirdun, طنين نمودن tineen numoodun, طنطنه ساختن tintineh saukhtun.

Clinquant, v. *embroidery, spangles.*

To CLIP بريدن burédun, بخسودن bukhsoodun, قطع کردن kutaa kirdun, قصر ساختن kusr saukhtun, جزم نمودن jezm numoodun. v. *to cut, shear, shave, curtail.*—*To clip* or *shear sheep* پشم کردن pushum kirdun. *To clip the mane of a horse* عرف ساختن arf saukhtun, عرافت بريده کردن araufut burédeh kirdun.

A CLOAK باراني barauné, بيرونه beerooneh, جوالق juwaulik, بالا پوش baula posh, جامه jaumeh, دراعت duraat, نمد numud, ثوب soob (pl. اثواب aswab), شملت shumlut—(*a concealment*) نهفتگي nuhuftugé, پنهاني pinhauné, خفيت khufé-ut, ستر sutur.

To cloak پنهان کردن pinhaun kirdun, وا داشتن wa daushtun, ستر ساختن sutur saukhtun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun, در اوردن dur awurdun. v. *to hide, dissemble.*—*To cover with a cloak* با جامه پوشيدن ba jaumeh poshédun.

A cloak-bag جامه دان jaumeh daun, حقيبت hukeebut, خورچين khorcheen, صوان suwaun.

A CLOCK تشته tushteh, ساعت saat. *An alarm clock* منبه munubbih. *A table clock* پيش تخته ساعتي peish tukhteh saaté, زو اينه ساعت zu a-éneh saat. *A horizontal clock* افاقي afauké. *What is it o' clock?* کدام وقت است kudaum wakt ast? کدام ساعت است kadaum saat ast? *It is about four o' clock* بوقت باقي مانند چهار کري روز bewakt bauké maunund chuhaur gurré-a rooz. *At twelve o'clock* وقت دو پاس wakt doo paus.—*A clock-maker* ساعت کر saat gur.—*Clock-work* ساعتکاري saatkauré.

A CLOD عتلت atlut, عزق azuk, مدر mudur, مدرت mudurut, قلاعت kulaat, کلوخ kulookh, مهره muhreh, سقط sikt. v. *turf.*

A clod-pate, clod-poll, فرناز furnauz, کند kund, احمق ahmuk. v. *blockhead, dolt.*

Clod-pated, v. *stupid.*

A CLOG (*obstruction*) منع muna, مانع maana,

سد sudd, زجر zujur. v. *impediment*, *hindrance*, *incumbrance*.

To CLOG منع كردن muna kirdun, مانع نمودن maana numoodun, سد كردن sudd kirdun, زجر ساختن zujur saukhtun. v. *to obstruct*.

Clogged ممتنع mumtina, ممنوع mumnuwa.

A CLOISTER (*piazza*) ستافند sutafund, ستاوند sutawund—(*a monastery*) رهبان خانه ruhbaun khauneh, تكيت tuké-ut, قوس koos.—*Cloistered* تكيت نشين tuké-ut nisheen. v. *solitary*.

To CLOSE (*shut*) بسته كردن busteh kirdun, بنديدن bundédun, فراز ساختن firauz saukhtun, غلق نمودن ghulk numoodun, سد كردن sudd kirdun. *To close a door* در بسته ساختن dur busteh saukhtun, باب مبهم كردن baub mubhum kirdun—(*to conclude*) اخر كردن akhir kirdun, ختم ساختن khutum saukhtun, تمامه نمودن tumaumeh numoodun. v. *to end*, *finish*.—(*to inclose*) احاطه كردن ahauteh kirdun, اصر ساختن asur saukhtun, حبس كردن hubs kirdun. *To close or unite fractures* جبر ساختن jubr saukhtun. *To close* (or *be consolidated*) مجبور شدن mujboor shoodun. *To close with* (*come to an agreement*) شرط كردن shurt kirdun, عهد ساختن ahud saukhtun, اتفاق نمودن ittifauk numoodun, مقطوع كردن muktuwa kirdun.

Close (*shut*) بسته busteh, در بسته dur busteh, مغلوق mughlook. منقفل munkuful, مسدود musdood, منصفق munsufik, موصد moosud, موصدت moosudut, مبهم mubhum, رتق rutuk, وصيد wuseed—(*private*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos, محجوب muhjoob—(*without vent*) بي منفس bé munfus—(*stagnant*) برين bureen, بركه burkeh.—(*compact*) متين muteen, يكپاره eekpaureh—(*concise*) كوتاه kootah, قصير kuseer, خورد khoord (*without interval*) بي بين bé bein, عدم مسافت adum musaufut—(*joined*) پيوسته pivusteh, موصول moosool, مقرون mukroon—(*narrow*) تنگ tunk. *A close alley* تنگ راه tunk rauh, زقليت zuklé-ut, زنقت zunukut—(*occult*) نهان nihaun, پوشيده poshédeh, مخفي mukhfé—(*secret*, *silent*) خاموش khaumoosh, ساكت saukut, رازدار rauzdar—(*sly*) حيله كار heeleh kaur, حول hool, جنافي junaufé—(*attentive*) اگاه agauh مشغول mushghool, متفكر mutufikkir—(*to the point*, *fully*) بالكليت ba'l'kullé-ut, بالكمال ba'l'kumaul—(*dusky*) تهوت رنكي kuhwut runké, خيره kheereh, كدر kudr, اهل سحاب ahla suhaub. v. *turbid*, *cloudy*—(*thick*, *dense*) هنكفت hunguft, وثاجت wusaujut, وثيج wuseej, ستبر sutubr, كثيف kuseef. v. also *covetous*, *reserved*.

A close (*pause*) فنود funood, استراحت istirauhut, فراغ firaugh, انقطاع inkitaa—(*conclusion*) ختم khutum, اتمام itmaum, حاصل hausil—(*an inclosure*) داربزين daurbuzeen, داربرين daurbureen, حصار hissaur, وصيدت wuseedut.—*A close-bodied coat* قبا تنك kuba tunk.—*Close handed* طمعكار tumakaur. v. *avaricious*.

Closely (*adhering*) لبدا lubdan—(*near*) قريب kureeb, نزديك nuzdeek, تقريبا tukreeban—(*secretly*) تنها tunha, سرا sirran, خفيتا kufé-utan—(*slily*) با حيله ba heeleh, رند اسا rund asa—(*without deviation*) بي كمراهي bé gumrauhé.—(*densely*) ستبرانه sutubrauneh.

Closeness (*narrowness*) تنك tunk, ضيق zé-uk—(*nearness*) تقريب tukreeb, نزديكي nuzdeeké—(*parsimony*) زفتي zufté, طمع tuma, بخل bukhul, خسيست khuseesut—(*reservedness*) بصيرت buseerut, انتباه intibauh, احتياط ihté-aut. v. *circumspection*—(*retiredness*) تنهايي tunhaï-é—(*density*) ستبري sutubré, هنكفتي hungufté.

A CLOSET نهانخانه nihaunkhauneh, درج durj, حجرت hujrut, حجرت خاص hujrut khauss, كوال guwaul, خلوت سرا khulwut sera, خلوت خانه khulwut khauneh, كاشانه kaushauneh, حجرت مخصوص hujrut mukhsoos, سراچه suraucheh, سروقت surwakt—(*a museum*) كتبخانه kutubkhauneh, كتبستان kutubistan.—*A water closet* ادبخانه adubkhauneh.

To closet (*put in a closet*) در درج نهادن dur durj nihaudun—(*to have a private conference*) مشاورت خاص داشتن mushawurut khauss daushtun.

To CLOT منجمد كشتن munjumud gushtun, فسرده شدن fusurdeh shoodun. v. *to concrete*, *coagulate*.—*Clotted* منجمد munjummud, متجمد mutjummud.—*Clotted sour milk* ترف turf.

CLOTH پارچه parcheh, خلخال khulkhaul, جامه jaumeh, بز buz, قصب kusb, سحل suhul, كمخا kumkha, بانات banaut, فوطه footeh, رفرف rufruf, حبرت hubrut, بالاس balaus, قماش kumaush, زغير zugheer, خال khaul, زنيز zuneez, خز khuzz, عنايت ana-é-ut, شال shaul, دميقي dumeeké. *Cloth of silk and gold* رخامه rukhaumeh, زربفت zurbuft. *Cotton cloth* پارچه پنبه parché-ï pumbeh, قطن نسج koton nussuj. *Woollen cloth* پارچه پشمينه parché-ï pushmeeneh, لبد lubud, پارچه صوف parché-ï soof, *Cloth with warp and woof of different colours* دوپوز doopooz, دبوز dubooz, دبود dubood. *The warp of cloth* پود pood, تاره taureh, تاروپود tauroupood.

White cloth قصة بيضا kuſſut beeza. *A ſpecies of white or black cloth with which the Perſian throne was anciently covered* دخدار dukhdaur, تختدار tukhtdaur. *A piece* or *web of linen cloth* كرباس قطعه karbas kutah. *A bit of cloth* (*a rag*) پرگاله purgauleh. *A piece* or *patch of woollen cloth* لبدت libdut. *Engliſh cloth* لندره londra, لندرينا londrina. *A table cloth* كنده روي kundeh rooï, كندوري kundooré, پشك puſhk. *A floor cloth* نمد numud, رفرف rufruf, مشكز muſhkiz. *A ſaddle cloth* قزاقند kuzaukund, خوي خور khooï khore, بردعت burdaat, شال ſhaul, بينوك beenook, لبد lubid (pl. البادّ albaud).—*A cloth wrapped round the middle when bathing* لنكونه lunkooneh, فوته حمام footé-ï hummaum. *A ſhaving cloth* فوته سرتراش footé-ï ſurturauſh. *To mark cloth* توشيع كردن tooſhé-a kirdun.

To clothe الباس كردن ilbaus kirdun, پوشيدن poſhédun, پوشانيدن poſhanédun, پوش دادن poſh dadun, ملبس نمودن mulubbus numoodun. *To clothe one's ſelf* پوشيدن poſhédun, پوشيده بودن poſhédeh boodun, ملبس شدن mulubbus ſhoodun, الباس بودن ilbaus boodun. v. *to adorn, dreſs.*

Clothed پوشيده poſhédeh, ملبس mulubbus, مكسو mukſoo. *Clothed in green* سبز پوش ſubz poſh. *Clothed in red* سرخ پوشيده ſurkh poſhédeh.

Clothes, clothing پوشش poſhiſh, پوشله poſhleh, پوشتن poſhtun, اكسيت akſé-ut, جاموار jaumwaur, جامه jaumeh. v. *apparel.*—*A clothes preſs* رخت خانه bughlundeh, برفند burfund, رخت خانه rukht kauneh, صوان ſuwaun.—*A waſher of clothes* جامه شوي jaumeh ſhooï. *Bed clothes* جامه خواب jaumeh khaub, منامات munaumaat. v. *bed.*

A CLOUD ابر abr, تار taur, سحبت ſuhbut, سحابت ſuhaubut (pl. سحاب ſuhaub, سحب ſuhub, سحايب ſuha-éb), ابر فياض abr fé-auz, خره khireh, غيم gheem, غين gheen, ترم turm, هر hur, ناهور nauhoor, اوب awb, دمه dumeh, وقع wukaa, كهور kuhoor, دجنت dujnut, (pl. دجن dujun, دجنات dujnaut), عارض arauz, سد ſudd, كرثي kurſé, كرثيت kurſé-ut, غندي ghundé, رباب rubbaub, خر khur, شيبان ſheebaun, غاياييت ghaï-aïut, عصب aſub, ابل ibl, ابرك ibruk, (pl. ابراك abrauk), ميغ meegh, تار ميغ taur meegh, صبر ſubr, صبير ſubeer, شمراخ ſhumraukh, نشاص niſhaus, طهاف tuhauf, طها tuha, برق burk (pl. بوارق buwauruk) برق الخلب burku'l'khulub, عراص araus, قزع kuza, قشع kuſha, جهام juhaum, سارّيت ſauré-ut, اعزل aazul, صيب ſeib, لهموم luhmoom, بعاق baak, دالح daulih, ضجوع zujooa, خافت khaufut, رحي ruhé, قي kuff, هامر haumir, همار hummaur, نازيت nazé-ut, درقا durka, سما ſuma, حبير hubeer, مزنت muznut, نازيت nazé-ut, عنانت anaunut (pl. عنان anaun), عشيت aſhé-ut (pl. عشايا aſha-é-a, عشيات aſhé-aut), يعلول é-alool, اسحم aſ-hum, ارشن arſhun, حنطريرت huntureerut (pl. حنترير huntureer), خنطول khuntool, عين aïn, نجو nujoo (pl. نجا nuja), خال khaul, طخا tukha, طخاف tukhauf, طخرف tukhruf, رباب rubaub, ثغافيد ſufaufeed,, سيق ſeik, هامر haumir, هذلول huzlool, نشا niſha, نشي nuſhé, نمرت numrut, نمرقت numrukut, مكتتم muktutum, معصرات maaſuraut, مخيلت mukheelut, طرمسا turmuſa, طخاطخ tukhatikh, طله tilleh, ركم rukum, سقي ſuké. *Clouds full of lightning* سحاب صاعقه دار ſuhaub ſa-akeh dar. *A rainy cloud* نيلكون neelgoon. *Hailing clouds* سحابي برد ſuhauba burid. *Clouds* (*fogs*) نوايب nuwa-éb—(*obſcurity*) ظلمت zulmut, سياهي ſé-auhé. v. *darkneſs.*—*A cloud of people* غلبت ghulubut, جمع كثير jumaa kuſeer. v. *multitude, crowd.*

To cloud مغطل كردن mughtul kirdun, تكسيف ساختن tukſeef ſaukhtun, ظلمت نمودن zulmut numoodun, تاريك نمودن taureek numoodun, سياه كشتن ſé-auh guſhtun. v. *to obſcure, darken, grow dark.*

Cloudily مغطلانه mughtulauneh, با ظلمت ba zulmut, ظلمانه zulmauneh, تاريكانه taureekauneh, با سياهي ba ſé-auhé. v. *darkly, obſcurely.*

Cloudineſs تاريكي taureeké, تار taur, تاري tauré, ظلمت zulmut, ظلما zulman, سياهي ſé-auhé, تير teer, تيركي teergé. v. *darkneſs, obſcurity.*

Cloudleſs بي سحابت bé ſuhaubut, بي تار bé taur, نا تاريك na taureek, نا سياه na ſé-auh, مجهي mujhé.

Cloudy زو سحب zu ſuhub, ابر نما abr numa, اهل تار ahla taur, تاريك taureek, تير teer, تيره teereh, سيه ſé-uh, سياه ſé-auh, ظلم zulm, ظلما zulman, ظلماني zulmauné, مدجن mudjin, مدجي mudjé, مدجج mudujjij.—*A cloudy day* نهار ظلما nihaur zulma, يوم مدجن é-oom mudjin. *A cloudy night* شب تاريك ſhub taureek, ليل مدجي leil mudgé. *Cloudy minded* تيره ضمير teereh zumeer, مرغي murghé. *Cloudy coloured* تيره كون teereh goon, ظلم رنك zulm runk, سياه فام ſé-auh faum, قهوت رنكي kuhwut rungé. v. *dark, gloomy.*—(*unintelligible*) نا معقول na maakool, نا هويدا na hoo-éda. v. *obſcure.*

A CLOVE قرنفل kurunfil, قرفه kurfeh.

A clove-gilliflower قرنفل kurunfil.

Clove the preterite of *cleave*.

Cloven شكافته shagaufteh, تراك turauk, مشقوق mushkook, مفلوق muflook, رخنه دار rukhneh daur, مفروج mufrooj, منشق munshukk. v. *cleft*.

A cloven foot زنكله zunguleh, زنكاله zungauleh,

CLOVER طرفيل tirfeel, سپست sipust, اسپست uspust, اسفت usfut, اسپرا uspura, اسپس uspus, دمچه dumcheh, نسترن nusturin, كركمان kurkumaun, كميزه kumeezeh, قت kut. *Black clover* ديو اسپست div uspust. *To live in clover* (*luxuriously*) زندكاني بعيش ساختن zundugauné ba-aïsh saukhtun.

A CLOUT پينه peeneh, دروه durooh, خذفرت khuzfurut, دربه durbeh, دروش duroosh, پركاله purgauleh, هملخت humlukht, كرنج gurunj, جامه jaumeh, رقعت rukaat, قرطعبت kirtaabut, قرطعنت kirtaanut, وفيعت wufé-at, طلاست tullausut, زعلوب zaaloob, منشت munsut, خذاريم khuzaureem, خرقه khurkeh. v. *patch*, *rag*.—*A dish-clout* روبه roobeh, ربذت rubzut, ركو rukoo, ركوي rukooi.

To clout پينه دوز كردن peeneh dooz kirdun, هملخت دوزيدن humlukht doozédun, پينه زدن peeneh zudun, ردم ساختن rudum saukhtun, ترديم كردن turdeem kirdun, تلبيد نمودن tulbeed numoodun. — *Clouted* پينه زده شده peeneh zuddeh shoodeh. v. also *coagulated*.

Clouterly بي ادب bé adub, بيهوده béhoodeh. v. *aukward*.

A CLOWN خورياد khooré-aud, خويرات khooïraut, همديهي humdeehé, دهقان dihkaun, روستا roosta, روستايي roostaï-é, روستازاده roostazaudeh, فرناز furnauz, كول gool, اهل قريه ahla kureeh, كوي منسوب kooï munsoob, نا شناس na shinaus, بي ادب bé adub. v. *churl*, *peasant*, *rustic*.

Clownish نا شناس na shinaus, نا جنس na jins, كوي منسوب kooï munsoob, بي ادب bé adub, نا ادبي na adubé, كستاخ kustaukh, بي نامو س و ننك bé namoos ou nunk, بي مروت bé muruwut, درشت durusht, وحشي wuhshé, زشت zusht, ظالم zaulim, بي رحم bé ruhm. v. *brutal*, *uncivil*, *ill-bred*, *rude*, *clumsy*, *coarse*.

Clownishly خويرات اسا khooïraut asa, بي ادبانه bé adubauneh, درشتانه durushtauneh, كستاخانه kustakhauneh.

Clownishness خوريادي khooré-audé, روستايي roostaï-é, نا شناسي na shinausé, درشتي durushté, زشتي zushté, كستاخي kustaukhé, ترك ادب turk adub. v. *rusticity*, *brutality*.

To CLOY سير ساختن seer saukhtun, اشباع كردن ishbaa kirdun, شبع ساختن shiba saukhtun, طعم نمودن taam numoodun, اغاليدن aghalédun, برغاليدن burghalédun, افزوليدن afzshoolédun, كاويدن kawédun, غوريدن ghooré-dun. *To be cloyed* سير شدن seir shoodun, سيري داشتن seiré daushtun; فرج بودن furj boodun, v. *to satiate*, *surfeit*.

A CLUB (*stick*) چوب chob, دست چوب dost chob, چوپ chop, چوپ دستي chop dosté, سردسته surdosteh, دستواره dostwaureh, زردسته zurdosteh, عصا asa, دورباش doorbash, درباش durbash, باهو bauhoo, بازه bauzeh, كهزلت kuhzulut, كوپال koopaul, كهزنت kuhzunut, هراوت hurauwut, كورز goorz, كره gureh, كورزه goorzeh, لخت lukht, دبوس dubboos (pl. دبابيس dubaubees), چوماق choomauk, صوالجت suwaulijut, صولجان sooljaun (plur. صوالج suwaulij), چوكان chookaun, كرز gurz. v. *mace*, *staff*, *bludgeon*. — *A club* (*drinking assembly*) مجلسي شراب shuraub mujlisé, مجلس شرب mujlisa shurb, صحبت شراب sohbuta shuraub, بزم buzm, عيش و نوش a-ésh ou noosh, مناقلت munaukulut, مشربت mushrubut—(*a reckoning*) عارفانه aarfauneh, شراب نقدي shuraub nukdé. v. also *concurrence*, *contribution*.

To club (*pay a reckoning*) عارفانه ادا كردن aarfauneh ada kirdun, درهم شراب كذار ساختن dirhema shuraub guzaur saukhtun. *To club one's assistance* or *joint endeavour* متادي نمودن mutaadé numoodun, امداد كردن imdaud kirdun. *Club-footed* حنف hunuf, احنف ihnuf, اعصل é-asul (pl. عصل asul, عصلج asluj).

To CLUCK (*as a hen*) تلابيدن tulabédun, نقيقه كردن nukeekeh kirdun, تيق ساختن keek saukhtun, صيي زدن sé-ï zudun.

A CLUMP (*a shapeless heavy piece of wood*) كنده هيزم kundeh heezum.

CLUMSINESS بي لطف bé lutuf, نا مناسبت na munausubut, بي قابليت bé kaubilé-ut, نا سازكاري na sauzkauré, بي استعداد bé istadaud, نا ازمودكي na azmoodugé. v. *awkwardness*.

Clumsy بي مناسب bé munausib, بي ادب bé adub, نا ازموده na azmoodeh, بي وقوف bé wukoof, نا مستعد na mustaad, نا قابل na kaubil, نا لطيف na luteef, بي نزاكت bé nuzaukut. v. *aukward*, *artless*, *heavy*.

Clumsily بي وقوفانه bé wukoofauneh, بي ازمودكي bé azmoodugé, نا قابلانه na kabilauneh.

To CLUNG (*dry* or *shrink as wood*, &c.) كديد كشتن kudeed gushtun, افسردن afsur-

dun—(*to grow lean*) لاغر گشتن laughir gusht-tun.—*Clung*, the preterite and participle of *Cling*.

A CLUSTER قطف kutuf, دسته dosteh, ربيس rubees. *A cluster of grapes* خصلت khus-lut, جفت juft, قطف kutuf, سيرغ seerugh. *A cluster of dates* شهراخ shumraukh, شوشت خرما shushuta khirma. v. *bunch*.—*A cluster ear-ring* جلاب julaub. —*A cluster* (*a heap*) جمع jumaa, اغالش aghaulish. v. *accumulation*, *multitude*.—*To grow in clusters* (*as grapes*) سيرغ نابت شدن seerugh naubit shoodun. *To cluster* (*collect together*) جمع كردن jumaa kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun. v. *to accumulate*.

CLUTCH جمع jumaa, مشت musht, چنك chunk, چنكل chungul. v. *fist*, *grasp*, *claws*.

To clutch (*clinch the fist*) مشت نمودن musht numoodun, دست جمع ساختن dost jumaa saukh-tun——(*to grasp*) در مشت گرفتن dur musht gooriftun.

A CLUTTER غلغل ghulghul, غوغا ghoo-gha, هنگامه hungaumeh, دمدمه dumdumeh, معمعت mamaat, ولوله wulwuleh, شهات shu-maut, داروگير dar ou geer. v. *bustle*, *hurry*, *noise*.

To clutter غلغل كردن ghulghul kirdun, غوغا زدن ghoogha zudun, هنگامه نمودن hungaumeh numoodun.

A CLYSTER حقنت huknut (pl. حقن hu-kun). *To give a clyster* حقنت دادن huknut da-dun. *To receive a clyster* احتقان اخذ كردن ihtukaun akhiz kirdun.

A COACH ارابه or عربه arabeh. v. *carriage*.

COACTION ضرورت zuroorut, جبر jubur, اضطرار iztiraur. v. *compulsion*.

COADJUMENT متادي mutaadé.

Coadjutant متادي ده mutaadé duh, يارىدم نما é-ardum numa, همواثق humwausuk. *A coadjutor* شريك shureek (fem. شريكه shureekeh), همكن humkun, متادي كننده mutaadé koonindeh, يارىمجي é-aurdumjé, همپشت humposht. v. *assistant*, *partner*.

To COAGULATE افسردن afsurdun, اعتقاد كردن é-akaud kirdun, مايه ساختن ma-éh saukhtun.—*Coagulated* منجمد munjumid, افسرده afsurdeh.—*Coagulation* تجميد tujmeed, تقريس tukrees, انفحت infuhut.

COAL انكشت ankusht, حمم hummum, حممت hummumut, اتش انگيز autash angeez, فحيم fuheem, فحم fuhum, فحمت fuhmut (pl. فحام fuhaum, فحوم fuhoom). *A live coal* زغال zughaul, اخكار akhkaur, زلك zuluk, جمرت jum-rut (pl. جمر jumr, جمرات jumraut) جذوت ju-zoot, دالب daulib, ژغل zshughul, زغال zughaul, ژغال zshughaul, زغار zughaur, ژغار zshugaur, ژكال zshughaul, نكال nigaul, مل mull.

A coal pit انكشت معدني ankusht maaduné.

A coal-rake شوخ گير shookh geer, اشوب ashoob, اهنساي ihunsaï, خاده khaudeh, تنور اشوب tunnoor ashoob, اتش كاو autash kaw.

To COALESCE لازق شدن lauzik shoodun, ملتزق بودن multuzuk boodun. v. *to adhere*, *unite*.

Coalescence, *coalition*, لازق lauzik, ملتزق mul-tuzuk, جمود jumood, تجميد tujmeed, انعقاد inakaud. v. *concretion*, *union*.

COARSE هنگفت hunguft, درشت durusht, استبر ustubur, نافج naufij, ستبر sutbur, ستيخ suteekh, جماظ jumauz, غليظ ghuleez, غلظ ghulz, زفت zuft, صلب sulb, جرعب juraab, جرعيب jura-éb, درعم duram. v. *dense*, *gross*, *rude*, *inelegant*, *mean*, *vile*.

Coarsely بي ادبانه bé adubauneh, خورياد اسا khooré-aud asa. v. *inelegantly*, *rudely*, *meanly*.

Coarseness هنگفتي hungufté, ستبري sutubré, درشتي durushté, غلاظت ghulauzut, غلظت ghul-zut, مستغلظ mustughliz. v. *roughness*, *inelegance*.

COAST كنار kunnar, كران guraun, جناب junaub, ساحل sauhil (plur. سواحل suwauhil), ساحل دريا sauhila duré-a, لب البحر lubu'l'buhr, يالود é-alood, يالود دريا é-alooda duré-a, سيف seif, عيق a-ék, عدان adaun, ضفت zuffut, طف tuff, طغيت tughé-ut, طرف turuf (pl. اطراف atrauf), صقع sukaa. v. *bank*, *shore*, *side*, *tract*, *quarter*, *margin*.—*To coast*, or *sail along the coast* كنار بحر گرفتن kunara behur gooriftun.

A COAT قبا kuba, قباي kuba-é, قفتان kaf-taun, كرتك kurtuk, كرته kurteh, كرديه kurdeeh, سرتاق surtauk, كليم kuleem, كزاغند kuzshaughund. v. *apparel*.—*A waistcoat* زير قبا zeer kuba. *A great coat worne when raining* باراني baraunė, لبادت lubaudut. *A coat button* جوز گره jooz gireh. v. *button*.—*A coat of mail* جبه jubeh, كچون kuchoon, قردمان kurdmaun, گبر gubr, شليل shuleel, كومه koomeh, زره zurreh, جيش jeesh, جدلا judlau. v. *mail*.—*A maker of coats of mail* جيش گر jeeshgur.

To coat, v. *to cover*, *invest*.

To COAX نوازش كردن nuwauzish kirdun, ملاطفت ساختن mulautufut saukhtun, سپيد كردن sipeed kirdun, ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, خوش امدن khoosh aumudun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دلاساي كردن dilasa-é kirdun, شيوه نمودن shiweh nu-moodun. v. *to cajole*.

A coaxer کار سپید sipeed kaur, زیش خند reesh khund, خوش آمد کننده khoosh aumud koonindeh, زرد گوش zurdgoosh, مالق maulik. v. *flatterer*.

To COBBLE تردم کردن turuddum kirdun, تلبید ساختن tulbeed saukhtun, کفش دوز کردن kufush dooz kirdun. v. *to mend*.

A cobbler هملخت دوز humlukht dooz, کفش دوز کار kufush dooz kaur.

A COBWEB فدس fudus (pl. فدست fudust), پردهٔ عنکبوت purdé-i ankuboot, کرتینه kurteeneh, ملقاط mulkaut, هبور huboor.

A COCK (*dunghill*) خروس khuroos, دیش deesh, دیق deek, لافظت laufzut, خروه khurooh, عطرفان aturfaun, طخمیل tukhmeel, ابو الیقظان abu'l'ékzaun, ابو برایل abu bura-él, ابو سلیمان abu sulmaun, ابو دجاجت abu dujaujut, بو سلیمان boo solémaun, کلاش kulaush, صرصر sursur, کنک kunuk. *A cock's comb* زین zeen, خروهه khurooheh, خروه khurooh—*The spur of a cock* زمعت zumaat.—*The crowing of a cock* ادا خروس ada khuroos, زقو zukoo, غلس ghulus. *A turkey-cock* فیل مرغ fil murgh. *A cock pheasant* تذرو tuzroo. — *The cock of a cistern* سربند surbund, دسام disaum, انبوب amboob, قصابت kussaubut.

To cock (*set upright*) قایم نمودن ka-ém numoodun, منصوب نهادن munsoob nihaudun. — (*to strut*) خرامان شدن khuramaun shoodun, خرمیدن khurumédun.—(*to hold up the head*) سر افراختن sur efraukhtun, گردن افرشتن gurdun efraushtun.

A cockatrice, v. *basilisk*.

Cock-crowing (*the time at which the cock crows*) تمجید وقتی tumjeed wakté, غلس ghulus.

To COCKER (*cherish*) ناز و شیوه پروردن nauz ou sheeweh purwurdun.

A COCKEREL جوزه joozeh. v. *chicken*.

A COD (*husk*) قراط kirraut, خرنوب khurnoob.

A CODE کتاب kitaub. v. *book*.

Co-efficiency, v. *co-operation*.

CO-EQUAL همقدر humkudr, هم عنان hum anaun, همسر humsur.

To coerce, v. *to restrain*, *check*.

COETANEONS همزاد humzaud.

COEVAL همعهد humahud, همسال humsaul.

CO-EXISTENCE همذاتی humzauté.

Co-existent همذات humzaut.

COFFEE قهوه kohweh.

A COFFER صندوق sundook, صندوقه sundookeh, صندق sunduk, درج durj, درهم دان dirhem dan, کنز دان kunz dan, گنجا gunja, گنجینه gunjeeneh. v. *chest*, *treasure*.

To coffer در صندوق نهادن dur sundook nihaudun, بدرج وضع کردن bedurj wuza kirdun.

A COFFIN تابوت tauboot, ستودان sutoodan, خرپشته khurpushteh, قشع kushaa, صندوق sundook.

To coffin جیفت در تابوت نهادن jeefut dur tauboot nihaudun.

To cog, v. *to cajole*, *coax*, *lye*.

COGENCY قوت kuwwut, قدرت kudrut. v. *force*, *power*, *strength*.

Cogent الزام ilzaum, قوت دار kuwwut dar. v. *forcible*, *convincing*.

COGITATION فکر fikr, اندیشه andeesheh. v. *thought*, *meditation*.

Cognation, v. *kindred*, *relation*.

Cognition, v. *knowledge*, *conviction*.

COGNIZANCE عرف aruf.

COGNOMINAL همنامه دار humnameh dar.

COGNOSCIBLE ممکن عرف mumkina aruf.

To COHABIT همخانه بودن humkhauneh boodun, همحجره شدن humjureh shoodun, همخواب داشتن humkhaub daushtun.

A COHEIR هم میراث hum meeraus, میراثه شریک meerauseh shureek.

To COHERE ملحق بودن mulhuk boodun, چسپیدن chuspédun, چسپاندن chuspaundun, چسپانیدن chuspaunédun, مواصلت شدن muwauslut shoodun, پیوسته بودن pivusteh boodun. v. *to adhere*.—(*to suit*) لایق شدن la-ék shoodun, شایستن sha-éstun. v. *to fit*, *agree*.

Coherence, *cohesion*, پیوست pivust, پیوستگی pivustugé, پیوند pivund, الحاق ilhauk. v. *consistency*, *connexion*, *union*, *dependence*.

Coherent چسپان chuspaun, پیوسته pivusteh, ملحق mulhuk, لایق la-ék, لایقت la-ékut, واجب vajib. v. *consistent*, *suitable*.

Coherently با پیوست ba pivust, لایقانه la-ékauneh, علی الاتصال ala'l'ittisaul.

To cohibit, v. *to restrain*.

A COHORT بیراق beerauk, بلوک bulook, گروه gurooh.

Coif, *coiffure*, v. *cap*, *head-dress*.

To COIL توشیع کردن tushé-a kirdun, وشیعت ساختن wushé-at saukhtun, کروهه نمودن kurooheh numoodun.

A coil (*of rope*) کروهه حبل kurooheh hubl, وشیعت جمل wushé-ata jummul.—(*bustle*) غوغا ghoogha, هنگامه hungaumeh, شمات shumautut, خواف khuwauf. v. *clatter*, *tumult*.

COIN سکه sikkeh, زر zur, درهم dirhem, اقچه akcheh, نقرت nukrut, نقد nukd, پول pool.

—*A die for coining* سكه sikkeh, مبخ meekh, مبخ درم meekha direm.—*Adulterated coin* قلب اقچه kulb akcheh, زيوف سكه zé-oof sikkeh, درهم تلبيس dirhem tulbees. *Leather coin* شهروا shuhrwa. *A new gold coin* هبرزي hubrzé.

To coin سكه زدن sikkeh zudun, سكه ضرب كردن sikkeh zurb kirdun. v. also *to forge.*

Coined سكه زده sikkeh zuddeh. *To be coined* سكه زده شدن sikkeh zuddeh shoodun.

A coiner سكه زن sikkeh zun, پشيز نشان pusheez nishaun, ضارب الدرهم zuraubu'd'dirhem, ضراب zuraub. *An adulterer of coin* زر زيوف زن zur zé-oof zun, سكه تلبيس ضارب كر sikkeh tulbees zaurub gur.

Coining, coinage, سكه زنان sikkeh zunaun, ضرب سكه كنا zurb sikkeh koona, ضارب zaurib. v. also *forgery, invention.* — *Having the power of coinage* (i. e. *being an independent prince*) سكه دار sikkeh dar. *The place of coining* (*the mint*) مبخ كده meekh kudeh, دار الضرب daru'z'zurb.

To COINCIDE موافق شدن muwaufik shoodun, راضي بودن rauzé boodun, هم مطلب شدن hum motlub shoodun. v. *to agree, concur.*

Coincidence موافق muwaufik, موافقت muwaufikut. v. *concurrence, agreement.*

Coincident ذو موافق zu muwaufik, موقوف mookoof. v. *concurrent, consistent, equivalent.*

To COJOIN پيوسته كردن pivusteh kirdun, جمع نمودن jumaa numoodun, متصل ساختن muttusil saukhtun. v. *conjoin.*

COITION سكش sikish, جماع jumaa, كشني kushuné, اجتماع ijtimaa, مجامعت mujamaat, نكاح nikauh, عصد asd, توضم tuwuzzum. *Coitio absque emissione* كسل kusil.

A COLANDER پالونه paulooneh, پالوركي pauloorgé, كوبين koobeen, پيكن peikun. v. *sieve, strainer.*—*To strain through a colander* پالودن pauloodun, ساويدن sawédun.

COLD (*adjective*) سرم surm, سرما surma, سرد surd, برد burid, بارد baurid, بردان burdaun, مبرد muburrud, برود burood, سر surr, نازيت nauzéut, قاصر kausir, خصر khusr, قارس kauris, مغرور mukroor, خنك khunk, قر kurr. *Cold in constitution* بارد المزاج bauridu'l'muzauj. *A cold wind* باد برد baud burid, سرما برد surma burid, فراغ برد firaugh burid, صرصر sursur, بليل buleel, بليلت buleelut, عريت aré-ut. *Hot and cold* گرم و سرد gurm ou surd. *Bringing any thing cold* ابراد اور ibraud awur, مبرد muburrud. *Cold (hailing) clouds* سحاب برد suhaub burid. *Cold and wintery* برد و شتوي burid ou shutwé. *Cold water* اب خنك aub khunk, اب سرد aub surd, خصر khusr, بسر busr, قارص kauris. *A cold place* سردسير surdseer. *Cold meats* اكل سرما akul surma, مبردانت mubrudaunut. v. also *reserved, coy, unaffecting, unaffectionate, unconcerned.*

Cold (substantive) سرما surma, برد burd, برودت buroodut, صرد or سرد surd, وحصت wuhsut, قرت kurrut. *Heat and cold* حرو برد hurr ou burd, گرما و سرما gurma ou surma. *Intense cold* زمهرير zumhureer, زمهري zumhuré, شدت برد shuduta burd, صرت surrut. *To catch cold, to be affected by cold* مبرد شدن muburrud shoodun, سرما گرفتن surma gooriftun, برودت مبتلا بودن buroodut mubtila boodun, مقرور بودن mukroor boodun, مهروو شدن muhruu shoodun. *The cold fit of an ague* لرزه lurzeh, لرزه تاب lurzé-i taub, حماي البرد humaï-u'l'burd. *To tremble with cold* لرزيدن lurzédun.

Coldly سرمانه surmauneh, بي گرما bé gurma, v. also *indifferently, negligently.*

Coldness برودت buroodut, سردي surdé, مسامحت musaumuhut. *Coldness* or *badness of markets* كساد kusaud. v. *coolness*; also *chastity, frigidity, unconcern.*

A COLICK كولنج or قولنج koolunj, درد شكم durda shikim, وجع بطن wujaa butun, كزاش kuzaush, برنس burnis, كدايش gudaésh. *An electuary for the colick* كلكلانج kulkulaunj.

A COLLAR (*of a garment*) گريبان gureeban, گريب gureeb, گريوان gureewan, جربان jurbaun, چرخ churkh, زيق zeek, بادبار badbar, بادبان badban, بادوان badwaun, قفتان گريباني kaftan gureebauné, بادباز badbaz, گردبان gurdbaun, جيب jeeb. — (*an ornament for the neck*) بند گردن gurdun bund, عصمت usmut, متوم mutoom, اربت arbut, زه بند zuh bund, زه خيار zuh khé-aur, عقد akud, حبلت hublut, ماكول makool, معنقت maanikut, مخنق mukhnuk, طوق took (pl. اطواق atwauk), طمل tuml, فيقسيج feeksee j. — *A dog's collar* ساجور saujoor, حلقه hulkeh, اعناق é-anauk. — *A horse-collar* بربند burbund.—*The collar-bone* ترقوت turkoot.

To collar گريبان گرفتن gureeban gooriftun, گريب قبض كردن gureeb kubz kirdun, گريوان تلويت كشيدن guree-waun tuloo-é-ut kushédun.

To COLLATE مقابله كردن mukaubuleh kirdun, رو برو ساختن roo beroo saukhtun, تطبيق كردن tutbeek kirdun, وجاه ساختن wujauh saukhtun. v. *to compare, confront.* — *To collate a book* كتاب رو با رو نمودن kitaub roo ba roo numoodun. v. also *to bestow.*

A collater روبرو كننده roo beroo koonindeh, مقابله نماينده mukaubuleh numa-éndeh.

Collation مقابله mukaubuleh, روبرو roo beroo, روبارو ru ba roo, تطبيق tutbeek. v. *comparison*.—*A collation* (*repast*) مزه muzeh, طعم taam, اكل و شرب akul ou shurub.—(*a gift*) داد dad, احسان ihsaun. v. *benefit*.

COLLATERAL جانبي jaunibé, جانب بجانب jaunib bejaunib, پهلو پهلو pihlu pihlu, پهلو به پهلو pihlu beh pihlu, برابر buraubur, سوي sooï, مساوي musawé, متوازف mutuwauzif, متوازي mutuwauzé. v. *parallel*, *concurrent*, *indirect*.

Collaterally بر وجه جانب bur wujha jaunib, جنبانه jumbauneh, جنابيانه junabé-auneh, جنب بجنب jumb bejumb. v. *indirectly*.

A COLLEAGUE هم منصب hum munsub, همپايه humpaï-eh, همحال humhaul, همخانه humkhauneh, همزانو humzaunoo, همساز humsauz, همكن humkun, همنشين humnisheen.

To COLLECT جمع كردن jumaa kirdun, اجماع ساختن ijmaa saukhtun, فراهم اوردن furrauhim awurdun, تحاوي كردن tuhawé kirdun, اجتنا ساختن ijtina saukhtun, كوز كردن kooz kirdun, بهم اوردن behum awurdun, كرد كردن gurd kirdun, تحصيل نمودن tuhseel numoodun, چيدن cheedun. v. *to accumulate*, *amass*, *gather*.—*To collect tribute* خراج كذار كردن khurauj guzaur kirdun, مكس ساختن mukus saukhtun. *To collect* or *meet together* واهم امدن wauhum aumudun.—*To collect in a sum total* or *heap* جمله كردن jumleh kirdun. *To collect wealth* or *provisions* جمع مال كردن jumaa maul kirdun, تجمل نمودن tujummul numoodun, اذخار ساختن izkhaur saukhtun. *To collect arguments*, or *draw conclusions* استدلال ساختن istudlaul saukhtun, نتايج كردن nuta-é-uj kirdun.—*To collect from observation* نيكو داشتن nekoo daushtun, صيانت نمودن sé-aunut numoodun, رعايت كردن raa-é-ut kirdun. v. *to observe*, *infer*.—*A place where water collects* (*as a pool*, &c.) ابكنده aubkundeh, ابكند aubkund, ابكير aubgeer, تو taw.—*To collect one's self* (*to recover from surprize*, &c.) بهوش امدن behoosh aumudun, هوشيار شدن hushé-aur shoodun, جمعيت خاطر نمودن juma-é-uta khautir numoodun.

Collected, *collective*, جمع كرده شده jumaa kirdeh shoodeh, مجتمع mujtumaa, مجمع mujumma, محبوش muhboosh, منحوز munuhwuz, مجمل mujummul, مجموع mujumuwa, مجموعت mujumuwaat, ساخ saukh, مرتجم murtujum, مضغوف muzfoof, ململم mulmulum, مرتظم murtuzum, متراكم muturaukim, ملموم mulmoom, مستربع musturbaa, ملقوط mulkoot, عرمت armut, عرفي arfé, متدايم mutuda-ém, لقيط lukeet, ملقوط mulkoot, جني juné.—*To be collected* جمع كرده شدن jumaa kirdeh shoodun, خوييدن khooï-édun.

Collectible ممكن جمع mumkina jumaa.

A collection جمع jumaa, جمعيت juma-é-ut, جامعيت jauma-é-ut, مجمع mujmaa, اجمع ijmaa, مجموعت mujmuwaat (pl. مجموعات mujmua-at), جملت jumlut, جملكي jumlugé, فراهم furrahim, اغالش aghaulish, تحصيل tuhseel, نعشلت naasulut, حفاصت hufausut, فراز furauz, نتيجه nuteejeh (plur. نتايج nuta-éj), جما juma, هش humsh, كرد gurd, ولمت wulumut, شمل shuml, تنج tunj, تكويد tukoo-éd, تكويم tukoo-ém, تكليد tuklé-ud, كدس kudis, دكس dukis, حوز hauz, اجتنا ijtina, تحاوي tuhawé, كوز kooz. *A collection* or *miscellany* مجمع mujmaa, مجموع mujmuwa, مجموعت mujmuwaat.—*A collection of things* اتفاق اشيا ittifaka ashé-a.

Collectively درجمع dur jumaa.

A collector جمع كننده jumaa koonindeh, جمعليل jumaleel, كرد كنا gurd koona. *A collector of revenue* بازكير bazshgeer, باژ ستان bazsh sitaun, باژ دار bazsh dar, يارة كير é-aureh geer, خراج جمعليل khurauj jumauleel, عامل aamul, كنارنك kunaurunk, جابي jaubé, ترتور turtoor, ساعي saa-é.

A COLLEGE مدرست muduruſſut (plur. مدارس mudaurus), جماعت علما jumaata uluma, انجمن anjumin. *Colleges of doctors*, *and habitations of learned men* مساكن علما و مواطن فضلا musakina uluma wa muwatina fuzala.—*Of the same college* همپيشه humpeesheh.

Collegial مدرست پيوند muduruſſut pivund, جماعت علما منسوب jumaata uluma munsoob.

A collegian اهل مدرست ahla muduruſſut.

A COLLIER (*digger of coals*) انكشت كاوينده ankusht kawéndeh.—(*a seller of coals*) فحم فروش fuhum furoosh.

A COLLIFLOWER القنبيط alkimbeet.

COLLISION مصادمت musaudumut, تصادم tusaudum, بهم زن behum zun.

To COLLOCATE نهادن nihaudun. v. *to place*.

Collocation نهاد nihaud, نهاده nihaudeh, وضع wuzaa, وضعت wuzaat.

To COLLUDE (*conspire to defraud any one*) كسيرا فريفتن متفق كردن kuseera furré-uftun muttufik kirdun, حيله باختن heeleh baukhtun, ال ساختن aul saukhtun. v. *to conspire*.

Collusion متفق کسیرا فریفتن muttufik kuseera furé-uftun. v. *fraud.*

Collusive غدار ghudaur, تلبیس tulbees, غابن ghaubin, حیله باز heeleh baz. v. *fraudulent.*

Collusively غدارانه ghudarauneh, با حیله ba heeleh, حیله بازانه heeleh bauzauneh.

A COLLYRIUM (*ointment for the eyes*) توتیا دیده tooté-a deedeh, داروي چشم darooï-a chushum, جلا julau, کحل kohl, شیاف shé-auf.

A COLONEL کرنیل kornél, سرخیل surkheel, سرجنک surjung, پیشاهنک peishahunk.

To COLONISE جاي ویران اباد ساختن jaï viraun abad saukhtun.

A colony نو اباد nou abad.

A COLONNADE نظام عماد nizauma amaud, سلک ستون silka sutoon.

The COLOQUINTIDA (*bitter apple, a violent purgative*) زهر زمین zuhra zumeen, مرزهره mirzuhreh, مره murreh, صاب saub, حنظل khunzil, کیستو keestoo, علقم alkum, پزند puzshund, شري shuré, فس fuss, حدج hudj, مغل mufl, حمطل humtul, عجاف ajauf, الا alau.

Coloration, v. *colouring, dying.*

A COLOSSUS دیو شکل صورت div shukl soorut, بت عظیم but azeem.

Colossean (*giant-like*) ذو دیو شکل zu div shukl, عفریت اسا afreet asa, اهرمان سا aherman sa.

COLOUR رنک runk, کون goon, کونه gooneh, یون é-oon, لیط leet, لیاط lé-aut, نقبت nukbut, صباغ subaugh, صبغ subugh, سحنا suhna, سحنت suhnut, شرج shuruj, بوص boos, سن sun, جرم jurm, نجر nujr, نجار nujaur. *A white colour* سپید speed, سفید sifeed, ابیض abeez, (fem. بیضا beeza, pl. بیض beez), لیاح lé-auh. *A black colour* سیاه sé-auh, اسود aswud. *A red colour* سرخ surkh, احمر ahmur (fem. حمرا humra, pl. حمر humr, احامر ahaumr, احامرت ahaumrut). *A yellow colour* زرد zurd, زرباب zurbaub, اصفر asfur (fem. صفرا safra). *A green colour* سبز subz, سرسبز sursubz, اخضر akhzur (fem. خضري khuzré). *A brown colour* قهوه رنکي kohweh runké, کندم کون kundum goon, اسمر asmur, (fem. سمرا sumra). *A blue colour* کبودي kuboodé, نیل فام neel fam, سماوي sumawé, ابي رنک aubé runk. *A fine scarlet colour* قاني kauné, اسقرلاط iskarlat. *A purple colour* ارغواني arghuwauné, ارجواني arjuwauné, باده رنک badeh runk. *A ruby colour* لعل کون laal goon. *A tulip colour* لاله فام laleh faam. *A rose colour* کل رنکي gul runké, کلکون gulgoon.—*A gris-de-lin colour* کتان رنکي kutaun runké. *Of various colours* کوناکون goonagoon, رنکارنک runkarunk, کونه کونه gooneh gooneh. *A high* or *full colour* رنک بالا runk balau. *A weak* or *diluted colour* رنک کشاده runk kushaudeh. *Of one colour* یکرنک eekrunk, همرنک humrunk. *Of his, her*, or *its proper or natural colour* خود رنک khood runk. *Of a pleasing colour* ذو شوخ رنک runk. *Mixing colours* رنک امیز runk ameez.—*Of all colours* بوقلمون bukulumoon. *Of a changing colour* متلون mutuluwwin. [*Most of the above words are either used alone, or followed by* رنکي runké, رنک runk, فام faum, کون goon, کونه gooneh, چرده churdeh: *they often imply a tendency to those colours; and may be translated* whitish, blackish, reddish, &c.]—*To change colour* پریشاني صورت نمودن purashauné soorut numoodun, محمج کردن muhummuj kirdun. *To change a colour* دیکر کون کردن deegur goon kirdun.—*The colour, complexion*, or *air of the countenance* سیما seema, چهره chuhreh.—*A colour* (*palliation, concealment*) پوشش poshish, پنهاني pinhauné, اخفا ikhfa, کتم kutum, ستر sutur.—(*an appearance*) صورت soorut, وجه wujuh (plur. وجوه wujooh), شکل shukl, ظاهر zauhir, بیرون beeroon.

To colour رنک کردن runk kirdun, رنکین نمودن runkeen numoodun, ملون ساختن muluwwun saukhtun, ملون کردن muluwwun kirdun.—(*to palliate, excuse*) معذور کردن mazoor kirdun.—(*to give an appearance*) صورت دادن soorut dadun, شکل نمودن shukl numoodun, وجه ساختن wujeh saukhtun, کونه کردن gooneh kirdun.—(*to blush*) رنک شدن runk shoodun, خجلت ساختن khujlut saukhtun, شرم داشتن shurm daushtun.

Colourable ذو وجه zu wujuh, صورت دار soorut dar, معقول maakool. v. *plausible, specious.*

Colourably معقولانه maakoolauneh.

Coloured رنکین runkeen, ذو رنک zu runk, ملون muluwwun, متلون mutuluwwun.

Colouring رنک نما runk numa, کون ده goon duh.

Colourless بي رنک bé runk.—(*transparent*) شف shuff, شفاف shufauf.

Colours (*standard*) علم alum, ازیع azé-a, رایت ra-ét, عجوز ajooz. v. *banner, ensign, flag.*

A COLT اسبچانه asbjauneh, راشح raushih, فریس furees, کره kurreh.—(*a young foolish fellow*) شاب ابله shaba ableh.

Coltish (*wanton*) شوخ shookh.

A colt's tooth (*wanton desire*) شوخي shookhé.

A COLTER (*plough-share*) سنت sinnut, باسنت basinnut, ابمیق abmeek.

A COLUMN عمود amood (pl. عمد umud), عمدت omdut, عمده omdeh, دعام daam (plur. دعم daam, دعمت daamut), عماد amaud, عمادات amaudut, ستون sutoon (plur. اساتين asateen) قاعدت ka-adut (pl. قواعد kuwaud), ميل meil, درخت durukht, ركن rukn (pl. اركان arkaun), ساريت saure-ut, عنك anuk, اسي asé, اسيت asé-ut, تير teer. v. *pillar* and چارطاق —*A large column* عمود معظم amood maazim. *A strong column* ركن ركين rukna rukeen. *The base of a column* پايهء ستون paï-é-ï sutoon.—*The column of the state* عمدت الدولت omdutu'd'doulut. *The column of religion* عمود دين amooda deen: (*these are titles conferred upon great men in the East.*)

Columnar دروجه عمد dur wujeh umud.

A COMB شانه shauneh, شامه shaumeh, مشط musht, مشقات mushkaut, مفروج mufrooj, مكد mukud, مضط muzut, سرخاره surkhaureh, مسح musih.—*A weaver's comb* انگاز angauz. *A cock's comb* كروهه kurooheh, تاجك taujuk, خول khool. *A curry-comb* شانهء اسب shauné-ï asb, كشاده kushaudeh, قشاوه kushaweh, فرجول furjool, فرجون furjoon, پركن purkun.—*A shepherd's comb* مشط الراعي mushtu'r'raa-ï. *A comb-maker* شانه ساز shauneh sauz, برس burs. *A honey-comb* شهد shuhud, هف huff, سبغ subugh.

To comb شانه زدن shauneh zudun, شاندن shaundun, شانيدن shaunédun, مشط كردن musht kirdun, مورا لوح كردن moora looh kirdun, مشاطه ساختن mushauteh saukhtun. *To comb the mane of a horse* شانه بريال اسب زدن shauneh buré-aul asb zudun. *A comber* (*a lady's maid* or *tire-woman*) مشاطه mushauteh. v. *dresser*.

A COMBAT وقيعت الاثنين waké-autu'l'asneen, زد و خورد zud ou khord, ستيز siteez, معاركه maurikeh, كارزار kaurzaur, ناورد nawurd, نجدت nujdut, اورد awurd, نبرد nubburd, جنگ و جدال jung ou judaul, رزم ruzzum, جهاد juhaud. v. *battle*, *conflict*, *contest*, *duel*.

To combat (*fight*) وقيعت الاثنين نمودن waké-autu'l'asneen numoodun, زد و خورد كردن zud ou khord kirdun, جنگ و جدال ساختن jung ou judaul saukhtun.—(*to oppose*) مقابله كردن mukaubuleh kirdun, تعريض ساختن taareez saukhtun, برابر كردن burabur kirdun.

A combatant غازي ghauzé, مبارز mobauriz, محارب mohaurib, شجعان shujaan, مقاتل mukautil. v. *champion*, *warrior*.—(*an antagonist*) دشمن dushmin, عدو adoo, معارض ma-aruz.

COMBINATION يكانگي eekaunugé, مواصلت muwauslut, اتحاد ittihaud, موافقت muwaufikut, ضم zumm, پيوست pivust, پيوستگي pivustugé, اتفاق ittifauk, توافق tuwaufik, تعاهد ta-ahud, معاهدت maahudut. v. *conjunction*, *union*; also *conspiracy*.

To combine پيوستن pivustun, پيوسته كردن pivusteh kirdun, متصل ساختن muttusil saukhtun, موافق شدن muwafik shoodun, موافقت كردن muwafikut kirdun, راضي بودن rauzé boodun, قايل نمودن ka-él numoodun. v. *to join*, *link*, *agree*, *coalesce*, *unite*.

COMBUSTIBLE آتشگير autashgeer, آتش انگيز autash angeez, قابل سوزش kaubila soozish, ممكن سوز mumkina sooz, ناري nauré. *Combustibles* (*fuel*, &c,) انبانك ambaunik, پوك pook, آتشگيره autashgeereh, آتشزنه autashzuneh.

Combustibleness قابليت النار kaubilé-utu'n'nar.

Combustion سوختگي sookhtugé, افروختگي afrokhtugé, سوزش soozish. v. *conflagration*, *burning*, *consumption*.—(*tumult*) شمات shumaut, هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha. v. *bustle*, *hurry*.

To COME آمدن aumudun, آييدن aï-édun, رسيدن rusédun, آمدني كردن aumuduné kirdun, اتو نمودن atoo numoodun. قدوم ساختن kudoom saukhtun, امازان شدن amazaun shoodun, جاي ساختن ja-é saukhtun, خواليدن khaulédun. *To go and come* شد و آمد كردن shud ou amud kirdun, اينده و رونده ساختن a-éndeh ou rou-éndeh saukhtun, آمدن و رفتن aumudun ou ruftun. *To come into the mind* در خاطر آمدن dur khautir aumudun, ذكرت كردن zukrut kirdun. *To come into the middle* ياد آمدن é-aud aumudun, ياد آوردن é-aud awurdun, در ميان آمدن dur mei-aun aumudun. *To order to come* دعا كردن daa kirdun, دعوت ساختن da-oot saukhtun. *To come to misfortune* از پاي افتادن uz paï uftaudun. *To come about* (*to happen*) سر زدن sur zudun, روي دادن rooï dadun—(*to change*) تبديل كردن tubdeel kirdun, تغيير نمودن tughé-ér numoodun. *To come again* باز آمدن baz aumudun, رجوع كردن rujooa kirdun. *To come at* or *come by* (*acquire*) اندوختن andokhtun, حاصل كردن hausil kirdun. *To come in* (*enter*) در آمدن dur aumudun, داخل شدن daukhul shoodun, دخول كردن dukhool kirdun.—(*to comply*) مطيع شدن muté-a shoodun, راضي بودن rauzé boodun. v. *to agree*, *yield*.—*To come in to* (*assist*) نصرت دادن nusrut dadun, مددكار شدن mududkaur shoodun, معاونت نمودن maawunut numoodun. *To come near* نزديك آمدن nuzdeek aumudun, تقريب شدن tukreeb shoodun. *To come of* (*to be descended from a line of ancestors*)

از اصل امدن uz asl aumudun, زنسل بودن zi-nusl boodun. *To come off* (*deviate*) بی راه شدن bé rauh shoodun, ضلال کردن zulaul kirdun.—(*to escape*) خلاص شدن khulaus shoodun, رستن rustun, نجات یافتن nujaut é-aftun. — (*to end an affair*) عاقبت الامر نمودن aakibutu'l'amr numoodun, امر تمام کردن amr tumaum kirdun. *To come off well* عاقبت خیر داشتن aakibut kheir daushtun. *To come off badly* بی فروغ شدن bé furoogh shoodun, خبیث بودن kheebut boodun. *To come off from* (*leave*) پرهیز کردن purhaze kirdun, خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun. v. *to abstain, forbear.*—*To come on* (*make a progress*) پیش رفتن peish ruftun, استمرار کردن istimraur kirdun, نزدیک امدن nuzdeek aumudun. (*to rush to the attack*) هجوم کردن hujoom kirdun, خروج ساختن khurooj saukhtun. — (*to thrive*) بختیار گشتن bukhté-aur gushtun, مبارک شدن mobauruk shoodun. *To come over* (*pass*) گذاردن guzaurdun, گذار کردن guzaur kirdun, عبور ساختن aboor saukhtun. *To come over from a party* عدول کردن adool kirdun, عاصی نمودن aasé numoodun. *To come* or *boil over* بجوش امدن bejoosh aumudun. *To come over* (*deceive*) فریفتن furré-uftun, غدر ساختن ghudr saukhtun. *To come out* (*or forth*) بیرون امدن beeroon aumudun. *To come out* (*become public*) ظاهر شدن zauhir shoodun, اشکاره گشتن ashikaureh gushtun, منشور بودن munshoor boodun, مبروز شدن mubrooz shoodun. *To come out with one's opinion* راي ظاهر کردن ra-é zauhir kirdun. *To come to* (*consent, yield*) بلی گفتن bulé guftun, راضی شدن rauzé shoodun, مطیع کردن muté-a kirdun, رام نمودن raum numoodun. *To come to* (*come up to*, or *amount to*) جمع حساب کردن jumaa hissaub kirdun, تعدید شدن taadeed shoodun. *To come to one's self* (*from ebriety*) واهش امدن wauhish aumudun.—(*to recover one's senses*) عقل شفا یافتن akl shufa é-aftun. *To come to pass* فراز رسیدن firauz rusédun, جاري بودن jauré boodun, روي دادن rooï dadun, سرزدن surzudun. *To come up* (*grow out of the ground*) نابت شدن naubit shoodun, نشو نمودن nushoo numoodun, رستن rustun, طلوع کردن tulooa kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun.—(*to ascend from below*) برامدن buraumudun, از فرو فراز رسیدن uz furoo firauz rusédun. *To come up to* (*equal, rise* or *reach to*) برابر گشتن buraubur gushtun, بسویت خیزیدن besoo-é-ut kheezédun. *To come up with* (*overtake*) نایل شدن na-él shoodun, واصل بودن wasil boodun. *To come upon* (*attack*) حمله کردن humleh kirdun, هجوم اوردن hujoom awurdun.—*All this comes of you* این همه اورده‌ء تست ein hummeh awurdé-ï tost.—*Any place to which one comes* امدنگاه amudungah.—*Come hither* بیا bé-a, بیا بیا bé-a bé-a, اي a-é. *Come* (*be quick*) تیز بکن teez bekoon, تیز کار نماي teez kaur numa-é, شتاب shutaub, بشتاب beshutaub. *The time to come* زمان مستقبل zumaun mustukbil, اینده a-éndeh, اتیت até-ut, اخرة akhiratan.

A COMEDIAN اهل تقلید ahla tukleed, نقل کننده nikkaul koonindeh, تماشا گر tummausha gur, تماشا گو tummausha goo, سازنده sauzindeh, اسکند askund, چنگي chungé.

A comedy لعبتبازي labutbazé, تقلید tukleed, تماشا tummausha.

COMELINESS خوبی khooba, خوشنماي khooshnuma-é, حسن husn, جمال jumaul, رونق rounuk. v. *beauty, elegance, grace, dignity.*

Comely خوشنما khooshnuma, خوب khoob, حسنات husnaut, جمیل jumeel. v. *beautiful, &c.*

A COMER اینده a-éndeh, امده aumudeh, اي a-é (plur. ایان a-é-aun). — *Comers and goers* (*travellers, &c.*) اینده و رونده a-éndeh ou rouéndeh, امد شد aumud shud.

A COMET جوزهر joozhur, گوز چهر gooz chuhr, گوز چهره goozsh chuhreh, ذو ذوابه zu zoo-aubeh.—*Cometary, cometic,* جوزهر پیوند joozhur pivund, گوز چهر منسوب gooz chuhr munsoob.

COMFORT (*consolation*) خوشي khoosha, دل اسایي dil asaï-é, جان کشا jaun kusha, خاطر نوازي khautir nawauzé, تسلي tusullé, تسلیت tusllé-ut, تسلیء قلب tusullé-a kulb, تعزیت tazé-ut. v. *consolation.*—(*assistance*) عون awun, یاري é-auré, نصر nusr. v. *support, countenance.*

To comfort دل اساي کردن dil asa-é kirdun, دل خوشي دادن dil khoosha dadun, دل شاد ساختن dil shaud saukhtun, دل فروز نمودن dil furooz numoodun, دل نواختن dil nuwaukhtun, تسلي کردن tusullé kirdun, تسلیت دادن tuslé-ut dadun, استمالت بخشیدن istimaulut bukhshédun, ربط قلب ساختن rubta kulub saukhtun. v. also *to invigorate, enliven, strengthen.*

Comfortable, comforting, دل شاد ساز dil shad sauz, تسلیت بخش tuslé-ut bukhush, خاطر خوش کنا khautir khoosh koona, غمزدا ghumzuda.

Comforted خوشنود khooshnood, خشنود khushnood, دل خوش dil khoosh, دل شاد dil shaud, محظوظ muhzooz, متسلي mutusullé.—*To be comforted* خاطر خوش شدن khautir khoosh shoodun, خشنود بودن khushnood boodun, تسلیت یافتن tuslé-ut é-aftun.

Comfortably با خوشي ba khooshé, با تسلي ba tusullé, اميدوار ameedwar. v. *hopeful.*

A comforter صاحب خوشي sahib khooshé, خاطر نواز khautir nuwauz, دل شادي دهنده dil shaudé duhindeh, غمزدا ghumzuda, متسلي mutusullé, معزي ma-azzé. *The Comforter (paraclete)* خفير khufeer, فارقليط farakleet.

Comfortless بي تسليت bé tuslé-ut, بي خوشي bé khooshé, غمزده ghumzuddeh, دلفكار dilfikaur, دلشكسته dilshakusteh, دلتنك diltunk, خاطر شستكي khautir shustugé, بي اميد bé ameed, نا اميدوار na ameedwaur.

COMICAL (*exciting mirth*) شادي انكيز shaudé angeez, ابتسام نما ibtisaum numa, مضحك muzhuk, اضحاك izhauk, انبساط ساز imbisaut sauz, بهجت كنا buhjut koona, خنده اورد و مسرت انكيز khundeh awurd wa musurrut angeez. *Comical, comic (relating to comedy)* لعبتبازي منسوب labutbazé munsoob, تماشا پيوند tumausha pivund.

Comically مضحكانه muzhukauneh, اضحاكا izhaukan, با سرور و نشاط ba suroor ou nishaut.

Comicalness قوت شادي انكيز kuwwut shaudé angeez, ضحكت zuhkut, اضحوكت izhookut, ابتسام نماي ibtisaum numa-é.

COMING امدن aumudun, امدني aumuduné, اينده a-éndeh, اي a-é, ا a, ايا a-é-a, اتي até, اتيت até-ut, قادم kaudim, قادمت kaudimut, متعال mutaal, ورود wurood, وافد waufid, وفد wufud, وفادت wufaudut, موتاب mootaub, جايي jaï-é, جاي ja-é, مظهر muzhur.—*Coming and going* اينده و روينده a-éndeh ou rou-éndeh, امد و شد aumud ou shud. v. also *fond, forward.*

A coming-in خرج khurj. v. *revenue.*

A COMMAND فرمان furmaun, فرمانيون furmané-oon, فرموده furmoodeh, حكم hookum (pl. احكام ahkaum), امر amr (pl. اوامر awamir), امرت amrut, رسم rusm (pl. رسوم rusoom), مرسوم mursoom, وصيت wusé-ut (plur. وصايا wusaïa), وصايت wusa-é-ut, قضا kuza, قضيت kuzé-ut, اشارت ishaurut (plur. اشارات asharaut), تنبيه tumbeeh (pl. تنبيهات tumbeehaut), بارنامه barnameh, كتاب kitaub, كتيبت kiteebut, كنك kunk, شان shaun, سپارش sipaurish, عهد ahud, دون doon. v. *mandate, order, precept.*—*The command of* God فرمودهء خدا furmoodé-i khoda. *By the command of* God بامر الله تعالى bi-amrillahi taala. *The royal command* فرمان پادشاه furmauna padshah, حكم سلطان hookuma sultaun, امر شاهي amra shahé. v. phrases under فرمان, Vol. I.—*A command under the king's sign manual* خط شريف khutta shereef, خط همايون khutta humaï-oon. *Obeying commands* حكم بردار hookum burdaur. *To obey commands* فرمان امتثال كردن furmaun imtisaul kirdun. *To execute commands* فرمان بردن furmaun burdun. *Issuing commands* فرمان ده furmaun duh. *Expecting his commands* فرمانش متوقف furmaunish mutuwukkuf. *According to the king's commands* بر موجب فرمان شاهي bur mujiba furmauna shahé, بر حسب فرمان سلطان bur husba furmaun sultan, حسب المامور شاهي husbu'l'mamoora shahé. *Absolute commands* تصارف tusaurif.—*Command (supreme authority)* فرمان فرمايي furmaun furmaï-é, فرمان كذاري furmaun guzauré, حكم hookum, حكومت hookoomut, حكم حكومت kookuma hookoomut, حكم داري hookum daré, دولت dowlut, سروري suroorè, امرت amrut, امارت amaurut, سلطان sultaun, سلطنت sultunut, پادشاهي padshahé, شاهي shahé, شاهنشاهي shahinshahé, پناهي punahé, دينپناهي deenpunahé, خلافت khilaufut, داوري dawuré, دعوت dawut, مهالك mumauluk, مملكت mumlukut, قيصريت keisuré-ut, شهرياري shuhré-auré, نفرت nufrut, اشتلم ishtilum. v. *dominion, despotism, power, sovereignty.*—(*government, regulation*) تدبير tudbeer, ضبط zubt, ضابطه zaubuteh.

To command فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, فرمان كذاركردن furmaun guzaur kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, امر كردن amr kirdun, سلطنت ساختن sultunut saukhtun, سپارش دادن sipaurish dadun. v. *to govern, order, direct.*—The verb فرمودن *furmoodun* is used in a variety of modes, which the politeness of the East has rendered idiomatical. It is never employed, when speaking or writing to a person of inferior degree; or when referring to any thing which he had said or done. In the first person, singular or plural, it is never used but by a sovereign prince; as it would be held equally improper for a man of lower rank to express himself in the first person, as, in Europe, it would be for a private man to say, *We desire*; or, *It is our pleasure*. Even a person of distinction, when giving orders to the meanest domestic, would never think of saying من تورا مي فرمايم mun tora ma furma-ém *I command you*; but حكم من است hookum mun ast *It is my order*, or تورا حكم مي كنم tora hookum ma koonum *To thee I give orders*: whilst a king would say تورا ارشاد مي فرمايم tora irshaud ma furma-ém *I command*, or (literally) *to thee these directions I command*—فرمودن *furmoodun* is in general used in the third person

plural; especially when speaking or writing respectfully to, or of, any person, either superior, or of an equal degree, where no intimacy subsists: as, if one man of rank had made an observation, and another meant to answer, *it was exceedingly proper*; he would, if a polite man, say انچه صاحب فرموده اند بسيار بجاه است ooncheh sahib *furmoodeh und* bisse-ar bejah ast *That which you command is extremely proper:* and not انچه صاحب گفته اند بسيار بجاه است ooncheh sahib *gufteh und* bisse-ar bejah ast *That which you speak is extremely proper.* If again, a person was to observe, *You have compleated this business very well*, he would express it with propriety in Persian صاحب اين كاررا نهايت با خوبي سرانجام فرموده اند sahib ein kaurra nehau-é-ut ba khooba surranjam *furmoodeh und*; and not صاحب اين كاررا نهايت با خوبي سرانجام كرده اند sahib ein kaurra nehau-é-ut ba khooba surranjam *kirdeh und:* but, in regard to himself, he would say, من كاررا سرانجام نموده ام mun kaurra surranjam *numoodeh am, I have finished this affair.*—When speaking of a third person, if a man of high rank, as *The Nabob went to Allahabad*; it would with elegance be expressed نواب به اله اباد تشريف فرمودند Nuvvaub beh Allahabad tushreef *furmoodund:* whilst a man speaking of himself, instead of the verb فرمودن *furmoodun*, would use the first person singular of رفتن *ruftun*; من به اله اباد رفتم mun beh Allahabad *ruftum.*

Commanded فرموده furmoodeh, ماموريت mamooré-ut.

A commander فرمان فرما furmaun furma, فرمان ده furmaun duh, فرمان گذار furmaun guzaur, كار فرما kaur furma, حكم كنا hookum koona, حكومت ران hookoomut ran, امير ameer, حاكم haukim, والى waulé, ضابط zaubit. *The commander of an army* سرعسكر surafkur, سردار surdar, سپهسالار sippahsalaur, سپهدار sippahdar, پيشاهنگ peishauhunk, پيش peish, پيشرو peishrou, سپهده sippahduh, سپهبد sippahbud, سپهكش sippahkush, امير الجيش ameeru'l'jeesh, جنرال general, گريز gureez, يكلخت eeklukht. *The commander of a garrison* ضابط حصار zaubuta hissaur, قلع دار killaadar, محافظ muhaufiz. *The commander of the districts* حارسان بقاع haurisauna bukaa. *The commander of the faithful* امير المومنين ameeru'l'moomineen, پادشاه اسلام padshaha islam. v. *emperor, khalif, king.*

Commandment, v. *command, mandate, order, precept, authority.*—*The ten commandments* وصايا الله wusaïa ullah, عشره كليمت ashereh kuleemut.

To COMMEMORATE ياد كردن é-aud gooriftun, ذكر ساختن zukr saukhtun, تذكير نمودن tuzkeer numoodun, تذكر داشتن tuzukkur daushtun, تقرير كردن tukreer kirdun, حكايت نمودن hika-é-ut numoodun, نقل بستن nukkul bustun.

Commemoration ياد é-aud, ذكر zikr (pl. اذكار azkaur), تذكير tuzkeer, تذكر tuzukkur, حكايت hika-é-ut, اندامه andaumeh.

Commemorable ممكن تذكير mumkina tuzkeer.

Commemorated ياد گرفته é-aud gooristeh, مذكور muzkoor.

Commemorative ذكري zikré, تذكر كنا tuzukkur koona, ياد نما é-aud numa.

To COMMENCE اغاز كردن aghauz kirdun, مباشرت ساختن mubaushirut saukhtun. v. *to begin.*

Commencement, v. *beginning*, *date.*

To COMMEND *(praise)* ستودن sutoodun, ستاييدن sitaï-édun, ستايش كردن sita-ésh kirdun, افرين دادن afireen dadun, وصف كردن wusuf kirdun, پسندن pussundun, پسنديدن pussundédun. v. *to praise, approve.*—(*to recommend* or *commit to*) مفوض ساختن mufooz saukhtun, حواله كردن huwauleh kirdun, سپارش دادن sipaurish dadun. *To commend* or *resign one's self to* God توكل كردن tuwukkul kirdun, توسل ساختن tuwussul saukhtun.

Commendable واجب المدح vajibu'l'muduh, ممدوح mumdooh, حميد humeed, موصوف mousoof, لايق ستايش la-éka sita-ésh, مستحسن mustuhsin, پسنديده pussundédeh, محمود muhmood, مرضي murzé. v. *laudable.*—*More commendable* احمد ahmud.

Commendably ممدوحانه mumdoohauneh, بطور حميد betoor humeed, بوجه موصوف bewujuh mousoof.

Commendation حمد hamd, مدح muduh, مدحت mudhut, ستايش sita-ésh, افرين afireen, وصف wusuf, سپاس sipaus. v. *approbation, praise.*

Commendatory ستايش دار sita-ésh dar, حمد نما hamd numa.

A commender افرين گو afireen goo, حمدت hamdut, مادح maudeh, مداح muddauh, وصاف wussauf, واصف wausif, ستا sita. *A self-commender* خود ستا khood sita, خود فروش khood furoosh.

Commensuration, &c. v. *mensuration, proportion.*

To COMMENT تاويل كردن taweel kirdun, تفسير نمودن tufseer numoodun, شرح ساختن shurh saukhtun.

A comment, commentary تفسير tufseer (pl.

تفاسير tufauseer, تفسيرات tufseeraut), شرح shurh (pl. شروح shurooh), مدرس mudrus, تعبير tabeer, بيان bé-aun. v. *exposition, narrative.*

A commentator, commenter اهل تفسير ahla tufseer, شراح shurauh, شارح shaururh, مفسر mufussur, برفندار burfundaur, تاويلگر taweelgur, شروح كار shurooh kaur, دلالت dulaulut, كشاف kushauf, بيان نويش bé-aun noo-ésh.

COMMERCE (*trade*) تجارت tujaurut, اشترا ishtira, داد ستاد dad sitaud, معاملت ma-amlut, كار kaur — (*intercourse*) علاقت 'alaukut, اختلاط ikhtilaut, مخالطت mukhaulitut, اميزش ameezish, صحبت sohbut. *To have commerce* or *intercourse* اختلاط داشتن ikhtilaut daushtun, صحبت كردن sohbut kirdun. v. *to converse, correspond, keep company*; also *to trade.*

Commercial تجارت منسوب tujaurut munsoob, بازاري bazaré, داد ستاد پيوند dad sitad pivund.

Commigration, &c. v. *emigration.*

Commination, v. *threat, denunciation.*

To commingle, v. *to mingle.*

To comminute, v. *grind, pulverise.*

To COMMISERATE شفقت نمودن shufkut numoodun, مرحمت كردن murhumut kirdun, تعطف داشتن taattuf daushtun. v. *to pity.*

Commiseration شفقت shufkut, شفق shufik (pl. اشفاق ashfauk), تعطف taattuf, ترحم turuhhum, مرحمت murhumut, رقت rukkut. v. *compassion.*

A COMMISSARY (*delegate*) وكيل vakeel, حواله huwauleh, كماشته gomaushteh, مباشر mubaushir, موكل muwukkul, سرهنك surhunk. v. *agent.*—*To appoint a commissary* مباشر منصبدار كردن mubaushir munsubdar kirdun, حواله ساختن huwauleh saukhtun, واكيل نصب نمودن vakeel nusb numoodun, كماشته كردن gomaushteh kirdun.

A commissaryship مباشرت mubaushirut, منصب واكيل munsuba vakeel, وكالت wukaulut.

A COMMISSION (*delegation, full power*) وكالت نامه wukaulut nameh, وكالت حجتي wukaulut hujjuté, مباشرت mubaushirut, خدمت khudmut, امر amr, سپارش sipaurish, تفويض tufweez. v. *order, trust, warrant.* — (*perpetration*) ارتكات irtikaub, ركوب rukoob. *The commission of a crime* كوناه ارتكابي goonah irtikaubé, ارتكاب معاصي irtikauba maasé. *The commission of adultery* ارتكاب زنا irtikauba zuna.—*Commission* (*office*) منصب munsub, جاه jah, پايه pa-éh, مرتبت murtubut *or* مرتبه murtubeh.

To commission نصب كردن nusb kirdun, منصب دادن munsub dadun. نامزاد نمودن namzaud numoodun.

A commissioner اهل منصب ahla munsub, وكالت نامه دار wukaulut nameh dar, موكل muwukkul. v. *commissary.*

To COMMIT (*intrust*) مباشرت دادن mubaushirut dadun, سفارش كردن sifaurish kirdun, سپارش ساختن sipaurish saukhtun, حواله كردن huwauleh kirdun, تفويض نمودن tufweez numoodun — (*to deposit*) ودع ساختن wudaa saukhtun, وضع كردن wuzaa kirdun, موضوع نمودن muzuwa numoodun — (*to perpetrate*) ارتكاب كردن irtikaub kirdun, ركوب ساختن rukoob saukhtun. *To commit a crime* كوناه ارتكابي كردن gooneh irtikaubé kirdun, قباحت ساختن kubauhut saukhtun, ارتكاب معاصي نمودن irtikaub maasé numoodun. *To commit a breach of the peace* صلحه مغاير حركت ركوب كردن sulheh mugha-ér hurukut rukoob kirdun, صلحه مغاير وضع و حالت ارتكات ساختن sulheh mugha-ér wuza ou haulut irtikaub saukhtun. *To commit to prison* حبس كردن hubs kirdun, در زندان نهادن dur zindaun nihaudun, سجن ساختن sujun saukhtun, عفس نمودن afus numoodun. v. *imprison.* — *To commit* or *intrust one's self* خودرا اعتماد كردن khoodra é-atimaud kirdun.

A commitment to prison در زندان نهان dur zindun nihaun, حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus.

Committed to prison محبوس muhboos, مسجون musjoon, اهل زندان ahla zundaun, زنداني zindauné. *To be committed to prison* محبوس شدن muhboos shoodun, اهل زندن بودن ahla zindaun boodun.

COMMODIOUS (*convenient*) مناسب munausib, موافق muwaufik, قابل kaubil, ذو قابليت zu kaubilé-ut, سزاوار suzawar, لايق la-ék, ساخته saukhteh, شايسته sha-ésteh, اهل ahl—(*useful*) فايده‌مند fa-édehmund, سودمند soodmund, ذو منفعت zu munfaat, مفيد mufeed, نافع nafaa. v. *suitable, advantageous.*

Commodiously با موافقت ba muwafikut, لايقانه la-ékauneh, مناسبانه munausibauneh, با منفعت ba munfaat, فايده‌مندانه fa-édehmundauneh.

Commodiousness موافقت muwafikut, فايده fa-édeh. v. *convenience, ease, advantage.*

Commodity (*advantage*) سود sood, فايده fa-édeh, كسب kusb. v. *interest.*— (*conveniency*) شايستكي sha-éstugé, سزاواري suzawuré, مناسبت munausibut — (*wares*) متاع mutaa (pl. امتعت amtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), اسباب asbaub. v. *merchandize.*

A COMMODORE مير عسكر دريا meer askura duré-a, جهازها سرداري juhauzh surdauré.

COMMON مشارك mushauruk, مشترك mushturuk, مشرك mushurruk, جدا or جدي juda, شمل shuml, شمول shumool, مشمول mushmool, عام a-amm, عموم amoom. v. *general*, *universal*. —(*frequent*) بسيار bissé-ar, فراوان furawaun, كسير kuseer. v. *abundant*, *ordinary*, *usual*. —(*cheap*) كم بها kum buha, رخاصت rukhausut—(*ignoble*) فروماية furooma-éh, زقاقي zukauké, ناكس naukus, بد اصل bud asil, حقير hukeer, خوريد khooré-aud, كمينه kumeeneh. v. *mean*, *vulgar*.—(*without an owner*) بي صاحب bé sahib, غير مالك ghire-a malik, معطل maatul.—*Common property* جدوي judwa, مالكيت عامه maliké-ut aammeh. *Common sense* حاسه عامه hassé-i aammeh, حس مشترك hussa mushturuk. *A common* or *vulgar idiom* زقاقي دل zukauké dil, زقاقي زبان zukauké zubaun. *In common* جدي or جدا juda, برابر burabur, علي السوية ala's'suwé-ut, بالسوية bissuwé-ut. *The plunder is in common* شكار مشتركست shukaur mushturukast. v. *equally*, *indiscriminately*.

Commonalty, *common people*, *commons*, *commoners* عام aamm, عامت aammut, اهالي كس ahaulé kus, اهالي ahaulé, اهالي مملكت ahaulé mumlukut, خلق khulk, جاهل خلق jauhil khulk, عوام awaum, عوام ناس awauma naus, عامت ناس aammuta naus, رعيت ra-é-ut, قلمعات kulmaat, خاشر khaushir, بغشا bughsa, ابغش abghus.

Commonly (*universally*) عموما amooman علي وجه العموم ala wujehi'l'umoom.—(*frequently*) بسيار بار bissé-ar bar, نوبت بسيار noobut bissé-ar بار, چند بار chund bar, چند كره chund gurreh, كثيرا kuseeran, تارة taurutan, تارة بعد تارة taurutan baad taurutan, دفعة dufatan. v. *often*, *usually*.

Commonness, v. *frequency*.

A common-place book مسودت musawwudut, روز نامه rooz nameh, مقابله mukaubuleh, دستور dustoor, دفتر duftur.

Commons, v. *commonalty*; also *food*, *diet*.

A common shore ابريز aubreez, آبخانه aubkauneh, اوغن awghun, قنات kunaut, كمانه kumauneh, سمج sumuj.

Common-weal, *common-wealth* جمهور jumhoor (pl. جماهير jumauheer). v. *the public*, *republic*.

COMMOTION (*tumult*) همرشت humrushut, فتنه fitneh, تحريك tuhreek, حركت hurukut, شور shoor, غلغل ghulghul, غوغا ghoogh هنگامه hungaumeh. v. *sedition*. —(*perturbation*) اضطراب iztiraub, انزعاج inzaaj, بغشرت bughsurut, بوهه booheh, تلوسه tuloosehh, تلواسه tuluwauseh, تزلزل tuzulzul, لشلاشت lushlaushut, تذبذب tuzubzub, تضجر tuzujjir, قلق kulk, قلقال kulkaul, قلقلت kulkulut, بعص baas, تبرعص tubraas. v. *agitation*, *restlessness*, *disturbance*.

To commune, v. *to converse*, *confer*.

To COMMUNICATE (*impart*, *reveal*) اشكاره كردن ashikaureh kirdun, افشا ساختن iffha saukhtun, كشاده نمودن kushaudeh numoodun, اظهار كردن izhaur kirdun—(*to bestow part*) حصه دار كردن huffeh dar kirdun, حصه بخش نمودن huffeh bukhush numoodun—(*to consort with*) انس داشتن anis daushtun, اشتراك كردن ishtirauk kirdun, تشريك ساختن tushreek saukhtun, مصاحبت داشتن musahibut daushtun—(*to receive the sacrament*) تناول تداس پذيرفتن tunawul kuddaus pizzeeruftun. *To communicate* (*as the pestilence*, &c.) سرايت كردن sura-é-ut kirdun. *To communicate a secret* ايداع كردن a-édaa kirdun, اسرار نمودن israr numoodun.

Communicable لايق اشكار la-éka ashikaur, ممكن حصه دار mumkina hiffeh dar.

Communication (*revealing*) اشغا ishfa, اسرار israur—(*participation*) حصه دار huffeh dar, علاقت alaukut, اشتراك ishtirauk, تشريك tushreek, مشاركت mushaurikut, تشارك tushaurik, شرك shirk, شركت shirkut. v. *correspondence*.—(*conversation*) محاورت muhawurut, مخالطه mukhauliteh, اختلاط ikhtilaut, سوال و جواب suwaul ou juvaub, معاشرت maashurut, مجالست mujaulisut—(*inlet*) مدخل mudkhil.

Communicative اشغا بخش ishfa bukhush, اسرار نما israur numa.

Communion (*intercourse*) صحبت sohbut, مساحبت musauhibut, انس anis. v. *society*, *fellowship*.—*The communion* (*sacrament*) تناول تداس tunawul kuddaus.

Community جماعت jumaat, اجماع امت ijmaa ummut.

COMMUTABLE ممكن بدل mumkina budul.

Commutation بدل budul, تبديل tubdeel, مبادلت mubaudulut. v. *alteration*, *change*, *substitution*; also *expiation*, *ransom*.

To commute تبديل كردن tubdeel kirdun. v. *to exchange*, *ransom*, *attone*.

A COMPACT اتفاق ittifauk, زنهار zunhaur, عقد akud, عهد ahud, شرط shurt, قول kool, مقاولت mukawulut, معاهدت maahudut, حبل hubl, ترقيم or تركيم turkeem. v. *agreement*, *contract*.

COMPACT (*solid*) هنگفت hunguft, تضانط tuzaufut, کثیف kuseef, ستبر sutubr, برقرار burkuraur, مندمج mundumuj, تیاز té-auz, وثیج wuseej. v. *close*, *dense*, *firm*. — *A compact discourse* سخن کوتاه sukhun kootah.

To compact, v. *to consolidate*, *join together*.

Compactedness, *compactness* ستبري sutubré, هنگفتي hunguſté. v. *density*, *firmness*, *closeness*.

Compactly ستبرانه sutubrauneh.

A COMPANION همدم humdum, همال humaul, همپشت humpusht, همپهلو humpihlu, همحال humhaul, همخانه humkhauneh, همراز humrauz, همدم و همراز humdum ou humrauz, همعنان humanaun, همساز humsauz, همقدم humkudum, همکن humkun, همنشین humnisheen, همرو humroo, همراه humrah, قرین kureen, صاحب sahib (fem. صاحبت sahibut), شریک shureek, رفیق rufeek, رفیقي rufeeké, دوست doost, یار é-aur, یاري é-auré (pl. یاران é-araun), یار غار é-aura ghaur, یار وفادار é-aur wufadar, یاران é-auraun, اشنا ashina, غمخوار ghumkhore, غمگسار ghumkusaur, مانوس maanoos, مونس moonis, موانس muwaunis, انیس aunees, منادم munaudim, صدیق sudeek, صدیق وفادار sudeek wufadar, لمت lummut, جلیس julees, جلس juls (pl. جلسا julsa). v. *associate*, *partner*, *friend*. —*A pot-companion* همبزم humbuzm, همشراب humshuraub, همقدح humkuduh, همکاسه humkauseh, همسفره humsufreh, ندمان nudmaun (fem. ندمانت nudmaunut, pl. ندامي nudaumé), ندما nudma. *A companion in affliction* همبار humbar.

Companionable همزانو humzaunoo, یاران é-auraun, مالوف maaloof. v. *social*.

Companionship همدمي humdumé, همشرابي humshuraubé, همسري humsuré, رفقت rufkut, رفیقي rufeeké, رفاق rufauk, مقارنت mukaurinut, تشارك tushauruk, همبازي humbauzé. v. *company*, *fellowship*, *association*.

Company (*society*) صحاب sohaub, صحبت sohbut, همخانهگی humkhaunéghé, غمگساري ghumkusauré, رفیقي rufeeké, رفقت rufkut, رفاقت rufaukut, خلطت khultut, انجمن anjumin, مجلس mujlis, مواسا muwasa, مواسات muwasaut, محفل muhfil, مصاحبت musahibut, موانست muwanisut, مرافقت muraufikut, معاشرت maashirut, اتفاق ادمیان ittifak adamé-aun, یاوري é-a-ooré, همراهي humrahé. v. *assembly*, *fellowship*, *conversation*. — (*a partnership*) انبازي ambauzé, اشتراک ishtirauk, شریک shureek, شرکت shurkut, تشارک tushaurik, همحالي humhaulé. *A company of soldiers* فرقه سپاهیان firkeh sippahé-aun. v. *band*.—*To bear* or *keep company* رفیق و همراه rufeek ou humrauh shoodun, صحبت کردن sohbut kirdun. v. *to associate*.

COMPARABLE معادل ma-adil, ممکن تمثیل mumkina tumseel, لایق تشبیه la-éka tushbeeh.

Comparably بر وجه تمثیل bur wujuha tumseel, معادلانه ma-adilauneh.

Comparative قابل مقابلت kaubila mukaubulut, نسبت دار nusbut dar, تمثیل نما tumseel numa. —*A comparative noun* اسم تغضیل ismi tufzeel.

Comparatively رو با رو roo ba roo, نسبة nusbutan, با نسبت ba nusbut, تمثلانه tumussulauneh.

To compare تمثیل کردن tumseel kirdun, مثل نمودن musl numoodun, مقابله ساختن mukaubileh saukhtun, خابیدن khaubédun, تشبیه نمودن tushbeeh numoodun, مناظره کردن munauzureh kirdun, رو با رو نمودن roo ba roo numoodun, تنظیر ساختن tunzeer saukhtun, تطبیق اوردن tutbeek awurdun.

Comparison, *compare* تشبیه tushbeeh (plur. تشبیهات tushbeehaut) اشتباه ishtibah, مشابهت mushaubuhut, تمثیل tumseel, مقابلت mukaubulut, تطبیق tutbeek, متشابه mutushabeh (pl. متشابهات mutushabehaut), قیاس ké-aus, قیس kees, قوس koos, بازنت baznut, مقاوست mukawusut, اعتبار é-atibar, موازنت muwauzunut. *Beyond comparison* بلا تشبیه bila tushbeeh, بي قیاس bé ké-aus.

To COMPART جدا کردن juda kirdun. v. *to divide*.—*Compartment* قسم kussum. v. *division*.

Compartition (*separate part*) هجران hijraun, هجر hijr. v. also *comparison*, *division*.

A COMPASS (*circle*) گرد gurd, دایر da-ér, حلقت hulkut, حوال huwaul, اطراف و جوانب atrauf ou juwaunib, بنیان buné-aun, پیرامن peeraumin. v. *circuit*, *circumference*, *enclosure*, *round*. —(*space*) مقدار mukdar, قرن kurin. v. *room*, *boundary*, *limits*.—(*extent*) افرازي efrauzé, امتداد imtidaud, امد amud— (*ability*) قوت kuwwut, قابلیت kabilé-ut, عقل akil. v. *grasp*, *power*, *reach*.—*A pair of compasses* نشانگر nishaungur, پرکار purgaur—(*a small pair*) پرکاره purgaureh, وانساز waunsauz. *The mariner's compass* خبره نامه khubreh nameh. *The compass of the voice* قوت اواز kuwwuta awauz. *Within compass* (*moderately*) با انصاف ba insauf, اعتدالانه é-atidalauneh. *To compass* (*encircle*) احاطه کردن ihauteh kirdun, حصر ساختن husr saukhtun, دور کردن door kirdun, گرداگرد نمودن gurdagurd numoodun, شمول ساختن shumool saukhtun, پیرامني دور نمودن peeraumíné door numoodun. v. *to surround*, *environ*.—(*to walk round*) دور رفتن door ruftun, پیرامن روان شدن peeraumin rou-aun shoodun.

—(*to besiege*) محاصرت كردن muhauſurut kirdun, گرده پيچ ساختن gurdeh peich ſaukhtun. *To compaſs* (*beſiege* or *beleaguer*) *a caſtle* or *city* بقلع چسپيدن bekilla chuſpédun, بشهر چسپيدن beſhahur chuſpédun. *To compaſs* (or *graſp*) *in the arms* اغوشتن aghooſhtun, در اغوش گرفتن dur aghooſh gooriftun. v. *to embrace*.—(*to attain*) حاصل كردن hauſil kirdun, كسب ساختن kuſb ſaukhtun, ورزيدن wurzédun, صاحب گشتن ſahib guſhtun. v. *to obtain*, *procure*.

COMPASSION شفقت ſhufkut, شفق ſhufk (plur. اشفاق aſhfauk), بخشايش bukhſha-éſh, نرم دلي nurm dilé, امرزش amurzuſh, دلنمودگي dilnumoodugé, مهرباني muhrbauné, رقت rukkut, ترحم turuhhum, مرحمت murhumut (pl. مراحم murauhim), رحم ruhm, رحمت ruhmut, رحموت ruhmoot, راف rauf, رافت raufut, روف roof, روفت roofut, روح rooh, ريحان reehaun, سلام ſalaum, اياغ aï-augh. v. *pity*.—*Without compaſſion* بی شفقت bé ſhufkut, بی مرحمت bé murhumut, نا رحمان na ruhmaun, غير رحمت ghiré-a ruhmut. *Worthy of compaſſion* ترحمه لايق turuhhumeh la-ék.

Compaſſionate مهربان muhrbaun, رحمن ruhmun, رحمان ruhmaun, رحيم ruheem, مترحم muturuhhim, مشفق muſhfik, شفيق ſhufeek, ذو رحمت zu ruhmut, اهل شفق ahla ſhufk, صاحب مرحمت ſahib murhumut, بخشاينده bukhſha-éndeh, بخشايش bukhſha-éſh, بخشايا bukhſhaï-a, نرم دل nurm dil, امرزا amurza, امرزكار amurzikaur, امرزنده amurzindeh, رقيق القلب rukeeku'l'kulb, غفور ghufoor, غفير ghufeer, حنان hunnaun, ترقق turukkuk, روف ra-uf, رووف ra-oof, راف, رئف, or رائف raaf, اواه awwah. *Compaſſionate people* امرزندكان amurzindegaun, ارباب مراحم و اشفاق arbaba murrauhim ou iſhfauk. *The moſt compaſſionate of the merciful* ارحم الراحمين arhamu'r'rahimeen.

To compaſſionate مرافهت نمودن muraufuhut numoodun, بخشانيدن bukhſhanédun, مراحمت كردن murauhimut kirdun, ترحم ساختن turuhhum ſaukhtun, رحمان بودن ruhmaun boodun, شفيق شدن ſhufeek ſhoodun, امرزيدن amurzédun, امرزش نمودن amurziſh numoodun, امرزنده كردن amurzindeh kirdun, ترقق شدن turukkuk ſhoodun. v. *to pity*.

Compaſſionately شفيقانه ſhufeekauneh, با رحمت ba ruhmut, با لطف ba lutf, با مهرباني ba muhrbauné.

COMPATIBLE لايق la-ék, شايسته ſha-éſteh, مناسب munauſib. v. *ſuitable*, *conſiſtent*.

Compatibly لايقانه la-ékauneh, با شايستگی ba ſha-éſtugé.

Compatibleneſs, *compatibility*, v. *conſiſtency*.

A COMPATRIOT همجاي humja-é, همجايي humjaï-é, همشهري humſhahuré, همخواه humkhauh, همديهي humdeehé, مديني داش medeené daſh, كوي داش kooï daſh.

A COMPEER همدم humdum, همال humaul, همپايه humpa-éh, همپهلو humpihlu, همسر humſur. v. *colleague*, *companion*, *equal*.

To COMPEL ضربي كردن zurbé kirdun, زور نمودن zoor numoodun, زور اور كردن zoor awur kirdun, فرسودن furſoodun, كماريدن gumaurédun, الجا كردن ilja kirdun, اقتضا ساختن iktiza ſaukhtun, لزوم كردن luzoom kirdun, اضطرار نمودن iztiraur numoodun, مضايقت ساختن muza-ékut ſaukhtun, اهراب كردن ihraub kirdun. v. *to conſtrain*, *force*, *oblige*.

Compellable ممكن اضطرار mumkina iztiraur.

Compelled فرسوده furſoodeh, جبري jubré, ملتزم multuzum. v. *conſtrained*.—*To be compelled* ملتزم شدن multuzum ſhoodun, جبري بودن jubré boodun.

COMPELLATION (*nomination*) تسميت tiſmé-ut, لقب lukub (pl. القاب alkaub). v. *ſtile*, *title*.

COMPEND, *compendium*, اقتصار iktiſaur, مقتصر muktuſur, مجمل mijmul, اجمال ijmaul, مجموعت mujmoo-at, سردفتر ſurduftur, ايجاز a-éjauz, موجز moojuz, اجمال كلام ijmaula kulaum. v. *ſummary*.—*To make a compendium* اجمال كردن ijmaul kirdun, طي ساختن teï-é ſaukhtun. v. *to abridge*.

Compendious مختصر mukhtuſur, مجمل mujmul, موجز moojuz. *A compendious diſcourſe* كلام موجز kulaum moojuz.

Compendiouſly بر وجه اجمال bur wujha ijmaul, اجمالانه ijmalauneh, ايجازا a-éjazan, القصه alkiſſeh.

To COMPENSATE مجازات و مكافات كردن mujazaut ou mukafaut kirdun, مكافات ساختن mukafaut ſaukhtun, مجازات نمودن mujazaut numoodun, عوض كردن awuz kirdun, اعواض ساختن é-awauz ſaukhtun, جزا دادن juza dadun. v. *to counterbalance*, *recompenſe*.—*To be compenſated* مجازات شدن mujazaut ſhoodun, مكافات بودن mukafaut boodun. *It ought to be compenſated* واجب الجزا vajibu'l'juza. *It may be compenſated* عوضي ممكنست awuzé mumkinaſt.

Compenſation عوض awuz (pl. اعواض é-awauz) جزا juza, منعمت muna-amut, سزا ſuza, اجر ijur, اجرت ijrut, مكافات mukafaut, مجازات mujazaut, پاداش padaſh, پاداشت padaſht, بدل budul, مقابله mukaubuleh, قضا kuza. v. *recompenſe*, *equivalent*.

Compensative عوض كن awuz koon, جزا ده juza duh, اجر ساز ijr sauz.

COMPETENCE, *competency* (*moderate income, &c.*) رماق rumauk, بهی buhmé, شی کلیل shé-a kuleel, قایت ka-é-ut, حسب or هسب husb, کافی kaufé, علق aluk. v. *a sufficiency.*—(*power, capacity*) مناسبت munasibut, قوت kuwwut, لایقت la-ékut, قابلیت kaubilé-ut.

Competent (*suitable*) لایق la-ék, مناسب munausib, عدل adil, قادر kaudir, قابل kaubil, اهل ahl, واجب vajib, مطابق mutabik. v. *adequate, consistent, fit, qualified, proportionable, suitable.*—*Without defect* or *superfluity* بی نقصان و زیادکي bé nuksan ou zé-audugé, نا مقصور و نا کثیر na mukfoor ou na kuseer—(*moderate*) زو اعتدال zu é-atidaul, معتدل mutudil, قلیل kuleel, نزیر nuzeer.—*A competent witness* شاهد عادل shauhid aadil. *A competent judge* قاضی عدالت kazé adaulut. *To be competent* بکار امدن bekaur aumudun, سلوح شدن sulooh shoodun, جدور بودن judoor boodun. *To render competent* صلاح کردن sulauh kirdun, تاهیل ساختن taaheel saukhtun.

Competently لایقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munausibut, بالسویة bissawé-ut. v. *adequately, properly, reasonably, moderately, sufficiently.*

Competible, v. *suitable, consistent.*

COMPETITION حسرت husrut, نزاع nizaa, منازعت munazaat (plur. منازع munazaa), حسد husud, غیرت gheerut, خصیم khuseem. v. *contest, rivalry.*

A competitor رقیب rukeeb, خصم khusm (pl. خصمان khusmaun, خصما khusma, هم مطلب hum mutlub. v. *rival, opponent.*

COMPILATION, *compilement*, جمع jumaa, مجموعت mujmuwaat, فراهم furrauhim. v. *collection.*

To compile (*from various authors*) جمع کردن jumaa kirdun, مجموع ساختن mujmuwa saukhtun. *To compile a book* کتاب تصنیف کردن kitaub tusneef kirdun, تالیف ساختن taaleef saukhtun. v. *to write, compose.*

A compiler جمع کننده jumaa koonindeh.

COMPLACENCE, *complacency*, دلجوي diljooï, دلاساي dilasa-é, دلاویزي dilaweezé, دلخوشي dilkhooshé, دلنوازي dilnuwauzé, شکران shukraun, رضا ruza. v. *content, pleasure, satisfaction.*—(*civility*) ازرم azrum, لطافت lutaufut, ارکان و ادب arkaun ou adub.—*Self-complacency* خود پسندي khood pussundé.

Complacent (*affable*) مظلوم muzloom, ملایم mula-ém, لطیف luteef, متواضع mutuwaza, زو اداب zu adub, صاحب ازرم sahib azrum, اهل مروت ahla muruwwut. v. *civil, soft, polite.*

To COMPLAIN شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, اشتکا ساختن ishtika saukhtun, فریاد و فغان نمودن furé-aud ou faghaun numoodun, زاري کردن zauré kirdun, زاریدن zaurédun, نالش و ناله زدن nauleh zudun, نالیدن naulédun, نالش ساختن naulish saukhtun, نالان نمودن nalaun numoodun, نوحت کردن noohut kirdun, گله ساختن guleh saukhtun. v. *to bewail, lament.*—*To complain* or *demand justice* داد و فریاد کردن daud ou furé-aud kirdun, داد خواستن daud khaustun. *To complain of an injury* اظهار تظلم کردن izhaur tuzullum kirdun. *To weep and complain* گریان و نالان زدن guré-aun ou nalaun zudun.

A complainer نالان naulaun, فریاد کننده furé-aud koonindeh, شاکي shauké, نواح nuwwauh, متشکي mutushukké.

A complainant (*plaintiff*) داد خواه daud khauh, زاري zauré.

Complaining شکایت کنا shuka-é-ut koona, زاري کنان zauré koonaun, شکوار shukwaur, گلهمند gulehmund.

A complaint شکایت shuka-é-ut, شکوا shukwa, غریو ghuré-oo, گله guleh, نالش naulish, نالیش nauleesh, ناله nauleh, زار zaur, زاري zauré, فریاد و فغان furé-aud ou faghaun, افغان afghaun, زنویه zunu-éh, نوحت noohut, نیاحت né-auhut, ندبت nudbut, نوبه noobeh, غرنک ghurnuk, شغب shughub, شهان shumaun, خروش khuroosh, جزع juza, زاوه zaweh, نغرین nufreen. v. *lamentation.*—(*malady*) درد durd, زحمت zuhmut, رنج runj, مرض muruz, شکو shukoo, شکي shuké, شکات shukaut, علت yllut. v. *disease.*—*A complaint* or *appeal to justice* داد daud, فریاد furé-aud, داد و فریاد daud ou furé-aud. v. *remonstrance.*

COMPLAISANCE, *complaisantness*, شیرینکاري sheereenkauré, ملایمت mula-é-mut, ازرم azrum, ادب adub, ارکان arkan. v. *civility, politeness.*—(*adulation*) خوش امدي khoosh aumudé, ریشخند reeshkhund.

Complaisant خوش اینده khoosh a-éndeh, زو ازرم zu azrum, صاحب ادب و ارکان sahib adub ou arkaun, لطفان lutfaun. v. *polite, civil, compliant.*

Complaisantly ادبانه adubauneh, با لطف ba lutf, با شیرین کاري ba sheereen kauré.

COMPLEMENT (*fullness, perfection, completion*) اسپري aspuré, پرداخت purdaukht, تمام tumaum, تتمت tutimmut, تمامت tumaumut, اتمام itmaum, اختتام ikhtitaum, صحاح suhauh.

The complement of a circle متمم mutummim.—*Complement* (*adscititious circumstance, appendage*) ضميمت zumeemut, ملحقت mulhukut, زيل zeel.

Complete (*without defect*) تمام tumaum, متمم mutummum, تام tamm, كامل kaumil, مقضي mukzé, اسپري aspuré, سپري supuré, درست durust, اكنده akundeh, سوي sooï, براورده burawurdeh, سرامد suraumud, سپيدرو sipeedroo, سابغ saubigh, واني waufé, وفي wufé, وفر wufur, موفور moufoor, صحيح suheeh, صهابي suhaubé, سباعي suba-é, مطهم mutuhhum, بي نقصان bé nuksaun, بي عيب bé aïb, نا مقصور na muksoor, v. *perfect, full.* — (*finished*) پرداخت purdaukht, پرداخته purdaukhteh, متناهي mutunauhé, منقضي munkuzé, منتهي muntuha, منقطع munkuta, منسلخ munsulikh, محدد muhuddud, محدود muhdood. v. *concluded.*

To complete پرداختن purdaukhtun, تمام كردن tumaum kirdun, كامل ساختن kaumil saukhtun, تكميل كردن tukmeel kirdun, بسر اوردن busur awurdun, املا ساختن amla saukhtun, پردازي نمودن purdauzé numoodun, پرداخت كردن purdaukht kirdun, متناهي ساختن mutunauhé saukhtun. v. *to perfect, finish.*

Completed پرداخته purdaukhteh, متناهي mutunauhé. *To be completed* بسر امدن besur aumudun, پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, اسپري بودن aspuré boodun.

Completely كاملانه kaumilauneh, تماما tumauman, با اختتام ba ikhtitaum, طبيقانه tubeekauneh, وفرانه wufurauneh.

Completeness, completment, completion, پرداخت purdaukht, تمام tumaum, اتمام itmaum, تكميل tukmeel, اكمال ikmaul, كمال kumaul, كماليت kumaulé-ut. v. *perfection, accomplishment, complement.*

COMPLEX مطبق mutubbuk, تطبيق tutbeek, چام چام cham cham, لا بلا la bela, لا برلا la burla, افزون afzoon, هزار تو hezaur too, ته ته tuh tuh. v. *manifold, intricate.* — *Complex affairs* درج durruj.

Complexedness, complexness, v. *complication.*

Complexly مطبقانه mutubbukauneh.

COMPLEXION (*of the face*) سيما seema, چهره chuhreh, جهير juheer. — (*constitution*) مزاج mizauj, جبلت jibillut, طبيعت tubé-at, سرشت surrusht, عنصر unsur, طينت teenut. v. *temperature*; also *involution.*—*Of an adust complexion* يابس مزاج é-aubus mizauj.

Complexional مزاج پيوند mizauj pivund, طبيعت منسوب tubé-at munsoob.

Complexionally از مزاج uz mizauj.

COMPLIANCE اتفاق ittifauk, رضا ruza, موافقت muwafikut, مطاوعت mutawaat, قول kool, قايل ka-él, اتحاد ittihaud, اطاعت itaat, انقياد inké-aud. v. *submission.*

Compliant بنده فرمان bundé-ï furmaun, مطيع muté-a, مقتاد muktaud, متابع mutauba, زلاله zulauleh, خضوع khuzoo-a, خاضع khauza, خوش اينده khoosh a-éndeh, زو ازرم zu azrum. v. *yielding, civil, obedient.*

To COMPLICATE درج كردن durj kirdun, طي ساختن té-ï saukhtun, پيچيدن peechédun, در پيچيدن dur peechédun, سكيزيدن sukeezédun, نورديدن noordédun. v. *to intangle, perplex.*

Complicate, complicated, پيچا پيچ peecha peech, پيچ peech, پيچان peechaun, پيچيده peechédeh, تلوي tuluwwé, تغضف tughuzzuf, فلغند filghund, مطوي mutwé, نورد noord, متثني mutusunné, مغتمض mughtumuz. v. *complex, intricate, intangled.*—*To be complicated* پيچيده گشتن peechédeh gushtun, پيچان شدن peechaun shoodun, تغضف بودن tughuzuf boodun, چخيدن chukhédun, چخشيدن chukhshédun.

Complication, complicateness, پيچ peech, پيچش peechish, التوا iltiwa, خلط khult, ضغر zufr.

A COMPLIMENT خوش امدي khoosh aumoodé, ادب adub, تحيت tuhé-ut, سلام salaum, تملق tumulluk, تعظيم tazeem. v. *civility.* —*After-compliments* بعد التحيت baada't'tuhé-ut. *The governor has sent his compliments to you* بدي صاحب شمارا سلام گفته اند budé sahib shumaura salaum gufteh and.

To compliment خوش امدي نمودن khoosh aumoodé numoodun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, سلام دادن salaum dadun, تحيت گفتن tuhé-ut guftun, ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, زرد گوش شدن zurd goosh shoodun, مزاج گوي كردن mizauj gooï kirdun, مزاج گفتن mizauj guftun, تواضع نمودن tuwazaa numoodun, ادب ساختن adub saukhtun, نوازش نمودن nuwazish numoodun. v. *to coax, soothe, flatter, salute.*

Complimental پر تعظيم pur tazeem, تحيت منسوب tuhé-ut munsoob, تملق پيوند tumulluk pivund, ادبانه adubauneh. v. *civil, respectful.*

A complimenter سپيد كار sipeed kaur, ريش خند reesh khund, زردگوش zurdgoosh, نوازنده nuwauzindeh, نوازش گر nuwauzish gur, نواز nuwauz. v. *coaxer, flatterer.*

Complot, v. *confederacy, plot.*

To COMPLY رضا شدن ruza shoodun, موافقت نمودن muwafikut numoodun, بلي گفتن bulé guftun, قول دادن kool dadun, قايل بودن ka-él

boodun, اتفاق کردن ittifauk kirdun, وفق ساختن wufuk ſaukhtun. v. *to aſſent, be obſequious, yield to.*

COMPONENT ترکیب کنا turkeeb koona, مولف mooluf, ترتیب ساز turteeb ſauz, انتظام نما intizaum numa.

To COMPORT (*agree, ſuit*) لایق شدن la-ék ſhoodun, مناسب بودن munauſib boodun. v. alſo *to bear, endure.*

Comport, comportment, comportance (*behaviour*) وضع wuza. v. *conduct.*—*Comportable*, v. *conſiſtent.*

To COMPOSE (*arrange*) ترکیب کردن turkeeb kirdun, ترکب ساختن turukkub ſaukhtun, انتظام نمودن intizaum numoodun, نظم کردن nuzim kirdun, ترتیب ساختن turteeb ſaukhtun, تربیت نمودن turbé-ut numoodun, ساختن ſaukhtun. *To compoſe a difference* صلاح کردن ſulauh kirdun, مصالحت نمودن muſaulihut numoodun, اصلاح ذات البین کردن iſlauh zautu'l'bein kirdun, اصلاح مابین نمودن iſlauh mabein numoodun. *To compoſe matters equitably* با انصاف کردن ba inſauf kirdun, تسویا ساختن tuſwé-a ſaukhtun. *To compoſe muſical airs* ترانه پرداختن turauneh purdaukhtun, نغمه ساز کردن nughmeh ſauz kirdun. *To compoſe a book* نقل بستن nukkul buſtun, تصنیف کردن tuſneef kirdun, کتاب نوشتن kitaub nooſhtun, ایجاد ساختن eejaud ſaukhtun. *To compoſe verſes* انشا کردن inſha kirdun, نظم ساختن nuzum ſaukhtun, نظام نمودن nuzaum numoodun. v. *to arrange, conſtitute, diſpoſe, form, unite.*—*To compoſe* (*calm, quiet*) اسودن aſoodun, ساکن کردن ſaukin kirdun, اطمینان خاطر دادن itmeenauna khautir dadun, ترفیه ساختن turfeeh ſaukhtun, تسکین ساختن tuſkeen ſaukhtun, نرم نمودن nurm numoodun, ارمانیدن aramanédun. v. *to ſoothe, pacify.*

Compoſed (*arranged*) ترکب کرده زده turukkub kirdeh zuddeh. — (*formed*) ساخته ſaukhteh, مخلوق mukhlook, مجبول mujbool, مصنوع muſnoo-a, سرشته ſuriſhteh.—(*placid, calm*) ملایم mula-ém, ساکن ſaukin, لین lein. v. *ſerious, ſedate.*

Compoſedly با رفق ba ruffik, با ملایمت ba mula-émut, وادعانه wadauneh. v. *calmly, ſeriouſly.*

Compoſedneſs, v. *compoſure.*

A COMPOSER کتاب تصنیف kitaub tuſneef, نقل بند nukkul bund. v. *author.*

Compoſition (*formation*) جبل jubil, خلق khulk, خلقت khulkut, تشکیل tuſhkeel.—(*compounding, mixing*) تربیت turbé-ut, ترکیب turkeeb (plur. تراکیب turaukeeb), امیزش ameeziſh.—(*union*) تالیف taaleef, اتحاد ittihaud, وحدت

wahdut, یکانکی ékaunugé. v. *conjunction, agreement, compact.*—*Compoſition* (*arrangement*) ترتیب turteeb, انتظام intizaum, تعبیت tabé-ut, تدبیر tudbeer, سانکیر ſaungeer.—*Literary compoſition* انشا inſha, منشا munſha, تصنیف tuſneef (pl. تصانیف tuſauneef, مصنفات muſunnufaut).—*An elegant or finiſhed compoſition* انشا پردازي inſha purdauzé, منشا اعتبار munſha é-atibar.—*Compoſitions* تصرفات tuſrifaut. — *Compoſition of differences* صلح ſulh, صلاح ſulauh, صلاحیت ſulahé-ut, مصالحت muſaulihut. *By way of compoſition* بطریق صلح betareeka ſulh. — *Compoſition* (*conſiſtency*) شایستکي ſha-éſtugé, مطابقت mutaubukut. v. *congruity.*

Compoſt, v. *manure.*

COMPOSURE (*of mind*) ملایمت mula-émut, التیام ilté-aum, اطمینان خاطر itmeenauna khautir, ترفیه turfeeh, سلوت ſulwut, اسودکي aſoodugé, اسودهء حال aſoodé-a haul, مرفه الخاطر murfuhu'l'khautir, مرفه البال murfuhu'l'baul, رفاهیت rufahé-ut, رفاه rufauh, رفاهت rufauhut. *To enjoy compoſure of mind* اسوده حال و امین داشتن aſoodé-a haul ou ameen dauſhtun. v. *calmneſs, ſedateneſs, tranquillity*; alſo *compoſition, arrangement, combination, frame, make.*

COMPOTATION (*drinking together*) مجلس شرب mujliſa ſhurb, صحبت شراب ſohbuta ſhuraub, مشاربت muſhauribut, عیش و نوش a-éſh ou nooſh, بزم buzm.

To COMPOUND (*mix*) امیختن ameekhtun, امیز کردن ameez kirdun, امیزیدن ameezédun, امیزش ساختن ameeziſh ſaukhtun, امیزانیدن ameezanédun, سرشتن ſuriſhtun, خلط کردن khult kirdun, تخلیط نمودن tukhlé-ut numoodun, خیسیدن kheeſédun, درهم کردن durhum kirdun, ممزوج نمودن mumzooj numoodun, اختلاط ساختن ikhtilaut ſaukhtun, مخلوط کردن mukhloot kirdun. v. alſo *to agree, come to terms.*

Compound, compounded, امیخته ameekhteh, سرشته ſuriſhteh, ترکیب یافته turkeeb é-afteh, مرکب murukkub, امیز ameez, امیزه ameezeh. v. *compoſed, formed.*

A compound امیزش ameeziſh, امیخته ameekhteh, خلط khult, ممزوج mumzooj, ترکیب turkeeb.—*A compound word* اسم مرکب iſm murukkub, ترکیب turkeeb, لغظ ترکیب lufiz turkeeb. *A compound participle* وصف ترکیب wuſuf turkeeb.

Compoundable ممکن امیزش mumkina ameeziſh.

A compounder (*mingler*) امیزش کننده ameeziſh koonindeh. v. alſo *mediator.*

To COMPREHEND (*conceive*) فهم کردن

fuhm kirdun, ادراک داشتن idrauk daushtun, اذعان نمودن izaun numoodun, دریافتن duré-aftun, وایافتن wa-é-aftun, فهمیدن fuhmédun, شناختن shinaukhtun, پنداشتن pindaushtun, اشناافتن ashtauftun, شناافتن ashnauftun, شنافتن shinauftun, ساویدن sawédun, چفتن chuftun, تصور نمودن tusawwur numoodun, ازشدن azshundun, شنابیدن shinabédun, شناسیدن shinasédun. v. *to understand*.—(*to comprise*) اشتمال کردن ishtimaul kirdun, شمول نمودن shumool numoodun, احتوا ساختن ikhtiwa saukhtun, احاطه کردن ihauteh kirdun. v. *to contain, include*.

Comprehended مرکوز murkooz, مدرک mudruk. *Comprehended and contained* مدرک و مدرج mudruk ou mudruj.

Comprehensible ممکن فهم mumkina fuhm, معقول makool, هویدا hoo-éda, هویدا سخن hoo-éda sukhn.

Comprehensibly ماقولانه makoolauneh.

Comprehension (*intellect*) فهم fuhm (plur. فهوم fuhoom, افهام afhaum), عقل akul (plur. عقول akool), هش hush, هوش hoosh, ادراک idrauk, اذعان izaan, هرم hurim, هنک hunk, فرهنک furhunk, فرهنج furhunj, شهل shuml, فراست firausut, طبع tuba, خرد khurid, ذهن zuhn, لب lubb (pl. الباب albaub). v. *understanding, capacity, knowledge*.—(*containing*) شمول shumool, احاطه ihauteh, محتوي muhtuwé, جمع jumaa, جامع jauma, حاوي hawé, متضمن mutzummin, اشتمال ishtimaul, شامل shamil, مشتمل mushtimil.

Comprehensive (*conceiving*) مدرک mudrik, فهم دار fuhm dar.—(*containing*) مشمول mushmool, شامل shamil, محتوي muhtoo-é. — *The comprehensive or intellectual power* مدرکت mudrikut, دارکت daurikut, قوت مدرکت kuwwut mudrikut, قوت متصرفت kuwwut mutusurrifut.

Comprehensively ضمنا zumnan, با شمل ba shuml.

Comprehensiveness قوت مدرکت داري kuwwut mudrikut daré.

To COMPRESS فشردن fushurdun, افشردن afshurdun, پشخودن pushkhoodun, سفلیدن suflédun, اشکندن ashkundun, برندن burundun, پشخودن pishkhoodun, تضییق کردن tuzé-ék kirdun, بخسیدن bukhsédun, تنک ساختن tunk saukhtun, اهنجلوغ نمودن ahunjuloogh numoodun, همس کردن humis kirdun. v. *to press, squeeze, constrain, embrace*.

Compress (*for a wound*) v. *bandage*.

Compressed افشرده afshurdeh, بشخوده bushkhoodeh, تراکم turaukum, محصور muhsoor, سعور suma-oor, ارزب arzub, تقبض tukubbuz. v. *pressed, squeezed*. — *Any thing compressed* سفت suffut.

Compressible ممکن همس mumkina humis, قابل التضییق kaubilu't'tuzé-ék.

Compressibility, compressibleness, قوت تضییق داري kuwwut tuzé-ék daré.

Compression, compressure افشرش afshurish, تضییق tuzé-ék, همس humis, اعتراک é-atrauk, جحاش juhaush. v. *pressure*.

To COMPRISE اشتمال کردن ishtimaul kirdun. v. *to contain, include*.

A COMPROMISE معاهده maahudeh, ترقیم turkeem numoodun, نظم ساختن nuzm saukhtun, ترتیب کردن turteeb kirdun.

Comptroll, &c. v. *controll*.

COMPULSION, *compulsiveness* غصب ghuzb, لزوم luzoom, ضربي zurbé, الجا ilja, اضطرار iztiraur, ابرام ibraum, ضرورت zuroorut (pl. ضرورات zurooraut), طرد turud, اقتضا iktiza, اهراب ihraub, الب alb, ار arr, الحاح ilhauh, کسع kusaa. v. *force*.

Compulsive, compulsatory, compulsory, ذو قوت اضطرار zu kuwwuta iztiraur, ملتزم multuzum, قهر دار khur dar. v. *forcible*.

Compulsively قهرا kuhran, قهرانه kuhrauneh, ضرورتا zuroorutan, بالضرورت ba'z'zuroorut, بر وجه الجا bur wujuha iljah, ضربا zurban, جبرانه jubrauneh.

COMPUNCTION (*contrition*) ندامت nudaumut, توبت toobut, توبتکاري toobutkauré, پشیماني pusheemauné, ازمان azmaun. v. *repentance, remorse*; also *pricking, stimulation*.

COMPUTATION حساب hissaub, محاسبت muhausibut, عد add, شمار shumaur, انکارش angaurish. v. *account, calculation, reckoning*.

To compute حساب کردن hissaub kirdun, انکاریدن angaurédun, شمردن shumurdun.

A computer, v. *accountant*.

Comrade, v. *companion*.

To CON اهتمام کردن ihtimaum kirdun, شغل دادن shughl dadun, توز نمودن tooz numoodun. v. *to study, know*.

To CONCAMERATE کمر کردن kumr kirdun, طاق ساختن tauk saukhtun. v. *to arch*.

To CONCATENATE سلسله کردن sulsuleh kirdun. v. *to chain, link*.

Concatenation سلسله sulsuleh (plur. سلاسل sulausil).

CONCAVATION جوف کنا joof koona, نکر nukir.

Concave مجوف mujuwwuf, اجوف ijwuf,

جوفا joofa, منهزم munhuzum. v. *hollow.*—*To make concave* تجويف كردن tujweef kirdun, ناويدن nawédun.

Concavity جوف joof, غار ghaur, هزمت huzmut, كاواك kawauk, ميان كاواك mei-aun kawauk, دحل duhl, نخوري nukhooré. *The concavity of the breast* بهو buhoo. *The concavity of the eye* خانهء چشم khané-a chushum, قلت عين kulluta aïn, وقب wukub. *The concavity* or *hollow of the hand* روي دست rooï dost. *The concavity* or *groove on the upper lip* وفضت wufzut.

To CONCEAL پنهان كردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun, پوشيدن poshédun, نهان ساختن nihaun saukhtun, پرده كردن perdeh kirdun, ستر نهادن sutur nihaudun, اخفا كردن ikhfa kirdun.

Concealable ممكن پوشش mumkina poshish.

Concealed پوشيده poshédeh, دسيس dusees, مرهمص muruhmus, مكتمن muktumin, مكتن muktun, مخفي mukhfé, تشهل tushummul. v. *clandestine*, *private*, *occult*.

A concealer پنهان كننده pinhaun koonindeh.

Concealment, *concealedness* پوشش poshish, پنهاني pinhauné, اخفا ikhfa, اختفا ikhtufa, نهانچه nihauncheh, نهاني nihauné, اهماج ihmauj, اهلاس ihlaus, نهفتگي nuhuftugé, خفيت khufé-ut, خبء khuba, تستر tusuttur, دسيسي duseesé, تعميت tamé-ut. v. *privacy*, *secresy*, *hiding-place*.

To CONCEDE قبول كردن kubool kirdun, قايل نمودن ka-él numoodun, اجازت كردن ijauzut kirdun, قرين قبول شدن kureen kubool shoodun. v. *to yield*, *grant*.

CONCEIT (*conception*) ادراك idrauk, فكر fikr, انديشه andeesheh, سكالش sigaulish, پنداري pindauré, راي raa-é. v. *thought*.—(*fancy*) لطيفت luteefut, خيال khé-aul, وهم wuhim, توهم tuwuhhum, تخيل tukhé-ul, تصور tusuwwur. v. *imagination*.—(*favourable opinion*) مظنت مسعود muzunnut musa-ood, پندار لطيف pindaur luteef. —*Conceits* (*trifles*) گذاف بيهوده guzauf beehoodeh, ترهات turhaut. *Out of conceit with* منكر munkir. v. *disapproving*, *disliking*.

To conceit خيال كردن khé-aul kirdun, وهم نمودن wuhum numoodun, فكر ساختن fikr saukhtun. v. *to imagine*, *believe*.

Conceited خود بين khood been, پنطر puntur, سر در هوا sur dur huwa, زخف zukhuf.

Conceitedly پنطرانه punturauneh, با خود بيني ba khood beené, زخفا zukhfan.

Conceitedness, *self-conceit* خود بيني khood beené, پنطري punturé, زخفي zukhfé. v. *pride*, *vanity*.

To CONCEIVE (*comprehend*) فهم كردن fuhm kirdun. v. *to think*, *understand*.—*To conceive in the womb* حامل كردن haumil kirdun, حامله شدن haumileh shoodun, بار نمودن bar numoodun. *To conceive resentment* غضبه شدن ghuzbeh shoodun.

Conceivable ممكن فهم mumkina fuhum.

Concent, v. *harmony*, *consistency*.

CONCENTRICK مركوز murkooz, هم مركز hum murkuz.

CONCEPTION (*pregnancy*) حاملگي haumlugé, حبل hubl—(*intellect*) فهم fuhm, ضمن zumun. v. *comprehension*, *apprehension*, *idea*, *notion*, *sentiment*.

To CONCERN (*belong to*) متعلق شدن muta-alik shoodun, انتساب داشتن intisaub daushtun, منسوب بودن munsoob boodun, داير شدن da-ér shoodun, عايد بودن aa-éd boodun, راجع شدن rauja shoodun. v. *to relate to*.—(*to interest*, *make solicitous*) مهم و لازم ساختن muhum ou lauzim saukhtun, معامله كردن maamleh kirdun, عنايت دادن ana-é-ut dadun, علاقه داشتن alaukeh daushtun, غرض كردن ghurz kirdun. v. *to affect*.—(*to make uneasy*) مضطرب كردن muzturub kirdun, دلبسته ساختن dilbusteh saukhtun. v. *to disturb*.—*To be concerned* (*interested*) بوشا نمودن boosha numoodun, عنايت شدن ana-é-ut shoodun, علاقه بودن alaukeh boodun. *It concerns me* علاقهء ام است alauké-ï am ast—*To concern* (*be vexed*) دلتنگ شدن diltunk shoodun, الزده بودن alumzuddeh boodun, گران جان نمودن guraun jaun numoodun.

Concern, *concernment* كار kaur, عمل amul, امر amr, شغل shughl, مصلحت musluhut. v. *business*. —(*care*) تقيد tuké-ud, انديشه andeesheh, تيمار teemaur, فكر fikr, علاقه alaukeh, معامله maamleh, عنايت ana-é-ut, بوشا boosha. v. *interest*, *solicitude*.—(*affliction*) دلگيري dilgeeré, شخن shikhun, درد durd, محنت muhnut, فرم furm, گرم gurm, رنج runj. v. *grief*.—(*affection*) محبت mohabbut, مهر muhr, دوستي doosté. v. *regard*, *passion*.—(*importance*) گراني gurauné, دشواري dushwauré. *Of great concern* مهم muhimm, مستشري mustushré. *An affair of great concern* مصلحت مهم musluhut muhimm, مهام muhaum, نندل nundil, قمقام kumkaum.

Concerning منسوب munsoob, از uz, ز zi, در dur, بهر buhr, براي bura-é, عن an, من min, في fi.

CONCERT (*compact*) اتفاق ittifauk, عقد akud, عهد ahud, شرط shurt, زنهار zunhaur. v.

agreement, union.—(*symphony*) اهنگ ahunk, هم اهنگي hum ahungé, ساز sauz, ساز كاري sauz kauré, ترانه turauneh, طنن tufun. v. *concord.*—*A concert of vocal and instrumental music* اهنگ سازنده و خواننده ahunk sauzindeh wa khaunindeh, هم اهنگي سوز و ساز hum ahungé sooz ou sauz.

To concert (*adjust*) نظم كردن nuzim kirdun, بندوبست ساختن bundoubust saukhtun, ترتيب نمودن turteeb numoodun. *To concert secretly* بپنهاني تقويم كردن bepinhauné tukweem kirdun, نهاني انتظام ساختن nihauné intizaum saukhtun, معاهدت مكتمن كردن maahudut muktumin kirdun.

CONCESSION قايل ka-él, قبول kubool, اجازت ijauzut, احسان ihsaun. v. *grant, yielding.*

Concessionary, concessive در وجه اجازت dur wujuha ijauzut.

To CONCILIATE (*gain*) اندوختن aundokhtun, ورزيدن wurzédun. *To conciliate affection* محبت اندوختن mohabbut aundokhtun, دلنواختن dilnuwaukhtun, دل كرفتن dil gooriftun, استملات ساختن istimlaut saukhtun.

Conciliation صلح sulh, مصالحت musaulihut, استملات istimlaut, دلكيري dilgeeré, دلنوازي dilnuwauzé, دلفريبي dilfurrabé, دلكشي dilkushé. v. *reconciliation, gaining.*

A conciliator صلح كننده sulh koonindeh, مصالحت ساز musaulihut sauz.

Conciliatory صلح منسوب sulh munsoob, مصالحت كنا musaulihut koona.

Concinnity, v. *decency, fitness.*

Concinnous, v. *becoming, pleasant.*

CONCISE كوتاه kootah, قصارت kusaurut, قصير kuseer, مقصور muksoor, اقصر aksur, قصرا kusra (pl. قصاير kusa-ér), شبرم shibrum. v. *short.*

Concisely الغصه alkiffeh, مقتصرانه muktusurauneh. v. *briefly, shortly.*

Conciseness قصيري kuseeré, اختصاري ikhtisauré, كوتاهي kootauhé, اجمال ijmaul.

CONCLAVE (*private apartment*) نهانخانه nihaunkhauneh. v. *closet, cabinet.*—(*a cabinet council*) ديوان خاص divaun khauss.

To CONCLUDE (*terminate*) قطع ساختن kutaa saukhtun, قرار نمودن kuraur numoodun, ختم كردن khutim kirdun, اتمام نمودن itmaum numoodun, فصل كردن fusl kirdun, برطرف ساختن burturuf saukhtun, جزم نمودن jezm numoodun.—*To conclude an alliance* عقد كردن akud kirdun, عهد ساختن ahud saukhtun. v. *to end, finish.*—(*to reason, form an opinion*) قياس كردن ké-aus kirdun, سبب ساختن sibub saukhtun, وهم نمودن wuhum numoodun, منتج شدن muntuj shoodun. *What is thence to be concluded* چه منتج cheh muntuj. v. *to decide, determine.*—*To conclude* (adverb) نهايت الامر niha-éutu'l'amr, نتيجهء كلام nuteejé-i kulaum. v. *finally.*

Conclusion (*close, end*) اخر akhir, عاقبت aakibut (plur. عواقب awaukub), تمام tumaum, انجام anjaum, سرانجام surranjaum, نهايت niha-é-ut, انتها intiha, غايت gha-é-ut, اتمام itmaum, جزم jezm, ختم khutum, اختتام ikhtitaum, فروداشت furoodausht—(*result*) نتيجه nuteejeh (pl. نتايج nuta-éj. *A conclusion from the premisses* نتيجهء مقدمه nuteejé-i mukuddumeh. *An undeniable* or *necessary conclusion* نتيجهء لازم الاحتياج nuteejé-i lauzimu'l'ihté-auj. *An evident conclusion* نتيجهء صريحه nuteejé-i sureeheh. *True conclusions* نتايج تحقيقه nuta-éj tuhkeekeh. v. *consequence.*—(*decision*) فصل fusl, فيصل feesul, قضيت kuzé-ut, حجت hujjut. v. *determination.*

Conclusive قاطع kauta, متوالي mutuwaulé. v. *decisive, consequent.*

Conclusively قاطعانه kauta-auneh.

CONCOCTION هضم huzim. v. *digestion.*—*The first concoction* هضم اول huzim awwul.

CONCOMITANCE پيوستكي pivustugé, اضافت izaufut.

Concomitant پيوسته pivusteh.

A concomitant اضافي izaufé, پيوند pivund. v. also *companion.*

Concomitantly با اضافي ba izaufé, معا maan.

CONCORD, *concordance* اتفاق ittifauk, اتفاقي ittifauké, اتحاد ittihaud, يكدلي eekdilé, يكانكي eekaunugé, موافقت muwafikut وفاق wufauk, معاهدت maahudut, رضا ruza, ذات البين zautu'l'bein, يكجهتي eekjihuté, اشتي ashté, يككي eeké, صلح sulh, صلاح sulauh, سازكاري sauzkauré, مهر و محبت و ود و الفت muhr ou mohabbut ou wudd ou aluft. v. *agreement, union, compact, peace.*—(*harmony of sounds*) اهنگ ahunk, هم اهنكي hum ahungé, ترانه turauneh, طنن tufun, سالاتيت salaté-ut, دمساز dumsauz, نغمهء دمساز nughmé-i dumsauz, اهنگ صدا ahunga suda, نوازش nuwauzish.

Concordant ملايم mula-ém, ملايمت mula-émut, موافق muwaufik, مطابق mutaubik, رضا نما ruza numa, وفاق كنا wufauk koona, هم اهنك hum ahunk, هم اواز hum awauz, دمساز dumsauz, سازكار sauzkaur, كارساز kaursauz. v. *agreeable.*

Concordate, v. *compact.*

A CONCOURSE مجمع mujmaa, جمع jumaa, اجتماع ijtimaa, جميعت jumé-at, جم jumm, جمت jummut, خرنباز khurunbaz, غند ghund, مجلس mujlis, مزدحم muzduhum, تزاحم tuzauhim, حشر hushr, توفر tuwuffur. v. *assembly*, *crowd*, *multitude*.—*A great concourse* جمع كثير jumaa kuseer.

To CONCRETE جمود كردن jumood kirdun, انعقاد شدن inakaud shoodun, فرسودن fursoodun, فسردن fusurdun, حثر نمودن husr numoodun. v. *to coalesce*, *curdle*.

Concrete جامد jaumid, منجمد munjumid, متجمد mutujummid, عقيد akeed, فرسوده fursoodeh, فسرده fusurdeh.

Concretion جمود jumood, انعقاد inakaud.

CONCUBINAGE زنشوبي zunshooï-é.

A concubine زنشوي zunshooï, هوسين hooseen, وسنى wusné, انباغ ambaugh, هوبت hoobut, حظيت or حضيت huzé-ut, فريش fureesh, سريت suré-ut (pl. سراري surauré).

CONCUPISCENCE نفس nufs, ارزو arzoo, ارزوي نفس arzooï nufs, هواي نفساني huwa-é nufsauné, توقان tookaun, توقان نفس tookauna nufs, مستهيات نفسانيت mustuhé-aut nufsané-ut, نفس امارت nufs ammarut, شهوت shuhwut, طمع tuma. v. *desire*, *lechery*.

Concupiscent نفسي nufsé, نفساني nufsauné, ارزومند arzoomund, طمعكار tumakaur, مستهى mustuhé, شهرمند shuhrmund.

To CONCUR يک دل و يک جهت شدن eek dil ou eek jihut shoodun, ساز كار بودن sauz kaur boodun, اتفاق كردن ittifauk kirdun, اتحاد نمودن ittihaud numoodun, موافق شدن muwaufik shoodun, همكن بودن humkoon boodun, بهم نمودن behum numoodun, يكانه شدن براي eekauneh shoodun be-raaï, يكي بودن eeké boodun, يكرسيدن eekrusédun. v. *to agree*, *co-operate*, *unite*, *contribute*, *combine*, *meet*.

Concurrence يكجهتي eekjihuté, يكدلي eekdilé, يكزباني eekzubauné, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, وحدت wuhdut, موافقت muwaufikut, مقرونيت mukrooné-ut, سازكاري sauzkauré, يكجهتي eekjihuté. v. *conjunction*, *combination*, *union*.—(*help*) ياردم é-aurdum, ياري é-auré, نصر nusr, عنايت ana-é-ut. v. *assistance*, *aid*, *co-operation*.

Concurrent متاحد muta-ahhid, متحد muttuhid, پيوند pivund, پيوسته pivusteh, مقرون mukroon, مجتمع mujtimaa, متصل muttusil, معطوف maatoof. v. *united*, *conjoined*, *co-operative*.

CONCUSSION مصادرت musaudurut, رعدت raadut, رعش raash. v. *tremor*, *shaking*.

To CONDEMN (*sentence*) حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, پروز نمودن purooz numoodun, جريمه فرمودن jureemeh furmoodun, *To condemn to death* قتل حكم فرمودن kutul hookum furmoodun. *To condemn to an infamous punishment* سياست كردن sé-ausut kirdun, سياست حكم نمودن sé-ausut hookum numoodun.—(*to blame*) زم كردن zumm kirdun, لومي نمودن loomé numoodun, لوم و تبيخ ساختن loom ou tubeekh saukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to censure*.

Condemnation حكم hookum, قضا kuza, زم zum, لوم loom, سياست سرعيت sé-ausut sura-é-ut.

A condemner زم كر zumm gur, لوم كننده loom koonindeh.

CONDENSABLE ممكن تكثيف mumkina tukseef.

To condensate, *condense*, هنكفت ساختن hunguft saukhtun, تكثيف كردن tukseef kirdun, كثيف كشتن kuseef gushtun.

Condensation, *condensity*, *condenseness*, تكثيف tukseef, هنكفتي hungufté, ستبري sutubré.

Condense كثيف kuseef, هنكفت hunguft, ستبر sutubr.

To CONDESCEND تواضع نمودن tuwauza numoodun, متواضع شدن mutuwauza shoodun, فروتن بودن furootun boodun, قبول كردن kubool kirdun. v. *to bend*, *concede*, *stoop*, *yield*.

Condescendingly بروجه تواضع bur wujha tuwauza.

Condescendence, *condescension*, تواضع tuwauza, قبول kubool, فروتن furootun. v. *courtesy*.

CONDIGN لايق la-ék, سزا suza, سزاوار suzawaur, روا ruwa, واجب vajib. v. *suitable*, *deserved*, *merited*.—*Condign punishment* جزا juza, مجازي mujauzé, مجازات mujazaut.

Condignly لايقانه la-ékauneh. v. *deservedly*.

A CONDISCIPLE خواجه تاش khojeh tash.

A CONDITION (*state*) حال haul, وضع wuza, شان shaun, مقام mukaum, منزلت munzulut, مرتبت murtubut, دب dubb, هجير hujeer. v. *rank*, *station*, *degree*.—(*stipulation*) شرط shurt, شريطه shureeteh (pl. شروط shuroot), عقد akud, عهد ahud, مادت maddut, قيد keed. v. *compact*.—(*attribute*) وصف wusuf, صفت sufut, ماهيت mauhé-ut, كيفيت keefé-ut. v. *quality*, *property*.—(*temperament*) اعتدال é-atidaul, مزاج mizauj, عنصر ansur, سرشت surusht. v. *temper*, *disposition*.—*In a mean condition* همپايه humpayeh.

To condition (*stipulate*) شرط كردن shurt kirdun, عقد نمودن akud numoodun, عهد ساختن ahud saukhtun.

Conditional (on terms) با شرط ba ſhurt, بشروط beſhuroot—*(uncertain)* غير محقق ghiré-a muhukkuk, نا معلوم na maaloom.

Conditionally, conditionary (on terms) بشروط beſhuroot, با عهد ba ahud, بر عقد bur akud.

Conditioned (endowed with qualities) ذو وصف zu wuſuf, اهل اوصاف ahla awuſauf.

To CONDOLE اشفاق نمودن iſhfauk numoodun, تعزيت كردن tazé-ut kirdun. v. *to lament, bewail.*

Condolement, condolance, تعزيت tazé-ut, اشفاق iſhfauk, عزا aza, دلوله dulooleh, ترقق turukkuk, شفقت ſhufkut. *A letter of condolence* تعزيت نامه tazé-ut nameh, شفقت نامه ſhufkut nameh. *The days of mourning* or *condolence* ايام عزا é-aum aza.

A condoler تعزيت كوينده tazé-ut gooï-éndeh, اشفاق كر iſhfauk gur.

To CONDUCE امداد كردن imdaud kirdun, شايستن ſha-éſtun, نافع شدن naufa ſhoodun. v. *contribute, promote* ; *conduct.*

Conducible, conducive, ممكن نافع mumkina naufa, امداد كنا imdaud koona.

CONDUCT *(guidance)* رهنماي ruhnuma-é, رهنموني ruhnumooné, قيادت ké-audut, قيدودت keedoodut, مقادت mukaudut, دلالت dulaulut, توفيق toofeek, هدايت huda-é-ut, دسغت dusfut, دسغان dusfaun, حمايت huma-é-ut. v. *auſpices*—*(adminiſtration)* تدبير tudbeer, ايال aï-aul. v. *government.*—*(behaviour)* وضع wuzaa, حركت hurukut, جنبش jumbuſh, عمل amul. v. alſo *convoy, eſcort, guard.* — *A ſafe conduct* امان نامه amaun nameh, كرو نامه kurou nameh, دين كاغدي deen kaghudé.

To conduct (lead) دلالت كردن dulawlut kirdun, هدايت ساختن huda-é-ut ſaukhtun, دليل شدن duleel ſhoodun, راهنمودن rauhnumoodun, كشيدن kuſhédun, بردن burdun, اوردن awurdun, راندن raundun. v. *to direct, manage.*—*To conduct an army* لشكر كشيدن laſhkur kuſhédun, قايد العسكر شدن ka-édu'l'aſkur ſhoodun. *To conduct an affair* عمل كردن amul kirdun, كار فرمودن furmoodun, بكار اوردن bekaur awurdun. *To conduct buſineſs well* امر عقدا ساختن amr akdan ſaukhtun.

Conductitious, v. *hired.*

A conductor تير teer, دلال dulaul, ثكم ſukum, هادي haudé, هدو hudoo, هاد haud (pl. هدات haudaut, هادون haudoon), راكس rakis, مرشد murſhid, مرشد راه murſhida rauh, رشيد ruſheed. *The conductor of an army (a general)* لشكر كش laſhkur kuſh, قايد الجيش ka-édu'l'jeeſh. v. *commander, leader, chief.* — *The conductor to an army (a guide)* رهنماي لشكر ruhnuma-é laſhkur. —*A conductor (director)* مرتب muruttib, مقوم mukuwwim. v. *manager.*

A conductreſs دلالت dulaulut.

A CONDUIT ابراه aubrah, اب ريز aub reez, ابكذر aubguzur, ابكور aubkoor, سوه كاريز ſooh kaureez, مرزاب mirzaub, مرزب mirzub, كاريزاب kaureezaub, ميزاب meezaub, مزاب mizaub (pl. ميازب mé-auzib, ميازيب mé-auzeeb), كنك kunk, منهر munhur. v. *aqueduct, canal, pipe.*

A CONE مخروطت mukhrootut (plur. مخروطتون mukhrootutoon).

A CONEY پزشكره puzſhunkureh.

To confabulate, v. *to chat.*

Confabulation, v. *converſation.*

To CONFECT با شكر تربيت ساختن ba ſhukur turbé-ut ſaukhtun, مربي شدن murubbé ſhoodun, مزه كردن muzeh kirdun.

A confect, confection, مربت murubbut, معجون maajoon (plur. معاجين maajeen), رچل ruchul, ريچال reechaul, ريچار reechaur, شيريني ſheereené, حلوا hulwa. v. *compoſition, mixture.*

A confectioner مربي murubbé, ريچال كر reechaul gur, مربت كننده murubbut koonindeh.

CONFEDERACY, *confederation,* معاهده maahudeh, عهد ahud, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, عقد akud, حبي hubl, حلف hulf, تحالف tuhaulif. v. *league.*—*A private confederacy* اتفاق نهاني ittifauk nihauné.

To confederate معاهده كردن maahudeh kirdun, متعاهد شدن muta-ahid ſhoodun, هموثاق كردن humwuſauk kirdun, اتفاق ساختن ittifauk ſaukhtun, تضافن نمودن tuzaufun numoodun, عقد كردن akud kirdun.

A confederate متفق muttufik (pl. متفقان muttufikaun), معاهد maahid, متعاهد muta-ahid, تعاهد ta-ahid, حليف huleef (pl. حلفا hulfa, احلاف ahlauf), عون awun, نصر nuſr. v. *ally.*

Confederate, confederated, همو ثاق humwuſauk, متاحد muta-ahud, متحد muttuhud, در اتفاق پيوسته dur ittifauk pivuſteh.

To CONFER *(upon any ſtated ſubject)* مكالمه كردن mukaulimeh kirdun, مشاورت ساختن muſhawurut ſaukhtun, محاورت نمودن muhawurut numoodun, مطارحت كردن mutaruhut kirdun, مذاكره ساختن muzaukureh ſaukhtun, عقد مجلس كردن akuda mujlis kirdun. — *(to grant)* انعام كردن inaam kirdun, عنايت ساختن ana-é-ut ſaukhtun, احسان نمودن ihſaun numoodun, عطا كردن ata kirdun, بخشيدن bukh-

ſhédun, دادن dadun. v. *to give, contribute, conduce; compare, collate.*—*To confer an office* منصب تکلیف کردن munſub tukleef kirdun.

A conference مشاورت muſhawurut, مذاکرت muzaukurut, مکالمت mukaulumut, مطارحت mutaruhut, محاورت muhawurut. *During the conference* در اثناي مجلس dur iſna é mujlis.

To CONFESS اقرار کردن ikraur kirdun, اعتراف ساختن é-atirauf ſaukhtun, معترف شدن maaturif ſhoodun, مقر بودن mukirr boodun, بخستو امدن bekhuſtoo aumudun, تعریف کردن taareef kirdun, ایمان ساختن a-émaun ſaukhtun. *To confeſs a fault* گناه معترف شدن gunauh maaturif ſhoodun. v. *to own, avow.*

Confeſſed معترف maaturuf, مقر mukirr.

Confeſſedly بي شبهت bé ſhubhut, لا شک la ſhukk, بلا ریب bila reeb, بي گمان bé gumaun, غیر اشتباه ghiré-a iſhtibah, لابد labud, لا جرم la jurm, غالبا ghauliba.

Confeſſion اقرار ikraur, اعتراف é-atirauf, عرف arf, عرفان arfaun, تقریر tukreer, تحقیق tuhkeek, تصدیق tuſdeek, خستو khuſtoo, زعل zaal, بازنت bauzinut, شنا ſhina, شنات ſhinaut, انصاع inſaa, تشهد tuſhuhhud. v. *profeſſion.*—*Confeſſion of ſins* اقرار گناه ikraura gunauh.

A confeſſor (*of his own faults*) اقرار کننده ikraur koonindeh, گناه اعتراف نماینده gunauh é-aterauf numa-éndeh.—(*one who hears the confeſſions of others*) گناه دیگران مستمع gunauha deeguraun muſtumaa.

Confeſt (*open, known*) معلوم maaloom, کشاده kuſhaudeh.

To CONFIDE اعتماد کردن é-atimaud kirdun, اتکال ساختن ittikaul ſaukhtun, توکل نمودن tuwukkul numoodun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun, استناد نهادن iſtinaud nihaudun, ایمان داشتن a-émaun dauſhtun, توسل نمودن tuwuſſul numoodun. v. *to truſt in, believe.*

Confidence (*truſt*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتکال ittikaul, توکل tuwukkul, استام aſtaum, پناوه punaweh, مرتکي murtuké, وثیقت wuſeekut, وثوق wuſook, استناد iſtinaud. *Mutual confidence* تواکل tuwakul. v. *credit.*—(*boldneſs*) غیرت gheerut, بي باکي bé bauké, دلیري dileeré.—(*raſhneſs*) بي تدبیري bé tudbeeré, کستاخي kuſtaukhé.—(*impudence*) شوخي ſhookhé, بي شرمي bé ſhurumé.

Confident (*truſting to, aſſured beyond doubt*) متوکل mutuwukkil, متوسل mutuwuſſil, ذو اعتقاد zu é-atikaud, اعتماد دار é-atimaud dar.—(*impudent*) شوخ ſhookh, بي شرم bé ſhurum.—(*raſh*) کستاخ kuſtaukh, بي تدبیر bé tudbeer. v. alſo *poſitive, dogmatical.*

A confident or *confidant* راز داش rauz dauſh, سر داش ſirr dauſh, راز دان rauz daun.

Confidently (*with firm truſt*) اعتمادا é-atimaudan, اعتقادانه é-atikaudauneh.—(*without doubt*) عدم شبهت adum ſhubhut, بلا کمان bila kumaun, بي شک bé ſhukk.—(*without fear*) بي باک bé bauk, بلا بیم bila beem, بلا هراس bila huraus. v. alſo *dogmatically.*

CONFIGURATION تشکیل tuſhkeel, جبل jibl. v. *formation.*

CONFINE, *confines* مرزبوم murzuboom, بین been, ترفند turfund, سرحد ſur hudd, حد hudd, حدود hudood, حدود شرعیت hudood ſhura-é-ut. v. *bounds.*

To confine (*impriſon*) در زندان کردن dur zundaun kirdun, حبس ساختن hubs ſaukhtun, تحبیس کردن tuhbees kirdun, بندیدن bundédun, بندي ساختن bundé ſaukhtun, گرفتار زندان کردن gooriftaur zindaun kirdun, در سجن نهادن dur ſujun nihaudun.—(*to reſtrain*) قصر نمودن kuſur numoodun, تضییق کردن tuzé-ék kirdun, اقتصار ساختن iktiſaur ſaukhtun. v. *to conſtrain*; alſo *to bound, border upon.*

Confined در زندان کرده شده dur zindaun kirdeh ſhoodeh, اهل زندان ahla zindaun, محبوس muhboos, مسجون musjoon, زنداني zindauné, اهل زندان ahla zindaun, معفوس maafoos, مقصور mukſoor, بنده bundeh, بسته buſteh. *To be confined* در زندان بودن dur zindaun boodun, بسته شدن buſteh ſhoodun.

Confinement (*impriſonment*) حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus, گرفتاري gooriftauré, گرفتگي gooriftugé, زندانگي zindaunugé.—(*reſtraint*) اقتصار iktiſaur, قید keed.

To CONFIRM قرار کردن kiraur kirdun, استقرار اوردن iſtikraur awurdun, مقرر ساختن mukurrur ſaukhtun, پایدار نمودن païdar numoodun, تحقیق کردن tuhkeek kirdun, تصدیق ساختن tuſdeek ſaukhtun. v. *to eſtabliſh, prove, fix, ſettle, ſtrengthen*; *complete.*

Confirmable ممکن اقرار mumkina ikraur, قابل الستقرار kaubilu'l'iſtikraur.

Confirmation استقرار iſtikraur, اقرار ikraur, ابقا ibka, اثبات iſbaut, ثبوت ſuboot, استحکام iſtihkaum, تاکید taakeed, تاسیس taaſees, رسوخ ruſookh, تشیید tuſhé-éd, تقویت tukwé-ut, پایدار pa-édaur, محکم muhkim, محقق muhukkuk.

Confirmatory, confirmative, مقوي mukuwwé,

موکد mu-ukkud, شهادت کنا shuhaudut koona, گواهي ده guwauhé duh.

Confirmed قرار کرده kuraur kirdeh, مقرر mukurrur, موکد mu-ukkud, اقرار دار ikraur dar, ابقا داده ibka dadeh, تايد ta-éd. *To be confirmed* قرار کرده شدن kuraur kirdeh shoodun, مقرر mukurrur, تايد بودن ta-éd boodun.

Confirmedness حال مقرر haul mukurrur.

To CONFISCATE قبض کردن kubz kirdun, ميريت ضبط ساختن meeré-ut zubt saukhtun, ميريت قبض نمودن meeré-ut kubz numoodun, ميريت گرفت کردن meeré-ut goorift kirdun.

Confiscable لايق قبض la-éka kubz, واجب الميريت ضبط wajibu'l'meeré-ut zubt, ممکن ميريت قبض mumkina meeré-ut kubz.

Confiscate, confiscated, ميريت قبض کرده شده meeré-ut kubz kirdeh shoodeh.

Confiscation قبض kubz, ميريت قبض meeré-ut kubz, ميريت ضبط meeré-ut zubt.

A CONFLAGRATION اتش عظيم ataush azeem, شهاب shuhaub, سعير sa-ér, افروزا efroza, اجاج ajjauj, نار naur, عشوت ashwut. v. *fire.*

A CONFLICT (*battle*) حرب harb, جهاد jahaud, جنک و جدال jung ou judaul, پيکار peikaur, زد و خرد zud ou khord, نبرد nubburd, رزم ruzzum, معرکه maarikeh, وقيعت wuké-aat—(*a duel*) وقيعت الاثنين wuké-aatu'l'esnein.—(*a pang*) رنج runj, درد durd, سکرت sukrut, تضجر tuzujjur. v. *agony.*—(*struggle*) دلاظ dilauz.—(*violent collision*) تصادم tusaudum, صدمت sudmut, تلادم tulaudum, مصادمت musadumut (pl. مصادمات musaudmaut), مقارعت mukaurat (plur. مقارعات mukauraut), اسيب aseeb, متاطم mutautim. v. *opposition.*

To conflict, v. *to fight, strive, struggle.*

CONFLUENCE, *conflux* (*junction of several streams*) مسيل museel, مجمع النهرين mujmau'n'nuhrein, ملتقي or ملتقا multika.—(*a crowd*) مزدحم muzduhum, مجمع mujmaa, دواست duwausut. v. *concourse, multitude.*

Confluent جمع کنا juma koona, مجمع mujumma, مجموع mujmuwa.

To CONFORM (*make conformable*) موافقت کردن muwaufikut kirdun, مطابقت نمودن mutaubikut numoodun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, يکسانيدن eeksaunédun, يکساني کردن eeksauné kirdun, مثل ساختن misl saukhtun.—(*to comply with*) موافق شدن muwaufik shoodun, مطابق بودن mutaubik boodun, ملايمت کشتن mula-émut gushtun, يکسانيدن eeksaunédun.

Conform, conformable موافق muwaufik, مطابق mutaubik, يکسان eeksaun, ملايم mula-ém, مانند maunind, همتا humta, مثل misl, مماثل mumausil, شايسته sha-ésteh, لايق la-ék, واجب vajib. v. *similar, suitable, agreeable.*—(*obsequious*) رام raum, مطيع muté-a, بندهء فرمان bundé-i furmaun, متابع mutauba, مقتاد muktaud. v. *obedient.*

Conformably با موافقت ba muwaufikut, مطابقانه mutaubikauneh, ملايما mula-éman, مثلانه mislauneh, بايقانه ba-ékauneh, نسق nusik, تشابه tushaubuh, اوفق awfik.

Conformation (*formation*) تشکيل tushkeel, تشکل tushukkul, خلقت khulkut, جبل jibl.—(*producing conformity*) موافقت ساز muwaufikut sauz, مطابقت کنا mutaubikut koona.

Conformity موافقت muwaufikut, مطابقت mutaubikut, شبه shubuh, تشبيه tushbeeh, تمسيل tumseel, مماثلت mumausulut. v. *similitude, consistency.*

To CONFOUND برهم زدن burhum zudun, خلط کردن khult kirdun, اخلاط ساختن ikhlaut saukhtun, تشويش نمودن tushweesh numoodun, قرش مرش کردن kurish murish kirdun, شوريدن shoorédun. v. *to mingle, jumble.*—(*to disturb*) اضطراب کردن iztiraub kirdun, بيحضور ساختن béhuzoor saukhtun, رنجيدن runjédun, رميده کردن rumédeh kirdun, اشفتن ashuftun, اشفتکي نمودن ashuftugé numoodun. v. *to astonish, perplex, stupify*; also *to destroy.*—*To confound by* (or *be confused in*) *speech* خلط کلام کردن khulta kulaum kirdun, تشويش سخن نمودن tushweesha sukhun numoodun, مشوش کلامت ساختن mushuwwush kulaumut saukhtun. *To confound business* مصلحت مشوش کردن musluhut mushuwwush kirdun.

Confounded (*confused*) برهم زده burhum zuddeh, سرکشته surgushteh, مشوش mushuwwush, باير ba-ér, خيره kheereh.—(*detestible*) لعين la-én, ملعون mula-oon, مکروه mukrooh, کريه kureeh. *To be confounded* (*distracted*) پريشان خاطر شدن purashaun khautir shoodun.

Confoundedly مکروهانه mukroohauneh, لعينا la-énan. v. *hatefully, shamefully.*

A confounder برهم زننده burhum zunindeh, خلط کر khult gur.

To CONFRONT رو برو استادن roo beroo ustaudun, مقابله کردن mukaubileh kirdun, مواجهت ساختن muwaujihut saukhtun. v. *to face, compare.*

To CONFUSE خلط ساختن khult saukhtun, پريشان ساختن purashaun saukhtun, تخليط کردن

tukhlé-ut kirdun, تارمار کردن taru mar kirdun, برهم زدن burhum zudun. v. *to confound, disperse, hurry, obscure, perplex, mix.*

Confused برهم زده burhum zuddeh, مشوش mushuwwush, مختلط mukhtulut, خلل پذیر khulul pizzeer, تلبک tulbuk, بابر ba-ér, شوریده shoorédeh, ملبس mulubbus, پریشان purashaun, برهم burhum, افکار afgaur. v. *confounded, perplexed, intricate.* — *Confused in mind* دل افکار dil afgaur. *A confused, disordered pace* همذانی humzauné. *Confused chattering* حظلبت huzlibut. *The confused murmur of a crowd* اوازه awauzeh. v. *clamour.* — *Confused in countenance,* سیاه روی sé-ah rooï. *Confused speech* خرشفته khorshufteh. *Confused writing* مشوش الرقوم mushuwwushu'r'rukoom. *Confused papers* or *leaves* اوراق پریشان awrauk purashaun.

Confusedly مشوشا mushuwwushan, با اخلال ba ikhlaul, با اشفتکی ba ashuftugé, تارومار taroumar, ترش مرش kurish murish, ابر جبور abur juboor. *To speak confusedly* مشوش کلمات کردن mushuwwush kulmaut kirdun.

Confusion, confusedness (irregular mixture) خلل khulul, خلط khult, اخلاط ikhlaut, اختلاط ikhtilaut, اخلال ikhlaul, اختلال ikhtilaul, همزجت humzujut, پریشانی purashauné, سورش soorish, تشویش tushweesh, ترش مرش kurish murish. v. *medley.*—*(astonishment)* سرکردانی surgurdauné, اشفتکی ashuftugé. v. *distraction.* — *(tumult)* هنکامه hungaumeh, غلغله ghulghuleh, غوغا ghoogha, کیر و دار geer ou dar.

CONFUTATION رد rudd, رد کلام rudda kulaum, نسخ nusikh. v. *refutation.*

Confutable ممکن نسخ mumkina nusikh, قابل الرد kaubilu'r'rudd.

To confute مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, الزام ساختن ilzaum saukhtun, اثبات اوردن ispaut awurdun, مبصرت نمودن mubsurut numoodun, مغلوب کردن mughloob kirdun, رد کردن rudd kirdun, رد کلام ساختن rudd kulaum saukhtun. *To confute one evidence by another* نسخ الایت بالایت نمودن nusikhu'l'aïuta bi'l'aïut numoodun.

Confuted رد کرده شده rudd kirdeh shoodeh, منسوخ munsookh, مردود murdood.

A CONGÉ *(bow, salute)* سلام salaam, رکعت rukaat, رکوع rukuwa, تکریم tukreem. *To return a congé* or *salute* سلام رد کردن salaam rudd kirdun — *(leave)* دستور dustoor, اجازت ijauzut, رضا ruza. — *(adieu)* الدعا addua, یاهو é-ahoo. v. *farewell.* — *To congé (take leave)* اجازت کرفتن ijauzut gooriftun. *To give a congé* اجازت دادن ijauzut dadun, کماشتن gumaushtun.

To CONGEAL تجمید کردن tujmeed kirdun, تقریس ساختن tukrees saukhtun, افسردن afsurdun, فسردن fusurdun, یخ بستن eekh bustun, جمد کردن jumud kirdun. v. *to curdle.*

Congealable ممکن تجمید mumkina tujmeed.

Congealed منجمد munjumid, تجمد tujummud, جامد jaumid, افسرده afsurdeh, یخ بسته eekh busteh. *Congealed water (ice, jelly, &c.)* اب افسرده aub afsurdeh, ماء جامد maa jaumid, جمد jumud, یخ eekh, ابکون aubgoon.

Congealment, congelation, تجمید tujmeed.

CONGENIAL, *congenerous* همخوی humkhooï, هماهنک humahunk, همرنک humrunk, هم جنس hum jins, هم زاد hum zaud, اخت akht.

Congenialness هماهنکی humahungé.

To CONGLOMERATE توشیع کردن tooshé-a kirdun, کروهه ساختن gurooheh saukhtun.

To conglutinate, v. *to cement, coalesce.*

To CONGRATULATE باد امدن bad aumudun, مبارکی کفتن mobaurikê guftun, سونج نمودن soonj numoodun, تهنیت کردن tuhné-ut kirdun.

Congratulation مبارکی mobaurikê, سونج soonj, تهنیت tuhné-ut (pl. تهانی tuhauné). *To receive congratulations* تهانی پذیرفتن tuhauné pizeeruftun, مهنا شدن muhunna shoodun. *Congratulatory letters* تهنیت نامه tuhné-ut nameh.

To CONGREGATE غند نمودن ghund numoodun, جمع کردن jumaa kirdun, حشر ساختن hushr saukhtun, حشد نمودن hushd numoodun. v. *to collect, assemble, meet.*

A congregation غند ghund, جماعت jumaat مجمع mujmaa (pl. مجامع mujauma), حشر hushr, انجمن anjumin, شیرزمه sheerzumeh. v. *assembly;* also *collection.*

A CONGRESS مجلس mujlis, محفل muhfil, دیوان divaun, انجمن anjumin, جمیعت jumé-aat, هنکامه hungaumeh, ملاقات malaukut, تواصل tuwausul. v. *assembly, meeting; encounter.*

CONGRUENCE, *congruity,* وفاق wufauk, اتفاق ittifauk, شایستکی sha-éstugé, مطابقت mutaubikut, التیام ilté-aum, لایقی la-eké. v. *agreement, suitableness.*

Congruent, congruous, لایق la-ék, سزا suza, سزاوار suzawaur, هموار humwaur, موجه muwujjeh, شوخ shookh, متفق muttufik, موافق muwaufik, شایسته sha-ésteh, مناسب munausib, چسپان chuspaun, مشاکل mushaukil. v. *suitable, rational, fit.*

Congruouſly لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munauſibut, مناسبا munauſiban, شوخا ſhookhaun, با موافقت ba muwauſikut.

CONIC مخروطت منسوب mukhrootut munſoob, مخروطت اسا mukrootut aſa.

CONJECTURE تخمين tukhmeen, حدس huds, ظن zunn, وهم wuhm (pl. اوهام awhaum, قرينة kureeneh, فراست firauſut, گمان gumaun, راخ raukh, واخ waukh, حجو hujoo, رجم rujum, طموس tumoos, طماست tumauſut, زهد zuhid, ازهاد izhaud, منتهم muntuhim, زكانت zukaunut. v. *opinion*, *gueſs*, *notion*, *idea*.

To conjecture تخمين نمودن tukhmeen numoodun, حدس كردن huds kirdun, ظن ساختن zunn ſaukhtun, فراست كردن firauſut kirdun, گمان داشتن gumaun dauſhtun, در گمان شدن dur gumaun ſhoodun, گمانيدن gumaunédun. v. *to gueſs*.

Conjecturable ممكن تخمين mumkina tukhmeen.

Conjectural گمان پيوند gumaun pivund, قرينه منسوب kureeneh munſoob.

Conjecturally تخمينا tukhmeenan, تخمينانه tukhmeenauneh, با گمان ba gumaun.

A conjecturer تخمين كننده tukhmeen koonindeh, وهمگر wuhumgur.

To CONJOIN پيوستن pivuſtun, پيوست كردن pivuſt kirdun, پيوستگي ساختن pivuſtugé ſaukhtun, متصل نمودن muttuſul numoodun, جمع كردن jumaa kirdun. v. *to join*, *unite*, *league*, *aſſociate*, *connect*.

Conjoint پيوسته pivuſteh, پيوند pivund, متصل muttuſul, توزي toozé, مجتمع mujtumaa, معطوف maatoof, مقرون mukroon, قرين kureen, متواصل mutuwauſul.

Conjointly متواصلا mutuwauſulan, علي الاتصال ala'l'ittiſaul, با معيت ba ma-é-ut, معا maan.

CONJUGAL نكاحي nikauhé, زوجي zoojé, عروس منسوب aroos munſoob, سوري پيوند ſooré pivund.

Conjugally نكاحانه nikauhauneh.

To CONJUGATE پيوستن pivuſtun. v. *to join*, *unite*.—*To conjugate a verb* تصريف كردن tuſreef kirdun.

Conjugation هم جفتي hum jufté, تصريف tuſreef. v. alſo *union*, *couple*.

Conjunct, v. *conjoint*, *concurrent*.

CONJUNCTION هم جفتي hum jufté, پيوست pivuſt, پيوند pivund, پيوستگي pivuſtugé, اتحاد ittihaud, جمع jumaa, اجتماع ijtimaa, مقرونيت mukrooné-ut, مقرانت mukraunut, قرن kirun, قران kiraun, مواصلت muwauſlut, اتصال ittiſaul, وصلت wuſlut, وصل wuſl, تواصل tuwauſul, تزواج tuzwauj, وصول wuſool, وصال wuſaul, معيت ma-é-ut, يكانگي ékaunugé, فراهم furrauhim. v. *union*.—*A conjunction (part of ſpeech)* عطف atuf. *A copulative conjunction* عطف بيان atuf bé-aun. *An explicative conjunction (connecting explanatory or ſynonymous words)* عطف تفسير atuf tufseer. *A conjunction of the planets* اقتران iktiraun, قران kiraun, قرن kirun, مقارنت mukaurunut. *The greateſt conjunction* قران اعظم kirauna aazim. *The conjunction of two beneficent planets (as Jupiter and Venus)* قران سعدين kiraun ſaadeen. *The conjunction of two malignant planets (as Mars and Saturn)* قران نحسين kirauna nuhſeen. *A fortunate conjunction* مقام اتصالات سعد mukaum ittiſaulata ſaad.

Conjunctive وصلي wuſlé.—*Conjunctively*, *conjunctly*, در اتحاد dur ittihaud, اتفاقا ittifakan.

CONJUNCTURE (*occaſion*) دست يافت doſt é-aft, فرصت furſut, محل muhull, نوبت noobut—(*a critical time* or *ſituation*) يوم باحوري é-oom bahooré, حال بحراني haul buhrauné—(*connexion*) سند ſunud, عقد akud, مناسبت munauſibut. v. alſo *conſiſtence*.

CONJURATION (*conſpiracy*) معاهده maahudeh, تعاهد taahud, توافق tuwauſik, اتفاق ittifauk. v. *confederacy*, *plot*.—(*incantation*) جادوبي jaudooï-é, جادوگري jaudoogureé, سحر ſuhr, سحربازي ſuhrbauzé, افسون afsoon, فسون fuſoon, عزيمت azeemut (plur. عزايم aza-ém), تعزيم taazeem, ايننذ a-énund, نيرنگ neerunk, پريداري peridaré, رقي ruké, مريرت mureerut, نفث nufs (plur. نفاثات nufaſaut), هست استا huſt iſta.

To conjúre (intreat with earneſtneſs) رجا و تمنا كردن ruja ou tumunna kirdun, نشد ساختن nuſhid ſaukhtun, نياز نمودن né-auz numoodun. v. *to beſeech*.—(*to conſpire*) هموثاق كردن humwuſauk kirdun, متفق ساختن muttuſik ſaukhtun. v. *to confederate*.

To cónjure (practiſe inchantment) جادوي كردن jadooï kirdun, جادوگري نمودن jaudoogureé numoodun, جادو شدن jaudoo ſhoodun, افسون ساختن afsoon ſaukhtun, سحر كردن ſuhr kirdun, تسحير نمودن tus-heer numoodun, سحربازي ساختن ſuhrbazé ſaukhtun. v. *to enchant*, *faſcinate*.

A conjurer جادوگر jaudoogur, جازو jauzoo, ساحر ſauhir, سحار ſuhhaur, سحرباز ſuhrbaz, راقي rauké, طارق taurik (fem. طوارق tuwaurik, pl. طراق turauk), شعبد باز ſhaabid baz, پريدار peridar. v. *enchanter*, *ſorcerer*, *witch*.—*A conjurer's hire* هلوان hulwaun.

CONNASCENCE (*community of birth*) هم ولاد hum wulaud, همزادي humzaudé.

CONNATURAL (*participating the same nature*) هم طبيعت hum tubé-aat.—(*suitable to nature*) بوجود شايسته bewujood sha-ésteh.

To CONNECT, *connex*, الساق كردن ilsauk kirdun, ربط نمودن rubt numoodun, مقرون ساختن mukroon saukhtun, معطوف كردن maatoof kirdun, پيوستن pivustun. v. *to conjoin, link*.—*To connect* or *be connected* پيوسته شدن pivusteh shoodun, ملحق بودن mulhuk boodun. v. *to cohere*.—*To connect letters* (*in writing or spelling*) هجا كردن huja kirdun, تهجو نمودن tuhujjoo numoodun.

Connected پيوسته pivusteh, مقرون mukroon, معطوف maatoof, ملحق mulhuk, سرد surd, وصلي wuslé. *With connected arguments* با سند صحيح ba sunud suheeh.

Connected, connectively, in a connected series, در مسلسل سند dur musulsul sunud, با پيوستكي ba pivustugé, مقرونانه mukroonauneh, علي الاتصال ala'l'ittisaul. *Connected by relationship* وشيج wusheej, بخويشاوندي پيوسته bekhu-ïshavundé pivusteh.

Connection پيوست pivust, پيوستكي pivustugé, پيوند pivund, سند sunud, عقد akud, مناسبت munausubut, عطف atuf. v. *conjunction, union, relation*.

CONNIVANCE اغماض ighmauz, اغماض عين ighmauza aïn, غمض or غمز ghumz, غمض عين ghumza aïn, تجاهل tujauhil, تغافل tughaufil. v. *winking at, forbearance*.

To connive اغماض نمودن ighmauz numoodun, اغماض عين كردن ighmauza aïn kirdun, غمض عين زدن ghumza aïn zudun, تجاهل ساختن tujauhil saukhtun. v. *to wink at, pretend ignorance*.

A CONNOISSEUR اهل خبرت ahla khubrut, شناسا shinasa, دانشمند danishmund, عارف aarif.

CONNUBIAL زوجي zoojé, نكاحي nikauhé. v. *conjugal, matrimonial, nuptial*.

To CONQUER مغلوب كردن mughloob kirdun, مقهور ساختن muk-hoor saukhtun, ظفر اندوختن zufr andokhtun, غالب شدن ghaulib shoodun, قهر كردن kuhr kirdun, غلبه كرفتن ghulbeh gooriftun, دست يافتن dost é-aftun, كشادن kushaudun, پيروز شدن peerooz shoodun, پيروزي داشتن peeroozé daushtun, تفليج كردن tufleej kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun, تقهير نمودن tuk-heer numoodun, مسلط بودن muslut boodun. v. *to overcome, subdue, surmount*.—*To conquer or die* يا تخت يا بخت ya tukht ya bukht. *To conquer one's passions* نفس هوا و هوس ضبط كردن nufs zubt kirdun, هوا و هوس صيانت نمودن hawa wa hawus sé-aunut numoodun, رياضت ساختن ré-auzut saukhtun, پرهيز كردن purhaze kirdun. *To conquer in argument* در بحث غالب شدن dur buhs ghaulib shoodun, در مناظره ظهور كردن dur munazureh zuhoor kirdun. *To conquer one another* يكديكر مقهور ساختن eekdeegur muk-hoor saukhtun, تغالب كردن tughaulib kirdun. *To conquer in a race* تسبيق قاهر شدن tusbeek kauhir shoodun. *Accustomed to conquer* مظفر muzuffur. *A prince accustomed to conquer his enemies* سلطان فيروزمند عدو بند sultana firoozmunda adoo bund.

Conquerable ممكن مغلوب mumkina mughloob.

Conquered مغلوب mughloob, مقهور muk-hoor, منفور munfoor, زبون zuboon, مفضول mufzool, منهزم munhuzum, منكوب و مقهور munkoob ou mukhoor.

A conqueror پيروزه peeroozeh, پيروز peerooz, غالب ghaulib, مظفر muzuffur, مظفر و منصور muzuffur ou munsoor, قهار kuhaur, قاهر kauhir, ظافر zaufir, ظفر zufur, ظاهر zauhir, ظفر ياب zuffur é-ab, غازي ghauzé, سابق saubik, شكنده shugundeh, محتظي muhtuzé, سرپنجه surpinjeh, مسلط muslut, كامكار kaumkaur, يكاني eekauné, چير cheer, چيره cheereh, سلاطه sulauteh, جاهد jauhid, فريد fureed. *Conquerors* ارباب تغلب arbauba tughullub. *A conqueror of regions* كشور كشاي kushwur kusha-é, كشور كير kushwur geer.

Conquest ظفر zufur, غلبه ghulbeh, غلبكي ghulbugé, پيروزي peeroozé, يكانكي eekaunugé, يكپندي eekpundé, دستبرد dost burd, نصرت nusrut. v. *victory, subjection*.

CONSANGUINEOUS قريب kureeb, خويشي دار khu-ïshé dar.

Consanguinity قرابت kuraubut, تعلق taaluk, خويشاوندي khu-ïshavundé, خويشي khu-ïshé.

CONSCIENCE ضمير zumeer, قلب kulb, دل dil, درون duroon, اندرون anduroon, وهم wuhim. *Remorse of conscience* اضطراب قلب iztirauba kulb, دلازاري dilazauré. v. *repentance*.—*Having a good conscience* زو دروني پاك zu duroonè pauk, قلب ظاهر دار kulb zauhir dar. v. *sentiment, veracity, reason, scruple*.

Conscientious (*scrupulous*) وهمناك wuhumnauk.—(*exactly just*) بسيار عادل bissé-aur audil, بعدالت مقيد be-adaulut muké-ud.

Conscientiously موافق ضمير muwafik zumeer.

Conscientiousness دقت عادل dukkuta audil, كمال شريعت kumaula shuré-aat.

Conscionable معقول maakool. v. *reasonable, just*.

Conscionably معقولانه maakoolauneh.

Conscious اگاه agauh, آگه aguh, اگاه دار agauh dar, خبير khubeer, خبر دار khubr dar, خود خبر دار khood khubr dar, اثردار asurdar. *To be conscious* خود خبر دار شدن khood khubr dar shoodun.

Conscious of a secret راز داش rauz dash, سر داش sirr dash, داخل السر dakhilu's'sirr, سر دار sirr dar.

Consciously با خود خبر داري ba khood khubr-daré, خبيرانه khubeerauneh.

Consciousness خود خبرداري khood khubrdauré, خود احساس گناه يا بيگناهي khood ihsausa gunahé ya begunah.

To CONSECRATE تقديس گفتن tukdees guftun, تقدس ساختن tukuddus saukhtun, وقف نمودن wukuf numoodun, خاص كردن khass kirdun, فدا نمودن fida numoodun, اهدا كردن ihda kirdun, اتحاف ساختن it-hauf saukhtun. v. *to dedicate.*

Consecrate, *consecrated* مقدس mukuddus, موقوف mookoof.

A consecrator اهدا كنندة ihda koonindeh.

Consecration تقديس tukdees, فدا fida, وقف wukuf. *Consecrations of temples* تكريسات جوامع tukreesauta juwauma.

CONSECUTIVE (*successive*) خلفي khalufé, پي در پي pei dur pei, متوالي mutuwaulé, متتابع mututauba, رديف rudeef, متالي muta-alé (pl. متاليات muta-alé-aut), متواتر mutuwautir, متلاحق mutulahuk. v. *following.*

Consecutively طبق عن طبق tubuk aan tubuk, رديفا rudeefan, مواليانه muwaulé-auneh.

CONSENT اتفاقي ittifauké, اتفاق ittifauk, سازكاري sauzkauré, رضا ruza, وفاق wufauk, موافقت muwaufikut, توفق tuwuffuk, مطاوعت mutawaat, قول kool, يكدلي eekdilé, ليم leim, لام laum. *Without his consent* بي اتفاقش bé ittifaukish.—*With one consent* يكروي eekrooï, يكزبان eekzubaun, اتفاقا ittifakan, بالاتفاق bilittifauk.

To consent اتفاق كردن ittifauk kirdun, رضا دادن ruza dadun, راضي شدن rauzé shoodun, قايل بودن ka-él boodun, قول كردن kool kirdun, موافقت ساختن muwaufikut saukhtun, موافق شدن muwaufik shoodun, تطابق كردن tutaubik kirdun, مقر شدن mukurr shoodun, يكدل و يكجهت بودن eekdil ou eekjihut boodun, يكي شدن eeké shoodun. v. *to agree*, *allow*, *admit*, *yield*, *co-operate*.

Consentaneous كارساز kaursauz, موافق muwaufik, معقول maakool. v. *consistent.*

Consentaneously كارسازانه kaursauzauneh. v. *agreeably*, *consistently*, *suitably*.

Consentient (*consenting*) اتفاق كنا ittifauk koona, رضا ده ruza duh, كار ساز kaur sauz.

CONSEQUENCE (*effect of a cause*) نتيجه nuteejeh, تباع tubaa, ولا wula, پيراوي peera-wé.—(*consequences* نتايج nuta-éj, متاليات mutaulé-aut, خلفت khalifut). v. also *conclusion*, *deduction*.—(*concatenation*) سلسله sulsuleh. v. *chain*.—(*tendency*) نيت né-ut, غرض ghurz, قصد kusd. v. also *influence*.—(*importance*) لازمت lauzimut, مهمي muhimmé, معتبري maatuburé. v. *moment*.—*A necessary* or *undeniable consequence* نتيجه لازم الاحتياج nuteejeh lauzimu'l'ihté-auj. *An evident consequence* نتيجهء صريح nutijé-î sureeh. *Certain consequences* نتايج حقيقت nuta-éja hukeekut.—*An affair of consequence* مهم مصلحت muhimm muslihut, مهمت muhimmut (plur. مهمات muhummaut), نبلت nublut, ركن rukin. *A matter of little consequence* نا چيز na cheez, امر جزوي amr juzooï (plur. امور جزويت amoor juzooïut, امور جزيات amoor juzé-aut), شي محقر shei muhukkir. *It is of no consequence* نا چيز است na cheez ast, ليس في نقير leis fi nukeer. *To be of great consequence* مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun.

Consequent منتج muntuj, مستعقب mustaakib, متتالي mututaulé, متتلي mututullé, متالي muta-alé, تالي ta-alé, ساتل sautil, مطراق mutrauk, موخر mu-akhir (fem. موخرت mu-akhirut). v. *consecutive*.—*The antecedent and consequent* متقدم و تالي mukuddum ou ta-alé, مقدمت و موخرت mukuddumut ou mu-akhirut.

Consequential, v. *consequent*, *conclusive*.—*Consequentially*, v. *consequently*, *eventually*.

Consequently التزاما iltizaman, التزامانه iltizamauneh, لاجرم lajurum, فلاجرم fulajurum, فقس fakus. علا ولا ala wula, كذا kuza, علي الاتصال ala'l'ittisaul, علي غرار ala ghurauri. v. *consecutive*, *necessarily*, *inevitably*.

CONSERVATION حفظ hufz, حافظه haufizeh, محافظه muhaufizeh, حرامت huraumut, حراست hurausut, صيانت sé-aunut. v. *protection*, *preservation*.

Conservative ذو قوت حفظ zu kuwwuta hufz.

A conservator حافظ hafiz, راعي raa-é.

A conservatory حفظ گاه hufz gah.

To conserve حراست كردن hurausut kirdun, حفظ ساختن hufz saukhtun, رعايت نمودن raa-é-ut numoodun, صيانت كردن sé-aunut kirdun, استبقا ساختن istibka saukhtun. v. *to preserve*.

Conserve of roses گل شكر gul shukr, گل بشكر gul beshukr, گلقند gulkund.

CONSESSION (*sitting together*) هم نشين hum nisheen.

To CONSIDER انديشه كردن andeesheh kirdun, انديشيدن andeeshédun, پنداشتن pindaushtun, پندار نمودن pindaur numoodun, تامل taamul kirdun, فكر ساختن fikr saukhtun, تطلع نمودن tutulla numoodun, ملاحظه كردن mulauhzeh kirdun, مطالعه ساختن mutaulah saukhtun, تفكر نمودن tufikkur numoodun, تلفت كردن tulfut kirdun. v. *to deliberate, doubt, hesitate, reflect, ponder, think.*—(*to reward*) اعواض كردن é-awauz kirdun, مكافات ساختن mukafaut saukhtun. *You may consider* پنداري pundauré.

Considerable (*worthy of consideration*) واجب مهمي vajiba muhummé, لايق لازمت la-éka lauzimut, معتبر maatubur, مهم muhim, لازم lauzim. v. *important, valuable, respectable.*

Considerableness مهمي muhummé, لازمت lauzimut, معتبري maatuburé, سزاواري suzawauté, روايي ruwaï-é. v. *importance, dignity, moment.*

Considerably معتبرا maatuburan, مهمانه muhmauneh, با لازمت ba lauzimut.

Considerance, v. *consideration, reflection.*

Considerate (*prudent*) عاقلانه aakilauneh, عاقل aakil, متفكر mutufikkur, متنبه motanebbeh, صاحب تدبير sahib tudbeer, هوشيار hooshé-aur, هوشمند hooshmund, دلاگاه dilagauh. v. *serious, calm, cool.*—(*having a respect for*) حرمت دار hurmut dar, اعظام نما é-azaum numa, پر التفات pur iltifaut.—(*not rigorous*) نا شديد na shudeed, بي عنف bé unf. v. *moderate.*

Considerately وا دعا wa daan, با سكينت ba sukeenut, ملايمانه mula-émauneh, عمدا amdan. v. *calmly, cooly, deliberately.*

Considerateness بصيرت buseerut, عقل akl, هشياي hushé-auré. v. *prudence.*

Consideration (*mature thought*) انديشه andeesheh, فكر fikr, تفكر tufikkur, فكرت fikrut, عقل akl, تامل ta-amul, انتباه intibah, بصيرت buseerut, امعان imaan, مطالعت mutaalut, مبالات mubalaut, ملاحظه mulauhzeh, تاني ta-ané, رويت ruwé-ut, بغو bughoo. v. *contemplation, meditation, prudence.*—(*importance*) لازمت lauzimut, مهمي muhummé, معتبري maatuburé, لياقت lé-akut. v. *dignity.*—(*compensation*) عوض awuz (pl. اعواض é-awauz), سزا suza, مكافات mukafaut. v. *reward.*—(*motive*) سبب subub, موجب moojub, مودي muwuddé. v. *cause, influence, reason.*—*Worthy of consideration* لايق انديشه la-éka andeesheh, واجب الفكر vajibu'l'fikr. *Without consideration* بي تامل bé ta-amul, بغير رويت beghire-a ruwé-ut.

A considerer فكر كننده fikr koonindeh, انديشه گر andeesheh gur.

To CONSIGN (*give*) دادن dadun, تسليم ساختن tusleem saukhtun, سپردن sipurdun, بدست رسانيدن bedost rusaundun, بخشيدن bukhshédun, عطا كردن ata kirdun. v. *to deliver.*—(*to appropriate*) مخصوص ساختن mukhsoos saukhtun, تخصيص نمودن tukhsees numoodun. —(*to intrust*) گماشتن gumaushtun, مباشرت دادن mubaushirut dadun, سپارش ساختن sipaurish saukhtun, وكالا نمودن wukula numoodun, حواله كردن huwauleh kirdun. v. *assign, commit.*—(*to sign* or *seal*) مهر زدن muhr zudun, نشان كردن nishaun kirdun. v. also *to consent, resign, submit.*

Consignation, consignment (*assignment*) مباشرت mubaushirut, تعيين taï-een, سپارش sipaurish.—(*signing*) مهر زن muhr zun, نشان كنا nishaun koona.

CONSIMILAR مانند maunund, همتا humta, همسر humsur, منتمي muntumé.

To CONSIST (or *be composed of*) مخلوق شدن mukhlook shoodun, مصنوع بودن musnuwa boodun, متشكل شدن mutushukkul shoodun, ساخته بودن saukhteh boodun.—(*to be comprised*) گنجيدن gunjédun, گنجيده بودن gunjédeh boodun, محاط شدن muhaut shoodun, مشمول بودن mushmool boodun, مجموع شدن mujmuwa shoodun. v. also *to subsist, agree.*

Consistence, consistency (*suitableness*) مناسبت munausibut, موافقت muwaufikut, شايستگي sha-éstugé, سزاواري suzawauré, وفاق wufauk, مطابقت mutaubikut, اتفاق ittifauk, شكوه shukooh, لايقي la-éké.—(*substance*) وجود wujood, ذات zaut, مايه ma-é-uh, جوهر jouhur, هستي husté, نتيجه nuteejeh.

Consistent (*not contradictory, suitable*) با خلاف ba khulauf, نا مناقض na munaukuz, لايق la-ék, مناسب munausib, موافق muwaufik, شايسته sha-ésteh.—(*firm, not fluid*) برقرار burkuraur, ثابت saubit, نا روان na ruvvaun, نا سيال na sé-aul.

Consistently لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munausibut, با شايستگي ba sha-éstugé, نا مناقضانه na munaukizauneh, نا متناقضانه na mutunaukizauneh.

Consistory, v. *assembly, residence.*

Consociate, v. *associate, confederate.*

To consociate, v. *to unite, conjoin, coalesce, cement.*

Consociation, v. *association, intimacy, union.*

CONSOLABLE ممكن تسليت mumkina tuslé-ut.

Consolation دلخوشي khooshé, دلخوشي dilkhooshé, تسلي tusullé, تسليت tuslé-ut, دلاسا dilasa, دلاسايي dilasaï-é, دلنوازي dilnuwauzé, تعزي tazé, تعازي taazé, تعزيت taazé-ut, تسلىء خاطر tusullé-ï khautir, سکوک sukook, سکون sukoon, عزا aza. v. *comfort*.

Consolatory دل شاد ساز dil shaud sauz, زو تعزيت zu tazé-ut. *Consolatory letters* تعزيت نامه taazé-ut nameh, عزا نامه aza nameh.

To console دل اساي کردن dil asa-é kirdun, دل نواختن dil nuwaukhtun, تسليت کردن tuslé-ut kirdun, ربط قلب ساختن rubt kulub saukhtun, ربط القلب کردن rubtu'l'kulub kirdun. v. *to comfort*.

To CONSOLIDATE (*make firm*) باز بستن baz bustun, محکم کردن muhkum kirdun, استحکام ساختن istihkaum saukhtun, التحام کردن ilhaum kirdun, لحم نمودن luhm numoodun.—(*to grow firm*) محکم کشتن muhkum gushtun, ملتيام شدن multé-aum shoodun.

Consolidated محکم کرده شده muhkum kirdeh shoodeh, ملتيم multeem, متلايم mutla-ém, مجبور mujboor, معنت maanut, تاکيد taakeed.

Consolidation لحم luhm, التيام ilté-aum, جبر jubr, دمال dumaul, لام laum, ريهان reemaun, ايشا a-ésha.

A consolidator (*of broken bones, &c.*) جابر jaubur.

CONSONANCE (*of sound*) هماوازي humawauzé, اهنک ahunk, اهنکي ahungé, هماهنکي humahungé, صداي هموار suda-é humwaur, نغمهء دمساز nughmé-ï dumsauz. — (*congruence*) وفاق wufauk, مطابقت mutaubikut, شايستکي shaéstugé, سازکاري sauzkauré. v. *consistency*, *agreement*, *concord*, *friendship*.

Consonant (*agreeable to*) شايسته sha-esteh, مناسب munausib, موافق muwaufik, مشاکل mushaukil, سازکار sauzkaur, لايق la-ék.—(*according in sound*) دمساز dumsauz, هماهنک humahunk, هماواز humawauz.—*To be consonant* هماهنک شدن humahunk shoodun. v. *consistent*.

A consonant حرف hurf.

Consonantly با شايستکي ba sha-éstugé, مناسبانه munausibauneh, دمسازانه dumsauzauneh, با هماهنکي ba humahungé.

Consonous هم اواز hum awauz, موافق muwaufik.

A CONSORT همحال humhaul, همدم humdum, همسر humsur, همپهلو humpihloo, هموثاق humwusauk, همال humaul, همبار humbar, همپايه humpa-éh, همباز humbaz, همپشت humposht, همکن humkoon, همراه humrah, همخانه humkhauneh, همساز humsauz, همعنان humanaun, همقدم humkudum, رفيق rufeek, صاحب sahib, اهل ahl, برخور burkhoor, شريک shureek (fem. شريکت shureekut), پزه puzsheh, محرم muhrum, (pl. محارم muhaurum) انباز ambauz, حريم hureem, مشترک mushtureek, لمت lummut. v. *associate*, *companion*, *partner*, *spouse*; *assembly*, *consultation*; *concurrence*, *union*; *concert*.

To consort رفيق و همراه شدن rufeek ou humrah shoodun, صاحب بودن sahib boodun, همپشت شدن humposht shoodun, تشريک ساختن tushreek saukhtun, انبازي کردن ambauzé kirdun. v. *to accompany*, *associate*; also *to marry*, *mix*, *join*.

Consortable, v. *suitable*.

CONSPICUOUS پديد pudeed, هويدا hooïda, محکم muhkum, مشهور mushhoor, روشن roshun, روشناس roshunaus, ظاهر zauhir, ظهور zuhoor, انوار anvaur, معرف maaruf, شيبا sheeba, شيد sheed, سارب saurib, سافر saufir, متعين mutaï-én, مستوي mustoo-é, جالع jaula, رتل rutl, جهرت juhrut, منجلي munjulé, منتعف muntaaf, انجلا injila, اعراض é-arauz, تفويز tufweez, توشي tuwushshé, فرود furood, افراد afraud, صحو zuhoo, غرا ghura, منجلي munjulé. v. *eminent*, *distinguished*, *famous*. — *Conspicuous for excellence* موجه muwujjeh. *Conspicuous for power and honour* ذو القدر و الاحترام zu'l'kudra ou elihtiraum, مجيد mujeed, ماجد maujud, امثل imsaul. *To be* or *become conspicuous* اشتهار شدن ishtihaur shoodun, پديد امدن pudeed aumudun, هويدا شدن hooïda shoodun, مشهور کشتن mush-hoor gushtun, خميدن khumédun. *To render conspicuous* منجلي کردن munjulé kirdun, روشن ساختن roshun saukhtun, انوار کردن anvaur kirdun, ظاهر نمودن zauhir numoodun.

Conspicuously ظاهرانه zauhirauneh, عين اليقين aïnu'l'eekeen, جهرا juhran, منجليا munjulé-an.

Conspicuousness, *conspicuity*, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ناموري namwuré, نام nam. v. *eminence*, *fame*.—(*brightness*) روشنا roshuna, روشني roshuné, روشنايي roshunaï-é, بيض beez, نجل nujl.

CONSPIRACY ملع mula, اتفاق ittifauk, تحالف tuhaulif, توافق tuwaufik, تعاهد taahud, (plur. تعاهدات taahudaut), معاهده maahudeh, ال aul. v. *plot*, *confederacy*.

Conspirant, *conspiring*, هموثاق humwusauk, متفق muttufik, مقاصد mukausid, اتفاق کنا ittifauk koona.

A conspirator, *conspirer*, هموثاق humwusauk, رفيق ruffé-uk, قرين kureen, اتفاق کننده ittifauk koonindeh, تحالف کر tuhaulif gur, متفق muttufik.

To conspire اتفاق کردن ittifauk kirdun, متفق شدن muttufik shoodun, هموثاق کردن humwusauk kirdun, توافق ساختن tuwaufik saukhtun, معاهده کردن maahudeh kirdun.—(*to agree with*) یکدل و یکجهت شدن eekdil ou eekjihut shoodun, راي یک بودن ra-é eek boodun.

CONSTANCY قرار kuraur, وفا داري wufa daré, وفا پیوستگي wufa pivustugé, استمرار istimraur, استواري ustuwauré, وقار wukaur, ثبات subaut, پایداري pa-édauré, اصالت isaulut, صبر و اقرار subr ou ikraur, عزم azm, سکین sukeen, سکون sukoon, سکونت sukoonut. *Constancy in religion* دین داري deen dauré. *Constancy in love or friendship* محبت وفاداري mohabbut wufadaré, یاري قرار é-auré kuraur. v. *affection*; *resolution*, *steadiness*; *certainty*, *veracity*.

Constant برقرار burkuraur, پایدار pa-édar, استوار ustuwaur, وفا پیوست wufa pivust, ثابت saubit, راسخ rausikh, ثابت قدم و راسخ دم saubit kudum ou rausikh dum, صاحب رسوخ sahib rusookh, قوي kooï, قایم ka-ém, رکونت rukoonut, مستقر mustukurr, مستمر mustumurr, مستوثق mustoosuk, تثبیت tusbé-ut, متثبت mutusubbut, موثوق moosook, مامون maumoon, امین ameen, اصیل aseel, اکید akeed, راتیب rauteeb, رتوب rutoob, مزمع muzma, وثیق wuseek, وثاقت wusakut, ربیط rubeet, رباط الجاش rubautu'l'jaush. *A constant friend* یار وفا سگال é-aura wufa sigaul, دوست وفادار doost wufadar. *A constant lover* معشوق وفادار maashook wufadar. v. *firm*, *unvaried*, *durable*; *resolute*, *determined*; *certain*.

Constantly بر قرار bur kuraur, قایمانه ka-émauneh, تثبیتا tusbeetan, بر دوام bur duwaum, همیشه humeesheh, دایما da-é-man. v. *perpetually*, *invariably*, *always*, *certainly*, *steadily*.

A CONSTELLATION برج burj, اختر akhtur, ستاره sitaureh, کوکب koukub, کوکبه koukubeh. *The predominant constellation or star at any person's nativity* طالع taulaa.—*Born under a happy constellation* (*fortunate*) طالع مسعود مطالع taulaa musawud'l'mutaulaa. *Born under an unhappy constellation* (*unfortunate*) بد اختر bud akhtur, بي طالع bé taulaa.—*The constellation Aries* حمل humul, برج حمل burja humul, بره burreh. *Taurus* ثور soor, ثور برجي soor burjé. *Gemini* جوزا jooza, الجوزا aljooza, دو پیکار doo peikaur. *Cancer* سرطان surutun. *Leo* اسد asud. *Virgo* سنبلت sumbulut, خوشه khoosheh. *Libra* میزان meezaun. *Scorpio* عقرب akrub. *Sagittarius* قوس koos. *Capricorn* جدي judé. *Aquarius* ابي abé, دلو duloo. *Pisces* حوت hoot, سمك sumuk.

The above are used either simply, or compounded with برج *burj*; as we say *Aries* or the *Constellation Aries*. When it follows, it is written برجي *burji*. v. *Aries* and *Taurus* above.

CONSTERNATION اشفتگي ashuftugé, حیرت heirut, حیر بیر heir beir, سرگرداني surgurdauné. v. *astonishment*, *amazement*, *wonder*.—*To be in great consternation* منقبض و دلبسته شدن munkubuz ou dilbusteh shoodun.

To CONSTIPATE منقبض کردن munkubuz kirdun, مقبوض ساختن mukbooz saukhtun.

Constipated منقبض munkubuz, مقبوض mukbooz, تقبض tukubbuz, مزریم muzreem, حبط hubt.—*To be constipated* منقبض شدن munkubuz shoodun, بهم امدن behum aumudun, بهم بر امدن behum bur aumudun.

Constipation قبض kubz, انقباض inkibauz, اکناب iknaub, قابض kaubiz.

CONSTITUENT (*elementary*) ذاتي zauté, اصلي aslé, جوهري johuré, جبلي jibillé. v. *essential*.

A constituent (*person or thing which constitutes somewhat*) ذات zaut, کون koon, جوهر johur, اصل asl, وجود wujood, نفس nufs, جبلت jibillut, طبیعت tubé-aut. v. *substance*, *essence*.—(*one that deputes another*) وکیل کننده vakeel koonindeh, مباشر نامزاد سازنده mubaushir namzaud sauzindeh.

To constitute نصب ساختن nusb saukhtun, مقرر نمودن mukurrur numoodun, مجعل ساختن mujaal saukhtun, تعیین کردن taï-een kirdun, ابقا ساختن ibka saukhtun, احکام نمودن ihkaum numoodun. v. *to appoint*, *depute*; *erect*, *establish*; also *to produce*.

Constituted منصوب munsoob, محکم muhkum, متعین muta-aï-een, مجعول muja-ool, معهود maahood, مامور maamoor. *Constituted or appointed to an office* منصب دار munsub dar, صاحب مقام sahib mukaum.

Constitution (*establishment*) دستور dustoor, نصب nusb, تعیین taï-een, ابقا ibka, دناج dunauj, تاسیس taasees.—(*law*, *institution*) قانون kanon (pl. قوانین kuwaneen) امر amr (pl. اوامر awaumir), شرط shurt (pl. شروط shuroot), شرع shura, شرعت shuraat, شریعت shuré-aat (pl. شروع shuroo-a, شرایع shura-é-a)—(*system of government*) تدبیر tudbeer (pl. تدبیرات tudbeeraut), حراست ملک و ملت huraufuta mulk ou mullut.—(*natural qualities*) طبیعت tubé-at (pl. طبیعات tubé-aut), ذات zaut, وجود wujood, کون koon, جبلت jibillut, کاینت ka-énut, نفس nufs, جوهر johur. v. *essence*, *substance*.—*The constitution of the body* مزاج

mizauj, نهاد nihaud, جبلت jibillut, عنصر unsur, سرشت furusht, طينت teenut, طبع tuba (plur. طباع tubaa), طبيعت tubé-aat, نطش nutsh. v. *temper, temperament, nature.*

Constitutional (*inherent in constitution*) مزاج منسوب mizauj munsoob, جوهر پيوند johur pivund, عنصر علق unsur aluk. v. *radical.*—(*legal*) مشروع mushroo-a, شرعي shura-é.—*Constitutionally irascible or impatient* تيز طبيعت teez tubé-aat.

Constititutive (*essential*) ذاتي zauté, اصلي aslé, جبلي jibillé, جوهري johuré.—(*having power of establishing*) ذو قوت نصب zu kuwwuta nusb, قادر تعيين دار kaudira taï-een dar.

To CONSTRAIN (*compel*) فرسودن fursoodun, الجا كردن ilja kirdun, گماريدن gumaurédun, لزوم نمودن luzoom numoodun, اضطرار ساختن iztiraur saukhtun, غضب نمودن ghuzb numoodun, ضربي كردن zurbé kirdun, متضجر ساختن mutuzujjur saukhtun. v. *to force, necessitate, oblige, oppress.*—(*to restrain*) باز داشتن baz daushtun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, منع ساختن muna saukhtun, قصر نمودن kusr numoodun, حصر كردن husr kirdun, انجاليدن anjaulédun, بنديدن bundédun, بستن bustun. v. *to confine, bind.*—(*to press*) افشاردن afshaurdun, پايداري كردن pa-édauré kirdun. v. also *to violate, ravish.*

Constrainable ممكن منع mumkina muna.

Constrained ملتزم multuzum, مقطضا muktuza, مضبوط muzboot, مضطر muzturr, فرسوده fursoodeh, گماريده gumaurédeh. *To be constrained* ملتزم بودن multuzum boodun, مقطضا شدن muktuza shoodun.

A constrainer لزوم كننده luzoom koonindeh.

Constraint (*compulsion*) غضب ghuzb, ضربي zurbé, لزوم luzoom, الجا ilja, اضطرار iztiraur, ابرام ibraum, طرد turud, اهراب ihraub, الب alb, كسع kusa, اقتضا iktiza, الحاح ilhauh, ار arr, v. *violence.*—(*confinement*) حبس hubs, اقتصار iktisaur, گرفتاري gooriftauré. v. also *check, restraint.*

CONSTRICTION فشار fishaur. v. *contraction.*

Constringent فراهم كش furrauhim kush, درهم گير durhum geer, فشار كنا fishaur koona.

To CONSTRUCT (*build*) بنا كردن bina kirdun, بنياد ساختن buné-aud saukhtun.—(*to form, arrange*) تنظيم نمودن tunzeem numoodun, تشكيل ساختن tushkeel saukhtun, صورت بستن soorut bustun.

Construction (*building*) بنا bina (pl. ابنيت abné-ut), بني buné, بنيت buné-ut, نهاد nihaud. v. *structure.*—(*arrangement*) ترتيب turteeb, انتظام intizaum, نظم nuzum, تدبير tudbeer, سانكير saungeer, صف ساز كاري suf sauzkauré. *The construction of one noun with another* اضافت izaufut.—*Construction* (*meaning*) معني mané (pl. معاني ma-ané), نحوي or نحوا fuhwa, مفهوم mufhoom, مضمون muzmoon (pl. مضامين muzaumin), v. *sense, signification.*—(*explanation*) مفاوصت mufawusut, شرح shurh, تعبير taabeer, تفسير tufseer, بيان bé-aun.—(*judgment*) فراست firausut, هوش hoosh, عقل akl, ذهن zuhn, ازعان izaan.

To construe (*grammatically*) اضافت كردن izaufut kirdun. (*to explain*) مفاوصت كردن mufawusut kirdun, شرح نمودن shurh numoodun, بيان ساختن bé-aun saukhtun, تعبير كردن taabeer kirdun.—(*to suppose*) پنداشتن pundaushtun. v. *to presume.*

CONSUBSTANTIAL همذات humzaut, همطبيعت humtubé-aat.

Consubstantiality همذاتي humzauté.

To consubstantiate همطبيعت كردن humtubé-aat kirdun.

A CONSUL (*chief magistrate of a city*) مولا molla منلا munla, حاكم الشهر haukimu'lh'shuhr, ده خان khaun deh, دهخان dehkhaun. *A mercantile consul* قونسلوس konsulus.

To CONSULT (*ask advice*) مشورت طلب كردن mushwurut tulub kirdun, استشاره ساختن istishaureh saukhtun, پند خواستن pund khaustun, راي طلبيدن ra-é tulubédun, متنبه شدن motanebbih shoodun. *To consult together* مشورت نمودن mushwurut numoodun, باهم مشاورت كردن bahum mushawurut kirdun, با همديگر استيمار ba humdeegur isteemaur aumudun, واهم امدن wauhum pizzeeruftun, هم پنداشتن پذيرفتن hum pindaushtun. v. *to deliberate.*—*To consult a book* كتاب معاوده كردن kitaub maawudeh kirdun, مطالعت كتاب نمودن mutaulaat kitaub numoodun. v. also *to contrive, plan; regard.*

Consult, consultation, مشورت mushwurut, مشاوره mushawureh, كناج kunauj, موارعت muwaurat, پندار pundaur.—(*an assembly* or *council*) ديوان divaun, مجلس mujlis. *After consultation* بعد المشوره badu'l'mushooreh.

A person consulted مستشار mustushaur.

To CONSUME (*destroy*) اتلاف كردن itlauf kirdun, تلف ساختن tulf saukhtun, اكل و بلع نمودن akul ou bulaa numoodun, اسراف كردن israuf kirdun, پرداختن purdaukhtun, افنا ساختن ifna saukhtun, برباد دادن burbaud dadan.—(*to waste away*) اتلاف شدن itlauf shoodun, متلف بودن mutluf boodun, برباد شدن burbaud shoo-

dun, مسروف كشتن musroof gushtun. *To consume time* ايامي تلف كردن aï-aumé tulf kirdun, تضييع اواقت كردن tuzé-éa awaukut kirdun. *To consume one's substance* (*to be prodigal*) ممكني اسراف ساختن mumlukiné israuf saukhtun, متلف شدن mutluf shoodun.

Consumed متاكل mutaukul, مسروف musroof.

Consumable ممكن التفات mumkina iltifaut.

A consumer اتلاف كننده itlauf koonindeh, متلف mutluf, مسرف musruf. v. *prodigal.*

To CONSUMMATE تمام كردن tumaum kirdun, تكميل ساختن tukmeel saukhtun, انجاميدن anjaumédun, ادا كردن ada kirdun, بسر اوردن besur awurdun. *To be consummated* بسر امدن besur aumudun. v. *to complete, perfect.*—*To consummate marriage* نكاح ساختن nikauh saukhtun.

Consummate مكمل mukummul, كامل kaumil, پخته pukhteh. v. *perfect.*

Consummation اتمام itmaum, تكميل tukmeel, بسر اور besur awur.

CONSUMPTION اتلاف itlauf, اسراف israuf. *The consumption* (*disease*) سحاف suhauf, سل sill, سلال silaul, سلي sillé, بيماري باريک beemauré bareek, هلاس hulaus.

Consumptive اتلاف كنا itlauf koona, هلاک ساز hulauk sauz. v. *destructive, wasting.*—(*having a consumption*) سحاف دار suhauf dar, مسحوف mus-hoof.

To CONTABULATE (*lay with boards*) سقف خانه نهادن sukufa khauneh nihaudun.

CONTACT مس muss, لمس lums, مماست mumassut, مسيس musees, لصوق lusook. v. *touch.*

CONTAGION اصابت isaubut, سرايت suraé-ut, وبا wuba, تاعون ta-oon, عدوي adooï, تعدي taaddé, منعدي munaadé, متعدي mutaadé. v. *pestilence, plague, infection.*

Contagious معدي maadé, منعدي munaadé, ساري sauré. v. *infectious.*

To CONTAIN داشتن daushtun, احتوا كردن ihtuwa kirdun, احاطه ساختن ihauteh saukhtun, اشتمال نمودن ishtimaul numoodun, شمول كردن shumool kirdun, محيط شدن muheet shoodun, گنجيدن gunjédun. *To contain* or *restrain one's self* در ميان خود گرفتن dur mei-aun khood gooriftun. v. *to comprise, restrain.*

Containable ممكن احتوا mumkina ihtuwa.

Contained محاط muhaut, گنجيده gunjédeh, داشته daushteh, مضمون muzmoon, مضبوط muzboot, مجموع mujmoo-a, مشمول mushmool, مندرج munduruj, مظروف muzroof, بسته busteh.

To be contained محاط شدن muhaut shoodun, گنجايش پذير بودن gunja-ésh pizzeer boodun, گنجيدن gunjédun, بسته شدن busteh shoodun.

To CONTAMINATE پليد كردن puleed kirdun, الودن aloodun, الاييدن alaï-édun, الوده كردن aloodeh kirdun, مردار ساختن murdaur saukhtun, تلوث كردن tuluwwus kirdun. v. *to defile, stain.*

Contaminate, contaminated, الوده aloodeh, الا alau, مردار murdaur, ملوث muluwwus, ناپاک napauk.

Contamination الايش ala-ésh, الودگي aloodugé, مرداري murdauré, لوث loos, تلوث tuluwwus, الا alau, اهان ihaun.

To CONTEMN تذليل كردن tuzleel kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, حقارت ساختن hukaurut saukhtun. v. *to despise, neglect, slight.*

Contemned محقر muhukkur, مهان muhaun, دني duné, زليل zuleel, بي اعتبار bé é-atibaur. v. *contemptible.*

A contemner تذليل نماينده tuzleel numa-éndeh, مهين muheen.

To CONTEMPLATE تامل كردن taamul kirdun, تصوف نمودن tusuwwuf numoodun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun, مطالع شدن mutaula shoodun, مشاهده كردن mushauhudeh kirdun. v. *to meditate, muse, study, observe.*

Contemplation مشاهده mushauhudeh, تامل taamul, ملاحظه mulauhzeh, مطالع mutala, تصوف tusuwwuf, تفرج tufurruj, فكر fikr. v. *meditation, study.*—*Contemplations of invisible objects* مشاهدات غيبيت mushahudaut ghubé-ut.

Contemplative اهل تصوف ahla tusuwwuf, صاحب باطن sahib bautin, صوفي sofé.—*Contemplative science* علم تصوف alum tusuwwuf. *The contemplative sciences* معارف معنويت maarif manuwé-ut.

Contemplatively صوفيانه sofé-auneh, با فكر ba fikr, بر وجه صوفي bur wujeh soofé.

CONTEMPORARY هم عهد hum ahud, همزاد humzaud, همال humaul, قرين kureen (pl. اقران akraun), قرن kurn, ياشداش é-aushdash, معاصر maasur, لدت ludut (pl. لدات ludaut).

A contemporary همعهدي humahudé, همزادي humzaudé, ترت turb (fem. تربت turbut).

CONTEMPT (*scorn*) مذمت muzimmut, طنز tunz, اهانت ihaunut, طعن taan, استهزا istihza, حقر hukur, حقيريت hukeeré-ut, جبهت jubhut, مستهش mustuhushsh, تحقير tuhkeer.—(*vileness*) حقارت hukaurut, احتقار ihtikaur, مذلت muzullut. v. *contemptibleness.*—*In contempt,* v. *contemptuously.*

Contemptible مذموم muzmoom, واجب الاهانت

vajibu'l'ihaunut, لایق تحقیر la-éka tuhkeer, مبتذل mubtuzil, زلان zilaun, ذلیل zuleel (pl. زلال zulaul, ازلا azilla, ازلت azillut), مغلاک mughlauk, صغر fughur, خور khoor, دنی duné, دون doon, اهانیت مستحق ihané-ut mustuhukk, ارزل arzul, نکبتی nukbuté, حقیر hukeer, مدفع muduffa, مذم muzimm, هملی humlé, حقیر المقدار hukeeru'l'mukdaur, محتقر muhtukur, نامرغوب namurghoob, سغلت suflut, فرومایه fu-roomaï-éh, نکبت nukbut. *A contemptible dwelling* نکبت خانه nukbut khauneh.

Contemptibleness دونی doné, حقارت hukaurut, ابتذال ibtizaul, احتقار ihtikaur, نکبت nukbut, دناءت dunaat, ذل zull, ذل و ملام zull ou mu-laum, تذلیل tuzleel, اتضاع ittizaa.

Contemptibly حقیرا hukeeran, مکبتانه muk-butauneh, با حقارت ba hukaurut, با ذل و ملام ba zull ou mulaum.

Contemptuous تخفیف tukhfeef, لنکال lun-kauk, اهانت نما ihaunut numa, حقیریت ساز hukeeré-ut sauz, دشنام ده dushnaum duh, شتامت shuttaumut.

Contemptuously استهزا istihzan, تحقیرانه tuhkee-rauneh, تخفیفانه tukhfeefauneh, با مذمت ba muzimmut.

Contemptuousness پر مذمت pur muzimmut.

To CONTEND ستیز کردن siteez kirdun, اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun, معاندت کردن maandut kirdun, منازعت ساختن muna-zaat saukhtun, مناظرت کردن munazirut kirdun, مناقشت نمودن munaukishut numoodun, بحث کردن buhs kirdun, جدل ساختن judl saukh-tun, تراد کردن turadd kirdun, مصارعت ساختن musaraat saukhtun, مهارات نمودن mumaraut nu-moodun, لد کردن ludd kirdun, مخاصمت نمودن mukhausumut numoodun. v. *to strive, struggle.* — (*to vie with*) غبطه نمودن ghubteh numoodun, رشک بردن rushk burdun, حسرت کردن husrut kirdun, غیرت نمودن gheerut numoodun. v. *to imitate.*

CONTENT (*satisfaction*) سرور suroor, خشنودی khushnoodé, خوشدلی khooshdilé, دلخوشی dilkhooshé, فراغ البال firaughu'l'baul, فراغ قلب firaugha kulb, خرسندی khursundé, قناعت kunaat, صفا sufa, غنا ghuna, شادکامی shaudkaumé, شادی shaudé, وایه wa-éh, حضور huzoor. v. *cheerfulness, acquiescence.* — *Contents* (*whatever is contained*) ضمن zumin, درون du-roon. *The contents of a book* فهرس fuhrus. *After the contents* or *preface of the book* بعد از فهرست کتاب baad uz fuhrusuta kitaub. — *The contents of a letter* مضمون خط muzmoona khutt, مفهوم نامه mufhooma nameh. *The substance of the contents of the letter* خلاصهء مضمون نامه khulausé-ï muzmoona nameh. *The contents of the world* مخلوقات mukhlookaut, عالم aalum.

Content, contented خشنود khushnood, دلخوش dilkhoosh, خرسند khursund, شادکام shaudkaum, خود دار khood dar, شاد shaud, قانع kauna, بی نیاز bé né-auz, قابل ka-él, راضی rauzé, مستغنی mustughné, مترجی mutuzujjé. v. *easy, satisfied.* — *A contented person* همداستان humdaustaun. *To be content* بی نیاز نمودن bé né-auz numoodun, خوشنود بودن khooshnood boodun, راضی شدن rauzé shoodun.

CONTENTION (*strife*) ستیز siteez, منازعت munazaat, جدل judl, مخاصمت mukhausumut, اختلاف ikhtilauf, مهارات mumaraut, لد ludd, معانده maandeh, مناظرت munauzirut, مناقشه munaukusheh, بحث buhs, لجاج lujauj, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, مکابرت و عناد mu-kauburut ou anaud, جدل و مکابرت judl ou mu-kauburut, نزاع nizaa. — (*emulation*) جد jidd, جهد jihud, غبطه ghubteh, رشک rushk, غیرت ghee-rut, حسرت husrut, جسد jusud, سعی sa-é, قصد kusd, اقدام ikdaum. v. *endeavour, eagerness, ardour.*

Contentious مناقش munakush, تند tund, ستیزه گر siteezeh gur, منازع munaza, مخاصم mukhausim, لجوج lujooj, لجیج lujeej. v. *quarrelsome, perverse.*

Contentiously مناقشا munaukushan, منازعانه mu-naza-auneh, با ستیز ba siteez.

Contentiousness, v. *perverseness, turbulence.*

Contentment, v. *content.*

Conterminous, v. *neighbouring.*

CONTERRANEOUS (*of the same country*) همجای humjaï, هم شهری humshahré.

A CONTEST بحث buhs (pl. ابحاث abhaus) پیکار peikaur, نزاع nizaa, مناظرت munauzirut, ابتحاث ibtihaus. v. *contention, dispute, debate.*

To contest, v. *to contend, strive, dispute, debate, litigate, controvert.*

Contestable ممکن بحث mumkina buhs.

CONTEXT متن mutin, متین muteen. v. *text.*

CONTEXTURE وصد wusud, شتن shutun. v. *texture, formation, system.*

CONTIGNATION (*frame of beams joined to-gether for roofs, floors, &c.*) سقف sukuf, اسمانه asumauneh, طبق tubuk (plur. اطباق atbauk), طباق tubauk, تخته دیواری tukhté-ï deewauré.

CONTIGUITY, *contiguousness*, پیوستگی pi-vustugé, ملاصقت mulausikut, قرب kurb, اتصال ittisaul, مماست mumassut.

Contiguous پیوسته pivuſteh, ملاصق mulauſuk, متصل muttuſul, مماس mumaſs, متلازق mutulazik, قریب kureeb, بي میانه bé mei-auneh, بی مابین bé mabein, غیر فرجت ghiré-a furjut. *A contiguous houſe* کرس kurs (pl. اکارس akaurus, اکراس akraus, اکاریس akaurees).

CONTINENCE پرهیز purhaze, عفت affut, عصمت aſmut, زهد zuhud, زاهدي zauhudé, ریاضت ré-auzut, ورع wura. v. *chaſtity*, *moderation.*

CONTINENT زاهد zauhud, پرهیز کار purhaze kaur, اهل عفت ahla affut, ذو ریاضت zu ré-auzut, صاحب زهد ſahib zuhud, پاک دامن pauk daumin, عفیف afeef, وریع wuré-a, خود دار khood dar, خویشتن دار khuiiſhtun dar, متورع mutuwurra, مستمسک muſtumſuk. *A continent man* اهل پرهیز ahla purhaze.

Continently با ریاضت ba ré-auzut, زاهدانه zauhidauneh, با پرهیز ba purhaze.

CONTINGENCE, *contingency* موقع moukaa, وقوع wukoo-a, عروض arooz. v. *accident.*

Contingent واقع wakaa, عارض aariz, جاري jauré. حادثه hadiſeh. v. *accidental*, *fortuitous.*

A contingent, v. *contingence*, *ſhare.*

Contingently عرضا urzan, عارضانه aarizauneh, اتفاقا ittifakan.

CONTINUAL مداوم mudawim, دایم da-ém, دایمي da-émé, مدمن mudmin, متوالي mutuwaulé, پایدار pa-édaur, پاینده pa-éndeh, مترادف muturaudif, ملازم mulauzim, مقید muké-ud. *Continual motion* ورد wurd. *A continual motion of the tongue* ورد زبان wurda zubaun. *A continual drinker of wine* مدمن باده mudmina badeh.

Continually پیوسته pivuſteh, دایم da-ém, دایما da-éma, علي الدوام ala'd'duwaum, بر دوام bur duwaum, هر دایما hur da-éma, هردم hurdum, دمادم dumadum, همان humaun, همیشه humeiſheh, هموار humwaur, همواره humwaureh, دایم الایام da-ému'l'a-é-aum, علي الاستمرار ala'l'iſtimraur, علی الاتصال ala'l'ittiſaul, علا ولا ala wula, مدام mudaum, متصلا muttuſſilan, مواظبا muwaziban, واظبا wauziban. v. *perpetually*, *always.*

Continuance, *continuation* مداوم mudawum, مداومت mudauwumut, ملازمت mulauzumut, دوام duwaum, استمرار iſtimraur, مواظبت muwauzibut, تدارف tudaurif, بقا buka, ولا wula, طوس toos, مستقد muſtukud, متمادي mutumaudé.

A continuator مداوم کننده mudawum koonindeh, استمرار کر iſtimraur gur.

To continue مداومت کردن mudauwumut kirdun, استمرار ساختن iſtimraur ſaukhtun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun, ملازم شدن mulauzim ſhoodun, پیوستن pivuſtun, مصر کردن muſirr kirdun, موالت ساختن muwaulut ſaukhtun, مواظبت کردن muwauzibut kirdun.

Continued متابع mutauba, مقرون muktoon, پیوسته pivuſteh, ملازمت mulauzimut, سجین ſujjeen, وصال wuſaul. *Continued labour* کردار kirdaur. v. *continual.*—*In a continued ſeries* در مسلسل سند dur muſulſul ſunud. *Continuedly* (*without interruption*) بي انقطاع bé inkitaa, نا مقطوع na muktoo-a. v. *continually.*

Continuity, v. *connection*, *coheſion.*

CONTORTION شکنج ſhikunj, پیچش peechiſh, پیچشش peechiſhiſh, پیچشن peechiſhin, پیچ و تاب peech ou taub, تلوي tulooï. *Contortion of the bowels* سحاف ſuhauf, زلال zulaul, دلام dulaum, لوي luwa. v. *colick.*—*A contortion of the navel* پیچاي ناف peecha-é nauf.

Contra, v. *againſt.*

CONTRABAND حریم hureem, منهي munhé, ممنوع mumnuwa. v. *prohibited*, *illegal*, *illicit.*

Contraband trade تجارت حرام tujaurut haraum, مبایعت منهي muba-é-at munhé.

To CONTRACT (*draw together*) فراهم کشیدن furrauhum kuſhédun, جمع اوردن jumaa awurdun, کوتاه کردن kootah kirdun, انضمام نمودن inzimaum numoodun, طي کردن taï-é kirdun, انقباض نمودن inkibauz numoodun, ضم کردن zumm kirdun, اختصار ساختن ikhtiſaur ſaukhtun, مقصور کردن mukſoor kirdun; v. alſo *to abridge*, *epitomize*, *ſhorten.*—(*to ſhrink up*) کوتاه کشتن kootah guſhtun, کفیص نمودن kufees numoodun.—(*to betrothe*) عقد نکاح ساختن akda nikauh ſaukhtun, نامزاد کردن namzaud kirdun, املاک ساختن imlauk ſaukhtun, نشان نهادن niſhaun nihaudun. *To enter into a contract* عهد و پیمان ساختن ahd ou peimaun ſaukhtun, شرط نمودن ſhurt numoodun, معاهده کردن maahudeh kirdun, معامله ساختن maamleh ſaukhtun, مبایعت نمودن muba-é-at numoodun. *To contract the viſage* (*frown*) روي کشیدن rooï kuſhédun. *To contract the wings* (*as a bird*) ضم پر و بال کردن zumma pur ou baul kirdun. *To contract acquaintance* or *friendſhip* اشناي کردن aſhinaï kirdun, دوستي داشتن dooſté dauſhtun. *To contract a habit* عادت اندوختن aadut aundokhtun. *To contract a diſtemper* بیماري گرفتن beemauré gooriftun, خسته کشتن khuſteh guſhtun, مریض شدن mureez ſhoodun. *To contract ruſt* صدا کردن ſuda kirdun. *To contract debt* مدین شدن mudé-

un shoodun, وام کرفتن waum gooriftun, غرم بودن ghurm boodun.

A CONTRACT (*bargain*) قول kool, عقد akud, عهد ahud (pl. عهود ahood), اقرار ikraur, عهد و پیمان ahud ou peimaun, شرط shurt (pl. شروط shuroot, شرایط shura-é-ut). v. *compact*.—*A contract of marriage* معاهدت نکاح maahuduta nikauh, عقد نکاح akuda nikauh, املاک imlauk.—*A contract of peace* عقد صلح akuda sulh. v. *treaty*.—*A written contract* عقد نوشته akud nooshteh, شرط نویس shurt noo-és.

Contractedness. v. *narrowness*, *contraction*.

Contractable ممکن فراهم mumkina furrauhim, قابل اختصار kaubila ikhtisaur.

Contraction (*abridging*) اختصار ikhtisaur, اقتصار iktisaur, قطع kutaa, مقتصر muktusur, کوتاهي kootauhé, مجمل mujmul. *Contraction* (*of the brow*, &c.) طرمست turmusut, ضم zumm, انضمام inzimaum, فراهم furrauhum, انقباض inkibauz, قبو kuboo. v. also *shrinking*, *shrivelling*, *drawing together*.—(*a spasm*) تعص taas. v. *cramp*.

Contracted (*drawn together*) واهم wauhum, منضم munzumm, مقبوض mukbooz, منقبوض munkubooz, درهم کرفته durhum goorifteh, زمن zumin, زمين zumeen. v. *paralytick*.—*To show a contracted brow* پيچ پيشاني نمودن peech peishauné numoodun.—(*agreed upon*) معهد maahud, پيمان بسته شده peimaun busteh shoodeh. *Contracted in marriage* در عقد نکاح کرده شده dur akda nikauh kirdeh shoodeh.

A contractor عهد و پيمان کننده ahud ou peimaun koonindeh.

To CONTRADICT مناقضت کردن munaukizut kirdun, مناقض شدن munaukiz shoodun, تناقض ساختن tunaukuz saukhtun, رد کلام گفتن rudda kulaum guftun, خلاف نمودن khilauf numoodun, مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, نقيضت نمودن nukeezut numoodun, مانع و معارض بودن mana ou maariz boodun, معارضت دادن maarizut dadun.

A contradicter مناقضت کننده munaukizut koonindeh. v. *opponent*.

Contradiction تناقض tunaukuz, نقيضت nukeezut, مناقضت munaukizut, رد کلام rudd kulaum, خلاف khilauf, مخالفت mukhaulifut, معارضت maarizut, تفاوت tufawut, باتاب battaub. v. *opposition*.—(*incongruity*) نا مناسبي na munausibé, نا موافقت na muwaufikut. v. *inconsistency*.

Contradictory مناقض munaukiz, متناقض mutunaukiz, نا موافق na muwaufik, نا مناسب na munausib, بي موافقت bé muwaufikut, نا ملايم na mula-ém, نا درست na durust, بي همواري bé humwauré, نا در برابر na dur burabur. v. *opposite*, *incongruous*.

CONTRADISTINCTION تفصيل اوصاف مخالفات tufseela awsauf mukhaulifaut.

To contradistinguish از اوصاف مخالفات تفصيل کردن uz awsauf mukhaulifaut tufseel kirdun. v. also *to distinguish*.

To CONTRA-INDICATE نقيضانه نمودن nukeezauneh numoodun.

CONTRAPOSITION مقابلت mukaubilut.

CONTRARIETY, *contrariness* مخالفت mukaulifut, خلاف khilauf, اختلاف ikhtilauf (pl. اختلافات ikhtilafaut), v. *opposition*, *repugnance*.—(*inconsistency*) نا موافقي na muwaufiké, نا همواري na humwauré. v. *incongruity*.

Contrarily, *contrariously*, *contrariwise* بر عکس bur aks, نقيضانه nukeezauneh, ضدا zuddan.

Contrary مخالف mukaulif, خلاف khilauf, خالفت khaulifut, مخلاف mukhlauf, مناقض munaukiz, نقيض nukeez, تناقض tunaukiz, مغاير mugha-ér, مقابل mukaubil, نا همتا na humta, واز کونه wauz gooneh, ضد zudd, ضديد zudeed, مضادات muzadaut, اضداد izdaud, درکور durgoor, اخشنج akhshunj, اخشيج akhsheej (pl. اخشيجات akhsheejaut), صتت suttut.—*Contrary to friendship and good faith* موالات و مصافات مغاير muwaulaut ou musafaut mugha-ér. *Contrary to the peace* خلاف صلح و صلاح khilaufa sulh ou sulauh, صلحت مغاير sulhut mugha-ér, مغاير صلح mugha-éra sulh. *Contrary to justice* خلاف حق khilaufa hukk. *Contrary to law* خلاف شرع شريف khilaufa shura shereef. *Contrary to truth* خلاف نفس الامر khilaufa nufsu'l'-amr. *Contrary to nature* خلاف طبيعت khilaufa tubé-aat. *Contrary to custom* خلاف معتاد khilauf mutaud. *A contrary wind* مخالف باد نسيجت روزکار mukhaulif roozigar, باد نسيجت baud nuseejut.—*To be contrary* مقابل شدن mukaubil shoodun, ضد بودن zudd boodun, مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, معاندت نمودن maanudut numoodun. v. *adverse*, *contradictory*, *opposite*, *inconsistent*.

A contrary خلاف khilauf, ضد zudd (pl. اضداد azdaud), عکس aks, امر معکوس amra makoos, صت futt. *Contraries do not meet* (*a proverb*) الضدان لا يجتمعان ezzidauni la yajtama-an. *On the contrary* بر عکس bur aks, وبر عکس wabur aks, علي طريق عکس القضيت ala tureeka aksi'l'kuzé-ut, بر خلاف bur khilauf.

CONTRAST مقابلت mukaubilut.

To contrast مقابلت کردن mukaubilut kirdun, مقابل شدن mukaubil shoodun, متقابل نمودن mutukaubil numoodun.

To CONTRAVENE مانع و معارض بودن mauna ou maariz boodun, مخالف شدن mukhaulif shoodun, روی نمودن tooï numoodun. v. *to oppose, obstruct, baffle.—Contravention*, v. *opposition.*

To CONTRIBUTE (*pay tribute, &c.*) تکلیف نمودن tukleef numoodun, خراج دادن khurauj dadun. v. *to give.*—(*to assist* or *bear a part in any thing*) در کاری یک جهد کردن dur kauré eek jihud kirdun, امداد ساختن imdaud saukhtun, معونت نمودن maawunut numoodun.

Contribution (*tribute*) خراج khurauj, تکلیف tukleef, باج bauj, باج و خراج bauj ou khurauj, رسوم rusoom. v. *tribute.*—(*assistance*) دستگیری dostgeeré, امداد imdaud, عون awun, تعاون taawun, مددکاری muddudkauré, نصر nusr, یاری é-auré. *Extraordinary contributions* تکلیف عرفیت tukleefa arfé-ut, رسوم عرفیت rusooma arfé-ut.

Contributive بخشنده bukhshindeh, خراج ده khurauj duh, امداد کنا imdaud koona.

A contributor بخش bukhsh, تکلیف دهنده tukleef duhindeh, عون نماینده awun numa-éndeh.

Contributory درکاری یک جهد کنا dur kauré eek jihud koona.

CONTRITE (*much worn, bruised*) کوفته koofteh, ساویده sawédeh, مسحوق mus-hook, دست زده dost zuddeh.—(*worn with sorrow*) دلشکسته dil shakufteh, منکسر munkusir, منکسر دل munkusir dil. v. *sorrowful.*

Contrition, contriteness انکسار inkisaur, کسر kusr, جزع juza, دل شکستگی dil shakustugé. v. *penitence*; also *grinding, rubbing.*

CONTRIVANCE پیدا peeda, حداث hudaus, احداث ihdaus, مبدع mubda, ابتداع ibtidaa, ابداع ibdaa, احساس ihsaus, اختراع ikhtiraa, ایجاد eejaud, وجود wujood. v. *invention, artifice, scheme, plot.*

Contrivable ممکن پیدا mumkina peeda.

To contrive پیدا نمودن peeda numoodun, اختراع کردن ikhtiraa kirdun, ابتداع ساختن ibtidaa saukhtun, احداث کردن ihdaus kirdun, فکر نمودن fikr numoodun, اندیشیدن andeeshédun. v. *to invent, plan, design, form.*

A contriver مبدی mubdé, مبتدع mubtida, متبدع mutubudda, ایجاد صاحبی eejaud sahibé, پیدا کنندہ peeda koonindeh, محدث muhdus, حداث گر hudaus gur, واجد waujid, موجد moojid.

CONTROL مقابلت mukaubilut. *A book of controll* مقابل نامه mukaubil nameh مقابلت mukaubilut.—(*check*) ضبط zubt, ربط rubt, ضبط و ربط zubt ou rubt, منع mina. v. *restraint, reprehension.*—(*authority*) سلطنت sultanut, قدرت kudrut, مکانت mukaunut, جاه jauh. v. *power, superintendence.*

To control (*accounts*) مقابلت کردن mukaubilut kirdun, مقابل نمودن mukaubil numoodun.—(*to govern*) ضبط و ربط کردن zubt ou rubt kirdun, حکم ساختن hookum saukhtun, تدبیر نمودن tudbeer numoodun. v. *to restrain, subject, over-rule, confute.*

Controllable ممکن ضبط mumkina zubt.

A controller مقابلت کننده mukaubilut koonindeh.—(*a ruler*) مدبر mudubbir, ضابط zaubit, حاکم haukim, والی waulé. v. *governor.*

Controllership منصب مقابلت munsuba mukaubilut. *Controlment*, v. *control, opposition, resistance*; *government*; *confutation.*

CONTROVERSIAL نزاع پیوند nizaa pivund, بحث منسوب buhs munsoob.

Controversy نزاع nizaa, منازعت munazaat, بحث buhs (pl. ابحاث abhaus), مغایطه mughaéteh, اختلاف ikhtilauf, جدل judl, مجادلت mujaudulut, مباحثت mubauhusut, ابتحاث ibtihaus, ممارات mumaraut, مناظرت munauzurut, تضاجم tuzaujum. v. *dispute, debate, law-suit, enmity, quarrel, opposition.*—*A place of controversy* مبحث mubhus, نزاع گاه nizaa gauh.

To controvert مباحثت کردن mubauhusut kirdun, مناظره ساختن munauzureh saukhtun, نزاع نمودن nizaa numoodun, تناظر کردن tunauzur kirdun. v. *to dispute.*

Controvertible ممکن نزاع mumkina niza.

Controvertist, controverter, v. *disputant.*

CONTUMACIOUS ستیز siteez, جانکش jaunkush, سرکش surkush, گردنکش gurdunkush, معاند ma-anud, عناد anaud, مرید mureed, تمرد tumurrud. v. *obstinate, perverse, stubborn.*

Contumaciously ستیزانه siteezauneh, باسرکشی ba surkushé, مریدا mureedan, عنادانه anadauneh.

Contumaciousness, contumacy بیشه beesheh, سرکشی surkushé, گردنکشی gurdunkushé, عناد anaud, تمرد tumurrud, شکامت shukaumut, عصیان ysé-aun, عدم اطاعت aduma ita-at. v. *obstinacy, perverseness, inflexibility, stubbornness.*

CONTUMELIOUS شتامت shuttaumut, مذمت نما muzummut numa, اهانت کنا ihaunut koona, زام zaum, تخفیف tukhfeef. v. *reproachful, rude, sarcastic.*

Contumeliously استهزا istihzan, با ملامت ba muzummut, تخفيفانه tukhfeefauneh, تحقيرانه tuhkeerauneh, با طنز ba tunz.

Contumeliousness, *contumely* طنز tunz, طعن taan, مذمت muzummut, اهانت ihaunut, دشنام dushnaum, ملامت mulaumut, شتم shuttum, حقر hukkur, حقيريت hukeeré-ut, تحقير tuhkeer, مستهش mustuhush, استهزا istihza.

A CONTUSION هرس hurs, مقارعت mukarat (pl. مقارعات mukaraut), كوفتكي kooftugé, رض ruzz, ينج eenj, سحق suhuk. v. *bruise*.

CONVALESCENCE افاقت ifaukut, شفا shifa, براءت buraat, درواخ durwaukh, براءت تام buraat taum, نقه nukuh.

Convalescent منتقه muntukuh, ناقه naukuh, شفاساز shifa sauz, افاقت بخش ifaukut bukhsh, براءت تام رسان buraat taum rusaun.

Convenable, v. *consistent*, *suitable*.

To CONVENE (*bring together*) گرد کردن gurd kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun.—(*to come together*) گرد امدن gurd aumudun, جمع امدن jumaa aumudun, استجماع كردن istijmaa kirdun.—(*to call together*) دعوت كردن dawut kirdun. v. *to assemble*, *meet*.

CONVENIENCE (*fitness*, *propriety*) لايقي la-éke, لياقت lé-aukut, مناسبت munausibut, موافقت muwaufikut, وفاق wufauk, شايستكي sha-éstugé, شكوه shukooh, سزاواري suzawauré.—(*ease*) اسودكي asoodugé, اسايش asa-ésh, حضور huzoor, هينت heenut.

Convenient واجب vajib, لايق la-ék, سزا suza, سزاوار suzawaur, شايسته sha-ésteh, مناسب munausib, موافق muwaufik, ارزاني arzauné, روا ruva, منبغي mumbughé, هموار humwaur, لازم lauzim, مجاري mujauré. v. *fit*, *proper*, *suitable*.

Conveniently لايقانه la-ékauneh, موافقانه muwaufikauneh, با مناسبت ba munausibut.

CONVENT صومعت sumaat. v. *abbey*, *monastery*.—*A convent of dervishes* مولوي خانه mooloo-ï khauneh.

Conventicle, v. *assembly*, *meeting*.

A CONVENTION مجلس mujlis, اجماع ijmaa. v. *assembly*.—(*contract*) اتفاق ittifauk, عهد و پيمان ahud ou peimaun. v. *agreement*, *treaty*.

CONVERSABLE لايق صحبت la-éka sohbut, شيرين كفتار sheereen guftaur.

Conversant تادب ta-addub, دانشخوار danishkhore, شناس shinaus. v. *intelligent*; *familiar*; *concerning*.

Conversation خطاب khutaub, خطاب و جواب khutaub ou javaub, سوال و جواب suwaul ou javaub, كفت و كوي guft ou gooï, كفت و شنيد guft ou shuneed, مصاحبت musahibut, صحبت sohbut, مخالطه mukhauluteh, اختلاط ikhtilaut, خلطه khilteh, معاشرت maashurut, معارفت maarufut, بزم buzm, همبزم humbuzm, مجالست mujaulisut, مجلس mujlis, محاورت muhawurut, همصحبت humsohbut, الفت ulfut, الفتكري ulfutguré. *Cheerful conversation* مباسطه mubausuteh, عشرت ashrut. *Obscene conversation* عرابه arabeh. *A man agreeable in conversation* صاحب لطيفت sahib luteefut, ياران é-araun, ذو شيرين زبان zu sheereen zubaun, اهل شيرين كفتار ahla sheereen guftaur, همسفره humsufreh. *Men agreeable in conversation* اصحاب لطايف as-hauba luta-éf, اهل ياران ahla é-araun. *A place proper for conversation* عشرتكاه ashrutgah, محل استناس muhulla istinaus.—*After meat conversation* (*Arabian proverb*) بعد الطعم الكلام baadu't'taum elkulaum. v. *intercourse*, *familiarity*, *commerce*, *behaviour*.

To converse مصاحبت كردن musahibut kirdun, صحبت ساختن sohbut saukhtun, كفت و كوي نمودن guft ou gooï numoodun, سوال و جواب داشتن suwaul ou javaub daushtun, كفت و شنيد كردن guft ou shuneed kirdun, مخالطه ساختن mukhauluteh saukhtun, معاشرت نمودن maashurut numoodun, ملابست كردن mulaubusut kirdun, موانست ساختن muwaunusut saukhtun, همبزم شدن humbuzm shoodun. v. *to discourse*; *cohabit*.--*Converse*, v. *conversation*, *acquaintance*, *cohabitation*, *familiarity*; *reciprocal*; *reverse*.

Conversely, v. *reciprocally*, *reversely*.

CONVERSION گردش gurdush, قلب kulb, تقلب tukullub (pl. تقاليب tukauleeb, تقلبات tukullubaut), انقلاب inkilaub, صرف surf, تصريف tusreef (plur. تصارف tusauruf, تصارفات tusaurufaut, تصاريف tusaureef), تعاكس taakus, تبادل tubaudil, توجيه toojeeh, دايره da-éreh, عطف atuf, معطوف maatoof. v. *change*. — *Conversion* (*in a religious sense*) توبت toobut, توبه toobeh, توجه tuwujjeh, انابت inaubut, رجوع rujoo-a.

To convert (*change*) گردانيدن gurdanédun, گردان كردن gurdaun kirdun, برتافتن burtauftun, صرف ساختن surf saukhtun, مصروف نمودن musroof numoodun, توجيه ساختن toojeeh saukhtun, عطف كردن atuf kirdun, تبديل ساختن tubdeel saukhtun, تغير نمودن tughé-ur numoodun, متغير گردانيدن mutughé-ur gurdanédun. *To convert* (*to a new religion or better life*) به اسلام علج كردن beh islaum alj kirdun, بدين دخل ساختن bedeen dukhl saukhtun, توبه نمودن toobeh numoodun, انابت كردن

inaubut kirdun, ارشاد نمودن irshaud numoodun, رجوع کردن rujoo-a kirdun.—(*to appropriate to any use*) خاص ساختن khaufs saukhtun, تخصیص کردن tukhsees kirdun, مخصوص mukhsoos.—(*to be changed*) مغیر شدن mughire shoodun, مبدل گشتن mubdul gushtun.

A convert علج alj (pl. علوج alooj, علجت aljut, العاج alauj,) معلوجا malooja, دخل dukhul, دخیل dukheel. v. *proselyte*.

A converter مقلب mukullib, علج کننده alj koonindeh. *The converter of hearts* مقلب القلوب muklubu'l'kuloob.

Converted گردیده gurdédeh, باز گشته baz gushteh, مبدل mubdul, منقلب munkulub, مقلوب mukloob, مصروف musroof, معطوف maatoof, دایر گشته da-ér gushteh, منصرف munsuruf, علج کرده شده alj kirdeh shoodeh. *To be converted* دخیل شدن dukheel shoodun, بدین علج بودن bedeen alj boodun, رجوع کرده شدن rujoo-a kirdeh shoodun.

Convertible ممکن گردش mumkina gurdush, قابل القلب kaubilu'l'kulb, لایق صرف la-eka surf. v. *transmutable*.—*Convertibly*, v. *reciprocally*.

CONVEX پج puj, قوز kooz, قوز kuzsh, محدب muhuddub, خرپشته khorposhteh, قبه اسا kubuh asa, کمروش kumrvush.—*A convex mirror* ایینه محدب aï-éneh muhuddub.

Convexity پجی pujé, قوزی koozé, قبه kubub, کمر kumr.

Convexly بطور قوز betoor kooz, پجانه pujauneh.

To CONVEY برداشتن burdaushtun, بردن burdun, اوردن awurdun, رفع کردن rufa kirdun, پیور داشتن piwur daushtun, جنبانیدن jumbanédun, انتقال کردن intikaul kirdun, نقل ساختن nukl saukhtun, ناقل شدن naukil shoodun. v. *to bring*, *carry*, *transmit*, *transport*, *transfer*, *impart*; *introduce*.—*To convey from one to another* از یک تا دیگر تسلیم کردن uz eek ta deegur tusleem kirdun. *To convey an estate* غضر کردن ghuzr kirdun, تعیین نمودن ta-é-een numoodun,

Conveyance (*carrying*) انتقال intikaul, نقل nukl, تنقیل tunkeel, برد burd.—(*passage*) رهگذار ruhguzaur, راه گذار rauh guzaur, گذار guzaur, عبور aboor, معبر maabur, خیاط khé-aut, جواز juwauz, ممر mumur, مرور muroor, معدی maadé.—(*assigning*) تسلیم tusleem, تعیین taï-een, سپارش sipaurish, غضر ghuzr. *Secret conveyance* انتقال پنهانی intikaul pinhauné, تسلیم نهانی tusleem nihauné. v. also *artifice*.

To CONVICT (*of guilt*) مثبوت الجرم نمودن musbootu'l'jurim numoodun, الزام کردن ilzaum kirdun, اثبات تقصیر اوردن isbauta tukseer awurdun, گناه نمودن gunauh numoodun, حجت ساختن hujjut saukhtun.—(*to confute*) رد کلام ساختن rudd kulaum saukhtun, الزام کردن ilzaum kirdun, اثات نمودن ishaut numoodun.

Convict, *convicted*, ملتزم multuzum, ملزم mulzum, مغلوب mughloob, مثبوت الجرم musbootu'l'jurim.

A convict اهل الزام تقصیر ahla ilzauma tukseer, ذو اثبات الجرم zu isbautu'l'jurim.

Conviction الزام ilzaum, اثبات isbaut, حجت hujjut, مبصرت mubsurut. *Conviction of guilt* اثبات الجرم isbautu'l'jurim, الزام تقصیر ilzauma tukseer, مبصرت گناه mubsuruta gunah.

Convictive قوت الزام دار kuwwuta ilzaum dar.

To CONVINCE حجت واضحت نمودن hujjut wauzihut numoodun, الزام کردن ilzaum kirdun, اثبات نمودن isbaut numoodum, مغلوب ساختن mughloob saukhtun. v. *to confute*.

Convincible ممکن الزام mumkinu'l'ilzaum.

Convincing الزام اور ilzaum awur, مبصرت نما mubsurut numa, شک زدا shukk zudda. *A convincing proof* حجت واضحت hujjut wauzihut, دلال الزام dulaul ilzaum.

Convincingly بر وجه واضح bur wujuh wauzih بطور الزام betoor ilzaum.

Convincingness قوت الزام kuwwut ilzaum.

CONVIVIAL همبزم humbuzm, همقدح humkuduh, همشراب humshuraub, خمر khumir, مجلس نشین mujlis nisheen, بزم پیوند buzm pivund, مهمانی منسوب muhmauné munsoob.

A convivial entertainment, *conviviality*, بزم buzm, مهمانی muhmauné, میزبانی meezubauné, ضیافت zé-aufut, سور soor, مجلس mujlis, صحبت یاران sohbuta é-araun.—*A convivial companion* همسفره humsufreh, همبزم humbuzm, همکاسه humkauseh, همشراب humshuraub, همقدح humkuduh, باده نوش baudeh noosh, باده پرست baudeh purust. v. *social*, *festal*.

Convivially بوجه ضیافت bewujeh zé-aufut.

A conundrum, v. *jest*, *joke*, *quibble*.

To CONVOCATE, *convoke*, دعوت کردن dawut kirdun, خواندن khaundun, ندا ساختن nuda saukhtun, منادات نمودن munadaut numoodun. *To convoke an assembly* or *council* مجلس خواندن mujlis khaundun, دیوان دعوت کردن divaun dawut kirdun, جماعت ندا ساختن jumaat nida saukhtun.

Convocation خواندگی khaundugé, دعوت dawuta جمیعت jumé-at. *A convocation* مجلس mujlis, جمیعت jumé-aat, جماعت jumaat, دیوان

divaun. *A place of convocation* جمعيتگاه juma-é-utgah.

To convolve, convolution, &c. v. *to roll, &c.*

A CONVOY (*road-guide*) دلال dulaul, رهنماي ruhnuma-é, راهگذار rahguzaur, راهدان rahdaun, رهنمون ruhnumoon, رهبر ruhbur, بدرقت budrikut. (*a travelling guard*) فوج رهبان fouj ruhbaun, راهوان rahwaun, حافظ سبيل hafiza ſubeel, راه صيانت كر rah ſé-aunut gur.

To convoy راهنماي شدن rahnuma-é ſhoodun, راهبان بودن rahbaun boodun, برهبران همايت دادن beruhburaun huma-é-ut dadun, ابناي سبيل حفظ نمودن ebna-é ſubeel hufz numoodun, v. *to eſcort, guide.*—*To convoy by ſea* بر بحر حمايت كردن bur buhr huma-é-ut kirdun, بدريا صيانت نمودن beduré-a ſé-anut numoodun.

To CONVULSE تشنج كردن tuſhunnuj kirdun, پيچش نمودن peechiſh numoodun.

Convulſed پيچان peechaun, فكك دار fikuk dar, معص maas, زو تشنج zu tuſhunnuj.

To be convulſed تشنج داشتن tuſhunnuj dauſhtun, پيچان بودن peechaun boodun.

Convulſion تشنج tuſhunnuj. *Dying convulſions* نزع روح nuzaa rooh, فواق fuwauk. *The convulſions of a mad dog* or *of a perſon bit* لقوت lukwut. v. alſo *commotion, diſturbance, rebellion.*

Convulſive تشنج ده tuſhunnuj duh. *A convulſive diſtemper* كشتن روي guſhtun rooï.

A CONY پزشنگره puzſhungureh.—*A cony-burrow* نقب nukib, بهرت buhrut, لغز lughuz.

Cony-catcher, v. *cheat, thief.*

To COO (*as a dove*) سرايدن ſuraï-édun, كركره كردن kurkureh kirdun, كركرير نمودن kurkureer numoodun. *Cooing* كركره kurkureh, كركرير kurkureer, هدهدت hudhudut, هدر hudr, هتف hutuf, رنم runum, تغني tughunné.

A COOK طباخ tubbaukh, عجاهن ajauhin (pl. عجاهنت ujauhinut), خواليگر khauleegur, اشپز aſhpuz, اشپزا aſhpuza, اشپل aſhpul, اشپن aſhpun, قدار kudaur, عجاهن ajauhin. *The chief cook* مطبخ اميني mutubbikh ameené. *A cook's ſhop* كباب خانه kubaub khauneh, طبخ خانه tubbukh khauneh, مطبخ mutbukh. v. *kitchen.*

To cook طبخ كردن tubikh kirdun, پختن pukhtun, پزانيدن puzſhanédun, كباب كردن kubaub kirdun, جوشاندن jooſhaundun, جوشانيدن jooſhaunédun. v. *to dreſs, prepare.*—*To cook* or *bake in the oven* بريان كردن buré-aun kirdun.

Cooked مطبوخ mutbookh, طبيخ tubeekh, پخته pukhteh, مطبخ mutubbukh. *Cooked in the oven* بريان buré-aun.

Cookery طبخ tubukh, طباخت tubaukhut. *Any inſtrument or utenſil uſed in cookery* مطبخ mutubbikh.

COOL سرد ſurd, سرما ſurma, برد burd, بارد baurid, افاجت ifaujut, v. *cold.* — *Conſtitutionally cool* بارد المزاج bauridu'l'mizauj.—(*unaffectionate*) بي محبت bé mohabbut, غير مودت ghiré-a muwuddut, نا عشيق na aſheek. v. *indifferent, lukewarm.* — (*deliberate*) فكير fikeer, فكور fikoor, فكر نما fikr numa.

To cool or *make cool* بارد كردن baurid kirdun, برد ساختن burd ſaukhtun, تاب نرم كردن taub nurm kirdun. *To cool the paſſions* اهلاك نفس كردن ihlauka nufs kirdun. — (*to become cool*) تقريس كشتن tukrees guſhtun, برود شدن burood ſhoodun, جاهيدن jauhédun, جهيدن juhédun. *To become cool* or *indifferent in any thing* فتور پذير شدن futoor pizzeer ſhoodun, بنش كشتن buniſh guſhtun, سست كردن ſuſt kirdun. v. *to neglect.*,

To cool (*in reſpect to anger or paſſion*) ساكت كشتن ſaukut guſhtun, فراغ شدن firaugh ſhoodun.

Cooled (*grown cold*) مبرد muburrud, برد شده burd ſhoodeh. — (*become remiſs*) غافل كشته ghaufil guſhteh, كاهل شده kauhil ſhoodeh.

A cooler سرد كننده ſurd koonindeh, برد ساز burd ſauz. — (*a veſſel in which any thing is cooled*) دان مبرد daun muburrid.

Coolly (*without heat*) بردانه burdauneh, بي كرما bé gurma. — (*without paſſion*) بي غضب bé ghuzb, نا غضبانه na ghuzbauneh, بي نفس bé nufs.

Coolneſs سردي ſurdé, برودت buroodut, مسامحت muſaumihut.—(*want of affection*) بي محبتي bé mohabbuté, غير مودتي ghiré-a muwudduté. v. *indifference.* — (*freedom from paſſion*) بي نفسي bé nufsé, نا غضبوني na ghuzbooné.

A COOP (*for fowls*) خم khum, قفص مرغان kufsa murghaun. v. alſo *barrel.*

To coop در قفص نهادن dur kufs nihaudun, در زندان قفس محبوس ساختن dur zundauna kufs muhboos ſaukhtun. v. *to confine, ſtraiten.*

A COOPER برميل كر burmeel gur, دن كار dunn kaur.

To CO-OPERATE هم كردن hum kirdun, بهم ساختن behum ſaukhtun, باهم ديكر كار نمودن bahum deegur kaur numoodun, ياردم دادن é-aurdum dadun, اكجهدي نمودن eekjihudé numoodun, يكسر كردن eekſur kirdun, يكدل يكزبان و يكجهد بودن eek dil eek zubaun ou eek jihud boodun. v. *to concur.*

Co-operation يک جهدي eek jihudé, بهم سازکاري behum sauzkauré, اتفاق ittifauk, يارد مجي é-aurdumjé. v. *concurrence, assistance.*

Co-operative يکجهدي نما eekjihudé numa, بهم سازکاري کنا behum sauzkauré koona.

A co-operator يکجهدي کننده eekjihudé koonindeh, همکن humkoon. v. *assistant, friend.*

CO-ORDINATE همسر humsur, همقدر hum-kudr, هم مرتبه hum murtibeh, همحال شو hum-haul shoo, همپايه humpai-éh.

Co-ordinately همسرانه humsurauneh, در هم مرتبه dur hum murtibeh.

Co-ordinateness, co-ordination, همسري humsuré.

Cop, v. *head, top, crest.*

COPARCENARY هم ميراثي hum meerausé, ميراث شريکي meeraus shureeké.

A coparcener هم ميراث hum meeraus, v. *coheir.*

A COPARTNER شريک shureek, مشارک mushaurik, انباز ambauz, پژه puzsheh. v. *partner.*

Copartnership انبازي ambauzé, اشتراک ishti-rauk, شرکت shurkut (pl. شرک shuruk).

A COPE (*any covering for the head*) سروز sur-wuz, سرپوش surposh. v. *cap, veil*; also *awning, canopy, vault.*—*Under the cope of heaven* (*through-out the world*) اطراف و افاق atrauf ou afauk.

The cope or *coping of a wall* سر ديوار sura deewaur.

To cope (*cover as with a cope*) سرپشيدن surpo-shédun, سروز نمودن surooz numoodun.—(*enter into competition*) ستيز کردن siteez kirdun, اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun, مصارعت کردن mu-saraat kirdun. v. *to oppose, contend, struggle.*

COPIED منتسخ نموده muntusukh numoodeh, از روي اصل برداشته uz rooï-a asl burdaushteh.

A copier, copyist, نسخ گر nusikh gur, ناسخ nausikh, نسخت کننده nus-khut koonindeh, منشي munshé, صورت نماينده soorut numa-én-deh, مقتدي muktudé. v. also *imitator, plagiary.*

COPING (*of a wall*) تاج ديوار tauja deewaur. افريز afreez, کنکره kunkureh, علاوت alawut.

COPIOUS بسيار bisse-aur, کثير kuseer, تکثير tukseer, کثير بجير kuseer bujeer, کثير الزحام kuseeru'z'zuhaum, اکثر aksir, فراوان furawaun, جزيل juzeel, جزل juzl, ذو غنيمت zu ghuneemut, مغتنم mughtunim, غني ghuné, بليغ buleegh, اوفر awfur, وفرا wufra, وافر wafir, وفر wufur, موفور moufoor, موفر muwuffur, متوفر mutuwuffur, توفير toofeer, وفي wufé, وافي waufé, فايض fa-éz, فراخ furaukh, زاخر zaukhir, عامر aumir, ذو برکت zu burukut, انبوه ambooh, انبوهناک ambouhnauk, انبه ambuh, انبوي ambooï, عبر ubr, دبر dubr, غزير ghuzeer, غزيرت ghuzeerut, عافي aafé, نهير nuheer, کنافج kunaufuj, عربي arbé. v. *plentiful.*

Copiously بسيارانه bisse-aurauneh, وافر وافر wau-fir waufir, با برکت ba burukut, کثيرا kuseeran.

Copiousness بسياري bisse-auré, افزايش efza-ésh, فضلت fazlut. v. *abundance, plenty, exuberance.*

COPPED با تار پوشيده ba taur poshédeh, تا سر خيز ta sur kheez, ذو تارم zu taurim, تارک دار taurik dar. v. *pointed.*

A COPPEL پوته pooteh, تبنک tubunuk.

COPPER صاد saud, صفر sufr, صفرت sufrut, برنج burunj, پرنج purunj, مس mis, نحاس ni-haus. *A copper-work* صاد کارگاه saud kaurgah.

A copper (*cauldron*) هرکاره hurkaureh, چارخانه chaurkhauneh, قزان kuzaun, قزغان kuzghaun, قزخان kuzkhaun, جامعت jaumaat, قدر kudr, قدرت kudrut (pl. قدور kudoor).

A copper-nose (*red or carbuncled*) سرخ انفي surkh unfé, بيني با دمال الود beené ba dumaul alood.

A coppersmith صاد گر saud gur, صفار sufaur, برنج کاربا burunj kaurba, صفرت عامل sufrut aamul.

A copper or *ship-worm* بريمت bureemut.

Copper mines نحاس nuhaus, نحاسي nuhausé.

COPPERAS زاج zauj, زاج اخضر zauj akhzur, قلقديس kulkudees. v. *vitriol.*

Coppery صاد دار saud dar, پر صفرت pur sufrut, ذو برنج zu burunj, صفر اسا sufr asa, نحاس nu-haus, نحاسي nuhausé, از صاد کرده uz saud kirdeh.

A COPPICE, *copse,* چنگلستان chungulistan, هيمستان heemistan, غاب ghaub, خيس khees, (pl. اخياس akhé-aus). v. *thicket, underwood.*

A COPULA حرف صله hurfa sileh.

To COPULATE (*unite*) پيوستن pivustun, پيوند کردن pivund kirdun, معطوف ساختن maatoof saukhtun, تزويج نمودن tuzweej numoo-dun, نکاح کردن nikauh kirdun, جماع ساختن jumaa saukhtun, جفت نمودن juft numoodun, کادن kaudun, عطف کردن atuf kirdun, متصل نمودن muttusul numoodun.

Copulation نکاح nihauh, عصد asd, توضم tu-wuzzum, تزويج tuzweej, جفتي jufté, اجتماع ijtimaa, کشني kushuné, جماع jumaa.

Copulative وصلي wuslé. *A copulative conjunc-tion* حرف صله hurfa sileh, عطف atuf.

A COPY نسخ nusikh, نسخت nus-khut, منتسخ muntusikh, مثل musl, تقليد tukleed, صورت soorut, دستور dustoor, اصل asl, مسوده musoodeh. v. *archtype, model, original, imitation.*

A copyhold اخاذت ikhauzut, قطيعت kuté-at.

To copy صورت بند تماثيل كردن ſoorut bund tumauſeel kirdun, منتسخ و صورت گرفتن mun-tuſikh ou ſoorut gooriftun, نسخت كردن nuſh-khut kirdun, نسخ برداشتن nuſikh burdauſhtun, تمثل نمودن tumuſſul numoodun, متابعت ساختن mutabaat ſaukhtun, اقتدا كردن iktida kirdun. v. *to imitate.*

To COQUET نازيدن nauzédun, كرشمه كردن guriſhmeh kirdun, عشوت زدن aſhwut zudun, كش ساختن guſh ſaukhtun, شيوه نمودن ſheeweh numoodun, شوخ كردن ſhookh kirdun, شوخيدن ſhookhédun, لاعت شدن laat ſhoodun.

Coquetry كرشمه guriſhmeh, نازنده nauzindeh, ناز nauz, شيوه ſheeweh, كش guſh, شوخي ſhookhé, دلغريبي dilfurrabé.

A coquette لاعت laat, دلغريب dilfurrabe, عشوت كر aſhwut gur, نازنده nauzindeh.

Coquettiſh كرشمه نما guriſhmeh numa, شوخ چشم ſhookh chuſhum, عشوت زن aſhwut zun, كش كنا guſh koona, ناز بازي nauz bauzé.

CORAL پستد puſtud, مرجان murjaun. *A coral bead* مرجان دانه murjaun dauneh, مهره muh-reh. *A ſtring of coral beads* مهرهاي تسبيح muh-ruha-é tuſbeeh. *Black coral* شبه ſhubuh.

A CORD تاختنه taukhteh, ريسمان reeſman, رسن ruſun, حبل habl, رشتك ruſhtuk, رشته ruſhteh, رزه ruzſheh, طنب tumb, طناب tunaub. v. *rope, thread.*

To cord با حبل بستن ba habl buſtun.

Corded رسن بند شده ruſun bund ſhoodeh.

A cord-maker رسن تاب ruſun taub.

Cordage چندي ريسمان chundé reeſmaun.

CORDIAL (*ſincere, hearty*) با دل و جان ba dil ou jaun, بي ريا bé ré-a, صافي دل ſaufi dil, مخلص mukhlus, صميمي ſumeemé. — (*invigorating, exhilerating*) دلكشا dilkuſha, جان مفرح jaun mufurruh, قلب مبهج kulb mubhij, قوت ده kuwwut duh, قوت حيواني بخش kuwwut heewauné bukhſh, تعييش taameeſh. v. *reſtorative.*

A cordial (*medicine*) علاج جان مفرح alauj jaun mufurruh, مفرح قلب mufurruha kulb, شربت دلكشا ſhurbut dilkuſha.—(*any thing comforting*) دلاسايي dilaſaï-é, جان كشا jaun ku-ſha, تسلت خاطر tuſſuluta khautir, قلب نوازي kulb nuwauzé.

Cordially (*heartily*) با دل جان ba dil ou jaun, عن صميم القلب aan ſumeemu'l'kulb, قلبا kul-ban, مخلصانه mukhluſauneh.

CORDWAIN, *Corduban* or *Morocco leather*, سختيان ſaukhté-aun, انبان ambaun.

Cordwainer, cordiner, v. *ſhoemaker.*

CORE درون duroon. v. *heart.*

CORIACEOUS (*made of leather*) ازجلد ساخته uz juld ſaukhteh.—(*like leather*) جلد اسا juld aſa.

CORIANDER كشنش kiſhniſh, نمشك nim-ſhuk, كشنيج kiſhnij, شونيز ſhooneez, شونين ſhooneen, سياه بويا ſé-ah booïa. *Corianders confected with ſugar* شكر كشنش ſhukr kiſhniſh. *Coriander ſeed* حبت السودا hubbutu's'ſouda.

CORK (*tree*) اغار aghaur, اغاره aghaureh, درخت منتر durukht muntur, شجره منطر ſhuj-reh muntur. *The cork of a bottle, &c.* سداد اغار ſudaud aghaur, سمام ſumaum, صبار ſubaur, علهاص alhaus, وفاع wufaa, وفيعت wufé-at.

To cork سداد در كردن ſudaud dur kirdun, صمام زدن ſumaum zudun, وفاع نهادن wufaa nihaudun.

A CORMORANT (*bird*) اسفرود asfurood. v. alſo *glutton.*

CORN غلت ghullut, خرمن khurmun, حاصل hauſil, محصول muhſool (pl. محصولات muhſoo-laut), زرعت zuraat, خويد khooïd, كشت زار kuſht zaur, ورز wurz, نشير nuſheer, حبوب hu-boob. v. *grain, wheat, barley, oats, rye, millet, &c.* —*The blight of corn* ارقان arkaun. v. *blaſt, mildew.* —*A corn field* مزرعت muzraat, مزرع muzra, كشتزار kuſhtzaur. *A reaped field of corn* صريمت ſu-reemut. —*A corn-threſher* خرمن كوب khur-mun koob.—*A ſingle corn* or *grain* دانه dauneh, حبت hubbut, جو jou. —*A corn-mill* غلت اسيا ghullut aſé-a.—*A corn-merchant* or *chandler* خرمن فروش khurmun furooſh.—*A corn-ſack* كندو kun-doo, كونده gawindeh. — *An ear of corn* خوشه khooſheh, داسه dauſeh.—*A ſhock* or *ſtack of corn* كدس kuds (pl. اكداس akdaus). —*A corn-fork* انكشته anguſhteh.—*A corn-ſickle* داسه dauſeh.—*A beard of corn* داز dauz. v. *beard.*— *A corn-floor* ذخيره خانه zukheereh khauneh, خرمن كاه khur-mun gah.—*A pepper-corn* دانه فلفل dauné-ï fulful. —*A corn pipe* سرغين ſurgheen. *A corn on the feet* ناصور nauſoor.—*To corn,* v. *to ſalt, to granulate.*

The CORNEL-TREE غيزوران gheezooraun, ترانيا kurané-a, سرخك ſurkhuk, زغال zughaul.

A CORNELIAN عقيق akeek, عقيق ظفاري akeek zufauré.

CORNEOUS (*reſembling horn*) قرن اسا kurn aſa.

A CORNER كوشه kooſheh, كنج kunj, كنار kunaar, وادي waudé, پيغوله peeghooleh, جناب junaub, طرف turuf, پرواش purwauſh. v. *angle, extremity.*—*The corner of a houſe* دهليز duh-leez, لحج luhuj, كويز gaweez.—*A retired corner* (*a cell*) زاويت zawé-ut (pl. زوايا zoo-aïa), كلبه

kulbeh, حجرت hujrut, تاره taureh.—*The corner of a cap* کله کوشه kulleh koosheh.—*The corner of the eye* کوشه چشم koośhé-ï chuśhum, محجر muhjur. *The exterior corner of the eye* دنبال چشم dumbaula chuśhum, لحاظ luhauz, زنب العين zumbu'l'aïn, موخر mookhur. *The interior corner of the eye* مقدم mukdim, امق amuk, موق mook. *The interior corners* مدامع mudama.—*The corner of the mouth* کوشه دهن koośhé-ï duhin.—*A corner or tract of land* کوشه زمين koośhé-ï zumeen. *A corner stone* سنك کوشه sunka koosheh, حجر کنار hujra kunaur.—*From corner to corner, cornerwise* کوشه کوشه koosheh koosheh. v. *angular.* —*The corner of any thing* کوشه چيزي koośhé-ï cheezé.—*Possessing a corner* کنج کير kunj geer.—*Sitting in a corner (retired)* کوشه نشين koosheh nisheen.—*In a corner* در کوشه dur khoosheh, نهاني nihauné, نهفته nuhufteh, سرا sirran. v. *secretly, privately.*—*The corner of a street* or *road* کوشه راه koośhé-ï rah, سر ره sura ruh, مشرعت muśhraat (pl. مشارع muśhaura).

A CORNET (*trumpet*) بوق book, بوري booré, نفير nufeer, قنع kusa. *A cornet-blower* بورو زن booroo zun.—(*a standard-bearer*) علم دار alum dar, رايت بر ra-é-ut bur, بيراق دار beerak dar, ميرلوا meera luwa, ميرعلم meera ulum.—(*a troop of horse*) سوار سپاه sippauh, suvvaur, کبکبت kubkubut.

A CORNICE کنکره kunkureh, شرفت shurfut, افريز afreez, علاوت alawut, تاج ديوار tauja deewaur, تيج ستون teeja sutoon, سرعمدت sura omdut, طاقيت také-ut.

CORNIGEROUS (*horned*) صاحب القرن sahibu'l'kurn, ذوالقرنين zu'l'kurnein, سرودار suroodar.

To cornute, v. *to cuckold.*

A COROLLARY نتيجه nuteejeh, اتمام itmaum. v. *conclusion, surplus.*

CORONAL, *coronary* (*belonging to the crown of the head*) نصلت پيوند nuslut pivund.—(*relating to a crown*) تاج منسوب tauj munsoob.

A CORONATION جلوس juloos, جلوس سعادت مانوس juloosa saadut maanoos.

CORONET کرجوان kurjuwaun, خلعت khudmut. v. *crown, diadem.*

CORPORAL (*relating to the body*) تن پيوند tun pivund, جسد منسوب jussud munsoob.—(*material*) جسماني jismauné, جوهري johuré, هيولاني hé-oolauné, نا روحاني na roohauné.

A corporal ده باشي duh baushé. v. *serjeant.*

Corporally جسدي jussudé. v. *bodily.*

CORPORATE متجسم mutujussim, مضموم muzmoom, ملحق mulhuk, همونثاق humwusauk.

A corporation عرفت arfut, جماعت jumaat, اجماع امت ijmaa ummut.

Corporeal جسماني jismauné, تن دار tun dar.

A CORPS (*of troops*) پايده pa-édeh, رجال rujaul, سپاه sippah, سوار suvvaur, فريق fureek, عامت amuta, جبهت jubhut, فيت fé-ut, فوج fouj.

A CORPSE جيفت jeefut, جنازه junauzeh, ميت mei-ut, لاش laush, جثت juśsut, ظيت zé-ut, نبيلت nubeelut, ضريع zuré-a. *An interred corpse* جياف jé-auf.

CORPULENCE, *corpulency* جسامت jusaumut, سمن simun, هدافت hudaufut, بدن budun, ضاغط zaughut, ربالت rubaulut.

Corpulent جسيم juseem, عظيم الجسم azeemu'l'jism, مبدن mubdun, تناور tunawur, ابلد ablud, ثدن sudun, متدن musuddun, يل eel, يال é-aul, يله eeleh, هرجاس hurjaus, كلهب kulhub, تناخر kunaukhur, جحشر juhshur, جاشر juhaushur, زخرب zukhrub, ضرفطي zurfuté, ضيکل zeekul, جرهاس jurhaus, جواظ juwauz, جرعوب jura-oob, شخيص shukhees, بهنس buhnus, بحصل buhsul, خلجم khuljum, خليجم khuleejum, دخشم dukhshum, دخشوم dukhshoom, هدف hidf, اكبد akbud, كبدا kubda, خدب khudub, كذعمل kuzaamil, كذعملت kuzaamilut, سرهب surhub, سرهبت surhubut, نهبلت nuhbulut, جار jaur, تهمزت kuhmuzut, قسحب kus-hubb. v. *bulky, fat, gross, large, thick.*

Corpuscle, v. *atom.*—*Corpuscular* طنها پيوند tunha pivund, اجسام منسوب ajsaum munsoob.

To CORRECT (*punish*) عقب كردن akub kirdun, معاقبت نمودن maakibut numoodun, تعذيب ساختن tazeeb saukhtun.—(*to amend*) اصلاح كردن islauh kirdun, اصلاح و تربيت نمودن islauh ou turbé-ut numoodun, تصحيح ساختن tus-heeh saukhtun, تاديب كردن taadeeb kirdun, تعزير ساختن taazeer saukhtun, براوردن bur awurdun. v. *to adjust, rectify.*

Correct (*finished with care*) با شغل متمم كرده ba shugl mutummum kirdeh, با دقت به انجام براورده ba dikkut beh anjaum burawurdeh, اصلح asluh, مصلح musluh, مصحح musuhhuh, املا imla.

Correction (*punishment*) عقب akub, عقاب akaub, عقوبت akoobut, تعذيب tazeeb, تنقام tunkaum, سياست sé-ausut, تعزير tazeer, قهر kuhr, ياساق e-asauk.—*The sword of correction* شمشير ياساق shemsheera é-asauk. *The staff of correction* چوب ياساق choba é-asauk (*with which criminals are punished*).—(*emendation*) تصحيح tus-heeh, اصلاح

islauh, تاديب taadeeb, اخلاص ikhlaus. v. *reprehension.*

Corrective ذو قوت اصلاح zu kuwwuta islauh, تصحيح ساز tus-heeh sauz.

Correctly با اصلاح ba islauh, مصلحانه muslu-hauneh, با دقت ba dikkut. v. *exactly.*

Correctness دقت dikkut, تقيد tukké-ud.

A corrector (punisher) عقب كننده akub koonindeh, معاقب maakub, منتقم muntukim.—(*an amender*) مصلح musleh, مودب mu-eddib, اصلاح نماينده islauh numa-endeh, تاديب گر taadeeb gur, تصحيح كننده tus-heeh koonindeh.

To CORRELATE (*to be related,* as *father and son, &c.*) تعلق داشتن taalluk daushtun.

A correlate (relation) تعلق taalluk (pl. تعلقات taallukaut), خويش khu-ésh (pl. خويشان khu-éshaun), خوشاوند khu-eshavund.

Correlative نسبت دار nisbut dar, ذو تعلق zu taalluk, راجع raja. v. *relative. Correlatively* با نسبت ba nisbut, نسبةً nisbutan. *Correlativeness* نسبت nisbut.

To CORRESPOND (*suit*) فراخور امدن furakhoor aumudun, لايق شدن la-ék shoodun, موافق بودن muwaufik boodun, متابعت و موافقت نمودن mutabaat ou muwafikut numoodun, مطابق شدن mutaubik shoodun.—*To correspond by letter* مكاتبه نمودن mukautubeh numoodun, مراسله كردن murausuleh kirdun, خطاب ساختن khutaub saukhtun, توارد كردن tuwaurud kirdun.

Correspondence (suitableness) لايقي la-éké, موافقت muwaufikut, مطابقت mutabikut. v. *conformity.*—(*intercourse*) همصحبت humsohbut, معامله mu-amleh, علاقه alaukeh, تردد turuddud, تعلق taalluk, ذات البين zatu'l'bein. *A good correspondence* حسن معامله husna mu-amleh, حسن زندگاني husna zindugauné, متابعت و موافقت mutabaat ou muwaufikut. v. *friendship.*—*A literary correspondence* مكاتبه mukautubeh, مراسله murausuleh, خطاب khutaub, توارد tuwaurid. *A friendly correspondence by letter* مكتوب محبت muktoob mohabbut, مكتوب مودت اسلوب muktoob muwuddut asloob.

Correspondent, corresponsive (suitable) لايق la-ék, موافق muwaufik, مطابق mutaubik. v. *conform.*

A correspondent مكاتبه ساز mukautubeh sauz, جواب نامه نويس javauba nameh noöis, جواب خط كننده javauba khutt koonindeh.

CORRIGIBLE (*amendable*) ممكن اصلاح mumkina islauh.—(*punishable*) واجب العقب vajibu'l'akub.—(*corrective*) ذو قوت تصحيح zu kuwwuta tus-heeh.

Corrival, v. *rival, competitor.*

To CORROBORATE استحكام كردن istihkaum kirdun, تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun, قوت دادن kuwwut dadun, برك بخشيدن burk bukhshédun, تشييد كردن tushé-éd kirdun, تشديد ساختن tushdeed saukhtun, تاييد نمودن taaï-éd numoodun. v. *to confirm, establish, strengthen.*

Corroborated تقوي tukuwwa, مقوي mukkuwwa, تشدد tushuddud, تايد ta-é-ud, مويد moo-é-ud, موكد mu-ekkud, متاكد mutaakud, مشدود mushdood, موجد moojud.

Corroboration استحكام istihkaum, تقويت tukwé-ut, قوت kuwwut, مقوي mukkuwé, اشتداد ishtidaud, تشديد tushdeed, تشييد tushé-éd, تاييد taaï-éd, برك burk, ايدا a-éda, ايجاد a-éjaud, شد shudd, عز azz, موجد moojid, موزر mu-ezzir.

Corroborative, corroborant استحكام ده istihkaum duh, ذو قوت اشتداد zu kuwwuta ishtidaud.

To CORRODE اكل كردن akul kirdun, متاكل شدن mutaakul shoodun, لحس ساختن luhs saukhtun, دنديدن dundédun, جليدن julédun. v. *to gnaw, consume.*

Corroded متاكل mutaakul, خورده khoredeh. *To be corroded* متاكل شدن mutaakul shoodun.

Corrodent اكل كنا akul koona.

Corrodible, corrosible ممكن لحس mumkina luhs, قابل اكل kaubila akul.

Corrosion اكل akul, لحس luhs, لحست luhsut.

Corrosive اكل akul, آكول akool, ذو قوت لحس zu kuwwuta luhs.

Corrosively اكلانه akulauneh, با قوت لحس ba kuwwuta luhs.

Corrosiveness قوت اكل kuwwuta akul.

To corrugate, v. *to wrinkle.*

To CORRUPT پوسيده ساختن posédeh saukhtun, تباهي كردن tubauhé kirdun, افنا نمودن ifna numoodun, افساد ساختن ifsaud saukhtun, اضلال كردن izlaul kirdun. v. *to infect, seduce, vitiate, deprave.*—(*to grow corrupt*) پوسيدن posédun, فنا پذيرفتن funa pizzeeruftun, فرسودن fursoodun, تباه گشتن tubauh gushtun, افنا شدن ifna shoodun, فاسد بودن fausid boodun. *To corrupt (bribe)* رشوت كردن rushwut kirdun, براكنده ساختن burakindeh saukhtun, باره نمودن baureh numoodun, ارتشا دادن irtisha dadun.

Corrupt فاسد fausud, پوسيده poosédeh, فنا پذير funa pizzeer, بد خوي bud khoo-é, تباه tubauh, خراب khuraub, يباب eebaub. v. *depraved, vitious.*

Corrupted زو افساد فنا پذیر funa pizzeer, zu ifsaud. *Corrupted internally* قخو kukhoo. *To become corrupted (in mind* or *body)* دم گرفتن dum gooriftun, خبل داشتن khubl daushtun.

A corrupter مفسد mufsud, تباهی کننده tubauhé koonindeh, پوسیده سازنده poosédeh sauzindeh, افساد گر ifsaud gur.

Corruptible ممکن افساد mumkina ifsaud, فنا پذیر funa pizzeer.

Corruptibly بر وجه فاسد bur wujeh fausud, فنا پذیرانه funa pizzeerauneh.

Corruption فنا funa, افساد ifsaud, فساد fusaud, تباه tubauh, قضات kuzaut, دغل dughl, عفونت afoonut, خنبت khunubut, درب durb, دخل dukhl, عتب atub, هشملت husmulut, لطث lutis, تغب tughub, ثاي sa-é, اغايش agha-ésh, خبل khubl, نتر nutr. v. *depravity, wickedness: putrescence.—Corruption (matter in a sore)* ريم reem, ريش reesh, قيح keeh, حضيرت huzeerut, غثيثت ghuseesut, هو hoo. v. *pustule.—The corruption of a dead carcase* مهل muhl, خبال khubaul.—*(bribery)* اتاوت itawut, رشوت rushwut, براکنده burakindeh, باره baureh, ارتشا irtisha.

Corruptive زو توت فنا zu kuwwuta funa.

Corruptly فاسدانه fausudauneh, با قضات ba kuzaut, با فنا ba funa. v. *vitiously.*

Corruptness توت فساد kuwwuta fusaud. v. *corruption, depravity.*

A corsair, v. *pirate.*

A corse, v. *corpse, dead body.*

A CORSELET جوشن jooshun, v. *mail.*

CORTICAL قشرت منسوب kushrut munsoob.

Corticated قشر مانند kushr maunind.

Corticose پر باشين pur bausheen.

CORUSCATION تابش taubish, درخش durkhush, فايض النور fa-ézu'n'noor. v. *flash.*

COSMETIC حسن کنا husn koona, خوب نما khoob numa, پاک ساز pauk sauz.

COSMICAL *(relating to the world)* جهان پيوند jehaun pivund, عالم منسوب aulum munsoob, دنيوي duné-awé.

Cosmogony, v. *creation.*

A cosmographer خطاط الدنيا khuttautu'd'duné-a, هيت دنيا نماينده heï-uta duné-a numa-éndeh.

Cosmographical هيت دنيا منسوب heï-uta duné-a munsoob.

Cosmography هيت دنيا heï-uta duné-a.

COST *(charge)* خرج khurj, مصرف musruf (pl. مصارف musauruf), بذل buzl, هزينه huzeeneh, صرف surf. v. *expence.—(price)* قيمت keemut, بها buha, ارز arz.—*(loss)* مضرت muzurrut, زيان zé-aun, نقص nuks.

To cost قيمت داشتن keemut daushtun.

COSTIVE منقبض munkubuz, مقبض mukbuz. v. *close.*

Costiveness قبض kubz, انقباض inkibauz, گرفتگي gooriftugé.

COSTLINESS بها buha, وافر خرج waufira khurj. v. *expensiveness, sumptuousness.*

Costly گران بها giraun buha, پر بها و شرف pur buha ou shuruf.

COTEMPORARY همعهد humahud, همزاد humzaud, باشداش é-ashdash.

A COTTAGE, *cote* or *cot* خرگاه khurgah, کاخ kaukh, کيخان keekhaun, نوالت nuwaulut, بارانگير baraungeer. v. *hut.—A sheep cote* صيرت seerut.

A cottager اهل خرگاه ahla khurgah, دهقان dihkaun. v. *rustic.*

COTTON پنبه pumbeh, قطن koton, قطنت kotunut, هيولا hé-oola, کرفس kurfus, بهار buhaur, يقق ékuk, طوط toot, خرنف khurnuf, جوزق joozuk, ابر a-ér, برس burs, بردي burdé. *The seed of cotton* پنبه دانه pumbeh dauneh. *The cotton pod* بيلم beelum, مکمهل mukmuhil, غوره ghooreh, غوژه ghoosheh. *A cotton plantation* پنبه زار pumbeh zaur, مقطنت muktunut. *A cotton tree* زعبل zaabul. — *To card, teaze,* or *dress cotton* پنبه زدن pumbeh zudun, فرناخيدن furnakhédun, ملخودن mulkhoodun, قطن مزع کردن koton muza kirdun, پنبه واچيدن pumbeh wauchédun. *Carded cotton* پنبه زده pumbeh zuddeh, خرفع khurfa, باغند baughund. *A cotton dresser* پنبه زن pumbeh zun, حلاج hullauj. —*The art of dressing cotton* حلاجت hullaujut.—*Made of cotton* قطني kotoné.—*A clew* or *hank of cotton* کندش kundush, کلوله kulooleh, کاله kauleh.—*Any garment, counterpane, &c. quilted with cotton* قزاکند kuzaughund.—*Cotton put into an ink holder* کرسف kursuf, کرفس kurfus, ليقه leekeh, ليقهء leeké-ï, ديوت deewut, پشنجه pushinjeh, پشم pushum.—*Cotton cloth* پارچهء پنبه parché-ï pumbeh, قطن نسج koton nussuj, کاله kauleh, کالا kaula, اصحال as-haul, جامکي jaumugé *(also a cotton tunick).—A cotton reel* کندش لاش kundush laush, کندش لاشه kundush lausheh, کنده پيچ kundeh peech, کلوله kauleh, کاله kulooleh. *The smell of burnt cotton* شياط shé-aut.

A COUCH خسبنجا khusbunja, خوابخانه khaubkhauneh, شفت shuft, شفته shufteh, فرش furush, فراش furaush, دري duré, بروز burooz, متکا muttuka, وساد wusaud, کرسي kursé, مهد muhd (pl. مهود muhood), صفه sofeh. v. *bed, cushion*; also *layer.—A travelling couch* تخت روان

tukht rouvaun. *An ornamented couch* زربيت zurbé-ut.

To couch (go to bed) بخواب رفتن bekhaub ruftun, صاحب فراش شدن sahib furaush shoodun, خسبيدن khusbédun, خوابيدن khaubédun. — *(to recline, as beasts, &c.)* هكوع كردن hukuwa kirdun, مبترك شدن mubturik shoodun, مضطجع نمودن muztuja numoodun. v. *to lie down, stoop, crouch.*—*To couch (comprize, imply)* محصل كردن muhussul kirdun, تضمن نمودن tuzummin numoodun. v. *to involve, include.*—*To couch for the cataract* ظفر از چشهان واكردن zufr uz chushumlaun wakirdun, ظفرت از انسان العين بركرفتن zufrut uz insaunu'l'aïn burgooriftun.

Couchant خسبش khusbish, هكوع hukuwa, مضطجع muztuja.

A cove, v. *creek, cover, shelter.*

A COVENANT عهد ahud, عقد akud, شرط shurt, اقرار ikraur, پيهان peimaun. v. *compact, contract.*

To covenant عقد كردن akud kirdun, عهد و پيهان نمودن ahud ou peimaun numoodun, شرط ساختن shurt saukhtun. v. *to bargain, stipulate.*

A covenanter عقد كننده akud koonindeh.

A COVER پوشش poshish, پوش posh, مامونيت maamooné-ut, ستر sutr, سترت sutrut. — *Cover (of a dish, jar, &c.)* سرخم surkhum, تم tum— *(for the head)* سروز surwuz, سرسر sursur, كله پوش kulleh posh, پالاني palauné. v. *cap.* — *A horse-covering* شعار shaar. — *The cover of a well* كرامت kuraumut.—*A cover (pretext)* بهانه buhauneh, علت yllut, تعلل ta-allul, صورت مهامله soorut ma-amleh, پنهاني pinhauné, نهاني nihauné, كتم kutum, اخفا ikhfa, ستر sutr. v. *palliation, concealment, disguise.* — *(defence)* عصمت asmut, صيانت sé-aunut, حمايت huma-é-ut, وقايت wukaï-ut, جاي پناه jaï-a punauh, پناه كاه punauh gah. v. *shelter, shade*; also *coverlet, awning, umbrella, veil.*

To cover پوشيدن poshédun, پوشا كردن posha kirdun, واكردن wakirdun, اخفا ساختن ikhfa saukhtun, مامونيت ساختن maamooné-ut saukhtun, زير پرده نهادن zeer perdeh nihaudun. v. *to conceal.* — *(make pretence)* بهانه كردن buhauneh kirdun, علت نمودن yllut numoodun, تبديل صورت ساختن tubdeel soorut saukhtun. v. *to disguise.*—*(to shelter)* حمايت دادن huma-é-ut dadun, عصمت كردن asmut kirdun.—*To cover (as a hen her eggs)* رخم كردن rukhm kirdun, حضن ساختن huzn saukhtun, وكن نمودن wukun numoodun. *To cover (as a horse does a mare)* كشني كردن kushné kirdun, عسب ساختن asb saukhtun, مجامعة ضراب ساختن mujamaat kirdun, ضراب ساختن zuraub saukhtun. *To cover the head (put on the hat, &c.)* سر پوشيدن sur poshédun, كله پوش نهادن kulleh posh nihaudun. *To cover with carpets* or *matts* با خالي كستردن ba khaulé kusturdun, رمل كردن ruml kirdun.

Covered پوشيده poshédeh, واكرده wakirdeh, تشهل tushummul. *To be covered* پوشيده شدن poshédeh shoodun.

A covering پوش posh, پوشش poshish, پوشش تن poshish tun, پوشله poshileh, لبس lubis. v. *dress, garment.*

A coverlet پوشش poshish, شب پوش shub posh, كسترده kusturdeh, كستردني kusturduné, كزاغند kuzshaugund, كزغند kuzshgund, بروز burooz, جل jull (pl. جلال julaul). v. *bed clothes.*

A covert, v. *cover, shelter, thicket.*

Covert, v. *sheltered*; *secret*; *invidious.*—*A feme-covert* زوجت zoojut. v. *wife.* — *A covert way* كنجشنج kunjshunj.

Covertly (secretly) تنها tunha, سرا sirran, خفيتانه khufé-utauneh.

Covertness, v. *secresy, privacy.*

Coverture, v. *shelter, defence.*

To COVET طمع كردن tumaa kirdun, حرص نمودن hurs numoodun, رغبت ساختن rughbut saukhtun, ارزومند شدن arzoomund shoodun, رغبوب بودن rughboob boodun, لوم داشتن loom daushtun.

Covetable واجب الحرص vajibu'l'hurs, لايق ارزو la-éka arzoo.

Covetous طمعكار tumakaur, باخل baukhil, شهرمند shuhrmund, ارزومند arzoomund, راغب raghib, حريص hurees, لكع luka, لييم lei-ém, لامان lamaun, لوع luwa, هجرس hujrus, ناكس nakus, مكرز mukurz. v. *avaricious, desirous.*

Covetously باخلانه bakhilauneh, با طمع ba tuma.

Covetousness طمع tuma, حرص hurs, بخل bukhul, ناكسي nakusé, هاع haa. v. *avarice.*

A COVEY (*hatch of chickens, &c.*) ايشانه aéshauneh. —*(a flock of birds)* خفالت khufaulut, ابيل ibbeel, ابول ibbool (pl. ابابيل abaubéel, اباويل abauweel). v. *bevy, flock.*

COUGH سلفه silfeh, خفه khufeh, قحبت kuhbut, قحاب kuhaub, قحب kuhib, سعال saal, تقحيب tuk-heeb, سروف suroof, سيرف seeruf, سرف surf, نحم nuhum, نحمت nuhumut, جشره jushreh, مجشور mujshoor, عنط aft, عنطان aftaun, عنيط afeet, هكاع hukaa, ناثر nasir, نخاب nukhaub. *A violent cough* سعال ساعل su-ala sa-yl, جارز jauriz.—*A slight cough* سعرت saarut.

To cough خفندن khufindun, خفيدن khufédun, سلفيدن filfédun, سعال كردن faal kirdun, تحب نمودن kuhib numoodun, هكوع ساختن hukuwa faukhtun, تحيب زدن tukheeb zudun, مجشور شدن mujfhoor fhoodun, ناثر بودن nafir boodun. *The noise made when coughing* نخنخه nuhnuheh, تنحنح tunuhnuj.

Could, the preterite imperfect of *can*.

A COULTER سنت funut. v. *colter*.

A COUNCIL جماعت jumaat, جماعت حكام jumaata hukaum, تجمع tujumma, جميعت jumé-at, ديوان divaun, مجلس mujlis, محفل muhfil, ندي nudé, حفل hufl, حفلت huflut, v. *assembly*.—*The president of the council* راس ديوان raafa divaun. *A general council* غلبه ديوان ghulbeh divaun. *The council-board* ديوان divaun, ديوان خانه divaun khauneh, تخته محفل tukhté-a muhfil, مجمع mujma. — *To hold a council* ديوان داشتن divaun daufhtun.

COUNSEL (*advice*) پند pund, راي ra-é, تدبير tudbeer, فكر fikr, مشورت mufhwurut, مشاورت mufhawurut, وعظ waaz. v. *deliberation*, *direction*; alfo *secrefy*; *scheme*, *purpose*, *design*; *prudence*, *art*, *machination*.—*Good counsel* پند دلپسند pund dilpufund, راي ثاقب ra-é faukib. *Bad counsel* راي ناصواب fikr na favaub, راي فاسد ra-é faufid, فكر فاسد البال fikr faufidu'l'maul. *To ask counsel* مشورت طلب كردن mufhwurut tulb kirdun, تدبير خواستن tudbeer khauftun.

To counsel مشورت دادن mufhwurut dadun, نصيحت كردن nufeehut kirdun, پند گفتن pund guftun, راي نمودن ra-é numoodun.

A counsellor of state وزير vizeer (pl. وزرا vizira), مدبر امور جمهور mudubbir amoor jumhoor, مشاور mufhawur (plur. مشاورين mufhawureen), مشير mufheer, اهل مشورت ahla mufhwurut, ديواني divauné, اهل ديوان ahla divaun, دستور duftoor, كنسلر kounfellor. *Counsellors of state* ارباب ديوان arbauba divaun. *A counsellor at law* مقرر دعوي mukurrira dawa, وكيل الدعوي vakeelu'd'dawa, اهل فقه ahla fikeh, اهل شرع ahla fhura, فقيه fikeeh. v. *advocate*.—*An illustrious counsellor* دستور مكرم duftoor mukurrum.

Counsellorship منصب وزير munfuba vizeer.

To COUNT شمردن fhumurdun, شماريدن fhumaurédun, شمار كردن fhumaur kirdun, حساب نمودن hiffaub numoodun, احصا كردن ihfa kirdun, عد ساختن add faukhtun, معدود نمودن maadood numoodun, حصر كردن hufr kirdun, تعديد نمودن taadeed numoodun. v. *to number*, *reckon*. —*To count out* or *pay ready money* نقد نمودن nukd numoodun, اعداد ثمن كردن é-adaud fumun kirdun. *To count by the head* سرمره كردن furmureh kirdun. *To count* (*esteem*) دركران بها داشتن dur guraun buha daufhtun, التفات نمودن iltifaut numoodun, اعتبار ساختن é-atibaur faukhtun. v. alfo *to impute*, *charge*.

Count حساب hiffaub, شمار fhumaur, عد add. v. *reckoning*.

Countable ممكن شمار mumkina fhumaur.

COUNTENANCE رو roo, روي rooï, پيكر peikur, سيما feema, سما fima, چهره chuhreh, چهير chuheer, ديدار deedar, نظر nuzur, منظر munzur, صورت foorut, وجه wujeh (plur. وجوه wujooh), قيهل keehul, لقا luka, طلعت tulaat, باره baureh, اديم adeem, ياب é-aub, سنت funnut, محي muhei-é. *A beautiful countenance* پري روي peri rooï, طلعت حسنا tulaat hufna, گلروي gulrooï, صبيح fubeeh (pl. صباح fubauh).—*Cheerfulness of countenance* كشاده روي kufhaudeh rooï, خندان و بسيم khundaun ou bufeem, لبخنده lubkhundeh, ابرو فراح abroo firauh. *A sour austere countenance* روي درهم كشيده rooï durhum kufhédeh, سخت روي fukht rooï, ترش رو turfh roo, جوق jook, اجوق ajook, جهب juhub. *An alteration of countenance* (*from grief*, or *rage*) پريشاني صورت purafhauné foorut, مجهمج muhummuj.--v. *face*, *air*, *appearance*, *look*, *mein*.—(*favour*, *protection*) عنايت ana-é-ut, حمايت huma-é-ut, همت hummut, ياري é-auré, رفق rifk, مهرباني muhrbauné. v. *friendship*, *patronage*.—(*confidence*, *impudence*) كستاخي kuftaukhé, شوخي fhookhé, بي شرمي bé fhurmé. *To be out of countenance* سرخ روي شدن fhurkh rooï fhoodun. v. *to blush*.

To countenance عنايت نمودن ana-é-ut numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, مهربان كردن muhrbaun kirdun, مهرباني شدن muhrbauné fhoodun, دوست بودن doost boodun. v. *to support*, *encourage*, *patronise*, *befriend*.

A countenancer عنايت نماينده ana-é-ut numaéndeh. v. *patron*.

COUNTER مخالف mukhaulif. v. *contrary*.

A COUNTER (*false coin*) ماخ maukh, قلب kulb, فلس fulus. *A counter* or *board on which they shew goods* دستگاه doftgah. *A banker's counter* صراف دستگاهي furrauf doftgahé.

To COUNTERACT مانع و معارض شدن mauna ou ma-aruz fhoodun, مخالفت ساختن mukhaulifut faukhtun. v. *to oppose*, *undermine*.

A COUNTERBALANCE ترازو turauzoo, معادلت maadulut, عدل adil, برسنك burfunk, دنك dunk.

To counterbalance رجازت کردن rujauzut kirdun, پرسنک زدن bursunk zudun, سنجه ساختن sunjeh saukhtun, ترازو نمودن turauzoo numoodun, برابر کردن buraubur kirdun, عدل نمودن adl numoodun, معادلت ساختن maadulut saukhtun, سنجیده میزان کردن sunjédeh meezaun kirdun.

Counterchange, v. *exchange*.

Countercheck, v. *check*, *stop*, *rebuke*.

COUNTER-EVIDENCE شهادت خلاف shuhaudut khulauf.

A COUNTERFEIT, *counterfeiter* (*impostor*) فریب furrabe, تلبیس tulbees, تلبیسکار tulbees-kaur, مکار mukkar, ریا کار ré-a kaur, حیله کر heeleh gur, مداهن mudauhin, عیار aï-yaur, دغل dughl, دغا باز dugha baz, غدار ghuddar, ماخ makh, مقلد mukullud, طرار turaur, غابن ghaubin, شبه shubbeh, خداع khudaa. v. *cheat*, *forger*. — *Counterfeit* (*imposture*) تزویر tuzweer, مداهنت mudauhinut, رنك runk, صورت معامله sooruta ma-amleh, خشک khushk, حیله heeleh, حیله بازی heeleh bauzé, تلبیس tulbees, مکر mukr, ریا ré-a, خرد دست khord dost, غدر ghudr, دغا dugha, تقلید tukleed. v. *forgery*, *resemblance*.

Counterfeit, *counterfeited*, فریبنده furrabindeh, قلب kulb, ساخته saukhteh, ذو تلبیس zu tulbees, درابح duraubuh, مشبه mushubbeh, مزور muzuwwur, صورت نما soorut numa, رنك امیز runk ameez, ختل khutl, ختلان khutlaun, غدیر ghudeer. v. *false*, *fictitious*, *deceitful*. — *Counterfeit money* قلب kulb, قلب اقچه kulb akcheh, ماخ makh, نا روان na rouvaun, نثار nisaur, نبهره nubuhreh, نبهرج nubuhruj, ستة suteh, تستوق tustook, ستوق sutook.

To counterfeit صورت معامله کردن soorut ma-amleh kirdun, تزویر کردن tuzweer kirdun, ساختن saukhtun, خلق نمودن khulk numoodun, تقلید ساختن tukleed saukhtun, تمثل کردن tumussul kirdun. v. *to copy*, *imitate*, *feign*, *forge*, *resemble*.—*To counterfeit coin* قلب اقچه زدن kulb akcheh zudun, ماخ کردن maukh kirdun, نبهره ساختن nubuhreh saukhtun.

Counterfeitly با حیله ba heeleh, غدرا ghudran, مزورانه muzuwwurauneh.

A COUNTERMAND فرمان خلاف furmaun khulauf, امر مخالف amr mukhaulif, حکم مناقض hookum munakiz. v. *repeal*.

To countermand فرمان خلاف دادن furmaun khulauf dadun, امر کسیرا رد کلام کردن amra kuséra rudda kulaum kirdun, حکم مناقض نمودن hookum munaukiz numoodun. v. *to forbid*.

A COUNTERMARCH واپس رو لشکر wapus rouva lashkur, بازپس رونده bazpus rouvindeh, ادبار عسکر idbaura askur, تراجع سپاه turauja sippah. v. *retreat*.

To countermarch واپس رفتن wapus ruftun, تراجع کردن turauja kirdun, بازپس روان شدن baz pus rouvaun shoodun, باز روانهء راه ساختن baz rouvauné-i rah saukhtun.

A COUNTERMARK نشان مشارك nishaun mushaurik.

A COUNTERMINE سمج استقبال سمج sumuj istikbal sumuj, نغم زیر نغم nughum zeer nughum, نقب فراز نقب nukib furauz nukib, لغم فرا لغم lughum fura lughum. v. also *stratagem*.

To countermine نقب زیر نقب کافتن nukib zeer nukib kauftun, لغم استقبال لغم ساختن lughum istikbal lughum saukhtun.

COUNTERMOTION حرکت مخالف hurukut mukhaulif.

A COUNTERMURE (*wall behind wall*) دیوار پس دیوار dé-waur pus dé-waur.

COUNTERNATURAL نا طبعی na tuba-é.

A COUNTEROPENING فتح فراز فتح futuh furauz futuh, کشایش استقبال کشایش kusha-ésh istikbal kusha-ésh.

A COUNTERPANE خواب پوشش khaub poshish. v. *coverlet*, *quilt*.

A COUNTERPART (*corresponding part*) قطعه موافق kutaah muwaufik.

A COUNTERPLEA گفت مناقض guft munaukiz, گو مقابله goo mukaubuleh.

A COUNTERPLOT تخالف علی تخالف tuhaulif ala tuhaulif, ملع استقبال ملع mula istikbal mula. *To counterplot* ملع استقبال ملع کردن mula istikbal mula kirdun.

A COUNTERPOISE سنجه sunjeh, پرسنك bursunk, بارسنك barsunk, بدل budl, عدل adl, رجازت rujauzut.--*To counterpoise*, v. *counterbalance*.

COUNTERPOISON باد زهر baud zuhr, تریاق turé-auk. v. *antidote*.

COUNTER-PRESSURE قوت تخلف kuwwut tukhullif, قدرت علی قدرت kudrut alakudrut.

A COUNTER PROJECT (*corresponding project*) قصد موافق kusd muwaufik.

A COUNTERSCARP فصیل fuseel.

COUNTER-SECURITY ضمن مشارك zumin mushaurik.

To countervail, v. *to be equivalent*.

To counterwork, v. *to counteract*.

A COUNTING-HOUSE شمار خانه shumaur khauneh, دفتر خانه duftur khauneh.

COUNTLESS بي شمار bé shumaur.

A **COUNTRY** (*region*) ولايت wula-é-ut, زمين zumeen, كشور kushwur, وطن wutun, بلاد bilaud, ديار dé-aur, مملكت mumlukut, سمت sumt, الكه ulkeh, اقليم akleem, بوم boom, ارض erz, طرف turuf, ناحيت nahé-ut, دېجور deejoor, بقعت bukaat, بحرت buhrut. v. *district*, *tract*, *quarter*.—(*rural parts*) مبدو mubdou, كند kund, كوي kooï, قريت kuré-ut (pl. قرا kura), ده dih, ديه deeh.—(*people*) اهل ahl, اهل ولايت ahla wula-é-ut.—*A native country* وطن اصلي wutun aslé, وطن حقيقي wutun hukeeké, موطن moutun, مولد moulud.—*To scour* or *skirre the country round* صحرا نورد كردن suhra nuwurid kirdun. *The law of the country* (i. e. *where a criminal is punished in a state of which he is not a subject*) باد هوا baud hawa.

Country (*rustic*) صحراي suhra-é, كوي منسوب kooï munsoob, روستايي roostaï-é, بري buré. v. *rural*. (*ignorant*) نا شناس na shinaus, بي ادب bé adub. v. *clownish*, *rude*.—(*far from town*) دور از شهر door uz shahur, من بلد بعيد min bilud ba-éd.

A countryman خورياد khooré-aud, خويرات khooïraut, انگشپه angushpeh, دېهي deehé, دهستاني dihistauné, ديهستاني deehistaune, دهقان dihkaun, روستايي roostaï-é, روستا زاده roosta zaudeh, فلاح fullauh, زارع zaura, يا ز é-auz, يازي é-auzé, اهل قريت ahla kuré-ut, اهل روستا ahla roosta. v. *husbandman*, *clown*, *rustic*, *peasant*.—*A fellow-countryman* همشهري humshahuré, همجاي humja-é, همولايت humwula-é-ut, كويداش kooïdash, همديهي humdeehé, يك ولايت eek wula-é-ut, همخواه humkhauh.

A county, v. *province*, *district*.

A **COUPLE** دو doo, زوج zooj, ابا iba, جفت juft, اثنان isnauni, ثنا sina. *In couples* دو دو doo doo. دوگان doogaun, اثنان اثنان isnauni isnauni, ثنا ثنا sina sina. v. *pair*; also *chain*.

To couple بندن bundun, قيد و بند كردن keed ou bund kirdun, بستن bustun. v. *to chain*, *join*.—(*marry*) عقد نكاح كردن akda nikauh kirdun, زوجي شدن zoojé shoodun.

Coupled معطوف maatoof, موصول mousool, واصل wausul. *Coupled in matrimony* منكوحة munkoohut, مزوج muzuwwuj.

COURAGE مردانگي murdaunugé, دليري dileeré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, شجاعت shujaat, تيز دلي teez dilé, جراءت juraat, جان jaun, بي باكي bé bauké, اقدام ikdaum, مردي murdé. v. *spirit*, *valour*.—*A man of courage* مرد افگن murd afgun, مبارز mobauriz, پهلوان پر زور pihluvaun pur zoor. v. *champion*, *hero*.—*Courage! courage!* (*an animating cry in battle*, &c.) براكي براكي burauké burauké.

Courageous بهادر bahaudur, كندور kundwur, تيز دل teez dil, دلير dileer, بي باك bé bauk, بي پروا bé purwa, بي هراس bé huraus, كمراه kumrah, فاتك fautik, بي پروا bé purwa, سترك suturk, اليس alees, مستاسد mustaasud, كوي kooï, معاس maas. v. *bold*, *brave*, *intrepid*, *valiant*.

Courageously دلاورانه dilauvurauneh, بهادرانه bahaudurauneh, با غيرت ba gheerut, مردانه murdauneh, پهلوانانه pihluvanauneh, بي پروا bé purwa, بي باك bé bauk. v. *intrepidly*, *valiantly*.

A **COURIER** نامه ور nameh wur, كيسه دار keeseh dar, حامل مكتوب haumil muktoob, ساعي saa-é, قاصد kausid, گذارنده guzaurindeh, بريد bureed, پيك peik, پروانك purwaunik, اسكدار uskudar, اسكذار uskuzar, رسول rusool, فرانق or فرانك furaunik, فيشفيج feeshfeej, نوند noond, ادم adam. v. *messenger*.

A **COURSE** (*race*) تاز tauz, شرف sherif, حضر huzr, شوط shuwut (plur. اشواط ashwaut.)—(*race-ground*) ميدانه meidauneh, تاختني taukhtuné, متلق mutluk, مضمار muzmaur, بطحا but-ha.—(*progress*) رواني rouvauné, روش rouvish.—(*way*) گذار guzaur, راه rauh, ره ruh, سبيل subeel, مذهب muzhub, سمت sumt, سلوك sulook, مسلك musluk. v. *passage*.—(*succession*) خلفت khulfut, پي در پي pei dur pei, ترادف turauduf, توالي tuwaulé, تواتر tuwautir. v. *series*.—(*custom*) خوي khooï, عادت aadut, سيرت seerut, پيشنهاد peishnihaud, پيشه peisheh, ايين aï-én.—(*method*) اسلوب usloob, طريق tureek, نظام nizaum, طور toor, وضع wuza. v. *regularity*, *mode*.—*A water-course* ابگذر aubguzur, ابراه aubrauh, طريق ماء tureeka maa, كربت kurubut. v. *aqueduct*, *canal*, *conduit*.—*A ship's course* راه جهاز rauha jahauze, سبيل كشتي subeela kushté. *The sun's course* طريق شمسيت tureek shemsé-ut.

To course (*hunt*) شكردن shakirdun, شكار ساختن shakaur saukhtun, صيد نمودن seid numoodun, تاختن taukhtun. v. *to pursue*; also *to run*, *rove*, *pass*.

A courser (*war-horse*, *blood-horse*) توسن tousun, سمند sumund, باره baureh, اسب جنك asba jung.—(*a hunter of hares*) خركوش شكاركير khurgoosh shakaurgeer.

Courses, v. *menses*.

A **COURT** (*palace*) سراي serai, سراي پادشاهي seraï padshahé, قصر kusr, دار dar, در dur, درگاه durgah, دربار durbaur, بارگاه bargah,

باب baub, عتبت atubut (pl. عتب atub), استان auſitan, استانه auſitauneh, استانه دولت auſitaneh dowlut, سدت ſuddut, قصر شاهي kuſra ſhahé, قصر قيصر kuſra keiſer, اوان awaun (pl. اواوين awaween, اون awun), ايوان a-é-waun (plur. ايوانات a-é-wanaut), حيط heet, رواق ruwauk, الخورنق alkhoornik. *The auguſt court* باب هايون baub humaï-oon, استانه سعادت auſitaneh ſaadut, عتبة عليا atubut alé-a, قصر رفيع سلطنت kuſra rufé-a ſultanut, سدت عليشان ſuddut aliſhaun. [*Theſe are epithets given to the places of reſidence of eaſtern princes.*] —*A court of juſtice* or *of public audience* ديوان خانه divaun khauneh, ديوان هايون divaun humaï-oon, سراي خراج ſera-ï khurauj, محفل قضا muhfila kaza, عدالت or عدولت adawlut, اندروز aundurooz, اوازه awauzeh, اوان awaun, رواق ruwauk, محكمت muhkumut. v. *aſſembly, council, tribunal.* —*A court before a houſe* پيش گاه peiſh gah, پيشطاق peiſhtauk, پايگاه païgah, دهليز duhliz, پيشك peiſhuk, فنا fina, حولي houlé, اولي awlé.—*A court or quadrangle* ساحت ſauhut, سحات ſuhhaut, ساحت الدار ſauhutu'd'dar, ميان سراي mei-auna ſera-ï, توشهان tooſhmaun, ركحت ruk-hut (pl. اركاح arkauh) حيز hei-uz, محلت muhlut (pl. محال muhaul). v. *ſquare.* —*A court-yard or back yard* (*where rubbiſh, &c. is thrown*) ابشتگاه abiſhtgah, خوب khoob, باعت baat. *A court in inns where they load caravans, &c.* بارگاه bargah. *The court or retinue of a prince* ملازمين سلطان mulazmeena ſultan, توابع پادشاه tuwaba-a padſhah.—*Court* (*the art of pleaſing*) نوازش nuwauziſh, ناز nauz, پسنديده puſſundédeh, دلاويزي dilaweezé.

A court-day (*for hearing cauſes,*) يوم عدولت é-oom adawlut, روز ديوان rooza divaun. *A court* or *levee-day* يوم الزينت é-oomu'z'zeenut.

Court favour نوازش خسروانه nuwauziſh khoſroo-auneh, لطف سلطان lutfa ſultan, احسان شاه ihſauna ſhah, عنايت پادشاه ana-é-uta padſhah.

To court (*flatter*) نوازش كردن nuwauziſh kirdun, خوش امدن khooſh aumudun, خوش اينده كردن khooſh a-éndeh kirdun, شيوه باز ساختن ſheeweh bauz ſaukhtun, شيرين زباني نمودن ſheereen zubauné numoodun. *To court a woman* زن را ناز و نياز كردن zunra naz ou né-auz kirdun, بزني عشق نمودن bezunné aſhuk numoodun, به عورت اظهار محبت كردن beh awrut izhaura mohabbut kirdun, طلب نسا شدن tuluba niſa ſhoodun, زن طلب كردن zun tulub kirdun. —*To court* or *ſolicit* ناز و نياز كردن naz ou né-auz kirdun, با الحاح طلب ساختن ba ilhauh tulub ſaukhtun, ابرام كردن ibraum kirdun, خواستن khauſtun.

Courteous خوش اينده khooſh a-éndeh, خوشنما khooſh numa, شيرين كار ſheereen kaur, نازنين nazneen, نازك nauzik, مهربانكو muhrbangoo, مظلوم muzloom, ملايم mula-ém, خوب khoob, قرين حسن قبول kureena huſna kubool, ذو ادب zu adub ou arkaun, و اركان اهل ازرم ahla azrum. v. *affable, civil, polite, elegant, flattering, ſoft, gentle, kind, inſinuating.*

Courteouſly با شيرين كاري ba ſheereen kauré, در حسن حال dur huſna haul, ادبانه adubauneh, با لطف ba lutf, نازكانه nauzikauneh, با سخن شيرين ba ſukhn ſheereen, بلطف belutf. v. *civilly, reſpectfully.*

A COURTESAN, *courtezan*, روسپي roofpé, بيراه bérauh, شلافت ſhullaufut, فاحشه fauhiſheh, جاف جاف jaf jaf, جلب julub, قحبت kuhbut. v. *whore, ſtrumpet.*

COURTESY, *courteouſneſs, courtlineſs,* نوازي nuwauzé, شرين كاري ſheereen kauré, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut, بهجت buhjut, لطافت lutaufut, ادب adub, اركان arkaun, انسانيت inſané-ut, مردمي murdumé. v. *civility, politeneſs.*

A courtier ملازم سلطان mulauzima ſultan, ملازم درگاه mulauzima durgah, ديواني divauné, اغا agha (pl. اغوات aghwaut), نوازنده nuwauzindeh, نوازش گر nuwauziſh gur.

Court-like, v. *courteous, elegant.*

Courtly (*belonging to a court*) سراي منسوب ſeraï munſoob, درگاه پيوند durgah pivund. v. alſo *courteous, courteouſly, elegantly.*

Courtſhip ناز و نياز naz ou né-auz, خواه زني khauha zunné, طلب عورت tuluba awrut, عشق نما aſhuk numa. v. alſo *ſolicitation.*

A COUSIN عم زاده amm zaudeh, ابن عم ebn amm, پسر عمو puſura ammoo, دنيا duné-a, دنيت duné-ut, خويش khu-ïſh (pl. خويشان khu-ïſhan), خويشاوند khu-ïſhavund, قريب kureeb, مقرب mukurrub (pl. مقربون mukurruboon). v *kinſman.* *Couſins* ابن عم الكلالت ebn ammu'l'kulaulut.

A COW گاو ga-oo, گاو ماده ga-oo maudeh, ماده گاو maudeh ga-oo, مانه گاو mauneh ga-oo, بكره bukreh, بقرت bukrut, دوشا dooſha, باقورت baukoorut, حيرمت heerumut, خوزمت khauzumut, عجوز ajooz, وجيت wujé-ut, بلاجود bulajood, بلاجوز bulajooz. *A wild cow* خنسا khunſa, اخنس akhnus, مهات muhaut, طغيا tughé-a, حاني hauné, غيطلت gheetlut (pl. غياطل ghéautil). *A cow deſirous of the bull* قفح kufuh, قفحت kufhut. —*A cow's horn* سغ ſugh.—*A cow-herd*

كاو بان ga-oo ban.—*A cow-keeper* بكره دار bukreh dar.—*A cow-house* اخور بكره akhoora bukreh, صيرت seerut.—*To cow* ناكس كردن nakus kirdun. v. *to intimidate.*

A COWARD اهل نامردي ahla namurdé, صاحب ناكسي sahib nakusé, زو بال zu bauk, مهملات muhmilaut, مرد بي دل murd bé dil, دني duné, بي جكر bé jigur, مخنث muhnis, نا جنس na jins, نا بكار na bekaur. v. *poltron.*

Cowardice, cowardliness, بيدلي bédilé, نامردي namurdé, ناكسي nakusé, بال bauk, پروا purwa, بي جاني bé jauné. v. *timidity.*

Cowardly بد دل bud dil, بيدل bédil, بيهمت béhummut, وهمناك wuhminauk, هيبان heebaun, ناكس nakus, نامرد namurd, نا مردم na murdum, ناكل nakil, ناكف nakuf, اشتردل ushturdil, فشل fushil, هواهيت huwahé-ut, رعديد radeed, رعرع rara, سيه كار sé-uh kaur, منخوب munkhoob, جبان jubaun, واني wauné, كسل kusil, كسلان kusilaun. v. *fearful, pusillanimous.*

To cower, v. *to stoop, shrink.*

Cowl, v. *hood, cap;* *tub.*

A COXCOMB لاف زن lauf zun, هرزه كوي hurzeh gooï, مرد بي معني murd bé maané, اهل بيهوده ahla béhoodé, صاحب روزكار sahib roozigaur, ابله ableh, رجل هوايي rujul huwaï-é, نا بكار na bekaur, خيره سر kheereh sur, بلتعاني bulta-auné. v. *fop, fool.* — (*the comb of a cock*) خروهه khurooheh, زين zeen.

Coxcomical خود بين khood been, بيهوده béhoodeh, هواي huwa-é, پنطر puntur, سر در هوا sur dur huwa. v. *foppish.*

COY محجوب muhjoob, وقور wukoor, مظلوم muzloom, با مسكنت ba muskunut, اهل حجاب ahla hujaub, زو وقار zu wukaur. v. *reserved.*

To coy وقارنمودن wukaur numoodun, محجوب شدن muhjoob shoodun, بر كراييدن bur kuraïédun.

Coyly با مسكنت ba muskunut, وقورانه wukoorauneh, با حجاب ba hujaub.

Coyness, مسكنت muskunut, وقار wukaur, حجاب hujaub, سكينت sukeenut, ارميدكي armeedugé. v. *modesty.*

To COZEN فريفتن furré-uftun. v. *to cheat.*

Cozenage, v. *cheat, fraud, trick.*

Cozener, v. *cheat, sharper.*

A CRAB سرطان surutaun, خرچنك khurchunk, روبيان roobé-aun, كاركوت karkoot.

Crabbed (peevish) عفنقس afunkus, درشت durusht, تند tund, وعق waak, ثقيل sukeel. v. *morose.* —(*difficult*) مشكل mushkil, دشوار dushwaur. — (*unpleasing*) نا خوش na khoosh, نا پسنديده na pussundédeh.

Crabbedly درشتانه durushtauneh, مشكلا mushkilan, بي خوشي bé khooshé.

Crabbedness درشتي durushté, تندي tundé, دشواري dushwauré. v. *austerity, sourness, difficulty.*

A CRACK (*chink*) چاك chauk, رخنه rukhneh, بينونت beenoonut, شكاف shagauf, شكان shagaun, كاف kaf, فرج furj, فلق fuluk (plur. فلوق fulook, فلاق fulauk), دهنه duhneh, شق shukk (plur. شقوق shukook, شقايق shuka-ék), شقيقت shukeekut, ثغر sughr, ثغرت sughrut (pl. ثغور sughoor, ثغارير sughareer), كد kudd, خرق khurk (pl. خروق khurook). v. *fissure, rupture, breach.* —*Full of cracks* پرچاك pur chauk, شاخ شاخ shakh shakh. *Having cracks* رخنه دار rukhneh dar, زو بذح zu buzuh. *A crack in a wall* ديوار شكافي dé-waur shagaufé. *Cracks in mountains* عورت awrut, ثغور sughoor.—*A crack (sudden, sharp sound)* تراك turauk, تيز teez, تيز تيب teez teeb, طنين tineen, رزمت rizmut, صيخت تيز seekhut teez, صلصلت sulsulut, عو ناكهاني a-oo naguhauné, هدت hudut. —(*a flaw, defect*) نقصان nuksaun, نقص nuks, عيب aïb (pl. عيوب aï-oob), قصور kusoor, تقصير tukseer (pl. تقصيرات tukseeraut).—(*a boast*) لاف lauf, لاف و كذاف lauf ou guzauf, تصلف tusulluf. — (*a cracker* or *boaster*) لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, ترفع باز turuffua baz. — (*a person* or *thing boasted of*) اهل ستايش ahla sita-ésh, زو حمد zu humd. — (*a whore*) روسپي roospé, شلافت shullaufut. v. *courtesan;* also *craziness.*

To crack (be split) رخنه دار شدن rukhneh dar shoodun, تراك بودن turauk boodun. v. *to burst.*— *To crack (split)* شكافتن shagauftun, تراكيدن turakédun, تركيدن turkédun, شكان كردن shagaun kirdun. v. *to break;* also *to craze.* —(*to boast*) لاف زدن lauf zudun. v. *to brag.*—(*to make a sharp sudden noise*) صدا تيز زدن suda teez zudun, تيز تيب كردن teez teeb kirdun, تراك ساختن turauk saukhtun. v. *to bounce.*

Cracked مفرج mufurruj, منفرج munfurruj, شكافته shagaufteh, بينونت نما beenoonut numa. *Cracked* or *crack-brained,* v. *crazy.* — *A cracked crust of clay* قلفع kilfa.

A cracker (*of gunpowder,* &c.) پتلانغج putlaunghij, مشك دواني mushk diwauné, فشك fishuk. — v. also under *crack* and *boaster.* —*Nutcrackers* فندق كران funduk kiraun.

To CRACKLE (*as fire,* &c.) حرات كردن huraut kirdun, زفر ساختن zufr saukhtun.

A CRADLE كهوار kuhwaur, مهد muhd, (plur. مهود muhood), منز minuzz, كاهوار kauhwaur, كاهواره kauhwaureh. *To rock a cradle* كهوار اضطراب كردن kuhwaur iztiraub kirdun, جنبانيدن jumbanédun.

To cradle در كهوار نهادن dur kuhwaur nihaudun.

CRAFT, *craftiness (fraud)* حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, تلبيس tulbees, رنك runk, غبن ghubin, غدر ghudr, فريب furrabe, ال aul, كربزي gurbuzé, ريو ré-oo. v. *cunning, stratagem.* —*Craft* (*trade, art*) پيشه peesheh, كار kaur, دستكاري dostkauré, كردار kirdaur, صنعت sunaat, هنر hunr, فن funn. *Small craft* (*boats, &c.*) قاربون kauriboon, سنبوقها sumbookha.

Craftily غدرا ghudran, با حيله ba heeleh.

A craftsman پيشه كار peesheh kaur, اهل صنعت ahla sunaat, دستكار dostkaur. v. *artificer, tradesman.*

Crafty حيله باز heeleh bauz, فريبنده furrabindeh, غدار ghuddar, تلبيس tulbees, مكار mukkar, اهل غدر ahla ghudr, درامج duraumuj, خالع khauda, سعتري saaturé. v. *cunning.*—*A crafty old fox* حيله كار heeleh kaur, عيار aï-aur, صاحب تلبيس sahib tulbees.

A CRAG وعر wa-eur, غليظت ghuleezut, صمحا sumha, ورطه wurteh, كرداب gurdaub. v. *precipice.*—(*rocky protuberance*) صخرت افرازي sukhrut efrauzé. —(*the neck*) كردن gurdun, عنق unk, رقبه rukbeh, قفا kufa.

Cragged, craggy, غليظ ghuleez, وعر waar, پر افرازي pur efrauzé. v. *rugged, rough, rocky.*

Craggedness, cragginess, غليظت ghuleezut, صمحاي sumha-é.

To CRAM دعس كردن daas kirdun, مصمت ساختن musmut saukhtun, سير نمودن seer numoodun, انباشتن ambaushtun, انجاليدن anjalédun. v. *to fill, stuff.* —*To cram one's self* الوان خوردن ulwaun khoredun.

Crammed مصمت musmut, محتشي muhtushé.

A CRAMP (*spasm*) فكك fikuk, تعص taas, پيچش peechish, تشنج tushunnuj.—(*a shackle*) بند bund. v. also *confinement, restriction.*—*A cramp-iron* or *ferule* زج zujj, سني suné. *A cramp-iron for joining stones, &c.* بيني در beené dur.

Cramp, v. *difficult, knotty.*

To cramp (*confine*) تضييق كردن tuzé-ék kirdun, قصر ساختن kusr saukhtun. v. *to restrain, hamper.*—(*to pain with cramps*) فكك زدن fikuk zudun, تعص دادن taas dadun.

Cramped (*having spasms*) معص maas, پيچان peechaun. —(*restricted*) بسته busteh, مقبوض mukbooz. v. *hampered.*

A CRANE (*bird*) كركي kurké (pl. كراكي kurauké), كلنك kulunk, فسام fusaum, كاز gaz, كاژ gazh, كروان kurawaun (fem. كروانت kurawaunut), كوشالنك kooshalunk, غرنيق ghurneek, غرنق ghurnuk, خم khum, رهو ruhoo, فرفر furfur, فرفير furfeer, فرفه furfeh.—(*a machine for raising great weights*) نعامت naamut, منجنيق munjuneek, منجنق munjunuk (plur. مجانيق munjauneek, منجانق munjaunik, منجانيقات munjaunikaut), —(*a siphon*) مضخت muzukhkhut, انبب ambub, انبوب amboob, قصابت kussaubut.

A cranny, v. *chink, crack.*

To CRASH (*as things falling*) نقض زدن nukiz zudun, تراك نمودن turauk numoodun, هدت كردن huddut kirdun, فد فد ساختن fud fud saukhtun, مزرط كردن muzrut kirdun.—(*to break*) شكستن shakustun, هوس كردن hoos kirdun, هزع ساختن huza saukhtun, مرفوت نمودن murfoot numoodun.

A crash نقض nukiz, هدت hudut, فد فد fud fud, هزج huzij, هزيز huzeez.—*The crashing noise of walking among reeds, &c.* معمعت maamaat.

To CRAVE خواستن khaustun, خواهيدن khauhédun, طلبيدن tulubédun, طلب كردن tulub kirdun, لابه ساختن laubeh saukhtun, نكنكت كردن nuknukut kirdun. v. *to ask, demand, importune, supplicate*; also *to long, wish for.*

Craving, v. *covetous, importunate.*

Craven, v. *coward, recreant.*

To CRAUNCH در دهن هزع ساختن dur duhin huza saukhtun, مضغ كردن muzugh kirdun, خاييدن khaï-édun. v. *to chew.*

To CRAWL عمج ساختن amuj saukhtun, خزيدن khuzédun, دب كردن dubb kirdun, مدب نمودن mudubb numoodun. v. *to creep.*

A crawler خزنده khuzindeh. *The noise of a serpent's skin when crawling* كشكشه kushkusheh.

To CRAZE (*impair the intellect*) اشفته كردن ashufteh kirdun, مجنون ساختن mejnoon saukhtun, شوريده كردن shoorédeh kirdun, ديوانه نمودن déwauneh numoodun. v. also *to break, crush, weaken: powder.*

Crazedness, craziness زبوني zuboone, ضعف zaaf, عجز ajuz, سبكساري subuksauré, سلاس sulaus. v. *decrepitude, imbecility, weakness; insanity.*

Crazy زبون zuboon, ضعيف za-éf, نا توان na tuvvaun, عاجز aajuz. v. *weak.*—(*broken witted*) تيره دماغ teereh dumaugh, ديوانه déwauneh, مجنون mejnoon, دلشده dilshoodeh, الفته aluf-

teh, آشفته | ashufteh, بوغا boogha, هوايي huwaï-é, سبکسار subuksaur, دلح duluh. v. *insane*.

To CREAK (*as a pulley*, &c.) صريف کردن sureef kirdun, صر نمودن surr numoodun.

CREAM سر شير sur sheer, زبد zubd, زبدت zubdut, فسوس fusoos, دمايه dumayeh, تو too, توي شير tooï sheer, طفرت tufrut, دوايت dooa-é-ut, تور toor, کشعت kusaat.

To cream (*gather cream*) سرشير اندوختن sur-sheer andokhtun. v. also *to skim*.

A CREASE (*fold*) مطوي mutwé (pl. مطاوي mutawé), پيچ peech, تا ta, چين cheen. *A crease in a garment* تاي جامه taï-a jaumeh. v. *plait*, *wrinkle*.

To crease مطوي کردن mutwé kirdun.

To CREATE وجود کردن wujood kirdun, خلق نمودن khulk numoodun, صنع ساختن suna saukhtun, افريدن afirédun, هست دادن hust dadun. v. *to produce*, *make*; *procreate*. — (*to invest or appoint*) تقلد ساختن tukullud saukhtun, منصوب کردن munsoob kirdun, نسب نمودن nusb numoodun. v. *to constitute*.

Created افريده afirédeh, مخلوق mukhlook, مختلق mukhtuluk, ماروش maaroosh, منقدر munkudur,—*A created thing* افرين afireen. *There is not a created thing resembling it on earth* نا افرين مثلش في البلاد na afireen mislish fi'l'bilaud.—*By no created being* از هيچ افريده uz heech afirédeh.

Creation خلق khulk, خلقت khulkut, افرينش afireenish, افريدگي afireedugé, تکوين tukween, صنع suna. *The creation of the world* خلق و تکوين khulk ou tukween, افرينش afireenish. *The God of the creation* خداوند افرينش khodavunda afireenish. v. *universe*.

Creative (*having the power of creation*) اهل خالقيت ahla khaulké-ut, ذو قوت خلق zu kuwwuta khulk, قدرت افرين دار kudruta afireen dar. —(*creating*) صنع ساز sunaa sauz, وجود کنا wujood koona. *A creative power* خالقيت khaulké-ut, قوت خلق kuwwuta khulk. *Creating the soul* جان افرين jaun afireen.

The CREATOR افريننده afireendeh, افرين afireen, افرينش afireenish, افريدکار afireedkaur, واهب الوجود wauhibu'l'wujood, صانع sauna, خالق khaulik, خلاق khullauk, خليقت khuleekut, فاطر fautir, مبدي mubdé, مبتدع mubtudaa. *The Creator of the universe* خلاق الکاينات khullauku'l'kaïnaut. *The creator of the world* صانع عالم sanaa alum, خداوندکار khodavundkaur, جهان افرين jehaun afireen, خداوند افرينش khodavund afreenish. *The omnipotent incomparable creator* حضرت خلاق پرورد کار بيچون huzrut khullauk purwurdkaur peechoon. *The creator of men* خالق البرايا khauliku'l'buraïa. *The creator of demons and men* خلاق الجن و الناس khullauku'l'jinn wa'n'naus. *The creator of the wonders of the world* خلاق عجايب عالم khullauka aja-éba alum.

A creature افريده afireedeh (pl. افريدکان afireedgaun), مخلوق mukhlook, مخلوقت mukhlookut, (plur. مخلوقات mukhlookaut), خليقت khuleekut (pl. خلايق khula-ék), ادم adam (pl. ادميان adamé-aun), کاينت ka-énut (pl. کاينات kaénaut), موجود moujood (pl. موجودات moujoodaut), فطرت futrut,ناميت namé-ut (pl. ناميات namé-aut), نشاءت nishaat, بريت buré-ut (pl. برايا buraïa), امه ameh. v. *man*, *animal*. — *Creatures* (*all mankind*) ماخلق الله makhuluk ullah, فلق filuk, انام anaum, هوز hooz, خلق khulk, طمل tuml, شفع shufa. —*A living creature* جانور jaunwur, حيوان heewaun. *A rational creature* حيوان ناطق heewaun nautuk. *An irrational creature* حيوان غير ناطق heewaun ghire-a nautuk.

CREDENCE (*belief*) اعتقاد é-autikaud, اعتماد é-autimaud, عهدت omdut, باور bawur. v. *credit*, *confidence*. — *Letters of credence* شهادت نامه shuhaudut nameh.

Credential شهادت اور shuhaudut awur, کواهي ساز guwauhé sauz, مشهد mushuhhud.

Credibility, *credibleness*, معقولت اعتقاد makooluta é-atikaud, احتمال اعتماد ihtimaula é-atimaud.

Credible واجب الباور vajibu'l'bawur, واجب الاعتقاد vajibu'l'é-atikaud, مستوجب الاعتماد mustoojibu'l'é-atimaud.

Credibly اعتماداً é-atimaudan, با اعتماد ba é-atimaud, با اعتقاد ba é-atikaud, تحقيقا tuhkeekan, بروجه صحيح burwujeh suheeh.

CREDIT (*honour*, *reputation*) اعتبار é-atibaur, نام naum, نيک نامي neek naumé, عرض yrz, اب روي aub rooï, عز و وقار yzz ou wukaur, بزرگواري buzurgwauré, سان saun, عزت yzzut, شرف shuruf, کرم kurum, مکرمت mukrumut, ارج arj, ازرم azrum. v. *esteem*.—*Of no credit* بي اعتبار bé é-atibaur, ناکس nakus. v. *infamous*. —(*testimony*) کواهي guwauhé, شهادت shuhaudut, مشاهدت mushauhudut. v. *faith*.—(*authority*) مهابت mohabut, مکانت mukaunut, قدرت kudrut.—(*confidence*, *belief*) باور bawur, ايمان aémaun, اميد ameed, اميدواري ameedwauré, اعتماد é-atimaud, اعتقاد é-autikaud, ارتکا irtika, استام ustaum, عماد amaud, توکل tuwukkul,

اتكال ittikaul, كمان kumaun, ايمان a-émaun, ثقت sikut, وثوق wusook, وثيقت wuseekut, فنود funood.—(*trust in money matters*) وام waum, دين dein, باور bawur, اقراض ikrauz, مقارضت makauruzut. *Dealing on credit* مداينت muda-énut. *To sell upon credit* بدين فروختن bedein furrokhtun, در اقراز بيع كردن dur ikrauz bé-a kirdun. v. دين dein.—*To buy upon credit* نسيت اشترا كردن nusé-ut ishtira kirdun, وام كرفتن waum gooriftun, تكلو ساختن tukulloo saukhtun, تدين كردن tudé-un kirdun. *To ask credit* استدانت كردن istidaunut kirdun.—*Credit (promise)* عهد ahud, تعهد taahud, پيمان peimaun, اقرار ikraur, وعدت waadut.

To credit (believe) اعتقاد بردن é-atikaud burdun, تحقيق نمودن tuhkeek numoodun, تصديق كردن tusdeek kirdun, باور ساختن bawur saukhtun, ايمان كردن a-émaun kirdun. (*to trust, confide in*) اعتماد كردن é-atimaud kirdun, استام داشتن ustaum daushtun, اميدوار شدن ameedwaur shoodun, ارتكا نمودن irtika numoodun. —(*to give credit*, or *lend*) وام دادن waum dadun, اقراض نمودن ikrauz numoodun.—(*to give credit*, or *do honour to any person or thing*) رعايت ساختن ré-aïut saukhtun, اعتبار كردن é-atibaur kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun.

Creditable ذو رعايت zu ré-aïut, كريم kureem, كرم kurim, باور bawur, نجيب nujeeb, معزز ma-azzuz. v. *honourable*, *reputable*.

Creditableness اعتبار é-atibaur, عرض yrz, نام naum, نيك نامي neek naumé. v. *estimation*, *reputation*.

Creditably با اعتبار ba é-atibaur, نجيبانه nujee-bauneh, بي طعنت bé taanut, برعاية biré-aïutan, رعايتانه ré-aïutauneh.

A creditor وام خواه waum khauh, وام ستان waum sitaun, دين dein, مداين muda-én, غريم ghureem, تبيع tubé-a.

CREDULITY, *credulousness*, اساني ايمان asauné a-émaun, ساده دلي saudeh dilé, باورنماي bawur numa-é.

Credulous صاحب ايمان sahib a-émaun, ايمان نما a-émaun numa, باور دار bawur dar, اسان ايمان دهنده asaun a-émaun duhindeh, ساده دل نما saude dil numa.

A CREED شهادت shuhaudut.

To CREEK (*as a pulley*, &c.) صريف كردن sureef kirdun, صر ساختن surr saukhtun.

A CREEK (*of the sea*, &c.) خليج khuleej, خلجان khuljaun, خور khawur, رجل rijl.

Creeky (full of creeks) پر خليج pur khuleej. v. *unequal*, *winding*.

To CREEP عمج كردن amuj kirdun, هميم نمودن humeem numoodun, خياطه ساختن khé-auteh saukhtun, خزيدن khuzédun, دب نمودن dubb numoodun, دج كردن dujj kirdun. *To creep* or *wallow as children* انفت الصبي نمودن ani-futu's'subé numoodun, ناخز امدن naukhiz aumudun, زحف كردن zuhuf kirdun, غلتيدن ghultédun, باليدن baulédun.—(*to move feebly*) با عجز روان شدن ba ajuz rouvaun shoodun, ضعيفانه رفتن za-éfauneh ruftun, مدب ساختن mudubb saukh-tun, با زبوني لاندن ba zubooné laundun. —(*to move clandestinely*) نهاني رفتن nihauné ruftun, سرا روان شدن surran rouvaun shoodun, نهفته لاندن nuhufteh laundun.—(*to move timidly, to be pusillanimous*) بد دلي نمودن bud dilé numoodun, هيبان شدن heebaun shoodun, اشتر دل داشتن ush-tur dil daushtun.—(*to come* or *steal upon unexpectedly*) خفي الدبت كردن khufé-u'd'dubbut kirdun, ناكاه امدن nagauh aumudun, علي الغور واقع شدن ala'l'four wauka shoodun.—(*to behave with servility*) زلالت بودن zulaulut boodun, لكع شدن luka shoodun, عنفاش بودن anfaush boodun, خور كشتن khore gushtun. — (*to fawn*) ريش خند نمودن reesh khund numoodun, تبصبص دادن tubusbus dadun.

A creep-hole (into which any animal retires) كنام kunaum, دولج dooluj, زريبت zureebut.—(*a subterfuge*) كربزي gurbuzé, كيد keed, حيله heeleh. v. *deceit*. — *The place where any thing creeps* مدب mudubb.

Creeping خزان khuzaun, خزنده khuzéndeh, عمج amuj, هميم humeem, دب dubb. *Creeping things* حشرات hushraut.

Creepingly (like a reptile) جنبنده سا jumbindeh sa, راشخ اسا raushikh asa, خست وش khust vush. v. *slowly*.

Crenated, v. *notched*, *indented*.

Crept خزيده khuzédeh.

CREPUSCLE شفق shufuk (pl. اشفاق ash-fauk), ملس muls, غباشير ghubasheer, ملث muls, ثور soor, ملس الظلام mulsu'z'zulaum. *The ruddy crepuscle* شفق كلكون shufuk gulgoon. v. *twilight*, *dawn*.

CRESCENT (*new moon*) هلال hulaul (plur. اهلت ahillut).

Crescent, *crescive (growing)* نامي naumé, ناشي naushé, نابت naubit, روي roo-é.

Cress, *cresses (herb)* ونده wundeh, رشاد ru-shaud, حرف hurf, سپندان تلخ sipundauna tulkh, *Water-cresses* پندو pundoo, پندوره pundooreh, پند pund, رواس rawaus, كبيكج kubeekuj,

کیکیج keekeej, کیکیز keekeez, کیکین keekeen, کیکج keekuj.

Creſſet, v. *light-houſe*, *pharos*.

A CREST عرف árf (plur. اعراف é-arauf), تاج taj.—(*a plume*) سرقوج ſurkooj. *A bird's creſt* or *comb* خروه khurooh, شانه ſhauneh, پر pur, خروسه khurooſeh, تاج خروس taja khuroos, غوچه ghoocheh, قنبرت kumburut, خوزه khoozeh, خوژه khoozſheh, خوازه khuwauzeh, خوج khooj, خواجه khuwaujeh, زين zeen, حذريت huzré-ut. *The creſt of a chamelion* ازته uzteh.

Creſted تاج دار taj dar, عراييده araï-édeh, اعرف é-aruf, قنبري kumburé, قنبريت kumburé-ut.

Creſt-fallen دلتنک diltunk, دلشکسته dilſhakuſteh, دمبسته dumbuſteh, مبلس mublis, نوميد numeed.

A CREVICE رخنه rukhneh, شگاف ſhagauf, چاک chauk, فلق fuluk, عين aïn, شق ſhukk, قد kudd. v. *crack*, *cleft*, *chink*.

A CREW همدمي humdumé, جماعت jumaat, موانست muaniſut, مواسا muwauſa. *The crew of a ſhip* جهاز نشين jahauze niſheen, ملاحان کشتي mullahauna kuſhté, صرا سفينه گذار ſurra ſufeeneh guzaur.—*Crew*, preterite of *crow*.

A CRIB اري auré, ادرون adroon, اکنده akundeh. v. *rack*, *manger*.—(*ox-ſtall*) معلف maluf (pl. معالف maaluf), کشت اکنده kuſht akundeh.—(*a cottage*) خرگاه khurgah, کاخ kaukh.

To crib (*cage*) در قفس محبوس ساختن dur kufus muhboos ſaukhtun.

A CRICK (*in the neck*) از سرد رنج کردن uz ſurd runja gurdun, درد قفا durda kufa, عردماني urdumauné, قصر kufr.

A CRICKET (*inſect*) سيدي ſeidé, صرار ſuraur, ابو دردان abu durdaun, سکم ſekim, سنکم ſenkum, شبگير ſhubgeer, جزد juzd, جزد الليل juzdu'l'leil.—*To chirp like a cricket* صر کردن ſurr kirdun.

A CRIER نادي naudé, منادي munaudé, دلال dulaul, بانک زن baunk zun, کارز kauriz, چارجي chaurjé, جاف jaaf, موذن mu-ezzin.

A CRIME جريمه jureemeh, جرم jurim (pl. جرايم jura-ém), گناه gunah, قباحت kubauhut, جنايت juna-é-ut, جريرت jureerut, خطا khuta, خطات khutaut, اثم iſm, ذنب zumb (pl. ذنوبات zunoobaut, ذنوب zunoob), عيب a-éb (pl. عيوب a-é-oob, عيبها a-ébha), وزر wuzr (pl. اوزار awzaur), خطيت khuteet, مساءت muſaat (pl. مساوي muſawé), دسته duſteh, اصر iſr, توفت toufut, سيت ſé-ut, حرج hurij. *A capital crime* گناه عظيم gunah azeem, ذنب عظيم وظلم جسيم zumb azeem ou zulm juſeem, کبير گناه kubeer gunah, کبير فساد fuſaud kubeer. *Paſt crimes* جرايم سابقت jura-ém ſaubikut, ذنوب گذشته zunoob guzuſhteh. *Guilty of a crime* موزور mouzoor, اثم aſim. *To commit a crime* قباحت کردن kubauhut kirdun, جنايت ساختن juna-é-ut ſaukhtun, سکيزيدن ſukeezédun. *To accuſe of a crime* اسناد نمودن iſnaud numoodun, زم ساختن zumm ſaukhtun, شکايت کردن ſhukaï-ut kirdun, بهتان گفتن buhtaun guftun.

Criminal ذو جريمه zu jureemeh, اهل گناه ahla gunah, صاحب فساد ſahib fuſaud, مجرم mujrim, جرمناک jurimnauk, جريم jureem, ناحق nahukk, لام laum, اثم aſim, اثمة aſimut, اثوم aſoom, اثيم aſeem, اثيمة aſeemut. v. *guilty*.

A criminal گناه کار gunah kaur, خطاگر khuttagur, اهل جريمه ahla jureemeh, صاحب بهتان ſahib buhtaun, رو سياه roo ſé-auh, روسيه rooſé-uh (pl. رو سيهان roo ſé-uhaun), مفسد muffid, طامل taumil, فاسق fauſik, اثم aſim, اثوم aſoom, اثيم aſeem. *To apprehend a criminal* گناه کار گرفتن gunahkaur gooriftun, الزام کردن ilzaum kirdun [The laſt ſignifies alſo *to arraign a criminal*]—*To condemn a criminal* گناه کار محکوم کردن gunahkaur muhkoom kirdun, استجاب نمودن iſtijaub numoodun, ضعف قضا دادن zaaf kaza dadun. *A ſanctuary for criminals* وعل waal, معاف گاه maaf gah.

Criminally جريمانه jureemauneh, مجرما mujriman, زميمانه zumeemauneh, گناه کار اسا gunahkaur aſa, بوجه مجرم bewujeh mujrim.

Criminalneſs گناه کاري gunahkauré, خطاگري khutaguré. v. *guilt*.

To criminate شکايت ساختن ſhukaï-ut ſaukhtun, مساوي کردن muſawé kirdun, دق گرفتن dik gooriftun, ملام زدن mulaum zudun.

Crimination شکايت ſhukaï-ut, بهتان buhtaun, بهت buht, قذف kuzf, شغب ſhughub, پيغاره peigaureh, شلتاق ſhultauk, مساوي muſawé, سعايت ſa-é-ut, خنعت khunaat, ملام mulaum, الت alt. v. *accuſation*.

Crimp. v. *brittle*, *friable*.

To crimple, v. *to contract*, *crinkle*.

CRIMSON, *crimoſin* سرخ ſurkh, قرمزي kirmozé.

CRINGE ذل نما zull numa. v. *ſervility*.—(*low bow*) سلام ذلال ſalaum zulaul, رکعت دني rukaat duné.

To cringe (*be ſervile*) ذل نمودن zull numoodun, عنافش شدن anafiſh ſhoodun, لکع بودن luka boodun.—(*to fawn*) ريش خند ساختن

reesh khund saukhtun, خوش امدن khoosh aumudun, تبصبص کردن tubusbus kirdun. v. *to flatter*; also *to contract*, *draw together*.

To CRINKLE لوا کردن luwa kirdun, چین نمودن cheen numoodun, پویا ساختن pooï-a saukhtun. v. *wrinkle*, *wind*.

CRIPPLE لنک lunk *or* lung, لنکا lunka, لنکان lunkaun, اعرج é-aruj, عرج irj, عارج aaruj (plur. عرجان arjaun, عرج urj), ضلع zulaa, هرجع hurjaa, کپوش kupoosh, کبوش kuboosh, افکار afgaur, اقعد ikaad. v. *lame*.

A cripple مقعد mukaad, صاحب لنکي sahib lunké, ذو عرج zu aruj.

To cripple لنک کردن lung kirdun, اعرج ساختن é-aruj saukhtun.

Crippleness عرج aruj, عرجان arujaun, لنکي lunké, خماع khumaa, خمال khumaul, خرعال khuraal.

CRISIS (*of a distemper*, &c.) بحران buhraun (pl. بحاري buhauré), يوم بحران é-ooma buhraunin.

CRISP (*curled*) پيچ peech, پيچان peechaun, تاخته taukhteh, تابناک taubnauk, شکن در شکن shikun dur shikun, جعد jaad, اجعد ijaad, خم اندرخم khum aundur khum. v. also *indented*, *waving*.—(*friable*) ريز reez, ريزناک reeznauk, هشيم husheem. v. *brittle*.

To crisp پيچيدن peechédun, پيچ در پيچ نمودن peech dur peech numoodun, تجايد کردن tuja-éd kirdun, v. *to curl*, *knot*.—(*to twist*) تاب دادن taub dadun, تنبيدن tumbédun, تافتن tauftun, تاختن taukhtun.

A crisped lock زلف پر چين zulf pur cheen, دست شکن dost shikun, کيسو keisoo.

Crispness شکنج shikunj. v. *curledness*.—(*friableness*) ريزي reezé.

A crisping-pin (*curling iron*) کيسو ميلي keisoo meilé, اهنج ahunj, اوتي auté.

Criterion فصل نشاني fusl nishauné.

A CRITIC اهل خبرت ahla khubrut, دقيقت شناس dukeekut shinaus, دقت کر dukkut gur, برفندار burfundar, نکته سنج nukteh sunj, نکته پرور nukteh purwur, نکته دان nukteh daun, صاحب تميز sahib tumé-éz, خرده بين khurdeh been.—(*censurer*) زم کو zumm goo, زبان بران zubaun buraun, مهتجي muhtujé (pl. مهتجون muhtujoon). v. *satirist*; also *criticism*.

Critical (*accurate*) پرکار purkaur, مکلف mukulluf, نقاف nukauf, نطس nutis.—(*relating to criticism*) نکته سنجي پيوند nukteh sunjé pivund, دقيقت شناس dukeekut shinaus, نکر nukir. v. *penetrating*.—(*captious*) زم کويان zumm gooï-aun, ملام نما mulaum numa, طعن کنا taan koona. *A critical genius* طبع نکته سنج tubaa nukteh sunj.—*The critical day of a fever* يوم بحران é-ooma buhraunin.—*Critically* با دقت ba dikkut, بوجه دقيق bewujeh dukeek, نقافانه nukaufauneh, نطسا nutisan.

To criticise (*judge accurately*) نکته دان شدن nukteh daun shoodun, نکته شناسي نمودن nukteh shinausé numoodun, با دقت راي دادن ba dikkut ra-é dadun, حکم سنجيده زدن hookum sunjédeh zudun.—(*to correct*) تاديب کردن taadeeb kirdun, تعريز نمودن taareez numoodun.—(*to comment upon*) تعبير کردن taabeer kirdun, بيان ساختن bé-aun saukhtun, تفسير نمودن tufseer numoodun, شرح نوشتن shuruh nooshtun.—(*to censure*) کوزه زدن koozsheh zudun, زم دادن zumm dadun, ملام کردن mulaum kirdun, لوم و تبيخ ساختن loom ou tubeekh saukhtun.

Criticism تعزير taazeer, تاديب taadeeb, نکته سنجي nukteh sunjé, نکته دانش nukteh daunish, تفسير tufseer, تعبير taabeer, شرح shuruh, بيان bé-aun, نشان nishaun. v. *remark*.

To CROAK (*as a raven*) نعب کردن naab kirdun, نعيب زدن na-éb zudun, شجوب ساختن shujoob saukhtun, نغيق نمودن nugheek numoodun.—(*as a frog*) نقيق کردن nukeek kirdun, نقنقة ساختن nukukut saukhtun, نقض کردن nukz kirdun, چغزانيدن chughzanédun.

Croaking, *crocitation* (*as ravens*) کيد keed, نعب nab, نعاب naab, نعبان naabaun, تنعاب tunaab, شجوب shujoob.—(*as frogs*) نقيقت nukeekut, نقض nukz, اواز چغز awauza chughz.

CROCEOUS زعفراني zafurauné. v. *saffron*.

CROCKERY (*earthen ware*) سفال sufaul, سفالود sufaulood, سفالن sufaulin, جزف juzuf.

A CROCODILE نهنک nuhunk, تمساح tumsauh, الفرعون elfara-on, ابوالحسل abu'l'husl, ثعبان saban, حرزون hurzoon, سوسمار soosmaur, ضب zubb.

A CROISADE (*holy war*) جهاد juhaud, اجتهاد ijtihaud, مجاهده mujauhudeh, غزا ghuza, مغزي mughzé.

Crony, v. *companion*.

CROOK (*shepherd's staff*) پاشو pashoo, پاهو pahoo, پاژو pazhoo, چوبان عصاي choobaun asa-é, منسات munsaut.—(*a hook*) تشبيل tushbeel, نشبيل nushbeel, شص shuss.

To crook منحني نمودن munhuné numoodun, مايل کردن ma-él kirdun, پيچيدن peechédun, کژ ساختن gush saukhtun, خيدن khédun. v. *to bend*, *pervert*.

Crook-backed کوژ پشت goozsh posht, قوز پشت kooz posht, نیم کور neem goor, احدب ahdub, کنج kunj, کنك kunuk, کنك پشت kunuk posht, قوس kawus, قوسا kawsa, محدب muhdub, دنا duna, دناي dina-é, اجنا ajna, اجسا ajsa, ادن adun, ادنا adna.

Crook-legged لام ساق laum sauk, طرقا turka.

Crooked کوژ goozsh, کوژه goozsheh, کوز gooz, کژ guzsh, کژمژ guzshmuzsh, معوج mawuj, منحني munhuné, پیچ peech, پیچا پیچ peecha peech, پیچان peechaun, پیچیده peechédeh. قوز kooz, ملاوي mulawa, مايل ma-él, کیوس ké-oos, تقوس tukuwwus, عدال adaul, معادلت ma-adulut, عوج awuj, دال dal, کپوش kupoosh, کبوش kuboosh, اعقف é-akuf (fem. عقفا akfa), خوهل khoohul, خواهل khau-hil, خمیده khumédeh, خرکر khurgur, حنو hunoo, غند ghund, خرکش khurkush, شغت shuft, پر چین pur cheen, عصال asaul, وریب wureeb, ضغن zughun, تعرض ta-arruz, تعویج taweej. v. *bent, perverse.*—(*winding*) پویا pooïa, پویان pooïaun, خبیزه khubézeh.—*Crooked in body* کوژ دار goozsh dar. *A crooked stick* کیوس ké-oos, توق touk, چوکان chookaun.

Crookedly کوژانه goozshauneh, معوجا ma-wujan, پیچا پیچانه peecha peechauneh, با عوج ba awuj, نا در خط متوازي na dur khutta muta-wauzé. v. also *perversely, untowardly.*—*Going crook-edly* کژ رو guzsh rou, کوژ رفتار goozsh ruftaur.

Crookedness پیچ peech, پیچشن peechishun, پیچش peechish, پیچشش peechishush, عوج awuj, اعوجاج é-awujauj, حنو hunoo, درء dura, قطن kutun, تعنبت kaanubut, قوس kawus, خمی khumé.

A CROP (*of corn, &c.*) خرمن khurmun, محصول muhsool. v. *harvest.*—*The crop of a bird* چینه دان cheeneh daun, حوصلة housulut (pl. حواصل huwausul), سنکدان sunkdaun, علفدان alufdaun, فنه funuh, فه fuh, غرغره ghurghureh, جریت juré-ut, زورت zoorut (pl. زور zuwur), زاغر zaughur زاغر zshaughur, نوطه nouteh, کزار guzshaur, مصایت musa-é-ut.

To crop چیدن chédun, چین کردن cheen kirdun, خیدن khédun, خودن khoodun, برخیدن burkhé-dun, اعفا کردن é-afa kirdun, جلح ساختن juluh saukhtun, چریدن churédun, فرخمیدن furkhu-médun. v. *to reap, mow, pull, cut.* — (*to yield a crop*) خرمن اوردن khurmun awurdun.—*To crop* or *gather flowers* کل چیدن gul chédun.

Crop-eared تجدیع tujdé-a, تصلیم tusleem.

Cropped, cropt خیده khédeh, خوده khoodeh, چیده chédeh, نزیع nuzé-a, جني juné.

Crop-ful فرج furj, سیر seer. v. *satiated.*

Crop-sick مخمور mukhmoor, خراب khuraub, مسکر musukkur, سر مست sur must, اخمر akh-mur.—*A person cropsick* خمر khumir.

Crop-sickness خمرت khumurut.

A CRORE (*ten millions*) صد لک sud lak. *A crore of rupees* صد لک روپیه sud lak roopeh, [equal in Bengal to 1,250,000 l.]

A CROSS خاج khauj, چلیپا chuleepa, صلیب suleeb. *To make the sign of the cross* خاج نمودن khauj numoodun. *To mark with a cross* (*cattle, &c.*) توي کردن tooï kirdun. *To make the sign of the cross* تصلیب ساختن tusleeb saukhtun. *A cross* or *gibbet* چارمیخ chaurmeekh. *To nail on a cross* بر صلیب چشپاندن bur suleeb chushpaundun. v. *to crucify.*—*A cross* (*vexation*) ازار azaur, جفا jufa, اضطراب iztiraub, افسوس afsoos. v. *misfortune, opposition.*

Cross (*transverse, joined cross-wise*) مناسطه mu-nausuteh, معترض maturuz, ملتوي multawé, مستاجز mustaujiz. v. *oblique, lateral.* — (*adverse*) مخالف mukhaulif, نا سازکار na sauzkaur, بی روزي bé roozé. v. *unfortunate.* — (*perverse*) بد ایین bud aï-én, سادر saudur, فاسد fausid, شیطان sheitaun, ستیره siteereh, تمرد tumurrud, مرود murwud, لغوت lufoot, میشوم meeshoom. v. *peevish, untractable.*—(*contradictory*) مناقض munau-kiz, متناقض mutunaukiz, زو خلاف zu khu-luaf, مخالف mukhaulif. v. *opposite.*

Cross (adverb) عبور aboor, ازجانب بجانب uz jaunib bejaunib. v. *across.*

To cross (*lay* or *draw across*) مناسطه نمودن munausuteh numoodun. — (*to move obliquely*) ملتوي رفتن multawé ruftun.—(*mark with a cross*) تصلیب کردن tusleeb kirdun, مصلب ساختن mu-sullub saukhtun, توي زدن tooï zudun.—(*to cancel*) خط بطلان نمودن khutt butlaun numoodun, محو کردن muhoo kirdun, منتسخ نمودن muntusikh numoodun, کتاب مناسطه ساختن kitaub mu-nausuteh saukhtun. v. *to obliterate.*—(*to pass over*) عبور کردن aboor kirdun, مرور ساختن muroor saukhtun, مرور و عبور کردن muroor ou aboor kirdun, کذار ساختن guzaur saukhtun, کذاردن guzaurdun.—*To cross a ferry* معبر مرور کردن mabur muroor kirdun, کذرکاه عبور ساختن guzurgah aboor saukhtun, کذر راه کذاردن guzur rauh guzaurdun. *To cross a river* عبور دریا رفتن aboor durré-a ruftun. *To cross the sea* مرور علي البحر کردن muroor ala'l'buhr kirdun.—(*to counteract*) مخالف شدن mukhaulif shoodun, مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, مانع و

معارضت بودن mauna ou maariz boodun, معارضت نمودن maarizut numoodun, مناقض بودن munakiz boodun. v. *to oppose, contradict, thwart, disappoint.*—(*to obstruct*) سد كردن fudd kirdun, رطام نمودن rutaum numoodun, انسداد ساختن infidaud faukhtun. رد كردن rudd kirdun.—*To cross* (*lie athwart*) منابسطه شدن munaufuteh fhoodun, ملتوي بودن multawé boodun.—(*to be inconsistent*) نا موافق شدن na muwaufik fhoodun, نا همواز بودن na humwaur boodun, بي مناسبت شدن bé munaufibut fhoodun.

A cross bar عرقوت arkoot.—*Cross bar shot* گله بند كشي gooleh bund kufhé.

A cross beam فرشته خانه furufhteh khauneh, فرسب furfib, سهم fuhum, عرقت arkut.

A cross birth باشكون baufhgoon.

A cross blow صدمت fudmut. v. *misfortune.*

A cross-bow كمان كروهه kumaun gurooheh, قذاف kuzzauf, تخش tukhfh. v. under *bow.*—*A cross-bow man* كمانكره دار kumaunkureh dar. *A cross-bow ball* زوا zuwa, كروهه gurooheh, سنگ رعد funk raad.

To cross examine مقابله كردن mukaubuleh kirdun, مقابل تفحص ساختن mukaubil tufuhhus faukhtun.

Cross-grained, v. *cross, perverse.*

To sit cross-legged سرنديدن furundédun.

Crossly (*athwart*) عبور aboor, از اين تا ان طرف نهاده uz een ta aun turruf nihaudeh.—(*oppositely*) بر عكس bur akus, نقيضانه nukeezauneh, ضدا zuddan, مخالفانه mukhaulifauneh.—(*unfortunately*) با محنت ba mihnut, بيروزانه béroozauneh, نا مسعودانه na musa-oodauneh.

Crossness (*transverseness*) تطرق tuturruk, عرض ariz. v. *intersection.*—(*perverseness*) عناد ynaud, ستيز fiteez, مرود murwud. v. *peevishness, obstinacy.*

Christ-cross row, v. *alphabet.*

A cross-way (*a place where cross ways meet*) مشرع mufhra, مشراعت mufhraat (pl. مشارع mufhaura).—(*a bye path*) مشعب mufhaab, راه تنها rah tunha. v. *path.*

A cross wind مخالف روزكار mukhaulif roozigar, باد نسيجت baud nufeejut.

Crotchet, v. *whim, fancy, trick.*

To crouch, v. *to stoop; fawn.*

CROUP (*buttocks of a horse*) عزيزي azeezé. v. *crupper.*—(*rump of a bird*) دمچه dumcheh, دمغزه dumghuzfheh, زمجي zumujjé, زمكي zimukka, قطن kutun, كارچال kaurchaul.

A CROW (*bird*) زاغ zaugh, زغ zugh, غراب ghuraub, كلاغ kulaugh, كليله kuleeleh, كاخوال kaukhuwaul, الانه alauneh, حاتم hautim, غداف ghudauf, خرجال khurjaul, بيسه beefeh, پيهكيست peehkeeft, ام بريح ummu burihin, غلبه ghulbeh, زاغينه zaugheeneh, زغپينه zaughpeeneh, غاق ghauk.—*An iron crow* پتلاد اهنج putlaud ahunj, كدينه kudeeneh, بلكن bulkun, پيتكاني peetkauné, عتلت atulut.—*The crow of a cock* ادا خروس ada khuroos, غلس ghulus, زقو zukoo, نعاب naab. — *A scare-crow* لعين la-én, الرجل لعين errujul la-én, هراس huraus, ضبغطري zubghuturé.—*Crowfoot*, v. *caltrop.*

To crow (*as a cock*) ادا خروس زدن ada khuroos zudun, غلس نمودن ghulus numoodun, صيح زدن feeh zudun, زوق كردن zook kirdun, نعب ساختن naab faukhtun.—*To crow* (*as a hen*) صداح كردن fudauh kirdun.. — (*to boast*) لاف زدن lauf zudun, زخف شدن zukhuf fhoodun. v. *to bluster, bully.*

A CROWD جمع jumaa, جمع كثير jumaa kufeer, جماعت jumaat, هنگامه hungaumeh, عزت izut (plur. عزي azé, عزون azoon, عزات azaut) هطلع hutlaa, انبوه ambooh, اباشت ubaufhut, ازدحام izdihaum, ازدحام انام izdihauma anaum, ازدحام ناس izdihauma naus, مينان meenaun, كثرت خلايق kufruta khula-ék, شعب fhaab (pl. شعوب fha-oob), بوش bawufh, خراب khoraub, هوش hawifh, هواشت huwaufhut, الهوش الهايش alhawifhu'l'ha-éfh, وبش wubfh, ضغف zufuf, حباشت hubaufhut, ربضت rubzut, ربضت ribzut, تراكم turaukim, خمرت khumrut, قرميش kurmeefh, ترمش kurmufh, اثيت afé-ut, ملسعت mulfaat, هفيتت hufeetut, زمرت zumrut, طايفه ta-éfeh, جمت jummut, جهرا juhra, غلبه ghulbeh, دواست duwaufut, زحم zuhm, زحمت zuhmut, صنيت futeet, هدالت hudaulut (plur. هدال hudaul) نبوح nubooh, هضا huza. v. *multitude, throng, mob; commons, populace, vulgar.*—*The murmur of a crowd* وعواع wawaa, بوش buwufh, اوازه awauzeh.

To crowd اعتراك كردن é-atirauk kirdun, تضاغت نمودن tuzaughut numoodun, مداغشت ساختن mudaughufhut faukhtun, لزن كردن luzin kirdun. v. *to press, compress, squeeze; swarm.*

A CROWN تاج tauj, تيج teej, تيجان teejaun, اسغر asfur, اورند awrund, كرجوان kurjuvaun, داهيم dauheem, اكليل ikleel, كزن kuzun. v. *diadem, garland.*—*Crowns richly adorned with jewels* (*worn by the kings of Persia*) تاج كياني tauj ké-auné, تاج مرصع tauj muruffa, تاج هيدار tauja heidaur, افسر شاهي afsura fhahé, كزن kuzun, كرزن kurzun, قنقل kunkul, دهيم

duheem, دیهیم deeheem. v. خرزة. — *A crown of glory* تاج مفخرت tauja mufkhirut. *A golden crown* زرین کلاه zureen kullauh. *Wearing a crown* تاج دار tauj dar, معمم mu-ammum. *A little crown* تاجک taujuk.—*A cap of state, worn as a substitute for a crown* افسر جاه کلاه afsur jah kullauh. — *Crown* (*regal power*) تاجداري taujdaré, شاهي shahé, ملکي milké, ملکوت mulkoot, حکم حکومت hookuma hookoomut.— *The crown of the head* افسر سر afsuré sur, اهانه ahauneh, راعث raas, رعثت rasut. *The crown* or *top of a mountain* سر کوه sura kooh, شنخوب shunkhoob. *An ornamental crown on the top of a building* منجوق munjook. *Crown* (*accomplishment*) اختتام ikhtitaum, تهام tumaum, اسپري aspuré. v. *completion*; *honour*; *decoration*, *ornament*.

To crown (*a king*) با تاج پوشیدن ba tauj poshédun, تکلیل کردن tukleel kirdun, جلوس نهودن juloos numoodun. — (*to dignify*) تشریف ساختن tushreef saukhtun, اکرام نهودن ikraum numoodun. v. *to honour*. — (*to adorn*) پیراستن peeraustun, ارایش کردن ara-ésh kirdun, زینت ساختن zeenut saukhtun. v. *to decorate*.—(*to complete*) تهام کردن tumaum kirdun, کامل ساختن kaumul saukhtun, پرداختن purdaukhtun, بر طرف کردن bur turuf kirdun, انجامیدن anjamédun. v. *to finish*, *terminate*. — (*to reward*) مجازات نهودن mujazaut numoodun, مکافات کردن mukafaut kirdun, جزا دادن juza dadun. v. *to compensate*, *recompense*.

Crowned تاجدار taujdar, تابج ta-éj, متوج mutuwwuj, مکلل mukullul. *A crowned head* شاه با افسر shah ba afsur, سلطان تاجدار sultan taujdar. *Crowned heads* تاجداران خاقاني tajdaraun khakauné. *To be crowned* جلوس کرده شدن juloos kirdeh shoodun.

To cruciate, v. *to torment*, *excruciate*.

A CRUCIBLE بوته or بوطه booteh, پوته pooteh, تنبک tumbuk, تبنک tubunnuk, گاه gah. *A maker of crucibles* بوته گر booteh gur, سنکدانه sunkdauneh; [the last also his *workshop*.]

A CRUCIFIER بردارگر burdaurgur, صلب سازنده sulb sauzindeh.

A crucifix صلیب suleeb. v. *cross*.

Crucifixion صلب sulb, تصلیب tusleeb.

Cruciform خاج اسا khauj asa.

To crucify بر صلیب چشپاندن bur suleeb chushpaundun, بر خاج کشیدن bur khauj kushédun, مصلوب نهودن musloob numoodun, بردار کردن burdaur kirdun, صلب ساختن sulb saukhtun, چار میخ نهودن chaur meekh numoodun.

Crucified مصلوب musloob, صلیب suleeb, بر خاج چشپانده bur khauj chushpaundeh, چار میخ کشیده chaur meekh kushédeh, متاتب mutautib.

CRUDE (*raw*) خام khaum, نا پخته na pukhteh, خاد khaud, کدوخ kudookh, ملغوس mulghoos, نیا né-a, نیو né-oo, نا رسیده na rusédeh. v. *harsh*, *immature*, *unripe*.—(*indigested*, *ill-arranged*) بي ترتیب bé turteeb, بي اندام bé andaum, غدنک ghudunk, بي نظم bé nuzim.

Crudely غدنکانه ghudunkauneh, خامانه khaumauneh, ملغوسا mulghoosan, بي هنگام bé hungaum, بي محل bé muhul.

Crudeness, *crudity*, خامي khaumé, خادي khaudé, کدوخي kudookhé, نیو né-oo, نیا né-a, فجاجت fujaujut, عدم هضم adum huzum, غدنکي ghudunké, بي ترتیبي bé turteebé.

To cruddle, v. *to coagulate*, *congeal*.

CRUEL بي رحمت bé ruhmut, بي شفقت bé shufkut, عدم امان adum amaun, ظالم zaulim, ظلمکار zulumkaur, افریت afreet, دل ازار dil azaur, فرعون fara-on, اهل تعدي ahla taadé, خونخور khoonkhore, خونریز khoonreez, خونفشان khoonfushaun, درشت durusht, زشت zusht, کستاخ kustaukh, شوم چشم shoom chushum, بي انسانیت bé insauné-ut, جایر ja-ér, اضلم azlum, نا متبوع na mutbooa, جان ازار jaun azaur, بي مروت bé muruwwut. v. *inhuman*, *destructive*, *bloody*.

Cruelly ظالهانه zaulumauneh, با صبعیت ba suba-é-ut, عفریتا afreetan.

Cruelness, *cruelty*, ظلم zulm, مظلهت muzlumut, صبعیت suba-é-ut, درشتي durushté, زشتي zushté, کستاخي kustaukhé, بي مروتي bé muruwwuté.

A CRUET (*for vinegar*, &c.) موربه mooré-uh, حنجود hunjood, حنجور hunjoor, شیشه sheesheh, v. *phial*.—*A cruise*, v. *cup*, *pot*, *phial*.

A CRUISE (*at sea*) اینجا انجا مشي علي وجه البحر کنا eenja aunja mushé ala wujuhu'l-buhr koona, درجهاز از این تا ان طرف اقلاع ساز dur jahauze uz een ta aun turruf iklaa sauz, ان سو ابی سو ابحار aun soo een soo ibhaur, بدریا پویان راکب beduré-a pooï-aun raukib.

To cruise اینجا انجا مشي علی وجه البحر کردن eenja aunja mushé ala wujuhu'l'buhr kirdun, درجهاز از این تا ان طرف اقلاع ساختن dur jahauze uz een ta aun turruf iklaa saukhtun, ان سو این سو ابحار کردن aun soo een soo ibhaur kirdun, بدریا پویان راکب نهودن beduré-a pooï-aun raukib numoodun.

A cruiser جهاز ان سو این سو ابحار jahauze aun soo een soo ibhaur.

CRUMB, *crumbs* فتات futaut, دقاق dukauk, ريزه reezeh, خشار khushaur, نثار nisaur, خشاره khushaureh. *Crumbs of bread* فتات الخبز futautu'l'khubz, خرده نان khurdé-i naun, فغا fugha.

To crumble (*break into small pieces*) اينجيدن a-énjédun, خرده ساختن khurdeh saukhtun, پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, خرد مرد زدن khurd murd zudun.—(*to fall into small pieces*) خرده كرده شدن khurdeh kirdeh shoodun, ريزه ريزه زده بودن reezeh reezeh zuddeh boodun, مفتوت گشتن muftoot gushtun.

Crumbled ريزه ريزه زده reezeh reezeh zuddeh, پاره پاره paureh paureh, مفتوت muftoot.

Crummy ذو فتات zu futaut. v. also *soft*.

CRUMP (*crook backed*) كوژ پشت goozsh posht.

To CRUMPLE چين كردن cheen kirdun, چين افكندن cheen afkundun, پيچ نمودن peech numoodun, ازنگ كردن azshund kirdun, پيچ پيچ شدن peech peech shoodun. v. *to wrinkle*.

CRUPPER (*of a horse*) عزيزي azeezé, كاشو kaushoo, كفل kuful, كونستسته koonsisteh.—*The crupper-leather* پاردم paurdum, پالدم pauldum, ثفر sufr, اخكمر akhkumr.

CRURAL ساك پيوند sauk pivund, شتالنك منسوب shitaulunk munsoob.

Crusade, v. *croisade*.

To CRUSH (*bruise, squeeze*) تغويب ساختن tukweeb saukhtun, كنده كردن kundeh kirdun, مسحوق ساختن mus-hook saukhtun, هريس كردن hurees kirdun, هوس نمودن hoos numoodun, پا خوست ساختن pa khoost saukhtun, حل كردن hull kirdun, ينجودن eenjoodun, ينجيدن eenjédun, رضيض كردن ruzeez kirdun, كوفتن kooftun, دق نمودن dukk numoodun. —(*to depress, ruin*) هزم ساختن huzum saukhtun, پست كردن pust kirdun, سر فرو زدن sur furoo zudun, تنكا تنك نمودن tunka tunk numoodun, زليل ساختن zuleel saukhtun, وضع كردن wuza kirdun. v. *to overwhelm*.—(*to be condensed*) هنگفت گشتن hunguft gushtun.

A crush بهم زن behum zun, هرس hurs, متارعت mukaraat. v. *collision*.

Crushed مسحوق mus-hook, كنده kundeh, كوفته koofteh, هريس hurees, هوس hoos, پا خوست pa khoost, پا خاست pa khaust, رضيض ruzeez, رضيضت ruzeezut. *Crushed by a stone* با سنك مسحوق ba sunk mus-hook, رضيح ruzeeh.

CRUST خشك khushk, قشر kushr, قشرت kushrut. *A crust of bread* خشك نان khushk nan, قرص kurs (pl. قرصت kursut, اقراص ikraus). *The crust or scab of a wound* خشك ريشه khushk reesheh. *The crust or plastering of a wall* ازند azshund, اندود andood, والاد walaud. *The crust on the surface of clay* قشع kusha, قشعت kushaat, قلاع kulla, قلفع kulfa. v. *incrustation, shell*.

To crust قشر كردن kushr kirdun, اندوده ساختن aundoodeh saukhtun. v. *to invelope*.—*To gather a crust* قشرت اندوختن kushrut andokhtun.

Crusted قشر دار kushr dar, اندوده andoodeh.

Crustiness قشري kushré. — (*moroseness*) تندي tundé, درشتي durushté. v. *peevishness*.

Crusty با قشر پوشيده ba kushr poshédeh, اندوده andoodeh. — (*peevish*) درشت durusht, عفنقس afunkus, تند tund, وعق waak, ثقيل sukeel, لفوت lufoot. v. *snappish, sturdy, surly*.

A CRUTCH سردسته surdosteh, تكات tukaut, وكايت wukaïut, باهو bauhoo, عكازت akauzut.

To CRY (*aloud*) بانك بر زدن baunk bur zudun, شماتة كردن shumauteh kirdun, اواز دادن awauz dadun, شخوليدن shukhoolédun, تنديدن tundédun, جاويدن jawédun, اوازيدن awazédun, وازينج زدن wauzeenj zudun, نحب كردن nuhib kirdun, تعويل زدن taweel zudun, انتحاب كردن intihaub kirdun, رنين ساختن runeen saukhtun, غلغل نمودن ghulghul numoodun, غوغا كردن ghoogha kirdun, تعييق ساختن taï-ék saukhtun, عوهكت كردن awhukut kirdun, دهاز زدن duhauz zudun. v. *to call, clamour, vociferate*; also *to bellow, howl, yelp*.—(*to lament*) ولوله زدن wulwuleh zudun, واويلا نمودن waweila numoodun, زار و بكا كردن zaur ou buka kirdun, شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, اشتكا ساختن ishtika saukhtun, فرياد و فغان زدن furéaud ou faghaun zudun, زاري كردن zauré kirdun, نوييدن nooï-édun. v. *to bewail, complain, exclaim*. —(*to weep, shed tears*) كريان شدن guré-aun shoodun, كريه كردن guré-yeh kirdun, اشك ريختن ashk reekhtun, اشكبار بودن ashkbar boodun, كريستن gureestun, كرانيدن guranédun, سوكيدن sookédun, دمعان ساختن dumaan saukhtun, خرجيدن khurjédun, نفيط كردن nufeet kirdun, تلابيدن tulabédun. v. *to squall*.—*To cry and beat the breast* كريه كردن و سينه زدن guré-yeh kirdun ou seeneh zudun.—(*to proclaim*) ندا زدن nuda zudun, منادي ساختن munaudé saukhtun, اشكاره كردن ashikaureh kirdun. v. *to publish*.—*To cry down* (*defame*) هتك عرض كردن hutik erz kirdun, عرض پايمال ساختن erz païmaul saukhtun, رسواي نمودن rusoo-aï numoodun. v. *to blame, decry, depreciate*. —(*to prohibit*) منع و دفع كردن muna ou dufa kirdun, احرام ساختن ihraum saukhtun, نهي

نهودن nuhé numoodun, تحذير ساختن tuhzeer saukhtun, احصار كردن ihsaur kirdun, تنبيه نهودن tumbeeh numoodun. v. also *to overbear.*—*To cry out for help* معاونت طلب كردن muawunut tulub kirdun. v. under *call.*—*To cry out* (*as a woman in labour*) مولد كردن mawlid kirdun; مخاض داشتن mukhauz daushtun, ماخض نهودن maukhuz numoodun. v. also *to blame, censure, complain, cry aloud.*—*To cry up* (*applaud*) افرين كفتن afreen guftun, حهد نهودن hamd numoodun, ستودن sutoodun, ستايش كردن suta-ésh kirdun. v. *to praise, extol, celebrate, exalt.*

A cry فرياد furé-aud, زار و بكا zaur ou buka, ندا nuda, بانك baunk, نعره naareh, نغان fughaun, اواز awauz, صيح seeh. v. *clamour, outcry, voice.*—(*lamentation*) شكايت shuka-é-ut, شكوا shukwa, نالش naulish, ناله nauleh, زار zaur, خروش khuroosh, صيحت seehut, داد daud, افغان afghaun, فرياد و نغان furé-aud ou faghaun, نوحت noohut. v. *scream, shriek.*—(*weeping*) كريان guré-aun, كريه guré-yeh, اشكبار ashkbar, دمع duma, دمعان dumaan, دموع dumoo-a, تدمع tudumma, تدميع tudmé-a, عبر abir, تحفل tuhuffil.—(*a squall*) ولوله wulwuleh, واويلا waweila, غريو ghuré-oo, نغيط nufeet, نحيب nuheeb, تعويل taweel, انتحاب intihaub. معتول maatool, منتحب muntuhub. v. *yell, howl.*—*A cry when rushing to battle* خروش khuroosh. *An uncommon cry* or *shriek* صيحت مجاوز الحد seehut mujawuzu'l'hudd.—*The cry of a pack of dogs* زغار كليب zughaura kuleeb, نبح nubih, نباح nubauh, وقوقه wukookeh, وعوعت wawaat, صوت سكان soota sugaun. *The cry of a fox* ضبح zubih, ضباح zubauh.

CRYSTAL بللور bulloor, بلور buloor, مهات muhaut. *A crystal cup* بلور جامي buloor jaumé.

Crystal, crystalline, جوهردار johurdar, كرش kursh. v. *bright, clear.*

To crystalize, v. *to congeal, concrete.*

A CUB قطرب kutrub, معاويت ma-awé-ut, يودك é-ooduk, يوزك é-oozuk, يوزل or يوزل é-oozul. v. *whelp.*—*A fox's cub* عنفص anfus, بر burr.—(*a foolish boy*) شاب ابله shabb ableh.

A CUBE كعب kaab.

CUBEBE (*drug*) كبابت kubaubut, بلغونسر bulfoonsur, ترفسيا kurfusé-a, ترفسيون kurfusé-oon, سوريح sooreeh.

Cubical, cubic, كعبي kaabé, كعب اسا kaab asa, كعب منسوب kaab munsoob.

A CUBIT بازو bauzoo, مرفق mirfik, ساعد sa-éd, (pl. سواعد sawa-éd), توس koos, ارش arish, زراع zutaa (pl. ازرع azraa), رش rush, ارن arun, وارن waurun, اربج arunj, وارنج waurunj, وارخ warkh. *Ten cubits long* عشاري ashauré. *To measure by the cubit* ذرع پيهودن zura peemoodun, تذرع كردن tuzurra kirdun. *To sell by the cubit* مذارعت فروشتن muzaraat furooshtun.

Cubital (*of the height* or *length of a cubit*) ذراعي zura-é. *The space measured by a cubit* الازراع izraa.

A CUCKOLD القرطبان alkurtubaun, اليس alees, ديوث deï-é-oos, دوثي doosé, كيدي keedé, قندع kunda, قنذع kunza.—*A voluntary cuckold* ركاك rukauk, فغاك fughauk.—*A cuckold maker* فاجر faujur, زناكار zinakaur. v. *adulterer.*

To cuckold با زن كسي ديكر فعل حرام كردن ba zunna kuffé deegur faal haraum kirdun.

Cuckoldom زناكاري zinakauré. v. *adultery.*—(*the state of being a cuckold*) القرطباني elkurtubauné, اليس حال alees haul.

Cuckoldy ديوث اسا deï-é-oos asa. v. *mean, base.*

A CUCKOO كبوك kubook.

A CUCUMBER خيار khé-aur, زه خيار zuh khé-aur, خر خيار khur khé-aur, ابخور aubkhore, ابخوست aubkhoost, ابخست aubkhust, وارنك waurunk, بادرنجوي badrunjooï, واركار waurkaur, كارجنك kaurjunk, نواش nuwaush, نشعر kushaar, كلوند kulwund, كاونجك gawunjuk, كاويجك gaweejuk, نقوس fikoos. *A cucumber-bed* خيار زار khé-aur zaur, جلوير julweez, باشنك baushunk.—*Cucumber-seed* غاوش ghawush, غاوشو ghawushoo. *Wild cucumbers* اونادیا awnadé-a ترفند turfund, كبست kubust, كوست koost.

CUD جره jarreh, نشخوار nushkhaur, نشخور nushkhore, نشخوره nushkhoreh, زاژ zauzsh.

To chew the cud خويدن khoo-édun, نشخور كردن nushkhore kirdun, جره خاييدن jarreh khaï-édun, زاژ خوردن zauzsh khoredun, زاژيدن zauzshédun. v. *to ruminate.*

To cuddle, v. *to lie close, to squat.*

A CUDGEL بقاري bukauré, چوب chob, چوب دستي chop dosté, ابيل abeel, سك sukk. v. *baton, bludgeon, staff.*

To cudgel با بقاري زدن ba bukhauré zudun, چوب زدن chop zudun. *To be cudgelled* چوب خوردن chop khoredun.—*To cross the cudgels* (*to yield*) سپر انداختن sipur andaukhtun.

CUE (*hint*) ايما a-éma, اشارت ishaurut, رمز rumz, اعلام é-alaum. v. *intimation.*—*In a merry cue* خوش دلي نما khoosh dilé numa, خرم khurrum, شادمان shaudmaun. v. *cheerful, merry.*—*Cue* (*tail*) دنبال dumbaul, زنب zunub.—(*last word of a player's speech*) دنبال سخن dumbaula sukhun.

A CUFF (*box*) مشت musht, طرف turuf, لطمت lutmut, طپنچه tupunjeh, کاج kauj.—(*a sleeve*) کم kum (pl. اکمام akmaum), استي asté, استين asteen, استيم asteem, رطب rutub.

To cuff مشت زدن musht zudun. v. *to box*.

A CUIRASS جبه jubeh, کردمان kurdumaun, کچون kuchoon, جيش jeesh, جوشن jooshun. بکتر buktur. v. *coat* and *mail*.—*A double cuirass* کرگه kurufgeh.

A cuirassier جبه پوش jubeh posh, پر سلاح pur sillauh, مسلح musulluh, جوشندار jooshundar, اهل کردمان ahla kirdumaun, ذو کچون zu kuchoon.—*Cuirassiers* جيوش پر اهن jé-oosh pur ahun, جيوش اهن پوش jé-oosh ahun posh.

CULINARY مطبخ منسوب mutbukh munsoob, کباب خانه پيوند kubaub khauneh pivund.

To CULL اختيار کردن ikhté-aur kirdun, گزيدن guzédun, اجتنا ساختن ijtina saukhtun, انتخاب نمودن intikhaub numoodun, اصطفا کردن istifa kirdun. v. *to select*.

A culler اختيارگر ikhté-aurgur, اجتنا سازنده ijtina sauzindeh.

A CULLY مرد غبن murd ghubin, غبين ghubeen, کنده kundeh, کالک kaulik, پندره pundureh, مرد فريفته murd furré-ufteh.

To cully فريفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun. v. *to cheat*.

To CULMINATE (*to be in the meridian*) تکبد شدن tukubbud shoodun, تکبيد ظهور نمودن tukbeed zuhoor numoodun, غورت تعالي بودن ghoorut taalé boodun.

Culmination تکبد tukubbud, تکبيد tukbeed, غورت ghoorut.

CULPABLE جرمناک jurumnauk, ذو جريمه zu jureemeh, صاحب گناه sahib gunah, لام lam. v. *blameable*, *criminal*, *faulty*, *guilty*.

Culpableness, *culpability*, گناه کاري gunah kauré, خطاکري khutaguré. v. *guilt*.

Culpably جريمانه jureemauneh, ذميمانه zumeemauneh, گناه کار اسا gunah kaur asa, مجرما mujriman, بوجه مجرم bewujeh mujurrim.

A CULPRIT گناه کار gunahkaur, خطاکر khutagur.

A CULTER سنت sunnut. v. *colter*.

To CULTIVATE (*the earth*) زراعت کردن ziraat kirdun, زراعت مشغول شدن ziraat mushghool shoodun, زمين تيار ساختن zumeen teemaur saukhtun, فلاحت کردن fulauhut kirdun, دهقان بودن dihkaun boodun. (*to improve a country*) تعمير نمودن taameer numoodun, معمور کردن maamoor kirdun, ابادان ساختن abadaun saukhtun, ابادکردن abad kirdun, ابادانيدن abadanédun. (*to meliorate any thing*) بهتر کردن behtur kirdun, خوبتر نمودن khoobtur numoodun, اخير ساختن akheer saukhtun, استحکام کردن istihkaum kirdun, ازدياد ساختن izdé-aud saukhtun, ترقي کردن turukké kirdun. v. *to promote*.

Cultivated زراعت کرده شده ziraat kirdeh shoodeh, مزروع muzroo-a, معمور maamoor, عامر aamur, اباد abaud, ابادان کرده شده abadaun kirdeh shoodeh. *A cultivated country* معمور و اباداني گاه maamoor ou abadauné gah, اباداني abaudauné.—*Cultivated* (*meliorated*) خوبتر ساخته khoobtur saukhteh, بهتر شده behtur shoodeh.

Cultivation, *culture* (*of a country*) زراعت ziraat, فن زراعت funna ziraat, فلاحت fulauhut, دهقاني dihkauné, زمين تيماري zumeen teemauré, تعمير taameer, عمارت amaurut, معموري maamooré, ابادان abadaun, اباداني abadauné.—(*improvement in general*) ارتقا irtika, ترقي turukké, ازدياد izdé-aud, زيادگي zé-audugé, بهتر نماي behtur numa-é, خوبتر سازي khoobtur sauzé.

A cultivator زراعت گر ziraat gur, دهقان dihkaun, تعمير کننده taameer koonindeh, ابادان ساز abadaun sauz, خوبتر نما khoobtur numa.

To cumber, v. *to incumber*.—*Cumbersome*, *cumbrous*, v. *burdensome*, *troublesome*, *embarrassing*, *unweildy*.

CUMMIN (*plant*) کمون kumoon, سنوت sunoot. *To dress with cummin-seed* تسنيت کردن tusné-ut kirdun.

To cumulate, v. *to accumulate*.

CUNEAL, *cuneated*, *cuniform* (*wedge like*) کاوه اسا kaweh asa, فانه وش fauneh vush, بخيه سا bukhé-uh sa.

CUNNING (*crafty*) فريبنده furrabindeh, حيله باز heeleh baz, حيله کار heeleh kaur, غدار ghudaur, تلبيس tulbees, اهل غدر ahla ghudr, درامج duraumuj, مکار mukkaur, خداع khudaa, حول hawwul, حول قلب hawwul kullub, دها duhé, دها duha, داهي dauhé, (pl. دهاة duhaut, دهون duhoon) داهيت dauhé-ut, رعوا rawa, اهتر هتر hutra ahtur, با تعت ba kaat, جناني junaufé, نکارت nikaurut, سمط sumt, نعار na-ar, لتح lutuh, لتاح lutauh, لاتح lautuh, لتحت luthut. v. *deceitful*, *sly*.—(*intelligent*) هنرمند hunrmund, عارف aaruf, عارفت aarifut, صاحب عرفان sahib arifaun, عالم aalim, شناس shinaus, دانا dana, هوشيار hooshé-aur, زيرک zeeruk, اهل ادراک ahla idrauk, صاحب فراست sahib firausut, خراج khurauj, کربز kurbur, کربز kurbuz. v. *skilful*, *learned*, *artful*.

Cunning, *cunningness* (*artifice*) فريب furrabe,

حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, فن fun, كيد keed, نكارت nikaurut, خدعت khudaat, خداع khudaa, رندي rundé, كياست ké-ausut, ال aul.—(*art*) معرفت maarifut, هنر hunr, پيشه peesheh, صناعت sunaat. v. *skill, knowledge.*

Cunningly حيله بازانه heeleh bazauneh, غدارا ghudauran, با كيد ba keed. v. *slyly.*

A cunning-man, v. *conjurer.*

A CUP جام jaum, كاس kaus (pl. كووس kuous, كياس ké-aus, كاست kausut, اكوس akoos), كاسه kauseh, طاس taus, طاسات tausaut, قدح kuduh (pl. قدوح kudooh, اقداح akdauh, قدحان kudhaun), پيمانه peimauneh, پياله pé-auleh, كوز kooz (pl. كيزان keezaun, كوزة koozut, اكوزة akoozut, اكواز akwauz), كوزه koozeh, ساغر saughur, شيشه sheesheh, پنكام pingaum, پنكان pingaun, پنكره pungureh, پنكاره pungaureh, هجم hujum (pl. اهجام ahjaum), كوب koob, سقايت sukaïut, كشكل kushkul, كشكول kushkool, طنجهارت tunjuhaurut, قميز kumeez, چشم chushum, عس ass, زيغال zeeghaul, زيغال zsheeghaul, تغاغ tufaugh. *A silver cup* غرب ghurub, سيم جامي seem jaumé, مصحات mus-haut, زورا zoora. *A horn cup* يالغ é-aulugh. *A wooden cup* جمجمت jumjumut, چمچمه chumchumeh, قحف kuhuf. *A leather cup* قدت kuddut. *A glass cup* زجاجت zujaujut. *A crystal cup* بللور جامي bulloor jaumé. *A porcelain* or *earthen cup* كاسه سفالين kauseh sufaleen, فلجان filjaun, فنجان finjaun. *Cups fashioned like ships, animals, &c.* جام هلالي jaum hulaulé, كاسه درويشان kausé-ï dervishaun, تكوك tukook, مكوك mukook.—*A cup turned down* سرنكون surnigoon.—*A new cup* (*out of which nobody has drank*) كاس انف kausa unuf. *A cup-maker* كاسه بند kauseh bund, جام كر jaumgur. *A cup* (*metaphorically for the liquor it contains*) باده baudeh, شراب shuraub, شارب shaurub, شرب شراب shurba shuraub, شربت shurubbut, خمر khumr, خمرت khumrut, مي meï. v. *wine.*—*With full cups* or *bumpers* نوشا نوش noosha noosh. *A player at cups and balls* شيشه باز sheesheh bauz. *The cup of a flower* كنجه kunjeh. *The cup* or *husk of an acron* or *nut* كاسه بلوط kausé-ï buloot.

To cup (*bleed with the cupping-glass*) حجامت كردن hujaumut kirdun.

A cup-bearer شرابدار shuraubdaur, قدحكار kuduhkaur, شرابي shuraubé, ساقي sauké, سقا suka (fem. سقاءات sukaat, pl. سقايون suka-é-oon.)

A cup-board پيمانه كاه peimauneh gah, اشكنته akushteh, پرخو purkhoo, انبارخانه ambarkhauneh.

A CUPOLA كنبد kumbud, كثر kutr, كمر kumr, قبة kubbut or kubbeh. v. *dome.*

A CUPPER (*bleeder by cupping-glasses*) حاجم haujum, محتجم muhtujim, كراكر kuragur, كرا kurra.—*A cupping-glass* شيشه sheesheh, كبه kubeh, كتبه kutbeh, محجمت muhjumut.

A cur, v. *dog; scoundrel.*

CURABLE ممكن معالجه mumkina mualujeh, قابل شفا kaubila shifa.

Curableness قابليت معالجه kaubilé-uta mualujeh, امكان شفا imkauna shifa.

A CURATE امام imaum.

A CURATOR وكيل vakeel, راي raa-é, كار كذار kaur guzaur. *A curator of minors or pupils* وصي wusé. v. *guardian, tutor.*

CURB (*of a bridle*) حكمت hookumut (pl. حكمات hookumaut), نكل nukl.—(*check*) ضبط zubt, منع mina, قرع kura, توريع tooré-a, پشماكند pishmagund, حد hudd, تحديد tuhdeed, تنبيه tumbeeh (pl. تنبيهات tumbeehaut), نهي nuhé, صلنقح sulunkuh, نفي nufé. v. *restraint.*

To curb (*a horse*) الجام كردن iljaum kirdun, تلجيم ساختن tuljeem saukhtun, اكفاح نمودن ikfauh numoodun.—(*to restrain*) ضبط كردن zubt kirdun, ضبط و ربط نمودن zubt ou rubt numoodun, حكم ساختن hookum saukhtun.

CURD حالومت hauloomut, دلمه شير dilmeh sheer, مايه شير ma-éh sheer.

To curd, curdle حالومت كردن hauloomut kirdun, دلمه شير ساختن dilmeh sheer saukhtun, چخيدن chukhédun, مايه كردن ma-éh kirdun, اعقاد نمودن é-akaud numoodun, فسردن fusurdun, انعقاد شدن inakaud shoodun.

Curdy, curdled منجمد munjummud, متجمد mutujummud, فسرده fusurdeh, عقيد akeed.—*Rennet for curdling milk* پنير مايه pineer ma-éh, ماست مايه mast ma-éh.

A CURE علاج alauj, چاره chaureh, شفا shifa, معالج ma-alij, معالجت ma-alijut, دارو dauroo, دوا duwa, دا da, داء daa (pl. ادويت adwé-ut), شربت shurbut, دبيد dubeed, اسو asoo, اسا asa, اساوت asawut. v. *remedy, restorative, medicine.*—*A cure for poison* دواء زهر duwa-ï zuhr. v. *antidote.*

To cure چاره دادن chaureh dadun, شفا ساختن shifa saukhtun, تيمار كردن teemaur kirdun, علاج نمودن alauj numoodun. *To cure with salt* نمكين كردن numkeen kirdun, ملح ساختن mulih saukhtun. v. *to preserve, salt.*

CURIOSITY (*inquisitiveness*) هوس hawus, سوداكري soudaugurė, خلجان khuljaun, استقصا istiksa. v. *accuracy, exactness: delicacy, nicety.*—

A curiosity نادره nadireh, نادره پیرا naudireh peera. v. *rarity*.

Curious (*inquisitive*) ذو هوس zu hawus, مستقصي mustukfé, سوداگر soodagur, طالب taulib. (*attentive*) مشغول mushgool, اگاه agauh, متفكر mutufikkir. v. *diligent*.—(*elegant*) خوشنما khooshnuma, نازك nauzik, ظريف zureef. v. *nice*, *accurate*, *exact*.

Curiously با استقصا ba iftiksa, مستقصيانه mustukfé-auneh, با هوس ba hawus.

A CURL, *a curling lock* زلف zulf, گيسو keesoo, كاكل kaukul, جعد jaad, جعودت ja-oodut, دست شكن doft shukin, پيچ peech, تاب taub, باد پيما baud peema, شاهد shauhid, مسيحت museehut, عقصت akfut, غديرت ghudeerut, ضفيرت zufeerut, شكنج shikunj. *A curl hanging over the brow* پرچم purchum, كلاله kulauleh, طره turreh. v. alfo *undulation*, *flexure*.

To curl (*the hair*, &c.) زلف نمودن zulf numoodun, مويرا پيچيدن mooï-ra peechédun, پيچيدن peechédun, پيچ ساختن peech saukhtun, شكنج ساختن تجعيد كردن taajeed kirdun, shikunj saukhtun, مغتدر كردن mughtudur kirdun, جعودت زدن ja-oodut zudun, حلقه موي كردن hulkeh mooï kirdun, تاب دادن taub dadun, تابيدن taubédun, بازوشتن bazooshtun, چخيدن chukhédun, چخسيدن chuksédun. v. *to twist*, *wave*.

Curmudgeon, v. *miser*.

CURRANTS (*Corinthian grapes*) كالويان kauloo-é-an, مويز moo-éz, عجد ajud, زبيب zubeeb.

CURRENCY (*of money*, &c.) رواني rouauné, رواج ruwauj, جرياني juré-auné, از دست بدست رونده uz doft bedoft rou-éndeh. v. *currentness*, *fluency*, *continuance*, *general reception* or *esteem*.

Current روان rou-aun, جاري jauré, رواج ruwauj, جريان juré-aun, از دست بدست روان uz doft bedoft rou-aun. *Current coin* نقد جاري nukd jauré, درهم روان dirhem rou-aun دست بدست جريان doft bedoft juré-aun.—*To make current* (*as goods*, *money*, &c.) روان كردن rou-aun kirdun, از دست بدست رواني دادن rou-auné dadun, جاري روان ساختن uz doft bedoft rou-aun saukhtun, نرخ جاري كردن jauré kirdun.—*The current price* nurkh jauré.—*The current year* امسال imsaul, زاك سنه zauk sunneh.—*Current* (*common*) مشهول mushmool, عام aamm, عمومي amoomé. v. *general*, *universal*.—*To be current* روان گشتن rou-aun gushtun, جاري شدن jauré shoodun, جريان بودن juré-aun boodun, روانيدن rou-aunédun, از دست بدست رواج شدن ruwauj shoodun, از دست بدست رفتن uz doft bedoft ruftun. v. alfo *popular*, *fashionable*, *passable*, *authoritative*.

A current (*stream*) اب روان aub rou-aun, اب جاري aub jauré, سيل feil, سيل اب feil aub, سياله fei-auleh, مسيل museil (pl. مسايل mufaél, مسل mufil, مسلان mufulaun, امسلت amfulut.)

Currently (*with incessant motion*) با رواني دايم ba rou-auné da-ém.—(*without opposition*) بي مخالفت bé mukhaulifut.—(*generally*) عموما amooman, علي وجه العموم ala wujuhu'l'amoom, عامة كافة aamutan kaffutan. v. *popularly*, *fashionably*.

Currentness (*general reception*) قابليت عمومي kauboolé-ut amoomé, اخذ مشهول akhza mushmool, اتخاذ عام ittikhauz aamin.—(*facility of pronunciation*) اسان تلفظ afauna tuluffuz. v. alfo *currency*.

CURRIED (*as a horse*) حس كرده شده huss kirdeh shoodeh, ينجشوده énjushoodeh, بخشوده ékhshoodeh, تيمار شده teemaur shoodeh.

A CURRIER (*leather dresser*) دباغ dubbaugh, اوستاد دباغي ustauda dubbaughé, ادام addaum, پزنگر puzshungur. *A currier's shop* دباغ خانه dubbaugh khauneh. *The currier's art* دباغت dubbaughut, دباغ اوستادگي dubbaugh ustaudugé.

Currish, v. *brutal*, *four*, *quarrelsome*.

To CURRY (*leather*) دبغ كردن dubigh kirdun, دباغت نمودن dubaughut numoodun, سختيان ساختن sukhté-aun saukhtun, پزنگر شدن puzshungur shoodun. *To curry a horse* اسب تيمار كردن asb teemaur kirdun, ينجشودن énjushoodun, بخشودن ékhshoodun, حس ساختن huss saukhtun. *To cause to be curried* بخشانيدن ékhshanédun.—*To curry favour* نوازش نمودن nuwauzish numoodun, نوازنده شدن nuwauzindeh shoodun, نازيدن nauzédun. v. *to coax*, *wheedle*.

A curry-comb شانه اسب shauné-ï asb, تشاده khushaudeh, قشاوه kushaweh, فرجول furjool, فرجون furjoon, پركن purkoon, برس burs.

A CURSE (*malediction*) لعنت laanut, لعانيت laané-ut, لعن laan, بد دعا bud daa, نفرين nufreen, سند funud, دهدله duhduleh, سنه funneh, بهلت buhlut, بوه bawh, نفاغ nufaugh, هجا huja, قدح kuduh, اهجار ihjaur, طعن taan, طعنان taanaun, شتم shutum, سب fubb. v. *execration*, *imprecation*.—(*affliction*) رنج runj, درد durd, عذاب azaub. v. *torment*, *vexation*.—*Curses* تواتر tuwaukir, لعنات lanaut, لعان li-aun.

To curse لعنت کردن laanut kirdun, لعن laan numoodun, نفرين دادن nufreen dadun, نفريدن nufrédun, دشنام دادن dushnaum dadun, شتم و قذع زدن shutum ou kuza zudun, قدح ساختن kuduh saukhtun, طعنان نمودن taanaun numoodun, اهجار كردن ihjaur kirdun, تشريز ساختن tushreez saukhtun. v. *to imprecate, reproach.*—(*to afflict*) دلتنک زدن diltunk zudun, غمناک کردن ghumnauk kirdun, رنج دادن runj dadun. v. *to torment.*

Cursed (*detestible*) لعين la-én, ملعون mula-oon (pl. ملاعين mula-aïn), بد ايين bud aï-én, كريه kureeh, مكروه mukrooh, نا مرضي na murzé, يزيد yezeed.—(*impious*) نا خدا na khoda, زنديق zundeek, دهري duhré, ملحد mulhud, فجور fujoor, نا مقدس na mukuddus, بي روحانيت bé roohané-ut.—(*vexatious*) دل ازار dil azaur, شاق shauk, صعب saab, زو تعب zu taab, زحمت دار zuhmut dar. v. also *abominable, damned, devoted, execrated.*—*May he be cursed, may the curse of* GOD *be upon him* لعنت الله عليه laanutullah aleihi, لعنت عليه laanutun aleihi, عليه العنة aleihi'l'laanuti.—*A curse upon him* or *it* بهرا buhran. *A cursed villain* اهل فساد ahla fusaud, فاجر faujur, اهل دوزخ ahla doozukh, دوزخ قرار doozukh kuraur.

Cursedly (*shamefully*) فحشا fushan, فنانه funauneh, فاسدانه fausudauneh. v. *miserably.*

Cursedness لعيني la-éné, حال ملعون haul mula-oon.

CURSORILY (*hastily*) سرعتا suratan, با شتاب ba shitaub.—(*carelessly*) بي پروانه bé purwauneh, غفلتانه ghuflutauneh.

Cursoriness غفلت ghuflut, اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, مسامحت musaumihut.

Cursory (*hasty*) با سرعت ba suraat, شتابان shitabaun.—(*careless*) غافل ghaufil, كاهل kauhil, نا مشغول na mushghool.

CURST (*malignant*) بد انديش bud andeesh, بد فرجام bud furjaum, شرير shureer, سيه درون sé-uh duroon.—(*peevish*) درشت durusht, تند tund, خودراي khoodra-é, لغوت lufoot. v. *froward, malicious, snarling.*

Curstness (*malignancy*) شرور shuroor, فساد fusaud, بد انديشي bud andeeshé.—(*peevishness*) درشتي durushté, تندي tundé. v. *perverseness.*

To CURTAIL دم بريدن dum burédun, تقصير كردن tukseer kirdun, كوته نمودن kootah numoodun, خورد ساختن khord saukhtun.

A curtail dog سگ با ذنب كوتاه sug ba zunub kootah, كلب دم بريده kulb dum burédeh.

Curtailed دم بريده dum burédeh, تقصير ساخته tukseer saukhteh, ذو ذنب كوتاه zu zunub kootah.

A CURTAIN پرده perdeh, ديوار پرده dé-waur perdeh, حجاب hijaub (plur. احجاب ahjaub, حواجب huwaujib), خدر khudr (pl. خدور khudoor), شدافت shudaufut, شراغ shuraugh, تاخ taukh, سجف sujuf, هودج houduj, سترت sutrut, كنيف kuneef, چتر chutr. *A curtain before the door of a house, tent, &c.* سراپرده suraperdeh, بيني در beené dur, بلق belek, فسطاط kustaut, سرادق surauduk, جلباب julbaub. *Behind the curtain* وراي پرده wura-é perdeh, درپس پرده dur pusa perdeh. *A place of curtains* (*a theatre*) پرده گاه perdé-i gah. *A room behind the curtains* or *scenes* سراپرده suraperdeh. *The keeper of the curtains* (*a chamberlain*) پرده دار perdeh dar, حاجب haujib (plur. حجاب hujjaub, حجبت hujubut). *Sitting behind the curtain* (*modest women*) پرده نشين perdeh nisheen, خدر شوا khudr shuwa. *To draw the curtain* حجاب كردن hujaub kirdun, پرده زدن perdeh zudun. *To curtain* (*inclose with curtains*) با حواجب احاطه كردن ba huwaujib ihauteh kirdun.

CURVATED, *curve, curved,* منحني munhuné, تعرض ta-arruz, مايل ma-él. v. *bent.*

Curvature, curve, محيد muheed, ميل meil, پيچ peech, قوس koos, تاب taab. v. *bend, crookedness, inflexion.*—*A curve line* خط منحني khutta munhuné.

To curve مايل كردن ma-él kirdun, پيچيدن peechédun. v. *to bend, crook, inflect.*

A CURVET طفرت tufrut, وكري wukuré, قهزه kuhmuzeh, قماص kumaus, كنبد kumbud, نغند fughund, قفزي kufzé, پنجه pinjeh. v. *leap, frolick, prank.*

To curvet وكري كردن wukuré kirdun, طفرت نمودن tufrut numoodun, كنبد ساختن kumbud saukhtun.

CURVILINEAR ذو خط منحني zu khutta munhuné, خط منحني اسا khutta munhuné asa.

A CUSHION مسند musnud (pl. مساند musaunud), بالش baulish, بالشت baulisht, گرد بالش gurd baulish, بالين bauleen, پستر pister, وراك wurauk, پشتي poshté, متعد mukaad, وساد wusaud, وسادت wusaudut (pl. وسد wusud, وسايد wusa-éd), اسادت isaudut, متكا muttuka, بروز burooz, مصدغت musdughut, ناف nauf, جديت judé-ut, پاتاوه pataweh. *Saddle cushions* غولن ghooleen, حصار hissaur, ميركب meerukub, شبو shuboo, شبوي shuboo-é, نمرق nimruk, سپوسبز sipoosibz, كواب kuwaub. *A*

cushion on which they pray سجاده sujjaudeh, تشليج tushleej. *A leather cushion* مسورت musoorut. *Cushions with which women bolster their petticoats behind* عظيت azmut, عظامت azaumut (plur. اعظامت é-azaumut), مرفد murfud, رفاعت rufaat, منطيق munteek, مناقج munaufij. *A cushion placed for a man to do him honour* تكرمت tukrumut. *The stuffing of cushions* چغبوت chughboot.

Cushioned مسند نشين musnud nisheen.

CUSTODY (*care*) نگاه nigauh, نگاهباني nigauhbauné, نگهداري niguhdauré, حفظ hufz, حرس hurs, حراست huraufut, مقوت mukuwwut, حجر hujr, حرامت huraumut, زبذبت zubzubut, v. *guardianship, security, preservation.*—(*confinement*) حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus, گرفتاري gooriftauré, گرفتگي gooriftugé, زندانگي zindaungé, سجن sujun, عفس afis. v. *imprisonment, restraint.*—*To commit to custody* در زندان محبوس ساختن dur zundaun muhboos saukhtun, حبس کردن hubs kirdun. v. *to confine, imprison.*—*To be in custody* در زندان شدن dur zundaun shoodun, بستهء زنجير بودن busté-ï zinjeer boodun.

CUSTOM عادت aadut, متعاد mutaad, معتاد mataud, ورزش wurzish, ايين aï-én, پيشه peisheh, پيش نهاد peish nihaud, داب daab, خوي khooï, قاعدت ka-édut, وضع wuza, طريق tureek, طور toor, قانون kanon, روش roush, خصلت khuslut, شيمت sheemut (pl. شيم sheem). v. *habit, fashion.*—*To introduce a custom* قانون نمودن kanon numoodun.—*Ancient custom* داب قديم daab kudeem. *Contrary to ancient custom* معتاد قديمت مخالف mataada kudeemut mukhaulif. *It is the custom* عادت است aadut ast. *His custom is* متعادش است mutaadish ast.—(*impost*) خراج khurauj, تطيعت kuté-aat, ياره é-aureh, جزيت juzé-ut, باج bauj, باژ bauzh, دخول dukhool, کمرک kumirk. v. *revenue, tax.*—*A custom-house* جزيت خانه juzé-ut khauneh, مقاطع mukata, مقاطعات mukataat, کمرک خانه kumirk khauneh. *A collector of the customs* باج دار bauj dar, ياره گير é-aureh geer. *Custom* (*buying constantly from a particular person*) با کسي هميشه بازار کنا ba kusé humeisheh bazar koona.—(*buying and selling*) بيع و شرا bé-a ou shura, داد ستاد daud sitaud.

Customable, customary, customed مالوف maaloof, معتاد mataud, موافق معتاد قديمت muwaufik mutaud kudeemut. v. *frequent, usual.*

Customably, customarily, بر معتاد bar mataud, موافق عادت muwaufik aadut, علي المتعاد ala-'l'mutaad.

A customer (*an ordinary purchaser*) مشتري مالوف mushturé maaloof, خريدار معتاد khureedaur mataud, با کسي هميشه بازار کننده ba kussé humeisheh bazaur koonindeh, بيع علي الدوام bé-a ala'd'dawaum.

To CUT قطع کردن kuta kirdun, فصل نمودن fusl numoodun, دريدن durédun, خودن khoodun, بريدن burédun, چيدن cheedun, ساويدن sawédun, شق ساختن shukk saukhtun, تراشيدن turashédun, تراش کردن turaush kirdun, جزل و جزم کردن jezl ou jezm kirdun, خرم ساختن khurm saukhtun, نقطع نمودن nukta numoodun, قاطع شدن kauta shoodun, حذق کردن huzik kirdun, ينجودن eenjoodun, ينجيدن eenjédun, کوفتن kooftun. v. *to cleave, crop, penetrate, intersect; carve; bleed.*—*To cut down* (*hew*) نجر کردن nujr kirdun, رنديدن rundédun. (*to reap*) اختضار کردن ikhtizaur kirdun, درويدن durwédun, درونده شدن durwindeh shoodun, چيدن cheedun. (*to overpower*) مغلوب کردن mughloob kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun, ظهور نمودن zuhoor numoodun.—*To cut in pieces* قطعت قطعت زدن kutaat kutaat zudun, پاره پاره کردن paureh paureh kirdun, تقطيع ساختن tukté-a saukhtun, چاک کردن chauk kirdun, تغليظ نمودن tufleez numoodun.—*To cut off* (*separate*) جدا ساختن juda saukhtun, وجدا کردن wujuda kirdun, فرق نمودن furruk numoodun. (*extirpate*) بر انگيختن bur augeekhtun, بر کندن bur kundun, استيصال کردن isteesaul kirdun. (*kill*) کشتن kooshtun, قتل ساختن kutl saukhtun, ميراندن meeraundun. (*intercept*) گرفتن gooriftun, زدن راه را کردن zuduna rahra kirdun, قطع طريق ساختن kuta tureek saukhtun (*put an end to*) اتمام کردن itmaum kirdun, قطع ساختن kutaa saukhtun, انجاميدن anjaumédun, سرانجام نمودن suranjaum numoodun. (*with-hold*) وا داشتن wa daushtun, باز داشتن baz daushtun, منع کردن muna kirdun. (*preclude*) سد کردن sud kirdun, پيشين ساختن peisheen saukhtun, مقدم گرفتن mukuddum gooriftun. v. *to anticipate.* (*interrupt* or *silence*) کلامي قطع کردن kulaumé kuta kirdun, خاموش ساختن khaumoosh saukhtun, تسکيت کردن tuskeet kirdun. (*abbreviate*) کوتاه کردن kootah kirdun, تقصير ساختن tukseer saukhtun, اختصار نمودن ikhtisaur numoodun.—*To cut off the head* سروضع ساختن sur wuza saukhtun, عنق صاف کردن anuk sauf kirdun.—*To cut off an heir* ميراث محروم کردن meeraus muhroom kirdun.—*To cut out* (*shape, form*) صورت کردن soorut kirdun, شکل نمودن shukl

numoodun, تصویر ساختن tuſweer ſaukhtun. (*contrive*) پیدا کردن peeda kirdun, ابتداع نمودن ibtidaa numoodun, اختراع ساختن ikhtira ſaukhtun. (*adapt*) مناسب نمودن munauſib numoodun, لایق کردن la-ék kirdun, توفیق ساختن toofeek ſaukhtun. (*debar*) محروم کردن muhroom kirdun, رد ساختن rud ſaukhtun, تردد نمودن turuddud numoodun. (*excel*) باهر و ماهر bauhir ou mauhir ſhoodun, تفضل نمودن tufuzzul numoodun, فاضل بودن fauzil boodun.—*To cut ſhort* (*interrupt*) تعکیظ کردن taakeez kirdun, قصب نمودن kuſib numoodun. v. alſo *to abridge, retrench.*—*To cut up* (*as a butcher*) ذبح کردن zubih kirdun, قصب ساختن kuſſub ſaukhtun—(*to overcome in argument*) دلیل برهانی اوردن duleela burhauné awurdun, الزام نمودن ilzaum numoodun. v. alſo *to eradicate.*—*To cut acroſs* قط کردن kutt kirdun.—*To cut* (*carve* or *engrave*) کندن kundun, نقش ساختن nukiſh ſaukhtun, تنقیش کردن tunkeeſh kirdun. (*circumciſe*) سنت کردن ſunnut kirdun, ختن ساختن khutn ſaukhtun. (*caſtrate*) ساده کردن ſaudeh kirdun, خادم ساختن khaudim ſaukhtun, کنده نمودن kundeh numoodun. (*lop, prune*) اوباریدن awbaurédun, تشذیب کردن tuſhzeeb kirdun, تقضب ساختن tukuzzub ſaukhtun, ریش پیراستن reeſh peerauſtun.—*To cut in two* بدو نیمه کردن bedoo neemeh kirdun, چاک زدن chak zudun.—*To cut through the middle* دونیم کردن dooneem kirdun.—*To cut in four parts* چهار پاره نمودن chuhaur paureh numoodun.—*To cut* or *make a pen* قلم قط کردن kulum kutt kirdun.

Cut (participle paſt) بریده burédeh, دریده durédeh, منقطع munkuta, تراشیده turaſhédeh, چیده cheedeh, خوده khoodeh, مقطوع muktuwa, مقطول muktool, محذوق muhzook.—(*half-drank*) نیم مست neem muſt, مخمر mukhummur, سرگران ſurgiraun. v. *intoxicated.*—(*wounded, mangled*) زخم خرده zukhim khoredeh, زخم زده zukhim zuddeh, مجروح mujrooh.—(*ſmoothed by a joiner's plane*) رندیده rundédeh—(*pruned*) صریم ſureem.

A cut (*piece, part*) قطع kutaa, قطعت kutaat, مقطع muktaa (plur. مقاطع mukauta), مقاطعت mukataat, پاره paureh, پارچه paurcheh, کرچ kurch.—(*a canal*) ناودان nawdan, ابگذر aubguzar, ابگذل aubguzul.—*A cut* or *chop of meat* گوشت پاره kooſht pareh, لحم قطعت luhm kutaat, قطاب kutaub.—*Cut* (*faſhion*) صورت ſoorut, تصویر tuſweer, شکل ſhukl. v. *figure, form, ſhape*; alſo *picture.*—*A cut* (*wound*) زخم zukhum, کلم kulum, دروش duroosh. *A ſhort cut* or *paſſage* راه اقرب rauh akrub, رهگذر کوتاه ruhguzur kootah.

CUTANEOUS, *cuticular*, بشره پیوند buſhreh pivund, قشرت منسوب kuſhrut munſoob. *A cutaneous eruption* بالو bauloo, پریون puré-oon, لشینه luſheeneh, قوبا kooba قوابی kuwaubé. v. *ringworm, ſcab.*

Cuticle (*outermoſt ſkin*) قشرت kuſhrut, بشره buſhreh.

A CUTLAS شمشیر ſhemſheer, سیف ſeif.

A CUTLE FISH سیبا ſeeba.

A CUTLER سکان ſukkaun, سکین گر ſikkeengur. *A ſword-cutler* سیاف ſé-auf, سیف گر ſeifgur, طباع tubbaa.

A CUT-PURSE خرده دستی khoredeh doſté, کیسه بر keiſeh bur, طرار turaur, کنغال kunghaul, کنغل kunghul, قلاش kulauſh.

A CUTTER قطع گر kuta gur, برنده burindé, مقطعت muktaat. v. alſo *boat.*

A CUT-THROAT رهزن ruhzun, راهدار rahdar, قاطع الطریق kauta-u't'tureek, کلتب kultub, کلتبا kultuba, سنمار ſinmaur. v. *robber, aſſaſſin.*

Cut-throat ظالم zaulim, بی رحم bé-ruhm. v. *barbarous, inhuman, cruel.*

A CYCLE (*periodical ſpace of time*) دور duwr (pl. ادوار adwaur), دور زمان duwura zumaun. *The cycle of the ſun* دور شمس duwura ſhems. *The cycle of the moon* دور قمر duwura kumr.

A CYGNET گزند guzund, چوچه choocheh, جوینه juweeneh, چواچه چوچه chuwauché-i choocheh.

A CYLINDER اسطوانه uſtuwauneh, برج barj. *A cylinder, windlas,* or *capſtan for weighing anchor* ارغاد arghaud.—*A cylinder* or *rolling-ſtone* زمنج zuminj, کیغره keeghureh, لوغ loogh, مسلفت muſlufut.

Cylindric, cylindrical اسطوان منسوب uſtuwaun munſoob, برج اسا barj aſa.

A CYMBAL زنگله zinguleh, زنگاله zingauleh, سنتور ſuntoor, زنتور zuntoor, دف duff. *To play on the cymbal* زنگله زدن zinguleh zudun.

A cynic, v. *ſnarler, miſanthrope.*

Cynic, cynical, v. *ſatirical, ſnarling.*

CYPRESS (*tree*) سرو ſuroo, ناژ nazſh, ناز naz, سرشک ſurſhuk, شنو ſhunoo, کنور kunoor, کنوش kunooſh, عرعار araar, زهر زمین zuhr zumeen, ازاد درخت azaud durukht. *The wild cypreſs* سرو کوهی ſuroo goohé. *Straight as a cypreſs* سرو سهی ſuroo ſuhé. *The ſhady cypreſs* سرو سایه دار ſuroo ſa-éh dar.

D.

A DAB (*flap*) طبانچه tupanjeh. *A dab of clay* لكه كل luké-i gill. *A dab of fat* پارچه شحم parché-i shuhum. *A dab* (*artist*) اهل صنعت ahla funaat, دانشمند danishmund.

To dab with mud با كل الودن ba gill aloodun.

To DABBLE (*smear*) الودن aloodun, پليد كردن puleed kirdun. v. *to bedabble*. — (*to play in water*) در اب باختن dur aub baukhtun. — (*to meddle unskilfully*) جاهلانه كار ساختن jauhilauneh kaur saukhtun. (*to tamper with, solicit*) اقدام كردن ikdaum kirdun, ابرام ساختن ibraum saukhtun.

A dabbler (*superficial meddler*) كاركذار نا شناس kaur guzaur na shinaus.—(*a player in water*) اب بازنده aub bauzindeh.

A DAFFODIL خنثى khunsé, بروق burwuk. v. *asphodel*, *narcissus*.

A DAGGER خنجر khunjur, دشنه dushneh, دشنو dushnoo, دهره duhreh, حربت hurbut, شل shil, تشته tushteh. *Piercing the breast with a dagger* با خنجر سينه كذار ba khunjur seeneh guzaur. *A sharp dagger* خنجر تيز khunjira taze.

DAGGLE-TAILED دامن با كل الوده dau-min ba gil aloodeh, با ثرمط پاشيده ba surmut paushédeh.—*To daggle*, v. *to bedabble*, *bedaggle*.

DAILY (adjective) هر روزه hur roozeh, روزينه roozeeneh, روزانه roozé-auneh, يومي é-oomé.— (adverb) هر روز hur rooz, روز بروز rooz berooz, كله يوم kulleh é-oom, يوم يوم é-oom é-oom, يوما فيوما é-ooma fé-ooma. *Increasing daily* روز افزون rooz afzoon. *Daily pay* روزانه roozauneh, روزكانه roozgauneh, يومي é-oomé, يومية é-oomé-ut.

DAINTILY بذوق bezook, دلكشانه dilku-shauneh, نفيسا nufeesan. v. *deliciously*, *elegantly*.

Daintiness ذوق zook, صفا sufa, عيش و عشرت aïsh ou ashrut. v. *elegance*, *softness*, *delicacy*.— (*squeamishness*) نفرت nufrut, ابا iba, كره kirh, كراهت kurauhut. v. *fastidiousness*, *aversion*.

Dainty (*of exquisite taste*) نفيس nufees, صافي saufé, شري shuré.—(*fastidious*) خانف khaunif, مستغني mustughné.—(*squeamish*) ذو نفرت zu nufrut, اكراه دار ikrauh dar, ابي abé. v. *nice*, *costly*.

A dainty نفايس nufa-és, نعمت némut.

A DAIRY شيرخانه sheer khauneh, بينو bee-noo. *A dairy-maid* سدچي sudché.

A DAISY هزار دانه huzaur dauneh.

A DALE وادي waudé, نفنف nufnuf, نفناف nufnauf (pl. نفانف nufaunuf), دره du-reh, خور khawur, جوا jawa, هلك huluk, زنابت zunaubut, فجرت fujurut. v. *valley*.

DALLIANCE (*amorous playfulness*) عشاق بازي ushshauk bauzé, نكاح nikauh, عشوت ush-wut, كرشمه gurishmeh, تملق tumulluk, شوخي shookhé, نوازش nuwauzish, شيوه sheeweh. v. *blandishment*, *caress*.—(*procrastination*) عوق awuk, نفست nufsut, جنك جلاب jung julaub. v. *delay*.

A dallier عشوت زن ushwut zun. v. *fondler*, *trifler*.

To dally (*fondle*) عشوت زدن ushwut zu-dun, نازيدن nazédun, شيوه باختن sheeweh baukhtun, نوازش كردن nuwauzish kirdun, تملق ساختن tumulluk saukhtun, عشق بازي نمودن ishk bauzé numoodun. v. *to caress*, *frolic*, *play*, *sport*, *toy*.—(*to trifle*) هرزه ساختن hurzeh saukhtun, بيهده شدن behoodeh shoodun, لاغيدن laughédun, غنشيدن ghunshédun. (*to delay*) عوق كردن awuk kirdun, جنك جلاب ساختن jung julaub saukhtun, نفست نمودن nufsut numoodun. (*to amuse* or *deceive*) فريب كردن furabe kirdun, فريفتن furré-uftun, حيله بستن heeleh bustun.

DAM (*mother*) ام umma, مادر mauder, والده waulideh. — (*a mole to confine water*) بندروغ bundroogh, سد sudd, خوراب khore-aub, اب بندي aub bundé, حاجر haujur, كنده kundeh, مسنات musnaut, ورغ wurgh, عرم arm, تنها tunha, كشوت kushwut.

To dam سد كردن sudd kirdun, بندروغ ساختن bundroogh saukhtun.

DAMAGE (*detriment*) زيان zé-aun, زياني zé-auné, نقص nuks, نقصان nuksaun, كزند guzund, فناد funaud, خسارت khusaurut, خسار khusaur, خسير khuseer, ضرر zurur, ضر zurr, مضرت muzurrut, خلل khulul. v. *loss*. — *retribution*, (*reparation of damage*) مجازات mujazaut, مكافات mukafaut.

To damage زيان كردن zé-aun kirdun, خسارت khusaurut saukhtun, ضرر نمودن zurur numoodun. —(*to receive damage*) زيان يافتن zé-aun é-aftun, ضرر كشيدن zurur kushédun.

Damageable قابل زيان kaubila zé-aun, ممكن ضرر mumkina zurur. v. also *pernicious*.

A DAMASCENE (*damson*, *damask plum*) الو aloo, الوي شام shaum alooï, اجاص or اجاس ijjaus, انجاص injaus, عين البقر aïnu'l'bukr, عيون البقر aïoonu'l'bukr, الوي بخارا alooï bukhara.

DAMASCUS دمشق damshak (v. Vol. I. p. 862.) شام shaum, شام شريف shaum shereef, شهر شام shahura shaum, مدينه دمشق medineh damshak, دار السلام daru's'salaum, دبيق dubeek.

DAMASK (*silk*) دبيقي dubeeké, كمخا kumha, كمخا kumkha, اكليون aklé-oon, كلستاني gulistané.

To damask (flower) پر نقش و نگار کردن pur nukſh ou nigaur kirdun. *(to variegate)* تنقیش ساختن tunkeeſh ſaukhtun, بقع نمودن buka numoodun. v. *to diverſify.*

The damask roſe ادنا گلی adna gulé, گل سوری gul ſooré, گل سرخ gul ſurkh.

DAME *(lady)* بگم begum, خاتون khautoon, (pl. خواتین khawateen), بیبی beebé, ستی ſitté, سادت ſaudut (plur. سادات ſadaut), سیدت ſeïédut, سیده ſeideh, بانو baunoo, تکین tukeen, صاحبه ſahibeh. v. *lady.*

To DAMN اهل دوزخ کردن ahla doozukh kirdun, زو جهنم ساختن zu jehennem ſaukhtun, در جهنم حبس کردن dur jehennem hubs kirdun.

Damnable واجب الجهنم vajibu'l'jehennem.

Damnably, v. *exceſſively.*

Damnation عقوبت دوزخ akoobuta doozukh, حکم بعذاب جهنم hookum bé-azauba jehennem, جهنمی jehennemé.—*Damnatory* عقوبت دوزخ نما akoobuta doozukh numa, قضا ساز kuza ſauz.

Damned زو جهنم zu jehennem, دوزخی doozukhé, جهنمی jehennemé. v. alſo *deteſtible, hateful.* — *The damned* اهل جهنم ahla jehennem, صحبان دوزخ ſuhbauna doozukh, دوزخ قرار doozukh kuraur.

Damnific, v. *miſchievous.*

To damnify. v. *to damage, injure, impair.*

DAMP *(moiſt)* تر tur, نم nim, نمدار nimdar, نمناک nimnauk, نمکین nimkeen, نمج nimuj, ابی aubé, ابدار aubdar, رطب rutub, راطب rautub, طری turé, خوشاب khooſhaub, شاداب ſhadaub, بادر baudur, مرطب murtub, ضمد zumd, ندی nudé, ندیت nudé-ut, اثری aſré, ابل abil, بلة bullut.—*(dejected)* دلتنک diltunk, غصه ناک ghuſſeh nauk. v. *depreſſed, ſunk.*

A damp (vapour) بخار bukhaur (pl. ابخره abkhureh), بخار اب bukhaura aub, بخار الما bukhauru'l'maa, تف tuf. v. *exhalation.*—*(moiſture)* نم nim, اب aub, ندی nudé, بلت billut, بلل bulul, بللت bululut, وخت wiskhut, ثری ſuré. — *(dejection of ſpirits)* تنکدلی tunkdilé, تیره teereh, غصه ghuſſeh. v. *depreſſion.*

To damp (moiſten) تر ساختن tur ſaukhtun, بلل کردن bulul kirdun, اغاریدن aghaurédun. v. *to wet.*—*(to become damp)* نمکین شدن nimkeen ſhoodun, خوسیدن khooſédun, نم کشتن nim guſhtun.—*(to damp, deject)* تیره کردن teereh kirdun, دلتنک ساختن diltunk ſaukhtun, دلشکستن dilſhakuſtun.

Dampiſhneſs, dampneſs, نم nim, ندی nudé, نزیم nuzeem. v. *damp, moiſture, fogginеſs.*

A DANCE رقص ruks, سماع ſumaa, کسروز kuſrooz, نغند fughund, زفن zufun, طرب turib, پاکوبی pakoobé, خنج khunj, خروس khuroos. *A dance with joined hands* دستبند doſtbund, تترج futruj, بنجه eenjeh. *A dance to the claſhing of arms* جلاه julauh, چلاه chulauh.—*A houſe for ſong and dance* سماع خانه ſumaa khauneh.

To dance رقصیدن rukſédun, رقص کردن ruks kirdun, رقاص شدن rukaus ſhoodun, خروس نمودن khuroos numoodun, جهیدن juhédun, شنجودن ſhunjoodun, فرخشیدن furkhuſhédun, دوستبند ساختن doſtbund ſaukhtun.—*To dance attendance* چراغ افروخته شدن churaugh afrookhteh ſhoodun, اویزکن بودن aweezgun boodun, خدمت دادن khudmut dadun.

A dancer رقاص rukaus, پا کوب pa koob, پای کوب païi koob, سماع کننده ſumaa koonindeh, رقصنده rukſindeh, راقص raukis.—*A rope-dancer* ریسمان باز reeſman bauz, جانباز jaunbauz. *A rope-dancer's rope* چارمیخ charmeekh.

A dancing-maſter رقص اموز کار ruks amooz kaur, سماع معلم ſuma mu-allim.

A dancing-ſchool رقص خانه ruks khauneh, سماع کاه ſumaa gah.

DANDELION *(herb)* رجل الغراب rujlu'l'ghuraub.

To DANDLE *(a child)* زقزاق کردن zukzauk kirdun, بچه جولان ساختن pucheh joulaun ſaukhtun. — *(to fondle)* نوازش نمودن nuwauziſh numoodun, حضانت کردن huzaunut kirdun. v. *to dally*; alſo *to delay.*

A dandler نوازش کر nuwauziſh gur.

The DANDRUFF *(ſcales on the head)* سبوخ ſubookh, حشر huſhur, هبریت hubré-ut, وبغ wubugh, سپوسهء سر ſupooſé-i ſur, تبریت tubré-ut, ابریت abré-ut, تباغ tubbaugh.

DANGER خطر khutur, مخاطرت mukhauturut, بیم beem, مغلطه mughluteh, احتمال ihtimaul, دجمة dujmut, داهیت dauhé-ut, دهر duhr, نهبرت nuhburut (pl. نهابیر nuhabeer), ندب nudib, بجر bujur, معطب maatub, اغویت aghooé-ut, بلغین bulgheen, کحمت kuhmut (pl. کحم kuhum), هول hool, خوف khoof. v. *peril, hazard.* — *Dangers* مخوفات mukhoofaut, بیمها beemha, خطار khuttaur, اخاطر akhautur.—*The danger of life* بیم جان beema jaun. *The danger of the waves* بیم موج beema mooj. *In danger of deſtruction* دربیم هلاک dur beema hulauk. *To expoſe one's ſelf to danger* خودرا در خطر انداختن khoodra dur khutur andaukhtun, تغرر ساختن tughurur ſaukhtun, مندب کردن mundib kirdun,

مخطر اوردن mukhtur awurdun, خايض كردن kha-éz kirdun. *A man who exposes himself fearlessly to danger* مغامر mughamir. *To betray into danger* صلى كردن sulé kirdun. *To be in danger* دربيم شدن dur beem shoodun, مخطر بودن mukhtur boodun. *To danger*, v. *to endanger*.

Dangerless بي خطر bé khutur.

Dangerous مخوف mukhoof, مخوفت mukhoofut, هولناك hawilnauk, معطب maatub, جانكاه jaungah, مهلك muhluk, مهلكت muhlukut. v. *perilous, hazardous*.—*A dangerous affair* امر خاطير amr khauteer, هرنكس hurnuks. *Dangerous affairs* مطهرت mutummurut. *A dangerous place* مهلكت muhlukut. *Dangerous places* مهالك muhaulik, مطاوح mutawuh, مطاود mutawud. *A dangerous road* دربند durbund, راه پر خطر rauh pur khutur, مخوف mukhoof. *A dangerous pit* چاه جانكاه chah jaungah.

Dangerously با بيم ba beem, بالخطر bi'l'khutur, مخوفانه mukhoofauneh, مهلكا muhlukan.

Dangerousness, v. *danger*.

To DANGLE (*hang loose and quivering*) معلق شدن mo-alluk shoodun, اويخته بودن aweekhteh boodun, اويزيدن aweezédun, منهدل نمودن munhudil numoodun.—(*to be a hanger-on*) چراغ افروخته بودن churaugh efrokhteh boodun, تابع شدن taaba shoodun, اويزكن كشتن aweezgun gushtun, استطاعت بودن istita-at boodun.

A dangler (*after women*) بازبزه bazbuzeh, كنغال gunghaul, زندوست zundoost, زنپاره zunpaureh.

Dank, dankish, v. *damp*.

DAPPER خرد و جست khord ou just.

DAPPLE پلنك رنك pulunk runk, شبرنك shubrunk, برش burush. v. *streaked, variegated*.

To dapple, v. *to streak, vary*.

To DARE (*have courage*) دليري نمودن dilaré numoodun, بي باك شدن bé bauk shoodun, كستاخ بودن kustaukh boodun, جرات داشتن juraat daushtun, جسارت نمودن jusaurut numoodun, اجترا داشتن ijtira daushtun.—(*to defy*) دعا نمودن daa numoodun, مبارزت خواندن mobaurizut khaundun. v. *to challenge, provoke*.

Daring, dareful, بي باك bé bauk, شيري sheeré, دلير dilare, بهادر bahaudur, مردانه murdauneh. v. *bold, courageous, audacious, intrepid*.

Daringly مردانه murdauneh, كستاخانه khustakauneh, دليرانه dilarauneh, دلاورانه dilavurauneh, با غيرت ba gheerut. v. *boldly, courageously*.

Daringness مردانكي murdaunugé, دليري dilaré, جرات juraat, شجاعت shujaat. v. *boldness, courage, audacity*.

DARK (*not light*) تاريك taureek, تيره teereh, متظلم mutuzullim, مظلم muzlim, مظلمت muzlimut, ظلم zulum, ظلما zulma, ظلماني zulmauné, ذو الظلام zu ezzulaum, ظلام انجام zulaum anjaum, بي روشنا bé roshuna, بي نور bé noor, خيره kheereh, مردن murdun, دهمس duhmus, دلهم dulhum, دجن dujin, دجداج dujdauj, دجداجت dujdaujut, تدجدج tudujduj, مغلندف mughlunduf, مغلنلف mughlunluf, ليما lumé-a, سجو sujou, غسق ghusk.—(*blind*) تاريك چشم taureeka chushum, چشم تار chushum taur, كور koor, كور نمايش koor numa-ésh, نا بيني na beené, بي نور bé noor.—(*opaque*) انبخ ambukh, نا شفيف na shufeef, نا كرش na kursh.—(*not perspicuous*) نا اشكار na ashikaur, مشتبه mushtibeh, مشكل mushkil, نا ظاهر na zauhir. v. *ambiguous, obscure, intricate*.—(*ignorant*) نا شناس na shinaus, بي خبر bé khubr, جاهل jauhil, نا دان na daun.—(*not cheerful*) نا شاد na shaud, بي خرمي bé khurrumé, نا مسرور na musroor, بي شوخي bé shookhé. v. *gloomy*.—*A dark night* شب تاريك shub taureek, شب ظلمت اندوز shub zulmut andooz, شب ديجور shuba deejoor, شب تيره shub teereh, ليل غير قمر leil ghire-a kumr, ليل ظلما leil zulma, ليل لايل leil la-él, ليل اليل leil alleil, ليلة ليلا leilut leila.—*Dark days* or *nights* دجان dujaun.—*Dark coloured* تيره كون teereh goon, جاوا jawa.—*Having a dark mind* ذو تيره ضمير zu teereh zumeer. *A dark corner* كوشه تاريك koosheh taureek, تاره taureh. *Growing dark* تظلم tuzullum, قصر kufir, غسقان ghuskaun, طفل tufl, غشاشا ghushausha. *To be in the dark* در تاريكي شدن dur taureeké shoodun.—(*to be ignorant of any thing*) بي خبر شدن bé khubr shoodun, نا شناس بودن na shinaus boodun, مترددد شدن muturuddud shoodun. v. *to be perplexed*.—*To keep in the dark* (*to act clandestinely*) در پنهاني ساختن dur pinhauné saukhtun, سرا كردن sirran kirdun, نهاني رفتن nihauné ruftun. v. *to conceal*.

To dark, darken (*make dark*) ظلم كردن zulm kirdun, تاريكي نمودن taureeké numoodun, تيره ساختن teereh saukhtun, با ظلمت پوشيدن ba zulmut poshédun. — (*to grow dark*) ظلمت اندوختن zulmut andokhtun, تاريك كشتن taureek gushtun, تيره شدن teereh shoodun.—*To darken* (*perplex*) مترددد كردن muturuddid kirdun, مشوش زدن mushuwwush zudun, حاير باير ساختن ha-ér ba-ér saukhtun, مذبذب كردن muzubzub kirdun.—(*to sully*) پليد كردن puleed kirdun, الودن aloodun, الوده نمودن aloodeh numoodun, مردار ساختن murdaur saukhtun.

Darkling در تاريكي dur taureeké.

Darkly (*without light*) ظلمانه zulmauneh, بينورانه bénoorauneh, با تاريكي ba taureeké.—(*blindly*) كورانه koorauneh, علي العميا ala'l'amé-a.

Darkneſs ظلمت zulmut, ظلام zulaum, مظلم muzlum, ظلما zulma (pl. ظلمات zulmaut), تاريكي taureeké, تاري tauré, تار taur, تير teer, تيركي teeruké, اظلمت izlumut, لعام laam, داج dauj, دجت dujjut, دجو dujou, سمر ſumr, طفل tuful, طخاطخ tukhautukh, دعلجت daal-jut, دياجير dé-ajeer, دجن dujn, دجنت dujnut, دجون dujoon, شامه ſhaumeh, غسم ghuſm, عشوا aſhuwa, غيهم gheihum, غيهب gheihub, غيهبان gheihubaun, سدف ſuduf, سدفت ſudfut, هر hur, غلس ghulis, غسق ghuſuk, طنس tunus, غياهب ghé-auhib, غيطول gheetool, دلس du-lus, دلست dulſut, كفرت kufrut, دجج dujuj, دجمت dujmut, نعامت naamut. v. *obſcurity, dimneſs*: alſo *ignorance, wickedneſs*.—*The kingdom of darkneſs* (or *of Satan*) ملكت شيطان mil-kuta ſheitaun.—*To diſpel darkneſs* واشدن تاري wa ſhoodun tauré.—*Darkſome*, v. *dark, gloomy*.

DARLING محبوب muhboob, معشوق ma-ſhook, جانى jauné, دلاويز dilaweez, دلپسند dilpuſſund, دلستان dilſitaun, دلكش dilkuſh. v. *dear, favourite*.

A darling محبوب muhboob (fem. محبوبه muhboobeh), معشوق maſhook (fem. معشوقه maſhookeh), جانان janaun, جانانه janauneh, نكار nigaur, دل ارام dilaram, دلبر dilbur, دلخواه dil-khauh, دلدار dildar, دلدار پري رخسار dil-dar peri rukhſoor, دلكشا dilkuſha, زن خوب دلكش zun khoob ou dilkuſh, دلنواز dilnuwauz. *The darling of human hearts* محبوب قلوب عالميان muhboob kuloob aalmé-aun.

To darn, v. *to mend*.

DARNEL (*weed*) تلخ دانه tulkh dauneh, جليف juleef, وغل wughul, فوك fook, غفا ghufa (pl. اغفا aghfa), زباون zévaun, زوان zu-vaun, دنقت dunkut.

A DART تير teer, پيكان peekaun, منزع mun-za, خشت khuſht, حربت hurbut, زوبين zoo-been, مزراق mizrauk, شل ſhil, مك muk, نيزك neezuk, نيزه neezeh.—*A fire dart* مشك دوانى muſk duwauné.

To dart تير انداختن teer andaukhtun, پرتاب كردن purtaub kirdun. v. *to throw, emit*.

A darter انداز andauz, تير انداز teer andauz, رامى raumé (pl. رمات rumaut), نبال nubal (pl. نبل nubbul).

To DASH (*together*) بهم زدن behum zudun, مصادمت كردن muſaudumut kirdun, تصادم تصادم نمودن tuſaudum numoodun, باهم واكوفتن ba hum wakooftun, لطس ساختن lutis ſaukhtun, چسبيدن chuſbédun, شخشيدن ſhukhſhédun, واكوفته شدن wakoofteh ſhoodun, مضخم كردن muzkhum kirdun.—*To daſh* (*as the waves*) متموج نمودن mutumawij numoodun, تلاطم امواج كردن tulautuma amwauj kirdun, بجوش امدن bejooſh aumudun, صخب زدن ſukhib zu-dun, تلاطث خيزاب نمودن tulautuſa kheezaub numoodun. v. *billows*.—*To daſh* (*beſpatter*) پاشيدن pauſhédun, پاشيده كردن pauſhédeh kirdun, نم ساختن nim ſaukhtun, تر نمودن tur numoodun.—(*to mix*) اميختن ameekhtun, اميز كردن ameez kirdun, سرشتن ſuruſhtun, القا كردن ilka kirdun, افراغ ساختن ifraugh ſaukhtun. *To daſh wine with water* اب بشراب نهادن aub be-ſhuraub nihaudun.—*To daſh* (*obliterate writing*) رقم بيزاري كردن rukum beezauré kirdun, نوشته نسخ زدن nooſhteh nuſikh zudun, خط خطا ساختن khutt khuta ſaukhtun, خط بطلان نمودن khutt butlaun numoodun, محو ساختن muhoo ſaukhtun, برسيدن buruſédun. v. *to cancel*.—(*to abaſh*) خجل ساختن khujil ſaukhtun, شرمسار كردن ſhurrumſar kirdun, اضطراب نمودن izti-raub numoodun. *To daſh away* (*form in haſte*) تيز كار ساختن taze kaur ſaukhtun, بزودي كردن bezoodé kirdun.—(*to write rapidly*) زود نوشتن zood nooſhtun, زود نويس شدن zood noo-ées ſhoodun. *To daſh one's hopes* نااميد كردن na-ameed kirdun, حرمان ساختن hurmaun ſaukh-tun. *To daſh* or *ruſh through the water* مخر كردن mukhir kirdun, مخور زدن mukhoor zudun, بر اب برتميدن bur aub burtumédun, در اب عتل رفتن dur aub atl ruftun.

A daſh (*colliſion*) كوست kooſt بهم زن buhum zun, مصادمت muſaudumut, صخب ſukhub, صخ ſukhkh, تصادم tuſaudum, صدمت ſudmut (pl. صدامت ſudaumut), مقارعت makaurat (pl. مقارعات mukauraat).—(*a blow*) ضرب zurb, وقع wuka, كوب koob. v. *ſtroke*.—(*agitation, ebullition*) جوش jooſh, جوشان jooſhaun, جولان joulaun, جوشش jooſhiſh.—(*infuſion*) القا ilka افراغ ifraugh, اميزش ameeziſh. v. *mixture*.—*A line* (*in writing*) خط khutt. *A ſtraight daſh* خط مستقيم khutta muſtukeem, خط متوازي khutta mutuwauzé. *A curved* or *circular daſh* خط مستدير khutta muſtudeer, خط منحني khutta munhuné.—*The daſhing of the waves* متموج mu-tumawij, تلاطم امواج tulautuma amwauj, تلاطث خيزاب tulautuſa kheezaub, معتلج maatlij.

Dashed چسپیده chuspédeh, بهم زده behum zuddeh, واکوفته شده wakoofteh shoodeh.

A DASTARD نامرد namurd. v. *coward.*

To dastardise هیب زدن heeb zudun, نامرد کردن naumurd kirdun. v. *terrify, intimidate.*

Dastardly هیبان heebaun. v. *cowardly, mean.*

DATE (*account of time*) تاریخ taureekh (pl. تواریخ tuwaurikh), ارج arij, ارخت urkhut.—(*duration*) دوام duwaum, استمرار istimraur, بقا buka. v. *continuance.*—(*end*) عاقبت aakibut, اخر akhir, سرانجام suranjaum. v. *conclusion.* — (*the fruit of the palm treee*) خرما khurma, تمر tumr (pl. تمور tumoor), رطب rutub (pl. رطاب rutaub), ارطاب artaub.—*Out of date* (*antiquated*) معطل maatul, بطال butaul, کهنت kuhnut. v. *obsolete.*

To date تاریخ نوشتن taureekh nooshtun, مورخ کردن muwurrukh kirdun.

Dated ذو تاریخ zu taureekh, نوشته nooshteh, مورخ muwurrukh, تحریرا tuhreeran.—*Dated in the beginning of the month Moharrum* نوشته في غره محرم nooshteh fi ghurre-ï Moharrum. *Dated on the fifteenth of the month Rejeb in the year* 1083 تحریرا في ١٥ ب سنه ٨٣ tuhreeran fi khamsata ashera rejeb, sunneh salausa samauneen. v. Vol. I. p. 313.—*Dateless* بي تاریخ bé taureekh.

To DAUB (*besmear*) الودن aloodun, اندودن andoodun, اندوده کردن andoodeh kirdun, پلید ساختن puleed saukhtun. v. *to smear, bedaub.*—(*to paint coarsely*) بی ادب نکاریدن bé adub nigarédun. — (*to flatter grossly*) ریشخند نمودن reesh khund numoodun. *To play the hypocrite* ریاکار شدن ré-akaur shoodun, منافق بودن munaufik boodun. *To daub with gold* زر اندودن zur andoodun, مطلا کردن mutulla kirdun.

A dauber (*coarse painter*) نقشبند بی ادب nukishbund bé adub, صورت بند بی علم soorut bund bé ylm.

A DAUGHTER دختر dokhter, دوخت dookht, فرزند furzund, بنت bint (pl. بنات banaut), حرم haram, نافجت naufijut. v. *virgin.*—*A daughter-in-law* (*son's wife*) زن فرزند zunna furzund, دیوک dé-ook, کنت kunut. *A king's daughter* کریمت kureemut, دختر شاه dokhtura shah, بنت الملك bintu'l'mulk. *A nobleman's daughter* دختر نیک اختر dokhtur neek akhtur, دوخت پاک اختر dookht pauk akhtur, فرزند نیک نهاد عالي نژاد furzund neek nihaud aala nizshaud, دختر پاکیزه جوهر dokhter paukeezeh jouhur, بنت سعد ولاد bint saad wulaud. *A marriageable daughter* دختینه dokhtureeneh, دختینه dokhteeneh, دختر بالغت dokhtur baulighut. *A betrothed daughter* دوخت نامزاد dookht namzaud.— v. also *woman.*—The Arabic بنت *bint* and the plural بنات *bunaut* are frequently used with much elegance in a variety of compound epithets; as—*The daughter of the sea* (*a syren, mermaid,* or *dolphin*) بنت البحر bintu'l'buhri. *The daughter of the mountain* (*echo*) بنت الجبل bintu'l'jebeli. *The daughter of the lip* (*speech*) بنت الشفت bintu'sh'shafati. *The daughter of reflection* (*prudence*) بنت الفكر bintu'l'fikri. *The daughter of the grape* (*wine*) بنت العنقاد bintu'l'unkaudi, بنت الكرم bintu'l'karmi. *The daughter of death* (*a fever*) بنت المنيت bintu'l'mané-ut. *The daughter of fire* (*flame, hot water,* or *any firey liquid*) بنت نارین binta naureeni. *The daughters of the earth* (*rivulets*) بنات الارض banautu'l'erzi. *The daughters of the eyes* (*tears*) بنات العین banautu'l'aïni. *The daughters of pastime* (*strings of a musical instrument*) بنات اللهو banautu'l'lahooï. *The daughters of the night* (*dreams*) بنات اللیل banautu'l'leil. *The daughters of the deep* (*fish*) بنات الماء banautu'l'maaï. *The daughters of the breast* (*cares*) بنات الصدر banautu's'sudri.

To DAUNT بیم دادن beem dadun, ترسانیدن tursanédun, هراس کردن huraus kirdun. v. *to frighten, discourage.*

Dauntless بی باک bé bauk, بی پروا bé purwa.

A DAW کلاغ پیشه kulaugh peesheh, حذف huzuf.

DAWN (*aurora*) بکرت bukrut, شفق shufuk, واخ waukh, صبح subuh, صباح subauh, تباشیر صباح tubasheera subauh, صبح وقتي subuh wakté, سحر suhur, سحرگاه suhurgah, هنگام سحر hungauma suhur, سحر اعلي suhra ala, سپیده دم supeedeh dum, بام bam, بامداد bamdad, فجر fujur, جلج julij, عاطس aatis.—(*the beginning of any thing*) اغاز aghauz, ابتدا ibtida, شروع shuruwa. v. *rise.*—*About dawn* صبحانه subhauneh, بکرا bukran, بکاه begah, علي الصحر ala's'suhur. *To rise* or *do any thing about dawn* تسحر کردن tusuhhur kirdun, بکر ساختن bukir saukhtun. *To travel about dawn* مبکر سفر کردن mubukkir sufr kirdun.

To dawn صبح نمودن subuh numoodun, ظهور کردن zuhoor kirdun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, روشن کشتن roshun gushtun, انصاح کردن ifsauh kirdun, اسداف زدن isdauf zudun, تنفس نمودن tunuffus numoodun, فضح کردن fuzih kirdun. v. also *to glimmer*; *to begin.*

DAY روز rooz (pl. روزان roozaun), یوم é-oom (plur. ایام ei-aum), نهار nihaur. *Night and day*

روز و شب shub ou rooz, ليل و نهار leil ou nihaur. *Days and nights* روزان و شبان ruzaun ou shubaun, انهرت و ليال anhurut ou lei-aul. *By night and day* بشب و روز beshub ou rooz, ليلا و نهارا leilan ou nihauran. *The space of a day and night* شبا روزي shuba roozé. *From day to day* روز بروز rooz berooz, روز روز rooz rooz, يوما في يوما é-ouma fi é-ouma. *One day, on a certain day* روزي roozé, يوما é-ooman, يوما من الايام minu'l'ei-aum, é-ooman. *A bright or serene day* روز روشن rooz roshun, روز كشاده rooz kushaudeh, نهار نهر nihaur nuhr, نهار لامع الانوار nihaur lama-u'l'an-vaur. *A market day* بازار روزي bazaur roozé.—*A festival day* جشن chushun, روز جشن rooz chushun, روز مبارك rooz mobauruk, عيد aïd, يوم عيد é-oom aïd. *A festive day* دم خرم duma khurrum. *A fast day* روزه roozeh. *A day's journey* روزه راه roozeh rauh.—*Sunday* يكشنبه eek-shumbeh, بازار bazaur, بازار روزي bazaur roozé, يوم الاحد é-oomu'l'ahad. *Monday* دو شنبه doo shumbeh, يوم اثنين é-oomu'l'ifhein, يوم الاثنين e-oom ifnein, ثني fina, اوهد awhud (pl. اواهد awauhud). *Tuesday* سه شنبه seh shumbeh, يوم الثلاثا é-oomu's'salausa, ثلاثا salausa. *Wednesday* چار شنبه chaur shumbeh, چهار شنبه chuhaur shumbeh, يوم الاربعا é-oomu'l'arbaa. *Thursday* پنج شنبه punj shumbeh, پشنبه pushumbeh, يوم الخميس e-oomu'l'khumees. *Friday* جمعه jumaah, روز جمعه rooz jumaah, يوم الجمعه é-oomu'l'jumaah, ازينه azeeneh. *Saturday* شنبه shumbeh, سبت sabt, يوم السبت é-oomu's'sabt. *The day of judgment* روز رستخيز rooza rustukheez, باز خاست baz khaust, يوم القيام é-oomu'l'ké-aum, روز قيامت rooza ké-aumut, اجل مسمي ajula musumma. v. Vol. I. p. 2143.—*Days of mourning* روزان عزا roozauna aza, ايام عزا ei-auma aza, تعزيت زماني taazé-ut zumauné.—*Good day!* (*a salutation*) صباح الخير subauhu'l'kheir: (*answer*) يا صباح الخير ya subauhu'l'kheir, *O! good day!*—*On that day* در ان روز dur aun rooz. *A day of battle* روز رزم rooza ruzum, روز مصاف rooza musauf, يوم é-oom, يوم نبرد é-ooma nubburd. *Some days* روز چند rooza chund. *Every day* هر روز hur rooz, كل يوم kulla é-oom. *To-day* امروز imrooz, اليوم alé-oom, هذا اليوم huza'l'é-oom.

A day-book (*a book of accounts, also an almanac*) روزنامه rooznaume, روزينه roozeeneh, روزانه roozé-auneh.

A day-bed, v. *couch*.—*Day-break*, v. *dawn*.

Day labour روزي roozé, كار و كسب kaur roozé, kaur ou kusb.—*A day labourer* كاركون kaurkoon, كار روزيكر kaur roozégur, كاروكسب ساز kaur ou kusb saz, ورزگر wurzgur, بازيار baz-é-aur, كراجي kuraujé.

Day-light روشنايي roshunaé-é, روشني roshuné, روشنا افتاب roshuna aftaub, ضيا الشمس zé-a'sh'shems, نور تاب noor taub.

The day or morning star ستاره بام sitaureh baum, زهره zuhreh, فجر fujr.

Day-time روزي roozé, روز زماني rooz zumauné, نهار nihaur.

To DAZZLE or *daze* جهر كردن juhr kirdun, قهر ساختن kumr saukhtun, سدر زدن sudr zudun. *To dazzle or be dazzled* جهر يافتن juhr é-auftun, قهر شدن kumr shoodun.

A DEACON شماس shummaus.

DEAD (*deprived of life*) مرد murd, مرده murdeh, مورد moord, موتي mooté, ميت mé-ut, ميتت mé-utut, متوفي mutuwuffé, منتبل muntubul, فوت شده foot shoodeh, مسبوت musboot, نا ميت na-émut, جنيس junees, خامد khaumud.—(*inanimate*) بي جان bé jaun, نا روان na rouvaun, جامد jaumid (pl. جمد jumud), غير محسوس ghiré muhsoos, بلا حس bila hufs. v. *insensible*.—(*motionless*) بي حركت bé hurukut, بلا جنبش bila jumbush, غير حالت ghiré-a haulut. v. *inactive*. — (*vacant*) محلول muhlool. v. *empty*.—(*languid*) كاهل kauhil, زبون zuboon, عاجز aajuz, واني wauné, هدا huda. v. *torpid, dull, slow*.—(*gloomy*) تيره teereh, نغام nufaum, نژند nuzhund. — (*useless*) بي فايده bé fa-édeh, غير مفيد ghiré-a mufeed, نا فرجام na furjaum. v. *unprofitable*.—(*vapid*) تارز tauriz, مسخ miskh, بي مزه bé muzeh, بازيره bauzeereh. v. *insipid, tasteless*. *Dead wine* عسيقت aseekut, فشفش fushfush.—(*frigid*) بي غيرت bé gheerut, بارد المزاج bauridu'l'muzauj, برود burood, ذو برودت zu buroodut, سرم surm, سرد surd.—(*not sprightly*) نا شوخ na shookh, بي شادي bé shaudé, نا خرم na khurrum.—(*withered as a vegetable*) تارز tauriz, افسرده afsurdeh, تعشم taashum. — (*uninhabited*) نا معمور na maamoor, بي ابادانى bé abadauné, نا مسكون na muskoon.—*Dead* (*as trade*) اكساد iksaud, ضرع zurh, مغارت mughaurut. *A dead market* كساد kusaud, باور bawur, ضروع zurooh.—*Pretending to be dead* متماوت mutumawut, تماوت tumawut.—*The dead* (*dead men*) مردكان murdugaun, اموات amwaut, موتي or موتا moota, اسودكان بقعة خاك asoodugauna bukaata khauk, مرحوم murhoom. v. *defunct*.—*Dead* or *stagnant water* اب استاده aub ustaudeh, ماء جامد maa jaumid. *Dead asleep* خواب الود khaub alood, غانوده ghanoodeh

Dead drunk مست خراب muft khuraub, مست خراب و الوده مي ناب muft khuraub wa aloodeh mei naub, مخمور mukhmoor.—*Half dead* نيم جان neem jaun. *In the dead of winter* درميان زمستان dur mei-auna zimiftan, في الوسط الشتا fi'l'wufutu'fh'fhita. *In the dead of night* درنيمشب dur neemufhub, في نصف الليل fi nuffufu'l'leil.

To dead or *deaden* (*deprive of force*) قوت محروم كردن kuwwut muhroom kirdun, اقتدار رفع ساختن iktidaur rufa faukhtun.—(*to render vapid*) مسخ كردن miskh kirdun, عسيكت ساختن afeekut faukhtun.

A dead lift اقتضا نا اميدوار iktiza na ameedwar.

Deadly (adjective) هلاهل hulauhul, مهلك muhluk, قاتل kautul, مميت mumeet, خراب اور khuraub awur. v. *destructive, mortal, fatal, murtherous.*—*The clashing of deadly weapons* صدمات الات قتال fudmaut alauta kuttaul.—*Deadly poison* هلاهل hulauhul, زهر قاتل zuhra kautul.—*Deadly* (*implacable*) كينور keenwur, پر عداوت pur adawut, كينه خواه keeneh khauh.

Deadly (adverb) مرده اسا murdeh afa, هلاهلانه hulahulauneh, غرضانه ghurzauneh, قاتلا kautulan. —(*implacably*) با عداوت ba adawut, با سينه پر كينه ba feeneh pur keeneh.

Deadness (*frigidity*) مسامحت mufaumihut, برودت buroodut.—(*want of ardour*) عدم حميت adum humé-ut, بي دليري bé dilaré, غير غيرت ghire-a ghire-ut.—(*weakness*) زبوني zubooné, عجز ajuz, عدم مقاومت adum mukawumut, ضعف zaaf. v. *languor, faintness.* — *Vapidness* مسخي muskhé, بازيركي bauzeerugé.—*Deadness of trade* كساد kufaud, ضروح zurooh, باور bawur.

DEAF كر gur, كران گوش guraun goosh, درشت گوش durusht goosh, كز guzsh, اصم afumm, صما fumma, اصلج afluj, اصلخ aflukh, مصم mufimm, صمم fumum, اعجم é-ajum. *To be* or *become deaf* كر گشتن gur gushtun, اصم شدن afum shoodun. *To pretend to be deaf* تصام نمودن tufamm numoodun, تصالخ كردن tufaufaulikh kirdun, تطارش ساختن tutauruſh faukhtun. *To relate any thing to a deaf person, or one who will not hear* عيل كردن aïl kirdun.

To deafen صخ كردن fukhkh kirdun, كر ساختن gur faukhtun, اصم زدن afumm zudun, وقر كردن wukir kirdun.

Deafish درشت گوش durusht goosh, كران گوش guraun goosh, طرش tursh.

Deafly اصمانه afummauneh, بي قوت سامعت bé kuwwuta famaat, با كري ba guré.

Deafness كري guré, كران گوشي guraun goshé, صمم fumum, صلخ fulkh, صلج fulj, وقر wukir. *A slight deafness* طرش turish, طرشت turishut. *Feigned deafness* تطارش tutaurish, تصام tufamm, تصالخ tufaulikh.—(*unwillingness to hear*) معاندت استماع manuduta iftimaa. اعراض شنيد é-arauza shuneed,

DEAL (*fir-tree*) صنوبر funoobur, گيز geezsh. *A deal-board* تخته صنوبر tukhté-i funoobur, كراسته kurausté-i geezsh. *Deal* (*quantity*) قدر kudr, سامان famaun, كميت kumé-ut, چندي chundé. *A great deal* بسيار biffé-aur, كثير kufeer, قدر كثير kudr kufeer, كميت عظيم kumé-ut azeem, سامان گران famaun guraun. *He sells a great deal* فروخت بسيار مي كنند furookht biffé-ar ma koonud.

To deal (*to distribute*) توزيع كردن toozé-a kirdun, حصه دار ساختن hiffeh dar faukhtun, حصه بخشيدن hiffeh bukhshédun, افراز نمودن efrauz numoodun.—(*to scatter*) نثار كردن nifaur kirdun, افشان نمودن effhaun numoodun, افشاندن effhaundun, پاشيدن paushédun, ريزان ساختن reezaun faukhtun.—(*to traffick*) تجارت كردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur faukhtun, بازر كردن bazur kirdun, كار و كسب ساختن kaur ou kafb faukhtun, عهد نمودن ahud numoodun, شرط زدن shurt zudun. v. *to trade*; also *to act*; *behave, interpose, intervene.*—*To deal by* or *with* (*to treat well*) رعايت كردن raa-é-ut kirdun, مدارات نمودن mudaraut numoodun. (*to treat ill*) مضادرت كردن mufaudurut kirdun, ستم ساختن fitum faukhtun.—*To treat* or *contend with* ستيزه كردن fiteezeh kirdun, مناقشه نمودن munaukufheh numoodun, مخاصمه ساختن mukhaufumeh faukhtun. *To deal in* (*practise* or *be engaged in any thing*) عمل ساختن aml faukhtun, معامله كردن maamleh kirdun, بازار ساختن bazaur faukhtun, وقوفدار داشتن wukoofdar dafhtun, اهل وقوف شدن ahla wukoof fhoodun. *To deal at cards* بقومار كاغذي حصه دادن bekoomaur kaghudé hiffeh dadun, در قمار بازي افراز نمودن dur kumaur bauzé efrauz numoodun. *To deal between* (*act as mediator*) ميانداز شدن méaundar fhoodun, سفير بودن fufeer boodun.

A dealer (*trader*) بازرگان bazurgaun, تاجر taujur (plur. تجر tujr, تجار tujaur), صاحب تجارت fahib tujaurut (pl. اصحاب تجارت af-haba tujaurut), فروشا furoofha. v. *merchant.*—(*a shop-keeper*) اهل دكان ahla dukaun, خرده فروش khordeh furoosh, بقال bukkaul.—(*one that has to do with any thing*) كار kaur, كارگذار kaurguzaur, كاركون kaurkoon, عامل aamil, معاملي ma-amilé. *A dealer at cards* بقمار بازي حصه كر bekumaur bauzé hiffeh

gur. *A plain dealer* مردم بي ريا murdum bé ré-a, صاحب حقيقت ſahib hukeekut. *A double dealer* اهل دروغ ahla duroogh, ريا كار ré-a kaur.

Dealing (*trade*) معامله maamleh, تجارت tujaurut, متجر mutujjir, بازرگاني bazurgauné, فروخت furookht. (*practice*) كار kaur, كار و بار kaur ou bar, كار بار kaur bar, كردار kirdaur, عمل amul. v. *action, intercourſe, treatment.*—*Plain dealing* حقيقت hukeekut, صداقت ſudaukut. v. *candour, ſincerity.* —*Double dealing* ريا ré-a, غدر ghudr, كژ رفتاري guzſh ruftauré. v. *duplicity, hypocriſy.*

DEAR (*precious*) گران guraun, گران بها guraun beha, گران مايه guraun ma-éh, بها buha, پر بها و شرف pur buha ou ſherif, عزيز azeez, نادر nadir, ارجمند arjumund, گرامي guraumé, كرامت kuraumut, كيمي keemé, عالي aulé, كيمت دار keemut dar, ذو كيمت zu keemut. —(*beloved*) محبوب muhboob, دلپسند dilpuſſund, معشوق maſhook, جاني jauné. v. *darling, favourite.*—*My dear, my dear life* جانم jaunum, زندگاني من zundugauné mun. *O my dear ſon* اي جان پدر ei jauna pader.—*Dear* (*ſcarce*) ناياب na-é-aub, تنك tunuk, قط kutt, كم ياب kum é-aub, نا فراوان na furawaun, نا كثير na kuſeer. —(*painful*) نا پسند na puſſund, غير مقبول ghire-a mukbool, مغبوض mughbooz, مبغوض mubghooz. v. *ſad, grievous.*—*A dear*, v. *darling.*—*Dear-bought* بگران بها خريده beguraun beha khureedeh. v. *dear, precious.*

Dearly (*at an high price*) بگران بها beguraun buha, از قيمت عظيم uz keemut azeem.—(*fondly*) با عشق ba iſhk, عاشقانه auſhikauneh.

Dearneſs, (*fondneſs*) عشق iſhk, محبت mohabbut, دوستي dooſté, مهر muhr. v. *kindneſs, love.* —(*high price*) بها buha, قيمت keemut.

Dearneſs, dearth (*ſcarcity*) جدب judub, جليفت juleefut, تغب tughub, قاشر kauſhur, قاشورت kauſhoorut, مضايقت muza-ékut, درماندگي durmaundugé. v. *barrenneſs, famine, want.*—*A year of dearth* هلكت kulkut.

DEATH مرگ murg, اجل ajul, فات faut, وفات wufaut, فوت foot, موت moot, ميتت meetut, موات muwaut, ممات mumaut, قضي or قضا kuza, قاضيت kauzé-ut, قضيت kuzé-ut, حمام himaum, فيظ feez, فيوظ fé-ooz, فيظان feezaun, رحلت ruhlut, ام جبوكرا ummu jubookura, علوق alook, صاعقت ſa-akut, اتو atoo, ارتحال irtihaul, بعد baad, منا muna, منيت muné-ut, حياض غتيم hé-auzu ghuteem, حياض قتيم hé-auzu kuteem, نيط neet, همود humood, وزوز wuzwuz, لزام lizaum, كفت kuft, فوز fooz, حتف hutif, حلامى hulaumé, خزاع khuza, هوارت huwaurut, شعار ſhaar, طومت toomut, شجم ſhujum, شعوب ſha-oob, سواف ſuwauf, يمن yemin.—*Univerſal death* هلكت هلكا hulkuta hulka, جالف jaulif. v. *peſtilence, epidemical diſorder.*—*Sudden death* مرگ مفاجان murg mufajaun, قضاي ناگهاني kuza-é naguhauné, قضاي اسمان kuza-é aſumaun, موت الفوات mootu'l-fuwaut, موت مفاجت moota mufaujut, موت الابيض mootu'l'abeez, هيمع heema, هبز hubz, قعص kaas. *A violent death* موت مايت moota ma-ét, احمر ahmur, زوام zuwaum, زاعط zaat, صهابي ſuhaubé. *Natural death* اجل معالوم ajul maloom. *He narrowly eſcaped death* (literally, *his ſoul was at his lip*) جان بر لب امد jaun bur lib aumud. *At the point of death* جان كندن jaun kundun, خون گرفت khoon goorift, نشوع nuſhuwa, مجزر mujzir, اجل ajl.—*The agonies of death* نزع روح nuza rooh, جان نزع jaun nuza, فواق fuwauk, طنا tina. *To be worthy of death* قتله مستحق شدن kutleh muſtuhukk ſhoodun. *The place* (or *cauſe*) *of death* مقتل muktul (pl. مقاتل mukautil).—*The feaſts of death* (i. e. *mankind*) نقايع الموت nukaïa-u'l'moot.—*Reſt-giving death* مرگ راحت رسان murg rauhut ruſaun.—*Predeſtined death* اجل موعود ajula moo-awud.—*Inheritance in conſequence of death* مناسخت munauſikhut, تناسخ tunauſikh. *When the hour of death approaches* چون وقت ممات مي رسد choon wakta mumaut ma ruſud. *To cauſe death* تمويت ساختن tumwé-ut ſaukhtun, قتل كردن kutl kirdun, قضا ساختن kuza ſaukhtun, افاظت كردن ifauzut kirdun. v. *to murder.*—*To condemn to death* قتل حكم فرمودن kutl hookum furmoodun, ضعف حكم كردن zaaf hookum kirdun. *After death* پس مرگ pus murg, بعد الموت baadu'l'moot. —*Death-bed* بستر مرگ biſtura murg.—*Deathful*, v. *deadly.*—*Deathleſs* بي زوال bé zuwaul. v. *immortal.*—*Death-like* موت اسا moot aſa.—*Death's door* نشوع nuſhuwa.—*A deathſman*, v. *executioner.*

To DEBAR محروم نمودن muhroom numoodun, سد كردن ſudd kirdun, رد زدن rudd zudun, تردد ساختن turuddud ſaukhtun, انسداد نمودن inſidaud numoodun. v. *to exclude.*

To DEBASE فروتن ساختن furootun ſaukhtun, حقير كردن hukeer kirdun, خور نمودن khoor numoodun, سر فرو زدن ſur furoo zudun, ذليل ساختن zuleel ſaukhtun. v. *to abaſe, depreſs, adulterate, diminiſh.*—*To debaſe one's ſelf* پست ديدن puſt deedun.—*Debaſed* مذموم muzmoom, محقر muhukkur, مذل muzill.

Debateable, v. *disputable*.

DEBATE نزاع nizaa, منازعت munazaat, اختلاف ikhtilauf, بحث buhs, مجادلت mujadulut. v. *controversy*, *dispute*; *contest*, *quarrel*.

To debate (dispute) نزاع کردن nizaa kirdun, اختلاف ساختن ikhtilauf saukhtun. v. *to contest*. —*(to deliberate)* مشورت کردن mushwurut kirdun, راي نمودن ra-é numoodun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun.

To DEBAUCH *(corrupt)* تباهي کردن tubauhé kirdun, افساد ساختن ifsaud saukhtun, بدراه نمودن budrah numoodun, اضلال کردن izlaul kirdun.—*(to live intemperately)* نفس شهوت پرست شدن nufsa shuhwut purust shoodun, مرفش شدن irfaush numoodun, ارفاش نمودن murfush shoodun. — *To debauch a woman* بحرام رفتن beharaum ruftun, مفترع کردن muftura kirdun, بلوق ساختن bulook saukhtun, انقاع کردن inkaa kirdun, ايتام ساختن a-étaum saukhtun. v. *to defile*, *violate*, *seduce*.

A debauch ارفاش irfaush, شهوت shuhwut, نفس nufs, شوخي shookhé. v. *excess*, *luxury*, *dissoluteness*.

Debauched (dissipated) پريشان مشرب purrashaun mushrub, مرفش murfush, صاحب شوخي sahib shookhé, هوا و هوس باز huwa ou hawus bauz, هواي نفساني نما huwaï nufsauné numa, بي سر و سامان bé sur ou samaan, نفس اماره دار nufs amaureh dar. — *Debauched (deflowered)* مفترع کرده شده muftura kirdeh shoodeh. *To be debauched (lewd)* نفس غلبه کردن nufs gulbeh kirdun, توقان نفس داشتن tookauna nufs daushtun.— *(to be deflowered)* مفترع شدن muftura shoodun.

A debauchee نفس شهوت پرست nufsa shuhwut purust, فاجر faujir, فاسق fausikh, رند rund, زنباري zumpauré, فاسق fausik, زاني zauné, زنوي zunoo-é, سفاح sufauh, خانع khauna. v. *lecher*, *drunkard*.

A debaucher مضل muzill. v. *seducer*.

Debauchery, v. *debauch*.

To DEBILITATE زبون کردن zuboon kirdun, ناتوان نمودن natuvvaun numoodun, ضعيف ساختن za-éf saukhtun. v. *to weaken*.

Debilitated ناتوان natuvvaun, زبون zuboon, نزيف nuzeef, مضعف muza-af.

Debility زبوني zubooné, ناتواني natuvvauné, ضعيفي za-éfé, فتور futoor, عجز ajuz, سستي fusté, فسخ fuskh. v. *weakness*.

DEBONAIR صاحب ادب و ارکان sahib adib ou arkaun, لطفان lutfaun. v. *civil*, *polite*, *elegant*.

DEBT وام waum, دين dein (pl. ديون deioon), قرض kurz (pl. قروض kurooz), ابام abaum, اوام awaum, فام faum, افام afaum, غرام ghuraum, غرم ghurm, ايام aïaum, بخش bukhsh, ردا ruda, کالي kaulé. v. *duty*, *obligation*. — *To get into debt* وام گرفتن waum gooriftun, دين ساختن dein saukhtun, مقترض کردن mukturuz kirdun. *To pay debt* وام گذاريدن waum guzaurédun, مخوع کردن mukhuwa kirdun, اداي دين نمودن ada-é dein numoodun, توفير ساختن toofeer saukhtun. *To delay paying a debt* نسات کردن nisaut kirdun, معاومت ساختن maawumut saukhtun, لي کردن lei kirdun. *To demand a debt* وام خواستن waum khaustun, دين طلب ساختن dein tulub saukhtun, تجازي کردن tujauzé kirdun. *To give a discharge for debt* تبريت وام دادن tubré-uta waum dadun, اخذ و قبض دين بخشيدن akhz ou kubza dein bekushédun, قبض نوشتن kubz nooshtun, اخذ دادن akhz dadun. *Debts proper* or *necessary to be paid* ديون واجب القضا dé-oon vajibu'l'kuza.—*Involved* or *drowned in debt* غرم ghurm, غرامت ghuraumut, مغرم mughrum, مفرح mufruh, مديون mudé-oon.— *A balance of debt* تلاوت دين tulawuta dein, بقيت وام buké-uta waum, ضمد القرض zumdu'l'kurz. *Old debts* حقوق سابقت hukook saubikut.

A debtor داين da-én, دين daï-én, دان daun, مدين madeen, مديان mudé-aun, مدان muddaun, مديون madé-oon (fem. مديونت madéoonut), وامدار waumdar, غريم ghureem. *Debtors* وعل waal, غراما ghurama, مداين mada-én.

A DECADE ده deh, عشرة ashrut, عشر asher.

The DECALOGUE واصايا الله wasaïa-ullah, عشر کلامت ashera kulaumut.

To DECAMP کوچ کردن kooch kirdun, مضرب ساختن muzrub saukhtun. v. *to move off*.

Decampment کوچ kooch.

To DECANT تصفيق کردن tusfeek kirdun, نقل ساختن nukl saukhtun. *To decant wine* شرابي نقل نمودن shuraubé nukl numoodun.

A decanter, ابگينه aubgeeneh, قنتت kantut.

DECAY نقص nuks, عفا afa, وعکت waakut, اتلاف itlauf, هلک hulk, هلکا hulka, هلکت hulkut, تباه tubauh, تلف tulluf, اسراف israuf, هلس huls, بخس bukhs, پخس pukhs. v. *consumption*, *destruction*, *decline*.—*(fall from a prosperous state)* از دولت افتاده uz dowlut uftaudeh, من اقبال سقوط min akbal sukoot, بد بختي bud bukhté, داهيت dauhé-ut.

To decay بهلک رفتن behulk ruftun, برباد شدن burbaud shoodun, عفا نمودن afa numoodun, در اتلاف رسيدن dur itlauf rusédun, هلکي

بودن hulké boodun, كاه كشتن kauh gushtun, نقص نمودن nuks numoodun.

Deceafe, v. *death.*—*Deceafed*, v. *defunct.*

DECEIT, *deceitfulnefs*, فريب furrabe, غبن ghubin, غدر ghudr, سكالش figaulifh, رنگ runk, خاتوله khautooleh, برفند burfund, روبه بازي roobeh bauzé, كيد keed, مكادت mukaudut, مكر mukr, خيانت بازي khé-aunut bauzé, محال mu-haul, خدعت khudaat, حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, حيله بندي heeleh bundé, ريا ré-a, ريو ré-oo, نيرنگ neerunk, ال aul, وشيمت wu-fhémut. v. *cheat*, *fraud*, *fallacy*, *impofture.*

Deceitful رنگ امیز runk ameez, غدير ghudeer, فريبنده furrabindeh, خديعت khudé-at, تلبيس tulbees, حيله باز heeleh bauz, اهل غدر ahla ghudr, غدار ghiddaur. v. *fraudulent*, *difhoneft.*

Deceitfully غدارانه ghiddarauneh, بي صلاح bé fulauh, با حيله ba heeleh, با تلبيس ba tul-bees, غديرا ghudeeran.

Deceivable ممكن تلبيس mumkina tulbees.

To deceive فريفتن furré-uftun, غدر كردن ghudr kirdun, حيله باختن heeleh baukhtun, سكالش نمودن figaulifh numoodun, غبن كردن ghubin kirdun. v. *to cheat.*—(*to caufe to err*) تغليط كردن tughleet kirdun, تضليل ساختن tuzleel faukhtun, اضلال كردن izlaul kirdun, مغالطه ساختن mughauliteh faukhtun.—(*to fruftrate ex-pectation*) اميد حرمان كردن ameed hurmaun kirdun, انتظار جدا واكردن intizaur juda wa-kirdun. v. *to fail*, *mock.*—*To deceive the eyes* (*as a juggler*, &c.) لعبتبازي نمودن labutbauzé numoo-dun, مسحر كردن mus-hur kirdun. v. *to fafcinate.*

A deceiver حيله بند heeleh bund, حيله باز heeleh baz, كيد كار keed kaur, ماكر maukir, غابن ghabin, روبه باز roobeh bauz, تغليط كننده tughleet koonindeh, تضليل ساز tuzleel fauz, نظر باز nuzr bauz, حرامزاده haramzaudeh. v. *cheat*, *diffembler.*

DECEMBER دي dei, كانون اول kanon awwul, الهرار alhuraur, شب افزان fhub efzaun.

DECENCY شايستگي fha-éftugé, لياقت lé-aukut, ادب adub, اركان arkaun, سزاواري fuza-wauré, مناسبت munaufibut, موافقت muwaufi-kut, وقار wukaur, تكليف tukleef. v. *fuitablenefs*, *propriety*, *modefty.*

Decent شايسته fha-éfteh, لايق la-ék, سزاوار fu-zawaur, سزا fuza, واجب vajib, مناسب munau-fib, موافق muwaufik, منبغي mumbughé.

Decently با ادب ba adub, لايقانه la-ékauneh, با شايسته ba fha-éfteh, مناسبا munaufiban.

DECEPTIBILITY امكان غدر imkauna ghudr, مقدور فريب mukdoora furrabe.

Deceptible ممكن غبن mumkina ghubin.

Deception سكالش figaulifh, غبن ghubin, نظربازي nuzrbauzé, حيله heeleh, غدر ghudr, لعبتبازي labutbauzé. v. *deceit.*

Deceptive زو توت سكالش zu kuwwuta figau-lifh, رنگ اميز runk ameez.

To DECIDE حكم كردن hookum kirdun, حجت ساختن hujjut faukhtun, فتوا دادن fetwa dadun, قضا گفتن kuza guftun, فصل نمودن fufl numoodun, تدبير كردن tudbeer kirdun, راي دادن ra-é dadun.—*To decide a law-fuit* قطع نزاع كردن kuta nuzaa kirdun, دعويي حكم نمودن dawaï-é hookum numoodun. *To decide* or *fix an event* وقوع تحديد كردن wukuwa tuh-deed kirdun, عاقبت الامر قطع نمودن aakubut-u'l'amr kuta numoodun.

Decided مقدر mukuddir. v. *determined.*

A decider حكم كوي hookum gooï, قضا سازنده kuza fauzindeh, حجت كر hujjut gur.

DECIMAL عشار afhaur, تعشير taafheer.

To decimate ده يك كردن deh eek kirdun, تعشير ساختن taafheer faukhtun.

Decimation عشر afhur, تعشير taafheer, عاشر كير aafhur geer, دهم پذير duhum pizzeer. v. *tithing.*

To DECIPHER (*explain ciphers*) رمز اشكاره كردن rumz afhikaureh kirdun — (*to interpret enigmas*) لغز تعبير نمودن lughz tabeer numoodun, معما مبين ساختن mu-amma mubé-un faukh-tun, v. *to explain*, *unravel*, *defcribe.*

A decipherer رمز اشكاره كر rumz afhikaureh gur.

A DECISION فصل fufl, فيصل feeful, فصيل fufeel, حكم hookum, قضيت kuzé-ut, قضا kuza, جزم jezm, حجت hujjut.

Decifive قاطع kauta, زو توت فصل zu kuw-wuta fufl, وقوع تحديد كنا wukuwa tuhdeed koona, عاقبت الامر قطع نما aakubutu'l'amr kuta numa.—*Decifively* قاطعانه kauta-aneh.—*Decifive-nefs* وصف قاطع wufuf kauta.

To DECK اراستن arauftun, ارايش كردن ara-éfh kirdun, اراسته نمودن arausteh numoodun, پيراستن peerauftun, پيرايه بخش كردن peerai-eh bukhfh kirdun, زينت ساختن zeenut faukh-tun, تزيين كردن tuzei-én kirdun. v. *to drefs*, *decorate*, *overfpread.*

Deck (*of a fhip*) سقيفت fukeefut.

Decked نازك nazik, زينه پذير zeeneh pizzeer, زيبنده zeebindeh, زيبا zeeba. v. *dreffed.*

Decker, v. *dreffer.* — *A table-decker*, خوانسلار khaunfulaur, سخولند fukhoolund.

To DECLAIM فصيح كلام كردن fufeeh ku-laum kirdun, مير كلام شدن meer kulaum fhoo-

dun, سخن راندن sukhun raundun, متکلم بودن mutukullim boodun. v. *to harangue.*

A declaimer, declamator, سخن پرداز sukhun purdauz, سخن ران sukhun raun, سخن گذار sukhun guzaur, اهل کلام ahla kulaum, صاحب علم کلام sahib ylma kulaum, میر کلام meera kulaum, متکلم mutukullim. v. *orator, speaker.*

Declamation سخن گو sukhun goo, کلام kulaum, علم کلام ylma kulaum, علم خطاب ylma khutaub. v. *oration, rhetorick.*

Declamatory سخن افرین sukhun afreen, سخن شناس sukhun shinaus, فصیح کلام fuseeh kulaum, دل کش بیان dil kush bé-aun, جان گذار jaun guzaur. v. *rhetorical, eloquent.*

A DECLARATION بیان bé-aun, شرح shurh, تعبیر taabeer, تلخیص tulkhees, تفسیر tufseer, ایضاح a-ézauh, تاویل taweel. v. *proclamation, publication, explanation.*

Declarative, declaratory, بیان ساز bé-aun sauz, شرح کنا shurh koona, تعبیر نما taabeer numa.

To declare بیان کردن bé-aun kirdun, تعبیر ساختن tabeer saukhtun, اشکاره نمودن ashikaureh numoodun, تلخیص کردن tulkhees kirdun, نمودن numoodun, مبین کردن mubé-un kirdun, عیان ساختن a-é-aun saukhtun, تفسیر نمودن tufseer numoodun. *To declare one heir to the crown* ولی عهد کردن wulé ahd kirdun. v. *to publish, proclaim, explain.*

DECLENSION (*of nouns*) بنا bina, صرف surf, تصریف tusreef. v. *declination, decline.*—*A declension* تصریف tusreef.

Declinable ممکن بنا mumkina buna, تصریف دار tusreef dar.

Declination (*descent*) هبوط huboot, نزول nuzool, شیب sheeb, نشیب nusheeb, حدور hudoor.—(*bending*) پیچ peech, میل meil, منحرف munhuruf, زایل za-él, حاید ha-éd.—(*variation, obliquity*) عنود anood, مجنف mujnuf, تعمج taammuj. v. also *decay.*

To decline (*bend* or *lean downward*) میل کردن meil kirdun, مایل شدن ma-él shoodun, هبوط کردن huboot kirdun, نزول نمودن nuzool numoodun.—(*to shun*) اجتناب کردن ijtinaub kirdun, اعراض نمودن é-arauz numoodun, ابا ساختن iba saukhtun, احتراز کردن ihtirauz kirdun. v. *to avoid, refuse.*—*To decline a noun* اسم تصریف کردن ism tusreef kirdun.—(*to decay*) نقص نمودن nuks numoodun, کاه گشتن kauh gushtun, تصغیر شدن tusgheer shoodun.

Decline (*diminution*) نقص nuks, کاست kaust, تصغیر tusgheer. v. *decay.*

A DECLIVITY شیب sheeb, شیو shee-oo, نشیب nusheeb, حدور hudoor, تابش taubish, صبب subub.—*A steep declivity* نشیبگاه nusheebgah.—*The declivity of a mountain* دامن کوه daumina kooh, راغ raugh, شخ shukh, نغف naaf, دري duré, اسناد isnaud.—*Acclivity and declivity* شیب و فراز nusheeb ou furauz, شیب و فراز sheeb ou furauz, نعاف نغف naafa naf. *A slippery declivity* (*down which boys slide*) زلخ zulkh, زلخت zulkhut, زحلوقت zuhlookut.

Declivous (*sloping*) حطوط hutoot, مایل ma-él, منصب munsub, مصب musibb, انقیاد inké-aud, حدر hudr.

To DECOCT پختن pukhtun. v. *to boil, digest.*

DECOLLATION گردن زن gurdun zun, سر صاف کنا sur sauf koona, عنق ضرب ساز anuk zurb sauz.

To DECOMPOUND (*compose of things already compounded*) باز امیختن baź ameekhtun.

To DECORATE زینت کردن zeenut kirdun, پیراستن peeraustun, زیبیدن zeebédun, تزیین کردن tuzei-én kirdun, طرازیدن tirauzédun, طراز کردن tirauz kirdun, اراستن araustun, ارایدن araï-édun, ارایش نمودن ara-ésh numoodun, زیبا ساختن zeeba saukhtun, زیبنده کردن zeebindeh kirdun, پیرایه بخش ساختن peeraï-éh bukhsh saukhtun. v. *to ornament, embellish.*

Decorated پیراسته peerausteh. v. *dressed.*

Decoration, decorament زین zeen, زینت zeenut, ارایش ara-ésh, پیرایه peeraï-eh, پیرایش peera-ésh, زیب zeeb, زونت zoonut, زهر zuhr, طراز tirauz. v. *ornament.*

A decorator زینت ساز zeenut sauz, طرازنده tirauzindeh, طرازگر tirauzgur.

To DECORTICATE (*peel*) تشر کردن kushr kirdun, شطب ساختن shutub saukhtun, خرط کردن khurt kirdun.

DECORUM شکوهمندي shukoohmundé, ارکان arkaun, لیاقت lé-aukut. v. *decency.*

A DECOY رامج raumuj, چینه cheeneh, دانه dauneh, خروهت khuroohut, کشاکش kushakush, جذب juzb, جذبت juzbut (pl. جذبات juzbaut), بنک bunk. *A decoy-bird* دونه dooneh.

To decoy چینه نهادن cheeneh nihaudun, جذب کردن juzb kirdun, رامج ساختن raumuj saukhtun, دانه کردن dauneh kirdun, دونه بودن dooneh boodun. v. *to allure, entrap.*

To DECREASE (*make less*) کاستن kaustun, کاه نمودن kauh numoodun, قصور کردن kusoor kirdun, مغاض ساختن mughauz saukhtun.—(*to grow less*) هبوط شدن huboot shoodun, قصور

كشتن kusoor gushtun, كاه بودن kauh boodun, جزر نمودن juzr numoodun.

Decrease كاه kauh, هبوط huboot, قصور kusoor, مغاض mughauz, كاست kaust. *The decrease of a river, rain, &c.* جزر juzr. v. *reflux.*

A DECREE حكم hookum (pl. احكام ahkaum), امر amr (pl. اوامر awaumir), فرمان furmaun, فرمانيون furmauné-oon, فرموده furmoodeh, موقع muwukka, توقيع touké-a, تنبيه tumbeeh, قضا kuza, حجت hujjut, حتم hutum (pl. حتوم hutoom). v. *edict, law, decision.*—*The decrees of* God فرمودۀ خدا furmoodé-ï khoda, نوشت خدا nuwishta khoda, قدر kudr, قسمت kusmut, تقدير tukdeera, قضاالله kuzullah. *The divine decrees* تقديرات tukdeeraut, تقادير tukaudeer. *A judicial decree* حجت hujjut, حكم شرع hookuma shura, دستينه dosteeneh.

To decree حكم كردن hookum kirdun, فرمودن furmoodun, فرمان گذار ساختن furmaun guzaur saukhtun, فرموده دادن furmoodeh dadun, امر نمودن amr numoodun, حجت كردن hujjut kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun.

Decreed فرموده furmoodeh, مامور maamoor, مصمم musummum, مقدر mukuddur.

Decrement, v. *decrease.*

DECREPIT فرناس furnaus, فاك fauk, فك fikk, قلحم kulhum, علوف aloof, قحر kuhr, قحل kuhl, قحم kuhm. تعصم kaasum, هرمي hurmé, كهوه kuhooh, عشبة ashbut. v. *old.*—*A decrepit old man* پير زال peer zaul, فرتوت furtoot, هدم hudum, هرم hurum, هم humm, قصعم kusaam, قفت kuffut, قلعم kulaum, جلباب julbaub, دهكم duhkum, خرف khurf, زرمان zurmaun, زرفان zurfaun. *An old decrepit woman* فرتوته furtooteh, همت hummut, عجوزه ajoozeh.

Decrepitude فرناسي furnausé, حال فرتوت haula furtoot, پيري peeré.

DECRESCENT كاه kauh, قصور نما kusoor numa.

DECRETAL حكم پيند hookum pivund, امر دار amur dar.—*A decretal (book of decrees)* كتاب احكام kitauba ahkaum.

Decretory, v. *judicial, definitive.*

To DECRY زم دادن zumm dadun, ملام كردن mulaum kirdun, بانك برزدن baunk burzudun.

DECUPLE (*tenfold*) ده مره deh murreh, ده تا deh ta, عشر ashur.

A DECURION (*serjeant* or *corporal*) دهمرده dehmurdeh, ميردها meerdeha, سارجنت sarjunt.

To DEDICATE (*consecrate*) تقديس كردن tukdees kirdun, مخصوص ساختن mukhsoos saukhtun, خاص ساختن khauss saukhtun, وقف نمودن wukuf numoodun, اهدا كردن ihda kirdun. *To dedicate temples* تكريسات كردن tukreesaut kirdun. *To dedicate a book to any person* نام كسي را بكتاب تصنيف نهادن nauma kussera bekitaub tusneef nihaudun. *To dedicate time to any thing* زمان صرف دادن zumaun surf dadun.—*Dedicate, dedicated* مقدس mukuddus, موقوف moukoof.

Dedication تقديس tukdees, وقف wukuf. *Dedications (of temples)* تكريسات tukreesaut.

To DEDUCE در مسلسل سند آوردن dur mususul sunud awurdun, نتيجه نمودن nuteejeh numoodun, ترتيب كردن turteeb kirdun, نظام نمودن nizaum numoodun, نظم بردن nuzim burdun, جزم ساختن jezm saukhtun. v. *to arrange, draw conclusions, form.*

Deducement, deduction, (*consequence*) مسلسل سند mususul sunud, متابع نظام mutauba nizaum.—*Deduction (substraction)* وضيعت wuzé-at, تفريز tufreez, مثنات musnaut, نتيجه nuteejeh, تباع tubaa.

Deducible, deductive ممكن آور در مسلسل سند mumkina awur dur mususul sunud.

To DEDUCT وضيعت ساختن wuzé-at saukhtun, تفريز كردن tufreez kirdun, مثنات ساختن musnaut saukhtun. v. *to substract.*

A DEED (*action*) كار kaur, كردار kirdaur, عمل aml, فعل faal (pl. افعال afaal), قصه kisseh, قضيت kuzé-ut, صنع suna, صنيع suné-a, صنيعت suné-aat.—(*exploit*) كارهمامي kaur humaumé, غزا ghuza, عجيبت ajeebut.—(*written evidence of a legal act*) دست خط dost khutt, تمسك tumassuk, دين تمسكي deen tumassuké, چك chuk, ابراز ibrauz, احتجاج ihtijauj, تذكرت tuzkurut. (*reality*) حقيقت hukeekut, معني maané, معنيت maané-ut.—*A sudden unpremeditated deed* بديهت budeehut. *A villainous deed* قضيت نا مرضيت kuzé-ut na murzé-ut. *Words and deeds* قول و فعل kool ou faal, فعل و مقال fé-al ou mukal. *Illustrious deeds* افعال حميده afaala humeedeh.

To DEEM پنداشتن pundaushtun, حكم دادن hookum dadun, قياس نمودن ké-aus numoodun. v. *to judge, think.*

DEEP دور فرو door furoo, دور فرود door furood, درن durin, زورا zoora, غور ghoor, عماق amauk, عميق ameek, ژرف zshurf, تعور ka-oor, تعير ka-ér, نغل nughl, نغول nughool, مغاك mughauk, مغ magh, معق maak, مقعر mukaar, نقير nukeer, سهبت suhbut, خوقا khooka, اخوق akhook,

غموس ghumoos, عضوض azooz, مسهبت muſ-
hubut, لحود luhood, تهدار tuhdar.—(*gloomy*)
ظلماني zulmauné, تار و تير taur ou teer, خيره khee-
reh, سياه ſé-auh.—(*not obvious*) غير ظاهر ghiré-a
zauhir, نا آشكار na aſhikaur, بلا عيان bila-a-é-aun,
مغلق mughluk, مشكل muſhkul, مشتبه muſh-
tubih. v. *obſcure, ambiguous.*—(*ſagacious*) صاحب
فراست ſahib firauſut, اهل بصيرت ahla buſeerut,
ذو نظر zu nuzr, تيز فهم teez fuhm.—(*full of ſtra-
tagem*) پر كيد pur keed, حيله باز heeleh baz,
رنگ آميز runk ameez, ال دار aul dar. v. *cunning,
inſidious.*—*He is very deep or cloſe* بعيد الغور است
ba-édu'l'ghoor aſt.—(*mournful*) دلتنگ diltunk,
غمخور ghumkhore, جان ازار jaun azaur. v. *ſo-
lemn.*—*A deep well* or *pit* بير دور فرو beir door
furoo, جهنام jihinnaum, قعور ka-oor, هويت
hawé-ut, تكاور tukawur, اخوص akhoos, مغاك
mughauk. *A deep cavern* غياب ghé-aub, غيابت
ghé-aubut, كعب kaab, غينف gheenuf, جاي بي
ته ja-é bé tuh, نغل nughl, لجت lujjut, عمق
amuk, هوت hout, قعر kaar. v. *abyſs, gulph.*—*A
deep* or *baſe ſound* بم bumm, ابم abum, نرم nurm.
A deep or *dark colour* سياه چرده ſé-auh churdeh,
قهوه رنگي kohweh rungé, گندم گون kundum
goon.—*A crime of a deep die* زنب عظيم و ظلم
جسيم zumb azeem ou zulm juſeem, جرم ظالم
jurm zaulim, گناه نكير gunauh nukeer. *Deep
muſing* متامل muta-ammil, اهل باطن ahla
bautin. v. *contemplative.*—*A deep wound* زخم
غماقت zukhum ghummaukut, ضربت بكر furbuta
bukr. *A deep diſh* قعران kauraun. *To dig deep*
تغويط كردن tughweet kirdun. *To ſink deep*
تغوط ساختن tughawwut ſaukhtun.

The deep (*ocean*) بحر buhr, بحر محيط buhr
muheet, درياي ژرف duré-aï zſhurf, لجت luj-
jut, قعر kaar, قاموس kaumoos.

To deepen دور فرو كندن door furoo kundun,
درن در كندن durin dur kundun, زورا كافتن
zoora kauftun, غور كاويدن ghoor kawédun. v. *to
dig.*—(*to cloud*) ظلماني كردن zulmauné kir-
dun, تاريك ساختن taureek ſaukhtun, سياه
نمودن ſé-auh numoodun. v. *to darken.*—*To deepen
a colour* قهوه رنگي كردن kohweh rungé kirdun,
سياه چرده نمودن ſé-auh churdeh numoodun.—
(*to make gloomy* or *ſad*) دلتنگ ساختن diltunk
ſaukhtun, غم دادن ghum dadun, ملول كردن
mulool kirdun.

Deeply دور فرود door furood, درنانه durinau-
neh. v. *deep.*—(*with great ſtudy* or *ſagacity*) با
اشتغال عظيم ba iſhtighaul azeem, باكران فراست
ba guraun firauſut—(*ſorrowfully*) غمخورانه ghum-
khore-auneh, با قساوت ba kuſauwut, با جان ازار
ba jaun azaur, ملولانه muloulauneh. v. alſo *highly.*
—*To be deeply in love* عاشق شدن auſhuk ſhoodun,
مجنون گشتن mejnoon guſhtun. *To be deeply
in debt* مديون بودن mudé-oon boodun, غرم شدن
ghurm ſhoodun, وام گرفتن waum gooriftun. *To
be deeply coloured* قهوه رنگ داشتن kohweh runk
dauſhtun, سياه چرده بودن ſé-auh churdeh boodun.

Deepneſs, v. *depth.*

DEER آهو ahoo (plur. آهوان ahwaun, آهون
ahoon, آهيان ahé-aun), غزال ghuzaul (pl. غزلت
ghuzlut, غزلان ghuzlaun), ابن بريح ibnu buree-
hin, بازو bauzoo, شاهد وحوش ſhauhid wuhooſh,
گوزن goozun (fem. گوزنت goozunut), مرغر
murghur, گاودشتي gauduſhté, غرم ghurm, ريم
reem, جوزر joozr, ايل aï-ul, جديت judé-ut,
خلم khulum, اراخ araukh, اجل ajl. *The covert
of a deer* كناس kunaus, مغار mughaur.

To DEFACE (*diſfigure*) مردار ساختن mur-
daur ſaukhtun, چركين كردن churkeen kirdun,
قبيح نمودن kubeeh numoodun, اقباح ساختن
ikbauh ſaukhtun, آلودن aloodun. v. *to deform.*—
(*to raze*) برسيدن burfédun, ستردن ſuturdun, نا
چيز ساختن na cheez ſaukhtun, ناسخ كردن nau-
ſikh kirdun, محو نمودن muhou numoodun. v.
to deſtroy.

Defacement سترش ſuturuſh, محوت muhwut,
v. *razure;* alſo *violation, injury.*

Defalcation, v. *diminution.*

DEFAMATION بد نام bud naum, عيب
گوي aïb gooï, افتراكاري iftirakauré, افترا iftira,
بهتان buhtaun, رسواي ruſuwa-é. v. *calumny.*

Defamatory بهتاني buhtauné, بهتان گو buh-
taun goo, عيب جوي aïb jooï, مفتري mufturé.

A defamer هماز humauz, هامز haumuz (fem.
هامزت haumuzut), بهتان گو buhtaun goo, بد
نام بخشي bud naum bukhſhé, نام كشي naum
kuſhé, طنز كننده tunz koonindeh.

To defame عيب گفتن aïb guftun, بد نام
دادن bud naum dadun, نام كشيدن naum ku-
ſhédun, فضيح كردن fuzeeh kirdun, افترا نمودن
iftira numoodun, بهتان ساختن buhtaun ſaukh-
tun, هامز شدن haumuz ſhoodun. v. *to calumniate.*

DEFAULT گناه guna, زنب zumb, عيب
aïb, علت yllut, شين ſheen. v. *crime, fault.*—
(*defect*) تقصير tukſeer, نقص nuks, نقصان nuk-
ſaun. v. *failure.*—*A default of appearance before a
judge, and forfeiting recognizance or deſerting bail*
نا حضور و كفلا گذار na huzoor wa kufla guzaur.

DEFEASANCE (*annulling*) ابطال ibtaal, نسخ
nuſikh, محو muhou.

Defeasible ممکن ابطال mumkina ibtaul.

A DEFEAT هزیمت huzeemut, هزیمي huzeemé, انهزام inhizaum, شکستگي shakustugé, کال kaul, کسر kusr. v. *rout, overthrow.* — *A feigned defeat* or *retreat* انهزام صوري inhizaum sooré.

To defeat شکستن shakustun, شکست کردن shakust kirdun, شکسته نمودن shakusteh numoodun, هزم کردن huzm kirdun, منهزم و تار و مار نمودن munhuzum ou tar ou mar numoodun, کالیدن kaulédun, کسر ساختن kusr saukhtun. v. *to overthrow, conquer, vanquish.*—(*to frustrate*) محروم کردن muhroom kirdun, حرمان ساختن hurmaun saukhtun. v. *to disappoint*; *abolish.*

Defeated شکسته shakusteh, منهزم munhuzum, مهزوم muhzoom.

To be defeated شکسته بودن shakusteh boodun, پناه گرفتن punah gooriftun, پناهیدن punahédun.

To defecate, v. *to purge, purify, cleanse.*

DEFECT (*deficiency*) زوال zuwaul, نقص nuks, نقصان nuksaun, قصور kusoor, تقصیر tukseer (pl. تقصیرات tukseeraut). v. *failure, want.*—(*fault*) عیب aïb (plur. عیوب aïoob), اهو ahoo, غلط ghult, خطا khuta, زلت zillut, سهو suhoo, ضلال zulaul, ضلالت zulaulut. v. *error, mistake, blemish, vice.* — *Without defect* بي عیب bé aïb, کامل kaumul, تمام tumaum, صهابي suhaubé, اصهب as-hub, موفور moufoor.

Defection (*apostasy*) ارتداد irtidaud, ردت ruddut, ترک دین turka deen, انکار ایمان inkaura a-é-maun—(*revolt*) عصیان asé-aun, طغیان tughé-aun, خلعان khulfaun. v. also *defect, failure.*

Defective پر تقصیر pur tukseer, ذو عیب zu aïb, ناقص naukis, کم kum, کمین kumeen, کمینه kumeeneh, معیوب maï-oob.—*More defective* کمتر kumtur. *Most defective* کمترین kumtureen.—v. *deficient, blameable, faulty, imperfect, vicious.* — *To be defective* معیوب شدن maï-oob shoodun, عیب داشتن aïb daushtun, ناقص گشتن naukus gushtun. *To render defective* کم کردن kum kirdun, پر تقصیر ساختن pur tukseer saukhtun.—*Defectiveness*, v. *defect, faultiness.*

DEFENCE (*protection*) حمایت huma-é-ut, وقایت wuka-é-ut, صیانت sé-anut, عصمت asmut, مظاهرت muzauhirut, دستیاري dosté-auré, دستگیري dostgeeré, حفظ hyfz, کنف kunuf, ذري zuré. v. *guard, security.*—(*apology*) بهانه buhauneh, معذرت maazirut, اعتذار é-atizaur, عذر azur. v. *vindication, justification.*—(*prohibition*) حرم hurm, تنبیه tumbeeh, منع muna. — (*resistance*) مقاومت mukawumut, رد rudd, تعارض taariz.

Defenceless بي حمایت bé huma-é-ut, نا محمي na muhmé, غیر مظاهرت ghiré-a muzauhirut, بي صیانت bé sé-anut. v. *unarmed, helpless.*

To defend حمایت دادن huma-é-ut dadun, نصر آوردن nusr awurdun, منصور نمودن mansoor numoodun, صیانت کردن sé-aunut kirdun, عصمت ساختن asmut saukhtun, مظاهرت نمودن muzauhirut numoodun, دستگیري بخشیدن dostgeeré bukhshédun, تخفیر کردن tukhfeer kirdun, نظر ساختن nuzr saukhtun, پشت دادن posht dadun, دست رس نمودن dosta rus numoodun, دستیار شدن dosté-aur shoodun. v. *to protect, guard, support, vindicate.*—(*to uphold*) اقرار کردن ikraur kirdun, تعریف نمودن taareef numoodun, تحقیق ساختن tuhkeek saukhtun. v. *to assert, affirm.*—(*to fortify*) احکام کردن ihkaum kirdun, استحکام ساختن istihkaum saukhtun, تحصین نمودن tuhseen numoodun. — (*to prohibit*) منع و دفع کردن muna ou dufa kirdun, احرام ساختن ihraum saukhtun, احصار دادن ihsaur dadun. v. *to forbid.*—*To defend a castle* قلعه حصن کردن killaah hisn kirdun, حصار محافظ شدن hissaur muhaufiz shoodun.—*To defend one's self* خودرا نگه داشتن khoodra nugeh daushtun, مدافعت کردن mudafaat kirdun, نفس توقیت ساختن nufs tooké-ut saukhtun.—*To defend a cause* (*legally*) مرافعت حصن کردن murafaut hisn kirdun, دعوا شرعا حمایت نمودن dawa shura-an huma-é-ut numoodun.

Defendable, v. *defensible.*

A defendant (*in a law-suit* or *criminal prosecution*) مدعي mudda-a, مدعي علیه mudda-a aleeh.

A defender (*of another*) محافظ muhaufiz, مدافع mudafaa, پشت posht, دستکیر dostkeer, حمایت نماینده huma-é-ut numa-endeh, مظاهر muzauhir, حامي haumé, مناجد munaujid, فریاد رس furé-aud rus, ناصر nausir, مستحفظ mustuhfiz. v. *champion, patron, advocate.* — *The defender of the faith* دین پناه deen punah, دین پرور deen purwur, غازي الدین ghauzé-u'd'deen. *The defender of the kingdom* مملکت پناه mumlukut punah.

Defended معصوم maasoom, محفوظ muhfooz, مصون musoon, محروس muhroos, منعصم munasum, منصور munsoor, محمي muhmé.

Defensible ممکن عصمت mumkina asmut, قابل تنضح kaubila tunuzzuh. v. *justifiable, right.*

Defensive (*affording defence*) حمایت ده huma-é-ut duh, عصمت بخش asmut bukhsh, دستگیري نما dostgeeré numa, صیانت ساز sé-anut sauz.—(*in a posture* or *state of defence*) در حال مدافعت dur haula mudafaat, بحالت محروس behaulut muhroos.

The defensive صيانت ſé-anut, حال مدافعت haula mudafaat. v. *defence.*

Defensively بر وجه عصمت bur wujeha aſmut, در حال مدافعت dur haul mudafaat, محروسانه muhrooſauneh.

To DEFER وايس انداختن wapus andaukhtun, امهال كردن imhaul kirdun, توقف نمودن tuwukkuf numoodun. v. *to delay, with-hold*; alſo *to refer.*

DEFERENCE (*reſpect*) اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, اعظام é-azaum, حرمت hurimut. v. *regard, veneration.*—(*complaiſance*) شيرينكاري ſheereenkauré, ملايمت mula-émut, ملاطفت mulautifut. v. *condeſcenſion, ſubmiſſion.*

DEFIANCE (*to fight, &c.*) ميدانه دعوت meidauneh dawut. — (*challenge to produce proofs*) استبراز iſtibrauz, ابراز طلبا ibrauz tulba—(*contempt*) مذمت muzimmut, طعن taan. v. *inſult, affront.*

DEFICIENCY زوال zuwaul, قصور kuſoor, نقص nuks, نقصان nukſaun, عاجزي aajizé, درماندكي durmaundugé. v. *defect, want.*

Deficient نا تمام na tumaum, مقصور mukſoor, ناقص nakus, زايل za-él, عاجز aajiz, عاجزانه aajizauneh, بخس bukhs, فرومانده furoomaundeh, بمانده bumaundeh. v. *defective, wanting.*

A DEFIER (*contemner*) طعن كو taan goo, تذليل نماينده tuzleel numa-éndeh, مهين muheen.—(*challenger*) دعوت ميدانه كر dawut meidauneh gur.

To DEFILE (*contaminate*) پليد كردن puleed kirdun, مردار ساختن murdaur ſaukhtun, الودن aloodun, الوده نمودن aloodeh numoodun, ملوث كردن muluwwus kirdun, تجنيس ساختن tunjunees ſaukhtun, نا پاك كردن na pauk kirdun, تكدر نمودن tukuddur numoodun. v. *to pollute, ſoil, taint, corrupt, vitiate.*—(*to corrupt chaſtity*) بكارت كرفتن bukaurut gooriftun, زن مفترع كردن zun muftira kirdun, پرده در شدن perdeh dir ſhoodun. v. *to debauch, violate, raviſh.*—(*to go off file by file*) صف صف رفتن ſuf ſuf ruftun.

A defile (*narrow paſſage*) تنك راه tunk rah, تنك tunk, زقاق zukauk, خانق khaunik, زنقت zunkut, كومجه koomjeh.

Defiled پليده puleedeh, الوده aloodeh, ملوث muluwwus, نا پاك na pauk, جنب junub.

Defilement مرداري murdauré, پليدي puleedé, الايش ala-éſh, الودكي aloodugé, لوث loos, تلوث tuluwwus, اهان ihaun, الا alau, اهار ahaur, جنابت janaubut. v. *corruption, pollution.*

A defiler مردار كر murdaur gur, الايش كننده ala-éſh koonindeh, پرده در perdeh dir. v. *corruptor, raviſher.*

To DEFINE (*circumſcribe* or *mark the limits*) جزم ساختن jezm ſaukhtun, فصل نمودن fuſl numoodun, قطع كردن kuta kirdun, تقدير نمودن tukdeer numoodun, حد ساختن hudd ſaukhtun. *To define and mark the boundaries* تحديد و ترسيم كردن tuhdeed ou turſeem kirdun.—(*to explain a thing by its qualities*) وصف دادن wuſuf dadun, تعريف ساختن taareef ſaukhtun. v. *to deſcribe*; alſo *to decide.*—*To define logically* تحديد كردن tuhdeed kirdun.

Defineable ممكن تعريف mumkina taareef, قابل وصف kaubila wuſuf.

Defined (*limited*) محدود muhdood, مقدر mukuddr, مقطوع muktuwa—(*explained*) موصوف mouſoof—(*appointed*) مفروض mufrooz.

A definer موصوف كننده mouſoof koonindeh.

Definite (*certain*) قاطع kauta, مقرر mukurrur, معين mu-aï-én, متعين muta-aï-én, معرف mu-arruf, محقق muhukkuk, معهود mahood, ماموت maamoot. v. *limited, defined, exact, preciſe.*—*A definite* or *fixed time* ساعت ماموت ſaat maamoot. *Reſtricted to a definite time* موقت moukut, موقوت moukoot.—*A definite noun* معرف marif.

Definiteneſs يقين eekeen, تحقيق tuhkeek, مقرري mukurruré. v. *certainly.*

Definition وصف wuſuf, تعريف taareef. v. *deſcription, explication, deciſion.*

Definitive قاطع kauta, محدود muhdood, معهود maahood, معين mu-aï-én, متعين muta-aï-én. v. *expreſs, poſitive.*—*To give a definitive anſwer* قطع جواب دادن kuta javaub daudun.

Definitively بر وجه معين bur wujeh mu-aï-én, بطور معهود betoor maahood, قاطعانه kauta-auneh.

Definitiveneſs وصف قاطع wuſuf kauta.

Deflection, v. *deviation.*

To DEFLOUR مفترع كردن muftura kirdun. v. *to debauch, defile, violate.*

DEFLUXION نازلت nauzlut. v. *catarrh.*

To DEFORM قبيح كردن kubeeh kirdun, اقباح ساختن ikbauh ſaukhtun, قبيح المنظر نمودن kubeehu'l'munzir numoodun, چركين ساختن churkeen ſaukhtun, كريه روي كردن kureeh rooï kirdun, زشت پيكر نمودن zuſht peikur numoodun, نا ساز كردن na ſauz kirdun. v. *to deface, disfigure, deſtroy, diſhonour.*

Deformed قبيح kubeeh, نا ساز na ſauz, شنيع ſhuné-a, زشت zuſht, چركين churkeen, بد هيه bud heih, بد شكل bud ſhukl, قبيح هيكل kubeeh heikul, اشنع aſhnaa.—*Deformed in countenance* كريه المنظر kureehu'l'munzur, زشت رو zuſht roo.

Deformedly قبيحانه kubeehauneh, بر وجه نا ساز bur wujeh na sauz, زشتانه zushtauneh.

Deformedness, deformity قبح kubuh, شنيعت shune-aat, زشتي zushté, چركيني churkeené. v. *uglinefs, irregularity, difhonour, difgrace.*

To DEFRAUD فريفتن furé-uftun, فريبيدن furrabedun, فريب نمودن furrabe numoodun, غدر ساختن ghudr saukhtun, غدور بودن ghudoor boodun, غبن ساختن ghubin saukhtun, غبن و حرمان كردن ghubin ou hurmaun kirdun, غابن شدن ghaubin shoodun, حيله كردن heeleh kirdun, حيله باز بودن heeleh bauz boodun, حيله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun, رنك اميز شدن runk ameez shoodun, ال ساختن aul saukhtun, الات كردن alaut kirdun. *To defraud one another* تغابن كردن tughaubun kirdun.

A defrauder, v. *cheat.*

To DEFRAY (*expence*) بذل كردن buzl kirdun, خرج ساختن khurj saukhtun, مصارف نمودن musauruf numoodun. v. *to expend.*

DEFUNCT مرده murdeh, مرد murd (pl. مردكان murdugaun), بر كشته bur kooshteh, رفت ruft. v. *dead.*

Defunct (perfon deceafed) مرحوم murhoom, ذو رحمت zu ruhmut, موتي or موتا moota (pl. اموات amwaut).—The following are applied to perfons *defunct*, and imply, *of pious memory, refiding in paradife, &c.* فردوس اشيان firdoos afhé-aun, جنت اشيان jinnut afhé-aun, جنت مكان jinnut mukaun, بهشت معاد behisht ma-ad, مغفور له mughfoorun leh, حور خدم hoor khudim, قدس خرام kuds khuraum, اسودكان بقعت خاك afoodugaun bekaata khauk.

To DEFY (*to battle*) مبارز خواندن mobauriz khaundun, ميدانه دعوت كردن meedauneh dawut kirdun. v. *to challenge.*—(*to affront*) مذمت كردن muzimmut kirdun. v. *to flight, defpife, infult.*

DEGENERACY (*from anceftorial virtue*) از نسب افتان uz nufub uftaun, من اصل ضلال min afl zulaul.—(*meannefs*) بي اصلي bé aflé, نا مردي na murdé, دوني doone, نا كسي na kufé. v. *bafenefs.*

Degenerate از اصل ضلال uz afl zulaul, بي اصل bé afl, جفس juffus, جفيس jufees, ناكس nakus, افكنده afgundeh, نا خلف na khuluf, خلاف khulauf. v. *bafe, mean.*

To degenerate از اصل افتادن uz afl uftaudun, ناكس كشتن nakus gushtun, نا مردي نمودن na murdé numoodun, دون شدن doon shoodun, ذليل بودن zuleel boodun. *To degenerate (grow wild as plants)* وحشي كشتن wuhshé gushtun.

DEGRADATION معزولي maazoolé, عزل azl, از پايه عزل uz pa-éh azl, از جاه معزولي uz jauh maazoolé. v. alfo *degeneracy.*

To degrade منعزل كردن munaazul kirdun, از جاه معزول كردن uz jauh maazool kirdun, از مرتبه عزل نمودن uz murtibeh azl numoodun, وضع كردن wuza kirdun, تحقير ساختن hukeer saukhtun, ذليل نمودن zuleel numoodun.

Degraded منعزل munaazul, معزول maazool.

DEGREE (*quality, rank, ftation*) درجه durjeh, جاه jah, شان shaun, منزلت munzulut, رتبه rutbeh, مرتبه murtubeh, پايه paï-éh, قدر kudr, طبقت tubukut (pl. طبقات tubkaut), مرهصت murhufut, بامبره bambureh, سان saun. v. alfo *ftep.*—*A high degree of dignity* پايه برين paï-eh bureen, رتبت عليا rutbut ulé-a, عالي جاه aalé jah. *The loweft degree* دركت durukut, دراك اسفل durauk asful, مرتبه نزول murtubeh nuzool. *The higher and lower degrees of men* شريف و وضيع shereef ou wuzé-a, عامة و برايا ammut ou bura-é-a.—*Degree* (*order of lineage*) نسب nufub (pl. انساب anfaub), نسل nufl, اصل afl (pl. اصول ufool), علامت alaumut. *The afcending and defcending degrees of kindred* اصول و فروع ufool ou furoogh.—*To be advanced from the loweft to the higheft degree* شخشيدن shukhshédun, از فرو تا بالا برنشتن uz furoo ta baula burnishistun.—*Degree (proportion)* مناسبت munaufibut, اندام andaum, اندازه andauzeh, مطابقت mutaubikut, موافقت muwaufikut. *An aftronomical degree* درجه durjeh, دقيقت dukeekut.—*Degrees of infernal punifhments* دركات دوزخ durukauta doozukh.—*By degrees* قدم بقدم kudum bekudum, پايه پايه paï-éh paï-éh, از درجه بدرجه uz durjeh bedurjeh.

To DEJECT (*make fad*) دلتنك كردن diltunk kirdun, رنج دادن runj dadun, غمناك ساختن ghumnauk saukhtun. v. *to afflict, grieve.*

Dejected دلتنك diltunk, دلكير dilgeer, نوتن furootun, تيره دل teereh dil, تيره ضمير teereh zumeer, غمناك ghumnauk, ازار كشيده azaur kushédeh, شيو sheev. v. *afflicted, depreffed, forrowful.*

Dejectedly با درد ba durd, ملولانه muloolauneh, با غم ba ghumm, مضطربانه muzturubauneh.

Dejectednefs, dejection (*lownefs of fpirits*) سودا fooda, سواد fuwaud, كش سياه kush fe-auh, رنج runj, درد durd, غم ghumm. v. *melancholy, affliction, weaknefs.*

To DEIGN (*condefcend*) تنزل نمودن tunuzzul numoodun, قبول كردن kubool kirdun. v. *to grant, permit.*—(*think worthy*) واجب پنداشتن vajib pundashtun, مستحق فكر كردن mustuhukk fikr kirdun.

A DEITY الاه alah, الہ aluh (pl. الهت alihat, fem. الهت ilahat, الاهت alahut), الهيت ilahé-ut, الوهت uloohut, الوهيت ulroohé-ut, ربوبيت ru-boobé-ut. *The* DEITY الله allah, خدا khoda, تكري tangré. v. GOD.

DELAY تواني tuvvauné, تاخير taakheer, درنك durunk, تراخي turaukhé, جنك جلاب jung julaub, عجوز ajooz, عوق awk, توقف tuwukkuf, نظرت nuzrut, امان amaun, سامان samaun, مهل muhl, مهلت muhlut, مهال muhaul, مهالت muhaulut, مكث muks, مكيثي or مكيثا mukeesa, مكوث mukoos, مكثان muksaun, نفست nufsut, تافت taufut, توفت toofut, ثمل suml, تسويف tusweef, انا ana, اناءت anaat, انات anat, تاني ta-ané, اتم atum, طلا tula, طلو tulu-ou, طلوان tuluwaun, اجل ajul, نسات nusaut, نسيت nuse-ut, لبث lubs, لبثة lubsut, لبيثت lubseesut, فرغل furghul, فرغول furghool, هنبتة humbutut, ارام aram. v. *hesitation, stay, stop.* — *Without delay* بلا تواني bila tuvvauné.

To delay واپس افكندن wapus afkundun, واپس انداختن deir wadaushtun, دير واداشتن wapus andaukhtun, عوق و تاخير نمودن awk ou taakheer numoodun, توقف كردن tuwukkuf kirdun, تواني ساختن tuvvauné saukhtun, درنك كردن durunk kirdun, درنكيدن durunkédun, تمهل كردن tumuhul kirdun, تثبت نمودن tu-subbut numoodun, تلبث ساختن tulubbus saukhtun, تحري كردن tuhurré kirdun, بجم نمودن bujum numoodun, متباطي كردن mutubauté kirdun, مماكت ساختن muma-akut saukhtun, معك نمودن maak numoodun. *To grant a delay* مهل كردن mumhil kirdun, عوق دادن awk dadun, درنك بخشيدن durunk bukhshédun. *To ask a delay* مهلت طلب كردن muhlut tulub kirdun, استمهال ساختن istimhaul saukhtun, تواني خواستن tuvvauné khaustun.

Delectable, v. *delightful, pleasing.*

To DELEGATE ارسال كردن irsaul kirdun. v. *to send.*—(*to send an envoy* or *appoint an agent*) ايلچي مرسل كردن eelché mursul kirdun, وكيل فرستادن vakeel furistadun, وكيل نسب نمودن vakeel nusb numoodun, حواله كردن huwauleh kirdun, حواله نامزاد كردن huwauleh namzaud kirdun, مباشر ساختن mubaushur saukhtun, گماشته كردن gomaushteh kirdun.

A delegate وكيل vakeel (pl. وكلا wukula), موكل muwukkul, گماشته gomaushteh, حواله huwauleh, سرهنك surhunk, مباشر mubaushir.

Delegation وكالت wukaulut, مباشرت mubaushirut, منصب وكيل munsuba vakeel. v. *commission.*

To DELETE برسيدن buruśedun, رقمكش rukumkush numoodun, سترد ن suturdun, حك كردن hukk kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, ناسخ كردن nausikh kirdun. v. *to blot, eraze.*

Deletion رقمكش rukumkush, ناسخ nausikh, محو muhoo, حك hukk. v. *razure, destruction.*

Deleterious, v. *deadly, destructive.*

To DELIBERATE پنداشتن pundaushtun, پندار نمودن pundaur numoodun, راي ساختن ra-é saukhtun, انديشه كردن andeesheh kirdun, انديشيدن andeeshédun, مشورت كردن mushwurut kirdun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, تامل نمودن taamul numoodun, موامرت كردن muwaumurut kirdun, استيمار ساختن isteemaur saukhtun, استشاره كردن istishaureh kirdun. v. *to hesitate.*

Deliberate (*circumspect*) بيدار beedaur, صاحب احتياط sahib ihté-aut, اهل بصيرت ahla buseerut, ذو انتباه zu intibauh, متنبه motanebbih, محاذرت muhazirut. v. *cautious.*—(*slow*) اهسته ahusteh, كاهل kauhil, بطي الحركت buté-u'l'hurukut.

Deliberately (*cautiously*) با احتياط ba ihté-aut, با پيشدل ba peishdil, محاذرتانه muhauzirutauneh.—(*with design*) با غرض ba ghurz, عمدا amadan, بقصد bekusd, قصدانه kusdauneh, قصد عن aan kusd. —(*slowly*) كاهلانه kauhilauneh, اهسته رو ahusteh rou, نزرا nuzran.—*To resolve deliberately* تصميم كردن tusmeem kirdun.

Deliberation, تدبير tudbeer, مشاورت mushawurut, راي ra-é, فكر fikr, قصد kusd. v. *consultation.*—*Deliberation, deliberateness* (*caution*) احتياط ihté-aut, بيداري bédauré, پيشدل peishdil. v. *circumspection.*

Deliberative, فكر كنا fikr koona, راي نما ra-é numa, تدبير منسوب tudbeer munsoob.

DELICACY (*in eating,* &c.) ذوق zook, عيش و عشرت a-ésh ou ishrut, نعمت naamut, صفا sufa. v. *luxury, daintiness.*—(*beauty*) جمال jumaul, جمال پاكمالي jumaul paukmaulé, حسن husin, زيبايي zeebaï-é. v. *gracefulness.*—(*tenderness, softness of manner*) ملايمت mula-émut, نازكي nauziké, ناز nauz, شيوه sheeweh, ظرافت zuraufut, ازرم azrum, لطف lutf, ملاطفت mulautifut, ادب و اركان adub ou arkaun. v. *politeness.*—(*neatness*) طهارت tuhaurut, طهر tuhr, پاكلك pauklik, پاكيزه paukeezeh, پاكي pauké, نضافت nuzaufut, وضاءت wuzaat, نقا nuka. v. also *nicety, accuracy.*—(*gentle treatment*) شفقت shufkut, رحمت ruhmut, رخصت rukhsut. v. *mercifulness, indulgence.*—(*elegance of dress*) زينت جامه zeenuta

jammeh, لباس پیرایش peera-ésha libaus.—(*tenderneſs of conſtitution*) نازمزاج nauza mizauj, عجز جسد ajuza juſſud, ضعف جسمان zaafa jiſmaun, نازکی وجود nauziké wujood.

Delicacies, delicates (*exquiſite viands*) ذوق و صفا zook ou ſufa, نعم گونا گون naama goona goon, طعام گونا گون و میوها بوقلمون taama goona goon wa mivaha bookulumoon, نفایس nufa-és, نفایس بهیت nufa-és buhé-ut. *Enjoying delicacies* صاحب ذوق و نعیم ſahib zook ou na-ém.

Delicate (*to the palate,* &c.) خوش مزه khooſh muzeh, صفا بخش ſufa bukhſh, نفیس nufees, نفسانی nufsauné.—(*ſoft, amiable*) نازک nauzik (fem. نازکت nauzikut), نازنده nauzindeh, نازنین nauzneen, ناعم na-ém, ملایم mula-ém, پاک pauk, پاکچه paukcheh, پاک دامن pauk daumin, نازپرور nauz purwur, پاکمال paukmaul, سیاه پرور ſé-auh purwur, شیوه گر ſheeweh gur.—*A delicate woman* زن نازنین zunna nauzneen, پاکیزه روی paukeezeh rooï-é, دلخواه dilkhauh, دلبر dilbur, عورت دلبند awrut dilbund, نازکت nauzikut, ربیل rubeel. v. under *beautiful.*—*Of a delicate conſtitution* نازنین مزاج nauzneen mizauj, نازک وجود nauzik wujood. *Of a delicate temper* نازک خلق nauzik khulk, حلیم النفس huleemu'n'nufs. *Of a delicate ſhape* نازک اندام nauzik andaum, نازنده صورت nauzindeh ſoorut. *Delicate-fingered* رخصت rukhſut (pl. رخایص rukha-és).—*Having a delicate taſte* اهل ذوق و صفا ahla zook ou ſufa.—*To enjoy a delicate life* برخورداری کرفتن bur-khoredaré gooriftun, زندگانی بعیش کردن zindugauné be-aïſh kirdun, ذوق و صفا ساختن zook ou ſufa ſaukhtun, بعیش و عشرت مشغول شدن be-a-éſh ou iſhrut muſhghool ſhoodun, متنعم داشتن mutunaam daſhtun. v. *to enjoy.*—v. alſo *beautiful, elegant*; *polite, gentle*; *tender, effeminate*; *nice, dainty, choice, luxurious*; *pure, clear, fine.*

Delicately ملایمانه mula-émauneh, نازکانه nauzikauneh, با ملایمت ba mula-émut. v. *beautifully*; *daintily*; *choicely*; *finely*; *politely*; *effeminately.*—*He* (or *ſhe*) *ſpeaks delicately* بسر زلف سخن کند beſura zulf ſukhun kund, ناز و شیوه کوید nauz ou ſheeweh goo-éd.—*Delicately educated* ناز پرورد nauz purwurd, سیاه پرور ſé-auh purwur. *Delicateneſs,* v. *delicacy.*

Delicious دلکش dilkuſh, دلکشا dilkuſha, دلجو diljoo, صفا بخش ſufa bukhſh, نازنین nauzneen, نازنده nauzindeh, نازک nauzik, نازکت nauzikut. v. *delicate, agreeable, ſweet, delightful.*

Deliciouſly, v. *delightfully, ſweetly.*

DELIGHT, *delightfulneſs, deliciouſneſs* دلاویزی dilaweezé, دلخوشی dilkhooſhé, خوشی khooſhé, خرسندی khurſundé, کامرانی kaumrauné, سرور ſuroor, دلشادی dilſhaudé, تفرج tufurruj, عیش و عشرت a-éſh ou iſhrut, حضور huzoor, ذوق و صفا zook ou ſufa, ذوق zook, صفا ſufa, صفای بال ſufa-é baul, نعمت naamut, نعیم na-ém, روضت roozut (pl. روض rooz, روضات roozaut, ریاضان ré-azaun), لذت luzzut (pl. لذات luzzaut), نوش nooſh, خوای khoo-aï, عسیلت aſilut, خنج khunj, دم dum, حظ huzz, ابتسات imbiſaut. v. *joy, gladneſs, pleaſure.*—*Senſual delight* نفس اماره nufs ammaureh, ذوق جسمانی zook jiſmauné.

To delight (*give pleaſure*) دلاویز کردن dilaweez kirdun, عیش و عشرت دادن a-éſh ou iſhrut dadun, ذوق و صفا نمودن zook ou ſufa numoodun, پر سرور ساختن pur ſuroor ſaukhtun.—(*to have pleaſure in*) عیش و عشرت داشتن a-éſh ou iſhrut daſhtun, نوشه مشغول شدن noosheh muſhghool ſhoodun, دلخوش بودن dilkhooſh boodun, سروریافتن ſuroor é-aftun.

Delightful, delightſome, پر عیش و عشرت pur a-éſh ou iſhrut, دلخوش dilkhooſh, دلفروز dilfurooz, مشرور muſhroor, مرغوب murghoob, دلاویز dilaweez, نوشه noosheh, نوشین nooſheen, محظوظ muhzooz, خوشنما khooſhnuma, دلپسند dilpuſſund, دلپذیر dilpizzeer, دلجو diljoo, جانستان jaunſitaun, دلربا dilruba, دلنواز dilnuwauz, دلکشا dilkuſha, لطیف luteef, لذیذ luzeez, مفرح mufurruh, مفروح mufrooh, مفراح mufrauh, شیرینکار ſheereenkaur, ذو صفا zu ſufa. *A delightful place* (*as a garden,* &c.) تفرج گاه tufurruj gah, تماشا گاه tummauſha gah, نزهتگاه nuzhutgah, سیران گاه ſeiraun gah, گلگشت gulguſht, گلشان gulſhaun, گلشان سرای gulſhaun ſeraï, مسیره muſeireh, جای دلستان و گلشن جنت نشان ja-é dilſitaun ou gulſhun junnut niſhaun, بلد خوش اینده bilud khooſh aïndeh. v. *Elyſium, paradiſe.*

Delightfully مسرورانه muſroorauneh, با عیش و عشرت ba a-éſh ou iſhrut, مفروحا mufrooha, با حضور ba huzoor, دلخوشانه dilkhooſhauneh. *Singing delightfully* خوش خوان khooſh khaun, خوشنوا khooſhnuva.

To DELINEATE (*deſign*) رسم کردن ruſm kirdun, رسام شدن ruſſaum ſhoodun, کارنامه ساختن kaurnaumeh ſaukhtun, نشاندن niſhaundun, نشان نمودن niſhaun numoodun, سطر کردن ſutr kirdun, مسطور نمودن muſtoor numoodun, رقم کردن rukum kirdun, کتب

ساختن kutub saukhtun. v. *to describe.*—(*to paint*) نقش کردن nukish kirdun, نگار ساختن nigaur saukhtun.

Delineated مرسوم mursoom, مسطور mustoor, نشانده nishaundeh, مقید muké-ud.

Delineation رسم rusum, کارنامه kaurnameh, خط khutt, نشان nishaun, علامت alaumut, تسطير tusteer, رقم rukum, کتب kutub. v. *picture.*—*The delineation* or *plan of a house* بنا رسمی bina rusmé.

DELINQUENCY گناه gunauh, خطا khuta, جرم jurum, جريمه jureemeh. v. *fault, failure, offence.*

A delinquent خطا گر khutta gur, مجرم mujrim. v. *offender, criminal.*

DELIRIOUS هذي huzé, هذو huzoo, هذيان huzé-aun, فرناس furnaus, اشفته ashufteh, مجنون mejnoon, هذار huzaur, عتوه atooh, معتوه maatooh, عته atuh, كلب kulib. v. *raving.*—*Delirious in speech* هذرت huzrut.

Delirium سبه subuh, هذيجان huzeejaun, هجر hujr, هذي huzé, هذيان huzé-aun, عتاهت atauhut, هذر huzr, مجنت mujinnut, اشفتگي ashuftugé, تعته or تاته taateh.—*The delirium of a fever* هذيان محرور huzé-auna muhroor.

To DELIVER (*deposit*) گماشتن gomaushtun, تسليم كردن tusleem kirdun, دست وضع ساختن dost wuza saukhtun, فراكس داشتن furaukus daushtun, اعطا نمودن é-ata numoodun, دفع كردن dufa kirdun, دادن dadun, بخشيدن bukhshédun, بدست رسانيدن bedost rusaundun, سپردن sipurdun, پراس كردن puraus kirdun. v. *to give, offer, yield, surrender.*—(*to save, set at liberty*) نجات ساختن nijaut saukhtun, رها كردن ruha kirdun, رهانيدن ruhaundun, رهانيدن ruhanédun, رسته كردانيدن rusteh kirdanédun, ازاد ساختن azaud saukhtun, فرج دادن furj dadun, خلاص نمودن khulaus numoodun. v. *to rescue.*—(*to relate*) گفتن guftun, كلام كردن kulaum kirdun, خبر دادن khubr dadun, سخن پرداختن sukhun purdaukhtun, تقرير ساختن tukreer saukhtun, نقل كردن nukkul kirdun. v. *to speak, tell, utter.*—*To deliver a woman with child* دايگي كردن da-ége kirdun, ماماي زنان ساختن mamaï-é zunaun saukhtun, فرزند اوردن furzund awurdun, قبول كردن kubool kirdun, وضع حمل كردانيدن wuzaa huml kirdanédun.—*To deliver from hand to hand* از دست بدست رسانيدن uz dost bedost rusaundun.

Deliverance (*from captivity, &c.*) نجات nujaut, رها ruha, رهايي ruhaï-é, رستگاري rustugauré, خلاص khulaus, فرج furj, ازادي azaudé.—(*speaking*) گفتار guftaur, گوي gooï, كلام ku-laum, سخن sukhun, نقل nukkul, خبر khubr, اثر asur, تقرير tukreer. v. *utterance, speech.*—(*giving* or *consigning to another*) تسليم tusleem, سپارش sipaurish, اعطا é-ata, بدست ده bedost duh.—(*surrender*) پراس puraus, اطاعت ita-at, استسلام istislaum.

Delivered (*freed*) رسته rusteh, رستگار rustukaur, رهيده ruhédeh, منفكوك mufkook, ازاد azaud, منملس or مملس mummulus, مملق or متخلي mummuluk, منقوز munkooz, متخلي mutukhullé. *To be delivered* (*freed*) رستن rustun, ازاد شدن azaud shoodun, رهيده بودن ruhédeh boodun. v. *to escape.*—*Delivered* (*consigned, given*) سپاريده sipaurédeh, داده dadeh, بخشيده bukhshédeh, متسلم mutusullum, مندفع mundufa. v. *surrendered.*—*To be delivered* (*consigned*) مندفع بودن mundufa boodun, سپاريده شدن sipauré-deh shoodun.

A deliverer (*rescuer*) مخلص mukhullus, خلاص khullaus, ازادي ده azaudé duh, رهايي بخش ruhaï-é bukhsh, مخلي mukhullé, منقذ munukkuz. v. *saver*; *preserver.*—(*a relator*) مقرر mukurrur, نقل گوي nukkul gooï. v. *narrator.*

Delivery, v. *deliverance.*—(*surrender*) پراس puraus, سپارش sipaurish, تسليم tusleem.—(*childbirth*) وضع wuzaa, وضع بار wuzaa bar, وضع حمل wuzaa huml, ابستاني abistauné, مولد moulid, ولادت wulaudut, ولاد wulaud, لدت ludut, نفاس nufaus.

Dell, v. *dale, valley, pit.*

To DELUDE فريفتن furré-uftun, بازي دادن bazé dadun, مسخره كردن muskhureh kirdun, حيله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun, رنگ ساختن runk saukhtun, ريش كردن khundeh reesh kirdun. v. *to beguile, cheat, deceive, frustrate.*

Deluded فريفته furré-ufteh, الفته alufteh, مغبون mughboon, مغرور mughroor.

A deluder, v. *deceiver, impostor.*

To DELVE (*dig with a spade*) با كنند كافتن ba kunund kauftun, با نلند كاويدن ba nulund kawédun, بيل زدن beel zudun, كندن kundun, در كندن dur kundun. v. *to dig.*

A delver بيل زن beel zun, با كنند كاونده ba kunund kawéndeh.

A DELUGE طوفان toufaun, طوفانه toufauneh, نژ nuzshum, نزيم nuzeem, سيلاب seilaub. v. *inundation.*

To deluge طوفان نمودن toufaun numoodun, غرق كردن ghurk kirdun, سيلاب ساختن seilaub saukhtun. v. *to drown, overflow, overwhelm.*

DELUSION (*guile*) رنک runk, حیله heeleh, فریب furrabe, غبن ghubin, غدر ghudr, کید keed. v. *cheat*, *deceit*, *error*, *illusion*.

Delusive, *delusory*, رنک نما runk numa, فریب ساز furrabe sauz.

A DEMAGOGUE پیشروا عوام peishrou-a awaum, مقتدا عامت muktuda a-ammut.

Demain, *demesne*, v. *estate*, *land*.

A DEMAND (*claim*) سوال su-aul, درخواست dur-khaust, خواست khaust, مستلزم mustulzim, طلب tulub, طلاب tulaub, مطلوب mutloob, دعوي da-wé, دعوا da-wa, ادعا adé-a, پرسش pursish, اقتضا iktiza, مقتضي muktuzé, مبتغا mubtigha, تنحل tunhul, انتحال intihaul, احتفاظ ihtifauz, استبداد istibdaud, مسول musool. *An absurd demand* سوال بیمال su-aula bémaul. v. *interrogation*, *question*.—*A demand for goods* تروبج turweej.

To demand طلب کردن tulub kirdun, مستلزم نمودن mustulzum numoodun, خواستن khaustun, دعوي کردن da-wé kirdun, اقتضا ساختن iktiza saukhtun, مبتغا نمودن mubtigha numoodun.

Demandable لایق طلب la-éka tulub, واجب الدعوي vajibu'd'da-wé.

A demandant, *demander*, دعوي کننده da-wé koonindeh, داد خواه daud khauh, طلب نماینده tulub numa-éndeh. v. also *dun*.

To DEMEAN (*carry one's self*) وضع نمودن wuza numoodun, حرکت ساختن hurukut saukhtun.—(*to debase*) زلیل کردن zuleel kirdun, حقیر نمودن hukeer numoodun, خور ساختن khoor saukhtun.

Demeanour (*air*, *behaviour*) چهره chuhreh, سیما seema, وجه wujeh, روي rooï, نظر nuzr.

To DEMENTATE دیوانه شدن divauneh shoodun, مجنون گشتن mejnoon gushtun. v. *to grow mad*.

DEMERIT حقارت hikaurut, مذلت muzillut, ناکسي nakusé. v. *worthlessness*.

To demerit (*deserve blame* or *punishment*) بهتان واجب شدن buhtaun vajib shoodun, عقوبت لایق بودن akoobut la-ék boodun.

Demersion, v. *drowning*.

DEMI نیم neem. v. *half*.—*A demi-god* نیم اله neem aluh.—*A demi-man* نیم تن neem tun, نصف ادم nusfa adam, نیم جزه neem juzeh, نیم چهره neem chuhreh. *A demi-lance* شني shuné.

Demise, v. *decease*, *death*.

To demise, v. *to bequeath*.

A DEMOCRACY جمهور jumhoor.

To DEMOLISH خراب کردن khuraub kirdun, خراب اباد ساختن khuraub abad saukhtun, تخریب نمودن tukhreeb numoodun, هدم ساختن hudum saukhtun, ویران کردن veeraun kirdun, هد نمودن hudd numoodun, بدعات ساختن muda-aut saukhtun, تعرطة کردن kaarutut kirdun.

A demolisher خراب کننده khuraub koonindeh, مخرب mukhrub, داعثر daasir.

Demolished خراب کرده شده khuraub kirdeh shoodeh, مخروب mukhroob, مهدوم muhdoom, ویران veeraun. *To be demolished* خراب اباد شدن khuraub abad shoodun, مخروب بودن mukhroob boodun.

Demolition خراب khuraub (plur. خرابي khuraubé), خرابات khuraubaut, تخریب tukhreeb, هدم hudum.

A DEMON جن jinn, جان jann, جني jinné (pl. جنان jinnaun, جنت jinnut), دیو div, dio, or dew, ابلیس éblees, شیطان sheitan (pl. شیاطین shé-ateen) ولهان wulhaun, اهرمان aherman, عفریت afreet (pl. عفاریت afré-ut), پتیار puté-aur, پتیاره puté-aureh, خیشعور kheesa-oor, زنده zundeh, زابن zaubin, کنکوش kungoosh, تراغوش kuraughoosh, عکنکع akunkaa, کعنکع kaankaa, عبقر abkur, شغوت shugoot, ستنبه situmbeh, دیو ستنبه div situmbeh, خربط khurbut, دیو سپید div sipeed.—*A good demon* or *fairy* پري peri, فرسا fursa.—*A sylvan demon* غول ghool (plur. اغوال aghwaul), غول بیابان ghoola bé-abaun, قطرب kutrub, عولق a-ooluk, ارداو ardaw, دیومرد divmurd, صیدانت seidaunut. *A demon supposed to preside over buried treasure* موکل muwukkul.—*Having a familiar demon* پریدار peridar, مخدوم mukhdoom, تابع دار tauba dar.—*Haunted by demons* مجنت mujinnut, عبقر abkur, دیولاخ divlaukh, بلوقت bulookut. *The voice of demons* عزیف azeef, هدد hudud. *The prince of demons* جان بن جان jan ben jan, شنقناق shunkunauk, اهرمان aherman. v. *devil*; also Vol. I. p. 290, 392, 667, 880, 1040. and *Preliminary Dissertation*, p. xxxv. &c.

A demoniac جنون jinnoon, مجنون mejnoon, محنون muhnoon, دیو دار div dar, شیطاني sheitauné, دیو ستان div sutaun, دیو اباد div abad, شغوت shughot.

Demoniacal دیوي divé, دیوانه divauneh, خبل khubul, مخبل mukhubbul, ذو جن zu jinn, پري ساي peri sa-é, صاحب شیطان sahib sheitaun, سغعت sufaat.

DEMONSTRABLE ممکن دلالت mumkina dulaulut, قابل برهان kaubila burhaun.—*Clearly demonstrable* مستحسن المدلول mustuhsinu'l-mudlool.

Demonstrably بطور برهاني betoor burhauné, عين اليقين ainu'l'eekeen, ظاهرا zauhiran.

To demonstrate نمودن numoodun, نماين ساختن numa-én saukhtun, نمايدن numaï-édun, دليل كردن duleel kirdun, اظهار نمودن izhaur numoodun, اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, برهان نمودن burhaun numoodun, استدلال كردن istidlaul kirdun, بينت اوردن bei-énut awurdun, بينت اقامت نمودن bei-énut ikaumut numoodun, مبصرت كردن mubsurut kirdun. v. *to prove.*

Demonstrated نموده numoodeh, مدلول mudlool, مبرهن muburhun. *Excellently demonstrated* مستحسن المدلول mustuhsinu'l'mudlool. *Badly demonstrated* فاسد المدلول fausidu'l'mudlool.

Demonstration دلالت dulaulut (pl. دلايل dulaél), دليل duleel, دليلي duleelé, استدلال istidlaul, برهان burhaun (plur. براهين buraheen), اظهار izhaur, نمايش numa-ésh, شعور sha-oor, اثبات isbaut. *An evident demonstration* بينت bei-énut (plur. بينات bei-énaut). *Evident demonstrations* حجات واضحت و براهين ساطعت hujjaut wauzihut wa burauheen sauta-at. *Demonstration of affection* دلنمودكي dilnumoodugé, مخالت mukhaulut, دلداري و نوازش dildauré ou nuwauzish.

Demonstrative, demonstratory, برهاني burhauné, مبرهن muburhun, دلالت نما dulaulut numa. *A demonstrative cause* سبب ظاهر الدليل sibub zahiru'd'duleel.

Demonstratively بروجه برهاني burwujuh burhauné, ظاهر zauhir, ظاهرا zauhiran. v. *clearly, plainly.*

A demonstrator نماينده numa-éndeh, نما numa, نمون numoon, دال daull.

Demulcent, v. *softening, assuasive.*

To DEMUR دركمان بودن dur kumaun boodun, شك بردن shuk burdun. v. *to doubt, hesitate.*

DEMURE با ادب zu adub, وقور wukoor, شرمسار shurumsaur, محجوب muhjoob, خفرت khufrut, خجل khujul. v. *modest, bashful.*—(*grave, austere*) درشت durusht, تند tund, عنفي unfé. v. *serious, sober, decent, silent.*

Demurely (*modestly*) با سكينت ba sukeenut, ادبانه adubauneh, با شرم ba shurum, خجلانه khujulauneh, خفرا khufran.—(*gravely, austerely*) با تندي ba tundé, درشتانه durushtauneh, با عنف ba unf.

Demureness ادب adub, سكينت sukeenut, شرمساري shurumsauré, خجلت khujlut, وقار wukaur, حجاب hijaub, خفر khuffur. v. *modesty, bashfulness.*—(*austerity, gravity*) عنف unf, تندي tundé, درشتي durushté.

A DEN (*cave of a wild beast*) غار ghaur, مغارت mughaurut, كمين وحش kumeena wuhsh, كمينكاه kumeengah, كمان kumaun, دولج dooluj, ميران meeraun, زرب zurb, زريبت zureebut, زرا zura, جحر juhr. v. *cave.*—*A lion's den* تامور taumoor, تامورت taumoorut. *The den of a hyena* رجمت rujmut. *The den* or *hole of a fox, &c.* مكا muka, مكو mukoo (plur. امكا amka), مكوت mukuwut, جر jurr, ختل khutl, مخزت mukhzut. v. *hole.*—(*a valley*) وادي waudé, نفنف nufnuf, خور khoor, نخير nukheer.—(*a woody place*) درختستان durukhtistan, بيشه beesheh, غابت ghaubut, چنكلستان chungulistan.

DENIABLE قابل منكر kaubila munkir, ممكن انكار mumkina inkaur.

Denial انكار inkaur, منكر munkir, سلب sulb, جحد juhd, نفي nufé, تشويح tushweeh, رد كلام rudda kulaum, تناكر tunaukur, امتناع imtina. v. *refusal.* — *To give a flat denial* (*to give the lie*) تكذيب كردن tukzeeb kirdun.

Denied منفي munfé, محروم muhroom, منكر munkur, منكور munkoor. v. *rejected.*

A denier انكار كننده inkaur koonindeh.

To DENIGRATE اسود كردن aswud kirdun.

Denizen, v. *citizen.*

To DENOMINATE نام دادن naum dadun, ناميدن naumédun, مسمي كردن musummé kirdun, نسب ساختن nusb saukhtun, اسم زدن ism zudun. v. *to name.*

Denominated مسمي musummé, منسوب munsoob, معتزي maatuzé, ناميده naumédeh, نامدار naumdar.

Denomination نام naum, اسم ism, سم sum (pl. اسما asma, اسام asaum, اسماوات asmawaut), مسمات musummaut, نسب nusb, منتسب muntusib. v. *name.*

Denominative اسم ده ism duh, نام ساز naum sauz.

Denoted مرقوم murkoom, معنون manoon.

A denominator نسب نما nusb numa.

To DENOTE مرقوم زدن murkoom zudun, نشان كردن nishaun kirdun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun, علامت نمودن alaumut numoodun.

To DENOUNCE اعلام كردن é-alaum kirdun, اشعار ساختن ishaar saukhtun, اظهار نمودن izhaur numoodun. *To denounce war* اظهار خصومت كردن izhaur khusoomut kirdun, جنك ندا ساختن jung nida saukhtun. v. *to proclaim.*

Denouncement اعلام é-alaum, اظهار izhaur, اشعار ishaar, انبا imba.

DENSE هنكفت hunguft, وثيج wuſeej, كثير kuſeer, ستبر ſutubr. v. *compact*, *thick*.

Denſely هنكفتانه hunguftauneh.

Denſity ستبري ſutubré, هنكفتي hungufté.

DENTAL دندان پيوند dundun pivund, سن منسوب ſinn munſoob.

A dentifrice مطهرت mut-hurut, سنون ſunoon, قصمت kuſmut.—*Dentition (getting teeth)* مستسن muſtuſin, متغور muſghoor.

To denudate, &c. v. *to ſtrip, diveſt.*

Denunciation, v. *denouncement.*

To DENY انكار كردن inkaur kirdun, منكر شدن munkir ſhoodun, نفي نمودن nufé numoodun, رد كلام كفتن rudda kulaum guftun, جحد ساختن juhud ſaukhtun, دريغ كردن dureegh kirdun, سلب نمودن ſulb numoodun, محروم ساختن muhroom ſaukhtun, تشويح كردن tuſhweeh kirdun, تناكر نمودن tunaukir numoodun. *To deny (ſpeak* or *ſwear falſely)* كذب و انكار كردن kuzb ou inkaur kirdun. *To deny with an oath* با سوكند انكار كردن ba ſougund inkaur kirdun, با قسم دريغ نمودن ba kuſſum dureegh numoodun. *To deny* God كافر شدن kaufir ſhoodun. v. *to contradict*, *refuſe*, *diſown*, *renounce.*

To DEPART (*go away*) رفتن ruftun, براه كردن berah kirdun, روانه راه نمودن rouvauneh rah numoodun, رحلت ساختن ruhlut ſaukhtun, فراق كردن firauk kirdun, از حضور دور شدن uz huzoor door ſhoodun, هجر كردن hujir kirdun, هجران نمودن hijraun numoodun, تهاجر كردن tuhaujir kirdun, مهاجرت نمودن muhaujirut numoodun, خلع كردن khula kirdun, مباينت ساختن muba-énut ſaukhtun, ترك نمودن turk numoodun, كذاشتن guzauſhtun. v. alſo *to deſiſt*, *relinquiſh*, *quit*, *leave*, *retire.*—(*to apoſtatize*) ارتداد كردن irtidaud kirdun, مرتد شدن murtud ſhoodun. v. *to revolt*, *deſert.*—(*to die*) مردن murdun, ارتحال ساختن irtihaul ſaukhtun, تسليم روح كردن tuſleema rooh kirdun, فوت شدن foot ſhoodun. v. alſo *to periſh* ; and *to divide*, *ſeparate.*

DEPARTMENT (*buſineſs aſſigned to a particular perſon*) توضيع معاملت toozé-a ma-amlut, حصه كار hiſſé-ï kaur, نصيب عمل nuſeeba amul.

DEPARTURE هجرت hujrut, فراق firauk, روان rouvaun, روانه rouvauneh, ارتحال irtihaul, جلا jula, زهاب zuhaub. v. *forſaking* ; *death.*

To DEPASTURE اتلاف كردن itlauf kirdun.

To DEPAUPERATE فكير كردن fakeer kirdun. v. *to empoveriſh.*

To DEPEND (*have a relation to*) متعلق شدن muta-allik ſhoodun, منسوب بودن munſoob boodun, تعليق نمودن taleek numoodun, موقوف بودن moukoof boodun, منوط شدن munoot ſhoodun, متفرع نمودن mutufurra numoodun, v. *to belong.* —(*to be in a dependent* or *ſervile ſtate*) اويزكن بودن aweezkoon boodun, تابع شدن tauba ſhoodun, درحال بندكي بودن dur haula bundugé boodun, بنده شدن bundeh ſhoodun, وغد بودن wughid boodun. —(*to be in a ſtate of expectation*) اميدوار شدن ameedwaur ſhoodun, انتظار داشتن intizaur dauſhtun, پرند نمودن purund numoodun. — (*to hang from*) اويخته بودن aweekhteh boodun, معلق شدن mo-alluk ſhoodun. — *To depend upon* (*truſt to*) اعتماد نمودن é-atimaud numoodun, اتكال ساختن ittikaul ſaukhtun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun. v. *to rely.*—(*to be in ſuſpence*) تذبذب شدن tuzubzub ſhoodun.

Dependance, *dependancy*, *dependence*, *dependency*, (*relation of one thing to another*) تعلق ta-alluk (plur. تعلقات ta-allikaut) مناسبت munauſibut, عقد akud, سلسلت ſulſulut, پيند pivund, لحوق luhook, لحق luhuk (pl. الحاق alhauk), سند ſunud. v. *connection.* — (*being ſubject to another*) بندكي bundugé, انقياد inké-aud, اطاعت ita-at, ذمت zimmut, فرمان برداري furmaun burdauré. v. *obedience.* — (*truſt*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتكال ittikaul. v. *confidence*, *reliance.*—(*any thing ſuſpended*) اويز aweez, تعليق taaleek, نشل nuſhil. — *Dependencies (perſons* or *things over which any man has dominion*) توابع tuwauba, متعلقات muta-allikaut, متفرعات mutufurra-at, تعلقات ta-allikaut, لواحق luwauhuk.

Dependant, *dependent* (*relative*) متعلق muta-allik, منسوب munſoob, موقوف moukoof, منوط munoot, متفرع mutufurra.—(*ſubject*) فرمان بردار furmaun burdaur, متابع mutauba, بندهء فرمان bundé-ï furmaun, مطيع muté-a, منقاد munkaud, رام raum. v. *obedient.*—(*hanging from*) معلق mo-alluk (pl. معلقات mo-allakaut).

A dependant, *dependent*, *depender* (*upon another*) تابع tauba (fem. تابعت taubaat, plur. تبع tuba, tawauba, تبيع tubé-a, (fem. تبيعت tube-at, plur. توبع tubaa), اويزكن aweezkoon, بندهء فرمان bundé-ï furmaun, فرمان بردار furmaun burdaur, بنده bundeh, مخضوع mukhzoo-a, يكسر eekſur, يكسره eekſureh, اماني amauneh, چراغ churaugh. v. *client.*

To depict, v. *to paint.*

DEPILATORY (*application to take away hair*) جموش jumooſh, كلس kils.

Depilous (*without hair*) بي موي bé mooï.

DEPLORABLE مبكي mubukka, مستوجب الشكايت mustoujibu'sh'shuka-é-ut, بلا اور bula awur, دردمند durdmund, نا اميد na aumeed, مستمند mustumund. v. *lamentable, calamitous, sad, hopeless.*—(*contemptible*) واجب الاهانت vaji-bu'l'ihaunut, مذموم muzmoom, مبتذل mub-tuzil.—*Deplorable nonsense* ترهات مبتذل turhaut mubtuzil.

Deplorableness حال مبكي haul mubukka, نا اميدواري na ameedwauré, دردمندي durdmundé.

Deplorably بركشته حالانه burkooshteh ha-launeh, دردمندانه durdmundauneh, مستمندا mustumundan.

Deploration كريان guré-aun, كريه gureeh, نالان naulaun, زار zaur, بكا buka. v. *lamentation.*

To deplore نالان كردن nalaun kirdun, ناله زدن nauleh zudun, كريان ساختن guré-aun saukhtun, كريان و نالان نمودن guré-aun ou nalaun numoodun, كريستن gureestun, ناليدن naulédun, زار و بكا كردن zaur ou buka kirdun.

Deplored مبكي mubukka, كريسته gureesteh, ناليده nauléдeh. v. *lamented.*

A deplorer زار كننده zaur koonindeh, ناله زن nauleh zun, بكا نماينده buka numa-éndeh.

To DEPLUME (*pull off feathers*) ريش نزع كردن reesh niza kirdun. v. *to pluck.*

A DEPONENT (*witness*) شاهد shauhid, شهيد shuheed, كواه guwauh, كوا guwa, مهيمن muheemun, قاريت kauré-ut.

To DEPOPULATE ويران كردن veeraun kirdun, ولايت ويران ساختن wula-é-ut veeraun saukhtun, خراب و يابان نمودن khuraub ou é-a-baun numoodun, غارت و حسارت كردن ghuraut ou husaurut kirdun, يغما ساختن yaghma saukhtun.

Depopulated مخروب mukhroob, خراب khuraub, خرابت khuraubut, ويران كرده شده veeraun kirdeh shoodeh.

Depopulation خراب khuraub, خرابت khurau-but (pl. خرابات khurabaut), غارت ghaurut, يغما yaghma. v. *havock, waste.*

A depopulator غارتكار ghaurutkaur, مخرب mukhrib, مخرب معمور mukhriba maamoor, مغاور mughawur.

Deport, deportment, v. *air, behaviour, demeanor.*

To DEPOSE (*from a throne*) از مسند وضع كردن uz musnud wuza kirdun. v. *to dethrone.* —*To depose* (*from an office*) منصب عزل كردن munsub azl kirdun, جاه معزول ساختن jauh maazool saukhtun, از پايه دفع و رفع نمودن uz pa-éh dufa ou rufa numoodun, خلع كردن khula kirdun.—(*to give testimony*) شهادت كردن shu-haudut kirdun, مشاهدت دادن mushauhudut da-dun, كواهي نمودن guwauhé numoodun. *To depose upon oath* سوكند خوردن sougund khore-dun, قصم دادن kussum dadun. v. also *to deposite.*

A DEPOSITARY (*person with whom any thing is lodged*) امانتدار amaunutdar, مستودع mustouda.

A deposite وضع wuza, وضيع wuzé-a, وضيعت wuzé-aat, رهينت ruheenut, امانت amaunut, وديعت wudé-at (pl. ودايع wuda-é-a), نكاهيدن nigahédun. *By way of deposite* بطريق امانت be-tureeka amaunut. v. *pawn, pledge.*

To deposite وضع كردن wuza kirdun, رهين وضع ساختن ruheen wuza saukhtun, توديع ساختن toudé-a saukhtun, ايداع نمودن a-édaa numoodun, امانت دادن amaunut dadun. *To deposite betts* (*at a horse race, &c.*) مواضعت كردن muwauzaat kirdun, بحث نهادن buhs ni-haudun, مباحثت ساختن mubauhusut saukhtun. v. also *to lay aside*; *to place at interest.*

Deposited موضوع moozuwa.

Deposition (*evidence*) شهادت shuhaudut, مشاهدت mushauhudut, كواهي guwauhé, بينت bei-énut. v. also *dethronement.*

A depository (*place where any thing is lodged*) وضيعتكاه wuzé-aatgah. v. *repository.*

DEPRAVATION, *depravedness, depravement, depravity* اخلاف ikhlauf, فساد fusaud, ودش wu-dush, دخل dukhul, دغل dughul, مخل mukhill, تغير tughire, هيش heesh. v. *corruption, degeneracy.*

To deprave اخلاف كردن ikhlauf kirdun, فساد نمودن fusaud numoodun, مخلف ساختن mukhluf saukhtun, تغير كردن tughire kirdun, مخل ساختن mukhill saukhtun. v. *to corrupt.*

Depraved مخلف mukhluf, مستجرح mustuj-ruh, مفسد mufsud, مختل mukhtull.

A depraver مفسد mufsid, نابكار nabekaur, مخل mukhill.

To DEPRECATE استعفا كردن istifa kir-dun, استغفار ساختن istighfaur saukhtun, عذر خواستن uzur khaustun, نويشه نمودن noo-ésheh numoodun. v. *to implore.*—*To deprecate most humbly* (*kissing the hem of the garment*) دامن بوس اعتذار شدن daumin boosa é-atizaur shoodun.—(*to im-plore pardon with open mouth*) دهن كشاي اعتذار نمودن dihun kusha-é é-atizaur numoodun. *To deprecate the wrath of* GOD من الله استغفار كردن min allah istighfaur kirdun. *To deprecate* or *in-tercede for another* شفاعت كردن shufaat kirdun.

Deprecation (*imploring forgiveness*) استغفار istighfaur, استعفا istifa, عذر uzur, اعتذار é-ati-

zaur خواهي معذرت maazirut khauhé, ابتهال ibtihal.—(*intercession*) شفاعت shufaat, خونش khoonish, خواهش khauhish, در خواست dur khaust. *By way of deprecation* عذر خواهانه uzur khauhauneh.

Deprecative, deprecatory استغفار ساز istighfaur sauz, استعفا كنا istifa koona.

A deprecator مستغفر mustughfur, عذر خواه uzur khauh, معذرت خواه maazirut khauh.—(*a mediator*) شافع shaufa, شفيع shufé-a (pl. شفعا shufaa), ورنان wurnaun.

To DEPRECIATE مستنزل نمودن mustur-zil numoodun, مستكير پنداشتن mustukeer pun-daushtun, حقارت كردن hukaurut kirdun, خور و حقير نمودن khoor ou hukeer numoodun, تذليل ساختن tuzleel saukhtun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, كمبها خواندن kumbeha khaundun. v. *to undervalue*.

To DEPREDATE يغما كرفتن yaghma goo-riftun, نهب و غارت كردن nuhib ou ghaurut kir-dun, تاراج و يغما ساختن taurauj ou yaghma saukhtun, تالان و ويران كردن talaun ou veeraun kirdun. v. *to rob*, *spoil*, *plunder*, *lay waste*.

Depredation يغما yaghma, غارت ghaurut, تاراج taurauj, تالان taulaun, نهب nuhib.

A depredator يغمايي yaghmaï-é, راهزن rauh-zun, رهدار ruhdar, قطاع الطريق kutta-u't'tureek, دزد duzd. v. *robber*, *plunderer*.

To deprehend, v. *to catch unawares*, *discover*.

To DEPRESS (*humble*) فروتن كردن furootun kirdun, تحقير ساختن tuhkeer saukhtun, وضع نمودن wuza numoodun, پست ديدن pust dee-dun, زليل نمودن zuleel numoodun, اهانت كردن ihaunut kirdun, سر فرو زدن sur furoo zu-dun, عاجز و فرومانده كردن aujuz ou furoomaun-deh kirdun, هزم نمودن huzum numoodun, حقارت ساختن hukaurut saukhtun, بي اعتبار كردن bé é-atibaur kirdun, بخاك نشاندن be-khauk nishaundun, بخاك راه نشان كردن bekhauk rauh nishaun kirdun. v. *to deject*, *discourage*, *sink*; also *to press*, *thrust down*; *let fall*, *let down*.

Depressed فروتن furootun, تيره دل teereh dil, حقير hukeer, پست pust, سرنكون surnigoon, سركردان surgurdaun, پا در كل pa dur gil, بهم زده behum zuddeh, كند خانه kund khauneh, غمكين ghumkeen, خوار khaur, دني duné, محقور muhkoor, فرو نشسته furoo nishisteh, مخفوض mukhfooz, خايب kha-éb. v. *humbled*, *dismal*, *sorrowful*, *dejected*.—*Depressed* (*made hollow by pressure*) منهزم munhuzim.

Depression (*abasement*) فروتني furootuné, تذليل

tuzleel, پستي pusté, تخريب tukhreeb, تحقير tuhkeer, حقارت hukaurut. v. *dejection*.—*Depression of the head* سر فرو sur furoo. *Depression or falling of the voice, when singing*, تنزيل صدا tunzeela suda. v. *pressure*, *sinking*, *hollowness*.

A depressor تذليل كر tuzleel gur.

DEPRIVATION عدم adum, اعدام é-adaum, حبا huma, تخييب tukhé-éb, رفع rufa, دفع dufa, حرمان hurmaun. v. *privation*.

To deprive تخييب كردن tukhé-éb kirdun, عدم نمودن adum numoodun, اعدام ساختن é-adum saukhtun, رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, جدا نمودن juda numoodun, محروم ساختن muhroom saukhtun, مفقود كردن muf-kood kirdun, فقد نمودن fikud numoodun, برداشتن burdaushtun. *To deprive of an office* or *dignity* منصب عزل كردن munsub azl kirdun. v. *to depose*, *degrade*.—*To deprive of victuals and sleep* خواب و خورد عدم كردن khaub ou khord adum kirdun. v. also *to debar*, *hinder*.

Deprived عديم adeem, محروم muhroom, منعزل munazul, جدا juda.—*Deprived of reason* دلشده dilshoodeh. v. *insane*. —*To be deprived* محروم شدن muhroom shoodun, جدا بودن juda boodun, بي نصيب شدن bé nuseeb shoodun, منعزل بودن munazul boodun.

DEPTH عمق amuk, عماقت amaukut (plur. عمايق ama-ék), وادي waudé, معق maak, سمك sumuk. v. also *obscurity*.—*Of immense depth* زو غينف zu gheinuf.—*The depth of the sea* وادي دريا waudé duré-a, عمق البحر amuku'l'buhr, عوبط a-oobut. v. *the deep*, *a deep cavern*, *abyss*, *gulph*. — *In the depth of winter* درميان زمستان dur mei-auna zimistaun, في الوسط الشتا fi'l'wu-sutu'sh'shita.

To depurate, &c. v. *to clean*, *purify*, *purge*.

DEPUTATION (*vicegerency*) وكالت wukau-lut, منصب وكيل munsuba vakeel, نيابت né-aubut, مناب munaub, مباشرت mubaushirut. v. *appointment*, *commission*.

To depute نشاندن nishaundun, نصب ساختن nusb saukhtun. v. *to appoint*, *constitute*.—(*to send a deputation*) ايلچي فرستادن eelché furistadun, مباشر مرسل ساختن mubaushur mursil saukhtun, وكيل نامزاد كردن vakeel namzaud kirdun, وكلا منصبدار نمودن wukula munsubdar nu-moodun. v. *to delegate*; also under *commissary*.

Deputed متعن muta-aï-én, مرسل mursul.

A deputy وكيل vakeel (pl. وكلا wukula), موكل muwukkul, كماشته gomaushteh, مامور maamoor, فرستاده furistadeh (plur. فرستكان fu-

rishtugaun, فرستاده گان furishtadeh gaun, حواله huwauleh, سرهنگ surhunk, مباشر mubaushir, جانشین jaunisheen, قایم مقام ka-ém makam, معین maï-én. v. *agent, factor, commissioner, assistant.*—*A deputy vested with full powers* وکیل مطلق vakeel mutluk.—*The deputy of a judge* نایب na-éb. v. also *lieutenant, vicegerent.*

To DERACINATE (*tear up by the roots*) برکندن burkundun, نزع کردن nuza kirdun.

DERELICTION (*abandoning*) ترک turk, هجر hujir, هجران hujiraun. v. *forsaking, leaving.*

To DERIDE مسخره کردن muskhureh kirdun, استهزا نمودن istihza numoodun, سخري ساختن sukhré saukhtun, مزه کردن muzeh kirdun. v. *to laugh at, mock, ridicule, scoff.*

Derided مضحک muzhuk. *To be derided* مسخره شدن muskhureh shoodun.

A derider مسخره گر muskhureh gur, سخرت sukhurut, ضاحک zauhik, ضحاک zohauk, ضحکت zohkut, مستهزي mustuhzé. v. *scoffer.*

Derision مسخرت muskhurut, استهزا istihza, مستهزي mustuhzé, مزه muzeh, ضحک zohuk, ضحکت zohkut, ضاحک zauhik, سخر sukhur, سخري sukhré. v. *raillery, ridicule, scorn, contempt.*

Derisive, derisory مسخره نما muskhureh numa, استهزا ساز istihza sauz, ضحکت کنا zohkut koona.

DERIVABLE قابل صادر kaubila saudir, ممکن مخترع mumkina mukhtira.

Derivation صادر saudir, مصدر musdur, صدور sudoor, اقتباس iktibaus, v. *source, origin.*

Derivative فرعي fura-é.—*A derivative noun* اسم مشتق isma mushtuk.—*Derivatives* متفرعات mutufuraat.—*Derivatively* بطور فرعي betoor fura-é.

To derive از مصدر آوردن uz musdur awurdun, صادر نمودن saudir numoodun, مخترع کردن mukhtura kirdun, مخترج ساختن mukhturuj saukhtun, نسب کردن nusb kirdun, اقتباس ساختن iktibaus saukhtun. v. *to proceed from.*—*To derive descent* از اصل آمدن uz asl aumudun, انتساب نمودن nusb numoodun, انتساب کردن intisaub kirdun. *To derive advantage* حاصل کردن hausul kirdun, کسب اندوختن kusb aundokhtun, سود ساختن sood saukhtun. v. *to acquire.*

Derived مصدور musdoor, مشتق mushtukk, مشتاق mushtauk, متبادر mutubaudir, متفرع mutufurra. *To be derived* مصدور شدن musdoor shoodun, مشتق بودن mushtukk boodun.

A deriver از مصدر آور uz musdur awur.

DERNIER پسترین pustureen. v. *last.*

To DEROGATE (*act contrary to some former law or custom*) ابطال کردن ibtaul kirdun, مخالف ساختن mukhaulif saukhtun, مغایر نمودن mugha-ér numoodun.—(*to disparage*) کمتر نمودن kumtur numoodun, اوصاف کسي را ملامت کردن awsaufa kuséra mulaumut kirdun, غیبت گفتن gheebut guftun, بهتان گو ساختن buhtaun goo saukhtun. v. *to calumniate.*

Derogation (*breaking or making void a law*) ابطال ibtaul, نسخ nusikh, محو muhoo. v. *repeal.*—(*disparaging*) غیبت گوي gheebut gooï, بهتان buhtaun, ملام mulaum. v. *detraction.*

Derogative, derogatory ملام نما mulaum numa, بهتان کنا buhtaun koona, کمتر ساز kumtur sauz.

A DERVISH (*eastern monk*) درویش derveesh.

Descant, v. *discourse, commentary.*

To DESCEND فرود آمدن furood aumudun, فرو رفتن furoo ruftun, بزیر آمدن bezeer aumudun, نشیب ساختن nusheeb saukhtun, حلول کردن hulool kirdun, نزول نمودن nuzool numoodun, نازل شدن nauzil shoodun, هبوط ساختن huboot saukhtun, هوي کردن hooï kirdun, ورود نمودن wurood numoodun, فنالیدن funalédun, غلیدن ghulédun. *To cause to descend* نازل کردن nauzil kirdun, تنزیل ساختن tunzeel saukhtun, انزال کردن inzaul kirdun. *To descend into the amphitheatre* (*to fight*) میدانه دخول کردن meidauneh dukhool kirdun, عزم رزمگاه رفتن azma ruzumgah gooriftun, در نبردگاه رفتن dur nubburdgah ruftun. *Descend thou!* فرود آ furood aw, انزل unzul. *To descend* (*from ancestors*) نسب اجداد نمودن nusiba ajdaud numoodun, نسل شدن nusil shoodun, از اصل آمدن uz asl aumudun. *To descend from a noble family* خانواده شدن khaunwaudeh shoodun, پاک نژاد بودن pauk nizshaud boodun, نسل شریف داشتن nusul shereef daushtun. *To descend from a mean or unknown race* بد نژاد شدن bud nizshaud shoodun, مجهول النسب بودن mujhoolu'u'nusub boodun.—*To descend by inheritance* از میراث رفتن uz meeraus ruftun, بتراث منتقل شدن beturaus muntukul shoodun.

A descendant, descendants نسل nusl (pl. انسال ansaul), نسب nusub (pl. انساب ansaub) خلف khulf (pl. اخلاف akhlauf), آل aul, عقب akub (pl. اعقاب é-akaub), عقبت akubut. v. *offspring, posterity.*

Descendant, descending فرود آي furood a-é, نزول کنا nuzool koona. v. *falling, sinking.*——(*proceeding from*) از اصل آي uz asl a-é, نسل اجداد نما nusila ajdaud numa.

Descended منسل munsul. *Well descended* از پاک نژاد uz pauk nizshaud, اصل موصول asla musool. *Meanly descended* از بد نژاد uz bud nizshaud.

Descendible ممکن نزول mumkina nuzool. *Descendible by inheritance* قابل میراث خور kaubila meeraus khore.

Descent, descension نزول nuzool, هبوط huboot, شیب sheeb, نشیب nusheeb, حلول hulool, نزل nuzl, نزلت nuzlut. محل muhil, تفریع tufré-a, انزاع ifraa, تسفل tusuffil, سفال sufaul, هوي hooï, هدور hudoor, مقل mukil. *A sloping descent* نشیب زمین nusheeba zumeen. *A steep descent* نشیبگاه nusheebgah. v. *declivity*.—*Ascent and descent* نشیب و فراز nusheeb ou furauz. *Ascent and descent of kindred* اصول و فروع asool ou furoo-a.—(*lineage*) اصل asl (pl. اصول asool), نسل nusl (pl. انسال ansaul), نسب nusub (pl. انساب ansaub), نژاد nizshaud, جنس jins. *The steps of descent* (*in consanguinity*) درجات نزول durjauta nuzool.—*Descent by inheritance* میراث meeraus, ارث ars, مخلفات mukhlufaut, ترکت turkut. v. *heritage*.—*To make a hostile descent* غارت کردن ghaurut kirdun, تالان و ویران ساختن taulaun ou veeraun saukhtun, تغاور کردن tughawur kirdun. v. *to invade*, *ravage*.

To DESCRIBE کتب کردن kutub kirdun, تصویر ساختن tusweer saukhtun, رسم کردن rusm kirdun, نوشتن nuwishtun, نویستن noo-éstun, نبشتن nubishtun, املا ساختن imla saukhtun, تنمیق نمودن tummeek numoodun, استنساخ کردن istisnaukh kirdun, توصیف ساختن tooseef saukhtun, وصف نمودن wusuf numoodun. *To describe limits* or *boundaries* تحدید کردن tuhdeed kirdun.

Described نوشته nuwishteh, نوسته noo-éste, نبشته nubishteh, مسطور mustoor, موصوف mousoof, متصف muttusuf, مزبور muzboor, مرقوم murkoom, مرسوم mursoom, مکتوب muktoob. *To be described* مسطور شدن mustoor shoodun, نوشته بودن nuwishteh boodun.

A describer صورت کننده soorut koonindeh, ناسخ nausikh, راسم rausim, رسام russaum, واصف wausif, وصاف wussauf, کاتب kautib.

Description کتابت kitaubut, کتبت kutbut, رقم rukum, رسم rusm, صورت soorut, تسطیر tusteer, صفت sifut, وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf) اتصاف ittisauf, توصیف touseef, نعت naat, نهاد nihaud, شکور shukoor, تصویر tusweer, تخطیط tukhteet. *Description of a country* تخطیط بلاد tukhteeta bilaud. *Description of the world* هیاءت دنیا hei-aata duné-a.

To DESCRY (*spy out*) تجسس کردن tujussus kirdun, نظر ساختن nuzr saukhtun, نگار شدن nuggaur shoodun, دیدن deedun, ملاحظت نمودن mulauhzut numoodun.—(*to announce*) اگاه دادن agauh dadun, خبر کردن khubr kirdun, اگاهانیدن agauhanédun. v. *to discern*, *discover*, *detect*.

A DESERT ویرانه veerauneh, وحشت wuhshut, وحش اصمت wuhish ismut, بیابان bé-abaun, یابان é-abaun, بریت buré-ut, بریت بیابان buré-ut bé-abaun, بادیه badé-uh, بر burr, بر بیابان burr bé-abaun, یبان eebaun, تیه teeh (pl. اتیاه até-auh), دشت dusht, پهن دشت puhna dusht, دشت پهناور dusht puhnauwur, چنگل chungul, صحرا suhra, فلات fulaut (pl. فلوات fulwaut, فلا fulau, فلي fulé), قوا kuwa, رقق rukuk, هیما heema, بیدا beeda, وع waa, میله meeleh, مفازت mufauzut, معاقصت ma-akufut, هومت hoomut, سلقع silka, بلقع سلقع bilka silka, بلاقع سلاقع bilauka silauka, ملا mula, تغر kufur (pl. تغار kufaur, تغور kufoor), موما mooma, مومات moomaut (pl. موامي muwaumé). *The desert of the children of Israel* التیهت e't'tuhé-ut بادیه badé-uh, بادیه تیه badé-uha teeh, تیه بني اسرایل teeha beni isra-él. *A dreadful desert* مغازت هولناک mufauzut hawilnauk. *The wild beasts of the desert* وحوش بیابان wuhoosha bé-abaun. *An inhabitant of the desert* ویرانه نشین veerauneh nisheen, صحرا نشین sukhra nisheen, بریت نشین buré-ut nisheen. *To travel through the desert* یبان رفتن ébaun ruftun.

Desert, (*wild*, *solitary*) ویران veeraun, یباب eebaub, بیابان bé-abaun, یاباني é-bauné, خراب khuraub, بطال buttaul, خالي khaulé, مستوحش mustouhish, غیر معمور ghire-a mamoor, اقفار ikfaur, وحش wuhush, وحشت wuhshut, یهفوق eehfook, توحش tuwuhhush. v. *waste*.

DESERT (*merit*) فضل fuzl (pl. افضال afzaul), استحقاق istihkauk, استعداد istidaud, لیاقت léaukut, نیک کاري neek kauré, اندر خوري andur khoré.

To DESERT (*abandon*) هجر کردن hujir kirdun, هجران نمودن hujiran numoodun, ترک کردن turk kirdun, عدول ساختن adool saukhtun, تارک شدن taurik shoodun, روگردان ساختن roogurdaun saukhtun, خالي کردن khaulé kirdun, رفض ساختن rufz saukhtun. *To desert one's country* ترک دیار کردن turka dé-aur kirdun, جلاي وطن نمودن jula-é wutun numoodun. *To desert the world* (*retire to solitude*) ترک دنیا کردن turka duné-a kirdun.—(*to die*) ترک دار البوار ساختن turka dauru'l'buwaur saukhtun. *To desert rela-*

tiant قطع رحم نمودن kutaa ruhm numoodun, تقاطع کردن tukautaa kirdun. *To desert one another* تهاجر نمودن tuhaujir numoodun, تواکل کردن tuwaukil kirdun. v. *to forsake, leave.*

Deserted گذاشته guzaushteh, مهجور muhjoor, مفرط mufrut, خراب khuraub, خلا khula, متروک mutrook, نفي nufé, مفروغ عنه mufrooghun anhu, مخذول mukhzool, ترک کرده شده turk kirdeh shoodeh. *A deserted place* or *region* ارض تيها arza teeha, متهيت mutuhé-ut, بلد اصمت bilud ismut, خرب khurb, خراب اباد khuraub abad. *A deserted* or *ruined house* تخويت خانه tukhwé-ut khauneh.

A deserter منجوز munjooz, تارک taarik, پلارغر pulaurghur, بلارغر bulaurghur, مجلي mujullé, رفض rufz (pl. روافض ruwaufuz.) *A deserter of relations* or *friends* قاطع الرحم kauta-u'r'ruhm, خاذل khauzul, خذلت khuzlut, خذول khuzool.

Desertion هجر hujir, هجران hujiraun, مهاجرت muhaujurut, جلا julau, ترک turk, گذار guzaur, ريم reem, عرو aroo.

Desertless بي استعداد bé istidaud.

To DESERVE (*good* or *ill*) لايق شدن la-ék shoodun, مستحق نمودن mustuhukk numoodun, واجب شدن vajib shoodun, مستوجب بودن mustoojib boodun, سزيدن suzédun, سزا بودن suza boodun, سزاوار شدن suzawaur shoodun, استيجاب گشتن isteejaub gushtun, استحقاق بودن istihkauk boodun, استعداد شدن istidaud shoodun, لازم گشتن lauzim gushtun. *To deserve well* نيک کردن neek kirdun, نيکو ساختن neekoo saukhtun, اندر خوردن andur khoredun, ازدا بودن izda boodun, افضال داشتن ifzaul daushtun, تفضل امدن tufuzzul aumudun, رشيش شدن rasheesh shoodun. *To deserve reward* واجب الثواب شدن vajibu'l'musaub shoodun, مستوجب العوض بودن mustoojibu'l'awuz boodun. *To deserve honour* or *respect* واجب الرعايت شدن vajibu'r'ra-é-ut shoodun, مستوجب النظر بودن mustoojibu'n'nizr boodun, رعايت و حرمت مستحق شدن ra-é-ut ou hurmut mustuhukk shoodun, لازم التکريم گشتن lauzimu't'tukreem gushtun. *To deserve rank* or *promotion* سزاوار مرتبه بودن suzawaur murtubeh boodun. *To deserve death* واجب القتل شدن vajibu'l'kutl shoodun. *To deserve to be hanged* مستوجب الصلب بودن mustoojubu'l'sulb boodun. *To deserve compassion* ترحم واجب شدن turuhhum vajib shoodun. *To deserve to be loved* سزاوار محبت بودن suzawaur mohabbut boodun. *To deserve obedience* واجب الاتباع بودن vajib'l'itibaa boodun. *He does not deserve pardon* or *a remission of his crimes* محل مرحمت و مستحق عفو و مغفرت نا خواهد بود muhulla murhumut, wa mustuhukka afou ou mughfirut na khauhid bood.

Deserved مستحق mustuhukk, مستوجب mustoojub, واجب vajib, لايق la-ék, سزاوار suzawaur, *Deserved punishment* جزا juza, سزا suza.

Deservedly لايقانه la-ékauneh, بالواجب bi'l'-vajib, موافق عدالت muwaufik adaulut, مجازا mujazan.

A deserver مستوجب الثواب mustoojubu's'suwaub, واجب الاجر vajibu'l'ajr.

To desiccate, &c. v. *to dry up.*

A DESIGN (*intention*) کام kaum, مراد moraud (pl. مرادات moradaut), سعي sa-é, مرام moraum, قصد kusd, مقصود muksood, مقصد muksud (pl. مقاصد mukausud), نيت né-ut, غرض ghurz (pl. اغراض aghrauz), ارزو arzoo, ارادت iraudut, سوي sooï, نتيجه nuteejeh, رضا ruza, طلب tulub, مطلب motlub (pl. مطالب motaulib), مطلوب motloob, منتهي muntuhé, همت himmut, شاکل shaukul (pl. شواکل shuwaukul), مشيت mushé-ut, مدعا or مدعي muddaa, طويت tuwé-ut, سر sur, دخلت dukhlut, کي kei-é. v. *purpose, study, endeavour, desire, scheme, plan.*—*A good design* نيت خيرت né-uta kheerut, سدد sudud, سداد sudaud, صواب suwaub. *A bad design* سوء نيت soo-a né-ut, غرض ghurz, مراد ضرح morauda zurh, قصد بد kusda bud, دولاب doolaub, احتيال ihté-aul, مکر و حيله mukr ou heeleh, ابداع ibdaa. v. *plot, stratagem, fraud.* — *The design of a petition* منتهاي طلب mintuha-é tulub, چهره مطلوب chuhré-ï motloob. *The sincerity of the design, and the purity of the intention* صدق نيت و صافي طويتي suduka né-ut wa saufé-a too-été. *To a good design good success* بنيت خير عاقبت خير bené-ut kheir aakubut kheir.—*With design* با غرض ba ghurz, بقصد bekusd, عمدا amudan. v. *designedly.*—*Without design* بي غرض bé ghurz, غير مقصود و اختيار ghiré-a muksood ou ikhté-aur. *According to the design* حسب المرام husbu'l'moraum. *To have a design* نيتي داشتن né-uté daushtun. *A design* (*idea of an artist*) رسم rusm. v. *delineation, sketch.*

To design (*purpose*) کام نمودن kaum numoodun, مراد کردن moraud kirdun, نيت ساختن né-ut saukhtun, قصد داشتن kusd daushtun.—(*to plot*) مکر و حيله کردن mukr ou heeleh kirdun, احتيال ساختن ihté-aul saukhtun, حيله باختن heeleh baukhtun.—(*to delineate*) رسم کردن rusm kirdun, علامت ساختن alaumut saukhtun, نشان نمودن nishaun numoodun, نشاندن nishaundun,

کارنامه ساختن kaurnameh saukhtun. v. *to plan, project.*

Designable ممکن فصل mumkina fusl, قابل رسم kaubila rusum, ممکن اشارت mumkina ishaurut.

Designation (marking out) نشان nishaun, اشارت ishaurut, علامت alaumut, تعيين taï-én, رسم rusum. v. *design, intention, appointment, direction.*

Designed (purposed) مقصود muksood, معهود ma-ahood, مامور ma-amoor, متعين mutaï-én, معين maï-én. — *(delineated)* مرسوم mursoom, نشانده nishaundeh, مقيد muké-ud, مسطور mustoor.

Designedly بقصد bekusd, قصدا kusdan, با نيت ba né-ut, اختيارا ikhté-aran. v. *with design.*

A designer رسم كننده rusum koonindeh, كارنامه ساز kaurnameh sauz. — *(a plotter)* ناسج الحيل nasiju'l'heel, هبال hubbaul, ماكر maukur, مكار mukkaur (fem. مكارت mukkaurut) محيل muheel, محتال muhtaul.

Designing رنك اميز runk ameez, محتال muhtaul, غدير ghudeer, فريبنده furrabindeh, مهتبل muhtubil, مختلق mukhtulik. v. *deceitful, insidious, treacherous.*

DESIRE *(passion, wish)* ارزو arzoo, خاطر khautir, خاطر خواه khautir khauh, كام kaum, ارزومندي arzumundé, مراد moraud (pl. مرادات moradaut), ارادت iraudut, زار zaur, هوي or هوا hawa (pl. اهويت ahwé-ut), هويت hawé-ut, هوس hawus, هوا نفساني hawa nufsauné, نفس nufs, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس tookauna nufs, شوق shook (pl. اشواق ashwauk), زار zaur, اشتياق ishté-auk, رغبت rughbut, مقصود muksood, اميد ameed, امل aml (pl. امال amaul), تياست té-ausut, هوش hawish, دلخواه dilkhauh. —*(request)* طلب tulub, مطلب motlub, داعيت da-aïut, خواست khaust, خواسته khausteh, خواهش khauhish, خواه khauh, پرسش porsish, v. *demand, petition.* — *A humble desire* نياز né-auz, تمني tumunné, تضرع tuzurra. *A longing desire to see any person* or *thing* انتظار intizaur, اشتياق ishté-auk, حسرت husrut, اب حسرت auba husrut, فراق firauk. *To excite desire* ترغيب كردن turgheeb kirdun, هوا و هوس افروختن hawa ou hawus afrokhtun, تنفيل كردن tunfeel kirdun, تشويق ساختن tushweek saukhtun. *To have a strong desire* با جان و دل راغب بودن ba jaun ou dil raghib boodun, دلگرم شدن dilgurm shoodun, حسرت داشتن husrut daushtun, اشتياق نمودن ishté-auk numoodun, ارزومند بودن arzumund boodun. *To indulge one's desires* هوا و هوس تابع كردن hawa ou hawus tauba kirdun, هوس باختن hawus baukhtun, نفس غلبه نمودن nufs gulbeh numoodun.—*Carnal desires* مشتهيات نفسانيت mushtuhé-aut nufsané-ut. *Agreeable to desire* (or *wish*) حسب الهرام husbu'l'muraum, وفق دلخواه wufuk dilkhauh, بحسب خاطر خواهي behusba khautir khauhé. *According to desire* (or *request*) حسب الطلب husbu'l'tulub, موافق داعيت muwafik da-aïut.

Desirable مرغوب murghoob, دلپذير dilpizzeer, دلپسند dilpussund, نفسي nufsé, متمني mutumunné. v. *delightful, pleasing.*—*Any thing desirable* خاطر خواه دلخواه dilkhauh, khautir khauh.

To desire (wish for) ارزو داشتن arzoo daushtun, ارزومند شدن arzoomund shoodun, مراد نمودن morad numoodun, هوس كردن hawus kirdun, مشتاق بودن mushtauk boodun, راغب شدن raughib shoodun, ميل دادن meil dadun, مترتب ساختن muturukkub saukhtun. — *(to request)* خواستن khaustun, خواه نمودن khauh numoodun, طلبيدن tulubédun, طلب كردن tulub kirdun, مطلب دادن motlub dadun, پرسيدن porsédun, پرسش نمودن porsish numoodun, نياز ساختن né-auz saukhtun, تمني كردن tumunné kirdun, تضرع نمودن tuzurra numoodun. v. *to ask, intreat.*

Desired (asked for) مطلوب motloob, خواسته khausteh, پرسيده porsédeh.—*(wished for)* مرغوب murghoob, مشتهي mushtuhé, معدوم maadoom.

A desirer خواست khaust, طلب tulb (pl. طلبت tulubut), زار خور zaur khore. v. *petitioner, suitor.*

Desirous ارزومند arzoomund, ارزو دار arzoo dar, زو هوس zu hawus, هوسناك hawusnauk, هوسي hawusé, پر هوي pur hawa, اهل شوق ahla shook, مشتاق mushtauk, طمعكار tumakaur, دلگرم dilgurm, جويا jooï-a, شهوان shuhwaun, حريص hurees, راغب raughib, ازمرده azmurdeh. *Desirous of war* راغب جهاد raughib juhaud, خاشجو khaushjoo. *Desirous of peace* صلاح انديش sulauh andeesh.

To be desirous ارزو بودن arzoo boodun, هوس شدن hawus shoodun, مشتاق هستن mushtauk hustun. *To render desirous* ترغيب كردن turgheeb kirdun, تحريص ساختن tuhrees saukhtun, اغرام نمودن ighraum numoodun. *I am desirous of the favour* ارزومند احسنم arzoomunda ihsanum.

Desirousness, v. *desire, eagerness, fondness.*

Desirously, v. *eagerly, fondly.*

To DESIST وا ماندن wa maundun, دست كشيدن dost kushédun, باز استادن baz ustaudun, فراغت شدن firaughut shoodun, فراغ كردن

firaugh kirdun, ارامیدن aramédun, ارانخیدن arakhédun, تقصیر شدن tukseer shoodun, فنودن funoodun. v. *to cease, stop.*

Desistance, desisting, ارام aram, فراغ firaugh, فراغت firaughut, نکص nukis, افتا ufta, تلکو tulkoo, نزاع nuzaa, قصور kusoor, لبد lubid, وقاف wukauf.

A DESK راف rauf, پیشتخته peishtukhteh.

DESOLATE (*laid waste*) ویران veeraun, جریده jurédeh, خراب khuraub, خلا khula, بیاب eebaub, مخروق mukhrook, وحش wuhish, مستوحش mustouhush, ارما arma, جدیب judeeb, مشقوق mushkook. v. *uninhabited, solitary.* —*A desolate place* ویرانه veerauneh, موحش mouhush, وحشت wuhshut, خرب khurub, خلا khula. *Quite desolate* خراب اباد khuraub abad.

To desolate خراب نمودن khuraub numoodun, واکردن wakirdun, ویرانه ساختن veerauneh saukhtun, ویران شدن veeraun shoodun, خراب و بیاب نمودن khuraub ou eebaub numoodun, توحیش کردن touheesh kirdun.

Desolately بر وجه ویران bur wujeha veeraun, وحشانه wuhshauneh, خرابا khuraban.

A desolater مخرب mukhrub, ویران کننده veeraun koonindeh, وحشت ساز wuhshut sauz, بیابگر eebaubgur.

Desolation خرابت khuraubut, خراب khuraub, هدم hudim, ویرانی veerauné, وحش wuhish. v. *devastation, destruction.*—(*gloominess*) غم ghum, اضطراب iztiraub. v. *sadness, affliction.*

DESPAIR نا امیدی na ameedé, نا امیدواری na ameedwauré, نومیدی na-umeedé, نومیذی na-umeezé, اياس a-é-aus, اوسو awsoo, حرم hurm, انکسار inkisaur, اضطرار iztiraur, قنوط kunoot, قنط kunut, قناطه kunauteh, درماندکی durmaundugé.

To despair بی امید شدن bé ameed shoodun, نومیذ بودن na-umeez boodun, انکسار نمودن inkisaur numoodun, مایوس کشتن ma-é-oos gushtun.—*To drive to despair* تقنیط کردن tukneet kirdun, نومید ساختن na-umeed saukhtun, اياست کردن a-é-ausut kirdun, حرمان زدن hurmaun zudun.

A despairer نا امیدی نما na ameedé numa.

Despairing نا امید na ameed. v. *desperate.*

Despairingly نومیدانه na-umeedauneh, بی امیدانه bé ameedauneh, قنطا kunutan.

Desperate (*hopeless*) بی امید bé ameed, نا امید na ameed, نومیذ na-umeez, مایوس ma-é-oos, مایوس منه ma-é-oos minhoo, نا بدید na budeed, نا پیدا na peeda, نا بود na bood, قنط kunit, قانط kaunit.—(*irretrievable*) بی چاره bé chaureh, بی درمان bé durmaun, غیر علاج ghiré-a alauj, عدم دوا adum dawa.—(*rash*) کمراه gumrauh, تکر tukur, بی تدبیر bé tudbeer, متهور mutuhawur, فرناس furnaus, بی رو bé rou, نزق nuzik, عمیت immeet. v. *furious.*

Desperately (*furiously*) تهالکانه tuhaulukauneh, متهورا mutuhawuran, تکرانه tukurauneh, تیز دلانه taze dilauneh. v. also *madly.*—(*in a great degree*) جدانه judauneh, بغایت begha-é-ut.

Desperateness تهور tuhawwur, کمراهی gumrauhe, بی تدبیری bé tudbeeré. v. *fury, madness, precipitation.*

Desperation, v. *despair.*

DESPICABLE, *despisable,* خور khoor, دنی duné, حقیر hukeer, نکبت nukbut, مذموم muzmoom, واجب الاهانت vajibu'l'ihaunut, ذلیل zuleel, بخاک bekhauk, هین hei-un (plur. اهونا ahwina), هوان huwaun, هون hoon. v. *contemptible, mean, sordid, vile, worthless.* — *He is made despicable* بخاک نشاند bekhauk nishaund, بخاک راه نهاد است bekhauka rah nihaud ast.

Despicableness حقارت hukaurut, دونی doone, ابتذال ibtizaul, احتکار ihtikaur, نکبت nukbut, ذل و ملام zull ou mulaum, تذلیل tuzleel.

Despicably حقیرانه hukeerauneh, نکبتا nukbutan, با حقارت ba hukaurut, هینا hé-unan. v. *meanly.*

To DESPISE سبک کرفتن subuk gooriftun, سبکچه نمودن subukcheh numoodun, خور داشتن khoor daushtun, تذلیل کردن tuzleel kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, حقارت ساختن hukaurut saukhtun, تحقیر داشتن tuhkeer daushtun, با حقر نظر کردن ba hukr nuzr kirdun, استحقار نمودن istihkaur numoodun, استخفاف ساختن istihfauf saukhtun, وضع کردن wuzaa kirdun, افسوس داشتن afsoos daushtun. v. *to abhor, scorn.*

Despised محقر muhukkur, خور khoor, حقیر hukeer, مهان muhaun, مبتذل mubtuzul.

To be despised مبتذل شدن mubtuzul shoodun, محقر بودن muhukkur boodun.

A despiser مهین muheen, تذلیل نماینده tuzleel numa-éndeh, با حقر نظر کنا ba hukr nuzr koona.

DESPITE, *despitefulness* (*malice*) فساد fusaud, عداوت adawut, بد خواهی bud khauhé, حقد hukd, کین keen, کینه keeneh, غرض ghurz, شری shurré, خبث khubs, ربازیت rubazé-ut, شرس shurs, بغض bughz. v. *anger, malignity, defiance.*

To despite (*affront*) دشنام کردن dushnaum kirdun, شتم نمودن shutum numoodun, ملامت گفتن mulaumut guftun, طنز دادن tunz dadun, افسوس زدن afsoos zudun. v. *to vex.*

Despiteful بد خواه bud khauh, فاسد fausid, حقود hukood, کینه خواه keeneh khauh, کینور keenawur, عیب جوي a-éb jooï, صاحب اغراض sahib ighrauz. v. *malicious, splenetic.*

Despitefully با غرض ba ghurz, فاسدانه fausidauneh, با سینه پر کینه ba seeneh pur keeneh.

To DESPOIL سلب کردن sulb kirdun, زستن zustun, یغما گرفتن yaghma gooriftun, دزدي کردن duzdé kirdun. v. *to spoil.*

To DESPOND دلفکار نمودن dilfikaur numoodun. v. *to despair.*

Despondency دلفکار dilfikaur, دلتنگي diltungé, غم ghum, دلوله dulooleh, جانسپاري jaunsipauré. v. *melancholly, despair.*

A DESPOT دسپوت despot.

Despotic کامران kaumran, کامبین kaumbeen, اختیار صاحبي ikhté-aur sahibé. *Despotic power, despotism,* تسلط tusullut, حکم حکومت hukooma hookoomut, استقلال istiklaul, فرمان فرمایي furmaun furmaï-é. v. *tyranny.*

A DESSERT (*last course*) ابو بشر abu bushr, مزه muzeh, نقل nukl.—(*fruit*) میوه meevuh, میوهاي گوناگون meevuhaï goonagoon.

DESTINATION (*appointment*) نامزادي naumzaudé, نیت né-ut, مراد moraud, قصد kusd, غرض ghurz. v. *purpose, intention.*

To destine تعیین کردن taï-én kirdun, معین ساختن mu-aï-un saukhtun, تقدیر نمودن tukdeer numoodun, نامزاد ساختن namzaud saukhtun, مقدر کردن mukuddur kirdun, نصیب نمودن nuseeb numoodun, نیت کردن né-ut kirdun, مراد نمودن moraud numoodun, غرض ساختن ghurz saukhtun. v. *to doom, devote, appoint, fix, purpose, intend.*—*To destine to the succession* ولي عهد کردن wulé-a ahd kirdun.

Destined مقدر mukuddur, معین mu-aï-un, متعین muta-aï-un, تعین کرده شده taï-un kirdeh shoodeh, تقدیر کردیده tukdeer kirdédeh, نامزاد namzaud. *To be destined* نامزاد بودن namzaud boodun مقدر شدن mukuddur shoodun.

Destiny مقدر mukuddr, مقدرت mukdurut, قدرت kudrut, نصیب nuseeb, سرنوشت surnoosht, فلک filuk, قضا kaza, قسمت kusmut, طالع taulaa. v. *doom, fate.*—*Inevitable destiny* قضاي مبرم kaza-é mubrum. *Cruel destiny* جلاد فلک jullauda filuk. *To yield to destiny* قضایت رضا نمودن kuza-é-ut ruza numoodun.

DESTITUTE (*in want of*) بي چاره bé chaureh, بي بهره bé buhreh, بیکس bé-kus, مانده maundeh, درمانده durmaundeh, فرومانده furoomaundeh, عاري aaré, خایب kha-éb, فقید fikeed, مفقود mufkood, دروا durwa, نا چار na chaur.—(*abandoned, left*) متروک mutrook, مخذول mukhzool, کذاشته guzaushteh. v. *deserted, forsaken.*—*Destitute of strength* بي طاقت bé taukut, عاجز aujuz. v. *weak.*

To DESTROY (*consume*) اتلاف کردن itlauf kirdun, اکل و بلا نمودن akul ou bula numoodun, اسراف ساختن israuf saukhtun, افنا کردن ifna kirdun, تلف نمودن tulf numoodun, پرداختن purdaukhtun. v. *to deface.*—(*to lay waste*) برباد دادن burbaud dadun, پایمال کردن païmaul kirdun, بیاب و خراب نمودن eebaub ou khuraub numoodun, ویران ساختن veeraun saukhtun, تخریب کردن tukhreeb kirdun, تعطیل ساختن taateel saukhtun. *To destroy buildings* تخریب بنیان کردن tukhreeba buné-aun kirdun, مبني مهدوم کردن mubné muhdoom kirdun. *To destroy a city* شهر بیاب و خراب نمودن shahur eebaub ou khuraub numoodun, بلد خراب اباد کردن bilud khuraub abad kirdun, مدینه پایمال ساختن medineh païmaul saukhtun.—*To destroy* (*kill*) قتل کردن kutl kirdun, کشتن kooshtun, نیست کردانیدن neest kirdanédun.

Destroyed خراب khuraub, مخروب mukhroob, مهدوم muhdoom, بیاب eebaub, برباد burbaud, پایمال païmaul, ویرانه veerauneh, ویران veeraun. v. *consumed, killed.*

A destroyer خراب کننده khuraub koonindeh, مخرب mukhrib, پایمال ساز païmaul sauz, تباهکار tubauhkaur, هادم haudum, مفسد mufsud.

Destruction اضلال حال izlaula haul, خرابي khuraubé, تخریب tukhreeb, ویراني veerauné, انهدام inhidaum, هدم hudum, قمع kuma, تباه tubauh, هلاک hulauk. v. *perdition, ruin, murder.*—*Total perdition and absolute ruin* عین تباهي و محض کمراهي aïna tubauhé wa muhuz kumrauhé. *To drive to destruction* هلاک کردن hulauk kirdun.

Destructive مفسدت mufsudut, تخریب کنا tukhreeb koona, انهدام ساز inhidaum sauz, تباه کن tubauh koon.

Destructively مفسدانه mufsudauneh, بر وجه خراب bur wujeh khuraub, بطور انهدام betoor inhidam, با خرابي ba khuraubé.

Destructiveness قوت مفسدت kuwwuta mufsudut, تخریب سازي tukhreeb sauzé.

Desuetude, v. *disuse.*

DESULTORY بي نظام bé nizaum, هرجايي hur jaï-é, بي طريق bé tureek, خلاف قاعدت khulauf ka-édut. v. *irregular, inconstant.*

To DETACH واجدا كردن wajuda kirdun, افراز ساختن efrauz saukhtun, مفارقت نمودن mufaurikut numoodun. v. *to separate, disengage.*—*To detach a body of men* ضم اجناد فرستادن zumma ijnaud furistadun, فوج روان كردن fouj rouvaun kirdun, فوج از افواج ارسال ساختن fouj uz afwauj irsaul saukhtun.

A detachment فوج fouj, فوج از افواج fouj uz afwauj, وضيمت wuzeemut, گروه kurooh, ضم اجناد zumma ijnaud, جق juff. *A detachment of horse* سوار suvvaur, فوج از افواج سوار fouj uz afwauja suvvaur. *A detachment of foot* پياده pé-audeh, رجال rujaul, فوج از افواج رجال fouj uz afwauja rujaul.

A DETAIL (*minute account*) تفصيل tufseel, نقل دقت nukkul dikkut, تدقيق خبري tudkeeka khubré, قصه نقير و قطمير kusseh nukeer ou kutmeer. *In detail* علي التفصيل ala't'tufseel, تفصيلانه tufseelauneh, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer.—*To detail* تفصيل كردن tufseel kirdun, نقل دقت نمودن nukkul dikkut numoodun. v. *to particularize.*

To DETAIN (*with-hold*) واپس داشتن wapus daushtun, توقيف كردن toukeef kirdun, باز داشتن baz daushtun, فا داشتن fa daushtun, وا داشتن wa daushtun. v. *to retain, restrain.*—*To detain in custody* حبس كردن hubs kirdun, احتباس ساختن ihtibaus saukhtun, گرفت كردن goorift kirdun, محبوس نمودن muhboos numoodun, در زنجير بستن dur zinjeer bustun, در زندان نهادن dur zundaun nihaudun.

Detained محبوس muhboos, محتبس muhtubus, بنده bundeh, گرفتار gooriftaur, گرفته goorifteh. *Detained in prison* اهل زندان ahla zindaun, زنداني zindauné, در زندان محبوس ساخته dur zindaun muhboos saukhteh. *Detained in bed* صاحب فراش sahib furaush.

To DETECT اشكاره كردن ashikaureh kirdun, كشادن kushaudun, كشاده نمودن kushaudeh numoodun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to discover.*—*To detect a crime* گناه اشكاره كردن gunah ashikaureh kirdun. *To detect a fraud* غدر اظهار نمودن ghudr izhaur numoodun. *One who detects the faults of others* عيب كوي aïb gooï, منجش munjush.

Detected اشكاره كرده شده ashikaureh kirdeh shoodeh, كشاده kushaudeh, بي حجاب bé hujaub, مشكوف mushkoof, منكشف munkushuf.

A detecter اشكاره كننده ashikaureh kooninđeh, كشاده كر kushaudeh gur, كشاف kushshauf, كاشف kaushif.

Detection كشاد kushaud, اظهار izhaur, كشف kushif, انكشاف inkishauf, فاش faush. *Detection of a crime* كشاد جريمه kushauda jureemeh. *Detection of a fraud* غبن اظهاري ghubin izhauré. v. *discovery.*

DETENTION توقيف toukeef, گرفت goorift, گرفتگي gooriftugé, حبس hubs, تحبس tuhubbus, حصر husr. v. *retention, restraint, confinement.*

To DETER انذار كردن inzaur kirdun, تخويف ساختن tukhweef saukhtun. v. *to discourage, frighten.*

DETERMINABLE ممكن فصل mumkina fusl, قابل قضيت kaubila kuzé-ut.

Determinate, determined (*limited*) محدود muhdood, معهود maahood, محموم muhmoom, معين mu-aï-un, متعين muta-aï-un.—(*established*) مقرر mukurrur, منصوب munsoob, محكم muhkum, مامور maamoor, مصمم musummum. v. *fixed.*—(*conclusive*) قاطع kauta, فصل ساز fusl sauz, ذو جزم zu jezm v. *decisive.*—(*determined, resolute*) دلير dilare, جگردار jigurdar, نيت نما né-ut numa, تصميم دار tusmeem dar. v. *resolved.*

Determinately با تصميم ba tusmeem, جزمانه jezmauneh, مصمما musumuman.

Determination (*decision*) جزم jezm, حكم hookum (pl. احكام ahkaum), فصل fusl, قضا kuza, حجت hujjut.—(*limitation*) تحديد tuhdeed. v. *direction, definition.*—*Determinative* حكم ساز hookum sauz, تحديد نما tuhdeed numa.

To determine (*fix limits*) تحديد نمودن tuhdeed numoodun, حد كردن hudd kirdun.—(*to fix*) ثابت كردن saubut kirdun, برقرار ساختن burkuraur saukhtun. v. *to establish.*—(*to conclude finally*) ختم كردن khutim kirdun, اتمام ساختن itmaum saukhtun, برطرف نمودن burturruf numoodun. v. *to end.*—(*to decide*) حكم نمودن kookum numoodun, حجت ساختن hujjut saukhtun, فصل كردن fusl kirdun, راي دادن ra-é dadun, قضا نمودن kuza numoodun, تدبير دادن tudbeer dadun.—(*to define*) قطع كردن kuta kirdun, جزم نمودن jezm numoodun, تعريف ساختن taareef saukhtun.—(*to adjust*) نظم كردن nuzim kirdun, ترتيب نمودن turteeb numoodun.—(*to influence a choice*) اختيار كردانيدن ikhté-aur kirdanédun.—(*to resolve*) عزيمت كردن azeemut kirdun, نيت نمودن né-ut numoodun, قرار كردن kuraur kirdun, جزم ساختن jezm saukhtun, تصميم كردن tusmeem kirdun.

To DETEST منکیدن munkédun, فرسودن furfoodun, کینه داشتن keeneh daufhtun, استکراه نمودن iftikrauh numoodun, کین گرفتن keen gooriftun, دوري نمودن dooré numoodun, کراهت داشتن kurauhut daufhtun, ابا نمودن iba numoodun. v. *to abhor, have an averfion, hate.*

Deteftable مکروه mukrooh, کریه kureeh, نا مرضي na murzé, نا خوشمش na khooſhmiſh, نا خوشمنش na khooſhminiſh, لعين la-én, ملعون mula-oon, منفور munfoor, منکیده munkédeh. v. *abominable, hateful.*—*A deteftable man* فغاک fughauk.

Deteftably مکروهانه mukroohauneh, مستکرها muftukruhan. v. *hatefully.*

Deteftation استکراه iftikrauh, کراهت kurauhut, تکره tukurruh, کره kirh, نفرین nufreen, نفرت nufrut, رجم rujim, تويل tawé-ul, قبح kubeh, هر hirr, هرير hureer, شه ſhuh. *Held in deteftation* مظهر اداوت muzhur adawut. *To exprefs deteftation* مهارت کردن muhaurrit kirdun, شه ساختن ſhuh ſaukhtun. v. *to deteft.*

A detefter استکراه نماینده iftikrauh numa-éndeh, مهارت کر muhaurut gur, شه ساز ſhuh ſauz.

To DETHRONE از مسند وضع کردن uz mufnud wuza kirdun, از تخت دفع ساختن uz tukht dufa ſaukhtun, سرير معزول کردن fureer maazool kirdun, عرش عزل نمودن ariſh azl numoodun.

Dethroned از مسند معزول uz mufnud maazool.

To DETRACT زاري کردن zauré kirdun, مضح نمودن muzih numoodun, اوصاف کسي کم کردن awfauf kuſé kum kirdun, افترا زدن iftira zudun, زم کردن zumm kirdun, بهتان گو ساختن buhtaun goo ſaukhtun, ملامت کردن mulaumut kirdun, غيبت گفتن gheebut guftun. v. *to calumniate.*

A detracter بهتان گوي buhtaun gooï, افتراکار iftirakaur, هامز haumuz, نميمت کار numeemut kaur. v. *calumniator.*—*A detractrefs* زن بهتان گو zunna buhtaun goo, هامزت haumuzut.

Detraction زم zum, بهتان buhtaun, نميمت numeemut, افترا iftira, غيبت gheebut. v. *calumny.*

DETRIMENT نقص nuks, نقصان nukfaun, زيان zé-aun, زياني zé-auné, ضرر zurur, مضرت muzurrut, گزند guzund, خسار khuſaur. v. *damage, lofs, mifchief, injury.*

Detrimental مضر muzurr, نقص کنا nuks koona, زيان ساز ze-aun ſauz, ذو ضرر zu zurur, اهل مضرت ahla muzurrut. v. *mifchievous.*

DEVASTATION ويراي veerauné, تخريب tukhreeb, خراب khuraub, خرابت khuraubut (pl. خرابي khuraubé, خرابات khurabaut). v. *wafte, havock, defolation.*

DEUCE دو doo. v. *two.*

To DEVELOP نقب رفع کردن nukib rufa kirdun. v. *unveil, uncover.*

To DEVEST خلع ساختن khula ſaukhtun, برهنه کردن buruhneh kirdun, عريت نمودن uré-ut numoodun. v. *to ftrip.*—*To deveft of good qualities* اوصاف برهنه نمودن awfauf buruhneh numoodun, بي خوش خصال کردن bé khooſh khufaul kirdun. *To deveft of any thing bad* ننا رفع کردن funa rufa kirdun, از بد ازاد ساختن uz bud azaud ſaukhtun.

To DEVIATE (*ftray from the right road*) بي راه شدن bé rah ſhoodun, گمراه بودن gumrah boodun, ضلال کردن zulaul kirdun, ضال رفتن zaul ruftun, سرگردان بودن furgurdaun boodun. (*to err, fin*) گناه کردن gunah kirdun, خطا ساختن khuta ſaukhtun, اعتزال کردن é-atizaul kirdun, بغي نمودن bughé numoodun, غوي کردن ghooï kirdun. *To deviate from a purpofe* از قصد بي راه شدن uz kufd bé rah ſhoodun, شاذ نمودن ſhaudukh numoodun.

Deviation, wandering بي راهي bé rauhé, گمراهي gumrauhé, ضلال zulaul, ضلالت zulaulut, بهرجت buhrjut.—(*improper conduct*) تباهي tubauhé, فجر fujur, فجور fujoor, بغي bughé, غوي ghooï, اعتزال é-atizaul, کذل kuzl.

DEVICE (*contrivance*) پيدا peeda, مبدع mubda, مبتدع mubtuda, تصور tufuwwur, ملاحظه mulauhzeh. v. *ftratagem, fcheme, invention.*—*A device (on a fhield, &c.)* علامت alaumut, نشان niſhaun, شعار ſhaar.

DEVIL شيطان ſheitaun (pl. شياطين ſheiateen), ابليس éblees (pl. اباليس abaulees, ابالسه abauliſeh), رجيم rujeem, الوسواس alwufwas, جن jinn, جان jann (pl. جنان jinaun), خناس hunnaus, خناس khunnaus, ابليس پر تلبيس ébleeſa pur tulbees, ابليس تلبيس انگيز ébleeſa tulbees angeez, غرازيل ghurazeel, کيا ké-a, ديو dév. v. *demon.*—*The devil take you* تعست taaſta, تعسا لک taaſan laka.—*Horrible fuggeftions of the devil* وسوسه حيرت انگيز wufwufeh heerut angeez.—*The devil's caftle (a fpecies of fungus)* کلات ديوان killaata dévaun.—*A devil (a wicked man or woman)* شرير ſhureer (pl. اشرا aſhirra) اهل فساد ahla fuſaud, بد کردار bud kirdaur.

Devilifh ذو شيطان zu ſheitaun, شيطاني ſheitauné, اهل جن ahla jinn. v. *demoniacal.*—(*horrible*) هولناک hawilnauk, مخوف mukhoof, مکروه mukrooh. v. *frightful.*

Devilishly شيطان اسا sheitaun asa, بروجه جان bur wujeha jann.

DEVIOUS گمراه gumrah, بدراه budrah, بي راه bé rah, ضال zaull. v. *erring, wandering.*

To DEVISE پيدا كردن peeda kirdun, اختراع نمودن ikhtira numoodun, ابتداع ساختن ibtidaa saukhtun, نظر كردن nuzur kirdun. v. *to invent, contrive, consider.*—(*to bequeath*) وصايت كردن wusa-é-ut kirdun, عهد ساختن ahud saukhtun, اندرز نمودن anduruz numoodun.

A devise (*last will*) وصيت نامه wusé-ut naumeh, اندرز anduruz. v. *testament, bequest*; also *contrivance, invention.*

A deviser پيدا گر peeda gur. v. *contriver.*—*A deviser by last will* وصايت كننده wusa-é-ut koonindeh, وصي wusé, عهد سازنده ahud sauzindeh, اندرز گر anduruz gur.

DEVOID تهي tuhé, محلول muhlool, خالي khaulé. v. *vacant, empty.*—*Devoid of good qualities* بي خوش خصال bé khoosh khusaul, غير نيكو صفت ghire-a neekoo suffut. *Devoid of bad qualities* بي صفت مذموم bé suffut muzmoom.

Devoir, v. *civility, compliment, duty.*

To DEVOLVE گرديده شدن gurdédeh shoodun, از يك دست تا ديگر گذاردن uz eek dost ta deegur guzaurdun. v. also *to roll down.*

To DEVOTE تقدس كردن tukuddus kirdun, فدا ساختن fida saukhtun, نذر كردن nuzr kirdun. v. *to consecrate, dedicate.*—(*to curse*) لعنت گفتن la-anut guftun. v. *to execrate.*

Devoted (*to* GOD) نذير nuzeer, منذور munzoor.—(*affectionate*) مختص mukhtuss, مخصوص mukhsoos, دلبسته dilbusteh.

Devotedly با اختصاص ba ikhtisaus.

A DEVOTEE اهل وسواس ahla wuswaus, صاحب ايمان باطل sahib a-émauna bautil, ذو رقيت zu ruké-ut.

DEVOTION (*piety*) قنوت kunoot, تقوي or تقوا tukwa, اخلاص ikhlaus, زهد zuhd, زهادت zuhaudut, عبادتكار ébaudutkaur. v. *religion, prayer.*—(*submissive obedience, attachment*) اختصاص ikhtisaus, خصوصيت khusoosé-ut, اعتباد é-atibaud, انقياد inké-aud, عبوديت aboodé-ut. v. *affection, disposal, power.*

Devotional قنوت منسوب kunoot munsoob.

To DEVOUR بلع كردن bula kirdun, مبتلع نمودن mubtula numoodun, اكل ساختن akul saukhtun, اوباريدن obaurédun, التقام كردن iltikaum kirdun, خوردن khoredun, تجرع كردن tujurra kirdun, تلهم ساختن tulhum saukhtun. v. *to eat, consume, swallow, annihilate.*

Devoured مبتلع mubtulaa.

A devourer مبتلع mubtulé-a, اكول akool.

Devout تقوي اهل ahla tukwa, زهاد zuhaud, پارسا parsa, متورع mutuwurra, عبادتكار ébaudutkaur, صوفي sofé. v. *pious, religious.*

Devoutly زهادانه zuhaudauneh, با تقوي ba tukwa, اخلاصا ikhlausan.

DEUSE (*deuce*) ديو dew. v. *demon, devil.*

DEW نم num, ژاله zshauleh, ژال zshaul, لث luss, لثي or لثا lusa, فرنجاب furéjaub, پشك pushk, طل tull. *Night dew* شبنم shubnum, سدي sudé, ومد wumud. *Day dew* ندي nudé. *A dew drop* قطرات شبنم kuturauta shubnum.

To dew (*moisten with dew, &c.*) ژوليدن zshoolédun, تلثيق كردن tulseek kirdun, دامع ساختن dauma saukhtun, طلت نمودن tullut numoodun.

Dewy (*dew-besprent, sprinkled with dew*) دامع dauma, دماع dummaa, طلت tullut. *Dewy* (*resembling dew*) نم اسا num asa, ژاله سا zshauleh sa.

A DEWLAP بز buzz, غبغب ghubghub.

Dewlapt غبغب دار ghubghub dar.

DEXTER راست raust, يمين yemeen. v. *right.*

DEXTERITY كارسازي kaur sauzé, قابليت kaubilé-ut, ظرافت zuraufut, تصرف tusurruf, صرف surf.

Dexterous كار ساز kaur sauz, ديو دست div dost, قابل kaubil, صاحب تصرف sahib tusurruf, راسته rausteh, با شكوك ba shukook, نخسند nukhsund. v. *clever, expert.*

Dexterously با ظرافت ba zuraufut, راستانه raustauneh.

A DIABETES سلس sulus, سلاست sulausut, نفاص nufaus.

Diabolical, v. *devilish.*

DIACRITICAL معجم maajim.

A DIADEM تاج tauj. v. *crown.*

DIAGONAL از يك تا ديگر كوشه uz eek ta deegur koosheh.—*Diagonally*, v. *obliquely.*

A DIAL افتاب ساعتي afitaub sa-até, ساعت شمس sa-ata shems, بسيطه buseeteh.—*The pin or style of a dial* عقرب akrub.

DIALECT زبان zubaun, لسان lissaun, متجهر mutuhummut. v. *language, stile, speech.*—*The purer dialect or Court language of Persia* زبان دري zubauna deré. *The ordinary dialect of Persia* زبان فارسي zubauna farsé. *The old dialect of Persia* زبان پهلوي zubauna pehlevi.

DIALECTICAL منطقي muntuké.—*Dialectick* علم منطق ylma muntuk. v. *logick.*

DIALOGUE گفت و شنود guft ou shunood,

سوال و جواب suwaul ou javaub, مكالمت mukaulumut, محاورت muhawurut.

DIAMETER قطر kutr. v. *axis*.

A DIAMOND ماس mas, الماس elmas, سنگ الماس sunk almaus, سامور saumoor.

DIAPHANOUS (*transparent*) شفاف shufauf.

DIAPHRAGM (*midriff*) حجاب القلب hujaubu'l'kulb, خلب khulb.

A DIARRHOEA رفتن شکم ruftuna shikim, اسهال if-haul, جحاف juhauf.

A DIARY روز نامه rooz nameh, اوارجه awurjeh.

A DIBBLE, بيل beel, هداة hudaat.

DICE قمار kumaur, قمار بازي kumaur bauzé, کعبتين kaabteen, نرد nurd, دد dudd, ددن duddun, ددا dudda, دباخ dubaukh, ششدر sheshdur, ششدر بازي sheshdur bauzé, منك munuk, ميسر meesur, يسر eesur.—*A dice table* تخته نرد tukhté-'i nurd, کعب kaab. *A dice box* پشک pishk. *To play at dice* قمار باختن kumaur baukhtun, تقامر کردن tukaumur kirdun, يسر نمودن eesur numoodun. *To win at dice* قمر کردن kumr kirdun, تقمر ساختن tukummur saukhtun, بعو کردن ba-oo kirdun. *To lose at dice* باختن baukhtun. *A lucky throw at dice* قبيل kubeel. *Unfair play at dice* مسنك musink. *A player at dice* قمار باز kumaur baz, ششدر باز sheshdur baz, داو da-oo, يسور eesoor. *An antagonist at dice* قمير kumeer.

To DICTATE (*prescribe*) فرمودن furmoodun, تعيين کردن tai-én kirdun, رسم ساختن rusm saukhtun, مشق نمودن mishk numoodun, نهج کردن nuhij kirdun. v. *to command*.—*To dictate* (*a letter, &c.*) املال کردن imlaul kirdun, تهلي نمودن tumullé numoodun. *To write whatever is dictated* ممالت کردن mumaulut kirdun.

A dictate فرمان furmaun, امر amr, حکم hookum. *The dictates of the heart* اوامر قلب awaumra kulb, فرمان دل furmauna dil.

DICTION گو goo, گوي gooï, گفت guft, گفتار guftaur, سخن sukhn, کلمت kulimut (pl. کلمات kulimaut), لسان lissaun, زبان zubaun, لغت loghat, لفظ lufz, لفظت lufzut (pl. الفاظ alfauz), حرف hurf. v. *language, stile*.

A dictionary لغت loghat, لغت کتابي loghat kitaubé.

Did, preterite of *do*.

DIDACTIC معلم mu-ellim, مودب mu-eddib, اموز amooz.

To DIE مردن murdun, مرد شدن murd shoodun, جان تسليم کردن jaun tusleem kirdun, تسليم روح نمودن tusleema rooh numoodun, فوت شدن foot shoodun, وفات يافتن faut é-aftun, وفات کردن wufaut kirdun, متوفي بودن mutoofé boodun, ترك دار البوار ساختن turuka daru'l'buwaur saukhtun, هوشيدن hoshidun, وشکردن wushkirdun, شکردن shakirdun, هوشيدن hooshé-dun, اندر گذشتن aundur guzushtun, فوذ يافتن food é-aftun, فوظ کردن fooz kirdun, فيض ساختن feez saukhtun. v. *to expire*, and under *death*. — *To die a martyr* شهيد شدن shaheed shoodun. *To die suddenly* مرك مفاجاء يافتن murga mufajaun é-aftun, ابز نمودن abz numoodun. *To die* (*as a criminal*) سياست يافتن seaufut é-aftun, قتيل شدن kuteel shoodun. *To die* (*become languid*) زبون گشتن zuboon gushtun, کاهل بودن kauhil boodun, عاجز گشتن aajuz gushtun, عدم اقتداري بودن adum iktidauré boodun, فرو ماندن furoo maundun.—(*to faint away*) بيهوش شدن béhoosh shoodun, غشيان بودن ghushé-aun boodun, سبت نمودن subt numoodun. — (*to perish*) زايل شدن za-él shoodun, هلاك گشتن hulauk gushtun, برباد بودن burbaud boodun. — (*to wither as a vegetable*) افسردن afsurdun, تعشم گشتن ta-ashum gushtun, تارز شدن tauriz shoodun. — (*to grow vapid as liquor*) تارز شدن tauriz shoodun, نشفش گشتن fushfush gushtun, عسيکت بودن aseekut boodun. — (*to vanish*) وا شدن wa shoodun, نا بود و نا پديد شدن na bood ou na pudeed shoodun, نا پيدا بودن na peeda boodun. *To die or languish as lovers* عشق نمودن ishk numoodun, مجنون شدن mejnoon shoodun.

To DIE (*tinge*) رنگ زدن runk zudun, رنگين کردن rungeen kirdun, صبغ ساختن subugh saukhtun, ازدن azhdun, ردع دادن ruda dadun. *To die the beard, nails, &c. of a beautiful red* خضاب کردن khuzaub kirdun, تخضيب ساختن tukhzeeb saukhtun, تغفز نمودن tukuffuz numoodun. *To die grey hairs* شيب وشع کردن sheeb wushaa kirdun. *To die yellow* هرد ساختن hurd saukhtun, زرجون زدن zurjoon zudun, زرد ساختن zurd saukhtun, صفرا کردن sufra kirdun. *To die the face yellow* تغمر کردن tughummir kirdun, رو با ورس صبغ ساختن roo ba wurs subugh saukhtun. *To die red* تقنيت کردن tukné-ut kirdun, دم ساختن dumm saukhtun, سرخ زدن surkh zudun, احمر نمودن ahmur numoodun, تسيق کردن tumseek kirdun. *To die black* (*the hair, &c.*) با راسخت رنگ کردن ba raskhut runk kirdun, با زاج اندودن ba zauj undoodun, اسود زدن aswud zudun, سياه نمودن sé-auh nu-

moodun. *To die green* اخضر كردن akhaur kirdun, سبز رنك نمودن fubz runk numoodun. *To die blue* نيل فام ساختن neel fam faukhtun, كبودي كردن kuboodé kirdun. *To die brown* or *coffee-coloured* قهوه رنك ساختن kohweh rung faukhtun, اسمر كردن afmur kirdun. *To die purple* ارغواني كردن arghuwauné kirdun, باده رنك نمودن baudeh runk numoodun. *To die of many colours* كوناكون كردن goonagoon kirdun, كثير اللون زدن kufeeru'l'loun zudun, رنكارنك صبغ كردن runharunk fubugh kirdun, ملون ساختن muloun faukhtun.

Die رنك runk, كون goon, صبغ fubugh. v. *colour, tincture, stain.*—*A die* (*cube*) كعب kaab (pl. كعاب ka-aub, كعوب ka-oob, اكعب akaab), كعبت kaabut, ششدر fheshdur. v. *dice, chance, hazard.*—*A die used in coining* سكه fikkeh, ميخ meekh, ميخ درم meekha darem, دار daur.

A dier رنك زن runk zun, صباغ fubbaugh.

DIET (*food*) خورد khord, طعام taam, ماكول maakool, اكل akul, غدا ghida, نعمت né-amut, يم yam. v. *meat, victuals.*—(*an allowance of food by the rules of medicine* or *moderation*) پرهيز خورد purhaza khord, اعتدال اكل و شرب é-atidaula akul ou fhurb.—*A diet* or *general assembly* غلبه ديواني ghulbeh divauné, قورولتاي koorooltaï, or قوريلتاي kouriltaï, مجمع امرا mujmaa omra.

To diet (*give to eat*) بخورد دادن bekhord dadun, نعمت بخشيدن né-amut bukhshédun.—(*to eat sparingly* or *by rule*) اعتدال اكل و شرب نمودن é-atidaula akul ou fhurb numoodun, با پرهيز طعام كردن ba purhaze taam kirdun. v. *to eat, feed.*

To DIFFER (*to be distinguished from*) تفاوت نمودن tufawut numoodun, فرق كردن furk kirdun, متفاوت شدن mutufawut fhoodun, منفصل بودن munfuful boodun, متفرق شدن mutufurruk fhoodun, تبيين ساختن tubei-én faukhtun, جدا بودن juda boodun.—(*to be at variance*) نا سازكاري نمودن na fauzkauré numoodun, نا ساز شدن na fauz fhoodun, نا دمساز بودن na dumfauz boodun, بي اهنك شدن bé ahunk fhoodun, نا موافق بودن na muwaufik boodun, نا لايق بودن na la-ék boodun, منازعت ساختن munazaat faukhtun, عدم رضا شدن adum ruza fhoodun, مغاير بودن mugha-ér boodun, اختلاف كردن ikhtilauf kirdun, مختلف ساختن mukhtuluf faukhtun. v. *to contend, quarrel, disagree.*

Difference (*distinction*) فصل fufl, تفصيل tufseel, امتياز imté-auz, فرق furk, تفرقت tufrikut, تفريق tufreek, افراز afrauz, فراز furauz, تفاوت tufawut, تبيين tubei-én, مفرق mufruk. v. *also disproportion.*—(*variance*) نا سازكاري na fauzkauré, بي اهنكي bé ahungé, اختلاف ikhtilauf, مخالفت mukhaulifut, منازعت munazaat, عدم رضا adum ruza, نا موافقت na muwaufikut, شقاق fhukauk, فتنه fitneh, اشوب afhoob. v. *dispute, contest, quarrel.*—*To make a difference* (*distinguish*) فرق كردن firk kirdun, تبيز نمودن tumei-éz numoodun.—*To cause a difference* (*excite a quarrel*) شقاق ساختن fhukauk faukhtun, فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, اشوب كردن afhoob kirdun.

Different (*distinct*) متفرق mutufurruk, فرق furruk, متفاوت mutufawut, مغاير mugha-ér, مختلف mukhtuluf, تبيز tumé-uz, نا همتا na humta, نا اهنك na ahunk, نا موافق na muwaufik. v. *dissimilar.*—*Of different qualities* ذو اوصاف مختلف zu awfauf mukhtuluf. *Different sorts of people* طوايف مختلف tuwa-éf mukhtuluf. *In different manners* باصناف مختلف bifnauf mukhtuluf.

Differently بروجه متفرق burwujeh mutufurruk, با تفاوت ba tufawut, فرقا furruka. v. *diversely.*

DIFFICULT (*not easy*) مشكل mufhkil, نا اسان na afaun, بي سهولت be fuhoolut, نا ميسور na meefoor, دشوار dufhwaur, دشخوار dufhkhaur, عسير afeer, تنك tunk, زوركار zoorkaur, صعب faab, تعسر ta-affur, متعسر muta-affur, تعذر ta-azzur, متعذر muta-azzir, مغلق mughluk, سخت fukht.—*Difficult of temper* تند و سخت طبع tund ou fukht tuba, سنكين fungeen, سركش furkufh. v. *stubborn, refractory, peevish, morose.*—*Conditions difficult to be observed* شرايط عسير الرعيت fhura-é-ut afeeru'r'ra-é-ut. *A difficult pass* (*thro' a country*) دربند عسير المرور derbund afeeru'l'-muroor, ديار دشوار كذار dé-aur dufhwaura guzaur. *A distemper difficult to be cured* مرض عسير العلاج murz afeeru'l'alauj. *A castle difficult to be taken* قلع دشوار كير killaa dufhwaur geer, حصن عسير التسخير husn afeeru't'tuskheer, حصار مشكل التسخير hiffaur mufhkilu't'tuskheer. *A difficult affair* امر مشكل amr mufhkul. *Difficult things, difficulties,* مشكلات mufhkilaat, اشكال afhkaul, معسورات maafooraut, معضلات maazilaut. *A place difficult to ascend* صعب الصوعد مواضع faab-u's'suwaad muwauza. *A request difficult to be obtained* مسول متعذر الحصول mufoola mutaazzir-u'l'hufool, مامول متعذر الوصول maumool muta-aziru'l'wufool. *With a thousand difficulties* با هزار زور و زار ba huzaur zoor ou zaur. v. *troublesome.*

Difficultly كرها kurhan, با كره ba kurh, علي كره ala kurh, مشكلانه mufhkilauneh, با دشواري ba dufhwauré.

Difficulty (*in accomplishing any thing*) دشواري dushwauré, دشخواري dushkhwauré, عسرت afrut, عسر afr, معاسرت maasurut, معسور maasoor, تعلل taallul, صعوبت sa-oobut, تعذر ta-azzur, تعسر ta-assur, معسور maasoor.—(*distress*) سختي sukhté, بلا bula, زحمت zuhmut, اضطراب izti-raub, عنا ana, مصيبت museebut, درد durd, پريشاني purashauné, خلاط khulaut, اضطرار izti-raur, ورطة wurtut, محنت muhnut, غم ghum, الم alum. v. *affliction, perplexity.*—(*opposition*) اعتراض é-atirauz, مخالفت mukhaulifut, مانع mauna, مطاردت mutauridut. v. *objection, cavil.*—*Difficulty of breathing* تنگ نفس tunka nufus. v. *asthma.*

DIFFIDENCE گمان gumaun, وهم wuhim, شبهت shubhut, برودت buroodut, بي اعتمادي bé é-atimaudé, عدم اعتقاد adum é-atikaud. v. *suspicion, doubt*; also *timidity, bashfulness.*

Diffident وهام wuhhaum, طنف tunf, طنوف tunoof, بي اعتماد bé é-atimaud, غير اعتقاد ghire-a é-atikaud, ذو برودت zu buroodut, گمان نما gumaun numa, بد گمان bud gumaun. v. *suspicious, incredulous.*—(*uncertain*) نا مقرر na mu-kurrur, نا معلوم na maaloom, بي يقين bé eekeen, v. also *bashful, timid.*—*To be diffident* در شبهت بودن dur shubhut boodun, گمان داشتن gu-maun daushtun, برودت نمودن buroodut numoo-dun, نا مقرر شدن na mukurrur shoodun.

Diffidently با شبهت ba shubhut, با گمان ba gumaun, وهاما wuhhauman, بي اتكال bé itti-kaul. v. *uncertainly, modestly.*

To DIFFUSE پاشيدن paushédun, ريزيدن reezédun, ريزان ساختن reezaun saukhtun, تاختن taukhtun, گستردن kusturdun, اساله كردن isauleh kirdun, نشر ساختن nushir saukh-tun, تنشير نمودن tunsheer numoodun, انشار ساختن inshaur saukhtun, شايع كردن sha-é-a kirdun, اشاعت ساختن ishaat saukhtun, كشفتن kushuftun, پراكندن purakundun. *To diffuse odours* افاحت كردن ifauhut kirdun, نفح زدن nufih zudun. *To diffuse science* اشاعت علوم كردن ishaata aloom kirdun. *To diffuse light* ضيا پاشيدن zé-a paushédun. *To diffuse rays* (*as the sun*) پرتو انداز شدن purtoo andauz shoodun, امضاح كردن imzauh kirdun, مضح زدن muzih zudun. *To diffuse itself widely* پهن واشدن puhn washoodun. v. *to spread, extend, scatter, disperse.*

Diffuse, diffused, diffusive, نشري nushré, پاشيده pashédeh, منتشر muntushir, نشور nushoor, شايع shaïa, منشور munshoor, مسطوع mustuwa, مفاض mufauz, فاشي faushé, مفصل mufussul, پراكنده purakindeh, گسترده kusturdeh, كشفته kushuf-teh, مستفاض mustufauz, مستفاض فيه mustu-fauzun fihi. v. *extended, dispersed, scattered; copious.*—*To be diffused* انتشار شدن intishaur shoodun, منتشر بودن muntushir boodun, تنشر كشتن tunushshur gushtun, ريهيدن reehédun.

Diffusedly, diffusely, diffusively, بطول betool, منتشرانه muntushirauneh, بر وجه پاشيده bur wujeh paushédeh, مفصلا mufussulan. v. also *co-piously.*—*To explain* or *relate diffusively* تفصيل نمودن tufseel numoodun, منتشرانه كفتن mun-tushirauneh guftun.

Diffusedness, diffusion, diffusiveness, پاش paush, پاشي paushé, سطع suta, اشاعت isha-at, افاضت ifauzut. *Diffusiveness of speech* تفصيل tufseel. *Diffusion of light* ضيا پاشي zé-a paushé, ضيا گستري zé-a kusturé, نهار nihaur, التماع iltima. *Diffusion of odours* فيح feeh, فوح fouh, فائحت fa-éhut, نفح nufih. v. *dispersion, exuberance.*

To DIG كافتن kauftun, كاويدن kawédun, كندن kundun, در كندن dur kundun, فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun, رس كردن rufs kirdun, تقويب ساختن tukweeb saukhtun, حفر كردن hufr kirdun, تقعر زدن tufukkir zu-dun, شكافتن shagauftun.—*To dig a grave* ضرح كردن zurh kirdun. v. *to delve, pierce.*—*To dig up* بركندن burkundun, واكردن wakirdun.

To DIGEST (*in the stomach*) گواريدن gu-waurédun, گوارانيدن guwauranédun, فرو گوارانيدن furoo guwauranédun, هضم كردن huzim kirdun, هضام ساختن huzaum saukhtun.—(*to reduce to order*) نظم كردن nuzum kirdun, ترتيب نمودن turteeb numoodun. v. *to arrange.*

Digested (*as meat, &c.*) گواريده guwaurédeh, هضيم huzeem.—(*arranged*) مرتب muruttub, منظوم munzoom. *It may be digested* هضمي قابل huzmé kaubil. *Meat difficult to be digested* طعام نا گوارنده taam na guwaurindeh.

A digester گوار كنا guwaur koona.

Digestable ممكن گوار mumkina guwaur, گوارنده guwaurindeh.—(*capable of being arranged*) قابل الانتظام kaubilu'l'intizaum.

Digestion گوار guwaur, گواره guwaureh, هضم huzim, هضام huzaum, هضوم huzoom. *Hard of digestion* دير گوار deir guwaur, نا خوشكوار na khooshguwaur. *Easy of digestion* خوشكوار khoosh-guwaur. *Medicine, or any thing assisting digestion* گوارش guwaurish, هضام huzzaum, جوارش ju-waurish. v. also *arrangement.*

Digestive ذو قوت هضيم zu kuwwuta huzeem, گورنده guwaurindeh—(*methodizing*) در ترتيب ساز dur turteeb sauz.

A digger کاو کننده گر kundeh gur, کاو کننده kaw koonindeh. *A grave-digger* نباش nubbash, کمانه kumauneh, تلحید گر tulheed gur.

To dight, v. *to deck, dress, adorn.*

DIGNIFIED مشرف mushruf, شریف sheréef, زو مرتبه zu murtubeh, شان دار shaun dar, زي جاه zee jah, زو القدر zu'l'kudr, صاحب مکان sahib mukaun. v. *eminent, exalted.*—*To be dignified* شرف یاب شدن shuruf é-aub shoodun.

To dignify شرف بخشیدن shuruf bukhshédun, مشرف کردن mushurruf kirdun, تکریم نمودن tukreem numoodun, بمرتبه برداشتن bemurtubeh burdaushtun. v. *to advance, promote, ennoble, exalt.*

Dignity جاه jah, مرتبه murtubeh, دولت doulut, شان shaun, سان saun, پایه pa-éh, قدر kudr, قدرت kudrut, منصب munsub, منصوب munsoob, شرف shuruf, حکومت hookoomut, رفع rufa, رفعت rufaat, درجه durjeh, جه juh, منزلت munzilut, مکان mukaun, مکانت mukaunut, مقام mukaum, تمکین tumkeen, جلال julaul, جاه و جلال jah ou julaul, اجلال ijlaul, اعلا é-ala, عز yzz, عزت yzzut, جاهت jauhut, داهیم dauheem, اقبال ékbaul, جناب junaub, حضرت huzrut, نصاب nisaub. v. *rank.*—*The royal dignity* پادشاهي padshahé, شهرياري shahur-é-auré, شاهي shahé, شاهنشاهي shahinshahé, تاجداري taujdaré, دینپناهي deenpunauhé.—*Supreme dignity* صدارت sudaurut. *Exalted dignity* مکان رفیع mukaun rufé-a. *The dignity of a magistrate* نقابت nikaubut. *Of exalted dignity* رفیع القدر rufé-a u'l'kudr, رفیع الشان rufé-a u'sh'shaun, رفیع المقدار rufé-a u'l'mukdaur. *Of the same dignity* همپایه humpa-éh, همقدر humkudr. *High in dignity* جلیل القدر juleelu'l'kudr, اهل مقامات ahla mukamaut, علي جناب ala junaub, معلا جناب mu-alla junaub, صاحب المجد والوقار sahibu'l'mujdi wa'l'wukaur, زو نصاب zu nisaub, صاحب مقام عالي sahib mukauma aulé, عالیجاه auléjauh, عالیشان auléshaun, صاحب جاه sahib jauh (pl. اصحاب جاه ashauba jah), ارباب جاه و تمکین arbauba jah ou tumkeen.—*Dignities* تشریفات tushreefaut.

To DIGRESS فصول کردن fusool kirdun, از راه رفتن uz rah ruftun. v. *to expatiate, wander, deviate.*—*A digression* فصول fusool.

Dike, v. *bank, mound, ditch.*

To dilate, v. *to extend, spread out*; *relate diffusively*: *widen, grow wide.*

DILATORINESS تواني tawauné, اهستکي ahustugé, کیار ké-aur, خمول khumool, فرغل furghul, لاي la-é, رهیات ruhé-aut, بطي buté, اتم atum, یتم yatim. v. *slowness, sluggishness, delay.*

Dilatory کاهل kauhil, خیره دست kheereh dost, بطي الحرکت buté-u'l'hurukut, گران سیر guraun seer, تنبل tumbul, درنگي durungé, وقاف wukkauf, لاي la-é, دیر deir, یتم yatim, هیدب heidub, هدب hudub, هدان hudaun, هدمل hudmul, هدبل hudbul, نکش nukush, زحینت zuheenut, مهجل muhjul, ملایس mula-és. v. *slow, sluggish, tardy.*

A DILEMMA خلاط khulaut, رطمه rutmeh, حیص بیص heis beis, عصواد aswaud. v. *perplexity.*

DILIGENCE اهتمام ihtimaum, تقید tuké-ud, ملازمت mulauzimut, کسب در کار kusb dur kaur, شتاب کاري shitaub kauré, دقت dikkut, جهد jihud, جد judd, سعي sa-é, جهد و کار jihud ou kaur, جلدي jildé, خیار وار khé-aur war, جهیدي juheedé, همت himmut, اقدام ikdaum, استقصا istiksa, مداومت mudawumut, استیدامت istidaumut, تغان kuffaun, زماع zummaa, مواظبت muwauzibut, چابکي chaubuké, شغل shughl, مشغلت mushghulut, حزار huzaur, محازت muhazzut, اضمار izmaur, کد kudd, وکد wukud. v. *industry, exactness.*

Diligent مقید muké-ud, مقدم mukdim, ملازم mulauzim, بجد bejudd, صاحب جد و جهد sahib judd ou jihud, جلد jild, ساعي saa-é, چابک chaubuk, متقید mutuké-ud, جاد jaud, مجد mujudd, شاح sha-éh, شیحان sheehaun, مزمع muzmaa, نحب nuhib, کتوع kitawa, وحث wuhis, خضوع khuzuwa. v. *assiduous.*—*Diligence in business* مقید در کار muké-ud dur kaur. *To be diligent* مقید بودن muké-ud boodun, ملازم شدن mulauzim shoodun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun, مداومت کردن mudaumut kirdun, غزولیدن ghuzshoolédun, ریستن reestun, تقسي کردن tukuffé kirdun, تنطع نمودن tunuttu-a numoodun, جاهد بودن jauhid boodun, مجد شدن mujudd shoodun. *Diligently* با جد و جهد ba judd ou jihud, عهد عین amda aïnin, عهد علي عین amda ala aïnin, با اقدام ba ikdaum, بجد bejudd, مقیدانه muké-udauneh.

To DILUCIDATE بیان نمودن bé-aun numoodun, شرح کردن shurh kirdun. v. *to explain.*

To DILUTE حل کردن hull kirdun, نسغ ساختن nusigh saukhtun. *To dilute milk with water* شیر نسغ کردن sheer nusigh kirdun, تضیح نمودن tuzei-éh numoodun. *To dilute wine with water* ممزوج شراب کردن mumzooj shuraub kirdun, اب بشراب نهادن aub beshuraub nihaudun, شعشعت کردن shashaat kirdun, تعریق ساختن taareek saukhtun, تقطع کردن tukuttu-a kirdun.

A diluter حل کنا hull koona.

Diluted ممزوج mumzooj, مقطعت muktaat, خفیس khufees. *Diluted wine* ممزوج شراب mumzooj ſhuraub, شج ſhujj. *Diluted milk* شیر مقطعت ſheera muktaat, ورقا wurka.

Dilution حل hull, شعشعت ſhaſhaat, امذا imza, امها imha, تعریق taareek, تقطع tukutta.

DILUVIAN طوفان منسوب tufaun munſoob.

DIM (*obſcure*) تیر و تار teer ou taur, تیره teereh, تاریک taureek, خیره kheereh, ظلم zulm, ظلمانی zulmauné. v. *dark*, *turbid*, *cloudy*.—(*not luminous*) نا روشن na roſhun, غیر انور ghiré-a anvur. *Dim-ſighted* روز کور rooz goor, چشم تار chuſhuma taur, تاریک چشم taureeka chuſhum, نبو العین nuboo-u'l'aïn. *Dim-ſightedneſs* دوش dooſh, روز کوری rooz gooré, ادوس adoos, دوشا dooſha, افتار iftaur, ادوش adooſh. v. alſo *dull*.—*To dim*, v. *to cloud*, *darken*, *obſcure*.

DIMENSION پیموده peimoodeh, اندازه andauzeh, کیلت keelut, مسح muſih, مساحت muſauhut. v. *extent*, *bulk*, *capacity*.—*To take dimenſions* اندازه کردن andauzeh kirdun, پیمودن peimoodun. v. *to meaſure*.

To DIMINISH (*make leſs*) کاستن kauſtun, کم کردن kum kirdun, قصر نمودن kuſir numoodun, تقلیل ساختن tukleel ſaukhtun, فرسودن furſoodun, اصغار کردن iſghaur kirdun, تصغیر ساختن tuſgheer ſaukhtun, نقص نمودن nuks numoodun. v. *to impair*, *leſſen*.—(*to grow leſs*) کم شدن kum ſhoodun, کمتر گشتن kumtur guſhtun, کاستن kauſtun, کمیدن kumédun, کاهیدن kauhédun, کاهسته شدن kauhiſteh ſhoodun, شکسته بودن ſhakuſteh boodun.

Diminiſhed کم شده kum ſhoodeh, کم kum, ناقص naukis, مقصور mukſoor, مجذوف mujzoof, مرتزی murtuzé, غضیض ghuzeez. *Diminiſhed in price* or *value* کم بها kum beha, کوس شده kawis ſhoodeh, منحط munhutt.—*Not diminiſhed* نا کاسته na kauſteh.

Diminution نقص nuks, نقصان nukſaun, کاست kauſt, کاهش kauhiſh, مکاس mikaus, تصغیر tuſgheer, تنقص tunukkus, ویدا weeda, کرای guraï, نهار nihaur, ولت wulut, تخویش tukhweeſh, تخوین tukhween, موشل mooſhul. v. *decreaſe*, *detriment*, *diſcredit*, *deprivation*.

Diminutive کم kum, که kih, قلیل kuleel, صغیر ſugheer, تصغیر tuſgheer, کوچک koochuk, خرد khurd, جعظارت jizaurut. v. *ſmall*, *little*.—*A diminutive noun* اسم تصغیر iſma tuſgheer.

Diminutively مصغرة muſughghurutan, بر وجه قلیل bur wujeh kuleel.

Diminutiveneſs کوچکی koochuké, صغر ſughr, کمتری kumturé. v. *littleneſs*.

DIMISH تاریک taureek, تیره teereh.

Dimly ظلمانه zulmauneh, روز کورانه rooz kooraunch. v. *darkly*, *obſcurely*, *dully*.

Dimneſs ظلمت zulmut, سیاهی ſé-auhé, تاریکی taureeké, تاری tauré, تیر teer. *Dimneſs of ſight* تاریکی چشم taureeké chuſhum, کلا پیشه kula peeſheh, کلا پیسه kula peeſeh, روزکوری rooz-gooré. v. *darkneſs*; alſo *dulneſs*.

A DIMPLE نونت noonut, گوزنخ gouzunukh, گاه gah.—*Dimpled* زو نونت zu noonut, گوزنخ دار gouzunukh dar.—*Dimply* پر گوزنخ pur gouzunukh.

DIN شماته ſhumauteh, هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, ولوله wulwuleh. v. *noiſe*, *clamour*.

To din هنگامه کردن hungaumeh kirdun, شماته زدن ſhumauteh zudun. v. *to ſtun*.—*The din of drums and trumpets* ولوله کوس و نفیر wulwuleh koos ou nufeer.

To DINE چاشت کردن chauſht kirdun, تغدی ساختن tughuddé ſaukhtun, غدیان کردن ghudé-aun kirdun, طعام خوردن taam khoredun.

To ding, v. *to daſh*; *bluſter*, *huff*.

A dining-room مشربت muſhrubut, چاشتگاه chaſhtgah, ایوان a-é-waun, غرفت ghurfut, طعام گاه taam gah.

Dinner چاشت chauſht, طعام taam, تغدی tughuddé, غدا ghuda, عصر aſur, ضحا zuha. *Dinner and ſupper* عصران aſuraun.

Dinner-time چاشتگاه chauſhtgah, چاشتگه chauſhtguh, چشاته chauſhteh, چاشت chauſht, چاشتی chauſhté, ساعت طعام ſa-ata taam, وقت تغدی wakta tughuddé.

DINT (*impreſſion*) نشانه niſhauneh—(*contuſion*) هرس hurs—(*blow*) ضرب zurb—(*power*) توان tuvvaun. v. *force*, *violence*.

To dint نشانه کردن niſhauneh kirdun.

To DIP غوط خوردن ghoot khoredun, غطس ساختن ghutis ſaukhtun, غرق کردن ghurk kirdun, صبغ نمودن ſubigh numoodun, نقل ساختن nukl ſaukhtun, ناکوش کردن nagooſh kirdun. v. *to immerge*, *ſink*; *wet*; *die*.—*To dip ſlightly into any thing* جربی کردن jurbé kirdun. *To dip or take by chance* بنصیب گرفتن benuſeeb gooriftun.

A DIPLOMA نامه nameh, گذر نامه guzr nameh, امر amr, برات buraut, دستینه doſteeneh, دستینج حکم doſteenuj hookum, پاینده pa-éndeh, خط شریف khutta ſhereef, بیزاری beezauré, بیزاری peezſhauré, مهرک muhruk, یرلغ yerligh, یرلیغ yerleegh. v. *charter*, *patent*.

DIRE مخوف mukhoof, كريه kureeh, مستكره mustukruh, هولناك hawlnauk, امروغ amroogh, يزيد yezeed. v. *dreadful, dismal, mournful, horrible.*

DIRECT مدلول mudlool, مستوي mustawé, نا ملتوي na multawé, بي پيچ bé peech. v. *straight.* — (*not ambiguous*) نا مشكوك na mushkook, بي شبهت bé shubhut. v. *open, plain, express.*

To direct (*instruct*) تربيت كردن turbé-ut kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, ادب دادن adub dadun, رسم نمودن rusm numoodun. — (*to point out the way*) رهنماي بودن ruhnuma-é boodun, رهبر شدن ruhbur shoodun, راه نمودن rah numoodun, ارشاد كردن irshaud kirdun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun. — (*to aim in a straight line*) درخط مستقيم زدن dur khutta mustukeem zudun, مستوي ساختن mustawé saukhtun, مدلول نمودن mudlool numoodun. — (*to prescribe*) فرمودن furmoodun, امر كردن amr kirdun, حكم نمودن hookum numoodun. v. *to command, order.* (*to adjust*) نظم كردن nuzim kirdun, برجا نمودن burjau numoodun. v. *to arrange, regulate.*

Directed (*led*) مندل mundull, مصروف musroof, مهتدي muhtudé. — (*regulated*) مرتب muruttub, مسدد mufuddud, نظم شده nuzim shoodeh, متربي muturubbé. — (*prescribed*) فرموده furmoodeh, امر شده amr shoodeh.

DIRECTION (*precept*) رسم rusm, مرسم mursum — (*command*) فرمان furmaun, امر amr, حكم hookum — (*path*) طريق tureek, راه rah — (*aim*) مراد moraud, قصد kasd, عزم azum, غرض ghurz, نشان nishaun. *The direction of a letter* سر نامه sur nameh, كتابه kitaubeh, سر مكتوب sur muktoob. *A direction-word under the last line of a page, and repeated at the top of the following page* رابط raubut.

A director (*instructor*) اديب adeeb, مودب mueddib. مدبر mudubbir, مرتب muruttib, مقوم mukawwim. v. *counsellor, superintendant.* — *A director in commercial affairs* بازركان باشي bazurgan bashé, مدبر تجارت mudubbira tujaurut. *A director of state affairs* وزير اعظم vizeera é-azim, صدر اعظم sudra é-azim.

Directive ذو قوت ترتيب zu kuwwuta turteeb, رهنما ruhnuma.

Directly (*in a straight line*) درخط مستقيم dur khutta mustukeem, مستويا mustawé-an. — (*immediately*) هماندم humaundum, تيز كار teez kaur, في الحال fi'l'haul, علي الفور ala'l'four, بوقتها bewaktiha. — (*without ambiguity*) بي دو معني bé doo maané, نا مشكوكانه na mushkookauneh.

Directness (*nearest way*) راه اقرب rah akrub. v. *straightness.*

Direful, v. *dire.* — *Direness*, v. *horror.*

A DIRGE, اغنية ميت aghné-uta meit.

A DIRK خنجر khunjur. v. *dagger.*

DIRT چرك chirk, خلاه khulauh, خلاب khulaub, وحل wuhul, موحل mawhil, ژرمط furmut, خلان khilaun, رخيخ rukheekh, كل gil, ژرغط furghut, ژرغطط furghutut, طين teen, زبالت zubaulut. v. *mud, filth, clay.* — *To throw dirt* (*scandalize*) تشنيع كردن tushné-a kirdun, تخذيل ساختن tukhzeel saukhtun. *To throw dirt at one another* تخاذل زدن tukhauzil zudun.

To dirt باكل الودن ba gill aloodun. v. *to bemire.*

Dirtily مرداراته murdarauneh, با نجاست ba nujausut, ملوثا muluwwusan. v. *filthily, nastily.* — (*meanly*) نا مردانه na murdauneh, حقيرا hukeeran, رذلانه ruzlauneh. v. *shamefully, sordidly.*

Dirtiness مرداري murdauré, وسخ wussukh, نا پاكي na pauké, الايش ala-ésh, لوث laws, نجاست nujausut, شوخي shookhé, دسم dasam. v. *nastiness, foulness, filthiness.* — (*meanness*) ناكسي nakusé, خساست khusausut, سفل sufl. v. *baseness, sordidness.*

Dirty مردار murdaur, ملوث muluwwus, شوخ shookh, شوخ ناك shookh nauk, شوخ كين shookh geen, دسم dusum, خسوك khusook, ريمناك reemnauk. v. *sullied, foul, nasty, filthy.* — (*mean*) افكنده afgundeh, نا مرد na murd, دون doon, حقير hukeer, خور khoor, ذليل zuleel, غدنك ghudunk, نمونه numooneh, فنا funa. v. *base.* — *A dirty fellow* سياه كاسه sé-auh kauseh, زنيم zuneem. *A dirty action* فعل ناسزا faal nasuza, كار نا پسنديده kaur na pussundeedeh.

To dirty مردار كردن murdaur kirdun, ملوث ساختن muluwwus saukhtun. v. *to soil.* — (*to disgrace*) ملامت كردن mulaumut kirdun, تخذيل ساختن tukhzeel saukhtun. v. *to scandalize.*

DISABILITY زبوني zubooné, عجز ajuz, ضعف za-af. v. *weakness.* — (*impediment*) منع muna, تعرض ta-aruz, زجر zujr.

To disable (*weaken*) زبون كردن zuboon kirdun, ضعيف ساختن za-éf saukhtun, نا توان كردن na tuvvaun kirdun, بي قدر نمودن bé kudr numoodun. v. *to impair, diminish, exclude.*

To DISABUSE سكالش واكردن sigaulish wakirdun.

DISACCOMMODATION نا سازي na sauzé, تكلف tukulluf.

To disaccustom, v. *to disuse.*

DISADVANTAGE, *disadvantageousness* زيان

zé-aun, گزند guzund, ضرر zurur, خسارت khusaurut, مضرت muzurrut. v. *loss, detriment, damage, injury.*

Disadvantageous زو زیان zu zé-aun, مضر muzirr, مزاحم muzauhum, غیر فایده ghire-a faédeh, نا مفید na mufeed, بي نوا bé nuva, عدم کسب adum kusb.

Disadvantageously بر وجه مضر bur wujeh muzirr, مزاحمانه muzauhimauneh.

To disaffect, v. *to discontent: to dislike.*

Disaffected متنفر mutunuffir, معرض ma-arruz, عیفان a-éfaun. v. *averse, discontented, disloyal.*

Disaffection اعراض é-arauz, تنفر tunuffur. v. *aversion.*

To DISAGREE (*to be at variance*) مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, تعرض کردن ta-arruz kirdun, بي رضا شدن bé ruza shoodun, شقاق نمودن shukauk numoodun, اختلاف ساختن ikhtilauf saukhtun, بي اهنگي بودن bé ahungé boodun, نا سازکاري نمودن na sauzkauré numoodun, بي لياقت شدن bé lé-aukut shoodun, اشوب کردن ashoob kirdun, غوغا نمودن ghoogha numoodun. v. *to differ, quarrel.*

Disagreeable نا خوش na khoosh, نا پسنديده na pussundédeh, نا مقبول na mukbool, غير مطبوع ghiré-a mutubuwa, عدم مرضي adum murzé, منکر munkur, مکروه mukrooh, ملول mulool, نا شيرين na sheereen, مسخوط muskhoot, نکير nukeer, مستکره mustukruh. v. *unpleasing, offensive.*—(*contrary*) مخالف mukhaulif, مناقض munaukiz, مغاير mugha-ér, نا هنتا na humta. v. *unsuitable.*—*A disagreeable countenance* چهره بي بهره chuhreh bé buhreh, عبوس روي aboos rooï.

Disagreeableness (*unpleasantness*) نا خوشي na khooshé, نا شيريني na sheereené, ملولي muloolé. —(*unsuitableness*) مخالفت mukhaulifut, بي لايقي bé la-éké. v. *contrariety.*

Disagreement نا سازکاري na sauzkauré, تفاوت tufawut, فرق furk, اختلاف ikhtilauf, بي اهنگي bé ahungé, منازعت munazaat. v. *difference, diversity.*

To DISALLOW, نا قبول کردن na kabool kirdun, انکار نمودن inkaur numoodun, رد ساختن rudd saukhtun, نا قايل شدن na ka-él shoodun, بر طرف ساز شدن bur turruf sauz shoodun. v. *to reject, refuse.*

Disallowable نا لايق اجازت na la-éka ijauzut, واجب الحرم vajibu'l'hurm, حرام haraum.

Disallowance حرم hurm, منع muna. v. *prohibition.*

To disannul, v. *to annul, vacate.*

To DISAPPEAR غايب شدن gha-éb shoodun, نا بود و نابديد بودن na budeed boodun, نا بود و نا پيدا گشتن na bood ou na peeda gushtun, مضمحل شدن muzmihill shoodun, زايل بودن za-él boodun, وا شدن wa shoodun, مستور بودن mustoor boodun. v. *to vanish.*

To DISAPPOINT محروم کردن muhroom kirdun, حرمان ساختن hurmaun saukhtun, تعوير نمودن taweer numoodun, خيبت کردن kheebut kirdun, اعجاز ساختن é-ajauz saukhtun, خذلان کردن khuzlaun kirdun, بي بهره نمودن bé buhreh numoodun, مخذول کردن mukhzool kirdun. v. *to frustrate.*

Disappointed نا مراد na morad, محروم muhroom, خذل khuzl, خذلان khuzlaun, عيل aïl, اضبا izba, مخذول mukhzool, بي بهره bé buhreh.

To be disappointed بي نصيب شدن bé nuseeb shoodun, خايبا ايبا بودن kha-éban a-éban boodun.

Disappointment حرم hurm, حرمان hurmaun, تعوير taweer, اعجاز é-ajauz.

DISAPPROBATION انکار inkaur, طعن taan, طعنت taanut, زم zumm, شکايت shuka-é-ut.

To disapprove انکار نمودن inkaur numoodun, ملامت زدن mlaumut zudun, طعن کردن taan kirdun, زم ساختن zumm saukhtun, شکايت نمودن shuka-é-ut numoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, مکروه يافتن mukrooh é-aftun. v. *to condemn, dislike.*

To DISARM مسلوب السلاح کردن musloobu's'sillauh kirdun, سلاح واکردن sillauh wakirdun, عزل ساختن azul saukhtun, حاسر کردن hasur kirdun, اجم ساختن ajim saukhtun, اعزل کردن é-azil kirdun.

To disarray, v. *to disband, strip.*

A DISASTER داهيت dahé-ut, بلا bula, خطا khuta, بد بختي bud bukhté. v. *misfortune.*

Disastrous بد بخت bud bukht, بلا کش bula kush, بي بهره bé buhré, بي روز bé rooz, بي دولت bé dowlut, نا مسعود na musa-ood, سياه روز sé-ah rooz. v. *unfortunate, calamitous.*

Disastrously بر وجه بلاکش bur wujeh bula kush, نا مسعودانه na musa-oodauneh.

To DISAVOW انکار نمودن inkaur numoodun, منکر ساختن munkur saukhtun, جحد کردن juhid kirdun. v. *to deny, disown.*

Disavowal انکار inkaur, جحد juhid, سلب sulb, نفي nufé, عبد abd. v. *denial.*

To DISAUTHORISE قدرت واکردن kudrut wa kirdun.

To DISBAND بر طرف کردن bur turruf kirdun, پراکنده ساختن purakindeh saukhtun, *To*

disband an army لشكر بر طرف كردن lashkur bur turruf kirdun. —*To disband* or *be disbanded* عسكر ترک متبعت كردن و خودهارا متفرق ساختن askur turuk muttaba-ut kirdun ou khoodhara mutuffurik saukhtun.

Disbanded بر طرف شده bur turruf shoodeh.

DISBELIEF كفر kofr, بي اعتقادي bé é-atikaudé. v. *incredulity*.

To disbelieve كفر شدن kofr shoodun, بي اعتقاد بودن bé-é-atikaud boodun, غير ايمان نمودن ghire-a émaun numoodun.

A disbeliever كافر kaufir. v. *infidel*.

To DISBURDEN (*ease of a load*) حمل رفع كردن huml rufa kirdun, بي بار ساختن bé bar saukhtun, بار سبک كردن bar subuk kirdun, معاف نمودن maaf numoodun, ازاد ساختن azaud saukhtun, بارها واكردن barha wakirdun, حمولت تخفيف ساختن humoolut tukhfeef saukhtun, مخفف كردن mukhfuf kirdun, بر اسايانيدن bur asaï-anédun. v. *to ease, relieve, exonerate*.—(*to throw off a burden*) وضع حمل كردن wuza huml kirdun.—(*to disburden the mind*) دلاسايي يافتن dilasaï-é é-aftun, خاطر سبک كشتن khautir subuk gushtun.

Disburdened حمل رفع و دفع شده humla rufa ou dufa shoodeh, معاف ma-af, ازاد azaud, مخفوف mukhfoof, نا محمول na muhmool.

To DISBURSE بذل كردن buzl kirdun, خرج نمودن khurj numoodun, هزينه كردن huzeeneh kirdun, صرف ساختن surf saukhtun. v. *to expend*.

Disbursement بذل buzl, هزينه huzeeneh, خرج khurj, صرف surf, مصرف musruf. v. *expence*.

A disburser صرف كننده surf koonindeh.

To discard, v. *to dismiss, eject*.

To DISCERN (*see*) ديدن deedun, نظر كردن nuzr kirdun, اهل نظر شدن ahla nuzr shoodun, نگريستن nuggeréstun. v. *to behold*.—(*to distinguish*) امياز كردن imé-auz kirdun, تميز نمودن tumé-uz numoodun, فصل ساختن fusl saukhtun, فرق كردن furk kirdun, افراز ساختن efrauz saukhtun. v. *to judge, determine, decide*.—*To discern the true from the false* حق از باطل فرق كردن hukk uz bautil furk kirdun. *To discern perfectly* نيكو داشتن neekoo daushtun, تشخيص كردن tushkhees kirdun, كمال مرتبه تشخيص ساختن kumaul murtubeh tushkhees saukhtun.

A discerner (*observer*) نظر ساز nuzr sauz, ديدبان deedban.—(*a distinguisher*) فرق كننده furk koonindeh, تميز نما tumé-uz numa.

Discernible ممكن نظر mumkina nuzr, منظور munzoor, اشكار ashikaur, هويدا hoo-éda, ظهور zuhoor, ظاهر zauhir. v. *apparent, perceptible, distinguishable, visible*.

Discernibleness منظوري munzooré, تعين ta-aï-un, ظهوري zuhooré. v. *visibleness*.

Discernibly ظاهرانه zahirauneh, اشكاره ashikaure, پيدا peeda. v. *perceptibly*.

Discerning ديدوار deedwaur, اهل نظر ahla nuzr, عاقل aukil, هوشيار hooshé-aur, هوشمند hooshmund, خردمند khordmund, صاحب عقل sahib akl, محصف muhsuf, عاقل اموزكار aakil amoozkaur. *Having a discerning eye* ذو ديدهء حق بين zu deedé-i hukk been. v. *judicious, intelligent*.

Discerningly عقلانه aakilauneh, با عقل و فراست ba akl ou firausut. v. با تيز طبع ba teez tuba.

Discernment عقل akl, فراست firausut, طبع tuba, هوش hoosh, ذهن zuhin, اذعان izaan. *A judicious discernment* ذهن سديد zuhin sudeed, عقل دوربين akl doorbeen, اصالت isaulut. *The power of discernment* قوت عقل kuwwuta akl. v. *judgment, penetration*.

To DISCHARGE (*dismiss, release*) اجازت دادن ijauzut dadun, ازاد كردن azaud kirdun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, مانده كردن maundeh kirdun, دستور بخشيدن dustoor bukhshédun, كسيل كردن kuseel kirdun, رهايي دادن ruhaï-é dadun, اطلاق كردن itlauk kirdun. v. *to exempt*; *put away*; also *to disburden, unload*.—(*to break up*) كشفتن kushuftun, جدا شدن juda shoodun. v. *to dissolve, separate*.—(*to evacuate*) خلوت كردن khuloot kirdun. v. *to empty*.—(*to perform, execute*) كردن kirdun, ساختن saukhtun, نمودن numoodun, عمل كردن amul kirdun, اكمال ساختن ikmaul saukhtun, ادا كردن ada kirdun.—*To discharge* (or *pay*) *a debt* اداي دين كردن ada-é dein kirdun. *To give a discharge for debt* تبريت وام دادن tubré-uta waum dadun, اخذ و قبض دين بخشيدن akhz ou kubza dein bukhshédun. *To discharge a soldier* سپاه بر طرف كردن sippah bur turruf kirdun. *To discharge humours* تقرح كردن tukurruh kirdun.—*To discharge from an office* منعزل منصب كردن munauzil kirdun, عزل ساختن munsoob azl saukhtun. *To discharge* or *acquit of a crime* عفو جريم نمودن afoo jureem numoodun, گناه بخشيدن gunah bukhshédun. *To discharge a gun* بندوق رمي كردن bundook rumé kirdun, تفنگ طرح ساختن tufung turruh saukhtun. v. *to give vent, let fly*.—*To discharge one's duty* اتمام خدمت نمودن itmauma khudmut numoodun. *To discharge military duty* اداي جنگ كردن ada-é jung kirdun. *To discharge one's*

conscience دروني پاك بودن duroonė pauk boodun, صلاح ادم شدن fulauh adam shoodun.

A discharge (*release, dismission*) دستور dustoor, اجازت ijauzut, رهايي ruhaï-é, ودع wida, خلاص khulaus, اذن izn, اطلاق itlauk.—(*receipt for money, &c.*) قبض kubz, اخذ akhz, اخذ و قبض akhz ou kubz, تمسك tumassuk, دين تمسكي dein tumassuké.—(*absolution from a crime*) عفو جريم afoo jureem, گناه بخش gunah bukhsh.—(*an exemption* or *privilege*) كشاد نامه kushaud nameh, بيزاري beezauré, برات buraut (pl. بروات burwaut), برات ازادي burauta azaudé, ازاد كاغدي azauda kaghudé.—(*performance*) عمل amul, اجرا ijra, ادا ada. v. *execution.*—(*ransom*) فدا feda, خلاص khulaus.—*The discharge of a gun* طرح تفنگ rumé-a bundook, رمي بندوق turha tufung. v. also *explosion, emission.*

A DISCIPLE شاگرد shagurd, شاكار shakaur, تلميذ tulmeez, مريد mureed, معلم maallum. v. *scholar.*—*A disciple of* CHRIST حواري huwauré (pl. حواريون huwaré-oon).

DISCIPLINE (*education*) ادب adub, اركان arkaun, علم ylm, تعليم taaleem.—(*regulation*) ضبط zubt, ربط rubt. v. *government, order, subjection.*—*Military discipline* ضبط و ربط عسكر zubt ou zubta askur.—(*correction*) عقب akub, تعزير taazeer, سياست fe-ausut. v. *punishment.*

To discipline (*educate*) ادب و اركان نمودن adub ou arkaun numoodun, تعليم دادن taaleem dadun.—(*to correct*) عقب كردن akub kirdun, تعزير نمودن taazeer numoodun, تنقام ساختن tunkaum saukhtun. v. *to chastise, reform, redress.*—(*to hold in subjection*) ربط كردن rubt kirdun, ضبط ساختن zubt saukhtun.—*To discipline an army* لشكر ضبط و ربط كردن lashkur zubt ou rubt kirdun, سپه صف صف نمودن sippah suf suf numoodun, تعبيت ساختن taabeet saukhtun.

Disciplined مربي murubba, مضبوط muzboot.

To DISCLAIM انكار كردن inkaur kirdun. v. *to disavow, disown, renounce.*

To DISCLOSE كشاد نمودن kushaud numoodun, كشف ساختن kushuf saukhtun, رفع نقاب كردن rufa nikaub kirdun, اشكاره نمودن ashikaureh numoodun, اظهار ساختن izhaur saukhtun, كشادن kushaudun. v. *reveal, uncover, tell.*—*To disclose a secret* كشف راز كردن kushuf rauz kirdun.

Disclosed كشاده kushaudeh, مكشوف mukshoof, منكشف munkushuf.

A discloser كاشف kaushif, معلن mu-alin.

Disclosure اظهار izhaur. v. *discovery.*

DISCOLORATION تخفيف رنكي tukheefa runké, رنك تبديلي runk tubdeelé. v. *stain, die.*

To discolour خاسف كردن khausuf kirdun, ديكر كون دادن deegur goon dadun, از خود رنك تبديل كردن uz khood runk tubdeel kirdun.—*Discoloured* خاسف khausuf.

To DISCOMFIT مغلوب كردن mughloob kirdun. v. *to conquer, defeat.*

Discomfit, discomfiture انهزام inhizaum, شكستكي shakustugé, هزيمت huzeemut. v. *defeat.*

DISCOMFORT سودا sooda, غم ghum, غصه ghusseh. v. *uneasiness, melancholy, sorrow.*

Discommendable. v. *blameable.*

Discommendation, v. *blame, censure.*

To discommode, &c. v. *incommode.*

To DISCOMPOSE (*the mind*) اضطراب كردن iztiraub kirdun, اشفتن ashuftun, بيحضور ساختن béhuzoor saukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun. v. *to ruffle, fret, offend, vex.*—(*to put out of order*) اخلال كردن ikhlaul kirdun, شوريدن shoorédun, شوريده ساختن shoorédeh saukhtun, مشوش نمودن mushwush numoodun. v. *to perplex, displace, unsettle.*

Discomposed شكسته دل shakusteh dil, اشفته ashufteh, مضطرب muzturub.

Discomposure دل شكستكي dil shakustugé, اشفتكي ashuftugé, اضطراب iztiraub, حيرت heerut, حير بير heir beir, بوهه booheh, وله wuleh, اسيب aseeb. v. *perturbation, disorder.*

To DISCONCERT (*a design*) قصد شكستن kusd shakustun, تدبير مضطرب كردن tudbeer muzturub kirdun, راي اخلال ساختن raaï ikhlaul saukhtun. v. also *to discompose.*

DISCONFORMITY ناسازكاري na sauzkauré.

DISCONSOLATE بيدل bédil, دلبسته dilbusteh, دلتنك diltunk, دلريش dilreesh, دلشكسته dilshakusteh, خاطر مانده khautir maundeh, بي تسلي bé tusullé, غير تسليت ghiré tuslé-ut.

Disconsolately بيدلانه bé-dilauneh, با دلشكستكي ba dilshakustugé, بي تسليا bé tusullé-an.

Disconsolateness دلتنكي diltunké, دلشكستكي dilshakustugé, خاطر ماندكي khatir maundugé.

DISCONTENT, *discontented,* بي قناعت bé kunaat, نا خشنود na khushnood, بي خوشدلي bé khooshdilé, نا خرسند na khursund, نا راضي na rauzé, كينه خواه keeneh khauh, كينه كش keeneh kush. v. *uneasy, fretful, malevolent.*

Discontent, discontentedness, نا خشنودي na khushnoodé, ازارش azaurish, كينه keeneh, پريشاني purashauné, عدم سروري aduma suroorė. v. *uneasiness, dissatisfaction.*

To discontent خاطر ماندہ کردن khautir maundeh kirdun, بی قناعت ساختن bé kunaat saukhtun. v. *to disgust, displease, dissatisfy.*

DISCONTINUANCE فراغ firaugh, فراغت firaughut, اهمال ihmaul. v. *cessation, intermission.* —(*Disrupture*) انفصام infisaum, انقطاع inkitaa, جدایی judaï-é. v. *interruption.*

To discontinue فراغ شدن firaugh shoodun, انقطاع کردن inkitaa kirdun, انفصام نمودن infisaum numoodun. v. *to cease, leave off, interrupt.*

Discontinuity بی پیوستگی bé pivustugé, عدم چسپانی adum chuspauné, جدایی judaï-é.

DISCORD اختلاف ikhtilauf, انشقاق العصا inshikauku'l'asa, شقاق shikauk, اشوب ashoob, غوغا ghoogha, فتنه fitneh, مخالفت mukhaulifut, بی اتفاق bé ittifauk, عداوت adawut, کینه keeneh, غرض ghurz, عدم اتفاق adum ittifauk, v. *disagreement, difference, dissension, opposition, animosity.* — *To excite discord* اختلاف انگیختن ikhtilauf angeekhtun. — *Discord* (*in music*) نا اهنگی na ahungé, بی هماوازی bé humwauzé, عدم هماهنگی adum humahungé, بی اندازه اواز bé andauzé-ï awauz.

To discord نا سازکار شدن na sauzkaur shoodun, مخالفت نمودن mukhaulifaut numoodun. v. *to disagree.*

Discordance نا سازکاری na sauzkauré, بی اهنگی bé ahungé, منازعت munazaat. v. *discord, disagreement, opposition.*

Discordant نا سازکار na sauzkaur, بی اتفاق bé ittifauk, نا هموار na humwaur, نا دراست na durauft, نا ملایم na mula-ém, نا مناسب na munausib, مخالف mukhaulif, بی وفاق bé wufauk. v. *contrary, incongruous.*—*Discordant in musick* بی اهنگ bé ahunk, غیر هماواز ghiré-a humawauz, عدم نغمت دمساز adum nughmuta dumsauz, نا هنجا na humta.

Discordantly نا ملایمانه na mula-émauneh, نا مناسبا na munausiban, نا سازکارانه na sauzkaurauneh, با مخالفت ba mukhaulifut. v. *inconsistently.*

To DISCOVER (*publish*) اظهار کردن izhaur kirdun, کشادن kushaudun, کشاد نمودن kushaud numoodun, اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, فاش کردن fash kirdun, کشف کردن kushuf kirdun, فیض ساختن feiz saukhtun, نمودن numoodun, نمایان کردن numa-é-an kirdun, نماییدن numaï-édun, نمایش ساختن numa-ésh saukhtun, عرض کردن erz kirdun, دلیل نمودن duleel numoodun, تبصیر ساختن tubseer saukhtun, توزیدن toozédun. v. *to shew, reveal, explain, demonstrate.* — (*to find* or *spy out*) یافتن é-aftun, استطلاع کردن istitlaa kirdun, استخبار ساختن istikhbar saukhtun, چشم و گوش بودن chushum ou goosh boodun, کرایستن kura-éstun, کراییدن guraï-édun, دید بان شدن deed baun shoodun, جاسوسی کردن jausoosé kirdun.

Discoverable ممکن استطلاع mumkina istitlaa, قابل الاظهار kaubilu'l'izhaur, یافت é-auft.

Discovered (*revealed*) کشاده kushaudeh, مکشوف mukshoof, منکشف munkushuf. — (*found out*) یافته é-afteh.

A discoverer اشکاره سازنده ashikaureh sauzindeh, کشاف kushauf, کشاده کر kushaudeh gur.—(*a spy*) دید بان deed baun, جاسوس jausoos (pl. جواسیس jawasees), جواس juwas, خبر گیر khubr geer, خبر جوی khubr joóe, خبر پژوه khubr puzhooh, گوش goosh, گوشچی gooshché, متجسس mutujussis, پژوه puzhooh, خبر پژود khubr puzhood.

Discovery (*revealing*) اظهار izhaur, اشکاره ashikaureh, اشکار ashikaur, کشاده kushaudeh, کشف kushuf, رفع نقاب rufaa nukaub, جهر juhr, فاش faush, فیض feiz, انکشاف inkishauf, اسرار israur, ابثاث ibsaus, هتک hutik, الحا a-éha.—(*finding out*) استطلاع istitlaa, یابا é-aba, استخبار istikhbar, دیدبانی deedbauné.

DISCOUNT (*abatement in a bargain*) وضیعت wuzé-at (pl. وضایع wuza-é-a), نقصان nuksaun, کاهش kauhish. — (*substraction*) تفریز tufreez, مثنات musnaut.

To discount وضیعت کردن wuzé-at kirdun, نقصان دادن nuksaun dadun, کاهش بخشیدن kauhish bukhshédun. *To ask discount* (*in a bargain*) استنقاص کردن istinkaus kirdun, کاهش طلب ساختن kauhish tulub saukhtun.

To DISCOUNTENANCE منع کردن muna kirdun, رداد نمودن rudaud numoodun, شرمسار ساختن shurrumsaur saukhtun, ابا نمودن iba numoodun.

To DISCOURAGE (*deter*) تخویف کردن tukhweef kirdun, انذار نمودن inzaur numoodun, حد ساختن hud saukhtun, ترسانیدن tursanédun, تهویل کردن tuhweel kirdun. v. *to frighten.* —(*to depress*) وضع کردن wuza kirdun, تنک دل ساختن tunk dil saukhtun, پست کردن pust kirdun, سر فرو زدن sur furoo zudun, دلشکستن dilshakustun.

Discouraged (*deterred*) تخویف شده tukhweef shoodeh, ترسیده tursédeh.—(*depressed*) وضع کرده شده wuza kirdeh shoodeh, تنکدل tunkdil, دلشکسته dilshakusteh.

A discourager تخويف گر tukhweef gur, تنک دل سازنده tunk dil sauzindeh.

Discouragement (*impediment*) تعرض ta-aruz, منع muna, مانع mauna, زجر zujr, سد sudd. v. *check*, *opposition*.—(*deterring*) تخويف tukhweef, تهديد tuhdeed, هول hawil.

DISCOURSE خطاب khutaub, مصاحبت mosahibut, همبزم humbuzm, گفت و شنيد guft ou shuneed, سوال و جواب suwaul ou javaub, باهم گفت گو bahum guft goo, مکالمه mukaulumeh, مذاکره muzaukareh, مسامرت musaumurut, تحادث tuhaudis. v. *conversation*, *speech*.—(*a harangue*) کلام kulaum, نثر nusr, سخن sukhun, منطق muntuk. v. *oration*.—(*a treatise*) نقل nukkul, رسالت russaulut, حکايت huka-é-ut, تاريخ taureekh.—*A short nervous discourse* کلام وجيز kulaum wujeez. *Prolix in discourse* سخن ران sukhun raun. *Idle discourse* سخن بيهوده sukhun béhoodeh, هرزه hurzeh, ياوه é-aweh, ترهات turhaut, کتره پاتره kutreh patreh. *To renew a discourse* تکرير خطاي ساختن tukreer khuta-é saukhtun.

To discourse (*converse*) گفت و شنيد کردن guft ou shuneed kirdun, مصاحبت داشتن musahibut daushtun, گفت گو ساختن guft goo saukhtun, سخن نمودن sukhun numoodun, مکالمه کردن mukaulumeh kirdun, اهل کلام شدن ahla kullaum shoodun, مذاکره ساختن muzaukureh saukhtun. v. *to speak*, *relate*, *reason*.

DISCOURTEOUS نا شيرينکار na sheereenkaur, بي ادب bé adub, بي ادب و ارکان bé adub ou arkaun, درشت durusht, گستاخ kustaukh, تند tund, غير مروت ghiré-a muruwwut, نا ساز na sauz.—*Discourteously* درشتانه durushtauneh, بي ادبانه bé adubauneh.

DISCREDIT عيب aïb, ناموس naumoos, نکبت nukbut, رسوايي rusuwaï-é. v. *disgrace*, *ignominy*, *reproach*.

To discredit (*not to believe*) غير ايمان نمودن ghiré-a émaun numoodun, نا باور کردن na bawur kirdun, بي اعتقاد شدن bé é-atikaud shoodun, عدم ارتکا بودن adum irtika boodun.—(*to deprive of credibility*) اعتقاد رفع و دفع کردن é-atikaud rufa ou dufa kirdun, بي ارتکا ساختن bé irtika saukhtun, نا واجب الاعتماد نمودن na vajibu'l'é-atimaud numoodun, ايمان اندفاع کردن émaun indifaa kirdun.—(*to disgrace*) رسواي کردن rusuwa-é kirdun, نکبت ساختن nukbut saukhtun, ناموس نمودن naumoos numoodun.

DISCREET (*prudent*) هوشمند hooshmund, هوشيار hooshé-aur, عقلا akla, صاحب تدبير sahib tudbeer, اهل بصيرت ahla buseerut, وقور wukoor. v. *cautious*, *circumspect*, *sober*.—(*modest*) ذو ادب مظلوم muzloom, محجوب muhjoob, zu adub.

Discreetly عقلانه aklauneh, با عقل و بصيرت ba akl ou buseerut, هوشيارانه hooshé-arauneh.

Discreetness هوشياري hooshé-auré, تصيرت tuseerut, عقل akl. v. *discretion*.

DISCREPANCE اختلاف ikhtilauf, فرق furk, تفاوت tufawut. v. *difference*, *contrariety*.

Discrepant مخالف mukaulif, مغاير mugha-ér, مناقض munaukiz. v. *contrary*, *different*.

Discrete, v. *distinct*, *disjointed*, *disjunctive*.

DISCRETION (*prudence*) بصيرت buseerut, انصاف insauf, هوشياري hooshé-auré, احتياط ihté-aut, انتباه intibauh. v. *moderation*, *caution*.—*To act with discretion* بصيرت نمودن buseerut numoodun, عقلانه کردن aklauneh kirdun, هوشيار شدن hooshé-aur shoodun.—(*liberty of acting at pleasure*) خود کامي khood kaumé, اختيار ikhté-aur, اباحت ibauhut, ارادت iraudut, اجازت ijauzut, دستور dustoor, رخصت rukhsut.—*Left to discretion* کامران kaumran, اختيار صاحبي ikhté-aur sahibé. v. *discretionary*.—*To live at one's own discretion* عيش و عشرت کردن aïsh ou ishrut kirdun, زندکاني بعيش نمودن zindigauné bé-aïsh numoodun. *To live at discretion in a hostile country* در کشور حربي بي ضبط و ربط زندکاني کردن dur kushwura harbé bé zubt ou rubt zindugauné kirdun, بي بندوبست اوقات گذرانيدن bé bundubust awkaut guzranédun. *To surrender at discretion* بي عهد و پيمان تسليم کردن bé ahud ou peimaun tusleem kirdun.

Discretionary بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي اقتصار be iktisaur, ارادتانه iraudutaneh, عدم حد aduma hudd, غير مقصور ghiré-a muksoor, نا بسته na busteh, کامگذار kaumguzaur, کامبين kaumbeen. v. *unlimited*, *unrestrained*, *unchecked*.—*Discretionary power* اقتدار وسع iktidaur wausa.

To DISCRIMINATE واجده کردن waujudeh kirdun, فرق نمودن furk numoodun, امتياز ساختن imté-auz saukhtun. v. *to distinguish*, *separate*.—*Discriminateness*, v. *distinctness*.

Discrimination فارق faurik, امتياز imté-auz, فصل fusl, تفاوت tufawut. v. *distinction*.

Discriminative فرق کنا furk koona.

DISCURSIVE (*proceeding by gradation from premisses to consequences*) از مقدم بنتيجه قدم بقدم رفتن uz mukuddum benuteejeh kudum bekudum ruftun.—(*roving*) پويان poo-é-aun, سيار sei-aur, گشت gusht.

To DISCUSS پژوهش کردن puzshoohish kirdun, تفتیش ساختن tufteesh saukhtun, تفحص نمودن tufuhhis numoodun. v. *to examine.*—*To discuss* (*medically*) تحلیل کردن tuhleel kirdun.

Discussed پژوهش شده puzshoohish shoodeh.

A discusser جست و جو کننده just ou joo koonindeh, پژوه puzshooh, تفتیشی tufteeshé, متفحص mutufuhhus, مفتش mufuttish.

Discussion پژوهش puzshoohish, تفتیش tufteesh, تفحص tufuhhus, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, استطلاع istitlaa, امتحان imtihaun. v. *investigation, examination.*

DISDAIN اهانت ihaunut, مذمت muzimmut, استنکاف istinkauf, عبد abud, عبدت abudut, استکراه istikrauh, استغنا istighna, نکف nukuf, ناکف naukif, تکرم tukurrim, تجالل tujaulul, حفاظ hufauz, تحقیر tuhkeer, جبهت jubhut, انف anuf, ابا iba, تطرس tuturrus, رغم rughm. v. *indignation, scorn.* — *Feigned disdain* ناز nauz, نازش nauzish, شیوه sheeweh (*generally applied to the affected scorn of lovers*).

To disdain اهانت نمودن ihaunut numoodun, مستغني شدن mustughné shoodun, استغنا کردن istighna kirdun, نا لایق پنداشتن na la-ék pundaushtun, استکراه ساختن istikrah saukhtun, ننک داشتن nunk daushtun, تکرم کردن tukurrim kirdun, ابا داشتن iba daushtun. *To knit the brows in disdain* روي کشیدن rooï kushédun, سخت روي نمودن sukht rooï numoodun.

Disdained اهانت شده ihaunut shoodeh.

Disdainful مستغني mustughné, پر اهانت pur ihaunut, خال khaul, تخفیف tukhfeef. v. *contemptuous.*

Disdainfully با مذمت ba muzimmut, استنکافانه istinkaufauneh. v. *contemptuously.*

Disdainfulness, v. *disdain.*

DISEASE مرض muruz (pl. امراض amrauz) بیماري beemauré, تیمار teemaur, زحمت zuhmut, درد durd, نصب nusb, رنج runj, رنجوري runjooré, علت yllut (pl. علل alul), وجع wuja (pl. اوجاع awjaa, وجاع wujaa), دلخم dilkhumm, شکو shukoo, شکي shuké, شکات shukaut, دوي dawa, خستگی khustuge, انکسار مزاج inkisaura mizauj, مزاج نا خوشي mizauj na khooshé, سقم sukum, سقام sukaum (pl. اسقام askaum). v. *distemper.*—*Diseases incident to boys* بیماري کودک beemauré kooduk. *A disease inherent in the constitution* مرض جبلي muruza jibillé (pl. امراض جبلیت amrauza jibillé-ut). *An accidental disease* مرض عارض muruza a-ariz. *The French disease* اتشک autashuk, v. *clap, pox.* — *A mortal disease* زعاق zaak, سواف suwauf, موتان mootaun. *A severe* or *consuming disease* گداز gudauz, دلخم dilkhumm, دنف dunuf, اتو atoo, طلاطل tulautil. *A disease which makes the nails drop off* درد ناخن durda nakhun, پریون puré-oon. *A disease occasioned by the wind* (*breaking out into bloody pimples*) باد دزم baud duzshm, باد دزنام baud duzshnaum, باد دشنام baud dushnaum, باد شم baud shum. *A disease in the eye* شرناک shurnauk, سبل subul, ناسور nasoor. *A disease in the throat* خزباز khuzbauz, حلاق hullauk.—*A disease in the brain* سرکلو surguloo. *A corroding disease* خورا khora, خوران khoraun, اکله akileh. v. *gangrene, cancer.*—*An epidemical disease* طاعون taawun. *Pestilential diseases* امراض مابیت amrauza maabé-ut. v. *pestilence.*—*Phlegmatic diseases* امراض بلغمیت amrauza bulghumé-ut. *Various diseases* امراض مختلفت amrauza mukhtulifut. —*The royal disease* ارکان arakan, یرقان eerkan, زریر zureer. v. *evil, jaundice.*—*The disease of the wolf* (*hunger*) داء الذیب daa-u'z'zeeb. *A disease in the intestines* غاشیت ghaushé-ut. *A disease occasioned by cold* کولنج koolunj, ابردت ibridut, کزاز kuzzauz. v *colic.*—*A disease causing lassitude* مرض موجب الاتعاب muruz moojibu'l'itaab. *The disease of the liver* کباد kubaud, کبص kubs. *A disease from shortness of breath* دم گرفته dum gooriftch. *The crisis of a disease* بحران buhraun. *To contract a disease* بیماري گرفتن beemauré gooriftun. v. *contract.*—*To feign a disease* تمارض کردن tumauruz kirdun. *To bring on a disease* تمریض ساختن tumreez saukhtun, بیمار کردن beemaur kirdun, ایصاب ساختن a-ésaub saukhtun, تسقیم نمودن tuskeem numoodun. *To recover from a disease* تماثل کردن tumausil kirdun.—*To cure a disease* علاج کردن alauj kirdun, چاره پرداز نمودن chaureh purdauz numoodun, مروسیدن muroosédun.

To disease رنجیده و رمیده کردن runjédeh ou rumédeh kirdun. v. *to afflict, pain.*

Diseased خسته khusteh, درد اشنایان durd aushina-é-aun, مریض mureez, علیل aleel, معلول maalool, بیمار beemaur, موصب moosub, رنجور runjoor, مدکوک mudkook, مغیوم mughé-oom, داي da-é. v. *distempered.*—*Diseasedness*, v. *sickness.*

To DISEMBARK (*to come to land*) از جهاز بساحل امدن uz jahauze besauhil aumudun.— (*to bring on shore*) از جهاز بکنار اوردن uz jahauze bekunaur awurdun.

DISEMBODIED (*as soldiers*) بر طرف شده bur turruf shoodeh, پراکنده purakindeh.

To DISEMBOGUE (*as a river into the sea*) در بحر سيلان شدن dur buhr seilaun shoodun, بدريا رهيده بودن beduré-a reehédeh boodun. v. *to flow*.

DISEMBOWELLED از شکم گرفته uz shikum goorifteh, برداخته burdaukhteh, روده واکرده شده roodeh wakirdeh shoodeh.

To disembroil, v. *to disengage*.

To DISENABLE بي قدرت کردن bé kudrut kirdun.

To DISENCHANT از جادوکري ازاد کردن uz jaudoogurė azaud kirdun.

To DISENCUMBER حمل رفع کردن huml rufa kirdun, بار سبک ساختن bar subuk saukhtun.

To DISENGAGE (*separate*) فرق کردن furk kirdun, مفارقت ساختن mufaurikut saukhtun, جدا کردن juda kirdun. v. *to unfold*.—(*to liberate*) رها کردن ruha kirdun, ازاد نمودن azaud numoodun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, تمليز کردن tumleez kirdun. — (*to extricate*) مشکل کشادن mushkil kushaudun, حل مشکل کردن hulla mushkil kirdun. *To disengage from an obligation* تراد نمودن turaud numoodun. v. *to release*.

Disengaged ازاده azaudeh, بي فکر bé fikr, فارغ faurigh, فراغت firaughut. v. *free*, *vacant*, *at leisure*, *released*.

Disengagedness, *disengagement*, فراغ firaugh, پروا purwa, ازادي azaudé. v. *release*, *vacancy*.

To disentangle, *disenthral* فک کردن fikk kirdun. v. *to disengage*, *loose*, *unravel*.

Disesteem, v. *disregard*, *disrespect*.

To disfavour, v. *to discountenance*.

To DISFIGURE صورت مردار کردن soorut murdaur kirdun, ظاهري الودن zauhuré aloodun, قبيح ساختن kubeeh saukhtun. v. *to deform*, *deface*, *disguise*, *destroy*, *mangle*.—*Disfiguration*, *disfigurement*, v. *defacement*, *deformity*.

To DISFRANCHISE معاف نامه محروم کردن maaf nameh muhroom kirdun, مسلم کاغذي عدم ساختن musullum kaughudé adum saukhtun, بي برات ازادي نمودن bé burauta azaudé numoodun, نا بيزار کردن na beezaur kirdun.

Disfranchisement عدم بيزاري adum bézauré, بي برات ازادي bé burauta azaudé.

To DISFURNISH برهنه کردن buruhneh kirdun, محروم ساختن muhroom saukhtun, اعدام نمودن é-adaum numoodun. v. *to deprive*, *strip*.

To DISGARNISH (*strip of ornaments*) زينت عدم کردن zeenut adum kirdun, ارايش برهنه نمودن ara-ésh buruhneh numoodun.

To DISGORGE استفراغ کردن istifraugh kirdun, هراشيدن hurashédun. v. *to vomit*.

DISGRACE, *disgracefulness*, رسوايي ruswaï-é, ناموس naumoos, نکبت nukbut, ننک nunk, عيب aïb (plur. عيوب aï-oob), عار aar, ملامت mulaumut, طعنت taanut, سيه روبي sé-uh rooï-é, بدنامي budnaumé, منظورت munzoorut, تنقص tunukkus. v. *dishonour*, *ignominy*, *infamy*.—*Disgrace* (*removal from place* or *favour*) عزل azul, عدم همت aduma himmut, عزل پايه azula pa-éh.

To disgrace ملامت کردن mulaumut kirdun, رسواي ساختن ruswaï-é saukhtun, پايمال نمودن paï-maul numoodun, طعن ساختن taan saukhtun, هتک کردن hutik kirdun. v. *to dishonour*.—(*to put out of office* or *favour*) منعزل ساختن munaazul saukhtun, عدم همت کردن adum himmut kirdun, بي انعام شاهانه و نوازش خسروانه نمودن bé inaama shahauneh ou nuwauzish khosrou-auneh numoodun.—*To disgrace one another* تخاذل کردن tukhauzil kirdun, يک ديگر ملامت زدن eek deegur mulaumut zudun.

Disgraced رسوا ruswa, از پايه افتاده uz pa-éh uftaudeh, منفضح munfuzuh, رو سياه roo sé-auh.—(*turned out of favour* or *office*) منعزل munaazul.

Disgraceful ذو عيب zu aïb, معيوب maï-oob, فضيح fuzeeh, نکبتي nukbuté. v. *dishonourable*, *ignominious*, *shameful*.—*It is disgraceful* عيب است aïb ast.—*Disgracefully* فضيحانه fuzeehauneh, با رسوايي ba ruswaï-é.

A disgracer ملامت کننده mulaumut kooninden, طعان taan.

To DISGUISE صورت ساختن soorut saukhtun, خال نمودن khaul numoodun, تبديل صورت کردن tubdeel soorut kirdun, صورت معامله نمودن sooruta maamleh numoodun, پنهان کردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun. v. *to conceal*, *dissemble*. — (*to make drunk*) افگار مي کردن afgaur mei kirdun, سرمست نمودن surmust numoodun.

Disguise صورت soorut, خال khaul, تبديل صورت tubdeel soorut, صورت معامله sooruta maamleh, تزوير tuzweer, رنگ runk, حيله بازي heeleh bauzé. v. *counterfeit*, *dissimulation*, *mask*.

Disguised ذو صورت zu soorut, مسخره maskhureh, مبدل mubdul.

A disguiser صورت نما soorut numa, مسخره maskhureh, حيله باز heeleh bauz.

DISGUST نفرت nufrut, پريشاني purashauné, کره kurh, اعراض é-arauz, بدخواهي budkhauhé, کين keen, غرض ghurz, استکراه istikrauh, ابا iba. v. *aversion*, *displeasure*, *hatred*.

To disgust برودت انگیختن buroodut angeekhtun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, کستاخي نمودن kustaukhé numoodun, پریشاني ساختن purashauné saukhtun, استکراه کردن istikrauh kirdun, نفرت دادن nufrut dadun, اعراض نمودن é-arauz numoodun. v. *to offend, disoblige.*

Disgusted خاطرمانده khautir maundeh, بيحضور bé huzoor, نفرت پذير nufrut pizzeer, استکراه دار istikrauh dar, معرض maaruz. v. *averse, displeased.*

Disgustful, disgusting, برودت انگيز buroodut angeez, مستكره mustukruh, مكروه mukrooh, نا پسند na pusund. v. *nauseous, hateful, disobliging.*

Disgustfulness مكروهي mukroohé, خاطرماندكي khautir maundugé, بي حضوري bé huzooré.

A DISH طبق tubuk (plur. اطباق atbauk) صحفت suhfut (pl. صحفات suhfaut, صحاف suhauf) مصحنت musuhnut, عجور ajooz, ماعون maoon, قداف kudauf, زلح zulh (plur. زلوح zulooh), تغشي tuffhé, شني shuné, قعن kaan. v. *cup, plate. A wooden dish* طبله tubleh, خليج khuleej. *A fruit* or *dessert-dish* نقلدان nukldaun. *A chaffing-dish* مقطره muktureh. v. *chaffing.* — *A large dish* or *voider* سني suné.—*A dishclout* روبت roobut.—*A dish of meat* طعام taam (pl. اطعات atmaat), نعمت ni-amut (pl. نعم ni-am), نواله nuwauleh. [This last implies particularly *a dish of meat carried home by a guest from an entertainment.*]—*A dish of roast meat* كباب kabaub.

To dish درطبق نهادن dur tubuk nihaudun.—(*to serve upon table*) نشر خوان كردن nushra khaun kirdun.

DISHABILLE خواب كاه جامه khaub gah jaumeh, شبرم shubrum, ارابس غافل ara-ésh ghaufil, الباس پرواش albausa purwaush.

To DISHEARTEN تنك دل كردن tunk dil kirdun, دلشكستن dilshakustun. v. *to discourage.*

To DISHEVEL (*hair*) زلف پريشان نمودن zulfa purashaun numoodun, اشفته موي كردن ashufteh mooï kirdun.

DISHONEST (*fraudulent*) بي صلاح bé sulauh, غدار ghuddaur, تلبيس tulbees, مكار mukkaur, غابن ghaubin, حيله باز keeleh bauz, درامج duraumuj, بي سامان bé samaun, غيرعدل ghiré-a adil, عدم اخلاص adum ikhlaus, شر shurr. v. *decitful, disgraceful, ignominious*; *lewd.*

Dishonestly غدارانه ghuddarauneh, بي صلاح bé sulauh, با حيله ba heeleh.

Dishonesty قباحت kubauhut, هيله heeleh, غدر ghuddr, غبن ghubin, مكر mukr, خدعت khudaat, فريب furrabe, فجور fujoor. v. *faithlessness*; *lewdness.*

DISHONOUR رسوايي ruswaï-é, عيب aïb, ناموس naumoos, طعنت taanut, بد نامي bud naumé, ملامت mulaumut, سيه رويي sé-uh rooï-é, ننك nunk, بي ننك bé nunk, معاب ma-ab, معابت ma-abut. v. *disgrace, reproach.*

To dishonour (*disgrace*) رو سيه كردن roo sé-uh kirdun, بد نامي دادن bud namé dadun, ملامت زدن mulaumut zudun, عرض پايمال كردن erz païmaul kirdun, تخذيل ساختن tukhzeel saukhtun, تشنيع كردن tushné-a kirdun, رسوايي ساختن ruswaï-é saukhtun. — (*to violate chastity*) بحرام رفتن beharaum ruftun. v. *to debauch.*—(*to treat indignantly*) نكاه غضب الود نمودن nigah ghuzb alood numoodun, سخت روي ساختن sukht rooï saukhtun, بطور نا سزا جفا كردن betoor na suza jufa kirdun. *To dishonour one's self* خود حقير ساختن khood hukeer saukhtun.—*One who dishonours his family* دغل خانه dughl khauneh.

Dishonourable اهل عيب ahla aïb, پر رسوايي pur ruswaï-é, معيوب maï-oob, نكبتي nukbuté, فضيح fuzeeh, بي اعتبار bé é-atibaur, صاحب بدنامي sahib budnaumé.

Dishonoured رسوا ruswa, منفضح munfuzuh, رو سيه roo sé-uh, عرض پايمال كرده شده erz païmaul kirdeh shoodeh.

A dishonourer رسوايي كار ruswaï-é kaur.

DISINCLINATION (*want of affection*) عدم محبت aduma mohabbut.—(*dislike*) استكراه istikrauh. v. *slight.*

To disincline (*to be averse to*) استكراه داشتن istikrauh daushtun, اعراض نمودن é-arauz numoodun.

DISINGENUITY (*disingenuousness*) نفاق nufauk, حيله بازي heeleh bauzé, كيد keed, فن fun, غدر ghudr, برفند burfund. v. *deceit, dissimulation.*

Disingenuous حيله باز heeleh bauz, توريت touré-ut, رنك اميز runk ameez, غدير ghudeer.

Disingenuously با نفاق ba nufauk, بي اخلاص bé ikhlaus, غدارانه ghuddarauneh, با حيله ba heeleh. v. *deceitfully.*

DISINHERISON از ميراث محروم uz meeraus muhroom.

To DISINHERIT از ميراث محروم كردن uz meeraus muhroom kirdun.

To DISINTER (*unbury*) ازخال كاويدن uz khauk kawédun.

DISINTERESTED نا خود پرست na khood puruft, بي خود بيني bé khood beené, خالص

khaulis, خالص الجنان khaulisu'l'junaun. v. *impartial.*—*Disinterestedly* خالصانه khaulisauneh.—

Disinterestedness خلوص khuloos, عدم خود بيني aduma khood beené, خدا خود پرستي khumaa khood purusté, صفا sufa, صلاح sulauh. v. *impartiality, fairness, integrity.*

To DISJOIN جدا كردن juda kirdun, تفريق ساختن tufreek saukhtun, فصل كردن fusl kirdun, تفصيل نمودن tufseel numoodun. v. *to separate.*

Disjoined (*disjunct*) مفروق mufrook, منفصل munfusl, مفصل mufussul, منقطع munkutaa, منفك munfikk. v. *separated.*

To disjoint پاره پاره نمودن paureh paureh numoodun, ايها كردن a-éha kirdun.

Disjunction انفصال infisaul, افتراق iftirauk, منقطع munkutaa, هجر hujr, هجران hujraun, تفريق tufreek, فرقت furikut, جدايي judaï-é.

Disjunctive فصل ساز fusl sauz, افتراق كنا iftirauk koona, جدايي نما judaï-é numa.

Disjunctively جدا جدا juda juda, جداگانه judagauneh, با تفريق ba tufreek. v. *separately.*

DISK (*face of the sun, moon* or *other planet*) كليچه kuleecheh, قرص kurs.

Diskindness, v. *unkindness, injury.*

DISLIKE اعراض é-arauz, كره kurh, استكراه istikrauh, ابا iba, نفرت nufrut. v. *aversion: discord.*

To dislike استكراه داشتن istikrauh daushtun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, معارضت شدن maaruzut shoodun, نفرين نمودن nufreen numoodun, ابا داشتن iba daushtun, معرض و نافر بودن maruz ou naufur boodun, دوري نمودن dooré numoodun.—*Dislikeness*, v. *dissimilitude.*

To DISLOCATE فسخ كردن fusikh kirdun, تكنيع ساختن tukné-a saukhtun, ايها نمودن a-éha numoodun. *To dislocate the foot* مخنب كردن mukhnub kirdun, پاي فسخ ساختن pa-ï fusikh saukhtun. *To dislocate the shoulder* فكك كردن fikuk kirdun. *To dislocate the arm* بازو فسخ ساختن bauzoo fusikh saukhtun.

Dislocated منخرع munkhura, منفك munfuk.

Dislocation انخلاع inkhila, فسخ fusikh, ايها a-éha, تكنيع tukné-a.

To DISLODGE (*expel*) راندن raundun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, بدر كردن bedur kirdun, رد نمودن rudd numoodun.—(*to go to another place*) بديگر گاه رفتن bedeegur gah ruftun.

DISLOYAL ذو خيانت zu khé-aunut, خون khoon, نا استوار na ustuwaur, مابون maboon, غدير ghudeer, مغدر mughdur, غدور ghudoor, غدار ghuddaur, هملط humlut, هملع humlaa, ختار khautir, ختير khuteer. v. *perfidious.*—*A disloyal man* خاين kha-én, خيانتگر khé-aunutgur, اهل غدر ahla ghudr, بد نهاد bud nihaud, دحول duhool, دخل duhl, ماغ maukh, كافر kaufir.

Disloyally غدارانه ghuddarauneh, با خيانت ba khé-aunut, خاين اسا kha-én asa.

Disloyalty خيانت khé-aunut, خيانتگري khé-aunutguré, خاييني kha-éné, غدر ghudr, كيسان keesaun, غسل ghusl, خسار khusaur, خسران khusraun, خيسري kheesuré, هملط humlut. v. *perfidy, treachery, treason: inconstancy.*

DISMAL (*horrible*) هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, مكروه mukrooh, مهول muhawwul, هايل ha-él, سهمناك suhumnauk, دلگير dilgeer, غمبخش ghumbuksh, وحشت wuhshut, تيره teereh. v. *gloomy.*—(*mournful*) مستمند mustumund, غمگين ghumkeen, غمناك ghumnauk koona, اندوهگين andoohkeen, دلتنگ ساز diltunk sauz, تيره دل teereh dil, ملول mulool, مكروب mukroob, مغموم mughmoom. v. *unhappy, afflicted, doleful.*—*A dismal night* شب تيره shub teereh. *A dismal mind* تيره ضمير teereh zumeer. *A dismal place* وحش wuhish, وحش اصمت wuhish asmut, وحشت wuhshut. *A dismal countenance* روي غمگين rooï ghumkeen, پيكر شتيم peikur shuteem. *A dismal looking fellow* ازب حزب azib huzib. *The dismal proclamation of the herald of death and perdition* نداي مهيب الاداي دلال فنا و زوال nuda-é muheebu'l'ada-é dulaula funa ou zuwaul.

Dismally (*horribly*) مكروهانه mukroohauneh, مخوفا mukhoofan, هولانه hawilauneh, بر وجه هولناك bur wujeh hawilnauk.—(*sorrowfully*) با غم ba ghum, غمناكانه ghumnakauneh, ملولا muloolan, مكروبا mukrooban.

Dismalness (*horror*) نفرت و وحشت nufrut ou wuhshut, هول hawil, خوف khoof, كراهت kurauhut, سهم suhim.—(*sorrow*) اندوه andooh, غم ghum, غصه ghusseh, الم alum, قساوت kusawut, تاسه tasseh.

To DISMANTLE (*strip*) برهنه كردن buruhneh kirdun, مجرد نمودن mujurrud numoodun. *To dismantle a town* or *castle* حصون شهر هدم كردن husoona shahur hudim kirdun, ديوار قلعات كندن deewaura killaat kundun, برج حصار قلع زدن burja hissaura kula zudun. v. *also to loose, unfold, throw open.*

To DISMASK رفع نقاب كردن rufa nukaub kirdun, صورت برهنه ساختن soorut buruhneh saukhtun, خال بر گرفتن khaul burgooriftun.

To DISMAY شوریده کردن shoorédeh kirdun, هراس زدن huraus zudun, ترهیب ساختن turheeb saukhtun, تخویف نمودن tukhweef numoodun, تهدید کردن tuhdeed kirdun. v. *to terrify, discourage.*

Dismay هراس huraus, هول hawil, وحشت wuhshut, ترس turs, نفرین nufreen, اشوب ashoob, آشیب asheeb, شکوه shukooh, دلتنکی diltunké. v. *dejection, terror.*

Dismayed مهتول muhtool, ترسناک tursinauk, مخوف mukhuwwuf, منحوش munhoosh, مزعوق muza-ook. v. *terrified.*

To DISMEMBER پاره پاره زدن paureh paureh zudun, شرحه شرحه بریدن shurheh shurheh burédun, تفصیل کردن tufseel kirdun, تشریح ساختن tushreeh saukhtun, فصل نمودن fusl numoodun.

To DISMISS (*give liberty* or *leave of departure*) ازاد کردن azaud kirdun, اجازت دادن ijauzut dadun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, هشتن hushtun, کماشتن gomaushtun, رها کردن ruha kirdun, بکذاشتن beguzaushtun, اطلاق کردن itlauk kirdun.—(*to discard*) عزل ساختن azl saukhtun, معزول نمودن maazul numoodun, وا کردن wa kirdun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun. تطلیق نمودن tutleek numoodun. v. *to put away*: also *to repudiate, divorce.*—*To dismiss from an office* منصب معزول کردن munsub maazool kirdun, مرتبه عزل ساختن murtubeh azl saukhtun. *To dismiss an army* لشکررا برطرف کردن lashkurra burturruf kirdun.

Dismissed ازاد کرده شده azaud kirdeh shoodeh, کماشته gomaushteh, بکذاشته beguzaushteh.—(*deprived*) معزول maazool, محروم muhroom.—*To be dismissed* ازاد شدن azaud shoodun, خلاص بودن khulaus boodun, رهیدن ruhédun, رستن ristun.

Dismission ازادی azaudé, اجازت ijauzut, خلاص khulaus, رهایی ruhaï-é, اذن izn.—(*deprivation*) عزل azl, رفع rufa, حرمان hurmaun.

To DISMOUNT (*throw down from an elevation*) از ارتفاع فرو انداختن uz irtifaa furoo andaukhtun.—(*to descend from an elevation*) فرو امدن furoo aumudun, نازل شدن nauzil shoodun, بزیر رفتن bezeer ruftun.—(*to unhorse*) از اسب بزیر اوردن uz asb bezeer awurdun, از اسب نازل کردن uz asb nauzil kirdun, از فرس تکر ساختن uz furus tukur saukhtun, از فرس افکندن uz furs afgundun.—*To dismount from a horse* از اسب فرو امدن uz asb furoo aumudun. *To dismount a cannon* توپ از عربه فرود اوردن tope uz arabeh furood awurdun.

DISOBEDIENCE عدم اطاعت adum ita-at, کردن کشی gurdun kushé, سرکشی surkushé, مخالفت mukhaulifut, عقوق akook, عصیان usé-aun, معصیت masé-ut, غوی ghooï, عصی ysé, تعارض taariz, ابا iba, عناد ynaud, بیشه beesheh, شکامت shukaumut, ستیز siteez.

Disobedient بی اطاعت bé ita-at, سرکش surkush, کردنکش gurdunkush, جانکش jaunkush, معاند ma-anud, عاند aunid, مرید mureed, تمرد tumurrud, عاصی aasé (pl. عصات asaut), بدرام budraum, نا فرمان na furmaun, متکبر mutukubbir, مخالف mukhaulif, ستیزه siteezeh, استیزه isteezeh, صعب saab (pl. صعاب saab, fem. صعابات saabaut), عاق aak, اجنب ajnib, لد ludd. *A disobedient man* صاحب مخالفت sahib mukhaulifut, طاغی taughé (pl. طاغیت taghé-ut, طاغون taghoon)—*A disobedient woman* عورت کردنکش awrut gurdunkush, دلعس dulas, دلعاس dula-as, دلاعس dulau-as, دلعوس dula-oos, منشاص minshaus. *A disobedient horse* اسب سرکش asb surkush, فرس خروط furs khuroot, اسب منخرط asb munkhurut.

To disobey کردنکشی نمودن gurdunkushé numoodun, بی اطاعت شدن bé ita-at shoodun, معاند بودن ma-anud boodun, تمرد کشتن tumurrud gushtun, مخالف شدن mukhaulif shoodun.

DISOBLIGATION بیحضوری béhuzooré, رنجش runjish, ازارش azaurish. v. *offence, injury.*

To disoblige بیحضور نمودن behuzoor numoodun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, ازاردن azaurdun, رنجیدن runjédun, رنجیده کردن runjédeh kirdun, کستاخی نمودن kustaukhé numoodun, پریشانی ساختن purashauné saukhtun. v. *to disgust.*

Disobliged, v. *disgusted, displeased.*

Disobliging کستاخ kustaukh, نا پسندیده na pussundédeh, نا پسند na pussund, بیحضوری نما bé huzooré numa, ازارش کنا azaurish koona, رنجش ساز runjish sauz, تند tund. v. *disgustful.*

Disobligingly کستاخانه kustakhauneh, بروجه مستکره bur wujeh mustukruh, بطور ناپسندیده betoor na pussundédeh.

Disobligingness بیحضوری bé huzooré, کستاخی kustaukhé, عدم ادب و ارکان aduma adub ou arkaun, تندی tundé.

DISORDER (*irregularity*) عدم نظام aduma nizaum, بی ترتیبی bé turteebé, پریشانی purashauné, خلل khulul, اختلال ikhtilaul, همزجت humzujut, تشویش tushuweesh. v. *confusion.*—(*tumult*) هنکامه hungauméh, فتنه fitneh, غلغله

ghulghuleh, غوغا ghoogha, گير و دار geer ou dar. v. *disturbance.*—(*perturbation*) اشفته حال ashufteh haul, اشفتگي ashuftugé, سرگرداني surgurdauné, اضطراب iztiraub, كدورت kudoorut, وله wuleh, اسيب aseeb, حيرت heerut, تضجر tuzujjur.—(*indisposition*) بيمارة beemauré, مرض muruz, رنج runj, زحمه zuhmeh. v. *disease.* —*To labour under a disorder* بيماره شدن beemaureh shoodun, پيدا بودن peeda boodun.

To disorder (*confuse*) پريشان كردن purashaun kirdun, خلل ساختن khulul saukhtun, برهم زدن burhum zudun. v. *to confound.*—(*to ruffle*) رنج دادن runj dadun, رميده كردن rumédeh kirdun, بيحضور ساختن béhuzoor saukhtun, اضطراب نمودن iztiraub numoodun. v. *to disturb, distress.* —(*to make sick*) بيمار كردن beemaur kirdun, تمريض ساختن tumreez saukhtun, ايصاب كردن a-ésaub kirdun.

Disordered, disorderly برهم زده burhum zuddeh, مشوش mushuwwush, پريشان purashaun, بي ترتيب bé turteeb, غير نظم ghiré-a nuzm, مختلط mukhtulut. v. *confused, irregular.* —(*tumultuous*) هنگامه گير hungaumeh geer, فتنه انگيز fitneh angeez, مثور musawwur, هوش hawish, كثير الزحام kuseeru'z'zuhaum—(*lawless*) خلاف شرع khulaufa shura, غير دين ghire-a deen, بي ضبط bé zubt.—(*vicious, disordinate*) اهل عيب ahla aïb, بد خو bud khoo, معيوب ma-aï-oob, فاسد fausid, مرفش murfush. v. *debauched, inordinate.* —*Disordered in his senses* ديوانه déwauné, مجنون mejnoon, الفته alufteh, اشفته ashufteh, معنون maanoon. v. *insane.* — *Disordered papers* اوراق پريشان awraka purrashaun. *A disorderly house* بابل خانه babil khauneh. v. *bawdy house, stews.*

To DISOWN دريغ ساختن dureegh saukhtun, انكار كردن inkaur kirdun, استنكار نمودن istinkaur numoodun, نكر ساختن nukr saukhtun, جحد كردن juhd kirdun. v. *to deny.*

Disowned منكر munkur, منكور munkoor, مردود murdood, مهجور muhjoor, مخلوع mukhluwa.

To DISPARAGE زاري كردن zauré kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, نام كشيدن naum kushédun, بهتان گفتن buhtaun guftun, زم نمودن zumm numoodun, طعن ساختن taan saukhtun, قدح كردن kuduh kirdun, تعييب ساختن taï-éb saukhtun. v. *to calumniate, reproach, mock, slight, disgrace.*—*To disparage by comparison* تشبيه معيوب و غير مستوي كردن tushbeeh mai-oob wa ghire-a mustawé kirdun, تمثيل نكبت و نا يكسان ساختن tumseela nukbut wa na eeksaun saukhtun. *To disparage by an unequal mar-*

riage نكاح معيوب و نا هموار ساختن nikauh maioob wa na humwaur saukhtun.

Disparagement ملامت mulaumut, طعن taan, زم zumm, بهتان buhtaun, قدح kuduh. v. *disgrace, reproach.* — (*injurious comparison*) تشبيه معيوب و نا يكسان tushbeeh ma-ïoob wa na eeksaun.—(*unequal marriage*) نكاح معيوب و نا هموار nikauh ma-ïoob wa nahumwar.

DISPARITY نا همواري na humwaré, نا موافقت na muwaufikut, اختلاف ikhtilauf, تفاوت tufawut, فرق furk. v. *dissimilitude, inequality.*

DISPASSIONATE ذو انصاف zu insauf, اهل اعتدال ahla é-atidaul, منصف munsuf. v. *calm, moderate, temperate.*

To DISPATCH (*send*) فرستادن furistadun, ارسال كردن irsaul kirdun, روان ساختن rouvaun saukhtun.—(*to expedite*) جريده كردن jurédeh kirdun, تعجيل ساختن ta-ajeel saukhtun, شتابيدن shittabédun, شتافتن shittauftun. v. *to hasten.*—(*accomplish, finish*) پرداختن purdaukhtun, براوردن burawurdun, اتمام كردن itmaum kirdun, تكميل ساختن tukmeel saukhtun.—(*to kill*) كشتن kooshtun, قتل ساختن kutl saukhtun, نيست كردانيدن neest kirdanédun. —(*to send out of the way*) شهر بدر كردن shahur bedur kirdun, نفي بلد ساختن nufé bilud saukhtun. v. *to banish.*—*To dispatch an ambassador* ايلچي فرستادن eelché furistadun, ارسال كردن irsaul kirdun. *To dispatch with great expedition* تيزكار شدن teezkaur shoodun, خيش العمل كردن kheeshu'l'amul kirdun, ديو دست بودن div dost boodun.

Dispatch (*expedition*) شتاب زدگي shittaub zudugé, شتاب كاري shittaub kauré, عجلان ajilaun, وشك wushik. *To make great dispatch* شتابان روان شدن shittabaun rouvaun shoodun.

Dispatched (*sent*) فرستاده furistadeh, مرسول mursool. — (*expedited*) معجل mu-ajjul, جريده jurédeh, شتابيده shittabédeh. — (*finished*) تمام tumaum, مقضي mukzé, منقضي munkuzé.— (*killed*) كشته kooshteh, مقتول muktool.

To DISPEL پريشان كردن purashaun kirdun, پراكنده ساختن purakindeh saukhtun. v. *to dissipate, disperse.* — *To dispel grief* غما كداز كردن summa gudauz kirdun.

Dispelled وا شده wa shoodeh, پريشانه purashauneh. *To be dispelled* (*as darkness*) وا شدن تاري wa shoodun tauré. *Dispelled* (*as the clouds*) اسمان از ابر وا شده asumaun uz abr wa shoodeh.

A DISPENSARY شربت خانه shurbut khauneh.

DISPENSATION (*distribution*) بخش bukhsh, دهنده duhindeh, توزيع touzé-a, توزع tuwuzza,

تفصیل tufseel, تفریق tufreek.—(*exemption*) معافی maafé, معاف نامه maaf nameh, ازاد کاغذی azaud kaughudé, برات ازادی burauta azaudé.

To dispense توزیع کردن toozé-a kirdun, حصه حصه دار ساختن hissèh daur saukhtun, افراز نمودن efrauz numoodun. v. *to distribute.*—*To dispense with* معافی دادن maafé dadun, معاف نمودن maaf numoodun, رخصت کردن rukhsut kirdun, اجازت دادن ijauzut dadun.

To dispeople, v. *to depopulate.*

To DISPERSE کشفتن kushuftun, جدا واکردن juda wakirdun, پریشان کردن purashaun kirdun, پراکندن purakindun, پراکنده ساختن purakindeh saukhtun, پاشیدن paushédun, پاشیده کردن paushêdeh kirdun, پایمال نمودن paï-maul numoodun, ریزان کردن reezaun kirdun, ریزیدن reezédun, برباد دادن burbaud dadun, نشر کردن nushir kirdun, هیس نمودن heis numoodun, منهزم و تارو مار munhuzum ou tar ou mar kirdun, منهزم ساختن munhuzum saukhtun, تارو مار کردن tar ou mar kirdun, نثر ساختن nusir saukhtun, نثار نمودن nusaur numoodun, تنسیر ساختن tunseer saukhtun, تند و خند نمودن tund ou khund numoodun, ترت و مرت ساختن turt ou murt saukhtun. v. *to scatter, rout, defeat.*

Dispersed پریشان purashaun, پرکنده purkindeh, پاشیده paushédeh, کشفته kushufteh, پایمال paï-maul, ریزیده reezédeh, بر باد داده bur baud dadeh, منتشر muntushir, انتشار intishaur, تنوند tunwund, منفرق munfurrik, متفرد mutufurrid, منفک munfik, فارق faurik (pl. فرق furruk), تار و مار tar ou mar, تار مار tara mar, تند و خند tund ou khund, ترت و مرت turt ou murt. *To be dispersed* پراکنده شدن purakindeh shoodun, پریشان بودن purashaun boodun, ریزیدن reezédun, وا شدن wa shoodun, نا بود و نا پیدا کشتن na bood ou na peeda gushtun, انتشار شدن intishaur shoodun, پایمال بودن paï-maul boodun, پاشیده شدن paushédeh shoodun. *The Tartar army were dispersed* لشکر تاتار تار و مار بودند lashkura tatar tar ou mar boodund.

Dispersedly نشری nushré, جا بجا ja beja, منتشرانه muntushirauneh, بر وجه پاشیده bur wujeh paushédeh, بطور پریشان betoor purrashaun, منهزما munhuziman.—*A disperser* پاش کننده paush koonindeh, پراکنده کر purakindeh gur.

Dispersion, dispersedness, پریشانی purashauné, پاش paush, پاشی paushé, پراکندکی purakindugé, انتشار intishaur, تفرق tufurruk, تفریق tufreek. *Dispersedness* (*thinness*) حص hufs.

To DISPIRIT دل شکستن dil shakustun, دلتنک کردن diltunk kirdun. v. *to deject, depress, discourage.* — *Dispiritedness* دلتنکی diltunké, عدم قوت ذاتیت aduma kuwwuta zaté-ut.

To DISPLACE (*put out of place*) وا کردن wa kirdun, نزع ساختن nuza saukhtun, از جا رفع نمودن uz jau rufa numoodun. — (*to remove from office*) عزل کردن azl kirdun, معزول ساختن mazool saukhtun. v. *to disorder.*

To DISPLANT (*trees, &c.*) غرس برکندن ghurs burkundun, نشاندکی واکردن nishaundugé wakirdun, نصب حفر ساختن nusb hufr saukhtun. — (*to remove a people from a country*) خلق از ولایت رفع و دفع کردن khulk uz wula-é-ut rufa ou dufa kirdun.

To DISPLAY (*spread wide*) کشادن kushaudun, کشاد نمودن kushaud numoodun, کستردن kusturdun, مفروش کردن mufroosh kirdun, خوالیدن khuwalédun, بسط کردن bust kirdun, فراش ساختن furaush saukhtun, تسطیح کردن tusteeh kirdun. v. *to expand.*—(*to exhibit*) نمودن numoodun, نمایدن numa-édun, اشکاره کردن ashikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun, پیدا نمودن peeda numoodun, نمایان کردن numa-é-aun kirdun, توزیدن toozédun, تبصیر کردن tubseer kirdun. v. also *to declare.*—*To display ostentatiously* با لاف اشکاره کردن ba lauf ashikaureh kirdun.

A display اظهار izhaur, پیدا peeda, عرض arz, معروض maarooz, عرضت arzut.

Displayed کشاده kushaudeh, کشاده و باز kushaudeh ou bauz, کسترانیده kusturanédeh, کشیده kushédeh, مفروش mufroosh, متفرش mutufurrish, مبسوط mubsoot, مبسط mubussut.—*To be displayed* کشاده شدن kushaudeh shoodun, مفروش بودن mufroosh boodun.

To DISPLEASE ازاردن azaurdun, رنجیدن runjédun, رنجیده و رمیده کردن runjédeh ou rumédeh kirdun, کستاخی نمودن kustaukhé numoodun, پریشانی کردن purashauné kirdun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, کره کردن kurh kirdun. v. *to disgust, offend.*

Displeased رنجیده runjédeh, ازرده azurdeh, بیحضور béhuzoor, خاطر مانده khautir maundeh. v. *disgusted, offended, irritated.* — *To be displeased* تیره شدن teereh shoodun, بوتیمار داشتن bootémaur daushtun.

Displeasing نا پسند na pussund, مکروه mukrooh, متسکروه mustukrooh.

Displeasingness مکروهی mukroohé, خاطر ماندکی khautir maundugé, بی حضوری bé huzooré.

Displeasure زنج runj, رنجش runjish, آزارش azaurish, بوتيمار bootémaur, پريشاني purashauné, آشفتگي ashuftugé, تكدير خاطر tukdeera khautir, زله zuluh. v. *disgust.*

DISPOSAL (*arrangement*) ترتيب turteeb, انتظام intizaum. — (*distribution*) توزيع toozé-a, تفريق tufreek, تفصيل tufseel. — (*government*) تدبير tudbeer, حراست huraufut, حفظ hyfz.

To dispose (*arrange*) ترتيب كردن turteeb kirdun, نظم نمودن nuzm numoodun, انتظام نهادن intizaum nihaudun, تقويم كردن tukweem kirdun, اعداد ساختن é-adaud saukhtun, نشاندن nishaundun, نهادن nihaudun. v. *to arrange, regulate, order.* — *To dispose of* (*bestow*) بخشيدن bukhshédun, مبذول كردن mubzool kirdun, دادن dadun, عطا ساختن ata saukhtun, انعام كردن inaam kirdun. v. *to confer, grant.*—*To dispose of by legacy* وقف كردن wukuf kirdun, وصايت ساختن wusa-é-ut saukhtun. v. *to bequeath.* —*To dispose of in marriage* نامزاد كردن namzaud kirdun. *To dispose of* (*destine to any use*) تقدير كردن tukdeer kirdun, تعيين ساختن taï-én saukhtun—(*remove out of the way*) وا كردن wa kirdun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun.—(*to settle*) بر قرار كردن bur kuraur kirdun, نصب ساختن nusb saukhtun. v. *to constitute.*— (*to sell*) فروختن furookhtun, فروخت كردن furookht kirdun, بيع ساختن bé-a saukhtun, فروشيدن furooshédun. *To dispose of in the hands of another* وضع كردن wuza kirdun, وضعت ساختن wuzaat saukhtun. *To dispose the mind to any thing* خاطر ميل كردن khautir meil kirdun, مراد دادن moraud dadun. v. *to incline.* — *To dispose to sleep* خوابانيدن khaubanédun, خوابناك كردن khaubnauk kirdun. *To dispose of one's self* (*to spend one's time*) گذران احيان شدن guzraun ahé-aun shoodun. v. *to employ.*

A disposer (*bestower*) عطا گر ata gur, بخش bukhsh. v. *distributor.* —(*a governor, regulator*) حاكم haukim, مدبر mudubbur, ضابط zaubit, حافظ haufiz, والي waulé.

Disposition (*order*) انتظام intizaum, نظم nuzm, نظام nuzaum, ترتيب turteeb, استعداد istadaud, تمهيد tuhmeed, آراستگي araustugé, تدبير tudbeer, صف سازكاري suf sauzkauré, صفوف sufoof, سانگير saungeer, تهيت tuhé-ut, سلك silk, v. *distribution, method, regulation, constitution.* — (*temper of mind*) مشرب mushrub, منوال munwaul, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, خوي khooï, سجيت sujé-ut, منش munsh. *An amiable disposition* خوش خوي khoosh khooï, لطيف مشرب luteef mushrub. *A bad disposition* بد خوي bud khooï. v. *inclination.* —*They are of the same disposition* هم علي منوال واحد hum ala munwaul wauhid.

To DISPOSSESS راندن raundun, رد كردن rudd kirdun, طرد ساختن turd saukhtun, اطراد كردن itraud kirdun, شغر نمودن shugr numoodun, افراز كردن ifrauz kirdun, فز ساختن fuzz saukhtun. v. *to deprive.*

Dispossessed رانده raundeh, مردود murdood, مطرود mutrood. v. *deprived, ejected.*

Dispraise, v. *blame, censure.*

DISPROPORTION ناهمواري na humwauré, عدم موافقت aduma muwaufikut, نا يكساني na eeksauné, نا مستوي na mustawé, عدم لياقت aduma lé-aukut.

To disproportion غير مستوي كردن ghiré-a mustuwé kirdun, بي موافقت ساختن bé muwaufikut saukhtun, نا هموار نمودن na humwaur numoodun, عدم لياقت كردن aduma lé-aukut kirdun.

Disproportionable, disproportional, disproportionate, غير مستوي ghiré-a mustawé, نا هموار na humwaur, بي مناسبت bé munausibut, نا مناسب na munausib, بي موافقت bé muwaufikut, نا يكسان na eeksaun, غير متساوي ghire-a mutusawé, نا موافق na muwafik.

Disproportionably, disproportionally, disproportionately نالايقانه nala-ékauneh, بطور نامناسب betoor namunasib, بر وجه ناهموار bur wujeh nahumwaur.

To DISPROVE مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, رد كلام كردن rudd kulaum kirdun, نا حق نمودن na hukk numoodun, دروغ الزام ساختن duroogh ilzaum saukhtun. v. *to confute.*

DISPUTABLE ممكن بحث mumkina buhs, قابل مغايطه kaubila mugha-éteh, واجب النزاع vajibu'n'nuza, لايق منازعت la-éka munazaat.

A disputant (*disputer*) بحث كننده buhs koonindeh, مباحث mubauhis.—(*disputing*) بحث ساز buhs saus, ابتحاث كنا ibtihaus koona.

Disputation محاورت بحث و جدل muhawuruta buhs ou judl, نزاع nizaa, منازعت munazaat, اختلاف ikhtilauf, مجادلت mujaudulut. v. *dispute.*

To dispute بحث كردن buhs kirdun, مباحثت ساختن mubauhisut saukhtun, نزاع كردن nuza kirdun, تنازع ساختن tunauza saukhtun, جدل كردن judl kirdun, مجادلت نمودن mujaudulut numoodun, مناظرت ساختن munauzirut saukhtun, تناظر كردن tunauzir kirdun, مزه ساختن muzeh saukhtun. v. *to contend, cavil, discuss, oppose, question.* — *To dispute a point of right* مجاد كردن mujjaud kirdun.

A dispute جدال judaul, مجادل mujaudil, مجادلت mujaudilut, بحث bubis, پیکار peekaur, نزاع nuza, گفت وگوي guft ou gooï, گفت گو gufta goo, ابتحاث ibtihaus, مباحثت mubauhisut. v. *controversy*, *contest*.

DISQUALIFICATION عدم لياقت aduma lé-aukut, نا قابليت na kaubilé-ut.

To disqualify نا قابل كردن na kaubil kirdun, غير مستعد نمودن ghiré-a mustaad numoodun, نا اهل ساختن na ahl saukhtun, نا سزا نمودن na suza numoodun.

DISQUIET *disquietness*, *disquietude* انقباض خاطر inkibauza khautir, خارخار kharkhar, تاسه tauseh, هم humm, (pl. هموم humoom), اشفتگي ashuftugé, عدم ارام aduma aram, بي حضوري bé huzooré. v. *anxiety*, *restlessness*, *uneasiness*, *vexation*.

Disquiet (*restless*) بي حضور bé huzoor, غير قرار ghiré-a kuraur, بي راحت be rauhut, ملالت mu-laulut, مذال muzzaul. v. *uneasy*.

To disquiet بي حضور كردن bé huzoor kirdun, رنجيدن runjédun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh saukhtun, جفا كردن jufa kirdun. v. *to disturb*, *vex*.

DISQUISITION امتحان imtihaun, پرسش porsish, تفحص tufuhhus, تفتيش tufteesh. v. *examination*.

DISREGARD (*neglect*) امهال imhaul, غفلت ghuflut, مسامحت musaumihut, تهاون tuhawun, تكاسل tukausil, مذمت muzimmut. v. *contempt*.

To disregard اهانت كردن ihaunut kirdun, امهال نمودن imhaul numoodun, تهاون ساختن tuhawun saukhtun. v. *to despise*, *neglect*.

Disregardful, v. *contemptuous*, *negligent*.

DISRELISH بد چاشني bud chaushné, نا خوشمنش na khooshminish, منش گر munish gur, بي مزه bé muzeh. v. *nauseousness*, *dislike*.

To disrelish منش زدن munish zudun, استكراه istikrauh numoodun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun. v. *to dislike*.

DISREPUTE رسوايي ruswaï-é, بد نامي bud naumé, سيه رويي sé-uh rooï-é. v. *dishonour*, *disgrace*, *infamy*.

DISRESPECT عدم احترام aduma ihtiraum, بي تكريمي bé tukreemé, عدم اعزاز adum é-azauz, بي ادبي bé adubé, عدم شيرينكاري aduma sheereenkauré, ترك ادب turka adub, عدم التفات aduma iltifaut. v. *incivility*, *rudeness*.

Disrespected محقر muhukkur. v. *despised*.

Disrespectful بي ادب bé adub, غير احترام ghiré-a ihtiraum, بي ازرم bé azrum, غير لطيف ghiré-a luteef, نا شيرينكار na sheereenkaur.

Disrespectfully بي ادبانه bé adubauneh, بلا تكريم bila tukreem, بي رعايت bé ré-aïut.

To DISROBE قبا ترك كردن kuba turuk kirdun, لباس منسرح ساختن libaus munsurih saukhtun. v. *to undress*, *uncover*.

DISSATISFACTION عدم رضا aduma ruza, بيحضوري béhuzooré, عدم سروري aduma surooré, نا خشنودي na khushnoodé, پريشاني purashauné, ازارش azaurish, اشفتگي ashuftugé, تكدير خاطر tukdeera khautir, خاطر ماندگي khautir maundugé.

Dissatisfactory نا پسنديده na pussundédeh.

Dissatisfied نا راضي na rauzé, نا خشنود na khushnood, بيحضور bé huzoor.

To dissatisfy بي حضور كردن bé huzoor kir-dun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukh-tun, رنجيدن runjédun, ازاردن azaurdun, پريش ساختن purash saukhtun. v. *to disgust*, *displease*.

To DISSECT (*cut in pieces*) بريدن burédun, تقطيع ساختن tukté-a saukhtun, انفصال كردن infisaul kirdun, تشريح ساختن tushreeh saukhtun, تفصيل كردن tufseel kirdun, ذبح ساختن zu-buh saukhtun. — (*to examine minutely*) با دقت ba dikkut tufteesh kirdun, تفتيش كردن نكته شناسي نمودن nukteh shinausé numoodun.

Dissection تشريح tushreeh, تقطيع tukté-a, تفصيل tufseel, انفصال infisaul, تقنيف tukneef, ذبح zubih.

To disseize, v. *to dispossess*.

To DISSEMBLE صورت معامله كردن soo-rut maamleh kirdun, تغافل ساختن tughaufil saukhtun, مدارا كردن mudaura kirdun, مدارت ساختن mudarut saukhtun, دلال و پي ورزيدن dulaul ou pei wurzédun, تجاهل نمودن tujauhul numoodun, منافق شدن munafik shoodun, نازيدن nauzédun.

Dissembled مكتتم muktutum, مستور mustoor, مستور القلب mustooru'l'kulb.

A dissembler (*hypocrite*) مدارا گر mudaura gur, اهل نفاق ahla nifauk, رياكار ré-akaur, دلال du-laul, غاش ghaush, مراي mura-é, صديق عين sudeeka aïn, عبد عين abda aïn, قلاش kullaush. —(*a coquet*) صاحب شيوه و مدارا sahib sheeweh ou mudaur, نازنين nauzneen, شيوه گر sheeweh gur, عشوه زن ashweh zun.

Dissemblingly با مدارا ba mudaura, مستورانه mustoorauneh. v. *hypocritically*.

To DISSEMINATE شايع كردن sha-é-a kirdun, تبسبث ساختن tubusbus saukhtun. v. *to scatter*, *publish*.

Disseminated شايع sha-é-a, مشهور mushoor, مبثوث mubsoos.

Dissemination تبثبث tubusbus.

DISSENSION اختلاف ikhtilauf, شقاق shukauk, نا موافقت na muwafikut, عدم اتفاق adum ittifauk, نا سازكاري na sauzkauré, منازعت munazaat, مناقشت munaukishut, مخالفت mukhaulifut, عدم رضا adum ruza, بي اهنكي bé ahungé, تفاوت tufawut. v. *disagreement, contention, strife.* —*To excite dissension* حقاق باعث شدن hukauk baas shoodun, اختلاف انكيز كردن ikhtilauf angeez kirdun, منازعت ساختن munazaat saukhtun, فتنه انكيختن fitneh angeekhtun.

DISSENT راي مخالف ra-é mukhaulif, پندار نا موافق pundaur na muwaufik, تدبير نا سازكار tudbeer na sauzkaur.

To dissent تدبير نا سازكار داشتن tudbeer na sauzkaur daushtun, راي مخالف دادن ra-é mukhaulif dadun, پندار نا موافق نمودن pundaur na muwaufik numoodun.

A dissenter راي مخالف نما ra-é mukhaulif numa, اهل پندار نا ساز كار ahla pundaur na sauz kaur, راي مخالف كو ra-é mukhaulif goo.

A DISSERTATION نقل nukkul. v. *discourse.*

Disservice, v. *injury, mischief.*

To dissever, v. *to break, divide, separate.*

DISSIMILAR نا همتا na humta, بي مماثلت bé mumauslut, مغاير mugha-ér, مختلف mukhtulif, متفاوت mutufawut. v. *unlike.*

Dissimilarity, dissimilitude, تفاوت tufawut, عدم تمثيل aduma tumseel.

DISSIMULATION صورت معامله sooruta ma-amleh, تغافل tughaufil, مدارا mudaura, ريا ré-a, فنج funuj, قنج kunuj, نفاق nifauk, اغماض ighmauz, غمض عين ghumza aïn, پي pei. *The dissimulation of lovers (either in affection or anger)* ناز nauz, نازش nauzish, شيوه sheeweh, شيوه مندي sheewehmundé, عشوه ashweh, كرشمه gurishmeh, تركتاز turuktauz, دل dill, دلالت dulaulut, دلت dullut.

To DISSIPATE برطرف ساختن bur turruf saukhtun, پراكنده كردن purakindeh kirdun, جدا واكردن juda wakirdun, برباد ساختن burbaud saukhtun, ضايع و زايل نمودن za-é-a ou za-él numoodun. v. *to disperse, scatter.*—*To dissipate a fortune* مال پريشان كردن maul purashaun kirdun, دولت برباد دادن dowlut bur baud dadun, ملك اسراف نمودن mulk israuf numoodun. *To dissipate or distract the attention* اشتغال پاشيدن ishtighaul paushédun, فكر پريشان كردن fikr purashaun kirdun.

Dissipation پريشاني purashauné, اسراف israuf, پراكندكي purakindugé, تفرق tufurruk, تفريق tufreek, انتشار intishaur.

Dissipated (scattered) پريشان purashaun, پراكنده purakindeh, پايمال paï-maul, پاشيده paushédeh, كشفته kushufteh, برباد burbaud. v. *dispersed*; also *debauched.*—*To be dissipated* وا شدن wa shoodun, انتشار بودن intishaur boodun, برباد شدن bur baud shoodun.

DISSOLVABLE, *dissoluble*, قابل كداز kaubila gudauz, ممكن نقض mumkina nukiz, اسان حل asauna hull.

Dissolubility امكان نقض imkauna nukiz, اساني حل asauné hull.

To dissolve كداختن gudaukhtun, اغاريدن agharédun, خيسيدن kheesédun, حل كردن hull kirdun, محلول نمودن muhlool numoodun, نقض ساختن nukiz saukhtun, جدا كردن juda kirdun, كشفتن kushuftun, كدازكردن gudauz kirdun, كدازيدن gudazédun, كدازانيدن gudauzanédun, پراكندن purakindun. *To dissolve an assembly* مجلس موقوف كردن mujlis moukoof kirdun, ديوان برطرف ساختن divaun bur turruf saukhtun. *To dissolve a marriage* نكاح فسخ ساختن nikauh fusikh saukhtun. *To dissolve ice* جمد كدازيدن jumud gudauzédun, يخ ذوب كردن eekh zoob kirdun.—*To dissolve an agreement* نقض پيمان كردن nukiz peemaun kirdun. *To dissolve an enchantment* سحر جدا كردن suhr juda kirdun. *To dissolve in pleasure* با ذوق كداز شدن ba zook gudauz shoodun. *To dissolve or separate two things* تفريق كردن tufreek kirdun. *To dissolve (to be melted)* بخسانيدن bukhsanédun, كداخته شدن gudaukhteh shoodun, حل كشتن hull gushtun, رخنه دار بودن rukhneh dar boodun, اب شدن aub shoodun.

Dissolved كشفته kushufteh, كداخته gudaukhteh, كداز gudaz, متحلل mutuhullil, منفسخ mufsookh, منفسخ munfusikh, رخنه دار rukhneh dar, منتكث muntukus, منتقض muntukiz.

A dissolvent, dissolver, كداز كر gudauz gur, كدازنده gudauzindeh, فاسخ fausikh.

Dissolvent, dissolving, كداز gudauz, ذو قوت zu kuwwuta hull. *Dissolving (the heart)* جكر كداز jigur gudauz. *Burning and dissolving* سوز و كداز sooz ou gudauz.

DISSOLUTE مرفش murfush, شوخ shookh, صاحب شوخي sahib shookhé, بي سر و سامان bé sur ou samaun, نا بكار na bekaur, هواي نفساني نما huwaï nufsauné numa. v. *debauched, luxurious, wanton.*—*A dissolute man* نفس شهوت پرست nufsa shuhwut purust. v. *debauchee.*

Dissolutely با شهوت ba shuhwut, شوخانه shookhauneh, فاجرا faujiran, با فسق ba fusik.

Dissoluteness شهوت shuhwut, ارفاش irfaush, شوخي shookhé, فجر fujr, فسق fusik, نفس nufs, نفس اماه nufs amaureh, توقان نفس tookauna nufs, شقاوت shukawut. v. *wantonness.*

DISSOLUTION (*demolition, breach*) نقض nukiz, نقيضت nukeezut, حل hull, رخنه rukhneh, فسخ fusikh.—(*melting*) گداز gudauz, گداخت gudaukht, تفت tuft, صهر suhr.—(*destruction*) خرابي khuraubé, تخريب tukhreeb, هدم hudim.—(*death*) مرگ murg, موت moot, قضا kuza. *The dissolution of an assembly* ديوان برطرفي divaun bur turrufé, مجلس موقوفي mujlis moukoofé. *A dissolution of marriage* نكاح فسخي nikauh fusikhé.

Dissonance, dissonant, v. *discord,* &c.

To DISSUADE منع كردن muna kirdun, مانع شدن mauna shoodun, نذر دادن nuzr dadun, انذار نمودن inzaur numoodun.

Dissuasion, a dissuasive منع muna, نذر nuzr, انذار inzaur.—*Dissuasive* (adj.) مانع mauna, منع ساز muna sauz, نذر كنا nuzr koona.

A DISTAFF ورقه wurukeh, دكران dukraun, كرتلان kurtulaun. *The spindle of a distaff* مبرم mubrum.

To distain, v. *to stain, blot, tinge.*

DISTANCE بعد bu-ad (pl. ابعاد abaad), بعدت baadut, بعاد bi-ad, غربت ghurbut, دوري dooré, تباعد tuba-ud, مسافت musaufut, بين bein, سحق suhuk, شقت shukut, نزهت nuzhut, هوب hoob, مناط munaut, معق maak, زورت zawrut, جنابت junaubut, قصا kusa, بهر buhr, مهجوري muhjooré, فرق furk, تفاوت tufawut. v. *interval, separation, remoteness.*—*The distance between the East and West* بعد المشرقين baadu'l'mushrikeen. *In distance four parasangs* or *leagues* در مسافت چهار فرسنگ dur musaufut chuhaur farsang. *From a distance* از دور uz door.—*Distance* (*of time*) مدت muddut, مدت زمان mudduta zumaun. *Some distance of time* مدت چند mudduta chund, مدتها muddut-ha.—*Distance* (*respect*) احترام ihtiraum, اكرام ikraum, خضوع khuzoo-a. (*reserve, caution, want of affection*) برودت buroodut, برودت و كدورت buroodut ou kudoorut, حذر huzr, عدم مودت adum muwuddut, بي محبتي bé mohabbuté, تطيعا kuté-a, احتياط ihté-aut.

To distance (place at a distance) بعيد نهادن baéd nihaudun.—(*to excell another*) افضال نمودن ifzaul numoodun, غالب شدن ghaulib shoodun, استعلا داشتن istila daushtun. *To distance in a race* در ميدانه مرور و عبور كردن dur meidauneh muroor ou aboor kirdun.

Distant بعيد ba-éd (pl. بعدا bu-ada, بعد bu-ad, بعدان bu-adan), باعد bau-éd, بعد baïd, دور door, متباين mutubaï-én, مغرب mughrub, غربت ghurbut, مناط munaut, قصا kusa, سهدر suhdur, بري buré, شاعي sha-é, باسط bausut, مطلب mutlib, شاسع shausa, منفرج munfurruj, منضرح munzuruh, منضرج munzuruj, منتخع muntukha. v. *remote.*—*Very distant* دورا دور doora door. *A distant place* مناط munaut, عدوا adooa. *Distant as the Pleiades* مناط الثريا munautu's'suré-a.—(*cold, cautious*) حذر huzir, برود burood, صاحب احتياط sahib ihté-aut, اهل حذر ahla huzr. v. *reserved.*

DISTASTE اكراه ikrauh, منشكر munishgur, نا خوشمنش na khooshmunish, نفرت nufrut, ابا iba, پريشاني purashauné. v. *nauseousness, disgust, dislike.*—(*alienation of affection*) تطيعا kuté-a.

To distaste (*nauseate*) اكراه داشتن ikrauh daushtun, منشكر نمودن munishgur numoodun, نفرت داشتن nufrut daushtun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun. v. *to dislike, loath.*

Distasteful مستكره mustukruh, مكروه mukrooh, نا پسند na pussund. v. *offensive.*

DISTEMPER مرض muruz, بيماري beemauré, تيمار teemaur, دلخم dilkhumm, درد durd, رنج runj, علت yllut, رنجوري runjooré, دوي dawa, وصب wusub, شكات shukaut, خستگي khustugé, انكسار مزاج inkisaura mizauj, مزاج نا خوشي mizauj na khooshé, زحمت zuhmut, كنا kuna, سواف suwauf, حوب hoob, كفا kufa, هيضت heezut, نصب nusb, ضني zuné, ضمنت zumnut, وجع wuja, وزيت wuzé-ut. v. *disease, malady, sickness.*—*To cure a distemper* تيمار كردن teemaur kirdun.—*To originate as a distemper* پيدا شدن peeda shoodun.

To distemper, v. *to disease, disorder, disturb.*

Distemperate نا معتدل na mu-atudil, بلا اعتدال bila é-atidaul. v. *immoderate.*

Distemperature (*of the air*) هوا بلا اعتدال hawa bila é-atidaul, هوا فناي hawa funa-é. v. also *tumultuousness, confusion, perturbation.*

Distempered بيمار beemaur, بيماره beemaureh, خسته khusteh, رنجور runjoor, مريض mureez, خمناك khumnauk, وصب wusub (pl. وصاب wusaub, وصابي wusaubé), موصب moosub, رخته rukhteh, درد اشنايان durd ashina-é-aun, عليل aleel, معلول maalool, مغيوم mughé-oom, داي da-é, مدكوك mudkook, طلا tula, طلطل tultul, بيمارزون beemaurzhoon, ضني zuné, ضنيت zuné-ut. *To be distempered* بيمار بودن beemaur boodun, پيدا شدن peeda shoodun, خشته گشتن khushteh gushtun.

To DISTEND دميدن dumédun, بسط كردن bust kirdun, بشخواده ساختن bushkhaudeh saukhtun, فريغ نمودن fureegh numoodun. v. *to stretch*.

Distended دميده duméded, فريغ fureegh.

Distension بسط bust, نشر nushr, پراس puraus, كستري kusturé. v. *expansion*.

A DISTICH بيت beet (pl. ابيات abé-aut). *The last distich of an ode* or *amorous sonnet* شاه بيت shah beet. v. مثنوي musnawé.

To DISTIL (*drop*) چكيدن chukédun, چكاندن chukaundun, جنيدن junédun, شوريدن shoorédun, تراويدن turawédun, شنجودن shunjoodun, روشيدن tooshédun.—(*to distill spirits, &c.*) استكتار كردن istiktaur kirdun, مقطر ساختن mukuttur saukhtun, تقطير كردن tukteer kirdun.

Distillation استقطار istiktaur, اقطار iktaur, قطر kutir, قطران kutraun, صعد saad, بذع buza, رشخت rushkhut.

Distilled مصعد musa-ud, مقطور muktoor, مقطر mukuttur. *Distilled water* اب مقطر aub mukuttur. *Distilled wine* شراب مصعد shuraub musa-ud.—*A distiller* مقطر mukuttir.

DISTINCT متفرق mutufurruk, منفصل munfusul, مفصل mufussul, جدا juda, ممتاز mumtauz, متشخص mutushukhkhus, باين ba-én, متباين mutuba-én, ممتاز mumtauz. v. *different, separate*.—(*clear*) اشكار ashikaur, ظاهر zauhir, اظهار izhaur, علاني alauné, هويدا hooïda, بي سورش bé soorish, بلا خلل bila khulul (*specified, marked out*) معين mu-aï-én, نشانده nishaundeh. v. also *variegated, spotted*.

Distinction فصل fusl, تفصيل tufseel, امتياز imté-auz, فرق furk, افراز efrauz, فراز furauz, تبيين tubé-én. تفريق tufreek, تفرقت tufrikut, تفاوت tufawut, تسريح tusreeh. v. *division, separation*.—*Without distinction*, بلا فرك bila furk.—(*a mark of distinction*) علامت alaumut, نشان nishaun.—(*discernment*) فراست firausut, عقل akul. v. *judgment*.—*To make a distinction (give the preference)* مقدم كردن mukuddum kirdun.

Distinctive فصل كنا fusl koona, زو قوت امتياز zu kuwwuta imté-auz.

Distinctly با امتياز ba imté-auz, مفصلانه mufsulauneh, بينا bei-énan. v. *clearly, plainly*.—*To explain distinctly* مفصلا حكايت كردن mufussulan huka-é-ut kirdun.

Distinctness امتياز imté-auz. v. *distinction*.

To distinguish امتياز كردن imté-auz kirdun, امياز نمودن imé-auz numoodun. تميز ساختن tumei-éz saukhtun, گذاردن guzaurdun, فصل زدن fusl zudun, تفصيل بردن tufseel burdun, فرق كردن furk kirdun, تفريق ساختن tufreek saukhtun, تشخيص نمودن tushkhoez numoodun, واجده كردن waujideh kirdun, تزييل اوردن tuzé-él awurdun, گذاريدن guzaurédun. v. *to divide, diversify, separate; judge*.—(*to make conspicuous*) هويدا كردن hooïda kirdun, پديد ساختن pudeed saukhtun, نام دادن naum dadun.

Distinguishable (*capable of being distinguished*) ممكن امتياز mumkina imté-auz.—(*worthy of regard*) واجب الاحترام vajibu'l'ihtiraum.

Distinguished (*eminent*) صاحب دولت sahib doulut, ذو وجود zu wujood, معرف maaruf. v. *conspicuous, extraordinary*.—(*separated*) مفروق mufrook, مهجور muhjoor, جدا juda, كشفته kushufteh.

A distinguisher امتياز كننده imté-auz koonindeh, جداگر judagur. v. *critic*.

Distinguishing فصل كنا fusl koona.

Distinguishingly اميازانه imé-auzauneh.

To DISTORT كج كردن kuj kirdun, كژ ساختن kuzsh saukhtun, پيچيدن peechédun, پيچانيدن peechanédun, پيچش كردن peechish kirdun, پيچاپيچ نمودن peechapeech numoodun, تلويت ساختن tulwé-ut saukhtun, خركش كردن khurkush kirdun, تاختن taukhtun, مايل ساختن ma-él saukhtun. v. *to bend, writhe, twist, wrest*.—*To distort the countenance* روي درهم كشيدن rooï durhum kushédun, اجوق نمودن ajook numoodun.

Distorted كج kuj, كژ kuzsh, كز kuz, پيچ peech, پيچش peechish, پيچيده peechédeh, نا رست na rauft, پيچا پيچ peecha peech, پيچان peechaun, پيچ خورده peech khordeh, نا هموار na humwaur, درهم durhum, معوج mu-awuj, ملتوي multawé, منعوي munawé.

Distortion پيچش peechish, پيچشن peechishun, پيچشش peechishush, پيچ peech. *Distortion of countenance* روي درهم كش rooï durhum kush, صعر saar. *A distortion of the jaw* ضوط zoot.

To DISTRACT اشفتن ashuftun, اشفته كردن ashufteh kirdun, الفتن aluftun, پريشان كردن purashaun kirdun, پراكنده ساختن purakundeh saukhtun, تشويش نمودن tushweesh numoodun, كشاكش كردن kushaukush kirdun, تطرق ساختن tuturruk saukhtun, شوريده كردن shoorédeh kirdun, درشورش نمودن dur shoorish numoodun, مات كردن mat kirdun, الفتن alustun, الفته نمودن alufteh numoodun, سرگردان ساختن surgurdaun saukhtun, خلاط كردن khulaut kirdun. v. *to divide, separate, confound; perplex; make mad*.

Distracted پریشان purashaun, خلاط khulaut, پراکنده purakindeh, اشفته ashufteh, مجنون mejnoon, دیوانه déwauneh, شیدا sheeda, شفته shufteh, فکار fikaur, الفته alufteh, شوریده shoorédeh, سرگردان surgurdaun, سرگشته surgushteh, کراشیده kirashédeh, تنوند tunwund, مشوش mushuwwush, متردد muturuddud, متشاتک mutushaunuk. v. *perplexed, frantic.*—*A distracted situation* پریشان حال purashaun haul, اشفته حال ashufteh haul. *Distracted with love* عاشق مجنون aushuk mejnoon, عاشق دیوانه aushuk déwauneh, ذو لهیب صبابت zu luheeba subaubut, هیام hé-aum, واله waulih (fem. والهت waulihut), مدله mudullih, شوریده و شیدا shoorédeh ou sheeda. *To be distracted* کراشیدن kirashédun, فریختن fureekhtun, اشفته شدن ashufteh shoodun, در شورش امدن dur shoorish aumudun, مجنون کشتن mejnoon gushtun, پراکنده و پریشان بودن purakindeh ou purashaun boodun, پریشان خاطر شدن purashaun khautir shoodun.

Distractedly (frantickly) بر وجه مجنون bur wujeh mejnoon, در اشفته حال dur ashufteh haul, مشوشانه mushuwwushauneh. *To speak distractedly* مستوش کلمات کردن mustuwush kulumaut kirdun.

Distraction, distractedness, اضطراب iztiraub, پریشانی purashauné, اشفتکی ashuftugé, اشفته حال ashufteh haul, مجنت mujinnut, کشاکش kushaukush, شعاف shu-auf, شیدایی sheidaï-é, جنت jinnut, خلاط khulaut, تشویش tushweesh, تطرق tuturruk, کدورت kudoorut, خلل khullul (plur. خلال khulaul). v. *confusion, perplexity: perturbation, madness: disturbance, tumult.*—*Loving to distraction* مهوس muhawwus, عشیق asheek. *The father* or *cause of distraction (falling in love)* ابو الهوس abu'l'muhawwus.

To distrain, v. *to distress;* also *to seize.*

DISTRESS (*misery*) مسکنت muskinut, محنت muhnut, محنت کشی muhnut kushé, تنک دستی tunk dosté, پریشانی purashauné, فلاکت filaukut, فلاکت فلک filaukuta filuk, شقاوت shukawut (plur. شقاوات shukawaut) درد durd, دردمندی durdamundé, زوال zuwaul, غم ghumm, بلا bula, الم alum, شدت shuddut, دل شکستکی dil shakustugé, رنج runj, مصیبت mufeebut, غصه ghusseh, قساوت kusauwut. v. *affliction, calamity, misfortune, poverty.*—(*in a law sense, seisure*) کرفتکی gooriftugé, کیر geer.

To distress پریشان ساختن purashaun saukhtun, محنت زدن muhnut zudun, پست کردن pust kirdun, رنجانیدن runjanédun, رنجیده و رمیده کردن runjédeh ou rumédeh kirdun, دلتنک زدن diltunk zudun, تنک دست ساختن tunk dost saukhtun, مات کردن maat kirdun, غم دادن ghum dadun. v. *to afflict, perplex, harrass.*—(*to seize*) کرفتن gooriftun, قبض کردن kubz kirdun.

Distressed محنت زده muhnut zuddeh, غصه ناک ghusseh nauk, تنک دست tunk dost, درد کش durd kush, غمناک ghumnauk, رنجیده runjédeh, مظلوم muzloom. v. *afflicted, wretched, miserable.*—*Distressed in mind* دل شکسته shakusteh dil, شکسته بال shakusteh baul, پریشان خاطر purashaun khautir, خاطر مانده khautir maundeh.

Distressful پر مسکنت pur muskinut, ذو غصه zu ghusseh. v. *distressed.*

To DISTRIBUTE حصه دار کردن hisseh daur kirdun, حصه بخشیدن hisseh bukhshédun, قسمت ساختن kismut saukhtun, افراز کردن efrauz kirdun, تفصیل ساختن tufseel saukhtun, توزیع نمودن toozé-a numoodun, تقسیم ساختن tukseem saukhtun, بخش کردن bukhsh kirdun, بهره دار نمودن buhreh dar numoodun. v. *to divide.*

Distributed مقسوم muksoom, حصه دار شده hisseh dar shoodeh, موزع muwuzza, بخشیده bukhshédeh.

Distribution توزیع toozé-a, توزع tuwuzza, تقسیم tukseem, قسمت kismut, تفریق tufreek, تفصیل tufseel, افراز efrauz, بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh. v. *division.*

Distributive توزیع ساز toozé-a sauz, ذو قوت قسمت zu kuwuta kismut. *Distributive justice* عدالت قاسمت adauluta kausimut.

Distributively (by distribution) قاسمانه kausimauneh, از توزیع uz toozé-a, بتقسیم betukseem.—(*singly*) یکی یکی eeké eeké, فردا فردا furdan furdan, انفرادانه infuradauneh, احدا ahadan.

A distributor حصه بخش hisseh bukhsh, موزع muwuzza, قاسم kausim, مقسم mukussim, مجتزی mujtuzé, بخشا bukhsha, بخش bukhsh, بخشی bukhshé, بخشنده bukhshindeh. *A distributor of grain to cavalry* جو امینی joo ameené.

A DISTRICT دیار dé-aur, ناحیت nahé-ut, زمین zumeen, ارض erz, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur (pl. حذافیر huzafeer). *An extensive district* وصیل wuseel, الوصیلت من الارض ilwuseelut minu'l'erz. v. *province, region, country, territory.*

DISTRUST (*distrustfulness*) کمان gumaun, شبهت shibhut, وهم wuhum, عدم اعتقاد adum é-atikaud, برودت buroodut. v. *suspicion.*

To distrust کمان داشتن gumaun daushtun, برودت نمودن buroodut numoodun, در شبهت شدن dur subhut shoodun. v. *to suspect.*

Distrustful بد کمان bud gumaun, کمان نما

gumaun numa, وهام wuhaum, ظنّ tunf, غير اعتماد ghiré-a é-atimaud, زو برودت zu buroodut. v. *diffident, suspicious.*

Distrustfully باگمان ba gumaun, بروجه وهام buf wujeh wuhaum.

To DISTURB بيحضور كردن béhuzoor kirdun, اضطراب ساختن iztiraub faukhtun, مضطرب نمودن muzturub numoodun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, دخل دست درازي ساختن dukhla dost dirauzé faukhtun, برهم زدن burhum zudun, تشويش كردانيدن tushweesh kirdanédun, پريشان ساختن purashaun faukhtun, اخلال نمودن ikhlaul numoodun, شوريده كردن shoorédeh kirdun. v. *to confound, distract.*—(*to interrupt*) مانع كردن mauna kirdun, دخل و تعرض نمودن dukhl ou taaruz numoodun. v. *to hinder, oppose.*

Disturbance پريشاني purashauné, اضطراب iztiraub, خلل khulul, دخل dukhl, اختلال حال ikhtilaula haul, اشوب ashoob, هنگامه hungaumeh, فتنه fitneh, غلغله ghulghuleh, غوغا ghoogha, كير و دار geer ou dar, قرش مرش kurish murish, دغدغت dughdughut. v. *confusion, perplexity, disorder, tumult.*—*To raise a disturbance* هنگامه كردن hungaumeh kirdun, فتنه انگيختن fitneh angeekhtun.

Disturbed مضطرب muzturub, پريشان purashaun, شوريده shoorédeh, اشفته ashufteh, خلل پذير khulul pizzeer, مكدر mukuddur, كراشيده kirashédeh. *Disturbed in the brain* تيره دماغ teereh dumaugh, سراسيمه suraufimeh, كيب keeb. v. *insane.*—*To be disturbed* خلل پذيرفتن khulul pizzeeruftun, مضطرب بودن muzturub boodun, بهم در شدن buhum dur shoodun, بهم بر امدن buhum bur aumudun. *To be disturbed in mind* دل بهم در امدن dil buhum dur aumudun, تيره شدن teereh shoodun, تيره خاطر بودن teereh khautir boodun, تيره ضمير داشتن teereh zumeer daushtun, كراشيدن kirashédun, فريختن fureekhtun.

A disturber فتنه انگيز fitneh angeez, مكدر ساز mukuddur sauz, اشوب ashoob, مخل mukhil.

To disvalue, v. *to undervalue.*

To DISVELOP نقب رفع كردن nukib rufa kirdun. v. *to uncover, unveil.*

DISUNION (*separation*) افتراق iftirauk, انفصال iftisaul, هجران hujiraun. v. *disjunction.*—(*breach of concord*) عدم اتفاق aduma ittifauk, اختلاف ikhtilauf, بي اهنكي bé ahunké. v. *discord.*

To disunite (*separate*) افتراق كردن iftirauk kirdun, جدا ساختن juda faukhtun, مفارقت بي اتفاق نمودن mufaurikut numoodun, bé ittifauk kirdun. v. *to divide, disjoin.*—(*to fall asunder, become separate*) بجدا افتادن bejudda uftaudun, مفروق گشتن mufrook gushtun, منفصل شدن munfusl shoodun.

Disunited مفروق mufrook. v. *disjoined.*

DISUSAGE, *disuse* ترك خوي turuka khooï, عدم عادت aduma aadut, فراغ ايين firaugha aéh, فراغت تاغده firaughuta ka-édeh.

To disuse عادت ترك كردن a-adut turuk kirdun, خوي فراغ ساختن khooï firaugh faukhtun.

A DITCH كنده kundeh, كوهين kooheen, مغارت mughaurut, مغاك mughauk, حفير hufeer, حفر hufr, برفند burfund, مقرات mukuraut, چاه chah, خدت khuddut (pl. خدد khudud), نهبرت nuhburut (plur. نهابير nuhabeer), قرمص kurmus, زرف zshuruf, كفت kuffut, منقع munka. — *A ditch* (*round fortifications, camps, &c.*) خندق khunduk (plur. خنادق khunauduk), كندك kunduk, مترس muturis, شه بارو shuh bauroo, ال aul, تو too, كو gaw, كواب guwaub, كور goor. *A deep ditch* فند fund, مغاك هولناك mughauk hawilnauk. *A ditch carried through fields or gardens* ارغ arugh, چوغ choogh, اكرت akrut. v. *trench, moat.*

To ditch كنده كردن kundeh kirdun, كوهين ساختن kooheen faukhtun, كو كردن gaw kirdun, كندك كافتن kunduk kauftun, مترس كويدن muturis kawédun, فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun.

A ditcher كنده كر kundeh gur.

DITTO همانا humauna, ايضا a-ezan, يكسان eekfaun.

A DITTY غنا ghuna. v. *song.*

DIVAN ديوان divan. v. *council.*

To DIVARICATE افجاج كردن ifjauj kirdun. v. *to divide in two.*—*Divarication* فج fujj.

To DIVE غرق كردن ghurk kirdun, غوص ساختن ghawis faukhtun, غياص زدن ghé-aus zudun, غياصت ساختن ghé-aufut faukhtun, ناغوش كردن naghoosh kirdun, غليدن ghulédun, غوطه خوردن ghooteh khoredun, بدريا فرو رفتن beduré-a furoo ruftun, منتقل نمودن muntukil numoodun. v. *to plunge.*—*To contend in diving* مماقست نمودن mumaukufut numoodun.—*A place in the sea where they dive for pearls* مغاص mughaus, مداص mudaus. *To dive deep* (*into any question or science*) دور پندار ساختن door pundaur faukhtun, غوص كردن ghoos kirdun.

A diver غواص ghuwwaus, غايص ghaïes, قماس kummaus.

DIVERS چند chund, اكثر akfur. v. *feveral.*

DIVERSE متفرق mutufurruk, رنكارنك run-karunk, كوناكون goonagoon. v. *different, various.*

Diverfification تبديل صورت tubdeela foorut, بلق buluk, پلنك رنكي pulunk rungé, نوع nuwa. v. *diverfity, variation, variegation, change.*

To diverfify صورت تبديلي نمودن foorut tubdeelé numoodun, رنكارنك كردن runkarunk kirdun, كوناكون ساختن goonagoon faukhtun. v. *to variegate*; alfo *to diftinguifh.*

DIVERSION (*amufement*) تماشا tummaufha, صفا fufa, تفرج tufurruj, سير feir, سيران feiraun, جيش jeefh, كشت gufht, نزهت nuzhut, خوش حالي khoofh haulé, عيش a-éfh, بازي bauzé, بازيچه bauzeecheh. v. *amufement, recreation.*—*To take diverfion* كشت و كذار كردن gufht ou guzaur kirdun, بازي ساختن bauzé faukhtun, تماشا كردن tummaufha kirdun, صفا كرفتن fufa gooriftun, تفرج كنان حرامان كردن tufurruj koonaun huramaun kirdun, لهو يافتن luhoo é-auftun, تلهيت پذيرفتن tulhé-ut pizzeeruftun.—*Diverfion* (*turning any thing from its courfe*) عوق awk, تعويق taaweek, حيود huï-ud, تنكيب tunkeeb.

Diverfity اختلاف ikhtilauf, تفاوت tufawut, فرق furk, تغاير tugha-ér, فصل fufl, تفصيل tuffeel. v. *difference, diffimilitude, diftinction, diverfification.*—*A diverfity of opinions* اختلاف راي ikhtilaufa raaï, پندار تغاير pundaur tugha-ér, امت amt.

Diverfely با اختلاف ba ikhtilauf, اختلافانه ikhtilafauneh, چند راه chund rah, بطريق اكثر betureek akfur. v. *differently.*

To divert (*turn off from any direction*) عوق كردن awk kirdun, تنكيب ساختن tunkeeb faukhtun, بيراه كردن bérah kirdun, بيراه شوا ساختن bérah fhuwa faukhtun.—(*to pleafe*) صفا دادن fufa dadun, مزهت نمودن muzhut numoodun, مسرور كردن musroor kirdun, شاد ساختن fhaud faukhtun.

Diverted نزهت پذير nuzhut pizzeer.

A diverter صفا كننده fufa koonindeh.

Divertive شاد ساز fhaud fauz.

To **DIVIDE** حصه كردانيدن hiffeh kirdanédun, تقسيم كردن tukfeem kirdun, كسمت ساختن kifmut faukhtun, مقسوم نمودن mukfoom numoodun, توزيع كردن toozé-a kirdun, بريدن burédun, قطعت ساختن kutaat faukhtun, واجدا كردن wajuda kirdun, جدا ساختن juda faukhtun, فرق كردن firk kirdun, مفروق نمودن mufrook numoodun, فصل زدن fufl zudun, تفصيل كردن tufseel kirdun. v. *to feparate, disunite.*—*To divide in two* دو نيم كردن du neem kirdun, بين اثنان ساختن beina ifnaun faukhtun.—(*to part from*, or *be divided*) منفصل شدن munfufil fhoodun, مفروق بودن mufrook boodun, پراكنده شدن purakindeh fhoodun.

Divided مقسوم muktufoom, مفروق mufrook, جدا juda, موزع muwuzza, منفرد munfurrud, مقطوع muktuwa. v. *feparated, diffected.*—*Divided into different kinds* متنوع mutunuwwa.

A dividend مقسم mukfum, حصه hiffeh, پاره paureh, بخش bukhfh, نصيب nufeeb. v. *portion, fhare, lot.*

A divider قاسم kaufim, مقسم mukuffim, موزع muwuzza, بخش bukhfh. v. *diftributor.*

DIVINATION فال faul, تفاول tufa-ool, فالكيري faulgeeré, رمل ruml, رمالي rumaulé, عيافت a-é-aufut, غيب خواني gheeb khauné, غيب كوي gheeb gooï, فراست firaufut, زجر zujr, زكن zukin, مزكن muzukkun.

DIVINE (*partaking of the nature of* God) الهي or الاهي ilahé, خدايي khodaï-é, سبحاني fubhauné, مولوي moulou-é, رحماني ruhmauné, رباني rubbauné, يزداني yezdauné, بيچون beechoon, لاهوتي lauhooté, نا متناهي nu mutunauhé, جاوداني jawidauné, قدسي kudfé, سرمدي furmudé, غيبي gheebé, صمداني fumudauné, صمدي fumudé. *The divine favour* عنايت نا متناهي inaüuta na mutunauhé. *Divine knowledge* (*theology*) علم الهي ylma ilahé. *The divine tribunal* بارگاه رحمت bargaha ruhmut, جناب عزت junauba yzzut.—*The divine prohibition* زجر و منع الهي zujr ou muna ilahé. *The divine infpiration* الهام رباني ilhauma rabbauné. *Divine* (*moft excellent*) افضل afzul, فاضلتر fauziltur, فاضلترين fauziltureen, افزونتر afzoontur, اعلا é-ala.

A divine (*theologian*) اخون akhoon, عليم aleem (pl. علما ylma).

To divine فال كفتن faul guftun, غيب نمودن gheeb numoodun, رمل كردن ruml kirdun, فراست ساختن firaufut faukhtun. v. *to foretel, guefs.*

Divinely بوجه الهي bewujeh ilahé. v. *excellently.*

Divinenefs, v. *divinity, excellence.*

A diviner فالكو faulgoo, فالكير faulgeer, فالي faulé, رمال rummaul.

Divinity, v. *Deity, Godhead*; alfo *theology.*—(*a falfe God*) بت but, الاه or اله ilauh, الاهت ilauhut, صنم funum. v. *idol.*—(*a beautiful woman*) نكار عالم nikaura alum.

DIVISIBLE ممكي افتراق mumkina iftirauk, قابل القسم kaubilu'l'kufm.

Divisibility, divisibleness, توت توزيع kuwwuta toozé-a.

Division فرق furk, تفرق tufurrik, تفرقت tufrikut, افتراق iftirauk, توزيع toozé-a, قسم kusm, اقسام iksaum, مقسم muksum, نهبت nuhbut.—*Division in arithmetick* تقسيم tukseem. *The division of an inheritance* اقتسام ميراث iktisauma meeraus.—*Division* (*disunion*) جدايي judaï-é, اختلاف ikhtilauf, عدم اتفاق aduma ittifauk, عداوت adawut. v. *discord.*—(*distinction*) فصل fusl, امتياز imté-auz.

DIVORCE, *divorcement* طلاق tulauk, اطلاق itlauk, تطليق tutleek, غرش ghursh, سراح surauh, تخليت tukhlé-ut, الا alau. v. *separation.*—*A bill of divorce* طلاق نامه tulauk nameh, كتاب الطلاق kitaubu't'tulauk.—*A divorce at the desire of the wife* (*in consequence of which she renounces her marriage settlements and returns her presents*) خلع khula. *A formula of divorce* ظهار zuhaur, *which is thus pronounced by the Arabian husband* علي انت كظهر امي alei-é anti kazuhri ummé, *To me thou art like my mother's back.*—*Another formula of divorce, in use before Mohammed* ازهبي فلا انده سربك izhabi fula andahu sarabaki, *Go, for I care not for thee.*

To divorce a wife عورت اطلاق كردن awrut itlauk kirdun, زن طلاق ساختن zun tulauk saukhtun, ظهار گفتن zuhaur guftun, تطليق نمودن tutleek numoodun, هجر كردن hujir kirdun, مردود ساختن murdood saukhtun, اختلاع نمودن ikhtilaa numoodun. v. *to separate.*

Divorced مخلي mukhulla, مهجور muhjoor, مردود murdood, مطلوق mutlook, مخلوع mukhlooa. *A divorced woman* مردودت murdoodut, خلعت khulaat, ردي rudda. *To receive back a divorced wife* ترجيع كردن turjé-a kirdun. *A divorced woman living with her husband without a re-marriage* (*esteemed infamous*) سبكتكين subuktugeen. *Marrying a thrice divorced woman* تحليل tuhleel.—*A dower paid to the wife, when divorced without a just cause* كابين kaubeen.

A divorcer اطلاق كننده itlauk koonindeh, ظهار كو zuhaur goo, عورت ردي ساز awrut rudda sauz.

DIURETIC بول كشيده bawil kushédeh, مبولت mubwulut.

DIURNAL (*daily*) هر روزه her roozeh, يومي é-oomé, مياوم mé-a-oom.—(*relating to the day*) يوم منسوب é-oom munsoob, روز پيوند rooz pivund, نهار منسوب nihaur munsoob. v. also *journal.*

Diuturnity, v. *duration.*

To DIVULGE اشكاره كردن ashikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun, پيدا كردن peeda kirdun, هويدا ساختن hooïda saukhtun, شايع نمودن sha-é-a numoodun, ندا كردن nuda kirdun, تشهير ساختن tush-heer saukhtun, ازاعت زدن izaat zudun, فاش كردن faush kirdun, تبثيث ساختن tubsees saukhtun, افاضت كردن ifauzut kirdun, اسرار نمودن israur numoodun. v. *to discover, publish, proclaim.*—*One who divulges every thing* بذور buzoor, بذير buzeer, مشياع mushé-a.

Divulged مشهور mush-hoor, اشكاره ashikaureh, معلوم عالم malooma alum, پيدا شده peeda shoodeh, شايع sha-é-a, مشاع mushaa, عيان وبيان a-é-aun ou beï-aun, منتشر muntushir, منشور munshoor, معتلن maatlun, مستفاض mustufauz, مبسوط mubsoot, باهر bauhir, فاشي faushé.

A divulger اشكاره كننده ashikaureh koonindeh, شايع sha-é-a, ناشر naushir, مسر musirr.

DIZZINESS سرگرد surgurd, سركيجه surkeejeh, دوار duwaur, دوارت duwaurut, رنج دوار runja duwaur, اوام awaum, ثول sawl. *Dizziness from the motion of a ship* هدام hudaum. *Dizziness from intoxication* خركشي khurkushé. *Dizziness from hunger* خفع khufaa.

Dizzy سرگردان surgurdan, زو سركيجه zu surkeecheh, كيج keej, سرسام sursaum, مدهوش mudhoosh, سرگشته surgushteh. v. *giddy.*—*To become dizzy* سركيجه درامدن surkeejeh dur aumudun, سرگردان گشتن surgurdan gushtun.—*To make dizzy* سرگرد در اوردن surgurd dur awurdun, سركيجه ساختن surkeejeh saukhtun, دوار دادن duwaur dadun.

To DO كردن kirdun, ساختن saukhtun, نمودن numoodun, پرداختن purdaukhtun, صنع كردن suna kirdun, عمل ساختن amul saukhtun, معامله كردن maamleh kirdun, بكار اوردن bekaur awurdun, كار كردن kaur kirdun, فعل نمودن faal numoodun, اجرا ساختن ijra saukhtun, جعل كردن jaal kirdun, اجعال ساختن ijaal saukhtun, ادا نمودن ada numoodun, اتمام كردن itmaum kirdun, تكميل ساختن tumkeel saukhtun, حركت نمودن hurukut numoodun, وجود كردن wujood kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun. v. *to perform, execute, practise, produce, transact, conclude.*—*How do you do?* چوني chooné, مزاج mizauj, مزاج شريف mizauja shereef, مبارك خاطر mabauruka khautir, مهيم muheim. *To do a thing compleatly* بصلاح اوردن كار besulauh awurdun kaur. *To over-do meat* اهرا كردن ihra

kirdun, تهريت ساختن tuhré-ut saukhtun.—*To cause to be done* كردانيدن kirdanédun.

DOCIBLE, *docile* ادب و علمه قابل adub ou ylmeh kaubil, تعالمه قابل ta-allumeh kaubil, ملايم mula-ém. *To be docile* ادب و تربيت قابل و ملايم شدن adub ou turbé-ut kaubil ou mula-ém shoodun, قابليت نمودن kaubulé-ut numoodun. v. *tractable.*

Docility قابليت kaubulé-ut, ادب و تربيت قابليت adub ou turbé-ut kaubulé-ut.

A DOCK (*for shipping*) جهاز خانه jahauze khauneh, كشتي كاه kishté gah, كاركه kishté kaur guh, سنار sunaur.—(*a short tail* or *stump*) زنب كوتاه zunub kootah, دم بريده dum burédeh.

To dock (*cut off the tail*) دم بريدن dum burédun, زنب كوتاه ساختن zunub kootah saukhtun, بي دمبال نمودن bé dumbaul numoodun, كلته كردن kulteh kirdun.—(*to make any thing short*) اقتصار ساختن iktizaur sauhhtun, مختصر كردن mukhtusur kirdun, كوتاه نمودن kootah numoodun. *To dock a ship* جهاز در خانه نهادن jahauze dur khauneh nihaudun.

Docked مقطوع muktuwa, بريده burédeh, مختصر mukhtusur, كوتاه شده kootah shoodeh, كلته kulteh.—*Having the tail docked* دم بريده dum burédeh.

A DOCKET فهرس fuhrus.

A DOCTOR (*learned man*) حكيم hakeem, معلم mu-allim, مدرس mudurris, مدارس mudauris, عليم aleem, اهل حكمت ahla hukmut, عالم alim, دانا dauna, دانشمند daunishmund, دانشور daunishwur, دانش اموز daunish amooz, شيخ sheikh, راي raaï, بزركوار buzurgwaur. *A doctor of Physick* حكيم hakeem, طبيب tubeeb, اهل طب ahla tybb, صاحب علاج sahib alauj, عراف arrauf. v. *physician.*—*An academical doctor* مدرس mudurris, خواجه khojeh. *A most learned doctor* حكيم ذو فنون hakeem zu funoon. *A doctor of laws* فقيه fukeeh (pl. فقها fukaha), اهل فقه ahla fakih. *The first doctor of the Mohammedan law, the Mufti* مفتي mufti, شيخ الاسلام sheikhu'sh'shé-ookh, شيخ الشيوخ sheekh-u'l'islaum. *To confer a doctor's degree* تشيخ كردن tushei-ékh kirdun, تفقيه ساختن tufkeeh saukhtun. *Doctors* علما uluma, حكما hookuma, افاضل afauzil, فضلا fuzula, مشايخ musha-ékh, شعرا shuara, اطبا attiba, مشيخت musheekhut, دانشوران daunishwuraun, بزركان buzurgaun, اكابر akaubir, كبرا kubura, ارباب الباب arbaubi elbaub, اساتذه asautizeh. *Most judicious and excellent doctors* ارباب عقول سديده و اصحاب الباب پسنديده erbauba ukoola sudédeh wa as-haubi elbaub pussundédeh. *Doctors learned in the laws* ايمه دين و علماي مجتهدين eimmé-ï deen wa uluma-é mujtuhudeen.

To doctor, v. *to cure, physick.*

DOCTRINAL علمي ylmé, علمه منسوب ylmeh munsoob.

Doctrine علم ylm, ادب adub, عرفان urfaun, معرفت maarifut (pl. معارف ma-arif), فن funn (pl. فنون funoon), هنر hunr, فرزان furzaun.

A DOCUMENT تعليم taaleem, نصيحت nuseehut, پند pund, اثبات ispaut. v. *precept, instruction, proof, voucher.*—*To produce documents* or *proofs* احتجاج و ابراز نمودن ihtijauj ou ibrauz numoodun.

DODDER (*plant*) سرند surund, افتمون aftimoon.

To DODGE (*tergiverse, play fast and loose*) تردد كردن turuddud kirdun, عوق و تاخير نمودن awk ou taakheer numoodun. v. *to shift.*

A DOE غزال ghuzaul, غزال ماده ghuzaul maudeh, اهو ahoo, اهو ماده ahoo maudeh, جايران ja-éraun, شاهد وحوش shauhid wuhoosh, كوزنت goozunut, طلق tuluk, بنت بريح binta bureehin. *A young doe* عزت izzut. v. *deer.*—*The doe* (*beautiful nymph*) *is gone* اهو كذشت ahoo guzusht. *Having the heart of a doe* (*timid*) ذو جكر اهو بره zu jigura ahoo bureh.

A DOER (*agent*) كار kaur, كاركر kaurgur, كاركن kaurkoon, كاركير kaurgeer, كاز كذار kaur guzaur, وكيل vakeel, وصي vussé, عامل a-amul, عمل كر amul gur, راعي ra-a-é, فاعل fa-él.

Does, third person present of *do.*

To DOFF (*put off cloths*) تبديل جامه ساختن tubdeela jaumeh saukhtun, لباس ترك نمودن libaus turuk numoodun, پوشش اختلاع كردن poshish ikhtilaa kirdun. v. *to strip*; also *to delay.*

A DOG, سك sug (pl. سكان sugaun, fem. سك ماده sug maudeh), كلب kulb (pl. كلاب kulaub, اكلب aklub, اكليب akleeb, fem. كلبت kulbut), عجور ajoor, فلحس fulhus, اطلس atlus, درواس durwaus, سامصون saumsoon. v. *bitch.*—*A hunting dog* سك شكاري sug shukkaré, صيود sé-ood (pl. صيد suyud), ضرو ziroo (pl. ضرا zira, اضري azré, fem. ضروت zirwaut), عملس amullus, معلمت mallumut, طلق tuluk.—(*a greyhound*) هجرع hujraa, تازي tauzé, سك تازي sug tauzé, شير سك sheer sug.—(*a slow or blood-hound*) سكبستك sugbustuk, كيس سك kei-és sug.—*A shagged long haired dog* برق

سك burak fug, كلب موي دار kulb mooï dar. *A lap-dog* ماستي mausté, سكچه fugcheh, چپه chupeh, كليب kuleeb, كلبت kulbut.—*A tame gentle dog* سك انوس fuga anoos.—*A biting dog* سك كلب درباس kulba durbaus.—*A mad dog* سك ديوانه fuga déwauneh, سك كلب fuga kulib. *Like a mad dog* سك ديوانه سا fug déwauneh fa.—*A snarling dog* سك هرير fug hureer. *A barking dog* سك نباح fuga nubauj, سك وحوح fuga wuhwuh, كلب نبح kulba nubuh, عجوز عوا ajooza awa. v. *barking.*—*A wild dog* ذيب zeeb.—*A sea dog* كفليزي kufleezé, سك بحر fuga buhr.—*A water dog* سك اب fuga aub, كلب الما kulbu'l'maa, قضاعت kuzaat.—*A shepherd's dog* چوبان سكي chobaun fugé, كوي كلبي kooï kulbé.—*A deep voiced dog* نباح سكي nubauj fugé.—*A dog lolling out his tongue* سك متلهث fug mutluhhis.—*A dog-keeper* سكبان fugbaun, كلاب kullaub. *A pack of dogs* كليب kuleeb. *The cry of a pack of dogs* زغار كليب zughaura kuleeb, نباح سكان nubbauja fugaun. v. under *cry.*—*A dog kennel* سكخانه fugkhauneh. *A dog's* (also *canine*) *teeth* سكدندان fugdundaun. *Dogs-bane* سكانكور fugangoor. *Dogs dung* سكاله fugauleh *A dog's nose* پوز pooz. *A dog's whiskers* كلبت kulbut. *Having the head of a dog* سكسر fugfur.—*To send to the dogs* (*throw away*) برباد دادن burbaud dadun, پراكنده كردن purakindeh kirdun ترك نمودن turuk numoodun. *To go to the dogs* (*to be ruined*) برباد بودن burbaud boodun, پريشان شدن purashaun shoodun, پراكنده و پريشان كشتن purakindeh ou purashaun gushtun.—*To dog* نشاندن nishaundun.—*The greater Dog-star* (*Sirius*) شعري shé-aré, شعري اليماني shé-aru'l'émauné, الكلب alkulb. *The little dog-star* شعري الغموص shé-aru'l'ghumoos, شعري الغميصي shé-aru'l'ghumeifa. *Both the dog-stars* شعريان shé-areian. *The dog-days* ايام باحور eïyama bahoor. *Dog-cheap* كم بها kum beha, كساد kusaud, تصور kusoor. v. *cheap.*—*Dog sleep* مستنيم mustuneem.

Dogged, v. *sour*, *sullen*, *morose*, *gloomy.*

Doggerel, v. *burlesque*, *despicable*, *mean.*

Doggish, *dog-hearted.* v. *brutal*, *cruel.*

A DOG-HOLE (*mean habitation*) نكبتخانه nukbutkhauneh.

A DOGMA تعليم taaleem, قانون kanon, علم ylm, حجت hujjut, اثر afr (plur. اثار afaur.)

Dogmatical (*authoritative*) زو حكم zu hookum, استاد اسا ustaud afa.—(*positive*) عناد نما ynaud numa, عاند aunid, لجوج lujooj, ستيزه fiteezeh, تغرد tufurrud. v. *obstinate.*—(*magisterially*) بر وجه حكيم bur wujeha hakeem, مستقلا mustuklan.—*Dogmatically* ستيزانه fiteezauneh, عاندانه aunidauneh, لجوجا lujoojan, تغردا tufurrudan. v. *obstinately.*—*Dogmaticalness* (*magisterialness*) حكومت hookoomut.—(*obstinacy*) عناد ynaud, لج lujj.—*A dogmatist* قانون كو kanon goo.—*To dogmatize* (*teach magisterially*) قانون كفتن kanon guftun, حكم كردن hookum kirdun.—(*to teach new opinions*) ابتداع كردن ibtidaa kirdun.

DOING (participle pres. of *do*) كننده koonindeh, كنان koonaun, كن koon, كنا koona, كار kaur, ساز fauz, سازنده fauzindeh, فاعل faél, عامل amil.—*Doing*, *doings* (*action*, *actions*, *feats*) كار kaur (pl. كارها kaurha), فعل faal (pl. افعال afa-al), عمل amul (pl. اعمال amaul), قصت kiffut (plur. قصص kiffus), قضيت kazé-ut (plur. قضايا kazaya), صنع funa, صنيع funé-a (pl. صنع funua). *Great doings* افعال حميدت afaal humeedut, اوصاف عجيبت ausauf ajeebut. *Unworthy doings* كارها ناسزان kaurha nafuzaun, نا شايسته na sha-éfteh حركات hurukaut, قضايا نا مرضايا kuzaya na murzaya. *Saying and doing* قول و فعل kool ou faal, كفت و كار guft ou kaur. *It is not my doing* كارم نيست kaurum neeft. v. also *bustle*, *tumult*; *festivity*, *merriment.*

To dole, v. *to deal*, *distribute.*

Dole, v. *distribution*, *charity*: *grief.*

DOLEFUL (*dolesome*) اندوه كين andooh keen, مستمند mustumund, غمناك ساز ghumnauk fauz, تيره teereh, پر ملالت pur mulaulut, دلتنك كنا diltunk koona, سياه fé-auh, ملول mulool, مغموم mughmoom, مستوجب الشكايت mustoojibu'sh'shuka-é-ut, مكروب mukroob, حزين huzeen, غصهناك ghuffehnauk. v. *afflicted*, *sorrowful*, *melancholly*, *dismal.*—*Doleful weeds* لباس ماتم libaufa mautum, جامه سياه jaumeha fé-ah, حداد hudaud. v. *mourning.*

Dolefully با غم ba ghum, با اندوه ba andooh, حزينا huzeenan, بوجه ملول bewujeh mulool.

Dolefulness ملالت mulaulut, ملال mulaul, اندوه andooh, تنكدلي tunkdilé, رنج runj, غم ghum, الم aulum, تساوت kufawut, غصة ghuffut, or ghuffeh, خوف khoof, تاسه taffeh. v. *affliction*, *sorrow*, *melancholy.*

A DOLL (*girl's baby*) تامور taumoor, لختتان lukhfutan, دوح dooh, دوحت doohut.

Dolorous, v. *doleful*, *painful.*

Dolour, v. *grief*, *pain*, *lamentation.*

A DOLPHIN دلفين dolfin, شنك ماهي shunk mauhé, دخس dukhus, بنت البحر bintu'l'buhr.

A DOLT دغل dughl, گند gund, پندره pundureh, فطاري futauré, مهملات muhmulaut. v. *blockhead.—Doltish*, v. *blockish*.

Domain, v. *dominion*, *estate*.

Dome, v. *building*, *house*, *cupola*.

A DOMESTICK خانه منسوب khauneh munsoob, خانه پروردہ khauneh purwurdeh, خانگي khaunugé, خوردار khoredar, اهل ahl, عبد abd, عيل aï-él. *Domesticks* اهل البيت ahlu'l'beet, اهل الدار ahlu'd'daur, عيال a-é-aul, عيايل aïa-él, اهالي ahaulé, اهل خانه ahla khauneh, خانه دان khauneh daun, خورنده khorindeh, اهل الرجل ahlu'r'rujul, حشم hushum, حواشي huwaushé. *Having many domestics* ثقيل الظهر sukeelu'z'zuhr. *Having few domestics* خفيف الظهر hufeefu'z'zuhr.

Domestic (familiar, tame, not wild) نا وحشي na wuhshé, اهلي ahlé, انسي unsé, رام raum.—*(private)* خاص khass, تنها tunha.—*(not foreign, intestine)* دروني duroonè, ناغريب naghureeb.—*A domestic animal)* حيوان رام heewaun raum, بقور bukoor, بقر البيت bukru'l'beet, ستور خانه sutoor khauneh. v. *cattle*.—*A domestic bird* مرغ دست اموز murgh dost amooz. v. *fowl*.—*A domestic war* درون جنگي duroon jungé. *Domestic oeconomy* خانه داري khauneh daré.

To domesticate خاص گشتن khass gushtun, تنها شدن tunha shoodun.

Dominant, *to dominate*, v. *predominant*, &c.

Domination, v. *dominion*, *power*, *tyranny*.

To DOMINEER جور نمودن jawr numoodun, جبار بودن jubbaur boodun. v. *to tyrannize*.

DOMINION *(sovereign authority)* داوري davuré, شاهي shahé, سلطنت sultunut, سلطان sultaun, سلاطت sulautut, حكومت hookoomut, حكم hookum, حكم داري hookum daré, فرمان گذاري furmaun guzauré, مملكت mumlukut, ممالك mumauluk, ضبط zubt, دولت dowlut, ربوبيت ruboobé-ut, سادت saudut, سيادت séaudut, قهر kuhr, استعلا istila, خداوندكاري khodavundkauré, پناهي punauhé, دين پناهي deen punauhé, امرت imrut, امارت imaurut, سروري surooré, شهرياري shahré-auré, قيصريت keisuré-ut, دعوت dawut, اشتلم ushtulum, نفرت nufrut, نفورت nufoorut, ايالت a-é-aulut. v. *predominance*, *power*, *authority*: *territory*, *region*, *district*.—*Absolute dominion* فرمان فرمايي furmaun furmaï-é, حكم حكومت hookuma hookoomut, خلافت khilaufut, شاهنشاهي shahinshahé, پادشاهي padshahé, استقلال istiklaul, تسلط tusullut.—*To hold dominion* ملك كرفتن mulk gooriftun, تمليك داشتن tumleek daushtun, داوري كردن davuré kirdun. v. *to rule*.

DONATION *(donative)* دهش duhish, بخشيش bukhsheesh, بخشايش bukhsha-ésh, عطا ata, اهدا or اهدي ihda, اتحاف it-hauf. v. *gift*, *present*.

Done (part. passive of *do*) كرده kirdeh, ساخته saukhteh, نموده numoodeh, معمول maamool, منفعل munfa-él, منعمل munamil, صنيع suné-a, شده shoodeh, شونده shoovindeh, شو shoo. v. *made*.

A donjon, v. *dungeon*.

A DONOR بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh, معطي mu-até, مانح maunih, حابي haubé, متحف mut-hif, دهنده duhindeh, عطا گر ata gur. v. *giver*.—*A doodle*, v. *idler*, *trifler*.

DOOM *(judicial sentence)* قضا kaza, حكم kookum, حكم شرع hookuma shura, حكم شرعي hookuma shura-é, حجت hujjut, حجت سجل hijjuta sijil. v. *judgment*, *condemnation*.—*(state to which one is destined)* حال تقدر haula tukuddur, وضع متعيين wuza muta-aï-én. v. *destiny*.—*(ruin)* هلاك hulauk, تباهي tubauhé, اتلاف ittilauf. v. *perdition*.

To doom حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, پروز نمودن purooz numoodun, جريمه فرمودن juréméh furmoodun. v. *to judge*, *destine*.—*Dooms-day*, v. *day of judgment*.

A DOOR باب baub, در dur, دروازه durwauzeh, دركاه durgah, ترعت turaat. v. *gate*, *port*, *entrance*, *passage*.—*The half of a folding door* مصراع misraa, لت lutt, لب در lubba dur. *The sound of folding doors when shutting* جلن و بلق julun ou buluk. *The upper lintel of a door-way* فرسب fursib. *The lower lintel* (also *the socket in which a turn-stile door revolves*) باشنه baushineh. *To bar* or *bolt a door* سد باب كردن sudd baub kirdun. v. under *bar* and *bolt*.—*The ring of a door* فلخم filkhum.—*To shut a door* در بسته كردن dur busteh kirdun, صك ساختن sukk saukhtun. *To knock at the door* در زدن dur zudun.—*Out of doors* بدر bedur, بيرون beeroon. *To come out of doors* بدر امدن bedur aumudun, بيرون امدن beeroon aumudun. *To go out of doors* بيرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان شدن bedur rouvaun shoodun. *Out of doors (not to be found)* نا ياب na é-aub, باطل bautil. v. *obsolete*.—*It is next door to it* نزديك است nuzdeek ast, در نزديك امد dur nuzdeek aumud. *It lies at his door* باركير است bargeer ast, ماثوم است maasoom ast. *Shutting the stable-door when the steed is stolen* بعد الخراب بصيرت baadu'l'khuraub buseerut.

A door-keeper دربان durbaun, پرده دار purdeh dar, بواب buwwaub, حاجب haujib (pl. حجاب hijjaub), حجبت hujubut, ستار suttaur. *The place or office of a door-keeper* بوابت biwaubut.

Doquet, v. *docket*, *warrant*.

DORMANT (*sleeping*) خابنوش khaubnoosh, خفته khufteh, مهجد muhjid, نايم na-ém, هاجع hauja, هاجل haujil.—(*reclining*) نشين nisheen.—(*private, not public*) نا اشكاره na ashikaureh, غير معلوم عالم ghiré-a malooma alum, خاص khass, غير نا مشهور na mush-hoor — (*not perpendicular*) غير عمود ghiré-a amood, نا درخط عمود na dur khutta amood, ديصان deesaun.

A DORMITARY خوابگاه khaubgah, خفتنجا khuftunja, منام munaum, منامت munaumut, مبيت mubeet. v. *bed-chamber*. — (*a burial-place*) قبر kubr, قبرگاه kubrgah, گورستان gooristan. v. under *burial*.

A DORMOUSE زبابت zubaubut.

A DORSER (*pack-saddle*) سمر sumr, بردعت burdaat (pl. برادع burauda).

A DOSE (*of medicine, &c.*) شربت shurbut, شرب shurb, نفس علاج nufsa alauj. v. also *proportion*, *portion*, *lot*.

To dose شربت دادن shurbut dadun.

Dost (second person pres. of *do*) — *How dost?* مزاج mizauj. v. *How do you do*.

A DOT نكته nukteh, محط muhut, نقط nukt.

To dot نقط كردن nukt kirdun, تنقيط نمودن tunkeet numoodun, محط ساختن muhut saukhtun. v. *to point*.

DOTAGE (*delirium*) سبه subuh, خيال باطل khé-aula bautil, هذيجان huzéjaun, هذر huzr, هجر hujr, عدم عقل aduma akl, اشفتگي ashuftugé. — (*weakness of understanding*) ركاكت rukaukut, فيالت fé-aulut, ضجعت zujaat, طرق turuk.—(*excessive fondness*) عشق ishk.

DOTAL (*relating to a portion*) جهاز پيوند jahauze pivund, شيربها منسوب sheerbuha munsoob.

A DOTARD, *doter* پير معتوه peera maatooh, شيخ بي عقل sheikh bé akl. *A doter* (*one distractedly in love*) مجنون mejnoon.

DOTATION جهاز بخش jahauze bukhsh.

To DOTE (*be delirious*) هذيجان نمودن huzéjaun numoodun, اشفته شدن ashufteh shoodun, سبه داشتن subuh daushtun. *To dote upon* (*to love with extreme fondness*) عشق نمودن ishk numoodun, مجنون بودن mejnoon boodun, لياغت شدن lé-aughut shoodun, ناز كردن nauz kirdun.

Dotingly (*fondly*) با عشق ba ishk, مجنون اسا mejnoon asa, نازانه nauzauneh.

DOUBLE (*two-fold*) دو تا doo ta, دو تاي doo ta-é, دو تو doo too, دو ته doo tuh, دو تاه doo tah, دو چندان doo chundaun, دو بخشه doo bukhsheh, مضعف muzaaf, جفت juft. — (*deceitful*) ذو دو رو zu doo roo, پر ريا pur ré-a, حيله كار heeleh kaur. v. *hypocritical*.

A double dealer دو روي doo rooï, رنگ اميز runk ameez, دو رنگ doo runk, ذو الوجهين zu'l'wujheen, منافق munaufik, رياكار ré-akaur, حيله باز heeleh bauz, حيله بند heeleh bund, حيله كار heeleh kaur, رند rund. v. *hypocrite*, *cheat*. —*Double dealing* رنگ runk, ريا ré-a, مرا mura, مرايات mura-é-aut, نفاق nifauk, فسق fusik, معصيت masé-ut.—*Double-headed* ذو دو سر zu doo sur.—*Double-tongued* ذو زبان فريبي zu zubaun furrabé. *Double-minded*, v. *deceitful*.

To double دو تا كردن doo ta kirdun, دو زياده نمودن doo zé-audeh numoodun, ثني ساختن suné saukhtun, مضعف نمودن muzaaf numoodun, مضاعفت كردن muza-afut kirdun, تضعيف ساختن tuza-éf saukhtun, تشديد نمودن tushdeed numoodun, تضعيف ساختن tuza-éf saukhtun, اضعاف كردن izaaf kirdun, تاكيد ساختن taakeed saukhtun. v. *to fold*, *repeat*, *add*. — *To double a cape* انف الجبل گرداگرد ابحار كردن unfu'l'jebel gurdagurd ibhaur kirdun. *To double or become double* دو تا بودن doo ta boodun, مضعف شدن muzaaf shoodun, ثني گشتن musné gushtun. *To double* (*wind in running*) پيش و باز امدن peish ou bauz aumudun, تكيدن tukédun.—(*to act deceitfully*) غبن و حرمان كردن ghubin ou hurmaun kirdun, دو رو نمودن doo roo numoodun. v. *to cheat*.

The double ثني suné, تضعيف tuza-éf, مضاعفت muza-afut, اضعاف iza-auf.—(*an artifice*) حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, كيد keed, فن funn. v. *trick*.

Doubled مثني musné, مضعف muzaaf, دو تا doo ta. v. *double*.—*To be doubled* دو تا شدن doo ta shoodun.

A doublet زير قبا zeer kuba. v. *waistcoat*. —(*a pair*) دو doo, جفت juft, ثني suné.

Doubly چم چم chum chum, با مضاعفت ba muza-afut, مضعفا muzaafan.

DOUBT شبهه shubheh, شبهت shubhut (pl. شبهات shubhaut), اشكل ishkil, گمان gumaun, شك shukk (plur. شكوك shukook), وهم wuhm (pl. اوهام awhaum), ريب reeb, وهميات wuhmé-aut, اشتباه ishtibauh, شايبت sha-ébut (plur.

شوايب shawa-éb), امت amt, توهم tuwuhhum, رجس rujis, ريب reeb. v. *suspicion, suspense, uncertainty, scruple, perplexity, difficulty.* — *No doubt* گمان نيست gumaun neest, بلا شبهه bila shubheh. v. *doubtless.* — *A groundless doubt* شبهت بطلان shubhuta butlaun. *To remove a doubt* دفع شبهه کردن dufa shubha kirdun, گمان زايل ساختن gumaun za-él saukhtun, شک دور کردن shukk door kirdun. *To have doubts* درگمان افتادن dur gumaun uftaudun, شبهه داشتن shubheh daushtun, مترددّ شدن muturuddud shoodun. *The solution of a doubt* دفع شبهت dufaa shubhut, حل مشکل hulla mushkil, زوال شک zuwaula shukk. *To strip of all doubt* از ريب و ريا معرا کردن uz reeb ou ré-a ma-arra kirdun. *The time* or *place of doubt* جاي اشتباه ja-é ishtibah.

To doubt درگمان بودن dur gumaun boodun, گمانيدن gumanédun, شک بردن shukk burdun, شبهه داشتن shubheh daushtun, تشکک کردن tushukkuk kirdun, توهم نمودن tuwuhhum numoodun, ريب ساختن reeb saukhtun, انديشه کردن andeesheh kirdun. v. *to question, suspect, fear.* — *You need not doubt it* شبهه نيست shubheh neest, لا شک و گمان la shukk ou gumaun. *To cause one to doubt* تشکيک کردن tushkeek kirdun, گمان دادن gumaun dadun, شبهه کردانيدن shubheh kirdanédun.

Doubted مشکوک mushkook. v. *doubtful.*

A doubter اهل شبهه ahla shubheh.

Doubtful ذو شبهه zu shubheh, اهل حک ahla hukk, ذو دو معني zu doo maané, درگمان dur gumaun, مشکوک mushkook, مشکل mushkil, مشکلت mushkilut, وهام wuhaum, محکل muhkil, مريب mureeb. v. *ambiguous, equivocal, questionable, uncertain*; *irresolute, fearful, timid.* — *Any thing doubtful* ملبس mulbus, ملتبس multubus, شبهه shubheh, مشکل mushkil, مهول muhwil, مشتکل mushtukil, غير معلوم ghiré-a ma-aloom, مزعم muzaam, مبهم mubhum. *Doubtful things* متشابهات mutushaubihaut, مشکلات mushkilaut, اشکال ashkaul, مزاعم muza-ém. *A doubtful expression* گفت مرجم guft murujjum. *A doubtful proposition* مشکلت mushkilut.

Doubtfully با گمان ba gumaun, مشکلانه mushkilauneh; مريبا mureeban.

Doubtfulness, v. *doubt.*

Doubtingly بطور مشکل betoor mushkil, بروجه مشکوک bur wujuha mushkook.

Doubtless بي شک bé shukk, بلا شبهه bila shubheh, غير شک ghiré-a shukk, لا ريب la reeb, بلا گمان bila gumaun, لا جرم la jurum, غالبا ghauliba, بي اشتباه bé ishtibauh, لابد labud, بي ريب bé reeb, بي ريب و گمان bé reeb ou gumaun.

A DOVE کبوتر kubootur, يمام émaum, هوهو hoohoo, حمام humaum, حمامت humaumut. *A turtle-dove* ورش wurush, ورشان wurushaun. *A dove of a blue colour* کبوتر بنا kubootoora buna, ورنا wurna. v. *pigeon.*

A dove-cote, a dove-house کبوتر خانه kubootur khauneh, تمراد timraud.

DOVE-TAILED قوام kuwaum.

DOUGH عجين ajeen, خمير khumeer.

Dough-baked (or *doughy*) *bread* نان نا پخته nan na pokhteh, نا خام na khaum.

Doughty, v. *brave, illustrious, noble.*

To DOUSE (*to plunge the head into water*) سر در اب تکعنش کردن sur dur aub tukaunish kirdun, تغريق ساختن tughreek saukhtun. v. *to duck.* (*to fall into water*) در اب افتادن dur aub uftaudun. — *A douse*, v. *blow, box.*

A DOWAGER شوي ديده shooï deedeh, بيوه beeweh. v. *widow.*

A DOWDY عورت بي ظرافت awrut bé zuraufut, زن نا موزون zun na moozoon.

DOWER, *dowery*, مهر muhr, کابين kaubeen, کابيني kaubeené, کاوين kaween, شيربها sheerbuha, جهاز jahauze, چهاز chahauze, نقل nukkul, رخت عروس rukhta aroos, سعن saaf, صداق sudauk, عقر akr. — *To give a dower* کاوين کردن kaween kirdun, تجهيز ساختن tujheez saukhtun.

Dowered مهورت mumhoorut, مجهز mujuhhuz, ذو جهاز zu jahauze, کابيني دار kaubeené dar.

Dowerless بي کابين bé kaubeen, غير مهر ghiré-a muhr, نا مجهز na mujuhhuz.

DOWN (*soft feathers on the wings, &c. of birds*) پرشهي purshuhé, گنده موي gundeh mooï, زغب zughub, زغابت zughaubut. *The down upon the chin* مورچه خط moorcheh khutt, عذار azaur. *The down* or *pile of velvet* خاو khaw. *The down of cloth* پوزهٔ جامه poozshé-ï jammeh. *The down upon the fruit and leaves of trees* پوزهٔ درخت poozshé-ï durukht. — *The down* or *gossamer flying from thistles, &c.* نسال nisaul.

A down, v. *dale, valley.*

Down (*downward*) فرو furoo, فرود furood, بفرود befurood, بزير bezeer, زير zeer, تحت tuhta, نشيب nusheeb, شيب sheeb. *Up and down* زير و بالا zeer ou bala, زير و زبر zeer ou zubr. *To shake up and down* دوسيدن doosédun. *To turn upside down* زير و بالا نمودن zeer ou bala numoodun, زير و زبر ساختن zeer ou zubr saukhtun,

سرنگون ساختن تنکيس کردن tunkees kirdun, furnigoon faukhtun. *Dowh, towards the mouth of a river* بسوي دهن رود خانه befooï duhina rood khauneh. *To go down a declivity* نشيب در نشيب زمين روان رفتن nufheeb ruftun, در نشيبه زمين روان شدن dur nufheeba zumeen rouvaun fhoodun, بنشيبگاه روانهء راه ساختن benufheebgah rouvané-ï rah faukhtun. *To bring down* فرود اوردن furood awurdun, زيريدن zeerédun. *To go down (as the sun, &c.)* فرو امدن furoo aumudun, غروب كردن ghuroob kirdun. *To fall down* افتادن uftaudun, حدور كردن hudoor kirdun. *To throw one down* زخ كردن zukh kirdun. *To fit down* نشستن nifhiftun, نشين نمودن nifheen numoodun, نشست كردن nifhift kirdun. *Sit down* بنشين benifheen. *Sitting down* نشين nifheen. *Come down* ! فرود furood aw. *To search for up and down* زير و بالا تجسس كردن zeer ou bala tujuffus kirdun. *Down to this time* تا اين زمان ta ein zumaun, تا اين وقت ta ein wakt, الى هذا الان ila haza alaun, الي يومنا هذا ila é-oomina haza. *The going down of the sun* غروب شمس ghurooba fhems.—*To go down (to be received)* روانيدن rouvanédun, مقبول شدن mukbool fhoodun, ماخوذ بودن maakhooz boodun. v. *to be current*. — *(to be digested)* فرو گوارانيدن furoo guwauranédun.--*With down-cast eyes* با چشم بخاک مايل ba chufhum bekhauk ma-él.—*To down with (knock down)* ضرب كوفتن kooftun, ضرب كردن zurb kirdun.—*(to subdue)* ظهور ساختن zuhoor faukhtun, غلبه كردن ghulbeh kirdun. v. *to conquer*.

Downfal (ruin) انهدام inhidaum, پريشاني purafhauné, تباه tubauh, خراب khuraub. *The downfal of buildings* خراب ابنيت khurauba abné-ut.

Downfallen برباد burbaud, افتاده uftaudeh, پريشان purafhaun, منهدم munhudum. v. *ruined*.

Down-hill (declivity) شيب fheeb, شيو fheev, نشيب nufheeb, نشيبگاه nufheebgah, حدور hudoor.—*(steep, sloping)* حطوط hutoot, مايل ma-él. —*To go down-hill (in age)* سال دار شدن faul dar fhoodun, پيري بودن peeré boodun—*(in fortune or reputation)* در پريشان حال روان شدن dur purafhaun haul rouvaun fhoodun, برباد رفتن burbaud ruftun, پايمال شدن païmaul fhoodun.— *A down look* روي ترش rooï turfh, روي سخت rooï fukht, هرمست hurmufut.—*Down-looked* ترش رو turfh roo, زو هرمست zu hurmufut, سخت روي fukht rooï. *At the down-lying (near child-bearing)* نزد وضع حمل nuzd wuzaa huml.

Downright (perpendicularly) درخط عمود dur khutt amood.—*(in plain terms, without ambiguity)* بي دو معني bê doo maané, تفسيلانه tufseelauneh, عيانا aïanan, بيانانه bei-anauneh, لفظا lufzan.—*(completely)* كاملانه kaumilauneh, تماما tumauman, با اختتام ba ikhtitaum.—*(plain, open)* ظاهر zauhir, اشكاره afhikaureh, عيان ai-aun, صريح fureeh.—*(without disguise or palliation)* بي صورت معاملة bê fooruta ma-amleh, غير ستر ghiré-a futr,—*(directly to the point)* مستويا muftawé-an, درخط مستقيم dur khutta muftukeem—*(without ceremony)* بي تكلف bé tukulluf, غير ادب ghiré-a adub. v. *honest, surly*.

Downward (towards the centre) بسوي مركز befooï murkuz, ببيان bemeï-aun, شيبين fheebeen.—*(from a higher to a lower situation)* از بالا uz bala, از زبر uz zubr, من علي min ala, عن فوق aan fawk.—*(in a course of lineal descent)* على التوالي نسل ala'l'tuwalé-a nufl. — *(depressed)* شيو fheev. v. *dejected*.—*(declivous)* مايل ma-él. v. under *down* and *down-hill*.

Downy (covered with down) زو پرشهي zu purfhuhé, با زغابت پوشيده ba zughaubut pofhédeh. *(stuffed with down)* با كنده موي اكنده ba gundeh mooï akundeh, پر زغب شده pur zughub fhoodeh. *A downy beard* موريچه خط moorcheh khutt, عذار azaur.

A doxy, v. *courtesan*.

To DOZE *(slumber)* غنودن ghunoodun, اونيدن awnédun, سمرگون كردن fumirgoon kirdun, خوابيدن khaubédun.—*(to stupify)* بيهوش ساختن béhoofh faukhtun, مات كردن maut kirdun.

A DOZEN [P] دوازدهي duwauzduhé, دوازده duwauzduh, [A] اثنا عشر ifna afhara, اثنتا عشرة ifnata afhrata.

A drab, v. *strumpet*.

A DRACHM درهم dirhem, بندقه bundukeh. *A dram and a half* مشقال mifhkaul. v. Vol. I. حاما—استبر, and صاع.

DRAFF درد durd. v. *dregs*.

Draffy, پر درد pur durd. v. *worthless*.

DRAFT خط khutt. v. *draught*.

To DRAG كشيدن kufhédun, اهنجيدن ahinjédun, جر كردن jurr kirdun. v. *to draw, pull*.— *(to be tedious)* عوق و تاخير شدن awk ou taakheer fhoodun. v. *to loiter*.—*To drag with violence* قتل كردن atl kirdun, ضربا كشيدن zurban kufhédun. *To drag one another about* تجاذب كردن tujauzib kirdun. *To drag one another by the hair* تفاقس ساختن tufaukus faukhtun. *To drag by the hair* نقوس كردن fikoos kirdun, از موي كشيدن uz mooï kufhédun. *To drag (trail as a*

garment, &c.) سحب ساختن ſuhub ſaukhtun, مسحوب نمودن mus-hoob numoodun. *To drag the limbs from fatigue* زحف كردن zuhif kirdun. —*A drag-net (an apparatus with hooks to catch any thing under water)* چهيوز chuhé-ooz.

Dragged منجذب munjuzub, كشيده kuſhé-deh, اهنجيده ahunjédeh, منتتر muntutur. *To be dragged* كشيده بودن kuſhédeh boodun, مجذب شدن mujuzub ſhoodun, فرسودن fur-ſoodun.

To DRAGGLE رفل نمودن rufl numoodun, رفلان كردن ruflaun kirdun, الودن aloodun, پليد ساختن puleed ſaukhtun. v. *to bedraggle.* —(*to become dirty*) الوده گشتن aloodeh guſh-tun, پليد شدن puleed ſhoodun.

Draggle-tailed زو دامن با گل الوده zu damin ba gil aloodeh, نا پاک دامن na pauk daumin, با ترمط پاشيده ba ſurmut pauſhédeh.

A DRAGON اژدر azſhdur, ازدر azdur, اجدر ajdur, اژدرها azſhdurha, اژدها azſhduha, هفت سر huft ſur, ثعبان ſabaun, تنين tuneen (pl. تنانين tunaneen), غول ghool, رکشه rakſheh, قزاز kuzauz, ورانا باد ouranabad, صل ſyll.—(*a brutal man* or *woman*) اهل تعدي ahla taadé, صاحب مظلمت ſahib muzlumut, زو درشتی zu duruſhté. *A dragon devouring men* اژدهاي مردم اوبار azſhduhaï murdum obaur.—*The conſtellation of the dragon* تنين tinneen, هستبر huſtubr, هستنبره huſtumbureh. *The head and tail of the dragon* جوزهر jouzuhur, گوزهر gouzuhur. *The dragon's tail* ذنب تنين zunuba tinneen, پازگير pauzgeer.—*Dragon-headed men* اژدرها سران az-azdurha ſuraun. —*Dragon-wort, dracunculus (an herb)* نوشت niwiſht, اينا نوشت a-éna niwiſht, ارنبين arnubeen, ارنبيز arnubeez, انكريزي an-gureezé, رعلول raalool.

Dragoniſh, dragon-like اژدر اسا azſhdur aſa. v. alſo *furious, fiery.*

A DRAGOON سوار ſuvvaur, فارس faurs.

To DRAIN گوازه كردن guwauzeh kirdun, پالودن pauloodun, منفذ نمودن munfid numoo-dun, قدم بقدم مستنفد ساختن kudum beku-dum muſtunfid ſaukhtun.—(*to drain water*) اب پالودن aub pauloodun, اب پايه پايه كشيدن aub pa-éh pa-éh kuſhédun, نض كردن nuzz kirdun. v. *to exhauſt, empty.*—*To drain* or *make dry* خشک ساختن khuſhk ſaukhtun.

A drain ابراه aubrauh, ابگذر aubguzur. v. *ditch, ſink, canal.*

A DRAKE مرغ ابي murgh abé, اوز awuz. v. *duck.*

DRAM (*weight*), v. *drachm.*—*A dram (of ſtrong liquors)* شرب شراب ſhurba ſhuraub.

Drank, pret. of *drink.*

A DRAPER پارچه فروش paurcheh furooſh.

Drapery, v. *cloth.*

A DRAUGHT (*of water, &c.*) نوش nooſh, شرب ſhurb, شربت ſhurbut, تشراب tuſhraub, لعات lu-aut, اهنج ahunj, جرعت juraat, درد durd, خبطت khubtut, ناطل nautil, نفس nu-fus, نغمت nughmut, نغبت nughbut, غرفت ghurfut, غرقت ghurkut, مزعت muzaat, نفحت nufhut, عواست awauſut, طلت tullut. v. *drench.* —*A great draught* نخب nukhib. v. *bumper*— *Draught (of carriages)* كش kuſh, كشش kuſhiſh, كشنده kuſhindeh, كشاكش kuſhakuſh, كشاكشي kuſhakuſhé, كشاكيش kuſhakeeſh, كشي kuſhé, ران raun, اهنج ahunj, جر jurr, جذب juzb, جلب julb.—*Any beaſt for draught* مطيت muté-ut (pl. مطي muté, مطايا mutaïa, امطا amta.)— *Draught (ſketch)* خط khutt, رسم ruſm, كارنامه kaurnaumeh. v. *delineation.*—*A draught of fiſhes* ماهي كش mauhé kuſh.—*A draught (detatch-ment)* وضيمت wuzeemut, فوج fouj, فوج از افواج fouj uz afwauj.—*The game of draughts* دريش بازي dureeſh bauzé.

To DRAW (*pull along*) كشيدن kuſhédun, بركشيدن burkuſhédun, مستنتل نمودن muſtun-til numoodun, مستجر ساختن muſtujirr ſaukh-tun, جر كردن jurr kirdun, اهنجيدن ahunjé-dun, راندن raundun, ران كردن raun kirdun, كش ساختن kuſh ſaukhtun, سابيدن ſaï-édun, مجرور نمودن mujuroor numoodun.—(*to attract*) فراپيش كشيدن furapeeſh kuſhédun, دركشيدن dur kuſhé-dun, كشان شدن kuſhaun ſhoodun, نتل كردن nutil kirdun, تنضض ساختن tunuzzuz ſaukhtun— (*to allure*) دلكشيدن dilkuſhédun, جالب القلوب كردن jaulibu'l'kuloob kirdun, انجا نمودن inja numoodun, جذب ساختن juzib ſaukhtun.— (*to gain, receive*) اندوختن andokhtun, اخذ كردن akhuz kirdun, قبض و قبول ساختن kubz ou kubool ſaukhtun.—(*to exort*) عسف كردن aſuf kirdun, نتش ساختن nutiſh ſaukhtun, مسيديدن muſeedédun.—(*to diſtort*) تعويج كردن taweej kir-dun, درهم ساختن durhum ſaukhtun.—(*to ſuck up*) متسقي كردن mutuſukké kirdun, مشرب ساختن muſhrub ſaukhtun, در خود چيدن dur khood cheedun.—(*to draw, pull,* or *tear out*) قلع كردن kula kirdun, بدر اوردن bedur awurdun, استخراج كردن iſtikhrauj kirdun, اخراج ساختن ikhrauj ſaukhtun, بر اهنجيدن bur ahunjédun, بيرون كردن beeroon kirdun, براوردن burawur-

dun, برخيدن burkhédun, بركندن burkundun, واكردن wakirdun. v. *to eradicate, extract.*—*To draw out (protract)* واكشيدن wakuſhédun, تذييل كردن tuzei-él kirdun, دير واداشتن deir wadauſhtun, طول كردن tool kirdun. v. *to lengthen.*—*To draw out (by degrees)* ايشا كردن a-éſha kirdun.—(*to draw* or *pump out a ſecret* or *confeſſion*) سر وا كشيدن ſirr wa kuſhédun, اقرار بيرون كردن ikraur beeroon kirdun—(*to call out to arms* or *to action*) حربي زدن harbé zudun, بكار دعوت كردن bekaur dawut kirdun. *To draw out* or *draw up in order of battle* صف اراي نمودن ſuf ara-é numoodun, لشكري صف صف كردن laſhkuré ſuf ſuf kirdun, عسكر اهنك ستيز ساختن aſkur ahunga ſiteez ſaukhtun. *To draw up in writing* كتب كردن kutub kirdun, رقم ساختن rukum ſaukhtun, مسطور نمودن muſtoor numoodun, قيد كردن keid kirdun. *To draw in (contract)* فراهم كشيدن furauhim kuſhédun, طي كردن tei-é kirdun.—(*to ſhrink*) كوتاه كشتن kootah guſhtun, كصيص شدن kuſees ſhoodun.—(*to inveigle*) كمراه ساختن gumrah ſaukhtun, از راه بردن uz rah burdun, از سر كردن uz ſur kirdun, اضلال نمودن izlaul numoodun. *To draw in* or *draw back (withdraw from, break off)* قطع كردن kutaa kirdun, تجنب نمودن tujunnib numoodun.—(*to pull back*) باز داشتن baz dauſhtun, ضبط كردن zubt kirdun. v. *to check.*—*To draw one's ſelf together* فراهم كرفتن خودرا furauhim gooriftun khoodra.—*To draw in the head* سر كشيدن ſur kuſhédun.—*To draw off (by diſtillation)* استقطار كردن iſtiktaur kirdun, مقطر ساختن mukuttur ſaukhtun.—(*to carry off*) خلج كردن khulj kirdun, رفع ساختن rufa ſaukhtun, پيور داشتن peewur dauſhtun.—(*to retract*) باز استادن baz uſtadun, اجتناب كردن ijtinaub kirdun, تباعد نمودن tubaad numoodun. v. *to withdraw.*—*To draw on (advance)* پيش رفتن peiſh ruftun, استمرار كردن iſtimraur kirdun. v. *to approach.*—(*to cauſe by degrees*) قدم بقدم ساختن kudum bekudum ſaukhtun, پايه پايه كردن pa-éh pa-éh kirdun.—(*to bring to action*) بكار اوردن bekaur awurdun, اغاز دادن aghauz dadun. v. *to occaſion.*—*To draw over (perſuade to rebel)* عصيان كردانيدن aſé-aun kirdanédun, خلفان انكيختن khulfaun angeekhtun. v. alſo *to induce.*—*To draw a ſword* سل سيف كشيدن ſulla ſeif kuſhédun, تيغ اهنج كردن teegh ahunj kirdun, شمشير اختن ſhemſheer aukhtun, سيف اهختن ſeif ahikhtun. *To draw (delineate)* نقش كردن nukiſh kirdun, نكاريدن nugaurédun, نكار ساختن nugaur ſaukhtun. v. *to paint.*—*To draw a curtain (cloſe)* حجاب كردن hujaub kirdun, پرده بسته نمودن perdeh buſteh numoodun. *To draw a curtain (open)* حجاب كشادن hujaub kuſhaudun, پرده واكردن purdeh wakirdun.—*To draw liquor from a veſſel, jar* or *caſk* خم واكشادن khum wakuſhaudun. *To draw bread from the oven* نان از تنوره چيدن naun uz tunooreh cheedun. *To draw an argument* or *concluſion* نتيجه كردن nuteejeh kirdun, استدلال نمودن iſtidlaul numoodun.—*To draw* or *embowel* برداختن burdaukhtun, رودها كشيدن roodeha kuſhédun, از شكم كرفتن uz ſhikum gooriftun. *To draw water* اب كشيدن aub kuſhédun, نزع كردن nizaa kirdun. *To draw water up the noſtrils* مستنثر كردن muſtunſir kirdun. *To draw a dagger* خنجر كشيدن khunjir kuſhédun. *To draw a bow* كمان كش كردن kumaun kuſh kirdun, انضاب نمودن inzaub numoodun, تغريق ساختن tughreek ſaukhtun, نتف كردن nutif kirdun. *To draw out a thorn* خار نتش كردن khaur nutiſh kirdun. *To draw (from it's place)* تخليع كردن tukhlé-a kirdun. *To draw* or *ſtretch* مشق كردن muſhik kirdun. *To draw a line* خط كشيدن khutt kuſhédun. *To draw lots* اقراع كشيدن ikraa kuſhédun. *To draw the contrary way* مجاذب كردن mujauzib kirdun, مخالف كشيدن mukhaulif kuſhédun.—*Draw* or *pull thou* كش kuſh. *Draw* or *delineate thou* نكار nugaur.—*A draw bridge* پول حولي poola hawlé, تلغار تنطرت kulkaura kunturut.

A drawer (whatever has the power of attraction) ذو توت كش zu kuwwuta kuſh, كشنده kuſhindeh.—*A drawer of water* اب كش aub kuſh. *A drawer (in a bureau, &c.)* پرونده puroondeh, برفنده burfundeh. *Drawers (under breeches)* زير جامه zeer jammeh, اسماط aſmaut, وثر رغنين wuſur, rughneen.

Drawing (delineation) رسم ruſm, تسطير tuſteer, نقش nukiſh, نكار nugaur. v. *painting, picture, repreſentation.*—(*pulling*) كش kuſh, كشان kuſhaun, كشنده kuſhindeh, ران raun, خلع khulaa.

Drawn كشيده kuſhédeh, رانده raundeh, اهنجيده ahunjédeh, مجذوب mujzoob, منجذب munjuzub, منهصر munhuſur, مختلج mukhtuluj, منتثر muntutur.—(*equal, as in betting*) برابر burabur, يكسان eekſaun, مثل miſl. *Drawn open (as a curtain)* پرده كشاده perdeh kuſhaudeh, حجاب واكرده hujaub wakirdeh. *Drawn cloſe (veiled)* پرده شده perdeh ſhoodeh, حجاب كرده شده hujaub kirdeh ſhoodeh. *A drawn ſword* تيغ اخته aukhteh, سيف اهخته ſeif ahikhteh,

اهنجیده teegh ahunjédeh. *Drawn (embowelled)* رودهارکش شده rooduha kush shoodeh. *Drawn (extracted)* مخروج mukhrooj, متلخص mutulukhus, براورده burawurdeh, منخلع munkhula, منقلع munkula, مقلوع mukloo-a, منفصع munfusa! v. also *induced, persuaded.*

A draw-well بیر beer (pl. ابار abaur), چاه chauh, چه chuh, حفیر hufeer. v. *well.*

To DRAWL *(speak slow)* دیر گفتن deir guftun, دورا دورمدعا کردن doora door mudaa kirdun.

A DRAY عربه arabeh. v. *cart.*

DREAD هول hawil, وحشت wuhshut, هراس huraus, بیم beem, ترس turs, نفرین nufreen, سهم suhum, شکوه shukooh, خوف khawf, هیب heeb. v. *terror, fear, awe.*

Dread, dreaded هیبتوار heebutwaur, محترم muhturim, زو هیب zu heeb, هیبان heeban, هولناک hawilnauk, مخوف mukhoof, سهمناک suhumnauk, موحش moohush, هایل ha-él. v. *terrible, awful, venerable.*

To dread هراسان شدن hirasaun shoodun, هراسیدن hirasédun, شکوهیدن shukoohédun, بیم داشتن beem daushtun, ترسان بودن tursaun boodun, ترسیدن tursédun, خوف و خشیت نمودن khoof ou khushé-ut numoodun, نهادیدن nuhadédun, نهیبیدن nuheebédun, خستن khustun, لرزیدن lurzédun, نفرت داشتن nufrut daushtun, فراشیدن furaushédun, بالیدن baulédun, نهاریدن nuharédun, هروکیدن hurookédun, هول داشتن hawil daushtun, خیف یافتن kheef é-aftun, جهشان نمودن juhshaun numoodun, در وحشت بودن dur wuhshut boodun. v. *to fear, be terrified.*—*Dread thou! take care!* تقی tuké.

A dreader صاحب بیم sahib beem, زو هول zu hawil, اهل هراسان ahla hurasaun.

Dreadful هولناک hawilnauk, مخوف mukhoof, ترسناک tursunauk, زو هیبت zu heebut, خطرناک khutrnauk, پر بیم pur beem, سهمناک suhumnauk, مرهوب murhoob, ژیان zshe-aun, ژنده zshundeh, موحش moohush, وهمناک wuhimnauk, دمان dumaun, هایل ha-él, امروغ amroogh, دلگیر dilgéer, نژند nuzshund, مخیف mukheef. *Most dreadful* اهول ahwul. *A dreadful war* سغر پر اهوال sufr pur ahwaul. *A dreadful accident* هایلت ha-élut. *Dreadful demons* عفاریت afaré-ut, عفاریت الجن afarê-utu'l'jinn. *A dreadful monster* شبشت shubusht, شبشت shubusht. *A dreadful voice* نوژان noozshaun.

Dreadfulness هولناکی hawilnauké, لرزه lurzeh, وحشت wuhshut, وزغ wuzugh, فراشا furausha, تخاشی tukhaushé, نفرت و وحشت nufrut ou wuhshut, هیبتواری heebutwauré. v. *horror, frightfulness.*

Dreadfully مخوفانه mukhoofauneh, هیبانه heebauneh, با وحشت ba wuhshut.

Dreadless بی باک bé bauk. v. *intrepid.*

A DREAM خواب khaub, دیدنی خواب deeduné khaub, رویا roo-é-a, رویت roo-é-ut, واقعت waké-at, منام munaum (pl. منامات munamaut), حلم hulm. *Waked by a frightful dream (and crying out)* تعار taar. *An idle fancy* خیال باطل khé-aul bautil, خیل بیهوده kheil béhoodeh, وهم wuhim.—*The interpretation of a dream* تعبیر رویا taabeera roo-é-a. *Dreams which cannot be interpreted* هالج hauluj.—*A book teaching the interpretation of dreams* تعبیر نامه taabeer nameh.

To dream خواب دیدن khaub deedun, احلام کردن ihlaum kirdun, برویا دیدن beroo-é-a deedun, خواب بیناي شدن khaub beena-é shoodun, واقعت دیدن wakaat deedun, محلم ساختن muhlum saukhtun, منام دیدن munaum deedun, رویت داشتن roo-é-ut daushtun.—*(to imagine, think idly)* وهم کردن wuhim kirdun, خیال داشتن khé-aul daushtun, فکر بیهوده ساختن fikr béhoodeh saukhtun.—*(to be sluggish* or *idle)* نا بکار شدن na bekaur shoodun, کاهل بودن kauhil boodun, اواره و سرگردان شدن awaureh ou surgurdaun shoodun.

A dreamer خواب بین khaub been, رویا و واقعت بین roo-é-a ou wakaat been, حالم haulim.—*(an idler)* بی کار bé kaur, نا بکار na bekaur, اواره awaureh, مهملات muhmulaut.—*(a fanciful man)* مرد بیهوده murd béhoodeh, صاحب خیال sahib khé-aul, اهل وهم ahla wuhim.

Dreaming خواب بینی khaub beené, محلم muhlum, محتلم muhtulum. —*(slothful)* مهمل muhmul, نا بکار na bekaur, نومت noomut.

Dreamless بی رویا bé roo-é-a.

Dreamt خواب دیده khaub deedeh.

Drear, dreary, v. *dismal, gloomy, horrid.*

DREGGISH, *dreggy,* پر دردي pur durdé, کسبت دار kusbut dar, زو بردین zu burdeen.

Dreggs درد durd, دردي durdé, بردین burdeen, کسب kusb, کسبت kusbut, کزب kuzb, کزبا kuzba, کسبج kusbuj, خلاص khulaus, خلوص khuloos, ریم reem, داش daas, نهاد nihaud, کنجاره kunjaureh, کنجال kunjaul, کنجاله kunjauleh, ثفل sufl. *The dregs, lees,* or *tartar of wine* شراب دردي shuraub durdé, سعیط sa-ét, ریم reem, سواد suwaud.—*The dregs*

or *mother of oil* حتفل hutful, ريم reem. *The dregs of camphire* پالوش paulooſh. *The dregs of any thing liquid at the bottom of a veſſel* جرعت ju-raat. *The dregs left after grapes or any thing is preſſed* عصارت aſaurut, عصيرت aſeerut. *The dregs of lak (uſed in faſtening the hilts of ſwords)* لک lakk. *The dregs of the people* غثر ghuſr, غثرت ghuſrut, غثيرت ghuſérut, قماش kumauſh, سفل ſufl, حتفل hutful, قلمعت kulmaat, وتش wutiſh, رثت ruſut. v. alſo *droſs, lees, refuſe*.

A DRENCH شربت ſhurbut (pl. اشربت aſhurbut), ميسوس meeſoos, پالوده paloodeh, پالوزه pauloozeh. v. *draught, ſwill, phyſic, potion*.

To drench (phyſic) شربت دادن ſhurbut dadun, با شربت سير كردن ba ſhurbut ſeer kirdun.—*(to ſoak)* نمكين كردن numkeen kirdun, خيسيدن kheeſédun, اغاريدن agharédun, اب دادن aub dadun. v. *to waſh, moiſten, ſteep*.

DRESS رخت rukht, پوشش poſhiſh, لبس lubus, پوشتن poſhtun. v. *apparel, clothes*.—*(ſplendid clothes, habit of ceremony)* طراز turauz, زينت zeenut, خلعت khulaat (pl. خلع khulaa), خلعت فاخرت khulata faukhirut, قفتان kaftan, —*(ſkill in adjuſting dreſs)* قابليت ارايش kaubulé-uta ara-éſh. *A man nice in dreſs* نطسه nutſeh.

To dreſs (clothe) پوشيدن poſhédun, الباس كردن ilbaus kirdun, ملبس ساختن mulubbus ſaukhtun.—*(to adorn)* زينت كردن zeenut kirdun, طرازيدن turazédun, طراز ساختن tirauz ſaukhtun, پيراستن peerauſtun, تشريف نمودن tuſhreef numoodun, پيراي بخش كردن peera-é bukhſh kirdun, با خلعت پوشيدن ba khulat poſhédun, ارايش ساختن ara-éſh ſaukhtun, تزيين كردن tuzei-én kirdun, نازک ساختن nauzik ſaukhtun. v. *to deck, embelliſh*.—*To dreſs a wound* زخم تيمار كردن zukhum teemaur kirdun, جراحت علاج ساختن jurauhut alauj ſaukhtun, با مرهم ريش پوشيدن ba murhum reeſh poſhédun. *To dreſs a horſe* اسب تيمار كردن aſb teemaur kirdun. v. *curry*.—*To dreſs victuals* طبخ كردن tubikh kirdun, كباب ساختن kubaub ſaukhtun, پختن pukhtun, پزانيدن puzſhanédun, جوشاندن jooſhaundun, جوشانيدن jooſhanédun. *To over-dreſs victuals* اهرا ساختن ihra ſaukhtun, تهريت كردن tuhré-ut kirdun. *To dreſs (adjuſt, trim)* تهذيب كردن tuhzeeb kirdun, اصلاح ساختن iſlauh ſaukhtun, اصلاح و تربيت نمودن iſlauh ou turbé-ut numoodun, نظم كردن nuzm kirdun. v. *to prepare, rectify*.

Dreſſed, dreſt (adorned) اراسته arauſteh, پيراسته peerauſteh نگاريده nugaurédeh, ذو زينت zu zeenut, مزين muzei-én, نازک nauzik, زينه پذير zeeneh pizzeer, زيبنده zeebindeh, زيبا zeeba, ارايده araï-édeh, متزين mutuzei-én, متزيي mutuzei-é, ذو رخت zu rukht, متحلي mut-hullé, نزهت پذير nuzhut pizzeer, مزان muzzaun, مزبرج muzburuj, مشنف muſhunnuf, مزخرف muzkhuruf, بازيور bazé-oor, نگاشته nugauſhteh. v. *ornamented*.—*Ill-dreſſed* بي نزاكت bé nuzaukut.

A dreſſer ارا ara, مزين muzei-én, طرازنده tirazindeh, طرازگر tirauzgur, پيراي peera-é, پيرايه peeraï-éh, نقشبند nukiſhbund.—*A bride-dreſſer* زن پيرايي zun peeraï-é, عجاهن ajauhin. *A dreſſer of victuals* باورجي bawurjé, عجاهن ajauhin, مشاطه muſhauteh (pl. مشاطهكان muſhautehgan). v. *cook*.

Dreſſing تهذيب كنا tuhzeeb koona, نظم ساز nuzim ſauz.—*The dreſſing (of a wound)* مرهم murhum (pl. مراهم murahim), مرهمت murhumut, ضماد zumaud, ضمادت zumaudut, لزوق luzook. *A dreſſing-glaſs* ايينه aï-éneh, نامه nameh.

DREW, preterite of *draw*.—*He drew him into an ambuſh* or *ſnare* پاي زاغ كرد pa-é zaugh kird.

To dribble, v. *to drip*.

DRIED قديد kudeed, تجفف tujuffuf, متبس mutubbus, ترفيده turfédeh. *Fleſh dried in the ſun* خلع khula. *Dried up (as a ſore)* مندمل mundumul.

DRIFT *(purpoſe)* نيت né-ut, مراد morad, غرض ghurz, عمد amud, عزم azim. v. *aim, deſign, ſcope*.—*(a ſtorm of rain, &c.)* هما huma, وبل wubl, قاعف ka-éf, راضب rauzib. *A drift* or *heap of ſnow* اجتماع برف ijtimaa burf. *A drift of ſand* كوزهء ريگ kawzé-ï reeg, رملت rumlut. v. alſo *force, violence, impulſe, courſe*.

To drift (drive along) راندن raundun, دفع كردن dufa kirdun, زفت ساختن zuft ſaukhtun. *To drift ſnow* برف در اجتماع زدن burf dur ijtimaa zudun. *To drift ſand* كوزهء ريگ كردن koozé-ï reeg kirdun.

To DRILL سفتن ſuftun, پر ثقب كردن pur ſukub kirdun, سوراخ دار ساختن ſooraukh dar ſaukhtun. v. *to bore*; alſo *to drain*; *draw*; *delay*.—*To drill ſoldiers* سپه صف صف نمودن ſippeh ſuf ſuf numoodun.

A drill پرماهه purmauheh, شكفه ſhukfeh, سنب ſunub, مثقب muſkub. v. *auger*.

DRINK نوش nooſh, شرب ſhurb, شراب ſhuraub (pl. اشربت aſhribut), شريب ſhureeb, اهنج ahunj, مشرب muſhrib, شارب ſhaurib, اشاميدني aſhameeduné, عذج azij, ارنت arnut, منهل munhil. v. *liquor*.—*Meat and drink* شرب و اكل ſhurb

ou akul. *Abstinence from meat and drink* پرهيز و ترک اکل و شرب purhaze ou turuka akul ou shurb. *A great drink* عذج عاذج azja auzij. v. *bumper*.

To drink اشاميدن ashaumédun, اشامانيدن ashaumanédun, اشام بودن ashaum boodun, شرب کردن shurb kirdun, نوش ساختن noosh saukhtun, خمر نمودن khumr numoodun, نوشيدن nooshédun, خوردن khoredun, خوراندن khoraundun, تناول کردن tunawwul kirdun, اهنجيدن ahunjédun, اهنج اوباشتن ahunj aubaushtun.—*To eat and drink delicately (to live well)* عيش و عشرت کردن a-ésh ou ishrut kirdun. *To eat and drink much* اکل و شرب اوباريدن akl ou shurb obarédun. *To drink wine* شراب اشام شدن shuraub ashaum shoodun, مي خوردن mei khoredun, باده نوش کردن baudeh noosh kirdun, خمرت اوباريدن khumrut obarédun. *To drink repeated bumpers* نوشا نوش اشاميدن noosha noosh ashamédun.—*To drink to a mistress or friend* دوستکام نوش کردن doostkaum noosh kirdun, دوستکانه اشام بودن doostkauneh ashaum boodun, ساتکين اشاميدن sautgeen ashamédun. *To drink up or drink in* خزيدن khuzédun, بلع کردن bula kirdun, نغب ساختن nughib saukhtun. v. *absorb*. *To drink milk* شير خوردن sheer khoredun.

Drinkable واجب الهشرب vajibu'l'mushrub, لايق شرب la-éka shurb, قابل نوش kaubila noosh.

A drinker اشام ashaum, نوشنده nooshindeh, نوش noosh, شارب shaurib (plur. شرب shurub), شربت shurubut, ابکار abkaur. v. *drunkard*.

Drink-money شربت اقچه shurbut akcheh, شراب درهم shuraub dirhem.

Drinking اشامنده ashamindeh, نوش ساز noosh sauz, نوشنده nooshindeh. *Drinking the nectar of love* نشندهء شربت عشق nushindé-ï shurbuta ishk. —*A drinking-glass* ابگينه aubgeeneh.

To DRIP چکيدن chukédun, چکانيدن chukanédun, جنيدن junédun, شويدن shoo-édun. v. *to drop*.—*A drip*, v. *drop*.

To DRIVE (*off* or *away*) راندن raundun, وا راندن wa raundun, فرسودن fursoodun, دفع کردن dufa kirdun, دسر ساختن dusr saukhtun, تدفيع نمودن tudfé-a numoodun. v. *to force, compel, impel*.—*To drive away care* دفع غم کردن dufa ghum kirdun, اندوه زدا ساختن andooh zudda saukhtun. *To drive away with a stick* رانده دور باش کردن randé-ï door bash kirdun. *To drive out* بدر راندن bedur raundun, اطراد کردن itraud kirdun, طرد ساختن turud saukhtun, شغر نمودن shughr numoodun. v. *to expel, banish*.—*To drive on (proceed rapidly)* شتاب زدن shitaub zudun, تيز رفتن taze ruftun, تير نمودن teer numoodun, سرعت کردن suraat kirdun. *To drive to a conclusion* بسرانجام شتابانيدن besurranjaum shitabanédun, در عاقبت تعجيل کردن dur aakubut tajeel kirdun. *To drive (any person or thing) with violence* ضربانه فرسودن zurbauneh fursoodun, جبر کردن jubr kirdun, جبرانه راندن jubrauneh raundun. *To drive or rush with violence* قحمت ساختن kuhmut saukhtun, برتيدن burtumédun, عتل کردن atul kirdun. *To drive piles or stakes* وتد کردن wutud kirdun. *To drive (be driven)* رانده شدن raundeh shoodun, فرسوده بودن fursoodeh boodun, دفع کرده شدن dufa kirdeh shoodun. *To drive a carriage* عربه راندن arabeh raundun. *To drive by in a carriage* در عربه گذار کردن dur arabeh guzaur kirdun.

To DRIVEL العاب کردن ilaab kirdun. v. *to slaver*; also *to dote*.—*Drivel* تلعيب tula-éb. —*A drivel, driveller* امي ummé, جاهل jauhil, نا دان na daun, ابله abluh. v. *fool, ideot*.

DRIVEN رانده raundeh, فرسوده fursoodeh, مدفع muduffa, مدفوع mudufoo-a

A driver ران raun, دافع daufa.—*The driver of a carriage* عربه ران arabeh raun.

DRIZZLE (*small rain*) سست باران sust baraun, هتل hutl.—*To drizzle* سست باران کردن sust baraun kirdun.—*Drizzly* سست باران نما sust baraun numa, هتل ساز hutl sauz.

DROLL شادي انگيز shaudé angeez. v. *comical*.

A droll (buffoon) لعبتباز laabutbauz, پاروله paroleh.—(*a farce*) لعبتبازي labutbauzé.

To droll لعبتباز نمودن labutbauz numoodun.

Drollery لعبتبازي labutbauzé, بذله buzleh, کذاف بيهوده kuzauf béhoodeh.

A DROMEDARY جماز jummauz, شترباد shuturbaud, کور goor.

A DRONE (*bee*) يبان ارو ébaun aroo.—(*a lazy fellow*) اواره awaureh, تلني tulunné, تلنکي tulungé, جلندي julundé, افت affut. v. *sluggard, idler*.

To drone (live idly) اواره شدن awareh shoodun, نا بکار بودن na bekaur boodun.

Dronish مهمل muhmul, نا بکار na bekaur.

To DROOP زبون گشتن zuboon gushtun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun, ضعيف بودن za-éf boodun. v. *to languish, faint*.

A DROP (*of rain*) وشمت wushmut, حب السماوات hubbu's'samawaut, حباب hubaub, قطرت kutrut, چکه chukeh, چگال chugaul, قبقب kubkub. *Drops* قطر kutur, قطرات kutraut, قابت kaubut, مقاطر mukautir. *Drops of dew* قطرات شبنم kutrauta shubnim, قطرات نيسان kutrauta neesaun.

To drop (as water, &c.) قطرت قطرت افتادن kutrut kutrut uftaudun, چکیدن chukédun, چکاندن chukaundun, چکانیدن chukanédun, جنیدن junédun, بارانیدن baranédun, خوچیدن khoochédun, شویدن shoo-édun, شنجودن shun-joodun, تراویدن turawédun, تقطر کردن tukuttur kirdun, قطور ساختن kutoor saukhtun, زوشیدن zooshédun, مصول نمودن musool numoodun, متشلشل tushulshul kirdun, متشلشل شدن mutushulshil shoodun.—*(to fall)* افتادن uftaudun, افتان شدن uftaun shoodun, ساقط بودن saukut boodun, سقوط کردن sukoot kirdun, وقع شدن wauka shoodun, وقع نمودن wuka numoodun.—*(to let fall)* افتانیدن uftanédun, افتایانیدن uftayanédun.—*(to intermit, cease)* فراغ شدن fiaugh shoodun, وا استادن wa ustaudun, ترک نمودن turuk numoodun. v. *to desist.*—*(to vanish, sink into silence)* وا شدن wa shoodun, نا بدید بودن na bedeed boodun, درخاموشي امدن dur khamooshé aumudun.—*(to suffer to vanish* or *come to nothing)* نا بدید کردانیدن na bedeed kirdanédun, نا بود و نا پیدا مانده ساختن na bood ou na peeda maundeh saukhtun, خاموش کردن khaumoosh kirdun. *To drop a companion* رفیق همدم ترک کردن humdum turuk kirdun, رفیق هجر نمودن rufeek hujr numoodun. *To drop* or *utter casually* عارضانه کلام کردن aarzauneh kulaum kirdun, بي قصد و اختیار گفتن bé kusd ou ikhté-aur guftun. *To drop* or *die* مردن murdun, جان تسلیم کردن jaun tusleem kirdun. *To drop* or *die suddenly* مرگ مفاجان یافتن murg mufajaun é-aftun. *To drop in upon (come unexpectedly)* غیر مترتب در امدن ghiré-a muturukkub dur aumudun, نا متوقع در افتادن na mutuwukka dur uftaudun. *The hole in the mill through which the corn drops* خر khurr.

Dropped, dropt, مقطور muktoor, چکیده chukédeh, افتاده uftaudeh. v. also *lost.*

Dropping چکان chukaun, افتان uftaun. *A dropping* قطرت kutrut, متشلشل mutushulshil, چکال chugaul. v. *drop.*

DROPSICAL, *dropsied,* زو استسقا zu istiska, مستسقي mustuské, حبین hubeen, احبن ahbun (fem. حبنا hubna), محبون muhboon, محتبن muhtubun.

Dropsy استسقا istiska, حبن hubin. *To have the dropsy* استسقا رنجرا گرفتار شدن istiska runjra gooriftaur shoodun.

DROSS *(of iron, &c.)* نخجد nukhjud, بخجد bukhjud, اسقورون askooroon. فلز fulz *or* fuluzz, ریم reem, کلند kulund, صدا suda. v. *dregs, refuse.*

Drossy زو نخجد zu nukhjud, پر اسقورون pur askooroon. v. *foul, rusty.*

DROVE, preterite of *drive*—*A drove (of cattle)* سیله seeleh, مواشي muwaushé, گله guleh, رمه rumeh. v. *cattle, flock, herd.*—*(a body of people)* جمع jumaa, کروه kurooh, فرقت furkut. v. *crowd.*

A drover گله بان guleh ban, رمه دار rumeh dar, اهل مواشي ahla muwaushé.

DROUGHT *(dry weather)* عدم باران aduma baran, خشکسالي khushksaulé, خشکي khushké, قعط kaat, قحمت kuhmut, قسح kusih.—*(thirst)* تشنکي tushnugé, جودت joudut, حرارت hurarut, لهبان luhbaun, لهسان luhsaun, جذب juzib, نشاف nishauf. v. *dryness.*

Droughty بي باران bé baraun, تشنه tushneh. v. *sultry, thirsty.*

To DROWN *(suffocate in water)* غرق کردن ghurk kirdun, اغراق ساختن ighrauk saukhtun.—*(to immerge)* غوط خوردن ghoot khoredun, مقل نمودن mukil numoodun, غطس ساختن ghutis saukhtun, زیر اب راندن zeer aub raundun, در اب فرو ساختن dur aub furoo saukhtun, ناغوش کردن naghoosh kirdun. v. *to plunge.*—*(to overflow)* طوفان کردن toofaun kirdun, سیل ساختن seil saukhtun, سیلاب نمودن seilaub numoodun. *To drown a sound* صدا مشوش کردن suda mushuwwush kirdun, اواز تشوش ساختن avauz tushuwwush saukhtun.—*(to drown* or *be drowned)* غرق شدن ghurk shoodun, غوطت خوردن ghootut khoredun, زیر اب فرو امدن zeer aub furoo aumudun. *To drown care by drinking* با شراب غمزدا کردن ba shuraub ghumzuda kirdun.

DROWSILY باکرا ba kura, خواب گذرانه khaub guzurauneh, بر وجه انوم bur wujeh anwum, v. *sleepily.*—*(sluggishly)* کاهلانه kauhilauneh, مهملا muhmulan. v. *lazily.*

Drowsiness خواب گذاري khaubguzauré, خواب الودي khaub aloodé, غدن ghudin, کرا kura, وجم wujim, دکاس dukaus, نعاس na-as.—*(indolence)* کاهلي kauhilé, اواري awauré, نا بکاري na bekauré.

Drowsy خواب الود khaub alood, خواب گذار khaub guzaur, مستوسن mustoosin, گریان gureaun, نومت nuwumut, هیتکور heitukoor, انوم anwum. v. *lethargic, sleepy, heavy.*—*(slothful)* نا بکار na bekaur, اواره awaureh, مهمل muhmul. v. *stupid, dull.*

A DRUB ضرب zurb, مشت musht, طپانچه tupaunjeh. v. *blow, thump.*

To drub ضرب کردن zurb kirdun, مشت زدن musht zudun. v. *to beat, thresh.*

A DRUDGE, *drudger*, خدمتكار خاكسار khudmutkaur khauksaur, كاركون حقير kaurgoon hukeer.

To drudge جد و جهد در كار خور دادن judd ou jihud dur kaur khoor dadun, بي اعتبار و عرض عمل ساختن bé é-atibaur ou erz aml saukhtun.

Drudgery خدمتكاري حقير khudmutkauré hukeer, كار خور و ناكس kaur khoor ou nakus, جد و جهد مبتذل judd ou jihud mubtuzil.—*Drudgingly* با جد و جهد بي انجام ba judd ou jihud bé anjaum.

A DRUG دوا duwa (plur. ادويت adwé-ut), اجزا ajza, معجون majoon. v. *medicine.*—*It is a mere drug* كم بها است kum beha ast, دون قيمت كشت doon keemut gusht.—*A box for holding drugs* تغدان kufdaun.

To drug با اجزا اميختن ba ajza ameekhtun.

A druggist اجزا فروش ajza furoosh, معجونجي majoonjé, بجشك bejushik. v. *apothecary.*

A DRUM طبل tubl, دبدب dubdub, دبداب dubdaub, دهل duhl, زنج zunj, طنبل tumbul, دربله durbuleh, شندف shunduf, شدف shuduf, درب durub, دف duff, كنارت kunaurut (pl. كنانير kunaneer), عركل arkul, تبوراك tubooraük, خم khum, طمطم tomtom; [*Tomtom* is the general name for the drums and drummers of the India Company's sepoys.] *A kettle-drum* كوس koos, رويين خم rooï-én khum, ستام sitaum, خمروي khumrooï, كوبه koobeh, تبير tubeer, تبيره tubeereh. *A small drum* (*used in accompanying instruments at entertainments*) طبلق tubluk, طبل باز tubla bauz, عرطب artub, تعليم باز taaleema bauz, دهل duhl, دمز dumz, دمامه dumaumeh, قدوم kudoom, دردب durdub. v. *tabor.*—[Such drums are also fastened to the saddles of great men when hawking.]—*To beat the retreat upon the drum* كوس رحلت زدن koosa rihlut zudun, طبل اسايش كردن tubla asa-ésh kirdun. *To drum, beat a drum* طبل زدن tubl zudun, دف زن كردن duff zun kirdun, دربلت ساختن durbulut saukhtun. *To beat a kettle-drum* كوز باختن kooz baukhtun, كنكر نمودن kunkur numoodun, رويين خم زدن rooï-én khum zudun. *The sound of drums* طبلخوانه tubulkhauneh, درداب durdaub, دردبي durdubé. *The sound of drums and trumpets* ولوله كوس و نفير wulwulé-ï koos ou nufeer. *The drum and the standard* اشهران ashhuraun. *A drum-maker* طبل كار tubl kaur.

A drummer دف زن duff zun, طبل باز tubl bauz, دهل باز duhl bauz, مقلس mukullis, طبلي tubullé, طبالت tubaulut, دفاف duffauf, طبلچي tublché, طمطم tomtom.

A drum-stick طبل چوبي tubl chobé.

DRUNK, *drunken*, مست must, اسيمه دماغ aseemeh dumagh, سرمست surmust, خوراب khoreaub, خراب khuraub, افكارمي afgaura mei, افكار afgaur, اوكار awgaur, اخمر akhmur, نشوان nushwaun, سكران sukraun (pl. سكري sukré), اسكر askur, مسكر musukkur, مسكور muskoor, مخمور mukhmoor. *Half drunk* نيم مست neem must, مخمر mukhummur, سركران surguraun, سرخوش surkhoosh. *Dead drunk* مست خراب musta khuraub. *Like a drunken man* مستانه mustauneh. *Drunk with the wine of presumption* (*proud, conceited*) مست شراب غرور musta shurauba ghuroor.

A drunkard بكري bukré, باده پرست baudeh purust, باده نوش baudeh noosh, مي خوار mei khore, شربت shurubut, خمير khumeer, مستخمر mustukhumir, مست مدمن musta mudmin, سكير sukeer, سكر sukkir, مسكير muskeer. *To be a habitual drunkard* باده پيمان بودن baudeh peemaun boodun, خوراب شدن khore-aub shoodun.

Drunkenly مستانه mustauneh, بر وجه باده پرست bur wujha baudeh purust.

Drunkenness مستي musté, سرمستي surmusté, باده پيماني baudeh peemauné, بسيار شارب bissé-aur shaurib, شربت shurubbut, سكر sukr, تكك tukuk. v. *intoxication.*—*To feign drunkenness* تساكر ساختن tusaukir saukhtun, خودرا بمستي نهادن khudra bemusté nihaudun.

DRY (*not moist*) خشك khushk, خش khush, صميل sumeel, صامل saumil, جاف jauf, يبس ébus, ضمد zumud, كشت kusht, رشت rusht, جماد jumaud, كز kuzz. v. also *withered.*—(*without rain*) بي باران bé baraun, غير باريدكي ghiré-a baureedugé.—(*thirsty*) عطشان نطشان atshauna nutshaun, عطش autish, عطشان atshaun, تشنه tushneh, صايم sa-ém.—(*without tears*) بي اشك bé ashk, غير دمع ghiré-a duma.—(*without genius, flat, unentertaining*) بازيره bauzeereh, بي نمك bé nimuk, نا شيرين na sheereen, بي مزه bé muzeh, هلوف hillawf, نا لذ na luzz, بي لطافت bé lutaufut, نا لطيف na luteef. v. *dull, insipid, stupid.*—(*reserved, severe*) درشت durusht, تند tund, عنفي unfé.—*Dry and moist* خشك و تر khushk ou tur.—*Dry sweet herbs for seasoning meat* خشك ابزار khushk abzaur. *Dry bread* خشك نان khushk nan, جاق haff. *Dry wood for burning* هيزم heezum, خطب يبس khutub ébus. *A dry withered branch* خشهازو khushmauzoo, خشكهازه khushkmauzeh. *The dry scab of a wound* خشك ريشه khushka reesheh. *Dry in constitution* خشك مزاج khushk mizauj, خشكانج khushkaunj, خشك اندام khushk andaum.

To dry (free from moisture) خشک کردن khushk kirdun, خشکانیدن khushkanédun, نم مستنفد ساختن nim mustunfud saukhtun, ندی منفد نمودن nudé munfud numoodun. v. *to wither.* *To dry (garments, &c.)* تفریدن tufredun, تجفیف کردن tujfeef kirdun, تجفف ساختن tujuffuf saukhtun, تدید نمودن kudeed numoodun. *To dry in the sun (flesh, &c.)* تشریق کردن tushreek kirdun, شر ساختن shurr saukhtun, تشریر نمودن tushreer numoodun, ینجیدن eenjédun, ینجودن eenjoodun, تعریض ساختن taarees saukhtun, تعفیر کردن taafeer kirdun. *To dry in the smoke* دخنت کردن dukhnut kirdun, دود الود ساختن dood alood saukhtun. *To dry* or *wipe dry* مال کردن maul kirdun, مسح ساختن musih saukhtun, پاک نمودن pauk numoodun. *To dry up (exhaust)* کوازه کردن guwauzeh kirdun, اغتراف ساختن ightirauf saukhtun, انزاح نمودن inzauh numoodun. v. *to drain.* — *To dry* or *grow dry* خشک گشتن khushk gushtun, ندی منفد نمودن nudé munfud kirdeh shoodun, تفریده بودن tufreedeh boodun, تدید شدن kudeed shoodun.

Dry-eyed بی اشک bé ashuk.

A dryer خشک ساز khushk sauz.

Dryly (without moisture) بی نم bé nim, غیر ندی ghiré-a nudé. — *(frigidly, without affection* or *emotion)* با برودت ba buroodut, بی دوستی bé doosté, غیر کدورت ghiré-a kudoorut.—*(flatly)* هلوفانه hilloufauneh, نا لطیفانه na luteefauneh.

Dryness خشکی khushké, خشکسالی khushksaulé, یبس é-ubus, یبوست é-uboosut, شرارت shuraurut, شررت shururut, قسح kuſuh, جروز jurooz, کمکم kumkum. v. *drought.*—*(want of embellishment, flatness)* بیخوانی békhauné, عدم لطافت aduma lutaufut, نا شیرینی na sheereené, v. *insipidity.*—*(want of sensibility, frigidity)* برودت buroodut. *A dryness in friendship* برودت و کدورت buroodut ou kudoorut.

DUAL تثنیة tusné-ut.

Dubious, dubiously, &c. v. *doubtful, doubtfully.*

A DUCAT دینار deenaur, درهم dirhem, درم direm. *An Arabian golden ducat* شریف shereef.

A DUCK مرغ اب murgha aub, مرغ ابی murgha aubé, بط but, اوز awuz (pl. اوزون awuzoon), وز wuz, نخگلوی nukhguloöi, ام حفصت umma hufsut, شلقت shulukut, اردک arduk, اردک خانگی arduk khaunugé. *A place abounding in ducks* ماوز ma-ooz, موزت muwuzzut *A duck (inclination of the head)* رکعت rukaat, سر میلی sur meilé.—*A ducker,* v. *diver, cringer.*

To duck تغریق کردن tughreek kirdun. v. *to dive, dowse, plunge.*

DUCT, v. *guidance, direction, passage.*—*Ducts (in the bones, &c.)* سواعد suwaud.

DUCTILE تلزج tuluzzuj, زابل zaubil, مایل اسان ma-él asaun, خنث khunis, منخنث munkhunis, منهنی munhuné. v. *flexible, pliable.* — *(tractable)* سلس suls, مستقید mustukeed, قید ké-ud, مقتاد muktaud. v. *obsequious.*

Ductileness, ductility (flexibility) فتخ futukh, خنث khuns.—*(obsequiousness)* سلس sulus, سلاست sulausut. v. *compliance.*

DUDGEON خنجر khunjur. v. *dagger.*—*(indignation)* خشم khishm, غضب ghuzb, غرض ghurz. v. *ill will, sullenness.*

DUE *(proper)* لایق la-ék, لایقانه la-ékauneh, واجب vajib, لازم lauzim, مفروض mufrooz. v. *fit, suitable, exact.*—*(proper to be paid)* لایق گذار la-éka guzaur, لازم الادا lauzimu'l'ada, واجب القضا vajibu'l'kuza. *A debt due* دین واجب الادا deina vajibu'l'ada, وام لایق گذار wauma la-éka guzaur, غرام ghuraum. —*Debts due* دیون واجب القضا dé-oona vajibu'l'kuza.

A due (right) لازمت lauzimut, حق hukk (pl. حقوق hukook) داد daud, اسطم ustumm, شرع shura, ادب adub, رسم rusm, مبتغا or مبتغی mubtugha, زمام zumaum. v. *title.* — *(custom, tribute)* خراج khurauj, جزیت juzé-ut, باج bauj, قطیعت kuté-aat. v. *toll, tax, impost.*

A DUEL وقیعت الاثنین waké-atu'l'asnein, براز burauz. v. *combat.*—*Dueller,* v. *combatant.*

DUG (part. of *dig*) کاویده kawédeh, محتفر muhtufur, مجوف mujoof, نقیر nukeer, ومیده wumédeh, لاحد lauhud.

Dug (subst.) v. *pap, nipple, teat.*

Dulcet, v. *sweet, luscious, melodious.*

To DULCIFY شیرین کردن sheereen kirdun, خوش نمودن khoosh numoodun, احلا ساختن ihla saukhtun. v. *to sweeten.*

A DULCIMER زنتور zuntoor, چنک chunk, کندلاش kundulaush, کران guraun, قانون kanoon (plur. قوانین kuwaneen), کمانچه kumauncheh, کمانه kumauneh, کنارت kunaurut, سبوقه subookeh, مزهر muzhur, عرطب artub,

DULL, *dull-brained, (stupid)* خیره kheereh, خیره سر kheereh sur, ناجد najud, احمق ahmuk, کند kund, سرسام sursam, کنک kunk, کوردل koordil, بلادت bilaudut, شیدا sheeda, هدا hida, سمه simeh, دنک dunk, اسمه asmeh, اسیمه aseemeh, نا شناس na shinaus, بی عقل bé akul, نا دان na daun, کودن goudun, فدم fudum,

تا فهم na fuhm, غابي ghaubé, نا مستعد na muſtu-édd, بي تميز bé tumei-éz.—(*blunt*) كليل kuleel, كهام kuhaum, منحمق munhumuk.—(*ſad*) سياه روز ſé-auh rooz, غمناك ghumnauk, دلگير dil-geer, دردمند durdmund, پر رنج pur runj, رنجيده و رميده runjédeh ou rumédeh.—(*ſluggiſh*) مهمل muhmul, كاهل kauhil, مساهل muſauhil, نا بكار na bekaur.—(*not exhilerating*) نا دلكشا na dilkuſha, بي شادي bé ſhaudé, نا شادمان na ſhaudmaun, غير ابتهاج ghiré-a ibtihauj, نا مفرح na mufurruh.—(*not bright*) نا روشن na roſhun, بي ضيا bé zé-a, نا شعله دار na ſhaaleh dar, غير رونق ghiré-a roonuk, تاريك taureek, ظلم zulm, سياه ſé-auh.—(*drowſy*) خواب الود khaub alood, كريان guré-aun, انوم anwum.—*A dull-head*, *dullard*, v. *blockhead*.—*A dull market* بازار غرار bazaur ghuraur, v. under *dead*.—*Dull of hearing* كران كوش guraun gooſh. v. *deaf*.

To dull (*ſtupify*) كند ساختن kund ſaukhtun, مات كردن maut kirdun, خيره زدن kheereh zudun.—(*to blunt*) كليل كردن kuleel kirdun, كند ساختن kund ſaukhtun.—(*to ſadden*) سياه بخت نمودن ſé-auh bukht numoodun, رنج دادن runj dadun, غمناك كردن ghumnauk kirdun, دلتنك زدن diltunk zudun.—(*to weaken*) زبون كردن zuboon kirdun, نا توان ساختن nu tuvvaun ſaukhtun, ضعيف نمودن za-éf numoodun, v. *to damp*, *clog*.—(*to ſully brightneſs*) نا جوهردار كردن na johurdar kirdun, رونق الودن roonuk aloodun, روشنا الايش نمودن roſhuna ala-éſh numoodun, ظلم كردن zulm kirdun.

Dully (*ſtupidly*) كندانه kundauneh, كاهلانه kauhilauneh, با بلادتا ba bilaudutan.—(*ſluggiſhly*) كاهلانه kauhilauneh, مهملا muhmulan.—(*not gaily*) بي شادي bé ſhaudé, نا مسرور na muſroor, با كران جان ba guraun jaun, غير شوخي ghiré-a ſhookhé.—(*without vigour*) بروجه نا تندرست burwujeh na tunduruſt, نا توانانه na tuvvanauneh, غير توت ghiré-a kuwwut.—(*not brightly*) ظلمانه zulmauneh, نا روشنانه na roſhunauneh, غير بيضانه ghiré-a beezauneh. v. *dimly*, *darkly*.

Dulneſs (*ſtupidity*) سرسامي ſurſaumé, نا شناسي na ſhinauſé, حمق و غباوت humuk ou ghubauwut, نجد nujid.—(*ſluggiſhneſs*) اواري awauré, كاهلي kauhilé, تهاون tuhawun.—(*drowſineſs*) خواب كذاري khaub guzauré, كرا kura, غدن ghudin.(*dimneſs*) تاريكي taureeké, عدم رونق aduma roonuk, ظلمت zulmut, سياهي ſé-auhé. v. *darkneſs*. *A dulneſs of ſight* كمنت kumnut, تاريكي چشم taureeké chuſhum. v. *dimneſs*.—*Dulneſs of hearing* كران كوشي guraun gooſhé.—(*ſadneſs*) سودا ſouda, غم ghum, الم alum, درد durd, رنج runj, سياه كش ſé-auh. v. *melancholly*.

DUMB بي زبان bé zubaun, بي دل bé dil, غير سخن ghiré-a ſukhun, خاموش khaumooſh, خامش khaumuſh, اخرس akhrus (fem. خرسا khurſa, pl. خرس khurs, خرسان khurſaun), مبكم mubkim, بكيم bukeem, ابكم abkum (plur. بكم bukum, بكمان bukmaun), لال laul (plur. لالان laulaun), كنك kunk, بي قال bé kaul, غير مقال ghiré-a mukaul, وارون wauroon, غير ناطق ghiré-a nautik, عاجز الكلام aujizu'l'kulaum, اعجم é-ajim, اقطع akta, مبهوت mubhoot, ابهم abhum, ايهم a-éhim (fem. بهما eehma). v. *ſilent*.—*To be dumb* خاموش شدن khaumooſh ſhoodun, بي زبان بودن bé zubaun boodun, خاموشيدن khamooſhédun.

To dumbfound or *ſtrike dumb* مبهوت كردن mubhoot kirdun, خاموش زدن khaumooſh zudun, اسكات ساختن iſkaut ſaukhtun, سركردان نمودن ſurgurdaun numoodun. v. *to confound*.

Dumbly اخرسانه akhruſauneh, بيدلانه bé dilauneh, ابكما abkuman, با خاموشي ba khamooſhé.

Dumbneſs بي زباني bé zubauné, بي دلي bé dilé, عدم سخن aduma ſukhun, خاموشي khaumooſhé, سكوت ſukoot, ساكتت ſaukutut, صمت ſumut, صمات ſumaut, اخرناش akhrunmauſh. v. *ſilence*.

Dump, v. *ſorrow*, *melancholly*, *reverie*.

DUN (*colour*) سياه چرده ſé-auh churdeh, تيره رنك teereh rung, كمت kumut, كمتت kumtut, كماتت kumautut, جاوا jawa, اطخم atkhum, ادبس adbus, مدبس mudbis. v. alſo *dark*, *gloomy*.

A DUN وام خواه waum khauh, تقاضي كر tukauzé gur, توفير ساز toofeer ſauz.

To dun وام خواستن waum khauſtun, دين طلب كردن dein tulub kirdun, تقاضي ساختن tukauzé ſaukhtun, توفير نمودن tufeer numoodun.

A DUNCE كنده kundeh, كند kund, پندره pindureh, حيوان heewaun, پاروله parooleh, نا بكار na bekaur. v. *blockhead*.

DUNG كوه gooh, كه guh, شخاره ſhukhaureh, دمال dumaul, دبال dubaul, كوي kooï, سرقين ſurkeen, سركين ſurgeen, سرجين ſurjeen, خشكي khuſhké, پليدي puleedé, كوه خر gooha khur, سكاله ſikauleh, براز burauz, نهاد nihaud, پيچال peechaul, سلاح ſulauh, سلح ſulh, سلحت ſulhut, نجس nujus, دوزش doozſh, ترك tuzuk, زبل zubl, روثت roofut, دمن dumin, كميز kumeez, ارثة arſut, صفع ſufa, كليل kuleel, كليله kuleeleh, رجيع ruje-a, ثافل ſaufil, عذرت azrut, زيار zé-aur, طوف towf, خروه

khurwut. *Dung and urine* الاخبثاني elakhbu-ſauné. *A dunghill* سرکين دان ſurkeen dan, زبلدان zubldan, دمال dumaul, دمن dumin, دمنت dumnut, تزك tuzuk, شله ſhilleh, شوله ſhooleh, مزبلت muzbulut, تراره turaureh, نجاست nujauſut, مزبلت muzbulut (pl. مزابل muzaubil.) —*Dunghil*, v. *mean, low.*—*A dung-yard* ابشتگاه abiſhtgah, عذرت azrut.

To dung (*land*) سرکين کردن ſurgeen kirdun, دمال نهادن dumaul nihaudun, سلاح کردن ſulauh kirdun, سرکين در زمين زدن ſurgeen dur zumeen zudun, زبول ساختن zubool ſaukhtun. —(*to void excrement*) متح کردن mutih kirdun, پشکليدن puſhgulédun, نفل ساختن nufil ſaukhtun, روث کردن roos kirdun, شور دادن ſhoor dadun.—*Dunged* زبول يافته zuboolé-afteh, سرکين شده ſurgeen ſhoodeh.

Dungy پر سرکين pur ſurgeen. v. alſo *mean.*

A DUNGEON زندان zundaun, حبس hubs, سجين ſujjeen. v. *priſon.*

DUPE, ساده دل ſaudeh dil, مرد غبن murd ghubin, غبين ghubeen, ادم اسان فريب adam aſaun furrabe, رجل فريفته rujl furré-ufteh, ابله ableh, کند kund, کنده kundeh, پندره pindureh, کالک kaulik, اسان ايمان دهنده aſaun a-émaun duhindeh.

To dupe فريفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun, حيله باز ساختن heeleh bauz ſaukhtun. v. *to cheat.*

A DUPLICATE (*copy* or *correſponding part*) قطعه موافق kutaah muwaufik, صورت ſoorut, ثاني الاثنين ſané-u'l'iſnein, نسخت nus-khut, چم چم chum chum. v. *copy, tranſcript.*

To duplicate دو تا کردن doo ta kirdun, تشديد ساختن teſhdeed ſaukhtun, دو کونه نمودن doo gooneh numoodun. v. *to double, fold, copy.*

Duplication دو تا ساز doo ta ſauz, تاکيد taakeed, تضاعف tuza-af, ثني ſiné, تضعيف tuza-éf, دو کونه نما doo gooneh numa.

Duplicity (*deceit*) ريا ré-a, غدر ghudr, دو رنکي doo runké, نفاق nufauk, حيله بازي heeleh bauzé, منافقت munaufikut, کژ رفتاري guzſh ruftauré. v. *hypocriſy.*

DURABILITY, *durableneſs* پايداري pa-édauré, بقا buka, دوام duwaum, ثبات ſubaut.

Durable پايدار pa-édaur, جاودان jawidaun, راهي rauhé, باقي bauké, قايم ka-ém, پايدان pa-édaun, پاينده pa-éndeh, قايم ka-ém, قيام kei-aum, قيوم kei-oom, ثابت ſaubut, مستمر muſtumirr. v. *laſting.*—*Not durable* غير جاوداني ghire-a jawidauné, فاني fauné. v. *frail, fading.*

Durably پايدارانه pa-édarauneh, جاودانه jawidauneh, تايا ka-éman, با بقا ba buka, بوجه پاينده bewujeh pa-éndeh, علي الدوام ala'd'duwaum, بر دوام bur duwaum.

Durance, duration دوام duwaum, بقا buka, بر دوامي bur duwaumé, استمرار iſtimraur, ثبات ſubaut. v. *continuance.*—*Duration of life*, طول tuwul, درازي عمر dirauzé-i amr—*Durance, dureſſe* زندانکي zindaunugé. v. *impriſonment, confinement.*

DURA MATER (*membrane of the brain*) ام دماغ umma dumaugh.

DURING مادام madaum, مادامکه madaumukeh, اثنا iſna. *During the war* در اثنا جنگ و حرب dur iſnaa jung ou harb. *During the battle* در هنکام نبرد dur hungauma nubburd, در اثنا رزم dur iſnaa ruzzum. *During our adminiſtration* در زمان وکالتما dur zumauna wukaulutma.

Durſt, preterite of *dare.*

DUSK (*tendency to darkneſs* or *blackneſs*) سياه چردکي ſé-auh churdugé, سياهچه ſé-auhcheh, تاريکي taureeké. غبس ghubus. v. *darkneſs, blackneſs, obſcurity.*—*The duſk of the evening* شفق ſhufuk (pl. اشفاق aſhfauk), غباشير ghubaſheer, شبانکاه ſhubaungah, ملث or ملس muls, ملس الظلام mulſu'z'zulaum. v. *twilight.*—*To duſk* (*make duſky*) ظلم کردن zulm kirdun, ملس نمودن muls numoodun. v. *to darken.*—(*to grow duſky*) تيره کشتن teereh guſhtun, شفق شدن ſhufuk ſhoodun.

Duſkily ظلمانه zulmauneh, سياه چردانه ſé-auh churdauneh.

Duſkiſh, duſky سياه چرده ſé-auh churdeh, سياه فام ſé-auh faum, تيره teereh, تاريک taureek, متظلم mutuzullim, ادم adum. v. *dark, obſcure, cloudy, gloomy.*—*A duſky evening* شامکاه ظلمت الود ſhaumgah zulmut alood.

DUST غبار ghubaur, کرد gurd, خاک khauk, تراب turaub, ترب turb, تربا turba (pl. تربان turbaun), خرشا khurſha, غبر ghubr, غبرت ghubrut, ريک reeg, ريغ reegh, رغم rughum, رغام rughaum, عفر afur, قترت kutrut, رمل ruml, تسطل kuſtul, تستان kuſtaun, هوزن hawzun, کلحم kulhum, کسطار kuſtaur, کسطل kuſtul, کسطال kuſtaul, بري bura, من munn, اجال ajauk, عجاج ajauj, عجاجت ajaujut, دقاع dukaa, رهج ruhuj, هبوت huboot, عاکب aakub, عکوب akoob, زور zoor, سفا ſufa, قصاع kuzaa, قصاعت kuzaat, طرمسا turmuſa, صعيد ſa-éd, عصار aſaur, طيس tees. v. *earth.*—*Duſt in motion* دليک duleek, نفام nufaum, نفي nufé, کاهريز kauhreez, مور moor, صيق ſeek, نحس nuhus, سافيا ſaufé-a,

سرادق ſurauduk, الهابي elhaubé. *Duſt* or *motes in the eyes, in liquors, &c.* خاشال khauſhauk, خاشك khauſhuk, كاهريز kauhreez. *A heap of duſt* ريك پشته reeg puſhteh, رملت rumlut. *A heap of ſand blown round the root of a tree* علجانت aljaunut. *A gold duſt with which they ſprinkle writings* زر ريك zur reeg, زراسك zurauſuk, زراسنك zurauſunk. *Covered* or *ſtained with duſt* غبار الود ghubaur alood. *Of the colour of duſt* غبار كونه ghubaur gooneh, غبرت ghubrut, غبرا ghubra. *The duſt of vexation and ſorrow* غبار رنجش و ازار ghubaura runjuſh ou azaur. *The duſt of the feet* خاك پاي khauka paï. *Duſt* or *ſweepings* خاكروبه khaukroobeh. *A duſt-hole* (alſo *a ſack for carrying duſt*) خاك دان khauk daun. *To ſit in duſt and aſhes* خاكستر نشين شدن khaukiſtur niſheen ſhoodun. *To raiſe duſt* غبر كردن ghubbur kirdun, مور زدن moor zoodun, نفام نمودن nufaum numoodun, كاهريز ساختن kauhreez ſaukhtun, تربت ريز كردن turbut reez kirdun. *The duſt* (*death*) مرك murg, تربت turbut, قبر kubr. v. *grave.*—(*a mean abject ſtate*) خاكساري khaukſauré, افكنده حال afgundeh haul. *The children of the duſt* (*the poor*) بنو غبرا banu-a ghubra.

To duſt (*ſprinkle with duſt*) غبار الودن ghubaur aloodun.—(*to free from duſt*) از غبار پاك كردن uz ghubaur pauk kirdun.

A duſt-man غبار باركير ghubaur bar geer, خاك دان بر khauk daun bur.

Duſty (*full of duſt*) پر غبار pur ghubaur.—(*covered with duſt*) با خاك پوشيده ba khauk poſhédeh, غبار الود ghubaur alood, غبر ghubbur.

DUTIFUL, *duteous* بندهء فرمان bundé-ï furmaun, مطيع muté-a, حكم بردار hookum burdaur, منقاد minkaud, رام raum, متابع mutabaa. v. *obedient*, *obſequious*, *ſubmiſſive*. —(*reſpectful*) با تكريم ba tukreem, پر احترام pur ihtiraum.

Dutifully با طاعت ba ta-at, سعها و طاعة ſuman ou ta-atan. v. *obediently*.—(*reſpectfully*) عبدانه abidauneh, با حرمت و عزت ba hurmut ou yzzut, علي وجه التبجيل ala wujhu'l'tubjeel.

Dutifulneſs طاعت ta-at, اطاعت ita-at, انقياد inké-aud, امتثال imtiſaul, حكم برداري hookum burdauré, خدمت khidmut. v. *obedience*.

Duty حق hukk (pl. حقوق hukook), رسم ruſm (pl. مراسم muraufim), سربسته ſurbuſteh, مبتغا mubtugha, منت minnut, ادب adub (pl. اداب adaub). v. *obligation*; alſo *dutifulneſs*.—(*an act of reverence, a reſpectful compliment*) تبجيل tubjeel (plur. تبجيلات tubjeelaut), انحنا inhina, ركعت rukaat, سلام ſalaum. *To do one's duty* اداي خدمت

كردن ada-é khudmut kirdun, اتمام خدمت ساختن itmauma khudmut ſaukhtun. *To fail in one's duty* ضهوب شدن zuhoub ſhoodun. *The duty of an office* منصب munſub, خدمت khudmut. *To do the duty of an office* منصبت كردن munſubut kirdun, خدمت نمودن khudmut numoodun. *To return to one's duty* هايد ساختن ha-éd ſaukhtun, تهود نمودن tuhuwwud numoodun. *The duty of friendſhip* or *hoſpitality* ميزباني meezubauné, مهمانداري muhmandauré. *The duty of a ſoldier upon guard* پاسباني paſbauné, نوبت noobut. *The duties of a ſecretary* اداب الكاتب adaubu'l'kautub. *The duties of a judge* اداب القاضي adaubu'l'kauzé. —*A duty* or *toll* خراج khurauj, جزيت juzé-ut, باج bauj, ترغاق turghauk, ترغان turghaun, نرخ nurkh, تطيعت kuté-aut. v. *cuſtom*, *tax*.—*To lay a duty* or *aſſize upon commodities* نرخ كردن nurkh kirdun. *A collector of duties* شاهبندر ſhahbandur, باج دار bauj dar, ياره كير é-aureh geer, رصاد ruſſaud. v. *collector*.

A DWARF مرد خورد اندام murda khord andaum, ادم كوچك قد adama koochuk kudd, نغاش nughauſh, نغاشي nughauſhé, قرنبضت kurunbuzut, خنبس khumbus, تياز té-auz, قصير القد kuſeeru'l'kudd, تنتل tuntul, جوجه joojeh, جحنب juhnub, خنثار khunſaur, طحن tuhn, تنبل tumbul, تنبال tumbaul, تنبول tumbool, هبتر hubtur, هبلق hubluk, هبنق hubnuk, مقطفت mukuttufut, هبركع hubrka, تنافر kunaufir, ازب azib. *A female dwarf* قلمزت kulmuzut, جحنبرت juhumburut, تنتالت tuntaulut, تنبالت tumbaulut.

Dwarfiſh كوچك koochuk, صغار ſughaur, ازب azub, خرد khord. v. *little*, *low*, *ſmall*.

Dwarfiſhly كوچكانه koochukauneh, خردانه khordauneh.

Dwarfiſhneſs كوچكي koochuké, صغر ſughr, صغر القامت ſughru'l'kaumut. v. *littleneſs*.

To DWELL ساكن شدن ſaukin ſhoodun, مقيم بودن mukeem boodun, متمكن شدن mutumukkin ſhoodun, استقرار كردن iſtikraur kirdun, قرار ساختن kuraur ſaukhtun, اقامت كردن ikaumut kirdun, تمكن نمودن tumukkun numoodun. v. *to inhabit*.—*To go down to dwell* (*in any place*) نزول كردن nuzool kirdun. *To dwell* or *inſiſt upon any thing* وا استادن بچيزي wa uſtaudun becheezé, علي شربت واحدت شدن ala ſhurubbutin wahidutin ſhoodun, مصر كردن muſirr kirdun, قيام ساختن ké-aum ſaukhtun.

A dweller ساكن ſaukin. v. *inhabitant*.

A dwelling خانه khauneh, بيت beet, مكان

mukaun, مقام mukaum, ابادانی abadauné, جایگاه jaïgah, عمارت émaurut, بلاد bilaud, کده kudeh, کدایاد kuda-é-aud, دري duré. v. *habitation*.—*Dwelling contiguously* جاري بيت بيت jauré beita beit.

To DWINDLE (*consume away*) اتلاف شدن itlauf shoodun, متلف بودن mutluf boodun, صغير گشتن sugheer gushtun. v. *to shrink*, *grow feeble*.—(*to degenerate*) ناکس گشتن nakus gushtun, از اصل افتادن uz asl uftaudun.

DYING میر meer, جان تسليم کنا jaun tusleem koona, موت ياب moot é-aub, مغتضر mughtuzur.—*The dying away of sound* فروداشت furoodausht.—(*tingeing*) رنك زن runk zun, رنگين کنا rungeen koona, صبغ ساز subugh sauz. *A red-dying weed* (*madder*) روناس roonaus.

A DYNASTY (*line of princes*) نسل مليک nusla maleek, نژاد شاهان nuzshauda shahaun, ال سلطاني aula sultauné. v. also *sovereignty*.

A DYSENTERY سلی دم seila dum, درد شکم durda shikum, ساد بودن saud boodun. *To labour under a dysentery* اسهال شدن is-haul shoodun.

E

E has two sounds in *English*: long as in *scene*; and short as in *men*. In the *Persian* and *Arabic* Alphabets it has no character to express it; the sound being supplied either by practice, or, in pointed books, by the vowel points *fat-ha* (َ) and *kesra* (ِ).

EACH هر hur, هرکس hur kus, کل واحد kullu wahidin. v. *either*, *both*.

EAGER (*ardently wishing*) پر رشک pur rushk, ذو حميت zu humé-ut, پر هوي pur hawa, ارزومند arzoomund, ذو هوس zu hawus, هوسناك hawusnauk. v. *desirous*.—(*vehement*, *hot*, *cholerick*) تيز طبيعت taze tubé-aat, تيز مزاج taze mizauj, تند تيز tund taze, غضوب ghuzoob, دل ازار dil azaur, عنفي unfé. v. *severe*; also *biting*, *keen*.—(*quick*, *busy*) تيز taze, تيز کار taze kaur, سريع suré-a.—(*impetuous*) هجم hujim, هجوم کنا hujoom koona.—(*sharp*, *sour*) ترش tursh, حامض haumiz, زست zust. v. *acid*.—(*brittle*) هشيم husheem, ريز reez, ريزناك reeznauk.

Eagerly (*ardently*) با حميت ba humé-ut, با رشك ba rushk, ارزومندانه arzoomundauneh.—(*quickly*) تيزانه tazauneh, سريعا suré-an.—(*impetuously*) با هجوم ba hujoom, هجمانه hujimauneh. v. *keenly*, *sharply*, *hotly*.

Eagerness (*ardour*) حميت humé-ut, غيرت gheerut, رشك rushk, ارزومندي arzumundé, هوس hawus.—(*vehemence*, *choler*) غضب ghuzb, تيز طبيعتي taze tubé-até, کين keen.—(*severity*) درشتي durushté, تندي tundé. (*impetuosity*) هجوم hujoom, عنف unf. v. *violence*.

An EAGLE نسر nusr, دال daul, عقاب akaub, خاتيه khautéyeh, خاد khaud, ضريك zureek, ازدن azshdun, دلف duluf, غزن ghuzin, شغوا shughwa, ورك wuruk, اوله awuleh, ام حوار umma hawur, ام الشوه ummu'sh'shuwa, ام لوح umma looh, ام الهيثم ummu'l'heisum, ام الطليت ummu't'tule-ut, خداريت khudaré-ut, لقحت luk-hut, ستل sutl (pl. ستال sutaul), صومعت sawmaat.—*An eagle called the stone-breaker* سنك خوار sunk khaur, كاسر kausur (fem. كاسرت kausurut, plur. كواسر kuwausir).—*An eagle called the bone-breaker* استخوان خوار ustukhaun khaur باد خور baud khore. *A royal eagle*, *an eagle of the finest kind* هما huma, هما لا مكان huma la mukaun, هما كوشي huma kooshé, جوبينه joobeeneh, سيمرغ seemurgh.—*The eagle of the desert that feeds upon mice* عقاب ملاع akkaba mulaa, موشكير mooshgeer, موشكيرت mooshgeerut, موش خوار moosh khaur. *The eagle called the hare-catcher* ازدف azshduf, ازدف azduf, الوه auluh, الوه aulooh. *Eagle-eyed* ذو امعان zu amaan.—*The constellation of the eagle* النسر الطاير annusru't'ta-ér, نسر طاير nusra ta-ér, النسر الواقع annusru'l'wakaa, الهرار alhuraur.

An eaglet ضرم zurm, تلد tulud, تلج tuluj.

The EAR (*organ of hearing*) كوش goosh, سمع suma (pl. اسماع asmaa, اسامع asauma), سماع خانه sumaa khauneh, سم summ, زلف zulf, اذن uzn (pl. اذان azaun), صماخ or سماخ sumaukh (plur. اصمخت asmukhut), كريمت kureemut (pl. كرام kuraum, كرايم kura-ém), مسمع musmaa (pl. مسامع musauma).—*The outside* or *prominent part of the ear* كوش goosh, اذن uzn, نفطت nuftut. *An ear beautifully shaped* اذن خشره مشره uzn khushreh mushreh. *A long ear* كوش دراز goosh dirauz, اذن شرفا uzn shurfa, وافرت waufirut, شرافيت shurafé-ut. *A large ear* اذن وفرا uzn wufra. *The gristly part of the ear* اور كوش awur goosh. *The lob of the ear* نرمه كوش nurmé-ï goosh, وركوشي wurgooshé, بنا كوش buna goosh, لغد lughd, اويزه aweeezeh, حجت hujjut. *The tip of the ear* اذن uzn.—*The root of the ear* غصن ghuzn (pl. غصون ghuzoon). *The cavity behind the ear* بنا كوش buna goosh. *The ears of the understanding* كوش هوش goosha hoosh. *Whatever strikes the ear*

کوش زن goosh zun. *The two ears* اذنان aznaun, حذنتان huzunnutan. *To lend an ear* کوش نمودن goosh numoodun, استماع ساختن istimaa saukhtun, سمع دادن sumaa dadun, مسمع واعیت کردن musmaa wa-aïut kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun. *To prick up the ear* کوش زدن goosh zudun. *To give ear to any thing particular* کوش بشنفتن چیزي کردن goosh beshunuftun cheezé kirdun. *To hear with willing ears* با سمع رضا مستمع کردن ba suma ruza mustuma kirdun. *It came to the ears of the king* بمسامع علي شاه رسید bemusama-a alé shah ruseed. *To cuff the ears* کوشمال کردن gooshmaul kirdun. *To have the ear of a person (to be favoured)* کسب تقرب کردن kusba tukurrub kirdun, احسان دیده شدن ihsaun deedeh shoodun, عنایت پذیرفتن iltifaut é-aftun, التفات یافتن ana-éut pizzeeruftun.—*To speak a word in the ear* سخن اهسته کفتن sukhun ahusteh guftun. v. *to whisper*.—*The ear* or *handle* اذن uzn دسته dosteh, قبضت kubzut. *An ear of corn* خوشه khoosheh, داسه dauseh.—*To set together by the ears (excite dissension)* شقاق باعث شدن shukauk ba-as shoodun, تحریش کردن tuhreesh kirdun, اختلاف انکیختن ikhtilauf angeekhtun. *To fall together by the ears* مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, مشت زدن musht zudun. v. *to fight, quarrel*.—*To take by the ear* or *handle* نکته کرفتن nukteh gooriftun. *Earless* بی کوش bé goosh, غیر اذن ghire-a uzn.

An ear-ring ورکوش wurgoosh, کوشوار gooshwaur, منکوش mungoosh, اویزه aweezeh, اویزهء کوش aweezé-ï goosh, اویزش کوش aweezisha goosh, خلدت khuludut (pl. خلد khulud, خلدت khiludut), قرط kurut (pl. قرات kuraut), قروط kuroot, قرطة kurtut شنتره shuntureh. *A cluster ear-ring* جلاب julaub, جنک جلاب jungjulaub. *Ear-rings made of gems* or *any thing similar* شکل shukl. *An ear-ring for the top of the ear* شنف shunf.—*To adorn with ear-rings* تقرط نمودن tukurrut numoodun, تنطف ساختن tunuttuf saukhtun, تشنیف کردن tushneef kirdun, منطفت نمودن munuttufut numoodun.

Ear-wax زهر کوش zuhra goosh, لیمهء کوش leemé-ï goosh, ریم کوش reema goosh, شوخ کوش shookha goosh, اف uff.

An ear-wig کوشخینه gooshkheeneh, کوشخیا gooshkhé-a, کوشخیه gooshkhé-uh.—*(a whisperer)* سخن چین sukhun cheen, واشي waushé, نمام nummaum, نم numm. v. *slanderer*.

An ear-witness کوشچي gooshché, سامع sauma.

To ear (shoot into ears) خوشه نمودن khoosheh numoodun.—*(to plow)* زراعت کردن zira-at kirdun, نطس ساختن nutis saukhtun.

Eared کوش دار goosh dar, اهل سمع ahla suma, ذو اذن zu uzn. *Long-eared* دراز کوش dirauz goosh. *Crop-eared* تجدیع tujdé-a, تصلیم tusleem, مقصو muksoo, مقصي muksé. *Slit-eared* شرقا shurka.

An EARL میرزا meerza. v. *lord*.

EARLY (*in the morning*) ذو صباح zu subauh, سحري suhuré, بکر bukr, باکر baukur, قایم الصبح ka-é-mu's'subuh, مبکر mubukkur. *An early collation* or *breakfast* صبوح subooh, غارج ghaurij. *Early prayer* صباح نمازي subauh numauzé. *Like the early rose-bud* غنچهء سحرکاهي اسا ghunché-ï suhurgauhé asa.—*An early riser* سحر خیز suhur kheez. *Early (quickly)* زود zood, بزودي bezoodé, تعجیلانه tajeelauneh, بر وجه تعجیل bur wujha taajeel, سرعتا suratan, علي الفور ala'l'four, سحرکاهي suhurgahé. *To rise early* سحرخیز ساختن شبکیر کردن shubgeer kirdun, suhr kheez saukhtun. *Early in the morning* هنکام سحر hungauma suhur, در بامداد dur bamdaud, تباشیر صباح tubausheera subauh. *Very early* سحریا suhuré-a, سحرا suhura.—*Early in the spring* در اول فصل بهار dur awwula fusla bahaur. *Early fruits* نوباوه nowbaweh, کرمه kurmeh, عجالت ajaulut.

To EARN (*wages*) اجر اندوختن ajir andokhtun, اجرت ورزیدن ujrut wurzédun, کرا حاصل کردن kura hausil kirdun, وظیفه اقتنا ساختن wuzeefeh iktina saukhtun. v. *to acquire, gain*.

EARNEST (*intent, fixed*) مقید muké-ud, مقیم mukeem, مشغول mushghool, ارغده arghudeh. v. *attentive, diligent, eager*. — (*zealous*) صاحب حمیت sahib humé-ut, ذو غیرت zu gheerut, غیور ghé-oor, غایر gha-ér, غیران gheeraun, رشکین rushkeen, وشکرده wushkurdeh. v. *warm*. — (*importunate*) ابرام نما ibraum numa, ذو اقدام zu ikdaum, ستهنده sitihindeh.

Earnest (handsel) پیشمزد peishmuzud, عربون arboon, ربون rubboon, سفته sufteh, کرو guraw. v. *pledge*.—*To give earnest* پیشمزد دادن peishmuzud dadun, تعریب کردن taareeb kirdun, تسبیک ساختن tumseek saukhtun, بیعت کردن bé-aat kirdun.—*Earnest*, v. *earnestness, seriousness*.—*In earnest* جدا jiddan, جدانه jiddauneh, بجد bejidd, لطیفه بر طرف luteefeh bur turuf, حقیقة hukeekutan, با تاکید ba taakeed. — *To be in earnest* جد و جهد نمودن jidd ou jihud numoodun.

Earnestly (with attention) مقیدانه muké-udauneh, مشغولا mushghoolan, با شغل ba shughl.—

(*zealously*) با غيرت ba gheerut, غايرانه gha-érauneh, با حميت ba humé-ut. v. *eagerly, warmly.* —(*importunately*) با اقدام ba ikdaum, مبلطانه mublutauneh, با ابرام ba ibraum.

Earnestness (*fixed attention*) شغل shughl, اشتغال ishtighaul, جد و جهد judd ou jihud. v. *diligence.* — (*zeal*) حميت humé-ut, غيرت gheerut, رشك rusk. v. *eagerness.* — (*importunity*) ابرام ibraum, اقدام ikdaum, كستاخي kustauké. v. اهتمام ihtimaum. v. *solicitude.*

The EARTH ارض erz (pl. ارضات arzaut, ارضون arzoon, ارضين arzeen, اروض arooz, اراض arauz), زمين zumeen, زمي zumé, جهان jihaun, عجوز ajooz, بر bur. v. *world.*—(*the element earth*) خاك khauk, تراب turaub, كل gil, طين teen, اجاك ajauk, رم rimm, رغم rughm, دقاع dukaa, دقعا dakaa, دقعم dikém, قبا kuba, ثري suré, دبهار deehaur, حصلب huslub, حصلم huslum. v. *soil, clay*; *land, ground.*—*An inhabitant of the earth* جهاني jihauné, اهل دنيا ahla duné-a. *The inhabitants of the earth* جهانيان jihauné-aun, اهالي زمين ahaulé zumeen, سكون عالم sukoona aulum. *The face of the earth* روي زمين rooï zumeen, وجه الارض wujhu'l'erz, سراهت surauhut. *The globe of the earth* كرهء ارض gurré ï erz. *An earth used as sealing-wax* طين مختوم teena mukhtoom. *To bend the forehead to the earth* (*in token of respect*) جبين سا شدن jubeen sa shoodun.—*To earth* (*cover with earth*) با خاك پوشيدن ba khauk poshédun, با تراب واكردن ba turaub wakirdun, مترب ساختن mutrub saukhtun.—(*to hide in the earth*) زير خاك نهادن zeer khauk nihaudun, دفن كردن dufn kirdun, تلحيد ساختن tulheed saukhtun. v. *to bury.* — (*to retire* or *creep under ground*) زير زمين رفتن zeer zumeen ruftun, تخت خاك هميم كردن tukht khauk humeem kirdun. v. *mean*

Earth-born (*meanly born*) ابن ارض ibnu arz, بي سر و سامان bé sur ou samaun, بي اصل bé asl, مجهول النسب mujhoolu'n'nusub, خاكسار khauksaur. v. *base, mean.*

Earthen ترابي turaubé, خاكي khauké, از كل ساخته uz gil saukhteh. *An earthen vessel* سفالين sufaleen, فلجان filjaun, فنجان finjaun. *Earthen ware* سفالينه sufaleeneh.

Earthiness تراب turaub, خاك khauk.

Earthly (*belonging to this world*) ارضي arzé, زميني zumeené, جهاني jihauné, عالمي aulumé. —(*corporeal*) جسماني jismauné, جوهري johuré. (*not spiritual*) نا روحاني na roohauné. v. also *mean, sordid, vile.*

An earthquake زلزلت zilzilut (pl. زلازل zulazul), تزلزل tuzilzil, بومهن boomhin, زمين جنبشي zumeen jumbishé, زمين لرزي zumeen lurzé. *The explosion of an earthquake* اواز تزلزل awauza tuzilzil, اواز تزلزل زمين awauza tuzilzila zumeen.

An earth-worm خراطين khurateen, خركبوته khurkbooteh, خرك khurk, سند sund, حيت hei-ut.—(*a sordid wretch*) سياه كاسه sé-ah kauseh.

Earthy ترابي turaubé, خاكي khauké. v. *earthen.* — (*terrestrial*) اهل دنيا ahla duné-a, ارضي arzé, زميني zumeené.—(*relating to earth*) تراب منسوب turaub munsoob. خاك پيوند khauk pivund. v. also *gross.*

EASE (*rest*) اسايش asa-ésh, ارام aram, اسودكي asoodugé, حضور huzoor, فراغ firaugh, فراغت firaughut. v. *quiet, tranquillity.*—(*freedom from pain*) عدم وجع aduma wuja, بي رنجي bé runjé. *Ease of mind* خوش دلي khoosh dilé. v. *cheerfulness.*—(*facility*) اساني asauné, سهولت suhoolut, سلاست sulausut.—(*carelessness*) مساهلت musauhilut, اهمال ihmaul, غفلت ghuflut. — (*gracefulness, want of constraint*) ملاطفت mulautifut, لطف lutf, لطافت lutaufut, ادب adub, ادب و اركان adub ou arkaun. v. *politeness.*

To ease (*give rest*) اسايش دادن asa-ésh dadun, اسايانيدن asaïanédun, حضور نمودن huzoor numoodun, ارام دادن araum dadun. v. *to assuage, calm.* — (*to relieve from pain*) بي رنج كردن bé runj kirdun, درد واكردن durd wakirdun, بوجع علاج نمودن bewuja alauj numoodun. v. *to cure.*

Easily (*without difficulty*) باسانه asauneh, باساني ba asauné, بي دشواري bé dushwauré, غير معسور ghiré-a masoor, بوجه اسان bewujha asaun, سهلانه suhlauneh. *Going easily* (*as a horse*) نرم رو nurm rou. — (*without pain*) بي رنج bé runj, غير زحمت ghiré-a zuhmut.—(*without reluctance*) نا عنادانه na énadauneh, بي كره bé kurh. v. *readily.*

Easiness, (*tractability, gentleness*) نرمي nurmé, نازكي nauziké, اهستكي ahustugé, ملايمت mula-émut, يسر eesur. v. also *ease, compliance.*

The EAST مشرق mushrik (pl. مشارق mushaurik), شرق shurk, مطلع شمس mutlaa shems, شرقت shurkut, شريق shureek, وارتكاه waurtugah, جابلقا jaublika, صبحكاه subuhgah, باختر baukhtur, جابلسا jaublusa, خاور khawur; [the three last also imply the west]. *The east and west* مشرق و مغرب mushrik ou mughrib (pl. مشارق و مغارب mushaurik ou mughaurib), شرق و غرب shurk ou ghurb. *Distant as the east from the west* بعد المشرقين baadu'l'mushrikeen. *The east wind* اير a-ér, ايور aï-oor, هواي مشرق ha-

wa-é-mushrook, باد شريكي baud shureeké. *Blowing from the east* كبال kubaul, قبالت kubaulut, از شرق باد نما uz shurk baud numa.

EASTER عيد شريف aid shereef, فصح or فصح fusuh, باعوث ba-oos, اجي ajé.

EASTERLY, *eastern* مشرقي mushruké, شرقي shurké, شرقيت shurké-ut. *Eastern countries* مشارق mushaurik.

Eastward بسوي مشرق besooï mushruk.

EASY (*not difficult*) اسان asaun, نا مشكل na mushkil, سهل suhl, سهولت suhoolut, اسهل as-hul.—(*gentle*) خوش خوي khoosh khooï, ملايم mula-ém, ملاطف mulautif, نرم nurm, اهسته ahusteh, زو ادب و اركان zu adub ou arkaun, نا دشوار na dushwaur. v. *graceful*, *polite*, *courteous*. *Of an easy pliant temper* نازك خلق nauzik khulk, ميسور meisoor, ميسر mui-ussur, يسر eesur.—(*at rest*) اسوده asoodeh, اسوده حال asoodeh haul, اسوده و ازاده asoodeh ou azaudeh, ارامیده ara-médeh, خوش دل khoosh dil, مطمين mutu-mein, مطمين الخاطر mutumeinu'l'khautir. v. *tranquil*. —(*without pain*) بي رنج bé runj, غير وجع ghiré-a wuja, بلا زحمت bila zuhmut, نا غمزده na ghumzuddeh, نا مظلوم na muzloom, نا رنجيده na runjédeh.—(*credulous*) ساحب ايمان sahib a-émaun, ساده دل نما saudeh dil numa, اسان باورده asaun bawur duh.—(*not refractory*) نا سركش na surkush, غير تمرد ghiré-a tumur-rud.—(*contented*) خوشنود khooshnood, راضي rauzé, شادمان shadmaun. —(*wanting nothing*) بي نياز bé né-auz, خرسند khursund. *To render easy* اسان كردن asaun kirdun. v. *to facilitate*.

To EAT خوردن khoredun, اكل كردن akl kirdun, طعم ساختن taam saukhtun, اطعام نمودن itaam numoodun, تناول كردن tunawul kirdun. v. *to devour*, *dine*, *sup*; *consume*, *corrode*. — *To give to eat* بخورد دادن bekhored dadun, تاكيل كردن taakeel kirdun, بخورانيدن bekhore-ané-dun, ايكال نمودن a-ékaul numoodun. — *To eat and drink* اكل و شرب ساختن akl ou shurb saukh-tun. *To eat and drink luxuriously* (*to live well*) نفايس و شراب بهيت خوردن nufa-és ou shu-rauba buhé-ut khoredun, عيش و عشرت كردن a-ésh ou ishrut kirdun.—*To eat to excess* تعجيف كردن tajeef kirdun. *To eat little* كم زار خوردن kum zaur khoredun.

Eatable لايق خورد la-éka khored, مهكن اكل mumkina akl, وجب التناول vajibu't'tuna-wul.—*Eatables*, v. *meat*, *food*.

Eaten خورده khoredeh, ماكول maakool. *To be eaten* خورده شدن khoredeh shoodun. *Whatever is eaten with bread* نان خورش nan khore-ish سباع subaa.

An eater خوار khaur, خورده khoredeh, خورنده khore-indeh, ماكول maakool (pl. ماكولات maa-koolaut), اكل akil, اكال akaul, اكول akool (pl. اكلت akulut), مطعم mutaam, موكل muwuk-kil, متاكل muta-akkil. v. *glutton*.—*A man-eater* (*cannibal*) ادم خور adum khore.

Eating خوار khaur, خور khore, خورنده khore-indeh, خوران khore-aun, خورد khored. *Eating and drinking* اكل و شرب akil ou shurb, خورش khore-ish.—*An eating-house* باورجي خانه bawurjé khauneh, كناب kunaub, طبخ خانه tubbukh khauneh, مطبخ mutubbukh.

The EAVES (*of a house*) قابور kauboor, قابول kaubool.

An eaves-dropper سخن چين sukhun cheen.

EBB جزر juzr, وزن wuzn. *The ebb and flow* (*of the tide*) جزر و مد juzr ou mudd. *Ebb* (*decline*) نقص nuks, كاست kaust, تصغير tusgheer. v. *decay*.

To ebb (*flow back*) جزر نمودن juzr numoodun.—(*to decay*) نقص ساختن nuks saukhtun, بهلك رفتن behulk ruftun, برباد شدن burbaud shoodun.

EBONY ابنوس ebenos, ساج sauj.

EBRIETY سرمستي surmusté, مستي musté, سكر sukr. v. *intoxication*.

EBULLITION جوش joosh, جوشش jooshish, غليت ghulé-ut.

ECCENTRICK (*deviating from the centre*) از ميان گريز uz mei-aun gureez. — (*irregular*) خلاف قاعدت khulaufa kaadut, نا بر هندسه na bur hinduseh.

Eccentricity از ميان گريزي uz mei-auna gu-reezé. v. *irregularity*.

An ECCLESIASTIC خطيب khuteeb, واعظ wa-éz, عليم aleem (pl. علما uluma).

ECHO اواز awauz, صدا suda, رد صدا rudda suda, حاضر جواب hazir javaub, اهنك ahunk, صيت seet, اوا awa, اواه awauh, پژواك puzsh-wauk, بنت الجبل bintu'l'jebel, خنيده khunee-deh, روكت rawkut, ركا rukka, توف toof, نوف noof, مانو maunoo, مانوس maunoos.

To echo نوفيدن noofédun, رد صدا كردن rudda suda kirdun. v. *to resound*.

Eclaircissement, v. *explanation*.

ECLAT روشنايي roshunaï-é, ضيا zé-a, عظمت azumut, فر fur. v. *splendor*, *lustre*.

An ECLIPSE كسافت kusaufut. v. *darkness*, *obscuration*.—*An eclipse of the sun* انكساف inkisauf, خسوف khusoof.—*An eclipse of the moon* خسوف khusoof.

To eclipse (*the sun*) كسف كردن kusif kirdun, تكسيف ساختن tukseef saukhtun.—*To eclipse* (*the moon*) منخسف نمودن munkhusif numoodun. v. also *to cloud, obscure, disgrace.*

Eclipsed (*as the sun*) منكسف munkusuf, كسوف kusoof—(*as the moon*) منخسف munkhusuf, خسوف khusoof. *To be eclipsed* منكسف شدن munkusuf shoodun, منخسف بودن munkhusuf boodun.

The ecliptic طريق شمسي tureeka shemsé.

ECONOMY (*frugality*) خانه داري khauneh daré, اعتدال é-atidaul. — (*arrangement*) ترتيب turteeb, نظم nuzim, انتظام intizaum. v. *regulation.*

Economic, economical, (*frugal*) خانه دار khauneh dar, معتدل mu-atidil, مقتر muktir (fem. مقترت muktirut).

ECSTASY وجد wujid, بي خودي bé khoodé, اشفتگي ashuftugé, شوز shooz. *In a divine ecstacy* ديوانهء خدا déwauné-ï khoda. v. *enthusiasm, rapture, madness, grief.*

Ecstatic بوجد برداشته bewujid burdaushteh, مجنون mejnoon, توجد tuwujjid, شغفته shufteh, اشغفته ashufteh, بي خود bé khood, بي هوش bé hoosh, مسبوت musboot. v. *rapturous.*

An EDDY گرداب gurdaub, غرقاب ghurkaub, غمرت ghumrut, نول nool. v. *whirlpool.*—*To be whirled in an eddy* تحير شدن tuhé-ur shoodun, در گرداب گرداگرد رفتن dur gurdaub gurdagurd ruftun, بغرقاب داير بودن beghurkaub da-ér boodun.—*Eddy* (adject.) داير da-ér, گردان gurdaun, دوار روان duwaur rou-vaun. v. *whirling.*

EDGE (*thin cutting part of a blade*) تيز taze, حرف hurf, لب lib, حدت huddut, حد hudd, زرابت zurabut, زكر zukr, طرف turf, صبي subé.—*The edge of a sword* زباب السيف zubaubu's'seif, دهن شمشير duhna shemsheer, لب تيغ libba teegh, سر دشنه fura dushneh, غرار ghuraur, شفر shufr, شفره shufreh, جلبار julbaur, تاريت kauré-ut, مكشح mukshuh, نوك nook, كفت kiffut, زر فرني zurr furné, سطام sutaum, روله rooleh.—*The edge of a knife* لب كارد libba kaurd, دهن سكين duhna sukeen, تيز ناي taze na-é. *The edge of an ax* لب كشتره libba kushtureh, دهن برت duhna burt, غراب ghuraub (pl. اغربت aghrubut).—*An edge* (*border*) طرف turuf, لب lib, جناب junaub, حد hudd, كناره kunaureh, كرانه kurauneh. v. *brink, margin*; also *boundary, limit.*—*The edge of the eye-lid* شفر عين shufra aïn. —(*border of a garment, &c.*) دامن daumin, كنار kunaur, حاشيت hashé-ut, تير teer, كفت kuffut, نگار گرد nigaur gurd. v. *hem, list.*—*Edge* (*acrimony*) تندي tundé, درشتي durushté, عنف unf. —(*keenness of wit*) تيزي طبع taze-a tuba, زيركي zeerugé, حد عقل hudda akul. *To set the teeth on edge* دندان كير ساختن dundaun geer saukhtun, دندان حد كردن dundaun hudd kirdun. *To take off the edge* كند ساختن kund saukhtun.

To edge (*in*) ادخال كردن idkhaul kirdun, در اوردن dur awurdun, تملق ساختن tumulluk saukhtun. v. *to introduce, insinuate.*—(*to give an edge to*) تيز كردن taze kirdun, تحديد نمودن tuhdeed numoodun, ذكر دادن zukr dadun, ذو ذكر ساختن zu zukr saukhtun. v. *to sharpen.*—(*to border or fringe*) طراز نمودن turauz numoodun, تحشيت ساختن tuhshé-ut saukhtun, طرازيدن tirauzédun, رزه كردن ruzsheh kirdun, فراوير furaweer saukhtun. — (*to exasperate*) ازار كردن azaur kirdun, تخشين ساختن tukhsheen saukhtun, تحريش نمودن tuhreesh numoodun.

Edged تيز taze, سنين suneen, صفيحت sufeehut, قاطع kauta, بران buraun. v. *sharp.*—*A sharp-edged sword* تيغ بران teegha buraun. *A sharp-edged dagger* خنجر تيز khunjura taze.—*To be edged* تيز شدن teez shoodun.

Edging طراز tirauz, اهان ahaun, رزه ruzsheh, فراويز furaweez. *An elegant embroidered edging* علم alum, نگار علم nigaur alum, مفروز mufrooz. *To adorn with edgings of different colours* عبقري طراز كردن abkuré tirauz kirdun.

Edgeless نا تيز na taze, بي حرف bé hurf, غير ذكر aghiré-a zukr. v. *blunt.*

An edge tool الت تيز aluta taze, ادات ذو ذكر adaut zu zukr.

Edgewise با تيز كنار پيش فرستاده ba taze kunaur peish furustaudeh.

Edible, v. *eatable.*

An EDICT فرمان furmaun, حجت hujjut, امر amr, حكم hookum, غرز ghuriz, تنبية tumbé-ut. v. *command.*—*The royal signature on public edicts* توقيع tooké-a.

EDIFICATION تعليم taaleem, تربيت turbé-ut, تادب ta-addub, تاديب taadeeb. v. *instruction.*

An EDIFCE بنا buna, بنيت buné-ut, بني buné, بنيان buné-aun, بنياد buné-aud, مبني mubné, نهاد nihaud, والاد waulaud, اكنت aknut. v. *building, structure.*—*An edifice built on an eminence* كلات kulaut, نعمت namut, نعامت naamut.

To EDIFY تاديب كردن taadeeb kirdun, تعليم نمودن taaleem numoodun. v. *to instruct, teach.*

EDITION (*of a book*) تصنيف tusneef, تاليف taaleef.

An EDITOR مولف mu-ellif. v. *author*.

To EDUCATE پروردن purwurdun, پرورده كردن purwurdeh kirdun, پرورد ساختن purwurd saukhtun, تربيت نمودن turbé-ut numoodun, ادب دادن adub dadun. v. *to improve, instruct*.

Educated پرورده purwurdeh, مربى murubba. *Tenderly* or *delicately educated* ناز پرور nauz purwur, شابل shaubil, فاكه faukih, ناعم na-ém.

Education پرورش purwurish, پرورى purwuré, تربيت turbé-ut, ادب adub. v. *manners*.

To eek, v. *to lengthen, add, supply*.

An EEL, شلق shilk, سمك الحيات sumuk-u'l'hei-é-aut, مار ماهي mar mauhé, انكليس an-gulees.

To efface, v. *to deface, eraze, obliterate*.

EFFECT (*that which is produced by an operating cause*) نتيجه nuteejeh, فرع fura (pl. فروع furu-a), عمل aml, فعل faal, كار kaur. v. *consequence*.—*The cause and effect* اصل و فرع asl ou fura (pl. اصول و فروع asool ou furoo-a). *Effect* (*force, power*) قوت kuwwut, قدرت kudrut, دست dost, توان tuvvaun.—(*purpose*) نيت né-ut, غرض ghurz, قصد kusd. v. *intention*.—(*success*) وقوع wuku-a, عاقبت aakubut. v. *advantage, end*.—(*completion*) تمام tumaum, تكميل tukmeel. v. *perfection*.—*Whatever has an effect* كاركر kaurgur.

Effects مال maul (pl. اموال amwaul), رزق ruzuk (pl. ارزاق arzauk), عروض arooz, عقار akaar, نعمت namut. v. *goods, moveables*.—*Private effects* اموال خاصه amwaula khausseh. *Having valuable effects* مالدار mauldar, متاثث muta-assus. v. *rich*.

To EFFECT (*effectuate*) پرداختن purdaukhtun, بكار آوردن bekaur awurdun, بجا بردن beja burdun, تكميل كردن tukmeel kirdun, اتمام ساختن itmaum saukhtun, كار نمودن kaur numoodun, نتيجه بخش يافتن nuteejeh bukhsh é-aftun, عمله كردن amleh kirdun, فعله ساختن faaleh saukhtun. v. *to perform, complete, fulfil*.

Effected پرداخته purdaukhteh, به اتمام رسانيده beh itmaum rusaunédeh. *To be effected* حصول پذير شدن husool pizzeer shoodun, صورت پذير بودن soorut pizzeer boodun, بجا امدن beja aumudun, كاركر نمودن kaur gur numoodun.

Effectible ممكن پرداز mumkina purdauz, قابل الاختتام kaubilu'l'ikhtitaum. v. *practicable*.

Effective, effectual, efficacious, efficient كار ساز kaur sauz, كاركر kaurgur, موثر mu-usur, ذو قوت zu kuwwut, اهل قدرت ahla kudrut, موكد mu-ekkud, محكم muhkum, قوي kawé, كافي kaufé. v. *active, operative, useful*.

Effectively, effectually, efficaciously با قوت ba kuwwut, قادرانه kadirauneh. v. *powerfully*.—(*completely*) كاملانه kaumilauneh, با احتتام ba ihtitaum, تماما tumaman.

EFFEMINACY (*female softness*) نرمي nurmé, ملايمت mula-émut, ناز nauz, نازكي nauziké.—(*unmanliness*) نا مردي na murdé, نا كسي na kusé.—(*lasciviousness*) شهوت shuhwut, شوخي shookhé, فسق fisk, فجر fujr.

Effeminate (*soft*) نرم nurm, ملايم mula-ém, نازك nauzik, ناعم na-ém.—(*unmanly*) نا مرد na murd, ناكس nakus.—(*lascivious*) شوخ shookh, فاسق fausik, فاجر faujir, ذو شهوت zu shuhwut.

To effeminate (*soften*) نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun.

Efficacy, efficiency, v. *effect, agency*.

Efficacious, efficient, v. *effective*.

EFFIGY صورت soorut, تصوير tusweer (pl. تصاوير tusaweer), نكار nigaur, تمثال tumsaul (pl. تماثيل tumauseel), شكل shukl, نقش nukish, وجه wujuh. v. *picture*.

EFFLORESCENCE (*flourishing*) شكفتكي shukuftugé, شكوفي shukoofé.

EFFLUX, *effluxion* ريز reez, ريزش reezish. v. *effusion*.

EFFORT سعي sa-é, جد judd, جهد jihud, اجتهاد ijtihaud, اقدام و اهتمام ikdaum ou ihtimaum, كوشش kooshish. v. *endeavour, struggle*.—*A great effort* سعي موفور sa-é moufoor, اهتمام تام ihtimauma taum.

EFFRONTERY شوخي shookhé, بي شرمي bé shurrumé, كستاخي kustaukhé, دسته dosteh, بي ادبي bé adubé. v. *impudence*.

Effulgence, v. *brightness, lustre*.

EFFUSION ريز reez, ريزش reezish, صب subb, اراقت iraukut. *The effusion of blood* سفك suffuka dum, خون اب khoon aub, اراقت دما iraukuta duma. *The effusion of water* صب ما sub-ba maa.

Effusive ريزان reezaun, صب نما subb numa.

EFT خناز khunauz, وارغ waurukh. v. *lizard*.

E. G. (*exempli gratia, for example*) مثلا musulan *or* musula.

An EGG, خايه khaéh, تخم مرغ tukhma murgh, بيضت beizut, مرغانه murghauneh, كيكت keekut, كيكيت keeké-ut (pl. كياكي ké-auké), قايبت ka-ébut, قاية ka-éut. *To sit upon eggs* رخم كردن rukhum kirdun, ترخم ساختن turukhkhum saukhtun, وكن نمودن wukun nu-

moodun, رنکا کردن runka kirdun. *To lay eggs* بیضت وضع نمودن خایه کردن kha-éh kirdun, beizut wuza numoodun, بیض ساختن beiz faukhtun, ورض کردن wurz kirdun. *A fried egg* خاکینه khaugeeneh, خایه ریز kha-éh reez, ریخته reekhteh, ریزه reezeh. *A poached egg* گوازه guwauzeh, گواره guwaureh. *A soft boiled egg* نیم برش neem burish, نیم برشت neem burisht. *To boil* or *poach eggs* گوازه کردن guwauzeh kirdun. *A stale* or *rotten egg* کنده خایه kundeh kha-éh, مرغانه مذر murghauneh muzir, شنتل fintil, سعطه faateh.—*Forsaken eggs* ترک turuk. *To form eggs* (*in the belly*) امکان کردن imkaun kirdun. *The eggs of fish* صعقر faakur, خبیار khabé-aur. *The eggs of crocodiles* شلقه shulkeh. *The eggs of ants* مازن mauzin. *Eggs piled one upon another* رصیص rusees. *The yolk of an egg* زرده خایه zurda kha-éh, زهب zuhib, زاجل zaujil. *The white of an egg* سپیده fipeedeh, ماح mauh, غرقد ghurkud, غرقی ghurké, (*the last implying also the membrane or pellicle between the white and shell*).—*An egg-shell* پوست خایه poosta kha-éh, قشر البیضت kushru'l-beizut.—*The egg of timidity* (*a virgin*) بیضت الحذر beizutu'l-huzr.

To egg, v. *to instigate*, *incite*.

The EGLANTINE (*a species of rose* or *sweet brier*) استرون usturoon, گلنسرین gulnusreen, جلنسرین julnusreen.

EGREGIOUS فاضل fauzil, مفضل mufzul, با کمال ba kumaul, ذو فضیلت zu fuzeelut, شریف shereef, صاحب کمال sahib kumaul, مکمل mukummul, بزرگوار buzurguwaur, مکلف mukullif, منیف muneef. v. *excellent*; also *vicious*.

Egregiously (*excellently*) فاضلانه fauzilauneh, با فضیلت ba fuzeelut.—(*shamefully*) حقیرانه hukeerauneh, فاجرا faujiran, با ذلت ba zullut.

EGRESS, *egression* خروج khurooj, استخراج istikhrauj. v. *departure*.

To EJACULATE انداختن andaukhtun, رمی کردن rumé kirdun. v. *to throw*; *to shoot out*.

An ejaculation (*short* or *sudden prayer*) دعوت ناگه dawut naguh.—(*throw*) انداز andauz, رمی rumé.—*Ejaculatory* نا گهانه na guhauneh. v. also *hasty*, *sudden*.

To EJECT (*drive out*) راندن raundun, بدر راندن bedur raundun, شغر کردن shughr kirdun, اخراج ساختن ikhrauj faukhtun. v. *to expel*, *banish*.—(*to cast away*) بر طرف انداختن bur turuf andaukhtun, طرح کردن turuh kirdun, ترک نمودن turuk numoodun.—(*to void from the mouth*, &c.) لفظ کردن lufiz kirdun, استفراغ ساختن istifraugh faukhtun. v. *to void*, *vomit*, *spit*.—*To eject from a possession* از تصرف راندن uz tufurruf raundun, از خانمان منطرد ساختن uz khaunumaun munturid faukhtun. *To eject from an office* منصب معزول کردن munfub maazool kirdun, مرتبه عزل نمودن murtubeh azl numoodun.

An ejectment (*from a possession*) از خانمان اطراد uz khaunumaun itraud, از میراث بدر ران uz meeraus bedur raun.—*Ejection*, v. *expulsion*.

EIGH (interject.) ol ah, ایا ei-ya.

EIGHT [P] هشت husht, [A] ثامانیة famauné-ut (fem. ثمان famaun, ثمانی famauné). *Eight each*, *in eighths* هشتگان hushtugaun, ثمان ثمان famauna famauna. *The eight paradises* هشت بهشت husht behusht.—*The eighth* [P] هشتم hushtum, [A] ثامن faumin, ثامنة fauminut.—*An eighth* (*part*) [P] هشتمی hushtumé, ثمن fumun, ثمین fumeen (pl. اثمان afmaun).—*The eighth heaven* چرخ ثمانی churkha famauné.—*Eighteen* [P] هشتده hushtduh, هجده hujduh, هژده huzhduh, [A] ثمانیة عشر famauné-ata afhura (fem. ثمان عشرة famauna asharata). *The eighteenth* [P] هشدهم hushduhum, هژدهم huzhduhum, هجدهم hujduhum, [A] ثامن عشر faumina afhara (fem. ثامنة عشرة faumané-uta asharata).—*Eightfold* [P] هشت تا husht ta, [A] مثمن musumman, تثمین tusmeen, ثمانیة اضعاف famauné-uta azaafi.—*Eightly* [P] هشتانه hushtauneh, [A] ثامنا fauminan.—*The eightieth* [P] هشتادم hushtaudum, [A] ثمانون famanoona.—*Eight score* [P] صد و شصت fud ou fhesht, [A] مایة و ستون ma-êt ou fitoona.—*Eighty* [P] هشتاد hushtaud, هشتد hushtud, ثمانون famaunoona, ثمانین famauneena. *An old man eighty years of age* پیر هشتاد ساله peera hushtaud fauleh. *Eight hundred* [P] هشتصد hushtfud, [A] ثمان مایة famauna ma-êt. *Eight thousand* هشت هزار husht huzaur, ثمان الاف famauna alauf. *Eight days* (*a week*) [P] هفته hufteh, [A] اسبوع ufboo-a.

EITHER یا ya, یا خود ya khood. *Either the one or the other* یا یک یا دیگر ya eek ya deegur, احدهما ahaduhuma, یا احد یا اخر ya ahud ya akhir.—*Either of you* یکی از شما eeké uz fhuma, احد کم ahada kum. v. *both*, *each*.—*Either side* هرجانب hurjaunib, جانبین jaunibeen. *Either a throne or a winding-sheet* یا تخت یا بخت ya tukht ya bukht. *Either to heaven or to hell* ایما الی جنت ایما الی نار a-éma ila jinnut a-éma ila naur.

To eke, v. *to add*, *increase*, *lengthen*, *supply*.

ELABORATE پرکار pur kaur, عملی amlé, مصنع mufunna, مکمل mukummul, مکلف mu-

kulluf. *To elaborate* مكمل كردن mukummul kirdun.—*Elaborately* بركارانه purkaurauneh, مكملا mukummulan, با بصيرت ba beseerut.

To elance, v. *to throw out*, *dart*.

To ELAPSE ماضي بودن mauzé boodun. v. *to glide*, *pass away*.—*The time which is elapsed* الماضي زمان الماضي zumaunu'l'mauzé.

ELASTICK جهان juhaun, جه juh, خيز kheez, خيزان kheezaun.

Elasticity جهشان juhshaun, قوت جهين kuwwuta juheen, قدرت خيزان kudruta kheezaun.

ELATE سر در هوا fur dur hawa, مغرور mughroor, متكبر mutukubbir, نخوت كش nukhoot kush, نخوت پيشه nukhoot peisheh. v. *haughty*.

To elate مغرور كردن mughroor kirdun, متكبر ساختن mutukubbir saukhtun. v. *to elevate*, *exalt*.

Elation متكبري mutukubbiré.

The ELBOW مرفق mirfik, واران wauraun, وارن waurun, وارنج waurunj, وارين waureen, وارخ waurukh, واريخ waureekh, كز kuz, كوغ koogh, اشكوب ashkoob, زند zund, ركبت rukbut. *The tip of the elbow* القبيح alkubeeh.—(*a projection*) قرنت kurnut. v. *angle*, *flexure*.—*To be at the elbow* (*to be near*) نزديك بودن nuzdeek boodun, قريب شدن kureeb shoodun.

To elbow (*through a crowd*, &c.) هقعت كردن hukaat kirdun. v. *to push*, *jog*, *justle*.—(*to jut out*) قرنت نمودن kurnut numoodun.

ELDER مهين muheen, اول awwul, اول زاده awul zaudeh. *An elder brother* اول برادر awwul buraudur, اخ مهين akha muheen.

An elder (*a man whose age gives him authority*) شيخ sheikh, پير peer, خواجه khojeh, كهن kohun, كهن پير kohun peer.—*Elders* شيوخ shéookh, اشياخ ashé-akh, شيخة shé-akhut, شيخان sheikhaun, مشيخت mushé-akhut, مشايخ mushaékh, مشوخا mushookha, سالخوار saulkhaur, اماري كهن سال amauré kohun saul, كهنت kohnut, وجول wujool, اعيان القوم a-é-aunu'l-koom. v. also *ancestors*.

Elderly سالدار sauldar. v. *advanced in years*.

Eldership شيوخيت shé-ookhé-ut, كهنگي kohnugé. v. *seniority*.—(*primogeniture*) نخست زادي nukhust zaudé, بكوريت bukooré-ut.

Eldest بكر bukr, نخست زاد nukhust zaud, نخست زاده nukhust zaudeh. *The eldest son* فرزند بكر furzund bukr.

The elder-tree اقطي akté, خمان khumaun.

ELECAMPANE (*herb*) راسن rausun, تنس hunus, النيون alné-oon, جناح junauh, زنجبيل شامي zunjbeela shaumé.

To ELECT اختيار كردن ikhté-aur kirdun, گزيدن guzédun, برگزيدن burguzédun, اكتفا ساختن iktifa saukhtun, اصفا نمودن isfa numoodun, اصطفا كردن istifa kirdun, استصفا نمودن istisfa numoodun. v. *to choose*.

Elect, *elected* گزيده guzédeh, گزين guzeen, گزيد guzeed, برگزيده burguzédeh, مختيار mukhté-aur, ممتاز mumtauz, منتخب muntukhub, مصطفي mustufa, مختص mukhtuss, نبرده nubburdeh.

Election اختيار ikhté-aur, گزين guzeen, خيار khé-aur, انتخاب intikhaub. v. *choice*.

Elective قوت اختيار نما kuwwuta ikhté-aur numa, ذو قدرت گزين zu kudruta guzeen.

Electively با اختيار ba ikhté-aur, مقدمانه mukuddimauneh.

An elector اختيار كننده ikhté-aur koonindeh, منتخب muntukhib.

ELECTRE (*amber*) كاه ربا kah ruba.

ELECTRICAL كشنده kushindeh, جاذب jauzib.—*Electricity* كشيش kusheesh, جذب juzb.

An ELECTUARY ريچار reechaur, ريچال reechaul, رچل ruchul, ربيد rubeed, لحلحه luhluheh, معجون maajoon (pl. معاجين ma-ajeen), هوشكش hooshkush. *An electuary for the head-ach* شبيار shubé-aur.

ELEEMOSYNARY (*living upon alms*) صدقت پذير sudukut pizzeer, مصدق musuddik.—(*given in charity*) بدهش بخشيده beduhish, bukhshédeh, متزكي mutuzukka.

ELEGANCE پردازي purdauzé, لطافت lutaufut, ظرافت zuraufut, نزاكت nuzaukut, ملاحت mulauhut, حسن husn, ناز naz, شكوه shukooh, بها buha, ريحان reehaun, بهجت buhjut, جمال jumaul, رونق rownuk, زينت zeenut, خوشي khooshé, زهو zuhoo, زيبايي zébai-é, برازد burauzud, خوبي khoobé, حسن و بها husn ou buha. v. *beauty*.—*Elegance of composition in speaking or writing* انشا پردازي insha purdauzé, بلاغت bulaughut, اصطلاح istilauh. v. *eloquence*.

Elegant لطيف luteef, ذو ظرافت zu zuraufut, ظريف zureef, ظرف zurf, ملاح mulauh, پاكمال paukmaul, مستطاب mustutaub, خوب khoob, خوش khoosh, زيب zeeb, زيبا zeeba, حسن husun, مستحسن mustuhsun, نازك nauzuk, جميل jumeel, بهي buhé, نازنين nazneen, خوشنما khooshnuma, نيكو neekoo, ترفت turfut, شيوه sheeweh, همبر humumbur, سندري sundurė, مكلف mukulluf, مزي muzé, برازد burauzud, مزين muzei-én, نارين naureen, رعنا raana. v. *gentle*, *delicate*, *soft*.—*Elegant* زيب و تر zeeb ou

tur. *Any thing elegant presented to a sweetheart* ترفت turfut. *An elegant woman* زن نازنين zun-na nazneen. — *Elegant writing or language* جوهر سخن jouhura sukhun, جوهر كلمات jouhura ku-limaut. *Elegant writing* or *penmanship* حسن خط husn khutt, خوش نويش khoosh nooïsh. *Most elegant* اظرف azruf, احسن ahsun (fem. حسنا husna), اطيب auteeb, براعت پرداز buraat purdauz.

Elegantly ظريفانه zureefauneh, با لطافت ba lu-taufut, خوب khoob, خوش khoosh, با نزاكت ba nuzaukut, نيكو neekoo. *Walking elegantly* خوش رفتار khoosh ruftaur, خوش خرام khoosh khiraum.

ELEGIACK (*belonging to elegy*) قصيده منسوب kasseedeh munsoob--(*mournful*) اندوه گين andoohgeen, مستمند mustumund, دلتنك كنا diltunk koona. v. *doleful*, *sorrowful*.

An elegy (poem) قصيده kasseedeh (pl. قصايد kassa-éd, قصيد kasseed).—*A mournful* or *funeral song)* نحبات nuhbaut, مرثات mursaut, مرثيت mursé-ut (pl. مراثي murausé). *To sing an elegy* or *dirge* مرثيت گفتن mursé-ut guftun.

ELEMENT عنصر unsur (pl. عناصير anauseer). *The four elements* عناصير اربع anauseera arbaa, كيا ké-a, چهار امهات سفليت chuhaur ummuhauta siflé-ut. *The four elementary qualities of man* امهات طبايع چهار اركان ummuhauta tuba-é-a chuhaur arkaun, خلط khult.—(*an ingredient* or *consistent part*) بلد bilud, سرشت surisht, اسطقس istakis, كيان ké-aun. v. *essence*, *principle*.—*The elements* or *letters of a language* حروف الهجا hu-roofu'l'huja. *The elements* or *rudiments of science* شروح علم shurooha ylm.—*The proper element* or *sphere of any thing* جا ja جاي ja-é, گاه gah, موضع mouza, مكان mukaun, محل muhull. *He is not in his element* نا بجا است na beja ast, از جا خود بيرون است uz ja-a khood beeroon ast, بجا خود نيست bejaa khood neest.—*Euclid's elements* اسطقسات اقليدس astaksata aklides.

Elemental, *elementary* (*belonging to the elements*) عنصر منسوب unsur munsoob.—(*uncompounded*) نا مخلوت na mukhloot, غير مركب ghire-a muruk-kub, بي خلط bé khult.

An ELEPHANT فيل feel, پيل peel, كلثوم kulsoom, عيثم a-ésum. *A she elephant* طلخام tulkhaum. *A large elephant* فيل منكلوس feel munghuloos, زنده پيل zundeh peel, ژند پيل zshund peel, فيل دمان feela dumaun. *An elephant-keeper* فيلجي feeljé, فيلبان feelbaun, فيال fei-aul. *An elephant-driver* or *rider* فيل سوار feel suvvaur.—*The elephantiasis* (*disease of the elephant*) داء الفيل da-u'l'feel, جذام juzaum. v. *leprosy*.—*Elephantine* فيل منسوب feel munsoob, پيوند پيل peel pivund.

To ELEVATE براوردن burawurdun, برداشتن burdaushtun, نصب نمودن nusb numoodun, بلند ساختن bulund saukhtun, وابرون كردن waburoon kirdun, اعلا نمودن é-ala numoodun, تعليت كردن taalé-ut kirdun, افراختن efraukh-tun, زوريدن zoorédun, ترفيع ساختن turfé-a saukhtun, رفع نمودن rufa numoodun, جنبانيدن jumbanédun. v. *to exalt*, *raise*.

Elevate, elevated مرفوع murfoo-a, برداشته bur-daushteh, افراخته efraukhteh, عالي aalé (fem. عاليت aalé-ut), مرتفع murtufa, معلي mu-alla, منتبر muntubur. v. *exalted*.

Elevation ارتفاع irtifa, افرازي efrauzé, اعلا é-ala, رفع rufa, نص nuss, شولان shoolaun. v. *exaltation*.—*Elevation* or *sublimity of stile* اطناب itnaub.

An elevator بردار burdar, رفع كننده rufa koonindeh, افراز efrauz.

ELEVEN [P] يازده é-auzduh, يانزده é-aunzu-duh, احد عشر ahada ashara. *The eleventh* [P] يازدهم é-auzduhum, [A] حادي عشر hadé-a ashara.

An ELF (*a spirit supposed to be seen in wild places*) ام صبيان ummu's'subé-aun, غول ghool, جن jinn, كيخ keekh. v. *hobgoblin*: *demon*, *dwarf*.

To ELICIT كشيدن kushédun, جذب كردن juzb kirdun, ايشا نمودن a-ésha numoodun. v. *to draw out*.

ELIGIBILITY, *eligibleness* لايقي الاختيار la-éké-u'l'ikhté-aur, واجبى الانتخاب vajibé-u'l'in-tikhaub.

Eligible لايق اختيار la-éka ikhté-aur, واجب الخيار vajibu'l'khé-aur مستوجب الانتخاب mus-toojibu'l'intikhaub.

ELISION (*cutting off*) جدايي judai-é, انفصال infisaul, فراق firauk. v. *separation*.

ELIXIR اكسير akseer. v. *essence*, *cordial*.

An ELK كور goor.

An ELL اندازه andauzeh, گز guz, شامان shamaun, ذرع zira, اندان andaun, ارش arish, اريش areesh.

The ELM TREE ناغ naugh, سيخدار seekhdar, نارون nauroon.

ELOCUTION (*power of expression*) كلام killaum, قوت كلام kuwwuta killaum. v. *eloquence*.

Elogy, v. *encomium*, *praise*, *panygyrick*.

To ELOIGNE (*put at a distance*) بعيد كردن ba-éd kirdun, دور نمودن door numoodun.

To ELONGATE (*lengthen*), درازساختن dirauz saukhtun, تطويل كردن tutweel kirdun. v. *to stretch, prolong*.—(*to go to a distance*) بدوري رفتن bedooré ruftun.

Elongation (*lengthening*) تطويل tutweel, درازي dirauzé, بسط bust. v. *stretching*.—(*distance*) بعد bu-ad, دوري dooré.—(*departure*) فراق firauk, ارتحال irtihaul, هجر hujr. v. *removal*.

To ELOPE از حضور دور رفتن uz huzoor door ruftun, گريختن gureekhtun, كنار كرفتن kunaur gooriftun. v. *to flee, escape, run away*.

Elopement گريز gureez, فرار furaur.

ELOQUENCE زبان اوري zubaun awuré, سخنراني sukhunrauné, سخنوري sukhunwuré, سخن كوي sukhun gooï, سخن پردازي sukhun purdauzé, كلام kulaum, علم كلام ylma kulaum, فصاحت fusauhut, علم بلاغت ylma bulaughut, كفت guft, لسن lusin, علم معاني ylma ma-ané, علم خطابت ylma khitaubut.

Eloquent زبان اور zubaun awur, سخن ران sukhun raun, سخن ارا sukhun ara, سخن افرين sukhun afreen, سخن كذار sukhun guzaur, سخن شناس sukhun shinaus, سخن سراي sukhun sura-é, دلباز dilbauz, شيوا زبان sheewa zubaun, ذو علم كلام zu ylma kulaum, اهل علم بلاغت ahla ylma bulaught, صاحب علم خطابت sahib ylma khutaubut, علم معاني دار ylma ma-ané dar, فصيح fuseeh, فصيح الكلام fuseehu'l'kulaum, مير كلام meera kulaum, فصاحت پرداز fusauhut purdauz, بليغ buleegh, اهل كلام ahla kulaum, سخنور sukhun wur, سخن اور sukhun awur, فصيح و بليغ fuseeh ou buleegh, شيرين ادا sheereen ada, فصيح اللسان و بليغ البيان fuseehu'l'lissaun ou buleeghu'l'bé-aun, سلاق sullauk, مسلاق mislauk, طوطي نواي tooté nuva-é, نكته كوي nukteh gooï, السن alsun, لسن lussun, مصقع muska, كلماني kulmauné (fem. كلمانيت kulmané-ut), جزالت juzaulut, جزيل juzeel, وع waa, نبار nubbaur, نطق nutuk, قوال kuwwaul, شيظمي sheezmé, زخذخان zukhzukhaun, مصقل muskul, مسلق musluk. *An eloquent man* صاحب علم كلام sahib ylma kulaum, سخن ران sukhun raun, سخن كذار sukhun guzaur, اهل زبان و كفت ahla zubaun ou guft, سخن ارا sukhun ara, سخن كو sukhun goo, سخنسرا sukhun sira, سور اهلي soor ahlé, اهل كلام ahla kulaum, ابن قوال ibnu kuwwaul, پلوس puloos, بلوس buloos. *Eloquent men* ارباب سخن arbauba sukhun, فصحا و بلغا fus-ha ou bulgha. *Most eloquent* افصح afsuh, افصح الكلام afsuhu'l'kulaum.

ELSE (pronoun, *other*) ديكر deegur, اخر akhur, غيري ghiré, ساير sa-ér.—(adverb, *beside, except*) جز juz, بجز bejuz, ما عدا ma ada, ميد meid, و الا wa illa, الا illa, بغير beghire, ديكركون deegur goon, حاش haush, حاشا hausha, حاشي haushé, خلا khula, ما خلا ma khula, خلا عن khulaa an, فوق fouk. v. *otherwise, more, beyond*.—*No one else* هيچ ديكر heech deegur, دكر نيست digur neest, هيچكس اخر heechkus akhur. *There is nothing else* جز از ان نيست juz uz aun neest, غير اين هيچ ghire een heech, خلا عن لا شي khula aan la shei, لا ديكر چيزي است la deegur cheezé ast.—*Elsewhere* در ديكر كاه dur deegur gah, در غير جا dur ghiré-a ja, في محل اخر fi muhull akhur.

To ELUCIDATE اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, اشتهار نمودن ishtihaur numoodun, روشن ساختن roshun saukhtun, مبين كردن mubeï-én kirdun, تبين ساختن tubeï-én saukhtun, شرح نمودن shurh numoodun, ايضاح اوردن a-é-zauh awurdun. v. *to explain, illustrate*.

Elucidation بينت bei-énut, بيان bei-aun, عرض arz, اظهاري izhauré, تعبير taabeer, شرح shurh. v. *explanation*.—*Elucidator*, v. *expositor*.

To ELUDE حيله باختن heeleh baukhtun, غبن بستن ghubin bustun, از فن رها يافتن uzz funn ruha é-aftun, تغويت كردن tughwé-ut kirdun, كيد نمودن keid numoodun. v. *to deceive*.—(*to avoid*) احتذار كردن ihtizaur kirdun, هارب ساختن harib saukhtun.—*To elude a blow* ضرب دفع كردن zurba dufa kirdun. v. *to escape, mock*.

Eludible ممكن احتذار mumkina ihtizaur.

ELVES (pl. of *elf*) جنان jinnaun.

Elvish جنان منسوب jinnaun munsoob.

ELUSION (*artifice*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, كيد keid, فن funn, تغويت tughwé-ut. v. *stratagem*.

Elusive, elusory, حيله بند heeleh bund, كيد ساز keed sauz, تغويت كنا tughwé-ut koona.

ELYSIAN دلكش dilkush, خرم khurrum, اهل صفا ahla sufa. v. *delightful, delicious*.

Elysium عدن éden, كلستان ارم gulistana irem, مقام نزهت اتسام mukaum nuzhut ittisaum, محل عيش و حضور و جاي عشرت و سرور muhulla a-ésh ou huzoor, wa ja-é ishrut ou suroor, تفرج كاه tufurruj gah.

To EMACIATE (*make lean*) لاغر كردن laughir kirdun, نحيف ساختن nuheef saukhtun, ايرار نمودن a-éraur numoodun, اضنا كردن izna kirdun.—(*to be* or *become lean*) لاغر كشتن laughur gushtun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun. v. *to pine, languish*.

Emaciated لاغر laughur, لاغر شده laughur shoodeh, نحيف nuheef, مدخول mudkhool, كم كوشت kum koosht. v. *lean, meagre, extenuated.*

Emaciation لاغري laughuré, نحافت nuhaufut, عجف ajuf, هزال huzaul. v. *leanness.*

EMANATION زهش zuhish, بذع buza, صادر saudir.

To EMANCIPATE ازاد كردن azaud kirdun, اعتاق ساختن é-ataak saukhtun, معتق كردن maatuk kirdun, اطلاق نمودن itlauk numoodun.—*Emancipated* معتق maatuk, ازاده شده azaudeh shoodeh. *An emancipated slave* معتق maatik.—*Emancipation* ازادكي azaudugé, اعتاق é-ataak, اطلاق itlauk.

To emasculate, v. *to castrate.*

EMAUS (*a town in Syria*) عمواس ému-as.

To EMBALM موميا ساختن moomé-a saukhtun.—*Embalmed* موميا ساخته moomé-a saukhteh.

EMBARCATION (*going on board ship*) در جهاز رو dur jahauze rou, بكشتي نشين bekishté nisheen.—(*putting on board*) در جهاز نهان dur jahauze nihaun, بر كشتي وضع كنا bur kishté wuza koona.

An EMBARGO منع البحار munaa ibhaur, حرمان رهكذار دريا hurmauna ruhguzaura duré-a.

To EMBARK (*go on board*) بجهاز در رفتن bejahauze dur ruftun, بكشتي نشين بودن bekishté nisheen boodun.—(*to put on board*) در جهاز وضع كردن dur jahauze wuza kirdun, بكشتي نهادن bekishté nihaudun.— (*to engage in any affair*) بكار در امدن bekaur dur aumudun, خودرا معامله ساختن khoodra ma-amleh saukhtun, ممارست كردن mumaurusut kirdun. —*To embark in the same design* در همان غرض رفيق بودن dur humaun ghurz rufeek boodun, همبار شدن humbar shoodun, همواثق كردن humwausuk kirdun.

To EMBARRASS اشفتن ashuftun, اشفته كردن ashufteh kirdun, الفتن aluftun, مات كردن maat kirdun, محنت ساختن muhnut saukhtun, مشوش نمودن mushuwwush numoodun, پريشان كردن purashaun kirdun. v. *to distress, entangle, perplex, confound.*

Embarrassed اشفته ashufteh, مترددد muturuddud, مشوش mushuwwush, مات maat, پريشان purashaun. *To be embarrassed* مترددد شدن muturuddud shoodun, مات كشتن maat gushtun.

Embarrassment پريشاني purashauné, اشفته حال ashufteh haul, خلاط khulaut, تطرق tuturruk, تشويش tushweesh. v. *perplexity.*

EMBASSADOR ايلچي eelché, رسول rusool, فرستاده furistadeh. v. *ambassador.*

An embassy پيغام peighaum, ارسال irsaul, افتراد iftiraud, افراد ifraud, رسالت rusaulut, سفارت sufaurut, الوكت alookut, ملاك mulauk, ملاكت mulaukut. *To send an embassy* ايلچي فرستادن eelché furistadun, افراد كردن ifraud kirdun, رسول نامزاد ساختن rusool namzaud saukhtun. v. *delegate, depute.*—*To explain the purpose of an embassy* عرض پيغام نمودن arza peighaum numoodun.

To embattle, v. *to array*; and under *battalia.*

To EMBAY (*inclose in a bay*) در خليج دريا احاطه كردن dur khuleeja duré-a ihauteh kirdun.

To EMBELLISH زيب كردن zeeb kirdun, زيبيدن zeebédun, ارايش نمودن ara-ésh numoodun, زينت ساختن zeenut saukhtun. v. *to adorn, decorate.*—*Embellished* زيبيده zeebédeh.

Embellishment زيب zeeb, زين zeen, ارايش ara-ésh, برازد burauzud, شارت shaurut, فاهم fauhim. v. *ornament, decoration.*

EMBERS (*hot ashes*) مليل muleel, ملت millut, شرر shurur.

To EMBEZZLE (*to appropriate by breach of trust*) از غدر اعتقاد خودرا مخصوص كردن uz ghudra é-atikaud khoodra mukssoos kirdun.—(*to waste in riot, &c.*) اسراف كردن israuf kirdun, اتلاف ساختن itlauf saukhtun, مال تلف كردن maul tuluf kirdun.

Embezzlement از غدر اعتقاد خودرا خاص ساز uz ghudra é-atikaud khoodra khass sauz.

To emblaze, emblazon, v. *to blazon.*

An EMBLEM عبارت ibaurut, علامت alaumut, نمودار numoodar. v. *symbol.*

Emblematical, emblematic, ذو كنايت zu kunaé-ut, عبارت دار ibaurut dar.

Emblematically بطور عبارت betoora ibaurut.

To EMBOLDEN دلير ساختن dilare saukhtun, بي باك كردن bé bauk kirdun, جان دادن jaun dadun.

EMBOLISMAL, *embolous* (*intercalary*) كبيسا kubeesa, كبيست kubeesut. v. Vol. I. بيهرك p. 489.— سال, p. 988. and *Prelim. Dissert.* p. xxxix.

To EMBOSS نقش كردن nukish kirdun, تراش ساختن turaush saukhtun.

Embossment, v. *boss.*

To EMBOWEL برداختن burdaukhtun, روده واكردن roodeh wakirdun.

To EMBRACE (*fold in the arms*) اغوش كردن aghoosh kirdun, در اغوش كرفتن dur aghoosh gooriftun, اغيشتن agheeshtun, اغوشتن aghooshtun, اغوشيدن aghooshédun, بغل كرفتن bughl

gooriftun, معانقت ساختن ma-anukut ſaukhtun, كنار كردن kunaur kirdun, در كنار شدن dur kunaur ſhoodun, خجاليدن khujauledun, خجوليدن khujooledun, انگوشيدن angooſhedun, اغيشتن agheeſhtun, گرديدن gurdedun.—*To embrace one another* تعانق كردن ta-annuk kirdun, يكديگر در اغوش گرفتن eekdigur dur aghooſh gooriftun.—(*to compriſe*) اشتمال كردن iſhtimaul kirdun, شمل ساختن ſhumul ſaukhtun, احاطه ihauteh numoodun. v. *to contain, comprehend, incloſe.*—(*to admit, receive*) پذيرفتن pizzeeruftun, قرين قبول نمودن kureen kubool numoodun, اتخاذ كردن ittikhauz kirdun. *To embrace terms or offers* عهد و پيمان پذير كردن ahd ou peimaun pizzeer kirdun. *To embrace terms of peace* شرايط صلح قرين قبول نمودن ſhura-éta ſulh kureen kubool numoodun, شروط و قيود صلح اتخاذ ساختن ſhuroot ou ké-ooda ſulh ittikhauz ſaukhtun. *To embrace an opportunity* فرصت گرفتن furſut gooriftun, مراصدت ساختن murauſudut ſaukhtun.—*He aſked me many queſtions, and embraced me* بسيار احوال پرس نمود و مرا در اغوش گير كرد biſſé-aur ahwaul pors numood, wa mura dur aghooſh geer kird.

An embrace اغوش aghooſh, معانقت ma-anukut, كنار kunaur, حضانت huzaunut. v. *hug, ſqueeze; incloſure.*—*Conjugal embraces* نكاح nikauh, جماع juma. v. *coition.*

An embracer حضانت كننده huzaunut koonindeh, در اغوش گير dur aghooſh geer.

An EMBRASURE (*aperture in a wall*) كنگره ديوار kungureh-a deewaur. v. *battlements.* — *An embraſure for cannon* كنگره جهت توپ kungureh jihut tope.

EMBROCATION (*bathing a wound with medicinal liquor*) جراحت با شربت شوي jirauhut ba ſhurbut ſhooï.

To EMBROIDER نگاريدن nigaurédun, طرازيدن turazédun, طراز كردن tirauz kirdun, نقش ساختن nukiſh ſaukhtun, تطرز نمودن tuturruz numoodun.—*An embroiderer* نقاش nukkauſh, طرازنده tirazindeh, نگارنده nigarindeh, نقشبند nukiſhbund, طرازگر tirauzgur.

Embroidery نقشبندي nukiſhbundé, نقش nukiſh, طراز tirauz, نگارش nigauriſh.—(*diverſity of colours*) گوناگوني goonagooné, بوقلموني boo-kulumooné.

To EMBROIL اضطراب كردن iztiraub kirdun, خلط ساختن khult ſaukhtun, برهم زدن burhum zudun, پريشان نمودن purafhaun numoodun. v. *to confound, diſturb, diſtract, perplex.*

An EMBRYO جنين juneen, جنين jeeneen, (pl. اجنت ajnut), حبل الحبلت hubul'l'hubulut, حمل huml. *An embryo of the mind* خاطر زاده khautir zaudeh.

EMENDABLE ممكن اصلاح mumkina iſlauh.

Emendation اصلاح iſlauh, تاديب taadeeb, تصحيح tuſ-heeh, اخلاص ikhlaus.

An emendator مصلح muſlih. v. *corrector.*

An EMERALD زمرد zumrud.

To EMERGE ظهور كردن zuhoor kirdun, صدور ساختن ſudoor ſaukhtun, متبادر نمودن mutubaudir numoodun, پيدا شدن peeda ſhoodun, حادث بودن haudis boodun, حدوث كردن hudoos kirdun. v. *to iſſue, proceed, riſe.*

Emergence, emergency (ſudden occaſion) سرگذشت ſurguzuſht, سرانجام نا متوقع ſurunjaum na mutuwukka, قصه غير مترقب kiſſeh ghiré-a muturukkub.—(*the act of riſing into view*) ظهور zuhoor, متبادر mutubaudir, صادر ſaudir.

Emergent (*ſudden*) ناگهاني naguhauné, نا متوقع na mutuwukka, غير مترقب ghiré-a muturukkub. v. *unexpected.* — (*riſing into view*) ظهور نما zuhoor numa, پيدا شو peeda ſhoo, ناشي nauſhé, صادر ſaudir.

The EMEROIDS or *emerods* بوسير or بوصير booſeer, باسور bauſoor (pl. بواسير buwauſeer).—
—*An herb which cures the emeroids* (*verbaſcum* or *mullein*) بوصير booſeer, اذان الدب azaunu'd'dubb.

EMETICAL, *emetic*, قيو ساز ké-oo ſauz, اقيا iké-a, مقيي mukei-é.

An emetic قيو ké-oo, قي kei-é, استفراغ iſtifraugh, اشپخون aſhpikhoon. *v. vomit.*

Emetically اقيانه iké-auneh.

To EMIGRATE انتقال كردن intikaul kirdun, رحلت ساختن rihlut ſaukhtun, ارتحال نمودن irtihaul numoodun, شدن ſhoodun, نقل كردن nukkul kirdun. — *To emigrate from one's native country* ترك ديار كردن turuka dé-aur kirdun, جلا وطن ساختن jullaa wutun ſaukhtun, هجر نمودن hujr numoodun.

Emigration رحيل ruheel, رحلت ruhlut, ترحال turhaul, انتقال intikaul, نقل nukkul, ظعن zaan, هجر hujr, هجران hujraun, هنجار hunjaur, مهاجرت muhaujirut, نفر nufr. v. *departure, travelling.*

EMINENCE, *eminency* (*diſtinction*) جلال julaul, كرامت kuraumut, رفعت rufaat, سمو ſumoo, علا ala, علو aloo, سرافرازي ſurafrauzé, عين كمال aïna kumaul, شرف ſherif, تقدم tukuddum, سطوع ſutuwa, فضل fuzl. v. *exaltation, grandeur, reputation.*—*An eminence* (*height, high*

ground) پشته pushteh, نابک جا nabik ja, مشرف mushruf (pl. مشارف mushauruf), شرف sherif, سنا suna, علو aloo, تل tull. v. *hill.*

Eminent (*dignified*) رفیع و بالا rufé-a ou bala, رفیع rufé-a, ذو رفعت zu rufaat, اهل کرامت ahla kuraumut, کرام kuraum, بلند bulind, علی or عالی aulé, معلی mu-alla, جلی julé, ممتاز mumtauz, سربلند surbulund, سرفراز surufrauz, سرافراز surafrauz, اشراف ashrauf, اشرف ashruf, (fem. شریفه) شرفا shurfa, pl. اشرافات ashrafaut), شریف shereef, منیف muneef, وعل waal, وعلت waalut, باهر bauhir, متعل muta-al, مباهی mubauhé. v. *exalted, high, lofty.*—*Eminent above all others* صاحب دولت sahib dowlut, صاحب مقام عالی sahib mukaum aulé, صاحب وجود sahib wujood, صاحب عنوان sahib unwaun, مسند ارا musnud ara, عالی مقام aulé mukaum, عالی شان aulé shaun, عالی جاه aulé jah, عالی مکان aulé mukaun, عالی حضرت aulé huzrut, عالی مقدار aulé mukdaur, عالی قدر aulé kudr, عالی قدر و جلی الصدر aulé kudr ou julé-u's'sudr ; [the above are often used as royal and noble titles.]—*Eminent men* اشراف arbauba ma-alé, شرفا shurfa, ارباب معالی ashrauf, اطراف atrauf. *To render eminent* تغضل tufuzzul burdaushtun, سربلند کردن surbulund kirdun, رفیع ساختن rufé-a saukhtun, جلی نمودن julé numoodun. *To be* or *become eminent* تغضل شدن tufuzzul shoodun, رفیع بودن rufé-a boodun, اشرف گشتن ashruf gushtun.—*Eminent* (*conspicuous*) هویدا hooïda, پدید pudeed, مشهور mushhoor, ظهور zuhoor. v. *remarkable.*

Eminently بر وجه عالی bur wujha aulé, بطور رفیع betoor rufé-a, شریفا shereefan, جلالانه jilalauneh, کمال مرتبه kumaul murtubeh. v. *conspicuously.*

An EMISSARY خبر گیر khubr geer, خبر جو khubr joo, پژوه puzshoo, خبر پژوه kubr puzshoo, دید بان deed ban, گوشجی gooshjé, جاسوس jausoos, متجسس mutujussis. v. *spy.*

Emission (*sending out*) اخراج ikhrauj, فرط furut. v. *mission* ; also *vent.*—*Emissio seminis* انزال inzaul, امنا imna, مشع musha.

To emit (*send forth*) اخراج کردن ikhrauj kirdun, اظهار نمودن izhaur numoodun. v. also *to dart, let fly.*— *Sperma emittere* مشع کردن musha kirdun, انزال انداختن inzaul andaukhtun, امنا ساختن imna saukhtun.

Emmet, v. *ant, pismire.*

EMOLLIENT نرم کنا nurm koona.

EMOLUMENT اجارت ijaurut, رادت rauddut, افادت ifaudut, کسب kusb. v. *advantage, profit.*

EMOTION اضطراب iztiraub, اشفتگی ashuftugé, کدورت kudoorut, رجف rujuf. v. *agitation.*

To EMPALE (*a man*) خوزقت کردن khoozukut kirdun. v. also *to fence, fortify, inclose.*

An EMPEROR شاهنشاه shahinshah, شهنشاه or شهنشه shuhinshah, پادشاه padshah, شاه shah, خسرو khosrou, خلیفه khaleefeh (pl. خلفا khulufa), قیصر keiser (pl. قیاصرت ké-ausurut), کسری kisra (plur. کیاسرت ké-ausirut), سلطان sultaun (pl. سلاطین sulateen), خان khaun, خاقان khakhaun, ایلخان eelkhaun, فرمان ده furmaun duh, فرمان گذار furmaun guzaur. v. *king, monarch, sovereign.*—*The emperor of Rome* ایمپراطور imperator, روما ایمپراطوری roma imperatoré, رومایی چاساری romaï-é chasauré, چاسار chasaur. *The emperor of Germany* نمچه چاساری nimcheh chasauré, نمچه ایمپراطوری nimcheh imperatoré, قرال kraul : [the emperors of *Rome* and *Germany* have in general the same titles in the East : and the emperor of the Turks is also stiled, in the letters of Tamerlane and other eastern sovereigns, *The Emperor of Rome* روم پادشاهی room padshahé ; *The Cæsar of Rome* قیصری روم keiseré-a room ; *The Emperor of Rome, the Sultan Mohammud Khan* روم پادشاهی سلطان محمد خان room padshahé sultaun mohammud khaun.]—By the Turks themselves their sovereign is called *The Emperor of the house of Othman* پادشاه ال عثمان padshaha ala Othman.—*The Emperor of the world* (a title adopted by the khalifs and other eastern princes) پادشاه روی زمین padshaha rooï zumeen, پادشاه اسلام padshaha islaum, خلیفت الله khufeelu't'ullah. *The emperor's court* استانه دولت asitaneh-a dowlut, باب سعادت baba saadut, درگاه durgah, عتبه atubeh.

Emphatic, v. *forcible, energetic.*

Empire (*command*) فرمان furmaun, حکم hookum, امر amr, قهر kuhr. — (*the imperial dignity*) دولت dowlut, حکومت hookoomut, فرمان گذاری furmaun guzauré, فرمان فرمایی furmaun furmaï-é, شهریاری shahur-é-auré, پادشاهی padshahé, سلطنت sultanut, قیصری keiseré, امرت amrut.--*An empire* or *kingdom* مملکت mumlukut, پادشاهی padshahé, شاهی shahé, دولت dowlut. v. *dominion.*

To EMPLOY (*busy, keep another at work*) مصلحت دادن musluhut dadun, عمل کردانیدن amul kirdanédun, خدمت دادن khudmut dadun, مشغول کردن mushghool kirdun, مشغلت دادن mushghulut dadun, مشتغل ساختن mushtughul saukhtun, کارانیدن kauranédun, کار و بار دادن

kaur ou bar dadun, کارمند ساختن kaurmund saukhtun, کرد نمودن kird numoodun, کردار kirdaur bukhshédun. v. *to exercise.*—*To employ one's self* خودرا مشغل نمودن khoodra mushghul numoodun, اشتغال داشتن ishtighaul daushtun, بنفس مصلحت یافتن benufs musluhut é-aftun, کار کردن kaur kirdun, کاربند شدن kaurbund shoodun, کار گذاردن kaur guzaurdun, کردار ساختن kirdaur saukhtun.—*To employ one another* تشاغل ساختن tushaughil saukhtun. *To employ* (*use as an instrument* or *means*) استعمال کردن istimaul kirdun, تصرف ساختن tusurruf saukhtun, در کار اوردن dur kaur awurdun. *To employ every endeavour* بذل همت کردن buzla himmut kirdun, بذل اقتدار ساختن buzla iktidaur saukhtun, بذل قدرت نمودن buzla kudrut numoodun, بذل سعی جمیل زدن buzla sa-é jumeel zudun, بذل مجهود دادن buzla mujhood dadun. v. under *bestow.*—*To employ* (*commission* or *intrust*) سپارش نمودن sipaurish numoodun, مباشر کردن mubaushur kirdun, نامزاد ساختن namzaud saukhtun. v. *to appoint, delegate.*

Employable واجب الاستعمال vajibu'l'istimaul, لایق تصرف la-éka tusurruf, ممکن نفع mumkina nufa.

Employed مشتغل mushtughul, مشغل mushghul, مشغول mushghool. v. *busy.*

An employer (*of other people*) مصلحت بخش musluhut bukhsh, کارفرما kaur furma.—(*one that uses*) استعمال کننده istimaul koonindeh, تصرف ساز tusurruf sauz, مستعمل mustamil.

Employment, employ, مصلحت musluhut, کار kaur, شغل shughl, امر amr, عمل amul, معاملت ma-amlut. v. *business.*—(*office*) منصب munsub, (pl. مناصب munausub), خدمت khudmut, جاه jauh, بار baur, پایه pa-éh, منزلت munzulut.

To empoison, &c. v. *to poison.*

An EMPORIUM (*mart*) بازار bazaur, بندر bender, بندرگاه bendergah, کرمان karmaun.

To EMPOVERISH کدا کردن kuda kirdun, فقیر ساختن fakeer saukhtun, حرب کردن harb kirdun, افلاس نمودن iflaus numoodun. *To impoverish* (*ground*) نا منبت کردن na mumbut kirdun, بی برکت ساختن be burukut saukhtun.

Empoverishment کدا ساز kuda sauz, فقیری fakeeré. v. *diminution, waste.*

To EMPOWER قدرت دادن kudrut dadun. v. *to authorize, commission.*

An EMPRESS ملکت malikut, امیرت ameerut, پادشاه خاتونی padshah khatooné, خاسکی سلطان khassugé-a sultan. v. *queen.*

EMPTINESS خلا khula, نا پری na puré, عدم ممتلیت aduma mumtulé-ut, خوا khuwa.—(*folly, vanity*) روزکار roozigaur, هوا hawa, بطل butl, بطلان butlaun, عدم معنی aduma maané, تهی tuhé.—(*ignorance*) نا شناسی na shinausé, جهل juhl, نا دانی na dauné.

Empty (*void*) صفر sufr, نا پر na pur, خالی khaulé, خلو khuloo, مجلول muhlool, معطل maatul, نا ممتلی na mumtulé. v. *unfurnished.*—(*vain, trifling*) روزکاری roozigauré, هوایی hawaï-é, باطل bautil, بطال buttaul, بی معنی bé maané, بیهوده béhoodeh. v. *frivolous.*—(*ignorant*) نا دان na daun, بی عقل bé akl, جاهل jauhil, بی دماغ bé dumaugh. v. *unskilful.*—(*unburdened*) غیر حمل ghiré-a huml, بی بار bé bar, سبکبار subukbaur.—*An empty house* خانه صفر khauneh-a sufr. *Empty-handed* تهی دست tuhé dost, صفر الید sufru'l'eed. *Quite empty* صفر صحر sufr suhr.

To empty خلوت کردن khuloot kirdun, تفریغ ساختن tufreegh saukhtun, تخلیت نمودن tukhlé-ut numoodun, تبییض کردن tubei-éz kirdun, خالی ساختن khaulé saukhtun, تهیدن tuhédun. v. *to exhaust.*

The EMPYREAN (*highest heaven*) عرش arsh, فلک الافلاک fulukku'l'aflauk, عالم جبروت auluma juburroot, الملکوت almulkoot.

To EMULATE (*endeavour to equal* or *excel, without envy*) غبطه کردن ghubteh kirdun, رقیب شدن rukeeb shoodun, حسرت کردن husrut kirdun.—(*to emulate with envy*) حسد بردن husud burdun, خصم بودن khusum boodun, غیرت نمودن gheerut numoodun, رشک بردن rushk burdun. [The two last are also used in a good sense.] v. *to rival, imitate.*

Emulation غبطه ghubteh, حسرت husrut, غیرت gheerut, رشک rushk, فهه fuheh, حسد husud, خصم khusum.

Emulative, emulous, ذو غیرت zu gheerut, غبطه نما ghubteh numa, حسد بر husud bur.

Emulously با غبطه ba ghubteh, با حسرت ba husrut, با غیرت ba gheerut.

To ENABLE قدرت دادن kudrut dadun, توانا کردن tuvvana kirdun, قابل ساختن kaubil saukhtun, دست دادن dost dadun, نیرومندی بخشیدن neeroomundé bukhshédun, مقدور کردن mukdoor kirdun.

To ENACT حکم نمودن hookum numoodun, حجت کردن kujjut kirdun, شارع ساختن shaura saukhtun. v. *to decree, establish; act, perform.*

ENAMEL مینا meena.—*To enamel* مینا کردن meena kirdun.—*An enameller* میناکر meenagur.

To ENAMOUR عاشق کردن auſhik kirdun, عشق زدن iſhk zudun, الفتن aluftun, اشفته کردن aſhufteh kirdun, شیدا نمودن ſheeda numoodun, شوریده ساختن ſhoorédeh ſaukhtun, مفتون کردن muftoon kirdun.

Enamoured عاشق شده auſhik ſhoodeh, الفته alufteh, اشفته aſhufteh, شوریده ſhoorédeh. *To be deeply enamoured* عاشق مجنون بودن auſhik mejnoon boodun.

To ENCAMP خیمه زدن khameh zudun, معسکر کردن maaſkur kirdun, ضرب خیام ساختن zurba khé-aum ſaukhtun, اقامت خیام نمودن ikaumut khé-aum numoodun, میدان لشکر درست ساختن meidauneh-a laſhkur duruſt ſaukhtun, میمنت و میسرت در عسکرگاه ارا نمودن meemunut ou meeſurut dur aſkurgah ara numoodun, نزول کردن nuzool kirdun.

An encampment لشکر گاه laſhkur gah. v. *camp.*

Encamping خیمه زن khaumeh zun.

To enchain, v. *to chain, bind.*

To ENCHANT جادوي کردن jadooï kirdun, سحر ساختن ſuhr ſaukhtun, سحربازي نمودن ſuhrbauzé numoodun, تسخیر کردن tuſheer kirdun, رقي ساختن ruké ſaukhtun. v. *to conjure, faſcinate.*—(*to delight*) دلکشیدن dilkuſhédun, دلاویز کردن dilaweez kirdun, شاد نمودن ſhaud numoodun, پر سرور ساختن pur ſuroor ſaukhtun, خاطر گرفتن khautir gooriftun, دلفریب کردن dilfurabe kirdun, دلنوازه نمودن dilnuwauzeh numoodun. v. *to charm.*

Enchanted مسحور mus-hoor, مسحر muſuhhur. —(*delighted*) دلاویز شده dilaweez ſhoodeh, شادمان ſhadmaun, دلشاد dilſhaud.

An enchanter جادوگر jaudoogur, ساحر ſauhir, سحار ſuhhaur, سحرباز ſuhrbauz, پریدا peridar, افسون کن afſoon koon, لعبتباز laabutbauz, راقي rauké, طارق taurik (pl. طراق turauk), جاذو jauzoo, شعبد باز ſhaabid bauz, بازور bauzoor. v. *magician, ſorcerer, conjurer.* — *An enchanter of ſerpents* حوا hawwa.

Enchanting صفا بخش ſufa bukhſh, دلاویز dilaweez. v. *charming, delightful.*

Enchantingly (*delightfully*) دلخوشانه dilkhooſhauneh, مسرورانه muſroorauneh, با دلاویزي ba dilaweezé, با خاطر گیرانه khautir geerauneh, با دل کشي ba dil kuſhé. — (*by enchantment*) مسحورانه mus-hoorauneh.

Enchantment (*magic charms*) جادویي jaudooï-é, جاذویي jauzooï-é, جادوگري jaudoogurè, سحر ſuhr, سحربازي ſuhrbauzé, افسون afſoon, فسون fuſoon, عزیمت azeemut, تعزیم taazeem, رقي ruké, مریرت mureerut, نیرنک neerunk, ایننذ a-énund. *Enchantments* عزایم aza-ém, نفاثات nufauſaut, هست استا huſt ſita. v. *incantation, ſpells.*—(*irreſiſtible influence*) دلستاني dilſitauné, دلاویزي dilaweezé, دلبندکي dilbundugé, جان کش jaun kuſh, خاطر گیر khautir geer. v. *delight.*—*To diſſolve enchantment* سحري دفع کردن ſuhré dufa kirdun, از سحر خلاص ساختن uz ſuhr khulaus ſaukhtun, جادوگري باطل نمودن jaudoogurè bautil numoodun.

An enchantreſs (*ſorcereſs*) ساحره ſauhireh, سحاره ſuhhaureh, طوارق tuwaurik, رقایت ruka-é-ut, زن جادوگر zunna jaudoogur.—(*a beautiful woman*) زن نازنین zunna nauzneen, دل ارام dil aram, زن خوب و دلکش zunna khoob ou dilkuſh, دلکشا dilkuſha, دلنواز dilnuwauz. v. *a beauty.*

To ENCHASE (*infix*) در زدن dur zudun, انشاب کردن inſhaub kirdun, نصب نمودن nuſb numoodun. v. alſo *to emboſs.*

To ENCIRCLE گرد ساختن gurd ſaukhtun, گرداگرد نمودن gurdagurd numoodun, دور ساختن dawr ſaukhtun, دایره کردن da-éreh kirdun, مدیر ساختن mudeer ſaukhtun. v. *to environ ſurround, encloſe.*

To ENCLOSE (*ſurround*) دایره بستن da-éreh buſtun, احاطه کردن ihauteh kirdun, شهل ساختن ſhuml ſaukhtun, تحصین کردن tuhſeen kirdun. v. *to encircle, environ, fence, contain.*—(*to confine*) سد کردن ſudd kirdun, حبس ساختن hubs ſaukhtun. *To encloſe with pales* داربزین کردن daurbuzeen kirdun, تخته دیوار نصب ساختن tukhteh-a deewaur nuſb ſaukhtun. *To incloſe with a wooden wall* تخته دیوار ساختن tukhteh-a deewaur ſaukhtun.

An encloſure احاطه ihauteh, حواطه huwauteh, حیطه heeteh, حایطه ha-éteh, حصار hiſſaur, بنیان buné-aun, نزا nuza, سور ſoor, سد ſudd. *An encloſure of pales* داربزین daurbuzeen, داربزین daurbureen, تخته دیوار tukhteh-a deewaur, منجیر munjeer. *An encloſure for cattle* کهال kumaul, کهالا kumaula, کهر kumr, کهرا kumra, حظیر huzeer, حظیرت huzeerut, حظارت huzaurut, حیر heir, زرب zurb, زریبت zureebut.

An ENCOMIAST حمد گو hamd goo, حمدت hamdut, مادح maudih, ستایش ساز ſita-éſh ſauz, ستا ſita, وصاف wuſſauf, واصف wauſif, هاتف hautif.

Encomium حمد hamd, ستایش ſita-éſh, مدح muduh, وصف wuſuf, افرین afireen, شکر ſhukr. v. *praiſe.*

To encompass, v. *to encircle, enclose.*

ENCORE دیگر بار deegur bar. v. *again.*

ENCOUNTER (*battle*) جنگ و جدال jung ou judaul, جهاد juhaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, کارزار kaurzaur, زد zud, سوق fook.—(*a duel*) وقیعت الاثنین waké-atu'l'afnein, براز burauz. v. *combat.*—(*accidental meeting*) التقا عارض iltika auriz, مصادفت musaudufut, ملاقي mulauké, ملاقات mulaukaut, مواجهت امداده muwaujuhut aumudauneh, معرض maariz.—(*accosting*) درود durood, سلام کو salaum goo.—(*casual incident*) فرصت furfut, دست یافت dost é-aft.

To encounter (*combat*) زد و خورد ساختن zud ou khord saukhtun, وقعت کردن wukaat kirdun, مشت زدن musht zudun, محاربه ساختن muhauribeh saukhtun. v. *to attack, fight.*—(*to meet face to face*) دو چار خورده شدن doo chaur khoredeh shoodun, رو برو مصادف کردن roo beroo musauduf kirdun, مقابل شدن mukaubul shoodun, واقع بودن wauka boodun, مصادف نمودن musaudif numoodun, استقبال کردن istikbaul kirdun, پذیره شدن pizzeereh shoodun.—(*to oppose*) مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, تعرض ساختن taarruz saukhtun, مانع نمودن mauna numoodun, دخل و تعرض نمودن دخل کردن dukhl kirdun, dukhl ou ta-arruz numoodun.

To ENCOURAGE (*animate*) دلیر کردن dilare kirdun, جان دادن jaun dadun, تیز دل کردن taze dil kirdun, تحریض ساختن tuhreez saukhtun, انگیختن angeekhtun, جرات دادن jiraat dadun, غیرت انگیز کردن gheerut angeez kirdun. v. *to embolden.*—(*to exhort, incite*) نصیحت کردن nuseehut kirdun, پند گفتن pund guftun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun, محرک نمودن muhurruk numoodun, براغالیدن buraghalédun. v. *to stimulate*; also *to countenance, support.* — *To encourage to fight* قتالت تحریض نمودن kittaulut tuhreez numoodun.—*To encourage an insurrection* فتنه تحریک کردن fitneh tuhreek kirdun, محرک فساد شدن muhruk fusaud shoodun, تهیج ساختن tuhei-éj saukhtun. v. *to excite.*

Encouraged(*stimulated*) براغالیده buraghalédeh, محرل muhurruk, مغري mughré.—(*favoured*) زو همت zu himmut, عنایت پذیر an-é-ut pizzeer.

Encouragement تحریک tuhreek, تحریض tuhreez, حثیثي huseesé. v. *incitement.*—(*countenance*) حمایت huma-é-ut, مهرباني muhrbauné, عنایت ana-é-ut, دستگیري dostgeeré, یاري é-auré, همت himmut. v. *favour, support.*

An encourager تحریک نما tuhreek numa, حمایت ده huma-é-ut duh, مهربان muhrbaun.

To ENCROACH تدم بتدم دخل کردن kudum bekudum dukhl kirdun.

Encroachment دخل قدم بقدم کرده dukhl kudum bekudum kirdeh.

To ENCUMBER منع کردن muna kirdun, زجر ساختن zujur saukhtun, حمل نمودن huml numoodun. v. *to impede, load, clog, embarrass, entangle, obstruct.*—*To encumber with debts* غرم کردن ghurm kirdun, مدیون ساختن mudé-oon saukhtun.

Encumbrance (*impediment*) مانع mauna, منع muna, تعرض ta-arruz, زجر zujr.—(*burden*) بار bar, حمل huml. v. *baggage, load.*—(*debt*) وام waum, دین dein, غرام ghuraum.

Encumbered ممنوع mumnuwa. *An army encumbered with baggage* لشکر گران بار lashkur guraun bar, عسکر جرار askur juraur. *A* (*light*) *troop, not incumbered* فوج سبکبار fouj subukbar.

END (*conclusion*) انجام anjaum, سرانجام suranjaum, سر fur, فرجام furjaum, انجامن anjaumin, اخر akhir (pl. اواخر awakhir), عاقبت aakubut, عقب akub, عقبى akubé (pl. عواقب awaukub), تمام tumaum, اتمام itmaum, نهایت niha-é-ut انتها intiha, فروداشت furoodausht, ختم khutum, اختتام ikhtitaum, خاتمت khautimut, جزم jezm, غایت gha-é-ut (pl. غایات gha-é-aut), پایان pa-é-aun, سامان samaun, امد amud, دم dumm, تم tumm, تمامت tumaumut, منتهى muntuhé, موخرت mu-akhkhirut. v. *extremity, determination, boundary.*—(*aim, intention*) نیت né-ut, قصد kasd, مقصود mukfood, مراد moraud, غرض ghurz, میتا meeta, میدا meeda, نتیجه nuteejeh (pl. نتایج nuta-éj). v. *design, purpose, intention.*—(*an event*) وقوع wukuwa, وقیعت wuké-aat. v. *issue, consequence.*—(*death*) مرگ murg, اجل ajul, فوت foot, موت moot.—(*abolition*) ابطال ibtaul. v. *destruction, total loss*; also *fragment.*—*The end of the world* انقراض الزمان inkirau'z'zumaun. *To the end of life* تا دم واپسین ta dum wapuseen.—*The signs of the end of time* اشراط ساعت ashrauta sa-at. *To the end of time* الى اخر الزمان ila akhiru'z'zumaun, الي انتها الزمان ila intiha-u'z'zumaun. *The end of a sentence* or *period* محط muhutt.—*The end of a verse* قافیت kafé-ut.—*The end of a period of the Alcoran* فاصلت fausilut.—*To behold the end* عاقبت اندیشه کردن aakubut andeesheh kirdun. *The end of a speech* or *letter* ختم کلام khutma kulaum. *Brought to an end* منتهى muntuha, منقرض munkuruz. *Near the end of his reign* در اواخر دولتش dur awaukhira dowlutish. *About the end of the book it is mentioned* در خاتمت کتاب ذکر است dur khautimuta kitaub zukr ast. *At*

the end بالاخرة bi'l'akhirut. *Without end* بي انجام bé anjaum, بي حد و غايت bé hudd ou gha-é-ut, غير نهايت ghiré-a niha-é-ut, بي پايان bé pa-é-aun, بلا نهايت و حسابي bila niha-é-ut ou hissaubé. v. *endless.*—*The end of the war was victory and triumph* غايت جنگ فتح و ظفربود gha-é-uta jung futeh ou zufr bood. *A good end* خوب فرجام khoob furjaum. *A bad end* بد فرجام bud furjaum, نا فرجام na furjaum. *May his end be happy* ختم الله عواقبه بالخير khuttum alluhu awaukibuhu bi'l'kheir. *In the end* في الجمله fi'l'-jumleh, در انجام dur anjaum, عاقبت aakibut, اخر akhir, اول و اخر awwul ou akhir, اخر الامر akhru-'l'amr, عاقبت الامر aakibutu'l'amr. v. *finally.*—*To what end?* چه معني cheh maané? نيت né-ut? نيت مفيد né-ut mufeed? *To the end that* براي انكه bura-é aunkeh. *To no end* بي معني bé maané, باطلا bautilan, بيهوده béhoodeh. *From beginning to end* از اول تا اخر uz awwul ta akhir, از ابتدا تا انتها uz ibtida ta intiha.

To end (bring to an end) انجام كردن anjaum kirdun, بر طرف ساختن bur turruf saukhtun, ختم نمودن khutum numoodun, بر اخر اوردن bur akhir awurdun, تمام كردن tumaum kirdun, بفرجام اوردن befurjaum awurdun.—(*to come to an end*) در انجام امدن dur anjaum aumudun, پيوسته اختتام شدن pivusteh-a ikhtitaum shoodun, تمام بودن tumaum boodun, منتهي كشتن muntuha gushtun, اخر شدن akhir shoodun. v. *to cease, conclude, terminate.*—(*to put to death*) قتل كردن kutl kirdun, توميت ساختن toomé-ut saukhtun, كشتن kooshtun.

To ENDAMAGE زيان كردن zé-aun kirdun. v. *to damage, harm, prejudice.*

To ENDANGER در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطره كردن mukautireh kirdun. v. *to hazard.*—*To endanger one's life* جان سپار كردن jaun sipaur kirdun.

To ENDEAR محبوب كردن muhboob kirdun, دلنواختن dilnuwaukhtun, معشوق نمودن mashook numoodun.—*Endearment* دلخواه dilkhauh, دلداري dildauré, دلنمودگي dilnumoodugé, دلنوازي dilnuwauzé, خاطر گيري khautir geeré, نوازش nuwauzish, دوستي doosté, محبت mohabbut. v. *love.*—*In an endearing manner* با نوازش ba nuwauzish, بطور جاني betoor jauné, بر وجه دلنواز bur wujha dilnuwauz.

ENDEAVOUR جهد jihud, جد judd, جد و جهد judd ou jihud, اجتهاد ijtihaud, كوشش kooshih, سعي sa-é, اقدام و اهتمام ikdaum ou ihtimaum, همت himmut.—*A great endeavour* سعي موفور sa-é-a moufoor, اقدام بليغ ikdauma buleegh, اهتمام تام ihtimauma taum, جد موفور jidd moufoor. *With a thousand endeavours* با هزار جد و جهد ba huzaur jidd ou jihud. *By the noble endeavours of the army* با مساعي جميلت لشكر ba musa-aï jumeeluta lashkur. *With every endeavour* با اهتمام تام و سعي ما لا كلام ba ihtimauma taum wa sa-é-a ma la kulaum, با جمله قوت ba jumleh kuwwut, با سعي جميل ba sa-é jumeel.

To endeavour جد و جهد كردن judd ou jihud kirdun, سعي نمودن sa-é numoodun, كاويدن kawédun, كوشش ساختن kooshish saukhtun, اقدام اوردن ikdaum awurdun, مجد شدن mujudd shoodun, ساعي بودن sa-aï boodun. *To endeavour strenuously* صرف توان كردن surfa tuvvaun kirdun, بذل اهتمام نمودن buzla ihtimaum numoodun. v. under *employ.*

An endeavourer سعي كننده sa-é koonindeh.

ENDED تمام tumaum, متمم mutummum, منتهي muntuha, منقضي munkuza, منقطع munkuta. *The book is ended (finis)* تم tumma, تمت الكتاب tummuttu'l'kitaub.

To ENDITE, *endict* (*charge, accuse*) الزام كردن ilzaum kirdun, شكايت كردن shuka-é-ut kirdun.

An endictment, enditement, شكايت shuka-é-ut, غمز ghumz. v. *accusation, charge.*

ENDIVE كرو kuroo.

ENDLESS (*not terminated*) بي انتها bé intiha نا متناهي na mutunauhé—(*infinite in space or number*) بي حد و شمار bé hudd ou shumaur, بي كران bé guraun.—(*infinite in time*) مدام mudaum, دايم da-ém, دايم الايام da-ému'l'a-é-aum, ابد الاباد abdu'l'abaud, ابد پيوند abud pivund, ابدي abudé. v. *continual, incessant, without end.*

Endlessly دايما da-éman, بر دوام bur duwaum, دايم الايام da-ému'l'a-é-aum, هميشه humeisheh, ابدا abdan, عدم انتهانه aduma intihauneh.

Endlessness دوام duwaum, استمرار istimraur, ابد abud, ابديت abudé-ut, بقا buka, دهر duhr, v. *perpetuity, eternity.*

To ENDORSE بر ظهر نوشتن bur zuhr nooshtun, سرنامه بظهر نويس نمودن surnameh bezuhr noois numoodun, لسان الكتاب مرقوم كردن lissaunu'l'kitaub murkoom kirdun.

An endorsement لسان الكتاب lissaunu'l'kitaub, ظهر نويسي zuhr noo-éfé. v. *superscription.*

To ENDOW (*with a portion*) تجهيز ساختن tujheez saukhtun, مهر دادن muhr dadun. v. under *dower.*—*Endowment (portion)* مهر muhr, كابين kaubeen. v. *dower.*—*Endowments (for pious uses)* اوقاف awkauf, خيرات kheiraut, حسنات husnaut.

Endowments (qualities) وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf).— *Of fine endowments* ذو اوصاف جميله zu awsauf jumeeleh. *A prince of noble endowments* شاهزاده حميدت اوصاف shahzaudeh-a humeedut awsauf.

To ENDUE (*with mental excellence*) فضيلت دادن fuzeelut dadun, عقل و هنر بخشيدن akl ou hunr bukhshédun.

ENDURANCE مداوم mudawum, بقا buka, استمرار istimraur. v. *continuance, lastingness, delay.*

To endure (*bear, suffer*). صبر داشتن subr daushtun, جفا خوردن jufa khoredun, تحمل نمودن tuhummul numoodun, پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun. v. *to undergo, support, sustain.*—(*to last, remain*) استمرار نمودن istimraur numoodun, باقي شدن bauké shoodun, پايدار بودن pa-édar boodun, قايم گشتن ka-ém gushtun. *I cannot endure it* من را قرين قبول نيست munra kureen kubool neest. *May his empire endure for ever* خلدت خلافته khulidut khilafutuhu.

An ENEMY دشمن dushmin, دوشمان dooshmaun, دوشمن dooshmun, عدو adou (fem. عدوت aduwwut, pl. اعدا é-ada, اعداي é-adaï, عدي adé, عدات adaut), خصم khusum (pl. خصما khusma, خصوم khusoom, خصمان khusmaun), بد خواه bud khauh, اهل كين ahla keen, خشار khushaur, زاير za-ér. *A mortal enemy* دشمن كينه خواه dushmin keeneh khauh, خصم جان khusma jaun. *A prudent enemy is better than a foolish friend* دشمن دانا بهر حال دوست نا دانا dushmin dauna buhur haul doost na dauna, عدو عاقل خير من صديق جاهل adou-a aukil kheir min sudeeka jauhil. *Artillery or any thing by which an enemy is repulsed* مدفع mudfa. v. also *adversary, antagonist, foe.*—*Slaying enemies* عدو كش adou koosh. *Binding* or *making prisoners of enemies* عدو بند adou bund, دشمن شكار dushmin shukkar, خصم گير khusm geer.—*An enemy's country* دار الحرب daur-u'l'harb. *To live at discretion in an enemy's country* در دار الحرب بي بندوبست اوقات گذرانيدن dur dauru'l'harb bé bundubust awkaut guzranédun.

ENERGETICK ذو قوت zu kuwwut, اهل قدرت ahla kudrut. v. *efficacious, forcible.*

Energy قدرت kudrut, قوت kuwwut, نفذ nufz. *To give energy to an advice* تنفيذ وصيت كردن tunfeez wusé-ut kirdun. *To give energy to a speech* بسخن قوت دادن besukhun kuwwut dadun. v. *force, vigour.*

To ENERVATE, *enerve, enfeeble,* زبون كردن zuboon kirdun, ضعيف ساختن za-éf saukhtun. v. *to weaken.* — *Enervation* زبوني zubooné.

To ENFORCE ضربي كردن zurbé kirdun, اضطرار نمودن iztiraur numoodun. v. *to compel.*—(*to invigorate*) قوت دادن kuwwut dadun, اقتدار كردن iktidaur kirdun. v. *to strengthen*; also *to prove, evince.*

Enforcement, v. *compulsion.*

To ENFRANCHISE (*manumit*) ازاد كردن azaud kirdun, اطلاق ساختن itlauk saukhtun. v. *to liberate.*—(*to make free of a city*) شهري كردن shahuré kirdun.

Enfranchisement ازادي azaudé. v. *liberty.*

To ENGAGE (*fight*) جنگ كردن jung kirdun, جنگ و جدال نمودن jung ou judaul numoodun, قتال كرن kittaul kirdun, مقاتلت ساختن mukautulut saukhtun, محاربه داشتن mohauribeh daushtun, جنگ و محاربه كردن jung ou mohauribeh kirdun, پشكردن pushkirdun. —(*to employ another in business*) عمل كردانيدن amul kirdanédun, كارانيدن kauranédun, مصلحت دادن musluhut dadun. v. *to employ.*—(*to imbark in any affair*) بكار در امدن bekaur dur aumudun, در امر مشغل گشتن dur amr mushghul gushtun, كار بند شدن kaur bund shoodun, خودرا مصلحت ساختن khoodra musluhut saukhtun, v. *to embark, employ.* — (*to bring over to a party*) بطرف كشيدن beturruf kushédun, اهل هموثاقي ساختن ahla humwusauké saukhtun. v. *to enlist, attach.*—(*to engage the attention*) توهث كشيدن tuwuhhus kushédun, مشغول ساختن mushghool saukhtun, اكاهي بركشيدن agauhé burkushédun. *To engage* (*contract to do any thing*) عهد و پيمان كردن ahd ou peimaun kirdun, عقد ساختن akud saukhtun, معاهده نمودن mu-ahudeh numoodun. *To engage* (*be security for a debt*) بدين كفيل گشتن bedein kufeel gushtun, بوام ضمن دادن bewaum zumin dadun. *To engage* (*impawn, stake*) گرو نهادن guraw nihaudun, مراهنه كردن murauhuneh kirdun, رهن دادن ruhn dadun. *To engage the affections* خاطر گرفتن khautir gooriftun, نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, دلكش كردن dilkush kirdun, دلبستن dilbustun.

An engagement (*conflict*) جنگ jung, جنگ و جدال jung ou judaul, جهاد juhaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, پيكار peikaur, حرب harb, محاربت mohauribut, مقاتلت mukautulut, قتال kittaul, كارزار kaurzaur, هيجا heeja, وقيعت wuké-at. v. *battle.* — *To prepare for an engagement* اهنگ ستيز كردن ahunk siteez kirdun. *To begin an engagement* معركه افروز كردن marikeh efrooz kirdun. — *A sea engagement* قتال البحر kittaul

u'l'buht. *A great and bloody engagement* مقاتلت عظيمت mukautulut azeemut.—*An engagement (to pay debt)* كفالت kuffaulut, تكفل tukufful, متكفل mutukufful, ضمن zumin. (*adherence to a party*) هوثاقي humwusauké, دامن كيري daumin geeré. v. *confederacy, partiality*.—*Engagement or contract* عهد ahud, عقد akd, معاهدات maâhudut, پيمان peimaun, عهد و پيمان ahd ou peimaun, شرط shurt, قول kool. *To renew an engagement* تكرير عهد كردن tukreer ahud kirdun. *Engagement of the attention* مشغلت mushghulut, اشتغال ishtighaul, شغل shughl, فكر fikr, توهث tuwuhhus, بصيرت buseerut, اكاهي agauhé.

Engaged مشغول mushghool. v. *employed*.

To ENGENDER (*beget*) توليد كردن tooleed kirdun, تناسل ساختن tunausil saukhtun.—(*to be generated*) مولود شدن moulood shoodun, زاييده بودن zaï-édeh boodun. — (*to bring forth*) وضع حمل كردن wuzaa huml kirdun, توليد ساختن tooleed saukhtun. v. also *to form, produce*.

An ENGINE (*for raising water from rivers, &c.*) دولاب doolaub, منجنون munjunoon (pl. مجانين mujauneen), منجنون mumjunoon, منجنين mumjuneen. *An engine for throwing stones &c.* پيتكاني peetkauné, منجنيق munjuneek, منجنق munjunuk (plur. منجانيقات munjaunikaut, منجانيق munjauneek, مجانق mujaunik), منجنيق mumjuneek, عرادت arraudut, پلكن pulkun.—(*a species of the ancient testudo, under cover of which besieging soldiers made their approaches*) دبابت dubbaubut. v. *machine, instrument*.—*War-like engines (in general)* الات حرب âlauta harb.—*An engine for raising weights* پيتكاني peetkauné, پتلاد putlaud, پتلاده putlaudeh, عتلت atlut. v. *lever, crane*.—*An engine (device)* فن funn, غرض ghurz, دولاب doolaub, كيد keed. v. *artifice, means*.—(*an agent for another*) وكيل vakeel, كار كذار kaur guzaur, ديد بان deedbaun. v. *spy*.

An engineer (director of artillery) توپ انداز tope andauz, توپچه topecheh, توپ انداز راست نظر tope andauz raust nuzir.—(*a director of buildings* or *works*) معامر ma-amr.—(*one skilful in moving heavy bodies*) اهل علم جر اثقال ahla ylma jurra iskaul.—(*a maker of fire-works*) اتشباز autashbauz. v. also *miner*.

ENGLISH انكريز engreez. *An Englishman* انكريزي engreezé, انكتار ingitaur. *The English East India Company* كنپني انكريز kompané engreez. *To english* or *translate into English* در زبان انكريز نقل كردن dur zubaun engreez nukkul kirdun.

To ENGLUT (*swallow*) اوباشتن awbaushtun. *To engorge*, v. *to swallow, devour, gorge*.

To ENGRAIN (*die deep and durable*) رنك بالا و ثابت دادن runk bala ou saubit dadun.

To engrapple, engrasp, v. *grapple, &c.*

To ENGRAVE كندن kundun, كنده كردن kundeh kirdun, قلمكاري ساختن kulumkauré saukhtun, نقش كردن nukish kirdun, تنقيش نمودن tunkeesh numoodun, تراشيدن turashédun, تراش كردن turaush kirdun, منتقش نمودن muntukush numoodun. v. *to impress, imprint*.

An engraver قلمكار kulumkaur, نقشبند nukishbund, نقاش nikkaush. v. *carver*.

An engraving نقش nukish.

To ENGROSS *attention* مشغول ساختن mushghool saukhtun, توهث كشيدن tuwuhhus kushédun. — *To engross commodities* جميع اجناس اندوختن jumé-a-a ajnaus andokhtun.

To ENHANCE (*a price*) قيمت زيادت كردن keemut zé-audut kirdun, تناجش ساختن tunajush saukhtun.—(*to raise in esteem*) در اعتبار پيش دستي كردن dur é-atibaur peish dosté kirdun. v. also *to aggravate*.

ENHANCEMENT (*augmentation of value*) زيادت قيمت zé-auduta keemut.—(*aggravation*) بهظ buhuz, ثقلت suklut.

An ENIGMA رمز rumz, لغز lughuz, معما or معمى mu-amma.

Enigmatical مرموز murmooz, تعميت tamé-ut, ذو رمز zu rumz. v. *ambiguous, obscure*. — *In an enigmatical sense* در زبان تعميت dur zubauna tamé-ut.--*Enigmatically* با رمز ba rumz, بطريق معما betareeka mu-amma. *Speaking enigmatically, an enigmatist* لغز كوي lughuz gooï, رماز rummauz.

To ENJOIN امر كردن amr kirdun, حكم نمودن hookum numoodun. v. *to command, order, prescribe*.

To ENJOY (*live in happiness*) برخورداري كرفتن burkhoredauré gooriftun, عيش و عشرت كردن a-ésh ou ishrut kirdun, كامراني داشتن kaumrauné daushtun, زندكاني بعيش ساختن zindugauné be-aïsh saukhtun. *To enjoy the possession* or *property of any thing* متصرف بودن mutusurrif boodun, متمتع شدن mutumutta shoodun, موجود بودن moujood boodun, امتاع كردن imtaa kirdun, استمتاع ساختن istimtaa saukhtun, حايل شدن ha-él shoodun. *To enjoy the possession of wealth* مغتنم داشتن mughtunim daushtun. *To enjoy company* رفيق و همراه شدن rufeek ou humrah shoodun, صحبت كردن sohbut kirdun. *To enjoy the company of a mistress or*

intimate friend مواصلت معشوقه داشتن muwaustuta mashookeh daushtun, وصول يافتن wusool eaftun, وصلت داشتن wuslut daushtun. *To enjoy an office* منصب متصرف شدن munsub mutusurruf shoodun. *To enjoy health* در صحت شدن dur suhut shoodun, تندرست بودن tunduruft boodun, تندرستي داشتن tunduruste daushtun.

Enjoyment عيش و عشرت a-ésh ou ishrut, كامراني kaumrauné, حسن زندگاني husn zindugauné, تصرف tusurruf, تنعم tuna-am, تمتع tumutta, وصال wusaul, وصل wusul, وصلت wuslut, وصول wusool, مواصلت muwauslut. v. *happiness.*

To enkindle, v. *to kindle, excite, rouse.*

To ENLARGE (*encrease*) بسيار ساختن bissé-aur saukhtun, تكثير كردن tukseer kirdun, تطويل نمودن tutweel numoodun, كشيدن kushédun, واسع ساختن wausa saukhtun, دراز كردن dirauz kirdun, توسيع نمودن toosé-a numoodun.—*To enlarge* or *make a place more commodious* معمور كردن maamoor kirdun. v. *to augment, extend, expand, stretch.*—(*to amplify*) عبارت كردن ibaurut kirdun, كلام تخشيت نمودن kulaum tukhshé-ut numoodun, مبالغت ساختن mubaulighut saukhtun, اطرا كردن itra kirdun, تذييل نمودن tuzei-él numoodun, تغليظ كردن tughleez kirdun. v. *to exaggerate.* — *To enlarge eloquently* تطويل كلام كردن tutweela kulaum kirdun, سخن تخشيت نمودن sukhn tukhshé-ut numoodun. *To enlarge* or *set at liberty* ازاد كردن azaud kirdun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, رها كردن ruha kirdun, رهاندن ruhaundun. v. *to release.*

Enlarged, v. *extended, expanded, increased.*

Enlargement (*increase*) ترقي turukké, زياده zé-audeh, ازدياد azdé-aud, افزون afzoon, فضل fuzl, تكثير tukseer, v. *augmentation.*—(*magnifying representation*) مغالبت mughaulibut, تغليظ tughleez, تغليظ و تشديد tughleez ou teshdeed, تغريط tufreet, اطرا itra, كلام تحشيت kulauma tuhshé-ut. v. *exaggeration.*— (*release from confinement*) نجات nujaut, خلاص khulaus, رها ruha, رهايي ruhaï-é.

To ENLIGHTEN روشن كردن roshun kirdun, ضيا كستردن zé-a kusturdun, انوار كردن anvaur kirdun, نور ساختن noor saukhtun, منور نمودن munawwur numoodun. v. *to illuminate.*— (*to instruct*) تربيت كردن turbé-ut kirdun, تاديب ساختن taadeeb saukhtun, تعليم نمودن taaleem numoodun. v. also *to cheer.*

Enlightened روشنا roshuna, منور munuwwur.

To enlink, v. *to chain, bind.*

To ENLIVEN (*give life*) حيات دادن heiaut dadun, نفس و حركت بخشيدن nufs ou hurukut bukhshédun. — (*to rouze, give vigour, sprightliness,* or *activity*) انكيختن angeekhtun, زيرك نمودن zeeruk numoodun, شوخ ساختن shookh saukhtun, تيز فهم كردن taze fuhm kirdun, تيز حركت نمودن taze hurukut numoodun.

To ENLIST دفتر قيد كردن duftura keid kirdun, در لشكري دفتر نوشتن dur lashkuré duftur nuwishtun.

ENMITY عداوت adawut, خصومت khusoomut, مخاصمت mukhaufimut, اختصام ikhtisaum, عدوان udwaun, دشمني dushmuné, كين keen, كينه keeneh, نايرت na-érut (pl. نواير nuwa-ér), معادات mu-adaut. v. *malice, malevolence, opposition.*—*A breast full of enmity* سينه پر كينه seeneh pur keeneh.—*To shew enmity* اظهار خصومت كردن izhaura khusoomut kirdun. *To be at enmity* دشمن شدن dushmin shoodun, خصومت نمودن khusoomut numoodun, عداوت كردن adawut kirdun, كين توختن keen tookhtun.

To ENNOBLE شرف بخش كردن shuruf bukhsh kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, مشرف نمودن mushurruf numoodun, تشريف كردن tushreef kirdun. v. *to aggrandize, dignify, exalt.*—*Ennobled* مشرف mushurruf. *To be ennobled* مشرف بودن mushurruf boodun, شرف ياب شدن shuruf é-aub shoodun.

ENORMITY (*depravity*) اخلاف ikhlauf, فسود fusaud, فساد كبير fusauda kubeer, ذنب عظيم و ظلم جسيم zumb azeem ou zulm juseem. v. *corruption, crime*; also *irregularity.*

Enormous (*wicked*) صاحب فساد sahib fusaud, فاحش fauhish, نا پسند na pussund, مخلف mukhluf, مفسد mufsud. — (*of immense size*) از حد بيرون uz hudd beeroon, بي نهايت bé niha-é-ut, كبير kubeer. *To be enormous* از حد كذاشتن uz hudd guzaushtun. v. also *disordered.*

Enormously بي حد bé hudd, فحشا fuhshan.

ENOUGH (adverb) بس buss, وافرا waufiran, غنيمتانه ghuneemutauneh; (subst.) وافر waufir, كفايت kufa-é-ut, اكتفا iktifa, حسب husb. كافي kaufé. v. *sufficiency.*— *It is enough* كفايت است kufa-é-ut ast.—*It is enough for me*[P] مرا حسب است mura husb ast, [A] قطني kutné, قطي kuté, حسبي husbé. — *Be it enough for you* [P] شمارا كافي shumaura kaufé, [A] كافيك kaufeeka, قطك kuttaka.

To ENRAGE اغضاب كردن ighzaub kirdun, تغيظ ساختن tugheez saukhtun. v. *to exasperate.*

Enraged غضوب ghuzoob, غضبان ghuzbaun, وجد wujud, ازار رسيده azaur rusédeh. v. *angry.* —*He was enraged at him* از و دل برداشت uz ou dil burdausht, ازو بار خوريد uz ou bar khoreed.

To ENRAPTURE, *enravish*, وجد كردن wujud kirdun. v. *to delight, transport.*

To ENRICH مال بخشيدن maul bukhshédun, اغنا كردن ighna kirdun, مغتنم ساختن mughtunim saukhtun, غنى نمودن ghuné numoodun. v. also *to fertilize.*

Enriched مغتنم mughtunim.

To ENROL دفتر كردن duftur kirdun, دفتر قيد ساختن duftur keid saukhtun. v. *to record, enlist.—To enrol a cause in a judge's book* تسجيل كردن tusjeel kirdun.

Enrolment دفتر duftur, تسجيل tusjeel.

ENS هستي husté, زات zaut, كاين ka-én. v. *being, existence.*

An ENSIGN علم alum (pl. اعلام é-alaum) رايت ra-é-ut (pl. رايات ra-é-aut), ازيع azé-a, عجوز ajooz, لوا liwa (pl. الويت alwé-ut), علامت alaumut, ام الجيش ummu'l'jeesh, ام الرمح ummu'r'rumuh, بيراق beerauk. v. *banner, standard*; also *badge.—The victorious ensign* علم ظفر توام alum zufr tuwaum, رايت نصرت سرايت ra-é-ut nusrut sura-é-ut, رايت دولت ايت ra-é-ut dowlut a-é-ut, لوا ظفر التوا liwa zufru't'tiwa. *The imperial ensign* علم پادشاهي aluma padshahé, علم هايون aluma huma-é-oon, رايت دولت ra-é-uta dowlut. *With inverted ensigns* با اعلام منكوس ba é-alaum minkoos. *An ensign* or *ensign-bearer* مير علم meera alum, مير لوا meera liwa, علم دار alum dar, رايت بر ra-é-ut bur, بيراقدار beeraukdar.

To ENSLAVE استعباد كردن istibaad kirdun, ترقيق ساختن turkeek saukhtun, تذليل كردن tuzleel kirdun, استرقاق نمودن istirkauk numoodun, تابع كردن tauba kirdun.—*Enslaved* استعباد كرده شده istibaad kirdeh shoodeh.

To ENSUE اتباع بودن ittibaa boodun, در پس امدن dur pus aumudun, خلفي بودن khulfé boodun. v. *to follow, succeed.*

To ENSURE اميني كردن ameené kirdun, عهد و امان دادن ahd ou amaun dadun, در سلامت نهادن dur sulaumut nihaudun, سالم ساختن saulum saukhtun. v. *to secure.*

To ENTAIL تخصيص كردن tukhsees kirdun, مخصوص ساختن mukhsoos saukhtun, اقطاع نمودن iktaa numoodun. v. also *to fix, settle.*

To ENTANGLE برهم زدن burhum zudun, پريشان كردن purashaun kirdun, درپيچيدن durpeechédun, پيچ كردن peech kirdun, پيچاپيچ زدن peechapeech zudun, پيچان نمودن peechaun numoodun, پيچانيدن peechanédun, پيچيدن peechédun, پيچش كردن peechish kirdun, اسرافيدن asrafédun, لف ساختن luff saukhtun. (*to bewilder*) اواره و سركردان ساختن awaureh ou furgurdaun saukhtun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, پريشان نمودن purashaun numoodun, بيحضور ساختن bé-huzoor saukhtun. v. *to perplex, confound, distract, confuse, twist, involve.—Entangled,* v. *confused.*

Entanglement برهمي burhumé, پيچش peechish, پيچ peech, همزجت humzujut, خلط khult. v. *confusion.—(perplexity, puzzle)* پريشاني purashauné, سركرداني furgurdauné, اضطراب iztiraub, اشفتكي ashuftugé.

To ENTER در امدن dur aumudun, دخول كردن dukhool kirdun, داخل شدن daukhil shoodun, تدخل ساختن tudukhkhul saukhtun, در رفتن dur ruftun, درون رفتن duroon ruftun, وضع تدم ساختن wuza kudum saukhtun, در شدن dur shoodun, خطور كردن khutoor kirdun, حلول ساختن hulool saukhtun. v. *to initiate, introduce, penetrate.—To enter in and go out* در امدن و بدر رفتن dur aumudun wa bedur ruftun, ولوج وخروج كردن wulooj ou khurooj kirdun. *To enter without leave* بي اجازت در امدن bé ijauzut dur aumudun, هجم در رفتن hujum dur ruftun, دمور كردن dumoor kirdun. v. *to intrude.—To cause* or *force to enter* در كردن dur kirdun, در اوردن dur awurdun, تدخيل ساختن tudkheel saukhtun, هجم كردن hujum kirdun, دخول كردانيدن dukhool kirdanédun. *To wish to enter* مستدخل شدن mustudkhil shoodun. *He entered by the window* از پنجره دخول مي كرد uz pinjureh dukhool ma kird. *To enter upon business* بكار در امدن bekaur dur aumudun. v. *to engage.—To enter one's head* دل در امدن dil dur aumudun. *To enter into water* در اب دخول كردن dur aub dukhool kirdun, شارع ساختن shaura saukhtun. *To enter by force* جبرا در رفتن jubran dur ruftun, هجوم اوردن hujoom awurdun, متدوت كردن mutuduwwut kirdun. *To enter by stealth* تسرب كردن tusurrub kirdun, مخفي دخول ساختن mukhfé dukhool saukhtun, سرقة در امدن surkutan dur aumudun. *To enter an action against a man* دعوا كردن dawa kirdun, شرع شريف ساختن shura shureef saukhtun, تسجيل نمودن tusjeel numoodun. *To enter into the merits (of a cause)* جست و جو كردن just ou joo kirdun. v. *to investigate.—To enter into conference* or *consultation* مشاورت كردن mushawurut kirdun, باهم شوار ساختن bahum shuwaur saukhtun. v. *to consult.—To enter into partnership* مشاركت كردن mushaurikut kirdun, انبازي ساختن ambauzé saukhtun. *To enter into an agreement* معاهدت كردن ma-ahudut kirdun, اتفاق نمودن ittifauk

numoodun, عهد و پیمان ساختن ahd ou peimaun saukhtun. *To enter into a treaty of peace* صلح عقد کردن sulh akud kirdun, مهادنت ساختن muhaudunit saukhtun. *To enter into intimacy* دوستي داشتن doosté daushtun, مجاورت کردن mujawurut kirdun, همدمي نمودن humdumé numoodun. *To enter upon office* منصب گرفتن munsub gooriftun. *To enter in a list* دفتر قيد کردن duftur keed kirdun, دفتر ساختن duftur saukhtun.

Entered مدخول mudkhool, در آمده dur aumudeh, در رفته dur rufteh. *Entered in a book* or *roll* دفتر قيد شده duftur keed shoodeh, در کتاب نوشته dur kitaub nuwishteh.

ENTERPRIZE اجترا دشوار ijtiraa dushwaur, کارهامي kaura humaumé, بسيج buseej, غزا ghuza, عجيبت ajeebut. v. *achievement, exploit.*—*To give up an enterprize* از کار دست کشيدن uz kaur dost kushédun.—*To enterprize,* v. *to attempt, undertake.*

To ENTERTAIN (*receive hospitably*) ميزبان کستردن meezubaun kusturdun, مهانداري نمودن muhmandauré numoodun, مهماني دادن muhmauné dadun, ميزد نمودن meezud numoodun, مسافر قبول کردن musaufir kubool kirdun, تنزيل ساختن tunzeel saukhtun.—(*to talk with*) گفت و گوي نمودن guft ou gooï numoodun, سوال و جواب داشتن suwaul ou javaub daushtun. v. *to converse.*—(*to amuse*) تماشا نمودن tumausha numoodun, صفا دادن sufa dadun, خوش خاطر ساختن khoosh khautir saukhtun, لهو اوردن luhou awurdun, حظ کردن huzz kirdun. *To entertain as a servant* بنوکري نگاه داشتن benoukuré nigauh daushtun, بنده نواز ساختن bundeh nuwauz saukhtun.—(*to admit, believe*) قرين قبول کردن kureen kubool kirdun, باور دادن bawur dadun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun. *To entertain* or *keep in mind* در خاطر نشان داشتن dur khautir nishaun daushtun, ياد گرفتن é-aud gooriftun. v. *to remember.*

An entertainer (*landlord*) ميزبان meezubaun, ضيافت صاحبي zé-aufut sahibé, مهماندار muhmaundar.—(*one who amuses*) خوش خاطر ساز khoosh khautir sauz, صفا دهنده sufa duhindeh.

Entertainment (*hospitable reception*) مهانداري muhmandaré, غريب پروري ghureeb purwuré, مهمان نواز muhmaun nuwauz, ميزباني meezubauné, ميزبان کستري meezubauna kusturé. v. *hospitality.*—*An entertainment* مهماني muhmauné, ضيافت zé-aufut, بزم buzm. *A marriage entertainment* مهماني عروس muhmauné-a aroos. *A great* or *general entertainment* مهمانيء عام muhmauné-a amm, ميزد meezud.—*A private entertainment* مهمانيء خاص muhmauné-a khass. *A circumcision entertainment* مهماني ختنه muhmauné-a khutneh. *A place of entertainment* (*as an inn, &c.*) مهمان سرا muhmaun sera, مهمان خانه muhmaun khauneh, دار الضيافت dauru'z'zé-aufut, مسافر خانه musaufir khauneh, ميزبان meezubaun, خان khaun, کاروانسراي karavansera-é, منزل munzil, منزلگاه munzilgah, سپنج sipunj.—*Entertainment* (*amusement*) صفا sufa, تماشا tumausha, لهو luhou, لذت luzzut, حظ huzz, بازي bauzé, تفرج tufurruj. v. *diversion, delight.*

To ENTHRONE بر تخت سلطنت نشانيدن bur tukhta sultanut nishanédun, تخت جلوس نشين ساختن tukhta juloos nisheen saukhtun, بمسند نهادن bemusnud nihaudun.

ENTHUSIASM (*inspiration*) الهام ilhaum, وحي wuhé.—(*vain confidence in divine favour*) متوکل بيهوده mutuwukkul béhoodeh.—(*vain belief of divine inspiration*) اعتقاد باطل در الهام رباني é-atikauda bautil dur ilhauma rubbauné.—(*foolish imagination*) خيال بيمعني khé-aul bémaané, وهم بي مال wuhum bé maal.—(*warmness of temper*) اتش مزاجي autash mizaujé.—(*elevation of fancy*) ارتفاع خيال irtifaa khé-aul, وهم رفعي wuhum rifa-é, غيرت gheerut, اجلال فکر ijlaula fikr.—(*ecstasy*) وجد wujud.

An enthusiast (*visionary*) ديوانه خدا déwauneh-a khoda, اهل وحي ahla wuhé, ملهم mulhim, اهل متوکل بيهوده ahla mutuwukkul béhoodeh.—(*a man of elevated ideas*) صاحب ارتفاع خيال sahib irtifaa khé-aul.—(*a man of a warm temper*) ذو اتش مزاج zu autash mizauj. — [The above may be also used to express *enthusiastick.*]

To ENTICE شيرين زبان نمودن sheereen zubaun numoodun, ازمايش اوردن azma-ésh awurdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun, تهنيد کردن tuhneed kirdun. v. *to allure, attract.*

Enticement اغوا ighwa, ازمايش azma-ésh, جذب juzb, تهنيد tuhneed, نوازش nuwauzish.

Enticing جاذب jauzib, ذو ناز zu nauz. v. *charming.*—*Enticingly* جاذبانه jauzibauneh, خوشانه khooshauneh, نازندانه nauzindauneh, با اغوا ba ighwa, با تهنيد ba tuhneed.

ENTIRE کامل kaumul, تام taum, تمام tumaum, بي کم و کاست bé kum ou kaust, موفور moufoor, صحيح suheeh, وافي waufé, وفي wufé, يکدست eekdost, يکپاره eekpaureh, پر pur, کل kull, درست durust, سالم saulum, پاک pauk, نا سفته na sufteh, کافي kaufé, سليم saleem, سوي sooï, اسپري aspuré. v. *complete, full, whole, so-*

lid. — (*sincere*) بي ريا صافي دل saufé dil, بي bé ré-a, خالص khaulis, مخلص mukhlis. v. *honest, hearty, faithful.*

Entirely كاملانه kaumilauneh, بهمه ابواب be-humeh abwaub, بي كم و كاست bé kum ou kaust, تماما tumaman, بتمامها bitumamiha, في الجمله fi'l'jumleh, بالكليت bi'l'kullé-ut, بي قصور bé kusoor, بالتمام bi't'tumam. v. also *faithfully.* — *Entireness* اكمال ikmaul, تمام tumaum. v. *completeness, fulness:* also *integrity.*

To ENTITLE (*give right* or *claim*) دعوا نمودن dawa numoodun, دعوي تخصيص دادن dawa-a tukhsees dadun.—(*to confer titles of honour*) القاب بخشيدن alkaub bukhshédun.—(*to name*) نام دادن naum dadun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun, ناميدن naumédun.—(*to superscribe a title to a book, &c.*) سرنامه نوشتن surnameh nuwishtun, عنوان نمودن unwaun numoodun, ديباجه نهادن deebaujeh nihaudun.

ENTITY هستي husté, ذات zaut, كاين ka-én (pl. كاينات ka-énaut). v. *being.*

To entoil, v. *ensnare, entangle.*

To ENTOMB درگور خانه نهادن dur koor khauneh nihaudun, بتربت وضع كردن beturbut wuza kirdun.

ENTRAILS روده roodeh (pl. رودها rooduha). v. *bowels, intestines.*

ENTRANCE دخول dukool, مدخل mudkhil, فراز firauz, جلوس juloos, ورود wurood. v. *entry.*—(*commencement*) اغاز aghauz. v. *beginning.*

To ENTRANCE (*throw into a trance*) غشيان كردانيدن ghushé-aun kirdanédun, در غش انداختن dur gush andaukhtun.

To entrap, v. *to ensnare, involve.*

To ENTREAT نيازيدن né-auzédun, نياز كردن né-auz kirdun, اقدام ساختن ikdaum saukhtun, خواهش كردن khauhish kirdun, ابرام نمودن ibraum numoodun, با الحاح طلب كردن ba ilhauh tulub kirdun. v. *to beg, solicit, importune, petition.*

Entreaty نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, طلب tulub, خواهش khauhish, رجا ruja, رجا و نياز ruja ou né-auz, تضرع tuzurra, ابتهال ibtihaul, تمني tumunné, التماس iltimaus. v. *prayer, solicitation.*

ENTREMETS ركابيهاخورد بميان ركابيها كلان نهاده در اواقت ضيافت rukabeeha khord bemé-aun rukabeeha kulaun nihaudeh, dur awaukta zé-aufut.

ENTRY دخول dukhool, دخل dukhl, مدخل mudkhil. v. *entrance.* — (*a passage to a house*) باب baub, در dur, درزن durzun, دركاه durgah, قدوم kudoom, تقريب tukreeb, نزديكي nuzdeeké.—(*a portico, vestibule, &c.*) پيشطاق peishtauk, پيشگاه peishgah. v. *access, approach, door.*—*An entry in a register* در دفتر نويس dur duftur noo-és.—*The publick entry of a king, &c.* (also *the decorations of a city and the shouts of the people at such times*) اوازه awauzeh. *Cloths of silk, &c. spread on the streets on those occasions* پانداز pa-én-dauz. v. *cavalcade, procession.*

To ENVELOPE پوشيدن poshédun, در پيچيدن dur peechédun, اسراكيدن asrakédun. v. *to cover, hide, surround.*

An envelope پوشش poshish, مامونيت maamooné-ut. v. *cover, case.*— *The envelope* or *cover of a letter* لفافه lifaufeh, لفافه نامه lifaufeh-a nameh, لفافه خط lifaufeh-a khutt.—*The envelope of nutmeg* (*mace*) بزباز buzbauz.

To ENVENOM (*poison*) زهر الودن zuhr aloodun, زهر دار كردن zuhr dar kirdun, زهر اشام نمودن zuhr ashaum numoodun.—(*to make odious*) نا پسند كردن na pussund kirdun, غير مقبول ساختن ghire-a mukbool saukhtun, مكروه نمودن mukrooh numoodun.

ENVIABLE واجب الحسد vajibu'l'husud, لايق رشك la-éka rushk, مستوجب الغيرت mustoojibu'l'gheerut.

Envied محسود muhsood, رشك شده rushk shoodeh.—*A person envied* محسود muhsood, مانوت maanoot.—*An envier* صاحب حسد sahib husud, حاسد hausid (pl. حسدت husdut), اهل رشك ahla rushk.

Envious حسود husood, حاسد hausid, رشكين rushkeen, بدخواه budkhauh, سفلت suflut, ال انيه zurm, زرم zurm, پرحسد pur husud, ذو غيرت zu gheerut.—*Enviously* با حسد ba husud, حسودانه husoodauneh, سفلتا suflutan.

To ENVIRON احاطه كردن ihauteh kirdun, محاصره ساختن muhausureh saukhtun, حصار نمودن hissaur numoodun, گرداگرد ساختن gurdagurd saukhtun. v. *to encircle, inclose, invest.*

The environs قرب kurb, حوالي huwaulé, اطراف و حوالي atrauf ou huwaulé. v. *neighbourhood, vicinity.* — *The environs of a house* قرب بيت kurba beet, اطراف و حوالى خانه atrauf ou huwauleha khauneh, جناب junaub.

To ENUMERATE تعداد كردن ta-adaud kirdun, عد نمودن add numoodun, احصا ساختن ihsa saukhtun, حسبان نمودن hasbaun numoodun, حساب كردن husb kirdun, حساب ساختن hisaub saukhtun.

Enumeration احصا ihsa, تعداد ta-adaud, عد add, حسب husb, حسبان husbaun, حساب hissaub.

Enunciation, v. *declaration*, *information*.

Enunciative لفظي lufzé.

An ENVOY ايلچي eelché, وكيل vakeel, پيغامبر peighambur. v. *ambassador*, *delegate*.

To ENVY حسد بردن husud burdun, رشك رشك کردن rushk kirdun, پژهان بردن puzsh-haun burdun, نازيدن nauzédun, نال نمودن naul numoodun, منافست کردن munaufisut kirdun. *To envy one another* يك ديگر حسد بردن eek digur husud burdun, تحاسد نمودن tuhausud numoodun, تنافس ساختن tunaufus saukhtun.

Envy حسد husud, رشك rushk, غيرت gheerut, حسادت hussaudut, حسرت husrut, پژهان puzsh-haun, غبط ghubt, غل ghull, غرض ghurz, نهه fuheh, حقد hukud, نجات nujaut. v. *malice*, *rivalry*, *competition*.

EPHEMERIS (*journal*, *almanac*) روزنامه rooznameh (pl. روزنامهگان rooznamehgaun), تقويم tukweem (pl. تقاويم tukaweem), روزيانه roozéauneh, روزينه roozeeneh.

EPHESUS (*city*) فسوس fusoos.

EPIC شعر حکايت گو shaar huka-é-ut goo.

EPICEDIUM (*funeral oration* or *poem*) مرثات mursaut (pl. مراثي muraufé), ندبت nudbut.

An EPICURE, گلو بنده guloo bundeh, شکم پرست shikim purust, باده نوش baudeh noosh, عيش و عشرت پرست a-ésh ou ishrut purust.— *Epicurean*, v. *luxurious*. *Epicurism*, v. *luxury*.

EPIDEMICAL, *epidemic* ساري sauré, معدي maadé, منعدي munaadé. *An epidemical distemper* وبا wuba, وباءت wubaat, ابا aba, اوبا awba, طاعون ta-oon, دلعماظ dulamauz, دوغت dooghut, قرات kuraat, قرت kurut. v. *contagion*, *plague*.— *Epidemical* or *universal diseases* امراض مابيت amrauza maabé-ut.

An EPIGRAM مربع murubba, غزل ghazul, ظريفت zureefut, نکته nukteh, نکته بيت nukteh beet.—*Epigrammatic* مربع منسوب murubba munsoob, اهل ظريفت ahla zureefut, ذو نکته بيت zu nukteh beet, غزل پيوند ghazul pivund. *An epigrammatist* مربع بند murubba bund, نکته بيت پرداز nukteh beet purdauz, غزل نويس ghazul noo-és.

EPIGRAPH عنوان unwaun. v. *inscription*.

The EPILEPSY صرع suraa, خبل khubl, الجوع anjoogh, ام الصبيان ummu's'subé-aun. v. *convulsions*.— *Epileptic* مصروع musroo-a, حوالت huwaulut, مخبل mukhubbul, پريدار peridar, پريساي perisa-é, پري رفت peri ruft, بخوريده bukhuredeh, ديو بخوريده div bukhooredeh.

An EPILOGUE خاتمه khautimeh, موخرت mu-ekhkhurut.

The EPIPHANY تجلي tujullé, هوشان hooshaun, هوشاني hooshauné, شب سده shub sudeh, سب سده sub sudeh, دنح dinh.

EPISCOPACY بسقپوسي biskopoosé. *Episcopal* بسقپوسي منسوب biskopoosé munsoob.

EPISTLE نامه nameh, مکتوب muktoob, خط khutt, کاغد kaughud, رقعه rukkah. v. *letter*.

Epistolatory (*suitable to letters*) لايق نامه la-éka nameh, واجب المکتوب vajibu'l'muktoob. (*relating to letters*) کاغد پيوند kaughud pivund, رقعه منسوب rukkah munsoob.—(*transacted by letter*) بمعرفت نامه بانجام رسانيده bemaarufta nameh banjaum russaunédeh.

An EPITAPH ميت تاريخي meit taureekhé, مزار کتابي muzaur kitaubé, کتابه قبور kitabeh-a kuboor.

An EPITHALAMIUM اعراسيت é-arasé-ut, عروس اداي aroos ada-é.

An EPITHET وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf), صفت siffut, نعت naat, نعتت naatut, نعيت na-ét, لقب lukub (pl. القاب alkaub). *A compound epithet* وصف ترکيب wusufu turkeeb. *Distinguished by an epithet* متصف muttusif.

An EPITOME ايجاز a-éjauz, موجز moojuz, وجز wujuz, واجز waujuz, وجيز wujeez. v. *compendium*.—*An epitome of the Evangelists* بشك bishk.

To epitomise ايجاز کردن a-éjauz kirdun. v. *to abridge*, *curtail*.

An epitomiser موجز کننده moojuz koonindeh.

EPOCH, *epocha* تاريخ taureekh (pl. تواريخ tuwaureekh), ارخت urkhut, ارج arij.

EQUAL (*resembling*, *capable of comparison*) مثل musl, مماثل mumausil, ممکن تمثيل mumkina tumseel, برابر buraubur, نظير nuzeer, همال humaul, هماور humawur, هماورد humawurd, همتا humta, همنبر humumbur, همعنان humanaun, مانند maunund, مانا mauna, زوج zooj, اسا asa, سا sa, وش vush, ختن hutun, تن tun, پشيج pusheej, پشيخ pusheekh, عد add, کفاف kufauf, ناشتا naushta, ليمت leemut, نديد nudeed, نديدت nudeedut, ضعف zé-af.—(*equable*, *even*) هموار humwaur, همواره humwaureh, ساد saud, سايه sa-éh, مناسب munausib, مستاوي mustawé, مستوي mustuwé, مساوي musawé, برابر buraubur, بسيط buseet, سوي soo-é, پيشاپيش peishapeish, يکسو eeksoo, يکسان eeksaun. v. *level*.—(*uniform*) مطابق mutaubik, برقرار burkuraur.

—(*unanimous*) يكدل و يكجهد eekdil, eekdil ou eekjihud, هامال haumaul.—(*impartial*) نا جانبدار na jaunibdar, غير طرفدار ghire-a turruf dar, درست duruſt, عادل aadil, معتدل maatudil. v. *equitable, neutral, moderate.*—(*quits*) بهم برابر behum burabur, بی دين از يک ديگر bé dein uz eek deegur.—(*indifferent as to choice*) مخير mukhei-ér, برابر burabur. *Equal in quantity* عديل adeel. *Equal in age* همزاد humzaud, همعهد humahud. *Equal in height* همباک humauk, همسر humſur. *Equal in weight* همسنگ humſunk. *Equal in price* همقدر humkudr. *Bearing an equal burden* همبار humbar. *To divide into two equal parts* تنصيف کردن tunſeef kirdun.

An equal (*of the ſame age, rank, &c.*) همزادي humzaudé, همعهدي humahudé, همپايه humpaéh, همقدم humkudum, قرن kurun (pl. اقران akraun), قرين kureen, همپشت humpoſht, همعنان humanaun, همحال humhaul, همال humaul, همپهلو humpihlu, همنشين humniſheen, شرع ſhura, عدل adil. *Without an equal* غير معادل ghire-a ma-adil, بی نظير bé nuzeer, بلا مثال bila miſaul, بي همتا bé humta, بي اقران bé ikraun. v. *unequalled.*—*Above the heads of his equals* بالاي سر همقدمانش balaï ſur humkudumauniſh, علي روس الاقران ala rooſu'l'akraun.

To equal (*make equal*) وارانيدن waraundun, مساوي کردن muſawé kirdun, عدل ساختن adil ſaukhtun, موازنت کردن muwazinut kirdun, برابر نمودن burabur numoodun. v. *to level, even.* —(*to be* or *become equal*) فراخور امدن furakhoor aumudun, برابر شدن burabur ſhoodun, تسويت بودن tuſwé-ut boodun, مثل گشتن miſl guſhtun, مانستن maniſtun.—*To be equal to,* or *fit for* لايق شدن la-ék ſhoodun, قابل بودن kaubil boodun. *To equal* or *compenſate fully* مجازات و مکافات کردن mujazaut ou mukafaut kirdun. *To equal* or *level with the ground* زمين را برابر کردن zumeenra burabur kirdun, بخاک کوفتن bekhauk kooftun. *To equal, equalize* (*make even*) هموار ساختن humwaur ſaukhtun, بسيط کردن buſeet kirdun, عادل نمودن audil numoodun.

Equality (*ſimilitude*) مثل miſl, تمثيل tumſeel, مماثلت mumauſulut, برابري buraburé, تن tun, تنين tuneen.—(*equability, evenneſs*) همواري humwauré, تسويا tuſwé-a, تسويت tuſwé-ut, تساوي tuſawé, استوا iſtiwa, اسوات aſwaut, سوا ſuwa, سويت ſuwé-ut, اعتدال é-atidaul, معادلت maadulut, تعادل ta-addul, شمال ſhimaul, شملال ſhimlaul, تکافو tukaufoo, سادکي ſauduké, بوا buwa. v. *levelneſs.*—(*of the ſame dignity, age, &c.*)

همسري humſuré, همزادکي humzaudugé, مطابقت mutaubikut, يکساني eekſauné, چفتي chuſté. v. alſo *uniformity.*

Equally هم hum, سربسر ſurbuſur, مستويا muſtawé-an, پيشا پيش peiſha peiſh, برابر burabur, علي السوية ala's'ſuwé-ut, علي سوا ala ſuwa, مثلانه miſlauneh, با اعتدال ba é-atidaul, عادلانه aadilauneh, همواران humwarauneh, با يکساني ba eekſauné.—*To expend equally* موازنت کردن muwauzifut kirdun.

EQUANIMITY عدم سودا aduma ſuda, وقار wukaur, قرار kuraur, صبر ſubr, عدم غضب aduma ghuzb.—*Equanimous* نا دلتنگ na diltunk, اهل قرار ahla kuraur, ذو صبر zu ſubr, دير غضب deira ghuzb.

EQUATION برابر کنا burabur koona, مثل ساز miſl ſauz, تن tun. v. *equality.*

The EQUATOR خط استوا khutta iſtiwa.

Equatorial خط استوا منسوب khutta iſtiwa munſoob, خط استواي khutta iſtiwa-é.

An EQUERRY سر سواران ſur ſuvvaraun.

EQUESTRIAN (*belonging to horſemanſhip*) سواري ſuvvauré, اسب پيوند aſb pivund, فروسيت مخصوص furooſé-ut mukhſoos.—(*ſkilled in horſemanſhip*) اهل فروسيت ahla furooſé-ut, سواري دانشور ſuvvauré daniſhwur.— (*mounted on horſeback*) سوار ſuvvaur, راکب raukib, فارس fauris.

EQUIDISTANT همفاصله humfauſilleh.

EQUILATERAL متسوية الاضلاع mutuſwéutu'l'izlaa, هرجانب برابر hur jaunib buraubur.

To EQUILIBRATE دنکا دنک کردن dunkadunk kirdun, برابر ساختن burabur ſaukhtun, عدل نمودن adil numoodun.

EQUILIBRIUM, *equilibration* ترازو turauzoo, معادلت ma-adulut, بزو buzu, موازنت muwazunut, دنک dunk.

The EQUINOCTIAL or *equinox* اعتدال الليل والنهار é-atidaulu'l'leili wa'n'nihaur. *The equinoctial line* خط اعتدال الليل و النهار khutta é-atidaulu'l'leili wa'n'nihaur. — *The vernal equinox* نوروز سلطاني nowrooz, نوروز سلطاني nowrooza ſultauné. *The autumnal equinox* نوروز ميزان nowrooza mizaun, مهرجان muhrjaun, فصل مهرجان fuſla muhrjaun.

To EQUIP ساز کردن ſauz kirdun, سازيدن ſauzédun, ساختن ſaukhtun, اعداد کردن é-adaud kirdun, امادن amaudun, حاضر کردن hauzir kirdun, اهنک نمودن ahunk numoodun, تيار ساختن teemaur ſaukhtun. *To equip* or *arm one's ſelf* خبيره شدن khubeereh ſhoodun, خبيزه بودن khubeezeh boodun, سلاح پوشانيدن ſillauh poſhanédun. *To equip a fleet* جميعت جهازها اراستن jumé-ata jahauze-ha arauſtun. v. *to accoutre, furniſh, dreſs.*

EQUIPAGE (*train*) سواري suvvauré *or* suwauré, اثاث ataut, طايفت ta-éfut, حشم hushum, تبع tuba. v. *retinue*; also *accoutrements, furniture*.

An equipage (*carriage*) عربه arabeh.

Equipment ساز sauz, سازکاري sauzkauré, تدارك tudauruk, اعداد é-adaud. v. under *accoutre*; also *preparation*.

Equipoise, equiponderance, v. *equilibrium*.

EQUIPOLLENCE قوت اعتدال kuwwuta é-atidaul, قدرت معادلت kudruta ma-adulut.—*Equipollent* ذو قوت اعتدال zu kuwwuta é-atidaul.

EQUITABLE عادل audil, معدل mu-addil, ذو اعتدال zu é-atidaul, اهل انصاف ahla insauf, راست raust, درست durust, لايق la-ék, جايز ja-éz, روا ruwa, صالح saulih, با داد ba daud, شراع shura, v. *just, candid, impartial*.—

Equitably عادلانه audilauneh, بطريق حق betureeka hukk, لايقانه la-ékauneh, بالصواب bi's'suwaub.

Equity عدالت adawlut, عدل adil, انصاف insauf, حق hukk, عدل و داد adil ou daud, معادلت ma-adulut, شريعت shur-é-at, شرع shura, راستي rausté. v. *justice, impartiality, honesty*.

Equivalence, v. *equipollence*.—*Equivalent* معادل ma-adel, موازنت muwauzinut, مساوي musawé, جازي jauzé. v. *equal, equipollent*.—*An equivalent* عدل adil, بدل budil. *To give an equivalent* بدل دادن budil dadun, عدل نمودن adil numoodun.

EQUIVOCAL ذو دو معني zu doo maané, مشکول mushkook, مبهم mubhum, ذو شبهت zu shubhut, ابهام ibhaum, مغلق mughluk, تعريض taareez. v. *doubtful*.—*An equivocal expression* لغت مشترکت loghata mushturikut, گفتگوي مغلق guftugooï mughluk, سخن پيچيده sukhun peechédeh.

Equivocally با دو معني ba doo maané.

Equivocation, equivocalness, دو معني doo maané, تجنيس tujnees, شبهت shubhut, شك shukk, مشکك mushkuk, ابهام a-éhaum, اشتباه ishtibauh, رمز rumz.

To equivocate دو معني نمودن doo maané numoodun, لغت مشترکت ساختن loghat mushturikut saukhtun, تعريض گفتن taareez guftun.

An equivocator با دو معني گوينده ba doo maané gooïndeh.

ERA تاريخ taureekh. v. *epoch*.

To ERADICATE برکندن burkundun, نزع کردن nuza kirdun, برانگيختن burangeekhtun, استيصال ساختن istisaul saukhtun, قلع نمودن kula numoodun, لنجيدن lunjédun, قعر کردن kaar kirdun, تقويب ساختن tukweeb saukhtun. v. also *to destroy, end*.—*To eradicate hair by a tincture* موي انصال کردن mooï insaul kirdun.

Eradicated برکنده burkundeh, منزوع munzuwa, منتزع muntuza, مستاصل musta-asul, منخلع munkhula, منقاص munkaus, منقعر munka-ér.

Eradication استيصال isteesaul, قعترت kaaturut, قعر kaar, لنج lunj, دف duff, قلع kulaa, نزع nuza, انصال insaul.

To ERAZE برسيدن burusédun, تراشيدن turashédun, تراش کردن turaush kirdun, رقمکش نمودن rukumkush numoodun, ستردن suturdun, اهنجيدن ahunjédun, ناسخ شدن nuasikh shoodun, نسخ کردن nusikh kirdun, حك ساختن hukk saukhtun, ماحي بودن mauhé boodun, محو نمودن muhoo numoodun, اماطه کردن imauteh kirdun, بطال ساختن buttaul saukhtun, طلس کردن tuls kirdun. v. *to destroy*.

ERAZED تراشيده turashédeh, برسيده burusédeh, ممحي mumhé, محکوك muhkook, متعذر muta-azzur. *The space erazed* عرصه اندراس arseh-a indiraus.

Erazement رقمکش rukumkush, ناسخ nausikh, حکوك hukook, محو muhoo, طلس tuls, نسر nusir, اندراس indiraus.

ERE پيش از انکه peish uz aunkeh. v. *before, sooner*.—*Ere long* زود zood, عن قريب aan kureeb, علي الفور ala'l'four. *Ere now* پيش از اين زمان peish uz een zumaun.

To ERECT برداشتن burdaushtun, افراشتن efraushtun, نصب کردن nusb kirdun, منصوب نمودن munsoob numoodun, برافراشتن burafraushtun, نشاندن nishaundun, فراشيدن furaushédun, فراختن furaukhtun, برداريدن burdaurédun, برخيزانيدن burkheezanédun, بلند برداشتن bulund burdaushtun, اقامت کردن ikaumut kirdun. v. *to raise, build, elevate, exalt*.—*To erect a standard* علم برداشتن alum burdaushtun, رفع لوا کردن rufaa liwa kirdun, بيراق نصب نمودن beerauk nusb numoodun. *To erect a public building* عمارت کردن ymaurut kirdun.

Erect افراشته efraushteh, قيم keem, قيام ké-aum, قايم ka-ém, منصوب munsoob, منتصب muntusub, سهي suhé, مجثيل mujseel, منتص muntuss. *To be erect* قيام شدن ké-aum shoodun. v. *upright*.—*Erected*, v. *built*.

ERECTION نصب nusb, رفع rufa, اقامت ikaumut. v. *establishment, settlement*.

Erectness قيامت ké-aumut.

An EREMITE ويرانه نشين veerauneh nisheen. v. *hermit*.—*Eremetical*, v. *solitary*.

The ERMINE سنجاب sunjaub, زنجاب zunjaub, قاقم kaukum.—*Ermined* با سنجاب موي پوشيده ba sunjaub mooï poshédeh.

To erode, erosion, v. *corrode, &c.*

To ERR (*make mistakes*) سهو كردن suhoo kirdun, غلط نمودن ghult numoodun, مانيدن maunédun, زل نمودن zull numoodun, ضل ساختن zull saukhtun. خبط كردن khubt kirdun, خطا ساختن khuta saukhtun, گناه نمودن gunah numoodun. v. *to blunder, sin.*—(*to wander*) بي راه شدن bé rah shoodun, گمراه بودن gumrah boodun, سرگردان گشتن surgurdaun gushtun. v. *to stray.* — *To cause to err* اضل ساختن azil saukhtun, سهو كردانيدن suhoo kirdanédun.

An ERRAND پيام pei-aum, آگاه agauh, خبر khubr. v. *message.*

ERRANT, *erratick,* بي راه bé rah, گمراه gumrah, اواره awaureh, غوي ghooï, ضال zaull, ضايع za-é-a. v. *wandering, uncertain, irregular.*

ERRONEOUS زو غلط zu ghult, اهل ضلت ahla zullut, بي حق bé hukk, بيهوده béhoodeh, پر سهو pur suhoo, خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, گمراه gumrah. v. *mistaken, irregular, false.*

Erroneously بوجه بيهوده bewujha béhoodeh, غلطانه ghultauneh, با سقط ba sukut. v. also *falsely.*

Erroneousness عدم حقيقت aduma hukeekut. v. *error, falsity.*

Error خطا khuta (plur. خطايا khuta-é-a), زل zull, زلت zullut (pl. زلات zullaut), تقصير tukseer (pl. تقصيرات tukseeraut), قصور kusoor, سقط sukut, سهو suhoo, خبط khubt, غلط ghult, ضل zull, ضلضله zulzuleh, ضلت zullut, ضلال zulaul, ضلالت zulaulut, خيس khees. v. *blunder, mistake, fault, sin.*—*An error in writing* (*a slip of the pen*) سهو قلم suhoo-a kalum.

Erst, v. *first, once, formerly, before, till.*

To ERUCT فراخيدن furakhédun, تجشو كردن tujushshoo kirdun, ورو غ زدن wuroogh zudun.—*Eructation* رغ rughgh. v. *belch.*

ERUDITION تعليم taaleem, تاديب ta-adeeb, مادبت ma-adubut, دانش daunish, علم ylm, معرفت maaruft, عرفان yrfaun, ادب adub, تربيت turbé-ut. *For erudition* لالتاديب li't'ta-adeeb. v. *learning, knowledge.*

ERUPTION (*hostile excursion*) خروج khurooj, هجوم hujoom. *An eruption on the body* دميدگي dumeedugé, حصب husib, حصبت husibut, حاصب hausib.

Erysipelas, v. *St. Anthony's fire.*

ESCAPE گريز gureez, فوز fowz, فوز و فلاح fowz ou fulauh, رها ruha, فرار furaur, فر furr, نغرت nufrut, بيزار beezaur, جابزه jaubizeh, هضب husb, هرب hurb, مهاجرت muhaujirut, نجا nuja, مفازت mufauzut, منجات munjaut. v. also *mistake, oversight.*

To escape گريختن gureekhtun, گريز كردن gureez kirdun, پاي گرفتن paï goorifun, رها يافتن ruha é-aftun, رها ياب ساختن ruha é-aub saukhtun, نجات شدن nijaut shoodun, فرار نمودن firaur numoodun, منهزم بودن munhuzim boodun. v. *to fly.*—*To escape privately* زحوف كردن zuhoof kirdun, زحوف ساختن zuhuf saukhtun. *To escape safe* سلامت يافتن fulaumut e-aftun. *To escape from prison* از زندان گريختن uz zundaun gureekhtun, از حبس زحوف كردن uz hubs zuhoof kirdun. *To escape from danger* از خطر فوز كردن uz khutur fowz kirdun.—*To escape with impunity* بي عقوبت رفتن bé akoobut ruftun, حضرا مضرا بودن huzran muzran boodun, دلها ازاد شدن dilha azaud shoodun. *To escape the memory* از خاطر رفتن uz khautir ruftun. *To escape* (*or be exempted*) مسلم شدن musullum shoodun, سربستي يافتن surbusté é-aftun, سربست بودن surbust boodun. *To escape unnoticed* بي معرفت شدن bé maaruft shoodun.

Escaped پاي گرفته paï goorifteh. v. *fled, saved.*

An ESCHAR (*crust of a wound*) خشك ريشه khushk reesheh.

To eschew, v. *to avoid, fly, shun.*

An ESCUTCHEON علامت alaumut.

An ESCORT حفاظ فوجي hufauz foujé, فوج رهبان fouj ruhbaun, بدرقه budrikeh. v. *convoy.*—*To escort* حفاظ فوجي بودن huffauz foujé boodun, برهبران حمايت دادن beruhburaun huma-é-ut dadun. v. *to convoy.*

An ESCRITOIR پيشختة peishtukhteh.

Especial, v. *principal, chief, special.*

ESPECIALLY اولا awwula, بغايت begha-é-ut, با وجود ba wujood, غالبانه ghalibauneh. v. *principally, chiefly.*

ESPOUSALS عروسي aroosé. v. *marriage.*

To espouse (*wed*) عروسي كردن aroosé kirdun, عقد نكاح ساختن akuda nikauh saukhtun, زن كردن zun kirdun, دامادي ساختن daumaudé saukhtun. v. *to betrothe, contract, marry.*—(*to maintain, protect*) دوست گير شدن dost geer shoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, مهربان كردن muhrbaun kirdun. v. *to countenance, defend.*

To ESPY (*see at a distance*) دوربين كردن door been kirdun, تجسس ساختن tujussus saukhtun. v. *to discover.*—(*to watch, look about*) نگران بودن، ديدبان شدن deedbaun shoodun,

nugguraun boodun, اكاهي نمودن agauhé numoodun.

An ESQUIRE (*armour-bearer*) سلاح بر fillauh bur, جبه دار jubeh dar, ترقاق turfauk, ترقاق turkauk.—(*a gentleman*) ميرزا meerza, بكزاده begzaudeh.

To ESSAY اجترا كردن ijtira kirdun, جد و جهد نمودن judd ou jihud numoodun. v. *to attempt.*—(*to make an experiment*) تجربت ساختن tujribut faukhtun, ازمودن azmoodun, ازمايش كردن azma-éfh kirdun, امتحان نمودن imtihaun numoodun.

An essay اجترا ijtira, جد judd, جهد jihud, قصد kufd, سوي fooï. v. *attempt.*—(*experiment*) تجربت tujribut, ازمايش azma-éfh, ازمون azmoon, خبرت khubrut, بلوع bulwa, وند wund.

ESSENCE زات zaut, جوهر johur, نفس nufs, وجود wujood, كاينت ka-énut, كون koon, بودي boodé, هستي hufté, هويت hoowé-ut, ماهيت mahé-ut, طبيعت tubé-aat, اصل afl, نهاد nihaud, عين aïn, معني maané. *Essences* موجودات moujoodaut, كاينات ka-énaut. *The essence of any business* or *thing* نفس الامر nufsu'l'-amr, ما في نفس الامر ma fé nufsu'l'amr.—*Essence* (*perfume*) بوي booï, عطر attar, رايحه ra-éheh, معطر ma-attar. *The essence* or *ottar of roses* عطر attar.—*To essence* معطر كردن ma-attar kirdun. v. *to perfume, scent.*

Essential زاتي zauté, جوهري johuré, اصلي aflé, جبلي jibillé, عيني aïné.—*The essential*, v. *essence.*

Essentially اصليانه aflé-auneh, بالذات bizzaut.

ESSOINE or *essoign* (*legal excuse*) پوزش مشروع poozifh mufhroo-a, اعتذار شرعي e-atizaar fhura-é.

To ESTABLISH (*settle firmly*) پايدار كردن païdar kirdun, نصب ساختن nufb faukhtun, ابقا كردن ibka kirdun, تعيين نمودن taï-én numoodun, بسته ساختن bufteh faukhtun, برقرار كردن burkuraur kirdun, طرح ساختن turuh faukhtun, نشاختن nifhaukhtun, مقرر نمودن mukurrur numoodun, ركن كردن rukun kirdun. v. *to fix, settle, confirm, ratify, found, build.*—(*to make, form, model*) ساختن faukhtun, كردن kirdun, تشكيل نمودن tufhkeel numoodun.—*To establish in office* در منصب نصب كردن dur munfub nufb kirdun, تمكين دادن tumkeen dadun. *To establish peace* صلح و صلاحي منعقد ساختن fulh ou fulauhé munakud faukhtun.

Established پايدار شده païdar fhoodeh, برقرار burkuraur, قرار داد kuraur dad, موقوف moukoof, منصوب munfoob, منعقد munakud, مقرر mukurrur, تقرر tukurrur, معقود maakood, بسته bufteh. *To be established* قرار داشتن kuraur daufhtun, برقرار شدن burkuraur fhoodun, منصوب بودن munfoob boodun.—*Peace established* صلح قرار داد fulh kuraur daud.

Establishment نصب nufb, پيشنهاد peifhnihaud, بقا buka, بندوبست bundubuft, ركن rukun, طرح turuh, استقرار iftikraur, استواري uftuwauré, ايستادگي a-éftadugé, رسوخ و اشتداد rufookh ou ifhtidaud, ثبات fubaut, پايداري pa-édauré. v. *settlement, confirmation.*—(*form, model*) دستور duftoor, قانون kanon, طريق tureek. v. *constitution, regulation.*—(*foundation*) تاسيس ta-afees, وضع اساس wuzaa ifaus, بنياد buné-aud. v. *principle.*—(*allowance, appointment*) ساليانی faulé-auné, ساليان faulé-aun, سالكانی faulgauné, روزكاني roozigauné, روزانه roozauneh, طلب tulub, يومي é-oomé, رزق rizk. v. *salary.*

ESTATE (*state, the public*) جمهور jumhoor, عامت ammut.—(*condition of life*) حال haul, وضع wuza, شان fhaun, مقام mukaum.—(*fortune, possession*) مال maul (plur. اموال amwaul), مملكت mumlukut (plur. ممالك mumaulik). v. *wealth.*—*A hereditary estate* ملك mulk (pl. املاك amlauk), خانمان khaunmaun, ميراث meeraus, ميهمن meehmun, ميهن meehun. *A landed estate* عقار akaur (plur. عقارات akaraut), ضيعت zé-aut (pl. ضيعات zé-aat), ضياع zé-aa, ارض arz. *The neat produce of an estate* عفو afoo.—*Estate* (*rank, quality*) مرتبت murtubut, جاه jauh, منزلت munzulut, درجه durjeh, پايه pa-éh: v. *degree.*

To ESTEEM (*prize, rate high*) اعتبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem faukhtun, احترام كردن ihtiraum kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, رغبت ساختن rughbut faukhtun, رعايت كردن ré-aïut kirdun. v. *to respect, honour*; alfo *to estimate.*—(*to think, imagine*) پنداشتن pundaufhtun, انديشه كردن andeefheh kirdun, گمان نمودن gumaun numoodun.

Esteem اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, رعايت ré-aïut, رغبت rughbut, احترام ihtiraum, ارج arj, تكريم tukreem. v. *veneration, respect.*

Estimable, esteemed, ذو اعتبار zu é-atibaur, صاحب تكريم fahib tukreem, معتبر mu-atibur, اهل احترام ahla ihtiraum, گران بها guraun buha. v. *valuable.*

To ESTIMATE احتساب كردن ihtifaub kirdun, عد ساختن add faukhtun, حساب نمودن hifaub numoodun, شمردن fhumurdun, انگاريدن angaurédun, سرمره كردن furmureh kirdun. v. *to rate.*

Estimate, estimation (*computation*) حساب hifaub, حسب hufb, حسبان hufbaun, حسابت

hissaubut, احتساب ihtisaub, محاسبت muhausibut, عد add, شمار shumaur, انکارش angaurish. (*value*) بها buha, قیمت keemut. — *A conjectural estimate* الدنک adunk.—*Estimation* (*opinion*) اندیشه andeesheh, پندار pundaur, زعم zaam, وهم wuhum. v. *judgment*. — (*regard*, *honour*) اعتبار é-atibaur, مکرمت mukrimut. v. *esteem*.

Estimated محسوب muhsoob, شمرده shumurdeh, معدود madood, معتد mu-atudd.

An estimator حساب کنا hissaub koona, محاسب muhausib, شمار کیر shumaur geer, دیان deiaun.

To ESTRANGE (*keep at a distance*) دور شدن door shoodun, غایب بودن gha-éb boodun. v. *to withdraw*.--(*to alienate* or *divert from one's possession*) از تصرف خود واکردن uz tusurruf khood wakirdun.—(*to alienate the mind*) از خاطر راندن uz khautir raundun, تنفر نمودن tunuffur numoodun.

Estrangement, v. *alienation*, *distance*.

Etc, *et cætera*, و ایضا wa a-ézan, باسره bi-asrihi, الي اخره ila akhrihi, و قس علي هذا wa kus ala haza, ایضا a-é-zan.

ETERNAL ابد abud, ابدي abudé, ابد پیوند abud pivund, موبد mu-ebbud, دایم da-ém, دایمی da-émé, جاودان jawidaun, جاوداني jawidauné, صمد sumud, پیچون peechoon, سرمد surmud, سرمدي surmudé, باقي bauké, پایدار païdar. v. *constant*, *perpetual*, *everlasting*.—(*without beginning*) ازل azl, بي اغاز bé aghauz.—(*without end*) ابد abud, بي اخر bé akhir. v. *endless*.—*The Eternal* قیوم ké-oom. v. God. — *Life eternal* اخرت akhirut, دار البقا daru'l'buka.

Eternally ابدا abudan, ابد الاباد abdu'l'abaud, ابد الابدین abdu'l'abudeen, ابد الدهر abdu'd'duhr, ابد الدهرین abdu'd'duhreen, دایما da-éman, علي است الدهر ala isti'd'duhr, جاودانه jawidauneh. v. *perpetually*, *invariably*.

Eternity دایمیت da-émé-ut, همیشکي humeeshugé.—(*without beginning*) ازلیت azlé-ut, قدم kudum, است ist, اس iss. — (*without end*) ابد abud, ابدیت abudé-ut, خلد khuld, بقا buka, کشور بقا kushwur buka, دار بقا dar buka, ابج abuj, ابض abuz. *From all eternity* از ازل و ازال uz azl ou azaul. *To all eternity* ابد الاباد abdu'l'abaud, درخلود dur khulood.

To eternize or *eternalize* دایم کردن da-ém kirdun, جاودان ساختن jawidaun saukhtun, قیام نمودن ké-aum numoodun, باقي ساختن bauké saukhtun, پایدار کردن pa-édar kirdun, دایم الایام ساختن da-ému'l'aï-aum saukhtun. v. *to perpetuate*, *immortalize*, *make famous*.

ETHER هوا hawa, هوات hawaut.

Ethereal سماوي sumawé, هواي hawa-é, اسماني asumauné. v. *celestial*, *heavenly*.

Ethick, v. *moral*.—*Ethicks*, v. *morality*.

ETYMOLOGY اصل asl, النحو annuhoo, تصریف tusreef.—*Etymological* اصلي aslé.

To EVACUATE خالي کردن khaulé kirdun, خلوت ساختن khulwut saukhtun, تخلیت نمودن tukhlé-ut numoodun, تفریغ کردن tufreegh kirdun. v. *to empty*, *void*, *annul*.—*To evacuate* (*by a purgative*) شکم ران کردن shikim raun kirdun, قضاي حاجت ساختن kuza-é haujut saukhtun. (*by vomit*) استفراغ کردن istifraugh kirdun.—*To evacuate* (*a town* or *castle*) شهرا رحلت کردن shahur-ra ruhlut kirdun, قلعرا خالي نمودن killa-ra khaulé numoodun.

An evacuant medicine شکم ران shikim raun.

Evacuation تفریغ tufreegh, تخلیت tukhlé-ut, تبییض tubei-éz.—*Evacuation* (*by stool*) حاجت haujut, قضا kuza, قضاي حاجت kuza-é haujut, شکم راني shikim rauné. (*by vomit*) استفراغ istifraugh.

To evade, v. *to elude*, *escape*, *avoid*, *deceive*.

EVANGELICAL انجیلي injeelé. — *An evangelist* انجیل injeel. — *The evangelists* (*gospel*) کتاب الانجیل kitaubu'l'injeel. *Evangelism* (*the publication of the gospel*) بشري الانجیل bushré-u'l'injeel.

EVANESCENT, *evanid*, فاني fauné, زایل za-él, بیات bé-aut, اضمحال izmihaul, نا پدید na bedeed. v. *fleeting*, *vanishing*, *weak*, *feeble*.

To evanish نا بود و نا پدیدا شدن na bood ou pedeeda shoodun, نغدان بودن nufdaun boodun. v. *to vanish*.

EVAPORABLE ممکین نتح mumkina nutuh.

To evaporate نتح کردن nutuh kirdun, نتوح شدن nutooh shoodun, از مناتح کزایستن uz munautuh guza-éstun.

Evaporation نتح nutuh, نتوح nutooh.

EVASION (*excuse*) پوزش poozish, عذر azur, اعتذار é-atizaur.—(*artifice*) فن funn, کید keed, حیله heeleh. v. *subterfuge*.

Evasive حیله باز héeleh bauz, فن بند funna bund, غبن ساز ghubin sauz. v. *elusive*.

The EUCHARIST, قربان kurbaun, قداس kudaus, عشا asha. *The bread of the Eucharist* قداس kudaus.

EVE, *even*, v. *evening*.—*The eve of a festival* پریشاوي purasha-wé.

EVEN (*level*) هموار humwaur, یکسو eeksoo, یکسان eeksaun, برابر buraubur, بسیط buseet, مستوي, تخجیده bukhjédeh, متساوي mutusawé,

mustuwé, مساوي musawé, خشوع khushwa, تسطيح tusteeh, پهن puhin, پهنا puhna. v. *plain.*—(*owing nothing; quits*) بهم برابر buhum buraubur, بي دين از يك دگر bé dein uz eek digur.—(*placid, even tempered*) ملايم mula-ém, اسوده و ازاده asoodeh ou azaudeh, ساكن saukin. v. *calm.*—(*straight, not leaning to either side*) سهي suhé, قيام ke-aum. v. *erect.*—(*alike*) برابر buraubur, زوج zooj, معادل ma-adil. v. *equal.*—*Even ground* هضم huzum, دسكره duskureh, صاعت sa-at, قوع kuwa. v. *a plain.*—*Even a-top* سرپهن surpuhin. *Odds or evens* تك جفت tuk juft, طاق يا جفت tauk ya juft, تخسيت tukhsé-ut.—*Even with the ground* با زمين برابر ba zumeen buraubur. *To make an odd number even* شفع كردن shufa kirdun.

To even (*make equal*) واراندن waraundun, هموار كردن humwaur kirdun, يكسو ساختن eeksoo saukhtun, بخجيدن bukhjédun, مستوي نمودن mustuw-é numoodun, زوج كردن zooj kirdun. v. *to level, equal.* — (*to be equal*) برابر گشتن burabur gushtun, تسويت شدن tuswé-ut shoodun, بسيط بودن buseet boodun.

EVEN (*adverb*) هنوز hunooz, نيز neez, همچنان humchunaun, همچنانكه humchunaun-keh, همچو humchoo, هم hum, و wa, بله bulha, ان anna, انه innahu, ايضا a-ézan, گرچه gurcheh, اگرچه agurcheh, گرچه كه ghurcheh keh, ورچه wurcheh, با همه كه ba humeh keh, وان wa-in, ولو wulau. v. *although, notwithstanding, verily, also.*

EVENING شام shaum, شامگاه shaumgah, پسين puseen, مسا musa, عشي ashé (pl. اعشيات é-ashé-ut), عشا ésha, عشيت ashé-ut (pl. عشيات ashé-aut, عشايا asha-éa), قصرا kusra, مقصر muk-sur, رواح ruwauh, رياح ré-auh, سمر sumr. *In the evening, eventide* شامگاه shaumgah, شب هنگام shub hungaum, شبانگاه shubangah, وقت المسا waktu'l'mesa. *Morning and evening* صبح و مسا subuh ou musa, الابردان alaburdaun, بالعشي والغدو والاصال bi'l'ghuduwwi wa'l'asaul, بالعشي والابكار bi'l'ashé wa'l'abkaur. *From evening to morning* از طره مسك ساي شام تا غره بيضاي بام turreh-a musk sa-é shaum ta ghurreh-a beeza-é baum, [literally, *from the musk-like locks of the evening to the bright star of the morning*]. *Evening prayer* نماز شام numauza shaum. *To wish a good evening* تمسيه كردن tumsé-uh kirdun. *Yesterday in the evening* دي شامگاه dee shaumgah, مسا امس mu-sa amsin.

EVENLY (*equally*) با يكساني ba eeksauné, سربسر surbesur, همواراته humwaurauneh, با اعتدال ba é-atidaul, مستويا mustawé-an. v. *levelly, uniformly.*—(*without inclination to either side*) بي ميل bé meil, غير عاطف ghiré-a atif, بلا ميال bila mumaul. v. *impartially.*

Evenness برابري buraubúré, همواري humwau-ré, استوا istiwa. v. *equality, straightness.*—(*impartiality*) عدالت adaulut, انصاف insauf, عدل adl, عدم عطف aduma atif.—(*calmness*) اسودگي asoodugé, ملايمت mula-émut, رفاهيت rufahé-ut, عدم اضطراب aduma iztiraub.

An EVENT (*incident*) سرگذشت surguzusht, سرانجام surranjam, وقيعت wuké-at, وقوع wu-kuwa, موقع mooka, عارض a-ariz, عارضت a-ari-zut, اتفاق ittifauk (pl. اتفاقات ittifakaut), ماجري or ماجرا maujura, قصه kisseh, حدث hu-dis, حدثي hudsé.—(*consequence*) عاقبت aaki-but, نتيجه nuteejeh, پيروي peerawé. *The events of former times* ماجريات maujuré-aut. *In such an event* عندالوصول andu'l'wusool.

Eventful پر اتفاقات pur ittifakaut.

To eventilate, v. *to ventilate, sift.*

Eventual امدانه aumudauneh, امداني aumu-dauné, عارض a-ariz, ذو عاقبت zu a-akibut.

Eventually عند الوصول andu'l'wusul, عاقبت العاقبت a-akibutu'l'a-akibut, در ان سرانجام dur aun surranjam.

EVER, *for ever* (*at all times*) هميشه humee-sheh, هرزمان hurzumaun, هر دايمانه hur da-émauneh, دايم الايام da-ému'l'a-é-aum, دايما da-éman, در جميع زمان dur jumé-a zumaun, هر وقت hur wakt, همان humaun, هميدون humee-doon, هر دم hur dum, هركره hurkureh, هر بار hur bar, هرگز hurguz, همواره humwaureh. v. *always, eternally.*

Evergreen هر دم تازه hur dum tauzeh, حي العالم hei-é-u'l'alum, مير عاشقان meer a-ashikaun.

Everlasting ابدي abudé, ازلي azlé, خالد khaulid, دايم da-ém, سرمد surmud, لم يزلي lum eezlé, قيام ké-aum, قيوم ké-oom. v. *eternal.*—*Everlasting bliss* خلد khuld. v. *happiness.*

Everlastingly هر دايما hur da-éman, ابدا abu-dan. v. *eternally.*

Ever-living حي لا يموت hei-é la eemoot, حي و قيوم hei-é wa ké-oom.

Evermore هميشه humeesheh. v. *ever.*

EVERY هر hur, كل kull, بهر buhur, كافت ka-fut. *Every one* هريكي hur eeké, هر فرد hur furd, هر احد hur ahd, كل واحد kullu wauhidin. *To every, to every one* بهر buhur. *Every one who, every thing that* هر انكه huraun keh, هر انچه hur ooncheh. *In every shape* هر ايينه hur aï-éneh, بهرحال buhur haul. *Every time* هر بار hur bar.

On every part, in every part هر جانب hur jaunib, من كل جانب min kulli jaunibin. *Every kind* هر جنس hur jins. *Every moment* هر دم hur dum. *Every day* هر روز hur rooz. *Every hour* هر وقت hur wakt, هر زمان hur zumaun. *Every year* هر سال hur saul, بهر سنه buhur sunneh. *Every month* بهر ماه buhur mauh. *Every thing* هر شي hur shei-é. *Every time* هر كره hur gurreh. *Every time that* هر گاه كه hur gah keh. *Every one, every bit* هر كس hur kus, هر فرد hur furd. *Every man* هر مرد hur murd, كل رجل kullurujulin. *Every woman* هر عورت hur awrut, كل امراة kullumrauti. *Every cup* هر جام hur jaum, كل كاس kull kaus. *He put every enemy to the sword* قتل العدا كلهم katala'l'ada kullahum. *From every quarter* زهر zihur, ازهر uzhur. *From every village they had brought two buffaloes* از بهر قريه دو جاموس اورده بودند uz buhur kureeh doo jamoos awurdeh boodund.

To EVICT (*dispossess legally*) الزام كردن ilzaum kirdun, از حجت راندن uz hujjut raundun.

EVIDENCE (*proof, clearness*) گواهي guwauhé, مشاهدت mushauhidut, شهادت shuhaudut, ظاهري zauhuré, اظهار izhaur, بيان bé-aun, عيان a-é-aun, تصريح tusreeh, وضوح wuzooh, ايضاح a-é-zauh, بينت bei-énut, بلوج bulooj.—(*a witness*) شاهد shauhid, گواه guwauh, گوا guwa, مهيمن muheemun, شهيد shuheed, تاريت kauré-ut.—*Satisfactory evidence* حجت واضحت hujjuta wauzihut, مبصرت mubsurut.—*Contradictory evidence* تهاتر tuhautir. *To give evidence* وضوح دادن wuzooh dadun.

To evidence (prove) شهادت كردن shuhaudut kirdun, گواهي دادن guwauhé dadun, بينت اوردن bei-énut awurdun.—(*shew*) اظهار كردن izhaur kirdun, نمودن numoodun, نمايان ساختن numa-é-aun saukhtun. v. *to demonstrate.*

Evident اشكار ashikaur, اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhur, بين bé-un, مبين mubeen, عيان a-é-aun, صريح sureeh, روشن roshun, هويدا huweida, لايح la-éh, باهر bauhir, ازهر azhur, جلي julé, ساطع sauta, واضح wauzih. v. *plain, apparent, notorious.*—*Any thing evident* پيشادست peishadost, امر مبين amra mubeen, لايحت la-éhut.—*An evident reason, proof* or *demonstration* بينت bei-énut (pl. بينات bei-é-naut), سبب ظاهر الدليل sibub zahir u'd'-duleel. *To make evident* اشكاره كردن ashikaureh kirdun, ايضاح نمودن a-ézauh numoodun. *To be* or *become evident* ظاهر شدن zauhir shoodun, روشن گشتن roshun gushtun.

Evidently ظاهرانه zauhirauneh, ظاهرا zauhiran, ظاهر zauhir, اشكارو ashikaureh, عينا a-é-nan, پيدا peeda, ايضاحا a-ézahan, بلوجانه buloojauneh.

EVIL (*adjective*) بد bud, شر shurr, فنا funa, فاسد fausud. v. *bad, wicked, corrupt.*

Evil (*substantive*) بدي budé, شرارت shuraurut, فساد fusaud, بد اموز bud amooz, بد خلقي bud khulké, زشت خوي zusht khoo-é, دوني doné, ناكس naukus, نا خوشي na khooshé. v. *crime, wickedness, injury.*—*An evil* (*misfortune*) بلا bulau, خطا khuta, قضا kuza, داهيت dahé-ut, محنت muhnut, فلاكت fulaukut, اشوب ashoob, بد بختي bud bukhté. v. *calamity.*—(*a disease*) مرض murz, بيماري beemauré, درد durd, علت yllut. *The king's evil* چخش chukhish, ارقان arkaun, يرقان eerkaun, سلعت sulaat, صراجه suraujeh, اغره aghreh. *An evil spirit* جن jinn, ديو div. v. *demon, devil.*—*Evil speaking* بد نام bud naum, افتراكاري iftirakauré. v. *calumny, defamation.*—*An evil doer* اهل فساد ahla fusaud, فاجر faujir, گناه كار gunah kaur, خطا كر khuta gur, زيان كار zé-aun kaur, بلاد bulaud, مكار mukkaur. v. *criminal. Evil minded, wishing evil* بد خواه bud khauh, بد انديش bud andeesh, كينه ور keeneh wur, كينه خواه keeneh khauh, بد سكال bud sigaul. v. *malicious.*—*Evilly* شرا shurran, فنا funa. v. *wickedly.*—*Evilness*, v. *wickedness, badness.*

To evince, v. *to prove, show.*

Eulogy, v. *encomium, praise.*

A EUNUCH بي خايه bé kha-éh, خايه كشيده kha-éh kushédeh, خايه كنده kha-éh kundeh, دقفانت dukfaunut, خادم khaudim, خصي khusé (pl. خصيان khusé-aun), ساده كرده saudeh kirdeh, خواجه سرا khojeh-a sera, خواجه سراي khojeh-a seraï.

EVOCATION (*calling out*) ميدانه دعوت ساز meidauneh dawut sauz.

To EVOLVE كشادن kushaudun. v. *to unfold, disintangle, open.*—*Evolution*, v. *unfolding, unrolling*; also *military exercise.*

EUROPE ولايت vula-é-ut, روم rom, افرنجيه afrenjé-uh. *I hear that Mr. Smith will go this year to Europe* شنيده مي ايد كه مستر سميت صاحب امسال در ولايت خواهند رفت shunédeh ma a-éd keh master Smit sahib imsaul dur vula-é-ut khauhund ruft. *Will he return again from Europe?* باز از ولايت مي رجعت خواهند كرد baz uz vula-é-ut ma rujaat khauhund kird? *Will you go to Europe next year?* ديگر سال شما در ولايت خواهيد رفت deegur saul shuma dur vula-é-ut khauhid ruft?

European فرنك frung, ولايتي vula-é-uté, رومايي romaï-é, ولايت پيوند vula-é-ut pivund, روم منسوب rom munsoob. *A European, Europeans* اهل ولايت ahla vula-é-ut, فرنكي frungé, افرنج afrunj, روميان romé-aun. *European troops* افواج ولايت afwauja vula-é-ut. *European commodities* اجناس فرنك ajnausa frung.—*A European ship* كشتي فرنك جهاز ولايت jahauze-a vula-é-ut, kishté-a frung.

A EWE ام الاموال ummu'l'amwaul.—(literally *the mother of wealth*) ميش مادہ meesh maudeh, نعجت najut (pl. نعاجات na-ajaut), شاهت shauhut, شات shaut, دوشا doosha. v. *sheep*.

A EWER ابدستان aubdostan, ابدست aubdost, ابدستدان aubdostdan, ابدسدان aubdosdan, ابدستا aubdosta, خواليكر khawauleegur, ابتابه aubtaubeh, ابخور aubkhore, ابخوره aubkhoreh, ابخره aubkhureh, ابشخور aubushkhore, ابدان aubdan, ابريق ibreek, ابكير aubgeer, جره jarreh, قداق kudauk.

EXACT (*nice, accurate*) سازكار sauzkaur, سزا suza, ذو دقت zu dikkut, پركار purkaur, كامل kaumil, مكمل mukummul, مكلف mukulluf, مقيد muké-ud, نا اهمال na ihmaul, بي غفلت bé ghuflut, نطس nutis, از روي خوشش uz rooï khooshish, غير نقص ghire-a nukis, بي نقصان bé nuksaun. v. *punctual, strict, honest*.

To EXACT طلب كردن tulub kirdun, مستلزم ساختن mustulzum saukhtun, مقتضي كردن muktuzé kirdun, الزام ساختن ilzaum saukhtun, ايجاب كردن a-éjaub kirdun, پرسيدن porsédun. v. *to demand, extort, enjoin*.—*To exact a debt*, توفير ساختن toofeer saukhtun, تقاضي كردن tukauzé kirdun, ادا كردانيدن ada kirdanédun.

Exacted مقتضا muktuza, منقضي munkuzé, مطلوب mutloob, پرسيده porsédeh.

An exacter طلب كننده tulub koonindeh, مستلزم ساز mustulzum sauz. *An exacter of taxes* تكاليف كير tukauleef geer, عمل دار amul dar, باژ كير bauzsh geer, خراج جميل khurauj jumaleel, شهبندر shahbandur. v. *collector, receiver*.—*The exacter of souls* (*the angel of death*) قابض ارواح kaubiza arwauh.

Exaction طلب tulub, تكليف tukleef (pl. تكاليف tukauleef), جبايت juba-é-ut. *Extraordinary or oppressive exactions* تكاليف عنفيت tukauleefa unfé-ut, تكاليف عرفيت tukauleefa urfé-ut. v. *extortion, tribute*.

EXACTLY با دقت ba dikkut, كمال مرتبه kumaul murtubeh, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer, كاملا kaumilan, مقيدانه muké-udauneh, نطسانه nutisauneh, استقصا istiksa. *To enquire exactly* تفحص كردن tufuhhus kirdun. *To discern* or *know exactly* كمال مرتبه تشخيص كردن kumaul murtubeh tushkhees kirdun.

Exactness سازكاري sauzkauré, پركاري purkauré, دقت dikkut, سزاواري suzawauré, كمال kumaul, تقيد tuké-ud, استقصا istiksa. v. *diligence*.

To EXAGGERATE تغليظ و تشديد كردن tughleez ou teshdeed kirdun, مبالغت ساختن mubaulughut saukhtun, تفريط نمودن tufreet numoodun, كلامي تحشيت ساختن kulaumé tuhshé-ut saukhtun, اطرا كردن itra kirdun.

Exaggeration تغليظ tughleez, اطرا itra, تفريط tufreet, مبالغت mubaulughut. v. also *heap*.

To EXALT افراختن efraukhtun, براوردن burawurdun, افراز كردن efrauz kirdun, ترفيع turfé-a saukhtun, ساختن, بلند نمودن bulund numoodun, برداشتن burdaushtun, شرف بخش شدن shurruf bukhsh shoodun, بلند برداشتن bulund burdaushtun, تعظيم كردن ta-azeem kirdun, تكريم نمودن tukreem numoodun, تفضيل ساختن tufzeel saukhtun, بلنديدن bulundédun, افراشتن efraushtun, افرازيدن efrauzédun, اجلال كردن ijlaul kirdun. v. *to elevate, raise*; also *to extol, praise*.—*To cause to exalt*, افرازانيدن efrauzanédun.

Exalted مرفوع murfoo-a, افراخته efraukhteh, برداشته burdaushteh, براورده burawurdeh, مرتفع murtufaa, مشرف mushurruf, مفخر mufukhkhur, عالي aulé (fem. عاليت aulé-ut), سر بلند sur bulund, سر افراز sur efrauz, سر فراز fur firauz. v. *elevated*.—*Exalted in dignity* عالي جناب aulé junaub, عالي حضرت aulé huzrut, عالي جاه aulé jah, عالي قدر aulé kudr, عالي مقام aulé mukaum, عالي مكان aulé mukaun, عالي شان aulé shaun, عالي منقبت aulé munkubut, صاحب نصاب sahib nisaub. v. Vol. I. p. 1205.

Exaltation ارتفاع irtifa, افرازي efrauzé, افراشتكي efraushtugé, اعلا é-ala, رفع rufa, استعلا istéla, سر افرازي sur efrauzé. v. *elevation, grandeur, dignity*.

EXAMEN, *examination* كراي gira-é, تفتيش tufteesh, تفحص tufuhhus, امتحان imtihaun, معاودت ma-awudut, استطلاع istitlaa, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, پژوهش puzhoohish, استخبار istikhbaur, جست و جو just ou joo, تجسس tujussis, فحص fuhis, نجش nujish.

To examine تفتيش كردن tufteesh kirdun, تفحص نمودن tufuhhus numoodun, كاويدن kawédun, كرايستن gura-éstun, كراييدن guraïédun, جستن justun, جست و جوي كردن just

ou jooï kirdun, پژوهیدن puzſhoohédun, استطلاع ساختن iſtitlaa ſaukhtun, استخبار کردن iſtikh-baur kirdun, معاوده نمودن mu-awudeh numoo-dun. *To examine money, goods, &c.* عبر کردن abir kirdun, تخمین ساختن tukhmeen ſaukhtun, وزن نمودن wuzn numoodun. v. *to try, enquire, ſearch, ſift.*—*To examine by interrogation* پرسش کردن porſiſh kirdun, پرسیدن porſédun, سوال ساختن ſuwaul ſaukhtun, استفهام نمودن iſtifhaum numoodun. v. *to interrogate.*

Examined کاویده kawédeh, گرایسته gura-éſteh, گراییده gurai-édeh, تفتیش کرده شده tufteeſh kirdeh ſhoodeh, محقق muhukkuk, مجرب mujurrub, ازموده azmoodeh.

An examiner, examinator, مفتش mufuttiſh, تفتیشی tufteeſhé, فاحص fauhis, متفحص mu-tufuhhis, بافته é-afteh, خبر پژوده khubr pu-zſhoodeh, زخذاخ zukhzaukh, پژوه puzſhooh.—*A cloſe* or *minute examiner* خرد پژوه khirud pu-zſhooh. *An examiner of weights and meaſures in the markets, &c.* محتسب muhtuſib.

An EXAMPLE (*copy*) کارنامه kaurnameh, بارنامه barnameh, برنامه burnameh, رسم ruſm, نمودار numoodar, نمودش numooduſh, عبرت ibrut (plur. عبر ibur), مثل miſl (plur. امثلت amſulut), مثلت muſlut, تمثیل tumſeel (plur. تمثیلات tumſeelaut), دستور العمل duſtoo-ru'l'amul, طریقت tureekut, نسخت nuskhut, (plur. نسخ nuſukh), منتسخ muntuſukh, صورت ſoorut, اصل aſl. — (*a precedent*) کارنامه سابق kaurnameh ſaubuk, تمثیل پیشانگی tumſeela peiſhaungé, عبرت مقدم ibruta mukuddum, مثل سالف miſla ſaulif, دستور قدم duſtoora kudum, پیشینه peiſheeneh.—(*a perſon propoſed as a model*) پیشوا peiſhwa, قدوت kudwut, دستور duſtoor, پیش peiſh, پیشرو peiſhrou, پیشنهاد peiſhnihaud, اسوت aſwut, ادمت adamut. *An illuſtrious example* قدوت الاقران kudwutu'l'akraun. *To propoſe (any perſon) as an example* پیش نهاد کردن peiſh nihaud kirdun. *To take an example* اعتبار ساختن iſtibaur kirdun, استعبار کردن é-atibaur ſaukhtun. *To be an example* عبرت شدن ibrut ſhoodun, قدوت بودن kudwut boodun. *To puniſh as an example* مثل نمودن miſl numoodun, سیاست شرعیت کردن ſé-auſut kirdun, سیاست شرعیت ساختن ſé-auſuta ſhura-é-ut ſaukhtun, تشهیر کردن tuſh-heer kirdun, تنکیل ساختن tunkeel ſaukhtun, نکلت کردن nuklut kirdun. *To give (any thing) as an example* موجب عبرت دادن moojiba ibrut dadun. *For example* مثلا miſlan.

To EXASPERATE زیاده اضطراب اوردن zé-audeh-a iztiraub awurdun, اغضاب نمودن ighzaub numoodun, هنجیدن hunjédun, رنجیده کردن runjédeh kirdun, تحریض ساختن tuhreez ſaukhtun, ازار کردن azaur kirdun, تخشین کردن tukhſheen kirdun, تحریش ساختن tukhreeſh ſaukhtun, محارشت کردن muhauriſhut kirdun. v. *to irritate.*

Exaſperation ازار azaur, ارش arſh, تحریض tuh-reez, خراش khirauſh, تهریش or تحریش tuhreeſh, v. *irritation, provocation.*

To EXAUCTORATE (*diſmiſs from ſervice*) برطرف ساختن bur turruf ſaukhtun, پراکنده کردن purakundeh kirdun.—*Exauctoration* برطرف ساز bur turruf ſauz, پراکندگی purakundugé.

To EXCAVATE (*to make hollow*) کاویدن kawédun, ناویدن nawédun, تجویف ساختن tujweef ſaukhtun, لنجیدن lunjédun, احتفار کردن ihtifaur kirdun, ومیدن wumédun, ازندن azundun, ازشندن azſhindun. v. *to dig.*—*Excavated* کاویده kawédeh, ازندژه azſhundzſheh, ازنده azundeh. v. *dug.*

Excavation کاو kaw, احتفار ihtifaur, تجویف tujweef (plur. تجاویف tujaweef), قوب koob, تقویب tukweeb, حفر hufr, نقر nukir, جوف joof. v. *cavity, hollow.*

To EXCEED (*go beyond bounds*) گذشتن gu-zuſhtun, گذریدن guzurédun, مجاوزت کردن mujawuzut kirdun, درگذاشتن dur guzauſhtun, تجاوز ساختن tujawuz ſaukhtun, ازحد گذاشتن uz hudd guzauſhtun, بیرون شدن beroon ſhoodun, اعتدا نمودن é-atida numoodun. v. *to excell, ſur-paſs.*—(*to be larger*) اکبر بودن akbur boodun, افزون امدن afzoon aumudun, اعظم شدن é-azim ſhoodun, اکرم گشتن akrum guſhtun, بزرگتر شدن buzurktur ſhoodun, پیشتر بودن peeſhtur boodun, بالاتر شدن balautur ſhoodun.

Exceeding (participle) گذران guzuraun, فضول fuzool, افزون afzoon, مفرط mifrut. v. *exceſſive.*—*An exceeding* فضل fuzl, فرط furt, تجاوز tujawuz. v. *exceſs.*

Exceeding, exceedingly, کثیرا kuſeeran, فزون fuzoon, بغایت begha-é-ut, غایت gha-é-ut, غایت الغایت gha-é-utu'l'gha-é-ut, بس buſs, بلک bulk, جدا juddan. *Exceedingly noxious* کثیر الضرر kuſeeru'z'zurrur. *Exceedingly good* حسان huſſan. v. *exceſſively, extremely.*

To EXCELL فضل نمودن fuzl numoodun, فضیلت داشتن fuzeelut dauſhtun, باهر و ماهر شدن bauhir ou mauhir ſhoodun, افزون امدن afzoon aumudun, غالب شدن ghaulib ſhoodun, استیلا نمودن iſteela numoodun, تنبل بودن tunub-bul boodun, تفضل کردن tufuzzul kirdun, افضال ساختن ifzaul ſaukhtun, تسمک کردن tuſummuk kirdun.

Excelled مغلوب mughloob, مفضول mufzool. v. *surpassed.*

Excellence, excellency, فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, (pl. فضايل fuza-él), بزركواري buzurgwaré, عزت yzzut, اورنك awrung, يكانكي eekaunugé, كمال kumaul, مهارت muhaurut, شرفيت shurfé-ut, اثر asr, كبريا kubré-a. v. *goodness, purity; dignity.*—*Pre-excellence* دستبرد dostburd, بينظيري bénuzeeré.

Excellent فاضل fauzul, مفضل mufzil, ذو فضيلت zu fuzeelut, اهل عزت ahla yzzut, شريف shereef, باهر bauhir, اعلا é-ala, سرامد suraumud, با كمال ba kumaul, صاحب كمال sahib kumaul, مكمل mukummul, بزركوار buzurgwaur, مكلف mukulluf, سالار saulaur, شاه shah, منيف muneef, ممتاز mumtauz. v. *exquisite.*—*Of an excellent disposition* ذات شريف zauta shereef. *Excellent in any art* استاد ustad, استاذ ustauz. *Excellent men* بزركان buzurgaun, قدما kuduma.—*Men excelling in external qualifications* فضايل ظاهرت اصحابي fuza-éla zauhirut as-haubé.

Excellently با فضل ba fuzl, مفضلانه mufzilauneh, باهرا bauhiran, كمال مرتبه kumaul murtubeh, اعلا é-alan.—*Words excellently arranged* كلام باهر الانتظام kulauma bauhiru'l'intizaum.

To EXCEPT استثنا كردن istisna kirdun, محاشات ساختن muhashaut saukhtun. v. *to object, leave out, exclude.*

Except, excepting, جز juz, بجز bejuz, غير ghire, غيري ghiré, بغير beghire, جز از ان juz az aun, غير ان ghire aun, غب زا ghibba za, مكر mugur, ميد meid, بيد beid, ميد ان meid aun, والا wa-illa, الا illa, عدا ada, ما عدا ma ada, عدا ان ada aun, حاش haush, حاشا hausha, فوق fouk. v. *unless.*—*Except him* (or *it*) جز او juz o.

Excepted مستثني mustusna, الا illa, غير ghire, ماعدا ma ada. *Any thing excepted* ثنيا suné-a, ثنيت suné-ut, ماعدا ma-ada.

Exception استثنا istisna, ثنيت suné-ut, ثنيا suné-a, تحاشي tuhaushé.—*Without exception* بي استثنا bé istisna, غير ثنيت ghiré-a suné-ut. v. *exclusion, objection, cavil.*—*To take exceptions* مزه كردن muzeh kirdun.

Exceptionable ممكن استثنا mumkina istisna, لايق ثنيت la-éka suné-ut.

EXCESS (*superfluity*) فضول fuzool, فضل fuzul, افزوني afzooné, فرط furt, افراط ifraut, كثرت kusrut, نهايت niha-é-ut.—(*intemperance*) عدم پرهيزي aduma purhazé, عدم اعتدال aduma é-atidaul, ارفاش irfaush, مرفش murfush.—(*violence of passion*) غضب ghuzb, قهر kuhr, حميت humé-ut, حنق hunk, تاقت taukut, تجاوز tujawuz. v. *rage.*

Excessive متجاوز از حد بيرون uz hudd beeroon, mutujawiz, مجاوز الحد mujawizu'l'hudd, از حد زياده uz hudd zé-audeh, زايد za-éd, بي حد bé hudd, مفرط mufrut, غير نهايت ghire-a niha-é-ut, بي قياس bé ké-aus. *Excessive love* فرط محبت furta mohabbut. *Excessive heat* فوران fouraun.

Excessively فوق الحد fouku'l'hudd, فوق العادت fouku'l'aadut, از حد زياده uz hudd zé-audeh, بي حد bé hudd.

To EXCHANGE كوهريدن koohurédun, بدل دادن budul dadun, استبدال كردن istibdaul kirdun, مبادلت نمودن mubaudulut numoodun, تبديل ساختن tubdeel saukhtun, تغيير كردن tughaï-ur kirdun. v. *to change.*

Exchange مبادلت mubaudilut, كوهري koohuré, بدل budul, متبدل mutubuddil, تبدل tubuddil, تبديل tubdeel. *Traffick by exchange* تجارت از مبادلت tujaurut uz mubaudilut, تبديل اسباب براي اسباب tubdeela asbaub bera-é asbaub, كوهري متاع بدل متاع koohuré-a mutaa budul mutaa. *Exchange* or *difference of money* باتا batta, قصور kussore; [*batta* is properly, in this sense, the *sum deducted* from new rupees, or other coins, to bring them to a level with those of inferior value; and *kussore* the *sum added* to supply the deficiency.]—*An exchange* (*where merchants meet*) دروازه durwauzeh, بازار bazaur, بازاركاه bazaurgah. *A bill* or *letter of exchange* هندوي hinduwé, تمسك tummusook, سفته sufteh, سفتجه suftujeh, حواله برات huwauleh buraut. *To sell a bill of exchange* تمسك هندوي فروختن tummusook furookhtun, هندوي فروشا كردن hinduwé furoosha kirdun, سفتجه فروش بودن suftujuh furoosh boodun. *To buy a bill of exchange* تمسك خريدن tummusook khurédun, هندوي اشترا كردن hinduwé ishtira kirdun, سفتجه خريدار شدن suftujeh khureedar shoodun, سفتجت كردن suftujut kirdun.

An exchanger مبادلت كننده mubaudilut koonindeh.—(*a money changer*) صيراف seerauf, صراف surauf (commonly pronounced *shrof*). v. *banker.*

The EXCHEQUER خالصه khalsih, خالصه شريفه khalsih-a shureefeh, خزانت بيت المال khuzaunuta beetu'l'maul. v. *treasury.*

EXCISE محصول muhsool.

To EXCITE انكيختن angeekhtun, انكيزيدن angeezédun, برانكيختن burangeekh-

tun, پديدار كردن pedeedar kirdun, تيز ساختن taze saukhtun, تنبيه نمودن tumbeeh numoodun, اغاليدن aghaulédun, افزوليدن afzshoolédun, برخيزانيدن burkheezanédun, لصب كردن lusb kirdun, روبانيدن rooï-anédun. v. *to animate, instigate, rouse, encourage.* — *To excite desire* بر افروسيدن bur afroosédun, ترغيب ساختن turgheeb saukhtun. *To excite a tumult* or *disturbance* فتنه انگيختن fitneh angeekhtun, فتنه تحريك ساختن fitneh tuhreek saukhtun, فتنه و فساد انگيز كردن fitneh ou fussaud angeez kirdun, مدنقس ساختن mudunkis saukhtun. *To cause to excite* انگيزانيدن angeezaundun, انگيزاندن angeezanédun.

Excitement, exciting, انگيز angeez, تنبيه tumbeeh, بعث baas. *Exciting discord* or *commotions* فتنه انگيز fitneh angeez. *Exciting wonder* عبرت انگيز ibrut angeez. *Exciting blushes* خجلت انگيز khujlut angeez. *Exciting desire* ترغيب كنا turgheeb koona. *Exciting clamour* جلب ساز julub sauz.

To EXCLAIM فرياد كردن furé-aud kirdun, فرياد و فغان نمودن furé-aud ou fughaun numoodun, غريو كردن ghyré-oo kirdun, صيحت ساختن seehut saukhtun, صوت زدن sout zudun, تصويت نمودن tuswé-ut numoodun, تلابيدن tulabédun. v. *to cry out, lament, vociferate.*

An exclaimer فرياد كنا furé-aud koona, غريوان ghyré-waun, صايت sa-é-ut, صارخ saurikh; [these may be also used for *exclaiming* and *exclamatory.*]

Exclamation فرياد furé-aud, غريو ghyré-oo, صيحت seehut, فغان fughaun, واويلا waweila, زاري zauré, نالش naulish, كلبانك gulbank. v. *clamour, vociferation.*

To EXCLUDE محروم كردن muhroom kirdun, مردود نمودن murdood numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun, رد كردن rudd kirdun. v. *to debar.*

Excluded مردود murdood, محروم muhroom.

Exclusion محرومي muhroomé, رد rudd, تردد turuddud, الغا algha. v. *rejection, exception.*

Exclusive محروم كنا muhroom koona, مردود ساز murdood sauz. v. *excepting.*—(*not comprehended*) نا مشمول na mushmool.

Exclusively مردودانه murdoodauneh, بطور نا مشمول betoor na mushmool.

To EXCOMMUNICATE احرام ساختن ihraum saukhtun, محروم كردن muhroom kirdun, لعنت گفتن laanut guftun.

Excommunication احرام ihraum. v. *anathema.*

To EXCORIATE جلد كردن jild kirdun. v. *to flay, skin.*

Excoriation صلخ sulkh, بذخ buzukh, تخديش tukhdeesh, توسف tuwussuf, مشنت mushaut, ممتلع mumtula. *Excoriation between the thighs* مشقت mushkut, وذح wuzuh.

Excoriated مسلوخ muslookh, منسبي munsubé, منقشر munkushur. *Having the nose excoriated with heat* اقشر akshur, قشرا hushra.

EXCREMENT غايط gha-ét, براز birauz, نجس nujis, عذرت azirut.

An EXCRESCENCE پازشوه pazshaweh, تلد tulud, ورغون wurghun, دره dureh, دانه dauneh, درج durj, پشتروم pushturum, جما juma, v. *bump, pimple, wen, swelling, ganglion.*

To EXCRUCIATE شكنجه ساختن shukunjeh saukhtun, شكنجيدن shukunjédun, عذاب كردن azaub kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, ازار كردن azaur kirdun. v. *to torture.*

Excruciating ازار azaur, شكنجه ساز shukunjeh sauz. *Excruciating the soul* جان ازار jaun azaur.

To EXCULPATE بي گناه كردن bé gunah kirdun, از خطا ازاد نمودن uz khutta azaud numoodun, عفو جريم ساختن afoo jureem saukhtun. v. *to excuse.* — *He exculpated himself* باز اورده كرد baz awurdeh kird.

EXCURSION (*deviation*) بي راهي bé rauhé, گمراهي gumrauhé. — (*digression*) فصول fusool. *A hostile excursion* ترك تاز turuk tauz, غارت ghaurut, اغارت ighaurut, تغاور tughawur, تسويم tusweem, شعوا shawa. *To make an excursion* غارت و خسارت كردن ghaurut ou khusaurut kirdun, اغارت ساختن ighaurut saukhtun.

Excursive (*rambling, wandering*) بي راه روان bé rauh rou-vaun, ضلال كنا zulaul koona.

EXCUSABLE واجب العذر vajibu'l'uzr, لايق پوزش la-éka poozish, مستوجب اعتذار mustoojib é-atizaur, معذور ma-azoor.

An excuse تعلل ta-allul, عذر uzr, اعتذار é-atizaur, عذرت azirut, معذرت mazirut, معذرت خواهي mazirut khauhé, بهانه buhauneh, پوزش poozish, پاي pa-é. v. *apology.* — *A frivolous* or *weak excuse* عذر نا معقول uzr na makool, تعلل عليل ta-allula aleel. *By way of excuse* بطريق تعلل betureeka ta-allul. *To make a false excuse* معاذرت كردن ma-azirut kirdun, تعذير ساختن taazeer saukhtun. *Worthy of excuse* معذر muzir, معتذر mutuzir. *Unworthy of excuse* معذر muazzir. *Making mutual excuses* معاذرت mu-azirut.

To excuse معذور كردن ma-azoor kirdun, عذر نمودن uzr kubool saukhtun, قبول ساختن, صفح نمودن sufuh numoodun. — *To receive an excuse* پوزش پذيرفتن poozish pizzeeruftun. v. *to pardon.*

excuse one's self عذر كردن uzr kirdun, اعتذار دهن كشاي اعتذار دهن خواستن dubin kushaï é-atizaur khaustun, دامن بوسي شدن daumin boosé é-atizaur shoodun, اعتذار بودن daumin boosé é-atizaur boodun, پوزش كردن poozish kirdun, پوزيدن poozédun, باز آوردي ساختن baz awurdé saukhtun, بهانه نمودن buhauneh numoodun, تعذر كردن ta-azzur kirdun, تعذير ساختن taazeer saukhtun.—*Excuse me* معذور باد ma-azoor baud.

Excused معذور ma-azoor. *Let it be excused* معذور باد ma-azoor baud.

An excuser (*maker of apologies*) عذر كننده uzr koonindeh. — (*a pardoner of offences*) خطا پوش khuta posh.

EXECRABLE مكروه mukrooh, ملعون mula-oon (plur. ملاعين mula-aïn), لعن la-in, رجيم rujeem. v. *cursed.* — *Execrably* بر وجه مكروه bur wujha mukrooh, رجيما rujeeman.

To execrate نفريدن nufrédun, نفرين كردن nufreen kirdun, استكراه ساختن istikrauh saukhtun, دشنام دادن dushnaum dadun, لعنت كردن la-anut kirdun, استقباح ساختن istikbauh saukhtun. v. *to curse.* — *One who execrates* نفرين كنا nufreen koona.

Execration نفرين nufreen, استكراه istikrauh, مباهلت mubauhilut, لعنت laanut, رجم rujim. v. *curse.*

To EXECUTE (*perform*) بجاي اوردن beja-é awurdun, بسر بردن besur burdun, بپايان بردن كار bepaï-aun burduna kaur, بكار اوردن bekaur awurdun, عامل شدن aamil shoodun, ادا نمودن ada numoodun, تكميل كردن tukmeel kirdun, برجا زدن burja zudun, اجرا كردن ijra kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, تتميم نمودن tutmeem numoodun, قيام كردن ké-aum kirdun, اكمال ساختن ikmaul saukhtun. *To execute a criminal* گناه كار بجان كشتن gunahkaur bejaun kooshtun, خطاگر قتل كردن khutagur kutl kirdun, سياست ساختن sé-ausut saukhtun.

Execution (*performance*) عمل amul, ادا ada, اجرا ijra, كار kaur, كاربار kaurbar. *To put the laws into execution* اجراي حق كردن ijra-é hukk kirdun. *To put in execution the penal laws* اجراي حدود ساختن ijra-é hudood saukhtun. *The execution of a criminal* قتل گناه كار بجان kutla gunahkaur, گناه كار بجان كشتن gunah kaur bejaun kooshtun. *A place of execution* قتلگاه kutlgah, عرصه سياست arseh-a sé-ausut, تحت القلع tuhtu'l'kula.

An executioner جلاد jullaud, جاندار jaundar, خيم kheem, صماد sumaud, دژخيم duzhkheem, دژگاه duzhgah, دژاهنگ duzhahung.

Executive ذو قوت عمل zu kuwwuta amul, كارگذار kaur guzaur. *The executive power* حكم حكومت hookuma hukoomut, فرمان فرما furmaun furma, امر ده amr duh.

An executor عامل aumil, بردار burdaur. *The executor of commands* فرمان بردار furmaun burdaur. *The executor of a last will* وصي vussé, قايم ka-ém, (plur. قوم koomut). — *Executorship* كار وصي kaura vussé.—*An executrix* زني وصي zunné vussé.

An EXEMPLAR اصل asl, كارنامه kaurnameh, بارنامه barnameh, دستور العمل dustooru'l'-amul, عبرت ibrut. v. *example, pattern.*

Exemplarily موجب عبرت moojiba ibrut, مستوجبا mustoojiban.

Exemplariness, v. *piety, probity.*

Exemplary عبرت نما ibrut numa, موجب عبرت moojiba ibrut.

Exemplification, v. *copy, transcript, illustration.*

To exemplify (*illustrate by example*) ازمثل روشن كردن uz misl roshun kirdun, ازعبرت بيان نمودن uz ibrut bei-aun numoodun. v. also *to transcribe.*

To EXEMPT بيزار نمودن beezaur numoodun, ازاد كردن azaud kirdun, سربست ساختن surbust saukhtun, مسلم نمودن muslum numoodun, خلاص ساختن khulaus saukhtun.

Exempt, exempted بيزار beezaur, مسلم musullum, ازاد azaud, معاف mu-auf, مامون ma-amoon, منزه munuzzuh, مبري or مبرا muburra, ترخان turkhaun, مستامن musta-amun, سربست surbust, مفروز القلم mufroozu'l'kulum. v. *privileged, free.*—*To be exempted from public burdens* از تكاليف عرفيت بري شدن uz tukaulifa urfé-ut buré shoodun.

Exemption بيزاري beezauré, متافي mutaufé, ازادي azaudé, سربستي surbusté, اميني ameené, پايزه pa-ézeh, خراعت khuraat. *A charter of exemption from taxes, &c.* معاف نامه ma-af nameh, برات ازادي burauta azaudé. v. *charter, discharge, privilege.*

Exequies, v. *obsequies, funeral rites.*

EXERCISE (*habitual action*) ارمان urmaun, تدريب tudreeb, سرف surf, درب durub, ورز wurz, ادمان idmaun, صنعت suna-at, صنع suna, رياضت ré-auzut, تسابق tusaubuk, مضري muzré, طب tubb, تعويد taweed, مداومت muda-oomut, معاودت ma-awudut, عنج anij, تناظر tunauzur, تكميل tukmeel, اهتمام ihtimaum, اشتغال ishtighaul. v. *practice, performance, use, habit.* — (*labour*) كار kaur, جهد jihud, صنعت sunaat, سعي sa-é, كوشش kooshish, عمل amul. v. *employment.*—(*recreation*) تفرج tufurruj, صفا sufa,

سیر seir, سیران seiraun, تماشا tummausha. v. *pastime.*—*Literary exercise* تعلیم taaleem, تخریج tukhreej, درست dursut, دراست durausut, مدارست mudaurusut, مشق meshk. *Military exercise* احوال جنگ تعلیم ahwaula junga taaleem, تعبیت ta-abeet. *A place for gymnastick exercises* جولان گاه joulaun gah, میدان meidaun (plur. میادین mei-adeen), عرصه مردگانی arseh-a murdugauné, نبردگاه nubburdgah, گر gur.

To exercise ورزیدن wurzédun, تدریب کردن tudreeb kirdun, کارانیدن kauranédun, کارکون ساختن kaurkoon saukhtun, صنعت نمودن sunaat numoodun, ادمان کردن idmaun kirdun, ارمان ساختن urmaun saukhtun, شغیل کردن shugheel kirdun, عمل کردانیدن amul kirdanédun, مصلحت دادن musluhut dadun. v. *to employ, busy, train, perform, practise, exert.* — *To exercise a horse* اسب ریاضت کردن asb ré-auzut kirdun, فرس صنعت ساختن furus sunaat saukhtun, ایشا کردن a-ésha kirdun. *To exercise* or *train a dog* سگ تعوید کردن sug ta-aweed kirdun, قلب مضری ساختن kulb muzré saukhtun, سگ ضاری کردن sug zauré kirdun. *To exercise authority* حکم و حکومت کردن hookum ou kookoomut kirdun, تسلط نمودن tusullut numoodun, استلام ساختن istilaum saukhtun. *To exercise jurisdiction* داوری کردن davuré kirdun. *To exercise in military art* or *manoeuvres* احوال جنگ تعلیم ahwaula jung ta-aleem kirdun, سپاهی صف صف کردن sippahé suf suf kirdun, تعبیت ساختن taabeet saukhtun. *To exercise one's self in any thing* ورزیدن wurzédun. *To exercise* or *take exercise* (*on foot*) سیر رفتن seir ruftun, تفرج کنان خرامان کردن tufurruj koonaun khuramaun kirdun.—(*on horseback*) سوار بودن suvvaur boodun. — *Exercised* مدرب mudrub, مرتاض murtauz, مروض murooz, معود mu-awwud, وطی wuté.

To EXERT (*endeavour*) جد و جهد کردن judd ou jihud kirdun, کوشش ساختن kooshish saukhtun, کاویدن kawédun, سعی نمودن sa-é numoodun. — (*to put forth*) اخراج کردن ikhrauj kirdun. v. *to perform.*

Exertion سعی sa-é, جهد jihud, جد judd, کوشش kooshish, اجتهاد ijtihaud. v. *effort.*

EXHALATION ریح reeh, بخار bukhaur, هبا huba. *The exhalation from water, bogs, &c.* بخار اب bukhaura aub, بخار الما bukhauru'l'maa.

To exhale بخار نمودن bukhaur numoodun, هبا کردن huba kirdun, ریح ساختن reeh saukhtun.

To EXHAUST گواژه کردن guwauzeh kirdun, اغتراف ساختن ightirauf saukhtun, کد نمودن kudd numoodun, انفاد ساختن infaud saukhtun. *To exhaust a well* بیر نزف کردن beir nuzuf kirdun, نزح ساختن nuzuh saukhtun, چاه انزاح کردن chauh inzauh kirdun. *To exhaust the strength* بی طاقت کردن bé taukut kirdun. *To exhaust cattle by milking* امصال کردن imsaul kirdun, اهجام ساختن ihjaum saukhtun.—*Exhausting* گواژه کنا guwauzeh koona, اغتراف ساز ightirauf sauz, منفد munfid, مستنفد mustunfid, مهجم muhjim, مهتجم muhtujim.

Exhausted گواژه شده guwauzeh shoodeh—(*poor, pennilefs*) مفلس muflis.

To EXHIBIT نمودن numoodun, نماییدن numaï-édun, پیدا ساختن peeda saukhtun, اظهار کردن izhaur kirdun, عرض نمودن erz numoodun. v. *to display, show.*— *An exhibiter* نموده numoodeh, پیدا ساز peeda sauz.

Exhibition پیدا peeda, عرض erz, عرضت erzut, معروض maarooz, اظهار izhaur. v. *display.*—(*pension*) روزگانه roozigauneh. v. *establishment, salary.*

To EXHILERATE خوش خاطر کردن khoosh khautir kirdun, شاد ساختن shaud saukhtun, شادمان کردن shaudmaun kirdun, مسرور ساختن musroor saukhtun, کشاد نمودن kushaud numoodun, فرح قلب حاصل کردن furuh kulub hausil kirdun. v. *to cheer.* — *Exhileration* شادی shaudé, تفریح tufreeh, کشادگی kushaudugé, بهجت buhjut. v. *cheerfulness, gladness.*

To EXHORT پند دادن pund dadun, پندار گفتن pundaur guftun, نصیحت ساختن nuseehut saukhtun, تنبیه کردن tumbeeh kirdun, تنصیح نمودن tunseeh numoodun, موعظت کردن muwa-azut kirdun. v. *to advise, encourage.*

Exhortation پند pund, پندار pundaur, نصیحت nuseehut, نصح nusih, تنبیه tumbeeh, وعظ waaz, عظت yzut, موعظت maw-ézut (plur. مواعظ mu-wa-éz.) *Paternal exhortation* بابا نصیحتی baba nuseehuté, پند پدر punda pader.

EXIGENCE, *exigency*, اقتضا iktiza, مقتضی muktuzé (pl. مقتضیات muktuzé-aut), تقاضا tukauza, مبتغی or مبتغا mubtugha, لازم lauzim. v. *demand, necessity, want, need.*—*The exigency of the occasion, time,* or *place* اقتضای محل iktiza-é-a muhill. *On account of the exigency of the affair* حسب الاقتضا husbu'l'iktiza. *According to the exigency* بر مقتضای bur muktuza-é, بحکم behookum.

EXILE طرد turud, نفی nufé, جلا jula, اخراج بلد ikhrauja bilud, ران raun, رانا rauna.

An exile مرد رانده murd raundeh, رجل طرد rujla turud, صاحب نفی sahib nufé. *Exiles* راندگان raundugaun.

To exile سر دادن sur dadun, طرد ساختن turud saukhtun. v. *to banish.*—*Exiled* منفي munfé.

To EXIST شدن shoodun, بودن boodun, هستن hustun, موجود نمودن moujood numoodun, حاضر شدن hauzir shoodun, حاصل بودن hausil boodun, حصول كردن husool kirdun. v. *to be.*—*To cause to exist* هست كردن hust kirdun, تكوين ساختن tukween saukhtun. v. *to create.*

Existence هست hust, هستي husté, وجود wujood, موجود moujood (pl. موجودات moujoodaut), بودي boodé, كون koun, كاين ka-én (pl. كاينات ka-énaut), تار و بود taur ou bood, تعين ta-aïun (pl. تعينات ta-aïunaut). *To give existence* وجود دادن wujood dadun, شونده كردن shuvindeh kirdun.—*External existence* ازليت azlé-ut. *Existent, existing* شوا shuva, شونده shuvindeh, با وجود ba wujood, صاحب وجود sahib wujood, باشا bausha, كاين ka-én, كينونت kei-noonut. *Not existing* نا موجود na moujood, بي وجود bé wujood, معدوم maadoom. *Self-existing* or *necessarily-existing* (*one of the attributes of omnipotence*) واجب الوجود vajibu'l'wujood.

Exit, v. *departure, recess.*

EXODUS هجره hejrah, هجرت hejrut.

To EXONERATE بارها واكردن barha wakirdun, حمل رفع ساختن huml rufa saukhtun, ازاد نمودن azaud numoodun. v. *to disburden, unload, discharge.*

Exoneration حمولت تخفيفي humoolut tukhfeefé, حمل رفعي huml rufa-é, ازادي azaudé.

EXORBITANCE (*enormousness, extravagance*) بي حدي bé huddé, غير قياسي ghire-a ké-ausé, عدم اندازه aduma andauzeh.—(*enormity, depravity*) اعتدا é-atida, تعدي ta-addé, طغيان tughé-aun, طغوي tughwa, تجاوز tujawuz, تعسف taassuf, عتو utu-ou.

Exorbitant (*enormous in size*) بي حد bé hudd, از حد بيرون uz hudd beeroon, غير نهايت ghire-a niha-é-ut, از قياس بالاتر uz ké-aus balautur, بلا اندازه bila andauzeh. v. *extravagant.*—(*viciously irregular*) زو طغيان zu tughé-aun, عانك aunid, كنيع kuné-a.—*Exorbitantly* از اندازه بيرون uz andauzeh beeroon, از حد بدر uz hudd bedur. v. *extravagantly, enormously.*

To EXORCISE افسون كردن afsoon kirdun, مريرت نمودن mureerut numoodun, عزيمت ساختن azeemut saukhtun, عزم كردن azim kirdun.

An exorciser, exorcist نيرنج neerunj, جادوگر jaudoogur.—*Exorcism* مرير mureer, مريرت mureerut, افسون afsoon, عزيمت azeemut, جادوگري jaudoogure. v. *enchanter, conjurer; enchantment.*

EXORDIUM ديباجه deebaujeh, مقدمت mukuddumut, سردفتار surduftaur, سراغاز suraghauz, منشا munshaa, مبدا mubdaa, ابتدا ibtidaa, نسم nusum. *A composer of exordiums* ديباجه بند deebaujeh bund.

EXOTICK غريب ghureeb, اجنب ajnub, بياني eebauné, وحشي wuhshé, v. *foreign.*

To EXPAND پاشيدن paushédun, كستردن kusturdun, كشاد كردن kushaud kirdun, سرنكيدن surungédun, بسط نمودن bust numoodun, افشان كردن afshaun kirdun, افشاندن afshaundun, ريختن reekhtun, ريزان نمودن reezaun numoodun, خواليدن khawalédun, كستراندن kusturaundun, فراش ساختن furaush saukhtun, تصفيح كردن tusfeeh kirdun, دحي ساختن duhé saukhtun. v. *to dilate, stretch, spread.*—*To expand the wings* (*as a bird*) بسط جناح كردن busta junauh kirdun, تطفيف ساختن tutfeef saukhtun, نهض نمودن nuhiz numoodun, زفي كردن zufé kirdun. *To expand* (*as a flower*) كشاده شدن kushaudeh shoodun, فغوم نمودن fughoom numoodun.

Expanded مبسوط mubsoot, مبسط mubussut, مفروش mufroosh, كشاده kushaudeh, كسترانيده kusturanédeh, كشيده kushédeh, سرنكيده surungédeh, متفرش mutufurrish. *The expanded hand* پنجه puncheh, چنك chunk, خو khoo, خزره khuzreh.

Expanse, expansion بسط bust, كستري kusturé, كشادكي kushaudugé, پراس puraus, نشر nushr. *The expanse of heaven* (*the sky*) رق سپهر rukka siphur, اديم السما adeemu's'suma. *The expanse* or *space between heaven and earth* جو jow-ou. v. *extent, space.*

Expansibility امكان بسط imkauna bust.

Expansible ممكن بسط mumkina bust, قابل كستري kaubila kusturé.

Expansive زو قوت بسط zu kuwwuta bust.

To EXPATIATE كشت و كذار كردن gusht ou guzaur kirdun, سير نمودن seir numoodun, بكرديدن begurdédun, كوشيدن kooshédun, پويا بودن pooïa boodun, وارفتن waruftun. v. *to wander, range.*—*To expatiate upon* سخن ران نمودن sukhun raun numoodun, منتشرانه كفتن muntushurauneh guftun, تفصيل كردن tufseel kirdun.

To EXPECT (*wait for*) نظر كردن nuzr kirdun, تنظر ساختن tunuzzur saukhtun, منتظر شدن muntuzir shoodun, ترقب كردن turukkub kirdun, نكران نمودن nugguraun numoodun, توقع ساختن tuwukka saukhtun, توقف نمودن tuwukkuf numoodun, باشيدن baushédun, شفيدن shufédun,

صبر داشتن ſubr dauſhtun, تطلع كردن tutulla kirdun, ترصد ساختن turuſſud ſaukhtun. v. *to ſtay*.—(*to hope for*) اميد داشتن ameed dauſhtun, اميدي بودن ameedé boodun, اميدوار شدن ameedwaur ſhoodun, رجا داشتن ruja dauſhtun, اونيدن awunédun, چشم داشتن chuſhum dauſhtun, پاييدن paï-édun, پايداري كردن païdauré kirdun. *To expect impatiently* با حسرت نكران كردن ba huſrut nugguraun kirdun, انتظار نمودن intizaur numoodun, مشتاق شدن muſhtauk ſhoodun, منتظر بودن muntuzir boodun.

Expectant نكران nugguraun, اميدوار ameedwaur, منتظر muntuzir, متوقف mutuwukkif, مترقب muturukkib. *An expectant, expecter* نكران نما nugguraun numa, صاحب اميد ſahib ameed, اهل انتظار ahla intizaur.

Expectation, expectancy انتظار intizaur, اميد ameed, مامول ma-amool, مول moul, مولش moulish, طلو tulou, طلا tulau, طلوان tulwaun, فواق fuwauk, پرند purund, پدوس pudoos, پدوش pudooſh, توقف tuwukkuf, تنظر tunuzzir. v. *hope*.—*Without expectation* بلا توقف bila tuwukkuf.

Expected مامول ma-amool, باشيده baſhédeh, شغيده ſhufédeh, نكران شده nugguraun ſhoodeh.

EXPEDIENCE, *expediency* لايقى la-éké, واجبى vajibé, مناسبت munauſibut. v. *fitneſs*.

Expedient لايق la-ék, لازم lauzim, واجب vajib, مستوجب muſtoojub, وجوب wujoob, مناسب munauſib. *It is expedient* لايق است la-ék aſt. *It is not expedient* نا لايق است na la-ék aſt, نا واجب است na vajib aſt.—*An expedient* كار لازم kaur lauzim, كارسازي kaurſauzé. v. *ſhift*.—*To be expedient* لايق بودن la-ék boodun, واجب شدن vajib ſhoodun, بكار امدن bekaur aumudun, لازم الادا شدن lauzimu'l'ada ſhoodun, مستوجب كشتن muſtoojib guſhtun.

Expediently لايقانه la-ékauneh, واجبا vajiban, لازمانه lauzimauneh. v. *fitly, ſuitably*.

To EXPEDITE تعجيل كردن ta-ajeel kirdun, زود ساختن zood ſaukhtun, شتابانيدن ſhitabanédun, شتابيدن ſhitabédun, اعجال نمودن é-ajaul numoodun, اسراع كردن iſraa kirdun. v. *to haſten, quicken*.—(*to diſpatch*) ارسال كردن irſaul kirdun, فرستادن furiſtadun. v. *to ſend*.—(*to facilitate*) اسان كردن aſaun kirdun, تسهيل ساختن tus-heel ſaukhtun, تكييت نمودن tukei-ut numoodun.

Expedition (*haſte*) عجل ajil, عجلت ajilut, اعجال é-ajaul, وشك wuſhuk, تعجيل ta-ajeel, شتاب ſhitaub, شتا ſhita, شتاب زدكى ſhitaub zudugé, شتاب كاري ſhitaub kauré.—(*a journey*) سفر ſufr, سلوك ſulook. *A warlike expedition* غزا ghuza, هج hujj, سفر ſufr. *A general expedition of the nobles* نفير عام nufeera aumm. *A nocturnal expedition* شبيخون ſhubeekhoon, شبيكير ſhubeegeer, بيات bei-aut. *To go on an expedition* عزم سفر كرفتن azim ſufr gooriftun, توجه و عزيمت كردن tuwujjuh ou azeemut kirdun, عزيمت نمودن azeemut numoodun, اداي سفر كردن ada-é ſufr kirdun; [This laſt implies a term of military ſervice, ſimilar to Knights ſervice in feudal times].

Expeditious (*expedite*) عجلان ajilaun, شتابنده ſhitabindeh, شتابان ſhitabaun, مستوفض muſtoufiz.—(*active*) تيز دست taze doſt, چالاك chalauk, جرب دست jirb doſt, تاجر taujir. v. *clever, nimble*.—(*diſencumbered*) سبكبار ſubukbar, بي حمل bé huml. v. *clear, eaſy*.

Expeditiouſly, expeditely شتابان ſhitabaun, وشكاره wuſhkaureh, على العجله ala'l'ajileh, بر وجه تعجيل bur wujha taajeel, با شتابي ba ſhitaubé, تعجيلانه taajeelauneh.

To EXPEL راندن raundun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa ſaukhtun, رد كردن rudd kirdun, اخراج ساختن ikhrauj ſaukhtun, بدر كردن bedur kirdun. v. *to baniſh, eject, drive out*.

To EXPEND بذل كردن buzl kirdun, خرج ساختن khurj ſaukhtun, صرف نمودن ſurf numoodun, مصروف كردن muſroof kirdun, ادا نمودن ada numoodun, بيرون ساختن beeroon ſaukhtun, انفاق كردن infauk kirdun. *To expend to the utmoſt of one's abilities* بذل مقدور كردن buzla mukdoor kirdun. *To expend profuſely* بي اندازه خرج كردن bé andauzeh khurj kirdun, مبذر ساختن mubuzzur ſaukhtun, منفاق بودن munfauk boodun, تلف ساختن tuluf ſaukhtun.

Expended مبذول mubzool, مصروف muſroof, بيرون شده beeroon ſhoodeh.

Expenſe بذل buzl, خرج khurj, مصروف muſroof, مصرف muſruf (plur. مصارف muſaurif), صرف ſurf (pl. اصراف aſrauf) اخراج ikhrauj (pl. اخراجات akhrajaut). *Neceſſary expences* اخراجات ضروريت akhrajauta zurooré-ut. *To defray the expence of living* نفقت كردن nufukut kirdun, طعاميت ساختن ta-amé-ut ſaukhtun. *At his own expence* از كيسه خود uz keeſuh-a khood, از مال خود uz maul khood.

Expenſive (*extravagant*) بي اندازه خرج ساز bé andauzeh khurj ſauz, ذو تلف zu tuluf, مبذر mubuzzur.—(*coſtly*) كران بها guraun buha, پر بها و شرف pur buha ou ſhuruf. v. alſo *liberal*.

Expensively با گران خرج ba guraun khurj, با تلف ba tuluf, مبذرانه mubuzzurauneh.

Expensiveness (*costliness*) بها buha, وافر خرج waufira khurj.—(*extravagance*) تلف tuluf, خرج گران khurja guraun, بذل بی اندازه buzl bé andauzeh.

EXPERIENCE تجربت tujribut (pl. تجارب tujaurib), وقوف wukoof, وقوفیت wukoofé-ut, خبرت khubrut, اروند arvund, ازمایی azmaï-é, ازمودگی azmoodugé. v. *practice*, *knowledge*. *A man of experience* صاحب وقوف sahib wukoof.

To experience خبرت داشتن khubrut daushtun, ازمودن azmoodun, تجربت یافتن é-aftun, tujribut é-aftun. v. *to practise*, *try*, *know*.

Experienced (*skilful by practice*) کار اموز kaur amooz, عاقل اموز کار aukla amooz kaur, وشکرده wushkirdeh. ازموده azmoodeh, موقف muwukkuf, منجد munujjud, موقح muwukkuh, وقوفدار wukoofdar, صاحب وقوف sahib wukoof, اهل خبیر ahla khubeer. v. *expert*.—*An experienced agent* تجربت کار tujribut kaur. *Experienced in the affairs of the world* تجربت کاران روزکار tujribut kauraun roozigaur.

An experiment امتحان imtihaun, بلوی bulwé, خبرت khubrut, وند wund, ازمایش azmaéśh, ازمون azmoon, ازمانی azmauné, تجربت tujribut. *To make an experiment* مجرب کردن mujurrub kirdun, ازمودن azmoodun, ازمایش کردن azma-éśh kirdun, امتحان ساختن imtihaun saukhtun, بلو کردن buloo kirdun, محن نمودن muhin numoodun.—*A maker of experiments* اهل خبرت ahla khubrut.

Experimental (*belonging to experiment*) امتحان منسوب imtihaun munsoob, ازمایش پیوند azmaéśh pivund.—(*discovered by experiment*) از خبرت کشاده uz khubrut kushaudeh.—(*built on experiment*) بر ازمایش موسس bur azma-éśh muwussus. بخبرت متاسس bekhubruta muta-assus.

Experimentally از خبرت uz khubrut, بوجه امتحان bewujha imtihaun.

EXPERT وقوفدار wukoofdar, اهل وقوف ahla wukoof, واقف waukuf, خبیر khubeer, پخته pukhteh, امور دیده amoor deedeh, کار گذار kaur guzaur, مصلحت گذار musluhut guzaur, روزکار دیده roozigaur deedeh, کار ازموده kaur azmoodeh, کار اموز kaur amooz, عمل دان amul daun, امور اگاه amoor agauh, کار گر kaur gur, مجرب mujurrub, موقف muwukkuf, تجربت کار tujribut kaur. v. *skilful*, *dextrous*, *ready*.—*Expert in war* جنگ ازموده jung azmoodeh, کنداور kundawur. *Expert men* تجربه کاران روزکار tujribeh kaurauna roozigaur.

Expertly با ظرافت ba zuraufut, واقفا waukufan, خبیرانه khubeerauneh, با صرف ba surf.

Expertness کار سازی kaur sauzé, ظرافت zuraufut, صرف surf, تصرف tusurruf. v. *skill*.

EXPIABLE ممکن تکفیر mumkina tukfeer.

To expiate تکفیر کردن tukfeer kirdun, دیت ساختن dé-ut saukhtun, کفارت نمودن kufaurut numoodun. v. *to atone*.

Expiation دیت dé-ut, تکفیر tukfeer, کفار kufaur, غور ghoor, غیر gheer, غیار ghé-aur, معقلت ma-akulut. *A penitential expiation* کفار زنوب kuffaura zunoob.

Expiatory ذو قوت دیت zu kuwwuta dé-ut.

EXPIRATION (*conclusion of any limited time*) مدت تمام اخر mudduta tumaum akhir, سرانجام surranjaum, انقضا inkiza. v. *cessation*, *conclusion*.—(*the last breath*) اخر نفس akhir nufus, تسلیم روح tusleema rooh, جان تسلیمی jaun tusleemé, جان دهان jaun duhaun, اجل ajul, الاجل ala-jul. v. *death*.—(*respiration*) نفس nufus, تنفس tunuffus, نفس زن nufus zun. v. also *evaporation*, *vapour*.

To expire (*breathe the last*) نفس اخر زدن nufus akhir zudun, تسلیم روح کردن tusleema rooh kirdun, جان تسلیم نمودن jaun tusleem numoodun, جان دادن jaun dadun. v. *to die*, *perish*, *fall*.—(*to breathe out*) دم زدن dum zudun, دمیدن dumédun, تنفس کردن tunuffus kirdun.—(*to exhale*) بخار نمودن bukhaur numoodun.—(*to conclude*, *to be ended*) در انجام امدن dur anjaum aumudun, اخر شدن akhir shoodun, تمام بودن tumaum boodun. v. *to end*.

To EXPLAIN تعریف نمودن taareef numoodun, کشادن kushaudun, اشکاره کردن ashikaureh kirdun, عیان ساختن a-é-aun saukhtun, شرح کردن shurh kirdun, خبر دار نمودن khubr dar numoodun, بیان امدن beï-aun aumudun, مبین نمودن mubei-un numoodun, وضوح کردن wuzooh kirdun, هویدا نمودن hooïda numoodun, تسفیر کردن tusfeer kirdun, روشن ساختن roshun saukhtun, تعبیر کردن taabeer kirdun, کشف نمودن kushuf numoodun, وا نمودن wa numoodun. v. *to illustrate*.—*To explain clearly*. افصاح کردن ifsauh kirdun, مفصل نمودن mufussul numoodun.

Explained کشاده kushaudeh, مشروح mushrooh, مبین mubei-un, مفصل mufussul, خبر دار khubr dar, مفسر mufussur, منشور munshoor. *It is explained and authenticated* مشروح و مسجلست mushroof ou mushjulast. *In the manner explained* بر منوال مشروح bur minwaula mushrooh. *It*

cannot be explained تعبیری ممکن نیست taabeeré mumkin neest, تعبیری خارج مقدور وصافست taabeeré khauruja mukdoora wusaufast. *A word difficult to be explained* کلام متعسر kulaum muta-assur, سخن تعسر sukhun ta-assur. *Clearly explained* تفصیلا tufseelan, تفصیلانه tufseelauneh, علی التفصیل ala't'tufseel.

Explanation بیان bei-aun, شرح shurh (plur. شروح shurooh), تفسیر tufseer (plur. تفاسیر tufauseer), تعبیر ta-abeer, تاویل taaweel, کشف kushuf, عبارت ibaurut (plur. عبارات ibaraut), تعریف taa-reef, توصیف tousef, تفصیل tufseel (plur. تفاصیل tufauseel), تبیین tubei-én, انتشار intishaur, بینت bei-énut, روشن roshun. v. *illustration, demonstration, interpretation.*—*The explanation of words* افاده کلام ifaudeh-a kulaum. *Judicious explanations* تعبیرات سنجیده ادا taabeeraut sunjeedeh ada. *The explanation of dreams* تعبیر رویا taabeera roo-é-a. *To give a clear explanation in words* هویدا سخن نمودن hoo-éda sukhun numoodun.

Explanatory, explicative, تعبیر کنا taabeer koona, شرح نما shurh numa, مجلی mujullé, مبین mubei-un, مفسر mufussur, متاول muta-awul.

An EXPLETIVE (*superfluous word*) کلام زاید kulaum za-éd.

EXPLICABLE, *explainable*, ممکن تعبیر mumkina taabeer, قابل شرح kaubila shurh.

Explication, v. *explanation.*

EXPLICIT کشاده kushaudeh, منشور munshoor, منتشر muntushir, مشروح mushrooh. v. also *explained.*

Explicitly در کشادگی dur kushaudugé, عیانا a-énan, صریح sureeh, با تفصیل ba tufseel, لفظا lufzan, ومعنا wumaanan.

To EXPLODE (*drive out* or *throw aside with contempt, noise or violence*), با مذمت بر طرف کردن ba muzimmut bur turruf kirdun, استهزانه رمی ساختن istihzaneh rumé saukhtun, با طنز طرح نمودن ba tunz turruh numoodun, با اواز رمی کردن ba avauz rumé kirdun, با زغار طرح زدن ba zughaur turruh zudun. — (*to hiss*) سفلیدن sifledun, هشت کردن husht kirdun.

An EXPLOIT کار هامه kaur humaumeh, غزا ghuza. v. *achievement.*

To EXPLORE استخبار کردن istikhbaur kirdun, تجسس ساختن tujussus saukhtun, کراییستن gurai-éstun, کراییدن gurai-édun, جست و جو نمودن just ou joo numoodun. v. *to try, examine, search into.*

Explored, v. *examined.*—*Explorement, exploration*, v. *search, trial.*—*An explorer, explorator*, v. *examiner.*

An EXPLOSION اوازه avauzeh, اواز avauz, با اواز رمی rumé ba avauz. *The explosion of cannon* اواز توپ avauza tope. *The explosion of a mine* اواز نقب avauza nukub. *The explosion of an earthquake* اواز تزلزل avauza tuzulzul, اواز تزلزل زمین avauza tuzulzula zumeen.

Explosive اوازه زن avauzeh zun, با اواز رمی کنا ba avauz rumé koona.

To EXPORT نقل ساختن nukkul saukhtun, نقل اثقال کردن nukkul askaul kirdun, از دریا برداشتن uz duré-a burdaushtun, از کشور اخراج کردن uz kushwur ikhrauj kirdun. *Exports* (*commodities exported*) اسباب از دریا برداشته asbaub uz duré-a burdaushteh, تجارت از زمین اخراج شده tujaurut uz zumeen ikhrauj shoodeh.

Exportation نقل nukkul, نقل اثقال nukkula askaul, از دریا بردار uz duré-a burdaur, از کشور اخراج uz kushwur ikhrauj.

To EXPOSE (*lay open*) اظهار کردن izhaur kirdun, عرض نمودن erz numoodun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, ابراز نمودن ibrauz numoodun, اصدار کردن isdaur kirdun. v. also *to explain.*—*To expose to the sun* تشمیس کردن tushmees kirdun, بشمس اظهار ساختن beshems izhaur saukhtun, افتابرو نمودن afitaubroo numoodun.—*To expose to danger* در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطرت ساختن mukhauturut saukhtun, خطرناک کردن khutrnauk kirdun. v. *to endanger.* — *To expose one's self to danger* جانباز نمودن jaunbauz numoodun, فرسودن fursoodun, خایض کردن kha-éz kirdun, انساع ساختن insaa saukhtun, تغرر نمودن tughurrur numoodun, مندب کردن mundib kirdun. *To expose one's life in the service of God* در راه خدا جان فدا کردن dur rauha khoda jaun fida kirdun. *One who exposes his life boldly in battle* فدایی fidaï-é. *To expose the face* عرض دیدار کردن erza deedaur kirdun. *To expose* or *cast out to chance* بروزکاری انداختن beroozigauré andaukhtun. *To expose a child* بچه منبوز کردن pucheh mumbooz kirdun, پسر سند نمودن pussura sund numoodun. *To expose to infamy* (*to revile*) طعن نمودن taan numoodun, ملامت زدن mulaumut zudun, دشنام دادن dushnaum dadun, سکالیدن sigaulédun. v. *to censure, reproach.*

Exposed معروض maarooz, معرض ma-arruz, عرضه داشت arzeh dausht, مفسر mufussur, مشروح mushrooh, متلحص mutuluhhis. *Exposed to the sun* متشمس mutushummis, افتابرو afitaubroo,

افتاب در روي dur rooï-a aftaub, شرقي fhurké.
An expected child پچه مقبول pucheh mumbooz, پسر سند pussura fund, لقيطا lukeet.

Exposition (explanation) حكايت hika-é-ut, بيان bei-aun, تعبير taabeer, ايضاح a-ézauh, شرح fhurh, تقرير tukreer, عرض erz. v. *interpretation*; also *exposure, situation.*

An expositor شارح shaurih, مفسر mufuffir, شرح نما fhurh numa, بيان ساز bei-aun fauz.

To EXPOSTULATE مناقرت كردن munaukirut kirdun, نزاع ساختن nuzaa faukhtun, مناذعت نمودن munazaat numoodun, سكالش كردن figaulifh kirdun, گفت و گو نمودن guft ou goo numoodun, دعوا ساختن dawa faukhtun. *To expostulate* or *complain* شكايت كردن fhika-é-ut kirdun, شكوا ساختن fhukwa faukhtun.

Expostulation دعوا or دعوي dawa, نزاع nuza, منازعت munazaat, سكالش figaulifh, اختلاف ikhtilauf, شكايت fhika-é-ut, شكوا fhukwa. v. *debate, complaint, altercation.*

An expostulator نزاع كننده nuzaa koonindeh.

Expostulatory دعوا نما dawa numa, مناقرت ساز munaukirut fauz.

EXPOSURE (*situation*) موضع mouza, وضع wuza, وضعت wuzaat, محل muhull, ازا aza. v. also *exposition.*—*To expound*, v. *to explain, interpret.*

To EXPRESS (*by language, &c.*) تلفظ كردن tuluffuz kirdun, ادا نمودن ada numoodun, گفتن guftun, توصيف ساختن toofeef faukhtun, تعبير كردن taabeer kirdun. *To express with propriety* حسن ادا كردن husna ada kirdun.—(*to denote*) مرقوم زدن murkoom zudun, نشان كردن nifhaun kirdun, نصب نمودن nufb numoodun, علامت ساختن alaumut faukhtun, دلالت كردن dulaulut kirdun.—(*to squeeze*) افشردن affhurdun, فشردن fufhurdun, تعصير كردن taafeer kirdun. v. *to press, to extort*; also *to resemble, copy, represent, declare, utter.*

Express (*clear, plain*) اشكاره afhikaureh, ظاهر zauhir, هويدا hooïda, مبين mubei-un.—(*not doubtful*) بي شك bé fhukk, غير شبهت ghire-a fhubhut, نا مشكوك na mufhkook. v. *evident, explicit, certain.*—(*for a particular purpose*) مستقل muftukull, استقلالي iftiklaulé, بقصد bekufd, با غرض ba ghurz.

An express (*messenger*) نامه ور nameh wur, حامل مكتوب haumila muktoob, بريد bureed, پيك peik, ادم adam, ساعي fa-é. v. *courier.*—(*a message sent*) پيغام peighaum, پيام pei-aum, رسالت ruffaulut.

Expressed (*pronounced*) لفظي lufzé. v. *pressed.*

Expressible (*that may be uttered*) ممكن ادا mumkina ada. (*that may be squeezed out*) ممكن تعصير mumkina taafeer.

Expression (*by language, &c.*) لفظ lufz, لفظت lufzut, كلام kulaum, گفت guft, ادا ada, وصف wufuf, تلفظ tuluffuz, تعبير taabeer. v. *representation, description, speech.*—(*squeezing*) تعصير taafeer, افشرش affhurifh, اهنجلوغ ahunjuloogh.—*The expression and signification* لفظ و معني lufz ou maané.

Expressive ذو قوت تلفظ zu kuwwuta tuluffuz, لفظي lufzé. (*descriptive*) وصف ده wufuf duh, اتصاف نما ittifauf numa.

Expressively لفظا lufzan, بر وجه اتصاف bur wujha ittifauf, بطور وصف betoor wufuf.

Expressiveness قوت كلام kuwwuta kulaum, قوت وصف kuwwuta wufuf, اتصافي ittifaufé.

Expressly فرضانه furzauneh, بي دو معني bé doo maané, بعينه bi-aïnihi, مطلقا mutlukan, جدا juddan. v. *plainly, directly.*

EXPULSION طرد turud, نفي nufé, ران raun, رانا rauna, اخراج ikhrauj, رد rudd, رفع و دفع rufa ou dufa, دافع daufa.

Expulsive ذو قوت دافع zu kuwwuta daufa. *The expulsive power* قوت دافع kuwwuta daufa.

To EXPUNGE رقمكش كردن rukumkufh kirdun, برسيدن burfédun, حك ساختن hukk faukhtun, ناسخ نمودن naufikh numoodun, ستردن futurdun, محو كردن muhoo kirdun, باطل ساختن bautil faukhtun. v. *to efface, annihilate.*

EXQUISITE صافي faufé, بها buha, گران بها guraun buha, بديع budé-a, صباح fumauduh, نفيس nufees, شري fhuré, فاضل fauzul, خالص khaulis, اعلا é-alau. v. *excellent, consummate, complete.*—*Of exquisite beauty* بديع الجمال budé-a'l'jumaul. *Words exquisitely arranged* كلام بديع الانتظام kulauma budé-a u'l'intizaum. *Most exquisite* پر بها pur buha. *The most exquisite part of any thing* خلاصت khulaufut, نقاوت nukawut, زبده zubdeh, عفو afoo. *Exquisite things* نفايس nufa-és. —*Exquisite viands* نفايس بهيت nufa-és buhé-ut.

Exquisitely نفيسانه nufeefauneh, خالصا khaulifan, صباحانه fumauduhauneh, بر وجه بها bur wujha buha. v. *excellently, completely.*

Exquisiteness صفا fufa, ذوق zook, فضل fuzl, كمال kumaul, شرفيت fhurfé-ut, مهاورت muhawurut. v. *excellence, delicacy, perfection.*

EXSUDATION زه zuh, ترشح turufhfhuh. v. *sweating.*

EXTANT (*remaining, not annihilated*) نا مبطل na mubtul, باقي bauké, شو shou. — (*projecting*) بارز bauriz, ميفا meefa, رابي raubé, ناتي nauté. *Extatick*, v. *ecstatick*.

EXTEMPORE, *extemporal, extemporally, extemporaneous, extemporary*, ناگهاني nauguhauné, بديهي budeehé, بديهي الظهور budeehé-u'z'zuhoor, بديهيان budeehé-aun, بداهت budauhut, مبده mubdeh. *An extempore speech* اقتراح iktirauh, رجيل rujeel, مقتضب muktuzub. *To extemporize* or *speak extempore* بي انديش گفتن bé andeesh guftun, بديهي سخن كردن budeehé sukhun kirdun. *An extempore (sally of fancy)* بداهت budauhut, بديهت budeehut.

To EXTEND دراز كردن dirauz kirdun, كشيدن kushédun, افراشتن efraushtun, تنبيدن tumbédun, تطويل كردن tutweel kirdun, اطالت نمودن itaulut numoodun, مد ساختن mudd saukhtun, بسط نمودن bust numoodun, مهادت كردن mumaudut kirdun, تمديد ساختن tumdeed saukhtun, حذاقت نمودن huzaukut numoodun, حذق ساختن huzuk saukhtun, جلز كردن julz kirdun. *To extend the limits* or *territory* توسيع بلاد كردن toosé-a bilaud kirdun. *To extend the hand towards any thing* انكاريدن angarédun, دست درازي ساختن dost dirauzé saukhtun, اطالت دست كردن itauluta dost kirdun. *To extend the tongue* اطالت زبان نمودن itauluta zubaun numoodun. v. *to expand, stretch, diffuse, enlarge, continue.*

Extended, extensive, كشيده kushédeh, پهناور puhnawur, پهندار puhindar, دراز شده dirauz shoodeh, افراشته efraushteh, ممدود mumdood, مديد mudeed, ممتد mumtudd, طويل taweel, مبسط mubussut, منجرد munjurid, مطول mutawwul, عريض areez, عراض arauz.

An extender امتداد ساز imtidaud sauz.

Extendible, extensible ممكن استطاله mumkina istitauleh, زو توت افرازي zu kuwwuta efrauzé.

Extensibility, extensibleness, قوت استطاله kuwwuta istitauleh.

Extension, extensiveness, extent, وسعت wusaat, فراخي furaukhé, استطاله istitauleh, افرازي efrauzé, امتداد imtidaud, مد mudd, عرض erz, پهن puhin, پهنا puhna, پهناور puhnawur, پهنايي puhnaï-é. *Extension of the hand* دست درازي dost dirauzé. *Extension of the foot* پا درازي pa dirauzé. *Extent (seisure, in a law sense)* گرفت goorift, قبض kubz.

To EXTENUATE (*make thin, lean* or *small*) لاغر ساختن laughur saukhtun, نحيف كردن nuheef kirdun, رقيق ساختن rukeek saukhtun, عجيف نمودن ajif numoodun, نزار كردن nizaur kirdun.—(*to palliate*) معذور كردن maazoor kirdun, پوزش نمودن poozish numoodun.

Extenuated ضوي zoo-é, مختل mukhtul, لاغر laughur, قديد kudeed, خميص khumees, منتخض muntukhuz. v. *emaciated, lean.*

Extenuation رقت rukkut, مضني muzné. v. *leanness.* — (*palliation*) پوزش poozish, عذر azur, تعلل ta-allul, تقليل tukleel. v. *excuse, mitigation.*

EXTERIOR بيرون beroon, طرفاني turfauné, ظاهر zauhir, خارج khaurij, صوري sooré. *The exterior part* ظاهر zauhir, ظهر zuhr, صورت ظاهرت sooruta zauhirut, وجه wujuh, روي rooï. *Considering* or *viewing the exterior* ظاهر نظر zauhir nuzr, ظاهر بين zauhir been. v. *superficial, outward.*

To EXTERMINATE اقصا ساختن iksa saukhtun, اصل قطع كردن asl kuta kirdun, برباد دادن burbaud dadun, استيصال ساختن isteesaul saukhtun. v. *to extirpate, root out, destroy.*

Extermination اقصا iksa, استيصال isteesaul, قلع kula. v. *destruction.*

An exterminator اقصا كننده iksa koonindeh.

External, v. *exterior, outward.*

EXTERNALLY ظاهرانه zauhirauneh, در ظاهر dur zauhir, صورتا soorutan.

EXTINCT منعدم munadum, مطفي mutfé, منطفي muntufé, منقطع munkuta.

Extinction, extinguishment, انقراز inkirauz, نا بودي na boodé, اطفا itfa, خبو khuboo. v. *destruction, suppression.*

To extinguish اطفا كردن itfa kirdun, خسپانيدن khuspanédun, نشاندن nishaundun, نشستن nishustun, تطفيت ساختن tutfé-ut saukhtun, اخبا كردن ikhba kirdun. *To extinguish a fire* اطفاي نايرت كردن itfa-é na-érut kirdun, آتش نشاندن autash nishaundun. *To extinguish a candle* چراغرا پف كردن churaughra puf kirdun, شمع نشاندن shumaa nishaundun, موم خسپانيدن moom khuspanédun, كيبانيدن keebanédun. *To extinguish (annihilate)* نابود كردن nabood kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun, عدم نمودن adum numoodun, قطع كردن kutaa kirdun, كوشتن kooshtun. v. *to destroy, suppress*; also *to obscure.*

Extinguishable ممكن اطفا mumkina itfa.

Extinguished مطفي mutfé, منطفي muntufé, منقطع munkuta, منعدم munadum, خبو khuboo.

An extinguisher مطفي mutfé, مبيخ mubeekh.

To EXTIRPATE بركندن burkundun, بر انگيختن bur angeekhtun, استيصال كردن isteesaul kirdun

saul kirdun, قلع ساختن kulla saukhtun, طمس نمودن tumus numoodun, تجذیر ساختن tujzeer saukhtun, مستاصل کردن mustaasul kirdun, استیصال ساختن is-haut saukhtun. v. *to eradicate, exterminate.* — *To extirpate heresy and rebellion* تخریب بنیان شرک و طغیان کردن tukhreeba buné-aun shirk ou tughé-aun kirdun.

Extirpated مستاصل mustaasul, براکنده bura-kundeh, برانگیخته burangeekhteh.—*To be extirpated* براکنده امدن burakundeh aumudun.

Extirpating مستظلم mustulim, مخترم mukhtu-rim, کن kun, مجذر mujuzzir.

Extirpation استیصال isteesaul, قلع kula, اقصا iksa.

An extirpator قلع کننده kula koonindeh.

To EXTOL ستاییدن sitaï-édun, ستودن sitoodun, ستایش دادن sita-ésh dadun, افرین کردن afireen kirdun, پسندیدن pussundédun, پسند ساختن pussund saukhtun, مدح کردن muduh kirdun, وصف نمودن wusuf numoodun, نواختن nuwaukhtun, مرحبا کردن murhuba kirdun, تحسین ساختن tuhseen saukhtun. v. *to praise, celebrate, applaud.* — *To extol immoderately* تمدیح کردن tumdeeh kirdun, هرف ساختن hurf saukhtun, تفریط کردن tufreet kirdun. *To extol in a funeral oration* مرثات گفتن mursaut guftun, مرثیت کردن mursé-ut kirdun. *To extol one's self* خود پسند شدن khood pussund shoodun, لاف زدن lauf zudun, تذکیت کردن tuzké-ut kirdun, اکتوا ساختن iktuwa saukh-tun. *To extol one another* مهادحت کردن mu-maudihut kirdun, یک دیگر مدح ساختن eek deegur muduh saukhtun.

Extolled وصف شده wusuf shoodeh, ستوده sutoodeh, موصوف mousoof, متصف muttusuf, محمود mahmood, حمود humood, حمید hu-meed, ممدح mumudduh, پسندیده pussundé-deh, مطبوع mutuboo-a, مشکور mushkoor, مستحسن mustuhsin, نجیب nujeeb.

An extoller مادح mauduh, مداح muddauh, واصف wausif, وصاف wussauf, ستا sita, حمدت humudut, هاتف hautif.

To EXTORT بزور گرفتن bezoor gooriftun, ستم کردن situm kirdun, عسف ساختن asif saukhtun, تعسف کردن ta-assuf kirdun, مسیدیدن museedédun, گماشتن gumaushtun. v. *to wrest.*—*To extort by torture* اشکنجه کردن ashkunjeh kirdun, پاهکیدن pauhkédun, تقریر کردن tukreer kirdun.

Extorted مسیدیده museedédeh, عنفي unfé, گماشته gumaushteh, بزور گرفته bezoor goorifteh.

Extortion تعسف ta-assuf, ستم situm, مچرک muchruk, ظلم zulm, زور zoor. *Oppressive extortions* تکالیف عنفیت tukauleefa unfé-ut.

An extortioner, extorter, بزور گیر bezoor geer, تعسف کننده ta-assuf koonindeh, عسوف asoof, ظلوم zuloom, باغي baughé (plur. بغات bughaat.)

To EXTRACT بیرون کردن beeroon kirdun, برکشیدن burkushédun, وا کشیدن wa ku-shédun, کشیدن kushédun, بدر اوردن bedur awurdun, برکندن burkundun, برخیدن bur-khédun, وا کردن wa kirdun, براهنجیدن bur-ahunjédun, اخراج کردن ikhrauj kirdun, استخراج ساختن istikhrauj saukhtun. v. *to draw.*—*To extract a decree conform to the original* اصل را مطابق حجت کردن asra mutaubik hujjut kirdun. *To extract (select)* گزیدن guzédun, اختیار کردن ikhté-aur kirdun, اجتبا نمودن ijtiba numoodun. *To extract by chymistry* از کیمیا کشیدن uz ké-mé-a kushédun.

An extract اجمال ijmaul, تلخیص tulkhees, تلحیص tulhees. v. *abridgment, compendium.*

Extracted مخروج mukhrooj, مستخرج mustukh-ruj, متلخص mutuluhhus, ملخص muluhhus, منفصع munfusa, بر اورده bur awurdeh, کشیده kushédeh, منزع munuzza, مقتلع muktula. v. *drawn.*

Extraction (lineage) اصل asl, نسل nusil, نسب nusub, نژاد nizshaud, جنس jins. v. *descent*; also *extract.*

An extractor اجمال کننده ijmaul koonindeh, تلخیص نما tulhees numa, اخراج گر ikhrauj gur, بیرون واکنا beeroon wakoona, برارنده bura-rindeh, برار buraur.

EXTRAJUDICIAL خلاف ترتیب شریعت khulaufa turteeba shuré-aat.

EXTRAMUNDANE از جهان بیرون uz ji-haun beeroon.

EXTRANEOUS غریب ghureeb, اجنب aj-nub. v. *foreign.*

EXTRAORDINARY غیر معهود ghire-a ma-hood, فوق العادت fouka'l'aadut, غیر معتاد ghire-a mu-ataud, از حد معتاد متجاوز uz hudda mu-ataud mutujawuz, عجیب ajeeb, غریب ghu-reeb, مستسنی mustusné. *An ambassador extraordinary* عظیم ایلچي azeem eelché.

Extraordinarily, extraordinary, بطور غیر معهود betoor ghire-a ma-ahood, بر وجه عجیب bur wuj-ha ajeeb. v. *uncommonly, particulary, eminently.*

Extraordinariness رفعت rufaat, کرامي ku-raumé. v. *eminence, uncommonness, remarkableness.*

EXTRAVAGANCE, *extravagantness (superfluous expence)* خرج بی اندازه khurj bé andauzeh, بذل بلا حد buzl bila hudd, تلف tuluf. v. *prodigality, profusion, excess.*—*(irregularity, wildness)* بی ترتیبی bé turteebé, عدم القیاس adumu'l'ké-aus, خلاف قاعدتی khilaufa ka-édutè, نا بهنجاری na buhunjauré, عدم عدل aduma adil. *(outrage)* جور jawr, جبر jubr, زور zoor, دست درازی dost dirauzé. v. *violence.*—*(bombast)* یافه é-aufeh, سخن هرزه sukhuna hurzeh, کلام بیهوده kulaum béhoodeh.

Extravagant (in expence) بی اندازه خرج ساز bé andauzeh khurj sauz, مبذر mubuzzur, ذو تلف zu tuluf, بذل بلا حد نما buzl bila hudd numa, مسرف musrif.—*(irregular)* خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, بی ترتیب bé turteeb, غیر القیاس ghiru'l'ké-aus, بلا راه bila rauh, بی راه شوا bé rauh shuva, گمراه gumrauh, منعدل munadil, نا بهنجار na buhunjaur. v. *fantastick, roving, wild wandering.* — *Extravagantly (expensively)* مبذرانه mubuzzurauneh, با تلف ba tuluf.—*(irregularly)* منعدلا munadilan.

To EXTRAVAGATE بلا حد رفتن bila hudd ruftun, بی راه شدن bé rauh shoodun. v. *to wander.*

EXTREME *(last)* اخر akhir, اخری akhiré, اقصی or اقصا aksa (pl. قصوا kusuwa), وا پسین wa puseen—*(greatest)* اعظم é-azim (fem. عظمی uzma), اکبر akbur (fem. کبری kubra), بزرگترین buzurktureen—*(highest)* اعلی é-aula, بلندترین bulundtureen. — *Extreme misery (dispair)* اضطرار iztiraur. *To arrive at extreme old age* عمر اخر شدن umr akhir shoodun. *Extreme vehemence* or *violence* انف الشد unfu'sh'shudd. *The extreme terms in numbers, extreme boundaries* باب baub.

Extreme, extremity, اخر akhir, اخرت akhirut, غایت gha-é-ut, نهایت niha-é-ut, انتها intiha, منتهی muntuha, بن bun, سر sur, کنار kunaur, حد hudd, امد amud, عاقبت aakubut, سرنجام suranjaum, انجام anjaum, پایان paï-aun, فرجام furjaum. v. *end, boundary, tip.* — *The extreme of any thing* گوشهء چیزی kooheh-a cheezé. *From one extreme of the globe to the other* از قاف تا قاف uz kaf ta kaf. v. Vol. I. p. 1357.—*Reduced to extremity* بی چاره bé chaureh, بی درمان bé durmaun. v. *helpless.*

Extremely غایت gha-é-ut, الغایت gha-é-utu'l'gha-é-ut, بغایت begha-é-ut.

To EXTRICATE حل مشکل کردن hull mushkil kirdun, از مشکلات کشادن uz mushkillaut kushaudun.—*Extricated* از مشکل کشاده uz mushkil kushaudeh. *Extrication* از مشکلات کشا uz mushkilaut kusha.

EXTRINSICK صورت نما soorut numa, صوری sooré, v. *external.*—*Extrinsically* صورتا soorutan.

EXUBERANCE فضلت fuzlut, فضالت fuzzaulut, افضال ifzaul, نزل nuzl. v. *luxuriance, abundance.*—*Exuberances* مطمات mutmaut.

Exuberant فاضل fauzil, مستغنی mustughna, فایض fa-éz, لبریز lubreez. v. *abundant, luxuriant.* *Exuberantly* فاضلانه fazilauneh, وافر وافر wafir wafir.

To EXULT شاد دل بودن shaud dil boodun, شاد کام نمودن shaud kaum numoodun, شادیدن shaudédun, فرحان شدن furhaun shoodun, ابتهاج داشتن ibtihauj daushtun, اهتزاز کردن ihtizauz kirdun, اشر ساختن ashur saukhtun, تهلل شدن tuhullul shoodun, تهلیل نمودن tuhleel numoodun. v. *to rejoice, triumph.*

Exultation شادی shaudé, شازی shauzé, ابتهاج ibtihauj, بهجت buhjut, تهلیل tuhleel, اهتزاز ihtizauz, برهان burhaun. v. *triumph, rejoicing.*—*With exultation and festivity* با ابتهاج و مباحات ba ibtihauj ou mubauhaut.

Exulting شاد shaud, شادان shadaun, مسرور musroor, مبتهج mubtuhij, نشیط nusheet, ناشط naushut, متبهج mutubuhhij, متحفی mutuhuffé.

Exultingly با ابتهاج تام ba ibtihauja taum, مسرورا musrooran, شادانه shaudauneh.

EXUVIÆ *(cast skins, shells, &c. of animals)* خرز khuruz, خیک kheek, پوشت poosht, قشرا kushra, مسلاح muslauh.

The EYE چشم chushum, عین aïn (pl. عیون aï-oon), دیده deedeh, بصر basar, باصرت baasirut, (pl. بصر busur), چهش chumush, بصاصت bussausut, نور noor (plur. نوران nooraun), برقا burka, ابد abud, ناظرت nauzirut, کابنه kaubneh. *The two eyes* عینان aïnaun. *The hollow* or *socket of the eye* چشم خانه chushum khauneh, غار ghaur, خجاج khujauj, کواب guwaub. *Having the eye of a hawk* ذو عین شاهین zu aïna shaheen. *Playing with the eyes (ogling)* نظر بازی nuzr bauzé. *Deceiving the eyes (a juggler)* نظر باز nuzr bauz. *To eye askaunce; to look at with the corner of the eye* با گوشهء چشم نظر کردن ba kooshuha chushum nuzr kirdun. *To turn* or *fix the eyes upon* نگرستن nugguruftun, با دقت ناظر شدن ba dikkut nauzr shoodun, چشم داشتن chushum daushtun. *A wink, glance,* or *signal with the eye* رمز rumz, غمزه ghumzuh, طرفت turfut, یکنظر eeknuzr, زغنک zughnuk, رمز العین rumzu'l'aïn, یک نگاه eek nigauh, یک طرفت العین eek turfutu'l'aïn. *In the twinkling of an eye* فی طرفت العین fi turfutu'l'aïn. *To wink with the eye* رمز کردن rumz kirdun, چشم زدن chushum zudun, عین پرید نمودن aïn pureed numoodun.

The eye of prudence (foresight) چشم بصيرت chushma buseerut, ديدهٔ بصيرت deeduh-a buseerut. *To shut the eyes* تسكير كردن tuskeer kirdun, مژگان بسته نمودن mushgan busteh numoodun. *As far as the eye can reach* تدر مد البصر kudru muddu'l'basar. *O light of my eyes!* اي نور ديدم ee nooré deedum. *It is clear to the eyes of men (it is evident)* مشهور ديدهٔ انام است mush-hoora deeduh-a anaum ast. *To be all eye and ear (to be attentive)* چشم و گوش بودن chushum ou goosh boodun. *To look attentively* or *amorously through half-shut eyes* جماش كردن jummaush kirdun, تهوير ساختن tunweer saukhtun, مراعت نمودن muraat numoodun *To give light to the eyes* نور بخش كردن noor bukhsh kirdun, نور بخش انظار نمودن noor bukhsh anzaur numoodun. *To turn away the eyes* قطع نظر دادن kuta nuzr dadun. *To place before the eyes (to make clear, evident)* عيان و بيان كردن aïaun ou beiaun kirdun, پيش نهاد ساختن peish nihaud saukhtun, پيشدست نمودن peishdost numoodun. *A quick eye* براشم buraushim. *A malignant eye* نظرت nuzrut, چشم شري chushum shuré. *To look at with a malignant eye* چشم زدن chushum zudun. *To see badly from any infirmity in the eyes* خوجيدن khoojédun. *An eye-tincture* or *salve* افرنج afrunj, الابارت alabaurut, چشم زن chushum zun, چشمك chushumuk. v. *collyrium.*—*Throwing the eyes around* ديده باز deedeh bauz. *A keen penetrating eye* ديدهٔ حق بين deeduh-a hukk been. *A little eye* عيينت aï-énut. *Covering the eyes* ديده پوش deedeh poosh. *Fascination of the eyes* چشم بند chushum bund. *A charm against fascinating eyes* چشم بنام chushum bunaum, چشم پناه chushum punah. v. *amulet.*—*Having fine eyes* اهو چشم ahoo chushum. *Squint-eyed* كج بين kuj been, كز بين kuz been, لوچ looj, كژ نظر kuzh nuzr, كشتن روي kushtuna rooï. *One-eyed* يكچشم كور eek chushum koor, اعور awur, عورا awra, ابخق abkhuk, چشم كشته chushum kooshteh. *Kissing the eye (a friendly salutation)* چشم بوس chushum boos. *An eye for an eye (retaliation)* عين بدل عين aïn bedul aïn. *An eye friend (a sycophant, hypocrite)* عبد عين abda aïn, صديق عين sudeek aïn. *A hot iron, or hot water, with which they take away the eyesight* ميل meil. — *A mote in the eye* عوار awaur, خصم khusm, كاهريز kauhreez. *To take a mote out of the eye* تقذيت كردن tukzé-ut kirdun. *The corner of the eye* خصم khusm. v. *angle, corner.*—*Her eyes shedding a torrent of tears* چشمش سيالت فشان chushumush sei-aulut fushaun. *The star called the Bull's eye* or *Aldebaran* الدبران aldebaran, مجدح mujduh. *The eye of a needle* سوراخ سوزن sooraukha soozin, چشمه chushumeh, سم summ, سم الخياط summu'l'khé-aut, سوفانه soofauneh, خرت khurt.

To eye نگرستن nuggurustun, ديدن deedun, ديدباني كردن deedbauné kirdun. v. *to view.*

The eye-ball بوبو booboo, حدقت hudukut, چشملان chushumlaun, مردم چشم murduma chushum, انسان العين insaunu'l'aïn, انگورك چشم angooruka chushum, حندر hundur, رغاوت rughawut.

The eye-brow ابرو abroo, برو buroo, طاق ابرو tauka abroo, ابروي سنم abroo-é sunum, باره baureh, پلك puluk حجاج hujauj, حاجب haujib, حجاب hujaub, خالي khaulé, پيشكوهه peishkooheh.—*Having the eye-brows distant* كشاده ابرو kushaudeh abroo. *A liniment for colouring the eye-brows* راستق raustik. *The hair of the eye-brow* or *lid* موي ابرو mooï-a abroo, هدب hudub, هدبا huduba. *An eyelet, eye* or *peep-hole* چشمك chushumuk, چشم فرنگي chushuma frungé, عين aïn.

An eye-glass دور بين door been, ايينه دوربين aï-éneh door been.

Eyeless بي چشم bé chushum, غير عين ghiré-a aïn, كور koor, نا بيني na beené. v. *blind.*

An eye-lid جفن jufun (pl. اجفان ajfaun), مژه muzsheh, (pl. مژگان muzshgaun), برو burou, غمزه ghumzeh, عير a-ér.

An eye-servant عبد عين abda aïn.

Eye-sight ديدهٔ چشم deeduha chushum, ديدار deedaur.—*Eye-shot*, v. *sight, glance.*

An eye-sore نا خوش نما na khoosh numa.

An eye-witness شهد shuhid, شاهد shauhid, (pl. شهود shuhood, اهل شهود ahla shuhood).

F

A FABLE مثل misl, سروا surwa, قصه kisseh, داستان dausitaun, دستان dustaun, حكايت huka-é-ut, صورت معامله soorut ma-amleh, افسانه afsauneh. *Fables* امثال amsaul, مثلات muslaut, عنديات yndé-aut, قصص kusus, خرافات khurafaut, رطزات rutuzaut. *Fables and fictions* افسانه و افسون afsauneh ou afsoon. v. *fiction, romance, lie.*—*Entertaining fables* تهثيلات خوش طبع tumseelauta khoosh tuba.

To fable افسانه گفتن afsauneh guftun, افسانيدن afsanédun, قصه خوان شدن kisseh khaun shoodun. v. *to romance; feign, lie.*

Fabled (celebrated in fable) در حکایت معروف dur buka-é-ut maaroof, بقصه گذاریده bekusseh guzauredeh, در دستان موصوف dur dustaun mousoof.

A fabler, fabulist قصه خوان kusseh khaun, سروا گذار surwa guzaur, مثل گوي misl gooï, افسانه نما affsauneh numa, سازکار sauzkaur, باسره bausireh.

To FABRICATE *(construct)* بنا کردن bina kirdun, بنیاد ساختن buné-aud saukhtun. v. *to build.—(to devise falsely)* حیله بستن heeleh bustun, فن کردن funn kirdun, رنک امیختن runk ameekhtun, دولاب ساختن doolaub saukhtun, ال باختن aul baukhtun, کید نمودن keed numoodun, ساختن saukhtun. v. *to forge.*

Fabrication (constructing) بنا ساز bina sauz, عمارت کنا amaurut koona, بنیاد نما bun-é-aud numa. v. also *forgery.*

A fabrick بنا bina. v. *building, edifice.*

FABULOUS زو مثل zu misl, پر افسانه pur afsauneh, مزور muzuwwur, ساخته saukhteh, صاحب سروا sahib surwa. v. *feigned.*

Fabulously بر وجه ساخته bur wujha saukhteh, بطور قصه betoora kisseh, مزورا muzuwwuran, صورتانه soorutauneh.

The FACE رو roo, روي rooï, پیکر peikur, سما sima, سیما seema, چهره chuhreh, دیدار dedaur, دیذار deezaur, نظر nuzr, منظر munzur, صورت soorut, وجه wujuh (plur. وجوه wujooh), طلعت tulaat, لقا lika, جمال jumaul, هیکل heekul, عذار izaur, رخسار rukhsaur, رخساره rukhsaureh, قیافت ké-aufut, جهت jihut, چهیر chuheer, چهر chuhr, قبهل keehul, باره baureh, اديم adeem, ياب é-aub, سنت sunnut, محي muhei-é. v. *front, side, surface, air, aspect, appearance, mein.—The face of the earth* روي زمین rooï zumeen, وجه الارض wujhu'l'arz, اديم adeem. *A beautiful face* طلعت حسنا tulaata husna, روي جمال rooï jumaul. *A frightful face* صورت مکروهت soorut mukroohut, بيناره beenaureh, سیما ملعون seema mula-oon.—*Having a disagreeable face* زو چرکین چهره zu chirkeen chuhreh, کريه المنظر kureehu'l'munzir.—*An ill-omened face* چهره بی بهره chuhreh bé buhreh, لقاي منحوس lika-é munhoos.—*One-faced* يك روي eek rooï. *Two-faced* دو روي doo rooï; [These often signify, *paper smoothed or glazed upon one or upon both sides.*]—*To tear the face with the nails* با چنکال چهره خراش کردن ba chungaul chuhreh khiraush kirdun, شخودن shukhoodun. v. *to scratch.—To cover the face with a veil* روي پرده نمودن rooï perdeh numoodun, تبرقع کردن tuburku-a kirdun. *To uncover the face* دیدار عرض ساختن erza deedar saukhtun, عرض عذار نمودن erza izaur numoodun. *Unveiling the face and displaying its beauties* چهره کشا و جلوه نما chuhreh kusha wa jilweh numa. *To change the face (change countenance)* صورت تبدیل کردن soorut tubdeel kirdun, متلون شدن mutulawwun shoodun. v. *to change colour.—To turn away the face* روي اوردن rooï awurdun, سیما تاختن seema taukhtun, رو کردان و متجانب شدن roo gurdaun ou mutujaunib shoodun.—*To distort the face* روي کشیدن rooi kushédun, روي کشیده نمودن rooï kushédeh numoodun. *A cheerful face* روي خنده rooï khundeh. *Having a face beautiful as the moon* زو قمر روي zu kumr rooï, ماه پیکر mah peikur, مهرو muhroo, مهپاره muhpareh, مهلقا muhluka. *Having the face of an angel* پري پیکر peri peikur, پري روي peri rooï, ملک سیما melek seema. *A pale face* چهره زرد chuhreh zurud. *Rosy-faced* کل روي gul rooï. *Having a refulgent face* زو منور چهره zu munawwur chuhreh. *To sun burn the face* تلویح کردن tulweeh kirdun. *Having a black face* روسیاه roo sé-auh, زو رو سیه zu roo sé-uh. *To rub the face on the ground (to make a profound reverence)* رومال بودن roomaul boodun, روي مالیده شدن rooï mauledeh shoodun. *Face to face (opposite)* رو برو roo beroo, رو با رو roo ba roo, مواجهت muwaujihut برابر buraubur, متقابل mutukaubil, در مقابل dur mukaubil. *To look at face to face* مشاهده کردن mushauhudeh kirdun. *The face or best side of cloth* اواره awaureh, پیشان peishaun. *The face or page of a book* صحیفت suheefut. *To reflect the face (in a mirror)* روي عکس انداز کردن rooï akus andauz kirdun. *To fall upon the face* در رو امدن dur roo aumudun. *Face (confidence, impudence)* شوخي shookhé, عدم شرمي aduma shurrumé, کستاخي kustaukhé. *He had not face for that* روي ان نداشت rooï aun nedausht.

To face (meet face to face) بروي یکدیکر بیرون رفتن berooï eekdigur beeroon ruftun, رو برو امدن roo beroo aumudun, مقابله کردن mukaubuleh kirdun, پیشرو امدن peishroo aumudun, مواجهت نمودن muwaujihut numoodun, روبارو شدن roobaroo shoodun, مقابله هم دیکر امدن mukaubileh hum deegur aumudun.—*(to oppose with boldness)* با غیرت مقابل شدن ba gheerut mukaubul shoodun, با دلیري مانع و معارض بودن ba dilaré mauna ou mauruz boodun.—*(to oppose with impudence)* با کستاخي

بي تعريض كردن ba kustaukhé taareez kirdun, بي ادب مقابله نمودن bé adub mukaubileh numoodun, خلاف استاخانه شدن ustaukhauneh khilauf shoodun.—(*to cover with an additional superficies*) با ظاهري زيان پوشيدن ba zauhuré zé-aud poshédun.—(*to have a false appearance*) صورت معامله داشتن soorut ma-amleh daushtun.

A face-painter صورت بند soorut bund, نگارنده nigaurindeh.—*Face-painting* صورت بندي soorut bundé.—*To be a face-painter* صورت بند تماثيل شدن soorut bunda tumausil shoodun.

FACETIOUS نازك nauzik, مشرب لطيف luteefa mushrub, تيز طبع taze tuba, بذله باز buzleh bauz, شوخ shookh, ظريف zureef, خوش طبع khoosh tuba, مسرور mesroor. v. *cheerful*, *gay*, *lively*.—*Facetiously* با شوخي ba shookhé, لطيفا luteefan, بوجه خوش دماغي bewujha khoosh dumaughé.—*Facetiousness* مزاج لطيف mizauj luteef, شوخي shookhé, بذله buzleh, بذله بازي buzleh bauzé, لطافت lutaufut, ظريفت zureefut, خوش طبعي khoosh tuba-é, بازيچه bauzeecheh. v. *wit*, *mirth*.—*A facetious man* بذله باز buzleh bauz, صاحب مزاج لطيف sahib mizauj luteef, اهل تيز طبع ahla taze tuba, ابو الخنجل abu'l'khunjul, مزخلب muzkhulub, مردم نازك murdum nauzik. v. also *buffoon*.

Facile, v. *easy*, *pliant*, *flexible*.

To FACILITATE اسان كردن asaun kirdun, تيسير ساختن teeseer saukhtun, تسنيت نمودن tusné-ut numoodun, تكيبت كردن tukei-ut kirdun, تسهيل ساختن tus-heel saukhtun. *To facilitate the means* تيسيري مسالك كردن teeseeré musaulik kirdun.

Facilitated اسان كرده شده asaun kirdeh shoodeh, ميسر muï-ussur, ميسور meisoor.

Facility اساني asauné, سهولت suhoolut, مساهلت musauhulut.—(*ductility*) ملايمت mula-émut, سلاست sulausut, نازكي nauziké, نرمي nurmé, اهستگي ahustugé, يسر eesur. *Facility in disposing of merchandize* روايش rouva-ésh, رواج rouvauj.—*With facility* با سهولت ba suhoolut, با سهولت و اساني ba suhoolut ou asauné, يسرا eesuran, بالرفق birrufk. v. *easily*.

FACING روبرو roo beroo, مقابل mukaubil. v. *opposite*.—*A facing*, v. *edging*, *ornament*, *front*.

A FACT كار kaur, فعل fa-al, قصه kisseh, تصيبت kuzé-ut, صنيع suné-a, صنع suna, صنيعت suné-at. v. *act*, *deed*, *effect*.—(*reality*) معني maané, معنيت maané-ut. *In fact* معنا or معني maanan, بعينه bi-aïnihi, في الواقع fi'l'wauka, الحق alhukk, حقيقة hukeekutan, v. *really*.

FACTION (*confederacy*) اتحاد ittihaud, اتفاق ittifauk, معاهده ma-ahudeh, تشاور tushawur. v. *party*.—(*machination*) حيله بازي heeleh bauzé, فساد fussaud, مكر mukurr.—(*tumult*) هنگامه hungaumeh, فتنه fitneh, غوغا ghoogha, غلغله ghulghuleh. v. *dissension*, *discord*.

Factious صاحب فتنه sahib fitneh, فتنه انگيز fitneh angeez, اهل اغراض ahla ighrauz, فتان futtaun, هوشاق humwusauk, حيله كار heeleh kaur, غلغل ساز ghulgul sauz.

Factiously بطور فتان betoor futtaun, بر وجه مكر bur wujha mukurr, حيله كرانه heeleh gurauneh.

Factiousness فتنه انگيزي fitneh angeezé.

FACTITIOUS عملي amulé, ساخته saukhteh, مصنع musunna.

FACTOR (*agent*) تجارت وكيلي tujjaurut vakeelé, گماشته gomaushteh, گذار guzaur, كننده koonindeh, كاهن kauhin, جري juré. *An experienced factor* تجربت كار tujribut kaur. [The gentlemen of the rank of factors in the East India Company's service are generally named by the adopted word فكتور factor.] *To act as factor (for half the gains)* مضارب شدن muzaurib shoodun.

A FACTORY تجارت خانه tujjaurut khauneh, فكتوري factoré.—(*the merchants who constitute a factory*) اصحاب تجارت as-hauba tujaurut, اصحاب فكتوري as-hauba factoré.

A FACTOTUM گماشته gomaushteh.

FACULTY (*ability*) قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, قوت kuwwut, قابليت kaubilé-ut, صرف surf, تصرف tusurruf, ظرافت zuraufut, كارسازي kaursauzé. v. *power*, *quality*, *dexterity*, *knack*.—(*powers of the mind*) قوت kuwwut, علم ylm, عقل akil, ادراك adrauk, مجال mujaul, فراست firausut, خاطر khautir, قلب kulub. v. *knowledge*, *capacity*, *disposition*.—*The visible faculty* قوت باصرت kuwwuta bausirut. v. Vol. I. p. 1414.

To faddle, v. *to play*, *toy*, *trifle*.

To FADE (*grow weak*) زبون گشتن zuboon gushtun, ضعيف شدن za-éf shoodun, عاجز بودن ajiz boodun.—(*to wither as a vegetable*) تعشم گشتن ta-ashum gushtun, افسردن afsurdun, تارز شدن tauriz shoodun. *To fade as colour* زايل گشتن رنگ za-él gushtun runk. *To fade* or *die gradually away* قدم بقدم واشدن kudum bekudum washoodun, درجه بدرجه زايل گشتن durjeh bedurjeh za-él gushtun. v. *to vanish*.

Faded افسرده afsurdeh, تارز tauriz, ضعيف za-éf, زايل za-él.

To FAG (*grow weary*) متعوب گشتن mutaoob gushtun, زبون شدن zuboon shoodun.

A FAGGOT بسته چوبان bustuha chobaun, حزمت huzmut, ابالت ibbaulut. *A fire of faggots* اتش نهال autasha nuhaul.

To FAIL (*become deficient*) كم امدن kum aumudun, زايل كشتن za-él gushtun, مقصور شدن mukſoor ſhoodun, ناقص بودن naukis boodun, نقصان نمودن nukſaun numoodun. v. *to decay.*—(*to become extinct*) منعدم شدن munadum ſhoodun, مطفى كشتن mutfé gushtun, منقطع امدن munkuta aumudun, منطفى بودن muntufé boodun, بر باد شدن bur baud ſhoodun. v. *to die, perish, sink, cease.*—*To fail of a promise* بى وفا شدن bé wufa ſhoodun, بد عهد بودن bud ahd boodun, باد فور كشتن baud foor gushtun, از اقرار عدول ساختن uz ikraur adool ſaukhtun, غدر وفا كردن ghudr wufa kirdun, شرط شكستن ſhurt ſhakuſtun. *To fail striking fire* (*as a flint*) كيل كردن keil kirdun, غلث ساختن ghulis ſaukhtun. *To fail* (*not to succeed*) بى عاقبت خير شدن bé aakibuta kheir ſhoodun, نا خوشيدن na khooſhédun, نا ميسر شدن na muï-uſſur ſhoodun.—(*to desert* or *withdraw assistance*) دست از حمايت باز داشتن doſt uz himma-é-ut baz dauſhtun, روكردان شدن roogurdaun ſhoodun, تنها كذاشتن tunha guzauſhtun, عدول ساختن adool ſaukhtun, دست رس واكردن doſta rus wakirdun.—(*to neglect an opportunity*) وقت فرصت از دست دادن wakta furſut uz doſt dadun, غافل شدن ghaufil ſhoodun. v. *to omit.* — *It did not fail to be* ما انفك ma anfakka.

Fail, failure (*want of success*) عدم عاقبت خير aduma aakibuta kheir.—(*deficiency*) قصور kuſoor, زوال zuwaul, عدم adum, نقص nuks, نقصان nukſaun. v. *failing.*—(*omission*) غفل ghufl غفلت ghuflut, فوت foot, نسى nuſé.—(*extinction*) انفراز inkirauz, اطفا itfa, خبو khuboo, نا بودى na boodé.—*Without fail* بى تقصير bé tukſeer, غير نقص ghire-a nuks. *A failing* (*imperfection, deficiency*) عيب a-éb, نقص nuks, نقيصت nukeeſut, تقصير tukſeer, عدم كمال aduma kumaul. v. *fault.*

FAIN (*wishful*) هوسناك hawuſnauk, ذو شوق zu ſhook, ارزومند arzoomund, شوخى نما ſhookhé numa. v. *fond*; alſo *merry, cheerful.*—(*compelled*) مجبور mujboor, بى اختيار bé ikhté-aur, ملتزم multuzum, جبرى jubré. *To be fain* (*fond*) شوق نمودن ſhook numoodun, هوس كردن hawus kirdun, هوسناك شدن hawiſnauk ſhoodun.—(*to be forced*) مجبور بودن mujboor boodun, بى اختيار شدن bé ikhté-aur ſhoodun. —*Fain, fainly* با شوخى ba ſhookhé, شوخيانه ſhooké-auneh, با هوس ba hawus.

FAINT زبون zuboon, بى قوت bé kuwwut, بى زور bé zoor, عجزت ajuzut (pl. عاجز a-ajuz), كاهل kauhil, ضعيف za-éf, فاتر fautir, پژمرده puzſhmurdeh, بلوج bulooj, هبيخ hubeekh, هداب hudaub, وهل wuhil, سست ſuſt, سست اندام ſuſt andaum, هاضم hauzim, شكسته ſhakuſteh, هبنك hubunnuk. v. *languid, weak, feeble.*—(*not bright*) نا روشن na roſhun, غير شعله ghire-a ſhaaleh, نا جالى na jaulé, بى تابان bé tabaun.—(*not loud*) نا بلند na bulund, بى خوب اواز bé khoob awauz.—(*not active*) نا تيز دست na taze doſt, نا جلد na jild, بى شوخى bé ſhookhé.—(*dejected*) دلتنك diltunk, تيره ضمير teereh zumeer, غمناك ghumnauk. *A faint colour* رنك زايل runka zaél. v. alſo *faint-hearted.*

To faint (*become feeble*) زبون كشتن zuboon gushtun, عجزت شدن ajuzut ſhoodun, كاهل بودن kauhil boodun (*to grow dejected*) دلتنك شدن diltunk ſhoodun, غمناك كشتن ghumnauk gushtun, تيره ضمير نمودن teereh zumeer numoodun.—(*to swoon*) غنودن ghunoodun, واهوشى رفتن wahooſhé ruftun, بى هوشى شدن bé hooſhé ſhoodun, نظر نمودن nuzr numoodun, رين كردن rein kirdun. *To faint* (*as a woman in childbirth*) تغرث نمودن tufurrus numoodun, انفراث يافتن infiraus é-aftun.

Faint-hearted بد دل dud dil, بى دل bé dil, نامرد namurd, كيار نما ké-aur numa, نا كس na kus. v. *cowardly.*

Faint heartedly بد دلانه bud dilauneh.

Faint-heartedness بد دلى bud dilé. v. *cowardice.*

Fainting بى هوشى bé hooſhé, منش كر muniſh gur, غشى ghuſhé, غشيان ghuſhé-aun, غشيت ghuſhé-ut, سبت ſubt, جان سپارى jaun ſipauré, تفرث tufurrus, انفراث infauris, نظر nuzir, مغنود mughnood, مسبوت muſboot.

Faintishness, faintness زبونى zubooné, نا توانى na tuvvauné, كاهلى kauhilé, ضعيفى za-éfé, عجز ajuz, سستى ſuſté, فتور futoor, فسخ fuſkh. v. *languor, inactivity.*

Faintly كاهلانه kauhilauneh, ضعيفا za-éfan, فاترانه fautirauneh, با عجز ba ajuz. v. *feebly, timorously.*—(*without light*) بى ضيا be zé-a.

FAIR (*handsome*) خوب khoob, خوش khooſh, پاك pauk, نيكو neekoo, ظريف zureef, حسن huſn, جملا jumla, جميل jumeel, زيب zeeb, رعنا rana. v. *beauteous.* —(*clear*) روشن roſhun, كشاده kuſhaudeh, نورانى nooraune, ساطع ſauta, ابدار aubdar, تاب دار taub dar, صاحى ſauhé, نا تاريك na taureek. — (*honest, just*) عادل adil, ذو عادلت zu adilut, راست rauſt,

معدل mu-addil, صالح saulih, نا تلبیس na tulbees, بی حیله bé heeleh, غیر رنک ghire-a runk. v. *equitable*, *candid*, *open*. — (*mild*, *not severe*) نا درشت na durusht, بی عنف bé unf, غیر تندی ghire-a tundé, ملایم mula-ém. v. *gentle*. — (*prosperous*) بختیار bukhté-aur, دولت dowlut, مبارک mobauruk, فرخنده furkhundeh, فیروز feerooz. —(*commodious*) مناسب munausib, موافق muwaufik, سزاوار suzawaur. — (*civil*) ذو ادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum. *Fair spoken* شیرین گوی sheereen gooï, محلیل الکلام muhleelu'l'kulaum. *A fair wind* باد شرط bauda shurt, موافق روزکار muwaufik roozigaur, ایسرا یام a-ésura eiaum. *A fair character* نیک نامی neek naumé, نام نیکو nauma neekoo, عرض erz, ذکر zukr, ذکر جمیل zukra jumeel. *Of a fair character* نیک نام neek naum. *Fair weather* کشاده هوا kushaudeh hawa, مصحیت mus-hé-ut, صاحی sauhé, سرحت کحل surhuta kuhul. *Fair dealing* صداقت sudaukut, حقیقت hukeekut, عدم رنک و ریا aduma runk ou ré-a. *A fair dealer* مردم بی ریا murdum bé ré-a, صاحب حقیقت sahib hukeekut, اهل صداقت ahla sudaukut. *Fair demeanor* انسانیت insané-ut, ادب adub, ازرم azrum, لطف lutf. v. *civility*, *politeness*.—*To transcribe fair* درحسن خط نقل کردن dur husna khutt nukkul kirdun.—*Fair* (adverb) v. *fairly*, *gently*, *decently*, *civilly*, *successfully*.— *A fair*, *fair-one*, (subst.) زن نازنین zunna nauzneen. v. *A beauty*.

A FAIR (*stated meeting of buyers and sellers*) جمع کثیر بیع و شرا jumaa kuseera bé-a ou shura, موسم moosim, بازار bazaur.

FAIRLY (*beautifully*) خوشچه khooshcheh, جمیلانه jumeelauneh, خوب khoob.—(*commodiously*) با موافقت ba muwaufikut, لایقانه la-ékauneh. v. *fitly*.—(*honestly*) بی حیله bé heeleh, بی رنک و ریا bé runk ou ré-a, عادلانه adilauneh, با کشادکی ba kushaudugé, بالصواب bi's'suwaub. v. *candidly*, *justly*, *ingeniously*, *openly*, *plainly*.—(*without a blot*) بی عیب bé aïb, غیر لکه ghiré-a lukeh, بی کاخج bé kaukhuj.—(*not wrested or distorted*) بی پیچ bé peech, نا پیچیده na peechédeh. — (*completely*) کاملانه kaumilauneh, با اختتام ba ikhtitaum, تماما tumauman.

Fairness خوبی khoobé, جمال jumaul, حسن husn, زیبایی zeebaï-é. v. *beautifulness*.—(*honesty*) عدل adil, صلاح sulauh, صفا sufa, خلوص khuloos, صداقت sudaukut. v. *candour*, *integrity*.

A FAIRY پری peri, فرسا fursa. v. *elf*.—(*an enchantress*) جادو عورت jaudoo awrut, سحارت suhhaurut, خیعل khé-al, عاهر aahur, عیهرت a-éhrut, صیدانت seedaunut. *A fairy supposed to give or cure diseases in the throat* ام حلقوم umma hulkoom.—*Fairy* (*belonging to fairies*) پری پیوند peri pivund, فرسا منسوب fursa munsoob.—(*given by fairies*) پری داده peri dadeh, از فرسا بخشیده uz fursa bukhshédeh.

FAITH (*in religion*) اسلام islaum, دین deen, ایمان émaun, امانت amaunut, کیش keesh, لباس التقوی libausu't'tukwa, روح عقیدت rooh akeedut. v. *religion*, *tenet*. — (*trust*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتکال ittikaul, استام ustaum, استناد istinaud. v. *confidence*. — (*fidelity*) حقیقت hukeekut, استقامت istikaumut, وفا wufa, وفاداری wufaudauré. v. *veracity*, *sincerity*. —(*promise*) عهد ahd, اقرار ikraur, پیمان peimaun, موعد mou-ad, وعد waad.

Faithful (*orthodox*) اهل ایمان ahla émaun, دیندار deendar, صاحب اسلام sahib islaum, مسلم moslem, مومن moomin, مسلمان mussulman, راشد rashid, اهل هدا ahla huda.—(*honest*, *true*, *loyal*) ذو حقیقت zu hukeekut, اهل اعتقاد ahla é atikaud, صادق saudik, معتقد maatikud, معتمد maatimud, امین ameen, امانت دار amaunut dar, صداقت کار sudaukut kaur, صداقت کیش sudaukut keesh, وفا دار wufa dar, وفا کستر wufa kustur, نژند nizshund, نژد nizshd, بی غدر bé ghudr, غیر حیله ghire-a heeleh. v. *upright*.— *The faithful* (*generally understood of the professors of the Mohammedan religion*) ارباب اسلام arbauba islaum, ارباب ایمان arbauba é-maun, اهل اتقا ahla ittika, مسلمان moslimaun, مسلمین moslimeen, مومنون mu-uminoon, مومنین mu-umineen (fem. مومنات mu-uminaut.) *To be a faithful observer of religion* دیندار شدن deendar shoodun, ورزیدن wurzédun.

Faithfully (*honestly*, *truly*, *loyally*) با حقیقت ba hukeekut, با استقامت ba istikaumut, با اعتقاد ba é-atikaud, صادقانه saudikauneh, بی رنک و ریا bé runk ou ré-a. v. *steadily*, *sincerely*.

Faithfulness حقیقت kukeekut, صداقت sudaukut, صداقت کاری sudaukut kauré. v. *fidelity*.

Faithless بی وفا bé wufa, بی حقیقت bé hukeekut, غیر صداقت ghire-a sudaukut, اهل غدر ahla ghudr, بد نهاد bud nihaud. v. *perfidious*.—(*unbelieving*) بی دین bé deen, غیر ایمان ghire-a émaun, کافر kaufir, مشرک mushrik.

Faithlessness خاینی kha-éné, خیانت khé-aunut, خیانتکری khé-aunutguré, غدر ghudr, فریب furrabe, خسار khusaur, کیسان keisaun. v. *perfidy*, *incredulity*.

A FALCHION شمشیر shemsheer. v. *sword*.

A FALCON زهدم zuhdum, باز bauz, بازي bauzé, الائه alauneh. *A large royal falcon* شاهباز shahbauz, شاهبازي shahbauzé, شاهين shaheen (pl. شواهين shuwaheen, شياهين shé-aheen). *A high-soaring falcon* باز بلند پرواز bauz bulund purwauz. *A falcon trained for hunting* باز شكار bauz shukkaur, باديار baudé-aur.

A falconer باز بام bauz baum, بازبار bauz bar, باز بان bauz ban, باز دار bauz dar, باديار baudé-aur.—*A falconer's glove* پهله puhleh.

To FALL افتادن uftaudun, فتادن futaudun, سقوط كردن sukoot kirdun, ساقط شدن saukut shoodun, واقع نمودن wauka numoodun, افتدن uftudun, در رو امدن dur roo aumudun, افراشتن afraushtun, مسقطه بودن muskuteh boodun, هابط شدن habut shoodun, زلت پذيرفتن zillut pizzeeruftun, پايين امدن païén aumudun.—*To fall away* (*grow lean*) لاغر شدن laughur shoodun, نحافت كشتن nuhaufut gushtun, ضعيف كرديدن za-éf gurdédun, هلس نمودن hulis numoodun, عجيف شدن ajeef shoodun. (*to revolt*) طغيان كردن tughé-aun kirdun, عصيان نمودن asé-aun numoodun. (*to apostatise*) ارتداد كردن irtidaud kirdun, مرتد بودن murtud boodun. (*to perish*) بر باد شدن bur baud shoodun, زايل بودن za-él boodun, نا چيز شدن na cheez shoodun, نيست كشتن neest gushtun, نزول كردن nuzool kirdun. (*to decline gradually*) قدم بقدم اتلاف يافتن kudum bekudum itlauf é-aftun, پايه پايه بهلك امدن pa-éh pa-eh behulk aumudun, از درجه بدرجه در اسراف رفتن uz durjeh bedurjeh dur israuf ruftun.—*To fall back* (*recede, give way*) باز پس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz ustaudun, تجانب كردن tujaunub kirdun. v. *to retire.* (*to fail of a promise* or *purpose*) از اقرار عدول ساختن uz ikraur adool saukhtun, بد عهد شدن bud ahd shoodun, باد فور كشتن baud foor gushtun.—*To fall down* (*in adoration*) سجود كردن sujood kirdun, رومال شدن roomaul shoodun, روي سوده ساختن rooï soodeh saukhtun. (*to slip* or *tumble down*) خيزيدن kheezédun, دحض كردن duhiz kirdun, زلق ساختن zulk saukhtun.—*To fall in* (*coincide*) اتفاق نمودن ittifauk numoodun, موافق شدن muwaufik shoodun, يك دل و يك جهد بودن eek dil ou eek jihud boodun. v. *to concur.* (*to comply with*) قايل شدن ka-él shoodun, راضي بودن rauzé boodun, بلي كفتن bulé guftun. *To fall in* or *inwards* في داخل انهدام كردن fi dakhil inhidaum kirdun, اندرون تهور نمودن anduroon tuhuwwur numoodun.—*To fall off* (*separate, be broken*) منقطع شدن munkuta shoodun, جدا بودن juda boodun, قطع و افتان شدن kuta ou uftaun shoodun. v. also *to fall away, perish, apostatise.* — *To fall on* (*to begin eagerly to do any thing*) تشمير ساق ساختن tushmeer sauk saukhtun, با رشك اغاز كردن ba rushk aghauz kirdun, با حميت ابتدا نمودن ba humé-ut ibtida numoodun. (*to assault*) هجوم اوردن hujoom awurdun, تازيدن tauzédun, حمله كردن humleh kirdun, خروش نمودن khuroosh numoodun. *To fall out* (*of any place*) بدر افتادن bedur uftadun. (*to quarrel*) اختصام كردن ikhtisaum kirdun, ستيزه ساختن siteezeh saukhtun, غوغا نمودن ghoogha numoodun. (*to happen, befal*) واقع شدن wauka shoodun, افتادن uftaudun, ظهور نمودن zuhoor numoodun.—*To fall to* (*begin to eat*) بطعام اغاز كردن betaam aghauz kirdun. (*to apply one's self to any thing*) جد و جهد دادن judd ou jihud dadun.—*To fall under* (*to be subject to*) فرمان بردار شدن furmaun burdaur shoodun, بندهء فرمان بودن bundeh-a furmaun boodun. (*to be ranged with*) در نظام نمودن dur nuzaum numoodun, بترتيب با چيزي شدن beturteeb ba cheezé shoodun.—*To fall upon* (*attempt*) اجترا كردن ijtira kirdun, سعي نمودن sa-é numoodun, قصد ساختن kusd saukhtun. (*to rush against*) هجوم كردن hujoom kirdun. v. *to attack, invade.* *To fall upon* (*a country*) *like a torrent* سيل سيف كردن seil seif kirdun.—*To fall* or *drop* افتان شدن uftaun shoodun, ساقط بودن saukut boodun, واقع امدن wauka aumudun. *To let fall* هشتن hushtun, افتانيدن uftanédun, افتايانيدن ufta-é-anédun, اسقاط كردن iskaut kirdun. *To fall in value* or *price* كم بها كشتن kum buha gushtun, ارزان شدن arzaun shoodun, سبكمايه بودن subukma-éh boodun.—*To fall* (*yean* or *bring forth young*) وضع حمل كردن wuza huml kirdun. *To fall from a high to a low station* از پايه افتادن uz pa-éh uftaudun, منعزل شدن munazul shoodun, از جاه معزول بودن zu jah maazool boodun. *To fall* or *move down a descent* بزير افتادن bezeer uftadun, فرو امدن furoo aumudun, هبوط كردن huboot kirdun. *To fall* (*as water*) غليدن ghulédun. *To fall* (*as a river*) *into the sea* در بحر سيلان شدن dur buhr seilaun shoodun, بدريا رهيده بودن bedure-a reehédeh boodun.—*To fall* (*die by violence*) مقتول شدن muktool shoodun, مرگ مفاجان يافتن murg mufajaun é-aftun. (*to come to a sudden end*) ناگاه منتها بودن nagah muntuha boodun.—*To fall* (*decrease*) قصور كشتن kusoor gushtun, كاه شدن kauh shoodun, كهتر كرديدن

kumtur kirdédun. (*to ebb or grow shallow*) جزر نمودن juzr numoodun. (*to sink, not to be full*) نا پر شدن na pur shoodun, نا مغور بودن na moufoor boodun. (*to be rejected*) بر طرف شدن bur turruf shoodun. (*to become calm in temper*) مسکون گشتن muskoon gushtun, نا مضطرب شدن na muzturub shoodun. (*to become calm, as wind*) سکور گشتن sukoor gushtun. (*to become dejected*) دلتنک شدن diltunk shoodun, ازار کشیده بودن azaur kushédeh boodun, فروتن امدن furootun aumudun.—*To fall below* (*in comparison*) نا معادل شدن na ma-adil shoodun, نا لایق تشبیه بودن na la-éka tushbeeh boodun. *To fall* (*come unexpectedly, happen by chance*) ناگاه رسیدن nagah rusédun, نا متوقع امدن na mutuwukka aumudun. *To fall to one's lot* حصه دار شدن hisseh dar shoodun. *To fall to one by inheritance* میراث خور شدن meeraus khore shoodun, بمیراث در تصرف رسیدن bemeeraus dur tusurruf rusédun. *To fall in love* عاشق بودن aushuk boodun, عاشق دیوانه شدن aushuk deewauneh shoodun, مفتون بودن muftoon boodun. *To fall asleep* نوم شدن noom shoodun, نایم بودن na-ém boodun, غنودن ghunoodun. *To fall a sacrifice* فدا بودن fuda boodun. *To fall into a passion* قهر گرفتن kuhr gooriftun, اتشی شدن autaushé shoodun, غضوب گشتن ghuzoob gushtun. *To fall into an error* (*in writing* or *speaking*) سقط کردن sukut kirdun, سقوط نمودن sukoot numoodun. v. *to err*. *To fall a-laughing* قهقهه کردن kuhkukeh kirdun. *T. fall into an ambush* or *snare* در کمین افتادن dur kumeen uftaudun, کید یافتن keid é-aftun, الفته بودن alufteh boodun.

A fall سقوط sukoot, افتان uftaun, افتادگی uftaudugé. — (*the injury received by a fall*) هرس hirs, شکستگی shakustugé. v. *bruise, fracture*.—(*ruin*) خرابی khuraubé, هلاک hulauk. v. *destruction, desolation, death*.—(*degradation*) معزولی maazoolé, از جاه معزولی uz jauh maazoolé, از پایه افتان uz pa-éh uftaun. (*diminution*) نقص nuks, کاست kaust, قصور kusoor. v. *decrease*.—(*diminution of price*) ارزانی arzauné, کساد kusaud, کم بهای kum buha-é. (*declivity*) شیب sheeb, نشیب nusheeb, حدور hudoor. (*a cascade*) ابشیب aubsheeb, سیلاب seelaub, خوراب khoreaub. v. *cataract*.—*The fall of the leaf* برك ريزان burk reezaun. v. *autumn*. —*To give one a fall* (*in wrestling*) مصارعت کردن musauraat kirdun, لهط ساختن luhut saukhtun, اوباریدن obaurédun.

Falling افتان uftaun, واقع wauka, ساقط saukit.—*Rising and falling* افتان و خیزان uftaun ou kheezaun.—*The falling sickness* مرض ساقط muruza saukit.

FALLACIOUS تلبیس tulbees, خداع khudaa, خداعت khudaat, مزور muzawwur, حیله باز heeleh bauz. v. *deceitful*.

Fallaciously غدارانه ghudarauneh, بی صلاح bé sulauh, با حیله ba heeleh.

Fallaciousness (*fallacy*) فریبی furrabé, حیله heeleh, حیله بندی heeleh bundé. v. *deceit*.

FALLIBILITY امکان غبن imkauna ghubin.

Fallible ممکن غبن mumkina ghubin.

FALSE دروغ duroogh, فریبنده furrabindeh, قلب kulb, ساخته saukhteh, غدیر ghudeer, کاذب kauzib, عاریتی aareeté, نا رست na rauft, بی حقیقت bé hukeekut, نا حق na hukk, باطل bautil, نا صالح na saulih, ذو تلبیس zu tulbees, اهل ریا ahla ré-a, بی اصل bé asl, مزور muzawwur, طلیف tuleef. v. *counterfeit, feigned, hypocritical*.—*False-hearted* جان رنك امیز jaun runk ameez, دل تلبیس دار dil tulbees dar, ذو خاطر غدیر zu khautir ghudeer. v. *treacherous, perfidious*. *False testimony* شهادت دروغ shuhauduta duroogh, گواهی نا حق guwauhé na hukk. *A false appearance* صورت معامله sooruta ma-amleh. *A false report* سروا surwa, خبر فریبنده khubra furrabindeh, نقل بی حقت nukkul bé hukkut. *A false reporter* ناقل کاذب naukila kauzib. *False hair* عاریتی موی auré-uté mooï. *A false syllogism* قیاس کاذب ké-ausa kauzib.

Falsehood, falseness, falsity, عدم حقیقت aduma hukeekut, کذب kuzb, کاذب kauzib, کاذبت kauzibut, تزویر tuzweer, ریا ré-a, نا حق na hukk, نفاق nifauk. v. *duplicity, deceit, treachery, perfidy*.—*A falsehood* دروغ duroogh. v. *lie*.

Falsely بدروغ bedoroogh, با صورت معامله ba sooruta ma-amleh, بر عکس bur akus. v. *feignedly*.—*To accuse falsely* اسناد کردن isnaud kirdun, افترا ساختن iftira saukhtun, بهتان نمودن buhtaun numoodun.

Falsification تمویه tumweeh, تزییف tuzei-éf, تلبیس tulbees, زور zoor, تزویر tuzweer. v. *counterfeit, confutation*.

Falsified مزور muzawwur. *Falsified in sense* مزور فحوی muzawwur fuhwé.

A falsifier مزور muzawwir, فریب furrabe, تلبیس کار tulbees kaur. v. *counterfeit, liar, forger*.

To falsify تزویر کردن tuzweer kirdun, تزییف نمودن tuzei-éf numoodun, مزور ساختن muzawwur saukhtun. v. *to adulterate, counterfeit, confute, violate, lye*.—*To falsify intelligence* خبر تمویه کردن khubr tumweeh kirdun.

To faulter, v. *to hesitate, stammer.*

FAME نام naum, نیک نامي neek naumé, نام نیک nauma neek, نام نیکو nauma neekoo, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, عظمت azimut, ناموري naumwuré, عرض erz, طنین tuneen, طنطنه tuntuneh, ناموس naumoos, ناموري naum-wuré, ذکر zikr, ذکر جمیل zikra jumeel. v. *renown, reputation.*—(*report*) پیغام peighaum, خبر khubr, اواز awauz, اوازه awauzeh, صوت soot, صیت seet. v. *rumour.*

Famed نامدار naumdar. v. *celebrated.*

FAMILIAR (*domestic*) اهل بیت ahla beet, عیال پیوند a-é-aul pivund, خانگي khaunugé, خانمان منسوب khaunman munsoob.—(*intimate*) همدم humdum, همدل humdil, دوستاني doo-staune. v. *friendly.*—(*affable*) مهربانکو muhrbangoo ذو ادب zu adub, بي تکلف bé tukulluf, غیر تبجیلات ghire-a tubjeelaut. v. *easy, free.*—(*accustomed*) معتاد mutaud, مالف ma-alif, اموخته amookhteh. v. *known.*

A familiar مشارک mushaurik, دوست doost, صاحب sahib, مصاحب mosahib (fem. مصاحبت mosahibut), همدم humdum. v. *companion, friend.*—*A familiar spirit* تابع tauba. *To render familiar* مصاحب کردن mosahib kirdun, تانیس ساختن taanees saukhtun, رام نمودن raum numoodun. v. *to tame.*—*To be familiar* or *intimate* یاران شدن é-araun shoodun, مصاحب بودن mosahib boodun. همحال شدن humhaul shoodun.

Familiarity (*intimacy*) مصاحبت mosahibut, همدمي humdumé, مقارنت mukaurinut, اشنایي ashinaï-é, قربت kurbut, انس uns, موانست mu-anusut, الفت ulfut, الفتگري ulfutguré, مجاورت mujawurut, غمکساري ghumkusauré, استیناس isteenaus, معاشرت ma-ashirut. v. *friendship, affability.*

To familiarize (*render easy*) مولف نمودن moolif numoodun, اسان کردن asaun kirdun, از عادت تسنیت ساختن uz a-adut tusné-ut saukhtun, متانس کردن muta-annis kirdun. v. *to facilitate, render familiar.*

Familiarized مولف moolif, متانس mutaan-nis, اسان کرده شده asaun kirdeh shoodeh.

Familiarly (*unceremoniously*) بي تکلف bé tu-kulluf, غیر تبجیلات ghire-a tubjeelaut.—(*commonly*) بسیار بار bissé-ar bar, چند بار chund bar. (*easily*) اسانه asauneh, بي دشواري bé dush-wauré, سهلانه suhlauneh, غیر معسرت ghire-a maasurut.

A FAMILY (*those who live under the same roof*) اهل ahl, اهل بیت ahla beet, اهل الدار ahlu'd'dar, خورنده khorundeh, عیال a-é-aul, اولاد و اتباع awlaud ou atbaa. (*those who descend from one common ancestor*) خاندان khaunudan, خانمان khaunuman, خانواده khaunwaudeh, اصل asl, نسب nusb, نسل nusl, بیت beet, ابوت abuwwut, دودمان doodmaun, طایفه ta-ifeh, قوم koum, قبیلت kubeelut (pl. قبایل kuba-él), نژاد nizshaud, ال aul, تبار tubaur. v. *tribe, race, generation, class, species.*—*The family of a deceased friend* توابع یار متوفي tuwauba-a é-aur mutuwukké. —*The chief of a family* نایش fa-ésh.—*The father* or *master of a family* خانه صاحبي khauneh sahibé. v. under *father.*—*The mistress of a family* عوان awaun, ام المنزل ummu'l'munzil, ام المثوي ummu'l'muswé.— *In a family way, en famille,* بوجه خانگی bewujha khaunugé. — *Of a good family* شریف انساب shureef ansaub.—*Of a mean family* بد نژاد bud nizshaud. v. under *birth.*

FAMINE قحط kuht, جوع joo-a, جوعت joo-at, گرسنگي gurisnugé, جلب judub, جلیفت juleefut. v. *dearth, scarcity, hunger.*—*Famine and pestilence* قحط و طاعون kuht ou ta-oon. *A year of famine* هلکت hulkut. — *To perish by famine* از قحط مردن uz kuht murdun.

To FAMISH (*kill with hunger*) تجویع کردن tujwé-a kirdun, تغریث ساختن tughrees saukh-tun, گرسنگي رسانیدن gurisnugé russanedun, گرسنه نمودن gurisneh numoodun. — (*to die of hunger*) گرسنه شدن gurisneh shoodun, گرسنگي یافتن gurisnugé é-aftun, جایع بودن ja-é-a boo-dun, سغبان شدن sughbaun shoodun. v. *to starve.*

Famishment مجاعت mujaat, جوع joo-a, گرسنگی gurisnugé.

FAMOUS نامدار naumdar, نامور naumwur, مشهور mush-hoor, عظیم azeem, معروف ma-roof, اوازه دار avauzeh dar. v. *celebrated, renowned.*

Famously مشهورانه mush-hoorauneh, معروفا ma-roofan, با شهرت ba shuhrut, با عظمت ba azimut.

A FAN باد زن baud zun, مروحت mirwuhut (pl. مراوح murawih), باد پیز baud peez, باد ویز baud weez, باد بار baud bar, باد فر baud fur, باد ریه baud reeyuh, باد ورده baud wurdeh, تنور تاب تنوره tunoor taub tunooreh, وارف wau-rif. v. *ventilator.*

To fan با مروحت باد انگیختن ba mirwuhut baud angeekhtun, با بادویز هوا زدن ba baudweez hawa zudun, ترویح کردن turweeh kirdun, ترویح ساختن turuwwih saukhtun.

Fanaticism, fanatick, &c. v. *enthusiasm, &c.*

FANCIFUL (*imaginative*) متخیل mutukhei-ul, متصور mutusawwir, خیالي khé-aulé, وهمی wuhmé, واهم wauhim, خود سر khood sur,

از خیال pur khé-aul, زو وهم zu wuhm, خیال کشیده uz khé-aul kushédeh.—(*capricious*) خود سر khood sur, بی قرار bé kuraur, خود خو kkood khoo, زو سفه zoo sufeh. v. *inconstant, whimsical, fantastical.*—*A fanciful humourist* خود راي khood ra-é.

Fancifully با خیال ba khé-aul, واهیانه wau-himauneh, متخیلا mutukhei-ulan, بروجه وهمی bur wujha wuhmé. v. *fantastically.*

Fancifulness اندیشه و راي بی تدبیر andeesheh ou ra-é bé tudbeer, قوت خیال kuwwuta khé-aul. v. *caprice, whim, fancy.*

Fancy (*imgination*) خیال khé-aul, خیل kheil, تخیل tukhei-ul, متخیلت mutukhei-ulut, مخیلت mukhei-ulut, وهم wuhum, توهم tuwuhhum, تصور tusuwwur, ملاحظت mulahuzut, ظن zunn.—(*conception, thought*) فکر fikr, پنداري pundauré, فهم fuhm, خاطرت khautirut, زعم za-am, قیاس ké-aus, مانا mauna. v. *idea.*—(*caprice*) خود سري khood suré, عدم قرار aduma kuraur, طیرت teerut, سفه sufeh. v. *whim.*—*Following his own fancy* خود کام khood kaum.—(*inclination, liking*) میل meil, عطف atuf, ازرم azrum, هوادت huwaudut, مهال mumaul, محبت mohabbut, مودت mu-wuddut. *The power of fancy* قوت خیال kuw-wuta khé-aul, قوت واهمت kuwwuta wauhimut, متخیلت mutukhei-ulut. *Fancies* تخیلات tukhei-ulaut, خیالات khei-alaut, مخایل mukha-él, اوهام awhaum, وهوم wuhoom. *A fally of fancy* بداهت budauhut, بدیهت budeehut.

To fancy (*imagine*) خیال نمودن khé-aul nu-moodun, وهم ساختن wuhim saukhtun, ملاحظت کردن mulauhzut kirdun, ظن داشتن zun daush-tun, تصور کردن tufuwwur kirdun, خاطرت نمودن khautirut numoodun, پنداشتن pundaush-tun, پنداریدن pundaurédun.—(*to like*) مودت کردن muwuddut kirdun, مایل شدن ma-él shoodun, محبت داشتن mohabbut daushtun, جفتن juftun.

A FANE معبد mabud. v. *temple.*

Fanfaron, v. *bully.*—*Fanfaronade*, v. *bluster.*

FANG, *fangs* (*tusks of a wild boar, &c.*) دندان جانور dundauna jaunwur, دندان ناب dundauna naub, سکدندان fugdundaun. v. *teeth.*—(*talons*) چنک chunk, چنگال chungaul, ناخن naukhun. v. *claw, nail.*—*To fang* چنک در زدن chunk dur zudun, با چنگل گرفتن ba chungul gooriftun, در مشت گیر نمودن dur musht geer numoodun. *Fanged* زو دندان zu dundaun, چنک دار chunk dar. *Fangless* بی دندان bé dundaun, غیر چنگل ghire-a chungul.

FANGLED or *new-fangled* نو اموز now amooz.

A FANTASM طایف ta-éf. v. *phantom.*

FANTASTICAL, *fantastick* تیز طبع taze tuba, متخیل mutukei-ul, خام خیال khaum khé-aul, خودراي khoodra-é, بی قرار bé kuraur, هر جایی hur jaï-é, سبکسر fubukfur, سبکپای fu-bukpaï, دو رو doo roo, طایش ta-ésh, غیر ثابت ghire-a faubut. v. *fanciful, capricious; irrational.*

Fantastically از قوت خیال uz kuwwuta khé-aul, بر وجه وهمی bur wujha wuhmé.

Fantasticalness, v. *caprice, fancifulness.*

Fantasy, v. *fancy, idea, imagination.*

FAR دور door, بعید ba-éd, مبعد mubaad, قاصي kausé, برون buroon, بري buré, بیرون bee-roon, باعد bau-éd, سحق suhuk, برغ burugh, نطو nutoo. v. *distant, remote.*—*To remove far off* بعید کردن ba-éd kirdun, بیرون فرستادن bee-roon furistadun, دورساختن door saukhtun, سحق کردن suhuk kirdun. *To be far off* دور شدن door shoodun, بعید بودن ba-éd boodun. *To go far off* بعید رفتن ba-éd ruftun, دور روان بودن door rouvaun boodun. *Not far off* غیر بعید ghire-a ba-éd. *Very far off* دورا دور doora door. *From far* از دور uz door, من البعید minu'l'ba-éd. *Far from us* دور از ما door uz ma, دور باش door baush, در باش dur baush, سحقا sukha; [which likewise imply *far be it from us*; also *get from us! away!* v. *begone.*] *Far from right* بعید عن الصواب ba-éd aani's'fuwaub. *Far more* غالبا ghau-liba, في الغالب fi'l'ghaulib. *Far-fetched* (*brought from a remote place*) از بعد اورده uz bu-ad awur-deh, از دوري کشیده uz dooré kushédeh. *A far-fetched comparison* تقلید نا پسندیده tuklé-ud na puffundédeh, مثل بی تمثیل misl bé tumseel, تشبیه نا تشبه tusbeeh na tushubbuh. *Far piercing* دور ساري door sauré, دور نافذ door furoo naufuz. *Shooting far* دور انداز door andauz, دور رمی door rumé. *Far greater* بیشتر beeshtur. *Far longer* بیشتر beeshtur, اطولا atwulan.

Farce, farcical, v. *comedy, comical.*

To FARE (*feed*) اکل کردن akul kirdun, طعم ساختن taam saukhtun. v. *to eat.*—*To fare* or *live well* عیش و عشرت کردن a-ésh ou ishrut kirdun. نزل خوردن nuzul khoredun. *To fare ill* خرج قلیل کردن khurja kuleel kirdun, امساک ساختن imsauk saukhtun, قتر داشتن kutr daush-dun. *How fare you?* مزاج mizauj, چونی chooné, مهیم muheem. v. *how do you do.*

Fare (*food*) خوردني khoreduné, خورد khored, قوت koot, یم yam, غدا ghuda, معیشت ma-éshut, ماکول ma-akool, اکل ukul. v. *victuals, meat.*—*De-*

licate fare نزل nuzul, طعم ذوق و صفا taama zook ou sufa. v. *delicacies.*—*Scanty fare (just enough to preserve life)* قوت لا يموت koot la yamoot. *A bill of fare)* خط خوردني khutta khoredunė, طعام نامه taam nameh. *A fare (for crossing a river, &c.)* نول naul, نولون nauloon, باج عبور bauj aboor.

FAREWELL با خدا باشي ba khoda baushé, پناه خدا punaha khoda, ياهو é-ahoo, والسلام wussalaum, الدعا addua, والدعا waddu-a, وداع wudaa, الوداع alwudaa, سلام عليك salaum aleika.—*To bid farewell* الوداع گفتن alwudaa guftun, ياهو كردن é-ahoo kirdun, سلام دادن salaum dadun, درود كردن durood kirdun, پدرود ساختن pudurood saukhtun, دعا گفتن du-a guftun, توديع نمودن toodé-a numoodun.—*(leave, act of departure)* اجازت ijauzut, اذن izn, دستور dustoor. *To take farewell* اجازت گرفتن ijauzut gooriftun.—*And with this farewell* باقي والسلام bauké wa's'salaum, باقي والدعا bauké wa'd'daa [used at the end of letters].

A FARM اجاره ijauruh, مزرع muzra, مزرعت muzraat, زراعت zuraat, كشت kusht, ضييعت zei-é-aut, صحرا suhra, ده dih, دهقاني dihkauné, قطيعت kuté-aat, ارض erz, زمين zumeen.—*A great farm* زميندار zemeendauré.

To farm (let a farm) اجاره كردن ijaureh kirdun, كرا دادن kura dadun, التزام ساختن iltizaum saukhtun.—*(to take a farm)* اجاره پذيرفتن ijaureh pizzeeruftun, استجاره كردن istijaureh, kirdun, كرا ساختن kura saukhtun.—*(to labour the ground)* زراعت مشغول دادن zuraat mushghool dadun.

A farmer زميندار zemeendar [properly a man of consequence, who receives a temporary farm, from the prince, of a large district; which he lets out in subdivisions, and accounts for the revenue. His jurisdiction and powers are very great]—*(a husbandman)* اجاره دار ijaureh dar, زارع zaura, فلاح fulauh, دهقان dihkaun, برزگر buzurgur, انگشپه angushpeh, ياري é-auzé, اريس aurees (pl. ارارست ararusut).—*A farmer of tolls, &c.* ملتزم multuzim, خراج گير khurauj geer.

FARMOST *(most distant)* دورترين doortureen, ابعد abaad.—*Farness* بعد bu-ad. v. *distance.*

A FARRAGO ترش مرش kurish murish, هم‌زجت humzujut, خلط khult. v. *medley.*

A FARRIER نعلبند naalbund, خريشك khureeshuk, خريخسك khureekhsuk, خريخشد khureekhshud.—*(a horse-doctor)* اسب حكيمي asb hakeemé, كالنك kaulunk, بيطار beitaur, بيطر beitur, بتيال buté-aul. *To farrier (cure a horse)* اسب حكيمي شدن asbhakeemé shoodun. *(to shoe a horse)* نعلبند كردن naal bund kirdun.—*A farrier's paring-knife* كالنك kaulunk.

FARROW خنوس khunoos. v. *pig.*

A FART تيز taze, تيژ teezsh, تيزتيب tazeteeb, ضراط zuraut, ضرط zurut, ضورط zuroot, كوز kooz, كوژ koozsh, فرقاع furkaa.

To fart تيز دادن taze dadun, تيز آوردن taze awurdun, تيژ دادن teezsh dadun, تيزيدن tazédun, ضراط زدن zuraut zudun, ضرط ساختن zurt saukhtun. *To fart at one in contempt* تيز كردن كسيرا taze kirdun kussēra.

FARTHER *(more remote)* دورتر doortur, متباعد mutuba-éd, سوتر sootur, اقصى aksa, قصوا or قصوي kuswa, پيشتر peeshtur, زياده zeaudeh.

To farther, v. *to advance, facilitate, promote.*

Fartherance, v. *encouragement, promotion.*

Farthermore, farther دگر digur, هم hum, نيز neez pus, پس انجا pus anja, ماعدا ma-ada, غب زا ghubba za. v. also *moreover, besides.*

Farthest دورترين doortureen, ابعد abaad.

To FASCINATE چشم بند نمودن chushum bund numoodun, چشم بستن chushum bustun, چشم زدن chushum zudun, ضرب العين نمودن zurbu'l'aïn numoodun, نظرت ساختن nuzrut saukhtun, نيرنگ زدن neerunk zudun, فرهست furhust numoodun, سحر ساختن suhr saukhtun, لعطه كردن laateh kirdun, رقي ruké saukhtun. v. *to bewitch, enchant.*

Fascination چشم زخم chushum zukhum, زخم چشم zukhuma chushum, زبان بند zubaun bund, نظرت nuzrut, رقي ruké, فرهست furhust, لعطه laateh, نيرنگ neerunk, سحر suhr, ربو ré-oo, شيد sheed, ايند a-end, افسون afsoon, ضرب العين zurbu'l'aïn. v. *enchantment, amulet, spell.*

Fascinated مرقي murké, مسحور mus-hoor, مفتون muftoon, مطبوب mutboob.

Fascinating سحر ساز suhr sauz, چشم بند chushum bund. *Fascinating* or *elegant writers* منشيان سحر ساز munshé-aun suhr sauz.—*A fascinator* زبان بند zubaun bund, چشم زن chushum zun.

FASHION *(form)* وجه wujuh, وجهت wujuhut, صورت soorut, رسم rusm, صفت suffut, ظاهرت zauhirut, خلقت khulkut, شكل shukl, گونه goonuh, سحنا suhna, سحنت suhnut. v. *shape, figure.*—*(custom)* عادت aadut, ايين ai-én, طريق tureek, پيشه peesheh, طرز turz, قاعدت ka-édut, اصول asool, منوال minwaul. v. *mode, manner, way, habit, practice.*—*A fashion of dress*

كسوت kuſwut. — *According to the faſhion* علي وجه ala wujuh. v. *faſhionable.*

To faſhion صورت كردن ſoorut kirdun, شكل نمودن ſhukl numoodun, تصوير ساختن tuſweer ſaukhtun, تشكيل كردن tuſhkeel kirdun, صورت بند شدن ſoorut bund ſhoodun, ساختن ſaukhtun, موافق كردن muwaufik kirdun, لايق ساختن la-ék ſaukhtun, بطريق نمودن betureek numoodun. v. *to form, adapt, fit, mould.*

Faſhionable (*eſtabliſhed by mode* or *cuſtom*) موافق العادت muwaufiku'l'audut, لايق قاعدت طريف la-éka ka-éduta zureef, مناسب الطريق munauſibu't'tureek.—(*not vulgar*), شريف ſhereef, كريم kureem, ظريف zureef, نا عام na amm. v. *dignified, elegant.*—*To become faſhionable (gain ground)* قوت پذير نمودن kuwwut pizzeer numoodun, در عادت امدن dur audut aumudun. v. *to prevail, flouriſh.*

Faſhionableneſs ظرافت zuraufut, زيبايي zeebaï-é. v. *elegance.*

Faſhionably بوجه ظريف bewujha zureef.

Faſhioned ساختن ſaukhteh, متشكل mutuſhukkul, مصنوع muſnua. v. *formed.*

To FAST روزه داشتن roozeh dauſhtun, روزه دار شدن roozeh dar ſhoodun, صوم كردن ſoum kirdun, صايم بودن ſa-ém boodun, پرهيز كردن purhaze kirdun.

A faſt پرهيزي purhazé, پرهيز كاري purhaze kauré, صوم ſoum, روزه roozeh, غرف ghurf, ناشتايي naſhtaï-é. *Obſerving a faſt* اهل پرهيز ahla purhaze. *A faſt day* روزه roozeh, روزه روزي roozeh roozé, صوم يومي ſoum é-oomé.

FAST (*firm, immoveable*) بر قرار bur kuraur, پايدار païdar, استوار uſtuwaur, مكرر mukurrur, رسوخ ruſookh, ثابت ſaubit, متثبت mutuſubbit, ثبيت ſubeet, منقرد munkurrud, باقي bauké, بلا حركت bila hurukut, غير متحرك ghire-a mutuhurrik, قايم ka-ém, امون amoon, محكم muhkum, مستحكم muſtuhkum, نا رفته na rufteh, نا روان na rouvaun. v. *fixed, ſteady.*—(*ſwift, quick*) شتابنده ſhitabindeh, تيز taze, تيز رو taze rou, تند tund, جلد jild, جلد رو jild rou, سريع ſuré-a, مسرع muſra, زود zood, چالاك chalauk, چست chuſt.—*To run faſt* تند رفتن tund ruftun, سبک پا نمودن ſubuk pa numoodun, جريان كردن juré-aun kirdun, تازيدن tauzédun. *To ſtand faſt* پا ماندن pa maundun. *Faſt and looſe* بي قرار bé kuraur, هرجايي hurjaï-é نا پايدار na païdar.

To faſten or *make faſt* بر قرار كردن bur kuraur kirdun, ثابت ساختن ſaubit ſaukhtun, غير متحرك نمودن ghire-a mutuhurrik numoodun, مقرر كردن mukurrur kirdun. v. *to fix.*—(*to cement, conjoin*) پيوستن pivuſtun, باهم نمودن bahum numoodun, بهم زدن behum zudun, متصل نمودن mutuſſul numoodun, مقرون ساختن mukroon ſaukhtun, جمع كردن juma kirdun.

Faſtened مقرون mukroon, مقرر mukurrur, مكين mukeen, بر قرار bur kuraur. v. *fixed.*

FASTIDIOUS خانف khaunif, مستغني muſtughné, پر اهانت pur ihaunut, ابي abé, متشبع mutuſhubba, خال khaul, تخفيف tukhfeef, استنكاف iſtinkauf. v. *ſqueamiſh.*—*Faſtidioſity.* v. *diſdain.*—*Faſtidiouſly* بامذمت ba muzimmut, استهزا iſtihzan, استكراهانه iſtikrahauneh, با اهانت ba ihaunut, استنكافا iſtinkafan.

FASTING روزه دار roozeh dar, روزه roozeh, صايم ſa-ém. *A faſting day* روزه roozeh, روزه روزي roozeh roozé, صوم يومي ſoum é-oomé.

FASTNESS استواري uſtuwauré, رسوخ ruſookh, قرار kuraur, پايداري païdauré, بقا buka, ثبات ſubaut. v. *firmneſs, fixedneſs, ſtability.*—(*ſecurity*) امان amaun, اميني ameené, زنهار zinhaur. v. alſo *ſtrength.*—(*a ſtrong place*) حصين huſeen, حصن حصين hiſna huſeen, حصار hiſſaur, حصار استوار hiſſaura uſtuwaur, بندر bender, دربند derbend. v. *caſtle, fortification, paſs.*

FAT (*plump*) سمين ſumeen, سامن ſaumin, مسمن muſmin, گوشت دار kooſht dar, گوشتين kooſhteen, فربه furbih, فربي furbé, دخيس dukhees, دحسم duhſum, كبز kubz, غندر ghundur, ضمخر zumkhur, غميدر ghumeedur, شنون ſhunoon, قلحز kulhuz, دياص dei-é-aus, دياصت dei-é-auſut, بادن baudin, بلز bulz, رخود rukhood, رخودت rukhoodut, ترور turoor, لنبه lumbeh, لديس ludees, نبيل nubeel, جحدل juhdul, عجن ajn, عجنا ajna, عجنت ajnut, زاخر zaukhur, بدغ budugh, ربل rubl, جامد jaumid, خل khull, زهلوق zuhlook, وري wuré, وريهت wureehut, زهومت zuhoomut, مسمنت muſumminut, دلخ dulukh, دلوخ dulookh. v. *corpulent, groſs, coarſe, fleſhy:* alſo *wealthy.*—(*greaſy, oily*) ذو روغن zu rooghun, چرب churb, جرب jurb, زهم zuhm, زهمت zuhmut, دهن dahin, دهين duheen, شحيم ſhuheem.—*Fat and lean* چربنزار churbunzaur. *Fat meat* وري wuré.

To fat, v. *to fatten.*

Fat (ſubſt.) جربي jurbé, دهن duhn, شحم ſhuhm, پي pee, پيه peeh, پاشانه pauſhauneh, پيد peed, سعن ſaan, ندي nudé, روغن rooghun, سمن ſimun, سمنت ſumnut, مكال mukaul. v. *fatneſs, greaſe, tallow, oil.*—*A bit of fat* شحمت ſhuhmut.—*The fat on broth* چربش chur-

bush, چربو churboo, چربه churbeh, اب روغن auba rooghun, زريقا zureika.

A fat (vessel) دن dun, دان daun.

FATAL (*deadly*) هلاهل hulauhul, مهلك muhluk, قاتل kautil, مميت mumeet, مميتت mumeetut, خراب اور khuraub awur, تخريب كنا tukhreeb koona, مخرب mukhrib, انهدام ساز inhidaum sauz. v. *mortal.* — (*inevitable, destined*) قضايي kuzaï-é, مقدر mukuddur, مقدور mukdoor, غيبي gheebé, غير مكتلي ghire-a muktulé, لا محالي la muhaulé, بفلك نامزاد befiluk namzaud.

Fatality, fatalness قضا kuza, تقدير tukdeer, داعيت da-é-ut, قضاي مبرم kaza-é mubrum, قضاي وطر kaza-é wutr, قضا و قدر kuza ou kudr نوشن nuwish. v. *fate, predestination:* also *danger.*

Fatally (*by the decree of fate*) با قضا ba kuza, با تقدير تقدير ba tukdeera kudeer, از حكمت خدا uz hykmuta khoda. — (*mortally, destructively*) مهلكانه muhlukauneh, قاتلا kautilan, هلاهلانه hulahulauneh, مخربانه mukhribauneh, با خرابي ba khuraubé.

Fate قضا kuza, قاضيت kauzé-ut, قدر kudr, قدرت kudrut, تقدير tukdeer (plur. تقادير tukaudeer), مقدر mukuddur, مقدرت mukdurut, مقدور mukdoor, طالع taulaa, سر نوشت sur nuwisht, نوشت خدا nuwishta khoda, فلك filuk, مني muné, منيت muné-ut (pl. منايا muna-é-a), نصيب nuseeb, قسمت kusmut. v. *fatality.*—(*death*) اجل ajil, الاجل alajil, فات faat. v. also *destruction.* —*Cruel fate* جلاد فلك jullauda filuk. *To resign one's self to fate* قضايت رضا كردن kuza-é-ut ruza kirdun. *To submit to fate* (*die*) فات يافتن faat é-aftun, اجلي ياب كردن ajlé é-aub kirdun.

Fated مقدر mukuddur, منقدر munkuddur, سرنوشت surnuwisht, موعود mu-awud. v. *predestined.*

A FATHER پدر pader, پدر pazer, اب ab, ابو abu, ابا aba, بو bu, باب baub, بابا bauba, والد waulid, جد judd. v. *ancestor, sire.*—*Father and mother* پدر و مادر pader ou mader, والدين waulideen. v. *parents.*—*My father* or *O my father!* پدرم paderum, بابام baubam, ابي abé, ابت abati, ابات abata. *The father of a family* (*the master of a house*) خانه صاحي khauneh sahibé, صاحب بيت sahib beet, خاندار khaundar, كتخداي kutkhoda-é, كدينه kudeeneh, كديور kud-é-oor, هيله heeleh, خديو khudé-oo. *His illustrious father* والد ماجدش waulida maujudish. *Father James* (*dervish* or *monk*) درويش يعقوب dervish yakoob. *The Almighty father* پدرعلي قدر pader ala kudr. v. God. — *A deceased father* (literally, *a father whose nest is in paradise*) والد بهشت اشياني waulid buhisht ashé-auné.—*A stepfather* (*mother's husband*) پدر اندر pader andur, بد بخت bud bukht, راب raub. *A father-in-law* (*wife's father*) پدرا زن padera zun, خسرينه khusreeneh. *The father of the king* (*a royal title*) بابا خان bauba khaun. — *Fathers* پدران paderaun, باباي‌ان baba-é-aun, اجداد ajdaud. v. *ancestors.* —ابو *abu* is often used metonymically in the formation of compound epithets; which are applied, as proper names, to rational and irrational beings, as well as to things inanimate; as, *The father of desires* (*a lover*) ابو اطلاب abu atlaub. *The father of the wife* (*a husband*) ابو المرءت abu'l'muraat. *The father of sorrow* (*the devil*) ابو مره abu murreh.—*The father of the watch* (*the cock*) ابو اليقظان abu'l'yakzaun. *The father of the curled hair* (*the wolf*; also *the fox*) ابو جعد abu jaad. *The father of stratagems* (*the fox*) ابو حنبس abu humbus. — *The father of defence* (*a fortified town*) ابو منهور abu mummoor. *The father of life* (*rain*) ابو الحيات abu'l'hei-aut. *The father of health* (*sugar*) ابو شفا abu shifa. — *The father of excellence* ابو الفضل abu'l'fazl. *The father of beneficence* ابو الجود abu'l'jood. *The father of perfection* ابو الكمال abu'l'kumaul. *The father of redemption* ابو الفدا abu'l'feda. *The father of beauty* ابو الحسن abu'l'hassan. *The father of the servant of God* ابو ابدالله abu abdallah. [The proper names formed, in this manner, by the Arabians, are very numerous.]

To father (*own as a child*) بجاي فرزند قبول كردن beja-é furzund kubool kirdun. v. *to adopt.*—(*to supply with a father*) پدر دادن pader dadun, والد بخشيدن waulid bukhshédun. — (*to impute any thing to another*) حمل ساختن huml saukhtun, اسناد كردن isnaud kirdun.—(*to adopt* or *own any thing*) اعتراف كردن é-atirauf kirdun, اتخاذ نمودن ittikhauz numoodun. v. *to adopt; ascribe, impute; assume; acknowledge.*

Fatherhood پدري paderé, ابوت abuwwut.

Fatherless بي پدر bé pader, غير والد ghire-a waulid, لطيم luteem, بيكس békus.

Fatherly پدري paderé, پدرانه paderauné, ابوي aboo-é, بر وجه پدر bur wujha pader, بطور والد betoora waulid.

A FATHOM بوع bu-a (pl. ابواع abuwa), بازو bauzoo, ياز é-auz. v. also *reach, penetration.*

To fathom (*measure with a fathom*) با بوع پيمودن ba bu-a peemoodun, براغوش گرفتن aghoosh gooriftun, بازو نمودن bazoo numoodun—

(to take the depth) عمق پیمودن amuk peemoodun, وادي تياس كردن waudé ké-aus kirdun.—*(to master, reach)* بتصرف اوردن betusurruf awurdun, غالب شدن ghaulib shoodun, اندوختن andookhtun, ظهور كردن zuhoor kirdun. v. *to acquire, overcome.*—*(to penetrate)* در رفتن dur ruftun, نفاذ يافتن nufauz é-aftun, مطلع شدن muttulaa shoodun.

Fathomless (bottomless) بي ته bé tuh, غير بون ghire-a boon. *(embraceless)* بلا اغوش bila aghoosh.

To FATIGUE, *fatigate* بيزار ساختن beezaur saukhtun, وا مانده نمودن wa maundeh numoodun, اويدن awédun, اويده ساختن awédeh saukhtun, اتعاب كردن ita-ab kirdun, انكار نمودن afgaur numoodun, انجاليدن anjaulédun, اويدن awédun, نهاكت ساختن nihaukut saukhtun, نهك كردن nuhik kirdun, كد دادن kudd dadun. v. *to tire, weary.*

Fatigue ماندكي maundugé, تعب taab, كد kudd, اتعاب ita-ab, خبال khubaul, عنا ana, نهك nuhik, نهاكت nuhaukut. *To stand still with fatigue* مانده شدن maundeh shoodun.

Fatiguing منتهك muntuhik, موجب الاتعاب moojibu'l'ita-ab, مانده maunindeh.

Fatigued وا مانده wa maundeh, مانده maundeh, افكار afgaur, متعوب muta-oob, تعب ta-éb, منصب munsub, خسته khusteh, اويده awédeh.—*To be fatigued* افكار شدن afgaur shoodun, واماندن wamaundun, متعوب بودن muta-oob boodun, نصب نمودن nusb numoodun. *A mind fatigued and full of care* دل افكار پر افكار dil afgaur pur afkaur.

A FATNER سامن كنا saumin koona.

Fatness سمن sumin, بدن budin, نسا or نسا nisa, اقترار iktiraur, كدنت kudnut, ودك wuduk. v. *corpulence, plumpness, fat;* also *fertility.*

Fatted پرورده purwurdeh, پرواي purwa-é, پرواري purwauré, اكولت akoolut. *A fatted ox* گاو پرواري gaw purwauré.

To fatten (make fat) پروردن purwurdun, پروره كردن purwureh kirdun, تسمين ساختن tusmeen saukhtun, مستوقر نمودن mustoukur numoodun.—*(to be or become fat)* پرورده شدن purwurdeh shoodun, سامن كشتن saumin gushtun, مستوقر بودن mustoukur boodun.—*Fattened* پرورده purwurdeh, مستوقر mustoukur, مسمنت musumminut.

Fatuous, v. *foolish, stupid, impotent.*

A FAULT عيب aïb, خطا khuta, سقط sukut, زلت zullut, جريمت jureemut, كناه gunah, سهو suhoo, قباحت kubauhut, غلط ghult, ضل zull, خيس khees, كستاخي kustaukhé. v. *error, offence, crime.*—*(defect)* زوال zuwaul, نقص nuks, نقصان nuksaun, تقصير tukseer, قصور kusoor. v. *blemish, want.*—*A fault-finder,* v. *censurer.*

Faultily بطور نا راست betoor na raust, در وجه نا حق dur wujha na hukk, خلاف حقيقت khilaufa hukeekut.

Faultiness عيب aïb, فساد fusaud, نا خوشي na khooshé, شرارت shuraurut. v. *badness, viciousness, delinquency.*

Faultless بي عيب bé aïb, غير خطا ghire-a khutta, كامل kaumil, بر كمال bur kumaul, بر اورده bur awurdeh, پرداخته purdaukhteh. v. *blameless, perfect.*

Faulty جريم jureem, جرمناك jurumnauk, مذموم muzmoom, ذميم zumeem, لايق ملايم la-éka mula-ém, واجب اللومي vajibu'l'loomé, لام laum, اهل كناه ahla gunah, ذو غلط zu ghult, بي حق bé hukk, پر سهو pur suhoo. v. *erroneous, criminal, defective.*

FAVOUR *(countenance)* عنايت ana-é-ut, حمايت huma-é-ut, همت himmut, مساعدت musa-adut, مهرباني mihrubauné, ياري é-auré, دوستي doosté, رافت raufut, رفق rifk, نصرت nusrut, اسعاد isa-ad, لطف lutf, ملاطفت mulautufut, اهتمام ihtimaum. v. *assistance, support, kindness, friendship.* — *(benefit)* انعام inaum, احسان ihsaun, نعمت namut, منعمت munamut, حسنت husnut, نفع nufa. v. *gift.*—*Favours* تلطفات tuluttufaut, اعطاف é-atauf, عواطف awautif, همم himum, مكارم mukaurum. — *(vindication)* بهانه buhauneh, عذر azur, معذرت ma-azirut, اعتذار é-atizaur.—*(lenity, mildness)* نرمي nurmé, ملايمت mula-émut, اهستكي ahustugé, التيام ilté-aum, v. *gentleness, mitigation;* also *feature; leave, pardon.*—*By favour* تلطفا tuluttufan, از خاطر uz khautir.—*By the favour of God* لطف خدا lutfa khoda.—*In favour* از براي خاطر uz bura-é khautir. *To curry favour* استعطاف كردن istétauf kirdun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun.

To favour عنايت نمودن ana-é-ut numoodun, معين كردن ma-én kirdun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, مهربان كردن mihrubaun kirdun, مهرباني شدن mihrubauné shoodun, ارزاني كردن arzauné kirdun, نازيدن nauzédun, مددكار شدن mududkaur shoodun, مدد نمودن mudud numoodun, احسان ساختن ihsaun saukhtun, دوست بودن doost boodun, ياري كردن é-auré kirdun, نصرت نمودن nusrut numoodun, امداد و ياري ساختن imdaud ou é-auré saukhtun, ناصر بودن naufir boodun, منتصر نمودن muntusir nu-

moodun, مساعدت كردن musa-adut kirdun, ملاطفت ساختن mulautifeh saukhtun, نواختن nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun, هواداري اوردن hawadauré awurdun. v. *to support*, *assist*.

Favourable (*affectionate*) مهربان mihrubaun, عشيق ishsheek, اهل عشق ahla ishk, صاحب محبت sahib mohabbut. v. *kind*. — (*propitious*) مسعود masood, مسعد musad, موافق muwaufik, لطيف luteef, امداد كنا imdaud koona, معين ساز ma-én sauz. *A favourable wind* موافق روزكار muwafik roozigaur. *With a favourable wind* با مساعدت روزكار ba musa-aduta roozigaur.

Favourableness مهرباني mihrubauné, رافت raufut, شفقت shufkut. v. *benignity*, *kindness*.

Favourably بر وجه مهربان bur wujha mihrubaun, لطيفانه luteefauneh, مشفقانه mushfikauneh, با لطف ba lutf, مهربانه mihrubauneh, دوستانه doostauneh, با مساعدت ba musa-adut.

Favoured مهرباني كرده شده mihrubauné kirdeh shoodeh, نواخته nuwaukhteh, نازيده nauzédeh, محمي muhmé, منصور munsoor, مستجن mustujin. v. *protected*. — *Well-favoured* پاك رو pauk roo, نيك منظر neek munzur, پري پيكر peri peikur. v. *beautiful*. — *Ill favoured* زشت رو zusht roo, كريه المنظر kureehu'l'munzur, ترش چهره tursh chuhreh. v. *ugly*. — *Well-favouredly* بوجه جميل bewujha jumeel. — *Ill-favouredly* بوجه مكروه bewujha mukrooh.

A favourer, *fautor*, احسان نما ihsaun numa, مهرباني ساز mihrubauné sauz, مهربان mihrubaun, مشفق mushfik, مساعده كننده musa-adeh koonindeh, نوازي نما nuwauzé numa. v. *friend*.

A favourite احسان ديده ihsaun deedeh, معشوق maashook (fem. معشوقه maashookeh), محبوب muhboob (fem. محبوبه muhboobeh), دلبر dilbur, دلخواه dilkhauh, هوادار hawadar, دلكشا dilkusha, جانان janaun, خاطر خواه khautir khauh. v. *friend*, *mistress*, *sweetheart*.—*A royal favourite* ملازم سلطان mulauzima sultan, نديم شاهي nudeema shahé, يار پادشاه é-aura padshah.

A FAWN (*young deer*) اهو بره ahoo bureh, غزال بره bureh, ghazal. v. *deer*.

To FAWN (*court servilely*) ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, تبصبص دادن tubusbus dadun, با بد دلي نوازش كردن ba bud dilé nuwauzish kirdun, نا مردانه خوش امدن na murdauneh khoosh aumudun, حمدت بودن humudut boodun. v. *to flatter*.—*A fawner* حمدت humudut, ريشخند reeshkhund, خوش امدي khoosh aumudé, سپيدكار sepeedkaur, v. *flatterer*.

Fawningly با خوش امدي ba khoosh aumudé, با ريشخند ba reeshkhund, حمدت اسا humudut asa, با ملاطفات خوش ايندء ba mulautifauta khoosh a-éndeh.

FEALTY وفاداري wufaudauré. v. *fidelity*.—*An oath of fealty* سوكند وفاداري sugunda wufadaré. v. *homage*.

FEAR بيم beem, باك bauk, وحشت wuhshut, هول hawl, هراس hiraus, هراسه hirauseh, ترس turs, خوف khouf, خيف kheef, خيفت kheefut, هيب heeb, هيبت heebut, مهابت mohaubut, پروا purwa, شكوه shukooh, نفرين nufreen, شكفت shukuft, هراك hurauk, وجل wujil, نهيب nuheeb, تخاشي tukhaushé, روعت ruwaut, ستوه sutooh, كشمكش kushmukush, سك suk, رهبي or رهبا ruhba, رهبوت ruhboot, انكل ankul, كيار ké-aur, نذارت nuzaurut, خشيت khushé-ut, وله wuluh, ياس é-aus. v. *dread*, *horror*, *terror*, *awe*. — *The fear of God* خوف خدا khoufa khoda, تقوا tukwa, تقات tukaut, تقي tuké, ورع wura. v. *piety*.—*Marks of fear* علامت خوف و هراس alaumuta khouf ou hiraus. *The fear of death* بيم جان beema jaun. *In fear of ruin* در بيم هلاك dur beema hulauk. *From fear of his power* از بيم سطوتش uz beema sutwutish.

To fear خوف و هراس داشتن khouf ou hiraus daushtun, هراسان شدن hirasaun shoodun, در بيم بودن dur beem boodun, ترسان امدن tursaun aumudun, خوف و خشيت نمودن khouf ou khushé-ut numoodun, ترسيدن tursédun, هراسيدن hirausédun, نهاديدن nihadédun, باليدن baulédun, هروكيدن hurookédun, شكوهيدن shukoohédun, نهيبيدن nuheebédun, نهاريدن nuhaurédun, خستن khustun. v. *to dread*. — (*to make afraid*) هراسان كردن hirausaun kirdun, ترسانيدن tursanédun. v. *to frighten*, *terrify*.—(*to be anxious*) مضطرب شدن muzturub shoodun, مكدر بودن mukuddur boodun, دلتنك كشتن diltunk gushtun.

Feared هيبتوار heebutwaur. v. *dreaded*.

Fearful پر بيم pur beem, ترسا tursa, ترسان tursaun, خايف kha-éf, سهمكين suhimkeen, بد دل bud dil, اشتردل ushturdil, هايب ha-éb, وجل wujil, ورع wura, وجر wujir (fem. وجرا wujira, وجرت wujirut.) v. *afraid*, *timorous*, *timid*. (*awful*) هيبان heebaun, هيبتوار heebutwaur, هولناك hawilnauk, مخوف mukhouf, ترسناك tursanauk. v. *dreadful*, *terrible*.

Fearfully (*timorously*) با خوف ba khouf, وجرانه wujirauneh, هايبانه ha-ébauneh. — (*awefully*) با حرمت ba hurmut, هيبتوارانه heebutwarauneh.

مخوفا mukhoofan, با هيبت ba heebut. v. *dreadfully, terribly.*

Fearfulness هيبت heebut, هراسه hirauseh, تراه turauh, ورع wura. v. *fear, terror, timidity.*

Fearless بي باك bé bauk, دلير dilare, بي پروا bé purwa, غير هراس ghire-a hiraus, بهادر ba-haudur, مزير muzeer. v. *courageous.*

Fearlessly بي باك bé bauk, بي پروا bé purwa, مردانه murdauneh, دليرانه dilarauneh.

Fearlessness بي باكي bé bauké, عدم پروا aduma purwa, دليري dilaré, مردانكي murdau-nugé. v. *courage, intrepidity.*

Feasible, v. *practicable, plausible.*

A FEAST *(great entertainment)* مهماني muh-mauné, مهماني عام muhmauné-a amm, ضيافت zé-aufut, ميزد meezud. v. *entertainment, banquet*; also *festival.* — *(something delicious to the palate)* نفايس nufa-és, نعمت بهيت namut buhé-ut.

To feast (entertain sumptuously) مهماني دادن muhmauné dadun, ميزد نمودن meezud numoo-dun, بزم ساختن buzm saukhtun.—*(to fare sumptuously)* عيش و عشرت كردن a-ésh ou ishrut kir-dun, نفايس و شراب بهيت خوردن nufa-és ou shurauba buhé-ut khoredun.

A feaster (entertainer) مهمانداري muhmaun-dauré. — *(an epicure)* شكم پرست shikim purust, باده نوش baudeh noosh.

A FEAT كار kaur, كردار kirdaur, عمل amul, غزا ghuza. v. *action, deed, exploit*; *trick.*

Feat, v. *neat, nice, skilful.*

A FEATHER, *feathers*, پر purr, بال baul, پشم pushum, بزير buzsheer, عجوز ajooz, ريش reesh, ريشت reeshut, شكير shukeer, دخل dukhkhul, اكزل akzul. *Fine feathers* صمعا su-maa. v. *plumage.*—*The feathers of an arrow* تالش taulush, قذت kuzzut (pl. قذان kuzzaun). *To put feathers to an arrow* با تالش تير اراستن ba taulush teer araustun, قذ كردن kuzz kirdun.—*Wings and feathers* پر و بال purr ou baul. — *Feathers of ostriches* قشع kusha, خمل khuml, خمالت khumaulut, خميلت khumeelut, زف ziff.—*Feathers of herons* زلف zulf, كرتك kurtuk: [the above are worne by Eastern ladies on their heads, either singly, or made up into plumes called سرتوج surkooj.] *The longest feathers in the wing* شهپر shahpurr, شاهباز shahbauz, ريش جناه reesha junauh, بال baul, شاهبال shahbaul, پربال purrabaul, تيره پر teera purr. *The first feathers on young birds* موي mooï, كندامويه gundamooï-éh, پرشهي purrshuhé. — *To change feathers* or *moult* تنسيل كردن tunseel kirdun, ترنست ساختن kurnusut saukhtun. — *Feathers falling from birds when moulting* نسال nisaul. *Feathers flying through the air* هفو hufoo. *Tips of feathers* زيزا zeeza, زيزي zeizé, زازيت zauzé-ut (pl. زيازي zé-auzé. *To bristle up the feathers (as a cock, &c.)* تنفش ساختن tunuffush saukhtun. *Feathered on the legs (as a dove)* مسرول musrool. *To begin to have feathers* تشويك كردن tushweek kirdun.

To feather (adorn with feathers) با سرتوج اراستن ba surkooj araustun, با قشع زينت كردن ba kusha zeenut kirdun. *To put a feather to an arrow* معبر ساختن maabur saukhtun.—*To feather one's nest (accumulate wealth)* مال فراهم اوردن maul furrauhim awurdun, مالداري تحصيل كردن mauldaré tuhseel kirdun.

A feather bed بستر با كنده موي اكنده pister ba gundeh mooï akundeh, پلنك با پشم انباشته pulung ba poshum ambaushteh.

Feathered (covered with feathers) با پر پوشيده ba purr poshédeh, ذو پر و بال zu purr ou baul.—*(adorned with feathers)* با سرتوج اراسته ba sur-kooj arausteh. *Feathered (as an arrow)* معبر maabur, تالش دار taulush dar.

Featherless بي پر و بال bé purr ou baul.

Featly, v. *neatly.*—*Featness*, v. *dexterity.*

FEATURE چهر chuhr, چهره chuhreh, سيما seema, روي rooï. v. *countenance, face.*—*A feature or lineament of the face* سر sirr (plur. اسرار asraur, اسارير asaureer), اثر asr (pl. اثار asaur.)

FEBRUARY سپندارمز spendarmuz, اسفندارمز asfendarmuz, سباط subaut.

Feces, feculence, v. *dregs, lees, excrement.*

Fecundity, v. *fruitfulness.*

FED معلوف maloof, پرورده purwurdeh.

FEDERAL عقد منسوب akd munsoob.

A FEE *(reward)* عوض iwuz, اجر ajir, پاداش padash, پاداشت padasht, ثواب suwaub. v. *perquisite, hire.*—*The fee to a judge for deciding a partition of inheritance* رسم قسمت rusma kusmut. *A broker's fee* دلالت dulaulut.—*To fee* عوض دادن iwuz dadun. v. *to reward, pay, bribe, hire.*

FEEBLE زبون zuboon, نا توان na tuvvaun, بي قوت bé kuwwut, ضعيف za-ef (plur. ضعفا zu-afa), نحيف nuheef, زليل zuleel, خور khoor, عاجز aujiz, سست sust. v. *weak, debilitated, sickly.* —*To make feeble* نا توان كردن na tuvvaun kirdun, بي قوت نمودن be kuwwut numoodun. *To be or become feeble* زبون و بي تاب شدن zuboon ou bé taub shoodun, ضعيف كشتن za-éf gushtun.

Feebleness زبوني zubooné, خور khawur, عجز ajiz, ضعف zaaf, عدم قوت aduma kuwwut, فتور

futoor, نا تواني na tuvvauné. v. *weakneſs, imbecillity.* —*Feebly* ضعيفانه za-éfauné, عاجزانه aujizauneh, بي تواني bé tuvvauné.

To FEED (*ſupply with food*) بخورد دادن be-khored dadun, روزي بخشيدن roozé bukhſhédun, پروردن purwurdun, خورانيدن khore-anédun, ماكول نمودن maakool numoodun, طعام دادن taam dadun. — (*to take food*) خوردن khoredun, خوران شدن khore-aun ſhoodun, تطعيم كردن tuta-ém kirdun, اكل ساختن akul ſaukhtun. — (*to paſture*) چريدن churédun, رعي كردن ra-é kirdun, مهل ساختن muhil ſaukhtun. *To feed cattle on hay* or *graſs* علف كردن alif kirdun. v. *to paſture, graze*; alſo *to ſupply, furniſh, nouriſh, cheriſh.* — *To feed with hope* اميد دادن ameed dadun, اميدوار كردن ameedwaur kirdun.

A feeder (*giver of food*) بخورد دهنده behkored duhindeh, ماكول بخش maakool bukhſh. (*an eater*) خورنده khore-indeh, خورده khoredeh, اكل akul, ماكول maakool, مطعم mutaam.

To FEEL (*touch*) گرفتن gooriftun, زدن zudun, برمجيدن burmujédun, لمس كردن lumis kirdun, لامسه ساختن laumiſeh ſaukhtun, سودن ſoodun, بسودن buſoodun, برمسيدن bur-muſédun, بشليدن buſhlédun, مماس ساختن mumauſs ſaukhtun, پرواسيدن purwaſédun, مسح كردن muſih kirdun. v. *to handle.* — *To perceive* دريافتن duré-aftun, ادراك ساختن idrauk ſaukhtun, احساس نمودن ihſaus numoodun, حسي كردن huſſĕ kirdun, تفهم ساختن tufuh-hum ſaukhtun. *To feel the pulſe* نبض گير شدن nubz geer ſhoodun. *To feel* (*to have ſenſibility, to be gentle, merciful*) نرم دل بودن nurm dil boodun, ملايمت داشتن mula-émut dauſhtun, رحمت نمودن ruhmut numoodun.—*To feel pleaſure* ذوق و صفا داشتن zook ou ſufa dauſhtun, فرح اور يافتن furuh awur é-aftun. *To feel pain* درد داشتن durd dauſhtun, رنجيده بودن runjédeh boodun.

Feel (*feeling, touch*) لمس lumis, لامسه lau-miſeh, گيري geeré, زن zunn, مسح muſih, مس muſs, مماس mumaſs, مماست mumaſſut, غشي ghuſhé. *The power of feeling* قوت لامسه kuwwuta laumiſeh.—*Feeling* (*perception*) احساس ihſaus, ادراك idrauk, تفهم tufuhhum, فهم fuhm, دريابي duré-aub, حس huſs. (*ſenſibility, tenderneſs*) نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut, رحمت ruhmut, شفقت ſhufkut. v. *compaſſion.*— (*mild, gentle*) لطيف طبيعت luteef tubé-aat, ملايم mula-ém, نرم nurm. — *Feeling one another* تماس tumauſs, يک ديگر لمس كنا eek deegur lumis koona.

FEET (pl. of *foot*) پايان paï-aun, اقدام ak-daum, حوافر huwaufir. *The two feet* رجلان ruj-laun, دو پايان doo païaun. *A man maimed in the feet* چنگلوک chungulook, چنگلول chungu-lool. — *Feetleſs* بي پايان bé païaun, غير اقدام ghire-a akdaum. *To fix the feet* موطي قدم شدن mowtaa kudum ſhoodun.

To FEIGN (*diſſemble*) صورت معامله كردن ſoorut ma-amleh kirdun, تغافل نمودن tughaufil numoodun, ساختن ſaukhtun, مدارا كردن mu-daura kirdun, ستر ساختن ſutr ſaukhtun, ريا كردن ré-a kirdun. v. *to pretend.* — *To feign ignorance* تجاهل كردن tujauhil kirdun. *To feign* (*anger, as lovers*) نازيدن nauzédun, شيوه نمودن ſheeweh numoodun, دلالت ساختن dulaulut ſaukhtun. — (*to conceal*) در اوردن dur awurdun. v. alſo *to forge, invent, counterfeit.* — *To feign a defeat and take flight* اظهار هزيمت و فرارت عزيمت كردن izhaura huzeemut ou furaurut azeemut kirdun.

Feigned ساخته ſaukhteh, مزور muzawwur. v. *falſe, fictitious, pretended.*—*A feigned retreat* انهزام صوري inhizauma ſooré.

Feignedly با صورت معامله ba ſooruta ma-am-leh, صورتا ſooruta, با ريا ba ré-a, بوجه ريا گونه bewujha ré-a gooneh, با تجاهل ba tujauhil. v. *falſely, hypocritically.*

A feigner سازكار ſauzkaur, ريا كار ré-a kaur, سورت نما ſoorut numa, مزور muzawwir.

A FEINT (*falſe appearance*) صورت معامله ſoorut ma-amleh. (*a mock aſſault*) هجوم صوري hujoom ſooré, حمله ساخته humleh ſaukhteh. —*Feint,* v. *falſe.* — *To make a feint retreat* اظهار فرار كردن izhaura furaur kirdun.

To FELICITATE باد امدن baud aumudun, استسعاد كردن iſtiſaud kirdun. v. *to congratu-late.*—(*to render happy*) بهرهمند نمودن buhruh-mund numoodun, بدولت برداشتن bedowlut bur-dauſhtun, دولتمند ساختن dowlutmund ſaukhtun.

Felicitation استسعاد iſtiſaud, مباركي mobau-ruké, تهنيت tuhné-ut. v. *congratulation.*

Felicity دولت dowlut, سعادت ſaadut, سعود ſu-ud, سعودت ſu-udut, سعد ſad, نيک بخت neek bukht, بخت bukht, ميمنت meemunut, اقبال ékbaul, مباركي mobauruké, بركت burukut, طالع taala, ستاره ſitaureh, نصيب nuſeeb, فخرانيت fukhrané-ut, برخورداري burkhoredauré, كامراني kaumrauné, كامكاري kaumkauré, فيروز feerooz, فر gur, فر furr, فوز fouz, غنا ghuna. v. *happineſs.*—*Eternal felicity* سعادت ابديت ſaadut abdé-ut, خلد khu-lud. *Wordly felicity* دولت دنيا dowluta dunė-a.

Enjoying felicity صاحب دولت sahib dowlut. v. *happy*.—*Portending felicity* مبارك فال نما mobauruk faul numa, مبارك فال mobauruk faul.

FELINE (*belonging to a cat*) گربه منسوب gurbeh munsoob. (*like a cat*) هر اسا hur asa.

FELL خونخور khoonkhore, ظالم zaulim, بي رحمت bé ruhmut. v. *cruel, bloody, ravenous*.

A fell جلد jild. v. *skin, hide*.—*A fell-monger* جلد فروش jild furoosh.

To fell نجر ساختن nujir saukhtun, رندیدن rundédun, تراش كردن turaush kirdun. v. *to hew*.—(*to knock down, level with the ground*) بزمين كوفتن bezumeen kooftun, بخاك ضرب نمودن bekhauk zurb kirdun, با زمين برابر نمودن ba zumeen burabur numoodun.—*Fell*, pret. of *fall*.—*A feller* نجر كنا nujir koona. v. *hewer*.

Fellness خونخوري khoonkhoré. v. *cruelty*.

A FELLOE (*circumference of a wheel*) داير عجلت da-éra ajlut, گرد گردون gurd gurdoon.

A FELLOW (*companion*) صاحب sahib, همقدم humkudum, همپهلو humpihloo, همسر humsur, همپشت humposht, رفيق rufeek, همنشين humnisheen, همال humaul. v. *associate, equal, peer, colleague*.—(*one thing suited to another, one of a pair*) زوج zooj, جفت chuft, احدهما ahadahuma, همانند humaunund.—*He has not his fellow* بى همتا است bé humta ast, بى نظير است bé nuzeer ast, احدي الاحد است ihda'l'ahad ast, غير معادل است ghire-a mu-adil ast.—*A fellow* (*sorry rascal*) صاحب ناكسي sahib nakusé, حرامزاده haramzaudeh, اهل نا مردي ahla na murdé, رجل نا مرغوب rijul na murghoob, نغال fughauk. *A fine fellow* مردم نامدار murdum naumdaur, صاحب فضل sahib fazl, اهل ذات شريف ahla zauta shereef. *A good fellow* (*a pot-companion*) عياش a-é-aush, همبزم humbuzm, همشراب humshuraub, همقدح humkuduh, همكاسه humkauseh, نديم nudeem, ندمان nudmaun.—*A slavering fellow* بفج bufuj.—*A bed-fellow* همخوابه humkhaubeh, كميع kumé-a, همپستر humpister. *A fellow-citizen* همشهري humshahuré, همجايي humjaï-é, همجاي humja-é, همخواه humkhaukh. *A fellow-traveller* همپاي humpa-é, همراه humrah, همرو humrou, همره humruh. *A school-fellow* همتلميذ humtulmeez, خواجه تاش khojeh taush, *A fellow-student* همپيشه humpeesheh. *A fellow-soldier* همجنگ humjung. *A fellow-servant* همخدمتكار humkhudmutkaur. *A fellow-commoner* or *boarder* همسفره humsufreh, همكاسه humkauseh. *A fellow-lodger* همخانه humkhauneh. *A play-fellow* همبازي humbauzé. *A fellow-creature* افريده afireedeh. *A fellow-labourer* همبار humbaur, همساز humsauz, همكن humkoon. *Fellow-feeling* همباهنگي humahungé, همبازي humbauzé, حس huss, همحس humhuss. v. *sympathy*.

To fellow همواز كردن humwauz kirdun, موافق ساختن muwaufik saukhtun. v. *to pair*.

Fellowship همسري humsuré, همخانگي humkhaungé, رفيقي rufeeké, همدمي humdumé, معاشرت ma-ashurut, اشتراك ishtirauk, صحبت sohbut, اتفاق ittifauk, موانست muwaunisut. v. *society, partnership, equality*.—*Good fellowship* طبيعت صاحبي tubé-ata sahibé, همشرابي humshuraubé, همبزمي humbuzmé, عيش و عشرت a-ésh ou ishrut. v. *festivity*.

FELO-DE-SE قتل نفس kutla nufs.

A FELON گناه كار gunah kaur, خطا كر khuta gur. v. *criminal*; also *cruel, traiterous*.—(*a whitlow*) داحس dauhis, داحوس dauhoos.

Felonious اهل فساد ahla fusaud, ذو جريمه zu jureemeh, فاجر faujir, صاحب گناه sahib gunah. v. *criminal, villainous*.

Feloniously جريمانه jureemauneh, بوجه مجرم bewujha mujrim, فاجرا faujiran, زميمانه zumeemauneh.

Felony گناه كاري gunahkauré, خطاكري khutagure, گناه عظيم gunah azeem, فساد كبير fusaud kubeer.

FELT (participle of *feel*) سوده soodeh, بسوده busoodeh, پرواسيده purwausédeh, ممسوس mumsoos, مس muss. v. *touched*.

FELT (*cloth*) لبد lubud, پارچه، صوف parcheh-a soof, پارچهء پشمينه parcheh-a pushmeeneh.

A FELUCCA (*small ship*) فلوقه felookeh.

FEMALE مونث mu-ennis, بعورت مخصوص be-awrut mukhsoos, ماده maudeh, زني پيوند zunné pivund, نسا منسوب nisa munsoob, ماده منتسب maudeh muntusib. *A female* زن zun, زني zunné, عورت awrut, مرات muraat, نسا nisa, انثي unsa, ماده maudeh.

A feme covert زوجت zoojut, شوهرداد shoohrdaud, تكين tukeen, منكوحت munkoohut, خاتون khautoon. *A feme sole* بكر bukr, دوشيزه dooshéezeh. v. *virgin, widow*.

Feminine (*soft, tender*) نازك nauzik, نازنين nauzneen, ملايم mula-ém, ناعم na-ém, نرم nurm, پاك مال pauk maul. v. *delicate*, also *female*.—(*unmanly, effeminate*) نا مرد na murd, ناكس nakus, زني اسا zunné asa.—*The feminine gender* مونث mu-ennis. *In the feminine gender* تانيث taunees.

FEMORAL فخذ منسوب fukhz munsoob.

A FEN اجم ajum (pl. اجام ajaum), كول kool, خره khureh, شورستان shooristan, چرا chura.

FENCE (*guard, protection*) حمایت huma-é-ut. صیانت sé-aunut, حفظ hufz. v. *defence*.—(*an enclosure*) پرده perdeh, احاطه ihauteh, بندروغ bunduroogh, حصار hissaur, تخته دیوار tuhteh-a deewaur, نزا nuza, سد sudd, سدت suddut, بنیان buné-aun, سور soor. *A fence of pales* or *lattice work* دار بزین daur buzeen, درابزون durabuzoon. v. *mound, hedge, dam, dike.*

To fence حمایت دادن huma-é-ut dadun. v. *to defend*.—(*to enclose*) احاطه کردن ihauteh kirdun, دار بزین ساختن daur buzeen saukhtun, درابزون کردن durabuzoon kirdun, پرده نمودن perdeh numoodun, تخته دیوار نصب کردن tuhteh-a deewaur nusb kirdun. *To fence* (*with thorns*) برخیدن burkhédun. — *To fence* (*with swords* or *foils*) مجالدت ساختن mujaulidut saukhtun, با سیف زد و خورد کردن ba seif zud ou khord kirdun, مضاربت ساختن muzauribut saukhtun.

Fenceless بی حمایت bé huma-é-ut. v. *defenceless*.

Fenced (*defended*) مصون musoon, محروس muhroos, محفوظ muhfooz. — (*enclosed*) محاط muhaut, مشمول mushmool, منحصر munhusur, احاطه کرده شده ihauteh kirdeh shoodeh, با بندروغ سد شده ba bunduroogh sudd shoodeh.

A fencer (*swordsman*) سیاف sei-auf.

Fencible ممکن صیانت mumkina sé-aunut.

To fend, v. *to defend, keep off, exclude.*

FENUGREEK حلبت hulbut, کارتنه kaurtuneh. *A preparation of fenugreek and dates given to women in labour* فیرت feerut, حلبت hulbut.

FENNEL رازیانه rauzé-auneh, شمار shumaur, بسباس busbaus, شمرت shumrut. *Fennel seed* برهلیا burhulé-a.—*Hogs fennel* بخور مریم bukhoor miriam, بخور الاکراد bekhooru'l'akiraud.

FENNY ذو اجام zu ajaum. v. *marshy*.

A FEOD (*military tenure of lands*) بلوک bulook, زعامت zé-aumut, اخاذت ikhauzut, قطیعت kuté-at, سیورغال sé-oorghaul.

Feodal ذو اخاذت zu ikhauzut, بلوک پیوند bulook pivund, قطیعت منسوب kuté-at munsoob.

A feodary or *feodatory* زعیم za-ém, سپاهی sippauhé, بلوکدار bulookdar.

To FERMENT (*as liquors*) ترشیدن turshédun, مخل ساختن mukhill saukhtun, مضر کردن muzir kirdun.—(*to leaven*) پشنجیدن pushunjédun, خمیر کردن khumeer kirdun, تخمیر ساختن tukhmeer saukhtun, مایه نمودن ma-éh numoodun.—(*to be fermented*) ترشیده شدن turshédeh shoodun, ماضر گشتن mauzir gushtun, مخل شدن mukhill shoodun, مخمر بودن mukhummur boodun, مختمر گشتن mukhtumur gushtun.

Ferment مایه ma-éh, خمیرت khumeerut, خمیر مایه khumeera ma-éh.—(*intestine commotion*) هنگامه hunghaumeh, فتنه fitneh, غوغا ghoogha, غلغله gulghuleh, خاستگی khastugé. v. *tumult*.

Fermentable ممکن خمیرت mumkina khumeerut.

Fermentation (*of wine, &c.*) مخل mukhill, مضر muzur. (*leavening*) تخمیر tukhmeer, خمیر khumeer.—*Fermentative* خمیر ساز khumeer sauz, مخل کنا mukhill koona.

FERN سرخس surkhus, سرخم surkhum.—*Ferny* پر سرخس pur surkhus.

FEROCIOUS وحشی wuhshé, وحشیت wuhshé-ut, درشت durusht, ظالم zaulim, بدرام budraum, ذو حدت zu huddut, تند tund, متکبر mutukubbir, درنده durindeh, سکیز sukeez, سول soul, صولان soulaun, صوول su-ul. v. *fierce, savage, rapacious, ravenous.*

Ferocity درشتی durushté, ظلم zulm, تندی tundé, حدت huddut, صولت soulut, تکبر tukubbir.

FERREOUS, *ferruginous* (*composed of iron*) اهنی ahuné, اهنین ahuneen, حدیدی hudeedé.

A FERRET گربه دله gurbeh duleh.

To ferret, v. *to discover, drive* or *hunt out.*

A FERRULE (*of a cane, sword-sheath, &c.*) نعل naal, پرازوان purauzwaun, سنی suné, زج zujj.

To FERRY (*cross over a river, &c.*) از یک تا دیگر کنار دریا گذار ساختن uz eek ta deegur kunaura duré-a guzaur saukhtun, بگذر راه رفتن beguzur rauh ruftun, رود عبور کردن rood aboor kirdun.—(*to carry over*) گذرگاه عبور کردن guzurgah aboor kirdun, عبر گذارانیدن abir guzauranédun.—(*to bring over*) عبور دریا اوردن aboor duré-a awurdun.

A ferry گذرگاه guzurgah, گذر راه guzur rauh, راه گذار rauh guzaur, معبر mabur (plur. معابر maabur), عبور aboor, عبورگاه aboorgah, گذر guzur, گذار guzaur, مقطع mukta (pl. مقاطع mukauta). *A ferry boat* معبر mébur, *The fare for crossing a ferry* باج عبور bauja aboor. *A ferry man* ملاح mullauh, ملاح معبر mullauha mébur.

FERTILE محصولدار muhsooldar, ذو برکت zu burukut, برکت دار burukut dar, خصیب khusseeb, منبت mumbut, عشقت asukut. v. *abundant, fruitful, plenteous, rich.*

Fertileness, fertility محصول muhsool, برکت burukut, غنیمت ghuneemut, وطف wutuf.

To fertilize محصولدار کردن muhsooldar kirdun, منبت ساختن mumbut saukhtun, برکت نمودن burukut numoodun.

Fertily با برکت ba burukut.

FERVENCY, *fervour* رشك ruſhk, غيرت gheerut, گرمي gurmé, گرما gurma, گرميت gurmé-ut. v. *eagerneſs, zeal, glow.*

Fervent, ferved محر muhirr, حار haar, سوزان ſoozaun, گرم gurm, تابدار taubdar, حمي humé. ذو غيرت zu gheerut. v. *hot, vehement.*

Fervently با گرميت ba gurmé-ut, محرا muhir-ran, گرمانه gurmauneh, با رشك ba ruſhk. v. *eagerly.*

To FESTER تقرح كردن tukurruh kirdun. v. *to rankle, ſuppurate, corrupt.*

A FESTIVAL عيد a-éd (pl. اعياد a-é-aud), يوم عيد é-ooma a-éd, روز چشن rooza chuſhun, چرش churuſh. *The feſtival of Eaſter* عيد شريف a-éda ſhureef, باعوث ba-oos, پاسقليه paſkalé-uh. *The feſtival of palms* عيدالزيتون a-édu'z'zeitoon, سعانين ſa-aneen, البابيت alba-é-ut. *The feſtival of ſacrifices at Mecca* عيد قربان a-éda kurbaun, يوم القربان é-oomu'l'kurbaun, عيد اضحا a-éda azha, اضحا azha, اضحات azhaut. *A joyful feſtival* عيد مسرت a-é mufurrut.

Feſtival (pertaining to feaſts) عيدي a-édé, عيد منسوب a-éd munſoob. *Feſtival, feſtive, feſtivous* لطيفه مشرب luteefa muſhrub, شاد ſhaud, شادمان ſhaudmaun, دلشاد dilſhaud, مسرور muſroor, شوخ ſhookh, شوخ طبيعت ſhookh tubé-aat, دلفروز dil-furooz, فروح furooh, فكه fekih, خرم khurrum, فرحناك furuhnauk. v. *gay, joyous. cheerful.*

Feſtivity شادي ſhaudé, طرب turub, حسن طرب huſn turub, لطافت lutaufut, خنج khunj, بنوك bunook, مباح mubauh (pl. مباحات mu-bauhaut). v. *gaiety, joyfulneſs, cheerfulneſs.*

To FETCH (*bring*) اوردن awurdun, بيرون اوردن beeroon awurdun, باز امدن و اوردن bauz aumudun wa awurdun, رجوع و اور كردن ruju-wa ou awur kirdun, بردن burdun, برگرفتن bur-gooriftun, برداشتن burdauſhtun, حمل كردن huml kirdun, تحمل ساختن tuhummul ſaukhtun, —(*to derive*) از مصدر اوردن uz muſdur awurdun, كشيدن kuſhédun, صادر نمودن ſaudir numoo-dun, مخترع كردن mukhtura kirdun. v. *to draw; reach, arrive.* — *To fetch a great price* بگران بها فروخته بودن beguraun buha furookhteh boodun, بگران مايه خريده شدن beguraun ma-éh khurédeh ſhoodun, ذو قيمت گشتن zu keemut guſhtun. *To fetch a low price* بسبكمايه مبيع بودن beſubukma-éh mubé-a boodun, شايكيني مشترع شدن ſha-ékeené muſhtura ſhoodun, ارزان مبيع امدن arzaun mubé-a aumudun.

A fetch رنك runk, كيد keed, ال aul, فن funn, حيله heeleh. v. *artifice, trick, ſtratagem.*

Fetched اورده awurdeh, برده burdeh.

FETID بد رايح bud ra-éh, دم گرفته dum gooriſteh, منتن muntin, كندا gunda, كنده gundeh, كنديده gundédeh, خنز khunz, رايح ra-éh, اذفر adfur, زهمه zuhmeh, بخر bukhur, شهغت ſhumghut, شهغند ſhumghund, شهغندان ſhumghundaun, شهغنده ſhumghundeh.

Fetidneſs كند gund, غشيه ghuſhé-uh, بد رايحت bud ra-éhut, قبيحت رايحت ra-éhuta ku-beehut, رايحت بد raéhuta bud, غنده ghundeh, نتن nutin, صمر ſumur, دفر dufur, بخر bukhur, خموم khumoom, كوژ koozſh. v. *ſtink, ſmell.*— *To render fetid* بد رايح كردن bud ra-éh kir-dun, تنتين ساختن tunteen ſaukhtun, كنده بوي كردن gundeh booï kirdun, اجن ساختن ajun ſaukhtun. *To be or become ſetid* كنده بوي شدن gundeh booï ſhoodun, كنديدن gundé-dun, دم گرفتن dum gooriftun, شهغنديدن ſhumghundédun, شهغيدن ſhumghédun, شهغت بودن ſhumghut boodun, نفرينيدن nufreenédun.

A FETTER, *fetters* بند bund, قيد keed, قيد و بند keed ou bund, پاي بند paï bund, زنجير پاي zunjeer paï, كر kurr (plur. كرور kuroor). v. *chains.*—*To fetter* مقيد كردن muké-ud kirdun, در زنجير بستن dur zunjeer buſtun, در بند كردن dur bund kirdun.—*Fettered* در بند dur bund, با قيد بسته ba keed buſteh.

A FETUS نتيجه nuteejeh, لقيطت lukeetut, جنين juneen, سلالت ſulaulut, تامور taumoor.

Feud, v. *feod, quarrel, contention.*

Feudal, feudatory, v. *feodal, &c.*

A FEVER حما or حمي humma (pl. حميات humé-aut), حمت hummut, حماي humma-é, تب tub, تاب taub, ورد wurud. *A burning fever* حماي حمي humma-é-a humma, سوز ſooz, بيمار سياه beemaura ſé-ah, ام الكلبت ummu'l'-kulbut, حرارت huraurut. *The cold fit of a fever or ague* حمي البرد hummu'l'burud, حماي نافض humma-é-a naufiz, راجف raujif, لرزه lur-zeh, لرزه تاب lurzeha taub, تبلرزه tublurzeh. v. *ague.*—*A contagious fever* وبا wuba, حمي وبات hummaa wubaat. v. *plague.*--*A hectic fever* تب دق tuba dukk, حمي دق hummaa dukk. *An intermitting fever* تب نوبت tuba noobut, حمي غب humma ghubb. *An unintermitting fever* حماي دايم hum-ma-é-a da-ém, حمي مطبقت hummaa mutubukkut, سونو خوش ſoonoo khooſh. *A malignant fever* حماي محرقت huma-é-a muhrikut. *The black fever* بيمار سياه beemaura ſé-ah, درد سياه durda ſé-ah. *To fever (catch a fever)* تاب گرفتن taub gooriftun, محموم شدن muhmoom ſhoodun.— (*to throw into a fever*) تاب زدن taub zudun,

درحمى انداختن حميم كردن humeem kirdun, dur humma andaukhtun.

Feverish, feverous محموم muhmoom, حميم humeem, تاب زده taub zuddeh, تب گرفته tub goorifteh, حرو برد hurr ou burd, گرما و سرما gurma ou surma.

Feverishness محمومي muhmoomé.

FEW اندك andik, نا عديد na adeed, زهيد zuheed, نا بسيار na bissé-aur, غير كثير ghire-a kuseer, جزوي juzooï, كم kum, كم عدد kum adud, قلال kulaul, قليل kuleel, لخت lukht. v. *scarce*. *Having few hairs* ذو تغر موي zu kufra mooï. v. *bald*.—*Having few domesticks* (also *having few debts*) خفيف الردا khufeefu'r'ruda.

FEWEL اتش افروز autash afrooz, اتش انگيز autash angeez, اتشزنه autashzuneh, اتشزن autash-zun, سوختنه sookhteh, اتش گيره autash geereh, زنده zindeh, انبانك ambaunuk, حضب huzub, حصب hush, تيتت keetut, بيغه beegheh, وقود wukood, پوك pook, پود pood, حراقت huraukut, اراث araus, ارثت arusut, حروق hurook, محروقت muhrookut. v. *coal*.

FEWNESS اندكي andugé, زهيدي zuheedé, كمي kumé, قلت killut. v. *scarcity*.

Fib, v. *lie*, *falsehood*.—*To fib*, v. *to lie*.

A FIBRE عير aïr. *Fibres of the palm tree* (*of which they make ropes*) وشيجه wusheejeh, ريشه reesheh, مسد musud, ليف leef, ليفت leefut. *A brush made of those fibres* (*used in gluing*, &c.) ماله mauleh.—*Fibrous* ذو عير zu aïr.

FICKLE بى قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édaur, نا استوار na ustuwaur, سبكپاي subukpaï, هرجايي hurjaï-é, دورو dooroo. v. *inconstant*, *irresolute*, *wavering*.

Fickleness بي قراري bé kuraurè, بوقلمون boo-kulumoon, هيعرت hé-arut, نجر nujir, فرفرت furfurut.—*Fickly* بر وجه بي قرار bur wujha bé kuraur, غير يقين ghire-a eekeen.

FICTION صورت soorut, صورت معامله sooruta ma-amleh, فريت furé-ut, رنك runk, مدارا mudaura, تسويل tusweel, حيله heeleh (plur. حيالات hé-alaut), مبدع mubda, ازگن azshgun, تسويل tusweel (pl. تسويلات tusweelaut). v. *lie*, *falsehood*, *dissimulation*, *fable*, *invention*.

Fictitious ساخته saukhteh, رنك امير runk ameez, مزور muzuwwur, قلب kulb; نا حق na hukk, بي حقيقت bé hukeekut. v. *false*, *counterfeit*, *imaginary*.

Fictitiously مزورانه muruwwurauneh, با حيله ba heeleh, بدروغ beduroogh, با صورت معامله ba sooruta ma-amleh. v. *falsely*.

A FIDDLE ساز sauz, كمانچه kumaunjeh.—*A fiddler* ساز باز sauz bauz, سازنده sauzindeh, چنگي chungé. v. *performer*.—*A fiddlestick* زخمه zukhmeh, چكو chukoo, كمانه kumauneh, شكافه shukaufeh. *A fiddle string* اكيج aukeej. *The base fiddle string* ابم abumm.

Fiddle faddle, v. *trifles*, *trifling*.

FIDELITY حقيقت hukeekut, صداقت sudaukut, صداقت كاري sudaukut kauré, وفا wufa, وفاداري wufadaré, اعتقاد é-atikaud, استقامت istikaumut, صلاحت sulauhut, صلاح sulauh, راستي rausté. v. *honesty*, *veracity*, *attachment*.

To FIDGET (*move quick and irregular*) تيز و بي ترتيب لاندن taze ou bé turteeb laundun.

FIDUCIARY, *fiducial* اميدوار ameedwaur, امانتدار amaunut dar. v. *confident*, *undoubting*, *steady*.—*A fiduciary*, v. *trustee*.

A FIEF تطيعت kuté-at, بلوك bulook, اخاذات ikhauzut, سيورغال sé-oorghaul.

A FIELD ميدان meidaun, كشت kisht, فضا fuza, مزرعت muzraat, صحرا suhra. v. *meadow*, *plain*.—*A sown field* كشت زار kisht zaur, باسيره bauseereh, خوي khooï, ورز wurz, خويد khaweed, ريفت reefut, ريف reef, مزدرعت murduraat. *A barren field* جرد jurud, زمين باطل zameen batil. *An uncultivated field* بدح budih, عرض صعده erza saadeh. *A large field* فضاي واسع fuza-é wausa. *A posture field* چراكاه churagah, مرعي mura-é. *A field of battle* كينه كاه keeneh gah, نبرد كاه nubburd gauh, همجنك humjung, كر kur. v. under *battle*.—*A field-marshal* (also *field officer*) سردار surdaur, سرهنك surhunk. v. *general*, *commander*, *colonel*, *major*.—*To challenge to the field* ميدانه دعوت كردن meedauneh dawut kirdun. v. *challenge*.—*To take the field* لشكر جمع كردن lashkur juma kirdun.—*To be beaten out of the field* مغلوب شدن mughloob shoodun. *To beat out of the field* غالب بودن ghaulib boodun. v. *to conquer*.

A field-mouse موش دشتي moosha dushté, موش صحرايي moosha suhraï-é, نافق naufik, ودع wuda.——*Fiend*, v. *devil*, *demon*.

FIERCE ظالم zaulim, وحشي wushé, شرزه shurzeh, درنده durindeh, درشت durusht, بي رحمت bé ruhmut, جان ازار jaun azaur, بي شفقت bé shufkut, تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, تند tund, تيز تند tund taze, شديد shudeed, اكيد و شديد akeed ou shudeed, نا رام na raum, غضب ghuzub. v. *ferocious*, *fiery*, *cruel*, *savage*, *ravenous*, *violent*, *outrageous*.—*A fierce animal* وحش wuhsh.

Fiercely ظالمانه zaulimauneh, قهرا kuhran, با شدت ba shuddut, ضربا zurban, وحشيانه wuh-shé-auneh. v. *furiously*, *violently*.

Fierceness وحشت wuhshut, ظلم zulm, درشتي durushté, تندي tundé, قهر kuhr. v. *savageness*, *fury*, *violence*.

FIERINESS آتش مزاجي autash muzaujé, قوت اتشناك kuwwuta autashnauk. v. *acrimony*, *heat*.

Fiery اتشناك autashnauk, اتشي autashé, اتشين autashoen, اتشين منسوب autasheen munsoob, اتش بار autash bar, اتش ريز autash reez, اتش نهاد autash nihaud, ناري nauré. (*cholerick*) ذو اتش مزاج zu autash mizauj, اتشي autashé, تند تيز tund taze, اهل تيز مزاج ahla taze mizauj, غضوب ghuzoob, نفطه nufteh. v. *vehement*, *ardent*, *active*.

A FIFE ناي na-é, ني nei.

FIFTEEN [P] پانزده panzeduh, [A] خمسة عشر khamsata ashara.

Fifteenth [P] پانزدهم panzeduhum, [A] خامس عشر khamisa ashara.

Fifth [P] پنجم punjum, [A] خامس khamis.

Fifthly [P] پنجمانه punjumauneh, [A] خامسا khamisa.

Fiftieth [P] پنجاهم punjauhum, [A] خمسونة khamsoonut.

Fifty [P] پنجاه punjauh, [A] خمسون khamsoon.

A FIG انجير anjeer, تين teen, تينت teenut. *A fig-tree* شجر التين shujuru't'teen, انجير درختي anjeer durukhté. *A place where figs grow* متانت mutaunut, انجيري anjeeré. *A fig-apple* or *Adam's fig* انجير ادم anjeera adam.

To FIGHT جنك كردن jung kirdun, جنك و مبارزت ساختن mobaurizut saukhtun, جدال نمودن jung ou jidaul numoodun, پيكار كردن peikaur kirdun, محاربه ساختن mohauribeh saukhtun, قتال كردن kuttaul kirdun, مقاتلت ساختن mukautulut saukhtun, نبرد نمودن nubburd numoodun, رزم ساختن ruzzum saukhtun, جهاد كردن juhaud kirdun, حراب ساختن huraub saukhtun, پشكردن pushkirdun, پيكار كردن peekaur kirdun. *To fight with swords* شمشير زدن shemsheer zudun, مجالدت ساختن mujaulidut saukhtun, تيغ زدن teegh zudun, مضاربت نمودن muzauribut numoodun. *To fight with fists* مشت زدن musht zudun. v. *to box*. — *To fight without weapons* غشغش كردن ghusghus kirdun. *To fight a duel* وقيعت الاثنين كردن waké-atu'l-asneen kirdun, بارز نمودن bauriz numoodun.

A fight نبرد nubburd, جنك jung, رزم ruzzum, زد و خورد zud ou khord, جهاد juhaud, ستيز suteez, بارز bauriz, پيكار peekaur, كارزار kaurzaur, معركه marikeh, محاربه mohauribeh. *To begin the fight* معركه افروز كردن marikeh efrooz kirdun. v. *battle*. — *During the fight* در خلال محاربه dur khilaula mohauribeh. *During the heat of the fight* در خلال اشتعال و نايرهٔ كارزار dur khilaula ishti-ala wa na-éruha kaurzaur.

A fighter, v. *champion*, *combatant*, *warrior*. — *A prize-fighter* اوباش awbaush.

Fighting جنك كنا jung koona, كير و دار geer ou dar, غازي ghauzé, محارب mohaurib, پيكار كنان peikaur koonaun, مبارز mobauriz, محترب muhturib. — (*qualified for war*) لايق جنك la-éka jung, قابل محاربه kaubila mohauribeh, مناسب النبرد munausibu'l'nubburd.

A figment, v. *fiction*, *invention*.

FIGURABLE ممكن شكل mumkina shukl.

Figurate, *figural*, ذو تشكيل zu tushkeel. v. *figured*. — *Figuration* تشكيل tushkeel, صورت بخش soorut bukhsh. v. *formation*.

Figurative (*typical*) عبرت نمون ibrut numoon, حكمت اميز hykmut ameez, ذو سري zu sirré, اهل نكته ahla nukteh. (*not literal*) مجازي mujauzé, رنكين rungeen, نا لغت معني دار na lughut maané dar, معناي نا لغوي maana-é na lughoo-é. v. *metaphorical*. — (*full of tropes and figures*) پر كنايات pur kuna-é-aut, عبارات اميز ibaurut ameez. — *Figuratively* در معني نا لغوي dur maané na lughooï.

FIGURE شكل shukl, صورت soorut, تصوير tusweer, اندام andaum, خيال khé-aul, هيكل heekul, شارت shaurut, شورت shoorut, شوار shuwaur, كونه gooneh, نيرك neeruk, پيكر peikur, بت but. v. *shape*, *form*, *image*. — (*arrangement*) ترتيب turteeb, انتظام intizaum, نظم nuzim. v. *disposition*, *modification*, *order*. — (*distinguished appearance*) كرامت kuraumut, جلال julaul, شرف sherif. v. *eminence*, *distinction*. — *A figure in arithmetick* صفر sifer. v. *cipher*. — *A geometrical figure* جدول judwul (pl. جداول judawul). *A rhetorical figure* كنايت kuna-é-ut (pl. كنايات kuna-é-aut), عبرت ibrut (pl. عبارات abauraut). v. *metaphor*, *trope*. — *Adorned with figures and paintings* پر نقش و نكار pur nuksh ou nigaur, مهرجل mumurjil. *A parallel figure* شكل متوازي shukla mutuwauzé. *A circular figure* شكل دواري shukla duwauré. *A square figure* شكل تربيع shukla turbé-a. *A figure* (*in astrology*) طالع taala, اختر akhtur, ستاره sitaureh. v. *horoscope*. — *A figure* (*mystick type*) عبرت ibrut, عبرت نما ibrut numa, معناي مصطلحي maana-é istilauh, معناي اصطلاح

maana-é mustuluhé, نكته nukteh. *A discourse full of mystic figures* خطاب نكته اميز khutaub nukteh ameez.

To figure شكل كردن shukl kirdun, صورت نمودن soorut numoodun, مشاكلت ساختن mushaukilut saukhtun. v. *to form, fashion.*—*To figure to one's self* اخطار كردن ikhtaur kirdun, تصور ساختن tusuwwur saukhtun, خيال نمودن khéaul numoodun. v. *to imagine.*—*To figure (in painting, embroidery, &c.)* نقش كردن nukish kirdun, پر نقش و نكار ساختن nigaur saukhtun, نمودن pur nuksh ou nigaur numoodun, تنقيش كردن tunkeesh kirdun. v. *to diversify, variegate.* (*to represent, mystically*) خطاب نكته اميز نمودن khutaub nukteh ameez numoodun, معناي مصطلحي گفتن maana-é mustuluhé guftun, نكته پيوستن nukteh pivustun. v. also *to foreshew.*—(*to use in a sense not literal*) معناي نا لغوي نمودن maan-é na lughoo-é numoodun, بر وجه استعاره گفتن bur wujha isti-aureh guftun, توجز ساختن tuwujjuz saukhtun.

Figured مشكل mushukkul, تصوير شده tusweer shoodeh, مصور musuwwur.

A FILAMENT تار taur, رشته rishteh. v. *thread, fibre.*—*Filaments like spiders webs, floating in the air in hot weather* زيق الشيطان zeeku'sh'-sheitaun, خيشعور kheesa-oor.

A FILBERT (*nut*) بندق bunduk, فندق funduk.

To filch, v. *to pilfer, steal.*

A FILE (*for polishing*) سوهان soohaun, اهنساي ahunsa-é, چوب ساي chope sa-é, ازينه auzeeneh, اژينه auzsheeneh, پهه puheh, مسحل mushul, سفر sufr.—*A file of soldiers* صف suf, صف سپاهي sufa sippahé. *A file or body of ten men* ده مرده duh murdeh. *To draw up in files* صف ارا كردن suf ara kirdun. *To draw up an army rank and file* لشكري صف صف كردن lashkuré suf suf kirdun. *To file off in divisions* سپاهي دسته دسته روان ساختن sippahé dosteh dosteh rouvaun saukhtun. *To march in files* صف صف رفتن suf suf ruftun.—*A file for papers* كاغذ رشته kaughud rishteh. — *A file or catalogue* دفتر duftur, روز نامه rooz nameh, اسامي asaumé. v. *roll, series.*

A file-cutter سوهان كر soohaun gur.

To file (polish metals, &c.) ساي كردن sa-ékirdun, سايدن saï-édun, ساويدن sawédun, پرداخت كردن purdaukht kirdun, اژندن auzshindun, سحل نمودن suhl numoodun, پرداختن purdaukhtun. v. *to polish.* —*To file papers* كاغذ رشته كردن kaughud rishteh kirdun. v. also *to foul, pollute.*

A filer ساي كنا sa-é koona.

Filings ساوه saweh, ساو saw, ساوا sawa, براده buraudeh, سومه soomeh, سونش soonish, سوهش soohish, سونهش soonhish. *Filings of iron* ساو اهن sawa ahun.

FILIAL فرزندي furzundé, بنوي banawé, ولد اسا wulud asa, زاده پيوند zaudeh pivund, بن منسوب ben munsoob.

Filiation بنوت bunawwut.

To FILL پر كردن pur kirdun, اكندن akundun, اغندن aghundun, انكيدن ankédun, انباشتن ambaushtun, انباريدن ambaurédun, كلودن guloodun, ملا كردن mulaa kirdun, مملو نمودن mumloo numoodun, كشم ساختن kussum saukhtun, اكفا نمودن ikfa numoodun, الزا كردن ilza kirdun, زعب ساختن zaab saukhtun. *To fill (a vessel) to the brim* پراپر نمودن purapur numoodun, لبالب كردن lubalub kirdun, لب در لب ساختن lub dur lub saukhtun, طحل كردن tuhl kirdun, غرض كردن ghutz kirdun, كعوب ساختن ku-oob saukhtun, افاضت نمودن ifauzut numoodun, افرام كردن ifraum kirdun, تطبيع ساختن tutbé-a saukhtun, اكثام كردن ikfaum kirdun, تعريق نمودن taareek numoodun, دعدعت كردن dadaat kirdun. *To fill or pour out* افراغ كردن ifraugh kirdun, ريختن reekhtun, ريزاندن reezaundun. *To fill up one's time or attention* بنفس مصلحت يافتن benufs musluhut é-aftun, خودرا مشغول كردن khoodra mushghool kirdun. v. *to employ, engage.*—*To fill (satiate)* طعم كردن taam kirdun, اغاليدن aghalédun, برغليدن burghulédun. v. *to glut.*—*To fill the station of a viceroy or vizir* موازرت كردن muwauzirut kirdun, وزارت ساختن wuzaurut saukhtun. *To fill an office* منصبدار شدن munsubdar shoodun. *To fill or be filled* پر شدن pur shoodun, امتلا بودن imtila boodun. *To fill or swell (as a bladder)* انهاض گشتن inhauz gushtun, دميده بودن dumédeh boodun, بسط شدن bust shoodun.

Fill, filling up (completing) پري puré, بدر budur, وفا wufa, ممتليت mumtulé-ut, ملا mulaa, كشم kussum, مجزم mujuzzim, مستغرق mustughruk, v. also *satiety, repletion, completion.*

Filled پر شده pur shoodeh, اكنده akundeh, اغند mush-hoon, مشحون aghund, اغنده âghundeh, انباشته ambaushteh, انباريده ambaurédeh, مرصوص mursoos, مزبورت muzboorut, مزكوت muzkoot, مملو mumloo, ممتلي mumtulé, منعبي munabé, تهام tumaum. v. *full.*—*Filled with ambergris* عنبر اكين amber ageen. *Filled with flying dust* هابي haubé. *Filled with water*

(*as the channel of a river*) محتفل muhtufil. *Filled to the brim* پراپر purapur, طفان tuffaun, حفان huffaun, لب بر لب lub bur lub, لبالب lubaulub. v. *full.*

A FILLET (*round the head*) پیچند peechund, سربند surbund, کیسو بند keisoo bund, پنچه بند puncheh bund, الخکم akhkum, عصابت asaubut, چنبر chumbur, کلاه kulauh, پیشانی بند peishaunè bund, سیه چهل sé-uh chuhl, کمه kumeh, کلاه kulauh, ضماد zumaud, ضمادت zumaudut. *A fillet which covers the tip of the nose* بینی بند beené bund, لفام lufaum. *A golden fillet* کلاه زر kulauha zur, زرین کلاه zureen kulauh.

To fillet or *bind with a fillet* سربند بستن surbund buftun, تضمید کردن tuzmeed kirdun.

A FILLY اسبجانه ماده asbjeh, اسبجانه ماده asbjauneh maudeh, کره ماده kurreh maudeh, فریس ماده furei-us maudeh.

A FILM پرده perdeh, فوف foof, وتیره wuteereh. v. *membrane.—Filmy* ذو فوف zu foof.

To FILTER, *filtrate*, پالونیدن pauloonédun, پالودن pauloodun, بزل ساختن buzl saukhtun, ساویدن sawédun, رواک کردن ruwauk kirdun, v. *to strain.—A filter* پالونه paulooneh, بالورگی bauloorgé. v. *strainer.—Any thing filtered* or *purified* روال ruwauk.--*Filtration* بزل buzl, زهاب zuhaub.

FILTH, *filthiness*, چرك chirk, شوخی shookhé, مرداری murdauré, چرکاب chirkaub, تلوث tuluwwus, لوث laws, نجاست nujausut, الایش ala-ésh, انجاس anjaus, کیش keish, ساوین saween, شوشه shoosheh, طفش tuffh, طفس tufs, فرنج furunj, وسخ wusukh, پروین purween, وکب wukub. v. *dirt, nastiness, corruption, pollution.*

Filthily بوجه مردار bewujha murdaur, ملوثا muluwwusan, با چرك ba chirk, مردارانه murdarauneh.

Filthy مردار murdaur, شوخ shookh, شوخ ناك shookh nauk, شوخ کین shookh keen, ملوث muluwwus, ریمناك reemnauk, خسوك khusook, کهول kuhool. v. *foul, nasty, polluted.*

A FIN جناح junauh, کلمج gulmuj.

FINABLE (*mulctable*) واجب التاوان vajibu't'tawaun, ممکن غرم mumkina ghurm.

FINAL اخر akhir, اخرت akhirut, اخري akhiré, پسین puseen, پسترین pustureen, بافدم baufdum. v. *last, ultimate.* — (*conclusive*) قاطع kauta, متوالی mutuwwaulé, عاقبت الامر قطع نما aukibutu'l'amr kuta numa.

Finally اخر akhir, اخر کار akhir kaur, اخر الامر akhiru'l'amr, اخران akhiran, اخرة akhiratan, اخرا akhiran, اخریا akhiré-an, عاقبت aukibut, الحاصل alhausil, محصل muhussul, محصل کلام muhussula kulaum, حاصل الکلام hausilu'l'kulaum, نتیجه کلام nuteejuha kulaum, اول اخر awwul akhir.

FINANCE خزانت بیت المال khuzaunuta beetu'l'maul. v. *revenue, income, profit.* — *A financier* بازگیر bazshgheer. v. *collector of revenue.*

A FINCH or *chaffinch* دارپره daur pureh, دارپژ daur puzsh, دالیز dauleez, دالین dauleen, موش moosh. *A goldfinch* سقا کوشی suka kooshé.

To FIND یافتن é-aftun, یاب کردن é-aub kirdun, پیدا ساختن peeda saukhtun, جدت کردن jidut kirdun, وجدان ساختن wujdaun saukhtun, احساس کردن ihsaus kirdun, مصادف شدن musaudif shoodun. v. *to discover.* — (*to perceive*) دیدن deedun, ادراك نمودن idrauk numoodun, نظر کردن nuzir kirdun, چشم داشتن chushum daushtun, نگرستن nugguristun. v. *to observe, remark.*—(*to acquire*) اندوختن andookhtun, حاصل کردن hausil kirdun. v. *to attain, reach.*—*To find one in money* نقد بخش نمودن nukd bukhsh numoodun, درهم دادن dirhem dadun. *To find one in meat and drink* اکل و شرب عطا کردن akul ou shurb ata kirdun. v. *to supply, maintain, furnish.*—*To find a verdict* حکم شرع کردن hookuma shura kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, فصل خصومت نمودن fusla khusoomut numoodun. *To find out* پیدا ساختن peeda saukhtun, کروهیدن kuroohédun, احداث نمودن ihdaus numoodun, ایجاد کردن a-éjaud kirdun. v. *to invent, discover, investigate, solve.* — *To find the way* راه یاب کردن rauh é-aub kirdun. *To find the way to take a town* فتحه راه یافتن fit-heh rauh é-aftun. *To find an occasion* or *opportunity* دست یافتن dost é-aftun, فرصت کرفتن fursut gooriftun. *To find fault with* ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to blame, censure, accuse.* —*To find difficulties, to be averse* اظهار تعلل و عناد کردن izhaura ta-allul ou ynaud kirdun. *To find an excuse* بهانه یافتن buhauneh é-aftun. *To find asleep* خواب الود یافتن khaub alood é-aftun, اهجاد کردن ihjaud kirdun, انامت ساختن inaumut saukhtun.

A finder یاب é-aub, یاب کننده é-aub koonindeh, واجد waujid. v. *discoverer, inventer.*

Finding یاب é-aub, یابا é-auba, مصادف musaudif, وجد wujid. *Finding what one desires* (i. e. *fortunate*) کام یاب kaum é-aub.

FINE (*not coarse*) نا هنگفت na hunguft, غیر ستبر ghire-a sutubr, بی غلازت bé ghulauzut, باریك baureek, نارك naurik.—(*free from dregs, dross, &c.*) ناب naub, صافی saufé, خاص khauss, ساده saudeh, بی دردی bé durdé, غیر ریم ghire-a reem. v. *pure, refined.* — (*elegant*)

نازك nauzik, نازكنده nauzindeh, لطيف luteef, جميل jumeel, خوب khoob, خوش khoosh, ملايم mula-ém, حسن husn, پاك pauk. v. *delicate, excellent, beautiful.*—(*showy, splendid*) بزركوار buzurguwaur, شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, ذو عظمت zu azmut.—(*thin, transparent*) شف shuff, شفوف shufoof, شفيف shufeef, شفاف shufauf. v. *clear, pellucid.*—(*small, subtile*) چرده churdeh, دق dikk, دقيق dukeek, بارك baurik, رقيق rukeek, نازك nauzik.—(*soft, smooth*) نرم nurm, نرمه nurmeh, دستمال dostmaul, اسيل aseel. *Having a fine edge* هندواني hindoo-auné, مذرب muzurrub, مذروب muzroob, رهيف ruheef.—(*dextrous, artful*) كار ساز kaur sauz, قابل kaubil, صاحب تصرف sahib tusurruf, صنعي suna-é.—(*fraudulent, sly*) حيله باز heeleh bauz, تلبيس tulbees, غدار ghuddaur, غدير ghudeer.

A FINE جريمه jureemeh, تاوان tuwaun, غرم ghurm, غرام ghuraum, غرامت ghuramut. v. *mulct, forfeit, penalty*; also *end, conclusion.*—*In fine* اخر الامر akhru'l'amr. v. *finally.*

To fine (*impose a fine*) توان انداختن tuwaun andaukhtun, جريمه كردن jureemeh kirdun, تجريم ساختن tujreem saukhtun, استقصاص كردن istiksaus kirdun. *To fine* (*pay a fine*) توان دادن tuwaun dadun, اداي جريمه كردن ada-é jureemeh kirdun.—(*to refine*) ناب كردن naub kirdun, خاص نمودن khauss numoodun, صافي ساختن saufé saukhtun, پاك كردن pauk kirdun.

Fined جريمه شده jureemeh shoodeh. v. *mulcted*; also *refined, purified.*

Finely (*beautifully*) جميلانه jumeelauneh, خوب khoob, خوش khoosh, با لطافت ba lutaufut, با ظرافت ba zuraufut, ظريفانه zureefauneh, نيكو neekoo, با نزاكت ba nuzaukut.

Fineness خوبي khoobé, نزاكت nuzaukut, حسن husn, جمال jumaul, ملاحت mulauhut. v. *beautifulness, elegance, delicacy.*—(*splendor*) عظمت azumut, بزركواري buzurguwauré, اجلال ijlaul. v. *magnificence.*—(*purity*) پاكي pauké, صفا sufa, سادكي saudugé, نابي naubé, عدم دردي aduma durdé.—(*without coarseness*) عدم هنكفتي aduma hunguftě. v. also *subtility, artfulness.*

Finery طراز turauz, زينت zeenut, خلعت khulaat, خلعت فاخرت khulaata faukhirut.

FINESSE حيله بازي heeleh bauzé, رنك runk, ال aul, فن funn. v. *artifice, stratagem.*

A FINGER انكشت angusht, بنان bunaun, اصبع asba, اصبوع asboo-a (pl. اصابع asauba, اصابيع asaubé-a), انملت ammulut (pl. انامل anaumil). *The fore-finger* انكشت دشنام angushta dushnaum, شهادت اصبعي shuhaudut asba-é, سبابه subbaubeh, انكشت شهادت angushta shuhaudut, خداخوان khodakhaun, خداوان khodawaun, انكشت الله خوان angushta allah khaun, مسبحت musubbuhut. *The middle finger* انكشت دراز angushta diraz, وسطي wusté. *The ring-finger* بنصر binsur (pl. بناصر bunausir), اصبع خاتم asbaa khautun, انكشت مهر angushta muhr. *The little finger* انكشت كهترين angushta kuhtureen, انكشت خردين angushta khordeen, كهين kuheen, كالوج kaulooj, غايت اصابع gha-éta asauba, خنصر khunsir, انكشت كوچك angushta koochuk, كهبر kuhbur, كهبل kuhbul, كمين kumeen.—*The five fingers* پنج انكشت penj angusht, خمسين khumseen. *A broken finger* وركاكوج wurkakooj, وركاوج wurkawuj. *To make the finger joints crack by pulling them* انكشت شكستن angushta shakustun. *The tip of the finger* بنانت bunaunut (pl. بنان bunaun, بنانات bunanaut), انملت ammulut, (pl. انامل anaumil. *The joint of a finger, &c.* مفصل mufsul (pl. مفاصلات mufausilaut, مفاصل mufausil), كالبد kaulbud, براجم buraujim. *The first joint of the finger* راجبت raujibut (pl. رواجب ruwaujib). *The middle joint of the finger* برجمت burjumut (plur. براجم buraujim). *The finger joint next the hand* اشجع ishja (plur. اشاجع ashauja). *To put the finger on the mouth* (*an Eastern manner of expressing surprise*) انكشت بر دهن نهادن angusht bur duhin nihaudun; (the *finger* so employed being called) انكشت حيرت angushta heirut *The finger of surprise.*—*To smack the fingers* (especially in contempt) زنجير نمودن zunjeer numoodun, زنجرت كردن zunjurut kirdun.

To finger چنكال كردن chungaul kirdun, سودن soodun, برمجيدن burmujédun, برمسيدن burmusédun, دغدغه كردن dughdugheh kirdun. v. *to touch, tickle.*—(*to steal*) دزدي كردن duzdé kirdun, دزديدن duzdédun, اسلال ساختن islaul saukhtun. *To finger or touch a lute* بربط نواز و باز كردن barbut nuwauz ou bauz kirdun.

FINICAL (*effeminate*) عورت اسا awrut asa, زنانه zunauneh. (*nice*) ظريف zureef, نازك nauzik.—*Finically* بر وجه زنانه bur wujha zunauneh, ظريفانه zureefauneh.—*Finicalness* نازكه nauzikeh, ناز nauz, شيوه sheeweh.

To FINISH پرداختن purdaukhtun, پرداز كردن purdauz kirdun, اختتام نمودن ikhtitaum numoodun, انجاميدن anjamédun, برانجام اوردن bur anjaum awurdun, برطرف ساختن bur turuf saukhtun, تمام كردن tumaum kirdun, ختم

نمودن khutum numoodun, پرداختن pur-daukhtun, انقراض ساختن inkirauz ſaukhtun, اخر کردن akhir kirdun, قضا ساختن kuza ſaukh-tun, کاستن kauſtun, قطع کردن kutaa kirdun. v. *to complete, terminate.*—*To finiſh a thing properly* بصلاح اوردن کار beſulauh awurdun kaur.

Finiſhed انجامیده anjaumédeh, متمم mutum-mum, منتهي mutunaubé, منقضي munkuzé, منقطع munkuta, تمام tumaum, منسلخ munſu-lukh. *The book is finiſhed (finis)* تم tumm, تمت الکتاب tumutu'l'kitaub.—*To be finiſhed* بسر امدن beſur aumudun, پرداخته purdaukhteh, پیوسته اختتام بودن pivuſteha ikhtitaum boodun, برطرف ساز شدن bur turruf ſauz ſhoodun.

A finiſher بر انجام اور bur anjaum awur, متمم mutummim, برطرف سازنده bur turruf ſauzindeh.

FINITE (*limited*) محدود muhdood, محدد muhuddud, متحدد mutuhuddud.

Finitely محدودانه muhdoodauneh.

Finiteneſs حد hudd. v. *limitation.*

FINNY ذو جناح zu junauh.

A FIR-TREE صنوبر ſunoubur, گیژ geezſh.

FIRE اتش autaſh, اذر azur, نار naur, نایرت na-érut (pl. انوار anvar, نیران neeraun, نور noor, نیرت né-arat, نیار né-aur), ام القري ummu'l'kuré, تش tuſh, وابصت waubiſut, سعار ſu-aur, سقط ſukt, باب baub, حرق huruk, حرقت hurukut, وقد wukid, وقود wukood, وقدان wukidaun, قبس kubis. v. *conflagration.*—(*flame*) لسان النار liſ-ſaunu'n'naur [literally the *tongue of fire*) زبان zu-baun, شعله ſhaaleh.—(*light*) روشنايي roſhunaï-é, ضيا zé-a, نور noor, پرتو purtoo. v. *luſtre.*—*The angel of fire* اذرا azur, اذر شب azur ſhub, اردبهشت ardebehiſht. *Hell fire* نار جهنم naura jehennem, نار جحیم naur hujeem, غاشیت ghau-ſhé-ut, حطمت hutmut.—*The fire of heaven* اتش اسمان autaſha aſumaun. v. *lightning.*—*Kindling fire* اتش افروز autaſh afrooz, اتش انگیز autaſh angeez. *Caſting out fire* اتش انداز autaſh andauz, اتش افشان autaſh efſhaun, اتش ریز autaſh reez, *A ſpark of fire* اتش پاره autaſh paureh. *A fire-grate, fire-hearth, fire-ſide, fire-place* اتش دان autaſh daun, اتش تاب autaſh taub, اتشلک autaſhlik, پرکین purkeen, نایرت na-érut, ارت arut, گور goor, کلاته kulauteh. *To ſtrike fire* اتش زدن autaſh zudun. *Any thing uſed in ſtriking fire (as ſteel, flint, &c.)* اتش زنه autaſh zuneh, اتش زن autaſh zun, قداح kuddauh, اتشکو au-taſhgaw. *A large fire (a funeral pile)* اتش ستان autaſh ſtan. *A temple of fire* اتش گاه autaſh gah, اتشکده autaſhkudeh, اتشخانه autaſhkhauneh, اتش شب autaſha ſhub. *A worſhipper of fire* اتش پرست autaſh puruſt, اذر کشب azur kuſhb, اتش اذر کیش azur keeſh. *A fire of faggots* نهال autaſha nihaul. *Fire works* اتش بازي autaſh bauzé, پروازه purwauzeh, نفت naft. *A maker of fire works* اتش باز autauſh bauz, نفت انداز naft an-dauz. *A fire lighted at marriage ceremonies* پروازه purwauzeh, اتش بازي autaſh bauzé. *A flaming fire* اتش سوزان autauſh ſoozaun, اذر برزین azura burzeen.—*A fire burning fiercely* اتش گرم التهاب autaſh gurm iltihaub. *St. Anthony's fire* اتش پارسي autaſha parſé, سرخباد ſurkhbaud.—*Fire (ardour)* حمیت humé-ut, رشک ruſhk, غیرت ghee-rut, گرمیت gurmé-ut, تاب taub, دليري dilaré. (*the ardour of love*) عشق iſhk, سوز و ساز ſooz ou ſauz, صبابت ſubaubut.—(*imagination*) خیال khé-aul, قوت وهم kuwwuta wuhum.—*The fire of Tamerlane's wrath* نایرت غیظ تیمور na-éruta gheiza Teimoor.—*Fire arms* توپ tope, بندوق bundook. v. *cannon muſket, &c.*—*A fire drake* or *dragon* اژدر azdur autaſhfuſhaun, اژدر اذر azſhdura اتشفشان azur.—*A fire-pan* اتشدان autaſhdan.—*A fire-ſhovel* اتشکاو autaſhgaw.—*Fireſtone* سنگ اتشي ſunk autaſhé, روشنا roſhuna.—*Firewood, firing* اتش نهال autaſh nihaul, اتش گیره autaſh geereh, اتش افروز autaſh afrooz, اتش انگیز autaſh angeez. v. *fewel.*—*A fire-brand* اتشکاو autaſhgaw, تیر teer, قبس kubis.—*To crackle as fire* کلجبت ساختن kuljubut ſaukhtun, کلحبت کردن kulhubut kirdun. v. *to crackle.*

To fire (ſet on fire) اتش افروختن autaſh af-rookhtun, سوزان کردن ſoozaun kirdun, سوزي ساختن ſoozé ſaukhtun, افروزانیدن afroozanédun, افروختن afrookhtun, ملتهب گردانیدن multu-hub kirdanédun, اتش مشعل کردن autaſh muſhaal kirdun, مضطرم نمودن muzturum numoodun, برافروختن burafrookhtun, افروز زدن afroozzudun, تافتن ايقاد النار کردن a-ékaudu'n'naur kirdun, tauftun, احراق بالنار کردن ihrauk binnaur kirdun, v. *to inflame, kindle.*—(*to take fire*) سوزان شدن ſoozaun ſhoodun, سوختن ſookhtun, برافروخته بودن burafrookhteh boodun, توقد شدن tuwuk-kud ſhoodun.—(*to animate*) دلیر کردن dilare kir-dun, جراءت دادن jiraat dadun, انگیختن an-geekhtun, تحریض ساختن tuhreez ſaukhtun. (*to be fired* or *inflamed with paſſion*) غضب نمودن ghuzb numoodun, مغاضبت بودن mughauzibut boodun, قهر گرفتن kuhr gooriftun, بخشیدن bukhſhédun, خشمناک گشتن khuſhminauk guſh-tun. *Full of fire and ardour* پر تاب و تب pur taub ou tub. *To fire canon* توپ اندازي کردن tope

andauzé kirdun, توپ رعد انداختن tope raad andaukhtun, ضربزن سر دادن zurbuzun sur dadun, تفنگ خالي كردن tuffunk khaulé kirdun. *To fire a musket* بندوق سر دادن bundook sur dadun, بندق خالي ساختن bunduk khaulé saukhtun, بندوق انداز نمودن bundook andauz numoodun.

FIRM *(fixed)* برقرار burkuraur, پايدار païdaur, باقي bauké, اصيل aseel, استوار ustuwaur, مقرر mukurrur, ساكن saukin, محكم muhkum, مستحكم mustuhkum, ثابت saubut, رسوخ rusookh, مكين mukeen, متين muteen. v. *constant, steady, unshaken, resolute.*—*To remain firm* or *unshaken* ثبات پاي نمودن subaut paï numoodun. —*(solid)* يكپاره eekpaureh, قوي kooï, بروك burook, مجسم mujussum, استوان ustuwaun. v. *impenetrable.* —*Firm-fleshed* دپنك dupunk. v. *plump.*—*To make firm* برقرار كردن burkuraur kirdun, استوان ساختن ustuwaun saukhtun, پايدار نمودن pa-édaur numoodun. v. *to confirm, settle, establish.*

FIRMAMENT برپژ burpuzsh. v. *sky, heavens.*

FIRMLY پايدارانه pa-édarauneh, با استواري ba ustuwauré, محكما muhkuman. v. *strongly, impenetrably, constantly, steadily.* — *To tread firmly* پايداري كردن pa-édauré kirdun.

Firmness استواري ustuwauré, قرار kuraur, پايداري pa-édauré, رسوخ rusookh, ثبات subaut, رصانت rusaunut, بر دوامي bur duwaumé, بقا buka, سكون sukoon. v. *stability, compactness, steadiness, resolution, certainty.*

FIRST نخست nukhust, نخستين nukhusteen, اول awwul (fem. اولي oola, plur. اول uwul, اولين awuleen, اولي awulé, اولون awuloon), يكم eekum. *At the first onset* اول وهلة awwul wuhlutin. *The first place* or *chief station* صدر اعظم sudra é-azim. *First fruits* (*the first of any thing*) نخستكي nukhustugé, نخستين nukhusteen, باكوره bakooreh, نوباوه nowbaweh.—*First, firstly, in the first place* اول awwul, اولا awwula, وهلة wuhlutin, اول وهلة awwula wuhlutin, مقدما mukudduma, بداة budatan, في بدية fi budé-ut. *The first step* درجهء اولي durjeha oola. *First dinner, then conversation* اول طعام پس كلام awwul taam pus kulaum. *From first to last* اولا و اخرا awwulan ou akhiran.—*Making the first last* (*transposing*) تقديم و تاخير tukdeem ou taakheer.

The firstlings of flocks برفنج burfunj.

Fiscal, v. *exchequer, revenue.*

A FISH ماهي mauhé, سمك sumuk (plur. سموك sumook), نون noon (plur. نينان nee-

naun, انوان unwaun), نونت noonut. *A large fish* حوت hoot.—*A fish caught in a net* ماهي دام افتاده mauhé daum uftaudeh. *Dried fish* ماهيانت mauhé-aunut. *The scale of a fish* شيم sheem, فلس fulus (plur. افلس aflus), پشيزه pusheezeh. *The jelly of fish* ماهيابه mauhé-aubeh, ماهياوه mauhé-aweh. *Fish smoaked* or *dried in the sun* قاق kauk. *The row, spawn* or *eggs of fish* ماهيزاد mauhé-zaud. *A fish swallowing a man* ماهي مردم اوبار mauhé murdum obaur.—*A fish-hook* سمك تشبيلي sumuk tushbeelé, نشبيل nushbeel, شص shuss, —*A fishing-net* بياحت bé-auhut, نسبيل nusbeel. *A fish-spear* دست dist. v. *fizgig.*—*A fish pond* ابكير aubgeer, اب استادانگاه ustadaungah aub, حوض hawza, بركه ماهي burkeha mauhé. v. *pond.* *To fish* ماهي گرفتن mauhé gooriftun, ماهي چين كردن mauhé cheen kirdun, صيد سمك ساختن seid sumuk saukhtun. *To fish out a secret* سر واكشيدن sirr wakushédun, اقرار بيرون كردن ikraur beeroon kirdun.

A fisher, fisherman ماهي گير mauhé geer, ماهي چين mauhé cheen, صياد السمك sé-aud-u's'sumuk.

A fishery ماهي گيري mauhé geeré.

Fishing ماهي گير mauhé geer, صيد سمك feida sumuk koona, ماهي چين كنا mauhé cheen. *A pearl-fishing* مداص mudaus, درچين durr cheen.

A fish-monger ماهي فروش mauhé furoosh, سمك فروشنده sumuk furooshindeh.

Fishy (*having the qualities of fish*) ذو اوصاف ماهي zu awsaufa mauhé. (*consisting of fish*) از سمك ساخته uz sumuk saukhteh.

FISSILE (*capable of being split*) ممكن انشقاق mumkina inshikauk.

FISSURE چاك chauk, فرج furj, فرجت furjut, شق shukk, دره dureh, دهنه duhneh, شكاف shagauf, جوبت joubut. v. *chasm, crack, chink, crevice.*—*To have fissures on the lips* خوشيدن khooshédun, هواسيدن huwausédun, ناميدن naumédun, تفسيدن tufsédun, تفسيده لبان نمودن tufsédeh libaun numoodun. v. *to chap, chaps.*—*To break into fissures* منسلع كردن munsula kirdun, رخنه دار شدن rukhneh dar shoodun, شاخ شاخ نمودن shaukha shaukh numoodun. v. *to split, cleave, crack.*—*Fissures in mountains* عورت awrut, ثغور sughoor. *A fissure in the ground* چال زمين chauka zumeen, صحراي suhra-é.

The FIST مشت musht, جمع juma, چنك chunk. *A blow with the fist* مشت musht, مشتا mushta. *Hand to fist* از نزديك uz nuzdeek. *To*

To clinch the fist مشت نمودن musht numoodun, دست جمع کردن dost juma kirdun, دست بهم زدن dost behum zudun. *To strike with the fist* مشت زدن musht zudun. *To gripe with the fist* با مشت گرفتن ba musht gooriftun. *Fistycuffs* مشت و جمع زنان musht ou juma zunaun, مشت بمشت نما musht bemusht numa, مشت زن musht zun. *To fight at fisty cuffs* مشت و جمع زدن musht ou juma zudun, چنک بچنک جنک کردن chunk bechunk jung kirdun, مشت بمشت زن ساختن musht bemusht zun saukhtun. *Close-fisted* تنک دست tunk dost, یاداشی e-adashé.

FISTULA LACHRIMALIS قمع kumaa.

A FIT *(paroxysm of a fever)* اقتراب الحما iktiraubu'l'humma, نزدیکه تاب nuzdeeka taub, نوبت تب noobuta tub, سنخ synkh, معتري maaturé, رس russ. *(a sudden start* or *effort)* هجوم hujoom, خروش khuroosh, خیز kheez. *A fainting fit* غش ghush, غشیان ghushé-aun. v. *swoon*.— *A fit of anger* غضب ghuzb, غیظ gheez, شقت shukkut, همرت humrut. *A drunken fit* خمار khummaur, خمرت khumrut, سرمستي surmusté. *Fits (convulsions)* نزع روح nuzaa rooh, فواق fuwauk.

FIT *(proper)* لایق la-ék, واجب vajib, اهل ahl, قابل kaubil, زو قابلیت zu kaubilé-ut, استعداد istédaud, مستعد mustaad, عدل adil, موافق muwaufik, مناسب munausib, سزا suza, سزاوار suzawaur, شایسته sha-ésteh, لازم lauzim, هموار humwaur, تاهیل taaheel, جدور judoor, جدار jidaur, ورنان wurnaun. v. *apt, convenient, suitable, useful, qualified*.—*(prepared)* مهیا muhé-a, حاضر hauzir, مهیا و حاضر muhé-a ou hauzir, اماده amaudeh. v. *ready*.—*It is fit* لایق است la-ék ast, عادل است aadil ast. *Fit for the yoke* سزاوار اغلال suzawaura aghlaul.—*A fit witness* شاهد عدل shauhida adil.

To fit لایق کردن la-ék kirdun, موافق ساختن muwaufik saukhtun, اهنک نمودن ahunk numoodun, تاهیل کردن ta-aheel kirdun, سزاوار ساختن suzawaur saukhtun. v. *to accommodate, adapt*.—*(to be adapted)* لایق شدن la-ék shoodun, موافق بودن muwaufik boodun, لازم کشتن lauzim gushtun. v. *to suit, agree*.—*To fit out a fleet* جمیعت جهاز اراستن jumé-ata jahauze araustun. v. *to equip*.—*To fit up a house* خانه ارایش کردن khauneh ara-ésh kirdun. v. *to furnish*.

A FITCH کشني kushné. v. *vetch*.

FITLY لایقانه la-ékauneh, با موافقت ba muwaufikut, لازمانه lauzimauneh, عدلانه adilauneh, بالصواب bissawaub, قابلانه kaubilauneh, با سزاواري ba suzawauré. v. *properly, conveniently*.

Fitness موافقت muwaufikut, سزاواري suzawauré, اهلیت ahlé-ut, قابلیت kaubilé-ut, مجال mujaul, فایده fa-édeh, مناسبت munausibut, شایستکي sha-éstugé. v. *propriety, convenience*.

FIVE [P] پنج punj, [A] خمسة khamsat, خمس khams. *The five fingers* پنج انکشت punj angusht, خمسین khumseen. *The space of five years (a lustrum)* پنج سالکي punj saulugé. *One of five* پنج یك punj eek.

To FIX نشاندن nishaundun, نشانده نمودن numoodun, اقامت کردن ikaumut kirdun, بندوبست نمودن bundubust numoodun, نصب ساختن nusb saukhtun, ارسا کردن arsa kirdun, اجستن ajistun, تثبیت کردن tusbeet kirdun, توي نهادن tooï nihaudun. v. *to fasten, settle, rest*.—*To fix the foot* وضع قدم کردن wuza kudum kirdun, پاي نهادن pa-é nihaudun, قدم موطي mooté-a kudum saukhtun. *To fix one's habitation* تمکن کردن tumukkin kirdun, قرار ساختن kuraur saukhtun. *To fix the eyes* نظر نشاندن nuzur nishaundun, شخیدن shukhédun.

Fixed نشانده nishaundeh, مضرب muzrub, بر قرار bur kuraur, ثابت saubut, متثبت mutusubbut, ثبیت subeet, باقي bauké, مصمم musummum, دایم da-ém, مقرر mukurrur, وقیظ wukeez, منقرد munkurrud. v. *firm*.—*Fixed in a place* مقیم mukeem. *A place where any thing is fixed* مضرب muzrub. *A fixed habitation* قرار کاه kuraur gah, مکان mukaun.—*Fixed upon* کزیده guzédeh, مختیار mukhté-aur. v. *elected, selected, chosen*.

Fixedly با استواري ba ustuwauré. v. *firmly*.

Fixedness, fixation, fixure استواري ustuwauré, پایداري pa-édauré, قرار kuraur, ثبات subaut. v. *firmness, stability, solidity, steadiness, position*.

A FIZGIG کوشت اهنج koosht ahunj, شل shull, دست dist.

FLABBY نا تندرست na tundurust, زوبین zoobeen, سست sust, سست مردم sust murdum, سست اندام sust andaum, رخ rukh, مسترخي musturkhé, خذو khuzoo, خرع khira. v. *soft*.

FLACCID زابل zaubil (plur. زبول zubool), خنث khunis, منخنث munkhunis, هشیم husheem, منهشم munhushim, ضعیف za-éf, فرك furuk, افسرده afsurdeh. v. *limber*.—*Flaccidity, flabbiness* سست اندامي sust andaumé, استرخا usturkha, شملط sumlut, خرع khura, طرشحت turshuhut.

To FLAG *(grow feeble, flaccid)* زبون کشتن zuboon gushtun, افسردن afsurdun, پژمردن puzhmurdun, زابل کشتن zaubil gushtun, ضعیف شدن za-éf shoodun, سست اندام بودن sust andaum boodun, مسترخي نمودن musturkhé nu-

moodun.—(*to hang looſe, as the long ears of dogs, aſſes, or other animals*) تختر شدن tukhuttur ſhoodun, غضف بودن ghuzuf boodun, خطلا شدن khutla ſhoodun. — (*to become dejected*) دلتنگ گشتن diltunk guſhtun, تيره دل نمودن teereh dil numoodun, فروتن امدن furootun au-mudun. v. *to droop.*

A FLAG (*colours*) علم alum, رايت ra-é-ut, لوا liwa, عجوز ajooz, ازيع azé-a, سبب ſubub. v. *enſign, banner, ſtandard.*—*A flag-ſtaff* تاغ taugh. —*A ſmall flag* or *pennant* باد نما baud numa, ازنخ auzunkh. *To hoiſt a flag* رايت افراز كردن ra-é-ut efrauz kirdun, علم نصب نمودن alum nuſb numoodun.—*To ſtrike a flag* لوا تسليم نمودن liwa tuſleem numoodun. — *A flag* or *reed* ني nei, قصبا kuſba, سواره ſuwaureh.—*A place where flags grow* نيستان neiſtan, پيچه peecheh.

A FLAGELET ناي كوچك na-é koochuk.

FLAGELLATION مضروبت muzroobut, مسن muſn, شلاق ſhullauk, شلق ſhulluk.

Flaggineſs, v. *flaccidity*.--*Flagging-eared* (*aſs,&c*) خذوا khuzwa.—*Flaggy*, v. *flabby, flaccid*; *inſipid.*

FLAGITIOUS اهل فسان ahla fuſaud, شرير ſhureer, فاسد fauſid, شقي ſhuké. v. *wicked, villainous.*

Flagitiouſneſs فسان fuſaud, فجور fujoor, شر ſhurr, قباحت kubauhut, شقاوت ſhukawut.

A FLAGGON اجانت ijaunut, كوز kooz, كوزش koozſh, كوزه koozſheh, قمقمه kumkumeh (pl. قمقام kumkaum) اسيل aſeel, بچكله buchkuleh, بجكله bujkuleh, بلبله bulbuleh. v. *decanter, flaſk.*—*A large flaggon* قرابه kuraubeh.

FLAGRANT (*notorious*) مشهور muſh-hoor, معلوم بني ادم malooma bené adam, اشكار aſhikar, علاني alauné. v. alſo *ardent, glowing, flaming.*

A FLAIL مدوس mudoos, مرضت murzut.

A FLAKE صفيحت ſufeehut, تنكه tunukkeh. v. *lamina, layer, ſtratum.*

Flam, v. *falſehood, pretext, lie.*

A FLAMBEAU مشعل muſhaal, مشكات muſhkaut, مصباح muſbauh. v. *torch.*

FLAME زبان zubaun, زبانه zubauneh, شعله ſhaaleh, برزين burzeen, ازرشب azurſhub, خرپشته khorpuſhteh, علو aloo, لهب luhub, سوزار ſoozaur. v. *fire, paſſion, ardour, love.* — *Flame without ſmoke* لسان النار liſſaunu'n'naur, شواظ ſhuwauz, مارج maurij. *Kindling the flames of war* ايغاد نايرت جنگ a-ékaud na-éruta jung. *To blow into flame* نافخ ضرمت كردن naufikh zur-mut kirdun.

To flame شعله نمودن ſhaaleh numoodun, تلظي tuluzzé kirdun, كردن التهاب ساختن iltihaub ſaukhtun, مشاعل نمودن muſha-él numoodun, ايقاد نمودن اتش بار شدن autaſh bar ſhoodun, a-ékaud numoodun, پشخيدن puſhkhédun.

Flame-coloured ازركون azurgoon, ازريون az-ré-oon, اذر رنك azur rung, زو رنگ زرباب zu runk zurbaub, شعله رنكين ſhaaleh rungeen. *A flaming fire* اذر برزين azura burzeen.

Flaming, flamy اتش بار autaſh bar, اتش افروز autaſh afrooz, شعله دار ſhaaleh dar, شاعل ſha-él, شعله زن ſhaaleh zun, برزين burzeen, شعله ور ſhaaleh wur. *A flaming ſword* تيغ اتشبار teegh autaſhbar.

FLANK جانب jaunib, طرف turruf, سو ſoo, پهلو pihloo, نزد nuzd, قطر kutr. v. *ſide.*—*The flank of an army* اياد لشكر a-é-auda laſhkur. *Both the flanks* ايدان عسكر a-édauna aſkur. *The right flank* ميمنت meemunut. *The left flank* ميسرت meeſurut. —*To flank* or *attack the flank of an army* بر اياد لشكر هجوم اوردن bur a-é-auda laſhkur hu-joom awurdun, بپهلو عسكر حمله نمودن bepih-loo-a aſkur humleh numoodun.

A FLAP (*any thing dangling*) اويز aweez, چيز اويخته cheez aweekhteh. *The flap* or *lappet of a garment* دامن daumin. *The flap* or *lob of the ear* اويزه aweezeh. v. under *ear*; alſo *ſlap.*—*A fly-flap* مكس ران mugus raun.

To flap away flies مكس ران كردن mugus raun kirdun, ذباب راندن zubaub raundun. *To flap* or *move the wings, &c.* بال ركض ساختن baul rukz ſaukhtun, صفق كردن ſufik kirdun. v. *to flutter*; alſo *to dangle.* — *Flap* or *long-eared* دراز گوش دار diraUz gooſh dar.

To flare, v. *to flaſh, glitter, glance, ſhow away.*

A FLASH (*of fire* or *lightning*) اذر azur, اذرشب azurſhub, اتش باز autaſh bauz, برق burk, بريق bureek (plur. بوارق buwaurik, بروق burook), درخش durkhuſh, رخش rukſh, صلد ſullud, صاعقت ſa-ékut, پژ puzſh. v. *blaze.*—*A flaſh of water* اب پاشي aub pauſhé, كستري اب kuſturé, جوش و خروش اب jooſh ou khurooſha aub. *A flaſh of wit* مزه muzeh, بذله buzleh. *A flaſh* (*tranſitory ſtate*) حال تيز گذار haula taze guzaur, حالت يكساعت haulata eekſaat, شان فاني ſhauna fauné. (*a ſudden impulſe*) هجوم hujooma naguhauneh, حمله علي الغوا humleh ala'l'four.

To flaſh درخشان شدن durkhuſhaun ſhoodun, درخشيدن durkhuſhédun, بشنجيدن buſhunjé-dun, برق كردن burk kirdun, ضحك نمودن zuhk numoodun, ابراق ساختن ibrauk ſaukhtun,

پخشیدن pukhshédun, بروق کردن burook kirdun. v. *to shine, glitter.*—*To flash with wit* or *merriment* بذله گفتن buzleh guftun, مزه نمودن muzeh numoodun, شوخ بودن shookh boodun. *To flash (make an impetuous effort)* هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, خروش کردن khuroosh kirdun. *To flash (dash up) water* اب بجوش نمودن aub bejoosh numoodun, ابجوش و خروش زدن aub joosh ou khuroosh zudun. v. *to dash as the waves, &c.*

A flasher, a flashy fellow لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, پاروله paroleh, زعیم za-ém, پر تصلف pur tusullif, باد بروت baud buroot. v. *boaster, fop.*

Flashing رخشا rukhsha, درخشان durkhushaun, الاق ilauk, سنا suna, ولاف wulauf, ومض wumiz, لامع lauma, صلد silid. v. *glancing.*

Flashy (not solid) نا اصیل na aseel, بی رسوخ bé rusookh, بیهوده behoodeh, باطل bautil, بی معنی bé maané. v. *empty, showy: insipid.*

A FLASK (*of glass*) قنوج kunooj, شیشه sheesheh, کوزواره koozooreh, قنانی kunauné, قنینت kunénut, کوژ koozsh, کوژه koozsheh, پلواژه pulwauzsheh. v. *bottle.* — *A leathern flask* متاره mutaureh. *An earthen flask* دستی dosté, کماس kumaus. *A stone flask* اجانت ijaunut. *A long necked flask* قنوج kunooj, صراخی suraukhé, صراحی surauhé. *A bottle made of a gourd* کودنیمه goodneemeh. v. also *powder-horn.* —*The stopple of a flask* وفاع wufa, سداد sudaud.

FLAT (*level*) پیشاپیش peishapeish, هموار humwaur, متساوی mutusawé, مستوی mustuwé, مساوی musawé, بسیط buseet, یکسان eeksaun, یکسو eeksoo, برابر buraubur. (*not elevated*) نا بلند na bulund, غیر ارتفاع ghire-a irtifaa, بی افرازی bé efrauzé. (*without protuberance*) بی اصحا bé is-ha, بی شرف bé shuruf, غیر کوه ghire-a kooh, دستمال dostmaul, ملسی mulsé. v. *smooth.* —(*level with the ground*) با زمین برابر ba zumeen buraubur. (*prostrate*) متلول mutlool, تلیل tuleel, صریع suré-a. (*insipid*) بی نمک be numuk, بی مزه be muzeh, نا شیرین na sheereen, بازیره bauzeereh, تافه taufih, تفه tufuh. v. *tasteless.*—(*unanimated*) بی جان bé jaun, برود burood, ضعیف za-éf, بی قوت bé kuwwut, جامد jaumid. (*dejected*) دلتنک diltunk, غمناک ghumnauk, ازار کشیده azaur kushédeh. *The flat side of any thing*; (also *any thin lamina, plate, blade*) صفیحت sufeehut, صفح sufuh, صفحت sufhut. *A flat plate of iron* اهن تخته ahun tukhteh.—v. also *downright, peremptory.*—*Flat-nosed* بوج بینی booj beené, افطس aftus, اخنس akhnus, خنسا khunsa, اقعم ikaam. — *Flat-shouldered* موطا الاکتاف muwutta'l'aktauf. *A flat roof* طراد tirraud, سطح sutih. *A flat discourse* سخن نا فرجام sukhun na furjaum, گفتار بی مزه guftaur bé muzeh.

A flat (even ground) بسیطه buseeteh, جوا jiwa, صحرا suhra, سهل suhl, دشت dusht, هامون haumoon, دشت و هامون dusht ou haumoon. v. *plain.*—(*a shallow place in the sea*) ابخو aubkhoo, اداک adauk. v. *shallow.*—*A flat roof* طایت ta-é-ut.

To flat, v. *to flatten.*

Flatly (horizontally) هموارانه humwaurauneh, مستویا mustawé-an. (*without prominence*) دستمالانه dostmaulauneh, ملسیا mulsé-an. (*insipidly*) بی قوت bé kuwwut, ضعیفانه za-éfauneh, با برودت ba buroodut. *To deny flatly* بی تجنیس رد کلام دادن bé tujnees rudd kulaum dadun.

Flatness (levelness) همواری humwauré, تسویا tuswé-a, عدم اصحا aduma is-ha, برابری buraubúré, یکسانی eeksauné. (*deadness*) عدم قوت aduma kuwwut, برودت buroodut, مسخی muskhé, بازیرکی bauzeerugé. v. *insipidity, frigidity, vapidness.* — (*dejectedness*) سودا sooda, دلتنکی diltungé, غم ghumm, درد durd, کش سیاه kush sé-ah. v. *dullness.* — *Flatness of sound* عدم تیز صدای adum taze suda-é.

To flatten (make flat) هموار ساختن humwaur saukhtun, پیشاپیش نمودن peishpeish numoodun, بخجیدن bukhjédun. *To make flat* or *level with the ground* بزمین برابر کردن bezumeen buraubur kirdun. — (*to make vapid*) مسخ کردن muskh kirdun, بازیره ساختن bauzeereh saukhtun, بی قوت نمودن bé kuwwut numoodun. (*to depress*) دلتنک کردن diltunk kirdun, غمناک ساختن ghumnauk saukhtun, فروتن نمودن furootun numoodun. — *To flatten (grow flat* or *level)* هموار شدن humwaur shoodun, طستیخ کشتن tusteekh gushtun. (*to grow vapid*) بازیره کشتن bauzeereh gushtun, مسخ بودن musikh boodun.

To FLATTER خوش امدن khoosh aumudun, خوش امدی کردن khoosh aumudé kirdun, ریشخندی نمودن reeshkhundé numoodun, ریشخند شدن reeshkhund shoodun, روباه بازی نمودن roobah bauzé numoodun, تملق کردن tumulluk kirdun, تبصبص ساختن tubusbus saukhtun, جابلوس نمودن jaubloos numoodun, شوخیدن shookhédun, سپید کردن sipeed kirdun. v. *to cajole, coax, praise, wheedle.*

A flatterer خوش امد khoosh aumud, سپیدکار sipeedkaur, ریشخند reeshkhund, متبصبص mutubusbus, جابلوسکر jaubloosgur, مالق maulik,

گردکار gurdkaur, لاماني lamauné, زردگوش zurdgoosh, گربز gurbur, گربز gurbuz, گربزش gurbuzsh, حمدت humdut, دحل duhl, ايشه a-ésheh.

Flattery امدي خوش khoosh aumudé, ريشخندگي reeshkhundugé, ريشخند reesh-khund, سپيد کاري sipeed kauré, تبصبص tubus-bus, لاماني lamauné, تملاق tumlauk, جابلوسي jaubloose, تملق tumulluk, ملق mulluk.

FLATULENCY ريحت reehut, ارغ arugh, فسا fusa, كوز gooz, تيز taze. v. also *windiness; vanity.* —*Flatulent* هلاب hullaub. v. *windy; vain, turgid.* *A flatulent tumour* نفخت nufkhut, فرصت surfut.

To FLAUNT (*dress gaudily but tawdrily*) با روشنا و بي ظرافت ملبوس بودن ba roshuna, ou bé zuraufut mulboos boodun. (*to walk with a gay* or *haughty air*) خرامان بودن khiramaun boo-dun, بنجيدن bunjédun.

FLAVOUR (*odour*) بوي booï, رائحه ra-éheh, معطر ma-attur. (*agreeableness of taste*) زوق zook, چرش churish, لذت luzzut, مزه muzeh.

A FLAW (*crack*) رخنه rukhneh, چاک chauk, شکاف shagauf. (*defect*) زوال zuwaul, نقص nuks, عيب aïb, خطا khuta. (*a blast of wind*) نفحت nufhut, نعرت النجم naarutu'n'nujim. v. also *tumult.*—*To flaw,* v. *to crack, break.*

FLAX كتان kutaun, كتن kutun, زير zeir, خنوف khunoof. v. *lint.*—*Flaxen* كتاني kutauné. v. also *fair.* — *Flax-seed* برزک burzuk. *Refuse of flax (which falls in dressing)* هبر hubr.

To FLAY كندن kundun, كوازه كردن guwauzeh kirdun, جلد بركرفتن jild burgoo-riftun, تقشير نمودن tuksheer numoodun, رشتن rushtun, سلخ كردن sulkh kirdun, جمر ساختن humr saukhtun, پوست كندن post kundun.

A FLEA كيک keek, عذام azzaum, (plur. عذم uzzumm), كوپاره koopaureh, شبكز shub-kuz, قذن kuzzuz, قذت kuzzut, كزرنه guzurneh, ابار abbaur.

FLED (participle of *flee*) گريخته gureekhteh, گريزان شده gureezaun shoodeh; (also the prete-rite, as) *I fled* گريختم gureekhtum; *Thou fledst* گريختي gureekhté; *He fled* گريخت gureekht.

FLEDGED زو پر و بال zu pur ou baul, با پر پوشيده ba pur poshédeh, اهل عجوز ahla ajooz.

To FLEE (*run from danger*) گريختن gureekh-tun, گريز كردن gureez kirdun, گريزان شدن gureezaun shoodun, كنار گرفتن kunaur gooriftun, منهزم شدن munhuzim shoodun, پشت دادن posht dadun, فرار ساختن furaur saukhtun, پشت نمودن posht numoodun, هارب كردن haurib kir-dun, گريزيدن gureezédun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun, وال كردن waul kir-dun. v. also *to avoid, shun.*—*To flee in terror* نفرت نمودن nufrut numoodun, رميدن rumédun. *To flee from one another* تنافر كردن tunaufir kirdun, از يكديگر گريختن uz eekdégur gureekhtun. *To flee from sin* از گناه اجتناب كردن uz gunauh ij-tinaub kirdun. *To flee in disorder* تناديد كردن tunaudeed kirdun, نفر ساختن nufr saukhtun. *Any place to which one flees* گريزگاه gureezgah. v. *asylum.* — *Fleeing* گريزان gureezaun, گريز gureez, گريزنده gureezindeh, فرور furoor, فار farr, فر furr, تهليل tuhleel, مناص munaus, روغ roogh, رايغ ra-égh, شارد shaurid, شرود shurood, منقصف munkusif, ينغور eenfoor, محوز muhooz, متولي mutuwullé, منحوش munhawish, نوار nuwaur.

A FLEECE صوف soof, پشم pushum. *A lamb's fleece* برفان burfaun.

To fleece (shear sheep) پشم بريدن pushum buré-dun. (*to strip, plunder*) برهنه كردن buruhneh kirdun, سلب ساختن sulb saukhtun, زشتن zush-tun, تاراج و يغما نمودن taurauj ou yaghma nu-moodun.

Fleeced (robbed, stripped) برهنه شده buruhneh shoodeh, رشته rushteh, مسلوب musloob, محروب muhroob.—*Fleeced* or *fleecy* زو پشم zu pushum, اهل صوف ahla soof.

To FLEER (*deride*) استهزا كردن istihza kir-dun, مسخرت نمودن muskhurut numoodun. v. *to mock, gibe.*—*Fleer,* v. *mockery, derision.*

A FLEET جميعت جهازها jumé-ata jahauze-ha. *To fit out a fleet* جميعت جهازها اراستن jumé-ata jahauze-ha araustun. — *Fleet,* v. also *bay, creek.*

Fleet (swift) تيز رو taze rou, تيز گام taze gaum, تند رو tund rou, سريع suré-a, طاير ta-ér, جودت joodut, ميلاب meilaub, زود zood, باد رفتار baud ruftaur, باد عنان baud énaun, چست chust, جلد jild, شتابان shitabaun. v. *nimble, quick.*

To fleet (vanish) وا شدن wa shoodun, غايب بودن gha-éb boodun, نا پيدا شدن na peeda shoodun, نا بود و نا بديد بودن na bood ou na budeed boo-dun, زايل گشتن za-él gushtun, مضمحل شدن muzmuhill shoodun. v. also *to flow, skim.*

Fleeting مضمحل muzmuhill, فاني fauné, نا بديد na budeed, زايل za-él. v. *momentary.*

Fleetly زودانه zoodauneh, سريعا suré-an, بر وجه باد رفتار bur wujha baud ruftaur.

Fleetness زودي zoodé, چستي chusté, سرعت suraat, باد رفتاري baud ruftauré. v. *swiftness.*

FLESH گوشت koosht, لحم luhm (pl. لحام luhaum, لحمان luhmaun, لحوم luhoom), بضيع

buzé-a, هبر hubr. *To sell flesh* لحيم كردن luheem kirdun, كوشت فروشتن koosht furooshtun. *Flesh roasted* كباب kubaub, كوداب koodaub. *Flesh roasted in the oven* كوشت فرن كبابي furun kubaubé, كوشت بريان koosht buré-aun. *Flesh roasted black* لحم خامسوز luhma khaumsooz. *Boiled flesh* لحم پخته luhma pukhteh, يخني eekhné. v. *meat.* — *Muscular finewy flesh, flesh without bone,* مضيغت muzeeghut, پيامبغ pé-ameegh. *Fat flesh* لحم سمين luhma sumeen. *Lean flesh* هرهار hurhaur. *Flesh dry and black* طخيم tukheem, اطخم atkhum. *Flesh dried in the air* قاق kauk, قديد kudeed, خلع khula. *A flesh-hook* كوشت اهنج koosht ahunj, چنكاله chungauleh, كلاب kulaub. *A flesh market* كوشت اويز koosht aweez. *Full of flesh* كوشت دار koosht dar. v. *fleshy, corpulent, fat.*—*A flesh pie* كوشت اكنده koosht akundeh. *A piece of flesh* كوشت پاره koosht paureh, هبرت hubrut, پيامبغ pé-ameegh. *The flesh-stealer* (*a kite*) كوشت ربا koosht ruba. *Living on flesh* (*carnivorous*) كوشت خوار koosht khaur, لاحم lauhim, لحيم luheem. *To get into flesh* (*grow fat*) پروره بودن purwureh boodun, سامن كشتن samin gushtun. *To fall away in flesh* لاغر كشتن laughir gushtun, كم كوشت شدن kum koosht shoodun. *Flesh-broth* كوشتابه kooshtaubeh. — *Flesh* (*carnal desire*) نفس nufs, شهوت shuhwut. v. *concupiscence.* — *Following the lusts of the flesh* شهوات نفسانيت متابعت shuhwauta nufsauné-ut mutabaat.—*One flesh* (*as husband and wife*) زوج zooj.—*To mortify the flesh* كسر نفس كردن kusr nufs kirdun.

To flesh, v. *to glut, satiate; accustom.*

Fleshy كوشت كوب koosht koob, كوشت دار koosht dar, ملحم muluhhum, لحيم luheem, كوشتين kooshteen, تلكد tulukkud, كثير اللحم kuseeru'l'luhm, كوشتمند kooshtmund.

A FLETCHER (*bow* or *arrow-maker*) كمانكر kumaungur, تير كار teer kaur. —*Flew*, pret. of *fly*.

FLEXIBILITY *flexibleness*, امكان معوج imkauna mawuj, قابليت العوج kaubilé-utu'l'awuj. v. also *facility, compliance.*—*Flexibleness of the joints* فتخ futukh.

Flexible, flexile, زابل zaubil, خنث khunis, منخنث munkhunis, منحني munhuné, اسان معطوف asaun maatoof.

Flexion, flexure, عوج awuj, پيچ peech, ميل meil, پيچش peechish, پيچ و تاب peech ou taub, محيد muheed, خنث khunis (pl. خناث khunaus, اخناث akhnaus), حنايت huna-é-ut, خوع khuwa, ثني suné.

Flexuous پيچان peechaun, پرچين purcheen.

A FLIER برداشته burdaushteh. v. *fugitive, run-away.* —*The flier* (*of a jack* or *other engine*) معادلت ma-adulut.

FLIGHT (*from danger,* &c.) كريز gureez, نفرت nufrut, فر furr, فرار furaur, بيزار beezaur, هزم huzm, جابزه jaubizeh, مهاجرت muhaujirut, هرب hurb, هصب husb. (*the general flight* or *rout of an army*) هزيمت huzeemut, هزيما huzeema, كسرت kusrut, دابرت daubirut, كال kaul. *To take flight* or *be put to flight* منهزم شدن munhuzum shoodun, كريختن gureekhtun, كريزيدن gureezédun, انهزام شدن inhizaum shoodun, از فرار عزيمت كردن uz furaur azeemut kirdun. v. *to flee, fly.*—*To put to flight* افرار ifraur kirdun, برانيدن buraunédun, اغاليدن aghaulédun, براغاليدن buraghaulédun, هزم كردن huzm kirdun, هزيمت ساختن huzeemut saukhtun, غوريدن ghoorédun, غوليدن ghoolédun, تهريب كردن tuhreeb kirdun, منهزم ساختن munhuzum saukhtun, اطارت كردن itaurut kirdun. *To feign a flight* or *retreat* اظهار فرار كردن izhaura firaur kirdun, اظهار صوري نمودن izhaura sooré numoodun, اظهار صورت فرار ساختن izhaura sooruta furaur saukhtun.—*Flight* (*flying through the air*) پرواز purwauz, طيران teeraun, پران purraun, هذابت huzaubit. *An omen from the flight of birds* طير teer. *A flight* or *covey of birds* طير متاوي teer mutawé, سيله مرغان seelehu murghaun, طير اوي teer awwa, چغاله chugauleh, خفالت khufaulut, ابابيل ababeel. *A flight of arrows* تير باراني teer barauné. *A flight of fancy* طيرت خيال teeruta khé-aul, متخيلت mutukhé-ulut. *A falcon of a rapid flight* شهباز تند پرواز shuhbauz tund purwauz.

Flightiness طيرت teerut, طيش teesh, طوش toosh, اينده a-éndeh. v. *levity.*—*Flighty* ذو اينده zu a-éndeh, اهل طيرت ahla teerut, پر خيال pur khé-aul, متخيل mutukhé-ul, خيالي khé-aulé, وهمي wuhmé.

Flimsy, v. *frivolous, spiritless, trifling.*

To FLINCH تردد نمودن turuddud numoodun, متردد شدن muturuddud shoodun, اظهار تعلل و عناد كردن izhaura ta-allul ou ynaud kirdun. v. *to shrink.*

A flincher تردد كننده turuddud koonindeh, تعلل عليل نما ta-allula aleel numa.

To FLING انداختن andaukhtun, اهنجيدن ahunjédun, دور انداختن door andaukhtun, راندن raundun. v. *to cast, throw; flounce, wince.* *A fling*, v. *cast, throw, gibe, sneer.*—*To fling* (*as a horse*) لكد زدن lukud zudun, رفاس كردن rufaus kirdun. v. *to kick.*

FLINT قداح kuddauh, قداحت kuddauhut, سنك ريزه sunk reezeh, خوار khuwaur, اطشي utshé, ايهم a-éhim, يهما eehma, مصبوحت musboohut, وقع wuka, وقعت wukaat. —*A flint for a musket, tinder-box, &c.* سنك اتش sunk autash.

Flinty قداحي kuddauhé, قداحت اسا kuddauhut asa, ذو اطشي zu utshé. v. also *cruel, inexorable.*

Flippant, v. *pert, talkative.*

To FLIRT (*move about with quickness*) جا بجا رفتن ja beja ruftun, من هنا و هنا روان بودن min huna ou huna rouvaun boodun, سو بسو نمودن soo besoo numoodun. — (*to throw with quickness*) تيزكار انداختن tazekaur andaukhtun. v. also *to gibe, jeer.*

A flirt زني عشوت زن zunné ushwut zun, دوخت شوخ dookht shookh. — *Flirtation* كرشمه gurishmeh, شيوه sheeweh, عشوت ushwut.

To FLIT (*migrate, remove*) از منزل نقل كردن munzil nukkul kirdun, انتقال ساختن intikaul saukhtun, شدن shoodun. v. also *to rove, flutter, fly away.*

To FLOAT (*swim*) اهنكيدن ahungédun, غغو كردن ghufoo kirdun, طغو نمودن tufoo numoodun, سباحت ساختن subauhut saukhtun. v. *to fluctuate, flow.* — (*to overflow*) سيلاب نمودن seilaub numoodun, متموج كردن mutumawij kirdun.—*Ground floated with rain* عوانت awaunut.

A float or *raft* رمث rums, عمد amud. *Reeds, bladders, &c. used in making floats* طوف toof.

A FLOCK كله guleh, قطيع kuté-a, رمه rumah, سيله seeleh, رم ram, وقرت wukurut, رعيت ra-é-ut, سواف suwauf. *A flock of sheep* رمه كوسفند rumahu koosfund, غنم ghunum, عرجله arjuleh, فرق firk, علبط albut, علبطه albuteh, قوط koot, صديع sudé-a, وقير wukeer, ميشينه meesheeneh, رمق rumuk, افات afaut. *A flock of people* جماعت jumaat, شيرزمه sheerzumeh. v. *crowd.*—*A flock of birds*, v. under *flight.* — *Flocks* بواضع buwauza, رموان rumuwaun, اقاطيع akauté-a, اكلت akilut, مغنمت mughnumut. v. also *herd, cattle.*—*The firstlings of flocks* برفنج burfunj. —*A keeper of flocks* كله بان gulleh ban, چوبان chooban, شوبان shooban, رموان rumuwaun. v. *shepherd.*—*An inclosure for flocks* اصيدت aseedut, وصيدت wuseedut. v. *fold.*—*To feed flocks* چريدن churédun. v. *to pasture, feed.* — *A flock* or *lock of wool* هبريت hubré-ut, هباريت hubaré-ut. *Flocks of wool for stuffing cushions, &c.* اكنج akunj, اكنباليين agunbauleen.

To flock together جمع كردن jumaa kirdun, فراهم امدن furauhim aumudun.

To FLOG تازيانه كردن tazé-auneh kirdun, زدن zudun. v. *to lash, whip, scourge.*

FLOOD (*deluge*) طوفان toofaun, طوفانه toofauneh, سيلاب seilaub, نزم nuzshum, نزيم nuzeem. *The flood of Noah* طوفان نوح toofauna Nouh. (*a body of water*) بحر buhr, دريا duré-a, v. *sea, river.*—(*high water*) مد mudd. *The flood and ebb of the tide* مد و جزر mudd ou juzr.

To flood طوفان نمودن toofaun numoodun, سيلاب كردن seilaub kirdun. v. *to overflow.*

A floodgate قفس kufus.

The FLOOK (*of an anchor*) دندان انكر dundauna aungur, چنكل لنكر chungula lungur.

FLOOR (*pavement*) تخته tukhteh, تخته خانه tukhteha khauneh. *The ornamented floor of a palace* ستام sitaum. *A stone, brick* or *earthen floor* بلاط bulaut.—*A floor* or *story* اسماني asmauné, طبق tubuk, طبقت tubukut, (pl. طباق tubauk, اطباق atbauk, اطبقت atbukut), سقف sukf (plur. سقوف sukoof, سقف sukuf, سقفان sukfaun). *The upper and lower floors* طبق فوقاني تحتاني tubuka foukauné tuhtauné. *A barn* or *threshing-floor* خرمن كاه khurmun gah, خرمن *Flooring*, v. *floor.*—*To floor* (*with planks*) تخته كستر ساختن tukhteh kustur saukhtun, تخته نهادن tukhteh nihaudun. (*with bricks, &c.*) بلاط كردن bulaut kirdun. v. *to pave.*

FLORAL كل منسوب gul munsoob, كلي gulé.

FLORID كلشن gulshun, شكفته shukufteh, زاهر zauhir, زهرا zuhra, ريان rei-é-aun, ناضر nazir, منضور munzoor, تازه و خندان tauzeh ou khundaun. v. *bright, embellished, splendid.*—*A florid orator* سخن ران sukhun raun, سخن ارا sukhun ara. *A florid complexion* كلعذار gulazaur.

Floridness, floridity كلشني gulshuné, شكفتكي shukuftugé, زهر zuhr, نضر nuzr. v. *embellishment.*

A FLORIST كل چين gul cheen, شكوفه خوبتر نما shukoofeh khoobtur numa.

To FLOUNCE (*plunge about in water*) انجا اينجا غطس كردن aunja eenja ghutis kirdun, در اب فرو بالا رفتن dur aub furoo bala ruftun. *To flounce about in a rage* انجا اينجا غضوب رفتن aunja eenja ghuzoob ruftun. *To flounce* (*robes, &c.*) تير كردن teer kirdun, با تير اراستن ba teer araustun. *A flounce* (*to a garment*) تير teer, دامن daumin. v. *fringe.*

To FLOURISH (*as a plant*) شكوفه كردن shukoofeh kirdun, تازه و خندان شدن tauzeh ou khundaun shoodun, زهور بودن zuhoor boodun, شكوفتن shukooftun, ايشاع نمودن a-ésha numoodun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, تنوير

تنوير كردن tunweer kirdun, تورید نمودن tawreed numoodun. *To flouriſh in eſteem* (*to be proſperous*) معتبر شدن maatubur ſhoodun, مبارك بودن mobauruk boodun, دولت يافتن dowlut é-aftun, صاحب دولت شدن ſahib dowlut ſhoodun. v. *to proſper*.—*To flouriſh in diſcourſe* سخن ران بودن ſukhun raun boodun, سخن اراي نمودن ſukhun ara-é numoodun, كلام تحيشه ساختن kulaum tuheeſheh ſaukhtun.— (*to boaſt*) لاف زدن lauf zudun, باد فره نمودن baudfureh numoodun, بازنانه كردن baznauneh kirdun. v. *to brag*, *vaunt*.— (*to figure in needle-work*) نكار كردن nigaur kirdun, نكاريدن nigaurédun, طرازيدن turauzédun. v. *to embroider*.— (*to adorn*) اراستن arauſtun, ارايش كردن ara-éſh kirdun, زينت ساختن zeenut ſaukhtun. v. *to embelliſh*.—*To flouriſh* (*play a prelude*) پيشرو نمودن peiſhrou numoodun. *To flouriſh a ſword* شمشير مهترع نمودن ſhemſheer muhtuzaa numoodun, سيف افشان كردن ſeif efſhaun kirdun, در يمين و يسار تيغ زدن dur yemeen ou yeſaur teegh zudun.

To flout, v. *to gibe*, *mock*, *inſult*.

To FLOW (*as water*, &c.) جاري بودن jauré boodun, جريان كردن juré-aun kirdun, جويان نمودن jooï-aun numoodun, روان كردن rouvaun kirdun, دويدن duwédun, نهر نمودن nuhr numoodun, تغور كردن tughuwwur kirdun, درت نمودن durrut numoodun, تسلسل كردن tuſulſul kirdun, تسايل ساختن tuſa-él ſaukhtun, تفصد نمودن tufuſſud numoodun. *To flow from a ſource* صادر شدن ſaudir ſhoodun, صدور كردن ſudoor kirdun. v. *to iſſue*, *proceed*.—*To flow* (*as tears*) انهلال نمودن inhilaul numoodun, انهمال شدن inhimaul ſhoodun, عينان بودن aïnaun boodun, همل كردن huml kirdun, همي ساختن hamé ſaukhtun, هتلان بودن hutlaun boodun, تهلل كردن tuhullul kirdun, رمع شدن ruma ſhoodun. *To flow* (*as blood* or *matter from a wound*) ذرير كردن fuzeer kirdun, غسوق نمودن ghuſook numoodun, فوح كردن fooh kirdun, افاحت بودن ifauhut boodun, نجيج شدن nujeej ſhoodun. *To flow* (*through a fiſſure in a rock*, &c.) تغري نمودن tufré numoodun. *To flow* (*as water from a ciſtern*, &c.) ريهيدن reehédun, ريهيده شدن reehédeh ſhoodun, چكيدن chukédun, رشخ كردن ruſhukh kirdun, ترشخ ساختن turuſhſhukh ſaukhtun.—*To flow rapidly* سيلان شدن ſeilaun ſhoodun, سيل نمودن ſeil numoodun. *To flow ſoftly* تشعيث كردن tuſha-és kirdun, تهمش ساختن tuhummuſh ſaukhtun. *To flow as ſweat* عرق ريز نمودن aruk reez numoodun. *To flow* or *melt* ريختن reekhtun, كداختن gudaukhtun.—*To flow as the tide* مد كردن mudd kirdun. *To ebb and flow* جزر و مد نمودن juzr ou mudd numoodun. *To flow as the waves* تموج نمودن tumuwwuj numoodun, موج بودن mooj boodun, بجوش امدن bejooſh aumudun. *To flow* or *wave as hair* زلف نمودن zulf numoodun. *To flow* or *be fluent in ſpeech* زبان اوري نمودن zubaun awuré numoodun. *To flow* (*abound*) بسيار بودن biſſě-ar boodun, كثير شدن kuſſeer ſhoodun, فيض نمودن feiz numoodun, پر بودن pur boodun. *To flow round* استداره جريان بودن iſtidaureh juré-aun boodun, احاطه جاري شدن ihauteh jauré ſhoodun. *To flow back* جزر كردن juzr kirdun, باز دويدن baz duwédun. *To flow over* متموج كردن mutumuwwuj kirdun, فيضوضت نمودن feizoozut numoodun. v. *to overflow*.—*To cauſe to flow* تسييل كردن tuſei-él kirdun, جاري كردانيدن jauré kirdanédun.

A flow (*of tide*) مد mudd.--(*abundance*) بسياري biſſě-aré, كثرت kuſrut, وفرت wufrut, بركت burukut. v. *plenty*.— (*fluency of diction*) زبان اوري zubaun awuré, سخن راني ſukhun rauné.

A FLOWER كل gul, كول gool, شكوفه ſhukoofeh, زهر zuhr, سنبول ſumbool, سنبولت ſumboolut, زهرت zuhrut (plur. زهرات zuhraut), ورد wurd, وردت wurdut, نفوع fukuwa, نوارت nuwwaurut (plur. نوار nuwwaur). *The flower of the pomegranate* نار خو naur khoo, كلنار gulnaur, انحفطينا anhufteena. *The ſun-flower* افتاب پرست afitauba puruſt, كسني kuſné, كاسني kauſné. *The clove jilly-flower* قرنفل kurnufil. *The flower of the palm tree* كاردو kaurdoo. *Saffron in flower* عصفر asfur. *The willow flower* مشك بيد muſhka beed. *The flower of youth* عنفوان unfuwwaun, عنفوت unfuwwut, ريعن rei-aun, شباب ſhubaub. *A bunch of flowers* كلدسته guldoſteh. *A cauliflower* كل لحنه gul luhneh, القنبيط alkumbeet. *Strowing flowers* كلشان gulſhaun, كلفشان gulfuſhaun. *Flower* (*meal*) ارد ard, دقيق dukeek, طحن tihn, پزيره puzſheereh, درمك durmuk, درمكه durmukeh, سميد ſumeed, سمد ſumid. *The flower* or *beſt of any thing* زهر zuhr, زبدت zubdut. *The flower de lys* سوسن ſooſun, هوبر hoobur.—*A flower garden* كلستان guliſtan, كلزار gulzaur, كلكشت gulguſht, كللك gullik, كلشن gulſhun.

To flower شكوفه كردن ſhukoofeh kirdun, شكفتن ſhukuftun. v. *to bloom*, *bloſſom*.—(*to adorn with flowers*) نكار كردن nigaur kirdun. v. *to embroider*.

Flowerineſs (*of ſpeech*) سخن اراي ſukhun ara-é. *Flowery* پر شکوفه pur ſhukoofeh, گل اراسته gul arauſteh. v. *florid.*

FLOWING جاري jauré, روان rouvaun, جريان juré-aun, جويان jooï-aun, سيل ſeil. v. *fluent.*--*Flowing rapidly* سيلان ſeilaun. *Flowing water* اب جاري aub jauré, اب روان aub rouvaun, ماء جاري maa jauré, سيل اب ſeil aub, رود rood. *The murmuring noiſe of flowing water* گلخرجه gulkhurjeh. *Mandates flowing like fate* (*irreſiſtible commands*) فرمان قضا جريان furmauna kuza juré-aun. *Flowing poetry* نظم ابدار nuzima aubdar.

Flowingly جاريانه jauré-auneh.—(*with volubility*) با زبان اور ba zubaun awur.—(*in abundance*) با بسياري ba biſſé-aré.

Flown (part. of *fly*) طيران شده teeraun ſhoodeh, پريده purrédeh.

To FLUCTUATE (*to be in an uncertain ſtate, irreſolute*) در شبهه بودن dur ſhubheh boodun, تذبذب نمودن tuzubzub numoodun, شك بردن ſhukk burdun, اضطراب شدن iztiraub ſhoodun. v. *to doubt, heſitate.*—(*to roll as the waves*) تموج ساختن tumuwwuj ſaukhtun, متموج كردن mutumuwwuj kirdun. — *Fluctuating, fluctuant* متموج mutumuwwuj, ذو شبهه zu ſhubheh.—*Fluctuation* (*of the waves*) متموج mutumuwwuj, تموج tumuwwuj. (*uncertainty*) شبهه ſhubheh, اضطراب iztiraub, عدم قرار aduma kuraur.

A FLUE (*vent*) منفس munfus, دود كش dood kuſh.—(*down or fur*) كنده موي gundeh mooï, پرشهي purſhuhé, نسال niſaul.

FLUENCY (*in ſpeech* or *writing*) تند زباني tund zubauné, فصاحت fuſauhut, انشا پردازي inſha purdauzé, زبان اوري zubaun awuré, سخن اراي ſukhun ara-é, مناقلت munaukilut. v. *eloquence.*

Fluent زبان اور zubaun awur, جرب زبان jirb zubaun, سخن ارا ſukhun ara, زبان دراز zubaun dirauz, سخندان ſukhundaun, سخنشناس ſhukhunſhinaus, جزل juzil, مهتضب muhtuzib. *To be fluent in ſpeech* تند زبان شدن tund zubaun ſhoodun. v. *eloquent, verboſe*; alſo *liquid.*

FLUID جاري jauré, روان rouvaun, مايع ma-é-a, سيال ſei-é-al, منفصد munfuſid, هموع humoo-a.—*A fluid* اب aub, نم nim. v. *juice.*

Fluidity, fluidneſs جاري jauré, روان rouvaun, سيلان ſeilaun, جويان jooï-aun, ترابش turaubiſh.

Flung, انداخته andaukhteh, مرتمي murtumé.

Flurry, v. hurry, flutter; *guſt, ſtorm.*

To FLUSH (*redden*) سرخ روي شدن ſurkh rooï ſhoodun, رنك نمودن runk numoodun, ميل بسرخي داشتن meil beſurkhé dauſhtun. v. *to*

bluſh, glow.—*To fluſh* (*elate with ſucceſs*) دل شاد دل فروز ساختن كردن dil ſhaud kirdun, دل dil furooz ſaukhtun, خاطر كير نمودن khautir geer numoodun.—v. alſo *to flow.*

Fluſh بسيار biſſé-ar, كثير kuſeer. v. *copious.*--*Fluſh of money* مالدار maul dar, نقاد nukkaud. v. *rich.*

A fluſh (*in the face*) سرخ روي ſurkha rooï, ميل بسرخي meil beſurkhé. v. alſo *flow, impulſe.*

To FLUSTER (*intoxicate ſlightly*) نيم مست كردن neem muſt kirdun.

A FLUTE ني nei, ناي na-é, نايه na-éh, نيدل neidul, نيدلان neidulaun, نيشه neiſheh, بوق book, قصابت kuſſaubut (plur. قصاب kuſſaub), شين ſheen, شيه ſheeh, صور ناي ſoor na-é. *The Babyloniſh flute* ناي عراقي na-é Iraké. —*To play the flute* ناي زدن na-é zudun, سفليدن ſuflédun. *A player on the flute* ني زن nei zun, نايباز na-ébaz, ناي زن na-é zun, نايي naï-é, قاصب kauſib, قصاب kuſſaub, صافر ſaufir. *The art of playing the flute* قصابت kuſſaubut.

To FLUTTER (*the wings*) بال زدن baul zudun, بالزن نمودن baulzun numoodun, هفت كردن huffut kirdun, هفو ساختن hufoo ſaukhtun, موكب كردن mookib kirdun. v. *to flap.*—(*to run buſily up and down*) انجا اينجا روان كردن anja eenja rouvaun kirdun, پيش و باز امدن peiſh ou bauz aumudun, تك و پو كردن tuk ou poo kirdun.—(*to fluctuate*) دركهان بودن dur gumaun boodun, تذبذب نمودن tuzubzub numoodun, شبهه داشتن ſhubheh dauſhtun. v. *to heſitate.*—(*to move irregularly*) غير القياس لاندن ghire-u'l'ké-aus laundun.—(*to vibrate*) مهتزع نمودن muhtuza numoodun, لرزان بودن lurzaun boodun, لرزيدن lurzédun. v. *to tremble.*—(*to hurry the mind*) ضمير اضطراب كردن zumeer iztiraub kirdun, پريشان خاطر ساختن puraſhaun khautir ſaukhtun.—(*to be hurried in mind*) ضمير اضطراب يافتن zumeer iztiraub é-aftun, پريشان خاطر شدن puraſhaun khautir ſhoodun.

Flutter, fluttering (*vibration*) لرزه lurzeh, رعش raaſh, رعده raadeh, زلزال zulzaul. v. *trembling.* —(*hurry of mind*) پريشان خاطر puraſhaun khautir, اضطراب iztiraub, ضمير مضطرب zumeera muzturub. v. alſo *diſorder, confuſion.*—*Fluttering the wings* هفو hufoo, بال زن baul zun, هفت huffut, موكب mookib.

FLUVIATICK نهري nuhré, نهر پيوند nuhr pivund, دره منسوب dureh munſoob.

FLUX (*flowing*) جاري jauré, جريت juré-ut, روان rouvaun, روش rouviſh, سيل ſeil, سيل اب ſeil aub. v. *paſſage.*—*Flux and reflux of the tide*

مد و جزر mudd ou juzr.—(*a dyſentery*) لينت leenut, اسهال is-haul, اسهال شكم iſ-haula ſhikum, رفتن شكم ruftuna ſhikum, جهاف juhauf. *A bloody flux* سيل دم ſeila dum.—*To have a flux* اسهال داشتن iſ-haul dauſhtun, رفتن شكم نمودن ruftuna ſhikum numoodun, مجحوف شدن muj-hoof ſhoodun, جهاف يافتن juhauf é-aftun, لينت داشتن leenut dauſhtun, ساد بودن ſaud boodun. v. alſo *excrement.*—*A flux of blood* or *matter from a wound* اسهال خون iſ-haula khoon, اسهال دموي is-haula dumooï, فزير fuzeer, غسوق ghuſook, فوح fooh, افاحت ifauhut.—*Flux* (*liquifaction*) كداز gudauz, ازابت izaubut, صهر ſuhr, تغت tufit.—(*confluence*) مسيل muſeel, مجمع mujma. v. *concourſe.*

Flux (*not durable*) نا پايدار na pa-édaur, نا قايم na ka-ém, هرجايي hurjaï-é, بي قرار be kuraur. v. *inconſtant.*

To flux كداختن gudaukhtun. v. *to melt.*

Fluxion, v. *flux*, *flowing.*

To FLY طيران كردن teeraun kirdun, پرواز ساختن purwauz ſaukhtun, پران بودن purraun boodun, پريدن purrédun, پر نمودن purr numoodun, هفو كردن hufoo kirdun, طير ساختن teer ſaukhtun, طيرورت نمودن teeroorut numoodun, مهارات كردن muhauraut kirdun. *To fly through the air* هوايت پران شدن hawa-é-ut purraun ſhoodun. *To fly* or *dart down like a hawk on her prey* دفيف كردن dufeef kirdun. *To cauſe to fly* اطاره كردن itaureh kirdun, طيران كردانيدن teeraun kirdanédun.—*To fly away* كريختن gureekhtun. v. *flee.*—*To fly* (*move* or *paſs*) *ſwiftly* شتابان روان شدن ſhitabaun rouvaun ſhoodun, تيز كذاريدن taze guzaurédun, تند پرواز نمودن tund purwauz numoodun, با سرعت لاندن ba ſuraat laundun. *To fly at* هجوم كردن hujoom kirdun, حمله بردن humleh burdun. v. *to aſſault*, *attack.*—*To fly aſunder* or *in pieces* پاره پاره شدن paureh paureh ſhoodun, ريزيدن reezédun, ريزه ريزه شكسته بودن reezeh reezeh ſhakuſteh boodun. v. *ſhiver.*—*To fly in the face* (*to inſult*) طنز كردن tunz kirdun, شغي بودن ſhuké boodun, دشنام دادن duſhnaum dadun, طعنت نمودن ta-anut numoodun. v. *to affront*, *fly out.*—*To fly in a paſſion* كرم شدن gurm ſhoodun, قهر و حميت نمودن kuhr ou humé-ut numoodun, تند تيز شدن tund taze ſhoodun, نفرين نمودن nufreen numoodun. *To fly out* or *commit exceſſes* غير ضبط و ربط كشتن ghire-a zubt ou rubt guſhtun, بي بندوبست شدن bé bundubuſt ſhoodun, اهل هوا بودن ahla hawa boodun, هوايي كشتن hawaï-é guſhtun. *To fly* (*to avoid puniſhment*) برداشته شدن burdauſhteh ſhoodun. *To fly out of the direction* براه تند پرواز كردن berauh tund purwauz kirdun, از طريق تيز رفتن uz tareek taze ruftun. *To fly off* (*revolt, deſert*) طغيان كردن tughé-aun kirdun, عصيان نمودن aſé-aun numoodun, عدول ساختن adool ſaukhtun.—*To let fly* (*diſcharge*) رمى كردن rumé kirdun, سردادن ſurdadun, انداز ساختن andauz ſaukhtun. v. *to ſhoot, throw, fire cannon, &c.*—*To fly abroad* اشكاره شدن aſhikaureh ſhoodun, بيان بودن bei-aun boodun, عيان كشتن a-é-aun guſhtun. v. *to be publiſhed.*—*To fly a hawk* شاهباز پرواز كردانيدن ſhahbaz purwauz kirdanédun. *To fly* (*abandon*) هجر كردن hujir kirdun, براح ساختن burauh ſaukhtun, اجتناب كردن ijtinaub kirdun, نفرت داشتن nufrut dauſhtun. v. *to avoid*, *ſhun.*—*To fly for refuge* برداشتن burdauſhtun, پرواز كردن purwauz kirdun. *A perſon who flies for refuge* برداشته burdauſhteh. *To fly to any perſon for refuge* در پناه كسي بردن dur punauha kuſé burdun.

A FLY مكس mugus, زباب zubaub, زبابت zubaubut (plur. زب zubb, ازبت azbut, زباب zibbaub), پالو pauloo, ابو جعفر abu jaafar, قدوح kudooh, مندور mundoor, لقاع likkaa, نبر nubr, مكل mukil. *A dog fly* شذات ſhuzaut (plur. شذا ſhuza). *A fly infeſting camels, dogs, &c.* قمعت kumaat, شعرا ſhaara. *A black fly* نقير nukeer. *A blue fly* عنتر antur. *A gad fly* خر پشه khur puſheh, يخمور eekhmoor, خر مكس khur mugus, نعرت na-arut. *A ſmall fly* همجت humujut. v. *gnat.*—*Small flies* همج humuj, زقط zukut, زنانير zunauneer.—*The humming of flies* خازباز khauzbauz, مغن mughin. *Stung by flies* هميج humeej. *Fly-blown* مذقوط muzkoot. *A fly-flap* (*any thing for driving away flies*) مكس ران mugus raun, باد اورده baud awurdeh, بادبار baudbar, مروحت mirwuhut.

A FLYER (*through the air*) طيران كننده teeraun koonindeh. (*fugitive*) كريزنده gooreezindeh.

Flying پران purraun, طيران teeraun. (*fugitive*) كريز gooriz, شرود ſhurood, رمان rummaun.

A FOAL فريس fureis, كره kurreh, اسبچه aſbcheh, اسبجانه aſbjauneh. *To foal* اسبجانه نتج كردن aſbjauneh nutij kirdun.

FOAM كف kuf, كره kurreh, ازوغ azſhoogh, ازغ azugh, چكره chukreh, اور ur, خرشا khirſha, كفسك kufsuk, تغش tufſh, كلشكر kelſheker, ازغ azugh, لخف lukhuf, رغاوت rughawut, رغايت rugha-é-ut, هيبان heebaun, فوارت fuwaurut,

زبد zubd, تفل tufl, رخي rukhuf, غراوي ghurawé. v. *froth*, *scum*.—*The foam of the sea* زبد دريا zubda duré-a, كف البحر kufu'l'buhr.

To foam كف براوردن kuf burawurdun, الجاج نمودن iljauj numoodun, كفيدن kufé-dun, ترغو كردن turghoo kirdun, تزبيد ساختن tuzbeed saukhtun, تزبد شدن tuzubbid shoodun, مزبد بودن muzubbid boodun.—(*to be in a rage*) بجوش امدن bejoosh aumudun. v. *to chafe*.—

Foamy, *foaming*, پر كف pur kuf, كره نما kurreh numa, ازوغ ساز azhoogh sauz.

A FOB پش push, ظرف zurf, كيسه keeseh, وعا wé-a, دجوب dujoob. v. *purse*, *pocket*.

To fob حيله بستن heeleh bustun, فريفتن fur-ré-uftun. v. *cheat*, *elude*, *put off*.

FODDER (*dry food stored for cattle*) علف aluf, رعي ra-é, مرعي mura-é, كلا kula, واش waush, حشيش husheesh, دمدم dumdum, هشيم husheem, همق humuk. *Fed with fodder* معلوف maaloof.—*To fodder* با علف پروردن ba aluf pur-wurdun, كلا بخرد دادن kula bekhored dadun.

A FOE دشمن dushmin, عدو adoo, حربي harbé, خصم khusim. v. *enemy*, *antagonist*.

A FOETUS (*in the womb*) حمل huml, حبل الحبلت hublu'l'hublut v. *embryo*. — *The place in the uterus which contains the foetus* متبوا mutubuwwa.

A FOG هور hoor, هر hir, ميغ meegh, تار taur, دمه dumeh, پژم puzshm, نژم nuzshm, نزيم nuzeem. v. *mist*, *cloud*.—*Fogs* نوايب nuwa-eb.—*Fog*, *fogage* گياه gé-auh, اغمرا aghmira. v. *grass*.

Foggily تاريكانه taurékauneh, دخنانه dukhnau-neh, ظلمانه zulumauneh, با ميغ ba meegh. v. *darkly*, *cloudily*.

Fogginess تاريكي taureeké, دخنت dukhnut, دخي dukhé, تير teer, تيرگي teerugé. v. *cloudiness*.

Foggy دخنانت dukhnaunut, دخنان dukh-naun, دخنا dukhna, دخيا dukhé-a, زو تار zu taur, تاريك taureek, تير teer, سيه sé-uh. v. *cloudy*.

FOH واه wauh, هاي ha-é, I aw, واي wa-é, هيه هيه heih heih. v. *fy*.

A FOIBLE ركاكت rukaukut, زبوني zu-booné, عجز ajuz, ضعف zoaf, وهن wuhin.

To FOIL (*frustrate*) محروم ساختن muhroom saukhtun, حرمان كردن hurmaun kirdun, شكستن shakustun. v. *to defeat*, *disappoint*, *worst*, *repulse*.

A foil (*miscarriage*) حرم hurm, حرمان hurmaun, هزيمت huzeemut, انهزام inhizaum, شكستگي shakustugé. — (*whatever illustrates or renders another thing brighter*) منور munawwir, تنوير tunweer. *A foil for fencing* تيغ كليل teegh kuleel, سيف كند seif kund.

To FOIST *in* (*insert fraudulently*) از تزوير در بردن uz tuzweer dur burdun.

FOLD (*for sheep*) صيرت seerut, انكرو anguroo, انكروا angurwa, انكزوا anguzshwa, حظير huzeer, زبيرت zubeerut, كمرا kumra. v. also *flock*; and *boundary*.—(*a plait*) تا ta, تو too, توب toob, پيچ peech, چين cheen, نورد nawurd, نورده na-wurdeh. *The fold of a garment* تاي جامه ta-é-a jammeh. *A fold* or *leaf in a book* مطوي mutwa (pl. مطاوي mutawé). *The fold* or *coil of a rope* توب رسن tooba rusun. — *Two-fold* ᴾ دوتا doota, ᴬ مضاعف muza-af. — *Three-fold* ᴾ سه تا seh ta, ᴬ ثلاثة اضعاف salasata azauf. *Four-fold* ᴾ چهارتا chuhaur ta, ᴬ اربعة اضعاف arbaata azauf. v. *double*, *triple*, *quadruple*, &c.

To fold (*sheep*) غنم در صيرت نهادن ghunim dur seerut nihaudun, اغنام بكمرا بستن aghnaum be-kumra bustun. v. *to inclose*, *include*. — *To fold* (*cloth*, &c.) پيچ كردن peech kirdun, ازندن azun-dun, اژندن azshundun, تا ساختن ta saukhtun, دوتا كردن doota kirdun, درج نمودن durj nu-moodun, طي ساختن tei-é saukhtun. پيچيدن peechédun, پيچانيدن peechanédun. v. *to double*.

Folded مطوي mutuwé, ازنده azindeh.

FOLIACEOUS زو اوراق zu awrauk.

Foliage (*leaves*) اوراق awrauk.

FOLK قوم koom, خلق khulk, طايفه ta-éfeh, امت ummut, تبار tubbaur, قبيله kubeeleh. v. *peo-ple*, *nation*.

To FOLLOW (*come* or *go after*) در پس امدن dur pus aumudun, از پاي رفتن uz pai ruftun, در پاي امدن dur paï aumudun.—(*to succeed in order of time*) خلافت نمودن khilaufut numoodun, در خلفت امدن dur khulfut aumu-dun, التوالي رفتن attuwaulé ruftun, پي در پي كردن pei dur pei kirdun, سلسلت نمودن sullu-lut numoodun, تعقيب كردن taakeeb kirdun, در عقب رفتن dur akub ruftun, عقب امدن akub aumudun.—(*to imitate*) تمثل كردن tumul-ful kirdun, ظلف نمودن zilf numoodun, گرويدن guruwédun, اقتدا كردن iktida kirdun, تقدي اوردن tukuddé awurdun, موافقت نمودن mu-waufikut numoodun, تقصص ساختن tukuffus saukhtun. v. *to copy*. — (*to attend upon as a de-pendant*) تابيع شدن taubé-a shoodun, اتباع كردن ittibaa kirdun, متابعت ساختن mutabaat saukh-tun, تبعيت اوردن tuba-é-ut awurdun, تباعت نمودن tubaat numoodun, اويزكن بودن aweez-koon boodun, پسرو شدن pusrou shoodun.—

obey) اطاعت نمودن ita-at numoodun, امتثال كردن imtifaul kirdun, انقياد ساختن inké-aud faukhtun, اذعان نمودن iza-aun numoodun. *To follow as a consequence* نتيجه بودن nuteejeh boodun, پيروي نمودن peeroo-é numoodun. *To follow without intermission* ولا ساختن wula faukhtun, بي اهمال خلافت نمودن bé ihmaul khilaufut numoodun. *To follow* or *pursue as an enemy* راندن raundun, در پاي رفتن dur paï ruftun. v. *to pursue.*—*To follow one's example* در پاي او رفتن dur paï ou ruftun.--*To follow, be busied about*) مشغول شدن mufhghool fhoodun, بصيرت نمودن bufeerut numoodun, مقيد بودن muké-ud boodun. *To follow* or *be posterior in time* پسين شدن pufeen fhoodun, اخر بودن akhir boodun, واپسين شدن wapufeen fhoodun, موخر بودن mu-ékhir boodun. *To follow a trade* or *profession* بصنعت مصلحت دادن befunaat mufluhut dadun, كار كردن kaur kirdun, استادگي داشتن uftaudugé daufhtun.

A follower (*attendant*) پاي رو paï rou, پي روان pee rouvaun, تابع tauba, اويزكن aweezkoon, خدمتكار khudmutkaur. v. *dependant, servant.* — (*an imitator*) پس رو pus rou, مقتدي muktudé, محتذي muhtuzé, متابع mutaba, طرفدار turrufdar. v. *partizan, sectary*; *scholar*; *associate.*—(*one who comes* or *goes behind*) در پاي اينده dur paï a-éndeh, از پاي رو uz paï rou.

Following (*coming after*) در پاي ا dur paï aw, از پاي روان uz paï rouvaun, متابع mutauba, متتابع mututauba, متتلي mututullé. v. *consequent.* —(*train*) سواري fuwauré, تبع tuba. v. *equipage, attendants.* — *Following one another* پيا پي pei-a pee. *Following as a necessary consequence* ملتزم multuzum, زو نتيجه zu nuteejeh.

FOLLY حماقت humaukut, سرسري furfuré, سفاهت fufauhut, سفيهي fufeehé, قلت فهم kulluta fuhm, عدم عقل aduma akl, شيدايي fheedaï-é, لغوبت lughoobut, لغابت lughaubut, كج kuj, حمق humk, حمق و غباوت humk ou ghubawut, دهين duheen, نوك nook, نواكت nuwaukut, غرين ghureen. v. *stupidity.*

To FOMENT (*cherish with heat*) كمد كردن kumud kirdun, تكميد ساختن tukmeed faukhtun. (*to bathe with warm lotions*) با شست گرم غسل كردن ba fhufta gurm ghufil kirdun. (*to support, encourage, excite*) حمايت دادن huma-é-ut dadun, تحريض كردن tuhreez kirdun, انگيختن angeekhtun. *To foment disturbance* فتنه انگيختن fitneh angeekhtun, هنگامه كردن hungaumeh kirdun, نغل ساختن nughl faukhtun, خاستن khaftun, خاستگي انگيز نمودن khaftugé angeez numoodun, تحريض غلغله ساختن ghulghuleh tuhreez faukhtun.

Fomentation كمد kumud, تكميد tukmeed.

A fomenter, v. *encourager, supporter.*

FOND عشق نما ifhk numa, زو رخصت zu rukhfut, عاشق aufhik, عاشقت aufhikut, نوازش كنا nuwauzifh koona. *Fond of the company of women* خلب النسا khilbu'n'nifa, كسروز kufrooz, بازبزه bauzbuzeh, كنكال kungaul, كنكالك kungaulik, كنكاله kungauleh. *Fond of himself* خود پسند khood puffund. v. alfo *foolish.*

To fondle حضانت كردن huzaunut kirdun, ناز نمودن nauz numoodun, نواختن nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, در اغوش گرفتن dur aghoofh gooriftun. v. *to caress, embrace.*

A fondler نواز nuwauz, نوازنده nuwauzindeh, نوازش گر nuwauzifh gur, ناز سازنده nauz fauzindeh, در اغوش گير dur aghoofh geer.

A fondling (*person much admired* or *caressed*) زن نازنين zunna nauzneen, محبوب نازنين muhbooba nauzneen.

Fondly با عشق ba ifhk, با نوازش ba nuwauzifh, عاشقانه aufhikauneh. v. alfo *foolishly.*

Fondness عشق ifhk, نوازش nuwauzifh, رخصت rukhfut. v. *love, tenderness*; alfo *foolishness.*

FOOD اكل akul, ماكول maakool, خورد khored, خوردني khoredune, خوراك khore-auk, taam, غدا ghuda, نعمت né-amut (pl. نعم né-am), قوت koot. v. *meat, provisions, victuals.*—*Food for the mind* قوت روح koota rooh.

A FOOL هرزه گوي hirzeh gooï, هرزه خواه hirzeh khauh, هرزه جاي hirzeh ja-é, بيراي béraaï, احمق ahmuk, ابله ableh, ديوانه déwauneh, مجنون mejnoon, خيره كش keereh kufh, پندره pundureh, كند gund, كنده gundeh, كره kurreh, كول kool, فرناز furnauz, هزاك huzauk, كالك kaulik, نا ساز na fauz, ماهي mauhé, طهيلت tuheelut, فسل fufil, لكوپك lukoopik, طغامت tughaumut, هوهات hoohaut, قباع kuba, سلغد fulghud, بي عقلي be aklé, نا شناسي na fhinaufé, ليوه leeweh, لاده laudeh. v. *ideot, madman.* — (*a jester*) مسخره muskhureh, نديم nudeem, مجنون mejnoon. v. *buffoon.*—*To play the fool* (*act foolishly*) شوريدن fhoorédun, مساخفت ساختن musaukhifut faukhtun, ياوه كردن é-aweh kirdun, بي عقل شدن bé akl fhoodun. (*to act the buffoon*) مسخره نمودن muskhureh numoodun, نديم بودن nudeem boodun.

To fool (*trifle*) هرزه كردن hurzeh kirdun, ترهات گفتن turruhaut guftun, بيهوده شدن behoodeh fhoodun. (*to toy*) ناز كردن nauz kirdun,

شیوه ساختن نازان نبودن nazaun ſhoodun, ſheeweh ſaukhtun. (*to make a fool of*) استهزکردن iſtihza kirdun, مزه ساختن muzeh ſaukhtun. v. *to deride*; alſo *to diſappoint*, *defeat*. — (*to bubble*) فریفتن furré-uftun, غبن کردن ghubbin kirdun, غدر ساختن ghudr ſaukhtun, حیله باختن heeleh baukhtun. v. *to cheat*; alſo *to infatuate*.

Foolery هرزه hurzeh, گزاف guzauf, یاوه é-aweh. v. *folly*, *nonſenſe*, *trifling*.

Foolhardineſs عدم تدبیری aduma tudbeeré, تهور tuhuwwur, سرسری furſuré, گستاخی kuſtaukhé. v. *raſhneſs*.—*Foolhardy* متهور mutuhuwwur, بی فکر bé fikr, غیر تدبیر ghire-a tudbeer, گمراه gumrah. v. *raſh*.

Fooliſh بي عقل bé akl, سرگشته ſurguſhteh, غرچه ghurcheh, شوریده ſhoorédeh, باد فره baudfureh, اشفته aſhufteh, هرزه hirzeh, شیدا ſheeda, حمق humuk, کالوس kauloos, دیوانه deewauneh, مجنون mejnoon, احمق ahmuk, نغال fughauk, سفیه ſufeeh, سرسر ſurſur, بی خرد bé khyrud, ابله ableh, طرط turit, هجاجت hujaujut, دمرغ dumrugh, خویله khoo-éleh, سلنطع ſilinta, لکع luka, مدمغ mudummugh, هجرع hujra, دمیغ dumeegh. v. *ſtupid*.—*A fooliſh prating fellow* هرزه کوي hurzeh gooï, هرزه خوار hurzeh khaur, هرزه جاي hurzeh ja-é. *The fooliſh fellows of the age* هرزه کویان عالم hurzeh gooï-auna alum. *A fooliſh expreſſion* یاوه é-aweh, ترهت turuhhut, (pl. ترهات turuhaut), گزاف guzauf, هرزه hurzeh, برفند burfund.

Fooliſhly بي عقل bé akl, سفاهة ſufauhutan.

Fooliſhneſs سرگشتگي ſurguſhtugé, v. *folly*.

A FOOT پاي pa-é, پا pa, پي pei, پایین paï-én, قدم kudum, رجل rujul. v. *ſtep*, *footing*. —*The foot of a wild beaſt* چنگل chunk. v. *paw*. — *The foot of the throne* پاي تخت pa-é tukht, پایه سریر pa-éha ſureer. — *The foot of a mountain* دامن کوه daumina kooh, بن کوه bunna kooh, حضیض huzeez, سفح ſufuh, شخ ſhukh, عطن atun, جر jurr. *The foot of any thing* پایین paï-én. — *The foot of a deer* رجل الغراب ruju'l'-ghuraub. *To kiſs the foot* پا بوس کردن pa boos kirdun, پاي بوسیدن pa-é booſédun. *To ſtrike with the foot* ترکیل کردن turkeel kirdun. v. *to kick*.—*To fix the foot* وضع قدم کردن wuza kudum kirdun. *To ſtand on foot* قیام بودن ké-aum boodun, رجل شدن rujl ſhoodun, بر پاي استادن bur paï uſtaudun. *To go on foot* پاي گرفتن paï gooriftun, پیاده شدن pé-audeh ſhoodun, پایده رفتن pa-édeh ruftun, راجلا مشي کردن raujilaun muſhé kirdun, عادي ساختن

audé ſaukhtun. *To be on foot* (*in a poſture of action ready for any thing*) پا ستاده شدن pa ſitaudeh ſhoodun, اماده و پا ستاده بودن amaudeh ou pa ſitaudeh boodun. *To tread under foot* پایمال کردن païmaul kirdun, پایه زدن pa-éh zudun, پاییدن paï-édun, پاي خوست نمودن paï khoſt numoodun. *To be trodden under foot by cavalry* پامال خیول شدن paumaul khé-ool ſhoodun, پا خوست بودن pa khoſt boodun. *A nooſe or fetter for the foot* پایدامه païdaumeh, پا بند ba bund, پال بان paud ban, پایوند païvund. *The ſole of the foot* پایهال païhaul, پاشته pauſhteh, پاشنه paushineh. کف kuf, قدم kudum. *Swift of foot* سبک پا ſubuk pa. *The foot of a door* پاشته در pauſhteha dur.—*A foot in verſe* وتد wutud. *The foot of a lamp* پاي چراغ pa-é churaugh, چراغ پایه churaugh pa-éh. *The foot or ſtalk of a flower* پاي گل pa-é gul, ساق شکوفه ſauka kuſhoofeh. *The foot of a pot* دیک پایه deek pa-éh. — *To have the foot in the mud* (*to be in difficulties*) پا در گل داشتن pa dur gil dauſhtun. *Foot* (*infantry*) پیاده pé-audeh, رجلان rujlan, رجال rijaul, رجالي rijaulé, راجل raujil, رجیل rujeel, عسکر پیاده askura pé-audeh, سپاه ſippah.

To foot, v. *to dance*, *go on foot*, *walk*; *ſpurn*, *kick*; *tread*.

A foot-ball باد کوي baud kooï.

A foot-boy غلام gholaum. v. *footman*.

Footed پایدار pa-édaur, زو قدم zu kudum, اهل پایه ahla pa-éh. *Two-footed* دو پاي doo paï, زو رجلان zu rujlaun. *Three-footed* سه پاي ſeh paï. *Four-footed* چهار پاي chuhaur paï.

Footing پایداري païdauré, پاي paï. v. *baſis*, *ſupport*, *root*; alſo *footſtep*. — (*condition*) حال haul, شان ſhaun, وضع wuza. v. *ſtate*, *ſettlement*, *beginning*, *entrance*. — *To get footing* موطي قدم شدن moutaa kudum ſhoodun, پایدار گشتن païdaur guſhtun, نصب کردن nuſb kirdun, برقرار شدن burkuraur ſhoodun. v. *to eſtabliſh*.

A footman پیاده pé-audeh, پیادگي pé-audugé, خدمتکار khudmutkaur, نوکر nookur, تابع tauba, غلام gholaum, حلقه بگوش hulkeh begooſh, عبد ubd. v. *attendant*.—*A running footman* (alſo *foot-poſt*) پیک peik, برید bureed, پیشادنک peiſhadunk, پروانک purwaunuk, پس رو pus rou, پیش رو peiſh rou, پیرو peirou, سفسیر ſufseer, فیج feej, پیم peim. v. *courier*. — *A footman* or *footſoldier* پیاده pé-audeh, پیون pé-on, پیکار گر peekaur gur.

A foot-ſock موطي or موطا mouta.

A foot-way تنک راه tunk rauh, کومجه koomjeh, بدروش budrooſh, زنقت zunukut.

A footstep پا pa, پاي pa-é, پي pei, قدم kudum, وطات wutaut, گام gaum, موطي or موطا mouta. v. *vestige, track, trace, mark.*—*To follow his footsteps* در پاي او رفتن dur pa-é ou ruftun. v. alſo *example.* —*A footstool* پايه pa-éh, نشيمن nuſheemin, موطي or موطا mowta.

A FOP طاوس ta-oos, نطست nutſut, هوادار hawadaur, مرد هواي murda hawa-é, هرزه گوي hurzeh gooï, هرزه خوار hurzeh khaur, بلتعاني bulta-ané, بيكل beekul. v. *coxcomb, fool.*

Foppery (*vanity, foppiſhneſs*) روزكار roozigaur, هوا داري hawa dauré, هوا پرستي hawa puruſté, كار بيهوده kaur béhoodeh. (*trifles*) هرزه hurzeh, ياوه é-aweh, كلبتره kulbuturé, كتره پاتره kutreh patreh. قرش مرش kuriſh muriſh. v. *folly, impertinence.*

Foppiſh بيهوده béhoodeh, رزكاري roozigauré, هواخواه hawakhauh, هواي hawa-é, هوا پرست hawa puruſt, بي معني bé maané, باطل bautil, نا برجا na burja. v. *fooliſh, vain, oſtentatious.*

Foppiſhly بر وجه روزكاري bur wujha roozigauré, با روزكار ba roozigaur, باطلا bautilan, هوايانه hawaï-auneh. v. *oſtentatiouſly.*

FOR (*on account of*) براي bura-é, از براي uz bura-é, از جهت uz jihut, بجهت bejihut, از ان جهت uz aun jihut, از uz, در dur, بر bur, ب be, بحق behukka, تباري tubauré, زيرا zeera, زيراكه zeeraukeh, زيره zeereh, بدل bedul, بطريق betureek, بنابرين bunabureen, بهر buhri, ل li, لاجل li-ajli, في fi, علي ala, علي حسب ala huſb. v. *becauſe.* —*For what?* سبب ſubub? چه سبب cheh ſubub? براي چه كار bura-é cheh kaur?—*For the love of God, for the ſake of truth,* لله lillah, بطريق حق betureeka hukk, حسبة الله huſbut ullah, في سبيل الله fi ſubeelullah. *For you, for him, &c.* v. under *account.* —*For* (*ſince*) چون choon, ان anna, و ان wa inna, و wa.--*For theſe favours* علي تلك النعم ala talaku'n'naam. *One of them is fit for employment* يكي قابل روزكار است eeké kaubila roozigaur aſt. *For how much a yard?* في گز قيمت چند است fi guz keemut chund aſt? *I hear the French are preparing for war* شنيده مي ايد كه فرانيس اراده جنگ مي كنند ſhunédeh ma a-éd keh Fraunees araudeh jung ma koonind. *Where were you for ſo many days?* چندين روز كجا بوديد chundeen rooz kuja boodeed? *I have been for theſe two months at Hoogly* از من دو ماه در هوكلي بودم mun uz doo mah dur Hoogly boodum. *Meer Mohammud Aly Khaun has got the office of phouzdar of Hoogly for two thouſand rupees* مير محمد علي خان دو هزار روپيه داده خدمت فوجداري هوكلي گرفت Meer Mohammud Aly Khaun, doo huzaura roopeeh dadeh, khudmuta foujdauré Hoogly goorift. *It is neceſſary for me to go to Azimabad* در عظاباد رفتن مرا ضرور است dur Azimabad ruftun mura zuroor aſt.—*For nothing* مفت muft, رايكان raégaun. v. *gratis.*—*One who eats for nothing* (*a paraſite*) مفت خوار muft khaur.—*For ever, for ever and for ever* ابد الاباد abudu'l'abaud, دايما da-éman. v. *eternally, always.*

FORAGE زاد و زواد zaud ou zuwaud, ذخيره zukheereh, خوردني khoredună, مرعي mura-é, علف aluf, واش wauſh, حشيش huſheeſh, پود pood, توت koot. v. *proviſions, fodder.* —*A forage* (*ſearch for proviſions*) جست و جو براي ذخيره juſt ou joo bera-é zukheereh, افتحاص بجهت زاد و زواد iftihaus bejihuta zaud ou zuwaud, بخوردني تك و پو bekhoredună tuk ou poo.

To forage براي زاد و زواد جست و جو كردن bera-é zaud ou zuwaud juſt ou joo kirdun, بجهت خوردني افتحاص ساختن bejihut khoredună iftihaus ſaukhtun, حشيش جستن huſheeſh juſtun. v. alſo *to wander, rove, ravage, plunder.*

A forager مرع mura, حشايش huſha-éſh (pl. حشاش huſhauſh)

FORAMINOUS (*full of holes*) سوراخ دار ſooraukhdar, پر ثقب pur ſukub.

To FORBEAR (*intermit*) فراغ شدن firaugh ſhoodun, وا استادن wa uſtaudun, دست برداشتن doſt burdauſhtun. v. *to ceaſe, pauſe.* — (*to abſtain*) پرهيز كردن purhaze kirdun, خودرا باز داشتن khoodra baz dauſhtun, باز استادن baz uſtadun. v. *to decline.*—(*to delay*) واپس افكندن vapus afkundun, دير وا داشتن deir wa dauſhtun. (*to be patient*) صبر داشتن ſubr dauſhtun, خود دار نمودن khood dar numoodun, صبور شدن ſuboor ſhoodun. (*to be merciful*) مشفق شدن muſhfik ſhoodun, رحمت داشتن ruhmut dauſhtun, مرحمت نمودن muruhmut numoodun. v. *to ſpare.*

Forbearance (*abſtinence*) پرهيزي purhazé, اجتناب ijtinaub, احتراز ihtirauz, امتناع imtinaa.—(*intermiſſion*) فراغت firaughut, وتيرت wuteerut, فترت futrut, اهمال ihmaul. v. *delay.*—(*patience*) صبر ſubr, صبر و قرار ſubr ou kuraur, شكيبايي ſhukébaï-é, تحمل tuhummul, رخصت rukhſut. (*lenity, mercy*) مرحمت murhumut, شفقت ſhufkut, ترحم turuhhum, رحمت ruhmut. v. *mildneſs.*

To FORBID وا داشتن wa dauſhtun, باز داشتن baz dauſhtun, منع كردن muna kirdun, منع و دفع ساختن muna ou dufa ſaukhtun, نهي نمودن nuhé numoodun, مانع و دافع شدن

mauna ou daufa shoodun, احرام دادن ihraum dadun, حرمان نمودن hurmaun numoodun, منع و تحذير اوردن muna ou tuhzeer awurdun, احصار بردن ihsaur burdun, بناميدن bunaumédun, پناميدن punaumédun, تنبيه كفتن tumbeeh guftun, تنبيه و تاكيد كردن tumbeeh ou taakeed kirdun. v. *to interdict*, *prohibit*, *oppose*.

Forbidden حريم hureem, ممنوع mumnuwa, منهي munhé, محصر muhsur.

Forbidding (prohibiting) محرم muhurrim, مانع mauna, ناهي nauhé, حاصر hausir. (*raising abhorrence*) نفرين انكيز nufreen angeez, منفور munfoor, مستكره mustukrih. v. *hideous*, *ugly*.

FORCE (*strength*) توان tuvvan, تواناي tuvvana-é, قوت kuwwut, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, طاقت taukut, نيرومندي neeroomundé, دست dost, دستكاه dostgah, تاب taub, تاو taw, مجال mujaul. v. *power*, *vigour*.—(*violence*) زور zoor, جبر jubr, ستم sitim, شدت shuddut, عنف unf, جور jawr, قهر kuhr, دست درازي dost dirauzé, ضرب zurb, جفا jufa, فساد fusaud, تعدي ta-addé, تهور tuhuwwur, فضول fuzool, فجس fujis, ظلم zulm, ضرورت zuroorut, اضطرار iztiraur, رغم rughim, غضب ghuzb, حيف heif, بلا bila, پرتك purtuk, قسر kusir, عشرت ghushmurut. (*necessity*, *destiny*) اقتضا iktiza, مقتضا muktiza, قضا kaza, سرنوشت surnoosht, مقدر mukuddr, نصيب nuseeb. (*an armament*) لشكر lashkur, عسكر askur, نفير nufeer, نفير عام nufeera aumm, غزا ghuza. v. *army*, *fleet*.—*By force* بي اختيار bé ikhté-aur, اضطرارا iztirauran, ضرورانه zuroorauneh, با زور ba zoor, ملتزمانه multuzumauneh, حربا harban, ضربانه zurbauneh, مقتضا muktuzan. v. *violently*.—*The force* or *spring of the air* هوا زد hawa zud.

To force زوريدن zoorédun, زور كردن zoor kirdun, قهر نمودن kuhr numoodun, جبر ساختن jubr saukhtun, جور اوردن joor awurdun, تعدي و اضرار كردن ta-addé ou izraur kirdun, ضرب نمودن zurb numoodun, لزوم كردن luzoom kirdun. v. *to compel*, *constrain*.—(*to impel*, *drive*) راندن raundun, رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, سوق ساختن sook saukhtun. v. *to push*, *drag*.—(*to extort*) بزور كرفتن bezoor gooriftun, كماشتن gumaushtun, عسف ساختن asif saukhtun. v. also *to distort*, *press*.—(*to gain* or *carry off by violence*) از جبر برداشتن uz jubr burdaushtun, بزور اندوختن bezoor andokhtun.—(*to overpower*) غلبت ساختن ghulubut saukhtun, مغلوب و مقهور كردن mughloob ou mukhoor kirdun.—(*to ravish a woman*) مفترع كردن muftura kirdun, بحرام رفتن beharaum ruftun, پرده در بودن perdeh dir boodun. v. *to debauch*, *violate*.—(*to storm*) هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, بزور دخل كردن bezoor dukhl kirdun.

Forced (*compelled*) زوريده zoorédeh, جبري jubré, قهري kuhré, ضربي zurbé. (*driven*) رانده raundeh. (*violated*) اتوم atoom, شروم shuroom.

Forcedly بي اختيار bé ikhté-aur. v. *by force*, *compulsively*.

Forceless غير قوت ghire-a kuwwut, بي تاب bé taub, سست اندام sust andaum. v. *weak*, *feeble*.

FORCEPS اهنج ahunj, كاز kauz, كلابت kulaubut, كلوب kuloob.

FORCIBLE, *forceful* (*strong*) زو قدرت zu kudrut, اهل قوت ahla kuwwut, قوي kuwé, توانا tuvvana, صلابت sulaubut, قوت صاحبي kuwwut sahibé. v. *powerful*.—(*violent*) ضربي zurbé, حربي harbé, جبري jubré, متهور mutuhawwur, عنيف aneef, قهري kuhré, قاسر kausir, عصوف asoof. v. *impetuous*, *vehement*.—(*done by violence*) با قهر ساخته ba kuhr saukhteh, بزور كرده bezoor kirdeh.—(*obligatory*) بنده و بسته كنا bundeh ou busteh koona, بند ساز bund sauz. v. *valid*. — *A forcible* or *clear argument* دليل اظهر duleel azhur.

Forcibly حربا harban, با قوت ba kuwwut, بر وجه قوي bur wujha kuwé. v. *by force*.

A FORD ابكذار aubguzaur, ابخو aubkhoo, كول kool, اداك adauk, كذر guzr, كذر راه guzr rauh, كذركاه guzrgah, معبر mabur. *A dangerous ford* معبر پر خطر mabur pur khutr.

To ford ابخو كذاردن abkhoo guzaurdun, كذر كذار كردن guzr guzaur kirdun, معبر كذشتن mabur guzishtun.

Fordable ممكن كذار mumkina guzaur.

FORE پيشين peisheen, متقدم mutukuddim. v. *former*, *formerly*.

To FORE-ARM پيش ازوقوع سلاح پوشانيدن peish uz wukuwa sillauh poshanédun.

To FOREBODE فال نمودن faul numoodun, غايب كردن gha-éb kirdun, پيشين كفتن peisheen guftun. v. *to prognosticate*.

A foreboder فال كو faul goo.

FORECAST عاقبت انديشي aukibut andeeshé, بينش beenish, بصيرت buseerut. *To forecast* عاقبت انديش كردن aukibut andeesh kirdun, بصيرت نمودن buseerut numoodun. v. *to foresee*, *adjust*, *contrive*.

FORECASTLE (*of a ship*) صدر جهاز sudra jahauze, مرنجت murnujut.

FORECITED مشار اليه musharun aleeh, ماسبق mausubuk, سالف الذكر saulifu'z'zukr, مقول mukool. v. *abovementioned.*

To foreclose, v. *to preclude, prevent, shut up.*

To FOREDOOM قضا و قدر نمودن kuza ou kudr numoodun. v. *to predestinate.*

A FOREFATHER پیشینه peisheeneh (plur. پیشینگان peisheenegan), مهل muhil. v. *ancestor.*

The forefinger, v. under *finger.*

The FOREFOOT قدم kudum, پاي پیشین pa-é peisheen.

To FOREGO (*quit, resign*) فراغت ساختن firaughut saukhtun, ترك نمودن turuk numoodun, عزل كردن azil kirdun. v. also *to lose.*

The FOREHEAD جبین jubeen, اب روي aub rooï, مقدمت mukuddumut, ناصیت nausé-ut, نویل noo-él, پنچه puncheh, جبهه jubheh, پیشاني peishauné. v. *brow, front, forelocks.*—*—Having a large forehead* اجبه ajbuh. *Lines on the forehead* اسرار asraur, سر sirr, سرر sirur, سرار siraur, اساریر asareer. *Bald from the forehead to the crown* چكاد chukaud.—*Any ornament for the forehead* پاچچه pa-écheh.

FOREIGN (*of a different country, not domestick*) غریب ghureeb, غربت ghurbut, اجنب ajnub, بیگانه beegauneh, سكع suka, ساكع sauka, مغرب mughurrib, مستغرب mustughrib, جنابت junaubut, نقیل nukeel (fem. نقیلت nukeelut).—*Any thing foreign or strange* غرابت ghuraubut, دهشت duhshut, مغربت mughrubut, ابدت abidut. *Foreign to established custom* خلاف عادت khilauf a-adut.—*Foreign* (*adventitious*) امدانه aumudauneh, امداني aumudauné.—(*excluded*) محروم muhroom, مردود murdood.— (*not analogous*) نا مناسب na munausib, نا موافق na muwaufik, بی موافقت bé muwaufikut.

A foreigner غریب ghureeb (plur. غربا ghuruba, غرب ghurub), جنب junub. اجنبي ajnibé, اجنب ajnib (plur. اجانب ajaunib), بیگانه beegauneh, پیواره peewaureh, بیواره beewaureh, سیاح seiauh, مسافر musaufir, مرد غریب murd ghureeb, مغرب mughurrib, ابن ارض ناشتا naushta, ibna erz, بیواره beewaureh, شصیب shuseeb. v. *stranger.*—*To become a foreigner* (*to travel*) غریبي كردن ghureebé kirdun. *To pretend to be a foreigner* تغرب نمودن tughurrib numoodun. *Having a foreign air*, or *behaving in a foreign manner* مستغرب mustughrub. *To speak like a foreigner* استعجام كردن istéjaum kirdun, ابده گفتن abideh guftun. *Foreigners* (*barbarians*) اعجم é-ajim, رقاب المزاود rukaubu'l'muzawid.

Foreignness (*remoteness*) غربت ghurbut, دیار غربت dé-aura ghurbut, بیگانگي beegaunugé.—(*without analogy*) عدم موافقت aduma muwaufikut, حیا مناسبت hyma munausibut.

To FOREJUDGE قضا پیشین كردن kuza peisheen kirdun. v. *to prejudice.*

To FOREKNOW تعقل كردن ta-akul kirdun, اول دانستن awwul danistun. v. *to foresee, foretel.*—*Foreknowlege* تعقل ta-akul. v. *prescience.*

A FORELAND انف الجبل در بحر افراز unfu'l'jebel dur buhr efrauz. v. *cape, headland.*

The FORELEG منكب munkib, ذراع zuraa.

A FORELOCK پیشاني peishauné, بربلندین burbulindeen, طره turreh, پرچم purchum, ناصیت nausé-ut (plur. نواصي nuwausé), شعفت shaafut (plur. شعاف sha-af, شعافات sha-afaut), كیسو keisoo, شكایر shuka-ér, ذوابت zuwaubut (plur. ذوایب zuwa-éb), قصت kussut, كشت kushshut.—*The forelocks of a horse* صلصل sulsul, عصفور asfoor.

A FOREMAN پیشوا peishwa, رایس ra-ïs.

A FOREMAST اول تیر جهاز awwul teera jahauze, درخت كشتي نخست durukhta kishté nukhust.

Forementioned, v. *forecited, beforementioned.*

FOREMOST پیشتر peishtur, پیشترین peishtureen, قدم kudim, نخست nukhust, اول awwul. v. *first, chief, principal.*—*First and foremost* اولا awwula, قبلا kublan. *To go foremost* پیش رفتن peish ruftun, در پیش شدن dur peish shoodun, تقدم گرفتن tukuddum gooriftun. v. *to precede.*—*To desire one to go foremost* تقدیم كردن tukdeem kirdun, تقدمیت دادن tukdumé-ut dadun.

Forenamed, v. *forecited, abovementioned.*

FORENOON پیشین peisheen, پیش ظهیرت peish zuheerut, از صباح وقت تا ظهر uz subauh wakt ta zuhr.

FORENSICK (*belonging to courts of justice*) عدالت منسوب adaulut munsoob, محكمت پیوند muhkumut pivund, عدولتي adawluté.

To fore-ordain, v. *to pre-ordain, predestinate.*

FOREPART پیش peish, مقدمت mukuddumut.—*The forepart of the saddle* (also *fore part of the eye-brow*) پیشكوهه peishkooheh. *In the forepart* در پیش dur peish, من قبل min kublu, در تقدیم dur kudeem. v. *front.*

Fore-recited, v. *forecited, abovementioned.*

To FORERUN پیش رفتن peish ruftun, پیش امدن peish aumudun, سبقت كردن sabukut kirdun.

A forerunner پیشرو peiſhrou, پیشاهنگ peiſha-dunk, فرانك furaunik, پروانك purwaunik. *The forerunner of good news* مبشر mubuſhſhir, مژده رسان muzſhdeh ruſaun, مژدهچی muzſhdehjé. v. alſo *prognoſtic, preſage.*

To foreſay, v. *to foretel.*

To FORESEE (*ſhow prudence*) بصیرت نمودن buſeerut numoodun, دیدهٔ بصیرت کردن dee-deh-a buſeerut kirdun.—(*to ſee beforehand*) پیش دیدن peiſh deedun, سبقت کردن ſubukut kir-dun, تعقل ساختن ta-akkul ſaukhtun, غیبت بین کردن gheebut been kirdun.

To foreſhow, v. *to foretel, prognoſticate.*

FORESIGHT (*prudence*) بصیرت buſeerut, عاقبت اندیشه aakibut andeeſheh, بینش beeniſh, عقل akl, احتیاط ihté-aut. (*preſcience*) سبقت ſubukut, تعقل ta-akkul, غیبت بین gheebut been. *Without foreſight* بی بصیرت bé buſeerut.

The FORE-SKIN غلف ghuluf, قلفت ku-lufut, رعلت raalut, رغلت rughlut. v. *prepuce.*

The FORESKIRT پیش دامن peiſh daumin.

A FOREST درختستان durukhtiſtan, کوهستان koohiſtan, چنگل chungul, چنگلستان chunguliſtan, هیمستان heemiſtan, صیدگاه ſeid-gauh, گنده جاه gundeh jauh, بیشه beeſheh, غابت ghaubt, غرین ghureen, غیضت gheezut, غیل gheel (pl. غیول ghé-ool, اغیال aghé-aul), دیست deeſut, دهل duhl, چیلان cheelaun, غیطل gheetl, تیماس teemaus, مغرفت mughru-fut, عرین areen, عرینت areenut, اجم ajum (pl. اجام ajaum), اجمت ajmut, هیمغ heimugh.

To FORESTAL پیشین کردن peiſheen kir-dun. v. *to anticipate, pre-occupy.* — *To foreſtal a market* (*to buy, in wholeſale, proviſions going to it*) جمله زاد و زواد در بازار روان بیع ساختن jum-leh zaud ou zuwaud dur bazaur rouvaun bé-a ſaukhtun, پندار بودن pundaur boodun.

A foreſtaller پندار pundaur.

A FORESTER (*officer of a foreſt*) امین صیدگاه ameena ſeidgauh.—(*an inhabitant of a foreſt*) اهل درختستان ahla durukhtiſtan.

To FORETASTE نمونه کردن numooneh kirdun, نمودار ساختن numoodar ſaukhtun, پیش چشیدن peiſh chuſhédun, چاشنی داشتن chauſhné dauſhtun.—*Foretaſte* پیش چاشنی peiſh chauſhné. v. *anticipation.*

To FORETEL پیشین گفتن peiſheen guftun, تکهن کردن tukuhhin kirdun, وعد ساختن waad ſaukhtun, کاهن شدن kauhun ſhoodun, فال گفتن faul guftun, موعد کردن maw-éd kirdun, موعود نمودن maw-awud nu-moodun. v. *to predict, propheſy, augur.*—*A fore-teller* فالگو faulgoo, کاهن kauhin. v. *augur, ſoothſayer.* — *Foretelling* فالگویان faul gooï-aun, پیشین گو peiſheen goo, کهانت kuhaunut. v. *augury, prediction.*

FORETHOUGHT بصیرت buſeerut, آگاهی agauhé, عاقبت اندیشه akibut andeeſheh. v. *foreſight.*

To foretoken, v. *to prognoſticate, preſage.*

A FORETOOTH دندان گیر dundauna geer, دندان خنده dundauna khundeh, ازنه azſhuneh.

To FOREWARN آگاه کردن agauh kirdun, نصیحت نمودن nuſeehut numoodun. v. *to ad-moniſh, caution.*

A FORFEIT تاوان tauvvaun, غرام ghuraum, غرامت ghuraumut, غرم ghurm, جریمه jureemeh. v. *fine, mulct, penalty.* — *Forfeit, forfeited* واجب الغرم vajibu'l'ghurm, تاوان انداخته tauvvaun andaukhteh, لایق جریمه la-éka jureemeh. v. *con-fiſcated.*

To forfeit تاوان دادن tauvvaun dadun, تاوان انداز بودن tauvvaun andauz boodun, جریمه یافتن jureemeh é-aftun. v. *to confiſcate.*

Forfeitable ممکن تاوان mumkina tauvvaun.

Forfeiture تاوان ده tauvvaun duh, جریمه بخش jureemeh bukhſh. v. *forfeit.*

Forgave, preterite of *forgive.*

A FORGE (*for iron-work*) تنور بکارها آهن tun-noor bekaurha ahun, آهنگر فرنی ahungur furné, آهنگر خانه ahungur khauneh. v. *furnace.*

To forge (*with a hammer*) باسحم ساختن ba ſuhum ſaukhtun, با خایسک کردن ba kha-éſuk kirdun, با درای زدن ba dura-é zudun.—(*to falſify*) ساختن ſaukhtun, تزویر کردن tuzweer kirdun, مزور ساختن muzuwwur ſaukhtun, تقلید کردن tuklé-ud kirdun. v. *to counterfeit.*—(*to make*) کردن kirdun, عمل ساختن amul ſaukh-tun, کار کردن kaur kirdun.—*To forge a lie* دروغ بافتن duroogh bauftun, فرا بافتن دروغ fura bauftuna duroogh, خلق ساختن khulk ſaukhtun. *To forge a lie upon any one* برکسی دروغ بستن bur kuſſé duroogh buſtun. *To forge a deed* تمسک مزور کردن tumaſſuk muzawwur kir-dun, دین تمسک ساختن deina tumaſſuk ſaukh-tun, دست خط تقلید کردن doſt khutt tuklé-ud kirdun.—*To forge intelligence* خبر تمویه کردن khubr tumweeh kirdun.

Forged ساخته ſaukhteh, مصنوع muſnuwa. v. *counterfeited.*

A forger سازکار ſauzkaur, مزور muzawwir, سازنده ſauzindeh. v. *counterfeiter, falſifier.*

Forgery (falsification) زور zoor, تمويه tumweeh, تزوير tuzweer, تزييف tuzei-ëf, تلبيس tulbees, تقليد tukleed. v. *fraud.*—*(smith's work)* كار اهنگر kaura ahungur.—*(forging smith's work)* كار اهنگر ساز kaura ahungur fauz.

To FORGET فراموشيدن furaumooshédun, فراموش كردن furaumoosh kirdun, نسيان نمودن nusé-aun numoodun, ناسی شدن nausé shoodun, ضلال كردن zulaul kirdun, سهو ساختن suhoo saukhtun, وهل نمودن wuhul numoodun, ذهول كردن zuhool kirdun. v. *to neglect.*

Forgetful فرامشكار furaumushkaur, ناسي nausé, نسيان nusé-aun, نسي nusé, زاهل zauhil. v. *careless, negligent.*

Forgetfulness فرامش furaumush, فرامشی furaumooshé, فراموش furaumoosh, نسيان nusé-aun, منسيت munsé-ut, ذهول zuhool, امه ameh.

Forgetfully از فرامش uz furaumush, منسيانه munsé-auneh, نسيا منسيا nusé-an munsé-an.

To FORGIVE عفو كردن afoo kirdun, معذور نمودن maazoor numoodun, بخشيدن bukhshédun, بخشانيدن bukhshanédun, بخشايدن bukhsha-édun, بخشيا نمودن bukhshé-a numoodun, امرزيدن amurzédun, پوزش پذيرفتن poozish pizzeeruftun, صفح ساختن sufuh saukhtun, شفقت نمودن shufkut numoodun.—*To forgive sins* خطا بخش نمودن khuta bukhsh numoodun, مغفور كردن mughfoor kirdun, غفر ساختن ghufr saukhtun, از سر تفسير واكردن uz sur tukfeer wakirdun, بخشودن bukhshoodun. v. *to pardon.*

Forgiven معفو maafoo, مغفور mughfoor, بخشوده bukhshoodeh, معذور ma-azoor. *To be forgiven* امرزنده شدن amurzindeh shoodun, بخشيده بودن bukhshédeh boodun.

Forgiveness عفو afoo, بخشايش bukhsha-ésh, عذر azur, صفح sufih, امرزش amurzish.

A forgiver بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh, امرزگار amurzigaur, امرزنده amurzindeh, غفور ghufoor, غفار ghuffaur, رمضان ramazan.

FORGOT, *forgotten* فراموش شده furaumoosh shoodeh, ناسي nausé, منسي munsé. *It was recollected after having been forgotten* بعد فراموش مذكور بود baad furaumoosh muzkoor bood.

A FORK گز guz, شاخه shaukheh, دوشاخه dooshaukheh, كاز kauz. *A corn, hay* or *dung fork* شلغه shulgeh, شلفه shulfeh, افسو afsoo, شانه shauneh, شنه shuneh, انگشته angushteh, هيزه heezeh, بيل beel, ارجن arjun.—*A fork with five prongs* پنجگشت punjgusht. *A fork with three prongs* سی انگشت sé-angusht, دست dist, هيج heej, شل shill. v. *trident.*

To fork up با شلغه برگرفتن ba shulgheh burgooriftun, با شانه ور كردن ba shauneh wur kirdun. *To fork* or *shoot into blades (as corn)* تخريش نمودن tukhreesh numoodun.

Forked شاخه shaukeh, شانه سا shauneh sa, گز اسا guz asa.—*Any thing forked* كاز kauz.—*Forkedly* شاخانه shakauneh, بوجه شانه bewujha shauneh.

FORLORN مخذول mukhzool, بيكس békus, ترك شده turuk shoodeh, گذاشته guzaushteh, نفي nufé, متروك mutrook, مفروغ عنه mufrooghun anhu, پالو pauloo. v. *deserted, destitute, helpless, wretched.*—*The forlorn hope* پيشرو peishrou, پيش لشكر peisha lashkur, پيشادنك peishadunk, پيشاونك peishawunk, پيش افتاد peish uftaud, طليعت tulé-at. v. *van.*

FORM *(shape)* شكل shukl (pl. اشكال ashkaul), صورت soorut (pl. صور soor), صوري sooré, تصاوير tusaweer, اندام andaum, رسم rusm, سيما seema, گوهر gohur, كالبد kaulbud, چهر chuhr, جهر juhr, لقا lika, طباع tubaa, طبع tuba, سرشت sirisht, پيكر peikr, قالب kaulib, هيات hei-aut, هيت hei-ut, ضرب zurb, تاپال taupaul, شارت shaurut, صنف sunuf, خلق khulk, خلقت khulkut, اندازه andauzeh, سن sunn, جبل jibill, جبلت jibillut, اثر asr (plur. اثار asaur), فام faum, كميت kumé-ut, طينت teenut, كسبت kusbut, كسوت kuswut, توز tooz. v. *figure, model, symmetry.*—*(order, stated method)* پيشنهاد peishnihaud, منوال minwaul, طور toor, طرز turz, اصول asool, اسلوب asloob, صفت suffut, قانون kaunoon, نظام nizam, انتظام intizaum, ترتيب turteeb, ايين aï-én. v. *regularity, order.*—*(elegance of appearance)* جمال jumaul, حسن husn, خوبي khoobé. v. *beauty.*—*Exterior form* صورت soorut, ظاهرت zauhirut, خلقت khulkut, ارش arsh, سحنا suhna, سحنت suhnut. *The interior form* باطن bautin, باطنت bautinut, سيرت seerut. *The exterior and interior form* صورت و سيرت soorut ou seerut, ظاهر و باطن zauhir ou bautin. *The form* or *essential modification of man* صفت بشريت suffuta bushuré-ut. *The form of any thing delineated on paper, &c.* رسم rusm, كارنامه kaurnameh. *A form (mould)* كالبد kaulbud, قالب kaulib. v. *model.* *The form* or *last of a shoe* پاپوش قالبي paupoosh kaulibé. *A cheese-vat* or *form* پنير قالبي puneer kaulibé.—*To cast in a form* or *mould* در قالب افراغ كردن dur kaulib ifraugh kirdun, افراغ قالب ساختن ifraugh kaulib saukhtun.—*To assume the form* صورت پذير كردن soorut pizzeer kirdun. *To reduce to a quadrangular form* مربع كردن murubba kirdun. *Having an angelick form*

ملک سیما melek ſeema. *A form* or *long ſeat* نشیمن nuſheemun, مصطبت muſtubut, درگاه durgauh.—*For form's ſake* صورت معامله ſooruta ma-amleh.

To form (ſhape) صورت بند نمودن ſoorut bund numoodun, تصویر کردن tuſweer kirdun, تشکیل ساختن tuſhkeel ſaukhtun, سرشتن ſiriſhtun, ساختن ſaukhtun, ضرب نمودن zurb numoodun, سن کردن ſunn kirdun, قین ساختن kein ſaukhtun.—*(to model by education)* تادیب کردن taadeeb kirdun, ادب ساختن adub ſaukhtun, تربیت نمودن turbé-ut numoodun. v. *to inſtruct, train, diſcipline.*— *(to arrange, adapt)* نظم کردن nuzum kirdun, انتظام ساختن intizaum ſaukhtun, پیوستن pivuſtun, احکام نمودن ihkaum numoodun. v. *to frame, modify, adjuſt, model.* — *(to contrive)* اندیشیدن andeeſhédun, فکر کردن fikr kirdun, شاکل نمودن ſhaukil numoodun. v. *to plan, ſcheme.*—*To form a circle* دایر کردن daér kirdun, گرد نمودن gurd numoodun.

FORMAL *(preciſe)* استغنا iſtighna, صاحب تکلفات ſahib tukullifaut. v. *ceremonious, ſtiff, exact, grave.*— *(methodical)* ذو اصول zu aſool, بطور لایق betoor la-ék, منوال نما munwaul numa, موافق قانون muwaufik kanoon. v. *regular.*

Formality تکلف tukulluf, استغنایی iſtighnaï-é, تبجیلات tubjeelaut. v. *ceremony, gravity, ſtiffneſs.*

Formally (according to eſtabliſhed rules) موافق القانون muwaufiku'l'kanoon, لایق منوال la-éka munwaul.— *(ceremoniouſly)* بر وجه تکلف bur wujha tukulluf. v. *gravely, ſtiffly.*

FORMATION تشکیل tuſhkeel, تشکل tuſhukkul, خلقت khulkut, جبل jibill. v. *creation, form.* — *Formative* تشکیل ساز tuſhkeel ſauz, صورت بند ſoorut bund.

Formed متشکل mutuſhukkul, مشکل muſhukkul, ساخته ſaukhteh, مجبول mujbool, مخلوق mukhlook, مصنوع muſnuwa, مسنون muſnoon, سرشته ſiriſhteh, مصور muſawwur. v. *made.* — *A former* صورت بند ſoorut bund, مشکل muſhukkil, مصور muſawwir, کار kaur. v. *maker, contriver.*

FORMER اول awwul, اولین awwuleen, پیشتر peiſhtur, پیشینه peiſheeneh, پیشین peiſheen, قدام kudaum, اقدم akdum, مقدم mukuddum, قدیم kudeem, قبل kubl, سابق ſaubik. v. *paſt.*—*Former times* زمان سابق zumauna ſaubik, قدم kudim, پیشنگی peiſhungé. *This was the cuſtom of former times* این سابقت بود ein ſaubikut bood. *Former favours and aids* سابقت لطف وعنایت ſaubikut lutf ou ana-é-ut. *In former times (formerly)* مقدما mukudduma, دروقت پیشین dur wakta peiſheen, پیش از این peiſh uz ein, قبل از این kubl uz ein, من قدیم min kudeemu, از قدیم uz kudeem, قدیمانه kudeemauneh, قدما kudiman, سابقانه ſaubikauneh, اول awwul, اولا awwula, قبلا kublan, من قبل min kublu.

FORMIDABLE مخوف mukhoof, هولناک hawilnauk, ذو صلابت zu ſulaubut, هیوب hé-oob, اهل مهابت ahla mohabbut, مخوف عنه mukhoofun anhu, ذو هیبت zu heebut, سهمکین ſuhumkeen, مهیب muheeb, نژند nuzſhund, ژیان zſhé-aun. v. *terrible, dreadful, tremendous, powerful.* — *Formidable-looking warriors* دلاوران قوی هیکل dilavurauna kooï heikul.

Formidableneſs هیبت heebut, صلابت ſulaubut, مهابت mohabbut, سطوت ſutoot, صولت ſawlut, باس baus. — *(the thing cauſing dread)* هیبت ساز heebut ſauz, امر خطیر amra khuteer, زعر zu-ar.

Formidably مخوفانه mukhoofauneh, با هیبت ba heebut, بر وجه هولناک bur wujha hawilnauk.

FORMLESS بی صورت bé ſoorut, غیر شکل ghire-a ſhukl, نا متشکل na mutuſhukkul.

A FORMULARY *(book of models, regulations, laws, &c.)* قانون نامه kanoon nameh.

FORNICATION جماع jimaa (pl. مجامعات mujaumaut), زنا zina, باه bauh.—*To fornicate, commit fornication* زنا کردن zina kirdun, بحرام رفتن beharaum ruftun, جماع ساختن jimaa ſaukhtun.—*A fornicator* زناکار zinakaur, زانی zauné, زنپاره zumpaureh, دغل زن dughl zun, زنای zina-é, زنوی zinoo-ï, فاجل faujil, فاجر faujir (pl. فجار fujjaur, فجرت fujurut).—*A fornicatreſs* زانیت zauné-ut, فاحش fauhiſh. v. *concubine.*

To FORSAKE ترک کردن turuk kirdun, تارک شدن taurik ſhoodun, هجر ساختن hujir ſaukhtun, هجران نمودن hujiraun numoodun, روگردان کردن roogurdaun kirdun, گذاشتن guzauſhtun, باز استادن baz uſtaudun, بازگشتن baz guſhtun, واز کردن waz kirdun. v. *to deſert, leave, fail.*—*To forſake a habit* منابت ساختن munaubut ſaukhtun, عادت ترک کردن aadut turuk kirdun.--*Forſaken*, v. *deſerted.*--*Forſaker*. v. *deſerter.*

FORSOOTH بلی bulé, حقا hukka, تحقیقا tuhkeeka, یقینانه eekeenauneh, قد kudd.

To FORSWEAR *(renounce* or *deny upon oath)* با سوگند امتناع کردن ba ſowgund imtinaa kirdun, با قسم دریغ نمودن ba kuſſum dureegh numoodun.—*(to forſwear one's ſelf)* خودرا کذب وانکار کردن khoodra kuzb ou inkaur kirdun. v. *to perjure.*—*Forſworn*, v. *perjured.*

A FORT, *fortreſs* برج burj (plur. بروج burooj), بخش bukhſh, بارو bauroo, بار baur, قلع killa, حصار hiſſaur, حص huſn (plur. حصون huſoon),

حصين husseen, پنام punaum, اطم atum, اجم ajum (plur. اجام ajaum), متن mutin, متانت mutaunut, ربض rubz, حواله huwauleh, ابام abaum, اياد a-é-aud, دژغاله duzshghauleh, دز diz. v. *castle, tower, garrison.*—*A fort upon a hill* صهوت suhwut, كلات killaut. —*To retire to a fort* تحصن كردن tuhussin kirdun, متحصن نمودن mutuhussin numoodun. *The gate of a fort* دروازه durwauzeh.—*Forted, defended by forts* از بروج معصوم uz burooj maasoom.

FORTH (*abroad*) برون beroon, بيرون beeroon, بدر bedur, خارج khaurij, الي الخارج ila'l'khaurij, ظاهرا zauhiran. —*To go forth* بيرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان بودن bedur rouvaun boodun. *To come forth* (*out of doors*) برون امدن beroon aumudun, بدر امدني كردن bedur aumuduné kirdun. (*to be published*) ظهور شدن zuhoor shoodun. *To bring forth* (or *out of any place*) بيرون اوردن beeroon awurdun, بدر كشيدن bedur kushédun. (*to publish*) ظهور كردن zuhoor kirdun, اشكاره نمودن ashikaureh numoodun. *To bring forth children* or *young* وضع حمل كردن wuza huml kirdun, رمع ساختن ruma saukhtun. v. under *bring.*—*To hold forth* (*harangue*) سخن ران كردن sukhun raun kirdun, كلام نمودن kulaum numoodun. *To set forth* (*describe*) كتب كردن kutub kirdun, وصف نمودن wusuf numoodun. *To sally forth* خروج ساختن khurooj saukhtun, هجوم نمودن hujoom numoodun. *To cast forth* بدر رد كردن bedur rudd kirdun, بيرون راندن beeroon raundun.—*Forthcoming* حاضر hauzir, اماده amaudeh. *To be forthcoming* حاضر شدن hauzir shoodun, اماده بظهور بودن amaudeh bezuhoor boodun.--*From this time forth* از اين پس uz ein pus, باز baz, من الان min alaun, بعد في ما بعد fi ma baad, من بعد min baad, بعد اليوم baadu'l'é-oom.—*And so forth* باسره bi-asrihi, و قس علي هذا wa kus ala haza. v. *et cætera.* —*Forthissuing* خروج khurooj, خروج ساز khurooj sauz, ا بيرون beeroon aw.—*Forthright* (*in a right line*) بخط متوازي bekhutt mutuwauzé.—*Forthwith* علي الغور ala'l'four, في الحال fi'l'haul, بلا توانى bila tuvvauné. v. *immediately*; also *forward.*

The FORTIETH [P] چهلم chuhulum, چلم chulum, [A] اربعون arba-oona.

FORTIFICATION (*the science of fortifying*) تحصين tuhseen, علم تحصين ylma tuhseen. *A fortification* (*rampart, &c.*) سد sudd, بنيان buné-aun, حرز hirz, حصن husin, حصار hissaur, سور soor, عمارت amaurut, كانفت kaunfut. *A strong fortification* حصار استوار hissaur ustuwaur, حصن حصين husna huseen. *The fortifications of a city* شهربند shahurbund, پاپس paupus, پامس paumus. v. also *castle, fort.*

To fortify (*with ramparts, &c.*) تحصين كردن tuhseen kirdun, شهر محصون نمودن shahur muhsoon numoodun, برج بنا ساختن burj buna saukhtun, سد كردن sudd kirdun, حصن ساختن husn saukhtun, قلع بنيان كردن killa buné-aun kirdun, ديوار حصار ساختن deewaura hissaur saukhtun.—(*to defend, protect*) احكام كردن ihkaum kirdun, محكم نمودن mukhum numoodun, تخفير ساختن tukhfeer saukhtun, حمايت دادن huma-é-ut dadun. (*to confirm, fix*) برقرار كردن burkuraur kirdun, تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun.

Fortified محصوم muhsoom, محكم muhkum, تحصين شده tuhseen shoodeh.

FORTITUDE دلاوري dilauvuré, دليري dilaré, صلابت sulaubut, جان قوتي jaun kuwwuté, شجاعت shujaat, بهادري bahauduré. v. *courage.*

A FORTNIGHT دو هفته doo hufteh.

A fortress, v. *fort, fortification.*

FORTUITOUS امدانه aumudauneh, امداني aumudauné, عارض auriz, عارضي aarzé, عرضي arzé, اتفاقي ittifauké, فجاي fuja-é, فجابي fujaï-é.--*Fortuitously* اتفقا ittifakan, عرضانه arzauneh, عارضا aarzan, از سرانجام uz surranjaum.—*Fortuitousness.* v. *accident, chance.*

FORTUNATE بختيار bukhté-aur, نيك بخت neek bukht, نيك اختر neek akhtur, اهل دولت ahla dowlut, دولتمند dowlutmund, سعيد sa-éd, مسعود musa-ood, برومند buroomund, صاحب طالع sahib ta-ala, ميمون meimoon, خجسته khojisteh, خجسته فال khojisteh faul, كامران kaumraun, كامبين kaumbeen, ذو نصيب zu nuseeb, مقبل mukbil, فرخ furrukh, فروخ furrookh, مبخوت mubkhoot, هماي humaï-é, همايون humaï-oon, سالخداه saulkhodauh. v. *happy, successful.* — *The fortunate islands* الجزاير الخالدات aljuza-éru'l'khaulidaut. *The most fortunate prince* شاه باهر الاقبال shah bauhiru'l'akbaul.

Fortunately با دولت و اقبال ba dowlut ou akbaul, بختيارانه bukhté-arauneh, سعيدا sa-édan, بالخير bi'l'kheir, با سعدت ba sa-adut, با طالع ba taula.

Fortune روزكار roozigaur, روزي roozé, روز rooz, بخت bukht, ستاره sitaureh, طالع taala, دولت dowlut, نصيب nuseeb, قسمت kusmut, بهره buhreh, فلك fuluk, دهر duhr, كردون gurdoon, نشمن nushmin, دوران dawraun, دور dawr, دواري dawauré, چرخ churkh, كيتي geeté, زمانه zumauneh, زمان zumaun, سپهر sip-hur, اثلت aslut, سهم suhm. v. *portion, lot.*—*Good fortune* نيك

نيكبختي neek bukhté, نيك اختري neek akhturé, دولة dowlut, اقبال akbaul, برخورداري burkhoredaré, بختياري bukhté-aré, ستاره sitaureh, طالع taala, v. *prosperity.*—*Bad fortune* بد بختي bud bukhté, بلا bula, ادبار idbaur, عدم دولت aduma dowlut, درماندگي durmaundugé, زمانه zumauneh, دبرت dubrut. v. *misfortune.*—*Inconstant fortune* چرخ دوار churkha dawaur. *Fortune the favourer of the worthless* چرخ دني پرور churkha duné purwur. *Fortune played her game* ضرب الدهر ضربانش zarabu'l'duhr zurbaunish. *A man favoured by fortune* صاحب طالع sahib ta-ala, سالخداه saulkhodauh, بختيار bukhté-aur. — *Fortune (possessions)* مال maul (pl. اموال amwaul), رزق ryzk (plur. ارزاق arzauk), توانگري tuvvanguré. v. *riches, estate, wealth*; also *dower, portion.*—*To tell fortunes* طالع گفتن ta-ala guftun, ستاره نمودن sitaureh numoodun, اختر گو شدن akhtur goo shoodun. *A fortune-teller* اختر گو akhtur goo. v. *astrologer.*—*To fortune*, v. *to befal, happen.*

FORTY [P] چهل chuhil, چل chil, [A] اربعون arba-oona, اربعين arba-éna. *Unleavened bread dried forty days in the sun* بوده نان boodeh nan.

A FORUM *(publick place)* تيم teem, تخت القلعت tuhtu'l'kulaat, ميدان meidaun, بازار bazaur, اندروز andurooz, دروازه durwauzeh. v. *square, court, market.*

FORWARD *(towards a place)* سو soo, سوي sooï, بسوي besooï, پيش peish. *To go straight forward* در خط متوازي رفتن dur khutta mutawauzé ruftun. *To bring forward* پيش اوردن peish awurdun. *To come forward* پيش امدن peish aumudun. *To come forward (as a wound to suppuration)* پيدا امدن peeda aumudun. *Forward (zealous, warm)* صاحب حميت sahib humé-ut, رشكين rushkeen. v. *earnest, eager.* — *(presumptuous)* كستاخ kustaukh, متهور mutuhawwur, فرناس furnaus. v. *hot, rash, confident.*—*(impudent)* بي شرم bé shurrum, شوخ shookh, بي حيا bé heia. *(premature)* نا خام na khaum, اختضار ikhtizaur, عجول ajool, عجيل ajeel. *Forward fruits* بكر bukr, بكور bukoor, نوباه nowbah, عجالت ajaulut, كرمه kurmeh. — *(hasty)* شتاب نما shitaub numa, شتابان shitauban, تعجل ta-ajul. v. *quick, ready.* — *(anterior)* قدم kudim, تقدم tukuddim, مقدم mukuddim, اول awwul.

To forward زود ساختن zood saukhtun, شتابانيدن shitabanédun, تعجيل كردن taajeel kirdun. v. *to hasten, quicken*—*(to patronize)* صيانت كردن sé-aunut kirdun, تخفير نمودن tukhfeer numoodun, برداشتن burdaushtun. v. *to promote.*

Forwardly با حميت ba humé-ut, تيزانه tazauneh, علي العجلت ala'l'ajulut. v. *hastily, eagerly.*

Forwardness (ardor) تيزي tazé, حميت humé-ut, غيرت gheerut, رشك rushk. v. *eagerness.* — *(quickness)* سرعت suraat, زودي zoodé, شتاب shitaub. v. *haste, readiness.* — *(earliness)* تعجيل taujeel, عجلت ajulut, مقدمت mukuddumut. —*(impudence)* شوخي shookhé, عدم شرم aduma shurrum, كستاخي kustaukhé.

A FOSSE *(ditch)* خندق khunduk, مترس muturis, شه بارو shah baroo. v. *moat.*

A FOSSIL جامد jaumid (pl. جمد jumud), ركاز rukauz, ركيزت rukeezut.

To FOSTER پروردن purwurdun, پرورده purwurdeh kirdun, پرورش ساختن purwurish saukhtun, مواجات كردن mu-ajaut kirdun, تربيت نمودن turbé-ut numoodun. v. *to nurse, feed, support, encourage, educate.*

A foster-father, fosterer, پرور purwur, زوج شير ده zooja sheer duh. *A foster-mother, foster-dam,* دايه da-éh, زن پرور zunna purwur, شير ده sheer duh, ظار zaur (pl. اظار azaur), مارِيده maureedeh. v. *nurse.* — *A foster-brother* or *sister* همشير humsheer. — *A foster-child* پرورده purwurdéh, ربيب rubeeb. — *Fostered* پرورده purwurdeh, پروره purwureh, مغتذي mughtuzé.

FOUL *(dirty)* مردار murdaur, نجس nujis, شوخ shookh, ملوث muluwwus, پژوين puzhween, دنس dunis, چركين chirkeen, بالوش bauloosh, بي سر و سامان bé sur ou samaun, ريمناك reemnauk, درن durin, مدرن mudurun, مدران muduraun, تهول kuhool, تذر kuzr, خسوك khusook, دسم dusum, طفس tufus, نضف nuzif. v. *nasty, impure, polluted.* — *(abominable)* مكروه mukrooh, كريه kureeh, ملعون mula-oon. v. *detestible, odious.* — *(wicked)* اهل فساد ahla fusaud, شقي shuké, قبيح kubeeh, ذو فسق zu fusik, شاطين shauteen, شرير shureer, فسيد fuseed, پر رسوايي pur ruswaï-é, معيوب maï-oob, فضيح fuzeeh. v. *disgraceful, villainous, shameful, fraudulent.* — *(not legal)* نا شرعي na shura-é, غير مشروع ghire-a mushroo-a. — *(gross, corrupted)* فاسد fausid (pl. فسيد fuseed, فسدي fusdé), ستبر sutubur, ستيخ suteekh. v. *gross.*— *(full of gross humours)* پر اخلاط فسيد pur akhlauta fuseed. — *(not bright)* نا روشن na roshun, نا كشاده na kushaudeh, تاريك taureek, سياه séauh, بي ضيا bé zé-a. — *Foul water* چركاب chirkaub. *Foul play* حيله بازي heeleh bauzé, تلبيس كاري tulbees kauré, رنك اميزي runk ameezé. v. *fraud, deceit.* —*A foul action* قبيح عمل

kubeeh amul (pl. قبايح اعمال kuba-éh é-amaul), كار كرد نا سزا kaura shuné-a, فعل شنيع faal funa, كرد نا سزا kird na suza. *Foul-faced* كريه المنظر kureehu'l'munzur, زشت رو zusht roo. *Foul-mouthed* زو بد زبان zu bud zubaun, عيب كوي a-éb gooï, طعنان ta-anaun. v. *scurrilous.*—*To fall foul* (*to reproach*) دشنام دادن dushnaum dadun, ازار كردن azaur kirdun, شتوم نمودن shutoom numoodun. —(*to come to blows*) مشت زدن musht zudun, ضرب كردن zurb kirdun, چوپ زدن chope zudun. *To run foul* (*to dash together, as ships, &c.*) بهم زدن behum zudun, باهم وا كوفتن bahum wa kooftun, مصادمت كردن musaudumut kirdun.

To foul مردار كردن murdaur kirdun, الودن aloodun, نجس ساختن nujis saukhtun. v. *to defile, stain.*—*To be* or *grow foul* مردار شدن murdaur shoodun, الوده بودن aloodeh boodun, شوخ كشتن shookh gushtun.

Fouled چركين شده churkeen shoodeh, مردار كشته murdaur gushteh, ملوث muluwwus.

Foully (*nastily*) مردارانه murdaurauneh, ملوثا muluwwusan. (*infamously*) با رسوايي ba ruswaï-é, رسوانه ruswauneh. v. *odiously.*

Foulness مرداري murdauré, چرك chirk, شوخي shookhé, لوث laws, نجاست nujausut, الايش ala-ésh, نا پاكي na pauké, وسخ wussukh, الودكي aloodugé, عفونت ufoonut, كره kuruh. v. *impurity, nastiness, pollution, corruption.* — (*villainy*) فساد fusaud, شر shurr, قباحت kubauhut, فجور fujoor, شقاوت shukawut, شناعت shunaat. v. *infamy, shamefulness.* — (*dishonesty*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, بيذاره beezaureh, غدر ghudr, فريب furrabe. v. *fraud, deceit.*—(*deformity*) زشتي zushté, مكروهي mukroohé, قبح روي kubha rooï, كره kurh, كشف kushuf. v. *ugliness.*—*Foulness of teeth* قلح kulih.

FOUND (part. of *find*) يافته é-afteh, موجود mujood. (also pret.) *I found* يافتم é-aftum, &c.

To FOUND (*lay a foundation*) بنياد كردن buné-aud kirdun, بنيان وضع نمودن buné-aun wuza numoodun, تكريس ساختن tukrees saukhtun, اساس نهادن asaus nihaudun. (*to build*) مبني ساختن mubné saukhtun, بنا كردن buna kirdun, عمارت نمودن amaurut numoodun. (*to establish*) پايدار كردن païdaur kirdun, ناصب ساختن nausib saukhtun, منصوب نمودن munsoob numoodun. v. *to erect, fix.*—*To found colleges, hospitals, or other publick works* وضع حسنات كردن wuzaa husnaut kirdun, ابنيت خيرات ساختن abné-uta kheiraut saukhtun. *To found* or *invent an art* هنر سنعت پيدا كردن funaat peeda kirdun, هنر ايجاد نمودن hunr a-éjaud numoodun. *To found* or *cast in a mould* افراغ قالب كردن ifraugh kaulib kirdun, مفرغ بودن mufurrugh boodun, ريزان ساختن reezaun saukhtun.

A foundation بنياد buné-aud, بنلاد bunlaud, بنيان buné-aun, پاي paï, پايين paï-én, پايه pa-éh, اصل asl, تاسيس tausees, اساس asaus, مساس musaus, اس ass, قاعدت ka-édut, مقعدت mukadut. v. *basis.*—*The foundation of a house* بنياد بنا buné-auda buna, پاي بست pa-é bust. *Without foundation* بي اصل bé asl, بيبقا bébuka, بي سبب bé sibub, نا حق na hukk, غير مساس ghire-a musaus. *From the foundation* از بنياد uz buné-aud, از مساس uz musaus, من اصل min asl. *Making* or *laying a foundation* تاسيس tausees, وضع اساس wuzaa asaus. *Foundations* اساس asaus, اساسات asasaut, قواعد kuwa-éd, اصول asool. *The foundations of the temple* وضع بناء جامع wuzaa bina-a jauma. *Charitable* or *eleemosynary foundations* (*as colleges, hospitals, &c.*) اوقاف awkauf, حسنات husnaut, خيرات kheiraut, ابنيت خيرات abné-uta kheiraut, مبرات muburraut, عماير ama-ér.—*Foundation* (*origin*) اغاز aghauz, ابتدا ibtida, سر sur بنك bunk. v. *principal, rise, beginning, cause*; also *establishment, settlement.*

Founded مبني mubné, معمور ma-amoor, موسس mu-essis, زو بنياد zu buné-aud. *Well founded* (*true*) راسخ الاساس rausikhu'l'asaus, راسخ الاركان rausikhu'l'arkaun, راسخ البنيان rausikhu'l'buné-aun.

A founder (*builder*) بنا buna, بناكر bunagur, بنياد ساز buné-aud sauz, باني bauné, معمار mi-amaur, موسس mu-essis. — (*one from whom any thing originates*) مبدع mubda, پيدا كننده peeda koonindeh, نصاب nisaub, اصل asl, منشا munshaa, غرت ghurrut. *The founder of this increasing empire* غرت اين دولت روز افزون ghurruta ein dowlut rooz efzoon. *A founder* or *caster in brass* or *other metals* روي كر rooï gur, ريخته كر reekhteh gur, مفرغ mufurrigh, صفار suffaur.

To FOUNDER (*sink as a ship*) غرق شدن ghurk shoodun, زير اب فرو رفتن zeer aub furoo ruftun. *To founder* or *stumble* (*as a horse*) سكرفيدن sugurfédun, سكرفنده نمودن sugurfindeh numoodun. v. also *to fail, miscarry.*

A FOUNDERY ريزان خانه reezaun khauneh, مفرغ دكان mufurrugh dukaun, صفار خانه suffaur khauneh.

A FOUNDLING منبوز mumbooz, بچه منبوز pucheh mumbooz, پسر سند pusura sind, لقيط lukeet (plur. لقطا lukta).

A FOUNTAIN عين aïn (pl. عيون aï-oon), چشمه chuſhumeh, چشمه اب chuſhumeh-a aub, ما نبع maa nuba, منبع mumba, ينبوع eembuwa (pl. ينابيع eenabé-a) خاني khauné, شمس ſhems, راهاب rauhaub, ابراه aubrauh. v. *ſpring*, *baſon of a fountain.* — (*a jet* or *ſpout of water*) شادروان ſhaudrouvaun, شادربان ſhaudrubaun, چمن بند chumin bund, زربيت zurbé-ut (pl. زرابي zuraubé), زهاب zuhaub. (*original*, *firſt cauſe*) اصل aſl, منشا munſhaa, مبدا mubda.—*A fountain-head* سرچشمه ſur chuſhumeh. *A place abounding in fountains* چشمه سار chuſhumeh ſaur. *A hot ſpring* or *fountain* حمت hummut, عين انيت aïna ané-ut. *The fountain of life* اب حيات auba hei-aut, عين الحيات aïnu'l'hei-aut, سرچشمه حيوان ſur chuſhumeha heewaun. *The fountain of darkneſs* چشمه ظلمت chuſhumeh-a zulmut.

FOUR [P] چهار chuhaur, چار chaur, [A] اربعة arba-at, اربع arbaa. *The ſpace of four years* چهار ساله chuhaur ſauleh. *The ſpace of four months* چهار ماه chuhaur mah. *The ſpace of four days* چهار روزه chuhaur roozeh. *One of four* چهاريك chuhaur eek. *Conſiſting of four parts*; alſo *four-ſquare* چهار پاره chuhaur paureh, مربع murubba. *A four-ſquare figure* چهار گوشه chuhaur kooſheh, شكل تربيع ſhukla turbé-a. *Four-fold* [P] چهار تا chuhaur ta, [A] اربعة اضعاف arba-ata azaufi. *Four and four* چهاركان chuhaurgaun. *Of four forms* or *colours* چهاركانه chuhaurgauneh. *A team of four horſes* چار اسب chaur aſb. *Four-wheeled* ذو چهار گردون zu chuhaur gurdoon, اهل اربع عجل ahla arbaa ajel. *Four-footed* چهار پا chuhaur pa. v. *quadruped.*—*The four elements* چار بالش chaur baulish. *The four quarters of the world* ربع مسكون ruba muſkoon. *Four ſides of a ſolid* (alſo *four quantities* or *qualities*) چهار جهت chuhaur jihut. *Four times* چهار بار chuhaur bar, چار باريار chaur baré-aur. *The four ſides* (*the whole of any thing*) چار جهت chaur jihut. *To divide in four* چهار پاره زدن chuhaur paureh zudun. تربيع كردن turbé-a kirdun. *Fourſcore* [P] هشتاد huſhtaud, [A] ثمانون ſamanoona. *Four hundred* [P] چهار صد chuhaur ſad, [A] اربعماية arba-a ma-é-ut. *Four thouſand* [P] چهار هزار chuhaur huzaur, [A] اربعة الاف arba-at alauf.

Fourteen [P] چهارده chuhaurduh, چارده chaurduh, [A] اربعة عشر arba-ata aſhara, اربع عشرة arbaa aſhrata. *Fourteenth* [P] چهاردهم chuhaurduhum, چاردهم chaurduhum, [A] رابع عشر rabi-a aſhara, رابعة عشرة raubi-ata aſharata, اربعة عشر arba-at aſhara, اربعة عشرة arba-at aſharata.

The fourth [P] چهارم chuhaurum, چارم chaurum, [A] رابع raubia, رابعة raubiat. *A fourth part* [P] چهاري chuhaurumé, [A] ربع ruba.

Fourthly [P] چهارانه chuharauneh, [A] رابعا rabi-an.

A FOWL مرغ murgh (pl. مرغان murghaun), خانكي khaunugé, ماكي mauké, ماكيان mauké-aan, دجاجت dujaujut (pl. دجاج dujauj). *A wild fowl* ماكيان بياباني maké-auna bé-abauné. v. *bird.*

To fowl صيد طيور كردن ſeida té-oor kirdun.

A fowler صياد ſé-aud, صياد الطيور ſé-audu't'-té-oor. v. *falconer.*—*A fowler's net* طرقت turikut. *A fowling-piece* طيور بندوقي té-oor bundooké.

A FOX روباه roobauh, روبه roobuh, رباه rubauh, دمنه dumneh, ثعلب ſaalib (pl. ثعاليب ſa-aleeb), هقلس hukullus, ابو حنبص abu humbus, ابو جعد abu jaad, ضواع zuwaa, هيطل heitel, صيدن ſeidun, صيدنافي ſeidunaufé, غشتل ghuſhtul, دقاريس dukaurees, عقف akuf, سمسم ſumſum, دران duraun, روس roos, خنشعت khunſat, تعنب kaanub, هجرس hijrus. *A place abounding in foxes*) متعلب muſaalib, ذو ثاليب zu ſauleeb. —(*fox-like*) روبهانه roobuhauneh.—*A fox-chaſe* روباه شكاري roobauh ſhukkaré, صيد الثعلب ſeidu's'ſaalib. *A fox-hunter* صياد الثعلب ſé-audu's'-ſaalib.

FRACTION كسر kuſr. v. *breach*, *fracture*, *rupture.*—*Fractions of integral numbers* كسور عدد kuſoora adud, خردها khurduha.—*To reduce fractions to integral numbers* جبر كردن jubr kirdun. *Fractional* كسور عدد منسوب kuſoor adud munſoob.

A fracture كسر kuſr, كسرت kuſrut, انكسار inkiſaur, شكست ſhakuſt, شكستگي ſhakuſtugé, كسستكي kaſuſtugé, رخنه rukhneh, مكسر mukſir.—*A bandage for a fracture* استخون بند uſtukhoon bund.—*To ſet* or *conſolidate a fracture* جابر كردن jaubir kirdun, مجبور ساختن mujboor ſaukhtun.

To fracture استخون منجزم كردن uſtukhoon munjuzim kirdun.

FRAGILE ضعيف za-éf, منكسر munkuſir, v. *frail*, *brittle*, *weak.*

Fragility ضعف zaaf. v. *frailty.*

A FRAGMENT پاره paureh, كسرت kuſrut, (pl. كسار kuſſaur), قصمت kuſmut, قصدت kuſdut (pl. قصد kiſud), شكنج ſhukunj, هتامت hutaumut, ريزه reezeh, فضاض fuzauz. v. *particle.* *Fragments of victuals* خورپاره khorepaureh, خشار khuſhaur, خشارت khuſhaurut, كاردو kardoo. v. *crumbs.*

Fragor, v. *craſh*, *crack*, *noiſe.*

FRAGRANCE خوب بوي khoob booï, بو boo, بوي booï, رائحت ra-éhut, ريح reeh (plur. رياح ré-ah), ريح طيبت reeha tei-ébut, فائحت fa-éhut, فوحان fouhaun, فوح fouh, فنع funa, عطر otar, عطرت otarut, معطر mu-attar, نفحت nuf-hut (plur. نفحات nufhaut), خمرت khumurut, نغمت fughmut, نقيص nukees, زفر zufr. *To diffuse fragrance* بوي دادن booï dadun, نفح كردن nufih kirdun. *Aromatick fragrance* بوي عطرسا booï otarfa, بوغا boogha.

Fragrant خوش بوي khoosh booï, ذو رائحت zu ra-éhut, نفح nufih, معطر mu-attar, معطر ساز mu-attar fauz, پر عبير pur abeer, خوب رائحت khoob ra-éhut, عنبر بار amber bar, عطر سا otar fa, فائح fa-éh, پهنالہ puhnauleh, مقتر mukuttir, زفر zufur, ازفر azfur, زفرا zufra. *The fragrant air of the meads* نفحات نسايم چمن nufhauta nu-fa-éma chumin. *Fragrant as ambergris* عبير تعطير abeer ta-atteer, عبير تاثير abeer taafeer, عنبر بوي amber booï.—*A rose fragrant as ambergris* گل عنبر شهيم gul amber fhumeem, v. alfo under *gale*.

Fragrantly با خوب بوي ba khoob booï, فائحا fa-éhan, نفحانه nufihaune.

FRAIL سريع الزوال furé-a-u'z'zuwaul, ضعيف za-éf, منكسر munkufir, زبون zuboon, ضعيف العقل za-éfu'l'akl, عاجز aujiz, بيبقا bébuka, اسان اضلال afaun izlaul. v. *weak.*—*The region of frailty (this world)* كشوري فنا kufhwuré funa, دارِ فنا daura funa.—*A frail* زبيل zubeel, زنبيل zumbeel. v. *basket, pannier.*

Frailty فنا funa, ضعف zaaf, زبوني zubooné. v. *weakness, instability.*— *Human frailty* طبيعت بشريت tubé-ata bushré-ut. *From the frailty of human nature* بحكم البشريت behookumu'l'bushré-ut, از مزلقت بشريت uz muzlukuta bushré-ut.

FRAICHEUR برودت buroodut. v. *freshness.*

To FRAME *(join, adapt, fit)* پيوستن pi-vustun, قوام ساختن kuwaum faukhtun, توفيق نمودن toofeek numoodun, نظام كردن nizaum kirdun, انتظام نمودن intizaum numoodun.—*(to form by the union of various parts)* از پيوستگي بسيار پاره نظم ساختن uz pivustugé-a biffé-aur paureh nuzim faukhtun, تواصلات در يكانگي اوردن tuwauflaut dur eekaunugé awurdun. v. alfo *to make, compose, form, settle, contrive, plan, fabricate, invent.*— *To frame a lie* دريغ بافتن du-reegh bauftun. v. *to forge.*

A frame قوام kuwaum. *The frame of a building* قوام بنا kuwauma buna, تواصلات بنيان tu-wauflauta buné-aud. v. *contignation.*—*Frame of mind* حال خاطر haula khautir. *To be in an excellent frame* خوش حال شدن khoosh haul fhoo-dun. *To be in bad frame* منحوس الحال بودن munhoosu'l'haul boodun. v. *situation, state.*— *A frame (case)* دان daun.—*(a mould)* كالبد kaul-bud, قالب kaulib. v. *model, shape, form, order;* alfo *contrivance.*

Framed, v. *formed, made.*— *Well framed* سزا fuza, سزاوار fuzawaur. *Ill framed* نا سزا na fuza, بي سزاوري bé fuzawauré.

A framer جاعل jaal. v. *contriver, maker.*

FRANCE فرانچه francheh, فرانسه franfeh. *The king of France* ردفرنس redefrans.

FRANCHISE معفي maafé, بيزاري bézauré, ازادي azaudé, اميني ameené. v. *exemption, immunity, privilege.*—*To franchise*, v. *to enfranchise.*

Frangible, v. *fragile, brittle.*

FRANK *(liberal)* جوانمرد juvaunmurd, كريم kureem, سخي fuhé, صاحب عطو و نعم fahib uta ou na-am, بخشنده bukhfhindeh, ازاد azaud, غمرالردا ghumru'r'ruda, غمرالخلق ghumru'l'-khulk. v. *generous.*—*(open, fincere)* صافي دل faufé dil, بي ريا bé ré-a, مخلص mukhlus, بي رنگ bé runk, بلا غدر bila ghudr, نا حيله باز na heeleh bauz. *A Frank (European)* فرنك frank, *The Franks* فرنكي franké, افرنج afrenj. *The country of the Franks* فرنكستان frankiftan, افرنجيه afren-jeeh. v. Vol. I. p. 199.—*Frank*, v. alfo *hogsty.* *To frank.* v. *to fatten, cram.*

FRANKINCENSE بخور bukhoor, نشوار nifhwaur, نشواره nifhwaureh, كندر kundur, كندور kundoor, لبان libaun, لبني lubné, كندرود kundurood, نيزه neezfheh, ونيزه wu-neezfheh.

FRANKLY *(liberally)* كريما kureeman, ازادانه azaudauneh.—*(fincerely)* مخلصا mukhlufan, با حقيقت ba hukeekut.

Frankness (generosity) جوانمردي juvaunmurdé, كرم kurim, سخاوت fukhawut, مروت muruw-wut, بذل buzl. v. *liberality.*—*(fincerity)* اخلاص ikhlaus, عدم ريا aduma ré-a, خلوص قلب khu-loofa kulb, صداقت fudaukut. v. *candour.*

FRANTICK مجنون mejnoon, ديوانه dé-wauneh, الفته alufteh, اشفته afhufteh, شيدا fheeda, شوريده fhoorédeh, دله duluh. v. *insane, mad.*—*(enraged)* پرغضب pur ghuzub, شري fhuré, غضوب ghuzoob, ذوقهر zu kuhr, تاقت taakut.— *Frantickly* بطور مجنون betoor mejnoon, شيدانه fheedauneh, غضبا ghuzubun. *Franticknefs.* v. *frenzy, madness, fury, rage.*

FRATERNAL برادري buraudurė, برادر اسا

buraudur aſa, برادران منسوب burauduraun munſoob.—*Fraternally* برادرانه burauduraunehe, اخوة akhuwwutan, في منزلت اخ fi munziluta akhi.

Fraternity برادري buraudurć, اخوت akhuwwut, مواخات muwakhaut. *A religious fraternity* اخوت حقانيت akhuwwata hukané-ut, برادران دين burauduranna deen, اخون بالله akhoon billah. v. alſo *ſociety*, *corporation*.

Fratricide قتل برادر kutla burauder.

FRAUD (*fradulence*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr (plur. اغدار aghdaur), ال aul, غبن ghubin, تلبيس tulbees, رنك runk, فريب furrabe, فن funn, كيد keed, مكر mukr, مكر و خدوع mukr ou khuduwa, ريو ré-oo, ريا ré-a, خدعت khudaat, خديعت khudé-at, نيرك neeruk, نيرنك neerunk, سكالش ſigauliſh, فتنه fitneh, روبه بازي roobeh bauzé, خاتوله khautooleh, برفند burfund, ترفند turfund, محال muhaul, مكادت mukaudut (plur. مكايد muka-éd), وشيهت wuſheemut, خيانت khé-aunut, خيانت بندي khé-aunut bundé, احتيال ihté-aul, حول hawl, بيذاره beezaureh, زرق zurk, غش ghyſhſh, هملط humullut, هملع humulla, دخل dukhl, غلول ghulool. *A labyrinth of fraud* فريب ورطتي furrabe wurtuté.

Fraudful, fraudulent پر ريا pur ré-a, حيله باز heeleh bauz, اهل غدر ahla ghudr, غدير ghudeer, فريبنده furrabindeh, تلبيس tulbees, غدار ghiddaur, پرنيرنك pur neerunk, خديعت khudé-at, محول muhool, درامج duraumij, درامه duraumih. —*Fraudulent people* قوم پر نيرنك koom pur neerunk, امت پر غدر ummut pur ghudr.

Fraudulently غدارانه ghiddarauneh, بطور پر ريا betoor pur ré-a, با حيله ba heeleh, غديرا ghudeeran از تلبيس uz tulbees.

FRAUGHT (*full, ſtored*) انباشته ambauſhteh, اكنده akundeh, پر pur, مشحون muſh-hoon. v. *filled*.—(*laden*) محمول muhmool, موقر mawkir, اوبار awbaur. v. alſo *freight*.

Fray, v. *brawl*, *broil*, *battle*, *duel*, *fight*.

Freak, *freakiſhneſs*, v. *fancy*, *humour*, *whim*.

Freakiſh, v. *capricious*, *whimſical*.

A FRECKLE پشنج puſhunj, پشنجه puſhunjeh, چل chil, اوله awleh, ابله abileh, سيس ſees, كندمه gundumeh, كلف kuluf, نمش nimiſh. v. *mole*.—*Freckled, freckly* ذو پشنجه zu puſhunjeh, چلدار childar, پر ابله pur abileh.

FREE (*not a ſlave, at liberty*) ازاد azaud, ازاده azaudeh, رسته rusteh, رستكار ruſtugaur, بيزار beezaur, سربست ſurbuſt, حر hurr (plur. احرار ahraur, fem. حرت hurrut), رها ruha, عتيق ateek, عاتق autik, رقيق rukeek, متبري mutuburré, مبري muburré, معتق mu-atik, امين ameen, ايمن a-émun, ايم a-ém, بري buré, مسلم muſullum, مطلق mutluk, مامون ma-amoon, معاق mu-auf. v. *exempt*.—(*at leiſure, free from buſineſs* or *care*) ازاده azaudeh, ازاد از كاري azaud uz kauré, فارغ faurigh, ذو فراغ بال zu firaugh baul, ايمن a-émun, خالي khaulé, طلق tuluk, بي كار békaur.—(*guiltleſs*) ازاد azaud, بي گناه bé gunah, غير خطا ghire-a khuta, بري buré (plur. برايا bura-é-a). v. *innocent*.—(*clear from diſtreſs*) بي رنج bé runj, نا غمناك na ghumnauk, دلخوش dilkhooſh, غير محنت ghire-a muhnut. —(*not compelled*) نا ملتزم na multuzum, بي غضب bé ghuzb, غير اضطرار ghire-a iztiraur.—(*permitted*) جواز juwauz, مجاز mujauz, حلال hulaul, مرخص murikhkhus.—(*open, ingenuous*) بي ريا bé ré-a, ذو حقيقت zu hukeekut, صادق ſauduk, نا غدار na ghiddaur. v. *frank*.—(*common, publick*) عام a-amm, عموم amoom, مشارك muſhauruk.—*Free and eaſy* اسوده و ازاده aſoodeh ou azaudeh. *Free from the fetters of love* ازاده قيد عشق azaudeha keida iſhk.

To free (*ſet at liberty*) ازاد كردن azaud kirdun, اطلاق ساختن itlauk ſaukhtun, رها كردن ruha kirdun, رهانيدن ruhaunédun, خلاص كردن khulaus kirdun, استخلاص نمودن iſtikhlaus numoodun, اعتاق ساختن é-atauk ſaukhtun, انجا كردن inja kirdun, تنجيت ساختن tunjé-ut ſaukhtun, نجات كردن nijaut kirdun, فرج دادن furj dadun, رسته كردانيدن ruſteh kirdanédun, رهاندن ruhaundun.—(*to clear from impediments*) مانع واكردن mauna wawakirdun, زجر دور ساختن zujr door ſaukhtun, تعرض برطرف نمودن ta-arruz burturruf numoodun. v. *to rid*.—(*to grant immunity*) پروانه دادن purwauneh dadun. v. *to exempt*.

A free-booter, v. *robber*, *plunderer*.

Free-born اصل زاده aſl zaudeh, ازاد azaud, حر الاصل hurru'l'aſl.

Free-coſt بي خرج bé khuruj, غير مصرف ghire-a muſruf, عدم بذل aduma buzl.

A freedman ازادت بنده araudut bundeh, عتيق ateek (fem. عتيقت ateekut, plur. عتياق até-auk, عاتق autik), سربست ſurbuſt, رقيق rukeek (fem. رقيقت rukeekut), لاقط laukit (pl. لاقطت laukitut), مولى mawla (plur. موالي muwaulé), معتق maatik, عتاقت ataukut. *A freedman who purchaſes his freedom* مكاتب mukautib.

Freedom ازادي azaudé, ازاد مردي azaud murdé, اميني ameené, اسوده حال aſoodeh haul, اختيار ikhté-aur, نجات nijaut, خلاص khulaus,

حريت hurré-ut, حروريت huroore-ut, حريت hururé-ut, اعتاق é-ataük, عتق atik, امان amaun, امن amin, عتاقت ataukut, فراغ firaugh, طلق tuluk, سلامت salaumut, شدحت shudhut, ردحت rudhut, فصيت fusé-ut. v. *liberty*, *exemption*; *ease*; *leave*.—*To obtain freedom* ازادي يافتن azaudé é-aftun, نجات شدن nijaut shoodun.—*Free-hearted*, v. *frank*, *liberal*.

Freely (*at liberty*) با ازادي ba azaudé, با اختيار ba ikhté-aur, سالما sauliman, حرا hurran, بيزارانه beezarauneh.—(*without fear*) بي پروا bé purwa, بي باک bé bauk.—(*without restraint*) ارادتانه araudutauneh, بي تكلف bé tukulluf, رضا ryzan, بالطوع والرضا bi't'tuwa wa'r'ryza. v. *voluntarily*.—(*with impunity*) فرغا furghan, خضرا مضرا khuzran muzran, ظلغا zulfan. v. also *frankly*, *liberally*, *spontaneously*.

A freeman مرد ازاد murda azaud, صاحب اصل زادگي sahib asl zaudugé, مردم اصلي murduma aslé. v. also *freedman*.—*Freemen* ازاد خلق azaud khulk. —*Free-minded*, v. *unconstrained*; *frank*.—*Freeness*. v. *freedom*, *liberality*, *candour*.—*Freespoken* بي بندوبست گويان bé bundubust gooï-aun, بي ضبط و ربط گفت و گوكنان bé zubt ou rubt guft ou goo koonaun.—*A freethinker*. v. *atheist*, *deist*, *libertine*.—*Freewill* اختيار جزي ikhté-aura juzé.

To FREEZE جمد ساختن jumud saukhtun, فسرده كردن fusurdeh kirdun, يخ بستن eekh bustun. v. *to chill*.—(*to be congealed*) فسرده شدن fusurdeh shoodun, فسردن fusurdun, منجمد شدن munjumid shoodun, يخ بسته گشتن eek busteh gushtun, چخشيدن chukhshédun.

To FREIGHT (*load a ship*) بار در جهاز وضع كردن bar dur jahauze wuza kirdun, حمل بر كشتي نهادن huml bur kishté nihaudun.—(*to hire a ship*) جهاز بالتزام گرفتن jahauze biltizaum gooriftun, كشتي استجاره اخذ كردن kishté istijaureh akhz kirdun.—(*to let out a ship for hire*) كشتي جهاز بكرايه دادن jahauze bekira-éh dadun, كشتي التزام ساختن kushté iltizaum saukhtun.

Freight (*cargo*) بار جهاز bara jahauze, حمل كشتي humla kishté, امد aumid.—(*the price paid for shipping goods*) كرايه جهاز kira-eha jahauze, التزام كشتي iltizauma kishté.—*A freighter* كشتي اجارت جهاز كراجي jahauze kiraujé, كشتي اجارت ساز kishté ijaurut sauz. *Freighted* (*put on board*) بر جهاز نهاده bur jahauze nihaudeh, در كشتي وضع شده dur kishté wuza shoodeh. v. *loaded*.—(*hired*) مكري mukré.—*A freighted ship* جهاز بكرايه گرفته juhauz bekura-éh oorifteh.

A FRENCHMAN افرنج afrenj (pl. افرنجيون afrenjé-oon), فرنك frung (plur. افرنسوي afrunsauwé.) v. *a Frank*.—(*french*) فرنك frung, فرنكي frungé, افرنجي afrenjé. *The french disease* فرنكي زحمتي frungé zuhmuté. v. *clap*.

FRENZY جنون junoon, مجنت mujunnut, مجنوني mujnooné, شيدايي sheedaï-é, ديوانگي deewaunugé, غضب ghuzb, خشم khushum, قهر kuhr. v. *insanity*, *rage*.—*The frenzy of love* عشق ديوانگي ishk deewaunugé.—*Frenetick*. v. *frantick*.

FREQUENCY (*often happening*) چند بار افتادن chund bar uftaun, چندباري chundbaré, بسياري bissé-auré, كثرت kusrut, كثيرت واقع نما kuseerut wauka numa, تكرار tukraur, كر kurr, بازبور bazé-wur. v. *repetition*.—*Frequency*, *frequence*, (*concourse*) امد شد amud shud. v. *crowd*, *assembly*.

Frequent چند بار chund bar, چند chund, بسيار bissé-aur, كثير kusseer, مقول mukawwul, شركي shuruké, مكرر mukurrur. v. *repeated*.—*Frequent*, *frequented* (*full of concourse*) پر شد و امد pur shud ou aumud, جمع كثير دار jumaa kuseer dar, بسيار مجمع نما bissé-aur mujma numa, مكثور عليه muksoorun aleeh.

To frequent (*visit often*) امد شد ساختن aumud shud saukhtun, چند بار زيارت رفتن chund baur zé-aurut ruftun, بسيار بار تشريف ساختن bissé-aur baur tushreef saukhtun, انباغ كردن imbaugh kirdun. *To be frequent* (*happen often*) بسيار بار چند بار شدن افتادن bissé-aur bar uftaudun, chund bar shoodun.—(*to be numerous*) بسيار بودن bissé-aur boodun, كثير شدن kuseer shoodun. *A place which one frequents* مالف maulif, امد شد گاه aumud shud gah.

A frequenter امد شد ساز aumud shud sauz.

Frequently بسيار بار bissé-aur bar, چند بار chund bar, دفعة dufatan, كراة kurratan, تارة تارة بعد tarratan baad tarratan, عرقات arkautin, اونة awnutan. v. *commonly*, *often*.—*To consider any thing frequently* مداوم انديش شدن mudawum andeesh shoodun, مداومت فكر كردن mudawumut fikr kirdun, ملازم بودن mulauzim boodun.

FRESCO خنكي khunuké, خنك هوا khunuk hawa, برودت buroodut. v. *coolness*, *shade*, *dusk*.

FRESH (*cool*) خنك khunuk, سرد surd, برد burd, سرما surma.—(*not salt*) بي نمك bé numuk, غير ملح ghire-a milh.—(*green*, *unfaded*) تازه tazeh, تازه و تر tauzeh ou tur, تازه ظهور tauzeh zuhoor, طراوت turawut, طري turé, شاداب shadaub, ترين tureen, ابدار aubdar, سبز subz, نورسته nowrusteh, نارين naureen, بادر baudir, رطب rutib.—(*new*) نو now, نورس

nowrus, نو رسیده now rusédeh, نوزاده nowzaudeh, جدید judeed, طرفت turfut, طارف taurif, طریف tureef, ورث wurs. — (*vigorous*) تندرست tunduruſt, بي تعب bé taab, قادر kaudir, توانا tuvvauna, تنومند tunoomund, بهبود buhbood, نوخاسته nowkhauſteh, نوخیز nowkheez, v. alſo *briſk*, *ſtrong*. — (*florid, ruddy faced*) کلروي gulrooï, کلرخسار gulrukhſaur.— (*unfaded*) نا افسرده na afsurdeh, نا تارز na tauriz.— (*not ſtinking*) نا کنده na gundeh, نا کندیده na gundédeh, نا معفون na maafoon, نا غاب na ghaub, بي بد رائحت bé bud ra-éhut, غیر منتن ghire-a muntin.—(*faſting*) روزه roozeh, روزه دار roozeh dar, صایم ſa-ém.—*Freſh air* خنک هوا khunuk hawa. —*Freſh water* اب خنک auba khunuk, اب سرد auba ſurd. *A freſh egg* تازه بیضه tauzeh beezeh. *A freſh* or *raw youth* تازه جوان tauzeh juvaun. *A freſh old age* خلد khulud. *Freſh green herbs* کیاه سرسبز طري gé-auha ſurſubza turé.

To freſhen (*make freſh*) طري ساختن turé ſaukhtun, خنک کردن khunuk kirdun, تازه ساختن tauzeh ſaukhtun. *To make ſalt water freſh* اب غیر ملح نمودن aub ghire-a milh numoodun, از اب نمک واکردن uz aub numuk wa kirdun.—(*to grow freſh*) خنک شدن khunuk ſhoodun, تازه کشتن tauzeh guſhtun.

Freſhly (*coolly*) بردانه burdauneh, سردا ſurdan. (*newly*) طارفا taurifan, از نو uz now, بطور نوزاده betoor nowzaudeh. — (*unfadingly*) با تازکي ba tauzugé, شادبانه ſhaudubauneh, سبزا ſubzan.— (*with a ruddy look*) با کاروي ba gulrooï, با کلعذار ba gulazaur. — (*heartily*) تندرستانه tunduruſtauneh.

Freſhneſs (*coolneſs*) برودت buroodut, سردي ſurdé. (*the oppoſite of being faded*) تازکي taazugé, خنکي khunuké, طراوت turawut. (*not being ſtale* or *ſtinking*) حها کنده بوي hyma gundeh booï, عدم کند aduma gund, خلا عفن khilaa afin. (*freedom from fatigue*) عدم تعب aduma taab, تندرستي tunduruſté. v. *vigour*.—(*freedom from ſaltneſs*) خلا نمک khilaa numuk, عدم ملح aduma milh. — (*ruddineſs of countenance*) غلعذاري gulazauré, کلروبي gulrooï-é.

A FRET (*on the finger-board of a guitar*, &c.) پرده perdeh.—(*fermentation of liquors*) مخل mukhill, مضر muzir, تبکوب tubkoob. (*agitation of mind*) ازار جان azaura jaun, اضطراب iztiraub, پریشاني puraſhauné, اشفتکي aſhuftugé. v. *paſſion*, *anger*: alſo *frith*.

To fret (*make angry*) غضوب کردن ghuzoob kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازردن azurdun, اضطراب ساختن iztiraub ſaukhtun. (*to be angry*) خشمناک کشتن khuſhminauk guſhtun, قهر کرفتن kuhr gooriftun, ازار یافتن azaur é-aftun. (*to rub againſt, wear*) سابیدن ſaï-édun, سودن ſoodun, فرسودن furſoodun, ابلا کردن ibla kirdun. (*to be worn*) مبلی شدن mublé ſhoodun. v. *to gall*. (*to eat away*) اکل کردن akul kirdun, لحس ساختن luhs ſaukhtun, متاکل نمودن muta-akkil numoodun. *To fret* (*as liquors*) ترشیدن turſhédun, محل کردن muhill kirdun. v. *to ferment*.

Fretful غضوب ghuzoob, ازار یاب azaur é-aub, اضطراب رسیده iztiraub ruſédeh, تیز طبیعت taze tubé-aat, تیز مزاج taze mizauj. v. *peeviſh*.—*To be fretful* تیز شدن taze ſhoodun, تیز مزاج نمودن taze mizauj numoodun, غضوب بودن ghuzoob boodun.

Fretfully با اضطراب ba iztiraub, غضبا ghuzban, با ازار ba azaur, بوجه تیز طبیعت bewujha taze tubé-at.

Fretfulneſs ازار azaur, غضب ghuzb, اضطراب iztiraub, پریشاني puraſhauné, تیز طبیعتي taze tubé-até, تیز مزاجي taze mizaujé. v. *anger*, *peeviſhneſs*.

FRIABLE کشت kuſht, ریزناک reeznauk, اسان مفتوت aſauna muftoot. *Friable earth* بوغا boogha. *Any thing friable* ریز reez. *Friability* ریزناکي reeznauké, امکن ریزناک imkina reeznauk, کشتي kuſhté.

A friar, v. *monk*.—*Friary*, v. *monaſtery*.

To fribble, v. *to trifle*. *A fribble*, v. *fop*.

FRICTION مالش mauliſh, سورش ſooriſh, حک hukk, تحکیک tuhkeek, تحکک tuhukkuk, دعک daak, مداعکت muda-akut, معل maak, سحن ſuhn, مش muſhſh.

FRIDAY جمعت jumaat, روز جمعه rooza jumah, یوم الجمعت é-oomu'l'jumaat, ازینه azeeneh, حربت hurbut.

Fried برشته buruſhteh, در تابه پخته dur taubeh pukhteh, تغریده tufrédeh, جفت juft, تلیت kulé-ut, مقلو mukluwou, مقلي muklé, مطجن mutujjun.

A FRIEND دوست doſt, دوستکام doſtkaum, یار é-aur, یاران é-auraun, محبوب muhboob, معشوق maſhook (fem. معشوقت maſhookut), دلدار dildar, صدیق ſudeek, محب muhibb, حبیب hubeeb, اشنا aſhina, صاحب ſahib, مخلص mukhlis, خیر خواه kheir khauh, خلیل khuleel, دولتخواه dowlutkhauh, عزت خواه izzut khauh, رفیق rufeek, مهربان muhrbaun, یکجهد eekjihud, نیک خواه neek khauh, دمساز dumſauz, یکسره eekſureh, همدم humdum, همخواه humkhauh, همار humaur, همال humaul,

هپشت humposht, همپهلو humpihloo, همراز humrauz, همساز humsauz, همعنان humanaun, حافظ haufid, خلت khullut, خلم khullim, ترب tirb, خدن khudin, اخ akh, ود wudd, وديد wudeed, ودود wudood, دادر daudur, غمكسار ghumkusaur, متاخي muta-akhkhé, دمج dumuj, برادر buraudur, ولي walé, والا waula, مولا mula, شخل shukhl, خديو khudé-oo, حواري huwauré, وير weer, قتل kitl, رجم rujim. v. *companion.*—*Friends and strangers* اشنا و بيگانه ashina ou beegauneh. — *A most intimate friend* يار وفادار é-aura wufadar, محب صادق muhibba saudik, محب مخلص muhibba mukhlis, يار غار é-aura ghaur, دوست دروني duroone doost, دوست زو doost zu hukeekut, يار جان e-aura jaun, خنر khunnur. *My old friend* قديمي دوستم kudeemé doostum. *My dear friend* عزيز دوستم azeez doostum, برادرم buraudurum. *O friend!* يا يار ya é-aur, اي يار ee é-aur. *A meeting of friends* صحبت ياران sohbuta é-araun. *A false friend* زباني دوست zubauné doost, عبد عين abda aïn, صديق عين sudeeka aïn.

To friend, v. *to befriend*, *favour.*

Friendless بي يار bé é-aur, محتاج muhtauj, حاجتمند haujutmund, مفلس muflis, دست تنك dost tunk.—(*driven from country and friends*) كم كشته دار و ديار gum gushtuha daur ou dé-aur. v. *destitute*, *poor*, *wretched.*

Friendliness خير خواهي kheir khauhé, مهرباني muhrbauné. v. *benevolence.*

Friendly محبانه mohibbauneh, با مهرباني ba mihrubauné, دوستانه doostauneh, دوستاني doostauné, يارانه é-arauneh, خيرخواه kheirkhauh, نيك انديشانه neek andeeshauneh, بطور دستان betoora doostaun. v. *benevolent*, *kind*, *favourable.*—*Friendly letters* محبت مكتوبي mohabbut muktoobé.

Friendship دوستي dooste, ياري é-auré, اشناي ashina-é, محبت mohabbut, مودت muwuddut, مهر muhr, مهرباني mihrubauné, خلول khulool, تعلق ta-alluk, خلت khullut, خلولت khuloolut, خليلت khuleelut, حباب hubaub, ولا wula, ولايت wulaïut, موالات muwalaut, صداقت sudaukut, زات البين zautu'l'bein, ود wudd, وداد wudaud, دلداري dildauré, خسرنكري khusrungure, صحبت sohbut, عنوت anoot. v. *affection*, *love*, *benevolence*; *assistance.* — *Intimate friendship* الفت ulfut, اتحاد ittihaud, همدمي humdumé, غمخوري ghumkhoré. *Mutual and sincere friendship* مصادقت musaudukut, مخالصت mukhaulisut, محبت مشاركت mohabbuta musharikut, خلوص khuloos, اختصاص ikhtisaus, مصافات musafaut, محبت حقيقت mohabbuta hukeekut. *To cultivate friendship* دوستي داشتن dosté daushtun, يار شدن é-aur shoodun, ياران بودن é-araun boodun, رعايت كردن ra-aï-ut kirdun, تصادق نمودن tussauduk numoodun, تخالل ساختن tukhaulul saukhtun, محابت كردن mohaubut kirdun, خلوص و دوستي نمودن khuloos ou doosté numoodun, مخالت كردن mukhaulut kirdun.

A FRIGATE فرقته firkateh, قايق ka-ék. v. *ship.*

FRIGHT وحشت wuhshut, هول hawl, هراس hiraus, باك bauk, خوف khoof. v. *fear*, *terror.*

To frighten هول كردن hawl kirdun, ترسانيدن tursanédun, ترس كردن turs kirdun, نفرت و وحشت دادن nufrut ou wuhshut dadun, هراس ساختن huraus saukhtun, تخويف كردن tukhweef kirdun, خوف رسانيدن khoof rusanédun, مخوف بودن mukhoof boodun, شوريده كردن shoorédeh kirdun, تهديد ساختن tuhdeed saukhtun, توهيل كردن tawheel kirdun. v. *to terrify.*

Frightened هيبان heebaun, وهمناك wuhimnauk, مخوف mukhoof, مهتول muhtoul, روع rawa.

Frightful هولناك hawilnauk, هيبتوار heebutwaur, مخوف mukhoof, ترسناك tursunauk, خطرناك khuturnauk. v. *terrible*, *dreadful*, *horrible*, *formidable.*—*A frightful figure* كريا لقا guré-a luka. *A frightful sound* فوزان fouzaun.

Frightfully مخوفانه mukhoofauneh, هايلانه ha-élauneh, هيبانه heebauneh, با وحشت ba wuhshut.

Frightfulness هولناكي hawilnauké, وحشت wuhshut, هيبتواري heebutwauré. v. *dreadfulness.*

FRIGID (*without warmth*) سرد surd, برد burd, سرم surm, قر kurr. v. *cold.*—(*unaffectionate*) بي محبت bé mohabbut, غير مودت ghire-a muwuddut, نا نرم دل na nurm dil, ذو برودت zu buroodut, اهل برودت و كدورت ahla buroodut ou kudoorut, مسامح musaumeh. v. *indifferent.* —*Frigid in constitution* بارد المزاج baurudu'l'mizauj, سست اندام sust andaum, عنين aneen, نا توان na tuvvaun. v. *impotent.* — (*without fancy*) بي قوت خيال bé kuwwuta khé-aul, غير متخيلت ghire-a mutukheelut. v. *dull*, *stupid.*

Frigidity, *frigidness* (*want of heat*) سردي surdé, سرما surma, بي تاب bé taub, غير حرارت ghire-a hurarut, بي كرما bé gurma. (*want of affection*) برودت buroodut, عدم محبت aduma mohabbut, خلا مودت khilaa muwuddut, عدم نرم دل aduma nurm dil, مسامحت musaumihut. v. *indifference.* —(*frigidity of constitution*) برودت المزاج buroodutu'l'mizauj, سستي susté, ناتواني natuvvauné. v. *impotency.*—(*dullness of genius*) عدم قوت خيال

aduma kuwwuta khé-aul, خلا مخيلت khilaa mukhei-ulut.

Frigidly (*coldly*) سرمانه ſurmauneh, بي گرما bé gurma. (*unaffectionately*) با برودت ba buroodut, با مسامحت ba muſaumihut, بي محبت bé mohabbut. — (*dully*) غير توت وهم ghire-a kuwwuta wuhm, بي متخيلت bé mutukheelut. (*impotently*) بروجه نا توان burwujeh na tuvvaun, با سستي ba ſuſté.—*Frigorifick* برد كنا burd koona.

FRINGE طراز tirauz, علم alum, فراويز firaweez, زه zuh, ريشه reeſheh, پرژه purzſheh, پرزه purzeh, حاشيت hauſhé-ut. v. *border*, *embroidery*.— *A fringe round a ſhirt* نورده پيراهن noordeh-a peerauhin. *The fringes of a head-dreſs*, (alſo *round garments*) هدب hudub.

To fringe طراز كردن tirauz kirdun, طرازيدن tirauzédun, تحشيت ساختن tuhſhé-ut ſaukhtun, پيراي بخش كردن peera-é bukhſh kirdun. v. alſo *to decorate*.—*Fringed* طرازيده tirazédeh. *Fringed with various colours* عبقري طراز abkuré tirauz, ريشيده reeſhédeh. *A fringed carpet* or *cuſhion* تبسته tubuſteh.

FRIPPERY (*old clothes*) جامه مخلوق jammeh mukhlook, چپاره chippaureh, مضرج muzruj, بادروزه baudroozeh, جامه بد jammeh-a bud, بازرو bauzroo, طمر tymur (plur. اطمار atmaur), زنده zſhundeh, سحق ſuhik, ثوب شباريق ſooba ſhubaureek, هركون جامه hurgoon jammeh, مدروس mudroos, ماري mauré, لديم ludeem, رثيثت ruſeeſut, جامه رثيث jammeh ruſees, مشقت muſhkut, فضل fuzul, مفضل mufzul. —(*an old clothes market*) بازار بادروزه bazaur baudroozeh. *A fripperer* or *dealer in old clothes* بادروزه فروش baudroozeh furooſh.

To FRISK كسروز نمودن kuſrooz numoodun, رقصيدن rukſédun, رقصان كردن rukſaun kirdun, جهيدن juhédun, نغزان نمودن nufzaun numoodun, نغز كردن nukiz kirdun, خيزيدن kheezédun. v. *to bound*, *leap*, *ſkip*, *dance*.— *A friſk*. v. *ſkip*, *leap*, alſo *frolick*.

Friſkineſs كسروزي kuſroozé, شادي ſhaudé, شوخي ſhookhé, خرمي khurrumé, ابتسام ibtiſaum, ابتهاج ibtihauj, فرح furruh باد پايي bad paï-é. v. *gaiety*, *livelineſs*.

Friſky كسروز kuſrooz, شوخ ſhookh, شاد ſhaud, خوش دل khooſh dil, خرم khurrum, مسرور muſroor, رقصان rukſaun, بادپا badpa, هوادار hawadar, هواي hawaï-é. v. *airy*, *gay*, *lively*.

A frith (*of the ſea*) سدت ſuddut, حلق البحر hulku'l'buhr, تنك دريا tunka duré-a. v. *ſtraits*.

A FRITTER روغن جوش rooghun jooſh.

To fritter, v. *to mince*, *crumble*.

FRIVOLOUS بي معني bé maané, هرزه hurzeh, هواخواه hawa khauh, روزكاري roozigauré, بيهوده béhoodeh, مهمر mihmur, بهرج buhruj, باطل bautil, بادرام baudraum, ياوه é-aweh, يايه é-ayeh, نا برجا na burja, ياژه é-auzſhé. v. *trifling*, *vain*.—*Frivolouſneſs* بطلان butlaun, كزاف guzauf, هوا hawa, اينده a-éndeh, روزكار roozigaur, هرزه hirzeh گويي gooï-é, هذر huzr. — *Frivolous things* هرزات hurzaut, هواهي hawauhé, خرزه khurzeh, ياوه é-aweh. v. *vanity*.— *Frivouſly* بي معني bé maané, بر وجه بيهوده bur wujha béhoodeh, باطلانه bautilauneh, بطور هرزه betoora hurzeh. v. *triflingly*.

To FRIZZLE زلف پر چين كردن zulf pur cheen kirdun. v. *to criſp*, *curl*.

A FROCK قبا kuba, v. *coat*.

A FROG غوك ghook (pl. غوكان ghookaun), وزغ wuzugh, ضفدع zufda (plur. ضفادع zufauda, ضفادي zufaudé), پك puk, وطواط wutwaut, جاز jauz, نقاقت nukaukut, رنن ranan, ندادت fudaudut, لجا luja (fem. لجات lujaut), هجات hujaut, وژاغه wuzſhaugheh, وزاغه wuzaugheh, تر kurr, عدمول admool, بزغ buzgh, چشش chuſhiſh, شرغوف ſhurgoof, شرغ ſhurgh, جزغ juzugh, چغز chughz, علجم aljum, عينوم a-énoom, ابو هبيرت abu hubeerut (fem. ام هبيرت ummu hubeerut), لجم lujum.—*Frogs* مقعادات mukaadaut, اجام ajaum, توافز kawaufuz, هكارس hukaurus.—*The boy's game Leap-frog* مزيد muzſheed, مزيد muzeed, مزيده muzeedeh.

FROLICK, *frolickſome* شوخ ſhookh, شادمان ſhaudmaun, خرم khurrum, بهيج buheej, خنده khundeh, بسيم buſeem, خوش دل khooſh dil. v. *gay*, *joyous*.—*A frolick* رنك runk, بذله buzleh. v. *whim*, *prank*. — *Frolickſomeneſs* شوخي ſhookhé, شادي ſhaudé, خوش دلي khooſh dilé.

To frolick بذله باز كردن buzleh bauz kirdun.

FROM [P] از uz, ز zi, [A] عن aan, من min. *From*, *a great way from* بيرون beeroon. *From me* [P] از من uz mun, زمن zimun, [A] عني aanné, مني minné.— *From thee* [P] از تو uz too, زتو zitoo, [A] منك minka, عنك anka. *From him* [P] ازو or از او uz ou, زو zou, ازش uziſh, [A] منه minhu, عنه anhu. *From her* [A] منها minha, عنها anha. *From us* [P] از ما uz ma, [A] منا minna, عنا aanna. *From you* [P] از شما uz ſhuma, [A] منكم minkum, عنكم ankum (fem. منكن minkunna, عنكن aankunna). *From them* [P] از ايشان or ازيشان uz éſhaun, [A] من هم min hum, عن هم aan hum (fem. من هن min hunna, عن هن aan hunna.)

—*From another* ᴾ از ديگر uz deegur, ᴬ من غيره min gheerihi. *From dinner time* ᴬ بعد الطعم baadu't'taam, بعد الظهر baadu'z'zuhr. *From youth* ᴾ از عنفوان جواني uz unfuwauna juvauné, ᴬ من الشباب minu'sh'shubaub. *From youth to age* ᴬ من شب الي دب min shubba ila dubba. *From all antiquity* ᴾ از پيشيني uz peisheené, ᴬ من متقدم min mutukuddum. *From all eternity* ᴾ از ازل uz azul, ᴬ ازل و ازال azul ou azaul. *From the beginning* ᴾ از سر uz sur, از نو uz now, ᴬ مجددا mujuddudan. *From top to bottom* ᴾ از بالا تا پايين uz bala ta paï-én, سراسر surasur, سرتاسر surtasur, سراپا surapa, سرتاپا surtapa, سر تا قدم sur ta kudum, ᴬ من الراس min ibtida ila intiha من ابتدا الي انتها min a'r'rausi ila'r'rausi, من الراس الي الراس min awwul ila akhir. من اول الي اخر *From infancy* ᴾ از پسري uz pusuré, از كهوار uz kuhwaur, ᴬ من الطفوليت minu't'tufoolé-ut, من الرضاعت minu'r'rizaat, من المهد minu'l'muhd. *From that time* ᴾ از ان باز uz aun bauz, از ان زمان uz aun zumaun, ᴬ من ذلك الزمان min zaliku'z'zumaun. *From morning till evening* ᴾ از بامداد تا هنگام شام uz bamdad ta hunguama shaum ᴬ من الصباح الي الرواح minu's'subauh ila'r'ruwauh. *From remote ancestry* ᴾ از پيشينان uz peisheené-aun, ᴬ ابا عن جد aban aan juddin. *When will he come from Burdwan?* ᴾ از بردوان كي خواهند امد uz Burdwan kei khauhund aumud. *I heard it from the council* ᴾ از كونسل شنيده ام uz koonsil shunédeh am. *From day to day* ᴾ روز بروز rooz berooz, روز روز rooz rooz, ᴬ يوم في يوم é-ouma fi é-ouma. *From above* ᴾ از بالا uz bala, ᴬ من فوق min fouk. *From below* ᴾ از زير uz zeer, از فرو uz furoo, ᴬ من تحت min tuht. *From without* ᴾ از بيرون uz beeroon, ᴬ من الخارج minu'l'khaurij. *From within* ᴾ از درون uz duroon, ᴬ من داخل min daukhilin. *From afar* ᴾ از دور uz door, ᴬ من دور min door.

The FRONT (*forehead*) پيشاني peishauné, جبين jubeen, جبهه jubheh, روي rooï, وجه wujuh (pl. وجوه wujooh), چهره chuhreh, صورت soorut. *The front* or *fore part* (*of any thing*) پيش peish, پيشاني peishauné, پيشكار peishkaur, پيشگاه peishgah, پيشك peishuk, مقدمت mukuddumut (plur. مقدمات mukuddumaut), قدام kuddaum, قبل kubl. *The front of an army* پيشادنك peishadunk, پيشرو peishrou, پيشاونك peishawunk, پشاهنك peishahunk, نظور nuzoor, پيشگاه سپاه peishgauha sippah, پيش لشكر peisha lashkur, مقدمت الجيش mukuddumu-tu'l'jeesh, قدام عسكر kuddauma askur. *The front of a building* وجه عمارت wujha amaurut, روي بنا rooï buna. *A front seat* پيشي peishé, پيشگاه peishgah, پيشكار peishkaur. *An apartment open to the front* سرطاق surtauk, سروا surwa, ايوان a-é-waun. *A front-room* پيش خانه peish khauneh, پيشطاق peishtauk. — *In the front* در پيش dur peish, في قدام fi kuddaum, قبلا kub-lan. *In front and rear* پيش وپس peish ou pus, علي قدم و خلف ala kudum ou khulf. *From front to rear of an army* از پيش تا پس لشكر uz peish ta pusa lashkur, از مقدمت تا دمدار عسكر uz mukuddumut ta dumdaura askur. *Having a bold front* (*impudent*) پيشانيدار peishaunédar, سخت پيشاني sukht peishauné, اخشب akhshub, كستاخ kustaukh, اهل وقيح ahla wukeeh. — *He had not front for that* روي ان نداشت rooï aun nedausht. *Front to front* رو برو roo beroo, برابر buraubur, مقابل mukaubil, مواجهت muwaujihut.

To front (*confront, oppose*) مقابل شدن mukaubil shoodun, مقابلت كردن mukaubilut kirdun, روبرو نمودن rooberoo numoodun, مواجهت بودن muwaujihut boodun. v. *to be opposite.* — *To fight front to front* روبرو محاربه كردن rooberoo mohauribeh kirdun. *To stand in front* پيش استادن peish ustaudun, درپيش شدن dur peish shoodun. — *Fronted* وجه دار wujuh daur, مقدمت نما mukuddumut numa, زو پيش zu peish, با قدام ساخته ba kuddaum saukhteh.

A FRONTIER, *frontiers* سر زمين sura zumeen, سرحد surhudd, ترفند turfund, باب baub, مرزبوم murzuboom. v. *bounds, borders, confines.* — *A frontier town* شهر بسر زمين shahur besura zumeen, قلع بر مرزبوم killaa bur murzuboom, سرحد surhudd. *Living on the frontiers* سرحد نشين surhudd nisheen. *Beyond the frontiers* از سرحد بيرون uz surhudd beeroon.

A FRONTISPIECE پيش در peish dur, پيشك peishuk, پيشگاه peishgah, پيشكه peishguh, قدام الباب kuddaumu'l'baub, وجه عمارت wujha ymaurut. *The frontispiece, title, &c. to a book* or *letter* [which in the East are in general highly ornamented] عنوان unwaun, سرنوشت surnuwisht, سر دفتر sur duftur, ديباجه deebaujeh.

A FRONTLET پيشاني بند peishauné bund. v. *fillet*; also *forehead.* — *A frontstall* (*of a bridle*) پايچه pa-écheh. v. *headstall.*

FROST جمد jumud, يخ eekh, اورغ ururgh, جليد juleed, ضريب zureeb. v. *ice.* — *Hoar frost* ژاله zshauleh, جليد juleed, بشم bushum, ارزيز arzeez, اورغ ururgh, پژه puzsheh. v. *hoar.*

Frosty اب بند aub bund, يخ ساز eek sauz, جمد نما jumud numa, ضريبي zureebé.

FROTH اژوغ azshoogh, كف kuf, كفك kufuk, اور ur, رغاوت rughawut, رغايت rugha-é-ut, اسليج asleeh. v. *foam*, *scum*.—*The froth or scum which runs over a boiling pot* طفاحت tyfauhut. —*The froth of milk* زباد zubaud, كفشير kuf-sheer, زبادﮤ شير zubauda sheer, نشافت nishaufut, رغوت righwut (plur. رغي rugha). v. also *frivolousness*.—*To froth*, v. *to foam*.—*Frothily*, v. *frivolously*.— *Frothy*, v. *frivolous*.

Frouzy, v. *fetid*, *musty*, *dim*.

FROWARD تيز مزاج taze mizauj, خودراي khoodra-é, تمرد tumurrud, جموح jumooh, شر shirr, مسا musa, آتشي autashé, غضبان ghuzbaun. v. *angry*, *peevish*, *perverse*, *refractory*.—

Frowardness تيز مزاجي taze mizaujé, خود رايي khood raï-é, عناد ynaud, جموحي jumoohé, كشتكي gushtugé, شرت shirrut.—*Frowardly* شرا shirran, با تيز مزاجي ba taze mizaujé. v. *perversely*.

To FROWN نگاه غضب الود نمودن nigauh ghuzb alood numoodun, جبين پر چين كردن jubeen pur cheen kirdun, چهر چين افكندن chuhr cheen afkundun, سخت روي داشتن sukht rooï daushtun, روي كشيدن rooï kushédun.

A frown (wrinkled look) اژنك azshunk, چين cheen, جبين چيني jubeen cheené, روي كشي rooï kushé, قطبا kutba, تبسل tubussil. —*(an indignant look)* نگاه غضب الود nigauh ghuzb alood.

FROZEN يخ بسته eekh busteh, افسرده afsurdeh, فسرده fusurdeh, منجمد munjummud.

FRUCTIFEROUS, *fructuous*, *frugiferous* باردار baurdar, ميوه دار meevuh dar, ثامر saumur. v. *fruitful*.—*To fructify* تثمير كردن tusmeer kirdun. v. *to fertilize*.—*(to bear fruit)* ميوه دار شدن meevuh dar shoodun, ثامر بودن saumir boodun. —*Fructification*, v. *fertility*.

FRUGAL خانه دار khauneh dar, مقتتر mukuttir, قتر kutir, قتور kutoor, معتدل mu-atudil.— *Frugally* با خانه داري ba khauneh daré, مقترا mukuttiran, معتدلانه muatudilauneh.—*Frugality* خانه داري khauneh daré, اعتدال é-atidaul.

FRUIT *(product of a tree, &c.)* ميوه meevuh, ثمر sumr, ثمره sumruh, بر bur, بار baur, حاصل hausil, فاكهت faukihut (plur. فواكه fuwaukih), محصول muhsool (plur. محصولات muhsoolaut). —*(advantage)* نفع nufa, فايده fa-édeh, اجاره ijaureh, منفعت munfaat (plur. منافع munaufa), سود sood, سواد suwaud, استفاده istifaudeh. v. *emolument*, *profit*; also *effect*, *consequence*, *production*.—*The fruit of the womb* حمل huml, بار baur. *Sour* or *unripe fruit* ميوه نيم رس meevuha neem rus, ثمر خام sumr khaum, حصرم husrum, كال kaul, كالبد kaulbud, كنشتو kunushtoo, غنجال ghunjaul, اخكوش akhkoosh, اخكور akhkoot. *Ripe fruit* مثمر musmur, ناضج nauzuj, مجني mujné. *Late fruits* ميوه مبطيت mivuha mubté-ut, سرده surdeh. *First fruits* نوبار nowbaur, نوباوه nowbaweh, باكورت baukoorut. *Preserved fruits* مربي murubba, ابر abur. *A fruit-basket* تبرك tubruk, كواره guwaureh, برفنده burfundeh, مخرف muhkruf, شكيكه shukeekeh. *Fruits* ميوها meevuha, ثمار sumaur, اثمار asmaur, ثمرات sumraut, فواكت fuwaukut, بارها baurha, منفاع munfaa, محصولات muhzoolaut. *Abounding in fruits* ميوه دار meevuh dar, فواكهي موفور fuwaukihi moufoor, مثمر musmir, حافل haufil. *To reap the fruit (of any thing)* استفاده كردن istifaudeh kirdun, فايده پذيرفتن fa-éduh pizzeeruftun, دست رس يافتن dosta rus é-aftun.—*Fruit-bearing*; (also *a fruit-bearing tree*) ميوه بر meevuh bur, باردار bar dar.

Fruitage (*fruits of various kinds*) ميواهاي گوناگون meevaha-é goonagoon, بارها بوقلمون baurha bookulumoon.

A fruitery or *repository for fruit* ميوه خانه meevuh khauneh.

A fruiterer ميوه فروش meevuh furoosh.

Fruitful ميوه دار meevuh dar, باردار baurdar, زايكر za-égur, محصولدار muhsooldar, ثامر saumir, ثمرا sumra, مثمر musmir, ذو بركت zu burkut, سودمند soodmund, ذو منفعت zu munfaat. *Fruitful fields* مزارع پر منافع muzara pur munaufa. v. *fertile*, *plenteous*.—*(prolifick, as a female)* نغوض nufooz, ابد abud, ابلت ablut, زايكر za-égur.

Fruitfully باردارانه baurdarauneh, ثامرا saumiran.

Fruitfulness بركت burukut, غنيمت ghunémut, وطف wutif. v. *fertility*.

FRUITION تصرف tusurrif, تنعم tuna-am, تمتع tumuttaa, وصال wusaul, وصل wusl, وصلت wuslut, وصول wusool, مواصلت mu-aslut. v. *enjoyment*, *possession*.

FRUITLESS غير مثمر ghire-a musmir, نا تثمير na tusmeer, نا باردار na baurdar. *(without advantage)* بلا فايده bila fa-édeh, باطل bautil, بيهوده béhoodeh, بي معني bé maané, غير كسب ghire-a kusb, بي نوا bé nuva. v. *vain*, *unprofitable*. —*Fruitlessly* باطلا bautilan, بر وجه بيهوده bur wujha béhoodeh, بطور بي نوا betoor bé nuva.

Fruit-time مهرجان muhrjaun. v. *autumn*.

A fruit-tree درخت ميوه بر durukhta meevuh bur.

To FRUSTRATE محروم كردن muhroom kirdun, حرمان ساختن hurmaun saukhtun, غير

بی نصیب نمودن ghire-a nuseeb numoodun, بی بهره کردن bé buhreh kirdun. v. *to disappoint, defeat, balk.* — *Frustrated* محروم muhroom, مخذول mukhzool, بی بهره bé buhreh. *To be frustrated* محروم شدن muhroom shoodun, خایبا ایب بودن kha-éban a-éban boodun, بی بهره گشتن bé buhreh gushtun.

To FRY میچودن meechoodun, تفریدن tu-frédun, برشتن burushtun, در تابه پختن dur taubeh pukhtun, قلی کردن kulé kirdun, قلیت شدن kulé-ut shoodun, مقلی نمودن muklé numoodun, جفت ساختن juft saukhtun.

A frying-pan تابا tauba, طابه or تابه taubeh, تاوا tawa, تاوه taweh, طابق taubik, طبق tubuk, طاجن taujin, طیجن teejun, مقلات mukulaut, مقلی muklé. *A maker of frying-pans* تابا گر tauba gur, قلا kulla.

FRY (*small fishes*) اندک ماهیان anduk mau-hé-aun, انوان صغار anwauna sughaur. (*the eggs of fish*) خایه ماهی kha-éha mauhé, بیضت النون beizutu'n'noon, صعقر saakur.

To FUDDLE (*make drunk*) مست کردن must kirdun, اسیمه دماغ ساختن aseemeh dumaugh saukhtun. (*to drink to excess*) مست خراب بودن musta khuraub boodun, باده پیمان شدن baudeh peemaun shoodun.

Fuddled منهرج munhurrij. v. *drunk.*

FUEL (*for fire*) سوخته sookhteh, اتش افروز autash afrooz, اتش انگیز autash angeez, اتش گیره autash geereh, زنده zindeh, حراق hurauk, حراقت huraukut, حروق hurook, حروقا hurooka, حرق huruk, محروقت muhrookut, پوک pook, پود pood, پوده poodeh, اراث araus, ارثت arsut. — *To fuel* or *feed fire with fuel* سوخته بر اتش نهادن sookhteh bur autash nihaudun.

Fugacity, v. *volatility, instability.*

FUGH وای wa-é, وی wé. v. *fy, foh.*

FUGITIVE شارد shaurid, شرود shurood, ابق aubik, رم rumm, رمان rumaun, نفور nufoor, نافر naufir, نفران nufraun, مستنفر mustunfir. v. also *volatile, unsteady, wandering.*

A fugitive گریزنده gureezindeh, گریز gureez, ملاخ mullaukh, فار farr (fem. فرور furoor). v. *deserter.*

Fugitiveness, v. *volatility, instability, uncertainty.*

To FULFIL (*accomplish*) بکار اوردن bekaur awurdun, ادا کردن ada kirdun, اتمام ساختن itmaum saukhtun, تمام نمودن tumaum numoodun. v. *to complete.* — (*to fill full*) پر کردن pur kirdun, لبالب ساختن lubaulub saukhtun. v. *fill* and *full.*

Fulfilled (*completed*) ادا کرده شده ada kirdeh shoodeh, بکار اورده bekaur awurdeh, تمام ساخته tumaum saukhteh. — (*filled full, full fraught*) پر کرده pur kirdeh, اگنده agundeh, ممتلی mumtulé.

Fulfilling بکار اور bekaur awur. *Fulfilling desires* or *wishes* مراد بخش moraud bukhsh, کام بخشا kaum bukhsha.

FULGENCY, *fulgidity, fulgour* روشنا roshuna, ضیا zé-a. v. *splendor.* — *Fulgent, fulgid* روشن roshun, ابدار aubdar. v. *shining, glittering.*

Fuliginous, v. *sooty, smoaky.*

FULL پر pur, کامل kaumil, تمام tumaum, ممتلی mumtulé, مشحون mush-hoon, موفور moufoor, وفی wufé, امودہ amoodeh, ملا mula, مفعم mufaam, وسنا wusna, برزغ burzugh, وسناد wusnaud, سکارون sukaroon, زاخر zaukhir, سرشار surshaur, هک hukk, طحمت tuhmut, برزش burzsh, مطحوم mut-hoom. v. *filled, replete, perfect, complete.* — *Full, full fed* (*saturated with meat* or *drink*) سیر seer, انجالیده anjaulédeh, اکتم aktum, اکشم aksum, شبعان shubaun, اتل autil, اوتل awtil, طفح tufuh. — (*expressing much*) بسیار گو bissé-aur goo, بسیار نما bissé-aur numa. — (*containing much*) بسیار دار bissé-aur dar, کثیر دار kuseer dar. (*not faint, in colour*) مترح muturuh. *Full weight* تمام عیار tumaum a-é-aur, کامل الوزن kaumilu'l'wuzn. *Half full* نصفان nusfaun, نصفی nusfé *Full to the brim* لبریز lubreez, لبالب lubalub. *A full bumper* جامه لبالب jaumeh lubalub, کلاجود kulajood, نوشانوش nushanoosh. *Thread full of knots and ravelings* رشته پر پیچ و تاب rishtuha pur peech ou taub. *To be too full and overflowing* سر نثار و لبریز شدن sur nisaur ou lubreez shoodun, نسفان بودن nusfaun boodun, طفح شدن tufuh shoodun. *Full of flesh* گوشت ازشنده koosht azshundeh, پر گوشت pur koosht, گوشتین kooshteen, گوشت دار koosht dar, سمین sumeen, ملحم muluhhum. v. *corpulent, fat, plump.* — *Full-faced* کلثمت kulsumut, کلثوم kulsoom. — *Full of wisdom* پر دان pur daun. v. *wise.* — *A heart full of envy* دل حسد اعتیاد dila husud é-até-aud. *A heart full of sincerity* دل صفا مشحون dil sufa mush-hoon. — *The full* (*freedom from deficiency*) عدم مقصور aduma muksoor, خلا نقصان khilaa nuksaun. (*the whole*) کل kull, کلیت kullé-ut, تمام tumaum, اتمام itmaum, کمال kumaul, پرداخت purdaukht. v. *total, completion.* — *The full moon* قمر تمام kumra tumaum, قمر kumr, بدر budr, بدر تام budra taum, مه بدر muh budr, ماه تاب maha taub. — *The full of the moon* تمام

قمر tumauma kumr, ابدار abdaur. *To fill full* تملیت کردن tumlé-ut kirdun. v. *to fill.*—*Full blown* کشاده kushaudeh, فغوم fughoom. *A bed of roses in full blow* گلرعنا gulraana.—*Full of fragrance* پر عبیر pur abeer.—*Full-eyed* ذو عین zu aïna guraun, اهل عین کمال ahla aïna kumaul. — *A full-feathered arrow* تیر عبیر teer abeer. *Full speed* تیز رو taze rou حرق hurk.

To FULL (*cloth*) جامه قصارت کردن jaumeh kussaurut kirdun.

A fuller قصار kussaur, مقصر mukussir. *The fuller's art* قصارت kussaurut. *A fuller's hammer* چکابه chukaubeh, مقصرت muksurut. v. *beetle.*—*A fullery, fulling-mill* قصار خانه kussaur khauneh.

FULLY بالکلیت bi'l'kullé-ut, تماما tumaman, جملة jumlutan, پاک و پاکیزه pauk ou paukeezeh, بالتمام bi't'tumaum, فی الجمله fi'l'jumleh, بالجمله bi'l'jumleh, غیر نقصان ghire-a nukfaun, بی کاست bé kaust, طبیقا tubeekaun. v. *wholly, totally, entirely, directly, exactly.*

To FULMINATE بخنویدن bukhnawédun, برق کردن buruk kirdun. v. *to thunder, lighten*; also *to terrify.*—*Fulmination* بخنو bukhnoo, برقان burkaun, ازر azir. v. *thunder*: also *anathema.*—

Fulminatory, fulminant, بخنویان bukhnawé-an, بروق نما burook numa. v. *thundering.*

FULNESS پری puré, ممتلیت mumtulé-ut, پاتاوه pataweh, بدر budr, طفاح tuffauh, طلاع tulaa. v. *completeness.* — (*repletion*) سیری feeré, شبع shuba, امتلا imtila, املا imla, کزاز kuzauz, ممتلیت mumtulé-ut. v. *satiety.*—(*largeness*) وسعت wusaat, فراخی furaukhé, پهنایی puhnaï-é. v. *extent.*—(*abundance*) بسیاری bissé-auré, فراوانی furawauné, وفرت wufirut. v. *plenty, wealth.* — *Fulness of heart* دلبستگی dilbustugé, اشفتگی ashuftugé, اضطراب iztiraub. v. *perturbation.*—*Fulness of flesh* جسامت jusaumut, سمن fimun. v. *corpulence, plumpness.*

FULSOME (*nauseous*) منکر munkir, نا پسند na pussund, نا مرضی na murzé, نا مکبول na mukbool, مکروه mukrooh, منفور munfoor. (*stinking*) بخر bukhr, بدرایحه budraï-éheh, دم گرفته dum goorifteh. (*obscene*) مردار murdaur, فاحش fauhish, زشت zusht.—*Fulsome discourse* کلام نا پسند kulaum na pussund. *Fulsome flattery* ریشخند reeshkhund, خوش امد نا پسندیده khoosh amud na pussundédeh.

Fulsomeness (*nauseousness*) اکراه ikrauh, منش منش گر munish gur, نا خوشمنش na khooshmunish. (*stink*) بد رایحه bad ra-éheh, گند gund, غنده ghundeh. (*obscenity*) فحش fuhsh, زشتی zushté.

FUMATORY (*herb*) شهترج shuhturuj, پنیسه puneeseh, پنیزه puneezeh.

To FUMBLE (*attempt or manage aukwardly*) بی معنی ساختن bé maané saukhtun, نا سزا کردن na suza kirdun, بیهوده نمودن béhoodeh numoodun.—(*to be impotent*) سست اندام بودن sust andaum boodun, سستی نمودن susté numoodun.

A fumbler مرد نا قابل murd na kabil, صاحب سستی sahib susté, سست مردم sust murdum.

Fumbling نا قابل na kabil, بی سزاواری bé suzawauré, سست اندام sust andaum.

Fumblingly بطور نا قابل betoor na kaubil, با سستی ba susté.

Fume, v. *fumigation, smoke, vapour*; *rage.*

To fume, v. *to fumigate, smoke, dry in smoke*; *to rage.*

To FUMIGATE دخنه کردن dukhneh kirdun, دود ساختن dood saukhtun, دود الود نمودن dood alood numoodun, بخار دادن bekhaur dadun, مجمر کردن mujmir kirdun. v. *to smoke, perfume.*

Fumigation دخان نما dukhaun numa, بخارساز bukhaur sauz, مدخن mudukhkhin. *A censer for fumigations* مجمر mijmur, مجمرت mijmurut, مدخنت mudkhunut. v. *censer.* — *To cure by fumigation* از مدخن چاره کردن uz mudukhkhin chaureh dadun.

Fun, v. *sport, merriment, jest, joke.*

FUNCTION (*office*) خدمت khudmut, منصب munsub, جاه jauh. (*performance*) عمل aml, ادا ada, اجرا ajra. (*power*) قوت kuwwut, قدرت kudrut, قابلیت kabilé-ut. v. *faculty, duty.*

FUND (*stock, capital*) مایه ma-éh, سرمایه surma-éh, راس المال rausu'l'maul, اصل asl. (*a money-bank*) صراف خانه surauf khauneh, بیت المال beetu'l'maul. *A fund of knowledge* مایه علم و هنر ma-éha ylm ou hunr.

FUNDAMENT اساس asaus. v. *foundation.*—(*backside*) است ust, اسب isb (pl. اساب asaub), v. *arse, buttocks.*

Fundamental اصلی aslé, ذو بنیان zu buné-aud, اساس دار asaus dar, اهل بنلاد ahla bunlaud, موسس mu-essis, ذاتی zauté. v. *founded, essential.*

Fundamentally اصلیانه aslé-auneh, بطور موسس betoor mu-essis, بر وجه بنادی bur wujha bunéaudé. v. *essentially, originally.*—*To err fundamentally* خطا اصلی نمودن khutta aslé numoodun.

A FUNERAL میت meit, جماعت میت juma-ata meit, جنازه junauzeh, ماتم mautum, نوحت noohut, تجنیز tujneez, زاری zauré, کارسازی دفن kaursauzé dufun. v. *burial, inter-*

ment. — *Funeral, funereal,* ميت متعلق meit muta-allik, ذو ميت zu meit, هضيمت huzeemut, جماعت ميت جنازه پيوند junauzeh pivund, جماعت ميت منسوب juma-ata meit munsoob. v. also *dark, dismal.* — *A funeral entertainment* طعام الميت tamu'l'meit, هضيم huzeem (pl. هضايم huza-ém). *A funeral pile* اتشستان autashistan. — *A funeral oration, funeral dirge* ندب nudib, ندبت nudbut, مرثات mursaut, مرثيت mursé-ut. — *To make a funeral oration* or *sing a funeral dirge* ندب كردن nudib kirdun, ندبت ساختن nudbut saukhtun, مرثات گفتن mursaut guftun, مرثيت خواندن mursé-ut khaundun. *A female mourner hired to sing* or *cry at funerals* رثات rusaat, رثايات rusa-é-aut.

FUNGOUS كما سار kuma saur. v. also *spongy.*

A fungus كما kuma, ككورستان gulgooristan, غوشنه ghooshneh, غوشه ghoosheh, شحمت shuhmut. v. *mushroom; excrescence.*—(*a mean man*) اهل بد نژاد ahla bud nishaud, فطاري futauré.

FUNICULAR (*like a rope*) رشتک اسا rushtuk asa.—*Funk,* v. *stink; fear, tremor.*

A FUNNEL خوهن khoohun, قمع kuma. v. *pipe.*—*The funnel* or *hopper of a mill* دلو duloo, بي مند bé mund.

FUR موي mooï. *The fur of the martin* سمور summoor. *The fur of the ermine* سنجاب sunjaub, زنجاب zunjaub, اس aus. *To fur* or *line with fur* با سمور مبطن ساختن ba summoor mubuttin saukhtun, با سنجاب بطانت كردن ba sunjaub bitaunut kirdun.

A FURBELOW زنجف zunjuf, ريشه reesheh. v. *fringe.* — *To furbelow* با زنجف اراستن zunjuf araustun.

To FURBISH افروختن afrookhtun. v. *to burnish, polish.* — *Furbished* افروخته afrookhteh, مجلي mujulla, مجلو mujulloo. *A furbisher* مجلي گر mujulla gur, افروزنده afrozindeh. v. *burnisher.*

Furfuraneous, v. *branny, husky, scaly.*

FURIOUS ديوانه deewauneh, مجنون mejnoon, تند و تيز tund ou taze, متهور mutuhawwur, لد ludd, فرناس furnaus, مسعور musa-oor, غضوب ghuzoob, غضبناك ghuzubnauk, خشمناك khushimnauk, اولق awluk (fem. القي alka), مشفوع mushfuwa. v. *frantic, mad, raging, violent.*

Furiously بر وجه مجنون bur wujha mejnoon, بطور ديوانه betoor deewauneh, غضوبانه ghuzoobauneh, مسعورا musa-ooran.

Furiousness جنون junoon, مجنت mejennut, قهر kuhr, غضب ghuzub. v. *fury, frenzy.*

To FURL *a sail* بادبان فراهم كشيدن baudban furauhim kushédun.

A FURLOUGH (*leave of absence from the army*) بغيبت از لشكر اجازت كاغدي begheebut uz lashkur ijauzut kaughudé.

A FURNACE فرن furun, برسان bursaun, تون toon, اتون utoon (plur. اتونات utoonaut), داش daush, دم dum, وطيس wutees, ساعور sa-ér, تنور tunnoor. *The furnace of a glass-house* or *bath* تون toon, گلخان gulkhaun, گلخن gulkhun. *A baker's furnace* توني نان tooné nan, تنور نانبا tunnoora nanba. v. *oven.* — *A lime-furnace* or *kiln* تون اهك toona ahuk, فرن نورت furuna noorut, داش daush. *A potter's furnace* داش daush, داشت dausht.

To FURNISH (*with necessaries*) لوازم عطا ساختن luwauzim ata saukhtun, حاجات دادن hajaut dadun, حوايج بخش كردن huwa-éj bukhsh kirdun, روزي دادن roozé dadun, اسباب بخشانيدن asbaub bukhshanédun. v. *to supply.* — (*to equip*) حاضر كردن hauzir kirdun, اهنك نمودن ahunk numoodun, امادن amaudun, سازيدن sauzédun. (*to adorn*) اراستن araustun, پيراستن peeraustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun. v. *to decorate.*

Furnished (*with necessaries*) حوايج دار huwa-éj dar. (*equipped*) سازنده sauzindeh, امادة amaudeh. (*adorned*) پيراسته peerausteh, اراسته arausteh.

A furnisher روزي دهنده roozé duhindeh, ارايش كننده ara-ésh koonindeh, حاضر نما hauzir numa, اسباب ارا ساز asbaub ara sauz.

Furniture اسباب asbaub, رخت rukht, لوازم luwauzim. v. *moveables, apparatus, decoration.* — *Household furniture* رخت خانه rukhta khauneh, اسباب بيت asbauba beet, زلزل zulzul, عقار akaur, (pl. عقارت akaurut). v: *household.*

A FURRIER سمور فروش sumoor furoosh.

A FURROW شيار shé-aur, وتيرت wuteerut, (plur. وتاير wuta-ér), اخدود akhdood, خدت khuddut (pl. خدد khudud), سيخ seekh, عنفت anfut, سينج seenuj, شنج shunj, پشنج pushunj, رهو ruhoo (pl. رها ruha), تلم tulum (pl. اتلام atlaum) عق akk, نغل nughl. v. *trench.* — *A furrow* or *rut on the highway* نير neer.

To furrow شيار كردن shé-aur kirdun, سيخ نمودن seekh numoodun, شنج ساختن shunj saukhtun.

Further, furthermore, &c. v. *farther.*

FURTIVE دزديده duzdeedeh, مسروق musrook, دزد اسا duzd asa.

A FURUNCLE دمال dummaul, دنبل dumbul, دمل dummul, هودر howdur. v. *pustule, pimple, bile.*

FURY (*madness*) مجنت mejennut, مجنوني

mejnooné, جنون junoon, دعوج da-ooj, ديوانكي deewaunugé, شغفت shufaat, شيدايي sheedaï-é, زب zubb, تسعر tusaar, علوز alooz.—(*rage*) قهر kuhr, تهور tuhuwwur, خشم khushm, غضب ghuzb. v. *insanity, frenzy, anger*.—*A fury* (*raging woman*) عورت جان ازار awrut jaun azaur. v. *vixen*.

FURZE رتم rutum, رتمت rutumut.

Fusee, fusil, v. *musket, firelock*.

FUSIBLE, *fusile*, ممكي ريزش mumkina reezish, ريزان reezaun, ريخته reekhteh, ريز reez.—*Fusibility* امكان ريزش imkauna reezish.

Fusion ريزش reezish, گداز gudauz.

Fuss, v. *bustle, tumult*.

FUSTIAN (*bombast*) سخن بيهوده sukhun beehoodeh, كلام هرزه kulauma hurzeh, يافه é-afeh.

Fustiness, v. *mouldiness, stink*.

FUTILE بيهوده beehoodeh, بى معنى bé maane, ياژه é-auzhé. v. *frivolous, trifling*.

FUTURE مستقبل mustukbil, اينده a-éndeh, باد پسين baud puseen, غيبي gheebé, اتي auté, ماتي maute. *For the future*, v. *hereafter*.—*A future state* عالم غيب aaluma gheeb. *Future events* مستقبليات mustukbilé-aut. —*The future tense of a verb* مستقبل mustukbil, مضارع muzaraa.—*The future, futurity*, زمان مستقبل zumauna mustukbil, قابل kaubil, اينده a-éndeh, استقبال istikbaul. *Belonging to futurity* استقبالي istikbaulé, قابل منسوب kaubil munsoob. *Meditating on futurity* عاقبت انديش aukibut andeesh.

FY ايواه aïwauh, آ aw, هاي ha-é, واي wa-é, واه wauh, اخ aukh, ويل weil, هه huh.

G.

G, in the English language, has two sounds; hard and soft. The hard sound it generally retains before *a, o, u*; as *garment, governor, gum*. It is rarely soft; as *gaol*. Before *e* and *i* it is often soft; as in *gem, ginger*; and often hard, as in *get, give*. When combined with *h*, it has sometimes the irregular sound of *ff*; as in *rough, tough*, (*ruff, tuff*) the sound being at other times entirely lost; as in *though, through* (*tho', thro'*).

To GABBLE پر كوي بيهوده شدن pur gooï beehoodeh shoodun, گفت كوي بي معيى guftu gooï bé maané numoodun, دمدمه نمودن dumdumeh ou zumzumeh kirdun. و زمزمه كردن

Gabble گفت كو بيهوده guftu goo beehoodeh, دمدمه و زمزمه dumdumeh ou zumzumeh.

A gabbler گفت كو بيهوده نما guftu goo beehoodeh numa. v. *prater, chatterer*.

Gabbling, v. *loquacity, garrulity*.

A GABION (*basket filled with earth*) زنبيل با خاك اكنده zumbeel ba khauk agundeh.

GABLE (*sloping roof of a building*) بالا خانه مايل bala khauneh ma-él.

GABRIEL جبرايل jebra-él. v. *angel*.

To GAD پويان بودن pooï-aun boodun. v. *to ramble, roam*.—*A gad-fly*, v. *breeze*.

To GAG با صمام دهن بستن ba sumaum duhin bustun.

A gag دهن بستكي duhin bustugé.

A GAGE گرو giraw, گروگان girawgan, پيمان peimaun, رهن ruhin. v. *pledge, pawn*.—*To gage*, v. *to pledge, wager*.—*To gage a cask, &c.* v. *to gauge*.

Gaiety, gaily, v. *gayety, gayly*.

GAIN اندوخش andokhish, سود sood, فايده fa-édeh, حاصل hausil, ربح rubuh, نفع nufa, منفعت munfaat (pl. منافع munaufa), الفنج alfunj, كسب kusb, مكسب muksub, ترقي turukké, اكتساب iktisaub, صرفه surfeh, ورز wurz, گران guraun, الفخت alfukht, دست dost, توز tooz, بلك bulk. v. *advantage, profit*.—*Attentive to gain* بكسب مشغول bekusba mushghool, تكسب tukussub, معتصف maatusuf.—*For the sake of gain* از بهر سود uz buhra sood.

To gain اندوختن andokhtun, توختن tookhtun, سود داشتن sood daushtun, بدست اوردن bedost awurdun, تحصيل ساختن tuhseel saukhtun, انتفاع كردن intifa kirdun, كسب نمودن kusb numoodun, كسب و كار ساختن kusb ou kaur saukhtun, فايده اوردن fa-édeh awurdun, اندوزيدن andozédun, منفعت داشتن munfaat daushtun, حاصل ساختن hausil saukhtun, مال كردن maul kirdun, اهنجيدن auhunjédun, تكسيب ساختن tukseeb saukhtun, الفنجيدن alfunjédun, الفندن alfundun, الفنديدن alfundédun, ورزيدن wurzédun, گواليدن guwalédun, انجوختن anjookhtun, الفختن alfukhtun, اندوزيدن andoozédun, الغنجيدن alghunjédun, الفغدن alfughdun, انفختن anfukhtun, انفخيدن anfukhédun. v. *to acquire, win, obtain, procure, attain, reach, grow rich*.—*To gain over to a party* بطرف كشيدن beturruf kushédun. *To gain over to an opinion* افحام ساختن ifhaum saukhtun. v. also *to bring over*.—*To gain the heart* ربط القلب كردن rubtu'l'kulub kirdun, خاطر گرفتن khautir gooriftun, دل ربا نمودن dil ruba numoodun, جان گير ساختن jaun geer saukhtun. *To gain a suit at law* لد كردن ludd kirdun. *To gain one's daily bread* (*especially by hard labour*) رنجبر كردن runjbur kirdun, روزي خرش ساختن roozé

khurſh ſaukhtun, معاکت کردن ma-akut kirdun, عوك ساختن awk ſaukhtun. — *To gain ground* or *force* قوت پذیرفتن kuwwut pizzeeruftun, تشدید یافتن teſhdeed é-aftun, مشتد نمودن muſhtudd numoodun, زهور شدن zuhoor ſhoodun. v. *to prevail, flouriſh; encroach, get a-head.* —*To gain ground* (*as a diſeaſe*) تبلغ نمودن tubullugh numoodun. — *To gain credit* اعتقاد باور داشتن é-atikaud andokhtun, اندوختن bawur dauſhtun, ایمان نیل ساختن a-émaun neel ſaukhtun. — *To gain one's ends* or *deſires* بر مراد بودن bur moraud boodun, بهرمند شدن buhrehmund ſhoodun, خاطر خواه واصل یافتن khautura khauh waufil é-aftun.

Gained اندوخته andokhteh, توخته tookhteh, مکسوب mukſoob, فایدهمند fa-édehmund, الفخته alfukhteh, لغنج alfunj. v. *got.*

A gainer کاسب kauſib, مکاسب mukauſib, الفنج alfunj, اندوخش کننده andookhiſh koonindeh. *A great gainer* کساب kuſſaub, کسوب kuſoob.

Gainful سودمند ſoodmund, رابح raubih, نافع naufa, ذو فایده zu fa-édeh, اهل منفعت ahla munfa-at. v. *advantageous, lucrative.* — *Gainfully*, v. *advantageouſly.* —*Gainfulneſs*, v. *advantage.*

Gaining مکتسب muktuſib, مقترف muktu-rif, اندوز andooz, توز tooz, سوداور ſoodawur. *Gaining ground* قوت گیر kuwwut geer.

Gainleſs, &c. v. *unprofitable, unprofitableneſs.*

GAINLY دیو دست div doſt, تیز دست taze doſt. v. *handy, ready, clever.*

To GAINSAY رد کلام دادن rudd kulaum dadun, خلاف نمودن khilauf numoodun. v. *to contradict, oppoſe.*

A gainſayer, v. *adverſary, opponent.*

GAINST خلاف khilauf. v. *againſt.*

To gainſtand, v. *to withſtand.*

Gairiſh, v. *gawdy, gay, ſhowy, ſplendid, flighty.*

GAIT (*walk, air in walking*) خرام khyraum, رفتار ruftaur, روش rouviſh, مشي muſhé. *A graceful gait* خوش رفتار khooſh ruftaur. v. *walk.*

The GALAXY (*milky way*) ام نجوم ummanujoom, ام السما ummu's'ſuma, کهکشان kuhkuſhaun, مجرت mujurrut, راه حاجین rauha haujeen.

GALBANUM (*gum*) پیرزد peerzud, پیرزه peerzuh, بارزد baurzud, بارزش baurzſhud, اشق aſhuk.

A GALE (*of wind*) باد baud, نفس نسیم nufsa nuſeem, نسم nuſim, نفحت nufhut (plur. نفحات nufhaut.) *The gale of the ſpring* باد بهار bauda behaur. *A gentle gale* صبا ſuba, صبا لطیف ſuba luteef, باد صبا bauda ſuba, نسیم nuſeem. *A ſtrong gale* باد سخت bauda ſukht, باد شدید bauda ſhudeed, نخرت nukhrut, سفج ſufij, زفیان zufé-aun. — *The fragrance of the gales from the meads* نفحات نسایم چمن nufhauta nuſa-éma chemin. *A gale fragrant as ambergris* نسیم عنبر شمیم nuſeem amber ſhumeem. *A gale ſweet as jeſſamine* نسیم عبهر شمیم nuſeem abhur ſhumeem.

GALINGAL (*a medicinal root*) خلنجان khalinjan, سرمه ſurmuh, ورش wurzſh.

A GALIOT (*a kind of ſwift-ſailing ſhip*) دوني doné, دونيج dooneej, نهبوع nuhbuwa.

GALL (*bile*) مرت murrut, مرارت muraurut, زهره zuhreh, زاور zawur. *Having the gall broken* زهره zuhreh, تراک tirauk. v. *dejected*; alſo *anger, rancour, malignity.*—*Galls, gall-nuts*, (or *oak-apples*) مازي mauzé, مازو mauzoo.

To GALL (*the backs, thighs, &c. of men* or *cattle*) وشت ساختن wuſht ſaukhtun, دبر کردن deber kirdun, وزح نمودن wuzuh numoodun, مشح کردن muſhuh kirdun, مشقت ساختن muſhkut ſaukhtun. — (*to wear*) کوازه کردن guwauzeh kirdun, رشتن ruſhtun, سودن ſoodun, سائیدن ſaï-édun, فرسودن furſoodun, ابلا کردن ibla kirdun. v. *to excoriate*; alſo *to be galled.* — (*to vex*) غضوب کردن ghuzoob kirdun, اضطراب ساختن iztiraub ſaukhtun, ازار دادن azaur dadun. v. *to teaze, haraſs.* — *To gall with reproaches* دشنام دادن duſhnaum dadun, رمي کردن rumé kirdun, کلام استهزا نمودن kulauma iſtihza numoodun.

GALLANT (*gay, ſhowy, well dreſſed*) ظریف zureef, نازک nauzik, ذو نزاکت zu nuzaukut, زیب و تر zeeb ou tur, زیبنده zeebindeh, ترفت turfut, با زیور ba zeewur, زیبا zeeba, ذو زینت zu zeenut. v. *elegant, fine.*—(*magnificent*) شاهانه ſhahauneh, عزیز azeez, بزرگوار buzurguwaur, ذو عظمت zu azumut, دولتمندانه dowlutmundauneh. v. *ſplendid.*—(*polite*) ذو ادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum, صاحب ظرافت ſahib zuraufut.— (*high-ſpirited, courageous, generous*) دلیر dilare, دلاور dilavur, صفدر ſufdir, بهادر bahaudur, جوانمرد juvaunmurd, سرانداز ſurandauz, بي پروا bé purwa, رزم ازما ruzzum azma, جان اور jaun awur, جنگي jungé. v. *brave, daring.*—*A brave man and a gallant commander* مرد دلاور و امیر صفدر murd dilavur wa ameer ſufdir.

A gallant (*gay, ſplendid man*) اهل ظرافت ahla zuraufut, صاحب نزاکت ſahib nuzaukut, مردم جوانمرد murdum juvaunmurd.— (*a whoremaſter*) روسپي پاره roosрé paureh, پرده در perdeh dir,

زناكار zunakaur, زنپاره zumpaureh, زاني zauné, كسروز kufrooz, كنغال kunghaul, نظري nuzré, زن دوست zun doost. v. *fornicator*.—(*a wooer*) زنرا نازو نياز كننده zunra nauz ou né-auz koonindeh, بزن عشق نما bezun ishk numa, معشوقه maashookeh, بازبزه bauzbuzeh, زندوست zundoost.

Gallantly (gaily, splendidly) شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, با ظرافت ba zuraufut, با عظمت ba azumut, جوانانه juvanauneh, ظريفانه zureefauneh.—(*bravely*) دليرانه dilarauneh, با غيرت ba gheerut, بهادرانه bahaudurauneh.—(*generously*) كريمانه kureemauneh, جومردانه joomurdauneh.

Gallantry (splendour of appearance) ظرافت zuraufut, نزاكت nuzaukut, زيبايي zeebaï-é, بزركواري buzurguwauré. v. *magnificence*.—(*nobleness of mind*) جوانمردي juvaunmurdé, مردانكي murdaunugé, دلاوري dilavuré, دليري dilaré, غيرت gheerut. v. *magnanimity*, *bravery*, *intrepidity*, *generosity*.—(*courtship*) خواه زني khauha zunné, عورت طلبي awrut tulubé, شيوه sheeweh, ناز nauz, نازان nauzaun, نازش nauzish.—(*debauchery*) شوخي shookhé, شهوت shuhwut, نفس nufs, پرده دري perdeh diré, v. *lewdness*.

GALLED (*excoriated*) مرتهش murtuhish, موقع muwukka, امشق amshuk (fem. مشقا mushka, plur. مشق mushuk), مشقت mushkut, مدبر mudubir. *To be galled* مرتهش شدن murtuhish shoodun, موقع بودن muwukka boodun, دبرت يافتن dubrut é-aftun.—*Galled* (*vexed*) غضوب ghuzoob, مغضوب mughzoob, مضطرب muzturub. v. *angry*.

A GALLERY رواق ruwauk, دهليز duhleez (plur. دهاليز duhauleez), كاشانه kaushauneh, ايوان a-éwaun (plur. ايواين a-é-aween) شهنشين shahnisheen, طاق tauk, طيقان teekaun, طاقيت tauké-ut, طاقات taukaut, پيشطاق peishtauk, شرفت shurfut, سباط subaut, اسطوانه ustuwauneh (plur. اساطين asauteen.)

Galliard, v. *brisk*, *cheerful*, *lively*.

GALIMATIA كلام بيهوده kulaum beehoodeh, سخن بي معني sukhun bé maané. v. *nonsense*.—*Gallimaufry*. v. *medley*.

A GALLIPOT لخا lukha.

To GALLOP سكيزيدن sikeezédun, عنان ريز كردن ynaun reez kirdun, چالاك نمودن chalauk numoodun, تقريب ساختن tukreeb saukhtun, ربعه كردن rubu-ah kirdun.

A gallop چالاك chalauk, تقريب tukreeb, ربعه rubu-ah, اسهاب is-haub.

A galloper چالاك ساز chalauk sauz.

GALLOWS دار daur, صليب suleeb (plur. صلب sulub, صلبان sulbaun), چارميخ chaurmeekh. *Deserving the gallows* واجب الصلب vajibu's'sulb.

Gambler, v. *gamester*, *cheat*.

To gambol, v. *to dance*, *frisk*, *frolick*.

GAME (*sport*) بازي bauzé, لعب laab, لعبت laabut, لعبتبازي laabutbauzé, قصف kusf, قمر kumir. v. *play*, *dice*, *cards*.—(*animals hunted*) حشرت hushrut (plur. حشر hushur), شكار shukkar, صيد seid, نخچير nukhcheer. *To kill* or *catch game* حشرت كرفتن hushrut gooriftun, حشر كوشتن hushur kooshtun, نخچير افكندن nukhcheer afkundun, شكردن shukkurdun, صيد كردن seid kirdun. v. *to hunt*, *fowl*.—*To make game of* استهزا كردن istihza kirdun, بذله نمودن buzleh numoodun, مزه ساختن muzuh saukhtun. v. *to deride*, *mock*, *insult*.

To game باختن baukhtun, بازي كردن bauzé kirdun, قمر ساختن kumir saukhtun. *To game at dice* ششدر بازي كردن sheshdur bauzé kirdun, قمار باختن kumaur baukhtun. *To game at cards* قمار كاغدي كردن kumaur kaghudé kirdun.

A GAME COCK خروس جنك khuroosa jung.

A GAME-KEEPER شكاربان shukkarban, امين حشرت ameena hushrut.

Gamesome, v. *frolicksome*, *gay*, *sportive*.

A GAMESTER قمارباز kummaur bauz, ششدر باز sheshdur bauz, داو da-oo, يسور eesoor.

GAMUT در مفصل dur mufussul. v. Vol. I. p. 835. and Prelim. Differt. p. xliv. with note.

A GANDER بط نر butt nur, اوز awz. v. *goose*.

A GANG طايفت ta-éfut, فوج fowj, جماعت juma-at, موانست muwaunisut. v. *tribe*, *company*, *troop*.—*To gang*, v. *to go*.

A GANGLION (*tumour*) چخش chukhish, سلعت sulaat, مغنده mughundeh, كيلان keelaun, ورغن wurghun, ورغا wurgha, ورغاره wurghaureh, دامغول daumghool, ضوات zuwaut, غدت ghuddut, لول look.

A GANGRENE خوران khore-aun, خورا khora, خوره khoreh, اكله akileh. v. *cancer*, *mortification*.—*To gangrene* خوران نمودن khore-aun numoodun.—*Gangrenous* خورا نما khora numa.

A GAOL زندان zundaun, محبس muhbus, حبس hubs, سجن sujin (plur. سجون sujoon), حصين huseen, هرزوكي hurzooké. v. *prison*.—*Confined in a gaol* اهل زندان ahla zundaun, در حبس بسته dur hubs busteh, محبوس muhboos, زنداني zundauné, تحبيس tuhbees.—*To put in gaol*. v. *to imprison*.—*Gaol-delivery* (*trial of pri-*

soners) حکم گناهگان hookuma gunahgaun, اهل زندان قضاي ahla zundaun kaza-é.

A gaoler زندانجي zundaunjé, زندانبان zundaunban, سجان sujjaun, حداد huddaud.

A GAP چاک chauk. فرج furj, فرجت furjut, شکاف shagauf, جوبت joubut, شق shukk, دره dureh, کراز kurrauz, مهوي or مهوا muhwa (pl. مهوات muhwaut, مهاوي muhawé,) صديع sudé-a. v. *crack, breach, hole.*—*To stop a gap* (or *hole*) چاک پر کردن chauk pur kirdun, فرج انباشتن furj ambaushtun.—(*to escape by subterfuge*) از حيله بازي رها يافتن uz heeleh bauzé ruha é-aftun. — (*to make shift, use a succedaneum*) بدل نمودن budul numoodun, بدلا يافتن budula é-aftun.

To gape (yawn) دهن دره نمودن duhin duruh numoodun, دهن کشودن duhun kushoodun, خميازه نمودن khumé-auzeh numoodun, اسا کشيدن asa kushédun, يازيدن é-azédun, ياز کردن é-auz kirdun, فازيدن fauzédun, فسار ساختن fusaur saukhtun, هچيدن huchédun.—(*to open in fissures*) چال نمودن chauk numoodun, در شق کشادن dur shukk kushaudun, شکاف کرده شدن shagauf kirdeh shoodun, فرج داشتن furj daushtun.—(*to stare foolishly* or *with wonder*) با روي پر حيرت نظر کردن ba rooï pur heerut nuzir kirdun, احمق اسا نظران بودن ahmuk asa nuzraun boodun, اشفته شدن ashufteh shoodun, سرگرداني نمودن surgurdauné numoodun.— (*to stare with hope*) با حسرت نگران شدن ba husrut nugguraun shoodun, با اميد منتظر بودن ba ameed muntuzir boodun. *To gape for* (*desire earnestly*) زار شديد نمودن zaur shudeed numoodun, با ابرام طلب کردن ba ibraum tulub kirdun کران ارزو داشتن guraun arzoo daushtun.

A gaper (*one who opens his mouth*) دهن کشا duhin kusha, دهن دره نماينده duhin duruh numa-éndeh. v. *yawner.*—(*one who stares foolishly* or *rudely*) ناظر بي ادب nauzir bé adub, احمق اسا نظر نما ahmuk asa nuzr numa.—(*one who longs* or *craves*) زار خور zaur khore زار شديد نما zaur shudeed numa, با ابرام طلب کننده ba ibraum tulub koonindeh.

GARB رخت rukht, پوشش poshish, لبس lubus, لبست lubsut. v. *dress, habit, clothes, garment*; *air, mein.*

GARBAGE روده roodeh. v. *bowels.*—(*offals*) خشار khushaur, خشارت khushaurut, خشل khushl, کناست kunausut, کساحت kusauhut. v. *rubbish, refuse.*

To GARBLE غربال زدن ghurbaul zudun, استخراج کردن istikhrauj kirdun, ندل ساختن nudil saukhtun, نقر نمودن nukir numoodun, بيزيدن beezédun. v. *to sift, cull.*

A garbler غربال زن ghurbaul zun, استخراج کر istikhrauj gur, ندل ساز nudil sauz.

A GARDEN بوستان or بستان boostaun (pl. بساتين boosateen), باغ baugh, جنت junnut, روضت rouzut (plur. رياض ré-auz), حديقت hudeekut (plur. حدايق huda-ék), چمن chumin, چمنزار chuminzaur, چنگلستان chungulistan, خضلت khuzlut, خضليت khuzlé-ut, لديدت ludeedut, محجر muhjur, خشاوه khushaweh, حش hush (plur. حشان hushaun), مسدت musdut. *A flower garden* گلستان gulistan, گلزار gulzaur, گلدار guldar, گلشن gulshun, گللک gullik, دکرت dykurut, دکر dykur, دکرا dykura. *A fruit garden* باغچه baughcheh, دوحت doohut. —*A kitchin garden* بوستان boostaun, پاليز pauleez, وارکار waurgaur, روضت rouzut. *The garden of Eden* or *paradise* عدن eden, جنت عدن junnuta eden روضهء رضوان rouzeh-a ruzwaun, فردوس furdoos. *Pleasant gardens* بساتين خوشنما boosateena khooshnuma, رياض دلکشا ré-auza dilkusha, ارم irem, ارم ذات العماد irema zautu'l'ymaud. *A pomegranate garden* انارستان anauristan. *To garden* or *cultivate a garden* خشاوه ساختن khushaweh saukhtun, ترويض کردن turweez kirdun, بوستان اراستن boostaun araustun, باغ تيمار کردن baugh teemaur kirdun. *A garden seat* چمن صفه chumin sofah. *A fountain in a garden* چمن بند chumin bund. v. *fountain.*—*A garden house* or *villa* بادخون badkhoon, باغ خانه baugh khauneh. v. under *house, palace.*

A gardener باغبان baughban, بستاني boostauné, بوستانجي boostaunjé, تاحي tauhé.

Gardening علم بستاني ylma boostauné, باغ تيماري baugh teemauré.

A GARGARISM or *gargle* غرور ghuroor, غرغره ghurghureh.—*To gargarize* or *gargle* (*wash the mouth with medicated liquors*) غرغره گرفتن gurghureh gooriftun, تغرغر کردن tughurghur kirdun.

A GARLAND استغفان istifaun, پسال pusauk, تاج گل tauja gul, گل بسر gul besur, اکليل akleel, اکليلت المحسنات akleelutu'l'muhsinaut.

GARLICK بلبوس bulboos, سير seer, فوم foom. *A clove of garlick* حبت النوم hubtu'n'nawm. *A confection made of cloves, garlick, nuts, &c.* تبکوب tubkoob. *Dressed with garlick* سيران seeraun.

A GARMENT پوشش poshish, پوش posh, جامه jaumeh, جامگي jaumugé, لبس lubus,

لباس lubaus (plur. البست albusut), ملبس mulbus (plur. ملابس mulaubus, ملبوسات mulboosaut), لبوس luboos (plur. الباس albaus), كسوت kuswut, كسا kusa (plur. اكسيت aksé-ut), قبا kuba, قباي kuba-é, نيم neem, خالي khaulé, حليت hulé-ut. v. *clothes, dress, apparel, vest.*—*An upper garment* بيرونه beerooneh, شاره shaureh, ثوب sawb, (plur. اثواب aswaub), لحاف luhauf, لحافت luhaufut, لبادت lubaudut, ريش reesh, دراجه duraujeh, كركه kurukeh, فراجه furraujeh, دثار disaur. v. *cloak, coat.* — *An upper garment of China silk* لحاف پرنيان luhaufa purné-aun. *The outside of a garment* روي جامه rooï jaumeh, اواره awaureh, اوره awreh, ابره abreh. *The inside* or *lining of a garment* استر astur, بطانه bitauneh, ثغافيد sufafeed.—*The collar* or *breast of a garment* گريبان gureebaun, گريب gureeb, بادبان baudbaun, بادوان baudwaun.— *A garment of green* جامه خضري jaumeh-a khuzra, سبز پوش subz poosh. *A white garment* كوهرتاب gohurtaub, كوهرتاو gohurtaw, ساده saudeh, وليخ wuleekh. *A silk garment embroidered with gold* جيم jeem. *A brocade garment edged with gold* ديباج deebauj. *A garment of red sattin* استبرق حمرا istibruk humra. *A short garment* (*a kind of shirt* or *shift*) نيم تن neem tun, نيم تنه neem tunuh, شاماك shamauk. —*A striped garment* لباس محطط lubausa muhuttut, برد burid, مرجل murjul, سعيديت sa-édéut, حبرت hubrut. *Every-day garments worne by working people* بادروزه baudroozeh, جامه بادرون jaumeh-a badroon, مفضل mufzul, فضل fuzul, مبذل mubzil, بازرو bauzroo, مضرج muzruj. *An old* or *tattered garment* چپاره chupaureh, جامه بد jaumeha bud, جامه متقطع jaumeha mutukutta, شبارق shubaurik, سحق suhk, لبس نوم lubsa nawim, لبس مخلوق lubusa mukhlook, ثوب خبايث sawb khuba-és, طمر tymr, ماري mauré, مدروس mudroos, مشقت mishkut (pl. مشق mishuk). *A patched garment* لديم ludeem, ژنده zshundeh. *A patch on a garment* جامه jaumeh, خرقت khyrkut (pl. خرق khyruk). *A garment worne under armour* شليل shuleel. *Cloth sufficient for a garment* جامكي jaumugé. *A coarse woollen garment* (*worne by dervishes* or *monks*) نمد numud, پلاس pulaus, خرقت khyrkut. *A bedraggled garment* قبا الوده دامان kuba aloodeh damaun. *To put on a garment* پوشيدن poshédun, پوشيده بودن poshédeh boodun, لبيس نمودن lubees numoodun. *Mourning garments* حداد hudaud. *To put on mourning garments* حداد پوش بودن hudaud posh boodun, جامه در نيل زدن jaumeh dur neel zudun, تسلب كردن tusullub kirdun. *Any place where garments are kept* جامه دان jaumeh dan, جامكان jaumukaun, جامكن jaumukun, برفنده burfundeh, اصونت aswinut.—*He there left his garments* (i. e. *he died there*) جامه در انجا نهاد jaumeh dur aunjah nihaud.—*To stake one's garments at play* جامه بحث كردن jaumeh buhs kirdun.

A GARNER انبار ambaur. v. *granary.*

A GARNET لعل laal. v. *ruby.*

To GARNISH اراستن araustun. v. *to decorate, adorn, embellish*; also *to fetter.* — *Garnish, garniture*, v. *ornament, decoration.* — *Garniture*, v. also *furniture.*

A GARRET طبق فوقاني tubuka foukauné. —*A garreteer* اهل طبق فوقاني ahla tubuka foukauné.

A GARRISON (*fortification*) قلع killa, حصار hissaur, حصن husn, بارو bauroo, برج burj, اسيت asé-ut. v. *fort, castle.*--*A garrison soldier* حصاري hissauré, زو حصار zu hissaur, حصار اري hissaur aré, محافظ muhaufiz, كوتلان kootlaun, *Garrison soldiers, the garrison of any fortified place* حافظاني قلاع hafizauné killaa, حفاظ huffauz, حفظت hufuzut, قلعت اهلي killaat ahlé, نگهباني قلعت nuguhbauné killaat, حصن مستحفظان husn mustuhfizaun, فرعت furaut. *The commander of a garrison* ضابط قلع zaubuta killa. v. *commander.*

To garrison حفظ كردن hyfz kirdun, حمايت عصمت نمودن huma-é-ut saukhtun, عصمت نمودن ysmut numoodun, تخفير كردن tukhfeer kirdun, با حفاظ قلع پر نمودن ba huffauz killa pur numoodun.

Garrulity, v. *loquacity, prate.*

Garrulous, v. *talkative, loquacious.*

A GARTER زانوبند zaunubund, برت burrut, بافرجن baufurjun, خلخال khulkhaul, خلخل khulkhul. *To garter* با زانوبند بستن ba zaunoobund bustun, برت بسته كردن burrut busteh kirdun.

GASCONADE لاف lauf. v. *boast, bravado.*

A GASH زخم zukhum, زخمكاري zukhumkauré, كلم kulum, جراحت jurahut, ريش reesh, شخنود shukhnood. v. *wound, scar, cicatrice.*

To gash زخم كردن zukhum kirdun, بريدن burédun, جرح ساختن jurih saukhtun. v. *to cut.*

A GASP نفس nufus, تنك نفس tunka nufus, دم dum, دم بسته dum busteh, دما duma, ضيق النفس zeeku'n'nufus. — *The last gasp* اخر نفس akhir nufus. *To gasp* تنك نفس كشيدن tunka nufus kushédun, دم بسته شدن dum busteh shoodun, اخر نفس زدن akhir nufus zudun.

A GATE باب baub, درب durb, واسط wausit, در dur, درگاه durgauh, دار daur, سبب subub, ازمت azumut, شنك fink, عنك ynk, رتج rutuj, راتج rautij, رتاج ritauj. *The gates and walls* در و ديوار dur ou deewaur. *The gate of a castle or town* دروازه durwauzeh, درواز durwauz, قلعه باب killaah baub, درب شهر duruba shahur. *The cross bar of a gate* فندل fundil. *A cross-barred or latticed gate* غلبكن ghulubkun. *An open gate* باب مفتوح bauba muftooh, دركشاده dur kushaudeh. *A shut gate* باب موجوج bauba mawjooh, در بسته dur busteh. *The Caspian gates* باب الابواب baubu'l'abwaub. v. Vol. I. p. 315. *The folding doors* (also *side-posts*) *of a gate* لب در lubba dur. *One half of a folding gate* مصراع misra, لت lutt. *A wicket in a great gate* دركت durkut, دريچه dureecheh.

To knock at a gate در زدن dur zudun. *To shut a gate* در بند كردن dur bund kirdun, درب مبهم زدن durb mubhum zudun, باب موجوج نمودن baub mawjooh numoodun. *To open a gate* در كشادن dur kushaudun, باب مفتوح ساختن baub muftooh saukhtun.—*A gateway* سمت sumt, راه rauh, وتيرت wuteerut (pl. وتاير wuta-ér).

To GATHER (*accumulate*) جمع كردن jummaa kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun, احتكار ساختن ihtikaur saukhtun, تحصيل كردن tuhseel kirdun. v. *to collect*. (*to crop* or *pluck*) چين كردن cheen kirdun, چيدن chédun, خيدن khédun, برخيدن burkheedun, فرخيدن furkhumédun. (*to meet together, to be accumulated*) جمع بودن jummaa boodun, فراهم امدن furrauhim aumudun, چيناييدن cheenaï-édun. (*to call* or *bring together*) فراهم كردن furrauhim kirdun, ندا ساختن nida saukhtun, دعوت كردن dawut kirdun, خواندن khaundun. (*to gain*) اندوختن andokhtun, سود داشتن sood daushtun, بدست اوردن bedost awurdun. (*to grow thick*) غلظ كشتن ghulz gushtun, كثافت شدن kusaufut shoodun. (*to generate pus*) غث شدن ghuss shoodun, غثيث نمودن ghusees numoodun. (*to pucker* or *sew in plaits*) پر چين دوختن pur cheen dookhtun, در تو خياطت كردن dur too khé-autut kirdun. *To gather* or *contract into wrinkles* چين افكندن cheen afkundun, پر چين كردن pur cheen kirdun. *To gather* or *collect logically* قياس كردن ké-aus kirdun, سبب كشيدن sibub kushédun. *To gather flowers* كل چيدن gul chédun, شكوفه چين كردن shukoofuh cheen kirdun. *To gather, glean* چيندن cheendun.—*A gather* چين cheen, پيچ peech, تو too, تا ta, شكن shukin. v. *plait*.

A gatherer جمع كننده jumaa koonindeh, فراهم اور furrauhim awur. v. *collector*.

GAUDILY بوجه شاهانه bewujha shahauneh, با ظرافت ba zuraufut, نازكانه nauzikauneh, با زينت ba zeenut, تابانانه tabanauneh.

Gaudiness ظرافت zuraufut, زينت zeenut, تابش taubish, زيبايي zeebaï-é, نزاكت nuzaukut. v. *showiness*.

Gaudy شاهانه shahauneh, زيب و تر zeeb ou tur, زيبا zeeba, تابدار taubdar, ظريف zureef, ذو نزاكت zu nizaukut, با زيور ba zeewur, ذو زينت zu zeenut, با ظرافت ba zuraufut, روشن roshun. v. *showy*.

Gave, preterite of *give*.

To GAUGE (*a barrel, &c.*) دان پيمودن daun peemoodun, برميل قياس كردن burmeel ké-aus kirdun.—*A gauge* پيمان peimaun, اندازه andauzeh, قياس ké-aus. v. *measure, standard*.—*A gauger* پيمان كر peimaun gur, اندازه نما andauzeh numa.

GAUNT لاغر laughur. v. *thin, meagre, lean*.

A GAUNTLET دستوانه اهن dustwauneh-a ahun, دستبانه dostbauneh.

GAWZE كوهرتاب gohurtaub.

GAY (*merry*) شاد shaud, دلشاد dilshaud, شادكام shaudkaum, خرم khurrum. v. *cheerful*.—(*showy*) ظريف zureef, تابان tabaun, تابدار tabdar, روشن roshun.

Gayety, gayness, شادي shaudé, خرمي khurrumé, شوخي shookhé. v. *cheerfulness, sprightliness*.—(*finery, show*) تابش taubish, زينت zeenut, ظرافت zuraufut, زيبايي zeebaï-é, نزاكت nizakut.

Gayly شادمانه shaudmauneh, خرمانه khurrumauneh. v. *merrily*.—(*showily*) با ظرافت ba zuraufut. v. *gaudily*.

To GAZE نكرستن nugguristun, نكران كردن nugguraun kirdun, نظر ساختن nuzur saukhtun. *To gaze at a person* بكسي نظر كردن bekussé nuzur kirdun.—*A gaze* نظر nuzur, نظرت nuzrut, نكران nugguraun.—*A gazer* نظر نما nuzur numa.

Gear, v. *furniture, harness, stuff*.

GEESE اوزون awzoon. v. *goose*.—*Abounding in geese* موزت mue-zzut.

To GELD مخصي كردن mukhsé kirdun, خصي ساختن khussé saukhtun, مجبوب نمودن mujboob numoodun, خايه كشيدن kha-éh kushédun. v. *to castrate*.

A gelding اخته akhteh, اسب مخصي asba mukhsé, فرس مجبوب farsa mujboob.

Gelt مخصي mukhsé, ساده كرده saudeh kirdeh, مجبوب mujboob, مهلوس mumloos. v. *castrated*.

A GEM جوهر johur (plur. جواهر jawauhir), كوهر gohur, كهر kuhur, در durr (pl. درر durur), پيچاد peechaud, قيمتي سنك keemuta sunk. v. *jewel*; alſo *bud*. — *A brilliant gem* جوهر ابدار johura aubdar, كوهر تابدار gohura taubdar. — *A poliſher of gems* جوهرجي johurjé, نكين ساي nugeen ſa-é. *Adorned with gems* مجوهر mujohur, مرصع muruſſa. *To gem* or *adorn with gems* مجوهر كردن mujohur kirdun, مرصع نمودن muruſſa numoodun, با جوهر اراستن ba johur arauſtun. *The gem* or *bud of a tree* عين aïn (pl. عيون aï-oon). v. *bud*.

To geminate, v. *to double*.

GEMINI (*conſtellation*) جوزا jooza, الجوزا al-jooza, دو پيكر doo peikur, جوزا برجي jooza burjé.

GEMMEOUS جوهر اسا johur aſa, كوهر پيوند gohur pivund, در منسوب dur munſoob.

GENDER جنس jins, نوع nuwa, قسم kuſ-ſum. v. *kind*, *ſort*, *ſex*. — *Gender in grammar* الجنس aljins.

To gender, v. *to engender*, *produce*, *cauſe*.

GENEALOGICAL نسب منسوب nuſb mun-ſoob, رسم سلسله پيوند ruſma ſulſuleh pivund.

A genealogiſt رسم سلسله نما ruſma ſulſuleh numa.

Genealogy نسب nuſb (pl. انساب anſaub), سلسله ſulſuleh, رسم سلسله ruſma ſulſuleh, اصل aſl (pl. اصول aſool), ال aul. v. *family*.

GENERAL عمومي amoomé, عام aumm, عميم ameem, اعم aamm, شامل ſhaumil, شهل ſhuml, شمول ſhumool, مطلق mutluk, جامع jauma, جماع jummaa, جميع jumé-a, كلي kullé, طبق tubuk. v. *publick*; *common*, *uſual*; *extenſive*. — *A general mortality* جحاف juhauf. *A general deluge* or *extenſive rain* طوفان toofaun, جحاف ju-hauf. — *The general*, v. *generality*, *whole*.

A general سر عسكر ſur aſkur, سردار ſurdaur, ريس الجنود reiſu'l'junood, سپهسالار ſippah-ſaulaur, سرافراز ſurafrauz, سرجنك ſurjung, سرخيل ſurkheil, سرور ſurvur, سرهنك ſurhunk, لشكر كش laſhkur kuſh, قايد الجيش ka-édu'l'jeeſh, امير الجيش ameeru'l'jeeſh, كيارنكي ké-arungé, پروانه purwauneh, پيشاهنك peiſhahunk. v. *commander of an army*. [In the Eaſt India Company's ſettlements, however, they commonly uſe the European word جنرال *general*.] — *A receiver-general* امين ديوان ameena divaun, شاهبندر ſhahbender.

Generalſhip سرعسكري ſuraſkuré.

A generaliſſimo سردار اكرم ſurdaur akrum.

Generality عموم amoom, عموميت amoomé-ut, جماعت juma-at, كليت kullé-ut. *The generality* or *bulk of the people* عام aumm, عامت aum-mut, عامت رعيت aummuta ra-é-ut, عوام awaum, عوام ناس awauma naus, خلق khulk. v. *populace*, *vulgar*.

Generally (*univerſally*) عموما amooman, عامة aammutan, كافة kaffutan, بالكليت bi'l'kullé-ut, بالجمله bi'l'jumleh, جملة jumlutan, علي اطلاق ala itlauk, علي وجه العموم ala wujhu'l'amoom. (*frequently*) چند بار chund bar, بسيار بار biſſé-aur bar, چند كره chund gurreh, دفعة dufatan. v. *commonly*, *extenſively*. — (*without exception* or *ſpecification*) بي استثنا bé iſtiſna, غير تعيين ghire-a taï-én.

Generalneſs بسياري biſſé-auré, كثرت kuſrut, بسيار بار افتان biſſé-aur bar uftaun. v. *frequency*. — (*generalty*) كليت kúllé-ut. v. *generality*, *the whole*.

To GENERATE توليد كردن touleed kirdun. v. *to beget*. — (*to produce*) هست كردن huſt kirdun, وجود ساختن wujood ſaukhtun, خلق نمودن khulk numoodun. v. *to cauſe*, *create*, *propagate*.

Generated مولود moulood, مولد muwullud, منسل munſul, هست شده huſt ſhoodeh, تفريع tufré-a. v. *produced*.

Generation (*begetting*) توليد touleed, تولد tuwullud, ولودت wuloodut, ولادت wulaudut, مولد moulud, منسل munſil. v. *production*. — (*race*) اصل aſl (pl. اصول aſool), ال aul, نسب nuſb (plur. انساب anſaub), دودمان doodmaun, ابوت abuwwut, خاندان khaundaun, قبيلت ku-beelut (pl. قبايل kuba-él). v. *family*. — (*progeny*) نسل nuſl (plur. انسال anſaul), منسل munſil, توالد tuwaulud, زري zurré, زريت zurré-ut (pl. زريات zurré-aut), كفل kufl, نافلت naufilut. v. *offſpring*, *ſucceſſion*. — (*an age*) عصر aſur (plur. اعصار é-aſaur, عصور aſoor), دهر duhr (pl. دهور duhoor), دور زمان door zumaun, ديري deiré, ديرند deirund, دور door (pl. ادوار adwaur) ابد abud (pl. اباد abaud). *From generation to generation* جد بجد jud bejudd, ابا عن جد aban aan juddin. v. alſo *ſucceſſion*.

Generative, *generant*, ذو قوت توليد zu kuwwuta touleed, ذو قوت خلق zu kuwwuta khulk. v. *prolifick*. — *The generant* (*generator*) قوت خلق kuwwuta khulk, قوت توليد kuwwuta touleed, والد waulid, مولد muwullid.

Generetick, *generical*, جنسي jinſé. — *A generick noun* or *name* اسم جنسي iſma jinſé.

Generically جنسيانه jinſé-auneh.

GENEROSITY, *generousness* (*nobleness, magnanimity*) مكرمت mukrumut, كرامت kuraumut, كرم kurum, فرهنگ furhung, فرهنج furhunj, ادب adub, جوانمردي juvaunmurdé, جومردي joomurdé, اصل زادگي asl zaudugé, شرف shuruf, دلاوري dilavuré, دليري dilaré, شهامت shuhaumut, غيرت gheerut, حميت humé-ut. — (*liberality in giving*) بذل buzl, كام بخشي kaum bukhshé, سخا sukha, سخاوت sukhawut, جود jood, جودت joodut, مروت muruwwut, فتوت futuwwut, سماح sumauh, سماحت sumauhut, سمح sumuh, انهال inhaul, منهال minhaul, پروان purwaun.

Generous (*munificent*) صاحب بذل sahib buzl, سخي sukhé, سخا كستر sukha kustur, عطا بخش ata bukhsh, بذول buzool, بازل bauzil, سامح saumih, سموح sumooh, صاحب عطا و نعم sahib ata ou né-am, اهل مروت ahla muruwwut. v. *liberal*.—(*of good extraction*) اصل زاده asl zaudeh, بگ زاده beg zaudeh, پاک نژاد pauk nizshaud, كريم العصر kureemu'l'asr, شريف shureef. (*magnanimous*) كريم kureem, مكرم mukurrum, متكرم mutukurrum, جومرد joomurd, دلكرم dilgurm, جوانمرد juvaunmurd, دلاور dilavur, دلير dilare, بهادر bahaudir, جري الجنان juré'l'junaun, پر دل pur dil, بلند همت bulund himmut. *A generous horse* اسب گوهري asba gohuré. v. *horse*.— *Generous actions* مكارم mukaurim. *Generously* (*magnanimously*) كريمانه kureemauneh, جومردانه joomurdauneh. (*munificently*) بازلانه bauzilauneh, سموحا sumoohan, با بذل ba buzl.

GENESIS مولود moulood. v. *generation*.— (*the first book of Moses*) كتاب اول موسي kitauba awwala mosa. v. *pentateuch*.

Genial, v. *jovial*, *cheerful*; *native*.

Genitals, v. *privy parts*.

GENIUS (*mental faculties*) طبيعت tubé-at, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, قوت وهم kuwwuta wuhm, قوت خيال kuwwuta khé-aul, علم ylm. v. *disposition*, *nature*.—*A genius* (*man of superior abilities*) طبع نكته پرداز tuba nukteh purdauz, اهل طبيعت كريم ahla tubé-ata kureem, ذو لطيف مشرب zu luteef mushrub, صاحب خلق sahib khulk.—(*a spirit*) پري peri, جن jinn, ديو div, خافيت khaufé-ut, خفيت khufé-ut. v. *angel*, *demon*.

GENTEEL نازك nauzik, خاطر نواز khautir nuwauz, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen, ذو ادب zu adub, ادبا aduba, اهل ازرم ahla azrum, صاحب انسانيت sahib ansané-ut, لطفان lutfaun, ذو ظرافت zu zuraufut, نيكو neekoo. v. *civil*, *complaisant*, *polite*, *elegant*, *graceful*.

Genteelly ظريفانه zureefauneh, با لطافت ba lutaufut, نيكو neekoo. v. *elegantly*, *politely*, *gracefully*.

Genteelness ادب adub, نزاكت nuzaukut, خاطر نوازي khautir nuwauzé, مردمي murdumé, لطافت lutaufut, ظرافت zuraufut. v. *elegance*.

GENTIAN (*plant*) گوشاد gooshaud.

GENTILE (*pagan*) شعب shaab (plur. شعوب sha-oob), بت پرست but purust.—*Gentilism*, بت پرستي but purusté. v. *paganism*.

GENTILITY (*of birth*) اصل زادگي asl zaudugé, شرف shuruf, شرفيت shurfé-ut, پاک نژادگي pauk nizshaudugé. v. also *gentleness*, *gentry*: *paganism*. *Gentlefolks*, v. *gentry*.

Gentle (*well-born*) اصل زاده asl zaudeh, بگ زاده beg zaudeh, پاک نژاد pauk nizshaud, پاكشان paukshaun, شريف shereef, كريم العصر kureemu'l'asr. (*soft*, *mild*) ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, مظلوم muzloom, حليم huleem, اهسته ahusteh, بهنانه buhnauneh, دير غضب deir ghuzb, سست sust, مطول mitwul, ساكن التبع saukinu't'tuba, طويل الاناة taweelu'l'anaut. v. *tame*; also *pacific*. (*soothing*) دلپذير dilpizzeer, دلنواز dilnuwauz.—*A gentle rain* سست باران sust baraun.

A gentleman ميرزا meerza, بگزاده begzaudeh, شريف shereef, مرد اصلي murd aslé, مردم زاده murdum zaudeh, نجبت nujubut.—*Gentlemanly*, *gentlemanlike*, ميرزا اسا meerza asa, بروجه شريف bur wujha shereef, مرد اصلي مانند murd aslé maunend, واجب الشرف vajibu'sh'shuruf.

Gentleness (*of birth*) v. *gentility*. — (*softness of manners*) اهستگي ahustugé, التيام ilté-aum, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, ادب adub, نزاكت nuzaukut, نوازي nuwauzé, ناز nauz, مدارا mudaura. v. *mildness*, *politeness*.

A gentlewoman دختر نيک اختر dokhter neek akhtur, دوخت پاک اختر dookht pauk akhtur, بنت سعد ولاد binta saad wulaud, دوختر پاكيزه جوهر dokhter paukeezeh johur, فرزند نيک نهاد عالي نژاد furzund neek nihaud aula nizshaud, ام الصبور ummu's'suboor, خاتون khaton, تكين tukin.

Gently (*tenderly*, *meekly*) با ملايمت ba mula-émut, مشفقانه mushfikauneh, نرم نرم nurm nurm, حليما huleeman, مظلومانه muzloomauneh.— (*smoothly*, *without violence*) رويدانه roweidauneh, اهسته ahusteh, مهلا muhlan, علي مهله ala muhlihi. *To do any thing gently* با اهستگي كردن ba ahustugé kirdun. *Going gently* اهسته رو ahusteh rou, رهو ruhou. *A horse going gently* اسب نرم رو asb nurm rou. *Gently! gently!* (*go softly! take care!*) اهسته اهسته ahusteh ahusteh! نرم نرم nurm nurm! اهيز aheez! رويدک roweidaka!

Gentry اصحاب دولت af-hauba dowlut, اشراف afhrauf, اعیان و اشراف é-aïaun ou afhrauf, اهل پاك نژاد ahla pauk nizfhaud, ذو اصل زادکی zu afl zaudugé.

Genuflexion, v. *kneeling*, *adoration*.

GENUINE عینی a-éné, صافی saufé, راست rauft, بی قصیر bé kufeer, صالح faulih, صحیح fuheeh. v. *true.*—*Genuinely* بعینه bi-aïnihi, بوجه صافی bewujha saufé.—*Genuineness* صحاح fuhauh, راستی raufté, عدم قصور aduma kufoor.

GENUS جنس jins, نوع nuwa. v. *kind.*

GEODÆSIA (*measuring surfaces*) مساحت mu-fauhut, علم مساحت ylma mufauhut.

A GEOGRAPHER صاحب تخطیط بلاد fahib tukhteeta bilaud, خطاط البلاد khuttautu'l'bilaud.

Geographical تخطیط بلاد منسوب tukhteeta bilaud munfoob, رسم ارض پیوند rufma arz pivund.

Geography تخطیط بلاد tukhteeta bilaud, رسم ارض rufma arz, هیئة الارض hei-étu'l'arz.

A GEOMANCER رمال rummaul. v. *fortune-teller.*—*Geomancy* رمل ruml, رمالی rummaulé.

A GEOMETER, *geometrician*, مهندس mu-hundis, اهل هندسه ahla hundufeh, مساح الارض muffauhu'l'arz, مساح muffauh.

Geometral, *geometrical*, *geometrick*, هندسی hundufé, هندسیت hundufé-ut. *A geometrical canon* مساطر mufautir (pl. مساطرت mufautirut). *Not geometrical* نا بر هندسه na bur hundufeh.—*Geometrical precepts* اداب هندسیان adaub hun-dufé-aun. *Geometrically*, *according to geometrical rules* موافق اداب هندسیان muwaufik adaub hundufé-aun, بطور هندسی betoor hundufé.

Geometry هندسه hundufeh, علم زمین ylma zumeen, علم هندسه ylma hundufeh, علم المساحت ylmu'l'muffauhut.

GEORGE جرجیس jorjees.

GEORGIA (*province*) کورجستان goorjiftan.

A Georgian کورجی goorjé.

GERMANY نمسه ولایتی nemfeh vula-été.

To germinate, v. *to sprout*, *bud*, *shoot*.

To GESTICULATE حقه بازی نمودن huk-keh bauzé numoodun, مسخره کردن muskhureh kirdun.—*Gesticulation* مسخره muskhureh, حقه بازی hukkeh bauzé.

GESTURE حرکت hurukut (pl. حرکات hu-rukaut), جنبش jumbufh, وضع wuza (pl. اوضاع awza). v. *posture.*—*An amorous gesture* کرشمه gu-rifhmeh, شیوه fheeweh, عشوه yfhweh, ناز و نیاز nauz ou né-auz, ناز و شیوه nauz ou fhéweh, غنج ghunj. *With gesture and speech* با سخن و جنبش ba fukhun ou jumbifh, وضعا و قولا wuzaan ou koolan.

To GET (*acquire*) اندوختن andokhtun, تحصیل ساختن tuh-feel faukhtun, حاصل کردن haufil kirdun, ورزیدن wurzédun, بتصرف اوردن betufurruf awurdun, سود داشتن food daufhtun, اقتنا ساختن iktina faukhtun. v. *to gain*, *win*.—(*to beget*) تولید کردن tooleed kirdun, تناسل ساختن tunaufil faukhtun. v. *to procreate.*—*To get off* (*escape*) کریز کردن gureez kirdun, پای کرفتن paï gooriftun, رها یافتن ruha é-aftun. (*to sell*) فروختن furookhtun, فروخت کردن fu-rookht kirdun, شرا ساختن fhura faukhtun, بیع نمودن bé-a numoodun. *To get over* (*overcome*) غالب شدن ghaulib fhoodun, مغلوب کردن mughloob kirdun, ظهور ساختن zuhoor faukh-tun, دست یافتن doft é-aftun. *To get* (or *cross*) *over* عبور کردن aboor kirdun, مرور ساختن muroor faukhtun, کذار نمودن guzaur numoo-dun. *To get up* (*from a seat*) برخاستن burkhau-ftun, بر پا استادن bur pa uftaudun, در استادن dur uftaudun, قیام کردن ké-aum kirdun, قایم شدن ka-ém fhoodun, بر پا قیام بودن bur pa ké-aum boodun, استیده امدن uftédeh aumudun, (*from bed*) از پستر برخاستن uz piftur burkhauf-tun, از خواب خیزیدن uz khaub kheezédun, از پستر برخیز نمودن uz puftur burkheez numoodun. *To get acquainted* معرفت کردن maaruft kirdun, شناختنی ساختن fhunaukhtuné faukhtun, یاران کشتن é-araun gufhtun, اشنایی ساختن afhi-naï faukhtun, استیناس کرفتن ifteenaus goorif-tun. *To get before* پیشین کشتن peifheen gufh-tun, مقدم کرفتن mukuddim gooriftun, مسابقت کردن mufaubikut kirdun. v. *to anticipate.*—*To get by heart* خاطر نشان کردن khautir nifhaun kirdun, حفظ ساختن hyfz faukhtun, استحفاظ کردن iftihfauz kirdun, استظهار نمودن iftiz-haur numoodun. *Get you gone!* برو برو berou berou! دور باش door baufh! v. *be gone*.

A getter, v. *gainer*, *begetter*.

Getting اندوز andooz, حاصل کنان haufil koonaun. v. alfo *acquisition*, *gain*, *profit*.

A gewgaw, v. *bawble*, *toy*, *trifle*.

GHASTLINESS (*paleness*) بیمار کونی bee-maur goone, بیمارونی beemauroone, پژمردکی puzfhmurdugé. (*resemblance of a ghost*) خیال مانندکی khé-aul maunindugé, طیفساری teefsauré. (*horror of countenance*) وحشت روی wuhfhuta rooé.

Ghastly (*pale*) بیمار کون beemaur goon, پژمرده puzfhmurdeh, زرد zurd.

A GHOST خیال khé-aul (pl. خیالات khé-alaut), طیف teef, طایف ta-éf, صورت وهمی fooruta wuhmé, هما نا humauna, ظل zyll. v. *ap-*

parition, spectre, spirit, soul.—The Holy Ghost روح القدس roohu'l'kuds. — *To give up the ghost* جان تسليم دادن jaun tusleem dadun, تسليم روح نمودن tusleema rooh numoodun. v. *to die.*—

Ghostliness روحانيت ruhané-ut.—*Ghostly* روحاني roohauné, نفساني nufsauné. v. *spiritual.*

A GIANT عفريت afré-ut (pl. عفاريت afaré-ut) ديو div, جبار jubbaur, كي kai, اهرمان aherman, پتيار puté-aur, پتياره puté-aureh, زنده پيل zundeh peel, مفرد الاعضا mufrudu'l'é-aza.

GIBBERISH غلط ghulut. v. *jargon.*

A GIBBET چارميخ chaur meekh, صليب suleeb, دار daur. v. *gallows.*—*To gibbet* بر چار ميخ چسپاندن bur chaur meekh chuspaundun, بدار اويختن bedaur aweekhtun, صلب كردن sulb kirdun.

Gibbosity, gibbousness, v. *convexity, protuberance.*

Gibbous, v. *convex, protuberant, crook-backed.*

A GIBE استهزا istihza, كلام استهزا kulauma istihza, فسوس fusoos, افسوس afsoos, قارصت kaurisut, نغاست nikausut, طنز tunz. v. *sneer, ridicule.*

To gibe فسوس كردن fusoos kirdun, افسوس زدن afsoos zudun, كلام استهزا نمودن kulauma istihza numoodun, طعن ساختن taan saukhtun, رمي كردن rumé kirdun.—*A giber* فسوس كننده fusoos koonindeh, طنز كو tunz goo. *Gibing, gibingly,* v. *contemptuous, contemptuously.*

GIDDILY (*carelessly*) بي پروانه bé purwauneh, با اهمال ba ihmaul, غفلتانه ghuflutauneh. (*having a vertigo*) با سركرد ba surgurd, با دوار ba duwaur.

Giddiness (*vertigo*) سركيجه surkeejeh, سركرد surgurd, دوار duwaur, دوام duwaum. v. *dizziness.* —(*inconstancy*) عدم قراري aduma kurauré, بي استواري bé ustuwauré. (*carelessness*) غفلت ghuflut, اهمال ihmaul. (*frolicksomeness*) شوخي shookhé, شادي shaudé, خوش دلي koosh dilé. *To be seized with a giddiness* سركيجه در امدن surkeejeh dur aumudun.

Giddy, giddy-brained, giddy-headed, سركردان surgurdaun, سراچه ماه suraucheha mah, سراچه افتاب suraucheha afitaub, سرسام sursaum. v. *dizzy.* —(*inconstant*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na païdaur, هرجايي hurjaï-é.—(*careless*) غافل ghaufil, كاهل kauhil. v. *negligent, thoughtless, wild.*—(*light-headed*) سر در هوا sur dur hawa, سبكسر subuksur. v. also *tottering.*

A GIFT بخشايش bukhsha-ésh, بخشش bukhshish, بخشيش bukhsheesh, دهش duhish, داد daud, دادني daudné, عطا ata, انعام énaam, بركذار burguzaur, تحفت tuhfut, داش daush, داشاد daushaud, داشت dausht, داشن daushin, رزقت ruzkut, ارمغان armaghaun, احسان ihsaun, هديي hudé-ut, موهب mawhib, موهبت mawhibut (plur. مواهب muwauhib), بشخواده bushkhaudeh, غربون ghurboon, هبت hubut, بلك bulk. *A magnificent gift* پيشكش peishkush, اوردني awurdúné, سيورغال sé-oorghaul. *A small gift* دست اويز dost aweez, تحفت حفيفي tuhfuta hufeef. v. *present*; also *bribe.*—*Gift* (*faculty, power*) قوت kuwwut, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, قابليت kaubulé-ut.

Gifted بخشيده bukhshédeh. v. *given.* — (*endowed with great powers*) ذو قوت zu kuwwut, اهل ادراك ahla idrauk, قابليت دار kaubilé-ut dar.

A GIG (*thing whirled round in play*) دوامت duwaumut, فرفر furfur, فرفره furfureh, بادفر baudfur. (*a quick musical air*) سماعي suma-é.

GIGANTICK ديوي divé, عفريت اسا afré-ut asa, زنده پيل مانند zundeh peel maunind, واجب الجبار vajibu'l'jubbaur, لايق اهرمان la-éka aherman. v. also *big, bulky, enormous.*

To GIGGLE تغ تغ كردن tigh tigh kirdun, قهقهه زدن kuhkuheh zudun. v. *to laugh.*

A giggler قهقهه زن kuhkuheh zun.

A giglet (*a wanton*) كنيز شوخ kuneeza shookh, زني شوخ چشم zunné shookh chushum.

To GILD زر اندودن zur andoodun, زرندودن zurundoodun, مذهب ساختن muzuhhub saukhtun, تذهيب كردن tuzheeb kirdun, زر نشاندن zur nishaundun, زر طلا زدن zura tila zudun, زر كون ساختن zur goon saukhtun, تمويه كردن tumweeh kirdun. v. also *to adorn, brighten.*

Gilded زر اندود zur andood, ذهب اندود zuhb andood, زرنكار zurnigaur, زرنشان zurnishaun, مطلا mutulla, مذهب muzhub. — *Any thing gilded* زركار zurkaur. *A gilded crescent at the top of a banner* زرمهچه zurmuhcheh.

A gilder زر اندود كر zur andood gur, مذهب muzhib, زرطلا زن zur tila zun.

Gilding زر اندود zur andood, مذهب muzuhhib, زر نشان zur nishaun, زرطلا zura tila, تمويه tumweeh.

A GILLYFLOWER قرنفل kurunfil.

Gilt, v. *gilded*; *gold.*

A GIMLET پرماهه purmauheh, مثقب musukub, سنب sunub. v. *auger.*

A GIN (*snare*) دام daum, دام داهل dauma dauhil, جوزه joozuh, چوزه chuzshuh, بيضا beeza, خامي khaumé, سرند surund, كمند kumund, شبيكه shubeekeh. *To catch in a gin* بدام كرفتن bedaum gooriftun, شبيكه كرفتن shubeekeh gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, كمند انداختن kumund andaukhtun.

GINGER زنجبيل zinjubeel, زنجفيل zinjuſeel.

Gingerly, v. *cautiouſly*, *nicely*.

To GINGLE تلابيدن tulabédun, طنن نمودن tinin numoodun, رنم كردن rinim kirdun, طنطنه ساختن tintineh ſaukhtun.

A gingle طنين tineen, طنن tinin طنطنه tintineh, رنم rinim, تهزج tuhuzzij.

A GINNET (*ſorry nag*) بد سوار bud ſuvvaur, بار كير bar geer.

To GIRD (*ſurround*) احاطه كردن ihauteh kirdun, حصار ساختن hiſſaur ſaukhtun, محاصره نمودن muhauſureh numoodun. v. *to begird*, *encloſe*, *encircle*. — (*to bind*, *faſten*) بستن buſtun, بند كردن bund kirdun, قيد ساختن keid ſaukhtun. *To gird with a ſword* مسيف كردن muſeif kirdun, تيغ متقلد ساختن teegh mutukullud ſaukhtun, شمشير بند نمودن ſhemſheer bund numoodun. *To gird the loins* ميان بند ساختن mé-aun bund ſaukhtun, دامن در ميان بستن daumin dur mei-aun buſtun. v. alſo *to furniſh*, *equip*, *dreſs*, *inveſt*; *to gibe*, *reproach*.

A gird, v. *twitch*, *pang*.

Girded, *girt*, بسته buſteh, بند شده bund ſhoodeh, مشمول muſhmool, منحصر munhuſir, محاط muhaut. v. *ſurrounded*.

A girder, v. *beam*, *joiſt*.

A GIRDLE بند bund, ميان بند mei-aun bund, كسبند kuſbund, شكته بند ſhukteh bund, زنار zunnaur, زنجب zunjub, ميزر meezur, نشير nuſheer, كمر kumr, كستي koſté, منطقت muntukut, منطق muntuk. *A girdle adorned with gems*, *gold*, *&c.* كمر زرين kumra zurreen, ردا ruda, جهان jumaun, دوشاخ dooſhaukh, بدن budun. *The celeſtial girdle* (*the zodiac*) منطق البروج muntuku'l'burooj, منطقت ذات البروج muntukuta zautu'l'burooj. v. alſo *the equator*.—*The girdle* or *middle* زهاب zuhaub. v. *waiſt*.—*A maker of girdles* كمر ساز kumr ſauz, ميان بند كر mei-aun bund gur.

A GIRL دوشيزه dooſheezeh, دوخت dookht, دختر dokhter, دخترك dokhteruk, سربه ſurbeh, صبيت ſubé-ut, هبيت hubé-ut, بكر bukr, بنت bint, عرا ara, ازاد azaud, بيبى beebee, الدت ildut, قشت kiſhſhut, ضونت zawnut, بتول betool, v. *virgin*, *daughter*.—*A marriageable girl* دخترينه dokhtereeneh, دختينه dokhteeneh, دختر بالغت dokhtera baulighut, زوبعت zawbaat. *A ſlave girl* غلامت gholaumut, كنيز kuneez, كنيزك kuneezuk, قينت keenut (plur. قيان ké-aun), جاريت jauré-at (pl. جوارى jawauré), ترت turrut (plur. تراتير turateer), ذرتنا fertena. *A beautiful girl* دختر نازنين dokhtera nauzneen, سمنا ſumna, بيض المكنون beezu'l'muknoon, صبيت احسنة الارم ſubé-ut ahſunutu'l'arim, خريضت khureezut, خود khawd, سرو جان ſurwa jaun, ملعظت mula-azut, راد raud, رادت raudut, ريد reed, رود rood, رودت roodut, فريش fureeſh, سريت ſuré-ut. v. *a beauty*; alſo *concubine*.—*A girl near the age of puberty* جاريت موتنفت الشباب jauré-ut mootunfutu'ſh'ſhubaub. *A female ſurgeon who circumciſes girls* اسيت aſé-ut.

Girliſh دخترك اسا dokhteruk aſa, لايق سبيت la-éka ſubé-ut. v. *youthful*.

To girt, v. *to encircle*.—*Girt*, v. *girded*.

A GIRTH, *girt*, پشماكند puſhmagund, برشك burſhuk, شكال ſhukaul, اكد akud, تنك tunk, نتك nutuk. v. *belt*.

To GIVE دادن dadun, بخشيدن bukhſhédun, بخش كردن bukhſh kirdun, عطا ساختن ata ſaukhtun, عطا بخش نمودن ata bukhſh numoodun, بخشانيدن bukhſhanédun, بخشودن bukhſhoodun, معاطاة كردن ma-ataut kirdun, مبذول ساختن mubzool ſaukhtun, بذل كردن buzl kirdun, احسان دادن ihſaun dadun, ارزانى كردن arzauné kirdun, ايتا ساختن a-éta ſaukhtun, اعطا نمودن aata numoodun, اهدا كردن ihda kirdun, هدي نمودن hudé numoodun, وهب ساختن wuhib ſaukhtun, هبت كردن hibut kirdun. v. *to grant*, *confer*, *conſign*, *pay*, *afford*.—*To give a preſent* انعام دادن énaum dadun, تحفه كردن tuhfeh kirdun, بخشيش ساختن bukhſheeſh ſaukhtun, بخشيش و عطا دادن bukhſhſheeſh ou ata dadun. *To give a penſion* روزانه دادن roozauneh dadun, روزكانه بخش كردن roozigauneh bukhſh kirdun, وظيفه تعيين ساخين wuzeefeh taï-én ſaukhtun, علوفه تعيين نمودن aloofeh taï-én numoodun. *To give to drink* اشراب كردن iſhraub kirdun, شراب دادن ſhuraub dadun. *To give to eat* بخورد دادن bekhored dadun, تاكيل كردن ta-akeel kirdun. *To give in pawn* رهين دادن ruheen dadun, ارهان كردن irhaun kirdun, رهين وضع ساختن ruheen wuza ſaukhtun. *To give advice* پند دادن pund dadun, نصيحت نمودن nuſeehut numoodun, راي بخش كردن ra-é bukhſh kirdun. *To give warning* اكاهي نمودن agahé numoodun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun. *To give intereſt* (*for money*) سود دادن ſood dadun. *To give up* (*abandon*) دست از حمايت باز داشتن doſt uz huma-é-ut baz dauſhtun, تنها كذاشتن tunha guzauſhtun, ترك نمودن turuk numoodun, عدول ساختن adool ſaukhtun, روكردان شدن roogurdaun ſhoodun. *To give up*, *give over* (*reſign*, *deliver*) تسليم ساختن

tusleem saukhtun, بدست رسانيدن bedost rusaundun. v. *to yield, quit.*—*To give up* (*think no more of*) قطع نظر دادن kuta nuzr dadun. *To give up a town* or *castle* شهر تسليم كردن shahur tusleem kirdun, قلع مندفع نمودن kulaa mundufa numoodun. v. *to surrender.* — *To give up the ghost* جان تسليم كردن jaun tusleem kirdun.—*To give up to be plundered* انهاب كردن inhaub kirdun. *To give possession* تمليك كردن tumleek kirdun. *To give away* از تصرف خود واكردن uz tusurruf khood wakirdun. v. *to alienate.*—*To give back* باز گردانيدن bauz gurdaunédun, باز دادن baz dadun, رجع كردن ruja kirdun. v. *to restore.*—*To give* or *fall back* باز پس رفتن baz pus ruftun, واپس افتادن wapus uftaudun. v. *to give way, yield, retreat.*—*To give out* (*proclaim, publish*) ندا كردن nida kirdun, بيان نمودن bei-aun numoodun, عيان ساختن a-é-aun saukhtun. *To give out orders* فرمان دادن furmaun dadun, فرمان گذاركردن furmaun guzaur kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, امر گذريدن amr guzurédun. *To give out* (*pretend*) صورت معامله نمودن sooruta maamleh numoodun, بهانه فروش كردن buhauneh furoosh kirdun, اظهار تعلل ساختن izhaur taallul saukhtun. *To give out, give over, give up* (*desist*) وا ماندن wa maundun, باز استادن baz ustaudun, دست كشيدن dost kushédun. v. also *to give way, yield.*—*To give out* (*distribute*) حصه دار كردن hisseh dar kirdun, قسمت ساختن kismut saukhtun. *To give an assault* هجوم كردن hujoom kirdun, حمله نمودن humleh numoodun, مقاتله ساختن mukautileh saukhtun. *To give* (*melt, as ice, &c.*) گداختن gudaukhtun, گداخته گشتن gudaukhteh gushtun, اب شدن aub shoodun, حل بودن hull boodun. v. *to thaw.* — *To give way* مطيع شدن mutė-a shoodun, تواضع نمودن tuwauza numoodun, رام گشتن raum gushtun, گردن نهادن gurdun nihaudun, تن فرو نمودن tun furoo numoodun. v. *to submit.*—*To give place* or *precedence* تقديم نمودن tukdeem numoodun, پيش دستي دادن peish dosté dadun, پيشي تسليم كردن peishé tusleem kirdun. *To give into* (*adopt*) راضي شدن rauzé shoodun, پسند داشتن pussund daushtun, اختيار نمودن ikhté-aur numoodun. v. *to approve.* — *To give an advantage* (*superiority*) غلبت دادن ghulubut dadun, ظفر كردن zufir kirdun.—(*to allow profit*) افاد كردن ifaud kirdun, سود دادن food dadun. *To give an answer* باز جواب دادن baz juvaub dadun. v. *to answer.* — *To give a call* تشريف كردن tushreef kirdun. v. *to visit*; also *to call.*—*To give a denial* انكار دادن inkaur dadun. v. *to refuse.*—*To give head* بصيرت نمودن buseerut numoodun. v. *to be careful.*—*To give credit* (*believe*) اعتقاد بردن é-atikaud burdun. (*to trust to*) اعتماد كردن é-atimaud kirdun. (*to lend*) وام دادن waum dadun. v. *to credit.*—*To give a blow* مشت زدن musht zudun, ضرب كردن zurb kirdun. *To give in charge* وكالت دادن wukaulut dadun, مباشرت نمودن mubaushirut numoodun. *To give ill language* دشنام دادن dushnaum dadun, ازاركردن azaur kirdun, واگفتن waguftun. v. *to revile.* — *To give* (or *make*) *laws* شرايع كردن shura-é-a kirdun. *To give law* (*command*) فرمان فرما نمودن furmaun furma numoodun, حكم گذار ساختن hookum guzaur saukhtun. *To give leave* اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن dustoor numoodun. v. *to permit*; also *to empower.*—*To give the slip* زحوف ساختن zuhoof saukhtun, از فن رها كردن uz funn ruha kirdun. v. *to elude.*—*To give suck* شير دادن sheer dadun. v. *to suckle.* — *To give strength* قوت دادن kuwwut dadun, توان بخش كردن tuvvaun bukhsh kirdun. v. *to strengthen.* — *To give judgment* قضا دادن kuza dadun, حكم نمودن hookum numoodun. *To give charity* بنياز دادن bené-auz dadun, صدقت عطا كردن sudkut ata kirdun, زكات بخش ساختن zukaut bukhsh saukhtun. *To give to understand* اگاه دادن agauh dadun, خبر دار كردن khubr dar kirdun. v. *to inform.*—*To give thanks* شكر كردن shukr kirdun, تشكر نمودن tushukkur numoodun, ستايش ساختن sita-ésh saukhtun, سپاس گذاشتن sipaus guzaushtun. *To give an edge* تات كردن taub kirdun, تيز ساختن taze saukhtun. v. *to edge.*—*To give a categorical answer* قطع جواب دادن kuta juvaub dadun. *To give up an argument* از منازعت وا ماندن uz munazaat wa maundun, نزاع فراغ نمودن nizaa firaugh numoodun. *To give up one's right* قطع علاقت كردن kuta alaukut kirdun. *To give bond* تمسك دادن tummusook dadun, دست خط كردن dost khutt kirdun.

Given داده dadeh, بخشيده bukhshédeh, معطي mu-ata, مندفع mundufa. v. also *dated.*—*Given as a hostage* عايض a-éz.—*To be given* داده امدن dadeh aumudun, بخشيده شدن bukhshédeh shoodun, معطي بودن maaté boodun. *The king has given him a lack of rupees* پادشاه لك روپيه اورا داده اند padshah laka roopeeh ora dadeh and.

A giver دهنده duhindeh, بخش bukhsh, بخشنده bukhshindeh, بخشي bukhshé, بخشا bukhsha, وهاب wuhhaub, واهب wauhib, واهبت

wauhibut, عطا كننده ata koonindeh. v. *donor.*—*The giver of existence* واهب الوجود wauhibu'l'-wujood. *The giver of necessaries* واهب الحاجات wauhibu'l'haujaut. *The giver of life* حيات بخش hei-aut bukhsh, جان بخش jaun buksh. *The giver of light* نور بخش noora bukhsh. *The giver of benefits* وهاب العطايا wuhhaubu'l'ataïa. [These are often used as attributes of Omnipotence.]

A GIZZARD حوصلت housulut (pl. حواصل huwausill), سنكدان sunkdan. v. *crop of a bird.*

GLAD, *gladsome* شاد shaud, مسرور musroor, خرم khurrum, دل شاد dil shaud, دلخوش dil-khoosh, فروح furooh, مفروح mufrooh, فرحناك furuhnauk, سبک روح subuk rooh, خند khund, خندان khundaun. v. *cheerful, exulting, happy.*—*To be glad* خرم شدن khurrum shoodun, مسرور بودن musroor boodun. *To glad, make glad, gladden* دلشاد كردن dilshaud kirdun, شادمان ساختن shaudmaun saukhtun.

A GLADIATOR سياف sei-auf.

GLADLY شادمانه shaudmauneh, با خوش دلي ba khoosh dilé, مسرورا musrooran.

Gladly, gladsomeness مسرت musurrut, نشاط nishaut, عشرت ishrut, انبساط imbisaut, شادي shaudé, خوش دلي khoosh dilé, خرمي khurrumé, بهجت buhjut, كشادكي kushaudugé, ابتسام ibtisaum, صفا sufa, حسن husn. v. *cheerfulness.*

A GLANCE (*of the eye*) نظرت nuzrut, لمح البصر lumhu'l'busr, لمحت lumhut (pl. لماحات lumauhut), رمز العين rumzu'l'aïn. *At the first glance* نظرت اولي nuzruta awwulé, نظرت الاولي nuzrutu'l'awwulé. *At one glance* يكره eekruh. v. also *gleam, blaze, flash, glimpse.*

To glance درخشيدن durkhushédun, ملتمع كردن multuma kirdun, شعله نمودن shaaleh numoodun. v. *to glitter, shine.*—*To glance* (*with the eye*) نظرت زدن nuzrut zudun, رمز العين نمودن rumzu'l'aïn numoodun, لمح كردن lumh kirdun, الماح ساختن ilmauh saukhtun, رامق نمودن raumuk numoodun, رمق كردن ru-muk kirdun.—(*to strike obliquely*) نا راست زدن na raust zudun, عرضتانه ضرب نمودن arzutauneh zurb numoodun. *To glance at* ايما كردن a-éma kirdun, ابرو زدن abroo zudun. v. *to hint, insinuate.*—*To glance* or *move nimbly in an oblique direction* از يک تا ديكر كوشه تيز كذريدن uz eek ta dee-gur koosheh taze guzurédun.

Glancing درخشان durkhushaun, رخشا rukh-sha, رخشان rukhshaun, كوكبت kawkubut, ومض wumz, وميض wumeez, ومضان wumzaun. v. *flashing, glittering.*

A GLAND دژه duzsheh, دژپي dush pei (pl. دژهم duzshum), شها shuha, ضوت zuwwut, ضوات zuwaut, غدت ghuddut (plur. غدد ghudud, غددت ghududut). *A swollen gland* سلعت su-laat, مغنده mughundeh, غرد ghurd.

Glandulous شها منسوب shuha munsoob, دژه پيوند duzsheh pivund.

GLANS PENIS سر ذكر sura zukr, سر اير sura eir, حشفت hushfut, فرقم furkum, قلهب kulhub, قلهبف kulhubuf, قنفا kunfa, كنفر kunfur, كمرت kumrut (pl. كمر kumr). *Glans penis crassior* فلطاس fultaus, فلطوس fultoos, فنحلس fun-hulus, قناف kunauf.

To GLARE (*shine dazzlingly*) جهر كردن juhr kirdun, ضيا كستر ساختن zé-a kustur saukhtun, تابان شدن taubaun shoodun, سدر نمودن sudr numoodun. v. *to shine.*

Glare تابان tabaun, تاب taub, جهر juhr, سدر sudr, روشن roshun, ضيا zé-a. v. *light.*

Glaring (*atrocious*) ظالم zaulim.—*A glaring crime* كناه عظيم وظلم جسيم gunah azeem ou zulm azeem. v. *crime.*

GLASS زجاج zujauj, جام jaum, ابكون aub-goon, ابكين aubgeen, پلوازه pulwauzsheh, اسر asr, شيشه sheesheh, شثله shishleh, تكوك tu-kook. *A glass-man* جام فروش jauma furoosh, زجاج zujjauj, زجاجي zujjaujé. *Brayed glass* خرده مينا khurdeh-a meena. *A bit of glass* زجاجت zujaujut. *A building* or *frame-work of glass* قصر زجاجي kusr zujaujé. *A glass vessel* (*as a cup, bottle, &c.*) جام jaum, جام هلالي jau-ma hulaulé, زجاجت zujaujut, پلوازه pulwauz-sheh, ابكينه aubgeeneh, شيشه sheesheh, نهات nihaut (plur. نها niha), قنينت kuneenut (plur. قناني kunauné). v. *cup.*—*A crystal drinking-glass* (also *coach-glass*) بللور جامي bulloor jaumé.—*A looking glass* ايينه aï-éneh, اينه a-éneh, جام jaum, ابكينه aubgeeneh, مرود murwud. v. *mirror.*—*The smyris with which they cut glass* سنباده sum-baudeh. *A glass bead* or *globule* مينا meena, مورش moorish. *A glass* (*of wine, &c.*) شراب shuraub, باده baudeh, شرب شراب shurba shuraub, خمر khumr, خمرت khumrut, مي mei. *A full glass* or *bumper* كلاجود kulajood, دوستكانه doostkauneh, دوستكام doostkaum. *Glass after glass* نوشانوش noosha noosh, شيشه شيشه sheesheh sheesheh. *An hour-glass* شيشه ساعت sheesheh-a sa-at, رمل ساعتي ruml sa-até, بنكام bungaum, پنكام pungaum. *A perspective glass* دوربين door been, ايينه دوربين aï-éneh door-been, جام متراي jauma mutura-é.—*A cupping*

glass کوه kuweh, کبه kubeh. v. *cupping.*—*A glass urinal in which physicians examine their patients water* پیشیار peishé-aur.

Glass, glassy زجاجي zujaujé, جام اسا jaum asa.

A glass grinder جلاکر julagur. *A glass-blower* قداح kuddauh.—*A glass house* زجاج خانه zujjauj khauneh, قداحت خانه kuddauhut khauneh.

To glaze (windows, &c.) با زجاج اراستن ba zujauj araustun. *To glaze (cloth, &c.)* جلا کردن jula kirdun, مطرا ساختن mutra saukhtun. *A machine for glazing clothes* صقال sikaul. *To glaze paper* کاغذ مهره کردن kaughid muhreh kirdun. *A shell used in glazing paper* مهره muhreh, قبقاب kubkaub. *A glazer of paper* مهره کر muhreh gur. *A glazer of linens* مطراکر mutra gur, کر مطري gur mutré.

Glazed (with glass) با زجاج اراسته ba zujauj arausteh. *(as linens, paper, &c.)* مهره زده muhreh zuddeh, مطري or مطرا mutra. *Paper glazed on one side* یک رو eek roo. *Glazed on two sides* دو رو doo roo.—v. also *glossy.*

A glazier زجاجي zujjaujé.

A GLEAM شعله shaaleh, رخشا rukhsha, لمح lumuh, روشنا roshuna, درخش durkhush, تاب taub, ومض wumz, ضیا zé-a. v. *flash, lustre, splendor.*

To gleam تابان شدن taubaun shoodun, لمح زدن lumuh zudun, رخشان بودن rukhshaun booboodun, درخشیدن durkhushédun. v. *to shine.*

Gleamy, gleaming رخشان rukhshaun, درخشان durukhshaun, تابان taubaun.

To GLEAN چیندن cheendun, غوشاي یافتن ghooshaï é-aftun, خورچین کردن khorcheen kirdun. *A gleaner* غوشاي یاب ghooshaï é-aub, خورچین کر khoorcheengur. *Gleanings* بساروب busaroob, غوشاي ghooshaï.

Glebe, v. *ground, soil, turf.*

Glee, v. *gaiety, joy, merriment.*

A GLEET وداف wudauf, ابسردن aubsurdun. v. *gonorrhœa.*

A glen, v. *dale, den, valley.*

Glib, v. *voluble, slippery, smooth.*

To GLIDE جاري شدن jauré shoodun. v. *flow.*

To GLIMMER لمع نمودن luma numoodun, لامع کردن lauma kirdun. *Glimmering rays of light* لامع الانوار laumau'l'anvaur.

A GLIMPSE *(quick flashing light)* روشنا تیز رو roshuna taze rou, ومیض wumeez, ومض wumz, ومضان wumzaun.—*(a faint light)* روشنا نا روشن roshuna na roshun, نور غیر نوراني noor ghire-a nooraune.—*(a transitory view)* نگاه یکساعت nigauha eeksaat.

Glister, v. *clyster.*—*A glister bag or pipe* محقن mihkun.

To GLITTER, *glister, glisten* تابان شدن taubaun shoodun, پشنجیدن pushunjédun, تافتن tauftun, پشخیدن pushkhédun, رخشیدن rukhshédun, لمح کردن lumih kirdun, لمحان نمودن lumhaun numoodun, اشراق ساختن ishrauk saukhtun, بروق نمودن burook numoodun, لمع luma kirdun, درخشیدن durkhushédun. v. *to shine.*

Glitter لامع lauma, تاب taub, ضیا zé-a, رخشا rukhsha, الاق ilauk, روشنا roshuna, ولاف wulauf, ومض wumz. v. *splendor, lustre, brightness.*

Glittering جوهردار johurdar, تابان taubaun, بروق burook, ابدار aubdar, تابدار taubdar, ازرنک azurunk, رخشان rukhshaun, ضیا کستر zé-a kustur, ملتمع multuma, لمح کنان lumuh koonaun, لمحان lumhaun. v. *glossy, shining, glancing.*

A glittering gem or star دري durré.—*The glittering of a sword* رونق السیف rounuku's'seif, دري durré.

Glitteringly تابانه tabauneh, لامعا laumaan, با رخشا ba rukhsha, با ضیا ba zé-a, ومضا wumzan.

To GLOAT *(cast a side look)* با کوشهء چشم نظر کردن ba kooshuha chushum nuzr kirdun.

A GLOBE کره kuruh, کو goo, کوي goo-é, جرم jurm. *The globe of the earth* کرهء ارض kuruh-a arz. *The celestial globe* کرهء سما kurruha suma. *The globe or orb of the moon* جرم قمر jurma kumr. v. *sphere, orb, ball.*

Globular, globose کري kuré.—*Any thing globular* کروهه kurooheh. *A globular mass of paste or leaven* کنده خمیر gunduha khumeer.

A globule بازي bauzé, بازیج bauzeej, مینا meena, مورش moorish, کروهه kurooheh.

To GLOMERATE *(gather into balls or clews)* کنده پشم ساختن gunduha pushum saukhtun, توشیع کردن tooshé-a kirdun, کب ساختن kubb saukhtun.

GLOOM, *gloominess* وحشت wuhshut ظلمت zulmut, تاریکي taureeké. v. *darkness, obscurity.*—*Gloominess of mind* تیره ضمیري teereh zumeeré, تیره دماغي teereh dumaughé, دلتنکي diltunké, دلشکستکي dilshakustugé, خاطر ماندکي khautir maundugé.—*Gloominess of countenance* سخت روبي sukht rooï-é, شتیم پیکري shuteem peikuré. v. *dismalness, sullenness, melancholy.*

Gloomily (obscurely) ظلمانه zulmaunneh, با تاري ba tauré, بینورانه bénoorauneh. *(with a cloudy mind or aspect)* تیره ضمیرانه teereh zumeerauneh, با سخت روي ba sukht rooï.

Gloomy (obscure) وحشت wuhshut, تاریک taureek, تیره teereh, متظلم mutuzullim. v. *dark,*

diſmal.—*Gloomy minded* تیره ضمیر teereh zumeer, تیره دماغ teereh dumaugh, دلتنگ diltunk, دلشکسته dilſhakuſteh, خاطر مانده khautir maundeh, وحشان wuhſhaun, مغتم mughtumm. *Gloomy of look* سخت روی ſukht rooï, شتیم ſhuteem, ترش رو turſh roo. v. alſo *ſullen*, *melancholly*.

GLORIFICATION اجلال ijlaul, ستایش ſuta-éſh, تمجید tumjeed, تسبیح tuſbeeh. v. *praiſe*.

Glorified ستوده ſutoodeh, مفخر mufukhkhur, ممجد mumujjud.

To glorify ستودن ſutoodun, ستایش دادن ſita-éſh dadun, ستوده ساختن ſutoodeh ſaukhtun, اجلال کردن ijlaul kirdun, تعظیم نمودن taazeem numoodun, تمجید ساختن tumjeed ſaukhtun, سبحان نمودن ſubhaun numoodun, تقدیس کردن tukdees kirdun, تهلیل ساختن tuhleel ſaukhtun, ذکر کردن zukr kirdun, تسبیح گفتن tuſbeeh guftun. v. *to praiſe*, *honour*, *extol*.

Glorious همایون humaï-oon, نامدار naumdar, ذو سعادت zu ſa-adut, نیک اختر neek akhtur, نیکبخت neekbukht, تمجید مضمون tumjeed muzmoon, شریف ſhereef, اهل عزت ahla yzzut, مفاخر mufaukhir, مفخر mufukhkhur, ذو الجلال zu'l'julaul, جلیل juleel, عزیز azeez, عزت مدار yzzut mudaur, عزت قرار yzzut kuraur, عزت ماب yzzut ma-ab, ماجد maujid, مجید mujeed, مباهی mubauhé, مفخم mufukhkhim, فخم fukhim, سر افراز ſur afrauz, سر بلند ſur bulund, شوکت مقرون ſhookut mukroon, عزت سمات سعادت ایات yzzut ſumaut ſaadut a-é-aut. v. *noble*, *illuſtrious*, *excellent*.—*(proud)* متکبر mutukubbir, فخیر fukheer. v. *vain-glorious*, *boaſtful*. *Moſt glorious* شریف ماجد ſhereef maujid, اجل ajall, اجلل ajlal, اعز é-azz (fem. عزی uzza), عزت موفور yzzut moufoor, امجد amjud, (pl. اماجد amaujid), صاحب مجد و افتخار ſahib mujd ou iftikhaur. *The moſt glorious God* حق جل و علا hukka julla wa ala, الله عز عزه azza yzzuhu, الله جل و علی allahu julla wa ala, حق جل شانه hukka julla ſhaunuhu, جل جلاله julla julauluhu. *The moſt glorious of the moſt honoured and moſt noble* [uſed in addreſſing great men] افتخار الاماجد و الاکارم iftikhauru'l'amaujud wa'l'akaurum. *To render glorious* اجلال کردن ijlaul kirdun, مباهی ساختن mubauhé ſaukhtun.

Glorioufly با اجلال ba ijlaul, عزیزانه azeezauneh, با عزت ba yzzut, با افتخار ba iftikhaur, شریفانه ſhereefauneh, جلیلا juleelan.

Glory (praiſe, adoration) ستایش ſuta-éſh, حمد humd, مدح mudh, مجد mejd, سپاس ſipaus. *(grandeur, honour)* جلال julaul, جلالت julaulut,

اجلال ijlaul, فخر fukhr, افتخار iftikhaur, فخرانیت fukhrané-ut, مکرمت mukrumut, مفخرت mufkhurut (pl. مفاخر mufaukhir), فخار fukhkhaur, عز yzz, عزت yzzut, سرفرازی ſurufrauzé, بزرگواری buzurguwauré, برخورداری burkhordauré, کبر kubr, مجد mujid, فر fur, اورند awrund, نام naum, شرف ſhuruf, نبوح nubooh, ابهت ubhut, علا ala, اثال afaul, مباهات mubauhaut, اب روی aub rooï. v. alſo *renown*, *fame*: *ſplendor*, *magnificence*, *luſtre*, *brightneſs*; alſo *pride*, *arrogance*.—*Honour and glory* مجد و احتشام mejd ou ihtiſaum. *True glory* مجد اصیل mujda aſeel. *Falſe glory* تکبر tukubbir, عبیت ubbé-ut. v. *vain-glory*.—*The heighth of glory* تکبرانیت tukbirané-ut. *The glory of his cotemporaries* فخر الاقران fukhru'l'akraun. *Glory to* GOD الحمد لله alhumdu lillahi. *Ambitious of glory* عزت خواه yzzut khauh. *To reach the ſummit of glory* سرمایه مفاخرت گرفتن ſurma-éh-a mufaukhirut gooriftun. *Conferring glory* شرف بخش ſhuruf bukhſh, زینت فزا zeenut fuza. *May his glory increaſe* زیاد مجدش zé-aud mujdiſh. *The glory of religion* (a proper name) جلال الدین julalu'd'deen. — *The merchant (places) his glory in his purſe, the learned man his glory in his writings* [Arab. proverb] التاجر مجده في كيسه و العالم مجده في كراريسه attaujir mejduhu fi keiſihi, wa ataulim mejduhu fi kurareeſihi. *To contend for glory* مفاخرت کردن mufaukhirut kirdun, مباهجت ساختن mubauhjut ſaukhtun, مماجدت نمودن mumaujudut numoodun, تماجد ساختن tumaujud ſaukhtun, بزج کردن buzuj kirdun. *Contending for glory* منتضل muntuzil, متناضل mutunauzil, متفاخر mutufaukhir, متبازج mutubauzij. *Endowed with glory* صاحب مجد و استخام ſahib mujd ou iſtikhaum, اهل عزت و تمکین ahla yzzut ou tumkeen, متاثل mutaaſil. v. *glorious*.

To glory in (*boaſt* or *be proud of*) افتخار کردن iftikhaur kirdun, فخیر بودن fukheer boodun, اظهار فخر و غرور کردن izhaur fukhr ou ghuroor kirdun, فخار نمودن fukhkhaur numoodun, لاف زدن lauf zudun. v. *to boaſt*.

A GLOSS (*commentary*) تفسیر tufſeer, شرح ſhurh, مدرس mudrus, تاویل tauweel, تعبیر tabeer, بیان bé-aun. (*a ſpecious interpretation*) تاویل سطح taweela ſutih, ترجمت مجازی turjimuta mujauzé, تفسیر ظاهر tufſeera zauhir. v. alſo *gloſſineſs*.

To gloſs (*comment*) کلامی تحشیة نوشتن kulaumé tuhſhé-ut nooſhtun, تاویل کردن taweel kirdun, شرح ساختن ſhurh ſaukhtun, تعبیر

نمودن tabeer numoodun. (*to make a specious representation*) ترجمه مجازي نمودن turjimeh mujauzé numoodun. v. *to palliate.*—(*to embellish with superficial lustre*) جلوه ظاهر دادن jilweh zauhir dadun, مهره کردن muhreh kirdun.

A GLOSSARY لغت کتابي loghat kitaubé.

GLOSSINESS مهره muhreh, پرداخت purdaukht, جلا jula, جلوه jilweh. v. *polish.*—*To give a glossiness to paper* کاغذ مهره ساختن kaughud muhreh saukhtun. *To give a glossiness to cloth* پارچهرا جلا دادن paurchehra jula dadun, جامهرا مطرا کردن jaumehra mutra kirdun. *To give a glossiness to leather* جلدرا تحيين کردن juludra tumheen kirdun.

A glossographer, glosser, glossator اهل تفسير ahla tufseer. v. *commentator.*—*A glosser* مهره زن muhreh zun, مطرا کر mutra gur. v. *polisher.*

Glossy پرداخته purdaukhteh, ابدار aubdar, پرتاب purtaub, مهره زده muhreh zuddeh, مطري or مطرا mutra, مجلي mujulla, مجلو mujulloo, يلق eeluk, ساييده saï-édeh, صيهوج seehooj, مصقول muskool. v. *polished, glittering, shining.* — *Glossy hair* زلف پرتاب zulfa purtaub.

A GLOVE دستوانه dostwauneh, دستوان dostwaun, دستينه dosteeneh, دستبانه dostbauneh, دستکش dostkush, دستنجن dostunjun, دستنج dostunuj, خرک khuruk. *To put on gloves* با دستوانه دست پوشيدن ba dostwauneh dost poshédun. *A falconer's glove* (*on which the hawk perches*) پهله puhleh.

A glover دستوان کر dostwaun gur.

To GLOUT (*look sullen*) سخت روي نمودن sukht rooï numoodun, روي کشيدن rooï kushédun, ترش رو داشتن tursh roo daushtun.

To GLOW (*be hot*) حار شدن haur shoodun, حر بودن hurr boodun, تابدار شدن taubdar shoodun. v. *to burn.*—(*to be bright*) روشن بودن roshun boodun, جوهردار شدن johurdaur shoodun, تابان بودن taubaun boodun. v. *to shine.*—*To glow with anger* گرم بودن gurm boodun, تاب نمودن taub numoodun. v. *to rage.*—*To glow with zeal* or *courage* غيرت نمودن gheerut numoodun, دلير بودن dilare boodun. *To glow with ardor* حرارت داشتن huraurut daushtun. *To glow with fancy* تاب خيال نمودن tauba khé-aul numoodun. *To glow with natural heat* حرارت طبعيت يافتن huraurutа tuba-é-ut é-aftun. *To glow* or *colour* رنك جوهردار نمودن runk johurdar numoodun, روشن کون شدن roshun goon shoodun, ازريون بودن azuré-oon boodun.

Glow (*shining heat*) تاب taub, تابان taubaun, تابش taubish, ازريوني azuré-ooné, افروزش afroozish. (*vehemence of passion*) حميت humé-ut, گرمي gurmé, گرميت gurmé-ut, گرما gurma, قهر kuhr, غضب ghuzb. v. *rage, anger.* — (*ardour, zeal*) حرارت huraurut, حر hurr, رشک rushk, غيرت gheerut, حميت humé-ut. (*brightness of colour*) ازرکوني azurgooné, ازريوني azuré-ooné, آزرنکي azurungé, پرتابي purtaubé, رنک جوهرداري runk johurdaré, روشن کوني roshun gooné, شعرت shukrut. *A glowing coal* زغال zughaul, جمر jumir (plur. جمرات jumiraut). v. *live coal* (under *coal*).

A glow-worm شبتاب shubtaub, کرم شبتاب kirma shubtaub, سرکه surkeh.

To gloze, v. *to flatter* : *gloss, comment.*

GLUE انفنج anfunj, يلم eelum, تول tool, غرا ghura, کبد kubd, لزاق luzauk. v. *isinglass, cement.* — *Glue* or *cement for earthen ware* اطرت atrut. *Weaver's glue* شوي shawé, سريش sureesh, شوبا shawba, اهار ahaur, اهان ahaun, امار amaur, بت butt. v. *starch.*—*Shoe-makers glue* برواق burwauk, پرواق purwauk. *Glue for varnishing bows* غمجار ghumjaur. — *A glue-boiler* غرا کر ghura gur.

To glue دوسيدن doosédun, با انفنج پيوستن ba anfunj pivustun, با يلم بند کردن ba eelum bund kirdun, غرو ساختن ghuroo saukhtun, ترصيص کردن tursees kirdun.

Glued مغري mughré, مغرو mughrou, ملصق mulsuk, ملصوق mulsook, ملصقت mulsukut.

A gluer با غرا بندکر ba ghura bundgur.

To GLUT (*saturate, satiate*) سير کردن seir kirdun, اشباع ساختن ishbaa saukhtun, انجاليدن anjaulédun. v. *to cloy.* — (*to swallow*) اوباشتن obaushtun. v. *to devour.*—(*to overstock*) زايد کردن za-éd kirdun, فيضان نمودن feizaun numoodun, ريع ساختن ré-a saukhtun, سر نثار و لبريز نمودن sur nisaur ou libreez numoodun.

A glut (*redundancy*) فيض feiz, فيضان feizaun, استفاضه istifauzeh, نزل nuzl, زيادتي zé-audute. (*satiety*) سيري seiré, شبع shuba, شباعت shubaat, اغال aghaul. (*obstruction*) سد sudd, سدت suddut, کظام kuzaum.

Glutted سير شده seir shoodeh.

GLUTINOUS, *gluey* اشغر ashkur, شغرت shukrut, چرب churb, غرو ghuroo, يلمي eelumé, انفنجي anfunjé, کبدي kubdé. v. *viscous, tenacious.*

Glutinously آشغرا ashkuran, چربانه churbauneh.

Glutinousness چربي churbé, اشغري ashkuré.

A GLUTTON کلو بنده gulou bundeh, شکم پرست shikum purust, اکال akkaul, ماکول ma-a-

kool, سرهب surhub, سرهبت surhubut, باده نوش baudeh noosh, جعظري jaazuré, جعنظر jaanzur, جعذاره jaazaureh, بلع bula, دعلج daaluj, رس rus, هقم hikumm, لهم luhim, اوبار obaur, امين ameen, امير ameer, هبلع hubila, هلقم hilkumm, بلعت bulaat, مبلع mubla, ماحش mauhish, عصوم asoom, ربوس ruboos, مغتذم mughtuzim, رهوس ruhoos, سلغد sulghud.

To gluttonise گلو بنده بودن guloo bundeh boodun, بعيش و نوش مشغول شدن be-a-ésh ou noosh mushghool shoodun. v. *to devour*.

Gluttonous ملهم mulhum, لهوم luhoom, ذو شراهت zu shurauhut, شره shurih, شرهان shurhaun, طمعكار tumaakaur, اكول akool, حريص hurees, لعظ laamiz, لعموظ laamooz, نهم nuhim.

Gluttonously با شراهت ba shurauhut, ملهما mulhuman, با طمع ba tuma.

Gluttony طمع tuma, طمعكاري tumaakuré, نهامت nuhaumut, شره shurh, شراهت shurauhut, حرص hyrs, لعص laas.

To GNASH (*the teeth*) كهاريدن gumaurédun, صر كردن surr kirdun.

A GNAT (*small fly*) پشه pusheh, سار خاله saur khauleh, بق bukk, بقت bukkut, بعوض ba-ooz, بعوضت ba-oozut, برغش burghush, رمد rumid, قرقس kurkus. (*any thing proverbially small*) مخ بعوضت mukhkha ba-oozut [literally *the marrow of a gnat*], جناح بعوضت junnauha ba-oozut [literally *the wing of a gnat*].—*A cloth for keeping off gnats* كلت kullut.

To GNAW دنديدن dundédun, جليدن julédun, انجيدن anjédun, اكل كردن akl kirdun, متاكل ساختن muta-akkul saukhtun, لحس كردن luhs kirdun, مشاجرت ساختن mushaujurut saukhtun, معرق كردن maaruk kirdun, لوك ساختن lawk saukhtun, عرق نمودن aruk numoodun. *The noise made by gnawing* خشت خشت khusht khusht. *To gnaw the end of a bone* تمشش كردن tumushshush kirdun.—*Gnawn* متاكل muta-akkil.

GNOMON (*hand* or *pin of a watch* or *dial*) عقرب akrub, مقياس muké-aus.

To GO رفتن ruftun, رويدن rouvédun, روان شدن rouvaun shoodun, روانه بودن rouvauneh boodun, روانه راه كردن rouvauneha rauh kirdun, سير ساختن seir saukhtun, وارفتن wauruftun, كام نهادن gaum nihaudun, كام زن شدن gaum zun shoodun, مشي ساختن mushé saukhtun, كشتن gushtun, شد كردن shood kirdun, شدن shoodun, شاويدن shavédun, هنجاريدن hunjaurédun, هنجار كردن hunjaur kirdun, شلو بودن shulou boodun, سبح نمودن subih numoodun.

v. *to walk, travel, proceed, move; pass, reach, spread*.—*To go and come, go here and there, backward and forward, from side to side*, اين طرف و ان طرف رفتن een turruf wa aun turruf ruftun, از جا بجا روان شدن uz ja beja rouvaun shoodun, امد شد كردن aumud shood kirdun, شد و امد نمودن shood ou aumud numoodun, ژغژغ ساختن zshughzshugh saukhtun, روزت كردن rawzut kirdun, بكان ساختن bekaun saukhtun. *To go a-walking for recreation* بسير رفتن beseir ruftun, بتماشا روان شدن betummausha rouvaun shoodun, سير و تماشا كردن seir ou tummausha kirdun, تفرج كنان خرامان كردن tufuruj koonaun khuramaun kirdun. *To go on foot* پياده رفتن pé-audeh ruftun, پيادكي شدن péaudugé shoodun, راجلا مشي كردن raujilan mushé kirdun, راه طير ساختن rauh teer saukhtun. *To go on horseback* سوار شدن suvvaur shoodun, بر اسب رفتن bur asb ruftun, راكب بودن raukib boodun, راكب سفر كردن rakib sufr kirdun, فارس شدن fauris shoodun. *To go amblingly* راهوار كردن rahwaur kirdun, نرم رو رفتن num rou ruftun. *To go a-hunting* براي شكار رفتن bura-é shukkaur ruftun. *To go fast* عجله كردن ajuleh kirdun, پيوشيدن puïushédun, جريان جري‌آن ساختن juré-aun saukhtun, تازيدن tauzédun. v. *to run, make haste*.—*To go slow* اهسته رو كردن ahusteh rou kirdun, رويدا رفتن roweidan ruftun, دير رو شدن deir rou shoodun. *To go one after another* يك پس دكر رفتن eek pus digur ruftun, از اطراد كردن itraud kirdun. *To go away* از حضور دور رفتن uz huzoor door ruftun, ذاهب كردن zauhib kirdun, كشتن gushtun, برانيدن buraunédun, رحلت كردن ruhlut kirdun, سالك نمودن saulik numoodun, سلوك ساختن sulook saukhtun. v. *to depart*. — *To go before* پيش رفتن peish ruftun, مقدم كرديدن mukuddum kirdédun. v. *to precede*. — *To go before* or *into the presence* در حضور بودن dur huzoor boodun, پذيره شدن pizzeereh shoodun. *To go behind* واپس رفتن wapus ruftun. *To go back* باز كشتن baz gushtun. *To go backward* باز پس رفتن baz pus ruftun. *To go to the necessary* قضاي حاجترا رفتن kuza-é haujutra ruftun. *To go incognito* or *in disguise* تبديل رفتن tubdeel ruftun, تبديل صورت سير كردن tubdeela soorut seir kirdun. *To go on shore* از جهاز بساحل رفتن uz jahauze besauhil ruftun. *To go round* كرديدن gurdédun, دردور رفتن dur door ruftun, احاطه كردن ihauteh kirdun. *To go about (saunter)* كرديدن gurdédun. v. *to walk, go here and there*.—(*to attempt*) جد و

سعي كردن جهد ساختن judd ou jihud faukhtun, saa-é kirdun, قصد نمودن kafd numoodun. v. *to endeavour*.—*To go aside* (*deviate from the right way*) بي راه بودن گمراه شدن gumrah fhoodun, bé rah boodun, ضلال كردن zullaul kirdun. v. *to err*.—*To go between* (*mediate*) ميانداربودن mei-aundar boodun, ميانجي شدن mei-aunjé fhoodun, واسط كشتن waufit gufhtun. v. *to interpose*.—*To go* or *pass by* عبور كردن aboor kirdun, مرور نمودن muroor numoodun, زهاب كردن zuhhaub kirdun, كذشتن guzufhtun. *To go by* (*observe as a rule*) از قاعدت رفتن uz ka-édut ruftun, قانون داشتن kanoon daufhtun. *To go down* (*to the bottom*) فرو رفتن furoo ruftun, غوطه خوردن ghooteh khoredun. (*to be received* or *believed*) پذيرفتار يافتن pizzeeruftaur é-aftun, ايمان داشتن a-émaun daufhtun, باور اندوختن bawur andokhtun. *To go in and out* (*to be at liberty*) بي بندوبست شدن bé bundubuft fhoodun, سربست بودن furbuft boodun, ازاده شدن azaudeh fhoodun. *To go off* (*breathe the last*) نفس اخر زدن nufufa akhir zudun, ارتحال ساختن irtihaul faukhtun, تسليم روح كردن tufleema rooh kirdun. v. *to die, expire*.—(*to desert*) عدول ساختن adool faukhtun, منجوز بودن munjawiz boodun. *To go on* (*make an attack*) هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله كردن humleh kirdun. (*to proceed*) پيش رفتن peifh ruftun, استمرار نمودن iftimraur numoodun. *To go over to a party* (*to revolt*) بطرفي رفتن beturrufé ruftun, طغيان نمودن tughé-aun numoodun, عصيان كردن afé-aun kirdun. *To go out* (*upon an expedition*) عزم سفر كرفتن azim fufr gooriftun, عزيمت كردن azeemut kirdun. *To go out* (*of doors*) بيرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان بودن bedur rouvan boodun. (*to be extinguished*) نشانده بودن nifhaundeh boodun, مطغي منطفي كرديدن muntufé kirdédun, مطفي شدن mutfé fhoodun, منقطع كشتن munkuta gufhtun. *To go through* (*execute*) بجاي اوردن beja-é awurdun, بسر بردن befur burdun. (*to suffer, undergo*) تحمل نمودن tuhummul numoodun, پذيرفتاري كردن pizzeeruftauré kirdun, صبر داشتن fubr daufhtun. *To go mad* جن شدن jinn fhoodun, ديوانه كشتن deewauneh gufhtun, مجنون بودن mejnoon boodun. —*Where is your master gone?* صاحب شما كجا رفته اند fahib fhuma kuja rufteh and? *He is gone to Calcutta* در كلكته رفته اند dur Calcutta rufteh and. *Is the governor gone to the gardens?* كورنر صاحب در باغ رفته اند governor fahib dur baugh rufteh and? *He will not go to-day* امروز نخواهند رفت imrooz nekhauhund ruft. *To-morrow he will go* فردا خواهند رفت furda khauhund ruft. *Will you go to Europe this year?* امسال شما در ولايت خواهند رفت imfaul fhuma dur vula-é-ut khauhund ruft? *Yes, I go* بلي ميروم bullé, maroom. *To-morrow I will go to Morshedabad* فردا در مرشداباد خواهم رفت furda dur Morfhedabad khauhim ruft. *I hear that the nabob is gone to Azimabad* شنيده مي ايد كه نواب صاحب در عظم اباد رفتند fhuneedeh ma aïd keh novaub fahib dur Azimabad ruftund. *To-morrow I will go to see the governor* فردا براي ملاقات كورنر صاحب خواهم رفت furda bera-é mulakauta governor fahib khauhim ruft. *When will he go to Burdwan?* تا كي در بردوان خواهند رفت ta kee dur Burdwan khauhund ruft? *It is necessary for me to go to Hougly* در هوكلي رفتن مرا ضرور است dur Hougly ruftun mura zuroor aft. *On what business do you go?* بچه كار خواهي رفت becheh kaur khauhé ruft? *Go* برو berou. *May I go now? am I now permitted to go?* حالا رخصت مي شوم hala rukhfut ma fhoom? *Where are you going?* كجا مي روي kuja ma rouvé? *I am going home* درخانه مي روم dur khauneh ma roum. *Very well, go* خوب برويد khoob, berouveed. *No, go at six o'clock* نه تا وقت اخر برويد neh, ta wakta akhir berouveed. *Does the fouzdaur go to Morshedabad?* فوجدار در مرشداباد خواهد رفت foujdaur dur Morfhedabad khauhid ruft? *He is gone* ميشد ma fhood.—*Go away! get you gone!* دورباش door baufh! دور از ما door uz ma! برو برو berou berou! ده ده برو deh deh, berou! *Go to the devil!* بجهنم برو bejehennem berou!

A GO-BY حيله بازي heeleh bauzé. v. *trick, delusion*.—*To give one the go-by* حيله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun.

A GO-CART كردون gurdoon, مدحات midhaut, درجت durjut.

A GOAD مهمزه muhmuzeh, غاوشنك ghawfhunk, براز burauz, رخين rukheen, خركز khurguz. *To goad* مهمزه زدن muhmuzeh zudun, با براز راندن ba burauz raundun. v. alfo *to incite, stimulate*.

A GOAL (*starting-post at a race*) مقبص muk bus, مقوس mukwus. (*the winning post*) ميتا meeta, ميدا meeda, نشان nifhaun.—(*any place of destination*) نشانكاه nifhaungah, منزل munzil (plur. منازل munauzil), سر منزل fur munzil, مصير mufeer, مدي mudé, مديت mudé-ut, مدار mudaur, منتها or منتهي muntuha, نهايت niha-é-ut. v. alfo *butt, boundary*.—*The end to which*

a design tends مقصود mukſood, غرض ghurz, نيت né-ut, مامود ma-amood. v. *aim*, *purpoſe*.

A GOAR (*of a ſhift* or *other garment*) بنيقت bunékut, بنقت bunukut, شوزه ſhoozſheh, شون ſhoon, فرهانج furhaunj.

A GOAT (*the goat ſpecies*) بز buz, جدي judé, معز maaz. *A he goat* بز نر buz nur, تيس tees (plur. تيوس tuïoos, أتياس até-aus, تياست té-auſut, متيوساء muté-ooſa-on), راسخ rauſikh, كشنبز guſhumbuz, كشنبر guſhumbur, استخ uſtukh, توشتر tooſhtir, تهقر kuhkur, شافع ſhaufa. *A ſhe goat* بز buz, ام السخالي ummu's'ſikhaulé, بز ماده buz maudeh, معز ماده maaz maudeh, عنز anz (plur. عناز anauz, عنوز unooz, اعنز é-anuz), عناق anauk. *Goats hair* اصواف aſwauf. *The bleating of a goat* ثواج ſuwauj, ما maa. *A mountain goat* بز كوهي buza koohé, رند rund, بز جبلي buza jebelé. *A goat herd* چوبان بز chobauna buz, كله دار معز kulleh dara maaz, تياس tei-é-aus, راعي المعز raa-é-u'l'maaz. *Goat's leather* تيماج teemauj. *A rampant he goat* عريض areez (pl. عرضان urzaun).—*Goatiſh* تيسوسيت teeſooſé-ut, عريض اسا areez aſa, شهي ſhuhé. v. *libidinous*. —*Goat-beard* (*a plant*) ريش بز reeſha buz. *A goat heart* (*ſpecies of deer*) كور goor.

A GOBBET, *gob* لقمه lukmeh (plur. لقم lukum), حفنت hufnut (plur. حفنات hufnaut), قمحت kumhut. v. *mouthful*. — *To gobbet*, *gobble* لقم كردن lukum kirdun, اوباريدن obaurédun. v. *ſwallow*.—*A gobler* لقم كر lukum gur, اوبار obaur.

A GO-BETWEEN ميانداز mei-andar, ميانچي mei-aunché. v. *mediator*, *broker*, *pimp*.

A GOBLET جام jaum, طاس taus, زبغال zeeghaul, صحن ſuhn, مرفد murfud (pl. مرافد muraufud), لهجم luhjum, طنجهارت tunjuhaurut. v. *bowl*, *cup*.

A GOBLIN جن jinn, ديو div, پري peri, طايف ta-éf. v. *demon*, *fairy*, *elf*, *phantom*.

GOD خدا khoda, خداي khoda-é, الله allah, حق hukk, باري bauré, باره baureh, مولا moulla, اله or الاه ilah, تنگري tangré (*a tartar word*) يزدان yezdaun, ايزد ézid, رب rabb, رب العالمين rabbu'l'aulameen, خداوندكار khodavundigaur, رحمان rahmaun, الرحمان a'r'rahmaun, الرحيم a'r'raheem, داور dawur, قاضي الحاجات kauzé-u'l'haujaut, جناب عزت junauba yzzut, جناب العزت junaubu'l'yzzut, رب العباد rabbu'l'abaud, واهب الوجود wauhibu'l'wujood, واهب الامال wauhibu'l'aumaul. *God the moſt high*, *moſt bleſſed*, *moſt glorious* الله تعالي allah ta-ala, حق تعالي hukk ta-ala, تنگري تعالي tangré ta-ala, خداي تعالي khoda-é ta-ala, الله تبارك و تعالي allah tubaurika wa ta-ala, حق سبحانه و تعالي hukk ſubuhauneh wa ta-ala, حق جل و علا hukk julla wa ala, الله تقدس و تعالي allah tukuddufa wa ta-ala, حضرت الله جل شانه وتعالي huzruta allah julla ſhaunuhu wa ta-ala, الله جل جلاله allah julla julauluhu, حضرت حق huzruta hukk, رب الارباب rabbu'l'arbaub, حضرت باري تعالي عز شانه huzruta bauré ta-ala yzza ſhaunuhu, مهيمن الاعلا muheiminu'l'aala, مسبب الاسباب muſubbibu'l'aſbaub, پروردكار purwurdigaur, باسط الرزق bauſitu'r'ryzk, الله كريم allah kureem. *God the creator* خداوند افرينش khodavunda afreeniſh, خالق khaulik, خالق الخلق khauliku'l'khulk, خلاق khullauk, باري bauré. *God the moſt beneficent* حضرت حق و جواد مطلق huzruta hukk wa juwauda mutluk. *The immortal God* حضرت خداي بي زوال huzruta khoda-é bé zuwaul. *God the omnipotent* قادر مطلق kaudira mutluk, عزيز مقتدر azeeza muktudir, جهانبان jehaunban, قادر علي كل شي kaudirun ala kulli ſheï-én. *The juſt God* دادار dadar, دادار كردكار dadar gurdigaur, عادل audil. *God the ſupreme avenger* عزيز الانتقام azeezu'l'intikaum. *God the glorious protector of mankind* حضرت مددرس عالميان جل شانه huzrutu mududruſa aulamé-aun julla ſhaunuhu. *God the moſt high king* ملك متعال meleka muta-al, الملك الاعلا almeleku'l'aala, ملك ذو الجلال melek zu'l'jullaul. *The God of worlds* الاه العالمين ilahu'l'aulameen, رب العالمين rabbu'l'aulameen. *Bleſſed God!* بارك الله baurik allah! *Bleſſed be God!* سبحان الله ſubhaun allah. *God be merciful* or *propitious* صلي الله ſulla allah. *O God!* الهي ilahi, اللهم allahumma, يا الله ya allah, اي خدا ee khoda, خدايا khodaï-a. *O God! O God!* الله الله allah allah. *May the bleſſing of God be upon them all* رضوان الله عليهم اجمعين rizwauna-ullahi aleihum ajma-én. *God is moſt powerful* الله اكبر allah akbur. *Ah! God help me!* اي مدد الله ee mudud allah. *God knows* خدا داند khoda daunud, الله اعلم allahu alum, يعلم الله yalimullah. *There is no God but God* لا اله الا الله la illaha illallah. *God willing* انشا الله تعالي inſha allah taala. *The attributes of God* اسما صفت aſma-a ſifut. *A worſhipper of God* خدا پرست khoda puruſt, عابد aubid. *Worſhippers of God* ارباب طاعات arbauba ta-aut, اتقيا atké-a. *To worſhip God* خدا پرست شدن khoda puruſt ſhoodun, عبادت كردن abaudut kirdun. *By God's grace* or *aſſiſtance* با توفيق ba tufeek, با عنايت الله ba ana-é-uta allah, با عنايت حق ba ana-é-

uta hukk. *By the permission* or *command of God* حکمت الهي hykmuta ilahé. *To beg the grace and assistance of God* توفيق و معاونت طلب کردن toofeek ou ma-awunut tulb kirdun. *Praised be God, thanks to God* الحمد لله alhumdu lillahi, لله الحمد lillahi'l'humd. *God be praised that* بحمد الله که behumd illah keh. *Thank God it is* فضل الهي شد fuzl ilahé shood. *God preserve you* خدا نگاه دارد khoda nigah daurid, خدا حافظ شمارا باد khoda hafiz shumara baud, پناه خدا punaha khoda. *Fearing God* خدا ترس khoda turs, اهل تقوا ahla tukwa. *To swear by God* يمين بالله کردن yemeena billah kirdun, قسم بالله ساختن kussuma billah saukhtun. *By God!* بالله billahi, والله wallahi, تالله tallahi, تالله و ثم تالله tallahi wa summa tallahi, برب العباد be-rabbu'l'abaud. *By the great God* والله العظيم wallahi'l'azeem, والله الكريم wallahi'l'kureem. *God forbid* حاش haush, حاشا hausha, خدا مکند khoda mekoonud, استغفر الله astaghfurullah, حاشا ثم حاشا hausha sum hausha, نعوذ بالله na-oozu billah, العياذ بالله ala-é-auza billah, عياذا بالله a-é-auza billah. *Saying, "May God avert it"* العياذ کويان ala-é-auz gooï-aun. *God forbid, that* حاشا که hausha keh. *Good God!* (*in admiration*) بارک الله bauruk allah, سبحان الله subhaun allah, الله الله alla allah. *O God!* اي خدا ee khoda, يا الله ya allah, الهي ilahé, اللهم allahumma, اي بار خدا ee baura khoda, خدايا khoda-é-a. *For God's sake* لله lillahi, في سبيل الله fi subilillah. *Given by God* (*a deodand*) خدا داد khoda daud. *Predestined by God* مقدر mukuddur, تقدير tukdeer. *A false god* الاه or اله ilah, لاهت or الهت ilauhut (plur. الهت alihut). *The god of the worshippers of fire* ازر azur. v. *idol.*

A goddess الهت alihut.

Godhead, v. *Deity*, *Divinity*.

Godless نا خدا na khoda, کافر kaufir, فجار fujjaur, زنديق zindeek. v. *impious*.

Godlike خدايي khodaï-é. v. *divine*.

Godliness تقوا tukwa. v. *piety*.—*Godly* اهل تقوا ahla tukwa, متقي muttuké. v. *pious*, *piously*.

A GOER رونده rouvindeh, واران waraun. *Comers and goers* اينده و رونده a-éndeh ou rouvindeh, واردين و صادرين waurideen ou saudireen, امد شد aumud shood.

To GOGGLE (*look asquint*) شنف کردن shunuf kirdun, تشازر نمودن tushazur numoodun. v. *to squint*.

GOING روان rouvaun, رو rou, واران waraun, سالك saulik, وارد waurid, مجتوز mujtuwiz. v. *under go*.—*Going straight* راست رو rauft rou.

GOLD زر zur, زرباب zurbaub, ذهب zuhub (pl. ذهبان zuhubaun), شمس shems, طلا tula, نضر nuzr (pl. نضار nuzaur, انضر unzur) عين aïn, زخرف zukhruf, صفر sufr, صفرا sufra, صيدان seidaun, شيبا sheeba, عسجد asjud, عقيان akéaun, دجال dujaul, نقرت nukrut, هبرزي hubrizé, خاني khauné, بهار buhaur. *Pure gold* ابريز abreez, ذهب ابريز zuhuba abreez, طلاي پاك tula-é pauk, زردهي zurduhé, طلاي خالص tula-é khaulis, زر طلا zura tula, زر جعفري zura jaafuré. *Unrefined gold* پاغ paukh, نقره خام nukreha khaum. *Gold coin* نقره nukreh, زر zur, هبرزي hubrizé, هريوه hureeweh, زر مسکوک zur muskook, نض nuzz, ميخ meekh, درهم dirhem, درم direm. *Gold wire* or *thread* مد mud, شغشه shufshuh, زررشته zur rishteh, پناغ punaugh, طلا tula, زه zuh. *A perforated plate of steel, through which ingots of gold are drawn into wire* شغتاهنج shuftahunj, سرتخته surtukhteh. *A gold wire-drawer* or *thread-maker* زرکش zurkush, زر رشته گر zur rishteh gur, زر ساي zur sa-é. *Made of* or *covered with gold wire* مزرکش muzurkush. *A mass*, *bar*, or *ingot of gold* شغشه shufshuh, سبيکت subeekut (plur. سبايك suba-ék), چنکال chungaul, کليچه kuleecheh. *An ingot of gold from which they cut the pieces to be coined* ميخ meekh *A bit* or *particle of gold* ساو saw, زردسا zurdsa, زر ساو zur saw, ذهبت zuhbut, زرسان zursaun, شذرت shuzrut (pl. شذور shuzoor, شذر shuzur), نقرت nukrut (pl. نقارت nukaurut), تبرت tubrut (plur. تبر tubur), رکاز rukauz, رکيزت rukeezut. *Gold prepared for gilding* زر طلا zuratula. *Liquid gold* انفغده anfughdeh, سوفچه soofcheh. *An ounce of gold* نوات nuwaut. *A talent of gold* قنطار kintaur. *Gold and silver* زر و سيم zur ou seem, درهم و دينار dirhem ou deenaur, نسيک nuseek, نسيکت nuseekut, حجرتان hujirutaun. *An estate in gold and silver* مال صامت maul saumut. *The region of gold* (*the gold coast in Africa*) بلاد التبر bilaudu't'tubr. *A stone containing gold ore* جذاذ juzauz. *Gold dust with which they sprinkle paper or writings* زراسك zurausuk, زراسنك zuraufunk, ريك reeg. *A throne of gold* زرندر زر zurundur zur, سرير الذهب sureeru'z'zuhub. *Cloth of gold* زربفت zurbuft, زردوزي zurdoozé, سراسر surasur. *A vest embroidered with gold* دباج dubbauj. *Gold leaf* زرورقي zur wuruké, ورق ذهب اوراق ذهب awrauka zuhub, wuruka zuhub, ورق طلا wuruka tula. *Gold lace* زه زر zuha zur, طراز ذهب turauz zuhub. *Any thing embroidered* or *covered with gold* زرکش zurkush. *In-*

terwoven with gold بشار bushaur, پشار pushaur. *Adorning with gold and gems* ترصيع turse-a. *Adorned with gold and gems* مرصع murussa, با زر و جواهر مزين ba zur ou jawauhir muzei-én, زرو زيور مستغرق zur ou zeevura mustughruk. *A bead of pure gold* نضار nizaur. *Written in letters of gold* ازده azduh, ازذه azshduh. *To gild with gold* زراندودن zurandoodun. v. *to gild.* — *Of the colour of gold* زرگون zurgoon. *Inlaid with gold* زرنگار zurnigaur. *Figures of gold inlaid in steel, &c.* زرنشان zurnishaun. *A refiner of gold* زر شناس zur shinaus, زرساو zursaw, ذهب گداز zuhub gudauz. *A gold-beater* زر ساي zur sa-é, زرورقي گر zur wuruké gur. *A gold bodkin or hair-pin* سرخاره surkhaureh. *A golden bracelet* دستياره dosté-aureh. *A gold-wrought girdle* دوشاخ doosbaukh.

Golden زرين zureen, زرسان zursaun, زرينه zu-reeneh, زرجون zurjoon, زرچون zurchoon : [the two last signify also *whatever tinges of a golden colour.*] *A golden ducat* پرپره purpureh. *A golden tiara or cap* زرين كلاه zureen kullah. *A golden crescent* زرمهچه zurmuhcheh. *A balcony supported by golden arches* شهنشين زرينه طاق shahnisheen zureeneh tauk. *Golden (yellow)* زرد zurd, زردفام zurdfaum, زردگي zurdugé. v. also *bright*; *happy.*

A goldsmith زرشناس zurshinaus, زرگر zurgur, پش push, صواغ suwaugh.

GOLGOTHA كاغولتا kaugholta.

GONE رفته rufteh, گذشته guzushteh, ماضي mauzé, سابق saubik, بران buraun, غابر ghaubir. v. *past*; also under *go.* — *(ruined)* فوت شده foot shoodeh, برباد burbaud, ضايع za-é-a, منعدم munaadim. v. *lost, undone*; also *dead.* — *Far gone in years* سالديده sauldédeh. v. *advanced.* — *Gone with child* حامله haumileh. v. *pregnant.*

A GONORRHOEA ودافي wudauf, ابسردن aubsurdun, اتشك autashuk.

GOOD (adject.) خوب khoob, خوش khoosh, خير kheir, حسن husun, به beh, بهبود behbood, مليح muleeh, طيب tei-ub, طايب ta-éb, طوبي toobé, پاك pauk, نيك neek, نيكو neekoo, نيكوكار neekoo-kaur, نكو nikoo, مستطاب mustutaub, نغا nika, صالح saulih, صالحت saulihut, هنير huneer, صافي saufé, خالص khaulis, وليس wulees, نغز nughiz, نبيل nubeel, جميل jumeel, بر burr, پرن purin, اباد abaud, ادغ adukh, سيغ seegh, ترين tureen, وشت wusht, ويسه weeseh, همنبر humumbur, طاب taab, طياب té-aub, نازك nauzik, طريف zureef, نافي naufa, نغي nuké, هجان hujaun, نقاوت nukawut, ملاحت mulauhut, ملوحت muloohut. *Whether good or bad* اگر نيک اگر بد agur neek agur bud, اگر صالح اگر طالح agur saulih agur taulih. *Good morning* صباح الخير subauhu'l'kheir. *Good evening* مسا الخير musa-u'l'kheir; [to which they answer] *O! good morning* يا صباح الخير ya subauhu'l'kheir, *O! good evening* يا مسا الخير ya musa-u'l'kheir. *With good faith* با اعتقاد ba é-atikaud. *With good fortune* با طالع ba taula. *With good manners* با ادب ba adub, با ازرم ba azrum. v. *politely.*—*Good humoured* محبور الخاطر muhbooru'l'khautir. *Good natured* لطيف مشرب luteef mushrub, شيرين طينت sheereen teenut, نيک طبع neek tuba, خوش مزاج khoosh mizauj. *A good natured man* مردم خوش طبع murduma khoosh tuba. *A good natured woman* زني شيرين طينت zunné sheereen teenut. *A good genius (familiar spirit)* فرسا fursa, پري peri. *A good work* خير kheir, خيرت kheirut, طيبت tei-ébut, حسنت husnut, فعل نيک faala neek. *Good works* خيرات kheiraut, افعال پسنديده afaal pus-sundeedeh, خيرات kheiraut, طيبات tei-ubaut, حسنات husunaut. *Good qualities* اوصاف جميله awsauf jumeeleh. *With good words* با كلمةء طيبة ba kulimuta tei-ubut. *Good news is arrived* خوش خبر رسيده است khoosh khubr rusédeh ast. *What good news?* چه خوش خبر cheh khoosh khubr ?. *In good time (soon)* زود zood, تيز taze. v. *early, quickly.* — *(softly! not too fast!)* اهسته اهسته ahusteh ahusteh! نرم نرم nurm nurm! اهيز aheez! *In good sooth* جدا juddan, جدانه juddau-neh, بجد bejudd, حقيقة hukeekutan. v. *really, seriously.* — *To make good (maintain, keep possession)* تصرف داشتن tusurruf daushtun, گرفتن goorif-tun, در اييدن dur aï-édun. *(to perform, confirm)* پرداختن purdaukhtun, پرداز كردن purdauz kirdun, براوردن burawurdun, استقرار نمودن istikraur numoodun. *(to prove by argument)* دليل اظهار نمودن duleel izhaur numoodun. v. *to demonstrate.* — *(to supply deficiency)* نقصان پر كردن nuksaun pur kirdun, قصور تام نمودن kusoor taum numoodun, زوال كامل ساختن zuwaul kaumil saukhtun. *To be good* خوب بودن khoob boodun, خوش شدن khoosh shoodun, اصلاح گشتن islauh gushtun.—*To do good* نافع كردن naufa kirdun, احسان نمودن ihsaun numoodun. v. *to benefit.*

Good (substant.) خير kheir, نيكويي neekooï-é, نكويي nikooï-é, خير و نيكويي kheir ou neekooï-é, فضل fuzl, صلاح sulauh, هنر hunr, جميلت jumeelut (plur. جميلات jumeelaut), امور جميلت amoora jumeelut, فايدت fa-édut, بلت billut, خلاصت khulausut, طافلت taufilut. v. *advantage, benefit*; *morality, virtue.* — *The good and the bad*

خيار و ليام khé-aur ou lé-aum, حسنت و سيت husnut ou sé-ut, خطا و صواب khuta wa suwaub, خير و شر kheir ou shurr. *The chief good (summum bonum)* خير مطلق kheira mutluk. *Good cheer* نفايس nufa-és. v. *cheer.*—*A common good (free* or *beneficial to all)* جدي or جدا juda, جدوي judwa.

Good (adv.) خوش khoosh, خوشا خوشا khoosha khoosha, خوب khoob, نا بد na bud, غير شر ghiré-a shurr. v. *well, very well.*—*As good (no worse)* نا بدتر na budtur, غير اشر ghire-a ashurr. —*Good conditioned* با اوصاف جميله ba awsaufa jumeeleh.—*Goodliness*, v. *beauty, grace, elegance.* —*Goodly*, v. *beautiful, graceful, fine.*

Goodness خوبي khoobé, كرم kurum, ملاحت mulauhut, حسن husn, نيكوئي neekooï-é, خير kheir, خوشي khooshé.

Goods اسباب asbaub, روزي roozé, متاع mutaa (pl. امتعات amtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), خير kheir, مال maul (pl. اموال amwaul) ملك mulk (pl. املاك amlauk), ماملك maumuluk, خاصه khausseh, ارزاق arzauk.

A GOOSE بط but, اوز iwuzz (plur. اوزون iwuzzoon), ام حفصت umma hufsut, نخكلوي nukhkulooï, وز wuzz, شلقت shulkut.

A GOOSEBERRY كريا kuré-a.

GORBELLIED, *a gorbelly*, شكمدار shikimdar, مبطن mubtun. v. under *belly*; also *glutton.*

GORE خون khoon, دم dumm, خون سياه khoon sé-ah, دم باحر dumma bauhir. v. *blood.*

To GORE (*with the horns*) ساخ زدن shaukh zudun, سرو زدن suroo zudun, نطح كردن nutih kirdun. v. also *to pierce, stab.*

Gorge, v. *throat.*—*To gorge*, v. *to glut.*

GORGEOUS شاهانه shahauneh, بزرگوار buzurguwaur, دولتمندانه dowlutmundauneh. v. *splendid.*—*Gorgeously* شاهانه shahauneh, با عظمت ba azimut. *Gorgeousness* عظمت azimut, بزرگواري buzurguwauré. v. *splendour, magnificence.*

A GORGET جبه سينه jubbeha seeneh.

To GORMANDIZE گلو بنده بودن guloo bundeh boodun. v. *gluttonize.*—*Gormandizer*, v. *glutton.*

GORY خونين khooneen. v. *bloody.*

A GOSLING بطچي butché.

The GOSPEL كتاب الانجيل kutaubu'l'anjeel.

GOSSAMER نسال nisaul.

A GOSSIP زلزت zulzut, زني گفت و گو zunné guft ou goo, لخوي lukhwa.—*To gossip* گفت و گو كردن guft ou goo kirdun. v. *to chat, prate.*

GOT, *gotten*, (pret. pass. of *get*) اندوخته andokhteh, ورزيده wurzédeh, محصل muhussul, مكسوب muksoob, مستفاد mustufaud, توخته tookhteh, مقتني muktuna, مهبوش muhboosh, مابول maabool. v. *gained*; also *begot.*

To GOVERN ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, تدبير كردن tudbeer kirdun, ايالت ساختن a-é-aulut saukhtun, حراست كردن hirausut kirdun, سياست نمودن sé-ausut numoodun, ضابط شدن zaubit shoodun, حاكم بودن haukim boodun, قود ساختن kawid saukhtun. v. *to reign, rule, regulate, command, direct, manage, restrain.*—*To govern a province* ولايترا حكم نمودن vula-é-utra hookum numoodun, والي بودن vaulé boodun.

Governable متواضع mutuwaza, حكم بردار hookum burdaur, معبد maabud, طيع té-a, ممكن ضبط mumkina zubt. v. *submissive, obedient.*

A governess زني وصي zunné vussé.

Governed مضبوط muzboot, محكوم muhkoom.

Government ضبط zubt, تدبير tudbeer, حكومت hookoomut, حكم hookum, فرمان فرمايي furmaun furmaï-é, فرماندهي furmaunduhé, فرمان گذاري furmaun guzauré, داوري davuré, ايالت a-é-alut, رياست ré-asut, حراست ملك و ملت hirausuta milk ou millut. v. *empire.*—*Just government* حسن ايالت husna a-é-aulut. *Tyrannical government* ظلم zulm, جور jawr, جور و اذيت jawr ou azé-ut, قهر kuhr, جباري jubbauré, ستم situm. v. *tyranny.*—*Exemplary justice is necessary for government* سياست لازمت رياست sé-ausut lauzimuta ré-ausut. *To appoint to a government* توجيت كردن toojé-ut kirdun.

A governor ضابط zaubit, حاكم haukim (plur. حكام hukkaum), والي vaulé, مدبر mudubbir, حافظ haufiz (plur. حفظت hufuzut), بدي budé, ويوده waiwodeh, وزير vizeer, وكيل vakeel, داور davur, قايد ka-éd, القايد alka-éd, مير meer, امير ameer (plur. امرا omra), خان khan, بان ban, گورنر governor. v. also *commander, tutor, manager.*—*The governor of the castle* ضابط حصار zaubta hissaur, قلعدار killadar. *The governor of Carmania* والي قرمان vaulé-a kirmaun. *The governor of a large province* مير ميران meera meeraun, باشا basha, خان khan, صوبه soubah, نظام nizaum, باسغاک bausughauk. v. *viceroy.*—*The governor of a smaller district* بك beg, نواب novaub كنارنك kunaurunk, مير لوا meera liwa, مير علم meera alum: [In regard to the Governors of the India Company's Presidencies in the East, the natives for the most part use the adopted word گورنر *governor.*

A GOURD كدو kudoo, قرع kura, قرعت kuraat, كشنك kushunk, دبا diba, دباءت dibaat, دبت dubbut, يقطين eekteen, يقطينت eekteenut.

An unripe gourd سغج sufij, سغجت sufijut. *A dry gourd* قفت kuffut. *A flask made of a gourd* كودنيمه goodneemeh. *A gourd filled with wine* كاله kauleh. *A wild gourd* هبد hubud, علقم alkum.

GOUT لذت luzzut. v *taste*.

The GOUT نقرس nukris.

Gouty صاحب نقرس sahib nukris, نقرس دار nukris dar, نقرس منسوب nukris munsoob.

A GOWN قفتان kaftan, خلعت khylaat, موهودي mawhoodé, شك shukk, ازار izaur, ريش reesh, فستان fustaun. *A judge's gown* دواج duwauj, لباچه lubaucheh. *A priest's gown* زنار zunnaur.

GRACE (*favour*) عنايت ana-é-ut, عطف atf, حمايت huma-é-ut, مهرباني mihrubauné, ياري é-auré. v. *kindness*. — (*a benefit*) احسان ihsaun, نعمت namut, كرم kurim, بخشايش bukhsha-ésh, منت minut.— (*virtue, excellence*) هنر hunr, فضيلت fuzeelut, صلاح sullauh, خاصيت khausé-ut.—(*pardon*) عفو afoo, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun. — (*a privilege*) برات buraut, منشور munshoor, بيزاري beezauré, دستور dustoor. v. *exemption*.—(*beauty, elegance*) جمال jumaul, ظرافت zuraufut, لطافت lutaufut, نزاكت nuzaukut, خوشي khooshé, خوبي khoobé, حسن husn, رونق rounuk, جاذبت jauzibut. v. *gracefulness*; also *dignity, ornament, perfection*.—*A grace said at meals* مرازمت murauzimut, دعا daa, خير دعا kheir daa. *To say grace* شكر گفتن shukur guftun. *The grace of God* توفيق toofeek. *By the grace of God* بلطف الله تعالي belutfillahi ta-ala, بحمد الله تعالى behumdillahi ta-ala, باذن الله تعالى be-iznillahi ta-ala, با فضل الهي ba fuzli ilahé, حمد الله hamdanlillah, با امر خدا ba amra khoda, بمنه و كرمه bemunnihi wa kurimihi, از توفيق uz toofeek, با عنايت يزداني ba ana-é-uta yezdauné. *By the royal grace and favour* با انعام شاهانه و نوازش خسروانه ba inauma shahauneh wa nuwauzisha khosrou-auneh.

To grace ارايش كردن ara-ésh kirdun, ظرافت دادن zuraufut dadun, لطافت نمودن lutaufut numoodun, زيب ساختن zeeb saukhtun, زينت نمودن zeenut numoodun, پيراستن peeraustun, اراستن araustun. v. *to adorn, decorate*.

Graceful ذو شيرين كاري zu sheereen kauré, شيرين شمايل sheereen shuma-él, زيب zeeb, زيبا zeeba, ظريف zureef, ظريفت zureefut, لطيف luteef, لطيفت luteefut, خوب khoob, نيكو neekoo. v. *beautiful, dignified*.—*Gracefully* ظريفانه zureefauneh, با لطف ba lutf, نيكو neekoo, با نزاكت ba nuzaukut, بر وجه خوب bur wujha khoob.— *Waving* or *moving gracefully* زيبنده خرم zeebindeh khurrum. *Walking gracefully* خوش رفتار khoosh ruftaur, خرام روان khuraum rouvan, كبك دري kubka durré. *To walk gracefully* خراميدن khuraumédun, خوش رفتن khoosh ruftun, سروجان بودن surwa jaun boodun.

Gracefulness زيبايي zeebaï-é, ظرافت zuraufut, لطف lutf, ملاطفت mulautifut, خوشي khooshé, خوبي khubé, ملاحت mulauhut. v. *grace*.

Graceless شوخ shookh, ذو شوخي zu shookhé, مرفش murfish, بي سر و سامان bé sur ou samaun, نا بكار na bekaur. v. *wicked, dissolute*.

GRACIOUS شيرين sheereen, شيرينكار sheereenkaur, لطيف luteef, ملاطف mulautif, لطفان lutfaun, كريم kureem, مكرم mukurrum, خاطر نواز khautir nuwauz, كثير الاحسان kuseeru'l'-ihsaun, كرم كستر kurim kustur, نرم nurm, نرم دل nurm dil, ملايم mula-ém, پسنديده pussundédeh, خير خواه kheir khauh, مهربان mihrubaun, جومرد joomurd, مشفق mushfik, رحمان ruhmaun, ذو مرحمت zu muruhmut, بخشاينده bukhsha-éndeh. v. *merciful, benevolent, kind, good, excellent*.—*Most gracious* اكرم akrum, كثير النوال kuseeru'n'nuwaul, عالي همت aulé himmut.

Graciously لطفا و كرما lutfan wa kuriman, ملاطفانه mulautifauneh, با ملايمت ba mula-émut.

Graciousness شيرينكاري sheereenkauré, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, لطف lutf, مكرمت mukrimut, خاطر نوازي khautir nuwauzé, مهرباني mihrubauné.

GRADATION تدريج tudreej, تدرج tudurruj, تدم بقدم روان kudum bekudum rouvaun, از درجه بدرجه uz durjeh bedurjeh rou, پايه پايه باستمرار ساز pa-éh pa-éh istimraur sauz, بامبره baumbureh.

Gradual دروج durooj, دروجان duroojaun.

Gradually قدم بقدم kudum bekudum, پايه پايه pa-éh pa-éh, از درجه بدرجه uz durjeh bedurjeh, دروجانه duroojauneh.

A GRAFF, *graft*, غرس بر ريباج ghuris bur reebauj.—*A graff-stock* ريباج reebauj.

To graff غرس بر ريباغ در كردن ghuris bur reebauj dur kirdun, پيوستن pivustun. v. *to ingraff*.

GRAIN (*corn*) غلت ghullut, كندم kundum, قمح kumh, فوم foom, حب hubb (pl. حبوب huboob, حبان hubaun), برز burz, خرمن khurmun, همقان humkaun. *To sow grain* كاريدن kaurédun, ورزيدن wurzédun, چسپيدن chuspédun, برزيدن burzédun, زرع كردن zura kirdun, تحبيب ساختن tuhbeeb saukhtun. v. *to sow*.—*To bring forth grain* دانه اوردن dauneh awurdun, الحام كردن ilhaum kirdun, تحبيب نمودن tuhbeeb

numoodun. *To gather in* or *lay up grain* ذخر كردن zukhur kirdun, احتكار ساختن ihtikaur saukhtun, در انبار نهادن dur ambaur nihaudun. —*A heap of grain in a barn* سنوس sinoos, تينوس teenoos. — *An ear full of grain* داسه مستغلظ dauseha mustughliz, خوشه مدحس khooshuha mudhus, شكع shuka. *A grain of barley* شعيرت sha-érut, جو joo, لهمت luhmut. *Grain thrown out to catch birds* دانه dauneh, چنه chuneh, يم yem.—*A grain* (*berry*, *&c.*) دانه dauneh, حب hubb, حبت hubbut (plur. حبوب huboob, حبات hubbaut) *A grain weight* شعيرت sha-érut, جو joo. *Two grains* غراما ghurauma, چام chaum, تو taw. *Three grains* سه جو seh joo. *Four grains* تسو tusoo, طسوج tusooj (plur. طساسيج tusauseej). *Eight grains* ترمسه turmuseh. *Grain by grain* جو بجو joo bejoo. *A grain of flower* سفت sufut. *A grain of gold* زر جوي joo-é zur, ذهبت zuhbut. *A grain* or *bead of coral* مرجان دانه merjaun dauneh. *A pomegranate grain* نار دانه naur dauneh, فرنب furinb. *A black grain growing amongst corn* وركا wurga, شيلم sheelum, مويزك muweezuk, مويزه muweezeh, ديو اسپست div aspust. *A grain used to curdle milk* اراني arauné, ارنت arnut.—*A knave in grain* حرامزاده haramzaudeh, نا بكار na bekaur, بي سرو سامان bé sur ou samaun. v. *scoundrel.*

GRAMMAR صرف surf, علم صرف ylma surf, النحو annuhoo.—*A grammar* صرف كتابي surf kitaubé.—*A grammarian* اهل علم صرفي ahla ylma surfé, نحوي nuhwé.—*Grammatical* صرفي surfé, نحوي nuhwé.—*Grammatically* بطور صرفي betoora surfé. *To inflect*, *conjugate* or *decline grammatically* تصريف كردن tusreef kirdun.

A GRANARY انبار ambaur, ذخيره خانه zukheereh khauneh, خرمن گاه khurmun gah, مخزن mukhzun, هري huré (plur. اهرا ahra), پرخو purkhoo. *The superintendant of publick granaries* داري dauré, داراي daura-é, انباردار ambaurdaur.

GRAND عظيم azeem, كريم kureem, كبير kubeer, ذو عزت zu yzzut, شريف shereef, بزركوار buzurguwaur, بزركانه buzurgauneh, عزيز azeez, مفخم mufukhkhum, شوكت مقرون shookut mukroon, ذو رفعت zu rufaat, عزت ماب yzzut ma-ab, ذو هيبت zu heebut. v. *great*, *illustrious*, *magnificent*, *splendid*, *noble*, *sublime.*

A GRANDCHILD حافد haufid. *Grandchildren* بنون bunoon, ابنا abnaa, احفاد ahfaud, حفدت hafadat, عقب akib. *A grand-daughter* حافدت haufidut, بنت bint.

A GRANDEE شريف shereef, راس raas, كنارنك kunaurunk, امير ameer, مير meer, خان khan, بك beg, بكزاده begzaudeh, ميرزا meerza, نظور nuzoor, نظورت nuzoorut, نظيرت nuzeerut.—*Grandees* ارباب دولت arbauba dowlut, اركان سلطنت arkauna sultanut, اعيان مملكت a-é-auna mumlukut, امرا omra, رووس ru-oos, اشراف ashrauf, شرفا shurfa, عصب usub, اعصاب é-asaub, صناديد sunadeed, نظاير nuza-ér, روشناسان roshunasaun, اماثل amausul, عظما uzuma.

GRANDEUR عظمت azimut, عظم azim, بزركواري buzurguwauré, بزركي buzurgé, اجلال ijlaul, مجد و اجلال mujd ou ijlaul, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, شكوه shukooh, حشمت hushmut, كرم kurim, كبر kubr, كبريا kubré-a, تعظم ta-azzim, ملكوت mulkoot, عز yzz, عزت yzzut, ابهت ubhut, ابيت ibé-ut, انكشپه angushpeh, شكفت shukuft, شوكت shookut, شغاد shufaud, فر furr, هيبت heebut, فجر fujur, سلطنت sultanut, اعزاز é-azauz, مملكت mumlukut, منش munush, اورنك awrung, اورند awrund, جاه jah, احتشام ihtishaum. v. *magnificence*, *state*, *sublimity*.

A GRANDFATHER, *grandsire* جد judd, مجدود mujdood, نيا né-a.

A grandmother جدت juddut.

A grandson نواده nuwaudeh, حافد haufid, نبيره nubeereh, ابن ebn, بنو benoo. — (*a son's son*) نواده پسرينه nuwaudeh pusureeneh, ورا wura, ورايت wura-é-ut. — (*a daughter's son*) نواده دخترينه nuwaudeh dokhtereeneh.

A GRANGE ضيعت zé-aut. v. *farm.*

To GRANT (*admit*) قرين قابول كردن kureen kaubool kirdun, اجابت نمودن ijaubut numoodun, موافق شدن muwaufik shoodun, رخصت ساختن rukhsut saukhtun, رضا كردن ruza kirdun. v. *to allow*, *confess*, *yield*. — (*to bestow*) بخشيدن bukhshédun, دادن dadun, عطا كردن ata kirdun. v. *to give.*—*To grant permission* دستور نمودن dustoor numoodun, رخصت فرما كردن rukhsut furma kirdun, اجازت دادن ijauzut dadun.

A grant بخشايش bukhsha-ésh, احسان ihsaun, داداني dadné, عطا ata, دهش duhish, انعام inaum. v. *gift.*—(*concession*) اجابت ijaubut, موافقت muwaufikut, اجازت ijauzut, قبول kubool, قايل ka-él, رضا ruza, تجويز tujweez. v. *permission.*

Grantable لايق بخشايش la-éka bukhsha-ésh, ممكن دهش mumkina duhish, واجب الاجابت vajibu'l'ijaubut, مستوجب الرضا mustoojibu'r'ruza.

Granted بخشيده bukhshédeh, داده dadeh, معطي mu-ata, مندفع mundufa. (*allowed*) مجاز

mujauz, مرخص murukhkhus, موافق شده mu-waufik shoodeh, مقبول mukbool.

A grantee ديده احسان ihsaun deedeh, مظهر احسان و الطاف muzhira ihsaun ou altauf.

A granter بخش bukhsh, بخشا bukhsha, احسان دهنده ihsaun duhindeh, عطا ساز ata sauz. v. *giver*.

GRANULARY, *granulated*, *granulous*, دانه اسا dauneh asa, حب مانند hubb maunind.—*To granulate* (*form into the resemblance of small grains*) حبوب مانستن huboob mauniſtun, دانه سا شدن dauneh sa shoodun.

A granule حب hubb, دانه dauneh.

A GRAPE انگور angoor, فرشک furushk, عنب ynub, عنبا ynuba, عنبت ynubut (plur. عنابت anaubut), قطف kytf (pl. قطوف kutoof), رعشا rasa. *A black grape* وين ween, وينت weenut, داليت daulé-ut, دوالي duwaulé. *The large royal black grape* انگور شاهاني angoora shahauné, عنب شاهاني ynuba shahauné. *A white grape* ناهر nauhir, انگور ريش بابا angoora reesh baba, عنب ريش بابا ynuba reesh baba.—*A bunch* or *cluster of grapes* خوشه khoosheh, عنقاد ankaud, وتنك wutunk, بريع buré-a, غوشاي ghoosha-é, اهنوبر ahunoobir, اهنوبن ahunoobin. *Small grapes* انگورك angooruk. *Sour* or *unripe grapes* خام انگور khaum angoor, غوره ghooreh, حصرم husrum, كحب kuhb, كحبت kuhbut, روچه roocheh. *A late grape* فرشنك furshunk, فرسك fursuk. *A withered grape* ضمير zumeer. *Fresh grapes* ميغخت meeghukht. *Grapes hung up to dry* اونك awunk, هونك hawunk. *Dried grapes*, *raisins*, or *corinths* مويز maweez, عجد ujd, عنجد unjud, كاليان kaulé-an, زبيب zubeeb, زبيبت zubeebut, كشمش kushmush, كشمشك kushmushk, عنب كشمش ynuba kushmush. *A liquor made by an infusion of dried grapes, &c.* مويزاب maweezaub, خوشاب khooshaub. *The stalk of a grape* بنخوشه bunkhoosheh. *A grape-stone* دانه انگور dauneha angoor, فرصاد fursaud, عجد ujd, تكسل tuksul, تكره tukreh, غزب ghuzshub; [the three last signify also the *skin* or *husk*.] *A grape-seller* انگور فروش angoor furoosh, عناب annaub. *To gather grapes* خوشه چين كردن khoosheh cheen kirdun.—*Foxes grapes* (*nightshade*) انگور روباه angoora roobah, حره hurreh, عنب الثعلب ynubu's'saalub.

GRAPHICAL (*well delineated*) زو حسن خط zu husna khutt, خوش نويش khoosh noo-ésh.—*Graphically* با اعلا وجه ba é-ala wujuh, املا imlaan.

A GRAPNEL (*small anchor*) انكرك ankuruk.

A GRAPPLE, *grapnel*, or *grappling-iron* چنگال chungaul, چنكل chungul, اگج aguj, قلاب kulaub, قلاب اهنين kulauba ahuneen, خطاف khuttauf (pl. خطاطيف khutauteef). v. *hook*; also *contest*, *fight*, *conflict*.

To grapple (*seize*) گرفتن gooriftun. (*to seize with a hook*) با خطاف گرفتن ba khuttauf gooriftun, با قلاب اهنين گير كردن ba kulaub ahuneen geer kirdun. (*to contend*) اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun. v. also *to fasten*, *fix*.—*To grapple a ship* جهاز با چنكل گرفتن jahauze ba chungul gooriftun.

A GRASHOPPER صرار surraur, ملخ mulkh, جراد jiraud, جزد jezd.

To GRASP گرفتن gooriftun, بدست گرفتن bedost gooriftun, در مشت داشتن dur musht daushtun, بچنكل گير كردن bechungul geer kirdun. v. *to catch*, *seize*; also *to strive*; *encroach*.

Grasp (*of the hand*) دست گير dost geer, مشت musht, جمع گير juma geer, قبض kubz, قبضت kubzut. (*possession*, *hold*) تصرف tusurruf, گرفت goorift. *A grasper* گير geer, گيرا geera, در دست جمع گيرنده dur dosta juma geerindeh.

GRASS گياه gé-auh, گياه احضر gé-auh ahzur, نجم nujm, نبات nubaut, نجم النبات nujmu'n'nubaut, بنات نبات banauta nubaut, جوانان چمن juvanauna chemin, چمن chemin, كلاء kula, ماغ maugh, علف aluf, عشب ushb, شاداب shaudaub, اب abb, ثيل seel, اغرسطس aghyrustis, نجل nujil. v. *herbage*.—*Grass just sprouting above ground* خوي khooï. *Under-grass* اغميرا aghmira. *Dry grass* ثلثلات filfilaut, حشيش husheesh. v. *hay*.—*Green grass* (*cut for cattle*) خويد khoo-éd. *A grass-plot* سبز بستان subza bostan, چمنگاه chemingah, چمن chemin, چمنزار cheminzaur, علغزار alufzaur.—*Grassiness* گياهي gé-auhé, پر گياهي pur gé-auhé. *Grassy* چمني cheminé, پر گياه pur gé-auh, با گياه پوشيده ba gé-auh poshédeh. *A grassy meadow* مرغ murigh.

A GRATE (*lattice*) تغص or تغس kufus.—*A fire-grate* موقد mawkid, عطيمت ateemut, اتش تاب autash taub, اتش دان autash dan, اتشلك autashlik, عجوز ajooz. v. under *fire*.

To grate (*rub* or *wear*) رنديدن rundédun, ماليدن maulédun, تراش كردن tirash kirdun, تراشيدن tiraushédun, حك ساختن hukk saukhtun, خراشيدن khuraushédun. (*to make a harsh noise*) طركيدن tirukédun, صريف ساختن sureef saukhtun, صر نمودن surr numoodun, خشت خشت كردن khusht khusht kirdun.—(*to offend*) جان ازار ساختن jaun azaur dadun, ازار دادن

azaur ſaukhtun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, جفا نمودن jufa numoodun. v. *to vex, fret.*—(*to lattice*) چقيدن chukédun, تفس كردن kufus kirdun, با تفص احاطه نمودن ba kufus ihauteh numoodun.

Grated (*rubbed*) رنديده rundédeh, ماليده maulédeh. (*latticed*) با تفص احاطه شده ba kufus ihauteh ſhoodeh. *A grated door* or *window* غلبكن ghulubkun, شباكت ſhubaukut. (*offended*) ازارده azaurdeh, مضطرب muzturub.

GRATEFUL منتدار minnut dar, شاكرالنعم ſhaukiru'n'naam, ذاكر zaukir, راضي rauzé, حقشناس hukſhinaus, شكور ſhukoor, شكران ſhukraun. v. *thankful.*—(*agreeable*) پسنديده puſſundédeh, دلخوش dilkhooſh, قرين قبول kureen kubool, مقبول mukbool, دلپذير dilpizzeer, دلجو diljoo. v. *delightful.* — *Grateful to the taſte* خوش مزه khooſh muzeh. — *Gratefully* با شكر ba ſhukur, شاكرانه ſhakurauneh, با حقشناسي ba hukſhinauſé. —*Gratefulneſs*, v. *gratitude.* —(*pleaſantneſs*) دلخوشي dilkhooſhé, دلشادي dilſhaudé, عيش و عشرت a-éſh ou iſhrut. v. *delight.*

A GRATER رنده rundeh, كذلك or كزلك kuzlik. v. *file.*

Grating to the ear صريف ساز ſureef ſauz. v. *harſh.*

GRATIFICATION خاطر نوازش khautir nuwauziſh, دلاسايي dilaſaï-é, كامراني kaumrauné, دلاويزي dilaweezé, دلخوشي dilkhooſhé. v. *delight, pleaſure.* — (*reward*) عوض ywuz, جزا juza, احسان ihſaun, اجر ajr, پاداشت padauſht. v. انعام inaum. v. *compenſation.*

To gratify خاطر نواز كردن khautir nuwauz kirdun, كامران ساختن kaumraun ſaukhtun, دلخوشي دادن dilkhooſhé dadun, دل اويختن dil aweekhtun. v. *to delight, pleaſe, indulge.*

Gratingly بوجه ناخوش bewujha nakhooſh, بطور نا پسنديده betoor na puſſundédeh, صريف ساز ſureef ſauz. v. *offenſively, harſhly.*

GRATIS باد هوا baud hawa, رايكان ra-égaun, بلا عوض bila ywaz, مفت muft, مجانا mujaunan, قبيطا kubeetan, طليفا tuleefan, سرسري ſurſuré, تبرعا tuburran, تبرعانه tuburrauneh. *One who eats gratis* (*a paraſite*) مفتخور muftkhore. *To give gratis* جبا دادن juba dadun.

GRATITUDE شكران ſhukraun, شكرانه ſhukrauneh, اداي شكر نعمت ada-é ſhukra naamut, حق شناسي huk ſhinauſé, حق كذاري huk guzauré.

Gratuitous باد هوا baud hawa, رايكان ra-égaun, مجان mujjaun, مفت muft. — *Gratuitouſly*, v. *gratis.*—*Any thing one is compelled to do gratuitouſly* (*eſpecially for the king*) شايكان ſha-égaun, شاكار ſhakaur, سخره ſukhruh. *Gratuitouſly* (*without proof*) بي دليل bé duleel, بي اثبات bé iſbaut.

A GRAVE تربه turbeh, مقبره mukbureh, كور koor, قبر kubr, مزار muzaur, رمس rums, (plur. رموس rumoos), منهال munhaul, انهال inhaul, منهل munhul, مرقد murkud, حفرت hufrut, وتيرت wuteerut (plur. وتاير wuta-ér). v. *ſepulchre, tomb.* — *A grave-ſtone* مزار سنك muzaur ſunk. — *To dig a grave* تلحيد كردن tulheed kirdun, قبر كاويدن kubr kawédun. *One who digs up graves to rob the dead* كوركن koorkun.

To GRAVE قلمكاري كردن kalumkauré kirdun, كندن kundun, تراش كردن turauſh kirdun, تراشيدن turauſhédun. v. *to carve, engrave.*

GRAVE (*ſolemn*) هيبتوار heebutwaur, شكوهمند ſhukoohmund, اهل وقار ahla wukaur, سكون ſukoon, رزانت ruzaunut, دژم duzſhm. v. *ſerious, ſedate, ſober*; *important, weighty.*—(*deep in ſound*) بم bum, ابم abum, نرم nurm. (*not ſhowy*) نا شاهانه na ſhahauneh, نا تابدار na taubdar, نا روشن na roſhun.

Graved, graven, كنده kundeh, كنده كار kundeh kaur, منتقش muntukuſh. v. *carved.* — *A graven image* تراشش turauſhiſh.

GRAVEL ريك reeg, رمل ruml, حصبا huſba, حصات huſſaut, حصا or حصي huſſa, خرسنك khurſunk, سنك ريزه ſunk reezeh, قض kuzz, قضت kuzzut, حصيم huſeem, كوهيج kooheej, زنانير zunauneer, جمرت jumrut (pl. جمار jumaur), ارم arum. v. *ſand.*—*Gravel-pits* رملي rumlé. *A ſieve for ſkreening gravel* كوزر koozur. *Gravel and clay ground* خشا khuſha. *The gravel* or *ſtone in the bladder* حصات huſaut.

To gravel (*ſtrew* or *cover with gravel*) ريك كستردن reeg kuſturdun, با حصبا پوشيدن ba huſba poſhédun, رمل بست نمودن ruml buſt numoodun. — (*to puzzle*) مشوش كردن muſhuwwuſh kirdun, مات ساختن maut ſaukhtun, پريشان purraſhaun numoodun. v. *to perplex.*

Gravelly پرريك pur reeg, حصبت huſbut.

GRAVELY با شكوه ba ſhukooh, با وقار ba wukaur, بر وجه شكوهمند bur wujha ſhukoohmund, با هيبت ba heebut. (*not ſhowily*) نا شاهانه na ſhahauneh, نا تابان na tabaun, نا تابدار na taubdar.

Graveneſs, v. *gravity.*

A GRAVER قلمكار kalumkaur, نقشبند nukiſhbund, نقاش nikkauſh, كنده كر kundeh gur. v. *carver.*—(*an engraving inſtrument*) قلم kalum, قلمتراش kalumturauſh, نشكرده nuſhkirdeh.

Graving (*ſculpture*) كندكي kundugé, نقاشت nikauſhut, قلمكاري kalumkauré.

GRAVITATION (*tendency to the centre of the earth*) بحضيض تعر زمين نزديك كنا behuzeeza kaara zumeen nuzdeek koona.

GRAVITY (*seriousness, solemnity*) شكوهمندي shukoohmundé, شكوه shukooh, هيبت heebut, هيبتواري heebutwauré, وقار wukaur, سكينت sukeenut, ازرم or ازرم azrum, سهم suhim, حميت humé-ut, نفس nufs, منش munsh, اموغ amoogh, مهابت mohaubut, حلم hylm, غرم ghurm. v. *venerableness*.—(*weight*) ثقل sikul, ثقلت sikulut, كراني gurauné, كران باري guraun baré.

GRAVY اب كوشت auba koosht.

GRAY (*colour*) سنجابي sunjaubé, غباركونه ghubaur gooneh, ارمد armud, اشهب ash-hub, ادسم adsum. *A gray horse* خنك khink, اسب خنك asba khink, ميدخ meedukh, اسب سنجابي asba sunjaubé. v. *horse*.—*A grayhound* تازي tauzé. v. *dog*.—*Gray-eyed* ازرق azruk (fem. زرقا zurka). *Growing gray* (*becoming old*) شيب sheeb, مشيب musheeb, تبليع tublé-a, تلويح tulweeh. *A gray-haired man* اشيب asheeb (pl. شيب shuyub). *A gray-haired woman* شيبا sheeba. *Gray-haired* شايب sha-éb, مجهد mujhud. *Gray hair, grayness,* سفيد موي sufeed mooï, شيب sheeb, شيبت sheebut, مشيب musheeb, شعرت shaarut, اشتعال ishtaal, رجه rujuh, وضح wuzuh, اوضاح awzauh, زرات zuraut. v. *hoariness*.—*The first appearance of gray hairs* ملهوز mulhooz. *Half gray-haired* دو موي doo mooï, خلس khulis, خلسا khulsa, خليس khuleés, خلاسيت khulasé-ut, شمطا shumta, اشمط ashmut. *Quite gray-haired* اشيب asheeb.—*A gray beard* شيخ sheikh. v. *old man*.

A GRAY شغور shughoor. v. *badger*.

To GRAZE (*feed as cattle on grass*) مرعى شدن muraa shoodun, ترعى روان بودن tura-é rouvaun boodun, چريدن churédun, كياه خوردن gé-auh khoredun. (*to feed cattle on pasture grounds*) رعي كردن ra-é kirdun, مهل ساختن muhil saukhtun, سوم كردن soom kirdun. v. *to pasture*.—(*to touch slightly*) نا راست كوفتن na raust kooftun, ضرب سبك زدن zurb subuk zudun, خفة كوب نمودن khuffutan koob numoodun.

A grazier (*feeder of cattle*) كواره بان guwaureh ban, شوبان shoobaun, رعاي ra-é, چوبان chooban. (*a seller of cattle*) حيوان فروش heewaun furoosh.

GREASE روغن rooghun, قمت kymmut, شحم shuhm, پيه peeh, پي pee, دهن duhn, ندي nudé, فربه furbih, فربي furbé, علكد ylkudd, طرق tirk, سمن sumun, مكال mukkaul. v. *fat, tallow*.—*Bears grease* شحم الخنزير shuhmu'l'khunzeer.

To grease با روغن اندودن ba rooghun andoodun, با شحم الودن ba shuhm aloodun, با پيه سودن ba peeh soodun. v. also *to bribe*.

Greasiness, v. *grease, fatness, oiliness*.

Greasy زو روغن zu rooghun, روغني rooghuné, جرب jurb, رهم ruhm, دهن duhin, شحيم shuheem. v. *fat, oily*.—(*smeared with grease*) با روغن اندوده ba rooghun andoodeh, با شحم الوده ba shuhum aloodeh.

GREAT (*illustrious, distinguished*) عظيم azeem, كبير kubeer, بزركوار buzurguwaur, بزرك buzurk, بزركانه buzurgauneh, بزرج buzurj, ممتاز mumtauz, بنام benaum, مشهور mush-hoor, اعلي é-alé, عالي aulé, كبار kubbaur (plur. كباران kubbauraun), جليل juleel, جلال jullaul, كريم kureem, كرام kuraum, كابي kaubé. v. *grand, noble, magnanimous, eminent, glorious*.—(*powerful*) جبار jubbaur, زو قدرت zu kudrut, قادر kaudir, توانا tuvvauna. v. *omnipotent*.—(*large of size*) جسيم juseem, منكلوس munguloos, بزرج buzruj, بزرك buzurk, زنده zundeh, ژنده zshundeh, كبير kubeer, كبيرت kubeerut, كثير kuseer, سترك sutruk. v. *large, corpulent, immense*.—(*principal*) مطلق mutluk, اصلي aslé, نخست nukhust, اول awwul. v. *chief*.—(*intimate*) همدم humdum, همدل humdil, دوستاني doostauné. (*great bellied*) باردار bardar, حامله haumileh. v. *pregnant*.—(*vehement, violent*) ضربي zurbé, حربي harbé, شديد shudeed, متهور mutuhawwir. *A great man* بزركوار buzurguwaur (pl. بزركان buzurgaun) امير ameer (pl. امرا omra), كي kaï, v. *grandee, noble*.—*Having a great name* نامي naumé, زونام zu naum. *An affair of great moment* عظيمت azeemut, مهم muhimm, مهمت muhimmut (plur. مهمات muhimmaut), مهم مصلحت muhimm musluhut, امر مهم amra muhimm. *To be of great moment* لازم شدن lauzim shoodun, مهم بودن muhim boodun, الزم شدن alzum shoodun, اهم بودن ahimm boodun.—*Great in number* بسيار bissé-aur, عديد adeed. v. *numerous*.—*A great deal* چند chund, بس bus.—*Of great value* كران بها guraun buha, بهى buhé. v. *precious, valuable*.—*A great ship* مرزاب murzaub, بارجت baurijut, پزبون puzshé-oon, چنك chunk, قرقور kurkoor. v. *ship*.—*A great effort* جد موفور judd moufoor. *A great misfortune* فساد عظيم fusauda azeem.—*To become great* كبير كشتن kubeer gushtun, بزرك شدن buzurk shoodun. *To make great* تعظيم كردن taazeem kirdun, تكبير ساختن tukbeer saukhtun, اشراف نمودن ishrauf numoodun. *To assume great airs* تعظم كردن ta-

azzum kirdun. *Causing great loss* كثير الضرار kuseetu'z'zuraur. *With great care* با اهتمام تام ba ihtitauma taum.—*How great?* كمي kummé? چند chund? چنديني chundeené? *So great* چندان chundaun, چندين chundeen.

Greater, greatest, A اكبر akbur, كبري or كبرا kubra, اعظم é-azum, اعظمي or اعظما azma, اكرم akrum, افخم afkhum, اتم atumm, امجد am-judd.—*Greater* P بزركتر buzurktur, بالاتر balau-tur, پيشتر peishtur, فريدون fereedoon. *Greatest* P بزركترين buzurktureen, بالاترين balautureen, پيشترين peishtureen. *Of the greatest moment* اهم ahumm, اهم كار ahumm kaur. *With the greatest honour* با تعظيم تام و تكريم تمام ba tazeema taum wa tukreema tumaum. *The greatest admiration* استغراب istighraub. *The greatest blasphemy* اشد كفر ashudda kufr.

Greatly (*in a great degree, extremely*) غايت gha-é-ut, بغايت begha-é-ut, غايت الغايت gha-é-ut-u'l'gha-é-ut, بلك bulk, بس buss, جدا juddan, جدانه juddauneh, خيلي kheilé. (*illustriously*) كريما kureeman, مشهورانه mush-hoorauneh, با نام نيك ba nauma neek, جليلا juleelan, بزركانه buzurgauneh. v. *nobly, magnanimously, generously*.—(*bravely*) دليرانه dilare-auneh, با غيرت ba ghee-rut, بهادرانه bahaudurauneh. v. *courageously*.

Greatness (*illustriousness*) بزركي buzurgé, بزركواري buzurguwauré, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, مجد و اجلال mujd ou ijlaul, شرف shuruf, عظمت azimut, اجلال ijlaul, كرم kurim, كبريا kubré-a, عزت yzzut. v. *grandeur, state*.—(*Largeness of quantity, extent, number, &c.*) كثرت kusrut, پهنايي puhnaï-é, وسعت wusaat, عرض erz, فسحت fus-hut, فراخي firaukhé. (*dignity*) جاه jah, مرتبه murtubeh, دولت dowlut, منصب munsub, حكومت hookoomut, مكانت mukaunut, قدرت kudrut.—(*power, potency*) قوت kuwwut, قدرت kudrut, توان tuvvaun, جبر jubr. (*a comparative quantity*) مقدار نسبت دار mukdaur nusbut dar. (*swelling pride, affected pomp*) كبر kubr, تكبر tukubbir, غرور ghuroor, خودبيني khoodbeené. (*familiarity*) مصاحبت mosahibut, همدمي hum-dumé, اشنايي ashinaï-é, مقارنت mukaurinut.

GREECE يونان ï-onan, روم rom, روميت romé-ut. *The emperor of Greece* روم پادشاهي rom padshahé. *Grecian* يوناني ï-onané, رومي romé, روميانه romé-auneh.

GREEDILY (*eagerly*) حريصانه hureesauneh, با طمع ba tuma, با حرص ba hirs, ارزومندانه arzoomundauneh, با حميت ba humé-ut, با رشك ba rishk. v. *ravenously, voraciously*.

Greediness طمع tuma, طمعكاري tumakauré, حرص hirs, رغب rughub, شره shurih, شراهت shurau-hut, هبرمت hubrumut, كرم kuzum. v. *voraciousness, gluttony*.

Greedy طمعكار tumakaur, ذو طمع zu tuma, طماح tummauh, حريص hurees, متجعم mutu-jaam, ارزومند arzumund, ازمند azmund, راغب raughib, تنك چشم tunk chushum, تيز ناخن taze naukhun, شهرمند shuhrehmund. v. *voracious, rapacious, ravenous, hungry, covetous*.—*Greedy of presents* ارزومند عطيت arzoomunda até-ut.

GREEN (*in colour*) سبز subz, اخضر akhzur, خضري khuzra, خضاري khuzauré, خضور khu-zoor, خضر khuzr, خضرا khuzra, علف رنك aluf runk, مخضر mukhuzzur, وارف waurif, كاز gauz, كاژ gauzh. *Very green* سرسبز sursubz.—(*fresh*) تازه tauzeh, تازه و تر tauzeh ou tur, تازه ظهور tau-zeh zuhoor, شاداب shadaub. (*not dry*) نا خشك na khushk, غير صميل ghire-a sumeel, نا جاف na jauf. (*pale, sickly*) بيمار كون beemaur goon, زرد zurd, پژمرده puzshmurdeh. (*young, unripe*) جواني juvauné, نا رسيده na rusédeh, خام khaum. (*raw, unexperienced*) نا كار اموز na kaur amooz, بي تجربت bé tujribut, نا عقل بالغ na akl bau-ligh. *A light green* اشهب اخضر ash-hub akhzur. *A dark green* غينا gheena, اغين agheen (pl. غين gheen). *Green scum on the surface of water* سبز اب subza aub, ثور soor. *Green* (*mouldy*) سبزنك subzunk. *Green* or *mouldy bread* سبز نان subz nan. *A green plot in a garden* سبز بستان subza bustaun. v. *grass-plot*.—*Clothed in green* سبز پوش subz posh. *Of a yellowish green* سبزك subzuk. *A green meadow* سبزه زار subzeh zaur. *A green herb* سبزه subzeh, فرزه furzeh, خضرت khuzrut. *Greens, green herbs*, خضر khuzur, خضروات khuz-ruwaut. *Green herbage* (*just appearing above ground*) تيژ teezsh, خضار khuzaur, خوي khooi. *A green field of corn* شيلان sheelaun, كشتزار gusht-zaur. *Green grass* or *corn* (*cut for cattle*) خويد khoo-éd. *A green old age* خلد khuld. *A green magpie* كاسانه kausauneh. *To make green* تخضير كردن tukhzeer kirdun, خضر ساختن khuzr saukhtun. *To become green* سبز كشتن subz guzshtun, اخضر شدن akhzur shoodun.

A green (*grassy plain*) سبزه زار subzeh zaur, چمن chemin, چمن زار chemin zaur, سبزستان subzistaun, زار zaur. v. *meadow*.—(*a green colour*) سبز رنكي subz runké, اخضر كون akhzur goon.

Greenish سبز زار subz zaur, سبز فام subz faum.

Greenly سبزانه subzauneh, اخضرا akhzuran. (*freshly*) بوجه تازه و تر bewujha tauzeh ou tur,

شادابانه shadaubauneh. (*immaturely*) خامانه khaumauneh. (*without experience*) بي تجربت bé tujribut. (*wanly*) زردانه zurdauneh.

Greenness سرسبزي sursubzé, خضرت khuzrut, (pl. خضر khuzur), قوت سبز kuwwuta subz. (*immaturity*) خامي khaumé. (*want of experience*) عدم عقل بالغ aduma akl baugligh. (*freshness*) تازگي tauzugé, طراوت turawut. v. *vigour*.

To GREET سلام دادن salaum dadun, خطاب كردن khutaub kirdun, مباركه گفتن mobaurikeh guftun, باد امدن baud aumudun. v. *to salute, congratulate*.—*Greeting* مباركه گو mobaurikeh goo, سلام نما salaum numa. *A greeting* مباركه mobaurikeh, سلام salaum. v. *salute, congratulation*.

GREGARIOUS ابابيله ababeeleh.

GREMIAL اغوشي aghooshé.

Grew, preterite of *grow*.

A GREYHOUND هجرع hujra, تازي tauzé, سگ تازي sug tauzé, شير سگ sheer sug.

A GRICE خنون khunoon. v. *pig*.

GRIDELIN, *grey* سنجابي sunjaubé. v. *gray*.

GRIEF رنج runj, رنجه runjeh, زحمت zuhmut, درد durd, ازار azaur, ازردگي azurdugé, الم alum, غم ghum, اضطراب iztiraub, انقباض خاطر inkibauza khautir, غصه ghusseh, اندوه andooh, ملال mulaul, ملالت mulaulut, حزن huzin, تالم ta-allum, تنگدلي tunk dilé, انفعال infaal, تيمار teemaur, دلتنكي diltunké, خاطر ماندگي khautir maundugé, دلبستگي dilbustugé, دلشكستگي dilshakustugé, دلفكاري dilfikauré, سوز و ساز sooz ou sauz, هم humm, وجع wuja, شدت shuddut, كرب kurub, سوك sook, پزه puzsheh, ثقلت suklut, كدورت kudoorut. v. *sorrow*. —*Grief for the absence of any person* حسرت husrut, فرقت fyrkut. *To cause grief* دردناك ساختن durdnauk saukhtun, ازار كردن azaur kirdun, زحمت دادن zuhmut dadun. v. *to grieve*.

A grievance ظلم zulm, حيف heef, جور jour, جفا jufa, تعدي ta-addé, ستم situm, مظلم muzlum, تعرض ta-arruz, زيان zé-aun, ضرر zurur, مضرت muzurrut, نا حق na hukk, دست درازي dost dirauzé, غدر ghudr, ازي azé. v. *oppression*.

To grieve (*vex*) ظلم كردن zulm kirdun, جور ساختن joor saukhtun, غم دادن ghum dadun, توانيدن tuvvanédun, معادت كردن ma-addut kirdun, هچيدن huchédun. v. *to afflict*. — (*to mourn*) دردناك شدن durdnauk shoodun, الهزده alumzuddeh boodun, ازاريافتن azaur é-aftun, غم خوردن ghum khoredun, رنجيدن runjédun, ناليدن naulédun, نالان كردن naulaun kirdun. v. *to lament*.

Grieved الهزده alumzuddeh, دردمند durdmund, رنجيده runjédeh, غمزده ghumzuddeh, ستم كش situm kush. v. *afflicted*.

Grieving نالان nalaun, غم خور ghum khore, دردنال durdnauk, ازارياب azaur é-aub.

Grievingly بوجه نالان bewujha nalaun, با غم ba ghum, با رنج ba runj.

Grievous ازار ساز azaur sauz, دردناك durdnauk, الم ده alum duh, غمناك ghumnauk, دلگير dilgeer, متالم muta-allim. v. *painful, oppressive*.

Grievously بطور دردناك betoor durdnauk, با ظلم ba zulm, با حدت و تهور ba huddut ou tuhawwur. v. *painfully, oppressively*.

A GRIFFIN, *griffon*, سرنگ surunk, سيمرغ seemurgh, عنقا anka.

To GRILL (*broil*) برياں كردن buré-aun kirdun.

GRIM زو سخت روي zu sukht rooi, عبوس aboos, عابس aubis, عبس abis, درشت durusht, ترشي turshé, ترش tursh, مخوف mukhoof, كالح kaulih, كنابد kunaubud, كموس kumoos. *A grim countenance* روي عبوس roo-é aboos, روي سخت roo-é sukht, روي ترش roo-é tursh.

Grimace روي كش roo-é kush, لهع luha.

GRIMALKIN گربه gurbeh. v. *cat*.

To grime, v. *to begrime*.

Grimly ترشانه turshauneh, با درشتي ba durushté, عبوسا abusan. v. *horribly, hideously*.

Grimness عبوست aboosut, سخت رويي sukht rooï-é, درشتي durushté. v. *hideously*.

A GRIN كلحت kuluhut. *A sour grinning countenance* كلاح kulauh, روي ترش roo-é tursh, روي سخت roo-é sukht.

To grin روي درهم كشيدن roo-é durhum kushédun, كلوح ساختن kulooh saukhtun, كلح كردن kuluh kirdun, دندان خنده نمودن dundaun khundeh numoodun.

To GRIND (*corn*) ساييدن saï-édun, ارد ساختن ard saukhtun, طحن كردن tuhn kirdun, ماليدن maulédun, خرد خام ساختن khurd khaum saukhtun. (*to pulverise*) سحق كردن suhik kirdun, دوك ساختن dook saukhtun, مداك كردن mudauk kirdun. *To grind colours* رنگها سحن كردن runk-ha suhin kirdun, رنگها صلانه ساختن runkha sulauneh saukhtun. — (*to sharpen*) تيز كردن taze kirdun, حد دادن hudd dadun, سن ساختن sunn saukhtun. (*to smoothe*) ماليدن maulédun, ساييده كردن saï-édeh kirdun, پرداختن purdaukhtun, دوس كردن doos kirdun, نسو ساختن nusoo saukhtun.—(*to oppress*) جور كردن joor kirdun, ظلم ساختن zulm saukhtun,

دادن burbaud dadun, قهرنمودن kuhr numoodun. *To grind* or *be grinding* طحان بودن tuhhaun boodun, ساینده شدن sa-éndeh shoodun. *Any place where they grind* مطحنت mut-hunut.

A grinder ساینده sa-éndeh, طحان tuhhaun, اسیا بان asé-a ban. v. *miller.*—(*a grinding instrument*) طحن کر tuhun gur. (*a back tooth*) دندان dundauna asé-a, ناب naub, ضرس zuris, ازنه اسیا azshneh. *The grinders* پشکز pushkuz, ضروس zuroos, اضراس azraus, نیوب né-oob. *A glass-grinder* جلاب jullaub.

A grind-stone اسیانه asé-auneh, سنک اسیان sunk aasé-aun.

To GRIPE بدست کرفتن bedost gooriftun. v. *to grasp, seize.*—(*to give the belly-ach*) درد شکم دادن durda shikim dadun, پیچش کردن peechish kirdun, برنیش ساختن burneesh saukhtun. v. also *to pinch, squeeze.*

GRIPE (*grasp*) دست کیر dost geer, مشت جمع کیر mushta juma geer. v. also *squeeze, pressure, oppression, affliction.*—*Gripes* درد شکم durda shikim, دلام dulaum. v. *belly-ach, colick.*

Grisly, v. *dreadful, horrible, hideous.*

GRIST ارد ard, دقیق dukeek.

GRISTLE غضروف ghuzroof, کورچه koorcheh. *The gristle of the nose* دیوار بینی deewaura beené, کروچه بینی guroochuha beené, قصبت kusbut.—*Gristly* غضروفی ghuzroofé.

GRIT ریک reeg, رمل ruml, حصبا husba. v. *gravel, sand.*—*Gritty* حصبت husbut.

Grittiness ریکی reegé.

Grizzle, grizzly, v. *gray.*

To GROAN نالیدن naulédun, ناله زدن nauleh zudun, نالش کردن naulish kirdun, زاریدن zaurédun, زار و بکا کردن zaur ou buka kirdun, فغان زدن faghaun zudun, اه کفتن ah guftun, زار نمودن zaur numoodun, زاري کردن zauré kirdun, باد فراه زدن bauda furauh zudun, نوحت کردن noohut kirdun.

A groan زار zaur, زاري zauré, ناله nauleh, نالش naulish, فغان fughaun, اه ah, بادافراه baudauf rauh, باد فراه bauda furauh, انان anaun, انانت anaunut, دم dum, فریاد و فغان furé-aud ou faghaun, نوح nooh, نوحت noohut, حزین زاري و افغان huzeen zauré wa afghaun, هر hir, کریه guré-yeh, یوسف yoosuf, انین aneen, غریو ghuré-oo, تنشغ tunushshugh, زفرت zufrut (pl. زفرات zufraut), زخ zukh, الیل aleel.

A GROCER شکر فروش shukkur furoosh, عطار attaur, بخورجي bukhoorjé, ابزار فروش abzaur furoosh.

Grocery شکر shukkur, عطر ottar, ابزار abzaur.

The GROIN مغبن mughbin (pl. مغابن mughaubin), زها zuhaur, رفغ rufgh.

A GROOM سراج surauj, سراخور surakhoor, سایس sa-és, سیس seis, غلام اخور gholauma akhoor, یدکجي eedukjé, اهل اصطبل ahla istabil. *A groom of the bedchamber* حاجب haujib, خاصکي khassugé. v. *chamberlain.*

A GROOVE ناو naw, کاو kaw, نقیر nukeer, حفرت hufrut, جوف joof. v. *excavation, hollow.*—*A groove* (*made by the wind in sand, &c.*) عجرور ajroor (pl. عجاریر ajaureer.) (*a deep hollow*) شکاف shagauf, ثغرت sughrut. v. *channel, cavern, cleft.*

To groove ناویدن nawédun, ناو کردن naw kirdun, نقیر ساختن nukeer saukhtun, کاویدن kawédun.

To GROPE برمجیدن burmujédun, تهمم کردن tuhummum kirdun, سازیدن sauzédun, برمسیدن burmusédun, لمس کردن lums kirdun, بشلیدن bushlédun, تعییث ساختن taï-és saukhtun, ضغث کردن zughis kirdun.

A groper تهم کننده tuhumum koonindeh.

GROSS (*thick, bulky*) جسیم juseem, عظیم الجسم azeemu'l'jusm, عظیم azeem, حربج hurbuj, تناور tunawur, ابلد ablud. v. *large, corpulent, fat.*—(*coarse*) سخت sukht, هنکفت hunguft, غلاظ ghulauz, درشت durusht, استبر ustubur, جعاظ juma-auz, کثیف kuseef.—(*not pure*) نا صفا پذیر na sufa pizzeer, غیر خاص ghire-a khauss, نا صافي na saufé, نا خالص na khaulis.—(*indelicate*) فاحش fauhish, مردار murdaur, نا طاهر na tauhir, نا پاک na pauk, بي پاکي bé pauké. v. *obscene.*—(*inelegant*) بي نزاکت bé nuzaukut, غیر ظرافت ghire-a zuraufut, نا نازنده na nauzindeh.—(*rude, ill-mannered*) بي ادب bé adub, ذو ترک ادب zu turuka adub, نا ملایم na mula-ém, بي ازرم bé azrum.—(*dull, stupid*) خیره kheereh, سرسام sursaum, کند kund, احمق ahmuk, هلباجت hulbaujut.

The gross (*bulk* or *chief part*) کثرت kusrut, عظم uzm, معظم muzum, بنک bunk.—(*a collective body*) جمع juma, جماع jumaa, لباکت lubaukut.

Grossly (*bulkily*) جسیمانه juseemauneh, عظیما azeeman.—(*without delicacy* or *good manners*) بي ادبانه bé adubauneh, خورباد اسا khoré-aud asa, فاحشانه fauhishauneh, بطور بي ظرافت betoor bé zuraufut, بر وجه بي نزاکت bur wujha bé nuzaukut.

Grossness (*coarseness*) هنکفتي hungufté, ستبري sutubré, درشتي durushté, غلظت ghulzut,

مستغلظ mustughliz.—(*unweildy fatneſs*) جسامت juſaumut, سمن ſumin, بدن budin. v. *corpulence*.— (*want of delicacy*) نا پاکی na pauké, مرداري murdauré, فحش fuhiſh, عدم الادب aduma adub, حما ظرافت hima zuraufut, عدم نزاکت aduma nuzaukut.

A GROT, *grotto* سرداب ſurdaub, سرداوه ſurdaweh, مغاره mughaureh, دولج dowlij, کهف kuhuf (plur. کهوف kuhoof), زیر زمین zeera zumeen. v. *cave*.

A GROVE درختستان durukhtuſtan, مرغزار murghzaur, غاب ghaub, غابت ghaubut, سایه گاه ſa-éh gah, پیچه peecheh, کاده kaudeh. v. *arbour*, *thicket*.—*A grove of oaks* تیماس teemaus.

To GROVEL (*creep*) هیم کردن humeem kirdun, خزیدن khuzédun, خیاطه نمودن khéauteh numoodun.—(*to fall* or *be proſtrate*) برو در افتادن beroo dur uftaudun, افکنده تراب بودن afkunduha turaub boodun. — (*to behave meanly*) خور شدن فرومایه بودن furooma-éh boodun, khoor ſhoodun, زلالت بودن zulaulut boodun, لکع گشتن luka guſhtun.

GROUND زمین zumeen, زمي zumé, ارض arz, بلد bilud, بر bur, غبرا ghubra, تراب turaub, ترب turb, تربت turbut, خاک khauk. v. *earth*, *land*, *country*, *region*, *territory*.—*Low-lying grounds* هضم huzim (plur. اهضام ahzaum), رهو ruhoo. *Coarſe ſtony ground* برق buruk, رهو ruhoo. *The ſurface of the ground* روي زمین roo-é zumeen, سطح زمین ſut-ha zumeen, وجه ارض wujha arz. *Kiſſing the ground* (*making a low obeiſance*) زمین بوس zumeen boos. *A race ground* مطلق mutluk, مغوس mukoos, میدان meidaun. v. under. *courſe*. — (*a land eſtate* or *farm*) عقار akaur, ضیعت zé-aut, اجاره ijaureh, مزرع muzra, زراعت zuraat. v. *field*. —*To go under ground* زیر زمین رفتن zeer zumeen ruftun. —*To level with the ground* زمین را برابر کردن zumeenra burabur kirdun. *The ground* or *foundation of any thing* بنیاد buné-aud, بنلاد bunlaud, اغاز aghauz, سر ſur, ابتدا ibtida, بنک bunk. v. *origin*, *cauſe*.--*The ground* or *field of battle* نبرد گاه nubburdgah, میدان وغا meidauna wugha. v. under *battle*. — *To break ground* خاک کاویدن khauk kawédun, زمین در کندن zumeen dur kundun. v. *to dig*.—*To fall upon the ground* بر زمین افتادن bur zumeen uftadun, بتراب افکنده شدن beturaub afkundeh ſhoodun. *To gain ground* (*get nearer*) نزدیک امدن nuzdeek aumudun, قدوم نمودن kudoom numoodun, تقریب شدن tukreeb ſhoodun. v. *to approach*.—(*to get the better*) فضیلت داشتن fuzeelut dauſhtun, غالب بودن ghaulib boodun, ظفر اندوختن zufr andokhtun. v. *to excell*, *conquer*.—*To loſe ground* مغلوب شدن mughloob ſhoodun, مقهور بودن mukhoor boodun. *The ground-plan of a building* رسم rusm, بنا رسمی bina rusmé (alſo *the veſtiges of a ruined houſe on the ground*).--*Anchoring ground for ſhipping* مینا meena. *Barren ground* ام درین umma dureen. *Ground beat by the feet* خاک پایه khauk pa-éh. *Ground overflowed* عوانت awaunut. *To ground* (*fix on the ground*) نشاختن niſhaukhtun, بر تراب نصب کردن bur turaub nuſb kirdun, بزمین نشاندن bezumeen niſhaundun.—(*to lay upon the ground*) بر زمین نهادن bur zumeen nihaudun, بخاک وضع ساختن bekhauk wuza ſaukhtun. *To ground upon* (*conſider as a principle*) اصل اندیشیدن aſl andeeſhédun, بچیزي اعتماد داشتن becheezé é-atimaud dauſhtun, اعتقاد نمودن é-atikaud numoodun. *To ground* or *lay the foundations of knowledge* طرح اساس علم کردن turuh aſauſa ylm kirdun, بنیان دانش نهادن buné-auna dauniſh nihaudun.

Ground (part. of *grind*) ساییده ſaï-édeh, مالیده maulédeh, خرد خام ساخته khurd khaum ſaukhteh.

A ground-plot (*ſpace which a building occupies*) طاور tawur, رسم بنا ruſma buna.

Grounded موسس mu-eſſus, متاسس muta-aſſus. v. *founded*. — *Well-grounded* اصل aſul, راسخ الاساس rauſikhu'l'aſaus, راسخ البنیان rauſikhu'l'buné-aun, راسخ الارکان rauſikhu'l'arkaun.

Groundedly بوجه اصل bewujha aſul.

Groundleſs بی سبب bé ſubub, نا حق na hukk, بلا دلیل bila duleel, بي اصل bé aſl, بیبقا bébuka, غیر مساس ghire-a muſaus.—*Groundleſsly* بطور نا حق betoor na hukk. — *Groundleſsneſs* عدم سبب aduma ſibub.

Groundwork قاعدت ka-édut, بنیاد buné-aud, اساس aſaus, اصل aſl. v. *foundation*, *principle*, *origin*.

A GROUP جمع juma, جماعت juma-at, ازدهام azduhaum, انبوه ambooh. v. *crowd*, *cluſter*. —*To group* جمع اوردن juma awurdun, جماعت نمودن juma-at numoodun, واهم امدن wahum aumudun. — *Grouped* جمع اورده juma awurdeh.

To GROW رستن ruſtun, روییدن rooi-édun, نابت شدن naubit ſhoodun, ناشي بودن nauſhé boodun, نشو و نما نمودن nuſhoo ou numa numoodun, نمی شدن numé ſhoodun, نبت کردن nubt kirdun, نشو ساختن nuſhoo ſaukhtun, ازدیاد نمودن izdé-aud numoodun, پرورده بودن purwurdeh boodun, زیاده شدن zé-audeh ſhoodun, کبیر گشتن kubeer guſhtun, ترقي یافتن turukké

ĉ-raftun. v. *to increase, improve, augment, advance, gain ground, proceed, become, arise, rise.*—*To cause to grow* رستانیدن rustanédun, رویانیدن rooï-a-nédun, تنبیت کردن tumbeet kirdun, تنشیت ساختن tunshé-ut saukhtun, تنبیت کرد انیدن tun-mé-ut kirdanédun. *Any thing which grows* منشا munsha, رسته rusteh, رویید ه rooï-édeh. *To grow (or come) by degrees* قدم بقدم رسیدن kudum be-kudum rusédun, پایه پایه امدن pa-éh pa-éh au-mudun. *To grow (accrue)* بنفع بر امدن benufa bur aumudun, فایده اوردن fa-édeh awurdun, زیاده شدن zé-audeh shoodun. *To grow together* پیوسته شدن pivusteh shoodun, واجسبیدن wajusbédun, جسبیدن jusbédun, جفسیدن jufsé-dun. v. *to adhere.*—*To grow in years* سالدار بودن sauldar boodun, شیخ کشتن sheikh gushtun, سالدیده شدن sauldeedeh shoodun.

Growing رویند ه roo-éndeh, رست rust.—*Growing as a tooth* شغو shukoo.

To GROWL خراش کردن khiraush kirdun, وهوهت نمودن wuhwuhut numoodun, تمزع ساختن tumuzza saukhtun. v. *to snarl, grumble.*—*A growling cur* کلب خراش kulba khiraush.

GROWN رسته rusteh, رویید ه rooï-édeh, منبوت mumboot, پرورده purwurdeh. v. *adult.*

Growth رست rust, زیادت zé-audut, ازدیاد azdé-aud, مزید muzeed, ترقی turukké, برکت burukut, افزونی afzooné, افزایش afza-ésh, منبت mumbut. v. *vegetation; increase, advancement, improvement.*

To GRUB برکندن burkundun. v. *to eradicate.*

A GRUB (*worm*) حیت hei-ut, خرک khu-ruk, خرکبوته khurkubooteh, شجاع الجوع shu-jaa-u'l'jawa, دود dood (pl. دواد duwaud). v. *maw-worm;* also *dwarf.*

To GRUDGE لندش کردن lundish kirdun. v. *to grumble, murmur, repine.*—(*to be envious*) حسد بردن husud burdun. v. *to envy.*—(*to be reluctant*) امتناع داشتن imtinaa daushtun, عناد نمودن ynaud numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun.

A grudge کین keen, کینه keeneh, عداوت adawut, غرض ghurz, حسد husud, غل ghill. v. *rancour, enmity, envy, malice.*—(*censure*) زبان درازی zubaun dirauzé, شکایت shuka-é-ut, طعن taan, ملام mulaum.—(*reluctance*) تردد turuddud, امتناع imtinaa, عناد ynaud. *To entertain a grudge* کین توختن keen tookhtun, کینه کرفتن keeneh gooriftun. *To conceive a grudge against a person* با کس کینه کرفتن ba kus keeneh gooriftun.

Grudging کینه خواه keeneh khauh. v. *malevolent.*—(*reluctant*) عناد ynaud, تردید turdeed.—(*envying*) حسد بر husud bur.—*Grudgingly* بطور کینه خواه betoor keeneh khauh, عنادا ynaudan, با حسد ba husud.

GRUEL شوبا shooba, زغزغیت zughzughé-ut, سرداغ surdaugh, با ba, شوربا shoorba.

GRUFF, *grum* زو سخت روی zu sukht rooï, تند tund, درشت durusht, بی ادب bé adub, نا خوش na khoosh. v. *austere, harsh, sour, morose.*—*Gruffly, grumly* بی ادبانه bé adubauneh, بوجه بطور ناخوش bewujha na azrum, نا ازرم betoor na khoosh.—*Gruffness* عدم ازرم aduma azrum, روی سخت roo-é sukht, درشتی durushté, تندی tundé. *To look with gruffness* روی کشیدن rooï kushédun, روی سخت نمودن sukht rooï numoodun.

To GRUMBLE لندیدن lundédun, لندش کردن lundish kirdun, پلمیدن pulmédun, بلمیدن bulmédun, تندیدن tundédun, منکیدن mutké-dun, بمنکیدن bemungédun, دژاکاه نمودن duzshaugauh numoodun, تمزع کردن tumuzza kirdun, غلغل ساختن ghulghul saukhtun, دمدمه کردن dumdumeh kirdun, دمدمه و زمزمه نمودن dumdumeh ou zumzumeh numoodun, غوغا کردن ghoogha kirdun. v. *to mutter, murmur.*

A grumbler دمدمه کر dumdumeh gur, لندش ساز lundish sauz, غلغل زن ghulghul zun.

Grumbling تمزع tumuzza, دمدمه dumdumeh, زمزمه zumzumeh, دژاکاه duzshaugauh, دژاکه duzshaguh, دژاهنک duzshahunk, لندا lunda, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, غریو ghuré-oo.

GRUMOUS جرب jurb. v. *viscous, thick.*

To GRUNT, *gruntle* شنه کردن shunuh kirdun, قبع زدن kuba zudun, بار بار کردن barbar kirdun, قبوع نمودن kuboo-a numoodun.—*A grunt* قبع kuba, شنه shunuh.—*A grunter* قبع کر kubagur, شنه زن shunuh zun.

A GUARANTEE پایندان pa-éndaun, ضامن zaumin, ضمین zumeen, ضمندار zumindar, صبیر subeer, کفیل kufeel (pl. کفل kuful), زعیم za-ém, حمیل humeel.

To guaranty پایندانی کردن pa-éndauné kirdun, ضامن بودن zaumin boodun, کفیل ساختن kufeel saukhtun, حافظ شدن haufiz shoodun. v. *to guard, protect, defend, secure.*

A GUARD (*sentinel, watch*) پاسبان pasubaun, بان baun, پاس pas, دیدبان deedbaun, نکاهدار nigauhdar, نکاهبان nigauhbaun, محافظ muhaufiz, حافظ hafiz (pl. حفظت hufzut), حارس hauris, حرسی hursé (pl. حراس huraus), قراول kurawul, پروال purwauk, پرواوه purwauweh, نوبت noobut, دیده بان deedeh ban, دیدوان deed-

waun. v. *guardian*; *garrison*.—*To relieve guard* نوبت كردن noobut kirdun. *An advanced* or *picket guard* طليعت tulé-at, هركش hurkush, مقدمت mukuddumut (pl. مقدمات mukuddumaut). *Horse guards* (*attending a king*, &c.) متفرقت mutufurrikut. v. *life guard*.—*A guard at a city gate, pass*, &c. دروازبان durwauzbaun.—*Guard* (*state of caution*) ديدباني deedbauné, نكاه nigauh, نكاهباني nigauhbauné, احتياط ihté-aut, اماني amauné. v. *caution, vigilance*.—*The guard of a sword* قبضت سيفي kubzuta seif, مقبض mukbuz.—*A guard* or *border* طراز tirauz. v. *lace, fringe*.

To guard (*defend*) حمايت دادن huma-é-ut dadun, صيانت كردن sé-aunut kirdun, محافظت نمودن muhaufizut numoodun, حفظ كردن hufiz kirdun, حراست ساختن hirausut saukhtun. (*to watch*) نكاهباني كردن nigauhbauné kirdun, ديدباني نمودن deedbauné numoodun. *To guard the roads* راهوان بودن rauhwaun boodun راهبان شدن rauhbaun shoodun. *To guard against* احتياط نمودن ihté-aut numoodun, نكاه داشتن nigauh daushtun, اكاه بودن agauh boodun, حذر شدن huzr shoodun. *To mount guard* قراول كردن kurawul kirdun.

Guarded محفوظ muhfooz. v. *defended*. — (*attended*) مصحوب mus-hoob.

A guardian حافظ hafiz (plur. حفاظ huffauz), حفيظ hufeez, نكاه بان nigauh ban, نكاه دار nigauh dar, حارس hauris, ناظر nauzir, محافظ muhaufiz, راعي ra-é, حامي haumé, خفير khufeer, تبيع tubé-a, حامي الذمار haumé-u'z'zimaur. *A guardian of the roads* راهدار rauhdar, راهبان rauhbaun. *A guardian to orphans* وصي vusse. *A guardian angel* تابع tauba, تعيدان ka-édaun.

Guardianship, guardship محافظت muhaufizut, نكاباني nigauhbauné, حمايت huma-é-ut, وقايت wuka-é-ut, وصيكي vusseegé, كنف kunuf.

Guarding ده حمايت huma-é-ut duh, صيانت كنان sé-aunut koonaun. *Toll paid for guarding the roads* رهداري ruhdauré.

Guardless بي حمايت bé huma-é-ut, غيروقايت ghire-a wuka-é-ut. v. *defenceless*.

GUESS فراست firausut, حدس huds, قرينه kureeneh, خمن khumin, تخمين tukhmeen, كمان gumaun, قياس ké-aus, راخ raukh. v. *conjecture*. — *By guess* تخمينا tukhmeena, حدسا hudsan. *To buy or sell by guess* حدس كردن huds kirdun. *To guess* خمن ساختن khumin saukhtun, فراست كردن firausut kirdun, كمان داشتن gumaun daushtun. v. *to conjecture*.

A GUEST مهمان mihmaun, مسافر musaufir, ضيف zeef (pl. اضياف azé-auf, ضيفان zeefaun, ضيوف zé-oof, ضيفت zeefut), غريب ghureeb, اتاوي atawé, ميز meez, نزيل nuzeel (plur. نزل nuzul), جنب junub, ثوي sooï. *The friend of a guest* (*who accompanies him, though uninvited, to a feast*) ضيفان zeefaun. *To receive* or *accommodate a guest* مسافر قبول كردن musaufir kubool kirdun. *Courteous to guests* غريب نواز ghureeb nuwauz, مهمان دار mihmaun dar.

To GUGGLE (*as a bottle when decanting, or water from a pipe*) بقبقت كردن bukbukut kirdun, غلغل ساختن ghulghul saukhtun.

GUIDAGE (*a guide's hire*) دلالت dulalut.

Guidance رهنمايي ruhnumaï-é, رهنموني ruhnumooné, دلالت dulaulut, توفيق toofeek, قيادت ké-audut, مقادت mukaudut. v. *government, direction*.

A guide (*for the road*) راهنما rauhnuma, رهنما ruhnuma, رهنمون ruhnumoon, راهدان rauhdan, راهكذار rauhguzaur, راهبر rauhbur, رهبر ruhbur, رهور ruhwur, دليل duleel, دلالت dulaulut, دلال dulaul, بدرقه budrikeh, بدرقه طريق budrikeh-a tureek, برت burt, مرشد murshid, مرشد راه murshida rauh, بذق buzuk. *An army guide* رهنماي لشكر ruhnuma-é lashkur, عسكر بدرقه askur budrikeh. *A guide to the road of salvation* هادي haudé, هادي السبيل haudé-u's'subeel, هادي الطريق haudé-u't'tureek, مرشد murshid. *The guide to truth and the director to salvation* هادي حق و رهنماي سبل haudé-a hukk wa ruhnuma-é subil. v. also *leader, director, regulator*.

To guide راهنما شدن rauhnuma shoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, دليل نمودن duleel numoodun. v. *to direct, instruct, regulate, govern*.

Guideless بي رهنمون bé ruhnumoon.

Guided رهنموده ruhnumoodeh, مندل mundull, مهتدي muhtuda.

A GUIDON مير علم meera alum, بيراق دار beerauk dar, رايت بر ra-é-ut bur, لوادار liwadar. v. *standard-bearer*.

GUILE حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, غبن ghubin, لحيج luheej, فريب furrabe. v. *cunning, fraud, treachery*.

Guileful فريبنده furrabindeh, حيله بند heeleh bund, تلبيس tulbees, غدار ghudaur. v. *cunning, deceitful*.

Guileless بي حيله bé heeleh, غير غدر ghire-a ghudr, نا فريبنده na furrabindeh, بي غبن bé ghubin.

Guilt كناه gunah, كناهكري gunahguré, خطا khuta, خطاكري khutaguré, جرم jurm,

جريمه jureemeh, جرمناكي jurmnauké, اثم ism, قباحت kubauhut, جناح junauh. v. *crime*.

Guiltily جريمانه jureemauneh, بطور نا پاك be-toor na pauk. v. *criminally*.

Guiltineſs گناه كاري gunah kauré. v. *guilt*.

Guiltleſs بي گناه bé gunah, معصوم maaſoom, بي جرم و گناه bé jurm ou gunah. v. *innocent*.

Guiltleſsly, v. *innocently*.--*Guiltleſsneſs*, v. *innocence*.

Guilty جريمت jureemut, گناه كار gunah kaur, جرمناك jurmnauk, ذو قباحت zu kubauhut, v. *criminal*, *corrupt*, *wicked*.—*To plead guilty* الزام گفتن ilzaum guftun.

GUINEY-PEPPER (*plant*) شهنيز ſhuhneez.

GUISE صورت ſoorut, وجه wujuh, رسم ruſm. v. *faſhion*, *manner*, *mein*, *dreſs*, *cuſtom*.

A GUITAR قيتار keetaur.

A GULF خليج khuleej, خليج دريا khuleeja duré-a. v. *bay*, *frith*. — (*abyſs*) جاي بي ته ja-é bé tuh, جاي بسيار عميق ja-é biſſe-aur ameek, عمق umuk, لجت lujut. (*a whirlpool*) گرداب gurdaub, عاقول aukool, غمر ghumr (pl. غمور ghu-moor), باحت bauhut.

Gulfy پر گرداب pur gurdaub.

To GULL فريفتن furré-uftun, بازي دادن bauzé dadun, غدر كردن ghudr kirdun, حيله بند ساختن heeleh bund ſaukhtun. v. *to cheat*.— *A gull* (*trick*) حيله heeleh, غبن ghubun, غدر ghudr. v. *fraud*.—(*a dupe*) ساده دل ſaudeh dil, ابله ableh, مرد اسان فريب murd aſaun furrabe. v. *fool*. — *A gull-catcher*, *guller*, حيله باز heeleh bauz. v. *cheat*.

The GULLET حلقوم hulkoom, زردمه zur-dumeh, زردمن zurdumun, ناي كلو naï-a guloo, حنجود hunjood, حنجور hunjoor, حنجورت hun-joorut, حنجر hunjur.

A GULLY-HOLE كاريز kaureez.

To GULP الوان خوردن alwaun khoredun, بلع كردن bula kirdun. v. *to devour*, *ſwallow*.

A gulp جرعت jurraat, شرب ſhurb. v. *draught*.

GUM (*fleſhy covering of the teeth*) عمر amr (pl. عمور amoor) لثي luſé, لثت luſut (pl. لثا liſa, لثات liſaut).

GUM (*vegetable ſubſtance*) صمغ ſumugh, شهين ſhuheen, صعرور ſaroor, شلم ſhulm, مغل muful, كماشير gumauſheer, زد zſhud, بهير eeheer, تول tool, صرب ſurb, كتره پتره katreh patreh. *Gum arabick* صمغ عربي ſumughé arabé, سكبينج ſik-beenij, سكبينه ſikbeeneh. *Gum ammoniac* لزاق luzauk, اشق aſhuk, وشق wuſhuk, وشه wuſheh. *A Perſian gum uſed in dreſſing wounds*, &c. (*ſarco-colla*) كحل فارس kuhla fauris, گنجده gun-judeh, عنزروت anzuroot. *The gum of pine* or *ju-niper* علك aluk. *Gum tragacanth* كتيره kutee-reh, نكعت nikaat. *Gum ſandaracha* سندروس ſinduroos. *One lump of gum*, *a gum-drop*, صمغت ſumughut.

To gum (*cloſe* or *faſten with gum*) با صمغ پيوستن ba ſumugh pivuſtun, با شلم بهم ساختن ba ſhulm behum ſaukhtun.

Gummy ذو صمغ zu ſumugh, شهين اسا ſhu-heen aſa, با مغل پوشيده ba muſl poſhédeh.— *Gummy-eyed* حذل huzul, ذو پيخ zu peekh.

A GUN توپ tope, بندوق bundook, بندق bunduk, تفنك tuffunk, ششخانه ſheſhkhauneh, دور انداز door andauz, نفاط nufaut, ضربزن zur-buzun. v. *cannon*.—*To fire a gun* بندوق سر دادن bundook ſur dadun, بندق خالي كردن bunduk khaulé kirdun. v. under *to fire*.

A gun-rope اهنج ahunj.

A gunner توپ انداز tope andauz, توپچه tope-cheh, توپ انداز راست نظر tope andauz rauſt nuzir.

Gunnery علم توپ اندازي ylma tope andauzé.

Gun-powder باروت bauroot. *To blow up with gun-powder* از باروت پرانيدن uz bauroot purrané-dun. *The exploſion of a gun* ولولهء بندوق wulwu-luha bundook, اواز توپ awauza tope. v. *exploſion*.

A gun-ſhot توپ اندازي tope andauzé. *A gun-ſhot wound* زخم از توپ اندازي zukhum uz tope andauzé.

To GURGLE (*as water from a pipe*, *or a bottle when decanting*) بقبقه كردن bukbukeh kirdun.

To GUSH تيز جاري بودن taze jaure boodun, انهلال نمودن inhilaul numoodun. v. *to flow*.

A GUST (*of wind*) نفحت nufhut, درر durur, نعرت النجم naarutu'n'nujim.

Guſt, *guſto*, v. *taſte*; *liking*, *reliſh*.

GUT معي or معا maa (pl. امعا amaa), روده roodeh (pl. رودها rooduha), قصب kuſb (pl. اقصاب akſaub), غدد ghudud, حويت hoo-é-ut (plur. حوايا hawaïa, حواوي hawawé), اكيخ akeekh, قتب kytib, قتبت kytbut, قتيبت kyteebut, روخ rookh, حشوت huſhuwwut. *The ſmall guts* عصل aſul (pl. اعصال é-aſaul), ارجاب arjaub v. *inteſtines*.—*The fourth gut* (*inteſtinum coecum*) ممرغت mumrughut. *The arſe-gut* (*inteſtinum rectum*) سرم ſurm (pl. اسرام aſraum).

To gut رودها واكردن rooduha wakirdun, برداختن burdaukhtun.

A GUTTER ابريز aubreez, ابخانه aubkhau-neh, كمانه kumauneh, اوغن awghun, ميزاب meezaub, قنات kunaut, سمج ſumuj, نالت naulit.

To guttle, *guzzle*, v. *gormandize*, *drink*, *ſwallow*.

A guttler, guzzler, v. *glutton, epicure, drunkard.*

GUTTURAL (*pronounced in the throat*) در حلقوم تلفظ ساختة dur hulkoom tuluffuz saukhteh. (*belonging to the throat*) حلقوم منسوب hulkoom munsoob, حلق پیوند hulk pivund.—*Guttural letters* حلقیت hulké-ut.

GYMNASTICK (*athletic*) عرك aruk, کشتي gushté, شجاع shujaa. *A gymnasium* (*place for athletick exercises*) کشتي گاه gushté gah, مواجب muwaujib, میدان meidaun (plur. میادین meiadeen). *A gymnick* (*athletic man*) کشتي گیر gushté geer, عرك arik (plur. عرکون arikoon), شجعان shujaun, کندواره kundwareh, یال é-aul.

GYRATION (*turning round*) دوران dawran, دور dawr, گردش gurdish.—*A gyre*, v. *circle.*

Gyves, v. *fetters.*—*To gyve*, v. *to fetter.*

H.

H is expressed, in *Persian* and *Arabick*, by ح and ه ھ—*ch* (in *chamber*) by چ ج—*kh* or *ch* (in *character*) by خ—*gh* (in *ghost*) by غ—*gh* (in *rough*) by ف ق : *gh* at the end of words is often silent; as (in *though*) *tho.*—*H* at the beginning of words is pronounced sometimes with an aspiration; as in *hound*: sometimes it is mute; as in *honour.*

HA! (interjection of surprise) هیهاي heiha-é, به buh, الله الله allah allah, الله اکبر allah akbar, سبحان الله subhaun allah, بارك الله bauruk allah.

A HABERDASHER (*vender of small wares*) خوردوات فروش khorduwaut furoosh, متاع بایق فروشنده muta-a ba-ék furooshindeh.

Habiliment, v. *dress, clothes, garment.*

HABIT خوي khoo-é, وضع wuza, طریق tureek, کیافت ké-aufut, عادت audut, قاعدت kaédut, آیین aï-én. v. *custom.*—(*apparel*) جامه jaumeh, کسوت kuswut (pl. کسي kusé), رخت rukht, پوشش poshish, لبس lubus. *Rich habits* البسة فاخرت albusuta faukhirut, خلعت khulaat, قفتان kaftaun. v. *robes.*—*Habit of body* مزاج mizauj, طینت teenut, عنصر unsur, جبلت jibillut, نهاد nihaud, سرشت surusht, طبع tuba, طبیعت tubé-aat, نطش nutsh.—*To habit*, v. *to dress, accoutre, array.*—*To acquire a habit* پیشنهاد گرفتن peishnihaud gooriftun, خوي کردن hoo-é kirdun.

HABITABLE مسکون muskoon, مسکونت muskoonut, ممکن معمور mumkina maamoor, قابل سکون kaubila sukoon. *The four habitable quarters of the globe* ربع مسکون rubaa muskoon.—*Habitableness* مسکوني muskooné, قابلیت سکون kaubilé-uta sukoon, امکان معمور imkauna maamoor.

Habitation (*dwelling in a place*) سکون sukoon, تسکین tuskeen, تمکن tumukkin. (*a place of abode*) خانه khauneh, مقام mukaum, مکان mukaun, جایگاه jaïgah, اباداني abadauné, اباد abaud, مقر mukurr, عمارت ymaurut, بلاد bilaud, دري duré, کده kudeh, کدایاد kuda-é-aud, بیت beet. v. *house, residence.*—*A winter habitation* کاشانه kaushauneh. *A country habitation* روستایي roostaï-é, روستاق roostauk, بداوت budawut. *A pleasant habitation* جایگاه لطیف jaïgah luteef. *A subterraneous habitation* زیر زمین zeera zumeen, خانه زیر زمین khauneha zeer zumeen, برغ burkh. *To fix a habitation* توطن کردن tuwuttun kirdun, مقام داشتن mukaum daushtun, مقر نصب کردن mukurr nusb kirdun, جایگیر شدن jaïgeer shoodun, متوطن بودن mutuwuttun boodun, تمکن ساختن tumukkun saukhtun.

To habituate one's self پیشنهاد گرفتن peishnihaud gooriftun.

Habitude, v. *habit, respect, relation.*

To HACK پاره پاره زدن paureh paureh zudun, قطعت قطعت کردن kutaat kutaat kirdun. v. *to chop.*—*Hacked* مقطوع muktuwa.

To HACKLE (*dress*) *flax* کتان زدن kutaun zudun, زیر واخیدن zeir waukhédun.

A HACKNEY (*pacing horse*) اسب خوش راه asba khoosh rah, اسب رقص asba ruks, فرس خبب fursa khubib, رهوار ruhwaur, نوند noond, نیک رو neek rou. (*a hired horse*) اسب مستاجر asba musta-ajir, فرس اجارت fursa ijaurut. (*a hireling*) اجیر ajeer, کار افزول kaur afzshool, مرد عتیل murd ateel. (*a prostitute*) روسپي roospé, جاف جاف jauf jauf, فاحشه fauhisheh. *A hackney writer* منشي مستاجر munshé musta-ajir. *Hackney* (*trivial, vulgar*) عام aamm, مانوس الاستعمال ma-anoosu'l'istémaul. *Hacknied in vice* معیوب maï-oob, صاحب عیب sahib aïb.

HAD (participle of *have*) داشته daushteh.—(also the preterite) *I had* داشتم daushtum. *Thou hadst* داشتي daushté. *He had* داشت dausht, &c.—*When the day had drawn to an end* چون روز تمام کردید choon rooz tumaum kirdeed. *What employment had the Nabob at that time?* نواب صاحب در ان وقت بچه کار بودند Navaub sahib dur aun wakt becheh kaur budund?

Haft, v. *handle.*

HAG شهام shuhaum, زني جادوگر zunné jaudoogur, سحاره suhhaureh, ساحره sauhireh. v. *witch, enchantress.*—(*a hideous-looking old woman*)

عجوز بدنما ajooz budnuma, علكد alkud, دردبيس durdbees, دردج durduj, قلعم kulaam, قندفير kundfeer, كهله kuhleh, كهت kuhut. —*To hag* تعذيب كردن taazeeb kirdun, شكنجيدن shikinjédun. v. *to torment, harrass.*—*To be hagged* or *harrassed by frightful dreams* پريزفت شدن perizuft shoodun, برسام داشتن bursaum daushtun. v. *night-mare.*

HAGGARD, *haggish*, لاغر laughur, كم كوشت kum koosht. v. *lean.*—(*ugly*) قبيح kubeeh, بد شكل bud shukl, زشت zusht, باسرت bausirut, چركين churkeen. v. *deformed, rugged.* — *Haggard* (*untamed*) نا رام na raum, وحشي wuhshé. v. *wild.* —*Haggardly* (*deformedly*) قبيحانه kubeehauneh, زشتانه zushtauneh.

To HAGGLE (*in making a bargain*) با كفت و كو بازار كردن ba guft ou goo bazaur kirdun, با بسيار كلام بيع ساختن ba bissě-aur kulaum bé-a saukhtun. — v. also *to cut, chop, mangle.*

A haggler با كفت و كو بازار كر ba guft ou goo bazaur gur.

HAIL, *hailstone*, برد burid, تكرك tugurk, سنك باران sunk baraun, يخچه eekhcheh, ژاله zhauleh, سنكچه sunkcheh, سنكل sunguk, عضرس azrus, حبت الغمام hubbuta'l'ghumaum, حبت القر hubbutu'l'kurr, حبت المزن hubbut-u'l'muzn. *Small hail* ارزيز arzeez. *Struck with hail* مبرد muburrud. *Hailing clouds* سحاب برد suhauba burid.—*To hail* برد باريدن burid baurédun, ابرد نمودن abrud numoodun, تكرك باريدن tugurk baurédun, سنك باران زدن sunk baraun zudun.

HAIL (*a term of salutation*) سلام sulaum, سلام عليك sulaum aleika, مرحبا murhuban.

To hail سلام دادن salaum dadun, مرحبا كفتن murhuban guftun. v. *to salute.*

HAIR موي mooï, مو moo, زلف zulf, هلب hulub, كيسو keisoo, حفاف hufauf, شعر shaar. *One hair* شعرت shaarut, هلبت hulbut. *The point of a hair* سر موي sura mooï. *Hair smelling of musk and ambergris* موي مشك و عنبر بوي mooï mushk ou amber booï. *Hair fragrant as ambergris* كيسو عنبر اميز keisoo amber ameez. *Hair fragrant as the hyacinth* سنبل مو sumbul moo. *Hair odoriferous as musk* مسكين مو muskeen moo. *Long flowing glossy hair* زلف دراز پرتاب zulfa dirauza purtaub. —*A curling lock of hair* زلف zulf, تاب taub, جعد jaad, جعدت jaadut هاز hauz, پشك pushk. *Dishevelled hair* زلف پريشان zulfa purrashaun, اشفته موي ashufteh mooï, كاليف kauleef, كاليد kauleed. — *Lank hair* سبط subt.

Hair hanging down the back موي ميان mooï mei-aun. *Hair hanging over the forehead* طره turreh, پرچم purchum, ناصيت nausé-ut, شعفت shaafut, شعاف shaaf, كشت kushshut. *Hair hanging over the forehead of a horse* سبيب subeeb, سبيبت subeebut, دخال dukhaul, غسنت ghusnut, غسنات ghusnaut (pl. غسن ghusun). *Horse hair* هلب hulub. *Hair on a horse's lip* فيد feed. *White hairs in the tail* or *forelocks* شعل shaal. *White* or *gray hairs* سفيد موي sufeed mooï. *The hair of a lion's mane* زبره zubreh, عفرات afraut, عفريت afreet. *Red* or *brown hair* امغر amghur. *Hair on the breast* مسربت musrubut. *Hair of the pubes* كاسموي kausumooï, زمكان zumkaun, رمكان rumkaun, شعرت shérut, هلبا hulba. *The hair upon a new-hatched bird* كنده موي gundeh mooï, كندا مويه gunda mooï-eh, رغابت rughaubut. *The hair of an Ethiopian* زنكي موي zanga mooï. *A hair sieve* پروزن purweezun. *A maker of horse-hair ropes* موتاب mootaub, موي تاف mooï tauf, موتاو mootaw. *Tweezers for plucking out hairs* موچينه moocheeneh. اهنج ahunj. *Eradicating hairs* تسبيد tusbeed. *An unguent* (*of quick-lime, arsenick, &c.*) *for eradicating hairs* كلس kils, ساروج saurooj, نورت noorut, اهك ahuk, جيار jé-aur. *To pull hairs from the face* حف كردن huff kirdun.—*A splitter of hairs* (*a subtile reasoner*) استاد مو شكاف ustauda moo shagauf. *To stand on end* (*as the hair of a cat, &c. when frightened*) فراشيدن furaushédun, كاليد نمودن kauleed numoodun, كاليف شدن kauleef shoodun, تشاريرت كردن kushaureerut kirdun.

HAIR-BRAINED كستاخ kustaukh, بي تدبير bé tudbeer, متهور mutuhawwur, وحشي wuhshé. v. *wild, rash.*

A HAIR BREADTH موي پهني moo-é puhné.

HAIRCLOTH لبد lubud.

A HAIR-LACE موي بند mooï bund, كيسو بند keisoo bund, سربند surbund, زرمانقه zurmaunukeh. v. *fillet.*

HAIRLESS بي موي bé mooï, غير شعر ghire-a shaar.—*Hairiness* شعرت shaarut, هلب hulub.

Hairy پر مو pur moo, اهل موي ahla mooï, هلوف hulloof, شعرا shaara, شعر shaar, صاحب شعر sahib shaar, هلبا hulba. *Very hairy* شعراني shaarauné, شعر sha-ir, هلوف hillawf. *Hairy* (*made of hair*) موين mooï-én.

A HALBERD ششپر sheshpur, تور tawur, حربت harbut, خشت khusht, شل shull, تيشه teeshuh. v. *battle-axe.*

A halberdier شمشير دار sheshpurdar, شلبر shulbur.
Halcyon, v. *placid*, *quiet*, *still*.
Hale, v. *healthy*, *sound*, *hearty*.
To hale, v. *to haul*, *pull*.

HALF نيم neem, نيمه neemeh, نصف nusif, (pl. انصاف ansauf, نصفون nusfoon), شطر shutr. *The other half* نصف اخر nusfa akhir. *Half-eaten* (*remains of victuals*) نيم خورد neem khored. *Half a span* نيم بدشت neem budusht, نيم بدست neem budust. *A half-shirt* نيم تن neem tun, نيم تنه neem tuneh. *Half-shining* (*giving a faint light*) نيم پرتو neem purtoo. *A half-slaughtered animal* نيم بسمل neem bismil. *Half a sheep* طابق taubik. *Having half male, half female children* شطرت shutrut. *Half a horse* or *camel-load* عكم akum, عكوم akoom, عدل adil (pl. عدول adool, اعدال é-adaul, عدال adaul), تنكبار tunkbar, شق shukk. *The half of any thing split* شقت shukkut. *Half-faced* نيم چهر neem chuhr, نيم رو نما neem roo numa.—*Half-blood* نيم خون neem khoon. v. *brother-uterine*. — *Half-blooded* (*mean*) ناكس nakus. v. *degenerate*. — *Half-full* نصفان nusfaun, نصفي nusfé. *Half-moon* هلال hulaul. *Half a pound* نصيف nuseef, فلج fulij (pl. فلوج fulooj). *A half-pike* نيم نيزه neem neezuh. v. *javelin*.—*Half seas over*, *half drunk* شير كير sheer geer, نيم مست neem must. v. under *drunk*. — *Half way* نيم راه neem rauh. *A half-way town* واسط wausit. *A half wit* هرزه كوي hirzeh gooï. v. *fool*.—*Half-alive* با نيم جان ba neem jaun. *Half-dead* نيم كشته neem kooshteh.—*Half-gray haired* دو موي doo mooï. v. under *gray*.—*Half-boiled* نيم پخته neem pukhteh.—*Half-roasted* (also *half-burnt*) نيم سوز neem sooz, نيم سوخت neem sookht, اسفته asufteh. *Half-roasted* or *fried* نيم برش neem burush, نيم برشته neem burushteh, نيم برشت neem burusht. — *Half-raw* (*ill-dressed meat*) نها nuha, نى nëi, نيو né-oo, نيوت nee-oot, تنيت tuné-ut.—*Half ignorant* جاهل منصف jauhil minsuf. — *Half-ripe* نيم رس neem rus.— *Half-salt half-fresh* (*brackish water*) مسوس mu-soos. — *Half-bruised* نيم جريش neem jureesh. — *Half a dozen* شش shush, ستة sitteh, ست sit. —*Half a man* نيم تن neem tun, نصف ادم nusfa adam.—*He is half-learned* نصف علم است nusfa alum ast. *To look through half-shut eyes* بروق كردن burook kirdun, شزر ساختن shuzr saukh-tun, دل نمودن dell numoodun, دلال كردن delaul kirdun, تنوير ساختن tunweer saukhtun.

A HALL (*of audience*) ديوان خانه divaun khauneh, ديوان همايون divauna humaï-oon. v. *court*, *palace*. — (*a court of justice*) عدالت or عدولت adawlut, محفل قضا muhfila kaza, محكمت muhkumut, اندروز andurooz, اوازه awauzeh, رواق ruwauk, سراي خراج sera-é khu-rauj. v. *tribunal*.—(*the principal room in a house*) چارطاق chaur tauk, اوان awaun (plur. اياوان a-é-awaun), رواق ruwauk, پيشطاق peeshtauk, كاشانه kaushauneh, طنبي tumbé.

HALLELUJAH هللويه halleluïah.

To HALLOO بانگ بر زدن baunk bur zudun. v. *to hollow*, *shout*. — (*to encourage hunting dogs*) سگ شكاري تحريض كردن sug shukauré tuhreez kirdun.—*A halloo* بلند اواز bulund awauz, بانگ baunk. v. *cry*.

To HALLOW تقديس كردن tukdees kirdun. v. *to consecrate*.—*Hallowed* مقدوس mukdoos.

HALLUCINATION غلط ghult. v. *blunder*.

A HALO (*circle round the sun* or *moon*) سراچه شمس suraucheha shems, سراچه ماه suraucheha mah, زردي zurdé, شابرد sha-érud, عجوز ajooz, ندات nudaut, هالت haulut (plur. هالات halaut), تفاوت tufawut.

A HALSER (*small cable*) گر gur.

To HALT (*limp*) لنكيدن lunkédun, لنكان شدن lungaun shoodun, لنك بودن lunk boodun, جنب ساختن junib saukhtun, عرج نمودن aruj numoodun, اقزل كردن akzul kirdun. *To cause to halt* اعرج كردن é-aruj kirdun. *To halt* (*stop*) وا استادن wa ustadun, وقف كردن wukuf kir-dun. — (*to hesitate*, *to be irresolute*) در گمان بودن dur gumaun boodun, تردد نمودن turuddud numoodun, شبه داشتن shubuh daushtun, حاير باير بودن ha-ér ba-ér boodun, شك نمودن shukk numoodun. (*to faulter*) زبان گرفته يافتن zubaun goorifteh é-aftun, ترتره كردن turtureh kirdun.

A halt, *halting*, لنكان lungaun, لنكي lungé, جنب junib, عرجان arjaun, عرج aruj. v. *lameness*. —*The halt of an army* وا استادن لشكر wa usta-dugé lashkur, وقف عسكر wukufa askur.—*Halt!* اهيز aheez !

A HALTER سرافراز surafrauz, حبل hubl, تاخته taukhteh, ريسمان reesmaun, رسن rusun, رشته rushteh. v. *cord*, *rope*.—*To halter* با حبل بستن ba hubl bustun, با رشته بند كردن ba rushteh bund kirdun.

To HALVE بدو نيمه شدن bedoo neemeh shoodun, تصنيف كردن tusneef kirdun, فلج ساختن fulij saukhtun, تقسيم نمودن tukseem numoodun. —*To do work by halves* (*to leave it unfinished*) بي كمال كار كردن bé kumaul kaur kirdun, نا تمام امر نمودن na tumaum amr numoodun.

HAM داغصت daughiſut, الور aloor. v. *hip*. (*the ſalted leg of a hog*) داغصت خول نمك زده daughiſuta khook nimmuk zuddeh. v. *houſe*, *farm*.

A HAME (*horſe collar*) بربند burbund.

HAMATED زو چنكل zu chungul. v. *hooked*.

A HAMLET ده dih, قريت kuré-ut (plur. قرا kura), كفر kufr, روستا rooſta. v. *village*.—*The lord* or *chief man of a hamlet* ده خدا dih khoda, دهقان dihkaun.

A HAMMER كزينه guzeeneh, چكج chukij, چاكوج chaukooj, مشت muſht, چنچه chuncheh, ازينه azeeneh, اژينه azſheeneh, چنده chundeh, چنبه chumbeh. v. *mallet*, *beetle*.—*A ſmith's hammer* مترقه mitrikeh, بتك butuk, پتك putuk, خايسك kha-éſuk, سحم ſuhum, دراي dura-é. *A brazier's hammer* چكش chukiſh. *To bruiſe with a hammer* موقع نمودن mooka numoodun, توقيع كردن tooké-a kirdun.

To hammer مطل ساختن mutl ſaukhtun, ضرب كردن zurb kirdun, مضروب نمودن muzroob numoodun. v. *to forge*.—(*to contrive*) پيدا نمودن peeda numoodun, ابتداع كردن ibtidaa kirdun. *To hammer into another* (*to make him underſtand*) كسيرا درياب كردانيدن kuſſéra duré-aub kirdanédun. *To hammer out* (*expreſs with difficulty*) با دشواري كفتن ba duſhwauré guftun, پيچيدن peechédun, با عسرت تلغظ كردن ba uſrut tulufſuz kirdun. *To hammer* (*ſtammer*) كرفتار زبان نمودن gooriftaura zubaun numoodun, رد داشتن rudd dauſhtun. v. *to heſitate*.—(*to be buſy*) مشغول شدن muſhghool ſhoodun, كاركردن kaur kirdun. v. *to work*.

A HAMPER زنبيل zumbeel, زبيل zubeel (plur. زنابيل zunabeel), جلت jillut (plur. جلال julaul, قفت kuffut, كوفه koofeh, سپت ſuput, سپد ſupud, كندور kundoor, قرطلت kurtillut, غزوي ghuzooï, قفعت kufaut, سفط ſufut, مخرف mukhruf, شكيكت ſhukeekut. v. *baſket*, *panier*.

To HAMPER (*embarraſs*) ازار كردن azaur kirdun, اضطراب ساختن iztiraub ſaukhtun, اشغتن aſhuftun, پريشان نمودن purraſhaun numoodun, اواره و سركردان كردن پيچ ساختن peech ſaukhtun, awaureh ou ſurgurdaun kirdun, متشابك نمودن mutuſhaubik numoodun. v. *to perplex*, *entangle*.—(*to enſnare*) در دام كرفتن dur daum gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, حيله كار بودن heeleh kaur boodun.—(*to enchain*) در زنجير بستن dur zunjeer buſtun, قيد و بند ساختن keed ou bund ſaukhtun.

To HAMSTRING عصب داغصت قطع كردن aſba daughiſut kuta kirdun.

The HAND دست doſt, يد eed (plur. يدي eedé, ايدي a-édé), يدوى édooï, كف kuf, اشكنج aſhkunj, جناح junauh, چنك chunk, پنچه puncheh, پنجه punjeh, يال é-aul. *The right hand* دست راست doſta rauſt, راست rauſt, يمين yemeen, يد يمني eed yumna, يمني yumna (plur. يمنيات yumné-aut), كف يمين kufa yemeen, يمنت yumnut, عجوز ajooz. *The left hand* دست چپ doſta chup, دست يسار doſta yeſaur, يسري yuſra, شمال ſhumaul, شومي ſhoomé. v. *ſide*.—*The two hands* يدان eedaun, يدين eedeen, يدي eedé, ايادي a-é-audé, ايدي a-édé. *Hand and foot* دست و پا doſt ou pa. *Bound hand and foot* دست و پا بسته doſt ou pa buſteh. *Wanting hands and feet* بي دست و پا bé doſt ou pa. *A little hand* دستك doſtuk, يديت eedé-ut. *The palm of the hand* روي دست rooï doſt, كف kuf, كف دست kufa doſt. *A tendon of the hand* حبل الذراع hublu'z'zura. *Accuſtomed to the hand* (*tame*) دست اموز doſt amooz. *To give the hand* دست دادن doſt dadun. *To take the hand* دست كرفتن doſt gooriftun, دست كير ساختن doſt geer ſaukhtun. *To ſtrike with the hand* دست زده كردن doſt zuddeh kirdun, مشت زدن muſht zudun. *A waſh-hand baſon* دست شوي doſta ſhooï. *To waſh the hands* دست غسل كردن doſt ghuſl kirdun, دست شوي ساختن doſt ſhooï ſaukhtun. *To kiſs hands* دست بوس كردن doſt boos kirdun, تقبيل اليد كردن tukbeel aleed kirdun. *To ſhake the hand in a threatning manner* كاويدن kawédun. *To ſtretch out the hand* (*towards any thing*) دست دراز كردن doſt dirauz kirdun. *A ſtrong* or *nimble hand* دست جرب doſta jurb.—*To make a ſign with the hand* با دست اشارت كردن ba doſt iſhaurut kirdun, تشوير نمودن tuſhweer numoodun. *To be before the hands* (i. e. *before the face*, *preſent*) بين يدان شدن bein eedaun ſhoodun, در دست بودن dur doſt boodun, حاضر شدن hauzir ſhoodun. *To conſign* or *deliver into one's hands* بدست وضع كردن bedoſt wuza kirdun, يد تسليم ساختن eed tuſleem ſaukhtun. *To clap the hands* تصديت كردن tuſdé-ut kirdun. *Hand writing* دست خط doſt khutt, نويس nuwees, رقم rukum. *To write a fine hand* حسن خط كردن huſna khutt kirdun. —*Hand over head* غافلانه ghauflauneh, بي تدبير bé tudbeer, كستاخانه kuſtakauneh. v. *careleſly*, *raſhly*.—*Hand in hand* دست بدست doſt bedoſt, يد در يد eed dur eed. *Walking hand in hand* تخاصر tukhauſir.—*From hand to hand* از دست بدست uz doſt bedoſt, ميادات mé-adaut.

From hand to mouth از دست بدهن uz doſt bedihun, فقير fakeer, سكون ſukoon. v. *poor.*—*To be hand and glove* (*to be intimate*) همدم بودن humdum boodun, همدل شدن humdil ſhoodun, دست و دستينه بودن doſt ou doſteeneh boodun. *Hand to hand* (*cloſe combat*) كارزار kaurzaur, كفاح kuffauh, كفح kufuh. *Having long hands* دراز دستان dirauz doſtaun. *To come to hand* در دست امدن dur doſt aumudun. *Contracted, mutilated,* or *lame in the hands* چنكلوک chungulook, چنكلول chungulool. *Uſing both hands* (*ambidexter*) اعسر و يسر é-aſur ou eeſur, ذواليدين zu'l'eeden. *One who gains his living by his hands* دستكار doſtkaur, رنجيده runjédeh. v. *labourer.* *The hand of a watch, clock* or *dial* مقياس mukéaus, عقرب akrub. *The lines on the palm of the hand* اسارير aſareer.—*Before hand* اولا awwula, قبلا kublan. v. *before.*—*To be before hand* (*to finiſh early*) پيش دستي بودن peiſh doſté boodun. (*to be rich*) دستمال شدن doſtmaul ſhoodun.—*Behind hand* (*poor, ruined*) تنك دست túnk doſt, مفلس و فقر muflis ou fakir, يالداشي é-adauſhé, يالدامشت é-adaumſhé. *To be behind hand* (*in any buſineſs*) اهسته رو نمودن ahuſteh rou numoodun, كاهل بودن kauhil boodun. *Out of hand* على الفور ala'l'four, في الحال fi'l'haul. v. *immediately.* *Underhand* زو دستان zu doſtaun, تلبيس tulbees, حيله باز heeleh bauz, غدار ghuddaur. v. *fraudulent.*—*At hand* (*near*) نزديك nuzdeek, قريب kureeb.

To hand (*give from hand to hand*) از دست بدست دادن uz doſt bedoſt dadun, از يک تا ديكر رساندن uz eek ta deegur ruſaundun. v. *to tranſmit.*—(*to guide* or *lead by the hand*) از دست كشيدن uz doſt kuſhédun. v. *to conduct.*—(*to lay hands on*) كرفتن gooriftun, دستكير كردن doſtgeer kirdun. v. *to ſeize.*

A HAND-BASKET زنبيلك zumbeeluk.

A HAND-BELL جرس jurus, زنكله zunguleh, v. *ſmall bell.*

A HAND-BREADTH ارش ariſh.

A HAND-CUFF بند bund, قيد keid, دست بند doſt bund. v. *manacle.*

HANDED (*from one to another*) از دست بدست رسانده uz doſt bedoſt ruſaundeh, از يک تا ديكر رسان شده uz eek ta deegur ruſaun ſhoodeh. *Right handed* راست دست raſt doſt, راسته rauſteh. *Left handed* چپ دست chup doſt. *Clever handed* دستكار doſtkaur, صاحب يدي ſahib eedé. *A clever-handed woman* زني يديا zunné eedé-a. *Empty-handed* تنك دست tunk doſt, يالداشي é-a-dauſhé, يالدامشي é-adaumſhé.

A HANDFUL دسته doſteh, قبضت kubzut, كف kuf, مستانک muſtanauk. *A handful of flowers* دسته doſteh, كلاله kulauleh, كلدسته guldoſteh. *A handful of corn* دسته doſteh, شمال ſhumaul. *A handful of ſticks* بسته چوبان buſtuha chobaun, خشت khuſſut. v. *faggot.*—*A handful of papers* دسته كاغد doſteha kaughud. *A handful of hair* سبيبت ſubeebut, موي دسته mooï doſteh. *By handfuls* دسته دسته doſteh doſteh, هنيت تعويم taweem.—*A handful* (*ſmall quantity*) huné-ut.

A HAND-GALLOP وكوكت wukwukut, وكري wukuré, متدحي mutuduhhé, كربحت kurbuhut, راهواري rauhwauré, نرم رو nurm rou, خب khubb, خبب khubub.

A HAND-GUN بندوق bundook. v. *muſket.*

HANDICRAFT دستكاري doſtkauré, كاربار kaurbar. *A handicraftſman* دستكار doſtkaur, كاربا kaurba, اوستادكي uſtaudugé, كار اتزول kaur afzſhool, كاركن kaurkoon, استاز uſtauz, استاد uſtaud, اوستاد uſtaud, راستكار rauſtkaur, پيشكر peiſhkur.

HANDILY دستكارانه doſtkaurauneh, راستكارانه rauſtkaurauneh, با ظرافت ba zuraufut, با قابليت ba kaubilé-ut.—*Handineſs* دستكاري doſtkauré, ظرافت zuraufut, كارسازي kaurſauzé, قابليت kaubilé-ut, تصرف tuſurruf.

HANDIWORK دستكاري doſtkauré, اوستاد uſtaud, استادكي or اوستادكي uſtaudugé. v. *manufacture.*

A HANDKERCHIEF رومال roomaul, رويمال rooïmaul, دستار doſtaur, دستارچه doſtaurcheh, دستمال doſtmaul, چنبر chumber, عرق چين aruk cheen, ميلات meilaut. *A ſmall handkerchief* دستمالچه doſtmaulcheh.

A HANDLE دستيجه doſteejeh, دسته doſteh, دستيج doſteej, قبضت kubzut, يد eed, جل jil, حك huk, خرک khuruk, نصاب nuſaub (*plur.* نصب nuſub), فعال faal, سپاري ſipauré, جزات juzaut. v. *hilt.*—*The handle of a ſaw* دستاكرد doſtagurd. *The handle of a plough* دستك doſtuk, دستانه doſtauneh, دستاهنك doſtahunk. *The handle of a ſpade* عترت atirut. *A drinking cup with two handles* دستي doſté.—*A handle* (*cauſe, pretence*) سبيبت ſububé-ut, موجب moojib, تقريب tukreeb.—*Without a handle* (*pretence*) بلا موجب bila moojib, بي تقريت bé tukreeb.

To handle سودن ſoodun, بسودن beſoodun, لمس كردن lums kirdun, لامسه ساختن laumiſeh ſaukhtun, بركشيدن burkuſhédun. v. *to feel, touch.*—(*to deal with*) معامله كردن ma-am-

leh kirdun, معالجه ساختن maaljeh saukhtun, تعبیل کردن ikrauf numoodun, اتراف نمودن taameel kirdun. v. under *deal*, and *to manage*, *practise*, *treat*.—*To handle in discourse* مکالمه کردن mukaulumeh kirdun, مذاکره نمودن muzaukureh numoodun.

Handless بی دست bé dost.

A HANDMAID زني خدمتگار zunné khidmutkaur, کنیز kuneez, کنیزك kuneezuk, جاریت jauré-ut, مذال muzaul, امه ameh, امیت umei-ut.

A HAND-MILL دست اس dost aus, دست اسیا dost asé-a. *The handle of a hand-mill* رایك ra-éd.

HANDS OFF! دور باش door baush!

A HAND SAW دست رنج dost runj, دستره dustureh.

HANDSEL (*the first money a seller receives in a morning*; *earnest*) پیشمزد peishmuzud, سفته sufteh, عربون arboon, ربون ruboon, گرو guraw. *To handsel* پیشمزد کردن peishmuzud kirdun.

HANDSOME خوب khoob, خوب روي khoob rooï, خوب صورت khoob soorut, نازنین nauzneen, نازنده nauzindeh, حسن husn, نیك neek, خوش khoosh, پاك pauk, ظریف zureef, جمیل jumeel, زیبا zeeba, زیب zeeb, رعنا rana, مهپاره muhpaureh. v. *beautiful*, *graceful*, *elegant*.—*A handsome fortune* مال گران maul guraun, توانگري tuvvaunguré, غنیمت ghueenmut. *A handsome* or *generous action* کار جوانمرد kaur juvaunmurd, کار کریم kaur kureem.

Handsomely (*beautifully*) جمیلانه jumeelauneh, در حسن حال dur husna haul, بوجه خوش bewujha khoosh, با زیبایی ba zeebaï-é. v. *elegantly*, *gracefully*.—(*liberally*) جوانمردانه juvaunmurdauneh, کریمانه kureemauneh. v. *generously*.

Handsomeness خوبي khoobé, جمال jumaul, حسن husn, زیبایي zeebaï-é. v. *beauty*, *grace*.

HAND WRITING دست خط dost khutt.

HANDY دستکار dostkaur, کار ساز kaur sauz, دیو دست div dost. v. *dextrous*.—(*convenient*) لایق la-ék, سزا suza, سزاوار suzawaur, شایسته sha-ésteh.—(*at hand*) نزدیك nuzdeek, قریب kureeb.—(*performed by the hand*) بدست ساخته bedost saukhteh.

To HANG (*up*) اویختن aweekhtun, اویز کردن aweez kirdun, اویزان نمودن aweezaun numoodun, تعلیق ساختن taleek saukhtun, معلق نمودن mo-alluk numoodun, سمط کردن sumt kirdun, دروا نمودن durwa numoodun, درواي ساختن durwa-é saukhtun, دراویختن duraweekhtun, براویختن buraweekhtun, نوط کردن nawit kirdun.—(*to kill by suspending by the neck*) بردار کشیدن burdaur kushédun, صلب کردن sulb kirdun, مصلوب نمودن musloob numoodun, شنق کردن shunk kirdun.—(*to be suspended*) اویزیدن aweezédun, نشالیدن nishaulédun, درواي بودن durwa-é boodun, معلق شدن mo-alluk shoodun, متعلق بودن muta-allik boodun, اویخته شدن aweekhteh shoodun, براویخته بودن buraweekhteh boodun. v. *to dangle*.—(*to be strangled*) بردار کش شدن burdaur kush shoodun, مصلوب بودن musloob boodun.—(*to be delayed*, *to drag* or *linger*) واپس انداز بودن wapus andauz boodun, تاخیر شدن taakheer shoodun, تعویق بودن taweek boodun, عوق و تاخیر نمودن awk ou taakheer numoodun.—(*to be in a dependant state*) اویزگن شدن aweezgun shoodun, تابع بودن tauba boodun. v. under *depend*.—(*to impend*) مشرف بودن mushruf boodun, اشراف شدن ishrauf shoodun. v. *to hover*.—(*to display*) اویزش و اظهار کردن aweezish wa izhaur kirdun, تعلیق و پیدا نمودن taaleek wa peeda numoodun. *To cause to hang up* اویزانیدن aweezanédun, تعلیق کردانیدن taaleek kirdanédun. *To hang up meat* گوشت اویز کردن koosht aweez kirdun. *To hang up a sheep by the feet* رجل کردن rujul kirdun. *To hang round the neck* گردن را اویخته ساختن gurdunra aweekhteh saukhtun, تربق کردن turubbuk kirdun. *To hang together* مواصلت شدن muwauslut shoodun, پیوسته بودن pivusteh boodun, یکجهد نمودن eekjihud numoodun. v. *to adhere*, *be united*.—(*to be firm*, *compact*) بر قرار شدن bur kuraur shoodun. *To hang* (*be in suspense with doubt*) در گمان بودن dur gumaun boodun, غیر محقق شدن ghire-a muhukkuk shoodun, شبهت داشتن shubhut daushtun, شك نمودن shukk numoodun. *To hang upon* (*be suspended by delight* or *attention*) دلاویزه بودن dilaweezeh boodun, اشتغال نمودن ishtighaul numoodun, مشغول بودن mushghool boodun, اندیشه کردن andeesheh kirdun, قایم شدن ka-ém shoodun.—*To hang upon the neck* معانق کردن mu-anik kirdun, معانقت ساختن mu-anikut saukhtun. v. *to embrace*.—*To hang the head upon the bosom* سر بسینه نهادن sur beseeneh nihaudun, سرجیب نمودن surbejeeb numoodun. *To hang a wall with tapestry* دیوار پرده کردن deewaur perdeh kirdun, جدر حجاب ساختن judr hijaub saukhtun. *To hang* or *tend downward* فرو مایل بودن furoo ma-él boodun, بنشیب رفتن benusheeb ruftun, شیب داشتن sheeb daushtun.

Hanged (*strangled*) بردار burdaur, مصلوب musloob. *Deserving to be hanged* واجب الصلب

vajibu's'sulb, مستوجب برداري mustoojiba burdauré. *To be hanged* بردار بودن burdaur boodun, مصلوب شدن musloob shoodun. v. *hung*.

A hanger (one who suspends) اويزكر aweez gur, تعليق سازنده taaleek sauzindeh. (*a kind of sword*) شمشير shemsheer, تيغ teegh, سيف seif. *A hanger-on* اويزكن aweezgoon, تابع tauba, كاسه ليس kauseh lees, مفت خوار muft khaur. v. *dependant, parasite.* —*A pot-hanger* كلاب kulaub.

Hanging (suspending) اويز aweez, اويزان aweezaun, دراويز duraweez, براويز buraweez, نشل nushil. *Hanging loose* اويخته aweekhteh, معلق mo-alluk, متعلق muta-allik, دروا durwa, اونكان awungaun. *Hanging up* اويزش aweezish. *Hanging from the neck* از كردن اويز uz gurdun aweez, كردن را اويخته gurdunra aweekhteh. *Hanging (strangulation)* صلب sulib, برداري burdauré. *A hanging or gallows look* صلب روي sulb roo-é.

Hanging, hangings (tapestry) پرده perdeh, پيشيان peishé-aun, پيشيا peishé-a, پيشيار peishé-aur, ديوارپرده deewaur perdeh, حجاب hijaub (pl. احجاب ahjaub, حواجب huwaujib). v. *curtain*.

A hangman جاندار jaundar, سايس sa-és, دژخيم duzshkeem, بردار كر burdaur gur. v. *executioner*.

A HANK (*of thread*) دسته dosteh, كلاب kulaub, كندش kundush, وشيعت wushé-ut. v. *clew*.

To HANKER (*eagerly long for*) ارزومند شدن arzoomund shoodun, هوس نمودن hawus numoodun, هوسناك بودن hawusnauk boodun. v. *to desire*.—*A hankering* هوس hawus, هوس و هوا hawus ou hawa, ارزومندي arzoomundé, خاطر خواه khautir kauh. v. *desire*.

HAP, *hap-hazard* سركذشت surguzusht, قضا kuza, سرانجام surranjam, وقعت wukaat, عارض aariz, اتفاق ittifauk, موقع mooka, v. *chance, accident, fortune.*—*To hap*, v. *to happen*.

Haply (by chance) اتفاقا ittifakan, عرضانه arzauneh. (*perhaps*) شايد كه sha-éd keh, مكر mugur, لعل li-alla.

HAPLESS بيچاره béchaureh, تنكا تنك tunka tunk, غير دولت ghire-a dowlut, بد بخت bud bukht, بي روز bé rooz, بي بهره bé buhreh, بلا نصيب bila nuseeb, صاحب بد طالع sahib bud taula. v. *unfortunate, unhapppy*.

To HAPPEN افتادن uftaudun, افتيدن uftédun, واقع شدن wauka shoodun, ظهور نمودن zuhoor numoodnn, جاري بودن jauré boodun, عارض شدن aariz shoodun, حادث بودن haudis boodun, سرزدن furzudun, كرايستن kira-éstun, كون يافتن kawn é-aftun, كينونت كردن keenoonut kirdun, طاري شدن zauré shoodun, عروض ساختن urooz saukhtun, اهداف ihdauf numoodun, عنين بودن aneen boodun. *To happen well* خوشيدن khooshédun, نكو امدن nikoo aumudun, بادباز بودن baudbaz boodun, سنوح نمودن sunooh numoodun, نجاح بودن nujauh boodun. v. *to succeed*.—*To happen unluckily* نزول كردن nuzool kirdun, بوق شدن book shoodun, بر وجه بي نصيب افتادن bur wujha bé nuseeb uftaudun. *How did it happen?* چه رو داده است cheh roo dadeh ast.—*Happening fortunately* باد باز baud bauz.

HAPPILY (*fortunately*) بالخير bi'l'kheir, با سعادت ba sa-adut, بختيارانه bukhté-aurauneh, سعيدا sa-édan, با دولت و اقبال ba dowlut ou ékbaul.—(*in a state of felicity*) در حال دولتمند dur haula dowlutmund. v. *happy*.—(*with address*) ظريفانه zureefauneh, با لطف ba lutf. v. *gracefully*.—(*not laboured*) بي رنج و سعي bé runj ou sa-é, بلا جد و جهد bila judd ou jihud.

Happiness دولت doulut, سعد saad, سعادت sa-adut, نيك بخت neek bukht, اقبال ékbaul, مباركي mobauruké, بركت burukut, ستاره sitaureh, نصيب nuseeb, برخورداري burkhoredauré, كامراني kaumrauné, كامكاري kaumkauré, برخور burkhore, فخرانيت fukhrané-ut, طالع taula, ميمنت meimunut, ميسرت meisurut, يسر yussir, يسارت yussaurut, يسرت yussurut, يمن yumin, يمنت yuminut, فلاح fulauh, فلح fuluh, نجام furjaum, جاه jauh. v. *felicity*.

Happy بختيار bukhté-aur, فيروزي feeroozé, فيروز feerooz, بختاور bukhtawur, قوي بخت kawé bukht, دولتمند dowlutmund, مبارك mobauruk, سعادتمند sa-adutmund, زو نصيب zu nuseeb, خجسته khojisteh, سعادت مقرون saadut mukroon, اهل سعادت ahla sa-adut, صاحب دولت sahib dowlut, زو طالع zu taula, سعيد sa-éd, مسعود mus-ood, ميمون mei-moon, برخوردار burkhoredar, دولت پناه dowlut punauh, دولت اقتران dowlut iktiraun, زو عظمت zu azmut, سعادت نمود sa-adut numood, كامران kaumraun, كامبين kaumbeen, كامياب kaumé-aub, كامكار kaumkaur, برومند buroomund, فرخنده furkundeh, فرخنده فال furkhundeh faul, روز افزون rooz afzoon, سعادت عنوان sa-adut unwaun, نيك بخت neek bukht, نيك اختر neek akhtur, خدايكان khoda-égaun, بابات baubaut, صاحب بخت sahib bukht, صاحب اقبال sahib ikbaul, خير kheir. *Happy tidings* دولتخانه خبر dowlutkhauneh khubr, مژد muzhd, مژده muzhdeh. *A happy omen* فال مبارك faula mobauruk. *A happy omen conceived from a name* افتيال ifté-aul.

May be (or *she*) *be happy* مبارك باد mobauruk baud. *Happiness attend you* مباركي mobauruké. *Having a happy conclusion* خجسته فرجام khojisteh furjaum. *The happy beginning of the new year* نوروز خجسته بروز nowrooz khojisteh burooz. *Having a happy manner* or *fine address* زو ظرافت zu zuraufut, ظريف zureef, صاحب لطافت sahib lutaufut, لطيف luteef. *Having a happy imagination* باد پاي وهم baud paï wuhm.

A HARANGUE كلام kulaum, نثر nusr, خطاب khutaub, سخن sukhun, كلمت kulimut, نفس nufus.—*To harangue* كلام گذاردن kulaum guzaurdun سخن پرداختن sukhun purdaukhtun, سخن ران نمودن sukhun raun numoodun, نثر گفتن nusir guftun. *A haranguer* نثر گو nusir goo, كلام گذار kulaum guzaur, سخن پرداز sukhun purdauz.

To HARRASS مانده كردن maundeh kirdun, وا مانده ساختن wa maundeh saukhtun, بيزار كردن beezaur kirdun, افگار ساختن afgaur saukhtun, اضطراب نمودن iztiraub numoodun. v. *to fatigue*, *vex*.

A HARBINGER پيشرو peishrou, فرانك furaunik. v. *fore-runner*.

A HARBOUR (*for shipping*) بندر bender, بندر گاه bender gah, مينا meena (plur. مواني muwauné), دريابند duré-abund, جهاز گاه jahauze gah, كشتي گه kishté guh, شنار shinaur, كلا البصرت kulla-u'l'busrut. *To arrive in harbour* بندر واصل شدن bender wausil shoodun. *Harbour* (*place of entertainment*) مهمان خانه muhmaun khauneh. v. *entertainment*; also *lodging*, *asylum*, *shelter*.

To harbour (*shelter*) پناهگاه دادن punauhgah dadun, در خانه قبول كردن dur khauneh kubool kirdun. (*to take shelter*) پناه گرفتن punauh gooriftun, نزول كردن nuzool kirdun. v. *to house*, *sojourn*.—(*receive hospitably*) مهمانداري نمودن muhmandauré numoodun, مهماني دادن muhmauné dadun. v. *to entertain*.

HARD (*firm*, *solid*) سخت sukht, صلب sulb, قراع kurra, درشت duruscht, پاينده pa-éndeh, سنگين sungeen, اجلد ajlud. (*oppressive*) شديد shudeed, تنكا تنك نما tunka tunk numa, ظلمكار zulumkaur, ظالم zaulim, درشت duruscht. v. *hard-hearted*. *cruel*, *rigorous*, *severe*.—(*difficult*) مشكل mushkil, عسير aseer, دشوار dushwaur, صعب saab, نا اسان na asaun, تنك tunk. v. *arduous*.—(*distressful*, *laborious*) زو زحمت zu zuhmut, ناصب nausib, تعقاع kakaa, رنجپر runjpur, پر مسكنت pur muskinut, تنكيد tunkeed. (*callous*, *as hands from labour*) عظب azub, زو شغه zu shugheh. (*unfeeling*) بي جان bé jaun, غير محسوس ghire-a muhsoos. v. *insensible*.—(*stingy*) طمعكار tumakaur, ناكس nakus, باخل baukhil. v. *avaricious*.—*Hard to the taste* تند tund, زست zust, خام khaum, نا رسيده na rusédeh. v. *harsh*; also *stiff*, *rough*, *rigid*, *austere*, *morose*; *vexatious*, *painful*.—*Breathing hard* خارخار harhar.—*Hard conditions* شرايط عسير الرعايت shura-é-ut aseeru'r'ra-é-ut. *To be hard at work* بكار مشغول بودن bekaur mushghool boodun, در كار مقيد شدن dur kaur mukeed shoodun, وشكردن wushkirdun.—*A hard mouthed horse* اسب سركش asb surkush. *A hard winter* شتا شدت shita shuddut. *A hard* or *barren season* سال تنك saula tunk, تنكسال tunksal, ازام azum.—*Hard to get* نا ياب na é-aub, كم ياب kum é-aub. v. *rare*.—*Hard to be understood* معقد mu-akkud, زو لغز zu lughuz, مشكل فهم mushkil fuhm.—*Hard of digestion* دير گوار deir guwaur, نا خوشگوار na khooshguwaur. *Hard of hearing* گران گوش guraun goosh.—*Hard laboured*, v. *elaborate*.—*Hard bound* منقبض munkubuz, مقبوض mukbooz. v. *costive*.—*To run hard* سبك پا نمودن subuk pa numoodun, تند دويدن tund duwédun, تيز رفتن taze ruftun.—*Hard*, *hard by* نزديك nuzdeek, نزد nuzd, قريب kureeb, در قرب dur kurb, دركوي dur kooï, بر bur, ابر abur, عند ynda.

To harden سخت كردن sukht kirdun, سختن sukhtun, تصليب ساختن tusleeb saukhtun, مترز كردن muturriz kirdun. *To harden the heart* دل اقسا كردن dil iksa kirdun, متاتب گشتن muta-attib gushtun. *To harden in impudence* بي ادب كردن bé adub kirdun, شوخ ساختن shookh saukhtun, گستاخ كردن kustaukh kirdun. *To harden in iniquity* مكار كردن mukkaur kirdun, بد اموز ساختن bud amooz saukhtun, حرامزاده كردن haramzaudeh kirdun. *To harden to insensibility* بي جان كردن bé jaun kirdun, غير محسوس ساختن ghire-a muhsoos saukhtun. *To harden into firmness* or *constancy* برقرار كردن burkuraur kirdun, پايداري دادن pa-édauré dadun.

Hard-favoured كريه المنظر kureehu'l'munzur, زشت رو zusht roo.

Hard-handed عظب دست azub dost.

Hard-hearted سخت دل sukht dil, بي رحمت bé ruhmut, نا رحمان na ruhmaun, بي نرم دلي be nurm dilé, غير شفقت ghire-a shufkut, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb. v. *cruel*, *merciless*.

Hard-heartedness سخت دلي sukht dilé, عدم رحمت aduma ruhmut, ظلم zulm. v. *cruelty*.

Hardiness مردانگي murdaunugé, دليري dilaré, تيز دلي taze dilé. v. *bravery*, *courage*.—(*vigour*) تواني tuvvauné, تندرستي tundurusté, توت

kuwwut. (*effrontery*) شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé. v. *impudence.*

Hardly (*with difficulty*) مشكلانه mushkilauneh, كرها kurhan, با دشواره ba dushwaureh. v. *scarcely.* — (*with severity*) با تندي ba tundé, اكيد و شديد aukeed ou shudeed, با عنف ba unf, با درشتي ba durushté. v. *rigorously, unfavourably, harshly.*—*To treat hardly* درشتي كردن durushté kirdun.

Hardness سنكيني sungeené, سختي sukhté, پاينده pa-éndeh. (*rigidness*) درشتي durushté, شدت shuddut, عنف unf. (*severity of countenance*) سخت روي sukht rooï. (*callosity*) شغه shugheh, ناصور nausoor. (*difficulty*) دشواري dushwauré, سعوبت sa-oobut, عسرت asrut.

Hardship ظلم zulm, تعدي ta-addé, جور jawr, پايمالي pa-émaulé, ستم situm. v. *oppression, injury.* — (*difficulty, inconvenience*) نا همواري na humwauré, دشخواري dushkhwauré, اضطراب iztiraub, ماندكي maundugé. v. *fatigue.*

Hardy دلير dilare, تيز دل taze dil, بي باك be bauk. v. *bold, brave.*—(*stout*) شديد shudeed, توانا tuvvauna, قوي kawé, قرار داد kuraur dad, استوار ustuwaur. v. *firm, strong.* —*Hardy veterans* سپاهي جهاد پيشه sippauhé juhaud peesheh.

A HARE خركوش khurgoosh, دراز كوش dirauz goosh, ارنب arnub (plur. ارناب arnaub), اراني arauné, عجوز ajooz, تغفت kuffut, مقطع الاسحار mukta-u'l'as-haur, مقطعت الاسحور muktaatu'l'as-hoor, درامت duraumut, قواع kuwa (fem. قواعت kuwaut), زموع zumoo-a, خزاز khuzauz (pl. خزان khuzzaun, اخزت akhuzzut), بليت buleet. *A young hare* سجلت sujlut, سحلت suhlut, خرنق khirnuk (pl. خرانق khuraunuk.) —*The crying of a hare* ضغاب zughaub, ضغب zughub. — *To hare*, v. *to frighten.*—*Hare-brained*, v. *hair-brained.*

To HARK (*harken*) استماع كردن istimaa kirdun, اصغا نمودن isgha numoodun. v. *to listen.* — *Hark!* هلا hola, الا ala, اي é, ايا éï-a, هي hé, هيا hei-a.

A HARLOT روسپي roospé, بيراه bérauh, جاف جاف jaf jaf, جلب julub, قحبت kuhbut, فاحشت fauhishut, شلافت shullaufut. v. *whore.*—*Harlotry*, v. *fornication, whoredom.*

To HARM ظلم كردن zulm kirdun, ستم ساختن situm saukhtun, زيان نمودن zé-aun numoodun, جفا كردن jufa kirdun, خسارت ساختن khusaurut saukhtun, پايداري ساختن pa-édauré saukhtun, دخل و تعرض نمودن dukhl ou ta-arruz numoodun, دخل و دست درازي كردن dukhl ou dost dirauzé kirdun, تظالم ساختن tuzaulum saukhtun, مظلمت نمودن mulumut numoodun, غدر كردن ghudr kirdun, زور ساختن zoor saukhtun. v. *to injure, oppress, damage.*

Harm ظلم zulm, تعدي ta-addé, زيان zé-aun, حيف heif, اذيت azé-ut, ستم situm, جور jaur, جفا jufa, مظلم muzlum, غدر ghudr, ضرر zurrur, تعرض ta-arruz, مضرت muzurrut, دست درازي dost dirauzé, ضرورت zuroorut, رنج runj, مظلمت muzlumut, ناحق na hukk, زور zoor, نقصان nuksaun, نقص nuks, فناد funaud, كزند guzund, خسارت khusaurut. v. *injury, injustice, damage*; *crime, wickedness.*—*To receive harm* متظلم شدن mutuzullum shoodun, حيف يافتن heif é-aftun, ظلم خوردن zulm khoredun, ازار يافتن azaur é-aftun, زيان و تعدي داشتن zei-aun ou ta-addé daushtun, بردبار بودن burdbaur boodun, جفا پذيرفتن jufa pizzeeruftun, جور يافتن jawr é-aftun, جور و اذيت مشاهده كردن jawr ou azé-ut mushauhudeh kirdun.

Harmful مظلمت كار muzlumut kaur, ستمكار situmkaur, ستم اميز situm ameez, مهتمط muhtumit, مستوضم mustawzim, جفاكار jufakaur, جاني jaufé. v. *hurtful, injurious.*—*Harmfully* مضرانه muzirrauneh, با ظلم ba zulm, غدرا ghudran, با تعدي ba ta-addé.—*Harmfullness* مظلمت كاري muzlumut kauré, ستمكاري situmkauré. v. *harm.*

Harmless بي كناه bé gunah, بي جرم و كناه bé jurm ou gunauh, نا مضر na muzirr, معصوم maasoom, از كناه معصوم uz gunauh maasoom, پاك pauk, طاهر tauhir, ازاد azaud, ساده دل saudeh dil. v. *innocent.* — (*unhurt*) بي زيان bé zé-aun, غير ضرر ghire-a zurrur. *Harmlessly* بي كناه bé gunauh, معصوما maasooman, طاهرانه tauhirauneh, بوجه پاك bewujha pauk. —*Harmlessness* عدم كناه aduma gunah, پاكي pauké. v. *innocence.*

HARMONIOUS, *harmonical, harmonick* (*musical*) اهنكي ahungé, خوشخوان khooshkhaun, دمساز dumsauz, سازكار sauzkaur, ذو نغمت zu nughmut, اهل ترانه ahla turauneh. (*well adapted*) ذو اندام zu andaum, شوخ shookh, منسوب munsoob, هموار humwaur, ذو مناسبت zu munausibut, اهل نسبت ahla nisbut, منظوم munzoom, پيوسته pivusteh. — *Harmoniously* (*musically*) با اهنك ba ahunk, با نغمت ba nughmut, بروجه اهنكي bur wujha ahungé.

Harmoniousness, harmony, اهنك ahunk, هم اهنكي hum ahungé, ترانه turrauneh, ساز sauz, سازكاري sauzkauré, نغمت دم ساز nughmuta dum sauz, طنن tufin. *Instrumental and vocal harmony* سازنده و خواننده sauzindeh ou khaunindeh,

— Harmony (proportion) نسبت nisbut, مناسبت munaulibut, هواري humwauré, اندازه andauzeh, اندام andaum. (concord of sentiment) اتفاق ittifauk, وفاق wufauk, يکدلي eekdilé, يکانکي eekaunugé, يکجهدي eekjihudé, صلاح fulauh.

HARNESS (for horses, &c.) بربند burbund, براز burauz, رخت rukht, رسايع rusaia. A maker of harness کوه واره وان kooh waureh waun. To harness دربراز بند نمودن dur burauz bund numoodun, بربند بر کردن نهادن burbund bur gurdun nihaudun. v. also to arm.

A HARP بربط barbut, طنبوره tambooreh, طنبور tamboor, طنبار tambaur (pl. طنابير tunaubeer), ششتا sheshta, چنک chunk, قنون kanoon, قنين kaneen, کمانچه kumauncheh, کمانجه kumaunjeh, کمانه kumauneh, کران kuraun, کنارت kunaurut, عرطب artub, زنتور zuntoor, مزهر muzhur, ابو الهو abu'l'luhoo. To tune a harp بربط نواز ساختن barbut nuwauz saukhtun, طنبور اهنک کردن tamboor ahunk kirdun. To harp or play on the harp بربط زدن barbut zudun, طنبور نواختن tamboor nuwaukhtun, چنک نواز کردن chunk nuwauz kirdun, ششتا زدن sheshta zudun. A harper بربطزن barbutzun, طنبورزن tamboorzun, بربطنواز barbut nuwauz, بربطسراي barbut sera-é, چنکی chungé, سازنده sauzindeh, مطرب mutrub, ششتا نوازش sheshta nuwauzish.

A HARPOON چنکل chungul, چنکال chungaul. To harpoon با چنکل زدن ba chungul zudun. A harpooneer چنکل زن chungul zun.

A HARQUEBUSS بندوق bundook. v. gun.

A HARRIDAN روسپي rospé. v. strumpet, hag.

A HARROW خال کش khauk kush, پنکن punkun, مسلفت muslufut, مکمت mukummut, ملاق mulauk, بزن buzun, شوف shawf.

To harrow با پنکن شکستن ba punkun shakustun, با مکمت کوفتن ba mukummut kooftun, مسلفت زدن muslufut zudun. v. also to harrass, tear, rip up.—To harrow up the soul جان ازار کردن jaun azaur kirdun. v. to terrify.

A harrower پنکن زن punkun zun.

HARSH (to the taste) ترش tursh, ترشي turshé, تيز taze, حامز haumiz, تلخ tulkh, حريف hureef, کز kuzsh, شور shoor, مز muzz, علقم alkum, v. bitter.—(to the ear) زو ازيز zu azeez, صر surr, بي اهنک bé ahunk, نا دمساز na dumsauz, صريف sureef. (in disposition) درشت durusht, شديد shudeed, زشت zusht, ترشي turshé, تيز taze, تند tund, تند تيز tund taze, عنفي unfé. v. austere, morose.—(violent) جبري jubré, ضربي zurbé, قهري kuhré, عنفي unfé. v. rigorous, severe.

Harshly (sourly) ترشانه turshauneh, حامزا haumizan, شورانه shoorauneh. (discordantly) با ازيز ba azeez, صريفا sureefan. (morosely) با درشتي ba durushté, شديدا shudeedan, زشتانه zushtauneh. (violently) ضربا zurban, با ستم ba situm, جبرانه jubrauneh, با قهر ba kuhr.

Harshness (of taste) تلخي tulkhé, مرارت muraurut, علقمت alkimut. v. bitterness, sourness.—(of sound) ازيز azeez, صريرت sureerut, عدم اهنک aduma ahunk. (of disposition) درشتي durushté, زشتي zushté, تندي tundé. (violence) عنف unf, جبر jubr, ضرب zurb, قهر kuhr, جور jawr, زور zoor. To treat with harshness درشتي کردن durushté kirdun.

A HART بازو bauzoo, اهو ahoo, شاهدوحوش shauhida wuhoosh, ابن بريح ibnu bureehin, کاو دشته gaw dushteh. v. buck, deer.—A goat-hart (a kind of deer) کور goor.

HARVEST خرمن khirmun, محصول muhsool, درو diroo, حصاد hissaud, حصد husud, حصيدت huseedut (plur. حصايد husa-éd). The harvest season خرمن زماني khirmun zumauné, بچين زماني becheen zumauné, وقت درو wakta diroo. In harvest time در وقت حصاد dur wakta hissaud.—A harvest (opportunity or season of gain) فرصت سود fursuta sood, وقت فايده wakta faédeh, زمان اندوخش zumauna andookhish.—A most plentiful harvest محصول عميم البرکات muhsool ameemu'l'burukaut.

To HASH پاره پاره زدن paureh paureh zudun, قطع کردن kutaa kirdun, تغليذ ساختن tufleez saukhtun, تقطع کردن tukutta kirdun. v. to mince.—A hash of meat and herbs شبارق shubauruk.

A HASP پش push, پش در pusha dur.

A HASSOCK سجاده sujjaudeh. v. cushion.

HAST—thou hast مي داري ma dauré.

HASTE شتاب shitaub, شتاب زدکي shitaub zudugé, شتا shita, عجلت ajilut, عجل ajil, تعجيل taajeel, استعجال istéjaul, سرعت suraat, وفض wufiz, ام الندامت umu'n'nudaumut (literally the mother of repentance). v. hurry, speed, nimbleness, precipitation.—Making haste شتابان shitabaun, شتابنده shitabindeh, شتاب زده shitaub zuddeh, عجلان ajilaun, عجول ajool, عجيل ajeel, سريع suré-a.—Make haste بدست باش bedost baush, بدس bedus, شتاب shitaub, درباش dur baush, هان haun, هين hein, تک و تاز tuk ou tauz, تک تار tuk tauz, غيد ghei-ud.

To haste, hasten, make haste, شتاب زدن shitaub zudun, شتابان شدن shitabaun shoodun, شتابان

شتابان روان بودن shitaubaun rouvaun boodun, شتافتن shitauftun, شتابيدن shitabédun, عجل كردن ajil kirdun, عجلت نمودن ajilut numoodun, سرعت ساختن suraat saukhtun, استعجال كردن isté-jaul kirdun, معاجلت نمودن ma-ajilut numoo-dun, تعجيل كردن taajeel kirdun, تشنيع ساختن tushné-a saukhtun.—*To haste, hasten, cause to make haste* شتابانيدن shitabanédun, تعجيل كردانيدن taajeel kirdanédun, اعجال ساختن é-ajaul saukhtun. —*A hastener* شتافته shitaufteh, شتابنده shitabindeh.

Hastily (*in a hurry*) شتابان shitabaun, علي العجله ala'l'ajileh, تعجلا taajilan, تعجلانه taa-jilauneh, تكرا مكرا tukran mukran, سرعتانه sura-tauneh, سريعا suré-an, بروجه تعجيل bur wujha taajeel. (*rashly*) بي تدبير bé tudbeer, كستاخانه kustakhauneh, غافلانه ghaufilauneh. (*with vehe-mence* or *passion*) اكيد و شديد akeed ou shudeed, شدة shuddutan, با حدت ba huddut, سخت sukht, با عنف ba unf.

Hastiness (*passion, vehemence*) تيز مزاجي taze mizaujé, شدت shuddut, حدت huddut, سختي sukhté, درشتي durushté, تندي tundé. v. also *haste, precipitation*.

Hasty شتابنده shitabindeh, شتابان shitabaun, عجلان ajilaun, عجيل ajeel, عجول ajool, سريع suré-a. v. *quick, speedy*. — (*vehement, passionate*), تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-at, شديد shudeed, ذو حدت zu huddut, تند tund, اكيد و شديد akeed ou shudeed. (*rash, precipi-tate*) كستاخ kustaukh, بي تدبير bé tudbeer, متهور mutuhawwir. (*early ripe*) مبكار mubkaur.

A HAT كلاه فرنكي kilauh frungé, سرپوش surposh, كله پوش kulleh posh, تار پوش taur posh, سرانداز surandauz, رست russut. *A hat-band* كلاه بند kilauh bund. *A hat-case* كلاه دان kilauh dan. *A hat-maker* سرپوش كننده surposh koonindeh, كلاه فرنكي كر kilauh frungé gur, رست كر russut gur.

To HATCH (*eggs*) ايشانه ساختن a-éshauneh saukhtun, رخم كردن rukhum kirdun, حضن ساختن huzun saukhtun, وكن بودن wukun boodun, ايراض كردن a-érauz kirdun, تلبد ساختن tulubbud saukhtun, مرخمت نمودن murkhumut numoodun. (*to contrive*) پيدا نمودن peeda nu-moodun, اختراع كردن ikhtiraa kirdun, ابتداع ساختن ibtidaa saukhtun, انديشيدن andeeshé-dun. *To hatch a conspiracy* هموثاق كردن hum-wusauk kirdun v. *to conspire*. — *To hatch* or *be hatched* ايشانه كرده شدن a-éshauneh kirdeh shoodun.

A hatch (*of chickens*) ايشانه a-éshauneh. (*a half door*) نيم باب neem baub, نصف در nusifa dur.—*The hatches of a ship* بابها در سقيفت جهاز baubha dur sukeefuta jahauze. *To be under the hatches* (*to be in a state of poverty* or *disgrace*) مسكين كشتن meskeen gushtun, تهي دست شدن tuhé dost shoodun, از پايه افتادن uz pa-éh uftaudun, رسوا بودن ruswa boodun, كينت يافتن keenut é-aftun.

To HATCHEL (*beat flax*) كتان زدن kutaun zudun. v. *to card*.

A HATCHET برت burt, تدوم kudoom, بيرم beerum, كشتره kushtureh. v. *axe*. — *Hatchet-faced* برت روي burt rooï. *To hew with a hatchet* رنديدن rundédun.

A HATCHMENT علامت alaumut, نشان nishaun.

To HATE كينه داشتن keeneh daushtun, كين توختن keen tookhtun, كينه كرفتن keeneh gooriftun, عداوت نمودن adawut numoodun, خصومت ساختن khusoomut saukhtun, دوخت كردن dookht kirdun, بغض نمودن bughuz nu-moodun, دشمن شدن dushmin shoodun, ابغاض ساختن ibghauz saukhtun, شنا داشتن shuna daushtun. v. *to abhor, detest*.—*To hate one another* تشانو كردن tushaunoo kirdun, تضاغن نمودن tuzaughun numoodun, تباغض داشتن tubaughuz daushtun.

Hate كين keen, كينه keeneh, بغض bughz, بدخواهي budkhauhé, غرض ghuruz, خصومت khuzoomut, عداوت adawut, حقد hikud (plur. احقا ahkaud, حقود hukood, حقايد huka-éd.) v. *malignity, detestation, enmity*.

Hateful مغضوب mughzoob, مبغوض mugh-booz, مسخوط muskhoot, نا پسند na pussund, نا پسنديده na pussundédeh, غير مقبول ghire-a mukbool, نا معقول na makool, چركين chur-keen. v. also *malignant, malevolent*. — *Hatefully* مغضوبانه mughzoobauneh, مسخوطا muskhoo-tan.—*Hatefulness* مغضوبي mughzoobé, مسخوطي muskhooté.

A hater كينه توز keeneh tooz, كين كذار keen guzaur, دشمن كينه خواه dushmin keeneh khauh.

Hatred كين keen. v. *hate*.—*To conceive hatred against any person* با كسي كينه كرفتن ba kussé keeneh gooriftun. *To return hatred for hatred* كين توختن keen tookhtun. v. *to hate one another*. — *A breast full of hatred* سينه پركينه seeneh pur keeneh.

To HAVE داشتن daushtun, كرفتن goorif-run, كير شدن geer shoodun, دار بودن daur

boodun, در ایيدن dur aï-édun, بردن burdun, تصرف نمودن tuſurruf numoodun, ضبط کردن zubt kirdun, قبض ساختن kubz ſaukhtun. v. *to hold, poſſeſs, enjoy, obtain, receive, contain.*—*To have confidence* اعتقاد بردن é-atikaud burdun. *To have doubts* شک بردن ſhuk burdun, در گمان بودن dur gumaun boodun, شبهه داشتن ſhubheh dauſhtun. *To have malice* حسد بردن huſud burdun. *To have poſſeſſion* تصرف داشتن tuſurruf dauſhtun. *Have you any thoughts of going to Europe this year?* امسال شما در ولايت خوانهد رفت imſaul ſhuma dur vula-é-ut khauhund ruft? *How many children have you?* چند فرزند chund furzund? *Where have you been for ſo many days?* چندين روز کجا بودند chundeen rooz kuja boodund? *I have been theſe two months at Hoogly* من از دو ماه در هوکلي بودم min uz doo mauh dur Hoogly boodum. *Have a care!* کش kuſh! دور باش door baſh! هي hei!—*I have* P دارم مي ma daurim, A لي lé. *Thou haſt* P داري مي ma dauré, A لک laka (fem. لک laké). *He has* P دارد مي ma daurud, A له lahu (fem. لها laha). *We have* P داريم مي ma dauream A لنا lina. *Ye have* P داريد مي ma daureed A لکم lakum (fem. لکن lakunna). *They have* P دارند مي ma daurund A لهم lahum (fem. لهن lahunna). *To have at* اجترا کردن ijtira kirdun. v. *to attempt.*

A HAVEN دربند derbend. v. *harbour.*

HAUGHTILY متکبرانه mutukubbirauneh, کستاخانه kuſtukhauneh, با تعظم ba ta-azzum, با عظمت ba azmut, با خودبيني ba khoodbeené, مغرورا mughrooran. *To behave haughtily* تعظم ta-azzum kirdun, تکبر نمودن tukubbir numoodun, نخوت پيشه بودن nukhwut peeſheh boodun.

Haughtineſs تکبر tukubbir, مغروري mughrooré, غرور ghuroor, خود بيني khood beené, کستاخي kuſtaukhé, متکبري mutukubbiré, کبر kibr, کبريا kibré-a, استکبار iſtikbar, تعظم ta-azzum. v. *arrogance, pride.*

Haughty متکبر mutukubbir, مغرور mughroor, سر در هوا ſur dur hawa, باد بروت baud buroot, کستاخ kuſtaukh, خود بين khood been, پر غرور pur ghuroor, نخوت کش nukhwut kuſh, نخوت پيشه nukhwut peeſheh, باد بروت baud buroot, ذو تکبر zu tukubbir. v. *proud, contemptuous.*

HAVING دار daur, دارنده daurindeh.

To haul, v. *to pull, drag, draw.*

A HAUNCH شکلت ſhuklut, شکلک ſhuklik (plur. شواکل ſhuwaukil).

To HAUNT *(frequent)* انباغ کردن imbaugh kirdun, امد شد بودن amud ſhud boodun, چند بار تشريف ساختن chund bar tuſhreef ſaukhtun, بسيار بار زيارت شدن biſſé-ar bar zé-aurut ſhoodun.—*(to appear frequently)* چند بار پديد امدن khund bar pudeed aumudun, تارة باد تارة ظاهر بودن tarratan baad tarratan zauhir boodun.

A haunt جاي معتاد ja-é mutaud, اعتياد é-até-aud, ماب maab. *The haunt of a wild beaſt* سپيخ ſupeekh, سنب ſunb. v. *den.*—*A haunter of taverns and brothels* خراباتي khuraubuté, روسپي پاره rooſpé pauréh. v. *drunkard, whoremaſter.*—*A place haunted by hobgoblins* مجنت mujinnut, ديولاخ divlaukh. *Spirits haunting a houſe* عمار ummaur.

HAVOCK ويراني veerauné, تخريب tukhreeb, خراب khuraub, هلاک hulauk, قتال kitaul, مقاتلت mukautilut, يغما yaghma. v. *waſte, devaſtation.*—*To make havock* هلاک کردن hulauk kirdun, ويران نمودن veeraun numoodun, تخريب ساختن tukhreeb ſaukhtun, قتال کردن kitaul kirdun.

A HAUTBOY ناي na-é, زرنا zurna.

A HAW *(web* or *cataract in the eye)* ظفر zufur, ناخنه naukhuneh, ارغامن arghaumin.

A HAWK باز bauz, بازه bauzeh, سرناف ſurnauf, شکره ſhukreh, کرنج kurunj, بوت buwwut, بوهت boohut, زهدم zuhdum, نهشل nuhſhul (fem. نهشلت nuhſhulut), صقر ſukr. *A ſparrow hawk* زرق zurruk, باشه bauſheh, بازک bauzuk, بازکي ترکي bauzuké turké, مشکير muſhgeer, اجي ajé. *A hawk when moulting* کرز kurruz.

To hawk or *hunt with hawks* با باز صيد طيور کردن ba bauz ſeida tuyoor kirdun. *To hawk* or *ſpit up* پيشين ساختن peeſheen ſaukhtun, تخحيت کردن tuk-hé-ut kirdun, نخت کشيدن nukht kuſhédun, نحم نمودن nuhum numoodun. *To hawk* or *cry wares for ſale* اواز کنان در راه متاع فروختن awauz koonaun dur rah mutaa furookhtun, از ندا در طريق اسباب فروش کردن uz nida dur tureek aſbaub furooſh kirdun, پيله فروشيدن peeleh furooſhédun, پيلور بودن peelawur boodun.

A hawker پيلور peelawur, دلال dulaul.

Hawking (hunting with hawks) با باز صيد طيور ba bauz ſeida tuyoor. *(ſpitting)* پيشين peeſheen, تخحيت tuk-hé-ut, نخم nukhum, نخمت nukhmut, نحم nuhum, نحمت nuhmut. — *Hawking ſmall wares* پيله فروش peeleh furooſh.

HAY حشيش huſheeſh (plur. حشايش huſhaéſh), علف aluf, کياه gé-auh, ثلثلات ſulſulaut, کوم kuwum, ثن ſinn. v. *graſs.*—*A ſpecies of Burgundian hay* اسپست aſpuſt, قت kutt. —*A truſs of hay* چاچ chauch, جرزت jurzut, ابالت ibaulut.—*A hay-maker* حشيشجي huſheeſhjé.

HAZARD (*accident*) وقعت wukaat, سرگذشت surguzusht, سرانجام surranjam.—(*danger*) خطر khutur, هول hool, بيم beem, مغلطه mughluteh, داهيت danhé-ut.—(*a game at dice*) ششدر بازي sheshdur bauzé, كعبتين kaabteen, قمار بازي kumaur bauzé. v. *dice*.

To hazard درخطر انداختن dur khutur andaukhtun, روزكار ازمودن roozigaur azmoodun. v. *to risk*.

Hazardous پر خطار pur khutaur, مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, مهلك muhluk, معطب maatub, جانكاه jaungah.

Haze, v. *fog*, *mist*.—*Hazy*, v. *foggy*,

HE ان aun, هو hoo, وي wei, زاك zauk. *He himself* خود khood, خويش khoo-ésh.—*He is* است ast, اوست aust, هو hoo. v. Vol. I. p. 2118. v. also *male*.

The HEAD سر sur, راس raas, قادم kaudim, كله kulleh, فرق furk. *The head* or *chief part of any thing* سرات suraut.—*A crowned head* سر با اسغر sur ba asfur, شاه با اسغر shah ba asfur, سلطان تاجدار sultan taujdar. *Crowned heads* تاجداران خاقاني taujdaraun khakauné.—*The head when cut off* كله kulleh.—*A head-shaver* سرتراش surturaush. v. *barber*.—*Exalting the head* سر افراز sur afrauz. *Humbling the head* (*submissive*) سر فرو نما sur furoo numa.—*A plume of feathers with which Eastern people of rank adorn their heads* سرقوج surkooj.—*Striking the head* سركوب surkoob.—*To bow the head* سرنهادن surnihaudun, كردن نهادن gurdun nihaudun. v. *to bow*, *submit*.—*A wound in the head* سرينه sureeneh. *The hind head* كله kulleh, چكاد chukaud. *The middle of the hindhead* حلاوا hulawa, حلاوت hulawut. *The forehead* پيشاني peishauné. *The crown of the head* افسر سر afsura sur, ام الراس ummu'r'raas, نصله nusleh, چكاد chukaud. v. *crown*.—*The iron head of a spear* چپور chipoor.—*Having the head of a dog* سكسر sugsur. *Having the head of a fish* ماهي سر mauhé sur.—*By your head* (*I swear*) بسرت besurut, بسرتو besurtoo.—*A head* or *head man* سرور survur, سردار surdar, راس raas, امير ameer, مير meer, شريف shereef, خان khaun, نظر nuzr, سرجنك surjung, سرعسكر suraskur, ام القومي ummu'l'koomé. *The head of a party* or *sect* پيشوا peishwa, سرهنك surhunk. v. *chief*.—*Headmen* (*grandees*) اركان دولت arkauna dowlut, امرا omra, اعيان سلطنت a-é-auna sultunut, ارباب مملكت arbauba mumlikut, شرفا shurfa. اشراف ashrauf, نظاير nuza-ér, رووس ru-oos, سرات suraut, سروان surwaun, وجوه wujooh. *The head man of a town* or *village* كلنتر kuluntur, دهقان dihkaun. *Head* (*intellect*) عقل akl, فهم fuhm, هوش hoosh, ادراك idrauk, طبع tuba, فراست firausut. v. *understanding*, *brain*.—(*source*) اصل asil, منشا munshaa, مبدا mubdaa. v. *spring*.—*A fountain head* سر چشمه sur chushmeh.—*To get a-head* (*get before in travelling*, &c.) پيش رفتن peish ruftun, تقدم نمودن kudum numoodun. v. *to gain ground*.—(*to become superior*) باهر كشتن bauhir gushtun, دست يافتن dost é-aftun, سرافراز شدن surafrauz shoodun, استعلا پذيرفتن istéla pizzeeruftun, پيش كرفتن peish gooriftun, تقدم يافتن kudum é-aftun. *To come to a head* (*as a suppurating wound*) پيدا امدن peeda aumudun. *To make head against* مقاومت كردن mukawimut kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, تعرض ساختن ta-arruz saukhtun. v. *to resist*, *expose*.—*To be head and ears in debt* غرم بودن ghurm boodun, مديون شدن mudé-oon shoodun. *To be head and ears in love* مجنون بودن mejnoon boodun, عشك داشتن ishk daushtun. *Head and shoulders* قهرا kuhran, ضربانه zurbauneh, با جبر ba jubr. v. *by force*.—*To hit the nail upon the head* اصابت كردن isaubut kirdun, تحقيق نمودن tuhkeek numoodun.—*A head of hair* كاكل kaukul, كيسو keisoo. v. *hair*.—*From head to foot* سراپا surapa, سرتاپاي surtapaï, سرتاپا surtapa, سراسر surasur, سرتاسر surtasur.—*A hundred head of cattle* صد راس حيوان sud raas heewan. *One who sells heads of cattle* سرفروش surfuroosh.—*The heads of a discourse* فصول خطاب fusoola khitaub.—*To be at the head*, *to take the head of a table or other place of honour* پيشكاه داشتن peishgah daushtun, پيشي كرفتن peishé gooriftun, سرجا يافتن surja é-aftun, در پيشي بودن dur peishé boodun, تقدم كرفتن tukuddum gooriftun, مقدمت پذيرفتن mukuddumut pizzeeruftun.—*A dizziness in the head* نزيرت nuzeerut, سراچه suraucheh, سركرد surgurd, سركيجه surkeejeh.—*It came into his head* در دل امد dur dil aumud. *It went out of his head* از سر وا كرد uz sur wa kird.—*To nod the head* سردوان كردن surduwaun kirdun. *To carry the head erect* سر راست بردن sur raust burdun, سركش داشتن surkush daushtun. *To recline the head* سر زير كردن sur zeer kirdun. *To draw back the head* سركش كردن sur kush kirdun.—*To strike the head* سركوب كردن surkoob kirdun, كفخ ساختن kufukh saukhtun. *To number by the head* سرمره كردن surmureh kirdun. *To have the head confused with drink* سركران شدن surguraun shoodun, سرمست بودن surmust boodun. *To hang the head* سرنكون نمودن surnigoon

goon numoodun. *To move the head up and down* رامع كردن rama-kirdun. *Hand over head* بي تدبير bé tudbeer, غافلانه ghaufilauneh. v. *rashly.* *To head (to be a chief)* سالار شدن salaur shoodun, سرور بودن survur boodun, تدام شدن kuddaum shoodun, سردار گشتن surdaur gushtun, پيشوا بودن peishwa boodun. v. *to lead, direct, influence, govern.*—(*to behead*) گردن زدن gurdun zudun, سر صاف كردن sur sauf kirdun, كله بردن kulleh burdun.—(*to fit any thing with a head*) تنصيل كردن tunseel kirdun.

A HEADACH درد سر durda sur, كاليوه kaulé-ooh, بيضت beezut, نزيرت nuzeerut, صداع suda, وجع الراس wuja'r'raas. *A head-ach from hard drinking* خمار khumaur, خمرت khumrut. *To have a head-ach* سر بار شدن sur bar shoodun, درد سر يافتن durda sur é-aftun, كاليوه داشتن kalé-ooh daushtun.

A HEAD-BAND سربند surbund. v. *fillet.*

HEAD-DRESS سراغوش suraghoosh, سروز surwuz, سراغوج suraghooj, كله پوش kulleh posh. —*To put on a head dress* تقنيع كردن tukné-a kirdun.

HEADED (*having a head*) ذو سر zu sur, سر دار sur dar, راس دار ra-as dar, اهل كله ahla kulleh, ذو تادم zu kaudim, فرق دار furk dar.—(*having a chief*) ذو راس zu raas, سالار دار salaur dar, ذو سرور zu survur, فرع دار fura dar. *Bare-headed* سربهنجه surpuhunjeh, سروا surwa. *High headed* سربلند surbulund, سر در هوا sur dur hawa. v. *lofty, proud, vain-glorious.*—*Giddy headed* سراچه suraucheh, ذو سركرد zu surgurd. *Light headed* سبكسر subuksur, سبكسار subuksaur, سردر هوا surdur hawa. *To be heavy headed* سربار شدن surbar shoodun.

HEADINESS كستاخي kustaukhé, بي تدبيري bé tudbeeré, سرسري sursuré. v. *rashness, stubbornness.*

A HEAD-LAND راس جبل raasa jebel, انف الجبل در بحر افراز unfu'l'jebel dur buhr afrauz, بيني كوه beené kooh. v. *cape.*

HEADLESS بي سر bé sur, غير راس ghire-a raas.—(*beheaded*) گردن زده gurdun zuddeh, سر ساف كرده sur sauf kirdeh.—(*without a chief*) بي سالار bé saulaur, غير سردار ghire-a surdaur, بلا نظور bila nuzoor.—(*inconsiderate*) بي تدبير bé tudbeer, غير تامل ghire-a ta-amul, بلا فكر bila fikr, بي رو bé roo.

HEADLONG كستاخ kustaukh, متهور mutuhawwur, بي انديشه bé andeesheh. v. *rash, thoughtless.*—(*sudden, precipitate*) ناكهاني naguhauné, ناكهانه naguhauneh, ناكاه nagauh, تيز مزاج taze mizauj, طيور فيور tei-our fei-our, متتابع mututa-é-a, علي الفور ala'l'four, للوقت lilwakt. v. also *rashly, hastily.*

A HEAD-PIECE سرپايان surpaï-aun, سرپنك surpunk. v. *helmet*; also *understanding.*

HEAD-QUARTERS عسكر جمعيت askura juma-é-ut, عرضگاه arzgah, كوران kooraun.

HEADSHIP سالاري salauré, سروري survuré, جاه jah, مرتبه murtubeh. v. *dignity, authority.*

A HEADSMAN جاندار jaundar, سر صاف گر sur sauf gur. v. *executioner.*

A HEADSTAL (*of a bridle*) سرافراز surafrauz.

HEADSTRONG, *heady* (*ungovernable*) سركش surkush, بي بندوبست bé bundoubust, غير ضبت و ربط ghire-a zubt ou rubt, متهور mutuhawwur. v. *headlong, violent.*—*Heady* (*intoxicating*) سرخوش كنا surkhoosh koona, نشوه بخش nushweh bukhsh, هوش كش hoosh kush.

To HEAL چاره دادن chaureh dadun, شفا ساختن shufa saukhtun, خوش كردن khoosh kirdun, معالجت نمودن ma-alujut numoodun, تيمار كردن teemaur kirdun, ايشا ساختن a-ésha saukhtun, دوا بخشيدن duwa bukhshédun, اسو نمودن asoo numoodun, علاج دادن alauj dadun. *To heal dissensions* اصلاح ذات البين كردن islauh zautu'l'bein kirdun. v. *reconcile.*—*To heal* (*grow well*) شفا شدن shufa shoodun, معالجت گشتن maalujut gushtun, خوش شدن khoosh shoodun.

Healed معالجت maalujut, چاره ياب chaureh é-aub, موتشي mu-utushé, اسي asé.

A healer چاره ساز chaureh sauz, شفا كننده shufa koonindeh, تيماركر teemaurgur.

Healing شافي shaufé, تشفيت tushfé-ut, چاره كنان chaureh koonaun, شفا ساز shufa sauz, اسو asoo. v. also *assuasive, gentle, mild, molifying.*

Health (*of body*) خوشي khooshé, بهبودي buhboodé, تندرستي tundurusté, شفا shufa, عجوز ajooz, اريكت areekut, سلامت sulaumut, عافيت aufé-ut, صحت suhhut. *Restoration* or *recovery of health* شفا رسان shufa rusaun, شافي ساز shaufé sauz, خوشي ياب khooshé é-aub.—*To recover health* شفا بودن shufa boodun, اعافت يافتن ifaufut é-aftun, صحت شدن suhhut shoodun. *Hurtful to health* مزاجرا مخالف muzaujra mukhaulif. *To wish a restoration of health* مستشفي كردن mustushfé kirdun. *To wish health* سلام دادن salaum dadun. v. *to salute.*—*Health to you, here is your health* (*when drinking*) صحت و عافيت suhhut ou aufé-ut. *A bumper health, drank to a mistress or friend* دوستكام

doostkaum, دوستكان doostkaun.—*Health (purity of mind)* پاكي pauké, سادكي saudugé, صفاي صفا بال sufa-é baul, تقديس tukdees.—*(salvation)* خلاص khulaus, نجات nujaut.—*Healthful.* v. *healthy.*—*Healthfulness of climate* اعتدال هوا é-atidaula hawa, خوشي هوا khooshé-a hawa. v. *salubrity, health.*—*Healthless* نا خوش na khoosh, غير بهبود ghire-a buhbood.—*Healthily* با خوشي ba khooshé, با تندرستي ba tunduruste, بهبودانه buhboodauneh, صحيحا suheehan.

Healthy خوش khoosh, بهبود buhbood, تندرست tunduruſt, تنومند tunoomund, ذو عافيت zu aufé-ut, صحيح suheeh. *To be healthy* خوش شدن khoosh shoodun, در صحت بودن dur suhhut boodun.

A HEAP اجتماع ijtimaa, جماعت juma-at, فراهم furrauhim, توده tooduh, خره khuruh, پشته pushtuh, كله kulluh, لباكت lubaukut, عفازت afauzut, اهانه ahauneh. v. *accumulation, cluster, crowd.*—*A heap of corn* خرمن khurmun, خانه khauneh, چاچ chauch, چاش chaush, فدا fuda, انبس ambus, انبش ambush, راژ rauzh, راژن rauzhin, عرمت armut (plur. عرم arum, عرمتان armutaun), سرت surt, صبرت subrut. *A heap of earth* توده خاك tooduha khauk, ند nudd, كمزت kumzut. *A heap of sand* خامه khaumeh, خانه khauneh, خامي khaumé, كوزه ريگ koozuha reeg, رملت rumlut, تعيدت ka-édut, نقا nika, عجوز ajooz, دعص daas, قوز kooz, شوشه shoosheh, رقوت rukwut, مقاعدت mukaadut. *Heaps of sand* جمهور jumhoor, دعص dias, دعصت di-asut. *A heap of money* صوبت soobut. *A heap of dry herbage* عدامس adaumis. *A heap of stones* خره سنك kurruha sunk. *A heap of bricks* or *tiles* خره خشت khurruha khusht. *A heap of books* اضامت كتب izmaumuta kutub. v. *pile.*

To heap اجتماع كردن ijtimaa kirdun, فراهم اوردن furrauhum awurdun, خره نمودن khurruh numoodun, احتكار ساختن ihtikaur saukhtun. v. *to accumulate, pile.*

Heaped مجتمع mujtima, جماعت شده jumaat shoodeh, مرتجم murtujum, مرتظم murtuzum, خره khurruh. v. *accumulated, piled.*—*A heaped measure of corn* جمم jumum.

To HEAR *(with the ears)* استماع كردن istimaa kirdun, شنيدن shunédun, مستمع بودن mustumaa boodun, شنفتن shunuftun, شنودن shunoodun, گوش دادن goosh dadun, گوشيدن gooshédun, نيوشيدن ne-ooshédun, اشنافتن ashnauftun, اشنيدن ashnédun, شناييدن shunaïédun, بشوليدن bushoolédun, سماع نمودن sumaa numoodun. v. *to listen.*—*(to understand)* فهم كردن fuhm kirdun, ادراك نمودن idrauk numoodun, اذعان يافتن iza-an é-aftun, شنودن shunoodun. *(be informed of)* خبر داشتن khubr daushtun, اخبار شنيدن akhbaur shunédun, خبر دار شدن khubr dar shoodun, وقوف پذيرفتن wukoof pizzeeruftun, اعلام گرفتن é-alaum gooriftun.—*(to allow to speak, to hear what one has to say)* اجازت بگفتن دادن ijauzut beguftun dadun, دستور بكلام كردن نمودن dustoor bekulaum kirdun numoodun.—*(to obey)* طاعت نمودن tauat numoodun, انقياد كردن inké-aud kirdun, امتثال بردن imtisaul burdun.—*(to attend favourably)* مهربان كردن mihrubaun kirdun, نازيدن nauzédun, نوازش ساختن nuwauzish saukhtun. *To hear judicially (to try causes)* فصل خصومت كردن fusla khusoomut kirdun, قطع نزاع ساختن kutaa nuzaa saukhtun, دعوابي حكم نمودن dawaï-é hookum numoodun, قضا كردن kuza kirdun, داد دادن daud dadun. *To hear with pleasure* خوش شنيدن khoosh shunédun. *To hear with attention* گوش زدن goosh zudun. *To hear any thing with attention* گوش بشنفتن چيزي كردن goosh beshunuftun cheezé kirdun. *One who remembers all he hears* گوش سراي goosh sura-é, تغلت kufulut. *One who hears well* ندس nudis. *To pretend not to hear* تصام كردن tusamm kirdun. *To cause to hear* شنوانيدن shinuwanédun, شنو كردانيدن shinoo kirdanédun. *To force one to hear what he does not like* وجر كردن wujur kirdun, موجر ساختن muwujjur saukhtun, هذا كردن huzza kirdun. *Whatever one hears* or *strikes the ear* شنيد shuneed, گوش گذار goosh guzaur, گوش زن goosh zun. *In order to hear* مستمعا mustumaan.

Heard شنيده shunédeh, گوش زد goosh zud, مسموع musumuwa, گوش گذار goosh guzaur. *The king of Tabristan heard his words* شاه طبرستان سخنان اورا شنيد shaha Tabristan sukhnauna ora shuneed. *For several nights I have heard this noise* از چند شب اين اوزرا شنيدم uz chund shub eïn awauzra shunédum. *When he heard these words* وقتكه اين سخن سماعت كرد waktukeh ein sukhun sumaat kird. *When he heard these good tidings he was overjoyed* وقتكه اين مژده شنيد بسيار مسرت و نشاط و فراوان عشرت و انبساط يافت waktukeh ein muzhduh shuneed bissé-ar musurrut ou nishaut, wa firawaun ishrut ou imbisaut é-aft. [The above is from the *Tooti nameh* or *Tales of a Parrot*; and shows, in one

ſhort inſtance, the verboſe taſte of ſome Perſian writers. It may be literally tranſlated—*When he heard theſe good tidings he found much joy and exultation, and great pleaſure and delight*].—*It is heard but not confirmed* (*when news is doubtful*) سمعا و لا بلغا ſuman wa la bulghan.

A hearer كوش كذار gooſh guzaur, كوشچي gooſhché, سامع ſauma, سميع ſumé-a (pl. سمعا ſumaa), مستمع muſtuma (plur. مستمعون muſtumi-oon), مستمعان muſtumi-aun.

Hearing (participle) شنو ſhunoo, استماع نما iſtimaa numa, سامع ſauma. *The ſenſe*, alſo *the organs of hearing* سمع ſuma, استماع iſtimaa, سماع ſumaa, شنيد ſhuneed, قوت سامعت kuwwuta ſamaat, سامعت ſamaat, سماع خانه ſumaa khauneh. *Hearing news* اخبار شننده akhbaur ſhunindeh. *A hearing* or *audience* حضار مجلس huzzaura mujlis, التقا iltika, مستمعان muſtumaan. *A judicial hearing* حكم شرع hookuma ſhura, قضا kuza, حجت hujjut, حجت سجل hujjuta ſijil. *Hard of hearing* كران كوش guraun gooſh. v. *deaf.*—*Within hearing* نزديك nuzdeek, قريب kureeb, عند ynda. v. *near.*

To hearken, v. *to hear, liſten.*

Hearſay كفت و كو guft ou goo.

The HEART دل dil (pl. دلان dilaun), قلب kulb (pl. قلوب kuloob), بال baul, جكر jigur, لب lub, خاطر khautir, فواد fu-aud (plur. افايد afa-éd), كبد kubud (pl. كبود kubood, اكباد akbaud, اكبد akbud), جان jaun, جنان junaun, جنانه junauneh, چنين chuneen, درون duroon, جوش jooſh, جوشن jooſhun, جاش jauſh, خلد khulud, ضمير zumeer, روع rooa, v. *mind, ſoul, affection, love, ſecret, thought.*—*Alluring, deceiving, raviſhing, captivating the heart* دلبر dilbur, دلربا dilruba, دلكش dilkuſh, دلستان dilſitaun, دلاويز dilaweez, دلفريب dilfurrabe, دلدار dildaur. *Inflaming the heart* جكر سوز jigur ſooz, دلسوز dilſooz. *Tormenting the heart* دلازار dilazaur, دلخراش dilkhirauſh, دلدوز dildooz, دلكذار dilguzaur. *Rejoicing the heart* دلفروز dilfurooz, دلپذير dilpizzeer, دلپسند dilpuſſund, خاطر كشا khautir kuſha, مفرح قلب mufurruha kulb. *That which the heart deſires* دلخواه dilkhauh, دلجو diljoo. *Pure of heart* صافي دل ſaufé dil, خالص الجنان khaulisu'l'junaun. *A pure heart* دل صاف dila ſauf, قلب پاك kulba pauk, جان طاهر jauna tauhir, خاطر خالص khautira khaulis, فواد صفا اعتياد fu-auda ſufa é-até-aud. *Binding* or *enſlaving the heart* دلبند dilbund, خاطر كير khautir geer. *Heart-break* دلشكستكى dilſhakuſtugé, دلتنكي diltungé. v. *grief.*—*Heart-broken* كرانجان guraunjaun, دلريش dilreeſh, دلتنك diltunk, زو دلتنكي zu diltungé, خاطر مانده khautir maundeh, دلشكسته dilſhakuſteh, دلافكار پر افكار dil afgaur pur afkaur, دلفكار dilfikaur, دل مانده dilmaundeh, زهر ترال zuhreh turauk, مغموم قلب mughmooma kulb, دلخسته dilkhuſteh. *A heart prone to joy* فواد مسرت اعتياد fuwauda muſurrut é-até-aud. *With heart and ſoul* با جان و دل ba jaun ou dil. *Soothing the heart* دلاسا dilaſa, دلارام dilaram, دلشاد dilſhaud, دلنواز dilnuwauz. *From the bottom of the heart* از درون دل uz duroona dil, عن صميم القلب aan ſumeemu'l'kulb. *It came from the heart* از دل امد uz dil amaud. *The wiſh of the heart* نتيجه فواد nuteejuha fuwaud. *The heart* or *beſt part of any thing* خالص khaulis. *The heart* or *interior part of any thing* درون duroon, دروني durooné.—*Heart* (*courage*) دليري dilaré, دلاوري dilavuré, تيز دلى taze dilé, جان jaun. *Belonging to the heart* قلبي kulbé, دل پيوند dil pivund, خاطر منسوب khautir munſoob.—*By heart* خاطر نشان khautir niſhaun. v. *memory.*—*To recite by heart* ظاهرا قرات كردن zauhira kuraat kirdun. *Black at the heart* سيه درون ſé-uh duroon, سويدا ſuweida, سويداء القلب ſuweida-u'l'kulb, سواد القلب ſuwaudu'l'kulb, نقطه سويداي بال nuktuha ſuweida-é baul. v. *infamous, treacherous.*—*Hard-hearted* غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, دل ازار dil azaur, جان ازار jaun azaur. v. *cruel.*—*Light-hearted* خوش دل khooſh dil, خوش خاطر khooſh khautir. *Faint-hearted* بد دل bud dil, اشتر دل uſhtur dil. v. *timid.*—*Tender-hearted* نرم دل nurm dil. v. *gentle, benevolent.*—*Without a heart* بى دل bé dil. v. *cowardly*; *inhuman.*—*Warm-hearted* دلكرم dilgurm, صاحب دل ſahib dil, دلير dilare. v. *brave, friendly.*—*Heart-ach* دلتنكي diltungé, دلفكاري dilfikauré, دلريشي dilreeſhé, دلبستكى dilbuſtugé, دلازاري dilazauré. v. *anguiſh, ſorrow.*—*Heart-burnt* دلسوخته dilſookhteh, جكر سوز jigur ſooz. *The heart-burn* (*diſeaſe*) جكر فسادي jigur fuſaudé. *Heart-burning* (*diſcontent*) نا خشنودي na khuſhnoodé, كينه keeneh. *Heart-dear, dear-heart* دل ارام dil aram. *Heart-eaſe* دلخوشي dilkhoſhé, دلاسايي dilaſaï-é. *Heart-eaſing* دلاسا dilaſa. *Heart-felt* دلكير dilgeer. *Heart-ſick* دلازار dilazaur. *Heart-ſtruck* دلكرفته dilgoorifteh. v. *terrified.*—(*infixed in the mind*) درخاطر نشاده dur khautir niſhaudeh. *Heart ſwelling* (*reſentful*) كين توز keen tooz, كينور keenawur, سينه پر كينه ſeeneh pur keeneh. *Heart-*

whole صافی دل saufé-dil, خوش دل dil khoosh. v. *cheerful, contented.*—*Heart-wounded* دلازار dil-azaur, دلریش dilreesh.

To hearten دلیر کردن dilare kirdun, جان دادن jaun dadun, تیز دل ساختن tazé dil saukhtun. v. *to animate, encourage.*

A HEARTH, *fire-hearth*, اتشدان autash dan, اتشلك autashlik, پیش اتش peisha autash.

HEARTILY (*sincerely*) قلبا kulban, با حقیقت ba hukeekut, بی ریا bé ré-a, خالصا khaulisan, بالصدق bi's'suduk, با نیت صادقت ba né-uta saudikut. v. *cordially.*—(*eagerly*) دلیرانه dilarauné, با رشك ba rushk, ارزومندانه arzoomundauneh, با حمیت ba humé-ut.

Heartiness (*sincerity*) حقیقت hukeekut, صداقت sudaukut, بی ریایی bé ré-aï-é, عدم ریا aduma ré-a. (*ardour*) دلیری dilaré, حمیت humé-ut, غیرت gheerut, رشك rushk.

Heartless بیجان béjaun, بیچاره béchauré, اشتردل ushturdil, بد دل bud dil. v. *timid.*

Heartlessness عدم دلیری aduma dilaré, بد دلی bud dilé, اشتردلی ushturdilé. v. *dejection.*

Hearty (*sincere*) صافی دل saufé dil, ذو صداقت zu sudaukut, درست durust, اهل حقیقت ahla hukeekut, مخلص mukhlus, بی ریا be ré-a. (*in full health*) خوش khoosh, تندرست tundurust, بهبود buhbood. v. *healthy, strong, vigorous.*

HEAT گرمی gurmé, گرما gurma, تاب taub, سوز sooz, حرارت huroorut, حر hurr, تابش taubish, سوختگی sookhtugé, افروزش afroozish, تالاس taulaush, لهاب luhaub, کیل keel, شوولت shu-oolut. (*passion*) غضب ghuzb, بهر buhr, خشم khushum. (*ardour, zeal*) غیرت gheerut, رشك rushk, حمیت humé-ut. v. *rage.* — *A heat at a race* تاز tauz, شرف sherif, حضر huzr, شوط shuwut, کبت kubut. *A heat in the face* سرخ روی surkha rooï. *Heats* (*factions, animosity*) بدخواهی bud khauhé, طغیان tughé-aun, هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul.

To heat تابدار کردن taubdar kirdun, گرم ساختن gurm saukhtun, حار نمودن harr numoodun, گرمی دادن gurmé dadun.—(*to cause to ferment*) جوش کردانیدن joosh kirdanédun, جوش و خروش ساختن joosh ou khuroosh saukhtun. (*to make feverish*) محموم کردن muhmoom kirdun, حمیم ساختن humeem saukhtun, تاب زدن taub zudun. (*to enrage*) حمیت انگیز کردن humé-ut angeez kirdun, غضوب ساختن ghuzoob saukhtun.

Heated (*warmed*) گرم ساخته gurm saukhteh, محموم muhmoom, محر muhirr. (*enraged*) مغضوب mughzoob, غضوب ghuzoob.

HEATH (*plant*) علقی alka, علقات alkaut, کخج kukhuj, نخج nukhuj. —*A heath* وحشت wuhshut.--*Heathy* پر علقی pur alka.

A HEATHEN بتپرست butpurust, گبر gueber, ملحد mulhud, گور gawr (pl. گوران gawraun) مغ mugh, کافر kaufir (pl. کفار kuffaur, کفرت kufrut). *Heathen* (adject.) کافر kaufir, کم اعتقاد kum é-atikaud, کم ایمان kum a-émaun.—*Heathenish* (*belonging to heathens*) بتپرست پیوند butpurust pivund, گور منسوب gawr munsoob. (*wild, savage*) وحشی wuhshé, درشت durusht, ظالم zaulim. v. *cruel.*—*Heathenism* بتپرستی butpurusté, جاهلیت jauhilé-ut. v. *paganism.*

To HEAVE (*lift, raise*) برداشتن burdaushtun, برداریدن burdaurédun, براوردن burawurdun, رفع کردن rufa kirdun, از زمین برداشتن uz zumeen burdaushtun.—(*to pant for breath*) تنك نفس کردن tunk nufus kirdun, دمابر بودن dumaubur boodun, ضیق النفس شدن zeeku'n'-nufus shoodun.—(*to swell and fall*) خیزان و افتان نمودن kheezaun ou uftaun numoodun.—(*to feel a tendency to vomit*) بیزار و نفور شدن bézaur ou nufoor shoodun, منش کشتن munish gushtun. *To heave overboard* اوبار کردن awbaur kirdun.

A heave (*lift*) بردار burdaur.—(*rising and falling of the breast*) سینه خیزان و افتان seeneh kheezaun ou uftaun, نفخ nuffuj.—(*an effort to vomit*) منش کر munish gur.

HEAVEN اسمان asuman, اسمانه asumauneh, سما suma, چرخ churkh, فلك fuluk, گردون gurdoon, سپهر sipihr, مینا meena, جلد julud, چرخ برین churkha bureen, عالم بالا aluma bala, جربا jurba, اطلس atlas, عجوز ajooz, کحل kuhl, سقف sukf, سقف مینا sukfa meena, اب و هوا aub ou hawa, جو ju-ou, دیهور deehoor, برپزش burpuzsh, گرزبان gurzubaun, رقیع ruké-a, اثیر aseer. *The heavens* سماوات sumawaut, اسمیت asmé-ut, سموات sumwaut, سمایی sumaï-é, سمایا sumaé-a, سموکات sumookaut, افلاك aflauk, طرایق tura-ék. *The highest heaven* (*the residence of Omnipotence*) عالم عظما auluma azma, فلك الافلاك fuluku'l'aflauk, کرسی kursé. *The heaven of angels the ninth heaven* عالم جبروت auluma juburroot, وثاب الملایکت wusaubu'l'mula-ékut, الملکوت almulukoot, عرش arsh. *The nine heavens* نه ابای علویت nuh aba-é uloo-é-ut, نه طاق nuh tauk. *The eighth heaven* چرخ ثمانی churka sumauna. *The seventh heaven* غرفت ghurfut, رقع ruka, برقع burka. *The sixth heaven* چرخ ششم churka shushum. *The fifth heaven* چرخ پنجم churkha punjum. *The fourth heaven* (*the region of the sun*)

طارم taurum, طارم چارم taurum chaurum, حقورت hukoorut, برقع burka. *The third heaven* چرخ سيوم churkha se-um. *The second heaven* چرخ دوم churkha du-um. *The heaven* or *sphere of the moon* فلك القمر fuluku'l'kumr, چرخ مهر churka muhr, فلك الدنيا fuluku'd'dunè-a, فلك اطلس fuluka atlas. *The starry heavens* ام النجوم um-mu'n'nujoom. *The azure vault of heaven* كنبد لاجورد kumbud lajoorud. *The revolutions of the heavens* چرخ دوار churkha duwaur. *Heaven-born* اسمان زاده asumaun zaudeh, اسمان پرور asumaun purwur. *Heaven built* از پري معمور uz peri ma-amoor, از جن مبني uz jinn mubunnè. *Heaven-directed* (*raised towards the sky*) بسوي فلك برداشته besooï fuluk burdaushteh.—(*guided by heaven*) مهتدي muhtudè, مسدد musudud, با رهنموني توفيق ba ruhnumoonè toofeek. *The assistance of heaven* امداد غيبي imdauda gheebè. *Heavenward* بسوى اسمان besooï asumaun.

Heavenly اسماني asumaunè, سماوي sumawè, فلكي fulukè, چرخي churkhè, رباني rubbaunè, قدسي kudsè, اسمان منسوب asumaun munsoob, اسما مانند asma maunund. *The heavenly luminaries* مجاديح السما mujaudeehu's'suma. *The regular motion of the heavenly bodies* اسمان راست كردش asumauna raust gurdush. *Heavenly* (*excellent*) ذو فضيلت zu fuzeelut, اهل عزت ahla yzzut, اعلا è-ala. *In a heavenly manner* بر وجه اسماني bur wujha asumaunè, بطور مفضل betoor mufzil.

HEAVILY (*ponderously*) با كراني ba guraunè, ثقيلا sukilan, با ثقالت ba sukaulut. *Going heavily* اهسته رو ahusteh rou, دير deir, كران سير guraun seir. *Flying* or *moving heavily* دير پروازي deir purwauzè. *Raining heavily* سيال sei-aul, سيال باران sei-aul baraun. —*Heavily* (*with sadness*) با كرانجاني ba guraunjaunè, غمخورانه ghumkhore-auneh, با دلتنكي ba diltungè. (*with difficulty*) دشخوارانه dushkhaurauneh, با دشخواري ba dushkhaurè, دشوارانه dushwarauneh.

Heaviness (*ponderousness*) كراني guraunè, ثقل sukl, ثقلت suklut.—(*dejection*) كرانجاني guranjaunè, غم ghumm, درد durd, رنج runj, دلتنكي diltungè, دلبستكي dilbustugè, تثقيل tuskeel. v. *sadness, oppression.*—(*dullness, stupidity*) سرسامي sursaumè, عدم عقل aduma akul, حماقت humaukut, حمق humk.—(*slowness of motion*) كران سيري guraun seirè, دير روي deir rouvè, ازمردكي azmurdugè, اهستكي ahustugè, كران حركت guraun hurukut.

Heavy كران guraun, سنكين sungeen, ثقيل sukeel (plur. ثقال sukaul, ثقلاء suklaa), رزين ruzeen. *Heavy laden* كران بار guraun bar, محمول muhmool, مدموم mudmoom, افكار afgaur. *A heavy sailing ship* جهاز كران سير jahauze guraun seir. *A heavy atmosphere* ثقيل هوا sukeel hawa. —*Meat heavy on the stomach* طعام نا كوارنده ta-am na guwaurindeh. *Heavy* (*sad*) كرانجان guraunjaun, اندوهكين andoohkeen, غمكين ghumkeen, غمناك ghumnauk, دلتنك diltunk, ملول mulool. v. *afflicted, sorrowful, dejected.*—(*oppressive*) ظالم zaulim, ظلمكار zulumkaur, اهل تعدي ahla ta-adè, جان ازار jaun azaur.—(*drowsy*) كريان gurè-aun, خواب الود khaub alood, مستوسن mustoosin.—(*lazy, slow*) كاهل kauhil, مهمل muhmil, كيار kè-aur, نا بكار na bekaur, هدر hudr.—(*dull in understanding*) نا زيرك na zeeruk, خيره سر kheereh sur, سرسام fursaum, احمق ahmuk.—(*not sprightly*) نا شوخ na shookh, نا دلخوش na dilkhoosh, بي شادكامي bè shaudkaumè, غير مسرت ghire-a musurrut.—*Heavy money* (*of just weight*) وزندار wuzundar.

HEBDOMADAL هر هفته hur hufteh. v. *weekly.*—*To hebetate, &c.* v. *to dull, blunt.*

HEBREW عبري ybrè, عبراني ybraunè, عمراني ymraunè. *The Hebrew scripture* خط عمراني ymraunè.—*A Hebrew* (*Jew*) عمران ymraun, عبران ybraun, يهودي eehoodè.

HECTICK ذو دق zu dykk.—*A hectick fever* دق dykk, حماي دق huma-è dykk.

A hector, v. *braggadocio, bully.*

A HEDGE منقبت munkubut, زرب zurb, زريبت zureebut, درابزون duraubuzoon, داربزين daurbuzeen, جفلق jufluk, پرده perdeh. v. *fence.* —*To hedge*, v. *to fence*; also *to shift off.*—*Hedge born* بد نژاد bud nishaud.

A hedger داربزين كر daurbuzeengur.

A HEDGE-HOG انقد ankud, شاهب shawhib, شكاسه shukauseh, خدنك khidunk, ريكاسه reekauseh, خاريشت khaurposht, سنكه sungeh, سكر sukur, سكارون sukaroon, جيزو jeezo, چكاشه chugausheh, عساعس asaus.

To heed, v. *to attend, mind, regard.*—*Heed*, v. *care, attention, caution, observation, notice, regard.* —*Heedful*, v. *attentive, watchful, careful, cautious.*—*Heedfully*, v. *attentively, &c.*—*Heedfulness*, v. *vigilance, caution.*—*Heedless*, v. *incautious, careless.*—*Heedlessness*, v. *inattention, negligence.*

The HEEL كعب kaab, پاشنه paushneh, پاشينه pausheeneh, پاشته paushteh, عقب akub, عقيب akeeb, پژده puzshdeh, پژول puzshool. *The tendon of the heel* عرقوب arkoob.—*Cow heel*

پاچه pa-écheh, پاچه pacheh. *A cook who sells cow-heel* or *the feet of cattle in general* پاچه فروش pa-écheh furoosh. *To follow close at one's heels* در پاي کسي رفتن dur pa-é kussé ruftun. *To lay by the heels* پاي بند کردن pa-é bund kirdun, پاپس ساختن papus saukhtun. v. *to fetter.*—*To heel* (*as a ship*) بجانب مايل بودن be-jaunib ma-él boodun.

The HEJRA (*Mohammedan era*) هجره hejrah, الهجره alhejrah, من الهجره النبويت minu'l'-hejrahu'n'nubawé-ut. *The year of the hejra* سنت هجره sunnuta hejrah.

A HEIFER عجل yjl, عجلت yjlut, ارخت arkhut.

HEIGH HO! هاي ha-é ويل weil.

HEIGHT بلندي bulundé, بالا balau, اعتلا é-atilau, ارتفاع irtifaa, رفعت rufaat, علو aloo, اروند arvund, افرنك afrunk, افزنك afzunk, سمو sumoo, فوق fouk, ادخ adukh. v. *elevation, ascent, dignity.*—*The height of glory and magnificence* ارتفاع فر وشوكت irtifaa fur ou shawkut. *Buildings of a conspicuous height* ابنيت ظاهرت الارتفاع abné-ut zauhirutu'l'irtifaa. *The height of the tide* مد mudd. *Equal in height* همسر humsur. *The height* (*full completion*) اتمام itmaum, كمال kumaul, تمامت tumaumut, اسپري aspuré, پرداخت purdaukht. *The height of excellence* فضل كامل fuzla kaumil, كمال تمام kumaula tumaum, بزركواري بي عيب buzurguwauré bé aïb. *The height of exertion* جد و جهد تمام judd ou jihud tumaum. *To throw, thrust* or *let any thing down from a height* فتاليدن futaulédun, فروشتن furooshtun, فرو انداختن furoo andaukhtun.

To heighten برداشتن burdaushtun, بلند نمودن bulund numoodun, رفيع كردن rufé-a kirdun, بالاتر ساختن balautur saukhtun, براوردن burawurdun. v. *to elevate.*—(*to meliorate*) بهتر كردن behter kirdun, خوبتر ساختن khoobtur saukhtun, نيكتر نمودن neektur numoodun. v. *to improve.*—(*to aggravate*) بدتر كردن budtur kirdun, تثقيل نمودن sukeel numoodun, زياده ساختن zé-audeh saukhtun.—(*to embellish by decorations*) زينت كردن zeenut kirdun, اريش نمودن ara-ésh numoodun, زيبا ساختن zeeba saukhtun.

HEINOUS اهل فساد ahla fusaud, فجر fujir, شقي shuké, شر shurr, خشوك khushook, ظالم zaulim. v. *atrocious, wicked.*—*A heinous crime* گناه كبير gunauh kubeer, ذنب عظيم و ظلم جسيم zumb azeem ou zulm juseem.—*Heinously* شرا shurran, فجرانه fujirauneh, ظالما zauliman.

Heinousness ظلم zulm, فساد fusaud, شر sharr. v. *wickedness.*

An HEIR وارث wauris (plur. ورثت wurisut), ميراث خور meeraus khore, ميراث گير meeraus geer. *To nominate an heir to a kingdom* ولي عهد نمودن wulé-a ahud numoodun. *To appoint an heir* وارث كردن wauris kirdun, توريث ساختن tawrees saukhtun, ايراث نمودن a-éraus numoodun, مورث كردن mooris kirdun. *To heir* ميراث خور شدن meeraus khore shoodun, ميراثيدن meerausédun, ميراث زدن meeraus zudun, ميراث خوردن meeraus khoredun.

An heiress زني وارث zunné wauris.

Heirless بي وارث be wauris.

Heirship ميراث meeraus.

HELD (participle of *hold*) گرفته gooriftch, داشته daushteh, مقبوض mukbooz, مضبوط muzboot.—(preterite) *I held* گرفتم gooriftum, داشتم daushtum. *Thou heldest* گرفتي goorifté, داشتي daushté. *He held* گرفت goorift, داشت dausht.

HELIOTROPE (*sun-flower*) افتاب پرست aftaub purust, خور پرست khoor purust, كسني kusné, كاسني kausné.

HELL جهنم jehennem, جهيم juheem, دوزخ doozukh, دار البوار daru'l'buwaur, سقر sukur, حطمه hutmeh, زرند zurund, هاويت hawé-ut, نهبرت nuhburut (plur. نهابر nuhauber). *Hell fire* نار جهنم naura jehennem, نار سقر naura sukur, اتش جهيم autasha juheem, غاشيت ghaushé-ut, لظي luzé. *The lowest pit of hell* درك اسفل duruka asful (plur. دركات اسفل durukauta asful), سجين sijjeen. *His mansion is hell* ماواش جهنم است mawaush jehennem ast. *The inhabitants of hell* (*the damned, the infernal powers*) اهل جهنم ahla jehennem, دوزخ قرار doozukh kuraur, اصحاب النار as-haubu'n'naur, صحبان دوزخ suhbauna doozukh. *Go to hell* دوزخ جوي doozukh jooï. *Hell doomed* در جهنم محبوس dur jehennem muhboos. *A hell-hound* اهل جهنم ahla jehennem, مرد خبيث murd khubees. v. *villain.*—*The dog of hell* (*cerberus*) سكسار sugsaur.—*Hellward* بسوي جهنم besooï jehennem.

Hellish دوزخي doozukhé, زو جهنم zu jehennem, جهنمي jehennemé, دوزخ قرار doozukh kuraur.—*Hellishly*, v. *infernally, wickedly.*—*Hellishness*, v. *wickedness.*

HELLEBORE خربق khurbuk. *White hellebore* خربق سپيد khurbuka sipeed. *Black hellebore* خربق سياه khurbuka sé-ah.

HELM (*of a ship*) دنبال جهاز dumbaula jahauze, خله khulleh, خلاشه khulaushеh, خله كشتي khulleha kishté. *To helm* or *steer the helm* خله گرفتن kulleh gooriftun, خلاش داشتن khulaush daushtun. v. *to conduct, guide.*

A HELMET, *helm* کنکره kunkureh, پراکی purauké, سرپایان surpaï-aun, سرپنک surpunk, مغفر mighfur, خود khood, ترك turik, پول pool, بختاق bukhtauk; بیضت beezut, بصل busl, خوي khooï, دومص dawmus, غفار ghuffaur. *A texture of iron rings hanging from the back of a helmet* زره کلاه zirh kullauh. *The plume of a helmet* سرقوج surkooj.

HELP معاونت ma-awunut, یاري é-auré, یاردم é-aurdum, عون awun, نصرت nusrut, امداد imdaud, مدد mudud, مددکاري mududkauré. v. *assistance, succour, support, remedy.*—*Oh! help* هاي مدد ha-é mudud. *By God's help* با امداد رباني ba imdaud rubbauné, با نصرت الله ba nusrutullah, با عون الهی ba awun ilahé. *To beg for help* معاونت طلب کردن ma-awunut tulub kirdun, استعانت ساختن isti-aunut saukhtun, اعتضاد کردن é-atizaud kirdun, استمداد ساختن istimdaud saukhtun. *To call out for help* فریاد کردن furé-aud kirdun, فریاد و نغان زدن furé-aud ou fughaun zudun.

To help یاري کردن é-auré kirdun, نصرت دادن nusrut dadun, مدد اوردن mudud awurdun, دست رس کردن dosta rus kirdun, دست دادن dost dadun, امداد و یاري نمودن imdaud ou é-auré numoodun, یار بودن é-aur boodun, مدد کار شدن mudud kaur shoodun, دستیار کشتن dosté-aur gushtun, عنایت بردن ana-é-ut burdun, معاونت نمودن ma-awunut numoodun, مظاهرت کردن muzauhirut kirdun, معاضدت ساختن ma-azudut saukhtun, مساعدت اوردن masa-adut awurdun. v. *to assist, succour, cure, remedy.*

A helper ناصر nausir. v. *assistant.*

Helpful امداد اور imdaud awur, مدد بخش mudud bukhsh. v. *useful, salutary.*

Helpless بی چاره bé chaureh, ستوه sutooh, غیر امداد ghire-a imdaud, بی بهره bé buhreh.

Helplessly بروجه بی چاره bur wujha bé chaureh.

Helplessness عدم امداد aduma imdaud.

HELTER-SKELTER با اخلال ba ikhlaul, قرش مرش kurish murish, ابور جبور aboor juboor v. *pell-mell, confusedly.*

A HELVE (*handle of an ax*) دسته برت dosteh-a burt. v. *handle.*—*To helve* دسته سزاوار کردن dosteh suzawaur kirdun.

HEM (*of a garment*) نکار کرد nikaura gurd, کنار kunaur, دامن daumin, درز durz, حاشیت haushé-ut (plur. حواشي huwaushé), تیر teer, درز durz, حذل huzl, کفت kuffut (pl. کفف kufuf). *Hem* (*interjection*) هي هي hei hei, اوه aweh, زهي zuhé, زي zee.

To hem (*a garment*) کنار کردن kunaur kirdun, دامن ساختن daumin saukhtun. v. also *to border, edge, fringe.*—*To hem in* دایره بستن da-éreh bustun, احاطه کردن ihauteh kirdun, اقتصار ساختن iktisaur saukhtun, v. *to surround, confine.*—*To cry, hem!* هی هی زدن hei hei zudun!

A HEMISPHERE نصف الارض nusfu'l'arz, نصف الدایره nusfu'd'da-éreh.—*Hemispherical* ذو نصف الارض zu nusfu'l'arz.

A HEMISTICH مصراع mysraa.—*The first part of the first hemistich of a poem* صدر sudr.—*The last part of the hemistich* عروض arooz. v. also Vol. I. تصریع.

HEMLOCK شوکران shookraun, شیکران sheikuraun.

A HEMORRHAGE سیل دم seila dum, اسهال خون is-haula khoon, رعاف ru-auf. v. *flux.*

Hemorrhoids, v. *emroids.*

HEMP کند kund, کنو kunou, قنب or کنب kunib, کنبت kunibut, ابق abik.—*Hemp-seed* کنودانه kunoudauneh, کنبدانه kunibdauneh, شهدانه shuhdauneh, شهدانق shuhdaunik, بزرك buzruk.

Hempen ذو کنو zu kunou.

A HEN ماکیان mauké-aun, دجاجه dujaujeh, (pl. دجاج dujauj), ماکی mauké, ضعدرت za-adurut (pl. ضعادر za-adur), بایض ba-éz. v. *fowl.*—*A hen with chickens, a clucking hen,* کورك kooruk.—*A hen-roost* دجاجه خانه dujaujeh khauneh.—*Hen-hearted*, v. *cowardly, dastardly.*

HENCE (*from this place*) از این جا uz ein ja, از این طرف uz ein turruf, از این جانب uz ein jaunib, فیها feema, من هناك min hunaka, من هنا min huna, من مکان هذا min mukauna haza. (*in another place, absent*) در دیکر جا dur deegur ja, غایب gha-éb, نا موجود na moujood. (*for this reason*) براي این bura-é ein, من اجل ذلك min ajla zalika. (*from this source*) از این مصدر uz ein musdur.—*Hence!* (*away! begone!*) دور باش door baush! هان از راه haun uz rah! هیه هیه heih heih! برد burd!—*Henceforth, henceforward* از این پس uz ein pus, من الان minu'l'aun, فیها بعد feema baad, من بعد min baad, بعد الیوم baadu'l'é-oom.

A HEPTAGON ذو هفت کنار zu huft kunaur.

HER او or و ou, اورا ora, وي wé, ش ish, اش ash, ها ha.

A HERALD چارجي chaurjé, دلال dulaul, v. also *harbinger, fore-runner.*

HERB, *herbage*, چمن chumin, نبات nubaut, کیاه gé-auh.—*Green herbage* سبزه subzeh, کیاه اخضر gé-auha akhzur, خضیمت khuzeemut.

Fresh herbage تبات تازه nubauta tauzeh, شاداب shadaub. v. *grass, pasturage.—Ground covered with herbage* بشرت bushrut.

Herbaceous نبات پیوند nubaut pivund, کیاه منسوب gé-auh munsoob, چمن مناسب chumin munausib.

An herbalist, herborist, نبات دان nubaut daun, چمن شناس chumin shinaus.

An herb-woman نبات فروش nubaut furoosh.

A HERD کله guleh, رم rum, رمه rumeh, سیله seileh, جول jool, فسیله fuseeleh, عرجله arjuleh, صوار suwaur, صیار sé-aur (plur. صیران seeraun, اصواره aswaureh), کباره kubaureh, صدعات sydaat, خنطولت khuntoolut, ابالت ibaulut, رعیت ra-é-ut, صدیع sudé-a, قصلت kuslut, مواشي muwaushé. v. *flock, crowd.* — *Herds of cattle* اقاطیع بقر akaté-a bukr.

To herd با یک دیکر جمع کردن ba eek digur jumma kirdun, جماعت نمودن jummaut numoodun, فوج فوج رفتن fouj fouj ruftun.

A herdsman کله بان guleh ban.

HERE اینجا einja, در اینجا dur einjah, در این حال dur ein haul, هنا huna, هاهنا hahunu. *Here and there* انجا اینجا aunja einja, من هنا و هنا min huna ou huna, اخول اخول akhool akhool, انجا اینجا پك puk. *To run here and there* انجا اینجا دوان کردن aunja einja duwaun kirdun. *Here within* اینجا اندرون einja anduroon. بهذا الداخلیت behaza-u'd'dakhilé-ut. *Here it is* اینجاست einjaust. *Here I am* اینکم einukum, لبیك lubeeka. *Here we are* اینکیم einukeem. *To say, "Here I am"* اینکم کفتن einukum guftun, تلبیت کردن tulbé-ut kirdun. *Here comes Peter* اینك پطرس einuk Petrus. *Here comes Paul* ها هذا بولس ha ha haza Baulus.

HEREABOUTS نزدیك nuzdeek, درنزدیکي dur nuzdeeké, در اینجا نزدیك dur einja nuzdeek, هنا تقریب huna tukreeb.

HEREAFTER (*a future state*) اینده a-éndeh, عالم غیب زمان مستقبل zumauna mustukbil, auluma gheeb. *(from this time forward)* از این باز uz ein baz, بعد از این baad uz ein, زان پس zaun pus, پس انکاه pus angah, از این جا uz ein ja, من الان min alaun, غب زا ghybba za, بعده baadahu, اثر زا asr za, في ما بعد fi ma baad, و بعد wa baad, ثم summa. *Never hereafter* هیچ از این باز heich uz ein baz, هیچ heich, هیچ من بعد heich min baad.

HEREAT در این dur ein. v. *hereon.*

HEREBY از این uz ein, زین zein, زین میان zein mei-aun, ازچه uz cheh, من زلك min zaliki.

HEREDITABLE ممکن موروث mumkina mawroos, لایق ملکی la-éka mulké.

Hereditament میراث meeraus. v. *heritage.*

Hereditary موروث mawroos, میراث منسوب meeraus munsoob, ذو میراث zu meeraus, ملکي mulké, تملیکی tumleeké. *Hereditary possessions* مال موروث maula mawroos, اتلاد itlaud, ملك mulk, مان maun, میهمن meehmun, میهن meehun. v. *heritage.—A hereditary sword* سیف ماثور seifa maasoor. *By hereditary right, hereditarily* ارثانه irsauneh, از تملیکیت uz tumleeké-ut, بطریق میراث betureeka meeraus.

HEREIN درین durein, بهذا bihaza.

HEREOF از این uz ein, من هذا min haza.

HEREON برین burein, در این dur ein, علي هذا ala haza, لاجل هذا li-ajla haza.

HEREOUT از این جا uz ein ja.

HEREMETICAL تنها tunha. v. *solitary.*

HERESY رفض rufz, رافضت raufizut, الحاد ilhaud, بدعت bidat, ضلال zulaul. *A heresiarch* مبدع mubda, متبدي mutubudda. *A heretick* رافضي raufuzé (plur. روافض ruwaufiz), اهل بدعت ahla bidaat, هراطقي herautuké (plur. هراطقات herautikaut), ملحد mulhyd (pl. ملاحدت mulauhidut), خارجي khaurujé (pl. خوارج khuwaurij). *Heretical* مشاحن mushauhin, زو رفض zu rufz, اهل بدعت ahla bidat. *Heretically* با رفض ba rufz, بطور مشاحن betoor mushauhin.

HERETO, *hereunto*, بدین bedein, باین baein, الی زلك ila zalika, تا اینجا ta einja, اینرا einra.

HERETOFORE پیش از این peish uz ein, دروقت پیشین dur wakta peisheen, قبل از این kubl uz ein, مقدما mukudduma, ما تقدم ma tukuddum, من قدیم min kudeemu, سابقا saubika, سابقانه saubikauneh, اولا awwula, اول awwul, قبلا kublan, قدما kudiman, من قبل ان min kublu aun. *As heretofore* چنان در وقت پیشین chunaun dur wakta peisheen, کما في الاول kuma fi'l'awwul, کالاول kalawul.

HEREWITH باین ba-ein.

HERITABLE ممکن میراث mumkina meeraus, قابل موروث kaubila mawroos, مقدور ارث mukdoora irs.

Heritage میراث meeraus, ارث irs, وراثت wurausut, ورات wuraus, ورث wurs, رثت risut, تراث turaus, موارث mawrus, توریث tawrees (plur. مواریث mawaurees), ترکت turkut, مان maun, مخلفات mukhullufaut, ملك mulk. *To leave in heritage* ایراث کردن a-éraus kirdun, میراث نمودن meeraus numoodun. *To take by heritage*

ميراث خوردن meeraus khoredun, وراثت خور شدن wuraufut khore shoodun. v. *to inherit.*

A HERMAPHRODITE نر ماده nur maudeh, ننك nunk, خنثي khunsé (pl. خناث khunaus, خناثي khunausa), مخنث mukhnus. *Hermaphroditical* نر ماده پيوند nur maudeh pivund, ننكي nunké, خنثي منسوب khunsé munsoob.

HERMES هرمس hermes, هرميس hermees.

Hermetical, v. *chymical.*

A HERMIT صحرا نشين suhra nisheen, بريت نشين buré-ut nisheen, خلوت نشين khulwut nisheen, كوشه نشين koosheh nisheen, بيابان نشين bé-abaun nisheen, عبد abid, زاهد zauhid, ابطال abtaul, اهل صومعت ahla sawmaat, عزت صاحبي yzzut sahibé, زو تصوف zu tusawwuf. — *A hermitage* زاهد خانه zauhid khauneh, زاويت zawé-ut, صومعت sawmaat, كورستان kooristan. *A hermitess* زني كوشه نشين zunné koosheh nisheen, دختر شالپوش dokhter shaulposh. *Hermitical* صحرا نشين منسوب suhra nisheen munsoob. v. also *solitary.* — *The life of a hermit* انزوا anzuwa, زاهدي zauhidé.

A HERNIA باد خايه baud kha-éh, باد كندي baud kundé, دبه dubuh, ترو kurou. v. *rupture.*

A HERO دلير dilare, دلاور dilavur, بهادر bahauder, پهلوان pihluvaun, يک سوار eek suvvaur, يكه سوار eekeh suvvaur, شهسوار shahsuvvaur, قهرمان kaherman, بهمن bahman, غازي ghauzé, صاحب قران sahib kuraun, صاحب ظهور sahib zuhoor, سپهسالار sippahsalaur, همام humaum, مبارز mobauriz, مرد murd, جرار juraur, يال é-aul, يل eel, يالونيك é-aulooneek, يامجيك é-aumjeek, يانجيك é-aunjeek, كنغال kunghaul, شهاب shihaub, باسل bausil, نجيب nujeeb (pl. انجاب anjaub, نجب nujub, نجبا nujuba), الب alb. v. *champion.* — *The hero of the age* قهرمان زمان و نريمان دوران kahermana zumaun wa nerimana dowraun, بهمن زمان و تهمن دوران bahmana zumaun wa tahmana dowraun. *Heroes* پهلوانان pihluvanaun, دلاوران dilauvuraun, مبارزان mobaurizaun, بهادران bahauduraun, مردان murdaun, غزات ghuzaut, كمات kumaut, صف شكنان suf shakinaun. *Heroic, heroical*, دليرانه dilarauneh, پهلوانانه pihluvanauneh, غزوي ghuzooï, صاحب قراني sahib kuraune, كثير الجهاد kuseeru'l'juhaud, همامي humaumé. v. *brave, courageous, magnanimous.* — *A heroic atchievement* كار همامي kaur humaumé, غزا ghuza (plur. غزوات ghuzuwaut). *Heroically* دليرانه dilarauneh, بهادرانه bahadurauneh, مرد مردانه وار murda murdauneh waur, مردانه murdauneh. *A heroine* زني دليرانه zunné dilarauneh.

A HERON كيلان keilaun, ماهي خوار mauhé khaur, بوتيمار booteemaur, هوكار hookaur.

HERPES (*a cutaneous disorder*) نمل numl, قلاع kula, ريش دهن reesha duhun.

HERS خود khood, وي wé, او ou, ش or اش ish, ها ha.—*Herself* خود khood, خودرا khoodra, او خود ou khood, خودش khoodish, نفسها nuffiha. *An admirer of herself* خود پرست khood purust. *Pleased with herself* خود پسند khood pussund. *Mistress of herself (patient)* خود دار khood daur. *She adorned her beautiful face* ماه روي خودرا ارايت كردند mah rooï khoodra araust kirdund.

A HERSE (*funeral carriage*) عربه خرپشته دار arabeh khorpushteh dar.

To HESITATE دودل بودن doodil boodun, تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود مترددد شدن dur ra-é khood muturuddud shoodun, اقدام و احجام نمودن ikdaum ou ihjaum numoodun, شبهه داشتن shubheh daushtun, دركمان بودن dur gumaun boodun, شك بردن shuk burdun. v. *to doubt.*—(*to stammer*) كرفتار زبان نمودن gooriftaura zubaun numoodun, خطل كردن khutul kirdun, عي نمودن aï-é numoodun, رد داشتن rudd daushtun. v. *to stutter.*

Hesitation تردد turuddud, اقدام و احجام ikdaum ou ihjaum, شبهه shubheh, كمان gumaun, شك shukk, دودلي doodilé, وهم wuhm, ريب reeb. v. *doubt, irresolution.*—(*stammering*) رد rudd, عي aï-é, خطل khutl, زعوم za-oom, تمتمه tumtumeh, تلجلج tulujluj, فافا fafa. *Without hesitation* بي تردد bé turuddud, غير اقدام و احجام ghire-a ikdaum ou ihjaum, بلا شبهه bila shubheh.

Heteroclite, v. *irregular.*

HETERODOX نا مسلمان na mosliman, غير مومن ghire-a mu-umin. v. also *heretical.*

HETEROGENEOUS, *heterogeneal*, بي نسبت bé nusbut, غير انتساب ghire-a intisaub. v. *dissimilar.*

To HEW رنديدن rundédun, نجر ساختن nujir saukhtun, رنديده كردن rundédeh kirdun, تراشيدن tiraushédun, تراش ساختن tiraush saukhtun, بريدن burédun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun. v. *to cut, fell.* — *A hewer* رنده كر rundeh gur, نجار nujjaur, تراشنده tiraushindeh. *A hewer of wood* هيمه كش heemeh kush. *A hewn stone* سنك تراشيده sunk tiraushédeh.

A HEXAGON شش جانب sheesh jaunib, تسديس tusdees.—*Hexagonal, hexangular* زو شش جانب zu shesh jaunib.

A HEXAPED (*animal with six feet*) شش پا shesh pa.

HEY! *heyday!* هاي hai, ايا a-é-a.—*A heyday*, v. *frolic*.

Hiatus, v. *aperture*, *gap*, *breach*.

HIBERNAL شتوي منسوب shutooï munsoob.

HICCUP, *hiccough*, زروغ zuroogh, فواق fuwauk, انجوغ aujoogh, زغنك zughunk, اشكوهه ashkooheh, انقرديه ankurdeeh, انك anuk, سكزه sukzuh. — *To hiccup* زروغ زدن zuroogh zudun, فواق كردن fuwauk kirdun, زيويدن zeewédun, زويدن zuwédun.

HID, *hidden*, پوشيده poshédeh, مستور mustoor, مكتتم muktutim, مخبو mukhboo, تدفن tuduffun, مخفي mukhfé, مختفي mukhtufé, متابق mutaubik, تكمو tukummoo. v. *concealed*.

To hide (*conceal*) پنهان كردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poshédeh saukhtun, مخفي كردن mukhfé kirdun, شوخيدن shookhédun, واداشتن wadaushtun, نهان كردن nihaun kirdun, ستر ساختن sutr saukhtun. (*to conceal one's self*) نهفتن nuhuftun, تنهيدن tunhédun, خبيدن khubédun, مستور شدن mustoor shoodun, تدفن بودن tuduffun boodun.

A HIDE جلد jild (pl. جلود julood). *A raw hide* پوست post, خامسوز khaumsooz, اهاب ahaub. *A hide of fine leather* (*morocco*) سختيان sukhtéaun, كوزكاني koozkauné. *A hide of coarse leather* كول kool. v. *leather*, *skin*.

HIDEOUS قبيح kubeeh, شنيع shuné-a, زشت zusht, چركين churkeen, ملعون mula-oon, مكروه mukruh, كريه kureeh, هولناك hawilnauk, مخوف mukhoof, مهول muhool, هايل ha-él, مهيب muheeb, دلگير dilgeer, سهمناك suhumnauk, عفرجع afurja. v. *deformed*, *horrible*, *dreadful*.—*Hideous in countenance* قبيح المنظر kubeehu'l'munzir, كريه الصورت kureehu's'soorut. كنابد kunaubid, كنابذ kunaubiz. — *A hideous voice* دلخراش ادا dilkhiraush ada. *A hideous monster* بيتاره beetaureh, شبست shibist, شپست shipist, شبشت shibisht, شپشت shipisht, عفريت afreet.

Hideously قبيحانه kubeehauneh, زشتانه zushtauneh, مكروهانه mukroohauneh, مخوفا mukhoofaun.

Hideousness شنيعت shuné-at, قبح kubuh, زشتي zushté, چركيني churkeené, هولناكي hawilnauké.

A HIDER (*one who conceals any thing*) پنهان كننده pinhaun koonindeh. (*one who conceals himself*) خود پنهان khood pinhaun.

HIGGLEDY-PIGGLEDY قرش مرش kurish murish, ابور جبور aboor juboor. v. *confusedly*.

To hie, v. *to hasten*.—*To higgle*, v. *to haggle*.

HIGH بلند bulund, بالا balau, على ala, عليت alé-ut, عالي aulé, رفيع rufé-a, علوي aloo-é, سامي saumé, سني suné, شامخ shaumukh, (pl. شوامخ shuwaumukh), معلا ma-alla, برين bureen, مرتفع murtufa, بازغ bauzukh (pl. بوازغ buwauzukh), زبر zubr, برز burz, اسما asma, اكوم akwum, صعد saad, صعود sa-ood, طاحي tauhé, طامح taumuh, امروغ amroogh, بار baur, كيهان keehaun, كيهال keehaul, ترا tura. v. *exalted*, *elevated*; *loud*. —*Most high* اعلى é-ala. *The Most High* حق تعالي hukk ta-ala. v. God. — *High-born* شريف shereef, ازاده azaudeh, خانواده khanwaudeh, پاك نژاد pauk nizshaud, عاليشان auléshaun. —*High-minded* متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, كستاخ kustaukh. v. *arrogant*, *proud*.—*High in price* گران بها guraun buha, گران مايه guraun ma-éh, ارجمند arjumund, كيمي keemé. *A high wall* شهديوار shuhdeewaur. *A high wind* باد سخت bauda sukht, باد شديد bauda shudeed, تند باد tund baud, باد تند bauda tund. v. *wind*. — *A high mountain* جبل شامخ jebela shaumukh.—*On high* بالا balau, بلند bulund. v. *above*.—*High-sounding* جهوري juhooré. *High-spirited* جان دار jaun dar, دلير dilare, دلاور dilawur. v. *bold*, *brave*.—*A high apartment*, *surrounded with windows* بسغ busugh.—*Higher* [P] بلند تر bulund tur, بالاتر balautur, [A] ارفع arfa, اعلي é-ala. *Highest* [P] بلندترين bulundtureen, بالاترين balautureen, [A] ارفع arfa, اعلي é-ala. *Selling to the highest bidder* (*by auction*) مزاد mizaud. *The higher lintel of a door or gateway* دركون dur koon.--*High water* مد mudd.

HIGHLAND كوهي koohé, جبلي jebelé. v. *mountainous*.—*A highlander* كوه اهلي kooh ahlé, صاحب جبل sahib jebel.

HIGHLY بلندانه bulundauneh, رفيعا rufé-an, بطور عليت betoora alé-ut, بر وجه بالا bur wujha balau. — (*in a high degree*) غايت gha-éut, بغايت begha-é-ut. v. *greatly*. — (*proudly*) متكبرانه mutukubbirauneh, مغرورا mughrooran, كستاخانه kustakhauneh. — (*with esteem*) با اعتبار ba é-atibaur, با التفات ba iltifaut.

Highness (*elevation*) ارتفاع irtifa, اعلا é-ala, رفع rufa. (*a royal title*) والا جاه waula jah, عالي جاه aulé jah, عالي جناب aulé junaub. v. *exalted in dignity*.

A HIGHWAY شاهراه shahrah, شهراه shuhrah, راه كبير rah kubeer, طريق عام tureeka aumm, ام الطريق ummu't'tureek, جاده jaudeh, جيپور jeepoor, نجل nujil, ميتا meeta, مجبت mujubbut, مسح musih (pl. مسوح musooh, امساح

amsauh), نعامت naamut, مورِدت mawridut, مطرِدت mitrudut, عنق asuk. v. *road, way.*—*The middle of the highway* طريق اوسط tureeka awsut.—*A highwayman* راه زن rah zun, راهبان rahban, راهدار rahdar, رهزن ruhzun. v. *robber.*—*A toll paid for guarding the roads against highwaymen* راهداري rahdaré.—*Hilarity*, v. *gaiety, mirth.*

A HILL كوه kooh, تل tull (plur. تلال tulaul), پشته pushteh, ربع ré-a, كوه kooh. v. *mountain.*—*The top of a hill* قله كوه kulleh, قله كوه kulleha kooh, كريوه gureeweh. *From hill to hill* كوه بكوه kooh bekooh. *A castle* or *building on a hill* كلات kulaut, قلاع killaa, نعامت naamut.—*A place* or *pass between two hills* قنعت kinaut (plur. قنا kuna, قنعان kuna-an), لصب lisb (pl. لصاب lusaub, لصوب lusoob), لهب luhib, شعب shaab. v. *pass, valley.*—*A sand-hill* ريگ پشته reeg pushteh.—*A hillock* اهانت ihaunut, قوز kooz, مقاعدت muka-adut, اياد a-é-aud, قوعلت kuwalut.—*Hilly* كوهي koohé, پر كوه pur kooh, حدب hudub.

A HILT قبضت kubzut, دسته dosteh, يد eed. v. *handle.*—*A sword hilt* دسته شمشير dosteha shemsheer, قبضت سيف kubzuta seif, دسته تيغ dostuha teegh, قبيعت kubé-aat. *The silver hilt of a sword, dagger* or *knife* زلفجانه zulfijauneh. *A studd* or *knob in a sword hilt* عجوز ajooz, كلب kulb.

HIM و or او ou, اورا ora, خود khood, ه hu. *For him* بجاي او bejaï ou. *Mr. what d'ye call him* نستُه nustuh, فلان fulaun. *Had you any conversation with him?* با شما ملاقات شده بود ba shuma mulakaut shoodeh bood? *And the king said to him "Who are you?"* و پادشاه اورا فرمود تو كيستي wa padshah ora furmood, too keesté?—*The king gave him leave* شاه حكم كرد shah hookum kird. *He asked him what was the reason of the noise* پرسيد كه ان چگونه اواز بود porseed keh aun chugooneh awauz bood.—*Himself* خود khood, او خود ou khood, نفسه nufsuhu. *An admirer of himself* خود پرست khood purust. *Pleased with himself* خود پسند khood pussund. خود بين khood been. *Master of himself* خود دار khood daur. *Boasting of himself* خود فروش khood furoosh. *He himself* او خود ou khood, بنفسه benufsuhi, بالذات bizzaut. *The boy threw himself into the river* صبى رمى نفسه في نهر subé rama nufsuhu fi nuhr.

A HIND (*female of a stag*) اهو ماده ahoo maudeh, اهوبره ahoobureh, غزال ghuzaul. v. *deer, fawn.*—(*a servant for rustick work*) دهقان dihkaun, روستايي roostaï-é, همدبهي humdeehé, كزازاد kuzshazaud, وليد wuleed.—*Hind*, v. *back, backward.*

HINDER پسين puseen, اخر akhir. v. *posterior.* *The hinder part* پس pus, اخر ukhur. *On the hinder part* در پس dur pus, من ورا min wura. *The hinder part of the head* پس كردن pusa gurdun.—*Hindermost, hindmost* پسترين pustureen, اخير akheer. v. *last.*

To hinder منع كردن muna kirdun, مانع بودن mauna boodun, معارض شدن mu-ariz shoodun, عايق نمودن a-ék numoodun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh saukhtun, مهانعت كردن mumanaat kirdun, معارضت نمودن ma-arizut numoodun, عوق ساختن awk saukhtun, دخل كردن dukhl kirdun, تعويق ساختن taweek saukhtun, تعرض نمودن ta-arriz numoodun, زجر كردن zujir kirdun. v. *to obstruct, prevent.*

Hinderance منع muna, تعرض ta-arruz, مانع mauna, مهانعت mumaunaat, سد sudd, زجر zujir, كف kuff, بركم burkum. v. *impediment, stop.*—*A hinderer* منع كر munagur.

A HINGE جارور jauroor, بندكشه bundkusheh, رزه ruzzuh, رز ruz, رزت ruzzut, پش push, حلقه hulkeh. *The hinge of a door* جارور در jauroora dur, حلقه در hulkuha dur. *The hinges* or *poles of the world* قطب kutb.—*The four hinges* or *cardinal points* ربع مسكون ruba muskoon. *To be off the hinges* (*to be in disorder*) مشوش شدن mushuwush shoodun, پريشان بودن purrashaun boodun, اضطراب شدن iztiraub shoodun.

To hinge (*fit with hinges*) با جارور اراستن ba jauroor araustun.—(*to turn upon the hinges*) بجارور كرديدن bejauroor gurdédun. *The whole hinges upon this* كلي برين كردان است kullé burein gurdaun ast.

To HINT (*give a signal*) رمز كردن rumz kirdun, غمز زدن ghumz zudun, ايما ساختن a-éma saukhtun.—*To hint at* (*mention slightly*) علي باب الله كلام كردن ala baubullah kulaum kirdun, خفة كفتن khuffutan guftun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun. v. *to suggest.*

A hint (*signal*) رمز rumz, غمز ghumz, ايما a-éma.—(*notice*) تنبيه tumbeeh, خبر khubr, اكاه agauh. v. *suggestion, intimation.*

The HIP شاكلت shaukilut, شكلا shukla, ست sut, الور aloor, است ust, الست alust, داغست daughisut, كونسته koonsustuh, زر zir, حجبت hujubut. *The hips* پشت ماره pusht maureh, پشت مازه pusht mauzeh, پشت مازو pusht mauzoo, پشت مهره pusht muhreh, شواكل shuwaukil. *The hip bone* ور wur, ورت wurut, ورك wuruk, اورك awruk, وركا wurka, قب kub. *The two hip bones* المكحلان almuk-haulaun.

HIP (*dejection of spirits*) دلتنكي diltunké.—*Hippish, hipped* دلتنك diltunk. v. *dejected.*

HIPPOPOTAMUS (*river horse*) برنيق burneek, فرس البحر fursu'l'buhr, اسب نيلاب asba neelaub.

To HIRE (*take on hire*) بكرا كرفتن bekira gooriftun, استجاره اخذ كردن istijaureh akhz kirdun. *To let on hire* بكرايه دادن bekira-éh dadun, التزام كردن iltizaum kirdun, اجارت ساختن ijaurut saukhtun. *To hire* or *bribe* رشوت دادن rushwut dadun, براكنده كردن burakindeh kirdun. *To hire one's self* خودرا التزام كردن khoodra iltizaum kirdun. *To hire a stallion* فحل عسب كردن fuhl asib kirdun.

Hire كرا kira, كرايه kira-éh, التزام iltizaum, اجارت ijaurut, استجارت istijaurut, حسبت husbut. v. *wages, recompense, reward.* — *A broker's hire* دلالت dulaulut, حلوان hulwaun.—*The hire for a stallion* (also *of prostitution*) شبر shubr, عسب asib. *On hire* التزامانه iltizaumauneh.

Hired مكري mukré, موتجير mu-utujeer, ملتزم multuzim. *Any thing hired* كري kiré.

A hireling اجير ajeer, كار افزول kaur afzhool, كراجي kiraujé, شاكرد shaugurd, شاكرى shauguré, عسيف aseef (plur. عسفا asfa), عتيل ateel (plur. عتلا atla), اسيف aseef, مزدور muzdwur (plur. مزدوران muzdwuraun), عنفاش anfaush, عضرط azrut, عضارط azaurut, عضروط azroot (plur. عضاريط azaureet, عضارطت azauritut). v. *mercenary*; also *prostitute.*

A hirer كراجي kiraujé, اجاره دار ijaureh dar. *A hirer of horses, mules, &c.* كري kira. *Horse hirers* داج daujj. *A camel hirer* صفغاط fuffaut.

HIS او ou وعي wé, اش ish, اش ash, ه hu. *His sword* سيفش seifish. *His heart* دل او dila ou. *His house* خانه اش khauneha ash. *His head* سر وي sura wé. *His boy* فتيه fatahu, فتاه fatauhu. *His own* خود khood. *His self* اوخود ou khood. v. *himself.*

To HISS شبليدن shiblédun, هشت كردن hisht kirdun, سفليدن siflédun, صفار زدن suffaur zudun. صفير كردن sufeer kirdun, فح ساختن fuhh saukhtun, مكا زدن muka zudun, نبيح كردن nubih kirdun, قرير ساختن kureer saukhtun. v. also *to explode.*

A hiss هشت hisht, صفار suffaur, صفير sufeer, فح fuhh, قرير kureer, نبيح nubih, مكا muka, مكو mukoo. *Making a hissing* or *tingling noise in the ear* هوي huwé. *Hissing* or *whistling as the wind* هف huff, هفيف hufeef, نييج nei-éj.

Hist! اي aiyu, ايا a-é-a, هيا heiya.

A HISTORIAN, *historiographer* صاحب تاريخ sahib taureekh, خبر نويسان khubr noo-ésaun, حكايتجي huka-é-utjé, شاهنامجي shahnamehjé, توارخجي tuwaurikhjé, حاكي hauké, اثر طراز asir tirauz, نيرنج neerunj, راوي rawé, ناقل احوال naukila ahwaul, مورخ muwurrikh. *A faithful historian* راوي صحيح الخبر rawé-a suheehu'l'khubr.—*Historians* اصحاب تواريخ as-haba tuwaureekh, نقلت احوال nukluta ahwaul, اصحاب روايات as-hauba riwa-é-aut, مورخون muwurrikhoon, مورخين muwurrikheen, رواة ruwwaut, اصحاب قصص as-hauba kusus, راست كويان خبر raust gooï-auna khubr. *The writers of history and collectors of annals* راويان اخبار و حاويان اثار rawé-auna akhbaur wa hawé-auna asaur.

Historical قصه كذار kisseh guzaur, تاريخ كو taureekh goo, حكايت منسوب huka-é-ut munsoob, نقل پيوند nukl pivund.—*Historically* برجه حكايت bur wujha huka-é-ut, بطور قصه كذار betoora kisseh guzaur, بطريق تاريخ betureeka taureekh.

History تاريخ taureekh (pl. تواريخ tuwaureekh), حكايت huka-é-ut, روايت riwa-é-ut, قصه kysseh (plur. قصص kysus) قصيت kuzé-ut, قصه كذاري kysseh guzauré, خبر khubr (pl. اخبار akhbaur), نامه nameh, شاهنامه shahnaumeh, داستان daustaun, دستان dustaun, اثر asir (plur. اثار asaur), ماثر ma-asir, حديث hudees, حديثي hudeesé, فسان fusaun, فسانه fusauneh, فسله fusleh, نيرنج neerunj (plur. نيرنجات neerunjaut), مرداش murdaush, انكار angaur, نوا nuwa. *One who recites histories* قصه خوان kysseh khaun, نيرنج neerunj. *A true history* حكايت صحيح الروايت huka-é-uta suheehu'r'riwa-é-ut. *Wonderful histories* اخبار معجز اثار akhbaura mu-ajiz asaur. *A poetical* or *fabulous history* حكايت huka-é-ut, روايت riwa-é-ut, داستان dausitaun, افسانه afsauneh, اسطوره astooreh (plur. اساطير asauteer), حمزه نامه humzeh nameh, ابدت abidut, مثل misl. v. *fable.*

To HIT زدن zudun, كوفتن kooftun, كوبيدن koobédun, ضرب كردن zurb kirdun, لتم ساختن lutim saukhtun. v. *to strike, clash.*—*To hit a blow* ضرب زدن zurb zudun, مشت كردن musht kirdun. *To hit the mark* علامت زدن alaumut zudun, نشان كوفتن nishaun kooftun, اصابت كردن isaubut kirdun. *To hit the fancy* خوش امدن khoosh aumudun, پسنديده شدن pussundedeh shoodun, مقبول بودن mukbool boodun. v. *to please.*—*To hit upon* راست افتادن raust uftaudun, مصادف كردن musaudif kirdun. *To hit* or *chance luckily* نكو امدن nikoo aumudun, بادبار شدن baudbaur shoodun, خوشيدن khooshédun, سنوح نمودن sunooh numoodun. v. *to*

succeed.—*To hit* or *agree in opinion* راي يک شدن ra-é eek shoodun, يکدل و يکجهد بودن eekdil ou eekjihud boodun. *To hit one in the teeth* (*to upbraid*) گواره کردن guwaureh kirdun, خبر طعن اميز گفتن khubr taan ameez guftun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to revile, reproach.*—*To hit off* (*conceive happily*) بالخير خيال ظرف bi'l'kheir pundaushtun, پنداشتن khé-aula zurf numoodun. نمودن

A hit ضرب zurb, کوب koob, مصادمت mu-saudumut. v. *blow, stroke.*—*A lucky hit* نيک بختي neek bukhté, بختيار قضيت kuzé-uta bukhté-aur, عارضت دولتمند aurizuta dowlut-mund.

To HITCH (*move along by jerks*) فرسودن fursoodun, غزيدن ghuzshédun. v. also *to catch.*

HITHER, *hitherward* اينسو einsoo, باين ba-én, اينجا einja, تا اينجا ta einja, الي هنا ila huna. *Hither and thither* ان سو اين سو aun soo ein soo, اخول اخول akhwala akhwala. *To search for hither and thither* انجا اينجا جستن aunja einja justun, پويان شدن pooï-aun shoodun.—*Hithermost* بر اين جانب نزديکترين bur ein jaunib nuzdeektureen.

HITHERTO تا اينجا ta einja, تا همچنين ta humchuneen, تا اين زمان ta ein zumaun, تا اين وقت ta ein wakt, الى الان ila alaun, الي هذا الان ila haza alaun.

A HIVE (*swarm of bees*) غنينه ghuneeneh, خشرم khushrum, جمع زنبور عسل jumaa zumboora asl, دبر dubr.—*A bee-hive* شان shaun, کندروج kunduroj, تنک عسل tunka asl, کندو kundoo, کندوج kundooj. v. under *bee*; also *company.*

To hive (*put into hives*) در شان نهادن dur shaun nihaudun. *To hive together*, v. *to herd.*

HO! *hoa!* يا é-a, ايا a-é-a, ايها ei-uha, الا ela.

HOAR, v. *hoary.*—*Hoar-frost* ژاله zshauleh, بشم bushum, پژ puzsh, پژه puzsheh, اوروغ ourugh, قرس kurs, جليد juleed, ارزيز arzeez, بشک bushuk. *Covered with hoar frost* مجلود mujlood, مصقوعت muskuwaat. *Rain freezing into hoar frost* هجرس hujris.

A HOARD کنجباد gunjbaud, گنجينه gunjeeneh, پشته pushteh, انبار ambaur. v. *treasure.*—*To hoard* کنجباد کردن gunjbaud kirdun, در انبار نهادن dur ambaur nihaudun. v. *to store, lay up.*

HOARINESS شيب sheeb, مشيب musheeb, شيبت sheebut, شعرت shaarut, ازوغ azshoogh. زرت zurat, زغار zughaur, ژغار zshughaur, اشتعال ishtaal, رجه rujuh. v. *gray hairs.*

HOARSE بح buhh, بحح buhuh, بحت buh-hut, بحوحت buhoohut, بحاح buhha, اواز گرفته awauz goorifteh, صدا گرفته suda goorifteh, فح fuhh, فحوح fuhooh, اجشر ajshur.—*The hoarse barking of a dog* نباح nubbauj.—*Hoarsely* بحانه buhhauneh, با گرفتني اواز ba gooriftuné awauz, فحوحا fuhoohan.—*Hoarseness* بحت buhhut, بحوحت buhoohut, تز tuzsh, گرفتني اواز gooriftuné awauz, بحت صوت buhhuta soot, صدا گرفتن suda gooriftun, کرير kureer. *To make a hoarse noise* وحوحة کردن wuhwuhut kirdun, ابحاح ساختن ibhauh saukhtun. *To grow hoarse* بح شدن buhh shoodun, بحوحت گرفتن buhoohut gooriftun, گرفتني اواز داشتن gooriftuné awauz daushtun.

HOARY اشيب asheeb (fem. شيبا sheeba), شايب sha-éb, اشهب ash-hub, مجهد mujhud. v. *white, gray, mouldy.*—*Hoary hairs*, v. *gray hairs.*

To HOBBLE اقزل نمودن akzul numoodun, لنکيدن lunkédun. v. *to halt, limp.*

Hobblingly, v. *awkwardly, unskilfully.*

A HOBBY (*small horse*) مدلي mudillé.

A HOBGOBLIN کيخ keekh, جن jinn, ام الصبيان ummu's'subé-aun. v. *elf, fairy, demon.*

A HOBNAIL ميخ meekh.

A HODGE-PODGE خلط khylt, قرش مرش kurish murish, مجمع mujma. v. *medley.*

HODIERNAL امروزي imroozé, امروزينه imroozeeneh.

A HOE کنند kunund, بيل beel, کندو kundoo, ترشت turusht, توشت toosht.

A HOG خنزير khunzeer, کراز gurauz, بدعت budaat, خوک khook, وراژ wurauzsh, وراز wurauz. *Hogs* خنازير khunauzeer, خناز khunauzir, بدعت budaat. *Two* or *three hogs* دو سه بدعت doo seh budaat. *A hog driver* or *herd* خوک بان khook ban. *Hog's lard* شحم خنزير shuhma khunzeer. *Hog's bristles* هلب hulub. *The grunting of hogs* قبيعت kubé-aat, شنه shunuh. *A hog's stye* خنزيري khunzeeré.—*Hoggish* خنزيري khunzeeré, کراز اسا gurauz asa, خوکي khooké. v. also *brutal, selfish, clownish.*—*Hoggishly* بطور خنزيري betoor khunzeeré. v. *selfishly, greedily.*—*Hoggishness* کيفيت خنزير keefé-uta khunzeer. v. also *selfishness, rusticity, brutality, greediness.*—*A hogshead*, v. *barrel.*

To HOIST, *hoise* برداشتن burdaushtun, بلند برداشتن bulund burdaushtun, برافراشتن burafraushtun, براوردن burawurdun, زوريدن zoorédun. *To hoist sail* بادبان برداشتن baudbaun burdaushtun.

To HOLD داشتن dauſhtun, گرفتن gooriftun, گرفت کردن goorift kirdun, در ایدن dur aï-édun, تمسک نمودن tumuſſuk numoodun, تصرف داشتن tuſurruf dauſhtun. v. *to graſp; ſeize; retain; poſſeſs, enjoy.*—*To hold faſt* سخت گرفتن ſukht gooriftun, ضابط کردن zaubit kirdun, تشبث نمودن tuſhubbus numoodun, مسک ساختن muſik ſaukhtun. — *To catch hold and hang by any thing* اویختن aweekhtun. *To catch hold of the ſkirt of another's garment* تشبث دامن کردن tuſhubbus daumin kirdun, دامن گرفتن daumin gooriftun. *To hold back* باز داشتن bauz dauſhtun, وا داشتن wa dauſhtun, منع کردن muna kirdun. v. *to reſtrain, check*; alſo *to hold off.*—*To cauſe one to hold* or *graſp* گیرانیدن geeraunédun, گیراندن geeraundun, گرایدن guraédun, درانیدن duranédun.—*To hold with the teeth* با دندانها گرفتن ba dundaunha gooriftun, ازم کردن azum kirdun.—*To hold a lanthorn* or *light to any one* کسی را اسداف کردن kuſſeera iſdauf kirdun, چراغ افروخته کسی را نمودن churaugh afrookhteh kuſſeera numoodun.—*To hold in (a horſe, &c.)* انجسکیدن aunjuſkédun, انجکیدن aunjukédun, ضبط کردن zubt kirdun, منع ساختن muna ſaukhtun. v. *to reſtrain, ſtop, check.*—*To hold in (continue in luck)* نیک بخت داشتن neek bukht dauſhtun, بختیار شدن bukhté-aur ſhoodun.—*To hold in (reſtrain one's ſelf)* خودرا باز داشتن khoodra baz dauſhtun, نفس ضبط کردن nufs zubt kirdun. *To hold forth (ſhow)* نمودن numoodun, پیدا ساختن peeda ſaukhtun. v. *to exhibit.*—*(to harangue)* سخن راندن ſukhun raundun, سخن ران نمودن ſukhun raun numoodun, کلام گذاردن kulaum guzaurdun. *To hold off (keep one at a diſtance)* باز داشتن baz dauſhtun, دفع کردن dufa kirdun, مانع ساختن mauna ſaukhtun.—*(to procraſtinate, delay coming to an agreement)* واپس انداختن wapus andaukhtun, واپس افکندن wapus afkundun, دیر واداشتن deir wadauſhtun. *To hold on (continue)* مداومت نمودن mudawumut numoodun, استمرار کردن iſtimraur kirdun, کشیدن kuſhédun, واکشیدن wakuſhédun. v. *to protract.* — *(to proceed, go forward)* رفتن ruftun, گذشتن guzuſhtun, حرکت نمودن hurukut numoodun. *To hold out (ſtretch out the hand, &c.)* دست درازي ساختن doſt dirauzé ſaukhtun, انکاریدن angaurédun.—*(to continue to bear* or *ſuffer)* تحمل کشیدن tuhummul kuſhédun, برد باري نمودن burd bauré numoodun, با سامان بودن ba ſamaun boodun, صبور شدن ſuboor ſhoodun.—*(to offer, propoſe)* معروض کردن maarooz kirdun, عرض نمودن erz numoodun, منوي ساختن munooï ſaukhtun.—*(to laſt)* دوام نمودن duwaum numoodun, قایم بودن ka-ém boodun, باقی شدن bauké ſhoodun.—*(not to yield* or *be ſubdued)* غیر مغلوب شدن ghire-a mughloob ſhoodun, صاحب ازادي بودن ſahib azaudé boodun, نا مقهور شدن na mukhoor ſhoodun. *To hold together* درهم گرفته کردن durhum goorifteh kirdun, پیوسته ساختن pivuſteh ſaukhtun, واهم پیوند نمودن wauhum pivund numoodun.—*(to be joined)* پیوسته شدن pivuſteh ſhoodun, مواصلت بودن muwauſlut boodun.—*(to remain in union)* دایما مواصلت شدن da-éma muwauſlut ſhoodun, الاتحاد دایما بردن alittihaud da-éma burdun, اتفاقا مداومت نمودن ittifakan mudawumut numoodun. *To hold up (raiſe aloft)* برداشتن burdauſhtun, برافراشتن burafrauſhtun, بلند افراز کردن bulund afrauz kirdun.—*(to ſupport, ſuſtain)* برداریدن burdaurédun, برپاي داشتن bur pa-é dauſhtun, بر دار بودن burdaur boodun.—*(to ſupport one's ſpirits)* نا تنک دل بودن na tunk dil boodun, دفع غم کردن dufa ghum kirdun, ضمیر غمزدا داشتن zumeera ghumzuda dauſhtun, خاطر خوش شدن khautir khooſh ſhoodun. — *(to continue fair weather, not to rain)* نا پوش هوا بودن na poſh hawa boodun, بی باران شدن bé baraun ſhoodun, نا بارانیدن na baraunédun.—*(to continue at full ſpeed)* تیز رو نمودن taze rou numoodun, زود رفتن zood ruftun, سرعت کردن ſuraat kirdun. *To hold one's peace* خاموش بودن khaumooſh boodun, سکوت نمودن ſukoot numoodun. *To hold a council* دربار فرمودن durbaur furmoodun, دیوان داشتن divaun dauſhtun. *To hold a conference* عقد مجلس داشتن akud mujlis dauſhtun.

Hold! (interjection) بگذر beguzur, ترال turauk, بل bil, بله bilha, بهل bihil, دا or دع daa, زر zura.

Hold (imperat.) گیر geer. *Take and hold* گیردار geerdar, گیرودار geeroudar, دارگیر dargeer.

Hold (graſp) گرفت goorift, گیر geer, گرفتگي gooriftugé, قبض kubz, قبضت kubzut.—*(ſomething to be held* or *graſped at)* چیز ممکن گیر cheeza mumkina geer, اویزي aweezé.—*(a ſupport)* سند ſunud, دستگیري doſtgeeré, اعتماد é-atimaud. — *(the power of ſeizing)* قوت گیر kuwwuta geer, امکان گرفت imkauna goorift.—*(a priſon)* حصین huſeen, زندان zindaun, حبس hubs, سجین ſujjeen, محبس muhbus, هرزوکي hurzooké.—*(cuſtody)* گرفتاري gooriftauré, تحبس tuhubbus, زندانگي zindaunugé.

(power, influence) قدرت kudrut, مقدور muk-door, مقدرت mukdirut, قوت kuwwut.—*(a lurking place)* کمین kumeen, کمینگاه kumeen-gah, کمینگه kumeenguh.—*(a strong hold or fortress)* برج burj, حصار hissaur, حصن husn, بارو bauroo, قلع killaa. v. *fort, castle.*—*The hold of a ship* بطن جهاز butuna jahauze, درون کشتي duroona kishté.

A holder گیر geer, گیرا geera, دار dar, دارنده daurindeh, بردار burdaur. *A great land-holder* زمین دار zemeen dar. *An inferior land-holder* اجاره دار ijaureh dar. v. *farmer.*—*A holder-forth* سخن ران sukhun raun. v. *declaimer.*

A hold-fast آویز aweez, چنگل chungul. v. *hook.*—*(a cramp-iron)* بیني در beené dur.

Holding گیر geer, گیرا geera, دار daur, بردار burdar, دارنده darindeh, داران daraun, ماسک mausik, ممسک mumussuk.—*A holding* اجاره داري ijaureh daré. v. *farm.*

A HOLE سوراخ sooraukh, ثقب sukub, ثقبت sukbut, سولاخ soolaukh. v. *chink, crack.*—*A button-hole* اخکوبه akh-koobeh, اخکوجه akh-koojeh, اخکور akh-koor, اخکوزنه akh-koozineh, اخکون akh-koon, جوشک jooshk, کوژ koozsh, کوژگره koozshgureh. *A round hole* خرب khurb, خربت khurbut. *A hole in a garment* غرور ghuroor. *A hole in a wall* سوراخ دیوار sooraukha dé-waur, کاف kauf, مشکات mushkaut. *A key-hole* پش push. *The top-hole of a drain* or *common shore* بوالع buwaula, اوق awk. *A hole under ground* غار ghaur, مغاره mughaureh, کهف kuhuf. v *cave.*—*A hole in the ground made by rabbits, moles, &c.* نقب nukib, ورب wurb (pl. اوراب awraub), قصعت kusaat, قاصعا kausa, قاصعت kausaat (pl. قواصع kuwausa), عانقا aunika. *A scorpion's hole* سک suk, کمین عقرب kumeena akrub. *A fox's hole* مکا muka. v. *den, lurking-place, nest.*—*The arse-hole* فوارت fuwaurut, کوسرون koosuroon, نقرت nuk-rut, فنقور funkoor, فنقوره funkooreh, انجیره an-jeereh. *The hole in the head of a hatchet, saw, &c. in which the handle is fixed* زبطانت zubtaunut. *Full of holes* سوراخدار sooraukhdar, ازده azduh, ازشده azshduh, متعین mutaï-én. *To make a hole* ثقب کردن sukub kirdun. v. *to bore, dig.*—*To stop up a hole* سوراخ سد کردن sooraukh sudd kirdun.

HOLILY با روحانیت ba roohané-ut, مقدسا mukuddusan, مبارکانه mobaurikauneh, با طهارت ba tuhaurut.

Holiness مبارکي mobauriké, روحانیت roo-hané-ut, طهارت tuhaurut, قدس kuds, تقدیس tukdees, خطیرت القدس khuteerut'l'kuds, ولایت

wula-é-ut, پاکي pauké, پاکلک pauklik, قنوت kunoot, تقوا tukwa, صفاء sufaa. v. *piety, sanctity.*

HOLLA الا ela, یا ya, ایا a-é-a, اي a-é, ایها ei-uha, ا aw, هیا heya.—*To holla* بانک بر زدن baunk bur zudun. v. *to hollow, shout.*

HOLLOW مجوف mujawwuf, جوف jawf, اجوف ajwuf, جوفي or جوفا jawfa, میان تهي mee-aun tuhé, اسر asurr, سرا surra, سندین sun-deen, قبور kuboor, رت rut. *Made hollow by pressure* منهزم munhuzim. *Worn hollow* ناخرت naukhirut.—*Hollow (insincere)* بي وفا bé wufa, بي حقیقت bé hukeekut, نا صادق na saudik, زو ریا zu ré-a. *(resounding)* مصوات mysswaut, مترنن muturunnin.—*A hollow tooth* گرو guroo.

A hollow کاو kaw, احتفار ihtifaur, تجویف tujweef (pl. تجاویف tujaweef), قوب koob, غور ghoor, تقویب tukweeb, حفر hufr, نقر nukir, جوف jawf, کویز kuweez, دحل duhl, نخوري nukhooré, قلت kullut (pl. قلات kullaut), میان کاوال mei-aun kawauk, لجح lujuh, بارکین baurkeen, نوف noof, اصاد asaud, وحجت wuh-jut, وهدت wuhdut. *The hollow of the hand* روي دست roo-é dost. *The hollow of the eye* چشم خانه chushum khauneh, غار ghaur, گواب gu-waub, خجاج khujauj, قلت عین kulluta aïn. *A hollow reed* قلح kulih. *Any thing hollow* کاواک kawauk, جف juff, صهري suhré, صهرنج suhrunj, صهریج suhreej, صهارج suhaurij. *Any hollow made by pressure* هزمت huzmut. *Any hollow where water collects* وقب wukub, وقر wukir. v. *cave, den, hole, pit*; also *canal, passage.*

To hollow or *make hollow* کاویدن kawédun, ناویدن nawédun, احتفار کردن ihtifaur kirdun, ومیدن wumédun, تجویف ساختن tujweef saukhtun, ازندن azundun, لنجیدن lunjédun. *(to shout)* بانک بر زدن baunk bur zudun, اوازیدن awazédun, اواز دادن awauz dadun.—*Hollowed* کاویده kawédeh, ناویده nawédeh, محتفر muhtu-fir, مجوف mujawwuf, ازنده azindeh, نقیر nukeer.

Hollowness جوف jawf. v. *a hollow.*—*(insincerity)* عدم حقیقت aduma hukeekut, رنک runk, ریا ré-a, عدم وفا aduma wufa. v. *deceit.*

HOLME *(tree)* سندیان sindé-aun, بلاخ bi-laukh, بلخ bilkh.

A HOLOCAUST محرقت muhrukut, وقود wukood, صعیدت sa-édut (pl. صواعد suwaad).

HOLY مبارک mobauruk, مقدوس mukdoos, مقدس mukuddus, پاک pauk, روحاني roohauné, طاهر tauhir, مطاهر mutauhir, مطهر mutuhhir, عزیز جناب azeez junaub, عزیز و مقدس جناب azeez ou mukuddis junaub, قدس kuds, قدوس

kudoos, شريف shereef, ولاء خدا wulaa khoda, ولاء كامل wulaa kaumil. v. *good, pious, sacred.*

A HOLYDAY (*day of gayety*) يوم الزينت é-oomu'z'zeenut, روزچشن rooza chushn, اوازه awauzeh, عيد مسرت a-éda musurrut, روز بشارت rooza bushaurut. v. *festival.* — *Holyday clothes* نهادكي nihaudugé.

The HOLY GHOST روح الله roohullah, روح القدس roohu'l'kuds, شخص سيوم ثالوث shukhsa sé-ooma saloosu'l'mukdus, اقنوم ثالث تثليث المقدس aknooma saulisa tuslees u'l'mukdus.

HOMAGE اظهار اطاعت ihzaura ita-aat, بيع bei-a, بيعت bei-at. v. *obeisance.* — *To do homage* اظهار اطاعت نمودن izhaura ita-at numoodun.

HOME دار daur, خانه khauneh, بيت beet, سرا sura, سراي sera-é, سراي خاص sera-é khass, مكان mukaun, مسكن muskin. v. *house, residence, situation.* — *At home* درخانه dur khauneh. — *Abroad and at home* در سفر و حضر dur sufr ou huzr. — *Driven from house and home* كم كشته دارو ديار gum gushtuha dar ou dé-ar. *To go home* درخانه رفتن dur khauneh ruftun. *To come home* درخانه امدن dur khauneh aumudun. *Home-bred* خانه پرورده khauneh purwurdeh, سياه پرور sei-ah purwur, خانكي khaunugé. *A home-bred slave* كزازاد kuzshazaud, وليد wuleed, متلد mutullid, قن kunn, انقس ankus. — *A home argument* دليل اظهر duleel azhur. *Home-felt* دلكير dilgeer.

HOMELINESS عدم ازرم adum azrum, خلاف ادب khilafa adub, رستايي roostaï-é, خوريادي khooré-audé, عدم نزاكت aduma nuzaukut. v. *rudeness, inelegance, rusticity.* — *Homely* بي ازرم bé azrum, غير ادب ghire-a adub, بي نزاكت bé nuzaukut, قريه منسوب kuré-uh munsoob, زو خوريادي zu khooré-audé. *Homelily* بطوربي ادب betoor bé adub, بر وجه بي نزاكت ber wujha bé nuzaukut. — *Homely in countenance* قبيح المنظر kubeehu'l'munzir, زو پيكر كريه zu peikr kureeh.

HOME-MADE, *home-spun*, در خانه ساخته dur khauneh saukhteh. v. also *homely, coarse.*

A HOMESTAL, *homestead*, جاي قرار ja-é kuraur, قرار كاه kuraur gah, خانه khauneh.

HOMEWARD, *homewards*, بسو خانه besooï khauneh, سوي مكان sooï mukaun, بجانب دار bejauniba daur.

A HOMICIDE خوني khooné, قتال kuttaul. v. *murderer.* — *Homicide* خون khoon, قتل kutl, كشش kooshish. v. *murder.* — *Homicidal*, v. *bloody.*

HOMOGENEAL, *homogeneous* (*of the same kind*) يك جنس eek jins, يك كونه eek gooneh. *To make homogeneous* تجنيس كردن tujnees kirdun. — *Homogeneousness* مماثلت جنس mumausluta jins, تمثيل كونه tumseela gooneh.

HOMOLOGOUS مناسب munausib, منسوب munsoob, موافق muwaufik. v. *congruous, conform.*

A HONE سنك اسيان sunk asé-aun.

HONEST صالح saulih (fem. صالحت saulihut) صادق saudik, صداقتكار sudaukutkaur, زوعدالت zu adaulut, صداد اشنا sudaud ashina, صافي saufé, معدل maaddil, عادل audil, با داد ba daud, راست raust, پارسا paursa, پاك pauk. v. *upright, just, sincere, chaste.* — *Honestly* صالحانه saulihauneh, با صلاح ba sulauh, صادقا saudikan, با عدل ba adil, با پاكي ba pauké.

Honesty صلاح sulauh, صدق suduk, صداقتكاري sudaukutkauré, ساماني samauné, اخلاص ikhlaus, عدل adil. v. *virtue, justice, truth, purity.*

HONIED (*covered with honey*) با عسل پوشيده ba asl poshédeh. v. *sweet, luscious.*

Honey عسل asl (pl. عسول asool, عسلان aslaun, عسل usul), شهد shuhd, انكبين angubeen, ضيح zeih, نوش noosh, طريم tureem, طرم turim, سنوت sunoot, ظي zei, ظيان zei-aun, سلوا sulwa, شوب shoob, ضحك zuhk, ابليم ableema, لواص luwaus, مهران muhraun, زوب zoob. *A little honey* عسلت aslut. *Purified honey* عسل رواك asila ruwauk, عسل مصفا asila musuffa, شهد صافي shuhd saufe, طرم فايق turim fa-ék. *Honey made from dates* دوشاب dooshaub, دبس dibs. *Honey in the comb* كواره kuwaureh, كوارت kuwaurut, شكر شان shukur shaun, شكر شاه shukur shah, شكر سان shukur saun, شهلات shuhlaut, شغان shughaun. *A honey-comb* شهد shuhud, طرم tyrm, شان shaun, مهران muhraun, كوارت kuwaurut. *The flowing of honey from the comb* طرم turum. *Sweet as honey* شهد اميز shuhd ameez. *Rose-honey* (*conserve of roses*) كلنكبين gulungubeen, كل انكبين gul angubeen, جلنجبين julunjubeen. *Preserved in honey* معسل ma-assul, كالبد kaulbud. *Honey easy of digestion* انكبين شيرين كوار angubeen sheereen guwaur. — *To honey* (*talk fondly*) كلام شهد اميز كفتن kulauma shuhd ameez guftun, شرين زبان نمودن sheereen zubaun numoodun. *Cells in a honey-comb* غنينه ghuneeneh. — *Honey-combed* تخريب tukhreeb.

HONORARY عزت بخش yzzut bukhsh, مكرمت ساز mukrumut sauz, عز و وقار اور yzz ou wukaur awur.

Honour عزت yzzut, عز yzz, مكرمت mukrumut, عز و وقار yzz ou wukaur, جلال julaul, بزركواري buzurguwauré, اب روي auba rooï,

شرف shuruf, شرفت shurfut, شرفيت shurfé-ut, ارج arj, كرم kurum, اورند awrund, اورنك awrunk, افتخار iftihkaur, سان saun, رفعت rufaat, عهد ahd, فخر fukhr, فجر fujur. v. *dignity, glory.*—(*magnanimity*) دليري dilaré, دلاوري dilavuré, مردانگي murdaunugé, غيرت gheerut, جوانمردي juvaunmurdé. (*chastity*) پاكي pauké, طهارت tuhaurut, پرهيز purhaze, زهد zuhaud, عفت affut, عصمت asmut. (*reverence*) حرمت hurmut, احترام ihtiraum, تكريم tukreem, اعتبار é-atibaur, اعزاز é-azauz, شكوه shukooh, خلوص و عبوديت khuloos ou aboodé-ut, ازرم or ازرم azrum, هيبت heebut, حشمت hyshmut, تعظيم taazeem, رعايت ra-é-ut, التفات iltifaut. v. *respect, veneration.*—(*reputation*) نام naum, نيك نامي neek naumé, ناموري naumwuré, عرض yrz, ناموس naumoos, (pl. نواميس nawaumees), شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ذكر جميل zukra jumeel, ننك nunk. v. *fame, renown.*—*To defend one's honour* حفظ نام و ننك كردن hyfza naum ou nunk kirdun, عرض و ناموس صيانت ساختن yrz ou naumoos sé-aunut saukhtun. *Held in honour* واجب التكريم vajibu't'tukreem, ذو عزت zu yzzut, مكرم mukurrum. v. *honourable, honoured.*—*With great honour, and extraordinary magnificence* با مزيد اعزاز و اكرام تعظيم ba muzeeda é-azauz wa ikrauma taazeem. *A woman of virtue and honour* عزيزت و محترمت عورت azeezut ou muhturumut awrut. *Void of honour* بي ننك bé nunk, غير اعتبار ghire-a é-atibaur. *Without honour* or *reputation* بي ناموس و ننك bé naumoos ou nunk.—*Honours* تبركات tuburrukaut, تكريمات tukreemaut, اعراض é-arauz.—*Honours approaching to idolatry* تعظيم عبادت اميز taazeem ybaudut ameez.

To honour تعظيم كردن taazeem kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, حرمت دادن hurmut dadun, عزت نمودن yzzut numoodun, اكرام كردن ikraum kirdun, احترام نمودن ihtiraum numoodun, تبجيل ساختن tubjeel saukhtun, تشريف كردن tushreef kirdun, رعايت و التفات نمودن ra-é-ut ou iltifaut numoodun, كراميدن kiraumédun, ازرم داشتن azrum daushtun, اعزاز كردن é-azauz kirdun, توقير نمودن tukeer numoodun, اعظام ساختن é-azaum saukhtun, تفخيم نمودن tufkheem numoodun, ترجيب بردن turjeeb burdun, ابراح كردن ibrauh kirdun. v. *to dignify, reverence.*

Honourable ذو عزت zu yzzut, اهل رعايت ahla ra-é-ut, صاحب اعتبار sahib é-atibaur, كرامي kuraumé, كريم kureem, روشناس rooshinaus, رعايت و حرمترا لايق ra-é-ut ou hurmutra la-ék, واجب الرعايت vajibu'r'ra-é-ut, لازم التعظيم lauzimu't'taazeem, با احترام ba ihtiraum, قرين عزت و التفات kureena yzzut ou iltifaut, قرين عزت kureena yzzut, خطير khuteer, معزز mu-azzuz, نجيب nujeeb.

Honourableness كرم kurum, كرامت kuraumut, جلال julaul, رفعت rufaat. v. *eminence, magnificence, generosity.*

Honourably با كرم ba kurum, كريمانه kureemauneh, با عزت ba yzzut, با اعتبار ba é-atibaur, با احترام ba ihtiraum, بي عيب bé aïb, با اعزاز و اكرام ba é-azauz ou ikraum, با بلند همت ba bulund himmut. v. *magnanimously, reputably.*

Honoured مكرم mukurrum, معظم mu-azzum, معزز mu-azzuz, مفخم mufukhkhum, منكرم munkurim, محسب muhussub, مرفوع murfuwa, مقروم mukroom, موقر muwukkur, مرجب murujjib, مرجوب murjoob, قرين التفات kureen iltifaut.

An honourer التفات نما iltifaut numa, رعايت بخش ra-é-ut buksh, اعتبار كننده é-atibaur koonindeh, مكرام mukraum, رعايتجي ra-é-utjé, معز mu-yzz.

A HOOD سرانداز surandaz, سراغوج suraghooj, كلاه kulauh. v. *veil, cap.*—*To hood* or *hoodwink the eyes* چشم بند كردن chushum bund kirdun, عين كور ساختن aïn koor saukhtun, چشم پوشيدن chushum poshédun, عين پوشا نمودن aïn posha numoodun. v. *to cover*; also *to deceive.*

HOOF سم sum, حافر haufir (pl. حوافر hawaufir), نعل naal, سنب sumb, اسب isb, ظغر zufr (pl. اظغار azfaur), وقاح wukauh, مخلب mukhlub.—*A cloven hoof* ظلف zulf (plur. ظلوف zuloof, اظلاف azlauf), مرما murma, زلم zulm.—*The fore part of a bullock's hoof* سنبك sumbuk. *The hoof of a camel* or *sheep* فرنس furnus. *The hoof of a camel* or *elephant* رحي ruhé. *The hoof of a camel* or *ostrich* خف khuff. *The interior part of the hoof* حصن husun. *A broad flat hoof* فرشاح furshauh. *Having a broad solid hoof* منعل munaal, رحا ruha, ارح arruh, صموح sumooh, لكام lukkaum.—*Hoof-bound* مصرور musroor. *An instrument for cutting the hoofs of cattle* سمتراش sumtiraush.

A HOOK چنكل chungul, قولاب kulaub, خطاف khuttauf (pl. خطاطيف khuttauteef), قلاب kullaub, قلاب اهنين kullauba ahuneen, كندو kundoo, كندوج kundooj, شصت shust. *A fish-hook* تشبيل tushbeel, سمك تشبيلي sumuk tushbeelé, نشبيل nushbeel, ماهي نشبيلي mauhé nushbeelé, شص shuss. *A hook in the shambles on which the meat is hung* اويز aweez, كوشت اويز

gooſht aweez, کچه kucheh. *A hook for taking meat out of a pot* کوشت اهنج gooſht ahunj, چنکاله chungauleh, کلاب kullaub. *A tenter-hook* میخ meekh, نشبیل nuſhbeel, نشل nuſhil. *A reaping-hook* داس درو daus diroo, داس daus, داسه dauſeh, مجز mijuzz, منجل munjil, داسکاله dauſkauleh, دستکاله doſtkauleh. *A vine-dreſſer's hook* داس رز dauſa ruz. *A pruning-hook* کلند kulund, کلندره kulundureh, داسکاله daſkauleh. *A weeding-hook* ترشت turſhut, داسکاله daſkauleh. *A ſheep-hook* پا شو pa ſhoo, پاژه pazſheh, پاهو pahoo, باهو bahoo, چوبان عصا choobaun aſa. *A hook for drawing ice from rivers* کج guj, کبج kubuj. *A hook uſed in driving elephants* کجک kujuk. *A hook for drawing bread from ovens,* غرنج ghurunj. *A baited hook for catching wild beaſts* عودق awduk. *A machine with hooks for catching hold of any thing under water* چهیوز chuhé-ooz, چاه یوز chauh é-ooz, عودق awduk. *A hook for hanging any thing to a ſaddle* کلب kulub. *Strongly* or *firmly hooked* سخت اویز ſukht aweez. *By hook or crook* بهر حال behur haul. v. *any how.*

To hook (*catch* or *draw with a hook*) با چنکل کرفتن ba chungul gooriftun, با قلاب کشیدن ba kullaub kuſhédun. *To hook* or *join together* مقرون ساختن mukroon ſaukhtun, پیوستن pivuſtun, پیوسته کردن pivuſteh kirdun, با هم چنکل ساختن ba hum chungul ſaukhtun, با کندو بر قرار کردن ba kundoo bur kuraur kirdun. (*to intrap*) کمین کردن kumeen kirdun, در کمند ساختن dur kumund ſaukhtun, محل بستن muhil buſtun, دولاب نمودن doolaub numoodun.

Hooked (*catched with a hook*) با چنکل کرفته ba chungul goorifteh. (*ſuſpended by a hook*) اویزیده aweezédeh, سخت اویز ſukht aweez. (*drawn with a hook*) از قلاب کشیده uz kullaub kuſhédeh. (*faſtened with a hook*) با کندو بر قرار ساخته ba kundoo bur kuraur ſaukhteh. (*joined*) پیوسته pivuſteh, مقرون mukroon. (*curvated*) زو چنکل zu chungul, تعوج ta-awwuj, کژ kuzſh, کج kuj, مایل ma-él, پیچیده peechédeh. v. *bent.*—*The hooked talons of eagles* پنچه سخت اویز عقاب punchuha ſukht aweeza ukkaub. *The hooked claws of wild beaſts* مخاطیف mukhauteef. *Having hooked talons* تعنبت kaanubut. — *Hookedneſs* چنکلی chungulé, قوس kous, کجی kujé. v. *crookedneſs.*—*Hookedneſs of noſe* تعنبت kaanubut. *A hooked* or *Roman noſe* تعنب kaanub, شرف ſhuruf. *The hooked beak of a hawk* or *other bird of prey* پوز pooz.

A HOOP (*of a barrel, &c.*) چنبر chumbur, اهنج ahunj, اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, کنارکیر kunaurgeer. v. *circle, ring.*—*A hoop uſed by women to extend their petticoats* عظمت azmut (plur. اعظامات é-azaumut). *A hoop made of an oſier twig* تندرق kundirk.

To hoop (*a barrel*) با چنبر کرد ساختن ba chumbr gurd ſaukhtun, با اهنج کرداکرد زدن ba ahunj gurdagurd zudun. v. *to encircle.*—*A hooper* چنبرجی chumburjé. v. *cooper.*

The HOOPING COUGH سعال ساعل ſaala ſa-él, جارز jauriz.

To HOOP or *hoot* بانک بر زدن baunk bur zudun, شماته ساختن ſhumauteh ſaukhtun, غیو کردن ghyré-oo kirdun, اوازیدن awauzédun, اواز دادن awauz dadun, تندیدن tundédun. v. *to ſhout.*—*To hoot as an owl* جاویدن jawédun. *To hoot* (*drive with noiſe and ſhouts*) با شماته و اواز راندن ba ſhumauteh ou awauz raundun. *A hoot* شماته ſhumauteh, تالاش talauſh, اواز awauz. v. *clamour.*

A HOP بو boo, رقص ruks, قفزی kufzé, فغند fughund. v. *ſkip, jump.*—*A hop on one leg* بر یک پا رقص bur eek pa ruks. *A hop* or *place for a dance* رقص خانه ruks khauneh.—*The hop* (*plant*) ازبغ azeegh.

To hop (*ſkip*) رقص کردن ruks kirdun, قفزی نمودن kufzé numoodun. *To hop on one foot* بر یک پا رقص کردن bur eek pa ruks kirdun. v. *alſo to halt, limp.*—*To hop* or *put hops amongſt beer* ازبغ با جعت امیز کردن ba azeegh ba jaat ameez kirdun.

HOPE امید umeed, امیدواری umeedwauré, امیذ umeez, امل amul (pl. امال amaul), املت amlut, مامول maamool, چشم chuſhum, رجا ruja, مرجو murjoo, رجوت rujoot, مول mool, مولش mooliſh, طلو tulou, طلا tulau, طلوان tulwaun, پرند purund, فواق fuwauk, انتظار intizaur, تنظر tunuzzir, پدوس pudoos, پدوش pudooſh, توقف tuwukkuf, پلوس puloos, بوی booï, بوا buwwa, اند and, پرند purund. v. *confidence.*—*A place of hope* امیدکاه umeedgah. *The forlorn hope* پیش افتاد peiſh uftaud. v. *forlorn.*—*To loſe hope* نومید بودن na umeed ſhoodun, نا امید شدن na-umeez boodun, امید نیست کردانیدن ameed neeſt gurdanédun. *To give hope* امیدوار کردن umeedwaur kirdun, امید دادن ameed dadun, تعجیل ساختن ta-ajeel ſaukhtun. *To cut off* or *blaſt one's hopes* امید قطع کردن ameed kutta kirdun, حرمان ساختن hyrmaun ſaukhtun.

To hope امید داشتن umeed dauſhtun, امیدوار شدن umeedwaur ſhoodun, در امید بودن dur umeez boodun, امل کرفتن amul gooriftun, چشم

داشتن chushum daushtun, پايداري كردن pa-é-dauré kirdun, مترتب شدن muturrukkib shoodun, پايدن paï-édun, پيوسيدن pé-oosédun. v. *to expect.*—*Let us hope that* .... مامول است كه maamool ast keh ....—*I hope that* .... اميدوارم كه umeedwarum keh. *To hope for a remedy* اميدوار چاره شدن umeedwaur chaureh shoodun, خير اميد داشتن kheir umeez daushtun.

Hoped مامول maamool, مرجو murjoo.

Hopeful اميدوار umeedwaur, مومل mu-ummil, رجات rujaut, راجي raujé, مترجي muturrujjé, متمني mutumunné. v. also *promising.*—*Hopefully* اميدوارانه umeedwarauneh, مومّلا mu-ummilan, با اميد ba umeed, بر وجه اميدوار bur wujha umeedwaur.—*Hopefulness* اميدواري umeedwauré. (*probability of success*) احتمال عاقبت خير ihtimaula aukibuta kheir.

Hopeless (*having no hope*) نا اميد na umeed, بي اميد bé umeez, نوميد na-umeed, غير امل ghire-a amul. (*promising nothing good*) نا خير عاقبت نما na kheir aukibut numa.

A hoper صاحب اميد sahib umeed, املدار amuldar, اهل رجا ahla ruja.

Hoping اميد نما umeed numa, مومل mu-ummil. v. *hopeful.*—*Hopingly* با اميد ba umeed. v. *hopefully.*

HOPPER (*of a mill*) دلو duloo, بی مند bé mund.

HORAL, *horary* ساعت منسوب saat munsoob, وقت پيوند wakt pivund.

A HORDE اوردو ordoo, اوردي ordé. v. *tribe.*

HORIZON افق ufuk (plur. افاق afauk), خافق khaufik. *The two horizons* (*the east and west*) خافقان khaufikaun, خافقين khaufikeen. *To set below the horizon* بمنگيدن bemungédun. *A cloud obscuring the horizon* عرض arz.—*Horizontal* افاقي afauké, افق را نزديک ufukra nuzdeek, بخافق مساوي bekhaufik musa-wé. *Horizontally* در طريق مساوي dur tureeka musa-wé.

A HORN قرن kurn (plur. قرون kuroon), قرنت kurnut, شاخ shaukh, سرو suroo, سرون suroon, تتل kutl, اسحم as-hum, مدري mudra, مدرات mudraut, مدريت mudré-ut (pl. مداري mudauré), شغ shugh, سغ sugh, مغ mugh, روق rawk (plur. رواق ruwauk).—*Two-horned* دو شاخه doo shaukheh, ذوالقرنين zu'l'kurnein.—*The vein of a horn* دلعت dulaat. *To butt with the horns* شاخ زدن shaukh zudun, سرو زدن suroo zudun, ناطح ساختن nutauh kirdun, نطاح كردن nautih saukhtun, نطح نمودن nutih numoodun. *Butting one another with their horns* معتكل matukil, يك ديكر شاخ زنان eek deegur shaukh zunaun. *Butted or killed by the horns of a bull, ram, &c.* منطوح muntooh, نطيح nuteeh. *A cup made in the shape of a horn* شاخ shaukh. *Any thing of gold or silver made in the shape of a horn* خشول khushook. *The horns of a bow* گوشه كمان kooshuha kumaun, زرو zuroo, سيت sé-ut.—*A horn* (*musical instrument*) بوق book, بورو booroo, بوري booré, نفير nufeer, سرنا surna, قتع kusa. v. *trumpet.*—*To sound a horn* نفخ صور كردن nufukha sour kirdun.—*An ink-horn* دوات duwaut, دويت duwé-ut, نون noon, محبر muhbur, محبرت muhburat.

Horned ذو شاخ zu shaukh, صاحب القرن sahibu'l'kurn, سرو دار suroo dar.

Horny (*made of horn*) از قرن ساخته uz kurn saukhteh. (*belonging to horn*) شاخ منسوب shaukh munsoob. v. also *callous.*

A HORNET زنبور zumboor, خركيز khurgeez.

An HOROLOGE ساعت sa-at, تشته tushteh.

HOROSCOPE (*configuration of planets at the hour of birth*) اختر akhtur, ستاره sitaureh, طالع taula (plur. طوالع tuwaula), برج طالع burja taula, كتخداي kutkhoda-é, بخت bukht, روز rooz, كمي kumé.

HORRIBLE هولناک hawilnauk, مخوف mukhoof, خطرناك khutrnauk, مكروه mukrooh, هايل ha-él, مهول muhuwwul, مهيب muheeb, سهمناك suhumnauk, دلكير dilgeer, ترسناك tursunauk. v. *dreadful, terrible.*

Horribleness هولناكي hawilnauké, هيبتواري heebutwauré, وحشت wuhshut. v. *dreadfulness.*

Horribly مخوفانه mukhoofauneh, با وحشت ba wuhshut, هيبانه heebauneh, با كراهت ba kurauhut.

Horrid مكروه mukrooh, مستكره mustukruh, قبيح kubeeh, زشت zusht, شنيع shuné-a. v. *horrible, hideous, enormous.*—*Horridness* قبح kubuh, شنيعت shuné-at. v. *hideousness.*—(*enormity*) فسود fusood, اخلاف ikhlauf.

Horrifick دلكير dilgeer, نفرت ساز nufrut sauz, كراهت كنا kurauhut koona.

Horrisonous (*sounding dreadfully*) صدا هيبتوار ساز suda heebutwaur sauz, ذو نوزان zu noozshaun.

Horrour وحشت wuhshut, فراشا furausha, نفرين nufreen, نفرت nufrut, نفرت و وحشت nufrut ou wuhshut, كراهت kurauhut, تشعريرت kushaureerut. v. also *dreariness, gloom.*—*The horrour or shuddering of an ague fit* نفض nufiz, لرزه lurzeh, وزغ wuzugh. v. *fever.*—*To conceive horrour* منفور نمودن munfoor numoodun, نفرت

کردن nufrut kirdun, اکراه یافتن ikrauh é-aftun, استکراه داشتن iſtikrauh dauſhtun. v. *to abhor.* —*To be ſeized with horrour* رمیدن rumédun, فراشیدن furaſhédun, نفرت گرفتن nufrut goorif-tun. *Horrour-ſtruck* رمیده rumédeh, مقشعر mu-kuſhyrr. *Held in horrour* مکروه mukrooh, منغور munfoor.

A HORSE اسب aſb, فرس fars (pl. افراس af-raus, فروس furoos), مرکب murkib, عجوز ajooz, سنب ſunub (plur. سنوب ſunoob), ام سوید um-ma ſaweed, مطیت muté-ut (plur. مطي muté, مطایا mutaïa, امطا amta), سما ſuma. *A blood horſe, a horſe of noble pedigree* اسب اصیل aſba aſeel, اسب نجیب aſba nujeeb, اسب بداوي buda-wé aſb, سمند ſumund, توسن tooſun, باره baureh, رهوار ruhwaur. *A roan* or *ſorrel horſe* رخش rukhſh. *A horſe ſpotted like a tyger* اسب پلنك رنك aſba pulunk runk. *A piebald horſe* ابرق abruk, ابرش abruſh. *A partridge coloured horſe* چوغري chooghuré. *A gray* or *white horſe* خنك khink, فرس خنك farſa khink, چرمه chur-meh, شولنك ſhoolunk, اسب سنجاب aſba ſun-jaub. *A bay horſe* سرختيره ſurkhteereh, کميژه kumeezſheh, کميت kumé-ut. v. under *bay.* —*An Arabian horſe* اسب عرب aſba arab, فرس تازي farſa tauzé, اسب بداوي buda-wé aſb. *A barb horſe* اسب مغربي aſba mughrubé, اسب البربريه aſbu'l'barbareeh. *A draught* or *baggage-horſe* اسب بارکش aſba baurkuſh, اسب پالان کش aſba palaunkuſh, بارکي bauruké, بارگير baurgeer, ماغجي maughjé, بالاد balaud, هجين hujeen. —*A fleet horſe* باد عنان baud ynaun, اسب شبرو aſba ſhubrou, سمند براق رفتار ſumund borauk ruftaur, اسب پلنك رفتار asb pulunk ruftaur, فرس چالاك farſa chalauk, ديو باد div baud, پيكار peekaur, اسب چاپك aſba chaupuk, خنك رهوار khinka ruhwaur, شيدخ ſheedukh, شيداخ ſhee-daukh, کامران gamraun, شيظمي ſheizumé, اسب لهم aſba luhumm, فرس لهيم farſa luheem, اسب سكب aſba ſukub, اسب طيار aſba té-aur, اسب رخش aſb rukhſh. *A led horſe, a horſe of ſtate* or *parade* يدك eeduk, اسب يدك aſba eeduk, نزيج nuzeej, اسب مجنوب aſba mujnoob, فرس مجنب farſa mujunnib, اسب نجيب aſba nujeeb, ازخ azukh, اسب اصل aſba aſl. *An unbroke, reſtive,* or *unmanageable horſe* اسب سرکش aſba ſurkuſh, توسن tooſun, بدرام budram, اسب نا فرجام aſb na furjaum, بد سوار bud ſuvvaur, هيدخ heidukh, خالغ khauligh, اسب شماس aſba ſhumaus. *A well broke, gentle going horſe* اسب نرم رو aſba nurm rou, رهوار ruhwaur, شبشب ſhubſhub. *A ſaddle-horſe* اسب سواري aſba ſuvvauré, فرس رکاب farſa rukkaub, پالاد palaud, رکوب rukoob. *A ſtumbling horſe* سکرند ſugurfund. *A lame horſe* اسب لنك aſba lung. *A ſtone-horſe* بد سوار bud ſuvvaur, ايغر a-éghur, اسب کراض aſba kurauz. v. *ſtallion*; alſo *gelding.*—*A poſt-horſe* يامجيك é-aumjeek, يامه é-au-meh, يام é-aum. *Poſt horſes,* alſo *relays of horſes* خيل البريد kheilu'l'bureed. *A place where they furniſh poſt horſes* منزل خانه munzil khauneh. v. *poſt.*—*Fleet as a horſe* اسب تك aſba tuk. *The trappings* or *clothes of a horſe* پرکسان purukſaun, رخت rukht, اسب رختي aſb rukhté, جناغ ju-naugh, براز burauz. *A horſe collar* بربند bur-bund. *Horſe harneſs* طرف turuf. v. *harneſs.*—*Horſe armour* شقه بند ſhukeh bund, تجفاف tujfauf (plur. تجافيف tujaufeef), برکستوان burkuſtuwaun. *To arm a horſe* اسب تجفيف کردن aſb tujfeef kirdun. *A horſe curvetting when touched by the ſpur* جياش jé-auſh. *The neighing of a horſe* جلبدت julbudut. *A herd of horſes* کوه باره kooh baureh, هرکله hurkuleh. *To mount* or *ride on horſeback* برنشستن burniſhiſtun, سوار بودن ſuvvaur boodun. v. *horſeback.*—*To alight from a horſe* از اسب فرو امدن uz aſb furoo aumudun, از فارس نازل شدن uz fauris nauzil ſhoodun, پياده بودن pé-audeh boodun.—*A galloping horſe* اسب راکض aſba raukiz. *To put a horſe to full ſpeed* اسب اعدا کردن aſba é-ada kirdun. v. *to gallop, run a race.*—*To ſpur a horſe* اسب راندن aſb raundun.—*To break* or *exerciſe a horſe* اسب فرجام کردن aſb furjaum kirdun, اسب صنع ساختن aſb ſuna ſaukhtun, سلاخور شدن ſillaukhore ſhoodun, اسب جولان کردن aſba jawlaun kirdun, تنبيس ساختن tutei-ës ſaukhtun, فرس رام نمودن furs raum numoodun, اسب فرهختن aſb furhukhtun. *To dreſs* or *curry a horſe* اسب تيمار کردن aſba teemaur kirdun, فرس حس ساختن fars huſs ſaukhtun, بخشودن eekhſhoodun, بخشانيدن eekhſhaunédun. *To clip the mane of a horſe* عرافت کردن yraufut kirdun. *To comb the mane of a horſe* شانه بر يال اسب زدن ſhauneh bur é-aula aſb zudun. *The mane of a horſe* يال é-aul. v. *mane.*—*The maſter of the horſe* امير اخور ameera akhore, سر سواران ſur ſuvvauraun, سراخور ſurakhore. *A groom who leads horſes of ſtate* يدکجي eedukjé, جنيب juneeb, وشقدار wuſhukdar. *To champ the bit* (*as a horſe*) الك کردن aluk kirdun. *To kick* (*as a horſe*) نکد زدن nukud zudun, نفخ نمودن nufih numoodun. —*Horſe* (*cavalry*) سپاه سواران ſippaha ſuvvauraun,

موكب mookub, خيل kheel, اخيال akhé-aul, خيول khé-ool, بهم buhm, بهمت buhmut. *A great body of horſe* ملحا mulha. *A troop of horſe* كوه بار kooh baur. *A troop of about twelve horſe* ركب rukub, كبكبت kubkubut. *A ſmaller troop* ركبت rukbut. *Horſe and foot* سوار و پياده ſuvvaur ou pé-audeh.—*A wooden horſe (an inſtrument of torture)* تخته جامه tukhtuha jammeh. *A ſet of horſes (for a carriage)* طوله touleh. *The fetlock of a horſe* ثنت ſunut. *The jugular vein of a horſe, where they bleed him* ودج wuduj.

To horſe (mount one upon a horſe) كسي را بر اسب راكب كردن kuſſëra bur asb raukib kirdun.—(*to carry one upon the back*) كسي را بر پشت بردن kuſſera bur poſht burdun. (*to ride*) راكب شدن raukib ſhoodun. v. *horſeback.*—*To cover a mare*) كشني كردن kuſhné kirdun. v. under *cover.*

HORSEBACK, *mounted on horſeback* برنشسته burniſhiſteh, راكب raukib, سوار ſuvvaur, فارس fauris. *To mount* or *ride on horſeback* سوار شدن ſuvvaur ſhoodun, سوار رفتن ſuuvaur ruftun, راكب بودن raukib boodun, ركب كردن rukub kirdun, راكبا زهاب ساختن raukiban zuhaub ſaukhtun, برنشستن burniſhiſtun, فارس شدن fauris ſhoodun, بفرس رفتن befars ruftun. v. *to ride.*

A HORSE-BOAT اسب معبري aſb méburé.

A HORSE-BOY غلام اخور gholauma akhore.

A HORSE-BREAKER سلاخور ſillakhore, سلاح شور ſillauh ſhore, رايض ra-éz. *The art of breaking horſes* سلاح شوري ſillauh ſhoré, سلاخوري ſillakhoré. *A horſe colt* كرج kurruj. v. *colt.*

A HORSE-DEALER, *horſe-courſer* جانباز jaunbauz, اسب بازاركان asba bazargan, فرس فروش furſa furooſh.

The HORSE EMMET (*a large winged ant*) رمت rimmut (plur. رمم rimum, رمام rimaum).

HORSEFLESH كوشت اسب kooſhta asb.

A HORSE FLY خرپشه khurpuſheh, اسب مكس asb mugus, خرمكس khurmugus, نعرت naarut, يخمور eekhmoor.

HORSE GUARDS متفرقت mutufurrykut, اسب موكب asb mookub.

HORSE HAIR هلب hulub.

A HORSE LAUGH قهقهه kuhkuheh.

A HORSE LEACH علق aluk, علقت alukut. v. alſo *farrier.*

A HORSE LITTER (*for travelling*) تخت روان tukhta rouvaun.

A HORSEMAN سوار ſuvvaur, سواره ſuvvaureh, فارس fauris, راكب raukib. *One horſeman* (alſo *a knight* or *hero*) يكسوار eekſuvvaur, يكه سوار eekeh ſuvvaur. v. *cavalier.*—*Horſemanſhip* سواري ſuvvauré, سلاح شوري ſillauh ſhoré.—*Horſemen* سواران ſuvvaraun, فرسان farſaun, خيل kheil, خيول khé-ool. v. *equeſtrian.*

HORSE-MEAT علف aluf. v. *hay, graſs, bean.*

A HORSE-MILL باركير اسياب baurgeer aſé-aub.

A HORSE POND اسب ابكير asb aubgeer, فرس ابدان furs aubdaun, غدير ghudeer. v. *pond.*

A HORSE RACE تاز tauz, شرف ſherif, حضر huzr, شوط ſhuwut (plur. اشواط aſhwaut). v. *courſe, race, race-ground.*—*A wager at a horſe-race* قرع kura. v. *wager, bet.*

A HORSE-SHOE نعل naal, نعل اسب naala asb. *The nail of a horſe-ſhoe* ستام ſutaum. *Sparks of fire ſtruck by a horſe's ſhoe* حباحب hubauhib.

A HORSE-STEALER اسب دزد aſb duzd.

A HORSEWAY شاهراه ſhahrah. v. *highway.*

HORTATIVE (*exhorting*) پند كو pund goo, پندار بخش pundaur bukhſh, نصيحت ساز nuſeehut ſauz.

HOSE جورب jawrub. *A kind of hoſe worn over boots (to keep them clean)* سرموزه ſurmoozeh. v. alſo *breeches.*—*A hoſier* جورب كر jawrub gur.

HOSPITABLE مهماندار mihmaundar, مهمان پرور mihmaun purwur, غريب نواز ghureeb nuwauz, ضيافت zé-afut, مسافر نواز muſaufir nuwauz, مطعام myta-am. *The hoſpitable cup (with which ſtrangers are preſented)* مغرات mukraut, جام مغرات jauma mukraut. *A hoſpitable man* مهماندار mihmaundar, ميزبان mizubaun, مضيف muzeef, ضيافت صاحبي zé-aufut ſahibé.—*Hoſpitably* بر وجه مهماندار bur wujha mihmaundar, با مهمانداري ba mihmaundaré, مطعاما myta-aman, با ميزباني ba mizubauné, با ضيافت ba zé-aufut.

An HOSPITAL (*for the ſick*) تيمار خانه teemaur khauneh, بيمار خانه beemaur khauneh, دار المرض dauru'l'murz, دار الشفا dauru'ſh'ſhifa, دار شفا daura ſhifa, هروانه hirwauneh. (*a publick building for the reception of the poor and travellers*) عمارت ymaurut, عمارت مبسوط السماط ymauruta mubſootu's'ſumaut, كروانسراي karavanſera-é, پول pool, خانقاه khaunkauh. v. *caravanſera, inn, hoſtel.*

Hoſpitality مهمانداري mihmaundaré, مهمان پروري mihmaun purwuré, غريب پروري ghureeb purwuré, ضيافت zé-afut, ميزباني meezubauné, ميزباني كستري meezubauné kuſturé, مسافرت muſaufurut, مهماني mihmauné, نزل nuzil, نويد naweed.

An hoſpitaller مهماندار mihmaundar. v. *hoſt.*—

The knights Hospitallers (*now knights of Malta*) الاسبتار alasbitaur.

A HOST (*landlord*) مهماندار mihmaundar, ضيافت صاحبي zé-aufut sahibé, ميزبان meezubaun, مضيف muzeef, كتخدا kutkhoda, هيله heileh, كدينه kudeeneh, كديور kudé-oor, پير مغان peera mughaun. v. also *army*, *multitude*.

A HOSTAGE رهن ruhin, كفيل kufeel, رهين ruheen, گرو giroo. *To demand a hostage* مسترهن كردن musturhin kirdun. *To give a hostage* رهن دادن ruhin dadun, ارهان نمودن irhaun numoodun.

HOSTEL or *hôtel* خان khaun, كروانسراي karavanseraï, سپنج sipunj, مسافر خانه musaufir khauneh, ميزبان mizubaun, مهمانخانه mihmaunkhauneh, مهمانسرا mihmaunsera, جايگاه غربا jaïgaha ghuruba, منزل munzil, رباط rubaut, مصطبت mustibut, پول pool.—*A maître d'hôtel* وكيل خرج vakeela khurj.

A HOSTESS ام المنزل ummu'l'munzil, كدبا kudba, كذبا kuzba, كذبانو kuzbaunoo, كدبانو kudbaunoo.

HOSTILE حربي harbé, دشمن منسوب dushmin munsoob, عدو متعلق adoo muta-allik. *A hostile excursion* هجوم حربي hujooma harbé, ترك تاز turuk tauz, دشمني حملت dushmuné humlut. *Hostile troops* كروه دشمن kurooha dushmin. *In a hostile manner* حربا hurba, دشمن اسا dushmin asa.

Hostility دشمني dushmuné, عداوت adawut, عدوان udwaun, معادات mu-adaut, ابلت iblut, تناكر tunaukur, تناكث tunaukus, تناقظ tunaukuz.

To commit hostilities عداوت كردن adawut kirdun, شقاوت ساختن shukawut saukhtun, فساده ارتكاب كردن fusaudeh irtikaub kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, اتصال مقت كردن ittisaula mukt kirdun.

A HOSTLER اهل اخور ahla akhore, غلام اصطبل gholauma istabil, سايس sa-és. v. *groom*.

HOT گرم gurm, تابدار taubdar, حر hurr, حار haurr, ذو حرارت zu huraurut, محر muhirr, حرير hureer, حبويت humoo-é-ut, سوزنده soozindeh, حمي humé, سوزان soozaun, وازيخ wauzikh, صاف sauf, صايف sa-éf, دفي dufé, دفيت dufé-ut, امج amuj, محرور muhroor, سخون sukhoon, سخونت sukhoonut. *Hot water* اب تابدار auba taubdar, اب گرم auba gurm, حميم humeem, حميمت humeemut. *Water somewhat hot* فاتور fautoor, فاتر fautir, خليش khuleesh. *A hot bath* گرماوه gurmaweh, گرمابه gurma-éh, گرمابه gurmaubeh, حمام hummaum, حمت hummut (pl. حمامات humaumaut, حميت humé-ut). *The keeper of a hot bath* گرماوه بان gurmaweh ban, گرمابدان gurmaubdan, گرمبان gurmban. *Hot* (*vehement, furious*) اتشي autashé, گرم gurm, دژاگاه duzshagah, محرور muhroor, حادر haudir, تنمر tunummur, حمر humr. v. *violent*, *eager*, *keen*, *precipitate*.—(*lascivious*) شوخ shookh, بي سر و سامان bé sur ou samaun, صاحب شهوت sahib shuhwut. (*acrid*) تيز taze, حريف hureef, تلخ tulkh. *A hot-house* كاشانه kaushauneh. *A hot day* حمت hummut, نهار گرم nihaura gurm. *A very hot place* جاحم jauhim, گرمگاه gurmgah. *Hot bread* گرمه gurmeh, نان گرمه nan gurmeh, انبجاني ambujauné. *Somewhat hot* نيم گرم neem gurm, معتدل mautudil. *Hot words* الفاظ تابدار alfauza taubdar. *In hot blood* با گرما ba gurma, با تيز مزاج ba taze mizauj, غضبانه ghuzbauneh.—*A hot wind* عجوز ajooz. *Hot winds* بروارح burwaurih.

Hot-brained, hot-headed, گستاخ kustaukh, متهور mutuhawwur, گمراه gumrah, بي تدبير bé tudbeer. v. *rash*, *violent*, *passionate*.

To be hot گرميدن gurmédun, گرم شدن gurm shoodun.

Hot cockles سر در كليم sur dur kuleem.

A hot-house تابخانه taubkhauneh, كاشانه kaushauneh, گرم خانه gurm khauneh. v. also *bagnio*.

Hotly با گرميت ba gurmé-ut, گرمانه gurmauneh, محرا muhirran. (*violently*) قهرانه kuhrauneh, ضربا zurban, با تهور ba tuhawwur, حربانه hurbauneh, جبرا jubran. (*lewdly*) شوخانه shookhauneh, با شهوت ba shuhwut.

Hotness, گرما gurma, گرمش gurmish. v. *heat*, *fury*.—*Hotch-potch*, v. *hodge-podge*, *farrago*.

A hotspur صاحب گستاخي sahib kustaukhé.

A HOVEL تواره tuwaureh, بارانگير baraungeer, كاخ kaukh, خرگاه khurgah, كيخان keikhaun, خص khuss. v. *cottage*, *hut*.

To HOVER (*over head, as a bird, &c.*) تفرش كردن tufurrish kirdun, بالا سر پران شدن balau sur purraun shoodun, علي راس اويختن ala raas aweekhtun, بسر اويز شدن besur aweez shoodun. (*to hesitate*) در گمان استادن dur gumaun ustaudun, شك و شبهه داشتن shuk ou shubheh daushtun.

The HOUGH داغصت daughisut, الور aloor.—*To hough* داغصت قطع كردن daughisut kuta kirdun.—*Houlet*, v. *owl*.—*Hoult*, v. *wood*.

A HOUND سگ شكاري suga shukkaré, صيود sé-ood. v. *dog*. — *To hound* (*set on a dog*) سگ تحريض كردن sug tuhreez kirdun. v. also *to hunt*.

An HOUR ساعت ſa-at, وقت wakt, بازيره bauzeereh, بازيره bauzſheereh, ان aun, دم dum, مطوت mutwut, فينت feenut, فنت funnut, سهوا ſuhwa, توت tawwut, فرسخ furſukh, دهل duhl. *Of one hour's duration* يكساعت eekſa-at. *One hour's converſation* صحبت يكساعت ſohbuta eekſa-at. *From hour to hour* ساعت بساعت ſa-at beſa-at, دم بدم dum bedum. *At the ſame hour* همان ساعت humaun ſa-at. *In a happy hour* در ساعت بوقت سعيدت مسعودت dur ſa-at muſa-oodut, bewakta ſa-édut. *Every hour* (*hourly*) هردم hurdum, دم بدم dum bedum, ساعت بساعت ſa-at beſa-at, هميشه humeiſheh. *At a proper hour* بوقت و زمان bewakt ou zumaun. *At that hour* ان وقت aun wakt. *An hour-glaſs* رمل ساعتي ruml ſa-até.

A HOUSE خانه khauneh, بيت beet (plur. بيوت bé-oot), دار daur, سرا ſera, سراي ſeraï, مكان mukaun, مسكن muſkun, وثاق wuſauk, منزل munzil, كاشانه kauſhauneh. v. *habitation, home, building, edifice, ſtructure.* — (*deſcendants from one anceſtor*) خانواده khaunwaudeh, خانمان khaunumaun, خاندان khaunudaun, نسل nuſl, اصل aſl, تبار tubaur, دودمان doodmaun, مان maun, ال aul. v. *family, race.*—*A winter-houſe* شبستان ſhubiſtan, كاشانه kauſhauneh, كاشان kauſhaun. *A ſummer, country,* or *garden houſe* باغ خانه baugh khauneh, باد خون baud khoon, كنج kunj, ايوان a-é-waun, باد گير baud geer, تزر tuzur, افتابخانه afitaub khauneh, مصيف muſeef. *A royal houſe* سراي پادشاه ſeraï padſhah, بيت شهريار beeta ſhahré-aur, دار الملك dauru'l'-melik. v. *palace.*—*A banqueting-houſe* دار الضيافت dauru'z'zé-aufut. *A houſe built* or *roofed with reeds* or *ſtraw* كروني kuzooné, خانه ني khauneha nei, خانه لبان khauneha lubaun. v. *hovel.*--*The inner part of a houſe* سراي خاص ſeraï khauſs, خيري kheiré, جو juou. *The ſpace within the walls of a houſe* خيري kheiré. — *The maſter of the houſe* كتخدا kutkhoda, صاحب خانه ſahib khauneh, هيله heeleh, سردار ſurdaur. *A court before a houſe* پيشگاه peiſhgah. v. under *court.*—*Contiguous houſes* جاري بيت بيت jauré beeta beet, همسايه humſa-éh. *Oppoſite houſes* بيوت ربا bé-oota ré-a. *The top* or *roof of a houſe* اسمانه aſumauneh, كزوني kuzawné. *A building, window, gallery, &c. on the top of a houſe, for the benefit of air or proſpect* بالاخانه balaukhauneh, بادخور baudkhore, بادهنج baudhunj, سرطاق ſurtauk, بسغ buſigh. v. *battlements, balcony, cupola.* — *Pleaſant houſes* منازل فراغ munauzila firaugh. *The town-houſe or public hall* شهر اميني ſhahur ameené. *A toll-houſe* جزيت خانه juzé-ut khauneh. v. *cuſtom-houſe.*—*A ſtore-houſe* انبار ambaur, انبار خانه ambaur khauneh, شونه ſhooneh, مقلدت mukludut. v. *magazine, warehouſe.*—*A counting-houſe* شمار خانه ſhumaur khauneh, دفتر خانه duftur khauneh. *A houſe of office* ابريز aubreez, ادب خانه adub khauneh, بيت ماء beeta maa, دار الفراغ dauru'l'firaugh. v. *privy.* — *A work-houſe* كرخانه kurkhauneh, دستگاه doſtgah, پيشه گاه peeſheh gah, دكان dukkaun. *A houſe of correction* زندان zundaun. v. *priſon.*—*A coffee-houſe* قهوه خانه kuhweh khauneh. *A bake-houſe* تنور ستان tunnoor ſitaun, تنور خانه tunnoor khauneh, محبزت muhbuzut. *A brew-houſe* جعت كن خانه jaat koon khauneh. *A milk-houſe* شير خانه ſheer khauneh, ملبن mulbun. *The ſide of a houſe* پيغوله peighooleh. *The middle, ſquare* or *court of a houſe* ميان سرا mei-auna ſura, ميان سراي mei-auna ſura-é. v. *court.*—*To ſweep a houſe* خانه روب كردن khauneh roob kirdun. *The houſe of the ſun* (*in aſtronomy*) افتاب خانه afitaub khauneh. *The houſe or ſtation of a planet* برج burj, برج كوكب burja koukub, منزل munzil. v. *conſtellation* and قمر kumr, Vol. I. p. 1407. — *The houſe of God* خانه خدا khauneha khoda, بيت الحرام beetu'l'haram, بيت معمور beeta maamoor. *The houſe of delight* (*heaven*) دار البوار dauru'l'bawur. *The houſe of pride and wretchedneſs* (*this world*) دار غرور و محنت daura ghuroor ou muhnut. *The houſe of perdition* (*hell*) دار البوار dauru'l'bawur. v. Vol. I. بيت 469, دار 821. *A religious houſe* خانقاه khaunukauh, دير deir. v. *abbey, monaſtery.*—*A pent-houſe* طاقيت tauké-ut, تفع kufa. — *A ruinous or empty houſe* خانه خراب khauneha khuraub, دار خاوي daura khawé, شوليده ſhoolédeh. *Poſſeſſing a houſe* خانه گير khauneh geer, بيت دار beet daur. *In the houſe* در خانه dur khauneh. *To build a houſe* خانه بنا كردن khauneh buna kirdun. v. *to build.*

To houſe (*harbour*) در خانه پناه دادن dur khauneh punauh dadun, پناهگاه نمودن punauhgah numoodun, درخانه پذير كردن dur khauneh pizzeer kirdun, بدار قبول ساختن bedaur kubool ſaukhtun, مخلص بخش ساختن mukhlus bukhſh ſaukhtun. (*to take ſhelter*) درخانه پناه گرفتن dur khauneh punauh gooriftun, مخلص يافتن mukhlus é-aftun, پناه گاه داشتن punauhgah dauſhtun. v. *to harbour, ſojourn.*

A houſe-breaker خانه دزد khauneh duzd, خانه شكن گر khauneh ſhukun gur, دار نقب زن daur nukubzun. — *Houſe-breaking* خانه دزدي khauneh

duzdé, خانه شکن khauneh ſhukun, دار نقب زن daur nukub zun.

A HOUSE-DOG وازع wauza.

A HOUSHOLD اهل بيت ahla beet, خاندان khaunudan, خان khaun, خانمان khaunuman. v. *family, domeſtick.—The ſuperintendant of the houſe-hold* سراي كتخداي ſeraï kutkhoda-é. *Houſe-hold furniture, houſehold ſtuff* بالخون baudkhoon, باردان baurdaun, خانمان khaunumaun, اسباب بيت aſbauba beet, رخت خانه rukhta khauneh, عقار akaur (plur. عقارت akaurut), زلزل zulzul, كالسه kauluſeh, كالا kaula, اهرت ahrut, اوند awund. *A houſe-holder, houſe-keeper,* خاندان khaunudan, خانه دار khauneh dar, كتخدا kut-khoda, صاحب خانه ſahib khauneh, كاوه kaweh. *Houſe-keeping* خانه داري khauneh daré, نفقت nufukut, طعاميت taamé-ut. v. alſo *hoſpitality.*

HOUSELESS بي خانه bé khauneh, غير بيت ghire-a beet, بي دار bé daur.

A HOUSE-MAID مدال muzaul, بغيت bu-ghé-ut, خدن khudin, خدمتكار دوشيزه khid-mutkaur dooſheezeh.

HOUSE-ROOM جايگاه درخانه jaïgah dur khauneh.

A HOUSE-WARMING حتر hutr.

A HOUSEWIFE ام المنزل ummu'l'munzil, زني خاندار zunné khaundar, ام المثوي um-mu'l'muſwé, عوان awaun, خديش khudeeſh. v. *hoſteſs.—Houſewifely* بوجه زني خاندار bewujha zunné khaundar.

HOUSING (*houſes*) بيوت bé-oot, ديار dé-aur, خانها khaunha, ادوار adwaur, همسايه humſa-éh. —*Houſings for horſes* زين پوش zeen poſh, رخت rukht, اسب رختي aſb rukhté, جلال julaul, شعار ſha-ar (plur. شعر ſhu-ur, اشعرت aſhérut), جناغ junaugh. v. *ſaddle-cloth.*

HOW (*in what manner*) چون choon, چه cheh, چوني chooné, بچه كار becheh kaur, بچه طور becheh toor, چه دستور cheh duſtoor, چه گونه cheh gooneh, چگونه chugooneh, كيف keef, در چه كيفيت dur cheh keefé-ut, كيفما keef-ma, بچه وجه becheh wujuh, چه وجه cheh wu-juh, مهما muhma, ما ma, بم bum, بما buma, ببا buba, اندنك adunk. *How long?* تاكي také, تا بكي ta buké? *How often?* چندبار chundbar? *How can it be helped?* چه چاره cheh chaureh? *How many?* چندانكه chundaunkeh, چند chund? v. *how much.—How many perſons?* چند تن chund tun, چند كسي chund kuſé? *How many ſo-ever,* چندان chundaun, بسا buſa. *How then?* فكيف fikeef? *How do you do? how d'ye?* چوني chooné, مزاج mizauj, ميزاج شريف mi-zauja ſhereef, مبارك خاطر mobaurika khautir, خير عافيت kheir aufé-ut, مهيم muheim? *How many children have you?* چند فرزند chund fur-zund? *At how much a yard?* في گز كيمت چند است fi guz keemut chund aſt? *How many yards did you buy?* چند گز خريد كرديد chund guz khureed kirdeed? *How many quires of paper for a rupee?* في روپيه چند دسته fi roopeeh chund doſteh? *How much? how great?* چندان chundaun, چنديني chundeené, چند chund, كم kum, كمي kumé, چه قدر cheh kudr, چه مقدر cheh mukdir, تا بكي ta buké, چندانكه chundaunkeh, كيت keet?

HOWEVER (*yet*) هنوز hunooz, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, نهايت niha-é-ut, لكن lukin, ولكن wa lukin, مع هذا ma haza, ما كل هذا ma kulli haza, وليك waleek. v. *but, nevertheleſs.* —(*in whatever manner*) بهر حال behur haul, من كل وجوه min kulli wujooh, كيفما keefuma, باي وجه كان bi-aïa wujuh kaun. (*at leaſt*) باري bauré, ولو waloo.

To HOWL ولوله كردن wulwuleh kirdun, وحوح بودن wuhooh boodun, غريو ساختن ghy-ré-oo ſaukhtun, لابيدن laï-édun, زنوييدن zu-nooï-édun, زنويدن zunoo-édun, زنويت نمودن zunoo-é-ut numoodun, عوا كردن awa kirdun, ژازيدن zauzédun, زازيدن zſhauzſhédun.

A howl ولوله wulwuleh, غريو ghyré-oo, واويله wauweeleh, ولوال wulwaul, عول a-ool, عويل aweel, عوا awa, تعويت taawé-ut, عوت awwut. *A howling dog* وحوح wuhooh.

Howſoever, v. *however, although.*

HUBUB غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, خرخشه khurkhuſheh, هنگامه hungaumeh, فتنه fitneh, ولوله wulwuleh, برخاش burkhauſh.

HUCKLE-BACKED كوژ koozſh. v. *crook-backed.—Huckle-bone* ور wur. v. *hip-bone.*

A HUCKSTER خرده فروش khordeh furooſh, بازارجي bazaurjé, خردوات بازارجي khorduwaut bazarjé. v. *pedlar.—To huckſter* خرده فروش كردن khordeh furooſh kirdun, خردوات بازارجي بودن khorduwaut bazarjé boodun.

To HUDDLE (*do any thing precipitately*) شتابان روان شدن ſhitabaun rouvaun ſhoodun, تكر مكر كردن tukr mukr kirdun, على التعجيل ساختن ala't'taajeel ſaukhtun, سرعت نمودن furaat numoodun. *To huddle on clothes* با تعجيل و اهمال الباس كردن ba taajeel ou ihmaul ilbaus kirdun, عجيلانه و اهمالانه خودرا پوشيدن ajeelauneh ou ihmalauneh khoodra po-

ſhédun. *To huddle together* (*bring or throw in confuſion*) در اخلاط باهم اوردن dur ikhlaut bahum awurdun, ابر جبور بهم انداختن abur juboor behum andaukhtun, تعجیم کردن tuk-heem kirdun, قرش مرش واهم نمودن kuriſh muriſh wahum numoodun. (*to come haſtily, in a crowd*) در جمع شتابان روان شدن dur jumaa ſhitabaun rouvan ſhoodun, بهنگامه علي التعجيل امدن behungaumeh ala't'taajeel aumudun.

A huddle, v. *crowd, tumult, confuſion.*

HUE رنگ runk. v. *colour, dye.*—(*legal purſuit*) داد و فریاد daud ou furé-aud, اواز avauz, بانگ baunk. v. *cry.*—*To make hue and cry* داد و فریاد کردن daud ou furé-aud kirdun, بانگ بر زدن baunk bur zudun, اواز دادن avauz dadun.

To HUFF لاف زدن lauf zudun. v. *to boaſt, bluſter.*—(*to treat with inſolence*) گستاخي نمودن kuſtaukhé numoodun, طاغي و متکبر شدن taughé ou mutukubbir ſhoodun. v. *to bully.* — (*to ſwell with ſelf-importance*) خود بيني نمودن khood beené numoodun, مغروري داشتن mughrooré dauſhtun, تعظم کردن ta-azzum kirdun.— *A huff* (*ſudden ſwell of arrogance* or *anger*) هجوم hujooma mughroor, حمله خودبيني humleha khoodbeené, غضب ghuzb, قهر kuhr.— *A huff, huffer* پاروله paroleh, لاف زن lauf zun. v. *bully.* — *Huffiſh* گستاخ kuſtaukh, مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, خود بين khood been, متکبر mutukubbir. *Huffiſhly* تکبرانه tukubbirauneh, با گستاخي ba kuſtaukhé, غرورا ghurooran. *Huffiſhneſs* گستاخي kuſtaukhé, غرور ghuroor, متکبري mutukubburé. v. *arrogance.*

To HUG بغل گرفتن buhgl gooriftun, اغوش کردن aghooſh kirdun. v. *to embrace, fondle.* — (*to hold faſt*) سخت گرفتن ſukht gooriftun. v. *to hold.* — *A hug* اغوش aghooſh. v. *embrace.*— *To hug one's ſelf* خوش خاطر داشتن khooſh khautir dauſhtun, دل پسند يافتن dil puſſund é-aftun. v. *to be pleaſed.*

HUGE از حد بيرون uz hudd beeroon, بي اندازه bé andauzeh, بي قياس bé ké-aus, گران guraun, بي گرانه bé gurauneh, نا محداد na muhdaud, غير حد و شهار ghire-a hudd ou ſhumaur. v. *immenſe, vaſt.*—*Hugely* بوجه حد بيرون bewujha hudd beeroon, بطور نا محدود betoor na muhdood, بي قياسانه bé ké-aſauneh, غير حد ghire-a huddan.—*Hugeneſs* گراني guraune, عدم محدود aduma muhdood, بي اندازگي bé andauzugé.

HULK (*hull* or *body of a ſhip*) جرم جهاز jirma jahauze, کشتي بي جهاز بي تير jahauze bé teer, کشتي بي در ختت kiſhté bé durukht. *A hulk* (*any thing bulky*) چيز عظيم الجرم cheeza azeemu'l'jirm. — *To hulk* or *embowel a hare* خرگوش برداختن khurgooſh burdaukhtun, دراز گوش روده واکردن diraz gooſh rooda wakirdun.—*A hull*, v. alſo *huſk.*—*To hull beans* بقلت تشري واکردن buklut kuſhré wakirdun.

To HUM (*as bees, &c.*) رستن riſtun, ريستن reeſtun, رسيدن ruſédun, طنن زدن tunin zudun, ريس کردن rees kirdun. v. *to buzz.* — *To hum and haw* گرفتار زبان نمودن gooriftaur zubaun numoodun, خطل کردن khutl kirdun. v. *to heſitate.* — *To hum an air* زمزمه پيراي کردن zumzumeh peera-é kirdun, اهسته اواز کردانيدن ahuſteh awauz kirdanédun, با اهستگي خواندن ba ahuſtugé khaundun, اهسته خوان زدن ahuſteh khaun zudun, نوازش ساختن nuwauziſh ſaukhtun. v. alſo *to applaud.* — *A hum of applauſe* زمزمه ستايش zumzumeha ſuta-éſh, اهستگي حمد ahuſtugé humd.—*A hum* زمزمه zumzumeh, طنن tunin, عنتر antur, غنت ghunnut, زمزمه و دمدمه zumzumeh ou dumdumeh, دندنه dunduneh. v. *buzz.*—*The humming noiſe of a number of people* اوازه awauzeh, اويد aweed, همزجان humzujaun, دودات doodaut.

HUMAN ادمي adamé, ادميان adamé-aun, انساني inſauné, بشري buſhuré. *The conſtruction or frame of the human body* بني buné, بنيت buné-ut. *Human nature* ادميت adamé-ut, انسانيت inſané-ut, بشريت buſhuré-ut, طبع بشريت tubaa buſhuré-ut. *The human race, humankind*, نوع انسان nuwaa inſaun, بشر buſhr.

Humane ملايم mula-ém, خوش khooſh, خوش خوي khooſh khooï, خوش خصال khooſh khuſaul, ملاطف mulautif, لطيف luteef, اديب adeeb, زو ادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum, نرم nurm, نرم دل nurm dil, صاحب التفات ſahib iltifaut, زو مروت zu muruwwut, هشيش huſheeſh, اورنك awrung, گرم گستر kurum kuſtur, سفط ſufit. v. *benevolent, kind.*

Humanely با ملايميت ba mula-émut, ملايمانه mula-émauneh, ملاطفا mulautifan, با نرم دلي ba nurm dilé, با خوشي ba khooſhé.

Humanity ملايميت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, خوشي khooſhé, ملاطفت mulautifut, مروت muruwwut, مردمي murdumé, کسانه kuſauneh, مدارا mudaura, ادب adub, ازرم or ازرم azrum, لطف lutf, التفات iltifaut. v. *benevolence*; alſo *human nature.*

To humanize ملايم کردن mula-ém kirdun, خوش خوي ساختن khooſh khooï ſaukhtun.

نرم دل نمودن nurm dil numoodun, ازرم کردن azrum kirdun, لطیف ساختن luteef ſaukhtun.

Humanly ادمیانه adaumé-auneh, بشریانه buſh-ré-auneh, با انسانیت ba inſané-ut. v. *humanely.*

HUMBLE (*ſubmiſſive, low, depreſſed*) متواضع mutuwaza, اهل تواضع ahla tuwauza, فروتن fu-rootun, خاضع khauza, اخضع akhza, خضوع khuzuwa, خاشع khauſha, هیمه heemeh, بی غرور bé ghuroor, غیر تکبر ghire-a tukubbur, فرو نشسته furoo niſhiſteh, کمینه kumeeneh, کندخانه kundkhauneh, مختشع mukhtuſha, ضرع zura, مختضع mukhtuza, فرومایه furooma-éh, دون doon, دنی duné, مسکین meſkeen, پست puſt, طریح tureeh, خور khoor, حکیر hu-keer, اهل مسکنت ahla meſkinut, ناکس nakus. v. *abject, mean.*—*A humble petition* عرضه داشت arzeh dauſht.

To humble تحقیر کردن tuhkeer kirdun, فروتن ساختن furootun ſaukhtun, حقارت کردن hikau-rut kirdun, پیوسانیدن pé-ooſanédun, زلیل ساختن zuleel ſaukhtun, پست ساختن puſt ſaukhtun, سر فرو اوردن ſur furoo awurdun, خراب نمودن khuraub numoodun, بخاک نشاندن bekhauk niſhaundun, فضیحت نمودن fuſeehut numoodun, خوار ساختن khaur ſaukhtun, مسکین کردن meſkeen kirdun. v. *to cruſh, ſubdue, tame.*—*To humble one's ſelf* تواضع نمودن tuwauza numoodun, پیوسیدن pu-é-ooſédun, پیوشیدن pu-é-ooſhédun, افتقار کردن iftikaur kirdun, تکفیر نمودن tukfeer numoodun, وضع ساختن wuza ſaukhtun, تذلل کردن tuzullul kirdun, خشوع ساختن khuſhwa ſaukhtun, مودح کردن mu-dih kirdun, تضرع نمودن tuzurra numoodun, خضوع کردن khuzuwa kirdun, ضراعت ساختن zuraat ſaukhtun, تقرید نمودن tukreed numoodun. *To humble one's ſelf before God* لله سجدت کردن lillahi ſujdut kirdun, عبادت نمودن ybaudut nu-moodun, اسلام ساختن iſlaum ſaukhtun, علی وجه الخضوع میل کردن ala wujhu'l'khu-zuwa meil kirdun.—*Humbleneſs*, v. *humility.*

Humbled مخضوع mukhzuwa, ناکس nakus, متواضع mutuwauza, مختشع mukhtuſha, سر فرو ſur furoo. v. *humble.*—*To be humbled* تخشع شدن tukhuſhſha ſhoodun, مخضوع بودن mukhzuwa boodun, فروتن گشتن furootun guſhtun.

A humbler متواضع کننده mutuwauza koonin-deh, فروتن اور furootun awur.

Humbly بی غرور bé ghuroor, با تواضع ba tuwauza, با فروتنی ba furootuné, حقیرانه hukee-rauneh, با ابتهال و ضراعت ba ibtihaul ou zuraat. *To beg humbly* نیاز کردن né-auz kirdun.

HUMDRUM هرش huriſh, احمق ahmuk.

HUMECTATION اغار aghaur.

HUMERAL (*belonging to the ſhoulders*) مناکب منسوب munaukib munſoob.

HUMID ابی aubé, ابدار aubdar, نم num, نمناک numnauk, نمدار numdar, نمج numj, نمکین numkeen, تر tur, تازه و تر tauzeh ou tur, طری turé, رطب rutib, رطیب ruteeb, شاداب ſhadaub, مرطب murtub, خوشاب khooſhaub, بلت bullit. v. *wet, watery.*

Humidity نم num, اب aub, نمناکی numnauké, رطوبت rutoobut, طراوت turawut, ندی nudé, نداوت nudawut, بلت billut, بلل bulul, بللت bululut. v. *moiſture.*

HUMILIATION تضرع tuzurra, فرومایه اوری furooma-éh awuré, ضراعت zuraat, وضاعت wu-zaat, اتضاع ittizaa, تواضع tuwauza.

Humility فروتنی furootuné, مسکنت meſkinut, خشوع khuſhuwa, عدم تکبر aduma tukubbur, خلا غرور khulaa ghuroor, ضراعت zuraat, خضوع khuzuwa, لوسانه looſauné, تواضع tuwauza, پیوس pu-é-oos, استکانت iſtikaunut, افتکار iftikaur, نالیش nauleeſh, مدارا mudaura, وضاعت wuza-at, خنوع khunuwa, خضع khuza.—*To behave with humility* مشیا علی وجه رفتن muſhé-a ala wujha ruftun.

HUMORAL زو رشحت zu ruſh-hut.

A HUMORIST خودرای khodra-é, مرد خود سر murda khood ſur, هوا پرست hawa puruſt, صاحب هواداری ſahib hawadaré.

Humorous (*capricious*) خود سر khood ſur, خود اندیش khood andeeſh, زو سفه zu ſufuh, بی قرار bé kuraur. v. *irregular.*—(*jocular*) بذله گو buzleh goo, زو مسخره zu muſkhureh, مزاح mu-zauh, لطیف مشرب luteef muſhrub.

Humorouſly (*capriciouſly*) با خود سری ba khood ſuré, هوادارانه hawadarauneh.—(*jocoſely*) با بذله ba buzleh, با لطیفه ba luteefeh, با مسخره ba muſkhureh.

Humouroufneſs خود سری khood ſuré, بی قراری bé kurauré, شغا ſhuka. v. *caprice, fickleneſs.*

Humourſome خود سر khood ſur, شوخ ſhookh, شوخ طبیعت ſhookh tubé-at, بی قرار bé kuraur, هوادار hawadar, شغی ſhuké. v. *peeviſh, humorous.*

Humour (*moiſture*) اب aub, نم num, رشحت ruſh-hut, رطوبت rutoobut, ندی nudé, سری ſura, حقالت hukaulut, حقیلت hukeelut. *The four humours in the human body* خلط khilt (plur. اخلاط ikhlaut), کش kuſh. v. Vol. I. 1463.—*The humour or temper of the mind* خوی khooé, مشرب, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir,

mushrub, منوال munwaul, سجيعت sujé-at, منش munsh. *(jocularity)* بذله buzleh, لطيفت luteefut, مسخره muskhureh, هزل huzil. v. *pleasantry.* — *A man of humour* بذله باز buzleh bauz, لطيفه گوي luteefeh gooï, مسخره mus-khureh, مزخلب muzkhulub.—*Humour* (*caprice*) خود سري khood suré, خود راي khood ra-é, عدم قرار aduma kuraur, شقا shuka, شقاوت shu-kawut. v. *petulance, peevishness, whim.*—*Morbid humours* اخلاط فسادت akhlauta fusaudut, اخلاط رديت akhlauta rudé-ut.

To humour نواختن nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, نوازش نمودن nuwauzish nu-moodun, دست دادن dost dadun. v. *to gratify, soothe, comply, fit.*

A HUMP, or *hump-back*, پشت گوژ poshta goozsh, نيم كور neem koor. — *Hump-backed* or *bunch-backed* گوژ پشت goozsh posht, حدب hu-dub, حدبا hudba. v. *crook-backed.* —*To hunch* or *crook the back* پشت گوژ نمودن poshta goozsh numoodun.

A HUNDRED [P] صد or سد sud, [A] ماية ma-ét, موون mu-oon, ميون mé-oon. *A hundred thousand* [P] صد هزار sud huzaur, لك lak, [A] ماية الف ma-éta elfin. *Torn in a hundred pieces* صد پاره sud paureh. *About a hundred, a hundred more or less* [P] صد چندان sud chundaun, [A] هند hund. *A hundred camels* ندهت nudhut, امامت umaumut. *A hundred fold* [P] صد تا sud ta, صد تو sud too, صد بار sud baur, [A] ماية اضعاف ma-ét azaufi. *A man a hundred years old* صد ساله پير sud sauleh peer. *The hundred-leaf rose* [P] صد برك گل sud burk gul, [A] ورد مضاعف wurda muzaaf. *The hundredth* [P] صدم sudum, [A] ماية ma-ét. *One thousand seven hundred eighty-two* [P] هزارو هفتصد و هشتاد و دو huzaur ou huftsud ou hushtaud ou doo, [*or without the copulative conjunction*] هزار هفتصد هشتاد دو huzaur huftsud hushtaud doo; [A] اثنتان و ثمانون و سبع مايه و الف isnatan wa samanoon wa suba ma-ét wa elf, [*or in the oblique case*] اثنتان و ثمانين و سبع ماية و الف isnatan wa samaneen wa suba ma-ét wa elf. (v. *Arab. Gr.* p. 48.) *Three hundred men* [P] سه صد ادم seh sud adam, [A] ثلاث ماية رجال salasa ma-ét rajulin. *A hundred thousand flowers* [P] صد هزار لاله sud huzaur lauleh (v. *Pers. Gram.* p. 100). [A] ماية الف زهر ma-éta elf zuhr.

HUNG اويخته aweekhteh, اويز aweez, معلق mo-alluk, متعلق muta-allik, منتوط muntoot, منتيط munteet, تعليق taaleek, معتلق maatulik, دروا durwa, درواي durwa-é. v. also *hanged.*

—*Meat hung up* گوشت اويز koosht aweez. *A hook on which meat is hung* گوشت اويز koosht aweez, اويز aweez. *Any thing hung up* (*as fruit, &c. to dry*) اونك awunk, معلاق milauk, معلوق milook. *A provender sack hung round a horse's neck* معلف miluf. *One hung from the saddle* تغار tughghaur.

HUNGER گرسنگي gurisnugé, ناشتايي naushtaï-é, جوع joo-a, جوعت joo-at, قحط kuht, عجوز ajooz, خمصت khumsut, صفرت suf-rut, توش toosh, مخمصت mukhmusut, مجاعت muja-at, طوي tawa, داء الذيب da-u'z'zeeb, نوع noo-a, محاح muhauh, همج humuj, جلبت julbut, لتح lutih, تقع tuka, لكهن lukuhun, وبنت wubnut. *Extreme hunger* همج هامج humja haumij, تقع تقع tukaa tuka, هفو hufoo, نكض nukz, واج wauj, هنبغ humbugh, لباس الجوع libausu'l'joo-a, مجيع mujé-a, ضور zawr, خنتار khintaur. — *Hungered*, v. *starved, hungry.*—*To Hunger* تغريث كردن tughrees kir-dun, تجويع ساختن tujwé-a saukhtun. v. *to starve, to be hungry.*

Hungrily با گرسنگي ba gurisnugé, ناشتانه nashtauneh, جايعا ja-é-an, علي ريق ala reek, علي الريق ala'r'reek, علي الخسف ala'l'khusf.

Hungry جوعان juwa-an, جايع ja-é-a, مجيع mujé-a, جيعان jé-aan, گرسنه gurisneh, سغب sughib, سغبان sughbaun, لتح lutih, لتحان lut-haun, ضرم zurim, ليعت lé-at, هفو hufoo. v. *starving.* — *To be hungry* گرسنگي خوردن gu-risnugé khoredun, جوعان بودن juwaun boodun, جايع گشتن ja-é-a gushtun, گرسنه شدن gu-risneh shoodun, جوع كشيدن joo-a kushédun.—*Hungry* or *barren ground* هلكون hulkoon, سنه suneh. v. *barren.*

A HUNKS مندور mundoor. v. *miser.*

To HUNT شكردن shukkurdun, شكار كردن shukkar kirdun, صيد ساختن seid saukhtun, نخچير افكندن nukhcheer afkundun, ماريدن maurédun, خلع كردن khula kirdun, قنص كنس ساختن kunis saukhtun, اقتناص نمودن iktinaus numoodun, تقنص كردن tukunnus kirdun. v. also *to search for, pursue.*

A hunt, hunting شكار shukkar, صيد seid, نخچير nukhcheer, صيدات seidaut, صيادات sé-audut, فسرد fusurd. *A hunt* or *pack of hounds* كليب kuleeb. v. *chase, pursuit.* — *Any thing be-longing to hunting* (*as hawks, dogs, horses, &c.*) شكاري shukkaré, صيدي seidé, نخچيري nukh-cheeré, اشكره ashkureh. *To set out on a hunting match* عزم شكار كردن azma shukkar kirdun,

تصيد رفتن tuſé-ud ruftun, سبي ساختن ſumé ſaukhtun, مستهي كردن muſtumé kirdun. — *A hunting horn* بوري booré, بوق شكار booka ſhukkar, اشكره aſhkureh.

Hunted شكرده ſhukkurdeh, مصيد muſeed, مقتنص muktunus. *To be hunted* نخچير شدن nukhcheer ſhoodun.

A hunter, huntſman شكار ſhukkar, شكارجي ſhukkarjé, نخچيروان nukhcheerwan, نخچير گير nukhcheer geer, صياد ſei-aud, پيرانه peerauneh, قناص kunnaus, قنيص kunees, قانص kaunis, نجاش nujjauſh, نجيش nujeeſh, قسور kuſoor, هبال hubbaul, خليع khulé-a, ماري mauré. *A hunter* or *hunting dog* سك شكاري ſug ſhukkaré, صيود ſé-ood, معلمت mu-allumut, عملس amullus, طلق tuluk. v. *dog.*—*The lurking place of a hunter* قترت الصايد kutrut's'ſa-éd, كمينگاه kumeengah, سمج ſumij, سمچه ſumcheh, سمج ſumeej. *A hunter's net* or *other implement* مصيد muſeed.

A huntreſs زني شكار zunné ſhukkar.

Huntſmanſhip اوصاف شكار awſaufa ſhukkar.

A HURDLE قفس kufus, برن burn.

HURDS (*refuſe of hemp, &c.*) هبر hubr.

To HURL انداختن andaukhtun, انداز كردن andauz kirdun, رمي ساختن rumé ſaukhtun, بازنانه كردن baznauneh kirdun, ترميدن turmédun, لتم ساختن lutim ſaukhtun. v. *to throw, ſhoot.*

Hurled انداخته andaukhteh, مرمي murmé, رمي rumé, مرتمي murtumé. v. *thrown.*

HURLY-BURLY غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, هنگامه hungaumeh. v. *tumult, commotion.*

A HURRICANE گردباد gurdbaud, باد گرد baud gurd, ديواباد divabaud, تند باد tund baud, باد سخت baud ſukht, باد شديد baud ſhudeed, ام زوبعت umma zoobaat. v. *whirlwind, wind.*

To HURRY شتابيدن ſhitabédun, شتابان روان بودن ſhitabaun rouvaun boodun. v. *to haſte.* —*Hurry*, v. *tumult, commotion, haſte, precipitation.*

To HURT رنجيدن runjédun, رنجيده كردن runjédeh kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازرده ساختن azurdeh ſaukhtun, ازردن azurdun, زخم كردن zukhum kirdun, ايذا نمودن a-éza numoodun, ضرر كردن zurrur kirdun, اصابت ساختن iſaubut ſaukhtun. v. *to harm, injure, wound.* — *To hurt one another* يكديكر رنجيده و رميده كردن eekdeegur runjédeh ou rumédeh kirdun, مضارت ساختن muzaurut ſaukhtun. *Superfluity hurts, a little does good* (Arabick proverb) الكثير ضر و القليل نفع alkuſeer zarra wa alkuleel nafaa.

Hurt (*injured* or *wounded*) زخم خورده zukhum khoredeh, زخم زده zukhum zuddeh, ضرر zurrur, زخم دار zukhum dar, رنجيده runjédeh, ازار رسيده azaur ruſédeh, ازارده azaurdeh, متاذي muta-azzé, منعقر munakir.

To be hurt زخم خوردن zukhum khoredun, ضرياقتن zurur é-aftun. زيان كشيدن zé-aun kuſhédun,

A hurt زياني zé-auné, زخم zukhum, ضرر zurrur, زيان zé-aun, ازار azaur, ازارش azauriſh, ازيت azé-ut, ايذا a-éza, اصابت iſaubut, ستم ſitum, ظلم zulm. v. *wound, harm, injury.*

Hurtful مضر muzirr, رنج ساز runj ſauz, ازار كنا azaur koona, مفسد muffid, مظلمت كار muzlumut kaur, ستم اميز ſitum ameez, جانفي jauſé, فيرون feeroon, زياندار zé-aundar. v. *harmful, pernicious.*—*Very hurtful* كثير الضرر kuſeeru'z'zurrur. *Hurtfully* با ازار ba azaur, مفسدا muffidan, مضرانه muzirrauneh. — *Hurtfulneſs* مضري muzirré, مظلمت كاري muzlumut kauré, افت afut, هلكا hulka, زيانداري zé-aundaré.

Hurtleſs نا مضر na muzirr, بي گناه bé gunah. v. *harmleſs, innocent.*

HUSBAND شوهر ſhoohr, زوج zooj (pl. ازواج azwauj, زوجت zawajut), حليل huleel, داماد damaud, كتخدا kutkhoda, حلال hulaul, ابو المرءت abu'l'murat, بعل baal, عشير aſheer, رنع ruka, چفت chuft. *Huſband and wife* زوج zooj, چفت chuft. v. *ſpouſe.*

To huſband زوج دادن zooj dadun. v. *to marry.* —(*to manage frugally*) خانه دار شدن khauneh dar ſhoodun, امساك نمودن imſauk numoodun, خراج قليل كردن khurauja kuleel kirdun.— *Huſbandly*, v. *thrifty.*

Huſbandleſs بي شوهر bé ſhoohr.

A HUSBANDMAN خداوند كشت khodavunda kiſht, كشاورز kuſhawurz, كشاور kuſhawur, اجاره دار ijaureh dar, زارع zaura, رعايا ra-é-a (pl. رعيت ra-é-ut), دهقان dihkaun. v. *farmer.*

Huſbandry فلاحت fulauhut, فن زرعت funna zuraat, دهقاني dihkauné. v. *tillage.*—(*frugality*) امساك imſauk, خراج قليل khurauja kuleel, خانه داري khauneh daré.

HUSH! (*interjection*) خب باش khub baush! صر ſurr! (*ſilent*) خاموش khaumooſh, خوش khumooſh, ساكت ſaukit, صموت ſumoot.—*To huſh* (*make ſtill* or *ſilent*) خاموش كردن khaumooſh kirdun, اسكات ساختن iſkaut ſaukhtun.—(*to be ſtill* or *ſilent*) خاموش شدن khaumooſh ſhoodun, خاموشيدن khaumooſhédun, ساكت بودن ſaukut boodun. *To huſh a child aſleep* هبهه كردن hum-

humeh kirdun. *To hush up* زكر منع كردن zukr muna kirdun, گفت و گو وا داشتن guft ou goo wa daushtun. v. *to suppress.*

A HUSK قراط kirraut, وتيرت wuteerut (plur. وتاير wuta-ér), قشر kushr, پوست poost, خرنوب khurnoob, خروب khuruwwub, ترمس turmus.

To husk (strip off the outward integument) قراط واكردن kirraut wakirdun. v. *to peel.*

Husked (covered with a husk) با قراط پوشيده ba kirraut poshédeh.—*Husky* پر قراط pur kirraut.

A HUSSY جاف جاف jaf jaf, كنيز شوخ kuneeza shookh, زني شوخ چشم zunné shookh chushum. v. *baggage, impudent woman, bunter.*

To HUSTLE باهم لاندن bahum laundun.

A HUT خرگاه khurgah, نكبتخانه nukbut-khauneh. v. *hovel, cottage.*

A HUTCH (*corn chest*) تينگو tupungoo, تپنگه tupungeh, لارنك laurink. v. *granary.*

A HUZZA اواز awauz, شماته shumauteh, بانگ baunk, غوغا ghoogha. *To huzza* اوازيدن awauzédun, بانگ بر زدن baunk bur zudun, غوغا كردن ghoogha kirdun.

A HYACINTH (*flower*) سنبل sumbul, ابرود abrood. (*gem*) اسمانجوني asmaunjooné, اسمان گون asmaun goon, اسمانجونه asmaunjooneh, سمانجوني sumaunjooné, چمانه chumauneh.—*Hyacinthine* سنبولي sumboolé, اسماني asmauné.

HYADES (*constellation*) الدبران aldebaran.

HYALINE (*crystalline*) غثرت ghusrut, غثرا ghusra, اغثر aghsur, فستقي fistuké. v. also *glossy.*

HYBRIDOUS ملس mulus. v. *mongrel.*

A HYDRA مار زو بسيار سر maur zu bissé-aur sur.

HYDRAULICKS اب شناسي aub shinausé.

A hydraulick musical instrument طولمبه toolumbeh.

HYDROCELE (*watery rupture*) محل muhul.

HYDROMEL شهداب shuhdaub, شدابه shu-daubeh, شربت sherbet, ماء العسل maa-u'l'asul.

HYDROPHOBIA نفرين اب nufreena aub.

Hydropical, v. *dropsical.*

A HYENA ضبع zuba (plur. مضبعت muz-baat), عرجا arja, كفتار kuftaur, هبيرت hubei-rut, عجوز ajooz, ام حنور umma husoor, ام الطريق ummu't'tureek, ام عامر umma aumir, ام القبور ummu'l'kuboor, ام قشعم umma kushaam, ام النونل ummu'n'nawful, خطل khutul, هنبر hum-bur, جيال jé-aul, جيالت jé-aulut, نوول nu-ul, تيسي جعار teesa jaarin, خفوف khuffoof, غثار ghusaur, حضاجر huzaujiz, جلعلع julala, عيثم a-étum, عرفا arfa, خامعت khaumaat خنوز khu-nooz, نقاث nikaus, جماليله jumauleeleh, عثوا aswa, قشاح kushauh, صيدن seedun, قثام ku-saum, عيلام a-élaum, عيلان a-élaun, جيال jé-aul, قثم kusum, غنافر ghunaufur, نوفل nawful, ضبعت zubat, ضبعان zubaan, زيخ zeekh (fem. زيخت zeekhut (plur. زيوخ zé-ookh, ازياخ azé-aukh), عثيان asé-aun. *A mongrel between hyena and wolf* عسبارت asbaurut (plur. عسابر asaubur).

HYMEN نكاح nikauh, عرس urus. v. *marriage, virginity.*—*Hymeneal (pertaining to marriage)* نكاح پيوند nikauh pivund, عرس منسوب urus mun-soob. v. *matrimonial; epithalamium.*

A HYMN الاهي ilahé, الهيت ilahé-ut. *Hymns* تسبيجات tusbeejaut. *To hymn* الاهي ادا كردن ilahé ada kirdun, تسبيجات خواندن tus-beejaut khaundun.

To HYP سوداوي كردن soudawé kirdun.

A HYPERBOLE مبالغت mubaulighut, اطرا itra.—*Hyperbolical, hyperbolick* زو مبالغت zu mu-baulighut. *To speak hyperbolically* مبالغت گفتن mubaulighut guftun.

HYPERBOREAN شمالي shimaulé.

A HYPERCRITICK نكته سنج بلا حد nuk-teh sunj bila hudd. v. *critic.*

HYPOCHONDRIACAL, *hypocondriack* سوداگر soudagur, سودازد soudazud, سوداوي soudawé. v. *melancholly, insane.*

HYPOCRISY ريا ré-a, مرايي muraï-é, مرا mura, مراءت muraat, مرايات mura-é-aut, مداهنت mudauhinut, دو روي doo rooï, سالوس sauloos, جسبوسي jusboosé, نفاق nifauk. v. *dissimulation.*

A hypocrite رياكار ré-akaur, دو رو doo roo, اهل نفاق ahla nifauk, رنك اميز runk ameez, منافق munaufik, مرايي muraï-é, سازكار sauz-kaur, مداهن mudauhin, بد ارام bud araum, ملاحد mulauhid (plur. ملاحدت mulauhidut), ابلوك ablook, بان baun, غاش ghaush, زرد كوش zurd goosh, متماوت mutumawut, فاجر faujir, الغاش alfaush.

Hypocritical, hypocritick پر ريا pur ré-a, منافقت munaukifut, مداهنت mudauhinut, زو نفاق zu nifauk, ساخته saukhteh, مرايات muraï-aut, مداجات mudajaut, مداجنت mudaujinut. *Hy-pocritical words* كلام نفاق انجام kulauma nifauk anjaum.—*Hypocritically* بر وجه پر ريا bur wujha pur ré-a, با دو رو ba doo roo, با نفاق ba nifauk, مداهنتا mudauhinutan.

HYPOSTASIS (*personality in the Holy Trinity*) رسب rusub, رسوب rusoob, اقنوم aknoom.—*Hy-postatical* زو رسب zu rusub. v. *personal.*

Hypothetical, v. *conditional.*

HYSSOP زوفا zoofa, زوفي zoofé.

I.

I, in English, is considered both as a *vowel* and a *consonant*. The sound of the vowel, when long, is expressed in Arabic and Persian, by ي يـ ی —The short sound has no corresponding character, excepting in pointed books; where it is represented by an oblique stroke, under the letter, called *kesra* or *zeer* (ِ); as, بِستر pister *a bed.* Where these points are omitted, the sound is supplied by practice.—The j *consonant* is uniformly expressed by ج ﺟ ﺞ; as جان jaun *the soul.*

I (personal pronoun) ᴾ من mun, ᴬ انا ana. v. ايا aiya. — *I myself* ᴾ من خود mun khood, ᴬ نفسي nufsé.

To JABBER هرزه گفتن hurzeh guftun, يافه نمودن é-afeh numoodun, بي معني گفتن bé maané guftun, گذاف بيهوده کردن guzauf beehoodeh kirdun, دندنت ساختن dundunut saukhtun. v. *to chatter.*

A jabberer هرزه گو hurzeh goo, يافه گر é-afeh gur, دندنت ساز dundunut sauz.

JACENT خفته khufteh, خسپيده khuspédeh, منسطح munsutih. v. *lying, supine.*

A JACK (*leathern cup*) قدت kuddut. (*a coat of mail*) جبه jubeh. v *coat.* — (*a fish*) بلمت bulmut. (*colours of a ship*) علم alum. v. *flag.* — (*a crafty fellow*) حليه باز heeleh bauz, غدار ghuddaur, فريب furrabe. v. *knave, cheat.*

A JACK-PUDDING بذله گو buzleh goo, بذبار buzbar, پاروله paroleh. v. *buffoon.*

A JACKALL سياه گوش sé-ah goosh, شغال shaghaul, چقال chakaul, شغبر shughbur, دمنه dumneh, زولان zoolaun.

Jackanapes, v. *coxcomb, ape.*

A JACKDAW کلاغ پيشه kulaugha peesheh.

A JACKET کرتک kurtuk, کرته kurteh, لابت laubut, کفتان kaftaun.—*To beat one's jacket* کسي را ضرب کردن kussēra zurb kirdun.

JACOB'S STAFF صلاب sulaub. v. *astrolabe.* —(*a pilgrim's staff*) چوب حاجي choba haujé.

JACULATION (*throwing, darting*) اندازي andauzé, نذب nudib.

A JADE (*sorry horse*) بد سوار bud suvvaur, بارگير baurgeer. (*a mean, sorry woman*) روسپه roospeh, سقيطت sukeetut, مطرير mutreer, جاف جاف jaf jaf. v. *bunter, whore.*

To JADE وا مانده کردن wa maundeh kirdun, بيزار ساختن beezaur saukhtun. v. *to fatigue, harrass, tire; degrade; tyrannize.*— (*to grow fatigued, lose spirit*) وا مانده شدن wa maundeh shoodun, تنگ دل گشتن tunk dil gushtun, خاطر مانده بودن khautir maundeh boodun.— *Jaded* وا مانده wa maundeh, تنگ دل tunk dil. v. *fatigued, dejected.*— *Jadish* (*vicious as a horse*) بد سواري bud suvvauré. (*incontinent*) شهوت پرست shuhwut purust, بي پرهيز bé purhaze.

To JAG (*make like teeth*) دندان اسا کردن dundaun asa kirdun, دندانه سار ساختن dundauneh sar saukhtun, رنده وش نمودن rundeh vush numoodun. v. *to notch.* — *A jagg, jaggedness,* دندانگي dundaunugé, رندگي rundugé. *Jaggy* زو دندان zu dundaun, پر دندانها pur dundaunha.

A JAIL زندان zundaun. — *A jail-bird* اهل زندان ahla zundaun. *A jailer* زندان بان zundaun baun. v. *gaol, gaoler, &c.*

JAKES ادبخانه adubkhauneh, چشمه chushumeh, ابريز aubreez, بيت الغراغ beetu'l'firaugh. v. *house of office.*

JALAP شهداب shuhdaub, شهدابه shuhdaubeh.

A JAMB (*post of a door*) لب در lubba dur, الخي alkhé.

To JANGLE مجادلت کردن mujaudulut kirdun, مزاع ساختن muzaa saukhtun, بحث نمودن buhs numoodun, هنگامه کردن hungaumeh kirdun. v. *to dispute, quarrel, wrangle.*—(*to make a discordant sound*) اواز بي اهنگ زدن awauz bé ahunk zudun, صدا نا سازکار کردن fuda na sauzkaur kirdun.— *A jangler* صاحب مزاع sahib muzaa, اهل مجادلت ahla mujaudilut, هرزه جاي hurzeh jaï, هرزه خوار hurzeh khaur, يافه گوي é-aufeh gooï. v. *wrangler.*

A JANIZARY ينگيچري yangycheré. *The Aga of the Janizaries* ينگيچري اغاسي yangycheré aghasé, اغا agha, داروغ dauroogh.

JANTY ظرف zuruf, زيبا zeeba. v. *gaudy.*

JANUARY بهمن behmen, کانون اخر kanoona akhir, ذو القعده zu'l'kaadeh, ذي القعده zee'l'kaadeh, ينار yenaur, ينارس yenauris. v. Vol. I. p. 1571.

A JAR (*vessel*) جره jarreh (pl. جر jarr, جرار jiraur), دستي dosté, حب hubb, خش khush, نهره nuhreh, تغار tughaur, تغاري tughauré, ابيز aupeez, اجانت ijaunut, انجانت injaunut. (*discord*) اختلاف ikhtilauf, شقاق shikauk, هنگامه hungaumeh. v. *dissension, debate.* —(*jar or jarring noise*) صر surr, صريف sureef.

To JAR (*make a harsh sound*) صر کردن fur kirdun, صريف ساختن sureef saukhtun. (*to be discordant*) نا هموار شدن na humwaur shoodun, بي سازکاري بودن bé sauzkauré boodun, اختلاف نمودن ikhtilauf numoodun. (*to be out of tune*)

نا همآواز بي اهنگ شدن bé ahunk shoodun, نا همآواز بودن na humawauz boodun.

JARGON غلط ghult, لخلخانيت lukhlukhané-ut, لحن luhin, كدانت kudaunut.

JASMINE ياسمن yasmin, يسمون yasmoon, ياسمين yasmeen, ياسم yasim, سمن semin, سمسق sumsuk, سجلاط sijilaut, غرنف ghirnif, زنبق zumbuk. *A jasmine grove* سمنزار seminzaur. *Lovely as the jasmine* سمنا semina, سمنسا seminsa. *Jasmine-bosomed* سمنبر suminbur.

JASPER يشپ yashp, يشف yashf, يشم yashm, يشيم yasheem, زبرجود zuburjood, بوقلمون bookulumoon, دهنج duhnuj, دهنه duhneh.

A JAVELIN نيم نيزه neem neezeh, حربت harbut, زوبين zoobeen, شني shuné, خشت khisht, شل shil, كتاره kutaureh, نيزه neezeh, نيزك neezuk (pl. نيزاك neezauk), مك muk. *To dart a javelin* نيزه انداختن neezeh andaukhtun. v. *to dart.* — *To strike with a javelin* نيزك زدن neezuk zudun.

JAUNDICE زرير zureer, اراقان arakaun, يراقان eerakaun.—*Jaundiced* ذو زرير zu zureer.

To JAUNT (*wander about*) پوييدن pooï-édun, اواريدن awaurédun, پويان شدن pooï-aun shoodun, اينجا انجا پويا كردن einja aunja pooï-a kirdun, امد شد نمودن aumud shood numoodun, بيراه رفتن bé rauh ruftun. v. *to ramble.*—*A jaunt* پوي pooï, امد شد aumud shood, بيراهي bérauhé.

JAUNTINESS ظرافت zuraufut. v. *genteelness.*

A JAW چانه chauneh, عذار azaur, زفر zufr, زور zoor, زم zum, پوژ poozsh, بج buj, پج puj, ژم zshum, حنك hunuk, اره areh, خد khudd, خدت khuddut. v. *cheek.* — *The upper jaw* دماغ dumaugh. *The lower jaw* كنجه kunjeh. *The joint of the under jaw* نصيل nuseel, *Lantern-jaw'd* معرق الخدين mu-arruku'l'khuddein. *The jaw-teeth* عرض urz. *The root of the jaws* راد raud, رادة raudut. *Pained in the jaws* مجحوف muhjoof.

A JAY غراب البين ghuraubu'l'bein, كلاغچه kulaughcheh, كلاژه kulauzsheh. v. *magpie.*

ICE يخ eekh, جمد jumud, سقيط sukeet, ابكون aubgoon, پژ puzsh, پسترم pusturum, جليد juleed, ضريب zureeb, صبيب subeeb, خسار khusaur, هر hur, هسر husr, هسير huseer, هسه huseh. (*concreted sugar*) شكر منجمد shukr munjumid. *Water cooled with ice* يخاب eekhaub, يخاو eekhaw. *An ice-house* يخدان eekhdaun, يخچال eekhchaul, بوكان boogaun, برفدان burfdaun, سرداب surdaub, جمد خانه jumud khauneh, مثلجت muslujut. *A bit of ice* يخ پاره eekh paureh, خشيف khusheef. *To break the ice* اغاز كردن aghauz kirdun. v. *to begin.* — *To ice* يخ بستن eekh bustun, با جمد پوشيدن ba jumud poshédun. v. *to freeze.* — (*to cover with concreted sugar*) با شكر منجمد پوش كردن ba shukr munjumid posh kirdun.

The ICHNEUMEN نمس nims.

ICHNOGRAPHY رسم rusm, بنا رسمي bina rusmé.

ICHOR وعي wa-é, ريم reem, ريش reesh, v. *pus*, *serum.* — *Ichorus* غث ghuss, غثيث ghusees, تقصع tuksa.

An ICICLE كلفخشنك kulfukhshunk, كلفشنك kulfushunk, كلفهشنك kulfuhshunk, كلفهشند kulfuhshund, دمه dumeh, دنكاله dungauleh, خب khub.

Iciness يخي eekhé, جمدي jumudé.

ICON صورت soorut, v. *image.*

ICY (*full of ice*) پر يخ pur eekh, ذو جمد zu jumud, سقيط دار sukeet dar. (*covered with ice*) با يخ پوشده ba eekh poshédeh, جمد پوش jumud posh. (*cold*) ذو برودت zu buroodut, قرس kuris. v. *frigid.*

An IDEA ضمن zumin, شكل shukl, خيل kheel, خيال khé-aul (plur. خيالات khé-alaut), همانا humauna, وهم wuhim, هوش hoosh. v. *imagination.*—*An absurd idea* خيال باطل khé-aul bautil. *Foolish ideas* خيالات بي معني khé-alaut bé maané. *To entertain an idea* خيال كردن khé-aul kirdun, ضمن داشتن zumin daushtun.

Ideal خيالي khé-aul, ذو خيال zu khé-aul, وهمي wuhmé, واهم wauhim, متخيل mutukhei-ul. v. *intellectual.*— *Ideally* خياليانه khé-aulé-auneh, واهما wauhiman, بوجه خيالي bewujha khé-aulé.

IDENTICAL (*the same*) يكسان eeksaun, يكسون eeksoon, همانا humauna, مطابق mutaubik.

Identity يكساني eeksauné, يكسانگي eeksaunugé, مطابقت mutaubikut.

IDIOCY, *idiotism*, جهل juhl, حمق humk, عدم عقل aduma akl. v. *folly*, *stupidity.*

An IDIOM زبان zubaun, لسان lissaun, لغت loghat.—*Idiomatical* مضروب muzroob.

An IDIOT جاهل jauhl, امي ummé, ابله ableh, كهيلت kuheelut, گاوريش gawreesh, كول kool, لاده laudeh, امان ummaun, بافل baufil, نا دان na daun. v. *fool.*

IDLE اواره awaureh, هوشا hoosha, بي كار bé kaur, نا بكار na bekaur, لانه launeh, خالي khaulé, خلي khulé, خلو khuloo, كاهل kauhil, بطال buttaul, باطل bautil, مبطل mubtil, عاطل autil, معطل maattil, شاركار shaurkaur, شنك shunk, ازهن azsh-hun, نمونه numooneh, مياط mei-aut, سبهلل

ſubuhlul. v. *indolent, lazy, inactive, uſeleſs, worthleſs.*—(*trifling*) هرزه hurzeh, هواي huwa-é. v. *vain.* *An idle promiſe* ترفند turfund. *To idle* or *be idle* بي كار شدن bé kaur ſhoodun, نا بكار بودن na bekaur boodun, هوشا شدن hooſha ſhoodun, خالي بودن khaulé boodun. v. *to trifle.*

Idleneſs بي كاري bé kauré, اواري awauré, بطالت butaulut, بطلان butlaun, تعطيل taateel, فراغ firaugh, فراغت firaughut. v. *lazineſs, indolence, ſloth, triflingneſs, uſeleſſneſs.*

An idler اواره awaureh, اوباش awbauſh, انكول ankool, انكوني ankooné, شفك ſhufuk, مياط méaut, تفتاف tuftauf, بي كار bé kaur, نا بكار na bekaur.

Idly (*inactively*) بي كارانه bé kaurauneh, غفلتانه ghuflutauneh, كاهلانه kauhilauneh, باطلا bautilan. (*triflingly*) بطور هرزه betoor hurzeh, بوجه بي معني bewujha bé maané. v. *lazily, careleſsly.*

An IDOL بت but, صنم ſunum (pl. اصنام aſnaum), شمن ſhumin, نگار nigaur, شمست ſhemſut, وثن waſan (pl. اوثان awſaun, وثن wuſan) طاغوت taughoot, عندد andud, ند nudd (plur. انداد andaud), نغ fughgh. v. *image, ſweetheart.*

An idolater, idoliſt, بت پرست but puruſt, وثني wuſné, بخارا bokhara, ملحد mulhud, كافر kaufir, گور gawr. v. *infidel, pagan.*

Idolatrous بت پرست but puruſt, صنم عبادت نما ſunum ybaudut numa.—*Idolatrouſly* بروجه بت پرست bur wujha but puruſt.

Idolatry بت پرستي but puruſté, عبادت صنم abauduta ſunum.

To idolize, v. *to love, adore, reverence.*

JEALOUS رشكين ruſhkeen, رشكن ruſhkun, غار ghaur, غيور ghé-oor (pl. غير ghuyur), ذو غيرت zu gheerut, غاير gha-ér, غيران gheer-aun, (plur. غياري ghaï-auré), fem. غيري ghiré (plur. غياري ghaï-auré), مغيار mughé-aur (plur. مغاير mugha-ér), شندارت ſhindaurut, شنديرت ſhindeerut, شحشح ſhuhſhuh, مضارت muzaurut. v. *emulous, ſuſpicious.*—*A jealous man* اهل غيرت ahla gheerut, صاحب رشك ſahib ruſhk, ذو پژهان zu puzſh-haun, شايح ſha-éh. *A jealous woman* عورت غيري awruta gheeré, زني نغرت zunna nughrut, باسوني bauſooné. *To be jealous* غيرت بردن gheerut burdun, رشكين شدن ruſhkeen ſhoodun, رشك داشتن ruſhk dauſhtun, پژهان بردن puzſh-haun burdun. — *To look aſkaunce with a jealous eye* گزش بين نمودن guzſh been numoodun, شافن كردن ſhaufin kirdun.

Jealouſly با رشك ba ruſhk, غايرانه gha-érauneh, غيورا ghé-ooran, با پژهان ba puzſh-haun.

Jealouſy, jealouſneſs, غيرت gheerut, رشك ruſhk, پژهان puzſh-haun, شايح ſha-éh, نهه fuheh, رشك امو amoo. v. *ſuſpicion.* — *To cauſe jealouſy* رشك كردن ruſhk kirdun, رشكين ساختن ruſhkeen ſaukhtun, پژهان انگيختن puzſh-haun angeekhtun, غيرت انگيز كردن gheerut angeez kirdun.

To jeer, jeerer, &c. v. *to gibe. ſcoff, mock, jeſt,* &c.

JEHOVAH, ياهو Jahoo. v. GOD.

JEJUNE گرسنه gurisneh, جايع ja-é-a. v. *hungry.* — (*empty*) نا پر na pur, صفر ſufr. v. *vacant.*—(*weak*) ضعيف za-éf, نا توان na tuvvaun, زبون zuboon. (*dry, unaffecting*) بي خيال bé khé-aul, نا لطيف na luteef, بازره bauzeereh, بي مزه bé muzeh.—*Jejunely* بوجه نا لطيف bewujha na luteef.

Jejuneneſs, penury قلت killut, مضايقت muzaékut, گرسنگي gurisnugé. v. *hunger, poverty.*—(*dryneſs, want of genius*) عدم لطافت aduma lutaufut, نا شيريني na ſheereené, عدم خيال aduma khé-aul.

JELLIED افسرده afſurdeh. v. *congealed.*

Jelly (*of meats*) پختني pukhtuné, پختي pukhté, ابسر aubſur, ابسرد aubſurd, هلام hulaum. *Jelly of fiſh* ماهي ابه mauhé aubeh, ماهي اوه mauhé aweh, صحنا ſuhna, صحنات ſuhnaat, قارس kauris, قريس kurees. *A jelly of fruits and ſugar* پختني، ميوها و شكر pukhtuné a mivuha ou ſhukr. *To cauſe to jelly* اقراس كردن ikraus kirdun, پختني كردانيدن pukhtuné kirdanédun.

A JENNET اسب اندلس aſba andalus.

JEOPARDY, v. *hazard, danger, peril.*

To JERK (*move quick*) تيز جنبانيدن taze jumbanédun. تند جنبش نمودن tund jumbuſh numoodun. (*to ſtrike with a quick ſmart blow*) تيز زدن taze zudun, تند كوفتن tund kooftun. v. *to laſh.*—(*to wince*) لكد زدن lukud zudun. v. *to kick.*—(*to ſtrike up*) بالا زدن bala zudun.

A jerk (*a ſmart quick laſh*) كوب تند kooba tund, ضرب تيز zurba taze. (*a ſudden ſpring*) خيز تيز kheeza taze, طفرت تند tufruta tund, ابوز ناگهانه abooz naguhauneh. (*a ſudden jolt*) جنبش تند و تيز jumbuſh nuguhauné, جنبان تند و تيز jumbauna tund ou taze.

A JERKEN كزاغند kuzſhaughund, كرتك kurtuk, كرته kurteh, لابت laubut.

Jeſſamine, v. *jaſmine.*

JERUSALEM قدس kuds, قدس شريف kudſa ſhereef, بيت المقدس beetu'l'mukuddus, قدس مبارك kudſa mobauruk, كعبه قدس kaabeha kuds, شلم ſhulum, ارشليم erſheleem, ايليا eelé-a. — *An inhabitant of Jeruſalem* قدسي kudſé, مقدسي mukuddusé. *The temple of Je-*

rusalem قبله kybleh. *The temples of Jerusalem and Mecca* قبلتين kybleteen.

A JEST بذله or بزله buzleh, هزره hurzeh, يافه é-afeh, ياوه é-aweh, لطيفه luteefeh (plur. لطايف luta-éf) مسخره muskhureh, هزل huzl (pl. هزليات huzlé-aut), شوخي shookhé, مشمعت mushmaat, بازي bauzé, لعب laab, لعبتبازي laabutbauzé, هزالت huzaulut, فسوس fusoos, افسوس afsoos, فكاهت fukauhut, طنز tunz, وشيت wushé-ut, دعابت daubut, مشمعت mushmaat, تلعيب tula-éb, ريشخند reeshkhund, لاغ laugh. *(a laughing-stock)* دعبوب daboob, شخرت shukhrut, هزات huzaut, لكوپك lukoopuk. v. *fool.*—*In jest* با لطيفت ba luteefut, با صورت معامله ba sooruta maamleh, بر وجه نا حق bur wujha na hukk, نا جدانه na juddauneh, غير جدا ghire-a juddan. v. *feignedly.*

To jest بذله باختن buzleh baukhtun, لطيفه گفتن luteefeh guftun, يافه كردن é-aufeh kirdun, خوشيدن khooshédun, لاغيدن laughédun, مفاكهت نمودن mufaukihut numoodun, مهازلت كردن muhauzilut kirdun, ممازحت ساختن mumauzihut saukhtun, شمع نمودن shuma numoodun, غنجيدن ghunjédun.

A jester بذله باز buzleh bauz, لعبتباز laabut bauz, بذبار buzbar, مسخره muskhureh, لطيفهجي luteefehjé, لطيفه گو luteefeh goo, لعبت laabut, هزيل huzeel, دعابت daabut, دعاب daab, دعبوب daboob, طناز tunnauz.

Jesting بذله ساز buzleh sauz, بردي burdé, لطيفه luteefeh, شموع shumooa, مزاح muzauh, مزاحت muzauhut, دعب daab. v. *jocose*; also *merriment.*—*Without jesting, jesting apart* لطيفه بر طرف luteefeh bur turruf. *Jestingly* با لطيفت ba luteefut. v. *in jest.*

JET *(fossile)* شبه shubuh, يشيم eesheem, شوه shaweh.—*A jet* or *jet d'eau* شادروان shadrouvaun, چمن بند chumin bund, زربيت zurbé-ut, زهاب zuhaub.—*To jet*, v. *to jut*; *strut*; *jolt.*—*Jetty*, v. *black.*

A JEW يهودي eehoodé, جهود jehood, جهودي jehoodé, يهوذي eehoozé, مقدس mukuddis, كتابي kittaubé, كتاب kittaub.—*A Jewess* كتابيت kittaubé-ut, عورت جهود awruta jehood, زني مقدست zunné mukuddusut. *Jews* يهوديان eehoodé-aun, جهودان jehoodaun, جهوديان jehoodé-aun, اهل كتاب ahla kitaub, اهل توريت ahla tooré-ut, اصحاب سبت as-hauba sabt.

A JEWEL جوهر johur, v. *gem.*—*A girdle ornamented with jewels* حقاب hukaub. v. *girdle.*—*My jewel! (my dear! my soul!)* جانم jaunum.

A jeweller جوهري johuré, جواهرجي jawauhurjé, صراف surrauf, حكاك hukkauk. *A skilful jeweller* صراف جوهر شناس surraufa johur shinaus.

IF گر gur, اگر agur, ار ar, ان an, ما ma, لو loo. *If I* ورم wurum, واگرمن waugurmun. *If you* ورت wurut, ورتو wurtoo, واگرتو wagurtoo. *If he* ورو wurou, واگراو wauguroo. *And if* ور wur, ولو waloo. *But if* ان anna, لين la-én, اما emma, اماكه emmakeh, و الا wa illa. *If not* ان لم an lam. *If by this means* تک tuk. *If it be so* فرضا furza, فرضا كه furza keh.

IGNEOUS اتشي autashé, ناري nauré. v. *fiery.*—*Ignivomous* اتش انداز autash andauz.

IGNOBLE بد اصل bud asl, بد نژاد bud nizshaud, بي اصل bé asl, نا جنس na jins, ترک turuk, فرو مايه furoo ma-éh, ارذل arzul, رذل ruzul, شوم اختر shoom akhtur, مشوم اختر mushoom akhtur, بد بخت bud bukht, دون doon, دني duné, روسيه roosé-uh, خويرات khoo-é-raut, خورياد khooré-aud, ناخلف nakhuluf, ناستوده nasutoodeh, حقير hukeer, وضيع wuzé-a, زمح zummuh, لامان laamaun, لييم lei-ém, ملطم muluttum. v. *mean*, *worthless.*

IGNOMINIOUS رسوا ruswa, رسواي ruswa-é, نا نامدار na naumdar, خوار khaur, قبيح kubeeh, رذل ruzl, فضيح fuzeeh, اهل عيب ahla aïb, معيوب ma-é-oob, منفضح munfuzih, نكبتي nukbuté, فارغ از نام و ننگ faurigh uz naum ou nunk, رو سياه roo sé-auh. v. *base*, *mean.*—*Ignominiously* با رسوايي ba ruswaï-é, فضيحا fuzeehan, با طعنت ba taanut.

Ignominy رسوايي ruswaï-é, قبح kubuh, عيب a-éb, طعنت ta-anut, ناموس naumoos, سيه روبي sé-uh rooï-é, نكبت nukbut, ننگ nunk, عار aur, فضاح fizauh, فضوح fuzooh, افتضاح iftizauh, خواري khauré, تهمت tuhmut, ذل و ملام zull ou mulaum. v. *disgrace*, *reproach*, *shame*, *baseness*, *meanness.*—*To brand with ignominy* رسواي كردن ruswa-é kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, تشهيت ساختن tushmé-ut saukhtun, عرض پايمال كردن erza païmaul kirdun, فوضح نمودن foozuh numoodun. *To be branded with ignominy* رسواي شدن ruswa-é shoodun, مفتضح بودن muftuzuh boodun, تشهت يافتن tushummut é-aftun.

An IGNORAMUS نا شناسي na shinausé, خره سر khyreh sur, جاهل jauhil, صاحب نا داني sahib na dauné. v. *fool.*

IGNORANCE نا داني na dauné, نا شناسي na shinausé, جهل juhl, جاهلي jauhilé, جاهليت

jauhilé-ut, جهالت juhaulut, حماقت humaukut, نعامت na-amut, ردا ruda. *Grofs ignorance* جهل مرکب juhla murukkub. *Pretended ignorance* تجاهل tujauhul.

Ignorant نا شناس na fhinaus, نا دان na daun, بی خبر bé khubr, جاهل jauhil. *The ignorant vulgar* جاهل خلق jauhil khulk. — *Ignorantly* جاهلانه jauhilauneh, بر وجه نا شناس bur wujha na fhinaus, بطور نا دان betoor na daun.

A JIG (*dance* or *tune*) سماعي fuma-é.

A JILT زنی هرجایی zunné hurjaï-é, دلفریب dilfurrabe, زنی شوخ چشم zunné fhookh chufhum, عورت عشوت کر awrut yfhwut gur.—*To jilt* زنی هرجایی شدن zunné hurjaï-é fhoodun, عشوت زدن yfhwut zudun, دلفریفتن dilfurré-uftun.

To JINGLE اهنک کردن ahunk kirdun, طنطنت ساختن tinin faukhtun, طنطنت کردن tintinut kirdun. *A jingle* اهنک ahunk, طنن tinin, طنطنت tintinut, طنین tineen. (*a bell*) زنکوله zingooleh. *A jingle of bells* طنن زنکوله tinina zingooleh.—*Thin plates of brafs, &c. making a jingling found* شهانه تنکه fhumauteh tunkeh.

ILIAC PASSION (*a nervous colick*) رینج reenuj, کولنج koolunj, باد کنج baud kunj, باد کنجی baud kunjé, زات الجم zautu'l'jumm.

ILL بد budd, شر fhurr, فنا funa, فاسد faufid. v. *bad.* — (*indifpofed*) بیمار beemaur, مریض mureez, معلول maalool, خسته khufteh. v. *fick*; alfo *wickednefs*, *mifery*. — *Ill* (*not well*, *not right*) نا خوش na khoofh, غیر خیر ghire-a kheir, نا نیک na neek. (*not eafily*) نا اسانه na afauneh, دشوارانه dufhwarauneh. — *Ill-got gain* سوزیان foozé-aun, سود و زیان food ou zé-aun.

To ILLAQUEATE کمند کردن kumund kirdun. v. *to enfnare*, *entangle*.

ILLATION نتیجه nuteejeh. v. *inference*.

ILLAUDABLE نا ستوده na futoodeh.

ILL-BRED بی نزاکت bé nuzaukut, بد ایین bud aï-én, بی ادب bé adub. *An ill-bred fellow* دیوستنبه divuftumbeh.

ILLEGAL, *illicit*, نا شرعی na fhura-é, نا حق na hukk, بلا مشروع bila mufhroo-a, غیر حلال ghire-a hulaul, حرم hirm, حرام haraum, مدخل mudukhkhil, غیر موجوب ghire-a moujoob.—*Illegality* عدم شریعت aduma fhuré-at, حرم hurim. — *Illegally* حرامانه haramauneh, بطور نا شرعی betoor na fhura-é, مدخلا mudukhkhilan.

ILLEGIBLE (*writing*) کتابت اشفته kitaubut afhufteh.

ILLEGITIMACY حرامزادکی haraumzaudugé, بد اصلی bud aflé.

Illegitimate حرامزاده haraumzaudeh, بد اصل bud afl.—*Illegitimately* بطور حرامزاده betoor haraumzaudeh.

ILL-FAVOURED قبیح kubeeh. v. *deformed*. —*Ill-favouredly* قبیحانه kubeehauneh. *Ill-favourednefs* قبح kubuh.

ILLIBERAL بد اصل bud afl. v. *ignoble*.— (*parfimonious*) طمعکار tumakaur, نا کریم na kureem. v. *avaricious*. — (*difingenuous*) رنک امیز runk ameez, حیله باز heeleh bauz. v. *mean*.— *Illiberality* طمعکاری tumaukauré, نا کسی na kufé. v. *avarice*.—*Illiberally* با رنک ba runk, بطور حیله باز betoora heeleh bauz. v. *meanly*, *difingenuoufly*.

ILLIMITABLE بلا امکان حد bila imkauna hudd.—*Illimited* از حد بیرون uz hud beeroon.— *Illimitednefs* از حد بیرونی uz hudd beerooné.

ILLITERATE نا دان na daun, نا شناس na fhinaus, بی علم bé ylm, غیر معرفت ghire-a maarifut, امی ummé, جاهل jauhil.—*Illiteratenefs*, *illiterature*, نا دانی na dauné, نا شناسی na fhinaufé, عدم علم aduma ylm.

ILLNESS بیماری beemauré, تیمار teemaur, مرض muruz, رنج runj. v. *difeafe*, *ficknefs*.—(*badnefs*) بدی budé, فساد fufaud, شرارت fhuraurut, قباحت kubauhut. v. *wickednefs*.

ILL NATURE شرس fhurus, کین keen, بد خواهی bud khauhé, شراست fhuraufut, عربدت arbudut, حقد hykd, غرض ghurz, غدر ghudr, کینه keeneh. v. *malevolence*.—*Ill-natured* بد خواه bud khauh, بد اندیش bud andeefh, کینه خواه keeneh khauh, بد کمان bud kumaun, صاحب اغراض fahib aghrauz, دژ duzfh, شکس fhuks, عیب جوی aïb jooï.—*Ill-naturedly* بطور بد خواه betoora bud khauh, با کینه ba keeneh. v. *malignantly*.—*Ill-omened*, v. *inaufpicious*.

ILL-TIMED بی زمان bé zumaun, بی وقت و زمان bé wakt ou zumaun, بی هنکام bé hungaum, بی تقریب و بی وقت bé tukreeb ou bé wakt, بی کاه bé gah, هوازی huwauzé, هوازه huwauzeh, غیر محل ghire-a muhull. v. *unfeafonable*.

To ILLUMINATE, *illume*, *illumine*, روشن کردن rofhun kirdun, روشنا نمودن rofhuna numoodun, افروختن afrookhtun, انوار ساختن anvaur faukhtun, اناره کردن inaureh kirdun, ضیا کستردن zé-a kufturdun, منور نمودن munawwur numoodun, تنویر کردن noor faukhtun, نور ساختن tunweer kirdun, ضیا پاشیدن zé-a paufhédun, تابان ساختن taub dadun, تاب دادن tabaun faukhtun, تابیدن taubédun, تابدار نمودن taub-

daur numoodun, تابش كردن taubish kirdun, افروز كردن تابناك نمودن taubnauk numoodun, afrooz kirdun, فروز ساختن furooz saukhtun, مضى كردن muzé kirdun, تجلي ساختن tujullé saukhtun. v. *to enlighten, decorate, illustrate.*

Illuminated منور munawwur, منير muneer, ساطع النور sauté-u'n'noor, روشن roshun, روشنا roshuna, نوراني nooraune, پر نور pur noor, سنان sunaun, تابناك ضيا پذير taubnauk zé-a pizzeer, تابدار taubdaur, زو نور zu noor.

Illumination فروز furooz, افروز afrooz, تاب taub, تابداري taubdauré, تابش taubish, ضيا zé-a, انارت anaurut, تنوير tunweer, نور noor (pl. نيران neeraun, انوار anvaur), منير muneer, منيرت muneerut, تجلي tujullé. — *An illumination of lamps* تريا turei-ya.

Illuminating تابان tabaun, افروز afrooz. v. *illumination.*—*Illuminating the world* عالم افروز aulum afrooz, جهان افروز jehaun afrooz.

Illuminative زو توت تنوير zu kuwwuta tunweer, تابان taubaun.

An illuminator منير muneer, منور munawwir, ضيا پاش zé-a paush, مضى muzé, فروز furooz, افروز afrooz, تابان taubaun.

ILLUSION (*counterfeit appearance*) صورت معامله sooruta maamleh, خيال khé-aul, رنك runk, حيله heeleh, تسويل tusweel. v. *deception, error, mockery.*—*The illusions of dreams* خيالات رويا khé-alaut rooï-a. *The illusions of the devil* تسويلات شيطانيت tusweelauta sheitauné-ut.

Illusive (*delusive*) صورت معامله نما sooruta maamleh numa, رنك اميز runk ameez, خيالات صنع ساز khé-alaut suna sauz.

To ILLUSTRATE (*elucidate*) تعريف نمودن taareef numoodun, بيان كردن bei-aun kirdun, اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, اشتهار نمودن ishtihaur numoodun, تفسير ساختن tufseer saukhtun, اظهار كردن izhaur kirdun, ظهور نمودن zuhoor numoodun. v. *to explain*; also *to illuminate, brighten.*

Illustration بينت bei-énut, بيان bei-aun, اظهاري izhauré, تعبير taabeer, شرح shurh, عرض erz, تفسير tufseer, عبارت ibaurut, تاويل taweel, تعريف taareef, توصيف tousseef, تفصيل tufseel, تبيين tubei-én, انتشار intishaur. v. *explanation, exposition.*

Illustrative بينت ساز bei-énut sauz, تعبير كنا taabeer koona, زو توت عبارت zu kuwwuta ibaurut. *Illustratively* بوجه بيان bewujha bei-aun, بطور شرح betoora shurh.

Illustrious روشن roshun, روشناس roshunaus, مشهور mush-hoor, نامدار naumdaur, زو شهرت zu shuhrut, بنام bunaum, نام اور naum awur, جلال julaul, جليل juleel, اهل ظهور ahla zuhoor, صاحب وجود sahib wujood, اغر aghurr, غرا ghurra, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, صاحب دولت sahib dowlut, عزت ماب yzzut maab, زو عزت zu yzzut, اهل رفعت ahla rufaat, اماجد amaujid, انتساب intisaub. *His illustrious ancestors* اجداد عظامش ajdauda azaumish.

Illustriously روشنانه roshunauneh, مشهورا mush-hooran, جليلانه juleelauneh. — *Illustriousness*, v. *grandeur, eminence, nobility.*

An IMAGE صورت soorut, نكار nigaur, شكل shukl, تصوير tusweer, پيكر peikur, هيكل heikul, صنم sunum, بت but, تمثال tumsaul, نقش nuksh, دميت dumé-ut, شبه shubuh, ايقونت eikoonut. v. *idol, statue, picture*; *copy, likeness*: *idea.* — *The image upon coin* سومه soomeh. — *To image*, v. *to imagine, paint.*—*Images, imagery* (*statues, pictures, &c.*) صور sywur, تصويرات tusweeraut, تماثيل tumauseel, اشباه ashbauh, مشابه mushaubuh, دمي dumé. v. also *imaginations.*

IMAGINABLE ممكن وهم mumkina wuhum, قابل الفكر kaubilu'l'fikr.

Imaginary, imaginative, خيالي khé-aulé, متخيل mutukhei-ul, وهمى wuhmé, واهم wauhim. v. *ideal.* — *The imaginative powers* قوت خيال kuwwuta khé-aul, قوت واهمت kuwwuta wauhimut, متخيلت mutukhei-ulut.

Imagination خيال khé-aul, تخيل tukhei-ul, وهم wuhum, توهم tuwuhhum, تصوير tusweer, فهم fuhm, فكر fikr, ملاحظت mulauhuzut, ظن zunn, زعم zaam, قياس ké-aus, متخيلت mutukhei-ulut, مخيلت mukhé-ulut, خيل kheil, پنداري pindauré, خاطرت khautirut, مانا mauna. *Imaginations* تخيلات tukhei-ulaut, خيالات khei-alaut, مخايل mukha-él, اوهام awhaum, وهوم wuhoom. v. *conception, idea, contrivance.*

To imagine خيال كردن khé-aul kirdun, وهم ساختن wuhum saukhtun, زعم داشتن zaam daushtun, ظن كردن zunn kirdun, پنداشتن pundaushtun, ملاحظه نمودن mulauhzeh numoodun. v. *to fancy, figure, contrive, think.*

Imagined متصور mutusawwur, پنداشته pindaushteh.

An imaginer خايل kha-él, مخيل mukhei-él, متصور mutusawwir, متخيل mutukhei-él.

IMBECILE زبون zuboon, ضعيف za-éf, نا توان na tuvvaun, سست اندام sust andaum, بى قوت bé kuwwut. v. *feeble, weak.*

Imbecillity زبوني zubooné, ضعف zaaf, نا

توانی na tuvvauné, عدم قوت aduma kuwwut, عجز ajuz, ضعیفی za-éfé. v. *feeblenefs, weaknefs.* —*Imbecillity of mind* رکاکت rukaukut, ضجعت zujaat, فیالت fé-aulut.

To IMBIBE درخود چیدن dur khood cheedun, مشرب کردن mufhrub kirdun, تشرب ساختن tufhurrub faukhtun, تنشف نمودن tunufhfhuf numoodun, شرب کردن fhurb kirdun, نشف ساختن nufhif faukhtun, نغب کردن nughib kirdun, متسقی نمودن mutufukké numoodun. *Imbibing, an imbiber,* متسقی mutufukké, درخود چین dur khood cheen. *Ground which does not imbibe rain* ارض وقیعت arza woké-at.

To IMBITTER (*make bitter*) تلخ کردن tulukh kirdun, مر ساختن mirr faukhtun. (*to render unhappy*) دردمند کردن durdmund kirdun, مستمند ساختن muftumund faukhtun, مسکین نمودن muskeen numoodun. v. alfo *to exafperate.*

To IMBODY (*bring together into one mafs*) جمع کردن juma kirdun, دریک طایفت جماع ساختن dur eek ta-éfut jumaa faukhtun. v. *to incorporate.* — (*to inveft with matter*) وجود دادن wujood dadun, جسم نمودن jifm numoodun. (*to coalefce*) مجمع شدن mujumma fhoodun, لازق بودن lauzik boodun.

To IMBOLDEN دلیر کردن dilare kirdun, تیز دل ساختن taze dil faukhtun. v. *to encourage.*

To IMBOSOM در اغوش کرفتن dur aghoofh gooriftun. v. *to embrace.* — (*to admit to the heart*) در خاطر پذیرفتن dur khautir pizzeeruftun.

To imbound, v. *to inclofe.*—*To imbow,* v. *to arch.*

To IMBOWER (*fhelter with trees*) با درختها پوشیدن ba durukhtuha pofhédun.

To IMBROWN اسمر کردن afmur kirdun. v. *to darken, obfcure.*

To IMBRUE (*in blood*) خون الود کردن khoon alood kirdun. v. *to fteep, foak.*

To IMBUE رنک زدن runk zudun. v. *to die.*

IMITABLE (*poffible to be imitated*) ممکن اقتدا mumkina iktida, مقتدا muktuda, قابل تقلید kaubila tukleed, مقلد mukullud, تقلیدی اسان tukleedé afaun. (*worthy of imitation*) واجب المتابعت vajibu'l'mutabaat, لایق اقتدا la-éka iktida.

To imitate (*copy*) متابعت نمودن mutabaat numoodun, موافقت کردن muwaufikut kirdun, اقتدا ساختن iktida faukhtun, کرویدن guruwédun, متابع شدن mutauba fhoodun, تقدی کردن tukudda kirdun. — (*to counterfeit*) صورت معامله کردن fooruta ma-amleh kirdun, ساختن faukhtun, تمثل ساختن tumuffful faukhtun, تزویر نمودن tuzweer numoodun. *To imitate the voice of another* خمانیدن khumanédun. *To imitate another's hand* تقلید کردن tukleed kirdun, دست خط دیکر تمثل ساختن doft khutta deegur tumuffful faukhtun. — *Imitated* اقتدا or مقتدی muktuda, مقلد mukullud, کرویده guruwédeh.

Imitation (*copying*) تقلید tukleed, اقتدا iktida, متابعت mutaubaat, بوی buwa, ورهین wurheen, قیافت ké-aufut. v. *counterfeit.*

Imitative ذو قوت اقتدا zu kuwwuta iktida, اهل میل متابعت ahla meila mutaubaat.

An imitator مقتدی muktudé, متابع mutauba, محتذی muhtuzé, پس رو pus rou.

IMMACULATE طاهر tauhir, پاک pauk, پاک و پاکیزه pauk ou paukeezeh. v. *pure, fpotlefs.*

IMMATERIAL, *immaterialized, immateriate* بی جوهری bé johuré, بلا جسد bila juffud, نا هیولانی na hé-oolauné, غیر متجسد ghire-a mutujuffud. v. *incorporeal.*—*Immaterial* (*unimportant*) بی معنی bé maané, بیهوده béhoodeh, نا مادی na maddé, بی مناسبت bé munaufibut. v. *impertinent.*—*Immateriality, immaterialnefs* عدم جسد aduma juffud, بی جوهری bé johuré.—*Immaterially* بلا جوهر bila johur, بی جسمانه bé jifmauneh.

IMMATURE (*not ripe*) نا رسیده na rufédeh, خام khaum, کدوخ kudookh. — (*not perfect*) نا کامل na kaumil, غیر کمال ghire-a kumaul, نا تمام na tumaum. (*unfeafonable*) پیش زمان peifh zumaun, بی هنکام bé hungaum, بی وقت bé wakt. v. *premature.* — *Immaturely* بطور بی وقت betoor bé wakt, بی هنکامانه bé hungamauneh, پیش زمان peifh zumaun. — *Immaturenefs, immaturity* حال نا کامل haula na kaumil, نا رسیدکی na rufédugé, عدم تمام aduma tumaum.

Immeafurable, v. *immenfe.*

IMMEDIATE حاضر hauzir, بی بانت bé baunut, بی میانه bé mé-auneh. v. *inftant, prefent.*

Immediately حالا haulan, در حال dur haul, هماندم humaundum, یکایک eeka eek, بلا توانی bila tuvvané, دریک لمع dur eek lima, علی الفور ala'l'four. *Immediately following* پیوسته pivufteh, مقترن mukturin.

IMMEMORIAL بلا یاد bila é-aud, بلا ذکر bila zukr, قدیم kudeem, سابق faubik. v. *ancient.*

IMMENSE, *immenfurable* بی اندازه bé andauzeh, غیر حد ghire-a hudd, بی نهایت bé niha-é-ut, بلا قیاس bila ké-aus, بیکران béguraun, بی پایان bé paï-aun, بلا حد و شمار bila hudd ou fhumaur, غیر انتها ghire-a intiha, بی حساب

bé hissaub, نا محدود ما لا كلام ma la kulaum, na muhdood, بي غايت bé gha-é-ut, نا محصور na muhsoor. v. *excessive*, *unbounded*, *infinite*, *huge*. —*Immense wealth* اموال نا محصور amwaula na muhsoor. *Immense places* امكنت ما لا نهايت amkinuta ma la niha-é-ut.

Immensely از حد بيرون uz hudd beeroon, بطور بي اندازه betoor bé andauzeh. v. *immense*.—*Immensity*, *immensurability* عدم اندازه aduma andauzeh, بيكراني béguraune, بلا قياسي bila ké-ausé.

To IMMERGE, *immerse* (*put under water*) غرق ساختن ghurk saukhtun, صبغ نمودن subigh numoodun, غطس ساختن غوط كردن ghoot kirdun, ghutis saukhtun, در اب فرو زدن dur aub furoo zudun, زيراب نهادن zeer aub nihaudun. v. *to sink*.

Immersed غرق ghurk, غريق ghureek, مستغرق mustughruk, منصبغ munsubugh. *Immersed in wickedness* مستغرق فسق و فجور mustughruka fusuk ou fujoor.

Immersion غوط ghoot, غطس ghutis, غرق ghurk, دخس dukhis, صبغ subigh, نا غوش na ghoosh.

IMMETHODICAL بي نظام bé nizaum, غير طريق ghire-a tureek, بي اسلوب bé asloob, بلا اصول bila asool. v. *confused*.—*Immethodically* بطور بي نظام betoor bé nizaum.

IMMINENT مشرف mushruf, مطف mutiff, مطل mutili, تخويف tukhweef. *Imminent danger* خطر تخويف khutra tukhweef.

IMMISSION (*sending in*) مدخل mudukhkhil, ادخال idkhaul, القا ilka.

To immit ادخال كردن idkhaul kirdun, القا ساختن ilka saukhtun, در اوردن dur awurdun.

IMMOBILITY عدم حركت aduma hurukut.

IMMODERATE بي اعتدال bé é-atidaul, منتهز muntuhiz, متجاوز mutujawiz, بلا انصاف bila insauf, بي قرار bé kuraur. v. *excessive*, *immense*.—*Immoderately* بطور منتهز betoora muntuhiz. v. *excessively*. — *Immoderation* عدم اعتدال aduma é-atidaul. v. *excess*.

IMMODEST بي ادب bé adub, غير عار ghire-a aur, زو ترك ادب zu turuka adub, فاحش fauhish, بي ادب و اركان bé adub ou arkaun, باد سار baud saur, بادسر baudsur, دژاگاه duzshagah, دژاهنگ duzshaguh, دژاهنك duzshahunk, نا پاك na pauk, زشت zisht, مردار murdaur. v. *obscene*, *impudent*. — *Immodesty*, v. *impudence*, *obscenity*.

To IMMOLATE زبح كردن zubih kirdun.—*Immolation* زبح zubih, فدا fuda. v. *sacrifice*.

IMMORAL فاحش fauhish, فاسد fausid, شر shurr, فجور fujoor, فجار fujjaur, فاجور faujoor, بي سر shookh, شوخ bé samaun, بي سامان bé sur ou samaun, بد معاش bud maash. v. *wicked*, *dishonest*.

Immorality فحش fuhish, شرت shurrut, شر shurr, فجور fujoor, نفاق nufauk, بي ساماني bé samauné, فسق fisk, بدي budé, فجار fujjaur, عدم هنر aduma hunr. v. *dishonesty*, *wickedness*.

IMMORTAL باقي bauké, بي زوال bé zuwaul, لا يموت la yamoot, لا يزال la yazaul, لا يفوت la yafoot, مرگ نا پذير murg na pizzeer, از موت متافي uz moot mutaufé, حي مطلق hei-é mutluk, حي و قيوم hei-é ou ké-oom, بي مرگ bé murg, غير وفات ghire-a wufaut, بلا موت bila moot. v. *eternal*.

Immortality عدم مرگ aduma murg, حيات باقي hei-auta bauké, زندگاني بي زوال zunduganué bé zuwaul.

To immortalize باقي كردن bauké kirdun, از مرگ خلاص ساختن uz murg khulaus saukhtun. v. *to eternalize*, *celebrate*. — (*to become immortal*) باقي گشتن bauké gushtun.

Immortally باتيانه bauké-auneh, بطور بي زوال betoora bé zuwaul. v. *eternally*.

IMMOVEABLE بلا حركت bila hurukut, غير متحرك ghire-a mutuhurruk, نا روان na rouvaun, نا رفته na rufteh. *Immoveable effects* (*real estates*) عقارات akaraut, مال صامت maula saumit, املاك amlauk. — *Moveables and immoveables* رميده و ارميده rumédeh ou armédeh.—*Immoveably* در حال بلا حركت dur haul bila hurukut.

IMMUNITY معافي mu-afé, بيزاري beezauré, ازادي azaudé, مسلمي musullumé, سربستي surbusté, اميني ameené, مستاميني musta-ameené, پايزه pa-ézeh, خراعت khuraat. *A privilege* or *charter of immunity* معاف نامه mu-af nameh, برات ازادي burauta azaudé. v. *freedom*, *privilege*.

To IMMURE در ميان ديوارها حبس كردن dur mei-auna deewaurha hubs kirdun. v. *to confine*.

IMMUTABILITY عدم تغير aduma tughei-ur. — *Immutable* بلا تغير bila tughei-ur, بي تبديل bé tubdeel. — *Immutably* بوجه بلا تغير bewujha bila tughei-ur.

An IMP جن jinn, ديو div. v. *demon*, *elf*: also *son*.—*To imp*, v. *to lengthen*.

To IMPAIR (*diminish* or *wear*) كاستن kaustun, كم كردن kum kirdun, قصر ساختن kusir saukhtun, سودن soodun, نقص كردن nuks kirdun, سحق ساختن suhik saukhtun, ساييدن saï-édun, زيان اوردن zé-aun awurdun. v. *to injure*.

Impair, *impairment* كاهش kauhish, كاست kaust, نقص nuks, زيان zé-aun, قصور kusoor,

سحق ſuhik. v. *diminution, decreaſe.*—*Impaired* کاسته kauſteh, ناقص naukis, مقصور mukſoor, ساییده ſaï-édeh, پاییده paï-édeh, کم شده kum ſhoodeh. v. *diminiſhed.*—*To be impaired* کم شدن kum ſhoodun, کمتر گشتن kumtur guſhtun, فرسودن furſoodun, مح بودن muhh boodun, بدتر گشتن budtur guſhtun.

IMPALPABLE نا ممکن لمس na mumkina lumis, ممتنع ساي mumtina ſa-é, نا قابل برمجیدن na kaubila burmujédun.

To IMPARADISE بجنت برداشتن bejinnut burdauſhtun, فردوس نمودن furdoos numoodun, خوش دل ساختن khooſh dil ſaukhtun. v. *to make happy.*

Imparity, v. *diſproportion. inequality.*

To IMPARK داربزین کردن daurbuzeen kirdun. v. *to encloſe.*

To IMPART (*communicate*) اشکاره کردن aſhikaureh kirdun, رفع نقاب ساختن rufaa nikaub ſaukhtun, اکاهانیدن agauhaunédun, اکاه دادن aghauh dadun, خبر دار نمودن khubr dar numoodun. v. *to reveal, inform.*—(*to grant*) حصه دار کردن huſſeh dar kirdun, حصه بخش نمودن huſſeh bukhſh numoodun, عطا ساختن ata ſaukhtun, دادن dadun. v. *to give.*

IMPARTIAL عادل audil, ذو عدالت zu audilut, درست duruſt, نا جانب دار na jaunib dar, بي جانبداري bé jaunibdaré, روا rouva, بي ميل bé meil, اهل عدل وداد ahla adil ou daud, راست rauſt, معدل mu-addil, صادق ſaudik. v. *equitable, juſt, diſintereſted.*

Impartiality عدالت adaulut, عدل و داد adil ou daud, معدلت mu-addilut, عدم جانبداري aduma jaunibdaré, راستي rauſté, درستي duruſté. v. *juſtice, equity.*

Impartially عادلانه audilauneh, با عدالت ba adaulut, بالصواب bi's'ſuwaub, با حق ba hukk.

Impartible, v. *communicable.*

IMPASSABLE نا ممکن عبور na mumkina aboor, بي طريق bé tureek, بي راهگذار bé rauhguzaur. *An impaſſable ſtreet* (*without a thorough fare*) باربار baur-é-aur.

IMPASSIONED ذو حميت zu humé-ut, دلگرم dilgurm, ذو غرض zu ghurz. v. *paſſionate.*

IMPATIENCE عدم صبر aduma ſubr, غير تحملي ghire-a tuhummulé, نا شکيبايي na ſhukeebaï-é, تيز مزاجي taze mizaujé, تيز طبيعتي taze tubé-aaté. v. *vehemence, eagerneſs.*

Impatient بي صبر bé ſubr, غير تحمل ghire-a tuhummil, نا شکيبا na ſhukeeba, بي شکيب bé ſhukeeb, تيز مزاج taze mizauj, هلع hula, هلعت hulaat, هلوع huluwa, هالع haula, جزوع juzoo-a, قصيف kuſeef.

Impatiently بطور بي صبر betoor bé ſubr, برجه نا شکيبا bewujha na ſhukeeba.

To IMPAWN رهين کردن ruheen kirdun, کرو نهادن gurou nihaudun. v. *to pledge, pawn.*

To IMPEACH شکايت کردن ſhuka-é-ut kirdun, غمز نمودن ghumz numoodun, ملامت ساختن mulaumut ſaukhtun, زم اوردن zumm awurdun. v. alſo *to impede, hinder.*

Impeachable واجب الغمز vajibu'l'ghumz, لايق شکايت la-éka ſhuka-é-ut, قابل الذم kaubilu'z'-zumm.—*Impeached*, v. *indicted, accuſed.*—*Impeacher*, v. *accuſer.*

Impeachment شکايت ſhuka-é-ut, غمز ghumz, افترا iftira, زم zumm, اسناد iſnaud. v. *accuſation:* alſo *impediment, hindrance.*

To IMPEDE منع کردن muna kirdun, مانع و معارض شدن mauna ou mu-ariz ſhoodun, عروض ساختن arooz ſaukhtun. v. *to hinder, obſtruct.*

Impediment منع muna, تعرض ta-arruz, مانع mauna (plur. موانع muwauna) ممانعت mumaunaat, سد ſudd, حد hudd, انا ana, زجر zujir, کف kuff, برکم burkum, ربيثت rubeeſut, حصر huſr, عرصت urzut, بار baur, مزاحم muzauhim. v. *obſtruction, oppoſition.*—*An impediment in ſpeech* رد rudd, رد زبان rudda zubaun, عجمت ujmut, عقدت akdut, فهه fuheh, فهاهت fuhauhut.

To IMPEL راندن raundun, دفع ساختن dufa ſaukhtun, سوق کردن ſook kirdun, فرسودن furſoodun, اغرا ساختن yghra ſaukhtun, القا نمودن ilka numoodun, توديرکردن toudeer kirdun, ندب ساختن nudib ſaukhtun, همز نمودن humz numoodun, ايزاع کردن a-ézaa kirdun, از ساختن azz ſaukhtun. v. *to drive, compel, urge, preſs.*

Impelled منقصف munkuſuf, مغري mughré, متزحلف mutuzuhluf, رانده raundeh.

An impellent or *impelling power* قوت رکضت kuwwuta rukzut, قدرت دفعت kudruta dufaat. v. *impulſive.*

To IMPEND (*to be at hand*) نزديک بودن nuzdeek boodun, قريب شدن kureeb ſhoodun, اشراف شدن muſhruf boodun, مشرف بودن iſhrauf ſhoodun.—*Impendent*, v. *imminent.*

IMPENETRABLE ممتنع مطلع mumtina mutulla, نا ممکن در رفتن na mumkina dur ruftun, نا دخول نما na dukhool numa, لا متاثر la muta-aſſir, مستحيل نغاز muſtuheela nufauz. v. alſo *dull, ſtupid.*—*An impenetrable thicket* حرج huruj. *An impenetrable coat of mail* اسرت uſrut.

IMPENITENCE عدم توبه aduma toubeh, عدم پشيماني aduma pusheemauné.

Impenitent بي توبه bé toubeh, بي پشيماني bé pusheemauné, غير ندامت ghire-a nudaumut, بي توبه كاري bé toubehkauré.

Impenitently بر وجه بي توبه bur wujha bé toubeh.

IMPERATIVE فرمان ده furmaun duh, فرما furma, فرماي furma-é, فرمان فرما furmaun furma, امور amoor, امير ameer, حكومت ران hookoomut raun. *The affirmative imperative of a verb* امر amr. *The negative imperative* نهي nuhé.

IMPERCEPTIBLE نا ممكن استطلاع na mumkina istitlaa, نا اشكار na ashikaur, دروج durooj, دروجان duroojaun, نا منظور na munzoor, نه تعين neh taï-én. *Imperceptibleness* نا منظوري na munzooré, عدم اشكاري aduma ashikauré.—*Imperceptibly* بطور نا منظور betoor na munzoor, بر وجه نا اشكار bur wujha na ashikaur. v. *gradually*.

IMPERFECT غير كامل ghire-a kaumil, نا تمام na tumaum, ناقص naukis, زو عيب zu aïb.

Imperfection نقص nuks, نقيصت nukeesut, زوال zuwaul, تقصير tuksfeer, عيب aïb, عدم كمال aduma kumaul. v. *defect*, *fault*.

Imperfectly بلا كمال bila kumaul, نا تمام na tumaum, بطور نا كامل betoor na kaumil, با عيب ba aïb.

IMPERFORATE نا سوراخدار na sooraukhdar, غير منثقب ghire-a munsukub.

IMPERIAL پادشاهي padshahé, پادشاهانه padshahauneh, شاهي shahé, چاساري chausauré, سلطاني sultauné, خاقاني khaukauné, خسرواني khosroo-auné, شاهنشاهي shahinshahé, صاحب قراني sahib kurauné, قيصري keisuré, خداوندكاري khodavendikauré, جهانداري jihaundauré, شهرياري shahuré-auré, شوكتمقرون shoukutmukroon, عاليشان auléshaun, دين پناهي deen punauhé. v. *royal*.

IMPERIOUS عنفي unfé, عنيف aneef, انفان anfaun, قاهر kauhir, قهار kuhhaur, مغرور mughroor, متكبر mutukubbir, ظالم zaulim, ستمكار situmkaur. v. *haughty*, *arrogant*, *tyrannical*.—*Imperiously* با عنف ba unf, عنيفانه aneefauneh, قاهرا kauhiran, قهارانه kuhharauneh.—*Imperiousness* عنف unf, قهر kuhr, ظلم zulm, زور zoor, جور jawr, جباري jubbauré, ستمكاري situmkauré.

IMPERTINENCE كستاخي kustaukhé, بيهودكي béhoodugé, هرزه hurzeh, ياوه é-aweh, بيمعنيكي bémaanégé, ترهات turruhaut, نا سازكاري na sauzkauré, هواهي hawauhé, طغانين tufauneen. v. *folly*.

Impertinent بيهوده behoodeh, كستاخ kustaukh, بيمعني beemaané, هرزه hurzeh, ياوه é-aweh, نا مناسب na munausib, نا مربوط na murboot, نا برجا na burja, نا قابل na kaubil, نا بكار na bekaur, باطل bautil, هجم hujim, ابور جبور aboor juboor. v. *foolish*, *trifling*, *importunate*, *troublesome*, *intrusive*.—*An impertinent* or *impertinent fellow* هرزه خوار hurzeh khaur, يافه كو é-aufeh goo, صاحب بيهودكي sahib béhoodugé, ابله ableh, خر با تشديد khura ba teshdeed. *An impertinent action* وضع نا مرغوب wuzaa na murgoob. *An impertinent speech* يافه é-aufeh, هفت hufit. *Impertinently* بطور بيمعني betoor bémaané, بر وجه بيهوده bur wujha béhoodeh, بي مناسبت bé munausibut.

Impervious, v. *impassible*, *impenetrable*.

IMPETUOSITY, *impetuousness* هجوم hujoom, حدت huddut, شدت shuddut, تندي tundé, تيز روي taze rouvé, سختي sukhté, زور zoor, جور jawr, جبر jubr, قهر kuhr, جفا jufa, تهور tuhawwur. v. *violence*, *fury*, *rapidity*, *force*, *precipitation*.

Impetuous شديد shudeed, تند tund, زو حدت zu huddut, اكيد و شديد akeed ou shudeed, حربي harbé, عنيف aneef, سخت sukht, تيز مزاج taze mizauj, متهور mutuhawwur, جبري jubré, قهري kuhré, غضبناك ghuzubnauk, خشمناك khushimnauk. v. *violent*, *furious*, *rapid*, *precipitate*.

Impetuously با هجوم ba hujoom, با عنف ba unf, با حدت ba huddut. v. *violently*.

IMPETUS جد و جهد judd ou jihud.

IMPIETY الحاد ilhaud, نفاق nifauk, منافقت munaufikut, زندقت zindukut, كفر kufr, فساد fusaud, كفور kufoor, فجور fujoor, فسق fisk.

Impious ملحد mulhud, منافق munaufik, نا خدا na khoda, زنديق zindeek, فجار fujjaur, ظالم zaulim, بي دين bé deen, بد كيش bud keesh, دهري duhré. v. *wicked*, *profane*.—*Impiously* ملحدانه mulhudauneh, كافرانه kaufirauneh, ظالما zauliman.

IMPLACABLE بي مرحمت bé murhumut, سخت دل sukht dil, شر shurr. v. *inexorable*, *malicious*, *irreconcileable*.—*Implacably* بطور بي مرحمت betoor bé murhumut, شرتا shurrutan, سختدلانه sukhtdilauneh.

To IMPLANT نصب كردن nusb kirdun, در بردن dur burdun, ادخال كردن idkhaul kirdun, نشاندن nishaundun, در نشاندن dur nishaundun. v. *to plant*, *insert*, *place*.

An IMPLEMEMT الت alut, ادات adaut, سبب sibub, دست افزار dost afzaur, دست افزار

doſt afrauz, سازكاري ſauzkauré. v. *inſtrument, tool, utenſil.*—*Implement, impletion,* v. *complement, completion.*—*To make great proviſion of the implements of war* توفير اسباب جنگ كردن tawfeer aſbauba jung kirdun.

Implex, v. *complex, entangled.*

Implication, v. *inference; entanglement.*

IMPLICIT, v. *complicated.*—*Implicit confidence* اعتماد تمام é-atimauda tumaum, اعتقاد كامل é-atikauda kaumil. —*Implicit obedience* اطاعت متواضع ita-at mutuwauza, امتثال معبد imtiſaula mu-ubbid.—*Implicitly* با اعتماد تمام ba é-atimauda tumaum, با اطاعت متواضع ba ita-ata mutuwauza.

To IMPLORE تمنا كردن tumunna kirdun, استمداد ساختن iſtimdaud ſaukhtun, امداد طلب كردن imdaud tulub kirdun, فرياد زدن furé-aud zudun. v. *to beſeech, aſk, beg, ſolicit.*—*To implore the divine aſſiſtance* استعباد كردن iſtibaud kirdun, سپاسيدن ſipaſédun, مناجات نمودن munajaut numoodun. *To implore the interceſſion of another* استشفاع كردن iſtiſhfaa kirdun. *Imploring* (participle) مستادي muſtaudé, فرياد كنان furé-aud koonaun, (ſubſt.) تمني tumunné, تمنا tumunna, فرياد furé-aud, استمداد iſtimdaud.—*An implorer* فرياد كننده furé-aud koonindeh, اواه awwauh, مدد خواه mudud khauh. v. *ſolicitor.*

To IMPLY (*comprize as a conſequence*) نتيجه اشتمال كردن nuteejeh iſhtimaul kirdun, دلالت نمودن dulaulut numoodun. v. alſo *to denote ſignify: infold, involve.*

To IMPOISON با زهر آلودن ba zuhr aloodun.

IMPOLITICK, *impolitical* نا سعتري na ſaaturé, بي بصيرت bé buſeerut, نا هوشيار na hooſhé-aur, غير عقل ghire-a akl. v. *imprudent.*

To IMPORT (*bring into any country*) نقل كردن nukl kirdun, در اوردن dur awurdun. *To import goods* نقل اسباب كردن nukl aſbaub kirdun, امتعات در اوردن amta-at dur awurdun, نقل اثقال ساختن nukl aſkaul ſaukhtun. *To import merchandize in a ſhip* متجر از جهاز در اوردن mutjur uz jahauze dur awurdun.—*To import* (*infer, ſignify*) معني داشتن maané dauſhtun, فحوا نمودن fuhwa numoodun, دلالت اوردن dulaulut awurdun.—(*to be of moment*) مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim ſhoodun. *What does that import?* چه منتج cheh muntuj?

Import, importance (*conſequence*) گراني gurauné, لازمت lauzimut, مهمي muhimmé, معتبري maatuburé. v. *moment.*—*Import* (*ſenſe*) معني maané, دلالت dulaulut, فحوا fuhwa. v. alſo *tendency.*—*Import* (*merchandize imported from abroad*) تجارت در اورده tujaurut dur awurdeh, متجر از انجا تا اينجا نقل ساخته mutjur uz aunja ta einja nukl ſaukhteh.—*A thing of great importance* مهم مصلحت muhimm muſluhut, امر مهم amra muhimm, نبلت nublut, نندل nundil, قمقام kumkaum, مهم muhimm, مهمت muhimmut, عظيمت azeemut, ركن rukn, حوبت hawbut. *To be of importance* لازم شدن lauzim ſhoodun, مهم بودن muhimm boodun.—*A thing of no importance* نا چيز na cheez, لا شي la ſhei-é, امر نقير amra nukeer.—*Self-importance* (*egotiſm*) انانيت anané-ut.

Important (*momentous*) گران guraun, مهم muhimm, مهمت muhimmut, مستشري muſtuſhré. v. *weighty.*—*Self-important* تفضل tufuzzul.—*To render important* مهم و لازم كردن muhimm ou lauzim kirdun.

IMPORTATION متجر دراوري mutjur durawuré, نقل تجارت nukla tujaurut.—*An importer* نقل كننده nukl koonindeh.

IMPORTUNATE ازار رسان azaur ruſaun, گستاخ kuſtaukh, مساكات muſakaut, ابرام ساز ibraum ſauz, اقدام كنا ikdaum koona, الحاح ده ilhauh duh, مبلط mublut, مبرم mubrum, ستهنده ſutuhindeh, ثاقل ſaukil, بيحضور béhuzoor.—*Importunately* گستاخانه kuſtakhauneh, با ابرام ba ibraum, مبلطانه mublutauneh, ثاقلا ſaukilan.

To importune ازار دادن azaur dadun, ازاردن azaurdun, ابرام ساختن ibraum ſaukhtun, گستاخ بودن kuſtaukh boodun, الحاح نمودن ilhauh numoodun, بيحضور كردن béhuzoor kirdun, اقدام ساختن ikdaum ſaukhtun, بيزار كردن bézaur kirdun, اكتداد شدن iktidaud ſhoodun. v. *to harraſs, teize, moleſt.*

Importune ازار رسان azaur ruſaun. v. *vexatious.*—(*unſeaſonable*) بي زمان bé zumaun, غير مناسبت ghire-a munauſibut.

Importunity ازار azaur, ابرام ibraum, الحاح ilhauh, اقدام ikdaum, گستاخي kuſtaukhé, دسته dosteh, دسته چوپ dosteh chop, استثقال iſtiſkaul, نازش nauziſh, بيحضوري béhuzooré.

To IMPOSE (*taxes* or *other burdens*) خراج گذار كردن khurauj guzaur kirdun, تكليف ساختن tukleef ſaukhtun, حمل كردن huml kirdun, تغليج ساختن tufleej ſaukhtun. *To impoſe* (*command as a duty, &c.*) فرمان گذار كردن furmaun guzaur kirdun, حكم دادن hookum dadun, امر ساختن amr ſaukhtun. v. *to order, enjoin.*—*To impoſe upon* فريفتن furré-uftun, غدر كردن

ghudr kirdun, حیله باختن heeleh baukhtun, غبن بستن ghubin buſtun. v. *to cheat, deceive.*

Impoſed upon فریفته furré-ufteh, فریبیده furrabédeh, مغبون mughboon, محروم muhroom, مغرور mughroor, الفته alufteh.

Impoſition (*laying one thing on another*) وضع wuza, نهاد nihaud, طرح turh. *Impoſition of taxes, &c.* تکلیف tukleef, باج bauj, باژ bauzſh, رسم عرفي ruſma urfé, خراج khurauj. *Impoſitions* or *public burdens* تکالیف عرفیت tukauleefa urfé-ut, رسوم عرفیت ruſooma urfé-ut, تکالیف tukauleef. *The impoſition of a name* or *mark of diſtinction* تسمیت tuſmé-ut, نشان niſhaun, علامت alaumut. *An impoſition* (*command*) حکم hookum, فرمان furmaun, امر amr, قضا kuza. v. *injunction.* — (*conſtraint*) ضربي zurbé, ظلم zulm, تعدي ta-addé, پایمالي païmaulé. v. *oppreſſion.* — (*deceit*) فریب furrabe, رنگ runk, غدر ghudr, غبن ghubin, حیله heeleh. v. *cheat, fallacy, impoſture.*

IMPOSSIBLE ممتنع mumtina, نا ممکن na mumkin, نا قابل na kaubil, غیر مقدور ghire-a mukdoor, محال muhaul, بي امکان bé imkaun, نا میسر na muï-uſſur, مستحیل muſtuheel, متعذر muta-azzir, نا متصور na mutuſawwir, استحال iſtihaul. *It is impoſſible* نا ممکن است na mumkin aſt, ممتنع و محال است mumtina ou muhaul aſt. *Impoſſible things* محالات muhalaut.

Impoſſibility عدم قدرت aduma kudrut, امتناع imtinaa, ترفند turfund, عدم امکان aduma imkaun, عدم قابلیت aduma kaubulé-ut.

IMPOST خراج khurauj, باج bauj, باژ bauzſh, تکلیف tukleef, تطیعت kuté-aut, مقاطعت mukataat, رسم ruſm. v. *tax, toll, cuſtom.*

To IMPOSTHUMATE تقرح کردن tukurruh kirdun. v. *to ſuppurate.*

An impoſthume قرح kuruh, ورم wurm, ریم reem, اماس amaus, جراحت jurauhut.

An IMPOSTOR فریب کار furrabe, حیله کار heeleh kaur, حیله بند heeleh bund, تلبیس tulbees, تلبیسکار tulbeeskaur, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, عیار aï-yaur, طرار turraur, دغا باز dugha bauz, دجال dujjaul, دحل duhil, اشوب aſhoob, خداع khuddaa, خدعت khudaat, مکار mukaur ou heeleh kaur, حیله کار و خداب khuddaub, خوان khuwaun, چپاني chupauné, رنگ امیز runk ameez, کیمیا گر keemé-a gur.

Impoſture تلبیس tulbees, حیله heeleh, حیله بازي heeleh bauzé, مکر mukr, رنگ runk, تزویر tuzweer, خرد دست khord doſt, دغا dugha, اوروند awirund, ارو aroo. v. *cheat.*

IMPOTENCE, *impotency* (*want of power*) عدم قدرت aduma kudrut, عدم قوت aduma kuwwut, تنک دستي tunk doſté, نا تواني na tuvvané, عجز ajiz, در ماندگي dur maundugé, کلال kulaul, اشتلم uſhtulum. (*incapacity of propagation*) سستي ſuſté, سست اندامي ſuſt andaumé, عنینت yneenut, سرس ſurus.

Impotent بي قوت bé kuwwut, غیر قدرت ghire-a kudrut, نا توان na tuvvaun, بي سر و پا bé ſur ou pa, ضعیف za-éf, زبون zuboon, در منده dur mundeh, در مانده dur maundeh, عمل مانده aml maundeh, فرو مانده furoo maundeh, صغر الید ſifru'l'eed, عاجز aujuz, عجوز ajooz, پیخسته peekhuſteh, ابدندان aubdundaun, ضعیف الذرع za-éfu'z'zura, کلیل الظفر kuleelu'z'zufr, چنگلول chungulool, جهوم juhoom, v. *feeble, weak, powerleſs.*—(*without power of propagation*) سست اندام ſuſt andaum, عنین yneen, معن ma-an, سرس ſuris, سرسا ſurſa, سریس ſurees, پیخسته peekhuſteh.

Impotently ضعیفانه za-éfauneh, با زبوني ba zubooné, عجوزا ajoozan, بطور نا توان betoor na tuvvaun, بر وجه سست bur wujha ſuſt.

To IMPOUND احاطه کردن ihauteh kirdun, در انکور حبس ساختن dur angoor hubs ſaukhtun.

Impracticable, v. *impoſſible, untractable.*

To IMPRECATE نفرین کردن nufreen kirdun, بد دعا گفتن bud daa guftun, لعنت ساختن laanut ſaukhtun, اقنات نمودن iknaut numoodun, لنجیدن lunjédun, تلاعن ساختن tula-an ſaukhtun, رمي کردن rumé kirdun, شه زدن ſhuh zudun. v. *to curſe.*

Imprecation بد دعا bud daa, لعنت laanut, نفرین nufreen, لعن laan. v. *curſe.*

IMPREGNABLE منیع muné-a, نا ممکن تسخیر na mumkina tuskheer, دشوار گیر duſhwaur geer, ممتنع اخذي mumtina akhzé. *An impregnable fortreſs* حصن حصین huſna huſeen, قلع دشوار گیر killa duſhwaur geer. v. under *caſtle.* — *Impregnably* منیعانه muné-auneh, بطور دشوار گیر betoor duſhwaur geer.

To IMPREGNATE (*with young*) حامله کردن haumileh kirdun, حبلي ساختن hublé ſaukhtun, باردار کردن baurdaur kirdun, ابستن aubiſtun, والد نمودن waulid numoodun. v. *alſo to fill, ſaturate.*

Impregnated (*with young*) حامله شده haumileh ſhoodeh, ابسته aubiſteh. *To be impregnated* حامله شدن haumileh ſhoodun, بار گرفتن bar gooriftun. *Impregnated* (*filled*) پر شده pur ſhoodeh, تمام tumaum. v. *ſaturated.*

Impregnation حاملگی haumilugé. v. *pregnancy*.—(*making fruitful*) باردار ساز baurdar ſauz, برکت بخش burukut bukhſh. v. *filling*, *ſaturating*.

To IMPRESS (*imprint*) نشان کردن niſhaun kirdun, نشاندن niſhaundun, رسم ساختن rufm ſaukhtun, تاثیر نمودن taaſeer numoodun. (*to force into the ſervice of government*) سخره گرفتن ſukhreh gooriftun, ملتزم ساختن multuzum ſaukhtun, بزور گرفتن bezoor gooriftun, عسف کردن aſif kirdun. *To impreſs upon the mind* خاطر نشان کردن khautir niſhaun kirdun, مضبوط ساختن muzboot ſaukhtun.

Impreſs, *impreſſion*, *impreſſure*, نشان niſhaun, علامت alaumut, اثر aſr (pl. اثار aſaur), رسم rufm, v. *ſtamp*.—*Impreſſion* (*image fixed in the mind*) شکل ſhukil, خیل kheel, ضمن zumin. v. *idea*.—(*attack*) هجوم hujoom, حمله humleh. v. *aſſault* ; *influence*.

Impreſſed نشانده niſhaundeh. v. *marked*. — *A ſhip*, *horſes*, *or any thing impreſſed into the king's ſervice* سخره ſukhreh.—*Impreſſible* ممکن نشان mumkina niſhaun.—*To imprint*, v. *to impreſs*.

To IMPRISON در زندان نهادن dur zindaun nihaudun, حبس کردن hubs kirdun, در سجن ساختن dur ſujin ſaukhtun, تحبیس کردن tuhbees kirdun, احتباس ساختن ihtibaus ſaukhtun, قید کردن keed kirdun, مسجون نمودن musjoon numoodun, عفس کردن afs kirdun, قسر ساختن kuſr ſaukhtun, گرفتگی کردن gooriftugé kirdun, بندیدن bundédun, ابس کردن abis kirdun.

Impriſonment زندانگی zindaunugé, حبس hubs, تحبس tuhubbus, احتباس ihtibaus, گرفتاري gooriftauré, گرفتگی gooriftugé, عفس afs, ابس abs, قصر kuſr, سجن ſujin.

Impriſoned محبس muhbus, محبوس muhboos, مسجون musjoon, معفوس maafoos, مقصور mukſoor, بنده bundeh, بسته buſteh, مهرزق muhrzuk. *An impriſoned man* زنداني zindauné, اهل زندان ahla zindaun. v. *priſoner*.—*To be impriſoned* قید شدن keed ſhoodun, در زندان بودن dur zundaun boodun. *He is impriſoned at Morſhedabad* درمرشداباد قید است dur Morſhedabad keed aſt.

IMPROBABILITY عدم معقولت aduma maakoolut, عدم احتمال aduma ihtimaul.

Improbable غیر معقول ghire-a maakool, نا محتمل na muhtumil, بي احتمال bé ihtimaul. v. *incredible*.—*Improbably* بر وجه نا معقول bur wujha na makool.

IMPROBITY شر ſhurr. v. *diſhoneſty*.

IMPROPER نا لایق na la-ék, نا مناسب na munauſib, بی مناسبت bé munauſibut, نا قابل na kaubil. (*unſeaſonable*) بی زمان bé zumaun, بی تقریب و بی وقت bé tukreeb ou bé wakt, بی گاه bé gah, هوازه huwauzeh. (*inaccurate*) نا بهنجار buhunjaur, نا پرکار na purkaur, نا حق na hukk.—*Improperly* نا لایقانه na la-ékauneh, بوجه نا مناسب bewujha na munauſib. — *Impropriety* عدم مناسبت aduma munauſibut.

IMPROVEABLE ممکن نفع mumkina nufa. *Improveableneſs* امکان نفع imkauna nufa. *Improveably* بطور ممکن نفع betoora mumkina nufa.

To improve (*make better*) خوبتر کردن khoobtur kirdun, خوشتر ساختن khooſhtur ſaukhtun, بهتر نمودن behter numoodun, اخیر ساختن akheer ſaukhtun, اصلح کردن aſluh kirdun, بهین ساختن beheen ſaukhtun. (*to edify*) تعلیم نمودن taaleem numoodun, مودب کردن mueddub kirdun. v. *to inſtruct*.—*To improve a country or eſtate* معمور کردن maamoor kirdun, اباد ساختن abaud ſaukhtun. — *To improve* (*become better*) بهتر گشتن behter guſhtun, خوبترشدن khoobtur ſhoodun.

Improvement ارتقا irtika, ترقي turukké, ازدیاد izdé-aud, زیادگي zé-audugé, خوبتري khoobturé, بهتري behturé. *Improvement of an eſtate* معمور و ابادانی maamoor ou abaudauné. v. *cultivation*.—(*edification*) تعلیم taaleem, تربیت turbéut, تادیب taadeeb. v. *inſtruction*.

Improved بهتر ساخته behter ſaukhteh, خوبتر شده khoobtur ſhoodeh.

An improver بهتر ساز behter ſauz, خوبترکنا khoobtur koona, اخیر شو akheer ſhoo.

IMPROVIDENT نا اخر بین na akhir been, بي بصیرت bé buſeerut, غیر تدارک ghire-a tudauruk, غافل ghaufil. — *Improvidently* غافلانه ghaufilauneh, بوجه نا اخر بین bewujha na akhir been.—*Improvidence* عدم بصیرت aduma buſeerut.

IMPRUDENCE عدم هشیاري aduma huſhé-auré, غفلت ghuflut, عدم بصیرت aduma buſeerut, سفه ſufuh, سهو ſuhoo, عدم عقل aduma akl.

Imprudent بی بصیرت bé buſeerut, غیر وقوف ghire-a wukoof, غافل ghaufil, بی راي bé ra-é, بي هوشیاري bé hooſhé-auré, بلا عقل bila akl, بی تدبیر bé tudbeer, نا پخته na pukhteh, نا اگاه na agauh, نا دان na daun, بي خبر bé khubr, جاهل jauhil, عمیت ymmeet, سفیه ſufeeh (*fem.* سفیهت ſufeehut pl. سفیهات ſufeehaut), سهوان ſuhwaun, فرناس furnaus, ابله ableh. *Imprudent people* غفلت پیشگان ghufluta peeſhgaun.

Imprudently بلا تامل bila ta-ammul, غفلتانه ghuflutauneh, بلا تعقل bila ta-akkul, علی الغفلت ala'l'ghuflut, سهوا ſuhwan.

IMPUDENCE شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé, بي شرمي bé shurrumé, عدم الدب aduma adub, دسته dosteh, فسق fusik.

Impudent شوخ shookh, چشم دريده chushum durédeh, شوخ چشم shookh chushum, بي ادب bé adub, كستاخ kustaukh, بي شرم bé shurrum, بي غير حيا ghire-a hei-a, پرده در perdeh dir, بي آزرم bé azrum, جالع jaula, استاخ istaukh, چير cheer, چيره cheereh, حريف hureef, سفيق sufeek, جالع jaula, سترك suturk, بي رو bé rou, ماجن maujin, اخشب akhshub.

Impudently كستاخانه kustakhauneh, شوخانه shookhauneh, بوجه بي شرم be wujha bé shurrum.

To impugn, v. *to attack*, *assault*.

IMPULSE (*effect of one body acting upon another*) دفع dufa, ركضت rukzut, زفت zuft, دعز daaz, طحمت tuhmut, مندري munduré, تكاور tukawwur, ران raun, بحل buhl, مساق musauk, القا ilka. (*influence on the mind*) اغرا ighra, ندب nudib, همز humz, ايزاع a-ézaa, ارش arsh, تاثير taaseer, از azz, اغوا ighwa, حض huzz. v. *incentive*, *instigation*. — (*a hostile impression*) هجوم hujoom, حمله humleh. v. *attack*, *assault*.

Impulsive ذو قوت دفعت zu kuwwuta dufaat, ذو قدرت ركضت zu kudruta rukzut, سايق saék, ران raun, ركوض rukooz, دفاع dufaa, قاصف kausif, دلظ dulliz, مدلظ mudulliz.

IMPUNITY عدم عذاب aduma azaub, عدم عقوبت aduma akoobut. *With impunity* هدرا hudran, بطرا butran, بظرا buzran, خضرا مضرا huzran muzran, فرغانه furghauneh, ظلفانه zulfauneh, ضلة zyllutan, دلها dulhan. *Their blood is shed with impunity* ذهب دمهم هدرا zahaba dumuhum hudiran. *One whose blood may be shed with impunity* (*an outlaw*) مبهرج mubuhruj. *To permit blood to be shed with impunity* هادر كردن haudir kirdun.

IMPURE نا پاك na pauk, مردار murdaur, چركين churkeen, غير خالص ghire-a khaulis, پليد puleed, پليذ puleez, خبيث khubees, نا طاهر na tauhir, شوخ shookh, لكود lukood, تكدر tukuddir, متكدر mutukuddir, نجس nujis, ملوث mulawwus, داعر da-ér, شغت shumghut, شغندان shumghundaun, شغند shumghund, شغنده shumghundeh, قذر kuzr, بالوش bauloosh, كرز kurruz, فزش fuzsh, نطف nutif, نطفت nutifut, نضف nuzif, نضيف nuzeef.

Impurely با ناپاكي ba napauké, مردارانه murdarauneh, شوخانه shookhauneh.

Impurity, *impureness* نا پاكي na pauké, مرداري murdauré, شوخي shookhé, الايش ala-ésh, خبث khubs, نجس nujis (pl. انجاس anjaus, نجاست nujausut), قذع kuza, كدر kudr, كدرت kudrut, دعارت daurut, غذامت ghuzaumut, رجز rujiz, ركس ruks, رجس rujis. *To be free from impurity* از كدر خالي بودن uz kudr khaulé boodun, از الايش صافي و خالص شدن uz ala-ésh saufé ou khaulis shoodun.

To IMPURPLE ارجوان كردن arjuvaun kirdun, برفير ساختن burfeer saukhtun.

IMPUTABLE ممكن اسناد mumkina isnaud. v. *accusable*, *chargeable*.

Imputation اسناد isnaud, بجل bujul, بهر buhr, افترا iftira, بهتان buhtaun. v. *accusation*, *charge*, *calumny*, *reproach*.

To impute تهمت كردن tuhmut kirdun, بهتان ساختن buhtaun saukhtun, افترا زدن iftira zudun. v. *to accuse*, *censure*.

An imputer اسناد كر isnaud gur. v. *accuser*.

IN [P] در dur, اندر andur, درون duroon, اندرون anduroon, ب be, به beh, بر bur, [A] في fi, ب bi, داخل daukhil, علي ala. v. *within*. — *In that place* [P] در آنجا dur aunja. *In the mean time* [P] در اين ميان dur ein mei-aun, [A] في غضون ذلك fi ghuzoon zalika. *In the day-time* [P] در نهار dur nihaur, في يوم fi é-oom. *In fact* [A] في حقيقة fi hukeekut. v. under *fact*.—*In no shape* جدا jiddan, جدانه jiddauneh. *To go in* در اندرون رفتن dur anduroon ruftun. *In the manner of* بر وجه bur wujuh. *In the manner above mentioned* بر منوال مشروح bur munwaula mushrooh. *In a continued series* علي التوالي ala't'tuwaulé. *In order* علي حسب ترتيب ala husba turteeb. *In case it happens* علي تقدير الوقوع ala tukdeeru'l'wukuwa. *In this case* علي هذا التقدير ala huza'l'tukdeer. *In the morning* علي صباح ala subah. *In the evening* علي مسا ala musa. *In that* زيرا zeera, زيراكه zeerakeh. v. *because*. — *In as much* چون choon, چونكه choonkeh. v. *since*.—*In debt* قرضدار kuruzdar. v. under *debt*.— *In two or three days* بعد دو سه روز baad doo seh rooz. *In two years he will return* بعد دو سال باز خواهند امد baad doo saul bauz khauhind aumud. *In hand*, *in readiness* در دست dur dost. *In the secret* داخل السر daukhilu's'sur.

INABILITY عدم قدرت aduma kudrut, عدم قوت aduma kuwwut, نا تواني na tuvvauné, درماندگي durmaundugé, تنك دستي tunk dosté. v. *impotency*. — *Inability of resistance* عدم مقاومت aduma mukawumut.

INACCESSIBLE ممتنع الوصول mumtuna-u'l'wusool, مانع mauna, منيع muné-a, مناعت muna-at, تمنع tumunna. *An inaccessible moun-*

tain هضبت huzbut. *An inaccessible fortress* مناعت muna-at. v. *impregnable.* — *An inaccessible man* صاحب مناعت sahib munaat.--*Inaccessibility* مناعت munaat, تمنع tumunna.

INACCURACY عدم اصلاح aduma islauh, عدم تقيد aduma tuké-ud, عدم دقت aduma dikkut, بي سازكاري bé sauzkauré. v. *incorrectness.*

Inaccurate بي اصلاح bé islauh, نا پركار na purkaur, بي تقيد bé tuké-ud, نا سازكار na sauzkaur, بي دقت bé dikkut, نا مكلف na mukulluf, نا نطس na nutis, نا پركار na purkaur. v. *incorrect, imperfect.*—*Inaccurately*, v. *incorrectly, imperfectly.*

INACTION, *inactivity*, فراغت firaughut, فراغ firaugh, پروا purwa, عدم كارسازي aduma kaursauzé, اواري awauré. v. *idleness, rest, cessation.*

Inactive نا بكار na bekaur, شاركار sharkaur, نمونه numooneh, كاهل kauhil, نا كارساز na kaursauz, اواره awaureh, باطل bautil. v. *idle, indolent, lazy, sluggish.* —*Inactively* كاهلانه kauhilauneh, بطالا buttaulan, شاركارانه shaurkarauneh, بطريق كاهل betureeka kauhil.

INADEQUATE نا لايق na la-ék, بي كفايت bé kifa-é-ut, نا موافق na muwaufik, بي موافقت bé muwaufikut, نا مناسب na munausib, غير مناسبت ghire-a munausibut, زو عيب zu aïb, زو تقصير zu tukseer, ناقص naukis. v. *defective.*

To be inadequate تقصير شدن tukseer shoodun, نا موافق بودن na muwaufik boodun.

Inadequately بطور نا لايق betoor na la-ék, با تقصير ba tukseer, ناقصانه naukisauneh.

INADVERTENCY خطا khuta, غفل ghufl, غفلت ghuflut, سهو suhoo, غباوت ghubawut, اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, مسامحت musaumihut. v. *negligence.* — *Inadvertent* غافل ghaufil, كاهل kauhil. v. *careless, negligent.*—*Inadvertently* غافلانه ghaufilauneh, با خطا ba khuta, كاهلانه kauhilauneh, سهوا suhwan, با سهو ba suhoo.

INALIENABLE ممتنع از تصرف خود بيرون دادن mumtina uz tusurrufa khood beeroon dadun.

INANE خالي khaulé. v. *empty, void.*

INANIMATE بي جان bé jaun, غير حيات ghire-a hei-aut, نا روان na rouvaun, جامد jaumid (pl. جمد jumud).

INANITY خلا khula. v. *emptiness.*

INAPPLICABLE نا شايسته na sha-ésteh, بي موافقت bé muwaufikut, نا لايق na la-ék.—*Inapplication*, v. *indolence.*

INARTICULATE زو اواز نا اشكار zu awauz na ashikaur, صدا نا ظاهر ساز suda na zauhir sauz, متوي mutawé, زو هزمجت zu huzmujut, لكنت luknut. *An inarticulate sound, inarticulateness* اواز نا اشكار awauz na ashikaur, صدا نا ظاهر suda na zauhir, هزمجت huzmujut, هزمل huzmul, تختخه tukhtukheh, تعتعت taataat. *Inarticulately* بطور اواز برو جه متوي bur wujha mutawé, بطور اواز نا اشكار betoora awauz na ashikaur.

INARTIFICIAL خلاف صناعت khilaufa sunaat, بي حيله bé heeleh.

INATTENTION اهمال ihmaul, عدم اشتغال aduma ishtighaul, خطا khuta, غفلت ghuflut, مسامحت musaumihut. v. *inadvertency.*

Inattentive كاهل kauhil, نا مشغول na mushghool, سهوان suhwaun, غفلان ghuflaun, ساهي sauhé, مساهل musauhil, فرناس furnaus, بي اشتغال bé ishtighaul, غافل ghaufil. v. *careless, negligent.*

INAUDIBLE نا ممكن استماع na mumkina istimaa.

To INAUGURATE تقديس كردن tukdees kirdun. v. *to consecrate.*—*Inauguration* بيعت bé-at, تقديس tukdees. v. *consecration.*—*The inauguration of a king* جلوس juloos. v. *coronation.*

INAUSPICIOUS زو بد بخت zu bud bukht, بد اختر bud akhtur, نا مسعود na musa-ood, بي طالع bé taula, اهل بد فال ahla bud faul. v. *unfortunate.*

INBORN مطبوع mutboo-a. v. *innate.*

To INCAGE در قفص نهادن dur kufus nihaudun. v. *to confine, imprison.*

Incantation, v. *enchantment.*

Incapableness, incapability, v. *inability.*

INCAPABLE (*unfit*) بي قابليت bé kaubuléut, نا قابل na kaubil, نا اهل na ahl, نا لايق na la-ék. (*without power*) نا قابل na kaubil, بي قدرت bé kudrut, بي قوت bé kuwwut, غير اقتدار ghire-a iktidaur, بي تواني bé tuvvauné. (*without understanding*) بي عقل bé akl, غير استعداد ghire-a istédaud, بي علم bé alum, بي هنر bé hunr.

INCAPACIOUS تنك tunk, نا واسع na wausa, نا فراخ na firaukh. v. *narrow.*—*Incapaciousness* عدم وسعت aduma wusaat, تنكي tunké, عدم فراخي aduma firaukhé.

INCAPACITY عدم عقل aduma akl, عدم استعداد aduma istédaud. v. *inability.*

To incarcerate, v. *to imprison.*

INCARNATE متجسم mutujussim, متجسد mutujussud, مجسم mujussum, كوشتمند kooshtmund.

To incase, v. *to enclose, cover, invelope.*

INCAUTIOUS بي بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil, بلا ملاحظه bila mulauhuzeh, بيواش

purwaush, نا مقيد na mukeed, بي قيد bé keed, غير احتياط ghire-a ihté-aut, كاهل kauhil, هنبا or هنبي humba. v. *careless.* — *Incautiously* غافلا ghaufilan, از بصيرت بري uz buseerut buré, با غفلت ba ghuflut, كاهلانه kauhilauneh, با اهمال ba ihmaul.

An INCENDIARY (*one who sets houses, &c. on fire*) اتش افروز autash afrooz, اتش انكيز autash angeez, مشعل mushal, حراق hurrauk. (*a seditious man*) فتنه انكيز fitneh angeez, فتنه جوي fitneh jooï, اهل طغيان ahla tughé-aun, مرد فتان murda futtaun, محرك فتنه muhruka fitneh, محرك فساد muhruka fusaud, مفسد muffid, عاصي ausé.

INCENSE بخور bukhoor, كندر kunder, نيزه neezsheh, ونيزه wuneezsheh. v. *frankincense.*

To INCENSE اغضاب كردن ighzaub kirdun, ازردن azurdun, ازار دادن azaur dadun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, انجيدن anjédun, هنجيدن hunjédun, خشمناك ساختن khushminauk saukhtun. v. *to exasperate, irritate.*—*Incensed* ازرده azurdeh, غضوب ghuzoob, رنجيده runjédeh, تحرق tuhurruk. v. *angry.* — *To be incensed* تهر كرفتن kuhr gooriftun, كرم شدن gurm shoodun, اتشي كشتن autaushé gushtun, ازار يافتن azaur é-aftun.

An INCENTIVE محركت muhrikut, تحريض tuhreez, تحريك tuhreek, حثيثي huseefé, اغوا ighwa, اغرا ighra, همز humz. v. *impulse, instigation.* — *Incentive (stimulating)* محرض muhurriz, محثحث muhus-hus, محرق muhrik, محرك muhurrik.

INCEPTIVE (*beginning*) اغاز نما aghauz numa, ابتدا ساز ibtida sauz, از سر كير uz fur geer.

INCESSANT مداوم mudawim, دايم da-ém, متوالي mutuwaule, مدمن mudmin, پاينده pa-éndeh, دايمي da-émé. — *Incessantly* بي فتره bé futreh, دايما da-éman, نا مداومت ba mudawumut, دايم الايام da-ému'l'é-aum.

INCEST فجور القرابه fujooru'l'kuraubeh, زناكاري با خويشان zunnakauré ba kha-éshaun.— *Incestuous* فجور القرابه ساز fujooru'l'kuraubeh sauz.

INCHOATION اغاز aghauz. v. *beginning.* — *Inchoative* اغاز نما aghauz numa. v. *inceptive.*

An INCIDENT سركذشت surguzusht, سرانجام surranjaum, وقعت wukaat, موقع mooka, قضا kuza, قضيت kuzé-ut, افتادكي uftaudugé, عارض auriz, وقوع wukoo-a, اتفاق ittifauk, حدثي hudsé, حدث hudis, ماجرا maujura. v. *accident.*

Incidental, incident امدانه aumudauneh, عارض auriz, اتفاقي ittifauké, بي قصد و اختيار bé kusd ou ikhté-aur, فجاي fuja-é. v. *fortuitous.* — *Incidentally* عارضانه aurizauneh, اتفاقا ittifakan, از سرانجام surranjaum, با قضا ba kuza.

INCIPIENT بادن baudé, مستانف mustaanif, متخذ muttukhiz.

An INCISION, *incisure*, برش burish, زخم zukhum, كلم kulum, فرض furz, فصل fusl, دروش duroosh, قطع kuta, شكاف shagauf, شك shukk. v. *wound.* — *Incisive* قطع ساز kuta sauz, زخم نما zukhum numa, كلم كنا kulum koona.

To INCITE انكيختن angeekhtun, كام انكيختن kaum angeekhtun, تحريك ساختن tuhreek saukhtun, تحريض نمودن tuhreez numoodun, غوريدن ghoorédun, وزوليدن wuzshoolédun, افزوليدن afzshoolédun, بر اغاليدن bur aghalédun, اغرا كردن ighra kirdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun, تيز كردن taze kirdun, ترغيب نمودن turgheeb numoodun. v. *to excite, animate.*

Incitement تحريك tuhreek, تحريض tuhreez, حث huss. v. *incentive, impulse.*

INCLEMENCY عدم رحمت aduma ruhmut, مظلمت muzlumut, ظلم zulm, درشتي durushté, عدم شفقت aduma shufkut. v. *cruelty, severity, roughness.*

Inclement بي رحمت bé ruhmut, ظالم zaulim, غير شفقت ghire-a shufkut, عاصف ausuf. v. *cruel, harsh, severe, merciless, boisterous.*

INCLINABLE مايل ma-él, ميلان دار meilaun dar, زو ميل zu meil, خواه khauh, خواهان khauhaun, ارزومند arzoomund, اهل هوا ahla hawa, عطوف atoof, مهروبان mihrubaun. v. *willing, favourable.*

Inclination (propension of mind) ميل meil, ميلان meilaun, ارزومندي arzoomundé, ارزو arzoo, هوا hawa, هوادت hawaudut, همت himmut, ود و الفت widd ou ulfut, ازرم azrum, عطف atuf (plur. عواطف awautif, اعطاف é-atauf), عطوفت atoofut, ممال mumaul, ميولت mé-oolut, انجذاب injizaub, حذل huzl. v. *affection, love, propensity.*—(*disposition of mind*) خاطر khautir, مشرب mushrub, حال خاطر haula khautir. خوي khooï, منوال munwaul. v. *temper.* — (*tendency downward*) زور zoor, ميل meil, مايل ma-él, ممال mumaul. *Inclination of a vessel to pour off liquor* اقناع iknaa, اصغا isgha.

Inclinatory زو توت ميل zu kuwwuta meil.

To incline (to be favourably disposed) ارزو داشتن arzoo daushtun, هوا نمودن hawa numoodun, ود و الفت يافتن widd ou ulfut é-aftun, عطف داشتن atf daushtun, چميدن chumédun, كرايستن

kura-éſtun, كراييدن guraï-édun, ميدن meidun, عشق نمودن yſhk numoodun, عشيق شدن yſh-ſheek ſhoodun. — (*to bend, lean downward*) صور نمودن ſawr numoodun, ميل كردن meil kir-dun, مايل شدن ma-él ſhoodun, چسپيدن chuſpédun, بكشتن bukuſhtun, منازعت نمودن munauzaat numoodun, ناحي كردن nauhé kir-dun, جفتن juftun, معوج كردن ma-ooj kirdun. *To incline the body* or *the head* ركوع كردن ru-koo-a kirdun, صغو زدن ſughoo zudun, لام نمودن lam numoodun, خم ساختن khumm ſaukhtun, تدميح شدن tudmeeh ſhoodun. v. *to bow.* — *To incline to an opinion* كراستن guraustun, براي مايل شدن bera-é ma-él ſhoodun. — *To incline to the weſt* (*as the ſun, ſtars, &c.*) تضيف كردن tuzei-uf kirdun, ضيف نمودن zeif numoodun, تدنيق ساختن tudneek ſaukhtun, خضوع كردن khuzoo-a kirdun. v. *to ſet.* — *To cauſe to incline* تميل كردن tumei-él kirdun, اماله ساختن imauleh ſaukhtun, ديق كردن deek kirdun.

Inclined مايل ma-él, منعطف munaatuf, عاطف autuf, چسپيده chuſpédeh, معطوف maatoof. v. *bent.*

Inclining مايل ma-él, ميلان meilaun, عايل au-él, كراي gura-é, ناحي nauhé, اميل ameel, زاغي zaughé, منتحي muntuhé. *Inclining to black* سياه فام ſe-auh faum. *Inclining to white* سپيد فام ſipeed faum. *Inclining to red* سرخ فام ſurkh faum. *Inclining to yellow* زرد فام zurd faum. *Inclining to green* سبز فام ſubz faum. *Inclining to brown* قهوه فام kohweh faum, ابغث abghus. *Inclining to blue* سماوي فام ſumawé faum. v. *colour.* — *Inclining as a building* (*not perpendicular*) تعرج taarruj.

To INCLOSE (*with pales*) چغيدن chuké-dun. *An incloſure of pales* جفلق jufluk. v. *to encloſe, &c.*

To INCLUDE (*compriſe*) اشتمال كردن iſh-timaul kirdun, شمول نمودن ſhumool numoodun, احاطه ساختن ihauteh ſaukhtun, احتوا كردن ihtuwa kirdun. v. *to contain*; alſo *to encloſe.*

Included, *incluſive*, محاط muhaut, مشمول muſhmool, مجموع mujmoo-a. v. *contained.* — *Incluſively* محاطا muhautan, مجموعانه mujmoo-auneh.

INCOG, *incognito* بيكانكي békaunugé, تبديل صورت tubdeela ſoorut, نا معلوم na maaloom. v. *unknown.* — *To go incognito, concealed* or *diſguiſed* تبديل صورت نمودن tubdeela ſoorut numoodun.

INCOHERENCE, *incoherency* عدم الحاق aduma ilhauk, نا قريني na kureené, عدم مناسبت aduma munauſibut.

Incoherent نا مناسب na munauſib, غير ملحق ghire-a mulhuk, نا موافق na muwaufik, نا در برابر na dur burabur, نا ملايم na mula-ém, نا هموارِه na humwaureh, غير قرين ghire-a kureen. *Incoherently* بطريق نا مناسب betureek na mu-nauſib, بطور نا موافق betoor na muwaufik, بر وجه نا ملحق bur wujha na mulhuk.

INCOMBUSTIBLE ممتنع سوز mumtina ſooz, نا قابل افروز na kaubil efrooz.

INCOME خرج khurj, دخل dukhl, حاصل hauſil, مدخول mudkhool, رادت raudut, ريع ré-a. v. *produce, revenue.*

INCOMMENSURABLE نا مكيول na muké-ool, ممتنع قياس mumtina ké-aus.

To INCOMMODE, *incommodate* زحمت دادن zuhmut dadun, مزاحمت كردن muzauhimut kirdun, تعب ساختن taab ſaukhtun, ستم نمودن ſitum numoodun. v. *to hinder, embarraſs.*

Incommodious ذو زحمت zu zuhmut, مزاحم muzauhim, ذو عنف zu unf, نبو nuboo. *In-commodiouſly* با تكلف ba tukulluf, با زحمت ba zuhmut, مزاحمانه muzauhimauneh. *Incommodi-ouſneſs* زحمت zuhmut, تكلف tukulluf. v. *incon-venience.*

INCOMMUNICABLE ناممكن حصه دار na mumkina huſſèh dar, نا قابل گفتار na kau-bila guftaur.

INCOMMUNICATING, *incommunicative* بي همزانو bé humzaunoo, بي گفت و گو bé guft ou goo, بي مصاحبت bé muſahibut.

INCOMPACT نا پيوسته na pivuſteh, نا چسپان na chuſpaun, نا ملحق na mulhuk.

INCOMPARABLE بي نظير bé nuzeer, بي مثال bé miſaul, بي اقران bé akraun, غير عديل ghire-a adeel, بي همتا bé humta, يكانه eegauneh, بي مانند bé maunend, غير معادل ghire-a ma-audil, بي بدل bé budul, لا يتبدل la yutabad-dal, فريد fureed, بيهمال béhumaul, بيهمان bé-humaun, واحد دهره wauhidu duhrihi, بي برابر bé burabur, عزيز azeez, فريد الدهر fureedu'd'duhr, عديم المثل adeemu'l'miſl, اوحد اهل زمانه aw-huda ahla zumaunihi, نادر naudir, نادرت naudi-rut, لا شبيه la ſhubeeh, بهيم buheem, بوالعجب bu'l'ajib, لالا lala, نسيج nuſeej, منيف muneef, يتيم eeteem, يتيمت eeteemut. — *Incomparably* بلا نظير bila nuzeer, بي مثالانه bé miſalauneh, بر وجه يكانه bur wujha eegauneh, بلا تشبيه bila tuſhbeeh.

INCOMPASSIONATE بي رحمت bé ruh-mut, بي شفقت bé ſhufkut. v. *pitileſs.*

Incompatible, v. *inconſiſtent.*

INCOMPETENT نا مناسب na munausib, نا لایق na la-ék, بی موافقت bé muwaufikut. *Incompetently* بر وجه نا مناسب bur wujha na munausib.—*Incompetency*, v. *inability*.

INCOMPLETE نا تمام na tumaum, نا کامل na kaumil, مقصور muksoor, ناقص naukis, کم kum, کمین kumeen. v. *defective*, *imperfect*.—*Incompleteness* نقص nuks, قصور kusoor. v. *imperfection*, *defect*.

INCOMPLIANCE عدم موافقت aduma muwaufikut, درشتی durushté, کستاخی kustaukhé.

INCOMPREHENSIBLE, *inconceivable* (*not to be conceived*) بلا ادراک bila idrauk, نا ممکن فهم na mumkina fuhum, نا هویدا na hoo-éda, نا قابل عقل na kaubila akul.—*Incomprehensible* (*not to be contained*) بلا قیاس bila ké-aus, از حد بیرون uz hudd beeroon. *Incomprehensibly*, *inconceivably* بر وجه نا قابل بطور بلا ادراک betoor bila idrauk, عقل bur wujha na kaubila akul. *Incomprehensibleness*, *incomprehensibility* عدم امکان ادراک aduma imkauna idrauk.

INCOMPRESSIBLE نا قابل افشرش na kaubila afshurish, ممتنع فشار mumtina fishaur, نا ممکن تضییق na mumkina tuzei-ék.

INCONCEALABLE ممتنع نهفتکی mumtina nuhuftugé, نا ممکن پنهان na mumkina pinhaun.

INCONCLUSIVE نا قاطع na kauta, بی نتیجه bé nuteejeh. *Inconclusively* بروجه نا قاطع bur wujha na kauta, بلا نتیجه bila nuteejeh.—*Inconclusiveness* عدم نتیجه aduma nuteejeh, عدم قاطع aduma kauta.

INCONCOCTED نا رسیده na rusédeh. v. *immature*.—*Inconcoction* عدم هضم aduma huzim. v. *indigestion*.

INCONDITIONAL بی استثنا bé istisna, غیر ثنیت ghire-a suné-ut, بی شرط bé shurt.

INCONFORMITY عدم موافقت aduma muwaufikut.

INCONGRUITY, *incongruence* عدم مناسبت aduma munausibut, عدم موافقت aduma muwaufikut, نا همواری na humwauré.

Incongruous نا موافق na muwaufik, نا مناسب na munausib, نا هموار na humwaur, نا در برابر na dur burabur, غیر ملایم ghire-a mula-ém, نا برجا na burja, نا درست na durust.—*Incongruously* بر وجه نا مناسب bur wujha na munausib, بطریق نا موافق betureek na muwaufik, بطور نا هموار betoor na humwaur.

INCONSIDERABLE بی اعتبار bé é-atibaur, نا چیز na cheez, لا شی la shei-é, کم بها kum buha, ناکس nakus, نا کران na guraun, دون doon. v. *trifling*.—*Inconsiderableness* عدم اعتبار aduma é-atibaur, نا چیزی na cheezé.

INCONSIDERATE بی بصر bé busr, بی بصیرت bé buseerut, بی فکر bé fikr, غافل ghaufil, بی تامل bé ta-amul, متهور mutuhawwir. v. *imprudent*, *negligent*, *careless*.—*An inconsiderate speech* کذاف guzauf, سخن بی بصر sukhun bé busr, کلام غافل kulauma ghaufil.—*Inconsiderately* بلا بصیرت bila buseerut, بلا ملاحظه bila mulauhzeh, بی تامل bé ta-ammul, علی الغفلت ala'l'ghuflut, با تهور ba tuhawwur, غیر تکلف ghire-a tukulluf. v. *carelessly*, *rashly*.—*Inconsiderateness*, *inconsideration* عدم فکر aduma fikr, غفلت ghuflut, عجرفت ajrufut, عجرفیت ajrufé-ut, عدم بصیرت adum buseerut.

INCONSISTENCE, *inconsistency*, نا سازکاری na sauzkauré, بیهودکی béhoodugé, عدم مناسبت aduma munasibut, مخالفت mukhaulifut, خلاف khilauf, اختلاف ikhtilauf (plur. اختلافات ikhtilafaut), معاندت ma-anidut, وتنت wutnut, درای dura-é, تعلل ta-allul, عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم لایقی aduma la-éké. v. *incongruity*.

Inconsistent بیهوده béhoodeh, بیمعنی bémaané, نا لایق na la-ék, غیر موافق ghire-a muwaufik, نا سازکار na sauzkaur, مخالف mukhaulif, مغایر mugha-ér, معاند maunid, منافی munaufé, مناقض munaukiz. v. *contrary*, *absurd*, *repugnant*.—*Inconsistently* بیهودانه béhoodauneh, بوجه نا سازکار bewujha na sauzkaur, بطور نا مناسب betoor na munausib, نا لایقانه na la-ékauneh.

INCONSOLABLE غمخور ghumkhore, اندوهکین andoohgeen, دلتنک diltunk, تیره دل teereh dil, نا قابل تسلیت na kaubila tuslé-ut.

INCONSTANCY بی قراری bé kurauré, نا پایداری na païdauré, سبکساری subuksauré, عدم استواری aduma ustuwauré, زواب zuwaub. v. *fickleness*.—*The inconstancy of fortune* چرخ دوار churkha duwaur, بوقلمون کردون bookulmoona gurdoon, صرف surf.

Inconstant بی قرار bé kuraur, نا پایدار na païdaur, هرجایی hurjaï-é, سبکسار subuksaur, سبکپای subukpaï, دو رو doo roo, نا استوار na ustuwaur, غیر ثابت ghire-a saubit, عفک afik, عفیک afeek, عاتک autik, غملج ghumlij, طایش ta-ésh. *Inconstantly* بی قرارانه bé kurauraune, نا استوارانه na ustuwauruneh.

INCONSUMABLE ممتنع اتلاف mumtina itlauf, مستحیل اکل و بلع mustuheela akl ou bula.

INCONTESTABLE مستحیل منازعت mustuheela munauzaat. v. *indisputable*.

INCONTINENCE بي پرهيزي bé purhazé, شهوت پرستي shuhwut purusté, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس tookauna nufs, شوخي shookhé, عدم عفت aduma affut, عدم عصمت aduma asmut.

Incontinent بي پرهيز bé purhaze, شهوت پرست shuhwut purust, بي عصمت bé asmut, شوخ shookh, غير عفت ghire-a affut, زنپاره zumpaureh, غير ضبط ghire-a zubt.—*Incontinently* بي پرهيز bé purhaze, بر وجه بي عصمت bur wujha bé asmut.

INCONTROVERTIBLE نا ممكن نزاع na mumkina nuza. v. *indisputable.*

INCONVENIENCE بي حضوري bé huzooré, تكلف tukulluf, تعنيف taaneef, عنف unf, ازار azaur, زحمت zuhmut, اشوب ashoob, ازي azé, عدم اسودگي aduma asoodugé. v. *difficulty, trouble.*—(*unfitness*) نا سازكاري na sauzkauré, نا همواري na humwauré, عدم موافقت aduma muwaufikut.

Inconvenient (*incommodious*) بيحضور bé huzoor, زو تكلف zu tukulluf, مزاحم muzauhim, زو زحمت zu zuhmut, عنفي unfé, زو ازار zu azaur, نبو nuboo, نبوت nubuwwut. (*unfit*) نا لايق na la-ék, نا موافق na muwaufik, نا برجا na burja. v. *inexpedient.*—*Inconveniently* با زحمت ba zuhmut, مزاحمانه muzauhimauneh, با تكلف ba tukulluf.

Inconversable, v. *unsociable, incommunicative.*

INCONVINCIBLE نا ممكن الزام na mumkina ilzaum, نا مبصرت پذير na mubsurut pizzeer.

INCORPORAL, *incorporate, incorporeal,* نا تن دار na tun dar, غير متجسد ghire-a mutujussud, بي تن bé tun, بلا جسد bila jussud, بي جسم bé jism. v. *immaterial.* — *Incorporality* عدم جسد aduma jussud, بي جوهري bé johuré.—*Incorporally, incorporeally,* بلا جوهري bila johuré, نا جسمانه na jismauneh, نا جسدي na jussudé.

To INCORPORATE (*mingle*) خلط كردن khult kirdun, سرشتن surushtun, اميختن ameekhtun, اميز كردن ameez kirdun. v. *to mix.* — ضم ساختن امتزاج نمودن imtizauj numoodun, zumm saukhtun, ضميمت اوردن zumeemut awurdun, الحاق ساختن الحام كردن ilhaum kirdun, ilhauk saukhtun, جمع نمودن juma numoodun, دريك طايفت جمع كردن dur eek ta-éfut juma kirdun. v. *to associate, join, unite.*—*To incorporate cities* ملحقات كردن mulhukaut kirdun.

Incorporation خلط khult, اميزش ameezish, الحاق ilhauk, الحام ilhaum, امتزاج imtizauj, ضم zumm, ضميمت zumeemut. v. *mixture, union.* —*An incorporation* (*a college, body of artisans,* &c.) عرفت urfut. v. *association.*

INCORRECT بي اصلاح bé islauh, نا املا na imla, نا اصلح na asluh, نا سزا na suza, نا كامل na kaumil, با اهمال ba ihmaul. v. *inaccurate.*—*Incorrectly* بطور بي اصلاح betoor bé islauh, بر وجه نا سزا bur wujha na suza, نا املا na imlau.

Incorrectness عدم اصلاح aduma islauh, بي سزاواري bé suzawauré, عدم اهمال aduma ihmaul. v. *inaccuracy.*

INCORRIGIBLE مخلف mukhluf, مستجرح mustujruh, بي سامان bé samaun, بي سر و سامان bé sur ou samaun. v. *profligate.* — *Incorrigibleness* اخلاف ikhlauf, بي ساماني bé samauné, فساد fusaud. v. *depravity, wickedness.* — *Incorrigibly* مخلفانه mukhlufauneh, بر وجه بي سر و سامان wujha bé sur ou samaun.

INCORRUPT, *incorrupted* طاهر tauhir, ساده saudeh, خالص khaulis, پاك pauk, پاكيزه paukeezeh, اصلاح islauh, پاكچه paukcheh, بلا رشوت bila rushwut. v. *good, honest.*—*Incorruptibility, incorruptness* (*purity of manners*) صلاح sulauh, طهارت tuhaurut, سادگي saudugé, پاكي pauké, اخلاص ikhlaus. v. *honesty, integrity, chastity.* — (*freedom from decay*) عدم اتلاف aduma itlauf, عدم اسراف aduma israuf, بي تباهي bé tubauhé. — *Incorruptible* نا ممكن اتلاف na mumkina itlauf, نا قابل تباه na kaubila tubauh.

To INCRASSATE ستبر كردن sutubr kirdun.

To INCREASE (*make more* or *greater*) ازدياد كردن izdé-aud kirdun, زيادت ساختن zé-audut saukhtun, مزيد نمودن muzeed numoodun, ترقي ساختن turukké saukhtun, افزوني دادن afzooné dadun, افزايش بخشيدن afza-ésh bukhshédun, بركت كردن burukut kirdun, اضافت نمودن izaufut numoodun, تضعيف كردن tuza-éf kirdun. (*to grow more* or *greater*) افزودن afzoodun, تكثير شدن tukseer shoodun, ازدياد يافتن izdé-aun é-aftun, ترقي داشتن turukké daushtun, اعظم كشتن é-azum gushtun.

Increase زياده zé-audeh, زيادتي zé-auduté, ازدياد izdé-aud, زيد zeed, زوادت zuwaudut, استزاد istizaud, تزايد tuza-éd, زيادگي zé-audugé, افزوني afzooné, افزايش afza-ésh, بركت burukut, ترقي turukké, فضل fuzul, فضلت fuzlut, اضافت izaufut, تكثير tukseer, ارتقا irtika, نزل nuzl, فنع funa, نيف neef, نيوف né-oof, كور koor, ميط meet, صرف suruf, ربع ré-a, شف shuff, برخ burukh, رغس rughs, نامي naumé, ناشي naushé. v. *produce*; also *progeny.*

An increaser زياده ساز zé-audeh sauz, بركت كننده burukut koonindeh.

INCREATED نا افريده na afrédeh.

INCREDIBILITY, *incredibleneſs* عدم احتمال aduma ihtimaula é-atikaud.—*Incredible* بلا اعتقاد bila é-atikaud, نا واجب الاعتقاد na vajibu'l'é-atimaud, نا لايق باور na la-éka bawur, نا مستوجب الارتكا na muſtoojibu'l'irtika.—*Incredibly* بر وجه بلا اعتقاد bur wujha bila é-atikaud.

INCREDULITY, *increduloufneſs*, عدم ايمان aduma a-émaun, كفر kufr, عدم اعتقاد aduma é-atikaud.—*Incredulous* بي ايمان bé a-émaun, كم اعتقاد kum é-atikaud, كافر kaufir.

Increment, v. *increaſe*, *produce*.

INCREPATION (*chiding*) ازار azaur, سرزنش ſurzuniſh, طعن taan, ملامت mulaumut.

To INCRUST (*with plaſter*, *paint*, *&c.*) اندودن andoodun, اندوده كردن andoodeh kirdun, سودن ſoodun, ماليدن maulédun, تطيين ساختن tutei-én ſaukhtun, انداويدن andawédun.—(*to cover with a huſk*, *ſhell*, *&c.*) با قشر پوشيدن ba kuſhr poſhédun, قشرت كردن kuſhrut kirdun.

Incruſtation (*eſpecially plaſtering* or *painting walls*) انداوش andawiſh, اندود andood, ازند azſhund, ازنده azſhundeh, اخير akheer, اخيز akheez, انداز andauz, مهره ديوار muhruha deewaur, والاد walaud. (*huſk*, *cuticle*, *&c.*) قشر kuſhr, قشرت kuſhrut.

To INCUBATE حضن كردن huzin kirdun, ايراض ساختن é-arauz ſaukhtun. v. *to ſit upon eggs*.—*Incubation* حضن huzin, رخم rukhim, وكن wukin, ايراض a-érauz.

INCUBUS (*night-mare*) ضاغوط zaughoot, كابوس kauboos (pl. كوابيس kuwaubees) سكاچه ſukaucheh, برسام burſaum, برخفنج burkhufunj, برخفج burkhufuj, جثام juſaum, جاثوم jauſoom, نيدل needul, فرنجو furunjoo, كرنجو kurunjoo, ديثان deeſaun.

To INCULCATE از بسيار پند در خاطر نشاندن uz biſſé-aur pund dur khautir niſhaundun, القا كردن ilka kirdun. v. *to perſuade*.

INCULT خالي khaulé. v. *uncultivated*.

INCULPABLE غير مذموم ghire-a muzmoom, بي گناه be gunauh, پاك pauk, ازاد azaud, معصوم maaſoom, بي خطا bé khutta. v. *blameleſs*.—*Inculpably* بر وجه بي جرم و گناه bur wujha bé jurm ou gunauh, معصومانه maaſoomauneh.

INCUMBENT (*lying upon*) متكي mutukké, واكن waukin, واكنت waukinut.—(*impoſed as a duty*) لازم lauzim, مقتضا muktuza, واجب vajib, ضروري zuroore. v. *proper*, *neceſſary*.—*It is incumbent on me* مرا لازم است mura lauzim aſt.

To INCUR مستحق شدن muſtuhukk ſhoodun, واجب بودن vajib boodun, مستعد شدن muſtaad ſhoodun. v. *to deſerve*.—*To incur cenſure* شكايت مستحق شدن ſhuka-é-ut muſtuhukk ſhoodun, ملام واجب بودن mulaum vajib boodun. *To incur contempt* مستحق التذليل شدن muſtuhukku't'tuzleel ſhoodun, مستعد نفرين بودن muſta-adda nufreen boodun. *To incur puniſhment* عذاب واجب شدن azaub vajib ſhoodun, عقاب مستوجب بودن ykaub muſtoojib boodun. v. alſo *to incur*.

INCURABLE بي علاج bé alauj, بي چاره bé chaureh, ممتنع العلاج mumtina-u'l'alauj, ناجس naujis, نجيس nujees, عيا a-é-a, عقام akaum.—*Incurableneſs*, *incurability* امتناع العلاج imtina-u'l'alauj.—*Incurably* بلا علاج bila alauj, بر وجه بي چاره bur wujha bé chaureh.

Incurious, v. *negligent*, *inattentive*.

An INCURSION تاز tauz, ترك تاز turuk tauz, برنك burunk, هجوم hujoom, حمله humleh. v. *invaſion*, *attack*.

Incurvation, *incurvity*, v. *curvature*.

To incurvate, v. *to bend*, *crook*.

To INDART در انداختن dur andaukhtun.

INDEBTED (*being in debt*) مديون mudé-oon, وام گير waum geer, دين دار dein dar, مقترض mukturiz. (*having obligations*) منت‌دار minnut dar, ممنون mumnoon.

INDECENCY عدم ادب aduma adub, ترك ادب turuka adub, عدم شايستگي aduma ſhaéſtugé, زشتي zuſhté, شوخي ſhookhé, نا همواري na humwauré.

Indecent بي ادب bé adub, نا هموار na humwaur, نا سزا na ſuza, نا شايسته na ſha-éſteh, نا لايق na la-ék, نا پسنديده na puſſundédeh, زشت zuſht, كاليو kalé-oo, كوژ koozſh. *An indecent action* بي ادبانه وضع bé adubauneh wuza. *Indecent actions* حركات نا هموار hurukauta na humwaur, اطوار نا پسنديده atwaura na puſſundédeh.

Indecently بي ادبانه bé adubauneh, بر وجه نا شايسته bur wujha na ſha-éſteh, شوخانه ſhookhauneh, زشتانه zuſhtauneh, نا همواراته na humwaurauneh.

INDECLINABLE نا تصريف دار na tuſreef dar, ممتنع بنا mumtina buna.

Indecorum, *indecorous*, v. *indecency*, *indecent*.

INDEED (*in reality*, *in truth*) بلي bulé, تحقيقا tuhkeeka, علي تحقيق ala tuhkeek, في الحقيقت fi'l'hukeekut, ظاهرانه zauhirauneh, ظاهرا zauhiran, ظاهر zauhir, يقينانه eekeenauneh, فهو fuhwa. v. *certainly*.—*Indeed!* (*is it poſſible!* *wonderful!*) عجبا ajiban!

INDEFATIGABLE نا وامانده na wamaun-deh, ممتنع ماندكي mumtina maundugé, نا انكار na afgaur, بى اتعاب bé itaub, غير تعب ghire-a taub. — *Indefatigably* بى ماندكي bé maundugé, بلا اتعاب bila itaub.

INDEFESIBLE ممتنع ابطال mumtina ib-taul. v. *irrevocable.*

INDEFENSIBLE (*incapable of resistance*) ممتنع مقاومت mumtina mukawumut. (*admitting no apology*) ممتنع بهانه mumtina buhauneh. v. *inexcusable.*

INDEFINITE نا محصور na muhsoor, غير معهود ghire-a maahood, نا مقرر na mukurrur, نا قاطع na kauta, غير معين ghire-a mu-aï-én, نا متعين na muta-aï-én, غير محقق ghire-a mu-hukkuk, نا معرف na mu-arruf, نا محدود na muhdood, غير مقطوع ghire-a muktuwa. *An indefinite number* ادنك adunk.--*To take or buy any indefinite quantity* بكزاف ستاندن beguzauf sitaundun.

Indefinitely بر وجه نا محصور bur wujha na muhsoor, بطور غير معهود betoora ghire-a maa-hood, بطريق نا مقرر betureeka na mukurrur.

INDELIBLE مستحيل الاندراس mustuhil-u'l'anduraus, ممتنع ابطال mumtina ibtaul.

INDELICACY شوخي shookhé, فحش fu-hish, مرداري murdauré, عدم ادب و اركان aduma adub ou arkaun, بى لطفي bé lutfé, عدم ظرافت aduma zuraufut.

Indelicate شوخ shookh, بي ادب bé adub, فاحش fauhish, مردار murdaur, نا طاهر na tauhir, نا پاک na pauk, بي نزاكت bé nuzaukut, غير ظرافت ghire-a zuraufut, بي ازرم bé azrum, نا نازنين na nauzneen, بى لطف bé lutf.

INDEMNIFICATION تضمين tuzmeen.

To indemnify تضمين كردن tuzmeen kirdun.

INDEMNITY (*exemption from punishment*) از عقوبت مسلم uz akoobut musullum, از تعذيب ازاد uz taazeeb azaud, از عقب معاف uz akub mu-auf.

To INDENT كنده كردن kundeh kirdun, دندان اسا ساختن dundaun asa saukhtun. (*to covenant*) عقد كردن akud kirdun, عهد و پيمان ساختن ahud ou peimaun saukhtun. *An indenture* عقد akud, اقرار ikraur, عهد ahud, پيمان peimaun, شرط shurt. v. *contract, bargain.*

INDEPENDENCE (*freedom from control*) استقلال istiklaul, اميني ameené, اختيار ikhté-aur, ازادي azaudé, اسوده حال asoodeh haul, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt. v. *liberty, freedom.*

Independent (*uncontrolled*) مستقل mustukill, مطلق mutluk, معاف mu-auf, بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, ازاد azaud. v. *free.* — (*without reference or connexion*) بي نسبت bé nusbut, غير مناسبت ghire-a munausibut, بى تعلق bé ta-al-luk, غير انتساب ghire-a intisaub. — *Independently* (*freely*) مستقلا mustukillan, بروجه بى ضبط و ربط bur wujha bé zubt ou rubt. (*without relativeness*) بطور نا مناسب betoor na munausib, بطريق بي تعلق betureek bé ta-alluk.

INDETERMINABLE (*not to be defined or fixed*) ممتنع فصل mumtina fusl, مستحيل قطع mustuheela kuta, نا ممكن قرار na mumkina kuraur.

INDETERMINATE, *indetermined* (*not defined or fixed*) غير معين ghire-a mu-aï-én, نا محدود na muhdood, نا مقرر na mukurrur. v. *indefinite, unsettled.*—*Indeterminately* بطور نا محدود betoor na muhdood, بطريق نا برقرار betureek na burkuraur.

Indetermination عدم قرار aduma kuraur.

INDEVOUT بي تقوي bé tukwa, بي قنوت bé kunoot.

An INDEX (*whatever points to any thing*) نمون numoon, نمود numood, نما numa, نمونه nu-mooneh, دليل duleel, دال daull. v. also *fore-finger.*—*The index to a book* دفتر duftur, سردفتر sur duftur, فهرست fihrist, فهرس fihris (pl. فهارس fuhauris). *An index of receipts and disbursements* اخذ و مصرف دفتري akhz ou musruf dufturé.

INDIA هند hind, هندسان hindistan, هندوستان hindostan. *The king of India* (*the Great Mogul*) مغل moghul, شاه هندوستان shaha hindostan, هنديو هند hindé-wa hind. *A prince of India* (*a raja*) راي ra-é, هند راي hind ra-é.—*An Indian* هندوي hindooï, هند hind, هندي hindé, اهل هندوستان ahla hindostan, هندووي hindu-ooï. — *Indian* هندي hindé, هندكي hindiké (pl. هنادكت hinaudikut). *A sword of Indian steel* سيف هندواني seifa hindoo-auné.

To INDICATE نمودن numoodun, اظهار كردن izhaur kirdun, اشارت ساختن ishaurut saukhtun, اكاه دادن agauh dadun, نمايان كردن numaï-aun kirdun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun, مشعر كردن mushaar kirdun, نماييدن numaï-édun. v. *to show, point out.*

Indicated نموده numoodeh, متاذن muta-azzun, مشعار اليه mushaurun ileih, مومي اليه mooma ileih.

Indication اشارت ishaurut, دلالت dulaulut, دليلي duleelé, استدلال istidlaul, نشان nishaun, علامت alaumut, اعلام é-alaum, ايما a-éma, برهان burhaun, اظهار izhaur, نمايش numa-ésh,

شعور sha-oor. v. *mark, sign, token*; *symptom*; *information, intelligence.*

Indicant, indicating نما numa, نمایندہ numaïéndeh, نمایان numaï-aun, مشعر mushaar, دال daull.

To INDICT (*accuse of a crime*) شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, اسناد نمودن isnaud numoodun, زم ساختن zumm saukhtun, بهتان کردن buhtaun kirdun, غمز نمودن ghumz numoodun, داد ساختن daud saukhtun.

Indictable واجب الشکات vajibu'sh'shuka-é-ut, قابل اسناد kaubila isnaud. — *Indicted* مغموز mughmooz, متهم mutuhhum, ملوم muloom, مقترف mukturif, مذموم muzmoom.

Indictment شکایت shuka-é-ut, اسناد isnaud, افترا iftira. v. *accusation.*

INDIFFERENCE, *indifferency* (*coldness, want of affection*) برودت buroodut, عدم محبت aduma mohabbut, مسامحت musaumuhut, عدم نرم دل aduma nurm dil. (*carelessness*) مساهلت musauhilut, غفلت ghuflut, اهمال ihmaul. v. *negligence.* — (*equipoise, suspension of judgment*) معادلت maadulut, برابري burauburé, موازنت muwauzinut, تذبذب tuzubzub, سوي sooï. v. *impartiality.*

Indifferent (*cold, unaffectionate*) ذو برودت zu buroodut, بي محبت bé mohabbut, نا نرم دل na nurm dil, اهل برودت و كدورت ahla buroodut ou kudoorut. (*careless*) غافل ghaufil, كاهل kauhil, سهوان suhwaun. (*left to free choice*) مخير mukhei-ur. (*disinterested*) خالص khaulis, خالص الجنان khaulisu'l'junaun. v. *impartial.* — *An indifferent action* (*neither good nor bad*) مباح mubauh, امر عادت amra audut, جايز ja-éz, جواز juwauz, شي بين بين shei-un beina beina. (*in a state of mediocrity*) معتدل mu-atudil, توسط tuwussut, سوا suwa, در حال میانه dur haula mé-auneh.

Indifferently (*coldly*) با برودت ba buroodut. (*indiscriminately*) بلا فرق bila furk, با مخير ba mukhei-ur. (*tolerably, passably*) معتدلانه ma-atudilauneh, توسطا tuwussutan.

INDIGENCE احتياج ihté-auj, حاجت haujut, نيازمندي né-auzmundé, ضرورت zuroorut, فقيري fakeeré, فقر fakir. v. *poverty.*

INDIGENOUS ذو ولايت zu wala-é-ut.

INDIGENT محتاج muhtauj, فقير fakeer, نيازمند né-auzmund, حاجتمند haujutmund, خليل khuleel, مختل mukhtill. v. *poor, needy.*

INDIGESTED (*not arranged, rude*) بي ترتيب bé turteeb, نا مرتب na muruttub, غير منظوم ghire-a munzoom, نا برجا na burja, نا منتظم na muntuzim, بي اندام bé andaum, غدنك ghudunk, بي فرق bé furk, غير فصل ghire-a fusl. (*not concocted in the stomach*) نا گواريده na guwaurédeh, نا هضيم na huzeem.

Indigestible ممتنع گوار mumtina guwaur, مستحيل هضم mustuheela huzim.

Indigestion عدم هضم aduma huzim, نا گوار na guwaur, نا گواره na guwaureh, دير گوار deira guwaur, نا خوش گوار na khoosh guwaur, تخمه tukhumut, تخم tukhum (pl. تخامت tukhaumut), وخامت wukhaumut (pl. اوخام awkhaum, وخام wukhaum), برودت burudut, اسغيوش isfé-oosh.

Indisposed from indigestion وخامت wukhaumut, وخوم wukhoom, وخومت wukhoomut, متخم mutkhim, موخم mookhim, ذو مسدود معدت zu musdooda madut, طنخ tunkh.

INDIGNANT پر قهر pur kuhr, سخت روي sukht rooï, ازارده خاطر azaurdeh khautir, قهرناك kuhrnauk, ذو خشم zu khushm, خشمكين khishmkeen, غضوب ghuzoob, بيحضور bé huzoor, عابد aubid, محنق muhnik. v. *angry.*

Indignation سخت روبي sukht rooï-é, غضب ghuzb, رنجوري runjooré, خشم khishm, حميت humé-ut, قهر kuhr, دلگيري dilgeeré, رنجش خاطر runjisha khautir, حنق hunk, تاقت taukut, رزش ruzsh. v. *anger, disdain.* — *To excite indignation* ازرده خاطر كردن azurdeh khautir kirdun, مدغص انگيختن mudghis angeekhtun, رنجيده ساختن runjédeh saukhtun, تغييظ نمودن tughei-éz numoodun. v. *to exasperate.* — *To be fired with indignation* اتشي كشتن autashé gushtun, خشم گرفتن khishm gooriftun, تغيظ شدن tughei-uz shoodun. v. *to be angry.* — *With indignation and hatred* با غيظ و عدوان ba gheez ou uduwaun, با غضب و كين ba guzb ou keen.

INDIGNITY تعدي با طنز ta-addé ba tunz, ظلم با مذمت zulm ba muzimmut, جفا با طعن jufa ba taan. v. *contumely, insult.*

INDIGO نيل neel, نيلج neeluj, وسمت wusmut.

INDIRECT (*not straight*) نا راست na raust, نا در خط متوازي na dur khutta mutuwauzé, نا درخط عمود na dur khutta amood, معوج ma-ooj, ملتوي multawé, پيچ peech. v. *crooked, curved.* — (*not honest*) نا صالح na saulih, نا صادق na saudik, بي اخلاص bé ikhlaus, حيله باز heeleh bauz. — (*not in express terms*) نا دركلام ظاهر na dur kulauma zauhir, نا في سخن مبين na fi sukhun mubei-un. — *Indirectly* بطور نا راست betoora na raust. بر وجه معوج bur wujha ma-ooj. — (*dishonestly*) بي صالحانه bé saulihauneh, غدرانه

ghudirauneh, با حيله بازي ba heeleh bauzé.—(*not clearly*) نا جدا na juddan, نا بعينه na bi-aï-nihi.—*Indirectness, indirection* تعمج ta-ammuj, عوج awuj, اعوجاج é-awujauj, پيچش peechish.—(*unfairness*) حيله heeleh, قباحت kubauhut, غبن ghubin. v. *dishonesty.*

INDISCERNIBLE ممتنع منظور mumtinaa munzoor, نا ظاهر na zauhir, غير اشكار ghire-a ashikaur, نا هويدا na hoo-éda, نا بين na bei-un.—*Indiscernibly* بر وجه نا منظور bur wujha na munzoor, بطور نا ظاهر betoor na zauhir, نا اشكارانه na ashikaurauneh.

INDISCREET بي بصيرت bé buseerut, غير انصاف ghire-a insauf, غافل ghaufil. v. *imprudent.*—*Indiscreetly* غافلانه ghaufilauneh, غفلتا ghuflutan, بلا تعقل bila ta-akkul.—*Indiscretion* عدم هوشياري aduma hooshé-auré, غفلت ghuflut, عدم بصيرت aduma buseerut, بي تدبيري bé tudbeeré, گستاخي kustaukhé. v. *rashness, imprudence.*

INDISCRIMINATE بي فرق bé furk, نا مفروق na mufrook, بي فصل bé fusl.—*Indiscriminately* بلا فرق bila furk, نا مفروقانه na mufrookauneh.

INDISPENSABLE لازم lauzim, ملتزم multuzim, مقتضي muktuzé, ضروري zurooré. v. *necessary.*—*Indispensableness* لازمت lauzimut, اقتضا iktiza, ضرورت zuroorut.—*Indispensably* لاجرم lajurum, لازمانه lauzimauné, التزاما iltizaman, لابد laubud, بالضروره bizzurooreh, حزاقا huzaukan. v. *necessarily.*

To INDISPOSE (*in point of health*) مزاج نا خوش كردن mizauj na khoosh kirdun, بيمار ساختن beemaur saukhtun, تمريض كردن tumreez kirdun.—(*to render unfit*) نا لايق كردن na la-ék kirdun, نا مناسب ساختن na munausib saukhtun, نا موافق كردن na muwaufik kirdun, نا قابل نمودن na kaubil numoodun.—(*to make averse*) متنفر كردن mutunuffir kirdun, معرض ساختن maaruz saukhtun, مخالف كردن mukhaulif kirdun.

Indisposed بيمار beemaur, مريض mureez, معلول maalool, خسته khusteh. v. *infirm, sick.*—*Indisposedness,* v. *sickness.*

INDISPUTABLE ممتنع بحث mumtina buhs, مستحيل منازعت mustuheela munazaat.—*Indisputableness* يقين eekeen, عدم گمان aduma gumaun, زوال الشك zuwaulu'sh'shuk. v. *certainty.*—*Indisputably* لا شك la shuk, تحقيقا tuhkeeka, علي اليقين ala'l'eekeen, يقينانه eekeenauneh. v. *certainly.*

INDISSOLVABLE, *indissoluble* ممتنع گداز mumtina gudauz, نا ممكن مفروق na mumkina mufrook, ممتنع منقطع mumtinaa munkuta, مستحيل نقض mustuheela nukiz. v. *inseparable, firm, obligatory, everlasting.*—*Indissolubility, indissolubleness* امتناع گداز imtinaa gudauz, پايداري pa-édauré, استواري ustuwauré. v. *firmness.*—*Indissolubly* بطور ممتنع گداز betoora mumtina gudauz, بر وجه نا منكسر bur wujha na munkusir.

INDISTINCT نا متفرق na mutufurruk, نا منفصل na munfusl, نا جدا na judda, غير ممتاز ghire-a mumtauz, بي تميز bé tumei-éz, مشوش mushawwush. v. *confused.*—*Indistinctly* (*not clear*) نا بين na bei-un, غير متباين ghire-a mutuba-én, نا ظاهر na zauhir, نا اشكار na ashikaur, بلا فرق bila furkin, مشوشا mushawwushan. v. *confusedly.*—(*not clearly*) نابينا na bei-unan, نا ظاهرانه na zauhirauneh. *Speaking indistinctly* اغتم aghtum, غتمي ghutmé, مشوش كلمات كنا mushawwush kulmaut koona. *An object seen indistinctly at a distance* شبح shubuh (plur. اشباح ashbauh), شخص shukhs, سواد suwaud.—*Indistinctness* عدم امتياز aduma imté-auz, تشويش tushweesh, عدم فرق aduma furk, خلط khult, عدم فصل aduma fusl. v. *confusion.*—(*want of clearness*) عدم تبيين aduma tubei-én.—*Indistinctness* or *dimness of sight* كلان پيشه kulauna peisheh.

To INDITE (*dictate a letter, &c.*) تملي كردن tumullé kirdun.

INDIVIDUAL, *indivisible* نا مقتسوم na muktusoom, نا مفروق na mufrook, نا منقطع na munkuta.—*An individual* شخص shukhs (pl. اشخاص ashkhaus), فرد furd (plur. افراد afraud), نفس nufs, سواد suwwaud. *Indivisibleness, indivisibility* عدم تفرق aduma tufurruk, عدم مقسم aduma muksum.—*Individuality, individuation* فردي furdé, شخصي shukhsé.—*Individually, indivisibly* فردا فردا furdan furdan, انفرادا infiradan, يكي يكي eeké eeké, يكي يك eeké eek, احدا ahadan, يكان يكان eegaun eegaun, واحدا واحدا wauhidan wauhidan, جدا جدا juda juda. v. *singly.*

INDOCIBLE, *indocil* نا قابل تعلم na kaubila ta-allum, ممتنع معرفت mumtinaa maarifut, بي قابليت bé kaubillé-ut.—*Indocility* عدم قابليت aduma kaubilé-ut, امتناع علم imtinaa ylm.

INDOLENCE, *indolency* اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, كاهلي kauhilé, كسل kusl, تهوان tuhwaun, غفلت ghuflut. v. *sloth, laziness.*—(*freedom from pain*) عدم درد aduma durd, بي زحمتي bé zuhmuté, عدم رنج aduma runj, عدم وجع aduma wuja.

Indolent كاهل kauhil, مساهل musauhil, پرواش purwaush, تنبلان tumbulan, تنبل tumbul, فرناس furnaus, شاركار shaurkaur, شنك shunk, غافل ghaufil, مهمل muhmul, لاشه lausheh, كسل kusil, كسول kusool, كسلت kuslut, مكسال muksaul, هوشا hoosha. v. *lazy, slothful, slow*.—(*free from pain*) بلا درد bila durd, بي رنج bé runj, نا زحمت دار na zuhmut dar.—*Indolently* كاهلانه kauhilauneh, مساهلا musauhilan. v. *carelessly, slothfully*.

INDUBITABLE, *indubitably* بلا شك bila shuk, بي كمان bé kumaun. v. *undoubted*.

To INDUCE انكيختن angeekhtun, انكيز نمودن angeez numoodun, مخطر كردن mukhtir kirdun, ترغيب ساختن turgheeb saukhtun, تحريك كردن tuhreek kirdun. v. *to excite, incite, persuade; infer; introduce*.

Induced, v. *persuaded, prevailed upon*.

Inducement محركت muhrikut, تحريض tuhreez, تحريك tuhreek. v. *incentive, motive*.

Induction, v. *entrance, inference*.

Inductive. v. *persuasive, inferring*.

To INDULGE رخصت نمودن rukhsut numoodun, نازيدن nauzédun, استمالت ساختن istmaulut saukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun. v. *to favour, fondle, gratify*.

Indulgence نوازش nuwauzish, نوازي nuwauzé, رخصت rukhsut, نرم دلي nurm dilé, شفقت shufkut, عفو afoo, تسامح tusaumih, مغفرت mughfirut, اغماض ighmauz, اغماض عين ighmauza aïn, ناز nauz, نازكي nauzugé.

Indulgent زو رخصت zu rukhsut, نواز nuwauz, نوازش نما nuwauzish numa, عاشق aushik. v. *kind, gentle, favourable*.—*Indulgently* با رخصت ba rukhsut, با نوازش ba nuwauzish, بي عنف bé unf, بي درشتي bé durushté.

INDULTO معافي maufé. v. *exemption*.

To INDURATE (*make hard*) تصليب ساختن tusleeb saukhtun, سخت كردن sukht kirdun, سختن sukhtun.—(*to grow hard*) سخت كشتن sukht gushtun, مترز شدن mutriz shoodun, سختن sukhtun. v. *hard*.—*Induration* (*growing hard*) مترز mutriz, تصليب tusleeb, سختي sukhté.—(*obduracy*) اقسا iksa, مقاست mukausut, مكابدت mukaubudut.

INDUSTRIOUS زو هنر zu hunr, صاحب فن sahib funn, جرب دست jurb dost, ظريف zureef (fem. ظريفت zureefut), كارساز kaur sauz, كار ازموده kaur azmoodeh, كاراموز kaur amooz, كاراكاه kaur agauh, كاردان kaur daun, كاربند kaur bund, كاران kaur raun, كاركذار kaurguzaur, كاركن kaurkoon, صنع suna, هنرمند hunrmund, هنربند hunrbund, برفندار burfundar, لبق lubik, لبيق lubeek, لبيب lubeeb, ارب arib, حاذق hauzik. v. *diligent, laborious*.—*An industrious servant* خدمتكار khudmutkaur.—*Industriously* ظريفانه zureefauneh, كار سازانه kaur sauzauneh, با هنر ba hunr, با فن ba funn.—(*on purpose*) با غرض ba ghurz, قصدا kusdan, بقصد bekusd, عن قصد aan kusd. v. *intentionally, designedly*.

Industry هنر hunr, هنري hunré, فن funn, كارسازي kaursauzé, ظرافت zuraufut, صناعت sunaat, صناع sunaa, جهد و كار jihud ou kaur, ارب arb, محال muhaul. v. *diligence, assiduity*.—*Any thing gained by labour and industry* كسب kusb, جهد و كار jihud ou kaur, كار و كسب kaur ou kusb.—*To affect industry* تظرف كردن tuzurruf kirdun.

To INEBRIATE سكران كردن sukraun kirdun, مست ساختن must saukhtun, سرخوش نمودن surkhoosh numoodun. v. *to intoxicate*.—(*to be intoxicated*) سكران شدن sukraun shoodun, مست كشتن must gushtun, سرخوش بودن surkhoosh boodun.—*Inebriation* سرمستي surmusté, سكر sukr. v. *drunkenness, intoxication*.—*Inebriated* سرخوش surkhoosh, سكران sukraun. v. *drunk*.

INEFFABLE ممتنع كو mumtina goo.—*Ineffably* بر وجه ممتنع كو bur wujha mumtina goo.

INEFFECTIVE, *ineffectual, inefficacious* بي قوت bé kuwwut, نا قوي na kooï, بي قدرت bé kudrut, نا كافي na kaufé, بلا كيفيت bila keefé-ut, غير عمل ghire-a aml, باطل bautil, نا كارساز na kaursauz, نا كاركر na kaurgur, غير موثر ghire-a mu-essir, نا موكد na mu-ekkud.—*Ineffectually, ineffectively, inefficaciously* بلا قوت bila kuwwut, باطلانه bautilauneh, بر وجه نا كار ساز bur wujha na kaur sauz.—*Ineffectualness, inefficacy* عدم قوت aduma kuwwut, بي تواني bé tuvvané, عدم قدرت aduma kudrut, عدم موكد aduma mu-ekkud.

INELEGANCE عدم لطافت aduma lutaufut, عدم نزاكت aduma nuzaukut, عدم ظرافت aduma zuraufut, ترك ادب turuka adub.—*Inelegance of writing* or *composition* عدم اصطلاح aduma istilauh, عدم انشا پردازي aduma insha purdauzé.—*Inelegant* بي لطافت bé lutaufut, بي نزاكت bé nuzaukut, غير ظرافت ghire-a zuraufut, بي ادب bé adub, غير ازرم ghire-a azrum, نا لطيف na luteef, نا پاكمال na paukmaul, نا ظريف na zureef. *Inelegant* (*composition in prose* or *verse*) نا موزون na moozoon. v. also *contemptible, mean*.—*Inelegantly* بر وجه نا لطيف bur wujha na luteef,

بطور بي ظرافت betoor bé zuraufut, بطريق نا پاکمال betureek na paukmaul.

INELOQUENT بي علم كلام bé ylma kulaum, نا زبان اور na zubaun awur.

INEPT بي مناسبت bé munausibut, نا قابل na kaubil, بي موافقت bé muwaufikut, بي معني bé maané. v. *unfit, useless, foolish, trifling.*

INEQUALITY نا همواري na humwauré, عدم برابري aduma burauburé, عدم اعتدال aduma é-atidaul.

INERRABLE از خطا ازاد uz khutta azaud, بي ضل bé zull, بلا سهو bila suhoo.—*Inerrably* لابد la bud. v. *infallibly.*—*Inerringly* بي خطا bé khutta, بلا سهو bila suhoo.

INERT بي هنر bé hunr, نا كارساز na kaursauz, كاهل kauhil, نا بكار na bekaur, خام دست khaum dost, بي حركت bé hurukut. v. *motionless, sluggish, dull.* — *Inertly* كاهلانه kauhilauneh, بر وجه نا بكار bur wujha na bekaur. v. *dully, sluggishly.*—*Inertness*, v. *dullness, sluggishness.*

INESTIMABLE بلا قيمت bila keemut, گران بها guraun beha, گران مايه guraun ma-éh.

INEVIDENT نا اشكار na ashkaur.

INEVITABLE غير مكتلي ghire-a muktula, مستحيل ممتنع اجتناب mumtinaa ijtinaub, احتذار mustuheela ihtizaur. *It is inevitable* غير مكتلي است ghire-a muktula ast, لا وهم من كذا la wuhum min kuza. — *Inevitably* بر وجه غير مكتلي bur wujha ghire-a muktula, بي امكان اجتناب bé imkauna ijtinaub.

INEXCUSABLE نا واجب العذر na vajibu'l'uzr, بي تعلل bé ta-allul, بي پوزش bé pozish, نا معذور na maazoor, بي بهانه bé buhauneh.

Inexcusableness نا معذوري na maazooré, خلاف واجب العذر khilaufa vajibu'l'uzr. — *Inexcusably* بطور نا واجب العذر betoor na vajibu'l'uzr, بر وجه بي تعلل bur wujha bé ta-allul, نا معذورانه na maazoorauneh.

INEXHAUSTED نا گوازه na guwauzeh, نا معطل na ma-attul, نا خالي na khaulé, نا مصفر na musfur, نا محلول na muhlool.—*Inexhaustible* ممتنع گوازه mumtina guwauzeh, مستحيل محلول mustuheela muhlool.

INEXISTENT, *inexisting* نا بود na bood, نا بديد na budeed, نا پيدا na peeda, لا مكان la mukaun, عديم adeem, نا وجود na wujood, نا كاين na ka-én, بي تار و بود bé taur ou bood, بي كون bé koon, غير موجود ghire-a moujood.

Inexistence عدم adum, عدم موجود aduma moujood, نا بودي na boodé, عدم تار و بود aduma taur ou bood, نيستي neesté.

INEXORABLE ذو متانت zu mutaunut, ذو عناد zu ynaud, شيطان sheitaun, ستيزه siteezeh, سخت دل sukht dil, بي مرحمت bé muruhmut. v. *stubborn, merciless.* — *Inexorably* با متانت ba mutaunut. v. *inflexibly.*

INEXPEDIENCE, *inexpediency* عدم مناسبت aduma munausibut, عدم موافقت aduma muwaufikut, نا واجبي na vajibé, نا لايقي na la-éké. v. *impropriety.* — *Inexpedient* نا واجب na vajib, نا مناسب na munausib, نا قابل na kaubil, نا موافق na muwaufik, بي موافقت bé muwaufikut, نا لايق na la-ék, نا لازم na lauzim, نا برجا na burja. v. *improper.* — *It is inexpedient* نا لايق است na la-ék ast.

INEXPERIENCE عدم وقوف aduma wukoof, عدم تجربت aduma tujribut, غمارت ghumaurut. — *Inexperienced, inexpert* بي وقوف bé wukoof, غير تجربت ghire-a tujribut, نا ديده na deedeh, نا دان na daun, غمارت ghumaurut, غمر ghumr, مغمر mughummur, غر ghurr, غرير ghureer, غتغره ghutkureh, غتغزه ghutkuzsheh.

INEXPIABLE ممتنع تكفير mumtinaa tukfeer, نا ممكن ديت na mumkina dé-ut, مستحيل كفار mustuheela kufaur. — *Inexpiably* بر وجه ممتنع تكفير bur wujha mumtina tukfeer.

INEXPLICABLE بلا تعبير bila taabeer, از حد تعبير بيرون uz hudda taabeer beeroon, پيچون peechoon, بي قياس bé ké-aus, غير معين ghire-a mu-aï-un, ممتنع شرح mumtinaa shurh, مستحيل بيان mustuheela bei-aun.

Inexplicably بطور بلا تعبير betoora bila taabeer, بطريق بي قياس betureeka bé ké-aus, بر وجه غير معين bur wujha ghire-a mu-aï-un.

INEXPRESSIBLE ممتنع گو mumtina goo, مستحيل ادا mustuheela ada, نا ممكن تلغظ na mumkina tuluffuz.—*Inexpressibly* بطور ممتنع گو betoora mumtina goo, بر وجه نا ممكن تلغظ bur wujha na mumkina tuluffuz.

INEXTINGUISHABLE ممتنع اطفا mumtina itfa, نا ممكن نشان na mumkina nishaun.

INEXTRICABLE ممتنع حل na mumkina hull, ممتنع رها mumtina ruha, از مشكلات مستحيل حل uz mushkilaut mustuheela hull, مشوش mushawwush. v. *perplexed, intricate.*

Inextricably مشوشانه mushawwushauneh, بر وجه ممتنع حل bur wujha mumtina hull.

INFALLIBILITY, *infallibleness* يقين eekeen, يقينيت eekeené-ut, علم اليقين ylmu'l'eekeen, تحقيق tuhkeek, از خطا ازادي uz khutta azaudé. v. *certainty.* — *Infallible* يقيني eekeené, يقينيت eekeené-ut, محقق muhukkuk. v. *certain.*—*In-*

fallibly يقينا eekeenan, با يقين ba eekeen, لا بد la bud, تحقيقا tuhkeeka. v. *certainly*.

INFAMOUS رسوا rufwa, رسواي rufwa-é, بد بي عرض bé erz, بلا اعتبار bila é-atibaur, بد نام bud naum, زو بدنامي zu budnamé. معيوب maï-oob, دشنام dufhnaum, فضيح fuzeeh, ذو ضرر عرض zu zurura erz, سيه رو fé-uh roo. v. *ignominious*. — *The most infamous* اسفل سافلين asfula faufuleen. — *Infamously* با رسوايي ba rufwaï-é, با معيوبا maï-ooban, فضيحانه fuzeehauneh, با بد نامي ba bud naumé.

Infamy, infamousness رسوايي rufwaï-é, عيب aïb, سيه رويي fé-uh rooï-é, ننگ nunk, بد نامي bud naumé, هتك العرض hutku'l'erz, هولان huzlaun, نقصان العرض nukfaunu'l'erz, اثر قبيح ifra kubeeh. v. *ignominy*. — *A public mark of infamy* سياست fe-aufut. v. *punishment*.

INFANCY طفولت tufoolut, طفل tufl, طفوليت tufoolé-ut, طفليت tuflé-ut, صباوت fubauwut, صبا fuba, پسري pufuré, كودكي koodugé. v. alfo *beginning, original*.

An infant طفل tufl, صبي fubé, پسر pufur, پسرك pufuruk, بچه pucheh, مخدوم mukhdoom. v. *child*. — *To dandle an infant* زهزاك كردن zuhzauk kirdun, زقزاق نمودن zukzauk numoodun, تنغيز ساختن tunfeez faukhtun. v. *to dandle*. — *Infantile, infantine* طفل اسا tufl afa, پسر پيوند pufur pivund, صبي منسوب fubé munfoob, پسري pufuré. v. *childish*.

INFANTRY پياده pé-audeh, رجلان rujlaun, سپاه fippah, پياده عسكر pé-audeha afkur, رجالي rujaulé, رجال rujaul, رجيل rujeel, راجل raujil. *An army of infantry* لشكر سپاه lafhkura fippauh [سپاه *fippah*, in Perfia and Turky, fignifies, in general, *Cavalry*: but in India it always means *Infantry*. The word *Sepoy* is corrupted from it] عسكر پياده afkura pé-audeh.

To INFATUATE دلي ديوانه نمودن dilé deewauneh numoodun, بي عقل ساختن bé akl faukhtun, بي فهم كردن bé fuhm kirdun.

Infatuation دلي ديوانه dilé deewauneh, عدم عقل aduma akl, عدم فهم aduma fuhm.

To INFECT اصابت كردن ifaubut kirdun, سرايت زدن fura-é-ut zudun, الايش ساختن ala-éfh faukhtun, الاييدن alaï-édun, عفونت پاشيدن afoonut paufhédun, وبا كستردن wuba kufturdun. — *Infected* الاييده alaï-édeh, سرايت زده fura-é-ut zuddeh. *Infected with the pestilence* مطعون muta-oon.

Infection, infectiousness اصابت ifaubut, سرايت fura-é-ut, تاعون ta-oon, عدوي adooï, وبا wuba, الايش ala-éfh, عفونت afoonut. v. *contagion*. — *Infection of the air* عفونت هوا afoonuta hawa.

Infectious, infective ساري fauré, معدي maadé, معديت maadé-ut, منعدي munaadé, عفونت پاش afoonut paufh, وبا كستر wuba kuftur, اصابت ريز ifaubut reez. — *Infectiously* سارِيانه fauré-auneh, بطور معدي betoora maadé, منعديا munadé-an.

INFELICITY بد بختي bud bukhté, سيه روز fé-uh rooz, زوال zuwaul, شامت fhaamut, سياه بختي fe-auh bukhté, گرانجاني guraunjauné, زمانه zumauneh, دبرت dubrut, نحس nuhus, حرف hurf, حساس hufaus, شقا fhuka. v. *calamity, misery, unhappiness*.

To INFER (*draw a conclusion from premises*) نتيجه نمودن nuteejeh numoodun, اوردن awurdun, قياس كشيدن ké-aus kufhédun, سبب اوردن fubub awurdun, وهم كردن wuhum kirdun. v. *to bring, offer, produce*. — *Inferred* اورده awurdeh. *What is to be inferred?* چه نتيجه cheh nuteejeh?

An inference نتيجه nuteejeh, نتيجه لازم الاختياج nuteejeha lauzimu'l'ikhté-auj, قياس ké-aus, سبب fubub. *By inference, inferible*, از نتيجه uz nuteejeh, علي القياس ala'l'ké-aus. v. *deducible*.

INFERIORITY دوني dooné, زيريني zeereené, سفلت fuflut, سفل fufl, داءنت da-anut. v. *baseness*.

Inferiour دون doon, زيرين zeereen, ادنا adna, اسفل asful, سفل fufl, سفلي fuflé, سفليت fuflé-ut, اسفل asful (plur. اسافل afauful), سفلافي fuflaufé, سفلافيت fuflafé-ut, كمتر kumtur, تحتاني tuhtauné, فروتر furootur, پاينتر pa-éntur, كوچكتر koochuktur, شيبين fheebeen, زلوج zulooj, مزلج muzullij. *The inferior part* (*of any thing*) سافل faufil, تحت tuht, دون doon, سافلت faufilut, سفالت fufaulut, شيب fheeb. *An inferiour degree* درال اسفل durauka asful. v. under *degree*. — *Inferiour in dignity* كم قدر kum kudr. *Men of inferiour rank* حشو hufhoo, حاشيت haufhé-ut. v. *canaille*. — *To be inferiour* دون شدن doon fhoodun, اسفل بودن asful boodun, دني كشتن duné gufhtun, ادنا شدن adna fhoodun. *The inferiour planets* (*Venus and Mercury*) السفلان affuflaun. *The inferiour elements* عنصر سفليت unfur fuflé-ut. — *An inferiour* صاحب دوني fahib doné, مرد اسفل murd asful.

INFERNAL دوزخي doozukhé, زو جهنم zu jehennem, جهنمي jehennemé, دوزخ قرار doozukh kuraur, اهل جهنم ahla jehennem. *The infernal spirits* زبانيان zubauné-aun, زبانيت zubauné-ut, ارواح خبيثه arwauha khubeefeh.

INFERRING نتيجه كش nuteejeh kush, قياس نما ké-aus numa.

INFERTILE نا محصولدار na muhsooldar, بى بركت bé burukut, نا خصيب na khuseeb, نا منبت na mumbut. — *Infertility* عدم بركت aduma burukut, بي محصولداري bé muhsooldaré.

To INFEST رنجيده كردن runjédeh kirdun, تعدي ساختن ta-addé saukhtun, ازاردن azaurdun, تعرض ta-arruz kirdun, تعجيز ساختن taajeez saukhtun, رميده نمودن rumédeh numoodun, اضرار كردن izraur kirdun, جور ساختن jawr saukhtun. v. *to disturb, harrass, plague.*—*To infest the roads* راه زدن rauh zudun, قطع طريق كردن kutaa tureek kirdun, تبع ساختن té-a saukhtun, قطوع كردن kutoo-a kirdun. v. *to rob.*

Infested رنجيده runjédeh, رميده rumédeh, ازارده azaurdeh.

An INFIDEL كافر kaufir, كبر gebr, كور gawr, بي دين bé deen, زنديق zindeek, زينهاري zeenhauré, بد راه bud rauh, بد كيش bud keesh, بد ايين bud aï-én, نا كرويده na gurwédeh, مشرك mushrik, مشركي mushriké, مغ mugh, ترسا tursa. *Infidels* كفار kuffaur, كفره kafareh, مشركين mushrikeen, مغان mughaun, ضلال zulaul, كوران gawraun, فجرت fujurut, اهل نفاق ahl nifauk, اصحاب نفاق ashauba nifauk.—*Like an infidel* كافرانه kaufirauneh.

Infidelity عدم دين aduma deen, كفر kufr, شرك shirk, عدم ايمان aduma a-émaun, v. *impiety.* — (*treachery*) خيانت khé-aunut, عدم وفا aduma wufa. v. *perfidy, deceit.*

INFINITE بي نهايت bé niha-é-ut, غير نهايت ghire-a niha-é-ut, بي حد و غايت bé hudd ou gha-é-ut, غير حد و شهار ghire-a hudd ou shumaur, نا متناهي na mutunauhé, لا متناهي la mutunauhé, بي انجام bé anjaum, بي قياس bé ké-aus, غير حساب ghire-a hissaub, بي پايان bé pa-é-aun, بي اندازه bé andauzeh, ما لا نهايت ma la niha-é-ut, ما لا كلام ma la kulaum, نا محصور na muhsoor. v. *boundless, endless, immense.*

Infinitely بلا نهايت bila niha-é-ut, بطور بي انجام betoora bé anjaum, بر وجه بي اندازه bur wujha bé andauzeh, بطريق بي حد و شهار betureeka bé hudd ou shumaur.—*Infiniteness, infinity, infinitude* عدم نهايت aduma niha-é-ut, عدم حد و شهار aduma hudd ou shumaur, بي پاياني bé pa-é-auné, عدم غايت aduma gha-é-ut.

INFINITIVE (*tense*) مصدر musdur, اسم مصدر isma musdur.

INFIRM زبون zuboon, ضعيف za-éf, سست sust, نا توان na tuvvan, بيمار beemaur, عليل aleel, معلول maalool, نا خوش na khoosh, مريض mureez, سقيم sukeem, خسته khusteh. v. *weak, feeble.*—*Infirm* (plur.) ضعفا zaafa, مرضي murza, عجزه ajuzeh, سخل sukhkhul.

An infirmary دار المرض dauru'l'murz, تيمار خانه teemaur khauneh, بيمار خانه beemaur khauneh.

Infirmity, infirmness ضعف zaaf, زبوني zubooné, نا تواني na tuvvané, سستي susté, فتور futoor, فتار futtaur, مرض murz, نا خوشي na khooshé. v. *weakness, sickness, disease.*—*Bodily infirmities* عوراض جسمانيت awrauza jismauné-ut. *Infirmity of mind* غبانت ghibaunut.

To INFIX در زدن dur zudun, در كردن dur kirdun, سپوختن supookhtun, سپوزيدن supoozédun, سودن soodun, غرز كردن ghurz kirdun, انشاب ساختن inshaub saukhtun, تنشيب كردن tunsheeb kirdun, رز نمودن ruzz numoodun. *To infix in the ground* نشاختن nishaukhtun, نشاندن nishaundun, نشانيدن nishaunédun, در نشاندن dur nishaundun, نصب كردن nusb kirdun. — *To infix* or *drive in pales* چتيدن chukédun, وتد كردن wutud kirdun, اوتاد راندن awtaud raundun. *To infix the nails* or *claws* چنگ در زدن chunk dur zudun. — *Infixed* نشانده nishaundeh, نشاخته nishaukhteh, در زده dur zuddeh, سپوخته supookhteh, منصوب munsoob.

To INFLAME (*set on fire*) افروختن afrookhtun, افروخته نمودن afrookhteh numoodun, سوختن sookhtun, تاب دادن taub dadun, تابان كردن taubaun kirdun, تابدار ساختن taubdar saukhtun, تابناك نمودن taubnauk numoodun, اتش افروز كردن autash afrooz kirdun, اتش انگيختن autash angeekhtun, التهاب ساختن ilhaub saukhtun, تلهيب كردن tulheeb kirdun, تاجيج نمودن taajeej numoodun, حرارت كردن huraurut saukhtun, شاعل كردن sha-él kirdun, اشتعال ساختن ishta-al saukhtun. v. *to kindle.*—(*to kindle desire*) هوا و هوس افروختن hawa ou hawus afrookhtun, هوا نفساني انگيختن hawa nufsauné angeekhtun, تشويق كردن tushweek kirdun, تنفيل ساختن tunfeel saukhtun, ترغيب كردن turgheeb kirdun. (*to exaggerate*) تغليظ و تشديد كردن tughleez ou teshdeed kirdun, مبالغت ساختن mubaulighut saukhtun, بدتر نمودن budtur numoodun. v. *to aggravate.*—(*to fire with rage*) اتش مزاج كردن autash mizauj kirdun, اتشي ساختن autashé saukhtun, حميت انگيختن humé-ut angeekhtun, قهر انگيز نمودن kuhr angeez numoodun. v. *to exasperate, irritate.* —*To inflame with love* or *any violent passion* سوزاسوز

ſoozaſooz kirdun. (*to heat the body morbidly with obſtructed matter*) تن را با اخلاط فسادت تاب کردن tunra ba ikhlauta fuſaudut taub kirdun. *To inflame* (*become morbidly inflamed*) سوزا گشتن ſooza guſhtun, سوزان شدن ſoozaun ſhoodun. — *Inflamed* سوخته ſookhteh, افروخته afrookhteh, تابداده taubdadeh, مشتعل muſhtaal, ملتهب multuhub, ملهوب mulhoob. — *Inflamed with love* or *paſſion* سوزا سوز ſooz ſooz, ذو لهیب zu luheeb. *An inflamed pimple* سوزاک ſoozauk.

An inflamer سوزنده ſoozindeh, سوز ſooz, افروزنده afroozindeh, افروز afrooz.

Inflaming سوز ſooz, سوزان ſoozaun, سوزا ſooz, افروز afrooz, افروزان afroozaun, سوزنده ſoozindeh, تاب taub, تابان taubaun, تابدار taubdar.— *Inflaming the world* عالم تاب aulum taab, جهان سوز jehaun ſooz, گیتی افروز geeté afrooz.

Inflammability, inflammableneſs قوت سوز kuwwuta ſooz, امکان افروز imkauna afrooz, اسانی تاب aſauné taub. — *Inflammable* ذو قوت سوز zu kuwwuta ſooz, اسان تاب aſauna taub, ممکن افروز mumkina afrooz.

Inflammation سوز ſooz, افروز afrooz, سوزش ſoozish, افروزش afroozish, سوزان ſuzaun, تابش taubish, تبش tubish, التهاب iltihaub, تلهب tulhub, لهاب luhaub, لهیب luheeb, اشتعال iſhtaal, حرارت hurarut, نایرت na-érut. *An inflammation in the throat* تعل taal. *Inflammation of the eyes (from weeping)* سخنت ſukhnut.—*Inflammatory* ذو قوت سوز zu kuwwuta ſooz. v. *inflaming*.

To INFLATE منفوخ نمودن munfookh numoodun, دردمیدن durdmédun, با دم انباشتن ba dum ambauſhtun, نفخ ساختن nufikh ſaukhtun, نفث کردن nufs kirdun, زاج ساختن zaaj ſaukhtun. v. *to blow*. — *Inflated* منفوخ munfookh, ذو نفخ zu nufikh, ذو نفج zu nufij, نفاج nuffauj, فنخرت funkhurut. v. *haughty, pompous*; *ſwoln*. — *Inflation* نفخ nufikh, امو amoo, اماس amaus, ببلس bublus, ببلک bubluk. v. alſo *flatulency*.

To INFLECT تافتن tauftun, پیچیدن peechédun, اماله کردن imauleh kirdun, معطوف ساختن maatoof ſaukhtun, مایل نمودن ma-él numoodun. v. *to bend, turn, change*. — *To inflect* (*a noun or verb*) تصریف کردن tuſreef kirdun.

Inflected پیچ peech, پیچیده peechédeh, منعطف munaatuf, معطوف maatoof, معوج ma-ooj, عصل aſul. v. *bent*.

Inflection تمایل tumaï-ul, پیچش peechiſh, عطف atif, میل meil, تاب taub. v. *bend*.—(*modulation of the voice*) نغم nughum, نغمت nughumut, ترانه turauneh. *To make inflections of the voice* اواز گردانیدن awauz gurdanédun.

Inflective ذو قوت تمایل zu kuwwuta tumaï-ul, تاب taub, تصریف tuſreef.

INFLEXIBILITY, *inflexibleneſs* متانت mutaunut, سرکشی ſurkuſhé, عناد ynaud, مرود murood, ستیز ſiteez. v. *ſtubbornneſs, obſtinacy*; alſo *ſtiffneſs*.

Inflexible سرکش ſurkuſh, ذو عناد zu ynaud, شیطان ſheitaun, ستیزه ſuteezeh, تمرد tumurrud, متمرد mutumurrud. v. *immoveable*; *ſtubborn*; *ſtiff*.

Inflexibly با متانت ba mutaunut, با عناد ba ynaud, بر وجه شیطان bur wujha ſheitaun, سرکشانه ſurkuſhauneh.

To INFLICT (*puniſhment*) تعذیب کردن taazeeb kirdun, سیاست ساختن ſé-auſut ſaukhtun, عقاب نمودن ykaub numoodun. v. *to puniſh*.

Infliction v. *puniſhment*.

INFLUENCE اغرا ighra, ایزاع a-ézaa, اغوا ighwa, ندب nudib, تاثیر taaſeer. v. *impulſe, incentive*. — *Influence* (*over others*) قدرت kudrut, قوت kuwwut, حکم hookum. v. *authority*. — *Influences of the ſtars* تاثیرات taaſeeraut, احکام ahkaum, اسباب سماویت iſbauba ſumawé-ut, اتصالات کواکب ittiſaulata kuwaukib. *A happy influence of the ſtars* سعد ſaad. *An unhappy influence* فلاکت fulaukut, نحس nuhs.

To influence اغرا کردن ighra kirdun, ایزاع ساختن a-ézaa ſaukhtun, ندب کردن nudib kirdun, قدرت نمودن kudrut numoodun, حکم کردن hookum kirdun, قوت داشتن kuwwut dauſhtun.

Influenced مغری mughra.—*Influent* (*flowing in*) در روان dur rouvaun, درون جریان duroon juré-aun.

Influential ذو قوت اغرا zu kuwwuta ighra.

Influx جاری jauré, جویان jooï-aun, سیل ſeil, جریان juré-aun, در روان dur rouvaun. v. alſo *infuſion*; *influence*.

To INFOLD در پیچیدن dur peechédun, در بهم نهادن dur behum nihaudun, اسراکیدن aſrakédun, پوشیدن poſhédun. v. *to involve*.

To INFOLIATE (*cover with leaves*) با اوراق پوش کردن ba awrauk poſh kirdun.

To INFORM اعلام دادن é-alaum dadun, اخبار نمودن ikhbaur numoodun, تادیب کردن taadeeb kirdun, تعلیم ساختن taaleem ſaukhtun, تفهیم کردن tuf-heem kirdun, خبر دار ساختن khubr dar ſaukhtun, خبر اوردن khubr awurdun, اگاه دادن agah dadun, اگاهانیدن aghauhaunédun. v. *to inſtruct, form, animate*.

Information اعلام é-alaum, خبر khubr, اگاهی agauhé, وقوف wukoof, تادیب taadeeb, تعلیم

taaleem, تفهيم tufheem. v. *instruction, intelligence; accusation.*—*To have information* وقوفي شودن wukoofé shoodun, اعلام داشتن é-alaum daushtun, خبر يافتن khubr é-aftun.

Informed خبر دار khubr dar, ذو وقوف zu wukoof, معلم mu-ellum. *To be informed* خبر دار شدن khubr dar shoodun, مطلع بودن mutla boodun, وقوفدار گشتن wukoofdar gushtun.

An informer (one who gives intelligence) اگاه اور agah awur, اگاهي بخش agauhé bukhsh, خبر ده khubr duh, خبر پژو khubr puzshoo, خبر گير khubr geer, خبر جو khubr joo. *(an accuser)* شكايت نما shuka-é-ut numa, ناموس naumoos, ملام اور mulaum awur, غماز ghummauz, نمام nummaum, نميمه كار numeemeh kaur, سخن چين sukhun cheen, ساعي sa-é, عيب گوي a-éb gooï.

INFRACTION شكستگي shakustugé, فسخ fusikh, نقض nuks, شگاف shagauf. *An infraction of the peace* خلاف صلح و صلاح khulaufa sulh ou sulauh. v. *breach, violation.*—*Infrangible* ممتنع شگاف mumtinaa shagauf.

Infrequent, v. *rare, uncommon.*

To INFRINGE *(compacts)* فسخ كردن fusikh kirdun, نقض ساختن nukiz saukhtun, تناقض تناقض كردن tunaukiz kirdun, تفاسد نمودن tufausid numoodun. v. *to violate, destroy, hinder.*

To INFUSE ريختن reekhtun, القا ساختن ilka saukhtun, سلسله كردن sulsuleh kirdun. v. *to pour, instil.*—*(to steep, macerate)* اغاريدن aghauredun, خيسيدن kheesédun, انقاع كردن inkaa kirdun, مستنقع نمودن mustunka numoodun, تفصيد كردن tufseed kirdun, ترطيب ساختن turteeb saukhtun. v. *to dissolve;* also *to tincture, inspire.*

Infused (poured) ريخته reekhteh. *(macerated)* اغاريده aghaurédeh, مستنقع mustunka.

Infusible (possible to be infused) ممكن انقاع mumkina inkaa, قابل اغارش kaubila aghaurish. *(not fusible* or *dissolvable)* ممتنع گداز mumtinaa gudauz, نا ممكن نقض na mumkina nukz.

Infusion (pouring) ريزش reezish, القا ilka, سلسله sulsuleh, افراغ ifraugh. *(steeping, macerating)* انقاع inkaa, اغارش aghaurish, تفصيد tufseed, ترطيب turteeb.

Infusive زو قوت انقاع zu kuwwuta inkaa, ريزان reezaun.

INGENIOUS ذو عقل zu akl, اهل فراست ahla firausut, خرده بين khirdeh been, دور بين door been, ظرف zuruf, ظريف zureef, لطيف luteef, زيرك zeeruk, ذو كياست zu ké-ausut, عارف aurif, هنرمند hunrmund, زكي zuké, زكيت zuké-ut, خردمند khirudmund, هشيار hushé-aur, هوشيار hooshé-aur, كيس kei-us, كيوس kei-oos, هوشمند hooshmund, داهي dauhé, بصر busir, ذهين zuheen, لبق lubuk, لبيق lubeek, لبيقت lubeekut, ماهر mauhir, شهيم shuheem, نبيل nubeel, قلاش kullaush, ثقيف sukeef, خراج khurrauj, خراج ولاج khurrauj wallauj, اوز awz, اژ azsh. v. *witty.*—*An ingenious man* صاحب عقل sahib akl, اهل كياست ahla ké-ausut, مرد ظريف murd zureef, ابداع صاحبي a-édauj sahibé. v. *genius.*—*Ingeniously* ظريفانه zureefauneh, با عقل ba akl, با فراست ba firausut, با كياست ba ké-ausut, عارفانه aurifauneh.

Ingeniousness, ingenuity عقل akl (plur. عقول akool), فراست firausut, كياست ké-ausut, ظرافت zuraufut (pl. ظرايف zura-éf), زيركي zeerugé, ادراك idrauk, هوش hoosh, زكات zukaut, هنر hunr, هشياري hushé-auré, نبل nubil, ذهن zuhn (pl. اذهان azhaun), طبع tuba, طباع tubaa, طبيعت tubé-at, خرد khirud, لب lubb, الباب ilbaub, منش munish. v. *genius, wit, invention, subtilty;* also *ingenuousness.*

INGENUOUS *(candid)* صافي دل saufé dil, بي ريا bé ré-a, ازاد azaud, ازاده azaudeh, بي غدر bé ghudr, صادق saudik, صديق sudeek, مخلص mukhlus, خالص khaulis, اصل زاده asl zaudeh, حر hurr, حرت hurrut, احرار hurrur (plur. احرار ahraur), زكي zuké. v. *open, free, generous, noble.*—*Ingenuously* مخلصانه mukhlusauneh, با دل صافي ba dila saufé, صديقا sudeekan, صادقانه saudikauneh, با اصل زادگي ba asl zaudugé, مردانه murdauneh, بالصدق bis'suduk, شريفانه shureefauneh.

Ingenuousness خلوص khuloos, صداقت sudaukut, حقيقت hukeekut, عدل adil, صلاح sulauh, صفا sufa, اصل زادگي asl zaudugé, حريت hurré-ut, حروريت huroore-ut, مردانگي murdaunugé. v. *candour.*

INGLORIOUS بي نام bé naum, بي عزت bé yzzut, رسوا ruswa, نا مردانه na murdauneh, قبيح kubeeh, نا نامدار na naumdar, نا همايون na humaï-oon, حقير hukeer, نا شريف na shureef. v. *base, ignominious, mean.*—*Ingloriously* حقيرانه hukeerauneh, با حقارت ba hukaurut, با قبح ba kubuh, قبيحا kubeehan, فضيحانه fuzeehauneh.

An INGOT *(of gold or silver)* شفشه shufsheh, سبيكت subeekut (pl. سبايك suba-ék), سومپاره soompaureh, چنگال chungaul, كليچه kuleecheh.

To INGRAFF (*trees, &c.*) تطعيم ساختن tu-ta-ém saukhtun, غرس بر ريباج دركردن ghuris bur reebauj dur kirdun, پيوستن pivustun, پيوسته كردن pivusteh kirdun, نشاندن nishaundun, درنشاندن dur nishaundun, دركردن dur kirdun, دربردن dur burdun, دراوردن dur awurdun. v. *to plant, insert, fix.*—*To ingraff a piece of cloth into a garment* شعبت كردن shaabut kirdun.

Ingrafment, ingrafting غرس بر ريباج دركنان ghuris bur reebauj dur koonaun, پيوستگي pivustugé, درنشان dur nishaun, نشاندگي nishaundugé. *Ingrafted* نشانده nishaundeh, پيوسته pivusteh, دركرده dur kirdeh.

INGRAILED مفروض mufrooz, زو شقه zu shukkuh, گز guz.

INGRATEFUL, *ingrate* (*unthankful*) بي وفا bé wufa, منكر munkur, كافر النعمت kaufiru'n'-namut, كفر kufur, كفور kufoor, فرامشكاري furaumushkauré hukook, بي حقيقت bé hukeekut, نا حقشناس na hukshinaus, كنود kunood, كند kund, كناد kunaud, نا سپاس na sipaus, انكر ankur, دون همت doon himmut. *An ingrateful man* صاحب كفران sahib kufraun, اهل كفر نعمت ahla kufra namut, خاين نان و نمك kha-éna naun ou nimuk.

Ingratitude كفران kufraun, كفرت kufrut, كفر kufr, كفر نعمت kufra namut, كفران النعم kufraunu'n'naam, عدم وفا aduma wufa, فند funud, پاخ paukh.

To INGRATIATE (*one's self*) استعطاف كردن istatauf kirdun, عنايت يافتن ana-é-ut e-aftun, محبت اندوختن mohabbut andokhtun, دل گرفتن dil gooriftun, استمالت ساختن istimaulut saukhtun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun.

An INGREDIENT جزا juza (pl. اجزا ajza.)

INGRESS, *ingression*, دخول dukhool, امده aumudeh. v. *entrance.*—*Ingress and egress* امد شد aumud shudd, دخول و خروج dukhool ou khurooj.

INGUINAL (*belonging to the groin*) مغبن منسوب mughbin munsoob, زهار پيوند zuhaur pivund.

To INGULF (*swallow up in an abyss*) درجاي بي ته خوردن dur ja-é bé tuh khoredun, در گرداب انباشتن dur gurdaub ambaushtun. (*to throw into a gulf*) درعمق انداختن dur amuk andaukhtun, درجاي بسيار عميق كوفتن dur ja-é bisse-aur ameek kooftun.

To INHABIT تمكين كردن tumkeen kirdun, تمكن نمودن tumukkin numoodun, متمكن شدن mutumukkin shoodun, ساكن بودن saukin boodun, سكون كردن sukoon kirdun, قرار ساختن kuraur saukhtun, ابادانيدن abadanédun, اباداني داشتن abadauné daushtun, معمور و ابادان نمودن maamoor ou abadaun numoodun, مقيم بودن mukeem boodun, مقام داشتن mukaum daushtun. *To come to inhabit* نزول كردن nuzool kirdun, در مقام امدن dur mukaum aumudun.—*Inhabitable*, v. *habitable.*

An inhabitant ساكن saukin, سكان sukkaun, سكن sukun, سكنت sukunut, مكين mukeen, متمكن mutumukkin, مقيم mukeem, زو مقام zu mukaum, متوطن mutuwuttin, مستوطن mustoutin, مستقر mustukirr.

Inhabited مسكون muskoon, معمور maamoor, عامر aumir, عامرت aumirut, اباد abad, ابادان abadaun. *An inhabited place* معمور و اباداني گاه maamoor ou abadauné gah, عمارت ymarut, دار daur, ولايت vala-é-ut, روستا roosta, فحص fuhis. *To be inhabited* ابادان شدن abadaun shoodun.

To INHALE (*draw in with air*) با هوا كشيدن ba hawa kushédun.

INHARMONIOUS نا اهنگي na ahungé, بي اهنك bé ahunk, نا دمساز na dumsauz, نا خوش خوان خوب اواز na khoob awauz, نا khoosh khaun.

To INHERE ذاتي شدن zauté shoodun, مادر زاد بودن mader zaud boodun, متعلق شدن muta-allik shoodun, منشوب بودن munshoob boodun, ملازم شدن mulauzim shoodun, پيوسته بودن pivusteh boodun. v. *to adhere.*

Inherence, inhesion, ناشب naushib, منشوب munshoob, مرصي mursé. v. also *innateness.*

Inherent (*inborn*) ذاتي zauté, مادر زاد mader zaud, مطبوع mutuboo-a, طبعي tuba-é, طبيعي tubé-aï. v. *innate.*

To INHERIT ميراث خوردن meeraus khoredun, وارثت خور شدن waurisut khore shoodun, ميراثيدن meerasédun, ميراثتن meeraustun, ميراسدن meerasdun, ورث خوردن wurs khoredun, وراثت داشتن wuraufut daushtun, ايراث شدن a-éraus shoodun, توارث بودن tuwauris boodun, وراث زدن wuraus zudun.—*Inheritance* ميراث meeraus, مناسخت munausikhut. v. *heritage.*—*Inheritor*, v. *heir.*—*Inheritress*, v. *heiress.*

To INHIBIT منع كردن muna kirdun. v. *to prohibit, forbid, restrain, check.*

Inhibition منع muna. v. *prohibition, embargo.*

INHOSPITABLE نا مهماندار na mihmandar, بي ضيافت bé zé-aufut, بي ميزباني bé meezu-

bauné, غیر مسافرت ghire-a musaufirut, نا غریب نواز na ghureeb nuvauz.— *Inhospitably* نا بر وجه ضیافت bur wujha na zé-aufut, بلا مهمانداري bila mihmaundauré, بطور بي میزباني betoor bé meezubauné. — *Inhospitableness*, *inhospitality* عدم ضیافت adum zé-aufut, عدم مهماني aduma mihmauné.

INHUMAN بی شفقت bé shufkut, غیر مروت ghire-a murawwut, بی مرحمت bé muruhmut, گستاخ kustaukh, درشت durusht, نا مرد na murd, بی انسانیت bé insané-ut, شوم چشم shoom chushum, ظالم zaulim, غلیظ ghuleez, زشت zusht, تند و سخت طبع tund ou sukht tuba, روش roosh. v. *merciless*, *cruel*, *savage*.

Inhumanity عدم انسانیت aduma insané-ut, مظلمت muzlumut, ظلم zulm, عدم شفقت aduma shufkut, درشتي durushté, گستاخي kustaukhé, زشتي zushté, عفریت afré-ut, سبعیت suba-é-ut, جان ازاري jaun azauré. — *Inhumanely* ظالمانه zaulimauneh, با عفریت ba afré-ut, گستاخانه kustaukhauneh, با مظلمت ba muzlimut, با سبعیت ba suba-é-ut.

To INJECT درزدن dur zudun, در انداختن dur andaukhtun, اوباریدن obaurédun, القا کردن ilka kirdun, طرح ساختن turh saukhtun.

Injection (*throwing in*) در انداز dur andauz, درزن dur zun, القا ilka, طرح turh. — *An injection* حقنت huknut, شاف shauf, فرزجه furzujeh. v. *clyster*.—*To give an injection* حقن کردن hukn kirdun, شاف دادن shauf dadun.

INIMITABLE ممتنع تقلید mumtina tukleed, نا ممکن اقتدا na mumkina iktida, غیر مقتدا ghire-a muktuda, بلا ورهین bila wurheen.

Inimitably بطور ممتنع تقلید betoora mumtina tukleed, بر وجه بلا ورهین bur wujha bila wurheen.

INIQUITOUS بي عدالت bé adaulut, بي داد bé daud, غیر انصاف ghire-a insauf, متعدي muta-addé, نا حق na hukk, اهل فساد ahla fusaud, شر shurr, نا حق na hukk, ظالم zaulim, ستمکار situmkaur, جفاکار jufakaur, نا راست na raust. v. *unjust*, *wicked*.

Iniquity خلاف حق khilaufa hukk, عدم عدالت aduma adaulut, تعدي ta-addé, ظلم zulm, جور jawr, جفا jufa, عمل نا حق amla na hukk, منکر munkur, فساد fusaud, مظلمت muzlumut, شر shurr, عدم داد aduma daud, زور zoor, قهر kuhr, عدوان adwaun, غشم ghushim. v. *injustice*, *wickedness*.

INITIAL ابتداي ibtida-é. v. *incipient*. — *An initial letter* حرف ابتداي hurfa ibtida-é.

To initiate اغاز کردن aghauz kirdun, مشروع نمودن mushroo-a numoodun, دخول کردانیدن dukhool kirdanédun. v. *to begin*, *enter*. —*To initiate in the rudiments of an art* شروع صنعت نمودن shuroo-a sunaat numoodun. — *Initiated* مشروع mushroo-a, مدخول mudkhool. — *Initiation* اغاز aghauz, دخول dukhool, بصنعت شروع نما besunaat shuroo-a numa.

INJUDICIOUS بی تامل bé ta-ammul, بی بصیرت bé buseerut. v. *imprudent*.—*Judiciously* بلا تامل bila ta-ammul. v. *imprudently*.

INJUNCTION حکم hookum, فرمان furmaun, قضا kuza, امر amr. v. *command*.

To INJURE ظلم کردن zulm kirdun, جفا زدن jufa zudun, جور ساختن jawr saukhtun, ستم نمودن situm numoodun, غدر اوردن ghudr awurdun, پایداري کردن païdaré kirdun. v. *to hurt*.—*An injurer* جفاکار jufakaur, ستم کار situm kaur, اهل غدر ahla ghudr, دراز دست dirauz dost, جافي jaufé.

Injurious ستم امیز situm ameez, ازار کنا azaur koona, ظالم zaulim, رنج ساز runj sauz, مضر muzirr. v. *hurtful*. — (*unjust*) غیر حق ghire-a hukk, زو اعتدا zu é-atida, بي انصاف bé insauf, بي عدالت bé adaulut, بي داد bé daud. (*reproachful*) طنزگو tunz goo, مذمت نما muzummut numa, اهانت ساز ihaunut sauz, طعن کنا taan koona. v. *contumelious*. — *Injuriously* ظالمانه zaulimauneh, با ستم ba situm, مضرا muzirran, بلا عدالت bila adaulut, با طنز ba tunz, با طعن ba taan. — *Injuriousness* قوت ظالم kuwwuta zaulim.

Injury ظلم zulm, مظلم muzlum, مظلمت muzlumut, اعتدا é-atida, تعدي ta-addé, جور jawr, حیف heif, غدر ghudr, جفا jufa, ستم situm, تعرض ta-arruz, زیان zé-aun, ضرر zurur, مضرت muzurrut, نا حق na hukk, خلاف حق khilaufa hukk, دست درازي dost dirauzé, قهر kuhr, غشم ghushm, هضیمت huzeemut, وضیعت wuzé-aat, اذا or ازي aza, ازیت azé-ut, صغر sughr, صغار sughaur, بایقت ba-ékut, بوز bouz. v. *damage*, *contumely*, *reproach*, *detriment*, *harm*.

INJUSTICE ظلم zulm, اعتدا é-atida, بي عدالت bé adaulut, خلاف حق khilaufa hukk, بي عدل و داد bé adl ou daud, حیف heif, ستم situm. v. *iniquity*, *injury*, *wrong*.

INK مرکب murukkub, مداد mudaud, حبر hubr, سواد suwaud. *Red ink* سرخ surkh.—*To ink* با مرکب اندودن ba murukkub andoodun. *An ink-horn* دویت doo-é-ut, دوات duwaut (plur. دوي doo-é, دوایات doo-aï-aut), نون noon,

محبر muhbur, محبرت muhburut.—*Cotton, lint, &c. put into an ink-horn* لاخ laukh, لقا lika.

Inkling, v. *hint*, *whisper*, *intimation*.

Inky مداد اسا mudaud asa, مرکب مانند murukkub maunend.

INLAID تعيين taï-én, معين muaï-un. *Inlaid* or *tessellated work* فسوسکاري fusooskauré.

INLAND (*remote from the sea*) دور از دريا door uz duré-a-, بعيد از بحر ba-éd uz buhr. v. *interiour*.

To INLAY (*tessellate*) تعيين کردن taï-én kirdun, معين ساختن mu-aï-un saukhtun. v. *to variegate*.

INLET دخول dukhool, مدخل mudkhil. v. *entry*, *passage*, *creek*, *bay*.

Inly, v. *internal*, *internally*.

An INMATE همخانه humkhauneh, همدم humdum, اهل الدار ahla'd'daur, اهل بيت ahla beet.

INMOST دروني duroone, دخيل dukheel.

An INN, خان khan, منزلخانه munzilkhauneh, منزلگاه munzilgauh, منزل munzil, (plur. منازل munauzil), مهمان خانه mukaun, مکان mukaun, muhmaun khauneh, کاروانسراي karavanseraï, ميخانه meikhauneh, تيم teem, خمارخانه khumaurkhauneh, فندق funduk. v. *caravansera*, *hostel* or *hotel*, *tavern*.—*To inn* درخان رفتن dur khaun ruftun, در منزل استادن dur munzil ustaudun, بکاروانسراي بودن bekaravanseraï boodun, درمهمان خانه دخل کردن dur muhmaunkhauneh dukhl kirdun. v. *to house*, *harbour*.

Inn-holder, *inn-keeper* سرادار suradaur, مهماندار muhmaundar, ميخانگي meikhaunugé, مغ mugh, پير مغان peera mughaun.

INNATE ذاتي zauté, مادرزاد mauderzaud, مطبوع mutboo-a, طبعي tuba-é, طبيعي tubé-a-é, مجبول mujbool, طيني teiné, غريزي ghureezé.

Innateness ذات zaut, مادرزادي mauderzaudé, طبيعت tubé-aat, توت ذاتي kuwwuta zauté.—*Innate ideas* عقل اول akla awwul, جبلت jibillut. *An innate quality* خاصيت khassé-ut.

INNER درون duroon, اندرون anduroon, اندروني anduroone. v. *interiour*.—*An inner garment* اندرونه andurooneh. *The inner part of the thigh* باد baud.—*Innermost*. v. *inmost*.

INNOCENCE (*freedom from guilt*) عدم گناه aduma gunah, بي گناهي bé gunauhé, عدم جرم aduma jurm, عدم زنب aduma zumb.—(*harmlessness*) پاکي pauké, پاکلک pauklik, پاکيزگي paukeezugé, سادگي saudugé, saudugé, طهارت tuhaurut, عفت yffut, زکاوت zukawut, عصمت asmut, اخلاص ikhlaus, خلوص khuloos. v. *purity*.

Innocent (*not guilty*) بي گناه bé gunauh, معصوم maasoom, از گناه معصوم uz gunah maasoom, بي جرم ghire-a jurm, غير جرم و گناه bé jurm ou gunah, غير خطا ghire-a khuta, بي زنب bé zumb. (*harmless*) ازاد azaud, پاک pauk, پاکيزه paukeezeh, طاهر tauhir, صافي دل saufé dil, ساده دل saudeh dil, زکي zuké, بار barr, اصلاح islauh, خالص khaulis, صاف sauf, ساده saudeh, مطاهر mutauhir.

Innocently (*not guiltily*) بلا گناه bila gunah, بر وجه بي خطا bur wujha bé khuta, معصوما maasooman, بطور بلا زنب betoor bila zumb.—(*harmlessly*) طاهرانه tauhirauneh, پاکانه paukauneh, با سادگي ba saudugé.

To INNOVATE ابتداع کردن ibtidaa kirdun, احداث نمودن ihdaus numoodun, پيدا ساختن peeda saukhtun, ايجاد کردن a-éjaud kirdun.

Innovation ابتداع ibtidaa, احداث ihdaus, پيدا peeda, ايجاد a-éjaud, بدات budaat.

An innovator محدث muhdis, مبتدع mubtuda.

Innoxious, *innocuous*, v. *innocent*.

An INNUENDO تنبيه عارض tumbeeha auriz, خبر ملتوي khubra multawé.

INNUMERABLE بي شمار bé shumaur, بي حد و شمار bé hud ou shumaur, غير عد ghire-a add, غير حساب ghire-a hissaub, از حد عد زياده uz hudda add zé-audeh, بي مر bé murr. v. *infinite*.—*Innumerable as the ants* مور شمار moor shumaur.—*Innumerably* بر وجه بي شمار bur wujha bé shumaur, بروي بي حساب berooï bé hissaub.

Innoffensive, v. *innocent*, *harmless*.

Inordinate, v. *irregular*.

Inquietude, v. *disquietude*.

To INQUIRE جستن justun, پرسيدن porsédun, طلبيدن tulbédun, طلب کردن tulb kirdun, لابه ساختن laubeh saukhtun, خواستن khaustun, واجستن wajustun, واکاويدن wakawédun, برماشيدن burmashédun, پژوهيدن puzshoohédun, جست و جو کردن just ou joo kirdun, تکاپو ساختن tukapoo saukhtun, تفحص کردن tufuhhus kirdun, تجسس نمودن tujussus numoodun, فتش کردن futish kirdun, تفتيش ساختن tufteesh saukhtun, استعلام بودن istalaum boodun, استنبا کردن istimba kirdun, فحص نمودن fuhis numoodun, افتحاص ساختن ifitihaus saukhtun, استخبار شدن istikhbaur shoodun, مبيث بودن mubees boodun, تعرف ساختن taarruf saukhtun, تنحس کردن tunuhhus kirdun. v. *to ask*, *seek*, *examine*.—*He did not inquire* نا جست

na juſt. *To inquire after news* از خبر جست و جوي كردن uz khubr juſt ou jooï kirdun.

An inquirer مفتش مجتسس mufuttiſh, mujtuſis, پرسنده porſindeh, خواه khauh, مستنبي muſtumbé, فتاش futtauſh. v. *examiner, inquiſitor.*

Inquiry, inquiſition جست و جو juſt ou joo, تفحص tufuhhus, فتش futiſh, پو poo, پژوهش puzſhoohiſh, تك و پو tuk ou poo, طلب tulub, خواهش khauhiſh, پرسش porſiſh, تفتيش tuftiſh. v. *examination, diſcuſſion.*

Inquiſitive مستقصي muſtukſé, طالب taulib, طلبا tuluba, مبيث mubees, استعلام iſtalaum, استخبار iſtikhbaur, زو هوس zu hawus, سوداگر ſoodagur.—*Inquiſitively* با استقصا ba iſtikſa, با هوس ba hawus, مستقصيا muſtugſé-an, با جست و جوي ba juſt ou jooï.

Inquiſitiveneſs هوس hawus, سوداگري ſoudaguuré, استقصا iſtikſa, خلجان khuljaun.

An inquiſitor طالب taulib (plur. طلب tulub, طلبت tulubut), مفتش mufuttiſh, تفتيش tufteeſh, نجث nujis, نجاث nujjaus. v. *inquirer.*

To INRAIL (*ſurround with rails*) با داربزين احاطه كردن ba daurbuzeen ihauteh kirdun.

INROAD برنك burunk. v. *incurſion.*

INSANE ديوانه deewauneh, معنون maanoon, مجنون mejnoon, الفته alufteh, دله duluh, مالوق maulook, اشفته aſhufteh. v. *mad.*—*Inſanity* جنون junoon. v. *madneſs.*

INSATIABLE, *inſatiate* تهعكار tumakaur, تنك چشم tunk chuſhum. v. *avaricious, greedy.*

Inſatiableneſs طمعكاري tumakauré. v. *avarice.*

Inſatiably با طمع ba tumaa, حرصانه hirſauneh.

To INSCRIBE مرقوم كردن murkoom kirdun, كتب ساختن kutub ſaukhtun, نويشتن nunuwéſhtun. v. *to write, enrol.*

Inſcribed مقيد mukei-ud, مكتوب muktoob, مرسوم murſoom, معنون mu-anwun, نويشته nuwéſhteh, محرر muhurrur, مسطور muſtoor. *A table* or *monument on which any thing is incribed* لوح lawih, لوحت lawihut (plur. الواح alwauh, الاوبح alaweeh).

An inſcription رقم rukum (plur. رقوم rukoom, ارقام arkaum), قيد keid, رسم ruſm (plur. رسوم ruſoom). *The inſcription* or *title of a book* عنوان unwaun, كتابت kitaubut.

INSCRUTABLE ممتنع تفتيش mumtina tufteeſh, مستحيل تفحص muſtuheela tufuhhus,

An INSECT حشرت huſhurut (plur. حشرات huſhuraut), خست khuſt, خستره khuſtureh, هامت haumut (plur. هوام huwaum), خشاش khuſhauſh, خشاشت khuſhauſhut, دد dud, دده dudeh, ددودام dudoodaum. *The inſects of the earth* هوام الارض huwaumu'l'arz, حشرات الارض huſhurautu'l'arz.

INSECURE نا امين na ameen, غير مسلم ghire-a muſullum, نا مهيمن na muheemin, بي زنهار bé zinhaur, بي امن bé amin, نا استوان na uſtuwaun, بي سكينت bé ſukeenut, غير اهد و امان ghire-a ahd ou amaun.

Inſecurity عدم زنهار aduma zinhaur, بي اميني bé ameené, نا استواني na uſtuwauné, عدم سكينت aduma ſukeenut, خطر khutur, مخاطرت mukhaturut. v. *uncertainty, danger.*

INSENSIBILITY (*inability to perceive* or *feel*) عدم احساس aduma ihſaus, خلاف حس khilaufa huſs, عدم جان aduma jaun.—(*ſtupidity*) سرسامي ſurſaumé, عدم عقل aduma akul, حمق و غباوت humk ou ghubawut.—(*dulneſs of corporal ſenſe*) برودت المزاج buroodutu'l'mizauj, ناتواني natuvvauné, سستي ſuſté. (*want of affection*) برودت buroodut, عدم محبت aduma mohabbut, خلاف نرم دلي khilaufa nurm dilé.

Inſenſible (*unable to perceive* or *feel*) غير محسوس ghire-a muhſoos, بلا حس bila huſs, بي جان bé jaun. (*ſtupid*) سست ازعان ſuſt azaun, سرسام ſurſaum, بي عقل bé akul, احمق ahmuk, پليد puleed, شيدا ſheeda. (*cold in conſtitution*) برود المزاج buroodu'l'mizauj, سست اندام ſuſt andaum, نا توان na tuvvaun.—(*without affection*) بي نرم دل bé nurm dil, غير محبت ghire-a mohabbut (*gradual*) دروج darooj, دروجان duroojan.

Inſenſibly (*imperceptibly, by degrees*) بر وجه نا اشكار bur wujha na aſhikaur, از درجه بدرجه uz durjeh bedurjeh, پايه پايه pa-éh pa-éh, قدم بقدم kudum bekudum. (*without mental* or *corporal ſenſe*) بي جان bé jaun, سرسامانه ſurſamauneh, بطور نا توان betoor na tuvvaun. v. *ſtupidly, frigidly.*

INSEPARABLE ممتنع مفروق mumtina mufrook, مستحيل انفصال muſtuheela infiſaul, غير منفصل ghire-a munfuſil, ملازم mulauzim.—*Inſeparably* بطور ممتنع مفروق betoora mumtina mufrook, ملازمانه mulauzimauneh.

To INSERT دركردن dur kirdun, درنشاندن dur niſhaundun, نشاندن niſhaundun, در بردن dur burdun, ادخال كردن idkhaul kirdun, مدخل نمودن mudkhil numoodun, سلك ساختن ſilk ſaukhtun, تدكيم كردن tudkeem kirdun, تدميق نمودن tudmeek numoodun, ايلاج كردن a-élauj kirdun.—*Inſerted* مدخول mudkhool, دركرده durkirdeh, در نشانده dur niſhaundeh.

Infertion درنشاندگی dur nifhaundugé, ادخال idkhaul, سلک filk, تدکیم tudkeem, تدمیق tudmeek, ایلاج a-élauj.

Infervient, v. *conducive*, *fubfervient*.

The INSIDE درونی duroonė, درون duroon, بطن butin, دخل dukhl, دخلت dukhlut, داخلت daukhilut, ضمن zimin, جو jow.—*Hollow in the infide* سندین fundeen, مجوف mujawwuf.

INSIDIOUS رنگ امیز runk ameez, ذو ریا zu ré-a, غدار ghiddaur, غدیر ghudeer, حیله باز heeleh bauz. v. *deceitful*, *fly*, *treacherous*.—*Infidioufly* غدارانه ghiddarauneh, با حیله بازی ba heeleh bauzé. v. *deceitfully*.

INSIGHT (*infpection*) نظر nuzir, مباشرت mubaufhurut, بینش beenifh.—(*fkill*) وقوف wukoof, معرفت maarifut, اهلیت ahlé-ut, علم ylm.

INSIGNIFICANCE, *infignificancy* عدم معني aduma maané, خلاف فایده khilaufa fa-édeh, نا فرجامي na furjaumé, بي سازي bé fauzé.

Infignificant بي معني bé maané, بلا فایده bila fa-édeh, نا فرجام na furjaum, غیر مفید ghire-a mufeed, بي منفعت bé munfaat, به کار نه اینده beh kaur neh a-éndeh, بي ساز bé fauz, بیهوده béhoodeh, از کار رفته uz kaur rufteh, ما لا یعني ma la é-ané, کاسوي kaufmooï, عقیم akeem, فلاد fulaud, فند fund, لغو lughoo, گذاف guzauf, بادژم baudzfhum. *Infignificant talk* سخن نا فرجام fukhun na furjaum, کلام بیهوده kulaum béhoodeh, هدیان hudé-aun.—*Infignificantly* بر وجه بي معني bur wujha bé maané, بلا فرجام bila furjaum, بطور بیهوده betoor béhoodeh, بطریق کاسوي betureeka kaufmooï.

INSINCERE بي وفا bé wufa, بي حقیقت bé hukeekut, دورو dooroo, دوروي doorooï, دورنگ doorunk, رنگ امیز runk ameez, ذو ریا zu ré-a, ذو صورت معامله zu fooruta ma-amleh, مجازي mujauzé. v. *deceitful*.—*Infincerely* بلا حقیقت bila hukeekut, مجازا mujauzan. v. *deceitfully*. —*Proceeding infincerely* گژ رفتار guzfh ruftaur.

Infincerity عدم حقیقت aduma hukeekut, خلاف وفا khilaufa wufa, ریا ré-a, رنگ runk, صورت معامله fooruta ma-amleh, مدارا mudaura. v. *diffimulation*, *deceit*.

To INSINUATE اشارت کردن ifhaurut kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh faukhtun. v. *to hint*, *fuggeft*, *inftil*.—(*to introduce gently*) قدم بقدم در اوردن kudum bekudum dur awurdun, پایه پایه ادخال کردن pa-éh pa-éh idkhaul kirdun. *To infinuate one's felf* (*into another's favour*) استعطاف ساختن iftatauf faukhtun, تملق نمودن tumulluk numoodun, ربط القلب کردن rubtu'l'kulb kirdun, کسب تقرب ساختن kufba tukurrub faukhtun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دل گرفتن dil gooriftun, نوازش نمودن nuwauzifh numoodun.

Infinuation نوازش nuwauzifh, نوازي nuwauzé, دل گیر dil geer, خاطر نواز khautir nuwauz, تملق tumulluk, خوش امدي khoofh aumudé. *A villainous infinuation* وسوست wufoofut, طایف ta-éf, البت alabut.

Infinuative, *infinuating* نوازش نما nuwauzifh numa, دل کش dil kufh, جان نواز jaun nuwauz. *An infinuator* نوازش گر nuwauzifh gur.

INSIPID بي مزه bé muzeh, بي نمک bé numuk, غیر لذت ghire-a luzzut, نا شیرین na fheereen, تافه taufeh, تفه tufih, بازیره bauzeereh, بازشیره bauzfheereh, ملاخت mulaukhut. v. *taftelefs*, *dull*.

Infipidity بیخواني békhauné, عدم مزه aduma muzeh, شیریني fheereené, خلاف تفه khilaufa tufih, عدم نمک aduma numuk. v. *taftelefsnefs*, *dullnefs*.

Infipidly بلا مزه bila muzeh. v. *dully*.

To INSIST وا استادن بچیزي wa uftaudun becheezé, مصر کردن mufir kirdun, قیام نمودن ké-aum numoodun, علي شربة واحدة شدن ala fhurubbutin wahidutin fhoodun, فنوک بودن funook boodun, بپاي داشتن bepa-é daufhtun, اقامت نمودن ikaumut numoodun.

To INSNARE در دام گرفتن dur daum gooriftun, در کمند کردن dur kumund kirdun, کمند انداختن kumund andaukhtun, الفتن aluftun, اشفتن afhuftun. — *Infnared* در دام گرفته dur daum goorifteh, الفته alufteh, اشفته afhufteh. *To be infnared* بکمند گیر شدن bekumund geer fhoodun, الفته بودن alufteh boodun.

Infociable, v. *unfociable*.

INSOLENCE شوخي fhookhé, متکبري mutukubbiré, شقاوت fhukawut, سفیهي fufeehé, حرامزادگي haramzaudugé, عدم ادب aduma adub, طغوي tughoo-é, طغیان tughé-aun, طاغیت taughé-ut, مذمت muzimmut, ازار azaur, بغي bughé, طنز tunz, اهانت ihaunut. v. *contempt*.

Infolent ازار رسان azaur rufaun, شوخ fhookh, متکبر mutukubbir, ذو طغیان zu tughé-aun, بي ادب bé adub, شقي fhuké, هوادار hawadar, اهانت نما ihaunut numa, دشنام ده dufhnaum duh, ازار رسان azaur rufaun, بي حیا bé hei-a, بغي bughé, بطر butir, فرناس furnaus, مارد maurid.—*An infolent man* حرامزاده haramzaudeh, اهل متکبري ahla mutukubbiré, ازاري azauré, صاحب شقاوت fahib fhukawut, باغي baughé.

Infolently متکبرانه mutukubbirauneh, با شوخي ba fhookhé, با شقاوت ba fhukawut, استهزا iftihzan.

INSOLVABLE, *insoluble* (*not to be solved* or *explained*) ممتنع حل mumtina hull, مستحيل بيان mustuheela bei-aun, نا ممكن شرح na mumkina shurh, ممتنع تعبير mumtina taabeer.—*Insolvable* (*impossible to be paid*) ممتنع ادا mumtina ada, نا ممكن گذار na mumkina guzaur.

INSOLVENT بي قابليت ادا bé kaubilé-uta ada, نا قابل گذار na kaubila guzaur, مفلس muflus. v. *bankrupt*.—*Insolvency* عدم قابليت ادا aduma kabulé-uta ada, شكسته حال shakusteh haul, مفلسي muflusé. v. *bankruptcy*.

INSOMUCH چنانچه chunauncheh, چنانكه chunaunkeh, انچنانكه oonchunaunkeh, بنا برين buna bureen, حتي hutta, تا حدي كه ta huddé keh, تا از حد كه ta uz hudd keh, علي ان ala anna.

To INSPECT با دقيقت نظر كردن ba dukeekut nuzur kirdun, اطلاع ساختن itlaa saukhtun, مباشرت نمودن mubaushurut numoodun, مباشر شدن mubaushir shoodun, مطلع بودن mutlaa boodun, ناظر شدن nauzir shoodun, فر كردن furr kirdun, فرار ساختن furaur saukhtun. v. *to examine*.

Inspection نظر nuzur, نظارت nuzaurut, مباشرت mubaushurut, سركاري surkauré, كاربند kaurbund, كارزثول kaurzshool. v. *superintendence*.

An inspector ناظر nauzir, مباشر mubaushir, كار اگاه kaur agauh, سركار surkaur, ناظر و سركار nauzir ou surkaur, كار افزول kaur afzshool, كار اوزول kaur awzshool, كارگذار kaurguzaur, پروانه purwauneh. v. *overseer*, *superintendant*.

INSPIRATION القا ilka, الهام ilhaum, وحي wuha. (*breathing*) نفس زن nufus zun, دم كش dum kush. *Divine inspiration* الهام الهي ilhauma ilahé, الهام رباني ilhauma rabbauné, وحي رباني wuhei-a rabbauné, وحي قلب wuhei-a kulb.

To inspire (*animate by supernatural infusion*) الهام كردن ilhaum kirdun, وحي ساختن wuhé saukhtun, ملهم زدن mulhum zudun. (*to breathe into*) نفخ كردن nufikh kirdun, شخليدن shukhlédun.

Inspired ملهم mulhum.

An inspirer الهام كننده ilhaum koonindeh.

To INSPIRIT دلگرم كردن dilgurm kirdun, دلفروز ساختن dilfurooz saukhtun. v. *to encourage*.

To INSPISSATE تغليظ كردن tughleez kirdun, بيشه نمودن beesheh numoodun, تاديت ساختن taadé-ut saukhtun. v. *to thicken*, *coagulate*.—*Inspissation* تغليظ tughleez, تاديت taadé-ut.

INSTABILITY عدم قرار aduma kuraur, بي دوامي bé duwaumé, نا پايداري na païdauré, عدم ثبات aduma subaut, هرجايگي hurja-égé. v. *inconstancy*, *fickleness*.

Instable بي قرار bé kuraur, بي بقا bé buka, بي ثبات bé subaut, غير ثابت ghire-a saubit, بي دوام bé duwaum, سبكپاي subukpaï, نا پايدار na païdar, نا شكيبا na shukeeba, هرجايي hurjaï-é, زرم zurim, قلع kulaa. v. *inconstant*.

To INSTAL نصب كردن nusb kirdun. *To instal in an office* or *dignity* درخدمت نصب ساختن dur khidmut nusb saukhtun, منصب تكليف كردن munsub tukleef kirdun, منصبدار ساختن munsubdar saukhtun, بمرتبه برداشتن bemurtibeh burdaushtun.—*Installed* منصوب munsoob.

Installation, *instalment* منصبداري munsubdauré, مباشرت mubaushirut, منصب تكليفي munsoob tukleefé.

INSTANCE (*example*) مثل misl, مثلت miss-lut, صورت soorut, نمودار numoodar, عبرت ibrut, رسم rusm, نسخت nuskhut, كارنامه سابق kaurnameha saubuk, تمثيل پيشانگي tumseela peishaungé. (*proof*, *document*) اثبات isbaut, دليل duleel, حجت hujjut, برهان burhaun. v. *demonstration*.—(*intreaty*) طلب tulub, رجا ruja, تمني or تمنا tumunna, پرسش porsish. (*troublesome importunity*) ازار azaur, ابرام ibraum, الحاح ilhauh, اقدام ikdaum. v. *urgency*.—*For instance* مثلا mislan.

To instance (*give as an example*) تمثيل كردن tumseel kirdun, مثل نمودن misl numoodun, نمودار ساختن numoodar saukhtun.

Instant (*intreating*) طلب ساز tulub sauz, رجا كنا ruja koona, تمني نما tumunna numa. (*importunate*) الحاح ساز ilhauh sauz, ستهنده sutuhindeh, ازار رسان azaur rusaun, كستاخ kustaukh, ابرام نما ibraum numa, مبرم mubrum, مبلط mublut, ثاقل saukil, اقدام ساز ikdaum sauz. (*immediate*, *present*) حاضر hauzir, موجود moujood.—*Instant*, *instantaneous* (*without interval*) بي ميانه bé mé-auneh, بي بانت bé baunut. (*quick*, *without delay*) تيز taze, تيز كار taze kaur, زود zood, بلا تواني bila tuvvauné.

An instant (*of time*) دم dum, ان aun, دقيقت dukeekut, لحظي luhzé, دفعت dufaat, طحوم tuhoom.—*Instantly*, *instantaneously*, *at this instant* زود zood, بزودي bezoodé, بر ان دم bur aun dum, علي الفور ala'l'four, علي التعجيل ala't'taajeel, بر وجه تعجيل bur wujha taajeel, تيز كار taze kaur, تيز بازار taze bauzaur, ذاك الان zauku'l'aun.

INSTEAD بجاي beja-é, در جاي dur ja-é, بدل bedel, بمنزلت bemunzulut. *Instead of which* بدل ان bedela aun.

The INSTEP (*upper part of the foot*) روي پاي roo-é pa-é.

To INSTIGATE انگیختن angeekhtun, اغرا ساختن ighra faukhtun, اغوا کردن ighwa kirdun, افژولیدن afzshoolédun, براغالیدن bu-raghalédun, تحریض کردن tuhreez kirdun, تحریک ساختن tuhreek faukhtun, ارش انگیختن ersh angeekhtun, خضوع کردن khuzoo-a kir-dun, انگیزیدن angeezédun, وژولیدن wuzshoo-lédun, غالیدن ghaulédun, غوریدن ghoorédun, تحریش ساختن tawrish kirdun, تورش کردن tuhreesh faukhtun, اعجال نمودن é-ajaul numoo-dun. *To instigate to fight* غولانیدن ghoolanédun.

Instigation اغرا ighra, اغوا ighwa, تحریض tuh-reez, حض huzz, حث hufs, محتثث muhtufis, تورش tawrish, تحریک tuhreek, اعجال é-ajaul, تحریب tuhreeb, تحریش tuhreesh, ایزاع a-ézaa, توزیع tawzé-a, همز humz, ندب nudib, محاضت muhauzit, از azz, اج ajj, شمظ shumz. *The instigations of the devil* همزات humzaut, وسواس wufwaus, وسوس wufwus, وسوست wufwufut, طایف ta-éf.

An instigator محرض muhurriz, ارش انگیز arsh angeez, اغوا سازنده ighwa fauzindeh.

To INSTIL تقطیر کردن tukteer kirdun. v. *to distil.*—*To instil into the mind* در خاطر قدم بقدم نشاندن dur khautir kudum bekudum nishaundun, بدل پایه پایه نصب کردن bedil pa-éh pa-éh nusb kirdun, در جان القا نمودن dur jaun ilka numoodun.

Instillation تقطیر tukteer, استقطار iftiktaur. v. *distillation.* — *Instillation into the mind* در خاطر پایه پایه نشان dur khautir pa-éh pa-éh nishaun, بدل القا bedil ilka.

INSTINCT اغرا ighra, هجس hujis, میل طبع meila tuba, مزاج mizauj, خلقت khulkut, جبلت jibillut, اغوا ighwa, القا ilka, حض huzz, مراد یا اعراض بی اختیار moraud ya é-arauz bé ikhté-aur. — *Instinctive, instinctively* از هجس uz hujis, از میل طبع uz meila tuba, طبعی tuba-é, از جبلت uz jibillut, من اغرا min ighra, مراد یا اعراض بی اختیارنما moraud ya é-arauz bé ikh-té-aur numa, بر وجه القا bur wujha ilka.

To INSTITUTE (*establish*) نصب کردن nusb kirdun, شروع ساختن shuroo-a faukhtun, مجتعل کردن mujtaal kirdun, نشاندن nishaundun, وضع کردن wuza kirdun, تعیین ساختن taï-én faukhtun, تدبیر نمودن tudbeer numoodun, طریق کردن tureek kirdun, نظام ساختن nizaum faukhtun. v. *to constitute.* — (*to instruct*) تعلیم ساختن taaleem faukhtun, تادیب نمودن taadeeb numoodun, تربیت ساختن turbé-ut faukhtun.

An institute, institution (*establishment*) نصب nusb وضع wuza, تدبیر tudbeer, بندوبست bundou-bust, تعیین taï-én, سراغاز furaghauz مجتعل mujtaal. v. *settlement.* — (*precept, maxim, regulation*) عادت audut, ایین aï-éu, قانون kanoon (pl. قوانین kuwauneen), طریق tureek, طریقت tu-reekut, شروع shuroo-a, ادب adub, پیش نهاد peish nihaud, قاعدت ka-édut, سنت funnut, روش rou-vish, سلوک fulook, مسلک musluk, ازین azeen, سبیل fubeel (pl. سبل fubul), اهنک ahunk. — (*education*) تربیت turbé-ut, تادیب taadeeb, تعلیم taaleem.—*An institutor* نصب کننده nusb koonin-deh, واضع القانون wauza-u'l'kanoon. v. *instructor.*

To INSTRUCT تربیت کردن turbé-ut kir-dun, تعلیم نمودن taaleem numoodun, تادیب ساختن taadeeb faukhtun, ادب کردن adub kir-dun, علم و ادب دادن ylm ou adub dadun, فرهختن furhukhtun, فرهیختن furheekhtun, فرهیزیدن furheezédun, تفهیم کردن tufheem kir-dun, تلقین ساختن tulkeen faukhtun. v. *to teach.*

An instructor مودب mu-eddib, معلم mu-ellum, تربیت کننده turbé-ut koonindeh.

Instruction تربیت turbé-ut, تعلیم taaleem, تادیب taadeeb, تعدب ta-addub, علم ylm, تلقین tulkeen, تفهیم tufheem. v. alfo *mandate.*

Instructive علم نما ylm numa, تادب بخش ta-addub bukhsh, تعلیم ساز taaleem fauz.

An INSTRUMENT الت alut (pl. الات alaut) اداة adaut (pl. اداوت adawut), سبب fibub (pl. اسباب afbaub), سازکاری fauzkauré, هدات hu-daut, نیو né-oo. *Warlike instruments* الت حرب aluta harb, اداوت جنک adawuta jung. v. *arms.* *A currier's instrument for scraping skins* کزوني ku-zooné. *An instrument for pulling up trees, &c. by the roots* پیکن peikun. *A tooth-drawing instrument* کلبستان kulbuftan. *A musical instrument* سازنده fauzindeh, ساز fauz, سازکار fauzkaur, رامشکر raumishgur, رامشک raumishk, ملهي mul-hé (pl. ملاهي mulauhé). *A performer on a musical instrument* نواز nuwauz, نوزش nuwauzish, سازنده fauzindeh. *To tune or perform on a musical instrument* نواختن nuwaukhtun, نواخت کردن nuwaukht kirdun, نوازش ساختن nuwauzish faukhtun, اهنک کردن ahunk kirdun, ساز زدن fauz zu-dun. *The bridge of a musical instrument* خرک khu-ruk. *The string of a musical instrument* شراع shu-raa, ابم abum, بم bumm. *An instrument or written contract* عهد نوشته ahud nuwishteh, شرط نویس shurt noo-és, تمسک tummufook, خط khutt. *An instrument* (*agent*) کارکذار kaur guzaur, کارکر kaur-gur, واکیل vakeel, عامل aumul. (*the cause or mean of any thing*) موجب moojib, سبب fibub, اجل ajil, اصل afl, داع daa, بادي baudé, فاعل fa-él,

—*A case for an instrument* بوريا booré-a. *A maker of instrument cases* بوريا باف booré-a bauf. *A wire-drawing instrument* سرتحته surtuhteh. v. under *iron*.

Instrumental (*causing*) ساز sauz, سازنده sauzindeh, فاعلي fa-élé, كنان koonaun, زو قوت ساز zu kuwwuta sauz. (*helpful, aiding*) مدد ده mudud duh, امداد اور imdaud awur, عون ساز a-oon sauz. *Vocal and instrumental musick* سازنده و خواننده sauzindeh ou khaunindeh, سوز و ساز sooz ou sauz, رامشكر raumishgur, رامشك raumishk.

Instrumentality, instrumentalness (*the power of causing*) قوت ساز kuwwuta sauz, قدرت فاعلي kudruta fa-élé, امداد اوري imdaud awuré.

Instrumentally با قوت ساز ba kuwwuta sauz.

INSUFFERABLE نا تحمل na tuhummil. v. *intolerable, detestible*.

INSUFFICIENCY عدم كفايت aduma kufa-é-ut, عدم قابليت aduma kaubilé-ut, نا لايقي na la-éké, عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم اهليت aduma ahlé-ut, عدم قوت aduma kuwwut.

Insufficient بي كفايت bé kifa-é-ut, نا قابل na kaubil, نا لايق na la-ék, بي موافقت bé muwaufikut, بي اهليت bé ahlé-ut, غير قوت ghire-a kuwwut, بي كفاف bé kufauf. v. *inadequate*; *ignorant*.—*Insufficiently* بطور نا قابل betoor na kaubil, بر وجه بي قوت bur wujha bé kuwwut, بلا كفايت bila kufau-é-ut, بي كفافانه bé kufaufauneh.

INSULAR جزيرت منسوب juzeerut munsoob, بنداب پيوند bundaub pivund, بندابي bundaubé.

Insulated بي پيوستكي بهر جانب bé pivustugé behur jaunib.

INSULT دشنام dushnaum, شتم shutum, طنز tunz, طعنت taanut, ملامت mulaumut.

To insult دشنام دادن dushnaum dadun, طعنت ساختن taanut saukhtun, افسوس زدن afsoos zudun, ملامت كفتن mulaumut guftun, طنز كردن tunz kirdun, شتم دادن shutum dadun.

An insulter دشنام كو dushnaum goo, شتم كننده shutum koonindeh. — *Insultingly* بر وجه دشنام bur wujha dushnaum.

Insuperable, insurmountable, v. *invincible*.

Insupportable, v. *intolerable*.

To INSURE پايندانى كردن pa-éndauné kirdun. v. *to ensure*.

A INSURGENT برخيزا burkheeza, فتنه انكيز fitneh angeez.

Insurrection فتنه fitneh, خاستكي khaustugé, برخيزش burkheezish, هنكامه hungaumeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha. v. *rebellion, sedition*.

An INTEGER, *integral* كليت kullé-ut, كماليت kumaulé-ut. v. *whole*.

Integral كامل kaumul. v. *entire*.

INTEGRITY صفا sufa, خلوص khuloos, صلاح sulauh, استقامت istikaumut. v. *sincerity, honesty, purity*.

Integument, v. *cover, envelope, shell, husk*.

INTELLECT عقل akl, هوش hoosh, فهم fuhm, ادراك idrauk, ازعان izaan, طبع tuba, فراست firausut, خرد khirud. v. *understanding*.

Intellectual, intellective (*having the power of understanding*) زو قوت مدركت zu kuwwuta mudrikut, اهل هوش ahla hoosh. — *Intellectual* (*relating to the understanding*) عقل منسوب akl munsoob, هوش پيوند hoosh pivund. v. *ideal, mental*.

Intelligence (*information, news*) خبر khubr, خبرداري khubrdauré, اكاه agaugh, اكاهي agauhé, اثار asaur, وقوف wukoof.—(*understanding*) عقل akl, فهم fuhm, ادراك idrauk, ازعان iza-an, دانش daunish, دانايي daunaï-é. v. *knowledge*; also *spirit, soul*.—*To give intelligence* خبر دار كردن khubr dar kirdun, خبر دادن khubr dadun, اكاهيدن agauhédun, اكاه ساختن agauh saukhtun. *Receiving intelligence* خبر دار khubr dar.—*An intelligencer* خبر ده khubr duh, اكاه ساز agauh sauz, خبر كير khubr geer, خبر پژو khubr puzhoo.

Intelligent (*knowing*) عاقل aukil, عالم aulim, عارف aurif, دانا dauna, دانشخور daunishkhore, شناس shinaus, هوشيار hooshé-aur, دراك durrauk, هوشمند hooshmund, زو عرفان zu urfaun, فهيم fuheem, فهم fuhm, كاردان kaurdaun, دانا dauna, دان daun, هوشمند hooshmund, هشيار hushé-haur, دريابنده dur é-abindeh, شنو shinoo, داناج daunauj, زيرك zeeruk, ثقيف sukeef, صاحب فراست sahib firausut, اهل ادراك ahla idrauk, صراف surrauf, واقف waukif, خردمند khirdmund, زهين zuheen, بخرد bukhirud, پندار pindaur, درياب duré-aub, زو معرفت zu maarifut, عقول akool, تيز فهم taze fuhm, مبصر mubussur, خنيده khunédeh, با قعت ba kaat, ارطيون arté-oon, ارب arub, اريب areeb, ندس nudis, برز buruz, نيومرد né-oomurd, مستنقه mustunkeh, لبيب lubeeb, لبق lubuk, لبيق lubeek, لتح lutuh, لتحت lutuhut, لاتح lautuh, لقس lukis, منكر munkur, دهي duhé, داهي dauhé (pl. دهات duhaut, دهون duhoon), فرهمن furhumun, فرهمند furhumund, ازير azeer, ازشير azsheer, زناج zunauj (pl. زنج zunuj. v. *skilful, learned*.

To be intelligent زيرك و عاقل بودن zeeruk ou akl boodun, عالم شدن aulim shoodun. *To render intelligent* تعقيل كردن taakeel kirdun, تبصير ساختن tubseer saukhtun. *An intelligent man*

عرفان صاحب sahib urfaun, اهل ادراك ahla idrauk, صاحب فراست sahib firausut. *Intelligent men* اصحاب فهوم as-haub fuhoom, بصيرت صاحبي buseerut sahibé, عرفا urufa, عقلا ukula, نهي nuhé, انها anha.

Intelligible معقول maakool, هويدا سخن hooïda sukhun, ممكن مفهوم mumkina mufhoom.—*Intelligibleness, intelligibility* امكان مفهوم imkauna mufhoom, معقولي maakoolé. *Intelligibly* بطور معقول betoora maakool, هويدا hooïda. v. *clearly, plainly, distinctly.*

INTEMPERANCE, *intemperateness* عدم اعتدال adama é-atidaul, خلاف پرهيزي khilaufa purhazé, ارفاش irfaush. v. *excess.*

Intemperate بي پرهيز bé purhaze, غير اعتدال ghire-a é-atidaul, مرفش murfish, نفساني nufsauné, شهوت نفسانيت متابعت shuhwuta nufsané-ut mutabaat, بي ضبط نفس bé zubta nufs.—*To be intemperate* نفس غلبه كردن nufs ghulbeh kirdun, بي پرهيز بودن bé purhaze boodun. v. also *passionate.*—*Intemperately* بر وجه بي پرهيز bur wujha bé purhaze, بلا اعتدال bila é-atidaul.

To INTEND كام نمودن kaum numoodun, مراد كردن moraud kirdun, قصد داشتن kusd daushtun, نيت ساختن né-ut saukhtun, غرض نمودن ghurz numoodun, ارادت كردن iraudut kirdun, ارزو داشتن arzoo daushtun, مقصد بردن mukſud burdun. v. also *to regard, attend to, enforce.*

An INTENDANT مباشر mubaushir, متولي mutoolé, وكيل vakeel, مامور maamoor, كارران kaurraun, كتخدا kutkhoda, جري juré. *An intendant general* وكيل مطلق vakeela mutluk.

INTENSE شديد shudeed, سخت sukht, اترع atraa, عسيب aseeb, عصيصب aseesub, قوي kooï, عظيم azeem, وافر waufir. *Intense cold* شدت شتا shidduta shita, صبارت subaurut, صنابر sunaubir. *Intense heat* متهم muttuhim, گرمي سختيت gurmé sukhteet, سخنت عسيب sukhnuta aseeb. *To crack as the skin with intense heat or cold* نا گواريدن na guwaurédun. *Intense application* شدت تعلق و تمسك shuddut ta-alluk ou tummusook. *An intense look* امعان imaan. v. also *vehement.*—*Intensely* با شدت ba shiddut, غايت gha-é-ut, بغايت begha-é-ut, با سختي ba sukhté. v. *excessively.*—*Intenseness* شدت shuddut, سختي sukhté.

INTENSION كش kush, بسط bust. v. *stretching.*—*Intensive* كشيده kushédeh. v. *stretched.*

INTENT مطلع mutla, ذو جد و جهد zu jidd ou jihud, مقيد muké-ud, ساعي saa-é. v. *diligent.*—*To be intent* مطلع بودن mutla boodun, جد و جهد نمودن jidd ou jihud numoodun.

Intent, intention مراد moraud (pl. مرادات moraudaut), قصد kusd, مقصود mukſood, نيت né-ut, كام kaum, غرض ghurz, سعي sa-é, سوي soo-é, منتهاي طلب muntuha-é tulub, خواه khauh, خواست khaust. v. *design, purpose.*—*Intentional* خواه khauh, ذو نيت zu né-ut, مقصود mukſood. v. *designed.*—*Intentionally* با نيت ba né-ut, بقصد bekusd, با غرض ba ghurz, اختيارانه ikhté-arauneh, عمدا amudan.

Intently با جد و جهد ba jidd ou jihud, مقيدا muké-udan. v. *diligently.*

Intentness تقيد tuké-ud, اهتمام ihtimaum, شغل shughl. v. *diligence, intention, study.*

To INTER زير خاك نهادن zeer khauk nihaudun. v. *to bury.*

INTERCALARY كبيسا kubeesa, كبيست kubeesut. v. *embolismal.*—*An intercalary day* روز كبيسه rooza kubeeseh. *An intercalary month* ماه كبيسه mauha kubeeseh. *An intercalary year* سال كبيسه saula kubeeseh. *To intercalate* (*insert an extraordinary day*) روز كبيسه در نشاندن rooza kubeeseh dur nishaundun.

Intercalation كبيساي kubeesa-é, روز كبيسه در نشان rooza kubeeseh dur nishaun.

To INTERCEDE (*mediate between two parties*) توسط كردن tuwussut kirdun, متوسط نمودن mutuwussut numoodun, ميان دار شدن mei-aun dar shoodun, ميانه كردن mei-auneh kirdun, رجا ساختن ruja saukhtun, شفاعت كردن shufaat kirdun, استدعا ساختن istidaa saukhtun. v. *to interpose.*—*An interceder, intercessor* ميانجي mei-aunjé, ميان‌دار mei-aundar, توسيط tooseet. v. *mediator.*—*Intercedent*, v. *intervenient, interposed.*

To INTERCEPT (*stop and seize by the way*) براه گرفتن berauh gooriftun, زدن راهرا ساختن zuduna rauhra saukhtun, قطع طريق كردن kutaa tureek kirdun.—(*to obstruct, prevent from being communicated*) سد كردن sudd kirdun, گذار بسته ساختن guzaur busteh saukhtun, افشا منع كردن iffha muna kirdun, قطع و مانع نمودن kuta ou mauna numoodun, مقطوع ساختن muktoo-a saukhtun, عروض بودن arooz boodun.

Interception قطع و منع kuta ou muna, سد و مانع sudd ou mauna, منع راه‌گذار munaa rauhguzaur.

Intercepted مقطوع muktoo-a, براه گرفته berauh goorifteh, مسدود musdood, ممنوع mumnoo-a.

INTERCESSION ميانه mei-auneh, وساطت wusautut, توسط tuwussut, رجا ruja, شفاعت shufaat, حجب hujib, خونش khoonish, خوانش khaunish, خواهش khauhish. v. *mediation, deprecation.*—*To beg the intercession* (*of another*) استشفاع

کردن ishishfa kirdun. *To admit the intercession of one for another* تشفیع ساختن tushfé-a saukhtun.

To INTERCHAIN با سلسال پیوستن ba sulsaul pivustun, یکدیگر سلسله کردن eekdeegur sulsuleh kirdun. v. *to chain.*

INTERCHANGE بدل budul, مبادلت mubaudilut. v. *exchange, commerce.* — (*alternate succession*) خلافت با نوبت khilaufut ba noobut, سلسله با عقبت sulsuleh ba akubut. — (*mutual giving and taking*) داد استاد daud ustaud, داد ستاد daud sutaud, اخذ و مصرف akhz ou musruf, قبض و ادا kubz ou ada.

To interchange یک بجاي دیگر نهادن eek beja-é deegur nihaudun, بدل نمودن budul numoodun, مبادلت کردن mubaudilut kirdun. v. *to exchange.* — (*to succeed alternately*) سلسله با عقبت نمودن sulsuleh ba akubut numoodun, با خلافت نوبت ساختن khilaufut ba noobut saukhtun. — (*to give and receive*) داد استاد کردن daud ustaud kirdun.

Interchangeable (*capable of being interchanged*) ممکن بدل mumkina budil, لایق مبادلت laéka mubaudilut, قابل تبدیل kaubila tubdeel. — (*given and taken*) داده استاده daudeh ustaudeh, بخشیده و گرفته bukhshédeh ou goorifteh. (*following in alternate succession*) سلسله با عقبت نما sulsuleh ba akubut numa. — *Interchangeably* بطور بدل betoora budul, بر وجه خلافت bur wujha khilaufut, بطریق داد استاد betureeka daud ustaud.

Interchanged مبدل mubuddul, یک بجاي دیگر نهاده eek beja-é deegur nihaudeh, داده استاده daudeh ustaudeh, معطي و مقبوض maata ou mukbooz.

To INTERCOMMON (*feed at the same table*) همسفره بودن humsufreh boodun.

INTERCOURSE صحبت sohbut, علاقت alaukut, معامله ma-amleh, مساحبت musauhibut, انس anis, همجایي humjaï-é, همدمي humdumé, همزانوي humzanoo-é, همسازي humsauzé, اختلاط ikhtilaut, همصحبت humsohbut, همقدمي humkudaumé, همنشیني humnisheené, تشارک tushaurik, اشتراک ishtirauk. v. *communication, commerce.* — *To carry on an amicable intercourse* حسن معامله کردن husn ma-amleh kirdun.

INTERCURRENT در میان روان dur mei-aun rouvaun.

To INTERDICT منع کردن muna kirdun, احرام نمودن ihraum numoodun, حرام ساختن haraum saukhtun, نهي نمودن nuhé numoodun, تحریم کردن tuhreem kirdun, محروم نمودن muhroom numoodun. v. *to forbid, prohibit.*

An interdict, interdiction منع muna, مانع mauna, نهي nuhé, نهیت nuhé-ut, ناهیت nauhé-ut, احرام ihraum. v. *prohibition.*

Interdicted منتهي muntuha, محروم muhroom, ممنوع mumnoo-a, حرام huraum, متبر mutbir.

Interdictory تحریم tuhreem, مانع mauna, نهي نما nuhé numa, احرام ساز ihraum sauz.

To INTEREST (*to render necessary or important*) لازم کردن lauzim kirdun, مهم و لازم ساختن muhimm ou lauzim saukhtun, مهم مصلحت نمودن muhimm musluhut numoodun. v. *to concern.* — (*to give a participation*) تشریک کردن tushreek kirdun, اشتراک ساختن ishtirauk saukhtun, بهره دادن buhreh dadun, حصه دار نمودن hisseh dar numoodun. — (*to affect, move the passions*) خاطر گرفتن khautir gooriftun, دل اویختن dil aweekhtun, دلکشیدن dil kushédun, غرض انگیختن ghuruz angeekhtun, دلتنک ساختن diltunk saukhtun. — *To interest one's self* (*in any thing*) مدخل کردن mudkhil kirdun.

INTEREST (*advantage*) فایده fa-édeh, کسب kusb, نوا nuwa, سود sood, نفع nufa. v. *gain, good.* — (*participation*) اشتراک ishtirauk, حصه داري hisseh daré, بهره buhreh. v. *share.* — (*concern*) علاقت alaukut, عنایت ana-é-ut, پوشا poosha. v. *solicitude.* — (*influence over others*) قدرت kudrut, قوت kuwwut, حکم hookum. v. *authority.* — *Interest of money* معامله maamleh, ربح rubuh, ربا ruba, ربیت rubé-ut, ربوان rubwaun, ربون ruboon, سود sood. *Unlawful interest* ربح حرام rubuha haraum. v. *usury.* — *To lend upon interest* تضمین کردن tuzmeen kirdun. — *To make interest for an office* منصب حارص بودن munsub hauris boodun.

Interested (*concerned, participating*) ذو حصه داري zu hisseh daré, اشترک دار ishtirauk dar, اهل تشریک ahla tushreek. (*moved*) دلبسته dilbusteh, دلتنک diltunk, مضطرب muzturub, دلفکار dilfikaur, خاطر گیر khautir geer. *Interested* (*self-interested*) خود پرست khood purust. v. *selfish.* — *Interesting*, v. *affecting, moving.*

To INTERFERE (*clash with*) مانع و معارض شدن mauna ou ma-ariz shoodun, مخالف بودن mukhaulif boodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun. v. *to oppose*; also *to intermeddle, interpose.*

INTERFLUENT (*flowing between*) درمیان جریان dur mei-aun juré-aun.

INTERFUSED (*poured between*) در میان ریخته dur mei-aun reekhteh.

INTERJACENCY (*lying between*) درمیان نهادکي dur mei-aun nihaudugé, فی الوسط موضع fi'l'wusut mouza.

Interjacent در ميان نهاده dur mei-aun nihaudeh, في الوسط موضوع fi'l'wusut moozoo-a. v. *intervening.*

An INTERJECTION حرف hurf. *An interjection of calling* حرف ندا hurfa nida.

INTERIM بينا beina. v. *mean time.*

INTERIOUR درون duroon, دروني duroone, داخل daukhil, دخيل dukheel, ادخل adkhul, اندروني anduroone, متبطن mutubuttin, ميخاط meikhaut. *Interiour and exteriour* باطن و ظاهر bautin ou zauhir, درون و بيرون duroon ou beeroon. *The interiour part of any thing* بطن butin, ضمن zumin, درون duroon, دخل dukhl, دخلت dukhlut, داخلت daukhilut. *The interiour part of the thigh* لبدت lubdut. *The interiour part of the cheek* بج buj, پج puj, لپوس lupoos, لپوت lupoot. *The interiour part of a house* ميان سرا mei-ana sera, جو jaw-oo.

To interlace, v. *to intermingle.*

To INTERLARD (*mix meat with lard*) با شحم الخنزير اميز كردن ba shuhmu'l'khunzeer ameez kirdun. v. also *to intermix, interpose, diversify.*

To INTERLINE در ميان خطها كتاب الفاظ نوشتن dur mei-ana khut-ha kitaub alfauz nuwishtun. *Interlineation* در ميان خطها كتاب الفاظ نويس dur mei-auna kut-ha kitaub alfaus nuwees.

INTERLOCUTION مكالمت mukaulumut, تكلم tukullum. v. *dialogue.* — *An interlocutor* متكلم mutukullim, سخن ران sukhun raun.— *Interlocutory* تكلمي tukullumé, مكالمت منسوب mukaulumut munsoob.

An INTERLUDE تماشا tummausha, نقل nukkul. v. *play.*

INTERLUNAR حلول قمري huloola kumré, حلول قمر منسوب huloola kumr munsoob.

INTERMARRIAGE شغار shighaur.—*To intermarry* شغار كردن shighaur kirdun. v. *to marry.*

To INTERMEDDLE مدخل كردن mudkhil kirdun, مداخل نمودن mudaukhil numoodun, مداخلت ساختن mudaukhilut saukhtun, فضولي بودن fuzoolé boodun, معن شدن maan shoodun. *An intermeddler* (*busy body*) فضولي fuzoolé, معن maan (fem. معنت maanut), منفح munfih, عفزر afzur.

INTERMEDIACY ميانه mei-auneh, توسط tuwussut, بين bein. v. *interposition, intervention.* —*Intermedial, intermediate* ميان دار mei-aun dar, منتصف muntusif, نصف nusif, وسطي wusuté. *Intermediately* در ميان dur mei-an, بينا beina, نصفانه nusfauneh, في الوسط fi'l'wusut.

INTERMENT ميت meit, زير خاك نهان zeer khauk nihaun, قبر kubr, جنازه junauzeh. v. *burial.*

To INTERMINGLE اميختن ameekhtun, اميزيدن ameezédun, سرشتن surishtun, خلاط كردن khulaut kirdun. v. *to mix, mingle, incorporate.*

INTERMISSION فراغت firaughut, اهمال ihmaul, فترت futrut. v. *cessation, pause.*—*The intermission of the pulse* فتر futur. *Intermission from labour* وتيرت wuteerut. *The intermission of a fever* قلع kula, اقلاع iklaa. *Without intermission* بي اهمال bé ihmaul, بي فراغت bé firaughut, غير وتيرت ghire-a wuteerut, متوالي mutuwaulé, علي الاتصال ala'l'ittisaul, التوالي attuwaulé.

To intermit فراغت نمودن firaughut numoodun, اهمال ساختن ihmaul saukhtun, فترت كردن futrut kirdun.

Intermitting, intermittent, intermissive مهمل muhmil, فراغت نما firaughut numa. *An intermitting fever* تب نوبت tubba noobut. v. *fever.*

To intermix, v. *to intermingle.*

INTERNAL درون duroon, باطن bautin, داخل daukhil. v. *interiour:* also *intrinsick, real.* —*Internally* باطنا bautinan, داخلا daukhilan.

INTERNUNCIO ميانجي mei-aunjé, رسول صغير rusoola sagheer, دسفان dusfaun (plur. دسافي dusaufé), سفير sufeer (plur. سفرا sufra), عجاهن ajauhin (pl. عجاهنت ajauhinut), الاكت ilaukaut. v. *ambassador.*

To INTERPOLATE پينه زدن peeneh zuddun, تلدم كردن tuluddum kirdun. v. *to insert.*

To INTERPOSE (*mediate between parties*) ميانجي ميانداربودن mei-aundar boodun, ميانجي شودن mei-aunjé shoodun, درج ساختن durj saukhtun, بازنانه كردن baznauneh kirdun, واسط بودن wausit boodun. v. also *to interrupt.*—*Interposed* (*placed between*) در بين نهاده dur bein nihaudeh, در ميان موضوع dur mei-aun moozoo-a. —*Interposer*, v. *mediator.*

Interposition, interposal ميانداري mei-aundaré, واسطت wausutut. v. *mediation, intervention.*

To INTERPRET ترجمه كردن turjimeh kirdun, نقل ساختن nukkul saukhtun, تعبير نمودن taabeer numoodun, شرح دادن shurh dadun, تسفير كردن tusfeer kirdun, فسر ساختن fusr saukhtun. v. *to explain, translate, decipher.*

Interpretable ممكن تجرمه mumkina tujrimeh.

Interpreted مترجم muturjum, مشروح mushrooh. v. *explained.*

Interpretation ترجمه turjimeh, تعبير taabeer,

شرح shurh, نقل nukkul, تاويل taweel, عبارت ybaurut, تغسير tufseer. v. *explanation, translation.* —*The interpretation of dreams* تعبير خواب taabeera khaub, تعبير رويا taabeera roo-é-a. *A book teaching the interpretation of dreams* تعبير نامه taabeer nameh.

An interpreter ترجمان turjimaun (plur. تراجم turaujim), دراغومان draghoman, معبر maabir, مغسر mufussir, موول mu-awwil, كلمهچي kulmeché, دل ماج dil mauj. *An interpreter of dreams* معبر رويا maabira roo-é-a. *An interpreter of the law* مفتي mufti, وجرگر wujurgur, وچرگر wuchurgur.

An INTERREGNUM, *interreign* حلول مملكت huloola mumlukut, فترت futrut.

To INTERROGATE پرسيدن porsédun, پرسان شدن porsaun shoodun, پرسش كردن porsish kirdun, خواستن khaustun, سوال ساختن soo-aul saukhtun, استغهام نمودن istifhaum numoodun, استخبار كردن istikhbaur kirdun, تطلب ساختن tutullub saukhtun, طلبيدن tulubédun, درخواستن durkhaustun, تغقد كردن tufukkud kirdun. v. *to examine, ask, enquire, question.*—*Interrogated* پرسيده porsédeh, خواسته khausteh, طلبيده tulubédeh, مسول musool, متغحص mutufuhhus. *An interrogation, interrogatory* پرسش porsish, استفهام istifhaum, لفظ استفهام lufza istifhaum, طلب tulub, سوال soo-aul, تغقد tufukkud, وير weer. v. *question.*—*A negative interrogation* استغهام انكار istifhauma inkaur.

Interrogative, interrogatory استفهامي istifhaumé, پرسش نما porsish numa, پرسان porsaun.—*Interrogatively* از استفهام uz istifhaum, بر وجه پرسش bur wujha porsish, بطور سوال betoora soo-aul, بروي طلب beroo-é tulub, بطريق استخبار betureeka istikhbaur.

An interrogator پرسان pursaun, پرسنده porsindeh, مستغهم mustufhim, طلبكار tulubkaur, طالب taulib, خواستار khaustaur, مستخبر mustukhbir, سواله soo-auleh, مغحص mufuhhis.

To INTERRUPT (*the speech of another*) گغتار مقطع ساختن guftaur mukta saukhtun, گفت و گو برطرف كردن guft ou goo burturruf kirdun, مصاحبت قطع نمودن musahibut kuta numoodun, سخن باطل كردن sukhun batil kirdun, متكلم پريشان نمودن mutukullum purrashaun numoodun, كلامي قطع كردن kulaumé kuta kirdun, مصاحبترا مانع شدن musahibutra mauna shoodun, صرم نمودن surm numoodun, ثرثره ساختن sursureh saukhtun, سخن قطع كردن sukhun kuta kirdun. *To interrupt any business* واگذاشتن wa guzaushtun, اهمال نمودن ihmaul numoodun, تعكيظ كردن taakeez kirdun, قصب ساختن kusib saukhtun, فا گرفتن fa gooriftun, پس انداختن pus andaukhtun. v. *to break off, divide, separate, intermit.*

Interrupted مقطوع muktuwa, كسسته kusisteh, شكسته shakusteh, نا واصي na wausé. v. *broken.*—*Interruptedly* بر وجه نا واصي bur wujha na wausé, بطور مقطوع betoora muktuwa.

An Interrupter گغتار مقطع سازنده guftaur mukta sauzindeh, كلامي قطع كننده kulaumé kuta koonindeh.

Interruption مقطع mukta, انقطاع inkitaa, كسستگي kusustugé, شكستگي shakustugé, قصب kusb. v. *breach, hindrance, opposition, obstruction.*

To INTERSECT يك ديگر تقسيم ساختن eek deegur tukseem saukhtun, يك ديگر دونيم زدن eek deegur doo neem zudun, قطع كردن kutt kirdun, عبور قطع ساختن aboor kuta saukhtun, چار پاره فصل نمودن chaur paureh fusl numoodun. v. *to cut.*—*Intersecant* قطع كنان kutaa koonaun, بران buraun, فصل نما fusl numa.

To INTERSPERSE (*scatter here and there*) اينجا انجا نثار كردن einja aunja nisaur kirdun, اخول اخول افشاندن akhwala akhwala afshaundun, پك پاشيدن puk paushédun, من هنا و هنا ريزان شدن min huna ou huna reezaun shoodun. v. *to scatter.*

Interspersed اينجا انجا منتثر einja aunja muntufir, پك افشانده puk afshaundeh, اخول اخول پاشيده akhwala akhwala paushédeh.

Interspersion اينجا انجا نثار einja aunja nisaur, پك ريزان puk reezaun, اخول اخول فشان akhwala akhwala fushaun, من هنا و هنا پاش min huna ou huna paush.

To INTERTWINE بافتن bauftun, تاب كردن taub kirdun, در پيچيدن dur peechédun, باهم پيچ كردن bahum peech kirdun, تافتن tauftun, كوفت ساختن kooft saukhtun, بفت نمودن bufut numoodun. *Intertwined* بافته bausteh, تافته taufteh. v. *twisted.*

INTERVAL, *interstice* (*space between one thing and another*) بين bein, بينونت beinoonut, مابين maubein, ميان mei-aun, ميانه mei-auneh, ميانگي mei-aunugé, مسافت musaufut (pl. مسافات musafaut), شقت shikkut, تغرقت tufrikut, جنابت junaubut, فرسخ farsukh, فرسنگ farsang, وساع wusaa, انغراج infirauj, فراخني furaukhné, فراخنا furaukhna, فجوت fujoot, فناد funaud, جوبت jawbut, بون boon, حلجت huljut, شبر shubr, اثنا isna, خلل kulul (plur. خلال khulaul),

مقدار mukdaur, فرق furk, بعد bu-ad, بالان balaun, بانت baunut, فلج fulj. v. *space, distance, pass*: also اضعاف — *An interval of time* مدت muddut, وقت wakt, مقدار زمان mukdaura zumaun, فترت futrut (plur. فترات futuraut).

To INTERVENE مابين گذاردن maubein guzaurdun, دربين گذار نمودن dur bein guzaur numoodun, توسط كردن tuwussut kirdun, درميانه امدن dur mei-auneh aumudun, دخل ساختن dukhl saukhtun. v. *to interpose*.—(*to happen*) افتادن uftaudun, واقع شدن wauka shoodun.

Intervenient (placed or *passing between)* دربين نهاده dur bein nihaudeh, درميانه موضوع dur mei-auneh moozoo-a, مابين گذار maubein guzaur.—(*happening*) واقع wauka, افتان uftaun.

Intervention ميانه mei-auneh, ميانداري mei-aundaré, وساطت wusautut, توسط tuwussut. v. *mediation, intercession, agency*. — (*accident*) واقعت wakaat, سرگذشت surguzusht.

An INTERVIEW مواصلت mu-aslut, ملاقات mulakaut, التقا iltika, تلاقي tulauké, تواصل tuwausul, دوچار doochaur. v. *meeting*.

To INTERWEAVE بافتن bauftun, تاب ساختن taub saukhtun, كوفت كردن kooft kirdun, بفت نمودن bufut numoodun. v. *to intertwine*.

INTESTATE (*dying without a will*) بلا تصويت bila tuswé-ut, بي وصيت bé wusé-ut.

INTESTINAL (*belonging to the guts*) معيي maï-é.

An intestine معي ma-é, معا ma-a, روده roodeh. v. *gut*.—*The intestines* رودها rooduha, جگر بند jigur bund, امعا amaa, رودگان roodugaun, گردگان gurdugaun, گرده gurdeh, مصار musaur, مذاخر muzaukhir, اشكنبه ishkumbeh, چرب روده churba roodeh. *The envelope of the intestines* جگر اگند jigur agund.—*The intestines of sheep* گواز guwauz, گوازه guwauzsheh, گواژ guwauzsh, پوگان poogaun. *The intestines of a bird* سختو sukhtoo.

INTESTINE (*domestick, not foreign*) دروني duroone, نا غريب na ghureeb. *Intestine war* جنگ دروني junga duroone. v. also *interiour*.

To INTHRALL استبعاد كردن istibaad kirdun. v. *to enslave, shackle*.—*Inthralment*, v. *slavery*.

INTIMACY همدمي humdumé, همدلي humdilé, مصاحبت mosahibut. v. *familiarity*.

Intimate همدم humdum, دخيل dukheel, همدل humdil, همدم و همراز humdum ou humrauz, دوست doost, دوستانه doostauneh, محبت انجام mohabbuta anjaum, مودت اختتام muwudduta ikhtitaum, مودت فرجام muwudduta furjaum, مودت ارتسام muwudduta irtisaum. *An intimate (a familiar friend)* يار وفادار é-aura wufadar, همراز humrauz, همعنان humanaun, همپشت humposht. v. *friend*.—*Intimately* دوستانه doostauneh, محبانه mohabbauneh, بر وجه همدم bur wujha humdum, بطور دوستاني betoora doostauné.

To intimate ذكر ساختن zikr saukhtun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun, اعلام نمودن é-alaum numoodun, اخبار دادن ikhbaur dadun. v. *to mention, hint*.

Intimation تنبيه tumbeeh, ذكر zikr, اعلام é-alaum, اخبار ikhbaur. v. *hint*.

To INTIMIDATE ترسان كردن tursaun kirdun, سهمگين ساختن suhumkeen saukhtun, با خوف زدن ba khouf zudun, هراسان كردن hirausaun kirdun, ترسانيدن tursaunédun, تهيب ساختن tuhei-ub saukhtun. v. *to frighten, terrify*.

INTO در dur, اندر andur, درون duroon, ب be, به beh, بر bur, في fi, علي ala. v. *in*.

INTOLLERABLE ممتنع تحمل mumtina tuhummul, غير متحمل ghire-a mutuhummil, بلا صبر و طاقت bila subr ou taukut. *Intollerableness* ممتنع تحملي mumtina tuhummulé. *Intollerably* بروجه ممتنع تحمل bur wujha mumtina tuhummul.

Intollerant نا شكيبا na shukeeba, بي صبر bé subr, غير تحمل ghire-a tuhummul.

To INTOXICATE سكران كردن sukraun kirdun, مست ساختن must saukhtun, سرخوش نمودن surkhoosh numoodun, اخمر ساختن akhmur saukhtun, مسكور نمودن muskoor numoodun, تخشيم كردن tukhsheem kirdun, تكوك اوردن tukook awurdun, مخمور ساختن mukhmoor saukhtun, اسيمه دماغ كردن aseemeh dumaugh kirdun, مست خراب نمودن musta khuraub numoodun, خوراب زدن khore-aub zudun. —*Intoxicated* سرخوش surkhoosh, مسكور muskoor, سكران sukraun, نشوان nushwaun, مست must, سرمست surmust. v. *drunk*.

To be intoxicated سكران شدن sukraun shoodun, سرمست بودن surmust boodun, سرخوش گشتن sur khoosh gushtun.—*Intoxicating* نشوه بخش nushweh bukhsh, سكران ساز sukraun sauz, مسكر muskir. *Wine* or *any liquor which intoxicates* باده هوشبر baudeha hooshbur, هوشكش hooshkush, مسكر muskir. v. *wine*.

Intoxication مستي musté, سرمستي surmusté, تكوك tukook, باده پيماني baudeh peimauné, سكر sukr. v. *drunkenness*.—*To counterfeit intoxication* خودرا بمستي نهادن khoodra bemusté nihau-

dun. *To return to one's senses after intoxication* بهوش امدن behoosh aumudun, هوشا شدن hoosha shoodun.

To INTRENCH (*fortify with a trench*) مترس کردن muturis kirdun, کندک ساختن kunduk saukhtun, با شه بارو تحصین نمودن ba shah bauroo tuhseen numoodun. v. also *to trench, invade, encroach.*

An intrenchment مترس muturis, حصن و مترس husin ou muturis, شه بارو shah bauroo, حصار و کندک hissaur ou kunduk, ال aul, عمارت و خندق amaurut ou khunduk.

INTREPID بی باک bé bauk, دلیر dilare, بهادر bahaudur, بی پروا bé purwa, غیر هراس ghire-a hiraus, نا پروا na purwa, رابط الجاش raubitu'l'jaush, گمراه gumrauh, مستاسد mustaasid, معاس ma-aus, ربیط rubeet, فاتک fautik, لد ludd, الیس aleis. v. *brave, bold, courageous.*

Intrepidity دلیری dilaré, غیرت gheerut, دلاوری dilavuré, مردانگی murdaunugé. v. *courage, bravery.*

Intrepidly دلاورانه dilauvurauneh, بلا باک bila bauk, مردانه murdauneh, با مردانگی ba murdaunugé, بی پروا bé purwa. v. *courageously.*

INTRICACY, *intricateness* پیچ و تاب peech ou taub, خلط khult, خلل khulul, اختلال ikhtilaul, تشویش tushweesh, پیچ peech, پیچش peechish, پیچشش peechishush, پیچشن peechishin, عندوا yndiwa, عندوات yndiwaut, شکنج shukunj, نهجیز nuhjeez, نهجیر nuhjeer. v. *perplexity, confusion.* — *With a thousand intricacies* با هزار پیچ وتاب ba huzaur peech ou taub.

Intricate پیچ peech, پیچا پیچ peecha peech, پیچان peechaun, مشوش mushawwush, درهم durhum, برهم burhum, تابناک taubnauk, اشفته ashufteh, مختلط mukhtulyt, مختلف mukhtulyf, نهجیز nuhjeez, نهجیر nuhjeer, مشرز mushurruz, مرتبک murtubik, ملتبک multubik, متعسر muta-assir, عشوزن ashoozun (plur. عشازن ashauzun), ملبس mulubbus, ملتبس multubus. *To make intricate* پیچ و تاب کردن peech ou taub kirdun, پیچانیدن peechanédun. — *Intricately* بر وجه پیچا پیچ bur wujha peecha peech, با خلط ba khult, بطور برهم betoora burhum, بطریق درهم betureeka durhum, بروی مشوش berooï mushawwush.

An INTRIGUE اتفاق پنهان ittifauka pinhaun, توافق نهفته tuwaufika nuhufta, ملع پوشیده mulaa poshédeh. v. *plot*, also *intricacy.* — *An amorous intrigue* با زنی اتفاق نهفته ba zunné ittifauka nuhufteh, عورت طلب awrut tulub, خواه زنی khauha zunné. *To intrigue* ملع کردن mula kirdun, هموثاق ساختن humwusauk saukhtun. v. *plot, conspire.*—*To intrigue with women* با زنی ناز و نیاز نمودن zunra nauz ou né-auz numoodun, با زنی اتفاق نهفته ساختن ba zunné ittifauk nuhufteh saukhtun.—*An intriguer* اتفاق نهفته ساز ittifauk nuhufteh sauz, ملع کننده mula koonindeh. v. *conspirator, plotter.*—(*a follower of women*) زناکار zunakaur, زنپاره zumpaureh, زانی zauné, زیر zeer.

INTRINSICAL, *intrinsick* (*real, internal*) اندرون anduroon, درونی durooné, معنوی maanooï, خاص khauss, باطن bautin. v. *solid, natural, true.*— *Intrinsically* بر وجه معنوی bur wujha maanooï, اندرون anduroon, بطور خاص betoora khauss.

To INTRODUCE اوردن awurdun, پیش اوردن peish awurdun, در اوردن dur awurdun, ادخال کردن idkhaul kirdun, مدخل بودن mudkhil boodun, در کردن dur kirdun, در بردن dur burdun.—*Introduced* اورده awurdeh, در اورده dur awurdeh, در کرده dur kirdeh, مدخل mudkhul.—*An introducer* رهیاب ruhé-aub, مدخل mudkhil, در اور dur awur, ادخال ساز idkhaul sauz.

Introduction دخول dukhool, در اور dur awur, مدخل mudkhil, اور awur.

Introductive, introductory اور awur, در اور dur awur, پیشرو peishroo. v. *previous, prefatory.*

To INTRUDE ضربا ادخال کردن zurban idkhaul kirdun, گستاخانه در امدن kustaukhauneh dur aumudun, قهرا دخول نمودن kuhran dukhool numoodun, هجم کردن hujim kirdun. — *An intruder* ضربا ادخال کننده zurban idkhaul koonindeh.—*Intrusion* هجم hujim, ادخال ضرب idkhaul zurb. v. *encroachment.* — *Intrusive* هجم ساز hujim sauz.

To INTRUST ودیعت کردن wudé-at kirdun, امانت ساختن imaunut saukhtun. v. *to trust.*

INTUITION معرفت بنظرت الاولی maarifut benuzrutu'l'awwulé, علم یکره ylma eekruh, دانش بلا نتیجت هوش daunish bila nuteejuta hoosh. v. also *sight.* — *Intuitive* بنظرت الاولی بینا benuzrutu'l'awwulé beena, یکره بین eekruh been, ادراک بلا نتیجت idrauk bila nuteejut. —*Intuitively* از نظرت الاولی uz nuzrutu'l'awwulé, بر نظرت اولی nuzruta awwulé, یکره eekruh, بر وجه بلا نتیجت ادراک bur wujha bila nuteejuta idrauk.

To intwine, v. *to intertwine.*

To INVADE هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله کردن humleh kirdun. v. *to attack, in-*

fest, assault. —*To invade a country* سیل سیفی کردن seila seif kirdun. —*To invade an enemy's country* کشور حربی را سیل سیفی کردن kushwura harbera seila seif kirdun. *To invade in the night-time* شبیخون کردن shubeekhoon kirdun, تبییت ساختن tubei-ut saukhtun, مبیت نمودن mubei-ut numoodun, شبگیر اوردن shubgeer awurdun. *To invade suddenly* غول کردن ghawil kirdun, اغتیال ساختن ighté-aul saukhtun, غایل بودن gha-él boodun. —*An invader* هجوم کر hujoom gur, حمله ساز humleh sauz.

INVALID (*of no force*) بي قوت bé kuwwut, باطل bautil, بطال buttaul, عقیم akeem. v. *trifling.* —(*weak*) زبون zuboon, ضعیف za-éf. —*An invalid* (*a man disabled by hurts or infirmity*) اهل مرد از زخم و رنج شکسته نا توان ahla na tuvvan, murd uz zukhum ou runj shakusteh. (*a disabled soldier*) جنگی نا توان jungé na tuvvan.

To invalidate بي قوت کردن bé kuwwut kirdun, باطل نمودن bautil numoodun, زبون ساختن zuboon saukhtun. v. *to weaken.*

Invalidity عدم قوت aduma kuwwut, زبوني zubooné, نا تواني na tuvvané, ضعف zaaf.

Invaluable بلا قیمت bila keemut, گران بها guraun buha, گران مایه guraun ma-éh.

INVARIABLE نا متلون na mutulawwin, نا متغیر na mutughire, بي تبدیل bé tubdeel. v. *constant.*

Invariableness عدم تلونات aduma tulawwunaut, عدم تبدیل aduma tubdeel. v. *constancy.* —*Invariably* بطور نا متغیر betoor na mutughire, بر وجه نا متلون bur wujha na mutulawwin. v. *constantly.*

INVASION حمله humleh, سیل سیفی seila seif, برنك burunk, غلو ghulou, هجوم hujoom. *A nocturnal invasion* شبگیر shubgeer, شبیخون shubkhoon, مبیت mubei-ut, بیات bei-aut. —*Invasive* حمله ساز humleh sauz, هجوم اور hujoom awur.

An INVECTIVE زباندرازي zubaundirauzé, طعن taan, بهتان buhtaun, دشنام dushnaum, طنز tunz, ملامت mulaumut, شکایت shuka-é-ut, شتم shutum, غمز ghumz. v. *censure.* —*Invective* (*satirical*) زباندراز zubaundirauz, طعن گو taan goo, بهتان نما buhtaun numa, دشنام ده dushnaum duh.

To inveigh دشنام دادن dushnaum dadun, بهتان گفتن buhtaun guftun, طنز کردن tunz kirdun, واگفتن waguftun. v. *to abuse, censure.*

An inveigher زبان بران zubaun buraun, طنز نما tunz numa, بهتان گو buhtaun goo.

To INVEIGLE حیله بازکردن heeleh bauz kirdun, از راه بردن uz rauh burdun, بازي دادن bauzé dadun, شیرین زبان نمودن sheereen zubaun numoodun, از سر کردن uz sur kirdun, اضلال ساختن izlaul saukhtun, گمراهي کردن gumrauhé kirdun. v. *to allure, entice, seduce.*

Inveigler, v. *seducer.*

To INVENT (*find out*) یافتن é-aftun, پیدا نمودن peeda numoodun, وجود ساختن wujood saukhtun, ابداع کردن ibdaa kirdun, اختراع ساختن ikhtiraa saukhtun, احداث کردن ihdaus kirdun, ایجاد ساختن a-éjaud saukhtun, برخیدن burkhédun, کروهیدن kuroohédun, فکر نمودن fikr numoodun, اندیشه کردن andeesheh kirdun. v. *to discover, forge, falsify.* —*Invented* ماجود maujood, یافته é-afteh.

Invention پیدا peeda, پیداش peedaush, نو اورد now awurd, وجود wujood, حداث hudaus, احداث ihdaus, ایجاد a-éjaud, اختراع ikhtiraa مبدع mubda, مخترع mukhtira, مستحدث mustuhdis, احساس ihsaus. *The inventions of poets* مولدات muwwulludut. v. *fiction, forgery, discovery.*

Inventive پیدا ساز peeda sauz, وجود کنا wujood koona, مبدع نما mubda numa.

An inventor واجد waujid, موجد moojid, مبدع mubda, مبتدع mubtuda, متبدع mutubudda, مبدي mubdé, ایجاد صاحبي a-éjaud sahibé, محدث muhdis. v. *forger.* —*An inventress* زني واجد zunné waujid.

An INVENTORY دفتر duftur, اسامي asaumé, روز نامه rooz nameh. —*To inventory* دفتر کردن duftur kirdun.

INVERSE, *inverted* سر زیر sur zeer, زیر و زبر zeer ou zubr, بازگون bauz goon, وازگونه wauzgooneh, باشگون baushgoon, اشگونه ashgooneh, سرنگون surnigoon, شگونه shugooneh, وارونه waurooneh, معکوس maakoos, منعکس munaakis, منکوس munkoos, منکس munukkus, منتکس muntukis, واژ wauzh, نگوسار nugoosaur, نگونسار nugoonsaur, نگونسر nugoonsur, متقلب mutukullib, مقلوب mukloob, منقلب munkulib, مرتکس murtukis, محروق muhrook. v. *contrary*; also *reciprocal.* —*To be inverted* برگردیدن burgurdédun, گردیدن gurdédun, منقلب شدن munkulib shoodun, واکردیدن waukirdédun, تقلب شدن tukullub shoodun, سر زیر یافتن sur zeer é-aftun.

Inversion عکس aks, تعاکس taakis, بازگون bauz goon, انحراف inhirauf, قلب kulb, تقالب tukaulib (pl. تقالیب tukauleeb), صمیان sumeiaun, اول اخر و اخر اول awwul akhir wa akhir awwul.

To invert بازگونه کردن bauzgooneh kirdun, سر زیر نمودن fur zeer numoodun, سرنگون ساختن furnigoon faukhtun, گردانیدن gurdanédun, زیر و زبر نمودن zeer ou zubr numoodun, قلب ساختن kulb faukhtun, اقلاب کردن iklaub kirdun, برخیدن burkhédun.—*Inverting* گردان gurdaun, سر زیر ساز fur zeer fauz, بازگونه نما bauzgooneh numa.

Inverted, v. *inverse*. — *Invertedly*, *inversely* بر عکس bur aks, بر وجه زیر و زبر bur wujha zeer ou zubr, اشگونه afhgooneh, بطور بازگون betoor bazgoon, در نظم مخالف dur nuzim mukhaulif, بطریق خلاف betureek khilauf.

To INVEST (*in an office*) تقلید کردن tukleed kirdun, تقلد ساختن tukullud faukhtun, تکلیف کردن tukleef kirdun. *To invest with possession* تصرف دادن tufurruf dadun, ضبط کیر ساختن zubt geer faukhtun. v. *to give*, *grant*.— *To invest with a robe of honour* خلع کردن khila kirdun, خلعت ساختن khilaat faukhtun, خلعت فاخرت دادن khilaata faukhirut dadun. v. *to dress*, *adorn*, *decorate*. — *To invest a town* or *castle* شهر احاطه کردن fhahur ihauteh kirdun, قلع گرده پیچ ساختن killa gurdeh peech faukhtun, بلد گرداگرد نمودن bilud gurdagurd numoodun. v. *to besiege*, *surround*.

INVESTIGABLE ممکن تفتیش mumkina tufteefh, قابل تفحص kaubila tufuhhus.

To investigate تفتیش کردن tufteefh kirdun, جست و جو ساختن juft ou joo faukhtun, افتحاص کردن iftihaus kirdun, تجسس ساختن tujuffus faukhtun, سبر نمودن fubr numoodun, تفحص نمودن ابتحاث کردن ibtihaus kirdun, tufuhhus numoodun. v. *to examine*, *enquire*, *search*.

Investigation تفتیش tufteefh, تفحص tufuhhus, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, استطلاع iftitlaa, سبر fubr. v. *examination*, *inquiry*, *search*.

INVESTITURE (*in office*) تقلد tukullud, تقلید tukleed. (*in possession*) تصرف ده tufurruf duh, ضبط بخش zubt bukhfh. (*with robes of honour*) خلع khila, خلعت khilaat.

Investment, v. *dress*, *garment*. — (*cargo*) مجمع اسباب درجهاز نهاده mujmaa afbaub dur jahauze nihaudeh.

INVETERACY فرسودگی furfoodugé, کهنگی kohnugé, تعتیق taateek. — *Inveterate* فرسود furfood, فرسودگی furfoodugé, کهنه kohneh, لر lur, معتق maatuk.—*To inveterate* تعتیق کردن taateek kirdun.

INVIDIOUS بد خواه bud khauh, محسود muhfood, حاسد haufid, بد فرجام bud furjaum, بد گمان bud gumaun. v. *envious*, *malignant*, *hateful*.—*Invidiously* حسودانه hufoodauneh, حاسدا haufidan, بر وجه بد خواه bur wujha bud khauh, بطور بد فرجام betoora bud furjaum. — *Invidiousness* بد خواهی bud khauhé, بد فرجامی bud furjaumé. v. *envy*, *malignity*.

To INVIGORATE قوت دادن kuwwut dadun, توان کردن tuvvan kirdun, تندرست ساختن tunduruft faukhtun, قوت ذاتیت بخشیدن kuwwuta zauté-ut bukhfhédun, v. *to strengthen*, *animate*.—*Invigoration* قوت ده kuwwut duh, تندرستی tunduruflé, توانایی tuvvanaï-é.

INVINCIBLE غیر مغلوب ghire-a mughloob, دایما المظفر da-émanu'l'muzuffur, نا مقهور na muk-hoor, ممتنع مغضول mumtina mufzool, غیر منفور ghire-a munfoor, صاحب قران fahib kiraun, قاهرمان kaherman. — *Invincibleness* نا مغلوبی na mughloobé. *Invincibly* نا مقهورانه na muk-hooruneh.

INVIOLABLE ممتنع نقض mumtina nukz, مستحیل فسخ muftuheela fufikh. — *Inviolably* بی غدر عهد bé ghudra ahud, غیر مخلف ghire-a mukhlif.

Inviolate نا ممتقض na mumtukiz, بی زیان bé zé-aun, بی نقض bé nukz, بلا نقصان bila nukfaun, تمام tumaum, نا کم na gum, غیر ضر ghire-a zur, بی مضرت bé muzurrut, غیر خسار ghire-a khufaur, بی فناد bé funaud *An inviolate or inviolable agreement* عهد و پیمان نا منتقض ahd ou peimaun na muntukiz.

INVISIBILITY نا پیدایی na peedaï-é, غیب gheib, غمیس ghumees.

Invisible نا پیدا na peeda, نا بدید na budeed, غایب gha-éb, غیبی gheibé, مغیوب mughé-oob, کم gum, مختفی mukhtufé. *The invisible world* (*the world to come*) علم غیب aluma gheib. *An army of invisible spirits* جنود و رجال الغیب junood ou rujaulu'l'gheib. *To render invisible* غیبی ساختن gheibé faukhtun, بلع کردن bila kirdun, نا پیدا ساختن na peeda faukhtun. *To be* or *become invisible* غیبی شدن gheibé fhoodun, نا پیدا کشتن na peeda gufhtun, غیاب بودن ghé-aub boodun. *The art of becoming invisible* علم اخفا ylma ikhfa, علم اختفا ylma ikhtifa. *Invisible things* غیبات gheibaut, غیوب ghé-oob.—*Invisibly* بر وجه غیبی bur wujha gheibé, بطور نا پیدا betoora na peeda, بروی نا بدید beroo-é na budeed, بطریق غایب betareeka gha-éb.

INVITATION دعوت dawut, دعا du-a, صلا fula. *An invitation to an entertainment* طعمت taamut.

To invite (ask to any place) دعوت كردن dawut kirdun, اواز دادن awauz dadun, تكليف نمودن tukleef numoodun, خواندن khaundun, صلا دادن sula dadun. v. *to ask, call, bid.*—*To invite to nuptials* خوريدن khoorédun, در عروسي خواندن dur aroosé khaundun. *To invite to an entertainment* طعمت دادن taamut dadun. *To invite to supper* بطعام شام دعوت كردن betaama shaum dawut kirdun. *To invite to any thing bad* اغوا كردن ighwa kirdun. v. *to instigate:* also *to allure.*—*An inviter* دعوت كننده dawut koonindeh, داعي da-é, خوان khaun.

Inviting جاذب jauzib, ترغيب turgheeb, ازمايش نما azma-ésh numa, اغوا ighwa.—*Invitingly* بر وجه جاذب bur wujha jauzib.

INUNDATION سيلاب seilaub, سيل seil. v. *deluge, flood.*—*Raising a mound to prevent inundations* تنجيت tunjé-ut.

INVOICE (*catalogue of a cargo*) دفتر بار جهاز duftura baura jahauze.

INVOCATION دعا du-a, دعوت dawut, خواندگي khaundugé, نعت naat, تسميت tusmé-ut.

To invoke خواندن khaundun, دعا كردن du-a kirdun, مناجات ساختن munajaut saukhtun. *To invoke the name of God, when beginning any thing* بسم الله گفتن bismillah guftun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun. v. *to call, implore.*

To INVOLVE (*inwrap, intwist*) پيچاندن peechaundun, برهم زدن burhum zudun, پيچانيدن peechanédun, پيچ كردن peech kirdun, پيچا پيچ نمودن peecha peech numoodun, پيچان ساختن peechaun saukhtun, پيچيدن peechédun, پيچش كردن peechish kirdun, پيچيده نمودن peechédeh numoodun, در پيچيدن dur peechédun, اسراكيدن asrakédun, جلز كردن julz kirdun, ستر ساختن sutr saukhun, با سترت پوشيدن ba sutrut poshédun, تلفيف ساختن tulfeef saukhtun, تزميل كردن tuzmeel kirdun, پوشيدن poshédun, لف كردن luff kirdun, اژندن azshundun. v. *to complicate, blend, entangle, confuse.*—(*to imply, comprize*) نتيجه اشتمال كردن nuteejeh ishtimaul kirdun, نتيجه نمودن nuteejeh numoodun, تباع داشتن tubaa daushtun.—(*to make unintelligible*) لحوجت كردن luhoojut kirdun, تلحيج ساختن tulheej saukhtun, پيچون كردن peechoon kirdun. *To involve in darkness* تغطيت كردن tughté-ut kirdun, تعميت نمودن tamé-ut numoodun, در ظلمت وسق ساختن dur zulmut wusuk saukhtun. *To involve in difficulties* زوشيدن zooshédun, اضطراب دادن iztiraub dadun, پريشان ساختن purrashaun saukhtun. v. *to perplex.*—*Involved* ملفف muluffuf, ملفوف mulfoof, ملتف multuff, پيچا پيچ peecha peech, پيچ peech, پيچان peechaun, پيچيده peechédeh. v. *confused, dark, obscure.*

INVOLUNTARY بي رضاي خاطر bé ruza-é khautir, بي اختيار bé ikhté-aur, بي قصد و اختيار bé kasd ou ikhté-aur, من غير مقصد و اختيار min ghire-a mukfud wa ikhté-aur.—*Involuntarily* نا رضا na ruzaan, بي اختيارانه bé ikhté-aurauneh.

INVOLUTION پيچش peechish, تلفيف tulfeef, التوا iltiwa, خلط khult.

To INURE پيشنهاد گرفتن peishnihaud gooriftun. v. *to accustom.*—*Inurement,* v. *habit.*

To Inurn, v. *to intomb, bury.*

INUTILITY عدم فايده aduma fa-édeh, عدم معني aduma maané, نا فرجامي na furjaumé, بي سازي bé sauzé.—*Inutile,* v. *useless, unprofitable.*

INVULNERABLE ممتنع مجروح mumtinaa mujrooh, نا ممكن زخم na mumkina zukhm.

INWARD دروني duroone, درون duroon, باطن bautin. v. *interiour, intimate.*—*The inwards* درون duroon. v. *bowels.*—*Inward, inwards, inwardly* اندر andur, در dur, اندرون anduroon, درون duroon, من داخل min daukhilan, در خاطر dur khautir, بدل bedil. v. *within, privately.*—(*concavely*) مجوفانه mujawfauneh, منهزما munhuziman.

To Inweave, v. *to interweave.*

To Inwrap, v. *to involve: wrap.*

To Inwreathe, v. *to intertwine, wreathe.*

A JOB (*petty work*) مصلحتجك musluhutjuk, كار داخر kaur daukhir, عمل صغير amla sagheer. v. also *stab.*—*To job* مصلحتجك كردن musluhutjuk kirdun. v. also *to stab.*—*A jobber* مصلحتجك گر musluhutjuk gur.

A JOCKEY جانبار jaunbaur, اسب فروش asb furoosh. v. *horse-dealer: groom:* also *cheat.*

To Jockey, v. *to justle: cheat.*

JOCOSE, (*jocular*) لطيف مشرب luteef mushrub, شوخ shookh, هزل huzil, لعبتباز laabutbauz, بذله ساز buzleh sauz, دعب daab, گوري gooré, زو مسخره zu muskhureh, طناز tunnauz, فكه fekih, فكاهت fekauhut.—*Jocosely, jocularly* با لطيفت ba luteefut, هزلانه huzilauneh, طنازا tunnauzan, با بذله ba buzleh, بروجه لعبتباز bur wujha laabutbauz.

Jocoseness, jocosity, jocularity بذله بازي buzleh bauzé, مسخره muskhureh, هزل huzl, لعبتبازي laabutbauzé, شوخي shookhé. v. *merriment.*

JOCUND شاد shaud, لطيف luteef, شيرين sheereen, غم زدا و دل كشا ghum zuda ou dil kusha, خوشنما khooshnuma, خندان khundaun. v. *merry, gay, lively, cheerful, pleasant.*—*Jocundly* با شادي ba shaudé, لطيفانه luteefauneh, در خوشي dur khooshé.

To jog, v. *to push, shake.*—*To joggle*, v. *to shake.*

JOHN NOKES *and Tom Stiles* زيد و عمرو Zeid ou Amroo: [fictitious names used by lawyers, and others].

To JOIN پيوستن pivustun, بهم پيوستن behum pivustun, پيوسته كردن pivusteh kirdun, الحام ساختن ilhaum saukhtun, جماع نمودن jumaa numoodun, قرن كردن kurin kirdun, وصل ساختن wusl saukhtun, وصال كردن wusaul kirdun, تاليف نمودن taaleef numoodun, ملاحمت كردن mulauhimut kirdun, منظوم نمودن munzoom numoodun, چين كردن cheen kirdun, پيوندن pivundun, بند كردن bund kirdun, الساق نمودن ilsauk numoodun, الحاق كردن ilhauk kirdun, رص ساختن russ saukhtun, ترصيص كردن tursees kirdun, مزاوجت ساختن muzawujit saukhtun, حوص نمودن haws numoodun, چسپيدن chuspédun. v. *to add, subjoin: unite, associate.*—*To join* (*as man and wife*) جفت كردن chuft kirdun. v. *to marry.*

Joined پيوسته pivusteh, موصول mousool, متصل mutusil, متالف mutaaluf, مقرون mukroon, مجتمع mujtima, مجموع mujmoo-a, منظوم munzoom.—*To join* or *be joined* پيوسته بودن pivusteh boodun, مقرون شدن mukroon shoodun, موصول بودن mousool boodun. v. *to adhere.*—*To join hands* دست بدست نهادن dost bedost nihaudun, تصافح نمودن tusaufih numoodun, مصافحت كردن musaufihut kirdun.

A joiner, v. *carpenter.*

A JOINT بند bund, بند كشاد bund kushaud, بندگاه bundgah, بنداب bundaub, پيوند pivund, مفصل muffil, دخال dukhaul, درز durz, دروز durooz, سهوت suhoot, شلو shiloo, قوام kuwaum. *Joints* اشلا ashla, مفاصلات mufausilaut, تواصلات tuwausulaut, سلامي sulaumé. *The space between two joints* انبب ambub, انبوب amboob, مفصل muffil. *The junctures of the joints* مفاصلات اشلا mufausilauta ashla. v. also *hinge.*—*The joint of a reed* or *other plant* انبب ambub (plur. انابيب anabeeb). *The joints of the back* پشت مازه posht mauzeh. *The joints of the jaw* فنيك funeek. *Out of joint* منفك munfikk, منخرع munkhura, وثيت wusé-ut.—*To pull the fingers till the joints crack* فرقعت كردن furkaat kirdun, انكشت شاكستن angusht shakustun.—*The finger joints* v. p. 732.—*The joint of a slaughtered animal, a joint of meat*, عضو azoo (pl. اعضا é-aza), شلو shiloo (pl. اشلا ashlaa).

Joint, v. *joined, united.*—*A joint tenant*, v. *coheir.*—*Joint consent* توافق tuwaufik.

To joint (*divide into joints*) تفصيل كردن tufseel kirdun. v. *to dissect*; also *to join.*—*Jointed* ذو مفصل zu muffil, پر بند pur bund, پر انبب pur ambub, ذو انبوب zu amboob.

Jointly واهم wahum, باهم bahum, هم hum, درحال اتحاد dur haula ittihaud, متحد muttuhid, متاحد muta-ahhid. v. *together.*

A JOINTURE مهر muhr. v. *dower.*

A JOIST درخت خانه durukhta khauneh, بالان balaun, جايز ja-éz. v. *beam.*—*The joists of the roof* همورد humoorud.

Joke, v. *jest.*—*Jole*, v. *face, cheek.*

JOLLITY, *jolliness* شادي shaudé, خرمي khurrumé, بشاشت bushaushut, بردي burdé, برزغ burzugh, بشارط bushaurut. v. *mirth, festivity.*

Jolly (*gay*) شاد shaud, خرم khurrum, دلشاد dilshaud. v. *jovial, cheerful, merry.*—*A jolly toper* عياش a-é-aush, سامد saumid, ياران é-araun.—*Jollily* با شادي ba shaudé, خرمانه khurrumauneh.

To JOLT خلجان ناگهانه يافتن khuljauna naguhauneh é-aftun, جنبانيدن jumbaunédun, جنبش ناگهان نمودن jumbish naguhaun numoodun. v. *to shake.*—*To jolt* or *be jolted* جنبيدن jumbédun, جنبيده شدن jumbédeh shoodun, جنبش ناگه يافتن jumbish naguh é-aftun.

A jolt خلجان ناگهانه khuljaun naguhauneh, جنبش ناگه jumbish naguh. v. *shock.*—*A jolthead*, v. *blockhead, dolt.*

To jostle, v. *to justle, rush against.*

A JOT نكته nukteh, ذره zurreh, سرمو surmoo. v. *point, tittle, particle.*

JOVIAL سبكروح subukrooh, بسيم buseem, كوري kooré, شاد shaud, مسرور mesroor, دلشاد dilshaud, مفروح mufrooh, خرم khurrum. v. *merry.*—*A jovial fellow* عياش a-é-aush.—*Jovially* با شادي ba shaudé. v. *merrily.*—*Jovialness* شادي shaudé. v. *merriment.*

A JOURNAL روزنامه rooznameh, روزينه ruzeeneh, روزيانه roozé-auneh, دفتر duftur, اورجه awurjeh.

A JOURNEY سلوك sulook, طريق tureek, راه rah, ره ruh, سفر sufr (pl. اسفار asfaur), سير seir, مسيرت museirut, مستار mustaur, رحيل ruheel, ترحال turhaul, توچه toocheh, قلعت kulaat, نزالت nuzaulut, اوزر awzur. *A day's jour-*

ney روز راه يك eek rooz rauh, روزه راه roozeh rauh, مرحلت murhulut, مرحل murhul (plur. مراحل murauhul), منزل munzil, مسافت musaufut, منقلت munkulut. *A nocturnal journey* سوامد الليل suwaumidu'l'leil, سريت suré-ut, مسري musré, قرب kurub, قرب اليل kurubu'l'leil, قرب هذهاز kuruba huzhauz, دلج duluj. *A journey of a day and night* سير الهيقاب seiru'l'mikaub. *A journey by post* سير في البريد seir fi'l'bureed. *A long journey* راه دور rauha door, سلوك بعيد sulooka ba-éd, شقت shukut, مقطع بعيد muktaa ba-éd, مرزح murzuh, طراحي turauhé. *To undertake* or *begin a journey* عزم راه كردن azma rauh kirdun, عزم طريق ساختن azma tureek saukhtun, عزم خرام نمودن azma khiraum numoodun, تسغر كردن tusuffur kirdun, متوجه شدن mutuwujjih shoodun. v. *to travel.*—*To make a journey on foot* پياده رفتن pé-audeh ruftun, راجلا مشي كردن raujilan mushé kirdun. *To begin a journey in the night-time* شبكن زدن shubkun zudun, معتشي كردن maatushé kirdun.

A JOURNEYMAN كار روزيكر kaur roozégur. v. *day-labourer.* — *Journey-work* كار روزي kaur roozé.

JOY شادي shaudé, شازي shauzé, شادماني shaudmauné, خوش دلي khoosh dilé, دلخوشي dilkhooshé, خرمي khurrumé, شادكامي shaudkaumé, ابتهاج ibtihauj, ابتسام ibtisaum, صفا sufa, سرور suroor, بهجت buhjut, فرح firuh, فراح firauh, مسرت musurrut, خاطر كشادكي khautir kushaudugé, نشاط nishaut, برهان burhaun, عشرت ishrut, انبساط imbisaut, اشر ashur, بشر bushr, انشراح inshirauh, طرب turub, حسن طرب husna turub, سرا surra, هلي hulla, نعمت namut, نعامت na-amut, طلالت tulaulut, بجح bujuh, انق ank. v. *cheerfulness, merriment.* — *To give* or *wish joy* مباركه كفتن mobaurikeh guftun. v. *to congratulate.* — *To give joy* or *delight* خندان كردن khundaun kirdun, مفرح شدن mufurrih shoodun, خرم ساختن khurrim saukhtun, مسرور كردن musroor kirdun. v. *to exhilerate, gladden, rejoice.*—*To show great demonstrations of joy* ابتهاج تام نمودن ibtihauja taum numoodun, تبشبش كردن tubushbush kirdun.

Joyful شاد shaud, شاز shauz, شادمان shaudmaun, شادان shaudaun, شازمان shauzmaun, دلشاد dilshaud, شادكام shaudkaum, خرم khurrum, مفروح mufrooh, فرحناك furuhnauk, خندان khundaun, مسرور musroor, خوش khoosh, خوش دل khoosh dil, دلخوش dilkhoosh, خوش حال khoosh haul, خوش خاطر zu khoosh khautir, دلفروز dilfurooz, محبور muhboor, نشاط nishaut, مسرور البال mesrooru'l'baul, مستبهج mustubhij, بهج buhij, پر بهجت pur buhjut, بهيج buheej, فرح furuh, فروح furooh, فرح و فخور furuh ou fukhoor, ابرنشاق abrinshauk, خوش دم khooosh dum, مستوجب السرور mustoojibu's'suroor. v. *cheerful, merry.* — *Joyful news* مژده muzshdeh, مژدكاني muzshdugauné, بشارت bushaurut.—*Be joyful* شاد باش shaud baush, شاباش shaubaush. *To be joyful* خرم بودن khurrum boodun, خندان شدن khundaun shoodun, شاديدن shaudédun, شاد شدن shaud shoodun, مسرور بودن mesroor boodun. *To make joyful* دل شاد ساختن dil shaud saukhtun. v. *to give joy.*

Joyfully شادمانه shaudmauneh, خرمانه khurrumauneh, با ابتهاج ba ibtihauj, مسرورا mesrooran, با شادي ba shaudé, مفروحا mufroohan.—

Joyfulness شادماني shaudmauné. v. *joy.*

Joyless بي شادي bé shaudé, غير مسرت ghire-a musurrut, بي فرح bé furuh, غير بهجت ghire-a buhjut.

Joyous پر شادي pur shaudé, مسرت ده musurrut duh. v. *joyful, jovial.* — *A joyous company* مجلس مسرت التيام mujlisa musurrut ilté-aum.

IRASCIBLE غضوب ghuzoob, تيز مزاج taze mizauj, اتشي autashé, كرم gurm, غضبان ghuzbaun, غضبناك ghuzubnauk, غضبت ghuzubbut. v. *angry.*—*Ire*, v. *anger.*—*Ireful*, v. *angry, furious.*

IRIS كمان فلكي kumauna filuké. v. *rainbow* under *bow.*—(*the flower de lys*) سوسن soosun, سوسام soosaum, پيلكوش peelgoosh, پيلغوش peelghoosh. *The purple iris* هوبر hoobur. *The root of the iris* اورسيا awrsé-a, ايرسا a-érsa, ايرسيا a-érsé-a.

IRK :—*It irks me* مرا بيزار است mura beezaur ast.—*Irksome* ذو بيزار zu beezaur, ذو تاسه zu tausseh, مستهل mustumill, ملالت mulaulut. v. *tedious, troublesome.*—*Irksomely* با تاسه ba tausseh, مستهلا mustumillan, بيزارانه beezaurauneh.—*Irksomeness* تاسه tausseh, تاسه دل taussèha dil, ملت mullut, بيزار beezaur, خار خار khaur khaur. v. *tediousness, wearisomeness.*

IRON حديد hudeed, اهن ahun, اهين aheen. *Soft iron* اهن نرم ahuna nurm, نرم اهن nurm ahun. *Hard iron* or *steel* اهن جرب ahuna jurb, اهن نر ahuna nur, زكر zukr, پولاد poolaud, حديد افرنج hudeeda afrenj, ستي suté. *An iron mine, iron ore* معدن حديد maaduna hudeed. *Devouring iron* اهن خاي ahun kha-é, اهن خوار

ahun khaur. *Attracting iron (as a loadstone)* اهنكش ahunkush, اهن ربا ahun ruba. *An iron rake* اهن ساي ahun sa-é. *The iron ring of a door* اهنجه ahunjeh, اهنديك ahundeek, پشكله pushkuleh. *The iron of a ploughshare* رنجين runjeen. *The iron head of an arrow* پيكان peikaun, سني suné. *The iron bit of a bridle* دهنه لكام duhneha ligaum, فخ fukhkh. *A taylor's iron* or *goose* تله tulleh, اوتي awté. *Iron heels to boots, &c.* تنبه tumbeh. *The iron ferule of a walking-stick, sword-sheath, &c.* نعل naal, سني suné. *An iron* حديده hudeedeh. v. *tool, instrument.*—*Having claws* or *hooks of iron* اهنين پنجه ahuneen puncheh. *An iron bar* or *crow* پتلاد اهن putlauda ahun, پيتكاني peetkauné, بلكن bulkun, كدينه kudeeneh, عتلت atlut. *A plate of iron, pierced with different sized holes, for wire-drawing* سر تحته sur tuhteh, شفتاهنج shuftahunj.—*Burning, roasting, boiling, with a hot iron* رضف ruzuf. *A hot iron for those uses* رضف ruzf, رضفت ruzfut. *A mark made by a hot iron* داغ daugh. v. *cautery*: بوكان & ميل.

Iron (*made of iron*) اهنين ahuneen, حديدي hudeedé, اهني ahuné. — (*resembling iron, iron-coloured*) اهن اسا ahun asa, حديد سا hudeed sa, اهين كون aheen goon, حديد فام hudeed faum. v. also *harsh, severe, rigid, hard.*

To iron (*smooth with an iron*) با تله پرداختن ba tulleh purdaukhtun, با اوتي مطري كردن ba awté mutra kirdun. — (*to put in irons*) بند كردن bund kirdun, در زنجير نمودن dur zunjeer numoodun, با قيد بستن ba keid bustun.

An ironmonger اهنكر ahungur.

IRONICAL زو طنز zu tunz, زغزغت نما zughzughut numa, نكوه كو nukooh goo.—*Ironically* بوجه طنز bewujha tunz, بطور نكوه betoora nukooh.

Irony طنز tunz, نكوه nukooh, زغزغت zughzughut, استهزا istihza, تسخر tuskhur, نقاست nikausut, هزا huza, هزو huzoo, لابه laubeh, لاب laub.

IRRADIANCE, *irradiancy, irradiation* پرتو انداز purtoo andauz, شعله shaleh, شعله زن shaleh zun, شعاع shau-a. v. *radiance, ray, illumination.*

To irradiate پرتو انداختن purtoo andaukhtun, شعاع نمودن shau-a numoodun, پرتو انداز شدن purtoo andauz shoodun, شعله زدن shaleh zudun.

IRRATIONAL غير ناطق ghire-a nautik, صامت saumit, بي عقل bé akl, غير ادراك ghire-a idrauk, بلا سبب bila subub. v. *absurd.*—*An irrational animal* حيوان كاسد الاذعان heewaun kausdu'l'é-azaun, حيوان غير ناطق heewaun ghire-a nautik.

Irrationality عدم ناطق aduma nautik, عدم عقل aduma akl.

Irrationally بر وجه بي ناطق bur wujha bé nautik, بطور بي عقل betoora bé akl.

IRRECLAIMABLE بلا اصلاح bila islauh, ممتنع تاديب mumtina taadeeb, بي چاره bé chaureh. v. *desperate, hopeless.*

IRRECONCILEABLE (*implacable*) بي مرحمت bé murhumut, كينه خوار keeneh khaur, كينه كش keeneh kush, كينور keenwur.—(*inconsistent*) نا لايق na la-ék, بيهوده béhoodeh, غير موافق ghire-a muwaufik, بي قابليت bé kaubulé-ut.—*Irreconcileableness* عدم مرحمت aduma murhumut. v. *enmity.*—*Irreconcileably* بر وجه بي مرحمت bur wujha bé murhumut, بطور كينه خوار betoora keeneh khaur. v. also *inconsistently.*

IRRECOVERABLE ممتنع وجد mumtina wujid, نا ممكن وجدان na mumkina wujdaun, بي چاره bé chaureh. v. *irremediable, irreparable.*—*Irrecoverably* بلا وجد bila wujid, فوق الانجا fouku'l'inja, بوجه بي چاره bewujha bé chaureh.

IRREDUCIBLE ممتنع تملك mumtina tumulluk, نا ممكن مغلوب na mumkina mughloob. v. *invincible.*

IRREFRAGABLE, *irrefutable*, ممتنع مردود mumtina murdood, نا ممكن مخالفت na mumkina mukhaulifut. — *Irrefragably* بر وجه ممتنع مردود bur wujha mumtina murdood.

IRREGULAR خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, نا بر هندسه na bur hunduséh, خلاف قياس khilaufa ké-aus, نا قياسي na ké-ausé, نا قانوني na kaunooné, بي نظام bé nizaum, بي ترتيب bé turteeb. — *Irregularity* عدم قاعدت aduma ka-édut, خلاف قياسي khilaufa ké-ausé. *Irregularly* غير القياس ghire-u'l'ké-aus, بر وجه نا بر هندسه bur wujha na bur hundusch, بطور نا قانوني betoor na kaunooné, بروي ناقياسي berooi na ké-ausé, بلا نظام bila nizaum, بي ترتيب bé turteeb.

IRRELATIVE بي نسبت bé nisbut, غير انتساب ghire-a intisaub, بي علاقت bé alauket.

IRRELIGION عدم دين aduma deen, منافقت munaufikut, كفر kufr, زندقت zindukut. v. *impiety.*— *Irreligious* بي دين bé deen, غير امان ghire-a imaun, كافر kaufir, ملحد mulhyd, منافق munaufik. v. *impious.* — *Irreligiously* كافرانه kaufirauneh, منافقانه munaufikauneh, ملحدا mulhydan.

IRREMEABLE ممتنع باز اور mumtina baz awur, رجع نا قابول ساز ruja na kaubool sauz.

IRREMEDIABLE ممتنع علاج mumtina ylauj, بي چاره bé chaureh, غير دوا ghire-a duwa. v. *incurable.*— *Irremediably* بر وجه بي چاره bur wujha bé chaureh, بطور ممتنع علاج betoor mumtina ylauj.

IRREMISSIBLE ممتنع عفو mumtina afoo.

IRREMOVEABLE نا ممكن بر طرف کردن na mumkina bur turruf kirdun, ممتنع دور ساز بودن mumtina door sauz boodun, نا قابل جنبش na kaubila jumbish.

IRREPARABLE ممتنع مرمت mumtina murummut, مستحیل ادا mustuheela ada, بلا کفارت bila kufaurut, بي چاره bé chaureh. v. *irrecoverable.*—*Irreparably* بر وجه ممتنع مرمت bur wujha mumtina murummut, بطور بی چاره betoor bé chaureh.

IRREPREHENSIBLE, *irreproachable* بی جرم و گناه bé jurm ou gunah. v. *blameless.*—*Irreprehensibly*, *irreproachably* بوجه بی گناه bewujha bé gunah. v. *innocently.*

IRREPRESENTABLE ممتنع تقلید mumtina tukleed, مستحیل قیافت mustuheela kéaufut.

IRRESISTIBILITY قوت بلا مخالفت kuwwuta bila mukhaulifut. *Irresistible* بلا مخالفت bila mukhaulifut, ممتنع مقاومت mumtina mukawumut, مستحیل تعارض mustuheela ta-arruz. *Irresistibly* بر وجه بلا مخالفت bur wujha bila mukhaulifut, بطور ممتنع مقاومت betoora mumtina mukawumut.

Irresoluble, v. *indissoluble.*

IRRESOLUTE بی قرار bé kuraur, حایر بایر ha-ér ba-ér, نا پایدار na pa-é-dar, سبکسار subukfaur, در گمان dur gumaun, وهام wuhhaum, مریب mureeb, مشکوک mushkook.—*Irresolutely* بوجه بي قرار bewujha bé kuraur, بطور سبکسار betoora subuksaur.—*Irresolution* تردد turudud, بی قراري bé kuraure, اقدام و احجام ikdaum ou ihjaum, جزر و مد اقدام واحجام juzr ou mudda ikdaum ou ihjaum, عدم استوار خاطر aduma ustuwaura khautir, ارتیاب irté-aub. v. *doubt.*

Irretrievable, v. *irrecoverable.*

IRREVERENCE عدم احترام aduma ihtiraum, عدم رعایت aduma ra-é-ut, بي تکریمي bé tukreemé, ترک ادب turuka adub, عدم التفات aduma iltifaut, عدم اکرام aduma ikraum.—*Irreverent* بي حرمت bé hurmut, غیر مکرومت ghire-a mukroomut, خلاف اکرام khilaufa ikraum, بلا خضوع bila khuzuwa, بي تکریم bé tukreem, خلاف ادب khilaufa adub, بی شیرینکار bé sheereenkaur. *Irreverently* بروجه بي حرمت bur wujha bé hurmut, بطور خلاف اکرام betoora khilaufa ikraum, بي ادبانه bé adubauneh, بلا تکریم bila tukreem.

IRREVERSIBLE ممتنع تغیر mumtinaa tughei-ur, نا ممکن تبدیل na mumkina tubdeel.—*Irreversibly* بلا تغیر bila tughei-ur, بطور ممتنع تبدیل betoora mumtina tubdeel.

IRREVOCABLE زو قرار zu kuraur, ممتنع تغیر mumtina tughei-ur.—*Irrevocably* بلا تغیر bila tughei-ur, بر وجه قرار bur wujha kuraur.

To IRRIGATE نم کردن num kirdun, تبلیل ساختن tubleel saukhtun. v. *to wet*, *moisten*, *water.*—*Irrigation* شاداب shaudaub. v. *watering.*—*Irriguous* ابی aubé, نم num. v. *watery*, *moist*, *dewy.*

To IRRITATE اغضاب کردن ighzaub kirdun, مغضوب نمودن mughzoob numoodun, غضبناک کردن ghuzubnauk kirdun, ازردن azurdun, ازار دادن azaur dadun, خشمناک ساختن khushminauk saukhtun, تغیظ نمودن tughei-uz numoodun, تحریش کردن tuhreesh kirdun, تحریض ساختن tuhreez saukhtun, رنجیدن runjédun.—*Irritated* غضبان ghuzbaun, غضبانت ghuzbaunut, مغضوب mughzoob. v. *to exasperate*, *provoke*, *fret.*

Irritation ازار azaur, تحریش tuhreesh, تحریض tuhreez, اضطراب iztiraub, ارش arsh, خراش khuraush, هراش huraush, تهریش tuhreesh, نزوان nuzwaun. *An irritation* or *tickling in the throat* جشره jushreh. v. *provocation*, *stimulation.*

IRRUPTION هجوم hujoom, حمله humleh. v. *incursion.*—(*forcing an entrance*) دخول کنا dukhool koona, مدخل ساز mudkhil sauz. *To make an irruption* هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, دخول کردن dukhool kirdun, مدخل ساختن mudkhil saukhtun.

IS (third perf. sing. of *to be*) است ast, هست hust, اوست oust, مي شود ma shood, هو hoo. *He is glad* شادست shaudast. *There is not* نیست neest. *He is glorious* هو العزیز hoo'l'azeez. v. Vol. I. p. 2118.—[When speaking of any person of rank, the third person plural is used by the Persians, as] *Where is your master gone?* صاحب شما کجا رفته اند sahib shuma kuja rufteh and? *He is gone to Calcutta* در کلکته رفته اند dur Calcutta rufteh and. *Is the governor gone to the gardens?* گورنر صاحب در باغ رفته اند governor sahib dur baugh rufteh and? *Where is the Nabob?* نواب صاحب کجا هستند novaub sahib kuja hustund? *He is arrived at the governor's house* درخانه گورنر صاحب امده اند dur khauneha governor sahib aumudeh and. [It is also sometimes expressed by the third person preterite, as] *Is it all done?* انجام یافت anjaum é-aft? *By the blessing of God it is* فضل الهی شد fuzl ilahé shud. *The Foujdar is gone to Morshedabad* فوجدار در مرشداباد رفت foujdar dur Morshedabad ruft.

ISCHURY اسر usr. v. *retention of urine.*

ISINGLASS غرا ghura, يلم eelum, كبد kubd, سريش sireesh, سريش ماهي sireesha mauhé, غرا ماهي ghura mauhé.

An ISLAND, *isle*, جزيره juzeereh (pl. جزاير juza-ér), ابجو aubjoo, ابخو aubkhoo, ابخوست aubkhoost, بنداب bundaub, سماهيج sumauheej, ادال adauk. *An islander* اهل جزيره ahla juzeereh, صاحب بنداب sahib bundaub.

ISSUE (*egress*) خروج khurooj, استخراج istikhrauj, مخرج mukhruj. (*termination*) انجام anjaum, سرانجام surranjaum, عاقبت aukubut, عقب akub, غب ghubb, نهايت niha-é-ut. v. *conclusion.* —(*event*) سرگذشت surguzusht, وقيعت wuké-at, نتيجه nuteejeh. v. *consequence.* —(*progeny*) نسل nusl, ال aul, اصل asl, خاندان khaunudan. v. *family*, *offspring*. — *A bloody issue* سيل دم seila dum. — *To join issue* (*in law*) احتجاج كردن ihtijauj kirdun.

To ISSUE (*as water from a fountain*) صدور كردن sudoor kirdun, ازمصدر جريان بودن uz musdur juré-aun boodun. *To issue* or *sally forth* خروج كردن khurooj kirdun, هجوم ساختن hujoom saukhtun. *To issue out money* خرج كردن khurj kirdun, نقد منفق ساختن nukd munfik saukhtun, زر مستنفق كردن zur mustunfik kirdun. *To issue out a decree* حكم نمودن hookum numoodun, قضا گذار كردن kuza guzaur kirdun, حجت ساختن hujjut saukhtun.

Issueless (*without offspring*) بي نسل bé nusl, غير ال ghire-a aul, حصور hussoor, بترا butra.

An ISTHMUS (*neck of land*) عنق ارض unka arz, گردن زمين gurduna zumeen.

IT او ou, ان aun, هو hoo.

The ITCH كري guré, گر gur, خارش khaurush, جرب jurub, خرك khuruk, كركن kurkun, كركاو kurgaw, حكه hukkeh, اير a-ér, هودر hawdur, هودش hawdush, خرك khuruk, خركبوته khurkubooteh, خركر khurgur, خشك رنده khushk rundeh. v. *scab.* —*An itch* (*longing*) ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, هوس hawus, هوا hawa, شهوت shuhwut. v. *desire.*

To itch (*have the itch*) كري داشتن guré daushtun, كر پذيرفتن gur pizziruftun. (*to long for*) ارزو نمودن arzoo numoodun, هوس داشتن hawus daushtun, ارزومند شدن arzoomund shoodun. v. *to desire.*

Itchy كري دار guré dar, پر كر pur gur, زو جرب zu jurub, اهل خارش ahla khaurush, حكه دار hukkeh dar.

ITEM ايضا eizan, غب زا ghubba za, هم hum, نيز neez, كذلك kuzaulik. v. *also*.—*An item*, قيد keid, نكته nukteh. v. *article*; *hint.*

To ITERATE مكرر كردن mukurrur kirdun, رجوع ساختن rujuwa saukhtun. v. *to repeat.*—*Iteration* تكرير tukreer, تكرار tukraur, بازيور bazé-wur, اعادت é-audut. v. *repetition.*

ITINERANT, *itinerary* سفر ساز sufr saz, مسافرت musaufirut, پويان pooï-aun, پويا pooï-a, بي قرار bé kuraur. v. *wandering*, *unsettled*.—*An itinerary* (*book of travels*) سفر نامه sufr nameh.

ITSELF P او ou, او خود ou khood, A هو huwa, زا za, ان aun. *The thing itself* نفس الامر nufsu'l'amr.

A JUBILEE شادماني shaudmauné, طرب turub, حسن طرب husna turub, شادكامي shaudkaumé, شادي shaudé, بهجت buhjut, انبساط imbisaut, مسرت musurrut, ما به البتهاج ma bihi'l'ibtihauj. v. *festivity.*

JUCUNDITY لطافت lutaufut, خوشي khooshé, شادي shaude. v. *pleasantness*, *cheerfulness.*

To JUDAIZE يهودي گشتن eehoodé gushtun.

A JUDGE قاضي kazy or kady, حاكم haukim, حكم hookum, داور dawur, اهل شرع ahla shura, والي waulé, مولي moula, ولي wulé, فصيل fuseel, فصيلي fuseelé, حاتم hautim, فتاح futtauh, موبد mobud, خدك khuduk, منلا munla, ديان dei-é-aun. *Judges* قضات kuzaut, حكام hukkaum, ارباب عمايم arbauba ama-ém, الموالي العظام almuwaulé-u'l'azaum. *My Lord Judge* مولانا قاضي mulauna kazy. *The judge of a city* قاضي شهر kazy-a shahur, مولا moula (pl. موالي muwaulé). *The judge of a village* ريس القريت reisu'l'kuré-ut, خان ده khauna dih, دهقان dihkaun. *The judge of the army* قاضي لشكر kazy lashkur (*or* kady lashkur), قاضي العسكر kazy-u'l'askur (*or* kady laskur). *A judge of the Parsis*, *or worshippers of fire* موبد mobud, هربد harbud. *The decree of a judge* حكم شرع hookuma shura, قضا kuzaa, حجت hujjut, فصيل fuseel, دستينه dosteeneh, دستينج dosteenuj, فتوا fetwa. v. *judgment.*—*The signature of a judge to any decree*, *deed*, &c. ترزده turzudeh, ترزوده turzoodeh, حسنك husunk. *The actuary who writes the sentence of a judge* صك sukk, صكاك sukauk. *A judge's robe* جامه قاضي jammeha kady, لواج duwauj, لباچه libaucheh. *The greatest judge of his age* اعظم قضات زمان é-azuma kuzauta zumaun. *To appoint a judge* تقضيت كردن tukzeut kirdun. *To go* or *appear before a judge* مفاتحت نمودن mufautihut numoodun. *To cite before a*

judge محضر دعوت نمودن muhuzzir dawut numoodun, شرع شريفه دعوت كردن shura shureefeh dawut kirdun, محاكمت ساختن muhaukimut saukhtun, مناحبت نمودن munauhibut numoodun. *Belonging to a judge* مولوي mulawé. *A bribe to corrupt a judge* ارش arsh, رشوت rushwut, بدكند budkund, ياده é-audeh, يازه é-auzeh, باره baureh, براكنده burakundeh, بوالكفند boolkufund, بولكند boolkund, جعل jaal. *A broker employed to bribe a judge* رايش raesh.—*A judge* (*a person capable of deciding on the merit of any thing*) اهل علم ahla ylm, اهل خبرت ahla khubrut, صاحب عقل sahib akl. v. *critick.*

To judge (*decide law-suits*) حكم نمودن hookum numoodun, قضا كردن kuza kirdun, حجت ساختن hujjut saukhtun, ملاعنت گفتن mulaanut guftun, فصل خصومت كردن fusla khusoomut kirdun. *To judge (form an opinion)* فراست كردن firausut kirdun, راي نمودن ra-é numoodun, فكر ساختن fikr saukhtun, پنداشتن pundaushtun, نكته دان شدن nukteh daun shoodun, حكم سنجيده كردن hookum sunjédeh kirdun, تميز نمودن tumei-éz numoodun. v. *to criticise, discern, distinguish.*

Judgment (*opinion*) ظن zunn, مظنت muzunnut, تميز tumei-éz, راي ra-é, وهم wuhum, تدبير tudbeer, پندار pundaur, مخيلت mukheelut, قياس ké-aus. (*understanding*) عقل akl, هوش hoosh, ازعان izaan, فراست firausut, زهن zihn, طبع tiba. (*the sentence of a judge*) حكم hookum (pl. احكام ahkaum), حكم شرع hookuma shura, قضا kaza, داوري dawuré, سجل sijill, حجت سجل hujjut sijill, فتاحت futauhut, دين deen, دينونت deenoonut. v. *doom, condemnation, sentence, decision.*—*A judgment* (*punishment from heaven*) قضاء الاه kuzaa-ullah.—*The day of judgment* روز قيامت rooza ké-aumut, قيام ké-aum, قيامت ké-aumut, يوم القيام é-oomu'l'ké-aum, رستخيز rustkheez, روز پر هول رستخيز rooza pur hawla rustkheez, روز شمار rooza shumaur, روز واپسين rooza wapuseen, غاشيت ghaushé-ut, رجاف rujauf, القارعت alkauraat, الواقعت alwaukaat, روز حشر rooza hushr. v. Vol. I. p. 2143.—*The judgment seat* محكمه muhkumeh, كرسه kurseh. v. *court of justice, tribunal.*—*To pronounce judgment* حكم گفتن hookum guftun, داوري كردن dawuré kirdun. v. *to judge.*—*Sound judgment* زهن سديد akla doorbeen, عقل دوربين zuhna sudeed, عقل بالغ akla baugligh. *Soundness of judgment* قوت عقل kuwwuta akl, اصالت isaulut. *A man of sound judgment* صاحب عقل sahib akl, اهل خردمند ahla khirudmund, مرد هوشمند murda hooshmund. *Men of sound judgment* اصحاب عقول as-hauba akool, ارباب تميز arbauba tumei-éz. *Without judgment* بي عقل bé akl, غير اصول ghire-a usool, پوچ pooj.

A Judicatory (*court of justice*) عدالت adawlut, محفل قضا muhfila kaza, محكمت muhkumut. v. under *court.*—(*distribution of justice*) داد ده daud duh, شريعت نما shuré-at numa, عدل بخش adl bukhsh.—*Judicature* قضا kuza, فتاحت futauhut, حكم hookum. v. *jurisdiction.*

Judicial, judiciary شرعي shura-é, محكمترا muhkumutra muta-allik, متعلق قاضيت kauzé-ut.—*Judicially* با شرع ba shuraa, شرعا shuraan, بر وجه شرع bur wujha shura, حاكمانه haukimauneh. *Judicially condemned* محكوم muhkoom. *Demanding payment judicially* استقضا istikza.

JUDICIOUS ذو عقل zu akl, عاقل aukil, هوشيار hooshé-aur, هوشمند hooshmund, ذو هوش zu hoosh, حصافت husaufut, عاقل اموزكار aukila amoozkaur. v. *prudent, skilful, wise.*

Judiciously عاقلانه aukilauneh, با عقل و فراست ba akl ou firausut, هوشيارانه hooshé-aurauneh, با هوش ba hoosh. v. *wisely.*

A JUG كاسه kauseh. v. *cup, pot, tankard.*

To JUGGLE حقه بازي نمودن hukkeh bauzé numoodun, شعبدت باختن shaabudut baukhtun, شعبد كردن shaabud kirdun, شعوذت ساختن shawudut saukhtun, ايند نمودن a-énund numoodun. v. *to deceive.*

A juggle, juggling حقه بازي hukkeh bauzé, شعبذ shaabuz, شعودت shaawudut, شعوزت shaawuzut, ايند a-énund, سحر suhr, تسحير tus-heer, مسحر musuhhur, عضين yzeen, عقلت uklut, فسانه و فسون fusauneh ou fusoon. v. *imposture, deception, trick.*—*Juggling* (participle) حقه بازي نما hukkeh bauzé numa, شعبد ساز shaabud sauz. *Jugglingly* بر وجه حقه بازي bur wujha hukkeh bauzé, شعبدانه shaabudauneh.

A juggler حقه باز hukkeh bauz, لعبتباز laabutbauz, شعبد باز shaabud bauz, سحر باز suhr bauz, مشعوذ mushawid, عيار aï-yaur, پريدار peridar, سحار suhhaur, نورت ساحر nooruta sauhir, افسون كن afsoon koon, عاضه auzih, عضه azih, بطلت butlut.

JUGULAR حلقوم منسوب hulkoom munsoob, حلقومي hulkoomé, كلو پيوند guloo pivund. *The jugular vein* حبل الوريد hubbu'l'wureed.

JUICE اب aub, ما maa, رشحت rush-hut (pl. رشحات rush-haut). *The pressed juice of grapes or other fruits* عصير useer, عصارت usaurut. *The*

juice of four grapes, crab-apples, or any thing similar انفاق infauk, اب غوره auba ghooreh, اوينا awee-na, اونيا awné-a, شيره sheereh. — *Juice which flows from grapes before pressure* سلاف sulauf, سلافت sulaufut. *Syrup of the juice of grapes* كوزاب koozaub. *The juice of wormwood* عصارت usaurut. *Juices of styptick plants* اقاقيا akaké-a. *The juice of dates with sugar* شيره خرما sheeruha khyrma, شيره شكر sheeruha shukr. *Lemon juice* ليموناء leemoona. *A decoction of the juice of lemons &c. for seasoning victuals* رب rubb. —*Juiceless* بي اب bé aub, غير رشحت ghire-a rush-hut, نا ابدار na aubdar. — *Juiciness* ابداري aubdauré. *Juicy, full of juice (as a plant, &c.)* ابدار aubdar, تر tur, سيراب seeraub, ريان rei-aun, فرزد furzud, بلال bulaul, نديان nudé-aun. v. *humid, succulent.* — *Full of juices (as a young person in full health)* بهكل buhkul. بهكن buhkun, بلال bulaul, اثيث asees, ترهد kurhud, رف ruff, عذلوج azlooj, معذلج mazluj (fem. معذلجت mazlujut).

JUJUBE *(fruit)* عناب unnaub, سنجد sinjud. *The jujube tree* عناب درختي unnaub durukhté, پستنك pistunk, سنجد sinjud, شيزفون sheez-foon, پستك pistuk, چيلان cheelaun. *The white jujube tree* زفزوف zufzoof. *The red jujube tree* زفيزف zufeezuf, سنج sunj, همسود humsood. *The barren jujube tree* زيزفون zeezufoon.

JULAP جلاب jullaub, كشكاب kushkaub, گلاب gulaub, شهداب shudaub. *Julap with sugar* جلاب شكرين jullauba shukureen.

JULY مرداد mordaud, يوليوس yoolé-oos, تموز tumooz, جمادالاول jumaudu'l'awwul.

To JUMBLE برهم زدن burhum zudun, خلط كردن khult kirdun, اميزش خلاف قاعدت كردن ameezisha khilaufa ka-édut kirdun. v. *to confound.*—*A jumble* خلط khult, اميزش خلاف قاعدت ameezisha khilaufa ka-édut.

A JUMENT *(beast of burthen)* باركير bargeer.

To JUMP جستن justun, جهيدن juhédun, رقصيدن rukśédun, رقص كردن ruks kirdun, شخودن shukhoodun, شنجودن shunjoodun, فرخيدن furkhédun, فرخشيدن furkhushédun, يوزيدن é-oozédun, سكبزيدن sukeezédun, طمر كردن tumr kirdun, طفر نمودن tufr numoodun, ضفر ساختن zufr saukhtun. v. *to bound, spring.*— *(to agree with)* موافق شدن muwaufik shoodun. v. *to tally.*—*Jump* (adverb) v. *exactly, nicely.*

A jump رقص ruks, طفرت tufrut, طمر tumr, عرقصت arkusut, زفن zufun, كسروز kusrooz, فغند fughund, طرب turub. v. *leap.* — *A jumper* رقاص rukkaus.

JUNCTION پيوستكي pivustugé, اتصال itti-saul, پيوست pivust, پيوند pivund. v. *coalition.*

JUNCTURE مفصل mufsil (plur. مفاصل mufausil, مفاصلات mufausilaut), عضو azoo. v. *junction, joint, articulation.*—*(time)* زمان zumaun, وقت wakt. *A juncture of affairs* حال امور haula amoor. *At this juncture* در اين زمان dur ein zumaun, الحالت هذه alhaulutu hazihi, درحال dur haul, ذاك الان zauku'l'aun, همانذم hu-maundum.

JUNE تير teer, حزيران huzeeraun, ربيع الثاني rubé-u's'sauné, ربيع الاخر rubé-u'l'akhir.

JUNIOR كوچكتر koochuktur.

JUNIPER اردج ardij, ارس arus, ابهال abhul, اورن awrun, اورمن awrmin, اوربن awreen, سروكوهي surookoohé, راسن rausin, ناژو nauzhoo, عرعر arar. *Juniper water (gin)* اردج اب arduj aub.

JUNK *(old cable)* جمل كهنه jumula kohneh. *(a Chinese ship)* جهاز چين jahauze-a cheen.

JUNKET, *juncate* زوق و صفا zook ou sufa, نغايس nufa-és, حلوا hulwa. v. *delicacies.* — *(a private entertainment)* مهماني خاص muhmauné-a khass. — *To junket* مهماني خاص كردن muh-mauné-a khass kirdun. v. *to feast.*

A junto, v. *cabal.*

IVORY دندان فيل dundauna feel, ناب الفيل naubu'l'feel, عاج auj, پيلاستهء peelausteh, خسن huzun. *An ivory-merchant* دندان فيل فروش dundauna feel furoosh, عواج awwauj. *Ivory (made of ivory)* عاجي aujé, از دندان فيل ساخته uz dundauna feel saukhteh. *(like ivory)* دندان فيل اسا dundauna feel asa, عاج سا auj sa.

JUPITER *(planet)* فرزد furzud.

JURIDICAL شرعي shura-é. v. *judicial.* *Juridically* شرعا shuraan.--*Jurisconsult,* v. *lawyer.*

JURISDICTION قضا kaza, حكم hookum, حكومت hookoomut, حتم hutum, قلمرو kalum-rou, ولات wulaut, ولايت wula-é-ut. — *Absolute jurisdiction* حكم حكومت hookooma hookoomut. —*Exercising jurisdiction* والي waulé.

JURISPRUDENCE فقه fikeh, علم فقه ylma fikeh, شرع shura, علم شرع ylma shura.

JUST عادل audil, معدل mu-adil, ذو عدالت zu adawlut, صالح saulih, با داد ba daud, داور dawur, راست raust, درست durust, لايق la-ék, روا rouva, ذو انصاف zu insauf, بر burr (plur. ابرار abraur), عديل adeel, صفي sufé (plur. اصفيا asfé-a), صديق sudeek (plur. صدقا sudka, صدقان sudkaun, اصدقا asduka), عدل ايين adil aï-én, نيكوكار neekookaur, وسط wusut,

مقسط mukſut, دروا durwa, حفور hufoor, ستخ ſutukh, جايز ja-éz, دب dubb, دبيب dubeeb. v. *equitable, honeſt, good, virtuous.* — (*accurate*) سزا ſuza, كامل kaumil, سازكار ſauzkaur, تمام tumaum. v. *exact, full, complete, regular.* — *Juſt weight* وزن وافي wuzna waufé, سنجه وافيت ſunjeha waufé-ut. *Money of a juſt weight* زر تمام عيار zura tumaum aï-aur, نقد موزون nukda mouzoon, درهم كامل الوزن dirhema kaumilu'l'-wuzun, سكه كامل ſikkeha kaumil, دينار وازن deenaura wauzin. *A juſt price* صبغ الثمن ſubughu's'ſumun. *To diſcern what is juſt* احقاق حق كردن ihkauka hukk kirdun, عدل نمودن adil numoodun. *To diſtinguiſh the juſt from the unjuſt* حق از باطل فرق كردن hukk uz bautil furk kirdun. *To oppoſe what is juſt* حق را مخالفت نمودن hukkra mukhaulifut numoodun. *To be juſt* تبرر شدن tuburrur ſhoodun, معدل بودن mu-addil boodun, اقساط كشتن ikſaut guſhtun.

Juſt (adverb) كاملانه kaumilauneh, با دقت ba dikkut. v. *exactly.* — (*alike*) عديل adeel. v. *equally:* alſo *nearly, merely.*

A JUST (*tournament*) رماح rummauh. *To juſt* رماح نمودن rummauh numoodun, جريده انداز كردن jereedeh andauz kirdun. v. *to tilt.*

JUSTICE شريعت ſhuré-at, شرع ſhura, عدل adil, عدالت adaulut, داد daud, عدل و داد adil ou daud, معدلت maadilut, انصاف inſauf, حق hukk, حقيقه hukeekeh, راستي rauſté, قسط kiſt, نصف nuſif, ازرم azrum, نصفت nusfut, نديد nudéed, بر burr. v. alſo *right, puniſhment.* — *Publick juſtice* سياست ſé-auſut. *Diſtributive juſtice* عدالت قاسمت adauluta kauſimut. *Commutative juſtice* قسط مبادلت kiſta mubaudilut. *An adminiſtrator of juſtice* دادگر daudgur. *According to juſtice* بحسب شرع behuſba ſhura, بر مقتضاي شرع شريف bur muktuza-é ſhuraa ſhereef. *Contrary to juſtice* خلاف الشرع khilaufa'ſh'ſhura. *To adminiſter juſtice, to do juſtice* عدالت كردن adawlut kirdun, شريعت نمودن ſhuré-at numoodun, حاكم الشرع ساختن haukimu'ſh'ſhura ſaukhtun, عدل و انصاف نمودن adil ou inſauf numoodun, حق دادن hukk dadun, داد كردن daud kirdun, كيفتن keeftun. *To implore juſtice* داد و فرياد كردن daud ou furé-aud kirdun, داد خواستن daud khauſtun. *A petitioner for juſtice* داد خواه daud khauh. — *A juſtice,* v. *judge.* — *The lord chief juſtice* احكم الحاكمين ahkum-u'l'haukimeen, قاضي القضات kadé-u'l'kodaut, قاضي لشكر kady laſhkur.

JUSTIFIABLE صالح ſaulih, حقيقي hukeeké, بحسب شرع behuſba ſhura, ممكن مبرر mumkina muburrur. v. *right, defenſible.* — *Juſtifiableneſs* صلاح ſulauh, راستي rauſté. v. *rectitude.* — *Juſtifiably* با حقيقت ba hukeekut, بروجه سلاح bur wujha ſulauh. v. *rightly.*

Juſtification بهانه buhauneh, مبرر muburrur, عذر azur, اعتذار é-atizaur, تنضح tunuzzuh, معذرت maazirut, تزكيت tuzké-ut. v. *vindication.* — (*purgation from ſin*) خلاص khulaus. v. *pardon.*

A juſtifier, juſtificator مبرر كننده muburrur koonindeh, محافظ muhaufiz, بهانه كو buhauneh goo, تزكيت سازنده tuzké-ut ſauzindeh. v. *defender.*

To juſtify بهانه كردن buhauneh kirdun, عذر نمودن azur numoodun, تبرير ساختن tubreer ſaukhtun, تزكيت كردن tuzké-ut kirdun, خلاص ساختن khulaus ſaukhtun. v. *to abſolve, defend, vindicate.*

To JUSTLE تصادم كردن tuſaudum kirdun, بهم زدن behum zudun, بهم دكر خوردن behum digur khoredun, تناهض كردن tunauhiz kirdun, تاختن taukhtun. v. *to claſh, encounter.* — (*to puſh, drive*) راندن raundun, حفز كردن hufz kirdun.

JUSTLY عدلانه adilauneh, با حق ba hukk, با عدالت ba adawlut, بالصواب biſſuwaub, بحسب شرع behuſba ſhura. v. *honeſtly, uprightly:* alſo *juſt, exactly.*

Juſtneſs (*accuracy*) دقت dikkut, سازكاري ſauzkauré, كمال kumaul. v. *exactneſs;* alſo *juſtice.*

To JUT (*to ſhoot into prominencies*) اشراف نمودن aſhrauf numoodun, نشوز بودن nuſhooz boodun, نشيز ساختن nuſheez ſaukhtun, عجر نمودن ajur numoodun. v. *to project.*

JUVENILE جواني juvauné. *The juvenile age* عهد شباب ahda ſhubaub, فتا futa. v. *youthful, young.* — *Juvenility* جواني juvauné. v. *youthfulneſs.*

JUXTA POSITION نزديكي nuzdeeké.

JOY سرند ſurund, سيرند ſeerund, لبلاب lublaub, برشن burſhun, پيچيده peecheedeh, پچه pucheh, ويشه weeſheh, برش burſh, پرش purſh, مويژه muweezſheh, خو khaw, ارغج arghuj, بقلت البارده buklutu'l'baurideh.

K.

K, in Engliſh, has one invariable ſound before all the vowels; and is expreſſed in Perſian and Arabick by ك ک, as كردن kirdun *to make,* بكر bukr *a maid,* برك burk *a leaf;* and by ق غ ة, as قدرت kudrut *power,* مقدس mukuddus *holy,* برق burk *lightning.* — Before *n* it is ſilent, as in *knife, knee,* pronounced *nife, nee.*

Kalendar, v. *calendar*.

KALI قلي kali.—*Alkali* القلي alkalé.

To KAW (*as a crow*) نقيق كردن nukeek kirdun.

To KECK (*reach at vomiting*) منش زدن munish zudun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor ſhoodun, پيشين كردن peiſheen kirdun.

KEEL (*of a ſhip*) انبار ambaur, خيزرانت kheizuraunut.—*To keel-hale* زير انبار كشيدن zeer ambaur kuſhédun.

KEEN (*eager*) تيز taze, تيز طبع taze tuba, تيز مزاج taze mizauj, جهوضت juhoozut, ذو حميت zu humé-ut, ارزومند arzoomund. v. *vehement*; alſo *clever*.—(*ſharp-edged*) تيز taze, بران buraun, سنين ſuneen, قاطع kauta. v. *piercing*.—(*ſevere*) درشت duruſht, تند tund, عنفي unfé, بى حلم bé hylm. v. *acrimonious*.—*A keen-edged ſword* تيغ تيز teegha taze.—*Keenly* تيزانه taze-auneh, بروجه تيز مزاج bur wujha taze mizauj, تندانه tundauneh. v. *ſharply*, *vehemently*.—*Keenneſs* (*eagerneſs*) تيز مزاجى taze mizaujé, ذو حميت zu humé-ut, غيرت gheerut, شدت ſhuddut. v. *ardor*, *zeal*, *vehemence*.—(*ſharpneſs of edge*) تيزي tazé, برانى buraune, سنيني ſuneené.—(*ſeverity*) درشتى duruſhté, تندى tundé, بى حلمي bé hylmé, عنف unf. v. *aſperity*.—(*rigour of weather*) شدت برد ſhudduta burid, صرت ſurrut, زمهرير zumhureer, زمهري zumhuré.

To KEEP (*take care of*, *preſerve*) نگاهباني ساختن nigauhbauné ſaukhtun, حفظ كردن hyfz kirdun, صيانت ساختن ſé-aunut ſaukhtun, چسپيدن chuſpédun, مصون نمودن muſoon numoodun, نوشتن nooſhtun, احتباس كردن ihtibaus kirdun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, اختفاظ ساختن ihtifauz ſaukhtun. v. *to guard*, *protect*.—(*to detain*) وا داشتن wa dauſhtun, باز داشتن baz dauſhtun, فا داشتن fa dauſhtun, گرفتگي نمودن gooriftugé numoodun, گرفتار كردن gooriftaur kirdun, حصر كردن huſr kirdun, احصار ساختن ihſaur ſaukhtun, منع نمودن muna numoodun. v. *to ſtop*.—(*to laſt*) بر قرار شدن bur kuraur ſhoodun, باقي شدن bauké ſhoodun, پايدار بودن pa-édaur boodun, قايم شدن ka-ém ſhoodun. v. *to remain*.—(*not to conſume*, *ſpoil*, or *be waſted*) بي اتلاف شدن bé itlauf ſhoodun, غير متلف ماندن ghire-a mutluf maundun, نا مسروف شدن na muſroof ſhoodun.—(*to maintain*, *ſupport with the neceſſaries of life*) پروردن purwurdun, پرورش دادن purwuriſh dadun, پرورده كردن purwurdeh kirdun. v. *to feed*.—*To keep back* (*with-hold*) وا داشتن wa dauſhtun, نا

داشتن fa dauſhtun. v. *to reſerve*, *retain*.—(*to reſtrain*) ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن muna ſaukhtun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, مدخدخ كردن mudukhdukh kirdun. *To keep company* (*with any one*) رفيق و همراه شدن rufeek ou humrah ſhoodun, صحبت نمودن ſohbut numoodun. *To keep in* or *keep cloſe* (*conceal*) پنهان كردن pinhaun kirdun, پوشيده ساختن poſhédeh ſaukhtun, خاموش بودن khaumooſh boodun. v. *to be ſilent*: alſo *to keep back*, *reſtrain*.—*To keep off*, *keep aloof* وا ماندن wa maundun, واپس رفتن wapus ruftun, بعيد بودن ba-éd boodun, دور استادن door uſtaudun.—(*to hinder*) منع كردن muna kirdun, معارضت نمودن mu-arizut numoodun, معانت ساختن mu-annit ſaukhtun.—*To keep up* (*maintain without abatement*) بي نقص برداشتن bé nuks burdauſhtun, بى كاهش درابيدن bé kauhiſh duraï-édun, غير نقصان بر پاي داشتن ghire-a nukſaun bur pa-é dauſhtun.—(*to hinder from ceaſing*) بي فراغت نمودن bé firaughut numoodun, پايدار كردن pa-édaur kirdun, پاينده ساختن pa-éndeh ſaukhtun. v. *to continue*.—(*to remain undiſmayed*) دلير شدن dilare ſhoodun, تيز دل بودن taze dil boodun, مردانگي نمودن murdaunugé numoodun. *To keep under* (*oppreſs*) ظلم نمودن zulm numoodun, قهر ساختن kuhr ſaukhtun, جور كردن jawr kirdun, تهور ساختن tuhawwur ſaukhtun. *To keep on* (*advance*, *go forward*) استمرار كردن iſtimraur kirdun, گذشتن guzuſhtun, گذريدن guzurédun, رفتن ruftun. *To keep in mind* استظهار كردن iſtizhaur kirdun, استحفاظ ساختن iſtihfauz ſaukhtun, ذكرت داشتن zikrut dauſhtun. v. *to remember*.—*To keep one's bed* صاحب فراش بودن ſahib furauſh boodun, بستر نشين شدن biſter niſheen ſhoodun, بر پلنگ ماندن bur pullung maundun. *To keep* or *dwell* (*in any place*) ساكن شدن ſaukin ſhoodun, متمكن بودن mutumukkin boodun, مقيم شدن mukeem ſhoodun. *To keep houſe* (*maintain a family*) خاندان بودن khaunudan boodun, خانمان پروردن khaunumaun purwurdun. *To keep the houſe* (*to be at home*) در خانه بودن dur khauneh boodun, دربيت ماندن dur beet maundun. *To keep out* (*prevent entrance*) دخول مخالفت نمودن dukhool mukhaulifut numoodun, فراز تعرض كردن firauz ta-arruz kirdun. v. alſo *to diſpel*.—*To keep a promiſe* عهد وفا كردن ahd wufa kirdun, وفا نمودن wufa numoodun, عهد وفا دار شدن wufa dar ſhoodun, عهد و پيمان مرعي بودن ahd ou peemaun mura-é

boodun.—*To keep guard (as a centinel)* پاسبان بودن pasbaun boodun, نوبت کردن noobut kirdun, نگاه بان شدن nigauh baun shoodun, نگاه داشتن nigauh daushtun.

Keep, keeping, v. *custody, guardianship.*

A keeper حافظ haufiz, حارس hauris, نگاهبان nigahbaun, نگهدار niguhdar, راعي raa-é, ناظر nauzir.—The following particles also, when added to words, often signify *a keeper*; بان baun, وان waun, دار daur, گر gur, کار kaur.—*The keeper of the seals* نشانگر nishaungur, مهردار muhrdar. *A door-keeper* دربان durbaun, دروان durwaun, روزبان roozbaun, حاجب haujib. v. *porter.*—*A dog-keeper* سگبان sugbaun, کلاب kullaub. *A house-keeper* خانه دار khauneh dar, خاندان khaunudaun, کتخدا kutkhoda, صاحب خانه sahib khauneh, کاوه kaweh. *A shop-keeper* خرده فروش khirdeh furoosh. *The keeper of a garden* باغبان baghbaun, رضوان ruzwaun, رزبان ruzbaun. v. *gardener*.—*A keeper of sown fields* دشتوان dushtuwaun, دشتبان dushtubaun, دشتیبان dushteebaun. *The keeper of a palace* سراي کتخداي seraï kutkhoda-é. *The keeper of the king's closet* or *private apartments* سراي خاص بان seraï khauss baun, حاجب haujib (pl. حجاب hujjaub), اذن azin. *A cow-keeper* گاوبان ga-oobaun. *The keeper of a prison* زندان بان zundaun baun. v. *gaoler.*

A keep-sake یاد کار é-aud kaur, یاد کرد é-aud kird, خاطر نشان khautir nishaun.

To KEN دور دیدن door deedun, نظر کردن nuzr kirdun, نگرستن nuggurustun. v. *to descry.*—(*to know*) دانستن daunistun, اگاه بودن agauh boodun.—*Ken* نظر nuzr, دیدار deedaur, نگران nugguraun. v. *view, sight.*

A KENNEL (*for dogs*) سگخانه sugkhauneh. (*a pack of dogs*) کالب kaulib, کلیب kuleeb. (*the hole of a fox, &c.*) مکا muka. v. *den.*—(*a gutter*) ابریز aubreez.—*To kennel* در سگخانه خسپیدن dur sugkhauneh khuspédun. v. also *to lie, dwell.*

KEPT (*guarded*) محفوظ muhfooz, محروس muhroos, مصون musoon. v. *preserved.*—(*detained*) وا داشته wa daushteh, محصور muhsoor.—(*maintained*) پرورده purwurdeh.

A KERNEL (*of a nut, &c.*) استه asteh, خسته khusteh, حب hubb, نوي nooï, وقلت wuklut, لب lub, قلب kulb, قلبت kulbut, مغز mughuz, مخ mukhkh, غزم ghuzshm, وخجي wukhjé. v. also *grain.*—*Kernels* قلوب kuloob, الباب albaub.—*A kernel in the flesh* دژه duzsheh. v. *gland.*—*To kernel* نوي نمودن nooï numoodun.—*Kernelly* پر نوي pur nooï.

A KETCH جهاز jahauze. v. *ship.*

A KETTLE پنکره pungureh, ابتابه aubtaubeh, هرکاره hurkaureh, دیك deek, طنجیر tunjeer, تزان kuzaun, قزغان kuzghaun, قزخان kuzkhaun. v. *caldron, pot.*—*Stone kettles* صیدان seidaun. *A brass kettle* هرکاره روي hurkaureh rooï, دیك مسین deeka miseen. *The lid of a kettle* دیك افزار deek efzaur.—*A kettle drum* رویین خم rooïen khum, کوس koos, دمامه dumaumeh. v. under *drum.*

A KEY کلید kuleed, اقلید akleed, مقلد muklud, مقلاد muklaud (plur. مقالید mukauleed), مفتاح muftauh, مفتح muftuh (plur. مفاتح mufautuh), رزفین ruzfeen, رزنین ruzneen, قناحت kunauhut. *The teeth* or *work of a key* کوده koodeh, کوزه koozeh. *A key* or *peg of a musical instrument* دستان dostaun, لابد laubid.—*A key hole* پش push.—*A key for landing goods* جاي در کنار نهر کجا اسباب از جهاز بساحل اورده اند ja-é dur kunnaura nihrkuja asbaub uz jahauze besauhil awurdeh and.

A KEYSTONE (*middle stone of an arch*) سنك درمیان کمر sunk dur mei-auna kumur.

A KIBE (*chap in the heel*) شق در کعب shukk dur kaab—*Kibed* ذو شقوق در کعب zu shukook dur kaab.

To KICK پاییدن paï-édun, پا زدن pa zudun, سپردن sipurdun, سبردن siburdun, ورتافتن wurtauftun, لکد زدن lukud zudun, فرسودن fursoodun, زمر کردن zumr kirdun, لج دادن luj dadun, کج نمودن kuj numoodun, حاقزت کردن haukizut kirdun, رفس ساختن rufs saukhtun, نفح کردن nufih kirdun.—*To kick the backside* لطع کردن luta kirdun. v. شغلقت.

A kick لکد lukud, لج luj, کج kuj, زمر zumr, نفح nufih, حاقزت haukizut, رفس rufs, رفاس ruffaus, اقراع ikraa, رمح rumuh, ضرح zuruh, ضراح zurauh. *A kicker* لکد زن lukud zun, رفاس ruffaus. *A kicking horse* اسب لکد زن asba lukud zun, فرس ضروح fursa zurooh, رموح rumooh.

A KID غاله ghauleh, بز غاله buz ghauleh, یعر é-ar (fem. یعرت é-arut), هلع hilla (fem. هلعات hillaat), یعمور é-amoor, طمیل tumeel, جدي judé, عتود atood, حلام hullaum, مقعقت mukukut. *Kid skins* اقد akud.—*To kid* غاله حمل کردن ghauleh huml kirdun.

To KIDNAP (*steal children* or *any human beings*) بچکان التماع کردن puchehgaun iltima kirdun, رجال دیصان ساختن rujaul deisaun saukhtun.

A KIDNEY کلیت kulé-ut (plur. کلي kulé),

كليات kulé-aut (plur. كلاوي kulawé) گرده gurdeh. *Having a pain in the kidneys* مكلي muklé, اكلا akla.—(*race, species*) جنس jins. v. *kind.*

A KIDNEY BEAN لوبيا لوبيه loobé-a, loobé-uh, لوبا looba, لش lush, ماش maush, دسمره dusmureh, دجر dujr, زن zunn, حنبل humbul.

To KILL كشتن kooshtun, كشت ساختن koosht saukhtun, برگشته نمودن burkooshteh numoodun, ميرانيدن meeraundun, ميرانيدن meeraunédun, مير زدن meer zudun, قتل كردن kutl kirdun, اهلاك كردن ihlauk kirdun, هلاك ساختن hulauk saukhtun, مقتال كردن muktaul kirdun, مقتول نمودن muktool numoodun, جانستاني ساختن jaunsitauné saukhtun, خون كردن khoon kirdun, خونبار نمودن khoonbaur numoodun, خونفشاندن khoonfushaundun, خونكار شدن khoonkaur shoodun, خوني بودن khooné boodun, ميزاندن meezaundun, ميزانيدن meezaunédun. v. *to slay, butcher, slaughter, murder.*—*One who kills himself* ميرتن meertun.—*Killed* كشته kooshteh, برگشته burkooshteh, مقتول muktool, منقتل munkutul. *Killed by poison* مسموم musmoom. v. *poisoned.*—*Half killed* نيم كشته neem kooshteh.—*To be killed* كشته شدن kooshteh shoodun, هلاك بودن hulauk boodun, مقتول شدن muktool shoodun.

A killer قاتل kautil, كش koosh, قتال kuttaul, قتلي kutlé, خونكار khoonkaur, خصمكش khusumkoosh, خوني khooné. v. *murderer.*

Killing كشان kooshaun, جانستان jaunsitaun, جانربا jaunruba, قاتل kautil, كش koosh, كشنده kooshindeh, مثرد musurrid.

A KILN فرون furoon, تنور tunnoor. v. *furnace, stove.*—*To kiln-dry* در فرون خشك كردن dur furoon khushk kirdun.

KIMBO كنبد اسا kumbud asa, كوژ koozsh. v. *arched, crooked, bent.*

KIN خويشان kha-éshaun. v. *kindred.*

KIND (*benevolent*) خوش khoosh, خير خواه kheir khauh, زو مهرباني zu mihrubauné, نرم دل nurm dil, محب mohybb, اهل محبت ahla mohabbut. v. *beneficent, friendly, favourable.*

KIND (*race, species*) جنس jins, نوع nuwa (plur. انواع anwaa), قسم kysum, اصل asl, نسل nusl, نسب nusb, نسبت nusbut, قبيلت kubeelut, قبيل kubeel, گونه gooneh, گون goon, مضرب عسلت muzruba aslut, ضرب zurb (plur. اضراب azraub), ضريب zureeb. v. *sort, manner, way.*—*Human kind* نوع انسان nuwaa insaun, انس ins, بني ادم bené adam, ادميان adaméaun.—*Of all kinds* هر جنس hur jins. *Of the same kind* يك گونه eek gooneh. *Another kind* نوع ديگر nuwa deegur. *Of different kinds* گوناگون goonagoon, گونه گون gooneh goon, گونه گونه gooneh gooneh, اصناف مختلفت asnaufa mukhtulufut, الوان alwaun, اجناس ajnaus, انواع anwaa. *Of two kinds* دو گونه doo gooneh. *Of what kind?* چه گونه cheh gooneh? چه اصل cheh asl? كدام kudaum?

To KINDLE افروختن efrookhtun, برافروختن bur efrookhtun, سوختن sookhtun, سوخته كردن sookhteh kirdun, تافتن tauftun, تازيدن tauzédun, احراق كردن ihrauk kirdun, احراق بالنار نمودن ihrauka binnaur numoodun, اشعال ساختن ishaal saukhtun, الهاب كردن ilhaub kirdun. v. *to inflame; set on fire; exasperate, animate.*—*To kindle a fire* اتش افروختن autash efrookhtun. v. *under fire.*—*To kindle* (*catch fire*) افروخته شدن efrookhteh shoodun, افروز بودن efrooz boodun, سوزان گشتن soozaun gushtun, آتش گرفتن autash gooriftun, سوختن sookhtun, فروزان شدن furoozaun shoodun.

Kindled سوخته sookhteh, افروخته afrookhteh, بر افروخته bur efrookhteh, ملهوب mulhoob, مشعل mushaal, مشتعل mushtaal, محرق muhurruk, تحرق tuhurruk. v. *inflamed.*—*A kindler* سوزنده soozindeh, افروزنده efrozindeh, سوز sooz, افروز afrooz, تازينده tauzéndeh.

Kindling سوز sooz, سوزان soozaun, افروزان efroozaun, افروز efrooz, مضطرم muzturumm. *Kindling flames* اتش افروز autash efrooz, اتش انگيز autash angeez. *Kindling rage* غضب انگيز ghuzb angeez, قهر فروزان kuhr furoozaun.

KINDLY با لطف ba lutf, با نرم دلي ba nurm dilé, محبانه mohybbauneh, با خير خواهي ba kheir khauhé. v. *benevolently, favourably*; also *congenial, homogeneal: mild, softening.*

Kindness خير خواهي kheir khauhé, نيكوكاري neekookauré, خاطر نوازي khautir nuwauzé, نيك خواهي neek khauhé, نرم دلي nurm dilé, مهرباني mihrubauné, لطف lutf, ملاطفت mulautufut, دوستي doosté. v. *benevolence, beneficence, favour, love.*

KINDRED (*by blood*) خويشي kha-éshé, خويشان kha-éshaun, خويشاوندي kha-éshavundé, قرابت kuraubut, تربيت kureebut, قرب kurb, اقربا akruba, قربا kuruba, دودمان doodmaun, خواب khawabb, نسب nusb (plur. انساب ansaub), متعلقات muta-allikaut, قوم و قبيلت koom ou kubeelut, مقربين mukurrubeen, عشيرت asheerut, عشاير asha-ér.—(*by affinity*) داماد dama-udé, مصاهرت musauhurut, همخانگي humkhau-

nugé, وسيلت wuseelut, خويشي kha-éshé, خويشاوندي kha-éshavundé, خسرانكيري khus-rangeeré, خسرانكري khusrangurė, خئونت khu-toonut, ختن khutun, دناوت dinnawut, دنو du-nu-ou, اصرت isrut. v. also *relation*, *relative*, *sort*. —*Kindred and allies* اقراب و خويشان akraub ou kha-éshaun.

Kindred (adjective) خويش kha-ésh, خويشاوند kha-éshavund, قريب kureeb, متعلق muta-allik, ذو نسب zu nusb, منسوب munsoob. v. *congenial*.

KINE (plur. *of cow*) مواشي muwaushé, بقر bukur, بقران bukraun, كاوان gawaun.

A KING شاه or شه shah, پادشاه padshah, ملك melik, مليك meleek, سلتان sultan, قرال kraul, خان khan, خاقان khakaun, شهريار shahr-é-aur, خداوندكار khodavundigaur, صاحب قران sahib kuraun, صاحب سرير sahib sureer, خداوند khodavund, خسرو khosroo, اورنك نشين awrung nisheen, جهاندار jehaundar, جهانبان jehaunbaun, جهانكير jehaungeer, دين پرور deen purwur, دينپناه deenpunauh, مملكت پناه mumlukut pu-nauh, صدر نشين sudr nisheen, تاجدار taujdar, مسند نشين musnud nisheen, دولتمند dowlut-mund, فرمان ده furnaum duh, فرمان كذار furmaun guzaur, پادشاه بلند اقتدار padshaha bulind iktidaur, پادشاه روي زمين padshaha roo-é zumeen, پادشاه يكتا padshaha eekta, پادشاه انجام سپاه padshaha anjaum sippah, خونكار khoon-kaur, پادشاه زمان padshaha zumaun, شهنيكوسير shuhneekooseer, كي kaï, كيو ké-oo, كيا ké-a, مولا moola, والي waulé, كسري kusré, حصور husoor, حصير huseer, عصفور usfoor, اعظم é-azim, قدام kuddaum, حزمر huzmur, وازع wauza, عاكل aukil, اصيد aseed, اتابك atabeg, عجوز ajooz, فيتق feetuk, قب kubb, مشواز mushwauz, مشوز mushooz, صيدن seidun, صندد sindid, قرال نيك فعال kraula neek fa-al, همام humaum, شاه كريم يم شيم shaha kureema eem sheem, شاه باهر الاقبال shaha bauhiru'l'ik-baul, شاه با معدلت shah ba ma-adulut, دادكر daudgur, باركخداي barkhoda-é, كيخم kaï-khum, كيهان kaïhaun, خليفه khuleefeh, عاهل auhil, بغر eefur, حصرت husrut, جم jem, قهرمان kaherman, كاوس kaws. v. *emperor*.—*To king* شاه دادن shah dadun, پادشاه نصب كردن padshah nusb kirdun. v. also *to enthrone*.—*A king of kings, a great king* شاهنشاه shahinshah, سلطان سلاطين sultana sulateen, خاقان خواقين padshah, khaukauna khawakeen. *A certain king* شهي shahé, يك پادشاه eek padshah. *The king of Persia* عجم شاهي ajem shahé.—*Belonging to the king* پادشاهرا مخصوص padshahra mukhsoos, شاهي shahé, ميري meeré, شاهانه shahauneh. v. *royal*. —*Any thing worthy of a king* شايكان sha-égaun. *O king!* شها shuha! *O king of the world, and best of the sons of men!* اي شاه عالم و كزيده بني ادم ei shaha alum wa guzeedeha bené adam! —*Kings* شاهان shahaun, پادشاهان padshahaun, ملوك mulook, املوك amlook, ملك muluk, ملكا muluka, سلاطين sulateen, خواقين khawa-keen, خلفا khalufa, كيان kaï-aun, كيانا kaï-auna, صناديد sunadeed. *The best of kings* كزيده شهان guzédeha shahaun. —*One time, about mid-night, the king was walking on the top of his palace* يكروز پادشاه بعد نيم شب بالاي قصر ميكرديد و ساير بود eekrooz padshah, baad neem shub, bala-é kysr makirdeed, wa seir bood. *In the middle of this discourse, from the quarter of the desert, a voice reached the ears of the king* در اثناي اين كفت و شنود از طرف باديه ودشت يك اواز در كوش و سمع پادشاه رسيد dur isna-é ein guft ou shunood, uz turufa badé-yeh ou dusht, eek awauz dur goosh ou sumaa padshah russeed.

A kingdom شاهي shahé, پادشاهي padshahé, مملكت mumlukut, دولت dowlut, سلطنت sul-tanut, سلطاني sultauné, شهرياري shahré-auré, ملك mulk, ملكت mulkut, ملكوت mulkoot, ممالك mumaulik, مملوكت mumlookut, مملكت پناهي mumlukut punauhé, فرماندهي furmaun-duhé, ولا wula, دين deen. v. *dominion*, *empire*.

King-ship, v. *royalty*, *monarchy*.

King-like, kingly شاهسار shahsar, شاهي shahé, پادشاهي padshahé, سلطاني sultauné, همايون huma-é-oon. v. *royal*, *sovereign*, *august*.—*Kingly* (adverb) شاهانه shahauneh, بروجه سلطاني bur wujha sultauné, بطور همايون betoora huma-é-oon.

The king's evil چخش chukhish, دمغول dum-ghool, غدت ghuddut, غددت ghududut (pl. غدد ghudud), صراجه suraujeh, سلعت sulaat, ديزنه deezeeneh, ديزينه deezsheeneh. v. *scrophula*.

Kinsfolk, v. *kindred*. — *A kinsman* خويشاوند kha-éshavund, خويش kha-ésh, قريب kureeb. *A kinswoman* زني خويشاوند zunné kha-éshavund, عورت خويشي awruta kha-éshé, قريبت kureebut.

A KISS بوس boos, بوسه booseh, بوسي boo-sé, قبله kubleh, التثام iltisaum, شفتالو shuftaloo, شفتالوج shuftalooj, شفتالود shuftalood. *A little kiss* بوسك boosuk. *The smack or sound of a kiss* چكچاك chukchauk.

To kiss بوسيدن boosédun, بوس دادن boos dadun, بوس زدن boos zudun, التثام كردن il-tisaum kirdun, تقبيل و التثام نمودن tukbeel ou

iltisaum numoodun, تفغيم كردن tufgheem kirdun. *To cause to kiss* بوسانيدن boosanédun. *To kiss the cheek* بوس رخسار ساختن boosa rukhsaur saukhtun. *To kiss the mouth* بوس دهن كردن boosa dihun kirdun. *To kiss the ground* زمين بوس نمودن zumeen boos numoodun. *To kiss hands* دست بوس كردن dost boos kirdun. *To kiss the foot* پا بوس ساختن pa boos saukhtun. *To kiss the hem of a garment* دامن بوس دادن damin boos dadun. *To kiss the carpet (when introduced to great men)* بساط بوسي زدن besaut boosé zudun. *To kiss one another* خفتيدن khuftédun, يك ديگر بوس زدن eek deegur boos zudun. — *Kissed* بوسيده boosédeh, ملتثم multusum. *A person or thing kissed* مقبل mukubbil. — *Kissing* بوس boos, بوس زن boos zun, تقبيل tukbeel, بوسي boosé, لثم lusim, مكاعمت muka-amut, فغم fughim, تفغيم tufgheem, تلثم tulussim, كعم kaam, كعوم ka-oom, رف ruff. *The place of kissing (the mouth, &c.)* جاي بوسه ja-é booseh, بوسه گاه booseh gah, بوسه جاي booseh ja-é, مقبل mukkubil. *A kisser* بوسنده boosindeh.

A KITCHEN باورچي خانه bawurjé khauneh. كباب خانه kubaub khauneh, طبخ خانه tubukh khauneh, مطبخ mutbukh, اشپز خانه ashpuz khauneh. *Kitchen furniture* اوند awund. *The superintendant of the kitchen, the chief cook* باورچي اول bawurjé awwul, مطبخ اميني mutbukh ameené. *A kitchen maid* زني باورچي zunné bawurjé, عورت كباب خانه awruta kabaub khauneh. —*A kitchen garden* بوستان bostan, پاليز pauleez, واركار waurgaur, روضت rouzut.

A KITE كوشت ربا koosht ruba, زغن zughin, خاد khaud, خدات khudaut, هيدلت heedulut, خليواج khuleewauj, غليواج ghuleewauj, پند pund, كراك kurauk, جلجان juljaun.

A KITTEN هر كوچك hirra koochuk. *To kitten* هرت كوچك حمل وضع كردن hiruruta koochuk huml wuza kirdun.

To KLICK *(make a sharp sound)* صدا تيز زدن suda teez zudun.

KNACK *(dexterity)* كارسازي kaursauzé, قابليت kaubilé-ut, ظرافت zuraufut, تصرف tusurruf, صرف surf. v. also *toy*; *trick*. —*To have a knack* كارسازي نمودن kaursauzé numoodun, واقف شدن waukif shoodun, قابليت داشتن kaubilé-ut daushtun. *To knack, knap (break with a sharp quick noise)* با صدا تيز شكستن ba sudaa taze shakustun. — *Knap*, v. *bite*.

A knag, v. *knot in wood*.

A KNAPSACK جامه دان jaumeh dan, جعدان jumaadan, راويت rawé-ut, مزود muzood (pl. مزواد muzawaud), رتمت rutmut.

KNAVE غابن ghaubin, سكار sugaur, حيله باز heeleh bauz, فريب furrabe, فريبنده furrabindeh, غدار ghuddaur, چپاني chupauné, بدارام budaraum. v. *rascal*, *scoundrel*.

Knavery فريب furrabe, غدر ghudr, غبن ghubin, حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, تلبيس tulbees. v. *fraud*, *dishonesty*.

Knavish حيله باز heeleh bauz, تلبيس tulbees, بي صلاح bé sulauh, غدار ghuddaur, غابن ghaubin. v. *dishonest*, *fraudulent*; *mischievous*, *waggish*. *Knavishly* با حيله بازي ba heeleh bauzé, غدارانه ghudduraunch, بطوا تلبيس betoora tulbees. v. *fraudulently*; *waggishly*.

To KNEAD خمير ساختن khumeer saukhtun, تخمير كردن tukhmeer kirdun, عجين ساختن ajeen saukhtun, غنبه كردن ghumbeh kirdun, غنجه ساختن ghunjeh saukhtun. v. *to bake*. — *A kneading-trough* بندروغ bundroogh, ناوه naweh, ناو naw, ناوژه nawzsheh, لكا luka, لاك lauk.

A KNEE زانو zaunoo, ركبت rukbut. *The knee-pan* كردنا gurdna, كردناي gurdna-é, رضف ruzuf. *Knee to knee* زانو بزانو zaunoo bezaunoo, دنكادنك dunkadunk. *Having large knees* جلهوب julhoob, اركب arkub. *On bended knees* زانو زده zaunoo zuddeh.

To KNEEL بر زانو نشستن bur zaunoo nishistun, زانو زدن zaunoo zudun, ركعت نمودن rukaat numoodun, بركبت نشستن berukbut nishistun.

Knew (preterite of *know*; as) *I knew* دانستم daunistum. *He knew* دانست danist, &c.

A KNIFE سكين sukkeen, كارد kaurd. *A large butcher's knife* ساطور sautoor, گوشت كوب koosht koob. — *A shoemaker's paring-knife* بندرز bundruz. *A sharp knife* سكين تيز sukkeena taze, لخز lukhz, حذاقي huzauké. *A pen-knife* قلم تراش kalam tirausk, كذلك or كزلك kurlik, مبرات mubraut, مبرا mubra, مبضع mubzaa.

A KNIGHT بهادر bahaudur, سوار suvvaur, شهسوار shahsuvvaur, ميرزا meerza. v. *cavalier*, *hero*, *champion*. — *A knight-errant* يكسوار eeksuvvaur, يكه سوار eekeh suvvaur, رزم خواه ruzm khauh. — *The knights Templars* دويت doo-é-ut, الداويت addawé-ut. *The knights Hospitallers (now knights of Malta)* الاسبتار alasbitaur. — *Knight errantry* يكسواري eeksuvvauré, رزم خواهي ruzm khauhé. *A knight of the post (a hireling evidence)* گواه موتجير guwauh mootujeer, شاهد مكري shauhida mukré,

wauha mu-utujeer.—*To knight* بهادر کردن bahaudur kirdun.— *Knighthood* بهادري bahauduré. *Knights service* اداي سفر ada-é sufr.

To KNIT (*tye* or *bind*) بستن bustun, بسته کردن busteh kirdun, تعقيد ساختن taakeed saukhtun, توکيد نمودن toukeed numoodun, تاکيد ساختن ta-akeed saukhtun. (*to unite by texture*) بافتن bauftun, کره زدن gureh zudun, تافتن tauftun, در پيچيدن dur peechédun, بفت کردن buft kirdun, کوفت نمودن kooft numoodun. *To knit one thing with another* کره کردانيدن چيزي با چيزي gureh kirdanédun cheezé ba cheezé. v. also *to join, unite, contract*.—*To knit the brows* جبين پرچين نمودن jubeen pur cheen numoodun, روي کشيدن rooï kushédun, پيشاني تغضين کردن peishauné tughzeen kirdun, چين ساختن cheen saukhtun, سخت روي نمودن sukht rooï numoodun.—*Knit*, v. *texture*.

A knitter تعقيد کننده taakeed koonindeh.

A KNOB دره dureh, افراز efrauz, کره gureh. *A knob of gold, silver, &c.* پافته paufteh. v. *boss*. —*A knob on a tree* لك luk. *A knob behind the ear* افراز پس کوش efrauz pus goosh.—*The joint knob on a stalk of corn* کعبرت kaaburut. — *Knobbed, knobby* پر افرازها pur efrauzha, زو کره zu gureh. v. *knotty*.

To KNOCK کوفتن kooftun, کوبيدن koobédun, کفتن kuftun, ينجودن eenjoodun, زدن zudun, صدم نمودن sudum numoodun, مصادمت ساختن musaudumut saukhtun, دق کردن dukk kirdun, ضرب ساختن zurb saukhtun, لت زدن lutt zudun, بنجيدن bunjédun, لطس نمودن lutis numoodun. v. *to beat, strike, clash*.—*To knock at a door* دق باب کردن dukka baub kirdun, در زدن dur zudun. *To knock one down* کسي را بخاك ضرب کردن kussera bekhauk zurb kirdun, کسي را بزمين کوفتن kussera bezumeen kooftun, لهط ساختن luht saukhtun, کسي را با خاك برابر نمودن kussera ba khauk burabur numoodun. *To knock on the head* کشتن kooshtun, قتل کردن kutl kirdun, از ضرب کشتن uz zurb kooshtun. v. *to kill*.—*To knock under* کردن نهادن gurdun nihaudun, تذليل نمودن tuzleel numoodun, مطيع کشتن muté-a gushtun. v. *to yield, submit*.

A knock ضرب zurb, مشت musht, کوب koob, زن zun, زدني zuduné, مصادمت musaudumut. v. *blow*.—*A knock at a door* در زن dur zun, دق باب dukka baub.—*A knocker* (*one who beats*) ضرب کننده zurb koonindeh, کوب ساز koob sauz. *The knocker of a door* اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, اهنه ahuneh, اهنديك ahundeek, حلقه hulkeh, حلقه در hulkeha dur.

A KNOT قيد keid, بند bund, کره gureh, عقد akd, عقدت akdut, پيچ peech, اربت urbut, (pl. ارب urub), ارفت urfut. v. also *difficulty, intricacy*; *association*; *cluster, collection*.—*A knot in wood* عجرت ujrut. *The matrimonial knot* عقدت اعراس akduta é-araus. *Solomon's knot* مهر سليمان muhra soliman. *Thread full of knots* رشته پر پيچ و تاب rishteh pur peech ou taub. *An unloofer of knots* کره کشا gureh kusha. *The knot* or *joint of a reed* کريب kureeb. *To knot* or *make a knot* عقد کردن akda kirdun, کره ساختن gureh saukhtun, مورب نمودن mu-errib numoodun, پيچيدن peechédun. v. *to entangle, perplex*.—*To unloose a knot* کره کشادن gureh kushaudun.

Knotty (*full of knots*) پر معاقد pur ma-akid, زو قيد zu keid, پر کره pur gureh. *Knotty, as the tails of animals* اعقد é-akud, عقدا akda. v. also *intricate, difficult*.

To KNOW دانستن danistun, خبردار شدن khubrdar shoodun, اکاه بودن agah boodun, شناختن shinaukhtun, عرفان بودن urfaun boodun, معلومي شدن maaloomé shoodun, علمي بودن ylmé boodun, واقف شدن waukif shoodun, دانيدن daunédun, علم داشتن ylm daushtun, معرفت نمودن maarifut numoodun, شناس شدن shinaus shoodun, شناسيدن shinausédun, شناقتن shinauftun, بشوليدن beshoolédun. v. *to comprehend, understand, distinguish*. — *Knowable* ممکن عرف mumkina urf.—*A knower* داننده daunindeh, اهل دانش ahla daunish.

Knowing دان daun, دانا dauna, شناس shinaus, اکه aguh, اکاه agauh, عرفان urfan, شعري shaaré, دانشخوار daunishkhore, خبير khubeer, عالم aulim, حکيم hukeem, عارف aurif, پر دان pur daun, زو معرفت zu maarifut, هنرور hunrwur, علام yllaum. v. *skilful, learned, conscious, intelligent*. — *Knowingly* با دانش ba daunish, خبيرانه khubeerauneh, اکاهانه agahauneh.

Knowledge دانش daunish, هوش hoosh, شناختني shinaukhtuné, علم ylm, اکاهي agauhé, معرفت maarifut (pl. معارف ma-arif), عرفان urfaun, فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, فن funn (pl. فنون funoon), ادب adub, ام الفضايل um-mu'l'fuza-él, هنر hunr, فهوم fuhoom, وقوف wukoof, راي raa-é, دانه dauneh, دانايي danaï-é, زمستان zumistan, شعور sha-oor, فرنان furnaun, فرزان furzaun, حکم hookum, حکمت hykmut, بصر busr, بصيرت buseerut, شان shaun, يقين eekeen, فرهنج furhunj, رويت roo-

é-ut. v. *science, learning, skill, cognizance, information.* — *Certain knowledge* علم اليقين ylmu'l'-eekeen, يقين زوال الشك eekeen zuwaulu'sh'-shukk. *A knowledge of laws* علم فقه ylma fikeh. *Desirous of knowledge* طالب taulib, طلب tullub. *Without knowledge* بي دانش bé daunish, غير معرفت ghire-a maarifut. *Belonging to knowledge* علم منسوب ylm munsoob, علمي ylmé, معرفت پيوند maarifut pivund.

Known معروف maaroof, معلوم maaloom, عرف aruf.

A KNUCKLE مفصل mufsul, كالبد kaulbud, اشجع ishja, بند كشاد bund kushaud. v. *joint.* —*Knuckled*, v. *jointed.*—*To knuckle*, v. *to submit.*

L.

L preserves always the same sound in English; and is expressed, in Persian and Arabick, by ل ﻟ ﻠ as ليل leil *a night* طلب tulub *a petition.*

LA! اينك einuk! v. *behold!*

A LABEL (*title to a book, &c.*) سرنامه surnameh, لسان الكتاب lissaunu'l'kitaub, عنوان unwaun, عنيان ané-aun, ديباجه deebaujeh. (*a narrow slip of writing, especially appended to a deed, or larger writing*) خط تنك khutta tunk, خط تنك بخط عظيم پيوسته khutta tunk bekhutta azeem pivusteh, سرنامه بتمسك معلق surnameh be-tummusook mo-alluk. *A label affixed to a piece of cloth, marking the price* بطاقت butaukut, رقم rukum. *To label (put a title on a book, &c.)* تعنين كردن taaneen kirdun, تعنيت نمودن taané-ut numoodun, لسان الكتاب نوشتن lissaunu'l'kitaub nooshtun.

LABIAL (*pronounced by the lips*) شفي shufé, شفهي shufhé, شفهيت shufhé-ut. *Labial letters* شفهيت shufhé-ut.

A LABORATORY (*chymist's work-room*) پيشه گاه كيميا گر peisheh gaha keemé-a gur, كيميا دستگاهي keemé-a dostgauhé.

LABORIOUS جد و جهد نما jidd ou jihud numa, كاركن kaurkoon, مجد mujidd, مقدم mukdim, جهود juhood, حمارت humaurut. v. *industrious, diligent, assiduous.*—(*not easy*) نا اسان na asaun, بي سهولت bé suhoolut. v. *tiresome.*—*Laboriously* با جد و جهد ba jidd ou jihud, با دشواره ba dushwaureh, با ماندگي ba maundugé.

Labour (*work, action*) كار kaur, كار و بار kaur ou baur, كاروار kaurwaur, كاربار kaurbaur, كوشش kooshish, عمل aml, سعي saa-é, سعي بليغ saa-é-a buleegh, جهد jihud, فعل faal, جد jidd, شغل shughl, كهد kuhd, كسم kusim, خياروار khé-aurwaur, خيارور khé-aurwur, مجهود mujhood, پنيوش puné-oosh, ارمان urmaun. v. *industry, endeavour.*—(*pain, trouble*) تعب taab, شق shukk, رنج runj, درد durd, رنج و عنا runj ou ana, ازار azaur, بلا bila, زحمت zuhmut, جفا jufa, وند wund, لاوار lavaur. v. *toil.*—*Labour in vain* كوشش بيهوده kooshish béhoodeh, كوشش بي فايده kooshish bé fa-édeh, سعي و كوشش بي طايل sa-é ou kooshish bé ta-él. *Labour and industry* كار و جهد kaur ou jihud, كار و كسب kaur ou kusb. *He was at labour* در كار بود dur kaur bood. *A companion in labour* همبار humbaur, همخدمتكار humkhudmutkaur, همكن humkoon. *To be an associate in labour and gain* انباز شدن ambauz shoodun, انبازيدن ambauzédun. *To be assiduous in labour* سعي مجهود نمودن saa-é-a mujhood numoodun, بذل همت كردن buzla himmut kirdun. v. *to employ every endeavour.*—*Oppressed with labour* مجهود mujhood, واماند wa maundeh. v. *fatigued.* —*To oppress with labour* اتعاب كردن itaab kirdun, اكداد ساختن ikdaud saukhtun, متعب نمودن muta-ab numoodun. *Without labour* بلا تعب bila taab, بالساني ba asauné, رايكان ra-égaun. v. *easily, gratis.*—*With great labour* با تعب و مشقت ba taab ou mushukkut. *Labours* كارها kaurha, اواها awauha, مساعي musaa-é, اعمال é-amaul.—*Labour (childbirth)* وضع wuza, وضع همل wuzaa huml, وضع بار wuzaa baur, ابستني abistuné, نفاس nufaus.

To labour (toil) سعي نمودن saa-é numoodun, جهد كردن jihud kirdun, جد و جهد ساختن jidd ou jihud saukhtun, كوشش نمودن kooshish numoodun, كار كردن kaur kirdun, كاركن بودن kaurkoon boodun, ورزيدن wurzédun, وشكردن wushkirdun, كوشيدن kooshédun, نواشتن nuwaushtun, كد كردن kudd kirdun, تجاهد ساختن tujauhid saukhtun.—*To labour the ground* كاشتن kaushtun. v. *to plough.*—*To labour under difficulty, disease, &c.* درد داشتن durd daushtun, رنج خوردن runj khoredun, رنجيده و رميده بودن runjédeh ou rumédeh boodun, توجع شدن tuwujja shoodun, مبتلا بودن mumbtila boodun, بلا ياقتن bila é-aftun, مرض كشتن muriz gushtun. v. *to suffer.*—*To labour in mind* كرانجان شدن guraunjaun shoodun, كرانجاني يافتن guraunjauné é-aftun, اشفته بودن ashufteh boodun, اشفتكي يافتن ashuftugé é-aftun, انفاد شدن ifnaud shoodun, رقع بودن ruka boodun, عتوه شدن atooh shoodun. v. *to be distracted, mad,*

foolish.—*To cause to labour* کارانیدن kauranédun, جد و جهد کردانیدن jidd ou jihud kirdanédun. *To labour (move slow)* گران سیر کردن guraun seir kirdun, کاهلانه لاندن kauhilauneh laundun. *To labour (to be in childbirth)* وضع حمل کردن wuza huml kirdun, نفاس کردن nufaus kirdun, ابستن abistun.—v. also *to beat, belabour.*

A labourer کارکن kaurkoon, کارگر kaurgur, کار افزول kaur afzshool, کاربا kaurba, کار و کسب ساز kaur ou kusb sauz, عامل aumul, جاهد jauhid, ورزگر wurzgur, بازیار bauzé-aur, گراجی kuraujé, کار روزیگر kaur roozégur.

Labouring سعی دار saa-é dar, کار کنا kaur koona, جد و جهد ساز jidd ou jihud sauz.

Laboursome با گران سعی ba guraun saa-é, با بذل همت ba buzla himmut.

A LABYRINTH دولاب doolaub, مغلطه mughluteh, لغز lughz, ورطه wurteh. *A road winding like a labyrinth* کوره راه kooreh rah.

LAC (*a kind of gum*) لک lak.

LACE رزه ruzsheh, طراز turauz, فراویز fiCEaweez, زه zih, زنجف zinjif. v. *fringe, edging.*—*Gold lace* زه زر ziha zur, طراز زهب turauza zuhb. *Silver lace* رزه سیم ruzsheha seem, فراویز فضت firaweeza fuzut. — (*a cord*) ریسمان reesmaun, رشته rishteh, ریشته reeshteh, رشتک rishtuk, نظام nizaum. v. *string.*

To lace (*adorn with lace*) با طراز پیراستن ba turauz peeraustun, با رزه اراستن ba ruzsheh araustun, مطرز نمودن muturriz numoodun, با زه زر زیب کردن ba ziha zur zeeb kirdun, با فراویز سیم زین نمودن ba firawauza seem zeen numoodun, تطرز ساختن tuturruz saukhtun, تطریز کردن tutreez kirdun. *To fasten with a lace* وضن ساختن wuzin saukhtun, وضین نمودن wuzeen numoodun, در بهم رفتن و بستن dur buhum ruftun wa bustun, نظام کردن nizaum kirdun. *To lace one's jacket* کسی ارضرب کردن kuslëra zurb kirdun.

A laceman طراز فروش turauz furoosh, مطرز muturriz.

To LACERATE دریدن durédun, شکافتن shagauftun, زدن zudun, خرق نمودن khuruk numoodun, شق کردن chauk kirdun, شق shukk saukhtun, خراش زدن khurausih zudun. v. *to rend, tear.*—*Lacerable* ممکن دریدن mumkina durédun.

Laceration خراش khurausih, خراشه khurausheh, خشود khushood, شخا shukha, شخنود shukhnood, شلق shulk, هتو hutoo.—*Lacerative* زو قوت خراش zu kuwwuta khurausih, شکاف shagauf, درین dureen.—*Lacerated* شکافته shagufteh, دریده durédeh, منخرق munkhuruk, مشقوق mushkook, فرسوده fursoodeh. v. *torn.*

LACHRYMAL اشکبار ashkbar, عابر aubir, عبران abraun, عبرت ساز abrut sauz.

To LACK عدم یافتن adum é-aftun, کم شدن kum shoodun, محروم بودن muhroom boodun. v. *to want, need.*

A LACK *of rupees* لک روپیه laka roopeeh.

LACKER لک luk, لال lak, لوک look, رنگ لاک runga lak, هباک hubauk, دوژ doozsh, دوش doosh.—*To lacker* با رنگ لال اندودن ba runga lak andoodun.

A LACKEY پس رو pus roo, پیک peik. v. *footman.*

LACKLUSTRE بی روشنا bé roshuna.

Laconick, v. *brief, concise, short.*

Lactary, v. *milky, milk-house.*

LACTATION (*giving suck*) شیر ده sheer duh, رضوعت ruzoo-at.

Lacteal (*conveying chyle*) بکش سپید رهگذار ده bekusha sipeed ruhguzaur duh. *A lacteal duct* رهگذار کش سپید rughuzaura kusha sipeed.

Lacteous, v. *milky.*—*Lactescent, lactiferous* شیر اور sheer awur, لبان ساز lubaun sauz.

A LAD پسر pusur. v. *boy.*

A LADDER درجه durujeh (plur. درجات durujaut), سلم sillum, نردبان nurdbaun, نردوان nurdwaun, معرج maaruj, معراج maarauj (plur. معارج mauruj, معاریج maureej), مصعد musaad.

To lade, v. *to load: throw out.*—*Lading*, v. *weight, burthen, cargo.*—*Laden*, v. *loaded.*

A LADDLE کبجه kubjeh, کفچه kufcheh, مرغات murghaut, مسوط musoot, مسواط muswaut, مجدح mijduh, نباج nubbauj, چمچه chumcheh. *A laddle full of holes (for taking rice out of a pot)* کفچلیر kufchuleer.

A LADY خاتون khautoon (plur. خواتین khawateen), سادت saudut (pl. سادات saudaut), سیدت seidut, بانو baunoo, ستی sitté, بیبی beebé, بیبی جان beebé jaun, پیپی peepé, صاحبت sahibut, عوان awaun, سلطان sultaun, تکین tukeen. *A young married lady* دیوک deevuk. *The lady or princess of a district* حاکمت haukimut. *The Lady (Virgin) Mary* حضرت مریم huzruta miriam, بیبی مریم beebé miriam, ستی sitté.—*My lady* خاتونم khautoonum.—*Lady like* سادت اسا saudut asa. v. *delicate, elegant.*—*A lady's maid* اینه دار a-éneh dar, مشاطه mushauteh (plur. مشاطهگان mushautehgaun).

LAG اخر akhir, پسین puseen, پسترین pustureen, واپسین wa puseen. v. *last.*—(*tardy, slug-*

gish) ديرِ deir, كاهل kauhil, مهمل muhmil.— *The lag* (*fag end, rear guard*) دمدار dumdar, دوندار doondar. *A lag, lagger* ديراي deir a-é. v. *loiterer*.

LAID (part. preter. of *lay*) نهاده nihaudeh, موضوع muzuwa, منجل munajul, متدحي mutuduhhé. v. *spread*.

LAIN (part. preter. of *lye*) خفته kufteh, خوابيده khaubédeh, خسپيده khuspédeh. *Lain down* خسپا khuspa, ضاجع zauja.

A LAKE ابگير aubgeer, ابدان aubdaun, ابكند aubkund, ابكنده aubkundeh, درياچه duré-aucheh, استخر istakhar, تالاب talaub, ثغب sughub, تضيت kuzé-ut, يكك eekuk.

A LAMB حمل huml, خروف khuroof, بره burreh, برق burruk, طلي tulé, بهيمت buheemut. *A sucking lamb, a lambkin* عمروس amroos. *A sucking lamb stuffed and roasted* ارغ arugh.— *Lambs* خرفان khurfaun, بهم buhum, بهام buhaum, فراهيد furauheed.

LAMBENT بي ضر كنا بازي نما be zurr koona bauzé numa, بي زبان ساز جريان bé zé-aun sauz juré-aun.

LAME لنك lung, اعرج é-aruj, افكار afkaur, فكار fikaur, مقطوع العضو muktoo-u'l'uzoo, سقط sukut, ساقط saukut, سقطي sukté. v. *cripple*: also *imperfect, unsatisfactory*.—*To lame* لنك كردن lung kirdun, اعرج ساختن é-aruj saukhtun, سقط نمودن sukut numoodun. v. *to maim*—*Lamely* لنكانه lungauneh, سقطا sukutan, عرجا yrjan, بطور لنكان betoora lungaun. v. *limpingly*; also *imperfectly*.— *Lameness* لنكي lungé, عرج aruj, عرجان arujaun. v. *crippleness*: *imperfection*.

To LAMENT زاريدن zaurédun, زاري ساختن zauré saukhtun, نالان و زار كردن nalaun ou zaur kirdun, زاريدن zaurédun, كريه زدن gurei-uh zudun, داد و فرياد كردن daud ou furé-aud kirdun, شكوا نمودن shukwa numoodun, اشتكا ساختن ishtika saukhtun, شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, ناليدن naulédun, ناله زدن nauleh zudun, نالش نمودن naulish numoodun, فغان ساختن fughaun saukhtun, افغان كردن afghaun kirdun, غريو زدن ghuré-oo zudun. v. *to bewail, deplore, bemoan, mourn*.

Lament, lamentation شكايت shuka-é-ut, شكوا shukwa, ناله nauleh, نالش naulish, غريو ghuré-oo, كريه gurei-uh, بكا buka, زار zaur, زاري zauré, فرياد furé-aud, داد daud, فرياد و نغان furé-aud ou fughaun, افغان afghaun, نوحت noohut, شهان shumaun, زنويه zunooï-uh, نغرين nufreen, نياحت né-auhut, ندبت nudbut, زاوه zaweh, شغب shughub, غرنك ghurunk, خروش khuroosh, جزع juza, اشتكا ishtika, كله guleh.

Lamentable واجب الشكوا vajibu'sh'shukwa, مستوجب الشكايت mustoojibu'sh'shuka-é-ut, ناله ساز nauleh sauz, زار اور zaur awur. v. *mournful, sorrowful*; *pitiful, miserable*.

Lamentably با نالش ba naulish, با شكايت ba shuka-é-ut, بطور زار betoora zaur.

A lamenter شكايت زن shuka-é-ut zun, شكايتجي shuka-é-utjé, فريادجي furé-audjé, شاكي shauké, نواح nuwwauh, متشكي mutushukké, نالان naulaun, داد خواه daud khauh.

LAMINA (*thin plate*) صفيحت sufeehut, طبق tubuk, تنكه tunukeh, قونت koonut, تيغ teegh.—*Laminated* زو صفيحت zu sufeehut.

A LAMP قنديل kandeel (plur. قناديل kunadeel), چراغ churaugh, چراغدان churaughdan, سراج surauj, مسرجت musrujut, مصباح misbauh (plur. مصابح musaubih), مشكات mushkaut, مشعله mushaaleh, هلت hullut, صمج symj, صمجت symjut. *The lamp of the state* سراج الدوله surauju'd'dowleh. v. *lustre* also Vol. I. p. 489. and تريا turé-a, p. 539.—*The wick or match of a lamp* پينه چراغ peeneha churaugh, ريشته reeshteh, پيته peeteh. v. *match*.

A LAMPOON هجو hujoo. v. *satire*.

A LANCE رمح rumh (plur. رماح rumauh, ارماح armauh), مدعس mudaas (plur. مداعس muda-as), نايزه na-ézsheh, پيكان peikaun. *A demi-lance* نيم نيزه neem neezeh. v. *javelin, spear*.

To lance حجامت ساختن hujaumut saukhtun, بريدن burédun, قطع كردن kuta kirdun. v. *to cut, pierce, scarify*: also *to dart*.

A LANCET يشك eeshuk, قلم جراح kaluma jurrauh, مبرا حجام mubraa hujjaum, مبضع mubza.

LAND (*region*) ولايت wula-é-ut, كشور kushwur, زمين zumeen. v. *country*.—(*earth*) ارض arz, خاك khauk, عجوز ajooz, بر bur.—(*immoveable possession*) عقار akaur, ضيعت zé-aut, كورنين gawurneen. v. *estate*.—(*the surface of the ground*) روي زمين roo-é zumeen, وجه ارض wujha arz.—(*nation*) قوم koom, خلق khulk, ملت mullut. v. *people*.—*Ploughed land* كريب kubeer. *By sea and land* بحرا و برا buhran ou burran.

To land (*set on shore*) از جهاز بساحل بردن uz jahauze besauhil burdun, از كشتي بر كنار وضع كردن uz kishté bur kunaur wuza kirdun.—(*to come on shore*) از جهاز بساحل امدن uz jahauze besauhil aumudun, از كشتي بر كنار رسيدن uz kishté bur kunaur rusédun, از مركب پاين امدن uz murkub pa-én aumudun.

Land forces لشکر lashkur. v. *army*.

Landed (brought to land) بساحل اورده besauhil awurdeh.—*(come to land)* بر کنار امده bur kunaur aumudeh.—*(possessed of an estate in land)* ذو عقار zu akaur, اهل ضيعت ahla zé-aat.

A land flood سيل feil. v. *inundation*.

A landholder صاحب عقار sahib akaur, اهل ضيعت ahla zé-aat.—*Landless* بي عقار bé akaur.

A landlord, v. *landholder*; *innkeeper*, *host*.—*Landlady*, v. *hostess*.

A landmark سر زمين sur zumeen, سر حد sur hudd, حد hudd. v. *bounds*, *marches*.

A landscape تخطيط بلاد tukhteeta bilaud.

Landward بسوي زمين besooï zumeen.

A LANE خانق khaunuk, کوميچه koomjeh, تنك راه tunk rah, زقاق zukauh, زنقت zunukut. v. *alley*, *street*.—*A turn-again lane* کريوه gureeweh. *A bye lane* گوره راه gooreh rah.

LANGUAGE *(speech)* زبان zubaun, لسان lissaun (plur. السنه alsineh), دل dil, لغت loghat (plur. لغات loghaut, لغي loghé). v. *tongue*.—*The Arabick language* عرب دلي arab dilé, زبان تازي zubauna tauzé, لسان تازي lissauna tauzé, تازه زبان tauzeh zuban. *The Persian language* عجم دلي ajem dilé, زبان فارسي zubauna farsé, زبان دري zubauna deri. *The language of the moderns* لسان متاخرين lissauna muta-akhkhireen. *Expressive language* لسان عذب البيان lissauna azbu'l'bei-aun. *Vernacular language* ام دلي umma, dilé, لغت loghat. *Metaphorical language* مجاز mujauz, مجازت mujauzut. *Language* or *stile* وجه wujuh, خلال khilaul, تربيت turbé-ut. *The Persian language* or *stile* خلال فارسي khilaula farsé.

Languaged (having various languages) ذو بسيار زبان zu bissé-aur zubaun.—*A language master* خواجه khojeh, معلم mu-ellim, منشي munshé.

A LANGUET چيز زبان اسا cheez zubaun asa.

LANGUID ملول mulool, زبون zuboon, فاتر fautir, مردري murduré, ضعيف za-éf, سست sust, سست اندام sust andaum, کاهل kauhil, بي توان bé tuvvaun, پژمرده puzshmurdeh, استرخا ussturkha, رعنا raana, خرع khira, عجزت ajuzut. v. *faint*, *feeble*.—*(dull, heartless)* بد دل bud dil, بيدل bédil, بيجان béjaun, بيچاره béchaureh, اشتردل ushturdil, زمل zumil, زميل zummeel. *To make languid* افتار کردن iftaur kirdun, ملول ساختن mulool saukhtun, سست اندام کردن sust andaum kirdun.—*To become languid* بيزار شدن beezaur shoodun, ملول کشتن mulool gushtun.

Languidness زبوني zubooné, اهستکي ahustugé, ضعف zaaf, کاهلي kauhilé, سستي susté, خرع khira, تع taa, تعت taat, حکوف hukoof, فتور futoor, بيزار beezaur. v. *feebleness*, *weakness*.

To languish زبون کشتن zuboon gushtun, سست بودن sust boodun, سست اندام شدن sust andaum shoodun, ضعيف کشتن za-éf gushtun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun, زبوني يافتن zubooné é-aftun, عجز داشتن ajiz daushtun.—*Languishing* عاجز aujiz, فاتر fautir. v. *languid*.—*To languish (look with tenderness* or *softness)* نظر رعنا نمودن nuzr raana numoodun, چشم غزال داشتن chushuma ghuzal daushtun, اهو چشم نمودن ahoo chushum numoodun.

Languishingly با زبوني ba zubooné, ضعيفانه za-éfauneh, فاترا fautiran, کاهلانه kauhilauneh.—*(looking tenderly)* با نظر رعنا ba nuzir raana, با اهو چشم ba ahoo chushum.

Languishment, *languishing (pining)* عاجز aujiz, فاتر fautir. v. *languidness*.—*(softness of mein)* نظر رعنا nuzr raana, اهوچشمي ahoo chushumé, غزال عيني ghuzal aïné.

Languor بيزار beezaur. v. *languidness*, *lassitude*.

LANIGEROUS *(bearing wool)* صعفي sawf, پشم بر pushum bur.

LANK سست sust, نا سمين na sumeen, نا کوشت دار na koosht dar, خنث khunis. v. *thin*, *limber*; *languid*.—*Lankness* عدم سمنت aduma sumnut, سستي susté, نا کوشتداري na kooshtdaré.

A LANTERN, *lanthorn* چراغپره churaughpureh, چراغوره churaughwureh, مشعل mushaal, مشعلت mushaalut (pl. مشاعل musha-él), مافلت maufilut.—*(a light-house)* فانوس faunoos, فنوس noos, منارت minaurut. *Lantern-jaw'd* معرق الخدين mu-arruku'l'khudeen.

Lanuginous, v. *downy*.

The LAP اغوش aghoosh, حجر hujr, حضن huzin, کنار kunaur. *The lap of a garment* دامن daumin, زيل zeil, تاي جامه ta-é jammeh.

To LAP درج کردن durj kirdun, پيچيدن peechédun, پيچ کردن peech kirdun, تا ساختن ta saukhtun, ازندن azundun. v. *involve*, *wrap*, *fold*.—*(to be involved)* پيچيده شدن peechédeh shoodun, پيچان بودن peechaun boodun.—*Lapped* پيچيده peechédeh, ازنده azundeh. *To lap (as a dog, &c.)* ليسيدن leesédun, لحس کردن luhs kirdun. v. *to lick*.

A LAPDOG سکچه sugcheh, کليب kuleeb, ماستي mausté.

A LAPIDARY حجار hujjaur, سنك تراش sunk tiraush.--*To lapidate*, *lapidation*, v. *to stone*, &c.

LAPIS LAZULI لاجورد laujiwurd, لازورد lauziwurd, لاژورد lauzshiwurd, مينا meena.

A LAPPER (*a wrapper up*) پیچنده peechindeh, پیچ کننده peech koonindeh. — (*a licker*) لیسنده leesindeh, لحس کننده luhs koonindeh.

A LAPPET دامن daumin, زیل zeil. *A lappet of a head-dress* دامن سروز daumina surwuz, زیل سراغوش zeila suraghoosh.

LAPSE (*fall*) افتان uftaun, افتادگی uftaudugé, سقوط sukoot.—(*flow*) جاری jauré, جریان juré-aun, روان rouvaun, جویان jooï-aun. — (*error*) خطا khuta, تقصیر tukseer, زل zull, سهو suhoo, سقط sukt.

To lapse (*glide*) جریان شدن juré-aun shoodun. v. *to flow*.—(*to make an inadvertent slip*) سهو کردن suhoo kirdun, خطا نمودن khuta numoodun.— (*to fall from truth* or *perfection*) از صدق افتادن uz suduk uftaudun, از حق سقوط یافتن uz hukk sukoot é-aftun.

A LAPWING شانه بسر shauneh busr, بوسلیمان boosuleemaun.

LARBORD (*left hand side of a ship, when you stand with your face to the head*) جانب شامت جهاز jauniba shamauta jahauze.

LARCENY دزدی duzdé. v. *theft*.

LARCH (*tree*) شربین shurbeen, ارث urs.

LARD شحم خنزیر shuhma khunzeer, سمن خوک sumna khook. v. also *bacon*. — *To lard* با شحم خنزیر امیختن ba shuhma khunzeer ameekhtun, با گوشت خوک نمک زده انباشتن ba kooshta khook nummuk zuddeh ambaushtun. v. *to fatten, interlard*. — *Larded* با سمن خوک امیخته ba sumna khook ameekhteh.

A lardon (*bit of bacon*) پاره گوشت خوک نمک زده paureha kooshta khook nummuk zuddeh.

A LARDER لحم مخزن luhm mukhzun, گوشت خزانه koosht khizauneh, لحمان گنجینه luhmaun gunjeeneh.

LARGE (*wide*) واسع wausa', وغیش wugheesh, فراخ firaukh, پهناور puhinawur, پهندار puhindar, دور و دراز door ou dirauz, مطول mutool, فسح fusuh, افراز efrauz, مستوسع mustoosa. v. *broad, extended*. — (*big*) کبیر kubeer, بزرگ buzruk, عظیم azeem, جسیم juseem, عظیم الجسیم azeem-u'l'juseem, مبدن mubuddin.—(*abundant*) بسیار bissé-aur, کثیر kusseer, تکثیر tukseer, فراوان firawaun, فایض fa-éz, وفر wufir, بلمه bulmeh. v. *copious, plentiful, liberal, diffuse*. — *At large* (*without restraint*) غیر ضبط و ربط ghire-a zubt ou rubt, بی بندوبست bé bundoubust.—*Largely, at large*.—(*diffusively*) مفصلانه mufussulauneh, بطول betool, با وسعت ba wusaat. v. *extensively, widely*. —(*copiously*) با فراوانی ba firawauné, کثیرانه kuseerauneh, بسیارانه bissé-arauneh, با افزایش ba efza-ésh, با برکت ba burukut, وافر وافر waufir waufir.—(*bounteously*) کریمانه kureemauneh, با کرم ba kurim, با سخاوت ba sukhawut, با بذل ba buzl, بذولا buzoolan. v. *liberally*.

Largeness (*wideness*) وسعت wusaat, فراخی firaukhé, فسحت fus-hut, عرض erz, افرازی efrauzé, دور و درازی door ou dirauzé, پهن puhin. v. *extension*.—(*bulk, bigness*) عظمت azmut, بزرگی buzurgé, کلان kulaun, کبیری kubeeré. *Largeness of body* کالبد تن kaulbuda tun. v. also *elevation, greatness*.

A largess. v. *gift, bounty, present*.

A LARK قبر kubr, قبرت kubrut, قنبار kumbaur, قنبرت kumburut, چکاف chukauf, چکاو chukaw, چکاوک chukawuk, هوزه hoozeh, هوژه hoozsheh, سرخار surkhaur, ژوله zshooleh, خول khool, شغانه shufauneh.

LARVATED زو صورت zu soorut, مسخره maskhureh. v. *masked*.

LARYNX (*top of the wind-pipe*) نای گلو na-é guloo, غلصمت ghulsumut (pl. غلاصم ghulausum), مطعمت muta-amut, ثاهت sauhut, کلاوت kulauwut, ابنت abnut. *Having a narrow larynx* نخگلوی nukhguloöï.

LASCIVIOUS زو هوس zu hawus, زو هوا نفسانی zu hawa nufsauné, شوخ shookh, فاسق fausik, زو شهوت zu shuhwut, نفسانی nufsauné, شهوت نفسانیت متابعت shuhwut nufsauné-ut muta-baat, زو نفس اماره zu nufs amaureh. v. *lustful, wanton*. — *A lascivious person* نفس شهوت پرست nufsa shuhwut purust, اهل توقان نفس ahla tookauna nufs, ساحب نفس اماره sahib nufs amaureh. *Lascivious amusements* ملاهی mulauhé.

Lasciviously با هوا و هوس ba hawa ou hawus, فاجرا faujiran, با شهوت ba shuhwut, فاسقانه fausikauneh, شوخانه shookhauneh.

Lasciviousness شهوت shuhwut, فجور fujoor, فسق fysk, نفس nufs, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس toukauna nufs, شوخی shookhé. v. *concupiscence, lust, wantonness*.

A LASH لت lutt, سوط saut, جلد jild, امشاق imshauk, صحنت suhnut, شلاق shullauk, شلق shulluk, مسن musin, ضرب zurb, مضروبت muzroobut, لبنت lubnut. (*the mark of a stripe on the skin*) توف toof, مضربت muzrubut, نشان ضرب nishauna zurb, قره kuruh. (*a thong, whip*) تازیانه tauzé-auneh, مقرعت mukraat, ساط saut (plur. اسواط aswaut), تغیل kufeel, عرفاص yrfaus, ریذی rubzé. v. *scourge*; also *leash, string*.— (*stroke of satire*) هجو hujoo, نکوه nukooh. v.

ſarcaſm.—*The eye-laſhes* جفن jufn, مژه muzſheh, مژکان muzſhgaun.

To laſh شلاق زدن ſhullauk zudun, سوط کردن ſawt kirdun, چوب زدن chob zudun, لت ساختن lutt ſaukhtun, جلد کردن jild kirdun, امشاق نمودن imſhauk numoodun, شلق ساختن ſhulluk ſaukhtun. v. *to beat.*—(*to ſatirize*) هجا کردن huja kirdun, طعن ساختن taan ſaukhtun, تهجا نمودن tuhja numoodun, نکوه کردن nukooh kirdun, طنز دادن tunz dadun. *To laſh to the ſide or maſt of a ſhip* بجنب جهاز برقرار کردن bejunba jahauze burkuraur kirdun, بتير کشتي بند ساختن beteera kiſhté bund ſaukhtun.

A laſher شلاق زن ſhullauk zun, صماد ſumaud, سوط کننده ſawt koonindeh. v. *ſatiriſt.*

A LASS بکر bukr, دوشيزه doosheezeh, صبيت ſubé-ut. v. *girl, maid.*

LASSITUDE ماندگي maundugé, تعب taab, اتعاب itaab. v. *fatigue, weerineſs.*

LAST اخر akhir, اخير akheer, اخرت akhirut, اخرين akhireen, پسين puſeen, پسترين puſtureen, واپسين wapuſeen, بافدم baufdum, مرجو murjoo, دابر daubir. *The laſt day* اخر زمان akhir zumaun. v. *day of judgment.*—*To draw one's laſt breath* نفس اخر زدن nufs akhir zudun. v. *to die, expire.*—*The laſt work* اخر کار akhir kaur. *The laſt war or battle* جنگ پسين jung puſeen. *The laſt born* نضاضت الولد nuzauzutu'l'wulud. *The laſt* اخر akhir, اخرت akhirut, اخريت akhiré-ut. *The laſt night of the moon or month* فلتت fultut, سرار ſuraur. v. دادا dauda.—*The laſt horſe in a race* فسکل fuſkul. v. روي rawé, ستايشگاه, and تدارک. *Laſt week* هفته پسين hufteha puſeen. *Laſt month* ماه اخر mauha akhir. *Laſt year* سال وا پسين ſaula wapuſeen.

A LAST (*on which ſhoes are made*) قالب کفش kauliba kuſhuf, پاپوش قالبي paupooſh kaulibé.

To LAST باقي شدن bauké ſhoodun, بقا يافتن buka é-aftun, بقا و استواري داشتن buka ou uſtuwauré dauſhtun, ثابت شدن ſaubut ſhoodun, قرار يافتن kuraur é-aftun, مداومت کردن mudawumut kirdun, دايم نمودن da-ém numoodun, پايدار شدن pa-édaur ſhoodun, قايم بودن ka-ém boodun.

Laſting باقي bauké, قايم ka-ém, پايدار pa-édaur, جاودان jawidan, زو قرار zu kuraur. v. *durable.*—*Laſtingly* جاودانه jawidauneh, پايدارانه pa-édarauneh, قايما ka-éman. v. *durably, perpetually.*—*Laſtingneſs* بقا buka, پايداري pa-édauré, قرار kuraur, استمرار iſtimraur, دوام duwaum, ثبات ſubaut, بر دوامي bur duwaumé.

LASTLY, *in the laſt place, at laſt,* اخر akhir, بالاخر bilakhir, بالاخره bilakhirihi, عاقبت aukibut, اخر الامر akhiru'l'amr, عاقبت الامر aukibutu'l'amr, عند العاقبت yndu'l'aukibut, باخره bakhirihi, في الجمله fi'l'jumleh, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, اولا و اخرا awwulan ou akhiran, اخريا akhiré-a, اخرکار akhirkaur, هله huleh, نييشا nei-éſhan.

A LATCH (*of a door*) قفل kufl, زيرفين zeerfeen, کليد kuleed. *To latch* با قفل بند کردن ba kufl bund kirdun.

LATCHETS (*of a ſhoe*) دوال نعلين duwaula naaleen, شراک ſhirauk, زمام zumaum, قبال kibaul.

LATE دير deir, کاهل kauhil, درنگ durunk, درنگي durungé, بطي buté, بطي الحرکت buté'l'hurukut, مبطي mubté, نا زود na zood, نا تعجيلانه na taajeelauneh, نا سرعتا na ſuratan, عتم atim, تعتيم taateem, اهسته رو ahuſteh rou. v. *ſlow.*—*Late (in the day)* پسين puſeen. *Very late* ديري deiré.—*The late* مرحوم murhoom. v. *defunct.*—*Late fruits* فرشنک furſhunk.—*Late* (adv.) نزرا nuzran. v. *ſlowly.*—*Lately* نا طول زمان na tool zumaun, اندک پستر andik puſtur, قبل هذا kubla haza, اندک قبل از اين andik kubl uz ein. *Lately born* نوزاده nowzaudeh.

Lateneſs بطو betoo, کيار ké-aur, اهستگي ahuſtugé. v. *ſlowneſs.*

LATENT پنهان pinhaun, نهفته nuhufteh, پوشيده poſhédeh. v. *concealed, hidden, ſecret.*

Later پستر puſtur, موخر mu-ekhkhir, پسين puſeen, واپسين wapuſeen, پسترک puſturuk, اخير akheer, اخرت akhirut, دبري dubré. v. *poſterior.*

LATERAL جنانت پيوند junaubut pivund, جنب منسوب junb munſoob, پهلوي pihloové, طرفي turrufé, از پهلو روينده uz pihloo rouvéndeh, جنبي junbé. v. *collateral.*—*Laterally* بر نزديک جنب bur nuzdeeka junb, قريب الطرف kureebu'l'turruf, جناب junaub. v. *collaterally.*

Lateſt پسترين puſtureen, پسين puſeen, وا پسين wa puſeen, اخير akheer.

A LATH تراشه turauſheh, پاروله paurooleh, شقت ſhukkut. *To lath* با تراشه پوش کردن ba turauſheh poſh kirdun.

LATHER (*froth of ſoap and water*) کف اب و صابون kufa aub ou ſaboon. *To lather* or *make lather* کف اب و صابون کردن kufa aub ou ſauboon kirdun. (*to cover with lather*) با کف اب و صابون پوشيدن ba kufa aub ou ſauboon poſhédun.

LATIN لاطين or لتين latin.

LATISH دير deir. v. *late.*

LATITANT پنهان pinhaun. v. *lying hid.*

LATITUDE پهنا puhna, پهنايي puhnaï-é, عرض erz, دوکزان dookzaun. v. *breadth, width; room, extent, space.* — (*freedom from settled rules*) ازادي از منافي mutaufé uz ka-édut, ازادي از قاعدت قانون azaudé uz kanoon. v. *laxity, liberty.*—*A degree of latitude* درجه پهنايي durujeha puhnaï-é.

Latitudinarian (*unrestrained*) بي قيد bé keid.

A latitudinarian ملحد mulhud. v. *unbeliever.*

LATTEN (*a kind of brass*) پرنج pirinj, ايار a-é-aur, شبه shubeh, تبر tubr.

LATTER اخر akhir, اخري akhiré, پسين pufeen, واپسين wapufeen. v. *modern, late.*—*The latter part* دابرت daubirut, دبر dubr, لاخر lakhir, ورا wura. *Latterly* در زمان اخر dur zumauna akhir. v. *lately.*

A LATTICE قفس kufus, مشبكت mushbukut, درابزون duraubuzoon, دربزين duraubuzeen. *A latticed door* or *window* غلبكن ghulubkun.

To lattice مشبك كردن mushubbuk kirdun, با قفس پرشيدن ba kufus poshédun. — *Latticed* مشبك mushubbuk, ذو قفس zu kufus.

Lavation, v. *washing.*—*Laud*, v. *praise.*

LAUDABLE ممدوح mumdooh, واجب المدح vajibu'l'mudh, لايق ستايش la-éka fita-ésh, مستحسن mustuhfin, حميد humeed, موصوف mousoof, ستوده sutoodeh, مرضي murzé, محمود muhmood, پسنديده pussundédeh. *A laudable action* مدايح muda-éh, مكارم mukaurim, محامد muhaumid, ممدوحات mumdoohaut. *Laudable actions* مدايح muda-éh, مكارم mukaurim, محامد muhaumid, ممدوحات mumdoohaut. *Laudable qualities* اخلاق حميدت akhlauka humeedut, اوصاف حميدت awsaufa humeedut. *A prince of laudable qualities* شهزاده خجسته صفات shahzaudeha khojisteh sifaut. *Laudable endeavours* مساعي musa-é. *Of laudable morals* ستوده اخلاق sutoodeh akhlauk. *More laudable* احمد ahmed.

Laudableness ممدوحي mumdoohé, حميدي humeedé, وصف wusuf.

Laudably بروجه ممدوح bur wujha mumdooh, بطور لايق ستايش betoora la-éka fita-ésh, حميدانه humeedauneh, ممدوحانه mumdoohauneh.

To LAVE غسل كردن ghusil kirdun. v. *to wash, bathe.* — *To lave* or *throw up water* اب انداختن aub andaukhtun. v. *to exhaust.*

LAVENDER نرد nard, نردين or ناردين nardeen.

A LAVER (*washing vessel*) ابجامه aubjaumeh, ابخور aubkhore, ابدان aubdaun, ابزن aubzun, لگن lugun, مركن mirkun.

To LAUGH خنديدن khundédun, خنديش نمودن khundeesh numoodun, خندان شدن khundaun shoodun, خنده كردن khundeh kirdun, لبخنده نمودن lubkhundeh numoodun, كشر ساختن kushr saukhtun. v. *to smile.*—*To laugh at* خنديدن khundédun, كهر نمودن kuhr numoodun, خنده ريش كردن khundeh reesh kirdun, مسخره ساختن muskhureh saukhtun, ضحك كردن zuhuk kirdun, سخر ساختن sukhur saukhtun, خهانيدن khumaunédun, اتاغ تضحك نمودن intaugh kirdun, تضحك نمودن tuzuhhuk numoodun, اهلاس كردن ihlaus kirdun. v. *to deride, scorn, ridicule.* — *To laugh immoderately* قهقهه كردن kuhkuheh kirdun, كتكته ساختن kutkuteh saukhtun, زهزقه نمودن zuhzukeh numoodun. *To cause to laugh* خندانيدن khundaunédun. *To be laughed at* مسخره شدن muskhureh shoodun.

A laugh خند khund, خنده khundeh, كشر kushr. *A loud laugh* قهقهه kuhkuheh. v. *laughter.* —*A gentle laugh* هنبصت humbusut.—*Laughable* خنديش انگيز khundeesh angeez, لايق خنده la-éka khundeh, واجب الكشر vajibu'l'kushr.

A laugher خند khund, خندان khundaun, بهلول buhlool, سخرت sukhurut.

Laughing خندان khundaun, خند khund, خنده khundeh, خنديش khundeesh, ضحك zuhuk. — *Laughingly* خندانه khundauneh, بر وجه خندان bur wujha khundaun. v. *merrily.*

A laughing-stock سخرت sukhrut, هزات huzaut, دعبوب daaboob. v. *fool.*

Laughter خنده khundeh, خنديش khundeesh, خنده khundeh, قهقهه kuhkuheh, زهزقه zuhzukeh, زقزقه zukzukeh, كتكته kutkuteh, كدكاد kudkaud, هرهار hurhaur, كشر kushr, كشرت kushrut. *Promoting laughter and mirth* خنده اورد و مسرت انگيز khundeh awurd ou musurrut angeez. *Bursting into laughter* خنده زنان khundeh zunaun.

LAVISH مبذر mubzir, مسرف musrif, متلف mutlif, معذل maazil, تبذار tubzaur. v. *prodigal, profuse.*

To lavish اسراف كردن israuf kirdun, مبذر شدن mubzir shoodun, متلف بودن mutlif boodun, معذل نمودن maazil numoodun, با مسرفي كستردن ba musrufé kusturdun.

A lavisher متلف mutlif. v. *prodigal.*

Lavishly مبذرانه mubzurauneh, بطور مسرف betoora musruf, بروجه معذل bur wujha maazil.

Lavishness اسراف israuf, مسرفي musrufé, مبذري mubzuré. v. *prodigality.*

To LAUNCH (*a ship into the sea*) جهاز بدريا كشتي در راندن jahauze beduré-a raundun,

بحران نمودن kiſhté dur buhr raun numoodun. v. also *to dart: expatiate.*

A LAUNDRESS شوي ſhooï, شوينده ſhoo-é-ndeh, غسال ghuſſaul, جامه شوي jammeh ſhooé, كازر kauzir.—*A laundry* شوي خانه ſhoo-é khauneh, غسل خانه guſil khauneh, شستگاه ſhuſtgah, مغسل mughſil.

LAUREATE, *laurelled* (*crowned* or *adorned with laurel*) با دهمست مكلل ba duhmuſt mukullul, با دفنه اراسته ba dafneh arauſteh, با دهمشت مزين ba duhmuſht muzei-un. *A poet laureate* شاعر ديواني ſha-éra dévauné, ديوان صاحبي dévaun ſahibé. — *A laurel* دفنه dafneh, دهمشت duhmuſht, دهمست duhmuſt, رند rund, غار ghaur, سرخس ſurkhus.

LAW شرع ſhura, شريعت ſhuré-at, ناموس naumoos, داد daud, قانون kanoon, ايين aï-én, پيش نهاد peiſh nihaud, سنه ſunneh, دين deen, روش rouviſh, سان ſaun, رسم ruſm, حق hukk, قيد keid, ادب adub, شرک ſhurt, دعام da-am, دعامت da-amut, فداک fidauk, فدانک fidaunik, فدالک fidaulik, فذالک fizaulik, فدلک fudlik. v. *edict, decree, ſtatute, cuſtom, proceſs.*—*A rule of law* قاعدت مسنونت ka-éduta meſnoonut. *The law of retaliation* امثلت imſilut, پاداش padauſh, قود kawud. v. *retaliation.*—*The holy law* شريعت شريفه ſhuré-ata ſhereefeh, سنت سنيت ſunnuta ſuné-ut. *The Moſaical law* ناموس عبراني naumooſa ybrauné, توارت tawraut. *Learned in the law* اهل شرع ahla ſhura, اهل فقه ahla fikeh. *Agreeable to law, according to law* شرعي ſhura-é, حقت hukkut, بر مقتضاي شرع شريف bur muktuza-é ſhuraa ſhureef. v. *lawful.*—*Contrary to law* خلاف شرع khilaufa ſhura, حرام haraum, تحريمي tuhreemé. v. *illegal.*—*Laws* شرايع ſhura-é-a, قوانون kawaunoon, اداب adaub, شروط ſhuroot, رسوم ruſoom, مراسم muraufim, حقوق hukook, قيود ké-ood. *Penal laws* حدود hudood. *The divine laws* حقوق الهيت hukooka ilahé-ut. *To obey the laws of God* اجراي فرمان كردكار كردن ijra-é furmauna gurdigaur kirdun. *To obſerve the laws of friendſhip* اجراي حقوق دوستي نمودن ijra-é hukooka dooſté numoodun, مراسم دوستي ادا ساختن murauſima dooſté ada ſaukhtun. *To put the laws in execution* اجراي شرع ساختن ijra-é ſhura ſaukhtun, اجراي حق كردن ijra-é hukk kirdun. *To put in execution the penal laws* اجراي حدود كردن ijra-e hudood kirdun. *To obey the laws* ايفاء مراسم نمودن a-é-faa murauſim. *To make laws* شرايع كذار كردن ſhura-é-a guzaur kirdun, قوانون شايع نمودن kuwaunoon ſha-é-a numoodun, حقوق ساختن huhook ſaukhtun, رسوم برقرار كردن ruſoom burkuraur kirdun. *To make laws for one's own conduct* پيش نهاد نمودن peiſh nihaud numoodun. v. پناه.

Lawful مسنون muſnoon, شروع ſhuroo-a, شرعي ſhura-é, محلول muhlool, حلال hulaul, حق hukk, عدل adil, شرع شريفه موافق ſhuraa ſhereefeh muwaufik, سني ſunné, جايز ja-éz, طايب ta-éb, طيب tei-ub. —*A lawful wife* حلال hulaul, منكوحت munkoohut. *A lawful ſon* حلال زاده hulaul zaudeh, پارشا parſa. *A lawful witneſs* شاهد عادل ſhauhida audil. *To be lawful* حلال شدن hulaul ſhoodun. *To make lawful* استحلال ساختن iſtihlaul ſaukhtun, حلال كردن hulaul kirdun. v. *to legalize.* — *To conſider as lawful* استحلال پنداشتن iſtihlaul pundauſhtun, تعديل انديش ساختن taadeel andeeſh ſaukhtun.

Lawfully شرعا ſhura-an, با شريعت ba ſhuré-at, بالحلال bi'l'hulaul. *Riches lawfully acquired* حلال مال hulaul maul.

Lawfulneſs شريعت ſhuré-at, اجازت مشروع ijauzuta muſhroo-a, عدالت adawlut, محلولي muhloolé, داد daud. v. *juſtice.*

A law-giver واضع الناموس wauzy-u'n'naumoos, واضع قانون wauzy-a kaunoon.

Lawleſs بي ناموس bé naumoos, بي دين bé deen, غير شرع ghire-a ſhura, خلاف قانون khilaufa kaunoon, بلا ايين bila aï-én.—*Lawleſsly* بر وجه بي ناموس bur wujha bé naumoos, بطور خلاف قانون betoora khilaufa kaunoon.

A LAWN (*open ſpace between woods*) جاي كشاده درميان درختستان ja-é kuſhaudeh dur mei-auna durukhtiſtan. (*fine linen*) كرباس kurbaus, خاص كتن khaus koton, شريع ſhuré-a.

A LAW-SUIT دعوي or دعوا dawa, داوري davuré, نزاع nizaa, منازعت munazaat (pl. منازعات munauzaut), خصومت khuſoomut (plur. خصومات khuſoomaut), كفت و كو guft ou goo. *To carry on a law-ſuit* احتجاج كردن ihtijauj kirdun, مماحكت ساختن mumauhikut ſaukhtun, خصام اوردن khuſaum awurdun, خصومت نمودن khuſoomut numoodun. *To protract a law-ſuit* تردم كردن turuddum kirdun. *To decide a law-ſuit* داد كردن daud kirdun, داد دادن daud dadun. v. under *decide.* — *Gaining a law-ſuit* حجاج hujjauj, ميتت meetut.—*Loſing a law-ſuit* ملخخب mulukhkhub. *To arbitrate a law-ſuit* اصلاح ما بين كردن iſlauha ma bein kirdun, صري ساختن ſuré ſaukhtun, ميانداربودن mei-aundar boodun. *An adverſary in a lawſuit* مدعي muda-é. *An aſſiſtant in a law-ſuit* نستوه nuſtooh.

A lawyer اهل فقه ahla fikeh, صاحب شرع sahib shura, فقیه fikeeh, وکیل الدعوا vakeelu'd'-dawa, مقرر دعوی mukurrura dawé.

LAX مسترخی musturkhé, رخ rukhkh, رخا rukha, رخو rukhoo, استرخا isturkha, سست sust, فروهشته furoohishteh, بلعث bulaas. v. *loose.* —(*not tense*) نا بشخواده na bushkhaudeh, نا دمیده na dumédeh. v. *slack.*—(*vague, not exact*) بی دقت bé dikkut, نا پرکار na purkaur.

Laxation مسترخی ساز musturkhé sauz, رخاکنا rukha koona, استرخا شو isturkha shoo.

Laxative مسهل mus-hil, اسهال is-haul. — *A laxative* مسترخی musturkhé, ماهودانه mauhoodauneh.—*Laxativeness* اسهالی is-haulé, مسهلی mus-hulé.

Laxity, laxness کسل kusul, رخا rukha, رخوت rukhuwwut, رخاوت rukhawut, خفن khufin, کربله kurbuleh, بلعثت bulaasut, لخع lukha. v. *looseness, slackness.*—*Laxness in the joints* رهوکت ruhookut, خفع khufa, خفعان khufa-an.

To LAY (*place*) نهادن nihaudun, وضع کردن wuza kirdun, طرح ساختن turuh saukhtun, ودع نمودن wudaa numoodun, توديع کردن toodé-a kirdun, موضوع نمودن mouzuwa numoodun, نصب ساختن nusb saukhtun. — (*to still, settle*) تسکین کردن tuskeen kirdun, ساکت ساختن saukut saukhtun. v. *to calm.*—*To lay* or *spread carpets, &c.* بسط کردن bust kirdun, مبسوط نمودن mubsoot numoodun, کستردن kusturdun, افراشتن afraushtun. *To lay corn* زرعت با زمین برابر کردن zuraat ba zumeen buraubur kirdun, کشت زار هدم نمودن kusht zaur hudum numoodun. *To lay about* (*strike on all sides*) بهر جنوب کوفتن behur junoob kooftun. *To lay aside, apart, away,* بر طرف نهادن bur turuf nihaudun, بر یک کنار وضع کردن bur eek kunaur wuza kirdun. v. *to reject, dismiss.* — *To lay before* (*shew*) نمودن numoodun, اشکاره کردن ashikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to display, exhibit, represent.*—*To lay by* استبقا کردن istibka kirdun, پاسیدن pausédun, تبقیت نمودن tubké-ut numoodun. v. *to reserve, save.*—*To lay down* (*deposit as a pledge*) رهین وضع کردن ruheen wuza kirdun. (*to quit, resign*) ترک نمودن turuk numoodun, فراغت کردن firaughut kirdun, هجر ساختن hujir saukhtun. (*to advance as a proposition*) تضیت نمودن kuzé-ut numoodun, راي دادن ra-é dadun, مدعی ساختن muda-é saukhtun. *To lay down to rest* خفتن khuftun, خوابیدن khaubédun, خسپیدن khuspédun, هکوع کردن hukoo-a kirdun. *To lay hold of* گرفتن gooriftun, بدست اوردن bedost awurdun, تصرف داشتن tusurruf daushtun. v. *to seize, catch.*—*To lay in* در انبار نهادن dur ambaur nihaudun, درخزانه وضع کردن dur khuzauneh wuza kirdun, کنز نمودن kunz numoodun. v. *to store, treasure.*—*To lay in wait for* کمین ساختن kumeen saukhtun, کید کردن keed kirdun, تخیز امادن tukheez amaudun. *To lay on* (*taxes, &c.*) خراج گذار کردن khurauj guzaur kirdun. v. *to impose.*—*To lay on, lay at* ضرب کردن zurb kirdun, مشت زدن musht zudun, کوفتن kooftun. v. *to strike.* —*To lay open* اظهار کردن izhaur kirdun, کشادن kushaudun, کشاد ساختن kushaud saukhtun, نمودن numoodun. v. *to expose, shew.*—*To lay over* اندودن andoodun, سودن soodun. v. *to incrust.* — *To lay out* (*expend*) بذل کردن buzl kirdun, خرج ساختن khurj saukhtun. (*to display*) اظهار کردن izhaur kirdun, کشادن kushaudun, اشکاره نمودن ashikaureh numoodun. v. *to discover.*—(*to plan, arrange*) ترتیب کردن turteeb kirdun, تقویم ساختن tukweem saukhtun, منتظم نمودن muntuzim numoodun. v. *to dispose, contrive.*—*To lay one's self out* (*make an exertion*) جد و جهد کردن jidd ou jihud kirdun, سعی نمودن sa-é numoodun. v. *to endeavour.* —*To lay to one's charge* (*accuse*) شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, غمز نمودن ghumz numoodun, افترا ساختن iftira saukhtun. *To lay to* (*apply with vigour*) سعی جمیل ساختن sa-é jumeel saukhtun, جهد تمام نمودن jihud tumaum numoodun. v. also *to barrass, attack.*—*To lay together* جمع کردن jumaa kirdun, بر یک وجه اوردن bur eek wujuh awurdun. v. *to collect.* — *To lay under* ضبط کردن zubt kirdun. v. *to subject.*—*To lay under contribution* خراج گرفتن khurauj gooriftun, تکلیف عرفیت قبض کردن tukleefa urfé-ut kubz kirdun.—*To lay up,* v. *to lay in.* — *To lay a woman* عورت حمل وضع کردن awrut huml wuza kirdun. v. *to bring to bed.*— *To lay eggs* خایه کردن kha-éh kirdun. v. under *egg.*—*To lay a wager* سرنگیدن siringédun, بحث کردن buhs kirdun, گرو نمودن gurro numoodun. v. *to wager, bet.* — *To lay a spirit,* v. *to exorcise.*—*A laystall,* v. *dunghill.*

Lay, v. *layer*; *song*; *bet*; *meadow.*

A layer بساط bisaut, کستری kusturé, یک کستری بالا دیکر eek kusturé bala deegur. v. *stratum.*—(*row*) نظام nizaum, صف suf. —(*a sprig*) غصنت ghusnut. v. *graff.*

A LAZAR جذام juzaum, اهل برص ahla burus. v. *leper.* — *A lazaretto* جذام خانه juzaum khauneh, برص خانه burus khauneh. v. *hospital.*

LATITUDE پهنا puhna, پهنايی puhnaï-é, عرض erz, دوکزان dookzaun. v. *breadth*, *width*; *room*, *extent*, *space*. — (*freedom from settled rules*) ازادي از متنافي از تاعدت mutaufé uz ka-édut, ازادي از قانون azaudé uz kanoon. v. *laxity*, *liberty*.—*A degree of latitude* درجه پهنايی durujeha puhnaï-é.

Latitudinarian (*unrestrained*) بی قيد bé keid.

A latitudinarian ملحد mulhud. v. *unbeliever*.

LATTEN (*a kind of brass*) پرنج pirinj, ايار a-é-aur, شبه shubeh, تبر tubr.

LATTER اخر akhir, اخري akhiré, پسين pusseen, واپسين wapuseen. v. *modern*, *late*.—*The latter part* دابرت daubirut, دبر dubr, اخر lakhir, ورا wura. *Latterly* در زمان اخر dur zumauna akhir. v. *lately*.

A LATTICE قفس kufus, مشبکت mushbukut, درابزون duraubuzoon, دربزين duraubuzeen. *A latticed door* or *window* غلبکن ghulubkun.

To lattice مشبک کردن mushubbuk kirdun, با قفس پرشيدن ba kufus poshédun. — *Latticed* مشبک mushubbuk, زو قفس zu kufus.

Lavation, v. *washing*.—*Laud*, v. *praise*.

LAUDABLE ممدوح mumdooh, واجب المدح vajibu'l'mudh, لايق ستايش la-éka fita-éfh, مستحسن mustuhsin, حميد humeed, موصوف mousoof, ستوده sutoodeh, مرضي murzé, محمود muhmood, پسنديده pussundédeh. *A laudable action* مدايح muda-éh, مکارم mukaurim, محامد muhaumid, ممدوحات mumdoohaut. *Laudable actions* مدايح muda-éh, مکارم mukaurim, محامد muhaumid, ممدوحات mumdoohaut. *Laudable qualities* اخلاق حميدت akhlauka humeedut, اوصاف حميدت awsaufa humeedut. *A prince of laudable qualities* شهزاده خجسته صفات shahzaudeha khojisteh sifaut. *Laudable endeavours* مساعي musa-é. *Of laudable morals* ستوده اخلاق sutoodeh akhlauk. *More laudable* احمد ahmed.

Laudableness ممدوحي mumdoohé, حميدي humeedé, وصف wusuf.

Laudably بروجه ممدوح bur wujha mumdooh, بطور لايق ستايش betoora la-éka fita-éfh, حميدانه humeedauneh, ممدوحانه mumdoohauneh.

To LAVE غسل کردن ghusil kirdun. v. *to wash*, *bathe*. — *To lave* or *throw up water* اب انداختن aub andaukhtun. v. *to exhaust*.

LAVENDER نرد nard, نردين or ناردين nardeen.

A LAVER (*washing vessel*) ابجامه aubjaumeh, ابخور aubkhore, ابدان aubdaun, ابزن aubzun, لگن lugun, مرکن mirkun.

To LAUGH خنديدن khundédun, خنديش نمودن khundeesh numoodun, خندان شدن khundaun shoodun, خنده کردن khundeh kirdun, لبخنده نمودن lubkhundeh numoodun, کشر ساختن kushr saukhtun. v. *to smile*.—*To laugh at* خنديدن khundédun, کهر نمودن kuhir numoodun, خنده ريش کردن khundeh reesh kirdun, مسخره ساختن muskhureh saukhtun, سخر ساختن sukhur saukhtun, ضحک کردن zuhuk kirdun, خمانيدن khumaunédun, انتاع تضحک نمودن tuzuhhuk numoodun, اهلاس کردن ihlaus kirdun. v. *to deride*, *scorn*, *ridicule*. — *To laugh immoderately* قهقهه کردن kuhkuheh kirdun, کتکته ساختن kutkuteh saukhtun, زهزقه نمودن zuhzukeh numoodun. *To cause to laugh* خندانيدن khundaunédun. *To be laughed at* مسخره شدن muskhureh shoodun.

A laugh خند khund, خنده khundeh, کشر kushr. *A loud laugh* قهقهه kuhkuheh. v. *laughter*. —*A gentle laugh* هنبصت humbusut.—*Laughable* لايق خنده la-éka khundeh, خنديش انگيز khundeesh angeez, واجب الکشر vajibu'l'kushr.

A laugher خند khund, خندان khundaun, بهلول buhlool, سخرت sukhurut.

Laughing خندان khundaun, خند khund, خنده khundeh, خنديش khundeesh, ضحک zuhuk. — *Laughingly* خندانه khundauneh, بر وجه خندان bur wujha khundaun. v. *merrily*.

A laughing-stock سخرت sukhrut, هزات huzaut, دعبوب daaboob. v. *fool*.

Laughter خنده khundeh, خنديش khundeesh, خنده khundeh, قهقهه kuhkuheh, زهزقه zuhzukeh, زقزقه zukzukeh, کتکته kutkuteh, کدکاد kudkaud, هرهار hurhaur, کشر kushr, کشرت kushrut. *Promoting laughter and mirth* خنده اورد و مسرت انگيز khundeh awurd ou musurrut angeez. *Bursting into laughter* خنده زنان khundeh zunaun.

LAVISH مبذر mubzir, مسرف musrif, متلف mutlif, معذل maazil, تبذار tubzaur. v. *prodigal*, *profuse*.

To lavish اسراف کردن israuf kirdun, مبذر شدن mubzir shoodun, متلف بودن mutlif boodun, معذل نمودن maazil numoodun, با مسرفي کستردن ba musrufé kusturdun.

A lavisher متلف mutlif. v. *prodigal*.

Lavishly مبذرانه mubzurauneh, بطور مسرف betoora musruf, بروجه معذل bur wujha maazil.

Lavishness اسراف israuf, مسرفي musrufé, مبذري mubzuré. v. *prodigality*.

To LAUNCH (*a ship into the sea*) جهاز بدريا راندن jahauze beduré-a raundun, کشتي در

بحران نمودن kishté dur buhr raun numoodun. v. ... to dart: expatiate.

A LAUNDRESS شوي shooï, شوينده shoo-é... غسال ghussaul, جامه شوي jammeh ... كازر kauzir.—*A laundry* شوي خانه shoo-é khauneh, شستگاه ... غسل خانه gusil khauneh, ... مغسل mughsil.

LAUREATE, *laurelled* (*crowned* or *adorned with laurel*) با دهمست مكلل ba duhmust mukullul, با دفنه اراسته ba dafneh arausteh, با دهمشت مزين ba duhmusht muzei-un. *A poet laureate* شاعر ديواني sha-éra dévauné, ديوان صاحبي dévaun sahibé. — *A laurel* دفنه dafneh, دهمشت duhmusht, دهمست duhmust, رند rund, غار ghaur, سرخس surkhus.

LAW شرع shura, شريعت shuré-at, ناموس naumoos, داد daud, قانون kanoon, ايين aï-én, پيش نهاد peish nihaud, سنه sunneh, دين deen, روش rouvish, سان saun, رسم rusm, حق hukk, قيد keid, ادب adub, شرك shurt, دعام da-am, دعامت da-amut, فداك fidauk, فدانك fidaunik, فدالك fidaulik, فذالك fizaulik, فدلك fudlik. v. *edict*, *decree*, *statute*, *custom*, *process*.—*A rule of law* قاعدت مسنونت ka-éduta mesnoonut. *The law of retaliation* امثلت imsilut, پاداش padaush, قود kawud. v. *retaliation*.—*The holy law* شريعت شريفه shuré-ata shereefeh, سنت سنيت sunnuta suné-ut. *The Mosaical law* ناموس عبراني naumoosa ybrauné, توارت tawraut. *Learned in the law* اهل شرع ahla shura, اهل فقه ahla fikeh. *Agreeable to law*, *according to law* شرعي shura-é, حقت hukkut, بر مقتضاي شرع شريف bur muktuza-é shuraa shureef. v. *lawful*.—*Contrary to law* خلاف شرع khilaufa shura, حرام haraum, تحريمي tuhreemé. v. *illegal*.—*Laws* شرايع shura-é-a, قوانون kawaunoon, اداب adaub, شروط shuroot, رسوم rusoom, مراسم murausim, حقوق hukook, قيود ké-ood. *Penal laws* حدود hudood. *The divine laws* حقوق الهيت hukooka ilahé-ut. *To obey the laws of God* اجراي فرمان كرد كار كردن ijra-é furmauna gurdigaur kirdun. *To observe the laws of friendship* اجراي حقوق دوستي نمودن ijra-é hukooka doosté numoodun, مراسم دوستي ادا ساختن murausima doosté ada saukhtun. *To put the laws in execution* اجراي شرع ساختن ijra-é shura saukhtun, اجراي حق كردن ijra-é hukk kirdun. *To put in execution the penal laws* اجراي حدود كردن ijra-e hudood kirdun. *To obey the laws* ايفاء مراسم نمودن a-é-faa murausim. *To make laws* شرايع گذار كردن shura-é-a guzaur kirdun, قوانون شايع نمودن kuwaunoon sha-é-a numoodun, حقوق ساختن huhook saukhtun, رسوم برقرار كردن rusoom burkuraur kirdun. *To make laws for one's own conduct* پيش نهاد نمودن peish nihaud numoodun. v. پناه.

Lawful مسنون musnoon, شروع shuroo-a, شرعي shura-é, محلول muhlool, حلال hulaul, حق hukk, عدل adil, شرع شريفه موافق shuraa shereefeh muwaufik, سني sunné, جاير ja-éz, طايب ta-éb, طيب tei-ub.—*A lawful wife* حلال hulaul, منكوحت munkoohut. *A lawful son* حلال زاده hulaul zaudeh, پارسا parsa. *A lawful witness* شاهد عادل shauhida audil. *To be lawful* حلال شدن hulaul shoodun. *To make lawful* استحلال ساختن istihlaul saukhtun, حلال كردن hulaul kirdun. v. *to legalize*. — *To consider as lawful* استحلال پنداشتن istihlaul pundaushtun, تعديل انديش ساختن taadeel andeesh saukhtun.

Lawfully شرعا shura-an, با شريعت ba shuré-at, بالحلال bi'l'hulaul. *Riches lawfully acquired* حلال مال hulaul maul.

Lawfulness شريعت shuré-at, اجازت مشروع ijauzuta mushroo-a, عدالت adawlut, محلولي muhloolé, داد daud. v. *justice*.

A law-giver واضع الناموس wauzy-u'n'naumoos, واضع قانون wauzy-a kaunoon.

Lawless بي ناموس bé naumoos, بي دين bé deen, غير شرع ghire-a shura, خلاف قانون khilaufa kaunoon, بلا ايين bila aï-én.—*Lawlessly* بر وجه بي ناموس bur wujha bé naumoos, بطور خلاف قانون betoora khilaufa kaunoon.

A LAWN (*open space between woods*) جاي كشاده درميان درختستان ja-é kushaudeh dur mei-auna durukhtistan. (*fine linen*) كرباس kurbaus, خاص كتن khaus koton, شريع shuré-a.

A LAW-SUIT دعوي or دعوا dawa, داوري davuré, نزاع nizaa, منازعت munazaat (pl. منازعات munauzaut), خصومت khusoomut (plur. خصومات khusoomaut), گفت و گو guft ou goo. *To carry on a law-suit* احتجاج كردن ihtijauj kirdun, مباحكت ساختن mumauhikut saukhtun, خصام اوردن khusaum awurdun, خصومت نمودن khusoomut numoodun. *To protract a law-suit* تردم كردن turuddum kirdun. *To decide a law-suit* داد كردن daud kirdun, داد دادن daud dadun. v. under *decide*. — *Gaining a law-suit* حجاج hujjauj, ميتت meetut.—*Losing a law-suit* ملخب mulukhkhub. *To arbitrate a law-suit* اصلاح ما بين كردن islauha ma bein kirdun, صري ساختن suré saukhtun, ميانداربودن mei-aundar boodun. *An adversary in a lawsuit* مدعي muda-é. *An assistant in a law-suit* نستوه nustooh.

A lawyer اهل فقه ahla fikeh, صاحب شرع sahib shura, فقيه fikeeh, وكيل الدعوا vakeelu'd'-dawa, مقرر دعوي mukurrura dawé.

LAX مسترخي musturkhé, رخ rukhkh, رخا rukha, رخو rukhoo, استرخا isturkha, سست sust, فروهشته furoohishteh, بلعث bulaas. v. *loose.*—(*not tense*) نا بشخواده na bushkhaudeh, نا دميده na dumédeh. v. *slack.*—(*vague, not exact*) بي دقت bé dikkut, نا پركار na purkaur.

Laxation مسترخي ساز musturkhé sauz, رخا كنا rukha koona, استرخا شو isturkha shoo.

Laxative مسهل mus-hil, اسهال is-haul.—*A laxative* مسترخي musturkhé, ماهودانه mauhoodauneh.—*Laxativeness* اسهالي is-haulé, مسهلي mus-hulé.

Laxity, laxness كسل kusul, رخا rukha, رخوت rukhuwwut, رخاوت rukhawut, خفن khufin, كربله kurbuleh, بلعثت bulaasut, لخع lukha. v. *looseness, slackness.*—*Laxness in the joints* رهوكت ruhookut, خفع khufa, خفعان khufa-an.

To LAY (*place*) نهادن nihaudun, وضع كردن wuza kirdun, طرح ساختن turuh saukhtun, ودع نمودن wudaa numoodun, توديع كردن toodé-a kirdun, موضوع نمودن mouzuwa numoodun, نصب ساختن nusb saukhtun.—(*to still, settle*) تسكين كردن tuskeen kirdun, ساكت ساختن saukut saukhtun. v. *to calm.*—*To lay* or *spread carpets, &c.* بسط كردن bust kirdun, مبسوط نمودن mubsoot numoodun, كستردن kusturdun, افراشتن afraushtun. *To lay corn* زرعت با زمين برابر كردن zuraat ba zumeen buraubur kirdun, كشت زار هدم نمودن kusht zaur hudum numoodun. *To lay about* (*strike on all sides*) بهر جنوب كوفتن behur junoob kooftun. *To lay aside, apart, away,* بر طرف نهادن bur turuf nihaudun, بر يک كنار وضع كردن bur eek kunaur wuza kirdun. v. *to reject, dismiss.*—*To lay before* (*shew*) نمودن numoodun, اشكاره كردن ashikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to display, exhibit, represent.*—*To lay by* استبقا كردن istibka kirdun, پاسيدن pausédun, تبقيت نمودن tubké-ut numoodun. v. *to reserve, save.*—*To lay down* (*deposit as a pledge*) رهين وضع كردن ruheen wuza kirdun. (*to quit, resign*) ترک نمودن turuk numoodun, فراغت كردن firaughut kirdun, هجر ساختن hujir saukhtun. (*to advance as a proposition*) تضيت نمودن kuzé-ut numoodun, راي دادن ra-é dadun, مدعي ساختن muda-é saukhtun. *To lay down to rest* خفتن khuftun, خوابيدن khaubédun, خسپيدن khuspédun, هكوع كردن hukoo-a kirdun. *To lay hold of* كرفتن gooriftun, بدست اوردن bedost awurdun, تصرف داشتن tusurruf daushtun. v. *to seize, catch.*—*To lay in* در انبار نهادن dur ambaur nihaudun, درخزانه وضع كردن dur khuzauneh wuza kirdun, كنز نمودن kunz numoodun. v. *to store, treasure.*—*To lay in wait for* كمين ساختن kumeen saukhtun, كيد كردن keed kirdun, بخيز امادن keez amaudun. *To lay on* (*taxes, &c.*) خراج كذار كردن khurauj guzaur kirdun. v. *to impose.*—*To lay on, lay at* ضرب كردن zurb kirdun, مشت زدن musht zudun, كوفتن kooftun. v. *to strike.*—*To lay open* اظهار كردن izhaur kirdun, كشادن kushaudun, كشاد ساختن kushaud saukhtun, نمودن numoodun. v. *to expose, shew.*—*To lay over* اندودن andoodun, سودن soodun. v. *to incrust.*—*To lay out* (*expend*) بذل كردن buzl kirdun, خرج ساختن khurj saukhtun. (*to display*) اظهار كردن izhaur kirdun, كشادن kushaudun, اشكاره نمودن ashikaureh numoodun. v. *to discover.*—(*to plan, arrange*) ترتيب كردن turteeb kirdun, تقويم ساختن tukweem saukhtun, منتظم نمودن muntuzim numoodun. v. *to dispose, contrive.*—*To lay one's self out* (*make an exertion*) جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, سعي نمودن sa-é numoodun. v. *to endeavour.*—*To lay to one's charge* (*accuse*) شكايت كردن shuka-é-ut kirdun, غمز نمودن ghumz numoodun, افترا ساختن iftira saukhtun. *To lay to* (*apply with vigour*) سعي جميل ساختن sa-é jumeel saukhtun, جهد تمام نمودن jihud tumaum numoodun. v. also *to barrass, attack.*—*To lay together* جمع كردن jumaa kirdun, بر يک وجه اوردن bur eek wujuh awurdun. v. *to collect.*—*To lay under* ضبط كردن zubt kirdun. v. *to subject.*—*To lay under contribution* خراج كرفتن khurauj gooriftun, تكليف عرفيت قبض كردن tukleefa urfé-ut kubz kirdun.—*To lay up,* v. *to lay in.*—*To lay a woman* عورت حمل وضع كردن awrut huml wuza kirdun. v. *to bring to bed.*—*To lay eggs* خايه كردن kha-éh kirdun. v. *under egg.*—*To lay a wager* سرنكيدن firingédun, بحث كردن buhs kirdun, كرو نمودن guroo numoodun. v. *to wager, bet.*—*To lay a spirit,* v. *to exorcise.*—*A laystall,* v. *dunghill.*

Lay, v. *layer; song; bet; meadow.*

A layer بساط bisaut, كستري kusturé, يک كستري بالا ديكر eek kusturé bala deegur. v. *stratum.*—(*row*) نظام nizaum, صف suf.—(*a sprig*) غصنت ghusnut. v. *graff.*

A LAZAR جذام juzaum, اهل برص ahla burus. v. *leper.*—*A lazaretto* جذام خانه juzaum khauneh, برص خانه burus khauneh. v. *hospital.*

LAZILY کاهلانه kauhilauneh, بر وجه اواره bur wujha awaureh, بطور نا بکار betoor na bekaur.

Laziness کاهلي kauhilé, اواري awauré, بطالت butaulut, بيکاري békauré, اهال ihmaul, مساهلت musauhilut, غفلت ghuflut, تهوان tuhwaun, کسل kusl. v. *idleness, sluggishness.*

Lazy کاهل kauhil, اواره awaureh, بی کار békaur, نا بکار na bekaur, خالي khaulé, مبطل mubtil, لانه launeh, مردري murduré, بطال buttaul, عاطل autil, معطل mu-attil. v. *idle, indolent, sluggish, slow, tedious.* — *A lazy fellow* ليوه leeweh, نابکار nabekaur, اوار awaureh. v. *sluggard.*

LEAD اسرب usrub, سرب surub, رصاص russaus, رصاص اسود russausa asood, علاي alaubé, صرفان surfaun, کيشن keeshin, متاع mutaa, ابار abaur, انك anuk, اسرف usruf. *Melted lead* اسرب کداخته usruba gudaukhteh, ابار abaur. *To lead* or *cover with lead* ترصيص کردن tursees kirdun, مرصص نمودن murussus numoodun, با اسرب پوشيدن ba usrub poshédun. *Leaden* اسربي usrubé. — *Black lead* راسخت rauskhut, حجر الراسخت hujur'r'rauskhut, کحال kuhaul, لاصف lawsif, سرمه surmeh. *White lead* استوباج ustoobauj, استوبج ustoobuj, اسفيداج usfeedauj, اسفداج usfudauj, سپيداب sipeedaub. *Red lead* اسرنج isrunj, سرنج surunj, زنجفره zunjifreh, زنجفر zunjifr, شنکرف shungurf, تزژو tuz-zshoo. *Solder of lead* لهم or لحم luhim, کفشير kuffsheer, کبد kubd. *The leads (platform roof)* تهژه tumzsheh, سطح sutih, طايت ta-é-ut, اجار ijjaur.

To LEAD کشيدن kushédun, برکشيدن burkushédun, اوردن awurdun, بردن burdun, راندن raundun, سايبدن saï-édun. v. *to draw, bring.*—(*to guide*) دلالت کردن dulaulut kirdun, دليل شدن duleel shoodun, هدايت ساختن huda-é-ut saukhtun, رهنمودن rahnumoodun. (*to induce*) انکيختن ilka saukhtun, القا ساختن angeekhtun, مخطر کردن mukhtir kirdun. v. *to persuade, prevail.* —(*to entice*) شيرين زبان نمودن sheereen zubaun numoodun, ازمايش اوردن azmaesh awurdun, نازيدن nauzédun. v. *to allure.* — *To lead about* or *round* اداره کردن idaureh kirdun, برکرد کش نمودن burgurd kush numoodun, تدوير ساختن tudweer saukhtun, دور کشيدن door kushédun. *To lead an army* لشکر کشيدن lashkur kushédun, قايد العسکر شدن ka-édu'l'askur shoodun, لشکر کش بودن lashkur kush boodun. *To lead along* براه اوردن berauh awurdun, بطريق کشيدن betureek kushédun, بسبيل دليل شدن besubeel duleel shoodun. *To lead against* علي کشيدن ala kushédun. *To lead astray* از راه بردن uz rauh burdun, اضلال کردن izlaul kirdun, کمراه ساختن gumrah saukhtun, از سر کردن uz sur kirdun, بازي دادن bauzé dadun. v. *to seduce.*— *To lead back* باز اوردن baz awurdun, اعادت کردن é-audut kirdun, رجع نمودن ruja numoodun. *To lead down a dance* پيش رقص کردن peish ruks kirdun, خروس نمودن khuroos numoodun, رقصيدن rukśédun. *To lead one a dance* از تعريضات کشيدن uz taareezaut kushédun, دولاب نمودن doolaub numoodun. v. *to deceive.*—*To lead the way, take the lead* پيش رفتن peish ruftun, در پيش شدن dur peish shoodun, تقادم کردن tukaudum kirdun. v. *to precede.*— *To lead a life* زندکاني کشيدن zundugauné kushédun. *To lead an agreeable life* عيشت يافتن a-éshut é-aftun, زندکاني بعيش نمودن zundugauné bé-a-ésh numoodun, عيش و عشرت يافتن a-ésh ou yshrut é-aftun, نازيدن nauzédun.

Lead (first place) پيشکار peishkaur, پيشي peishé, مقدمت mukuddumut. *To give the lead* تقديم کردن tukdeem kirdun, پيشوا کردانيدن peishwa kirdanédun. — *Lead (guidance)* رهنمايي ruhnumaï-é, دلالت dulaulut, قيادت ké-audut.

A leader سر sur, سرهنک surhunk, سرور surwur, امير ameer, پيشوا peishwa, قايد ka-éd, وجه wujuh, پيش peish, پيشاهنک peishahunk, سردار surdaur, سالار saulaur, ريس reis, قدام kuddaum, مقدم mukuddum, منکب munkib, امام imaum, نقيب nukeeb (pl. نقبا nukba), طرخان turkhaun, قب kubb, سام سوار sam suvvaur, زوير zuweer. v. *commander, chief, general, head.*

Leading (showing the way) رهنما ruhnuma, کش kush, اور awur. (*principal*) اصلي aslé, مطلق mutluk. v. *chief.*—*Leading sleepless nights* شب خيز shub kheez, زنده داران شب zindeh darauna shub.

A LEAF (*of a tree*) برك burk, برکي burké, ورق wuruk, ورقت wurukut (pl. اوراق awrauk), فرمانج furmaunj, مشرت mushrut. *A leaf, sheet,* or *thin plate* طبق tubuk, صفيحت sufeehut. v. *lamina.*—*A leaf of paper* طبق کاغذ tubuka kaughud, ورق کاغذ wuruka kaughuz, طلحيت tulhé-ut, سحا siha, زبر zubr, v. *sheet.*—*The leaf of a book* مطوي mutuwé (pl. مطاوي mutawé), صحيفت suheefut (pl. صحايف suha-éf), قايمت ka-émut. *Falling leaves,* also *loose leaves of writing* اوراق پريشان awrauka purrashaun. *Leaves blown about by the wind* نفي nufé, نفيان nufé-aun. *Leaves and fruit* برک و بار burk ou baur. *Fallen leaves and fruit* نفض nufuz. *A green leaf* برك سبز burka subz, برک سبزك burka subzuk, برک تر burka tur. *To be in leaf (as a tree)* برکدار شدن

burkdar shoodun. *To strip a tree of its leaves* از درخت اوراق گرفتن uz durukht awrauk goorīftun. *To cover with leaves* برکدار کردن burkdar kirdun. *The leaves of the camomile* ازرکو azurkoo. *The leaves of senna* سنا senna. *Betle-leaf* بتله betleh, تابول taubool. v. *betle.*—*To turn a leaf* برکردان ورق شدن burgurdaun wuruk shoodun. *The leaf of a door* مصراع musraa, لت lutt, لب در lubba dur, چکاکه chukaukeh, چکاله chukauleh.

To leaf or *put forth leaves* تصنیف نمودن tusneef nuoomdun, وهیف ساختن wuheef saukhtun, وهف کردن wuhif kirdun, ندر زدن nudir zudun. —*Leafless* امرد amurd, مردا murda, مرد murud, بی برك bé burk, غیر اوراق ghire-a awrauk.

Leafy برك دار burk dar, ورق wuryk, پر اوراق pur awrauk, زو برك zu burk. *A leafy shade* پیچه peecheh.

A LEAGUE عهد ahud, عقد akud, شرط shurt, پیمان peimaun, هموثاقي humwusauké, همعهدي humahudé, معاهده maahudeh, اتفاق ittifauk, اتحاد ittihaud, حبل hubl. v. *confederacy, combination.*—*To league* or *enter into a league* معاهده کردن mu-ahudeh kirdun, پیمان بستن peimaun bustun, هوثاق شدن humwusauk shoodun, معاقده ساختن mu-akudeh saukhtun, مواثقت نمودن muwausikut numoodun, تحالف کردن tuhaulif kirdun. v. *to confederate.*—*To observe a league* عهد و پیمان را رعایت ایفا کردن a-éfa kirdun, نمودن ahud ou peimaunra ré-aïut numoodun.—*To break a league* پیمان شکستن peimaun shakustun, فاسخ العقد شدن fausikhu'l'akud shoodun, ناقض العهد بودن naukizu'l'ahud boodun. *A written league* عهد نامه ahud nameh, عهدت ahudut. *Leagues* عهود ahood, مواثیق muwauseek, میاثیق mé-auseek.—*Leagued* هوثاق humwusauk, معهود maahood, متاحد muta-ahud, متحد mutuhhud, همعهد humahud, در اتفاق تپوسته dur ittifauk pivusteh.

A LEAGUE (*parasang, three miles*) فرسنك farsang, فرسخ farsukh, میل mile, سه میول seh mé-ool.—*A leaguer*, v. *siege, blockade.*

A LEAK شکاف shagauf, شق shukk, رخنه rukhneh, فرج furj.—*A leak in a ship* شکاف جهاز shagaufa jahauze, شق کشتي shukka kishté, رخنه جهاز rukhneh jahauze.

To leak رخنه دار شدن rukhneh dar shoodun, شکاف نمودن shagauf numoodun, شق داشتن shukk daushtun, از فرج چکیدن uz furj chukédun.

Leaky رخنه دار rukhneh dar, پر شکاف pur shagauf, فروج furooj. (*talkative*) پر کوي pur gooï, کلهاني kulmauné. v. *loquacious, blabbing.*

—*A leaky fellow* پرکوي purgooï, هریت hureet, علنت alunut. v. *blab.*

To LEAN (*incline against*) اتکا نمودن ittika numoodun, تکیت زدن tuké-ut zudun, سنود ساختن sunood saukhtun, اعتماد کردن é-atimaud kirdun, رکون بودن rukoon boodun, لغزیدن lughzédun, توسد ساختن tuwussud saukhtun, استناد نمودن istinaud numoodun, تساند کردن tusaunud kirdun. v. *to recline.* —*To lean upon a staff* بر عصا اتکا نمودن bur asa ittika numoodun, تعکیز کردن taakeez kirdun, تعکز نمودن ta-akkuz numoodun, عشزان ساختن ashazaun saukhtun.—*To lean against a wall* اتکاي جدار کردن ittika-é jidaur kirdun. *To lean* or *be in a bending posture* مایل شدن ma-él shoodun, پیچ نمودن peich numoodun, ضلع شدن zula shoodun, لام بودن lam boodun. v. *to stoop.*— *To lean to an opinion* براي مایل شدن bera-é maél shoodun, گراستن guraustun. *To lean to a side* (*to be partial*) عول شدن a-ool shoodun.

LEAN (*not fat*) لاغر laughir, نا سمین na sumeen, نحیف nuheef, مدخول mudkhool, نا کوشت دار na koosht dar, عجفا ajfa, کم کوشت kum goosht, زفت zshuft, رعوم ra-oom, ماقط maukit, منخوش munkhoosh (fem. منخوشت munkhooshut), معجوف maajoof, منعجف munaajuf, ممصوص mumsoos (fem. ممصوصت mumsoosut). v. also *thin, hungry, low, poor.*—*Lean faced* لاغر روي laughir rooï, نزنه nuzshund.— *Lean cattle* هزیمت huzeemut, حیوان کم کوشت heewauna kum goosht.

The lean (*of meat*) لحم بي شحم luhum bé shuhum, کوشت بي دهن goosht bé duhin. *Fat and lean* چربنزار churbinzaur.

To be or *grow lean* لاغر شدن laughir shoodun, کم کوشت نحیف کشتن nuheef gushtun, لاغر بودن kum goosht boodun. *To make lean* لاغر کردن laughir kirdun, نحیف ساختن nuheef saukhtun.—*Leanly* لاغرانه laughirauneh, نحیفا nuheefan. v. *meagerly.*—*Leanness* لاغري laughiré, کم کوشتي kum kooshté, نحافت nuhaufut, عجف ajuf, ضمر zumr, ضر zurr, سغا sufa, وهط wuhit, هزال huzaul, ضوي zoo-é, ضي zei-é.

To LEAP جستن justun, جهیدن juhédun, پرواز نمودن purwauz numoodun, پرتاب بردن purtaub kirdun. v. *to jump; overleap: fly; start.*— *To leap* (*as a horse does a mare*) کشني کردن kushné kirdun. v. *to cover.*

A leap جستان justaun, پرتاب purtaub, رقص ruks, پنجه punjeh, تغزي kufzé, تغیزي kufeezé, تهمزت kuhmuzut, قماص kumaus. v. *jump, spring.*

A great leap رکض وعیب rukza wa-éb.—*Leap-frog* مزید muzeed, مزید muzſheed, مزیده muzeedeh.

LEAP YEAR سال کبیسه ſaul kubeeſeh. v. Vol. I. p. 489, 988.

To LEARN (*gain the knowledge of*) اموختن amookhtun, اموزیدن amoozédun, تعلم شدن ta-allum ſhoodun, علم یافتن ylm é-aftun, شناش گشتن ſhinaus guſhtun. دانش گرفتن dauniſh gooriftun, معرفت پذیرفتن maarifut pizzeeruftun, مدارست گیر نمودن mudauriſut geer numoodun, تلقي یافتن tulukké é-aftun, تلقن بودن tulukkun boodun, استفاده کردن iſtifaudeh kirdun. —(*to teach*) اموختن amookhtun, اموزیدن amoozédun, اموزانیدن amoozanédun, تعلیم کردن taaleem kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh ſaukhtun, افاده نمودن ifaudeh numoodun, تعریف کردن taareef kirdun, تفهیم ساختن tufheem ſaukhtun, تدریس دادن tudrees dadun, تخبیر کردن tukhbeer kirdun, تلقین نمودن tulkeen numoodun. *To teach and learn* افاده و استفاده کردن ifaudeh ou iſtifaudeh kirdun, تعلیم و تعلم ساختن taleem ou ta-allum ſaukhtun. *To learn by heart* خاطر نشان نمودن khautir niſhaun numoodun.

Learned علیم aleem, عالم aulim, زو علم zu ylm, عارف aurif, فهیم fuheem, پر دانش pur dauniſh, اهل معرفت ahla maarifut, شناس ſhinaus, دان daun, دانشخور dauniſhkhore, دانشور dauniſhwur, فاضل fauzil, زو فضیلت zu fuzeelut, زو فنون zu funoon, نادره دان naudireh daun, حکیم hukeem, معلم mu-ellum, پر دانش pur dauniſh. v. *ſkilful, knowing.* —*A learned man* حکیم hukeem, علیم aleem, کتاب kittaub, صاحب معرفت ſahib maarifut, صاحب ادب ſahib adub.—*Learned men* اصحاب معرفت aſ-hauba maarifut, علما uluma, اهل کتاب ahla kittaub, حکما hookuma, اهالي علم ahaulé ylm, اصحاب اداب aſ-hauba adaub, ارباب فهوم arbauba fuhoom.—*Learnedly* با دانش ba dauniſh, عالمانه aulimauneh, با علم ba ylm, بر وجه حکیم bur wujha hukeem, بطور پر دانش betoora pur dauniſh.

Learning دانش dauniſh, علم ylm, معرفت maarifut, فهم fuhim, فضل fuzl, حکم hookum, عرفان urfaun, فن funn, فرزان furzaun, ادب adub, شان ſhaun, هنر hunr. v. *knowledge, ſcience, ſkill.* —*Deſirous of learning* طالب taulib, طلب tullub.

A learner شاگرد ſhaugurd, شاگري ſhauguré, شاکار ſhaukaur, تلمیذ tulmeez, معلم mu-ellum, مرید mureed. v. *ſcholar.*

A LEASE (*of a farm, &c.*) اجارت نامه ijaurut nameh.—*To leaſe* اجاره کردن ijaureh kirdun, بکرایه دادن bekira-éh dadun. v. alſo *to glean.*—

To take on leaſe اجاره گرفتن ijaureh gooriftun, بکرایه پذیرفتن bekira-éh pizzeeruftun.

A LEASH قید keid, سیر ſeir, پالهنگ paulhunk, پوستکاله pooſtkauleh, انداز anduz. v. *band, thong, ſtrap.*—*A leaſh of pheaſants* سه تدرج ſeh tudruj.—*A leaſh of hounds* سه سگ ſeh ſug. —*To leaſh* در قید داشتن dur keid dauſhtun. v. *to bind.*

LEAST (adjective) کوچکترین koochuktureen, کوچکین koochukeen, کهتربی kuhtureen, کهین kuheen, کمترین kumtureen, اصغر aſghur, صغري ſughra, خردترین khurdtureen, خوردترین khoordtureen, خردین khurdeen, اقل akall, ادنا adna, کم kum, بی وجود bé wujood.— (adverb—*in the loweſt degree*) در مرتبت ادنا dur murtubuta adana, بدرجه کهترین bedurujeha kuhtureen. *At leaſt* باري bauré, و لو wa loo. v. alſo *certainly.*

LEATHER جلد jild (plur. جلود julood), پوست pooſt, نصاحت nuſauhut (plur. نصاحات nuſauhaut). *Morocco* or *Cordova leather* انبان ambaun, سختیان ſukhté-aun, کوزکاني koozkauné. *Ruſſia leather* چرم بلغار churma bulghaur. *Cow* or *ox leather (for ſoling ſhoes, &c.)* چرم churm, صرم ſurm, شغور ſhughoor, کول kool. *Thin leather for lining boots, ſhoes, &c.* صلال ſilaul (pl. اصلت aſillut), مصلال miſlaul, کودر koodr, کوزر koozr, سلفت ſulfut. *The leather of the back of a horſe, aſs, &c.* صغري or سغري ſughré, کیمخت keemukht, پرینان pureenaun. *Goat-leather* ماغر maughur, ادیم adeem, سختیان ſukhté-aun. *Kid* or *lamb leather* مسک muſk (plur. مسوک muſook). *Black leather* اردنج ardunj, یاردنج é-ardunj, رنده rundeh. *Red leather* حانط haunit, چکي chuké, حور hawar. *Tanned leather* پوستپاره pooſtpaureh, پوستپاري pooſtpauré. *Untanned leather* پوستکاله pooſtkauleh. *A leather garment* پوستین pooſteen, پالود paulood. *A leather purſe* خردمان khurdumaun. *A leather ſtrap* دوال duwaul, پوستکاله pooſtkauleh. *A ſmall leather ſtrap* غفاص yfaus, دوالک duwauluk, دواله duwauleh. *A ſtirrup leather* دوال duwaul. *A leather ſword-belt* دوال شمشیر duwaula ſhemſheer. *A leather bucket* دول dool, دولچه doolcheh. *A leather-dreſſer* دباج dubbauj, پزنگر puzſhungur, پیراه peerauh, سختیانجي ſukhtéaunjé, پوستپاره pooſtpaureh. v. *tanner, currier.*— *To dreſs leather* پیراهیدن peerauhédun. v. *to curry, tan.*—*A leather ſeller* سختیان فروش ſukhtéaun furooſh, جلد فروشنده jild furooſhindeh.— *A board on which a ſhoe-maker cuts his leather* تخته کفشگر tukhteha kuffſhgur, جبات jubaut.

LEAVE اجازت ijauzut, دستور dustoor, رخصت rukhsut, اذن izn, تجويز tujweez, رضا ruza, اباحت ibauhut. v. *permission; allowance.*—*To ask leave* اجازت خواستن ijauzut khaustun, دستور طلب كردن dustoor tulub kirdun.—*To take leave* بدرود كردن budrood kirdun, اجازت كرفتن ijauzut gooriftun. v. *farewell.*—*To give leave* اجازت دادن ijauzut dadun, رخصت فرما كردن rukhsut furma kirdun, دستور فرمودن dustoor furmoodun. v. *to permit.*—*To enter impudently without leave* هجم كردن hujum kirdun.

To LEAVE هجر كردن hujir kirdun, هجران نمودن hujiraun numoodun, ماندن maundun, متروک نمودن mutrook numoodun, مودوع كردن mouduwa kirdun, ترک كردن turuk kirdun. v. *to desert, forsake, relinquish.*—(*to bequeath* or *leave at death*) وصايت كردن vussa-é-ut kirdun, عهد نمودن ahud numoodun, ابقا ساختن ibka saukhtun. *To leave off* (*desist*) وا ماندن wa maundun, دست كشيدن dost kushédun, باز استادن baz ustaudun, فراغت شدن firaughut shoodun. v. *to cease, stop.*—*To leave out* (*omit*) در نشاندن فراموش نمودن dur nishaundun furamoosh numoodun, در كردن غافل شدن dur kirdun ghaufil shoodun, قصور كردن kusoor kirdun, نسي ساختن nusé saukhtun, نسيان نمودن nusé-an numoodun, سهو كردن suhoo kirdun. *To leave a remainder of any thing* (*to suffer to remain*) باقى نمودن bauké numoodun, بقيت مودوع كردن buké-ut mouduwa kirdun, بقوي ساختن bukwa saukhtun. *To leave one behind* كذاشتن guzaushtun. v. *to pass.*—*To leave ones affairs to another's care* معاجزت كردن mu-ajuzit kirdun.

LEAVED (*having foliage*) ذو اوراق zu awrauk, بركدار burkdar.—(*having folds*) ذو مصراع zu misraa ذو مطوي zu mutawé, تا دار ta dar.

LEAVEN افزونا نان afzoona nan, مايه ma-éh, خمير مايه khumeer ma-éh, خميرت khumeerut, خمرت khumrut.—*To leaven* تخمير كردن tukhmeer kirdun, مايه نمودن ma-éh numoodun, ترشيدن turshédun, پشنجيدن pushunjédun. v. *to ferment.*

LEAVES (plur. of *leaf*) اوراق awrauk.—*To bring forth leaves* برك در اوردن burk dur awurdun,

LEAVINGS باقيت bauké-ut, باقيات bauké-aut, بقيت buké-ut, بقايا buka-é-a, خور پاره khore paureh. v. *remnant, offal, relicks.*

A LECHER زنپاره zunpaureh, زانى zauné. v. *whoremaster.*—*Lecherous* شهوت پرست shuhwut purust, فاسق fausik. v. *lascivious, lustful.*—*Lecherously* با شهوت ba shuhwut, شهوت پرستانه shuhwut purustauneh, فاسقا fausikan.—*Lechery, lecherousness* شهوت shuhwut, نفس nufs, فجور fujoor, هوا hawa, هوس hawus, هواي نفساني hawa-é nufsauné. v. *lewdness, lasciviousness.*

LECTION خونش khoonish. v. *reading.*

A lecture درس durs, سبق subik, نوان nuwaun, منطق muntuk, سخن sukhun, كلام kulaum, نثر nusr. v. also *reprimand.*—*A public lecture* درس عام dursa aumm.—*To lecture* درس دادن durs dadun, نوان كفتن nuwaun guftun, سبق كردن subik kirdun.—*A lecturer* مدارس mudauris, نوان nuwaun, خواننده khaunindeh, درس كو durs goo.

LED (part. of *lead*) كشيده kushédeh, اورده awurdeh, رانده raundeh, برده burdeh, سايده saï-édeh, مهتدي muhtuda.

A LEDGE جول jool.

A LED-HORSE يدک eeduk, جنب junub (pl. جنايب juna-éb). v. *horse.*

A LEECH علقت alakat, زالو zauloo, زلو zuloo, زله zuleh, زرو zuroo, ديو div, ديوچه divcheh, زروق zurook, مكل mikil. v. also *horse-doctor, physician.*

A LEEK كندانه kundauneh, كندنا kunduna, زعلوک zaalook, كرات kurraus, ركل rukil, طيطان teetaun. *Leek-seed* كراثي kurrausé.—*The herb house-leek* مير عاشقان meer aushkaun.

A LEER چشم زن chushum zun.

LEES درد durd. v. *dregs.*

LEEWARD بسوي باد besooï baud.

LEFT (part. of *leave*) متروک mutrook, مانده maundeh, مهجور muhjoor, تريكت tureekut, مودوع mouduwa, پالو pauloo.

LEFT (*not right*) يسار ésaur (plur. يسر ésur. يسرت ésurut), ايسر a-ésur, شوم shoom, شوما shooma, شام shaum, نا راسب na raust. *The left hand* دست چپ dosta chup, ايسر a-ésur, شمال shumaul (pl. اشمال ashmaul), دست يسار dosta ésaur. *The left side* يسار ésaur, يسري ésuré (pl. يسريات ésuré-aut), شامه shaumeh, جناب يسار junauba ésaur, چپ chup. *To the left* اليسري aléşuré, يسارة ésaurutan. *Going to the left* چپ رو chup rou. *The left wing of an army* ميسره meisureh, جناب يساره junaub ésaureh. *To the right and left* ميمنت ميسرت meimunut meisurut. *Left-handed* چپ دست chup dost, شمالى shumaulé. *Left-handedness* چپ دستي chup dosté.

A LEG ساق sauk, شتالنک shitaulunk, اشتالنک ishtaulunk, پوژ poozsh, پوز pooz, پوزه poozeh, عضلت azlut, نغول nufool. *To entangle the legs* (*as wrestlers*) سرند كردن surund kirdun.

A LEGACY وصايت vuffa-é-ut. v. *bequest.*— *Legacies* ترکت turukut, ترکات turukaut.

LEGAL مشروع mushroo-a. v. *lawful.*

Legality شريعت shuré-at. v. *lawfulness.*

To legalize مشروع کردن mushroo-a kirdun, شرعی ساختن shura-é saukhtun, حلال نمودن hulaul numoodun, استحلال کردن istihlaul kirdun.

Legally شرعا shura-an, حلالانه hulaulauneh, با شريعت ba shuré-at, بالحلال bi'l'hulaul.

A LEGATARY, *legatee* (*one who receives a legacy*) وصايت پذير vuffa-é-ut pizzeer.

A legator وصي vuffé. v. *testator.*

Legate, *legation*, v. *delegate*, &c.

A LEGEND (*inscription*) رسم rusm, رقم rukum. (*memorial, relation*) حکايت huka-é-ut, نقل nukkul. v. *history*, *chronicle.*—*An incredible legend* حکايت بلا اعتقاد huka-é-ut bila é-atikaud, نقل خلاف باور nukkula khilaufa bawur.

A LEGER دفتر duftur, صورت دفتر sooruta duftur. v. *account-book.*

LEGERDEMAIN حقه بازي hukkeh bauzé. v. *juggle.*—*Legerity*, v. *lightness*, *nimbleness.*

LEGGED ذو ساق zu sauk. *To sit cross-legged* سرنديدن surundédun. v. حبوة.

LEGIBLE مقرو mukroo, مقروت mukroot, مقري mukré (fem. مقريت mukré-ut), اسان خونش asauna khoonish, ممکن خوانش mumkina khaunish.

A LEGION کشون kushoon, فيلق feeluk, فريق fureek, جند jund (pl. اجناد ajnaud), بند band, ورد wurud, صنتيت sinté-ut, کروه kurooh.

Legionary کشون پيوند kushoon pivund, کشوني kushooné, جند منسوب jund munsoob, فيلقي feeluké.

LEGISLATION شرايع کذاري shura-é-a guzauré, کوانون سازي kuwaunoon sauzé, حقوق شايع کنا hukook shaï-é-a koona, فرمان ده furmaun duh, حکم فرماي hookum furma-é, فرمان کذاري furmaun guzauré. — *Legislative* شرايع کذار shura-é-a guzaur, کوانون ساز kuwaunoon sauz, حقوق شايع نما hukook sha-é-a numa.

A legislator, v. *lawgiver.* — *Legislature* قوت قدرت شرايع کذار kuwwuta shura-é-a guzaur, قدرت فرمان فرما kudruta furmaun furma.

LEGITIMACY مولود محلول moulooda muhlool, حلال زادکي hulaul zaudugé.

Legitimate حلال زاده hulaul zaudeh, پارسا paursa.—*To legitimate* پارسا کردن paursa kirdun, حلال زاده ساختن hulaul zaudeh saukhtun, استحلال نمودن istihlaul numoodun. *Legitimately* پارسانه pursauneh, حلال زاده بروجه bur wujha hulaul zaudeh, بالحلال bi'l'hulaul.—*Legitimation* حلال زادکي بخش hulaul zaudugé bukhsh, پارسا ساز paursa sauz. v. also *legitimacy.*

LEGUME قطنيت kutné-ut, حب hubb. v. *pulse.* — *Leguminous* قطنيت منسوب kutné-ut munsoob, حبي hubbé.

LEISURE اسايش asa-ésh, اسودکي asoodugé, سبادرت subaudurut, حضور huzoor, فراغ firaugh, فراغت firaughut, عطل atl, عطلت atlut, بطلان butlaun, اواري awauré, ازادي azaude. —*Leisurable*, *leisurely* ازاد از کاري azaud uz kauré, اسوده asoodeh, بي شتاب bé shitaub, نا شتابان na shitabaun, بي عجلت bé ajilut. — *Leisurely*, *at leisure*, *leisurably* با اسودکي ba asoodugé, با فراغت ba firaughut, بطور اسوده betoor asoodeh, بر وجه نا شتابان bur wujha na shitabaun.

A LEMON ليمون lémon. *The lemon-tree* ليمون درختي lémon durukhté. *Lemon juice* ليمونا lémona, رب rubb. *Lemonade* اب ليمون auba lemon, اب ليمون با شکر auba lémon ba shukr.

To LEND وام دادن waum dadun, قرض کردن kurz kirdun, اقراض نمودن ikrauz numoodun, تاوان دادن tavvaun dadun, اعارت ساختن é-aurut saukhtun. v. *to afford*, *grant.* — *To lend upon interest* مقارضت کردن mukaurizut kirdun, بمعامله قرض ساختن bema-amleh kurz saukhtun, ربا خوردن riba khoredun. *To lend without interest* اسلاف کردن islauf kirdun, سلف نمودن sulf numoodun. *To lend horses* or *other cattle* مخبل کردن mukhbil kirdun. *To lend an ear* کوش دادن goosh dadun. v. under *ear.* — *To lend assistance* عون دادن awun dadun, ياري کردن é-auré kirdun. v. *to assist.*

A lender وام ده waum duh, وام ستان waum sitaun, مقرض mukriz, ربا خور riba khore, معاملهجي ma-amlehjé, ربحي ribhé, دين dein. v. *usurer*, *creditor.*

LENGTH درازي dirauzé, طول tuwul, طوال tuwaul, قود kood, قاد kaud, قيد keed, قدي kudé, شعب shaab, شعبا shaaba. *Length of neck* عنق anuk, بتع buta, قمد kumud, عنط anut, خيط kheet, نصل nusl. *Length of nails* or *claws* ظفر zufr. *Length of teeth* روق rawk. *Length of head* شنق shunk. *Length of time* دوري dooré, بعد bu-ad, ديري deiré, کثرت زمان kusruta zumaun, وفا wufa. v. *duration.* — *Length of life* درازي عمر dirazé-a umr, طول زندکاني tuwula zindugauné, طول tuwul. *In length and breadth* طولا و عرضا tuwulan ou arzan, هجرا hujran. *Extended in length* مطول mutawwul, طويل tuweel.

According to the length بدرازي bedirauzé. — *In length* طولا tuwulan, بطول betuwul, بالطول bi't'-tuwul.—*At length*, v. *lastly*, *at last*.

To lengthen (*make long*) دراز كردن dirauz kirdun, طويل ساختن tuweel saukhtun, مستطيل نمودن mustuteel numoodun, منسوع كردن mun-soo-a kirdun. v. *to extend*, *protract*. — (*to grow long*) دراز كشتن dirauz gushtun, طويل شدن tuweel shoodun.

Lengthwise از درازي uz dirauzé, طولا tuwulan.

LENIENT, *lenitive* (*mitigating*, *softening*) نرم nurm, نرم دل nurm dil, تسكين tuskeen, ساكن saukin, ملين mulei-un, تليين tulei-én, ملايم mula-ém. v. *mild*: *laxative*. — *A lenient*, *lenitive* ملين mulei-un, نرمي nurmé, v. *palliative*.

To lenify, v. *to mitigate*, *assuage*.

Lenity نرمي nurmé, اهستكي ahustugé, ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, التيام ilté-aum, استمالت istimaulut, سكينت sukeenut. v. *mildness*, *mercy*, *indulgence*.

LENT (part. of *lend*) وام داده waum dadeh, مقروض mukrooz. (*a time of abstinence*) جله jilleh, رمضان ramadan *or* ramazan.

Lentiginous, v. *freckly*, *scurfy*.

A LENTIL عدس adus, منجو munjoo, ميزو meezshoo, نسك nisk, نرسنك nursunk, نرسك nursik, مجو mujoo, منجو munjoo, ميجو mee-joo, دانچه dauncheh, دانيژه dauneezsh, دانزده daunzudeh, تغشي tusshé, بلسن bulsun.

LENTSICK or *mastich tree* خنجك khunjuk, وكشك wukshuk, وكمشك wukumshuk.

LEO اسد asud. v. *constellation*.

LEONINE اسدي asudé, شيري sheeré, شيرانه sheerauneh.

A LEOPARD پارن pars, ببر bubr, پلنك pulunk, سبنتي subunta, سبندي subunda, سبنتاه subuntah, سبنداه subundah, يوز ee-ooz, (pl. يوزان ee-oozaun). *A young leopard* يوزك ee-oozuk.

A LEPER جذام juzaum, اهل برص ahla bu-rus, مرد ابرص murda abrus.

Leprosy جذام juzaum, پيس pees, پيسي peesé, پيسكي peesugé, بياض bé-auz, پالو pauloo, لره lureh, لري luré, ويري weeré, ويذي weezé, وضح wuzuh (pl. اوضاح awzauh), خوره khoreh, سلع sula.

Leprous ذو جذام zu juzaum, ابرص abrus, بريص burees, ذو برص zu burus, پيس pees, اسلع asla (plur. سلع sula), مجذوم mujzoom (fem. مجذومت mujzoomut, جذما juzma, pl. جذمي juzumé).

LESS كوچكتر koochuktur, كمتر kumtur, كهتر kuhtur, كهين kuheen, كهينه kuheeneh, خردتر khordtur, اصغر asghur, صغرا sughra, اقل akall, كم kum, نهل nuhk. *Neither more nor less* همين humeen. *To do less than one could or ought to do* تقصير كردن tuksеer kirdun, اقصار iksaur saukhtun, تعذير كردن taazeer kirdun, تضجع ساختن tuzujja saukhtun, الو كردن aloo kirdun. *So much the less* فكيف fe-keif. — *Less* (*in a lower* or *smaller degree*) بدرجه كمتر bedurujeha kumtur, كهترانه kuhturauneh, اصغرا asghuran.

A LESSEE (*one who takes the lease of a farm*) اجاره دار ijaureh dar, كراجى kiraujé, بكرايه كير bekira-éh geer.

To LESSEN كاستن kaustun, كم كردن kum kirdun. v. *to diminish*, *degrade*.

A LESSON (*admonition*) نصيحت nuseehut, تنبيه tumbeeh, پند pund, موعظت maw-yzzut. *A scholar's lesson* درس durs, سبق subuk. *To receive a lesson* درس كرفتن durs gooriftun, سبق اخذ كردن subuk akhz kirdun. *To lesson or give a lesson* درس دادن durs dadun, سبق كفتن subuk guftun.

A LESSOR (*one who gives the lease of a farm*) اجارت ده ijaurut duh, بكرايه كننده bekira-éh koonindeh.

LEST تا كه ta keh, ليلا lé-alla, كيلا keila.

To LET (*allow*) اجازت دادن ijauzut dadun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, دستور دادن dustoor dadun, اذن كردن izn kirdun, قايل شدن ka-él shoodun, تجويز بخش ساختن tuj-weez bukhsh saukhtun. v. *to permit*, *suffer*. — (*to hinder*) منع كردن muna kirdun, معارض شدن mu-ariz shoodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. *to oppose*, *obstruct*; *forbear*.—*To let* or *let out for hire* بكرايه دادن bekira-éh dadun, اجارت نمودن ijaurut numoodun, باجارت دادن bajaurut dadun, التزام كردن iltizaum kirdun.—*To let blood* رك زدن ruk zudun, فصد كردن fusud kirdun, حجامت ساختن hujaumut saukh-tun, كرا بودن kira boodun. *To let down* فروشتن furooshtun. *To let in* دخول دادن du-khool dadun, درزن نمودن durzun numoodun. v. *to admit*. — *To let out* (*allow to go out*) اجازت خرج دادن ijauzuta khurj dadun. *To let off a gun* بندوق رمي كردن bundook rumé kirdun, توپ خالى ساختن tope khaulé saukhtun. v. under *discharge*, and *gun*. — *To let loose* برطرف كردن bur turruf kirdun, پراكنده ساختن pa-rakindeh saukhtun. v. *to dismiss*.—*To let slip an op-*

portunity فوت فرصت كردن foot furſut kirdun, كم فرصت شدن gum furſut ſhoodun. *Let alone* بگذر beguzur. v. under *alone.*—*Let*, v. *obſtacle, hindrance, interruption.*—*Let* مكري mukré. v. *hired.*

LETHARGIC ذو سبات zu ſubaut, دار السبات دار durdu's'ſubaut dar, غشيان ghuſhé-aun, غشي ghuſhé. *Lethargy* سبات ſubaut, درد السبات durdu's'ſubaut, غشيت ghuſhé-ut. — *Lethargied* درغشيت انداخته dur ghuſhé-ut andaukhteh.

LETHE فرامشي furaumuſhé. v. *oblivion.*

A LETTER (*of the alphabet*) حرف hurf (pl. حروف huroof, احرف ahruf). *The letters of the alphabet* حروف الهجا huroofu'l'huja. *To repeat the letters of the alphabet* تهجي كردن tuhjé kirdun. *Letter for letter* حرف بحرف hurf behurf. v. *literally.* — *A letter* (*epiſtle*) نامه nameh, خط khutt, مكتوب muktoob, كتاب kitaub, كاغد kaughid, كاغذ kaughiz, ورقت wurukut, رساله ruſſauleh, رقعه rukah, مرسلت murſulut, وثيقت wuſeekut. *Friendly letters* نامه دوستي nameha dooſté, مكتوب محبت muktooba mohabbut, مكتوب مودت اسلوب muktooba muwuddut uſloob, مكتوب محبت مصحوب muktoob mohabbut muhſoob, نوازش نامه nuwauziſh nameh, مكتوب مودت نما ورقت وداد wurukuta wudaud, muktooba muwuddut numa. *Royal* or *imperial letters, letters patent* فرمان جهان مطاع furmaun jehaun mutaa, نامه همايون nameha huma-é-oon, نامه سعادت مقرون nameha ſa-adut mukroon, نامه همايون ميمنت nameha huma-é-oon meimunut, رقوم شاه rukooma ſhah, حكم شاه hookuma ſhah, حكم ولينعمت hookuma velénamut. *Letters ſuperſcribed by the king's own hand* خط شريف khutta ſhereef, خط همايون khutta huma-é-oon. *Letters of ſafe conduct* كاغذي امان amaun kaughudé, خط راه khutta rauh. v. *paſſport*, and Vol. I. p. 1426.—*Letters of agreement* عهد نامه ahud nameh. *Promiſſory* or *obligatory letters* معاهده كاغذي ma-ahudeh kaughudé. *Agreeable letters* مكتوب ملاطفت اسلوب muktooba mulautifut uſloob, نامه دلكشا nameha dilkuſha, نامه مسكين ختام nameha miskeen khytaum. *Judicial letters* (*deeds ſigned by a judge*) قاضي كاغذي kazé kaughudé, قاضي حجتي kazé hujjuté, قباله kubauleh. *Conſolatory letters* تسليت نامه tuſlé-ut nameh. *Congratulatory letters* تهنيت نامه tuhné-ut nameh, مكاتيب تهنيت اساليب mukauteeba tuhné-ut aſauleeb. *Letters of atteſtation, notorial letters* شهادت نامه ſhuhaudut nameh. *Submiſſive* or *ſupplicatory letters* مكتوب ضراعت اسلوب muktooba zuraat aſloob. *Letters of apology* اعتذار نامه é-âtizaur nameh. *Letters of recommendation* or *interceſſion* شفاعت نامه ſhufaat nameh. *Threatening letters* مكتوب تهديد مصحوب muktooba tuhdeed mus-hoob, مكتوب ستم اميز muktooba ſitum ameez, مكتوب سركوب muktooba ſurkoob. *Letters of capitulation* or *ſurrender* اطاعت كاغذي ita-at kaghudé, عهد نامه ahud nameh. *Letters announcing the taking of a town* فتح نامه futuh nameh. *A letter* or *bill of exchange* هندوي hinduwé. v. under *exchange.*—*A letter-carrier* مكتوب اور muktoob awur, حامل الورقه haumilu'l'wurukeh. v. *carrier.* — *Sending letters to one another* مراسله ساز muraufuleh ſauz, مكاتبه كنا mukautubeh koona. *A letter ſent by a pigeon* بطاقت butaukut. *To write letters* نامه نوشتن nameh nuwiſhtun, كتاب كتب كردن kitaub kutub kirdun, كاغد تصوير ساختن kaughid tuſweer ſaukhtun, مكتوب مسطور نمودن mukmuſtoor numoodun. *To break the ſeal of a letter, to burſt it open* تغضض كردن tufuzzuz kirdun.

A LETTER (*one who permits*) اجازت نما ijauzut numa. (*one who oppoſes*) مخالفت كننده mukhaulifut koonindeh. — *A blood-letter* رك زن ruk zun. v. *bleeder.*

To letter (*ſtamp with letters*) با حروف نشان كردن ba huroof niſhaun kirdun.

Lettered ذو علم zu ylm. v. *learned.*

LETTUCE خس khaſs, كاهو kauhoo, كيو gé-oo, كيبو keeboo, كيپو keepoo, كبو kuboo, كوكه kookeh, كبك kubuk, كما kuma, بادر baudur.

Levant, v. *eaſt, eaſtern.*

LEVEL برابر buraubur, پيشا پيش peiſha peiſh, يكسان eekſaun, هموار humwaur, بسيط buſeet. v. *even, flat.*—*To level* برابر كردن burabur kirdun, هموار ساختن humwaur ſaukhtun, بسيط نمودن buſeet numoodun, سالف كردن ſaulif kirdun, تسطيح نمودن tuſteeh numoodun, يكسان كردن eekſaun kirdun. *To be level* يكسانيدن eekſanédun, برابر شدن buraubur ſhoodun. v. *even, flat.* —*To level ground* تمليق كردن tumleek kirdun, زمين پيشا پيش ساختن zumeen peiſha peiſh ſaukhtun. *To level with the ground* با زمين برابر كردن ba zumeen buraubur kirdun. *To level* or *bring to equality of condition* همسر كردن humſur kirdun, همقدر ساختن humkudr ſaukhtun, همحال نمودن humhaul numoodun, تصحيح كردن tus-heeh kirdun. *To level* or *take aim* نشان در خط مستقيم نگرستن niſhaun dur khutta muſtukeem nugguruſtun, نشانگاه نظر كردن niſhaungah nuzr kirdun. v. *to point, direct.* — *To*

level a cannon طوپ بنشان در خط مستقیم زدن tope beniſhaun dur khutta muſtukeem zudun.

A level (plane) هامون hamoon, دشت duſht, صحرا ſuhra, اصحر aſ-hur, سهل ſuhl, عمینه ameeneh, جوا jiwa, بسیطه buſeeteh, فرز furz. v. *plain.* — *An extenſive track of level ground* صحصح ſuhſuh, صحصاح ſuhſauh, صحصحان ſuhſuhaun, دشت و هامون duſht ou haumoon, جوف jauf, جبابت jubaubut. *Soft level ground* سردح furduh. — *Level (rate, ſtandard)* میزان meezaun, وزن wuzn, رسم ruſm, دستور duſtoor, مسلك muſluk. (*equality of rank, &c.*) همسري humſuré, جفتی jufté, یکسانی eekſauné, همقدري humkudré, همزادکی humzaudugé. (*proportion*) مناسبت munauſibut, اندازه andauzeh, موافقت muwaufikut, هموارِي humwauré, تساوي tuſauwé, مطابقت mutaubikut. *A maſon's level* هنجار hunjaur, هنجاره hunjaureh, هنجا hunja. v. *rule.* — *The level of a gun* نشان طوپ niſhauna tope, نشانه بندوق niſhauneha bundook. *The level of the ſight* خط دیدار khutta deedaur. *To be upon a level (with any perſon)* همسر شدن humſur ſhoodun, همقدر بودن humkudr boodun, جفتي داشتن jufté dauſhtun, یکسانیدن eekſaunédun. *To put upon a level* همسري دادن humſuré dadun, همقدر کردن humkudr kirdun, یکسان ساختن eekſaun ſaukhtun.

Levelled مسطح muſtuh, برابر ساخته buraubur ſaukhteh, هموار شده humwaur ſhoodeh.

A leveller برابر کننده buraubur koonindeh, یکسان سازنده eekſaun ſauzindeh, همسر نما humſur numa, همقدر کنا humkudr koona, پیشا پیش ساز peiſha peiſh ſauz.

Levelneſs هموارِي humwauré, برابري buraubure, پیشا پیشي peiſha peiſhé, استوا iſtiwa, تسویا tuſwé-a. v. *equality, evenneſs.*

A LEVER پیتکاني peetkauné, بلکن bulkun, بتلاد butlaud, عتلت atalut.

A LEVERET خرنق khirnik (pl. خرانق khuraunik), سلحت ſulhut.

Leviathan, v. *crocodile, whale.*

To LEVIGATE پرداختن purdaukhtun, ساییدن ſaï-édun, سحق کردن ſuhuk kirdun. v. *to rub, grind, ſmoothe, poliſh.*

Levigation سحق ſuhuk, دول dook, مداك mudauk.

A LEVITE, *levitical* لاوي levi.

LEVITY سبکی ſubuké, سبکباري ſubukbaré, خفت khuffut, همزجت humzujut, عنفق anfik, وزوزت wuzoozut, بختکاره bukhtikaureh. *Levity of behaviour* سبکسري ſubukſuré, سبکساري ſubukſauré, نزق nuzik, خفت khuffut, بی قراري bé kurauré, طیر teer, طیرت teerut, طیرورت teeroorut, ترش turuſh, فرفرت furfurut. v. *inconſtancy.*

To LEVY (*troops*) لشکر دفتر کردن laſhkur duftur kirdun, سپاه در دفتر قید نمودن ſippah dur duftur keid numoodun, عسکر جمعیت ساختن askur juma-é-ut ſaukhtun. *To levy tribute* or *taxes* خراج اخذ کردن khurauj akhz kirdun, تکلیف پذیرفتن tukleef pizzeeruftun, باج و خراج کرفتن bauj ou khurauj gooriftun. *To levy extraordinary taxes* or *contributions* تکلیف عرفیت کیر کردن tukleefa urfé-ut geer kirdun, رسوم عرفیت کرفتن ruſooma urfé-ut gooriftun. *To levy war* جنک کردن jung kirdun. v. *to fight.*

Levy (of men) عسکر جمعیت askur juma-é-ut, قید سپاه keida ſippah, جنکي در دفتر قید ساز jungé dur duftur keid ſauz. (*of money*) رسوم عرفیت ruſooma urfé-ut, خراج khurauj, جزیه jizyeh, تکلیف tukleef, باج bauj. v. *war.*

Lewd, &c. v. *laſcivious, luſtful; wicked.*

A LEXICOGRAPHER اهل لغت ahla loghat, لغت کتابی نویس loghat kitaubé noo-éſ.

Lexicography علم لغت ylma loghat. — *A lexicon* لغت loghat, لغت کتابي loghat kitaubé.

LIABLE (*not exempt*) معرض muerruz, تعریض taareez, نا معاف na mu-auf, نا مسلم na muſullum, نا بیزار na beezaur, نا مبري na muburra. v. *obnoxious.* — *Liable to indiſpoſition* ممراض mumrauz, موصب muweſſub. *Liable to hoſtile inroads* عورت awrut. *Liable to trip* or *ſtumble* شکوخ ſhukookh. *Liable to danger* خطر khutr, تغرر tughurrur. *Liable to the caprice of fortune* غرر ghurrur. *Liable to faint* ربوخ rubookh. *Liable to miſcarriage (when pregnant)* سلوب ſuloob. *Liable to ſuſpicion (in point of truth)* مرجم murujjum. *Liable to error* or *miſtake* اغلوطه ughlooteh. *Liable to offend* عنت anit. — *To make liable* تعریض کردن taareez kirdun, معرض ساختن mu-erruz ſaukhtun.

A LIAR دروغ کو duroogh goo, دروغ کوي duroogh gooï, دروغ زن duroogh zun, دروغ کر duroogh gur, افتراجی iftiraujé, کاذب kauzib, کذاب kuzzaub (fem. کاذبت kauzibut), مکذبان mukzubaun, مکذبانت mukzubaunut, کذبت kuzbat, کذبان kuzbaun, کذبی kuzbé, کذوب kuzoob, زبان فریبي zubaun furrabé, خداب khuddaub, خلاب khullaub, خلوب khuloob (pl. خلبت khulubut), ملسون mulſoon, بهتانکوي buhtaungooï, کذبذب kuzubzub, صباغ ſubbaugh, سداج ſuddauj, دجال dujjaul, مان maun, ماین ma-én, منون munoon, میان mei-aun, فاجر faujir, هلوف hillouf, هنهات huſ-haus, ملاذ mul-

lauz, ماسح maufih, مداهن mudauhin, بشال bushshauk, تمساح tumsauh, نساج nussauj, خصاف khussauf, قبقاب kubkaub, قلاع kullaa, اثيم aseem, اثم asim, اثوم asoom, اراج arrauj.—*To prove one a liar* مكذب كردن mukzib kirdun, اكذاب نمودن ikzaub numoodun. v. *to give the lie.*

LIBATION باده ريز baudeh reez.

A libel, v. *satire, defamation: accusation, charge.*—*To libel*, v. *to satirize, defame.*—*A libeller*, v. *satirist.*—*Libellous*, v. *defamatory.*

LIBERAL (*munificent*) كشاد دست kushaud dost, جومرد joomurd, جوانمرد juvaunmurd, بخشنده bukhshindeh, كريم kureem, جواد juwaud, فياض fé-auz, سخي sukhé, سخا كستر sukha kustur, باذل bauzil, بذول buzool, صاحب بذل sahib buzl, عطا بخش ata bukhsh, هشام hishaum, ندي nudé, ندي الكف nudé-u'l'kuf, واهب wauhib, منحار minhaur, لهم luhum, قثم kusum, راد raud, نز nuzz, سامح sameh, سموح sumooh, غمر الردا ghumru'r'ruda, غمر الخلق ghumru'l'khulk, غمار ghummaur, كشاده kushaudeh, معطا ma-ata, سبط البدين subtu'l'ee-deen, منعم munam, جعد jaad, جايد ja-éd. *Of liberal extraction* اصل زاده asl zaudeh, پاك نژاد pauk nizshaud, شريف shereef, كريم العصر kureemu'l'asir. *Liberal (polite)* ذو ادب zu adub, ذو ازرم zu azrum, ادبي adubé (plur. ادبا aduba), ظريف zureef. *A liberal education* ادب adub, ازرم azrum, تربيت لطيف turbé-ut luteef. *The liberal arts* اداب adaub, معارف ma-arif, علوم aloom, فضايل fuza-él, افضال afzaul,, فنون funoon. v. *sciences.*

Liberality جومردي joomurdé, جوانمردي juvaunmurdé, سخا sukha, سخاوت sukhawut, بذل buzl, جود jood, جودت joodut, سماح sumauh, مكرمت mukrumut, كرم kurim, پروان purwaun, غمورت ghumoorut, منهال minhaul, انهال inhaul, سمح sumuh, سماحت sumauhut, فتوت futuwwut. v. *generosity.*

Liberally جومردانه joomurdauneh, با جوانمردي ba juvaunmurdé, بازلانه bauzilauneh, كريمانه kureemauneh, فياضا fé-auzan.

A LIBERTINE (*dissolute man*) صاحب شهوت sahib shuhwut, اهل هوا ahla hawa, صاحب هوس sahib hawus, روسپي پاره roospé paureh, پرده در perdeh dir, زنپاره zunpaureh, زاني zauné, فاجر faujir, كافر kaufir, فاسق fausik. v. also *freedman.*

Libertine شوخ shookh, ذو هوا zu hawa. v. *licentious.*—(*irreligious*) نا خدا na khoda, كافر kaufir, فجار fujjaur, منافق munaufik, زنديق zindeek, بي دين bé deen. v. *impious.*—*Libertinism* (*dissoluteness*) هواي نفساني hawa-é nufssauné, شهوت shuhwut, هوا و هوس hawa ou hawus, شوخي shookhé.—(*impiety*) كفر kufr, فساد fusaud, فجور fujoor, زندقت zindukut, فسق fisk, نفاق nifauk, الحاد ilhaud.

LIBERTY ازادي azaudé, ازاد مردي azaud murdé, اميني ameené, اسوده حال asoodeh haul, رها ruha. v. *freedom.*—(*exemption*) بيزاري beezauré, معافي mu-aufé, سربستي surbusté, پايزه pa-ézeh, پايزه pa-ézsheh. v. *privilege, immunity.*—(*relaxation of restraint*) اطلاق itlauk, كشادكي kushaudugé, وداع wudaa.—(*leave*) اجازت ijauzut, رخصت rukhsut, دستور dustoor. v. *permission.*—*To set at liberty* ازاد كردن azaud kirdun, رهانيدن ruhaunédun, رها كردن ruha kirdun. v. *to free.*

LIBIDINOUS شوخ shookh, ذو هوس zu hawus, بي سر و سامان bé sur ou samaun. v. *lascivious, lustful.*—*Libidinously*, v. *lasciviously.*

LIBRA ميزان meezaun. v. *constellation.*

A LIBRARIAN كتاب خانهبان kitaub khaunehbaun, صحاف suhhauf, سفار suffaur.

A LIBRARY كتاب خانه kittaub khauneh, كتب خانه kutub khauneh, خزانة الكتب khuzaunutu'l'kutub, كتابستان kitaubistan, قمطر kumtur, قمطرت kumturut.

LIBRATION معادلت mu-adulut.

LICE (plur. of *louse*) بنات الدروز banautu'd'durooz, قمل kamul.

LICENSE خود كامي khood kaumé. v. *licentiousness.*—(*permission*) اجازت ijauzut, دستور dustoor, اذن izn, باره baureh. v. *liberty.*—*A license* or *letter of license* كشاد نامه kushaud nameh, برات ازادي burauta azaudé, معاف نامه mu-auf nameh.—*Unbounded license* رخصت rukhsut, عدم ضبط aduma zubt. *To license* كشاد نامه دادن kushaud nameh dadun. v. also *to free.*—*A licenser* كشاد نامه بخش kushaud nameh bukhsh.

LICENTIOUS شوخ shookh, ذو شقاوت zu shukawut, شقي shuké, بي ضبط bé zubt, غير ضبط و ربط ghire-a zubt ou rubt, ذو هوا zu hawa, هوايي hawaï-é. v. *insolent, presumptuous.*—

Licentiously بر وجه بي ضبط bur wujha bé zubt, با شقاوت ba shukawut, بطور شقي betoora shuké, شوخانه shookhauneh.

Licentiousness شوخي shookhé, شقاوت shukawut, خود كامي khood kaumé, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt.

To LICK (*with the tongue*) لحس كردن luhs kirdun, ليسيدن leesédun, لجذ ساختن lujiz saukhtun, لعق نمودن laak numoodun, لحك

کردن luhik kirdun, لسب ساختن lusb saukhtun, لطع شدن luta shoodun.—(*to beat*) ضرب کردن zurb kirdun, زدن zudun, کوفتن kooftun. *To lick up* بلع کردن bula kirdun, خوردن khoredun, اوبایدن obauredun. v. *to devour*.

A lick (*with the tongue*) لیسش leesish, لعقت laakut, لطع luta, لدس ludis, لحس luhs, لحست luhsut, لجذ lujiz, لجن lujin, لطز lutz, لسد lusid, لسب lusib, لحل luhik.—(*a blow*) ضرب zurb, مشت musht, کوب koob.—*Licked with the tongue* لعوق la-ook, ملحوس mulhoos, لسیده lusedeh.—(*beat*) زده zuddeh, کوفته kooftch, مضروب muzroob.—*Any thing licked* لسوب lusoob.—*Licking* لیس lees, لاحس lauhis, لاعي la-é.—(*beating*) کوب koob, ضرب ساز zurb sauz.

LICKERISH (*nice in eating*) ذو ذوق و صفا zu zook ou sufa, نفیس nufees, نفساني nufsauné, شره shurih, طمعکار tumakar. v. also *delicate*, *squeamish*, *greedy*, *gluttonous*.—*Lickerishness* ذوق zook, صفا sufa, شره shuruh, شراهت shurauhut, طمع tuma.

LICORICE سوس soos, سوست soosut, عرق السوس yrku's'soos.

A LICTOR عسس asis, سرهنک surhunk, محضر muhzur. v. *beadle*.

A LID (*of a vessel*) سرپوش surposh, سرخم surkhum, تم tum, میل meil, پکه pikeh, مغطه mughteh. *The lid of a pot* دیک افراز deek efrauz. *The eye-lid* برک چشم burka chushum, جفن jufun (plur. اجفان ajfaun), مژه muzsheh, مژکان muzshgaun, غمزه ghumzeh, عیر a-ér.—*The hair of the eye-lids* مژه muzsheh, مژکان muzshgaun, جفن jufn. *Redness of the eye-lids* رمش rumsh, ارمش armush. *Having a pain in the eye-lids* مرسع murussa, ارسع arsa, الخص alkhus.

LIE (*to wash with, lixivium*) شخار shukhaur, شخانه shukhauneh, رماد rumaud.

A LIE دروغ duroogh, کذب kuzb, کذبان kuzbaun, بهتان buhtaun, خلاف khilauf, خلاف انها khilaufa inha, تزویر tuzweer, زور zoor, شروا shurwa, افترا iftira, اکذوبت akzoobut, مکذوبت mukzoobut, بنات غیر banauta ghirin, افک ifk, مین mein (pl. میون mei-oon) هتر hitr, قت kutt, شطط shutut, خیس kheis, خرمان khurman, خلابیس khulabees, ترس turs, زهو zuhoo, نمش nimsh, فند fund, فنک funk, مداهنت mudauhinut, تمساح tumsauh, سمهاج sumhauj, طجر tujr, طخز tuhz, طخز tukhz, لغو lughoo, تهلق tuhluk, افیکه afeekeh, بقر bukur, بقاري bukkaura, فندیلان findeelaun, شقر shukr, بطیط buteet, طغانین tufauneen, ولع wula. *A great lie* ولع والع wula waula.—*A lie told to promote mirth*, (*a white lie*) تزریق turzeek.—*To give the lie* تکذیب کردن tukzeeb kirdun, تفنید ساختن tufneed saukhtun, کذاب نمودن kizzaub numoodun.—*To invent a lie* افترا کردن iftira kirdun. *To blend truth with lies* متمني ساختن mutumunné saukhtun.—*To lie* or *tell a lie* دروغ گفتن duroogh guftun, کذب کردن kuzb kirdun, بهتان ساختن buhtaun saukhtun, بیاراستن bé-auraustun, افترا نمودن iftira numoodun, خلاف بافتن khilauf bauftun, تزویر بستن tuzweer buftun, تکذب نمودن tukuzzub numoodun, تخلف ساختن tukhulluf saukhtun.

To LIE (*recline*) خسپیدن khuspédun, خفتن khuftun, خوابیدن khaubédun, هکوع کردن hukoo-a kirdun. v. *to lean*, *rest*.—*To lie on the back* منسطح منزرق نمودن munzuruk numoodun, منسطح کردن munsutih kirdun, انسداح شدن infidauh shoodun. *To lie* (*remain fixed*) بقرار شدن burkuraur shoodun, نشانده بودن nishaundeh boodun, ثابت ماندن saubut maundun.—(*to reside*) نشست کردن nishust kirdun, ساکن شدن saukin shoodun, مقیم بودن mukeem boodun, مکان یافتن mukaun é-aftun.—(*to be situated*) موضوع بودن mouzoo-a boodun, نهاده شدن nihaudeh shoodun, وضعت داشتن wuzaat daushtun. *To lie hid* نهفته بودن nuhufteh boodun, مخفي شدن mukhfé shoodun, بپنهاني ماندن bepinhauné maundun.—*To lie in prison* در زندان بودن dur zindaun boodun, محبس شدن muhbus shoodun, مسجون بودن musjoon boodun. *To lie* or *consist in* مصنوع شدن musnuwa shoodun, مخلوق بودن mukhlook boodun, ساخته شدن saukhteh shoodun, متشکل بودن mutushukkil boodun. *To lie in one's power* در قدرت بودن dur kudrut boodun, قوت داشتن kuwwut daushtun, بدست امدن bedost aumudun. *To lie* or *cost* قیمت داشتن keemut daushtun.—*To lie at* ازار دادن azaur dadun. v. *to importune*.—*To lie by* وا ماندن wa maundun, اقامت نمودن ikaumut numoodun, ماندن maundun. v. *to remain*, *rest*.—*To lie down* (*take repose*) بخواب رفتن bekhaub ruftun, هکوع کردن kukoo-a kirdun, نشستن nishustun. (*to sink into the grave*) بتربه رفتن beturbeh ruftun. —*To lie in* (*to be in childbed*) وضع حمل کردن wuza huml kirdun. *To lie under* (*to be subject to*) فرمان بردار بودن furmaun burdaur boodun, مخضوع شدن mukhzoo-a shoodun. *To lie upon* (*become an obligation* or *duty*) حق شدن hukk shoodun, لازم کشتن lauzum gushtun, وجوب بودن wujoob boodun. *To lie with* (*as man with woman*) نکاح کردن ni-

kauh kirdun, جماع ساختن jummaa saukhtun, عصد داشتن asd daushtun.

Lief, v. *willingly*; *dear*, *beloved*.

Liege, v. *sovereign*, *lord*.—*Liege*, *liegeman*, v. *subject*.

A LIER (*one who lies down*) خوابنده khaubindeh, هکوع ساز hukoo-a sauz.

Lieu, v. *place*, *room*.—*In lieu*, v. *instead*.

A LIEUTENANT قايم مقام ka-ém mukaum, جا نشين ja nisheen, كتخدا kutkhoda, نايب na-éb (plur. نواب novaub), خليفه khalifeh (plur. خلفا khulufa), سوقت sawkut, وكيل vakeel (plur. وكلا vukula). v. *deputy*.—*A lord lieutenant* سردار اكرم surdara akrum, وزير اعظم vizeera aazim, صدر اعظم sudra aazim. v. *viceroy*, *vizir*.

Lieutenancy, *lieutenantship* وزارت عظمي vizauruta uzma, قايم مقامي ka-ém mukaumé, وكيلي vakeelé, وكالت vukaulut, خلافت khalaufut.

LIFE زندگاني zindugauné, عمر umr, جان jaun, حيات hei-aut, حيوت hei-oot, زي zee, عيش a-ésh, دم dum, دما duma, روح rooh, وشتا wushta, روان rouvaun, زندگي zindugé, محيا muhé-a, مهجت muhjut, مهج muhij, نشر nushr, رتب rutub. *The present life* اين جهان ein jehaun, حيات عاجلت hei-auta aujilut, سپنج supunj. *The life to come* اخري akhuré, عالم غيب auluma gheeb, حيات باقيت hei-auta bauké-ut, اجل ajil, حيات اجلت hei-auta ajilut, دار البقا dauru'l'buka, داربقا daura buka, كشور بقا kushwura buka, سراي سرور fera-é furoor. v. *world*.—*The present and future life* دارين darein, الدرين addurein, اين و ان جهان ein ou aun jehaun, دو جهان doo jehaun. *An agreeable life* عيش و عشرت a-ésh ou yshrut, كوري kooré, ميزد meezud, رابغ raubigh, جيش jeesh. *Fleeting as the life of man* عمر تند رفتار اسا umra tund ruftaur asa. *Life is sweet* جان شيرين است jaun sheereen ast, عمر عزيز است umr azeez ast. *A long life* عمر طويل umra tuweel, درازي عمر dirauzé-a umr, هرمان hurmaun. *A manner* or *mode of life* سبب العيش sibubu'l'a-ésh, نظام nizaum, معيشت ma-éshut, كار kaur, سيرت seirut. v. *conduct*.—*Enjoying life* جاندار jaundar. *The enjoyment of life* جانداري jaundaré. *Restoring life* زنده ساز zindeh sauz. *To restore life* زنده ساختن zindeh saukhtun, زنده كردانيدن zindeh kirdanédun. *To lead a life* زندگاني كردن zindugauné kirdun. v. under *to lead*.—*To dedicate one's whole life to any thing* اعمار كردن é-amaur kirdun. *To expose one's life* جانبازي كردن jaunbauzé kirdun, ترک سر نمودن turuka sur numoodun. *Prolonging life* روح افزا rooh efza.—*Giving spirits and lengthening life* روح بخش و حيوت افزا rooh bukhsh wa hei-oot efza.—*To the life* بعينه bi-aïnihi.—*Life* (*vivacity*) زيركي zeerugé, تيزي tazé, شوق shook, دليري dilaré. v. *briskness*, *spirit*, *resolution*.—*Life-blood* دم dum, خون khoon.—*Life-giving* روح بخش rooh bukhsh, عمرده umrduh.

A lifeguard متفرقت mutufurrukut, شرطي shurté.

Lifeless (*inanimate*) بي جان bé jaun, غير عمر ghire-a umr, بي حيات bé hei-aut, نا روان na rouvaun, فبيد feid, مفود mufood, جامد jaumid. v. *dead*.—(*without power* or *force*) بي قوت bé kuwwut, غير قدرت ghire-a kudrut, نا توانا na tuvvana.—*Lifelessly* بلا جان bila jaun, بطور بي حيات betoora bé hei-aut.—(*powerlessly*) بر وجه بي قوت نا توانانه na tuvvanauneh, بر وجه بي قوت bur wujha bé kuwwut. *Lifelessness* بي جاني bé jauné, عدم قوت aduma kuwwut, عدم توانايي aduma tuvvanaï-é.

Lifelike زنده اسا zindeh asa, زيان سا zé-aun sa, حيوان مانند heewaun maunend. v. *alive*.

Lifetime درازي عمر dirauzé-a umr, طول tuwul, طول زندگاني tuwula zindugauné.

Life-weary پر دارد pur durd. v. *wretched*.

To LIFT, *lift up* بر داشتن bur daushtun, بر اوردن bur awurdun, وا برون كردن wa buroon kirdun, بلند ساختن bulund saukhtun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, نصب كردن nusb kirdun, اعلا نمودن é-ala numoodun. v. *to elevate*, *raise*, *exalt*.—*To lift up one's voice* اواز زدن awauz zudun. v. *to cry aloud*.

A lift بردار burdar, بر اور bur awur.

Lifted, *lifted up* برداشته burdaushteh, براورده burawurdeh, افراشته efraushteh, بردار burdar, افراخته efraukhteh. v. *elevated*.—*Lifted up with pride* متكبر mutukubbir, مغرور mughroor. v. *arrogant*.—*A lifter* بردار burdar, براور burawur.

A LIGAMENT بند bund, بند كشاد bund kushaud, مقيد mukei-ud (plur. مقاييد mukaïéd), قيد keid, پيوند pivund, بستگي bustugé, اشكك ashkuk, اشكل ashkul. v. *bond*, *chain*.

Ligation, *ligature* بستگي bustugé, پيوند pivund, ربط rubt, عقد akd. v. طلي tulé.

LIGHT (*by which we see*) روشني roshuné, روشنايي roshunaï-é, روشنا roshuna, ضيا zé-a, نور noor, پرتو purtoo, فروز furooz, شعاع shu-a, شع sha (pl. شعع shu-ua, شعاع shi-aa, اشعت ashi-aat), شعله shaaleh, ضوا zuwa, ضو zoo (plur. اضوا azwa), بزر buzur, وضح wuzuh (plur. اوضاح awzauh), بلجت buljut, سنا sina, فروغ furoogh, يندو eendoo. v. *illumination*.—*The light of the sun*

نورا فتاب noora afitaub, شعاع شمس shu-aa shems, يندو eendoo, زنك zunuk, ضح zuhh, غزالت ghuzaulut, عب abb. *The light of the moon* ماه تاب mauh taub, مهتاب muhtaub, ماهه mauheh. *The dawning light* فجر fujr, سدف sudif, بكرت bukrut, بلجت buljut. v. *dawn.*—*The ruddy light of the evening crepuscle* شفق shufuk, شفق گلگون shufuka gulgoon. — *Light shining through a crevice* شرق shirk, شوط باطل shouta bautil. *Reflected light* كرش kurush.—*Diffusing light* ضيا پاش zé-a paush. *To bring to light* اظهار كردن izhaur kirdun, اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, ظاهر كردن zauhir kirdun. *To come to light* وجود پذير شدن wujood pizzeer shoodun, ظهور بودن zuhoor boodun, پيدا شدن peeda shoodun. *To ask for light* مستنير كردن mustuneer kirdun. *A light* شمع shuma, چراغ churaugh, قنديل kandeel, نبراس nubraus (plur. نباريس nubaurees). v. *candle, lamp.*—*A sky-light* كوه kuweh. —*Light* (*instruction*) تاديب taadeeb, تعليم taaleem, تربيت turbé-ut. v. *knowledge.*

Light (*lucid*) روشن roshun, شعله دار shaaleh dar, ضيا ور zé-a wur, پرتو انداز purtoo andauz, شعاع زن shu-a zun, منور munawur, تابناك taubnauk, ضوي zooï, نا تيره na teereh, نا تاريك na taureek. v. *clear, bright.* — *Light* (*not heavy*) سبك subuk, سبكبار subukbar, خفيف khufeef, نا گران na guraun, بي ثقلت bé suklut. *Light money* زر زيوف zura zé-oof. *Somewhat light* سبكچه subukcheh. *Light* (*active, nimble*) جهيز juheez, سبكپاي subukpa-é, چست chust, طرف العنان turufu'l'anaun, موقع الوطء muwekka-u'l'-wuté, سملج sumullij, سميط sumeet, شعشاع shashaa, نزيز nuzeez, وحوح wuhwuh, عنبان ambaun, نهسر nuhsur, حوزي houzé, or احوزي ahouzé, هف huff, رشيق rusheek, هذلول huzlool.— (*light-minded, unsteady*) سبك خرد subuk khirud, هرجايي kurjaï-é, بي قرار bé kuraur, باد سر baud sur, طياش té-aush, منز munizz, نزق nuzik, شعل shaal, فرفار furfaur. v. *inconstant, trifling.* —*A light coxcomb* انفده anfudeh.—*Light* (*easy of digestion*) خوش گوار khoosh guwaur, گوار اسان guwar asaun, هني huné.—(*not chaste*) نا پاك na pauk, نا طاهر na tauhir, نا پارسا na paursa, بي پرهيز bé purhaze. v. *incontinent.*—*A light giddy female* زلزت zulzut. v. *gossip.* — *Light* (*slight, not gross*) پو poo, نا ستبر na sutubur, غير وشيج ghire-a wuseej, نا كثيف na kuseef, نا سخت na sukht, نا هنگفت na hunguft. (*of little value*) سبكمايه subukma-éh.—(*unencumbered*) نا گران بار na guraun bar, سبكبار subukbar. *A light armed body of men* فوج سبكبار fouja subukbar. *Light horse* خيل سبكبار kheila subukbar.—*Light* (*not difficult*) نا مشكل na mushkil, اسان asaun, نا دشوار na dushwaur. (*not painful*) نا دردمند na durdmund, نا جان ازار na jaun azaur, بي رنج bé runj, نا غم اور na ghumm awur.

To LIGHT (*set on fire*) افروختن afrookhtun, اتش افروز كردن autash afrooz kirdun, تاب دادن taub dadun. v. *to inflame, kindle.*—*To light a candle* or *lamp* شمع افروز ساختن shuma efrooz saukhtun, موم سوز كردن moom sooz kirdun, چراغ افروختن churaugh efrookhtun, كيبانيدن keebanédun. (*to give light*) روشني دادن roshuné dadun, ضيا پاشيدن zé-a pashédun, نور نمودن noor numoodun, پرتو انداختن purtoo andaukhtun. v. *to illuminate.* — *To light* (*from a horse* or *carriage*) پاين امدن pa-én aumudun, نزول نمودن nuzool numoodun. v. *to alight, dismount.* *To light* (*as a bird on a tree, &c.*) لبود نمودن lubood numoodun. — *To light* or *fall upon by chance* راست افتادن raust uftaudun, عارضانه افتادن aurzauneh uftaudun, واقع شدن wauka shoodun, از اتفاق يافتن uz ittifauk é-aftun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun, مصادف شدن musaudif shoodun. v. also *to fall, settle, rest.*

To LIGHTEN (*flash with thunder*) درخشيدن dirukhshédun, درخش نمودن dirukhsh numoodun, درخشان شدن dirukhshaun shoodun, برق كردن burk kirdun, بخنويدن bukhnoo-édun, ازر شب نمودن azur zudun, ازر زدن azur shub numoodun, ابراق كردن ibrauk kirdun, بروق ساختن burook saukhtun. (*to shine like lightning*) برق اسا ضيا پاشيدن burk asa zé-a paushédun, ازر سا روشن بودن azur sa roshun boodun. (*to illuminate*) روشن كردن roshun kirdun, تاب دادن taub dadun, ضيا كستردن zé-a kusturdun, نور پاشيدن noor paushédun. v. *to enlighten.* (*to exonerate*) بارها واكردن barha wakirdun, سبكبار ساختن subukbar saukhtun, حمل رفع نمودن huml rufa numoodun. (*to exhilerate*) دلشاد كردن dilshaud kirdun, خوش خاطر ساختن khoosh khautir saukhtun, مسرور نمودن mufroor numoodun. v. *to cheer.*

Light-foot, v. *deer, venison.*

LIGHT-FOOTED سبكپاي subukpa-é.

Light-headed سبكسر subuksur, سر درهوا sur dur hawa, زو سركرد zu surgurd, گيج geej, سراچه suraucheh.—*Light-headedness*, v. *delirium.*

Light-hearted دلشاد dilshaud, دلخوش dilkhoosh, سبكروح subuk rooh. v. *cheerful, gay, merry.*

Light-fingered, v. *thievish.*

A LIGHT-HOUSE منار minnaur, منارت minnaurut (pl. مناور minnawur, منابر minna-ér), مشعل mushaal, فانوس faunoos, فنور funoor.

LIGHTLY (*without weight*) بلا گراني bila guraunè, سبكانه subukauneh, خفيفا khufeefan, بطور سبكبار betoor subukbar. (*without difficulty*) نا مشكلانه na mushkilauneh, اسانه asauneh, نا دشوارانه na dushwaurauneh.—(*without cause*) بي سبب bé sibub, بلا موجب bila moojib, بي تقريب bé tukreeb. — (*cheerfully*) شادمانه shaudmauneh, خرمانه khurrumauneh, با خوش خاطر ba khoosh khautir, بطور دلشاد betoora dilshaud. (*not chastly*) بي پاكي bé pauké, بلا طهارت bila tuhaurut, غير پرهيز ghire-a purhaze. (*nimbly*) بطور سبكپاي betoora subukpa-é, جهيزانه juheezauneh, زهفا zuhfan, با سربخت ba surbukht. (*without steadiness*) بلا قراري bila kurauré, بادسرانه baudsurauneh, بطور هرجايي betoora hurjaï-é.

Light-minded سبك خرد subuk khirud. v. *light*.

Lightness (*want of weight*) سبكي subuké, سبكباري subukbauré, خفت khuffut, بختكاره bukhtikaureh, همزجت humzujut, عنفق anfik, وزوزت wuzwuzut. — (*agility*) سربخت surbukht, سربحت surbuht, شهامت shuhaumut, چستي chusté, چالاكي chalauké. (*want of chastity*) عدم پاكي aduma pauké, بي پرهيزي bé purhazé, عدم طهارت aduma tuhaurut. v. *levity*.

LIGHTNING برق burk, تاب taub, درخش dirukhsh, اذر azur, اذر شب azur shub, اتش اسمان autasha somaun, براق burrauk, پرتاب purtaub, بصيص busees, صلد syld, بير beer, اتش باز autash bauz, اتشك autashuk. *Lightning darting along in the form of a chain* سلسله sulsuleh.

The LIGHTS فواد foo-aud (pl. افيدت afeedut), شخار shukhaur. v. *lungs*.

LIGHTSOME (*exhilerating*) شاد ساز shaud sauz, خوش خاطر كنا khoosh khautir koona, شاد دلي اور shaud dilé awur. v. *gay*, *cheerful*.—(*not dark*) نا تاريك na taureek, نا ظلم na zulm, روشن roshun. v. *luminous*.—*Lightsomeness* شادي shaudé, خوش دلي khoosh dilé, خرمي khurrumé. v. *cheerfulness*. — (*luminousness*) روشني roshuné, عدم ظلما aduma zulma, بي تاريكي bé taureeké.

LIKE (adjective) مانند maunend, مانندہ maunendeh, نظير nuzeer, مثل misl, مماثل mumausil, مثيل museel, همتا humta, مشابه mushaubeh, معادل ma-adil, عديل adeel, باستار baustaur, تنظير tunzeer, مناظر munauzir, مانا mauna, همال humaul, اشيا ashé-a, لبيس lubees, هماور humawur, هماورد humawurd, همال humauk, همسر humsur, همنبر humumbur, همانا humauna, مشاكل mushaukil, كفاف kufauf, شبيه shubeeh, مال maul, باتاب bataub, تاي ta-é, تن tinn, عد ydd, ضد zydd, ضديد zudeed, كفل kufl, كراه kurauh. v. *equal*, *resembling*, *likely*.—*To be like* مانستن mauniftun, مشابه شدن mushaubeh shoodun. v. *to resemble*.—*To make like* تنظير كردن tunzeer kirdun, تشبيه ساختن tushbeeh saukhtun, تمثيل نمودن tumseel numoodun.

Like (substantive) مانندگي maunendugé, مماثلت mumausilut, مثال misaul (plur. امثلت amsilut), مثل misl, تشبيه tushbeeh, شرع shura, همسري humsuré, مشابهت mushabihut, اشتباه ishtibauh. v. *similitude*, *resemblance*.

Like (adverb) اسا asa, سا sa, سار saur, گون goon, وار waur, وش vush, اشام ashaum, مانند manend, رنك runk, سان saun, بسان besaun, صفت sufut, مثال misaul; [the above are placed after the noun; those which follow precede it.] ك ka, چون choon, همچون humchoon, همچين humcheen, چنان chunaun, چو choo, مثل misl, امثلت amsilut, كمثل kamisli. — *Like a man* (*manly*) مرد اسا murd asa. *Like ambergris* (*odoriferous*) عنبر سا amber sa. *Like a king* (*royal*) شاه سار shah saur. *Like a rose* (*rose-coloured*) گل گون gul goon. *Like an atom* (*minute*) ذره وار zureh waur. *Like the moon* قمر وش kumr vush. *Like blood* (*sanguinary*) خون اشام khoon ashaum. *Like the sea* دريا مانند duré-a maunend. *Like the tulip* لاله رنك lauleh runk. *Like wax* شمع سان shuma saun. *Like a mountain* كوه بسان kooh besaun. *Like the full moon* بدر صفت budur sufut *Like the sun* شمس مثال shems misaul. *Like the first* كالاول kalawwuli. *Like a bird in a cage* كالطير في القفس ka't'teeri fi'l'kufus. *Like writing on the water* (*leaving no trace behind*) كالنقش علي الما ka'n'nukshi ala'l'maa.— *In like manner* انچنان oonchunaun, برابر buraubur, هم hum, پيشاپيش peishapeish, كما kuma, باهم bahum, واهم wahum, يكسان eeksaun, دنكادنك dunkadunk, يكجا eekja, كذلك kuzalik. *In like manner as* انچنان كه oonchunaun keh.

To LIKE نيكو داشتن neekoo daushtun, تحسين كردن tuhseen kirdun, تجويز نمودن tujweez numoodun, راضي شدن rauzé shoodun, پسنديدن pussundédun, پسند ساختن pussund saukhtun, تصويب كردن tusweeb kirdun. v. *to approve*, *chuse*, *love*.

LIKELIHOOD معقولت maakoolut (plur. معقولات maakoolaut), احتمال ihtimaul. v. *probability*, *appearance*.

LIKELY (*probable*) معقول maakool, محتمل muhtumil, صواب نما suwaub numa, متحقق mutuhukkuk. v. alſo *agreeable, handſome, pleaſing.*—(*probably*) بر وجه معقول bur wujha maakool.

To liken, v. *to compare, repreſent.*

LIKENESS تمثيل tumſeel, مماثلت mumau-ſilut, مثل miſl, مثال miſaul (pl. امثلت amſilut), تشبيه tuſhbeeh, شبه ſhubeh, اشتباه iſhtibauh, مشابهت muſhaubihut, نسله fuſleh, نقيش nu-keeſh, خمانايي khumanaï-é, مانندگي maunen-dugé, حتل hutul. v. *ſimilitude, appearance, form.*

LIKEWISE نيز neez, هم hum, و wa, بله bel-ha, ان anna, انه innahu, ايضا eizaun, كذلك kazalika. v. *in like manner.*

LIKING (*approving*) نيكو دار neekoo dar, پسند puſſund, تحسين tuhſeen. v. *inclination*; alſo *plump, plumpneſs.*

A LILY بهمتان behmataun, رفيف rufeef, سرن ſurun, سوسن ſooſun, سوسام ſooſaum.

Lilied با بهمتان اراسته ba behmetaun arauſteh.

Lily-livered, v. *cowardly.*

A LIMB عضو uzoo (pl. اعضا azaa), ارب irb (pl. اراب araub), ورب wurb, وربت wurbut, شلو ſhuloo (pl. اشلا aſhla), جدل jidl (pl. جدول ju-dool, جداول judawul), بتيلت buteelut.—*A well proportioned limb* اندام andaum. *A clean-limb'd man* صاحب اندام ſahib andaum. *To cut limb from limb* تفصيل كردن tufseel kirdun. v. *to diſ-ſect.*—*Diſabled in the limbs* سقط ſukut, فكار figaur, مقطوع العضو muktooa-u'l'uzoo. v. *lame.*—*A limb* (*edge, border*) لب lib, جناب junaub, كناره ku-naureh, حاشيت hauſhé-ut.

To limb (*ſupply with limbs*) اعضا دادن é-aza dadun, اراب بخش كردن araub bukhſh kirdun. (*to tear limb from limb*) عضو از عضو دريدن uzoo uz uzoo durédun, جدل از جدل شكافتن jidl ou jidl ſhagauftun.

Limbed ذو عضو zu azoo. *Well-limbed* ذو اندام zu andaum. *Badly limbed* بي اندام bé an-daum. *He is well-limbed* باندام است bandaum aſt.

A LIMBECK انبيق ambeek. v. *ſtill.*

LIMBER زابل zaubil, خنث khunis, لدن ludin, لدنت ludnut (pl. لدان ludaun, لدن lu-dun). v. *flexible, pliant.*—*Limberneſs,* v. *flexibility.*

LIME گچ kuj, لياط lé-aut, پاخ paukh, اهك ahuk, ازه auzeh, اژه auzſhe, اژنده auzſhundeh, كرس kurs (pl. اكارس akaurus). v. *plaſter.*—*Quicklime* گچ خام kuja khaum, كلس kils, ساروج ſaurooj, نورب noorut, تافته taufteh, تفته tufteh, جيار jé-aur. *Burnt lime* كوهيج kooheej. *A lime-burner, a preparer of lime for building* گچير ku-jeer, مكلس mukullus, لياطجي lé-autjé. *Lime or birdlime* دبق dubuk, دبن dubun, دبوقا dubooka.

To lime (*plaſter*) با گچ اندودن ba kuj an-doodun, تكليس كردن tuklees kirdun, مكلس نمودن mukullus numoodun. v. *cement, plaſter.*—(*to enſnare with birdlime*) با دبق گرفتن ba du-buk gooriftun, تدبق شدن tudubbuk ſhoodun, تدبيق كردن tudbeek kirdun. *To manure with lime* كلس بر كشت زار نهادن kils bur kuſht zaur nihaudun.—*A lime-kiln* داش dauſh.—*Lime-water* كلس اب kils aub.

The LIME TREE اغاره aghaureh.

LIMIT نشانگاه niſhaungah, كران kuraun, حد hudd سر زمين ſur zumeen. v. *bounds, border, marches.*—*To limit* اقتصار ساختن iktiſaur ſaukh-tun, قصر كردن kuſr kirdun, تحديد نمودن tuh-deed numoodun, حد كردن hudd kirdun. v. *to re-ſtrain.*—*To limit to a fixed ſtandard* معايرت كردن mu-a-érut kirdun.—*Limitation* اقتصار iktiſaur, قيد keid, حد hudd—*Limited* محدود muhdood, محدد muhuddud, متحدد mutuhuddud, مقصور mukſoor.

To limn, v. *to paint.*—*A limner,* v. *painter.*

To LIMP لنكيندن lunkédun, مقطوع العضو muktooa-u'l'uzoo ſhoodun, فكار بودن fikaur boo-dun, افكار شدن afgaur ſhoodun, ساقط بودن ſau-kut boodun. v. *to halt.*

LIMPID پاك pauk, ناب naub, صافي ſaufé, زلال zulaul, ابه aubeh, قراح kurauh (pl. اقرحت akruhut), مزمهل muzmuhil, نمير numeer. v. *clear, pure, tranſparent.*—*Limpid water* اب زلال auba zulaul, ما صافي maa ſaufé, سلسال ſulſaul—*Limpidneſs* صفا ſufa, پاكي pauké, نابي naubé, زلالي zulaulé.

Limping لنكان lungaun, سقط ſukut. v. *halting.*—*Limpingly* بطور لنكان betoora lungaun, فكارانه fikaurauneh, سقطا ſukutan, عرجا arujan.

LIMY ذو دبق zu dubuk. v. *viſcous, gluti-nous.*—(*containing lime*) ساروج دار ſaurooj dar, پر كلس pur kils, كلسي kilſé.

The LINDEN TREE اغاره aghaureh. v. سحي.

A LINE خط khutt (pl. خطوط khutoot), جدول judool, سطر ſutr, رده rudeh, غيل gheel. (*a ſmall cord*) تيره teereh, توي too-é, رشته riſhteh, رشتك riſhtuk, سمط ſumt (pl. سموط ſumoot), بزيم buzeem, بزوم buzoom, خيط kheet. v. *thread, ſtring*; alſo *row, ſeries, rank, rule.* — *The line, the equator* خط استوا khutta iſtiwa. *The equinoc-tial line* خط اعتدال khutta é-atidaul. *A right line* خط مستقيم khutta muſtukeem, نظام nizaum, خط راست khutta rauſt, خط درست khutta du-

ruſt. *A parallel line* خط استوا khutta iſtiwa, خط متوازي khutta mutuwauzé. *A curved line* خط منحني khutta munhiné. *A crooked line* خط معوج khutta ma-ooj, خط كج khutta kuj. *A circular line* خط مستدير khutta muſtudeir. *A perpendicular line* خط عمود khutta amood. *A diameter line* قطر kutr. *Radial lines*, *radii* خطوط شعاعيت khutoota ſha-aïut. *Any line or mark in writing which points to an interlineation or error* خط خطا khutta khutta, خط بطلان khutta butlaun, خط نسخ khutta nuskh, خط بيزاري khutta beezauré. *The foundation lines of a houſe* (*marked on the ground*) خطت khutut, خط khutt, رسم rusm, بنا رسمي bunna rusmé. v. alſo *delineation.*—*A plumb-line* بخيه bukhé-yeh, هنجار hunjaur, هنجاره hunjaureh, هنجا hunja. *Black lines* رملت rumlut. *Lines on the palm of the hand* سر ſir, سرار ſiraur, اسارير aſareer. *Lines on the face* نظار nizaur. v. *feature.* — *A fiſhing-line* رشته ماهي riſhteha mauhé. *A line of a book* خط كتاب khutta kitaub.—*A line, verſe*, or *hemiſtich* مصراع muſraa. *In one line* يكزده eekzudeh. *A line, lines* (*military trenches*) محاصر muhauſir, خندق khunduk (plur. خنادق khunauduk), كندك kunduk, مترس muturis, شاه بارو ſhah bauroo, تو too, ال aul, كو gaw, كواب guwaub, كور goor. v. *camp, intrenchment.*—*To attack an enemy's lines* بر عسكرگاه دشمن هجوم كردن bur aſkurgaha duſhmin hujoom kirdun, بمحاصر حربي حمله بردن bemuhauſira harbé humleh burdun. *A line of battle* صف ſuf, صف صف ſuf ſuf, جنگ jung, مصاف muſauf. v. *battalia.*—*A family line, lineage* نسب nuſb, سلسله ſulſuleh, رسم سلسله ruſma ſulſuleh, اصل aſl, ال aul, خاندان khaunudaun. v. under *family.*

To LINE (*a garment*) تبطين كردن tubteen kirdun, با استر پوشيدن ba aſtur poſhédun, با متافيد پوش ساختن ba muſaufeed poſh ſaukhtun.—*Lined* مبطن mubuttun.—*To line with fortification* تحصين كردن tuhſeen kirdun. *To line with ſoldiers* با سپاه حفظ ساختن ba ſippah hyfz ſaukhtun. *To line* (*as a male animal does the female*) كشني كردن kuſhné kirdun. v. *to impregnate, cover*; alſo *to double, ſtrengthen.*

Lineage, v. under *line.*

LINEAL, *linear* (*compoſed of lines*) خطوطي khutooté, مرسوم murſoom, مسطور muſtoor.—*Lineal* (*deſcending in direct genealogy*) از اصل در خط مستقيم اينده uz aſl dur khutta muſtukeem a-éndeh, نسل مستوي از اجداد نما nuſila muſtawé uz ajdaud numa. —*Lineally* (*in a direct line*) در خط مستقيم dur khutta muſtukeem, نظامانه nizamauneh.

LINEAMENT, v. نظار nizaur, سر ſirr, سرار ſuraur, اسارير aſaureer. v. *feature.*

LINEN كتان kutaun, كتن kutun, بز buz, شرب ſhurb, زغير zugheer, دوريشه dooreeſheh. *Fine linen* پستر اهنك piſter ahunk, كرباس karbaus, كرباسه karbauſé, كتن خاص kutuna khaus, شريع ſhuré-a. *A linen bag* or *purſe* خليته khuleeteh. *Linen* (*made of linen*) كرباسي karbauſe, كتني kutuné, بزي buzé, از بز uz baz. *A piece* or *web of linen* طوي tooï, بز buz, پاره بز paureha buz, كتان kutaun, بزي buzé. *The linen of a turban* دستار doſtaur, دستارچه doſtaurcheh. *A woman's linen head-dreſs* سراغوج ſuraughooj, v. سراچه—*A linen cloth wrapped round the middle when bathing* لنكونه lungooneh, فوته حمام footeha humaum. *A linen thread* نخ nukh. *Linen tinder* خف khuff.—*A linen-draper* كرباسه فروش kurbauſeh furooſh, بزاز buzauz.

To LINGER (*to remain long in pain*) بزمان طول خسته بودن bezumauna tool khuſteh boodun. (*to be in ſuſpenſe*) دودل شدن doodil ſhoodun, تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود متردد بودن dur ra-é khood muturuddud boodun, دير نمودن deir numoodun. v. *to heſitate.* — (*to protract*) واپس افكندن wapus afkundun, درنك كردن durunk kirdun, واكشيدن wakuſhédun, دير واداشتن deir wadauſhtun. v. *to delay.*—*To linger behind* واپس استادن wapus uſtadun, در عقب ماندن dur akub maundun, باز استادن baz uſtaudun. *To linger in expectation* or *uncertainty* بزمان كثير در انتظار بودن bezumauna kuſeer dur intizaur boodun, بمدت مديد اميد داشتن bemudutta mudeed ameed dauſhtun, بر عهد بعيد در شك شدن bur ahda ba-éd dur ſhuk ſhoodun. *To linger long without action* بزمان كثير بي كاربودن bezumauna kuſeer bé kaur boodun.

Lingering درنك durunk, تواني نما tuvvauné numa, دير رو deir rou, لعثت laaſit, واكش wakuſh. v. *tedious.*—*Lingeringly* با تواني ba tuvvauné, دير deir, با درنك ba durunk, لعثتانه laaſitauneh. v. *tediouſly.*

A LINGOT شغشه ſhuſſheh. v. *ingot.*

A LINGUIST اهل زبان ahla zubaun, لسان امور liſſaun amooz, لغت ازموده loghat azmoodeh.

Liniment, v. *balſam, ointment.*

LINING (*of a garment, &c.*) استر aſtur, بطانه butauneh, ثغافيد ſufaufeed, متافيد muſaufeed, بطن butin. *Having an elegant lining* مبطن mubuttin.

A LINK (*of a chain*) حلقت زنجير hulkuta zunjeer, قيد keid, بند bund, پيوند pivund.—*The links or rings of a coat of mail* حبك hubuk, سرد furd.—(*a torch*) مشعله mushaaleh, مصباح musbauh, مشكات mushkaut.—*A link-boy* مشعله بر mushaaleh bur, مشكات دار mushkaat dar.

To link (*concatenate*) سلسله كردن sulsuleh kirdun, پيوستن pivustun, مقرون نمودن mukroon numoodun. v. *to connect*, *join*, *unite*.

LINSEED پرک purk, زحموک zuhmook (pl. زحاميک zuhaumeek), بزرک buzruk, اکشوت akshoot.

A LINT-STOCK (*for firing cannon*) پينه peeneh, بيته beeteh, پيته peeteh, فتيل futeel, ريشته reeshteh, رشته rishteh.

LINT زعير za-ér. v. *flax*—*Refuse of lint* لاس laus.

A LINTEL (*over a door*) بردر burdur, فرسب fursib, فروردين furvardeen, درگون durgoon, عارضت arizut, لجاف lujauf.

A LION شير sheer, اسد asad, ارسلان arslaun, اصلان aslaun, حيدر heider, هبرزي hubrzé, هزبر huzubr, غضنفر ghuzunfur, همام humaum, هواست huwausut, الهواس alhuwaus, هترك hutruk, هجاس hujaus, هنبغ humbugh, اليس aleis, اليث aleis, هلقم hulkum, الهرت ahurut, هر hurr, هروت huroot, هرات hurraut, هراثم hurausum, هرثم hursum, الدهوس edduhoos, حيدرت heiderut, خيثعور kheisawur, رصد rusud, شاكي shauké, عرصام arsaum, الهضام alhuzaum, نهد nihd, ريبال الهرت reebaulu'l'hurut, فراس furaus, فروس furoos, ابو فراس abu furaus, سلقم sulkum, حلبس hulbus, حلابس hulaubus, رباض rubbauz, فدولس fudoolus, الناات anna-at, الناج anna-aj, ضهوزت zumoozut, فرانق furaunik, ضرداخ zurdaukh, شجعم shujaam, جحظم juhzum, عروت aroot, نهامت nihaumut, اسامت asaumut, دلهاث dilhaus, دلهث dilhas, دلاهث dulauhus, دلهام dilhaum, غضوب ghuzoob, اخنس akhnus, عيوث a-é-oos, ضرضم zurzum, حادر haudur, لحم luhum, حمارس humaurus, غميثل ghumeeful, ارقب aurkub, مضرج muzurruj, الحثعم alhusaum, غثث ghusus, غثاثت ghusausut, الكريت alkuré-ut, مصهد musuhhud, زمجر zumjur, الداهي addauhé, الاغلب alaughlub, ضرغم zurghum, ضرغام zurghaum, ضرغامت zurghaumut, صلدام suldaum, صمت summut, نهوس nuhoos, خوان khawwaun, ابو اللبد abul-lubud, باسل bausil, ملبد mulubud, الودي alwudé, شدقم shudkum, شدقام shudkaum, اللابد allaubud, مخشم mukhsaam, غطمش ghutummush, زفر zufur, الهصم alhusum, هيصم heesum, هصام hussaum, هصيصم husumsum, مهصم muhsum, نقعم kushaum, ضمرز zumuruz, خنوس khunoos, راهب rauhib, عضمز azummuz, مبيح mubeeh, خنابس khunaubus, ضغر zughur, ضيغمي zeeghumé, غضور ghuzuwwur, قسور kusoor, قسورت kusoorut, الهواس alhuwwaus, عايث au-és, عيوث a-é-oos, عيات aï-é-aus, عجوز ajooz, عروف aroof, المنهت almunhut, المفاجي almufaujé, تعنب kanub, تعانب ka-anub, سبع suba, مصدر musuddur, نهام nuhhaum, مرتد mursud, بيهس beehus, غشرت ghushurrut, درناس durnaus, شدخا shudkha, مهوب muhoob, مهيب muheeb, عرهم arhum, ضبارم zubaurum, ضبارمت zubaurumut, نهز nuhuz, رماحش rumauhush, دواس duwwaus, بهور buhoor, غضب ghuzub, مطحر mut-hur, الاصبح alausubuh, عيار aï-yaur, نهاس nuhaus, الرادي arraudé, فرافصت furaufusut, عسرب asrub, اقوش akoosh, الافضح alaufzuh, عنبس ambus, عنابس anaubus, عنبست ambusut, عزام azzaum, معتزم maatuzum, تعاص ka-as, غيال ghé-aul, فارس faurus, دماحث dumahus, هوام huwwaum, مقبقب mukubkub, حنجل hunjul, سيد seid, هلقام hulkaum, مقعص mukaas, متعاص muka-as, عرس arus, رزم ruzum, بسور busoor, صلقم sulkum, المخيف almukheef, درياس duré-aus, درواس durwaus, درباس durbaus, كهمس kuhmus, توش toosh, صمداح sumdauh, هيزم heezum, هسد husud, النجيد annujeed, عطاط ataut, اخثم akhsum, همهوم humhoom, هماهيم humauheem, كعنت kaanut, ضراك zurauk, جهجهت juhjuhut, طنبار tufé-aur, طلثار tulsaur, صبثم zubsum, عراهم arauhum, النهاب annuhaub, حارث hawrus, عثمثم asumsum, بهانس buhaunus, بهينس buheenus, متبهنس mutubuhnus, غرزال ghurzaul, تعفصل kufsul, ضبطر zubtur, ضبيطر zubeetur, ضمزر zumzur, مورج mooruj, عرندس arnidus, تداحس kudauhus, مهرع muhra, مهراع muhraa, طحطاح tuhtauh, فرناس furnaus, فرانس furaunus, دلهمس dilhamus, دهلاث duhlaus.—*Lions* شيران sheeraun, هزبران huzubraun, اسد asud, اسود asood, ليوث lé-oos, ليس leis, هزابل huzaubil, سلاقم sulaukim, هزبر huzubur, عري aré, لواحم luwauhim, بسل bussal, رابل raabil, فرانست furaunusit.—*A roaring lion* شيرژيان sheera zshei-aun, شير غران sheera ghuraun, شير غرين sheera ghureen. *The roaring of a lion* برزج burzuj.—*A furious lion* شير شرزه sheera shurzeh, شير ژيان sheera zshei-aun, شيرمست sheermust. *A strong lion* شير نر sheera nur. *An overthrower of lions* شير افكن sheer afgaun, شراوژن sheerawzshun, شيراوژن sheeraw-

zun. *Hunting lions* شیر شکار sheer shukkar. *A hunter of lions* شیر نخچیر گیر sheera nukhcheer geer. *Seizing a lion* شیر گیر sheer geer. *Bold as a lion* شیرانه sheerauneh. *Lion-like* شیري sheeré, شیرانه sheerauneh, متاسد muta-assid, هزبرانه huzubrauneh.—*The lion of the faith* اسد الدین asadu'd'-deen. *The lion of the state* اسد الدوله asadu'd'-dowleh. *The lion of God* اسدالله asadullah. [These are often conferred as titles of honour.]—*The region of lions* شیرستان sheeristan. *A lion's den* or *haunt* غرین ghureen, عرین areen. v. *den.*—*A tawny lion* اسد زرد asada zurd, شیر گلگون sheer gulgoon. *A lion's whelp* هفس hufs. *The lion's nose* (*two stars so called*) انف الاسد unfu'l'asad, النثرت annusrut. *The lions of the field of battle* (*brave warriors*) شیران عرصه دارکیر sheerauna arseha dargeer, هزبران وغا huzubrauna wugha, هزبران کارزار و بهادران تیغ گذار huzubrauna kaurzaur wa bahauduranna teegh guzaur.

A lioness ماده شیر maudeha sheer, اسدت asuddut, شیر ماده sheer maudeh, عرس yrs, لبوت luboot (pl. لبو luboo, لبوات lubwaut, لبات luba-at), لحاست luhausut, هرمت hurmut, سنهار sinnimaur.

The LIP لب lib (plur. لبان libaun), شفه shufeh, شفهت shufhut (plur. شفوات shufwaut, شفاه shufauh), کشن kushin, کشین kusheen, لبوت luboot, بام baum, لنج lunj, مشغر mushfur (plur. مشافر mushaufur), v. شفر shufr.—*The two lips* الوزرتان alwuziratau. *A contraction of the lips* همس hums. *A youth's beard under the lip* ریش بچه reesha pucheh. *Sealing the lips* پود بند pood bund, هادل haudil. *Thick lipped* کبود بام kubood baum, کثیرة الوزرة kuseerut u'l'wuzirat, ابطر abtur. *Blood flowing from the lips* ضب zubb. *To have chapt lips* تبسیدن tubsédun, هواسیدن hawasédun, تفسیدن tufsédun. *Pimples on the lips* ریش دهن reesha duhin, سلنج sulunj, دیو فرساي div fursa-é, انجوغ anjoogh, جان فرسا jaun fursa, پریدار peridar, پریرفت periruft.—*The lip* or *edge of any thing* لب lib, کنار kunaur, بام baum. *Full to the lip* لبالب libalib, لبریز libreez. *To be full to the lip and running over* سر نثار و لبریز شدن sur nisaur ou libreez shoodun. *To hang the lip* هادل نمودن haudil numoodun.—*Lipped* زو شفاه zu shufauh, لب دار lib dar. *Large lipped* شفاهي shufauhé. *Blubber lipped* حبرکل huburkul.

LIQUEFACTION گداز gudauz, گداخت gudaukht, ازابت izaubut, تفت tuft, صهر suhr.

Liquefiable ممکن گداز mumkina gudauz.

To liquefy گداختن gudaukhtun, گدازانیدن gudauzanédun. زوب کردن zawb kirdun, ابدار ساختن aubdaur saukhtun, تهویه نمودن tumweeh numoodun.—(*to become liquid*) گداز شدن gudauz shoodun, زایب گشتن za-éb gushtun, ضوبان شدن zawbaun shoodun. v. *to melt*, *dissolve*.

Liquescent گداز gudauz, زایب za-éb, بخسان bukhsaun, گدازنده gudauzindeh, ضوبان zawbaun, مذیب muzeeb, هیع hé-a.

Liquid ابي aubé, ابدار aubdar, مذاب muzaub, صهیر suheer, گداخته gudaukhteh, مایع ma-é-a, زایب za-éb, صهیر suheer, هایع ha-é-a.—*The liquid ruby* (*red wine*) لعل laal, لعل مذاب laala muzaub. *To render liquid* تهویه کردن tumweeh kirdun. v. *to liquefy*.

A liquid اب aub, ما ma, مایع ma-é-a. v. *liquor*, تولا, and اتنافیا.

To LIQUIDATE (*pay debts*) ادا کردن ada kirdun, وام گذاریدن waum guzaurédun.

LIQUIDNESS ابداري aubdaré, گدازي gudauzé, بخساني bukhsauné.

Liquor اب aub, ما ma, مایع ma-é-a, ابداري aubdauré, لعل laal. v. قزح.—*To macerate*, *soak*, or *dissolve any thing in liquor* متدن کردن muttudin kirdun.—(*strong drink*, *spirituous liquors*) اتش تر autash tur, باده هوشبر bauduha hooshbur, هوشکش hooshkush, مسکر muskir.

To liquor اب دادن aub dadun, نمکین کردن numkeen kirdun. v. *to drench*, *moisten*.

To LISP زبان گرفته و بسته داشتن zubaun goorifteh wa busteh daushtun, سبق لسان نمودن subka lissaun numoodun, استعجام گفتن istajaum guftun, زعوم کردن za-oom kirdun, لکنت نمودن luknut numoodun, تطرم ساختن tuturrum saukhtun, تمتامه گفتن tumtaumeh guftun, جبس ساختن jibs saukhtun, الیغ گفتن elyegh guftun, تعتع کردن taataa kirdun. v. *to stutter*.

A lisp, *lisping* زبان گرفته و بسته zubaun goorifteh wa busteh استعجام istajaam, سبق لسان subka lissaun, زعوم za-oom, لکنت luknut, تطرم tuturrum, تمتامه tumtaumeh, تعتع taataa.—*A lisper* استعجام کو istajaum goo, زعوم کننده za-oom koonindeh. v. *stammerer*.

A LIST (*catalogue*) دفتر duftur, اسامي asaumé, روز نامه rooz nameh. v. *roll*.—(*enclosed ground for combats* or *tilts*) میدان meidaun (plur. میادین mei-adeen), گر gur, کشتي گاه gushté gah, مواجب muwaujib.—*A border of cloth* کنار kunaur, دامن daumin, رزه ruzeh, رزه ruzsheh. v. under *border*: also *strip*: *desire*, *choice*, *willingness*.—*To list*, v. *to enlist*; *desire*, *chuse*: *enclose*.

To LISTEN, *list* استماع كردن istimaa kirdun, اصغا نمودن isgha numoodun, شنيدن shunédun, گوش دادن goosh dadun, فراگوش داشتن furagoosh daushtun, بنيوشيدن buné-ooshédun, پنيوشيدن puné-ooshédun, نيوشه كردن né-oosheh kirdun, تسمع نمودن tusumma numoodun, رنين ساختن runeen saukhtun, نغوشه كردن nughoosheh kirdun, نواله نمودن nuwauleh numoodun. v. *to hear.*—*To desire one to listen* تسميع كردن tusmé-a kirdun. *To listen* or *pay attention to any person* مطيع شدن muté-a shoodun.

A listener گوش گذار goosh guzaur, سامع sauma. v. *hearer.*

Listening شنو shunoo, استماع istimaa, سامع sauma, نيوس né-oos, نيوش né-oosh, نيوشه né-oosheh, نواله nuwauleh, سماع sumaa, نغوشه nughoosheh. *Listening favourably to any thing* رغن rughin *Listening attentively (to musick, &c.)* رنو runu-u. *Listening attentively to any low sound* توجس tuwujjis.

LISTLESS غافل ghaufil, كاهل kauhil, مساهل musauhil, مسامح musaumih, نا مشغول na mushghool, مهمل muhmil. v. *careless.*—*Listlessly* غفلتانه ghuflutauneh, با مسامحت ba musaumihut, اهمالانه ihmaulauneh, با اهمال ba ihmaul.—*Listlessness* غفلت ghuflut, اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, مسامحت musaumihut, عدم اشتغال aduma ishtighaul.

Lit (pret. of *light*) *I lit* افروختم afrookhtum. *He lit* افروخت afrookht.

LITERAL لغوي lughooï, حرف بحرف hurf behurf, نا مجازي na mujauzé, نا رنگين na rungeen, لغت معني دار loghat maané dar. *The literal meaning* معني لغيت maané lughé-ut.—*Literally* بطور لغوي betoora lughooï, بر وجه حرف بحرف bur wujha hurf behurf, بلا مجازي bila mujauzé.

LITERATI اصحاب معرفت ashauba maarifut, اهالي علم ahaulé ylm. v. *learned men.*

Literature معرفت maarifut, ادب adub, علم ylm, دانش daunish, فهم fuhim. v. *learning.*

LITHARGE (*dross of gold* or *silver*) شخت shukhut, مرتك murtuk, مرده سنك murdeh sunk, مردا سنك murda sunk.

A LITIGANT (*one engaged in a law suit*) متخاصم mutukhausim, دعواجي dawaujé, مداعي muda-é, منازع munauza, حجاج hujjauj, محجاج muhjauj.—*Litigant, litigating* مداعي muda-é, خصيم khuseem, منازع munauza (plur. منازعان munauzaun, معتلط maatulit, ملادت mulaudut.

To litigate دعوا كردن dawa kirdun, خصومت khusoomut saukhtun, منازعت نمودن munazaat numoodun, نزاع كردن nuzaa kirdun, ستيزيدن siteezédun, تجادل ساختن tujaudil saukhtun, دشمني نمودن dushminé numoodun, چخيدن chukédun, تخاصم كردن tukhausim kirdun, اختصام ikhtisaum saukhtun, مماحكت نمودن mumauhikut numoodun, مماحك كردن mumauhik kirdun, تنازع ساختن tunauza saukhtun, منافحت كردن munaufihut kirdun, لج شدن lujj shoodun.

Litigation دعوي or دعوا dawa, منازعت munauzaat, اختصام ikhtisaum, خصومت khusoomut, نزع nuzaa, لجاج lujauj, ثقاف sukauf. v. *lawsuit.*

Litigious منازعت manazaat, ستنبه situmbeh, لج lujj, لجوجت lujoojut, لجوج lujooj, عناد ynaud, زو نزاع zu nizaa, سركش surkush, معك mu-akk, غوغا انگيز ghoogha angeez, سترك suturk. v. *quarrelsome.*—*Litigiousness* لج lujj, سركشي surkushé, عنادي ynaudé, ستركي suturké.

LITTER (*a kind of travelling bed, carried by men, horses, or camels*) پلنكين palankeen, هودج hawduj, فودج fawduj, تعدت kaadut, كر kurr, كزابه kuzshaubeh, كدن kudin, تعش ka-ash, تعوش ka-oosh.—(*straw laid under cattle*) كويه kuweeh, رفت ruffut, گاه gah. (*a brood of young*) نتيجه nuteejeh (pl. نتائج nuta-ej), وليت wulé-ut. *A litter of pigs* نتيجه خنانيس nuteejeha khunaunees. *A litter of puppies* وليت سگچهان wulé-uta sugchuhaun. *A litter* (*things thrown about in confusion*) امور پريشان amoora purrashaun, چيزي پراكنده cheezé purakundeh. *A litter of papers* or *leaves* اوراق پريشان awrauk purrashaun.

To litter (*bring forth as beasts*) نتيجه كردن nuteejeh kirdun, وليت نمودن wulé-ut numoodun. (*to cover with straw*) با گاه پوشيدن ba gah poshédun, با رفت پوش كردن ba ruffut posh kirdun. (*to strow about*) پريشان نمودن purrashaun numoodun, پراكنده كردن purakindeh kirdun, پاشيدن paushédun, كستردن kusturdun. v. *to confuse.*

LITTLE اندك anduk, كم kum, كوچك koochuk, صغار sughaur, صغير sagheer, صغيرت sugheerut, خرد khord, خورد khoord, نا كبير na kubeer, نا كثير na kuseer, دقيق dukeek, نا فرجام na furjaum, قليل kuleel, قليلت kuleelut (pl. قليلون kuleeloon), اقلا akla, تلايل kula-él, كه kih, حبتك hubtuk, حطيط hutmut, كاك kauk, كهلي kumulé. v. *diminutive, minute, small*; *short*; *mean.*—*Little in quantity* كم عدد kum adad. *To eat little* كم زار خوردن kum zaur khoredun. *To be* or *become little* كم شدن kum

ſhoodun, صغير امدن ſugheer aumudun, اندک کشتن anduk guſhtun. *A little boy* پسرک اندک سالہ puſuruka anduk ſauleh. *Little bits* (*of meat*) خور پاره khore paureh. *Little matters* خرده مرده khurdeh murdeh, خرد مرد khurd murd, خردوات khurduwaut. *The little finger* انکشت خردین anguſht khurdeen. v. *finger*. — *Merchandize, &c. of little value* متاع بایق mutaa ba-ék.

A little (*ſmall part*) اندکی anduké, یکچند eekchund, بهمی buhmé, سهل ſuhl, سهلت ſuhlut, جزوي juzooï. — (*a ſmall ſpace of time*) یکچندي eekchundé, دقیقت dukeekut, دم dum, لحظي luhzé. v. *moment*. — *By little and little* اندک اندک anduk anduk, درجه بدرجه durjeh bedurjeh, اهسته اهسته ahuſteh ahuſteh, پایه پایه pa-éh pa-éh.

Littleneſs کوچکي koochuké, کمی kumé, اندکي anduké, صغر ſaghr, قلاشت kulauſhut. v. alſo *meanneſs*.

The LITURGY لتوریا lituré-a. *The liturgy of the temple of Mecca* مشعر muſhaar (plur. مشاعر muſha-ar), شعارت ſha-arut (plur. شعایر ſha-ér).

To LIVE (*to be alive*) زنده شدن zindeh ſhoodun, زستن zuſtun, زیستن zeeſtun, زندکانی داشتن zindugauné dauſhtun, عمر کشیدن umr kuſhédun, حي بودن heï-é boodun, هستن huſtun, خوییدن khooï-édun. *To live long* سال خوردن ſaul khoredun, سال دیدن ſaul deedun, سال خواه شدن ſaul khauh ſhoodun. *To live in a place* خانه کیر شدن khauneh geer ſhoodun. v. *to dwell*. — *To live well* (*voluptuouſly*) اهل صفا بودن ahla ſufa boodun, صفا کردن ſufa kirdun, زوق و صفا ساختن zook ou ſufa ſaukhtun, برخورداري کرفتن burkhoredauré gooriftun, زندکانی بعیش کردن zindugauné be-aïſh kirdun, عیش و عشرت ساختن aïſh ou yſhrut ſaukhtun, تنعم شدن tufuhhul ſhoodun. *To live or cohabit with* همخانه بودن humkhauneh boodun, همحجره شدن humhujreh ſhoodun, همخوابه داشتن humkhaubeh dauſhtun. *To live poorly* مفلس بودن muflus boodun, حاجتمند شدن haujutmund ſhoodun. — *Live thou* زي zee.

Live, v. *alive*, *quick*, *active*.

LIVELIHOOD روزي roozé, زندکانی zindugauné, خوردنی khoredúné, معاش maaſh, معیشت ma-éſhut (plur. معایش ma-éſh), عیش a-éſh, اورند awrund, اورنک awrunk, نوا nuva, زي zee, راتب rautib. *A profeſſion by which one gains a livelihood* کار kaur, کار و بار kaur ou bar, کار و کسب kaur ou kuſb, جهد و کار jihud ou kaur, علمت ylmut, معامله ma-amleh. v. *trade*.

Livelineſs شادي ſhaudé, خرمي khurrumé, تیزي tazé, زیرکی zeerugé, شوخي ſhookhé, دلشادي dilſhaudé, زندکی zindugé. v. *vivacity*, *ſprightlineſs*.

Livelong, v. *tedious*, *durable*, *laſting*.

Lively شاد ſhaud, خرم khurrum, زیرک zeeruk, زنده zindeh, شوخ ſhookh, چست chuſt, تیز taze, تیز فهم taze fuhum, تیز حرکت taze hurukut, دلشاد dilſhaud. v. *briſk*, *cheerful*, *ſprightly*. — *Lively*, *livelily* بی کیار bé ké-aur, شادانه ſhaudauneh, با فرح ba furuh, با زیرکی ba zeerugé, چستانه chuſtauneh, نبض نبض nubzan nubzan.

A liver (*one who lives*) زندکانی کش zindugauné kuſh, عمر دار umr dar, زنده zindeh (plur. زندکان zindugaun). *The liver* (*one of the inteſtines*) جکر jigur, جیکر jeegur, کبد kubd. *Inflaming the liver* جکر سوز jigur ſooz. *The diſeaſe of the liver* جکر فسادي jigur fuſaudé, زیادت الکبد zé-audutu'l'kubd, رعامي raamé, رعامت raamut, مرغاب murghaub. *A medicine for the cure of the liver* دراوي جکر dirawé jigur.

LIVERY نشان niſhaun. v. *badge*.

LIVES (plur. of *life*) اعمار é-amaur.

LIVID زرد zurd, نیل فام neel faum, نیل اندود neel andood, نیلي neelé. — *Lividity*, *lividneſs* انبسه ambiſeh, نیل فامی neel faumé.

LIVING زنده zindeh, حي hei-é, زي zee, زیان zé-aun, کیانت ké-aunut. v. alſo *livelihood*, *maintenance*. — *Ever living* حي لا یموت hei-é la yamoot. *Living and eternal* حي و قیام hei-é ou kei-oom. *Living long* عمر amir. — *Living in tents* بداوت budawut.

LIXIVIAL شخاري ſhukhauré. — *A lixivium* (*to waſh with*) شخار ſhukhaur. v. *lie*.

A LIZARD خناز khunnauz, کرباسو kurbauſoo, کرباس kurbaus, کرباسه kurbauſeh, ورد wurud, عنده anduh, ورل wurul (pl. ورلان wurulaun), کلوج kulooj, کریش kureeſh, کریشه kureeſheh, کربش kurbuſh, غربون ghurboon, وزغ wuza, وزك wuzuk, ضب zubb, فرخو furkhoo, برق buruk, الابرص alabras, مالوس mauloos, حیکانه heekauneh, روله rooleh, چلچاسه chulchauſeh, سوسمار ſooſumaur, نزک nuzuk.

LO! اینک einuk. v. *behold!*

A LOAD بر bur (pl. برها burha), باربغا barbugha, بار bar, حمل huml, نیدل neidul. v. *burden*, *freight*. — *To weigh loads* بار سنج کردن bar ſunj kirdun, بارسنجن ساختن barſunjun ſaukhtun. *A court-yard in inns*, *&c. where they load and unload beaſts of burthen* بارکاه bargah. *Carrying loads*

بارکشي barkushé. *A bearer of loads* بارگير bargeer, حامل haumul, حمولت humoolut. *To lay down a load* وضع حمل کردن wuzaa huml kirdun. *An ass load* خروار khurwaur. *Horse* or *camel loads* حمولت humoolut. — *A load on the spirits* سودا souda, رنج runj, درد durd, دلبستگي dilbustugé, دلتنگي diltunké, دلشکستگي dilshakustugé. v. *grief*, *dejection*.

To load بار نهادن bar nihaudun, حمل کردن huml kirdun, کرب ساختن kurib saukhtun, تعزير نمودن taazeer numoodun, تحميل کردن tuhmeel kirdun, تطبيع نمودن tutbé-a numoodun *To load with chains* در زنجير بستن dur zunjeer bustun, قيد و بند کردن keid ou bund kirdun, دربند ساختن dur bund saukhtun. *To load a gun* توپ تيار کردن tope té-aur kirdun, بندوق تيار ساختن bundook té-aur saukhtun.— *To load* (*make heavy*) گران کردن guraun kirdun, سنگين ساختن sungeen saukhtun.

Loaded محمول muhmool, پر بار pur bar, گران بار guraun bar, موقر mawkir, موقرت mawkirut (pl. مواقر muwaukir), مدموم mudmoom, افگار afgaur, اوبار awbaur, دالف daulif, متقل musukkil, متقلت musukkilut, تحميل tuhmeel.— *Loaded with fruit* ميوه دار meevuh dar, خصبت khusbut. *Loaded with debt* مستارب mustaurib. *Loaded with chains* زو زنجير zu zunjeer. *Loaded with plunder* غانم ghaunim.

A loader حمل ساز huml sauz, بار نهاينده bar niha-éndeh, محمل muhmil.

The LOADSTONE اهن کش ahun kush, اهن ربا ahun ruba, حجر الشياطين hujru'sh'shéateen, مغناطيس maghnatees. v. *magnet*.

A LOAF نان nan. v. *bread*.

LOAM وحل wuhul, گل gil, خلاب khilaub, خلاه khilauh, خاك khauk. v. *earth*, *clay*.—*Loamy* پر خلاه pur khilauh. گلي gilé.

A LOAN وام waum, قرض kurz, اقراض ikrauz, دين dein, کوهري koohuré.

LOATH نا خواه na khauh, نا مراد na moraud, ضروري zurooré, کراهة kurahutan, بي اختيار bé ikhté-aur. v. *unwilling*.

To loathe بيزار شدن beezaur shoodun, کراهت داشتن kurauhut daushtun, استغنا کردن istighna kirdun, ابا نمودن iba numoodun, اجتناب ساختن ijtinaub saukhtun, امتناع نمودن imtinaa numoodun, فرسودن fursoodun, غيشيدن gheeshédun, ستوهيدن sutuhédun, کره داشتن kirh daushtun, عروز نمودن arooz numoodun. v. *to hate*, *detest*.

Loathful پر بيزار pur beezaur, زو کره zu kirh, ابي نما abé numa.

Loathing بيزار beezaur, کره kirh, ابي abé, نا خوشمش na khooshmush, نا خوشمنش khooshmunish, مستمل mustumill, موفف muffuf, ابا iba.

Loathness نا خواهي na khauhé, ضرورت zuroorut. v. *aversion*, *unwillingness*.

Loathsome مکروه mukrooh, نا خوشمش na khooshmush. v. *detestable*.

Loathsomeness مکروهي mukroohé, چرکيني churkeené, شنيعت shuné-at, قبح kubuh.

LOAVES نانها nanha.

A LOBBY پيشطاق peishtauk, پيشگاه peishgah, پايه گاه pa-égah.

LOBE (*of the liver*, *&c.*) جگر گوشه jigur koosheh, زيادت الکبد zé-audutu'l'kubd, رعامي raumé, رعامت raamut, ريکت reekut. *The lobe of the ear* نرمه گوش nurmuha goosh, حجت hujjut.

A LOBSTER کشغير kushgheer.

LOCAL مکاني mukauné, مقامي mukaumé, جاي پيوند ja-é pivund, محل منسوب muhill munsoob, درگاه dur gah.

Locality مکان mukaun, مقام mukaum, جاي ja-é, جا ja, گاه gah, محل muhill, موضع mouza.

Locally در جاي dur ja-é, بجا beja, بگاه begah, بر وجه مکاني bur wujha mukauné.

Location نهان nihaun, نهاد nihaud, نصب کنا nusb koona, وضعت wuzaat, وضيعت wuzé-at, وضع wuza, موضوع mouzoo-a. v. *placing*, *situation*.

A LOCK (*of a door*, *&c.*) قفل kufl, غلق ghulk, غلج ghulj, فلج fulj, قلغنج kulghunj, کليدان kuleedaun, کليد kuleed, کفره kufreh, مغلاق mughlauk, مغلوق mughlook, شوبند shoobund, قلف kilif, تولون kooloon. *A wooden lock* مزنک muzunk, مزشنك muzshunk, کام kaum, کماس kumaus, چنبه chumbeh, چنده chundeh. *The bolt of a lock* کده kuduh. *Locks* اقفال akfaul, اغلاق aghlauk, مقاليد mukauleed. *A lock of hair* زلف zulf, جعد jaad, جعدت jaadut, هاز hauz, تاب taub, پشك pushk, کيسو keisoo, کاکل kaukul, فرخار furkhaur, فرخال furkhaul, پرچم purchum, کلاله kulauleh. v. also *enclosure*, *hug*, *grapple*.—*A lock-smith* جلانگر julaungur.

To LOCK با قفل مقرر کردن ba kufl mukurrur kirdun, با کليدان قرار ساختن ba kuleedaun kuraur saukhtun. v. *to shut up*, *confine*; *unite*, *join*.

Locked معجم maajum, مقفل mukful, منقفل munkuful, منجمد munjummud, بسته busteh.

A locker برفنده burfundeh, پرونده puroondeh.

LOCOMOTION حرکت از جا بجا hurukut uz ja béja.—*Locomotive* حرکت نما از جا بجا hurukut numa uz ja beja.

A LOCUST جراد juraud, جرادة juraudeh, جرد jezd, كفتان guftaun, ملح meleh, ملخ melekh, ابو جخود abu jukhood, ام عوف umma aoof, حسبان husbaun, ترد tuzud, خيفن khee-fun (pl. خيفان kheifaun), جندخ jundukh, خرك khuruk, جندب jundub, جابي jaubé, عرادت araudut. *Young locusts before their wings grow* دبي dubé, حرجوان hurjuwaun. *A swarm of locusts* ثوالت suwaulut, دلجان dulujaun, مطنب mutnub, مشعل mushaal. *Numerous as ants and locusts* مور و ملح اسا moor ou meleh asa. *Scattered* or *spread like locusts* جرادهء منتشر اسا juraudeha muntushir asa. *Ground covered with* or *eaten up by locusts* مسروت musruwwut, موبي mubé, مدبيت mudbé-ut.

To LODGE (*afford one a temporary dwelling*) مسافر قبول كردن musaufir kubool kirdun, منزل دادن munzil dadun, مستنزل نمودن mustunzil numoodun, موتوي ساختن mootawé saukhtun. v. *to harbour, cover.* — (*to place, fix*) نهادن nihaudun, نصب كردن nusb kirdun, نشاندن nishaundun. v. *to plant, settle.*—(*to reside*) نشستن nishistun, متمكن شدن mutumukkin shoodun, منزل كرفتن munzul gooriftun. v. *to dwell.*—*To lodge at an inn* در منزلكاه نشستن dur munzilgah nishistun, دركروان سراي ساكن شدن dur karavan seraï saukin shoodun, درخان بودن dur khaun boodun, در مسافر خانه استادن dur musaufir khauneh ustaudun. *To lodge with any person* با كسي نزول كردن ba kusé nuzool kirdun, همخانه بودن humkhauneh boodun, همسفره شدن humsufreh shoodun. *To lodge in the memory* در خاطر نشاندن dur khautir nishaundun. *To lodge* (*lay flat*) با زمين برابر كردن ba zumeen buraubur kirdun. (*to be flat*) با زمين پيشاپيش بودن ba zumeen peishapeish boodun.

A lodge خانه khauneh. v. *house.*—(*a small house*) خركاه khurgah, نكبتخانه nukbutkhauneh. v. *hut.* *Lodged* نهاده nihaudeh, نشانده nishaundeh, مقيم mukeem, در منزلكاه مقيم dur munzilgah mukeem.

LODGEMENT (*accumulation*, or *collocation*) جمع jumma, فراهم furahim, اغالش aghaulish وضع wuza, وضيعت wuzé-at, نهاد nihaud. (*possession of an enemy's work*) درحصار حربي نصب ساز dur hissaura harbé nusb sauz, حصن عدو كير husina adoo geer. *Assaulting the fort and making a lodgment* بقلع هجوم كنا و خودرا نصب نما bekilla hujoom koona, wa khoodra nusb numa.

A lodger مسافر musaufir, مهمان mihmaun, ضيف zeif (fem. ضيفت zeifut, pl. ضيوف zé-oof, اضياف azé-auf), جنب junub, نزيل nuzeel, ميز meez. *A fellow-lodger* همخانه humkhauneh, همحجره humhujreh, همسفره humsufreh.

A lodging نزل nuzul, منزل munzil, منزلكاه munzilgah, مهمان خانه mihmaun khauneh, مهمان سرا mihmaun sera, مكان mukaun, كاروان سراي karavan sera-é, خان khaun. *To offer* or *procure lodgings for a stranger* بمسافر تنزيل كردن bemusaufir tunzeel kirdun, بمهمان منزلكاه نمودن bemihmaun munzilgah numoodun.

A LOFT طبق tubuk, سقف sukf. v. *floor.*—*A cock-loft* طبق فوقاني tubuka fowkauné. *A hay-loft* كاهدان kauhdaun. *A corn-loft* خرمن كاه khurmun gah. v. *granary.*

LOFTILY (*haughtily*) متكبرانه mutukubbirauneh, با كبرا ba kubra, با عظمت ba azmut. v. *proudly.* — (*on high*) بالا bala, بلند bulund, بجاي مرتفع beja-é murtufa, بمكان رفيع bemukauna rufé-a. v. also *sublimely.*

Loftiness (*haughtiness*) تكبر tukubbir, مغروري mughrooré. v. *pride.*—(*height*) بلندي bulundé, ارتفاع irtifaa, بالا balau. v. also *sublimity.*

Lofty (*haughty*) متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, سر در هوا sur dur hawa. v. *proud.*—(*high*) بلند bulund, رفيع rufé, علي ala, بالا balau.

A LOG پوزهء درخت poozeha durukht, پايه pa-éh, ساق sauk, تيره درخت teeruha durukht, جايز ja-éz. v. *trunk.*

A LOGGERHEAD احمق ahmuk, كند gund, پندره pundureh. v. *blockhead, dunce.*—*To fall* or *go to loggerheads* مشت زدن musht zudun, غشغش كردن ghusghus kirdun. *Loggerheaded* بي عقل be akl. v. *foolish, stupid.*

LOGICK قياس ké-aus, منطق muntyk, علم منطق ylma muntyk.—*Logical* منطقي muntyké, قياسي ké-ausé, علم منطق منسوب ylma muntyk munsoob, منطق پيوند muntyk pivund, اهل علم منطق ahla ylma muntyk.—*Logically* بر وجه منطقي bur wujha muntyké, بطور قياس betoora ké-aus.—*A logician* صاحب منطق sahib muntyk, اهل علم قياس ahla ylma ké-aus, منطقي muntyké.

The LOIN, *loins* ميان mei-aun, كمر kumr, صلب sulb (pl. اصلب aslub, اصلاب aslaub, صلبت sulbut), پشت posht, پشت ماره posht maureh, پشت مازه posht mauzeh, پشت مازو posht mauzoo, حقو hukoo, تاره taureh, ظهر zuhr, ازر uzur.

To LOITER واپس افتادن wapus uftaudun, واپس انداختن wapus andaukhtun, واپس افكندن wapus afkundun, واپس استادن wapus ustaudun, مكث نمودن muks numoodun, بي كار شدن bé kaur shoodun, هوشا بودن hoosha boodun. v. *to linger, to be idle.*

A loiterer اواره awaureh, مرد هوشا murda hoosha, اوباش awbaush, نا بکار na bekaur. v. *idler.*

Loitering, v. *lingering.*

To LOLL (*lean lazily*) کاهلانه اتکا نمودن kauhilauneh ittika numoodun, بي کارانه تکيت زدن bé kaurauneh tuké-ut zudun.—*To loll out the tongue* دلع ساختن dula saukhtun, مدلع کردن mudla kirdun, ملتهث نمودن multuhis numoodun. *To loll in bed* پستر نشين شدن pister nisheen shoodun, صاحب فراش بودن sahib furaush boodun, درخواب شدن dur khaub shoodun.

LONE تنها tinha, منفرد munfurid. v. *solitary, single.*—*Loneliness, loneness* تنهايي tunhaï-é, خلوت khulwut, يکانکي eekaunugé. v. *solitude.*—*Lonesome* دلکير dilgeer. v. *solitary, dismal.*

LONG (*not short*) دراز dirauz, طويل tuweel, مستطيل mustuteel, دير باز deir bauz, مديد mudeed, طوال tuwwaul, طول tool, متماحل mutumauhil, متماحلت mutumauhilut, هيقماني heikmauné, طاط taut, طوط toot, عطلس atullus, عنشط anshut, شبحان shubhaun, طرموح turmooh, شمق shymikk, سنطيل sinteel, اسنع asna, ازيب azeeb, شعموم shamoom, سمرود sumrood, ممحل mumuhhul, ماتع mauta, مرطل murtil, شحشار shuhshaur, ازب azib, اعط é-att, شنظب shunzub, شط shutt, شطوط shutoot, شرعب shuraab, سقب sukub, مسبکر musbukirr, هرجب hurjub, مسرب musrub, وارف waurif. v. *tall*; *dilatory, protracted.* — *Long and broad* دور و دراز door ou dirauz, طويل عريض tuweel ou areez. *Long-necked* کردن افراز gurdan efrauz, عسلق asluk (plur. عسالق asauluk, fem. عسالقت asaulukut). *A long time* مدت مديد mudutta mudeed, زمان کثير zumauna kuseer, طول زمان tool zumaun, ديري deiré, امد مديد aumuda mudeed, عهد بعيد ahda baéd. *A long rope* طول tool, تولت toolut. *To be or become long* دراز بودن dirauz boodun, تطويل شدن tutweel shoodun, پيوشيدن pé-ooshédun, بالايانيدن bala-é-anédun. *To make long* دراز کردن dirauz kirdun, طويل ساختن tuweel saukhtun, تشذيب نمودن tushzeeb numoodun, تذييل کردن tuzei-él kirdun. v. also *dilatory, protracted.*—*How long?* بتا beta? *Long ago* دير deir. *Long since dead* دير مرد deir murd (pl. دير مردکان deir murdugaun). *A long way off* کارين kaureen, بعيد ba-éd, قاصي kausé, قاصيت kausé-ut, قصي kusé, تذيف kuzeef, تذف kuzuf. v. *distant.* — *Long* (*not soon*) نا تيز کار na taze kaur, نا زود na zood, نا علي التعجيل na ala't'taajeel. v. also *all along.* — *To long* ارزو داشتن arzoo daushtun. v. *to desire, wish for*.

A LONG-BOAT قارب kaurib. v. *boat.*

LONGEVITY طول tool, عمارت ymaurut, هرمان hurmaun, زندکي دراز zindugé dirauz.

LONGIMANUS (*long handed*) دراز دست dirauz dost.

LONGING انتظار intizaur, حسرت husrut. v. *longing desire.*—*Longingly* با حسرت ba husrut.

LONGITUDE درازي dirauzé, تيب keeb, تاب kaub. v. *length.*—*Longitudinal* زو درازي zu dirauzé, زو تيب zu keeb.

Long-suffering, v. *patient*; also *clemency.*

LONGWAYS, *longwise* طولا toolan, بطول betool, بالطول bi't'tool.

LONG WINDED (*making long speeches*) سخن ران sukhun ran. v. *diffusive, tedious.*

Looby, v. *clown.*

To LOOK ديدن deedun, مبصر شدن mubsir shoodun, نکرستن nuggurištun, مشاهدت کردن mushauhidut kirdun, بصر نمودن busir numoodun, بصير شدن buseer shoodun, نکريستن nuggurééstun, نکريدن nuggurédun, مطلع بودن mutula boodun, نظر کردن nuzr kirdun, تنظر ساختن tunuzzur saukhtun, نکران نمودن nuggurauu numoodun, منتظر شدن muntuzir shoodun. (*to seem*) صورت پذير شدن soorut pizzeer shoodun, نمايان بودن numa-é-aun boodun, نمايش داشتن numa-ésh daushtun, ظاهر بودن zauhir boodun. *To look about one* (*throw the eyes around*) ديده باز کردن deedeh bauz kirdun. (*to be alarmed*) شوريده بودن shoorédeh boodun, تخويف شدن tukhweef shoodun. (*to be circumspect, vigilant*) بيدار شدن beedaur shoodun, بصيرت داشتن buseerut daushtun, انتباه نمودن intibauh numoodun. *To look after* مقيد شدن mukeed shoodun, اشتغال داشتن ishtighaul daushtun, بصيرت نمودن buseerut numoodun.— *to look back* بازپس نکرستن baz pus nuggurustun. *To look for* نظر کردن nuzir kirdun, حسرت داشتن husrut daushtun, ترقب نمودن turukkub numoodun, نکران شدن nugguraun shoodun. v. *to expect*; also *to search for.* — *To look into* تفتيش کردن tufteesh kirdun, کرايستن gura-éstun, تفحص نمودن tufuhhus numoodun. v. *to examine.*—*To look on* (*respect, regard*) اعتبار کردن é-atibaur kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, تکريم ساختن tukreem saukhtun. v. *to esteem.*—(*to consider*) انديشيدن andeeshédun, انديشه کردن andeesheh kirdun, فکر نمودن fikr numoodun, ديدن deedun. — (*to be a spectator*) ناظر بودن nauzir boodun, راي شدن ra-é shoodun, مشاهد بودن mushauhid boodun.—*To look over* (*examine one by*

one) يکي يکي وزن کردن eeké eeké wuzin kirdun, فردا فردا تخمين ساختن furda furda tukhmeen faukhtun.—*To look out* (*seek, search*) جستن justun, تک و پو نمودن tuk ou poo numoodun, جست و جوي کردن just ou jooï kirdun. (*to discover*) يافتن استطلاع کردن istitlaa kirdun, e-aftun, کشاده نمودن kushaudeh numoodun. (*to be on the watch*) ديدباني نمودن deedbauné numoodun, نگرستن nuggurustun, بيدار شدن beedaur shoodun. *To keep a bad look-out* بصر بي بصيرت نمودن busr bé buseerut numoodun. *To look to* (*take care of*) اگاه بودن agauh boodun, بصيرت نمودن buseerut numoodun, بذل همت کردن buzla himmut kirdun. (*to behold*) ديدن deedun, نگرستن nuggurustun, نظر انداختن nuzr andaukhtun. *To look through half-shut eyes* جماش کردن jumaush kirdun, لحظ نمودن luhiz numoodun. *Look!* اينک einuk! v. *behold!*

Look, looks روي rooï, سيما seema, وجه wujuf, نظر nuzr, چهره chuhreh, ديدار deedar, صورت soorut, منظر munzur. v. *countenance.*—*A look* نظرت nuzrut, نظران nuzraun, نگران nugguraun.

A looker, looker-on. v. *spectator.*

A looking-glass ايينه aï-éneh, اينه a-éneh, جام jaum, ابگينه aubgeeneh, مرود murwud. v. *mirror.*

A LOOM منوال munwaul, اخکوزه akhkoozeh. *The yarn beam of a loom* شغشه shuffheh.

A LOOP (*for a coat-button*) رز ruz, جوشک jooshk, کوزش koozsh. *The loop of a curtain* مخيطفت mukheetufut. *A loop at the saddle-bow* کهيز kuheez.—*Looped* پر رز pur ruz, زو جوشک zu jooshuk. *A loop-hole* (*aperture*) کنکره kungureh, کشايش kusha-ésh, فتح futuh, شکاف shagauf. *A loop-hole in fortifications for small arms* کنکره در قلع جهت بندوق kungureh dur killa jihut bundook.—*A loop-hole* (*shift, evasion*) حيله heeleh, فن funn, کيد keed. *Loop-holed* پر کنکره pur kungureh, پر فتح pur futuh.

A LOORY (*bird*) لور loor, لوري looré.

To LOOSE (*untie*) حل کردن hull kirdun, کشادن kushaudun, کشودن kushoodun, کشا ساختن kusha saukhtun, تافتن tauftun, کشف نمودن kushuf numoodun. (*to disengage, set free*) خلاص کردن khulaus kirdun, ازاد ساختن azaud saukhtun, رها کردن ruha kirdun. v. *to free.*—*To loose a knot* گره کشا کردن gireh kusha kirdun. *To loose the belly* اسهال کردن is-haul kirdun. v. under *looseness.*—*To loose a belt* ميانبند کشا کردن mei-aunbund kusha kirdun, کمر تافتن kumr tauftun.—*To loose* (*weigh anchor*) لنگر برداشتن lungur burdaushtun, انکر براوردن aungur burawurdun. *To loose and tie* حل و ربط کردن hull ou rubt kirdun.

Loose (*unbound, untied*) بي بستگي bé bustugé, بلا بند bila bund, محلول muhlool, کشاده kushaudeh, بي قيد bé keid, نا بسته na busteh, هز huzz. (*relaxed*) مسترخي musturkhé, استرخا istirkha, سست sust, رخ rukhkh, همال hummaul. (*not fixed*) نا پايدار na païdar, نا مقرر na mukurrur, بيپايداري bépaïdauré, بيثبات bésubaut. (*hanging down*) فروهشته furoohishteh, اويخته aweekhteh, معلق mo-alluk, دروا durwa, اونکان awungaun, متعلق muta-allik. (*not close or compressed*) نا افشرده na affhurdeh, نا تراکم na turaukum. (*not chaste*) نا پاک و پاکيزه na pauk ou paukeezeh, نا طاهر na tauhir, بي پرهيزي bé purhazé, با هواي نفساني ba hawa-é nufsauné. v. *wanton, dissolute.*—(*indeterminute*) غير معين ghire-a mu-aï-én, نا محدود na muhdood. v. *vague.*—(*unconnected*) بي پيوستگي bé pivustugé, نا مقرون na mukroon, بي اتصال bé ittisaul.—(*not costive*) نا تقبض na tukubbuz, نا منقبض na munkubuz, منتهر muntuhur, ودق wudik. (*not enslaved*) ازاد azaud, رها ruha, سربست surbust, حر hurr, رسته rusteh. v. *free.*—(*not attentive*) نا مشغول na mushghool, بي اگاهي bé agauhé, نا متفکر na mutufikkir. *To break loose* (*gain liberty*) پاي گرفتن paï gooriftun, رها يافتن ruha é-aftun, ازادي گير شدن azaudé geer shoodun. *To let loose* ازاد کردن azaud kirdun, رسته نمودن rusteh numoodun, رهاندن ruhaundun, رهانيدن ruhaunédun. v. *to free.*

A loose ازادگي azaudugé, رهايي ruhaï-é, خلاص khulaus.

Loosed کشوده kushoodeh, کشاده kushaudeh, تافته taufteh, محلول muhlool, بي قيد bé keid.

Loosely (*not fast*) بلا پايداري bila païdauré, بي قرار bé kuraur, غير ثبات ghire-a subaut. (*without bondage*) بلا بستگي bila bustugé, بي بند bé bund, غير قيد ghire-a keid. (*irregularly*) بلا ترتيب bila turteeb, بي نظام bé nizaum. (*carelessly*) غافلانه ghaufilauneh, کاهلانه kauhilauneh, بي پروانه bé purwauneh. v. *negligently.*—(*dissolutely*) شوخانه shookhauneh, با شهوت ba shuhwut, با هواي نفساني ba hawa-é nufsauné.—(*unchastely*) بي پاکي bé pauké, بلا طهارت bila tuhaurut, غير پرهيز ghire-a purhaze. (*meanly*) حقيرانه hukeerauneh, زليلان zuleelan, خورانه khore-auneh. *To sew loosely* شل کردن shull kirdun, مل ساختن mull saukhtun. v. *to baste.*

To loosen کشادن kushaudun, محلول نمودن muhlool numoodun. v. *to loose, relax, part.*

Looſeneſs (*unfixedneſs*) عدم قراري aduma kuraure, بي پايداري bé païdauré, عدم استواري aduma uſtuwauré. (*flabbineſs*, *laxity*) رخا rukha, رخاوت rukhawwut, رخوت rukhuwwut, سستي ſuſté, خرع khuraa, خراعت khuraat, سهطلت ſuhtulut. (*irregularity*) عدم ترتيب aduma turteeb, عدم نظام aduma nizaum. (*want of chaſtity*) عدم پاكي aduma pauké, عدم طهارت aduma tuhaurut, بی پرهيزي bé purhazé, شهوت ſhuhwut, شوخي ſhookhé. v. *diſſoluteneſs*, *laſciviouſneſs*.—(*a diarrhœa*) اسهال iſ-haul, اسهال شكم iſ-haula ſhikum, رفتن شكم ruftuna ſhikum, لين lein, لينت leinut, جهاف juhauf, تار taur. *To have a looſeneſs* اسهال شكم داشتن iſ-haula ſhikum dauſhtun, فراكرفتن furagooriftun. v. *flux*.—*To give a looſeneſs* اسهال دادن iſ-haul dadun, مشي كردن muſhé kirdun, مشو اوردن muſhoo awurdun, امشا كردن imſha kirdun, تخريط ساختن tukhreet ſaukhtun.

To LOP (*trees*) حطاب كردن hutaub kirdun, پيراستن peerauſtun, تشذيب كردن tuſhzeeb kirdun, تقضب ساختن tukuzzub ſaukhtun, شهر نمودن ſhumr numoodun, صرم ساختن ſurum ſaukhtun, قطع كردن kuta kirdun, قصر ساختن kuſr ſaukhtun, بخسودن bukhſoodun. v. *to cut*.

A lop, *lopping* حطاب hutaub, جداد judaud, قطاع kuttaa, فرخو furkhoo.—*A lopper* حطاب كر huttaub gur, جداد كننده judaud koonindeh.

LOQUACIOUS كويا gooï-a, پركوي purgooï, بسكوي buſgooï, كلماني kulumauné, قوال kuwwaul, مقوال mukwaul, تقولت tukoolut, تقوالت tukwaulut, قوول ku-ul, مفوه mufawwih, مكثار mukſaur, مكثير mukſeer, همار humaur, هندليق hinduleek, نغربج nufreej, فاهي fauhé, فيه fei-uh, فيهت fei-uhut, خزرافت khyzraufut. v. *blabbing*.—*Loquacity* پركويي pur gooï-é, كثرت كلام kuſruta kulaum, قيل و قال keil ou kaul, كفت و كوي guft ou gooï, همرت humurut, لخا lukha.

A LORD سلطان ſultan, سرور ſurwur, صاحب ſahib, خداوند khodavund, خديو khudé-oo, سپهدار ſipuhdar, مير meer, امير ameer, حاكم haukim, والي vaulé, كتخدا kutkhoda, ميراث كيرا meeraus geera, سيد ſeid, مولا or مولي moola, بك beg, پاشا paſha, اغا agha, دولتمند dowlutmund. v. *ſovereign*, *governor*, *ruler*, *maſter*, *noble*.

To lord ضبط كردن zubt kirdun, سلطنت نمودن ſultanut numoodun, حكم كردن hookum kirdun, حاكم بودن haukim boodun. v. *to govern*, *rule*.

Lordlineſs, v. *dignity*, *pride*.—*Lordly*, v. *proud*; *proudly*, *imperiouſly*.—*Lordſhip*, v. *dominion*, *eſtate*.

To LOSE زياني كردن zé-auné kirdun, گزايش يافتن kuza-éſh é-aftun, ضايع كردن za-é-a kirdun, غايب ساختن gha-éb ſaukhtun, كم كردن gum kirdun, تله دادن tulleh dadun, بهيدن eehédun, يوا نمودن é-oo-a numoodun, ياوه كردن é-aweh kirdun, ويدن weedun, ويديدن weedédun, تضييع نمودن tuzei-é-a numoodun, اضاعت كردن iza-at kirdun, خسران يافتن khuſraun é-aftun, تلف نمودن tuluf numoodun, تباه بردن tubah burdun. *To loſe one's ſelf* كم شدن gum ſhoodun. *To loſe one's labour* عبث جفا كشيدن abis jufa kuſhédun, بي فايده تعب بردن bé fa-édeh taab burdun, بياطل ازار و زحمت كشيدن bebautil azaur ou zuhmut kuſhédun. *To loſe at play* باختن baukhtun, نقصان در قمار كردن nukſaun dur kumaur kirdun, در قمار باختن dur kumaur baukhtun. v. *game*.—*To loſe the remembrance of any one's ſervices* كم كردن نعمت كسي را gum kirdun namuta kuſséra. *To loſe houſe and home* (*to be driven from one's country and friends*) كم كشتن دار و ديار gum guſhtun daur ou dé-aur. *To loſe the way* كمراه شدن gumrah ſhoodun, اواره و سركردان بودن awaureh ou ſurgurdaun boodun, بي راه كشتن bé rauh guſhtun, ضال نمودن zaull numoodun, يوا بودن é-oo-a boodun, خسر شدن khuſr ſhoodun, خاسر بودن khauſir boodun. v. *to wander*.—*To loſe hope* اميد كم كردن umeed gum kirdun, نا اميد شدن na umeed ſhoodun. *To looſe courage* دلشكستكي يافتن dilſhakuſtugé é-aftun, مكسور القلب شدن mukſooru'l'kulb ſhoodun, دل پريشان نمودن dil purraſhaun numoodun. *To loſe an opportunity* فرصتي فوت كردن furſuté foot kirdun, فوت فرصت ساختن foota furſut ſaukhtun. *To loſe time* ايامي تلف ساختن a-é-aumé tuluf ſaukhtun. *To loſe idly the precious hours of life* تضييع اوقات عمر عزيز كردن tuzei-é-a awkauta umra azeez kirdun. *To loſe a battle* شكست خوردن ſhakuſt khoredun, در جنك باختن dur jung baukhtun, شكستكي يافتن ſhakuſtugé é-aftun.—*Loſeable* ممكن ضايع mumkina za-é-a.

A loſer ضايع ياب za-é-a é-aub, كم سازنده gum ſauzindeh, نا كاسب na kauſib.

Loſs زيان zé-aun, زياني zé-auné, گزايش guza-éſh, اتلاف ittilauf, تلف tuluf, نقص nuks, نقصان nukſaun, ضر zurr, ضرر zurur, خسار khuſaur, خسارت khuſaurut, خسير khuſeer, خاسر khauſir, خسر khuſr, خسران khuſraun, مضرت muzurrut, كزند guzund. v. *deprivation*, *deſtruction*, *miſs*.—*To ſuffer a loſs* گزايش يافتن guza-éſh é-aftun, زياني كردن zé-auné kirdun. v. *to loſe*.

A LOSEL, ياوه تاز é-aweh tauz. v. *ſcoundrel*.

LOST ضايع za-é-a, غايب gha-éb, ياوه é-aweh, ضياع zé-aa, ضيع zé-a, كم gum. *To be lost* كم شدن gum shoodun, ياوه بودن é-aweh boodun, ضياع كشتن zé-aa gushtun, غايب شدن gha-éb shoodun.

A LOT قرعت kuraat, حصه hisseh, بهره buhreh, بشك bishk, فال faul, بخت bukht, قسمت kusmut, قسم kysm, كعبتين kaabteen. v. *fortune, portion.* — *A distributer of lots* ضارب zaurib, حصه بخش hisseh bukhsh. *To cast* or *draw lots* قرعت محارضت نمودن muhaurizut numoodun, قرعت رمي كردن kuraat rumé kirdun, بشك زدن bishk zudun, حصه ضارب كردن hisseh zaurib kirdun, بخت كشيدن bukht kushédun.

LOTE (*tree*) دوم dawm, حندقوق hindukook, حندقوقا hindukooka. — *The wild mountain lote-tree* ضيال zei-aul, اشكل ashkul, اشكلت ashkulut. *The Egyptian lote-tree* جلجان مصري juljauna mesré, بشنين bushneen.

LOTION غسل ghusl, شو shoo, شست shust, شستكي shustugé. v. *washing.*

A LOTTERY حصه بخشي hisseh bukhshé.

LOUD زو بلند اواز zu bulund awauz, اواز زن awauz zun, بانك ساز baunk sauz, با نوا ba nuwa, با ندا بلند ba nida bulund, هنكامه كير humgaumeh geer, قراقف kuraukuf. v. *noisy, clamorous, turbulent.*—*A loud wind* باد مهداج baud muhdauj. v. *wind.* — *A loud voice* اواز بلند awauza bulund بانك baunk. *To cry with a loud voice* بانك زدن baunk zudun, هنكامه كردن hungaumeh kirdun, بلند اواز دادن bulund awauz dadun.

Loudly با بلند اواز ba bulund awauz, با هنكامه ba hungaumeh, با شماته ba shumauteh. v. *noisily.*

Loudness بانك baunk, بلند اوازي bulund awauzé, شماته shumauteh, هنكامه hungaumeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, ندا nida, فرياد furé-aud. v. *clamour, noise, turbulence.*

LOVE عشق yshk, معشق mashuk, سودا sowda, مهر mihr, ميلان mei-laun, محبت mohabbut, حب hubb, اخلاص ikhlaus, علق aluk, دوستي doosté, مودت muwuddut, شوريدكي shoorédugé, صبابت subaubut, ضمانت zumaunut, عطوفت utoofut, ود wudd, تيوا teewa, وجد wujid, زمانت zumanut, موضعت mouzaat, ومق wumik, مقت mukt, رنو runu-oo, مهر و محبت و ود و الفت mihr ou mohabbut ou wudd ou aluft. v. *fondness, kindness, friendship.*—*Sincere love* محبت بي غرضانه mohabbut bé ghurzauneh, حقيقت hukeekut. *The love of one's country* حب الوطن hubbu'l'wutun. *Paternal love* عطوفت پادريه utoofuta padereyeh. *To love* (*as a friend*) دوستي داشتن doosté daushtun, ياري نمودن é-auré numoodun, محب بودن mohybb boodun, مودت بردن muwuddut burdun, عطوفت نمودن utoofut numoodun. *To be in love* عاشق شدن aushik shoodun, عشق يافتن yshk é-aftun, الفته بودن alufteh boodun, شوريده كشتن shoorédeh gushtun, مجنون شدن mejnoon shoodun. v. *to like, esteem, value.* — *Distractedly in love* شوريده shoorideh, شيدا sheida, عاشق ديوانه aushika deewauneh, عاشق مفتون aushika muftoon, الفته alufteh, سودايه مبتلا sowda-yeh mubtila, مدله mudulleh. — *To make love* زن را ناز و نياز كردن zunra nauz ou né-auz kirdun, عشق نمودن yshk numoodun, اظهار محبت كردن izhaura mohabbut kirdun, تعشق ساختن taashuk saukhtun. v. *to court.* *To love one another* هم ديكررا دوست داشتن hum deegurra doost daushtun, اخلاص بهم ديكر نمودن ikhlaus behum deegur numoodun. *The harmony of love and musick* احنك وجد و سماع ahunga wujid ou sumaa. *For the love of God* في سبيل الله fi sebilillah, حسبة لله husbutan lillah.—*A love-letter* عشق نامه yshk nameh.

Lovelily بر وجه نازنين bur wujha nazneen, حسنانه husnauneh, جمالا jumaulan.

Loveliness حسن husn, محبوبي muhboobé, جمال jumaul, رونق roonuk, ظرافت zuraufut, خوبي khoobé, خوشي khooshé, شكوهه shukooheh, شيرين كاري sheereen kauré. v. *gracefulness.*

Lovely محبوب muhboob, خوش khoosh, ذو جمال zu jumaul, نازنين nauzneen, نازنده nauzindeh, شيرين كار sheereen kaur, خوب khoob, ذو خوب رو zu khoob roo. v. *graceful.*

A LOVER عاشق aushik (plur. عشاق ushshauk), معشوق maashook (fem. معشوقت maashookut. v. *mistress*) محبوب muhboob, حبيب hubeeb, محبوب نازنين muhbooba nauzneen, محب mohybb, دلدار dildar, طلب tulub, دوستدار doostdar, دوستي doosté, ود wudd (pl. وددا wududa, اود awudd), يار é-aur, بست bust, بت but. *A lover and his mistress* معشوق و معشوقه maashook ou maashookeh, حبيب و حبيبت hubeeb ou hubeebut, المحبوب و المحبوبت almuhboob ou almuhboobut, عاشق و عاشقت aushik ou aushikut, طلب و طلبت tulub ou tulubut.—*The soothing expressions of lovers* ناز nauz, ناز و نياز nauz ou né-auz, نواز nuwauz. *To toy as lovers* نازان نمودن nauzaun numoodun, نازيدن nauzédun, شيوه باختن sheeweh baukhtun, عشوت زدن yshwut zudun.

Lovesick الفته alufteh, دلخسته dilkhusteh, شوريده shoorédeh, مجنون mejnoon, شيدا sheida, ذو عاشق ديوانه zu aushika deewauneh, ذو عاشق مفتون zu aushika muftoon, مدله mudullih.

Loving عشيق aſheek, محب mohybb, ذو محبت zu mohabbut, عشق نما yſhk numa. v. *friendly.*

Loving-kindneſs نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut, اهستكي ahuſtugé, مرحمت murhumut, شفقت ſhufkut. v. *mercy, tenderneſs.*

Lovingly عشيقانه aſheekauneh, با محبت ba mohabbut, با خير خواهي ba kheir khauhé.

To LOUNGE اواره شدن awaureh ſhoodun, اواري خوردن awauré khoredun, بی كار شدن bé kaur ſhoodun.

A lounger اواره awaureh. v. *idler.*

A LOUSE سپس ſupus, اسپس aſpus, قمل kuml, قملت kumlut, شبس ſhubs, شبش ſhubſh, شپش ſhubpſh, اشبس aſhbus, حمك humik, حطا huta, حطو hutoo, حطاءت hutaat, ام طلحت umma tulhut, هرنع hurna, هرنوع hurnuwa, هرنعت hirnaat. *A wall* or *paper-louſe* فسافس fuſaufus.

Louſily بطور حقير betoora hukeer, بروجه ذليل bur wujha zuleel, قملانه kumilauneh. v. *meanly.*

Louſineſs قملي kumilé, شپسينی ſhupuſeené.

Louſy قمل kumil, شپسين ſhupuſeen, ذو حطا zu huta. v. alſo *mean.*

Lout, v. *clown, ruſtick.*

LOW (*not high*) نا بلند na bulund, غير علي ghire-a ala, نا رفيع na rufé-a, فرو furoo, غير مرتفع ghire-a murtufa, نا افراز na efrauz, شيو ſheev, فروتن furootun.—(*mean, abject*) حقير hukeer, دون doon, دنی duné, پست puſt, خور khoor, طريح tureeh (plur. طرحی turha), فرومايه furooma-éh, مسكين meſkeen, اهل مسكنت ahla meſkinut, كمينه kumeeneh, كندخانه khundkhauneh, نا ستوده na ſutoodeh. v. *diſhonourable, depreſſed, humble.* — (*deep*) دور فرو door furoo, زورا zoora, درن durin, غور ghoor, عميق ameek.—(*not loud*) نا بلند اواز na bulund awauz, نا بانك زن na baunk zun. — *To be low in the world* تنك شدن tunk ſhoodun, تنكدست بودن tunk doſt boodun. v. *to be poor.* — *Low ground* وحجت wuhjut. v. *lowland.*

To low. v. *to lower.*— *To low as a cow* خوار كردن khuwaur kirdun, جار ساختن jaar ſaukhtun, جوار نمودن juwaur numoodun, جوور كردن ju-oor kirdun, بجوار ساختن bujuwaur ſaukhtun, سدا كردن كاو ſuda kirdun ka-oo, اواز دادن كاو awauz dadun ka-oo, بانك زدن كاو baunk zudun ka-oo.

To lower (*bring* or *let down*) فرود اوردن furood awurdun, فروشتن furooſhtun. *To lower the head* سر فرو كردن ſur furoo kirdun. *To lower* or *cauſe to ſubmit* فروتن ساختن furootun ſaukhtun. *To lower (fall, grow leſs)* افتادن uftaudun, كمتر كشتن kumtur guſhtun, كمين شدن kuheen ſhoodun. v. *to ſink.* — (*to appear dark, ſtormy, gloomy*) تاريكی نمودن taureeké numoodun, با ظلمت پوشيده شدن ba zulmut poſhédeh ſhoodun, ظلمت اندوختن zulmut andookhtun, تيره كشتن teereh guſhtun. — (*to look ſullen*) زبين پرچين نمودن zubeen purcheen numoodun, نكاه ظلمت الود نمودن nigauh zulmut alood numoodun. v. *to frown.*

A lower, lowering (*cloudineſs*) تاريكی taureeké, ظلمت zulmut, سياهي ſé-auhé. — (*gloomineſs of countenance*) زبين پرچين zubeen pur cheen, نكاه ظلمت الود nigauh zulmut alood, روي غضب الود rooï ghuzb alood, پيكر peikura, تيره teereh.

LOWER (*comparative of low*) فروتر furootur, كمتر kumtur, اسغل asful, زيرتر zeertur, زيرين zeereen. v. *inferiour.*—*The lower part of any thing* فروداشت furoodaſht, پايين paï-én. *Loweſt, lowermoſt* فروترين furootureen, كمترين kumtureen, اسغل asful, زيرترين zeertureen, فروديد furoodeed.

Low-land ميطا meeta, رهو ruhoo, هضم huzim (plur. هضام huzaum), ماوت mawut, دلصت duliſut, وحجت wuhjut.

Lowlily (*without pride*) متواضعانه mutuwauza-auneh, بی غرور bé ghuroor, غير تكبر ghire-a tukubbïr, با فروتني ba furootuné. — (*meanly*) حقيرانه hukeerauné, با خوري ba khooré.

Lowlineſs (*humility*) تواضع tuwauza, عدم تكبر aduma tukubbir, بي غروري bé ghurooré, خشوع khuſhuwa. v. *ſubmiſſiveneſs.* — (*meanneſs*) پستی puſté, كميني kumeené, پاييني paï-éné, خوري khooré, ذل zull, حقيريت hukeeré-ut, دونی dooné. — (*want of dignity*) عدم كرم aduma kurim, عدم عظمت aduma azmut.

Lowly (*humble*) فروتن furootun, بي تكبر bé tukubbir, بي غرور bé ghuroor, متواضع mutuwauza. v. *ſubmiſſive.*—(*mean*) حقير hukeer, دون doon, ذليل zuleel, خور khoor. — (*without dignity*) بي كرم bé kurim, غير عظمت ghire-a azmut.

Lowneſs (*want of height*) عدم ارتفاع aduma irtifa, عدم بلندي aduma bulundé. — (*meanneſs*) خوري khooré. v. *lowlineſs.* — (*dejection*) سودا ſowda, تنكدلي tunkdilé, دلشكستكي dilſhakuſtugé, كش سياه kuſha ſé-ah.

Low-ſpirited دلتنك diltunk, دلشكسته dilſhakuſteh, تيره دل teereh dil, ضنوكت zunookut. v. *dejected.*

LOYAL صادق ſaudik, ذو حقيقت zu hukeekut, وفا پيوست wufa pivuſt, غير حيله ghire-a

heeleh, بی غدر bé ghudr, امين ameen, ذو صداقت zu ſudaukut, امانت دار imaunut dar.

A loyaliſt اهل صداقت ahla ſudaukut, وفا دار wufa dar, صداقت كار ſudaukut kaur, صاحب وفا ſahib wufa.

Loyally با صداقت ba ſudaukut, صادقانه ſaudikauneh, با حقيقت ba hukeekut, با وفا ba wufa.

Loyalty صداقت ſudaukut, وفاداري wufadauré, وفا wufa, حقيقت hukeekut, صداقت كاري ſudaukut kauré.

A LUBBARD, *lubber* اواره awaureh, سنداو ſindaw. v. *idler, booby.* — *Lubberly* خيره دست kheereh doſt, نا سازكار na ſauzkaur, بی نزاكت bé nuzaukut, غير مناسب ghire-a munauſib. v. *aukward, clumſy, lazy:* alſo *clumſily, lazily.*

To LUBRICATE نسو كردن nuſoo kirdun, ملص ساختن mulis ſaukhtun. v. *to ſmoothe, make ſlippery.*—*Lubricity* مزلقت muzlikut, ملص mulis.

LUCID, *lucent* روشن roſhun, منير muneer, نوراني nooraúné, تابان tabaun, شعله دار ſhaleh dar, وقاد wukaud. v. *bright, glittering, tranſparent.*—*A lucid interval* (*in madneſs*) نوبت ديوانكي noobuta dévaunugé.

LUCK بخت bukht, بهره buhreh, روزي roozé, ستاره ſitaureh, طالع ta-ala.—*Good luck, luckineſs* نيك بختي neek bukhté, اختر akhtur, نيك اختري neek akhturé. *Bad luck* بد بختي bud bukhté, عدم اختر aduma akhtur. v. *fortune, chance: accident.* — *O what luck!* حبذا طالع hubbuza taula.

Luckily با دولت و اقبال ba dowlut ou ikbaul, بختيارانه bukhté-aurauneh. v. *fortunately.*

Luckleſs بي بخت bé bukht, بی طالع bé taala, بی بهره bé buhreh. v. *unhappy, unfortunate.*

Lucky بختيار bukhté-aur, اقبال ikbaul, قوي بخت kooï bukht, نيك بخت neek bukht, ذو طالع zu ta-ala. v. *fortunate.*

LUCRATIVE سودمند ſoodmund, مفيد mufeed, نافع naufa, رابح raubih, رابحت raubihut, فايده اور fa-édeh awur, ذو منفعت zu munfaat. v. *advantageous.*

Lucre فايده fa-édeh, منفعت munfaat, سود ſood, اندوخش andookhiſh, كسب kuſb. v. *gain.*

To LUCUBRATE (*ſtudy in the night-time*) احياي ليل كردن ihei-a-é leil kirdun, تبييت ساختن tubei-ét ſaukhtun. — *Lucubration* احياي ليل ihei-a-é leil, تبييت tubei-ét.

Luculent, v. *clear, tranſparent: evident.*

LUDICROUS لعبي laabé, ذو لطيفت zu luteefut, طناز tunnauz, سامد ſaumid, لاغ ساز laugh ſauz. *Any thing ludicrous* العبت ulubut.

Ludicrouſly لعبيانه laabé-auneh, طنازانه tunnauzauneh, سامدا ſaumidan. — *Ludicrouſneſs* لاغ laugh, لعب la-éb, ملعبت mulaabut, ملعب mulaab, طنز tunz.

To lug, v. *to draw, drag, pull.*

LUGGAGE اسباب aſbaub. v. *baggage.*

Lugubrious, v. *mournful, ſorrowfnl.*

LUKEWARM (*moderately warm*) نيم گرم neem gurm, معتدل maatudil. *Lukewarm water* خليش khuleeſh, فاتر fautir, فاتور fautoor.—(*indifferent, not zealous*) ذو برودت zu buroodut, بی نرم دلي bé nurm dilé, بی غيرت bé gheerut. — *Lukewarmly* نيم گرمانه neem gurmauneh, معتدلا maatudilan. — (*coldly, indifferently*) با برودت ba buroodut, بطور نا نرم دل betoora na nurm dil.—*Lukewarmneſs* نيم گرمي neem gurmé, معتدلي ma-atudilé. — (*indifference*) برودت buroodut, عدم غيرت aduma gheerut.

To LULL تنويم كردن tunweem kirdun, تهجيد ساختن tuhjeed ſaukhtun, انامت كردن inaumut kirdun, خوابانيدن khaubanédun, خواب الود ساختن khauba lood ſaukhtun. v. *to calm, quiet.*

A lullaby اوازه خواب ساز awauzeh khaub ſauz.

LUMBER اسباب گران aſbauba guraun, اثقال aſkaula ſukaul. — *To lumber* (*to throw about goods, &c. in confuſion*) اسباب برهم زدن aſbaub burhum zuddun, اثقال درخلط انداختن aſkaul dur khult andaukhtun. — (*to move heavily*) با گراني حركت كردن ba guraunė hurukut kirdun, دير پروازي نمودن deir purwauzé numoodun.

A LUMINARY نور noor, ضيا zé-a, شعله ſhaaleh, چراغ churaugh, شمع ſhuma, روشني roſhuné. v. *light.* — *The greater and leſſer luminaries* (*the ſun and moon*) نيرين neirein. *The greater luminary* نير اعظم neira é-azim. v. *ſun.*— *The leſſer luminary* نير اصغر neira aſghur. v. *moon.*

Luminous پر نور pur noor, ذو نور zu noor, منير muneer, شعله دار ſhaaleh dar, روشن roſhun, سنان ſunaun, لامع lauma, ساطع النور ſauty-u'n'noor. v. *bright, ſhining.*

A LUMP (*ſmall maſs*) لقمه lukmeh, قطعت kutaat, فضلت fuſlut, پاره paureh, پارچه paurcheh, شرحه ſhurheh. v. *fragment, piece.*—*A lump of dough* or *paſte* خمير khumeer, كنده kundeh, زوا zuwa, خبزت khubzut. *A lump of gold* or *ſilver* سومپاره ſoompaureh, سبيكه ſubeekeh. *A lump of clay* ضرغاطت كل zurghaututa gill, كتلت kutlut.—*The lump* (*groſs*) جماع jumaa, عظم yzum. v. *maſs.* — *To lump* (*take in the groſs*) در جماع گرفتن dur jumaa gooriftun. — *Lumping, lumpiſh* گران guraun, عظيم الجسم azeemu'l'jiſm, جسيم

jufeem. v. *heavy, large.* — *(dull)* خيره kheereh, احمق ahmuk. v. *stupid.* — *Lumpishly* با گراني ba guraunė. v. *heavily.* — *(stupidly)* كندانه kundauneh, با خيره سري ba kheereh furé. — *Lumpishness* سر سامي furfaumé, نا شناسي na shinausé. v. *dullness, stupidity.* — *Lumpy (full of lumps)* پر لقمه pur lukmeh, كنده دار kundeh dar.

LUNACY ديوانكي dévaunugé. v. *madness.*

Lunatick ماهي mahé, ديوانه dévauneh. v. *mad.*

A lunatick اهل ديوانكي ahla dévaunugé.

LUNAR قمري kumré, ماهي mauhé.

Lunated (like a crescent or *half moon)* تهليل tuhleel, هلال اسا hulaul afa.

A lunation (revolution of the moon) دور قمر doora kumr, تقمير tukmeer, ماه mah, شهر shuhr. v. *month.*

A LUNCHEON پاره paureh, قطعت kutaat.

A LUNETTE ماهچه mahcheh.

The LUNGS شخار shukhaur, فواد fu-aud, عصيب afeeb (plur. اعصبت é-afibut), سحر fuhr (plur. سحور fuhoor, اسحار af-haur). — *Lunged* مسحرت muf-hurut. *Lung grown* لسق lufuk.

A LUNT ريشته reeshteh. v. *linstock.*

A LUPINE ترمس turmus.

To LURCH حيله كردن heeleh kirdun. v. *to deceive.* — *(to devour)* بلع كردن bula kirdun. — *(to disappoint)* محروم ساختن muhroom faukhtun. — *(to pilfer)* استراق كردن istirauk kirdun. v. also *to lurk.* — *A lurcher,* v. *lurker; glutton.*

A LURE كشاكش kushakush, بنك bunk, جذبت juzbut, نوازش nuwauzish, يم yem, ازمايش azma-ésh. v. *enticement.* — *To lure* كشاكش نمودن kushakush numoodun, بنك ساختن bunk faukhtun, ازمودن azmoodun. v. *to attract, entice.* — *A lure for a hawk* بفتره bufturch. *To lure a hawk* بازرا اواز دادن bauzra awauz dadun, سرنافرا بفتره نمودن furnaufra buftureh numoodun.

To LURK كمين ساختن kumeen faukhtun, دري كردن duré kirdun, پنهان بودن pinhaun boodun, نهفتن nuhuftun, پوشيده شدن poshédeh shoodun. *A lurker* كمين ساز kumeen fauz, كمينداز kumeendar. — *A lurking place* كمينكاه kumeengah, كمينكه kumeenguh, كمي kumé, كمون kumoon, ميران meeraun, مارز maaruz, سمج fumj, سمجه fumjeh, سمچه fumcheh. v. *den, hunter.*

LUSCIOUS شيرين sheereen, لذيذ luzeez, با مزه ba muzeh. v. *sweet, delicious.* — *(too sweet)* كثير اللذيذ kufeeru'l'luzeez, شرين با تشديد sheereen ba teshdeed. — *Lusciously* بطور كثير اللذيذ betoora kufeeru'l'luzeez. — *Lusciousness* كثير اللذيذي kufeeru'l'luzeezé.

LUST شهوت shuhwut (plur. شهاوت shuhawut), هوا hawa, هوس hawus, فجور fujoor, فسق fysk, هواي نفساني hawa-é-nufsaune, هوا و هوس hawa ou hawus, نفس nufs, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس toukauna nufs, توقان toukaun, شوخي shookhé, سودا fouda, طمع tuma, ارزوي نفس arzoo-é nufs, اغتلام ightilaum, غلم ghulum, هكاع hukaa, حرارت hurau-rut, پروا purwa, حنا hina, شبق shubuk, قسح kufuh. — *To be a slave to lust* نفس غلبه كردن nufs ghulubeh kirdun. *To restrain lust* نفس ضبط ساختن nufs zubt fauktun. *To lust* شهوت پرست بودن shuhwut puruft boodun, هوس نمودن hawus numoodun, هواي نفساني داشتن hawa-é nufsauné daushtun, هبيب شدن hubeeb shoodun, اتش توقان يافتن autasha tookaun é-aftun.

Lustful شهوت پرست shuhwut puruft, ذو شهوت zu shuhwut, شهي shuhé, شهوان shuhwaun, فاسق faufik, نفسي nufsé, هواس hawaus, تشهيت tushhé-ut, ذو هوا نفساني zu hawa nufsauné, نفساني nufsauné, غلم ghilm, غلمت ghilmut, هباب hubaub, هبيب hubeeb, قسح kufih, شبق shubik, حرمان hurmaun, هديم hudeem. *A lustful man* اهل نفس ahla nufs, شهوت پرست shuhwut puruft, زاني zauné.

Lustfully با شهوت ba shuhwut, شهيانه shuhéauneh, با فجور ba fujoor, هواسا hawafan.

Lustfulness شهوت پرستي shuhwut purufté. v. *lust.*

LUSTILY با تندرستي ba tundurufté, باقوت زاتيت ba kuwwuta zauté-ut. v. *vigorously.*

Lustiness, Lustihood, تندرستي tundurufté, قوت زاتيت kuwwuta zauté-ut, توانايي tuvvanaï-é, توان tuvvaun. v. *vigour.*

LUSTRATION ابدست aubdoft. v. *ablution.*

LUSTRE *(brightness)* روشنا roshuna, ضيا zé-a, شعله داري shaaleh dauré, اب aub, رونق roonuk, فر fur, تاب taub. v. *splendor, glitter.* — *(renown)* نام naum, نامداري naumdaré, بزركواري buzurguwauré, عظمت azmut, كرامت kuraumut. v. *eminence.* — *A lustre* or *sconce with lights* چراغدان churaugdan, تريا turé-a. *A lustre, lustrum (space of five years)* پنج سالكي punj faulugé.

Lustrous, v. *bright, luminous.*

LUSTY تندرست tunduruft, ذوقوت زاتيت zu kuwwuta zauté-ut, توانا tuvvana. v. *vigorous.*

A LUTE بربط barbut. v. *harp.*

To LUXATE *(disjoint)* ايها كردن a-éha kirdun, منفك ساختن munfik faukhtun, منخرع نمودن munkhura numoodun, فسخ كردن fuskh kirdun, وثيت نمودن wufé-ut numoodun. v. ...

dislocate. — *Luxation* فسخ fusikh, انخلاع inkhila, ايها a-éha.

LUXURIANCE, *luxuriancy* كثرت kusrut, وفرت wufrut, وفرت و كثرت wufrut ou kusrut, فضلت fuzlut, فضالت fuzaulut, افضال ifzaul, فراواني firawauné, زخر zukhr, زخور zukhoor.

Luxuriant كثير kuseer, موفور moufoor, وافر waufir, فراوان firawaun, عفو afoo, كثير و وافر kuseer ou waufir, فايض fa-éz, كثا kusa, تكثيث tuksé-ut, هدور hudoor, جنون junoon, تروح turuwwuh, وبص wubis.

Luxuriantly بطور كثير و وافر betoora kuseer ou waufir, وافرانه waufirauneh, كثيرا kuseeran.

To luxuriate or *grow luxuriant* تروح نمودن turuwwuh numoodun, تكثيث بودن tuksé-ut boodun, جنون شدن junoon shoodun, ايساب نمودن a-ésaub numoodun.

Luxurious (*delighting in the pleasures of the table*) صاحب ذوق و نعيم sahib zook ou na-ém, اهل ذوق و صفا ahla zook ou sufa, ذو عيش و عشرت zu a-ésh ou ishrut. v. *delicious*, *voluptuous*, *lustful*, *luxuriant*.

Luxuriously با عيش و عشرت ba a-ésh ou ishrut, با ذوق و صفا ba zook ou sufa, دلخوشانه dilkhooshauneh.

Luxury, *luxuriousness* صفا sufa, ذوق zook, عيش و عشرت a-ésh ou ishrut, ذوق و صفا zook ou sufa, ذوق و نعمت zook ou namut, دلخوشي dilkhooshé. v. *voluptuousness*, *lust*, *luxuriance*, *delicacies*.

LYCANTHROPY (*a kind of madness in which men have the quality of wild beasts*) قطرب kutrub, غول ghool, خليع khulé-a, خيلع kheela.

LYING (*telling a lie*) دروغ كوي duroogh gooï, كذب زن kizb zun, بهتان كر buhtaun gur, خلاف بند khilauf bund. (*reclining*) هكوع hukuwa, منزرق munzuruk, منسطح munsutih, نشين nisheen. — *Lying in bed* پستر نشين pister nisheen, صاحب فراش sahib furaush. — *Lying hid* نهفته nuhufteh, پنهان pinhaun. v. *hid*.

LYMPH اب aub. v. *water*.

A LYNX وشق washak, ابو معاويت abu muawé-ut, شايه sha-éh, پارس pars, يوز yooz.

A LYRE بربط barbut. v. *harp*.

M.

M has, in English, one unvaried sound; and is expressed, in Arabick and Persian, by م ; as ماه mah, قمر kumr, جلم jilm, *The moon*.

MACCARONI (*thin paste*) چنكال chungaul.

A MACE (*sceptre*) اشتلحونا ishtulhoona. (*a club*) تبرزين tuburzeen, كورز goorz, پلاتكين pulautukeen. (*a spice*) بسباسه busbauseh, بزبازه buzbauzeh, بزباز buzbauz, چاركون chaurgoon, كل جوزبوا gul joozboo-a, جوز كل هندي gul hindé jooz. — *A mace-bearer* محضر muhzir, اشتلحونا بر ishtilhoona bur, پيشادنك peishadunk.

To MACERATE (*make lean*) لاغر كردن laughur kirdun, نحيف ساختن nuheef saukhtun, انضا نمودن anza numoodun. (*to mortify the flesh*) اهلاك نفس كردن ihlauka nufs kirdun, رياضت نمودن ré-auzut numoodun, كسر نفس ساختن kusra nufs saukhtun. (*to steep almost to solution*) اغاريدن aghaurédun, اغار ساختن aghaur saukhtun, ترطيب كردن turteeb kirdun, خيسانيدن kheesaunédun, تبييث ساختن tumei-és saukhtun.

Macerated اغاريده aghaurédeh.

Maceration (*making lean*) لاغر ساز laughur sauz. (*mortification of the flesh*) رياضت ré-auzut, اهلاك نفس ihlauka nufs. (*steeping*) ترطيب turteeb, اغار aghaur, تبييث tumei-és, انقاع inkaa, مش mushsh.

To MACHINATE احتيال بستن ihté-aul bustun, مكر و حيله كردن mukr ou heeleh kirdun, غرض بافتن ghuruz bauftun, دولاب نمودن doulaub numoodun. v. *to contrive*, *plan*.

Machination غرض ghuruz, حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, ال aul, احتيال ihté-aul, كيد keid, قصد kusd, دولاب doolaub, فن funn, غدر ghudr, غبن ghubin. v. *contrivance*, *fraud*.

A MACHINE الت alut (pl. الات alaut) دولاب doolaub, منجنيق munjuneek, بلكن bulkun, پيتكاني peetkauné. v. *engine*.

Machinery التي aluté, منجنيقي munjuneeké, دولابي doolaubé, پيتكانكي peetkaunugé.

Macula, v. *spot*. — *To maculate*. v. *to stain*.

MAD ديوانه dévauneh, مجنون mejnoon, ذو جن zu jinn, الفته alufteh, اشفته ashufteh, معنون maanoon, بيخود békhood, بيهوش béhoosh, از عقل رفته uz akl rufteh, شيدا sheida, ملموم mulmoom (fem. ملمومت mulmoomut), مسلوس musloos, مشغوف mushghoof, دفنس dufnus, دفناس dufnaus, مشعوف musha-oof, مفتن muftun, الق alk, القى alka, مشغوع mushfuwa, اثول asoul (fem. ثولا soula). v. *furious*. — *To be mad with love* عاشق ديوانه شدن aushik dévauneh shoodun. v. *love*.

To mad, *madden* (*make mad*) ديوانه كردن dévauneh kirdun, مجنون ساختن mejnoon saukhtun. (*to be* or *become mad*) الفتن aluftun, اشفته شدن ashufteh shoodun, بيهوش بودن behoosh boodun, اشفتن ashuftun, ديوانه كشتن dé-

vauneh gushtun, شوريده شدن shoorédeh shoodun, مجنون بودن mejnoon boodun, شوريدن shoorédun, جن شدن jinn shoodun.

MADAM بيبي beebé, پيپي peepé.

MAD-BRAINED اتشي autashé, مخرور muhroor, دزاكاه duzshagah. v. *mad*.

A mad-cap صاحب جنون sahib junoon, اهل شوخي ahla shookhé.

MADDER فوه fooh.

A MAD DOG سك ديوانه suga dévauneh.

MADE (participle of *make*) كرده kirdeh, ساخته saukhteh, شده shoodeh, شونده shuvindeh, شو shoo, مفعول mufa-ool, مصنوع musnuwa, معمول maamool, منعمل munamil, صنيع suné-a, منفعل munfa-él. — *Finely made* مهسود mumsood, مجدول الخلق mujdoolu'l'khulk.

MADEFACTION اغار aghaur, فرغار furghaur, نم ساز num sauz. — *To madefy* نم ساختن num saukhtun, اغاريدن aghaurédun. v. *to wet*.

A MAD-HOUSE ديوانه خانه dévauneh khauneh, بيت المجنون beetu'l'mejnoon.

Madly بطور بيهوش betoora béhoosh, بر وجه مجنون bur wujha mejnoon, بي عقل bé akl, غير فهم ghire-a fuhm.

A madman مجنون mejnoon, صاحب بيهوشي sahib béhooshé, اهل مجنت ahla mejinnut, ديودار dévdar, ديو ستان dév sitaun.

Madness مجنوني mejnooné, جنون junoon, مجنت mujinnut, جنت jinnut, ديوانكي dévaunugé, شيدابي sheidai-é, بهم eehum, شعاف shu-auf, زب zubb. *The madness of youth* جنون الشباب junoonu'sh'shubaub.

A MADRIGAL (*pastoral song*) ادا شوبان ada shoobaun.

A MAGAZINE مخزن makhzin, خزينه khazeené, كنجينه gunjeeneh, كنجا gunja, نبر nubir (pl. انبار ambaur), انبارخانه ambaur khauneh, خورصلا khoresula, مخدع mukhda, مقلدت mukludut, مفتح muftuh.

A MAGGOT حيت hei-ut, دود dood. v. *grub*; also *caprice*, *whim*. — *Maggoty* پر دواد pur duwaud.

MAGI (*worshippers of fire*) مجوس majoos, مغان mughaun, ازر كشان azur kushaun, اهالي اتش پرست ahaulé autash purust. *One of the Magi* مجوسي majoosé, موبد mobud, مغ mugh, ازركشب azur kushb, ازركش azurkush, اتش پرست autaush purust, كبر guebre. *The religion of the Magi* مجوسيت mujoosé-ut. *A priest of the Magi* موبد mobud, موبذ mobuz (pl. موبذان mobuzaun, موابذت muwaubuzut). *To initiate one into the religion of the Magi* تمجيس كردن tumjees kirdun. *To be initiated into the religion of the Magi* تمجس بودن tumujjus boodun. *A festival of the Magi* ژواغر zshuwaughur, ژواكر zshuwaugur.

MAGICAL, *magick* سحاري suhhauré, جادويت مخصوص jauzoo-é-ut mukhsoos, جادوي پيوند jaudooï pivund, جادوكري منسوب jaudoogurë munsoob. — *Magically* سحاريانه suhhauré-auneh, از جادوبي uz jaudooï-é, با سحر ba suhr, مسحورانه mus-hoorauneh, بطور جادوكري betoora jaudoogurë.

Magick علم سحر ylma suhr, جادوبي jaudooï, سحر suhr, سحربازي suhrbauzé, افسون afsoon. v. *enchantment*.

A magician جادوكر jaudoogur, جادو jaudoo, ساحر sauhir, سحرباز suhrbauz, سحار suhhaur, نيرنك ساز neeruk sauz, نيرنك نما neerunk numa. v. *enchanter*, *necromancer*. — *Magicians* سحرت suhurut, جادوكران jaudooguraun, بطله butleh, نيرك سازان neeruk sauzaun.

MAGISTERIAL متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, عنفي unfé, انفان anfaun. v. *arrogant*, *lofty*, *proud*. — (*such as suits a lord or master*) واجب صاحب vajibu's'sahib, لايق سلطان laéka sultan, مستوجب كتخدا mustoojiba kutkhoda.

Magisterially متكبرانه mutukubbirauneh, مغرورا mughrooran. v. *proudly*. — (*suitably to a master*) بطور واجب الصاحب betoora vajibu's'sahib.

Magisterialness تكبر tukubbir, غرور ghuroor, مغروري mughrooré, v. *pride*.

MAGISTRACY منصب munsub, منصبداري munsubdaré, حكومت hookoomut.

A magistrate منصبدار munsubdar, (plur. مناصبداران munausibdaraun), پيشكار peishkaur, وازع wauza, صاحب منصب sahib munsub (plur. اصحاب مناصب as-hauba munausib), حكم hookum (plur. حكام hukkaum), خدك khuduk, ضابط zaubit (pl. ضوابط zuwaubut). *The magistrates of a city*) اعيان شهر a-é-auna shahur. *The chief magistrate of a village* دهقان dihkaun, خان ده khana duh.

MAGNANIMITY غيرت gheerut, شجاعت shujaat, دليري dilaré, دلاوري dilavuré, جوانمردي juvaunmurdé, مردانكي murdaunugé, تيز دلي taze dilé, جرات juraat, منش munish, نجدت nujdut, نجادت nujaudut.

Magnanimous زو غيرت zu gheerut, غيران gheeraun, دلير dilaure, تير دل taze dil, شجع shuja, جري الجنان, جنكي jungé, بهادر bahaudur,

juré-u'l'junaun, بلند همت bulund himmut, بالا همت bala himmut, پر دل pur dil, جسور jusoor, قدوم kudoom.—*Magnanimously* دليرانه dilarauneh, با غيرت ba gheerut, با منش ba munish, با شجاعت ba shujaat.

MAGNET اهن ربا ahun ruba, اهن كش ahun kush, سنك اهن كش sunk ahun kush, حجر الشيطان hujru'sh'sheitaun, كيا حجر ké-a hujr, مغنطيس maghnatees. v. *loadstone.*

Magnetical, magnetick اهن كش منسوب ahun kush munsoob, اهن ربا پيوند ahun ruba pivund, ذو مغنيطيس zu maghneetees. v. *attractive.*—*The magnetick needle* خبره نامه khubreh nameh, قبله نامه kebleh nameh.

Magnetism قوت اهن كش kuwwuta ahun kush, قدرت مغنطيس kudruta maghnetees, كشيش kusheesh. v. *attraction.*

MAGNIFICENCE جلال julaul, اجلال ijlaul, جلالت julaulut, مجد و اجلال mejd ou ijlaul, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, جلوه jilweh, شرف shuruf, عظمت azumut, كبريا kubure-a, عزت yzzut, شكوه shukooh, ملكوت mulkoot, كرم kurim, شغاف shufaud, شكفت shukift, بزركواري buzurguwauré, بزركي buzurgé. v. *grandeur, splendour.*

Magnificent عظيم azeem, كريم kureem, كبير kubeer, ذو عزت zu yzzut, عزيز azeez, بزركوار buzurguwaur, بزركانه buzurgauneh, جلول julool, جليل juleel, شكوت مقرون shukoot mukroon, شريف shereef, عزت سمات سعادت ايات yzzut simauta sa-adut a-é-aut, فخم fukhm, مفخم mufukhkhum, هماهي humaumé, وسط wusut, محتشم muhtushim, كو kaw, ذو هيبت zu heebut, كريمانه kureemauneh, عزت ماب yzzut maab, ذو رفعت zu rufaat. *A magnificent present* اوردني awurdune, پيشكش peishkush. *A magnificent man* صاحب عظمت sahib azumut, شكرف shigurf, نابغت naubighut (pl. نوابغ nuwaubugh), همام humaum, بزركوار buzurguwaur, اهل عزت ahla yzzut. v. *pompous, splendid.* — *Most magnificent* بزركترين buzurktureen, اكرم akrum, اعظم é-azum.

Magnificently با عظمت ba azumut, بزركانه buzurgauneh, كريمانه kureemauneh, با عزت ba yzzut, كبيرا kubeeran.—*To behave magnificently* تعظم كردن ta-azzum kirdun, استعظام ساختن iftazaum saukhtun, تعاظم نمودن ta-azum numoodun.

Magnified معزز mu-ezzuz, مفخم mufukhkhum.

A magnifier تبجيل ساز tubjeel sauz, تعظيم كننده taazeem koonindeh, معز mu-yzz.

To magnify تكريم كردن tukreem kirdun, تكبير ساختن tukbeer saukhtun, اعزاز نمودن é-azauz numoodun, تعظيم ساختن taazeem saukhtun, اجلال كردن ijlaul kirdun, تعزيز ساختن taazeez saukhtun, اعظام نمودن é-azaum numoodun, توقير كردن tookeer kirdun, تفخيم ساختن tufkheem saukhtun, مبالغت نمودن mubaulighut numoodun. v. alfo *to extol, exaggerate, exalt, elevate.*

Magnitude كثرت kusrut, پهنايي puhnaï-é, فزون fuzoon, وسعت wusaat, عرض erz, فسحت fus-hut, فراخي firaukhé, كرام kiraum, كرامي kiraumé, عظمت azumut, عظم yzum, كبر kubr, شيد sheed, شدت shuddut, كنديرت kundeerut, ورج wuruj, سري suré, سربر surbur, بوش boosh, نفس nufus, شغاف shufaud.

A MAGPIE غراب البين ghuraubu'l'bein, كلاغچه kulaughcheh, كلاژه kulauzsheh, كجله kujuleh, كجلك kujuluk, كچله kuchuleh, كندس kundus, كشكرت kushkurut, غلبه ghulbeh, كلچه kulcheh, عقوق akook, قچل kuchul, قلاوژون kulauwuzshoon, قزله kuzleh. *A green magpie* كرباسو kurbausoo, كرباسه kurbauseh, شقراق shukirrauk, اخطب akhtub.

A MAID, *maiden* بكر bukr, باكرت baukirut, ازاد azaud, دوشيزه doosheezeh, بتول butool, دخترينه dokhtereeneh, دختر dokhter, دخت dokht, دوخت dookht, بنت bint, بيضة الخدر beezutu'l'huzr, سربه surbeh, ماري mauré, درنشفته durra nushufteh, عذري uzré, خريد khureed, خريده khureedeh. v. *virgin, girl.*—*A bride-maid* واسطت wausitut. v. under *bride.* — *A charming maid* كنيز دل ارام kuneeza dil aram.

Maiden (adjective) بكري bukré, ازاد پيوند azaud pivund, دوشيزه منسوب doosheezeh munsoob, دختري dokhturé.

Maidenhead, maidhood بكارت bukaurut, دوشيزكي doosheezugé, درنشفتكي durra nushuftugé, عذرت uzrut, قضت kuzzut, كعبت kaabut, مهر muhr. v. *virginity.*—*To take a maidenhead* مفترع ساختن muftura saukhtun, ابتكار كردن ibtikaur kirdun, بكار نمودن bukaur numoodun. v. *to violate.*

Maidenhair (*a plant*) كزبر البير kuzburu'l'beir.

Maidenly بكر اسا bukr asa, باكرت مانند baukirut maunend, ازاد سا azaud sa. v. alfo *modest, gentle, timorous.*

A maid-servant خدمتكار كنيز khudmutkaura kuneez, نوكر nookur, كهدا kuhda, كنيز kuneez, كنيزك kuneezuk, رقيقت rukeekut, داه dauh, برده burdeh, قينت keinut (pl. قيان keiaun), ابد abd, مزالت muzaulut, عقدا akda, خدن khudin, خلايق khula-ék, غلامت gholau-

mut, اجيرت ajeerut, زني پرستار zunné puruſtaur, امت amut. v. *ſlave girl.* — *Servant maids* جواري juwauré, اما ima, زنان پرستاران zunnauna puru-ſturaun, قطين kuteen.

MAJESTICK شاهي ſhahé, زو جناب zu ju-naub, اهل وقار ahla wukaur, پادشاهي padſhahé, شاهرا مخصوص ſhahra mukhſoos, سلطنت ſul-tanut, سلطاني ſultauné, همايون huma-é-oon, زو الجلال ſhookut mukroon, شوكت مقرون zu'l'julaul, مبارك mubauruk, سعادتمند ſa-adutmund, زو جلالت zu julaulut, اهل هيبت ahla heebut, صاحب مهابت ſahib mohaubut. v. *auguſt*, *imperial*, *pompous*, *ſplendid*, *magnificent*, *lofty*, *ſublime*.—*Majeſtically* با عظمت ba azumut, شاهانه ſhahauneh, بر وجه همايون bur wujha hu-ma-é-oon, با جلالت ba julaulut, با هيبت ba heebut.

Majeſty جلالت julaulut, وقار wukaur, هيبت heebut, سلطنت ſultanut, مهابت mohaubut, جناب junaub, حضرت huzrut, تمكين tumkeen, شكوت ſhukoot, سبحات ſubhaut, سعودت ſa-oodut, كوكبه koukubeh. *The divine majeſty* حضرت حق huzruta hukk, حضرت الله huzrut ulla. v. alſo *dignity*, *grandeur*, *ſovereignty*, *power*.

MAIL (*cuiraſs*) جبه jubbeh, قردمان kurdu-maun, كچون kuchoon, جيش jeeſh, جوشن jooſhun, بكتر buktur, زره zurreh, خفتان khaf-taun, خفان khufaun, لبوس luboos, نقيذت nu-keezut (pl. نقايذ nuka-éz), درع dura (pl. ادرع adra, ادراع adraa, دروع duruwa), نيم neem, نجت nujis (pl. انجاث anjaus), مضاعفت muza-afut, مترست mutrufut, يلبه eelubeh, لامت lau-mut, كبز kubz, زيج zeej, سابري ſauburé, سابغت ſaubighut, زغفت zughfut, جوشان joo-ſhaun, نثرت nuſurut, نثلت nuſulut, جدلا judla, سرد ſurd, زرد zurd, سك ſukk, دلاص dulaus, نيم neem. v. *armour*.—*A double coat of mail* كرفكه kurufgé, مضاعفت muza-afut. *An impenetrable coat of mail* اسرت uſrut, جدلا judla. *Mail with which they arm horſes* شقه بند ſhukeh bund. *Armed with a coat of mail* زره پوش zurreh poſh, زيج پوشيده zeej poſhédeh, سلاح پوش ſillauh poſh, جبه پوش jubeh poſh, متدرع mutudurra, مدجج mudjuj. *A ringof a coat of mail* حبك hu-buk. *The intertexture of the rings of a coat of mail* زرد zurd, سرد ſurd. *A ſhort coat of mail* جبه چك jubeh chuk, دريع duré-a, دريعت duré-at, بدن budun. *A ſhort coat of mail worne under the clothes*, ; alſo *a garment worne under coats of mail* خفتان khaftaun, شليل ſhuleel. *A maker of coats of mail* جيشگر jeeſhgur, جبهجي jubehjé.

A mail (*cloak-bag*) جامه دان jaumeh daun, خورچين khorcheen, حقيبت hukeebut. v. *bag*.—(*a bag* or *bundle of letters*) چوال پر نامه chuwaul purnameh, دسته كاغذ doſteh kaughud.

To MAIM سقط كردن ſukut kirdun, خمش ساختن khumiſh ſaukhtun, تجذيم كردن tuj-zeem kirdun, زخم ساختن zukhim ſaukhtun. v. *to lame*, *wound*.

A maim سقطي ſukté, خمش khumſh, زخم zukhim, لنگي lungé, تصليم tuſleem, مجذم mujzim, تجذيم tujzeem. v. *wound*, *lameneſs*, *defect*.

Maimed تجديع tujdé-a, مصلم muſullum, سقط ſukt, جذيم juzeem, اجدع ajda, منقطع mun-kuta, مخبل mukhubbul.

MAIN (adjective) اول awwul, نخست nu-khuſt, مطلق mutluk. v. *chief*, *principal*.—(*im-portant*) گران guraun, مهم muhimm. (*forcible*, *violent*) ضربي zurbé, قوي kooï, شديد ſhudeed, توانا tuvvana. *The main* (*chief part*) جماع jum-ma, كثرت kuſrut, عظم uzm, معظم muzum, اصطمت uſtummut. v. *ſum total*.—*Main* or *main-force* شدت ſhudut, توان tuvvan, ضرب zurb, قوت kuwwut, قدرت kudrut. v. *violence*.—*The main* or *ocean* بحر محيط buhroo muheet, درياي محيط duré-a-é muheet, قاموس kaumoos, افسانوس ifsaunoos, عمان umaun.—*A main* (*ham-per*) زنبيل zumbeel. v. *baſket*.—*The main body of an army* جماع لشكر jummaa laſhkur, عامت سپاه aumuta ſippah. *The main chance* نفس الامر nuf-su'l'amr. *The Mainland*, *main*, or *continent* بر burr, يهما eehma. v. *earth*. — *The main land and main ocean* برو بحر burr ou buhr.

Mainly غالبا ghaliban, اولا awwula. v. *chiefly*. — (*powerfully*) با شدت ba ſhuddut, با قوت ba kuwwut, تديرانه kudeerauneh.

A main-maſt تير جهاز اعظم teera jahauze-a é-azum, درخت اكبر durukhta akbur. — *The main-ſail* or *main-ſheet* بادبان اكبر baudbauna akbur, قلع اعظم kylaa é-azum, كدرت kudrut. v. *ſail*.

Mainpernable, v. *bailable*. — *Mainperner*, *main-prize*, v. *bail*.—*To mainprize*, v. *to bail*.

To MAINTAIN (*affirm*) تعريف كردن taareef kirdun, مدعا ساختن mudaa ſaukhtun, اقرار كردن ikraur kirdun. v. *to aſſert*. — (*to defend by argument* or *proof*) دليل اظهار نمودن duleel iz-haur numoodun, تزكيت كردن tuzké-ut kirdun, تبرير ساختن tubreer ſaukhtun. v. *to juſtify*, *vin-dicate*.—(*to ſupport with the conveniencies of life*) پروردن purwurdun, پرورش كردن purwuriſh kir-dun, پرورده نمودن purwurdeh numoodun, تعييش ساختن taï-éſh ſaukhtun, خوردني دادن khore-

dune dadun, خوراك نخش كردن khore-auk bukhsh kirdun, عول ساختن a-ool saukhtun, رزق دادن ruzuk dadun. *To maintain a family* خانمان پروردن khaunumaun purwurdun.--(*to bear up*) برداريدن burdaurédun, برداشتن burdaushtun, بر پاي نصب كردن bur pa-é nusb kirdun. v. *to support, preserve.*--(*to continue*) مداومت كردن mudawumut kirdun, استمرار نمودن istimraur numoodun.—(*to preserve from failure*) از زوال مضون كردن uz zuwaul muzoon kirdun, از نقص باقي ساختن uz nuks bauké saukhtun. v. *to keep up.*

Maintainable (*justifiable*) ممكن مبرر mumkina muburrur, واجب التعريف vajibu't'taareef, لايق اقرار la-éka ikraur.

A maintainer پرورش ده purwurush duh, پرور purwur. v. *cherisher, supporter.*

Maintenance (*sustenance*) پرورش purwurish, پروري purwuré, روزي roozé, خوراك khore-auk, خوردني khoreduné. (*keeping from failure*) بقا buka, بقي buké, استمرار istimraur, حفظ از زوال hifz uz zuwaul, حمايت از نقص huma-é-ut uz nuks. v. *continuance, defence, support, protection.*

The main-top-mast سر درخت اعظم sura durukhta é-azum.

MAJOR اكبر akbur, اعظم é-azum. v. *greater.*

A MAJOR (*military officer*) منجر minjur. *A major-general* منجر جنرال minjur general. *A major domo* سراي كتخدا sura-é kutkhoda. *The major* (*first proposition of a syllogism*) تقدمت tukdimut, كبرا kubra. (*of full age*) بلوغ buloogh.

Majority (*state of being greater*) اكبري akburé, اعظمي é-azumé, اولويت uluwé-ut. *The majority* or *greater number* عظم azum, معظم muzum, اصطت or اصتمت ustummut, كثرت kusrut. (*the office of major*) منجري minjuré. — (*full age, end of minority*) بلوغ buloogh, بالغي baulughé. —*To arrive at majority* بالغ شدن baligh shoodun, بلوغ امدن buloogh aumudun.

To MAKE كردن kirdun, ساختن saukhtun, فعل كردن fa-al kirdun, صنع نمودن suna numoodun, عمل ساختن aml saukhtun, وجود كردن wujood kirdun, اجعال ساختن ijaal saukhtun, جعل نمودن jaal numoodun, اجرا كردن ijra kirdun, ادا ساختن ada saukhtun, ظهور نمودن zuhoor numoodun. v. *to create, form, compose, do.*—(*to show, appear*) ظهور كردن zuhoor kirdun, پديد امدن pudeed aumudun, نمايش داشتن numa-ésh daushtun. (*to compel*) ضربي كردن zurbé kirdun, اقتضا ساختن iktiza saukhtun, زور و قهر نمودن zoor ou kuhr numoodun. (*to make profit of*) اندوختن andookhtun, داشتن sood daushtun, سود فايده گرفتن fa-édeh gooriftun. v. *to gain.* — *To make away, make away with* كوشتن kooshtun, قتل كردن kutl kirdun, ميراندن meeraundun, هلاك نمودن hulauk numoodun. v. *to kill.*--(*to transfer*) حوالت كردن huwaulut kirdun. v. *to make over.*—*To make account,* (*reckon*) حساب كردن hissaub kirdun. v. *to compute.*—(*to believe*) اعتقاد بردن é-atikaud burdun, ايمان داشتن a-émaun daushtun, باور كردن bawur kirdun. *To make account of* اعتبار كردن é-atibaur kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, تكريم ساختن tukreem saukhtun. v. *to esteem.* —*To make free with* (*treat without ceremony*) بي تكليف و تكلف شدن be tukleef ou tukulluf shoodun. *To make good* (*defend*) تزكيت كردن tuzké-ut kirdun, تبرير ساختن tubreer saukhtun, دليل اظهار نمودن duleel izhaur numoodun. v. under *good.*—*To make light of* (*consider as trifling*) بيهوده پنداشتن behoodeh pundaushtun, هرزه انديش كردن hirzeh andeesh kirdun.—*To make love* زنرا ناز و نياز كردن zunra nauz ou né-auz kirdun, تعشق ساختن ta-ashshuk saukhtun, بزني عشق نمودن bezunné yshk numoodun. v. *to court* and under *love.* — *To make merry* عيش و عشرت كردن a-ésh ou ishrut kirdun, شاد شدن shaud shoodun, دل كشادگي داشتن dil kushaudugé daushtun. *To make of* or *make much of* محبت نمودن mohabbut numoodun, نواختن nuwaukhtun, نوازش كردن nuwauzish kirdun. v. *to cherish, caress.*—*To make of* (*produce, effect*) پرداختن purdaukhtun, بكار اوردن bekaur awurdun.— (*to understand*) فهم كردن fuhm kirdun, درپافتن duré-aftun. v. *to comprehend*; also *to make profit of.* —*To make over* تعيين كردن taï-én kirdun, از تصرف خود سپارش دادن uz tusurrufa khood sipaurish dadun. v. *to assign, alienate, transfer.*—*To make over an estate* توليج المال نمودن tooleeju'l'maul numoodun. *To make out* (*explain*) اشكاره كردن ashikaureh kirdun, تعريف نمودن taareef numoodun, كشادن kushaudun. v. *to prove.*—(*to make clear to one's self*) ادراك يافتن idrauk é-aftun, عقل گرفتن akl gooriftun, زيرك كشتن zeeruk gushtun. *To make sure of* (*consider as certain*) بي شبهت انديش كردن bé shubhut andeesh kirdun, مقرر گرفتن mukurrur gooriftun, يقيني پنداشتن eekeené pundaushtun.—(*to secure to one's possession*) در تصرف خود گرفتن dur tusurrufa khood gooriftun, خودرا ضبط كردن khoodra zubt kirdun. *To make up* (*reconcile*) اصلاح مابين ساختن islauh mabein saukhtun, اصلاح ذات البين نمودن islauh zautu'l'bein numoodun.—(*to*

repair) تازه و تر کردن بر اوردن bur awurdun, tauzeh ou tur kirdun, مرمت ساختن murummut saukhtun.—(*to compound*) خلط کردن khult kirdun, امیختن ameekhtun.—(*to put together*) بهم اوردن behum awurdun, واهم نمودن wahum numoodun.—(*to shape*) صورت بند نمودن soorut bund numoodun, تشکیل کردن tushkeel kirdun, ساختن saukhtun.—(*to compensate*) مجازات و مکافات کردن mujauzaut ou mukaufaut kirdun, جزا ساختن juza saukhtun, بدل دادن budul dadun.—(*to complete*) پرداختن purdaukhtun, تمام کردن tumaum kirdun, کامل ساختن kaumil saukhtun. *To make up to any person* (*to go towards him*) بسوي کسي رفتن besooï kussé ruftun, کسی را رفتن و سلام دادن kuseera ruftun ou salaum dadun. —(*to address* or *speak to him*) کسي را خطاب کردن kussera khutaub kirdun. *To make towards the city* بسوي شهر رویدن besooï shahur rouvédun. *To make for* (*advantage*) نوا دادن nouva dadun, فایده نمودن fa-édeh numoodun, منفعت کردن munfaat kirdun.—(*to operate as a proof*) بر قرارکردن burkuraur kirdun, تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun, دلال بودن dulaul boodun, سبب اوردن subub awurdun. v. *to confirm.*

Make (*form, stature*) صورت soorut, شکل shukl, اندام andaum, کالبد kaulbud. v. *figure, shape.*

A maker سازنده sauzindeh, کننده kooonindeh, گر gur, کار kaur, عامل aumil, فاعل faél, صانع sauna, جاعل ja-él. v. also *creator.*

A MALADY مرض muruz, خستگی khustugé, بیماري beemauré, تیمار teemaur, وجع wuja, شکي shuké, رنج runj. v. *disease.*

Malapert, malapertness, &c. v. *saucy,* &c.

MALE نر nur, ذکر zukur (plur. ذکور zukoor, ذکران zukuraun, ذکارت zukaurut), مذکر muzukkur. *Male and female* نر و ماده nur ou maudeh, جفت chift, جفت jift, زوجان zoojaun. *A male animal* فحل fuhl (plur. فحول fuhool, فحلت fuhlut, فحال fihhaul, افحال afhaul), کشن gushun. v. *stallion*--*The male sex* ذکورت zukoorut. *To give the male* (*to any she animal*) کشن دادن gushun dadun, نر دادن nur dadun. *To take the male* کشن گرفتن gushun gooriftun.

MALEADMINISTRATION حکومت بد hookumuta bud, تدبیر فساد tudbeera fusaud, ضبط شر zubta shurr. v. *mismanagement.*

MALECONTENT (*dissatisfied*) نا قنع na kuna, نا خشنود na khushnood. v. *discontented.*—*A malecontent* صاحب بیحضوري sahib béhuzooré, اهل نا خشنودي ahla na khushnoodé.—*Malecontentedly* بطور نا قنع betoora na kuna, بیحضورانه béhuzoorauneh.—*Malecontentedness* بیحضوري béhuzooré. v. *dissatisfaction.*

A MALEDICTION لعنت laanut, بد دعا bud daa. v. *curse.*

A MALEFACTION گناه gunah. v. *crime.*—*A malefactor* گناه کار gunah kaur. v. *criminal.*

MALEPRACTICE بدکاري budkauré, بد عملی bud amulé, فساد fusaud, بد فعالی bud fa-alé.

MALEVOLENCE, *malice*, *malignity* بد خواهي bud khauhé, کین keen, کینه keeneh, تفه tufuh, بدي budé, حقد hikud (plur. احقاد ahkaud), بد دلي bud dilé, غدر ghudr, شر shirr, شرة shirrut, شرارت shuraurut, شري shurré, شرر shurrur, شررت shurrurut, فساد fusaud, وزش wuzsh, زرد کوشی zurd gooshé, غل ghull, سخمه sukhmeh, سخیمت sukheemut, نقمت nukmut (plur. نقام nukaum), وغم wughum, وتر wutr, ضد muzud, غرض ghuruz, بغض bughz, خصومت khuzoomut, فتنه fitneh, عداوت adawut, مایه ma-yeh, غمر ghymur, ضمد zumud, ازشنک azshunk.

Malevolent, malicious, malignant بد خواه bud khauh, بد اندیش bud andeesh, کینور keenwur, شر shirr, شري shirra, شریر shureer, ذو غدر zu ghudr, سیه درون sé-uh duroon, زردکوش zurdgoosh, خبیث khubees, خبیثت khubeesut, خبث khubs, تزبع tuzba, عرام araum, حقود hukood, کینه خواه keeneh khauh, بد سکال bud sigaul, بد کردار bud kirdaur, عیب جوي aïb jooï, ذو اغراض zu ighrauz, بد کهان bud gumaun, بد فرجام bud furjaum, مکالبت mukaulibut, مشارزت mushaurizut, مشارت mushaurut, خیره kheereh. *The malevolent* (*men*) بد اندیشان bud andeeshaun, ارباب حقد arbauba hikud.

Malevolently, maliciously, malignantly, بد خواهانه bud khauhauneh, با کین ba keen, بطور کینور betoora keenwur, حقودا hukoodan, شرة or شرتا shirrutan, با بد قصد ba bud kasd.

Malign, v. *unfavourable, infectious.*—*To malign* بد زبان شدن bud zubaun shoodun. v. *to traduce.*

A malignant, maligner, صاحب اغراض sahib ighrauz, اهل کین ahla keen, بد کردار bud gurdaur, سیه درون sé-uh duroon, فتنه انگیز fitneh angeez, اهل غدر ahla ghudr, صاحب خبث sahib khubs.

A MALL, *mallet* کزینه guzeeneh, کوزن koozun, کودین koodeen, کودینه koodeneh, کودهیان koodehé-aun, کوبین koobeen, چکیج chukeej, چاکوج chaukooj, چنبه chumbeh, چنده chundeh, ازینه azeeneh, اژینه azheeneh, ازمیل azmeel, کرتك kurtuk, ازیره azeereh

جنبه jumbeh, مدق muduk, میقعت mee-kaat, مقراع mukraa, میتدت meetudut, میجنت meejunut, مرزبت murzubut, ملکد milkud, صیت seet, چل chuk.

To mall, malleate با گزینه زدن ba guzeeneh zudun, با چکج ضرب کردن ba chukuj zurb kirdun. v. *to beat, hammer.—Malleable* ممکن مضروب mumkina muzroob. *Malleableness, malleability* امکان مضروب imkauna muzroob.

MALLOWS *(plant)* پنیرک puneeruk, خباز khubbauz, خبازي khubbauzé, خجند khujund, خروا khirwa, خباري khubauré, ملکک mulkuk, ملکل mulkul, ورتاج wurtauj.

MALVERSATION حیله heeleh, حیله بازي heeleh bauzé, غدر ghudur, غبن ghubin, کید keid. v. *knavery, artifice.*

MAM, *mamma* مام mam. v. *mother.*

MAMMIFORM بستان مانند bistaun maunend.—*Mamillary* بستان منسوب bistaun munsoob, بستاني bistauné.

MAMMON, مال maul. v. *riches.*

MAN, *(mankind)* ادم adam, جنس ادم jinsa adam, انسان insaun, نوع انسان nuwaa insaun, اساني جنس insauné jins, ناس naus, بشر bushur, بشره bushureh, حیوان ناطق heewauna nautik, ترخم turkhum, ترخوم turkhoom. *A man (a certain person, one, an individual)* ادمي adamé, ادمي زاد adamé zaud, رجل rujul, کس kuss, کسي kussé, مرد murd, مردم murdum, شخص shukhs, نسمت nusmut, نفس nufs, فرد furd, عین aïn, کال kauk, ایسان a-ésaun (plur. ایسین a-éseen).—*A man* or *servant* خدمتکار khudmutkaur, تابع tauba. v. *attendant, footman.*—*A man (in a contemptible sense)* حریف hureef. *A common man* نفر nufur, بي bei-é. v. *plebeian, vulgar.*—*A worthless man* بدارام budaraum, بي سر و سامان bé sur ou samaun, چپاني chuppauné, خنطابه khintaubeh, صاحب ناکسي sahib nakusé, حرامزاده haramzaudeh, نکبت nukbut, نکبتي nukbuté, مخنث mukhunnus, کرع kura, کتعال kutaal, اتیشت utteishut, دغمور dughmoor. v. *scoundrel, knave.*—*A slothful man* اواره awaureh, خام دست khaum dost, قشب kushb, لوش loosh, انکول angool, انکوني angooné. *A deceitful man* ریاکار ré-akaur, ابلوک ablook. v. *hypocrite.*—*A man of probity* صالح ادمي sauleh adamé, صالح saulih. *A brave* or *strong man* بهادر bahaudur, زبردست zuburdost, کندواره kundwaureh. v. *hero, champion.*—*Any man to whom you speak* مخاطب mukhautub. *A man of war* جهاز جنک jahauza jung, مرزاب murzaub, بارجت baurijut. v. *ship.*—*Every man* هرکس hurkus, هرفرد hurfurd. *No man* هیچکس heeckkus. v. *nobody.*—*A little man* مردمک murdumuk. v. *dwarf.*

To man (supply with men) با رجال پر نمودن ba rujaul pur numoodun.—*(to guard with men)* با نفرات صیانت کردن ba nufrut sé-aunut kirdun, با سپاه و حصاري حفظ ساختن ba sippah ou hissauré hyfz saukhtun. v. *to fortify, strengthen; serve.*

MANACLES بند bund, دستبند dostbund, اسر asur. *To manacle* بند کردن bund kirdun, دست بند نمودن dost bund numoodun. *Manacled* دست بسته dost busteh.

To MANAGE مباشرت کردن mubaushirut kirdun, کارکذاري نمودن kaurguzauré numoodun, معالجه ساختن ma-aljeh saukhtun, معامله کردن ma-amleh kirdun, کار بند نمودن kaur bund numoodun, کار ساز شدن kaur sauz shoodun, حکم ساختن hookum saukhtun, ایال کردن a-é-aul kirdun, حفظ نمودن hyfz numoodun, تدبیر کار کردن tudbeer kaur kirdun, ضبط ساختن zubt saukhtun. v. *to govern, conduct, treat.*—*To manage well an estate* or *money matters* کارران مال بودن kaurrauna maul boodun, کارکر مملکت شدن kaurgura mumlukut shoodun, ترقیح کردن turkeeh kirdun, ترشیح نمودن tursheeh numoodun, فهفاه کردن fuhfauh kirdun, وصوب ساختن wusoob saukhtun, خول بودن khawul boodun. v. *to administer, husband.*—*To manage (make tractable)* رام ساختن raum saukhtun, دست اموز نمودن dost amooz numoodun, حکم بردار کردن hookum burdaur kirdun. v. *to break, tame.*—*To manage a horse* اسب رام نمودن asb raum numoodun, فرس صنع ساختن furs suna saukhtun, اسب جولان کردن asb jawlaun kirdun, تتبیس ساختن tutei-és saukhtun. *To manage (wield* or *use with ease)* تیز دستي نمودن taze dosté numoodun, تیز کار کردن taze kaur kirdun, با اساني ساختن ba asauné saukhtun, بي دشواري کردن bé dushwauré kirdun.—*(to treat with address)* قابلیت و ازرم نمودن kaubulé-ut ou azrum numoodun, با لیاقت و حسن معامله ساختن ba lé-aukut ou husn ma-amleh saukhtun, با ازرم حرکت کردن ba azrum hurukut kirdun, ادب نمودن adub numoodun.

Manageable دست اموز dost amooz, اسان asauna ma-amleh, معامله لایق la-éka mubaushirut, مباشرت بکار شایسته bekaur sha-ésteh, سزا کارکذاري suza kaurguzauré. v. *tractable, governable.*—*Manageableness* دست اموزي dost amoozé, بکار شایستکي bekaur sha-éstugé, لیاقت lé-aukuta mubaushirut, مباشرت بکار کذاري bekaur guzauré, سزاواري suzawauré.

Management مباشرت mubaushirut, معامله mamleh, عمل amul, كيري geeré, وقوف wukoof, فعل faal, كار ازمودكي kaur azmoodugé, كار بندي kaur bundé, كارمندي kaur mundé, كار كذاري kaur guzauré, كارسازي kaur sauzé. v. *administration, conduct, dexterity, practice.*—*The manage* or *government of a horse* صنع اسب sunaa asb, تتبيس tutei-és, جولان فرس jawlauna fars.

A manager كاركذار kaur guzaur, كاركر kaurgur, مباشر mubaushur, وكيل vakeel, وصى vussé, راعي raa-é, عامل aumil, كار ران kaur raun, كار فرما kaur furma. v. *conductor, governor, administrator.*—*(a good economist)* خانه دار khauneh dar, صاحب مقتر sahib muktir (fem. زني مقترت zunné muktirut), اهل خرج قليل ahla khurja kuleel, صاحب امساك sahib imsauk.

MANATION *(flowing)* جريان juré-aun, صادر saudir, بذع buza, زهش zuhish.

Mancipation. v. *slavery.*

A manciple, v. *steward, caterer.*

A MANDATE حكم hookum, امر amr, فرمان furmaun, وصيت vussé-ut, قضا kuza, بار نامه bar nameh. v. *command, commission.*

Mandatory فرمان ده furmaun duh, حكم كذار hookum guzaur, امر فرما amr furma.

MANDIBLE چانه chauneh, ماضغت mauzighut (dual ماضغتان mauzighutan), لهزت luhzut, زفر zufur, فك fekk (pl. افكاك afkauk), فقم fakum. v. *jaw.*—*Mandibular* ماضغت منسوب mauzighut munsoob, زفري zufré.

The MANDRAKE يبروج eebrooj, يبروح eebrooh, لفاح lifauh, لفاحت lifauhut, سابيرح sa-ébruh, سترنك sutrunk, سترون sutroon, ستروان sutruwaun, استرنك asturunk, ابوسلام abusalaum, ابروصنام abroosunaum, مردم كياه murdum kéauh, چراغ القطرب churaughu'l'kutrub.

To manducate, v. *to chew, eat.*

The MANE *(of a horse)* پش push, ياي é-aul. عرف urf (pl. اعراف é-arauf) پر pur, سبيبت subeebut, كاكل اسب kaukula asb. *The mane of a lion* عفرت ufrut, عفرات ufraut, عفريت ufré-ut, لبدت lubdut.—*Maned* زو يال zu é-auf, عفرت دار ufrut dar. *Long maned* معرف maruf.

MANES خيال khé-aul. v. *ghost.*

MANFUL مرد مردانه وار murd murdauneh waur, دلير dilare, تيز دل taze dil, بى بال bé bauk, شيرمان sheermaun. v. *bold, courageous.*—*Manfully* مردانه murdauneh, دليرانه dilarauneh, با تيز دلي ba taze dilé, بلا پروا bila purwa.—*Manfulness* مردانكي murdaunugé, دليري dilaré. v. *boldness, courage.*

The MANGE, *manginess* كري guré, جرب jurub, خارش khaurish, خرك khuruk, خوك khook, نقب nukib. v. *scab.*

A MANGER معلف maluf (plur. معالف ma-alluf) اكنده akundeh, ادرون adroon, اري aré.

To MANGLE بي ازمودكي پاره پاره زدن bé azmoodugé paureh paureh zudun, تعنق چال چال كردن ta-annuk chauk chauk kirdun, جاهلانه شكافتن jauhilauneh shagauftun, بي ظرافت شق و خراش نمودن bé zuraufut shukk ou khiraush numoodun. v. *to lacerate, tear, maim.*

A mangler بي ظرافت پاره پاره كر bé zuraufut paureh paureh gur, تعنق چال چال كننده ta-annuk chauk chauk koonindeh.

MANGY زو جرب zu jurub, كري دار guré dar, پر خارش pur khaurish. v. *scabby.*

Man-hater, v. *misanthrope.*

MANHOOD *(in opposition to womanhood)* رجولت rujoolut, رجوليت rujoolé-ut, رجلت rujulut.—*(in opposition to childhood)* شباب shubaub, جواني juvauné.—*(prowess)* مردانكي murdaunugé, مردمي murdumé, جوانمردي juvaunmurdé. v. *virility.*

MANIACAL ديوانه dévauneh. v. *mad.*

MANIFEST اشكاره ashikaureh, اشكار ashikaur, اشكارا ashikaura, ظاهر zauhir, باهر bauhir, بيان bei-aun, عيان a-é-aun, پيدا peeda, علاني alauné, هويدا huweida, روشن roshun, منتجل muntujil, واضح wauzih, مبين mubei-un, حاصل hausil, فاش faush, بديد budeed, لايح la-éh, لايحت la-éhut, مبصر mubsir, جلى julé, جالي jaulé, متضح muttuzih, واضح wauzih, مستبين mustubein, متعبين mutaï-un, باين ba-én, بين bei-un (plur. بينا bei-una), متبين mutubei-un, جهر juhr, امم amum, منصوص munsoos. *Manifest and notorious to all* منصوص و معروف اهل حال munsoos ou maaroofa ahla haul. *To be manifest* پيدا بودن peeda boodun, ظاهر شدن zauhir shoodun, روشن كشتن roshun gushtun, حصول بودن husool boodun, خنبيدن khumbédun, اشكار شدن ashikaur shoodun, خميدن khumédun.

To manifest نمايان كردن numa-é-aun kirdun, نمودن numoodun, ظاهر كردن zauhir kirdun, عيان و بيان ساختن a-é-aun ou bei-aun saukhtun, پيدا و هويدا نمودن peeda ou hooïda numoodun, كشادن kushaudun, بيان ساختن bei-aun saukhtun, اشكاره كردن ashikaureh kirdun, تحصيل ساختن tuhseel saukhtun, رشن نمودن roshun numoodun, تبيين كردن tubei-un kirdun, تصريح ساختن tusreeh saukhtun. v. *to show, discover, explain.*

Manifestation, manifestness اظهار izhaur, ظهور zuhoor, كشف kushf, تبيين tubei-én, تصريح tusreeh, وضوح wuzooh, سنوح sunooh (pl. سوانح suwaunih). v. *discovery, publication, clearness.*

Manifestible اسان اظهار asauna izhaur.

Manifestly ظاهرانه zauhirauneh, اشكاره ashikaureh, پيدا peeda, بروجه عيان bur wujha a-é-aun, بطور روشن betoora roshun. v. *evidently, clearly.*

A manifesto تبيان tubei-aun, بيان نامه bei-aun nameh, ايضاح اشكار a-ézauha ashikaur, علانيت كاغذي alauné-ut kaughudé.

MANIFOLD هزار تا huzaur ta, صد تو sud too, چام چام chaum chaum, چم چم chum chum, لابلا labela, لابرلا laburla, افزون afzoon, متكاثر mutukausir, مطبق mutubbuk, اضعاف azauf. —*Manifoldly* بر وجه هزار تا bur wujha huzaur ta, بطور چام چام betoora chaum chaum.

A MANIKIN مردمك murdumuk, مردك murduk. v. *dwarf.*

A MANIPLE دسته dosteh. v. *handful.* — (*a small party of soldiers*) نفر nufur, دهمرده duhmurdeh.

A man-killer, v. *killer, murderer.*

MANKIND نوع انسان nuwaa insaun, بنى ادم bené adam, ادميان adumé-an, انس ins, جنس ادم jinsa adam, جنس انسانى insauné jins, بشري جنس bushuré jins.

MANLINESS مردانگى murdaunugé, مردمى murdumé, جوانمردي juvaunmurdé, دليري dilaré. v. *bravery.*

Manly, manlike مردانه murdauneh, مردم اسا murdum asa, مرد مردانه وار murd murdauneh waur, دلير dilare, بي باك bé bauk. v. *brave, undaunted.*

MANNA من mann, سلوا sulwa, من سلوا manna sulwa, قدرت حلوا kudruta hulwa, قدرت بالي kudruta baulé, ترنجبين or طرنجبين turunjubeen, ترنكبين turungubeen, طلنجبين tulunjubeen, كزنجبين guzunjubeen, كزنكبين guzungubeen, كزنبو guzunboo, كزنكو guzungoo, كزنيو guzné-oo, كزبى guzbé, كنبير kumbeer, كنبيل kumbeel, بصرت بالي busrut baulé.

MANNER نهاد nihaud, پيش نهاد peish nihaud, عادت audut, دستور dustoor, متعاد mutaad, تاعدت ka-édut, گونه gooneh, اين a-én, ايين aï-én, نظام nizaum, طريق tureek, وجه wujuh, طور toor, روش rouvish, پيشه peisheh, منوال munwal, حسب husb, خلال khulaul, نمط nummut, عراض arauz, ديدن deidun, ينك eenuk, طرز turz, هجير hujeer, قانون kanoon, ورزش wurzish. v. *habit, custom, way, mode.* — (*disposition of the mind*) خوي khooï, خو khoo, خاطر khautir, مشرب mushrub, خلق khulk, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, منش munsh, دل dil, جان jaun, سجيت sujé-ut. (*sort*) جنس jins, نوع nuwa, گونه gooneh. v. *kind.* — (*air, cast of the look*) وجه wuhuj, رخسار rukhsaur, سيما seema, چهر chuhr, روي rooï, نظر nuzr. v. *mien.* — *In what manner?* چه گونه cheh gooneh, چون choon? چطور chutoor? v. *how?* — *Manners* اداب adaub, اخلاق akhlauk, سير sei-ur, خلال khulaul, خصال khusaul, ظرايف zura-éf, نزاكت nuzaukut. v. *morals, politeness, civility, ceremony.*

Mannerly (*polite*) زو ادب zu adub, ازرم نما azrum numa, اهل ادب و اركان ahla adub ou arkaun, صاحب انسانيت sahib insané-ut, مودب mu-eddub. v. *civil, ceremonious.* — (*politely*) ادبانه adubauneh, با نزاكت ba nuzaukut, با لطف ba lutf, با ازرم ba azrum.

A MANSION جايگاه jaïgah, قرارگاه kuraurgah, منزل munzil, مقرر mukurrur, مقعد mukaad, مقام mukaum, مكان mukaun, نشيمن nusheemun, مسكن muskin, بيت beet, خانه khauneh. v. *abode, house, residence.*

Manslaughter, v. *homicide, murder.*

Mansuetude, v. *tameness, gentleness.*

A MANTLE بالا پوش bala posh. v. *cloak.*

To MANTLE (*froth*) كف براوردن kuf burawurdun. v. *to foam*; also *to expand: revel.*

MANUAL دستي dosté, يدي eedé. (*performed by the hand*) از دست ساخته uz dost saukhteh, از يد مصنوع uz eed musnuwa. — *A manual* (*small book*) كتاب كوچك kitauba koochuk.

MANUFACTURE دستكاري dostkauré, كار kaur, كردار kirdaur, عمل aml, كاربار kaurbaur, اوستادكي or استادكي ustaudugé, استادي ustaudé, پيشه peisheh.

To manufacture استادي كردن ustaudé kirdun, دستكاري ساختن dostkauré saukhtun, كردار بستن kirdaur bustun, پيشه ساختن peesheh saukhtun, عمل كردن aml kirdun.

A manufacturer دستكار dostkaur, استاد ustaud, استاذ ustauz, پيشگر peishgur, پيشه وار piesheh waur, پيشه كار peisheh kaur, كاربا kaurba, كاركن kaurkoon, عامل aumil, صانع sauna. v. *artificer.*

MANUMISSION عتق ytk, عتاقت ataukut, تحرير tuhreer, ولث wulis, فك fekk, فكاك fekauk. *The manumission of a slave after the death of his master* عتق العبد عن دبر ytku'l'abd aan dubr v. ولث & سايبت. — *An Arabian formula of manumission* انت سايبت anta sa-ébut (i. e. *You are free*).

To manumit تحرير كردن tuhreer kirdun, اعتاق ساختن é-ataük saukhtun, تدبر نمودن tudub-

bur numoodun, ازاد کردن azaud kirdun, اطلاق نمودن itlauk numoodun. v. *to free.*—*Manumitted* تدبر tudubbur, سايبت ſa-ébut, عتق ytk. *A manumitted ſlave* مولي moula. v. *freedman.*

MANURABLE (*capable of cultivation*) لايق زراعت la-éka ziraat, واجب الفلاحت vajibu'l'fu-lauhut, ممكن تعمير mumkina taameer.

Manure سركين ſurgeen, زبل zibl, سلاح ſu-lauh, دمال dumaul. *To manure land* سركين در زمين زدن ſurgeen dur zumeen zudun, شور دادن ſhoor dadun, بزراعت مشغول شدن beziraat muſhghool ſhoodun. v. *to dung, cultivate.* — *Ma-nurement* زراعت ziraat, زمين تيماري zumeen tee-mauré. v. *cultivation.*—*A manurer* زراعت گر ziraat gur. v. *cultivator.*

MANUSCRIPT دست خط doſt khutt.

MANY بسيار biſſĕ-aur, چندان chundaun, چند chund, چندين chundeen, چهان chuhaun, بس buſs, بسا buſſa, بسي buſſĕ, كثير kuſeer, كثيرت kuſeerut, موفور moufoor, فراوان fira-waun, مستوفي muſtoufé, رميز rumeez, شبيع ſhubé-a, عبر abr, عروض arooz, كتاب kuſaub, وفي wufé, دخاس dukhaus, كثيف kuſeef, معكي maké, ثور ſoor. v. *much, copious, numerous,* alſo *multitude.* — *How many?* چند chund? چندانكه chundaunkeh? چنديني chundeené? كاين ka-én? كم kum? چه قدر cheh kudr? اش قدر aſh kudr? چه مقدار cheh mukdaur? *How many people?* چند كسي chund kuſſĕ? چند تن chund tun? چند خلق chund khulk?—*How many ſoever* چندان chundaun, بسا buſſa. *How many children have you?* چند فرزند chund furzund? *Juſt ſo many* چندين chundeen, چندان chundaun, چنداني chundauné, اين قدر aïn kudr. *How many yards did you buy?* چند گز خريد كرديد chund guz khureed kirdeed? *A great many* بسا بسا buſſa buſſa, چند چند بسا chund chund buſſa. *As many as* هر قدر كه hur kudr keh, هر چند كه hur chund keh. *A jour-ney of many days* راه چند روزه rauha chund roo-zeh. *Many men* تني چند tuna chund, رجال كثير raujaula kuſeer, كثرت خلايق kuſruta khula-ék, كثرت خلق kuſruta khulk. *Many times* چند گاه chund gah, چند بار chund bar, مرات كثيرت murauta kuſeerut, بسيار بار biſſĕ-aur bar, دفعة dufaatan. *A hundred times as many* صد چندان ſud chundaun. *Many-coloured* كثير اللون kuſeeru'l'lawn, رنكارنك runkarunk, كوناكون gunagoon. *Few or many* قليل و كثير kuleel ou kuſeer. *Many words* كثرت كلام kuſruta kulaum. *Many favours* الطاف وافيت altaufa waufé-ut. *Many-cornered* بسيار كوشه زو zu kooſheha biſſĕ-aur چند كنار دار chund kunaur dar, كثير الاطراف kuſeeru'l'atrauf. *Many-headed* بسيار سر biſſĕ-aur ſur, چند راس chund raas, سر چندان نما ſura chundaun numa. *Many-languaged* بسيار زبان biſſĕ-aur zubaun, كثير اللسان kuſeeru'l'liſſaun. *Many-peopled* كثير القوم kuſeeru'l'koom. v. *populous.*

* A MAP صورت دنيا ſooruta duné-a, رسم اقليم ruſma akleem, تخطيط بلاد tukhteeta bilaud, خرطي or خارتي kharté. *A road-map* (alſo a *ſea-chart*) رهنامه ruhnameh—*To map* رسم كردن ruſm kirdun, رسم بلاد نمودن ruſma bilaud nu-moodun. v. *to delineate.*

To MAR زيان كردن zé-aun kirdun, ضرر ساختن zurrur ſaukhtun, خسارت كردن khu-ſaurut kirdun. v. *to harm, hurt, injure, ſpoil.*

MARBLE مرمر marmor, خارا khaura, خاراسنك khauraſunk, مرمر سنك marmor ſunk, بلك bu-luk, رخام rukhaum. *White marble* رخام سفيد rukhauma ſifeed, مروت murwut. *Marble* (*made of marble*) رخامي rukhaume, زو مرمر zu marmor, مرمري marmoré—*Marble-hearted,* v. *hard-hearted.*

MARCASITE مارقشيطا markuſheeta, مارقشينا markuſheena, مارقشيثا markuſheeſa, بوريطش boo-reetiſh, روشنا roſhuna.

MARCH (*month*) فروردين fervardeen, محرم moharrum, ازار azaur, مرت mart.

To MARCH رفتن ruftun, موزون خرام رفتن muzoon khyraum ruftun, خرامان شدن khyra-maun ſhoodun, خرامنده رفتن khyramindeh ruf-tun, خراميدن khyramédun, رفتار نمودن ruftaur numoodun, مشي ساختن muſhé ſaukhtun, سير كردن ſeir kirdun, سلوك ساختن ſulook ſaukh-tun, كام نهادن gaum nihaudun, روي كردن rouvé kirdun. *To march on foot* راجلا مشي ساختن raujilan muſhé ſaukhtun.

A march رفتار ruftaur, روش rouviſh, مشي muſhé, مشيت muſhé-ut, سير ſeir, خرام khy-raum, تدميت kudumé-ut. *A quick march* تند روي tund rouvé, تيز كامي taze gaumé, زفيف zu-feef, زلط zult, كاص kaus, هجاج hujauj, نجل nujil, مخط mukht, بوص boos. — *A ſlow march* رفتار اهسته ruftaura ahuſteh, دفيف dufeef, دليل duleel. *To march ſlow* رويدا رفتن rouvidan ruftun, دليف نمودن duleef numoodun, دفيف كردن dufeef kirdun. *A nocturnal march* شبكون ſhubkoon, شبكير ſhubgeer.

MARCHES سر زمين ſura zumeen, سرحد ſurhudd, مز زمين mazza zumeen, مرزبوم mur-zuboom, بوم boom, عورت awrut. *A lord marcher*

مرزبان murzubaun, مرزباني murzubauné (plur. مرازبت murauzibut). v. *borders, confines, limits.*
A march-stone اخير akheer, اخيز akeez.

MARCHPANE حلوا hulwa (plur. حلويات hulwé-aut), اشكك ashkuk, نغايس nufa-és.

MARCID پژمرده puzshmurdeh, پلمرده pulmurdeh, افسرده afsurdeh, نزند nuzshund, نيزج neezuj, ريهيده reehédeh, انجوخ anjookh, ازغ azugh. v. *withered, lean.*
Marcour, v. *leanness, withering.*

A MARE اسب ماده asb maudeh, ماديان madé-aun, فرست furusut, حجر hujr (pl. حجور hujoor, حجورت hujoorut, احجار ahjaur), شقا shukka, رماق rumauk.—*The mare* or *night-mare*, ضاغوت zaughoot. v. *incubus.*

A MARGARITE لولو looloo. v. *pearl.*

MARGIN كنار kunaur, كناره kunaureh, اگوش agoosh, كران guraun, كرانه gurauneh, جناب junaub, لب lib. v. *border, brink, edge.*—*The margin of a page* كنار كتاب kunaura kitaub, حاشيت haushé-ut (pl. حواشي huwaushé). *On the margin* در كنار dur kunaur. v. اضعاف.
Marginal كناري kunauré, كراني guravné.—*A marginal note* حاشيت haushé-ut. *To write marginal notes on a book* تحشيت كردن tuhshé-ut kirdun. *A book with marginal notes* كتاب ذو حاشيت kitaub zu haushé-ut, نامه محشي nameha muhushsha.

A MARGRAVE مرزبان mirzubaun.

MARINE بحري buhré. *A marine (soldier)* جنك بحر junga buhr, لشكري جهاز lashkura jahaze.
A mariner ملاح mullauh, جهاز بان jahauze baun, كشتيبان kishtébaun, فلاح fullauh, صاري sauré (pl. صرا surra), عدولي adawlé, عدار yddaur, غادف ghaudif, نوتي nawté (pl. نواتي nuwauté), ناخذا naukhuza, ناخذاي nakhuza-é, ناخدات nakhudaut, ناخذاه nakhuzah, ناخذات nakhuzaut (pl. نواخذ nuwaukhuz), اردم ardum, داري dauré, عرك ark. *The mariner's compass* خبره نامه khubreh nameh.

MARJORUM (*a fragrant plant*) حبق الفيل hubuku'l'feel, مرزنجوش murzunjoosh, مرزنكوش murzungoosh, حشيشت المريبيت husheeshutu'l'-mureemé-ut, عنقز ankuz, اويش aweesh.

MARITAL (*belonging to a husband*) زوجي zoojé, شوهر منسوب shoohur munsoob.

MARITIME (*belonging to the sea*) بحري buhré, دريا منسوب duré-a munsoob. (*bordering on the sea*) بر كنار بحر bur kunaura buhr, بلب دريا belibba duré-a.

A MARK علامت alaumut (pl. اعلومت ulloo-mut) نشان nishaun, اشارت ishaurut, نقطه nukteh, رسم rusm, شعار sha-ar, اثر asur (plur. اثار asaur), دلالت dulaulut, شوزت shawzub. *A publick mark of infamy* سياست sé-ausut. *A mark on the cheek, &c.* عذار azaur, خال khaul, اشيم asheem. v. *mole.*—*A mark on cattle* سومت soomut, سيمت seemut, دلو duloo, شعب shaab. *A mark or price on a piece of cloth* رقم rukum. *A mark for shooting at* تير نشانه teer nishauneh, خبكال khubkaul, طبله tubleh, نشانگاه nishaungah, تيماج teemauj. v. *butt.*—*A mark or proof* عيار a-é-aur, شهادت shuhaudut, گواهي guwauhé, دلالت dulaulut. v. *evidence.*—*An officer of the mint who assays and marks the gold and silver* صاحب عيار sahib a-é-aur, عيار كير a-é-aur geer. *The stamp-master's mark on gold or silver* التمغا altumgha.

To mark نشان كردن nishaun kirdun, علامت نمودن alaumut numoodun, اشارت ساختن ishaurut saukhtun, رسم كردن rusm kirdun, نشاندن nishaundun. *To mark* (*Arabick* or *Persian*) *with orthographical points* نقطه نوشتن nukteh nuwishtun, نقاط نويس نمودن nukaut nuwees numoodun, ترقيم كردن turkeem kirdun, رقم ساختن rukum saukhtun. *To mark any thing with white or black dots* ترقيش كردن turkeesh kirdun. *To mark* or *take notice of* بصيرت نمودن buseerut numoodun, اكاه بودن agauh boodun, اكاهي نمودن agauhé numoodun, مستبصر كردن mustubsir kirdun, مشغول بودن mushghool boodun, نكرستن nuggurishtun, نكران كردن nugguraun kirdun, نظر ساختن nuzur saukhtun. v. *to note, mind.*—*To mark weights* or *measures* عيار كردن a-é-aur kirdun.
A marker نشان كر nishaun gur, علامت ساز alaumut sauz, اشارت كننده ishaurut koonindeh.

A MARKET, or *market-place*, بازار bazaur, تجارت كاه tujaurut gah, چارسو chaursoo, خان khaun, موسم moosim, سوق sook, تيم teem, كوچه koocheh. (*buying and selling*) خريد و فروش khureed ou furoosh, بازار bazaur, بازاركنا bazaur koona, شرا shura, بيع و شرا bé-a ou shura, داد استاد daud ustaud, داد ستاد daud sutaud, قول و عهد و قرار kool ou ahd ou kuraur. *A market for small wares* محابا muhauba, محابات muhabaut. *A market-day* بازار bazaur, بازار روزي bazaur roozé. *The market people* بازار خلقي bazaur khulké, اهل سوق ahla sook. *The market* or *current price* مرخ جاري murkha jauré. *A market town* بازار شهري bazaur shahuré. *Belonging to a market* بازاري bazauré, چارسو پيوند chaursoo pivund, سوق منسوب sook munsoob.

v. *mercantile.*—*A dull market* بازار غرار bazaur ghuraur, كساد kusaud, بوار buwaur, ضروح zurooh. *A horse-market* شور shoor, شوره shooreh.

To market بازار كردن bazaur kirdun, تجارت ساختن tujaurut saukhtun, تسوق نمودن tusuwwuk numoodun. v. *to deal, traffick.*

Marketable واجب الشرا vájibu'sh'shura, لايق فروش la-éka furoosh, در بازار روان dur bazaur rouvaun, در چارسو جاري dur chaursoo jauré.

A MARKSMAN نشان كوب nishaun koob, علامت زن alaumut zun.

A MARMOSET ميمون maimoon, نسناس nisnaus (fem. نسانس nisaunus). v. *ape.*

A MARRER زبان ساز zé-aun sauz.

MARRIAGE نكاح nikauh (pl. انكحت ankihut, مناكحات munaukihaut), سوري sooré, عرس urs, عروس aroos, عروسي aroosé (pl. عرسات urusaut, اعراس é-araus), كيش keesh, ضر zurr. *A marriage-contract* معاهدت نكاح mu-ahuduta nikauh, عقد نكاح akda nikauh. *A marriage contract signed by a judge* حجت نكاح hujjuta nikauh. *The ratification of a marriage before a judge* كابين kaubeen. *A marriage-portion* كابيني kaubeené, كابين kaubeen, كاوين kauveen, حلوان hulwaun, شيربها sheerbuha, عقر akr. *A marriage-settlement* كابين زن kaubeena zunn, صداق sudauk. *A marriage entertainment* مهماني عروس muhmauné aroos, عرس urus, عروسي aroosé, سور soor. *A dish of meat sent from a marriage entertainment to an absent friend* خونچه khooncheh. *To ask in marriage* بنكاح طلب كردن benikauh tulub kirdun. *To contract marriage* عقد نكاح كردن akda nikauh kirdun. v. *to marry.*—*To give away in marriage* بحلالي دادن behulaulé dadun.

Marriageable لايق نكاح la-éka nikauh, قابل عرس kaubila urs, واجب العروس vajibu'l'aroos.

Married نكاح شده nikauh shoodeh, منكوح munkooh, زوجي zoojé, عروس كردانيده aroos kirdaunédeh, محصن muhsun (fem. محصنت muhsunut, pl. محصنات muhsunaut) حلال hulaul.—*A married man*) زوج zooj, شوهر shoohr, عروس aroos. v. *husband.*—*A married woman* منكوحت munkoohut, شوهر دار shoohr dar, عروس aroos, عروسه arooseh (plur. عرايس ara-és), خاتون khatoon, تكين tukeen, بهوله buhooleh. v. *wife.*

MARROW مخ mukh, مغز mughz, هشو hushoo, نخ nukhkh, قلب kulb, صليب suleeb, صهارت suhaurut, كنده gundeh, انكله anguleh, كلاچه kulaucheh, مكاك mukauk, مكاكت mukaukut, رم rum, نقي nuké, دل dil, تصيد kuseed, هنت hunnut, جربي jurbé, دمش dumsh. *The spinal marrow* مغز پشت mughza posht, خيط الرقبه kheitu'r'rukubeh, حرام مغز haraum mughz, نخط nukht, نخاع nikhaa.—*Marrowless* غير مغز ghire-a mughz, بي مخ bé mukh. *A marrowless bone* رشرش rushrush.

To MARRY (*take a wife* or *a husband*) عقد نكاح ساختن akda nikauh saukhtun, زوج گرفتن zooj gooriftun, تزوج كردن tuzuwwuj kirdun, زوجي شدن zoojé shoodun, زن گرفتن zun gooriftun, عورت گير نمودن awrut geer numoodun, داماد شدن damaud shoodun, عروس بودن aroos boodun, تاهل ساختن ta-ahhul saukhtun.—(*to join a man and a woman in matrimony*) نكاح كردن nikauh kirdun, عقد نكاح بستن akda nikauh bustun, ترويج ساختن tuzweej saukhtun, زوجات كردن zoojaut kirdun, مزوج ساختن muzawwuj saukhtun, زن دادن zun dadun, داماد كردن damaud kirdun, كتخدا ساختن kutkhoda saukhtun, عروس كردن aroos kirdun, در نكاح پيوستن dur nikauh pivustun, بحلالي وصل كردن behulaulé wusl kirdun.—(*to give away in marriage*) بحلالي دادن behulaulé dadun.

MARS (*planet*) بهرام bahram, القاهر alkauhir, مريخ murreeh, پهلوان سپهر pihluvauna sipiher, باقو baukoo. *The two malignant planets, Mars and Saturn* نحسان nuhsaun, نحسين nuhseen.

A MARSH ورطت wurtut, وحل wuhul, اجم ajum (plur. اجام ajaum), ورغ wurgh, كول kool, اب استاده aub ustaudeh, برين bureen, خره khureh, چرا chura. *A salt marsh* شورستان shooristau.—*Marshy* اجمي ajumé, شوره shooreh.

A MARSHAL سپاه‌دار جنگ sippahdara jung, سردار surdaur, سالارجنگ salaurjung. v. *general.*—(*a harbinger*) پيشرو peishrou, فرانق furaunik, پيشاهنك peishadunk.

To marshal صف صف كردن suf suf kirdun, صف اراستن suf araustun, نظم ساختن nuzum saukhtun, برجا نمودن burja numoodun. v. *to arrange.*—*To marshal an army in battle array* لشكر صف صف كردن lashkur suf suf kirdun. *To marshal* or *lead the way* راه نمودن rauh numoodun, پيشرو بودن peishrou boodun.

A marshaller نظم ساز nuzum sauz, صف ارا suf ara, صف صف ارا كننده suf suf ara koonindeh.—*Marshalship* سرداري surdauré, پيشروي peishrouvé.

A MART (*city of traffick*) بندر bender, بندرگاه bendergah, كرمان kurmaun. v. also *market.*

MARTIAL جنگي jungé, غازي ghauzé, بهادر bahaudur, دلاور dilawur, دلير dilare, مبارز mo-

bauriz, جان اور jaun awur, سرباز furbauz, شجيع shujé-a, زو شجاعت zu shuja-at, نبرد ازما nubburd azma, رزم ازما ruzm azma, نبرد پيشه nubburd peisheh, كثير الجهاد kuseeru'l'juhaud. v. *warlike.—Martial soldiers* سپاهي جهاد پيشه sippahé juhaud peisheh.

A MARTINET, *martlet* وطواط wutwaut (fem. وطايط wutawutut, pl. وطاوط wutawut), وطاوطت wuta-ét, خطاف khuttauf, پرستو purustoo, فرستوغ furustoogh, چغنه chughneh. v. *swallow.*

A MARTYR شهيد shuheed (pl. شهدا shuhda).—*To martyr* شهيد كردن shuheed kirdun. v. *to murder, destroy.*—*Martyrdom* شهادت shuhaudut. *A place of martyrdom* مشهد mush-hud, موطن moutun. *To be martyred* شهيد شدن shuheed shoodun.

To MARVEL سركردان شدن furgurdaun shoodun, سركرداني داشتن furgurdauné daushtun, عجب بودن ajib boodun, عجبناك ماندن ajibnauk maundun, تعجب كردن ta-ajjub kirdun, حيران شدن heeraun shoodun, اشفتن ashuftun, اشفته بودن ashufteh boodun, دمبسته وله شدن dumbusteh wuluh shoodun, شكفتن shikiftun, شكوفتن shukooftun. v. *to wonder.*

A marvel عجبا ajiba, استغراب istighraub, عبرت ybrut, عجاب ajaub, عجيب ajeeb, زول zool. v. *wonder.*

Marvellous عجبناك ajibnauk, غريب ghureeb, عجيب ajeeb, عجايب aja-éb, عبرت اميز ybrut ameez, بديع budé-a. v. *wonderful.—Marvellously* عجبانه ajibauneh. بر وجه غريب bur wujha ghureeb, بطور عجبناك betoora ajibnauk.—*Marvellousness* غريبي ghureebé, عجيبي ajeebé, عجبناكي ajibnauké.

MASCULINE مذكر muzukkur, ذكر zukur, مردانه murdauneh, رجل اسا rujl asa, مردم سا murdum sa. v. *male.—The masculine gender* مذكر muzukkur. *A masculine woman* عورت فحلت awruta fuhlut, زن فحالت zunna fuhaulut.—*Masculinely* مردانه murdauneh, مذكرا muzukkuran.—*Masculineness* مذكري muzukkuré, مردانكي murdaunugé.

A MASH, *confused mixture* خلط khult, اميزش ameezisha mushawwush, سرشت مختلط sirishta mukhtulut, همزجت humzujut, خلوط khuloot, تشويش tushweesh. v. also *mesh.—To mash* خلط باهم زدن khult bahum zudun, اميزش مشوش كردن ameezish mushawwush kirdun, سرشت مختلط ساختن sirisht mukhtulut saukhtun.

A MASK (*visor*) خال khaul, صورت soorut, تبديل صورت tubdeela soorut.—(*a subterfuge*) صورت معامله sooruta ma-amleh, بهانه buhauneh, علت yllut. v. *pretence.*—(*a revel*) مسخره maskhureh. v. *masquerade.*

To mask (*conceal with a visor*) با خال روي پوشيدن ba khaul rooï poshédun, تبديل صورت نمودن tubdeela soorut numoodun.—(*to cover*) صورت معامله نمودن پوشيدن sooruta ma-amleh numoodun, پنهان كردن pinhaun kirdun. v. *to conceal, disguise, hide.*

A masker مسخره maskhureh, اهل خال ahla khaul, صاحب تبديل صورت sahib tubdeela soorut, بذله باز buzleh bauz.

Masked زو خال zu khaul, مسخره maskhureh, تبديل صورت نما tubdeela soorut numa.

A MASON (*stone-cutter*) سنك كن sunk kun, سنك تراشنده sunk tiraushindeh, مرخم murukhkhim.—(*a builder with stone*) كاركير بنا ساز kaurgeer bunna sauz, با سنك بناكر ba sunk bunna gur, با حجر معمار ba hujur ma-amaur. v. *architect.*

Masonry سنكتراشي sunk tiraushé, حجر كني hujur kuné, استاد مرخم ustauda murukhkhim, علم سنك بناكري ylma sunk bunnaguré, حجر معمار استادكي hujur ma-amaur ustaudugé. v. *architecture.*

A mason's rule تيره teereh, هنجاره hunjaureh, هنجا hunja, هنجار hunjaur, ترازوي بنا turauzoo-é bunna, زيج zeej, زيك zeek, دستيرك dosteeruk, رزه ruzsheh, رزه ruzeh, دماك dumauk, تر turr, مطمار mutmaur, مطمر mutmur. *A mason's trowel* چنكاله chungauleh.

MASQUERADE تبديل صورت و بذله بازي tubdeela soorut wa buzleh bauzé, مسخره maskhureh, بردي burdé. v. *disguise.—To masquerade* تبديل صورت وبذله باز نمودن tubdeela soorut wa buzleh bauz numoodun, مسخره بودن maskhureh boodun, صورت معامله داشتن sooruta ma-amleh daushtun.

A MASS (*large quantity*) كلان kulaun, كم بيت kumé-uta kuseer, كثرت kusrut, كم متصل kumma muttusil, مقدار عظيم mukdaura azeem.—(*the gross, or bulk, of any thing*) عظم yzum, جماع jumaa, جماعت juma-at, لباكت lubaukut, مجموعت mujmoo-at. v. *heap, assemblage.*

A MASSACRE مقاتلت mukautulut, قتال kytaul, قتل kutl, هلاك hulauk, خونباري khoonbauré, خونفشاني khoonfushauné, كش koosh.—*To massacre* قتل كردن kutl kirdun, خون ساختن khoon saukhtun, خون ريختن khoon reekhtun, سفك دم نمودن sufuka dum numoodun, دمار اوردن dumaur awurdun. v. *to*

murder. *Massacred* مقتول muktool, كشته kooshteh. v. *murdered.*

MASSINESS, *massiveness* كلان kulaun, كراني guraunė, وزيني wuzeenė, ثقل sikul, ثقلت sukulut. v. *weight.*—*(solidity)* يكپاركي eekpaurugé.

Massive, massy كران guraun, وزين wuzeen, ثقيل sukeel, رزين ruzeen, بلمه bulmeh. v. *weighty.*—*(solid)* يكپاره eekpaureh. v. كاركير.

A MAST تير teer, تير جهاز teera jahauzé, درخت durukht, ستون سفينه sutoona sufeeneh, تير كشتي teera kishté, صاري sauré, ساريت saurė-ut, نصبت nusbut.—*Masted* زو تير zu teer, درخت دار durukht dar.—*Oak mast* بلوط buloot, مازودراز mazoodirauz.

A MASTER صاحب sahib, مولا or مولي moula, سرور surwur, خداوند khodavund, خديو khodé-oo, صاحب دولت sahib dowlut, ذو zu, اهل ahl, بعل baal. v. *lord, chief, possessor, proprietor.*—*(a director)* سركار surkaur, مدبر mudubbir, مرتب muruttib, مقوم mukawwim. v. *governor.*—*The master of a house* or *family* خداوند خانه khodavunda khauneh, صاحب بيت sahib beet, كتخداي kutkhoda-é, سرادار suraudar, كدينه kudeeneh, خانه صاحبي khauneh sahibé, صاحب خانه sahib khauneh, خاندان khaunudaun, خاندار khaundar, كديور kudé-oor, سنور sunawwur, كاوه gaweh, هيله heeleh. *The master of a feast* سرور مجلس surwura mujlis, ولي نعمت wulé namut, ضيافت صاحبي zé-aufut sahibé, مهماندار muhmaundar, ميزبان meezubaun. *A school-master* خواجه khojeh, مكتب خواجهي muktub khojehé, معلم mu-ellum, مودب mueddib, استاذ ustauz (plur. اساتيذ asauteez). *A master of any art* or *trade* راستكار raustkaur, اموزكار amoozkaur, استاد ustaud, استاذ ustauz (plur. اساتيذ asauteez, اساتذت asautizut), استاد ustaud, پيشه وار peesheh war, استاكر ustaugur, ماهر mauhir (plur. مهرت muhrut). v. *artificer.*—*Master,* or *sir* مستر mister, استاد ustaud, خواجه khojeh, اغا agha, اقا aka, اق akk. *Mr. Smith* مستر سميت mister smit. *Mr. James* استاد يعقوب ustaud yakoob. *Mr. John* خواجه جان khojeh jaun. *The master of a ship* جهاز صاحبي jahauze sahibé, ربان جهاز rabbauna jahauze, ربس كشتي reisa kishté, كشتيبان kishtébaun, رباني rabbauné, ملاح سفينه كذار mullauha sufeeneh guzaur, سغان suffaun, ناخذات nakhuzaut. v. *mariner.*—*The master of the horse* امير اخور ameera akhore, سراخور surakhore, سر سواران sur suvvuraun. *The master of a tavern, &c.* سرادار suradaur. v. *innkeeper.*—*A fencing-master* سلاح شور sillauh shore, سياف sei-auf. *A dancing-master* رقص اموز كار ruks amooz kaur. *A master cook* مطبخ اميني mutbukh ameené, باورجي اول bavurjé awwul, *A riding-master* سراخور surakhore, رابض ra-éz (plur. رواض ruwwauz, راضت rauzut), سلاح شور sillauh shore. *The master of the houshold* سراي كتخدا sura-é kutkhoda.

To master (conquer) مغلوب كردن mughloob kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun, دست يافتن dost é-aftun. v. *to overpower*; *govern, rule.*—*A master-hand* دست اموخته dost amookhteh, ديودستي divdosté.

Masterly واقف waukif, دانا dauna, دانشور daunishwur, علمي ylmé, اهل ahl. v. *skilful.*

A masterpiece يكانكي eekaunugé, كاركزيده kaura guzédeh, v. *excellence.*—*Mastership, mastery,* v. *dominion, rule, power, superiority; skill.*

MASTICATION (*chewing*) هس hums, هرمزت hurmuzut, علك aluk, مضغ muzigh.

MASTICH (*a gum*) كنه kinneh, كيه gé-uh, شهدانه shuhdauneh, بهش buhush, بناسب bunausib, بناسيب bunauseeb, اغشك aghashuk.

A MASTIFF درواس durwaus. v. *dog.*

A MAT حصير huseer, حاصر hausur, حصور husoor, بساط busaut, بوري booré, بوريا booré-a, بوريت booré-ut (pl. بواري buwauré), نوالت nuwaulut, سمت summut, زيغ zeegh, فحل fuhl, طلت tyllut, مسطح musteh. v. شاطه.—*A mat on which they kneel at prayer* شليخ shuleekh, سجاده suj-jaudeh. *A maker of mats* بوريا باف booré-a bauf, بوريا بان booré-a ban, باري bauré, حاصر hausir, حصيرجي huseerjé.—*To mat* با حصير پوشيدن ba huseer poshédun, با بوريا پوش كردن ba booré-a posh kirdun. v. also رمل and ترويج.

A MATCH (*of a lamp, &c.*) پينه peeneh, پتيله puteeleh, پليته puleeteh, بتيله buteeleh, فتيل futeel (pl. فتايل futa-él), فتيله futeeleh, پيته peeteh, بيته beeteh, ريشته reeshteh, رشته rishteh. (*a match of brimstone, &c. for lighting a fire*) كبريت kibreet, اتش انكيز autash angeez, اتش افروز autash efrooz. (*a contest at any athletick exercise*) پيكار peikaur, كشتي gushté, جنك jung, نبرد nubburd, رزم ruzm. (*game*) بازي bauzé, لعبت laabut. (*an equal*) همال humaul, همپايه humpa-éh, همقدم humkudum, مفاوضت mufawuzut, معادلت maadulut, قرن kurun. (*any thing resembling* or *tallying with another*) يكساني eeksaune, زوج zouj, زوجان zoujaun, جفت chuft, موازنت muwauzinut, موافقت muwaufkut, ابا iba. v. *pair.*—(*a marriage*) نكاح nikauh, عروسي aroosé.

To match (to be equal to) توانستن tuvvanistun, همقدم شدن humkudum shoodun, همپايه بودن humpa-éh boodun. — *(to show an equal, make equal)* مفاوضت نمودن mufawuzut numoodun, معادلت كردن ma-adilut kirdun, همقدم نمودن humkudum numoodun.— *(to confront)* رو برو اوردن roo beroo awurdun, مقابله نمودن mukaubileh numoodun, مواجهت ساختن muwaujihut saukhtun. v. *to oppose*. — *(to suit, resemble)* مانستن maunistun, فراخور امدن furakhoor audun, معادل كردن ma-adil kirdun--*(to suit, proportion)* موافق كردن muwaufik kirdun, يكساني نمودن eeksauné numoodun, موازي ساختن muwauzé saukhtun.—*(to join in marriage)* نكاح كردن nikauh kirdun, زوجي نمودن zoojé numoodun, زوجات ساختن zoojaut saukhtun. — *(to be married)* زوجي شدن zoojé shoodun, نكاح بودن nikauh boodun.

Matchable همتا humta. v. *suitable, correspondent.*

Matchless بي همتا bé humta, غير همال ghire-a humaul, بي همان bé humaun, غير مثل ghire-a misl, بلا تشبيه bila tushbeeh. — *Matchlessly* بر وجه بي همتا bur wujha bé humta, بي همالانه bé humaulauneh. — *Matchlessness* عدم همتا aduma humta, عدم تشبيه aduma tushbeeh.

A match maker (marriage broker) واسط wausit (fem. واسطت wausitut), دلالت نكاح dulauluta nikauh.— *(a maker of matches to burn)* كبريت ساز kubreet sauz, پينه كار peeneh kaur, اتش انگيز گر autaush angeez gur.

A MATE (*husband* or *wife*) زوج zooj (plur. زوجات zoojaut, dual زوجان zoojaun), همخانه humkhauneh, همخوابه humkhaubeh, همدم humdum, همزانو humzaunoo. v. also *friend, companion.* —*The male mate of an animal* نر nur. *The female mate* ماده maudeh. --*A ship mate* جهاز نشين jahauze nisheen, كشتي نشين kishté nisheen, همجهازي humjahauzé.—*Check-mate (at chess)* شاه مات shah mat. — *To mate*, v. *to match*; *equal.*

MATERIAL (*consisting of matter*) جسماني jismauné, جوهري johuré, مادي maddé, ماديت maddé-ut, هيولاني hei-oolauné. v. *corporal.* — *(important)* گران guraun, مهم muhimm, لازم lauzim, مستشري mustushré. — *A material cause* علت ماديت ylluta maddé-ut.

Materials اجزا ajza, مواد muwaud. *Materials for building* كراسته kurausteh.

Materiality جسمانيت jismané-ut.

Materially در حال جوهري dur haula johuré, بطور هيولاني betoora hei-oolauné.— *(importantly)* بر وجه گران bur wujha guraun, مهمانه muhimmauneh, لازمانه lauzimauneh, بطور مستشري betoora mustushré.—*Materialness* حال جوهري haula johuré. v. also *importance.*

Materiate (consisting of matter) از جوهر ساخته uz johur saukhteh, از جسم و مادت مخلوق uz jism ou maddut mukhlook.

MATERNAL مادري maderé, امي ummé, مادر منسوب mader munsoob, مادررا مخصوص maderra mukhsoos.—*Maternity* امومت umoomut.

MATHEMATICAL هندسه منسوب hundusеh munsoob, هندسي hundusé, هندسيت hundusé-ut. v. *geometrical.*—*Mathematically* هندسيانه hundusé-auneh, بر وجه هندسي bur wujha hundusé. v. *geometrically.*—*A mathematician* مهندس muhundis, مهندز muhundiz. v. *geometrician.*—*Mathematicks* هندسه hunduseh, علم هندسه ylma hunduseh, علم غايت ylma gha-é-ut, رياضيت ré-auzé-ut, علم رياضيت ylma ré-auzé-ut. *Axioms in mathematicks* اداب هندسيان adauba hundusé-aun, علوم رياضيت ulooma ré-auzé-ut.

MATINS (*morning prayers*) صباح نمازي subauh numauzé, نماز بامداد numauza baumdaud.

MATRICE, *matrix* (*the womb*) رحم ruhym (pl. ارحام arhaum), زهدان zihdaun, بوكان bookaun, يوكان é-ookaun. —*(a mould)* تتنك tutunk, قالب kaulib.

MATRICIDE قتل مادر kutla mader.

MATRIMONIAL نكاحي nikauhé, زوجي zoojé. v. *conjugal, nuptial.*—*Matrimonially* نكاحيانه nikauhé-auneh, موافق اداب نكاح muwaufika adauba nikauh.—*Matrimony*, v. *marriage.*

A MATRON خاتون khatoon (plur. خواتين khawateen), تكين tukeen, فنج funuj. *An illustrious matron* خاتون بزرك khatoona buzurk, بلاخيت belaukhé-ut, تبرم tubrum, كدبا kudba, كذبا kuzba, تركان turkaun. v. also *old woman.*—*A chaste matron* عفيفه afeefeh (pl. عفايف afa-éf), مخدرت mukhuddurut, محصنت muhsunut. *Matronal* خاتوني khatoone, تكيني tukeené. — *Matronly* بر وجه خاتوني bur wujha khatoone, سالدار sauldar.

MATTER هيولي or هيولا hé-oola, جوهر johur, مادت maddut (pl. مواد muwadd), جسم jism, رده rudda, اصل asl, اصل اول asla awwul, مادت اولي madduta awwulé, ييبرنك eebrunk, برنك burunk. v. *substance.*—*Internal matter* باطن مادت bautin maddut, مادت باطن madduta bautin.— *(affair)* كار kaur, باب baub, خصوص khusoos, امر amr, حاجت haujut. v. *thing, business, subject.* —*Purulent matter* ريم reem, ريش reesh, غثيثت ghuseesut. v. *pus.*

To matter (*be of importance*) مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun. (*suppurate*) تقرح نمودن tukurruh numoodun, ريم ساختن reem saukhtun.

MATTHEW متي matta.

A MATTRESS پستر pister.

MATURATION (*ripening*) رسان russaun, ادوا adwa. v. also *suppuration*.

Maturative (*causing to ripen*) نضيج ساز nuzeej sauz.—(*suppurative*) تقرح كنا tukurruh koona.

Mature رسيده russedeh, رس russ, ناضج nauzij, نضيج nuzeej. v. *ripe*.—*Mature in counsel* ناضج الراي nauziju'r'raa-é, بالغ عقل baulighakl. v. *wise*. — *Mature in years* سالدار sauldar, نصف nusuf.

To mature رسيدن russedun, باليدن baulédun, ادوا كشتن adwa gushtun. v. *to ripen*.

Maturely (*ripely*) رسانه russauneh, نضيجا nuzeejan.—(*in good time*) با زمان ba zumaun, بكاه begauh. v. *early*, *soon*.—(*with counsel well digested*) با راي نضيج ba raa-é nuzeej, با عقل بالغ ba akla bauligh, با حكمت ba hykmut. v. *wisely*.

Maturity رسيدكي russedugé, باليدكي bauledugé, ينع eena, ينوع eenoo-a, نضج nuzij, v. *completion*, *ripeness*.

MAUDLIN (*half drunk*) نيم مست neem must.

Maugre, v. *notwithstanding*, *in spight*.

To MAUL كوفتن kooftun, زدن zudun, ضرب كردن zurb kirdun, مشت زدن musht zudun. v. *to beat*, *bruise*, *box*.—*A maul*, v. *mallet*.

A MAUND سنكور sunkoor. v. *basket*.

MAW چينه دان cheeneh dan. v. *crop*, *stomach*.

MAWKISH نا خوشمش na khooshmush, بى لذت bé luzzut, نا لذ na luzz, ابي ساز abé sauz, بيزاركنا beezaur koona.—*Mawkishness* نا خوشمشي na khooshmushé, عدم لذت aduma luzzut.

A MAW-WORM كرم شكم kirma shikim, دود بطن dooda butun. v. *worm*.

MAXILLARY لحوي luhoo-é, عذاري azauré, چانه منسوب chauneh munsoob, عذار پيوند azaur pivund.

A MAXIM تضيت اشكاره kuzé-uta ashikaureh, قول صحيح koola suheeh, حكم الله hookumullah, حكمت hykmut. v. *axiom*, *precept*.

MAY (*month*) خورداد khordaud, ربيع الاول rabé-u'l'awwul, ماه ايار mauha a-é-aur, مايس ma-és, مايويس ma-é-oos. v. صين.

MAY: as *I may* مي توانم ma tuvvaunim, قادر مي شوم kaudir ma shoom, در قدرت من است dur kudruta mun ast, از دست من مي برايد uz dosta mun ma bura-éd. *He may* مي تواند ma tuvvaunid, قادر مى شود kaudir ma shood, در قدرتش است dur kudrutish ast, از دست او مي برايد uz dost oo ma bura-éd. *We may* مي توانيم ma tuvvauneem, قادر مي شويم kaudir ma shoo-ém, در قدرت ما است dur kudruta ma ast, از دست ما مي برايد uz dosta ma ma bura-éd. *Ye* or *you may* مي توانيد ma tuvvauneed, قادر مي شويد kaudir ma shoo-éd, در قدرت شما است dur kudruta shuma ast, از دست شما مي برايد uz dosta shuma ma bura-éd. *They may* مي توانند ma tuvvanind, قادر مى شوند kaudir ma shoond, در قدرت ايشان است dur kudruta eishaun ast, از دست شان مي برايد uz dosta shaun ma bura-éd.—*I may not*, *it may not*, v. *cannot*, *impossible*.—*It may be* (*it is possible*) ممكن است mumkin ast, قابل است kaubil ast, امكان است imkaun ast, توان tuvvaun, تواند tuvvaunid. v. *perhaps*.

A MAY-BUG جعل jaal. v. *beetle*.

MAYOR قاضي شهر kauzé-a shahur, پيشكار peishkaur, كلانتر kulauntur, داروغ dauroogh, وايوده waïwodeh, دهقان dihkaun, خان ده khauna dih. v. *magistrate*.

A MAZE دولاب doolaub. v. *labyrinth*.—(*confusion of thought*) جزر و مد اقدام و احجام juzr ou mudda ikdaum ou ihjaum. v. *irresolution*, *perplexity*.—*To maze* كمراه ساختن gumrah saukhtun. v. *to bewilder*.—*To be in a maze* آواره و سركردان بودن awaureh ou surgurdaun boodun, كم شدن gum shoodun. v. *to be astonished*.——*Mazy* مترددد muturuddud, مشوش mushawwush. v. *confused*, *perplexed*.

ME (oblique case of I) ᴾ مرا mura, ᴬ ي ee or i.—*Do you know what he said to me?* ᴾ داني چه كفت مرا dauné cheh guft mura. *She said*, *make the experiment on me* ᴬ قال تجعل التجربة فى kala tajaalu't'tujribut fee.

MEAD (*liquor*) عسل اب asil aub.

MEAD, *meadow* چمن chumin, چمنزار chuminzaur, چرا chura, كياهزار gé-auhzaur, چمنكاه chumingah, چراكاه churagah, علغزار alufzaur, مرتع murta, مربع murba, مرج murj (pl. مروج murooj), مرغزار murighzaur, مرغ murigh, ودفت wudfut (pl. وديفت wudeefut), روضت rouzut (plur. روض ruwuz, رياض ra-éz, روضات ruwuzaut, رضان ra-ézaun), اب abb, ابوت abboot, بنانت bunaunut, مسربت musrubut.

MEAGER لاغر laughir, كم كوشت kum koosht, نهبرت nuhburut. v. *lean*.—(*hungry*) كرسنه gurisneh, جوعان juwaan, برهنه buruhneh, كم kum. v. *poor*, *bare*.

Meagerness لاغري laughiré, كم كوشتي kum kooshté, برهنكي buruhnugé. v. *leanness*, *bareness*.

MEAL (*ground corn*) ارد ard, طحن tihn, دقيق dukeek. v. *flour*.—*To meal* or *sprinkle with meal* تنديغ كردن tundeegh kirdun.—*A meal* or *repast* خورش khoré-ish, خوردني khoreduné, طعام taam, تعشي ta-ashhé. v. *dinner, supper*.—*A meal-man* ارد فروش ard furoosh.—*Mealy (full of meal)* پر ارد pur ard. (*sprinkled with meal*) با دقيق پاشيده ba dukeek paushédeh, تهديغ شده tum-deegh shoodeh. *Mealy-tasted* زو چاشني ارد zu chaushné ard. *Mealy-mouthed* شرمسار shurum-saur, خجل khujul, زو خجلت zu khujulut. v. *bashful*.—*Mealy mouthedness* شرمساري shurumsau-ré. v. *bashfulness*.

MEAN (*despicable*) پست pust, خور khoor, پست و خور pust ou khoor, حقير hukeer, دني duné, دون doon, زليل zuleel, افگنده afgun-deh, فرومايه furooma-éh, كمينه kumeeneh, كمين kumeen, مذمون muzmoon, كست kust, نزارت nuzaurut, مدفع muduffa, تنوع kutuwa, نكبت nukbut. v. *contemptible, base, poor, humble, pitiful*.—(*middling, moderate*) ميانه دار mei-auneh dar, معتدل ma-atudil, زو اعتدال zu é-atidaul, متوسط mutuwussut, مستوي mustoo-é, مقارب mukaurib. v. also *intermediate*. — (*niggardly*) بي جومردي bé joomurdé, غير بذول ghire-a buzool, بلا مكرمت bila mukrumut. v. *sordid, avaricious*. —*Mean-spirited* بد دل bud dil, بي دل bé dil, نا مرد na murd, زو نفس خسيس zu nufsa khu-fees. v. *cowardly*. — *Of mean birth* بد نژاد bud nizhaud, بي نسب bé nusb, مجهول النسب mujhoolu'n'nusub, بد اصل bud asl, بي اصل bé asl. *In a mean condition* كمپايه kumpa-éh.

A mean (*mediocrity*) ميانه mei-auneh, اعتدال é-atidaul, اوسط awsut, وساطت wusautut, سوي or سوا siwa. v. *medium*. —(*the instrument* or *measure used to any end*) موجب moojib, سبب sibub (pl. اسباب asbaub), وسيلت wuseelut, چاره كار chau-reh kaur, واسطت wausitut, زريعت zuré-ut, اجل ajil, اصل asl, فاعل fa-él, بادي baudé, داع daa, v. *cause*; also *interval*.—*Mean time, mean while, in the mean time* در اين ميان dur ein mei-aun, در اين اثنا dur ein isna, بينا beina, بينما beinuma, عند ما ynda ma, فيها feema.

To MEAN مقصود داشتن mukfood daush-tun, كام نمودن kaum numoodun, مدعي كردن mudaa kirdun. v. *to design, purpose, intend*.

MEANDER (*winding of a river*) ظبيت zubé-ut, تضوج tuzawwuj, محنيت muhné-ut, محنونت muhnoonut (plur. محاني muhauné), ضوج zawj, ثني suné, مثنات musnaut (plur. مثانيت musané-ut). v. also *labyrinth*.—*To meander* تضوج نمودن tuzawwuj numoodun, ظبيت داشتن zubé-ut daushtun, با ضوج جريان بودن ba zawj juré-aun boodun.

MEANEST پستان pustaun, اسفل asful.

MEANING كام kaum, مراد moraud, قصد kusd, مقصود mukfood, مقصد mukfud, غرض ghurz, ارادت iraudut, نيت né-ut, سوي sawé. v. *design, intention*. —(*signification*) معني maané, معنيت maané-ut (pl. معاني ma-ané), نتيجه nuteejeh, فحوي or فحوا fuhwa, دلالت dulau-lut. v. *sense*. —*A mysterious meaning* لطيف luteef.

MEANLY حقيرانه hukeerauneh, با زل و ملام ba zull ou mulaum, مذموما muzmooman, با دوني ba doone, خورانه khoorauneh, نكبتانه nukbutauneh, هونا hoonan. (*without dignity*) بي كرم bé kurim, بلا بزركواري bila buzurguwaré, بي شرف bé shuruf, بطور نا شريف betoora na sheereef, بر وجه بد نژاد bur wujha bud nishaud, v. also *poorly, ungenerously*.

Meanness حقارت hukaurut, پستي pusté, خوري khooré, ناكسي nakusé, نامردي namur-dé, دوني dooné, زلت zullut, زل zull, قبح kubuh, خساست khusausut, عدم فضيلت aduma fuzeelut, عدم شرفيت aduma shurfé-ut, كمي بزركواري kumé buzurguwauré. v. *baseness*. — (*want of liberality*) عدم سخا aduma sukha, كمي بذل kumé buzl, عدم مكرمت aduma mukrumut. خسيست khuseesut. v. *avarice, sordidness, niggardliness*.

MEANS (*revenue*) مال maul (pl. اموال am-waul), رزق rizk (pl. ارزاق arzauk), روزي roozé, روزانه roozauneh, روزكانه roozigauneh, عقار akaur, نعمت namut, قسط kyst. v. *fortune, wealth, riches*. — *By all means* بي شك bé shukk, بلا شبهه bila shubheh, يقيهانه eekeemauneh, من كلا وجوه min kulla wujooh. v. *doubtless, certainly*.— *By no means* اصلا aslan, اصلا و قطعا aslan ou ku-taan, كلا kulla, هيچ heej, هيچ heech, هيچ اصلا heech asla, وجها من الوجوه wujha min u'l'wujooh. v. *never*.

MEANT, مقصود mukfood, معهود maahood. v. *designed, signified*.

MEASLES سرخيچه surkeecheh, حصبت hus-but, سرخزه surkhzsheh. *Measled, measly* زو سرخيچه zu surkheecheh, حصبت دار husbut dar.

MEASURABLE قابل القياس kaubilu'l'ké-aus, لايق اندازه la-éka andauzeh, ممكن پيمان mumkina peimaun. v. also *moderate*.—*Measurableness* قابيلت قياس kaubulé-uta ké-aus, امكان پيمان imkauna pei-maun, لياقت اندازه lé-akuta andauzeh.—*Measurably*, v. *moderately*.

Meaſure قياس kei-aus, انداژه andauzeh, پيمانه peimauneh, وزن wuzn, سامان ſamaun, اموغ amoogh, حسب husb, سجيحت ſujhut, سجيحت ſujeehut, مايه ma-éh, مقدار mukdaur, قيمت keemut, كيلت keelut, نهماز nuhmauz, قدر kudr. v. *proportion, mean, portion, allotment*; *moderation*.—*A meaſure* انداژه andauzeh, هنداز hundauz, كلندە kulindeh, كونيز kooneez, سركچه ſurkcheh, كوير koo-ér, وزنت wuznut, پيمانه peimauneh. *A meaſure for corn or other dry goods* كيل keil (pl. اكيال aké-aul), كيلت keilut, مكيل muké-ul (pl. مكاييل muka-él), كليجت kuleejut, جريب jureeb, من munn, منا muna, صواع ſuwaa, صياع ſé-aa (pl. اصوع aſwa, اصواع aſwaa), داري dauré, مكوك mukook (plur. مكاكيك mukaukeek), مقلد muklud, زهب zuhub, مد mudd, تغتغ tughtugh, نغنغ nughnugh, قنقل kunkul, قباع kuba, اردب irdubb. *Meaſures for dry goods, ſealed by authority* مخاتيم mukhauteem. *To ſtamp meaſures with ſtandard marks* تعوير كردن taweer kirdun. *A wine meaſure* ناطل nautil. *A ſmall meaſure of wine* (*about an ounce*) وقيت شراب wuké-uta ſhuraub, اوقيت باده awké-uta baudeh. *Full meaſure* وافي waufé, وافيت waufé-ut, الوافيت alwaufé-ut. *His meaſure was full* (*he is dead*) پيمانه اش پر شد peimauneh aſh pur ſhud. *An oil meaſure* كوبين kubeen. *A meaſure of ſix feet* بار اغوش bar aghooſh, قامت kaumut. v. *fathom*.—*A meaſure of three feet* شامان ſhaumaun, انداان andaun. v. *yard*.—*Whatever overflows a meaſure* ناطل nautil, طفغت tufufut.—*Poetick meaſure* ترازو كلام turauzoo kulaum, وزن wuzn. (*verſe*) *without juſt meaſure* نا موزون na moozoon.—*A meaſure* (*tune*) ترانه turauneh. v. *air*.—*Above meaſure* بلا قياس bila ké-aus, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, بلا انداژه bila andauzeh, بي گران bé guraun, نهمار nuhmaur, نهبهر nuhbuhr, نهبهره nuhbuhreh. v. *immenſe*. *To buy without weight or meaſure* بگزاف ستاندن beguzauf ſitaundun. *To have hard meaſure* جور و ظلم يافتن jawr ou zulm é-aftun. v. *to be oppreſſed*.—*As you meaſure it will be meaſured to you* كما تدين تدان kuma tudeen tudaun.

To meaſure پيمودن peimoodun, قياس كردن ké-aus kirdun, قوس نمودن kawis numoodun, قاس ساختن kaws ſaukhtun, قيل كردن keil kirdun, اهيختن aheekhtun, مكايلت نمودن muka-élut numoodun. *To meaſure ground* مساحت كردن muſauhut kirdun, مساحت زمين نمودن muſauhuta zumeen numoodun. *To meaſure by the cubit* تذرع كردن tuzurra kirdun.

Meaſured پيموده peimoodeh, مكيول muké-ool, مكال mukaul, مكيل mukeel. *To be meaſured* پيموده شدن peimoodeh ſhoodun.

Meaſurement قياس kei-aus, پيمانكي peimaunugé. *Meaſurement of ground* مساحت muſauhut, زمين قياسي zumeen ké-auſé. *The ſcience of meaſurement* (*geometry*) علم المساحت ylmu'l'muſauhut.

A meaſurer پيما peima, پيماي peima-é, كيال kei-aul, مساح muſſauh. *A land meaſurer* مساح مساح الارض muſſauh, muſſauhu'l'erz. *A meaſurer of words* (*an orator*) سخن پيما ſukhun peima. *A meaſurer of the ways* (*a traveller*) رهرو پيما ruhrou peima.

MEAT (*fleſh*) كوشت kooſht, لحم luhm. v. *food*.—*Roaſt meat* كباب kabaub, كوداب koodaub, كوزاب koozaub, شراخي ſhuraukhé, شراهي ſhurauhé. v. *roaſt*.—*Meat roaſted in the oven* فرون كبابي furoon kabaubé, كوشت بريان kooſhta buré-aun. *Haſhed meat* كوفته koofteh, كوشت اوا kooſhut awa. *The ſound made by meat broiling* نضيضت nuzeezut.

MECHANICAL, *mechanick* (*ſkilled in mechanicks*) منجنيق شناش munjuneek ſhinaus, اهل علم ادات ahla ylma adaut. (*belonging to an art or trade*) زو صنعت zu ſunaat, استادكي منسوت uſtaudugé munſoob, پيشه پيوند peiſheh pivund. v. alſo *mean, ſervile*.—*Mechanically* موافق علم ادات muwaufika ylma adaut.

A mechanick اهل صنعت ahla ſunaat, رنجبر runjbur, استاد uſtaud, پيشكر peiſhgur, پيشه كار peiſheh kaur. v. *artificer*.

Mechaniſm, mechanicks, علم ادات ylma adaut, علم منجنيق ylma munjuneek.

A MEDAL سكه ſikkeh. v. *coin*.

To MEDDLE مدخل ساختن mudkhil ſaukhtun, دخل نمودن dukhil numoodun, معامله كردن ma-amleh kirdun, معالجت ساختن mu-alijut ſaukhtun. v. *to intermeddle, deal, buſy*.

A meddler معامله ساز ma-amleh ſauz, معن maan (fem. معنت ma-anut), فضولي fuzoolé, منفح munfih, عفزر afzur.

To MEDIATE ميانداز شدن mei-aundar ſhoodun, منتصف كردن muntuſif kirdun, از ميانداري صلح ساختن uz mei-aundaré ſulh ſaukhtun, سمسار شدن ſumſaur ſhoodun, بازنانه نمودن baznauneh numoodun, توسط كردن tuwuſſut kirdun. v. *to interpoſe*.

Mediate (*interpoſed*) درميان نهاده dur mei-aun nihaudeh, مابين نشسته mabein niſhiſteh, دربين مضوع dur bein muzoo-a, درميانه نصب ساخته dur mei-auneh nuſb ſaukhteh.—*Mediately* (*by a ſecondary cauſe*) از موجب ثنيان uz moojiba ſuné-aun.

Mediation میانه mei-auneh, میانداري mei-aundaré, وساطت wuſautut, توسط tuwuſſut, درج duruj. v. *interceſſion.*

A mediator میاندار mei-aundar, میانجي mei-aunjé, وسیط wuſeet, واسط wauſit, مصلح muſlih, ارمنده armundeh, منتصف muntuſif, تور toor. *Mediatorial* میانداري mei-aundaré, واسط منسوب wauſit munſoob. *Mediatorſhip* منصب میاندار munſuba mei-aundar. *A mediatrix* واسطت wauſitut, زني میاندار zunné mei-aundar.

MEDICAL علاج منسوب ylauj munſoob, چاره پیوند chaureh pivund. *A medical compoſition* بنیت الدوا bunei-utu'd'dawa. *The medical art* اسوت aſawut, طب tybb, علم طب ylma tybb, طبت tybbut, طبابت tybaubut, معرفت الدویت maarifuta adwé-ut.

Medicinal زو علاج zu ylauj, چاره نما chaureh numa, طبي tybbé, شافي ſhaufé. v. *healing, ſalutary.* — *Medicinally, medically,* طبیانه tubbé-auneh, شافیا ſhaufé-an.

Medicine علاج ylauj, چاره chaureh, دوا dawa, شربت ſhurbut, دارو dauroo, معجون maajoon, اساوت aſawut, معالجت mu-alijut, طب tybb, شفا ſhufa, کیس kees. *A purgative medicine* شربت مسهل ſhurbuta muſ-hil, شربت تصفیت ſhurbuta tuſfé-ut. *Students of medicine* کیان kei-aun, کیانا kei-auna. *A medicine cheſt* دارو دان dauroo dan. *To profeſs medicine* بزشکي نمودن bezuſhké numoodun. *To adminiſter medicine* چاره دادن chaureh dadun, مروسیدن mu-rooſédun, علاج نمودن ylauj numoodun, تطنیت کردن tutné-ut kirdun. v. موجل.—*To make medicines* تداوي ساختن tudawé ſaukhtun, v. ضیاق.

MEDIOCRITY اعتدال é-atidaul, اوساط awſaut, وساطت wuſautut, سوي or سوا ſiwa. v. *moderation.*

To MEDITATE اندیشه کردن andeeſheh kirdun, اندیشیدن andeeſhédun, فکر نمودن fikr numoodun, تفکر کردن tufikkur kirdun, انجاییدن anjaï-édun, تصور ساختن tuſawwur ſaukhtun, تدبیر کردن tudbeer kirdun, متدبر ساختن mutudubbir ſaukhtun, تدبر نمودن tudubbur numoodun, پنداشتن pindauſhtun, تامل نمودن ta-ammul numoodun, پنداریدن pindaurédun, تلاوت کردن tilawut kirdun, تانق ساختن ta-annuk ſaukhtun, حرث بودن hurs boodun. v. *to conſider, reflect, contemplate, think: contrive, plan.* —*To meditate on the iſſue of any thing* عاقبت اندیش ساختن aukibut andeeſh ſaukhtun. *To meditate flight* اهنگ گریز کردن ahunga gureez kirdun. *To meditate any thing good* خیر اندیشیدن kheir andeeſhédun. *To meditate any thing bad* بد اندیش داشتن bud andeeſh dauſhtun.

Meditation اندیش andeeſh, اندیشه andeeſheh, فکر fikr, تفکر tufikkir, تلاوت tulawwut, تدبر tudubbir, پندار pindaur, تامل ta-ammul, تصور tuſſawwur. v. *thought.*

Meditative زو اندیش zu andeeſh, اندیشهرا andeeſhehra, مشغول muſhghool, پندار نما pindaur numa, زو دور پندار zu door pindaur, فکررا منسوب fikrra munſoob.

MEDITERRANEAN در میان بر dur mei-auna burr.—*The Mediterranean ſea* بحر الروم buhru'r'room.

MEDIUM میانه mei-auneh, میان mei-aun, میانکي mei-aunugé, بین bein, اثنا iſna, وسط wuſut. v. *middle.*—(a *mean*, or *cauſe*) وساطت wuſautut, سبب ſibub (pl. اسباب aſbaub). *A medium quantity (juſt ſufficient, competent)* وجه کفاف wujha kufauf.

A MEDLAR کندس kundus, کندسه kunduſeh, زعر zaar, زعرور zaaroor, ازکیل azſhgeel, کوژ koozſh, ازدف azſhduf, ازدف azduf. *The medlar-tree* درخت کندس durukhta kundus.

A MEDLEY خلط khult, امیزش ameeziſh. v. *mixture.* — *Medley* (adject.) امیخته ameekhteh, مخلوط mukhloot. v. *confuſed, mingled.*

MEDULLARY مغزرا منسوب mughzra munſoob, مخرا پیوند mukhra pivund, مغزي mughzé.

Meed, v. *reward*; *preſent, gift.*

MEEK ملایم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, حلیم huleem, زو صبر zu ſubr, مظلوم muzloom, نا متکبر na mutukubbir. v. *gentle, mild.*

To meeken ملایم کردن mula-ém kirdun, نرم دل ساختن nurm dil ſaukhtun, حلیم نمودن huleem numoodun. v. *to ſoften.*

Meekly ملایانه mula-émauneh, با نرم دلي ba nurm dilé, حلیما huleeman, مظلومانه muzloomauneh.

Meekneſs ملایمت mula-émut, نرمي nurmé, نرم دلي nurm dilé, التیام ilté-aum, حلم hylm. v. *mildneſs, gentleneſs.*

Meer, v. *mere:* alſo *lake*; *boundary.*

Meet, v. *fit, proper, qualified, ſuitable.*

To MEET (*face to face*) رو برو مصادف کردن roo beroo muſaudif kirdun, رو برو شدن roo beroo ſhoodun, دو چار خوردن doo chaur khoredun, همدگررا دیدن humdigurra deedun, استقبال نمودن iſtikbaul numoodun, پذیره شدن pizzeereh ſhoodun, پیش امدن peiſh aumudun, مقابل شدن mukaubil ſhoodun, واقع بودن wauka boodun, فا داشتن fa dauſhtun, فاکرفتن

fa gooriftun, کاویدن kawédun, فراز شدن firauz ſhoodun, لقا کردن luka kirdun. v. *to encounter.* — (*to aſſemble* or *meet together*) عقد مجلس داشتن akda mujlis dauſhtun, ملاقات کردن mulakaut kirdun, ملاقات همدیگر نمودن mulakauta humdeegur numoodun, ویشانیدن weeſhaunédun, جمع شدن jumma ſhoodun, فراهم امدن furauhim aumudun, تجاري کردن tujauré kirdun. *To meet with* (*light* or *fall upon*) راست افتادن rauſt uftaudun, مصادف شدن muſaudif ſhoodun, موافقت نمودن muwaufikut numoodun. (*to engage, encounter*) محاربه ساختن muhauribeh ſaukhtun, وقعت کردن wukaat kirdun. v. *to fight.* — *To meet* (*join, unite*) وصال کردن wuſaul kirdun, اتصال یافتن ittiſaul é-aftun. *To meet* or *advance half way* نیم راه پیش امدن neem rah peiſh aumudun. *To cauſe things to meet* سغتیدن ſuftédun.—*Meeting* (part.) رو برو مصادف کنان roo beroo muſaudif koonaun.

A meeting مجلس mujlis, جماعت juma-at, اجماع ijma, محفل muhfil, هنگامه hungaumeh, انجمن anjumin, ملاقت mulaukut, تواصل tuwauſul. v. *aſſembly.* — *The meeting* or *conflux of ſtreams* مسیل muſeel, مجمع النهرین mujma-u'n'nuhrein, ملتقي or ملتقا multika.—*A meeting-houſe* جماعت خانه juma-at khauneh. — *A meeting on buſineſs* خرانبار khuraumbaur.

Meetly, meetneſs, v. *fitly, fitneſs.*

MEGRIM درد سر durda ſur. v. *head-ach.*

MELANCHOLY سودا ſowda, کش سیاه kuſha ſé-ah, سواد ſuwaud, دلفکاري dilfikauré, دلماندگي dilmaundugé, دلشکستگي dilſhakuſtugé, دلتنگي diltunké, دلبستگي dilbuſtugé, دلگیري dilgeeré, قساوت kuſſawut, غم ghum, ملالت mulaulut, غصه ghuſſeh, کدر kudur, تاسه tauſſeh, ترح turuh, ملنخولیه melankholé-uh. v. *grief.* — *To make melancholy* سودا کردن ſowda kirdun, دلفکار ساختن dilfikaur ſaukhtun, دل گرفتن dilgooriftun, دلمانده کردن dilmaundeh kirdun, دلتنگ ساختن diltunk ſaukhtun. *To diſpel melancholy* دفع غم کردن dufaa ghum kirdun, ترح زدا ساختن turuh zuda ſaukhtun. *Wine which diſpells melancholy* باده غمگسار baudeha ghumkuſaur.

Melancholy, melancholick سوداوي ſowda-wé, سودايي ſowdaï-é, سوداگر ſowdagur, سودا زد ſowda zud, غم زده ghum zuddeh, ماتم زده mautim zuddeh, غمگین ghumkeen, ملول mulool, دلگیر dilgeer, دلتنگ diltunk, دلبسته dilbuſteh, دل شکسته dil ſhakuſteh, خاطر مانده khautir maundeh, دلفکار dilfikaur, کدر پذیر kudur pizzeer, زو تاسه zu tauſſeh, حزین huzeen, محزون muhzoon, زو قساوت zu kuſſawut, روب raub (plur. روبي rauba). v. *gloomy-minded, diſmal.* — *A melancholy man* صاحب سودا ſahib ſouda (pl. اصحاب سودا aſ-hauba ſowda), اهل تیره ضمیر ahla teereh zumeer. *He has become melancholy* تیره گشت teereh guſht.

MELILOT (*plant*) شاخك ſhakhuk, اکلیل الملك iklilu'l'melek, شنجار ſhinjaur, شنکار ſhinkaur, شنکال ſhinkaul, موفلون moufloon. *Melilot root* غنجار ghunjaur.

To meliorate, v. *to better, improve.*

MELLIFEROUS (*producing honey*) عسال aſaul, شکر بار ſhukr bar. — *Mellification* (*making honey*) عسل ساز aſul ſauz, موري mu-erré, موتري mu-uturé. — *Mellifluence* (*a flow of honey or ſweetneſs*) عاسلي auſulé, شکر ریزي ſhukr reezé. — *Mellifluent, mellifluous* (*flowing with honey*) عاسل auſul, عاسلت auſilut, شکر ریز ſhukr reez.

MELLOW رس ruſs, رسیده ruſſédeh, ناضج nauzeej, ناضج nauzij. v. *ripe;* alſo *unctuous.* — *Mellow* or *ſoft in ſound* زو خوش صدا zu khooſh ſuda, اواز نازك دار awauza nauzik dar. (*intoxicated*) اسیمه دماغ aſeemeh dumaugh, مست muſt, مست خراب muſta khoraub. v. *drunk.*

To mellow (*mature*) رسیدن ruſſédun, رسیده کردن ruſſédeh kirdun, رس ساختن ruſs ſaukhtun. v. *to ripen, ſoften.* — (*to become ripe*) رسیدن ruſſédun, رسیده گشتن ruſſédeh guſhtun, رس شدن ruſs ſhoodun.

Mellowneſs رسیدگي ruſſédugé, نضج nuzij, ینع eena. v. *ripeneſs.*

MELODIOUS خوشخوان khooſhkhaun, اهنگي ahungé, زو اهنك و صدا zu ahunk ou ſuda, زو لحن zu luhun, اهل نغمت ahl nughmut. v. *muſical.*—(*melodiouſly*) با اهنك و صدا ba ahunk ou ſuda, با خوش الحان ba khooſh alhaun.

Melodiouſneſs, melody اهنك ahunk, هم اهنگي hum ahungé, ترانه turrauneh, لحن luhun (pl. لحون luhoon, الحان alhaun), نغمت nughmut, (plur. نغمات nughumaut), نوا nuwa, نوايي nuwaï-é, طنن tuſun. v. *muſick.*

A MELON طبیخ tubeekh, بطیخ buteekh, بطیخت buteekhut, خربزه khurbuzeh, پوله pooleh, کفه kefeh, وارکار waurkaur, ورکار wurkaur, نواش nuwauſh, لواش luwauſh, انکاره angaureh. *A ſmall odoriferous melon* شمام ſhumaum, شمامت ſhumaumut, دستنبویه doſtumboo-éh. *A bad* or *unripe melon* فقوس fukoos, کالیا kaulé-a, کالیار kaulé-aur, کلك kuluk, باشنك bauſhunk, *A water melon* سفنجه ſufunjeh, سفنج ſufunj,

ابدان aubdaun, ابدن aubdun, ابجو aubjoo, ابخور aubkhore, ابخوست aubkhooſt. *A melon-ground* بطيخ بوستاني buteekh boſtauné, واركار waurkaur, مبطخت mubtukhut, باشنكان baſhungaun, وركار wurgaur.

To MELT (*make liquid*) كداختن gudaukhtun, كدازانيدن gudauzanédun, كداز كردن gudauz kirdun, زوب ساختن zaub ſaukhtun, ابدار نمودن aubdar numoodun, تهويه كردن tumweeh kirdun, تذويب ساختن tuzweeb ſaukhtun, استلا كردن iſtila kirdun, اصهار نمودن iſ-haur numoodun, تفت كردن tuft kirdun. v. *to diſſolve.* —*To melt gold* زر تسبيك كردن zur tuſbeek kirdun, زهب سبك ساختن zuhub ſubik ſaukhtun. —*To melt ſilver* سيم سبك كردن ſeem ſubik kirdun, فضت تسبيك ساختن fyzzut tuſbeek ſaukhtun. — *To melt* (*become liquid*) كداختن gudaukhtun, كدازيدن gudauzédun, كداز شدن gudauz ſhoodun, زايب بودن za-éb boodun, اب شدن aub ſhoodun, بخسيدن bukhſédun, بخسانيدن bukhſanédun, ميع بودن mei-a boodun, هيع شدن hei-a ſhoodun. *To melt* or *ſoften to tenderneſs* نرم كردن nurm kirdun, نرم دل ساختن nurm dil ſaukhtun, جان كداختن jaun gudaukhtun, خاطر نواز كردن khautir nuwauz kirdun. *To melt* or *be ſoftened* نرم كشتن nurm guſhtun, نرم دلي يافتن nurm dilé é-aftun, جان كداز داشتن jaun gudauz dauſhtun.—*To melt as a candle* موم كردن moom kirdun.

Melted كداخته gudaukhteh, مذاب muzaub, كدازيده gudauzédeh, صهير ſuheer.—*Melted fat* منهم munhumm.

A melter كدازنده gudauzindeh.

Melting كداز gudauz, مذيب muzeeb. *Melting fat* مجمل mujmil, ميع mei-a. *Melting butter* سلو ſuloo. *Melting lead* هيع hei-a. *Melting gold* or *ſilver* تسبيك tuſbeek, سبل ſubik.

A MEMBER عضو azoo, ارب irb, شلو ſhuloo, جدل jidl, بتيلت buteelut. v. *limb.* — (*a clauſe or head of diſcourſe*) فصل خطاب fuſla khutaub, قطعت سخن kutaata ſukhn.—(*one of an aſſembly or community*) يكي زان ميان مجلس eeké zaun mei-auna mujlis, فرد محفل furda muhfil, كسي از جماعت kuſſé uz jumaat, شخص همخانكي ſhukhſa humkhaunugé. *A member of a college* پرورده مدرسه purwurdeh muduruſſeh. *A member of a corporation of artiſans* شخص عرفت ſhukhſa urfut.

A MEMBRANE ادمت adamut, پرده perdeh, نوف foof. *The membrane of the brain* پرده مغز perdeha mughz, ام دماغ umma dumaugh, غشا ghuſha, سحاءت ſuhaat. *The membrane which envelopes a child in the womb* تامور taumoor, دواج duwauj, مشيمت muſheemut (plur. مشيم muſheem), شاهد ſhauhid, حولا hawla, هتك hutik, نفو fikoo, نقات fikaat. *The membrane which incloſes the inteſtines* جكر اكند jigur agund. *The membrane of the heart* پرده دل perdeha dil, خلب khulb, تامور taumoor, تامورت taumoorut.—*Membraneous* نوفي foofé, زو پرده zu perdeh.

Memento, v. *memorial, notice, hint.*

MEMOIR خبر khubr. v. *hiſtory : notice.*

MEMORABLE ياد كار é-aud kaur, مشهور muſh-hoor, واجب الذكر vajibu'z'zikr, لايق ياد la-éka é-aud. — *Any thing memorable* مذكرت muzkurut, اثر aſur (plur. اثار aſaur, ماثر maaſur). *Memorably* بر وجه لايق ياد bur wujha la-éka é-aud, بطور واجب الذكر betoora vajibu'z'zikr.

A memorandum ياد اور é-aud awur, زكر خط zikr khutt, ياد داري é-aud daré, زكرت zikrut. *A memorandum book* زكره نامه zikreh nameh, كتاب ياد اور kitauba é-aud awur.

A memorial ياد كار é-aud kaur, ياد كرد é-aud kird. v. *monument.* — *A memorial* (*caſe* or *petition*) عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh dauſht.— *Memorial* (*preſervative of memory*) يادكار اور é-audkaur awur, ياد كرد ساز é-aud kird ſauz. v. alſo *remembered.*—*To memorize.* v. *to record.*

Memory (*the recollective faculty*) خاطر khautir, زهن zuhn, عقل akl, خيال khé-aul, حفظ hyfz, حافظت haufizut, قوت محافظت kuwwuta muhaufizut, قوت حافظت kuwwuta haufizut.—(*remembrance*) ياد é-aud, ياكار é-audkaur, زكر zikr, خاطر نشان khautir niſhaun. *To commit to memory* استظهار كردن iſtizhaur kirdun, حفظ ساختن hyfz ſaukhtun, مضبوط نمودن muzboot numoodun, استحفاظ كردن iſtihfauz kirdun, درخاطر نشاندن dur khautir niſhaundun. *To occur to the memory* بياد امدن bé-aud aumudun, درخاطر رسيدن dur khautir ruſédun. *To preſerve in memory* ياد داشتن é-aud dauſhtun, ياد كرفتن é-aud gooriftun, زكرت نمودن zikrut numoodun, ياد بودن é-aud boodun. *To recall to memory* بياد اوردن bé-aud awurdun, مستحضر نمودن muſtuh-zir numoodun, تذكير كردن tuzkeer kirdun, تذكر يافتن tuzukkir é-aftun. — *Of pious memory* مرحوم murhoom, جنت عشيان jinnut aſhé-aun, مغفور له mughfoorun leh. v. *defunct.*

MEN (plur. of *man*) ادميان adamé-aun, بني ادم bené adam, ناس naus, انام anaum, بشر buſhr, خلق khulk, اخلاق akhlauk, خلوق khulook, قوم koom, اقوام akwaum, عالم aulum,

برنسا burnusa, برناسا burnausa, اناسي anausé, اناسم anausum, عالمیان aulmé-aun. v. *mankind, people.*—*Men and devils* انس و جن auns ou jinn, الثقلان assakulaun, الثقلين assakuleen. *Men* (or *attendants*) توابعی tuwauba-é, طایفه ta-éfeh, سواري suwauré, حشم hushum, اتات ataut, تبع tuba. v. *retinue, train.*—*Men and maid servants* برزکان burzugaun.—*How many men?* چند کس chund kus? *A great number of men* عرف انام urfa anaum. v. *multitude.*—*Amongst the men* در میان کسان dur mei-auna kussaun.

To MENACE ستم انداختن situm andaukhtun, تهدید کردن tuhdeed kirdun, تخویف ساختن tukhweef saukhtun, وعد زدن waad zudun. v. *to threaten.*

A menace ستم situm, ایعاد a-é-aud, تهدید tuhdeed, تخویف tukhweef, سرزنش surzunish. v. *threat.*—*An answer mixed with menaces* جواب تهدید امیز juvaub tuhdeed ameez.—*A menacer* ستم انداز situm andauz, تهدید کننده tuhdeed koonindeh.

A MENAGE (*collection of animals*) جمعیت جانوار juma-é-uta jaunwaur, جمع حیوان jumaa heewaun.

To MEND مرمت کردن murummut kirdun, تعمیر ساختن taameer saukhtun, خوبتر کردن khoobtur kirdun, بهتر نمودن behter numoodun, اصلاح کردن islauh kirdun, تصحیح ساختن tusheeh saukhtun, براوردن burawurdun. v. *to amend, repair, correct, improve, increase.*—(*to become better*) اصلح شدن asluh shoodun, بهتر کشتن behter gushtun, خوبتر بودن khoobtur boodun.—*To mend a garment* پاره زدن جامهرا paureh zudun jammehra, پینه دوختن جامهرا peeneh dookhtun jammehra, ترقیع کردن turké-a kirdun. *To mend in health* افافت یافتن ifaufut e-aftun. v. under *health.*—*To mend one's fortune* مال ترقی کردن maul turukké kirdun. *To mend one's own manners* اصلاح و تربیت یافتن islauh ou turbé-ut e-aftun, متنبه شدن motanebbih shoodun. *To mend another's manners* اصلاح و تربیت دادن islauh ou turbé-ut dadun.

Mendable ممکن اصلاح mumkina islauh, قابل تصحیح kaubila tus-heeh, لایق نفع la-éka nufa.

A mender بهتر ساز behter sauz, خوبتر کننده khoobtur koonindeh.

Mendicant, v. *beggar*; also *poor.*

MENIAL (*belonging to retinue* or *train of servants*) سواري پیوند suvvauré pivund, خدامرا منسوب khudaumra munsoob, خدمتکاري khydmutkauré. *A menial servant* خدمتکار khydmutkaur, خادم khaudim, عبد abd, بنده bundeh, پیشکار peishkaur, خواجه سرا khojeha sara.

MENSAL خوانرا منسوب khaunra munsoob.

MENSES حیض heiz, جدیل judeel, جار jaur, طمث tums, شمول sumool.—*Menstruous* حیض دار heiz dar. *A menstrous woman* حایض ha-éz, دیستانه deestauneh, دیستانا deestauna.

Menstrual, v. *monthly.*—*A menstruum*, v. *dissolvent.*

MENSURATION قیاس ké-aus, پیمانه ساز peimauneh sauz, اندازه نما andauzeh numa. v. *measure.*—*Mensurable*, &c. v. *measurable*, &c.

MENTAL (*existing in the mind*) درخاطر شو dur khautir shoo, بدل نشانده bedil nishaundeh.—(*belonging to the mind*) عقلرا منسوب aklra munsoob. v. *intellectual, ideal.*—*Mental prayer* ذکر حامل zikra haumil.—*Mentally* درخاطر dur khautir, خیالانه khé-aulauneh. v. *ideally.*

MENTION یاد é-aud, ذکر zikr, تذکر tuzukkur. *Favourable* or *honourable mention* ذکر جمیل zikra jumeel. تذکر بالخیر tuzukkura bi'l'kheir.—*To mention* یاد کردن é-aud kirdun, ذکر ساختن zikr saukhtun, تذکر نمودن tuzukkur numoodun.

MERCANTILE بازاري bazauré, متجر منسوب mutjur munsoob, تجارت پیوند tujaurut pivund, داد ستاد ساز daud sitaud sauz. *A mercantile agent* تجار وکلي tujaur vakeelé. *A mercantile agreement* بیعت bé-at, عقد akd. *A writing signed by a judge confirming a mercantile agreement* خله khuleh.

Mercenary, v. *hired, venal.*—*Mercenariness.* v. *venality.*—*A mercenary*, v. *hireling.*

A MERCER بریشیم فروش bureesheem furoosh, ابرشیمی abrisheemé, قزاز kuzzauz, حریر بیاع hureer bei-é-a, ولاد فروشنده wulaud furooshindeh.—*Mercery* حریر hureer, حریرت hureerut, دمقس or دمقص dimuks, ولاد wulaud.

MERCHANDISE بازار bazaur, بازارکاني bazaurgauné, تجارت tujaurut, متجر mutjur, رنجبري runjburé, معامله ma-amleh, فروخت furookht, فروختکي furookhtugé, اشترا ishtira, داد ستاد daud sitaud, علاقت alaukut, سودکري soodugurė, خرید و فروخت khureed ou furookht. v. *trade.*—(*wares*) اسباب asbaub, متاع mutaa (plur. امتعت amtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), بیاعت bé-aat (plur. بیاعات bé-a-aut), بار خانه bar khauneh, سلعت silaat (plur. سلع sula), اثاث asaus, عرض erz, جنس jins, اجناس ajnaus, مال maul, اموال amwaul. *Rich merchandize* امتعت کران بها amtaata guraun buha. *Low priced merchandize* متاع بایق mutaa ba-éik,

خوردوات khorduwaut. *Saleable merchandize* اسباب روان asbauba rouvaun, متاع جاري mutaa jauré, انفاق anfauk. *Unsaleable merchandize* اسباب نا روان asbauba na rouvaun, متاع نا جاري mutaa na jauré, نبهرج nubuhruj, نبهره nubuhreh. *Merchandize sold with liberty to return it, if faulty, in a given time* بازار مخير mukheera bazaur. *One who sells merchandize for others* دلال dulaul, مبرطش muburtish. v. *broker.*—*To barter merchandize for merchandize* مبادلت كردن mubaudilut kirdun, بداد ساختن budaud saukhtun, المتاع بعرض دادن almuta be-arz dadun. v. *to exchange.*—*To merchandize* بازار كردن bazaur kirdun. v. *to trade, deal.*

A merchant بازاركان bazaurgaun, تاجر taujir (plur. تجار tujjaur), رنجبر runjbur, بيع bé-a, سودكر soodugur, دهقان dihkaun, ضيطار zeitaur, رقاحي rukauhé. *A rich merchant* خواجه khojeh. *A poor merchant* قليل البضاعت kuleel-u'l'buzaat. *A merchant's capital in trade* بضاعت buza-at.—*Merchants* اصحاب تجارت as-hauba tujaurut, طوايف تجار tuwa-éfa tujjaur, ارباب بازاري arbauba bazauré, بازار خلقي bazaur khulké, داج dauji, رنجبران runjburaun.

A merchant-man (trading vessel) جهاز تجارت jahauza tujaurut, رنجبر كشتي runjbur kishté, ماوسه ma-oosch.

Merchantable لايق تجارت la-éka tujaurut, قابل داد ستاد kaubila daud sutaud.

MERCIFUL ذو مرحمت zu murhumut, مشفق mushfik, ذو شفقت zu shufkut, رحمن ruhmin, رحمان ruhmaun, رحيم ruheem, مترحم muturuhhim. v. *compassionate.*—*Mercifully* مشفقانه mushfikauneh, با مرحمت ba murhumut, با شفقت ba shufkut, با نرم دلي ba nurm dilé.—*Mercifulness* مرحمت murhumut, نرم دلي nurm dilé. v. *mercy.*

Merciless بي شفقت bé shufkut, بي رحم bé ruhm. v. *inhuman, hard hearted.* — *Mercilessly* ظالمانه zaulimauneh. v. *inhumanely, cruelly.* — *Mercilessness* عدم مرحمت aduma murhumut. v. *inhumanity, hard-heartedness.*

MERCURIAL (*consisting of or mixed with quick-silver*) عطاردي utauridé, ابق اميز abik ameez, از زيوه ساخته uz zheeweh saukhteh. v. also *sprightly.*

Mercury عطارد utaurid, ابق or ابك abik, زيوه zheeweh.—*The planet Mercury* عطارد utaurid, تير teer, دبير dubeer, زادوس zaudoos, zaudoosh. v. also *sprightliness.*

MERCY مرحمت murhumut, رحمت ruhmut, شفقت shufkut, بخشايش bukhsha-ésh, نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut. v. *compassion, tenderness.*—(*pardon*) عفو afoo, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun, غفرت ghufrut. *May he have mercy and pardon, and the blessing of God* عليه الرحمت والغفران و الرضوان aleihi'r'ruhmutu wa'l'ghufraunu wa'r'rizwaunu. *Mercy! mercy!* مدد mudud! يامدد ya mudud! واي مدد wa-é mudud! الامان alamaun! v. *quarter.*—*O God have mercy on him!* واي مدد الله wa-é mudud allah!

MERE (*pure*) خالص khaulis, صاف sauf, صافي saufé, ناب naub, صريح sureeh, عيني a-éné, ساده saudeh, پاك pauk, محض muhz.—*A mere blasphemer* خالص كافر khaulis kaufir. *The mere truth* حق صريح hukka sureeh. *Mere corruption and error* عيني تباهي و محض كمراهي a-éné tubauhé wa muhz gumrauhé. *It is a mere jest* لهو باطل است lihwa bautil ast.—*Merely* عينا a-énan, بعينه bi-aïnihi, محضا muhza.

A MERE ابدان abdaun, بحيرت buheerut. v. *lake, pool:* also *boundary, marches.*

Meretricious, &c. v. *whorish.*

MERIDIAN ظهري zuhré. *The meridian* ظهر zuhr, زمان ظهري zumauna zuhré, قايم الظهيرت ka-ému'z'zuheerut, نيمروز neemrooz. v. *midday.*—*The prince of the meredian (the sun)* سلطان نيمروز sultana neemrooz.—*The meridian of glory and power* ارتفاع فر و شوكت irtifaa fur ou shoukut. — *The meridian line* خط نصف النهار khutta nusfu'n'nihaur.—*Meridional.* v. *southern.*

MERIT فضل fuzl, استحقاق istihkauk, لياقت lé-aukut, استعداد istadaud, نيك كاري neek kauré, اندر خوري andur khoré, مسعات musaat, قدم kudum, قدمت kudumut, عرف urf. v. *excellence:* also *claim, right.*—*Merit* or *merited reward* مكافات mukafaut, مثاب musaub, ثواب suwaub, مزد muzd, اجر ajir. *Merited reward* or *punishment* جزا juza, قناوت kunawut.—*To merit*, v. *to deserve.*

Meritorious مستوجب الثواب mustoojibu's'suwaub, واجب المكافات vajibu'l'mukafaut, مجمل mujummil, نيكو neekoo.—*Meritoriously* بطور مستوجب الثواب betoora mustoojibu's'suwaub, بر وجه واجب الاجر bur wujha vajibu'l'ajr, مجملانه mujummilauneh—*Meritoriousness* مجملي mujummulé. v. *merit.*

A MERMAID بنت البحر bintu'l'buhr, بنت الما bintu'l'ma.

MERRILY شادمانه shaudmauneh, با سرور و نشاط ba suroor ou nishaut, فرحا furuhan, با صفا ba sufa, خرمانه khurrumauneh, مسرورا musrooran, با خوش دلي ba khoosh dilé.

To merrimake, v. *to make merry, feast.*

Merriment, merriness, v. *mirth.*

Merry شاد ſhaud, شاز ſhauz, شادمان ſhaud-maun, خوش دل khooſh dil, خوش حال khooſh haul, خنده khundeh, مسرور meſroor, خرم khur-rum, بهيج buheej, كشاده kuſhaudeh, بسيم bu-ſeem, شادان ſhaudaun, دلشاد dilſhaud, سبک روح ſubuk rooh, فرحناك furuhnauk, فروح furooh, جذل juzil, جذال jauzil, جذلان juzlaun, شوخ ſhookh. v. *glad*, *cheerful*, *gay*, *laughing*. — *To make merry* عيش و عشرت كردن a-éſh ou yſhrut kirdun, نغايس و شراب بهيت خوردن nufa-és ou ſhuraub buhé-ut khoredun, ذوق و صفا طعم كردن zook ou ſufa taam kirdun. *To be merry* خوش دل شاد بودن ſhaud boodun, خوش دل شدن khooſh dil ſhoodun, نازيدن nauzédun, خرمی نمودن khurrumé numoodun.

A merry-andrew, v. *jack-pudding*.

MESH (*inſterſtice of a net*) شباكت ſhubaukut (plur. شبابيك ſhubaubeek), قفص kufus.— *A ſieve with large meſhes* پنكن punkun.

A MESS (*diſh of meat*) طعم taam, كباب ka-baub, نعمت namut.—*To meſs*, v. *to eat*, *feed*.

A MESSAGE خبر khubr, انها anha, رسالت ruſaulut, پيام pei-aum, پيغام peighaum, اكاه agauh, خط khutt.

A meſſenger نامه ور nameh wur, كيسه دار keiſeh dar, خبرجي khubrjé, نوند nuvind, پيك peik, پيغامبر peighaumbur, رسول ruſſool, بريد bureed, پيامبر pei-aumbur, ايلچي eilché, الوك alook, اسكدار aſkudaur. v. دراى alſo *courier*.— *The meſſenger of good news* مژده رسان muzſhdeh ruſſaun, مژدكان اور muzſhdugaun awur, مژدهجي muzſhdehjé, مبشر mubuſhſhir. v. under *news*.— *The meſſenger of death* ناعي na-aï.

MESSIAH المسيح almeſeeh.

A MESSMATE همسفره humſufreh, همكاسه humkauſeh.

A MESSUAGE ضيعت zé-aat, عقار akaur, خانه khauneh. بيت beet. v. *houſe*.

MET (part. pret. of *meet*) رو برو مصادف شده roo beroo muſaudif ſhoodeh, دو چار خورده doo chaur khoredeh, فا كرفته fa goorifteh, واقع شده wauka ſhoodeh.—*I met* رو برو مصادف كردم roo beroo muſaudif kirdum. *He met* رو برو مصادف كرد roo beroo muſaudif kird.

METAL معدن maadun (plur. معادن ma-adun), معدني maadunė, مهل muhl. *The droſs of metal* فلز fulz, نخجد nukhjud. v. *droſs*. —*Metal of which they make cannon*, *bells*, *&c.* توج tooj, روي rooï.

Metallick, *metalline* معدي maadunė, معدن دار maadun dar, مهلرا منسوب muhlra munſoob.

To METAMORPHOSE تبديل صورت كردن tubdeela ſoorut kirdun, تبديل شكل نمودن tub-deela ſhukl numoodun, مسخ ساختن muſikh ſaukhtun. — *Metamorphoſe*, *metamorphoſis* تبديل شكل tubdeela ſhukl, تبديل صورت tubdeela ſoorut.

A METAPHOR كنايت kuna-é-ut, استعارت iſti-aurut (pl. استعارات iſti-auraut), رنك runk, مجاز mujauz, مجازت mujauzut, سلع ſula.— *Metaphorical*, *metaphorick* رنكين rungeen, رنك اور runk awur, مجازي mujauzé, ذو سلع zu ſula, مصطلح muſtulih. *A metaphorical meaning* معناي مصطلحی mana-é muſtuluhé. *Metaphorical ex-preſſions* مصطلحات muſtuluhaut. — *Metaphorically* مجازانه mujauzauneh, بروجه استعارت bur wujha iſti-aurut, سلعا ſulaan. *To ſpeak metaphorically* توجز كردن tuwujjiz kirdun, استعارت كفتن iſti-aurut guftun.

METAPHYSICKS علم كلام ylma kulaum. *Metaphyſical* علم كلامرا منسوب ylma kulaumra munſoob.

To mete, *meter*, *&c.* v. *to meaſure*, *meaſurer*, *&c.*

METEMPSYCHOSIS (*tranſmigration of ſouls*) التناسخ attunauſukh.

A METEOR شهاب ſhuhaub. *Meteors* شهب ſhuhub, شهبان ſhuhubaun, اثار علويت aſaur ulwé-ut.

METHINKS در انديشه من برايد dur an-deeſheha mun bura-éd, فكر مي كنم fikr ma koo-nim, مرا معلوم است mura maloom aſt.

METHOD نظام nizaum, نظم nuzim, طريق tureek, اصول aſool, اسلوب aſloob, ترتيب tur-teeb, دستور duſtoor, قاعدت ka-édut, رسم ruſm. v. *manner*, *mode*, *order*.—*Methodical* ذو نظام zu ni-zaum, اهل طريق ahla tureek.—*Methodically* بروجه اصول bur wujha aſool, بطور دستور betoora duſtoor.

To methodiſe نظام كردن nizaum kirdun, انتظام ساختن intizaum ſaukhtun, انظام كردن inzaum kirdun, اصول نمودن aſool numoodun. v. *to ar-range*, *regulate*.

METHOUGHT در انديشه من برامد dur andeeſheha mun buraumud, پنداشتم pundauſh-tum, مرا معلوم بود mura maloom bood, فكر كردم fikr kirdum.

METONYMY (*rhetorical alluſion*) كنايت kuna-é-ut, كنيت kuné-ut, كنوت kunwut (plur. كنيا kuné-a) ذكر حال و ارادت محل zikra haul wa irauduta muhall. *To uſe the figure metonymy* واخواندن wakhaundun, تكنيت كردن tukné-ut kirdun.—*Metonymical* ذو كنايت zu ku-na-é-ut. *Metonymically* بروجه كنيت bur wuj-ha kuné-ut.

METRE وزن wuzn (plur. اوزان awzaun), نظم nuzim, ميزان meezaun, شعر shaar, عروض arooz, بحر buhr. *Metrical* موزون mouzoon, منظوم munzoom, منظومت munzoomut.

A METROPOLIS شهرستان shahuristan, تختگاه tukhtgah, دار السلامت dauru's'sulaumut, دار الخلافه dauru'l'khalaufeh, حكومتگاه hoo-koomutgah, قاعدت ka-édut, محروسه muhroo-seh, مقام mukaum, شهر پايه تخت shahuru pa-éh tukht. *Metropolitan* شهرستاني shahuristauné, تختگاهرا منسوب tukhtgahra munsoob. *A metropolitan* متربولب metropolit, مطران mitraun.

Mettle, v. *spirit, courage.*—*Mettled*, v. *sprightly, courageous.*—*Mettlesome*, v. *gay, brisk.*

A MEW (*cage*) قفص kufus.—*To mew* در قفص نهادن dur kufus nihaudun. v. *to cage.*—(*to mew as a cat*) موغ كردن moogh kirdun, نعا ساختن nu-a-an saukhtun.

MICE (plur. of *mouse*) فيران feeraun, فيرت feerut.

MID درميان dur mei-aun. v. *middle.*

MID-COURSE نيم راه neem rauh.

MID-DAY نيم روز neem rooz, ظهر zuhr, نصف النهر nusfu'n'nuhr, ظهيرت zuheerut, هجير hujeer, غايرت gha-érut, منتصف muntusif, نصف النهر nusifu'n'nuhr. *Mid-day heat* هاجرت haujirut. *At mid-day* در نيمروز dur neemrooz, في نصف النهر fi'nusfu'n'nuhr, ملسا mulsa, تيمن teimun. v. قايلة.

MIDDLE (*equally distant from the two extremes*) ميانگي mei-aunugé, اوسط awsut, وسطي wusté, وسيط wuseet, وسط wusut, واسط wausit. (*intermediate*) ميان دار mei-aun dar, منتصف muntusif. v. *intervenient.*—*The middle finger* انگشت وسطي angushta wusté. v. under *finger.*—*Middle aged* نيم جوان neem juvaun, نيم سال neem saul, نيم زال neem zaul, نصف nusuf (pl. نصف nusf, fem. نصفت nusfut, انصاف ansauf.) *The middle place* قلبگاه kulbgah. v. *center.*—*Of middle stature* ميان بالا mei-aun bala, اوسط awsut, نصف nysf, ميانه قد mei-auneh kudd, مقذذ mukuzzuz (fem. مقذذت mukuzzuzut), مقذوز mukzooz, اوسط القامت awsutu'l'kaumut, ربع ruba, ربعت rubaat, صدع suda.

The middle ميان mei-aun, ميانه mei-auneh, مابين mabein, اثنا asna, نيم neem, نصف nusuf (plur. انصاف ansauf), بين bein, متوسط mutuwussut, اوسط awsut, وسط wusut (plur. اوساط awsaut, وساطت wusautut), جوز jawz, (pl. اجواز ajwauz), معتدل maatudil, منصف munsuf, قلب kulb, قلبگاه kulbgah, مقارب mukaurib, خلال khulaul, خصر khusr, بطن butn (pl. بطنان butunaun), اسطم astumm, اسطمت astummut, جفرت jufrut, ضمن zymn, كتر kutr, شبج subij. v. *midst, centre, waist.*—*The middle of a house* ميان سراي mei-aun sera-é, ساحت sauhut, صحن suhn, بدحت budhut, عقر akr, عقار akaur. v. *court, square.*—*Keeping the middle* ميياندار mei-aundar, منتصف muntusif. *To penetrate into the middle* بميان در رفتن bemei-aun dur ruftun, توسط كردن tuwussut kirdun, وسط ساختن wussut saukhtun. *To pierce through the middle* متبطن كردن mutubuttun kirdun. *To cut* or *break through the middle* توسيط كردن touseet kirdun, تنصيف ساختن tunseef saukhtun, منخزع كردن munkhuza kirdun, بدو نيم كردن bedoo neem kirdun. v. *to divide, halve.*—*To bring into the middle* درميان آوردن dur mei-aun awurdun. *To hold the middle path* انصاف كردن insauf kirdun. *The middle of the sea* ميان بحر mei-auna buhr, قاموس kaumoos, لج lujj. *The middle of a pond* ثبت subbut. *The middle of the back* ميان پشت mei-auna posht, وسط ظهر wusuta zuhr, ملحا mulha, صلا sula. *The groove in the middle of the upper lip* نبرت nubrut. *In the middle, middlemost* در ميان dur mei-aun, در مابين dur mabein, في الوسط fi'l'wusut. *In the middle of the day* در نيم روز dur neem rooz, در نصف النهر dur nusifu'n'nuhr. *In the middle of the night* در نصف الليل dur nusifu'l'leil, در نيمشب dur neemshub. *In the middle of winter* في الوسط الشتا fi'l'wusutu'sh'shita. *In the middle of the city* درميان شهر dur mei-auna shahur.

Middling وسطي wusté, ميانگي mei-aunugé. v. *moderate.*—*Any thing of a middling sort* وسط wusut.

MIDLAND دور از كنار دريا door uz kunaura duré-a, درميان زمين dur mei-auna zumeen, در حوزت dur hawzut.

A MIDGE پشه pusheh. v. *gnat.*

MID-HEAVEN نيلگون خرگاه neelgoona khurgah, گنبد لاجورد kumbuda laujoord, كبد kubud.

MID-LEG ميان ساق mei-auna sauk, حمات humaut, لنك lunk.

MIDMOST وسطي wusté.

MIDNIGHT نيم شب neem shub, نصف الليل nusifu'l'leil, وسط ليل wusuta leil, هتك hutik, يافوخ yafookh, قسورت kusoorut. *At midnight* درنيم شب dur neem shub, في وسط الليل fi wusutu'l'leil. *Till midnight* تا نصف الليل ta nusifu'l'leil, تا نيم شب ta neem shub.

The midriff, v. *diaphragm.*

Mid-sea, v. *middle of the sea, Mediterranean.*

MIDST ميان mei-aun. v. *middle.* — *In the midst of the people* درميان الميان dur mei-auna adamé-aun, في وسط القوم fi wusutu'l'koom. *In the midst of the conversation* درميان گفت وگو dur mei-auna guft ou goo, درخلال مصاحبت dur khulaula musauhibut, دراثناي گفت و شنود dur asna-é guft ou shunood. *From the midst* ازميان uz mei-aun, زان ميانه zaun mei-auneh. *In the midst of them* درميان ايشان dur mei-auna eishaun. *In the midst of the journey* درنصف طريق dur nusifa tureek. *In the midst of the crowd* در ميان هنگامه dur mei-auna hungaumeh, درنبغت dur nubghut.

MIDSTREAM ميان رود خانه mei-auna rood khauneh, وسط رود بار wusuta rood baur, نصف سيلاب nusfa seilaub, شليل shuleel.

MIDSUMMER راس السرطان rausu's'surutaun, وسط الصيف wusutu's'seif, نيم تابستان neem taubistan, قيظ keiz (pl. اقياظ aké-auz, قيوظ ké-ooz.)

MIDWAY (*middle between two places*) نيم راه neem rah, نصف طريق nusfa tureek, طريق اوسط tureek awsit, واسط wausit. (*in the middle of the way* or *passage*) درميان راه گذار dur mei-auna rahguzaur, في وسط طريق fi wusuta tureek, بلغات belukaut, في نقم fi nukum.

A MIDWIFE پيشياره peishé-aureh, پيشكاره peishkaureh, پيشبار peishbaur, پيشياره peishé-aureh, مولدت muwulludut, قبيل kubeel, قبيلت kubeelut, قابلت kaubilut (pl. قوابل kuwaubul), قلاب kullaub, باراج baurauj, زم zum, زم zshum, دايكي da-éké (pl. دايكان da-égaun), ماماچه maumaucheh, زمنج zumunj. *To act the midwife* ماماي زنان كردن mamaï-é zunaun kirdun. v. *to deliver.*

Midwifery پيشكاركي peishkaurugé, توليد tawleed, قبول kubool, علم وضع حمل ylma wuzaa huml.

MIDWINTER راس الجدا rausu'l'juda, وسط الشتا wusutu'sh'shita, ميان زمستان mei-auna zimistaun, صبرت subrut.

MIEN رخساره ruksaureh, روي rooï, وجه wujuh, سيما seema, نظر nuzr, منظر munzur, چهره chuhreh. v. *look, aspect, countenance.*

MIGHT (pret. of *may*) *I might* توانستم tuvvaunistum, قادر شدم kaudir shudum, در قدرت من شد dur kudruta mun shud, از دست من برامد uz dost mun buraumud. *He might* توانست tuvvanust, قادر شد kaudir shud, در قدرتش شد dur kudrutish shud, از دستش برامد uz dostish buraumud. *We might* توانستيم tuvvaunisteem, قادر شديم kaudir shudeem, در قدرت ما شد dur kudruta ma shud, از دست ما برامد uz dosta ma buraumud. *Ye* or *you might* توانستيد tuvvanisteed, قادر شديد kaudir shudeed, در قدرت شما شد dur kudruta shuma shud, از دست شما برامد uz dosta shuma buraumud. *They might* توانستند tuvvanistund, قادر شدند kaudir shudund, در قدرت ايشان شد dur kudruta eishaun shud, از دست شان برامد uz dosta shaun buraumud.—*It might be* ممكن شد mumkina shud.

MIGHT توانايي tuvvanai-é, قدرت kudrut, دست dost, قوت kuwwut, قهر kuhr, اقتدار iktidaur, زور zoor, طاقت takut. v. *power, force, strength, greatness.*

Mightily با توان ba tuvvan, با قدرت ba kudrut, با دست عظيم ba dost azeem, با اقتدار كبير iktidaura kubeer, با قوت كران ba kuwwuta guraun. v. *powerfully, vigorously, greatly, violently, vehemently.*

Mightiness قدرت kudrut, جلال julaul, صلابت sulaubut. v. *Might, greatness, majesty.*

Mighty ذو قدرت zu kudrut, توانا tuvvana, عزيز azeez, قدير kudeer, قهار kuhhaur, قوي kooï, قادر kaudir, ذوالقدر zu'l'kudr, مقتدر muktudur, ذو قوت zu kuwwut, ذو صلابت zu sulaubut, كامبين kaumbeen, كامكذار kaumguzaur, نيرومند neeroomund. v. *powerful, strong.*—*Mighty* (*in a great degree*) غايت الغايت gha-é-utu'l'gha-é-ut, جدا juddan, جدانه juddauneh.

MIGRATION رحيل ruheel, انتقال intikaul, ظعن zaan. v. *emigration.*

A MILCH COW كاو شير ده ka-oo sheer duh.

MILD ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, مظلوم muzloom, حليم huleem, حليم النفس huleemu'n'nufs, خوش khoosh, خير خواه kheir khauh, لطيف luteef, ساكن saukin, سمح sumh, سامح saumih, سماح sumauh (pl. سمحا sumha), پشكوك pushkook, بردبار burdbaur, حمول humool, وديع wudé-a (plur. ودعا wudaa), v. *kind, tender, soft, gentle, compassionate, indulgent.*—(*not acrid*) نا حريف na hureef, غير تلخ ghire-a tulkh, نا ترش na tursh, نا تيز na taze, بي مرارت bé muraurut. v. *mellow, sweet.*—(*not acrimonious*) نا دل ازار na dil azaur, نا تند na tund, بي درشتي bé durushté, بي عنف bé unf.

MILDEW كوژ koozsh, سرما برد surma burid, هذلول huzlool. *To mildew* با كوژ الودن ba koozsh aloodun, با سرما برد زدن ba surma burid zudun. *Mildewed* ماروق maurook.

MILDLY ملايمانه mula-é-mauneh, بروجه نرم دل burwujha nurm dil, مظلوما muzlooman, با لطف ba lutf, حليمانه huleemauneh.

Mildness ملايمت mula-émut, نازكي nauzuké, نرمي nurmé, نرم دلي nurm dilé, لطف lutf, ليان lé-aun, حلم hylm, خوشي khooshé, هون hawn, هونت hawnut, نا دل آزاري na dil azauré, عدم درشتي aduma durushté, خيرخواهي kheir khauhé, سكون sukoon. v. *gentleness*, *clemency*, *compassion*, *tenderness*.

A MILE ميل mile, رتوت rutwut. *A mile-stone* علامت alaumut, نصب nusb, فرسنكار farsankaur, فرسنكسار farsanksaur.

MILFOIL هزار دانه huzaur dauneh, ذو الف اوراق zu elf awrauk.

MILITARY جنكي jungé, جنك منسوب jung munsoob, رزم پيوند ruzm pivund, سپاهي sippahé, عسكري askuré, لشكري lashkuré, غزوي ghazawé. *Military affairs* احوال جنكي ahwaula jungé. *Skilled in military affairs* اهل احوال جنكي ahla ahwaula jungé, رزم ازما ruzm azma.—*A military cloak* دواج duwauj. *A military pass-word, (the parole)* شعار sha-ar.—*Military, milice, militia* نفير عام nufeera aumm, لشكر lashkur, عسكر askur. v. *army*.

MILK شير sheer, لبن lubbun, لبان lubbaun, حليب huleeb, ابو الابيض abu'l'abeez, شحاف shuhauf, ضهل zuhl, رسل risl, كازه kauzeh, دهين duheen, دهينده duheendeh, خيس khees, وضح wuzih (plur. اوضاح awzauh), نشيل nusheel, معس maas. *Milk in the udder* شمه shumeh. *To give milk* شير دادن sheer dadun, لبان ريختن lubbaun reekhtun. *To drink* or *suck milk* شير خوردن sheer khoredun, لبن خور كردن lubun khore kirdun. *A milk-giving animal* دوشا doosha. *Dropping, giving*, or *pouring out milk* شير ريز sheer reez. *A milk* or *wet-nurse* شير ده sheer duh. *A child sucking milk* طفل شيرخواره tufl sheer khaureh. *A child nauseating its milk* بچه شير خشك pucheh sheer khushik. *The milk of a woman* هرس hirs, هرش hirsh, دهين duheen, دهينده duheendeh. *Coagulated milk* حالومت hatoomut, دلمه شير dulmeh sheer, دلمه dulmeh, شير بسته sheer busteh. *Sour milk* بينو beenoo, پينو peenoo شير ترش sheera tursh, كشك kushk, ماصت maust, ترف turf. *Milk meats* شير خوردني sheer khoredunè سفيدي sufeedé, اجناس شير ajnausa sheer, انواع حليب anwaa huleeb. *Rice milk* شير برنج sheera purunj, شيروا sheerwa. v. شيردوغ—*Date-milk* شير خرما sheer khirma.

To milk شير كشيدن sheer kushédun, دوشيدن dooshédun, شيري ساختن sheeré saukhtun, حلب كردن hulub kirdun, كزيدن guzédun, موييدن mooï-édun, ميسيدن meesédun, نوحت كردن noohut kirdun, خنيا ساختن khuné-a saukhtun.

Milken ذو شير zu sheer. v. *milky*.

A milker شير كش sheer kush, حالب haulib (pl. حلبت hulubut), كازه kauzeh.

Milkiness شيري sheeré, لباني lubauné. v. *softness*.

Milking شيري sheeré, شير كش sheer kush, هدب hudib, حالب haulib, حلوب huloob, لوغ loogh, پلوغ puloogh, احلابت ahlaubut, احلاب ahlaub, مشع musha, مري muré, محتلب muhtulib, مستحلب mustuhlib, مايش ma-ésh. خنيا khuné-a.

A milkmaid زني خنياكر zunné khuné-agur, عورت شيركش awruta sheer kush. v. *milker*.

A milkman شيرفروش sheer furoosh, لبان lubbaun.

A milk-pail حلب hylb, دول dool. *A milk-pan* شير دان sheer daun, نهره nuhreh. v. بدرة.

Milk-livered بد دل bud dil, اشتردل ushturdil, v. *cowardly*.

A milksop اهل نا مردي ahla na murdé, صاحب ناكسي sahib nakusé. v. *coxcomb*, *fop*, *coward*.

Milk white بياض bé-auz, بيضا beiza. v. *white*.

Milky (*consisting of* or *abounding in milk*) شيري sheeré, شير دار sheer dar, لهوم luhmoom, ذو لبان zu lubaun, غريزت ghureezut. (*resembling milk*) شير مانند sheer maunend, لبن اسا lubun asa. (*giving milk*) شيرده sheer duh, لبن بخش lubun bukhsh, شير ريز sheer reez.

The milky way. v. *galaxy*.

A MILL اسيا asé-a, اس aus, اسياب ausé-aub, مطحنت mit-hunut, مطحان mit-haun, رحى ruha (pl. ارحا arha), قصع kusa, قصيع ku-sé-a, لاقظت lausizut, مالت maulut, خرسنك khursunk. *A horse-mill* باركير اسيا baurgeer asé-a, طحانت tuhhaunut. *An ass-mill* خر اسيا khur asé-a, خراس khuraus, طحانت tuhhaunut. *A windmill* اسيا باد asé-a baud. *The sails of a windmill* پره اسيا purruha asé-a, پداسيا pudasé-a. *A powder-mill* باروت خانه bauroot khauneh. *A paper-mill* كاغد خانه kaughud khauneh. *A water-mill* اسيا اب asé-a aub, ناعور na-oor, ناعورت na-oorut, طاحون tauhoon, طاحونت tauhoonut. *A hand-mill* دست اس dost aus, دست اسيا dost asé-a, مرداس murdaus, مجشش mujushsh. *Any thing spread below a hand-mill to receive the flour* ثغل sufl. *The handle of a hand-mill* رايد ra-éd. *An oil-mill* ملطاط multaut, عنك ynk, دنك dink. *Any thing forced by water which turns a mill* عنفت anufut. *A mill without water* اسيا بي اب asé-a bé aub. *A mill-hopper* دلو duloo,

v. نقار nekar. *The hole in the mill-hopper through which the flour drops* خر khurr, تزده tuzdeh. *The ark of the mill into which it falls* تزده tuzdeh. *The mill-clapper* بيمند beemund. *The sound of the machinery of a mill* اويد aweed, ازيز uzeez, سحيف suheef, جعجعت jaajaat. *The cramp-iron of a mill* پست pust.

To mill, v. *to grind*, *coin*.

A mill-cog (*tooth of a mill wheel*) پره اسيا pur-ruha asé-a, پد اسيا pud asé-a.

A mill-dam دردازه durdauzeh, تزده tuzdeh.

A mill-horse بارگير اسيا baurgeera asé-a.

Mill-teeth, v. *grinders*.

MILLEPEDES هزارپا huraur pa, چهل پاي chihil paï, صد پاي sud paï. v. *centiped*.

A MILLER اسيا بان asé-a ban, طحان tuh-haun (fem. طحانت tuhhaunut), اسياب دار asé-aub dar, اهل اسياب ahla asé-aub, اسيابي asé-aubé. *The trade of a miller* طحانت tuhaunut, اسيا بان استادگي asé-a ban ustaudugé. *The miller's hire* تزده tuzdeh.

MILLESIMAL (*the thousandth*) P هزارم huzau-rum, A الف alif.

A MILLION P ده صد هزار duh sud huzaur, A عشرتماية الف ashruta ma-éta elfin.—*The millionth* P ده صد هزارم duh sud huzaurum, A عاشر ماية الف aushira ma-éta elf.

A MILL-STONE اسيا سنك asé-a sung, رحي ruha (pl. ارحا arha), لافظت laufizut, مالت maa-lut, ارده arduh, پداسيا pudasé-a.—*The upper mill-stone* پست pust. *The lower mill-stone* ثغال sufaul, ثغل sufl. *The iron axle of a mill-stone* تزره tuzreh.

A mill wheel چرخ churkh, چرخ اسيا churkha asé-a, دموك dumook, مردي murda, مردات murdaut.

A millwright اسيا زان asé-a zaun, اسيا زن asé-a zun.

The MILT طحال tuhaul (pl. طحل tuhul), سپرز supurz. v. *spleen*.

A MIMICK, *mime*, *mimer*, مقلد mukullid, اهل تقليد ahla tukleed, ملهي mulhé, بذبار buzbaur, بدباز budbauz, بذله باز buzleh bauz, پاروله paroleh, ابو الكنجل abu'l'kunjul. v. *imitator*, *buffoon*.

Mimick, *mimical* تقليد نما tukleed numa, مقلد اسا mukullud asa, زو قوت اقتدا zu kuw-wuta iktida.—*Mimically* بر وجه مقلد bur wujha mukullid, بطور بدباز betoora budbauz.

To mimick تقليد كردن tukleed kirdun, مقلد شدن mukullud shoodun, نمودار ساختن numoo-dar saukhtun. v. *to imitate*.

Mimickry تقليد tukleed, بدبازي budbauzé, بذباري buzbauré, قوت ملهي kuwwuta mulhé. v. *imitation*.

Minatory, v. *threatening*.

To MINCE (*cut small*) قطعه قطعه زدن ku-taah kutaah zudun, پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, تقطيع ساختن tukté-a saukhtun, چال زدن chauk zudun, تغليظ نمودن tufleez numoo-dun, دقيقت ساختن dukeekut saukhtun, پارچه پارچه زدن paurcheh paurcheh zudun, نوماكردن fooman kirdun. (*to mention with hesitation by little at a time*) با تردد گفتن ba turuddud guftun, با شبهه و انتباه اندک اندک کلام کردن ba shubheh ou intibauh anduk anduk kulaum kirdun. v. also *to palliate*.—(*to walk with short steps*) با گام دقيق خرامان كردن ba gauma dukeek khyra-maun kirdun, شهر نمودن shumr numoodun. (*to speak small and imperfectly*) با جزد گفتن ba juzd guftun, مخافتت نمودن mukhaufitut nu-moodun, ترسيل كردن turseel kirdun.

Minced پاره پاره زده paureh paureh zuddeh, قطعه قطعه ساخته kutaah kutaah saukhteh.

Minced meat ورز wurz, خذيعت khuzé-at, شبارق shubauruk كوفته koofteh, كوشت اوا koosht awa.

Mincing (*cutting small*) پاره پاره زن paureh paureh zun, قطعه قطعه ساز kutaah kutaah sauz.

Mincingly بطور پاره پاره betoora paureh paureh.

The MIND جان jaun, خاطر khautir, دل dil, ضمير zumeer, بال baul, قلب kulb, عقل akl, بصر busr, ادراک idrauk, فراست firausut, فكر fikr, همت himmut (plur. همم himum), وهم wuhim, هوش hoosh, راي ra-é, وايه wa-éh, يال é-aud. v. *opinion*, *thought*, *sense*, *understanding*, *memory*.—(*wish*, *desire*) ارزو arzoo, مراد moraud, خاطر خواه khautir khauh, غيرت gheerut. v. *in-clination*, *choice*, *liking*.—*To dwell on the mind* ياد بودن é-aud boodun.—*To come into one's mind* در ياد امدن dur é-aud aumudun. *To recall to mind* در ياد اوردن dur é-aud awurdun. *Having an enlightened* or *enlarged mind* روشن ضمير roshun zumeer, دل اكاه dil agauh, روشن دل roshun dil, منور القلب munawwuru'l'kulb.

To mind (*mark*, *attend to*) مستبصر كردن mustubsir kirdun, متنبه بودن motanebbih boo-dun, اكاهي نمودن agauhé numoodun, فكر داشتن fikr daushtun, مشغول شدن mushghool shoodun, ضمير نمودن zumeer numoodun, بصر بصيرت نمودن busr saukhtun, ساختن bufeerut numoodun. v. *to mark*; also *to remind*.—*Weak in mind and body* خفتل khuftul, خفاتل khufautil.

Minded (*inclinable*) مايل ma-él, ارزومند arzoo-mund, خواه khauh. v. *desirous*.

Mindful ياد دار é-aud dar, مستبصر muſtubſir, متنبه motanebbih, اكاه agauh, مشغول muſh-ghool. v. *attentive.*

Mindfulneſs بصيرت buſeerut, اكاهي agauhé, اشتغال iſhtighaul. v. *attention, regard.*

Mindleſs نا مشغول na muſhghool, كاهل kau-hil. v. *inattentive, careleſs.*

MINE (poſſeſſive pronoun) [P] من mun, از من uz mun, منم munim, [A] مني or مني minnee. —*It is mine* از من است uz mun aſt, منم است munum aſt.

A MINE (*of metals*) معدن maadin (plur. معادن ma-audin), كان kaun. *A mine rich in ore* معدن انالت maadina inaulut.—*A mine dug under fortifications* نقب nukub, نغم nughum, لغم lughum, كنجشنج kunjſhunj, سمج ſumuj, سمجت ſumjut, سمچه ſumcheh, جفره jufreh.

To mine معدن در كندن maadin dur kun-dun, نقب كاويدن nukub kawédun, نغم كافتن nughum kauftun. v. *to dig, ſap, undermine.*

A miner معدني maaduné, معدن كاونده ma-adin kawindeh, نقب كننده nukib koonindeh, كمانه kumauneh, مهندس muhundis, مهندز muhundiz.

Mineral معدني maadiné.—*Mineral juice* عصير معدني aſeera maadiné. — *A mineral* معدني maadiné. v. *metal.*—*A mineraliſt* معدني maadiné.

To MINGLE اميختن ameekhtun, اميزيدن ameezédun, سرشتن ſuriſhtun, خلاط كردن khi-laut kirdun, اختلاط نمودن ikhtilaut numoodun. v. *to mix.*— (*to be mixed*) مخلوط شدن mukhloot ſhoodun, امیز بودن ameez boodun, اميختن ameekhtun, خلط شدن khult ſhoodun.—*Mingle*, v. *mixture.*—*Mingled*, v. *mixed.*

Minion, v. *favourite, darling.*

A MINISTER (*of ſtate*) وزير vizeer (plur. وزرا vuzura), دستور duſtoor, وكيل vakeel, والي waulé (plur. اوليا awulé-a). *The prime miniſter* وزير اعظم vizeera azim, وكيل مطلق vakeela mutluk, وكيل سلطنت عليه vakeela ſultanut aleih, صدر اعظم ſudra azim, صدر نشين ſudra niſheen. v. alſo *delegate, envoy.* — (*an agent*) كماشته gomauſhteh, وكيل vakeel, خدمتكار khydmut kaur, وصي vuſſé, كاركذار kaurguzaur. —(*a chriſtian prieſt*) شماس ſhummaus (plur. شمامسة ſhumaumiſut), وقيفي wykyfé. *The miniſters of ſtate* اعيان دولت و اركان سلطنت a'éauna dowlut wa arkauna ſultanut, وكلاي دولت vakula-é dowlut.—*The miniſters* or *plenipo-tentiaries of both ſides* وكلاي طرفين vakila-é tur-ufeen. *To miniſter* خدمت كردن khydmut kirdun. v. *to adminiſter, attend, ſerve.*

Miniſterial, miniſtrant فرمان بردار furmaun burdaur, خدمت ده khydmut duh, حكم بردار hookum burdaur, فرموده خور furmoodeh khore. v. *attendant.*—*Miniſterial (pertaining to miniſters of ſtate)* وزير منسوب vizeer munſoob, وزرا پيوند vuzura pivund, وزيري vizeeré.

Miniſtry, miniſtration خدمت khydmut. v. *ſer-vice, office.*—*Miniſtry* (*dignity of miniſters of ſtate*) وزارت vizaurut.—(*dignity of prime miniſter*) وزارت عظمي vizauruta uzma, صدرت عظمي ſudruta uzma, صدر اعظم ſudra azim.

MINIUM زنجفره zunjifreh. v. *red lead.*

MINOR كمتر kumtur, اصغر aſghur. v. *leſs.* —(*petty*) صغير ſagheer, كوچك koochuk, كه kuh, خرد khord.—(*under age*) نا بالغ na baulighi.

A minor (*one under age*) پسر نا بلوغ puſur na buloogh, خرد سال khord ſaul. v. *boy.*—*The minor propoſition of a ſyllogiſm* صغري ſaghré, قياس اخر مقدمين akhira mukuddumuteena ké-aus.

Minority (*the ſmaller number*) كهتري kuhturé, كمتري kumturé, خردتري khordturé, عد اصغر adda aſghur, حساب كهينه hiſſauba kuheeneh.— (*being under age*) نا بالغي na baulighé.

Minſtrel, v. *muſician.*—*Minſtrelſy*, v. *muſick.*

MINT (*plant*) نعنع nana, نعانع nauna, راقوته raukooteh, پدوز pudooz.—(*a place where money is coined*) ضرب خانه zurb khauneh, دار الضرب dauru'z'zurb, مېخ كده meekh kudeh, سكه خانه ſikkeh khauneh. *The maſter of the mint* سكه زن ſikkeh zun. v. *coiner:* and under صاحب. *To mint* (*coin*) سكه زدن ſikkeh zuddun, سكه ضرب كردن ſikkeh zurb kirdun. v. alſo *to forge, invent.* —*Mintage*, v. *coinage.*

A MINUM (*in muſick*) شعبان ſhabaun.

MINUTE زره ور zurreh wur, رقيق rukeek, دقيق dukeek, دقيقت dukeekut, خرده or خورده khurdeh, نا فرجام na furjaum. v. *little, ſmall, ſlender.*—*Minute objects, minutiæ* خرده مرده khur-deh murdeh, داج dauj. — *Moſt minute* خردين khordeen.—*A minute* (*memorandum*) ذكر خط zikr khutt, ياد كار é-aud kaur, ياد اور é-aud awur. *To minute* ذكر خط نوشتن zikr khutt nuwiſhtun, ياد اور كردن é-aud awur kirdun. *A minute book* ذكر نامه zikr nameh, كتاب ياد اور ki-tauba é-aud awur. *Minutely* با دقت ba dikkut, تفصيلانه tufſeelauneh, علي التفصيل ala't'tufſeel, نقير و قطمير nukeer ou kutmeer. v. *exactly.*— *Minuteneſs* دقت dikkut. v. *exactneſs.*—(*ſmallneſs*) صغر ſughr, نا چيزي na cheezé, كوچكي koo-chuké, قلت kyllut.

A minx زني شوخ چشم zunné ſhookh chu-ſhum, كنيز شوخ kuneeza ſhookh.

A MIRACLE كرامت kuraumut, معجز majiz, معجزت majizut, حكمت hykmut, علامت alaumut, عبرت ybrut, اثر afur, عجب ajub, اعجوبه é-ajoobeh, ايات a-é-aut. صنعت funaat, شگفت fhukuft, نيرنك neerunk. *Miracles* معجزات majizaut, مكارم mukaurum, عجايب aja-éb, اعاجيب é-aujeeb, صنايع funa-é-a, اثار afaur. v. *wonder.*

Miraculous زو كرامت zu kuraumut, عبرت اميز ybrut ameez, معجز نما majiz numa, عبرت نما ybrut numa, مكارم نشان mukaurum nifhaun, كرامت پناه kuraumut punauh. v. *wonderful.*—*Miraculously* بر وجه عبرت اميز bur wujha ybrut ameez, از كرامت uz kuraumut, بطور عبرت نما betoora ybrut numa.—*Miraculousness* عبرت اميزي ybrut ameezé, مكارم نشاني mukaurum nifhauné.

Mire, *mirineſs*, v. *mud*, *clay dirt.*

A MIRROR ايينه aï-éneh, اينه a-éneh, مرات miraut (plur. مرا mura, مرايا mura-é-a), مرود murwud, جام jaum, ابگينه aubgeeneh, كش kifh, سجنجل fujunjil. *A convex mirror* ايينه محدب aï-eneh muhuddub, *A concave mirror* ايينه معقر aï-éneh mukaar, اينه مجوف a-éneh mujuwwuf. v. ايينه, alſo *pattern.*

MIRTH شادي fhaudé, شادماني fhaudmauné, دلخوشي dilkhoofhé, خوشدلي khoofhdilé, خاطر كشادكي khautir kufhaudugé, خرمي khurrumé, سرور furoor, مسرت mufurrut, صفا fufa, نشاط nifhaut, بهجت buhjut, فراح furauh, ابتهاج ibtihauj, ابتسام ibtifaum, حبور huboor. v. *merriment*, *gayety*, *cheerfulneſs*, *gladneſs*, *joy.*—*Mirthful* شاد fhaud, پر بهجت pur buhjut, خرم khurrum, خندان khundaun, دلشاد dilfhaud, مفروح mufrooh, شادمان fhaudmaun, مسرور mufroor. زو شازي zu fhauzé. v. *merry.*

Mirthleſs بي شادي bé fhaudé. v. *joyleſs.*

Miry, v. *muddy*, *dirty.*

MISACCEPTATION ادراك بيهوده idrauka béhoodeh, راي بيمعني ra-é bémaané, فكر نا ساز fikra na fauz kaur, انديشه هرزه كار andeefheh hirzeh.—*Miſadventure*, v. *misfortune.*

A MISANTHROPE كين توز بني ادم keen tooza beni adam, صاحب كين ادميان fahib keena adamé-aun, مرد كينور murd keenuwur, رجل كينه خواه rujula keeneh khauh, حوش hoofh.—*Miſanthropy* حوشيت كين ادميان hoofhé-ut, keena adamé-aun.

MISAPPLICATION عدم موافقت aduma muwaufikut, بي شايستكي bé fha-éftugé.

To miſapply بي موافقت كردن bé muwaufikut kirdun, بي شايستكي ساختكن bé fha-éftugé faukhtun.

To MISAPPREHEND نا دريافتن na duréaftun, فهم بد نمودن fuhma bud numoodun.

Miſapprehenſion فهمبد fuhumbud. v. *miſtake*, *miſconception.*

To MISASCRIBE, *miſſaſſign* بد سبب دادن bud fibub dadun, موجب ناسزا نمودن moojib na fuza numoodun.

To MISBECOME نا شايسه شدن na fha-éfteh fhoodun, نا لايق بودن na la-ék boodun, نا واجب شدن na vajib fhoodun, نا سزا بودن na fooza boodun, نا سزيدن na fuzédun, بي سزاواري شدن bé fuzawauré fhoodun.

MISBEGOTTEN حرام زاده haraum zaudeh, ولد زنا wulud zina, غرزاد ghurzaud.

To BISBEHAVE بي ادب كار ساختن bé adub kaur faukhtun, بد خوبي نمودن bud khooï-é numoodun, بي لياقت عمل كردن bélé-aukut aml kirdun, بروجه نا سزا حركت نمودن bur wujha na fuza hurukut numoodun, غافل شدن ghaufil fhoodun.

Miſbehaviour عدم ادب aduma adub, ترك ادب و ازرم turuka adub, ou azrum بد وضع bud wuza, زيفت zeefut, بد حركت bud hurukut, بد اموزي bud amoozé.

MISBELIEF عدم دين aduma deen, بد ديني bud deené, عدم ايمان aduma a-émaun, زندقت zindukut, عدم اعتقاد aduma é-atikaud كفر kufr. v. *impiety*, *incredulity.* — *A miſbeliever* زنديق zindeek, كافر kaufir. v. *infidel.*

To MISCALCULATE بد حساب كردن bud hiffaub kirdun, شمار نا راست نمودن fhumaur na rauft numoodun, عد نا حق ساختن add na hukk faukhtun, سقط كردن fukt kirdun.

To MISCAL (*call by a wrong name*) بي موافقت ناميدن bé muwaufikut namédun, بي سزاواري تسميت كردن bé fuzawauré tufméut kirdun, نام نا راست دادن nauma na rauft dadun, اسم نا سزا بخش نمودن ifma na fuza bukhfh numoodun.—(*to rail at*) نام كشيدن naum kufhédun, نام بد دادن naum bud dadun.

MISCARRIAGE (*the unhappy event of an undertaking*) عدم عاقبت خير aduma aakibuta kheir, بد انجام bud anjaum, عدم فروغ aduma furoogh, حرم hurm, حرمان hurmaun, بد بختي bud bukhté. v. *misfortune.*—(*abortion*) اسقاط ifkaut, اسقاط حمل ifkauta huml, اسقاط جنين ifkauta juneen, فكانه fekauneh, مسلس muflis, امليص amlees. — *A woman liable to miſcarriage* عورت مملاص awruta mumlaus.

To miſcarry عدم عاقبت خير شدن aduma aakibuta kheir fhoodun, بد انجام يافتن bud an-

jaum é-aftun, حرمان داشتن hurmaun daushtun, نا مراد عدم فروغ بودن aduma furoogh boodun, نا مراد شدن na moraud shoodun. v. *to fail.*—(*to have an abortion*) اسقاط حمل داشتن iskauta huml daushtun, بچه بیوقت انداختن pucheh béwakt andaukhtun, اسقط جنین ساختن iskauta juneen saukhtun, انبودن amboodun, املاط کردن imlaut kirdun, غصن ساختن ghuffun saukhtun, املیص نمودن imlees numoodun.

MISCELLANEOUS مخلوط mukhloot, مجموع mujmoo-a.—*A miscellaneous multitude* جماع jumaa, اوباش awbaush, اشابت ashaubut, وشب wushub (plur. اوشاب awshaub), وشیظ wusheez, وشیظت wusheezut (plur. وشایظ wusha-éz), طخرور tukhroor, وفض wufz, اوفاض awfauz, وقس wuks, اوقاس awkaus, خلاط khylaut, خلیطی khuleeté, بغشا bughsa. v. *crowd.*—*A miscellaneous dish of meat* لبیقت lubeekut, بکیلت bukeelut, شبارق shubauruk.

A miscellany مجمع mujma, مجموعت mujmoo-at, ادمت admut, خلط khult. v. *mixture.*

To MISCAST بد شمار کردن bud shumaur kirdun. v. *to miscalculate.*

MISCHANCE بد بختی bud bukhté, بلا bula, قضا kuza, خطا khuta, داهیت dauhé-ut, فلاکت fulaukut. v. *misfortune.*

MISCHIEF زیان zé-aun, ازار azaur, ظلم zulm, ضرر zurur, ضر zurr, فناد funaud, مضرت muzurrut, گزند guzund, خرابی khuraubé, فتنه fitneh, خسارت khusaurut, خسار khusaur, داس daus, خسیر khuseer. v. *injury, hurt, harm.*—(*a vexatious affair*) مصلحت جان ازار musluhut jaun azaur, امر اضطراب ساز amr iztiraub sauz, عمل نا خوش amla na khoosh.—*To mischief,* v. *to hurt, harm, injure.*—*A mischief-maker* ازار رسان azaur russaun, فتنه انگیز fitneh angeez, طغیان افروز tughé-aun afrooz, اشوب ashoob. v. *incendiary.*

Mischievous رنج ساز runj sauz, ازار کنا azaur koona, مضر muzirr, فتنه انگیز fitneh angeez, خرابت ساز khuraubut sauz, شر sharr, انهدام نما inhidaum numa, اضطراب امیز iztiraub ameez. v. *hurtful, pernicious.*—(*malicious*) بد خواه bud khauh, کینور keen wur, بد اندیش bud andeesh. v. *malevolent, spiteful.*—*Mischievously* شرا sharran, مضرانه muzirauneh, بطور فتنه انگیز betoor fitneh angeez, بر وجه خرابت ساز bur wujha khuraubut sauz. v. *noxiously, wickedly.*—*Mischievousness* مضری muzirré, ازار اوری azaur awuré, زیانکاری zé-aunkauré, اضطراب کاری iztiraub kauré, فتنه انگیزی fitneh angeezé, شر sharr. v. *hurtfulness, wickedness.*

MISCONCEPTION فهم بد fuhma bud, سهو suhoo, خطا khuta, ادراک بینور idrauk bénoor, ضمن بیمعنی zumun bé maané, فکر بیهوده fikr béhoodeh. v. *mistake, misconstruction.*

To misconceive خطا ساختن khuta saukhtun, شخولیدن shukhoolédun, سهو کردن suhoo kirdun, فهم بد داشتن fuhma bud daushtun, فکر بیمعنی نمودن fikr bémaané numoodun, ضمن بیهوده گرفتن zumun béhoodeh gooriftun.

MISCONDUCT عدم هوشیاری aduma hoosh-auré, عدم بصیرت aduma buseerut, سفه sufuh, سهو suhoo, غفلت ghuflut. v. *misbehaviour.*

To misconduct, v. *to mismanage.*

MISCONSTRUCTION تعبیر بیهوده taabeera béhoodeh, شرح بیمعنی shurha bémaané, عبارت هرزه ibaurut hurzeh. v. *misconception.*—*Any thing liable to misconstruction* غمیزت ghumeezut.

To misconstrue تعبیر بیهوده کردن taabeera béhoodeh kirdun. v. *to misconceive.*

Miscreant, v. *scoundrel*; *infidel.*

MISDEED, *misdemeanor* خطا khuta, جریمه jureemeh, گناه gunah, قباحت kubauhut. v. *crime.*

To Misdo خطا کردن kkuta kirdun, گناه ساختن gunah saukhtun.—*A misdoer,* v. *criminal.*

To misdoubt, &c. v. *to doubt, suspect.*

To misemploy, &c. v. *to misapply.*

A MISER صاحب طمع sahib tuma, منذور mundoor, باخل baukhil, بخیل bukheel, طمعکار tumakaur, وزغ wuzugh, ناکس naukus, بد نفس bud nufs, سیه کاسه sé-uh kauseh, اهل ناکسی ahla nakusé, خسیس khusees, نفس خسیس nufsa khusees, دنی duné, خاش khaush, سمج sumj, سمجه sumjeh, سمچه sumcheh, طحا tuhma.

MISERABLE (*wretched*) مستهند mustumund, پست pust, دردمند durdmund, مسکین meskeen, فقیر fakeer, شقی shuké, زو انت zu afut, ذلیل zuleel, بی چاره bé chaureh, زو درماندگی zu durmaundugé, نا مراد na moraud, سیاه بخت sé-auh bukht, سیا روز sé-auh rooz, بد حال bud haul, نا چار na chaur, شالهنک shaulhunk, نکد nukd, انکد ankud, مغلاک mughlauk, منلاک munlauk, پیخسته peekhusteh. v. *unhappy*; also *avaricious.*—*To make miserable* پست کردن pust kirdun, مستهند زدن mustumund zudun. *To be miserable* مسکین شدن meskeen shoodun, ذلیل بودن zuleel boodun, سیاه بختی یافتن sé-auh bukhté é-aftun.

Miserably مستهندانه mustumundauneh, با مسکنت ba meskinut, فقیرانه fakeerauneh, با بلا ba bula, با درد ba durd, درحال شقی dur haula shuké, ذلیلا zuleelan. v. *unhappily, wretchedly.*

Misery, *miserableness*, (*wretchedness*) مسكنت meskinut, محنت mihnut, درد durd, بلا bula (pl. بليات bulé-aut), زوال zuwaul, شقاوت shukawut, فلاكت fulaukut, دردمندي durdmundé, درماندگي durmaundugé, سياه بختي sé-auh bukhté, افت afut, ذل zull, فقر fakr, مذلت و تنكدستي muzullut ou tunkdosté, شدت shuddut, مخالفت mukhaulifut, بد بختي bud bukhté, بد طالعي bud taula-é. v. *adversity*, *misfortune*.

MISFORTUNE بلا bula, خطا khuta, قضا kaza, بد بختي bud bukhté, داهيت dauhé-ut, مشقت mushukkut, سختي sukhté, نكبت nukbut, مخالفت mukhaulifut, زمان zumaun, زمانت zumaunut, حالت شديدت hauluta shudeedut, شدي shudé, شدت shuddut, درد durd, شمر shumirr, هلكا hulka, هلكت kulkut, افت afut, اشوب ashoob, اشيب asheeb, غايلت gha-élut (plur. غوايل ghuwa-él), محنت mihnut, فلاكت fulaukut, مصيبت museebut, نايبت na-ébut (pl. نوايب nuwa-éb), نازلت nauzilut (plur. نوازل nuwauzul), واقعت waukaat, ادبار idbaur, عنا ana, حدث hudis, عجوز ajooz, بيضا beeza, صما summa, ملمت mulummut, ام صبور umma suboor, دهيم duheem, دهيما duheema, ام دهيم umma duheem, باعجة ba-éjut, رزيت ruzé-ut, هنات hunaut, كريبت kureebut, عوبط awbut, لمت lummut (pl. لمات lummaut), هتر hutr, فادحت faudihut (plur. فوادح fuwaudih), دهكلت duhkilut, ضمان zumaun, ضمانت zumaunut, اتو atou, نجدت nujdut, نجادت nujaudut, بقر bukur, دامكت daumikut, فاقرت faukirut, صمام sumaum, لامت laumut, صرام suraum, عقر akur, حولت hoolut, تولت toolut, طومت toomut, كديت kudé-ut, ضواضيت zuwauzé-ut, امر amurr, باقعت baukaat, روسب roosb, دبول dubool, دبلت dublut, بجر bujr, ربس rubs, ازرنك azrunk, قنطر kintur, اد add, ام خفاش umma khuffaush, ام الطبق ummu't'tubuk, ام عبور umma aboor, ام قشعم umma kushaam. *An inevitable misfortune* قضاي مبرم kuza-é mubrum, قضاي وطر kuza-é wutr.

To MISGIVE (*to take a bad presage*) بد فال گرفتن bud faul gooriftun. v. *to omen*.

Misgovernment, v. *male-administration*.

MISGUIDANCE گمراهي gumrauhé, رهنمايي فريبنده ruhnumaï-é furrabindeh, دلالت غدير dulauluta ghudeer.

To misguide گمراه كردن gumrauh kirdun, بيراه زدن bérauh zudun, تنكيب كردن tunkeeb kirdun, بد دلال بودن bud dulaul boodun. v. also *to deceive*, *betray*.

Misguided گمراه gumrauh, بيراه bérauh.

Mishap, v. *misfortune*.

To MISINFORM خبر فريبنده اوردن khubr furrabindeh awurdun, اكاهي نا حق نمودن agauhé na hukk numoodun, اعلام بي حقيقت دادن é-alaum bé hukeekut dadun. v. *to misrepresent*.

Misinformation خبر فريبنده khubr furrabindeh, اكاهي نا حق agauhé na hukk, اعلام بي حقيقت é-alaum bé hukeekut, تعليم كاذب taaleem kauzib.

To misinterpret, v. *to misconstrue*.

To MISJUDGE فكر فاسد گرفتن fikra fausid gooriftun, سوا ظن داشتن soo-a zunn daushtun, بد گمان شدن bud gumaun shoodun.

To MISLAY بيرون جاي عادت نهادن beeroon ja-é audut nihaudun, ظاهر گاه معتاد وضع كردن zauhir gauha mutaud wuza kirdun.

To mislead, v. *to misguide*.

To mislike, v. *to dislike*, *disapprove*.

To MISMANAGE معامله فساد كردن maamleha fusaud kirdun, مباشرت نا خير نمودن mubaushiruta na kheir numoodun, بيهوده عمل ساختن béhoodeh aml saukhtun, بي معني كار كردن bé maané kaur kirdun.

Mismanagement معامله فساد ma-amleh fusaud, مباشرت نا خير mubaushirut na kheir, عمل بيهوده amla béhoodeh, كار بي معني kaura bé maané.

To MISMATCH بي موافقت پيوستن bé muwaufikut pivustun, بي سزاواري جماع نمودن bé suzawauré jumaa numoodun. v. *to misproportion*.

To MISNAME سهو كردن نام را suhoo kirdun naumra, اسم مانيدن ism maunédun, نام نا راست دادن nauma na rast dadun. v. *to miscall*.

A MISNOMER سهو نام suhoo-a naum, سقط اسم sukuta ism.

To MISOBSERVE بي دقت ديدن bé dikkut deedun.—*Misorder*, &c. v. *disorder*.

To MISPEND (*money*) بيمعني بذل كردن bé maané buzl kirdun, بي اندازه خرج ساختن bé andauzeh khurj saukhtun. v. *to waste*, *dissipate*.—*To mispend time* بيمعني اوقات گذرانيدن bé maané awkaut guzraunédun.

To misplace, v. *to mislay*.

MISPRISION, v. *contempt*, *scorn*.—*Misprision of treason* پوشش خيانت poshusha khé-aunut.

To MISPROPORTION بي اندازه كردن bé andauzeh kirdun, غير مناسبت ساختن ghire-a munausibut saukhtun, بلا اندام نمودن bela andam numoodun. v. *to mismatch*.

To MISQUOTE بيمعني ايراد كردن bémaané eiraud kirdun.—*To misreckon*, v. *to miscalculate*.

To MISRELATE, *misrecite, misreport* (*relate inaccurately and falsely*) بی دقت کفتن bé dikkut guftun, با صورت معمله خبر دادن ba sooruta ma-amleh khubr dadun. v. *to misrepresent*.

Misrelation, v. *misrepresentation*.

To MISREPRESENT غیر حق نقل کردن ghire-a hukk nukkul kirdun, بی صداقت کفتن bé sudaukut guftun, تلبیس کردن tulbees kirdun, بلا حقیقت راوی نمودن bila hukeekut rauwé numoodun, نا راست محاکت ساختن na raust muhaukut saukhtun. *To misrepresent intelligence* خبر تمویه کردن khubr tumweeh kirdun.

Misrepresented غیر حق نقل شده ghire-a hukk nukkul shoodeh, نا راست کفته na raust gufteh, بلا صداقت مروي bila sudaukut murwé, بی حقیقت منقول bé hukeekut munkool, بر وجه تلبیس محکي bur wujha tulbees muhké.

Misrepresentation نقل بي حق nukkul bé hukk, تمویه tumweeh. محاکت بلا حقیقت muhaukut bila hukeekut, نا راست کو na raust goo, خبر بی صداقت khubr bé sudaukut, تلبیس tulbees, صورت معامله sooruta ma-amleh. v. *misinformation*.

Misrule, v. *tumult, confusion, revel*.

MISS (*term of honour to a young girl*) بيبي beebé, پيپي peepé. v. also *mistress, concubine*.

To MISS (*the mark*) از نشانکاه صیغوفت کردن uz nishaungah seifoofut kirdun, از نشان کمراه بودن uz nishaun gumrauh boodun, تقصیر شدن tukseer shoodun. v. مرحی and برحی — (*to fail of obtaining*) بی عاقبت خیر شدن bé aukibuta kheir shoodun, بي نا خوشیدن na khooshédun, وقوع خوش بودن be wukoo-a khoosh boodun. v. *to miscarry*. — (*to omit*) در نشاندن فراموش نمودن dur nishaundun furaumoosh numoodun. v. *to leave out, mistake*. — (*to feel the absence* or *want of any person* or *thing*) حسرت داشتن husrut daushtun, مشتاق بودن mushtauk boodun. (*to be lost* or *missing*) کم شدن gum shoodun, یاوه بودن é-awéh boodun, غایب شدن gha-éb shoodun, ضیع کشتن zé-a gushtun.

A Miss (*loss*), قصور kusoor, نقص nuks, نقصان nuksaun, غیب gheeb. v. *want*, also *error, mistake*.

To MISHAPE بی اندام ساختن bé andaum saukhtun, صورت قبیح کردن sooruta kubeeh kirdun, شکل چرکین ساختن shukla churkeen saukhtun. v. *to deform*. — *Mishapen* بی اندام ساخته bé andaum saukhteh.

MISSAL (*mass-book*) مسا missa, قداس kuddaus, ليتوريه leeturia.

MISSILE انداز andauz, اندازا andauza, رمي rumé. *A missile weapon* تیر teer, جریده jereedeh, خشت khisht. v. *dart, javelin*.

MISSION ارسال irsaul, رسالت rusault, افراد ifraud, الوكت alookut, انبعاث ambaus, بعثت baasut, توجیه toujeeh, فرستادکي furistadugé, سفته sufteh. v. *commission*.

Missive قابل الارسال kaubilu'l'irsaul. *A missive* رساله russauleh, مرسلت mursulut. v. *letter*.

MIST تار taur, میغ meegh, تار میغ taur meegh, هو hoo, هور hoor, هر hur, خر khurr, خره khureh, حر hur, نایبت na-ébut (pl. نوایب nuwa-éb), دمه dumeh, پژم puzshm, نژم nuzshm, نزیم nuzeem. *To mist*, v. *to cloud*.

To MISTAKE خطا کردن khuta kirdun, سها زدن suhoo zudun, قصور کردن kusoor kirdun, زل ساختن zull saukhtun, خبط کردن khubt kirdun, مانیدن maunédun, سغط ساختن sukut saukhtun. v. *to err, blunder, to be mistaken*.

A mistake خطا khuta, سهو suhoo, سغط sukut, زلت zullut, زل zull, زلل zullul, خبط khubt, قصور kusoor. v. *error, blunder, misconception*.

Mistaken فریفته furré-ufteh, مغرور mughroor, کمراه gumrah, بیهوده béhoodeh, پر خطا pur khuta, زو سهو zu suhoo, اهل سغط ahla sukut, خلاف حق khilaufa hukk. *To be mistaken* در خطا بودن dur khuta boodun, فریفته شدن furré-ufteh shoodun, در سهو ماندن dur suhoo maundun. v. *to mistake*.

Mistaking خطا ساز khuta sauz, سهو کنا suhoo koona, سغط زن sukut zun. *Mistakingly* بر وجه بیهوده bur wujha béhoodeh, با خطا ba khuta, بطوري بي معني betoora bé maané.

To MISTATE پر سهو حساب کردن pur suhoo hissaub kirdun. v. *to miscalculate, misrepresent*.

To mistell, v. *to misrepresent*.

To MISTIME بی تغریب و بی وقت کردن bé tukreeb ou bé wakt kirdun, بی هنکام ساختن bé hungaum saukhtun, بی کاه نمودن bé gah numoodun, غیر محل ساختن ghire-a muhull saukhtun, بي زمان کردن bé zumaun kirdun.

MISTINESS تاریکي taureeké, دخي dukhé, تار میغي tar meeghé, تیرکي teerugé, هوري hooré, v. *cloudiness*.—*Mistlike* هور اسا hoor asa, تار میغ مانند taur meegh maunend.

Mistold, v. *misrepresented*.—*Mistook*, v. *mistaken*.

A MISTRESS صاحبت sahibut, خاتون khautoon, سادت saadut, بيبي beebé. v. *lady*.—*The mistress of a family* کدبا kudba, کذبا kuzba, کدبانو kudbaunoo, کذبانو kuzbaunoo, عوان awaun, تعاوین taween, خدیش khudeesh. (*a sweetheart*, also *concubine*) معشوقه maashookeh,

عاشقت aushikut, محبوبت muhboobut, حبيبت hubeebut, نكار nigaur, زن نازنين zunna nauzneen, جانان jaunaun, جانانه jaunauneh, دلدار dildar, دلبر dilbur, دلخواه dilkhauh, دلستان dilsitaun, دلكشا dilkusha, دلنواز dilnuwauz, خاطر نواز khautir nuwauz, دوستكام dooſtkaum, دلارام dilaram, مژيد muzsheed, دلبند dilbund, شاهد shauhid, فغ fugh, طلبت tulubut, بست bust, بت but. v. *lover.*—(*a woman teacher*) زني اموزكر zunné amooz gur, عورت معلم awruta mu-ellim.

Mistrust, v. *distrust, diffidence, suspicion.*

MISTY دخنانت dukhnaunut, ميغناك meeghnacuk, مضب muzibb. v. *foggy, cloudy.*

To MISUNDERSTAND شخوليدن shukhoolédun, معني بيهوده كرفتن maané béhoodeh gooriftun. v. *to misconceive, mistake.*

A Misunderstanding نا سازكاري na sauzkauré, منازعت munazaat, عدم هماهنك aduma humahunk, اختلاف ikhtilauf, عدم اتفاق aduma ittifauk, مخالفت mukhaulifut, عدم موافقت aduma muwaufikut, تفاوت tufawut. v. *difference, quarrel: misconception, error.*

Misusage, v. *abuse.*—*To misuse*, v. *to abuse.*

MISY (*a kind of vitriolick mineral*) زاج اصفر zauja asfur, زاج اخضر zauja akhzur.

A MITE (*insect*) ديوچه divcheh, تملت kummulut, ديوك divuk, سوس soos, سوسه sooseh, سبسه subuseh. v. *weevil.* — *A cheese-mite* ديوچه پنير divcheha pineer, تملت جبن kummuluta jubbin. (*a small particle*) زر zurr, زره zurreh, شمه shummeh. (*any thing proverbially small*) مخ ديوچه mukha divcheh; (literally, *the marrow of a mite*) جناح بعوضت junnauha ba-oozut (literally *the wing of a gnat*).

MITHRIDATE (*medicine*) مثروديطس misroodeetus, معجون مثروديطس maajoona misroodeetus.

To MITIGATE نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, تليين كردن tulei-én kirdun, ملين نمودن mulei-un numoodun, تسكين كردن tuskeen kirdun, ساكن ساختن saukin saukhtun, مدمث كردن mudmis kirdun, ملاطفت ساختن mulautifut saukhtun, تليم كردن tulei-ém kirdun, ارام اوردن araum awurdun, تسليت دادن tuslé-ut dadun. v. *to soften, mollify*; *moderate.*—*Mitigant, mitigating*, v. *lenient.*

Mitigation نرمي nurmé, ملايمت mula-émut, اهستكي auhustgé.

A MITRE صومعت sawmaat, طبلك tubluk, كلاه kullah, تاج tauj. v. *cap.* —*A bishop's mitre* تاج مطران tauja mitraun, كلاه اسقف kullaha askuf. *A Tartarian mitre or cap* كلاه تتري kullaha tataré. —*Mitred* كلاه بر kulauh bur, تاج دار tauj dar, زو صومعت zu sawmaat.

A mittimus, v. *commitment.*

To MIX اميختن ameekhtun, اميزيدن ameezédun, سرشتن surishtun, شوريدن shoorédun, شورش كردن shoorish kirdun, خلاط كردن khulaut kirdun, الاييدن alaï-édun, تخليط كردن tukhleet kirdun, خلط ساختن khult saukhtun, تشويش كردن tushwésh kirdun, توخيش نمودن tookhésh numoodun, وشع زدن wusha zudun, خيسيدن kheesédun, خيسانيدن kheesaunédun, خيساييدن kheesaï-édun, مزاج نمودن mizauj numoodun, اختلاط كردن ikhtilaut kirdun, لبك ساختن lubik saukhtun. *To mix in conversation* سرنكيدن sitingédun. v. *to converse.* — *To mix milk with water* سمهج كردن sumhuj kirdun, سمهجيج ساختن sumhujeej saukhtun, اب در شير نهادن aub dur sheer nihaudun. *To mix wine with water* اب در شراب مزج كردن aub dur shuraub muzij kirdun, مركب كردن murkib kirdun, اب بشراب نهادن aub bishuraub nihaudun. *To mix severe with soft words* شمظ كردن shumz kirdun, كلام ستم اميز كفتن kulaum situm ameez guftun. *To mix falshoods in one's discourse* شمرجت ساختن shumrujut saukhtun.

Mixed اميخته ameekteh, اميزه ameezeh, اميز ameez, مخلوط mukhloot, مشوش mushawwush, اغشته aghushteh, مدووف or مدوف mudoof, شوريده shoorédeh, شور shoor, سرشته surishteh, مركب murkib, مشتوب mushtawib, مشرب mushurrub, ملبس mulubbus, اميزش ameezsheh, اميغ ameegh, ملوب mulawwub, ممزوج mumzooj, ملتبك multubik, اجار ajaur. *Wine mixed* (*with water, &c.*) ممزوج شراب mumzooj shuraub. (*An animal*) *of a mixed breed* مركب murukkub. *Words mixed with threats* كلام ستم اميز kulaum situm ameez. *A speech mixed with entreaties* سخن نياز اميز sukhun né-auz ameez. *Advice mixed with wisdom* پند حكمت اميز pund hykmut ameez. *An answer mixed with or conveying happy tidings* جواب مژده اميز juvaub muzshdeh ameez. *Mixed with honey* شهد اميز shuhd ameez. *Mixed with colour* (*deceitful*) رنك اميز runk ameez.

Mixedly or *mixtly* بر وجه اميز bur wujha ameez, مخلوطانه mukhlootauneh, شورانه shoorauneh.

Mixen دماميل dumaumeel. v. *dunghill.*

Mixture, mixtion, اميزش ameezish, اميخته ameekhteh, خلط khult, خلطت khultut, اختلاط ikhtilaut, خليط khuleet, مخالطت mukhaulitut, مخلوطي mukhlooté, اخلاط ikhlaut, تشويش

tushweesh, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, شعشعت shaashaat, قطاب kutaub, بكل bukl, التباس iltibaus, ميزك meezuk, انباغ ambaugh, شهيط shumeet, شباب she-aub, تاتي kauté.

To MOAN نالیدن naulédun, ناله زدن nauleh zudun, زار و بکا کردن zaur ou buka kirdun, زاریدن zaurédun, فغان زدن faghaun zudun. v. *to groan, grieve, mourn.*

A moan نالش naulish, زار zaur, فریاد و فغان furé-aud ou faghaun, نوحت noohut, گریه guréyeh, غریو ghuré-oo, شکایت shuka-é-ut, بکا buka. v. *lamentation, groan.*

A MOAT (*ditch round a town, castle, &c.*) خندق khunduk, مترس muturis, شهبارو shuhbauroo. v. *ditch.* — *To moat (surround a town or castle with a wet ditch)* با خندق شهر گرداگرد ساختن ba khunduk shahur gurdagurd saukhtun, با مترس قلعه احاطه کردن ba muturis killauh ihauteh kirdun.

A MOB (*plebeians*) خلق khulk, جاهل خلق jauhil khulk, عام aumm, عامت aummut, عوام الناس awaummu'n'naus, عوام awaumm. (*a tumultuous rout*) هنگامه hungaumeh, اوقاش awkaush, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, فتنه fitneh. v. *crowd, riot.*—*To mob* فتنه انگیختن fitneh angeekhtun, هنگامه کردن hungaumeh kirdun, غوغا ساختن ghoogha saukhtun, غلغل نمودن ghulghul numoodun.—*Mobbish* بطور جاهل خلق toora jauhil khulk. v. *mean.*

Mobile, mobility, v. *mob.* — *The primum mobile* فلک الافلاک filuku'l'aflauk.—*The perpetuum mobile* جنبنده jumbindeh.

Mobility, v. *ficklenefs; nimblenefs.*

To MOCK (*deride*) مسخره کردن maskhureh kirdun, سخري ساختن sukhré saukhtun, استهزا نمودن istihza numoodun, مزه کردن muzeh kirdun, خنده ریش ساختن khundeh reesh saukhtun, خندیدن khundédun, ضحک کردن zuhik kirdun. v. *to laugh at, ridicule, mimick.*—(*to elude*) حیله بازي نمودن heeleh bauzé numoodun, تغویت کردن tughwé-ut kirdun, فریفتن furré-uftun, غبن ساختن ghubin saukhtun, غدر کردن ghudr kirdun.

Mock (*not real*) ساخته saukhteh, مزور muzawwur, صورت نما soorut numa, رنك اميز runk ameez, غدير ghudeer, قلب kulb. v. *counterfeit.*

Mock, mockery (*derifion*) سخري sukhré, مسخرت muskhurut, استهزا istihza, مستهزي mustuhzé, مزه muzuh, ضحکت zuhkut, مجاعت muja-at, طنز tunz, فسوس fusoos, افسوس afsoos, نقاست nikaufut, مذمت muzimmut. v. *ridicule, scorn.*

Mocked مسخره شده maskhureh shoodeh, مضحك muzhuk, استهزا ياب istihza é-aub.

A mocker مسخره گر maskhureh gur, سخرت sukhrut, ضاحك zauhik, مستهزي mustuhzé, فسوس كننده fusoos koonindeh, طنز كوي tunz gooï ضحكت zuhukut.

Mocking استهزا كنا istihza koona, مسخره ساز maskhureh sauz, مزه باز muzeh bauz, طنز زن tunz zun. *Mockingly* استهزانه istihzauneh, با مذمت ba muzimmut, تحقيرا tuhkeeran, با مسخره ba maskhureh, با فسوس ba fusoos.

MODE وجهت wujhut, وجه wujuh, طور toor, اسلوب asloob (plur. اساليب asauleeb), پيشنهاد peishnihaud, پيشه peisheh, قيافت ké-aufut, نوال nuwaul, صورت soorut, فن funn, اصل asl, اصول asool, روش rouvish, منوال munwaul, طريق tureek, شكل shukl (pl. اشكال ashkaul), دستور dustoor, حسب husb, ضرب zurb (pl. اضراب azraub), اندازه andauzeh, طرز turz, عادت audut, ايين aï-én, نظام nizaum, نظم nuzim, قرو kuroo, قاعدت ka-édut, جنس jins. v. *manner, method, fashion, habit, custom, form, appearance; gradation.*—*According to the mode* علي وجه ala wujuh, بطور betoor, در روش dur rouvish.—*A mode of expression* ضرب مثل zurba misl, *A musical mode* پرده perdeh, نوا nuwa, مقام mukaum. v. *musical.*

A MODEL دستور dustoor, دستور العمل dustooru'l'aml, كارنامه kaurnameh, نمودار numoodar, نمودش numoodish, رسم rusm, قالب kaulib, بارنامه baurnameh, قدوت kidwut, ادم adam, نسخت nuskhut, اصول asool, پيشوا peishwa. v. *copy, example, standard, mould.* — *The model of a building* بنا رسمي bunna rusmé, رسم مبني rusma mubné. *To be a model* قدوت بودن kidwut boodun, پيشوا شدن peishwa shoodun, ادم بودن adam boodun, دستور شدن dustoor shoodun.

To model دستور نمودن dustoor numoodun, رسم ساختن rusm saukhtun, اصول نمودن asool numoodun, نظام كردن nizaum kirdun, كارنامه نمودن kaur nameh numoodun, تشكيل كردن tushkeel kirdun, ساختن saukhtun, نشاندن nishaundun, صورت بند كردن soorut bund kirdun. v. *to plan, shape, form, mould, delineate, arrange.*

Modelled متشكل mutushukkul, مرسوم mursoom, نشانده nishaundeh, ساخته saukhteh, نظوم nuzoom.

A modeller رسم ساز rusm sauz, اسول نما asool numa, نظام كننده nizaum koonindeh, تشكيل گر tushkeel gur, سازنده sauzindeh.

MODERATE (*not excessive*) معتدل maatudil, ذو اعتدال zu é-atidaul, مستوي mustawé,

سوي ſawé, زو اوسط zu awſut, مقارب mukau-rib, ميانكار mei-aundar, ميانكير mei-aungeer. *Moderate in temper* ملايم mula-ém, حليم huleem, زو انصاف zu inſauf, مودب mu-eddub, منصف munſuf. v. *temperate, mild.—Moderate in expenſe* نا مبذر na mubuzzir, نا متلف na mutluf, بي مبذري bé mubzuré, با اعتدال خرج ساز ba é-atidaul khurj ſauz. *Moderate in price* نا كران na guraun buha, سبكبهايه ſubukma-éh, مقارب بها mukaurib. v. *cheap.* — *Moderate in ſtature* ميانه قد mei-auneh kudd, اوسط القامت awſutu'l'kau-mut, مقذذ mukuzzuz. *Moderate weather* هوا معتدل hawaa ma-atudil.

To moderate (*regulate*) ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, تدبير ساختن tudbeer ſaukhtun, حكم نمودن hookum numoodun. v. *to govern.*— (*to repreſs*) منع كردن muna kirdun, دفع ساختن dufa ſaukhtun, قرع نمودن kura numoo-dun. v. *to reſtrain.*—(*to pacify, ſtill, quiet*) ساكن كردن ſaukin kirdun, تسكين ساختن tuskeen ſaukhtun, خاموش كردن khaumooſh kirdun. (*to make temperate*) معتدل كردن ma-atudil kir-dun, اعتدال دادن é-atidaul dadun, خنك ساختن khunuk ſaukhtun.

Moderately (*mildly*) ملايمانه mula-émauneh, با لطف ba lutf, مظلوما muzlooman, حليمانه hu-leemauneh. (*with temperature*) با اعتدال ba é-atidaul, معتدلا ma-atudilan, با خنكى ba khunu-ké. (*in a middle degree*) در ميانه dur mei-auneh, بدرجه وسطى bedurjeha wuſuté.

Moderateneſs اعتدال é-atidaul, خنكي khunu-ké. v. *temperateneſs.*

Moderation (*calmneſs of temper*) ملايمت mula-émut, سكونت ſukoonut, فراغ بال firaugha baul, اطمينان خاطر itmeenauna khautir, انصاف inſauf, (*forbearance, lenity*) صبر و مرحمت ſubr ou mur-humut, تحمل و شفقت tuhummul ou ſhufkut. *Moderation in expenſe* اعتدال خرج é-atidaula khurj, عدم تلف aduma tuluf, خانه داري khau-neh dauré.

A moderator مدبر mudubbir, ضابط zaubit, حاكم haukim, مودب mu-eddib, عادل audil. *To appoint a moderator* تسويس كردن tuſwees kirdun, مدبر ساختن mudubbir ſaukhtun, ضابط كردن ſaubit kirdun. *To preſide as moderator* تسويس شدن tuſwees ſhoodun, مدبر مقرر بودن mudubbir mukurrur boodun.

MODERN نو پيدا now peeda, نو خاسته now khausteh, متاخر muta-akhkhir, نا قديم na ku-deem, نا پيشين na peiſheen, نا سابقا na ſabikan. v. *late, recent, new.* — *The moderns* ابناي زمان abna-é zumaun. *The language of the moderns* لسان متاخر liſſauna muta-akhkhir. — *Modernneſs* نو پيدايي now peedaï-é, مبدع mubda. v. *novelty.*

MODEST (*not arrogant nor impudent*) نا متكبر na mutukubbir, نا مغرور na mughroor, مظلوم muzloom, زو احتشام zu ihtiſhaum, شرمسار ſhurumſaur, خجل khujul, نا شوخ na ſhookh, نا كستاخ na kuſtaukh, محتشم muhtuſhim, حشمت huſhmut, محجوب muhjoob, وقور wu-koor, نا خود بين na khood been, مودب mu-eddib, خاشع khauſha, زو ادب zu adub, زو ازرم zu azrum, اهل مسكنت ahla muskunut, اهسته ahuſteh, زميت zummé-ut, v. *baſhful, humble.*— (*not unchaſte*) پاك pauk, پاكدامن paukdaumin, طاهر tauhir, پارسا paurſa, زاهد zauhid, پرهيز كار purhaze kaur, زو پرهيز zu purhaze. v. *chaſte.*

Modeſtly (*not preſumptuouſly*) ادبانه adubauneh, با ازرم ba azrum, مظلوما muzlooman, خجلانه khujulauneh, بي تكبر bé tukubbir, بلا شوخي bila ſhookhé, با حشمت ba huſhumut, بى كستاخي bé kuſtaukhé. (*chaſtely*) با پرهيزكاري ba purhaze-kauré, طاهرانه tauhirauneh, زاهدا zauhidan, بر وجه پاك bur wujha pauk, بى شهوت bé ſhuhwut, بى هوا و هوس bé hawa ou hawus. v. alſo *mode-rately.*—*To behave modeſtly* بركرابيدن burkurai-édun, با ادب حركت كردن ba adub hurukut kirdun, ادب و ازرم نمودن adub ou azrum nu-moodun.

Modeſty ادب adub, شرم ſhurum, شرمساري ſhurumſauré, خجالت khujaulut, ازرم or ازرم azrum, حجاب hujaub, وقار wukaur, حشمت huſhumut, احتشام ihtiſhaum, رزانت ruzaunut, سكينت ſukeenut, مظلومي muzloomé, مسكنت muskunut, سهو ſuhoo, ارميدكي armeedugé, تيتار teikaur, تزمت tuzimmut, مودوع muduwa, تواضع tuwauza. (*chaſtity*) پاكي pauké, طهارت tuhaurut, پرهيز purhaze, زاهدي zauhidé, زهد zuhud, عصمت aſmut, عفت affut, عدم شهوت aduma ſhuhwut. v. alſo *moderation, decency.*

A MODICUM اندك anduk, قلت killut, شي قليل ſhei-é kuleel, بهمى buhmé. v. *pittance.*

MODIFICATION تشكيل tuſhkeel, صورت ده ſoorut duh, شكل پذير ساز ſhukl pizzeer ſauz.

To modify صورت دادن ſoorut dadun, تشكيل ساختن tuſhkeel ſaukhtun, شكل بند نمودن ſhukl bund numoodun, ساختن ſaukhtun. v. *to ſhape, form.*—(*to moderate*) معتدل كردن ma-atudil kirdun, اعتدال دادن é-atidaul dadun. v. *to temper.*

Modifiable, modificable قابل التشكيل kaubil-u't'tuſhkeel, ممكن صورت پذير mumkina ſoorut pizzeer, لايق شكل كير la-éka ſhukl geer.

Modish, modishly, v. *fashionable, fashionably.*

To MODULATE اواز گردانيدن awauz gurdanédun, ترنم كردن turunnum kirdun, نغمت سرا شدن nughmut sura shoodun, خوش الحان زدن khoosh elhaun zudun, تلحين ساختن tulheen saukhtun, نصب كردن nusb kirdun, رنم ساختن runim saukhtun, اغراد زدن ighraud zudun, تغرد كردن tughurrud kirdun.

Modulation خوش خواني khoosh khauné, نوا nuwa, اغنيت aghné-ut, غنا ghuna, غانيت ghauné-ut, غواني ghuwauné, نغمت nughmut, نغمات nughmaut, ترنم turunnum, لحن luhun, الحان alhaun, اغاني aghauné. v. *song, melody.*

A modulator خواننده khaunindeh, مطرب mutrib, سراينده sura-éndeh, خوش خواننده khoosh khaunindeh, نغمت سنج nughmut sinj, نغمت پرداز nughmut purdauz, ترانه پرداز turauneh purdauz, نواگر nuwagur, زمزمه پيراي zumzumeh peera-é. v. *finger.*—*A modulator of words* (*an orator*) سخنسرا sukhunsera.

MOHAMMED (*the founder of the Mohammedan religion*) محمد mohammed.—He is also called حضرت محمد huzruta mohammed (*the lord Mohammed*); محمد المصطفي mohammed u'l'mustafa (*Mohammed the chosen*); الرسول arrusool (*the prophet*); رسول الله rusoolullah (*the prophet of God*); سيد المرسلين seidu'l'murusuleen (*the prince of prophets*); سيد سادات seida sadaut (*the prince of princes*); ابو عبد الله abu abdallah, ابو قاسم abu kasem, وخشود wukhshood, وخشور wukhshoor, محمود mahmood, احمد ahmed, الم alum, الروح arrooh: [for the literal significations of which v. Vol. I.]—*The posterity of Mohammed* ال محمد aula mohammed.—Each descendant of Mohammed is distinguished by the title of امير ameer (plur. امرا omra), سيد seid (plur. سادات sadaut), or شريف shereef (pl. شرفا shurfa); [which imply *lord, prince, noble*].—*Mohammedan* محمدي mohammedé, اسلامي islaumé, مسلم moslim, مسلمان moslimaun. *The Mohammedan people* امت محمد ummuta mohammed. *The Mohammedan religion* اسلام islaum, توحيد tooheed, كوثر kousir.

A MOIETY نيم neem, نصف nusif. v. *half.*

To moil, v. *to toil, labour; weary; dawb.*

MOIST (*humid*) ابي aubé, نم nim, نمكين nimkeen, تر tur, تازه و تر tauzeh ou tur, طري turé, رطب rutib, مرطب murtub, شاداب shaudaub, خوشاب khooshaub. v. *wet, damp, juicy.*—*A moist atmosphere* بليل buleel, بليله buleeleh.

To moisten نم كردن nim kirdun, تازه و تر ساختن tauzeh ou tur saukhtun, نمكين كردن nimkeen kirdun, رطب ساختن rutub saukhtun, خيسيدن kheesédun, اغاريدن aghaurédun, تبليل كردن tubleel kirdun. v. *to wet.*—*To cause to moisten* خيسانيدن kheesaunédun.

Moistened نمكين ساخته nimkeen saukhteh, نمناك شده nimnauk shoodeh, اغاريده aghaurédeh, فرغار furghaur, اغشته aghishteh, متبلل mutubullul, ودين wudeen, مبلول mublool.—*To be moistened* نمكين شدن nimkeen shoodun, نمناك بودن nimnauk boodun, اغاريدن aghaurédun, فرغاريدن furghaurédun, خوسيدن khoosédun, تر شدن tur shoodun.

A moistener نم ساز nim sauz, تر كنا tur koona, اغارنده agaurindeh.

Moistness, moisture نم nim, ندي nudé, نزيم nuzeem, اغار aghaur, نمكيني nimkeené, بلل bullul, بلت billut, اب aub, رطوبت rutoobut, ندي nudé, تري turé. v. *humidity.*

A MOLE (*animal*) كورشبك koorshbuk, كرموش kurmoosh, موش كور moosha koor, خلد khuld (plur. خلدان khuldaun), جلد juld (plur. جلدان juldaun), زبابت zubaubut (plur. زباب zubaub), جلذ julz (pl. مناجذ munajuz). *A mole on the skin* خال khaul, خالي khaulé (pl. خالات khaulut, خيلان kheelaun), شامت shaumut (plur. شام shaum), توته tooteh, شخار shukhaur, قرمت kurmut, لكه بدن lukkeha budun. *Marked with a black mole* مشيوم mushé-oom, مشوم mushoom, مشيم musheem, اشيم asheem. *Marked with many moles* مخيل mukheil, اخيل akheil, خيلا kheila, رخش rukhsh.—*A mole* (*dike*) بندروغ bunduroogh, اب بند aub bund, ورغ wurgh, كنده kundeh, قشوت kushwut, حاجر haujir, تنها tunha.

A mole-catcher كورشبك كير koorshbuk geer.

A mole-hill توده كرموش tooduha kurmoosh.

To MOLEST ازاردن azaurdun, جفا زدن jufa zudun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, دل ازار ساختن dil azaur saukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, هچيدن huchédun. v. *to disturb, trouble, vex.*

Molestation اضطراب iztiraub, ازار azaur, ازارش azaurish, جفا jufa, رنج runj, الم alum, ستم situm, غم ghum. v. *vexation.*

A molester ازار رسان azaur russaun, اضطراب اور iztiraub awur, جفا زن jufa zun.

To MOLLIFY نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, تليين كردن tulei-én kirdun, مسكون نمودن muskoon numoodun. v. *to mitigate, soften, assuage, pacify.*—*Mollification,* v. *mitigation, softening.*—*A mollifier* نرم ساز nurm sauz, ملايم كنا mula-ém koona.—*Mollified* نرم شده nurm shoodeh, مسكون muskoon.

Molten (pret. paſſ. of *melt*) گداخته gudaukhteh, گداز gudauz, گدازیده gudauzédeh, مذاب muzaub.

MOMENT (*importance*) گراني guraune, مهمي muhimmé, لازميت lauzimut, معتبري maatuburé. v. *conſequence, weight, value*.—*A moment of time* دم dum, يكدم eekdum, دقيقت dukeekut, لحظي luhzé, ساعت ſa-at, ان aun (plur. اوان awaun), دفعت dufaat, دهل duhl, طحوم tuhoom, زغنك zughunk, مطوت mutoot, غمزه ghumzeh, باد خور baud khore, لمحت lumhut (pl. لمحات lumhaut). *In a moment* دريكدم dur eekdum, في الطرفة العين fi't'turfutu'l'aïn, دريک نفس dur eek nufus, درحال dur haul, دران dur aun, در لمحت dur lumhut, هبة hubbutan. *Every moment* هردم hurdum, دمادم dumadum, هران huraun. *At that moment* همآندم humaundum, در حال dur haul, زال الان zauku'l'aun. *From this moment* من الان min alaun, از اين وقت uz ein wakt, از اين دم uz ein dum.

Momentary يكدم eekdum, يكدمه eekdumeh, نيم لحظه neem luhzeh, نا پايدار na paï-daur, فاني fauné, v. *fleeting*.— *A momentary* or *tranſient acquaintance* مقارنت يک دم mukaurunuta eekdum.

MOMENTOUS گران guraun, مهم muhimm, مهمت muhimmut, مستشري muſtuſhré, ثقيل ſukeel. *A momentous affair* امر مهم amra muhimm, مصلحت گران musluhuta guraun, رکن rukun, نبلت nublut.

A MONAD يک eek, فرد furd, يكانكي eekaunugé, احد ahd, واحد wahid, واحدت wahidat, احدى ihda. v. *individual*.

A MONARCH پادشاه padſhah, شاهنشاه ſhahinſhah, جهانبان jehanban, جهاندار jehandar, سلطان دوران ſultauna douraun, خليفه khaleefeh, قيصر keiſer, خسرو khoſrou, شاه دينپناه ſhah deenpunah, فرمان ده furmaun duh, شهريار ſhahuré-aur, بهمن زمان و تهمن دوران bahmana zumaun wa tahmaun douraun. v. *emperor, king*.

Monarchal, monarchical پادشاهي padſhahé, شهنشاهي ſhahinſhahé, جهانباني jehanbané, جهانداري jehandaré, دينپناهي deenpunauhé, خسرواني khoſroo-auné. v. *regal, imperial*.

A monarchy مملكت mumlukut, پادشاهي padſhahé, شاهي ſhahé, دولت dowlut, سلطنت ſultanut, ملک mulk. v. *kingdom*.

A MONASTERY دير deir, زاويت zawé-ut, تكيه tukyeh, بقعت bukaat (plur. بقاع bukaa), صومع ſawma, صومعت ſawmaat, مناسطر manaſter. *The head of a monaſtery* راس الدير raaſu'd'deir, ريس القسيس reiſu'l'kuſees. v. *abbot*.

Monaſtick, monaſtical دير نشين deir niſheen, دير پيوند deir pivund, تكيه منسوب tukyeh munſoob. *A monaſtick life* زاهدي zauhidé, زهد zuhd, رهبانيت ruhbauné-ut.—*Monaſtically* بطور دير نشين betoora deir niſheen, زاهدانه zauhidauneh. v. *recluſely*.

MONDAY دو شنبه doo ſhumbeh, يوم الاثنين é-oomu'l'iſnein, يوم اثنين é-ooma iſnein, ثني ſina, اوهد awhud (plur. اوهاد awhaud).

MONEY زر zur, مال maul, نقد nukd (pl. نقود nukood), سيم ſeem, درم direm, درهم dirhem, دراهم dirauhim, دينار deenaur (plur. دنانير dina-ér, دنانير dinauneer), اقچه akcheh, مايه ma-éh, ورق wurk (pl. اوراق awrauk), عين aïn, سخته ſukhteh, تنكه tunukeh, نض nuzz, سكه ſikkeh, نمي nummé, لكاش lekaſh, كيسه keeſeh, قطاع kitaa, نقرت nukrut, نقره nukreh, المع alma, المعت almaat, پول pool, خرج khurj, داو da-oo. *Ready money* زر حاضر zura hauzir, نقد nukd, دست بدست doſt bedoſt, دستا دست doſta doſt, نقد دستا دست nukda doſta doſt, سحل ſuhl, زر نقدي zura nukdé, نقدينه nukdeeneh, پيشا دست peiſha doſt, نقود nukood, معدود maadood. *To buy with ready money* بروجه نقد خريدن bur wujha nukd khurédun, با نقد اشترا كردن ba nukd iſhtira kirdun, با درم بيع ساختن ba direm bé-a ſaukhtun. *Money paid in advance* پيشين peiſheen, درهم پيشين dirhema peiſheen, سلف ſuluf, سلاف ſulauf. *To lend money* وام دادن waum dadun. v. *to lend*. — *To lend much money* مديان شدن mudé-aun ſhoodun.—*To pay money* ادا ساختن ada ſaukhtun. v. *to pay*.—*A ſum of money* مبلغ mubligh (pl. مبالغ mubaulighs) تومان toman. *I have no money* مرا نقد نيست mura nukd neeſt, خسته مي شوم khuſteh ma ſhoom. *Any place where money is ſpent* مصرف meſrif. *Tribute-money* طبليت tublé-ut. *Unſtamped money* كهل kuhl, كهلت kuhlut. *Earneſt-money* زبون zuboon. *Money thrown amongſt the populace at marriages* or *rejoicing days* بفجم bufjum, پفجم pufjum, بفخم bufkhum, نثار niſaur, قلب kalb, نبهرج nubuhruj, نبهره nubuhreh. *Money and goods* نقد و جنس nukd ou jins. *Drink-money* بخشيش bukhſheeſh, اقچه شراب akcheha ſhuraub, شاكرد ſhagurd, شاكردي ſhagurdé. *To change money* تصريف كردن tuſreef kirdun. *A money-changer* صراف ſurauf, صيرف ſeeruf, نقاد nukkaud, زر شناس zur ſhinaus. v. *banker*.—*A money-bag* كيسه keeſeh. v. *purſe*.

Moneyed ذو نقد zu nukd, تدنير tudneer, مالدار mauldaur. v. *rich*.—*A moneyed man* وراق

wurrauk, نقد دار nukd dar اهل درهم ahla dirhem, صاحب زر ſahib zur.

Moneyleſs بي نقد bé nukd, بي زر bé zur, خسته khuſteh, غير درهم ghire-a dirhem. v. *poor*.

A money matter (*debtor and creditor, receipt and diſburſement*) اخذ و مصروف akhz ou muſroof.

MONGER, v. *dealer*, *ſeller*.—*Fiſhmonger* ماهي فروش mauhé furooſh.

Mongrel, v. *mungrel*.

A MONITOR نصيحت دهنده nuſeehut duhindeh, ناصح nauſih (plur. نصح nuſſuh, نصاح nuſſauh), تنبيه نما tumbeeh numa, تنبيهجي tumbeehjé, پند بخش pund bukhſh, منذر munzir, واعظ wa-éz, اهل مشورت ahla muſhwurut.

Monitory (*giving admonition*) نصيحت ده nuſeehut duh, مشورت نما muſhwurut numa.—*A monitory*, *monition*, v. *admonition*.

A MONK كشيش kuſheeſh, راهب rauhib (plur. رهبان ruhbaun, راهبان rauhibaun), زاهد zauhid (plur. زهاد zuhaud), صاحب الدير ſahibu'd'deir, تكه نشين tukkeh niſheen, درويش derviſh, قلندر kalendar, صوفي ſofé, مقدس mukuddis, ابدال abdaul ابطال abtaul, ابيل abeel, صومع نشين ſawma niſheen, قسيس kuſees, نهامي nuhaumé, ربيط rubeet. *To make a monk* ترهيب كردن turheeb kirdun. *To become a monk* كشيش كشتن kuſheeſh guſhtun, رهبت شدن ruhbut ſhoodun.—*Monkiſh*, v. *monaſtick*.

A MONKEY ميمون maimoon, پوزينه poozeeneh. v. *ape*.—*The chattering of monkies* زقح zukuh.

MONOCULAR, *monoculous* (*one eyed*) يك چشم eek chuſhum, يكچشم كور eek chuſhuma koor, اخفش abkhuk, عور awur, اعور e-awur عورا awura.

A MONOGRAM رمز rumz. v. *cipher*.

MONOMACHY مسايفت muſa-éfut. v. *duel*.

A MONOPOLIST بندار bundaur *or* pundaur.—*To monopolize* بندار بودن bundaur boodun.

A MONOSYLLABLE يك هجا eek huja.

MONOTONY يك صدا eek ſuda, بي تبديل اواز bé tubdeela awauz لحن luhn.

A MONSOON ديو باد div baud. v. *hurricane*.

A MONSTER مسيخ muſeekh, سكسار ſugſaur, غول ghool, دهيم duheem, دهيما duheema, ام الدهيم ummu'd'duheem, ازب حزب aziban haziban, خنفقيق khunfkeek, سلتم ſiltim, صل ſyll, شبست ſhibiſt, عفريت afré-ut, صحام ſohaum, ويراناباد ouranabaud, ركشه rakſheh.

Monſtrous ذو كريا لقا zu guré-a luka, هولناك hawilnauk, ذو ازحد بيرون zu hudd beeroon, هايل ha-él. ترسناك turſunauk, سهمناك ſuhumnauk, مسخ miskh, ممسوخ mumſookh, سمعمع ſumama, ذو عجب zu ajib. v. *ſtrange*, *wonderful*; *irregular*, *enormous*: *ſhocking*, *hateful*.—*A monſtrous appearance* كريا لقا guré-a luka, شبست ſhibiſt, ازب حزب aziban haziban. *An old woman of a monſtrous figure* عجوز بد نما ajooza bud numa عضمزت azummuzut, سمعمعت ſumamat. v. *hag*.—*Monſtrous*, *monſtrouſly* (*very much*) بغايت begha-é-ut, غايت الغايت gha-é-utu'l'-gha-é-ut. v. *exceedingly*.—*Monſtrouſly* بر وجه مسخ bur wujha miskh, بطور سمعمع betoora ſumama, مخوفانه mukhoofauneh, هايلانه ha-élauneh.—*Monſtrouſneſs* هولناكي hawilnauké, سهمناكي ſuhumnauké, كريا لقا guré-a luka, ازحد بيروني uz hudd bérooné.

A MONTH شهر ſhuhr (plur. شهور ſhuhoor, اشهر aſhhur), ماه mah, نماص numaus (plur. نمص numus, انمصت anmuſut), غرت ghurrut. *The ſpace of one month* شهري ſhuhre, ماهي mahé. *The end of the month* عقب akub, عقبان akuban, عقب شهر akuba ſhuhr, عقبان ماه akubauna mah. *The firſt ten days of a month* اوايل awa-él. *The ſecond ten days of a month* اواسط awauſut. *The laſt ten days of a month* اواخر awaukhir. *From month to month* ماه بماه mah bemah. *To bargain, engage* or *do any thing by the month* شهار كردن ſhuhaur kirdun, مشاهرت ساختن muſhauhirut ſaukhtun, دهار كردن dihaur kirdun, مداهرت ساختن mudauhirut ſaukhtun. *Every month* بهر ماه behur mah. *At the end of every month* عقبت القمر akibutu'l'kumr. *During a whole month* نماصا numauſan. v. شهر.—*A month's mind* حسرت hufrut, انتظار intizaur. v. *longing deſire*.

Monthly ماهي mahé, شهري ſhuhré, عقبت القمر akibutu'l'kumr, بهر ماه behur mah, هر شهر hur ſhuhr.—*Monthly pay* ماهينه maheeneh, ماهكانه mahgauneh, ماهكاني mahgauné.

A MONUMENT (*memorial*) ياد كار é-aud kaur, ياد كرد é-aud kird, عمارت ymaurut, اثر aſur (plur. اثار aſaur), ذكر zikr. *A monument for the dead* مرقد murkud (pl. مراقد muraukud), تربه turbeh, مقبرت mukburut, قبر kubr, كور koor, صندوق ſundook, صندوقت ſundookut, دخمه dukhmeh, خنفج khufunj. v. *tomb*, and *inſcribed*.

Monumental (*memorial*) ياد كاري é-aud kauré, ياد كردي é-aud kirdé, ذو عمارت zu ymaurut, ذكر نما zikr numa. (*belonging to a tomb*) مقبري mukburé, مرقدي murkudé, تربه منسوب turbeh munſoob, كوري kooré.

MOOD (*temper of mind*) خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, خوي khooï, مشرب muſh-

rub, منوال munwaul. (*anger*) غضب ghuzb, قهر kuhr, خشم khushm, حميت humé-ut.—(*a stile of musick*) پرده perdeh, مقام mukaum (plur. مقامات mukaumaut), كوچك koochuk, لبينا lubeena, نهفت nuhfut, رهاو ruhaw, رنو runu-ou, خجست khojust.

Moody غضب الود ghuzb alood, غضوب ghuzoob, ازرده azurdeh. v. *angry*, *sullen*.

The MOON ماه mah, مه muh, شب تاب shub taub قمر kumr, شهر shuhr, شب افروز shub afrooz, غاسق ghausik, شيب shuyub, جم jim, نير neiur, نيرت neiurut, نير اصغر nei-ur asghur, هور hoor, هوز hooz, ساهور sauhoor, مانك maunk, اورنك awrung. *The new moon* هلال hulaul, هلالي hulaulé, مهنو muhnow, ماه نو maha now شهر shuhr, الابرص alabrus, غرت ghurrut, جلم jilm, برن burun.—*The new moon when just appearing* طلع tula, استهلال istihlaul مستهل mustuhill, ابن مزنت ibnu muznut. *The full moon* بدر budr, بدر ماه budr mah, بدرت budrut, ماه تاب mah taub, مهتاب muhtaub, ماه بدر maha budr, ماه چارده شب maha chaur duh shub, ماه نا كاسته maha na kausteh, نخشب nukhshub. *The moon's disk* قرص ماه kursa mah.—*The change of the moon* تحويل tuhweel, تحويل هلال tuhweela hulaul, حلول ماه huloola mah.—*Like the moon* مهوار muhwaur, ماه وش mah vush, ماه ديس mah dees, ماهرو mahroo, ماهپيكر mahpeikr. *Resembling the new moon* هلالي hulaulé, هلال مانند hulaul maunend, هلال ابرو hulaul abroo. *Like the full moon* بدر مثال budr misaul. *Round the moon* بركرد ماه burgurda mah. *The full moon of religion* (*a proper name*) بدر الدين budre'd'deen. v. also *month*—قمر—اقمار—هلال—ماه—تاش.

A moon beam شعله ماه shaaleha mah, پرتو بدر purtoo-a budr, رخش شب افروز rukhsha shub efrooz.—*Moon-calf*, v. *monster*: *dolt*.—*Moon-eyed*, v. *purblind*, *dimsighted*.—*Moonless* بي ماه bé mah, بي بدر bé budr, غمي ghumma.

Moonlight, *moonshine* مهتاب muhtaub, ماهتاب mahtaub, ماهه maheh, روشنا قمر roshunaa kumr, نور بدر noora budr, صيا القمر zei-a-u'l'kumr, چمشاد chumshaud, اورنك awrung, قمرت kumrut.

Moonshine, *moonshiny* ماهناك mahnauk, مقمر mukmir, مقمرت mukmirut, قمرت kumrut, قمرا kumra, اقمار akmaur, اواضح awauzih, بيض beez.—*Moonstruck* ماهي mahé. v. *lunatick*.

A MOOR اجم ajum, كول kool, ام درين umma dureen. v. *fen*, *marsh*.—(*a negro*) زنكي zangé, هندو hindoo, هندي hindé, هندوي hindoo-é.

To MOOR (*a ship*) جهاز درمينا نصب كردن jahauze dur meena nusb kirdun, مرفا ساختن murfa saukhtun.—(*to be fixed* or *stationed*) نشانده شدن nishaundeh shoodun, نصب بودن nusb boodun, مرفا كشتن murfa gushtun. *The mooring place of a ship* مكلا mukla مينا meena. v. مرفا.

MOORISH, *moory* اجمي ajumé. v. *marshy*.—*Moorish* هندي hindé, هندو hindoo, اهل زنك ahla zang, حبشي habshé. v. *Indian*.

A MOOT POINT (*doubtful case*) قضية مشكل kuzé-uta mushkil, امر مشكوك amra mushkook.

A MOP خاك روب khauk roob.

To MOPE (*to become stupid*, *dull*, *sad*) غم خوردن ghumm khoredun, مهمل بودن muhmul boodun, خيره سر شدن kheereh sur shoodun, سياه روز نمودن sé-ah rooz numoodun, غمناك كشتن gumnauk gushtun, دلتنك شدن diltunk shoodun. v. also *to dull*, *stupify*, *sadden*.

Moppet, *mopsey*, v. *puppet*; *girl*.—*Mopus*, v. *drone*.

MORAL ذو ادب zu adub, اهل ازرم ahla azrum, اداب اموز adaub amooz, ادبي adubé, ادبيات adubé-ut, اخلاق نما akhlauk numa, حقاني hukauné, حقيق hukeek.

Moral, *morality*, *morals* ادب adub, اداب adaub, اخلاق akhlauk, حق hukk, حقيقت hukeekut, ازرم or ازرم azrum, مدارات mudauraut, مدارا mudaura, انسانيت insauné-ut, لطافت lutaufut. v. *manners*.

To moral, *moralize* فكر حسن كردن fikra husn kirdun, تامل خوش نمودن ta-ammula khoosh numoodun, خير انديش ساختن kheir andeesh saukhtun.

A moralizer فكر حسن كننده fikra husn koonindeh, تامل خوش نما ta-ammula khoosh numa, خير انديش ساز kheir andeesh sauz.

A MORASS ورطت wurtut, برين bureen, خره khureh, اجم ajum, كول kool. v. *marsh*.

MORBID, *morbose* مريض mureez, ذو مرض zu muruz, خسته khusteh. v. *distempered*, *diseased*.—*Morbidness*, *morbosity* مرض muruz, حال مريض haula mureez, بيماري beemauré, خستكي khustugé, وصب wusub. v. *disease*.—*Morbifick* (*causing distemper*) مرض ده muruz duh, خستكي اور kustugé awur, بيماري ساز beemauré sauz.

MORDACEOUS (*biting*, *apt to bite*) كزان guzaun, كز guz, كزا guza, كزين guzeen, كزير geer, كرزه gurzeh, ضيغم zeeghum, عوكل awkul, عضاض azauz, كسلام kuslaum.—*Mordacity* قوت كزان kuwwuta guzaun, صفت كرزه syfuta gurzeh, ماهيت ضيغم mahé-uta zeeghum, كيفيت عوكل keefé-uta akool.

MORE فزون fuzoon, افزون afzoon, افزونتر afzoontur, فزاي fuza-é, فزا fuza, بيش beesh, پيش peesh, بيشتر beeshtur, بيشترک beeshturuk, پيشتر peeshtur, ديگر deegur, دگر digur, بس buss, تنديسه tundeeseh, اکثر aksur, ازشند azshund, ازشنده azshundeh, فريدون fereedoon, فضلان fuzlan. v. *greater.*—*Two or more things* دو چيزي يا بيشتر doo cheezé ya beeshtur. *More than enough* افراط ifraut. *To ask more than enough* افزوني کردن afzooné kirdun, افراط خواستن ifraut khaustun. *More or less* تخمينانه tukhmeenauneh, قليل و کثير kuleel ou kuseer. *Neither more nor less* هميں humeen. *To add more* زياده کردن zé-audeh kirdun, زيادگي ساختن zé-audugé saukhtun. v. *to augment.*—*To do* or *give more* انعام ساختن ina-am saukhtun. *More necessary* اوجب awjib, الزم alzum. *More than* فوق fawka. *More behind* فراتر furautur, پستر pustur. *More before* پيشتر peishtur. *More* (*again*) ديگر deegur, نيز neez, ثنية suneyétan. (*a greater quantity*) کثير kuseer, کثرت kusrut, زيادت zé-audut, زيادگي zé-audugé.

MORELAND کوهستان koohistan.

MOREOVER پس pus, پس انجا pus anja, اخر akhir, عاقبت aukibut, ماعدا ma-ada, جز از ان juz uz aun, غب زا ghibba za, ومر wamur.

A MORION سرپايان surpaï-aun. v. *helmet.*

MORIGEROUS رام raum, v. *obedient.*

MORNING (adject.) سحري suhuré, سحرکاهي suhurgauhé زو صباح zu subauh, بکر bukir, باکر baukir, مبکر mubukkir.

The morn, the morning, صبحت subhut, صبح subuh, صبح وقتي subuh wakté, صباح subauh, الصبحت assubhut, سحر suhur, سحرکاه suhurgah, سحر اعلي suhura ala, هنکام سحر hungauma suhr, بکرت bukrut, بام baum, بامداد bamdad, تباشير tubausheer, تباشير صباح tubausheera subauh, فجر fujur, شفق shufuk, عاطس autis, جلج julj, واخ waukh, سپيده دم sipeedeh dum. *Early in the morning* سحري suhuré, سحرکاهي suhurgahé, سحرا suhura, سحريا suhuré-a, بکرا bukran. *To rise early in the morning* سحر خيز کردن suhur kheez kirdun, شبکير ساختن shubgeer saukhtun, علي الصباح خيزيدن ala's'subauh kheezédun, قايم الصبح بودن ka-ému's'subuh boodun. *One morning* سحري suhuré, يک صبحدم eek subuhdum. *Like the morning sun* مهر صبحکاه صفت muhra subuhgah syfut. *In the morning* صبحا subuhan, زا صبوحا za suboohan, صبحانه subuhauneh. *The first dawn of the morning* صبح نخست subha nukhust, صبح صادق subha saudik. *Morning and evening* سحر و شام suhr ou shaum, صبح و مسا subuh ou musa. v. *evening.*—*To-morrow morning* صباح subauh, فردا furda, فرد furd. *Good morning* صباح الخير subauhu'l'kheir. v. under *good,* p. 844.—*Morning prayer* صباح نمازي subauh numauzé. *Wine drunk in a morning, a morning collation* صبوح subooh, غارج ghauruj, سحر شرابي suhr shuraubé. *One who drinks wine in a morning* غارجي ghaurujé. *The first money received for goods of a morning* عربون urboon, ربون ruboon. v. *handsel.*—*Towards morning* علي السحر ala's'suhur. *Like the leaves of the morning rose* غنچه سحرکاهي اسا ghunchuha suhurgahé asa. *The morning star* ستاره بام sitaureha baum, زهره zuhreh, فجر fujr, صباح subauh.

MOROSE درشت durusht, تند tund, ثقيل sukeel, وعق waak, عفنقس afunkus, لفوت lufoot, بهلق buhluk, امحاک imhauk, تمحک tumuhhuk, عبس abus. v. *peevish, sullen.*—*To be morose* تند شدن tund shoodun, درشت بودن durusht boodun, امحاک شدن imhauk shoodun. *A morose man* اهل درشتي ahla durushté. *A morose old woman* پيره زن ثقلت نما peereh zuna suklut numa. *To call one morose* توعيق کردن tuwa-ek kirdun.—*Morosely* درشتانه durushtauneh, ثقيلا sukeelan, بر وجه تند bur wujha tund.—*Moroseness* تندي tundé, ثقلت suklut, درشتي durushté. v. *sullenness, peevishness.*

MORPHEW بهق buhuk, نمش numush, عاضت arizut.

TO-MORROW, or *to-morrow morning* فرد furd, فردا furda, بفردا befurda, غدا ghudan, صباح subauh. *To-morrow evening* فردا شب furda shub. *The business of to-morrow* مصلحت غدوي musluhuta ghudawé, معاملت فرداوم maamluta furdawum. *Think not of the cares of to-morrow* غم فردايي فراموش باش ghumma furdaï-é furaumoosh baush.

MORSE (*sea horse*) شنک ماهي shunk mauhé.

A MORSEL لقمه lukmeh, لقمت lukmut, (pl. لقم lukum), نواله nuwauleh, زفنت zufnut. *In morsels* لقمه لقمه lukmeh lukmeh. (*a small quantity*) پاره paureh, پارچه paurcheh. v. *bit*; also *meal.*—*To cut into morsels* الغاف کردن ilghauf kirdun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun.

MORSURE کزان guzaun. v. *biting.*

MORTAL قاتل kautil, مهلک muhlik, هلاهل hulauhul, مميت mumeet, قاض kauzé. v. *deadly, destructive.*—(*subject to death*) زو فنا zu fina, بمرگ معرض bemurg mu-erruz, بموت تعريض be-

moot taareez, از فات نا معاف uz faut na muauf, از جهام نا مسلم uz humaum na musullum. (*bringing death*) مرك اور murg awur, اجل ساز ajul sauz, وفات بر wufaut bur, خراب اور khuraub awur, كشنده kushindeh. (*human*) ادمي adamé, انساني insauné. (*extreme, violent*) متهور mutuhawwur, شديد shudeed, تند tund, درشت durusht, سخت sukht. v. *vehement*.

A mortal ادم adam. v. *man*.—*Mortals* بني ادم bené adam, ادميان adaumé-aun, عالميان aulmé-aun, جهانيان jehauné-aun, خلق عالم khulka aulum. v. *men*.—*No mortal* هيچ افريده heech afireedeh.

Mortality مرك murg, فنا funa, قتل kutl, اجل ajul, فات faut, موت moot, موتي mooté, خراب khuraub, هلك hulik, هلكا hulka, هلكت hulkut. v. *death*, *destruction*. — *A great mortality* هلكت هلكا hulkuta hulka, جالف jaulif, دلعماظ dilamauz. v. *epidemical distemper*.—(*human nature*) انسانيت insané-ut, ادميت adamé-ut.

Mortally مركانه murgauneh, قتلا kutlan, قاتلانه kautilauneh, بر وجه هلاهل bur wujha hulauhul, مهلكانه muhlukauneh. v. also *extremely*.

A MORTAR (*for pounding*) هوان huwaun, مهراس mihraus (pl. مهارس muhauris), كابيله kaubeeleh, كاپيله kaupeeleh, اونك awunk, كد kud. *A large mortar in which they bruise grain* جواز juwauz, مهراش mihraush, غن ghun, غنك ghunk, *The pestle of a mortar* هوان دستي huwaun dosté. *Mortar (for building)* مهره ديوار muhruha deewaur, نواشه nuwausheh, اندود andood, اندو andoo, انداو andaw, اندروز andurooz. v. *cement*, *plaster*.—*A maker of mortar* كجير kujeer, كجيز kujeez.—*Mortgage*, v. *pledge*.

Mortiferous, v. *mortal*, *deadly*, *destructive*.

MORTIFICATION (*gangrene*) خوران khore-aun, خورا khore-a, خوره khoreh, اكله akileh, عفونت afoonut. (*self-denial*) كسر نفس kusra nufs, ضبط نفس zubta nufs, پرهيزي purhazé, پرهيز كار purhaze kaur, رياضت ré-auzut. v. *abstinence*, *humiliation*. — (*vexation*, *affront*) ازار azaur, اضطراب iztiraub, جفا jufa, افسوس afsoos, طعنت taanut, ملامت mulaumut, طنز tunz, شتم shutim.

To mortify (*become gangrenous*) خورا نمودن khore-a numoodun, خوران كشتن khoré-aun gushtun, اكل شدن akil shoodun. v. *to corrupt*. —(*to be abstemious*) كسر نفس نمودن kusra nufs numoodun, نفس ضبط كردن nufs zubt kirdun, رياضت رساندن ré-auzut rusaundun, پرهيز شدن purhaze shoodun, پرهيز كار كشتن purhaze kaur gushtun. (*to discourage*, *affront*) ازار زدن azaur zudun, فروتن كردن furootun kirdun, دشنام دادن dushnaum dadun, طنز كردن tunz kirdun, تحقير ساختن tuhkeer saukhtun, پست كردن pust kirdun, سر فرو زدن sur furoo zudun, رنج دادن runj dadun. v. *to depress*, *humble*.

Mortified (gangrenous) خورر نما khore-a numa, زو خوران zu khore-aun, اكله دار akileh dar. (*humbled*, *affronted*) فروتن furootun, طنز ياب tunz é-aub, افسوس پذير afsoos pizzeer. v. *depressed*, *humbled*.

MOSAIC (*tesselated*) معين mu-aï-un, معينت mu-aï-unut. *To make Mosaic work* تعيين كردن taï-én kirdun.

A MOSQUE (*Mohammedan temple*) مسجد mesjid, سجدگاه sujdugah, عبادتگاه ybaudutgah, مبعد mubad, پرستشخانه purustishkhauneh, مشكو mushkoo, مشكوي mushkooï, بيت الحمد beitu'l'hamd, عمارت umaurut, عجوز ajooz. *The great mosque* مجسد جامع mesjida jauma جامع jauma. *A small mosque* مزكت mezkut. *The two mosques of Mecca and Medina* المسجدان almesjidaun. v. *temple*.

MOSS اشنه ushneh. *Water-moss* طحلب tuhlub, جامه غول jammeha ghook, چغزابه chughzaubeh, چغزاوه chughzaweh, چغواره chughwareh, چغزواره chughzwaureh, غلفق ghulfuk, ناضر nauzir, كتان kuttaun. *Moss upon a tree* پوزه درخت poozsheha durukht.—*To moss* با اشنه پوشيدن ba ushneh poshédun. *Mossiness* اشنكي ushnugé.—*Mossy* با اشنه پوشيده ba ushneh poshédeh.

MOST افزونترين afzoontureen, پيشترين peeshtureen, اكثر aksur, مبالغت mubaulighut. v. *greatest*. — *For the most part*, *mostly* اكثر aksur, اكثري aksuré, اكثريا aksuré-a, غالبا ghauliban, بغايت begha-é-ut. v. *chiefly*. — *The most (greatest number)* حساب اكثر hissauba aksur, شمار اكبر shumaura akbur. (*the greatest value*) قيمت اكبر keemuta akbur, مايه اكثر ma-éh aksur.—*Most noxious* كثير الضرر kufeeru'z'zurur. *A most beneficent prince* شاه كثير النوال shaha kuseeru'n'nuwaul.

A MOTE ذر zurr, ذره zurreh, شمه shummeh.—*A mote in the eye* رايد العين ra-édu'l'aïn.

A MOTH پروانه purwauneh بيو bé-oo, حشرت hushrut, سپشه sipsheh, سوس soos, سوست soosut, زيو zé-oo, شاهد shauhid, كوبه koobeh, دود الصوف doodu's'soof, كرم پشم kurima pushum, ديوك divuk, قول kool, بيد beed, عث ass. *A moth flying round a candle* پرنده چراغ purinduha chiraugh. *Like a moth with burnt wings* پروانه اسا پر سوخته purwauneha asa pur sookhteh.—*Mothy* پر بيو pur bé-oo.—*Moth-eaten* ماروض mauroo z, بيو زده bé-oo zuddeh, حشرت خورده hushrut khoredeh.

A MOTHER مادر mader, ام umm, والده waulideh, مازر mazer, امهت ummuhut (plur. امهات ummuhaut), مام mam, حوبت hoobut, ملقوحت mulkoohut. *The queen mother* والده سلطان waulideha sultan. *A wife's mother* مادر زن madera zun. *A step-mother (father's wife)* مادر اندر mader andur, مادر ندر mader nudur, زوج پدر zooja pader. *A brother* or *sister by the mother (half blood)* مادر زاد mader zaud, مادر زاده mader zaudeh. *The mother of a family* ام المنزل ummu'l'munzil, ام المثوي ummu'l'musawé. v. *mistress*; also Vol. I. p. 226.—*A mother-in-law* مادر اندر mader andur, رابت rabbut. *Mother of pearl* گهر پرور gohur purwur. *The mother of oil, &c.* ريم reem, حتفل hutful, زيتان zeitan, دوغو dooghoo, دوغينت doogheenut, عكر akur, مهل muhul.—*To mother (gather concreation as oil, &c).* ريم اندوختن reem andookhtun, زيتان نمودن zeitaun numoodun, مهل كردن muhil kirdun, دوغو داشتن dooghoo daushtun.—*Motherhood* مادري maderé, اميت ummé-ut حال مادر haula mader.—*Motherless* بي مادر bé mader, غير ام ghire-a umm.—*Motherly* مادر اسا mader asa, والده مانند waulideh manend, بروجه مادر bur wujha mader, بطور ام betoora umm.

MOTION حركت hurukut, جولان jawlaun, جنبش jumbish, جنبان jumbaun, خلجان khuljaun, نبض nubiz. *(a proposition in a publick assembly)* مقدمت mukuddumut, قضيت kuzé-ut, مسلت musulut, جواب javaub, مدعي muda-é مطلب mutlub. *To make a motion* مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, محرك شدن muhurrik shoodun, قضيت كردن kuzé-ut kirdun, مسلت ساختن musulut saukhtun. *The motion of the pulse* نبض nubz, نبضان nubzaun.

Motionless بي حركت bé hurukut, بي جنبش bé jumbish, نا جنبان na jumbaun, غير خلجان ghire-a khuljaun.

Motive (giving motion) محرك muhurrik, جنبش ده jumbish duh, حركت بخش hurukut bukhsh. *The motive powers* قواى متحركت kuwa-é mutuhurrikut.

MOTELY رنكارنك runkarunk, كوناكون goonagoon. v. *various.*

A MOTIVE سبب sibub, موجب moojib, مودي mu-eddé, داعيت daa-é-ut, واسطت wausitut, زريعت zuré-at (pl. زريعات zuré-aut). v. *cause.*

A MOTTO نقش nukish, نقيش nukeesh, علامت alaumut, نمودار numoodar, نشان nishaun, شعار shaur. *The motto on a seal* or *ring* نقش خاتم nuksha khautim.

To move (give motion to any thing) جنبيدن jumbédun, جنبانيدن jumbaunédun, حركت كردن hurukut kirdun, تحريك ساختن tuhreek saukhtun, روان نمودن rouvaun numoodun, اطاره كردن itaureh kirdun, ادرار ساختن idraur saukhtun, برداشتن burdaushtun, خلج كردن khulj kirdun, خلجان دادن khuljaun dadun, توقش نمودن tuwukkish numoodun. *To move one's self* متحرك شدن mutuhurrik shoodun, جنبان بودن jumbaun boodun, رفتن ruftun, جولان شدن jawlaun shoodun, خنبش نمودن khumbish numoodun, منتخش شدن muntukhish shoodun, جنبيدن jumbédun, لخشيدن lukhshédun, حركت نمودن hurukut numoodun, نويدن nawédun. v. *to go, walk.*—*Unable to move* معضوب maazoob, بي قوت روان bé kuwwuta rouvaun, لا حراك له la hurauka lehu. *To move (propose)* مقدمت كردن mukuddumut kirdun, v. *to make a motion.*—*(to make angry)* خشم انكيز كردن khushm angeez kirdun, غضبناك ساختن ghuzubnauk saukhtun, قهر انكيختن kuhr angeekhtun. v. *to provoke.* — *(to touch pathetically)* دل نواختن dil nuwaukhtun, دلاويز ساختن dilaweez saukhtun, نرم كردن nurm kirdun, نرم دل ساختن nurm dil saukhtun, جكر كداختن jigur gudaukhtun, نرمي انكيز كردن nurmé angeez kirdun, عطوفت انكيختن atoofut angeekhtun, ملايمت ساختن mula-émut saukhtun, ميلان دادن meilaun dadun. *(to make melancholy)* دلفكار ساختن dilfikaur saukhtun, دلتنك كردن diltunk kirdun, سودا نمودن sowda numoodun. *(to excite,)* انكيختن angeekhtun, انكيز كردن angeez kirdun, اغرا ساختن ighra saukhtun. v. *to instigate, persuade.*—*(to move in a circle)* دور كردن dawr kirdun, چرخ نمودن churkh numoodun, جرج ساختن jurj saukhtun. — *(to go from one place to another)* ازاين جا تا آن جا رفتن uz éin jau ta aun jau ruftun, ازيك تا دكر كاه روان بودن uz eek ta digur gah rouvaun boodun, امد شد كردن aumud shud kirdun, سعرت ساختن saarut saukhtun, بشوليدن bushoolédun, جا بجا سير ساختن jau bejau seir saukhtun.—*To move to mutiny* or *sedition* فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, هنكامه تحريك كردن hungaumeh tuhreek kirdun, محرك فساد شدن muhurrika fusaud shoodun, محرك فتنه بودن muhurrika fitneh boodun, طغيان انكيز نمودن tughé-aun angeez numoodun. *To move (one's self) forward* رفتن ruftun, بر رفتن bur ruftun, استمرار كردن istimraur kirdun, پيش جولان شدن peish jawlaun shoodun, پيش رفتن peish ruftun. v. *to advance,*

proceed.—*To move (any thing) forward* پيش حركت كردن peish hurukut kirdun, پيش جولان نمودن peish jawlaun numoodun.

MOVEABLE ممكن حركت mumkina hurukut, ذو الحركت zu'l'hurukut, متحرك mutuhurrik, ذو جنبش zu jumbish, بي قرار bé kuraur, جنبان jumbaun, ممكن دفع mumkina dufa, زلق zulik, زايل za-él, زهق zuhuk. v. *removeable.*—*Moveable powers* قواي متحركت kuwa-é mutuhurrukut. *Not moveable, moveless* غير متحرك ghire-a mutuhurrik, بي قوت جنبش bé kuwwuta jumbish. — *Moveableness* امكان حركت imkauna hurukut, قابليت جنبش kaubulé-uta jumbish, بي قراري bé kuraurė, امكان دفع imkauna dufa. — *Moveably* بطور متحرك betoora mutuhurrik, بر وجه جنبان bur wujha jumbaun, متحركا mutuhurrikan, با جنبش ba jumbish.—*Movement* تحريك tuhreek. v. *motion.*

Moved محرول muhrook, جنبيده jumbédeh, متحرك mutuhurrik, منفك munfukk, مقتعف muktaaf, توقش tuwukkush, نود nawd, دارج dauruj. v. also *disturbed.*—*To be moved* جنبيدن jumbédun, لغزيدن lughzédun, مخيدن mukhédun, جولان شدن jawlaun shoodun, خلجان يافتن khuljaun é-aftun. — (*to be disturbed*) اضطراب داشتن iztiraub daushtun, مضطرب شدن muzturib shoodun, ازارده بودن azaurdeh boodun. *To be tenderly affected* نرم دلي يافتن num dilé é-aftun, خاطر نواخته شدن khautir nuwaukhteh shoodun. (*to be put in a passion*) قهر گرفتن kuhr gooriftun, خشمناك گشتن khushmnauk gushtun, غضبناك شدن ghuzubnauk shoodun.

A mover, movent, جنبنده jumbindeh, جولان كننده jawlaun koonindeh, محرك muhurrik, انگيز angeez. (*a proposer, persuader*) محرك muhurrik, مقدمت كننده mukuddumut koonindeh. *A mover of mischief* or *sedition* محرك فتنه mukurrika fitneh, محرك فساد muhurrika fusaud, فتنه انگيز fitneh angeez.

Moving, movent جنبان jumbaun, جنبنده jumbindeh, محرك muhurrik, انگيز angeez, جولان كنان jawlaun koonaun, حركت ساز hurukut sauz, جنبش نما jumbish numa, مدر mudir. *Moving slowly* مدب mudibb, ازمرده azmurdeh. *Moving quick* اطارت itaurut, متطرب mututurrib, تيز حركت نما taze hurukut numa, طروب turoob. *Moving in a circle* چرخ churkh, جرج jurij. *Moving (pathetic)* دلنواز dilnuwauz, نرم دل ساز nurm dil sauz, جگر گداز jigur gudauz. *Movingly* بر وجه دلنواز bur wujha dilnuwauz, بطور نرم دل betoora nurm dil.

A MOULD قالب kaulib, تبنك tubunuk, كالبد kaulbud, تتنك tutunk. v. *form, model; matter.*—*To cast in a mould* در قالب افراغ كردن dur kaulib ifraugh kirdun, افراغ قالب نمودن ifraugha kaulib numoodun, در تتنك ساختن dur tutunk saukhtun. *Mould (soil)* خاك khauk, تراب turaub, رم rimm, گل gill. v. *earth*; also *mouldiness.*

To mould (form) صورت بند نمودن soorut bund numoodun, تشكيل ساختن tushkeel saukhtun. v. *to model, shape*; also *to become mouldy.*

Mouldable ممكن تشكيل mumkina tushkeel, قابل صورت پذيرفتن kaubila soorut pizziruftun.

Moulded ساخته saukhteh. v. *formed.*

A moulder صورت بند soorut bund, تشكيل گر tushkeel gur. v. *maker.*

To MOULDER (*turn to dust*) خاك گشتن khauk gushtun, تراب شدن turaub shoodun, غبار گشتن و زايل بودن ghubaur gushtun ou za-él boodun, گرد شدن و نيست گردانيدن gurd shoodun ou neest gurdanédun. v. *to perish.*

Mouldily با ژنك ba zshunk, با زغار ba zughaur متسنها mutusunnuhan, سبزنكانه subzunkauneh.

Mouldiness ژنك zshunk, كلاژ gulauzsh, كلاش gulaush, كلاشكره gulaushkureh, كلوج kulooj, زغار zughaur, ژغار zshugaur, ازغ azugh, ازوغ azoogh. *Mouldiness of bread* سبز نان subza nan, پرنان purnan.

MOULDY سبزنك subzunk, چركين churkeen, تسنه tusunnuh, متسنه mutusunneh, ژنك گرفته zshunk goorifteh, كلاشي gulaushé, كلاش پذير gulaush pizzeer, كلوج بسته gulooj busteh, ذو زغار zu zughaur, با كلاژ پشيده ba gulauzsh poshédeh. *Mouldy bread* نان تسنه nana tusunnuh, خبز متسنه khubza mutusunnuh. *Green mouldy bread* نان سبزنك nana subzunk. *To become mouldy* ژنك گرفتن zshunk gooriftun, سبزنك گشتن subzunk gushtun, كلاش پذيرفتن goolaush pizzeeruftun, كلوج بسته شدن kulooj busteh shoodun. *To become mouldy as bread* پرنان يافتن purnan é-aftun, متسنه گشتن نان mutusunneh gushtun nan, سبزه نان نمودن subza nan numoodun. *To make mouldy* با ژنك پوش كردن ba zshunk posh kirdun, با كلاش بستن ba kulaush bustun, با زغار پوشيدن ba zughaur poshédun. *To make bread mouldy* نان سبزنك كردن nan subzunk kirdun, خبز تسنه ساختن khubz tusunnuh saukhtun.

To MOULT (*shed* or *lose feathers*) تسيل كردن tunseel kirdun, قرنست ساختن kurnusut saukhtun, پر پريشان نمودن pur purrashaun numoodun,

A MOUND سد sudd, بندروغ bundroogh, مترس muturis, مسنات musnaut, خوراب khore-aub, اب بندي aub bundé, كنده kundeh, سداد sudaud, ورغ wurgh, قشوت kushoot, عرم arum, حاجر kaujur, تنها tunha. *To mound* or *fortify with a mound* سد كردن sudd kirdun, بندروغ ساختن bunduroogh saukhtun, با مترس سد كردن ba muturis sudd kirdun, تحصين ساختن tuhseen saukhtun. v. *to fortify*.

To MOUNT *(go up)* بالا رفتن bala ruftun, طلوع كردن tuloo-a kirdun, بر شدن bur shoodun, بر رستن bur rustun, فراز كرفتن firauz gooriftun, صعود كردن sa-ood kirdun. *(to raise up)* برداشتن burdaushtun, بلند ساختن bulund saukhtun, اعلا نمودن é-ala numoodun, بر نهادن bur nihaudun, افراختن efraukhtun, تعليت كردن taalé-ut kirdun, رفع نمودن rufa numoodun, ترفيع ساختن turfé-a saukhtun, زوريدن zoorédun. *(to tower, to be built high)* بر افلاك مبني شدن bur aflauk mubunné shoodun, بالا سحبت برداشته بودن bala suhbut burdaushteh boodun, صعود شدن sa-ood shoodun. *To mount on horseback* اسبرا برنشستن asbra burnishistun, ورنشستن wurnishistun, سوار رفتن suvvaur ruftun. v. *horseback*.—*To mount* or *rise in price* كران بها كشتن guraun buha gushtun, بقيمت عظيم برامدن bekeemuta azeem buraumudun, كران مايه شدن guraun ma-éh shoodun. *To mount by degrees* دروج كردن durooj kirdun, دروجان ساختن duroojaun saukhtun. *To mount in the scale* كميدن kumédun. *To mount (embellish clothes, &c. with ornaments)* ارايش نمودن ara-ésh numoodun, نقش كردن nuksh kirdun, طراز ساختن tirauz saukhtun, زيبيدن zeebédun. *To mount guard* قراول كردن kurawul kirdun, پاسباني ساختن pasubauné saukhtun, نكاه بان شدن nigauh baun shoodun. *To mount a cannon* توپ بر عربه نصب كردن tope bur arabeh nusb kirdun.

A MOUNTAIN, *mount* كوه kooh, كه kuh, جبل jebel (plur. جبال jubaul), حواله huwauleh, صد sudd (plur. صدود sudood), سب sibb, سد sudd (pl. اسدات asudut), ضلع zula, وصيد wuseed, طور toor, لوز lawz (plur. الواز alwauz), لاهز lauhiz, اويان awé-aun, وزر wuzr, قرن kurn, مقود mukawwud, لجمت lujmut, خوع khuwa, راسخ rausukh, زريحت zureehut (plur. زرايح zura-éh, زريح zureeh), اقود akwud. *A great, steep,* or *inaccessable mountain* كوه اخشب kooha akhshub, كرانه كوه gurauneh kooh, كوه صلخم kooha sylkhum, جبل شاهقت jebela shauhikut, جبل مصلخم jebela musulkhum, طود tawd (pl. اطواد atwaud), ابهم a-éhum, يهما eehma, قاعلت kaélut, شنظاف shinzauf, شنظوف shinzoof, مشمخر mushmukhir, هضبت huzubut.—*A mountain full of majesty* or *terror* كوه پر شكوه kooh pur shukooh. *A mountain shading the clouds and a hill high as the heavens* جبل سحاب سايه و كوه فلك فرسا jebela suhaub saéh wa kooha fuluk fursa. *A steep mountain with a plain at top* كوهامون koohamoon, كوهاموني koohamooné, كوهاماني koohamauné. *A woody mountain* چنكلستان chunguliſtan, درختستان كوهي durukhtistan koohé. *The top of a mountain* قله كوه kulluha kooh, راس الجبل raasu'l'jebel, دژ duzsh, شنظاف shinzauf, شنظوف shinzoof. v. *summit, top*.—*The foot of a mountain* عرض جبل uruza jebel, پاي كوه pa-é kooh, خضيض khuzeez. *To climb a mountain* صعود كردن sa-ood kirdun. *The highest and most inaccessable part of a mountain* صعود sa-ood, صعودا sa-ooda. *From mountain to mountain* كوه بكوه kooh bekooh. *Two mountains almost meeting leaving only a narrow pass* لاهزان lauhizaun.—*A path* or *pass between mountains* دره dureh, بندر bender, دربند derbend, درواز durwauz, عرقوب arkoob, منقب munkib, نقب nukib, ربع ré-a, درغاله durghauleh سره suruh. v. *pass*.—*A guardian of the passes of mountains* دروازبان durwauzbaun.—*To march through the defiles of mountains* مدرب كردن mudrib kirdun. *Clefts in mountains* عورت awrut, ثغور sughoor. *Any projection from the side of a mountain* طنف tunf, عرناس urnas, ثلاثة الاثافي saulisutu'l'asaufé, سند sunud, قرن kurn, قرناس kurnaus, كرعان kura-an, صنديد sundeed. *Mountains covered with snow* شيب sheeb (plur. اشيب ashé-ub).—*A mount (little hill)* تل tull (plur. تلال tulaul), قارت kaurut (plur. قار kaur, قارات kauraut, قور koor, قيران keeraun), اهانه ahauneh, قوعلت kuwaulut, ضلع zula, عفازت afauzut, فرط furut, ربع ré-a, مقاعدت muka-édut. v. *hill, bank*; also اطواد — عرفات — خزاز — فيق — كاف — كوه.—*Mount Sion* صيهون seihoon. *Mount Sinai* طور toor, جبل طور jebela toor, طور سينا toora seena, طور موسي toora mosé, *Mount Tabor* جبل طبور jebela tabor. *Mount Calpe (Gibraltar)* جبل عطار jebela ataur, جبل الطارق jebelu't'tarik.

Mountain (found on or *belonging to mountains)* كوهي koohé, طوري tooré, وحشي wuhshé. v. *wild*.—*A mountaineer* كوه اهلي kooh ahlé, صاحب جبل sahib jebel.

Mountainous كوهي koohé, پر كوه pur kooh, جبلي jebelé, طوري tooré, طوراني tooraune,

حدب hudub. *A mountainous country* كوهستان koohistan, كوهسار koohsaur, كهسار kuhsaur, كوجبلوج koojbulooj. *A country partly mountainous, partly plain* صخها sukhma.

A MOUNTEBANK حيله باز heeleh bauz, جان باز jaun bauz, حقه باز hukkeh bauz, طاسباز tausbauz, شعبده باز shaabudeh bauz. *To mountebank* حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun.

To MOURN كريستن guréstun, كريان كردن guré-aun kirdun, ناليدن naulédun, نالان كردن naulaun kirdun, تاسف خوردن ta-assuf khoredun, كريان و نالان زدن guré-aun ou naulaun zudun, نالش ساختن naulish saukhtun, جزع و فزع كردن juza ou fuza kirdun, سوكيدن soogédun, ناله زدن nauleh zudun, زاري كردن zauré kirdun, زاريدن zaurédun, بكا ساختن buka saukhtun, زار و بكا كردن zaur ou buka kirdun, دمع نمودن duma numoodun, دمعان كردن duma-aun kirdun, تدميع ساختن tudmé-a saukhtun, نوحت كردن noohut kirdun, نوحيدن noohédun, نحب كردن nuhib kirdun, نحيب ساختن nuheeb saukhtun, شكوا نمودن shukwa numoodun, منتحب كردن muntuhib kirdun. v. *to lament, grieve.* — *To wear mourning apparel* ماتم كردن mautim kirdun, جامه درنيل زدن jammeh dur neel zudun, سياه پوش بودن sé-ah posh boodun, تسلب ساختن tusullub saukhtun, سياه اسباب نمودن sé-auh asbaub numoodun, حداد بردن hydaud burdun.

Mourned ناليده naulédeh, كريسته guréstеh, مبكي اليه mubké aleih. v. *regreted.*

A mourner نوحت زن noohut zun, ماتم كننده mautim koonindeh, نالش naulish, شكايت زن shuka-é-ut zun, شاكي shauké, نالان naulaun, ماتم زده mautim zuddeh. v. *lamenter.* — *A company of female mourners* ماتم mautim.

Mournful غم و الم زده ghum ou alum zuddeh, زو غصه zu gusseh, غمخور ghumkhore, دلفكار dilfikaur, دلتنك diltunk, نالان ساز nalaun sauz, بكا اور buka awur, غم زن ghum zun, الم اور alum awur, غمكين ghumkeen, ملول mulool, سوداوي sowdawé, سياه sé-uh, اسايا assa-é-a. v. *melancholy; sorrowful.* — *Mournfully, mourningly* بطور دلفكار betoora dilfikaur, بر وجه ماتم bur wujha mautim, با غم ba ghum, با زاري ba zauré, با نالش ba naulish. — *Mournfulness* دلفكاري dilfikauré, دلتنكي diltunké, غم ghum, الم alum, سياهي sé-auhé, نالش naulish, ماتم mautim, غمخوري ghumkhoré, بكا buka. v. *lamentation, sorrow, grief.*

Mourning زاري ساز zauré sauz, ناله زن nauleh zun, ماتم كنان mautim koonaun, شكايت نما shuka-é-ut numa, دلفكاري ياب dilfikauré é-aub, دلوله dulooleh, تاسف ta-assuf, دلتنك شو diltunk shoo. v. also *mournful, sorrowful: mournfulness, sorrowfulness.* — *Mourning habits* لباس ماتم libausa mautim, خرقه ماتم khurkuha mautim, جامه سياه jammeha sé-auh, حداد hydaud, سياه پوشي sé-ah poshé, اسباب سياه asbauba sé-ah. *Beating the breast and cloathed in mourning* سينه زنان و ماتم كنان seeneh zunaun ou mautim koonaun.

A MOUSE موش moosh, فار faur (fem. فارت faurut), فرنب furnib, قرنب kurnib, ام راشد umma raushid, دثيمت duseemut, فنقع finka, قطرب kutrub, قفت kuffut, مرزه murzeh, ركن rukun. *The field mouse* موش دشتي moosha dushté. v. *field.* — *A mouse hole* ورب wurb, نافقت naufikut, قصعت kusaat, نفقت nufukut (plur. نوافق nuwaufik). — *A mouser* موش كير moosh geer. *A mouse trap* دام موش dauma moosh.

The MOUTH دهن dihun, دهان dihaun, دهنه duhneh, فم fumm, fim, famm, فو foo, فوه fooh, فه fuh, فوهة foohut (gen. فم fimm, في fi, accus. فما famma, فا fa, dual فمان faman, فموان famawan, pl. افمام afmaum, افواه afwauh, افاويه afawé-uh), فخ fukhkh, كام gaum, زفر zufur, زفره zufreh, ژفره zshufreh, شله shulleh, كلحت kulhut, شجر shujr, ثغر sughur, نول nool فرار firaur, لثغت lusughut. *To open the mouth* دهان كشادن dihaun kushaudun, دهان دره كردن dihaun direh kirdun, فم منفغر ساختن fumm munfughir saukhtun. v. *to yawn.* — *To open the mouth wide when eating* دهادت نمودن duhaudut numoodun. *To open the mouth of detraction* (*to slander the absent*) دهن كشاي غيبت كردن dihun kusha-é gheebut kirdun. *With open mouth, open mouthed* كشاده دهان kushaudeh dihaun. *To have ever in one's mouth* (*to speak of incessantly*) ورد زبان داشتن wurda zubaun daushtun. *To make a noise with the mouth* (*by wind, &c.*) تزيدن tazédun. *To sputter out whatever is in the mouth* (also *to blab*) دهان دريده كردن dihaun durédeh kirdun. *To put in the mouth* (also *to spurt out water, &c. in contempt*) وا بكيدن wa bukédun, واپكيدن wapukédun, واپيكيدن wapeekédun. *To put words into another's mouth* (*suggest to him what to say*) نشع كردن nushaa kirdun, نشوع ساختن nushoo-a saukhtun. *Putting medicine into the mouth of a child,* وجر wujir, وجور wujoor, فك fekk, لحك luhik. *Putting* (*a bridle, hay, &c*). *into the mouth of a horse* مخلي mukhlé. *The mouth of a vessel* دهن dihun. *To rub or clean the mouth* تسوك ساختن tusawwuk saukhtun, تسوك كردن tusawwuk kirdun,

tusweek saukhtun. *The mouth of a bull* or *any beast dividing the hoof* مقمت mukummut. *Belonging to the mouth* فمي fummé. *The space between the nose and the mouth* كام kaum. *The mouth of a river* دهنه رودخانه duhneha roodkhauneh, پاياب paï-aub, خور khawur, خورشط khawurshut, *To put the finger on the mouth* انكشت بر دهان شدن angusht bur dihaun shoodun. *To make mouths at any one* (*in derision*) تيز كردن كسيرا taze kirdun kussëra, تيز دادن taze dadun, تيز اوردن taze awurdun, تيزك نمودن tazuk numoodun, تيزيدن tazédun. *The mouth* or *orifice of the stomach* فم المعده سرمعده fumu'l'maadeh, sur maadeh, المري almuré. *The mouth* or *speaker of any body of people* اهل فصيح و بليغ ahla fuseeh ou buleegh, سخن ران sukhun raun, سخن پرداز sukhun purdauz, سخنگذار sukhun guzaur, سخن كو sukhun goo. v. *orator*.—*Down in the mouth* دلتنك diltunk. v. *dejected*; also فرنج بول.

To mouth (*speak big* or *loud*.) اواز دادن awauz dadun, اوازيدن awazédun, بانكيدن baunkédun, بانك بر زدن baunk bur zudun.—(*to chew*) خاييدن khaï-édun, خويدن khoo-édun, مضغ كردن muzugh kirdun.—(*to seize in the mouth*) از دهان كير كردن uz dihaun geer kirdun.—(*to form by the mouth*) از دهن ساختن uz dihun saukhtun.

Mouthed (*having a mouth*) دهن دار dihun dar زو فم zu fumm, اهل دهان ahla dihaun.

A mouth-friend دو رو doo roo, منافق munaufik, صديق عين sudeeka aïn. v. *hypocrite*.

A mouthful لقمه lukmeh, اكلت uklut, حفنت hufnut, زنفت zunfut, دبنت dubnut, دبلت dublut, نواله nuwauleh. v. *morsel* and الغاف.

Mouthless بي دهن bé dihun.

To MOW (*cut down*) حصاد كردن hissaud kirdun, درويدن durwédun, درو كردن duroo kirdun, برخيدن burkhédun, درودن duroodun, بخسودن bukhsoodun. v. also *to make mouths*.

A mow (*of hay, corn, &c.*) خرمن خانه khurmun, khauneh, چاچ chauch. v. under *heap*.

A mower حاصد hausid, درونده durwéndeh, درونده duroondeh, بخسونده bukhsoondeh, برخنده burkhindeh.

MUCH بسيار bissé-aur, چند chund, كثير kuseer, بثير buseer, بثير كثير buseer kuseer, كثير بجير kuseer bujeer, وافر waufir, وفر wufir, موفور moufoor, فراوان firawaun, مستوفي mustawfé, وفي wufé, بس buss, بسي bussé, بسا bussa, متغر mutuffir, كوثر koosir, كثرت kusrut, كاثر kausir, ثور soor, متداكس mutudaukis, كعتب kaasub, كعتبان kaasubaun, اثيث asees, داوي dawé, دشناد dushnaud, نهير nuheer, نهر numir, وغيش wugheesh, جبل jebel, نمير numeer, انبوه ambooh, انبه ambuh, انبوي amboöï, دخيس dukhees, دخاس dukhaus, غزير ghuzeer, غزيرت ghuzeerut, وسنا wusna, وسناد wusnaud, هضل huzil, كشد kushid, كنافج kunaufij, عريض areez, بليغ buleegh, جاير ja-ér, جثل jusil, جزيل juzeel, نز nuzz, منفس munfus, معن maan, مجنب mujnib, هيبان heeubaun, هي hei, هوع huwa, كثيف kuseef, لبد lubid, لابد laubid, عافي aufé, ازمل azmil. *Much time* زمان كثير zumauna kuseer, خيلي زمان kheilé zumaun, مدتي چند muddute chund, مدتها muddut-ha. *Little or much* قليل و كثير kuleel ou kuseer. *Much water* بسيار اب bissé-aura aub, هرهار hurhaur, هرهور hurhoor, هر hurr, هزهز huzhuz, ضحضاح zuhzauh, عرب arub, ما دهاق maa dihauk. *Drinking much* تسلج tusulluj, مصاب misaub. *To eat much* بسيار خوردن bissé-aur khoredun, زفرافيدن zufrafédun, زفزافيدن zufzafédun, كرزم كردن kurzum kirdun. *Much addicted to wine* كثري kusré. *Much clay* سواخيت suwakhé-ut. *Bearing much fruit* or *other produce* موقر mookir, موقرت mookirut. *Losing much blood* نزيف nuzeef. *Much money* زر كثير zura kuseer, بسيار نقد bissé-aura nukd. *Lending much money* مديان mudé-aun. *Boasting of much* تفضل tufuzzul. *Raining much* سيال sei-aul. *Much rain* مطر كثير mutra kuseer, جود jood. *Gaining much* كساب kussaub. *How much?* چند chund? چندانكه chundaunkeh, چنديني chundeené, كم kum? كاين ka-én? *Very much* بغايت begha-é-ut, غايت gha-é-ut, جدا jiddan, جدانه jiddauneh, خيلي kheilé.—*So much the more* هر چند hur chund, هر چند كه hur chund keh, فكيف fikeef, كم احري kum ahré. *To make much of* نواختن nuwaukhtun, نوازش نمودن nuwauzish numoodun. v. *to fondle*.—*Much at one, much what, much the same* (*equal in quantity, value, influence, &c.*) همقدر humkudr, عديل adeel, همسنك humsunk, همقوت humkuwwut, همپهلو humpihloo, همسر humsur, همخوي humkhooï, همنبر humumbur. v. *equal*.

MUCID, *mucilagenous* لعابي la-abé. v. *slimy, viscous: musty*.—*Mucidness, mucilage, mucilagenousness*, لعاب la-ab, شيره sheereh. v. *sliminess, viscosity, mustiness*.

Muck, v. *dung*: also *moist*.—*To muck*, v. *to dung, manure*.—*To run a muck* (*attack all we meet*) بهر كسي هجوم كردن behur kusé hujoom kir-

dun, خیره کش بودن kheereh koosh boodun. —*A muckſweat* عرقناکی aruknauké.—*A muck-worm*, v. *miſer*, *worm*.—*Mucky*, v. *naſty*, *filthy*.

Mucous, *muculent*, v. *ſlimy*, *viſcous*. —*Mucouſneſs*, v. *ſlime*, *viſcoſity*.

Mucro, v. *point*.—*Mucronated*, v. *pointed*.

MUCUS (*ſnot of the noſe*) مخاط mukhaut, خلم khulm, خل khull, خلب khylb, خیم kheem, لفج lufuj, زفك zufuk, زشفك zſhufuk, زفك بینی zufuka beené, رعام ra-am, رغام rughaum, کرفت kurfut.

MUD کدرت kudrut, طین teen, کل gill, کشفت kuſaat, ردغت rudghut (plur. ردغ rudugh, رداغ rudaugh), ردعت rudaat, خلان khilaun, طمیل tumeel, وخل wukhl, ولیخت wuleekhut, وحل wuhl, موحل mawhil, علق aluk, ثرغت ſurghut, ثرغطط ſurghutut, شل ſhul, رخیخ rukheekh, رخفت rukhfut, ثرمط ſurmut, غریل ghureel, ورطه wurtuh.

To mud (bury in the mud) در کل منغس زدن dur gill munghus zudun, در طین دفین کردن dur teen dufeen kirdun. v. alſo *to muddy*.

Muddily تیرانه teerauneh, تارانه taurauneh, با تیر رنگی ba teer rungé, تکدرا tukuddiran, متکدرانه mutukuddirauneh. v. *turbidly*.

Muddineſs تاری tauré, تیری teeré, تیر رنگی teer rungé, تیره گونی teereh gooné, تیرگی teerugé, کدر kudr, کدرت kudrut, کدور kudoor, الودگی aloodugé, مرداری murdauré. v. *foulneſs*, *turbidneſs*.

To muddle, v. *to muddy*, *cloud*, *ſtupify*.—(*to make half drunk*) نیم مست کردن neem muſt kirdun, شیر گیر ساختن ſheer geer ſaukhtun.

Muddy (*turbid*) تیر teer, تیره teereh, تار taur, الوده aloodeh, متکدر mutukuddir, تکدر tukuddir, تکدیر tukdeer, نقام nikaum, نغام nufaum, نزشند nuzſhund, عکر akur, عکور akoor, ملوث mulawwus, تلوث tulawwus. (*full of mud*) پر کدرت pur kudrut, طین دار teen dar کلی · gillé, پر کل pur gill, ردغ rudigh, طاحل tauhil. *Muddy wine* شراب اطحل ſhurauba at-haul, باده تیر رنگ baudeha teer runk. *Muddy water* اب تیره auba teereh, ما نقام maa nikaum, نزح nuzuh, رنقت runkut. *Muddy brained* تیره دماغ teereh dumaugh, خیره کش kheereh kuſh. *Muddy coloured* تیره رنگ teereh rung, تیر گون teer goon. — *To become muddy* بالیدن baulédun, شوریدن ſhoorédun, تیره گشتن teereh guſhtun, تیر شدن teer ſhoodun, عکور گشتن akoor guſhtun, تکدر شدن tukuddur ſhoodun. *To muddy* or *make muddy* الودن aloodun, تیره گون کردن teereh goon kirdun, تیر رنگ ساختن teer runk ſaukhtun, تکدیر کردن tukdeer kirdun, متکدر نمودن mutukuddir numoodun, عکر ساختن akur ſaukhtun, ملوث کردن mulawwus kirdun, تعکیر ساختن taakeer ſaukhtun. v. alſo *to diſturb*, *cloud*.

A mud wall, دیوار سنگ بی کلس deewaura ſunk bé kils, جدر حجری کج judra hujur bé kuj. *Mud walled* زو دیوار سنگ بی کلس zu deewaura hujur bé kils.

To MUFFLE (*cover from the weather*) از اب و هوا پوشیدن uz aub ou hawa poſhédun.—(*to blindfold*) چشم پوش کردن chuſhum poſh kirdun. v. alſo *to conceal*, *involve*. — (*to ſpeak inarticulately*) تختخه گفتن tukhtukheh guftun, اواز نا اشکار زدن awauza na aſhikaur zudun.

A muffler روبند rooïbund, چشم بند chuſhum bund, دهن بند dihun bund. v. *veil*.

The MUFTI (*the firſt law officer among the Turks*) مفتی mufti.

A MUG بط butt, کوز kooz (plur. کوزت koozut), جام jaum, کاس kaus. v. *cup*.

Muggy, *muggiſh*, v. *moiſt*, *damp*.

A MULATTO ملس mulus.

A MULBERRY توت toot, شهتوت ſhuhtoot, فرصاد furſaud, فرصید furſeed, توت حامض toota haumiz, خاکشی khaukſhé, قزیل kuzſheel. *A wild mulberry* توت وحشی toota wuhſhé. *A mulberry tree* درخت توت durukhta toot, تود tood.

A MULCT جریمه jureemeh, تاوان tuwaun, غرم ghurm, غرام ghuraum, غرامت ghuraumut, خفجه khufjeh. *A mulct for murder* or *bloodſhed* خونبها khoonbuha, دیت dé-ut, ارش erſh, معرت maarut, اشناق iſhnauk, دعربت darubut, شنق ſhunuk, قصاص kuſaus, غیر gheer. *One who exacts or receives a mulct* قابض جریمه kaubiza jureemeh.

To mulct تاوان انداختن tuwaun andaukhtun, جریمه کردن jureemeh kirdun, تجریم ساختن tujreem ſaukhtun, استقصاص کردن iſtikſaus kirdun.

A MULE بغل bughl, استر aſtur, استار aſtaur, عدس adus, توده toodeh, ابو الاخطل abu'l'akhtul, شهبا ſhuhba. — *Mules* بغال bughaul, بنات الشحاج banautu'ſh'ſhuhauj, مطایا muta-é-a.

A muleteer بغال bughaul, استر با aſtur ba, استربان aſturbaun, کری kuré, خربنده khurbundeh.

MULIEBRITY عورتی awruté.

To MULL (*wine*) شراب با ابزار و شکر پختن ſhuraub ba abzaur ou ſhukr pukhtun.

A MULLAR (*for grinding*) اسیا سنگ aſé-aſunk.

MULLEIN (*plant*) بوصیر bawſeer, اذان الدب azaunu'd'dubb.

A MULLET (*fish*) چناغ chunaugh, جناغ junaugh, كفچاليز kufchauleez.

MULTANGULAR بسيار كوشه biffé-aur koofheh, كثير الاطراف kufeeru'l'atrauf, كنار kunaur kufeer dar.—*Multangularly* با بسيار كوشه ba biffé-aur koofheh.

Multicapsular (*divided into cells*) بسيار نخروب biffé-aur nukhroob.

MULTICAVOUS (*full of holes*) پر سوراخ pur fooraukh.

MULTIFARIOUS, *multiform* كوناكون goonagoon, رنكارنك runkarunk, كثير الاشكال kufeeru'l'afhkaul, اصناف afnauf, اجناس ajnaus, انواع anwaa, بسيار صورت biffé-aur foorut. v. *various.*—*Multifariously* بر وجه كوناكون bur wujha goonagoon, بطور رنكارنك betoora runkarunk, اصنافانه afnaufauneh. —— *Multifariousness*, *multiformity* كوناكوني goonagooné, رنكارنكي runkarunké. v. *variety.*

MULTILATERAL بسيار جناب biffé-aur junaub, كثير الجنوب kuffeeru'l'junoob.

Multiloquous, v. *loquacious.*

MULTINOMINAL بسيار نام biffé-aur naum, كثير الاسما kufeeru'l'afma.

MULTIPAROUS كثرت الحمل وضع kufrutu'l'huml wuza, كثرت النتيجه kufrutu'n'nuteejeh, بار بسيار اور baura biffé-aur awur. v. *prolifick.*

A MULTIPEDE هزار پا huzaur pa, صد پا fud pa, چهل پا chuhl pa, ششپا fheefhpa.

MULTIPLIABLE, *multiplicable* ممكن ضرب mumkina zurb, قابل التكاثر kaubilu't'tukaufir.—*Multiplicableness* امكان ضرب imkauna zurb.

Multiplication ضرب zurb, تكاثر tukaufir, افزا efza, افزايش efza-éfh, تكثير tukfeer, اكثار ikfaur, توفير toofeer, تثمير tufmeer, اعزاز ighzauz, اضعاف izaaf. v. *increase.* — *Multiplication in arithmetick* ضرب zurb.

Multiplicity بسياري biffé-auré, تا ta, تو too, توب toob, كثرت kufrut, افزوني afzooné.

Multiplied افزوده efzoodeh, افزانيده efzanédeh, مصاعف mufa-af, مصاعفت mufa-afut, متثمر mufmur, تكثر tukuffur, متزايد mutuza-éd, در ترقي dur turukké, مصعف mufa-af, بسيارشده biffé-aur fhoodeh.

A multiplier افزا efza, مثمر mufmir, ضرب كننده zurb koonindeh, توفيركر toofeer gur.

To multiply (*cause to increase*) افزانيدن efzanédun, افزايانيدن efza-é-anédun, بسيار كردن biffé-aur kirdun, توفير ساختن toofeer faukhtun, تكثير نمودن tukfeer numoodun, مصاعفت كردن mufa-afut kirdun. — *To multiply arithmetically* ضرب كردن zurb kirdun. — (*to multiply* or *be multiplied*) افزودن afzoodun, بسيار شدن biffé-aur fhoodun, الفنجيدن alfunjêdun, كثير شدن kufeer fhoodun, مصاعفت بودن mufa-afut boodun.

MULTITUDE بسياري biffe-auré, وفرت wufrut, وفور wufoor, كثرت kufrut, توافر tuwaufir, فزون fuzoon. v. *number, many.*—*A multitude* جمع jumma, جماع jumaa, جماعت juma-at, خلق جميعتي khulk jumé-até, جميعت jumé-at, انبوه ambooh, انبوهي amboohé, پوش poofh, عجينت ajeenut, ازدحام izduhaum, زغر zughr, جم jumm, عفاشت ufaufhut, كثف kufs, غلبه ghulbeh. (*the vulgar*) جاهل خلق jauhil khulk. v. *mob, crowd.* *A great multitude* جمع كثير jummaa kufeer.— *A multitude just convened* حاجشت haujifhut, هابشت haubifhut.

Multitudinous, v. *numerous*, *manifold.*

MUM! خب باش khub baufh! صر furr! v. *hush.*

To MUMBLE تهسهس كردن tuhus-hus kirdun, زمزمه ساختن zumzumeh faukhtun, معتوي كفتن matoo-é guftun, اواز نا ظاهر كردن awauza na zauhir kirdun, دمدمه ساختن dumdumeh faukhtun, دنين كردن dinneen kirdun, صوت خفي نمودن fawta khufé numoodun, ترمرم نمودن turumrum numoodun. v. *to mutter*, *grumble.*—(*to chew* or *bite softly*) نرم نرم خاييدن nurm nurm khaï-édun, با اهستكي دنديدن ba ahuftugé dundédun. v. *to gnaw.*

A mumbler مترمرم muturumrim, زمزمه كو zumzumeh.goo, تهسهس سازنده tuhus-hus fauzindeh. v. *mutterer*, *grumbler.*

Mumbling (*mutteration*) هسهست hus-hufut, هسيس hufees, اواز نا اشكار ساز awauz na afhikaur fauz, صوت خفي fauta khufé, زمزمه zumzumeh, دمدمه dumdumeh, معتوي matoo-é, دنين dinneen, تهسهس tuhus-hus, وسواس wuswaus. — *Mumblingly* هسيسانه hufeefauneh, بر وجه معتوي bur wujha matoo-é, با صوت خفي ba fawta khufé.

To MUM تبديل صورت و بذله باز كردن tubdeela foorut wa buzleh bauz kirdun. v. *masquerade.* — *A mummer* مسخره maskhureh, بذله باز buzleh bauz, بذبار buzbaur, بدباز budbauz. v. *masker.*—*Mummery* تبديل صورت و بذله بازي tubdeela foorut wa buzleh bauzé, بدبازي budbauzé, بذباري buzbauré.

A MUMMY موميا moomé-a, مومیایي moomé-aï-é, مومياي انساني moomé-a-é infauné.

To MUMP دنديدن dundédun, جليدن julédun. v. *to nibble*, *gnaw*; *beg.* — *A mumper* در بدر dur bedur. v. *beggar.*—*Mumps*, v. *sullenness.*

To munch, v. *to chew*, *eat*.

MUNDANE (*belonging to the world*) عالمي aulumé, عالم اهلي aulum ahlé, زماني zumauné, روزكاري roozigauré, دنيوي duné-ooï, دنياوي duné-awé, جهاني jehauné, دني duné, دهري duhré.

To mundify, v. *to clean*, *purify*.

A MUNGREL ملس mulus, خيهفعي or خيهفعا kheihufaa, دروان durwaun, كتعم kusaam. v. also *degenerate*, *base-born*.

MUNICIPAL شهري shahuré.

MUNIFICENCE جومردي joomurdugé, مرداني murdaunugé, سخا sukha, منهل munhil, منهال minhaul, بذل buzl, مكرمت mukrumut, سماح sumauh, تذم huzim. v. *liberality*.

Munificent جومرد joomurd, كشاد دست kushaud dost, جوانمرد juvaunmurd, سخي sukhé, سخا كستر sukha kustur, عطا بخش ata bukhsh. v. *liberal*, *generous*.

Munificently جومردانه joomurdauneh, بر وجه كريم bur wujha kureem. v. *liberally*, *generously*.

Muniment, v. *fortification*, *support*.

Munition, v. *fortification*, *ammunition*.

MURAL ديوار منسوب deewar munsoob.

MURDER قتل kutl, خون khoon, كشندكي kooshindugé, كشش kooshish, قتال kitaul, مقاتلت mukautilut, جانستاني jaunsitauné, خونباري khoonbauré, خونفشاني khoonfushauné, خونريزي khoonreezé, مهلك muhluk, مهلكت muhlukut, هرج hurj, اهلاك ihlauk, تقتيل tukteel, خوف khawf, جرز jurz. *A place of murder* مهلك muhluk, قتلكاه kutlgah. *Self-murder* قتل نفس kutla nufs, خودرا خون ريز khoodra khoon reez, ميرتني meertuné. *A mulct for murder* خونبها khoonbuha, ثار saur. *Battle and murder* جنك و جدال jung ou judaul, حرب و قتال harb ou kitaul.

To murder كشتن kooshtun, كشت ساختن koosht saukhtun, قتل كردن kutl kirdun, خون ريختن khoon reekhtun, خونبار ساختن khoonbaur saukhtun, خون خوردن khoon kkoredun, خون كردن khoon kirdun, دم فشاندن dum fushandun, نيست كردانيدن neest kirdanédun, اهلاك كردن ihlauk kirdun, هلاك بردن hulauk burdun, ميراندن meeraundun, جانستاني نمودن jaunsitauné numoodun, دفع زندكاني كردن dufa zindugauné kirdun, مقتال ساختن muktaul saukhtun, تقتيل نمودن tukteel numoodun, ميزاندن meezaundun, ادم كش كردن adam koosh kirdun. v. *to kill*.

Murdered كشته kooshteh, بركشته burkooshteh, مقتول muktool, منقتل munkutul, قتيل kuteel (fem. قتيلت kuteelut, pl. قتلا kutla), واجب vajib.

A murderer قاتل kautil, قتال kuttaul, قتلي kutlé, كش koosh, كشنده khooshindeh, خصمكش khusumkoosh, خوني khooné, پروند purwund. *A self-murderer* ميرتن meertun, خودرا خون ريز khoodra khoon reez, قاتل نفس kautila nufs.

A murderess زني خوني zunné khooné, عورت قتل ساز awruta kutl sauz.

Murdering كشان kooshaun, كش koosh, كشتار kooshtaur, كشنده kooshindeh, قاتل kautil, مقتال muktaul, جانربا jaunruba, جانستان jaunsitaun, خونبار khoonbar, خونفشان khoonfushaun, خونريز khoonreez.

Murderous قتول kutool, دمي dumé, خونخور khoonkhore, خونين khooneen. v. *bloody*, *cruel*.

Murky, v. *dark*, *cloudy*.

MURMUR (*confused noise*) مرمر myrmyr, وعوعت wawaat, ازمل azmul, اليل aleel, قاب zaub, حرات huraut, صتيت suteet, صخب sukhb, ارزام irzaum, بندش bundish. *The murmur of a crowd* غلغل ghulghul, غلغله ghulghuleh, وعواع wawaa, هنكامه hungaumeh, غوغا ghoogha, هزت huzzut, هزمل huzmul, زمزمه zumzumeh, دمدمه dumdumeh, اويد aweed, دودات doodaut, ضجت zujut. *The murmur of flowing water* شران shuraun, ازيز azeez, حرير hureer, شرات shurraut. *The murmur of thunder* هزيم huzeem, هزيز huzeez, ازيز azeez, هزت hizzut. *The murmur of a boiling pot* هزت huzzut, ازيز azeez. v. also *complaint*, *grumbling*, *muttering*.

To murmur مرمر زدن myrmyr zudun, وعوعت كردن wawaat kirdun, زمزمه ساختن zumzumeh saukhtun, دمدمه زدن dumdumeh zudun, غلغل كردن ghulghul kirdun, لندش نمودن lundish numoodun, لندا ساختن lunda saukhtun, لنديدن lundédun, تنديدن tundédun, مبسيدن mubsédun, نژوشيدن nizshooshédun, خرفتن khuriftun, ارزام كردن irzaum kirdun, ازمل ساختن azmul saukhtun. *To murmur as water* شريدن shurrédun, شران كردن shurraun kirdun, شرات ساختن shurraut saukhtun, ازيز كردن azeez kirdun. *To murmur discontentedly* بلمليدن bulmulédun, منكيدن munkédun, ميزل كردن meezshuk kirdun, بربار زدن burbaur zudun. v. *to mutter*.

A murmurer لندش كر lundishgur, ميزل زن meezshuk zun. v. *mutterer*.

Murmuring مرمر زن myrmyr zun, وعوعت wawaat, لندا lunda, لندان lundaun. v. *murmur*. —*Murmuring* (*as water*) شران shurraun, شرات shurraut, ازيز azeez. *The murmuring of a dove*

عرن arin, وكوال wukwauk.—*Murmuringly* بطور لندان betoora lundaun, برو جه شران bur wujha shurraun.

A MURRAIN طاعون حيوان ta-oona heewaun, خستگي غنم khustugé ghunum.

A MUSCLE (*of the human body*) عضلت azalut (pl. عضلات azulaut), مضيغت muzeeghut (pl. مضيغ muzeegh, مضايغ muza-égh), فار faur, فتر futr.

Muscular, musculous عضل azil, وزام wuzzaum, ماز muliz. *Very muscular* كثير العضل kuseer-u'l'azil, كيص kees, ميز meez. *A muscular arm* بازوي عضل bauzoo-é azil. v. *brawny*.

MUSE انديشه andeesheh, فكر fikr, خاطر khautir. v. *thought*.

To muse انديشه كردن andeesheh kirdun, انديشيدن andeeshédun, فكر ساختن fikr saukhtun. v. *to ponder, think, reflect.*—(*to be absent in mind*) در انديشه مستغرق بودن dur andeesheh mustughruk boodun, در فكر غايب شدن dur fikr gha-éb shoodun, تيره ضمير و نا حاضر بودن teereh zumeer ou na hazur boodun.—*A muser* انديشه كر andeesheh gur, مفكر mufikkir.

A MUSEUM نادره خانه naudireh khauneh.

A MUSHROOM كما kuma, ديو div (plur. ديوه divuh, ديوان divaun), گلكورستان gulgooristan, شحمت shuhmut, غوشنه ghooshneh, غوشه ghoosheh, سماروغ sumauroogh, جب juba, فقع fika, كشيخ kusheekh, كشج kushuj, كشح kushuh, عرهون arhoon, هكل hugul, فطر futr, هجل hujil, سنمه sunmeh, عربون arboon. (*an upstart*) فطاري futauré, اهل بد نژادي ahla bud nishaudé, صاحب بد اصلي sahib bud aslé.

MUSICK علم الادوار ylmu'l'adwaur, موسقي moosiké, علم موسقي ylma moosiké, موسقار moosikaur, موسيقار mooseekaur, لحن luhun. *Vocal musick* سماع sumaa, خوانده khaunendeh. كوينده gooï-éndeh, رنم runum, رنيم runeem. v. *song, air.*—*Instrumental musick* سازنده sauzendeh.—*Vocal and instrumental musick* سوز و ساز sooz ou sauz, سازنده و خواننده sauzendeh ou khaunendeh. *Skilled in musick* مسقي دان moosiké daun, اهل علم الادوار ahla ylmu'l'adwaur, اهل مقامات ahla mukaumaut, موسقار moosikaur. *Warlike musick* طبل خانه tubl khauneh, مهتر خانه muhtur khauneh, ادوار جنگ adwaura jung, موسقي لشكر moosiké lashkur, زنكله zunguleh, زنكلاله zungulauleh.—*The harmony of love and musick* اهنك وجد و سماع ahunka wujud ou sumaa.—*The musick of the spheres* الادوار ملكوت adwaura mulukoot. v. also *harmony, melody*.

Musical اهنكي ahungé, ذو الادوار zu adwaur, خوشخوان khooshkhaun, موسقاري moosikauré, موسقي‌را منسوب moosikéra munsoob, ادوار پيوند adwaur pivund. v. *harmonious, melodious.*—*A musical instrument* ساز sauz, ملهي mulhé (plur. ملاهي mulauhé), سازكار sauzkaur, سازكاري sauzkauré, رامشكر raumishgur, رامشك raumishk.

A performer on musical instruments نواز nuwauz, پرداز purdauz, سازنده sauzendeh. v. *musician.*—*A musical tone, note*, or *mode* مقام mukaum, پرده perdeh, نامت naumut, نوا nawa. *Musical notes* مقامات mukamaut, ادوار adwaur. v. *mode.*—*The bridge of a musical instrument* خرك khuruk. *The key of a musical instrument* (as *of an organ, &c.*) پرده perdeh. *The string of a musical instrument* شراع shuraa, ازيار azé-aur, ابم abumm, بم bumm. *To tune*, or *perform on, a musical instrument* نوازش كردن nuwauzish kirdun, اهنك ساختن ahunk saukhtun, پرداختن purdaukhtun, نواختن nuwaukhtun. v. *instrument.*—*A musical prelude* or *symphony* پيشرو peishrou. *A musical air* هوا hawa, نوا nawa, ترانه turauneh, نغمت nughmut, رنم runim, v. *air, song.*—*The most acute tones of a musical instrument* ايار a-é-aur. *The base tones of a musical instrument* بم bumm, ابم abumm. *To write* or *prick a musical air* مشق موسقي كردن mushka moosiké kirdun, مقام و ترنم نوشتن mukaum ou turunnum nuwishtun. *A book of written musical airs* كتاب مشق موسقي kitauba mushka moosiké. *The belly and other swelling parts of musical instruments* اضلاع azlaa.

Musically با ساز و سوز ba sauz ou sooz, با اهنك ba ahunk, برو جه اهنكي bur wujha ahungé.

Musicalness, v. *musick, harmoniousness*.

A musician اهل علم الادوار ahla ylmu'l'adwaur, صاحب علم موسقي sahib ylma moosiké, موسقدان musikdaun, موسقار moosikaur, صاحب اصول sahib asool, اهل نوايي ahla nawaï-é, نغمه پرداز nughmeh purdauz, نغمه سنج nughmeh sunj, مطرب mutrib, خنياكره khuné-agureh, پرده باز perdeh bauz, باربد barbud, كوينده gooï-éndeh, خواننده khaunendeh, برفندار burfundaur, زوبين zoobeen. *Musicians* ارباب علم الادوار arbauba ylmu'l'adwaur, اصحاب موسقار as-hauba musikaur.

MUSK مسك musk, مشك mushk, شذو shuzoo, اناب anaub, لطيم luteem. *The finest musk* (*brought from Tibet and other places in Tartary*) مشك تبت mushka tibet, مسك تبتي muska tibeté, مشك تاتاري mushka tataré, مسك ناب muska naub, مشك ازفر mushka azfur, مشك ختن mushka khoton, مشموم mushmoom. *The*

Turcoman musk مشك تركماني mushka turkomauné, سپستان sipistan. *Dry musk* دشت desht. *Adulterated musk* ناك nauk. *A bag of musk* نافه مسك nafeha musk, نافه مشك تاتار nauféha mushka tatar, نافه naufeh, نافقت naufikut, لبيخت lubeekhut. *A bit of musk* مسكت muskut. *Of the colour of musk* (*dark*) مسكي muské, مسك فام musk faum. *Perfumed with musk* ممسك mumussuk. *Having the odour of musk* مسكين muskeen, مشكبار mushkbaur, مشذي mushzé, عبير abeer. *A dealer in musk* مسكجي muskjé, مشك فروش mushk furoosh. *A place abounding in musk* مشكسار mushkasaur, مسكمار muskamaur.

A MUSKET بندوق bundook, بندق bunduk, دور انداز door andauz. *To fire a musket* بندوق انداز كردن bundook andauz kirdun, بندق خالي ساختن bunduk khaulé saukhtun. v. *gun* and *fire*. — *The explosion of a musket* اواز بندوق awauza bundook, رعد دور انداز raada door andauz, ولوله بندق wulwuluha bunduk.

A musketeer بندوق بر bundook bur, بندق دار bunduk dar. *A musketoon* بندوق عظيم bundooka azeem.

MUSKINESS مشك بويي mushk booï-é.

Musky مسكي muské, مسكين muskeen, مشكين mushkeen, مسك بوي musk booï, مشكبار mushkbar, مشذي mushzé.

MUSLIN پريان puré-aun, كتن koton, كيش keesh. *Fine muslin* كتن خاص kotona khauss. *A muslin veil* سرش surish, سريش sureesh, سراغوش suragoosh. *The muslin of a turban* دستار dustaur, دستارچه dustaurcheh, دستار بست dustaur bust.

A MUSSULMAN (*Mohammedan believer*) مسلم muslim (pl. مسلمون muslimoon, مسلمين muslimeen, مسلمان muslimaun), اهل اسلام ahla islaum, اهل سنه ahla sonnah, حنف hanif, حنفي hanifé.

MUST (*to be necessary, obliged*) ضروري شدن zurooré shoodun, لازم بودن lauzim boodun, لايق شدن la-ék shoodun. *I must* مرا ضروري است mura zurooré ast. *He must* اورا ضروري است oora zurooré ast. *We must* مارا لازم است mara lauzim ast. *You must* شمارا لايق است shumaura la-ék ast. *They must* ايشانرا لازم است eishaunra lauzim ast. *It must be* ضروري است zurooré ast, لازم است lauzim ast, لايق است la-ék ast, *I must go to Morshedabad* درمرشداباد رفتن مرا ضروري است dur morshedabad ruftun mura zurooré ast.

MUST (*new wine*) باده نو baudeha now, شيره sheereh, شيرا sheera, شيره شراب sheereha shuraub, شيره انكور sheereha angoor.

To must, v. *to make* or *grow musty*.

MUSTACHES خط khutt, سبال sibaul, طار taur, لحيت luhé-ut (pl. لحي luhé).

MUSTARD تخم سپيد tokhma sipeed, سپيد دان sipeed daun, خردل khurdul, سپندان خرد sipundauna khurd, سپندان خوش sipundauna khoosh, چكري chukuré. *Mustard seed* تخم سپيد tokhma sipeed, خردل khurdul.

To MUSTER *an army* عرض لشكر نمودن arza lashkur numoodun, سان ساختن saun saukhtun, عسكر جمعيتي كردن askura juma-é-uté kirdun. v. *to review*.—(*to bring together*) جمع كردن jumma kirdun, جمعيت ساختن juma-é-ut saukhtun, جماع نمودن jumaa numoodun, بهم اوردن behum awurdun, واهم اورده نمودن wahum awurdeh numoodun.

A muster عسكر جمعيتي askur jama-é-uté, عرض arz, عرض لشكر arza lashkur, سان saun, ترنجور kurunjoor, ترنجور لشكر kurunjoora lashkur.—*To pass muster* (*to be allowed* or *approved of*) تحسين يافتن tuhseen é-aftun, پسنديده شدن pussundédeh shoodun, صوابديد داشتن suwaubdeed daushtun. *A muster* or *pay-book* ديوان divaun, كتابت kitaubut, كتابت عسكر kitaubuta askur. *A muster-roll* لشكري دفتر lashkuré duftur. *To enter in a muster-roll* دفتر قيد ساختن duftur keed saukhtun. *A muster-master* لشكري دفتر اميني lashkuré duftur ameené, دفتر عسكر كاتبي duftura askur kautubé.

MUSTILY سبزنكانه subzunkauneh, باكلاش ba kulaush, تسنها tusunnehan.

Mustiness سبزه subzeh, سبزنكي subzungé, كلاش kulaush, كلاشكره kulaushgureh. v. *mouldiness*. — *Mustiness of bread* سبز نان subza nan, پرنان purnan.

Musty سبزنك subzunk, كلاشي kulaushé, تسنه tusunneh, متسنه mutusunneh تعفن tafin, متعفن mutafin. *Musty bread* نان سبزنك nana subzunk, خبز تسنه hubza tusunneh, نان متسنه nana mutusunneh. *To become musty* كلاش پذيرفتن kulaush pizzeeruftun, سبزنك كشتن subzunk gushtun, سبزه كرفتن subzeh gooriftun, كلاشكره يافتن kulaushgureh é-aftun. *To become musty* (*as bread*) تسنه شدن tusunneh shoodun, پرنان يافتن purnan é-aftun, سبزه نان نمودن subza nan numoodun. v. also *fetid*, *stale*, *corrupted*, *vapid*; *dull*, *stupid*, *heavy*.

MUTABILITY, *mutableness* بي قراري bekuraurė, بوقلمون bookulumoon, نا پايداري napaïdauré, عدم استواري aduma ustuwauré, سبكسري subuksuré, تغير tughire, تبديل tubdeel, عدم

ثابت aduma ſaubut, هرجايي hurjaï-é, زواب zuwaub, زوال zuwaul. v. *uncertainty.*

Mutable بي قرار bé kuraur, غير ثبات ghire-a ſubaut, متغير mutughire, متبدل mutubuddil, هرجايي hurjaï-é, سبكسر ſubukſur, سبكپاي ſubukpaï, نا استوار na uſtuwaur, زايل za-él. v. *inconſtant, changeable.*—*Mutation,* v. *change.*

MUTE بي زبان bé zubaun, خاموش khaumooſh, بي اواز bé awauz, نا كويا na goo-é-a, حكل hukl, بكيم bukeem, اخرس akhrus. v. *dumb, ſilent.* — *Mute property* (*in oppoſition to live ſtock*) مال صامت maula ſaumut. — *A mute* اهل خاموشي ahla khaumooſhé, مرد بي اواز murda bé awauz, ادم بي زبان adama bé zubaun.—*Mutely* اخرسانه akhruſauneh, بر وجه بي اواز bur wujha bé awauz, بطور بي زبان betoora bé zubaun, خاموشانه khaumooſhauneh.

To MUTE (*dung as a bird*) منخزق كردن munkhuzuk kirdun.

To MUTILATE مقطوع نمودن muktoo-a numoodun, سقط كردن ſukut kirdun, خمش ساختن khumſh ſaukhtun, تجذيم نمودن tujzeem numoodun, تجديع كردن tujdé-a kirdun, تصليم ساختن tuſleem ſaukhtun, ابتر كردن abtur kirdun, مجزم ساختن mujzim ſaukhtun, مخذرق كردن mukhuzrik kirdun. v. alſo *to lame.*

Mutilated مقطوع muktoo-a, مخبل mukhubbul, مخضرم mukhzurum, جذيم juzeem, مجدع mujudda, ابترت abturut. *To be mutilated* مقطوع شدن muktoo-a ſhoodun, ناسيدن nauſédun.

Mutilation مقطع mukta, خمش khumſh, مجذم mujzim, مخذرق mukhzurik, سقط ſukut, تجذيم tujzeem, تجديع tujdé-a, تصليم tuſleem, ابتر abtur. *Having an unſightly mutilation of the noſe* جدع موعب judaa moo-ab.

A MUTINEER فتنه انكيز fitneh angeez, طغيان افروز tughé-aun efrooz, صاحب اغراض ſahib ighrauz, اشوب aſhoob, ازار رسان azaur ruſſaun, فتان futtaun.

Mutinous فتنه جوي fitneh jooï, فتان futtaun, اتش افروز autaſh afrooz, هنكامه كير hungaumeh geer, اهل طغيان ahla tughé-aun, شهاته انكيز ſhumauteh angeez, مفسد muffid, هرج hurij, شعب ſhaab, نعار na-ar, نعور na-oor, عاصي auſé, عصى aſé, عصيان aſſé-aun. v. *turbulent, ſeditious.*— *Mutinouſly* بطور فتنه انكيز betoora fitneh angeez, مفسدا muffidan, شعبانه ſhaabauneh, با طغيان ba tughé-aun, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruſſaun.

Mutiny فتنه fitneh, طغيان tughé-aun, اشوب aſhoob, عصي aſé, عصيان aſé-aun, نعرت na-arut, فساد fuſaud, هنكامه hungaumeh, خاستكي khauſtugé, شهاته ſhumauteh, هرج hurij, هرج مرج hurij murij, هرج و مرج hurij ou murij, هيشه heeſheh, اسيب aſeeb, دغدغه dughdugheh, v. *ſedition.*

To mutiny فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, فتنه تحريك كردن fitneh tuhreek kirdun, طغيان افروز كردن tughé-aun efrooz kirdun, عاصى شدن auſé ſhoodun, اشوب ساختن aſhoob ſaukhtun, فساد انكيز نمودن fuſaud angeez numoodun, ازار رسانيدن azaur ruſſanédun, خاستكي كردن khauſtugé kirdun. *To quell a mutiny* دفع فتنه كردن dufa fitneh kirdun. v. under *to move.*

To MUTTER لنديدن lundédun, منكيدن munkédun, بلميدن bulmédun, ميزك كردن meezſhuk kirdun, بربار زدن burbaur zudun, دمدمه و زمزمه ساختن dumdumeh ou zumzumeh ſaukhtun, تهسهس كردن tuhus-hus kirdun, دژاكه زدن duzſhaguh zudun, دژاهنك كردن duzſhahunk kirdun. v. *to murmur, grumble.*—(*to utter indiſtinctly*) كلامت مشوش كردن kulaumuta muſhawwuſh kirdun, اواز نا اشكار ساختن awauz na aſhikaur ſaukhtun, هرمجت كردن hurmujut kirdun, ودص كفتن wudus guftun.

A mutter لندش lundiſh, ميزك meezſhuk, زمزمه zumzumeh, دمدمه dumdumeh. v. *murmur.*

A mutterer لندا زن lunda zun, لندش كنا lundiſh koona, ميزك كننده meezſhuk kooninden, زمزمه ساز zumzumeh ſauz, دمدمه كر dumdumeh gur, بربار كوينده burbaur gooï-éndeh.

Muttering لندا lunda, لندان lundaun, تهسهس tuhus-hus, لندش ساز lundiſh ſauz, ميزك زن meezſhuk zun.— *Mutteringly* بطور لندان betoora lundaun, بر وجه ميزك bur wujha meezſhuk.

MUTTON كوشت ميش kooſhta meeſh, لحم شات luhma ſhaut, كوسفند kooſufund, غنم ghunim.

MUTUAL مشارك muſhauruk, ذو مشاركت zu muſhaurukut, باهمديكر bahumdeegur.—*Mutual conſent* توافق tuwaufik. *Giving mutual aſſiſtance* متادي muta-addé. *Mutual perſecution* متباغض mutubaughiz. v. *reciprocal.* — *Mutually* مشاركانه muſhaurukauneh, با مشاركت ba muſhaurukut, باهمديكر bahumdeegur, بعض لبعض baazin libaazin. *Taking hands mutually* مصافحت muſaufihut, تصافح tuſaufih. —*Mutuality* مشاركت muſhaurukut.

A MUZZLE دهان dihaun. v. *mouth.*—*A muzzle* (*for a dog, hog, &c.*) دهن سك بند dihuna ſug bund, بيني خوك بند beené khook bund,

كعم kam, افسار afsaur.—*To muzzle the mouth* دهن بستن dihun bustun, دهان بند كردن dihaun bund kirdun, كعم ساختن kaam saukhtun.

Muzzled دهن بسته dihun busteh, كعيم ka-ém.

MY من mun, م um, ام am. *My boy* پسرم pussurum پسر من pussura mun. *My house* خانه ام khauneha am. *My face* رويم roo-ém.

A MYRIAD سيور suyur, تومان toman, ربت ribut, ربي ribé (plur. ربب rubub).

MYRABOLAN (*tree* or *fruit*) امله amuleh, هليله huleeleh, هليلج huleeluj, اهليلج ahleeluj (plur. اهليلجات ahleeljaut), بليله buleeleh, پليله puleeleh, پليلج puleeluj, اهليلج املج ahleeluja amluj, هليلهء املج huleeluha amluj, هليلهء كابلي huleeleha kaubulé, صيني هليله seené huleeleh. *The black myrabolan* هليلهء اسود huleeluha aswud. *The yellow myrabolan* اهليلج اصفر ahleeluja asfur. *Myrabolans macerated in milk* شير امله sheer amuleh, شير املج sheer amluj.

A MYROPOLIST (*a seller of unguents* or *drugs*) معجونجي majoonjé, عطار attaur, اجزا فروش ajza furoosh, بجشك bejushik.

MYRRH مر murr, مر صافي murra saufé, مقل mukl, مغل mugl. *Oil of myrrh* مايعت ma-é-aat.

The MYRTLE (*tree* or *fruit*) اس aus, مورد moord, موردانه moordauneh, هدس hudis, ازريون azuryoon. *The wild* or *mountain myrtle* اس كوهي ausa koohé. *The dwarf myrtle* سنسق sunsuk. *A myrtle basket* كنست kunsut.

MYSELF [P] من خود mun khood, من خويش mun kha-ésh. [A] نفسي nufsé.

MYSTERIOUS, *mystick*, *mystical* حكمت اميز hykmut ameez, زو حكمت zu hykmut, عبرت اميز ybrut ameez, عبرت نما ybrut numa, عبرت نمون ybrut numoon, زو علامت zu alaumut, علام الغيوب alaumu'l'ghé-oob, زو نكته zu nukteh, غيبي gheibé, سري sirré. v. *obscure*, *secret*. —*A mystical signification* معناي مصطلحي mana-é mustuluhé, معناي اصطلاح mana-é istilauh, نكته nukteh. *A discourse in a mystick stile* خطاب نكته اميز khutaub nukteh ameez, رمز rimz.

Mysteriously, *mystically* با حكمت ba hykmut, بر وجه عبرت اميز bur wujha ybrut ameez, با رمز ba rimz, بالمعني bi'l'maané, با نكته ba nukteh.

Mystery, *mysteriousness*, *mysticalness* حكمت hykmut, غيب gheib, غياب ghé-aub, علامت alaumut, سر sirr, سريرت sureerut, عبرت ybrut, نكته nukteh, راز rauz, رمز rumz. *Mysteries* احكام ahkaum, حكم hykum, اسرار asraur, سراير sura-ér, مغيابات mughé-abaut, معاني ma-ané, خفايا khufa-é-a. *Divine mysteries* اسرار خدا asraura khoda, اسرار ايزد دادار asraura eezuda dadaur. *Diving into mysteries* (*sagacious*, *penetrating*) عبرت بين ybrut been, معني اشنا maané ashina, نادره دان nadireh daun, نكته بين nukteh been.— *A mystery* (*calling*) استادي ustaudé, استادگي ustaudugé, پيشه peesheh. v. *trade*.

N.

N, in English, has an invariable sound; excepting before *g*, where the sound is nasal; as in *king*: and after *m*, where it is almost silent; as in *condemn*.— In Persian and Arabick it is expressed by ن ز ن as نان nan *bread*, بند bund *a chain*.— In Persian it often takes the nasal sound when it precedes ك, as جنك jung *war*. It has also a similar sound before some letters in Arabick. v. Grammar. p. 10.

To NAB (*catch unexpectedly*) ناكاه كرفتن nagah gooriftun, علي الغفله كير نمودن ala'l'ghufleh geer numoodun.

NADIR (*the point of the lower hemisphere, in opposition to the vertical point Zenith*) نظير nadir or nazir, النظير e'n'nazir or e'n'nadir, نظير السمت nadiru's'sumt.

A NAG اسب asb. v. *horse*.

A NAIL (*of the finger* or *toe*) ناخنه naukhuneh, ناخن naukhun, ناخون naukhoon. ظفر zufr, اظفور uzfoor (plur. اظفار azfaur, اظفور azfoor, اظافير azaufeer), خلب khylb, مخلب mukhlub. *The nail* or *nails of birds* or *beasts* پنجه puncheh, پنجه punjeh, سرپنجه surpuncheh, چنك chunk, چنكال chungaul, چنكاله chungauleh, چنكل chungul, مخلب mukhlub (plur. مخالب mukhaulub), كلاليب kulauleeb, مضابث muzaubus. v. *claw*, *talon*.—*To strike the nails*, *claws*, *or talons into any thing*, پنجه زدن puncheh zudun, چنك در زدن chunk dur zudun, تظفير كردن tuzfeer kirdun, اعلاق ساختن é-alauk saukhtun. *Expanding the nails* (*as a beast when stretching himself*) كعطل kaatil. *Having long nails* اظفر azfur, زو اظفور دراز zu azfoora dirauz, اهل ظفر ahla zufr. *A knife* or *scissars for paring the nails* ناخن براه naukhun burah, ناخن بر naukhun bur, ناخون براي naukhoon bura-é, ناخنه كير naukhuneh geer. *To tear* or *scratch with the nails* خراشيدن khyraushédun, خراش كردن khyraush kirdun, تظفير ساختن tuzfeer saukhtun, خلب زدن kylb zudun, تطفيق كردن tukteef

kirdun. v. *to scratch, tear.*—*A nail, spike of iron, &c.*) ميخ meekh, مسمار mismaur (plur. مسامير musaumeer. v. also *stud, boss.*—*A tenter-hook nail* اويز aweez.—*To hit the nail upon the head* نشانه كوفتن nishauneh kooftun, اصابت كردن isaubut kirdun, تحقيق ساختن tuhkeek saukhtun. *To pay on the nail* نقد كردن nukd kirdun, نقد ادا نمودن nukd ada numoodun.

To nail ميخ زدن meekh zudun, تسمير كردن tusmeer kirdun.—*Nailed* ميخ زده meekh zuddeh, تسمير شده tusmeer shoodeh.—*A nailer* ميخ گر meekh gur, مسمار سازنده mismaur sauzendeh.

NAKED برهنه buruhneh, بي پوشش bé poshish, بي پوشتن bé poshtun, غير الباس ghire-a albaus, عاري auré, عري uré, عريت uré-ut, عريان uré-aun, معري mu-erra, طميل tumeil, شهامه shumaumeh, شها shuma, ضيكل zeikul, اضكل azkul, رت rut, تهل tuhuk, اجرد ajrud, مجرد mujurrud, سريح sureeh, نا پوشيده na poshédeh, املس amlus. v. *bare, unarmed.*—(*plain, clear, not hidden*) اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhir, بين bé-un, روشن roshun. v. *evident.*—(*simple, mere*) يكتاي eekta-é, يكونه eekgooneh, نا پيچان na peechaun, مطلق mutluk.

Nakedly (*without covering*) بلا پوشش bila poshish, غير پوشتن ghire-a poshtun, بر وجه برهنه bur wujha buruhneh, عريانه uré-auneh.—(*plainly*) بطور اشكار betoora ashikaur, ظاهرانه zauhirauneh, بر وجه روشن bur wujha roshun.—(*simply, merely*) بي پيچش bé peechish, بطور يكتاي betoora eekta-é, مطلقا mutlukan.

Nakedness برهنگي buruhnugé, عدم پوشتن aduma poshtun, عريت uré-ut, جردت jurdut. v. also *plainness, evidence.*

NAME نام naum, اسم ism, سم sum. *A celebrated name* نام نامي nauma naumé, اسم سامي isma saumé. *A good name* نام naum, نام نيل nauma neek, نام نيكو nauma neekoo, عرض arz. v. *reputation, fame.*—*A bad name* نام بد nauma bud, بد نامي bud naumé. v. *infamy.*—*A name-day* تسميت tusmé-ut. *To give a name* (*to a child*) تسميت كردن tusmé-ut kirdun, مسمي ساختن musummé saukhtun. v. *to name.*—*Having a good, great,* or *illustrious name* اهل عرض ahla erz, نيك نام neek naum, نام اور naum awur, مشهور mushhoor, جليل الاعتبار juleelu'l'é-atibaur, زو ننك zu nunk. *Having a bad name* بد نام bud naum, رو سياه roo sé-auh. *To substitute one name for another* واخواندن wakhaundun. *In the name of God* بسم الله bismillah. v. Vol. I. بسم, p. 402.—*Names* اسما asmaa, اسام asaum, اسامات asmawaut, *To call names* نام كشيدن naum kushédun. v. *to revile.*—*A nick-name* نبز nubz, نزب nuzb, لقب lukub. *A surname* (also *a title of honour*) ورنامه wurnameh, لقب lukub (pl. القاب alkaub), نبز nubz, نزب nuzb, كزي kuzé.

To name ناميدن naumédun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun, نام دادن nam dadun, اسم نمودن ism numoodun.—(*to appoint*) نامزاد ساختن naumzaud saukhtun, مجتعل كردن mujtaal kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun. v. *to nominate, specify: mention, utter.*—*Named* نامزاد naumzaud, نامدار naumdar, بنام benaum, منتسب muntusub, مسمي musumma, زو نام zu naum.

Nameless بي نام bé naum, غير اسم ghire-a ism.—(*not famous*) بي ناموري bé naumwuré, نا نامدار na naumdar, نا معروف na maaroof, بي عظمت bé azimut.

A namesake سمي summé, اهل همنام ahla humnaum.

Namely يعني é-ané, با اسم و رسم ba ism ou rism, خصوصا khusoosa, خصوصيا khusoosé-a, با خصوص ba khusoos, خصوصانه khusoosauneh, علي الخصوص ala'l'khusoos, با وجود ba wujood, مستقلانه mustukilauneh, مطلقا mutlikan.

A namer نام ده naum duh.

A NAP خواب khaub, نوم nawm, مستوسن mustoosin. v. *sleep, slumber.*—*The nap of cloth* پوزه جامه poozeha jammeh, پرزه purzsheh, پرزه purzeh, غفر ghufr, غفار ghufaur, زيبر zeebur, موي mooï, خاو khaw.

To nap خواب كردن khaub kirdun, خوابيدن khaubédun, غنودن ghunoodun, اونيدن awnédun, نوم گرفتن nawm gooriftun. v. *to slumber.*—(*to be drowsy* or *indolent*) مهمل بودن muhmul boodun, نا بكار شدن na bekaur shoodun. *To catch napping* خوابنوش يافتن khaubnoosh é-aftun, درحال نا اماده گرفتن dur haula na aumaudeh gooriftun, غافل گير كردن ghaufil geer kirdun.

NAPE (*of the neck*) پس گردن pusa gurdun, قفا kyfa, (pl. قفي kufé, اقفي or اقفا akfa, اقفيت akfé-ut), قافيت kaufé-ut, دردااقس or درداقص durdaukus.

NAPPERY (*table linen*) كنده روي kundeh rooï, كندوري kundooré, بشكر pushkur, سفرت پشكري sufrut pushkuré.

NAPTHA (*a bituminous substance*) نفط naft, نفاط nafaut, نفط عجم nafta ajem, كحيل kuheel, اهرن نفاط ahrun. *A place abounding in naptha* نفاط naffaut. *Anointed with naptha* نفطي nafté. *Any thing containing naptha*) نفاطه nuffauteh.

NAPPINESS (*of cloth*) پوزه جامه poozeha

jammeh, پرزهی purzſhuhé, خاوي khawé. v. *nap.*

A NAPKIN پشکر puſhkur. v. *napery, towel.*

NAPLESS بي پرزه bé purzſheh, بی پوزه جامه bé poozeha jammeh. v. *threadbare.*

Nappy (*having a nap*) زو پرزه zu purzſheh.—(*frothy*) پر کف pur kuf, کره نما kurreh numa, ازغوغ ساز azſhoogh ſauz.—(*half drunk*) نیم مست neem muſt, شیر گیر ſheer geer.

NARCISSUS نرجس narjis, نرگس nargis, هرهفت hurhuft, نسرین niſreen, موژان moozſhaun, عبهر abhur, زرین قدح zureen kuduh. *An unblown narciſſus* قهد kuhd.—*Belonging to the narciſſus* نرکسي nargiſé.

NARCOTICK (*producing ſtupifaction*) حيرت انگيز heerut angeez, بي تاب و توان ساز bé taub ou tuvvaun ſauz.—*Suffocation from the narcotick vapour of a well* or *damp ſubterraneous place* هور hoor.

NARD (*an odoriferous ſhrub*) نرد nard, نردين or ناردين nardeen.

A NARRATION, *narrative* نقل nukkul, قصه kyſſeh, حکايت huka-é-ut, داستان dauſitaun, خبر khubr, روايت riwa-é-ut, تقرير tukreer, تاريخ taureekh, تصيت kuzé-ut, قصه گذاري kyſſeh guzauré, سمر ſumur, ملحت mulhut, وصف wuſuf, مرداش murdauſh, حديثي hudeeſé, كاليو kaulé-oo, كاليوه kaulé-ooh. v. *hiſtory, relation.*

Narrative (*relating*) نقل گو nukkul goo, گوي gooï, گويا gooï-a, گويان gooï-aun, قصه ساز kyſſeh ſauz, حکايت گوي huka-é-ut gooï, خبر بخش khubr bukhſh.—*Narratively* بر وجه حکايت bur wujha huka-é-ut, بطور نقل گو betoora nukkul goo.

A narrator راوي rawé, حاکي hauké, ناقل naukil, محدث muhdis, مقرر mukurrir. v. *hiſtorian, ſtory-teller.*

NARROW (*not broad* or *wide*) تنگ tunk, نا پهن na puhin, بي وسعت bé wuſaat, غير عرض ghire-a erz, اضيق azé-uk, ضيقي zeiké, ضوقي zowké, لحيص luhees, وصيد wuſeed, افجيج afjeej, لاح lauh, حرج huruj, مستازق muſtauzik, ضجر zujur, ضبن zubun, تضايق tuza-ék, لحلح luhluh, عضوض azooz, ملتصب multuſub.—(*covetous*) طمعکار tumakaur, نا کريم na kureem, حريص hurees, ارزومند arzoomund, باخل baukhil, شديد ſhudeed, ضيق zeik, حزقل huzkil, رميز rumeez. v. *avaricious*: alſo *vigilant*.—*A narrow paſs* دره dureh, دربند derbend, بندر bender, عرقوب arkoob, دروار durwauz, ربع ré-a, درغاله durghauleh, سره ſurruh, نقب nukib, مقيض mukeez. *A narrow road* or *ſtreet* راه تنگ rauha tunk, زنقت zunkut, زقليت zukléut, مطرب mutrub, مطربت mutrubut, زقبت zukbut (plur. زقب zukub). *A narrow and dark paſſage* راه تنگ و تاريک rauha tunk ou taureek, کنج kunj. *A narrow channel* رود خانه بشاعت rood khauneh beſha-at, رود و سيلاب تنگ rood ou ſeilauba tunk. *The narroweſt part of a channel* لهسم luhſum. *Narrow circumſtances* تنگ دستي tunk doſté, دست تنگي doſta tunké, تنگي tunké, لزن luzn, دردمندي durdmundé, درويشي derveeſhé, عيش يدي a-éſh eedé, مضايقت muza-é-kut, ملاحك mulauhuk, مضيق muzeek (plur. مضايقت muza-ékut), ضناکت zunaukut, ضنوکت zunookut, محفف muhfuf, ظف zuff, ازق azuk, ضنيك zuneek, منغص munughghus, قشف kuſhuf. v. *poverty, indigence*.—*A narrow hole* سوراخ تنگ ſooraukha tunk, مستحصف muſtuhſuf. *To make a narrow eſcape* اوزا رها يافتن awzan ruha é-aftun.

To narrow تنگ کردن tunk kirdun, اضيق ساختن azé-uk ſaukhtun, بي وسعت نمودن bé wuſaat numoodun. v. *to contract, confine, limit.*

Narrowly (*without extent*) تنگانه tunkauneh, بطور تنگ betoora tunk, بر وجه اضيق bur wujha azé-uk.—(*cloſely, vigilantly*) بيدارانه beedarauneh, با بيداري ba beedauré, با انتباه ba intibauh, اکاهانه aghauhauneh.—(*nearly*) عوزا awzan, کود kawid. *He narrowly eſcaped death* جان بر لب امد jaun bur lib aumud. v. *hardly, ſcarcely.*—*Narrowly* (*avariciouſly*) با طمعکاري ba tumakauré, باخلانه bakhilauneh, بي کرم bé kurim, شديدا ſhudeedan.

Narrowneſs تنگی tunké, عدم پهنایی aduma puhnaï-é, عدم وسعت aduma wuſaat, حرج huruj.—(*avarice*) طمعکاري tumakauré, بخل bukhl, طمع tuma, عدم کرم aduma kurim, حرص hurs, (*want of capacity*) عدم عقل aduma akl, عدم توت مدرکت aduma kuwwuta mudrikut. v. *alſo narrow circumſtances, meanneſs, poverty.*

NASAL (*belonging to the noſe*) بینی را منسوب beenéra munſoob. (*ſpoken through the noſe*) از بيني گفته uz beené gufteh.

NASTY مردار murdaur, چرکين churkeen, ملوث mulawwus, شوخ ſhookh, شوخ کين ſhookhgeen, شوخناك ſhookhnauk, ريمناك reemnauk, خسوك khuſook, پژوين puzſhween, الوده aloodeh, تلاتف tulautif, تلاتوف tulautoof, نفس tufus, طفست tufuſut, لکود lukood, عارور auroor, قهول kuhool. v. *ſordid*; alſo *obſcene.*

Naſtily مرداراﻧﻪ murdarauneh, بر وجه چركين bur wujha churkeen, ملوثا mulawwuſan, شوخانه ſhookhauneh. v. *obſcenely*.

Naſtineſs مرداري murdauré, خلاه khulauh, چرك churk, شوخي ſhookhé, نجاست nijauſut, لوث laws. v. *dirt*, *filth*; *obſcenity*.

NATAL مولودي mooloodé, ولاد منسوب wulaud munſoob. v. *native*.—*The natal day* مولود moolood. v. *birth-day*, *nativity*.

A NATION ملت millut, عامت aummut, قوم koum, خلق khulk, امت ummut, طايفه ta-éfeh, قبيله kubeeleh, تبار tubaur. v. *people*.

National (*publick*, *general*) عمومي amoomé, عام aamm, مطلق mutluk, شامل ſhaumil, جاﻣﻊ jumaa, ملترا منسوب millutra munſoob, قومرا پيوند koumra pivund. (*attached to one's country*) ذو حب الوطن zu hubbu'l'wutun.

Nationally عموماﻧﻪ amoomauneh. v. *generally*.

Native طبعي tuba-é, جبلي jibillé, ذاتي zauté, نا صنعي na ſuna-é, مادرزاد maderzaud, مجبول mujbool, طيني teené. v. *natural*, *original*.

A native اهل ولايت ahla wula-é-ut.

Nativity مولود moolood, توليد tooleed, مولد moolid, ميلاد meelaud, ولاد wulaud, ولادت wulaudut, طولوع tooloo-a, طالع taula. v. *birth*. —*The nativity of Jeſus Chriſt* مولود عيسى moo-looda a-éſé.

Natural (*according to nature*) طبعي tuba-é, طبيعي tubé-a-é, ذاتي zauté, جبلي jibillé, مجبول mujbool, طيني teené, جوهري jawhuré, مطبوع mutboo-a, نا صنعي na ſuna-é, نامصنوع na muſnoo-a. (*eaſy*, *unaffected*) لطيف luteef, ظريف zureef, نازك nauzik, شوخ ſhookh, ملاطف mulautif, ذو ادب zu adub. *A natural death* اجل معلوم ajula maaloom. *Natural inſtinct* طبيعت tubé-at. *A natural turn for any thing* قريحت kureehut. *A natural inclination* ميل طبع meila tuba.

A Natural جاهل jauhil, ابله ableh, امي ummé. v. *ideot*, *fool*.

Naturally بر وجه طبعي bur wujha tuba-é, بطور جبلي betoora jibillé, ذاتيا zauté-an, شوخانه ſhookhauneh, از طبيعت uz tubé-at, از ذات uz zaut. *Naturally* or *conſtitutionally hot* ذو گرميت zu gurmé-ut, تيز مزاج taze mizauj. *Naturally open-hearted* كشاده دل kuſhaudeh dil. *Naturally ſlow* بطي الهشرب buté-u'l'muſhrub.

Naturalneſs از طبيعت tubé-aut, ذات zaat. v. *nature*.—(*eaſineſs*, *unaffectedneſs*) لطيفت luteefut, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut, ادب adub, شوخي ſhookhé.

Nature طبيعت tubé-at, طبع tuba (pl. طبايع tuba-é-a), جوهر jawhur, جبت jibillut, خلت khullut, وجود wujood, ذات zaut, سرشت ſiriſht, طينت teenut, شيمت ſheemut (pl. شيم ſhé-um), نهاد nihaud, فطرت fitrut, منش muniſh, سيرت ſeirut (pl. سير ſeir), خوي khooi, مشرب muſh-rub, خلقت khulkut, خلق khulk (plur. خلق khuluk, اخلاق akhlauk), مزاج mizauj, سجيت ſujé-ut. v. *conſtitution*, *diſpoſition*. — (*ſort*) جنس jins نوع nuwa, قسم kyſm. v. *kind*.—*Divine nature* طبع الهي tubaa ilahé. *Human nature* بشريت bu-ſhuré-ut, طبيعت بشريت tubé-ata buſhuré-ut. *Of a fiery nature* اتش نهاد autaſh nihaud, اتشي au-taſhé, اتش مزاج autaſh mizauj. *Againſt nature* خلاف طبيعت khilaufa tubé-at. *Of a jovial nature* شوخ ſhookh, شوخ طبع ſhookh tuba. v. *jovial*.—*Liberal by nature* سخي نفس و مسيحي نفس ſukhé nufs ou muſéhé nufus. *Good natured* نيك نهاد neek nihaud, خوش طبع khooſh tuba, لطيف طبيعت luteef tubé-at. v. *benevolent*. — *Ill natured* بد نهاد bud nihaud, بد خو bud khoo, شغت ſhumghut, شغند ſhumghund, شغنده ſhum-ghundeh, شغندان ſhumghundaun, دعن daan, مدعن muda-an, عقام akaum. v. *malignant*.

NAVAL جهازرا منسوب jahauzera munſoob, كشتيرا پيوند kiſhtéra pivund, جهازي jahauzé. *A naval battle* قتال البحر kittaulu'l'buhr, جهاز جنكي jahauze jungé.

A NAVEL نافه naufeh, ناف nauf, پشيزه puſheezeh, بعثط baaſut, بعثوط baaſoot, مانت maunut, سرت ſurrut (pl. سرات ſurraut), منقب munkub, غش ghuſh, دواخ duwaukh. *Any diſ-temper affecting the navel* بجر bujur. *The navel* or *middle of the city* ناف شهر naufa ſhahur. *The navel* or *middle boſs of a ſhield* ناف سپر naufa ſipur.

NAUGHT, *naughty*, بد bud, شر ſhurr, فنا funa, فساد fuſaud, بد نفس bud nufs, كم kum, ناخوش na khooſh. v. *bad*, *corrupt*, *worthleſs*.—*Naught*, v. *nothing*. — *Naughtily* شرا ſhurran, بر وجه فنا bur wujha funa, ببدي bebudé.

Naughtineſs بدي budé, نا خوشي na khooſhé, شرارت ſhuraurut. v. *badneſs*, *wickedneſs*.

NAVIGABLE قابل البحار kaubila ibhaur, لايق اقلاع la-éka iklaa.

Navigableneſs قابليت البحار kaubulé-uta ibhaur, لياقت اقلاع lé-akuta iklaa.

To navigate مشي علي وجه البحر كردن muſhé ala wujhu'l'buhr kirdun, البحار ساختن ibhaur ſaukhtun, اقلاع كردن iklaa kirdun. v. *to cruiſe*, *ſail*.

Navigation مشي علي وجه البحر mushé ala wujhu'l'buhr, ابحار ibhaur, اقلاع iklaa. v. *shipping*.

A navigator ملاح mullauh, v. *mariner*.

To NAUSEATE بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun, منش زدن munish zudun, منشيدن munshédun, طنخ نمودن tunukh numoodun, بهم امدن behum aumudun, اجم كردن ajum kirdun, تخمت ساختن tukmut saukhtun. v. *to loathe*.

Nauseous نا خوشمش na khooshmush, ذو بيزار zu beezaur, اهل بيزار و نفور ahla beezaur ou nufoor, مكراه mukrooh, نا خوشمنش na khooshmunish, منشكر ساز munishgur sauz, ذو اجم zu ajum.

Nauseously با بيزار و نفور ba beezaur ou nufoor مكروهانه mukroohauneh, با ابا ba iba, نا خوشمشانه na khooshmushauneh.

Nauseousness منش كر munish gur, منش كرد munishgurd, نا خوشمشي na khooshmushé, نا خوشمنش na khooshmunish, ابا or ابي iba, اكراه ikrauh, تخمت tukhmut, اجم ajum, طنخ tunukh, بيزار beezaur, نفور nufoor, بيزار و نفور beezaur ou nufoor, نفرت nufrut, نفرين nufreen.

NAUTICAL, *nautic* ملاحي mullauhé, ملاح منسوب mullauh munsoob. *The nautical art* ملاحت mullauhut. *Skilled in nautical affairs* ملاح سفينه گذار mullauha sufeeneh guzaur. *An oar* or *other nautical instrument* خله khuleh.

A navy جهاز جمعيتي jahauze juma-é-uté, جمعيت جهازها juma-é-uta jahauzha. v. *fleet*.

NAY نه neh, هيچ heech, لا la, اصلا asla. v. *no*.

NEAP (*tide*) جزر juzr.

NEAR (*not far off, at the side*) نزديك nuzdeek, قريب kureeb, مجتور mujtawir, مقارب mukaurib, داني dauné, لاصق lausik, غير بعد ghire-a baad, غير بعيد ghire-a ba-éd, نا دور na door, پهلوي pihloové, به پهلو beh pihloo, نا مغرب na mughurrib. v. *neighbouring*. — (*related as kindred*) قريب kureeb, خويش kha-ésh, خويشاوند kha-éshavund, ذو نسب zu nusb. (*parsimonious*) تنك دست tunk dost, ياداشي é-adaushé, ياداميشي é-audaumshé, ناكس nakus, طمعكار tumakaur, كفاع kuffaa. v. *niggardly*. — *To draw near* نزديك امدن nuzdeek aumudun. v. *to approach*.— *Far and near* قربا و بعدا kurban ou baadan.

Near, nearly (*almost*) تقريبانه tukreebauneh, غالبانه ghaulibauneh, في الغالب fi'l'ghaulib, عند ynd, دمبدم dumbedum.

Nearest نزديكترين nuzdeektureen, اقرب akrub.

Nearness (*closeness*) تقريب tukreeb, نزديكي nuzdeeké, مقرونيت mukrooné-ut, قرب kurb. (*relationship*) قرب kurb, قرابت نسبيت kuraubuta nusbé-ut, خويشان kha-éshaun. v. *kindred*.—(*parsimony*) تنك دستي tunk dosté, نا كسي na kusé, طمع tuma.

NEAT لطيف luteef, ظريف zureef, نازك nauzik, ذو نزاكت zu nuzaukut, خوشنما khooshnuma. v. *elegant*. — (*cleanly*) پاكمال paukmaul, ذو پاكي zu pauké, اهل طاهرت ahla tauhirut. (*unadulterated*) نا ساخته na saukhteh, نا اميخته na ameekhteh, صافي saufé, غير قلب ghire-a kulb, نا فسيد na fuseed. v. *pure, unmixed*.

NEAT (*black cattle*) بقر bukr, بقرت bukrut, بقور bukoor, بقار bukaur, بقير bukeer, بقيرت bukeerut. v. *cattle, cow, bull, ox*.—*Neats leather* چرم churm, صرم surm, شغور shughoor, كول kool.

A neat-herd بقربان bukr ban.

NEATLY با لطف ba lutf, لطيفانه luteefauneh, ظريفا zureefan, پاكمالانه paukmaulauneh, با طاهرت ba tauhirut.—*Neatness* لطف lutf, لطيفت luteefut, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut. (*cleanliness*) پاكي pauké, طاهرت tauhirut, نقا nuka.

Nebulous, v. *misty, foggy, cloudy*.

NECESSARIES حاجات haujaut, حوايج hawa-ej, احتياجات ihté-ajaut, لوازم luwauzim, لوازمات luwauzimaut, لوازمت luwauzimut, اسباب asbaub, ضرورات zurooraut, ضرائر zura-ér, ضروريات zurooré-aut, واجبات vajibaut, مهمات muhimmaut, مهام muhaum, ادوات adawaut. *Necessaries for food* ضروريات معاشي zurooré-auta maaushé, اورند awrund, مطعم mutaam. *Necessaries for war* اسباب جنك asbauba jung, اهبت سفر و نبرد ahbuta sufr ou nubburd.

Necessarily لازمانه lauzimauneh, لا جرم la jurum, التزاما iltizaman, لابد laubud, بالضرورت bi'z'zuroorut, ضروري zurooré, حذاقا huzaukan, بالواجب bi'l'vajib, هرايينه huraï-éneh, حسب الاضطرار husbu'l'iztiraur, البت albut, البته albuteh, لا محاله la muhauleh, غالبا ghauliba. *Happening necessarily* ضروري الوقوع zurooré-u'l'wukoo-a. *Necessarily connected* ملزوم mulzoom.— *Necessarily existing* لازم الوجود lauzimu'l'wujood. *Necessarily following* لزوم luzoom, لزم luzim, لزمت luzmut, لزامت luzaumut, لزمان luzmaun.

Necessariness لازمي lauzimé, واجبي vajibé, مهمت muhimmé. v. *urgency*.

Necessary لازم lauzim, لزم luzim, لزمت luzmut, لزمان luzmaun, واجب vajib, مهم muhimm, مقتضي muktuzé, ضروري zurooré, ملتزم multuzim, معتكد maatukid, واقع wauka. v. *requisite*. —*Necessary consequences* مقتضيات muktuzé-aut. *Necessary to be performed* or *paid* لازم الادا

lauzimu'l'ada, واجب الامتثال vajibu'l'imtisaul. *Necessary to be done over again* or *made up for, when not done right at first* واجب القضا vajibu'l'kuza. *Necessary to be preserved* لازم الوقا lauzimu'l'wuka. *Necessary to be obeyed* واجب الاتباع vajibu'l'ittibaa, لازم الانقياد lauzimu'l'inké-aud. *Commands necessary to be obeyed* فرمان واجب الامتثال furmauna vajibu'l'imtisaul. *Necessary to be esteemed, honoured,* or *respected,* لازم التكريم lauzimu't'tukreem, لازم الرعايت lauzimu'r'ra-é-ut, واجب النظر vajibu'n'nuzir. *Any thing necessary to be done* or *procured* لازمت lauzimut, حاجت haujut, مهمت muhimmut, مهمات muhimmaut, ضرورت zuroorut (plur. ضرورات zurooraut), شجن shujun (pl. شجون shujoon, اشجان ashjaun), رويت roo-é-ut, عارضت aurizut, اربت arbut, لدنت ludinnut, امر مقتضى amra muktuza, صارت sarrut (pl. صراير sura-ér, صوار sawwaur), داعيت da-é-ut, شكلا shukla, خواسته khausteh. ماربت ma-arubut (plur. مارب ma-arub), شقر shukr, وطير wuteer. *It is necessary* لازم است lauzim ast, لايق است la-ék ast, واجب است vajib ast, ضروري است zurooré ast. *Very necessary, most necessary* الزم alzum, اهم ahumm, اوجب awjub, مهمترين muhimtureen. *The most necessary business* اهم امور ahimma umoor, اهم مهام ahumma muhamm. *Things necessary for all men* ضرورات بشريت zurooorauta bushuré-ut.—*To be necessary* لازم شدن lauzim shoodun, لايق بودن la-ék boodun, واجب گشتن vajib gushtun, مهم شدن muhim shoodun. *To judge necessary* استيجاب كردن isteejaub kirdun. *A hand necessary to be cut off* دست واجب القطع dosta vajibu'l'kuta.

To necessitate or *make necessary* لازم كردن lauzim kirdun, التزام ساختن iltizaum saukhtun, قدر نمودن kudr numoodun, تقدير كردن tukdeer kirdun, ايجاب ساختن a-éjaub saukhtun, توجيب كردن toojeeb kirdun, جزم نمودن jezm numoodun. v. *to force, compel.*

Necessitated ملزوم mulzoom. v. *compelled.*

Necessitous محتاج muhtauj, حاجتمند haujutmund, مسكين meskeen, تنك دست tunk dost, نيازمند né-auzmund, ضروري zurooré, كدا guda, فقير fakeer. v. *indigent, poor.*—*Necessitously* حاجتمندانه haujutmundauneh, نيازانه né-auzauneh, بطور مسكين betoora meskeen, بر وجه تنك دست bur wujha tunk dost. v. *poorly, needily.*

Necessity, necessitousness تنك دستي tunk dosté, احتياج ihté-auj, نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, حوجا hooja, رويت roo-é-ut, كدايي gudaï-é, دردماندكي durdmaundugé, مسكنت meskinut, فقيري fakeeré, فقر fakr. v. *need, poverty, indigence.*—*Necessity (fatality, cogency)* قضا kuza, قضاي مبرم kuza-é mubrum, قضا و قدر kuza ou kudr, تقدير tukdeer, داعيت dau-é-ut. v. *fate.*—*(indispensableness, pressing occasion)* لزوم luzoom, لازمت lauzimut, اقتضا iktiza, تقاضى tukauzé, ضرورت zuroorut, ضرت zurrut, اضطرار iztiraur. v. *compulsion, force.*

The NECK گردن gurdun, گردان gurdaun, عنق unk, عنيق uneek (plur. اعناق é-anauk), رقبه rukbuh, يال é-aul, قصرت kusrut, كرد kurid, كوفجيان koofjé-aun, طلت tullut, طليت tullé-ut, طلات tulaut (plur. طلل tullul, طلي tulé), جيد jeed.—*Bound by the neck* گردان بسته gurdaun busteh. *Having the neck bound, and a broken heart* گردن بسته و دل شكسته gurdun busteh wa dilshakusteh. *Stretching out the neck (lofty, haughty)* گردن افراز gurdun efrauz, گردن فراز gurdun firauz, گردن كش gurdun kush. v. Vol. I. انتبا.—*Stretching out the neck to look at any thing* تطاول tutawul. *To seize by the neck* گردن گرفتن gurdun gooriftun, عنيق كردن aneek kirdun, تعنيق ساختن taaneek saukhtun. *Long necked* دراز گردن dirauz gurdun, ذو گردن دراز zu gurduna dirauz, عنقا anka, ذو جيد zu jeed, مسعار عنق musaar unk, اتلع atla, اسطون ustoon, اجيد ajeed, جيدا jeeda, اهيق aheek, بتع buta. *Having a short neck* كوتاه گردن kootah gurdun, ذو گردن قصير zu gurduna kuseer, مودون moudoon. *A pain in the neck* قصر kusur, قصرا kusra. *An ornament for the neck* گردن بند gurdun bund, قلاده kulaudeh. v. *necklace.*—*To lay down* or *bow the neck (to yield)* گردن نهادن gurdun nihaudun, انقياد نمودن inké-aud numoodun, تسليم ساختن tusleem saukhtun. v. *to submit.*—*To throw the arms about the neck* معانق كردن ma-anuk kirdun, معانقت نمودن ma-anukut numoodun, تعانق ساختن ta-annuk saukhtun. v. *to embrace.*—*The neck* or *orifice of the uterus* مهبل muhbul (plur. مهابل muhaubul).—*On the neck (at the heels)* على قفا ala kufa, پيوسته pivusteh, مقترن mukturin. v. *immediately.*—*To break the neck of any business (to prevent it)* منع كردن چيزرا muna kirdun cheezra.

A neckerchief چنبر گردن chumbura gurdun.

A necklace گردن بند gurdun bund, گلوبند guloobund, چنبر chumbur, چنبر گردن chumbura gurdun, زه بند zuh bund, زه خيار zuh khé-aur, قلادت kylaudut, عقد ykd (plur. عقود akood), تقصار tuksaur, تقصاره tuksaureh (pl. تقاصير tu-

kauſeer), علطت ultut, رناق runauk, طهل tumi, كلانه kulauneh, كرم kurm, وضح wuzh (plur. اوضاح awuzauh), مرسله murſuleh, مشخلبت muſhkhulbut, بازبج bauzeej, طوق tawk (plur. اطواق atwauk, نقرت fikrut (pl. نقرات fikaurut), فقر fikur, دوشاخه dooſhaukheh, متجد mutjid, طرف turf, شمس ſhums, خبلت khublut. v. *collar* and بزيم. — *Adorned with a necklace* مقلد mukullud, با قلادت اراسته ba kilaudut arauſteh, *To ornament with a necklace* متحلي كردن mutuhullé kirdun, محلي ساختن muhullé ſaukhtun, با كلوبند تزيين نمودن ba guloobund tuzeién numoodun. تطوق كردن tutawwuk kirdun.

A NECROMANCER جادوكر jaudoogur, ساحر ſauhir, نيرنج neerunj (pl. نيرنجات neeraunjaut), سحرباز ſuhrbauz, جاذو jauzoo, جادو jaudoo, بازور bauzoor, شعبد باز ſhaabid bauz, فالي faulé, فالكو faulgoo, فالكير faulgeer, طارق tauruk (plur. طراق turrauk, طوارق tuwauruk). v. *enchanter*, *ſorcerer*.—*A female necromancer* نيرت nei-érut. v. *ſorcereſs*.

Necromancy سحر ſihr, نيرك neeruk, فال faul (pl. فول fu-ul, افول afool), فالكوبي faulgooï-é, فالكيري faulgeeré, جادوبي jaudooï-é. v. *enchantment*.

NECTAR كوثر kawſir, لعل laal, تسنيم tuſneem. *Nectareous* كوثر مانند kawſir maunend, لعل اسا laal aſa, تسنيم شيرين tuſneem ſheereen.

A NECTARINE شفتالو ſhuftaloo, شفتالود ſhuftalood, شفتالوج ſhuftalooj, تفاح فارسي tuffauha farſé, فرسق firſik.

NEED تنك دستي tunk doſté, كدايي gudaï-é, مضايقت muza-ékut, ضرورت zuroorut, فقيري fakeeré, نيازمندي né-auzmundé, نياز né-auz. v. *poverty*, *neceſſity*, *want*, *indigence*.—(*exigence*, *preſſing occaſion*) لزوم luzoom, ضرورت zuroorut, لازمت lauzimut, اقتضا iktiza, تقاضي tukauzé.

To NEED محتاج شدن muhtauj ſhoodun, احتياج داشتن ihté-auj dauſhtun, كم بودن kum boodun, لازمت يافتن lauzimut é-aftun. v. *to want*.

Needful لازم lauzim, واجب vajib, ملتزم multuzum, مقتضي muktuzé. v. *neceſſary*.—*Needfully* لازمانه lauzimauneh, التزاما iltizaman. v. *neceſſarily*.—*Needfulneſs* لازمت lauzimut. v. *neceſſity*.

Needily نيازانه né-auzauneh, حاجتمندانه haujutmundauneh, نقيرا fakeeran, با درماندكي ba durmaundugé, مسكينا meskeenan, مفلسانه mufliſauneh, با احتياج ba ihté-auj. — *Neediness*, مسكنت meskinut درمندي durdmundé. v. *need*.

A NEEDLE ابرت ibrat (pl. ابر ibar.), سوزن ſoozun. *A packing-needle* كندوز kundooz, كندوزه kundoozeh, مسلت muſullut, سراد ſuraud. v. توشيم and مسرد.—*A needle-maker* or *ſeller* سوزنكر ſoozungur, ابري iburé, ابار ibbaur. *Sharp as a needle* ابري iburé. *A needle-caſe* ميبار meebaur (pl. ميبارت meebaurut), زنيله zuneeleh, ابرت دان ibrut dan, تل tull. *The eye of a needle* سغار ſufaur, سوراخ سوزن ſooraukha ſoozin. v. under *eye*, p. 686. — *A puncture with a needle* ابر abr. *The magnetic needle* خبره نامه khubreh nameh. *Needle-work* نقش nukiſh, نقشبندي nukiſhbundé, طراز tirauz. v. *embroidery*.

NEEDLESSLY بلا لازمت bila lauzimut, نا لازمانه na lauzimauneh, بي اقتضانه bé iktizauneh. v. *unneceſſarily*.—*Needleſſneſs* عدم لازمت adum lauzimut, عدم اقتضا aduma iktiza.

Needleſs نا لازم na lauzim, غير ملتزم ghire-multuzim, بي ضرورت bé zuroorut, نا ضرور na zuroor, نا مقتضي na muktuzé. v. *unneceſſary*.

Needs لازمانه lauzimauneh, لا جرم la jurm. v. *neceſſarily*.—*It needs muſt* (*it is neceſſary* or *proper*) لازمست lauzimaſt, واجب است vajib aſt, لايق است la-ék aſt.

NEEDY محتاج muhtauj, كدا guda, حاجتمند haujutmund, تنك دست tunk doſt, ضرورت zuroorut. v. *indigence*, *neceſſity*, *poverty*.

NE'ER هيچ heech, اصلا aſlan. v. *never*.

Nefarious. v. *wicked*, *deteſtable*.

NEGATION رد كلام rudda kulaum, انكار inkaur, منكر munkir, نفيان nufé-aun. v. *denial*.

Negative نفي nufé, نافي naufé, منفي munfé, منفيت munfé-ut, انكار ساز inkaur ſauz. *The negative imperative*; alſo *the negative attribute in logick* نفي nufé.—*A negative* نفي nufé, انكار inkaur. *A negative particle* حرف نفي hurfa nufé, ادات منفي adauta munfé.

Negatived منفي munfé, منكر munkur, منكور munkoor, محروم muhroom.

Negatively با نفي ba nufé, با انكار ba inkaur, منفيانه munfé-auneh, بروجه نافي bur wujha naufé, بي تعاريف bé taareef.

To NEGLECT غفلت كردن ghuflut kirdun, اغفال ساختن ighfaul ſaukhtun, ظهور كردن zuhoor kirdun, اهمال نمودن ihmaul numoodun, مساهل شدن muſauhil ſhoodun, غافل بودن ghaufil boodun, فوت كردن fout kirdun, تكاهل نمودن tukauhil numoodun, تغابن ساختن tughaubin ſaukhtun. v. *to forget*.

Neglect, *negligence*, اهمال ihmaul, خطا khuta, فوت fout, كاهلي kauhilé, غفل ghufl, غفلت ghuf-

lut, مساهلت musauhilut, مسامحت musaumuhut, تکاهل tukauhil, تساهل tusauhil, تغافل tughaufil, تهاون tuhawun, عدم تقيد aduma tukei-ud. v. *carelessness*, *forgetfulness*; *contempt*, *scorn*.

Neglected مغفول mughfool, فراموشيده furaumooshédeh, منسي munsé, ناسي nausé.

Neglectful, *negligent* مهمل muhmil, کاهل kauhil, نا مشغول na mushghool, اغفال ighfaul, غافل ghaufil, تغفل tughuffil, متساهل mutusauhil, متسامح mutusaumih, ساهي sauhé, مساهل musauhil, تغابن tughaubin, تغازي tughauzé, تغاطس tughautis, تغبيب tughbeeb, پرواش purwaush, متکاسل mutukausil, غبي ghubé, سرف surf, سهوان suhwaun, فرناس furnaus, لانه launeh, رفل rufl, مرجل murjul. v. *careless*, *forgetful*; also *contemptuous*, *scornful*.—*To be* or *become negligent* غافل شدن ghaufil shoodun, کاهل گشتن kauhil gushtun, متکاسل شدن mutukausil shoodun. v. *to neglect*.

Negligently با اهمال ba ihmaul, بي اشتغال bé ishtighaul, اهمالا ihmalan, غافلانه ghaufilauneh, کاهلانه kauhilauneh, غفلة ghuflutan. v. *scornfully*.

To NEGOTIATE معامله کردن ma-amleh kirdun, مصلحت ساختن musluhut saukhtun, تجارت کردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur saukhtun, کار وکسب کردن kaur ou kusb kirdun, شرط نمودن shurt numoodun, عهد زدن ahd zudun. v. *to treat*, *traffick*.— *To negotiate a treaty* عهد و پيمان جانبين اراستن ahd ou peimauna jaunibeen araustun, معاهده ساختن maahudeh saukhtun, عقد نمودن akd numoodun. *To negotiate a treaty of peace* صلح و صلاح عقد کردن sulh ou sulauh akud kirdun, مصالحت ساختن musaulihut saukhtun, ملايمت کردن mula-émut kirdun.

Negotiated مصالحت ساخته musaulihut saukhteh, از عهد و پيمان اراسته uz ahd ou peimaun arausteh.

Negotiation معامله ma-amleh, مصلحت musliihut, تجارت tujaurut, بازاري bazauré, عقد akud, عهد ahd, شرط shurt, مبايعت muba-é-at.

Negotiating معامله ساز ma-amleh sauz, عهد و پيمان نصب کنا ahd ou peimaun nusb koona.

A negotiator ميانداز mei-andaur. v. *mediator*, *ambassador*.

A NEGRO زنکي zangé, روسياه roosé-ah, روسيه roosé-uh, هندي hindé, هندو hindoo, هند hind, هندوي hindoo-é, حبشي habashé, حبشت habashut, عبش abash, حامي haumé, لوبت loobut, لوبي loobé, عطلس atlas. *Negroes* احابش ahaubish, حبشان habashaun, سودان sowdaun.

To NEIGH صهيل کردن suheel kirdun, شخوليدن shukhoolédun, زنويدن zinawédun, زنوييدن zunooï-édun, تحمحم کردن tuhumhum kirdun, جلبدت زدن julbudut zudun.

Neigh, *neighing* صهيل suheel, صهال suhaul, جلبدت julbudut, وشنه wushneh, تحمحم tuhumhum, شنه shuneh, هطهطه hut-huteh, داعيت da-aï-ut, شيه shé-uh, شيهه shé-uheh, ردم rudum.

A NEIGHBOUR همديوار humdeewaur, همجوار humjuwaur, همسايه humsa-éh, جار jaur, مجاور mujawur, مولي moula (plur. موالي muwaulé), خليط khuleet. *Neighbours* همديواران humdeewauraun, جيران jeeraun, همسايگان humsa-égaun, اجوار ajwaur.

To neighbour (*be contiguous*) نزديک بودن nuzdeek boodun, متصل شدن muttusul shoodun, قريب بودن kureeb boodun, ملاصق شدن mulausuk shoodun.

Neighbourhood نزديکي nuzdeeké, قرب kurb, قريبت kureebut, جوار juwaur, تجاور tujawur, مجاورت mujawurut, همديواري humdeewauré, همجواري humjuwauré, همسايگي humsa-égé, مجتوار mujtuwaur, ال aul, جاري jauré. — *A stranger in the neighbourhood* جار جنب jaura junub. —*Neighbouring houses* جاري بيت بيت jauré beit beit, خانه همسايه khauneha humsa-éh.

Neighbourly, v. *kind*, *friendly*, *social*.

NEITHER نه neh, و لا wa la, و نه wa neh. *Neither one nor the other* نه يک نه دگر neh eek neh digur. *Neither long nor short* وسطي wusuté. *Neither more nor less* همين humeen. *They have neither feet to fly nor hands to fight* نه گريزرا پاي قدرت و نه ستيزرا دست طاقت اند neh gureezra pa-é kudrut, wa neh siteezra dosta taukut and. v. *nor*.

NENUPHAR (*water lily*) نيرفر neerufur.

NEPHEW اودر awdur. (*a brother's son*) برادر زاده buraudur zaudeh, پسر برادر pusura buraudur, اودر awdur.—(*a sister's son*) خواهر زاده khauhir zaudeh, پسر خواهر pusura khauhir, همشيره زاده humsheereh zaudeh, مولي mowla (plur. موالي muwaulé).

A NERVE عصب asub (plur. عصبت asubut), پي pei, حبل hubl, حبل العتق hublu'l'autuk, عقبت akubut, اکيخ akheekh. *To strain every nerve* کاويدن kawédun, تافتن tauftun, کرسيدن kursédun, پوشکردن pooshkirdun. v. *to employ every endeavour*.—*Nerveless* (*without strength*) بي توان bé tuvvan, غير قدرت ghire-a kudrut, بي قوت bé kuwwut. v. *powerless*.

Nervous (strong in the nerves) معصوب maasoob, پهلوان pihluvaun. — (*having weak nerves*) ذو عصب ضعيف zu asuba za-éf.

A NEST اشيان ashé-aun, اشيانه ashé-auneh, لانه launeh, نشيم nusheem, نشيمن nusheemun, وكر wukr, وكرت wukrut (plur. اوكار awkaur, وكور wukoor), وكن wukin, بخج bukh-huj, وكنت wuknut, الانه alauneh, كابوك kaubook, عش ushsh, عشعش ushaash, افحوص afhoos, تمرد tumurrud, وقنت wuknut. *A hen's nest* كابوك kaubook, *A dove's nest* قرمس kurmus. كابليج kaubleej. *A scorpion's nest* تلج tulj. *To build a nest* اشيانه كردن ashé-auneh kirdun, لانه ساختن launeh saukhtun, توكر كردن tuwwukkur kirdun, مدثن نمودن mudussun numoodun.

To NESTLE در اشيانه رفتن dur ashé-auneh ruftun. v. also *to cherish*. — *A Nestling (bird taken from the nest* مرغچه از اشيان گرفته murughché uz ashé-aun goorifteh, طيرچه teercheh.

A NET دام daum, شاصرت shausirut, حبالت hubaulut (plur. حبايل huba-él), ربط rubaut, ملموت mulmoot, كصيصت kuseesut, هزارخانه huzaur khauneh. *A fishing net* شبكت shubukut, نشبيل nushbeel, شص shuss, شصت shust, بياحت bé-auhut. *A fowler's net* شركت shurkut, طرقت turkut, مجزفت mujuzfut, كفت kuffut, شرعت shuraat. *A hunter's net* كابول kaubool, مصلات muslaut (plur. مصالي musaulé), مصيد museed (plur. مصايد musa-éd). *A net for holding grass* شبكان shubkaun. *To catch in a net* با دام گرفتن ba daum gooriftun در شاصرت گير كردن dur shausirut geer kirdun, محتبل ساختن muhtubil saukhtun.—*The netting of a ship*, تغس جهاز kufusa jahauze, تغس المركب kufusu'l'murkub.

Nether, v. *lower*.—*Nethermost*, v. *lowermost*.

A NETTLE گزنه guzuneh, گزنه guzshuneh, استغان istifaun.

To nettle (irritate) اغضاب كردن ighzaub kirdun, ازردن azurdun, ازار زدن azaur zudun, جفا ساختن jufa saukhtun. v. also *to sting*.

NET-WORK شباكت shubaukut. *Made of net-work* شبك shubuk. *A net-work veil (worne by eastern women)* شبكت shubukut, كلوته kulootuh. *A pavilion, curtains, &c. of net-work for keeping off flies* جلباب julbaub.

NEVER هيچ heech, هيچ زمان heech zumaun, هيچ يك زمان heech eek zumaun, وجها من الوجوه wujha minu'l'wujooh, هرگز hurguz, اصلا asla, ابدا abdan, عمرا umra, قطعا kutaa, لا la, لن lan, پنيز puneez, پنين puneen. *Never so little* اين قدر ein kudr. *It never entered into the heart of man* لا خطر علي قلب الناس la khatara ala kulbu'n'naus, لا خطر علي قلب بشر la khatara ala kulba bushur. *Ground never ploughed* زمين مظلومت zumeena muzloomut. *Never hereafter, never again* هرگز دگر hurguz digur, هيچ من بعد heech min baad, هرگز بعد از اين hurguz baad uz ein. *Never ending* ابد الاباد abdu'l'abaud. v. *eternally*.—*Never fading* هر دم تازه hur dum tauzeh, حي لا يموت hei-é la yamoot, حي العالم hei-é-u'l'aulum. *May it never fail* لا زلا la zala.

Nevertheless نهايت niha-é-ut, نهايتي niha-é-uté, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, بل bel, بلكه belkeh, اما emma, اكنون aknoon, مع كل هذا maa kulla haza, لكن lakin, ليك leik, ليكن leikun, ولكن walakin, مع هذا maa haza, وليك wuleek, و الا wa illa, اما emma, هنوز hunooz.

NEUTER, *neutral (indifferent, of no side or party)* ناجانبدار na jaunibdar, بي جانبداري bé jaunibdaré, بي ميل bé meil, درحال ميانه dur haula mei-auneh. — (*neither good nor bad*) نا نيك نا بد na neek na bud, نا صالح نا طالح na saulih na taulih.—*A neuter, neutral* اهل نا جانبداري ahla na jaunibdaré, مرد نا نيك نا بد murda na neek na bud, صاحب ناصالح نا طالح sahib na saulih na taulih.

Neutrality عدم جانبداري aduma jaunibdaré, حال ميانه haula mei-auneh, عدم ميل aduma meil, عدم صلاح عدم طلاح aduma sulauh aduma tulauh.

Neutrally بلا جانبداري bila jaunibdaré, در حال ميانه dur haula mei-auneh, بطور نا نيك نا بد betoora na neek na bud, بر وجه نا صالح نا طالح bur wujha na saulih na taulih.

NEW نو now, نو زاده now zaudeh, نو رسيده now russedeh, نو رس now rus, جديد judeed, تازه tauzeh, نو پيدا now peeda, نو خاسته now khasteh, طريف tureef, طري turé, طارف taurif, حديث hudees, حادث haudis, ورث wuris, بدع buda, بديع budé-a. v. *fresh*, *rare*, *wonderful*.—*The new moon* ماه نو mah now, هلال hulaul. v. under *moon*.—*The new year* نوروز nowrooz, نو روز حمل now rooza huml, خزان khurzaun, نو بهار now behaur. *New wine* نوباده nowbaudeh, باده نو badeha now, شيره sheereh, شيره شراب sheereha shuraub, شيره انگور sheereha angoor. *A rare, new invention* or *publication, any thing new, rare, wonderful*, نو اورد now awurd, نوباوه nowbaweh, نوبر nowbur, مبدع mubda, متبدع mutubudda, تبدع tubudda, حدث hudis, احداث ihdaus, مستحدث mustuhdus, نادرت naudirut (plur. نوادر nuwaudur), چرنك churunk, مهتجل muhtujul, بديعت budé-aut, بدع buda, بدعت bu-

da-aat, حدث huds, ربان rubbaun. v. *novelty.*— *Saying* or *doing any thing new* تحديث tuhdees. *Produced* or *related as new* تحدث tuhuddus. *Considering as new* مستطرف mustutrif. *To say any thing new* مجدد كردن نويدن now-édun, mujuddid kirdun. *To give any thing new* اطراف كردن itrauf kirdun. *To make new* تجديد و مرمت ساختن tujdeed ou murummut saukhtun. v. *to renew, repair.*—*To put on new clothes* تجديد لباس نمودن tujdeeda libaus numoodun.

New blown نو شكفته now shakufteh. *A new blown rose* غنچه نو شكفته ghuncheha now shakufteh.

Newfangled (fond of novelty) نوي جو now-é joo, راغب مبدع raughiba mubda, احداث خواه ihdaus khauh, نو اورد انديش now awurd andeesh. — *Newfangledness* نو جويي now jooï-é, نو اورد انديشي احداث خواهي ihdaus khauhé, now awurd andeeshé.

Newly مجددا mujuddan, از نو uz now, طارفا taurifan, بطور نو زاده betoora now zaudeh. *Newly acquired, discovered,* or *produced* نو پيدا nowpeeda, طارف taurif, طريف tureef. *Newly planted* نو اجسته now ajisteh, نوجسته nowjisteh. *Newly made* نو ساخته now saukhteh, حديث hudees, نو ايين now aï-én. *Newly born* نو زاده now zaudeh. *Newly sprang up* نو رس now rus, نو رسته now rusteh, نو رسيده now rusédeh, نو خيز now kheez, نو خواسته now khausteh.

Newness نوي now-é, تازگي tauzugé, نو پيدايي now peedaï-é, طراوت turawut.

News خبر khubr, اخبار akhbaur, خبور khuboor, خبرداري khubrdauré, پيام pei-aum, پيغام peighaum, اوازه جديد awauzeha judeed, اگاه agauh, اگاهي agauhé, حقيقت hukeekut, وقوف wukoof, حديث hudees, احاديث ahaudees, حوادث hawaudis, حادثت haudisut, حادثات haudisaut, حداثت hudausut, حوادث روزگار hawaudisa roozigaur. *Good news* مژده muzshdeh, مژدها muzshdeha, بشارت bushaurut, بشارات bushauraut, بشاشت bushaushut, نويد naweed. *To bring* or *anounce good news* مژده اوردن muzshdeh awurdun, مژدها دادن muzshdeha dadun, بشارت كردن bushaurut kirdun, تبشير نمودن tubsheer numoodun. *The messenger of good news* مژده فرماي muzshdeh furma-é, بشارت رسان bushaurut russaun, بشير busheer, مشتجي mushtujé, مژدهي muzshduhé. *A present to a messenger for good news* نويد naweed. — *Bad news* خبر فنا khubra funa, خبر وحشت اثر khubra wuhshut asr, احاديث شوم ahaudeesa shoom, حوادث نا مسعود hawaudis na musa-ood. *The first relators of bad news* چاو چاو chaw chaw, خبر فنا اور khubra funa awur. *False news* ارجاف arjauf, خبر فريبنده khubra furrabindeh, پيام بي حقت peiauma bé hukkut, سروا surwa. *A news paper* خبر نامه khubr nameh, اخبار كاغذي akhbaur kaughudé. *A news monger* خبرجو khubr joo, خبر پژوه khubr puzshooh, خبر گير khubr geer, باشير bausheer. *To listen to news* اخبار شنيدن akhbaur shunédun. *To bring* or *relate news* خبر اوردن khubr awurdun, احاديث بردن ahaudees burdun, حوادث نمودن hawaudees numoodun, خبر دار كردن khubr dar kirdun, اخبار گفتن akhbaur guftun, اگاهانيدن aghanédun, اگاه دادن agauh dadun, پيام اوردن pei-aum awurdun.

A NEWT خنار khunaur, وارخ waurukh. v. *lizard.*

NEXT (*very near*) نزديكترين nuzdeektureen, نزديك nuzdeek, بسيار نزديك bisse-aur nuzdeek, پيوسته pivusteh, اقرب akrub, ملاصق mulausik. v. *neighbouring.* — *The next house* خانه همديوار khauneha humdeewaur. *The next of kin* مقربين mukrubeen, مقربون mukruboon, خويشان kha-é-shaun. *Next* (*then, after which*) از اين پس uz ein pus, پس pus, پس انگاه pus angauh, زان پس zaun pus, از ان جا uz aun ja, بعد از اين baad uz ein, بعده baadahu, من بعد min baad, في ما بعد fi ma baad, بعد اليوم baadu'l'é-oom, من الان min alaun, غب زا ghubba za, و بعد wa baad.— (*immediately following*) عن قريب aan kureeb, علي الفور ala'l'four, عن قريب الزمان an kureebu'z'zumaun. بلا تواني bila tuvvauné, مقترن mukturin, در اين نزديك dur ein nuzdeek, اينده a-éndeh, اخر akhir, ديگر deegur, دگر digur.—*Next year* سال اينده saula a-éndeh, سال دگر saula digur.

NIB (*beak of a bird*) منقار minkaur. v. *bill.* —*The nib of a pen* نوك خامه nooka khaumeh, سر قلم sura kalam.— *Nibbed* ذو منقار zu minkaur, نوك دار nook dar.

To NIBBLE پايه پايه دنديدن pa-éh pa-éh dundédun, درجه بدرجه جليدن durjeh bedurjeh julédun, اندك اندك اكل كردن anduk anduk akl kirdun, لس ساختن luss saukhtun, قرمان كردن kurmaun kirdun, قرض ساختن kuriz saukhtun. v. also *to cavil, censure.* — *A nibbler* اندك اندك اكل گر anduk anduk akl gur.

NICE (*accurate*) پرداخته purdaukhteh, پرداخت purdaukht, نكته پيوند nukteh pivund, دقيق dukeek, ذو دقت zu dikkut, ساز كار sauz kaur, سزا suza, پر كار pur kaur. v. *exact.*—

(*squeamish*) بيزار و نغور نما beezaur ou nufoor numa منش زن munish zun.—(*supercilious*) خانف khaunif, استنكاف istinkauf, مستغني mustughné, سر در هوا fur dur hawa, خود بين khood been, خود راي khood ra-é, خود سر khood fur. v. *fastidious*.—(*exquisite, delicious*) صافي saufé, نفيس nufees, نفيست nufeesut, بديع budé-a, شري shuré, نازك nauzik, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen. v. *refined, delicate*.—*A nice distinction* نكته nukteh. *To make nice distinctions* نكته كرفتن nukteh gooriftun.

To be nice (*accurate*) سازكار بودن fauzkaur boodun, پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, نكته پرداز بودن nukteh purdauz boodun.—(*to be fastidious*) خانف بودن khaunif boodun, مستغني شدن mustughné shoodun.—(*to be exquisite*) صافي بودن faufé boodun, نفيس شدن nufees shoodun, نازك بودن nauzik boodun, ظرف شدن zurf shoodun.—(*to nauseate*) بيزار و نغور شدن beezaur ou nufoor shoodun, منش زدن munish zudun, منشيدن munshédun.

Nicely (*accurately*) با پرداخت ba purdaukht, با دقت ba dikkut. v. *exactly*.—(*fastidiously*) خانفانه khaunifauneh.—(*exquisitely*) صافيانه faufé-auneh. (*squeamishly*) با بيزار و نغور ba beezaur ou nufoor.

Niceness, nicety (*accuracy*) پردازي purdauzé, پرداخت purdaukht, سازكاري fauzkauré, دقت dikkut. v. *exactness*.—(*squeamishness*) منش munish, نفرين nufreen, استكراه istikrauh, ابا iba, كره kurh.—(*exquisiteness*) صفا fufa, ذوق zook, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut. v. *delicacy*.—*Niceties* (*exquisite dishes*) نفايس nufa-és, نفايس بها nufa-éfa buha, طعوم ta-oom.—*To hunt after niceties* طعم كردن ta-am kirdun.

A NICHE (*place for a statue*) بت كاه but gah, صنم جا funum ja, صورت جايكاه foorut jaïgah. v. شرفات.

A NICK كز guz. v. *notch*.—*In the nick of time* با وقت و زمان ba wakt ou zumaun, با زمان ba zumaun, للوقت li'l'wakt, بوقتها bewaktuha, لوقته liwaktihi, با محل ba muhull.

To nick كز كردن guz kirdun. v. *to notch*.—*To nick the time* وقت و زمان كرفتن wakt ou zumaun gooriftun, با زمان كردن ba zumaun kirdun.

A NICKNAME نزب nuzb, نبز nubz (plur. انباز ambauz), لقب lukub. *To nickname* نام كشيدن naum kushédun, انباز دادن ambauz dadun.

A NIECE (*brother's daughter*) دختر برادر dokhtera buraudur, دختر برادر زاده dokhtera

buraudur zaudeh, دوخت دادر dokhta dadur, بنت الاخ bintu'l'ukh.—(*a sister's daughter*) دختر خواهر dokhtera khauhir, دوخت خاهر dokhta khauhir, بنت اخت binta ukht.

A NIGGARD صاحب تنك دستي fahib tunk dosté, طمعكار tumakaur, ورغ wurugh, صاحب ناكسي fahib naukufé, اهل طمع ahla tuma. v. *miser*.—*Niggard, niggardly* تنك دست tunk dost, بي جومردي bé joomurdé, غير بذول ghire-a buzool, بلا مكرمت bila mukrumut, طمعكار tumakaur, ناكس na kus, هجرس hujrus, لوع luwa, لييم lei-ém, بخيل bukheel, خسيس khusees, كفاع kuffaa, لوم loom, لامان laumaan, مكرز mukurruz. v. *avaricious*.—*Niggardliness, niggardness* تنك دستي tunk dosté, طمعكاري tumakauré, بخل bukhul, لوم loom, ناكسي naküfé, عدم بذل aduma buzl, خسيست khusfesut. v. *avarice*.

NIGH نزديك nuzdeek, نا دور na door, غير بعيد ghire-a ba-éd, قريب kureeb. v. *near*.—*To draw nigh* نزديك امدن nuzdeek aumudun, مقرب كردن mukrib kirdun, داني رفتن dauné ruftun. v. *to approach*.—*Nigh, nighly*, v. *near, nearly*.

NIGHT شب shub, ليل leil, ليلت leilut (plur. ليال lé-aul, ليايل lé-au-él, ليالي léaulé,), طفل tifl, شو shuv, حجاب hijaub. *Night and day* شب و روز shub ou rooz, شبا روز shuba rooz, ليل و نهار leil ou nihaur, عقبت ukbut, ملوان mulwaun, الممنن almumunnauni, دايبان da-ébauni, عصران afrauni, اجدان ajuddauni, اصرمان afrumauni, اردان arrudauni. *A day and night's rain* باران شبا روز barauna shuba rooz. *Last night* دوشينه شب doosheeneh shub, ديكشب deekshub, دوش doosh, پرندوش purundoosh, پرندوشه purundoosheh, پرندون purundoon. *A dark night* شب ديجور shuba deejoor, شب تاريك shuba tareek, شب ظلمت اندود shuba zulmut andood, ليل ليال leila lé-aul, دعبوب daboob, ليل الليل leilu'l'leil, ليلة ليلا leiluta leila. *A moon-light night* بدرشب budrshub, قمرت kumrut, قمرا kumra, مقمر mukmir, مقمرت mukmurut, ماهه mauheh, ابن ثمير ibnu fumeer. *The wedding night* ليل تعريس leila taarees, ليلت زفاف leiluta zufauf. *Of one night's duration, sufficient for one night* يكشبه eekshubeh, يكشبه eekchubeh. *One night, on a certain night* شبي shubé, بعض الليالي baazu'l'lei-aulé. *The vicissitude of day and night* طور ليل و نهار toora leil ou nihaur, دور كردون dowra gurdoon. *The middle of the night* نصف الليل nusfu'l'leil, جوش joosh. v.

midnight.—*A festival or rejoicing night* شبچه shubcheh, شبچك shubjuk, سده suduh, سذه suzuh, سذق suzuk. *A watch of the night* جوشوش jooshoosh, هزيع huzé-a, هدا huda, هدو hudoo, عنك anuk, وهن wuhun, كسا kusa, دهل duhl, دلجه duljeh, مهدا muhda. *The first watch of the night* عتمت atmut, عشي ashé, عشا asha, شبانگاه shubaungah, شبانگام shubaungaum, سواع suwa. *The first and last watches of the night* سقط sukut. *The third watch of the night* ثلث ليل sulsa leil. *The last part of the night, just before dawn* بلجت buljut, بلجت الصبح buljut-u's'subuh. *An hour of the night* طبيق tubeek, وقت الليل waktul'l'leil, هتا huta, تني suné. v. ملا—*The night-time* شباشب shubashub. *In the night time* در شب dur shub, ليلا leilan. *To night* امشب imshub, هذا الليل haza'l'leil. *The lamp of the night* (*a carbuncle*) شبچراغ shubchuraugh. *Seeing badly at night* شبست shubust, شپشت shupusht, شبكرت shubkurut. *A place for penning sheep by night* شبگاه shubgah. *Working* or *travelling in the night-time* شبگير shubgeer, شبرو shubrou. *An invasion, attack,* or *surprize by night* شبيخون shubeekhoon, شبگير shubgeer, شبكن shubkun, بيات bei-aut. *To attack,* also *to travel by night* شبكن زدن shubkun zudun, شبگير كردن shubgeer kirdun, شبيخون ساختن shubeekhoon saukhtun, بيات نمودن bei-aut numoodun. *One night* (*the space of one night*) شبه shubeh, يك شبه eek shubeh. *Two nights* دو شبه doo shubeh. *Three nights* سه شبه seh shubheh, &c.—*The nightingale* or *any animal that sings* or *chirps by night* شبگير shubgeer.

A NIGHTCAP شبكلاه shubkulauh.

NIGHT-DEW شبنم shubnum. v. *dew.*

NIGHT-DRESS شبرم shubrum, شبانه shubauneh, شبي shubé, شبستان shubistan, شب پوش shub posh, جامه خواب jammeha khaub.

NIGHTED با ظلمت اندوده ba zulmut andoodeh. v. *benighted, dark, black.*

NIGHT-FARING شبرو shubrou.

NIGHT FIRE شب تاب shub taub.

A NIGHT FLY چراغ واسه churaugh wauseh, چراغ پره churaugh pureh. v. *moth, butterfly.*

A NIGHTGOWN جامه شب jammeha shub, عطاف ytauf.

A NIGHTINGALE بلبل bulbul, عندليب anduleeb, عندليل anduleel (pl. عنادل anaudil), هزار huzaur, هزار اواز huzaur awauz, هزار اوا huzaur awa, هزار دستان huzaur dustaun, هر اواز hur awauz, افتاده بلبل uftaudeh bulbul, صفرد sufrud. نغر nughr (pl. نغران nughraun), ببغا bubugha, فتال futtaul, زندوان zindiwaun, زندواف zindiwauf, زهراب zuhraub, زهرابي zuhraubé, بلبل سحري bulbula suhré, صفرد sifrud, ابو المليح abu'l'muleeh. *The sweet-singing nightingale* ببغاي شيرين ادا bubugha-é sheereen ada, عندليب خوش الحان anduleeb khoosh elhaun, بلبل هزار دستان bulbul huzaur dustaun, بلبل نازك ادا bulbul nauzik ada.

NIGHTLY در شب dur shub, شبي shubé, ليلا leilan.

NIGHTMARE ضاغوط zaughoot, كابوس kauboos, فرنج furunj, فرنجو furunjoo. v. *incubus.*

NIGHTSHADE انكور سك angoora sug, عنب الثعلب ymbu's'saalub, سكنكور sugnigoor, انكور روباه angoor roobauh, سپنكور sipingoor, داربرين daurbureen, داربزين daurbuzeen, داردوست daurdoost, ثلثلات sulsulaut, حيكلت heikulut, حيهلت heihulut, حره hyreh, حردب hirdub, ربزق rubzuk, زغار zughaur, افانيت afané-ut, كاكنج kaukunj, كاكنه kaukuneh, جوز المرج joozu'l'murj.

NIGHT-SHINING شب تابان shub tabaun.

The NIGHT-TIME شبگاه shubgah, شنگاه shungah, شنگا shunga. *To rise in the night-time* شبخيزي نمودن shubkheezé numoodun, شبگير كردن shubgeer kirdun. *To make an attack in the night-time* شبكن زدن shubkun zudun, شبيخون كردن shubeekoon kirdun, شبگير ساختن shubgeer saukhtun.

NIGHT-WALK شبكرد shubkird, شبرو shubrou, مشي الليل mushé-u'l'leil.—*A night-walker* اهل شبكرد ahla shubkird, شبرو shubrou.

NIGHT-WARBLING شب ادا shub ada.

NIGHTWARD نزد شب nuzda shub, عند الليل yndu'l'leil.

A NIGHT-WATCH (or *guard*) شبرو shubrou, حارس الليل haurisu'l'leil, پاسبان شب pausbauna shub. v. also *a watch of the night.*

NIGRESCENT سياه كش sé-ah gush. *Nigrification* سياه ساز sé-ah sauz.

NIL (*sparks of brass which fly off in melting*) اهنج ahunj.—*To nil,* v. *to refuse.*

To NIM دزديدن duzdédun. v. *to steal.*

NIMBLE تيز taze, تيز كار tauze kaur, چست chust, چالاك chalauk, تيز دست taze dost, تيز گام taze gaum, تير رو taze rou, بادپا baudpa, لامان laumaun, رشيق rusheek, رشيقت rusheekut, خفيدد khufeedud, خيفان kheefaun, شخشحت shuhshuhut, زريز zureez, روح rawh, ملسي mulsé, معوج ma-ooj, زود رو zood rou,

باد رو تند tund rou, باد عنان baud ynaun, باد رفتار baud ruftaur, بهزر buhzur, حوزي hoozé. v. *swift, active, clever, expeditious.*

Nimbleness تيزي tazé, تيز كاري taze kauré, چستي chusté, چالاكي chalauké, تيز كامي taze gaumé, شهامت shuhaumut, زودي zoodé, ضرب zurb, سرعت suraat, تند روي tund rouvé, v. *quickness, activity, speed.*

Nimbly تيز taze, تيزانه tazauneh, زود zood, برو جه تند رو bur wujha tund rou, سريعا suré-an, بطور باد پا betoora baud pa. v. *quickly, actively, speedily, swiftly.*

NINCOMPOOP احمق ahmuk. v. *fool.*

NINE P نه nuh, A تسع tisa, تسعة tisaat. *The nine heavens* نه طاق nuh tauk. — *Ninefold* P نه تا nuh ta, A تسعة اصعاف tisaata asaufi. —*Ninescore* P صد هشتاد sud hushtaud, A ثمانون و ماية samanoona ou ma-ét.—*Nineteen* P نوزده noozduh, A تسعة عشر tisaata ashara.—*The nineteenth* P نوزدهم noozduhum, A تاسع عشر tasi-a ashara. — *The ninetieth* P نودم nuvadum, A تسعون tissoona. — *Ninety* P نود nuvad, A تسعون tissoona. — *The ninth* P نهم nuhum, A تاسع tasia, تاسعت tasiat.

A NINNY, *ninny-hammer* احمق ahmuk, هرزه كوي hirzeh gooï, بيراي bé-raaï. v. *fool.*

To NIP (*pinch with the nails*) با چنك كرفتن ba chunk gooriftun, چنكال زدن chungaul zudun, پنچ زدن punch zudun, پنجشيدن punjushédun, مدغدغ كردن mudighdigh kirdun, بخسيدن bukhsédun, بزيدن buzédun. (*to bite*) با دندان كير كردن ba dundaun geer kirdun, كزيدن guzédun. (*to blast*) با سرما برد كشتن ba surma burud kooshtun, با صر اتلاف كردن ba sirr itlauf kirdun, برود زدن burood zudun. (*to vex, taunt*) ازار كردن azaur kirdun, اضطراب نمودن iztiraub numoodun, رنج دادن runj dadun, طعن زدن taan zudun, طنز ساختن tunz saukhtun. v. *to satirize, ridicule.*

A nip (*with teeth* or *fingers*) با چنك كير ba chunk geer, چنكال chungaul, چنكل chungul, دندان كير dundaun geer, مدغدغ mudighdigh, نشكنج nushkunj. (*a blast* or *blight*) سرما برد surma burud, صر sirr. (*a sarcasm*) طعن taan, طنز tunz, ازار azaur. v. *taunt.* — *A nipper.* v. *satirist.* — *Nippingly*, v. *satirically.* — *Nippers* اهنج ahunj, موچينه moocheeneh. v. *pincers.*

The NIPPLE بستان bistaun, پستان pistaun, حلمت hilimut, كده kuduh, سعدانت saadaunut, اسحم as-hum, خرك khurk. v. *breast, teat, dug.*—*To suck the nipple* بستان حجم كردن bistaun hujim kirdun.

A NIT سركه surkeh, سپشچه supushjeh, حمك humuk, سپشه supsheh, سپش supush, شپش shupush, رشت rusht, رشكه rushkeh. — *Nits* صغاب sughaub, بنات الدرور benautu'd'-duroor, صيباب seebaub, صواب suwaub.

Nitency, v. *lustre.*—*Nitid*, v. *bright.*

NITRE بوره booreh, بوره ارمني booreha armeni, بوره زرگران booreha zurguraun, بورق ارمني booruka armeni, نطرون nitroon.—*Nitrous, nitry* ذو بوره zu booreh, نطروني nitrooné.

NITTY پر سركه pur surkeh, صغاب دار sughaub dar, ذو حمك zu humuk. —*Nittily*, v. *lousily.*

NO نه neh, ني nee, هيج heej, هيچ heech, غير ghire, لا la, لالا lala, ما ma, ابدا abudan. v. *not, none, never.*—*There is no doubt but* كمان نيست كه gumaun neest keh, بلا شبهه كه bila shubha keh, لا شك ان كه la shukka anna keh. *There is no harm in it* لا باس la baas. *Of no account* نا چيز na cheez. *By no means* هيچ heech, هيج heej, اصلا aslan, اصلا و قطعا aslan ou kutan, كلا kulla, هيچ اصلا heech aslan, وجها من الوجوه wujha minu'l'wujooh, هبيرة hubeerutan. v. *never.*—*No by God* لا ها الله la ha illah, نه تالله neh tallahi. *There is no more to be said* لا كلام la kulaum.

NOBILITY شرف shuruf, شرفيت shurfé-ut, شرفت shurfut, بزركواري buzurguwauré, كرم kurum, مكرمت mukrumut, فخيمت fukheemut, اصل asl, علي or علا ula, كعب kaab, ملا mula, كسا kusa, رتوق rutook, حسب husb, حسبي husbé, حسيب huseeb, بيت beet, اثال asaul, ذكر zikr, ذوابت zuwaubut (pl. ذوايب zuwau-éb), فخر fakhur. v. *dignity, grandeur.*— *Superior in nobility* تقدميت kudmé-ut, علو شان و سطوع aloo shaun ou sutoo-a. v. *nobler.*

Noble شريف shereef (plur. اشراف ashrauf) خان واده khanwaudeh, اصل زاده asil zaudeh, شريف انساب shereef ansaub, پاك نژاد pauk nizshaud, شارف shaurif, نيك نهاد عالي نژاد neek nihaud aulé nizshaud, كابر kaubur, بيت beet, نضد nuzid, اثول asool, حرار huraur (fem. حرت hurrut), فخم fukhim, مكرم mukurrum, كريم kureem (fem. كريمت kureemut), علي ala, عالي aula, عاليشان auléshaun, عاليجناب auléjunaub, ازاد azaud, ازاده azaudeh, اصيل aseel, اصلي aslé, خاص khauss, نجيبت nujeebut, نجيب nujeeb (pl. نجب nujub, نجبا nujuba, نجاب nujaub), كران guraun, كونجي koonjé, دون doon, رفيع rufé-a, يك eek, نخوار nukhwaur (plur. نخوارت nukhwaurut), بهزر buhzur,

عاطر autir, عاتك autik, عتيق ateek, نباه nubauh, عريق areek, وعل waal (pl. اوعال awaul, وعول wa-ool), فرزانه furzauneh, عطرت atrut, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, غيدق gheeduk, غيداق gheedauk, غيدقان gheedkaun, (plur. غياديق ghé-adeek), عطود atood, هجان hujaun, گوهرني gawhurné, گوهري gawhuré. v. alſo *magnificent, illuſtrious, exalted, free, liberal, generous.*—*A noble horſe* فرس مقرب farſa mukrub (fem. فرست مقربت farſuta mukrubut), اسب اصيل aſba aſeel. v. *horſe.*—*Noble by both ſides* (*by father and mother*) كريم الطرفين kureemu't'turufeen. *A noble diſpoſition* مزاج شريف mizauja ſhereef. *Of a noble diſpoſition* شريف مزاج ſhereef mizauj. *To be* or *become noble* شريف بودن ſhereef boodun, شرف ياب شدن ſhuruf é-aub ſhoodun, اشراف گشتن aſhrauf guſhtun, شرف داشتن ſhuruf dauſhtun, رفعت شدن rufaat ſhoodun, رفاعت بودن rufaat boodun, كريم شدن kureem ſhoodun, نباهت بودن nubauhut boodun. *To make noble* شرفيت دادن ſhurfé-ut dadun, شريف ساختن ſhereef ſaukhtun, تنبيه كردن tumbeeh kirdun. v. *to ennoble.*—*A noble houſe* برج شرف burja ſhuruf. *Of a noble houſe* or *race* كريم العصر kureemu'l'aſr, شرف برج ſhuruf burj, كريم النقر kureemu'n'nukr, طرف tyrf.

A nobleman, noble اصل زاده aſl zaudeh, بگزاده begzaudeh, خانزاده khanzaudeh, امير ameer, مير meer, ميرزا meerza, ميرزاد meerzaud سيد ſeid, صاحب دل ſahib dil, عير a-ér, فخم fukhim, شريف ſhereef, مرد ازاده murda azaudeh, اصلي aſlé, كابر ادم kaubir adam, اثيل aſeel, طرف turuf. *Nobles* امرا omra, اشراف aſhrauf, كرام kuraum, اصليان aſlé-aun, اركان دولت arkauna dowlut, اعيان دولت و اركان سلطنت aï-auna dowlut ou arkauna ſultunut, اطراف atrauf, برايا buraï-a, خاصت رجال khauſſuta rijaul, سرات ſuraut, عتاق atauk, خواص khuwaus. v. *chiefs.*—*A noble lady* خاتون khautoon, حاكمت haukimut, بلاخيت belakhé-ut, بانو baunoo, سيدت ſeidut, ستي ſitté, سلطان ſultaun, عيرت a-érut, زنت حرت zunné hurrut, عورت هجاي awruta hujaun, كدبا kudba, كذبا kuzba, كدبانو kudbaunoo, كذبانو kuzbaunoo. *Nobles and plebeians* خواص و عوام khuwaus ou awaum, سپاهي و رعايا ſippauhé ou ri-aï-a, رعايا و برايا ri-aï-a ou buraï-a. v. منظور.

Nobler اشرف aſhruf, شرفا ſhurfa (pl. اشراف aſhrauf), اكرم akrum, اقشع aksha, اسطم aſtumm, شرط ſhurt, افضل afzul, اعظم é-azum, كريم kureem, اقدم akdum, پيشتر peiſhtur, احسب ahſub, پر بها و شرف pur buha ou ſhuruf.

Nobleneſs, v. *nobility, worth, excellence.*

Nobly شريفانه ſhereefauneh, بر وجه اصل زاده bur wujha aſil zaudeh, اصيلا aſeelan, ازادانه azaudauneh, مكرما mukurriman, بطور صاحب دل betoora ſahib dil, دليرانه dileerauneh. v. *greatly, grandly, illuſtriouſly, ſplendidly, excellently.*

NOBODY هيچكس heechkus, هيچ فرد heech furd, هيچكدام heechkudaum; هيچ شخص heech ſhukhs, هيچ ادمي heech adamé.—*By nobody* از هيچ افريده uz heech afireedeh. *There is nobody* نيست كسي neeſt kuſé. *There is nobody at home* در خانه نسيت كسي dur khaneh neeſt kuſé, ما في الدار ديار ma fi'd'dawr dé-aur.

Nocent, v. *guilty, criminal, hurtful.*

NOCTAMBULO (*night walker*) شبرو ſhubroo.

NOCTIDIAL (*of a night and day*) ذو ليل و نهار zu leil ou nihaur ذو شب و روز zu ſhub ou rooz.

NOCTURNAL شبي ſhubé, ليلي leilé. *A nocturnal traveller* طارق taurik (fem. طارقت taurikut, pl. طوارق tuwauruk), مدلج mudlij.

A NOD (*with the head*) سردوان ſurduwaun, فش fuſhſh, ايما a-éma, اشارت iſhaurut, توميت toomé-ut, وما wuma, وعز wa-éz, مضطرب muzturub, تنغض tunughghuz, تنغش tunughghuſh, نغش nughſh, نغشان nughſhaun, نغض nughz, نغضان nughzaun, سمرطال ſumurtaul. *Nodding from drowſineſs* نود nood, نواد nuwaud, نودان noodawn, تهوم tuhawwum, خواب سبك گير khauba ſubuk geer, غلث ghulis.

To nod (*make a ſign with the head*) سردوان نمودن ſurduwaun numoodun, ايما كردن a-éma kirdun, ايما و اشارت زدن a-éma ou iſhaurut zudun, توميت دادن toomé-ut dadun. *To nod from drowſineſs* نود كردن nood kirdun, نودان نمودن noodaun numoodun, نواد ساختن nuwaud ſaukhtun, تهوم كردن tuhawwum kirdun, خواب سبك گرفتن khauba ſubuk gooriftun.

A nodder سردوان زن ſurduwaun zun, ايما كننده a-éma koonindeh, نود ساز nood ſauz.

A NODDLE سر ſur. v. *head.*

A NODDY احمق ahmuk. v. *ſimpleton.*

A node, v. *knot, knob, interſection.*

NOISE شماته ſhumauteh, شمات ſhumaut, اواز awauz, بلند اوازي bulind awauzé, هنگامه hungaumeh, ولوله wulwuleh, صدا ſuda, صوت ſout, صتيت ſuteet, غلغل ghulghul, غلغله ghulghuleh, فرياد furé-aud, بانك baunk, وعواع wawaa, وعوعت wawaat, غوغا ghoogha, وحي wuhé, تالاش talauſh, تالاج taulauj, ظاب zaub, ضوت zawwut, ظبظاب zubzaub (plur. ظباظب zubauzub), صر ſyrr. v. alſo *fame, rumour.*—*The*

noise of a drum, or of horses heels over stones دبدبه dubdubeh, حيطقطق hubtiktik. *The noise of any thing falling* ندفد fudfud. *The noise of a bird flying* or *flapping its wings* حف huff, حفيف hufeef, خوات khuwaut, صفق sufuk. *The noise of thunder, the machinery of a mill, &c.* ازيز azeez, رعد raad جعجعت jaajaat, اويد aweed, سحيق suheef. *The noise of the clashing of arms, rustling of silks, papers, leaves, &c.* شخشخه shukhshukheh, هسهسه hus-huseh, تعقع kaakaa, وسواس wuswaus. *Noise of falling water* طنطنه tintineh, ازيز azeez. *Noise of liquor decanting* غلغل ghulghul. *Noise of drums and trumpets* ولوله كوس و نفير wulwuluha koos ou nufeer. *Noise of fire-arms* اوازو رعد توپ awauz ou raada tope ولوله بندوق wulwuluha bundook. *Noise of the chirping of birds* چاوچاو chawchaw. *Noise of a boiling pot* ازشير azsheer, ازير azeer. *Noise made by cattle eating* حرت hurrut. *The noise of a crowd* اوازه awauzeh, خلالوش khulauloosh, هرمسه hurmuseh, غيطل gheetul. v. *clamour*, *murmur*. —*The noise of the feet when walking* شكه shukeh, هميس humees, سلبوي sulbooï, حف huff, حفيف hufeef. *Making a noise* هنكامه كنان hungaumeh koonaun, اواز زن awauz zun, غلغل ساز ghulghul sauz. *To noise* or *make a noise* هنكامه كردن hungaumeh kirdun, اوازيدن awauzédun, ولوله ساختن wulwuleh saukhtun, شهاته كردن shumauteh kirdun, اواز زدن awauz zudun, غلغل كردن ghulghul kirdun, بانك برزدن baunk burzudun, غوغا ساختن ghoogha saukhtun, صدا زدن suda zudun, صوت برزدن sout burzudun. *To noise* (*spread by report*) كفت و كو كردن guft ou goo kirdun, از كفت و كوي پاشيدن uz guft ou gooï paushédun, از اواز پيدا ساختن uz awauz peeda saukhtun.

Noisiness بلند اوازي bulund awauzé, هنكامه hungaumeh, ولوله wulwuleh. v. *noise*.

A noise-maker اواز زن awauz zun, ولوله كننده wulwuleh koonindeh, هنكامه ساز hungaumeh sauz, غلغله كر ghulghuleh gur.

Noised abroad مشهور عالم mush-hoora aulum, پيدا ساخته peeda saukhteh. v. *divulged*.

NOISOME دم كرفته dum goorifteh, بد رائحت bud ra-éhut, كنده gundeh. v. *fetid*, *unwholesome*. — (*mischievous*) زيانكار zé-aunkaur, مضر muzyrr. v. *noxious*, *hurtful*. — (*disgusting*) مستكره mustukruh, نفرت انكيز nufrut angeez. v. *offensive*. — *Noisomely* (*fetidly*) بطور دم كرفته betoora dum goorifteh, با رائحت قبيحت ba ra-éhuta kubeehut, كندانه gundauneh. v. also *noxiously*, *disgustingly*.—*Noisomeness* رائحت قبيحت ra-éhuta kubeehut, دم كرفتكي dum gooriftugé, غشيت ghushé-ut. v. *fetidness*. — (*noxiousness*) زيانكاري zé-aunkauré, مضرت muzurrut. (*disgustfulness*) مكروهي mukroohé.

NOISY, *noiseful* هنكامه ساز hungaumeh sauz, اواز زن awauz zun, شهاته كنان shumauteh koonaun, بانك بر زن baunk bur zun, صدا كنا suda koona, صعت زن saat zun, بلتعت bultaat. v. *clamorous*.

NOMINAL نامي naumé, سموي sumawé, اسم منسوب ism munsoob, نام پيوند naum pivund.—*Nominally* از نام uz naum, از لقب uz lukub, من اسم min asm.

To nominate ناميدن naumédun تسميت كردن tusmé-ut kirdun, نامزاد نمودن naumzaud numoodun, نشاندن nishaundun, مجتعل كردن mujtaal kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun.

Nomination نامزادكي naumzaudugé, تسميت tusmé-ut, جعل jaal, مجتعل mujtaal.

NONAGE (*minority*) نا بالغي na baulighé.

Nonce, v. *design*, *purpose*, *intention*.

NONCONFORMITY عدم موافقت aduma muwaufikut.

NONE هيچ كس heech kus, هيچ فرد heech furd, نايك na-ék, غير احد ghire-a ahud, لا شي la shei-é. v. *nobody*.

NONENTITY, *nonexistence* نيستي neesté. v. *inexistence*.

A NONPAREIL عدم نظير aduma nuzeer, عجبا ajiba.

A NONPLUS مات mat, تضييق tuzei-ék, عدم توت كفت و كار aduma kuwwuta guft ou kaur. v. *perplexity*. — *To nonplus* مات كردن maat kirdun, تضييق ساختن tuzei-ék saukhtun. v. *to puzzle*, *perplex*.

NON-RESISTANCE عدم تردد aduma turuddud, عدم مقاومت aduma mukawwumut.

NONSENSE ياوه é-aweh, هرزه hirzeh, كزاف guzauf, عدم معني aduma maané, كزاف بيهوده guzaufa beehoodeh, بيهودكي beehoodugé, ترهات turruhaut, هواهي huwauhé. *To speak nonsense* ياوه كفتن é-aweh guftun, بي معني كلام نمودن bé maané kulaum numoodun, هرزه كوي كردن hirzeh gooï kirdun, هاجر ساختن haujir saukhtun, هذيان پاش كردن huzé-aun paush kirdun. *Leave off this nonsense* ترهاترا بكذار turruhautra beguzaur. *Nonsensical* بيهوده beehoodeh, بيمعني beemaané, باطل bautil, نا بكار na bekaur, نا مناسب na munausib, نا قابل na kaubil. v. *futile*, *trifling*.—*Noodle*, v. *simpleton*.—*Nook*. v. *corner*.

NOON, *noon-day*, *noon-tide* نيم روز neem rooz, نفص النهار nufsu'n'nihaur, ظهيرت zuheerut, هجير

hujeer, هجر النهار hujru'n'nihaur, پيشين pei-ſheen, منتصف muntufif, ملسا mulſa, غايرت gha-érut, تيمن teimun. *Travelling at noon* مسنبخ muſumbukh.—*Noon-day, noon-tide* (*meridional*) ظهري zuhré, نيمروزي neemroozé.

A NOOSE دام daum, كمند kumund, جوزه joozuh, جوزشه joozſhuh, بند bund, پابند pabund, منشب munſhub, فخ fukh, فخاخ fukhaukh, فخت fukhkhut, پالهنگ paulhunk.—*To noose* با دام گرفتن ba daum gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, در فخ گير نمودن dur fukh geer numoodun. *To throw a noose* (*in order to catch any animal*) كمند انداختن kumund andaukhtun.—*Noosed* با دام گرفته ba daum gooriſteh, در كمند افتاده dur kumund uftaudeh.

NOR نه neh, ونه waneh. *It is neither this nor that* نه اين نه ان است neh ein neh aun aſt. *Neither too fat nor too lean* طعوم ta-oom, نا سمين نا لاغر na ſumeen na laughir, شنون ſhunoon. *Neither long nor ſhort* نا دراز نا كوتاه na diraûz na kootauh, وسطي wuſté. *Neither refuſing nor conſenting* مداجات mudaujaut. v. *neither.*

NORTH *wind* شامل ſha-amul, نسيم شمال nuſeema ſhumaul, باد شمال bauda ſhumaul, شمال ſhumaul, شمول ſhumool, نسع nuſa, مسع muſa, اور awr, اير a-ér, ام المرزم ummu'l'muruzum. *The north quarter* شمال ſhumaul, شامل ſha-amul, اطراف شمال atraufa ſhumaul. *The north pole* قطب kutub, قطب شمالي kutuba ſhumaulé النجم ennujum.

North, northern شمالي ſhumaulé, نسيعت nuſé-aat.—*The northern regions* بلاد شمال bilauda ſhumaul. *The northern nations* صقاليب ſukauleeb. *Blowing from the north* اشمال iſhmaul. v. *wind.* —*Northerly, northward* بسوي شمال beſooï ſhumaul, در اطراف شمال dur atraufa ſhumaul.

NOSE بيني beené, انف unf, خشام khuſhaum, خيشيم kheiſheem, قبري kuburré, مرغم murghum, منشق munſhuk, مخطم mukhtim, معطس maatus, مرسن murſun, مارن maurin, مخنت mukhunnut, مراعف mura-éf, كريمت kureemut (plur. كرام kuraum, كرايم kura-ém), عرعرت araarut, عرنين yrneen (plur. عرانين araneen), شامت ſhammut, رغامي rughaumé, عرتبت artubut, عرتمت artumut, دواست dawwaſut. *An aqueline* or *roman noſe* بيني كج beené kuj, شرف ſhurf, تعنب kunub. *Aqueline* or *roman noſed* كج بيني kuj beené, چنگ بيني chunk beené, زو شرف zu ſhurf, احجن ahjun. *Having a long* or *large noſe* دراز بيني diraûz beené, عظيم الانف azeemu'l'unf, انافي anaufe, انفان unfaun, خشام khuſhaum, قبري kuburré, سلعام ſillaam, تقس kufis, زو كرناف zu kurnauf. *Having a flat, ſhort,* or *ſnub noſe* پهن بيني puhn beené, اخنس akhnus (fem. خنسا khunſa), مكرنف mukurnuf, كرزم kurzim. *The tip of the noſe* بن بيني bunna beené, مارن maurun, عرتبت artubut, عرتمت artumut, ارنبت arnubut, كنفرت kinfurut. *To look at the tip of the noſe* قبل كردن kubil kirdun, بن بيني را نكرستن bunna beenéra nuggoriſtun. *The two ſides of the noſe* مرقيا الانف murkeia-u'l'unfi. *Having a pain in the noſe* مانوف maanoof, انيف aneef, انف anif. *Mutilated in the noſe* جدع موعب judaa moo-ab, اجدع ajda. v. مستوعب muſtoo-ab. *An obſtruction in the noſe* خشام khuſhaum. *Bleeding at the noſe* مسترعق muſturaak. *Pimply noſed* نغيط nufeet. *The diviſion of the muſtachoes under the noſe* نثرت nuſrut. *The ſnot of the noſe* مخاط mukhaut. v. *mucus.*—*To blow the noſe* خميدن khumédun, خليميدن khuleemédun, خلميدن khulmédun, خيزيدن kheezédun.—*To ſpeak* or *make a noiſe through the noſe* از بيني گفتن uz beené guftun, منكيدن munkédun, من قبل انف گفتن min kibula unf guftun, خمخم نمودن khymkhym numoodun, ادغم بودن adghum boodun, شخير كردن ſhukheer kirdun, اخن ساختن akhun ſaukhtun, خفخافت كردن khufkhaufut kirdun. *One who ſpeaks through his noſe* ادغم adghum, خمخيم khymkhym, از بيني گوينده uz beené gooï-éndeh. *The cartilage of the noſe* خيشيم kheeſheem, عرعرت araarut, مرسن murſun. *The noſe of a dog* or *any other animal of a ſimilar ſhape* پوز pooz.—*To lead by the noſe* با اساني اغرا كردن ba aſauné ighra kirdun, اسانه اغوا نمودن aſauneh ighwa numoodun, بي معسور فريفتن bé maaſoor furréuftun. *To thruſt one's noſe into the affairs of others* فضولي بودن fuzoolé boodun, معن شدن maan ſhoodun, معنت كشتن maanut guſhtun, عفزر شدن afzur ſhoodun, منفح بودن munfih boodun. *To put one's noſe out of joint* (*to injure him in the eſteem of another*) كسي را در التفات ديكر زبان كردن kuſſëra dur iltifauta deegur zé-aun kirdun.

To NOSE تنشي كردن tunuſhſhé kirdun, بوي يافتن booï é-aftun. v. *to ſcent, ſmell.*—*To noſe one* (*to oppoſe* or *vex him*) ازار كردن uzaur kirdun ازار رسان بودن azaur ruſſaun boodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. alſo *to bluſter, boaſt.*

A NOSEGAY دسته doſteh, گل دسته gul doſteh, ازهار دسته azhaur doſteh, بستكي گل buſtugé gul, بستكي شكوفه buſtugé ſhagoofeh, رعلت rulut, استغان iſtifaun, پساك puſauk.

NOSELESS غير بيني بى انف bé unf, ghire-a beené.

A NOSEL سر sur, بن bun. v. *nose, end, extremity.*—*The nosel of an alembick* لوله looleh, لولت loolub, لبت lubub. *The nosel of a pair of bellows* بن منفاخ bunna munfaukh.

NOSOLOGY علم امراض ylma amrauz.

NOSOPOETICK (*causing diseases*) مرض انگيز muruz angeez, اوجاع ساز awjaa sauz.

A NOSTRIL ناي بيني na-é beené, پيله بيني peeluha beené, منخر minkhur, منخور minkhoor, منخار minkhaur (plur. مناخر munaukhur), منشق munshuk, مخنت mukhunnut, خنابت khunaubut.

NOT نه neh, لا la, ما ma, غير ghire, ني nee, لم lam, لن lan, ليس leis, ان an. *It is not* نسيت neest, ليس leis, لا la, ما ma. *It is not bad* لا باس la basa. *Not at all* لالا lala. *Not known* نا معلوم na maaloom, مجهول mujhool. *Not existing* معدوم maadoom. *Not agreeable* or *acceptable* نا مقبول na mukbool, نا مرضى na murzé. v. *disagreeable.*—*Not accurate* نا بهنجار na behunjaur, v. *irregular.*—*Not friendly* نا مهربان na mihrubaun, نا دوست na doost. *Not durable* نا بقا na buka, فاني fauné. *Not sweet* نا شيرين na sheereen. *Not entire* نا تمام na tumaum. *Not right* نا راست na raust, نا درست na durust, نا صواب na suwaub. *Not mixed* صافي saufé, خاص khauss. v. *pure.*—*Not suitable* نا شايسته na sha-ésteh. [v. the words beginning with *dis, im, in, ir,* and *un,* as *Discontented* (*not content*) نا خشنود na khushnood. *Improper* (*not proper*) نا لايق na la-ék. *Inattentive* (*not attentive*) نا مشغول na mushghool. *Irregular* (*not regular*) نا بر هندسه na bur hunduseh. *Unwholesome* (*not wholesome*) نا گوار na guwaur].—*I do not care* لا ابال la ubaul, لا همام la humaumi. *If not* ان لم an lam. *I am not* نيستم neestum. *Thou art not* نستي neesté. *He is not* نيست neest. *We are not* نيتسيم neesteem. *You are not* نيستيد neesteed. *They are not* نيستند neestund.

NOTABLE ياد كار é-audkaur, مشهور mushhoor. v. *memorable, remarkable.*—(*careful, bustling*) جد و اكاه و كاركذار agauh ou kaurguzaur, جهد ساز jidd ou jihud sauz, مشغول و عاقبت انديش mushghool ou aukubut andeesh.—*Notableness* (*show of business*) ظاهر مشغلت و كاركذاري zauhira mushghulut ou kaurguzauré, نمايش جد و جهد numa-ésha jidd ou jihud.—*Notably* بر وجه ياد كار bur wujha é-audkaur, مشهورانه mushhoorauneh. v. *memorably.*—(*with a show of business*) با ظاهر جد و جهد ba zahira jidd ou jihud, با نمايش مشغلت و كاركذاري ba numa-ésha mushghulut ou kaurguzauré.

NOTARIAL (*done by a notary*) از شرطي ساخته uz shurté saukhteh, از محكمت كاتبي نوشته uz muhkumut kautibé nuwishteh.

A notary خط كذار khutt guzaur, شرطي shurté, محكمت كاتبي muhkumut kautibé, كاتب kautib, صك sukk, صكاك sukauk. *The attestation of a notary* سجل sijjil.

NOTATION رقم rukum, نشان nishaun, اشارت ishaurut. v. also *signification.*

A NOTCH كز guz, دهنه duhneh, رخنه rukhneh, راخنه raukhneh, شقه shukkuh, فل full, فلول fulool, فرضت furzut (plur. فرض furuz), سيت sé-ut (plur. سيات sé-aut), نهيت nuhé-ut. *The notch in the end of an arrow* دهن تير dihuna teer, سفانه sufauneh, سفار sufaur, فوق fook, فاق fauk, فقوت fukoot (plur. افواق afwauk). *The notch in the top of a spindle* جوزه دول joozshuha dook.

To notch دهنه كردن duhneh kirdun, كز ساختن guz saukhtun, رخنه نمودن rukhneh numoodun.—*Notched* رخنه دار rukhneh dar, محتزز muhtuzuz, علب alub, مفقر mufikkur, فريض fureez, مفروض mufrooz.

NOTE علامت alaumut, نشانه nishauneh, رقم rukum, اشارت ishaurut, رسم rusm. v. *mark, token.*—(*attention, heed*) اكاهي agauhé, بصيرت buseerut, اشتغال ishtighaul. v. *notice, observation.*—(*reputation*) نام naum, ناموري naumwuré, عظمت azimut, عرض erz, اشتهار ishtihaur, شهرت shuhrut. (*a memorandum*) ياد كاري é-aud kauré, زكرت zikrut, زكر خط zikr khutt. (*a letter*) خط khutt, خط دست khutta dost, نامه nameh, نوشته nuwisteh, كاغذ kaughud. (*a bill* or *acknowledgment of a debt*) تذكره tuzkureh, تمسك tummusook (plur. تمسكات tummusookaut), دين تمسكي dein tummusooké, خط khutt, دست خط dost khutt, چك chuk جك juk. *A note* or *commonplace book* دستور dustoor, كتاب ياد اور kitauba é-aud awur, زكره نامه zikreh nameh. *A note in musick* پرده perdeh, مقام mukaum, نامت naumut, لحن luhin. *Musical notes* مقامات mukaumaut, الحان alhaun, ادوار adwaur. *The nightingale with the melodious notes* بلبل نازك ادا bulbula nauzik ada. *The harmony of the birds with delightful notes* نواي مرغان خوش ادا nuwa-é murghauna khoosh ada. *A marginal note* حاشيت haushé-ut, نشان nishaun. v. *marginal*; *annotation, commentary.*—*Men of note* ارباب مالي arbauba ma-alé, اشراف ashrauf, اطراف atrauf. v. *nobles.*

To note (observe) ملاحظه كردن mulauzeh kirdun, چشم داشتن chushum daushtun, گوش دادن goosh dadun, چشم و گوش شدن chushum ou goosh shoodun. v. *to remark*; also *to denote, express.*—*To note down, take notes* ذكرت نوشتن zikrut nooshtun, یاد اور نویس کردن é-aud awur noo-és kirdun, ذکر خط ساختن zikr khutt saukhtun, نشاندن nishaundun.

Noted نام دار naum dar, معروف maaroof, مشهور mush-hoor, روشناس roshinaus, معلوم شده maaloom shoodeh. v. *celebrated, eminent, illustrious.*—*(marked)* مقيد muké-ud, نشانده nishaundeh, با علامت زده ba alaumut zuddeh.

NOTHING هيچ heech, هيچ چيز heech cheez, نا چيز na cheez, چيزي cheezé, لا شي la shei-é. *There is nothing* چيز نيست cheez neest, ما فيه شي ma feehi shei-é. *Good for nothing* نا خير na kheir, لا خير فيه la kheira feehi. *Just nothing* زرت قدر zurrut kudur. *Knowing nothing* جهول juhool, بي دانش bé daunish. v. *ignorant.*—*It is nothing to you* چيز ترا نيست cheez tura neest. *Fearing nothing* بي باک bé bauk, بي پروا bé purwa, گمراه gumrauh. v. *fearless.*—*To reduce to nothing* برباد دادن burbaud dadun. v. *to destroy.*

Nothingness عدم adum, نيستي neesté, كمي kumé, تباه tubauh. v. *inexistence, insignificance.*

NOTICE *(observation)* نگاه nugah, نگاهداري nugauhdauré, نگهباني nuguhbauneh, ملاحظه mulauhzeh, بصيرت buseerut, نگران nugguraun, شوهيز shawheez. v. *remark.* — *Notice, notification (intelligence)* تعريف taareef, اگاه agauh, اگاهي agauhé, خبر khubr, خبرداري khubrdauré, اطلاع itlaa, وقوف wukoof, اعلام é-alaum, اشعار ashaar. v. *information.*— *Worthy of notice* واجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh. *To notify or give notice* تعرف كردن ta-aruf kirdun, اگاهي دادن agauhé dadun, اگاهانيدن agauhaunédun, خبر نمودن khubr numoodun, معلوم كردن maaloom kirdun, اعلام ساختن é-alaum saukhtun, اشعار كردن isha-ar kirdun, تعريف دادن taareef dadun. v. *to declare.*

NOTION پندار pindaur, فكر fikr, ظن zunn, انديشه andeesheh, خيال khé-aul, راى raa-é, وهم wuhum, گمان gumaun, قياس ké-aus, تدبير tudbeer, مظنت muzinnut. v. *imagination, opinion, thought.*—*Notional* وهمي wuhmé, خيالي khe-aulé. v. *imaginary, ideal.*—*Notionally* بوجه خيالي bewujha khé-aulé, واهمانه wauhimauneh.

NOTORIETY, *notoriousness* مشهوري mush-hooré, علانيت alauné-ut, معلومي maaloomé, اظهاري izhauré, ظهوري zuhooré.

Notorious معلوم بني ادم maalooma bené adam, معلوم maaloom, مشهور mush-hoor, هويدا hooïda, پيدا peeda, مظهور muzhoor, علاني alauné, اشكار ashikaur, محقق muhukkuk, منصوص munsoos, معروف maaroof, عرفي urfé, عرفيت urfé-ut. *Manifest and notorious to all* منصوص و معروف اهل حال munsoos ou maaroofa ahla haul. *Notoriously* علانية alané-atan, اشكاره ashikaureh, مشهورانه mush-hoorauneh, بر وجه محقق bur wujha muhukkuk, بطور عرفي betoora urfé, معروفا maaroofan. v. *manifestly.*

NOTWITHSTANDING و الا wa illa, اما emma, بل bel, بلكه belkeh, لكن lukun, و لكن wa lukun, خاصة khaussetan. v. *nevertheless.*

NOVEL نو now. v. *new.*—*A novel* افسانه afsauneh, مثل misl. v. *tale, fable.* — *A novelist* افسانه گوي afsauneh gooï. v. *fabler: innovator.*

Novelty مستحدث mustuhdus, نو پيدايي now peedaï-é, مبدع mubda, متبدع mutubudda, مبتدع mubtuda, احداث ihdaus, حدث hudis, تبدع tubudda. *Novelty is pleasing to all* لكل جديد لذ است likulli judeed luzz ast.

NOVEMBER اذر adur, ازر azur, رمضان ramadan *or* ramazan, برک رزان burk rizaun, تشرين الاخر tushreenu'l'akhir.

NOUGHT نا چيز na cheez. v. *nothing.* — *To set at nought* نا چيز انديشيدن na cheez andeesheedun, سبك گرفتن subuk gooriftun. v. *to despise, slight.*—*To come to nought* نا بود شدن na bood shoodun, نا بود و نا پيدا گشتن na bood ou na peeda gushtun, پريشاني يافتن purrashauné é-aftun.

A NOVICE كوچك koochuk شاگرد shaugurd, تلميذ tulmeez, تلميد tulmeed, مريد mureed, عجمي ajemé.—*Noviciate (state of a novice)* حال شاگرد haula shagurd.

A NOUN اسم ism, الاسم alism (plur. اسما asma). *A substantive noun* موصوف mousoof. *An adjective noun* وصف wusif, نعت naat, نعتت naatut, نعيت na-ét, صفت زات sufuta zaut.—*A noun of action* اسم مصدر isma musdur, اسم فاعل isma fa-él. *A noun of time* or *place* گاه gauh, اسم مكان isma mukaun, اسم زمان isma zumaun. *A noun of instrument* اسم الت isma alut. *A noun of unity,* اسم مره isma murreh. *A positive* or *relative noun* اسم منسوب isma munsoob. *A diminutive noun* اسم تصغير isma tusgheer. *A local noun* اسم كثرت isma kusrut. —*A generical noun* اسم جنس isma jins. *The governing noun* مضاف musauf, المضاف almusauf. *The noun governed* المضاف اليه alumsaufa aleih. v. مضاف and وصف.

To NOURISH پروردن purwurdun, پرورده کردن purwurdeh kirdun, پرورش دادن purwurish dadun, پروریدن purwurédun, تنزیز ساختن tunzeez saukhtun, تربیت کردن turbé-ut kirdun, علف ساختن alif saukhtun, تغذي نمودن tughzé numoodun. v. *to maintain, support; encourage, foment: educate.*

Nourishable قابل پرورش kaubila purwurish, لایق تنزیز la-éka tunzeez.

A nourisher پرور purwur, پرورد کار purwurdigaur, پرورش بخش purwurish bukhsh, پروری ده purwuré duh.

Nourishing پرورش ده purwurish duh, اکل بخش akul buksh. v. *wholesome.*

Nourishment پرورش purwurish, پروري purwuré, غدا ghuda, اکل akul, طعم tam, طعام ta-am, طعمت taamut (plur. طعوم ta-oom), ماکل ma-akul, ماکلت maakulut, ماکول maakool. v. *food, sustenance.* — *Feeding with poor* or *unwholesome nourishment* تعبیل taï-él, مجحن mujhin, محتل muhfil. *The nourishment* or *regimen of the sick* تیمار teemaur.

NOW اکنون aknoon, کنون kunoon, حال haul, حالا haula, حالي haulé, حاليا haulé-a, امحال imhaul, نون noon, الان alaun, الحال alhaul, بالفعل bi'l'faal, هنوز hunooz, هذا اليوم haza-u'l'é-oom, الحالة هذه alhaulutu hazihi, این گاه ein gah, در این گاه dur ein gah, ایسا eisa, ایچ eich, ایرون eiroon, این کره ein gurreh, همینك humeinuk, *Should I now?* امحال مي باید imhaul ma ba-éd? *May I go now?* حالا رخصت مي شوم halan rukhsut ma shoom? *Look ye now! behold now!* همینك humeinuk! اینك einuk! *What now?* چیست cheest? *Now and then* گاهي gahé, گاه گاه gah gah, گاه بگاه gah begah, زمانا zumanan, احیانا ahé-ana, وقت وقت wakt wakt. v. *sometimes.* — As a particle of connection, it is expressed often by و — *Now, who is the man, that is not so, in this city? who is he?* وانکس که چنین نیست در این شهر کدامست wankus, keh chuneen neest, dur ein shahur? kudaumast?

Now-a-days در این زمان dur ein zumaun, بر این وقت bur ein wakt.

NOWHERE هیچگاه heechgah, در هیچ جا dur heej ja, در هیچ مکان dur heej mukaun.

NOWISE هیچ heech, هیچ اصلا heech aslan. v. *by no means.*

NOXIOUS زهرناك zuhrnauk, زهر الود zuhr alood, سام sam, زیانکار zé-aunkar, مضر muzirr, کثیر الضرر kuseeru'z'zurrur, مهلك muhlik, ضرردار zurrurdar, زیاندار zé-aundar, نا صواب na suwaub, ناگوار naguwaur, ضار zaurr, ذو مضرت zu muzurrut, مفسد mufsud, بید beid. v. *baneful, hurtful, pernicious, unwholesome: criminal.*

Noxiousness زهرناکی zuhurnauké, سم داري sum dauré, زیانکاري zé-aunkauré, ضرر zurrur, زیانداري zei-aundaré, عدم گواري aduma guwauré, مفسدت mufsudut. v. *hurtfulness.*

Noxiously مفسدانه muffidauneh, مضرا muzirran, بطور زهرناك betoora zuhrnauk, بر وجه نا صواب bur wujha na suwaub.

NUBILE بالغت baulighut, لایق نکاح la-éka nikauh. v. *marriageable.* — *A nubile girl* دخترینه dokhtereeneh, دوختینه dokhteeneh, دوشیزه بالغت doosheezeha baulighut.

A NUCLEUS قلب kulb, لب lubb, مغز mughz. v. *kernel.*

NUDITY برهنگي buruhnugé.

NUGATORY بیمعني beemaané, بیهوده beehoodeh, یاژه é-auzsheh. v. *frivolous, trifling.*

A NUISANCE ازار azaur, ازارش azaurish, مانع maana, رنجش runjish, بیحضوري beehuzooré.

NULL بي قوت bé kuwwut, باطل bautil, کم kum, غیر قدرت ghire-a kudrut. v. *void, ineffectual.*

To null, nullify بر طرف نمودن bur turruf numoodun, ابطال کردن ibtaul kirdun, برسیدن burusédun, نا چیز ساختن na cheez saukhtun, نا قوي کردن na kooï kirdun, بي قوت ساختن bé kuwwut saukhtun, بي قدرت نمودن bé kudrut numoodun. v. *to annul, cancel.*

NULLITY نا چیزي na cheezé, عدم adum, نیستي neesté, عدم قوت aduma kuwwut, کمي kumé.

NUMB (*chill*) برد burd, سرما surma, سرد surd.—(*motionless*) غیر حس و جنبش ghire-a huss ou jumbish, نا جنبان na jumbaun, بي حرکت bé hurukut.—(*torpid*) واني wauné, تنبل tumbul, کاهل kauhil.—*Numbedness* برودت buroodut, سرم surim, عدم حس و حرکت aduma huss ou hurukut.—*To numb* برد کردن burd kirdun, واني ساختن wauné saukhtun, بي حس و حرکت نمودن bé huss ou hurukut numoodun.

NUMBER شمار shumaur, حساب hissaub, حسب husb, عد add, عدد adud, عدان ydaud, تعداد taadaud, تعدد ta-addud, عدید adeed, عدیدت adeedut, عدت yddut, حصي hiffé, حسبان husbaun, بول bool, مر mur, مره murreh, ثغنت sufnut.—*A great and uncertain number* عدد کثیر aduda kuseer, کثرت kusrut, تکثیر tukseer, اینند a-étund, ایند a-énd, بنند bunund, لهموم luhmoom. v. *multitude.* — *A small number* عد

قليل adda kuleel, خفي khuff. *An even number* شمار shumaur, جفت chift, زوج zooj. *An odd number* تك tuk. *To make an odd number even* شفع كردن shufa kirdun. *Without number* بي حساب bé hissaub. v. *innumerable.*—*The singular number* مفرد mufrud. *The plural number* جمع jumma. *A noun of the dual number* اسم مثني isma musné. *Numbers* اعداد é-adaud, حساب hasaub, شمارها shumaurha. *Fractions of numbers* خردها khurduha. *Number (in poetry)* قافيت kafé-ut, قافيت شعر kaufé-uta shaar, سجع suja, وزن wuzun, ساوند sawund, پساوند pussawund, منظومه munzoomeh (plur. منظومات munzoomaut). v. *rhyme*; also *harmony.*

To number شمار كردن shumaur kirdun, عد ساختن add saukhtun, تعديد نمودن ta-addeed numoodun, اعداد كردن é-adaud kirdun, شماريدن shumaurédun, شمردن shumurdun, حصر كير كردن husr geer kirdun, حسب ساختن husb saukhtun, حسبان شدن husbaun shoodun, حساب كرفتن hissaub gooriftun, معدود نمودن maadood numoodun, احصا ساختن ihsa saukhtun. v. *to reckon.*

Numbered معدود maadood, شمرده shumurdeh, شماريده shumaurédeh, معتد maatud, معد maad, محسوب muhsoob, عداد adaud, حسيب husseeb.

A numberer شمار كير shumaur geer, محاسب muhausib حسابجي hissaubjé, عد كننده add koonindeh.

Numbering شمار پذير shumaur pizzeer, شمران shumuraun, شمرنده shumurindeh, حساب كير hissaub geer, حسبان husbaun, عداد پذير ydaud pizzer.

Numberless بي شمار bé shumaur, غير حساب ghire-a hissaub. v. *innumerable.*

Numbness, v. *numbedness, torpor.*

Numerable ممكن شمار mumkina shumaur, قابل عد kaubila add, لايق حساب la-éka hissaub.

Numeral, numerical شماري shumauré, حسابي hissaubé, عد منسوب add munsoob, عداد پيوند ydaud pivund.

Numerally حسب شمار husba shumaur, بحسب عد behusba add, موافق حساب muwaufika hissaub.

Numerary شمار منسوب shumaur munsoob.

Numeration شمار shumaur, شمردكي shumurdugé, احصا ihsa, انكارش angaurish, حسبان husbaun, عد add, رقم rukum, عداد ydaud, ايند a-énd, تعداد taadaud, نواد nuwaud, دين deen, محاسبت muhausibut.

Numerator شمارنما shumaur numa.

Numerous عديد adeed, عديدت adeedut, كثير kuseer, كثيرت kuseerut, بسيار bissé-aur, رهام ruhaum, شمار دار shumaur dar, ذو عد zu add. *Numerous as the stars* انجام شمار anjaum shumaur, ستاره شمار sitaureh shumaur.

Numerousness كثرت kusrut, شمارداري shumaurdauré, بسياري bissé-auré. v. *multitude.*

NUMMARY, نقد منسوب nukd munsoob.

A numskull, v. *blockhead, dunce.*

A NUN دختر شالپوش dokhtera shaulposh, زني كوشه نشين zunné koosheh nisheen.

Nuncio, v. *legate, messenger.*

NUNCUPATIVE, *nuncupatory (verbally bequeathed when dying)* از كلام بر بستر مرك وصايت نموده uz kulaum bur bistera murg vussa-é-ut numoodeh, از سخن نامزاده در وقت ممات uz sukhun naumzaudeh dur wakta mumaut.

A NUNNERY خانه دختران شالپوشان khauneha dokhterauna shaulposhaun, صومعت soomaat.

NUPTIAL نكاحي nikauhé, نكاح منسوت nikauh munsoob, عروس متعلق aroos muta-allik, عروسي aroosé, زوجي zoojé. *The nuptial torch* شمع عروسي shumaa aroosé.

Nuptials نكاح nikauh, سوري sooré, عروس aroos. v. *marriage.*

A NURSE *(to a child)* شير ريز sheer reez, شير ده sheer duh, دايه da-éh, اظار azzaur, حاضنت hauzinut, ماريده maurédeh, زن پرور zunna purwur, ماريره maureereh, مربيت murbé-ut. *A nurse for a sick person* بيمار پرستي beemaur purusté, زن تيمار دار zunna teemaur dar.

To nurse (a child) معاجات كردن mu-ajaut kirdun, شير ريز شدن sheer reez shoodun, شير دادن sheer dadun, ارضاع كردن irzaa kirdun, عجو ساختن ajoo saukhtun. v. *to suckle.*—*(to attend upon a sick person)* بيمار پرستي بودن beemaur purusté boodun, تيمار داشتن teemaur daushtun, اهل تيمار پرستيدن ahla teemaur purustédun. v. also *to nourish, maintain.*

A nursery (for children) بچه خانه pucheh khauneh, خوابكاه طفل khaubgaha tufl. *A nursery of trees* درختستان durukhtistan, شجر كاه shujr gah.

A nursling پرورده purwurdeh.

Nurture (food) پرورش purwurish, خوردني khoredané. v. *nourishment.*—*(education)* تربيت turbé-ut, پروري purwuré.—*To nurture*, v. *to educate.*

A NUT جوز jooz, جوزت joozut, كردوي gurdooï, كردكان gurdugaun, كفه kufeh, كوز gooz, شلوكه shulookeh, شعضور shaazoor, چارمغز

chaurmughz. *A nut hard to crack* سکاونه ſukaw-neh, بخکلون bukh-kuloon, بخکلول bukh-kulool, شکوله ſhukooleh, نخکلون nukh-kuloon, نخکله nukh-kuleh, بخکلون eekhkuloon. *A rotten nut* جوز خنیز jooza khuneez ارغ arugh, گوز ارغ gooza arugh, ازخ azukh, کاوال kawauk. *A large ſpecies of Indian nut* برنج baurunj, هندستان جوزي hindoſtan joozé, نارگیل naurgeel, چنغوزه chun-ghoozeh, کردوي هندي kurdoo-é hindé, جوز هندي jooza hindé. *An Indian medicinal nut* جوزاهنج joozahunj, اداراقي adarauké, مدعت mudaat. *A filbert nut* فندق funduk, بندق bun-duk, جلوز julooz. *A piſtacho nut* جلوز julooz, چنغوزه chunghoozeh.

Nut-crackers فندق کران funduk kiraun.

NUTGALLS (*excreſcences on oaks*) مازه mau-zeh, مازو mauzoo.

A NUTMEG جوزبوا joozboo-a, جوز الطیب joozu't'teeb, هندجوزي hindjoozé. *The flower of the nutmeg* (*mace*) چارکون chaurgoon.

A NUT-SHELL پوستی جوز poſté jooz.

A nut-tree بخکله bukhkuleh, بخکلون bukh-kuloon, بخکلیون bukhkulé-oon, درخت گردو durukhta gurdoo, شجرت الجوز ſhujurutu'l'jooz.

NUTRIMENT, *nutriture* غدا ghida, پرورش purwuriſh, خوردني khoreduné. v. *food.*—*Nutri-mental, nutritious, nutritive* پرورش ده purwuriſh duh, طعم بخش taam bukhſh. v. *wholeſome.*

To nuzzle, v. *to foſter, nurſe.* — *To nuzzle (go with the ſnowt down, as a hog)* با فطیست فرو رفتن ba futeeſut furoo ruftun.

A NYMPH حور hoor, حوري hooré (pl. حواري huwauré). *A nymph of paradiſe* حور بهشت hoora buhiſht, حور عین hoora aïn.

O.

O has, in Engliſh, a long ſound; as *ſtone, groan:* and ſhort, as *got, ſhot*. The long ſound is expreſſed, in Perſian and Arabick, ſometimes by و, as روشن roſhun, *light, &c.* ſometimes by ع, as عمدت omdat *a pillar*; and ſometimes by ا, as امرا omra *nobles*. The ſhort ſound has no correſponding letter in the Perſian and Arabick alphabets; it being either ſupplied by cuſtom; or, in pointed books, by the vowel dot ُ; as پرسیدن porſédun *to aſk*, گماشته gomauſhteh *a factor, agent, &c.*

Oaf, v. *blockhead.*—*Oafiſh*, v. *ſtupid.*

An OAK بلوط buloot, سندیاد ſindé-aud, سندیان ſindé-aun. *The royal oak* (alſo *a cheſnut tree*) شاه بلوط ſhah buloot. *The ground oak* (*the herb germander*) بلوط الارض bulootu'l'arz. *A grove of oaks* تیماس teemaus, درختستان بلوط durukhtiſtauna buloot. — *Oak-apple* مازه mauzeh, مازو mauzoo.—*Oaken* بلوطي bulooté.

An OAR اوب روي aub rouvé, نه جهاز ſuha jahauze, مجذاف mujzauf, مقذاف mukzauf, مقذف mukzuf, مردي murdé, غادوف ghau-doof, غادوفه ghaudoofeh, خله khuleh, هلیسه huleeſeh, کرك kurk.—*To oar*, v. *to row.*

An OATH سوگند ſougund, قسم kuſſum, (pl. اقسام akſaum), یمین eemeen (pl. ایمن ei-mun), مقسم mukſum, اقتسام iktiſaum, حلف hulf, حلیفت huleefut, عهد ahd, الیت alé-ut (pl. الایا ala-é-a), اند and. *To exact* or *adminiſter an oath* سوگند دادن ſougund dadun, تحلیف کردن tuhhleef kirdun, توزي ساختن tawzé ſaukhtun, مستیمن کردن muſteemun kirdun, قسم دادن kuſſum dadun, مرعدد کردن mu-radid kirdun, محلف ساختن muhluf ſaukh-tun, مبتلا کردن mubtula kirdun. *To bind one another by oath* تقاسم کردن tukauſum kirdun, از سوگند یك دیکر بند کردن uz ſougund eekdee-gur bund kirdun. *To take an oath* سوگند خوردن ſougund khoredun, قسم گرفتن kuſſum goorif-tun. v. *to ſwear.*

OATS خرطال khurtaul, زن zunn, هرطمان hurtumaun, سلت ſulut, علف aluf. — *Oatmeal* ارد زن arda zunn. — *The herb oatmeal* خود رو khood roo.

OBDURACY, *obduratenſs* فساد fuſaud, مرود murood, عناد ynaud, سخت دلي ſukht dilé, نا رحماني na ruh-mauné, عدم نرم دل aduma nurm dil, عدم شفقت aduma ſhufkut, گردنکشي gurdunkuſhé, عدم توبه aduma toubeh, عدم پشیماني aduma puſheemauné. v. *wickedneſs, ſtub-borneſs, inhumanity.*

Obdurate, obdured فاسد fauſid, تمرد tumurrud, سخت دل ſukht dil, نا نرم دل na nurm dil, شیطان ſheitaun, ستیزه ſiteezeh, گردنکش gur-dunkuſh, بي شفقت bé ſhufkut, بي توبه bé toubeh, غیر پشیماني ghire-a puſheemauné, بي رحمت bé ruhmut, متمرد mutumurrud. v. *wicked, ſtubborn, inhuman.*

Obdurately فاسدانه fauſidauneh, تمردا tumur-rudan, با سخت دلي ba ſukht dilé, بلا رحمت bila ruhmut, بي توبه bé toubeh, با عناد ba ynaud, با فساد ba fuſaud, بلا پشیماني bila pu-ſheemauné.

OBEDIENCE طاعت tau-at, اطاعت itau-at, فرمان برداري furmaun burdauré, حکم برداري

hookum burdauré, انقياد inké-aud, اتباع ittibaa, امتثال imtisaul, اذعان izaun, التيام ilté-aum, ذاه kauh, جابت jaubut, اسلام islaum, دين deen, عبودت aboodut, عبوديت aboodé-ut, طواعيت tuwa-é-ut. v. *submission.*

Obedient مطيع muté-a, فرمان بردار furmaun burdaur, حكم بردار hookum burdaur, رام raum, متابع mutauba, منقاد munkaud, ممتثل mumtusil, قانت kaunut, اجند ujnud, مواتات muwataut, اقها ikha, تطوع tutuwa, تربوت turboot, خفيف khufeef, زلول zulool, ملند mulund. v. *obsequious, tractable.*

Obediently با طاعة ba ta-aut, سمعا و طاعة fuma-an ou tau-atan, بر وجه فرمان بردار bur wujha furmaun burdaur, بطور حكم بردار betoora hookum burdaur, منقادا minkaudun.

OBEISANCE سلام falaum, تكريم tukreem, (pl. تكريمات tukreemaut), ركعت rukaat.

An OBELISK ميل meel (pl. اميل ameel, ميول mee-ool).

To OBEY فرمان برداري نمودن furmaun burdauré numoodun, فرمان امتثال كردن furmaun imtisaul kirdun, مطيع شدن muté-a shoodun, اطاعت نمودن itau-at numoodun, انقياد كردن inké-aud kirdun, امتثال ساختن imtisaul saukhtun, طاعت نمودن ta-at numoodun, اذعان كردن izaun kirdun, تابع شدن tauba shoodun, التيام نمودن ilté-aum numoodun, تسليم شدن tusleem shoodun. *Necessary* or *proper to be obeyed* لازم الامتثال lauzimu'l'imtisaul, واجب الاتباع vajibu'l'ittibaa, لايق الانقياد la-éku'l'inké-aud. *Commands necessary to be obeyed* فرماں واجب الامتثال furmauna vajibu'l'imtisaul, حكم لازم الانقياد hookuma lauzimu'l'inké-aud. *Ordes obeyed by all the world* (*royal edicts*) فرمان جهان مطاع furmaun jehaun mutaa, عنوان عالم مطاع و فرمان واجب الاتباع unwauna aalum mutaa, wa furmaun vajibu'l'ittiba.

An OBJECT (*any thing seen* or *presented to the senses*) مظهر muzhur (plur. مظاهر muzauhur), مظهريت muzhuré-ut, منظر munzur (plur. مناظر munauzur), مضوع moozuwa, نصب nusb, موقر mawkir. *Any object which the mind has in view* قصد kusd, مقصود mukfood, غرض ghuruz, خاطر خواه khautir khauh, مراد moraud, مدعى or مدعا mudaa.—*The enjoyment of any beloved object* مواصلت muwaufulut, وصل wusl, وصلت wuslut.

To OBJECT رد كلام نمودن rud kulaum numoodun, عرضت كردن arzut kirdun, تعريض ساختن taareez saukhtun, اعراض كردن é-arauz kirdun, مخالف بودن mukhalif boodun. v. *to oppose.*

An objection رد كلام rudda kulaum, رد rudd, عرض arz, عرضت arzut, تعرض ta-arruz, تعريض taareez, اعراض é-arauz, عريض areez, تطرق tuturrik, مقابلت mukaubulut.

An objector رد كلام كننده rudda kulaum koonindeh, عرض نما arz numa, مخالفت اور mukhaulifut awur, تعرض ساز ta-arruz sauz.

An OBLATION عرض erz, تكليف tukleef, اتحاف ithauf, ضحيت zuhé-ut, برخين burkheen, انعام inaam. v. *offering, sacrifice.*

OBLIGATION (*any thing by which a man is bound to some performance*) سربسته surbusteh, وجوب wujoob, قيد keid, عهد ahd, عهدت ahdut, عهيد aheed, فرض furz (plur. فراض furauz), فرضيت furzé-ut, ضمت zimmut. v. *debt*; also *obligatory writing.* — (*a favour*) منت minnut, انعام inaam (pl. انعم anum), نعمت namut, منعمت munamut, حسنت husnut, احسان ihsaun.

Obligatory بند ساز bund sauz, قيد نما keid numa, بندوبسته كنا bundubusteh koona. *An obligatory writing* عهد نامه ahd nameh, تمسك tummusook (pl. تمسكات tummusookaut), دين تمسكي dein tummusooké, وثيقت wuseekut.

To oblige (*bind, compel*) قيد كردن keid kirdun, بستن bustun, بند كردن bund kirdun, بندوبسته نمودن bundubusteh numoodun, عقد كردن akud kirdun, الزام نمودن ilzaum numoodun, وابسته ساختن wabusteh saukhtun, اقتضا كردن iktiza kirdun, لازم ساختن lauzim saukhtun, الجا كردن ilja kirdun. (*to confer favours*) منت ساختن minnut saukhtun, ممنون نمودن mumnoon numoodun, امتنان بخش كردن imtinaum bukhsh kirdun, انعام دادن inaam dadun, نعمت نمودن namut numoodun, احسان كردن ihsaun kirdun, عنايت ساختن ana-é-ut saukhtun, نواختن nuwaukhtun, خاطر نوازكردن khautir nuwauz kirdun. v. *to gratify, please.*

Obliged (*bound*) بسته busteh, بنده bundeh, بند و بسته bundubusteh, مقيد muké-ud, ملتزم multuzum, فرسوده fursoodeh.—(*favoured*) ممنون mumnoon, منت دار minnut dar, احسان ديده ihsaun deedeh, امتنان پذير imtinaun pizzeer, نعمت گير namut geer, عنايت اخذ ana-é-ut akhz. — *To be obliged* (*to be bound*) بندوبسته شدن bundubusteh shoodun. (*to be favoured*) منت داربودن minnut dar boodun.

An obligee (*one bound by an obligatory writing*) دين تمسكي بخش dein tummusooké bukhsh, عهدت نامه ده ahdut nameh duh. v. also *debtor.*

An obligor (*he who binds by an obligatory writing*) دين تمسكي پذير dein tummusooké pizzeer,

عهدت نامه گير abdut nameh geer, مداين mudaï-én. v. also *creditor*.

Obliging (civil) نواز nuwauz, نوازش نما nuwauzish numa, نازك nauzik, لطيف luteef, لطفان lutfaun, لطيفت luteefut, ذو ادب zu adub, ادب و ازرم نما adub ou azrum numa, ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil, ظريف zureef, ملاطف mulautif, خوش ايندە khoosh a-éndeh, شيرينكار sheereenkaur. v. *courteous*, *polite*, *kind*.

Obligingly بر وجه نواز bur wujha nuwauz, با نوازش ba nuwauzish, لطيفانه luteefauneh, با ادب و ازرم ba adub ou azrum, ملايما mulaéman, با نزاكت ba nuzaukut, بطور خوش ايندە betoora khoosh a-éndeh.

Obligingness نوازش nuwauzish, مردمي murdumé, لطف lutf, ملايمت mula-émut, ازرم azrum, ادب adub, ادب و ازرم adub ou azrum, نرم دلي nurm dilé, شيرين كاري sheereenkauré, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut, لطافت lutaufut. v. *civility*, *courtesy*, *complaisance*, *politeness*.

OBLIQUE از اين تا ان كوشه uz ein ta aun koosheh, نا راست na raust, ملتوي multawé, غير عمود ghire-a amood, نا در خط مستقيم na dur khutta mustukeem, معترض mu-etriz, معترضت mu-etrizut, نا بخط استوا na bekhutta istiwa, نا بخط عمود na bekhutta amood, غير نظام ghire-a nizaum. v. *crooked*, *indirect*. — *An oblique or side wind* نكبا nukba. *An oblique look* اغيل agheel. v. *squint*. — *Obliquely* نا عمودانه na amoodauneh, بر وجه نا رست bur wujha na raust, بطور نا مستقيم betoora na mustukeem, نا مستقيما na mustukeema, عرضنة iraznatan, غير استوانه ghire-a istiwauneh. v. *crookedly*, *indirectly*. — *Going obliquely* كجرو kujrou, عنود anood, جهنده juhindeh. *Wind blowing obliquely* نكب nukib.

Obliqueness, *obliquity* نا راستي na rausté, تعمج ta-ammuj, پيچ peech, پيچش peechish, عوج awuj, لوا lawa, عدم عمودي aduma amoodé, عدم نظامي aduma nizaumé. v. *crookedness*, *indirectness*.

To OBLITERATE محو كردن muho kirdun, درس ساختن durs saukhtun, لمق كردن lumuk kirdun, برسيدن burusédun, عفو نمودن afoo numoodun, كحص كردن kuhis kirdun, حك ساختن hukk saukhtun, ستردن suturdun, طمس كردن tums kirdun, طسوم نمودن tusoom numoodun, طلس كردن tuls kirdun, نسخ ساختن nusikh saukhtun, ناسخ شدن nausikh shoodun, ماحي بودن mauhé boodun, بطال ساختن buttaul saukhtun, منعدم كردن munadum kirdun, غبرا ساختن ghubra saukhtun. v. *to eraze*. — *To obliterate writing* خط بطلان ساختن khutt butlaun saukhtun, رقم كش كردن rukum kush kirdun, نوشته محو نمودن nuwishteh muhoo numoodun.

Obliterated برسيده burusédeh, سترده suturdeh, مندرس mundurus, تعفي taafé, منسوخ munsookh, مدروس mudroos, كواحص kuwauhus, منعدم munadum, منطمس muntusum, غبرا ghubra, جادس jaudis, اعور awur, نا بديد na budeed.

Obliteration عفو afoo, عفا afa, اندرس andurus, درس durs, دروس duroos, طمس tums, طسوم tusoom, محو muhoo, لمق lumik, كحص kuhis, كحوص kuhoos, تعفيت taafé-ut, رمج rumij, نسخ nusikh.

OBLIVION فراموشي furaumooshé, ذهول zuhool, نسيان nusé-aun, امه ameh, منسيت munsé-ut. *Consigned to oblivion* فرامش furaumush, منبه mumbih, منسي munsé, ناسي nausé.

Oblivious فرامشي ساز furaumushé sauz, ناسي nausé, نسيان nusé-aun.

OBLONG درازچه dirauzcheh, مطر mutyrr, مصنبع musunba, كفت kuffut. v. *long*. — *Oblongly* در طريق درازچه dur tureeka dirauzcheh, بر وجه مطر bur wujha mutyrr. — *Oblongness* درازچكي dirauzchugé, مطرى mutyrré.

OBLOQUY طعن taan, طنز tunz, زبان درازي zubaun dirauzé, طعنت taanut, شكايت shuka-é-ut, ملام mulaum, شتم shutum, بهتان buhtaun. v. *censure*, *reproach*, *disgrace*.

OBNOXIOUS معروض maarooz, معرض mu-erruz, تعريض tareez. v. *liable*, *subject*. — *Obnoxious to punishment* بتعذيب معروض betaazeeb maarooz, لام laum, بزه كار buzehkaur, بزهمند buzehmund, ذو جريمه zu jureemeh. v. *criminal*. — *Obnoxious to censure* بطعن معرض betaan mu-erruz, بطنز تعريض betunz taareez. *Rendering obnoxious* محرج muhrij.

Obnoxiousness معروضي maaroozé, انقياد inké-aud. v. *subjection*. — *Obnoxiousness to punishment* بزه كاري buzehkauré, بزهمندي buzehmundé, كناهكري gunauhguré, خطاكري khutaguré. v. *guilt*. — *Obnoxiously* معرضانه mu-erruzauneh, معروضا maaroozan, بروجه تعريض bur wujha taareez, در حال انقياد dur haula inké-aud.

OBSCENE فاحش fauhish, زشت zusht, مردار murdaur, نا پاك na pauk, بي ادب bé adub, شوخ shookh, غنظيان ghunzé-aun, غذوان ghuzwaun (fem. غذوانت ghuzwaunut), باغز baughiz, كستاخ kustaukh, خنذيان khunzé-aun, بذي buzé, املغ amlugh, لاغيت laghé-ut, ملقعت mulkaat, ملوغت mulooghut, رفث rufs, حفنس

husnaus. v. *immodest, impudent, offensive, disgusting.*—*Obscene discourse* فحشيات fuhshé-aut, عرابه arabeh, مهجرت muhjurut, مجالعت mujalaat, اهجار ihjaur. *An obscene woman* فاحشت fauhishut, ملقاع mulkaa, عورت ملقعت awruta mulkaat, زني ملوغت zunna mulooghut.

Obscenely فحشا fuhshan, با ترك ادب ba turuka adub, فاحشانه fauhishauneh, بلغ بلغ bilghu bilghu, بلغ ملغ bilghu milghu. *To speak obscenely* فحشيات كفتن fuhshé-aut guftun, زشت كوي كردن zisht gooï kirdun, افشادن afshaudun, افشاردن afshaurdun, مجالعت كردن mujaulaat kirdun, اهجار نمودن ihjaur numoodun.

Obscenity, obsceneness فحش fuhsh, فحشيات fuhshé-aut, شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé, زشتي zishté, عدم الادب aduma adub, مرداري murdauré, بدا buda, دقرار dikraur, دقرارت dikraurut, دقرور dukroor, طملال tumlaul, طملول tumlool, طمليل tumleel, زرب zurub, قذع kuza. v. *lasciviousness.*

OBSCURATION كسافت kusaufut, تكسيف tukseef, ظلمت اندوز zulmut andooz.

Obscure ظلماني zulmauné, ظلم zulum, تاريك taureek, تار taur, تير و تار teer ou taur, تيره teereh, خيره kheereh, بي روشنا bé roshuna, ظلام انجام zulaum anjaum, كدرا kudra, نزند nuzshind, تير teer, متظلم mutuzullim, غبس ghubis, عماص or عماس amaus, مدجن mudjin. v. *dark, cloudy.*—*(abstruse, difficult to understand)* مغلق mughluk, مشكل mushkil, شكلا shukla, شكل shukul, التباس iltibaus, مشتبه mushtubih. v. *ambiguous.*—*(mean, low)* حقير hukeer, خور khoor, مغمور mughmoor, خامل khaumil, فرناز furnauz.—*(not known)* نا معروف na maaroof, نا معلوم na maaloom, غير عرف ghire-a aruf, غميس ghumees.—*(being private)* تنها tunha, پنهان pinhaun, پوشيده pooshédeh.

To obscure (darken) ظلم كردن zulum kirdun, با ظلمت پوشيدن ba zulmut poshédun, تيره ساختن teereh saukhtun, تير و تار نمودن teer ou taur numoodun, تكسيف كردن tukseef kirdun, كسف ساختن kusf saukhtun.—*(to render abstruse)* مغلق كردن mughluk kirdun, مشكل ساختن mushkil saukhtun, مشتبه كردن mushtubeh kirdun.

Obscured ظلم ساخته zulm saukhteh, منكسف munkusuf, تيره ساخته teereh saukhteh, با ظلمت پوشيده ba zulmut poshédeh.

Obscurely (not brightly) نا روشنانه na roshunauneh, ظلمانه zulmauneh, تيرانه teerauneh, با تاريكي ba taureeké.—*(not distinctly)* نا مفصلانه na mufussilauneh, نا بينا na bei-unan, نا ظاهرانه na zauhirauneh, مشكلانه mushkilauneh, مغلقانه mughlukauneh.—*(privately)* بپنهاني bepinhauné, تنها tunha, سرا sirran, بر وجه تنها bur wujha tunha, بطور پوشيده betoora poshédeh.

Obscureness, obscurity ظلمت zulmut, تار taur, تير teer, تاريكي taureeké, تاري tauré, تيركي teerugé, سياهي sei-auhé, غبس ghubs, غبست ghubsut, غميس ghumees, كدر kudr, ظلما zulma, غملول ghumlool, دجيت dujé-ut. v. *darkness.*—*(darkness of meaning)* مشكل mushkil (plur. مشكلات mushkilaut), اشتباه ishtibauh, لبست lubsut, تردد turuddud, شبهت shubhut, شك shukk. v. *doubt, puzzle.*—*(privacy)* تنهايي tunhaï-é, حال تنها haula tunha, پنهاني pinhauné.

OBSEQUIES جماعت ميت juma-ata meit, كارسازي دفن kaursauzé dufun. v. *funeral.*

OBSEQUIOUS مطيع muté-a, طيع tei-é-a, منقاد minkaud, رام raum, ممتثل mumtusil, بنده فرمان bundeha furmaun, متابع mutauba, مقتاد muktaud, مستقيد mustuké-ud, قيد kéi-ud, متطوع mututuwa, تطوع tutuwa, مواتات muwataut, طوع tuwa, اجند ujnud, دروب duroob, موتمر mootumur. v. *obedient, compliant.*

Obsequiously با اطاعت ba ita-at, منقادا munkaudan. قيدانه ké-udauneh. v. *obediently.*

Obsequiousness اطاعت itaaut, امتثال imtisaul, انقياد inké-aud, تبعيت tuba-é-ut, اتباع ittibaa. v. *obedience, compliance.*

OBSERVABLE مشهور mush-hoor, ظاهر zauhir, واجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh. v. *remarkable.*—*Observably* مشهورانه mush-hoorauneh, ظاهرا zauhiran, بر وجه واجب الملاحظه bur wujha vajibu'l'mulauhzeh.

Observance (respect) رعايت ri-a-ï-ut, اطاعت ita-aut, التفات iltifaut, اعتبار é-atibaur, حرمت hurmut, اكرام ikraum, اعزاز é-azauz, اعظام é-azaum. v. *veneration, reverence: observation, obedience, attention.*

Observant (respectful) ذو التفات zu iltifaut, اعتبار نما é-atibaur numa, اهل رعايت ahla ri-aï-ut, حرمت اور hurmut awur.—*(attentive)* اكاه agauh, مشغول mushghool, نكر nuggur, متفكر mutufikkir, ذو بصيرت zu buseerut. v. *submissive.*

Observation نكاه nugauh, نكاهي nugauhé, نكاهداري nugauhdaré, نكاهباني nugauhbauné, نكاهداني nugauhdané, ملاحظه mulauhzeh, اكاهي agauhé, نكران nugguraun, نظران nuzuraun, ديدباني deedbauné, رعايت ri-aïut, صيانت sé-aunut, مراقبت muraukubut, مشاهده mushauhudeh, محافظه muhaufizeh, شوهيز shawheez, ترصد

turuſſud; بصيرت buſeerut. v. *remark.—Any place from which obſervation is made* ديده كاه deedeh gah, كمين كاه kumeen gah, مرصد murſud. *Obſervations of the ſtars* تنجم tunujjum, ارصاد ar-ſaud. *A prediction from obſervations of the ſtars* نجم nujum. — *An obſervator* چوقول chookool, ضاغط zaughut. v. *obſerver.*

An obſervatory دور بين كاه door been gah, مرصد نجومى murſuda nujoomé.

To obſerve (*look attentively*) نكرستن nugguruſ-tun, نكاهي كردن nugauhé kirdun, نكاهيدن nugauhédun, نكاهبانى نمودن nugauhbauné nu-moodun, چشم داشتن chuſhum dauſhtun, منظور كردن munzoor kirdun, ملاحظه نمودن mu-lauhzeh numoodun, چشم و كوش بودن chuſhum ou gooſh boodun, بصر ساختن buſir ſaukhtun, ترسم كردن turuſſum kirdun, ترقب ساختن tu-rukkub ſaukhtun, ترصد نمودن turuſſud numoo-dun, مراقب كردن muraukib kirdun, مراقبت ساختن muraukibut ſaukhtun. *To obſerve* or *pay attention to* رعايت بردن ri-aï-ut burdun, صيانت نمودن ſé-aunut numoodun, انديشيدن andeeſhé-dun, نظيرت دادن nuzeerut dadun, پنداشتن pundauſhtun, نكاه داشتن nugauh dauſhtun, بصيرت نمودن buſeerut numoodun, مشغول بودن muſhghool boodun. v. *to remark*; alſo *to obey, fol-low, reverence.—To obſerve a regimen* پرهيز داشتن purhaze dauſhtun. *To obſerve a faſt* روزه داشتن roozeh dauſhtun. *To obſerve religiouſly* or *at-tentively* با دقت رعايت بردن ba dikkut ri-aï-ut burdun, با اشتغال صيانت نمودن ba iſhtighaul ſé-aunut numoodun. *To obſerve with a malignant eye* چشم زدن chuſhum zudun, نظرت نمودن nuzrut numoodun, با نجو نظر كردن ba nujoo nuzr kirdun, تنجو ساختن tunjoo ſaukhtun. *To obſerve the ſtars* تنجم كردن tunujjum kirdun, نجوم نكرستن nujoom nugguruſtun, كوكب منظور ساختن koukub munzoor ſaukhtun. *To obſerve the ſtars with a teleſcope* با دور بين تنجم كردن ba door been tunujjum kirdun. *To obſerve the flight of birds* عياف كردن a-é-auf kirdun, از طير فال كرفتن uz teer faul gooriftun.—*To ob-ſerve a promiſe* وفا دار بودن wufa dar boodun, وفا داري داشتن wufa daré dauſhtun, وفا نمودن wufa numoodun, عهد وفا كردن ahda wufa kir-dun, ايفا ساختن eifa ſaukhtun.

Obſerved منظور munzoor, ديده deedeh, ملحوظ mulhooz, نكرسته nuggurufteh, نكاهيده nugau-hédeh, مرعى muraa, بصر شده buſir ſhoodeh.

An obſerver نكاهدار nugauhdar, نكاهبان nu-gauhban, نكاهدان nugauhdan, ديدهوان dee-dehwaun, ديد بان deedban, راعي raa-é, مراعي mura-é, ناظر nauzir, حارس hauris, حافظ hafiz, عين a-én, ضاغط zaughit, رقيب rukeeb, مراقب muraukib. v. *beholder.* — *An obſerver of engage-ments* وفادار wufadar, مرعى عهد و پيمان muraa ahd ou peimaun, ضيزن zeezun. *An obſerver of the ſtars* اهل هيت ahla hei-ut, ناظر نجوم nauzi-ra nujoom, رصاد ruſſaud. v. *aſtronomer.*

Obſerving رعايت ساز ri-aïut ſauz, نظر nuzir, نظران nuziraun, نكاه nugauh, نكران nugguraun, بصر buſir, بين been. — *Obſerving time* وقت بينا wakt beena.—*Obſervingly* (*carefully*) با بصيرت ba buſeerut, با نكاه ba nugauh, احتياطانه ihté-atau-neh, عقلانه akilauneh, با انتباه ba intibauh.

OBSOLETE بلا استعمال bila iſtamaul, مهمل muhmil, باطل bautil, بطال buttaul, معطل ma-attul, هامد haumud, عويص awees, عقمي uk-mé.— *To render obſolete* ابطال كردن ibtaul kir-dun.—*To grow obſolete* بطال كشتن buttaul guſh-tun, مبطل شدن mubuttul ſhoodun, باطل بودن bautil boodun.— *An obſolete word* كلام مهمل ku-lauma muhmil, كلمت عويص kulumuta awees, سخن باطل ſukhuna bautil.—*Obſoleteneſs* باطلى bautilé, مبطلى mubutullé, ابطال ibtaul, بطالى buttaulé, هامدي haumudé.

An OBSTACLE مانع mauna, منع muna (pl. موانع muwauna), سد ſudd, تعرض ta-arruz, اعتراض é-atirauz, عرضت urzut, حد hudd, عدوا uduwa, پاي بند païi bund. v. *impediment.*

OBSTETRICATION علم توليد ylma tooleed, پيشياركي peiſhé-aurugé. v. *midwifery.—Obſtetrick* پيشياره منسوب peiſhé-aureh munſoob, لايق مولدت la-éka muwulludut.

OBSTINACY, *obſtinateneſs* عناد ynaud, كردنكشي gurdunkuſhé, ستيز ſiteez, ستيزه ſitee-zeh, سركشى ſurkuſhé, مرود murood, بيشه bee-ſheh, خود سري khood ſuré, خود كامى khood kaumé, خود بيني kkood beené, خود رابى khood raï-é, شكامت ſhukaumut, عصيان yſé-aun, لج lujj, لجاج lujauj, متانت mutaunut. v. *ſtubbornneſs.*

Obſtinate معاند ma-anud, عناد ynaud, سركش ſurkuſh, ذو خود بيني zu khood beené, خود سر khood ſur, خود راي khood ra-é, كردنكش gur-dunkuſh, ستيز ſiteez, ستيزه ſiteezeh, جانكش jaunkuſh, مريد mureed, متمرد mutumurrud, برمخيد burmukheed, تمرد tumurrud, لجوج lujooj, تيب teeb, شيطان ſheitaun, ژكاره zſhu-kaureh, مرادت muraudut, تغرد tufurrud, مرد murud. v. *ſtubborn.* — *An obſtinate man* ستيزكر ſi-teezgur, خود سر khood ſur, اهل خود بيني ahla khood beené, صاحب عناد خود راي khood ra-é,

sahib ynaud, سرکشي اهل ahla surkushé. *To be obstinate* ستیزیدن siteezedun, عناد شدن ynaud shoodun, تهرد کشتن tumurrud gushtun, تغرد شدن tufurrud shoodun.

Obstinately با عناد ba ynaud, ستیزانه siteezauneh, بر وجه خود بین bur wujha khood been, بطور خود سر betoora khood sur, معاندا ma-anudan, با سرکشي ba surkushé, تهردا tumurrudan, بر وجه ستیزگر bur wujha siteezgur.

Obstreporous. v. *clamorous, turbulent*.

To OBSTRUCT سد کردن sudd kirdun, انسداد نمودن insidaud numoodun, بسته کردن busteh kirdun, بنده ساختن bundeh saukhtun, بندیدن bundédun, منع کردن muna kirdun, مانع و معارض اوردن mauna ou ma-ariz awurdun, عروض ساختن arooz saukhtun, کظم کردن kuzim kirdun. v. *to hinder*.

Obstructed مسدود musdood, انسداد insidaud, منسد munussud, بسته busteh, بنده bundeh, منغم munughghum.

Obstruction سد sudd, منع muna, تعرض taarruz, مانع mauna, ممانعت mumaunaat, کظام kuzaum, کظم kuzim, سدت suddut, سداد sudaud. v. *impediment, obstacle*.—*An obstruction in the nose* سداد sudaud, سدت suddut, خشام khushaum. *An obstruction in the ear* صمم sumum. v. *deafness*.—*An obstruction in the liver* طباق tubauk.

An obstructor سد ساز sudd sauz, منع کننده muna koonindeh, عروض نما arooz numa.

Obstructive, obstructing سد ساز sudd sauz, منع کنا muna koona, مانع و معارض اور mauna ou ma-ariz awur, کظام نما kuzaum numa.

To OBTAIN اندوختن andokhtun, نایل کردن na-él kirdun, نیل ساختن neil saukhtun, فراز اندوختن furauz andokhtun, انتفاع ساختن intifaa saukhtun, حاصل کردن hausil kirdun, حصول پذیرفتن husool pizzeeruftun, ورزیدن wurzédun. v. *to acquire, gain*. —*To obtain what one desires* کام یافتن kaum é-aftun, کامبین شدن kaumbeen shoodun, کامراني داشتن kaumrauné daushtun, وصل گرفتن wusl gooriftun, وصال یافتن wusaul é-aftun, مراد پذیرفتن moraud pizzeeruftun, نایل شدن na-él shoodun, بر مراد بودن bur moraud boodun, مقصود داشتن mukssood daushtun, حصول مرام شدن husoola muraum shoodun. *To obtain* (*come* or *continue in use*) در استعمال امدن dur istamaul aumudun, ایین گشتن aï én gushtun, في الاسلوب بودن fi'l'usloob boodun, علي قاعدت شدن ala ka-édut shoodun. v. *to prevail, succeed*.

Obtainable ممکن نایل mumkina na-él, قابل اندوز kaubila andooz.

Obtained اندوخته andookhteh, فراز اندوخته furauz andokhteh, محصل muhussul, ورزیده wurzédeh.

An obtainer نایل ساز na-él sauz, اندوخش گیر andookhish geer, حاصل پذیر hausil pizzeer. *An obtainer of his wishes* کام یاب kaum é-aub, مراد دار moraud dar, صاحب کامراني sahib kaumrauné.

To obtrude, v. *to intrude, force*.

OBTUSE (*not acute nor pointed*) نا تیز na taze, کند kund, کلیل kuleel, بی سر bé sur, غیر سر و زلق ghiré-a sur ou zulk, کلول kulool. v. *blunt*.

Obtusely بر وجه نا تیز bur wujha na taze, کلیلا kuleelan, کندانه kundauneh, بلا سر bila sur.

Obtuseness کندي kundé, عدم سر و زلق aduma sur ou zulk. v. *bluntness, stupidity*.

To OBVIATE استقبال کردن istikbaul kirdun, فا گرفتن fa gooriftun, مانع شدن mauna shoodun. v. *to prevent, meet*.—*to obviate an objection* رد کلام کردن rudda kulaum kirdun. v. *to refute*.

OBVIOUS (*clear*) اشکار ashikaur, ظاهر zauhir, بین bei-un, عیان a-é-aun, روشن roshun, مبین mubei-un. v. *evident*.—(*opposite, front to front*) مقابل mukaubil, دو چاره خور doo chaureh khore.

Obviously ظاهرانه zauhirauneh, بر وجه اشکاره bur wujha ashikaureh, با اظهار ba izhaur, پیدا peeda. v. *apparently, evidently*.

Obviousness تبیین tubei-én, بینت bei-unut, اظهار izhaur, روشنا roshuna.

OCCASION (*convenience*) فرصت fursut, دست یافت dost é-aft, محل muhull. v. *opportunity*.—(*cause*) سبب sibub, سببیت sibubé-ut, موجب moojib, تقریب tukreeb, سرگذشت surguzusht, سرانجام suranjaum, قضا kuza. v. *accident, incident*.—*Pressing occasion* لازمت lauzimut, لزوم luzoom, اقتضا iktiza, تقاضی tukauzé.—*Without occasion* بلا موجب bila moojib, بی تقریب bé-reeb. *Seeking an occasion* فرصت جو fursut joo.

To occasion فرصت دادن fursut dadun, موجب شدن moojib shoodun, سبب بودن sibub boodun, تقریب دادن tukreeb dadun, سببیت اوردن sibubé-ut awurdun. v. *to cause, influence*.

Occasional (*casual*) امدانه aumudauneh, عارض auriz, اتفاقي ittifauké, ذو تقریب zu tukreeb, فرصت یاب fursut é-aub. v. *incidental*.—(*producing by accident*) از سرگذشت اور uz surguzusht awur, موجب عارض ده moojiba auriz duh, سبب اتفاقي نما sibuba ittifauké numa.—*Occasionally* عارضانه aurizauneh, اتفاقا ittifakan, با تقریب ba

tukreeb, با فرصت ba fursut, بطور امدانه betoora aumudauneh. — *An occasioner* فرصت اور fursut awur, موجب ده moojib duh, سبب بخش sibub bukhsh.

OCCECATION (*blinding*) كور ساز koor sauz, بی نور كنا be noor koona.

OCCIDENTAL مغربي mughrubé, غربي ghurbé. v. *western*.

OCCIPUT (*hind-head*) پس گردن pusa gurdun, كله kulleh, چكاد chukaud, اهيان ahé-aun, اهيان سر ahé-auna sur, هيره heereh, نقاغ nukkaukh, مغذ mukizz. *Occipital* كلهرا منسوب kullehra munsoob, در پس گردن نهاده dur pusa gurdun nihaudeh.

OCCULT پوشيده poshédeh, نهفته nuhufteh, نهان nihaun, نهاني nihauné, پنهان pinhaun, خافي khaufé, مستور mustoor, مخفي mukhfé, مخبو mukhboo, مكتتم muktutim, تدفن tuduffun, مختفي mukhtufé, متابق mutaubik, تكمو tukummoo, مكنون muknoon, خبى or خبا khuba, باطن bautin, مكتن muktun, مكتمن muktumin, مستتر mustutir, مختبى mukhtuba, مدغمر mudughmir, مدهمس muduhmus. v. *secret*, *unknown*.

Occultness نهفتگي nuhuftugé, اختفا ikhtifa, پنهاني pinhauné, خفيت khufé-ut, اخفا ikhfa, تستر tusuttir, خبا khuba. v. *secretness*.

OCCUPANCY (*taking* or *holding possession*) تصرف ستاني tusurruf sitauné, تطاول داري tutawul dauré, ضبط گيري zubt geeré.

An occupant, *occupier* تصرف گير tusurruf geer, ضبط گير و دار zubt geer ou dar, ملك ستان و نشين melek sitaun ou nisheen, مالك maulik. v. *possessor*.

Occupation (*employment*) كار kaur, كار و بار kaur ou baur, كار بار kaur baur, كار سازي kaur sauzé, كارگذاري kaurguzauré, كاركون kaurkoon, پيشه peesheh, مصلحت musluhut, امر amr, عمل amul, معاملت ma-amlut, شغل shughl, كنش koonish, استادگي or اوستادگي ustaudugé, استادي or اوستادي ustaudé, استازي or اوستازي ustauzé, اينده a-éndeh, حال haul, باب baub, ولا wula, سرور surwur, قصه kisseh. v. *business*, *trade*: also *occupancy*.

To occupy (*seize*, *possess*) گرفتن gooriftun, ضبط گير كردن zubt geer kirdun, قبض ساختن kubz saukhtun, اخذ كردن akhz kirdun, تسخير ساختن tuskheer saukhtun, تصرف ستاندن tusurruf sitaundun, تطاول كردن tutawul kirdun, گرفت نمودن goorift numoodun, مستولى كردن mustoulé kirdun. v. *to take*, *keep*, *use*.—

(*to keep another busy*) مصلحت دادن musluhut dadun, كارانيدن kauranédun, عمل گردانيدن amul kirdanédun. v. *to employ*.—(*to follow business*) كار كردن kaur kirdun, مصلحت گذاردن musluhut guzaurdun, كردار ساختن kirdaur saukhtun, پيشه كار شدن peisheh kaur shoodun, استادي كردن ustaudé kirdun.

To OCCUR واقع شدن wauka shoodun, افتادن uftaudun, ظهور نمودن zuhoor numoodun, عنين شدن aneen shoodun, جاري بودن jauré boodun. v. *to happen*.—(*to occur to the mind*) در ذكرت يافتن zikrut é-aftun, خاطر امدن dur khautir aumudun, در ياد اوردن dur é-aud awurdun, بياد امدن bé-aud aumudun, بدل نموده شدن bedil numoodeh shoodun. *To occur* or *appear here and there* اينجا انجا ظهور نمودن einja aunja zuhoor numoodun, من هنا و هنا پيدا امدن min huna ou huna peeda aumudun, گاه گاه رونما كردن gah gah roonuma kirdun. v. also *to meet*.

An occurence سرگذشت surguzusht, سرانجام surranjaum, وقعت wukaat, افتادگي uftaudugé, موقع mooka, وقوع wukoo-a, اتفاق ittifauk, عارض auriz, قضا kuza, قضيت kuzé-ut, حدث hudis, حدثي hudsé, ماجرا maujura. v. *accident*, *event*.—*Occurrent*, v. *incidental*.

OCEAN بحر محيط buhra muheet, دريا محيط duré-a muheet, قاموس kaumoos, اقيانوس aké-aunoos, افسانوس ifsaunoos, عمان omaun, منقع munka. *The Indian ocean* بحر الهند buhru'l'hind, بحر الاخضر buhru'l'akhzur, بحر اخضر buhra akhzur. *The fathomless ocean* درياي بينهايت duré-a-é bé niha-é-ut. *An ocean of blood* درياي خون duré-a-é khoon. v. *sea*.

OCELLATED (*resembling the eye*) چشم مانند chushum manend.

An OCTAGON (*a building consisting of eight sides and angles*) بنا هشت جناب دار bunna husht junaub dar, مبنى هشت كنار نما mubné husht kunaur numa, مثمن musumman, تثمين tusmeen.

Octangular, *octagonal* زو هشت جنب zu husht junib, هشت كناردار husht kunaur dar, مثمن musumman.

An OCTAVE ثامن saumin, ثامنت sauminut, ثماني sumauné, هشتم hushtum.

OCTENNIAL (*every eight years*) هر هشت سال hur husht saul, كل سنت ثمان kulla sunnut sumanin. (*lasting eight years*) هشت سال دوم husht saul dawm, سنت ثمان باقى sunnuta sumanin bauké.

OCTOBER ابان abaun, شعبان shaabaun, تشرين tushreen, تشرين الاول tushreenu'l'awwul

OCTUPLE هشت تا husht ta. v. *eightfold*.

OCULAR (*belonging to the eye*) چشم پیوند chushum pivund, عینرا منسوب aïnra munsoob, بصررا متعلق busurra muta-allik, چشمی chushumé. (*knowing by the eye*) از چشم دانا uz chushum dauna, از عین شناس uz aïn shinaus, نگران nugguraun, مشاهد mushauhid, بین been. v. *seeing*. — *An ocular witness* شاهد shauhid, اهل شهود ahla shuhood. — *Ocularly* از بصر uz busr, مشاهدانه mushauhidaundeh, از نگاه چشم uz nugauha chushum, بملاحظت العین bemulauhzu-tu'l'aïn, از نگران uz nugguraun.

Occulate (*having eyes*) ذو چشم zu chushum, اهل عیون ahla aïoon, باصر bausir.

An oculist کحال kuhhaul.

ODD (*not even*) نا یکسان na eeksaun, یکانه eegauneh, یکه eekeh, تك tuk, فرد furd, طاق tauk, خسا khusa. *To make an odd number even* تلرا جفت نمودن shufa kirdun, شفع کردن tukra jift numoodun. *Odds or evens* تك جفت tuk jift, تاق یا جفت tauk ya jift, خسا زکا khusa zuka, تخسیت tukhsé-ut. *Odd* (*strange, uncommon*) بلا قاعدت bila ka-édut, فوق العادت fook u'l'aadut, غیر معتاد ghire-a mataud, مستغرب mustughrub, غریب ghureeb, مهمل muhmul, مهملت muhmulut, نادره naudireh, غیر مستعمل ghire-a mustaamil. v. *singular, extraordinary*. — (*fantastical*) متخیل mutukheï-ul, خودسر khoodsur, خودرای khoodra-é, هوادار hawadar. v. *whimsical*: also *unlucky*.

Oddly (*not evenly*) بر وجه یکه bur wujha eekeh, طاقا taukan, بر وجه نا یکسان bur wujha na eeksaun, بطور خسا betoora khusa, (*strangely*) غریبانه ghureebauneh, مستغربا mustughruban, مهملانه muhmilauneh, بر وجه فوق العادت bur wujha fouku'l'aadut, بلا قاعدت bila ka-édut.

Odds, oddness (*not evenness*) نا یکسانی na eeksauné, یکانکی eekaunugé, فردانیت furdané-ut, نا هواری na humwauré, وحدانیت wuhdauné-ut. *Oddness* (*uncommonness*) غریبی ghureebé, نادره naudireh. v. *singularity*. —— *Oddness of temper* خودسری khoodsuré, هواداری hawadauré. — *Odds* (*strife*) ستیز siteez, جدال judaul, نا سازکاری na sauzkauré, منازعت munauzaat, اختلاف ikhtilauf. v. *contention, dispute, quarrel*. — (*advantage, superiority*) غلبت ghulubut, استعلا istala, اعتلا é-atila, دست dost, ظفر zufr. (*difference*) امتیاز imté-auz, فصل fusl, تفریق tufreek. v. *distinction*.

An ODE غزل ghazal, سرواد surwaud.

ODIOUS (*abominable*) نا مقبول na mukbool, مکروه mukrooh, ملعون mula-oon, نا پسند na pussund, نا پسندیده na pussundédeh, غیر مرغوب ghire-a murghoob. v. *hateful, detestable*.—(*causing hate*) بد خواهی ساز bud khauhé sauz, بد خواه bud khauh, کین افروز keen afrooz, عداوت انگیز adawut angeez, کینه اور keeneh awur. v. *invidious*.

Odiously (*hatefully*) مکروهانه mukroohauneh, ملعونا mula-oonan, بر وجه نا پسند bur wujha na pussund. (*invidiously*) بطور بدخواه betoora budkhauh, حسودانه husoodauneh.

Odiousness (*hatefulness*) کره kirh, مکروهت mukroohut, نفرت nufrut, نفرین nufreen, اکراه ikrauh, غرش ghirsh, هر hurr, ویسه weeseh.

Odium (*invidiousness*) بد خواهی bud khauhé, بد فرجام bud furjaum, غرض افروزی ghuruz afroozé, کین توزی keen toozé, کینه اوری keeneh awuré, عداوت انگیزی adawut angeezé.

ODORIFEROUS, *odorous* عنبربار amberbar, خوب بوی khoob booï, عنبر بوی amber booï, عطرسا otarsa, مشك اسا mushk asa, ذو بخور zu bukhoor, خوب رائحت khoob ra-é-hut, بویا booïa, بویان booïaun, مسك بو musk boo, ذو شمیم zu shumeem, مسکین muskeen, دلاویز dilaweez, خوش بوی khoosh booï, معطر mu-attar, مشموم mushmoom, نفح nufih. v. *fragrant, perfumed*. — *Odoriferousness* رائحت ra-éhut, خوب بویی khoob booï-é, عطر ottar, نفحت nufhut, شمیم shumeem, اشتمام ishtimaum, فائحت fa-éhut. v. *fragrance*.

Odour (*scent, whether good or bad*) بخور bukhoor, بو boo, بوی booï, بخری bukhuré, رائحه ra-éheh, طیب tei-ub, طیبت tei-ubut, نشیت nushé-ut, نشوت nushwut, نشق nushuk, عرف arf, بنت bunnut, خنجیر khunjeer. v. *smell*. — *A good odour* رائحت طیبت ra-éhuta tubé-ut, شمیم shumeem, شمت shummut, خوب بویی khoob booï-é, نفح nufih, زاهری zauhuré, خمرت khumurut. v. *perfume, odoriferousness, fragrance*.

OECONOMICKS خانه داری khauneh daré.

Oecumenical, v. *general, universal*.

Oeilaid, v. *glance*.—*O'er*, v. *over*.

OESOPHAGUS نای گلو na-é guloo, سرخه surkheh, بلعم bulum, مری muré, مریی murei-é (plur. مرو muroo, امریت amré-ut), عضرط azurut, حوصله hawsuleh, ابو حشیشه abu husheesheh, زردمن zurdumin, حنجود hunjood, حنجر hunjur, برفدان burfdaun. v. *gullet, windpipe*.

OF از uz, ز zi, من min, فی fi, عن aan. — This little particle is expressed, in Persian and Arabick, in a variety of different ways. — *One of the kings* یکی از ملوك eeké uz mulook. *One*

of them كسي زان ميان kusse zaun mei-aun. *On account of* براي bura-é, علي حسب ala husbi. v. *account.*— *None of them came to me* ما جاء ني من احد ma jaa nee min ahad. *In an assembly of jolly fellows* در سماع رندان dur sumaa rundaun. *Goolistan.*—*And they eat of the meats, and drank of the wines* و طعامها تناول فرمودند و شرابها نوشيدند wa ta-amha tunawul furmoodend, wa shuraubha noosheedend. *Tooté nameh.* — *In the company of such a self-sufficient fool* در صحبت چنين ابلهى خودراي dur suhbuta chuneen abluhé khudra-é. *Goolistan.*—*The revolutions of fortune* كردش كيتي gurdisha geeté. — *Of what colour?* كدام رنك kudaum runk? *Of a red colour* رنك سرخ runka surkh. *Of one colour or kind* يك كونه eek gooneh, يك رنك eek runk, يك رنكان eek rungaun, يك جنس eek jins, يكسان eeksaun. *Of middle stature* ميانه قد mei-auneh kudd. *The middle* or *court of a house* ميان سراي mei-auna sera. *The settlement of affairs* بندبست معامله bundubusteha ma-amleh. *He has reaped the fruit of it* از و بربست uz ou burbust. *Of that be careful* از و غايب مشو uz ou gha-éb meshoo. *The woman said, I am the good genius of the life of the king of Tabristan* عورت ظاهر كرد كه من صوات و تصوير عمر پادشاه طبرستان ام awrut zauhir kird, keh mun soorut ou tusweera amra padshaha Tabristan am. *Tooté nameh.* — *Who has the charge of the subahdary of Azimabad?* صوبهداري عظيم اباد بذمه كيست subahdaré azimabad bezimmeh keest? *It is in the management of the maharaja Shitabroy* باختيار مهاراجه شتابراي است bakhté-aura maharaja Shitabroy ast. — *Of one accord* يكجهد eek jihud. *Of the same rank* or *order* همسر humsur, همقدر humkudr, همدرجه humdurujeh. *Of an inferior rank* وضيع wuzé-a, نذالت nuzaulut.

OFF, or *far off* دور door, بعيد ba-éd. *Very far off* دورا دور doora door. *Not far off* نا دور na door, غير بعيد ghire-a ba-éd. v. *distant*; and under *far.* — *To cut off* وابريدن waburédun. — *To come off* (*escape*) خلاص شدن khulaus shoodun, رها يافتن ruha é-aftun, رستن rustun. *To come off well* عاقبت خير داشتن aukibuta kheir daushtun. *To come off ill* بي فروغ شدن bé furoogh shoodun. v. under *come.* — *To go off* (*as grief, a fever, rain, &c.*) وا شدن wa shoodun, انصام نمودن ifsaum numoodun. v. *to cease.* — *To go* or *fly off* كريختن gureekhtun, از حضور دور رفتن uz huzoor door ruftun, وارفتن waruftun. v. *to depart, fly.*—*To go off* (*give up the ghost*) تسليم روح كردن tusleema rooh kirdun, مردن murdun, فيض كردن feiz kirdun. v. *to die.* — *To fall off* (*revolt*) طغيان كردن tughé-aun kirdun, (*to apostatize*) ارتداد ساختن irtidaud saukhtun. (*to decline gradually*) قدم بقدم اتلاف يافتن kuddum bekuddum itlauf é-aftun. *To cut off* وابريدن wauburédun. *To fall off when cut* قطع و افتان بودن kuta ou uftaun boodun. *To carry off* or *away* رفع كردن rufa kirdun, برداشتن burdaushtun, واكردن wakirdun. *To carry off* (*assassinate*) نيست كردانيدن neest kirdanédun قتل ساختن kutl saukhtun, كشتن kooshtun. v. *to murder.*—*To rack off* پرداختن purdaukhtun. *To put off* (*clothes, &c.*) برطرف نهادن burturruf nihaudun, نزو نمودن nuzoo numoodun. *To put* or *fob off* از حيله واپس انداختن uz heeleh wapus andaukhtun, از غدر دير واداشتن uz ghudr deir wadaushtun. *To drive off* واراندن waraundun. *The affair is off* or *at an end* امر وابريده است amr waburédeh ast. *Off hand* (*not studied*) قبلا kublan, من قبل min kubla, بي تامل bé ta-ammul, بلا انديشه bila andeesheh.

Off! (*interject.*) دور باش door baush! دور از ما door uz ma! هيه هيه heih heih! برد burd! برو برو beroo beroo! ده ده deh deh beroo!

OFFALS (*remains not eaten at table*) خور پاره khore paureh, خردوات khorduwaut, خورده سماط khordeha sumaat, بزيم buzeem, خشار khushaur, خشارت khushaurut, كاردو kaurdoo. v. *also carrion, refuse.*

An OFFENCE كناه gunah, جريمه jureemeh, خطا khuta, عيب aïb, سهو suhoo, سقط sukut, زلت zullut, قباحت kubauhut. v. *crime, fault, transgression.* —(*an injury*) ظلم zulm, زيان zé-aun, تعدي ta-addé, ضرر zurur, ستم situm, دست درازي dost dirauzé, جفا jufa. (*displeasure given*) ازار اوري azaur awuré, اضطراب سازي iztiraub sauzé, رنج رساني runj rusauné. (*displeasure conceived*) ازار ياب azaur é-aub, اضطراب پذير iztiraub pizeer, جان ازار كير jaun azaur geer. v. *anger, offensiveness.* — *To take offence* ازار يافتن azaur é-aftun, غضب خوردن ghuzub khoredun, قهر كرفتن kuhr gooriftun. v. *to be angry.*

Offenceful, v. *injurious.* — *Offenceless*, v. *guiltless.*

To Offend (*injure, make angry*) ازردن azurdun, ازرده كردن azurdeh kirdun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, اغضاب خشمناك ساختن khushminauk saukhtun, تغييظ كردن ighzaub kirdun, تغييظ ساختن tughe-éz saukhtun, قهر انگيختن kuhr angeekhtun, ظلم نمودن zulm numoodun, زيان كردن zé-aun kirdun, تعدي و اضرار ساختن ta-addé ou izraur saukhtun. v. *to provoke.*—(*to be criminal*) اخلل

كناه شدن ahla gunah shoodun, جريناك بودن jureemnauk boodun, خلاف شرع حركت كردن khilaufa shura hurukut kirdun, بر وجه حرام ساختن bur wujha haraum saukhtun. v. *to transgress, violate*; also *to attack.*

Offended بيحضور béhuzoor, ازرده azurdeh, رنجيده runjédeh, رميده و رنجيده rumédeh ou runjédeh, مضطرب muzturub, خاطر مانده khautir maundeh, استكراه دار istikrauh dar, شكسته خاطر shakusteh khautir, متادي muta-addé. v. *disgusted.* — *To be offended* قهر گرفتن kohr gooriftun, غضب خوردن ghuzub khoredun. v. *to be angry.*

An offender صاحب كناه sahib goonah, اهل جريمه ahla jureemeh, خطاكر khutagur, مفسد muffid, فاسق fausik, v. *criminal.*—(*one who injures*) صاحب مظلمت sahib muzlumut, اهل تعدي ahla ta-addé, زيان كار zé-aun kaur, ضرر سازنده zurrur sauzindeh, ازار رسان azaur russaun.

Offensive (*displeasing*) ازار ساز azaur sauz, اضطراب اور iztiraub awur, ظالم zaulim, قهر انكيز kohr angeez, رنج ده runj duh, جان ازار كنا jaun azaur koona, دل ازار dil azaur, دلخراش dilkhiraush, مضر muzirr, نا پسند na pussund, مستكروه mustukrooh, مكروه mukrooh, نا خوش na khoosh, نا شيرين na sheereen. v. *disagreeable, injurious, mischievous.* — (*assailant*) هجوم اور hujoom awur, حمله ساز humleh sauz. *Offensive weapons* الت حرب aluta harb. *Arms offensive and defensive* الات و سلاح ضرب و دنع alaut ou sillauha-zurb ou dufa. v. *arms, weapons.*

Offensively (*injuriously, mischievously*) بر وجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, بطور نا پسنديده betoora na pussundédeh, مضرا muzirran, مكروهانه mukroohauneh, شرا sharran, ظالمانه zaulimauneh. (*by way of attack*) بر وجه هجوم bur wujha hujoom, بطور حمله betoora humleh, بطريق خروش betureeka khuroosh.

Offensiveness ازاري azauré, ازارش azaurish, ازار azaur, خاطرماندكي khautirmaundugé, كره رنج سازي kurh sauzé, بيحضوري béhuzooré, رنج runj, رنجش runjish, رنجيش runjeesh, رنجش خاطر runjisha khautir, ضر zurr, زيان zé-aun, فناد funaud, اشفتكي ashuftugé, پريشاني purrashauné, نفرت nufrut.

To OFFER (*as a gift, &c.*) تقديم كردن tukdeem kirdun, برداشتن burdaushtun, عرض نمودن arz numoodun, تكليف ساختن tukleef saukhtun, اهدا كردن ihda kirdun, هدايا كشيدن hudaïa kushédun, الهان كردن ilhaun kirdun, مناولت ساختن munaulut saukhtun, اعارت دادن é-aurut dadun, پيشكش نمودن peishkush numoodun, اتحاف ساختن it-hauf saukhtun. v. *to present.* — (*to make a proposal*) مقدمت كردن mukuddumut kirdun, جواب نمودن javaub numoodun, مطلب كردن mutlub kirdun, قضيت ساختن kuzé-ut saukhtun. *To offer as a sacrifice* فدا كردن fuda kirdun, قربان نمودن kurbaun numoodun, تقريب كردن tukreeb kirdun, ذبح ساختن zubih saukhtun. *To offer a price for* بيع شدن bé-a shoodun, مكس كردن mukis kirdun, اباعت ساختن iba-at saukhtun, مقاربت نمودن mukauribut numoodun, سوام كردن suwaum kirdun. v. *to bid for.* — *To offer* or *present itself* ظهور شدن zuhoor shoodun, اعراض كردن é-arauz kirdun, عروض ساختن arooz saukhtun, عنين شدن aneen shoodun. v. *to occur.*—*To offer* or *aim at* اجترا كردن ijtira kirdun, مقصود نمودن muksood numoodun, قصد ساختن kusd saukhtun, هوس نمودن hawus numoodun, سعي كردن sa-é kirdun, تصميم ساختن tusmeem saukhtun, نيت نمودن né-ut numoodun, مرار داشتن moraud daushtun. v. *to propose, attempt, endeavour.* — *To offer to sale* مباع نمودن mubaa numoodun, مبيع كردن mubé-a kirdun, شور ساختن shoor saukhtun. *To offer proof* كواهي نمودن guwauhé numoodun, شهادت اظهار كردن shuhaudut izhaur kirdun, بينت اوردن bei-unut awurdun. *To offer any thing to eat* ايكال كردن a-ékaul kirdun, بخورد دادن bekhored dadun, طعمت نمودن taamut numoodun, موكل كردن mookil kirdun. *To offer presents to one another* تهادي كردن tuhaudé kirdun, يك ديكررا اهدا ساختن eek deegurra ihda saukhtun. *To desire one to offer* مستعرض كردن musta-ariz kirdun.

An Offer (*any thing offered*) اقدام ikdaum, تقديم tukdeem, عرض arz, عرضه arzeh, اهدا ihda, تكليف tukleef, اتحاف it-hauf, ارمغان ermaghaun, هديت hudé-ut (pl. هدايا huda-é-a). v. *present, proposal.*—(*a price bid*) بيع bé-a, مكس muks, تمكيس tumkees, سوام suwaum, مساومت musaumut. v. *price.*—(*attempt*) اجترا ijtira, قصد kasd, مقصود muksood, سعي sa-é, اجتهاد ijtihaud, اهتمام ihtimaum. v. *endeavour.*

Offered معروض maarooz, مهدي muhdé, متحف mut-huf, متقدم mutukuddum, برداشته burdausheh, بخشيده bukhshédeh, داده dadeh. v. *presented, given.* — *Offered up* (*dedicated, sacrificed*) مقدس mukuddus, موقوف moukoof, مذبوح muzbooh.

An offerer اقدام كننده ikdaum koonindeh, تقديم سازنده tukdeem sauzindeh, عرض بر arz

bur, تكليف نما tukleef numa, اهدا اور ihda awur. v. alſo *ſacrificer*.

An offering (offertory) عرض arz, تكليف tukleef, اتحاف it-hauf, برخين burkheen. v. *gift*. —*An offering (ſacrifice)* ذبح zubih, فدا fuda, تقريب tukreeb, قربان kurbaun, ضحيت zuhé-ut, بدنه budneh.

An OFFICE *(publick charge)* منصبداري munſubdaré, منصب munſub (pl. مناصب munauſub), خدمت khydmut, گاه gah, جاه jauh, بار baur, پايه pa-éh, منزلت munzulut. v. alſo *buſineſs, agency*.—*A good office* احسان ihſaun, نعمت namut, منعمت munaamut, حسنت huſnut, نفع nufa, نيكوكاري neekookauré, خير خواهي kheir khauhé. v. *benefit, favour, kindneſs*. — *An ill office* زيان zé-aun, بد خواهي bud khauhé, ضرر zurrur, مضلمت muzlumut. v. *injury*. — *An office (place where buſineſs is tranſacted)* كارخانه kaurkhauneh, عملخانه amulkhauneh, كارگاه kaurgah, دفتر خانه duftur khauneh, دستگاه doſtgah, دكان dukaun (pl. دكاكين dukakeen). v. *ſhop, workhouſe*. —*To ſolicit an office* منصب طالب شدن munſub taulib ſhoodun, جاه حريص بودن jauh hurees boodun. *To confer an office* منصب تكليف كردن munſub tukleef kirdun, نامزاد نمودن naumzaud numoodun. *To reſign an office* منصب فراغت نمودن munſub firaughut numoodun. *To remove from an office* منصب عزل كردن munſub azl kirdun, جاه معزول ساختن jauh maa-zool ſaukhtun, از پايه رفع و دفع كردن uz pa-éh rufa ou dufa kirdun, خلع نمودن khula numoodun.

An officer (one who holds a public office) منصبدار munſubdar, اهل منصب ahla munſub, عملدار amuldar, خدمتدار khydmutdar, كار فرما kaur furma, كارفرماي kaur furma-é, دفتر دار duftur daur, دفتر خانه كاتبي duftur khauneh kautibé, دفتر اميني duftur ameené, امين ديوان ameena divaun, ضابط zaubut. v. *miniſter, magiſtrate*.—*A military officer* سپهدار جنگ ſippahdaura jung, سردار ſurdaur, سردار جنگ ſurdaura jung, پيشاهنگ peiſhahunk, سالار ſalaur, سالار جنگ ſalaura jung. v. *general, commander, colonel, &c. The officer of a court, a tipſtaff* الوصيل alwaſeel, [hence the Spaniſh *Alguazil*] حواله hawauleh, سرهنگ ſur hunk, محضر muhzur, عسس aſis, شرطي ſhurté, جلواز jilwauz, توثور touſoor.

Officered (having officers) ذو سرداران zu ſurdaraun, سالارجنگ دار ſalaura jung dar.

Official (belonging to a public office) جاه منسوب jah munſoob, منصب پيوند munſub pivund, خدمت متعلق khydmut muta-allik.

To Officiate خدمت كردن khydmut kirdun, اهل منصب بودن ahla munſub boodun, عملدار شدن amuldar ſhoodun, ادا كردن ada kiruun. v. *to execute, diſcharge*. — *To officiate for another* كسي را منصبدار شدن kuſſera munſubdar ſhoodun, بديگر خدمت ادا كردن bedeegur khydmut ada kirdun. v. *to perform*.

OFFICIOUS *(kind)* نوازي ساز nuwauzé ſauz, نوازش نما nuwauziſh numa, احسان بخش ihſaun bukhſh, خير خواهي نما kheir khauhé numa, نيكوكاري كنان neekookauré koonaun. v. *obliging*—*(importunely forward)* بي وقت و زمان بي وقت و زمان bé wakt ou zumaun kuſtaukhé numa, گستاخي نما بي مناسبت ازار ده bé munauſibut azaur duh, فضولي شو fuzoolé ſhoo. v. *impertinent*.

OFFSCOURING نفا nufa, نفات nufaut, نفيت nufé-ut, نفايت nufa-é-ut, نفاوت nufawut. v. *refuſe*.

OFFSPRING نسل nuſl (plur. انسال anſaul), منسل munſil, توالد tuwaulud, نسب nuſub (pl. انساب anſaub), اصل aſl (plur. اصول aſool), ذواد zeh zuwaud, زري zuré, زريت zuré-ut (pl. زريات zuré-aut), كفل kufl, نافلت naufilut. v. *progeny; propagation, production*.

To offuſcate, &c. v. *to darken*.

OFT, *oft-times, often, oftentimes* بسيار بار biſſé-aur bar, چند گاه chund gah, چندبار chundbaur, چند بار chund bar, دفعة dufatan, كرّاة kurratan, تارة بعد تارة tarratan baad tarratin, عرقاة arakatan, اونة awnatan, با دفعات ba dufaat, مرات كثيرت murauta kuſeerut. *How often?* چند بار chund bar? *As often as* هرچند كه hur chund keh, هر بار hur bar, هر باركه hur bar keh, هر دم كه hur dum keh, هرگره hurgurreh, مهما muhma, مهما mumha. *Not often* غبا ghybban, نا بسيار بار na biſſé-aur bar. v. *ſeldom*.

To OGLE نظر باختن nuzr baukhtun, شيوه ساختن ſheeweh numoodun, لالا ساختن lala ſaukhtun, رمز العين زدن rumzu'l'aïn zudun, شوخ چشم نمودن ſhookh chuſhum numoodun, لمح كردن lumh kirdun, الماح ساختن ilmauh ſaukhtun, دل نمودن dell numoodun, دلال كردن delaul kirdun.

An ogle نظربازي nuzrbauzé, شيوه ſheeweh, رمز العين rumzu'l'aïn, لمح lumh, الماح ilmauh, دل dell, دلال delaul. *An ogler* نظر باز nuzrbauz, شيوه نما ſheeweh numa, نظري nuzré, صاحب شوخ چشمي ſahib ſhookh chuſhumé.

OH! واي wa-é, هاي ha-é, واويلا waweila, واه wauh, واها wauha, ايا ei-ya, ايها a-eiha, آهي auhé. v. *ah!*

OIL روغن rooghun, دهن duhn (pl. ادهان adhaun,) عسلق aſluk, زيت zeit, سندن ſiuden. *The mother of oil* مهل muhl, ريم reem, حتغل hutful, دغو dughoo, دوغو dooghoo, درد durd, زيتان zeitaun. *Oil of olives* زيت zeit, سلط ſult, سليط ſuleet, روغن زيت rooghuna zeit, دهن زيتون duhna zeitoon. v. *olive.*—*Lintſeed oil* دهن بزر duhna buzr, روغن بزرك rooghuna buzruk. *Oil of ſeſamé (a kind of Indian corn)* روغن كنجد rooghuna kunjud, شيروغن ſheerooghun, روغن شير rooghuna ſheer, شيربخت ſheerbukht, شراج ſhurauj, دهن سمسم duhna ſumſum, حل hall. *Balſamick oil (oil of balm)* بلسان روغني balſaun rooghuné. *Oil of cinnamon* دهن نارپوست duhna naur pooſt. *Oil of myrrh* مايعت ma-é-aat. *Oil of roſes* روغن گل rooghuna gul, دهن ورد duhna wurud. *Oil extracted from ſtones of fruit* نفط عجم nufuta ajim. *A quantity of oil* دهنت duhnut. *An oil bottle* مدهن mudhin (pl. مداهن mudauhin), روغن دان rooghun daun. *An oil mill* or *preſs* بزرخانه buzr khauneh, ملطاط multaut, چرخشت churkhuſht, عنك ynk, دنك dink. *A fritter* or *any thing dreſſed in oil* روغن جوش rooghun jooſh.

To oil با روغن اندودن ba rooghun andoodun, با دهن نسو كردن ba duhn nuſoo kirdun, تطيع ساختن tumzé-a ſaukhtun, ترطيل كردن turteel kirdun, تمرغ ساختن tumurrugh ſaukhtun, صعصعت نمودن ſaaſaat numoodun, متدهن كردن mutuduhhin kirdun.

Oilineſs چوني روغني chooné rooghuné, صفت دهني ſufuta duhné, ماهيت زيتي mauhé-uta zeité.

An oilman روغن فروش rooghun furooſh, بزرجي buzurjé, بقال bukkaul, زيات zé-aut, عصار aſſaur.

An oil-ſhop روغن خانه rooghun khauneh, دهن دوكاني duhn dookauné.

Oily زو روغن zu rooghun, چون روغن choon rooghun, زو صفت دهن zu ſuffuta duhn, ماهيت زيت دار mahé-uta zeit dar, جرب jurb. v. *ſmooth.*

Oiled مريغ mureegh, مدهنت mudhunut, با روغن اندوده ba rooghun andoodeh.

OINTMENT طيب tei-ub (plur. اطياب até-aub), دهن duhn (plur. ادهان adhaun), روغن rooghun, مرهم murhum, ملغم mulghum. v. *unguent.*

OLD (*aged*) پرسال pur ſaul, سالخورده ſaul khoredeh, سالخواه ſaulkhauh, سالدار ſauldaur, زو پيري zu peeré, پير peer, بزاد buzaud, بزاد برامده buzaud buraumudeh, پژاد puzſhaud, پژاد برامده puzſhaud buraumudeh, روزديده roozdeedeh, نا جوان na juvaun, تيسري keiſuré, تنسر kinſur, تنسري kinſuré, كهن kuhun, كهنه kuhneh, مسن muſinn (fem. مسنت muſinnut), عدمل udmul, عدمول udmool, قلحم kilhumm, كندواله kundwauleh, كهكم kuhkum, قهقر kuhkur, يغين eefeen (plur. يغن yufun), بادن baudin, دهري duhré, قحب kuhib, تسنه tuſunneh, مضوض muzooz, كهام kuhaum, كهيم kuheem, شهبر ſhuhbur (fem. شهبرت ſhuhburut), مقصر mukſir, فارض fauriz (fem. فارضت faurizut), لهم luhm (plur. لهوم luhoom), قشعم kuſhaam, زمزم zumzum, تبعم ké-aum. *Old (ancient, begun long ago)* قديم kudeem, قديمي kudeemé, عتيق ateek, عاتق autuk, دير deir, ديرينه deireeneh, سابق ſaubik, سنها ſunha, پيشين peiſheen, مقدم mukuddum, قدام kudaum, معتق maatuk, قدموس kadmoos, مستدام muſtudaum, مستديم muſtudeem, كهن kuhun, كهنه kuhneh, اول awwul, خنابس khunaubis. v. alſo *obſolete.*—*Old* (*not new* or *freſh*) نا نو na now, نا تازه na tauzeh, نا نورسته na nowruſteh, نا طري na turé, كهن kuhun, نا طريف na tureef.—(*worn* or *rotten*) بلا bula, شن ſhunn, شنت ſhunnut, ارمان armaun, متسنه mutuſunneh, متسني mutuſunné. *Any thing old and worn* قيدخور keidhoor. *An old* or *tattered garment* جامه كهنه jammeha kuhneh, سمول ſumool. v. under *garment.*—*Old clothes* جاموار كهن jaumwaura kuhun. *Old age* شيوخيت ſhé-oukhé-ut, پيري peeré, كهنگي kuhnugé, پيريكين peerékeen, مالك maulik, زكا zuka, حطمت hutmut, حال فرتوت haula furtoot, هد hudd. *A green old age* خلد khulud. *Enjoying a green old age* مخلد mukhlid. *An old man* پير peer, پير زال peera zaul, زال zaul, بيراد beeraud, شيخ ſheikh, شيخوخت ſheikhookhut, سالديده ſauldeedeh, سالخور ſaulkhore, سالخورده ſaulkhoredeh, پير فاني peera fauné, كهن پير kuhun peer, تيسري keiſuré, نهبل nuhbul, پژاد puzſhaud, هرم hurm, يغن eefun, فرتوت furtoot, تزكيت tuzké-ut, كنده kundeh, عشمت aſhumut, بدن budun, درديبس durdbees, نزشند nuzſhund, منودل munoodul, بجال bujaul, ربيال reebaul, عاتي auté, زر zur, زاد zaud, قلعم kulaam, دير پاي deir pa-é, زرمان zurmaun, رطل rutl, جف juff, كنكاله kunkauleh, سرناس ſurnaus, اسيف aſeef, دردج durduj, علوف aloof, نهضل nuhzul. v. *decrepit man.*—*Old men* پيران peeraun, پيران سالديده peerauna ſauldeedeh, شيوخ ſhei-ookh, شيخان ſheikhaun, شيخت ſheikhut, وجول wujool. *An old man of a hundred years* پير صد سال peera ſud ſaul (plur. پيران صد سل peerauna ſud

ſaul). *A wiſe old man* محکم muhukkum. *A little old man* شيخ ſhuï-eikh, شييب ſhuï-eib. *An old man of authority* شيخ ſheikh, نزند nuzſh-und, خواجه khojeh. *Like an old man* پيرانه pee-rauneh. *An old woman* پيرزن peerzun, پيره pee-reh, پيره زن peereh zun, شيخت ſheikhut, زال zaul, پيره زال peereh zaul, شهپره ſhahpureh, نهبلت nuhbulut, دردبيس durdbees, کنده kundeh, عجوز ajooz, عجوزت ajoozut, هر شبت hur ſhubut, هر شفت hur ſhufut, دردج durduj, قحبت kuhbut, تلعم kulaam. *A hideous looking old woman* عجوز بد نما ajooza bud numa. *An old friend* يار کهن é-aura kuhun. *Old and young* پير و جوان peer ou juvaun. *To grow old* پيرانه کشتن peerauneh guſhtun. شيخ شدن ſheikh ſhoodun, تشيخ کردن tuſhei-uk kirdun, کهنه شدن kuhneh ſhoodun, شيب کشتن ſheeb guſhtun, تذکيت بودن tuzké-ut boodun, تقوعس شدن tukoo-as ſhoodun. *One year old* يکساله eekſauleh. *An old horſe* اسب عود aſba a-ood. *An old aſs* قلح kuluh. *An old bull* ثور لهم ſoora luhum. *An old ox* قراهب kurauhib. *An old ſheep or ſhe camel* هرط hurt (plur. هروط huroot, اهراط ahraut, هرط hirut). *An old camel* شتر عود ſhutra a-ood, ناب naub, هرمل hurmul, هيضل heizul, درعث duraas, درتع durta, هرط hurt, شارف ſhaurif, خدلب khudlib, بلعک bulaak. v. مخلف. *Of old* سابقانه ſaubikauneh, قديمانه kudeemauneh, از قيدم الايام uz kudeem-u'l'ei-aum, از قديم uz kudeem, از زمان پيشين uz zumauna peiſheen, مقدما mukuddiman, قبلا kublan, قدما kudman, در ما تقدم dur ma tu-kuddum.—*Old faſhioned* بر ايين پيشين bur aï-é-na peiſheen. — *Oldneſs* کهنکي kuhnugé, پيشنکي peiſhnugé, بلود bulood. v. *old age*, *antiquity*.

Oleaginous, *oleoſe*, v. *oily*, *unctuous*.

OLEANDER (*plant*) خرزهره khurzuhreh.

OLEASTER (*wild olive*) زيتون بيان zeitoo-na eebaun, عتم or اتم atum, ارجان arjaun, هرجان hurjaun.

OLFACTORY (*having the ſenſe of ſmelling*) زو قوت اشتهام zu kuwwuta iſhtimaum, زو قوت شامه zu kuwwuta ſhaumeh.

OLITORY (*belonging to a kitchen garden*) بوستان منسوب booſtaun munſoob, بوستاني booſtauné.

OLIVASTER اسمر aſmur. v. *brown*, *tawny*.

An OLIVE زيت zeit, زيتون zeitoon. *An olive tree* زيتونت zeitoonut. *An olive garden* زيتوني zeitooné. *Meat dreſſed with olive oil* مزيت muzei-ut. v. under *oil*.

An OMLET عجت ujjut. v. *pancake*.

An OMEN فال faul (plur. فول fu-ul, انول afu-ul). *A good omen* اختر akhtur, اختر نيک akhtura neek, فال خجسته faala khojiſteh, انتيال ifté-aul, ووا wuwa. *A bad omen* فال بد faula bud, داکس daukus, نحوست nuhooſut, استا الکلبت iſtu'l'kulibut. *A bad omen from the flight of birds* طير teir, طيرت teirut, طاير ta-ér, مرغوا murghawa. v. شوم قدم and کادس.—*With a good omen* تبرکانه tuburrukauneh, تبرکا و تيمنا tubur-rukan ou teemunan. *Happy omened* نيک اختر neek akhtur, خجسته فال khojiſteh faul. *Ill omened* بد اختر bud akhtur, شر فال ſharr faal, لوس laws, تطير tutei-ur.

The OMENTUM (*cawl of the inteſtines*) جکر اکند jigur agund, باشامه bauſhaumeh.

To OMINATE فال کرفتن faal gooriftun. *To ominate happily* تفول کردن tufu-ul kirdun. متفايل ساختن mutufa-él ſaukhtun, فال خجسته faula khojiſteh andeeſhédun, انديشيدن اختر نيک akhtura neek pizzeeruftun. *To ominate badly* فال بد کرفتن faula bud gooriftun, تطير کردن tutei-ur kirdun.

Ominous زو فال بد zu faula bud, بد فال bud faul. v. *ill omened*, *portentous*, *inauſpicious*: alſo *happy omened*.— *Ominouſly* (*with an ill omen*) بد فالانه bud faulauneh, لوسا lawſan.—(*with a good omen*) نيک اخترانه neek akhturauneh, با فال خجسته ba faula khojiſteh. — *Ominouſneſs* قوت فال ده kuwwuta faul duh.

OMISSION, *omittance* امهال imhaul, فوت fout, خطا khuta, غفلت ghuflut, مساهلت mu-ſauhilut, نسي nuſé, نسيان nuſé-aun. v. *neglect*.

To omit غافل شدن ghaufil ſhoodun, فوت کردن fout kirdun, نسي ساختن nuſé ſaukhtun, نسيان نمودن nuſé-aun numoodun, دريغ کردن dureegh kirdun, خطا نمودن khuta numoodun. v. *to neglect*.

OMNIFARIOUS, *omnigenous* هرجنس hur jins.

OMNIFORM هر صورت hur ſoorut.

OMNIPOTENCE قدرت kudrut, قدرت مطلق kudruta mutluk, جبروت jubroot, ملکوت mulkoot. — *Omnipotent* قادر بي ربب خلاف kaudira bé reiba khilauf هر شي را قادر hur ſhei-éra kaudir, علي کل شي قدير ala kulli ſhei-é kudeer, قهار kuhhaur, جبار jubbaur, مقيت mukeet, مطلق mutluk, توان tuvvan, دادکر daudgur, کرکار gurdikaur. v. God.

OMNIPRESENCE درهمه جايي dur hum-meh jaï-é, حيثيت heiſé-ut. *Omnipreſent* در هرجا dur hur ja, درهمه کاه dur hummeh gah.

OMNISCIENCE عالم allaum, همه شناسي humeh shinausé.—*Omniscient, omniscious* عالم aulim, عالم الغيب و الشهاده aulimu'l'gheib wa'sh'-shuhaudeh, حكيم hukeem, عليم aleem.

ON بر bur, در dur, دربر dur bur, على ala, فرا fura, ب bi, ل la. *On that day* در ان روز dur aun rooz. *On the contrary* على طريق عكس القضيت ala tureeka aksi'l'kuzé-ut. *On account of* براي bura-é, على حسب ala husbi. v. under *account.*—*On this* برين burein. *On that* بران buraun.—*On what business?* چه كار بود cheh kaur bood? براي چه كار bura-é cheh kaur? *On necessary business* جهت كار ضروري jihuta kaura zurooré. *On what account?* چرا chura? لاي سبب li-ei-é sibub? *On this business* براي اين كار bura-é ein kaur. *What business do you go on?* بچه كارخواهد رفت becheh kaur khauhid ruft? *On the business of the durbar* براي كار دربار bera-é kaura durbar. *To be on foot* بر پاي بودن bur pa-é boodun. *To be on horseback* سوار شدن suvvaur shoodun.—*To go on (proceed)* پيش رفتن peish ruftun, استمرار نمودن istimraur numoodun.—(*to make an attack*) هجوم كردن hujoom kirdun, حمله ساختن humleh saukhtun, خروش نمودن khuroosh numoodun.—*To put on clothes* ملبس شدن mulubbus shoodun, الباس كردن ilbaus kirdun, پوشيده بودن poshédeh boodun. *To come on (advance)* پيش امدن peish aumudun.—(*to assault*) هجوم اوردن hujoom awurdun.—(*to thrive*) سود داشتن sood daushtun, بختيار گشتن bukhté-aur gushtun. *Come on!* اي بيا بيا é! bé-a bé-a!—*Go on!* برو برو berou berou!

ONCE يک بار eek baur, باره baureh, باري bauré, يک eek, يکدم eekdum, فرد نوبت furd noobut, يک نوبت eek noobut, يک مرتبه eek murtubeh, تار tar, تارة tarat, الوقعة alwakaat, عركة urkatan, گره gurreh, يک گره eek gurreh, فرد گره furd gurreh, يکره eekruh, بيضة العقر beizutu'l'ukr, مرة marrat. *Once more* ديگرباز deegurbauz, تكرار tukraur. *Once or twice* يک دو گره eek doo gurreh. *At once* يکبارگي eekbaurugé, يکه eekeh, يکره eekruh, يکپاره eekpaureh, يک دفعة eek dufaat, الوقعة alwakaat, هبة hubbutin.—*Once (at a former time)* در پيش از اين وقت dur wakta peisheen, پيش از اين peish uz ein, قبل از اين kubl uz ein, مقدما mukudduma. v. *formerly.*

ONE [P] يک eek, تک tuk, يکي eeké, يکه eekeh, يگانه eegauneh, [A] احد ahad, واحد wauhid (fem. احدي ihda, وحدة wahidat, plur. وحداون wuhdaun, واحدون wahidoon), فرد furd, فريد fureed, فضا fuzza. *One by one* يکي يکي eeké eeké, يک يک eek eek, يکايک eeka-eek, فردا فردا واحدا واحدا wahidan wahidan, فردا فردا furda furda. *From one to another* من يک الي يک min eek ila eek. *One another* يکديگر eekdeegur, يکدگر eekdigur. *One after another* پس از پس pus uz pus, واحد بعد واحد wahid baad wahid. *From one another* از يکديگر uz eekdeegur. *One for one, one opposed to another* يکايک eeka-eek. *In one another* در يکديگر dur eekdeegur. *One time* يکبار eekbaur, يکدم eekdum. v. *once.*—*One part or segment* يکپاره eekpaureh. *One atom or particle* يک ذره eek zurreh. *In one place* يکجا eekjau, در يکجا dur eekjau. *Of or with one accord* يکجهد eekjihud, يکدل eekdil, اتفاقا ittifakan. *By one rule,* also, *in one line* يکزده eekzudeh. *Of one hour's duration* يکساعت eeksaat. *One hour's conversation* صحبت يکساعت sohbuta eeksaat. *One year old* يکساله eeksauleh. *All one* يکسان eeksaun. *All of one kind* يکون eekoon, يکونه eekooneh. *All one appearance* يکروي eekrooï. *All one colour* يک رنگي eek runké, يک رنگان eek rungaun, يکگونه eekgooneh. *Under one head, in one body* يکسر eeksur, يکسره eeksureh. *One man (a certain person)* کسي kusse, فرد furd, يکنفر eeknufr, نفر nufr, يکي eeké. *One horseman* يکسوار eeksuvvaur, يکه سوار eekeh suvvaur. *One of the kings* يکي از ملوک eeké uz mulook. *One or two;* also *one or another* واحد و اثنين wahid ou asnein. *In one and the same place* في موضع واحد fi moozaa wahid. *One of them is fit for employment* يکي قابل روزگار است eeké kaubila roozigaur ast. *Every one* هر يکي hur eeké, هر فرد hur furd, هر احد hur ahad, كل واحد kulla wahidan. *At one glance, once* يکره eekruh. *With one voice* يکزبان eekzubaun. *To approve with one voice* يکزبان شدن eekzubaun shoodun. *To be or become one* يکيدن eekédun. *To come one by one* يکرسيدن eekrusédun. *One eyed* يک چشم eek chushum, يکچشم کور eek chushum koor. v. *eye.*

ONEIROCRITICAL (*interpretive of dreams*) تعبير رويا نما taabeera roo-é-a numa. *An oneirocritick (interpreter of dreams)* تعبير رويا کننده taabeera roo-é-a koonindeh.

To onerate, v. *to load.*—*Onerous,* v. *burdensome.*

ONE'S-SELF خود khood, نفس nufs. *Pleased with one's self* خود پسند khood pussund, خود بين khood been, خود پرست khood purust. *Master of one's-self* خود دار khood dar. *Boasting of one's-self* خود فروش khood furoosh. *To restrain one's self* نفس را ضبط كردن nufsra zubt kirdun. *To accommodate one's-self to the times* زمان را موافق ساختن zumaunra muwaufik saukhtun.

An ONION بصل busul, پیاز pé-auz, سعتین saateen, کورنا koorana, فحا fuha. *A wild onion* پیاز دشتي pé-auza dushté, زیز zeez, زیزت zeezut, بصل الغار busulu'l'faur, بلبوس bulboos. *Wild onion vinegar* حل زیزي hulla zeezé.

ONLY (*single, one and no more*) یگانه eegauneh, فرد furd, فرید fureed, تك tuk, یکه eekeh, یکتا eekta, مفرد mufurrud, تنها tunha, وحد wahad. v. *alone*.—(*singly, simply, merely*) بس bus, وابس wabus, همان humaun, همین humeen, فقط fekud, کیت keet, خاصه khaussseh, خاصةً khassetan, انما innama.

An ONSET هجوم hujoom, حمله humleh, خروش khuroosh. v. *assault, attack*.—*To make an onset* هجوم اوردن hujoom awurdun, مقدم کردن mukdim kirdun. v. *to assault*.

ONWARD پیشتر peishtur, پیشین peisheen, تقدم tukuddum, تقدیم tukdeem, اقدام ikdaum, مقدم mukuddum. *To proceed onward* پیشتر رفتن peishtur ruftun, استدارج کردن istidrauj kirdun. v. *to advance, proceed*.

ONYCHA (*onyx-shell*) جزع juza.

An ONYX مهره سنك muhreh sunk, عقیق akeek, عقیق ظفاري akeeka zufauré, سلیماني suleemauné, جزع juza.

OOZE کدرت kudrut, طین teen, وحل wuhl, ثرغط surghut, ثرمط surmut, كل gil, کلکوي gilkoo-é. v. *mud*.

To ooze (*flow slowly*) رویدا جاري بودن roweidan jauré boodun, رهیدن reehédun, ترشح شدن turushshuh shoodun, چکیدن chukédun, رشح نمودن rushuh numoodun.

Oozy پر کدرت pur kudrut, زو وحل zu wuhl ردغت rudughut. v. *slimy*.

OPAQUE (*not transparent*) انبخ amubkh, نا کرش na kurish, نا جوهردار na jawhurdar, غیر شغاف ghire-a shufauf.

To OPEN, *ope* (*unlock, unclose*) کشادن kushaudun, باز کشادن baz kushaudun, کشودن kushoodun, کشاده کردن kushaudeh kirdun, کشا نمودن kusha numoodun, فتح ساختن futih saukhtun, واکردن wakirdun, فرازدن furauzudun, زهیدن zuhédun.—(*to disclose, explain, show*) اظهار کردن izhaur kirdun, اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, نمودن numoodun, کشف کردن kushf kirdun, اعلام دادن é-alaum dadun. v. *to discover, reveal*.—(*to divide, break, separate*) کشفتن kushuftun, فرج کردن furij kirdun, شکافتن shagauftun, شکستن shakustun, دو نیم زدن doo neem zudun. *To open the mouth* فتح دهان کردن futiha dihaun kirdun.—*To open the eyes* فتح چشم نمودن futiha chushum numoodun. *To open a door* فتح باب ساختن futiha baub saukhtun, فرج در کردن furija dur kirdun. *To open one's mind* (*to disclose a secret*) کشف راز کردن kushfa rauz kirdun, افضا نمودن ifza numoodun, اباحت کردن ibauhut kirdun. v. under *secret*.—*To open* or *begin a speech* فتح کلام دادن futiha kulaum dadun. *To open the heart* دل کشادن dil kushaudun, روي دل کشاده نمودن roo-é dil kushaudeh numoodun. *To cause to open* کشاانیدن kusha-é-anédun.—(*to open* or *expand as a flower*) شکفتن shakuftun. v. *to blow, blossom*.

Open (*not closed*) کشاده kushaudeh, کشاده و باز kushaudeh ou bauz, باز کشاده bauz kushaudeh, فرازده furauzudeh, زهیده zuhédeh, کشوده kushoodeh, وا کرده wa kirdeh, مفتوح muftooh, منشرح munshurij, مکشوف mukshoof, محلول muhlool, بلوع buloo-a.—(*clear, shining*) روشن rooshun, باز bauz, نا تاریك na taureek, بی ابر bé abr, غیر صحبت ghire-a suhbut, نا تیره na teereh, کشاده kushaudeh, شعله زن shaaleh zun, تاب دار taub dar. v. *serene, bright*.—(*apparent, patent*) اشکاره ashikaureh, اظهار izhaur, کشاده kushaudeh, ظاهر zauhir, بین bé-un, نمایان numa-é-aun, شایع sha-é-a, هویدا huweida, باهر bauhir, باز bauz, واز wauz, مصارح musaurih, منصرح munsurih, معلق mo-alluk. v. *evident*.—(*not gloomy*) کشاده kushaudeh, نا تیره ضمیر na teereh zumeer, نا تیره دماغ na teereh dumaugh, غیر وحشان ghire-a wuhshaun.—(*not fortified*) بی سد bé sudd, غیر حصن ghire-a husin, بی حصار bé hissaur.—(*not denied, restrained, nor withheld; common to all*) نا واداشته na wadaushteh, غیر ممنوع ghire-a mumnuwa, باز داشته na baz daushteh, غیر محصر ghire-a muhsur, عمیم ameem.—*With open mouth* کشاده دهن kushaudeh dihun. *An open market* بازار کشاده bazaura kushaudeh. *Open handed* کشاده دست kushaudeh dost. v. *liberal*.—*Of an open countenance* کشاده روی kushaudeh rooï. *Of an open temper* کشاده مشرب kushaudeh mushrub, مکشوف القلب mukshoofu'l'kulb. *Open or loose in the belly* کشوده شکم kushoodeh shikim. *In the open air* در کشادکي dur kushaudugé. *An open place* (*for exercises, &c.*) میدان meidaun. v. *gymnasium*.—*An apartment open to the front* سروا surwa.

Opened کشاده kushaudeh, باز کشاده bauz kushaudeh, مفتوح muftooh, واکرده wakirdeh. *Difficult to be opened* (*as a lock, &c.*) دیر کشاي deir kusha-é.

An opener کشا کننده kusha koonindeh,

كشا گر futih gur, كشاينده kusha-éndeh, كشا kusha, دو نيم ساز doo neem sauz. v. also *interpreter*.

An opening كشاد kushaud, كشايش kusha-ésh, كشف kushf, فتح futih (plur. فتوح futooh), ثغر sughr, فرج furj, شكاف shagauf, شكافتكي shagauftugé, وا wa. v. *breach*, *orifice*.—(*an exordium*) ابتدا ibtida, مقدمت mukuddumut, سراغاز suraghauz, مبدا mubda, شروع shuruwa. v. *beginning*.—*Opening* (participle) كشان kushaun, كشاينده kusha-éndeh, وا كنان wa koonaun, باز كشان bauz kushaun.

Openly (publickly) در كشادكي dur kushaudugé, اشكاره ashikaureh, عيانا a-é-anan, جهرن juhran, ظاهرانه zahirauneh, علانية alané-atan, جهرة juhrutan, هويدا hoo-éda, مصارحتا musaurihutan, صراحة surauhutan, بواحا buwahan, بر وجه كشاده bur wujha kushaudeh, بطور اظهار betoora izhaur, كفته kuffutan. v. *plainly*, *evidently*.

Openness (freedom from disguise) كشاد kushaud, كشايش kusha-ésh, كشادكي kushaudugé, عدم صورت معامله aduma sooruta ma-amleh, خلوص khuloos, صداقت sudaukut, عدم خال و حيله aduma khaul ou heeleh. v. *candour*, *sincerity*.

To OPERATE كار كردن kaur kirdun, عمل ساختن amul saukhtun, معامله نمودن ma-amleh numoodun, كاريدن kaurédun, كردن kirdun, ساختن saukhtun. v. *to effect*, *act*, *make*.

An operation كار kaur, دستكاري dostkauré, عمل amul, فعل faal, كردار kirdaur, كاركذاري kaurguzauré, كارسازي kaursauzé. v. *action*, *agency*, *influence*, *effect*.—*The operations of an army* احوال و روش لشكر ahwaul ou rouvisha lashkur, حركت عسكر kurukuta askur, امد شد و كارها سپه amud shud ou kaurha sippah.

Operative ذو قوت محركت zu kuwwuta muhrikut, كارساز kaursauz, دستكاري كنا dostkauré koona, عملكذار amulguzaur, سازنده sauzindeh, كنان koonaun.

An operator كار kaur, كاركذار kaur guzaur, كاركون kaurkoon, دستكار dostkaur, كاركر kaurgur, كار ران kaur raun, كاربند kaurbund, كر gur, كاربا kaurba, كار افزول kaur efzhool, عامل aumil, فاعل fa-él, كننده koonindeh, سازنده sauzindeh, پيشه كار peishehkaur, رنجبر runjbur. v. also *artificer*.

Operose (full of trouble) ذو زحمت zu zuhmut, رنج اور runj awur, دشوار dushwaur. v. *laborious*, *difficult*, *arduous*.

OPHTHALMICK (*relating to the eye*) چشم پيوند chushum pivund, عينرا منسوب aïnra munsoob.

An OPIATE (*a medicine causing sleep*) شربت خواب كذاري ساز shurbut khaub guzauré sauz, معجون افيوني maajoona afé-ooné.—*Opiate (soporiferous)* خواب اور khaub awur, خوابنوشي ساز khaubnooshé sauz, غنوده كنان ghunoodeh koonaun.——*To opine*, v. *to think*, *hold an opinion*.

OPINIATIVE (*positive in an opinion*) خود بين khood been, خود سر khood sur, خود كام khood kaum, تفرد tufurrud, خود راي khood ra-é, مغرور mughroor. (*imaginary*) وهمي wuhmé, خيالي khé-aulé.—*An opiniative man* صاحب خودبيني sahib khoodbeené, خودبين khoodbeen, اهل خودكامي ahla khoodkaumé, خود سر khood sur, اهل مخالفت ahla mukhaulit.

Opiniatre سركش surkush, عناد ynaud, ستيز siteez. v. *obstinate*.—*Opiniatrety*, v. *obstinacy*.

Opinion فكر fikr (pl. افكار afkaur), وهم wuhm (pl. وهوم wuhoom, اوهام awhaum), راي ra-é, ظن zunn (pl. ظنون zunoon), مظنت muzunnut, پندار pindaur, كمان gumaun, تدبير tudbeer, زعم zaam, انديشه andeesheh, قياس ké-aus, تخمين tukhmeen, خيل kheil, مخيلت mukhei-ulut, رامش raumish, راخ raukh, توقيع tooké-a, ربيت rubé-ut, رويت roo-é ut, مريت muré-ut, انكار angaur, انكارش angaurish, مانا mauna, رجم rujim, واي wa-é, واخ waukh, هورت hoorut, تهمت tuhumut. v. *conjecture*, *suspicion*, *thought*, *idea*.—*A just opinion* فكر خوب fikra khoob, وهم حق wuhma hukk, صواب suwwaub, صوابديد suwaubdeed, راي صادق ra-é saudik. *An unjust opinion* فكر فاسد fikra fausid, سوء ظن soo-a zunn, بد كماني bud gumauné, مظنت فيالت muzunnuta fé-aulut, پندار تغيل pindaura tufei-ul. *To form an opinion* فكر كردن fikr kirdun, پنداشتن pindaushtun, پندار كرفتن pindaur gooriftun, تدبير ساختن tudbeer saukhtun, وهم كردن wuhm kirdun, كمان داشتن gumaun daushtun, در كمان بودن dur gumaun boodun, راي پذيرفتن ra-é pizzeeruftun, كمانيدن gumaunédun, انديشه كرفتن andeesheh gooriftun, انديشيدن andeeshédun.

Opinionative, v. *opiniative*.—*Opinionatively*, v. *obstinately*.—*Opinionativeness*, v. *obstinacy*.

OPIPAROUS نفيس nufees, v. *exquisite*.

OPITULATION ياري é-auré. v. *aid*.

OPIUM افيون afé-oon, ابيون abé-oon, ترياق tiré-auk, زرياق ziré-auk, ذو الارياق zu'l'iré-auk.

OPOBALSANUM بلسان balsaun. v. *balm*.

Oppilation, &c. *obstruction*.

An OPPONENT صاحب مخالفت sahib mukhaulifut, اهل منازعت ahla munauzaat, معارض

mu-ariz. v. *antagonist, adversary.* — *Opponents* اصحاب مخالفت as-hauba mukhaulifut, اهوال منازعت ahwaula munauzaat, منازعان munauzaun.

OPPORTUNE زو وقت و زمان zu wakt ou zumaun, فرصت نما fursut numa, شايسته sha-ésteh, لايق la-ék, مناسب munausib, موافق mu-waufik. v. *convenient, seasonable.*

Opportunely با وقت و زمان ba waukt ou zu-maun, زمانا zumauna, للوقت lilwakt, لوقته li-waktihi, بوقتها biwaktiha, لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munausibut, موافقا muwaufikan. v. *seasonably.*

OPPORTUNITY فرصت fursut, دست يافت dost é-aft, محل muhull, پيروز peerooz, وسع wusa, نهزت nuhzut, نوبت noobut, سعت saat, وقت شايسته wakta sha-ésteh, شايستكى sha-éstugé, سزاواري suzawauré, اين aï-un. v. *convenience.*—*To give an opportunity* فرصت دادن fursut dadun, محل نمودن muhull numoodun, پيروز بخشيدن pee-rooz bukhshédun. *To find an opportunity* فرصت يافتن fursut é-aftun, دست يافت گرفتن dost é-aft gooriftun, وقت يافتن wakt é-aftun, محل پذيرفتن muhull pizzeeruftun, پيروز گير شدن peerooz geer shoodun, فرصت شمردن fursut shu-murdun.

To OPPOSE مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, مخالف شدن mukhaulif shoodun, مقاومت كردن mukawumut kirdun, مقاوم بودن mukawim boodun, معارضت ساختن ma-arizut saukhtun, مانع كردن mauna kirdun, تعرض نمودن اعتراض ساختن é-atirauz saukhtun, ta-arruz numoodun, تردد كردن turuddud kir-dun, روي نمودن rooï-numoodun. v. *to resist.*— (*to put one in opposition to another*) بروي يكديگر اوردن beroo-é eekdeegur awurdun, يك ديگررا در مقابلت نهادن eek deegurra dur mukaubilut nihaudun, رو بارو نمودن roo baroo numoodun. (*to place as an obstacle*) منع نصب كردن muna nusb kirdun, سد نشاندن sudd nishaundun, مانع نهادن mauna nihaudun. (*to place in front*) در پيشاني نشان كردن dur peishauné nishaun kirdun, در پيشگاه نمودن dur peishgah numoodun, بمقدمت وضع ساختن bemukud-dumut wuza saukhtun. (*to meet in opposition*) روبرو دو چار خوردن doo chaur khoredun, بروي روبرو مصادف كردن rooberoo musaudif kirdun, بيكديگر امدن beroo-é eekdeegur aumudun, تعادي كردن ta-addé kirdun.

An opposer, v. *opponent.*

Opposite (*facing each other*) رو با رو roo ba roo, روبرو roo beroo, مقابل mukaubil, زو مقابلت zu mukaubilut, نظير nuzeer, دربدر durbedur, برابر buraubur, موازي muwauzé, تناظر tunauzir, تناهر tunauhir, عكس akus, معكوس maakoos, برعكس burakus, حذا hyza, متقابل mutu-kaubil, وجاه wujauh, امم amum. (*adverse, re-pugnant*) مخالف mukhaulif, مترددد muturud-dud, نا هنتا na humta, خلاف khilauf, مغاير mugha-ér, ضد zydd, مناقض munaukiz, ناسازكار na sauzkaur, متقاوم mutukawum, متعارض mu-ta-arruz, متنافي mutunaufé, نا شايسته na sha-ésteh, مخاصم mukhausim. v. *contrary.*—*Opposite to the wind* سفالت sufaulit. *Opposite to any thing* نظير الشي nuzeeru'sh'shei-é.

Oppositely (*facingly*) مقابلانه mukaubilauneh, بر وجه رو با رو bur wujha roo ba roo, تناظرانه tunauzirauneh, تناهرا tunauhiran, بطور برابر be-toora buraubur, در مقابلت dur mukaubilut. (*adversely*) مخالفانه mukhaulifauneh, بر وجه مترددد bur wujha muturuddud, خلافانه khilau-fauneh, بطور نا هنتا betoora na humta, مناقضا munaukizan.

Opposition, oppositeness (*of situation*) مقابلت mu-kaubilut, مواجهت muwaujihut, تناظري tunau-ziré, برابري buraubure, دربدري durbeduré, رو بروي roo berooï-é. *Opposition* (*contrariety*) مخالفت mukhaulifut, خلاف khilauf, تردد turuddud, تعرض ta-arruz, اعتراض é-atirauz, معارضت ma-arizut, تعارض ta-arriz, مانع mau-na, منع muna, اختلاف ikhtilauf, مقاومت mu-kawumut, مطاردت mutauridut, معاندت ma-anudut, مبارات mumaraut, تطرق tuturruk, زجر zujr. v. *resistance, impediment.* — *Without opposition* بلا تردد bila turuddud, بي مخالفت bé mu-khaulifut, غير تعرض ghire-a ta-arruz.

To OPPRESS ظلم كردن zulm kirdun, قهر ساختن kuhr saukhtun, تعدي نمودن ta-addé numoodun, جور ساختن jour saukhtun, تهور كردن tuhawwur kirdun, برباد دادن burbaud dadun, مقهور نمودن muk-hoor numoodun, تعجيز كردن taajeez kirdun, ازيت ساختن aze-ut saukhtun. v. *to crush, overpower, subdue.*

Oppressed مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, پايمال pa-émaul, ستم ديده situm deedeh, مفلوك muflook, فلك زده fuluk zuddeh, فرومانده fu-roomaundeh, برباد داده burbaud dadeh.

Oppression ظلم zulm, قهر kuhr, تعدي ta-addé, جور jour, ستم situm, پايمالي pa-é-maulé, تهور tuhawwur, ازيت azé-ut, مضايقت muza-ékut, ظلامت zulaumut, مظلمت muzlumut, تغلب tughullub, ضيم zeem (plur. ضيوم zé-oom), جبر jubr, غدر ghudr, پرتك purtuk, غصب ghuzub,

ازا aza, ازي azé, ازات azaat. v. *cruelty, injury, hardship, calamity, misery.*—*Oppression of spirits* دلتنكي diltunké, تنكدلي tunkdilé, دلبستكي dilbustugé, خاطر ماندكي khautir maundugé, دلكيري dilgeeré, سودا sowda, غم ghum, درد durd, الم alum. v. *melancholy.*

Oppressive ظلم نما zulm numa, قاهر kauhir, قهر اور kuhr awur, تعدي ساز ta-addé sauz, ستم بر situm bur, ظلوم zuloom, ظليم zuleem, ظلام zulaum, پايمالي كنان pa-émaulé koonaun. v. *cruel, tyrannical, inhuman.*

An oppressor اهل تعدي ahla ta-addé, ظالم zaulim (pl. ظلمت zulmut), جبار jubbaur, ستمكار situmkaur, قهار kuhhaur, جابر jaubir, خونريز khoonreez, فرعون fira-oon. v. *tyrant.*—*Oppressors* جورت jourut.

OPPROBRIOUS ملامت پيما mulaumut peima, دشنام زن dushnaum zun, عيب انداز a-éb andauz, معيوب mai-oob, بهتان كو buhtaungoo, رسواي ساز ruswa-é sauz, فضيحت پاش fuzeehut paush, طعن كستر ta-an kustur, طنز نما tunz numa. v. *reproachful, scurrilous.* — *Opprobriously* با ملامت ba mulaumut, با طنز ba tunz, با بهتان ba buhtaun. *Opprobrium, opprobriousness* دشنام dushnaum, بهتان buhtaun, ملامت mulaumut, ملام mulaum, طعن taan, طنز tunz, عيب a-éb, فضيحت fuzeehut, رسوايي ruswaï-é, پيغار peighaur, پيغاره peighaureh, ناموس naumoos, ننك nunk, عار aur. v. *reproach, scurrility.*

To oppugn, v. *to oppose, attack, resist.*

OPTATIVE مراد نما moraud numa, ارزومند arzoomund, خواه khauh, طلب tylb.

OPTICAL, *optick* (*relating to vision*) متراي mutura-é, بينش منسوب beenish munsoob, قوت باصرت پيوند kuwwuta bausirut pivund, بصر متعلق busr muta-alluk.

An optick (*instrument of sight*) دوربين door been. v. *eye.*—*The science of opticks* علم بصر ylma busr. *The power of opticks* قوت باصرت kuwwuta bausirut.

An optician صاحب علم بصر sahib ylma busr, اهل قوت باصرت ahla kuwwuta bausirut, دور بين سازنده door been sauzindeh.

OPTION اختيار ikhté-aur, خيار khé-aur, تخيير tukhei-ér, كزين guzeen, انتخاب intikhaub. v. *choice.*

OPULENCE غنا ghuna, غنيمت ghuneemut, روزي roozé, مال maul, كثرت المال kusrutu'l'maul, توانكري tuvvanguré, دولت dowlut, فراخدستي firaukh dosté, فجر fujur, ميسرت meisurut, حسب husub, اموال amwaul, خرفج khurfuj, خرفاج khurfauj, خرفيج khurfeej, سامان samaun, كره kurreh, وفر wufr, ملا mula, نوا nuwa, وجد wujd, نضرت nuzrut, سرغوت surghoot, ثرا sura, ثروت suroot, كثرت kusrut, وشا washa, يسر eesur, يسار eesaur, يسارت eesaurut, اقعاس ikaas, خير kheir. v. *wealth, riches.*

Opulent مالدار mauldar, غني ghuné, توانكر tuvvangur, زو دولت zu dowlut, فراخدست firaukkdost, برومند biroomund, نيرومند neeroomund, فراوان firawaun, فراغ firaukh, وافر waufir, وسط wusut, وسع wusa, وجد wujud, ثري suré. v. *rich.* — *An opulent man* صاحب مالداري sahib mauldaré, اهل غنا ahla ghuna, صاحب دولت sahib dowlut, مالدار mauldar.—*Opulently* بر وجه مالدار bur wujha mauldar, با دولت ba dowlut, بطور توانكر betoora tuvvangur, با غنيمت ba ghuneemut با فراخدستي ba firaukhdosté. v. *splendidly.*

OR [P] يا ya, يا خود ya khood, [A] او aw, ايما eima. v. *either*; also *gold.*

An ORACLE (*the word of God*) خطاب الهي khutauba ilahé, خطاب رحماني khutauba ruhmauné, كلام رباني kulauma rabbauné, سخن خداي sukhuna khoda-é, ايت a-é-ut (pl. ايات a-é-aut), ايت كريمت a-é-uta kureemut, سخن حق تباري و تعالي sukhna hukk tubaura ou ta-ala, نص nuss, نص كريمت nussa kureemut, فرمان furmaun, قدر kudr, خطاب ايزد khitauba eizud. *A pagan oracle* سخن بتها sukhna but-ha, خطاب اصنام khitauba asnaum, كلام شيطان از افواه اصنام kulauma sheitaun uz afwauha asnaum. v. also *wise man.*—*To deliver oracles* خطاب الهي دادن khutauba ilahé dadun, ايات كفتن a-é-aut guftun, ايت كريمت نمودن a-é-uta kureemut numoodun. *To deliver a false oracle* كلام شيطان از افواه اصنام نمودن kulauma sheitaun uz afwauha asnaum numoodun.—*Oracular, oraculous* ايت كو a-é-ut goo, نص مانند nuss manend.—*Oraculously* بر وجه ايت كو bur wujha a-é-ut goo.

ORAGE (*herb*) سرمه surmeh, سرمج surmuj.

ORAISON نماز numauz. v. *prayer.*

ORAL كفته gufteh, نا نوشته na nuwishteh, غير مكتوب ghire-a muktoob. *Orally* بر وجه كفته نا نوشته bur wujha gufteh na nuwishteh.

An ORANGE نارنج naurunj, نارنك naurunk, ترنج turunj, اترنج utrunj, اترج utruj, ترج turujj, بارنك baurunk, وارنك waurunk, شمسه shumseh. *A delicious and odoriferous orange* نارنج دلاويز و ترنج عطر اميز naurunj dilaweez wa turunj otar ameez. *Orange-coloured* نارنجي naurunjé, ترنجي turunjé.—*An orangery*, نارنجستان naurunjistan, ترنجزار turunjzaur. *A seller of oranges* نارنج فروش naurunj furoosh.

An ORATION سخن sukhn, منطق muntik, نثر nusr, گفت guft, گفتار guftaur, خطاب khutaub, خطبه khotbeh, کلام kulaum, کلمت kulimut, نفس nufus. *To make an oration* سخن گفتن sukhun guftun, سخن پرداز کردن sukhun purdauz kirdun, سخن راندن sukhun raundun, نثر کردن nusr kirdun, درنثار بودن durr nisaur boodun. *To begin an oration* فتح سخن کردن futiha sukhun kirdun. — *A funeral oration* ندب nudib, مدبت mudbut, مرثات mursaut, مرثیت mursé-ut. *To make a funeral oration* مرثیت گفتن mursé-ut guftun. *Celebrated in a funeral oration* مندوب mundoob.

Oratorical علم کلام منسوب ylma kulaum munsoob, سخن راني پیوند sukhun rauné pivund, اکثار iksaur. v. *eloquent*. — *Oratorically* بر وجه سخن پردازي bur wujha sukhun purdauzé, بلیغانه buleeghauneh. v. *rhetorically*.

An orator سخن ران sukhun raun سخن پرداز sukhun purdauz, سخن گذار sukhun guzaur, سخن گو sukhun goo, سخن ور sukhun wur, سخن سرا sukhun sura, سخن ارا sukhun ara, سخن دان sukhun daun, سخن شناس sukhun shinaus, سخن ساز sukhn sauz, اهل کلام ahl kulaum, صاحب علم کلام sahib ylma kulaum, میر کلام meera kulaum, نثر گوي nusr gooï, کلام پیما kulaum peema, سلاق sullauk, گوینده goo-éndeh, رسول منتظم الکلام rusoola muntuzum u'l'kulaum, اهل زبان و گفت ahla zubaun ou guft, ابن کوال ibnu kuwwaul, سور اهلي soor ahlé, پلوس puloos, بلوس buloos, ایلچي eilché, مشج mufij. v.--بلیغ *A female orator* زني سخن ران zunné sukhun raun, شدقا shudka pl. شدق shuduk.

Oratory سخن رانی sukhun rauné, علم کلام ylma kulaum, علم خطابت ylma khutaubut, بلاغت bulaughut. v. *eloquence, rhetoric*.—(*a private chapel*) نمازگاه numauzgah, خلوتخانه khulwutkhauneh, پادام padaum. v. *chapel*.

An ORB چرخ churkh, داير da-ér, دایره da-éreh, دور dawr (plur. ادوار adwaur), جرم jirm, کره kuruh, حلقت hulkut. v. *sphere*; also *circle, wheel*.—*The celestial orb* چرخ churkh, چرخ فلک churkha fuluk, کره سما kuruha suma, فلک fuluk (pl. افلاک aflauk), گردون gurdoon, سپهر sip-hur, گرزبان kurzubaun, اسمان asumaun. v. *heaven, universe*. — *The orb of the moon* جرم قمر jurma kumr, چنگال chungaul. *The sun's orb* جرم شمس jurma shems, چنگال chungaul. *The regular motion of the heavenly orbs* اسمان راست گردش asmauna raust gurdush.

Orbed, orbicular زو شکل دایرت zu shukla da-érut, داير da-ér, دوار duwaur, گرداگرد gurdagurd. v. *circular, round, spherical*.—*Orbicularly* بر وجه دوار bur wujha duwaur, در دواري dur duwauré. v. *circularly*. — *Orbicularness* دواري duwauré. v. *roundness*.

An orbit دایره da-éreh, دار da-ér, دور dawr, دوران dawraun, گردش gurdish, دور گردون dawra gurdoon.

An ORCHARD باغي baughé, باغچه baughcheh, دوحت doohut.

An ORCHESTRE سازنده و خواننده گاه sauzendeh ou khaunendeh gah.

To ORDAIN (*appoint*) تعیین کردن taï-én kirdun, نامزاد ساختن namzaud saukhtun. (*to decree*) فرمان گذار کردن furmaun guzaur kirdun, حکم نمودن hookum numoodun. (*to establish, institute*) مقرر کردن mukurrur kirdun, وضع ساختن wuza saukhtun. (*to appoint to an office*) منصب تکلیف کردن munsub tukleef kirdun.

Ordained (*appointed*) نامزاد naumzaud, منصوب munsoob, مصمم musummum, معین mu-aï-un, متعین mutaï-un. v. *established, ordered*.

An ordainer تعیین کننده taï-én koonindeh, نامزاد ساز naumzaud sauz, فرمان گذار furmaun guzaur, مقرر سازنده mukurrur sauzindeh.

ORDER (*method, regular disposition*) ترتیب turteeb, تدبیر tudbeer, نظام nizaum, نظم nuzm, انتظام intizaum, سلک silk, مسلک musluk, اندام andaum, صف سازکاري suf sauzkauré, صف suf, سانگیر saungeer, بچم buchum, رده ruduh. *My affairs are in excellent order* کار بچم گرفت kaur buchum goorift. — *Order* (*rule, regulation*) طریق tureek, اصول asool, اسلوب asloob, رسم rusm, قانون kaunoon, قاعدت ka-édut, پیشنهاد peishnihaud. (*mandate*) حکم hookum, فرمان furmaun, امر amr, قضا kuza. v. *command*.—(*a rank or class*) رتبت rutbut, مرتبت murtubut (plur. مراتب murautub), طبقت tubukut, نظام nizaum, صف suf, رسته rusteh, رست rust, سلک silk, مسلک musluk, سلسله sulsuleh. v. *degree*: also *means, measure*. — *The orders of angels* مراتب فرشتگان murautiba furishtugaun, مراتب ملایکت murautuba mula-ékut. *A religious order* مذهب muzhub, طایفه ta-éfeh. *The order of the Carmelite fryars* طایفه پدریان کرملیط ta-éfeha paderé-auna karmaleet, مذهب پدریان کوه کرمل muzhuba paderé-auna kooh karmel.— *Of an inferior order* وضیع wuzé-a, نذالت nuzaulut. v. *plebeian*.— *The equestrian order* طبقت شهسواران tubukuta shahsuvvaraun. v. *nobility*. —*Of the same order* همسر humsur, همدرجه humdurujeh, یکسان ... مذهب hum muzhub. *Of one order*

eekfaun. *The chief of an order* رستاق rustauk. *In alphabetical order* در ترتيب هجا dur turteeba huja, بترتيب حروف beturteeba huroof. *Arranged in order* منظوم munzoom, منوق munawwuk, بر جا نهاده bur jau nihaudeh, منتسق muntusuk, صفوف sufoof, نسيق nuseek. *Following in order* طبق پس طبق tubuk pus tubuk. v. *consecutive*. *Without order* بلا ترتيب bila turteeb. v. *irregular*.—(*without command from a superior*) بلا فرمان bila furmaun.—*Orders* (*ranks of men, &c.*) اطباق atbauk, اصناف asfauf, صفوف sufoof. (*commands*) احكام ahkaum, فرمانها furmaunha, اوامر awamir, رسوم rusoom, وصايا vussa-é-a, اشارت ashaurut, تنبيهات tumbeehaut. *It is my order* حكم من است hookuma mun ast.

To order (*regulate, arrange*) نظم كردن nuzm kirdun, ساختن saukhtun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, انتظام نمودن intizaum numoodun, تنظيم ساختن tunzeem saukhtun, اراستن araustun, ارايش كردن ara-ésh kirdun, پيراستن peeraustun, تنسيق كردن tunseek kirdun, منظوم نمودن munzoom numoodun. (*to manage*) مباشرت كردن mubaushirut kirdun, معامله ساختن maamleh saukhtun, تدبير كار نمودن tudbeera kaur numoodun. v. also *to procure*.—(*to direct*) فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, فرمان گذار كردن furmaun guzaur kirdun, حكم نمودن hookum numoodun, امر ساختن amr saukhtun, سپارش دادن sipaurish dadun, قضا نمودن kuza numoodun, حجت دادن hujjut dadun, فصل گذار ساختن fusl guzaur saukhtun. v. *to prescribe*.

Ordered (*commanded*) فرموده furmoodeh, ماموريت mumooré-ut, محكوم muhkoom, فرمان دار furmaun dar, امر كرده شده amr kirdeh shoodeh, (*arranged*) منظوم munzoom, منتظم muntuzim, مرتب muruttub, متدبر mutudubbir, منتسق muntusuk, ارايده araï-édeh, اراسته arausteh, پيراسته peerausteh. v. *ordained*.

An orderer (*arranger*) سازنده sauzindeh, برجا كننده burjau koonindeh, نظام ساز nizaum sauz, ترتيب گر turteeb gur. v. also *orderer, commander*.

Orderless بلا ترتيب bila turteeb.

Orderliness با نظام ba nizaum, با ترتيب ba turteeb, منظومي munzoomé. v. *regularity*.

Orderly (adjective) ذو نظام zu nizaum, ترتيب نما turteeb numa, منظم munuzzum, برجا نهاده burjau nihaudeh, منتسق muntusuk. v. *regular*.—(*according to custom*) بر وفق روش bur wufuka rouvish, موافق قاعدت muwaufika ka-édut, با عادت ba audut.—(*not tumultuous*) نا هنگامه گير na hungaumeh geer, غير مشور ghire-a musoor, نا فتنه انگيز na fitneh angeez, ملايم mula-ém, ساكن saukin. v. *quiet*.

Orderly (adverb) با نظام ba nizaum, با ترتيب ba turteeb, بر وجه منتسق bur wujha muntusuk, منظمانه munuzumauneh, بطور اصول betoora asool, علي حسن ترتيب ala husna turteeb.

ORDINAL (*noting order or series*) نظام نما nizaum numa.

An ORDINANCE شرع shura, قانون kaunoon, ايين aï-én, اين a-é-un, ناموس naumoos, شريعت shuré-at, رسم rusm, روش rouvish, قاعدت ka-édut. v. *law, precept, rule, appointment*.

ORDINARILY (*according to custom*) بر وفق روش bur wufuka rouvish, موافق قاعدت muwaufika ka-édut, با عادت ba audut.—(*usually*) معتادانه maatadauneh, بسيار بار bissé-aur bar, چند بار chund bar, نوبت بسيار noobuta bissé-aur. v. *commonly, frequently*.

Ordinary (*usual*) معتاد maataud, با قاعدت ba ka-édut, حسب القانون husbu'l'kaunoon, مشارك mushaurik, شمل shuml, عام aumm. v. *common*.—(*mean, of inferiour rank*) پست pust, خور khoor, حقير hukeer, دون doon, فرومايه furooma-éh, وضيع wuzé-a, نزالت nuzaulut. v. *indifferent*—(*not handsome*) نا خوب روي na khoob rooï, نا حسن na husn, نا جميل na jumeel, قبيح kubeeh, چركين churkeen, حبحاب hubhaub. v. *ugly*: also *orderly*.

To ordinate, v. *to ordain*.—*Ordinate*, v. *orderly*.

Ordination, v. *order, appointment, investiture*.

ORDNANCE توپ tope, توپخانه tope khauneh. v. *cannon*.—*The explosion of ordnance* اواز ولوله و رعد توپ awauza topekhauneh, توپخانه wulwuleh ou raada tope.

Ordure, v. *dung, filth*.

ORE (*of any metal*) معدن maadun.

An ORGAN (*musical instrument*) ارغنون orghanoon, ارغن orghan, چغانه chughauneh.—*The key of an organ* پرده perdeh.—*The organ of hearing* قوت سامعت kuwwuta saumaat. v. *hearing, ear*.—*The organ of speech* قوت گفتار kuwwuta guftaur. v. *tongue*.—*The organ of taste* قوت ذايقت kuwwuta za-ékut. v. *palate*.—*The organ of touch* قوت لامست kuwwuta laumisut. v. *feeling*.—*The organ of smell* قوت شامه kuwwuta shaumeh. v. *nose*.—*The organ of sight* قوت باصيرت kuwwuta bauseerut. v. *eye*.

An organist ارغنون نواز orghanoon nuwauz.

To organize ساختن saukhtun, پيوستن pivustun, نظام كردن nizaum kirdun. v. *to form, frame*.

ORGANY, *origan* (*herb*) نداغ nuda, نداغ nudigh, صعتر or سعتر saatur, نضف nuzuf, حلندر hulundur, اويش aweesh, اپار apaur, فودنج foodunj.

ORICHALC (*a kind of brass*) ايار a-é-aur, شبه shubeh, پرنج puruhj, تبر tubr.

ORIENT (*bright*) روشن roshun, جوهردار jawhurdar, ضيركستر zé-a kustur, تابان taubaun. v. *glittering, sparkling*.—(*rising as the sun*) مطلع mutla. v. *rising*; also *the east*.

ORIENTAL مشرقي mushruké, شرقي sharké, (fem. شرقيت sharké-ut).—*Oriental countries* مشارق mushauruk. *An oriental* شارقي sharaké, (fem. شارقيت sharaké-ut), اهل مشارق ahla mushauruk.

An ORIFICE دهان dihaun, دهن dihun, دهنه duhneh, ثغر sughr, كشاد kushaud, خامياز khaumé-auz, فتح futih. v. *mouth, opening, fissure, perforation*.—*The orifice of the uterus* مهبل muhbul, كراض kurauz.

ORIGIN, *original* (*source*) مصدر musdur, اغاز aghauz, اول awwul, مبدا mubda, ابتدا ibtida, منشا munsha, اصل asl, منصب munsub, نجر nujr, سر sur, نصاب nusaub, بيرنك eebrunk, عرق yrk, مارول maarook, نجم nujim, عكر ykr, خمير khumeer, خميرت khumeerut, جذر juzr, جدر judr, جدن jidn, كرس kurs (plur. اكراس akraus), شلخ shulkh, اورومت uroomut, اروم uroom, تر turr, بوح booh, سوس soos, عتر ytr, ترق kyrk, نقير nukeer, مايه ma-éh, منبع mumba, فيشه feesheh, جذمور juzmoor. v. *beginning*.—(*descent*) اصل asl, نسل nusl, نسب nusub, نژاد nizshaud, جنس jins, ال aul, درن durun, ضوضو zoozoo, توز tooz, بنج bunj, ضنا zunna. v. *root, stock, derivation*.—*Of an illustrious origin* اصل زاده asl zaudeh, پاک نژاد pauk nishaud, اصلي aslé, خانواده khaunwadeh. *Of a mean origin* بد اصل bud asl, بد نژاد bud nizshaud, بد كوهر bud gohr, بد تبار bud tubaur.—*An original* (*first copy, archetype*) اصل asl, دستور dustoor, رسم rusm, نسخت nuskhut, مسوده musoodeh. *An original author* مولف الاصل mu-ellifu'l'asl, مصنف الاصل musunnifu'l'asl.

Original (adjective) اصل aslé, عيني a-éné, جبيلي jibillé, جوهر jawhur, كوهر goher, اول awwul, سابق saubuk, نخست nukhust. v. *first, primitive, pristine, essential*.

Originally (*at first*) نخست nukhust, اول awwul, اولا awwula, وهلة wuhlutin, اول وهلة awwula wuhlutin, مقدمانه mukuddumauneh, بداة budatan, في بدية fi budé-ut.—(*in an original manner*) بطور بروجه اصلي bur wujha aslé, betoora aïné, بطريق عيني جوهرانه jawhurauneh, betureeka jibillé.

Originalness جبلي وصف اصلي wusufa aslé, جوهري jawhuré, حال جبلي haula jibillé.

Originary, v. *original, productive*.

To originate (*spring from*) صادر شدن saudir shoodun, صدور نمودن sudoor numoodun, مصدر داشتن musdur daushtun, اصلي پذيرفتن aslé pizzeeruftun.—(*to bring into existence*) وجود دادن wujood dadun, درهستي اوردن dur hustí awurdun, موجود بخشيدن moujood bukhshédun.

Origination صادر saudir, وجود ده wujood duh, موجود بخش moujood bukhsh.

ORISONS نماز numauz. v. *prayer*.

An ORNAMENT ارايش ara-ésh, پيرايش peera-ésh, زينت zeenut, زين zeen, پيرايه peeraï-uh, زون zoon, زونت zoonut, زهر zuhr, طراز tirauz, زيب zeeb, شكوه shukooh, شكوهه shukooheh, زهر zuhr, زه zuh, برازد burauzud, براه burauh, شارت shaurut, فاهم fauhum, فر fur, كلان kilaun, اورنك awrung. *An ornament set with gems* زيب جوهر اكين zeeba jawhur ageen. *An ornament of gold, silver, &c. worne by women round their ancles* بافرجن baufurjin, بافرنجن baufrunjin, خلخال khulkhaul. *An ornament for the wrists* ابرنجين abrunjeen, دستينه dosteeneh. v. *bracelet*.—*An ornament of fringe, &c. round a garment* طراز tirauz, نكارعلم nigaura alum. v. *embroidery*.—*The ornaments of a wall* (*as painting, stuco &c.*) مهرۀ ديوار muhruha deewaur.

Ornamental ارايندە ara-éndeh, پيرايندە peeraéndeh, ارا ara, زيب ده zeeb duh, زين ساز zeensauz, ارايش كنا ara-ésh koona, نما شكوهه shukooheh numa, تزيين tuzei-én. *An ornamental covering for a saddle* زين پوش zeen posh. v. *housing*.—*An ornamental plume of feathers* سرتوج surkooj. *An ornamental hair-pin* or *bodkin* سرخاره surkhaureh. *An ornamental ring for the nose* برسن bursin.

Ornamentally بطور تزيين betoora tuzei-én, با ارايش ba ara-ésh, بروجه شكوهه bur wujha shukooheh, زيبانه zeebauneh.

Ornamented, ornate اراسته araustch, ارايدە araï-édeh, پيراسته peeraustch, مزين muzei-un, زينت پذير zeenut pizzeer, متزين mutuzei-un, متزيي mutuzei-é, زيبا zeeba, متحلي mutuhullé, مزبرج muzubruj, بازيور bauzé-oor, نكاريده nigaurédeh, زو زينت zu zeenut, نازك nauzik, نزهت پذير nuzhut pizzeer, متالق muta-alik, مشنف mushunnuf, نكاشته nigaushteh, مزخرف muzkhuruf. *Ornamented with gold and jewels* مرصع murussa. *A diadem ornamented with jewels*

كرجوان kurjuvaun. *A scimitar ornamented with gold and jewels* شمشير مرصع shemsheera murussa. *An apartment ornamented with paintings, tapestry, &c.* شاد روان shaud rouvaun. *The ornamented title of a book* (also, *the ornamented front of a palace, &c.*) عنوان unwaun. *An ornate stile* كلام فصيح kulauma fuseeh. *A transparent summer robe ornamented with gold &c.* گوهر تاب gohur taub.

Ornateness, ornature, v. *decoration, finery.*

An ORPHAN بى پدر bé pader, بى مادر bé mader, بى پدر و مادر bé pader ou mader, بى كس bé kus, كل kull, كلال kulaul, يتيم eeteem (fem. يتيمت eeteemut, plur. يتامى eetaumé, ايتام eitaum), لطيم luteem, عجى ajee (fem. عجيت ajé-ut).—*Orphan* (adj.) يتم eetim, دبل dibl, دبل دابل dibla daubul.—*To make one an orphan* تتييم كردن tutei-um kirdun.

Orphanage, orphanism يتيمى eeteemé, حال بى پدر و مادر haula bé pader ou mader. *An orphan hospital* يتامى خانه eetaumé khauneh.

ORPIMENT زرنيخ zurneekh.

ORTHODOX مسلم muslim, مسلمان muslimaun, اهل اسلام ahla islaum, اهل ايمان ahla a-émaun, اهل سنه ahla sonnah, اهل هدى ahla hudé, متدين mutudei-un, حنفى hanafé, حنيفى haneefé, سنى sunné, ملكى mulké, راشد raushid. *Orthodox believers* مسلمان muslimaun, مسلمون muslimoon, مسلمين muslimeen.—*Orthodoxy* اسلام islaum, دين deen, مسلمى muslimé, مسلمانى muslimauné, ايمان a-é-maun, هدى hudé, سنه sonnah.—*Orthodoxly* با اسلام ba islaum, با ايمان ba a-é-maun, بر وجه مسلم bur wujha muslim, بطريق مسلمان betureeka muslimaun.

ORTHOGRAPHY املا imla, رسم خط rusma khutt.—*Orthographical* املا نما imla numa. *To mark Arabick or Persian with orthographical points* رقم كردن rukum kirdun. *To write orthographically* املا ساختن imla saukhtun.

OSCILLATION جنبش jumbish, بادپيخ اسا baudpeekh asa. v. *vibration.*

Oscitancy, v. *yawning, sleepiness.*

OSIER تندرق kyndryk.

OSSIFRAGE (*a kind of eagle, the bone eater*) *ossivorous* استخوان خور ustukhaun khore.

OSPREY (*sea eagle*) نسر بحر nusra buhr.

OSSIFICATION (*becoming bone*) استخوان كردان ustukhaun kirdaun. *To ossify* استخوان كردايدن ustukhaun kirdédun, عظم كشتن azum gushtun. *Ossified* استخوان كرديده ustukhaun kirdédeh.

OSTENSIVE نماينده numa-éndeh, نمان numaun, نمايش ساز numa-ésh sauz.

Ostent, v. *mien, air, show, prodigy.*

Ostentation, ostentatiousness كاليو kaulé-oo, تصنع tusunna, لاف lauf, لاف و گذاف lauf ou guzauf, هوا خواهى hawa khauhé, هوا دارى hawa daré, هوا پرستى hawa purusté, نمايش numa-ésh, اظهار izhaur, v. *boast, display, vanity.*

Ostentatious ذو كاليو zu kaulé-oo, تصنع نما tusunna numa, لاف زن lauf zun, لاف و گذاف ساز lauf ou guzauf sauz هوا پرست hawa purust, هوا خواه hawa khauh, هوا دار hawa dar. v. *vain, pompous, boastful.*—*Ostentatiously* با كاليو ba kaulé-oo, با لاف ba lauf. *To display ostentatiously* با لاف و تصنع اظهار كردن ba lauf ou tusunna izhaur kirdun. v. *vainly, pompously.*

OSTLER غلام اخور gholauma akhoor, اهل اصطبل ahla istabil, سيس seis. v. *groom.*

An OSTRICH اشتر مرغ ushtur murgh, ام البيض ummu'l'beiz, خار ماهى khaur mauhé, سنك خور sunk khore, رفراف rufrauf, رعل raal (fem. رعلت raalut), هرد hurd, حفان hufaun, استرموك usturmook, استرمم usturmum, هيق heek, هيقم heekum, هزروف huzroof, هزاروف huzauruf, سيرنك seerunk, هودع hooda, صعون sa-oon, عانه auneh, علها alha, نقنق nuknuk, نعام na-aum, نعامت na-aumut, مصك musukk, هزراف huzrauf, ظليم zuleem, جورق jawruk, رمدا rumda, اجفيل ajfeel, سفنج sufunjj.

OTHER اخر akhir, ديگر deegur, دگر digur, ساير sa-ér, سايرت sa-érut, غير ghire, غيرى ghiré. v. *another, different.*—*The other day* ديگر روز deegur rooz. *The other night* ديگر شب deegur shub. *The other year* سال واپسين saula wapuseen, ديگر سال deegur saul. *The other world* الاخرا alakhra, دار القرار dauru'l'kuraur. *The other way* سمت اخر sumta akhir. *In the other country* درغيرى ديار dur ghiré dei-aur. *The one and the other* يك و ديگر eek wa deegur. v. *both.*—*The one or the other* يك يا دگر eek ya digur. *One after the other* پى در پى pei dur pei, پيا پى pei-a pei. *From each other* از يكديگر uz eek deegur. *The other thing* چيز ديگر cheeza deegur, شى دگر shei-a digur. *Others* دگران diguraun, ديگران deeguraun, اخر ukhar, اخرون ukharoon, غيرها ghire-uha, غيرهم ghire-uhum, غيرهما ghire-uhuma. *The three other children are young* باقى سه فرزند كوچك اند bauké seh furzund koochuk and. *What other gentlemen?* ديگر كدام صاحب اند deegur kudaum sahib and? *Five or*

six other gentlemen پنج و شش صاحب دیکر هستند punj ou shush sahib deegur hustund. *Is there no other person proper to send?* دیکر کسي لایق فرستادن نیست deegur kussé la-éka furistadun neest? *Other-guise* دیکر کون deegur goon. *Other-where* دکر جا در کاه دیکر dur gaha deegur, digur jau. v. *else-where.*—*Otherwhile, at other times* دکر وقت digur wakt, در زمان دیکر dur zumauna digur, في محل اخر fi muhla akhir.

Otherwise (*in another manner, in other respects*) دیکر کون deegur goon, دکر طریق digur tureek, از وجه اخر uz wujha akhir, بغیر beghire, سمت اخر sumta akhir, غیر شکل ghire-a shukl غیر طرز اخر ghire-a turz.—(*by other causes*) دکر سبب digur sibub, از موجب دیکر uz moojib deegur.

An OTTER سک اب suga aub.

OVAL (*in the shape of an egg*) در صورت بیضت dur sooruta beizut زو خط و شکل بیضه zu khutt ou shukla beizeh, دایر طولانی اسا da-éreh toolauné asa. *An oval* دایره طولانی da-éreh toolauné, شکل بیضه shukla beizeh, چیز در صورت بیضت cheez dur sooruta beizut, شي بیضت مانند shei-é beezut maunend.

An OUCH (*ornament of gold* or *jewels*) زیب جوهر اکین zeeb jawhur ageen.

An OVEN فرون furoon, سرنهبن furnuhbun, سرنهین furnuheen, تنور tunnoor, کانون kaunoon, تون toon, تون نان toona nan, تنور نانبا tunnoora nanba.

OVER (*above, superiour*) بالا bala, بالایین balaï-én, بالاتر balautur, برتر burtur, برین bureen, زو رجحان zu rujhaun, اعلي é-ala, علیا ulé-a, اغلب ughlub, غلبا ghuluba, فوقاني fawkauné, فایق fa-ék, زبر zubur, بر bur, پیروز peerooz.—(*across*) از این تا ان طرف uz ein ta aun turruf, عبور aboor, از جانب بجانب uz jaunib bejaunib, از کنار بکنار uz kunaur bekunaur.—(*above the top*) بالاي سر bala-é sur, فوق fawk, علی ala, بر bur, زبر zubur, ابر abur, برسر bursur, در زبر dur zubur, زور zuvur.—(*too much*) خیلي kheilé, بسیار و بالا bissé-aur ou bala, بی حد bé hudd, از حد بیرون uz hudd beeroon, زیاه zé-audeh, از حد زیاده uz hudd zé-audeh, لبریز libreez. v. *beyond.*—*Over and above* بلا bila, بلا ان bila aun, فوق fawk.—*Over against* روبرو rooberoo, دربدر durbedur, برابر buraubur. v. *opposite.*—*To cross over* عبور رفتن aboor ruftun, از این طرف تا ان طرف کذار کردن uz ein turruf ta aun turruf guzaur kirdun. *To pass over a river* عبور دریا کردن aboora durré-a kirdun, از این طرف تا ان طرف نهر کذاردن uz ein turruf ta aun turrufa nuhr guzaurdun. *To make over* (*assign*) تعیین کردن taï-én kirdun, از تصرف خود سپارش نمودن uz tusurrufa khood sippaurish numoodun. *To bring over* (or *across*) از ان تا این طرف اوردن uz aun ta ein turruf awurdun.—(*to persuade*) نصیحت کردن nuseehut kirdun, القا نمودن ilka numoodun.—*To do over again* دیکر بار ساختن deegur baur saukhtun, تکرار کردن tukraur kirdun, تکریر نمودن tukreer numoodun.

To OVER-ABOUND زیاده شدن zé-audeh shoodun, از حد بیرون بودن uz hudd beeroon boodun, کثیر نمودن kuseer numoodun, بسیار و بالا شدن bissé-aur ou bala shoodun.

To OVER-ACT بسیار و بالا کردن bissé-aur ou bala kirdun, زیاده و کثیر کار ساختن zé-audeh ou kuseer kaur saukhtun.

To OVER-ARCH با کمر پوشیدن ba kumr poshédun, با چیز کنبد اسا پوش کردن ba cheeza kumbud asa posh kirdun.

To OVER AWE هیبتوار بودن heebutwaur boodun, ضبط و ربط کردن zubt ou rubt kirdun, منع ساختن muna saukhtun. v. *to awe, check.*

To OVERBALANCE مرجوح شدن murjooh shoodun, رجح کردن rujuh kirdun, وزن زیاده نمودن wuzun zé-audeh numoodun.

To OVER BEAR ظلم و قهر نمودن zulm ou kuhr numoodun, جبر و ازیت کردن jubr ou azé-ut kirdun, تعدي و اضرار ساختن ta-addé ou izraur saukhtun.

To OVERBID تناجش کردن tunaujish kirdun, مساومت ساختن musawumut saukhtun, مداحلت نمودن mudauhilut numoodun, سوام شدن suwaum shoodun, دحل کردن duhl kirdun, تغاوي نمودن tukawé numoodun.

OVERBOARD از تختهء جهاز افتاده uz tukhteha jahauze uftaudeh, از کشتي بیرون افتان uz kishté beeroon uftaun.

To OVERBOIL خیلي پختن kheilé pukhtun.

To OVERBURDEN کثر الحمل کردن kusru'l'huml kirdun, بار کران نهادن baura guraun nihaudun, بر سنکین نشاندن bura sungeen nishaundun, ثقل ثقالت نشان ساختن sykla sukaulut nishaun saukhtun. *Overburdened.* v. *oppressed.*

To OVERBUY (*buy too dear*) کران مایه خریدن guraun ma-éh khurédun, بالا قیمت بیع کردن bala keemut bé-a kirdun.

To OVERCAST, *overcloud* با ظلمت پوشیدن ba zulmut poshédun, سیاه کشتن sé-auh gushtun, تاریک کردن taureek kirdun. (*to make gloomy in mind*) تنك دل ساختن tunk dil saukhtun, تیره ضمیر کردن teereh zumeer kirdun.

To OVERCHARGE (*surcharge the stomach*) كثر الممتليت نمودن kusru'l'mumtulé-ut numoodun, سير ساختن seer saukhtun, اشباع كردن ishbaa kirdun. v. *to cloy.*—(*to rate too high*) بر مايه زياده احتساب كردن bur ma-éha zé-audeh ihtisaub kirdun, كثر القيمت حساب ساختن kusru'l'keemut hissaub saukhtun. (*to fill too full*) سر نثار و لبريز كردن sur nisaur ou libreez kirdun, نسفا ساختن nusfaun saukhtun. v. also *to overburden, load, crowd.*

To OVERCOME مغلوب نمودن mughloob numoodun, غالب شدن ghaulib shoodun, افزون ماندن afzoon maundun, مقهور ساختن mukhoor saukhtun, قهر كردن kuhr kirdun, غلبه ساختن ghulubeh saukhtun, قاهر بودن kauhir boodun, ظفر گرفتن zufr gooriftun, مسابقت كردن musaubikut kirdun. v. *to conquer, overpower, vanquish*; also *to overcharge.*

To OVER-DO, *over-dress* (*meat*) اهرا كردن ihra kirdun, تهريت ساختن tuhré-ut saukhtun.—*To over-dress* (*adorn too much*) كثر الزينت نمودن kusru'z'zeenut numoodun. v. also *to over-roast.*

To over-eye, v. *to observe, superintend.*

Overfal, v. *cataract.*—*To overfloat*, v. *swim.*

To OVERFLOW (*deluge*) سيلاب نمودن seilaub numoodun, سيل روان بودن seil rouvaun boodun, سيلان شدن seilaun shoodun, طوفان نمودن toufaun numoodun. v. *to drown.*—*To overflow the brim* لبريز شدن libreez shoodun, سر نثار و لبريز بودن sur nisaur ou libreez boodun. *To overflow* or *cause to run over* سر نثار و لبريز كردن sur nisaur ou libreez kirdun, كثر الممتليت ساختن kusru'l'mumtulé-ut saukhtun, لبريز نمودن libreez numoodun.—*Overflow, overflowing*, v. *inundation, exuberance.*—*Overflowingly*, v. *exuberantly.*

OVERFORWARDNESS تعجيل خيلي taajeela kheilé, زودى افزون zoodé afzoon.

To overgorge, v. *to overcharge.*

To OVERGROW (*as vegetation*) منبت طول و افزون نمودن mumbuta tool ou afzoon numoodun, طويل و بالا رستن tuweel ou bala rustun. (*to become too big* or *tall*) عظيم الجسم كردانيدن azeemu'l'jism kirdanédun, سر بلند و افراز زدن sur bulund ou efrauz zudun.

Overgrowth رست خيلي rusta kheilé, زيادت منبت zé-auduta mumbut, افزوني ناشي و نما afzooné naushé ou numa. *To cover with overgrowth* با افزوني ناشي و نما پوش كردن ba afzooné naushé ou numa posh kirdun.

To OVERHALE ديكر باز تفتيش كردن deegur bar tufteesh kirdun. v. *to re-examine.*

To OVERHANG بالاي سر اويز شدن bala-é-sur aweez shoodun, اشراف نمودن ishrauf numoodun, مشرف بودن mushruf boodun.

To OVERHARDEN كثر السختي دادن kusru's'sukhté dadun, زيادت سنكيني ساختن zé-auduta sungeené saukhtun.

OVERHEAD بالاي سر bala-é sur, بالا bala, علي ala, فوق fawk, في سمت الراس fi sumtu'r'raus.

To OVERHEAR سخن چين شدن sukhun cheen shoodun, كوش بودن goosh boodun. v. *to hear.*

To OVERJOY شادمان كردن shaudmaun kirdun, دلشاد ساختن dilshaud saukhtun, خوش دلي دادن khoosh dilé dadun, خاطر خرم كردن khautir khurrum kirdun, جان فروح ساختن jaun furooh saukhtun, سبكوح نمودن subukrooh numoodun.—*Overjoy*, v. *transport.*

To OVER-RIPEN نضج خيلي نمودن nuzija kheilé numoodun, نضيج و افزون شدن nuzeej ou afzoon shoodun.

To OVERLABOUR (*bestow too much pains*) كثر السعي دادن kusru's'sa-é dadun, زيادت جد و جهد نمودن zé-auduta jidd ou jihud numoodun. (*to harass*) وا مانده كردن wa maundeh kirdun, افكار ساختن afgaur saukhtun, بيزار زدن beezaur zudun. v. *to fatigue.*—*Over laboured* با زيادت جد و جهد ساخته ba zé-auduta jidd ou jihud saukhteh. (*harassed*) وامانده wamaundeh.

OVER LARGE خيلي kheilé, زيادت zé-audut, بسيار bissé-aur, افزون afzoon, فزون fuzoon, زو شكل افزون zu shukla afzoon.

To OVERLAY (*smother*) تسكير كردن tuskeer kirdun, خفديدن khufdédun, خبه ساختن khubeh saukhtun. v. *to suffocate*; also *to crush, oppress.*—(*to cover superficially*) اندودن andoodun, ظاهررا پوش نمودن zauhirra posh numoodun. *To overlay with gold* زر اندودن zur andoodun. *To overlay with silver* سيم اندودن seem andoodun, تغضيض كردن tufzeez kirdun.

To OVERLEAP عبور و بلا جستن aboor ou bila justun.

To overlive, v. *to outlive, survive.*

To overload, v. *to overburden.*

OVER LONG دراز زياده diraux zé-audeh, كثر الطول kusru't'tool.

To OVERLOOK (*view from a higher place*) از مشرف نكرستن uz mushruf nugguristun, از نابك جا ديدن uz naubik jau deedun, از ديده كاه نكران بودن uz deedeh gah nugguraun boodun. (*to examine carefully*) با اشتغال و اكاهي تفحص كردن ba ishtighaul ou agauhé tufuhhus kirdun, با شغل تفتيش ساختن ba shughl

tufteesh kirdun. v. to review.—(to superintend) کارگذار شدن kaurguzaur shoodun, مباشر بودن mubaushir boodun.v. to oversee.—(to neglect) غفلت نمودن ghuflut numoodun, اهمال کردن ihmaul kirdun, مساهل شدن musauhil shoodun. v. to slight.—(to connive) رخصت نمودن rukhsut numoodun, نازیدن nauzédun, رضا ساختن ruza saukhtun. v. to wink at.

To OVERMATCH, *overmaster*. v. *to overcome*. *An overmatch* مظفر muzuffur, ظاهر zauhir, غالب ghaulib, قهار kuhhaur, اهل رجوح ahla rujooh, پیروز peerooz.

OVERMUCH زیاده zé-audeh, افزون afzoon, فایض fa-éz, از حد زیاده uz hudd zé-audeh, از حد بیرون uz hudd beeroon, بسیار bissĕ-aur, بغابت begha-é-ut, کثیر kuseer. v. *superabundant*.—*Overmuchness* زیادگی zé-audugé. v. *exuberance*.

OVER NIGHT (*before bed-time*) پیش از ساعت خواب peish uz sa-ata khaub, قبل الوقت الهجوع kublu'l'waktu'l'hujuwa.

OVER OFFICIOUS ازنوازش بیهوده ازاررسان uz nuwauzisha béhoodeh azaur russaun, از لطف بیگاه زحمت و ثقلت ده uz lufta bégah zuhmut ou suklut duh. v. *officious*.

To OVERPAY بلا قیمت معدل دادن bila keemuta mu-adil dadun, مایه زیاده بخشیدن ma-éha zé-audeh bukhshédun.

OVERPLUS افزونی afzooné, حرمت hurmut, زیادگی zé-audugé, فضلت fuzlut, باقي bauké. v. *surplus*.—*To give an overplus* افزوني نمودن afzooné numoodun, جرب دادن jurb dadun.

To OVERPOISE رجح کردن rujih kirdun. v. *to outweigh*.—*Overpoise* رجح rujih.

To OVERPOWER افزون ماندن afzoon maundun, مغلوب نمودن mughloob numoodun, استیلا یافتن isteela é-aftun, مستولی کردن mustoolé kirdun, ظفر گرفتن zufr gooriftun, قاهر شدن kauhir shoodun, جرب دادن jurb dadun, غالب بودن ghaulib boodun. v. *to overcome*.

To over-press, v. *to overwhelm*, *crush*.

To OVER-PRIZE, *over-rate* از بها بلا معدلت پنداشتن uz buha bila mu-adilut pindaushtun, بقیمت زیاده اندیش کردن bekeemuta zé-audeh andeesh kirdun, در اعتبار خیلي داشتن dur é-atibaur kheilé daushtun.

To OVER-REACH غدر ساختن ghudr saukhtun, فریفتن furré-uftun, حیله بازي کردن heeleh bauzé kirdun. v. *to deceive*, *cheat*.

To OVER-ROAST اهرا کردن ihra kirdun, تهریت ساختن tuhré-ut saukhtun, بر وجه خیلي کوداب کردن bur wujha kheilé koodaub kirdun, بطور افزون بریان نمودن betoora afzoon buré-aun numoodun.

To OVER-RULE ضبط و ربط نمودن zubt ou rubt numoodun, فرمان گذار کردن furmaun guzaur kirdun, قهر و تعدي ساختن kuhr ou taaddé saukhtun. v. *to govern*, *check*.

To OVER-RUN برباد ساختن burbaud saukhtun, پایمال نمودن pa-émaul numoodun, تازیدن tauzédun, تاز کردن tauz kirdun, برنک ساختن burunk saukhtun, هدم کردن hudim kirdun, بیان و خراب نمودن eebaun ou khuraub numoodun, ویران ساختن veeraun saukhtun, واکردن wakirdun. v. *to ravage*, *harrass*, *pester*; also *to overspread*, *overflow*.

To OVERSEE مباشر شدن mubaushir shoodun, مباشرت نمودن mubaushirut numoodun, ناظر و سرکار بودن nauzir ou sirkaur boodun, کار اگاه شدن kaur agauh shoodun, کارگذار بودن kaurguzaur boodun, کاریگر گشتن kaurgeer gushtun. v. *to inspect*: also *to overlook*.

Overseen فریفته furré-ufteh, مغرور mughroor, مغبون mughboon. v. *deceived*, *mistaken*.

An overseer مباشر mubaushir, ورکار wurkaur, کارگذار kaurguzaur, کاریگر kaurgeer, کار افزول kaur efzshool, کاراگاه kauragauh, کار اوژول kaur awzshool, کارژول kaurzshool, کارفرما kaur furma, وهین wuheen, گماشته gomaushteh, ناظر nauzir, سرکار sirkaur, ناظر و سرکار nauzir ou sirkaur, پروانه purwauneh, کتخدا khutkoda, دیدبان deedbaun.

To OVERSET زیر زبر کردانیدن zeer zubur kirdanédun, سر زیر افتان بودن sur zeer uftaun boodun, باز گونه کردن baz gooneh kirdun. v. *to overthrow*.

To OVERSHADE, *overshadow* (*throw a shade over*) سایه گستردن sa-éh kusturdun, تظلیل کردن tuzleel kirdun, اضلال ساختن izlaul saukhtun. (*to cover with darkness*) با ظلمت پوشیدن ba zulmut poshédun, تاریکی پاشیدن taureeké paushédun, تیره ساختن teereh saukhtun. (*to shelter*, *protect*) حمایت دادن huma-é-ut dadun, صیانت نمودن sé-aunut numoodun, پوشیدن poshédun.

To OVERSHOOT (*shoot beyond the mark*) بلا نشانگاه انداختن bila nishaungah andaukhtun, دورتر از نشان انداز نمودن doortur uz nishaun andauz numoodun. *To overshoot one's self* (*to assert too much*) بي حقیقت و بي حد گفتن bé hakeekut ou bé hudd guftun.

OVERSIGHT (*superintendance*) مباشرت mubaushirut, کارگذاري kaurguzauré, ورکاري wurkauré, سرکاري surkauré, گماشتگي gomaushtugé,

كتخدايي kutkhodaï-é, كاركيري kaurgeeré. (*error*) خطا khuta, سهو suhoo, زل zull, سقط sukut, غفلت ghuflut, كاهلي kauhilé, امهال imhaul. v. *mistake*, *neglect*.

To overskip, v. *to overleap*.

To OVERSLEEP كثر النوم كرفتن kusru'n'-nawm gooriftun, در خواب بسيار زمان بودن dur khaub bissē-aura zumaun boodun.

To overslip, v. *to neglect*.

To OVERSNOW (*cover with snow*) با برف پوشيدن ba burf poshédun.

OVERSOLD (*sold too high*) بهايه زياده فروخته bema-éha zé-audeh furookhteh, كثر القيمت اور kusru'l'keemut awur.

OVERSOON پيش از زمان peish uz zumaun, قبل الوقت kublu'l'wakt. v. *too soon*.

OVERSPENT وامانده wamaundeh.

To OVERSPREAD پوشيدن poshédun, واكردن wakirdun, پوش ساختن posh saukhtun. v. *to cover*. — (*to scatter* or *spread over*) پاشيدن paushédun, كستردن kusturdun, كستري ساختن kusturé saukhtun. v. also *to fill*. — *To be overspread with blushes* سرخ روي شدن surkh rooï shoodun, خجلت كشيدن khujlut kushédun.

To OVERSTOCK بي حد افزون كردن bé hudd afzoon kirdun, بسيار و زياده ساختن bissē-aur ou zé-audeh saukhtun, پر و بالا نمودن pur ou bala numoodun. v. *to crowd*.

To OVERSTRAIN (*stretch too far*) بي حد كشيدن bé hudd kushédun, از حد بيرون تطويل نمودن uz hud beroon tutweel numoodun. (*to make too violent efforts*) جد و جهد بالا قدرت كردن jidd ou jihud bala kudrut kirdun, اقدام و اهتمام بلا حد و قوت ساختن ikdaum ou ihtimaum bila hudd ou kuwwut saukhtun.

To oversway, v. *to over-rule*.

To OVERSWELL بلا حد شاك بودن bila hudd shauk boodun, بالا خيزيدن bala kheezédun.

Overt, &c. v. *open*, *publick*, *apparent*.

To OVERTAKE درپاي رفتن و واصل شدن dur pa-é ruftun wa wausil shoodun, درپس امدن و نايل بودن dur pus aumudun ou na-él boodun, از پاي رفتن و كرفتن uz pa-é ruftun ou gooriftun. v. also *to surprize*.

To overtask, v. *to harrass*, *oppress*.

To OVER-TAX تكليف عرفيت كرفتن tukleefa urfé-ut gooriftun, خراج بي حد طلب كردن khurauja be hudd tulub kirdun, باج و خراج افزوني كردن bauj ou khurauj afzooné kirdun.

To OVERTHROW (*turn upside down*) سر زير نمودن sur zeer numoodun, سرنكون ساختن surnigoon saukhtun, زبر و بالا نمودن zeer ou bala numoodun, زير و زبر كردن zeer ou zubr kirdun, تنكيس كردن tunkees kirdun, منقلب نمودن munkulib numoodun.—(*to throw down*, *ruin*) زير و زبر خاكرا برابر كردن zeer ou zubr khaukra buraubur kirdun, پايمال نمودن pa-émaul numoodun, خراب اباد ساختن khuraub abad saukhtun, برباد كردن burbaud kirdun, ويران ساختن veeraun saukhtun. v. *to destroy*, *demolish*.—(*to defeat*) مغلوب نمودن mughloob numoodun, شكستن shakustun, مهزم و تار و مار ساختن muhuzzum ou tar ou mar saukhtun, مقهور كردن muk-hoor kirdun. v. *to conquer*, *subdue*.

An overthrow (*defeat*) شكستكي shakustugé, انهزام inhizaum, هزيمت huzeemut. (*destruction*) خرابي khuraubé, انهدام inhidaum, هدم hudum, هلاك hulauk. v. *ruin*.—*An overthrower* شكستكي بر shakustugé bur, انهدام سازنده inhidaum sauzindeh. v. *conqueror*, *destroyer*.

Overthrown (*turned upside down*) سرنكون كردانيده surnigoon kirdanédeh, زير و زبر شده zeer ou zubr shoodeh, منكس munkis, منقلب munkulib. (*destroyed*) مخروب mukhroob, مهدوم muhdoom, برباد داده burbaud dadeh, پايمال pa-émaul. (*defeated*) شكسته shakusteh, مغلوب mughloob, مقهور muk-hoor, منفور munfoor, منهزم munhuzim.

To OVERTOP (*to rise* or *appear above*) بالا خيزيدن bala kheezédun, بالاي سر ظاهر بودن bala-é sur zauhir boodun, بلند بديد امدن bulund bedeed aumudun. (*to surpass*) پيشي كرفتن peishé gooriftun, افزون امدن afzoon aumudun, فضل نمودن fuzl numoodun, اقتدار داشتن iktidaur daushtun, امتياز نمودن imté-auz numoodun, تشرف كشتن tushruf gushtun. v. *to excel*.

OVERTURE اظهار izhaur, كشف kushf, اشكاره ashikaureh, كشاد kushaud. v. *discovery*, *opening*. — (*a proposal*) مقدمت mukuddumut, جواب javaub, مطلب mutlub.

To OVERTURN سرنكون كردن surnigoon kirdun, سر زير نمودن sur zeer numoodun. v. *to overthrow*. — *To overturn* or *be overturned* سر زير كردانيدن sur zeer kirdanédun, سرنكون شدن surnigoon shoodun.—*Overturned*, v. *overthrown*.

To overvalue, v. *to overprize*.

To OVERWATCH كثر السهر يافتن kusru's'suhr é-aftun.

OVERWEAK بسيار زبون bissē-aur zuboon, خيلي ضعيف kheilé za-éf.

To OVERWEEN (*think with arrogance*) خودبيني نمودن khoodbeené numoodun, خويشتن

kha-éshtun been shoodun, استکبار بین شدن istikbauru'l'kulb daushtun, با تکبر القلب داشتن ba tukubbir pindaushtun, با مغروري پنداشتن ba mughrooré andeesh kirdun. اندیش کردن

Overweening خود بین khood been, خود پسند khood pussund, خود پرست khood purust, مغرور mughroor, متکبر mutukubbir. v. *arrogant*, *self-conceited*.—*Overweeningly* با خود بیني ba khood beené, متکبرانه mutukubbirauneh, مغرورا mughrooran.——*To overweigh*, v. *to preponderate*.

To OVERWHELM غول کردن ghawil kirdun, فتك ساختن futik saukhtun, پاخوست نمودن pakhoost numoodun, غشي کردن ghushé kirdun, غشیان ساختن ghushé-aun saukhtun, v. *to crush*, *ruin*.

OVERWROUGHT (*too much laboured*) بسیار و زیادت جد و جهد نما bissé-aur ou zé-auduta jidd ou jihud numa, با سعي بلیغ و خیلي ساخته ba sa-é buleegh ou kheilé saukhteh. *Overwrought with embroidery* با طراز پوشیده ba turauz poshédeh, با نقش پوش کرده ba nukish posh kirdeh.

OVERWORN (*fatigued with toil*) افکار و وا مانده afgaur ou wa maundeh, با کد و تعب شکسته ba kudd ou taab shakusteh. (*spoiled by time as clothes*, &c.) کهنه kuhneh, کهن kuhun, کهنگي kuhnugé, مسحوق mus-hook. v. *ragged*.

OUGHT (*any thing*) چیز cheez, یك چیز eek cheez, شي shei-é.

OUGHT—as, *I ought* مرا لایق است mera la-ék ast. *Thou oughtest* ترا ضروري است tura zurooré ast. *He ought* اورا لازم است ora lauzim ast. *We ought* مارا باید maura ba-éd. *Ye ought* شمارا واجب است shumaura vajib ast. *They ought* ایشانرا مهم است eishaunra muhimm ast.

OVIPAROUS بیض beiz, بیوض bei-ooz, بایض ba-éz, ضهول zuhool, سرو suroo.

An OUNCE مثقال miskaul, وقیت wuké-ut (pl. وقي wuké, اواقي awauké), درم direm, چهل chuhl.

OUR ^P ما ma, ایما eema (oblique case مارا mara, یمارا eemara), ^A نا na. *On our account* از براي ما uz bera-é ma, زانما zaunma. *Our books* ^P کتب ما kutuba ma, ^A کتبنا kutubna. *Ourselves* ^P ما خود ma khood, ^A نفسنا nufsuna.

To oust, v. *to eject*, *vacate*, *take away*.

OUT (*not within*) از az, بي bé, بیرون beeroon, برون buroon, از بیرون uz beeroon, برا bura, بري buré, بدر bedur, ظاهر zauhir, خارج khaurij, بغیر bighire. *To go out* (*of doors*) بیرون رفتن beeroon ruftun, بدر روان بودن bedur rouvaun boodun, از برون سیر کردن uz buroon seir kir-

dun. (*to be extinguished*) نشانده بودن nishaundeh boodun, منتفي کردیدن muntufé kirdédun, منقطع کشتن munkuta gushtun. (*to go upon an expedition*) عزم سفر کرفتن azim sufr goorif-tun, عزیمت کردن azeemut kirdun. *To come out* (*of doors*) از بیرون امدن uz beeroon aumu-dun, بدر رسیدن bedur russédun, از خانه خارج کردن uz khauneh khaurij kirdun. (*to become publick*) پیدا بودن peeda boodun, ظاهر شدن zauhir shoodun, اشکاره کشتن ashikaureh gush-tun, مشهور شدن mush-hoor shoodun, علاني کشتن alauné gushtun. *To come out with* (*speak one's sentiments*) راي ظاهر کردن ra-é zauhir kirdun, فکر و پندار نمودن fikr ou pindaur nu-moodun. *To set out on a journey* عزم راه کردن azma rauh kirdun, تسفر ساختن tusuffur saukh-tun. *To set out on foot* پیاده رفتن pé-audeh ruf-tun, راجلا مشي کردن raujilan mushé kirdun. *To bring out* براوردن burawurdun, بیرون اور کردن beeroon awur kirdun. *To draw out* برون کشیدن buroon kushédun. v. under *draw*, p. 575.—*To drive out* بدر راندن bedur raundun. v. under *drive*, p. 581.—*To send out* بیرون فرستادن bee-roon furistaudun. *To let out of the hand* (*as a bird* &c.) رهان کردن ruhaun kirdun, رهانیدن ru-haunédun, رهاندن ruhaundun. *To let out for hire* بکرایه دادن bekira-éh dadun. v. *to hire*, and under *let*.—*To be out* (*to be in an error*) در خطا بودن dur khutta boodun, سهو کردن suhoo kir-dun, زل و خطا خوردن zull ou khuta khoredun. v. *to deviate*.—(*to be at a loss*) مات شدن mat shoodun, بي قوت کفت و کو بودن bé kuwwuta guft ou goo boodun. *To put out of all doubt* از ریب و ریا معرا کردن uz reeb ou ré-a ma-arra kirdun, دفع شبها ساختن dufa shubha saukh-tun, شك دور راندن shukk door raundun. *To be out of countenance* سرخ روي شدن surkh rooi shoodun. v. *to blush*.—*Out at the elbows* ز جامه کهنه و مرقع zu jammeha kohneh ou murukka. v. *ragged*.—(*in debt*) غرم ghurm, وام کیر waum geer. *Out of hand* تیز کار taze kaur, بر وجه تعجیل bur wujha taajeel, تیز بازار taze bazaur. v. *instantly*, *immediately*.—*To turn out of office* منصب معزول کردن munsub maazool kirdun, مرتبه عزل ساختن murtubeh azl saukhtun. *To copy out* نسخت کردن nuskhut kirdun, نسخ ساختن nusikh saukhtun. *Out of time* or *tune* (*in musick*) نا هماهنك na humahung, نا هماواز na huma-wauz, نا دمساز na dumsauz, بي سازکاري bé sauzkauré. *Out of time* (*unseasonably*) بي وقت bé wakt, نا زمانه na zumauneh, بي زمان bé zu-

maun, بی هنگام bé hungaum, غیر محل ghire-a muhill, بیگاه bégah, بی تقریب و گاه bé tukreeb ou gah. *To jut out* اشراف نمودن ashrauf numoodun.

To OUTBALANCE ترجیح کردن turjeeh kirdun, رجح ساختن rujih saukhtun, رجحان نمودن rujuhaun numoodun.

To outbid, v. *to overbid*.

To OUTBRAVE (*make a more lordly appearance*) ظاهر بزرگانه و تکبر نمودن zauhira buzurgauneh ou tukubbir numoodun. v. *to overbear, insult*.

To OUTBRAZEN (*bear down by impudence*) از کستاخی الزام کردن uz kustaukhé ilzaum kirdun, کسی را از دسته خجل ساختن kuseera uz dosteh khujul saukhtun.—*An outbreak*, v. *eruption*.

OUTCAST (*exiled, expelled*) منفي munfé, رانده raundeh.—*An outcast* رانده raundeh (plur. راندگان raundugaun). v. *exile*.

OUTCRY فریاد و فغان furé-aud ou fughaun, زار و بکا zaur ou buka, اشتکا ishtika, اواز awauz, غریو ghyré-oo, اواز بلند awauza bulund, بانک baunk, نعره naareh, ندا nida. v. *clamour, exclamation, lamentation*.—*To make an outcry* فریاد و فغان زدن furé-aud ou fughaun zudun, یا مدد و فریاد ساختن ya muddud ou furé-aud saukhtun, اوازیدن awazédun, واي مدد زدن wa-é mudud zudun, استیهان بانک کردن isteemaun baunk kirdun. v. *to cry, exclaim, lament*.

To OUTDARE (*venture beyond*) روي داشتن و پیشتر رفتن rooï daushtun wa peishtur ruftun, تصدی اکبر نمودن tusuddé akbur numoodun.

To OUTDO افزون امدن afzoon aumudun, رجوح نمودن rujooh numoodun. v. *to excell, surpass*.

OUTER بیرون beeroon, برون buroon, ظاهر zauhir, خارج khaurij. v. *exterior*.

Outermost (*most remote from the center*) از میانگي دورترین uz mei-aunugé doortureen.

To OUT-FACE روي داشتن و کستاخ بودن rooï daushtun ou kustaukh boodun چشم دریده شدن chushum durédeh shoodun. v. *to out-brazen*.

To OUTFAWN ریشخند با تشدید نمودن reeshkhund ba teshdeed numoodun.

To OUTFLY زوتر گریختن zootur gooreekhtun, تیزتر پریدن tazetur purrédun, کسي را کذاشتن در گریز kussera guzaushtun dur gureez.

OUTFORM وجه wujuh, ظهر zuhr. v. *outside*.

To OUTGIVE (*give more than another*) از کسی اکثر دادن uz kussé aksur dadun.

To OUTGO (*go faster*) زوتر رفتن zootur ruftun, تیز رو نمودن وگذاشتن taze rou numoodun ou guzaushtun. v. also *to outdo, surpass*; *cheat*.

To OUTGROW بلندتر رستن bulundtur rustun, بالاتر خیزیدن balatur kheezédun.

An OUTGUARD طلیعت tulé-at, هرکش hurkush, مقدمت mukuddumut, پیشرو peishrou, پیشلشکر peeshlashkur.

OUTLANDISH غریب ghureeb. v. *foreign*.

To OUTLAST بزمان اکثر باقی و استوار شدن bezumauna aksur bauké ou ustuwaur shoodun.

To OUTLAW حمایت شرع واکردن huma-é-uta shura wakirdun, بیرون صیانت شریعت نمودن beeroon sé-aunuta shuré-at numoodun. *An outlaw* مرد بلا حمایت شرع murd bila huma-é-uta shura, ادم بیرون صیانت داد adama beeroon sé-aunuta daud, بي دین bé deen, بلا ضبط bila zubt, شقي shuké. v. *exile*.—*Outlawed* از حمایت شرع رانده uz huma-é-uta shura raundeh, از صیانت ناموس محروم uz sé-anuta naumoos muhroom.—*Outlawry* حال رجل بلا حمایت شرع haula rujl bila huma-é-uta shura. *A sentence of outlawry* قضا که حمایت شریعت واکند kaza keh huma-é-uta shuré-at wakoonid.

To OUTLEAP بلا جستن bila justun.

An OUTLET خروج khurooj, مخرج mukhruj.

An OUTLINE خط khutt, رسم rusm.

To OUTLIVE باز ماندن bauz maundun, باقی شدن bauké shoodun, دیر زیستن deer zeestun. v. *to survive*.—*An outliver*, v. *surviver*.

To outlook, v. *to outface, outbrazen*.

To OUTMEASURE از پیمانه اکثر و اکبر بودن uz peimauneh aksur ou akbur boodun, در اندازه زیاده و افزون شدن dur andauzeh zé-audeh ou afzoon shoodun.

To OUTNUMBER بسیار و اکثر بودن bissé-aur ou aksur boodun, بلا شمار شدن bila shumaur shoodun, عدد زیاده نمودن adda zé-audeh numoodun, شمار افزون داشتن shumaura afzoon daushtun.

To OUTMARCH گام تیزتر نمودن gauma tazetur numoodun, زوتر رفتن zootur ruftun, مشي تیزتر کردن mushé tazetur kirdun, تیز رو بودن و گذریدن taze rou boodun ou guzurédun.

Outmost, v. *outermost*.

An OUTPART (*a place remote from the center*) گاه از جا دور از میانگي jau door uz mei-aungé gah uz awsut ba-éd. از اوسط بعید

To OUTPOUR ریختن و اخراج کردن reekhtun ou ikhrauj kirdun.

To outprize, v. *to over-rate*.

An OUTRAGE ظلم zulm, قهر ظالم و مشهور kuhra zaulim ou mush-hoor, جبر و دشنام اشکار jubr ou dushnauma ashikaur, جور و ملامت معلوم عالم jawr ou mulaumut maalooma aulum, دست

درازي dost dirauzé. v. *tumult*, *outrageousness*.—*To outrage*, *commit an outrage* ظلم كردن zulm kirdun, قهر و ملامت اشكاره نمودن kuhr ou mulaumuta ashikaureh numoodun, جور و دشنام ظاهرانه زدن jawr ou dushnaum zauhirauneh zudun.

Outrageous ذو ظلم و قهر zu zulm ou kuhr, پر غضب و تهور pur ghuzub ou tuhawwur, ستم و تعدي نما situm ou ta-addé numa, بيحضور bé-huzoor, جفا و خشم الود jufa ou khushm alood, هنگامه گير hungaumeh geer, فتنه انگيز fitneh an-geez. v. *violent*, *tumultuous*, *turbulent*, *enormous*.

Outrageously با ظلم و قهر ba zulm ou kuhr, بطور متهور و غضبناك bétoora mutuhawwur ou guzub-nauk, بيحضورانه béhuzoorauneh.

Outrageousness ظلم و قهر zulm ou kuhr, زور و جبر zoor ou jubr, غضب و تهور ghuzub ou tuhaw-wur, جفا jufa, ستم situm, تعدي ta-addé, جور jawr, فساد fusaud, فضول fuzool. v. *outrage*, *violence*.——*To outreach*, v. *to exceed*; *over-reach*.

To OUTRIDE سوار رفتن و گذاشتن suv-vaur ruftun ou guzaushtun, ركب زوتر كردن rukiba zootur kirdun, مركب تيزتر بودن murkuba tazetur boodun.

Outright, v. *immediately*, *completely*.

To out-root, v. *to eradicate*, *extirpate*.

To OUTRUN زودتر دويدن zoodtur duwé-dun, از تيز روش گذاشتن uz taze rouvish gu-zaushtun, از تيز گام گذار شدن uz taze gaum gu-zaur shoodun, در تسبيق غالب بودن dur tus-beek ghaulib boodun.

To OUTSAIL زودتر رفتن على وجه البحر zoodur ruftun ala wujhu'l'buhr, از تيز ابحار گذاشتن uz taze ibhaur guzaushatun.

To OUTSHINE (*excel in lustre*) روشنا افزون نمودن roshuna afzoon numoodun, شعله و ضيا روشنتر زدن shaaleh ou zé-a roshuntur zudun, پرتو انور انداختن purtoo-a anvur andaukhtun.

To OUTSHOOT دورتر انداختن doortur an-daukhtun, تير اندازي دورتر كردن teer andauzé doortur kirdun.

The OUTSIDE روي rooï, وجه wujuh, ظهر zuhr, ظاهري zauhiré, بسيطت buseetut. v. *sur-face*, *superficies*.

To outspread, *outstretch*, v. *to extend*, *diffuse*.

To out-stand. v. *to jut*; *withstand*.

To outstare. v. *to out-face*.

To OUTSTRIP پيش رفتن peish ruftun, در پيش شدن dur peish shoodun, پيشتر بودن peishtur boodun, تقدم كردن tukuddum kirdun, تبادر شدن tubaudur shoodun, گذاشتن guzaush-tun, گذريدن guzurédun. v. *to outrun*; *excell*.

To OUTSWEAR از سوگند افزون ماندن uz sowgund afzoon maundun, از بسيار قسم قهر گرفتن uz bissé-aura kussum kuhr gooriftun.

To OUT-TALK از بسيار گفتار غالب شدن uz bissé-aura guftaur ghaulib shoodun, از كثرت كلام ظفر گرفتن uz kusruta kulaum zufr goo-riftun.—*To outvie*, v. *to exceed*, *surpass*.

To OUTVOTE از تعدد اوازها استيلا يافتن uz ta-adduda awauzha isteela é-aftun, از كثرت صدا افزون ماندن uz kusruta suda afzoon maundun.

To OUTWALK مشي كردن و گذاشتن mushi kirdun ou guzaushtun, و پاي گرفتن و گذريدن paï gooriftun ou guzurédun. v. *to outgo*.

An OUTWALL ديوار از بيرون deewaura uz beeroon, جدر خانه ظاهر judra khauneha zauhir.

OUTWARD بيرون beeroon, از بيرون uz beeroon, ظاهر zauhir, خارج khaurij, صوري sooré.—*The outward appearance* صورت ظاهرت sooruta zauhirut, روي rooï, وجه wujuh, ظهر zuhr, ظاهر zauhir. *An outward-bound ship* جهاز از اين تا ان كنار ابحار ساز jahauze uz ein ta aun ku-naur ibhaur sauz.

Outwardly (*externally*) صورتانه sooorutau-neh, از بيرون uz beeroon, ظاهرا zauhiran, در ظاهر dur zauhir.—(*insincerely*) با صورت معامله ba sooruta ma-amleh, بر وجه دورو bur wujha dooroo, صديق عين مانند sudeeka aïn maunend.

Outwards (*towards the outside*) بسوي كنار ظاهر besooï kunaura zauhir, از بيرون uz beeroon.

To OUTWEIGH رجح كردن rujuh kirdun, رجحان بودن murjooh numoodun, مرجوح نمودن rujhaun boodun, رجوح شدن rujooh shoodun.

To OUTWIT فريفتن furré-uftun, حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, غدر ساختن khudr saukhtun. v. *to cheat*.

An OUTWORK ديوار و باره از بيرون قلع deewaur ou baureh uz beeroona killa, برج و كندك از بيرون شهر burj ou kunduk uz beeroona shahur.

To OWE (*be in debt*) وام گرفتن waum goo-riftun, دين داشتن dein daushtun, مديون بودن mudé-oon boodun, مقترض گشتن mukturiz gushtun. (*To be bound by obligation*) منت دار شدن minnut dar shoodun, ممنون بودن mum-noon boodun. *To pay what one owes* وام گذريدن waum guzurédun, اداي دين كردن ada-é dein kirdun. *All this is owing to you* اين همه اورده تست ein hummeh awurdeha tust.

An OWL, *owlet* بوم boom, بومت boomut, بوه booh (fem. بوهت boohut), جغد jughud, جغدان jughdaun, چغنه chughneh, كوف koof,

طير شيطان teira sheitaun, خنج khunj, خفج khufuj, كلاش kulaush, كلاشكره kulaushgureh, كلاز kulauzh, كوج kooj, كنكر kunkur.

OWN خود khood, خودش khoodish, خويش kha-ésh, خويشتن kha-éshtun, خوي kha-é, (oblique case خودرا khoodra, خويشتن را kha-éshtunra) نفس nufs. *Following one's own fancy* خود كام khood kaum, خود راي khood ra-é. *With her own colour (not painted)* خود رنك khood runk, خود رو khood roo.

To OWN (*acknowledge*) اقرار كردن ikraur kirdun, اعتراف نمودن é-atirauf numoodun, مقر شدن mukirr shoodun. v. *to confess.*—*To own a fault* خطا معترف ساختن khuta mutruf saukhtun, كناه بخستو امدن gunah bukhustoo aumudun. *To own* or *possess* صاحب شدن sahib shoodun, تصرف داشتن tusurruf daushtun, ضبط نمودن zubt numoodun, متصرف شدن mutusurruf shoodun, مالك بودن maulik boodun, ملك نمودن mulk numoodun, ميراثيدن meerasédun, رب بودن rabb boodun.

Ownership تصرف tusurruf, ضبت zubt, ملك mulk, اهليت ahlé-ut. v. *possession.*

An owner صاحب sahib, متصرف mutusurruf, اهل ahl, ذو zu, مالك maulik, رب rabb, بعل baal, ضابط zaubit, خداي khoda-é, خداوند khodavund. v. *possessor, master, lord.*

An OX بقر bukur, كاو ga-oo, نره كاو nuruha ga-oo, بلاجود bulajood, بلاجوز bulajooz, بلازور bulazoor, حيرم heerum, كليل kuleel, كليله kuleeleh, ترهب kurhub, ارخ arkh, اراخ araukh, تهد kuhd. *A wild ox* كاو دشتي ga-oo dushté, بقرالوحش bukuru'l'wuhsh, كانس kaunus, فنات funaut, ثيتل seetil, ثيتل seetil, جوزر joozur, عين a-én. *A plowing ox* جفت كاوي chuft ga-oo-é. *An ox-goad* كاو شنك ga-oo shunk. *An ox's head* كاواره gawaureh. *An ox's dewlap* غبب ghubub. *An ox placed in the centre of a barn* [round which other oxen move when treading out the grain] هادي haudé, الهادي alhaudé, راكس raukus.—*Oxen* بقر bukur, ابقور abkoor, بقرت bukurut, اقاطع بقر akataa bukur, كسعت kusaat. v. *cattle.*—*A yoke of oxen* ايمد eimid, ايمسه eimeseh, ايميد eimeed, ابا iba.

OX-EYE (*plant*) كاو چشم ga-oo chushum.

An OX-FLY بقر مكس bukur mugus, خر پشه khur pusheh, بخهور eekhmoor, نعرت naarut.

An OX-STAL, بقر خانه bukur khauneh, اخور بقر akhoora bukur, صيرت seerut.

OYSTER بادلان baudulaun, استرديا istiridia. *An oyster-woman* بادلان فروش badulaun furoosh.

P.

P. has an uniform sound in *English*; excepting before *h*, where it sounds like *f*; as *philosopher*. At the beginning of some words, when followed by *t* the sound is not perceptible, as *Ptolomy*. In *Persian* it is expressed by پ پ پ as پدر pader *father*, سپر sipur *a shield*, چوپ chop *a staff.*—The *Arabians* have no character for this letter, which they cannot pronounce: on which account, they substitute, in general, ف *f*, when they adopt words, where it occurs, from foreign languages; as فيل feel *for* پيل peel *an elephant*; فارس fars *for* پارس pars *Persia.* Sometimes they use ب b, as بولس baulus *for* Paulus, *Paul.*

PABULAR, *pabulous* (*alimentary*) پرورش ده purwurish duh, پروري purwuré, ماكولى maakoolé.

A PACE كام gaum, پاي paï, خطوت khutwut (pl. خطوات khutwat, خطي khuté) جحوت juhwut, جد judd, شحوت shuhwut. v. *step: measure.*—*The ambling pace of a horse* رجع ruja, خب khubb.—*Pace by pace* اهسته اهسته ahusteh ahusteh, نرم نرم nurm nurm, پايه پايه pa-éh pa-éh, قدم بقدم kudum bekudum.

To pace (*as a horse*) رجع نمودن ruja numoodun, خب ساختن khubb saukhtun, نرم رو كردن nurm rou kirdun.—(*to go gently*) نرم نرم رفتن nurm nurm ruftun, كام اهسته نمودن gaum ahusteh numoodun, اهسته رو كردن ahusteh rou kirdun. v. *to move.*—(*to measure by steps*) پايه پايه پيمودن pa-éh pa-éh peimoodun, قدم بقدم قياس كردن kudum bekudum ké-aus kirdun.

PACIFICATION مصالحت musaulihut, صلح sulh, سازكاري sauzkauré, سكون sukoon, اصلاح ذات البين islauha zautu'l'bein, چين كنان cheen koonaun.—*A pacificator, pacifier* مصلح musluh, صلح كننده sulh koonindeh.

Pacifick صلاح انديش sulauh andeesh, صلح ساز sulh sauz, سليم suleem, سكني sukna, ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil.—*A pacifick man* مرد صلاح انديش murda sulauh andeesh, صاحب صلح sahib sulh, اهل سليم ahla suleem.—*Pacifically* صلحا sulhan, با صلاح ba sulauh. v. *mildly.*

To pacify صلح و صلاح كردن sulh ou sulauh kirdun, اصلاح ذات البين ساختن islauh zautu'l'bein saukhtun, چين كردن cheen kirdun, مصلح بودن muslih boodun, سليم ساختن suleem saukhtun, تسكين كردن tuskeen kirdun. v. *to reconcile, appease.*

A PACK, *package* (*bundle*) بر bur, بار bar,

تنك tunk بسته bufteh. v. *load, bundle; confederacy.—A little pack* دسته dofteh, اغوش aghoofh. *A pack of hounds* كليب kuleeb. *The cry of a pack of hounds* زغار كليب zughaura kuleeb, نباج سگان nubauja fugaun. *A pack of cards* دسته قومار كاغدي dofteha koomaur kaughudé.

To pack (bind up) بستن buftun, تنك كردن tunk kirdun, تنك و بار ساختن tunk ou bar faukhtun, بر بند كردن bur bund kirdun, دسته ساختن dofteh faukhtun, در دسته بند نمودن dur dofteh bund numoodun. *To pack off (drive away)* وا راندن wa raundun, دفع و رفع كردن dufa rufa kirdun, گريختن كردانيدن gooreekhtun kirdanédun. *To pack off (run away)* گريختن goorikhtun, كنار كرفتن kunaur gooriftun, تعجلانه رحلت كردن taajilauneh ruhlut kirdun. v. *to flee.*

A packer تنك و بار بند سازنده tunk ou bar bund fauzindeh, بر و دسته بند كر bur ou dofteh bund gur, بسته‌كر buftehgur.

A PACKET (*mail of letters*) دسته كاغذ dofteha kaughud, چوال نامه chuwaula nameh.—(*a fmall parcel*) دسته dofteh.—*To packet* در بسته بستن dur dofteh buftun.

A PACKHORSE بار گير bar geer, اسب باركش afba baurkufh, باركي bauruké, حمولت humoolut, بالاد balaud.

PACKTHREAD ريسمان reefmaun. v. *cord.* —*A packing-needle* جوالدوز juwauldooz. v. *needle.*

PACT, *paction* شرط fhurt, پيمان peimaun, عهد ahd, عقد akud. v. *contract, bargain.*

PAD راه rah, سمت fumt. v. *road, path.*—(*an eafy going horfe*) اسب نرم رو afba nurm rou, فرس اهسته رو farfa ahufteh rou, رهوار ruhwaur, اسب رهواج afba ruhwauj. *A foot-pad, padder* رهزن ruhzun, راهدار rauhdar.—*To pad (travel gently)* اهسته اهسته رفتن ahufteh ahufteh ruftun, نرم نرم روان شدن nurm nurm rouvaun fhoodun, اهسته رو نمودن ahufteh rou numoodun.—(*to rob*) راه زدن rauh zudun, قطع طريق كردن kuta tureek kirdun. v. *to infeft.*

To PADDLE (*play in the water*) در اب باختن dur aub baukhtun, اب بازي نمودن aub bauzé numoodun. v. alfo *to row.*—*A paddle* اب روي aub rouvé. v. *oar.*

A PADDOCK (*deer-park*) اهوستان ahooftan. v. alfo *frog.*

A PADLOCK قفل اويخته kufla aweekhteh. —*To padlock* با قفل اويخته بستن ba kufla aweekhteh buftun.

A PAGAN بت پرست but puruft, گبر gueber, گور gawr, شرك fhirk. v. *heathen.*—*Pagan* (*heathenifh*) بت پرست but puruft, صنم عبادت نما funum ybaudut numa, بت پرستي منسوب but purufté munfoob, گبر اسا gueber afa, گور پيوند gawr pivund. *Paganifm* بت پرستي but purufté, عبادت صنم ybauduta funum, شرك fhirk, جاهليت jauhulé-ut.

A PAGE (*of a book*) صحيفت fuheefut (plur. صحايف fuha-éf, صحف fuhuf, صحوف fuhoof), دف duff, دفت duffut, طلس tils, عجوز ajooz, صفحت fufhut (plur. صفحات fufhaut).—*The facred pages* صحوف ربانيت fuhoofa rabbané-ut. *The two oppofite pages of a book* دفتا الكتاب duffuta-u'l'kitaub.—*A page (boy)* غلام gholaum, پسر پس رو puffura pus rou, پسر ساده puffura faudeh, پسر خزينه puffura khuzeeneh, ساقي fauké, ساقي كر fauké gur. v. *attendant, cupbearer.*

To page (a book) صحايف شمردن fuha-éf fhumurdun, صحف كتاب شمار كردن fuhufa kitaub fhumaur kirdun, عد صفحت نوشتن adda fufhut nuwifhtun.

A PAGEANT تماشا tummaufha, پروازه purwauzeh, پروان purwaun, رنا runa, منظر munzur, مظهر muzhur (pl. مظاهر muzauhir). v. *fhow, fpectacle.*—(*a ftatue in a fhow*) بت تماشا buta tummaufha, صنم پروازه funuma purwauzeh.—*Pageant,* (adj). v. *fhowy, pompous, oftentatious.*—*To pageant* تماشا نمودن tummaufha numoodun, خوشيدن khoofhédun.—*Pageantry* نمايش تماشا numa-éfha tummaufha. v. *pageant, fhow, pomp.*

PAGED, *paginal* با صحايف شمرده ba fuha-éf fhumurdeh, صحفي fuhufé, ذو صحايف zu fuha-éf.

A PAGOD پاخدا pakhoda, بت but. v. *idol.* (*an idol temple*) كنك kunuk, بت خانه but khauneh.

PAID ادا شده ada fhoodeh, كذاريده guzaurédeh, كذار كرده شده guzaur kirdeh fhoodeh, توخته tookhteh, قضا ساخته kuza faukhteh.

A PAIL (*for milk*) حلب hylb, دول dool, ملبن mulbun, شيردان fheerdan, علبت albut, جخادي jukhaudé. *A pailful* حلب لبالب hylba libalib, دول لبريز doola libreez.

PAIN درد durd, رنج runj, رنجه runjuh, رنجش runjifh, رنجش خاطر runjifha khautir, ازار azaur, ازردگي azurdugé, اضطراب iztiraub, زحمت zuhmut, وجع wuja, تيمار teemaur, افت afut, انفعال infa-aul, الم alum, غم ghum, غصه ghufseh, ملال mulaul, ملالت mulaulut, اندوه aundooh, تنكدلي tunkdile, دلتنكي diltunké, تالم ta-allum, هم humm, حزن huzn. v. *anguifh, grief, torment.*—(*punifhment*) قهر kuhr, عقاب ykaub, عقوبت akoobut, عذاب azaub, حد hudd, رجس rujus, صاعقت fa-ékut. *Pains* كار و بار kaur ou

baur, جد و جهد jidd ou jihud. v. *labour*, *toil*.—*The pains of child-bearing* هيلاج heilauj, مخاض mukhauz, ماخض maukhiz, زه zeh.

To pain رنج دادن runj dadun, رنجانيدن runjaunédun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازار رسان بودن azaur ruſſaun boodun, ازاردن azaurdun, اضطراب ساختن iztiraub ſaukhtun, غم و الم زدن ghum ou alum zudun. v. *to afflict*, *torment*.

Painful, *pained* (*full of pain*) دردمند durdmund, دردناك durdnauk, الم‌زده alumzuddeh, دلگير dilgeer, غمناك ghumnauk, متالم mutaallim, غمخور ghumkhore, ذو زحمت zu zuhmut, وجيع wujé-a, پر وجع pur wuja, مشتكي mushtuké. v. *miserable*, *wretched*. — *Painful*, *paining* (*giving pain*) درد كنان durd koonaun, رنج اور runj awur, الم زن alum zun, ازار رسان azaur ruſſaun, اضطراب بر iztiraub bur, غصه ساز ghuſſeh ſauz.—(*difficult*) مشكل mushkil, دشوار dushwaur, زوركار zoorkaur. (*industrious*) جد و جهد نما jidd ou jihud numa, كاركون kaurkoon, كاركذار kaurguzaur. v. *laborious*.

Painfully (*with great affliction*) با رنج و غم ba runj ou ghumm, دردمندانه durdmundauneh, بر وجه رنجيده و رميده bur wujha runjédeh ou rumédeh, با الم و وجع ba alum ou wuja. (*laboriously*) با جد و جهد ba jidd ou jihud, با سعي ba ſa-é, كارسازانه kaurſauzauneh, با هنر و فن ba hunr ou funn.

Painfulneſs رنج runj, دردمندي durdmundé. v. *pain*. — (*induſtry*) كارسازي kaurſauzé, صناعت ſuna-at, جهد و كار jihud ou kaur, كار و كسب kaur ou kuſb.

Painleſs بي رنج bé runj, (*without labour*) بي جد و جهد bé jidd ou jihud, بي سعي bé ſa-é.

A pains-taker كاركير kaurgeer, كاركذار kaurguzaur, اهل صناعت ahla ſunaat. — *Pains-taking* كار اكاه kaur agah, كارساز kaurſauz, ذو هنر و فن zu hunr ou funn. v. *induſtrious*, *laborious*.

To PAINT (*repreſent by delineation and colour*) نقش كردن nukſh kirdun, نقاش بودن nikauſh boodun, نقشبند شدن nukiſhbund ſhoodun, نكاريدن nigaurédun, نكاشتن nigauſhtun, نكار ساختن nigaur ſaukhtun, صورت بند نمودن ſoorutbund numoodun, صورت بند تماثيل ساختن ſoorut bunda tumaſeel ſaukhtun, شبه كردن ſhubeh kirdun, تصوير كشيدن tuſweer kuſhédun, انكاريدن angaurédun, طرازيدن tirauzédun, طراز كردن tirauz kirdun, رقم ساختن rukum ſaukhtun, رقش نمودن rukſh numoodun, تنقيش كردن tunkeeſh kirdun, منقوش نمودن munkooſh numoodun, تخطيط ساختن tukhteet ſaukhtun. (*to colour*) رنك دادن runk dadun, رنكين ساختن rungeen ſaukhtun, ملون كردن mulawwun kirdun. v. alſo *to deſcribe*, *repreſent*.—*To paint the face* روي رنك كردن rooï runk kirdun, با اب رنك پيكر اندودن ba auba runk peikr andoodun, چهر با سپيداب و سرخاب رنكين ساختن chuhr ba ſipeedaub ou ſurkhaub rungeen ſaukhtun, روغ را كلكون زدن rookhra gulgoon zudun.

Paint (*for the face*, &c.) رنك runk, كون goon, اب رنك auba runk, كلكون gulgoon, سپيداب ſipeedaub, سرخاب ſurkhaub, بلغونه bulghooneh, الكونه algooneh, سپيده ſipeedeh, سغيده ſifeedeh, سپيده زنان ſipeedeha zunaun, هرهفت hurhuft, غازه ghauzſheh, غازه ghauzeh, غنجار ghunjaur, غنجاره ghunjaureh, مويژه moo-ézſheh, رنك لاك runka lauk.

Painted (*as a picture*) نكاريده nigaurédeh, نكاشته nigauſhteh, منقوش munkooſh, منتقش muntukuſh, منقش munukkuſh, مصور muſawwur. *Painted* (*on the face*, &c.) بروغ كلكون زده berookh gulgoon zuddeh, بر روي رنك اندوده bur rooï runk andoodeh.

A painter نقشبند nukiſhbund, نقاش nikauſh, صورت بند ſoorut bund, مصور muſawwir, نكارنده nigaurindeh, صورتچي ſoorutjé, مستنقش muſtunkuſh, زواق zuwauk, رنك اميز runk ameez, رنك زر runk zur, رنك زن runk zun, تصويرچي tuſweerjé. v. ماني.

Painting (participle) نقش ساز nukſh ſauz, نكارنده nigaurindeh, نكاران nigauraun, نكار nigaur, صورت بند نما ſoorut bund numa.—*Painting* (ſubſtantive) نقش nukſh, مستنقش muſtunkuſh, نكار nigaur, تصوير tuſweer, صورت ſoorut. v. *picture*. — *The art of painting*, علم تصوير ylma tuſweer, نقشبندي nukſhbundé. *Full of paintings* پر نقش و نكار pur nukſh ou nigaur. *A gallery of paintings* نكارخانه nigaurkhauneh, نكارستان nigauriſtan.

A PAIR دو doo, زوج zooj, جفت juft, چفت chuft, دوتن dootun, دوتا doota, دوتاه dootah, دوته dootuh, ابا iba, ثنا ſina, اثنان iſnauni. v. *couple*. — *A pair of gloves* دستينه doſteeneh, دستينج doſteenuj. v. *glove*.—*A pair of compaſſes* وانساز waunſauz. *A married pair*, (*huſband and wife*) زوج zooj, زوجان zoojaun. *A pair of oxen* جفت juft, دوال خوار duwaula khaur, ابا iba.

To pair (*join in couples*) زوجان كردن zoojaun kirdun, چفت ساختن chuft ſaukhtun, يك با ديكر پيوستن eek ba deegur pivuſtun. (*to be joined in couples*) زوجان كشتن zoojaun guſh-

tun, زوجي شدن zoojé shoodun, چفت بودن chuft boodun, پیوسته شدن pivusteh shoodun. v. also *to match, suit, adapt, fit.* — *Paired* یك با دیگر پیوسته eek ba deegur pivusteh, چفت شده chuft shoodeh, زوجان ساخته zoojaun saukhteh.

A PALACE سراي sera-é, گلشن سراي gulshun sera-é, درگاه durgah, استان asitaun, استانه asitauneh, قصر kusr (pl. قصور kusoor), شاد روان shaud rouvaun, کوشك kooshk, ایوان eiwaun, داري dauré, الخورنق alkhoornuk, مشکوي mushkooï, مشکو mushkoo, بلاط bulaut, صرح surh, سبغ subugh, کاخ kaukh, تزه tuzshuh, تزه tuzuh.

A PALANQUIN پلنکین palankeen, تخت روان tukhta rouvaun.

PALATABLE (*agreeable to the taste*) ذو ذوق و صفا zu zook ou sufa, نغیس nufees, خوش مزه khoosh muzuh, صفا بخش sufa bukhsh, نغیس nufees.

The palate دماغ dumaugh, کنبد دماغ kumbuda dumaugh, کام kaum, مذاق muzauk, مشام mushaum. *Striking* or *biting the palate* کام زن kaum zun.

PALATINE (*possessed of regal rights*) ذو سکه و خطبه zu sikkeh ou khutbeh, ذو استقبال کلي zu istikbaula kullé. — *A palatine* صاحب سکه و خطبه sahib sikkeh ou khutbeh. v. *Sovereign*, and Vol. I. صاحب, p. 1122.

PALE (*in colour*) زرد zurd, پژمرده puzshmurdeh, بیمارکون beemaurgoon, بیمارون beemauroon, اصغر asfur, صغرا sufra. *To make pale* زرد کردن zurd kirdun, بیمارکونی دادن beemaurgoné dadan.

A PALE (*for making inclosures*) میخ meekh, ود wudd, وتد wutud (pl. اوتاد awtaud), مسماك musmauk, خالغت khaulifut. *An inclosure* or *fence of pales, a palisade, palisado*, باره baureh, داربزین darbuzeen, درابزون duraubuzoon, داربرین darbureen, تخته دیواري tukhteh deewauré, حلقس hulkus, جغلق jufluk. *To pale, palisade*, or *inclose with pales* چقیدن chukédun, داربزین کردن daurbuzeen kirdun, با تخته دیواري احاطه ساختن ba tukhteh deewaur ihauteh kirdun.

PALEFACED ذو روي زرد zu roo-é zurd, بیمارکون رویی beemaurgoon rooï-é.

Paleness زردی zurdé, بیمارکوني beemaurgoné, پژمردکي puzshmurdoogé.

Pall, v. *cloak, mantle.*

To PALL (*become insipid* or *vapid*) بی مزه کشتن bé muzeh gushtun, غیر لذت شدن ghire-a luzzut shoodun, نا شیرین بودن na sheereen boodun. (*to make insipid*) بی مزه کردن bé muzeh kirdun, بی لذت ساختن bé luzzut saukhtun. v. also *to cloy; weaken, impair, dispirit.*

A PALLET (*mean* or *small bed*) بستر حقیر pistera hukeer, پسترك pisteruk.

To PALLIATE پوزش و پوش یافتن poozish ou posh é-aftun, عذر نا حق نمودن uzra na hukk numoodun, با تعلل پوشیدن ba ta-allul poshédun, اعتذار نا راست کردن é-atizaura na raust kirdun, ستر ساختن sutr saukhtun, تلوین کردن tulween kirdun, عذر و بهانه ساختن uzr ou bahauneh saukhtun. v. *to excuse.*—(*to cure imperfectly*) علاج نا اصلی دادن alauja na aslé dadun.

Palliation, palliative اعتذار نا راست é-atizaura na raust, عذر نا حق uzra na hukk, ستر sutr, تلوین tulween. v. *excuse, apology.*—(*an imperfect temporary remedy*) علاج نا اصلی alauja na auslé.

Palliative (adjective) ذو اعتذار نا راست zu é-atizaura na raust, عذر نا حق بخش uzra na hukk bukhsh, ستر ساز sutr sauz. (*not radically curing*) علاج نا اصلی ده alauja ana aslé duh.

PALLID زرد zurd. v. *pale.*

A PALM-TREE خرما بن khurma bun, درخت خرما durukht khurma, عجوز ajooz, خصب khusub, خصبت khusubut, نخل nukhul, کتیلت kuteelut, دقل dukul, بهزر buhzur, رجبیت rujbé-ut, رعلت raalut, رعل raal, جعل jaal, علبت alubbut, کنیف kuneef, خنوصت khunnoosut, رفه rufuh, طریقت tureekut, دعاع daa. *The fibres of the palm tree* (*of which they make ropes, &c.*) ریشه reesheh. *The pith of the palm tree* عنقر ankur. *A row of palm trees* سکت sikkut.—v. جیله دباکة خصلاف.— *The palm* (*victory*) نصرت nusrut, ظفر zufr, غلبه ghulubeh, پیروزي peeroozé. v. *triumph.*— *The palm of the hand* کف kuff, مشت musht, مشتا mushta, پنجه puncheh, راحت rauhut (pl. راح rauh), بلد bulud, فكهت fek-hut (plur. فقاع fekauh), کیفه keefeh.

To palm فریغتن furré-uftun, حیله بازي کردن heeleh bauzé kirdun, حقه بازي ساختن hukkeh bauzé saukhtun. v. *to cheat.* — (*to stroak*) بسودن besoodun, لمس کردن lums kirdun. v. *to handle.*

A PALMER حاجي haujé. v. *pilgrim.*

A PALMER-WORM صد پایه sud pa-eh, یسروع ésroo-a, اسروع usroo-a (pl. اساریع asaré-a).

Palmistry, v. *chiromancy.*

PALPABLE (*perceptible by the touch*) ممکن پرواس mumkina purwaus, قابل اللمس kaubilu'l-lums. (*manifest*) روشن roshun, اشکاره ashikaureh, اظهار izhaur, بین bei-un, پیدا peeda.—

Palpableness (*to the touch*) امکان پرواس imkaun

purwaus, تابلیت لمس kaubillé-uta lums. (*manifestness*) روشنائي roshunaï-é, اظهاري izhauré, تبيين tubei-én.—*Palpably* (*by the touch*) از پرواس uz purwaus, بر وجه لمس bur wujha lums, از لامسه uz laumiseh. (*manifestly*) ظاهرانه zauhiraunch, بر وجه روشن bur wujha roshun. *Palpation* لمس lums, پرواس purwaus. v. *feeling*, *touch*.

To PALPITATE برجستن burjustun, جستن justun, جستن دل داشتن justuna dil daushtun, الفندن alfundun, اليزيدن aleezédun, وجب كردن wujib kirdun, وجبان ساختن wujibaun saukhtun, خلجان شدن khuljaun shoodun, طپيدن tupédun, طبيدن tubédun, خفق كردن khufuk kirdun, خفقان ساختن khufukaun saukhtun, وجف كردن wujuf kirdun. v. *to tremble*.

Palpitation جستن دل justuna dil, زيخ zeekh, زنج zunj, خفقان khufkaun, خفقان زحمتي khufkauna zuhmuté, خلجان khuljaun, اضطراب iztiraub, مخفوق mukhfook, مخفق mukhfik, خناق khunauk, وجب wujib, وجبان wujibaun, واجب waujib, وجف wujif, قلت kullut, انيض aneez, تضبضب tuzubzub, لجاجت lujaujut, سلاف sulauf, خافق khaufik, مختلج mukhtulij, معترض maaturiz.

The PALSY زمني zuminé, نيمه neemeh, سستي susté, فلج fulj, شل shul. *The palsy in the hands* شل دست shula dost.

Palsied زمن zumin, زمني zuminé, مزمن muzumin, سست sust, ز و فلج zu fulj. v. شل, شلا.

PALTRY پست pust, خور khoor, حقير hukeer, دني duné, فرومايه furooma-éh, ذليل zuleel, افكنده afgundeh. v. *mean*, *contemptible*, *pitiful*.—*Paltriness* حقارت hukaurut, خوري khooré, پستي pusté. v. *meanness*.

To PAMPER پروردن purwurdun, پرورہ نمودن purwureh numoodun, تسمين كردن tusmeen kirdun, با خوردني و غدا پر ساختن ba khoredunė ou ghuda pur saukhtun.

A PAMPHLET كتابچه kitaubcheh. — *A pamphleteer* كتابچه منشي kitaubcheh munshé.

A PAN (*for frying*, *stewing*, *&c.*) طابه or تابه taubeh, تاوا tawa, تاوه taweh, طابق taubuk, شني shuné, طيجن teijun, طاجن taujun, مقلي muklé, مقلات muklaut (pl. مقالي mukaulé, *dual* مقالين mukauleen), مسطح mustuh, ناو naw, پنگره pungureh.—*The fire-pan of a gun* اتشگاه بندوق autashgaha bundook. *The knee-pan* كردنا gurdna. v. *knee*.

A PANACEA (*universal remedy*) علاج مطلق ilauja mutluk.

PANADO نان و شكر در اب پخته naun wa shukr dur aub pukhteh.

A PANCAKE خامسوز khaumsooz, رقاق rukauk, توبرتو tuburtoo. زلبيا zulbé-a, تنك tunuk, روغن جوش rooghun joosh, خرمن khirmun, عجت ujjut, زلابيت zulaubé-ut, لالك lauluk, لالنك laulunk, لالنغه laulungeh.

A pander, v. *pimp*.

PANDICULATION گرشمه gurishmeh, خميازه khumé-auzeh, اروغ aroogh. v. *yawning*.

A PANE چار پاره كي chaur paurehgé, مربع murubba, مربعت murubbaat. *A pane of glass* جام مربع زجاج چار پاره كي jauma chaur paurehgé, murubba zujauj, زجاجت zujaujut.

A PANEGYRICK ستايش sita-ésh, حمد hamd, مدح muduh, شكر shukur, وصف wusuf.

A panegyrist حمد گو hamd goo. v. *encomiast*.

A PANNEL (*pack-saddle*) سمر sumr, بردعت burdaat (pl. براذع burauda).

A PANG درد durd, رنج runj, غم ghum, الم alum, انقباض خاطر inkibauza khautir, اضطراب iztiraub, ازار azaur. v. *anguish*, *pain*.

To pang, v. *to pain*, *torment*.

A PANICK هول howl, هراس hiraus, بيم beem, باك bauk, ترس turs, شكوه shukooh, پروا purwa, هيبت heebut. v. *terror*.

A PANEL (*square of wainscot*) تخته tukhteh, تخته چار پاره tukhteha chaur paureh.

A PANNIER شپد supud, غزوي ghuzooï, قرطلت kurtilut, طرنيان turné-aun, زنبيل zumbeel, جلت jillut, قفت kuffut, كوفه koofeh, شكيكت shukeekut. v. *hamper*, *basket*.

To PANT جستن دل داشتن justuna dil daushtun, اليزيدن aleezédun. v. *to palpitate*.—(*to breathe quick*) تيز دم زدن taze dum zudun, نفس تيز كشيدن nufsa taze kushédun. *To pant after* ارزو داشتن arzoo daushtun, هوس گرفتن hawus gooriftun. v. *to desire*.—*A pant*, v. *palpitation*.

A PANTHER پلنك pulunk, وشاق wushauk, وشق wushuk, پارس pars, پرس purs, گربه دشتي gurbeha dushté. *A panther trained to hunt* يوز yooz (pl. يوزان yoozaun). *A young panther* يوزك yoozuk. *The keeper of the panthers* يوزبان yoozban. *The cry of a panther* يوزغند yoozghund.

Panting تيز دم كش taze dum kush, نفس تيز زن nufsa taze zun, جستن دل justuna dil. v. *palpitation*.—*Pantingly* با جستن دل ba justuna dil, با تيز دم كش ba taze dum kush با نفس تيز زن ba nufsa taze zun.

A PANTRY انبار خانه ambaur khauneh, كلبت kulbut, خورصلا khoresula, نهانخانه nihaunkhauneh, كنو kunoo.

A PANTOFLE پاپوس papoos, پارواز paurwauz. v. *slipper*.

PAP بستان bistaun. v. *nipple, dug*. — (*bread boiled in water*) نان در اب پخته nan dur aub pukhteh. v. alſo *pulp*.

PAPA پاپا papa, بابا baba, باب bab. v. *father*.

PAPAVEROUS (*reſembling poppy*) کوکنار مانند kooknaur manend, هیشر اسا heiſhur aſa.

PAPER کاغد kaughud, کاغذ kaughuz, بیاض bé-auz, رجل rujul (pl. ارجال arjaul), قرطاس kartas (pl. قراطیس kuratees). *Glazed paper* مهره کاغدي muhreh kaughudé. *A ſhell uſed for glazing paper* مهره muhreh, کبقاب kubkaub. *Paper glazed on one ſide* یک روي eek rooï. *Paper glazed on both ſides* دو روي doo rooï. *To glaze paper* کاغد مهره کردن kaughud muhreh kirdun. *A glazer of paper* مهره کر muhreh gur. *Blotting paper* حلوا کاغدي hulwa kaughudé, کاغد نشاني kaughuda niſhauf. *To commit to paper* رقم زدن rukum zudun. v. *to write*. — *A ſheet* or *piece of paper* ورق wuruk, ورقت wurukut, ورق کاغد wuruka kaughud. *A ſheet of paper on which an account is written* فرد furd. *A ſheet of paper on which any thing is written* رقعه rukaah. *A quire of paper* دسته dosteh, دسته کاغد dosteha kaughud. *I want paper for two rupees* دو روپیهرا کاغد مرا ضروري است doo roopeehra kaughud mura zurooré aſt. *How many quires of paper for a rupee?* في روپیه چند دسته fi roopeh chund dosteh? *A bundle of papers* دسته کاغد dosteha kaughud, تغه tufuh. *Folded paper, a roll of paper* طومار toomaur. *A caſe for carrying rolls of paper* مغوي mukooï.

A paper-maker کاغد کر kaughud gur.

A paper-mill کاغد خانه kaughud khauneh.

Papilio, v. *butterfly, moth*.

PAPPOUS (*having ſoft down*, as *thiſtles*) زو نسال zu niſaul.

PAR (*equality*) عدل adil, تعادل ta-adul, معادلت ma-adulut, پیشا پیشی peiſha peiſhé, همسري humſuré, مطابقت mutaubikut, برابري burauburé, سویت ſawé-ut. — *At par* در حال عدل dur haula adil, در شان مطابقت dur ſhauna mutaubikut, پیشا پیش peiſha peiſh.

A PARABLE مثل miſl, تمثیل tumſeel, متشابه mutuſhaubeh, افسانه afsauneh, سلع ſula. *Parables* مثلات miſlaut, تمثیلات tumſeelaut, متشابهات mutuſhaubihaut. *To ſpeak parables* افسانه کفتن afsauneh guftun, مثل کو بودن miſl goo boodun.

Parabolical مثل کو miſl goo, از تمثیل کفته uz tumſeel gufteh, زو متشابه zu mutuſhaubeh.

Parabolically بر وجه مثل bur wujha miſl, بطور افسانه betoora afsauneh, متشابه سا mutuſhabeh ſa.

PARACENTRICAL (*deviating from circularity*) از دایرت از کرد کمراه uz gurd gumrauh, بیراه uz da-érut bérauh.

PARADE احتشام ihtiſhaum, شوکت ſhoukut, فر fur, کر و فر kur ou fur, عظمت azimut, عظم yzum. v. *pomp, magnificence, ſhow*. — *Military parade* or *order* صف صف لشکر ſuf ſuf, صف صف ſuf ſufa laſhkur, صف صف عسکر ſuf ſufa aſkur, آراي سپهان arayeſh sipahaun, ara-éſha ſippahaun. *A parade* or *place for military exerciſe* جولانکاه joulaungah, میدان meidaun, صف صف کاه ſuf ſuf gah, عرصه لشکر arſeha laſhkur, عسکر کاه aſkurgah, کر gur, کر بسپه صف صفي gura beſippah ſuf ſufé.

A PARADIGM مثال miſaul (pl. امثلت amſilut), بارنامه barnameh, رسم ruſm, نمودار numoodar. v. *example*.

PARADISE فردوس firdaus (pl. فرادیس furaudees), جنت jinnut (pl. جنات jinnaut, جنان jinnaun), عدن eden, جنت عدن junnuta eden, بهشت bihiſht, رضوان ryzwaun, روضت rouzut (pl. ریاض ré-auz), دار سلامت daura ſalaumut, دار السلام dauru's'ſalaum, دار الامان dauru'l'amaun, خلد khulud, دار الخلد dauru'l'khulud, روضت رضوان rouzuta ryzwaun, دار نعیم daura na-ém, ارم iram, باغ baugh, ارم باغي iram baughé, عین aïn, حسني huſné, مینا meena, مینو meenoo, مینه meeneh, میني meené, اجهاج ijmauj, قدس kudus, خطرت القدس khutrutu'l'kudus, غرفت ghurfut. *Belonging to paradiſe, paradiſiacal*, (alſo *the bleſſed*, or *the inhabitants of paradiſe*) اهل جنت ahla jinnut, جنت مکان jinnut mukaun, جنتي jinnuté, بهشت نشین behiſht niſheen, بهشتي behiſhté, رضواني ryzwauné, قدسي kudſé. *A virgin of paradiſe* حور hoor, حوري hooré, حور عین hoora aïn, حور بهشت hoora behiſht. *The envy of the virgins of paradiſe* (*very beautiful*) رشک حور العین ruſhka hooru'l'aïn. *The prince who walks in paradiſe* (*the deceaſed prince*) شاهزاده بهشت خرام ſhahzadeha behiſht khyraum. *A region like paradiſe, a charming country* بقعت بهشت اسا و کشور خوشنما bekaata behiſht aſa, wa kuſhwur khooſhnuma. *The ſpace between paradiſe and hell* بالان balaun. *The boundaries between paradiſe and hell* ارف uruf. — v. alſo Vol. I. جنت p. 699, فرودین 1566, and اردبهشت 1567.

A PARADOX (*a tenet contrary to received opinion*) فکر خلاف الفکر المطلق fikr khilaufu'l

fikru'l'mutluk, ابتداع ibtidaa, مبدع mubda. (*an assertion contrary to appearance*) اقرار بوجه ikraura bewujha mugha-ér, تعريف خلاف مغاير taareefa khilaufa zauhuré. — *Paradoxical* ظاهري زو فكر خلاف الفكر المطلق zu fikra khilaufu'l' fikru'l'mutluk, مبتدع نما mubtuda numa, اقرار ساز بوجه مغاير ikraur sauz bewujha mugha-ér.— *Paradoxically* بر وجه خلاف الفكر المطلق bur wujha khilaufu'l'fikru'l'mutluk, بطور مبتدع be-toora mubtuda, ابتداع اسا ibtidaa-asa.

A PARAGON (*model, pattern*) پيش peish, پيشرو peishrou, پيشوا peishwa, آدم adam, دستور dustoor.—(*any thing supremely excellent*) يكانگي eekaunugé, پيش دستي peish dosté, كمال ku-maul, فضيلت fuzeelut. *To paragon* (*equal*) همسر بودن humsur boodun, همقدر شدن humkudr shoodun, مثل نمودن misl numoodun, برابر شدن buraubur shoodun. v. also *to compare*.

A PARAGRAPH فصل fusl, تفصيل tufseel, قطعت kutaat. v. *section*. — *Paragraphically* فصل فصل fusl fusl, قطعه قطعه kutaah kutaah, علي تفصيل ala tufseel.

PARALLEL برابر buraubur, سوي sawé, استوا istiwa, مساوي musawé, توازي tuwauzé, متوازي mutuwauzé, موازات muwauzaut, موازي muwauzé.

A parallel or *parallel line* خط متوازي khutta mutuwauzé, خط استوا kutta istiwa. *A parallel figure* شكل متوازي shukla mutuwauzé. *A parallel* (*comparison*) شبه shubuh, تشبيه tushbeeh, متشابه mutushaubeh, تمثيل tumseel, موازنت muwau-zinut, قياس ké-aus, مماثلت mumausilut.—(*conformity*) موافقت muwaufikut, مطابقت mutaubi-kut. v. also *similitude*.

To parallel (*place in parallel lines*) درخط استوا نهادن dur khutta istiwa nihaudun, بخط متوازي نشان كردن bekhutta mutuwauzé nishaun kir-dun. (*to be equal to*) برابر شدن buraubur shoodun, موازي شدن muwauzaut boodun, موازات بودن muwauzé shoodun, همسر بودن humsur boodun, همقدرت نمودن humkudrut numoodun, تمثيل داشتن tumseel daushtun, مماثلت پذيرفتن mu-mausilut pizzeeruftun. v. *to resemble, correspond*.—(*to compare*) تشبيه كردن tushbeeh kirdun, مقابله ساختن mukaubileh saukhtun, رو برو نمودن roo beroo numoodun, موازنت كردن muwauzinut kirdun.

Parallelism تساوي tusawé, استواي istiwa-é, برابري buraburé.

A PARALLELOPIPED (or *a brick for building, of that form*) پاخسه paukhiseh, پاخه paukheh. *A builder with parellopiped bricks* پاخيزه زن pau-kheezeh zun, پاخه زن paukheh zun.

A PARALOGISM, *parology* (*false argument*) سبب بي حقيقت sibuba bé hukékut, برهان ناراست burhana naraſt, دليل نابرهاني duleela na burhané.

Paralysis, v. *palsy*.—*Paralytick*. v. *palsied*.

PARAMOUNT صدر نشين sudr nisheen, جلي الصدر julé-u's'sudr, اعلي é-ala, اكبر ak-bar, اعظم é-azim, اكرم akrim. v. *supreme*; *eminent*.—*A paramount* or *lord paramount* شاهنشاه shahinshah, پادشاه padshah, سلطان sultan, فرمان گذار furmaun guzaur. v. *sovereign*, *chief*.

A PARAMOUR معشوق maashook (fem. معشوقت maashookut). v. *lover*, *mistress*.

A PARANYMPH (*bride man*) عروس بر aroos bur.

A PARAPET (*wall breast high*) ديوار به رفعت سينه deewaura beh rufaata seeneh, جدر به اعتلا سينه judra beh é-atilaa seeneh, كنگره kunkureh. *A parapet of lattice work* درابزون durau-buzoon.

PARAPHERNALIA (*goods in the disposal of a wife*) جهاز jihauz, چهاز chihauz, شيربها sheer-beha, مهر muhr, صداق sudauk, امهار imhaur.

A PARAPHRASE شرح نا لغوي shurha na lughooï, تفسير مجازي tufseera mujauzé, تعبير نا حرف بحرف taabeera na hurf behurf, بيان نا بحسب معني لغيت bei-auna na behusba maané lughé-ut. v. *commentary, interpretation*.—*To paraphrase* شرح مجازي كردن shurha mujauzé kirdun, تفسير نا لغوي ساختن tufseera na lu-ghooï saukhtun. *A paraphrast* اهل تفسير مجازي ahla tufseera mujauzé, شراح shurrauh. v. *commentator*.—*Paraphrastical* بر وجه شرح مجازي bur wujha shurha mujauzé, نا لغوي na lughooï, نا بحسب معني حرف بحرف na hurf behurf, نا بحسب معني لغيت na behusba maané lughé-ut.

A PARAPLUYE باران پرده baraun perdeh, قطر پرده kutr perdeh. v. *umbrella*.

A PARASANG (*a Persian league*) فرسنگ far-sang, فرسخ farsakh. *Eight parasangs* (*a day's journey with loaded camels*) مسافت musaufut. v. *league*.

A PARASITE (*feast-hunter, flatterer*) مفت خور muft khore, كفته خور kufteh khore, كاسه ليس kauseh lees, ريشخند reeshkhund, سپيد كار sipeed kaur, خوش امد khoosh aumud, اهل نفس خسيس ahla nufsa khusees.—*Parasitical* خوش امد ساز khoosh aumud sauz, ريشخند نما reesh-khund numa, سپيد كاري زن sipeed kauré zun, زو نفس خسيس zu nufsa khusees. v. *adulatory*.

A PARASOL سايبان sa-ébaun, چتر chutr,

سراپرده suraperdeh, شراغ shuraugh, شران shuraun, شادروان shaudrouvaun, اتش پرده ataush perdeh, شمس پرده shems perdeh. v. *umbrella*.

To PARBOIL نیم پختن neem pukhtun.

A PARCEL (*small bundle*) دسته dosteh, تنکه کوچک tunka koochuk, بار اندک baura anduk. —(*a part*) پاره paureh, پارچه paurcheh, حصه hisseh, قطعت kutaat, بتکه bitkeh.—(*a number*) شمار shumaur, عدد adud, حصی hussa. v. *quantity*, *mass*.—*To parcel* (*divide*) حصه کردانیدن hisseh kirdanédun, قطعه قطعه ساختن kutaah kutaah saukhtun, تقسیم کردن tukseem kirdun.

To PARCH خوشیدن khooshédun, تضهیب tuzheeb saukhtun, خبیدن khubédun, سوزان کردن soozaun kirdun, محرق ساختن muhruk saukhtun, قدید نمودن kudeed numoodun, رمض کردن rumz kirdun. v. *to scorch*.

Parched خوشیده khooshédeh, سوخته sookhteh, خبیده khubédeh. *Parched grain* (*which they eat before meals*) پیشخورده peishkhoredeh.

PARCHMENT رق rukk.

A PARD, *pardale*, پارس pars, v. *leopard*.

PARDON بخشایش bukhsha-ésh, عفو afoo, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun, امرزش amurzish, صفح sufih. *A pardon* (*warrant of forgiveness*) عفو نامه afoo nameh, غفرت ghufrut.—*To ask pardon* عفو طلب کردن afoo tulub kirdun, مستغفر کردن mustughfir kirdun, استغفار ساختن istighfaur saukhtun, معذرت خواهی نمودن mazirut khauhé numoodun, عذر ساختن azur saukhtun. *To ask pardon or make an apology for past offences* عذر تقصیر ماسلف کردن azura tukseera mausuluf kirdun, معذرت خطا مافات خواستن muzirut khutaa maufaut khaustun.

To pardon بخشیدن bukhshédun, عفو کردن afoo kirdun, مغفرت دادن mughfirut dadun, غفران بخش کردن ghufraun bukhsh kirdun, بخشانیدن bukhshanédun, صفح کردن sufih kirdun, شفقت نمودن shufkut numoodun, امرزیدن amurzédun, مرحمت نمودن murhumut numoodun, از سر تقصیر گزشتن uz sur tukseer guzishtun, از سر خطای درگذشتن uz sur khuta-é durguzishtun. v. *to forgive*.—*To pardon a crime* گناه بخشیدن gunah bukhshédun, خطا عفو کردن khuta afoo kirdun, جریمه مغفور نمودن jureemeh mughfoor numoodun.—*Pardon me* معذور باد maazoor baud.

Pardonable معذر muzir, معذور maazoor, واجب العفو vagibu'l'afoo, لایق مغفور la-éka mughfoor, مستوجب الغفران mustoojibu'l' ghufrau لازم العفو lauzimu'l'maafoo.—*Pardonableness* معذوری maazooré, لیاقت العفو lé-aukutu'l'afoo, لازمت مغفور lauzimuta mughfoor.—*Pardonably* بطور معذور betoora maazoor, معذورانه maazoorauneh, بر وجه واجب العفو bur wujha vajibu'l'afoo.

Pardoned مغفور mughfoor, معذور maazoor, معفو maafoo, بخشوده bukhshoodeh, بخشیده bukhshédeh, مرحوم کردیده murhoom kirdédeh. *To be pardoned* بخشایش یافتن bukhsha-ésh é-aftun, مغفور شدن mughfoor shoodun, معفو بودن maafoo boodun, امرزیده شدن amurzédeh shoodun.

A pardoner عفو ده afoo duh, بخشنده bukhshindeh, امرزنده amurzindeh, امرز کار amurzigaur, غفار ghuffaur, غفور ghufoor, پوزش پذیر poozish pizeer.

Pardoning مغفرت نما mughfirut numa, عفو ساز afoo sauz, خطا بخش khuta bukhsh, بخشایا bukhsha-é-a.

To PARE (*cut by little and little from the surface or edges*) تراشیدن turaushédun, تراش کردن turaush kirdun, ستردن suturdun, پاره پاره از ظاهر قطعه کردن paureh paureh uz zauhir kutaah kirdun, اندک اندک از کنار بریدن andik andik uz kunaur burédun, پوست کردن poost kirdun, مسلوخ ساختن muslookh saukhtun, حسم کردن husm kirdun.

Pared سترده suturdeh, تراشیده turaushédeh.

A PARENT, *parents* پدر و مادر pader ou mader, ابوان abwaun, ابان abaun (oblique case ابوین abween), والدان waulidaun) oblique case والدین waulideen), ابهات abhaut, ناجلان naujilaun, امان ummauni, v. *father*, *mother*.

Parentage (*extraction*) اصل asl, نسل nusl, نسب nusub, ال aul, نژاد nizshaud, سلسله sulsuleh, خاندان khaunudaun. v. *descent*, *genealogy*.

Parental پدر و مادر پیوند pader ou mader pivund, والدین منسوب waulideen munsoob.

A PARER تراشنده turashindeh, سترنده suturindeh. v. *paring instrument*.

PARGET اندود andood, داز dauz, صاروج saurooj. v. *plaster*.—*To parget* اندودن andoodun.—*A pargeter* اندود زن andood zun. v. *plasterer*.

A PARHELION (*mock sun*) سراچه افتاب suraucheha afitaub, سراچه شمس suraucheha shems, شادروان shaudrouvaun, خرمن khirmun, حربا hurba, زردی zurdé. v. *halo*.

A PARING تراشش turaushish, تراشه turausheh, پاره paureh, حسم husm. v. *rind*.—*A cheese paring* تراشش پنیر turaushisha pineer. *A paring of the nail* تراشه ناخن turausheha naukhun. *A knife* or *scissars for paring the nails* ناخن براه naukhun burauh. v. *nail*.—*Any*

paring instrument الت تراش aluta turaush, تراش turaush, ستره sutureh, ادات ستر adauta sutur. *A shoemaker's paring knife* بندرز bundruz. *A farrier's paring knife* كالنك kaulunk.

PARITY عدل adil, تعدل ta-adul, برابري burauburé, مثل misl, مماثلت mumausilut, پيشاپيشي peishapeishé. v. *equality, resemblance.*— *By a parity of reasoning* همين طور humeen toor.

A PARK نخچير حصاري nukhcheer hissauré, گاه محوط پر وحوش بشكار gaha muhoot pur wuhoosh beshukkar.—*A dear park* اهوستان ahoostan. —*To park* نخچير حصاري كردن nukhcheer hissauré kirdun, گاه محوط بشكار ساختن gauha muhoot beshukkar saukhtun.

To PARLEY گفتن guftun, گفت و گو كردن guft ou goo kirdun, گفت و شنود نمودن guft ou shunood numoodun, خطاب و جواب داشتن khutaub ou javaub daushtun.—*A parley* گفت و گو guft ou goo, گفت و شنود guft ou shunood, خطاب و جواب khutaub ou javaub. v. *conversation.*

A PARLOUR حجرت با زمين برابر hujruta ba zumeen burabur.

A PARODY مثل misl, تمثيل tumseel, تشبيه tushbeeh, ورهين wurheen, تقليد tukleed, اقتدا iktida.

PAROLE كلمت kulimut, گفت guft. v. *word.* —(*promise*) سربسته surbusteh, عهد ahud.—*A military parole* or *watch-word* شعار shaar.

A PAROQUET طوطك tootuk, طوطيك tooteek, طوطي tooté.

A PAROXYSM (*of a fever, &c.*) تب لرزه tub lurzeh, تب باده tub baudeh, سنخ sinkh (plur. اسناخ asnaukh), يوم باحوري é-ooma bauhooré, اقتراب الحما iktiraubu'l'huma. v. *fit.*

PARRICIDE (*murder of a parent*) قتل پدر kutla pader, تقتيل الوالد tukteelu'l'waulid, كوشش مادر kooshisha mader.—*A parricide* كوشنده پدر kooshinduha pader, قاتل الوالد kautilu'l'waulid, كوشنده مادر kooshindeha mader.

A PARROT طوطي tooté, پروان purwaun, نوا nuwa.

To PARRY (*the thrust* or *blow of a sword*) ضرب تيغ باز سيف دفع كردن seif dufa kirdun, داشتن zurba teegh baz daushtun.

PARSIMONIOUS (*covetous*) طمعكار tumakaur, بخيل bukheel, بي بذول bé buzool, بي جوامردي bé joomurdé, بلا مكرمت bila mukrumut.—(*frugal*) تنك دست tunk dost, خانه دار khauneh dar, معتدل mu-atudil, قتر kutir, مقتر muktir, قتور kutoor.—*Parsimoniously* (*covetously*) طمعكارانه tumakaurauneh, بخيلا bukheelan.— (*frugally*) با تنك دستي ba tunk dosté, بروجه خانه دار bur wujha khauneh dar, مقترا muktiran.—*Parsimoniousness, parsimony* (*frugality*) تنك دستي tunk dosté, دست تنكي dosta tunké, اعتدال é-atidaul, خانه داري khauneh dauré. v. also *avarice, covetousness.*

PARSLEY كروز kuruwiz, كرفس kurufus, براجيل buraujeel, بويانك booï-aunuk, اجمود ajmood, كرسب kursub.

A PARSNEP جزر juzr, گزر guzr, اسطفين istufeen, اسطون istoon, مشا musha.

A PART پاره paureh, پارچه paurcheh, حصه hisseh, قطعه kutaah, بهره buhreh, نصيب nuseeb, صنف sunuf, باره baureh, يكچند eekchund, حذقت hyzkut, جزء juza, جزي juzé, جزبي juzei-é, جزوي juzooï, قبل kubl, بتكه bitkeh, جزب juzb, شي shei-é, جزلت juzlut, عدفت ydfut, فلقت fulukut, فقرت fikrut, فلج fulj (plur. فلوج fulooj), لت lut, صرع sura, وجه wujuh, وجهت wujhut, مقدار mukdaur, كسفت kusfut (plur. كسف kusuf, كسوف kusoof, اكساف aksauf), لخت lukht, فدرت fudrut. v. *share, lot, concern: side, party.*—(*business, duty*) ادب adub, منت minnut, حق hukk, مبتغا mubtugha, رسم rusm, كار kaur, عمل amul, معملت ma-amlut, امر amr, مصلحت musluhut. v. also *action, conduct.*—*The best part of any thing* خلاصت khulausut, نقاوت nukauwut, كفاف kufauf. *The greatest part of any thing* اكثري aksuré. *One part* يكپاره eekpaureh. *Both parts* دو طرف doo turruf, دو جانب doo jaunib, طرفان turrufaun (oblique case طرفين turrufeen). *The third part* (*of any thing*) سه يك seh eek, ثلث suls. *The fourth part* چهار يك chuhaur eek, ربع ruba. *The fifth part* پنج يك punj eek, خمس khams. *From that part* از اين جانب uz ein jaunib, انسو aunsoo. *From every part* از هر طرف uz hur turruf, من كل جانب min kulla jaunib. *The fore part* قبل kubl, پيشگاه peishgah, صدر sudr. v. *fore, front, first.*—*The latter part* پاي pa-é, اخر akhir. v. *latter, hinder.*—*In whole and in part* كلي و جزي kullé wa juzé.—*To take in good part* نيكو داشتن neekoo daushtun, قبول كردن kubool kirdun, قرين قبول پذيرفتن kureen kubool pizzeeruftun. v. *to approve.*—*To take in ill part* ازار يافتن azaur é-aftun, غضب خوردن ghuzub khoredun, قهر گرفتن kuhr gooriftun, انكار نمودن inkaur numoodun.—*Parts* (*faculties, abilities*) علم ylm, قوت kuwwut, ادراك idrauk, عقل akil, قابليت kaubille-ut, خاطر khautir, قلب kulub, فراست

firauſut, مجال mujaul, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, قدرت خيال kudruta khé-aul, طبيات tubé-aat.—(*quarters, regions*) اطراف atrauf, اجناب ajnaub, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, اطور atwaur, اقاليم akauleem, اكناف aknauf, ولايات wula-é-aut, ولايا wula-é-a, ولايت wula-é-ut, ممالك mumauluk. v. *country, diſtrict.*—*In every part* بهر جانب behur jaunib, در اطراف و اكناف dur atrauf ou aknauf, در هر طرف dur hur turuf, سوبسو ſoobeſoo. *In parts* جدا جدا judan judan, پاره پاره paureh paureh, قطعه قطعه kutaah kutaah.—*To divide into two equal parts* تصنيف كردن tuſneef kirdun.

To part (*divide, ſhare*) حصه كردانيدن hiſſeh kirdanédun, تقسيم ساختن tukſeem ſaukhtun, قسمت كردن kiſmut kirdun, بهره زدن buhreh zudun, پاره بخشيدن paureh bukhſhédun.—(*to ſeparate, diſunite*) قطع كردن kuta kirdun, فرق ساختن furk ſaukhtun, مفارقت نمودن mufaurikut numoodun, وا جدا كردن wa juda kirdun, جدا ساختن juda ſaukhtun, فصل كردن fuſl kirdun, بنجيدن bunjédun, افراز ساختن afrauz ſaukhtun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, تفريق نمودن tufreek numoodun, كشفته كردن kuſhufteh kirdun, شكستن ſhakuſtun, بنح زدن bunuh zudun. v. *to break.*—(*to keep aſunder*) واجدا و برطرف نهادن wa juda ou burturruf nihaudun, منفردانه واداشتن munfuridauneh wadauſhtun, جماعت منع كردن jumaat muna kirdun.—*To part* (*be ſeparated*) مفروق شدن mufrook ſhoodun, جدا بودن juda boodun, منفصل شدن munfuſul ſhoodun, مهجور كشتن muhjoor guſhtun, وا جدا و برطرف بودن wajuda ou burturruf boodun.—(*to take farewel*) الوداع كفتن و رحلت كردن al-wudaa guftun wa ruhlut kirdun, ياهو كفتن و رفتن é-ahoo guftun wa ruftun. v. alſo *to depart, ſet out.*—*To part with* ترك كردن turuk kirdun, هجر ساختن hujr ſaukhtun, دادن dadun, كذاشتن guzauſhtun, ماندن maundun. v. *to relinquiſh, give, leave.*—*Partable* (*diviſible*) ممكن افتراق mumkina iftirauk, لايق تقسيم la-éka tukſeem.—*Partage* اقسام ikſaum. v. *diviſion.*

To PARTAKE (*to have ſhare in any thing*) حصه كير شدن hiſſeh geer ſhoodun, بهرهمند بودن buhrehmund boodun, نصيبداري كرفتن nuſeebdaré gooriftun, مشارك بودن muſhauruk boodun. v. *to participate.*—*Partaking*, v. *participant.*

A partaker حصه كير hiſſeh geer, حصه دار hiſſeh dar, بهره دار buhreh dar, بهرمند buhrumund, نصيبدار nuſeebdar, شريك ſhureek, مشارك muſhauruk, همال humaul. v. *partner.*

PARTED مقتسوم muktuſoom, مفروق mufrook, جدا juda, موزع muwuzza. v. *divided, ſeparated.*

A PARTERRE كلزار gulzaur, چمن chumin, رفرف rufruf.

PARTIAL (*inclined to favour one ſide*) جانبدار jaunibdar, طرفدار turrufdar, زو ميلان نا عادل zu meilauna na audil, زو ميل بي عدالت zu meila bé adaulut.—(*not univerſal*) نا عمومي na amoomé, غير عميم ghire-a ameem, نا مطلق na mutluk, غير شامل ghire-a ſhaumil, نا جامع na jauma.

Partiality جانبداري jaunibdauré, طرفداري turrufdauré, ميل نا عادل meila na audil, ميلان بي عدالت meilauna bé adaulut, عدم عدالت aduma adaulut, عدم راستي aduma rauſté.

To partialize (*make partial*) جانبداركردن jaunibdaur kirdun, طرفدار ساختن turrufdaur ſaukhtun.

Partially با جانبداري ba jaunibdauré, با ميل نا عادل ba meila na audil, با ميلان بي عدالت ba meilauna bé adaulut.—(*not totally*) نا تماما na tumauman, نا جملة na jumlutan, نا سراپا na ſurapa.

PARTIBLE (*diviſible*) ممكن افتراق mumkina iftirauk, قابل القسم kaubilu'l'kuſm. *Partibility* امكان افتراق imkauna iftirauk, قابليت قسم kaubillé-uta kuſm.

Participable (*capable of being ſhared* or *participated*) ممكن مشاركت mumkina muſhaurikut, قابل مشارك kaubila muſhaurik, لايق حصه داري la-éka hiſſeh dauré.

Participant, participating حصه كير hiſſeh geer, نصيبدار nuſeebdar, بهره دار buhreh dar, وايه كير wa-éh geer, بهره پذير buhreh pizzeer, اشراك iſhrauk, تشريك tuſhreek.

To participate حصه كرفتن hiſſeh gooriſtun, حصه دار شدن hiſſeh dar ſhoodun, بهره داشتن buhreh dauſhtun, شريك بودن ſhureek boodun, بهرهمند شدن buhrehmund ſhoodun, مشاركت كردن muſhaurikut kirdun, نصيب دار شدن nuſeeb dar ſhoodun, وايه كرفتن wa-éh gooriftuh, نصيب پذيرفتن nuſeeb pizzeeruftun.

Participation حصه داري hiſſeh daré, نصيب كيري nuſeeb geeré, بهره پذيري buhreh pizzeeré, اشتراك iſhtirauk. *To give a participation* حصه دار كردن hiſſeh dar kirdun, بهره دادن buhreh dadun, تشريك ساختن tuſhreek ſaukhtun, اشراك كردن iſhrauk kirdun, نصيب دار نمودن nuſeeb dar numoodun. v. alſo *diſtribution.*

A PARTICIPLE *active* اسم فاعل iſma fa-él. *A participle paſſive* اسم مفعول iſma mufool. *A compound participle* وصف تركيب wusfa turkeeb.

A PARTICLE پاره paureh, پاچه paurcheh, جزي juzé, جزيي juzeï-é, جزوي juzooï, ذر

zurr, زره zurruh, شبه fhummuh, نقطه nukteh, نثارت nifaurut, جذاذ juzauz. *A particle of gold* زردسا zurdfa, ساو faw, زر ساو zur faw, زهبت zuhbut. v. *gold.—A particle of gold, filver* or *lead* بلد bilud.—*A particle (part of fpeech)* حرف hurf (pl. حروف huroof), ادات adaut. *A conjunctive particle* حرف صلت hurfa fillut, ادات توصل adauta tuwuffil, عطف atuf, عطف بيان atufa bei-aun, عطف تغسير atufa tufseer.—*An acceffory particle* ادات جمع adauta juma ; as ان aun, (*a particle added to form the plural number, for beings having life*) مردان murdaun *men*, from مرد murd *a man:* or ها ha (*for things inanimate*) كلها gulha *rofes*, from كل gul *a rofe.—A particle of relation* or *poffeffion* ادات نسبت adauta nufbut ; as مند mund, دار dar, زو zoo, &c. ارزومند arzoomund *defirous*, from ارزو arzoo *defire* ; ابدار aubdar *watery*, from اب aub *water* ; ذو الجلال zu'l'julaul *or* ذو جلال zu julaul *glorious*, from جلال julaul *glory.* — *A particle of action* ادات فاعل adauta fa-él : as كر gur, كار kaur, &c. اهنكر ahungur *a blackfmith*, from اهن ahun *iron* ; حيله كار heeleh kaur *a deceiver*, from حيله heeleh *deceit.—A vocative particle* ادات ندا adauta nida, حرف ندا kurfa nida.

PARTICULAR (*not general*) مخصوص mukhfoos, خاص khafs, نا مطلق na mutluk, غير عمومي ghire-a amoomé. (*fingle, individual*) يكانه eekauneh, نا مغروق na mufrook, فرد furd, يكتا eekta, يكه eekeh. (*odd, whimfical*) خود سر khood fur, متخيل mutukhei-ul, هوادار hawadar. (*uncommon*) بلا قاعدت bila ka-édut, غير معتاد ghire-a mataud, مستغرب muftughrub. v. *fingular, ftrange.—To apply to any particular ufe* خاص كردن khaufs kirdun. *To do any thing particular* خصوص ساختن khufoos faukhtun.

A particular (any thing belonging to an individual) خصوص khufoos, خصوصيت khufoofé-ut, مخصوصيت mukhfoofé-ut. (*an individual*) يكى eeké, يكنفر eeknufr, شخص fhukhs, فرد furd, نفس nufs, سواد fuwaud. v. *perfon.* — (*a fingle point, thing,* or *inftance*) يكى eeké, فرد furd, نقطه nukteh, يك نقطه eek nukteh, نكته nukteh. (*a minute detail*) تغصيل tufseel, نقل دقت nukkula dikkut, قصه نقير و قطمير kuffeh nukeer ou kutmeer.

Particularity (fomething peculiar) خاصت khaufsut, خصوص داري khufoos daré, خصوصيت khufoofeut, مخصوصيت mukhfoofé-ut. (*individuality*) يكانكي eekaunugé, فردانيت furdauné-ut.—(*oddnefs*) خودسري khoodfuré, هواداري hawadauré.

To particularize, particulate (mention diftinctly) تغصيل كردن tufseel kirdun, نقل دقت ساختن nukkul dikkut faukhtun, فصل نمودن fufl numoodun, قصه نقير و قطمير ساختن kuffeh nukeer ou kutmeer faukhtun, قضيت فرق دادن kuzéuta furruk dadun, با امتياز حكايت كردن ba imté-auz huka-é-ut kirdun.

Particularly (diftinctly) تغصيلا tuffilan, تغصيلانه tuffeelauneh, علي تغصيل ala tufseel, مغصلانه mufsulauneh, با امتياز ba imté-auz, مغروقا mufrookan, فرقانه furrukauneh, با فصل ba fufl, با فرق ba furk. (*peculiarly*) خصوصا khufoofan, خصوصيانه khufoofé-auneh, خاصة khauffutan. (*extremely*) بغايت begha-é-ut, غايت gha-é-ut, عايت الغايت gha-é-utu'l'gha-é-ut.

A PARTISAN حربت harbut, نيم نيزه neem neezeh, شل fhil. v. *halberd, javelin, pike.* — (*an adherent*) رفيق rufeek, همپشت humpoſht, دستكير doftgeer. (*a commander of a party*) سرهنك furhunk, سپه دار fippah dar, پيشرو peifhrou, سرور furvur, ده باشي duh baufhé, پيشاونك peifhawunk, پيشاهنك peifhahunk.

PARTITION (*divifion*) قسمت kufmut, تقسيم tukfeem, تقسم tukuffum, اقتسام iktifaum, حصه بخشان hiffeh bukhfhaun, توزيع toozé-a. v. *diftribution.—The partition of an inheritance* اقتسام ميراث iktifauma meeraus. *The fee to a judge for determining a partition of inheritance* رسم قسمت rufma kufmut.—(*feparation*) جدايي judaï-é, برزخ burzukh, فراق furrauk, افتراق iftirauk, انفصال iftifaul, انفصال infifaul. *A partition wall* پرده perdeh, سراپرده furaperdeh, جدار جدايي judaura judaï-é, پرده ديواري perdeh deewauré. *A partition of boards* تخته ديواري tukhteh deewauré. *A partition of ftone* سنك ديواري funk deewauré. v. *wall.—(a part divided from the reft)* احاطه ihauteh, حصار hiffaur. v. *enclofure.* — *A cheft, bureau, &c. with many partitions* كنو kunoo.

To partition پرده كردن perdeh kirdun, جدايي ساختن judaï-é faukhtun, برزخ نمودن burzukh numoodun. v. alfo *to divide.*

PARTLET ماكيان mauké-aun. v. *hen.*

PARTLY (*in fome meafure*) في الغالب fi'l'ghaulib, غالبانه ghaulibauneh, تقريبانه tukreebauneh, نزديك nuzdeek, عند ynd. v. *partially.*—*Partly one, partly another* يكچند يك يكچند ديكر eekchund eek eekchund deegur. *Partly mountainous, partly level* صخبا fukhma.

A PARTNER انباز ambauz, پرخور purkhoor, حصه دار hiffeh dar, حصه كير hiffeh geer, نصيبدار nufeebdar, بهره دار buhreh dar, شريك

ſhureek, مشارك muſhaurik, همحال humhaul, هبال humaul, همخانه humkhauneh, همزانو humzaunoo, همساز humſauz, همکن humkoon, همبار humbaur, همپهلو humpihloo, هنبار huné-aur, هنيان huné-aun, رفيص rufees. *A partner at play* همباز humbauz. *A partner in a dance* همرقاص humrukkaus. *To partner*, v. *to join, aſſociate.*

Partnerſhip انبازي ambauzé, پرخوري purkhooré, همبازي humbauzé, حصه داري hiſſeh daré, اشتراك iſhtirauk, همالي humaulé, همحالي humhaulé, مقارنت mukaurinut.—*To be in partnerſhip* همحال شدن humhaul ſhoodun, انباز بودن ambauz boodun, اشتراك داشتن iſhtirauk dauſhtun.

A PARTRIDGE قبج kubuj, قبجت kubujut, فرفر furfur, فرفور furfoor, قبح kubuh, تيهو teehoo, تيهور teehoor, سلفي ſiluf (pl. سلفان ſulufaun), كبك kubuk, كبك دري kubuka duré, حجل hujul, حجلان hujulaun, پرپرم purpurum, چکاو chukaw.

PARTURIENT (*near bringing forth*) نزديك زايده nuzdeeka za-édeh, قريب المولود kureebu'l' moulood.

PARTY (*faction*) اهالي هموثاق ahaulé humwuſauk, اهل تشاور ahla tuſhawwur, اصحاب فتنه aſ-hauba fitneh. *A party in a law-ſuit* مدعي muda-é. *A party* or *ſelect aſſembly* مجلس گزيده mujliſa guzédeh. v. alſo *perſon, individual*; *ſide, cauſe.*— *A party of ſoldiers* فوج از افواج fouj uz afwauj. v. *detachment.*

PARTY-COLOURED گوناگون goonagoon, رنكا رنك runka runk.

A PARTY-MAN فتنه انگيز fitneh angeez, اهل هموثاق ahla humwuſauk, مرد تشاور murda tuſhawwur, طغيان افروز tughé-aun afrooz, اشوب aſhoob. v. *incendiary.*

A PARTY WALL پرده خانها همسايكان perdeha khauneha humſa-égaun, پرده همديوار perdeha humdeewaur, جدار جدايي judaura judaï-é.

PAS پيشي peiſhé. v. *precedency.*

PASCHAL عيدي a-édé, فسحرا منسوب fuſihra munſoob, اجيرا متعلق ajéra muta-allik.

Paſquin, paſquinade, v. *lampoon.*

To PASS (*move forward* or *through*) گذاشتن guzauſhtun, گذاريدن guzaurdun, گذاريدن guzaurédun, گذريدن guzurédun, گذشتن guzuſhtun, گذار كردن guzaur kirdun, گذرا نمودن guzura numoodun, ذاهب ساختن zauhib ſaukhtun, رفتن ruftun, نفاذ يافتن nufauz é-aftun, پيش رفتن peiſh ruftun, پيش حركت نمودن peiſh hurukut numoodun, درج كردن durj kirdun, حولان ساختن hawlaun ſaukhtun. (*to croſs over* or *through a river*, &c.) عبور كردن aboor kirdun, از اين تا ان كنار عبور ساختن uz ein ta aun kunaur aboor ſaukhtun, گذريدن guzurédun, گذار كردن guzaur kirdun, مرور ساختن muroor ſaukhtun. *To paſs away* نا بود و نا پيدا بودن na bood ou na peeda boodun, گم شدن gum ſhoodun, فوت كردن fout kirdun, احاله نمودن ihauleh numoodun, تفوت بودن tufawwut boodun, دبر شدن dubr ſhoodun, نفدان بودن nufdaun boodun. v. *to vaniſh, die*; *be loſt*; alſo *to ſpend, waſte.*—*To paſs* (*make a tranſition*) *from one thing to another* از يك چيز تا ديگر گذار كردن uz eek cheez ta deegur guzaur kirdun, تعدي ساختن ta-addé ſaukhtun. (*to be at an end*) سرانجام يافتن ſuranjaum é-aftun, منتهى شدن muntuha ſhoodun, فرجام داشتن furjaum dauſhtun. (*to depart this life*) اندر گذاشتن andur guzauſhtun, ارتحال ساختن irtihaul ſaukhtun, دار الابتلا ترك كردن daru'l' ibtila turuk kirdun, بدار اخرت رفتن bedara akhirut ruftun, الاجل يافتن alajul é-aftun. v. *to die.*—*To paſs a law* حكم و فرمان گذار كردن hookum ou furmaun guzaur kirdun, شرع ساختن ſhura ſaukhtun, قانون شايع نمودن kaunoon ſha-é-a numoodun. *To paſs* or *be paſſed into a law* شرع گشتن ſhura guſhtun, حقت فرموده شدن hukkut furmoodeh ſhoodun, رسم مامور بودن ruſm maamoor boodun. *To paſs* or *be current* از دست بدست رفتن uz doſt bedoſt ruftun, روانيدن rouvanédun, روان گشتن rouvaun guſhtun, رواج شدن ruwauj ſhoodun. *To paſs ſentence* حكم كردن hookum kirdun, حكم شرع گفتن hookuma ſhura guftun, جريمه فرمودن jureemeh furmoodun, قضا گذار نمودن kuza guzaur numoodun. *To paſs* or *puſh in fencing* با سيف زد كردن ba ſeif zud kirdun. v. *to fence.*—*To paſs*, *paſs by, paſs over* (*omit*) فوت نمودن fout numoodun, نسي كردن nuſé kirdun, غافل شدن ghaufil ſhoodun, نسيان بودن nuſé-aun boodun. v. *to neglect.* — *To paſs by, paſs over* (*excuſe*) معذور نمودن maazoor numoodun, پوزش پذيرفتن poozish pizzeeruftun. v. *to forgive.* — *To paſs through a ſtrainer* پالانيدن paulaunédun, پالوده كردن pauloodeh kirdun, گذاردن guzaurdun. v. *to ſtrain.*—*To paſs* or *ſurpaſs* افزون امدن afzoon amoodun, گذريدن guzurédun, گذشتن guzuſhtun, غالب شدن ghaulib ſhoodun, فضل نمودن fuzl numoodun. v. *to excell, tranſcend.* — *To paſs* (*to allow, admit, approve*) پسنديدن puſſundedun, تحسين كردن tuhſeen kirdun, قبول

شدن kureen kubool ſhoodun. (*to be approved*) تحسين پسنديده بودن puſſundédeh boodun, تحسين يافتن tuhſeen é-aftun, صوابديد شدن ſuwaub-deed ſhoodun, مقبول بودن mukbool boodun. *To paſs upon* فريفتن furré-uftun, حيله بازي heeleh bauzé kirdun, غدر ساختن ghudr ſaukhtun. v. *to deceive, cheat.*—*To paſs* or *ſend from one place to another* از اين جا تا ان جا روان كردن uz ein jau ta aun jau rouvaun kirdun, فرستادن furiſtadun, ارسال ساختن irſal ſaukh-tun. *To paſs one's word for another* كسي را پايندانى كردن kuſſéra pa-éndauné kirdun, پذيرفتاريدن pizzeeruftarédun, ضمندار شدن zu-mindar ſhoodun, كفيل بودن kufeel boodun. *To paſs one's time* اوقات گذرانيدن awkaut guz-ranédun, گذران احيان شدن guzrauna ahé-aun ſhoodun, زندگاني كردن zindugauné kirdun. v. *to live; dwell, reſide.*—*To paſs for* (*perſonate another*) نام ساخته و صورت تبديل نمودن naum ſaukhteh wa ſoorut tubdeel numoodun.—*To paſs under exa-mination* بسوال جواب كردن beſuwaul javaub kirdun, بپرسش رد كلام دادن beporſiſh rudda kulaum dadun, طلبيده شدن tulbédeh ſhoodun, مسول بودن muſool boodun. *To come to paſs* واقع شدن wauka ſhoodun, افتادن uftaudun, ظهور نمودن zuhoor numoodun. v. *to happen*—*To let paſs* گذار ازاد اجازت دادن ijauzut dadun, گذار ازاد نمودن guzaur azaud numoodun, گماشتن gu-mauſhtun. v. *to diſmiſs.*—*To cauſe to paſs* گذارانيدن guzauranédun, گذارندن guzau-raundun. *To be well to paſs* (*to be rich*) مالدار شدن mauldar ſhoodun, كثرت المال داشتن kuſru-tu'l'maul dauſhtun, توانكر بودن tuvvangur boodun.

A paſs (*narrow entrance* or *paſſage*) گزار or گذار guzaur, راهگذار rauhguzaur, تنك tunk, تنك راه tunk rauh, دربند derbend, بندر ben-der, دره dureh, درواز durwauz, عرقوب arkoob, معبر mabur, نقب nukib, منقب munkib, منفذ munfuz, ربع ré-a, درغاله durghauleh, سره ſu-ruh. v. alſo *road, ſtreet, paſſage, paſſport.*—*A dangerous paſs* معبر پر خطر mabura pur khutr. *To advance through a narrow paſs into an enemy's coun-try* مدرب كردن mudurrub kirdun.—*A paſs, paſ-ſado* (*in fencing*) هجوم و زد در مجالدت hujoom ou zudd dur mujalidut, ضرب با تيغ zurb ba teegh.

Paſſable (*poſſible to be paſſed*) ممكن گذار mum-kina guzaur, قابل عبور kaubila aboor, لايق راهگذار la-éka rauhguzaur. (*ſupportable*) قابل تحمل kaubila tuhummul, تحمل قابلي tuhum-mul kaubilé, مقارب mukaurib. v. *tolerable*; *al-lowable: popular.*

Paſſage (*road, &c.*) راه rauh, ره ruh, راهگذار rauhguzaur, رهگذار ruhguzaur, گذار or گزار guzaur, گذر راه guzur rauh, گذرگاه guzurgah, طريق tureek, جواز juwauz, معبر جا maabur jau. v. *way, ferry.*—(*journey*) سلوك ſulook, سفر ſufr, سير ſeir, رحيل ruheel, روي rouvé, روانه rou-vauneh. (*liberty of entrance and exit*) اجازت دخول و ارتحال ijauzuta dukhool ou irtihaul, دستور شد و امد duſtoora ſhud ou aumud. *A paſſage in a book* مقالت mukaulut, مقال mukaul, امثول im-ſool, قول kool. *One who diſcovers an unknown paſſage* رهياب ruhé-aub.

PASSED (*gone through* or *over*) گذاريده guzaurédeh, گذشته guzuſhteh, رفته rufteh. v. *paſt.*—*Paſſed over* (*neglected*) منسي munſé, معطل ma-attul, ناسي nauſé, فراموشيده furaumu-ſhédeh. (*forgiven*) مغفور mughfoor, معفو maa-foo, معذور maazoor.

A paſſenger رهرو ruhrou, راهرو rauhrou, رهور ruhwur, ره اور ruh awur, رهگذار ruhguzaur, ابن سبيل ibnu ſubeel, راحل rauhil, سفرجي ſufurjé, صادر و وارد ſaudir ou waurid, گذرنده guzurindeh, سافر ſaufir, سالك ſaulik, اينده و رونده aï-éndeh ou rouvindeh, قاصد kauſid (fem. قاصدت kauſidut), راهگذار rauhguzaur, رهگذاري ruhguzauré, رهاو ruhaw, راهبان rauhbaun, مسافر muſaufir, عابر aubir, عابر السبيل aubiru's'ſu-ſubeel, گدينه kudeeneh. v. *traveller.*—*Paſſen-gers* رهوران ruhwuraun, رهگذران ruhguzuraun, امد شد aumud ſhud, ابناي سبيل abna-é ſubeel, كاروان karavan, كاربان kaurban, واردين و صادرين waurideen ou ſaudireen, اينده و رونده aï-éndeh ou rouvindeh, اصحاب مسافرت aſ-hauba muſau-firut, سافرت ſaufirut, سابلت ſaubilut.

Paſſing (*going through* or *over*) گذار guzaur, گذارنده guzaurindeh, گذرا guzura, گذران guzuraun. (*ſurpaſſing*) افزون afzoon, افزونتر af-zoontur, بغايت begha-é-ut. v. *exceeding, eminent.*

PASSION (*violent commotion of the mind*) درد durd, رنج runj, اضطراب iztiraub, ازار azaur, ازاردگي azaurdugé, بلا bula, ابتلا ibtila, دردمندي durdmundé, علت yllut, محنت mih-nut, غم ghum, اشفتگي aſhuftugé, الفت ulfut, الم alum, غصه ghuſſeh. (*rage*) قهر kuhr, غرض ghuruz, غضب ghuzub, خشم khyſhm, حميت humé-ut, حنق hunk, تاقت taakut. v. *anger.*—(*love, deſire,*) عشق yſhk, سودا ſowda, شوريدگي ſhoorédugé, معشق maaſhuk, شيدايي ſheedaï-é, ارزومندي arzoomundé, دلخواه dilkhauh, افتنان iftinaun, هوس hawus, هوا hawa, هوس و هوا ha-wus ou hawa, نفس nufs, هواي نفساني hawa-é

nufſauné, توقان tookaun. v. alſo *patheticalneſs.*—(*eagerneſs*) غيرت gheerut, گرميت gurmé-ut, رشك ruſhk, دليري dilaré. v. *ardour, zeal.*—*Without paſſion* (or *anger*) بي غرض bé ghuruz, بي غرضانه bé ghurzauneh, بلا قهر bila kuhr. (*without love, deſire,* or *ſtrong ſenſation*) بي عشق bé yſhk, بي هوا و هوس bé hawa ou hawus, بي ارزومندي bé arzoomundé, غير رشك ghire-a ruſhk.—*The paſſions of the mind* حركت باطني hurukuta batiné, اغراض جان ighrauza jaun, اتواق دل atwauka dil, جنبش خاطر jumbiſha khautir. *To touch the paſſions* دل اويز و نواز ساختن dil aweez ou nuwauz ſaukhtun, دلخسته كردن dilkhuſteh kirdun, جان ستان نمودن jaun ſitaun numoodun, خاطر سوز كردن khautir ſooz kirdun, جگر گداختن jigur gudaukhtun, نرم دل كردن nurm dil kirdun. v. *to move, touch pathetically.*—*To reſtrain the paſſions* اهلاك نفس نمودن ihlauka nufs numoodun, نفس را ضبط كردن nufſra zubt kirdun. *To give way to the paſſions* هوا و هوس تابع شدن hawa ou hawus tauba ſhoodun, نفس غلبه ساختن nufs ghulubeh ſaukhtun.

Paſſionate (*prone to anger*) خشمناك khyſhimnauk, غضبناك ghuzubnauk, تيز مزاج taze mizauj, قهرناك kuhrnauk, گرم gurm, با حميت ba humé-ut. v. under *anger.*—(*earneſt, eager*) ارزومند arzoomund, ارزو نما arzoo numa, پر غيرت pur gheerut, عشق نما yſhk numa, هوسناك hawuſnauk, v. *pathetick.*

Paſſionately (*angrily*) غضبانه ghuzubauneh, با قهر ba kuhr, با حميت ba humé-ut. (*with ſtrong deſire*) با عشق و ارزومندي ba yſhk ou arzoomundé, ارزومندانه arzoomundauneh, با هوس و هوا ba hawus ou hawa, با رشك و غيرت ba ruſhk ou gheerut, با گرميت ba gurmé-ut. v. alſo *pathetically.*

Paſſionateneſs (*proneneſs to anger*) خشمناكي khyſhimnauké, غضبناكي ghuzubnauké. (*vehemence of mind, keenneſs of deſire*) ارزومندي arzoomundé, عشق و ارزو yſhk ou arzoo, هوس و هوا hawus ou hawa, رشك و غيرت ruſhk ou gheerut. v. *paſſion*; alſo *patheticalneſs.*

PASSOVER پاسقاليه paſkalé-a, فصح or فسح fas-h, عيد yd, اجي ajé, پاغوث paughoos.

PASSIVE (*unreſiſting*) متحمل mutuhummil, بي مخالفت bé mukhalifut, غير مقاومت ghire-a mukawumut, بلا تردد bila turuddud, مساهل muſauhil. v. *patient.*—*A paſſive verb* مفعول mufool, مجهول mujhool.

Paſſively بروجه متحمل bur wujha mutuhummil, بطور بي مقاومت betoora bé mukawumut, با تحمل ba tuhummul, v. *patiently.*

Paſſiveneſs تحمل tuhummul, شكيب ſhukeeb, صبر ſubr, صبوري ſubooré, عدم مقاومت aduma mukawumut. v. *patience, ſubmiſſion.*

A PASSPORT گذرنامه guzaur nameh, خط راه khutta rauh, اجازت كاغدي ijauzut kaughudé, امان كاغدي imaun gaughudé, دين كاغدي deen kaughudé.

PAST (*not preſent, gone*) گذشته guzuſhteh, گذاشته guzauſhteh, گذريده guzurédeh, رفته rufteh, ماضي mauzé, سالف ſaulif, سلف ſuluf, بران buraun, ما تقدم ma tukuddum, متقدم mutukuddum, سابقت ſaubikut, سابق ſaubik, فوت شده fout ſhoodeh, اسبق aſbuk, متجرم mutujurrum, متور mutuhawwur.

The paſt زمان گذشته zumauna guzuſhteh, سابق ſaubik, الماضي almauzé, سلف ſuluf, خالي khaulé, دهور دهر دهارير duhoora duhra duhaureer.—*A paſt event* قصه كسوم kiſſeha kuſſoom. *The paſt* or *laſt year* پارسال paurſaul, سال وپسين ſaula wapuſeen. *The remembrance of paſt affliction* اندمه andumeh. *Things that are paſt* سوالف ſuwauluf, سوابق ſuwaubik, سابقت ſaubikut. *Paſt ages* است aſt, قدم kydm, زمان متقدم zumauna mutukuddim, اباض مقدم abauza mukuddum. *Thoſe who are paſt* (*predeceſſors*) رفتگان ruftugaun, گذشتگان guzuſhtugaun, باستان bauſtaun, بيستان beeſtaun, ماضي mauzé, دريند deereeneh, متقدمين mutukuddumeen. *Knowing the paſt, preſent, and future* عالم الغيب والشهاده aulumu'l'gheeb wu'ſh'ſhuhaudeh. v. *omniſcient.*

Paſt (*beyond, above*) بلا bila, فوق fouk. *Paſt expectation* بلا اميد bila umeed, فوق المامول fouku'l'maumool. *Paſt ability* (*of doing any thing*) بلا قابليت bila kaubillé-ut, بلا قدرت bila kudrut, بلا قوت bila kuwwut. *Paſt all danger* بلا خطر bila khutr. *Paſt the prime of life* سالدار ſauldar, بزاد برامده buzaud buraumudeh, بلا شباب bila ſhubaub. *The participle paſt* اسم مفعول iſma mufool.

PASTE خمير khumeer. v. *leaven.*—(*flour and water for paſting*) عجين ajeen, شوبا ſhawba. *To make paſte* خمير زدن khumeer zudun, سرشتن ſuriſhtun. v. *to bake.*—*To make paſte for faſtening paper, &c.* عجين كردن ajin kirdun, عجين ساختن ajeen ſaukhtun. *To paſte* or *faſten with paſte* با شوبا بند كردن ba ſhawba bund kirdun, با عجين پيوستن ba ajeen pivuſtun. v. *to glue.*

PASTERN (*of a horſe*) وظيف wuzeef, (pl. اوظفت awzufut, وظف wuzuf.)

PASTIME تماشا tummauſha, صفا ſufa, تفرج tufurruj, بازي bauzé, لعبتبازي laabutbauzé,

بازيچه bauzeecheh, بيدار beedaur, تصف kuſif. v. *amuſement, diverſion, play.*

A PASTOR كله بان guleh ban, چوبان choobaun, شوبان ſhoobaun, مرعي mura (fem مرعيت mura-é-ut), راعي ra-é, گواره بان guwaureh ban, خايل kha-él (pl. خول khaul). v. *ſhepherd, grazier.*

Paſtoral چوبان منسوب choobaun munſoob, شوباني ſhoobauné, صحاري ſuhauré, راعي اسا ra-é aſa. v. *rural, ruſtick.*

PASTRY پوره pooreh, بوره booreh, توبرتو tuburtoo, سنبوسه ſumbooſeh, گوشت اكنده kooſht agundeh, نان روغني nauna rooghuné, روغني rooghuné, پهناله puhnauleh, سكار ſukaur. *A paſtry-cook* پوره گر pooreh gur, مخمر mukhummura ſumbooſeh, سنبوسه گوشت اكنده ساز kooſht agundeh ſauz, نان روغني موخف nauna rooghuné mookhif, سكار و پهناله نانوا ſukaur ou puhnauleh nanwa. *A paſtry-cook's ſhop* پوره خانه pooreh khauneh.

PASTURABLE *(proper for paſture)* لايق چرا la-éka chura, قابل رعيت kaubila ra-é-ut.

Paſture, paſturage (grounds) رعيت ra-é-ut, چراگاه churaugah, علغزار alufzaur, چرازار churauzaur, علاف alauf, چرند churund, چرش churiſh, مرعي mura-é, مرتع murta, گذار guzaur, كنام kunaum, گونام goonaum, مسربت muſrubut, ريف reef, ريفت reefut, شاداب ſhaudaub, اب abb, مرغ murigh. *Paſture, paſturing* راعي ra-é, چرند churund, چرا chura, موكل mu-ekkil, علف خور aluf khore, مرتعي murta-é.

To paſture (feed as cattle) مرعي شدن mura-é ſhoodun, ترعى روان بودن tura-é rouvaun boodun, چريدن churédun, علف خوردن alif khoredun. *(to feed cattle on paſture grounds)* رعي كردن ra-é kirdun, مهل ساختن muhil ſaukhtun, سوم كردن ſoom kirdun, چريدن churédun. v. مرازمة, تلزيه, ابل, ضحو, تغسيس, قس, هلج.

A PASTY گوشت اكنده kooſht agundeh, پوره pooreh, بوره booreh, سنبوسه ſumbooſeh. v. *pie.*

PAT *(exact, ſuitable)* لايق la-ék, شايسته ſhaéſteh, سزا ſuza, سزاوار ſuzawaur. v. *fit, opportune.*

To PAT *(ſtrike gently)* ضرب سبک زدن zurba ſubuk zudun, بوجه نازنين لت سبك و لطيف دادن bewujha nauzneen lutta ſubuk ou luteef dadun, كوب سبك و نوازش نمودن kooba ſubuk ou nuwauziſh numoodun. v. *to tap.*—*A pat* ضرب سبك و نازك zurba ſubuk ou nauzik, لت سبك و لطيف lutta ſubuk ou luteef.

A PATCH *(on a garment, &c.)* هملخت humlukht, پينه peeneh, دروه durweh, پاره paureh, رقعه rukaah, باز افكن baz afgun, پارچه paurcheh, درويش derviſh, پرگاله purgauleh, لبدت lubdut, دربه durbeh, خذفرت khuzfurut. v. alſo *particle, parcel.*—*To patch (a garment)* پينه زدن peeneh zudun, پينه دوز بودن peeneh dooz boodun, هملخت دوختن humlukut dookhtun, در كردن dur kirdun, پاره زدن جامهرا paureh zudun jammehra, ترقيع كردن turké-a kirdun.—*(to mend any thing clumſily)* بي ازمودگي براوردن bé azmoodugé burawurdun, بي ادب و دانش ساختن bé adub ou dauniſh ſaukhtun, بي شناسي و ظرافت مرمت كردن bé ſhinauſé ou zuraufut murummut kirdun. v. *to bungle.*

A patcher پينه دوز peeneh dooz, پاره زن paureh zun, هملخت دوز humlukht dooz.

Patch-work پينه دوزي گوناگون peeneh doozé goonagoon, هملخت دوزي معين humlukht doozé mu-aï-un.

PATE سر ſur, راس raas. v. *head.*

PATEFACTION *(opening, diſcovering)* كشان kuſhaun, باز كشان baz kuſhaun, وا كنان wa koonaun, كشاينده kuſha-éndeh.

PATENT *(open, publick)* كشاده kuſhaudeh, هويدا huweida, شايع ſha-é-a, اشكار aſhikaur, ظاهر zauhir, اظهار izhaur, بين bé-un, معلق mu-elluk. *A patent road* شاهراه ſhahrah, دلى dulla, دليع delé-a, فازر fauzir. v. *highway.*

A patent نامه naumeh, برات buraut, برات كاغدي buraut kaughudé, برات عاليشان burauta auléſhaun, منشور munſhoor (plur. مناشير munauſheer) برات سلطان burauta ſultaun, ع يافته é-afteh, امر amr, دستينه doſteeneh, دستينج doſteenuj, حكم hookum, حكم همايون hookuma huma-ï-oon, خط شريف khutta ſhereef, پاينده pa-éndeh, پيزاري beezauré, پيزاري peezſhauré, اجازت نامه ijauzut nameh, معافي ma-afé, معاف نامه maaf nameh, كاغد kaughud, امان كاغدي amaun kaughudé, دين كاغدي deen kaughudé, يرلغ yerligh, يرليغ yerleegh, تمغا tumgha, التمغا altumgha, مهرك muhruk, امان نامه amaun nameh, مسلم نامه muſullum nameh, برات ازادي burauta azaudé, ازاد كاغدي azaud kaughudé. *The royal ſignet on letters patent* توقيع پادشاه tooké-a padſhah, توقيع رفيع tooké-a rufé-a.

A patentee نامه دار nameh dar, كاغد دار kaughud dar, برات دار buraut dar, حكم دار hookum dar, صاحب خط شريف ſahib khutta ſhereef, اهل دستينه ahla doſteeneh, ذو منشور zu munſhoor.

PATERNAL پدري paderé, پدرانه paderauneh. *Paternal ſucceſſion* ميراث meeraus, موروث mawrus. v. *heritage.*—*By paternal ſucceſſion* موروث

mawroos, ملکي mulké. v. *hereditary*.—*Paternity* پدري paderé, ابوت ubuwwut.

A PATH راه rauh, ره ruh, تنک tunk, تنکراه tunkrauh, سمت ſemt, سبيل ſubeel, وتيرت wuteerut, طريق tureek, نبي nubé, گردگاه gurdgah, منسم munſum, نحو nuhoo, مبقرت mubkurut, زراط ziraut, سراط or صراط ſiraut, شعب ſhaab. *A path which has no thorough-fare* کريوه gureeweh. v. *road*, *ſtreet*, *track*.

PATHETICK جان گداز jaun gudauz, نرم دل ساز nurm dil ſauz, عشق و شفقت انگيز yſhk ou ſhufkut angeez, خاطر نوازي و ملايمت برانگيز khautir nuwauzé ou mula-émut burangeez, دلگير dilgeer, دلستان dilſitaun, دلنواز dilnuwauz, جان کش jaun khuſh, دلدوز dildooz, دلاويز dilaweez, زو ملايمت zu mula-émut, نرم دلي اور nurm dilé awur.

Pathetically بر وجه جان گداز bur wujha jaun gudauz, بطور عشق و شفقت انگيز betoora yſhk ou ſhufkut angeez, با نازکي ba nauziké, دلنوازانه dilnuwauzauneh. *To touch pathetically* دلنواختن dilnuwaukhtun, دلاويز کردن dilaweez kirdun, جان گداختن jaun gudaukhtun, خاطر کشيدن khautir kuſhédun, نرم دل و ملايم ساختن nurm dil ou mula-ém ſaukhtun.

Patheticalneſs جان گدازي jaun gudauzé, دلنوازي dilnuwauzé, دلگيري dilgeeré, خاطر کشي khautir kuſhé.

PATHLESS بي سمت bé ſemt, غير طريق ghire-a tureek, نا پاخوست na pakhooſt, گمراه gumrauh, بي راه bérauh.

A PATH-WAY تنک راه tunk rah. v. *path*.

PATIENCE صبر ſubr, صبوري ſubooré, صبر و قرار ſubr ou kuraur, تحمل tuhummul, شکيب ſhukeeb, شکيبايي ſhukeebaï-é, سامان ſamaun, اصطبار iſtibaur, انات anaut, بذم buzm, عرف yrf, مول mool, نجاحت nujauhut, مدرب mudurrib, تدريب tudreeb, تدرب tudurrub. *To have patience* صبر داشتن ſubr dauſhtun. v. *to be patient*.

Patient صبور ſuboor, زو صبر zu ſubr, بردبار burdbar, خود بار khood bar, صبير ſubeer, طويل الانات too-élu'l'anaut, وجيع wujé-a, عارف auruf, اني ané, شکيبا ſhukeeba, ممرث mimrus (plur. ممارث mumaurus), مفعول mufool.—*To be patient* صبر و تحمل نمودن ſubr ou tuhummul numoodun, صبور بودن ſuboor boodun, شکيبيدن ſhukeebédun, شکيب داشتن ſhukeeb dauſhtun, پذيرفتاري کردن pizzeeruftauré kirdun, پذيرفتاريدن pizzeeruftaurédun, پذيرفتن pizzeeruftun.

A patient (perſon indiſpoſed) اهل خستگي ahla khuſtugé, صاحب بيماري ſahib beemauré, مرد ضعيف murda za-ef, زو زبوني zu zubooné, مريض mureez, عليل aleel, نا خوش na khooſh, شکسته مزاج ſhakuſteh mizauj, دردمند durdmund, اهل درد ahla durd.

Patiently با صبر ba ſubr, صبرا ſubran, با شکيب ba ſhukeeb, بر وجه صبير bur wujha ſubeer, بطور بردبار betoora burdbar, صبورانه ſubooraneh.

PATLY لايقانه la-ékauneh, با مناسبت ba munauſibut, با شايستگي ba ſha-éſtugé, با سزاواري ba ſuzawauré. v. *fitly*, *opportunely*.

PATRIARCH بطريق batreek (plur. بطارقت butaurikut, بطاريق butaureek), پطريق patreek, پطريکي patreeké.—*A patriarchate* بطراکه batrakeh, بطريقيت batreeké-ut.

Patrimonial موروث mawroos, ملکي mulké, تمليکي tumleeké. *Patrimonial poſſeſſions* مال موروث maula mawroos. v. *hereditary* and *heritage*.

A PATRIOT اهل حب الوطن ahla hubbu'l'-wutun.—*Patriotiſm* حب الوطن hubbu'l'wutun.

A PATROL (*night watch*) شبرو ſhubrou, پاسبان شبرو pauſbauna ſhubroo, عسس aſis, عاس auſs, شب پرواکي روان ſhub purwauké rouvaun, رصاد ruſſaud.—*To patrol* در شب روان بودن dur ſhub rouvaun boodun, عس کردن aſs kirdun.

A PATRON دستگير doſtgeer, خفر نما khufur numa, مسغطت muſkutit, حمايت بخشنده hama-é-ut bukhſhindeh, صيانت ده ſé-aunut duh, حافظ hafiz, حارس hauris, حمايتجي huma-é-utjé. v. *protector*.—*A patroneſs* زني دستگير zunné doſtgeer, عورت حمايت ده awruta huma-é-ut duh.—*Patronage* حمايت huma-é-ut, دستگيري doſtgeeré, خفر khufur, صيانت ſé-aunut. v. *protection*, *guardianſhip*.—*To crave patronage* تخفر کردن tukhuffur kirdun, حمايت نياز ساختن huma-é-ut né-auz ſaukhtun.—*To patroniſe* دستگيري نمودن doſtgeeré numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadan, صيانت بخشيدن ſé-aunut bukhſhédun, تخفير نمودن tukhfeer numoodun.

To PATTER (*make a noiſe as hail, rain, &c.*) قطر و طنطنه کردن kutr ou tintineh kirdun, تکرک و خدخد زدن tugurk ou fudud zudun.

A PATTERN دستور duſtoor, کارنامه kaurnameh, بارنامه baurnameh, نمودار numoodar, نمونه numooneh, رسم ruſm, پيش peiſh, پيشوا peiſhwa, قدوت kydwut. v. *model*; *ſpecimen*.—*To pattern*, v. *to imitate*; *to be a model*.

PAUCITY کمي kumé, قلت killut, اندکي anduké, زهيدي zuheedé. v. *ſcarcity*.

To PAVE بلط كردن bult kirdun, كوفتن kooftun, وطد ساختن wutud saukhtun, تغريش نمودن tufreesh numoodun, افراش كردن efraush kirdun. *To pave the way (remove difficulties,)* دشخواري واكردن dushkhauré wakirdun, مشكلات رفع و دفع نمودن mushkilaut rufa ou dufa numoodun, راه اسان و كشاده ساختن rauha asaun ou kushaudeh saukhtun.

A pavement بلاط bulaut, بلطت bultut, زمين zumeen. *A Mosaick pavement* زمين معين zumeena mu-aï-un. *The ornamented pavement of a palace* ستام sitaum.

A PAVER, *pavier* بلاطكر bulautgur, بلطت ساز bultut sauz. *A pavier's beetle* ميطدت meetudit.

A PAVILION خيمه khameh (plur. خيم khei-um, خيام khei-aum, خيمان khamaun), بارگاه bargah, بار خانه bar khauneh, سراپرده suraperdeh, عجوز ajooz, مضرب muzrub, فسطاط fussaut, فستاط or فسطاط fustaut. v. *tent.*

The PAUNCH شكم shikim, شكنبه shikimbeh, پاي شكم pa-é shikim, تهيكاه tuhégah, فنح fusih (plur. افساح afsauh). v. *belly.*—*To paunch* نغاز كردن nufauz kirdun, تهيكاه كذار ساختن tuhégah guzaur saukhtun, شكم رخنه دار كردن shikim rukhneh dar kirdun. v. *to pierce, rip, tap.*

A PAUPER اهل مسكنت ahla meskinut, فقير fakeer, دربدر durbedur. v. *poor man, beggar.*

PAUSE (*stop*) فنود funood, استراحت istirauhut, وقف wukuf. v. *interval, intermission.*—(*suspense*) شبهه shubheh, شك shukk, تردد turuddud. v. *hesitation, doubt.*—*To pause* (*make a stop*) فنودن funoodun, فنود كردن funood kirdun, استراحت ساختن istirauhut saukhtun, وقف نمودن wukuf numoodun.—(*to hesitate*) تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود متردد شدن dur ra-é khood muturuddud shoodun, دو دل بودن doodil boodun.

A PAW پا pa, پاي paï, چنك chunk, چنكل chungul, چنكال chungaul, ظفر zufr, پنجه puncheh, سرپنجه surpuncheh, خزره khuzreh. v. *foot: hand.*

To paw (*draw the foot along the ground*) پاي بروي زمين كشيدن pa-é beroo-é zumeen kushédun.—(*to handle*) سودن soodun, لمس كردن lums kirdun.—(*to fawn*) ريش خند ساختن reesh khund saukhtun, خوش امدن khoosh aumudun, تبصبص كردن tubusbus kirdun.

A PAWN رهن ruhin, رهين ruheen, كرو girou, كروكان giroukaun, پيمان peimaun, ارمون armoon, نوا nuwa, فكاك fikauk, سبق subuk, سبقت subukut, بخش buhs. v. *pledge.*—*A pawn at chess* پياده pé-audeh, پيدق peeduk.

—*To pawn or give in pawn* رهن كردن ruhin kirdun, مرهون نمودن murhoon numoodun, رهين دادن ruheen dadun, كرو كشيدن girou kushédun, اسبال ساختن isbaul saukhtun. *To demand a pawn* مسترهن كردن musturuhin kirdun, رهن خواستن ruhin khaustun. *To redeem a pawn* فك رهين كردن fikka ruheen kirdun. *To receive a pawn* رهين كرفتن ruheen gooriftun.—*A pawn-broker* رهين كير ruheen geer, كرو پذير girou pizzeer.

Pawned مرتهن murtuhin, برهن داده beruhin dadeh, در كرو نهاده dur girou nihaudeh, برهين موضوع beruheen mouzoo-a. *A pawner* كرو ده girou duh, رهن بخش ruhin bukhsh.

To PAY كذار كردن guzaur kirdun, ادا ساختن ada saukhtun, كذاردن guzaurdun, كذاريدن guzaurédun, توختن tookhtun, توفير كردن toofeer kirdun, قضا ساختن kuza saukhtun, حلول كردن hulool kirdun, تخاصص ساختن tukhaumus saukhtun, اجارت دادن ijaurut dadun, كرا نمودن kira numoodun, اجر دادن ajr dadun. v. also *to reward.*—*To pay debt* اداي دين نمودن ada-é dein numoodun, وام وفا كردن waum wufa kirdun.—*To pay tribute* خراج كذار كردن khurauj guzaur kirdun.—*To pay or atone for* تكفير كردن tukfeer kirdun, جريمه دادن jureemeh dadun, عقل نمودن akl numoodun, ديت ساختن dé-ut saukhtun. v. *to expiate. To pay or beat* ضرب كردن zurb kirdun, كوفتن kooftun, زدن zudun. v. *to drub.*

Pay وظيفت wuzeefut, وجيبت wujeebut, علوفت uloofut, ورستاد wurustaud, قسط or قست kist, رزق ryzk. v. *pension, stipend, hire.*—*Daily pay* روزانه roozauneh, روزكانه roozgauneh, روزيانه roozé-auneh. *Monthly pay* ماهكانه mauhgauneh, ماهكاني mauhgauné, ماهينه mauheeneh. *Yearly pay* ساليانه saulé-auneh, سالياني saulé-auné, ساليان saulé-aun.

Payable لايق كذار la-éka guzaur, لازم الادا lauzimu'l'ada, واجب القضا vajibu'l'kaza, ممكن وفا mumkina wufa, قابل الادا kaubilu'l'ada.

Pay-day روز كذار rooza guzaur, يوم الادا é-oom u'l'ada.

A payer (of debts, &c.) كذارنده guzaurindeh, وام ادا كننده waum ada koonindeh, قضا ساز kuza sauz, توفير كنا toofeer koona, توزنده toozindeh. *A payer or pay-master (of pensions, &c.)* وكيل خرج vakeela khurj, دفتر دار duftur dar, روزانه بخش roozauneh bukhsh, ماهكانه كذار mahgauneh guzaur, ساليان ادا ساز saulé-aun ada sauz, خزينه دار khuzeeneh dar.

Payment گذار guzaur, گذارش guzaurish, ادا ada, قضا kuza, توز tooz, وفا wufa, جزا juza, عوض awuz, اجر ajr, اجرت ujrut, v. *reward.*—(*a beating*) ضرب zurb, مشت زن musht zun, کوب koob, مضرب muzrib.

A PEA, *pease* کشنه kushneh, کشني kushné, کلوک kulook, کرسنه kirisneh, میجو meejoo, میشو meeshoo, مشو mushou, نخود nukhood, حمص himmus, بلسن bulsun, ماش maush, جلبان julbaun, خلر khullur, سلک suluk, نکل nikl.

PEACE صلح sulh, صلح و صلاح sulh ou sulauh, سازکاري sauzkauré, ارام araum, ارمنده aramindeh. ارامي araumé, ارامش araumish, برار buraur, امان amaun, عهد ahd, هدنت hudnut, هدانت hudaunut. v. *rest, quiet, content, amity, silence.*—*A treaty of peace* عقد صلح و صلاح akda sulh ou sulauh, عهد و پیمان صلح ahd ou peimauna sulh, معاهدت مصالحت ma-ahuduta musaulihut. *Articles of peace* عهد نامه ahd nameh. *The peace of* GOD سلام الله salaumullah. *Peace be with him* سلام علیه salaumun aleih. v. Vol. I. باقي p. 334.—*Loving peace* صلاح اندیش sulauh andeesh. *To make peace* صلح و صلاح اراستن sulh araustun, صلح و صلاح منعقد نمودن sulh ou sulauh munaakud numoodun, مصالحت ساختن musaulihut saukhtun, معاهدت کردن ma-ahudut kirdun, ملایمت ساختن mula-émut saukhtun, اشتي کردن ashté kirdun, عهد و پیمان صلح و صلاح بند و بسته نمودن ahd ou peimauna sulh ou sulauh bundubusteh numoodun. *To make peace between two parties* اصلاح مابین کردن islauh mabein kirdun. *To renew peace* صلح تجدید ساختن sulh tujdeed saukhtun. *To sue for peace* مستصلح ساختن mustusluh saukhtun, صلح و صلاح طلب کردن sulh ou sulauh tulub kirdun. *To infringe the peace* خلاف صلح و صلاح ساختن khilaufa sulh ou sulauh saukhtun, مغایر صلح کردن mugha-éra sulh kirdun. *To observe the articles of peace* شرایط صلح صیانت کردن shura-éta sulh sé-aunut kirdun. *To enjoy peace of mind* اسوده حال و مرفه البال شدن asoodeh haul ou muruffuhu'l'baul shoodun, مرفه الخاطر داشتن muruffuhu'l'khautir daushtun, ارامیدن araumédun, ارمیدن armédun. *To give peace* or *quietness* ارام دادن araum dadun, دل ارام ساختن dil araum saukhtun, ارامانیدن araumanédun. v. *to pacify.*

Peace! خب باش khub baush! صر surr! v. *silence.*

Peaceable صلاح اندیش sulauh andeesh, صلح جو sulh joo, نا فتنه انکیز na fitneh angeez, زو ارام zu araum, ارمنده araumindeh. v. *quiet, pacifick, safe.* *A peaceable dwelling* ارمکاه araumgauh. *Peaceable times* زمان امین از حرب zumauna ameen uz harb. —*Peaceableness* صلاح اندیشي sulauh andeeshé, صلح جویي sulh jooï-é, نرم دلی nurm dilé, ملایمت mula-é-mut.

Peaceably (without war or *disturbance)* بي جنک bé jung ou shumauteh, بي حرب و هنکامه و شماته bé harb ou hungaumeh, نا فتنه مضرب na fitneh muzrib. v. *quietly.*—*Peaceful.* v. *pacifick, quiet, mild.* —*Peacefully,* v. *pacifically, mildly, quietly.*—*Peacefulness,* v. *quiet, peaceableness.*

A peace-maker صلح و صلاح ساز sulh ou sulauh sauz, ارمنده araumindeh. v. *mediator.*

A PEACH شفتالو shuftaloo, شفتالود shuftalood, شفتالوج shuftalooj, تفاح فارسي tuffauha farsé, شفتلك shuftulik, شفترنك shufturunk, شبترنك shubturunk, زلیق zuleik, قلیق kuleik, شفتالو فرسق farsuk, خوخ khookh.—*Peach-coloured* شفتالو رنك shuftaloo rung.——*To peach,* v. *to impeach.*

A PEACOCK طاوس or طاووس ta-oos (plur. طواویس tuwauwees), مرغ طاوس murgha ta-oos, طیر الطاوس teeru't'ta-oos. *A green peacock* طاوس اخضر ta-oosa akhzur. *To strut like a peacock* چمیدن chumédun, چمان شدن chumaun shoodun, خزیدن khuzédun, خرامیدن khyramédun, خرامان بودن khyramaun boodun.—*A pea-hen* طاوس ماده ta-oos maudeh. *A pea-chick* طاوسچه ta-oooscheh.

A PEAK (*top of a hill*) سر کوه sura kooh, قله kulluh, قله تل kulluha tull, راس الجبل raasu'l'jebel. v. *summit, point.*

A PEAL (*of thunder*) رعد raad, ازیز azeez. (*of bells*) طنطنت زنکبارها tuntunuta zunkbaurha.

A PEAR امرود amrood, ارمود armood, کمثري kumsuré, کمثرات kumsuraut (pl. کمثریات kumsuré-aut), انبرد ambrud, انبرود amburood. *A wild pear* اخکور akhgoor. *A pear-tree* امرود درختي amrood durukhté.

A PEARL جوهر jawhur, کوهر gohur, لولو looloo, لولوت looloot, در durr, درة durrut, ونات wunaut, خوضت khawzut, مرجان merjaun, تومت tawmut, سفانت sufaunut, سانح saunuh, جمان jumaun, جمانت jumaunut, خضل khuzl, ضیب zeeb, نطفت nutufut. *A large royal pearl* لولوء شاهوار looloo-a shahwaur, در شهوار durra shuhwaur, یکدانه eekdauneh, در یکتا durra eekta, شهدانه shuhdauneh, لولوء لاله looloo-a lauleh, کوشواره gooshwaureh, کوشوار gooshwaur, درة التاج durrutu't'tauj, فرید fureed, فریدت fureedut. *Pearls* جواهر jawauhur, لالي laulé, درر durur, مروارید murwaureed, مروارير murwaureer, فریاد furé-aud, عقیلات البحر akee-

lutu'l'buhr, خزانت الملك khuruzautu'l'mulk. *A pearl of a fine water* در خوش اب durra khoosh aub. *Pearls of great price* لالی گران بها laulé-a guraun buha. *Piercing pearls* تثقيب درر tusfkeeba durur, ثبين seen. *An unpierced pearl* در نا سفته durr na sufteh. *Scattering pearls* جوهر افشان jawhur effhaun, لولو پاش looloo paush, درر بار durur baur. *Small* or *false pearls* (*worne by inferior women in necklaces, &c.*) مهره muhreh, شذر shuzur, خرز khuruz, بسد busud, خضل khuzul, پستد pustud. *A pearl* or *speck on the eye* ظفر zufr, ظفر چشم zufra chushum, ناخن العين naukhnu'l'aïn. *A bead of silver resembling a pearl* مورش سيمين moorisha seemeen, جمان jumaun, جمانت jumaunut.—*Pearled* (*set with pearls*) با جواهر اراسته ba jawauhur arausteh, مرصع murussa. *Mother of pearl* گوهر پرور gohur purwur, ام تومت umma tawmut. *Diving to fish pearls* غياص ghé-aus.

Pearly درر بار durur bar, جوهر دار jawhur dar, پر مرجان pur murjaun. *To shed pearly tears* لولو پاش دموع شدن looloo paush dumoo-a shoodun.

A PEASANT روستايي roostaï-é, اهل روستا ahla roosta, خورياد khoré-aud, دهقان dihkaun, خويرات khooï-raut, فلاح fullauh, زارع zaura. v. *countryman.*—*Peasantry* اهالي روستا ahaulé roosta, اهالي قريت ahaulé kuré-ut, اهالي كس ahaulé kus, روستاي roosta-é.

A PEASCOD, *peashell* پوست كشنه posta kushneh.—*Pease*, v. *pea.*

A PEBBLE حصا husa, حصي husé, حصات husaut. *A place abounding in pebbles* محصات muhsaut, جا پر حصا jau pur husa.

A PECCADILLO سهو suhoo. v. *fault.*

PECCANCY (*bad quality*) نهاد بد nihauda bud, ماهيت شر mauhé-uta sharr, كيفيت فنا keefé-uta funa, فساد fusaud.

Peccant (*corrupt*) بد bud, فنا funa, شر sharr, فاسد fausid. v. *bad, deficient.*—(*criminal*) مجرم mujrim, جرمناك jurimnauk, نا حق na hukk, زو گناه zu gunah.

To PECK (*as a bird*) منقار زدن munkaur zudun, شده زدن shudeh zudun. v. also *to strike.*

PECTORAL (*belonging to the breast*) صدري sudré, صدريت sudré-ut, پهلو منسوب pihloo munsoob, سينه مخصوص seeneh mukhsoos. *A pectoral* (*stomacher, breast-plate, &c.*) جبه jubbeh, سينه پوش seeneh posh, بروان burwaun, سپاخچه sumaukhcheh, شاك shauk.—*A pectoral medicine* داروي سينه daroo-é seeneh.

PECULATION دوزدي خالصه شريفه doozdé khalsiha shereefeh, قريب بيت المال furraba beetu'l'maul.

PECULIAR (*appropriate, not common to all*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos, غير عمومي ghire-a amoomé, ضن zunn, اختصاص ihtisaus غز ghuzz.—*Peculiar* (subst.) خاصت khaussut, خوصيت khusoosé-ut, مخصوصيت mukhsoosé-ut. v. *property.*—*The peculiar chattels of the king* اموال خاصت amwaula khaussut, خاص khauss.

Peculiarity خاصت khaussut, خاصيت khaussé-ut, خصوصيت khusoosé-ut, مخصوصيت mukhsoosé-ut.

Peculiarly خصوصا khusoosa, خصوصيا khusoosé-a, خصوصيانه khusoosé-auné, خاصة khassutan.

PECUNIARY (*relating to money*) زر منسوب zur munsoob, نقد پيوند nukd pivund, مال متعلق muta-allik. (*consisting of money*) از زر uz zur, در نقد dur nukd. *A pecuniary consideration* عوض در نقد awuza dur nukd, از زر سزاي uz zur suza-é. *A pecuniary payment* ادا بزرحاضر ada bezura hauzir, گذار بنقد guzaura benukd.

A PEDAGOGUE خواجه مكتب khoojeha muktub. v. *schoolmaster.*

PEDAL پاي منسوب pa-é munsoob.

A PEDANT (*one who boasts unnecessarily of learning*) بر وجه بيهوده لجهت دانش لاف زن bur wujha béhoodeh bejihuta daunish lauf zun, بيمعني خود فروش براي علم bémaané khood furoosh bera-é ylm, هرزه گوي عليم hurzeh goo-é aleem. v. also *schoolmaster.*

A PEDESTAL (*base of a pillar*) بن ستون bunna sutoon, پاي عمود pa-é amood. (*basis of a statue*) پان صنم pa-é sunum, بن بت bunna but.

A PEDICLE ساق sauk. v. *stalk.*

PEDIGREE نسب nusb (pl. انساب ansaub), اصل asl (pl. اصول asool), سلسله sulsuleh, رسم سلسله rusma sulsuleh, ال aul, نسل nusl (plur. انسال ansaul).

A PEDLAR خرده فروش khurdeh furoosh, خردوات فروشنده khurduwaut furooshindeh, عنفاش anfaush, اسباب كمبها بيع asbauba kumbeha bé-a, پيلور peelwur.

Pedlary خردوات khurduwaut, خرد مرد khurd murd, اسباب كمبها asbauba kumbeha, متاع فرومايه mutaa furoo-ma-éh.

Peddling خرد مرد فروشا khurd murd furoosha, خرده فروشي khordeh furooshé, اسباب كمبها بيع ساز asbauba kumbeha bé-a sauz, متاع فرومايه فروشان mutaa furooma-éh furooshaun.

To PEEL پوست واكردن post wakirdun, مقشر نمودن mukshoor numoodun, مقشر

ساختن mukushshur saukhtun, قشر كردن kushir kirdun, شطب ساختن shutib saukhtun, شرع كردن shura kirdun.

Peel (rind) پست post, قشر kyshr, قشرت kyshrut. *A baker's peel* نان چين nan cheen, شكار اهنج shikaur ahunj.

To PEEP لمح زدن lumih zudun, لوص ديدن lawis deedun, چشم داشتن chushum daushtun, نظر ساختن nuzr saukhtun, نگرستن nuggurIstun, جماش كردن jumaush kirdun, لحظ ساختن luhz saukhtun. v. *to look, glance, inspect.*—*To peep through an eye-hole* از باجنك نظر زدن uz bajung nuzr zudun, بكنكره چشم داشتن bekungureh chushum daushtun, بچشمك ديدن bechushumuk deedun. *To peep (make the first appearance)* ظهور كردن zuhoor kirdun, ظاهري اول نمودن zauhuré awwul numoodun. v. *to dawn.*

A peep (sly look) لمح lumih, لمحان lumhaun, لامح laumih, لوص lawis, نظرت nuzrut, نگران nugguraun. v. *glance.*—*The peep of day* بكرت bukrut, تباشير صباح tubausheera subauh, هنگام سحر hungauma suhr. v. *dawn.*

A peep-hole چشمك chushumuk, چشم فرنكي chushuma frungé, عين aïn, لوص سوراخي lawis sooraukhé, كنكره kungureh.

A PEER *(equal)* همسر humsur, همقدر humkudr, همپشت humposht, همحال humhaul, همنشين humnisheen, عدل adil, شرع shura, قرن kurun. v. *companion*; *nobleman.*—*To peer*, v. *to peep.*

Peerage, v. *nobility.*—*Peeress*, v. *lady.*

Peerless (unequalled) بي نظير bé nuzeer, بي مثال bé misaul, بلا اقران bila ikraun, غير معادل ghire-a ma-adil, بي همتا bé humta.

Peerlessness حال بي نظير haula bé nuzeer, عدم مثال aduma misaul, شان بلا همتا shauna bila humta, استعلا مطلق istala mutluk.

PEEVISH تيز طبيعت taze tubé-aat, تيز مزاج tazé mizauj, تند tund, درشت durusht, وعق waak, ثقيل sukeel, غضوب ghuzoob, عفنقس afunkus, لغوط lufoot, تمحك tumuhhuk, امحال imhauk, بهلق buhluk, عبس abus.—*Peevishly* تندانه tundauneh, با درشتي ba durushté, ثقيلا sukeelan, با تيز مزاجي ba taze mizauj امحاكانه imhakauneh.—*Peevishness* تيز طبيعتي taze tubé-até, تندي tundé, درشتي durushté, ثقلت suklut.

A PEG ميخ meekh, ود wudd, وتد wutud (pl. اوتاد awtaud), فانه fauneh, خيطت kheetut, مسمار mismaur (pl. مسامير musaumeer). *The peg of a musical instrument* پرده perdeh. — *To peg* با ميخ بند كردن ba meekh bund kirdun, تسمير ساختن tusmeer saukhtun. *To take a peg lower* فروتن ساختن furootan saukhtun, پست كردن post kirdun, ازار زدن azaur zudun. v. *to depress, humble, mortify.*

PELF مال maul. v. *riches.*

A PELICAN رخم rukhum, ام جعران umma jaaraun, ام رسال umma rusaul.

A PELLET, فندق funduk. v. *bullet, ball.*

PELLICLE (*thin skin* or *film*) پرده perdeh, فوف foof, وتيره wuteereh, ليط leit.—*The pellicle enveloping the white of an egg* غرقي ghurké, قيقا keeka, قيقات keekaut, خرشا khursha. *The pellicle upon milk, blood,* or *other liquids* طلاوت tulawut, دوايت duwa-é-ut, طهارت tuhaurut, طهافت tuhaufut.

PELLITORY (*herb*) بلنجاسف bulunjausuf.

PELL-MELL جما jumman, لبدا lubudan.

PELLUCID كرش kursh, جوهردار jawhurdar, روشن roshun, تابدار taubdar, رفيف rufeef. v. *bright, clear, transparent.* — *A pellucid pearl* در خوشاب durra khooshaub. — *Pellucidness* كرشي kurushé, روشنايي roshunaï-é, جوهرداري jawhurdauré, تابداري taubdauré. v. *brightness.*

A PELT خامسوز khaumsooz. v. *hide, skin.*—*A pelt-monger* خامسوز فروش khaumsooz furoosh.

To PELT انداختن و زدن andaukhtun wa zudun, از اندازي كوفتن uz andauzé kooftun, از رمي ضرب ساختن uz rumé zurb saukhtun, v. *to cast, throw, strike.*

PELVIS (*abdomen*) تهيگاه tuheegah.

A PEN قلم kalam, خامه khaumeh, قصب kusub, خلب khalab, كلك kilk. v. *feather.*—*A reed of which the Asiatics make pens* (also *the fibres within it*) نال naul. *The nib of a pen* نوك خامه nooka khaumeh *To make* or *mend a pen* قلم تراش كردن kalam tiraush kirdun, تحريف ساختن tuhreef saukhtun. *An uncut pen* غروا ghurwa. *An enchanting pen* (*elegant writing*) خامه سحر ساز khaumeh suhr sauz.—*Having a happy pen* (*writing well*) قلم سعادت رقم kalama sa-aduta rukum. *A pearl-scattering pen* خامه در نثار khaumeh durr nisaur. *A careless pen* قلم جاهل kalama jauhil. *A pen for cattle* كريوه gurêweh, شبكاه shubgah, زريبت zureebut, انكروا anguroo-a, انكرو anguroo.

To pen نوشتن nuwishtun, نويستن noo-éstun, رقم كردن rukum kirdun, مسطور ساختن mustoor saukhtun. v. *to write.*—*To shut up in a pen* در شبكاه كريوه نهادن dur gurêweh nihaudun, تحصين كردن dur shubgah tuhseen kirdun.

PENAL زو حد zu hudd, عقاب نما ykaub numa, عقبت اور akubut awur, تعذيب كنا

zeeb koona, سياست ساز se-ausut sauz. *Penal laws* حدود hudood, حدود شرعيت hudooda shura-é-ut, حدود الشرع hudoodu'sh'shura, محدودات muhdoodaut. *To put in execution the penal laws* اجراي حدود كردن ijra-é hudood kirdun. v. *to punish.*

A penalty تاوان tuwaun, جريمه jureemeh, غرم ghurm, عذاب azaub. v. *fine, mulct, punishment.*

Pennance (*chastisement*) عذاب azaub, عقاب ykaub, عقوبت akoobut, قهر kuhr, باد افرا baud afra, باد افزا baud afza, جزاي شر juza-é sharr, تعذيب taazeeb, تعزير taazeer, تنقام tunkaum.

A PENCIL منقشت munkushut, قلم kalam, موي قلم mooï kalam, قلم نقاش kalama nukaush, قل قلم kull kalam.

To pencil نقش كردن nuksh kirdun. v. *to paint.*

A PENDANT اويزكوش aweeza goosh, اويزه aweezeh, ورغوش wurghoosh. v. *ear-ring* : *pennant.*

PENDENCY تعليق taaleek, نشل nushil, اويز aweez. (*suspence* or *delay of legal decision*) تاخير حكم taakheera hookum, تراخي فصل و قضيت turaukhé fusl ou kuzé-ut, توقف قضا و حجت tuwukkufa kuza ou hujut, درنگ قطع نزاع durunka kutaa nuza.

Pending (*not yet decided*) نا محكم na muhkum, غير قضا و حجت ghire-a kuza ou hujjut, بي قطع نزاع bé kutaa nuza.

PENDENT, *pendalous* اويز aweez, اويخته aweekhteh, اويزان aweezaun, دروا durwa, براويز buraweez, دراويز duraweez, فروهشته furoohishteh, معلق mo-alluk, متعلق muta-alluk, اونكان awungaun, اسدل asdul, پلمرده pulmurdeh, نواس nuwwaus. — *Pendulousness* اويزي aweezé, براويزي buraweezé, اويزش aweezish, فروهشتكي furoohishtugé.

PENETRABLE ممكن نغاز mumkina nifauz, قابل تاثير و كذار kaubila taaseer ou guzaur. —*Penetrability* امكان نغاز imkauna nifauz.

Penetrant, penetrating, penetrative, (*piercing, entering into*) در روان dur rouvaun, داخل ساز daukhil sauz, انغاز infauz, كذار guzaur, كذرنده guzurundeh, رخنه زن rukhmeh zun, نغاز نما nufauz numa, سوراخ ساز sooraukh sauz, تاثير كنا taaseer koona, هذام huzaum, موثر moosir, وغول wughool, داخل daukhil, دخل dukhl, دخول ساز dukhool sauz, منشيم munsheem, طعن taan, عنترت anturut. v. also *sharp, subtil.*—*Penetrating* (*inspecting*) مطلع muttula, بصيرت نما buseerut numa, با دقيقت نظر ساز ba dukeekut nuzr sauz, اطلاع نما itlaa numa. — *Penetrating, penetrative* (*acute*) اهل بصيرت ahla buseerut, بينايي beenaï-é, تيز فهم taze fuhm, نكته بين nukteh been, ذو نظر zu nuzr, زيرك zeeruk. v. *discerning.*

To penetrate (*pierce*) نغاز يافتن nufauz é-aftun, نغذ نمودن nufiz numoodun, نغوذ ساختن nufooz saukhtun, شمخه زدن shumkeh zudun, تاثير ساختن taaseer saukhtun, كذار كردن guzaur kirdun, كذاردن guzaurdun, كار كردن kaur kirdun, خغيدن khufédun, در رفتن dur ruftun, داخل ساختن daukhil saukhtun, تصميم كردن tusmeem kirdun, رسب نمودن rusb numoodun. v. *to bore, enter.* — (*to reach the meaning, inspect narrowly*) خرده بين شدن khurdeh been shoodun, بينايي داشتن beenaï-é daushtun, مطلع كردن mutlaa kirdun, استطلاع كرفتن istitlaa gooriftun, اطلاع كردن itlaa kirdun, امعان نمودن imaan numoodun, درياقتن duré-aftun, فراست نمودن firausut numoodun, ادراك داشتن idrauk daushtun, فهم نمودن fuhm numoodun, ذهن سديد داشتن zuhna sudeed daushtun. v. *to comprehend, conceive, understand.*—(*to make an impression on the mind, to be understood*) درياقته شدن duré-afteh shoodun, مدرك شدن mudruk shoodun, در خاطر نشانده يافتن dur khautir nishaundeh é-aftun, زيرك شدن zeeruk shoodun, مفهوم بودن mufhoom boodun. (*to affect* or *pierce the heart*) جان كذاردن jaun guzaurdun, دلدوز بودن dildooz boodun, دلريش كردن dilreesh kirdun, دلكرفتن dilgooriftun, خاطر كير شدن khautir geer shoodun. *To cause to penetrate* or *pierce* تنغيذ كردن tunfeez kirdun, انغاز ساختن infauz saukhtun, كار كردانيدن kaur kirdanédun, در رفتن ساختن dur ruftun saukhtun, كذاراندن guzaraundun.

Penetrated موثر mu-essir, تمضي tumuzzé, در رفته dur rufteh, مدخول mudkhool, كار كرده شده kaur kirdeh shoodeh, كذارده guzaurdeh.

Penetration (*into any thing*) نغاز nifauz, كذار guzaur, تاثير taaseer (pl. تاثيرات taaseeraut), دخول dukhool.—(*acuteness*) زيركي zeerugé, جزالت juzaulut, بصيرت buseerut, فراست firausut, عقل akl, فهم fuhm, ادراك idrauk, دل اكاهي dil agauhé, ضمير منير zumeer muneer, استطلاع istitlaa, اطلاع itlaa. v. *sagacity.*

A PENINSULA جزيرت juzeerut, جزيره juzeereh. *The peninsula of Arabia* جزيرت العرب jezeerutu'l'arab. *Peninsulated* جزيره شو jezeereh shoo.

PENITENCE پشيماني pusheemauné, ندامت nudaumut, توبه كاري toubeh kauré, توبه toubeh, استغفار istighfaur, انابت anaubut, ازمان azmaun, ارمان armaun, بتيا buté-a, پتيا puté-a, بتينا buténa, سدم sudum, تغكن tufikkun, فكنت fiknut, ندم nudim توبه نصوح toubeha nusooh. v. *repentance.*

Penitent, penitential پشمان pushmaun, ندم nudim, تفکه tufikkeh, تندم tunuddim, ارمان armaun, ذو توبه zu toubeh, تواب tuwwaub, توبهکار toubehkaur, مستغفر mustughfur, نادم naudim, نادمان naudmaun. *To be penitent* پشیمان شدن pusheemaun shoodun, نادم بودن naudim boodun, ستوهیدن sutoohédun, فرسودن fursoodun. v. *to repent.*

A penitent پشیمان pusheemaun, توبهکار toubehkaur, نادم naudim, ابومان aboomaun, ابویان aboo-é-aun, ابوبان aboobaun, ابوبات aboobaut, صاحب ندامت sahib nudaumut, اهل انابت ahla anaubut.

Penitently با پشیمانی ba pusheemauné, توبهکارانه toubehkarauneh, نادما naudiman, تندمانه tunuddimauneh, بر وجه نادمان bur wujha naudmaun.

A PENKNIFE قلمتراش kalamtirausb, کذلك or کزلك kuzlik, برابه buraubeh, مبرات mibraut, مبرا mibra, مبضع mibza.

A penner or *pen-case* قلمدان kalamdan, خامه دان khaumeh dan.

A PENMAN منشي munshé, کاتب kautib, راقم الحروف raukimu'l'huroof, نویسنده noo-é-sindeh, خط گذار khutt guzaur, نقشبند nukish-bund, نگارنده nigaurindeh. v. *writer.*

A PENNANT, *pennon* باد نما baud numa, ازنخ azunkh. v. *flag.*

PENNY-ROYAL (*herb*) بودنك boodunk, بودنج boodunj, پودنه pooduneh, فودنج foodunj, فوتنج footunj, فولنج foolunj, پوتنك pootunk, فودنج بري foodunja burré, حبق hubuk, غلجن ghuljun, سعتر saatur, جلنجویه julunjooï-eh.

Pennileſs, v. *moneyleſs, poor.*—*An earneſt penny* مسکان muskaun. v. *earneſt.*—*Penſile*, v. *pendulous.*

A PENSION تعیین taï-én, وظیفه wuzeefeh, علوفه uloofeh, قسط kist, تیمار teemaur.—*An office where the penſion accounts are kept* دفتر خانه duftur khauneh. *The ſecretary of the penſions* دفتر خانه کاتبی duftur khauneh kautibé. *To withdraw a penſion* قطع وظیفه کردن kutaa wuzeefeh kirdun.

To penſion وظیفت دادن wuzeefut dadun, تعیین بخش کردن taï-én bukhsh kirdun, علوفه بخشیدن aloofeh bukhshédun, بتیمار نامزاد ساختن beteemaur naumzaud saukhtun.

Penſionary (*maintained by penſions*) از تیمار پرورده uz teemaur purwurdeh, ذو علوفه zu uloofeh, اهل تعیین ahla taï-én.

A penſioner, penſionary, تیمار دار teemaur dar, صاحب وظیفه sahib wuzeefeh, اهل علوفه ahla ufoofeh, ذو تعیین zu taï-én.

PENSIVE دلفکار dilfikaur, دلماندہ dilmaundeh, ذو فکر و دلتنکی zu fikr ou diltunké, اندیشمند andeeshmund, متفکر mutufikkur. v. *thoughtful, melancholy, mournful.*

Penſively دلفکارانه dilfikaurauneh, بر وجه دلمانده bur wujha dilmaundeh, با فکر و تاسه ba fikr ou tausseh. v. *mournfully.*

Penſiveneſs دلفکاري dilfikauré, دلماندکی dilmaundugé, فکر fikr, اندیش غمکین andeesha ghumkeen. v. *thoughtfulneſs, melancholly.*

PENT, *pent up* منجمد munjummud, منسد munsudd, مسدود musdood, مشدود mushdood, منغلق munghuluk. v. *ſhut.*

PENTAEDROUS (*having five ſides*) ذو پنج جنب zu punj junub.

A PENTAGON پنج کوشه punj koosheh, پنج کنار punj kunaur, پنج جنب punj junub, مخمس mukhummis. *To make a pentagon* تخمیس کردن tukhmees kirdun.

Pentagonal, pentangular (*having five ſides and angles*) ذو پنج کوشه zu punj koosheh, مخمس mukhummus.

The PENTATEUCH کتب موسی kutuba moosa.

PENTECOSTE عید الخمسین aïdu'l'khumseen, عید خمسیة aïda khumsé-ut.

A PENT-HOUSE قابور kauboor, طاقیت taukéut, قفع kufa, قابول kaubool, قابولا kauboola.

PENURIOUS تنك دست tunk dost, طمعکار tumakaur, بخیل bukheel, نا کس na kus, بي مکرمت bé mukrumut, لییم lei-ém. v. *niggardly.*

Penuriouſly بر وجه تنك دست bur wujha tunk dost, بخیلا bukheelan, بلا جومردي bila joomurdé, با طمعکاري ba tumakauré, بي بذل bé buzl.

Penuriouſneſs تنك دستي tunk dosté, دست تنکي dost tunké, طمعکاري tumakauré, ناکسي na kusé, لوم loom, بخل bukhul, عدم بذل aduma buzl.

PENURY احتیاج ihté-auj, دست تنکي dost tunké, تنك دستي tunk dosté, مسکنت meskinut, دردمندی durdmundé, قلت killut, قحط kuht, مضایقت muza-ékut, کدایي gudaïé, فقر fakr. v. *poverty, want, indigence.*

PEOPLE قوم koom (plur. اقوام akwaum), طایفه ta-efeh (plur. طوایف tuwa-éf), خلق khulk (plur. اخلاق akhlauk, خلایق khula-ek), امت ummut (plur. امم umum), ملت millut (plur. ملل milul), تبار tubaur, شعب shaab (plur. شعوب sha-oob), بریت buré-ut, دوده doodeh, اوغاد awghaud, دهدن duhdun, اورم awrum, املا amla, امتان ummutaun, طمل tuml,

aul, رنی runé, الرني arruné, ديجوار deejwaur, بلتم bultum, طبل tubl. *A concourse of people* خلق جمعتي khulka jumé-até. v. *crowd, multitude.*—*The confused murmur of a number of people* همزجان humzujaun, نبوح nubooh. v. *murmur, noise.* —*People of various nations* طوايني مختلفه tuwaéfa mukhtulifeh. *The common people* خلق عالم khulka aulum, عوام الناس awaumu'n'naus, شعب shaaba jumhoor, جمهور عام aumm, عامت aummut. v. *commonalty, populace.*—*People of a higher class* برايا bura-é-a, ارباب دولت arbauba dowlut, اشراف ashrauf. v. *grandees, nobles.*—*The Christian people* فرقه نصار furkuha nisaur, ملت مسيحه milluta meseeheh. *The market people* بازارخلقي bazaur khulké.

To people معمور كردن maamoor kirdun, ابادان ساختن abadaun saukhtun, ابادانيدن abadanédun, اباد و معمورنمودن abad ou maamoor numoodun. *To people a new colony* جاي ويران اباد ساختن ja-é veeraun abad saukhtun.

Peopled معمور maamoor, ابادانيده abadanédeh, معمور و ابادان كردانيده mamoor ou abadaun kirdanédeh. *To be peopled* ابادان شدن abadaun shoodun, معمور و ابادان كرديدن maamoor ou abadaun kirdédun.

PEPPER فلفل fulful, پلپل pulpul, دار فلفل daura fulful, دار كرم daura gurm.—*To pepper* فلفل سود كردن fulful sood kirdun, با فلفل پاشيدن ba fulful paushédun. v. also *to beat.* —*A pepper box* فلفل دان fulful dan, ابزاردان abzaurdan, ابرازدان abrauzdan.—*A pepper corn* فلفل دانه fulful dauneh, حبت الفلفل hubbut u'l'fulful.—*Peppermint* نعنع nana. v. *mint.*

PERADVENTURE شايد sha-éd, شايد كه sha-éd keh, مكر mugur, بايد ba-éd, بايد كه ba-éd keh. v. *perhaps*; also *doubt, question.*

PERAGRATION طهبله tuhbuleh. v. *travel.*

To PERAMBULATE (*walk through*) عبور كردن uboor kirdun, سير ساختن seir saukhtun, (*to survey by passing through*) سير و نظر نمودن seir ou nuzr numoodun, عبور و نكران بودن aboor ou nugguraun boodun.

Perambulation عبور aboor, سير seir, عبور و نكران aboor ou nugguran, سير و نظر seir ou nuzr. v. *survey.*

To PERCEIVE دريافتن duré-aftun, احساس داشتن ihsaus daushtun, ادراک يافتن idrauk é-aftun, شنافتن shunauftun, تفهم كردن tufuhhum kirdun, فهم كرفتن fuhm gooriftun, ازعان يافتن izaun é-aftun, استماع كردن istima kirdun, شعر بودن shaar boodun, ديدن deedun, برانكيختن burangeekhtun, اكاه شدن agah shoodun, اطلاع كردن itlaa kirdun. v. *to understand, see, hear, know, observe.*

Perceived دريافته dur-é-afteh, مفهوم mufhoom, منفهم munfuhum, مدرك mudruk, ديده deedeh.

Perceiving دریاب duré-aub. v. *percipient.*

Perceptibility امكان مفهوم imkauna mufhoom, قابليت مدرك kaubulé-uta mudruk.

Perceptible, perceivable ممكن مفهوم mumkina mufhoom, قابل مدرك kaubila mudruk.

Perceptibly, perceivably بر وجه ممكن مفهوم bur wujha mumkina mufhoom, بطور قابل مدرك betoora kaubila mudruk.

Perception احساس ihsaus, در ياب dur é-aub, ادراک idrauk, فهم fuhm, تفهم tufuhhum, ازعان izaun, استماع istimaa, شعر shaar, اطلاع itlaa, استطلاع istitlaa, مطلع mutla, اكاهي agauhé, شناختني shinaukhtuné, دانش daunish, بصر busr, بصيرت buseerut, بينايي beenaï-é, هوش hoosh, علم ylm. v. *knowledge*; *notion, idea.*

Perceptive ذو قوت احساس zu kuwwuta ihsaus, ذو قدرت درياب zu kudruta duré-aub.

A PERCH (*pole*) بازو bauzoo, سمرقند samarkand, معصال masaul.—*To perch* (*as a bird on a tree*) لبود كردن lubood kirdun.

PERCHANCE شايد sha éd. v. *perhaps.*

PERCIPIENT (*perceiving*) درياب duré-aub, تفهم tufuhhum, بين been, بينا beena, بصير buseer, بصر busir, محسوس muhsoos, ذو قوت احساس zu kuwwuta ihsaus.

To percolate, percolation, v. *to strain, &c.*

PERCUSSION زدكي zudugé, كوب koob, ضرب zurb, لت lutt, كويست koo-ést, لس luss, تلوس tulawwus. v. *blow, stroke.*—*Percutient* زن zun, زنا zuna, زننده zunindeh, كوب koob, سركوب surkoob. v. *striking.*

PERDITION هلاك hulauk, هلكا hulka, هلكت hulkut, تباه tubauh, تباهي tubauhé, كمراهي gumrauhé, اهلاک ihlauk, هوش hoosh, ودش wudush, نتر nutur, اضلال حال izlaula haul, تدمير tudmeer, تعس taas, خسر khusr, خسران khusraun, دمار dumaur, ضياع zé-aa, ضيع zé-a, ضيعت ze-at, خرابي khuraubé, تخريب tukhreeb. v. *ruin, death.*—*Perdition catch thee!* تعست taasta, تعسا لك taasan laka.

PERDUE نهان nihaun, نهفته nuhufteh, در كمين نهان dur kumeen nihaun, پنهان pinhaun. v. *lying in ambush, concealed.*

PEREGRINATION سفر sufr, مسافرت musaufurut, سياحت sé-auhut, زيارت zé-aurut, طهبلت tuhbulut, غربت ghurbut. v. *travel.*

PEREMPTORILY بلا منازعت bila munazaat, فیصلانه feisulauneh, بر وجه قاطع bur wujha kuta, قاطعانه kauta-auneh, بطور شبهه و اختلاف واکنان betoora shubheh ou ikhtilauf wakoonaun. v. *positively.*—*To decide peremptorily* فیصل کردن feisul kirdun. — *Peremptoriness* عدم منازعت aduma munazaut, فیصل feisul, قاطعی kauta-é. v. *positiveness.*— *Peremptory* قاطع kauta, زو فیصل zu feisul, شبهه و اختلاف دفع shubheh ou ikhtilauf dufa, شک و تردد واکنا shuk ou turuddud wakoona. v. *dogmatical, positive.*

PERENNIAL دایم da-ém, دوم dawm, بر دوام bur duwaum, پایدار païdar, پاینده pa-éndeh, پایدان pa-édaun, لا یزال la yazal, غیر ممنون ghire-a mumnoon, اوابد awaubud, ابدي abudé, ابید abeed, خالد khaulid. v. *perpetual.*—*A perennial fountain* پایدان pa-édaun aub.—*Perennity* دوم dawm, بر دوامي bur duwaumé. v. *perpetuity.*

PERFECT تمام tumaum, تام tamm, کامل kaumil, مکمل mukummil, بر کمال bur kumaul, پرداخته purdaukhteh, براورده burawurdeh, سالم saulim, سلیم suleem, صادق saudik, فاضل fauzil, سرامد suramud, زو کمال zu kumaul, درست durust, متمم mutummum, صحیح suheeh, عبقري abkuré, عبقریت abkuré-ut, اسپري aspuré, سپري supuré, مغضي mukzé, برز burz, هوشا hoosha, اژور azshoor, کافي kaufé, موفور moufoor, منعمل munaamul. v. *complete.*—(*pure, immaculate*) پال pauk, طاهر tauhir, پاکیزه paukeezeh, پال ایین pauk aï-én, بي عیب bé aïb, غیر نقصان ghire-a nuksaun, نا مقصور na muksoor. v. *blameless, innocent.*

A perfecter تمام سازنده tumaum sauzindeh, پردازنده purdauzindeh, کامل کننده kaumil koonindeh.

Perfection, perfectness اتمام itmaum, اکمال ikmaul, تکمیل tukmeel, پرداخت purdaukht, کمال kumaul, کمالیت kumaulé-ut, تتمت tutimmut, تمام tumaum, تمامت tumaumut, اسپري aspuré, احتتام ihtitaum, صحاح suhauh, تم tumm, پاکلك pauklik, فضیلت fuzeelut, فضل fuzl, رسیدکي rusédugé, اسوت uswut. v. *goodness, excellence.*— *Perfections* کمالات kumaulaut, فضایل fuza-él. *To bring any work to perfection* بصلاح اوردن کار besulauh awurdun kaur. *The pink of perfection* صاحب کمال sahib kumaul.

Perfective, perfecting کامل ساز kaumil sauz, تمام کنا tumaum koona, پرداز purdauz, براور burawur, فضل بخش fuzl bukhsh, فضیلت ده fuzeelut duh.—*Perfectively* بر وجه کامل ساز bur wujha kaumil sauz.

Perfectly کاملانه kaumilauneh, بر وجه پرداخته bur wujha purdaukhteh, با کمال ba kumaul, کمال مرتبه kumaul murtubeh, فاضلانه fauzilauneh, با احتتام ba ihtitaum, سرامدانه suraumudauneh. v. *exactly, completely.*

PERFIDIOUS خاین kha-én, زو خیانت zu khé-aunut, غدار ghuddaur, بد نهاد bud nihaud, خاتر khautir, ختیر khuteer, زو فریب zu furrabe, هملع humla, هملط humlut, نا استوار na ustuwaur, مغدر mughdir, غدیر ghudeer, غدور ghudoor. *A perfidious villain* خاینتکر kha-énutgur, کافر خوان khuwwaun, دغل زن dughul zun, کافر khaufir, نان و نمك خاینی nan ou nummuk kha-éne. v. *villain, traitor.*

Perfidiously با خیانت ba khé-aunut, غدارانه ghudaurauneh, بطور خاین betoora kha-én, بر وجه بد نهاد bur wujha bud nihaud. — *To act perfidiously* غدر کردن ghudr kirdun, خیانت نمودن khé-anut numoodun, خاین شدن kha-én shoodun, بعو کردن ba-oo kirdun.

Perfidiousness, perfidy, خیانت khé-aunut, خیانتکري khé-aunutguré, غدر ghudr (pl. اغدار aghdaur), خسر khusur, خیسري kheisura, خسران khusuraun, خسارت khusaurut, فریب furrabé, ال aul, غسل ghusul, غدنك ghudunk, ظلمیت zulmé-ut, کیسان keisaun, ضغا zugha, ضغو zughoo, معرت ma-arut, ولس wulus, ولسان wulusaun, نمي numé, کید keed, فن funn, مکر mukr, تلبیس tulbees, ریا ré-a. v. *fraud, deceit, treachery.* — *To accuse of perfidy* تخوین کردن tukhween kirdun.

To PERFORATE سفتن suftun, سنبیدن sumbédun, سفیدن suflédun, سوراخ کردن soorukh kirdun, ثقب ساختن sukub saukhtun, حل کردن hukk kirdun, شمخه زدن shumkheh zudun, رخنه ساختن rukhneh saukhtun, مثقب کردن musukkib kirdun. v. *to bore, pierce.*

Perforated سفته sufteh, منثقب munsukub, رخنه دار rukhneh dar, منقوب munkoob, سوراخدار sooraukhdar, اژندژه azshundzsheh, اژنده azshundeh, منفخت munfukhut, اخرم akhrum.

Perforation ثقب sukub, حل hukk, رخنه rukhneh, تثقب tusukkub, خرب khurub, خرم khurim, خزم khuzim, سوراخ سازي sooraukh sauzé, رخنه داري rukhneh daré, قصص kuzuz, مثقب musukkib, حزاز huzauz.

A perforation سوراخ sooraukh. v. *hole.*

A perforator (*boring instrument*) سنب sunub, پرماهه purmauheh, مثقب muskub. v. *auger.*

PERFORCE قهرانه kuhrauneh, ضربا zurban, جبرانه jubrauneh, با زور ba zoor, حربا harban.

v. *by force, violently.*—*To seize perforce* قهرا گير كردن kuhran geer kirdun.

To PERFORM گذاردن guzaurdun, ساختن saukhtun, كردن kirdun, بجاي اوردن beja-é awurdun, بردن burdun, بسر بردن besur burdun, بكار اوردن bekaur awurdun, ادا نمودن ada numoodun, پرداختن purdaukhtun, براوردن burawurdun, مصلحت ساختن musluhut saukhtun, تمام كردن tumaum kirdun, بپايان بردن bepaï-aun burdun, كار دن kaur, اجرا كردن ijra kirdun, اكمال ساختن ikmaul saukhtun, قضا كردن kuza kirdun. v. *to execute, do.*— *To perform on a musical instrument* سازي نواخت كردن nuwaukht kirdun, سازي نواختن sauzé nuwaukhtun, ساز نوازش نمودن sauz nuwauzish numoodun, پرداز بودن purdauz boodun. *To perform on the harp* بربط نواز ساختن burbut nuwauz saukhtun. — *Performable* ممكن پرداز mumkina purdauz, قابل ادا kaubila ada.

Performance پرداز purdauz, ادا ada, اجرا ijra, عمل amul, كار kaur, كاربار kaurbar, ساز sauz, كن koon, كنا koona. v. *action.*—*A performance* (*literary composition*) انشا insha, منشا munsha, تصنيف tusneef. *A finished performance* انشا پردازي insha purdauzé, تصنيف اعتبار tusneefa é-atibaur.

Performed پرداخته purdaukhteh, ساخته saukhteh, كرده kirdeh, برده burdeh, شده shoodeh, بجاي اورده beja-é awurdeh, ادا كرده شده ada kirdeh shoodeh, معمل maamul, مفعول mufool, مصنوع musnuwa, صنيع suné-a, منعمل munaumil, منفعل munfaal.

A performer سازنده sauzindeh, كننده koonindeh, گر gur, كار kaur, عامل aumil, فاعل fa-él, صانع sauna, جاعل ja-él.—*A musical performer* پرداز purdauz, سازنده sauzindeh, نواز nuwauz.

Performing ساز sauz, كنا koona, كنان koonaun, كننده koonindeh, سازنده sauzindeh. *Performing on an instrument* پرداز purdauz, نواز nuwauz, نوازش nuwauzish.

PERFUME بخور bukhoor, بو boo, بوي booï, عطر ottar, عنبرينه ambareeneh, رايحت ra-éhut, ريح reeh, رايحت طيبت ra-éhuta tubé-ut, شميم shumeem, شمت shummut, نفح nufih, نفحت nufhut, عبير abeer, زاهري zauhuré, خمرت khumurut, فايحت fa-éhut, مشك mushk, مسك musk, فوايح fuwa-éh, فوح fouh, فوحان fouhaun, مجمر mujmir, مجمرت mujmirut, معطر ساز maatar sauz, خوش بويي khoosh booï-é, نغمت fughmut, نقيص nukees, ذفر zufr, فنع funa, عطرت atarut. *A wicker basket in which they put perfumes* كشوت kushwut. v. *censer.*

To perfume بوي دادن booï dadun, عنبر بوي ساختن amber booï saukhtun, نفح زدن nufih zudun, افاحت كردن ifauhut kirdun, عنبرينه ريختن ambereeneh reekhtun, مشك و عبير افشاندن mushk ou abeer efshaundun, عبير تعطير كردن abeer taateer kirdun, تبخير ساختن tubkheer saukhtun, رايحت پاشيدن ra-éhut paushédun, شميم ريز كردن shumeem reez kirdun. *To perfume one's self* تبخر كردن tubukhkhur kirdun. *To perfume clothes* جامه تكبيت ساختن jammeh tukbé-ut saukhtun.

Perfumed معطر ma-attur, مبخر mubukhkhur, مبخور mubkhoor, عنبر بار amber bar, خوب بوي khoob booï, اكتبا iktiba, عنبر بوي amber booï, بويا booï-a, ذو شميم zu shumeem, مشموم mushmoom, مسكين muskeen, خوش رايحت khoosh khoosh ra-éhut. *Hair perfumed with musk* موي مشك بوي mooï mushk booï, زلف مسك ساي zulfa musk sa-é. *Smelling of perfumed unguents* طيب المدهنت tei-ubu'l'mudhinut. *To be perfumed* تبخر شدن tubukhkhur shoodun, بوي گرفتن booï gooriftun, اكتبا بودن iktiba boodun, معطر شدن ma-attar shoodun, عنبر بوي يافتن ambur booï é-aftun.

A perfumer معطر ساز ma-attar sauz, عطر فروش attar furoosh, عطار attaur, مجمر mujmir. *The trade of a perfumer* عطارت attaurut.

Perfunctory, v. *careless, slight, negligent.*

PERHAPS شايد sha-éd, بايد ba-éd, مگر mugur, اتفاق ittifauk, اتفاقا ittifakan, بلكه bulkeh, رب rubba, ربما rubbama, لعل li-alla, عل alla, ربها rubbuha, انه annahu, با قضا ba kuza, امدانه aumudauneh, عارضانه aurizauneh, عسى asa. *Perhaps it may be that* .... شايد كه sha-éd keh .... بايد كه ba-éd keh ....

The PERICARDIUM (*the envelope of the heart*) پرده دل perdeha dil, خلب khulb, حجاب القلب hijaubu'l'kulb, غاشيت ghaushé-ut, تامور taumoor, شغاف shughauf, قنع kuna.

The PERICRANIUM (*membrane which covers the scull*) مسحاق mis-hauk (plur. مساحيق musauheek), لبس lubus, البس allubus, سمحق sumhuk, پرده كاسه سر perdeha kauseh sur.

PERIL خطر khutr, مخاطرت mukhauturut, بيم beem, مغلطه mughluteh, احتمال ihtimaul, داهيت dauhé-ut, دجمت dujmut. v. *danger, hazard*; and Vol. I. مطاود, مطاوح, مطهرت.

Perilous ذو مخاطرت zu mukhauturut, پرخطر pur khutr, بيم اور beem awur, مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, جانكاه jaungah, مهلك muhluk, معطب maatub.—*Perilously* مخوفانه

mukhoofauneh, با خطر ba khutr, مهلكا muhlukan, بر وجه پر بيم bur wujha pur beem.—*Perilousness* هولناكي hawilnauké. v. *peril.*

A PERIOD (*round of time, circle of years, days, &c.*) دايره da-éreh, دور dawr (plur. ادوار adwaur), دور زمان dawra zumaun, عقبت akubut, نوبت noobut, دولت dowlut.—(*a full sentence*) محط muhutt.—*Rythmical periods* or *rhymes* مقفات mukfaut. *Period* (*conclusion*) عاقبت aukibut, عقبي ukba, سرانجام suraunjaum, تمام tumaum, اخر akhir, نهايت niha-é-ut. v. *end.*—*Periods* or *cycles of years* ادوار و اكوار adwaur ou akwaur. *A period of a hundred years* صد سال sud saul.

Periodical دواره duwwaureh, دواري duwwauré. v. *circular, regular.*—*Periodically* دوارانه duwwauré-auneh, با عقبت ba akubut, بوبة noobutan, طبق عن طبق tubuk aan tubuk, پي در پي pei dur pei. v. *alternately, successively.*

The PERIOSTIUM (*membrane that covers the bones*) ضريع zuré-a.

PERIPHERY دايره da-éreh. v. *circumference.*

PERIPHRASIS (*circumlocution*) افادهء كلام ifadeha kulaum. *Periphrastick* افادهء كلام نما ifadeha kulaum numa.

PERIPNEUMONY (*inflammation of the lungs*) ذات الريت zautu'r'ré-ut.

To PERISH هلاك يافتن hulauk é-aftun, زايل شدن za-él shoodun, نيست و ناچيز كشتن neest ou na cheez gushtun, برباد بودن burbaud boodun, پريشاني يافتن purrashauné é-aftun, پريشان حال كرفتن purrashauna haul gooriftun, ضايع كردن za-é-a kirdun, تباه يافتن tubah é-aftun, فنا پذيرفتن funa pizzeeruftun, هالك شدن haulik shoodun, دمار داشتن dumaur daushtun, تدمر بودن tudummur boodun. v. *to die, decay.*

Perishable زايل za-él, مبير mubeer, فاني fauné, بي بقا bé buka, نا پايدار na païdar, ساقط saukut, عاجل aujil, سريع الزوال suré-a-u'z'zuwaul, ضعيف za-éf. v. *frail.*—*Perishableness* فنا funa, عدم بقا aduma buka, نا پايداري na païdaré, ضعف zaaf.

PERISTERION, *peristyle* (*a circular range of pillars*) ستافند sutaufund, ستاوند sutawund.

PERITONEUM (*a membrane which encloses the bowels*) صفاق sifauk (plur. صفق sufuk), جكر اكند jigur agund.

PERJURY قسم خلاف نفس الامر kussuma khilaufa nufsu'l'amr, سوكند خلاف حق sowgunda khilaufa hukk, دروغ سوكندي duroogh sowgundé, قسم ساخته kussum saukhteh, التت ultut, لتلتت lutlutut.

To perjure one's self قسم خلاف نفس الامر خوردن kussuma khilaufa nufsu'l'amr khoredun, كذب و دروغ انكار كردن kuzb ou inkaur kirdun, دروغ سوكندي كرفتن duroogh sowgundé gooriftun, قسم خلاف حق كفتن kussuma khilaufa hukk guftun, حنيث بودن hunees boodun.

Perjured محنث muhnus, حنيث hunees, ذو قسم ساخته zu kussum saukhteh.—*A perjured man, a perjurer,* اهل التت ahla iltut, حنيث hunees, محنث muhnis, صاحب قسم ساخته sahib kussum saukhteh, ابل ebell, اهل كذوب ahla kuzoob, سوكند خلاف حق كوينده sowgund khilaufa hukk goo-éndeh.

To PERK (*hold up the head*) سر افراز نمودن sur afraz numoodun. v. also *to dress.*

PERMANENCE, *permanency* پايداري pa-édaré, بقا buka, دام dawm, داوم dawaum, ثبات subaut, استواري ustuwauré.

Permanent پايدار païdar, باقي bauké, استوار ustuwaur, دايم da-ém, دوم dawm, پايدان pa-édaun, پاينده pa-éndeh, قيوم ké-oom, قايم ka-ém, قيام ké-aum, اصيل aseel, ثابت saubut, مستمر mustumirr, جاودان jawidaun, جاويد jaweed, راهي rauhé, صمد sumud, بهانده bemaundeh, نا عاجل na aujil.

Permanently پايدارانه pa-édarauneh, بر وجه قيوم bur wujha ké-oom, بطور استوار betoora ustuwaur, با دوام ba duwaum, دايما da-éman, باقيانه bauké-auneh.

PERMEABLE (*possible to be passed through*) ممكن كذار mumkina guzaur, قابل نغاز kaubila nufauz.—*Permeant* كذار سار guzaur saur, نغاز كنا nufauz koona.—*To permeate* نغاز كردن nufauz kirdun, كذاردن guzaurdun. v. *to pass, permeate.*—*Permeation* كذار guzaur, نغاز nufauz.

PERMISSIBLE واجب الاجازت vajibu'l'ijauzut, لايق دستور la-éka dustoor, مستوجب الرخصت mustoojibu'l'rukhsut.

Permission اجازت ijauzut, دستور dustoor, رخصت rukhsut, تجاويز tujaweez, اذن izn, اباحت ibauhut, رضا ruza, طبق tubuk. *By the divine permission* بامرالله تعالي bi-amrillahi ta-ala, باذن الله تعالي bi-iznillahi ta-ala.

Permissive اجازت ده ijauzut duh, دستور بخش dustoor bukhsh, رخصت نما rukhsut numa.—*Permissively* با اجازت ba ijauzut, بر وجه دستور bur wujha dustoor.

To permit اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن dustoor numoodun, رخصت فرمودن rukhsut furmoodun, اذن دادن izn dadun, جوازيدن

peewauzédun, جایز کردن ja-éz kirdun, جواز ساختن juwauz saukhtun, تجویز نمودن tujweez numoodun, قایل شدن ka-él shoodun, تسویغ کردن tusweegh kirdun, ترخیص ساختن tur-khees saukhtun.—*Permutation*, v. *exchange*.

PERNICIOUS مضر muzirr, مفسد mufsud, ذو ضرر zu zurrur, زیان ساز zé-aun sauz, زیان feeroon, مفسدت mufsudut, تباه اور tubah awur, انهدام کنا inhidaum koona, تخریب ساز tukh-reeb sauz, پر افت pur afut, هلکت افشان hul-kut efshaun, هلاک ریز hulauk reez, مستهلک mustuhluk, مهلک muhluk, استهلاک istihlauk, تهلیل tuhleek.

Perniciously مضرا muzirran, مفسدانه mufsu-dauneh, بر وجه مهلک bur wujha muhluk, با افت ba afut, بطور هلاک ریز betoora hulauk reez.

Perniciousness هلکت hulkut, افت afut (pl. افات afaut), استهلاک istihlauk, هلاک hulauk, زمانت zumaunut, تغب tughub, تلب tulb, ابلت ublut.

PERORATION (*conclusion of an oration*) ختم سخن khutuma sukhun, عاقبت کلام aukibuta kulaum, سرانجام خطاب suranjauma khutaub.

A PERPENDICULAR LINE خط عمود khutta amood. *Perpendicularly* عمودا amoodan.

To PERPETRATE (*a crime*) ارتکاب کردن irtikaub kirdun, رکوب ساختن rukoob saukh-tun, گناه کردن gunah kirdun, جنایت ساختن juna-é-ut saukhtun, سکیزیدن sukeezédun, قباحب کردن kubauhut kirdun, جریمه نمودن jureemeh numoodun.

Perpetration ارتکاب irtikaub, رکوب rukoob, مرتکب murtukib, گناه سازي gunah sauzé.

PERPETUAL دایم da-ém, دوم dawm, مدام mudaum, پایدان pa-édaun, پایدار pa-édaur, پاینده pa-éndeh, دایم الایام da-ému'l'ei-aum, مستدام mustudaum, مستدیم mustudeem, پالیال paulé-aul, سرمد surmud, سرمدي surmudé, راتب rautib, صمد sumud, ابدي abudé, موبد moobud, جاودان jawidaun, جاویدان jaweedaun, جاوید jaweed, جاودانه jawidauneh, جاوداني ja-widauné. v. *eternal*, *continual*, *permanent*, *perennial*.—*The perpetual motion* دور مدام dawra mudaum.

Perpetually دایما da-éman, بر دوام bur duwaum, علی الدوام ala'd'duwaum, دایم لایام da-ému'l'-ei-aum, واصبا wausiban, ابدا abudan, هميشه hu-meisheh, پاینده pa-éndeh, جاودانه jawidauneh, صمدا sumudan, سرمدانه surmudauneh, ابدي الظهور abuda'z'zuhoor, پالیال paulé-aul. v. *always*, *constantly*, *continually*, *incessantly*.

To perpetuate تابید ساختن taabeed saukhtun, ابدي کردن abudé kirdun, دایم و پاینده

ساختن da-ém ou pa-éndeh saukhtun, بی فراغت و اهمال نمودن bé firaughut ou ihmaul numoo-dun, استمرار دادن istimraur dadun, جاودان کردن jawidaun kirdun, مستدام ساختن mus-tudaum saukhtun.

Perpetuation, *perpetuating* دایم ساز da-ém sauz, استمرار کنا istimraur koona.

Perpetuity دوام duwaum, دوم dawm, دایمی da-émé, پایداري pa-édauré, استمرار istimraur, مداومت mudawumut, ابد abud, ابدیت abudé-ut, دایمیت da-émé-ut, بقا buka, بر دوامي bur duwaumé, ثبات subaut, عدم فراغت aduma fi-raughut. *To give any thing in perpetuity* تدویم کردن tudweem kirdun.

To PERPLEX (*distract the mind*) پریشان کردن purrashaun kirdun, مات ساختن mat saukh-tun, اشفتن ashuftun, در گمان انداختن dur gumaun andaukhtun, الفتن aluftun, سرگردان ساختن surgurdaun saukhtun, اضطراب کردن iztiraub kirdun, ازار دادن azaur dadun, ازردن azurdun, شوریده نمودن shoorédeh numoodun, v. *to puzzle*, *plague*, *torment*, *vex*. — (*to make in-tricate*, *confound*) پیچ و تاب کردن peech ou taub kirdun, برهم زدن burhum zudun, خلط ساختن khult saukhtun, مشوش نمودن mushawwush nu-moodun, تشویش ساختن tushweesh saukhtun, پیچاندن peechaundun. v. *to involve*, *confuse*.

Perplexed, *perplex* مشکل mushkil, دشوار dush-waur, دشخوار dushkhaur, زورکار zoorkaur, مشوش mushawwush, برهم burhum, تابناک taubnauk, مختلط mukhtulyt, متعسر muta-assir, پیچا پیچ peecha peech.—*Perplexed in mind* پریشان purrashaun, پریشان خاطر purrashaun khautir, تیره دل teereh dil, تیره دماغ teereh dumaugh, تیره ضمیر teereh zumeer, اشفته ashufteh, الفته alufteh, سرگردان surgurdaun, مضطرب muz-turub, ازرده azurdeh, مات mat, شوریده shooré-deh. v. *irresolute*, *doubtful*.—*To be perplexed* مضطرب شدن muzturub shoodun, ازار یافتن azaur é-aftun, اشفته بودن ashufteh boodun.

Perplexedly بر وجه مشوش bur wujha mushaw-wush, بطور برهم betoora burhum. v. *intricately*.

Perplexedness, *perplexity* پیچ و تاب peech ou taub, دشخواري dushkhauré, خلط khult, تشویش tushweesh, دشواري dushwauré, مشکل mushkil (pl. مشکلات mushkilaut), معاسرت ma-asurut.—*Perplexity* or *distraction of mind* اشفتکي ashuftugé, پریشاني purrashauné, الفتکي aluftugé, سرگرداني surgurdauné, اضطراب iztiraub, ازاري azauré, شوریدکي shooreedugé, شیدایي sheidaï-é, کشع kusha. v. also *doubt*, *irresolution*.

Perplexing مشکل mushkil, شکل shukl, دشوار dushwaur, دشخوار dushkhaur, پر گمان و شك pur gumaun ou shuk. v. *difficult, obscure, dubious.*

A PERQUISITE (*something beyond the wages of office*) چیز بلا وظیفت منصب cheez bila wuzeefuta munsoob.

Perquisition, v. *enquiry, search.*

To PERSECUTE طرد کردن tard kirdun, غدر ساختن ghudr saukhtun, فرسودن fursoodun, ازاردن azaurdun, مانده ساختن maundeh saukhtun, وا مانده کردن wa maundeh kirdun, اضطراب زدن iztiraub zudun, ازار دادن azaur dadun, کرد ساختن kurid saukhtun, کسا کردن kusa kirdun. v. *to torment; importune.*

Persecution ازار azaur, طرد tard, غدر ghudur, کرد kurid, کسا kusa, اضطراب ساز iztiraub sauz, ازارش azaurish, ازاري azauré.

Persecuted ازار رسیده azaur russédeh, مضطرب muzturub, فرسوده fursoodeh, ازرده azurdeh, طرد شده tard shoodeh.

A persecutor طارد taurid, ازار رسان azaur russaun, صاحب طرد sahib tard, اضطراب سازنده iztiraub sauzindeh.

PERSEVERANCE, *persistence* مداومت mudawumut, استمرار istimraur, ملازمت mulauzimut, استدامت istidaumut, مواظبت muwauzibut, بقا buka. v. *assiduity.* — *Perseverance in any thing bad* اصرار israur.

Perseverant, persevering, persisting, persistive, راسخ دم rausykh dum, مستمر mustumirr, مصر muiyrr, مواظب muwauzib, مداوم mudawum, مقیم mukeem, ملازم mulauzim, مستقد mustukidd, دایم da-ém, مستدام mustudaum, متمادي mutumaudé, مستبهر musteehir. v. *assiduous.*

Perseveringly بر وجه راسخ دم bur wujha rausykh dum, با استمرار ba istimraur, مواظبانه muwauzibauneh, مداوما mudawwuman, با ملازمت ba mulauzimut.

To persevere, persist استمرار کردن istimraur kirdun, مواظبت ساختن muwauzibut saukhtun, مواظب شدن muwauzib shoodun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun, اقامت کردن ikaumut kirdun, ثابت قدم و راسخ دم شدن saubit kudum ou rausikh dum shoodun, قایم بودن ka-ém boodun, مداوم شدن mudawum shoodun. *To persevere in any thing bad* اصرار کردن israur kirdun. *To persevere in sin* or *disobedience* اصرار معصیت کردن israura musa-é-ut kirdun.

A PERSON ادم adam, شخص shuks, تن tun, کس kuss, کسي kussé, ذات zaut, خود khood, نفس nufs, ذو zu, ذي zi, نفر nufur, حوبا hawba, اجلاد ijlaud, انسان insaun, فرد furd, سواد suwaud. v. *man, woman, individual.*—*Person (exterior appearance)* صوري sooré, صورت soorut, صورت ظاهره sooruta zauhireh, سیما seema, کالبد kaulbud, ظاهري zauhiré, شکل shukl, اندام andaum, تصویر tusweer, خیال khé-aul, هیکل heikul, پیکر peikur, شارت shaurut. v. *figure, form.*—*A person in the Trinity* اقنوم uknoom, (pl. اقانیم akauneem). *Persons* کسان kussaun, اشخاص ashkhaus, افراد afraud, ايات a-é-aut. *Two persons* دو تن doo tun. *Between the persons* در میان کسان dur meiauna kussaun. *In person* بالذات bi'z'zaut, بنفسه binuffihi. *A person endowed with excellent qualities* ذات مکرم صفات zauta mukurrum sufaut, ذات جامع الکمالات zauta juma-u'l'kumaulaut, ذات برگزیده صفات zauta burguzédeh sufaut. *A certain person* یک معروف eek maaroof. *With certain persons* با اشخاص معدود ba ashkhausa maadood. *A person unknown* بیگانه beegauneh. v. *stranger.*—*The situation of a person unknown* بگانیکي beegaunugé.

Personable خوب صورت khoob soorut, ذو شکل zu shukla husn, صاحب جمال sahib jumaul. v. *handsome.*

A personage (person of distinction) ذات شریف zauta shereef, اصل زاده asl zaudeh, اصلي aslé, بزرگوار buzurguwaur, کابر ادم kaubir adam, امیر ameer, میرزا meerza, سید seid. v. *nobleman, prince.*

Personal کسي را خاص kussera khauss, نفس را منسوب nufsra munsoob, خودرا متعلق khoodra muta-allik, ادم پیوند adam pivund. *A personal estate* مال maul, اموال amwaul, اموال خاصت amwaula khassut, روزي roozé, خیر kheir, تجملات tujmilaut, مال ناطق و صامت maula nautik ou saumit, عروض arooz. v. *money, cattle.* — *Personal reflections* طعن taan, زم zumm, لومي loomé, ملام mulaum, مخنظي muhunzé, نهلت numlut, طنز tunz, مغنظي mughunzé. v. *reproach.*

Personality شخصي shukhsé, خاصت khaussut, ادمیت adamé-ut, ذات zaut. v. *person.*

Personally بالذات bizzaut, بنفسه benuffihi, بذاته bezauteh, بشخصه beshukhseh.

To personate صورت تبدیل کرفتن sooruta tubdeel gooriftun, نام ساخته و صورت معامله نمودن naum saukhteh wa sooruta ma-amleh numoodun. v. also *to counterfeit, feign, resemble.*

Personated ذو تبدیل صورت zu tubdeela soorut.

PERSPECTIVE (*glass*) دور بین door been. v. also *view.*— *The science of perspective* علم بصر ylma busr. v. *opticks.* — *Perspective (in painting)* دور نما door numa.

PERSPICACIOUS (*sharp of sight, acute of discernment*) تیز چشم taze chushum, تیز فهم taze fuhm, ذو بصیرت zu buseerut, بینا beena, بینایی beenaï-é, زیرک reezuk, ذو ادراک zu idrauk, خرده بین khurdeh been, دوربین doorbeen, تیز بین taze been, ذو عقل دوربین zu akla door been, ذو وقوف zu wukoof, نحریر nuhreer, فطانت futaunut, حذاق huzauk. v. *quick-sighted, intelligent.*

Perspicaciousness, perspicacity بصیرت buseerut, خرد بینی khurd beené, زیرکي zeerugé, دور بینی door beené, فطنت fitnut, عقل akl, عقل دوربین akla doorbeen, تدبیر tudbeer, وقوف wukoof, دانش daunish, حذاقت huzaukut.

PERSPICUITY, *perspicuousness* تبیین tubei-én, بینت bei-unut, عیان a-é-aun, مبصرت mubsurut, ظاهري zauhuré, روشني roshuné. v. also *transparency.*

Perspicuous بین bei-un, مبین mubei-un, مبصر mubussur, تبصیر tubseer, محکم muhkum, ناطق nautik, ناطقت nautikut, هویدا hooïda, اشکار ashikaur, ظاهر zauhir, روشن roshun. v. *clear, evident.*

Perspicuously عینا a-énan, هویدا hooïda, اشکاره ashikaureh, ظاهرانه zauhirauneh, بر وجه بین bur wujha bei-un. v. *clearly.*

PERSPIRATION خوي khooï, عرق arak, (pl. اعراق é-arauk), بصیع busé-a, رشحت rushhut, نسیم nuseem, عصیم aseem, نجد nujid, فضیج fuzeej, نسیغ nuseegh, نتح nutih, نتوح nutooh.—*Any thing which absorbs perspiration* (*as a shirt* or *any under garment*) خوي چین khooï cheen, عرق خوره arak khoreh, رشحت خورد rush-hut khored.

Perspirative, perspiring خوي نما khooï numa, عرق ریز arak reez, رشحت افشان rush-hut effshaun. *Perspiring excessively* عرقناک araknauk, خوي کرده khooï kirdeh.

To perspire خوي کردن khooï kirdun, عرق ریختن arak reekhtun, رشحت افشاندن rush-hut effshaundun, نسیم نمودن nuseem numoodun, رشح ساختن rushih saukhtun, نتح کردن nutih kirdun.

PERSUADIBLE, *persuasible* قابل القا kaubila ilka, نصیحت پذیر nuseehut pizzeer, قابل پند و تدبیر kaubila pund ou tudbeer. v. *pliable.*

To persuade اعتقاد دادن é-atikaud dadun, اعتماد بردن é-atimaud burdun, القا کردن ilka kirdun, نصیحت دادن nuseehut dadun, پند گفتن pund guftun, انگیختن angeekhtun, راي دادن ra-é dadun, زغلمت کردن zughlumut kirdun, تحریض کردن tuhreez kirdun, تحریک ساختن tukreek saukhtun, اغرا نمودن ighra numoodun. v. *to advise, incite, influence, inculcate.*—*To persuade one's self* خودرا اعتقاد اوردن khoodra é-atikaud awurdun, اعتماد یافتن é-atimaud é-aftun, باور داشتن bawur daushtun, باوریدن bawurédun. v. *to believe.*

A persuader پند گو pund goo, القا سازنده ilka sauzindeh, ناصح nausih, صاحب پند sahib pund, اهل نصیحت ahla nuseehut.

Persuasion (*endeavour to influence*) القا ilka, نصیحت nuseehut, پند pund, زغلمت zughlumut, اغرا ighra, تحریک tuhreek, تحریض tuhtuhreez. (*opinion, belief*) اعتماد é-atimaud, اعتقاد é-atikaud, باور bawur. *A vain persuasion* مخالت mukhaulut.

Persuasive, persuasory ذو قوت القا zu kuwwuta ilka, دلنواز dilnuwauz, ناصح nausih, پند افشان pund effshaun, نصیحت ده nuseehut duh.

Persuasively بر وجه ناصح bur wujha nausih, بطور دلنواز betoora dil nuwauz, با پند دلپسند ba punda dilpussund.

PERT (*brisk, lively*) شوخ shookh, فکاهت fikauhut, زیرک zeeruk, فرحناک furuhnauk, خرم khurrum, هوادار hawadar.—(*saucy*) خودراي و زبان دراز khoodra-é ou zubaun dirauz, خود سر و پرگوي khood sur ou purgooï.

To pertain, v. *to appertain, belong.*

Pertinacious, v. *obstinate, stubborn, resolute.*

PERTINENCY شایستگي sha-éstugé, سزاواري suzawauré, لیاقت lé-akut, موافقت muwaufikut.

Pertinent شایسته sha-ésteh, سزاوار suzawaur, موافق muwaufik, لایق la-ék, واجب vajib, متوجب mustoojib, مناسب munausib, مستعد musta-édd, اهل ahl, ساخته saukhteh.

Pertinently با شایستگي ba sha-éstugé, لایقانه la-ékauneh, سزاوارانه suzawaurauneh, با مناسبت ba munausibut, موافقانه muwaufikauneh.

PERTLY شوخانه shookauneh, با هواداري ba hawadaré, بر وجه خودراي و پرگوي bur wujha khoodra-é ou purgooï. v. *petulently.*

Pertness هواداري hawadaré, شوخي shookhé, خود رايي و زبان درازي khood raï-é ou zubaun dirauzé, خود سري و پر گویي khood suré ou pur gooï-é. v. *petulance.*

PERTURBATION اشفتگي ashuftugé, پریشاني purrashauné, اضطراب iztiraub, دلگیري dilgeeré, حیرت heerut, حیر بیر heir beir, حیریر heireer, کدورت kudoorut, اسیب aseeb, تضجر tuzujjur, وله wuluh, بوهه booheh, شیدایي sheidaï-é. v. *distraction, disturbance.*

To perturbate, اضطراب کردن iztiraub kirdun. v. *to disturb.*—*A perturbator* فتنه انگیز fitneh angeez.

Pertused, پر سوراخ pur soorauch. v. *bored, pierced.*

To PERVADE كار كردن kaur kirdun رهگذار يافتن ruhguzaur é-aftun. v. *to penetrate, permeate.*

PERVERSE بدايين budaï-én, عناد ynaud, فاسد fausid, گمراه gumrauh, معاند ma-anud, شيطان sheitaun, ستيزه siteezh, سركش surkush, خودسر khoodsur, شر sharr, شرير shureer, (pl. شرار shuraur), گردنكش gurdunkush, ميشوم meishoom, ملتوي multawé, ملتويت multawé-ut, زلنخه zulunkuh, ضال zaull, سادر saudir, تمرد tumurrud, مرود murwud, لغوت lufoot, طغموس tughmoos. v. *obstinate, peevish, stubborn.* — *Of a perverse heart* مقلوب القلب mukloobu'l'kulb.

Perversely بر وجه بد ايين bur wujha bud aï-én, فاسدانه fausidauneh, سادرانه saudirauneh, شرا sharran, بطور ستيزه betoora siteezeh, تمردا tumurrudan, مرودانه murwudauneh.

Perverseness, perversity عناد ynaud, گردنكشي gurdunkushé, فساد fusaud, گشتگي gushtugé, ستيز siteez, سركشي surkushé, خود سري khood suré, شرت sharrat. v. *obstinacy, peevishness, stubbornness.*

PERVERSION اضلال izlaul, مضل muzill, تعويج taweej, بدتر ساز budtur sauz, اشر كنا ashur koona, گشتگي gushtugé.

To pervert اضلال كردن izlaul kirdun, تعويج ساختن taweej saukhtun, گشته نمودن gushteh numoodun, منكوس كردن munkoos kirdun, مضل ساختن muzill saukhtun. v. *to corrupt, seduce.*

Perverted گشته gushteh, منكوس munkoos, گمراه gumrah, مضلل muzullil, فاسد fausid.

A perverter مفسد mufsud, اضلال كننده izlaul koonindeh, مضل muzull, بدتر سازنده budtur sauzindeh, افساد گر ifsaud gur, تباه tubauh, فنا افشان funa effhaun. v. *seducer.*

Pervicacious, v. *obstinate, perverse, spiteful.*

PERVIOUS قابل رهگذار kaubila ruhguzaur, گذار ده guzaur duh, ممكن نفاذ mumkina nufauz, لايق گذار و عبور la-éka guzaur ou aboor.

PERUSAL خونش khaunish, خونش khoonish, مطالع mutaula, مطالعت mutaulaat, تلاوت tilawut, نوان nuwaun, درس durs. v. *lecture.*

To peruse خواندن khaundun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت كردن mutaulaat kirdun, تلاوت ساختن tilawut saukhtun. v. *to read.*

Pest, v. *pestilence, plague.*——*A pest-house* طاعون خانه ta-oon khauneh, بيت الترت beetu'l'kirut.

To PESTER ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh saukhtun. v. *to disturb, vex.*

A pesterer ازار رسان azaur russaun.

A PESTILENCE طاعون ta-oon, اصابت isaubut, سرايت sura-é-ut, عدوي adooï, وبا wuba (pl. اوبا awba, اوبيت awbé-ut), الايش ala-esh, عفونت afoonut, ترت kirut, تراءت kiraat, جالف jaulif, دبل debl, رماح الجن rumauhu'l'jinn.

Pestilent, pestilential, pestiferous, مابي ma-abé, طاعوني ta-ooné, ترت انگيز kirut angeez, سرايت افشان sura-é-ut effhaun, اصابت افروز isaubut efrooz, وبا پاش wuba paush, منعدي munaadé, تعدي ta-addé, ساري sauré. v. *infectious, malignant, destructive, pernicious.* — *Infected by a pestilential disorder* وبات wubaat, مستوبي mustawbé, مطعون muta-oon, سرايت زده sura-é-ut zuddeh, الايده alaï-édeh, مغد mughidd, اغداد ighdaud. v. غدة

Pestilently ساريانه sauré-auneh, بطورمابي betoora maabé, منعديا munaadé-an, بروجه طاعون افروز bur wujha ta-oon efrooz.

A PESTLE (*of a mortar*) هوان دستي hawaun dosté, منحاز minhauz, مدق mudukk, مهزع mihza, دقاقت dukaukut, مداق mudauk.

A PET (*fit of passion* or *anger*) بيحضوري béhuzooré, اضطراب iztiraub, رنجش runjish, ازارش azaurish.

Petit, v. *small, inconsiderable.*

A PETITION عرض arz, عرض حال arza haul, عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh dausht, خواهش khauhish, خواه khauh, خواهه khauheh, خواست khaust, خواهي khauhé, درخواست dur khaust, مطلب mutlub (pl. مطالب mutaulub), طلب tulub, ارزومندي arzoomundé, جويي jooï-é, سوال suwwaul, مسول musool (pl. مسولات musoolaut), نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, وشكرده wushkirdeh, استدعا istidaa, داعيت da-é-ut, التماس iltimaus, استرجا isturja, ايفت a-éfut, اند and, توز tooz, توژ toozsh, جس jus, رجا ruja, لابه laubeh, لاب laub, استيذان isteezaun, يابه yaubeh, نوع nuwa.

To petition عرضه داشت نمودن arzeh dausht numoodun, خواستن khaustun, درخواستن dur khaustun, خواهيدن khauhédun, خواهش نمودن khauhish numoodun, خواهي كردن khauhé kirdun, طلبيدن tulubédun, طلب ساختن tulub saukhtun, نيازمندي شدن né-auzmundé shoodun, نيازيدن né-auzédun, نياز نمودن né-auz numoodun, لابه كردن laubeh kirdun, يابه ساختن yabeh saukhtun, سوال نمودن suwaul numoodun, رجا كردن ruja kirdun, لابيدن laubédun, پرسيدن porsédun, استدعا نمودن istidaa numoodun, داعيت ساختن da-é-ut saukhtun, التماس اوردن iltimaus awurdun, استرجا كردن isturja kirdun, تمني ساختن tumunna saukhtun, بغي كردن bughé kirdun, خوستن khooftun, نويشه نمودن nuweesheh numoodun. v. *to supplicate.*

A petitioner ارضه داشت نماینده arzeh dausht numa-éndeh, خواست khaust, خواستر khaustur, خواه khauh (plur. خواهان khauhaun), خواهنده khauhindeh, نیازکار né-auzkaur, طالب taulib, طلب tylb, طلبا tylba, داعت نما da-é-ut numa, نیازمند né-auzmund, سایل sa-él.

Petitionary, petitory, petitioning خواه khauh, طالب taulib, طالب و جویا taulib ou جوي jooï, jooï-a, سایل sa-él, نیازمند né-auzmund, ملتمس multumis, ملمس mulummus, مستازن mustaazin.—*Petitioned* خواسته khausteh, نیازیده né-auzédeh, مسول musool.

PETRE بوره booreh. v. *salt petre.*

PETRESCENT (*becoming stone*) سنک کردان sunk gurdaun, تحجر tuhujjir. — *A petrefaction* تحجر tuhujjur. —*Petrifick* ذو توت تحجر zu kuwwuta tuhujjur. — *To petrify* (*change to stone*) تحجر ساختن حجر کردانیدن hujur gurdanédun, tuhujjir saukhtun, درسنك تبدیل نمودن dur sunk tubdeel numoodun.—(*to become stone*) سنك کردیدن sunk gurdédun, حجر کشتن hujur gushtun, تحجر شدن tuhujjir shoodun.

Petrol, petroleum, v. *bitumen.*

A PETTICOAT فرجي furjé, فرجیت furjé-ut, فستان fustaun, زبون zuboon, ارخالق arkhaulik.

PETTINESS کوچکي koochuké, کمی kumé, اندکی anduké, صغر saghr. v. *smallness, meanness.*——*Pettish*, v. *fretful, peevish.*

PETTO (*by stealth*) دبارا dubaran.

PETTY خرد khurd, کم kum, کوچک koochuk, صغیر sugheer. v. *little, inconsiderable.*

PETULANCE هواداري hawadaré, شوخي shookhé, شقاوت shukawut, شقا shuka, شغب shughub, عدم ادب aduma adub, اش ashsh, اشاش ashaush, اشاشت ashaushut, هشرت hushurut, بطر butur, مباسطه mubausiteh, غترفت ghutrifut, جعتبت jaatibut. v. *pertness, sauciness, insolence, peevishness, wantonness.*

Petulant هوادار hawadar, شوخ shookh, شقي shuké, بي ادب bé adub, شوخ طبیعت shookh tubé-at, بطر butur, دنه کرفته dunuh goorifteh, غاش ghaush, عرام uraum, عرامت uraumut. v. *saucy, pert, insolent, wanton, perverse.*—*Petulantly* بطور هوادار betoora hawadar, با شوخي ba shookhé, بطرا butran, شقیانه shuké-auneh, با شقاوت ba shukawut, بر وجه بي ادب bur wujha bé adub, شوخانه shookhauneh. v. *pertly, saucily.*

PEWTER قلعي kula-é, رصاص rusaus, رصاص ابیض rusausa abeez, ارزیر arzeer, ارزیز arzeez. —*A pewterer* قلعیکر kula-égur, رصاص russaus.

A PHALANX عساکر asaukir.

PHANTASM, *phantasma* (*a vain imagination*) خیال باطل khé-aula bautil, متخیلت mutukhei-ulut, واهمه wauhimeh. —*Phantasmas* خیالات khé-aulut, خیالات بي معني khé-aulauta bé maané.

Phantastical, phantastic خیالي khé-aulé, متخیل mutukhei-ul, خود راي khood raa-é, هوادار hawadar, خود خو khood khoo, خود سر khood sur, خود کام khood kaum, بیهوده beehoodeh. v. *capricious, whimsical.*

A PHANTOM صورت وهیبه sooruta wuhee-meh, خیال khé-aul, نمایش numa-ésh, کوشاست kooshausut, کوشاسب kooshausub, ریو ré-ou, طیف teif, طایف ta-éf, مانا mauna, هانا humauna. v. *ghost, spectre.*

PHARAO فرعون fara-on. *The people of Pharao* (*the Egyptians*) فرعون قومي fara-on koomé.

PHARMACOPEIA (*treatise on drugs*) معجون نامه maajoon nameh.

Pharmacopolist معجونجي maajoonjé, معجونکر maajoongur, شربتجي shurbutjé, اجزا فروش ijza furoosh, بجشك bijushik. v. *apothecary.*

Pharmacy معجونکري maajoonguré, علم الادویت ylma adwé-ut, شربت سازي shurbut sauzé, اجزا پیشه کاري ijza peeshehkauré.

A PHAROS فانوس faunoos, فنوس funoos, منار minnaur, مشعل mushaal. v. *light-house.*

A PHEASANT تذرو tuzrou, تدرج tudruj, تدروج tudrooj, تذرج tuzuruj (plur. تذارج tuzauruj, تدارج tudauruj).

A PHENIX عنقا anka, عنقا مرغ anka murgh, قوقنس koofnus, ققنس kufnus, ققنس kuknus, واحد الاحد wahudu'l'ahud, قوقنس fooknus. *The phenix of his age* یکانه عصر eegauneha asr, واحد دهر wahida duhr, یکانه دور زمان eegauneha dawra zumaun, نادرت العصر بي همتا naudirutu'l'-asr bé humta, فرید اواخر و اوایل fureeda awakhir ou awa-él.

PHENOMENON ظاهري غریب zauhuré ghu-reeb, نمایش نادر numa-ésha nadir, نادره nadireh.

A PHIAL پیاله pé-auleh, شیشه sheesheh, کاسه kauseh, مزرق muzruk.—*The end of a glass phial* کتعت kitaat.

PHILANTHROPY (*good nature*) خیر خواهي kheir khauhé, طبع نیك tubaa neek, مزاج خوش mizauja khoosh, طینت شیرین teenuta sheereen, مشرب لطیف mushruba luteef, مهرباني mihru-bauné. v. *benevolence.*

A PHILOLOGER, *philologist* مجود mujaw-wud. v. *grammarian, critick.*—*Philology*, v. *criticism.*—*Philological*, v. *grammatical.*

PHILOMELA بلبل bulbul. v. *nightingale.*

A PHILOSOPHER حكيم hakeem (plur. حكما hookuma), فيلسوف feilosoof (pl. فلاسفت filausifut), اهل علم ahla ylm, ربيط rubeet, صاحب دانش sahib danish, دانشمند danishmund, كندا kunda, كنداي kunda-é, كندا kunda, موبد mobud. *The philosopher's stone* كيميا keemé-a, كيميا اكبر keemé-a akbur.

Philosophick, philosophical زو علم حكمت zu ylma hykmut, حكيم منسوب hakeem munsoob, حكيم hakeem, رد rudd, دانشخور danishkhore. v. also *continent, frugal, abstemious.*

Philosophically بر وجه حكيم bur wujha hakeem, ردانه ruddauneh. v. *wisely.*

Philosophy علم حكمت ylma hykmut, فلسفت filsufut, دانش danish. v. *wisdom.*

To philosophize بر وجه حكيم پنداشتن و گفتن bur wujha hakeem pundaushtun ou guftun فلسفت نمودن filsufut numoodun. v. *to reason.*

A PHILTER (*love potion*) اخذت ukhzut, قبلت kublut, عنفطه unfutut, تولت tuwulut. *One who uses philters* عنظوان unzuwaun.—*To philter* عنفطه دادن unfuteh dadun, عنظوان بودن unzuwaun boodun.

PHIZ پيكر peikr. v. *face.*

A PHLEBOTOMIST رك زن ruk zun, فصد كننده fusud koonindeh, كرا kura, كراكر kuragur. — *To phlebotomize (bleed)* رك زدن ruk zudun, فصد كردن fusud kirdun, حجامت ساختن hujaumut saukhtun.—*Phlebotomy* رك زن ruk zun, فصد كنا fusud koona.

PHLEGM كش سپيد kusha sipeed, خرشا khursha, نخمت nukhmut, نخامت nukhaumut, قشعت kushaat, قشاعت kushaat, تشيعت kushé-at نخاعت nukhaat.

Phlegmatick (*abounding in phlegm*) زو كش سپيد zu kusha sipeed, خرشا دار khursha dar.— (*cold*) زو برودت zu buroodut, برد burd, سرد surd, بارد المزاج baurudu'l'mizauj. v. *frigid, dull.*

PHOSPHORUS (*morning star*) ستاره بامداد sitaureha bamdad, كوكب الفجر kawkubu'l'fujr, طارق taurik, فجر fujr, زهره zuhreh, صباح subauh.

A PHRASE اصطلاح istilauh (plur. اصطلاحت astulauhut), عبارت ybaurat (plur. عبارات abauraut), ضرب zurb. v. *expression.*—*A proverbial phrase* ضرب مثل zurba misl.—*Persian phrases* ضروب عجم zurooba ajem.—*To phrase*, v. *to call, stile, term.*

Phraseology لغت loghat, گفتار guftaur, لسان lissaun, زبان zubaun. v. *diction, stile.*

PHRENSY, *phrenetics* جنون junoon, سرسام sursaum, حماي محركت huma-é muhrikut, شيدايي sheidaï-é. v. *madness.* — *Phrenetick*, v. *frantick, mad.*——*Phtisick*, v. *consumption.*

PHYSICAL (*relating to nature*) طبيعت متعلق tubé-at muta-alluk, طبيعي tubé-a-é, زاتي zauté, v. *natural.*—(*relating to medicine*) علم حكمت ylma hykmut munsoob, منسوب علاج متعلق ylauj muta-alluk. v. *medicinal.*—*Physically* (*according to nature*) بر وجه طبيعت bur wujha tubé-at, بطور زاتي betoora zauté.

A physician حكيم hakeem (pl. حكما hukuma), صاحب علم حكمت sahib ylma hykmut, اهل علم طبيعت ahla ylma tubé-at, طبيب tubeeb (plur. اطبا attyba), عراف arrauf, اسي assi (fem. اسيت asé-ut, plur. اسات usaut), بجشك bijushik, بزشك bizushik, نطيس nuttees. *An universal physician* حكيم اطلاقي hakeema itlauké.

Physick (*the science of healing*) علم حكمت ylma hykmut, طب tybb, علم طب ylma tybb, طبت tybbut, طبابت tybaubut, علم امراض ylma amrauz, معرفت الدويت maarifuta adwé-ut.— (*medicine*) علاج ylauj, معالج maaluj, معالجت ma-alujut, شربت shurbut, دوا dawa, معجون maajoon, چاره chaureh. (*A purge*) شربت مسهل shurbuta mus-hill, معجون تصفيت maajoona tusfé-ut. *Students of physick* كيان kei-aun, كيانا kei-auna. *To follow the profession of physick* بزشكي نمودن bizushiké numoodun.—*To physick* علاج دادن ylauj dadun, شربت مسهل دادن shurbuta mus-hul dadun. v. *to cure, purge.*—*Physicked* شربت مسهل پذير shurbuta mus-hul pizzeer.

A PHYSIOGNOMIST صاحب فراست sahib firausut, اهل تفرس ahla tufurrus, قايف ka-éf.

Physiognomy وجه wujuh, علم وجه ylma wu-uh, علم فراست ylma firausut, چهره chuhreh, نظار nizaur. v. also *face, look.*— *A treatise on physiognomy* فراست نامه firausut nameh.

A PIACLE (*enormous crime*) قباحت kubauhut, جريمه مفسد jureemeha mufsud.

Piacular, piaculous (*expiatory*) كفارت ده kufaurut duh, كفارت ذنوب بخش kufauruta zunoob bukhsh, زو قوت ديت zu kuwwuta dé-ut.

PIA MATER (*membrane which covers the brain*) پرده مغز perdeha mughz, ام دماغ umma dumaugh, غشا ghusha, سحات suhaat.

PIANO اهسته اهسته ahusteh ahusteh.

PIAZZA استوان ustuwaun. v. *portico.*

To PICK گزيدن guzédun, برگزيدن burguzédun. اختيار كردن ikhté-aur kirdun, انتخاب ساختن intikhaub saukhtun. v. *to cull, choose, select.*—(*to cleanse*) صافي كردن saufé kirdun, طاهر ساختن tauhir saukhtun. *To pick cotton*

wool, &c. واچيدن wachedun, مزع ساختن muza saukhtun, مزعت كردن muzaat kirdun. *To pick up (glean)* چين كردن cheen kirdun, چيندن cheendun, چيدن cheedun. v. *to gather*.—(*to collect with industry*) با جهد و كار يافتن ba jihud ou kaur é-aftun, با كار و كسب فراهم اوردن ba kaur ou kusb furrauhum awurdun. v. also *to peck; pierce*;—*To pick a hole in one's coat* (*to censure him*) طعن و طنز دادن taan ou tunz dadun, ذم و ملامت زدن zumm ou mulaumut zudun.—*To pick at table* (*eat delicately by little and little*) لوس ساختن loos saukhtun, نبل نمودن nubl numoodun, پاره پاره صافيانه اكل كردن paureh paureh saufé-auneh akl kirdun, با ذوق لقمه لقمه طعم ساختن ba zook lukmeh lukmeh taam saukhtun. *To pick (steal)* دزديدن duzdédun, دزدي كردن duzdé kirdun, سرقه ساختن furukeh saukhtun.—(*to do any thing nicely and accurately*) دقت و پردازي نمودن dikkut ou purdauzé numoodun, با سازكاري پرداختن ba sauzkauré purdaukhtun.

A PICK, *pick-axe* بيل beel, كلند kulund, كلندار kulundar, كنند kunund, كننده kunundeh, تو too, خنزرت khunzurut.

PICKED (*chosen*) گزيده guzédeh, برگزيده burguzédeh, منتخب muntukhub.—(*gleaned*) چيده cheedeh, چينده cheendeh.—(*as cotton*) واچيده wacheedeh, مزع muza. *Picked up with industry* با جهد و كار فراهم اورده ba jihud ou kaur furrauhum awurdeh. v. also *sharp, smart*.

To pickeer, v. *to pillage: skirmish*.

A picker (*one who culls*) گزنده guzindeh, چينده cheendeh, مزع گر muza gur.

PICKLE اب نمكزار auba nummukzaur, اب نمكسود auba nummukfood, تلخاب tulkhaub, ما ملح maa milh.—*Pickled* مملوح mumlooh, نمكين nummukeen. *Pickled meats, pickles*, نمكسوده nummukfoodeh, مملوحات mumloohaut.—*To pickle* مملوح كردن mumlooh kirdun, با نمك زدن ba nummuk zudun, مملوحات ساختن mumloohaut saukhtun, نمكسود كردن nummukfood kirdun.

Pickle-herring, v. *jack-pudding, buffoon*.

A PICKLOCK قفل كشا kufl kusha, غلق فتح گر ghulka futih gur.

A PICKPOCKET خرده دستي khoredeh dosté, جرب دست jurb dost, كيسه بر keiseh bur, دغل dughl. v. *cutpurse, thief*.

A PICKTOOTH اهنج ahunj.

A PICKTHANK فضولي fuzoolé, قلاع kula.

A PICTURE نقش nukhsh (plur. نقوش nukoosh), نگار nigaur, صورت soorut (plur. صور suwur), تصوير tusweer, كتابه kitaubeh. *The first sketch of a picture* هيولا heewula. *Full of pictures and paintings* پر نقش و نگار pur nukhsh ou nigaur. v. *painting*; also *resemblance, representation*.

To picture, v. *to paint, represent*.

To piddle. v. *to trifle; pick at table*.—*A piddler*, v. *trifler*.—*A piddler at table* لوس زن loos zun, لايس la-és, با ذوق پاره پاره طعم ساز ba zook paureh paureh taam sauz.

A PIE سنبوسه sumboofeh, پوره pooruh, بوره booruh, توبرتو tooburtoo. *A meat pie* گوشت اگنده goosht agundeh. v. *pasty, pastry: magpye*.

PIEBALD گوناگون goonagoon, ابرق abruk, رنكارنك runka runk. *A piebald horse* اسب گوناگون asba goonagoon, فرس رنكارنك farsa runka runk, اسب پلنك رنك asba pulunk runk, ابرق abruk, ابرش abrush, چوغري chooghuré.

A PIECE پاره paureh, پارچه paurcheh, قطع kuta, قطعات kutaat, جزي juzé, جزيي juzei-é, جزو juzoo, جزوي juzooï, بازافكن bazafkun, دربه durbeh. v. *part, patch, fragment*.—*A piece of cloth* or *paper* رقعه rukaah. *A piece* or *web of linen* كرباس قطعه kurbaus kutaah, طوي tooï, بز buz, پاره بز paureha buz, بزي buzé, كتان kutaun. *A piece* (*literary composition*) انشا insha, منشا munsha, تصنيف tusneef. v. also *picture*.—*A piece of ordnance* توپ tope, توپخانه topekhauneh. *A fowling piece* بندوق bundook, بندق bunduk.—*A piece of money* نمات nummaut, زر zur, نقره nukruh, مهر muhur, روپيه roopeeh, دينار deenaur, درهم dirhem. *One piece of gold* يكي سرخ eeké surkh.—*A-piece* (*to each*) به هركس beh hurkus, بكل احد bekullu ahadin. *One each* به هركس يك beh hurkus eek, بكل احد احد bekullu ahadin ahad.—*Of a piece with* همتا humta, همرنك humrunk, همال humaul, هماور humawur, همجنس humjins, همانا humauna, مانند maunend, نظير nuzeer, مثل misl. v. *like*.

To piece (*unite*) پوستن pivustun, جماع نمودن jumaa numoodun, رفا كردن rufa kirdun, بهم پيوسته ساختن behum pivusteh saukhtun. v. *to mend, patch*.—(*to become united*) پيوسته شدن pivusteh shoodun, جماع كشتن juma gushtun. v. *to join*.—*To piece out* (*enlarge by addition*) از پيوستكي زياده كردن uz pivustugé zé-audeh kirdun, از پيوست بسيار و افزونتر ساختن uz pivust bissé-aur ou afzoontur saukhtun.

Piecemeal, in pieces پاره پاره paureh paureh, پارچه پارچه paurcheh paurcheh, قطعه قطعه kutaah kutaah.

PIED گوناگون koonagoon. v. *piebald*.—*Piedness* گوناگوني goonagoone, رنكارنكي runkarunke.

A PIER (*column upon which an arch rests*) عمود كنبد amooda kumbud, ستون رف sutoona ruff.—(*a buttress of stone at the entrance of a harbour, &c.*) بندروغ bundroogh, سد sudd, ورغ wurgh. v. *mound.*

To PIERCE سپوختن supookhtun, سپوزيدن supoozédun, سودن soodun, كزيدن guzédun, توليدن toolédun, خستن khustun, اژندن azshundun, نغاز يافتن nufauz é-aftun, شمخه زدن shumkheh zudun, دوختن dookhtun, رخنه زدن rukhneh zudun, متعين كردن mutaï-un kirdun, كذاردن guzaurdun, كذاريدن guzaurédun, كذار كردن guzaur kirdun, خفيدن khufédun, سفتن suftun, سوراخ كردن sooraukh kirdun, تتقب ساختن tusukkub saukhtun, رسب كردن rusb kirdun, در رفتن rur ruftun, سفليدن suflédun, سنبيدن sumbédun, درعي كردن dura-é kirdun. v. *to prick, penetrate, bore, perforate, enter.* —*To pierce the heart* دلازار كردن dilazaur kirdun, جان كذاردن jaun guzaurdun, دلتنك ساختن diltunk saukhtun, دل دوختن dil dookhtun, دلشكستن dilshakustun, دلفكار كردن dilfikaur kirdun, خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, جان ازاردن jaun azaurdun. v. *to move, touch pathetically.*—*A heart piercing sigh* ناله جان كذار nauleha jaun guzaur.

Pierced سفته sufteh, رخنه دار rukhneh dar, سپوخته supookhteh, كزيده guzédeh, اژنده azshindeh, متعين mutaï-un, تخرم tukhurrum, منتقب munsukub. v. *perforated.*—*Pierced in the ear* اخرب akhrub, اخرم akhrum, اخرق akhruk.

A piercer (*boring instrument*) ماهه mauheh, پرماهه purmauheh, عتلت atulut, مثقب muskub, سنب sunub, شكفه shukfeh. v. *auger, gimlet, wimble.*—(*one who perforates*) نغاز كننده nufauz koonindeh, شمخه زن shumkheh zun, سوراخكر sooraukhgur كزنده guzindeh.

Piercing در روان dur rouvaun, داخل ساز daukhil sauz, تيز taze, دوز dooz, كز guz, انغاز infauz, نغاز نما nufauz numa, سفلان suflaun, تبان tubaun, سنب sunub, موثر moosir. v. *perforating; sharp; painful.*—*A piercing cold wind* شغوف shufoof.—*A marble piercing spear* پيكا ن خاره كذار peikauna khaureh guzaur.—*Heart-piercing* دلدوز dil dooz, جان كذار jaun guzaur, دل خراش dil khyraush. *A heart-piercing dagger* خنجر سينه خراش khunjira seeneh khyraush. v. also *pathetick, painful.*—*Piercingly* بر وجه انغاز bur wujha infauz, موثرا moosiran, بطور تيز betoora taze. *Heart-piercingly* بر وجه جان كذار bur wujha jaun guzaur, بطور دلدوز betoora dildooz. v. also *pathetically, painfully.*—*Piercingness* توت نغاز kuwwuta nufauz, قدرت سنب kudruta sunub.—*Heart-piercingness* جانكذاري jaunguzauré, دلدوزي dildoozé. v. *painfulness, patheticalness.*

PIETY تقوا tukwa, تنوت kunoot, اخلاص ikhlaus, راف rauf, رافت raufut, بر burr. *Piety towards parents* اشفاق ishfauk, ابوت ubuwwut.

A PIG خنوص khunnoos (plur. خنانيص khunaunees), خرنوص khurnoos.—*To pig* خنانيص وضع كردن khunanees wuza kirdun.

A PIGEON كبوتر kubootur, حمامت humaumut, حمام humaum, هوهو hoohoo. *The domestick pigeon* يمام eemaum, يمامه eemaumeh. *The carrier pigeon* كبوتر بار kubootura bar, حمامه نامه بر humaumeh nameh bur. *The wood pigeon* ورش wurush, ورشان wurushaun (plur. ورشان wurshaun, وراشين wurasheen), يمامه eemaumeh, كوكو googoo. *A blue* or *lead-coloured pigeon* كبوتر بنا kubootura buna, ورنا wurna. *A pigeon house* كبوتر خانه kubootur khauneh, تمراد timraud. *To bill as pigeons* منقار در منقار نهادن minkaur dur minkaur nihaudun. *A pigeons tail* دفيه dufé-uh.

A PIGMY مرد خرداندام murda khurdandaum.

A PIKE سنان sunaun (plur. اسنان asnaun), اسنت asinnut, حربه harbeh, نيزه neezeh, پيكان peikaun, رمح rumh (pl. ارماح armauh, رماح rumauh). v. *spear.*—*A half pike* نيم نيزه neem neezuh. v. *javelin.*—*A pike (fish)* bulmut.—*Piked*, v. *pointed.*—*A pikeman* سنان بر sunaun bur, حربه دار harbeh dar.—*A pikestaff* اصا asa, چوب chob, عصا با سني asa ba suné, چوب با پيكان chob ba peikaun.

A PILASTER ستونچه sutooncheh, عمود صغير amooda sagheer.

A PILE فراهم furrauhim, اجتماع ijtimaa, خره khuruh, توده tooduh, پشته pushtuh, كله kulluh, لباكت lubaukut, عغازت afauzut, اهانه ahauneh, وضيمت wuzeemut. v. *heap.*—(*a piece of wood driven into the ground*) ود wud, وتد wutud (pl. اوتاد awtaud), مسماك musmauk, خالفت khaulifut, خرك khuruk. v. *stake.*—*A machine for driving piles* ميتدت meetudut. *To drive a pile into the ground* مسماك اجستن musmauk ajistun, ود وتد بزمين نشان كردن نشاختن wud nishaukhtun, wutud bezumeen nishaun kirdun.—*The pile* or *nap of cloth* پوزه جامه poozeha jammeh. v. *nap.*—*A pile of building* بنا buna, بنيت buné-ut. v. *edifice.*—*A pile of stones* خره سنك khuruha sunk. *A pile of bricks* خره خشت khuruha khusht.—*The piles* بوسير boseer (pl. بواسير buwauseer). v. *emeroids.*

To pile اجتماع كردن ijtimaa kirdun, فراهم اوردن furrauhim awurdun, جمع ساختن jum

saukhtun, مرتجم نمودن murtujum numoodun, غیزیدن gheezshédun. v. *to heap, accumulate*.

Piled مجتمع mujtima, فراهم اورده furrauhim awurdeh, مرتجم murtujum, خره khurruh.

A piler فراهم اور furrauhim awur, جمع سازنده juma sauzindeh, خره ساز khuruh sauz.

To pilfer, v. *to steal*.—*Pilferer*, v. *thief*.

A PILGRIM حاجی haujé, الحاج alhauj, (fem. حاجت haujjut), حاجی بیت الله haujé beetullah, سیاح sei-auh, سیاحت اهلي sei-auhut ahlé, غریب ghureeb, سیر کننده seir koonindeh, مسافر musaufir. *A pilgrim to Jerusalem* حاجی بیت المقدس haujé beetu'l'mukdus, سیاح مقدسی روشلیم sei-auha mukdusé rooshaleem. *A pilgrim to Mecca* حاجي الحرمين الشرفين haujé-u'l'-hurmeenu'sh'shurufeen.

A pilgrimage حج hujj, حجت hujjut, سیاحت se-auhut, زیارت zé-aurut, عتبت بوسي atbut boosé. *A voluntary pilgrimage* تطوع حج tutuwaa hujj. *The pilgrimage to Mecca* حج مکه و کعبه hujja mekka ou kaaba, زیارت بیت الحرام zé-auruta beetu'l'haram.—*To go on a pilgrimage* سیاحت کردن sé-auhut kirdun, حج ساختن hajj saukhtun, زیارت کردن zé-aurut kirdun, بزیارت رفتن bezé-aurut ruftun, بزیارت گاه سفر نمودن bezé-aurut gah sufr numoodun, بعتبت بوسي رفتن be-atibut boosé ruftun.

A PILL حب hubb.—*To pill*. v. *to pillage: peel*.

PILLAGE یغما yaghma, سلب sulub, غنیمت ghuneemut (pl. غنایم ghuna-ém), تالان taulaun, تاراج taurauj, نهب nuhb, نهبت nuhbut (plur. نهاب nuhaub). v. *booty, plunder*.

To pillage یغما گرفتن yaghma gooriftun, زستن zustun, سلب کردن sulub kirdun, استلاب ساختن istilaub saukhtun, زشتن zushtun. v. *to plunder*.—*Pillaged*, v. *plundered*.—*A pillager* یغمایي yaghmaï-é, سلب گیر sulub geer. v. *plunderer*.

A PILLAR عمود amood, ستون sutoon, ساریت sauré-ut, قاعدت ka-adut, اوستام or استام ustaum. v. *column*.—*Pillared (supported by pillars)* منعمد munaumud, از عمد برداشته uz umud burdaushteh. (*like a pillar*) ستون اسا sutoon asa. *A canopy supported by pillars* فازت fauzut. — *An edifice enclosed or supported by pillars* ستاوند sutaufund.—*The capital of a pillar* سر عمود sur, سر sur amood. *The base of a pillar* پاي ستون pa-é sutoon, قاعدت عمود ka-aduta umood.

PILLORY چنبر گردن chumbura gurdun, دوشاخه dooshaukheh, پالهنك paulhunk, غل ghull.—*To pillory* در چنبر گردن نهادن dur chumbur gurdun nihaudun.

A PILLOW بالین bauleen, بالش baulish, بالشت baulisht, پستر pister, وساد wusaud, وساده wusaudeh (pl. وسد wusud, وساید wusa-éd), پشتي pushté. v. *cushion*. —*A pillow-beer* or *pillow-case* بالین پوش bauleen posh. —*To pillow (prop with a pillow)* با پستر برداشتن ba pister burdaushtun. *To lean on a pillow* توسد کردن tuwussud kirdun.

A PILOT ملاح جهاز گذار mullauha jahauze guzaur, قاید جهاز ka-éda jahauze, کشتیبان kishtébaun.—*To pilot* جهاز گذار کردن jahauze guzaur kirdun, v. *to steer*.—*Pilotage (skill in steering)* علم جهاز گذار ylma jahauze guzaur. (*hire for piloting*) کرا جهاز گذار kiraa jahauze guzaur.

A PILSER (*moth flying round a candle*) پرنده چراغ purinduha churaugh.

PIMENTO فلفل fulful. v. *pepper*.

A PIMP دلال dulaul, دسفان dusfaun, شاور shawur, پروند شاور purwund shawur, پژونده puzshwundeh, دبیوب dubé-oob, پاي زن paï zun, پروند purwund. v. *bawd*. — *A pimp to his own wife* قرناس kurnaus, کشخال kushkhaul, کشخان kushkhaun, فغاک fughauk, مذا muza, دیوث dei-oos.

To pimp تدیث کردن tudees kirdun, دلال بودن dulaal boodun, دلالت شدن dulaulut shoodun, امذا ساختن imza saukhtun.

Pimping (playing the pimp) تدیث کنان tudees koonan. v. also *little, mean*.

A PIMPLE پشترم pushturum, ابله abileh, اوله awileh, شري shuré, شرا shura, عارضت aizut, کزم kuzm, طرمت turmut. v. *pustule*.

Pimpled, pimply پر پشترم pur pushturum.

A PIN وتد wutud (plur. اوتاد awtaud), میخ meekh. v. *peg*. — *A pin* or *web in the eye* ظفر چشم zufra chushum. v. *cataract*.—*A pin for fastening clothes* سوزن soozun, کنجل kunjul, صنجق sunjuk. *A rolling-pin* چوبه chobeh, چوپ نان chopa nan, مسطح mustuh, بژگرده buzshgurdeh, شوبج shoubuj. v. under *baker*.—*To pin* با میخ پیوستن ba meekh pivustun. v. *to fasten*.

PINCERS اهنج ahunj, کاز kauz, کلابت kulaubut, کلوب kuloob, ملزام mulzaum, انبر ambur, منقش minkush, منقاش minkaush, منتاخ muntaukh. v. *tweezers*.

To PINCH با چنك گرفتن ba chunk gooriftun, بخیه کردن bukhei-uh kirdun, با انبر گرفتن ba ambur gooriftun, بزیدن buzédun, تعریک کردن taareek kirdun, بخسیدن bukhsédun, پنچه زدن puncheh zudun, نشکنج کردن nushkunj kirdun, خراشیدن khyraushédun, پشکلیدن pushgulédun, خشود ساختن khu-

shood saukhtun, خراش کردن khirausch kirdun, چنکال ساختن chungaul saukhtun. v. *to nip, squeeze.* — (*to gall, fret*) ازار دادن azaur dadun, اضطراب کردن iztiraub kirdun, غضوب ساختن ghuzoob saukhtun. (*to gripe, oppress*) جور کردن jour kirdun, قهر نمودن kuhr numoodun, برباد دادن burbaud dadun. v. *to distress*; also *to puzzle, pain, hurt.* — (*to be frugal*) تنك دستي نمودن tunk dosté numoodun, مقتر شدن mukuttir shoodun, اعتدال داشتن é-atidaul daushtun. — *To pinch the ears* تعريك اذن كردن taareeka uzn kirdun.

A pinch خراش khyrausch, خراشه khyrausheh, چنكال chungaul, چنكل chungul, پنچه puncheh, نشكنج nushkunj, بخيه bukheyeh. v. *squeeze.* — (*oppression*) تعدي ta-addé, جور jour, قهر kuhr, ظلم zulm, پايمالي pa-émaulé, ستم situm. (*difficulty, distress*) بلا bula, سختي sukhté, پريشاني purrashauné, درد durd, رنج runj, اضطراب iztiraub. *A pinch-penny* طمعكار tumakaur. v. *miser.*

Pinched با چنك گرفته ba chunk goorifteh, بريده buzédeh, بخسيده bukhsédeh, با پنچه زده ba puncheh zuddeh, خراشيده khyraushédeh. v. *squeezed.* — (*galled, fretted*) ازارده azaurdeh, مضطرب muzturub. (*oppressed*) مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, فروماندە furoomaundeh. *Pinched with hunger* گرسنه gurisneh, مجاعت ياب mujaat é-aub, جوعات خور joo-aut khore.

A PINCUSHION سوزن دان soozun dan, كنجل دان kunjul dan, صنجق دان sunjuk dan.

A PINE (*tree*) صنوب sunoob, ديو اورد div awurd, نوج nooj, نوزش noozsh, نوز nooz, ناژ nauzsh, ارز arz.

To PINE (*languish*) زبون كشتن zuboon gushtun, سست اندام شدن sust andaum shoodun, ضعيف گرديدن za-éf gurdédun, فتور پذير شدن futoor pizzeer shoodun, مسلول كشتن mus-lool gushtun, سحاف داشتن suhauf daushtun, مسحوف بودن mus-hoof boodun. v. also *to grieve, bemoan.*

A PINHOLE چشمك chushumuk, عين aï-un. —— *A pinfold*, v. *pen* (*for cattle*).

A PINION پر purr, جناح junauh. v. *wing.* — *Pinions* (*manacles*) دستبند dostbund, اسر asur.

To pinion بستن bustun, پربند كردن purrbund kirdun, دستبند نمودن dostbund numoodun. v. *to bind, shackle.* — *To pinion to the ground* بزمين نشاندن bezumeen nishaundun, بخاك نصب كردن bekhauk nusb kirdun. — *Pinioned* بسته busteh, پر بسته purr busteh, دستبند شده dost-bund shoodeh.

A PINK (*flower*) قرنفل kurunfil. *The pink of perfection* صاحب كمال sahib kumaul. *A pink colour* عنابي anaubé, شنجار shinjaur, سرخ surkh. v. also *eye.* — *To pink* (*pierce in eyelet holes*) عين ساختن aï-un saukhtun, پر سوراخ كردن pur sooraukh kirdun, سوراخ دار نمودن sooraukh dar numoodun, درچشمك و عين شخه زدن dur chushumuk ou aï-un shumkheh zudun. *To pink with the eye* چشم زدن chushum zudun, غمزه عين كردن ghumza a-én kirdun. v. *to wink.*

A PINNACE دوني doné, دونكي doonké, دونيج dooneej, نهبوع nuhboo-a, بوصي boosé.

A PINNACLE كنكره kunkureh, كوه kuweh, شرفه shurfeh, برج burj, بدن budun, كذف kuzuf (pl. كذاف kuzauf).

A PIONEER نقبزن nukubzun, مترسجي muturusjé, زمين كن zumeen kun, نقبزن و زمين كن nukubzun ou zumeen kun.

PIOUS صالح saulih (pl. صلحا sulha), متقي muttuké, اهل تقوا ahla tukwa, زاهد zauhid, ديندار deendar, صوفي soofé (pl. اصفيا asfé-a), راستكار raustkaur, پرهيز كار purhauze kaur, اهل باطن ahla bautin, اهل هدا ahla huda, اهل زهد و ورع ahla zuhd ou wura, ذو اتقا zu ittika, متورع mutuwuzza, زكي zuké, زاكي zauké, (fem. زاكيت zauké-ut, pl. ازكيا auzké-a, زاكيات zauké-aut), بار baurr (pl. بررت bururut).

Piously با تقوا ba tukwa, صالحانه saulihauneh, بروجه زاهد bur wujha zauhid, بطور متقي be-toora muttuké, با قنوت ba kunoot.

To PIP (*cry as a bird*) مبنج زدن mubunj zudun, زقزقه كردن zikzikeh kirdun. v. *to chirp.*

A PIPE (*tube*) زيش zeesh, لوله looleh, بورو booroo, نايژه na-ézsheh, نايه na-éh, ناول nawul, قصب kusub. — *A water-pipe* مرزاب mirzaub, ابريز aubreez, اب راه aub rah. *An earthen water-pipe* كنك kunuk, موري mooré. v. *conduit.* — *The wind-pipe* كلو guloo, ناي كلو na-é guloo, قصب kusub. v. *oesophagus.* — *A tobacco pipe* امامه amaumeh, الوله alooleh. — *A glister-pipe* محقن mihkun. — *A musical pipe* ني nei, ناي na-é. v. *flute.* — *A bagpipe* نيشه neisheh. — *To pipe* (*play on the pipe*) ناي زدن na-é zudun, سفليدن suflédun. — *A wine pipe* مي دان mei dan.

A piper نايي naï-é, قاصب kausib, قصاب kussaub, صافر saufir, ناي باز زن na-é zun, ناي باز na-é bauz.

Piping زبون zuboon, بيمار beemaur. v. *weak, sickly.* — (*hot*) گرم gurm, تابدار taubdar. — *Piping as a bird* مبنج mubunj.

A PIPKIN پاتله patileh.

A PIPPIN سيب seeb. v. *apple.*

PIQUANT تيز taze, زست zust, ترش tursh, كز guz, مضر muzr. v. *pungent, acid, tart.*—(*severe*) تند tund, درشت durusht, عنفى unfé.—*A piquant air* چهر دلفريب chuhra dilfurrabe, روي و وجه roo-é ou wujha jaun sitaun, جان ستان رخساره rukhsaureha khautir gudauz. خاطرگداز

Piquancy زستي zusté, ترشي turshé, تندي tundé, درشتي durushté, كزي guzé.

Piquantly با زستي ba zusté, بر وجه تيز bur wujha taze, تندانه tundauneh, بطور عنفي be-toora unfé.

A PIQUE بد خواهي bud khauhé, كينه keeneh, ازاري azauré. v. *ill will, malevolence*; also *punctilio.*

To pique ازردن azurdun, ازار دادن azaur dadun. v. *to fret, irritate, offend.*—*To pique* or *value one's self on any thing* براي چيز خود پرست شدن bera-é cheez khood purust shoodun, بجهت يک شي خود فروش بودن bejihuta eek shei khood furoosh boodun.

PIRACY قورساني koorsauné, قرصاني kur-saune, تاراج بدريا tarauja beduré-a, تالان بروي بحر talauna beroo-é buhr.

A pirate قورسان koorsaun, قرصان kursaun, تالانچي دريا talaunché-a duré-a, تاراج بروي بحر tarauja beroo-é buhr koonindeh. كننده

To pirate قورسان كردن koorsaun kirdun, تاراج بروي دريا كرفتن tarauja beroo-é duré-a gooriftun, تالانچي بحر بودن talaunché-a buhr boodun.

Piratical قورساني ساز koorsauné sauz, تاراج كير بروي دريا turauj geer beroo-é duré-a, قرصان منسوب kursaun munsoob.—*A piratical ship* جهاز قورسان jahauza koorsaun, شونه shooneh.

PISCATORY ماهي منسوب mauhé mun-soob, سمک متعلق sumuk mota-alluk, نون پيوند noon pivund. *A piscatory bird* (also *pisciverous*) ماهي خوار mauhé khaur, ماهي خواره mauhé khaureh, ماهيچين mauhécheen.

PISH! تغو tufoo! اخ aukh. v. *fy! pho!*

A PISMIRE مور moor, نمل numul, زمون zumoon. v. *ant.*—*A winged pismire* رمت rimmut (pl. رمم rimum, رمام rimaum). *An army numerous as the pismires* عسكر مور شمار askura moor shumaur. *Like the feeble pismire* موربي زور اسا moor bé zoor asa.

To PISS شاشيدن shaushédun, تبول كردن tabawwul kirdun, ميزيدن meizédun, كميزيدن kumeezédun, نذ كردن nuzz kirdun, نذيذ ساختن nuzeez saukhtun, غبار افشاندن ghubaur afshaundun. *Wishing to piss* مستبول mustu-bool, مستبيل mustubeel. *Causing to piss* مبول mubwil, مبيل mubeel, ابالت ibaulut.

PISS بول bool, شاشه shausheh, شاش shaush, كميز kumeez, پيشار peeshaur. v. *urine.*

A PISTACHIO NUT جلوز julooz, چنغوزه chunghoozeh.

Piste, v. *track, tread.*

A PISTOL بندوقچه bundookcheh, تبانچه tubaunjeh, تفنک tufunk. *To fire a pistol* بندوقچه خالي كردن bundookcheh khaulé kir-dun. (*to pistol, kill with a pistol*) با بندوقچه كشتن ba bundookcheh kooshtun, با تبانچه قتل ساختن ba tubaunjeh kutl saukhtun.

A PIT چاه chauh, چه chuh, بير beir, بود bawd, دحل duhl, دحله duhleh, دحلا duhla, حفير hufeer, عجوز ajooz. v. *well, ditch*; *abyss, gulph.*—*A little pit* چاهک chauhuk. *A pit* or *dimple in the chin* or *cheek* كاه gah, چاهک chau-huk. *A deep and dangerous pit* چاه جانكاه chauha jaungah. *To dig a pit* چاه كاويدن chauh kawé-dun, بير كرو ساختن beir kurou saukhtun.

PITAPAT جستن دل justuna dil, جنبش خاطر jumbisha khautir, خفقان khufkaun, زنج zunj. v. *palpitation, trip, step.*

PITCH (*inspissated, resin*) زفت zift, زفت شامي zift shaumé, زفت رومي zift roomé, قار kaur, قير keer, سفت sift, دجيل dujeel. *Hard pitch* قار خشک kaura khushk, شاماكه shaumaukeh. كفر kufr. *Liquid pitch* قار سيال kaura sei-aul, دجالت dujaulut, كتران kutraun, كرف kurf, مهلت muhlut, خضخاض khuzkhauz. *Pitch* (*measure, degree*) اندازه andauzeh, مطابقت mu-taubikut, پيمانه peimauneh. v. *proportion, rate.*—(*stature*) اندام andaum, قامت kaumut, نهاد nihaud, قد kudd. (*height, elevation*) ارتفاع irtifaa, افرازي efrauzé, اعلا é-ala, بلندي bulundé.

To pitch (*smear with pitch*) تقيير كردن tukei-ér kirdun, تعبيد ساختن taabeed saukhtun, با زفت اندودن ba zift andoodun, قطر كردن kutr kir-dun. v. also *to darken.*—(*to fix, plant*) نصب كردن nusb kirdun, نشاندن nishaundun, نشان ساختن nishaun saukhtun, زدن zudun, ضرب كردن zurb kirdun, نشاختن nishaukhtun. v. also *to pave.*—*To pitch a camp* خيمه زدن khameh zudun, ضرب خيام كردن zurba khé-aum kirdun. v. *camp.*—*To pitch* (*throw headlong*) پيش انداختن peish andaukhtun, كوفتن kooftun, تقحيم كردن tuk-heem kirdun, تكر ساختن tukr saukhtun, توريط نمودن tawreet numoodun. (*to fall headlong*) سقوط يافتن sukoot é-aftun, افتادن hawé uftadun, هاوي تقطر نمودن tukuttur numoodun, تهالک

شدن tuhauluk ſhoodun. *To pitch* (or *light*) *upon* لبود كردن lubood kirdun. (*to chooſe*) گزيدن guzédun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, انتخاب نمودن intikhaub numoodun.

Pitched (*bedawbed*) با قار اندوده ba kaur andoodeh. (*fixed*) نشانده niſhaundeh. (*thrown headlong*) كوفته koofteh. (*fallen headlong*) هاوي افتاده hawé uftaudeh. *Pitched upon* (*choſen*) گزيده guzédeh.

A PITCHER بط but, اجانت ajaunut قمقمه kumkumeh (plur. قمقام kumkaum), كوز kooz, (plur. كوزت kiwuzut), كوزه koozeh, كوزه koozſheh, كوز koozſh, اندو andoo (pl. اندوها andooha). *Any thing by which a pitcher is ſuſpendea* كوزه اويز koozeh aweez.

A PITCHFORK شلغه ſhulgeh, شلفه ſhulfeh, شانه ſhauneh, شنه ſhuneh, هيزه heezeh. v. *fork.*

PITCHINESS ظلمت zulmut, تاريكي taureeké, تاري tauré, داج dauj. v. *darkneſs*, *blackneſs.*

Pitchy تاريك taureek, سياه ſé-auh, متظلم mutuzullim. v. *dark*, *black*, *diſmal.* — (*ſmeared with pitch*) با زفت پوشيده ba zift poſhédeh. v. *pitched.* — (*having the quality of pitch*) زو توت قار zu kuwwuta kaur, زفت مانند zift maunend, ماهيت سفت دار mauhé-uta ſift dar.

PITCOAL انكشت ankuſht. v. *coal.*

PITEOUS, *pitiful* (*exciting pity*) شفقت انگيز ſhufkut angeez, نرم دل ساز nurm dil ſauz, مرحمت اور murhumut awur. (*compaſſionate*) ملايم mula-ém, مشفق muſhfik, نرم دل nurm dil, رحمان ruhmaun. (*ſorrowful*) دلفكار dilfikaur. v. *mournful.* — (*paltry*) مذموم muzmoom, مبتذل mubtuzil, خور khoor. v. *contemptible*, *wretched.*

Piteouſly, *pitifully* بروجه شفقت انگيز bur wujha ſhufkut angeez, با نرم دلي ba nurm dilé, مشفقانه muſhfikauneh, ملايما mula-éman. v. *compaſſionately*; *ſorrowfully*: alſo *contemptibly*, *wretchedly.*

Piteouſneſs, *pitifulneſs* شفقت ſhufkut, ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, مرحمت murhumut. v. *compaſſion*, *tenderneſs*; *ſorrowfulneſs*; alſo *wretchedneſs*, *paltrineſs.*

A PITFAL چاه پوشيده و جانگاه chauha poſhédeh ou jaungah.

PITH (*chief ſtrength of any thing*) مغز mughz, قلب kulb, مخ mukh, توان tuvvan, قوت kuwwut, قدرت kudrut. v. *heart*, *marrow*, *force*, *ſtrength.*—*The pith of plants* دل dil, لب lub, دل درخت dila durukht, تنه tunuh, عنقر ankur.

Pithily با قوت ba kuwwut, بر وجه پر توان bur wujha pur tuvvan, با قدرت ba kudrut.

Pithineſs توانايي tuvvanaï-é. v. *energy*, *ſtrength.*

Pithleſs زبون zuboon, بي قوت bé kuwwut, نا توانا na tuvvana, غير قدرت ghire-a kudrut, سست ſuſt. v. *feeble.*

Pithy زو دل zu dil, زو توان zu tuvvan, قوت kuwwut numa, اهل قدرت ahla kudrut. v. *ſtrong*, *forcible*, *energetick.*

PITIABLE (*deſerving pity*) واجب الرحمت vajibu'r'ruhmut, مستوجب الشفق muſtoojibu'ſh muſhfik.

Pitiful. v. *piteous*: *paltry.*—*Pitifully.* v. *piteouſly*: *meanly.*—*Pitifulneſs.* v. *piteouſneſs*: *meanneſs.*

Pitileſs بي شفقت bé ſhufkut, غير رحمت ghire-a ruhmut, ظالم zaulim, نا نرم دل na nurm dil, نا ملايم na mula-ém, درشت duruſht. v. *inhuman*, *cruel.*—*Pitileſſneſs* عدم شفقت aduma ſhufkut, مظلمت muzlumut, درشتي duruſhté, عدم انسانيت aduma inſané-ut. v. *inhumanity.*—*Pitileſsly* ظالمانه zaulimauneh, بلا شفقت bila ſhufkut, بر وجه نا ملايم bur wujha na mula-ém.

A PITTANCE اندك anduk, شي كليل ſhei-a kuleel, بهمي buhmé, قلت killut.

PITY شفقت ſhufkut, شفق ſhufk, مرحمت murhumut, نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut, رحم ruhm, ترحم turuhhum, رقت rikkut, v. *compaſſion.*

To pity شفقت نمودن ſhufkut numoodun, شفق داشتن ſhufk dauſhtun, مترحم شدن muturuhhim ſhoodun. v. *to compaſſionate.*

A PIX (*vaſe*) ظرف zurf.

PLACABLE ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil, خوش خاطر khooſh khautir, خوشنود khooſhnood. v. *mild*, *gentle*, *pacifick.*

Placableneſs ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, خوشنودي khooſhnoodé. v. *mildneſs.*

A PLACARD (*manifeſto* or *edict poſted up in a publick place*) تعيين در بازار نصب زده taï-én dur bazaur nuſb zuddeh, بيان نامه بيدانه منصوب bei-aun nameh bemeidauneh munſoob. *To placard* بيان نامه در بازار نصب كردن bei-aun nameh dur bazaur nuſb kirdun.

PLACE گاه gah, جا jau, جاي ja-é, مكان mukaun, جايگاه ja-égah, مقام mukaum, محل muhull, موضع mouza (pl. مواضع muwauza) guh, نشيمن nuſheemun, گنجار gunjaur, حيز hei-uz, معابد maabid, بلود bulood, مسكن muſkin (pl. مساكن muſaukin), سراچه ſuracheh, بقعت bukaat, خطت khitut, شامه ſhameh. v. *ſpace*, *room*, *manſion*, *ſeat*, *reſidence*, *repoſitory.*—*Place* (*priority of rank*) پيشي peiſhé, تقدم tukuddum, تصدر tuſuddur, صدر ſudr, صدارت ſudaurut. v. *precedence.*—(*publick character* or

ployment) منصبداري munſubdaré, منصب munſub, پايه pa-éh, خدمت khydmut, گاه gah, جاه jauh. v. *office, degree.* — *A market-place* چهار سو chuhaur ſoo, بازار bazaur.—*A place of deſtination a halting-place,* منزل munzil, منزلگاه munzilgah, محل نزول muhulla nuzool, حلول hulool, بات baat. v. *inn.* —*A place before a gate* درگاه durgah, پيشگاه peiſhgah, پايگاه pa-éhgah, فنا funa, بارگاه bargah, جناب junaub. v. *court, ſquare.* —*A place for gymnaſtick exerciſes* ميدان meidaun. v. *gymnaſium.* — *A place of worſhip* عبادتگاه ybaudutgah, نماز گاه numauz gah. v. *temple, church, moſque.*—*A ſubterraneous place* زير زمين zeer zumeen. *A place of recreation* سيرانگاه ſeiraungah, تفرج جا tufurruj jau, تماشا گاه tummauſha gah, مسيرت muſeirut, مستار muſtaur, عشرت اباد yſhrut abad. *A place of meeting* or *aſſembly* جمع گاه juma gah, هنگامه hungaumeh, مجمع mujma, مجلس mujlis. *A lurking place* كمينگاه kumeengah, كمين kumeen. *A warm place* گرمگاه gurmgah, گرمسير gurmſeir. *A cold place* سردگاه ſurdgah. *A woodland place* كوهسار koohſaur, كوهستان koohiſtan. *A place of refuge* گريز گاه gureez gah, فرار furaur gah. v. *aſylum.*—*A place where any ſhow is exhibited* تماشاگاه tummauſha gah, ملعب mulaab, ملعبت mulaabut.—*Any place where one ſtands* قرار گاه kuraur gah, مقام mukaum, ماوا maawa.—*Any place where one ſits* جاي نشست ja-é niſhiſt, نشيمن nuſheemun, مكان mukaun, جايگاه ja-égah, جايگه ja-éguh, جايباشش ja-ébaſhiſh, اباد abad; [The above imply alſo *places of reſidence.*] —*A place where one trips* or *falls down* مسقط muſkut (pl. مساقط muſaukut). *The place where any creature ſleeps* كندانه gundauneh, منام munaum, هكوع گاه hukoo-a gah. v. alſo *bed.* — *Any place to which one returns* مرجع murja, معاد ma-ad, ماب ma-ab. *A ſtony place* سنكستان ſunkiſtan, سنكلاخ ſunklaukh, سنكبار ſunkbar, كندروش kunduroosh, محجر muhjur. *A high lying place* جاي بلند ja-é bulund, منجا munja, بلنجا bulunja, عليا ulé-a. *A pleaſant well cultivated place* معمور و اباداني گاه maamoor ou abadauné gah. *Belonging to the ſame place, country, town, village, &c.* همجاي humja-é, همجايي humjaï-é, همشهري humſhahuré, همخاه humkhauh, همديهي humdeehé, همقريه humkuré-uh. *To give place* (*make room for any perſon in a publick aſſembly*) تفاسح كردن tufauſuh kirdun, كنجايش نمودن kunja-eſh numoodun. *To give place* or *precedence* پيشي دادن peiſhé dadun, تقديم كردن tukdeem kirdun, پيشگاه دادن peiſhgah dadun.

To give place to reaſon معقول را تسليم شدن makoolra tuſleem ſhoodun. *One who poſſeſſes any place* جاگير jaugeer, جانشين jauniſheen. *To find a place* برجا شدن burjau ſhoodun. *A place of honour* پيشگاه peiſhgah, پيشكار peiſhkaar, پيش peiſh, موقر mawkir. *Whatever is ſubſtituted in the place of another* بدل budul, عوض ywuz, عياض a-é-auz.—*From place to place* جا بجا jau bejau, فرسخ فرسخ furſukh furſukh, مسافه بمسافه muſaufeh bemuſaufeh. *In the ſame place* بكجا eekja, در همان گاه dur humaun gah. *In his, her* or *it's proper place* برجا burja. *In the firſt place* P نخستين nukhuſteen, A در ماتقدم dur matukuddim, اول awwul. *In the ſecond place* P در دويم dur doo-ém A ثانيا ſané-a. *In the third place* P در سيوم dur ſé-oom, A ثالثا ſaliſa. *In the fourth place* P در چهارم dur chuhaurum, A رابعا rabaa. *In the fifth place* P در پنجم dur punjum, A خامسا khamiſa. *In the ſixth place* P در ششم dur ſhuſhum, A سادسا ſaudiſan. *In the ſeventh place* P در هفتم dur huftum, A سابعا ſabaa. *In the eighth place* P در هشتم dur huſhtum, A ثامنا ſamina. *In the ninth place* P در نهم dur nuhum, A تاسعا taſaa. *In the tenth place* در دهم dur duhum, A عاشرا aſhira. —*In every place* هرجا hurjau, در همه جا dur humeh jau. *From another place* از دكر جا uz digur jau, من محل اخر min muhulla akhir. *Not in a place* نا برجا na burja.—*Places* جاها jauha, مقامات mukaumaut, محلات muhullaut, مواضع muwauza, امكنت amkinut, اماكن amaukun, مطارح mutauruh, بقاع bukaa. *Sacred places* اماكن مبركت amaukina muburrikut, بقاع خيرت bukaa kheirut.

To place نهادن nihaudun, وضع كردن wuza kirdun, نشان ساختن niſhaun ſaukhtun, نشاندن niſhaundun, نشانده نمودن niſhaundeh numoodun, نصب كردن nuſb kirdun, ودع ساختن wuda ſaukhtun, طرح كردن turuh kirdun, توديع نمودن toodé-a numoodun, جعل كردن jaal kirdun, موضوع نمودن mouzoo-a numoodun, صك ساختن ſukk ſaukhtun, برنشاندن burniſhaundun.—*To place the foot* وضع قدم كردن wuzaa kudum kirdun, پاي نهادن pa-é nihaudun, قدم نه شدن kudum nih ſhoodun.

Placed نهاده nihaudeh, موضوع mouzoo-a, منجعل munjaal, نشانده niſhaundeh. *Placed in a high ſtation* بلند پايه bulund pa-éh, بلند جاه bulund jauh.

A placer نه nih, واضع wauza.

Placing نه nih, نهاد nihaud, نشان niſhaun, واضع wauza, مجتعل mujtaal, نصب كنان

nusb koonaun, وضع ساز wuza sauz, طرح نها turh numa.

PLACID ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, مودوع moudoo-a, وادع wauda, وديع wudé-a, اهسته ahusteh, حليم huleem, مظلوم muzloom, لين lein (fem. لينت leinut, pl. الينا aleina), روح rooh, دير غضب deer ghuzub, ساكن saukin, ساكن الطبع saukinu't'tuba. v. *gentle, quiet, mild.*

Placidly با ملايمت ba mula-émut, نرم نرم nurm nurm, با ليان ba lei-aun, وادعا waudaa, مظلومانه muzloomauneh, حليما huleeman.

Placidness ملايمت mula-émut, نرم دلي nurm dilé, ليان lei-aun, التيام ilté-aum, مودوع moudoo-a, سكينت sukeenut.

PLAGIARISM تنحل tunuhhul, انتحال intihaul.—*A plagiary* صاحب تنحل sahib tunuhhul, اهل انتحال ahla intihaul.

The PLAGUE طاعون ta-oon, وبا wuba, سرايت sura-é-ut. v. *pestilence.*—(*any thing troublesome*) ازار azaur, اضطراب iztiraub, جفا jufa, افسوس afsoos.

To plague (*infest with pestilence*) وباءت ساختن wubaat saukhtun, مطعون كردن muta-oon kirdun, سرايت افشاندن sura-é-ut efshaundun.—(*to vex, teaze*) ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, هچيدن huchédun, بيزار كردن beezaur kirdun, افسوس زدن afsoos zudun. v. *to torment, irritate,*

Plagued ازار رسيده azaur russédeh, مضطرب muzturub, ازرده azurdeh.

Plaguily (*vexatiously*) بر وجه ازار bur wujha azaur, با اضطراب ba iztiraub, بطور افسوس زن betoora afsoos zun.

Plaguy (*vexatious*) ازار رسان azaur russaun, جفا ساز jufa sauz, افسوس زن afsoos zun, اضطراب اور iztiraub awur. v. *troublesome.*

A PLAIN (*level ground*) هموارى humwauré, همواره humwaureh, زمين هموار zumeena humwaur, هموار humwaur, صحرا suhra, اصحر ashur, هامون haumoon, همن humin, بسيطه buseeteh, زمين بسيط zumeena buseet, جوا jiwa, ارض سهولت arza suhoolut, سهل suhl, سهلت suhlut, دشت dusht, فرز furz, عمينه ameeneh, وطا wuta, مصحت mus-hut, سردح surduh.—*An extensive plain* دشت و هامون dusht ou haumoon, صحصح suhsuh, صحصاح suhsauh, جوف jawf, جبابت jubaubut.

Plain (*smooth, level*) هموار humwaur, برابر buraubur, پيشاپيش peishapeish, متساوي mutusawé, دستهال dostmaul, وجيد wujeed, مستوي mustawé, مساوي musawé, بسيط buseet, يكسو eeksoo, يكسان eeksaun.—(*void of ornament*) بي زينت bé zeenut, بي ارايش bé ara-ésh, نا اراسته na arausteh, ساده saudeh, يكرنك eekrunk, يكگونه eekgooneh, يكتا eekta.—(*artless, of simple understanding*) ساده دل saudeh dil, نا شناس na shinaus, ضعيف العقل za-éfu'l'akl, جاهل jauhil, بي خبر و ادب bé khubr ou adub, نا دان na daun.—(*open, honestly blunt*) كشاده مشرب kushaudeh mushrub, ساده دل بي نزاكت saudeh dil bé nizaukut, صلب كويان بي ادب و ظرافت sulb gooï-aun bé adub ou zuraufut.—(*clear, evident, not obscure*) اشكاره ashikaureh, ظاهر zauhir, بين bei-un, هويدا huweida, روشن roshun, باهر bauhir, عيان a-é-aun, نا مغلق na mughluk, غير مشكل ghire-a mushkil. v. *discernible*: *mere, bare.*

To plain پيشاپيش كردن peishapeish kirdun, هموار ساختن humwaur saukhtun, برابر نمودن burabur numoodun, يكسان ساختن eeksaun saukhtun.

A plain-dealer مرد صالح murda saulih, ادم بي ريا adama bé ré-a, رجل عادل rujla audil, صاحب صداقتكاري sahib sudaukutkauré, اهل عدل ahla adil.

Plain-dealing (adjective) بي ريا bé ré-a, نا دو رو na doo roo, غير حيله ghire-a heeleh, صالح saulih, صادق saudik. v. *honest, artless.*

Plain-dealing (substantive) عدم ريا و حيله aduma ré-a ou heeleh, صلاح sulauh. v. *honesty.*

Plainly (*levelly*) همواررانه humwaurauneh, مستويا mustawé-an, دستهالانه dostmaulauneh.—(*without ornament*) بلا زينت bila zeenut, بر وجه يكرنك bur wujha eekrunk, بطور نا اراسته betoora na arausteh.—(*sincerely*) با اخلاص ba ikhlaus, بي ريا bé ré-a, بالصدق bissudduk, بي غرضانه bé ghuruzauneh.—(*in earnest*) لطيفه بر طرف luteefeh bur turruf, حقيقة hukeekutan, جدانه jiddauneh. —(*evidently*) ظاهرانه zauhirauneh, اشكاره ashikaureh, بر وجه هويدا bur wujha hooeida, نا مغلقا na mughlukan.

Plainness (*levelness*) هموارى humwauré, برابري burauburé, يكساني eeksauné.—(*want of ornament*) عدم زينت aduma zeenut, يكرنكي eekrunké, عدم ارايش aduma ara-ésh.—(*openness, blunt freedom*) كفت و كوبي نزاكت guft ou goo bé nuzaukut, كلام كشاده بي ادب kulauma kushaudeh bé adub.—(*artlessness, simplicity*) سادكي saudugé, مشرب كشاده mushruba kushaudeh, بسطت bisutut, اخلاص ikhlaus, ازادكي azaudugé, ساده دلي saudeh dilé. v. *sincerity.*

PLAINT شكايت ſhuka-é-ut, ناله nauleh, زاري zauré, گريه gurei-uh, نوحت noohut, بكا buka. v. *lamentation.*

Plaintive, plaintful نالان naulaun, شكايت زن ſhuka-é-ut zun, زاري ساز zauré ſauz, ناله و بكا كنا nauleh ou buka koona.

A PLAINTIFF داد خواه daud khauh, دعوي كار dawa kaur, ميدانه دعوت گر meidauneh dawut gur, خاشجو khauſh joo.

A PLAIT تا ta, تاي جامه ta-é jammeh, تو too, توب toob, چين cheen, پيچ peech, شكنج ſhikunj, شكن ſhikun, شكان ſhukaun, شكفه ſhukfeh, كلج kulj, نورد nawurd, نورده nawurdeh, نودد nawdud, لو loo, خم khum, خنث khyns, طرق turuk (plur. اطراق atrauk).

To plait تا زدن ta zudun, تاي جامه ساختن ta-é jammeh ſaukhtun, پيچ كردن peech kirdun, پيچيدن peechédun, چين افكندن cheen afkundun.—*To plait* or *flounce the hem of a garment* كنش كردن kunſh kirdun. *A plaiter* تا زن ta zun, پيچ كننده peech koonindeh.

A PLAN (*ſcheme*) نيت né-ut, غرض ghuruz, قصد kaſd, سوي ſooï. v. *deſign.*—(*a model*) رسم ruſm, قالب kaulib, كالبد kaulbud, غريرت ghureerut. *The plan of a building* بنا رسمي bunna ruſmé, رسم مبني ruſma mubné.

To plan (ſcheme) غرض ساختن ghuruz ſaukhtun, نيت گرفتن né-ut gooriftun, سوي داشتن ſooï dauſhtun. *To plan a building* رسم مبني كردن ruſma mubné kirdun, بنا رسمي ساختن bunna ruſmé ſaukhtun, بنياد نشاندن buné-aud niſhaundun.

A PLANE هامون haumoon. v. *level.*—*A joiner's plane* رنده runduh, رندهٔ نجار runduha nujjaur, دستريك doſtreek, يك دسته eek doſteh.

A PLANE TREE چنار chinaur, جنار jinaur, صنار ſinaur, سفن ſufun, ارس arus, دلب dulub, سپيداه ſipeedah.

A PLANET ساير ſa-ér, سياره ſei-aureh, نجم ساير nujma ſa-ér كانس kaunus, اختر akhtur, نجم nujm (pl. نجوم nujoom, نجم nujum). v. دروه.—*Planetary* سياره منسوب ſei-aureh munſoob, ساير متعلق ſa-ér muta-allik.—*Planet-ſtruck*, v. *blaſted*, *confounded.*

A PLANK تخته tukhteh, كراسته kurauſteh, بادبار baudbaur, لوح looh (plur. الاويح alaweeh, الواح alwauh), خوان khaun. *Planks for houſe building* كاراسته kaurauſteh. *A plank of a ſhip* تختهٔ جهاز tukhtuha jahauze, امسوح amſooh.—*To plank* تخته وضع كردن tukhteh wuza kirdun, كاراسته نهادن kaurauſteh nihaudun, با الواح اراسته كردن ba alwauh arauſteh kirdun. v. *to board.*

A PLANT شلك ſhuluk, اشخون uſhkhoon, غرس ghurs (plur. غراس ghuraus), خبءالارض khubu'l'arz, شجر ſhujr, شجرا ſhujra, خبير khubeer, كياه gé-auh. v. alſo *ſole of the foot.*

To plant نصب كردن nuſb kirdun, نشاندن niſhaundun, اجستن ajiſtun, نشان كردن niſhaun kirdun, نشاختن niſhaukhtun, نشانيدن niſhaunédun, غرس كردن ghurus kirdun, تنبيت ساختن tumbé-ut ſaukhtun, اغراس كردن ighraus kirdun, تغريس زدن tughrees zudun, توجيه كردن toojeeh kirdun. *To plant a colony* جاي ويران اباد ساختن ja-é veeraun abaud ſaukhtun, نو اباد اجستن now abaud ajiſtun. *To plant a cannon* طوپ نشانده نمودن tope niſhaundeh numoodun. v. *to level*, *point.*

PLANTAIN (*herb*) سپندان تلخ ſipundauna tulkh, لسان الحمل liſſaunu'l'huml, زبان بره zubauna buruh, زنب الغرارت zumbu'l'furaurut, ازان الجدي azaunu'l'judé.

PLANTATION, *planting* نشان niſhaun, نصب ساز nuſb ſauz, غرس زن ghuris zun.—*A plantation* نشاندگي niſhaundugé, نصب nuſb, غرس ghuris. *A plantation of trees* درختستان durukhtiſtan, شجر نشاندگي ſhujr niſhaundugé, حايش ha-éſh. *A plantation of canes* or *reeds* وادي waudé. *A plantation or colony* نو اباد now abad.

Planted نشانده niſhaundeh, نصب ساخته nuſb ſaukhteh, نشاخته niſhaukhteh, مغروس mughroos, اجسته ajiſteh, نو اجسته now ajiſteh. *Planted in a row* ركيب rukeeb, در سلك نشانده dur ſilk niſhaundeh, در صف اجسته dur ſuf ajiſteh, بنظام نصب ساخته benizaum nuſb ſaukhteh. *Planted with his own hand* نشاندهٔ دستش niſhaundeha doſtiſh.

A planter نشان كننده niſhaun koonindeh, غارس ghauris, نصب سازنده nuſb ſauzindeh, غرس كر ghurs gur.

Plaſh, v. *puddle.*—*Plaſhy*, v. *watery.*

PLASTER (*for walls*) مهرهٔ ديوار muhruha deewaur, شيد ſheid, داز dauz, اژند azſhund, اژنده azſhundeh, كج kuj, پاخ paukh, باخته baukhteh, باخ baukh, اژه azſheh, نواشه nuwauſheh, ملاط mulaut, اخير akheer, شهارو ſhuhauroo, اندروز andurooz, جبس jibs, جبسين jibſeen, زيره zeeruh, اهك ahuk, طبيخ tubeekh, تباشير or طباشير tubauſheer, قرمد kurmud, قصت kyſſut, لياط lé-aut, كلس kils, انداو andaw, اخيز akheez, تلصيص tulſees, تركيب turkeeb, ساروج ſaurooj.

A plaſter (or *dreſſing for a wound*) مرهم murhum (plur. مراهم murauhum), مرهمت murhu-

mut, ضمان zymaud, ضمانات zymaudut, لزوق luzook, لازوق lauzook.

To plaster (a wall) مهره ديوار زدن muhreha deewaur zudun, دوسيدن doosédun, اندودن andoodun, اندوده نمودن andoodeh numoodun, تجصيص كردن tujsees kirdun, تغصيص ساختن tuksees saukhtun, مشيد نمودن musheed numoodun.—*(to apply a plaster to a wound)* با مرهم اندودن ba murhum andoodun, تضميد كردن tuzmeed kirdun, ضمد ساختن zumd saukhtun.

Plastered (as a wall) اندوده andoodeh, اندود andood, مشيد musheed, مشيدت musheedut, مهره ديوار دار muhruha deewaur dar.—*A plastered wall* ديوار اندوده deewaura andoodeh, داز dauz, جدار مهره زده jidaura muhreh zuddeh. *(plastered as a wound)* با مرهم اندوده ba murhum andoodeh, تضميد كرده شده tuzmeed kirdeh shoodeh.

A plasterer مهره ديوار زن muhruha deewaur zun, داز dauz, دوسكر doosgur, دوشكر dooshgur, تجصيص كر tujsees gur. *One who prepares plaster* رهاص ruhaus, مهره ديواركر muhruha deewaur gur, طيان tei-aun. *A plasterer's trowel* مالج mauluj. *A plasterer's trough* ناوه naweh. *The art of preparing* or *using plaster* طيانيت tei-aun-é ut.

To PLAT بافتن bauftun, بهم بافتن behum bauftun, با هم پيچانيدن ba hum peechanédun, نسج ساختن nuzij saukhtun. v. *to weave, twist.*

A plat, v. *plot (of ground).*—*Platane*, v. *planetree.*

A PLATE طبق tubuk (plur. اطباق atbauk, طباق tubauk), جفنت jufnut, پنكره punguréh, صحن suhn, عجوز ajooz, صحفت suhfut, (plur. صحاف suhauf, صحفات suhfaut), مصحنت mus-hunut, پنكاره punkaureh, بشقاب bishkaub, لنكري lunguré, جرغا jurga, غاتو ghautoo. v. *dish, trencher, bason.* — *Silver plate* سيم seem, فضت fyzzut. *A large plate* صحن بزرك suhna buzruk, مصحنت mus-hunit. *A large plate* or *table upon which other plates are set* طستخوان tust-khaun. *A voider in which they carry plates, &c. to and from table* سني suné.—*Two plates struck against one another as a musical accompaniment* صحنان suhnaun.—*A cuirass made of plates* كومه koomeh.—*A thin plate of any metal* صفيحت sufeehut, تنكه tunukeh, قونت koonut, تيغ teegh.

To plate (with silver) تفضيض كردن tufzeez kirdun, با سيم پوش نمودن ba seem posh numoodun.—*(to arm* or *cover with lamina* or *plates)* با صفيحت پوشيدن ba sufeehut poshédun, با قونت پوش نمودن ba koonut posh numoodun, با تنكه اراستن ba tunukeh araustun.—*(to beat into lamina)* صفيحت مضروب كردن sufeehut muzroob kirdun, در تنكه ضرب نمودن dur tunukeh zurb numoodun, قونت ساختن koonut saukhtun.

PLATFORM *(on the tops of houses, &c.)* اجار ijjaur, انجار injaur, سطح sutih, تمزه tumzheh, طايت ta-é-ut. v. also *ichnography, plan.*

A PLATOON *(small body of soldiers)* فوج fouj (plur. افواج afwauj), فووج foo-ooj, فوج fu-uj, افاوج afawij, افاويج afaweej), كروه kuroohh, شرزمت shirzimut (pl. شرازم shurauzim), ضيرت huzeerut (plur. حضاير huza-ér), قنبلت kumbulut (plur. قنابل kunaubil), كبت kubbut, غدفت ydfut, نفر nufr.

PLATTER پنكاره punkaureh. v. *plate.*

Plaudit, v. *applause, clap, with the hands.*

PLAUSIBILITY پسنديدكي pussundédugé, معقولي maakoolé, مقبولي mukboolé.

Plausible پسنديده pussundédeh, معقول maakool, مقبول mukbool.

Plausibly بر وجه پسنديده bur wujha pussundédeh, معقولانه maakoolauneh, مقبولا mukboolan.

To PLAY باختن baukhtun, بازيدن bauzédun, باز كردن bauz kirdun, بازي نمودن bauzé numoodun, لعبت زدن laabut zudun, تلعب كردن tulaab kirdun, لعب ساختن la-éb saukhtun, اختن aukhtun, شمق كردن shumuk kirdun, تلهي شودن tulhé shoodun. v. *to sport, frolick, trifle.* — *(to game)* باختن baukhtun, قمار بازي كردن kumaur bauzé kirdun, قمر ساختن kumir saukhtun, لعب كردن laab kirdun, لعبت بودن laabut boodun. *To play at cards* قمار كاغدي كردن kumaur kaughudé kirdun. *To play at dice* ششدر بازي ساختن shushdur bauzé saukhtun, قمار باختن kumaur baukhtun, تقامر كردن tukaumur kirdun, يسر نمودن eesur numoodun, مقامرت ساختن mukaumirut saukhtun.—*To lose at play* بازيدن bauzédun. v. under *lose.*—*To win at play* قمر كردن kumir kirdun.—*To play on a musical instrument* نواختن nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, نوزش ساختن nuwauzish saukhtun, ساز زدن sauz zudun, اهنك كردن ahunk kirdun. *To play* or *jest with any one* با كسي كنكل كردن ba kuslé kunkul kirdun, خوشيدن khooshédun, مشمعت نمودن mushmaat numoodun, شمع كردن shuma kirdun, تلعب daab saukhtun, مداعبت كردن muda-abut kirdun, بذله باختن buzleh baukhtun. v. *to jest.*—*To play (represent on a theatre)* تماشا كردن tummausha kirdun, نقل كفتن nukkul guftun, لعبتبازي نمودن laabutbauzé numoodun. *To play* or *toy* غنجيدن ghunjédun, تدليل كردن

tudleel kirdun, لهو ساختن luhoo saukhtun, نازيدن nauzédun, ناز و نواز نمودن nauz ou nuwauz numoodun, شيوه باز كردن sheeweh bauz kirdun, عشوت زدن yshwut zudun, تلعب كردن tulaab kirdun. *To play at childrens pastimes* بازيچه گذار كردن bauzeecheh guzaur kirdun. *To play the child* صبوت نمودن subwut numoodun. *To play with life* (*to expose one's self to danger*) جان سپار نمودن جانباز كردن jaunbauz kirdun, jaun sippaur numoodun. *To play odds* or *evens* زوج تك وجفت zooj ou furd baukhtun, و فرد باختن tuk ou juft bauzé kirdun, تخسيت بازي كردن tukhsí-ut laab saukhtun, مخاشات لعب ساختن mukhashaut bauzédun. *To play upon* (*ridicule*), مزه كردن muzeh kirdun, استهزا نمودن istihza numoodun, فسوس زدن afsoos zudun. v. *to deride, gibe, laugh at.*

Play باز bauz, بازي bauzé, لعب laab, لعبت laabut, بازيچه bauzeecheh, كصف kusf, تصغان kusfaun, بيدار beedaur, تلعاب tulaab, لعبتبازي laabutbauzé. v. *sport, amusement.* — *A stage-play* تماشا tummausha, تقليد tukleed, نقل nukkul, لعبتبازي laabutbauzé.—*Play* (*at cards, dice, &c.*) بازي bauzé, لعب laab, لعبت laabut, قمار kymaur, قمار بازي kymaur bauzé, قمر kumir. v. *cards, dice.*—*Addicted to play* لعبان laabaun, لعبت lu-abut, تلعبت or تلعابت tulabaut. *Belonging to play* لعبي laabé.—*A place for play* or *sport* هنگامه hungaumeh, ميدانه meidauneh. v. *gymnasium.*

A player لاعب la-éb, بازنده bauzindeh. *A stage-player* نقال nukkaul, لعبتباز laabutbauz, نقل گو nukkul goo, نقل گر nukkul gur, تماشا گو tummausha goo, تماشا گر tummausha gur, بدباز budbauz, بذبار buzbaur. v. *mimick.* —*A player on an instrument* پرداز purdauz, سازنده sauzindeh, نواز nuwauz, نوازنده nuwauzindeh. *A chess-player* لعبتباز شطرنج laabutbauza shutrunj.

Play-fellow همباز humbauz, سبادرت subaudurut.

Playful, playsome شيوه نما sheeweh numa, عشوت باز yshwut bauz, لعوب la-oob, لعب laab, لعبان laaban, دعب daab.——*Playfulness, playsomeness* عشوت yshwut, شيوه sheeweh, دعبت بازي daabut bauzé, لعبتبازي laabut bauzé, رنك runk.

Playgame, childrens play, plaything, بازيچه bauzeecheh, لعبت laabut.—*A playhouse* تماشا خانه tummausha khauneh. v. *theatre.*

PLEA احتجاج ihtijauj, محتجج muhtujuj. داد daud. v. *lawsuit, allegation, apology, excuse.*

To plead (*a cause*) احتجاج كردن ihtijauj kirdun, محتجج ساختن muhtujuj saukhtun, مقرر داوي بودن mukurrura dawé boodun, واكيل

دعوا شدن vakeela dawaa shoodun, داد خواستن daud khaustun. v. *to defend, dis ss, allege, excuse.*

Pleadable احتجاج ممكن mumkina ihtijauj, قابل محتجج kaubila muhtujuj.

A pleader مقرر دعوي mukurrura dawé, واكيل الدعوا vakeelu'd'dawa, داد خواه daud khauh. v. *advocate, counsellor, lawyer.*

Pleading احتجاج نما ihtijauj numa, محتجج گو muhtujuj goo.

PLEASANT لطيف luteef, معمور maamoor, مفرح mufurruh, ذو صفا zu sufa, ذو تفرج zu tufurruj, دلاويز dilaweez, خوشنما khooshnuma, دلفروز dilfurooz, دلستان dilsitaun, دلجو diljoo, دلپذير dilpizzeer. *A pleasant place* تفرجگاه tufurrujgah, نزهتگاه nuzhutgah, مسيره museireh, كشور خوشنما kushwur kooshnuma, معمور و اباداني گاه maamoor ou abadauné gah, بقعت بهشت اسا bukaata behisht asa. v. *delightful.*— *Pleasant* (*gay, lively*) شاد shaud, دلشاد dilshaud, شادمان shaudmaun, مسرور musroor, فرحناك furuhnauk, خرم khurrum, شوخ shookh, تيز طبع taze tuba, مذمت گو muzimmut goo. v. *cheerful, merry:* also *light, ludicrous.*

Pleasantly (*delightfully*) لطيفانه luteefauneh, با صفا ba sufa, با تفرج ba tufurruj, بروجه دلاويز bur wujha dilaweez. (*gaily*) شادمانه shaudmauneh, خرمانه khurrumauneh, مسرورا musrooran, با دل شادي ba dil shaudé. v. *merrily*; also *lightly, ludicrously.*

Pleasantness (*delightfulness*) دلفروزي dilfuroozé, تفرج tufurruj, عيش و عشرت a-ésh ou yshrut, صفا sufa, دلاويزي dilaweezé, دلجويي diljooï-é, خوشي khooshé, دلخوشي dilkhooshé. *Pleasantry* (*gayety*) شادي shaudé, دلشادي dilshaudé, خرمي khurrumé, خاطر كشادكي khautir kushaudugé. (*sprightliness of conversation*) بذله buzleh, مسخره maskhureh ou luteefut, و لطيفت مزه و مذمت muzuh ou muzimmut gooï-é, گويي

To PLEASE (*delight*) دلاويز كردن dilaweez kirdun, عيش و عشرت دادن a-ésh ou yshrut dadun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دلاسا ساختن dilasa saukhtun, دلپسند كردن dilpusfund kirdun, دلخوشي دادن dilkhooshé dadun, دلشاد ساختن dilshaud saukhtun, دلكشا كردن dilkusha kirdun. v. *to gratify, humour; satisfy, content.* — (*to gain approbation*) پسنديده شدن pusfundédeh shoodun, پسند يافتن pusfund é-aftun, قرين قبول بودن kureen kubool boodun, تحسين پذيرفتن tuhseen pizzeeruftun. (*to like, choose*) نيكو داشتن neekoo daushtun, راضي شدن

rauzé ſhoodun, تجویز نمودن tujweez numoodun, تصویب کردن tuſweeb kirdun. v. *to comply.*

Pleaſed (delighted) دلاویخته dilaweekhteh, عیش و عشرت یاب a-éſh ou yſhrut é-aub, خاطر نوازي پذیر khautir nuwauzé pizzeer, دلپسندیده dil-puſſundédeh, راضي rauzé. v. *content.*

Pleaſing (alſo *a pleaſer*) دلاویز dilaweez, دلشاد کنا dilſhaud koona, خاطر نواز khautir nuwauz, دلفروز dilfurooz, پسندیده ساز puſſundédeh ſauz, جان پسند نما jaun puſſund numa, دلخوش ساز dilkhooſh ſauz. v. *delightful, agreeable.—Pleaſingly* بروجه دلپسند bur wujha dilpuſſund, بطور خاطر نواز betoora khautir nuwauz, دلاویزانه dilawee-zauneh.—*Pleaſingneſs* دلاویزي dilaweezé, پسند puſſund, دلخوشي dilkhooſhé, خاطر نوازي khautir nuwauzé.

Pleaſure دلشادي dilſhaudé, دلاویزي dilawee-zé, دلخوشي dilkhooſhé, دلکشی dilkuſhé, ذوق zook, صفا ſufa, ذوق و صفا zook ou ſufa, عیش و عشرت a-éſh ou yſhrut, خوشي khooſhé, خرسندي khurſundé, تفرج tufurruj, لذت lizzut, کامراني kaumrauné, صفاي بال ſufa-é baul, ذوق جسماني zooka jiſmauné, نعیم na-ém, دم dum, حضور huzoor, روضت rouzut. v. *delight, gratifi-cation, voluptuouſneſs.—(choice, will)* اختیار ikhté-aur, مراد moraud, ارادت iraudut, خواست khauſt. *To pleaſure,* v. *to pleaſe.*

PLEBEIAN عموم amoom, عام aumm, ناکس nakus, وضیع wuzé-a, ذوخوریادي zu khooré-audé, حقیر hukeer, فرومایه furooma-éh, کمینه kumeeneh, عام منسوب aumm munſoob, عامت متعلق aum-mut muta-allik. v. *common, vulgar, low, mean.*—*A plebeian* اهل عامت ahla aummut, مرد عموم murda amoom, یکي از اهالي کس eeké uz ahaulé kus, نفر nufur, بی bei-é.—*Plebeians* اهالي کس ahaulé kus, جاهل خلق jauhil khulk, رعیت ra-é-ut, عام aumm, عوام awaum. عامت aummut, مدبرات mudubbiraut. v. *com-monalty, vulgar.*

A PLEDGE رهن ruhin, امت amt, دعربت darubut, سبق ſubuk. v. *pawn, gage, ſurety.*—*To pledge one's word* اقرار کردن ikraur kirdun. v. *to promiſe.—To pledge (give in ſurety)* کفالت دادن kufaulut dadun. v. *to give bail* or *ſecurity; to pawn.—To give a pledge for the performance of any contract,* &c. بیعت دادن bé-at dadun. *To receive a pledge* بیعت پذیرفتن bé-at pizzeeruſtun.—*Pledged* مرهون murhoon, مرتهن murtuhin. v. *pawned.*

A PLEDGET دسام duſaum, مرهم murhum. v. *dreſſing (of a wound), plaſter.*

The PLEIADES (*conſtellation*) ثریا ſuré-a, جوز ثریا juza ſuré-a, پروین purween, عقد پروین akda purween, النجم ennujum, پرو puroo, پرنا purna, نظم nuzim.

Plenary, v. *full, complete.*

PLENILUNARY بدر منسوب budr munſoob.

PLENIPOTENCE, *plenipotentiary powers,* استقلال iſtiklaul, استقلال کلي iſtiklaula kullé, وکالت wukaulut, مباشرت mubauſhirut. *Pleni-potent, plenipotentiary* ذو استقلال zu iſtiklaul, اهل مباشرت ahla mubauſhirut. *A plenipotentiary (nego-ciator inveſted with full powers)* وکالت میانداري wukaulut mei-aundaré, ایلچي مباشرت دار eilché mubauſhirut dar, وکیل مطلق wukeela mutluk. *A plenipotentiary commiſſion* وکالت حجتي wukau-lut hujjuté, وکالت نامه wukaulut nameh.

PLENITUDE پري puré, ممتلیت mumtulé-ut, بدر budr. v. *fullneſs, completeneſs.*

PLENTEOUS, *plentiful* بسیار biſſé-aur, فراوان furawaun, فایض fa-éz, فراخ furaukh, کثیر ku-ſeer, تکثیر tukſeer, وفر wufur, وافر waufir, افزون afzoon, فزون fuzoon, مغتنم mughtunim, زاخر zaukhir, عامر aumir, وفی wufé. v. *copious, exu-berant; fruitful.*

Plenteouſly, plentifully بسیارانه biſſé-aurauneh, بروجه فراوان burwujha furawaun, وافر وافر wau-fir waufir, کثیرا kuſeeran, با برکت ba burukut.

Plenty, plenteouſneſs, plentifulneſs بسیري biſſé-auré, فراواني furawauné, برکت burukut, زیادتي zé-auduté, زیادکي zé-audugé, کثر kuſr, کثرت kuſrut, وفرت wufrut, افزونی afzoone, فزوني fuzoone, افزایش efza-éſh, فضلت fuzlut, غنیمت ghuneemut, فرت furut, فره furuh, صرفه ſurfeh. v. *fruitfulneſs, exuberance.*

PLETHORICK (*fullneſs of habit* or *humours*) ذو پريء کش zu puré-a kuſh, ممتلیت خلط دار mumtulé-uta khult dar. *Plethora, plethory* پريء کش puré-a kuſh, ممتلیت خلط mumtulé-uta khult.

The PLEURISY بلسام bulſaum, برسام bur-ſaum, جلسام julſaum, جرسام jurſaum, ذات الجنب zautu'l'junub, کشح kuſhuh, موم moom.

Pleuretical, pleuretick مبرسم muburſum, مموم mumoom, اهل ذات الجنب ahla zautu'l'junub, جنب junub.

PLIABLE, *pliant* (*eaſy to be bent*) اسان معطوف aſaun maatoof, اسان مایل aſaun ma-él, اسان پیچ aſaun peich, طوي tawé, تلزج tuluzzuj, زابل zaubil, خنث khunis, منحنی munhuné, ممکن معوج mumkina mawuj, قابل العوج ku-bilu'l'awuj. v. *limber.*

Pliableneſs, pliancy, pliantneſs اساني معطوف asauné maatoof, اساني پيچ asauné peich, فتخ futukh, امكان معوج imkauna mawuj, قابليت العوج kaubillé-utu'l'awuj. *Pliancy of temper* ملايمت mula-émut, اهستگي ahuſtugé, نرم دلي nurm dilé, نازكي nauziké, خلق نازك khulka nauzik, يسر eesur, سلاست ſuſauſut, قابليت القا kaubillé-uta ilka. — *Pliant of temper* ملايم mula-ém, نرم دل nurm dil, اهسته ahuſteh, نازك خلق nauzik khulk, قابل القا kaubila ilka. v. *perſuadible.*

PLIERS اهنج ahunj. v. *forceps, tweezers.*

To PLIGHT (*faith*) عهد دادن ahd dadun, اقرار كردن ikraur kirdun. v. *to pledge, pawn.*

Plight حال haul, وضع wuza. v. *condition, ſtate*: alſo *pawn.*— *In good plight* پرورده purwurdeh, سامن ſaumin. v. *fat, ſleek.*

To PLOD (*give intenſe application*) شدت تعلق و تمسك دادن ſhidduta ta-alluk ou tummuſook dadun, با جد و جهد كردن ba jidd ou jihud kirdun, با اشتغال و سعي مطالعت كردن ba iſhtighaul ou ſa-é mutalaat kirdun, با جد و جهد تحصيل علوم ساختن ba jidd ou jihud tuhſeela aloom ſaukhtun. v. alſo *to drudge, labour, toil.*

A plodder (*laborious man*) صاحب شدت تعلق و تمسك ſahib ſhidduta ta-alluk ou tummuſook, اهل جد و جهد ahla jidd ou jihud. v. *drudge.*

A PLOT (*conſpiracy*) ملع mula, اتفاق ittifauk, معاهده ma-ahudeh, تعاهد ta-ahud (plur. تعاهدات ta-ahudaut), مواثقت muwauſikut, تحالف tuhaulif, توافق tuwaufik. (*a ſcheme, plan*) غرض ghuruz, نيت né-ut, قصد kuſd, سوي ſoo-é. v. *deſign, contrivance, intrigue.*—(*ſtratagem*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, فن funn, ال aul, رنك runk. *A plot* or *piece of ground* پارچه زمين paurcheha zumeen, قطعت ارض kutaata arz, حولي hawlé, حيز hei-uz, عرصه arſeh, ساحت ſauhut, صحن ſuhun. *A plot* or *bed in a garden* چمن chumin, رفرف rufruf. *The ground-plot of a building* ساحت الدار ſauhutu'd'-daur, رسم بني ruſma buné, بنا رسمي buna ruſmé, طوار tawaur.

To plot (*conſpire*) معاهده كردن maahudeh kirdun, اتفاق ساختن ittifauk ſaukhtun, هوثاق بودن humwuſauk boodun, توافق كردن tuwaufik kirdun. (*to machinate*) حيله بستن heeleh buſtun, غرض بافتن ghuruz bauftun, فن ساختن funn ſaukhtun, ال كردن aul kirdun. v. *to contrive, plan, ſcheme.*—*To plot deſtruction* قصد دمار كردن kuſd dumaur kirdun.

A plotter مرد تشاور murda tuſhawwur, اهل معاهده ahla ma-ahudeh, صاحب اتفاق ſahib ittifauk, مواثقت سازنده muwauſikut ſauzindeh, اهل هوثاق ahla humwuſauk, قرين kureen, رفيق ruſé-uk, مرد هوثاق murda humwuſauk, v. *conſpirator.*—(*a contriver of miſchief*) فتنه انگيز fitneh angeez, طغيان افروز tughé-aun afrooz, اشوب aſhoob, حيله باز heeleh bauz, غرض باف ghuruz bauf, فن سازنده fun ſauzindeh, ال ياب aul é-aub. v. *contriver.*

A plover, v. *lapwing.*

A PLOUGH غبازه ghubauzeh, غباره ghubaureh, سولي ſoolé, فدان fudaun, شيار ſhé-aur. *The plough handle* مقوم mukoom. *Plough harneſs* براز burauz.

To plough زرعات كردن ziraat kirdun, شخم زدن ſhukhum zudun, زمين شخم زدن zumeena ſhukhum zudun, زمين كندن zumeen kundun, زمين شكافتن zumeen ſhagauftun, بسار دادن buſaur dadun, بساردن buſaurdun, كاويدن kawédun, كشتن kiſhtun, كاشتن kauſhtun, زمين تيمار كردن zumeena teemaur kirdun, شياريدن ſhé-aurédun, شيار كردن ſhé-aur kirdun, وارانيدن waraundun, فلاحت كردن fulauhut kirdun, حرث ساختن hurs ſaukhtun. v. *to cultivate, till.*

A ploughman, ploughboy, plougher زارع zaura, حراث huraus, اريس arees, برزگر buzurgur, انگشپه anguſhpeh, فلاح fulauh, ايازي é-auzé, روستايي rooſtaï-é, دهقان dihkaun. v. *ruſtick, peaſant, countryman.*

Ploughed كشته kiſhteh, كاشته kauſhteh, شخم زده ſhukhum zuddeh, بسارده buſaurdeh, بسار داده buſaur dadeh, زرعات شده ziraat ſhoodeh, شياريده ſhé-aurédeh, كاويده kawédeh, كلهون gilhoon. *Ploughed land* شدكار ſhudkaur, زراعت ziraat, زمين كشته zumeen kiſhteh, ارض كاويده arz kawédeh.

Ploughing زرعات كنان zuraat koonaun, شخم زن ſhukhum zun, شيار كنان ſhé-aur koonaun. *The ſecond ploughing* تركز turkuz. *A ploughing ox* فداد fudaud. *Ploughing oxen* جفت chuft, جفت بقر jufta bukur, ابميق ibmeek, غبازه ghubauzeh, فدان fudaun, فدادون fudaudoon. *The plough-team to which they are faſtened* هش huſh.

A ploughſhare سكت ſikkut, سنت ſunnut, غبازه ghubauzeh, ميكعت meekaat, كليد kuleed, كلد kulud, رنجين runjeen, باسنه bauſineh, سپار ſupaur, اتيد itmeed, ابميق ibmeek. *The wooden ſocket of the ploughſhare* ويج weej. *The plough-tail* or *handle* نيام né-aum.

To PLUCK فركردن furkirdun, فركندن furkundun, واكردن wakirdun, نخس ساختن nukhis ſaukhtun. *To pluck up by the roots* پرخيدن

purkhédun. *To pluck* or *gather* چیدن cheedun, چین کردن cheen kirdun, مخیدن mukhédun, برخیدن burkhédun, خیدن kheedun. v. *to pull, eradicate.*—*To pluck a roſe* گل چیدن gul chédun. *To pluck flowers* شکوفه چین کردن ſhukoofeh cheen kirdun. *To pluck feathers, wool, &c.* پرداختن purdaukhtun, پر و بال نتف زدن purr ou baul nutif zudun, پر برخیدن purr burkhédun, پشم واکردن puſhum wakirdun. *To pluck up courage* دلاور گردیدن dilavur gurdédun, دلیر شدن dilare ſhoodun, بال و پروا واراندن bauk ou purwa waraundun. *To pluck hairs from the face with tweezers* تنمص کردن tunummus kirdun, با منتاخ موي از روي واکردن ba muntaukh mooï uz rooï wakirdun. *Tweezers for plucking out hairs* منتاخ muntaukh, اهنج ahunj. v. *tweezers.*

A plucker چینده cheendeh, واکننده wa koonindeh, چین سازنده cheen ſauzindeh.

A PLUG سداد ſudaud, صمام ſumaum, صم ſumm, دسام duſaum. v. *ſtopple, cork.*—*To plug* سداد در کردن ſudaud dur kirdun, صمام زدن ſumaum zudun, با دسام سد کردن ba duſaum ſudd kirdun.

A PLUM الو aloo, الوچه aloocheh. v. *damaſcene.*

PLUMAGE صعا ſuma (pl. صعان ſumaan) پر و بال purr ou baul, زلف zulf, کرتک kurtuk, قشع kuſha, خمل khuml, خمالت khumaulut, خمیلت khumeelut, زف ziff. v. *feather, plume.*

To PLUMB بلد انداز نمودن bilud andauz numoodun.—*Plumb*, v. *plummet:* alſo *perpendicular.*

A PLUMBER اسرب گداز uſrub gudauz.

Plumbery (*manufactures of lead*) کارها اسرب kaurha uſrub, سرب دستکاري ſurub doſtkauré.

PLUMCAKE خرمن khurmun.

A PLUME (*ſeather worne as an ornament*) سرقوج ſurkooj, کنکره kunkureh, تل tull. v. *plumage, feather.*—*To plume* (*adorn with plumes*) با سرقوج اراستن ba ſurkooj arauſtun, با کنکره زینت نمودن ba kunkureh zeenut numoodun. v. alſo *to pluck, peel, ſtrip.*—*Plumigerous* v. *feathered.*

A PLUMMET ترازوي بنا turazoo-é buna, هنجاره hunjaureh, هنجار hunjaur, هنجا hunja, بخیه bukhé-yeh, بلد bilud, تر turr.

PLUMP سمین ſumeen, سامن ſaumin, مسمن muſmin, کوشتدار kooſhtdar, کوشتین kooſhteen, نا لاغر na laughir, تر turr, کاذان kauzaun, جسیم juſeem, عکوک akook, برسام burſaum. v. *fat, corpulent.*—*Plump-faced* (*and handſome*) کلثمت kulſumut, کلثوم kulſoom.—*A plump boy* دپنک dupunk, تپنک tupunk, فرهد furhud. *A plump girl* کهدل kuhdul, ربیل rubé-ul. v. خدلجة

To plump (*make fat*) پروره کردن purwureh kirdun, تسمین ساختن tuſmeen ſaukhtun. (*to fall like a ſtone into the water*) سنک اسا در اب افتادن ſunk aſa dur aub uftaudun.

Plumpneſs سمن ſumin, کوشتداري kooſhtdaré, ربیلت rubeelut, بدن budin, نسء or نسا niſa, جسامت juſaumut, v. *corpulence.*

Plumy, plumous, v. *feathered.*

PLUNDER یغما yaghma, سلب ſulub, غنیمت ghunémut (pl. غنایم ghuna-ém), مغنم mughnim, نفل nufl, نفلت nuflut (pl. انفال anfaul, نفال nufaul), تاراج taurauj, نهیب nuheeb, نهب nuhb, نهبت nuhbut (pl. نهاب nuhaub), نفارت nufaurut, خباست khubauſut, بکیلت bukeelut. v. *ſpoil.*—*Any plunder which cannot be divided* (*as a horſe, &c.*) فضول fuzool. *An inroad to carry off plunder* ترکتاز turktauz.

To plunder خسارت و غارت ساختن khuſaurut ou ghaurut ſaukhtun, غارت کردن ghaurut kirdun, تالان گرفتن taulaun gooriftun, یغما کردن yaghma kirdun, تاراج و یغما ساختن taurauj ou yaghma ſaukhtun, سلب گرفتن ſulub gooriftun, زفتن zuftun, استلاب کردن iſtilaub kirdun, غنیمت بردن ghuneemut burdun, حرب ساختن harb ſaukhtun, منسلب نمودن munſulib numoodun, سالب شدن ſaulib ſhoodun, دزدي کردن duzdé kirdun. v. *to rob, depredate.*

Plundered مسلوب muſloob, منسلب munſulub, محروب muhroob, دزدیده duzdédeh.

A plunderer یغمایي yaghmaï-é, ترک turk, سالب ſaulib, نهاب nuhhaub, غنیمت بردار ghuneemut burdar, دزد duzd. v. *robber, depredator.*

Plundering یغما کیر yaghma geer, تالان بردار taulaun burdar, خسارت و غارت ساز khuſaurut ou ghaurut ſauz, تاراج واکنان tarauj wakoonaun.

To PLUNGE (*any thing into water*) زیر اب نهادن zeer aub nihaudun, در اب فرو زدن dur aub furoo zudun, تغریق کردن tughreek kirdun, غرق زدن ghurk zudun, غوط کردن ghoot kirdun, غطس ساختن ghutis ſaukhtun. (*to plunge one's ſelf into water*) غرق کردن ghurk kirdun, ناغوش نمودن naghooſh numoodun, در اب فرو امدن dur aub furood aumudun, بدریا فرو رفتن bedu-ré-a furoo ruftun, غوط خوردن ghoot khoredun, خودرا در اب انداختن khoodra dur aub andaukhtun, نغسه في نهر رمي کردن nufſuhu fi nihr rumé kirdun, غوص ساختن ghawis ſaukhtun, غیاص زدن ghé-aus zudun. v. *to dive, ſink.*—*To plunge headlong into any buſineſs* تودر کردن tuwuddir kirdun, تربع ساختن turé-a ſaukhtun,

munkuhim numoodun, تدهكم منقحم نمودن tuduhkim kirdun. v. *to precipitate.* — (*to plunge one's ſelf into danger* or *diſtreſs*) خودرا در خطر و اضطراب انداختن khudra dur khutr ou iztiraub andaukhtun, خودرا مضطرب و ازار ساختن khoodra muzturub ou azaur ſaukhtun, مخاوضت كردن mukhawuzut kirdun, تخويض ساختن tukhweez ſaukhtun. (*to plunge any one into difficulties*) با بلاي ناكه رنجانيدن ba bula-é nugah runjanédun, كسي را ناكهانه اضطراب ساختن kuſſera nugauneh iztiraub ſaukhtun, ناكه زوشيدن و پريشان كردن naguh zooſhédun ou purraſhaun kirdun, تودبير ساختن tudweer ſaukhtun. *To plunge into difficulty* or *danger without deſign* فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun. *To plunge* or *force in ſuddenly* تيزكار دركردن tazekaur durkirdun, ناكاه درنشاندن nagauh durniſhaundun. *To plunge one's horſe into a river* اسب منقحم كردن aſba munkuhim kirdun, فرس تخويض ساختن farſa tukhweez ſauhtun.

A plunge غوط ghoot, غوص ghawis, غطس ghutis, تغريق tughreek, ناغوش naghooſh.

Plunged زير اب نهاده zeer aub nihaudeh, غرق زده ghurk zuddeh, غوط خورده ghoot khoredeh, غوص ساخته ghawis ſaukhteh.

A plunger غايص gha-és, غواص ghuwwaus, قماس kumaus, غرق كننده ghurk koonindeh.

Plunging در اب فرو روان dur aub furoo rouvaun, غرق كنان ghurk koonaun, غوط خور ghoot khore, غياص ساز ghé-aus ſauz.

PLURAL جمع juma, جمع كثير jumaa kuſeer. *Plurality* تعدد ta-addud, كثرت kuſurut, عظم azum. v. *majority.*—*Plurally* جمعا jumaa.

To PLY (*keep one buſy*) مصلحت دادن muſluhut dadun, كار و بار كارانيدن kauranédun, دادن kaur ou baur dadun, عمل كردانيدن aml kirdanédun. (*to practiſe diligently*) با اهتمام كار كذار كردن ba ihtimaum kaur guzaur kirdun, با جد و جهد كار ساختن ba jidd ou jihud kaur ſaukhtun. v. *to employ*; alſo *to labour.*—(*to ſolicit importunately*) ابرام و ازار دادن azaur dadun, الحاح ساختن ibraum ou ilhauh ſaukhtun. (*to offer ſervice*) خدمت نمودن khydmut numoodun. (*to bend*) پيچيدن peechédun, كج ساختن kuj ſaukhtun, مايل كردن ma-él kirdun.

A PLY تا ta, تو too, توب toob, چين cheen, توه tooh, ته tuh, توي tooï. v. *fold, plait.*—(*bent, bias*) مايلي ma-élé, ميل meil, ميلان meilaun, مهال mumaul. v. *form, turn, caſt.*

PNEUMATICAL (*relative to wind*) باد منسوب baud munſoob, هوا متعلق hawa mutaalluk.—(*moved by wind*) از باد محروك uz baud muhrook, از روزكار جنبيده uz roozigaur jumbédeh.—(*conſiſting of wind* or *ſpirit*) ريح و روح شو reeh ou rooh ſhoo, ذو ريحت zu reehut.

Pneumaticks, pneumatology علم هوا ylma hawa, علم روح ylma rooh.

To POACH (*boil*) پختن pukhtun. *To poach eggs* كوازه كردن guwauzeh kirdun, كواره ساختن guwaureh ſaukhtun. *To poach* (*ſteal game*) نخچير التباع كردن nukhcheer iltimaa kirdun, حشرت ديصان ساختن huſhrut deiſaun ſaukhtun.—*A poacher* (*ſtealer of game*) نخچير دزد nukcheera duzd.

A POCK ابله abileh, v. *ſmall pox.*

A POCKET كيسه keiſeh (pl. اكياس aké-aus), انبان ambaun, جيب jeeb, دجوب dujoob, صرت ſurrut (pl. صرر ſurur), تامور taumoor, وعا waa (pl. اوعيت awé-ut, ظرف zurf).—*To pocket* در كيسه نهادن dur keiſeh nihaudun. *To pocket up* (*to do* or *take any thing clandeſtinely*) بپنهاني كردن bepinhauné kirdun, در پنهاني كرفتن dur pinhauné goorif-tun.— *A pocket* or *memorandum book* ذكره نامه zikreh nameh, كتاب ياد اور kitaub é-aud awur. —*A pocket glaſs* ايينه صغار aï-éneh ſughaur.

POCKHOLE ابله abileh.—*Pockineſs* ابله داري abileh dauré.—*Pocky* ذو ابله zu abileh.

A POD قراط kirraut, پوست poſt, قشر kuſhr. v. *huſk.*

A POEM قصيده kaſſédeh, قصيد kaſſeed, شعر ſhaar, چامه chaumeh, چغامه chughaumeh, غزل ghazel. v. *ode.* — *Poems* قصايد kuſſa-éd, قصيد kuſſeed, اشيعار aſhé-aur, ابيات abe-aut.

POESY, *poetry* شعر ſhaar, علم شعر ylma ſhaar, عروض arooz, علم عروض ylma arooz, شاعر ſha-ér چغامه chughaumeh, چامه chaumeh, سحر ſuhr, سحر حلال ſuhra hulaul, سرواد ſurwaud, سرواز ſurwauz, سرباز ſurbauz, مشاعره muſha-areh. *A poeſy on a ring* نقش خاتم nukſha khautim.

A POET شاعر ſha-ér, سازكار ſauzkaur, خنذيذ khunzeez, ساحر ſauhir. *A perfect poet, a poet laureate* حافظ haufiz, صاحب ديوان ſahib deewaun, ديواني deewauné. v. Vol. I. p. 881.—*Poets* شعرا ſhaara, سازكاران ſauzkauraun.

A poeteſs زني شاعر zunné ſha-ér.

Poetick, poetical شعري ſhaaré. *A poetical work* ديوان deewaun.—*Poetick licence* سحر حلال ſuhra hulaul. —*Poetically* بر وجه شعري bur wujha ſhaaré, از سحر حلال uz ſhuhra hulaul.

To poetize شعر ساختن ſhaar ſaukhtun, عروض نوشتن arooz nuwiſhtun.

POIGNANCY (*ſharpneſs*) زستي zuſté, حد

hudd, ترشي turshé, گزي guzé. v. *pungency.*—(*severity*) درشتي durushté, حد hudd, شدت shuddut, تندي tundé, خشنت khushunut, سختي sukhté. v. *asperity.*

Poignant تيز taze, زوش zoosh, زست zust, ترش tursh, گز guz, مضر muzr. v. *pungent.*—(*severe*) شديد shudeed, درشت durusht, تند tund, زوحد zu hudd, زوعنف zu unf.

A POINT سر sur, نوك nook, باب baub, محط muhutt, نقطه nukteh, نكته nukteh, نقطت nuktut, شبات shubaat, دم dum, وكته wukteh. *A point of time* يك دم eek dum, ان aun, طرفة العين turfutu'l'aïn, لحظه luhzeh, لحظي luhzé. v. *moment.*—*A point* or *head-land* راس جبل raasa jebel, بيني كوه beené kooh. v. *promontory.*—*The point* (*chief circumstance of the subject in hand*) نفس الامر nufsu'l'amr, مدعي or مدعا mudaa, اصل asl. *A nice point* نكته nukteh. *A material point* مهم مصلحت muhimm musluhut, امر مهم amr muhimm, نبل nubul. v. under *importance.*—*The point of a sword* سر سيف sura seif, نوك تيغ nooka teegh. *The point of a spear* سر پيكان peikaun. *The point of a hair* سر موي sura moo-é. *The equinoctial point* نقطهٔ اعتدال nukteha é-atidaul. *A point*, *aim*, or *mark* غرض ghuruz, نشان nishaun, نشانگاه nishaungah. *The point of a pen* نوك قلم nooka kalam, نوك خامه nooka khaumeh. *An orthographical point* نقطه nukteh. *A full point* محط muhutt. *From point to point* نقطه بنقطه nukteh benukteh.—*Pointblank* راست به نشان در خط مستقيم raust beh nishaun dur khutta mustukeem. *To the point* عينا aïnan, بعين bi-aïn, بعينة bi-aïnatan. v. *exactly.*

To point (*sharpen*) تيز كردن taze kirdun, حد دادن hudd dadun. تحديد كردن tuhdeed kirdun, طرور ساختن turoor saukhtun. *To point* or *point out* نمودن numoodun, نمايان كردن numa-é-aun kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun, دلالت كردن dulaulut kirdun. v. *to show*, *indicate.*—*To point with the finger* با انگشت دلالت كردن ba angusht dulaulut kirdun, شكز ساختن shukiz saukhtun, سبع نمودن suba numoodun. *To point out the way* رهنمودن ruhnumoodun, رهنما بودن ruhnuma boodun, راه دلالت كردن rah dulaulut kirdun. *To point the eye* چشم زدن chushum zudun, چشم داشتن chushum daushtun, نظر كردن nuzr kirdun. *To point orthographically* تنقيط ساختن tunkeet saukhtun, نقط كردن nukit kirdun, نقطه زدن nukteh zudun. *To make a full point* محط كردن muhutt kirdun.

Pointed تيز taze, حاد haud, سنين suneen, زوش zoosh, زو نوك zu nook. v. *sharp.*—(*epigrammatical*) زو نكته zu nukteh, نكته امير nukteh ameez, نكته پيوند nukteh pivund, زو ظريفت zu zureefut.—(*exact*) زو دقت zu dikkut, پركار purkaur, بهنجار behunjaur.

Pointedly (*exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجهه پركار bur wujha purkaur, بهنجارانه behunjarauneh, عينا aïnan, بعين bi-aïn, بعينة bi-aïnutan.—(*epigrammatically*) با نكته ba nukteh, با ظريفت ba zureefut, بطور نكته امير betoora nukteh ameez.

A pointer (*index*) نما numa, نمون numoon, دلالت dulaulut.—*A pointer dog* سك نمون suga numoon, معلمت mu-allumut.

Pointless نا تيز na taze, بي نوك bé nook, بي سر bé sur, غير نقطه ghire-a nukteh, بلا نكته bila nukteh.

POISON زهر zuhr, سم summ (plur. سمام sumaum), شرنك shurunk, شكيمه shukeemeh, قشب kushub, هرش hursh, مهل muhl, كبست kubust, كبستو kubustoo, كبسته kubusteh, عنقزت ankuzut, ارون aroon (plur. ارن urun), جحال juhaul. *Poison causing instant death* زهر هلاهل zuhra hulauhul, زهر قاتل zuhra kautil, زفوف zufauf, زفاف zufoof, زعاف zu-auf (plur. زعي zu-uf). *To drink poison* زهر اشاميدن zuhr ashamédun, سم اشام بودن summ ashaum boodun, قشب اوباشتن kushub awbaushtun. *The expeller of poison* (*the bezoar stone*) باد زهر bad zuhr, پاد زهر pad zuhr.

To poison زهر الودن zuhr aloodun, زهر دادن zuhr dadun, سم بخشيدن summ bukhshédun, زهر دار ساختن zuhr dar saukhtun, زهرناك نمودن zuhrnauk numoodun. v. also *to corrupt*, *taint.*—*To poison a dog* درزن دادن durzun dadun.

Poisoned زهردار zuhrdar, زهرناك zuhrnauk, زهرور zuhrwur, زهر الود zuhr alood, زهر اشام zuhr ashaum, مسموم musmoom, مذعوف muza-oof. *A poisoned dagger* خنجر زهردار khunjur zuhrdar. *Poisoned water* زهراب zuhraub, زهرابه zuhraubeh. *The poisoned cup of death* زهراب اجل zuhraubeha ajl.

Poison-tree (*a plant*) زهر زمين zuhra zumeen, ازاد درخت azaud durukht.

A poisoner زهر بخش zuhr bukhsh, سم ده summ duh, زهر اشام سازنده zuhr ashaum sauzundeh. v. also *a corrupter.*

Poisonous زهر اشام zuhr ashaum, زهردار zuhrdar, زو قشب zu kushub, زهر الود zuhr alood, زهرناك zuhrnauk, زهرور zuhr wur, سام saam, سمان summaun, سموم sumoom, سامت sammut.

Poisonously بر وجه زهرناک bur wujha zuhrnauk, زهرداراﻧﻪ zuhrdarauneh, ساما samman, بطور سمان betoora sumaun, با زهر ba zuhr, از سم uz summ. — *Poisonousness* زهرداري zuhrdaré, زهرناکي zuhrnauké, ماهیت سم mahé-uta summ.

A POITREL (*armour for the breast of a horse*) وربند wurbund, بربند burbund, برکستانه burkustauneh, برکستوان burkustuwaun, شقه بند shukeh bund, تجفاف tujfauf.

POISE (*equilibrium*) ترازو turauzoo, معادلت ma-adulut, موازنت muwauzinut, بزو buzoo, دنک dunk, وزن wuzn. v. *weight*.

To poise وزن کردن wuzn kirdun, سنجیدن sunjédun, میزاندن meezaundun, آهیختن aheekhtun, سختن sukhtun, کیل کردن keil kirdun, ترطیل ساختن turteel saukhtun. v. *to weigh*. —(*to hold* or *place in equilibrium*) در ترازو داشتن dur turauzoo daushtun, معادلت نمودن ma-adulut numoodun, موازنت گرفتن muwauzinut gooriftun.—*Poised* سنجیده sunjédeh, میزانده meezaundeh, موزون mouzoon, سخته sukhteh.

To POKE (*feel about with a stick*) با عصا جست و جو کردن ba asa just ou joo kirdun. *To poke with the finger* با انگشت کراییستن ba angusht guraï-éstun, برمجیدن burmujédun. v. also *to grope*; *thrust*.—*A poke*, v. *pocket*, *bag*: *thrust*.

A POKER اتشکاو autashkaw, مسعار misaar.

POLAR قطب منسوب kutub munsoob, النجم پیوند ennujum pivund, قریب القطب الشمالي kureebu'l'kutubu'sh'shumaulé. *The polar star* النجم ennujum, قطب kutub, قطب شمالي kutuba shumaulé, جدي judé.

Pole (*extremity of the axis of the earth*) قطب kutub. *The north or arctick pole* قطب شمالي kutuba shumaulé, النجم ennujum. *The south or antarctick pole* قطب جنوبي kutuba junoobé. *A pole* (*long stick*) عصا دراز asa dirauz, بارذان baurdaun. *A tent-pole* عماد ymaud, وتیره wuteereh, مسماك mismauk, سقب sukub (pl. اسقب askub). *A long pole* (*for measuring*) سمرقند samarcand, بازو bauzoo, معصال masaul. *A pole for pulling down branches of trees*, &c. معصال masaul.

A POLE-AXE ششپر sheshpur. v. *battle-axe*.

POLICE بندوبست ملت bundubusta millut, ضبط و ربط شهر zubt ou rubta shahur.

Policy (*art of government*) علم حکم ylma hookum. v. *politicks*. — (*art*, *stratagem*, *prudence*) هنر hunr, فن funn, زیرکي zeerugé, کیاست keausut, ال aul, حیله heeleh.

To POLISH (*smooth*, *make bright*) پرداختن purdaukhtun, پرداخت کردن purdaukht kirdun, پرداخته نمودن purdaukhteh numoodun, پرداز ساختن purdauz saukhtun, زدودن zudoodun, جلا دادن jila dadun, مهره زدن muhreh zudun, سابیدن saï-édun, افروختن afrookhtun, افروز کردن afrooz kirdun, ازدودن azdoodun, رندیدن rundédun, صقل کردن sukl kirdun, شوف ساختن shawf saukhtun, تشویف نمودن tushweef numoodun, پالودن pauloodun, تجیله کردن tujeeleh kirdun, صقال نمودن sukaul numoodun, دوس کردن daws kirdun.—(*to make elegant of manners*) ادب و ازرم کردن adub ou azrum kirdun, ظرف ساختن zurf saukhtun, ظرافت دادن zuraufut dadun, نازک ساختن nauzik saukhtun, نزاکت دادن nuzaukut dadun, ملاطف کردن mulautif kirdun, پردازي نمودن purdauzé numoodun, لطیف ساختن luteef saukhtun, لطف دادن lutf dadun, خوشنما ساختن khooshnuma saukhtun, شیرین کاري نمودن sheereen kauré numoodun, خوش خوي کردن khoosh khooï kirdun. v. also *to be polished*: *become polite*.

Polish (*gloss*, *brightness*) پرداز purdauz, پرداخت purdaukht, جلا jila, جلوه jilweh, مهره muhreh, صیقل seekul, افروز afrooz, شوف shawf, تشویف tushweef, دوس daws, تجیله tujeeleh. —(*elegance of manners*) ظرافت zuraufut, ادب adub, ادب و ازرم adub ou azrum, نزاکت nuzaukut, لطافت lutaufut, شیرین کاري sheereen kauré.

Polishable ممکن پرداز mumkina purdauz, قابل پرداخت kaubila purdaukht.

Polished پرداخته purdaukhteh, زدوده zudoodeh, رندیده rundédeh, جلا داده jila dadeh, افروخته afrookhteh, جالي jaulé, مجلي mujullé, صقیل sukeel, مصقول muskool, مصیقل museikul, مجلو mujulloo, ادوس adaws. v. *polite*. —*To be polished* پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, جلا یافتن jila é-aftun, افروخته بودن afrookhteh boodun, زدوده گشتن zudoodeh gushtun.

A polisher افروزنده afroozindeh, افروز afrooz, فروز furooz, مهره زن muhreh zun, صقال sukkaul, صیقل seikul, صقل گر sukl gur, جلا سازنده jila sauzindeh, پرداز purdauz, هالکي haulukè, ساي sa-é. *A polisher of gems* نگین ساي nigeen sa-é, حکاک hukauk. *A polisher of arms* سلاح شور sillauh shoor, تیغ افروز teegh afrooz, صقال sukkaul, صیقل seekul (plur. صقلت suklut). v. *armorer*.—(*a polishing instrument*) صقال sukkaul, الت پرداز aluta purdauz.

POLITE ذو ادب و ارکان zu adub ou arkaun, شیرین کار sheereen kaur, ظریف zureef, لطیف luteef, لطیفت luteefut, ملاطف mulautif, نازک nauzik, نازنده nauzindeh, ناز nauz, پرداخته

purdaukhteh, پاکمال paukmaul, خوش khoosh. v. *elegant.*—*To be or become polite* ظريف شدن zureef shoodun, نازنده بودن nauzindeh boodun, لطيف گرديدن luteef gurdédun, ادب و ازرم يافتن adub ou azrum é-aftun.

Politely با ادب و ارکان ba adub ou arkaun, ظريفانه zureefauneh, با لطافت ba lutaufut, با شيرينکاري ba sheereenkauré, با ازرم ba azrum.

Politeness ادب و ارکان adub ou arkaun, ازرم or azrum, ظرافت zuraufut, نزاکت nuzaukut, لطافت lutaufut, لطف lutf, شيرينکاري sheereen-kauré. v. *elegance.*

POLITICAL (*relating to* or *versed in the administration of publick affairs*) مدبر دان mudubbir daun, تدبير متعلق tudbeer muta-allik, واقف امور دولت waukufa umoora dowlut, منسوب امور عموم umoora amoom munsoob.—(*cunning, skilful*) امور ديده umoor deedeh, سعتري saaturé, سعتر saatur, زيرک zeeruk, هنرمند hunrmund, شناس shinaus, دان daun, ذو فن zu funn, اهل عقل ahla akl.

Politically بروجه مدبر شناس bur wujha mudubbir shinaus, زيرکانه zeerukauneh, با عقل ba akl, با فن ba funn, سعترانه saaturauneh.

A politician (*one versed in the arts of government*) صاحب تدبير sahib tudbeer, راي صاحبي ra-é sahibé, واقف امور دولت waukufa umoora dowlut, مدبر امور جمهور mudubbira umoora jumhoor, ضبط دليل zubt duleek. — (*an artful man*) حيله باز heeleh bauz, ذو فن zu funn, اهل زيرکت ahla zureekut.

Politicks (*science of government*) علم مدبر ylma mudubbir, وقوف احوال دنيا wukoofa ahwaula duné-a, تجربت کاران روزکار tujributa kaurauna roozigaur, اهليت حسن تدبير ahlé-uta husna tudbeer. — (*publick affairs*) امور دولت umoora dowlut, کاران مملکت kaurauna mumlukut, امور عموم umoora amoom, احوال دنيا ahwaula duné-a.

POLITURE مهره muhreh. v. *polish.*

POLITY (*form of government*) نظام ملک nizaum mulk, بندوبست سلطنت bundubusta sultanut, وجه داوري و حکومت wujha davuré ou hukoomut, دستور العمل مملکت dustooru'l'amla mumlukut, طور تدبير toora tudbeer, حراست ملک و ملت hurausuta mulk ou millut. v. *government.*

A POLL سر sur, راس raus, کله kulleh. v. *head.*—*A poll book* ملت دفتري millut dufturé, سر دفتري sur dufturé, دفتر قوم duftoora koom. *A poll-tax* سر خراجي sur khuraujé, جزايت juzé-ut.

To poll (*enter in a register*) در دفتر قيد کردن dur duftura keid kirdun. v. *to register.* — (*to lop*) حطاب ساختن hytaub saukhtun, پيراستن pee-raustun. v. also *to shear, shave, mow, crop; plunder.*

A pollard (*tree loped*) درخت پيراسته durukht peeraustch, شجر مشذب shujra mushzub.

Polled (*lopped*) پيراسته peeraustch, حطاب ساخته hytaub saukhteh, مقطوع muktuwa, مشذب mushzub.—*Pollen*, v. *flower, bran, powder.*—*A poller*, v. *voter; plunderer, robber.*

To POLLUTE آلودن aloodun, الاييدن alaï-édun, آلوده کردن aloodeh kirdun, پليدن pulédun, پليد ساختن puleed saukhtun, مردار کردن murdaur kirdun, ملوث نمودن mulawwus numoodun, تنجيس کردن tunjees kirdun. v. *to defile, corrupt, taint.*

Polluted آلوده aloodeh, پليد puleed, ملوث mulawwus, مردار murdaur, شوخ shookh, ناپاک na pauk, ريمناک reemnauk, شوخناک shookhnauk, شوخ گين shook geen, جنب junub, محدث muhdus, خسوک khusook, دسم dusum, پلشت pulusht. v. *nasty, filthy.*—*To be polluted* الاييدن alaï-édun, آلوده شدن aloodeh shoodun, مرداري يافتن murdauré é-aftun. ——*Polluted water* منجلاب minjilaub, اب آلوده aub aloodeh. *A polluted person* اهل مرداري ahla murdauré, وجود خطا آلود wujood khuta alood, ريکن reekun, پليدي puleedé, صاحت sahib, پليز puleez. *Polluted with crimes* مجاز آلود mujauz alood.—*A polluter* الايش گر ala-ésh gur, اهل مردار ahla murdauré, الا ala, مردار کننده murdaur koonindeh.

Pollution, pollutedness الايش ala-ésh, آلودگي aloodugé, پليدي puleedé, اهار ahraur, تلوث tulawwus, لوث laws, الا ala, شوخي shookhé, جنابت junaubut, ناپاکي na pauké. *Pollution, polluting* الايش ساز ala-ésh sauz, مردارکنا murdaur koona, پليدي افشان puleedé efshaun, تلوث نما tulawwus numa.

A POLTROON صاحب بد دلي sahib bud dilé, اهل نا مردي ahla na murdé, رجل بي دل rujla bé dil, ذو اشتر دل zu ushturdil, مرد پرباک murda pur bauk. v. *coward, scoundrel.*

POLYEDROUS (*having many sides*) ذو بسيار جانب zu bissé-aura jaunib.

A POLYGAMIST نکاح nukkauh, نکاحت nukkauhut, نکح nukh, نکحت nuk-hut.

Polygamy نکاح nikauh (pl. انکحت ankuhut).

POLYGLOT (*having many languages*) بسيار زبان bissé-aur zubaun, ذو زبان بسيار zu zubauna bissé-aur, کثرت اللسان kusrutu'l'lissaun.

A POLYGON (*a building consisting of many sides and angles*) بنا بسيار جانب و کنار دار buna bissé-aura jaunib ou kunaur daur.

Polygonal بسيار جانب و كنار bisse-aur jaunib ou kunaur, كثرت الاجناب kusrutu'l'ajnaub.

POLYPODY (*plant*) اضراس الكلب izrausu'l'-kulb, بسفائج busfautuj.

POMATUM روغن خوش بوي rooghuna khoosh booï.

POMECITRON ليمون lémon. v. *citron.*

A POMEGRANATE نار naur, انار anaur, رمان rummaun, رمانت rummaunut, رمانيت rummauné-ut, ملسي mulusé. *A wild pomegranate* مظ muzz. *The flower of the pomegranate* نارخو naurkhoo, نارخوي naurkhooï. *The grains, the juice,* also *a syrup of pomegranates* ناردان naurdaun, ناردنك naurdunk. *Victuals dressed with pomegranate juice* or *seeds* ناربا naurba, ناردنك naurdunk, رمانيت rummauné-ut. *The pomegranate tree* نار درختي naur durukhté. *Belonging to the pomegranate* رماني rummauné. *A breast like a pomegranate* ناربستان naurbistan.

A POMMEL (*of a sword*) دسته سيفي dosteha seif, قبضت تيغ kubzuta teegh, قبيعت kubé-at, قبضت شمشير kubzuta shemsheer.—*A silver pommel* زلفجانه zulfjauneh, دسته سيم dosteha seem. *The pommel of a saddle* پيشكوهه peishkooheh, كوهه koodeh.

To pommel ضرب كردن zurb kirdun, كوفتن kooftun, مشت زدن musht zudun. v. *to beat.*

POMP, *pompousness* احتشام ihtishaum, اثاث ataut, عظمت azumut, شوكت shawkut, فر furr, كر kurr, كر و فر kurr ou furr, طنطنت tuntunut. v. *magnificence, splendor, cavalcade.*

POMPION پاشيده pausheedeh. v. *pumkin.*

POMPOUS ذو احتشام zu ihtishaum, شوكت مقرون shawkut mukroon, عظيم azeem, بزرگوار buzurguwaur, بزرگانه buzurgauneh, ذو كر و فر zu kurr ou furr. v. *magnificent, splendid, grand.*—*Pompous in speech* رنك اور runk awur.

Pompously با احتشام ba ihtishaum, با اثاث ba ataut, عظيمانه azeemauneh, بر وجه بزرگانه bur wujha buzurgauneh, با شوكت ba shawkut.—*To walk* or *strut pompously* موزون خرام رفتن mouzoona khyraum ruftun, خرامان كردن khyramaun kirdun, تغطرف نمودن tughutruf numoodun, خرامانيدن khyramanédun.

A POND ابكير aubgeer, ابدان aubdaun, ابكند aubkund, ابكنده aubkundeh, استادانكاه اب ustadaungaha aub, دريچه duré-aucheh, غديره ghudeereh (plur. غدر ghudur, غدران ghuduraun, اغدرت aghdurut), اخور akhoor, حوض hawz, رزن ruzn, رزنت ruznut, زلفت zulufut, استخر istakhar, تلاب tulaub, ثغب sughub, خبت khubbut, ماجل maajul, وركاه wurgah, موجل moojul, مستنقع الماء mustinka-u'l'maa, ضهوت zuhoot, قضيت kuzé-ut, بكك eekuk, صهارج suhaurij (pl. صهاريج suhaureej), صهري subré, صهرنج suhrunj, صهريج suhreej, ركوت rukwut, ركا ruka, ركوات rukwaut, دسق dusuk, جابيت jaubé-ut (pl. جوابي juwaubé).—*A fish-pond* بركه ماهي burkeha mauhé, هريصت kureesut. *The bottom of a pond* پاياب paï-aub. *The middle of a pond* مثاب misaub, مثابت misaubut.

To PONDER پنداشتن pindaushtun, پندار ساختن pindaur saukhtun, انديشه كردن andeesheh kirdun, فكر ساختن fikr saukhtun. v. *to consider; think, muse.*—*A ponderer* انديشه كر andeesheh gur, فكر ساز fikr sauz.

PONDERATION (*weighing*) وزنت wuznut, كيل keil, سنجان sunjaun, ميزان meezaun.

Ponderous ثقيل sukeel, كران guraun, وزين wuzeen, سنكين sungeen, رزين ruzeen. v. *heavy, weighty: momentous.*—*Ponderously* ثقيلانه sukeelauneh, بر وجه كران bur wujha guraun, وزينانه wuzeenauneh.

Ponderousness, ponderosity كراني gurauné, سنكيني sungeené, ثقل sukl, ثقلت suklut.

A PONIARD خنجر khunjur, دشنه dushneh, دشنو dushnoo, دهره duhreh, حربت harbut, تشته tushteh, شل shil. *Stabbing the breast with a poniard* با خنجر سينه كذار ba khunjur seeneh guzaur. *A sharp poniard* خنجر تيز khunjura taze. *A poisoned poniard* خنجر زهردار hkunjura zuhrdar. *To poniard* با خنجر كذار كردن ba khunjur guzaur kirdun.

PONTIFF متبوع امت mutboo-a ummut, امام imaum. *The Roman pontiff* پاپا papa, ريم پاپا reem papa. *The Mohammedan pontiff* مفتي mufté, شيخ الاسلام sheikhu'l'islaum. *The Jewish pontiff* خخم khukhum.

Pontifical امام منسوب imaum munsoob, امامي imaumé.

A PONTON (*for passing rivers*) چوب بند chop bund, معبر mibur, اسپلاتا ispalata.

A PONEY اسبچه asbcheh.

A POOL اب استاده aub ustaudeh, اجم ajim, اجمت ajimut, كنداب kundaub, خره khureh, چرا chura. v. *fen, marsh, pond.*

A POOP پوپه جهاز poopa jahauze.

POOR تنك دست tunk dost, كدا guda, احتياج ihté-auj, فقر fakr, سكن sukoon, نيازمند né-auzmund, حاجتمند haujutmund, بي نصيب bé nuseeb, مستمند mustumund, خليل khuleel, مختل mukhtill, مسكين meskeen, مفرع muf-

ruh, تهي دست tuhé dost, منهلاك munhilauk, شالهنك shaulhunk, مغلاك mughlauk, سبروت subroot, سبريت subreet, قليل البضاعت kulee-lu'l'buzaat, مقل mykill, اعقف é-akuf, مبلد mublid, ارمل armul, رموق rumook, رامق raumuk, جحد juhd, املج amluj, تال tul, صعلوك saalook, طملال tumlaul, خل khull, خليل khuleel, شقي shuké, هاژ hauzsh, هاژه hauzsheh. v. *mean, contemptible*; *barren*; *lean*; *trifling*; *unhappy*; *spiritless*.--*A poor man* فقير fakeer, درويش derveesh, درويش تهي دست derveesha tuhé dost, قلندر kalendar, ابدال abdaul, دربدر durbedur, روان خواه rouvaun khauh, گدا guda, زبانخواه zubaunkhauh, منلاك munlauk, مستبيت mustubeet, شفك shufuk. v. *beggar*.—*The poor* فقرا fukura, اشقيا ashké-a, بنو غبرا benoo ghubra, ذوع zuwa, مساكين musaukeen. *A poor woman* فقيرت fakeerut, عقفا akfa. *A poor proud man* كنداور kundawur. *To be* or *become poor* فقر شدن fakr shoodun, ركوع كشتن rukuwa gushtun, افغا بودن ifgha boodun, افتاده شدن uftaudeh shoodun, سكون گرديدن sukoon gurdédun, افتقار بودن iftikaur boodun, فقير شدن fakeer shoodun. *To make poor* اسكان كردن iskaun kirdun, فقير ساختن fakeer saukhtun, افقار كردن ifkaur kirdun, تفقير ساختن tufkeer saukhtun, مبلد كردن mublud kirdun. *Poor as Job* افقر من وح afkaru min wuhh.

Poorly فقيرانه fakeerauneh, مستمندانه mustumundauneh, درويشانه derveeshauneh, بر وجه مسكين bur wujha meskeen, بطور تنك دست betoora tunk dost, بي دولت bé dowlut. v. also *meanly*; *unfortunately*.

Poorness, v. *poverty*; *meanness*; *barrenness*.

Poor-spirited بي دل bé dil. v. *cowardly*.—*Poor spiritedness* بي دلي bé dilé.

A POP (*sharp sound*) صدا تيز suda taze.

To pop (*enter with a quick and sudden motion*) با جنبش تيز و ناكاه در امدن ba jumbisha taze ou nagah dur aumudun. v. also *to shift*.

The POPE ريم پاپا reem papa.

POPINJAY طوطي tooté. v. *parrot*; *fop*.

The POPLAR (*tree*) جنار junaur, حور huwwur, تاغ taugh, شاشدان shashdan, ديودال deevdaul. *The white poplar* سپيدار sipeedaur, پره purreh, پده pudeh, اسپيد aspeed, شاشدان shaushdaun, پوش poosh. *The black poplar* حور رومي huwwura roomé.

POPPY كوكنار kooknaur, هيشر heishur, منثور munsoor, خشخاش khushkhausk. *Poppy-seed* كرنج بابلس babilus, جلجان حبشي juljauna habshé, كرنج kurunj, خشخاش khushkhaush, رمان السعال rummaunu's'saul. *The heads of poppies* رمان الخشخاش rummaunu'l'khushkhaush.

POPULACE عوام awaum, عام aumm, عامت aummut, اهالي مملكت ahaulé mumlukut, اهالي كس ahaulé kus, ملت millut, خلق khulk, جاهل خلق jauhil khulk, امت ummut, قوم koom, عوام ناس awauma naus, طايفه ta-éfeh. v. *people*, *commonalty*, *vulgar*, *multitude*.

Popular (*vulgar*) عام aumm, عموم amoom. v. *plebeian*.—(*suitable to the people*) لايق ملت la-éka millut, واجب العامت vajibu'l'aummut, مستوجب القوم mustoojibu'l'koom. (*esteemed by the people*) از ملت معتبر uz millut matubir. *A popular disease* وبا wuba. v. *epidemick*.

Popularity اعتبارداري قوم é-atibaurdauré-a koom, دوستداري جاهل خلق doostdaré-a jauhil khulk, محبت الامت mohabbutu'l'ummut.

Popularly (*having the love of people*) با اعتبار قوم ba é-tibaura koom, با دوستي و محبت ملت ba dousté ou mohabbut millut. (*vulgarly*) عموما amooman, على العموم ala'l'amoom.

Population معموري maamooré, ابداني abadauné, ابداني abdauné. v. *populousness*.

Populous بسيار قوم دار bissé-aur koom dar, كثرت الخلق نما kusrut'l'khulk numa, معمور maamoor, اباداں abadaun, ذو ابداني zu abdauné. *A populous well cultivated country* معمور و اباداني كاه maamoor ou abadauné gah.

Populously بر وجه معمور bur wujha maamoor, با ابداني ba abdauné, بطور ابادان betoora abadaun.

Populousness بسياري قوم bissé-auré koom, كثرت الخلق kusrutu'l'khulk, معموري maamooré, اباداني abadauné, ابداني abdauné.

PORCELAIN چيني cheené, صيني seené, چيني ظروف cheené zuroof. v. *china*.

A PORCH دهليز duhleez (pl. دهاليز duhauleez) ايوان eiwaun, سازال sauzauk. v. *portico*, *port*, *entrance*.

A PORCUPINE شبهم shebhem, سكر sukur, سنكر sungur, سنكه sungeh, تسي tusé.

A PORE (*of the body*) مسام musaum. *The pores* مسامات musaumaut, منافذ munautuh.—(*any narrow passage* or *spiracle*) سوراخ sooraukh, محب muhubb, منفذ munfuz. v. *hole*.

PORK كوشت خوك gooshta khook.—*A pork-eater* كوشت خوك خور ghooshta khook khore.—*A porket*, *porkling*. v. *pig*.

POROUS پر محب pur muhubb, ذو سوراخ zu sooraukh, منفذ دار munfuz dar. *Porosity*, *porousness*, *poriness* منفذ داري munfuz daré.

PORPHYRY سماقي مرمر sumauké marmor.

The PORPOISE شنك ماهي shunk mauhé.

A PORT بندر bender, بندر گاه bendergah, جهاز گاه jahauze gah, مينا meena, سنار sunaur, دربابند duré-abund. v. *harbour*. — (*a gate*) باب baub, در dur, دار daur, درب durb, درگاه dur gah, واسط wausit, فنك fink. *A port-hole* كنگره جهت توپ kungureh jihut tope.—*Port* (*air, mein, carriage*) وجه wujuh, سيما seema, چهره chuhreh, گونه gooneh, نظر nuzr, رخساره rukhsaureh, روي rooï, منظر munzur.

PORTABLE قابل حمولت kaubila humoolut, لايق و اسان باركير la-ék ou asaun baurgeer.— *Portableness* قابليب حمولت kaubillé-uta humoolut.

Portage (*the hire of carriage*) كرا باركشي kiraa barkushé, اجارت و قيمت حمولت ijaurut ou keemuta humoolut.

A PORTCULLIS باب اويز baub aweez.

To PORTEND (*foreshow*) پيشين نمودن peisheen numoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, دال ساختن daull saukhtun, وعيد نمودن wa-éd numoodun. v. *to prognosticate, foretel, omen*.

A portent (*bad omen*) فال بد faula bud, داكس daukus, نحوست nuhoosut, است الكلت istu'l'-kulibut. v. *omen*.

Portentous بدفال budfaul, زو فال شر zu faula sharr, زو علامت فنا zu alaumuta funa, هيبتوار heebutwaur, وحشي wuhshé, زو الجلال zu'l'-julaul.

A PORTER (*to a gate*) دربان durban, بواب buwwaub, ستار suttaur. *The porter of the inner apartments* حاجب haujib (plur. حجاب hujjaub, حجبت hujjubut), پرده دار perdeh dar. *The office of porter* بوابت biwaubut, بوابي biwaubé. *The office of chief porter* حجبت hujbut, حجبه hujbeh. *The porter of paradise* رضوان ryzwaun, اردبهشت ardebehisht. v. Vol. I. p. 1567.— *A porter's lodge* دربان خانه durban khauneh. *A porter* (*carrier of burdens*) باركش barkush, باركير bargeer, باربار baré-aur, بربر burbur, باربر barbur, باربردار barburdar, ارنده arindeh, دارنده darindeh, غاشيه دار ghaushé-uh dar, حمال hummaul, حامل haumil, حمولت humoolut, پست pust. *A porter's knot* or *pannel on which he rests his burden* پست pust.

Porterage باركشي barkushé, اجارت باركش ijauruta barkush, عوض باركير awuza bargeer.

A PORTICO اسطوانه ustuwauneh (pl. اساطين asauteen), دهليز duhleez (pl. دهاليز duhaleez), ايوان eiwaun (pl. اياوين ei-aween), پيشطاق peishtauk, پيشك peishuk, پيشگاه peishgah, طاق tauk, رواق riwauk, سباط subaut, طاقته taukteh, شرفه shurfeh, شهنشين shahnisheen, سازاك sauzauk, سحسح suhsuh, سحسحت suhsuhut.

A PORTION پاره paureh, حصه hisseh (pl. حصص hussus,) بهره buhreh, نصب nusb, نصيب nuseeb, تير teer, بخش bukhsh, بخشه bukhsheh, قسم kusum, قسمت kusmut (pl. اقسام aksaum), سهم suhm (pl. اسهم as-hum, سهمان suhmaun), بذت bizzut, بذيذت buzeezut, بدت biddut, جذب juzb, جزلت juzlut, زنوب zunoob (plur. زنايب zuna-éb), شصب shusub, برخ burkh, پرخ purkh, قطعت kutaat, اقسومت aksoomut, رجل rijl. v. *part, particle, lot*. — *The portion of a wife* مهر muhr, كابين kaubeen, جهاز juhauze, نحلي nuhlé. v. *dower*.—*The portion of a child* بخش پسر bukhsha pussur, نصب پچه nusb pucheh, اقتسام ميراث iktisauma meeraus.—*A portion of meat, corn, &c.* كلتت kultut.— *A small portion* برخين burkheen, شي shei. v. *a little, somewhat*.

To portion (*divide into portions*) اقتسام كردن iktisaum kirdun, حصه كردانيدن hisseh kirdanédun, تقسيم كردن tukseem kirdun. v. *to divide*.

PORTLINESS (*dignity of mein*) بزركواري چهر و حركت buzurguwauré chuhr ou hurukut, عظمت وجه azimuta wujuh, كبر روي و جنبش kubra rooï ou jumbish, خرام khyraum, جرامان khyramaun, قدميت kudmé-ut.

Portly زو بزركواري چهر و حركت zu buzurguwauré chuhr ou hurukut, كبريا وجه kubré-a wujuh, خرامنده khyramindeh. v. also *bulky, swelling*.

A PORTMANTEAU جامه دان jammeh dan, حقيبت hukeebut, صوان suwaun, خورچين khorecheen.

A PORTRAIT صورت soorut (pl. صور suwur), نكار nigaur, وجه wujuh, روي rooï.—*A portrait painter* صورت بند soorut bund, نكارنده nigaurindeh. *To draw portraits* صورت بند ساختن soorut bund saukhtun, صورت بند تماثيل كردن soorut bund tumauseel kirdun, نكار زدن nigaur zudun.—*To portray*, v. *to paint*.

PORY (*full of pores*) پر سوراخ pur sooraukh, بسيار محب دار bissé-aur muhubb dar, زو كثرت المنفذ zu kusrutu'l'munfuz.

To pose, v. *to puzzle*; *interrogate*.

POSITION نهاد nihaud, موضع mooza, (pl. مواضع muwauza), وضع wuza (pl. اوضاع awzaa), وضعت wuzaat, محل muhull, ازا aza, طرح turh, مطرح mutruh. v. *situation*.—(*a principle laid down*) اصل asl, سبب اصلي sibuba aslé, مصدر musdur.

Positional موضع منسوب mooza munsoob, نهاد پيوند nihaud pivund, موضعي mooza-é.

POSITIVE (*not negative*) غير نفي ghiré-a nufé, نا منفي na munfé. (*certain*) مقرر mukurrur, يقيني eekeené, بندار bundaur, متحقق mutuhukkuk, واضح wauzih, معهود maahood, نا مشكل na mushkil, نا محكوك na muhkook, بی شبهه bé shubheh, غير شك و كمان ghire shuk ou gumaun. (*dogmatical*) تفرد tufurrud, خود سر khood sur, خود راي khood ra-é, خود كام khood kaum, معاند ma-anud, عناد ynaud, قاطع kauta, v. *obstinate*, *peremptory*.

Positively (*not negatively*) بطور نا منفي betoora na munfé, بر وجه بی نفي bur wujha bé nufé. (*certainly*) مقررا نه mukurrurauneh, بر وجه يقيني bur wujha eekeené, واضحانه wauzihauneh, معني maanan. (*dogmatically*) تفردانه tufurrudauneh, بر وجه خود بطور خود سر betoora khood sur, راي bur wujha khood ra-é, معاندا ma-anudan, بطور قاطع betoora kauta. (*in strong terms*) با اقرار شديد ba ikraura shudeed, با تقرير محكم ba tukreera muhkum. v. *peremptorily*.

Positiveness (*actualness*) عدم نفي aduma nufé, معنيت maané-ut. معني maané. (*certainty*) اقرار ikraur, يقين eekeen, تحقيق tuhkeek, وضوح wuzooh, زوال الشك zuwaulu'sh'shuk, عدم شبهه و كمان aduma shubheh ou gumaun. (*dogmaticalness*) خود سري khood suré, خود رايي khood raï-é, خود كامي khood kaumé, عناد ynaud, قاطعي kauta-é.

To POSSESS داشتن daushtun, كرفتن gooriftun, تصرف نمودن tusurruf numoodun, ضبط داشتن zubt daushtun, صاحب بودن sahib boodun, مالك شدن maulik shoodun, ملك داشتن muluk daushtun, قبض ساختن kubz saukhtun, مقتني بودن muktuné boodun, متصرف شدن mutusurrif shoodun, احسنتا كرفتن ihsinta gooriftun, اقتنا كردن iktina kirdun, ميراثيدن meeraufédun, تمليك كير ساختن tumleek geer saukhtun, رب شدن rabb shoodun, ملاكت داشتن mullaukut daushtun.

Possessed مملوك mumlook, مقتني or مقتنا muktuna, متصرف شده mutusurrif shoodeh, ميراثيده meerausédeh, مضبوط muzboot, مقبوض mukbooz, داشته daushteh, كرفته goorifteh. *Possessed of* (*endowed with*) مند mund, زو zu, زي zé, صاحب sahib, اهل ahl, دار dar, زات zaut, وار war, اولو uloo. (*for examples* v. *possessing*).

Possession تصرف tusurruf, ضبط zubt, ملك muluk, ملاك mulauk, ملاكت mulaukut, مالكيت mauliké-ut, ملكت mulkut, ملكيت mulké-ut, تمليك tumleek, ملكداري mulkdauré, احسنتا ihsinta. *Hereditary possession* مورث moorus. v. *heritage*.—*Complete and absolute possession* تصرف مالكانه tusurrufa maulikauneh. *To take possession* ضبط كردن zubt kirdun, تصرف كرفتن tusurruf gooriftun, ملك ساختن muluk saukhtun. *To give possession* تصرف دادن tusurruf dadun, ملكيت بخش نمودن mulké-ut buksh numoodun, املاك كردن imlauk kirdun, تمليك ساختن tumleek saukhtun.—*In my possession* در قبل من dur kubla mun, عندي yndé. *In his possession* در قبلش dur kublish, عنده ynduhu.

Possessions املاك imlauk, ملكات mulukaut, تصرفات tusurrufaut, عقارات akauraut. *Hereditary possessions* خانمان khaunumaun, مان maun, ميهمن meehmun, ميراث meeraus. v. *heritage*.

Possessing, *possessive*, *possessory*, تصرفدار tusurruf dar, متصرف mutusurrif, مالك maulik, مالكي maulikè, مند mund, مقتني mutukunné, وار war, زو zu, زات zaut, زي zé, اهل ahl, اولو uloo, مقتني muktuné, دار dar, يدي édé, يدوي édooï, تمليكي tumleeké. *Possessing wealth* مالدار mauldar, زات المال zautu'l'maul. v. *rich*.—*Possessing understanding* خردمند khurdmund, صاحب تمييز sahib tumei-éz, اهل ادراك ahla idrauk. v. *wise*.—*Possessing excellent qualities* زات مكرم صفات zauta mukurrum syfaut. *Possessing an excellent disposition* زات شريف zauta shereef. *Possessing sensation* زو الحاسة zu'l'hausut. *Possessing dignity* زو الجلال zu'l'julaul, زي الجلال zé'l'julaul, صاحب مقام عالي sahib mukaum aulé, زو القدر zu'l'kudr, *Possessing strength and courage* زي يال و بال zé yaul ou baul. *Possessing excellence* صاحب فضل sahib fazl. *Possessing power* صاحب اقتدار sahib iktidaur, صاحب وجود sahib wujood. v. Vol. I. p. 292 and 1122.—*Possessing many estates* اعتقار é-akaur.

A possessor صاحب sahib, زو zu, زي zé, اهل ahl, رب rabb, مالك maulik, متصرف mutusurrif, ضابط zabit, خداوند khodavund, خداي khoda-é, ملكدار milkdar, ملك صاحبي milk sahibé, مولا or مولي moula, شامه shaumeh, بعل baal, دار dar, ديو deev. v. *lord*, *master*, *owner*.

POSSIBILITY امكان imkaun, احتمال ihtimaul, استطاعت istita-at, قابليت kaubillé-ut, مقدور mukdoor. *In the power of possibility* بقدر الامكان bekudru'l'imkaun. *Possibilities* ممكنات mumkinaut.

Possible ممكن mumkin, قابل kaubil, بودني boodune, شدني shoodune, ودق wudik, محتمل muktumil. *Possible things* ممكنات mumkinaut, محتملات muhtumilaut. *To be possible* ممكن شدن mumkina shoodun, مقدور داشتن mukdoor daushtun, قابل كرديدن kaubil gurdédun.

Possibly با امكان ba imkaun, بقدر الامكان be-kudru'l'imkaun, مگر mugur, لعل li-alla. v. *perhaps.*

A POST (*letter carrier*) نامه ور nameh wur, كيسه دار keiseh dar, بريد bureed, دواسپه du-wauspeh, حامل مكتوب haumila muktoob, حامل الورقت haumilu'l'wurukut, پروانك purwau-nuk, اسكدار aſkdaur. v. *courier, messenger.*—(*situation*) وضع wuza, وضعت wuzaat, موضع moo-za, محل muhill. v. *seat, position.* — (*a military station*) لشكر نشين lashkur nisheen, وضع waza (plur. وضايع wuza-é-a), وضع سپه wuzaa sippah, مكان لشكر mukauna lashkur. *An advanced post* مقدمت mukuddumut, پيشادنك peishadunk, پيشاونك peishawunk, پيشاهنك peishahunk, پيشرو peishrou, طليعت tulé-at, هركش hur-kush. *A post* (*employment*) منصب munsub, خدمت khydmut, جاه jauh, پايه pa-éh, بار baur, منزلت munzilut. v. *office, dignity.* — (*a piece of timber set erect*) وتد wutid (plur. اوتاد awtaud), ميخ meekh, ساريت sauré-ut. *The winning-post at a race* ميتا meeta, ميدا meeda, نشانكاه ni-shaungah, نشان nishaun. *The starting-post* مقبص mukbus, مقوس mykwus. *A direction-post on a road, &c.* ساره saureh, نصب nusb, نشانكاه ni-shaungah, علامت alaumut. *The post of a door* بازو bauzoo, الخي alkhé, لب در libba dur, الني alné, المي almé, عذادت yzaudut. *The posts of a door* بلنديں bulundeen, درواس durwaus.

To post or *travel by post* سير في البريد كردن seir fi'l'bureed kirdun.—(*to station*) وضع ساختن wuza saukhtun, وضعت كردن wuzaat kirdun. —(*to transcribe from one book* (*of accounts, &c.*) *into another*) از يك دفتر در ديگر نقل كردن uz eek dur digur duftur nukkul kirdun, از مقابله بمقابله دفتر ساختن uz mukaubileh bemukaubileh duf-tur saukhtun. v. also *to placard.* — *To post date a letter* بعد از زمان حق نامهرا تاريخ زدن baad uz zumauna hukk namehra taureekh zudun.—*A post-boy* بريد bureed. v. *post.*—*Post diluvian* بعد ازطوفان baad uz toofaun.—*Post-existence* وجود الاخر wu-joodu'l'akhir.

POSTERIOR دبري duburé, بعد baad, موخر mu-ekhkhur, اخر akhir, اخرت akhirut. v. *after, following.*--*Posteriors*, v. *backside.*--*Posteriority* اخر akhir.

POSTERITY ال aul, اخرون ukhuroon, خلف khalaf, عقب akyb, عقبت akubut (plur. اعقاب é-akaub). v. *descendants.*

A POSTERN (*small gate*) بابچه baubcheh, دريچه dureecheh.

POST-HASTE شتاب البريد shitaubu'l'bureed. سير في البريد seir fi'l'bureed. v. *haste.*

A post-horse بارگيري منزل munzil baur-geeré, يانجيك é-aumjeek, يانجيك é-aunjeek, يام é-aum, يامه é-aumeh.—*Post-horses, relays of post-horses* خيل البريد kheelu'l'bureed.

A post-house منزل munzil, منزل خانه munzil khauneh, بريد خانه bureed khauneh.

POSTHUMOUS دبريا duburé-an.—(*published after death*) بعد از وفات ظهور كرده شده baad uz wufaut zuhoor kirdeh shoodeh.

Posthumous works كتاب مصنفي بعد از وفات ظهور كردانيده kitauba musunnufé baad uz wu-faut zuhoor gurdanédeh.

POSTLIMINIOUS دبري duburé.

A POSTMASTER صاحب البريد sahibu'l'-bureed, دواسپه duwauspeh, صاحب منزلخانه sa-hib munzilkhauneh, منزلجي munziljé. *A post-master-general* منزلجي باشي munziljé baushé.

POSTMERIDIAN بعدالظهر baadu'z'zuhr.

Post-office, v. *post-house.*

To POSTPONE واپس انكندن wapus af-kundun, دير واداشتن deer wa daushtun, مطل ساختن mutl saukhtun, تاخير كردن taukheer kirdun, تخفيف ساختن tukhfeef saukhtun. v. *to delay, undervalue.*

A POSTSCRIPT رقعه rukaah, رقعت rukaat, ملحقت mulhukut (plur. ملحقات mulhukaut), زيل zeil (plur. زيول zei-ool), تتمه tutimmeh.

POSTULATE, *postulatum, postulation* (*assumption without proof*) مدعي بي دليل muda-é bé duleel, اقرار نا مسجل ikraura na musujjul, تعريف بي ازمودكي و امتحان taareefa bé az-moodugé ou imtihaun, مطلوب بي اثبات mut-looba bé isbaut.

POSTURE وضعت wuzaat, وضع wuza (plur. اوضاع awzaa), طرح turh, حركت hurukut, جنبش jumbush. *The posture of the body* وضعت تن wuzaata tun, وضع بدن wuzaa budun, طرح جسد turuha jusud, حركت جسم hurukuta jism. —*The posture of affairs* حال امور عموم haula umoora umoom, طرح احوال turuha ahwaul.

A posy, v. *poesy: nosegay.*

A POT ديك deek, هركاره hurkaureh, پنگره pungureh, قزان kuzaun, قزغان kuzghaun, غزغان ghuzghaun, تنجره or طنجره tunjureh, تنجيره tunjeereh, قزخان kuzkhaun, قطانت kutaunut, سطل sutul (pl. سطول sutool, سطيل suteel, اسطال astaul), ناوه na-ooh, صاد saud, ازير azeer, ازير azsheer, ميكلت meekulut. — (*a cup*) جام jaum, طاس taus, كاس kaus, پنكام pingaum, پنكان pingaan, قدح kuduh. *A water-pot* آبتابه aubtaubeh, آبخور aubkhore, آبدان aubdan. v.

ewer.—*An earthen pot* سفالين sufaleen, ديك سفالين deeka sufaleen, فنجان filjaun, فنجان finjaun, جره jarreh, خزف khuzuf. *A flower-pot* خزف khuzuf. *A brass pot* هر كاره روي hurkauruha rooï, ديك مسين deeka miseen. *The bubbling of a boiling pot* ازير azeer, ازثير azsheer, ازيز azeez.—*To go to pot* (*to be ruined*) برباد بودن burbaud boodun, مهدوم الاساس شدن muhdoomu'l'asaus shoodun.—(*to be devoured*) مبتلع بودن mubtula boodun, خورده شدن khoredeh shoodun.—*To pot* (*put in pots*) در ديك نهادن dur deek nihaudun, بديك سفالين دركردن bé deeka sufaleen durkirdun. *Meat boiled in a pot* ديك پخته deek pukhteh. *Pot upon pot* (*as piled in kitchens*) ديك بر ديك deek bur deek. *Any thing for taking a pot off the fire* ديك كير deek geer.—*The foot of a pot* ديكپاي deekpaï.—*A pot with a foot* پشك pushk. *A hamper in which travellers carry their pots, &c.* ديكبركي deekpurgé.

POTABLE مشروب mushroob. *Potables* مشروبات mushroobaut, مشارب mushaurib, اشاميدني ashamédunė. v. *drinkable.*

POT-ASH رماد rumaud, اشنان ashnaun, بلس buls, شخار shukhaur, شخرور shukhroor, شخانه shukhauneh.

POT-BELLIED شكمدار shikimdar, مبطن mubtun, سلعام sulaam, ضغاطه zufauteh. *A pot-belly* شكم كران shikima guraun, شكمداري shikimdaré.

A POT COMPANION همكاسه humkauseh, همسفره humsufreh, همشراب humshuraub, نديم nudeem.

POTENCY, *potentness* توانايي tuvvanaï-é, توانكري tuvvanguré, دست dost, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, نيرومندي neeroomundé, زور zoor, قهر kuhr. v. *power, influence.*—(*vigour*) قوت kuwwut, تندرستي tundurusté, قوت زاتيت kuwwut zauté-ut, قوت شهوانيت kuwwuta shuhwauné-ut, عنفوت unfuwut, عنفوان unfuwaun. v. *force, strength.*

Potent توان tuvvan, توانا tuvvana, توانكر tuvvangur, زوالقدر zu'l'kudr, نيرومند neeroomund, قادر kaudir, قدير kudeer, قاهر kauhur, قهار kuhhaur, كام كذار kaum guzaur, عزيز azeez, زو شوكت zu shawkut, v. *powerful.*—(*vigorous*) اهل قوت ahla kuwwut, زو قوت زاتيت zu kuwwuta zauté-ut, تندرست tundurust, قوي kooï, زو قوت zu kuwwut, اهل تندرستي ahla tundurusté, زو عنفوت zu unfuwwut. v. *strong, forcible.*—*A potent prince, a potentate* سلطان جهاندار sultaun jehandar, پادشاه روي زمين padshah rooï zumeen, شاهنشاه shahinshah, خان فرمان كذار khaun furmaun guzaur. v. *emperor, king, monarch.*—*A certain potentate* يكي از ملوك eeké uz mulook, يك پادشاه eek padshah, شهي shahé.

Potentially ممكن mumkin. v. *possible.*

Potently با توانكري ba tuvvanguré, با قدرت ba kudrut, توانانه tuvvanauneh, بطور قادر betoori kaudir, بر وجه قوي bur wujha kooï, با نيرومندي ba neeroomundé. v. *powerfully.*

A POT-HANGER, *pot-hook* ديك اويز deek aweez, ديكدان deekdan, ديك كير deek geer. *A fork* or *hook for taking meat out of a pot* منشل minshul.

Pother, v. *pudder, bustle, tumult, flutter.*

A POT-HERB ديك افزار deek afzaur, ديك افراز deek afrauz, افزار afzaur (plur. افازير afazeer), ابزار abzaur (plur. ابازير abauzeer), ابرار abraur, تره turuh, سبزه subzeh (pl. سبزوات subzuwaut), بقلت buklut, بقل bukl (plur. بقول bukool,) نبات nubaut, اطرت atrut, احرار ahraur, حبوب huboob, معد maad, شمط shumt, قف kuff, لفاظ lufauz, فروزت furoozut, قميم kumeem, كزه kuzuh. *A garden* or *ground where pot-herbs grow* مبقلت mubkulut, بوستان boostan, پاليز pauleez, واركار waurgaur, روضت rouzut, ضغيفت zugheefut, ميناثت meenausut, انيثت aneesut. *A bunch of pot herbs* دسته افزار dosteha efzaur, وزيم wuzeem.

A POTION (*medicinal draught*) شربت shurbut, ميسوس meesoos, قهوه kuhweh, نفس علاج nufsa alauj.

A POT-LID ديك افراز deek efrauz, ديك افزار deek efzaur.

A POT-SHRED پاره سفال paureha suffaul.

POTTAGE شوربا shoorba, خزير khuzeer, شوبا shooba, پالوده pauloodeh, با ba, وا wa. v. *broth, gruel.*

A POTTER سفالين sufaulin, سفالكر sufaulgur, كوزه كر koozehgur, كلكار gilkaur, خزاف khuzzauf, خزفي khuzufé, سنكدانه sunkdauneh, فخاري fekhkhauré. *Potter's clay* فخار fekhkhaur, فخارت fekhkhaurut.

POT-VALIANT شير كير sheer geer.

A POUCH انبان ambaun. v. *pocket, bag.*

POVERTY تنك دستي tunk dosté, دست تنكي dost tunké, غدايي ghudaï-é, دردمندي durdmundé, فقر fakr, فقيري faheeré, نيازمندي né-azmundé, ضرورت zuroorut, احتياج ihté-auj, حاجت haujut, مسكيني meskeené, فاقت faukut, افتقار iftikaur, درويشي derveeshé, مسكنت meskinut, خلت khallat, رماحت rummauhut,

ترن turh, قلت kyllut, رجل rujul, صلعفت sulmaat, شقاوت shukawut (plur. شقاوات shukawaut), مترنبت mutrubut, بعر baar, خليلي khuleelé. v. *necessity, meanness, defect.* — *Poverty and old age* (literally *the two evils*) الامران alamurrani. *Poverty is my glory* (*a saying of Mohammed*) الفقر فخري elfakru fakhré. *To reduce to poverty* فقير كردن fakeer kirdun. v. *to empoverish.*

A POULTERER مرغ فروش murgh furoosh.

A POULTICE مرهم murhum. — *To poultice* مرهم دادن murhum dadun.

POULTRY مرغ murgh. v. *fowl.*

POUNCE چنك chunk, چنگل chungul, چنگال chungaul. v. *claw, talon.*

To pounce (*seize with the claws*) چنك زدن chunk zudun, با چنگال گرفتن ba chungaul gooriftun. v. also *to pierce.*

Pounced (*having claws*) زو چنگال zu chungaul, چنكدار chunkdar.

A pound, v. *enclosure, pen for cattle.*

To POUND ريز كردن reez kirdun, ماليدن maulédun. v. *to beat, powder, bray: imprison.*

To POUR ريختن reekhtun, پاشيدن paushédun, ريزيدن reezédun, ريز كردن reez kirdun, ريزان ساختن reezaun saukhtun, صب كردن subb kirdun. v. also *to stream, flow; scatter, diffuse.* — *To pour out water* اب ريختن aub reekhtun, صب ما نمودن subba ma numoodun. *To pour down blood* خونريز شدن khoonreez shoodun.

Poured ريخته reekhteh, ريزيده reezédeh, مصطب mustubb, ريزان reezaun. *To be poured* ريزيده شدن reezédeh shoodun, ريخته بودن reekhteh boodun, مصطب شدن mustub shoodun.

A pourer ريز reez, ريزنده reezindeh, صب كر sub gur. — *Pouring* ريز reez, ريزان reezaun, ريزا reeza, ريزش reezish, صلقم sulkum. *Pouring down sweat* عرق ريز aruk reez.

To POUT (*look sullen*) غنجرت كردن ghunjurut kirdun, سخت روى نمودن sukht rooï numoodun.

POWDER غبار ghubaur, غبر ghubr, تراب turaub, ريگ reeg, گرد gurd, ريغ reegh. v. *dust.* — *Sweet scented powder* غبار مشموم ghubaura mushmoom. *Gunpowder* باروت bauroot, داوي تفنك da-wé tuffunk.

To powder (*reduce to powder*) ماليدن maulédun, ماليده كردن maulédeh kirdun, ريز ساختن reez saukhtun, ساويدن sawédun, سابيدن saïédun, پاييدن paï-édun, سحق زدن suhuk zudun, دهك ساختن duhuk saukhtun. — (*to sprinkle with powder*) پاشيدن paushédun, افشاندن effhaundun, ريزان كردن reezaun kirdun, افشان نمودن effhaun numoodun, غبار زدن ghubaur zudun. — (*to salt*) نمك زدن nummuk zudun, پرشيدن purshédun, نمكسود ساختن nummuksood saukhtun, نمكين نمودن nummukeen numoodun. — *A powdering tub* ناوه جهت نمكزن naweh jihut nummukzun. — *A powder-box* (*for hair*) مشموم غباري دان mushmoom ghubauré daun.

Powdered (*ground small*) ماليده maulédeh, ساويده sawédeh, سابيده saï-édeh, مرفوت murfoot. — (*sprinkled*) پاشيده paushédeh, ريزيده reezédeh, افشانده effhaundeh. — (*salted*) نمك زده nummuk zuddeh, پرشيده purshédeh, نمكين شده nummukeen shoodeh. *A powder horn* باروت دان auroot daun, باروت دان از قرن ساخته bauroot daun uz korn saukhteh.

A powder mill باروت خانه bauroot khauneh.

A powder room باروت خانه bauroot khauneh, باروت دان bauroot daun.

Powdery پر غبار pur ghubaur, زو گرد zu gurd, ريزناك reeznauk, با غبار پوشيده ba ghubaur poshédeh.

POWER قدرت kudrut, قادري kaudiré, توانايي tuvvanaï-é, توانگري tuvvanguré, قهر kuhr, حول or هول hawl, زور zoor, طاقت taukut, دست dost, دستگاه dostgah, اقتدار iktidaur, شوكت shawkut, جلال julaul, عزت yzzut, صلابت sulaubut, نيرومندي neeroomundé, يد eed, والا waula, بدة biddut, جاه jauh, جاهت jauhut, سطوت sutoot, ملكوت mulkoot, كبريا kuburé-a, عز yzz, نيرو neeroo, فر furr, ايد a-éd, كامكاري kaumkauré, مملكت mumlukut, قاه kauh, تاب taab, تاو taw, اد udd, بلا bula, اداد adaud, ازر azur, توش toosh, ياري é-auré, يار é-aur, برك burk, مكنت miknut, هنك hunk, دوخت dookht, برزش burzsh, بذم buzm, پاياب pa-é-aub, طعم taam, دسيعت dusé-aut, منت minnut, زهره zuhreh, ميط meet, حوفا hawfa, كو kaw, فيلجت feeljut, اورند awrund, ريح reeh, دماني dumauné, ابهت ubhut, سورت sawrut, يارا é-aura, تيو tee-oo, باس baas, بدد budud, جهد jihud, مجال mujaul, جر jarr, بطش butsh, بطشت butshut, محال mihaul, زهن zihn. v. *command, authority, dominion, influence.* — (*vigour.*) تندرستي tundurusté, قوت kuwwut (plur. قوا kuwwa), جهد jihud, عنفوت unfuwwut, عنفوان unfuwwaun. v. *potency.* — *The power of attraction* قوت جاذبت kuwwuta jauzibut. *The repelling power* قوت دافعت kuwwuta daufaat. *The power of motion* قوت محركت kuwwuta muhrikut. *The intellectual power* قوت مدركت

kuwwuta mudrikut. *The power of imagination* or *fancy* قوت خيال kuwwuta khei-aul. متخيلت mutukhei-ulut. *The reflecting* or *thinking power* قوت وهم kuwwuta wuhm, واهمت wauhimut, مفكرت mufikkirut. *The power of memory* قوت حفظ kuwwuta hyfz, حافظت haufizut, محافظت muhaufizut, قوت ماسكت kuwwuta maufikut. *Natural* or *inherent power* قوت ذاتيت kuwwuta zauté-ut. *Animal* or *vital powers* قوا حيوانيت kuwwa heewané-ut. *The powers* or *senses of the body* قوا بدن kuwwa budun. *Venereal powers* قوت شهوانيت kuwwuta shuhwauné-ut.—*There is no power nor strength but in* GOD لا حول و لا قوت الا بالله la hawla wa la kuwwuta illa billah. *Acquiring power* or *force* قوت پذير kuwwut pizzeer. *To gain power* نيرو گرفتن neeroo gooriftun. *High in power* بلند اقتدار bulund iktidaur, بلند مرتبه bulund murtubeh, بلند جاه bulund jah. *Possessed of power* زو قدرت zu kudrut. v. *powerful*.—*Without power* بي قدرت bé kudrut. v. *powerless*.—*A power (potentate)* شاه shah, سلطان sultaun. v. *king*.— (*military force*) لشكر lashkur, عسكر askur. v. *army*.—*A power of people* كثرت خلايق kusruta khula-ék, جمع كثير jumaa kuseer. v. *multitude*.

Powerful (*invested with command* or *authority*) زو قدرت zu kudrut, صاحب اقتدار sahib iktidaur, فراخ دست firaukh dost, توان tuvvan, توانا tuvvana, توانگر tuvvangur, حول or هول hawl, نيرومند neeroomund, قادر kaudir, قدير kudeer, زوالقدر zu'l'kudr, قاهر kauhir, قهار kuhhaur, كام گذار kaum guzaur, عزيز azeez, زو شوكت zu shawkut, مقتدر muktudir, پر زور pur zoor, صلابت sulaubut, زو صلابت zu sulaubut, كامبين kaumbeen, زي يال و بال zé é-aul ou baul, سرپنچه surpuncheh, زبر zibr, زوش zoosh, موهب mawhib, معتفر maatufir, عالي aulé, عنانج anausij, عنسج ansuj, دمان dumaun, بابات babaut, ايا a-é-a, صاحب وجود sahib wujood, بجال bejaul, شديد البطش shudeedu'l'butsh, صاحب تمكين sahib tumkeen. — *Very powerful* بلند اقتدار bulund iktidaur, بلند جاه bulund jauh, بلند پايه bulund pa-éh, عزت موفور yzzut moufoor. *Powerful as heaven* گردون اقتدار gurdoon iktidaur. *To be* or *become powerful* توانستن tuvvanistun, توايستن tuvva-éstun, قادر گشتن kaudir gushtun, توانگر گرديدن tuvvangur gurdédun, عزت يافتن yzzut é-aftun. *To make powerful* قدرت دادن kudrut dadun, توانگري بخشيدن tuvvanguré bukhshédun, تعزيز كردن taazeez kirdun, مضطلع ساختن muztula saukhtun, توثيل كردن tooseel kirdun. *A powerful man* صاحب قدرت sahib kudrut (plur. اصحاب قدرت as-hauba kudrut), كبر kubr (plur. كبرا kubra, كبار kubbaur, اكابر akaubir), زو الاقتدار zu'l'iktidaur (pl. زوي الاقتدار zuï-u'l'iktidaur).

Powerfully بر وجه توان bur wujha tuvvan, با قدرت ba kudrut, قادرا kaudiran, نيرومندانه neeroomundauneh, بطور نيرومند betoora neeroomund, با قوت ba kuwwut, تندرستانه tundurustauneh, با قهر و زور ba kuhr ou zoor, قهارانه kuhharauneh.—*Powerfulness* توانگري tuvvanguré, قدرت kudrut, قوت kuwwut. v. *power*.

Powerless بي توانايي bé tuvvanaï-é, غير قدرت ghire-a kudrut, بلا قوت bila kuwwut, نا قادر na kaudir, بي نيرومندي bé neeroomundé, بلا اقتدار bila iktidaur, بي مجلال bé mujlaul.

POX ابله abileh. v. *small-pox*.—(*a venereal infection*) اتشك autashuk, ابله فرنك abileha frung, فرنك زحمتي frung zuhmuté. *To catch the small pox* ابله گرفتن abileh gooriftun, مجدر شدن mujdur shoodun. *To catch the French pox* با اتشك مبتلا بودن ba autashuk mubtula boodun, ابله فرنك گرفتن abileha frung gooriftun.

PRACTICABLE ممكن معمول mumkina maamool, قابل ساز kaubila sauz, ممكن گذار mumkina guzaur.--*Practicableness* امكان معمول imkauna maamool قابليت ساز kaubillé-ut sauz, امكان گذار imkauna guzaur.—*Practicably* بطور ممكن معمول betoora mumkina maamool.

Practical عملي amulé, زو عمل zu amul, اهل وقوف ahla wukoof, وقوفدار wukoofdar, مصلحت گذار muslihut guzaur, كار گذار kaur guzaur, كار منسوب kaur munsoob.—*Practically* بطور عملي betoora amulé, بر وجه وقوفدار bur wujha wukoofdar. —— *Practicalness* وقوفداري wukoofdaré, كارگذاري kaurguzauré.

Practice (*experience, use*) كار kaur, وقوف wukoof, وقوفيت wukoofé-ut, عمل aml, ازمايي azmai-é, ازمودگي azmoodugé, تجربت tujribut, كارسازي kaursauzé, كار راني kaur rauné, كرداري kirdauré, كارداني kaurdauné, كارگذاري kaurguzauré, كاراموزي kaur amoozé, قابليت kaubillé-ut, ظرافت zuraufut, صرف surf, تصرف tusurruf. *Bad practice* حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr. v. *knavery*.

To practise ساختن saukhtun, كردن kirdun, كارگذاردن kaurguzaurdun, عمل كردن aml kirdun, مصلحت ساختن musluhut saukhtun, وقوف نمودن wukoof numoodun, تجربت كردن tujribut kirdun, كار ساختن kaur saukhtun, كارمند شدن kaurmund shoodun, ازمودگي كردن

moodugé kirdun. v. *to perform, execute, do.* — *To practise artifice*) حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, فن ساختن funn saukhtun, تلبيس و tulbees ou ghudr bauftun. *To practise or transact secretly* بپنهاني ساختن bepinhauné saukhtun, درپنهاني كاركذاركردن dur pinhauné kaur guzaur kirdun. *To practise physick* بزشكي نمودن bizushiké numoodun, حكيم بودن hakeem boodun. *To practise law* مترر دعوي بودن mukurrura dawé boodun, اهل شرع شدن ahla shura shoodun, صاحب فقه بودن sahib fikeh boodun, وكيل الدعوي شدن vakeelu'd'dawa shoodun.

A practiser, practitioner عامل aumul, كننده koonindeh, كاركذار kaurguzaur, وقوف نما wukoof numa, سازنده sauzindeh. v. *performer, agent.*

PRAGMATICAL كستاخ kustaukh, مداخل بر وجه بيهودي mudaukhila bur wujha béhoodeh, فضولي شو fuzoolé shoo, هرزه و بيهوده kurzeh ou béhoodeh. v. *impertinent, intermeddling.*—*A pragmatical fellow* صاحب كستاخي sahib kustaukhé, فضولي fuzoolé, معن maan, منفخ munfih, عغزر afzur, هرزه خوار hurzeh khaur.

Pragmatically بر وجه كستاخ bur wujha kustaukh, بطور فضولي betoora fuzoolé, كستاخانه kustakhauneh.

Pragmaticalness كستاخي kustaukhé, مداخل بيهوده mudaukhila béhoodeh, فضوليت fuzoolé-ut, كاركذاري و كذاف بيهوده kaurguzauré ou guzaufa behoodeh.

PRAISE وصف wusf (pl. اوصاف awsauf), ستايش sita-ésh, حمد hamd, مدح mudh, مدحت mudhut, پسند pussund, سپاس sipaus, افرين afreen, تحسين tuhseen, است ast, استا asta, امدوحت amdoohut, شفه shufuh, شفاه shufauh, وند wund, اخيه akhé-uh. *The praise of God* شكر shukur (pl. شكور shukoor), ذكر zikr (pl. اذكار azkaur), ذكرخدا zikra khoda, حمد و ثناي لمولي hamd ou suna-é limoola. *Praise be to God* الشكر لله a'sh'shukura lillah, الحمد لله alhamdu lillah, لحمد الله تعالى lihamdilahi taala, لله حمد والمنه lillahi hamd wulminneh, حمدا لله hamdan lillah. v. Vol. I. p. 887. also *renown, fame: flattery.*

To praise ستودن sutoodun, ستوده داشتن sutoodeh daushtun, ستايش دادن sita-ésh dadun, حمد كردن hamd kirdun, مدح ساختن mudh saukhtun, پسند كردن pussund kirdun, پسنديدن pussundédun, بالانيدن balanédun, تشهير كردن tush-heer kirdun, مشهور نمودن mush-hoor numoodun, نيك نام دادن neek naum dadun, تعظيم نمودن taazeem numoodun. *To praise or return thanks to God* شاكر كردن shakur kirdun, تشكر ساختن tushukkur saukhtun, ذكر كردن zikr kirdun, ثنا ساختن suna saukhtun.

Praised ممدوح mumdooh, موصوف mousoof, متصف muttusuf, ستوده sutoodeh, محمود mahmood, حمود hamood, حميد hameed, مستحسن mustuhsin, ممدح mumudduh, مشكور mushkoor, مطبوع mutboo-a.

A praiser مادح maudih, مداح muddauh, وصاف wussauf, واصف wausif, حمدت humudut, ستا suta, هاتف hautif. *A self-praiser* خود ستا khood suta, خود فروش khood furoosh.

Praise-worthy پسنديده pussundédeh, واجب المدح vajibu'l'mudh, لايق ستايش la-éka sita-ésh, مستوجب الحمد mustujibu'l'hamd. v. *laudable.*

To PRANCE وكري كردن wukuré kirdun.

A prance وكري wukuré. v. *curvet.*

A PRANK بذله buzleh, رنك runk, بازي bauzé, بازيچه bauzeecheh, تلعب tulaab, سخري sukhré, مسخره maskhureh, لابه laubeh.

To PRATE, *prattle* هرزه كفتن hurzeh guftun, يانه كردن é-afeh kirdun, پر كوي شدن pur gooï shoodun, زبان سكال داشتن zubaun sukaul daushtun, ابقاق شدن ibkauk shoodun, بر وجه بي معني كفتن bur wujha bémaané guftun. v. *to chatter.*

Prate, prattle كفت و كو بيهوده guft ou goo béhoodeh, كلام بيمعني kullauma bémaané, يانه é-afeh, هرزه كو hirzeh goo, سخن نا سازكار sukhuna na sauzkaur, هذيان پاشي huzé-aun paushé. v. *chat, talk.*

A prater, prattler يانه كوي é-afeh gooï, هرزه خاي hurzeh kha-é, هرزه خوار hurzeh khaur, فاهي fauhé, پر كوي pur gooï, پسكوي pusgooï, كتكات kitkat.

Pravity, v. *depravity.*

PRAWN كشغير kushgheer, اربيان irbé-an.

To PRAY (*make petition to heaven*) نماز كذاردن numauz guzaurdun, نمازي ادا كردن numauzé ada kirdun, دعا ساختن dua saukhtun, استدعا كردن istidaa kirdun, ثنا نمودن suna numoodun, از خدا حاجت طلبيدن uz khoda haujut tulbédun, پيش خداوند عالميان تضرع نمودن peish khodavund aulmé-aun tuzurra numoodun. (*to entreat*) نيازيدن né-auzédun, نياز كردن né-auz kirdun, تمنا نمودن tumunna numoodun, التماس ساختن iltimaus saukhtun, ابرام نمودن ibraum numoodun, با انقياد خواستن ba inké-aud khaustun, درخواستن dur khaustun, با خضوع تام خواهش كردن ba khuzoo-a taum khauhish kir-

dun, با الحاح طلب ساختن ba ilhauh tulub saukhtun, لابه كردن laubédun, لابيدن laubeh kirdun. v. *to supplicate.*

Prayer (to heaven) نماز numauz, دعا du-a, ثناكاري sunakauré. *Publick prayer* جماعت دعا jumaat du-a. *Prayers for the dead* اموات مومنينت دعا amwauta moomineenut du-a. *Morning prayer* نماز بامداد numauza baumdaud, نماز صباح subauh numauzé. *Meridian prayer* نماز پيشين numauza peisheen. *Afternoon prayer* نماز ديگر numauza deegur. *Evening prayer* نماز شام numauza shaum, نماز احتشام ihtishaum numauzé. *Prayer before going to bed* نماز خفتن numauza khuftun. *A place of prayer* نماز گاه numauz gah. *One who says prayers* نماز گذار numauz guzaur. — *A prayer-book* نماز نامه numauz nameh, كتاب نمازي kitaub numauzé. — *Prayer (submissive importunity)* نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, رجا و نياز ruja ou né-auz, تمني tumunné, التماس iltimaus, ابتهال ibtihaul. v. *entreaty, supplication.*

To PREACH وعظ كردن waaz kirdun, مواعظه نمودن muwauzeh numoodun, نصيحت گفتن nuseehut guftun, خطبه كردن khutbeh kirdun, پند دادن pund dadun.

A preacher واعظ wauz, نذير nuzeer, خطيب khuteeb, شيخ sheikh.—*A preachment*, v. *sermon.*

PREAMBLE مقدمت mukuddumut, ديباجه deebaujeh, پيشرو peishrou, سراغاز suraghaz.

PRECARIOUS نا مقرر na mukurrur, بي قرار bé kuraur, نا ثابت na saubit, غير متثبت ghire-a mutusubbit, نا باقي na bauké, بي بقا bé buka, نا منقرد na munkurud. v. also *uncertain, dependent.*

Precariously بر وجه نا مقرر bur wujha na mukurrur, بطور نا ثابت betoora na saubit, بلا بقا bila buka.

Precariousness عدم قرار aduma kuraur, عدم بقا aduma buka.

PRECAUTION احتياط ihté-aut, بصيرت buseerut, نگاه nigauh, هشياري hushé-auré, انتباه intibauh, اماني amauné, اگاهي agauhé, حذر huzr.

To precaution اگاه كردن agauh kirdun, نصيحت دادن nuseehut dadun, پند گفتن pund guftun. v. *to warn, advise.*

To PRECEDE (*take rank, go before*) پيش رفتن peish ruftun, پيشي گرفتن peishé gooriftun, تقدم داشتن tukuddum daushtun, در پيش شدن dur peish shoodun, استقدام نمودن istikdaum numoodun, تصدر كردن tusuddur kirdun, صدر گرفتن sudr gooriftun. *To precede in point of time* قدم نمودن kudum numoodun, تقادم شدن tukaudum shoodun, سابق بودن saubik boodun, در زمان سابق شدن dur zumauna saubik shoodun, سالف نمودن saulif numoodun.

Precedence, precedency پيشي peishé, تقدم tukuddum, تقدميت tukuddumé-ut, صدر sudr, صدارت sudaurut, تصدر tusuddur, سبق subik, سبقت subkut. v. *superiority.*

Precedent, preceding, (foregoing) پيشروان peishrouvaun, پيشين peisheen, پيشينه peisheeneh, اول awwul, قدم kudim, مقدم mukuddim, متقدم mutukuddim, قدام kudaum, سابق saubik, قبل kubl, سالف saulif. v. *former, prior.*

A precedent پيشنهاد peishnihaud, دستور dustoor, دستور العمل dusturu'l'aml, نمودار numoodar, عبرت نما ybrut numa, عبرت مقدم ybruta mukuddum, دستور سابق dustoor saubik, مثل سالف misla saulif. v. *example.*

Precedently مقدما mukudduma, در وقت پيشين dur wakta peisheen, پيش از وقت peish uz wakt, قبل از ان kubl uz aun, سابقانه saubikauneh.

A PRECEPT حكم hookum, امر amr, فرمان furmaun, وصيت vussé-ut, سپارش sippaurish, قضا kuza, بار نامه bar nameh, فرموده furmoodeh.

Preceptive فرمان ده furmaun duh, حكم نما hookum numa, امر ساز amr sauz.

A preceptor خواجه khojeh, معلم mu-ellum, استاد ustaud, استاذ ustauz, نزد nizshd, مودب mu-eddib, مكتب خواجهي muktub khojehé.

PRECESSION پيش رفتاري peish ruftauré, پيش روي peish rouvé, مقدمت mukuddumut.

A PRECINCT قلمرو kalamrou, ديار dé-aur, كشور kishwur, ولايت wula-é-ut, ناحيت nauhé-ut. v. *district.*

PRECIOUS گران guraun, گران بها guraun buha, گران مايه guraun ma-éh, زو بها zu buha, قيمتي keemuté, زي قيمت zé keemut, پر بها و شرف pur buha ou shurf, ثمين sumeen, ارجمند arjumund, يتيم eeteem, نفيس nufees, نفيست nufeesut, عزيز azeez, در افشان durr esshaun, گوهر پاره gohur paureh, جوهر jawhur, بهي buhé, فاخر faukhir, عبقري abkuré, عبقريت abkuré-ut, كريم kurim, علق مضن ylku muzunnin, علق مضنة ylku muzunnutin. v. *valuable.*—*Any thing precious* روايش rouva-ésh, علق ylk, سبكتكين subuktugeen. *A precious pearl* در ثمين durra sumeen, لولو گران looloo-a guraun buha, در خوش اب durra khoosh aub. *A precious gift* هديت بهيت hudé-uta buhé-ut, پيشكش peishkush, اوردني awurduné. *Precious effects* اموالي نفايس amwaulé nufa-és, نفايس nufa-és, خواسته khausteh, تفارق tufauruk. *A precious stone* قيمتي سنك keemuté sunk. v. *jewel, gem.*

Preciously بکران بها beguraun buha, بهیانه bu-bé-auneh, ارجمندانه arjumundauneh, نفیسا nu-feesan, بکران مایه beguraun ma-éh. v. *valuably.*

Preciousness گران بهایی guraun buhaï-é, ارجمندي arjumundé, نفاست nufausut, قیمت keemut, بها buha. v. *worth, price, valuableness.*

A PRECIPICE ورطه wurteh, لهب luhb (pl. الهاب alhaub), گرداب gurdaub, مهلکت muh-likut (pl. مهالك muhauluk).

PRECIPITANCE, *precipitancy, precipitation,* (*rash haste*) ام الندامت ummu'n'nudaumut, تعجیل بی تدبیر taajeela bé tudbeer, شتاب متهور shitauba mutuhawwur, گستاخي kustaukhé, گمراهي gumrauhé, هوج hawj, بعبع baabaa. —*Precipitation, precipitating* (*throwing headlong*) هلك كوب hulk koob, متهالك نما mutuhaulik numa, هبط hubt, منقحم munkuhim, تکر tukr, تکر مکر tukr mukr, تقحیم tuk-heem, رکس ruks, *To attack with precipitation* قحوم کردن kuhoom kirdun, قحم ساختن kuhm saukhtun, قحمت دادن kuhmut dadun.

To precipitate (*throw headlong*) کوفتن kooftun, انداختن andaukhtun, متزلخ نمودن mutuzullukh numoodun, هلك کردن hulk kirdun, هبط نمودن hubt numoodun, تکر مکر ساختن tukr mukr saukhtun, سر فرو زدن sur furoo zudun, برباد دادن bur-baud dadun, توریط کردن tooreet kirdun, ایراط ساختن a-éraut saukhtun. v. *to ruin.*—*To precipitate one's self* (*into danger*) تهالك نمودن tuhauluk numoodun, تهالك هلاك کردن tuhauluk hu-lauk kirdun, تقتر زدن tukuttir zudun. (*to hurry rashly* or *embroil one's self in business*) شتاب متهور نمودن shitauba mutuhawwur numoodun, تعجیل بی تدبیر کردن taajeela bé tudbeer kirdun, تودر ساختن tuwuddur saukhtun, عتل رفتن atl ruf-tun, منکرس کردن munkuris kirdun, تدهکم نمودن tuduhkim numoodun. v. *to plunge.* — (*to fall headlong*) سرنکون افتادن surnigoon uftadun, هلك یافتن hulk é-aftun, هبط شدن hubt shoodun. متزلخ افتان بودن mutuzullukh uftaun boodun.

Precipitate, precipitous, precipitant (*imprudently hasty*) تهالك tuhauluk, متهالك mutuhauluk, شتابان ساز بی تدبیر shitaubaun sauz bé tudbeer, گستاخ kustaukh, عجلان ساز بی فکر ajilaun sauz bé fikr, متهور mutuhawwur, ترع tura. v. *rash.*—(*violent*) تیز مزاج taze mizauj, غضبناك ghuzub-nauk, خشمناك khyshimnauk.

Precipitately, pecipitantly تهالکانه tuhaulukauneh, متهالکا mutuhaulukan, با عجل بی تدبیر ba ajila bé tudbeer, گستاخانه kustakhauneh, متهورا mutuhawwuran.

PRECISE (*accurate, exact*) سازکار sauzkaur, زو دقت zu dikkut, پرکار purkaur, مکمل mu-kummul. (*determined, definite, limited*) مستقل mustukill, محدود muhdood, معین mu-aï-un, معینت mu-aï-unut, یقیني eekeené, قاطع kauta, مقرر mukurrur. (*formal, finical*) زو تکلفات zu tukullufaut, تکلیف tukleef, استغنا istighna, مستغني mustughné, نطست nutufut. v. *punctilious.*

Precisely (*exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه پرکار bur wujha purkaur, مکملا mukummulan, سازکارانه sauzkaurauneh. (*definitely*) مستقلانه mustukillauneh, محدودا muhdoodan, بطور معین betoora mu-aï-un, مقررانه mukurrurauneh, علي الیقین ala'l'eekeen, بر وجه قاطع bur wujha kauta. (*ceremoniously, formally*) با تکلفات ba tu-kullufaut, بر وجه استغنا bur wujha istighna.

Preciseness, precision (*exactness*) دقت dikkut, سازکاري sauzkauré, پرکاري purkauré, کمال kumaul. (*definiteness*) مقرري mukurruré, یقین eekeen, تحقیق tuhkeek.

To PRECLUDE محروم کردن muhroom kirdun, مردود نمودن murdood numoodun, تردد ساختن turuddud saukhtun, مانع کردن mauna kirdun. *Precluded* محروم muhroom, مردود murdood, ممنوع mumnoo-a.

PRECOCIOUS FRUITS (*early ripe*) تروندہ turwundeh, گرمه gurmeh, نوباوه nowbaweh, جلب julb.

PRECOGNITION دانش بر وجه پیشین گرفته daunish bur wujha peisheen goorifteh.

To PRECONCEIVE قبل الوقت وهم و راي کرفتن kublu'l'wakt wuhm ou ra-é gooriftun, پیشین پنداشتن peisheen pindashtun, پیش از وقت اندیشیدن peish uz wakt andeeshédun, فکر متقدم پذیرفتن fikra mukuddum pizzéruftun, وهم متقدم داشتن wuhma mutukuddim daushtun. v. *to pre-meditate.*—*Preconception* راي بر وجه پیشین گرفته ra-é bur wujha peisheen goorifteh, فکر مقدم fikra mukuddum, وهم متقدم wuhma mutukuddim.

A PRECONTRACT عقد مقدم akda mukud-dum, عهد و پیمان پیشین ahd ou peimauna peish-een, شرط و اقرار متقدم shurt ou ikraura mutukud-dim. *To precontract* عقد مقدم ساختن akda mu-kuddim saukhtun, عهد و پیمان پیشین کردن ahd ou peimauna peisheen kirdun.

A PRECURSOR پیشرو peishrou, مقدمت mukuddumut, پیشادنك peishadunk. v. *forerunner.*

PREDAL, *predatory* یغما گیر yaghma geer, غنیمت بردار ghuneemut burdar, سلب واکنا sulub wakoona, تالان ساز talaun sauz, نفل قبض کنا nufla kubz koona. v. also *rapacious.*

PREDECEASED, پیشین مرده peisheen murdeh, اول موتی awwul mooté, مقدم فوت شده mukuddum foot shoodeh.

A PREDECESSOR پیشینه peisheené (plur. پیشینکان peisheenugaun), سلف suluf, سالف saulif (plur. اسلاف aslauf), سابق saubik (fem. سابقت saubikut). v. *anceslor*.

A PREDESTINARIAN (*a believer in predestination*) بتقدیر اعتقاد کننده betukdeer é-atikaud koonindeh, در قدر و قضا باور نما dur kudr ou kuza bawur numa.

Predestination تقدیر tukdeer, قدر kudr, قضا و قدر kuza ou kudr, قدرت kudrut, قضا الله kuza ullah, تقدیر فاعل مختار tukdeera fa-éla mukhtaur, نوش nuwish, نوشت خدا nuwishta khoda, قسمت kusumut, مقدرت mukdurut. v. *fate*.

To predestine, predestinate تقدیر کردن tukdeer kirdun, مقدر نمودن mukuddur numoodun, قدر ساختن kudr saukhtun, نوش کردن nuwish kirdun.

Predestinator (*an attribute of Omnipotence*) مقدر mukuddir, قادر kaudir. *The divine predestinator of death* حضرت خداوند مقدر الاجل huzruta khodavund mukuddiru'l'ajil.

Predestined مقدر mukuddur, منقدر munkudur, مقدور mukdoor, قادر kaudur, سرنوشت surnuwisht, موعود maw-awud. *Predestined death* اجل موعود ajil maw-awud.

PREDETERMINATION نیت پیش کرفته né-uta peish goorifteh, مراد متقدم morauda mutukuddim, عزیمت پیشینه azeemuta peisheeneh, قرار مقدم kuraura mukuddim.

To predetermine نیت پیش کرفتن né-uta peish gooriftun, مراد متقدم نمودن morauda mutukuddim numoodun, عزیمت پیشینه کردن azeemuta peisheeneh kirdun, قرار مقدم ساختن kuraura mukuddim saukhtun.

Predetermined مقرر mukurrur.

PREDIAL (*consisting of farms*) عقاری akauré, ضیعتی zé-auté, مزرعی muzra-é, اجاره شو ijaureh shoo, زمینداری zumeendaré.

PREDICAMENT حال haul, شان shaun, مقام mukaum, مرتبه murtubeh. v. *condition, state, degree*; *class*.

PREDICANT (*one that affirms*) اقرار کننده ikraur koonindeh.—*To predicate* (*affirm*) اقرار کردن ikraur kirdun. — *Predicate* (*that which is affirmed of any thing, an adjective noun*) وصف wusuf, صفت suffut, مقول mukool. *The subject and the predicate* مقدم و تالی mukuddum ou taulé.—*Predication* اقرار ikraur, تعریف taareef.

To PREDICT پیشین کفتن peisheen guftun, غایب کردن gha-éb kirdun, غیب نمودن gheib numoodun, دلالت ساختن dulaulut saukhtun, تکهن کردن tukuhhin kirdun, کاهن شدن kauhin shoodun, کهانت نمودن kuhaunut numoodun, عدت کردن adut kirdun, وعید ساختن wa-éd saukhtun, وعد کردن waad kirdun, موعود نمودن maw-awud numoodun, موعد کردن ma-wéd kirdun, فالکو بودن faulgoo boodun, فال کفتن faul guftun.—*Predicted* موعود maw-awud, پیشین کفته peisheen gufteh.—*A predicter* فالکو faulgoo, کاهن kauhin, پیشینی نما peisheené numa. v. *prophet*.

A prediction فال faul, فالکوی faulgooï, کهانت kuhaunut, پیشین کوی peisheen gooï, موعد maw-éd, وعد waad, وعید wa-éd, عدت adut, دلالت dulaulut, تکهن tukuhhin (pl. تکهنات tukuhhinaut).

To PREDISPOSE بروجه پیشین نظام کردن bur wujha peisheen nizaum kirdun, پیش امادن peish amaudun. v. *to prepare*.—*Predisposed* پیش اماده peish amaudeh. v. *prepared*.

Predisposition پیش نظام peish nizaum, تدارک مقدم tudaurika mukuddum, اعداد متقدم é-adauda mutukuddim. v. *preparation*.

PREDOMINANCE دست dost, غلبت ghulubut, استعلا istala, اعتلا é-atila, استیلا isteela, غلب ghulib, بهارت buhaurut, تغلب tughullub. v. *superiority*.

Predominant غلب ghulib, غالب ghaulib, اعلی é-ala, علیا ulé-a, اغلب aghlub, غلبا ghuluba, متجلل mutujullil, مستولی mustoolé. v. *superior, prevalent*.

To PRE-ELECT پیش کزیدن peish guzédun, بروجه تقدیم اختیار کردن bur wujha tukdeem ikhté-aur kirdun.

PRE-EMINENCE تقدم tukuddum, تقدمیت tukuddumé-ut, قدمیت kudmé-ut, براعت buraat, امتیاز imté-auz, استعلا istala, استیلا isteela, اعتلا é-atila, پیشی peishé, پیش دستی peish dosté, دست dost. v. *precedence, superiority*.

Pre-eminent متقدم mutukuddim, پیش دست peish dost, پیشتر peishtur, اعلی é-ala, ذو براعت zu buraat, متجلل mutujullil, مستولی mustoolé.

To PRE-ENGAGE بروجه پیشین عقد کردن bur wujha peisheen akd kirdun, بطور مقدم عهد و پیمان ساختن betoora mukuddum ahd ou peimaun saukhtun, از شرط متقدم مقرر کردن uz shurta mutukuddum mukurrur kirdun.

Pre-engaged از عقد پیشین مقرر ساخته uz akda peisheen mukurrur saukhteh.

Pre-engagement عقد پیشین akda peisheen, عهد و پیمان مقدم ahd ou peemauna mukuddum, شرط متقدم shurta mutukuddim.

To PRE-ESTABLISH بر وجه پیشین مقرر و بندوبسته نمودن bur wujha peisheen mukurrur ou bundubusteh numoodun, بطور مقدم متعین و برقرار ساختن betoora mukuddum mutaï-un ou burkuraur saukhtun.

Pre-established بر وجه پیشین مقرر و بندوبسته ساخته bur wujha peisheen mukurrur ou bundubusteh saukhteh, بطور مقدم متعین و برقرار شده betoora mukuddum mutaï-un ou burkuraur shoodeh.

Pre-establishment بندوبسته پیشین bundubusteha peisheen, تعیینی مقدم taï-éna mukuddum, برقراري متقدم burkurauré mutukuddim.

To PRE-EXIST وجود مقدم داشتن wujooda mukuddum daushtun, پیش هستن peish hustun. —*Pre-existence* وجود مقدم wujooda mukuddum, پیش هستي peish husté.

A PREFACE مقدمت mukuddumut, دیباجه deebaujeh, پیشرو peishrou, سراغاز suraghauz, عنوان unwaun. — *To preface* پیش کردن peish kirdun, مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, دیباجه ساختن deebaujeh saukhtun. *Prefaced* تقدم tukuddum. *A prefacer* مقدمت سازنده mukuddumut sauzindeh, دیباجه نویش deebaujeh nuwish, پیشرو کننده peishrou koonindeh.—*Prefatory* بر وجه پیشرو bur wujha peishrou, سراغازي suraghauzé, مقدمت نما mukuddumut numa, بطور دیباجه betoora deebaujeh, تقدیم tukdeem, تقدم tukuddum.

A PREFECT سردار surdar, سرور surwur, سالار saulaur, مباشر mubaushir, ضابط zaubit, امیر ameer, حاکم haukim, والي waulé, ناظر nauzir. v. *governor, commander.* —*A prefecture* سرداري surdauré, ضبط zubt, مباشرت mubaushirut, حکومت hookoomut. v. *government, command.*

To PREFER *(give a preference)* مقدم کردن mukuddum kirdun, تقدیم ساختن tukdeem saukhtun, تقدم دادن tukuddum dadun, ترجیح کردن turjeeh kirdun, پیش داشتن peish daushtun, درجه پیش دادن durjeh peish dadun, ممتخر نمودن mumtukhir numoodun, پیشتر اندیش ساختن peishtur andeesh saukhtun, گزیدن guzédun, اختیار کردن ikhté-aur kirdun, مرجح نمودن murjuh numoodun. —*(to advance)* برداشتن burdaushtun, افراشتن afraushtun, افراز نمودن efrauz numoodun, استحکام کردن istihkaum kirdun, افراختن efraukhtun, ترقي دادن turukké dadun, تمشیت ساختن tumshé-ut saukhtun, پیشي دادن peishé dadun, تنفیر نمودن tunfeer numoodun. v. *to promote.*—*(to prefer a complaint)* شکایت نمودن shuka-é-ut numoodun, زم کردن zumm kirdun, غمز ساختن ghumz saukhtun. v. *to accuse, impeach: exhibit, offer.*

Preferable پیشتر peishtur, واجب المقدم vajibu'l'mukuddum, مستوجب التقدم mustoojibu'l'tukuddum, لایق ترجیح la-éka turjeeh.--*Preferableness* پیشتري peishturé, واجبي المقدم vajibé-u'l'mukuddum, لایقي التقدم la-éké-u'l'tukkudum.

Preference مقدم mukuddum, تقدم tukuddum, تقدیم tukdeem, پیشي peishé, ترجیح turjeeh, ممتخر mumtukhir, تنفیر tunfeer, رغب rughib, رغبت rughbut (plur. رغبوب rughboob), ترغیب turgheeb, اصغا isfa, تلویت tulwé-ut, مزن muzin, توفو kufoo, اقفا ikfa, اظهار izhaur, تفضیل tufzeel, مرجوح murjooh.

Preferment افراز efrauz, استحکام istihkaum, ترقي turukké, اقبال ikbaul, افراشتگي efraushtugé, استدراج istidrauj, ارتقا irtika, تمشیت tumshé-ut. v. *promotion.* — *(a place of honour or profit)* منصب munsub, مرتبه murtubeh, جاه jauh, بار baur, پایه pa-éh. v. *office, dignity.*

Preferred (*considered more highly*) پیشتر اندیشیده peishtur andeeshédeh, مقدم کرده شده mukuddum kirdeh shoodeh, گزیده guzédeh, مختار mukhtaur, مرغوب پنداشته murghoob pundaushteh.—*(promoted)* افراخته efraukhteh, افراشته efraushteh, برداشته burdaushteh.

To PREFIX تقدم ساختن tukuddum saukhtun, پیش کردن peish kirdun, درپیشگاه درنشاندن dur peishgah durnishaundun, بقدام نصب کردن bekudaum nusb kirdun, در قبل نشاندن dur kubl nishaundun, بمقدمت نمودن bemukuddumut numoodun, در پیشي نشان کردن dur peishé nishaun kirdun.

A prefix (particle prefixed to words) ادات الجزا adautu'l'juza, حرف مشروط hurfa mushroot.

Prefixed پیش کرده شده peish kirdeh shoodeh, در پیشگاه نشانده dur peishgah nishaundeh, در قبل منصوب dur kubl munsoob, بقدام نصب شده bekudaum nusb shoodeh.

Prefixion, prefixing, تقدیم tukdeem, تقدم tukuddum, پیش کنا peish koona, بقدام نصب ساز bekudaum nusb sauz, در قبل نشان dur kubl nishaun.

PREGNANCY حاملگي haumilugé, حمل huml, بار bar, ابستني abistuné, حبل hubul, بارداري bardaré.

Pregnant حامله haumileh, باردار bardar, ابست abist, حبلي hubulé, والد waulid, عقوق akook, استغه istuguh. v. also *fruitful.*—*To make*

pregnant حامله کردن haumileh kirdun. v. *to impregnate.—To become pregnant* حامله شدن haumileh shoodun, بار گرفتن bar gooriftun, کشاف شدن kushauf shoodun.—*Pregnantly*, v. *fruitfully.*

To PREJUDGE, *prejudicate* (*decide without information* or *examination*) بی خبر و تفتیش فکر کردن bé khubr ou tufteesh fikr kirdun, بی دانش و اکاهی راي دادن bé danish ou agahé ra-é dadun, غیر اعلام و ابتحاث ملاعنت کفتن ghire-a é-alaum ou ibtihaus mula-anut guftun.

Prejudice, prejudication (*judgment formed without examination*) فکر بی خبر و تفتیش fikra bé khubr ou tufteesh, راي بی دانش و تفحص ra-é bé danish ou tufuhhus, ملاعنت غیر اعلام و ابتحاث mula-anit ghire-a é-alam ou ibtihaus.—*Prejudice* (*detriment*) ظلم zulm, مظلم muzlum, ازار azaur, زیان zé-aun, ضرر zurrur, کزند guzund, خسر khusr, خسار khusaur, تعرض ta-ta-arruz. v. *mischief, hurt, injury, damage.*

To prejudice (*injure*) ظلم کردن zulm kirdun, مظلم ساختن muzlum saukhtun, زیان کردن zé-aun kirdun, ضرر ساختن zurrur saukhtun. v. *to impair, hurt.*—(*to fill with prejudices* or *unexamined opinions*) اوهام بي خبر و تفتیش انگیختن awhauma bé khubr ou tufteesh angeekhtun, راي و کمان غیر ابتحاث انکیز کردن ra-é ou gumaun ghire-a é-laum ou ibtihaus angeez kirdun.

Prejudicial ظالم zaulim, مضر muzirr, مفسد muffid, زیان اور zé-aun awur, ازار ساز azaur sauz, ضرر کنا zurrur koona. v. *injurious, detrimental, hurtful: contrary, opposite.*

PRELECTION درس durs, v. *reading, lecture.*

A PRELIMINARY مقدمه mukuddumeh, پیشرو peishrou, سراغاز suraghauz.

Preliminary تقدیم tukdeem, بر وجه پیشرو bur wujha peishrou, سراغازي suraghauzé, بطور مقدمه betoora mukuddumeh.

A PRELUDE, *preludium* مقدمه mukudduumeh, پیشرو peishrou, سراغاز suraghauz.

PREMATURE پیش از زمان peish uz zumaun, قبل الوقت kublu'l'wakt, رس پیش از زمان russ peish uz zumaun, نضیج قبل الوقت nuzeej kublu'l'wakt, کثرت العجل نما kusrutu'l'ajul numa, سرعت خیلي ساز suraata kheilé sauz. *A premature death* اختضار ikhtizaur.—*Prematurely* بر وجه پیش از زمان bur wujha peish uz zumaun, بطور قبل الوقت betoora kublu'l'wakt, با کثرت العجل ba kusrutu'l'ajl, با سرعت خیلی ba suraata kheilé.—*Prematureness* کثرت العجل kusrutu'l'ajul, ام الندامت ummu'n'nudaumut, سرعت خیلی suraata kheilé.

To PREMEDITATE پیش اندیشیدن peish andeeshédun, پیشین پنداشتن peisheen pundaushtun, پیش از وقت اندیش کردن peish uz wakt andeesh kirdun, فکر متقدم کرفتن fikra mutukuddum gooriftun, قبل از وقت راي ساختن kubl uz wakt ra-é saukhtun, نیت داشتن né-ut daushtun, با غرض کردن ba ghuruz kirdun.

Premeditated پیش اندیشیده peish andeeshédeh, با نیت ba né-ut, با غرض ba ghuruz, با فکر متقدم ba fikra mutukuddum, پیشین پنداشته peisheen pundaushteh.

Premeditation پیش اندیشه peesh andeesheh, پندار پیشین pundaura peisheen, نیت né-ut, پیشدل peishdil, ارادت iraudut, قصد kusd, فکر راي قبل الوقت متقدم fikra mutukuddum, ra-é kublu'l'wakt. v. *design.*—*Without premeditation* من قبل min kublu, قبلا kublan, بدیهي budeehé, بدیهیت budeehé-ut, با اقتراح ba iktirauh. *With premeditation* فتوذانه futoodauneh, با نیت ba né-ut, با غرض ba ghuruz, با پیشدل ba peishdil. *To speak with premeditation* فتودن futoodun, با پیشدل کفتن ba peishdil guftun.

Premier, v. *first, chief: prime minister.*

To PREMISE پیشین کشادن peisheen kushadun, پیش تعریف کردن peish taareef kirdun, پیشرو کفتن peishrou guftun, مقدمت ساختن mukuddumut saukhtun, تقدیم کردن tukdeem kirdun, مقدمات نمودن mukuddumaut numoodun.

Premised پیشین کشاده peisheen kushaudeh, پیش تعریف شده peish taareef shoodeh, بر وجه مقدمت کفته bur wujha mukuddumut gufteh, بطور پیشرو ساخته betoora peishrou saukhteh.

Premisses (*propositions*) مقدمت mukuddumut (pl. مقدمات mukuddumaut), تقدمات tukuddumaut. *Unquestionable premisses* تقدمات مسلمت tukuddumauta musullimut. *Premisses* (*houses and lands*) عقار akaur (pl. عقارات akauraut), ضیعت zé-aat (pl. ضیعات zé-aut, ضیاع zé-a).

PREMIUM پاداشت padausht, پاداش padaush, عوض awuz, بخشیش bukhsheesh. v. *compensation, reward..*

To PREMONISH بر وجه پیشین پند دادن bur wujha peisheen pund dadun, اکاهی نمودن agauhé numoodun. v. *to warn.*

Premonition پند پیشین punda peisheen, نصیحت nuseehut, اکاهي agauhé.

Premonitory نصیحت نما nuseehut numa, پیشین پند ده peisheen pund duh, اکاه ساز agauh sauz.

To PREMONSTRATE پیش نمودن peish numoodun.

PRE-OCCUPANCY, *pre-occupation* پیشین گیر peisheen geer. v. *anticipation.*—*To pre-occupy* پیشین گرفتن peisheen gooriftun, بر وجه پیشین کردن bur wujha peisheen kirdun. v. *to anticipate.*

To pre-ordain, v. *to predestine.*

PREPARATION امادگي amaudugé, تدارک tudauruk, تهيت tuhé-ut, اعداد é-adaud, تکمیل tukmeel, اب abb, شلنک shilunk. v. Vol. I. p. 1102. also *provision, apparatus.*

Preparative, preparatory, تدارک ساز tudauruk sauz, امادگي نما amaudugé numa, تهيت کنا tuhé-ut koona.

Preparatively بر وجه تدارک bur wujha tudauruk, بطور تهيت betoora tuhé-ut, با امادگي ba amaudugé.

To prepare امادن amaudun, اماده کردن amaudeh kirdun, ارایش نمودن araustun, ارایش نمودن ara-ésh numoodun, پرداختن purdaukhtun, پرداز ساختن purdauz saukhtun, اهنگ کردن ahunk kirdun, مهيا ساختن muhé-a saukhtun, تدارک کردن tudauruk kirdun, اعداد ساختن é-adaud saukhtun, بسنجيدن busunjédun, تهيت کردن tuhé-ut kirdun, سيچيدن seechédun, تعبيت کردن taabé-ut kirdun, معد نمودن maad numoodun, تيمار کردن teemaur kirdun. v. also *to arrange, form; make, qualify.*—*To prepare necessaries* مهمه پرداز ساختن muhimmeh purdauz saukhtun, لوازم اماده کردن luwauzim amaudeh kirdun, اسباب تدارک ساختن asbauba tudauruk saukhtun.

Prepared اماده amaudeh, پاستاده paustaudeh, اماده و پاستاده amaudeh ou paustaudeh, اراسته arausteh, معد ma-ad, مهيا muhé-a, بسنجيده busunjédeh, سيچيده seechédeh, پرداخته purdaukhteh, حاشد haushid, محشد muhshid, حاضر hauzir, سغد sughd, سغده sughdeh, مستعد musta-éd, مصنوع musnuwa. v. *ready.*

Preparedly بر وجه اماده bur wujha amaudeh, بطور اراسته betoora arausteh.

A preparer اماده کر amaudeh gur, ارایش ساز ara-ésh sauz, تدارک کننده tudauruk koonindeh.

Prepense, v. *premeditated.*

PREPONDERANCE, *preponderation* رجح rujih, رجوع rujooh, رجحان rujhaun, راجح raujih, ترجيح turjeeh, ماتع mauta, مرجوح murjooh.

To preponderate رجح کردن rujih kirdun, رجوع ساختن rujooh saukhtun, رجحان نمودن rujhaun numoodun.

A PREPOSITION حرف hurf.

To PREPOSESS (*impress with prejudices*) اوهام وگمان بي جست وجوی انگيختن awhaum ou gumaun bé just ou joo-é angeekhtun. v. *to prejudice.*

Prepossession. v. *prejudice, prejudication.*

PREPOSTEROUS (*topsy-turvey*) زير بالا zeer bala, زير و زبر zeer ou zubr, معکوس makoos, نکس nukis, منکوس munkoos, منکوسة munkookoosut, بازگون bazgoon, اشکونه ashgooneh, بازگونه bazgooneh, وازگون wazgoon, وازگونه wazgooneh, سرنگون surnigoon. v. *absurd, foolish, ridiculous.*—*A preposterous birth* انکاس ankaus.

Preposterously بازگون bazgoon, اشکونه ashgooneh, بر عکس bur aks, بر وجه وازگونه bur wujha wazgooneh, بطور زير بالا betoora zeer bala.

Preposterousness بازگون bazgoon, وازگون wazgoon, عکس aks, سرنگوني surnigooné, حال زير بالا haula zeer bala.

PREPUCE غلف ghulif, غلفت ghulifut, قلف kulif, رعلت raalut, رغلت rughlut, غرلت ghurlut, اقلف akluf.

To PRE-REQUIRE بر وجه پيشين خواستن bur wujha peisheen khaustun.

PRESAGE حکمت hykmut (plur. احکام ahkaum), فال faul, دلالت dulaulut. v. *omen, prognostick.*—*To presage* فال گرفتن faul gooriftun, پيشين گفتن peisheen guftun, غايب نمودن gha-éb numoodun. v. *to prognostick.*

A PRESBYTER صاحب القدس sahibu'l'-kuds, کاهن kauhin, شيخ sheikh, کشيش kusheesh.

PRESCIENCE حکمت hykmut, تعقل ta-akkul, سبقت subkut, پيش بيني peish beené, پيش دانش peish daunish, علم پيشين ylma peisheen, عقل و شناختني قبل الزمان akl ou shunaukhtuné kubl'uz'zumaun. v. *foresight.*

Prescient, prescious زو حکمت zu hykmut, اهل تعقل ahla ta-akkul, پيش بين peish been, زو علم پيشين zu ylma peisheen. *To be prescient* تعقل نمودن ta-akul numoodun, اول دانستن awwul daunistun, پيش ديدن peish deedun, از علم پيشين شناختن uz ylma peisheen shinaukhtun.

To PRESCIND قطع کردن kuta kirdun.

To PRESCRIBE (*order, direct*) فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, مامور کردن maamoor kirdun, حکم گذار کردن hookum guzaur kirdun, امر نمودن amr numoodun, تعيين ساختن taï-én saukhtun, رسم نمودن rusm numoodun, تعريض کردن tufreez kirdun, نهج نمودن nuhij numoodun. v. *to command.*—*To prescribe as a physician* بزشکي نمودن bizushiké numoodun, رسم طبي دادن rusma tybbé dadun, پيشاران نمودن peisharaun numoodun. *To prescribe bounds* حدود تعيين کردن hudood taï-én kirdun, حدود شرعيت مامور ساختن hudooda

ſhura-é-ut maamoor ſaukhtun, حد فرمودن hudd furmoodun, تحديد نمودن tuhdeed numoodun. *To preſcribe* (*become a law* or *cuſtom*) شرع و ايين ſhura ou aï-én guſhtun, سابقت و پيشنهاد ſaubikut ou peiſhnihaud gurdédun, شريعت و عادت شدن ſhuré-at ou audut ſhoodun.

Preſcribed, preſcript فرموده furmoodeh, حكم گذارده hookum guzaurdeh, مامور maamoor, تعيين ساخته taï-én ſaukhteh, مفروض mufrooz, مرسوم murſoom, معين maï-é-un, موظف muwuzzuf. v. *ordered, fixed.*—*The limits preſcribed* حد مامور hudda maamoor. *At the term preſcribed* بحد مامور behudda maamoor.

Preſcription, preſcript (*precept, model*) نهاد nihaud, رسم ruſm (plur. رسوم ruſoom), مرسم murſum (plur. مراسم murauſum), دستور duſtoor, ايين aï-én, نمودار numoodar, رابطه raubteh (pl. روابت ruwaubut), سنه ſunneh. v. *order.*—(*ancient cuſtom*) سابقت ſaubikut, پيشنهاد سابق peiſhnihauda ſaubik, عادت عتيق auduta ateek, سان قديم ſauna kudeem. *A medicinal preſcription* رسم حكيم ruſma hukeen, نمودار طبيب numoodara tubeeb, پيشاران peiſharaun.

PRESEANCE بالا نشين bala niſheen, پيشي peiſhé, دست doſt. v. *precedency.*

PRESENCE (*ſtate of being preſent*) حضور huzoor, حضر huzr, حضرت huzrut (plur. حضرات huzraut), محضر muhzur, وجاهت wujauhut, مواجهت muwaujihut, شهود ſhuhood, شهودت ſhuhoodut.—(*air, demeanor*) چهره chuhreh, سيما ſeema, نظر nuzr, باره baureh, روي rooï, وجه wujuh, رخساره rukhſaureh. v. *mein, port.*—*The preſence of God* باره baureh, حضرت الله huzruta allah. *The preſence of a king* حضرت پادشاه huzruta padſhah, محضر سلطان muhzura ſultaun, حضرت huzrut, محضر muhzur. *In my preſence* قبلا kublan. *In his preſence* درحضرش dur huzriſh. *In the preſence of my illuſtrious friend Mohammed* [a mode of addreſſing letters] در قبل دوستم عزيز محمد dur kubla dooſtuma azeeza mohammud. *The preſence* (*courtiers aſſembled round the king*) ملازمون سلطان mulauzumoona ſultaun (oblique caſe ملازمين سلطان mulauzumeena ſultaun), توابع پادشاه tuwauba padſhah.—*The preſence chamber* دربار durbaur, باب همايون bauba humaï-oon, مسند muſnud, دار حضرت daura huzrut.—*Preſence of mind* دليري dilaré.

Preſent (*not abſent*) حاضر hauzir, محتضر muhtuzur, مستحضر muſtuhzur, موجود moujood, شاهد ſhauhid, مشاهد muſhauhid, وارد waurid, مستورد muſtawrid, نا غايب na gha-éb, هي hei, سغد ſughd, سغده ſughdeh. *To be preſent* حاضر بودن hauzir boodun, موجود شدن moujood ſhoodun, شاهد بودن ſhauhid boodun.—*Preſent* (*not paſt, not future*) حال haul, نا گذشته na guzuſhteh, نا سابق na ſaubik, نا ماضي na mauzé, نا سالف na ſaulif, نا استقبال na iſtikbaul, غير مستقبل ghire-a muſtukbil.—(*at hand, ready*) حاضر hauzir, مهيا muhei-a, اماده amaudeh, معد maad, ساخته ſaukhteh, حاشد hauſhid, ارا‌سته arauſteh. v. *prepared.*—*The preſent, time preſent* حال haul, ساعت ſa-at, زمان حال zumauna haul, اين زمان ein zumaun, اين وقت ein wakt. *The preſent tenſe* الحاضر حال haul, alhauzir. *At preſent* حالا haula, حاليا haulé-a, امحال imhaul, الحال alhaul, بالفعل bilfaal, الان alaun, اكنون aknoon, كنون kunoon. v. *now.*—*The preſent day* امروز imrooz, اليوم alé-oom, هذا اليوم haza alé-oom. *To the preſent day* تا امروز ta imrooz, الي هذا الان ila haza alaun. *The preſent year* امسال imſaul.—*Preſent* or *ready money* نقد nukd, حاضراقچه hazir akcheh, فروع furuwa.

A PRESENT بخشايش bukhſha-éſh, بخشش bukhſhuſh, بخشيش bukhſheeſh, بذل buzl, عطا ata, موهبت mawhibut, موهب mawhib, هديت hudé-ut, دادني daudune, داد daud, ارمغان armaghaun, احسان ihſaun, تحفه tuhfeh, نول nawil, هبت hubt, غربون ghurboon, داش dauſh, داشت dauſht, داشاد dauſhaud, داشن dauſhin, دهش duhiſh, بزرگوار buzurguwaur, انعام énaam, رزقت ruzkut, بشخواده buſhkhaudeh, بلك bulk.—*A preſent to bribe a judge* رشوت ruſhwut, ارش irſh, اتاوت itawut. v. *bribe.*—*A preſent for good news* مژدگاني muzſhdugauné, نويد nuweed. *The place where preſents are offered* دادني daduné. *A magnificent preſent* پيشكش peiſhkuſh, اوردني awurduné, سيورغال ſé-oorghaul, مبذول mubzool, سوغات ſawghaut. *A preſent from a prince to one who approaches him* قدوميت kudoomé-ut. *A ſmall preſent* دست اويز doſt aweez, دست اويزه doſt aweezeh, تحفت خفيف tuhfuta khufeef, برك سبز burka ſubz, برك سبزك burka ſubzuk, برك تر burka tur.

To preſent (*make a preſent*) بخشايش دادن bukhſha-éſh dadun, بذل كردن buzl kirdun, پيشكش نمودن peiſhkuſh numoodun, تحفه كردن tuhfeh kirdun, موهب ساختن mawhibut ſaukhtun, عطا نمودن ata numoodun, احسان دادن ihſaun dadun, مبذول ساختن mubzool ſaukhtun, هديت بخشيدن hudé-ut bukhſhédun. v. *to offer, give.*—*To preſent to view* نمودن numoodun, پيدا ساختن peeda ſaukhtun, اظهار كردن izhaur kirdun, عرض نمودن erz numoodun,

dun. *To present one's self (before another)* حاضر شدن hauzir shoodun, چهره نمودن chuhreh numoodun, رونما کردن roonuma kirdun, نمایان شدن numaïaun shoodun, پیدا بودن peeda boodun, پدید امدن pudeed aumudun. v. *to appear.*—*To present a complaint* شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, داد ساختن daud saukhtun, غمز و زم نمودن ghumz ou zumm numoodun.--*Presentaneous*, v. *ready, quick, immediate.*

Presentation اقدام ikdaum, عرض arz, معرض maaruz, اظهار izhaur, پیدا peeda, تقدیم tukdeem.

Presented داده dadeh, بخشیده bukhshédeh, معطي maata, مندفع mundufa, معروض maarooz, مهدي muhdé, متحف mut-huf, متقدم mutukuddum, تقدم tukuddum.

A presenter بخش bukhsh, دهنده duhindeh, اقدام ساز ikdaum sauz, تقدیم کننده tukdeem koonindeh, عرض نما arz numa, تکلیف سازنده tukleef sauzindeh, اهدا اور ihda awur. v. *giver.*

Presently (immediately) حالا haulan, هماندم humaundum, بلا توانی bila tuvvauné, علي الفور ala'l'four. v. *at present.*--*Presentment*, v. *representation.*

PRESERVATION حفظ hyfz, محافظت muhaufizut, حمایت huma-é-ut, حراست huraufut.

To preserve استبقا ساختن istibka saukhtun, حفظ کردن hyfz kirdun, محافظت ساختن muhaufizut saukhtun, حمایت دادن huma-é-ut dadun, حراست کردن hurausut kirdun, صیانت دادن sé-anut dadun, نگاهباني کردن nigahbauné kirdun, مصون ساختن musoon saukhtun, نوشتن nuwishtun.—*To preserve fruits, &c.* انکبینه کردن angubeeneh kirdun, مربت ساختن murubbut saukhtun, مربی بودن murubbé boodun, ریچار کردن reechaur kirdun, مزه ساختن muzeh saukhtun. v. *to confect.*

A preserve (fruits preserved with honey, sugar, &c.) انکبینه angubeeneh, مربت murubbut, معجون majoon, ریچار reechaur, ریچال reechaul. v. *confect.*

Preserved محروس muhroos, مصون musoon, محفوظ muhfooz, مبقي mubka, مربی murubba. v. *defended.*—*Preserved (as fruits)* مربی murubba.

A preserver حافظ hafiz, مربی murubbé, راعي raa-é. v. *guardian.* — *A preserver of fruits, &c.* مربی murubbé. v. *confectioner.*

To PRESIDE سردار بودن surdar boodun, صدر نشین شدن sudr nisheen shoodun, راس بودن raas boodun, پیشرو شدن peishrou shoodun, تقدمیت داشتن tukudumé-ut daushtun.

Presidency, presidentship صدر sudr, صدر نشیني sudr nisheené, سرداري surdaré, پیشي peishé, پیشگاهي peishgahé, پیشکاري peishkauré, تقدمیت tukuddumé-ut.

A president صدر نشین sudr nisheen, وزیر vizeer, سردار surdar, راس raas, ریس reis, ریس المجلس reisu'l'mujlis, سردار دیوان surdura divan, پیشوا peishwa, پیشرو peishrou, پیشادنک peishadunk. v. *governor.*—[*The presidents of the East India Company's settlements are generally stiled by the natives* پریسیدنت president].

PRESIDIAL (*relating to a garrison*) حصاري hissauré, حصار منسوب hissaur munsoob.

To PRESS (*squeeze*) فشردن fushurdun, فشاردن fushaurdun, افشردن affhurdun, افشاردن afshaurdun, پالودن paloodun, پالانیدن palanédun, اشکستن ishkusttun, بالافتن balauftun, افشادن affhaudun, پشخودن pushkhoodun, منعصر نمودن munasur numoodun, منعصور کردن maasoor kirdun, بخج ساختن bukhuj saukhtun. v. *to crush, compress.*—(*to distress, urge*) اضطرار کردن iztiraur kirdun, ازار دادن azaur dadun, همز کردن humz kirdun, فرسودن fursoodun, تنک کردن tunk kirdun, تنکا تنک نمودن tunka tunk numoodun, قهر ساختن kuhr saukhtun, زور و زار نمودن zoor ou zaur numoodun, ثقلت کردن suklut kirdun, تصدیع ساختن tusdé-a saukhtun, انهاج ساختن inhauj saukhtun, ابرام کردن ibraum kirdun, خوبانیدن khoobanédun, الجا ساختن ilja saukhtun, عصد کردن asud kirdun. v. *to importune; constrain.*—(*to drive*) راندن raundun, وارااندن waraundun, ضربانه فرسودن zurbauneh fursoodun, جبر کردن jubr kirdun.—(*to hug*) بغل کرفتن bughl gooriftun. v. *to embrace.*—(*to crowd, throng*) اعتراک کردن é-atirauk kirdun, تضاغط زدن tuzaughut zudun, لزن نمودن luzn numoodun, مداغشت ساختن mudaughishut saukhtun. *To press with argument* با حجت الزام کردن ba hujjut ilzaum kirdun, دلیل برهاني نمودن duleela burhauné numoodun, ادلت واضحت آوردن adilluta wauzihut awurdun, لسن کردن lusin kirdun.—*To press upon (approach near, push to the wall)* تنک کردن tunk kirdun, در کوشه راندن dur koosheh raundun, قدع کردن kuda kirdun, ضغط ساختن zught saukhtun. *To press upon in battle* معترک کردن muturik kirdun, معترکت نمودن mutrikut numoodun, کد بردن kuzz burdun, هجوم کردن hujoom kirdun, حمله ساختن humleh saukhtun. v. *to assault, attack.* — (*to blockade*) تنک ساختن tunk saukhtun, حصر کردن husr kirdun, چسپیدن chuspédun. v. *to besiege.*—*To press into the service of the state* سخره کرفتن sukhreh gooriftun. v. *to impress.*—*To press on (go fast)*

شتاب زدن shitaub zudun, تيز رفتن taze ruftun, تيز كام بودن taze gaum boodun, سرعت كردن suraat kirdun. v. *to hasten, rush.*—*To press to a conclusion* بسرانجام شتابانيدن besuranjaum shitaubanédun, درعاقبت تعجيل كردن dur aukibut taajeel kirdun. *To press, callender* or *smoothe linens, paper, &c.* مهره زدن muhreh zudun, مطرا كردن mutra kirdun.

A press (for olives, grapes, &c.) افشركر afshurgur, معصرت masurut, خرخشت khurkhusht, خرك khuruk, برشك birshuk, ملزام mulzaum, چرخش churkhush, چرخشت churkhusht, چرخ churkh, سبار subaur, سپار supaur, كيستان keestaun, كيستاره keestaureh, زشار zishaur, قرو kuroo, سيار sei-aur, بزرخانه buzrkhauneh, ملطاط multaut, عنك ynk, دنك dink. *A press* or *callender for smoothing linens, &c.* تختهء جامه tukhteha jammeh, صقال sukkaul.—*A press* or *chest for holding clothes* رخت خانه rukht khauneh, جامه دان jammeh dan, برفند burfund, بغلنده bughlundeh, صوان suwaun. *A press, (throng, tumult)* هنكامه hungaumeh, ازدحام izdihaum, ازدحام انام izdihauma anaum, انكامه angaumeh, جمع كثير jumaa kuseer, اباشت ubaushut, كثرت خلايق kusruta khula-ék. v. *crowd.*

Pressed (squeezed) افشارده efshaurdeh, افشرده afshurdeh, فشارده fushaurdeh, فشرده fushurdeh, اشكسته ishkusteh, بالافته balaufteh, افشاده afshaudeh, بخج bukhuj, معصور maasoor, منعصر munaasur, پشخوده pushkhoodeh. v. *compressed.*—*The pressed juice of fruit* منعصر munaasir, عصارت asaurut.—*Pressed (hugged)* بغل كرفته bughul goorifteh, در اغوش محصور dur aghoosh muhsoor. *(crowded)* در ازدحام تنك شده dur izdihaum tunk shoodeh, در هنكامه افشرده dur hungaumeh afshurdeh, بجمع كثير محصور bejumaa kuseer muhsoor. *(closely besieged)* چسپيده chuspédeh, محصور muhsoor, متحصر mutuhussur, تنك شده tunk shoodeh.—*A presser* افشاركر afshaur gur, مهره زن muhreh zun, مطرا كر mutra gur, عصار assaur.

Pressing افشار efshaur, v. *pressure.*—*Pressingly (with force)* با ضرب ba zurb, افشارانه affsharauneh.

Pressure افشار affshaur, فشار fushaur, اهنجلوغ ahunjulough, هيس hums. *The pressure of a crowd* قصفت kusfut (plur. قصف kusuf, قصفان kusfaun), وعكت ازدحام waakuta izdihaum, لزن luzin. *(oppression, grievance)* تنكا تنك tunka tunk, تعدي ta-addé, ازار azaur, اضطراب iztiraub, جبر jubr, جور jour, ظلم zulm, پايمالي pa-émaulé, قهر kuhr, جفا jufa, ستم situm.—*(impression)* نشان nishaun, علامت alaumut, رسم rusm, اثر asr (pl. اثار asaur). v. also منهزم.

PRESTIGATION, *presliges (juggle)* حقه بازي hukkeh bauzé, فسانه و فسون fusaneh ou fusoon.

PRESTO تيز دست taze dost, زود zood, تيز كار taze kaur, على التعجيل ala't'tajeel. v. *quick.*

PRESUMABLY (*in a manner supposed without enquiry* or *examination*) بروجه غير تفتيش پنداشته burwujha ghire-a tufteesh pundaushteh, بطور بى جست و جوي انديشيده betoora bé just ou joo-é andeeshédeh. v. *probably, possibly.*

To presume (suppose) پنداشتن pundaushtun, پنداريدن pundarédun, زعم كردن zaam kirdun, خيال داشتن khé-aul daushtun, v. *to imagine, hope.* (*to have presumption, boldness, impudence*) كستاخ بودن kustaukh boodun, استاخي داشتن istaukhé daushtun, متصدي نمودن mutusuddé numoodun, تصدي ساختن tusuddé saukhtun, جسارت كردن jusaurut kirdun.

A presumer (supposer) پندار pundaur, اهل زعم ahla zaam, صاحب خيال sahib khé-aul. (*an arrogant man*) اهل مغروري ahla mughrooré, صاحب كستاخي sahib kustaukhé.

Presumption (supposition) پنداري pundauré, زعم zaam, كمان gumaun, انديشه andeesheh, تخمين tukhmeen, ظن zunn, تصور tusawwur, وهم wuhm, اعتقاد e-atikaud, اعتماد é-atimaud. v. *conjecture, belief.*—*Presumption, presumptuousness (arrogance)* كستاخي kustaukhé, مغروري mughrooré, تكبر tukubbir, متكبري mutukubbiré, غرور ghuroor, جسارت jusaurut, استكبار istikbaur, استكبار القلب istikbauru'l'kulb, انانيت anané-ut, هواداري hawadaré, استاخي istaukhé.

Presumptive (supposed) پنداشته pundaushteh, متصور mutusawwur.—*Presumptive, presumptuous, presuming* كستاخ kustaukh, مغرور mughroor, هوادار hawadar, متكبر mutukubbir, خود فروش khood furoosh, خود بين khood been, اوستاخ austaukh. v. *arrogant, insolent.*

Presumptuously كستاخانه kustakhauneh, مغرورا mughrooran, بر وجه خود فروش bur wujha khood furoosh, بطور خود بين betoora khood been, استاخانه istakhauneh. v. *impudently, arrogantly.*

To PRESUPPOSE پيشين انديشه كردن peisheen andeesheh kirdun, بر وجه پيشين bur wujha peisheen pundaushtun, بطور پنداشتن مقدم وهم و راي ساختن betoora mukuddum wuhm ou ra-é saukhtun, قبل الزمان در ضمير پذيرفتن kublu'z'zumaun dur zumeer pizzeeruftun. v. *to preconceive.*

Presupposed بر وجه پيشين انديشيده bur wujha peisheen andeeshédeh, از مقدمت پنداشته uz mukuddumut pundaushteh, قبل الزمان در ضمير افتاده hublu'z'zumaun dur zumeer uftaudeh.

Presupposition, presurmise وهم و راي بر وجه پيشين wuhm ou ra-é bur wujha peisheen, فكر مقدم fikra mukuddum, قبل الزمان درضمير پذير kublu'z'zumaun dur zumeer pizzeer, انديش پيشين andeesha peisheen, پندار متقدم pundaura mutukuddum.

PRETENCE بهانه buhauneh, خشك khushk, علت yilut, تعلل ta-allul, عذر uzr, عذرت uzrut, پاي pa-é, پا pa, صورت معامله sooruta ma-amleh, پوزش poozish. v. *excuse.* — *A weak pretence* تعلل عليل ta-allula aleel, و تعلل عليل و مدعاي بي دليل ta-allula aleel wa mudda-é bé duleel.—*Pretence* (*claim*) دعوي dawé. v. *pretension.*

To pretend (*allege falsely, act hypocritically*) صورت معامله نمودن sooruta ma-amleh numoodun, با ريا گفتن ba ré-a guftun, تعلل عليل ساختن ta-allula aleel saukhtun, بهانه دروغ كردن buhauneha duroogh kirdun, دو روي نمودن doo rooï numoodun. v. *to feign.*—*To pretend* or *lay claim to* دعوي نمودن dawa numoodun, طلب كردن tulub kirdun, در خاستن dur khaustun, مطلب نمودن motlib numoodun. *To pretend to superior merit* اظهار تفاضل نمودن izhaura tufauzil numoodun. v. *to boast.*

A pretender (*claimer*) دعوي كننده da-wé koonindeh, طلب ساز tulub sauz, مطلب motlib. (*a boaster*) خود فروش khood furoosh, لاف زن lauf zun, اظهار تفاضل نماينده izhaura tufauzil numa-éndeh.

Pretending (*alleging*) تعلل عليل ساز ta-allula aleel sauz, بهانه دروغ كنا buhauneh duroogh koona. (*boasting*) خود فروش khood furoosh, لاف زن lauf zun, مدعي mudda-é. v. *presumptuous.*—*Pretendingly.* v. *presumptuously.*

Pretension (*claim*) مدعي mudda-é, دعوت dawut (pl. دعوات dawaut), دعوا or دعوي dawa, علاقه alaukeh, مطلب motlib, طلب tulub, ادعا idaa, داعيت da-é-ut (pl. دواعي doo-a-é), احتفاظ ihtifauz. *To explain one's pretensions* مدعاي بيان كردن muda-é bei-aun kirdun. *To support one's pretensions* مدعاي تاييد كردن mud...-é taï-éd kirdun. *Making false pretensions to what belongs to others* انتحال intihaul, تنحل tunhul, زعيم za-ém.

PRETERITE (*tense*) فعل ماضي faala maazé, الماضي almaazé.

Pretermission, &c. v. *omission.*

PRETERNATURAL بلا طبيعت bila tubé-at, نا مطبوع na mutuboo-a, غير ذاتي ghiré-a zauté, خلاف قاعدت khilaufa ka-édut. v. *irregular.* — *Preternaturally* بر وجه بلا طبيعت bur wujha bila tubé-at, بطور خلاف قاعدت betoora khilaufa ka-édut, بلا ذات bila zaut. *Preternaturalness* حال بلا طبيعت haula bila tubé-at.

PRETEXT بهانه buhauneh. v. *pretence.*

PRETTILY لطيفانه luteefauneh, با لطف ba lutf, با نزاكت ba nuzaukut, ظريفا zureefan, بوجه پاكملانه paukmalauneh, نازكانه nauzikauneh, بوجه ظريف و نازنين bewujha zureef ou nauzneen.

Prettiness خوبي khoobé, جمال jumaul, لطافت lutaufut, ناز nauz, ظرافت zuraufut, نزاكت nuzaukut, نازكي nauziké, لطف lutf. v. *beauty, elegance.*

Pretty خوب khoob, جميل jumeel, لطيف luteef, ظريف zureef, خوشنما khooshnuma, نازك nauzik, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen. v. *beautiful, elegant.* —*Pretty* (*in some measure*) نوعا nuwan, بر وجه bur wujuh, بطور betoor. v. *somewhat, tolerably.*

To PREVAIL (*to be in force* or *fashion*) قوت داشتن kuwwut daushtun, قدرت پذيرفتن kudrut pizzeeruftun, عادت گشتن audut gushtun, آيين و منوال شدن aï-én ou minwaul shoodun, پيشنهاد روان گرديدن peishnihauda rouvaun gurdédun. *To prevail* or *prevail over* غالب شدن ghaulib shoodun, دست يافتن dost é-aftun, افزون امدن afzoon aumudun, ظفر گرفتن zufr gooriftun, استيلا داشتن isteela daushtun, تغلب يافتن tughullub é-aftun. *To prevail upon* (*induce*) القا كردن ilka kirdun, انگيختن angeekhtun, اغرا ساختن ighra saukhtun. v. *to persuade.*

Prevailing, prevalent (*victorious*) باهر bauhir, غلب ghulub, غالب ghaulib, اغلب aghlub, مستنير mustuneer, اعلي é-ala, ذو دست zu dost, عليا alé-a, مستولي mustoolé, متجلل mutujullil, مدل mudill. v. *superior; powerful; forcible.*—(*current*) روان rouvaun, رواج rouvauj, مشمول mushmool, عمومي amoomé. v. *fashionable, common, general.*

Prevalence تغلب tughullub, غلبت ghulubut, دست dost, قوت kuwwut, قدرت kudrut., اعتلا é-atila, باهري bauhiré, استعلا istala, استيلا isteela, غلب ghulib, بهارت buhaurut, افضليت afzulé-ut, رجحان rujhaun, ريح reeh. v. *superiority.* —(*currency*) رواني rouvauné, رواج rouvauj, قبوليت عمومي kuboolé-uta amoomé, اخذ مشمول akhza mushmool, اتخاذ عام ittikhauza aamm.

Prevalently باهرانه bauhirauneh, غالبا ghauliban, با غلبت ba ghulubut, با دست ba dost, بر وجه قوي bur wujha kooï, با قدرت ba kudrut. v. *powerfully.*—(*currently, generally*) بطور عموما betoora amooman, روان rouvaun, علي وجه العموم ala wujhu'l'amoom. v. *fashionably.*

To PREVARICATE از حق عدول كردن uz hukk udool kirdun, فسق نمودن fusik numoodun, بغي گفتن bughé guftun, معصيت كردن maasé-ut kirdun, ضال بودن zaull boodun.

Prevarication از حق عدول uz hukk udool, معصيت maasé-ut, بغي bughé (plur. بغات bughaut), فسق fusik.

A prevaricator ضال zaul, بغي كو bughé goo. *Prevaricators* بغات bughaut.

To PREVENT منع كردن muna kirdun, مانع بودن mauna boodun, ممانعت كردن mumanaut kirdun, معارض شدن mu-ariz shoodun, موارضت نمودن mu-arizut numoodun, سد كردن sudd kirdun, بذازت نمودن buzauzut numoodun, باز داشتن baz daushtun, پيشين كردن peisheen kirdun, تعرض ساختن ta-arriz saukhtun, دخل كردن dukhl kirdun, عايق نمودن a-ék numoodun, عوق ساختن awk saukhtun, تعويق كردن taweek kirdun. v. *to obstruct*; *anticipate*.

Prevented ممنوع mumnuwa, مسدود musdood, باز داشته baz daushteh, انسداد insidaud, منسد munussud. v. *obstructed*.—*A preventer* منع كر muna gur, معارض كننده mu-ariz koonindeh.

Prevention منع muna, مانع mauna, تعرض ta-arriz, بذازت buzauzut. v. *hindrance*, *obstruction*, *anticipation*.—*Preventional*, *preventing*, *preventive* منع ساز muna sauz, معارض كنا mu-ariz koona, باز دار baz dar, سد ساز sudd sauz, مانع و معارضت اور mauna ou mu-arizut awur. —*Preventively* بر وجه مانع bur wujha mauna.

PREVIOUS پيش peish, پيشين peisheen, پيشينه peisheeneh, متقدم mutukuddim, مقدم mukuddum, بر وجه پيشين bur wujha peisheen, پيش گذشته peish guzushteh, سابق saubik, تقدم tukuddum, تقديم tukdeem, قدم kudim, قبل kubla. *Previous to which* پيش از انكه peish uz ankeh, پيش از ان peish uz aun, قبل ان kubla aun. *Previous to this* پيش از اين peish uz ein, قبل اين kubla ein. *Previously* بر وجه پيشين bur wujha peisheen, قبلا kublan, من قبل min kublu, قبل هذا kubla haza, قبل الزمان kublu'z'zumaun, مقدما mukudduma.—*Previousness* پيشي peishé, مقدمت mukuddumut.

PREY (*hunted* or *seized to be devoured*) شكار shukkar, حشرت hushrut (plur. حشر hushur), نخچير nukhcheer, صيد seid, توارف tuwauruf. (*plunder*) شكار shukkar, تاراج taurauj, تالان taulaun, يغما yaghma, غنيمت ghuneemut. v. *booty*, *spoil*, *ravage*, *rapine*. — *A beast of prey* يبان حيواني eebaun heewauné, جانوار jaunwaur, وحش wuhsh, ذو تيز ناخن zu taze nakhun, شيرزه sheerzeh, سبع suba. v. *wild beast*.—*A bird of prey* طير مرغ ربايندة murgha ruba-éndeh, جارحت teera jauruhut. *The claw* or *talon of a beast* or *bird of prey* چنك chunk, چنگل chungul, چنگال chungaul, چنگاله chungauleh. v. *claw*, *talon*, *nail*.

To prey خوردن khoredun, اوباريدن obauredun, بلع كردن bula kirdun. v. *to devour*.—*To prey upon* (*rob*, *spoil*) خسارت و غارت كردن khusaurut ou ghaurut kirdun, يغما گرفتن yaghma gooriftun. v. *to plunder*.—(*to corrode*) اكل كردن akl kirdun, دنديدن dundédun, جليدن julédun, متاكل شدن muta-akul shoodun. v. *to gnaw*, *waste*.—*Preyer*, v. *plunderer*, *devourer*.

PRIAPUS (*scarecrow*) ضبغطري zubughturé, هراس hiraus.

PRICE قيمت keemut, بها buha, اروند arvund, ارز arz, ارزش arzish, ارزيش arzeesh, عجوز ajooz, مبلغ mublugh, ارج arj, حاقت haukut, اخش akhash, ثمن sumin (plur. اثمان asmaun), اخشن akhshun, سعر saar (pl. اسعار asa-ar). v. *rate*, *value*, *estimation*, *equivalent*, *reward*.—*Price paid for any thing hired* پاي مزده pa-é muzdeh, كرا kira, اجر ajr, اجارت ijaurut (pl. اجار ajaur) عسب asb. *The price of provisions* (*fixed by authority*) نرخ nurkh. *The price of blood* (*compensation for murder*) خونبها khoon buha, بهاي خون buha-é khoon, ديت dé-ut. v. *mulct*.—*Price paid by a captive for liberty* فدا fuda, برخيين burkheen. v. *ransom*.—*High-priced* گران بها guraun buha, زو بها zu buha, گران مايه guraun ma-éh, گران guraun, بهمه buhmeh, غالي ghaulé, زو قيمت zu keemut. v. *valuable*, *precious*.—*Low-priced* سبك مايه subuk ma-éh, ارزان arzaun, شايگيني sha-égeené, كمبها kumbuha, دون قيمت doon keemut, بخس bukhus, فراخ firaukh, ترخص turukhkhus, لغو lughoo. v. *cheap*.—*Lowness of price* ارزاني arzauné, كساد kusaud, رخص rukhs, كمبهايي kumbuhai-é. *To be bought at a low price* ارزانيدن arzaunédun. *To make low priced* ارزايانيدن arza-é-anédun.—*According to the current* or *fixed price* بحسب نرخ جاري behusba nurkha jauré. *To fix a price* (*by authority*, *in markets*, &c.) نرخ ساختن nurkh saukhtun. *To agree upon a price* بها قطع كردن buha kuta kirdun, جعل ساختن jaal saukhtun, تسعير كردن tusa-ér kirdun. *Without price* بلا عوض bila ywaz, ظليفا zuleefan, طلفا tulufan.

To PRICK (*pierce with a small puncture*) سپوزيدن supoozédun, سپوختن supookhtun, خليدن khulédun, سودن soodun, گزيدن guzédun, توليدن toolédun, تواليدن tuwalédun, خيلانيدن kheelanédun, اژندن azshundun,

شصر كردن shusr kirdun, هيز ساختن humz saukhtun, نخس كردن nukhis kirdun, غرز ساختن ghuriz saukhtun, مشق كردن mushk kirdun. v. *to pierce, sting; goad, spur.*—(*to pain*) رنج دادن runj dadun, اضطراب ساختن azaur kirdun, ازار كردن iztiraub saukhtun. *To cause to prick* ازنداانيدن azshundanédun, سپوزانيدن supoozanédun. *To prick (make acid)* ترش كردن tursh kirdun, زست ساختن zust saukhtun, تيز كردن taze kirdun, سرقع زدن surka zudun. (*to grow acid*) ترش كشتن tursh gushtun, زست و سرقع كرديدن zust ou sur-ka gurdédun. *To prick with reproaches* كواژه زدن guwazsheh zudun, شتم دادن shutm dadun, طعن وطنز taan ou tunz kirdun, لسن زدن lusin zudun, نقر ساختن nukr saukhtun. *To prick musick* مشق موسقي كردن mushk moosiké kirdun. *To prick figures on the skin (and rub the punctures with indigo, &c.)* وشم كردن wushum kirdun, نسغ ساختن nusigh saukhtun.

A prick, pricker (sharp instrument) الت تيز aluta taze, دزينه duzeeneh. v. *piercer, bodkin, awl.*—(*a mark at which archer's aim*) نشانكاه nishaungah. *A prick of conscience* جان ازاري jaun azauré, دلتنكي diltungé. v. *remorse*; also *puncture.*

Pricked كزيده guzédeh. v. *pierced.*—(*sour, as wine, &c.*) سرقع surka. v. *sour, tart, acid.*

Pricking كز guz, تيز taze, نخس nukhis, شصر shusir. v. *piercing.*

A prickle خار khaur, شول shawk, سنبل sumbul (plur. سنابل sunaubil), شوكت shawkut, تلو tulau, اسل asl, باد اورد baud awurd, چرخه churkeh. v. *thorn.*—*Prickliness* خارداري khaurdaré, شوكداري shawkdaré. *Prickly* خاردار khaurdar, ذو شوك zu shawk, پر شوكت pur shawkut, اسلدار asuldar.

PRICKMADAM (*house-leek*) مير عاشقان meera aushikaun.

PRIDE غرور ghuroor, مغروري mughrooré, كبر kubr, تكبر tukubbur, متكبري mutukkubburé, خودبيني khoodbeené, كبريا kuburé-a, كبرا kubra, استكبار istikbaur, تعظم taazzum, تعظيم taazeem, عظم azim, دنه dunuh, استكبار القلب istikbauru'l'kulb, عبيت ummé-ut, عبيت ubbé-ut, سوزه soozeh, سوزه soozsheh, كردن كشي gurdun kushé, پنكار punkaur, زهو zuhoo, فريده fureedeh, صبع suba, مصبعت musbaat, عنزهوت ynzuhwut, خنزجت khunzujut, خنزوان khunzuwaun, خنزوانيت hhunzuwauné-ut, خنزوانت khunzuwaunut, خنزوت khunzuwwut, غطرفت or غترفت ghutrufut, شنف shunuf, فجس fujis, ابيت ubei-ut, خيلا kheila, خيلان kheilan, خيلا و غرور kheila ou ghuroor, تيه teeh, استغنا istighna, طرمحانيت turmuhané-ut, تهكم tuhukkum, نخوت nukhwut, بذخ buzukh, بهلقت buhlukut, كباخ kumaukh, عنجهيت unjuhé-ut, زنخ zeekh, زنخت zeekhut (plur. زيوخ zé-ookh), جدل و مكابره judl ou mukaubireh. v. *insolence, loftiness, elevation, ostentation, decoration, splendour.*—*To pride one's self on any thing* بجهت چيز خود فروش bejihuta cheez khood furoosh boodun, براي بودن يك شي خود پرست شدن bera-é eek shei khood purust shoodun.

A PRIEST امام imaum, كاهن kauhin, كهن kuhn (plur. كهان kuhhaun), تسيس kusees, كشيش kusheesh, عراف arrauf. *Priestcraft* كاهن حقهبازي kauhin hukkehbauzé. *Priest-ridden* از امام مضبوط uz imaum muzboot.

A priestess زني كاهن zunné kauhin, عورت كهن awruta kuhn.

Priesthood (office of priest) امامي imaumé, كاهنت kauhinut, كشيشي kusheeshé.—(*the order of priests*) كهان kuhhaun.

Priestly امامي imaumé, امام منسوب imaum munsoob, كاهن متعلق kauhin muta-allik.

A PRIG صاحب خودراي و زبان درازي sahib khoodra-é ou zubaun dirauzé, هرزه كوي hurzeh gooï, هرزه خوار hurzeh khaur v. *coxcomb.*

Prim, v. *formal, precise.*

PRIMACY مقدمت mukuddumut, اوليت awwulé-ut, سروري surwuré.

PRIMARILY نخست nukhust, اول awwul, اول وهلة awwula wuhlutin, اولا awwula, مقدمانه mukuddumauneh, في بديت fi budé-ut.

Primariness اصل asl, نخستي nukhusté, اوليت awwulé-ut, عنك anik.

Primary سر sur, اول awwul, اصلي aslé, عيني a-éne, جبلي jibillé, مطلق mutluk, نخست nukhust.

A PRIMATE (*chief ecclesiastick*) صدر الدين sudru'd'deen, مفتي mufté.

PRIME (*chief, most excellent*) اصلي aslé, ذو شارف shaurif, اشرف ashruf, افضل afzul, ذو فضيلت zu fuzeelut. v. *principal, excellent, original, first; early, blooming.*

The prime بكرت bukrut, صباح subauh, تباشير صباح tubausheera subauh. v. *dawn*; also *beginning; spring.*—*The prime* or *best part* عين a-én, معظم muzum, صوابت suwwaubut, عدان addaun, سرات suraat. *The prime of life* شباب shubaub, عنفوان شباب unfuwauna shubaub. *The prime* or *height of perfection* فضل كامل fuzla kaumil, كامل تمام kaumila tumaum, بزركواري بي عيب buzurgu-

waurė bé a-éb. *Prime cost* قیمت اول keemuta awwul, نخست بها buhaa nukhust.

To prime (*a musket*) باروت در اتشگاه بندوق نهادن bauroot dur autashgaha bundook nihaudun. *To prime a great gun* باروت بر اتشگاه طوپ زدن bauroot bur autashgaha tope zudun.--*Primely*, v. *primarily*; *excellently*.-*Primeness*, v. *excellence*; *primariness*.

Primeval, *primevous*, *primitive* (*ancient*) قدیم kudeem, پیشین peisheen, عتیق ateek, سابق saubik, اول awwul, کهن kahun, دیر deer, نخستین nukhusteen, سلف suluf. v. *original*.—*Primitive*, v. *formal*, *precise*, *solemn*, *grave*.

Primitively (*originally*, *at first*) مقدما mukudduma, اول awwul, اولا awwula, وهلة wuhlutin, اولا وهلة awwula wuhlutin, بداة budatan, فی بدیت fi budé-ut, نخست nukhust, بطور پیشین betoora peisheen.

Primitiveness پیشینی peisheené, سابقت saubikut, حال قدیم haula kudeem, قدیمی kudeemé. v. also *formality*, *preciseness*, *gravity*, *simplicity*.

PRIMOGENIAL (*first born*) نخست زاده nukhust zaudé, زو بکوریت zu bukooré-ut. v. also *primary*, *original*, *elemental*.—*Primogeniture* نخست زادي nukhust zaudé, بکوریت bukuré-ut.

PRIMORDIAL اول awwul. v. *original*.

A PRINCE (*sovereign*) سلطان sultaun, شاه shah, خان khan, امیر ameer, میر meer, سید seid, مسند نشین musnud nisheen. v. *king*.—(*the son of a king*) شاه زاده or شهزاده shah zadeh, نوین nouvén.—*The deceased prince* سلطان مغفرت اشیان sultauna mughfirut ashé-aun.—*To prince* (*play the prince*, *take state*) امیر کردن ameer kirdun.

Princedom سلطنت sultanut, حکومت hookoomut, داوري davuré. v. *principality*.

Princelike, *princely* امیرانه ameerauneh, بر وجه سلطان bur wujha sultaun, شاه اسا shah asa, پادشاه مانند padshah manend. v. *royal*, *grand*, *august*.—*A princely dwelling* برزه burzuh. v. *palace*.

Princeliness, v. *royalty*, *grandeur*.

A princess (*a woman having sovereign command*) حاکمت haukimut, سادت saudut, سلطانت sultanut.—(*a king's daughter*) دختر شاه dokhtera shah, بنت الملك bintu'l'mulk, کریمت kureemut.—(*the wife of a prince*) خاتون شاه khautoona shah, بکم begum. v. *queen*.

PRINCIPAL اصلی aslé, مطلق mutluk, سر sur, اول awwul, نخست nukhust, نخستین nukhusteen, شارف shaurif, عیني a-éné. v. *chief*, *capital*, *essential*.

A principal سردار surdaur, سالار saulaur, کتخدا kutkhoda, پیشوا peishwa, عین a-én, رئیس reis, امیر ameer, شریف shereef. v. *chief*, *leader*, *president*, *governor*.—*A principal* or *principal sum* سرمایه surma-éh, مایه ma-éh, راس المال rausu'l'maul, اصل asl.

A principality سلطنت sultanut, سلطان saltaun, داوري davuré, حکومت hookoomut, خداوندي khodavundé, خداوندکاري khodavundkauré, امیري ameeré, سود sood, قصر kusr, امارت imaurut, رایست ra-ésut, ایالت a-é-aulut, علم alum, لوا liwa. v. *sovereignty*, *kingdom*; *predominance*.

Principally اولا awwula, غالبا ghauliba, حقا hukka, حقا که hukka keh, فرضا furza, خصوصا khusoosa, خصوصیا khusoosé-a, خصوصانه khusoosauneh, با خصوص ba khusoos, بغایت begha-é-ut, با وجود ba wujood.

PRINCIPLE (*element*) عنصر unsur (pl. عناصیر anauseer).—(*original cause*) اصل asl, صدر sudr, مصدر musdur, سر sur, برنك burunk. v. *origin*.—(*a fundamental truth*, *original postulate*) مقدمت معلوم بنفسه mukuddumuta maaloom benuffihi, مطلب ظاهر multuba zauhir, تصیبت اشکاره kuzé-uta aushikaureh.—(*motive*) سبب sibub, موجب moojib, مودي mu-eddé, داعیت daa-é-ut, واسطت wausitut, زریعت zuré-at.—(*tenet*) فکر fikr, وهم wuhm, ظن zunn, پندار pundaur. v. *opinion*.—*To principle* (*establish in the mind*) در خاطر نشاندن dur khautir nishaundun, در دل نشان کردن dur dil nishaun kirdun, استظهار ساختن istizhaur saukhtun.

To PRINT نشان کردن nishaun kirdun, بصمه زدن bismeh zudun, مبصوم نمودن mubsooma numoodun. v. *to mark*, *impress*.

A print نشان nishaun, علامت alaumut, اثر asir, سکه sikkeh. v. *mark*, *impression*.—*The print of a foot* نشان پاي nishauna pa-é, اثر پا asira pa, علامت قدم alaumuta kudum.—*Printless* بي نشانه bé nishauneh, غیر علامت ghire-a alaumut, بي اثر bé asir.

A PRIOR (*of a monastery*) رئیس الرهبان reisu'r'ruhbaun. v. *abbot*.—*Priors* اولوالطریق ulooo't'tureek.—*A prioress*. v. *abbess*.

PRIOR پیشتر peishtur, پیشین peisheen, پیشینه peisheeneh, اقدم akdum, مقدم mukuddum, قدیم kudeem, اول awwul, اولین awwuleen, قبل kubul, قدم kudim, متقدم mutukuddim, بروجه پیشین bur wujha peisheen, پیش گذشته peish guzushteh, سابق saubik, عتیق ateek. v. *previous*.

Priority پیشي peishé, تقدم tukuddum, تقدیم tukdeem, اولیت awwulé-ut, مقدمت mukuddumut. v. *antiquity*, *precedence*.—*Priory*, v. *abbey*.

To be prior پیش شدن peish shoodun, پیشتر بودن peishtur boodun, اقدم شدن akdum shoodun, فارفتن faruftun, قدم بودن kudum boodun, بوص شدن baws shoodun.

A PRISM موشور mawshoor (plur. مواشیر muwausheer). — *Prismatick* ذو شکل موشور zu shukla mawshoor, موشور اسا mawshoor asa. *Prismatically* بر وجه موشور bur wujha mawshoor.

A PRISON زندان zundaun, حبس hubs, محبس muhbus, سجن sujin, سجین sujjeen (plur. سجون sujjoon), حصین huseen, هزروقی hurzooké, چاه chauh, زنجیر خانه zunjeer khauneh, بندي خانه bundé khauneh.

To prison در زندان نهادن dur zundaun nihaudun, تحبیس کردن tuhbees kirdun. v. *imprison*.

A prisoner اهل زندان ahla zundaun, صاحب حبس sahib hubs, اهل دست و پا بسته ahla dost ou pa busteh, زنداني zundauné, مرد مسجون murda musjoon, ادم محبوس adama muhboos, بندي bundé, در بند زنجیر افتاده dur bunda zunjeer uftaudeh, در بند dur bund. *A prisoner of war* گرفتار gooriftar, گیرا geera, اسیر aseer, برده burdeh, بردج buruduj, سبي subé, اخیز akheez. v. *captive*. — *To take prisoner* گرفتاریدن gooriftaurédun, گرفتار ساختن gooriftaur saukhtun, اسیر گرفتن aseer gooriftun, برده بردن burdeh burdun. *To take prisoner and bind in chains* اسیر و بسته زنجیر کردن aseer ou busteha zunjeer kirdun. *To be taken* or *kept a prisoner* گرفته شدن goorifteh shoodun, برده شدن و محبوس burdeh shoodun ou muhboos, بسته قید بودن busteha keid boodun.

PRISTINE سابق saubik, عتیق ateek, عاتق autuk, اول awwul, مقدم mukuddum, قدیم kudeem, پیشین peisheen. v. *ancient*, *former*, *original*.

PRITHEE کرم کن kurm koon, لطف ساز lutf sauz.

PRIVACY (*state of being alone*) یکانکي eekaugé, تنهایي tunhaï-é, حال تنهایي haula tunhaï-é.—(*state of being secret*) پنهاني pinhauné, حال پنهاني haula pinhauné, نهاني nihauné, نهفتکي nuhuftugé.—(*a place of retirement*) نهانخانه nihaunkhauneh, تنهایي گاه tunhaï-é gah, جاي تنها ja-é tunha, حرم haram.——(*great familiarity*) خصوصیت khusoosé-ut, مخصوصیت mukhsoosé-ut, همدمي humdumé.—(*any thing secret*) نهانچه nihauncheh, نهفتکي nuhuftugé. v. also *secrecy*, *privity*: *retreat*.

Private (*alone*) تنها tunha, بتنها betunha, یکانه eekauneh, مجرد mujurrud, منجر munjurrud, منحرد munhurrud, بخود bekhood, بخودي خود bekhooda khood, جدا juda.—(*secret*) نهان nihaun, پنهان pinhaun, پوشیده poshédeh, مکتن muktun, خفي khufé, مخفي mukhfe, تشهل tushummul, خبي khubé, مستور mistoor, مستورت mistoorut, مستتر mistitur, مرهمس murhumus. —(*not publick, particular*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos, خصوص khusoos. *In private* تنها tunha. v. *privately*.—*In a private station* بي منصب bé munsub, بي جاه bé jauh, بي پایه bé pa-éh, بي خدمت و مرتبه bé khydmut ou murtubeh. —*Private effects* اموال خاصه amwaula khausseh. *A private man* عام اهلي aumm ahlé, رجل عامت rujla aummut. *Private men* عام aumm, عامت aummut, عامت رعیت aummuta ra-é-ut. v. *plebeian*, *vulgar*.—*A private apartment* نهانخانه nihaunkhauneh. v. *privacy*.

Privately (*secretly*) در پنهاني dur pinhauné, بپنهاني bepinhauné, بر وجه پنهان bur wujha pinhaun, نهفته nuhufteh, با نهفتکي ba nuhuftugé, سرا sirran, خفیا khufé-an, مستورا mistooran, مکتنانه muktunauneh, تشهلا tushummulan. — (*alone*) تنها tunha, در تنها dur tunha, بتنها betunha, بخودي خود bekhooda khood, بخلوت bekhulwut, مجردا mujurrudan, منجردانه munhurrudauneh. *Privately and publickly* سرا و جبرا sirran ou jubran.

Privateness (*of rank*) حال عامت haula aummut, عدم منصب aduma munsub, عدم خدمت و مرتبه aduma khydmut ou murtubeh. v. also *privacy*, *secrecy*, *retirement*, *obscurity*.

PRIVATION عدم adum, اعدام é-adaum, حبا huma, حرمان hurmaun, محرومي muhroomé, معزولي maazoolé. v. *deprivation*, *deposition*, *degradation*.

Privative عدمي adumé, معزولي maazoolé, اعدام کنا ساز é-adaum koona, sauz, ذو قوت عدم zu kuwwuta adum.—*Privatively* بر وجه عدمي bur wujha adumé, بطو حبا betoora huma.

Privativeness حال عدم haula adum.

A PRIVILEGE برات buraut (plur. بروات burwaut), منشور munshoor, ازادکي azaudugé, یافته é-afteh, بیزاري bézauré, دستور dustoor, مسلمي musullumé. v. *immunity*, *patent*.

To privilege معاف کردن mu-af kirdun, برات دادن buraat dadun, برات نامه فرمودن buraut nameh furmoodun, ازاد ساختن azaud saukhtun, منشور دادن munshoor dadun, مسلم ساختن musullum saukhtun, بیزار نمودن bézaur numoodun, بیزاري بخشیدن bézauré bukhshédun. v. *exempt*.

Privileged بیزار bézaur, معاف mu af, ذو برات zu buraut, اهل منشور ahla munshoor. v. *exempted*.

Privily, v. *privately*, *secretely.*

PRIVITY (*consciousness*) خبرداري khubrdaré, خود خبرداري khood khubrdaré, اكاه داري agah daré, اكاهي agahe, دانش daunish, شناختني shinaukhtuné. — (*joint knowledge*) راز داشي rauz daushé, سرداري sirr daré, همدانش humdaunish, داخل السر daukhilu's'sirr.

Privy (*conscious*) دان daun, خبردار khubrdar, خود خبردار khood khubrdar, اكاه دار agah dar. *Privy to a secret* راز داش rauz daush, سر داش sirr daush, سر دار sirr dar, داخل السر daukhilu's'sirr. *To make privy to a secret* راز داش كردن rauz dash kirdun, ايداع ساختن a-édaa saukhtun. *To be privy to a secret* راز داش بودن rauz daush boodun, سردار شدن sirrdar shoodun, نديم بودن nudeem boodun.—*A privy counsellor* صاحب ديوان sahib divaun, مدبر امور جهور mudubbira amoora jumhoor, وزير vizeer, دستور dustoor, مشاور mushawur, نديم nudeem.—*Privy purse* اموال خاصه amwaula khausseh.—*Privy parts*, v. *pudendum.*—*Privy*, v. also *private*, *secret*, *clandestine.*

A privy ادب خانه adub khauneh, بيت الفراغ beetu'l'firaugh, بيت ما beeta maa, قدمكاه kudumgah, پايكاه pa-égah. *A publick privy* كنيف kuneef. *A cleanser of privies* كنيفجي kuneefjé. *To go to the privy* طواف كردن tuwauf kirdun.

A PRIZE عوض ywuz, مثوبت musoobut. v. *premium.* — (*victory*) غلبت ghulubut, ظفر zufr, نصرت nusrut, پيروزي peeroozé. — *A prize taken in war* كرفتار gooriftar, كرفته goorifteh, برده burdeh. v. *plunder*, *captive.*—*He carried the prize from him* از او غلبت كرفت uz ou ghulubut goorift, از او كوي برد uz ou gooï burd.

To prize اعتبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, كران بها انديشيدن guraun buha andeeshédun, كران مايه پنداشتن guraun ma-éh pundaushtun. v. *to esteem*, *rate*, *value.*—*Prized* (*esteemed*) معتبر maatubir, مكرم mukrim.

A prize-fighter كشتي كير gushté geer, كندواره kundwaureh, شجعان shujaan, يال é-aul, عرك arik (plur. عركون arikoon).

PRO براي bura-é, جهت jihut. v. *for.*

PROBABILITY معقولت maakoolut (plur. معقولات maakoolaut), احتمال ihtimaul, قابليت kaubillé-ut. v. *possibility.*

Probable معقول maakool, محتمل muhtumil, صوابنما suwaubnuma, متحقق mutuhukkuk.

Probably معقولانه maakoolauneh, بروجه محتمل bur wujha muhtumil, با احتمال ba ihtimaul.

PROBATION دليل duleel, برهان burhaun, اثبات isbaut, كواهي guwauhé. v. *proof*, *trial*, *examination*; *noviciate.*—*A probationer*, v. *novice.*

PROBATUM EST پسند است pussund ast, لايق است la-ék ast, واجب است vajib ast, قبين قبول است kureen kubool ast.

A PROBE محراف muhrauf, سبار sibaur.

To probe (*a wound* or *examine any thing to the bottom*) سبر كردن subr kirdun, واكاويدن wakawédun, در بن رفتن dur bun ruftun.

PROBITY صلاح sulauh, پارسايي paursa-é, صدق suduk, صدقتكاري sudaukutkauré, ساماني saumauné, اخلاص ikhlaus, عدل adil.

A PROBLEM مشكل mushkil, مشكلت mushkilut, مسلت musulut. — *Problematical* مشكل mushkil, مشكوك mushkook, ممكن منازعت mumkina munazaat, بي يقين bé eekeen, نا يقيني na eekeené. v. *uncertain*, *doubtful*, *disputable.*—*Problematically* مشكلانه mushkilauneh, مشكوكا mushkookan, بروجه ممكن منازعت bur wujha mumkina munazaat, بلا يقين bila eekeen.

PROBOSCIS خرطوم khurtoom, خرطم khurtum, خراطيم khurateem, شنك shunk, ململت mulumlumut, دوژ doozsh. v. *snout*, *nose.*

PROCEDURE حركت hurukut, استمرار istimraur, زلف zulf, مباشرت mubaushirut, فراز furauz, روش rouvish, وضع wuza, عمل aml, معامله ma-amleh, كار كذاري kaur guzauré, رفتار ruftaur. v. *management*, *progress*, *proceeding.*

To proceed كذريدن guzurédun, كذشتن guzishtun, رفتن ruftun, رفتار كردن ruftaur kirdun, پيش رفتن peish ruftun, حركت نمودن hurukut numoodun, پيش حركت ساختن peish hurukut saukhtun, اقبال كردن ikbaul kirdun, وضع ساختن wuza saukhtun, استمرار كردن istimraur kirdun. v. *to go*, *pass*, *advance.*—(*to act*, *transact*) كردن kirdun, عمل ساختن aml saukhtun, معامله كردن maamleh kirdun. v. *to make a progress.*—*To proceed*, *flow*, or *spring from* صدور كردن sudoor kirdun, صادر نمودن saudir numoodun, مصدر داشتن musdur daushtun, ظهور كردن zuhoor kirdun, ناشي نمودن naushé numoodun, انبعاث كردن imbaas kirdun, در امدن dur aumudun. *To proceed against one at law* محاكمت كردن muhaukimut kirdun, مناحبت ساختن munauhibut saukhtun, ميدانه دعوت كردن meedauneh dawut kirdun, محضر دعوت ساختن muhzir dawut kirdun, داد خواه بودن daud khauh boodun, داد خواستن daud khaustun.

Proceed, *proceeds*, v. *produce.*

Proceeding (participle) روان rouvaun, رفتار ساز ruftaur sauz, پيش حركت نما peish hurukut

numa, گذار guzaur, گذارنده guzaurindeh. —*A proceeding (progress)* استدراج istidrauj, روش rouvish, فراز furauz, زلی zulf, حرکت hurukut. (*transaction*) عمل aml, مصلحت musluhut. v. *procedure, process.*

Procerity, v. *tallness, height.*

PROCESS استدراج istidrauj, روش rouvish, عمل aml, مصلحت musluhut. v. *a proceeding, progress.*—*A process at law* دعوي or دعوا dawa, احتجاج ihtijauj, محتجج muhtujuj. —*Process* (*method, management*) نظام nizaum, کارگذاري kaurguzauré, کارسازي kaur sauzé. — *Process of time* امتدان زمان imtidauna zumaun.

A PROCESSION طواف tuwauf. *To make a procession* طواف کردن tuwauf kirdun.

To PROCLAIM منادات ساختن munadaut saukhtun, از دلال پيدا نمودن uz dulaul peeda numoodun, از چارچي اشکاره ساختن uz chaurjé ashikaureh saukhtun, از نادي اظهار کردن uz naudé izhaur saukhtun, موذن ساختن mu-ezzin saukhtun, صلا کردن sula kirdun, ندا زدن nida zudun.

Proclaimed منادات ساخته munadaut saukhteh.

A proclaimer دلال dulaul, چارجي chaurjé, نادي naudé, منادي munaudé, موذن mu-ezzin, بانک زن baunk zun, جاف jauf, کارز kauriz.

Proclamation ندا nida (pl. منادات munaudaut) صلا sula, علانيت alané-ut.

PROCLIVITY ميل meil, مهال mumaul, شوق shook. v. *inclination, tendency, propensity.*

Proclivous مايل ma-él.

PROCONSUL نايب na-éb.

To PROCRASTINATE واپس افکندن wapus afkundun, بغردا واپس انداختن befurda wapus andaukhtun, عوق و تاخير نمودن awk ou taakheer numoodun. v. *to defer, delay, put off.*—(*to be dilatory*) کاهل بودن kauhil boodun, خيره دست شدن kheireh dost shoodun.

Procrastination عوق awk, تاخير taakheer, بغردا واپس اندازي bafurda wapus andauzé, واپس افکن wapus afkun, جنک جلاب jung julaub, تراخي turaukhé, اجيل ajeel. v. *delay, dilatoriness.*

A procrastinator تاخريجي taakhreejé, مطول mutool, مطال mutaul, وابس انداز wapus andauz, معقب mu-ekkib, معل ma-ék.

Procrastinated واپس انداخته wapus andaukhteh, بغردا واپس افکنده befurda wapus afgundeh, دير واداشته deer wadaushteh, موخر mukhkhur.

To PROCREATE توليد کردن tooleed kirdun, مولد ساختن moulud saukhtun, لدت کردن lidut kirdun, ولاد ساختن wulaud saukhtun, تکوين کردن tukween kirdun. v. *to beget.*

Procreated متولد mutoolud, مولود moulood, تولد tuwullud, زاييده zaï-édeh.—*To be procreated* متولد شدن mutoolud shoodun, تولد بودن tuwullud boodun, زاييده شدن zaï-édeh shoodun.

Procreation ولاد wulaud, ولودت wuloodut, لدت liddut, ولادت wulaudut, توليد tooleed, تناسل tunausil, منسل munsil.

Procreative, procreant ذو قوت توليد zu kuwwuta tooleed, ساز ولودت wuloodut sauz, مولد moulid, وجود ده wujood duh. — *Procreativeness* قوت توليد kuwwuta tooleed.

A procreator والد waulid, مولد muwullid, وجود دهنده wujood duhindeh. v. *father.*

A PROCTOR وکيل vakeel. v. *procurator.* —*A proctor at law* وکيل الدعوا vakeelu'd'dawa.

Proctorship وکيلي vakeelé, وکالت vukaulut.

Procumbent, v. *lying down, prone.*

PROCURABLE ممکن توخته شدن mumkina tookhteh shoodun, قابل اندوخته بودن kaubila andookhteh boodun. —*Procuracy*, v. *management.*

A PROCURATOR وکيل vakeel, مباشر mubaushir, کار گذار kaur guzaur, مامور maamoor, جري juré. v. *manager.*—*A procurator-general* وکيل مطلق vakeela mutluk.

To procure اندوختن andookhtun, نايل کردن na-él kirdun, ورزيدن wurzédun, انتفاع ساختن intifaa saukhtun. v. *to obtain, gain, acquire, manage, contrive*; *persuade.*—*To procure* (*as a bawd*) دلالت بودن dulaulut boodun. v. *to bawd, pimp.*

Procured اندوخته andookhteh. v. *gained.*

Procurement, procuration اندوز andooz, نايل na-él, حصول husool. v. *acquisition.*

A procurer, v. *pimp.*—*Procuress*, v. *bawd.*

PRODIGAL مسرف musruf, مبذر mubuzzir, معذل mu-ezzil, تودر tuwuddur, تودير toudeer, مضيع muzé-a, تبذير tubzeer, متلف mutluf, متلاف mutlauf.

A prodigal صاحب اسراف sahib israuf, تبذار tubzaur, اهل مبذري ahla mubuzzuré.

Prodigality مبذري mubuzzuré, اسراف israuf, مسرفي musrufé.

Prodigally مسرفانه musrufauneh, مبذرا mubuzzuran, بر وجه تبذير bur wujha tubzeer, با اسراف ba israuf.

PRODIGIOUS عجيب ajeeb, عجيبت ajeebut, عجب ajib, هيبتوار heebutwar, غريب ghureeb, ذو هيبت zu heebut, ذو الجلال zu'l'julaul. v. *amazing, monstrous.*--*Prodigiously* عجيبانه ajeebauneh, غريبا ghureeban, هيبتوارانه heebutwarauneh.

Prodigiousness هيبتواري heebutwauré, عجيبي ajeebé, غريبي ghureebé.

A prodigy هيبتوار علامت alaumuta heebutwaur, عجب ajib, العجايب عجب ajibu'l'aja-éb, شگفت shukuft, حكمت hykmut, اثر asr, علق aluk, فلق filuk. *Prodigies* عجايب aja-éb, علامات alaumaut, اثار asaur.

To PRODUCE (*offer to view* or *notice*) نمودن numoodun, اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, درميان اوردن dur mei-aun awurdun, اجرا كردن ijra kirdun, پيدا ساختن peeda saukhtun, ظهور كردن zuhoor kirdun, اصدار ساختن isdaur saukhtun, ايراد كردن eiraud kirdun, براوردن burawurdun, بديد اوردن budeed awurdun, تبريز كردن tubreez kirdun, استبراز ساختن istibrauz saukhtun, روبانيدن rooï-anédun. v. *to show*, *display*, *exhibit*. *To produce flowers* شكوفه كردن shukoofeh kirdun, شگفتن shukuftun. *To produce fruit* ميوه نمودن meeweh numoodun. *To produce* or *give a being to* هست كردن hust kirdun, وجود دادن wujood dadun, انگيختن angeekhtun, تشكيل كردن tushkeel kirdun, خلق ساختن khulk saukhtun. v. *to create*, *procreate*: *cause*, *effect*.—*To produce proof* نصيحت نمون كردن nuseehut numoon kirdun, تصريح ساختن tusreeh saukhtun, ابراز نمودن ibrauz numoodun, اسبات اوادن isbaut awurdun, دليل برهاني دادن duleela burhané dadun, محنت نمودن muhnut numoodun. *To produce a confirmation* وانمودن wanumoodun.

Produce (*whatever any thing yields*, *as fruits*, *grain*, &c.) حاصل hausil, محصول muhsool.—(*emolument*) نفع nufa, فايده fa-édeh, استفاده istifaudeh, منفعت munfaat. v. *gain*, *profit*, *amount*.

Produced (*offered to view*) نموده numoodeh, درميان اورده dur mei-aun awurdeh, براورده burawurdeh, تبريز كرده شده tubreez kirdeh shoodeh, مبروز mubrooz. (*generated*) انگيخته angeekhteh, معلول maalool, منسل munsul, مولود moulood, هست پذير hust pizzeer.

A producer نماينده numa-éndeh, نموده numoodeh, درميان اور dur mei-aun awur, براورنده burawurindeh, تبريز ساز tubreez sauz.

Producible, *productile* ممكن تبريز شدن mumkina tubreez shoodun, قابل انگيز kaubila angeez, ممكن معلول شدن mumkina maalool shoodun.

Production (*exhibition*) اصدار isdaur, درميان اور dur meiaun awur, تبريز tubreez, ابراز ibrauz.—(*a literary composition*) تصنيف tusneef, انشا insha, منشا munsha.—*Product*, v. *produce*.

Productive ذو قوت خلق zu kuwwuta khulk, ساز sauz. v. *creative*, *efficient*, *fruitful*.

A PROEM سردفتر surduftur, ديباجه deebaujeh, مقدمت mukuddumut, پيشرو peishrou. v. *preface*.

PROFANATION عدم حرمت aduma hurmut.

Profane سست sust, مجازي mujauzé, قليل الحرمت kuleelu'l'hurmut, دنيوي duné-ooi. v. *irreverent*, *polluted*, *wicked*.

To profane سست كردن sust kirdun, غير حرمت بودن ghire-a hurmut boodun, تجيس ساختن tunjees saukhtun. v. *to pollute*.—*To be profaned* سست شدن sust shoodun.

Profanely بر وجه سست bur wujha sust, مجازا mujauzan, بطور قليل الحرمت betoora kuleelu'l'hurmut.—*Profaneness* عدم حرمت aduma hurmut, سستي susté. v. *irreverence*, *wickedness*.

To PROFESS اشكاره كردن ashikaureh kirdun, تحقيق و تصديق ساختن tuhkeek ou tusdeek saukhtun, اقرار كردن ikraur kirdun, تعريف ساختن taareef saukhtun, مدعي كردن muda-é kirdun. v. *to acknowledge*, *confess*, *own*, *declare*.—*To profess friendship* دوستي اقرار كردن dosté ikraur kirdun, اظهار محبت نمودن izhaura mohabbut numoodun. *To profess veracity* صداقت پيشه كردن sudaukut peisheh kirdun. *To profess physick* بزشكي نمودن bizushiké numoodun.

Professedly بحسب بيان اشكار behusba bei-aun ashikaur, موافق شرح اظهار muwaufik shurha izhaur.

A profession (*calling*) پيشه peisheh, پيشنهاد peishnihaud, صنعت sunaat, علم ylm, كار kaur, كردار kirdaur, كار و بار kaur ou bar, كاربار kaurbar, طريق tureek, استادي or اوستادي ustaudé, استازي or اوستازي ustauzé, استادكي or اوستادكي ustaudugé. v. *art*, *occupation*, *vocation*.—(*declaration*) تعريف taareef, بيان bé-aun, تعبير taabeer, شرح shurh, تلخيص tulkhees, ايضاح a-ézauh, اعتراف é-atirauf. *A profession of faith* or *belief* شهادت shuhaudut. *To make a profession of faith* تشهد كردن tushuhhud kirdun, شهادت نمودن shuhaudut numoodun.

Professional پيشه منسوب peisheh munsoob, علم متعلق ylm mota-allik, صنعت پيوند sunaat pivund.

A professor (*publick teacher*) مدرس mudurris, خواجه khojeh, اهل عرفان ahla yrfaun, اهل علم ahla ylm. *To give publick lectures as a professor* درس عام دادن dursa aumm dadun.

A professorship مدرسي muddurrisé.

To PROFFER مقدمت كردن mukuddumut kirdun. v. *to offer*, *propose*.—*A proffer* اقدام ikdaum, تقديم tukdeem. v. *offer*, *proposal*.

Proffered معروض maarooz.—*A profferer* اقدام كننده ikdaum koonindeh.

PROFICIENCY (*improvement in learning*, *&c.*) ارتقا irtika, ترقي turukké, انتفاع intifaa, مهل muhil.—*Great proficiency* سابقت saubikut. v. *progress*.—*A proficient* زو سابقت zu saubikut. صاحب ترقي sahib turukké, اهل ارتقا ahla irtika.

PROFILE نيمرو neemroo, نيم چهر neem chuhr.

PROFIT سود sood, فايده fa-édeh, حاصل hausil, نفع nufa, منفعت munfaat, انتفاع intifaa, ترقي turukké, ارتقا irtika, كسب kusb, اندوخش andookish, دست dost, صرفه surfeh, طعمت taamut. v. *gain*, *advantage*, *advancement*, *improvement*.

To profit (*gain advantage*) ترقي پذيرفتن turukké pizzeeruftun, سود داشتن sood daushtun, حاصل گرفتن hausil gooriftun, اندوختن andookhtun. (*to give advantage*) ترقي بخشيدن turukké bukhshédun, سود دادن sood dadun, انتفاع نمودن intifaa numoodun. v. *to benefit*.—(*to make better*, *to edify*) خوبتر ساختن khoobtur saukhtun, بهتر كردن behtur kirdun, تعليم نمودن taaleem numoodun, مودب گردانيدن mu-eddib gurdanédun. (*to become better*) خوبتر گشتن khoobtur gushtun, بهتر گرديدن behtur gurdédun, تعليم گرفتن taaleem gooriftun.

Profitable (*gainful*) سودمند soodmund, مفيد mufeed, فايده‌مند fa-édehmund, زو منفعت zu munfaat, نافع naufa, رابح raubih. v. *advantageous*, *useful*, *lucrative*.

Profitableness فايده‌مندي fa-dehmundé. v. *profit*.

Profitably با فايده ba fa-édeh, بروجه سودمند bur wujha soodmund, مفيدانه mufeedauneh, بطور نافع betoora naufa.

Profitless بي فايده bé fa-édeh, غير سود ghire-a sood, بي ترقي bé turukké.

PROFLIGATE بد ايين bud aï-én, فاسد fausid, شرير shureer, ستيزه siteezeh, شيطان sheitaun, شقي shuké, بي شرم bé shurrum, فرومايه furooma-éh, زوبع zawba. v. *shameless*, *wicked*.

A profligate حرامزاده haramzaudeh, فاجر faujir, شغل shufk, اهل بد ايين ahla bud aï-én, مزور muzawwur, نابكار nabekaur, زنيم zuneem, دغل dughl, فغال fughauk, رند rind, خنطابت khyntaubut. v. *scoundrel*, *villain*.

Profligateness بد اييني bud aï-éné, فساد fusaud, شرت sharrat, حرامزادگي haramzadugé, عدم شرم aduma shurrum, فتنه fitneh. v. *wickedness*, *villainy*.

PROFOUND دور فرو door furoo, زورا zoora, درن durin, غور ghoor, عماق amauk, عميق ameek, تعور ka-oor. v. *deep*.—(*most learned*) اعلم الاعلم é-alum, زو علم zu ylm, افضل afzul, معارف پرداز ma-aruf purdauz, بالغ اقصي الغايات baufigha aksa'l'gha-é-auta kumaulaut, كمالات علم alm.—*The profound*, v. *ocean*, *deep*, *abyss*, *main*.

Profoundly (*deeply*) دور فرود door furood, درنانه durinauneh, عميقا ameekan. (*in a most learned manner*) بروجه اعلم bur wujha e-alum, بطور افضل betoora afzul.

Profoundness, *profundity* (*depth*) عمق amuk, دريني duriné, دريني dureené, وادي waudé, تك tuk.—(*great knowledge*) كثرت العلم kusrutu'l'ylm, بسيار فضيلت bissé-aura fuzeelut.

PROFUSE (*prodigal*) مبذر mubzir, تبذار tubzaur, مسرف musrif, منهل munhil, بذول buzool, متلف mutlif, معذل maazil. (*abounding*) غنيم ghuneem, زو بركت zu burukut, مغاص mufauz, فياض fei-auz. v. *plentiful*, *abundant*.

Profuseness, *profusion* (*prodigality*) اسراف israuf, بذل buzl, مسرفي musrufé, مبذري mubzuré. *Profusion* (*abundance*) استفاضت istifauzut, وفرت wufrut, بساري bissé-auré, فراواني furawauné, بركت burukut, افزايش efza-ésh, وطف wutif, كثر kusr, كثرت kusrut, غنيمت ghuneemut.—*Prog*, v. *victuals*.—*To prog*, v. *to steal*.

Progenitor, v. *forefather*, *ancestor*.

PROGENY نسل nusl, منسل munsil, توالد tuwaulud, ال aul, نسب nusub, اصل asl, زه زواد zeh zuwaud, زري zuré, زريت zuré-ut, كفل kufl, نافلت naufilut, وليبت wuleebut, زهزاد zehzaud, ضوضو zoozoo, ضيضي zeezee, ابلت ibillut, نابتت naubitut, دودمان doodmaun, سلسال sulsaul, حقب hukub, ضنا zuna, عترت ytrut. v. *offspring*, *generation*, *race*.—*The progeny of hell* (*the damned*) ذرء النار zura'n'naur.

PROGNOSTICABLE ممكن موعد شدن mumkina maw-éd shoodun, قابل تكهن بودن kaubila tukuhhin boodun.

To prognosticate پيشين گفتن peisheen guftun, غيب نمودن gheib numoodun, تكهن كردن tukuhhin kirdun, وعد ساختن waad saukhtun, فال نمودن faul numoodun, موعد كردن maw-éd kirdun. v. *to foretel*, *predict*.—*To prognosticate from the stars* تنجيم كردن tunjeem kirdun.

Prognosticated موعود maw-awud, پيشين نموده peisheen numoodeh, بروجه پيشين گفته bur wujha peisheen gufteh.

Prognostication (*prognostick*) فال گويان faul gooï-aun, كهانت kuhaunut, پيشين گوي peisheen goo-é, موعد maw-éd. v. *prediction*, *omen*.—*The prognostications of astrologers* احكام ihkaum.

Skilful in the prognosticks of the stars اقوال ستاره شناس akwaula sitaureh shinaus.

A prognosticator منجم munjim, فال گوي faul

goo-é, کاهن kauhin, اخترگو akhturgoo, فلک شناس filuk shinaus, ستاره دان sitaureh daun. v. *astrologer.*

PROGRESS, *progression* استدراج istidrauj, روانی rouvauné, روش rouvish, فراز furauz, زلف zulf, حرکت hurukut, تدرج tudurruj, اقبال ikbaul, مهل muhil, زلخان zulkhaun, وکن wukun. v. *passage.*—(*advancement in knowledge*) ترقی turukké, تعلیم taaleem, تادیب taadeeb, ترتیب turteeb. *A remarkable progress (in any thing)* سابقت saubikut, ظهور اقبال zuhoora ikbaul.—*A progress (circuit, procession, journey)* طواف tuwauf, پیرامن peeraumin, سلوک sulook, طریق tureek, سفر sufr, مسیرت museirut, از یک تا دیگر گاه روان uz eek ta deegur gah rouvaun.

Progressive, progressional استدراج ساز istidrauj sauz, روش نما rouvish numa, ترقی کنا turukké koona, پیش روان peish rouvaun, پیش حرکت ساز peish hurukut sauz.

Progressively قدم بقدم kudum bekudum, پایه پایه pa-éh pa-éh, درجه بدرجه durujeh bedurujeh, بر وجه استدراج bur wujha istidrauj.

Progressiveness استدراج istidrauj, روش قدم بقدم rouvisha kudum bekudum, پیش روانی peish rouvauné, پیش حرکت peish hurukut. v. *progress.*

To PROHIBIT منع کردن muna kirdun, منع و دفع ساختن muna ou dufa saukhtun, نهی کردن nuhé kirdun, واداشتن wadaushtun, پنامیدن punamédun, بنامیدن bunamédun, احرام ساختن ihraum saukhtun, منع و تحذیر نمودن muna ou tuhzeer numoodun, احصار کردن ihsaur kirdun, تناهی ساختن tunauhé saukhtun, افاخت کردن ifaukhut kirdun, تنبیه و تاکید فرمودن tumbeeh ou taakeed furmoodun, محدود نمودن muhdood numoodun, بازداشتن bazdaushtun, هجران کردن hujraun kirdun, ردع نمودن ruda numoodun, حرام ساختن huraum saukhtun, تحریم کردن tuhreem kirdun, محروم نمودن muhroom numoodun. v. *to forbid, debar, hinder, check.*

Prohibited ممنوع mumnuwa, منهی munhé, محصر muhsir, محروم muhroom, محرومت muhroomut, حرمت hurmut, حدد hudud, محدود muhdood, منجوف munjoof, منفطم munfutim, محجور muhjoor. *Any thing prohibited* حرام huraum, حرمت hurmut, ممنوع mumnuwa, ممتنع mumtina, حدد hudud.—*Things prohibited* نواهی nuwauhé, محرمات muhrumaut, مناهی munauhé, ممنوعات mumnuwaut.

A prohibiter منع کننده muna koonindeh, نهی ساز nuhé sauz, احرام فرما ihraum furma, تنبیه و تاکید گذار tumbeeh ou taakeed guzaur.

Prohibition منع muna, منعت munaat, ممانعت mumanaut, مانع mauna, تنبیه tumbeeh, نهی nuhé, نهیت nuhé-ut, حرم hurum, حرمان hurmaun, احصار ihsaur, زجر zujr, حما hyma, برکم burkum, کف kuff, حد hudd, حدد hudud. *The divine prohibition* زجر و منع الهی zujr ou muna ilahé.

Prohibitory منع ساز muna sauz, حرمی hurmé, زاجر zaujir, منع و دفع گذار muna ou dufa guzaur, احرام فرما ihraum furma.

To PROJECT (*contrive*) قصد کردن kusd kirdun, مقصود نمودن muksood numoodun, ابتداع فکر گرفتن ibtida fikr gooriftun, وجود اندیشه کردن wujood andeesheh kirdun, پیدا نمودن peeda numoodun, اختراع کردن ikhtiraa kirdun, مبتدع ساختن mubtuda saukhtun. v. *to form, plan, scheme.*—*To project any thing bad (to deceive* or *ruin another)* غرض کردن ghuruz kirdun, حیله بستن heeleh bustun, احتیال کردن ihteaul kirdun, فن ساختن funn saukhtun, ال و رنگ بافتن aul ou runk bauftun.—*To project (jut out)* تقدم نمودن tukuddum numoodun, متقدم شدن mutukuddim shoodun, اشراف نمودن ishrauf numoodun, نشوز بودن nushooz boodun, عجر نمودن ajur numoodun, بلا یک شی نمایان شدن bila eek shei numa-é-aun shoodun. (*to cast forward*) طرح کردن turruh kirdun, القا نمودن ilka numoodun, پیش انداختن peish andaukhtun, بلا چیز انداز ساختن bila cheez andauz saukhtun.

A project پیدا peeda, مبدع mubda, ابتداع ibtidaa, اختراع ikhtiraa, وجود wujood, احداث ihdaus, ایجاد eijaud. v. *scheme, plan.*

Projectile (impelled forward) طرح انداخته turruh andaukhteh, پیش انداخته peish andaukhteh, القا افکنده ilka afgundeh, پیش افکنده peish afgundeh.—*A projectile (any thing thrown forward)* چیز طرح cheeza turruh, شی انداخته shei andaukhteh, اندازی andauzé, رمی rumé.

Projecting (scheming) قصد ساز kusd sauz, فکر گیر fikr geer, اندیش andeesh, پندار pindaur, اختراع ikhtiraa, ابتداع ibtidaa. (*jutting out*) تقدم tukuddum, افراز efrauz, متقدم mutukuddim, عجر نما ajur numa, نشوز ساز nushooz sauz, اشراف نما ishrauf numa.

Projection (shooting forwards) پیش انداز peish andauz, القا ilka, طرح turruh. v. *projecture.*—(*delineation*) رسم rusm, خط khut, نشان nishaun, تسطیر tusteer, رقم rukum, علامت alaumut, کتب kutub. v. *plan*; also *project.*

A projector مبدع mubda, مبتدع mubtuda, محدث muhdis, مخترع muhtura, واجد waujid, موجد moojid, متبدع mutubudda, مبدي mubdé, ايجاد صاحبى eijaud sahibé.

Projecture (*a jutting out*) تقدم tukuddim, متقدم mutukuddim, افراز efrauz, عجر ajur, نشوز nushooz, نشيز nusheez, اشراف ishrauf. *A projecture before a house* (*as a balcony, pent-house, &c.*) رواق shahnisheen, كاشانه kaushauneh, شاهنشين ruwauk, قابور kauboor, نجيرت nujeerut, كنت kunnut. v. *balcony, porch, portico.*

To prolate, v. *to pronounce.*—*Prolate*, v. *flat.*

PROLEGOMENA سردفتر surduftur. v. *preface.*

Proleptical, v. *antecedent, previous.*

PROLIFICK نفوض nufooz, نفض nufuz, ابد abud, ابلت ablut, تضني tuzunné, زايكر za-égur. v. *fruitful, pregnant.* — *Prolifically* بر وجه نفوض bur wujha nufooz, ابدانه abudauneh, نفضا nufizan, زايكرانه za-égurauneh.

PROLIX دور و دراز door ou dirauz, مفصل mufussul, نفس درازي nufuz dirauzé. v. *long, tedious, diffusive.*—*Prolix in discourse* دورا دور مدعا doora door mudaa, طراد tyraud.

Prolixity, prolixness دور و درازي door ou dirauzé, تفصيل tufseel, تطويل tutweel. *Have done with prolixity of speech* ترك تطويل كلام turuka tutweela kulaum.

Prolixly بر وجه دور ودراز bur wujha door ou dirauz, بالتفصيل bi't'tufseel, مفصلا mufussilan, تطويلانه betoora nufusa dirauzé, بطور نفس درازي tutweelauneh. *Prolixly and compendiously* بالتفصيل و الاجمال bi't'tufseel wa'l'ajmaul.

A PROLOCUTOR (*foreman* or *president of an assembly*) صدر نشين sudr nisheen, ريس المجلس reisu'l'mujlis, سردار ديوان surdaura dévaun. v. *president, speaker.*— *Prolocutorship* صدر sudr, صدر نشيني sudr nisheené, پيشي peishé. v. *presidentship.*

A PROLOGUE سردفتر surduftur, ديباجه deebaujeh, مقدمت mukuddumut, پيشرو peishrou.

To PROLONG دراز كردن dirauz kirdun, تطويل ساختن tutweel saukhtun, اطاله نمودن itauleh numoodun, طول كردن tool kirdun, مطل ساختن mutil saukhtun. *To prolong the time* تطويل زمان كردن tutweela zumaun kirdun.

Prolongation امتداد imtidaud, تطويل tutweel, اطاله itauleh, درازي dirauzé, مد mudd, طول tool, مطل mutil. v. *delay.*

Prolonged مطول mutawwul, دراز شده dirauz shoodeh, طول كردانيده tool gurdaunédeh.

PROMINENCE افراز efrauz, كوشه koosheh كوشه تعان kaan. v. *protuberance.*

Prominent تقدم tukuddim, متقدم mutukuddim, افراز efrauz, كابس kaubis, كابست kaubisut, ناتي nauté, ناشع nausha, بارز bauriz, منحدب munhudib. *The prominent part of any thing* كوشه چيزي koosheha cheezé. *A prominent belly* مندلع mundula. *Prominent bellied* شكمدار shikimdar, مبطن mubtun, سلعام sulaum. v. under *belly.*—*Prominent hips* قعوان kawaun.—*The prominent parts of a saddle before and behind* كوهه kooheh. *The prominent part of a saddle before* پيشكوهه peishkooheh. v. *protuberance.*

PROMISCUOUS اميخته ameekhteh, اميزه ameezeh, مخلوط mukhloot, مشوش mushawwush, بي فصل bé fusl, شوريده shoorédeh, بي امتياز bé imté-auz, غير تفريق ghire-a tufreek. v. *mixed, confused, undistinguished.*

Promiscuously بر وجه اميزه bur wujha ameezeh, بطور مخلوط betoora mukhloot, معرضا ma-arizan, مستعرض mustaariz, بر وجه بي امتياز bur wujha bé imté-auz, بطور بي فصل betoora bé fusl.

A PROMISE عهد ahd, پيمان peimaun, اقرار ikraur, تعهد ta-ahhud, موعد maw-éd, موعود maw-ood, وعد waad, وعدت waadut, نويد naweed, نذر nuzr (plur. نذر nuzur, نذور nuzoor), ميثاق meesauk (pl. مواثيق muwauseek, مياثياق mé-ausé-auk, مياثق mé-ausuk), عدي adé, ميعاد mei-aud. *An idle promise* ترفند turfund. *A pledge, earnest,* or *any thing by which a promise is confirmed* ارمون armoon. *The promise of a portion* or *marriage settlement* كابين kaubeen.—*According to promise* حسب الموعود husbu'l'maw-ood. *The performance of a promise* وفا wufa. *To perform a promise* وفا كردن wufa kirdun, عهد وفا ساختن ahda wufa saukhtun, وفا پيوست بودن wufa pivust boodun, اقرار وفا ساختن ikraura wufa saukhtun, وعدت مرعي كردن waaduta mura-é kirdun. *A promise breaker* بي وفا bé wufa, پيمان شكن peimaun shagan, بد عهد bud ahd, باد فور baud foor, منبج mumbuj. *A breach of promise* پيمان شكني peimaun shagané. *To break a promise* عهد عدول كردن ahd adool kirdun.—*Promises* مواعد muwa-éd, عهود uhood.

To promise وعدت كردن waadut kirdun, تعهد ساختن ta-ahhud saukhtun, عهد و پيمان نمودن ahd ou peimaun numoodun, اقرار ساختن ikraur saukhtun, قول دادن kool dadun. *To promise any thing good* وعيد كردن wa-éd kirdun. *To promise* or *threaten any thing bad* وعد ساختن waad saukhtun, وعيد كردن wa-éd kirdun. *To promise too much* با مبالغت وعد كردن ba mubaulighut waad kirdun. *To promise to go to an en-*

tertainment بضیافت وعدت کردن bezé-aufut wadut kirdun. *To promise to one another* تواعد ساختن tawa-ud saukhtun, یک دکرا عهد و پیمان کردن eek digurra ahd ou peimaun kirdun.

Promised موعود maw-wud, معهود maahood, اقرارشده ikraur shoodeh.

A promiser عهد کننده ahd koonindeh, پیمان ساز peimaun sauz, وعدت کو waadut goo.

Promising, promissory (*making a promise*) عهد کنان ahd koonaun, اقرار ساز ikraur sauz, تعهد نما taahhud numa.—*Promising* (*hopeful*) پاک باز pauk bauz, پاک نما pauk numa, پاکیزه خوي paukeezeh khooi, خوش مزاج khoosh mizauj.

Promissorily بر وجه عهد bur wujha ahd, بطور اقرار betoora ikraur.

A PROMONTORY بيني كوه beené kooh, انف الجبل unfu'l'jebel, حرف hurf, رعل raal, حيد heid, طنف tunf, شناخ shinaukh, خرم khurum, قايد ka-éd, شق shukk.

To PROMOTE (*prefer*) استحكام كردن istihkaum kirdun, ترقي ساختن turukké saukhtun, برداشتن burdaushtun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, تمشيت كردن tumshé-ut kirdun, تقدم ساختن tukuddum saukhtun, تقديم دادن tukdeem dadun, استدراج نمودن istidrauj numoodun, ارتقا دادن irtika dadun, انجاد كردن injaud kirdun, ترفيع ساختن turfé-a saukhtun. v. *to elevate, exalt.*—(*to patronize*) صيانت دادن sé-aunut dadun, تخفير نمودن tukhfeer numoodun, دست كرفتن dost gooriftun, حمايت دادن huma-é-ut dadun. *To promote any thing, to cause it to take effect* بكار اوردن bekaur awurdun, بجا بردن bejau burdun, عمل كردانيدن aml gurdanédun. v. also *to diffuse, propagate, increase.*—*To promote to dignity* or *office* بمرتبه برداشتن bemurtubeh burdaushtun, منصب دادن munsub dadun, منصبدار كردن munusubdar kirdun, خدمت بخش نمودن khydmut bukhsh numoodun.

Promoted برداشته burdaushteh, افراشته efraushteh, تدرج tudurruj, مترقي tuturukka, مترفع muturuffa, ساطع sauta. v. *propagated.*

A promoter استحكام كننده istihkaum koonindeh, ترقي ساز turukké sauz, تقدم سازنده tukuddum sauzindeh, بكار اور bekaur awur. v. *encourager.*

Promotion ترقي turukké, ارتقا irtika, ترفيع turfé-a, تمشيت tumshé-ut, استدراج istidrauj, افراز efrauz, برداز burdauz, تدريج tudreej, انجاد injaud, استحكام istihkaum, تقدم tukuddum, تقديم tukdeem, تقويت tukwé-ut. v. *preferment, encouragement, exaltation.*

PROMPT (*quick*) تيز taze, تيزدست taze dost, تيز كار taze kaur, كرمخيز gurmkheez, حاضر hauzir, مهيا muhé-a, چست chust, اماده amaudeh, پاستاده pasitaudeh, چالاك chalauk, ناجز najiz, v. *ready, acute.*—*Prompt payment* حاضر hauzir, نقد nukd. v. *ready money.*

To prompt (*refresh the memory*) تنبيه كردن tumbeeh kirdun, در خاطر كسي رسانيدن dur khautira kussé russanédun, در عقل ديكر اوردن dur akla deegur awurdun, پنداريدن pundarédun, تذكير كردن tuzkeer kirdun. v. *to remind.*—(*to incite*) الغا كردن ilka kirdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun. v. *to suggest, instigate.*—(*to assist by private instruction*) خبر بپنهاني دادن khubra bepinhauné dadun, در پنهاني تاديب كردن dur pinhauné taadeeb kirdun.

A prompter (*monitor*) تنبيه كننده tumbeeh koonindeh, نصيحت دهنده nuseehut duhindeh, ناصح nausih, پند بخش pund bukhsh.—(*one who reminds* or *suggests*) درخاطر كسي رسان dur khautira kussé russaun, در عقل ديكر اور dur akla deegur awur, الغا بخش ilka bukhsh.

Promptitude, promptness تيز دستي taze dosté, تيز كاري taze kauré, تيزي tazé, چستي chusté, فور four, وجوز wujooz, وجوزت wujoozut. v. *readiness, expedition, quickness.*

Promptly تيز taze, تيز بازار taze bazaur, ناجزا najizan, ناجزا بناجز najizan binajizan, علي الفور ala'l'four. v. *readily, quickly, expeditiously.*

To PROMULGATE, *promulge* شايع نمودن sha-é-a numoodun, دلال ندا ساختن dulaul nida saukhtun, علانيت نمودن alané-ut numoodun, اشتهار ساختن ishtihaur saukhtun, اشكاره كردن ashikaureh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to publish, proclaim.*

Promulgation علانيت alané-ut, اشتهار ishtihaur, ندا nida, صلا sula, اظهار izhaur. v. *publication.*

Promulgated شايع sha-é-a, دلال نداكرده شده dulaul nida kirdeh shoodeh. v. *published.*

Promulgator, promulger شايع كننده sha-é-a koonindeh, علانيت سازنده alané-ut sauzindeh.

PRONE (*bending, not erect*) مايل ma-él, برو دراقتاده beroo duruftaudeh, نا سهي na suhé. v. *prostrate.*—(*going downwards*) فرو روان furourouvaun, زير رو zeer rou, حطوط hutoot. v. *declivous, sloping.*—(*having a propensity*) مايل ma-él, عاطف autif, عطوف atoof. *A heart prone to joy* فواد مسرت اعتياد fuwauda musurrut é-até-aud. *Prone to anger* خشمناك khyshminauk, تيز مزاج taze mizauj, القي alka, غضبناك ghuzubnauk, قهرناك kuhrnauk.

Proneness ميل meil, ميلان meilaun, شوق shook. v. *propensity, inclination.*—(*falling* or *lying on the face*) برو افتان beroo uftaun, بر چهر خوابان bur chuhr khaubaun, هكوع hukuwa. v. *declivity.*

A PRONG شاخه shaukheh. v. *fork.*

A PRONOUN (*personal*) ادات خطاب adauta khitaub, ضمير zumeer. *A demonstrative pronoun* اسم اشارت isma ishaurut. *A relative pronoun* اسم مبهم isma mubhum.

To PRONOUNCE گفتن guftun, تلفظ كردن tuluffuz kirdun, تلفيظ ساختن tulfeez saukhtun, لفظ كردن lufiz kirdun, ادا نمودن ada numoodun, تفوه زدن tufawwuh zudun, فوه كردن fooh kirdun, تلغم ساختن tulughghum saukhtun, شقشقه كردن shukshukeh kirdun. v. *to speak.*—*To pronounce sentence* قضا كردن kuza kirdun, حكم فرمودن hookum furmoodun, حجت ساختن hujjut saukhtun. *To pronounce sentence of death* قتل حكم فرمودن kutl hookum furmoodun. *To pronounce a speech* or *verses extempore* اقتراح كردن iktirauh kirdun.—*Pronounced* لفظي lufzé.

A pronouncer تلفظ كننده tuluffuz koonindeh, ادا سازنده ada fauzindeh, گوينده goo-éndeh, تفوه زن tufawwuh zun.

Pronunciation تلفظ tuluffuz, تلفيظ tulfeez, لفظ lufz, لفظت lufzut. *The pronunciation and signification* لفظ و معني lufz ou maané. *A word resembling another in pronunciation and sense* مثلث لفظا و معني misluta lufza ou maané.

PROOF دليل duleel, دلال dulaul, دلالت dulaulut (plur. دلايل dula-él), حجت hujjut, ناترت naukirut, برهان burhaun (plur. براهين burauheen), گواهي guwauhé, مشاهدت mushauhidut, شهادت shuhaudut, اثبات isbaut. v. *evidence, testimony.*— *A convincing* or *positive proof* دليل برهاني duleela burhauné, دليلي اجل duleelé ajl, حجت برهان hujjuta burhaun, سلطان sultaun, مخنت mukhunnut, بينت bei-unut.—*Proof* (*test, trial, experiment*) امتحان imtihaun, تجربت tujribut (plur. تجارب tujaurub), خبرت khubrut, ازايش aza-ésh, ازمايش azma-ésh, ازمون azmoon, وند wund, بلا bula, ابتلا ibtila. *Without proof* بلا حجت bila hujjut, بي دليل bé duleel, غير برهان ghire-a burhaun. *Legal proofs* ادلت شرعيت adilluta shura-é-ut. *To produce proofs before a judge* احتجاج و ابراز نمودن ihtijauj ou ibrauz numoodun, محتجج كردن muhtujuj kirdun. *The completest proofs* كامل العيار kaumilu'l'a-é-aur, ادلت واضحت adilluta wauzihut. *A proof-mark upon weights, measures, gold, silver, &c.* عيار a-é-aur. *The assayer of the mint who puts the proof-mark on gold* or *silver*, صاحب عيار sahib a-é-aur, عيار كبر a-é-aur geer. *Proof-armour* اسرت usrut, جدلا judla.

Proof (*impenetrable*) ممتنع در رفتن mumtina dur ruftun, نا ممكن نغاذ na mumkina nufauz.

Proofless بلا حجت bila hujjut, بي برهان bé burhaun, غير دليل ghire-a duleel, بي عيار bé aïaur.

A PROP عمود amood, عمدت omdut, عماد ymaud, پشت posht, پشتبان poshtibaun, سند sunud, مسند musnud, لخشان lukhshaun, لشن lushun, نول nool, ملجا mulja. v. *support.*

To prop تسنيد كردن tusneed kirdun, مسند ساختن musnid saukhtun, لخشيدن lukhshédun, بر كردن bur kirdun, وركردن wurkirdun, عمد ساختن amud saukhtun, سنبيدن sumbédun, خيزيدن kheezédun, تعميد كردن taameed kirdun. v. *to support, sustain.*

Propped سنود sunood, اعتضاد é-atizaud.

To PROPAGATE تقويت ساختن tukwé-ut saukhtun, افاضه كردن ifauzeh kirdun, فراش ساختن furaush saukhtun, شعب نمودن shaab numoodun, پاشيدن paushédun, شايع كردن sha-é-a kirdun, نشري ساختن nushré saukhtun, كستريدن kusturédun. v. *to extend, spread, diffuse, publish.*—(*to increase*) ازدياد كردن izdé-aud kirdun, زيادت ساختن zé-audut saukhtun, افزايش نمودن efza-ésh numoodun.—(*to generate*) تفريع كردن tufré-a kirdun, توليد ساختن tooleed saukhtun, متفرع نمودن mutufuraa numoodun.—(*to have offspring*) توالد داشتن tuwaulid daushtun, نسل نمودن nusl numoodun, زه زواد داشتن zeh zuwaud daushtun. *To propagate religion* دين تقويت كردن deen tukwé-ut kirdun. *To propagate a new doctrine* ابتداع كردن ibtidaa kirdun. *To propagate the vine* نصب كرم كردن nusba kurm kirdun.

Propagated (*diffused*) فاشي faushé, افاضه كرده شده ifauzeh kirdeh shoodeh, پاشيده paushédeh, شايع sha-é-a.—(*increased*) ازدياد كرده شده izdé-aud kirdeh shoodeh, زيادت ساخته zé-audut saukhteh:—(*generated*) متفرع mutufurra, مولود moulood, مولد muwullud, تفريع tufré-a.

Propagation (*diffusing*) فراش furaush, افاضه ifauzeh, شعب shaab, پاش paush.—(*increase*) زيادت zé-audut, ازدياد izdé-aud, افزوني afzooné, افزايش afza-ésh.—(*generation*) توالد tuwaulud, تولد tuwullud, منسل munsil, ولودت wuloodut.

A propagator (*generator*) والد waulid, مولد muwullid.—(*a spreader*) پاشنده paushindeh, شايع كننده sha-é-a koonindeh, كستر kustur.

To PROPEL وارانذن waraundun. v. *to drive.*

PROPENSITY, *propension, propendency* ميل meil, ميلان meilaun, خاطر khautir, هوا hawa, ارزومندي arzoomundé, شره shuruh, ازرم azrum. v. *inclination, tendency.*

PROPER *(fit)* لايق la-ék, واجب vajib, قابل kaubil, اهل ahl, سزا suza, سزاور suzawaur, لازم lauzim, شايسته sha-ésteh, موافق muwaufik, مستعد mustaad, مناسب munausib.—*(peculiar)* خاص khauss, مخصوص mukhsoos, نا عمومي na amoomé, ضن zunn, اختصاص ikhtisaus. — *(tall and handsome)* تطويل و خوب صورت tutweel ou khoob soorut, بلند و حسن bulund ou husn, طول و نازنين tool ou nauzneen.—*(accurate, just)* عدل adil, سازكار sauzkaur, پركار purkaur, زو دقت zu dikkut. v. *exact.*—*A proper time* وقت و زمان wakt ou zuman, زمان شايسته zumauna sha-ésteh, وقت لايق wakta la-ék. *(natural, original)* عيني a-éné, جبلي jibillé, جوهر jawhur. — *(not figurative)* نا مجازي na mujauzé, نا رنگين na rungeen, زو معناي لغوي zu maana-é lughoo-é. *It is proper* لايق است la-ék ast, واجب است vajib ast, بايد ba-éd. v. *necessary.*

Properly (fitly) لايقانه la-ékauneh, بر وجه قابل bur wujha kaubil, بطور مناسب betoora munausib, بطريق سزا betureeka suza, بالواجب bi'l'wajib.— *(not figuratively)* با معناي لغوي ba maana-é lughoo-é, بلا مجاز bila mujauz. v. also *exactly.*

Properness موافقت muwaufikut, سزاواري suzawauré, قابليت kaubillé-ut, مناسبت munausibut, لياقت lé-aukut. v. *fitness, suitableness: tallness.*

Property (peculiar quality) وصف wusif, كيفيت keefé-ut, خصلت khuslut, جبلت jibillut, خلقت khulkut, دين deen, صفت suffut, ماهيت mauhé-ut. v. *essence, quality, nature, disposition.*—*(possession)* ماليكيت mauliké-ut, خاصت khaussut, خاصيت khaussé-ut, مخصوصيت mukhsoosé-ut, ملاك mulauk, تصرف tusurruf, ضبط zubt, تمتع tumutta, اهليت ahlé-ut.

PROPHECY نبوت nubuwwut, غيب نما gheib numa, پيشين گو peisheen goo, كهانت kuhaunut, فالگو faulgoo, رمالي rumaulé. v. *prediction, divination.*—*The gift of prophecy* پيغامبري peighaumburé, رسالت resaulut.

To prophecy پيشين گفتن peisheen guftun, غيب نمودن gheib numoodun, نبوت كردن nubuwwut kirdun, پيغامبر اسا غيب نمودن peighaumbur asa gheib numoodun. v. *to predict.*

A prophet, prophesier پيغامبر peighaumbur, پيغمبر peighumbur, نبي nubé, رسول rusool, پيامبر pei-aumbur, وخشود wukhshood, وخشور wukhshoor, خشور khushoor, مرسل mursul.

A prophetess نبيت nubé-ut, پيغامبره peighaumbureh, زني پيشين گو zunné peisheen goo.

Prophetick نبوي nubuwwé, پيشين گويان peisheen gooï-aun, غيب نما gheib numa. *A prophetick saying* حديث نبوي hudees nuboo-é.

PROPINQUITY نزديكي nuzdeeké, تقريب tukreeb. v. *proximity, neighbourhood.* — *(relationship)* قرب kurb, قرابت kuraubut, قرابت نسبيت kuraubuta nuseebut, خويشان kha-éshaun, خويشي kha-éshé, حشمت hushmut, رحم rahym, وسيلت wuseelut. v. *kindred.* — *The right of propinquity* ارحام حقي arhaum hukké.

PROPITIATION, مهربان سازي mihrubaun sauzé. v. *propitiousness, atonement.*

Propitiatory زو قوت عطف zu kuwwuta atuf, ملاطف ساز mulautif sauz, عطف نما atuf numa.

Propitious مهربان mihrubaun, خير خواه kheir khauh, لطيف luteef, نيكوكار neekookaur, ملاطف mulautif, مسعود masood, مسعد musaad, موافق muwaufik, روف roof, تعطف taattuf, عكو akoo, منان munaun, حنان hunaun, رحيم ruheem, مترحم muturuhhim. v. *favourable, kind, benign, benevolent.* — *To make propitious, to propitiate* مهربان كردن mihrubaun kirdun, خير خواه ساختن kheir khauh saukhtun, موافق كردن muwaufik kirdun, مسعود گردانيدن musood gurdanédun, لطيف ساختن luteef saukhtun.— *To be or become propitious* مهربان شدن mihrubaun shoodun, عطف داشتن atuf daushtun, بخشانيدن bukhshanédun, تعطف گشتن ta-atuf gushtun, عكو گرديدن akoo gurdédun. v. تقرب.

Propitiousness مهرباني mihrubauné, خيرخواهي kheir khauhé, دوستي doosté, لطف lutf, ملاطفت mulautifut, نيكوكاري neekookauré, عطف atuf, توفيق tawfeek, خيرت kheirut. v. *conciliation, benignity, kindness.*

Propitiously بر وجه مهربان bur wujha mihrubaun, لطيفانه luteefauneh, تعطفا taatufan, بطور مسعدانه betoora kheir khauh, musadauneh.—*Proponent*, v. *proposer.*

PROPLASM قالب kaulib. v. *mould.*

PROPORTION نسبت nusbut, مناسبت munausibut, اندام andaum, اندازه andauzeh, مطابقت mutaubikut, موافقت muwaufikut, همواري humwauré, تساوي tusawé. v. *analogy, symmetry: form; size.* — *Wanting proportion* بي اندازه bé andauzeh, نا هموار na humwaur, بي موافقت bé muwaufikut, نا مناسب na munausib, غير نسبت ghire-a nisbut.

To proportion, proportionate با نسبت كردن ba nisbut kirdun, موافق اندازه ساختن muwaufik

fik andauzeh saukhtun, با مناسبت نظام كردن ba munausibut nizaum kirdun. v. also *to portion, divide, distribute.*

Proportionable, proportional, proportionate, proportioned مناسب munausib, موافق muwaufik, هموار humwaur, زواندام zu andaum.—*Proportionality, proportionateness* مناسبت munausibut. v. *proportion.* —*Proportionally, proportionately* با مناسبت ba munausibut, با موافقت ba muwaufikut, بر وجه مناسب bur wujha munausib, با اندام ba andaum.

A PROPOSAL, *proposition* عرض arz, عرضه arzeh, مقدمت mukuddumut, جواب juvaub, مسلت musulut, مدعي or مدعا mudaa, مطلب mutlub (pl. مطالب mutaulub), قضيت kuzé-ut, (pl. قضايا kuza-é-a), تدبير tudbeer, تكليف tukleef, راي ra-é. (*a design*) قصد kasd, مقصود muksood, نيت né-ut, مراد moraud, غرض ghuruz. v. *intention, scheme, plan.* — *The proposition of a syllogism* تقدمت tukdimut. *The major proposition of a syllogism* مقدمت mukuddumut, كبرا kubra, مقدم mukuddum. *The minor proposition* صغرا sughra.

To propose, propound (*make a proposal*) مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, عرض كردن arz kirdun, قضيت ساختن kuzé-ut saukhtun, مسلت نمودن musullut numoodun, تكليف كردن tukleef kirdun. *To propose to one's self* نيت ساختن né-ut saukhtun, غرض كردن ghuruz kirdun, مراد داشتن moraud daushtun, قصد كردن kasd kirdun, مقصود گرفتن muksood gooriftun. v. *to intend, design, scheme, plan.*

A proposer, propounder مقدمت كننده mukuddumut koonindeh, عرض سازنده arz sauzindeh, قضيت نما kuzé-ut numa.

Proposed معرض ma-arruz, مقدم mukuddum, تقدم tukuddum. v. *offered.* — (*intended*) مقصود muksood, منوي munooï, معهود maahood. v. *designed.*—*To propound,* v. *to propose, offer, exhibit.*

PROPRIETARY (*belonging to a certain owner*) مالكانه malikauneh, مخصوص mukhsoos, خاص khauss, خصوصيت khusoosé-ut, خود khood.

A proprietor, proprietary ملك صاحبي milk sahibe, صاحب المال sahibu'l'maul, مالك malik, صاحب sahib, زو zu, اهل ahl. v. *possessor.*

A proprietress صاحبت sahibut.

PROPRIETY (*accuracy*) سازكاري sauzkauré, دقت dikkut, كمال kumaul, سزاواري suzawauré. v. *exactness; fitness: property.*—*One who acts with propriety* خوش حركت khoosh hurukut.

PROPT معهد mu-ammud.

PROROGATION امتداد imtidaud, تطويل tutweel, مداوم mudawum, استمرار istimraur. v. *prolongation, continuance.* — *To prorogue* امتداد كردن imtidaud kirdun, تطويل ساختن tutweel saukhtun, مداوم نمودن mudawum numoodun, استمرار كردن istimraur kirdun.

Prorogued مطول mutool, امتداد كرده شده imtidaud kirdeh shoodeh.

To PROSCRIBE نفي كردن nufé kirdun, حكم قبض و هلاك كردن hookuma kubz ou hulauk kirdun, قضا قبض و قتل ساختن kuzaa kubz ou kutl saukhtun. v. also *to banish, confiscate.*

Proscribed منفي munfé. — *A proscriber* نفي كننده nufé koonindeh. — *Proscription* نفي nufé, حكم قبض و هلاك hookuma kubz ou hulauk, قضا قبض و قتل kuza kubz ou kutl.

PROSE نثر nusr, كلام منثور kulauma munsoor.

Prosaic نثر منسوب nusr munsoob, نثري nusré.

To PROSECUTE (*continue endeavours after any thing*) استمرار كردن istimraur kirdun, مستمر نمودن mustumirr numoodun, متمادي ساختن mutumaudé saukhtun, مقتري كردن mukturé kirdun, دعلقت ساختن daalukut saukhtun. v. *to persevere, continue, pursue.*—*To prosecute a design* قصد نيت استمرار كردن né-ut istimraur kirdun, قصد مستمر ساختن kusd mustumir saukhtun. *To prosecute with inveteracy* كين توختي keen tookhtun, ثاير نمودن sa-ér numoodun. *To prosecute at law* داد خواستن daud khaustun, محضر دعوت ساختن muhzir dawut saukhtun.

Prosecution (*persevering to carry on*) استمرار istimraur, مستمر mustumirr, مداومت mudawumut, متمادي mutumaudé, مقتري mukturé, دعلقت daalikut. v. *pursuit, perseverance.*—*A legal prosecution* دعوي or دعوا dawa, داد خواهي daud khauhé, شكايت shuka-é-ut, اسناد isnaud, ملامت mulaumut, غمز ghumz. v. *process.*

A prosecutor داد خواه daud khauh, مدعي muda-é, شكايت كننده shuka é-ut koonindeh, محضر دعوت سازنده muhzir dawut sauzindeh, طارد taurid, كين توز keen tooz. v. *accuser, persecutor.*

A PROSELYTE علج alj, غرس ghyrs. v. *convert.*—*To proselyte* علج كردن alj kirdun.

PROSODY عروض arooz, شعر shi-ar.

PROSPECT (*distant view*) نظر بعيد nuzra ba-éd, بصر دور busra door. (*a place which affords an extensive view*) ديدگاه deedgah, منظرت munzurut (plur. مناظر munauzir), باد خور baud khoor, باد خون baud khoon, كاشانه khaushauneh, كاخ khaukh.—(*any thing hoped* or *looked for*) خاطر خواه khautir khauh, اميد ameed, انتظار intizaur, چشم chushum.—*Prospective* دور بين door been.

To PROSPER (*make happy*) بختیار کردن bukhté-aur kirdun, مبارک ساختن mubaurik saukhtun, تیسیر کردن teiseer kirdun, بخت دادن bukht dadun, میسرت نمودن meisurut numoodun. v. *to favour*.— (*to be* or *become happy* or *successful*) فرخنده شدن furkhindeh shoodun, فیروز گشتن feerooz gushtun, دولت یافتن dowlut é-aftun, انجاح گردیدن injauh gurdédun. v. *to thrive*.—*May God prosper* (*him, her, &c.*) افاض الله afauz allah.

Prosperity, prosperousness) بختیاري bukhté-auré, دولت dowlut, مبارکي mubauriké, سعادت sa-adut, میسرت meisurut, اقبال ikbaul, بخت bukht, برخور burkhoor, جاه jauh, نعم naam, نیک بختی neek bukhté, یسر eesr, یسارت eesaurut, یسرت eesurut, فلاح fulauh, فلح fuluh, فرجام furjaum. v. *happiness, success, good fortune*.

Prosperous بختیار bukhté-aur, مبارك mubauruk, ذو دولت zu dowlut, فرخنده furkhindeh, فیروز feerooz, اهل بخت ahla bukht, دولت اقتران dowlut iktiraun, دولتمند dowlutmund, دولت مقرون dowlut mukroon, مفلح mufluh, مقبل mukbul, نیرومند neeroomund, پیروز peerooz, نوشه noosheh, انوشه anoosheh, بخت اور bukht awur, مستیمن musteemun. v. *fortunate, successful.*

Prosperously بختیارانه bukhté-arauneh, با اقبال ba ikbaul, بر وجه فیروز bur wujha feerooz, با دولت ba dowlut, مقبلانه mukbulauneh. v. *fortunately, successfully.*

To PROSTITUTE رسواي نمودن ruswa-é numoodun, رسوا کردن ruswa kirdun.

Prostitute, prostituted ایماس a-émaus, رسوا ruswa, رسواي ruswa-é, وتغ wutigh, دهنده duhindeh.

A prostitute فاحشت fauhishut, روسپي roospé, بیراه bérauh, شلافت shulaufut, جاف جاف jaf jaf, جلب julub, قحبت kuhbut, دهنده duhindeh. v. *strumpet, whore*.—*To play the prostitute* فاحشت بودن fauhishut boodun, روسپي شدن roospé shoodun, ایماص شدن a-émaus shoodun.

PROSTRATE در رو امده dur roo aumudeh, افتاده uftaudeh, افتان uftaun, تلیل tuleel, متلول mutlool, صریع suré-a (pl. صرعي sura-é), مصرع musurra, مصروع musruwa, موقوط mookoot, تجعب tujaab.—*To fall prostrate* در رو امدن dur rou aumudun, متلول شدن mutlool shoodun, تجعب بودن tujaab boodun.

To prostrate) افتاده نمودن uftaudeh numoodun, برو افتان کردن beroo uftaun kirdun, افتانیدن uftaunédun, اتکا کردن ittika kirdun, تلیل ساختن tuleel saukhtun, متلول کردن mutlool kirdun, صریع زدن suré-a zudun.—*Prostration* برو افتان beroo uftaun.

To PROTECT صیانت و حمایت دادن se-aunut ou huma-é-ut dadun, نظر کردن nuzr kirdun, فریاد رس شدن furé-aud rus shoodun, پشت دادن posht dadun, پوشیدن poshédun, زمت نمودن zimmut numoodun, دسب دادن dost dadun, دستیاري کردن dosté-auré kirdun, حفظ ساختن hyfz saukhtun, توقیت نمودن tawké-ut numoodun, استظهار کردن istihzaur kirdun, تحمیت ساختن tuhmé-ut saukhtun, امان دادن amaun dadun, تظاهره کردن tuzauhureh kirdun, ظهیر ساختن zuheer saukhtun, مظاهرت نمودن muzauhirut numoodun. v. *to defend.*

Protection حمایت huma-é-ut, صیانت se-aunut, پشتي pushté, دستگیري dostguré, دستیاري dosté-auré, مظاهرت muzauhirut, خفارت khufaurut, خفرت khufrut, عصمت asmut, پناه punauh, حفظ hyfz, زمت zimmut, زمام zimaum, حاشیت haushé-ut, حرمت hurmut, ید eed, حشا hysha, ظل zyll (pl. ظلال zulaul, ظلول zulool, اظلال azlaul), ظهر zuhr, مطا muta, کنف kunuf, امان amaun, لطف lutf, ستاره sitaureh, تلا tula, ملح milh, یخور eekhoor, یخاور eekhauwur, ذري zuré. v. *defence, shelter*; also *passport*.—*Protective*, v. *defensive*.

A protector پشت posht, ظهیر zuheer, دستگیر dostgeer, دستیار dosté-aur, مظاهر muzauhir, حفیظ hufeez, حافظ haufiz, خفیر khufeer, خفادار kufadar, فریاد رس furé-aud rus, پشت و پناه posht ou punauh, وکیل vakeel, حامي haumé, حمایتجي huma-é-utjé, مومن mu-ummin, زمر zimr, زمیر zumeer. v. *defender*. — *A protectress* زني دستگیر zunné dostgeer, عورت دستیار awruta dosté-aur.

Protected معصوم maasoom, محفوظ muhfooz, محمي muhmé. v. *defended*.

A PROTEST (*opinion publickly delivered against any thing*) تبیان خلاف چیز داده tubei-aun khilaufa cheez dadeh, راي مانع بر وجه اشکاره نموده ra-é mauna bur wujha ashikaur numoodeh, بیان نامه منع بطور اظهار کرده شده bé-aun nameha muna betoora izhaur kirdeh shoodeh.

To protest اقرار کردن ikraur kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun. —*To protest publickly against any thing* تبیان خلاف چیز دادن tubei-aun khilaufa cheez dadun, راي مانع بر وجه اشکاره نمودن ra-é mauna bur wujha ashikaur numoodun, بیان نامه منع بطور اظهار کردن be-aun nameha muna betoora izhaur kirdun.

Protestation اقرار ikraur, تنبیه tumbeeh.

A protester اقرار کننده ikraur koonindeh.

A PROTOCOL, *prototype* (*original copy of a writing*) سجل fijill, دستور العمل dustooru'l-aml, نسخت nuskhut, اصل asl, نسخت اصل nuskhuta asl.

To PROTRACT دیر واداشتن deer wadaushtun, واپس انداختن wapus andaukhtun, بغردا واپس افگندن befurda wapus afgundun, وا کشیدن wa kushédun, کشیدن kushédun, دورو دراز کردن door ou dirauz kirdun, انجرار ساختن injiraur saukhtun, متریع کردن muturé-a kirdun. v. *to delay, lengthen*.—*To protract business* دیر واداشتن deer wadaushtun. *To protract a debate* تذییل بحث کردن tuzei-éla buhs kirdun.

Protracted واکشیده wakushédeh, کشیده kushédeh, دیر واداشته deer wadaushteh, دورو دراز ساخته door ou dirauz saukhteh, امتداد imtidaud, تردم turuddum, ممدد mumuddid, ممدود mumdood, متمادي mutumaudé.—*A protracter* دور و دواز کننده door ou dirauz koonindeh.

Protraction امتداد imtidaud, دیر وادار deer wadar, انجرار injiraur, تراخي turaukhé, توانی tuvvauné, طول tool, درازي dirauzé, تاخیر taakheer. v. *delay*.

Protractive امتداد ساز imtidaud sauz, تراخي نما turaukhé numa, توانی اور tuvvauné awur, دیر وادارنده deer wadarindeh. v. *dilatory*.

To PROTRUDE (*thrust forward*) پیش راندن peish raundun, فسیبانیدن fuseebanédun, فسیبیدن fuseebédun. (*to thrust itself forward*) پیش امدن peish aumudun, وضع قدم کردن wuza kudum kirdun. v. also *to intrude*.—*Protrusion* پیش ران peish raun. v. *thrust, push; intrusion*.

PROTUBERANCE افراز efrauz, افرازي efrauzé, عجر ajur, دره dura, ورغن wurghun, ورغاه wurghauh, بثع busa, بثوع busuwa. *A protuberance* or *kernel in the flesh* دژپي duzsh pei. *Protuberance of breast* بزا buza. *A protuberance behind the ear* افراز پس گوش efrauza pus goosh. *A protuberance of the jaw-bone* لهزمت luhzumut, (dual لهزمتان luhzumutan). *A protuberance on the upper lip* بظرت buzrut, بظر buzr. v. *tumour, swelling, pimple*.—*A protuberance* or *knot upon a tree, &c.* عجرت yjrut.

Protuberant افراز efrauz, تقدم tukuddum, متقدم mutukuddim, کابس kaubis, ندص nudis, ندوص nudoos. v. *prominent*.

To protuberate افراز نمودن efrauz numoodun. تقدم شدن tukuddum shoodun, اشراف کردن ishrauf kirdun. v. *to swell, project*.

PROUD مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, متکبر mutukubbir, ذو تکبر zu tukubbir, خود بین khood been, سر در هوا sur dur hawa, باد بروت baud buroot, گردنکش gurdunkush, نخوت پیشه nukhwut peisheh, نخوت کش nukhwut kush, ستنبه situmbeh, جبیر jubbeer, جبار jubbaur, شیطان sheitaun, گستاخ kustaukh, شامخ shaumukh, عاتي or عتي aaté, زامخ zaumykh, مسلخم muslukhym, کلج kilj, مارد maurid, مرید mureed, پنکار pinkaur, نحاط nukaut, عه ahh, مزهو muzhu-ou, صخر zumkhur, دحامل duhaumil, پنطر pintur, عیطا a-éta, اعیط é-a-ét, خال khaul, خایل kha-él, خیل kheil, خالی khaulé, مختال mukhtaul, مخیل mukheil, عنجهی anjuhé, ازوش azwush, فرعون furaoon, نغاع nukaa, نفاج nufauj, تندخ tunuddukh, انفان anfaun, بلخ bilkh, مطاخ muttaukh, جماخ jummaukh, هبنقع hubunka, زیافت zé-aufut, هزاق huzauk, مجاح mujjauh, لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh. v. also *splendid, grand, magnificent, pompous, ostentatious; daring, presumptuous*.—*Proud* or *corrupted flesh* لحم معفون luhma mafoon, گوشت گندیده goosht gundédeh. *A proud bitch* معاویت mu-awé-ut.

Proudly مغرورا mughrooran, با غرور ba ghuroor, متکبرانه mutukubbirauneh, بر وجه خود بین bur wujha khood been, جبیرا jubbeeran, بطور باد بروت betoora baud buroot, با تکبر ba tukubbir, گستاخانه kustakhauneh. *To behave proudly* نخوت پیشه نمودن nukhwut peisheh numoodun.

To PROVE (*by testimony* or *argument*) دلالت و اثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, گواهی دادن guwauhé dadun, تقویت کردن tukwé-ut kirdun, دلیل اوردن duleel awurdun, حجت برهان نمودن hujjuta burhaun numoodun, دلیل برهان دادن duleela burhaun dadun, سلطان نمودن sultaun numoodun, بینت اوردن bei-unut awurdun, مثبوت کردن musboot kirdun, مسجل ساختن musujjul saukhtun.—(*to try, bring to the test*) امتحان کردن imtihaun kirdun, تجاربت ساختن tujauributt saukhtun, خبرت کردن khubrut kirdun, ازمودن azmoodun, گراییدن gurai-édun, گرایستن gura-éstun, عجم کردن ajim kirdun, عجوم ساختن ajoom saukhtun. v. *to examine*.—(*to happen*) افتادن uftaudun, واقع شدن wauka shoodun, عارض بودن auriz boodun, گردیدن صیر یافتن seir é-aftun.—(*to become*) گردیدن gurdédun, گشتن gushtun, شدن shoodun, بودن boodun. (*to find by experience*) از وقوف یافتن uz wukoof é-aftun, از خبرت یاب داشتن uz khubrut é-aub daushtun, از تجربت دریافتن uz tujribut duré-aftun. (*to be found in the event*) از نتیجه مفهوم شدن uz nuteejeh mufhoom shoo-

dun, از عاقبت دریافته بودن uz aakibut duré-afteh boodun. *The proof (lies) with the author* العهدت علي الراوي aluhdut ala'l'rawé.

Proveable قابل دليل برهان kaubila duleela bur-haun, ممكن مشاهدت شدن mumkina muſhauhi-dut ſhoodun, قابل الامتحان kaubilu'l'imtihaun, ممكن تجربت بودن mumkina tujributboodun.

Proved (by evidence or *argument)* مثبوت muſ-boot, مسجل muſujjul, از حجت برهان كشاده uz hujjuta burhaun kuſhadeh, از دليل و كواهي uz duleel ou guwauhé muſhrooh, مشروح مشهود muſh-hood. *(brought to the teſt)* ازموده azmoodeh, محنك muhunnuk, مجرب mujurrib, مفتن muf-tun, مفتتن muftutin.

A PROVEDITOR وكيل خرج vakeela khurj.

PROVENDER طعمت taamut, رفيف rufeef, علف aluf. v. *fodder.*

A PROVERB مثل miſl, مثلت miſlut (pl. امثال amſaul), مثلات muſlaut. *It is a known* or *common proverb* مشهور مثلست muſhoor miſlaſt. *To proverb, ſpeak proverbs* مثل كفتن miſl guftun.

Proverbial مثلي miſlé, مثل اسا miſl aſa, لايق مثلت la-éka miſlut.

Proverbially بر وجه مثل bur wujha miſl.

To PROVIDE, *provide for (prepare, get ready)* امادن amadun, اماده نمودن amadeh numoodun, تدارك ساختن tudauruk ſauktun, تهيت كردن tuhé-ut kirdun, حاضر ساختن hauzir ſaukhtun, ترتيب كردن turteeb kirdun. *To provide money* اقچه تدارك كردن akcheh tudauruk kirdun. *To provide neceſſaries* مهمات پرداز كردن muhmaut purdauz kirdun, تدارك لوازم نمودن tudauruka lawauzim numoodun, تهيت اسباب كردن tuhé-uta aſbaub kirdun, تزويد ساختن tuzweed ſaukh-tun. v. *to prepare, purvey, procure, furniſh.* —*To provide againſt* بصيرت نمودن buſeerut numoodun, عاقبت انديش كردن aakibut andeeſh kirdun, اخر بين شدن akhir been ſhoodun, دل اكاه بودن dil agah boodun. *To provide* or *ſtipulate* معاهده كردن ma-ahudeh kirdun, عهد و پيمان ساختن ahd ou peimaun ſaukhtun, مواثقت نمودن muwauſikut numoodun. *To provide induſtriouſly for a family* تهبل كردن tuhubbul kirdun, تهبيل ساختن tuhbeel ſaukhtun.

Provided اماده amaudeh. v. *prepared.* — *Provided that* بر اين شرط bur ein ſhurt, بي شرط ان كه bé ſhurt aun keh.

PROVIDENCE (*of* GOD) قدر kudr, قدرت kudrut, مقدرت mukdurut, مني muné, منيت muné-ut. *(foreſight, prudence)* بصيرت buſeerut, اخر بيني akhir beené, مبصري mubuſſiré, بينش beeniſh, عقل akl, عاقبت انديشي akibut andeeſhé, احتياط ihté-aut, تدبير tudbeer, اكاهي agauhé.

Provident ذو بصيرت zu buſeerut, مبصر mu-buſſir, عاقبت انديش aakibut andeeſh, عاقل aukul, اخر بين akhir been. *A provident man* اهل بصيرت ahla buſeerut. v. *prudent man.*—*To be provident* اكاهي نمودن agauhé numoodun. v. *to provide againſt.*

Providential (effected by providence) از قدرت ساخته uz kudrut ſaukhteh. *(referrible to providence)* قدر منسوب kudr munſoob, قدرت پيوند kudrut pivund.—*Providentially* با صيانت قدرت ba ſé-aunuta kudrut.

Providently با بصيرت ba buſeerut, بر وجه عاقبت انديش bur wujha aakibut andeeſh, مبصرانه mu-buſſirauneh, احتياطا ihté-autan, عاقلانه aukilauneh.

A provider تهيت كننده tuhé-ut koonindeh, تدارك ساز tudauruk ſauz, صاحب بصيرت ſahib buſeerut, اهل اخر بين ahla akhir been.

A PROVINCE كشور kiſhwur, ولايت wula-é-ut, ايالت a-é-aulut, مملكت mumlukut, ديار dei-aur, حكومتكاه hookoomutgah. v. *region, tract.* —*A conqueror of provinces* كشور كشا kiſhwur kuſha, كشور كير kiſhwur geer. *The conqueſt of provinces* كشور كيري kiſhwur geeré. *Any man's province, duty,* or *office,* خدمت khydmut, نول nawil, منصب munſub, بار baur, كار kaur, مصلحت muſluhut, عمل aml. *It is my province* خدمت من است khydmuta mun aſt.—*In order to overawe the neighbouring provinces* براي ضبط اطراف beera-é zubta atrauf.

Provincial (relating to a province) كشور پيوند kiſhwur pivund, ولايت منسوب wula-é-ut mun-ſoob, ديار متعلق dei-aur muta-allik. *(not of the mother country* or *metropolis)* اعجم é-ajem, عجمي ajemé. v. alſo *rude, ruſtick.*—*A provincial* اعجمي é-ajeme, عجم ajem, عجمي ajemé (fem. عجما ajema). *To ſpeak a provincial dialect* اعجم كفتن é-ajum guftun, طبق ساختن tubuk ſaukhtun.

PROVISION, *proviſions* ذخيره zukheereh, ذخاير zukha-ér, خوردني khoredune, خورد khored, خوراك khore-auk, توشه tooſheh, زاد zaud, زواد zuwaud, زوادت zuwaudut, زاد و زواد zaud ou zuwaud, اكل ukl. *A bag for carrying proviſions* توشه دان tooſheh dan, مزادت muzaudut. *Proviſions for a journey* توشه راه tooſhéha rah. *A diſtrict barren of proviſions* كوشه بي توشه koo-ſheh bétooſheh. *Plenty of proviſions* ريش reeſh.—*Proviſions ſerved out to ambaſſadors, &c. from the publick treaſury* تعيين taï-én.—*A magazine of proviſions* ذخيره خانه zukheereh khauneh, انبارخانه

ambaur khauneh. v. *magazine*, *ſtorehouſe*, *granary*. —*A commiſſary of proviſions* وكيل خرج vakeela khurj. v. *purveyer*.—*Proviſion* (*providing beforehand*) تدارك tudauruk, تهيت tuhé-ut, امادني amaudune, ترتيب turteeb. *Proviſion* (*ſtipulation*) عهد و پيمان ahd ou peimaun, شرط ſhurt, عهدت ahdut, معاهدت ma-ahudut. *Proviſional*, *proviſionally* (*on condition*) بر عهد و پيمان bur ahd ou peimaun, بشروط beſhuroot, با شرط ba ſhurt.

PROVISO شرط ſhurt, پيمان peimaun, عقد akd, عهد ahd. v. *ſtipulation*, *condition*, *proviſion*.—*With this proviſo*, *that* . . . بشرط ان كه beſhurta aun keh . . .

PROVOCATION ازار azaur, ازاري azauré, ازارش azauriſh, غضب انكيز ghuzub angeez, قهر كير ساز kuhr geer ſauz, خشم افروز khyſhm afrooz, زم zumm, طعن taan, ملام mulaum, اضطراب iztiraub, ستم ſitum. v. *irritation*; alſo *appeal*.

A provocative انكيز angeez, حثيثي huſéſé, تحريص tuhrees, تحريض tuhreez (pl. تحريضات tuhreezaut).

To provoke, (*enrage*) اغضاب كردن ighzaub kirdun, تغيظ ساختن tugheez ſaukhtun, انكيزانيدن angeezanédun, ازار دادن azaur dadun, ازار رسان بودن azaur ruſſaun boodun, خشمناك كردن khyſhimnauk kirdun, ازاردن azaurdun, ازردن azurdun, زيادت اضطراب اوردن zé-auduta iztiraub awurdun, هيج ساختن heej ſaukhtun, رنجيده كردن runjédeh kirdun, رنجيده و رميده ساختن runjédeh ou rumédeh ſaukhtun, هنجيدن hunjédun, محارشت كردن muhauriſhut kirdun, شتم دادن ſhutm dadun, طعن و زم كفتن taan ou zumm guftun, خراش دادن khyrauſh dadun, مخارشت ساختن mukhauriſhut ſaukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to irritate*, *offend*.—(*to excite*, *give an edge*) انكيختن angeekhtun, بر انكيختن bur angeekhtun, تيز ساختن taze ſaukhtun. v. *to ſtimulate*, *incite*, *move*.—(*to promote*, *effect*) بكار اوردن bekaur awurdun, ساختن ſaukhtun, پرداختن purdaukhtun, تكميل كردن tukmeel kirdun, موجب دادن moojib dadun. v. alſo *to appeal*.

A provoker (*cauſing anger*) ازار رسان azaur ruſſaun, اغضاب كننده ighzaub koonindeh, قهر انكيز kuhr angeez, طنز و طعن كو tunz ou taan goo. (*a cauſer*, *promoter*) بكار اور bekaur awur, سازنده ſauzindeh, موجب دهنده moojib duhindeh, پرداز purdauz. (*a ſtimulative*) انكيز angeez.

Provoked غضوب ghuzoob, مغضوب mughzoob, ازارده azaurdeh, ازار رسيده azaur ruſſĕdeh, رنجيده runjédeh, مقهور muk-hoor, مضطرب muzturub.

Provoking (*giving provocation*) ازار رسان azaur ruſſaun, اغضاب ساز ighzaub ſauz, طعن و طنز گويان taan ou tunz gooï-aun.—(*cauſing a painful and indignant ſenſation*) ازار و قهر انكيز azaur ou kuhr angeez, اضطراب و خشم افروز iztiraub ou khyſhm afrooz, رنج و غضب اور runj ou ghuzub awur.—*Provokingly* بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruſſaun, با طعن و طنز ba taan ou tunz, بطور ازار و قهر انكيز betoora azaur ou kuhr angeez.

PROVOST (*chief of a college* or *other ſociety*) عرفت urfut, ريس العرفت re-ïſu'l'urfut, سردار مدرسه ſurdaura muduruſſeh. v. *magiſtrate*.—(*the executioner of an army*) جاندار لشكر jaundara laſhkur, عسكر جلادي aſkur jullaudé, خيم الجيش kheemu'l'jeeſh, سپاه دژخيمي ſippah duzſhkheemé.

PROW (*fore-part of a ſhip*) راس الجهاز raasu'l'jahauze, سر كشتي ſura kiſhté, مرنجه murnujeh.

PROWESS مردانكي murdaunugé, تيز دلي taze dile, دلري dilaré, غيرت gheerut. v. *courage*, *valour*.

To PROWL (*as a wild beaſt for prey*) تقمر كردن tukummir kirdun.—*A prowler* تقمر ساز tukummir ſauz.

PROXIMITY نزديكي nuzdeeké, تقريب tukreeb, مقرونيت mukrooné-ut, قرب kurb.

PROXY (*the agency of another*) وكيلي vakeelé, كماشتكي gomauſhtugé, مباشرت mubauſhirut, كاركري kaurguré.

A proxy وكيل vakeel, مباشر mubauſhir, كاركر kaurgur, كماشته gomauſhteh.

A PRUDE زني با افزوني استغنا و تكلفات zunné ba afzooné-a iſtighna ou tukullufaut, عورت كثرت المستغني و تكليف نما awruta kuſrutu'l'muſtughné ou tukleef numa.

PRUDENCE بصيرت buſeerut, هوشياري hooſhé-auré, عقل akl, هوشمندي hooſhmundé, فرهنج furhunj, فرهنك furhunk, زيركي zeerugé, تدبير tudbeer, تميز tumei-éz, اكل ukul, نهى nuhé, دلاكاهي dilagahé.

Prudent, *prudential* ذو بصيرت zu buſeerut, هوشيار hooſhé-aur, هوشمند hooſhmund, زيرك zeeruk, دلاكاه dilagah, عاقل aukil, دانا dana, ذو تدبير zu tudbeer, روزكار ديده roozigaur deedeh, روشن ضمير roſhun zumeer, لبيب lubeeb, مبشر mubſhur, شهيم ſhuheem, متناهي mutunauhé, بهراي buhra-é, عاقل اموز كار aukla amooz kaur, نقاف nukkauf, اعقل é-akl, انها anha.

A prudent man صاحب بصيرت ſahib buſeerut, اهل تدبير ahla tudbeer, مرد هوشيار murda hooſhé-aur, ادم عاقل adama aukil, رجل دلاكاه rujla dilagah, اهل دانش انتباه ahla dauniſha intibauh.

Prudent people اصحاب بصيرت as-hauba buseerut, ارباب تدبير arbauba tudbeer, اهالي هوشيار ahaulé hooshé-aur, عقلا ukula, اولو الابصار uloo'l'absaur.

Prudently, prudentially با عقل و بصيرت ba akl ou buseerut, هوشيارانه hooshé-arauneh, با تدبير ba tudbeer, عاقلانه aukilauneh, نهان nihaun.

PRUDERY كثرت المستغني و تكلفات kusrutu'l'mustughné ou tukullufaut, افزوني استغنا afzooné-a istighna ou tukleef. و تكليف

Prudish كثرت المستغني و تكلفات نما kusrutu'l'mustughné ou tukullufaut numa, ذو افزوني استغنا و تكليف zu afzooné-a istighna ou tukleef.

A PRUNE (*plumb*) الو aloo. v. سغدي.

To PRUNE پيراستن peeraustun, حطاب كردن hytaub kirdun, تشذيب ساختن tushzeeb saukhtun. v. *to lop*.—*Pruned* پيراسته peerausteh, حطاب ساخته hytaub saukhteh, مشذب mushuzzib, مقطوع muktuwa.— *A pruner* حطاب كر hytaub gur.

Pruning پيرا peera, حطاب ساز hytaub sauz. *A pruning-hook* or *knife* مشذب mishzub, كلند kulund, كلندره kulundureh, داسكاله dauskauleh.

PRURIENCE (*an itching, strong desire*) ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, هوس hawus, هوا hawa, هوا و هوس hawa ou hawus, هواي نغساني hawa-é nufsauné, شهوت shuhwut. — *Prurient* ارزومند arzoomund, ذو هوس zu hawus, شهوت دار shuhwut dar, ذو هواي نغساني zu hawa-é nufsauné.—*Pruriginous*, v. *itchy*.

To PRY لمح زدن lumih zudun, چشم داشتن chushum daushtun, نظر كردن nuzr kirdun, لوص ساختن laws saukhtun. v. *to peep*.

A PSALM زبور zuboor, زمر zumr. *The psalms of David* زبور داود zuboora david. *A singer of psalms* زبور خوان zuboor khoon, زمار zummaur, زامر zaumir. — *Psalmody* ترمير tuzmeer.— *A psalter* (*book of psalms*) زبور نامه zuboor nameh.

A PSALTERY (*species of harp*) كران kiraun, چنك chunk, ناقر naukir, قانون kaunoon.

PSEUDO (*apostle* or *prophet*) پيغامبر دجال peighaumbura dujjaul.—*The pseudo Messias* or *Antichrist* المسيح الدجال almeseehu'd'dujjaul. — *Pseudography* (*false writing*) خط كاذب khutta kauzib.—*Pseudology* (*falsehood of speech*) دروغ سخني duroogh sukhuné.

PSHAW واه wauh. v. *foh! pish!*

PTISAN (*barley water*) كوشاب kooshaub, كشكاب kushkaub, كنكاب kungaub. v. *barley*.

PUBERTY حد بلوغ hudda buloogh, بلوغيت buloogh-ut, حلم hylm, مشيت mushé-ut. — *A boy arrived at the age of puberty* بالغ baufigh, پسر رسيده pussura russeedeh, حزور huzoor, خزور khuzoor, جوان مراهقت juvauna murauhikut. *A girl arrived at the age of puberty* بالغت baulighut, دوشيزه بالغت doosheezeh baulighut, دختر رسيده dokhtera russeedeh, دخترينه dokhtereeneh, دختينه dokhteeneh, صبيت معصر subé-uta musyr, بكر معسا bukra mu-assa. *Near the age of puberty* نوهد fawhid (fem. نوهدت fawhidut), ملم mulimm, عكرد akrud, عكرود akrood, ثهود suhwud, نوهد sawhid, مثهود mus-hood. *To arrive at the age of puberty* بالغ شدن baulligh shoodun, رسيده كرديدن russeedeh gurdedun. — *Pubescence* بالغي baulighé.—*Pubescent* بلغ buligh.

A PUBLICAN (*toll-gatherer*) امين ameen (pl. امنا umina), باجدار baujdar, باژدار bauzhdar, شاهبندر shahbender, راهدار rahdar, راهوار rahwar, بازكير bauzgeer, باژ ستان bauzh sitaun, بارخيمه baurkheemeh, باج ستان bauj sitaun, كنارنك kunaurunk, عشار ashshaur, پاره كير paureh geer.—(*the keeper of a house of general entertainment*) سرادار suradar, مهماندار mihmandar, ميخانكي meikhaunugé, مغ mugh, پير مغان peera mughaun.

PUBLICATION علانيت alané-ut, اشتهار ishtihaur, پيداي peeda-é, اظهار izhaur, مشهور ساز mush-hoor sauz, اشكاره نما ashikaureh numa, بيان bei-aun. *The publication of a book* تصنيف tusneef, تاليف taaleef.

Publick (*common, general*) عمومي amoomé, عام aumm, عميم ameem, اعم aamm, شمل shuml, شامل shaumil, شمول shumool, مشمول mushmool, مطلق mutluk, مشارك mushauruk, مشترك mushturuk, مشرك mushurruk, جدي or اجدا ajeeda. (*generally known*) معلوم عالم maalooma aulum, معلوم maaloom, اشكار ashikaur, اشكاره ashikaureh, علاني alauné, معروف maaroof, عرفي urfé, جهر juhr, پيدا peeda, بديد budeed, بازاري bazauré, فاش faush. (*belonging to the state, not private property*) ميري meeré, نا خاص na khauss, نا مخصوص na mukhsoos. *Publick business* (*national affairs*) احوال مملكت ahwaula mumlikut, امور دولت umoora dowlut, امور الجمهور umooru'l'jumhoor, امور دولت و دين umoora dowlut ou deen, احوال عموم ahwaula amoom. *The publick treasury* ميري meeré, خالصه khalsih, خالصه شريف khalsiha shereef, خزانت بيت المال khuzauntu beetu'l'maul. *A publick edifice* بنا خيرت buna kheirut, عمارت ymaurut. *Publick edifices* ابنيت خيرت abné-uta kheirut, عمارات umauraut,

kheirut. v. under *building*. — *Publick burdens* تكاليف عرفيت tukauleefa urfé-ut. v. *tax*.—*Publick prayers* نماز numauz, دعا du-a. v. *prayer*.—*A publick standard of weights or measures* فرسطون furustoon. v. also لغوي.

The publick (general body of a nation) ملت millut, عامت aummut, امت ummut, خواص و عوام khuwaus ou awaum, رعايا و برايا ri-aï-a ou buraï-a. v. *nation*, *commonalty*.

Publickly اشكاره ashikaureh, علانية alané-utan, ظاهرانه zahirauneh, ظاهرا zauhiran, جهرا juhran, صراحة furauhitan, عيانا aïanan, على ملا الناس ala mula-u'n'naus, بدحا buduhan.—*Publickly and privately* سرا و علانية firran ou alané-utan.

Publickness معلومي maaloomé, اشكاري ashikauré, معروفي maaroofé, پيدايى peedaï-é.

Publick-spirited ذوحب الوطن zu hubbu'l'wutun.

Publick-spiritedness حب الوطن hubbu'l'wutun.

To PUBLISH اشكاره كردن ashikaureh kirdun, بيان ساختن bei-aun saukhtun, پيدا نمودن peeda numoodun, افشا كردن iffha kirdun, اعلان ساختن é-alaun saukhtun, فاش كردن faush kirdun, جهر نمودن juhr numoodun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. *To publish a book* تاليف كردن taaleef kirdun, تصنيف نمودن tusneef numoodun.

A publisher اشكار كننده ashikaur koonindeh, بيان ساز bei-aun sauz, پيدا نما peeda numa.—*The publisher of a book* مصنف musunnif, تصنيف سازنده tusneef sauzindeh, تاليف نما taaleef numa.

PUCELAGE بكارت bukaurut, دوشيزگى doosheezugé, عذرت uzrut. v. *virginity*, *maidenhead*.

To PUCKER پر چين كردن pur cheen kirdun, چين افكندن cheen afgundun.

PUDDER هنكامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul. v. *bustle*, *tumult*.—*To pudder* غلغل كردن ghulghul kirdun, غوغا زدن ghoogha zuddun, هنكامه انگيختن hungaumeh angeekhtun.

A PUDDING اكنج agunj, چهارخانه chuhar khauneh, لكامه lukameh, لكانه lukaneh, سغدي sughdé. *A pudding pie* كوشت اكنده goosht agundeh, زونج zuwenj. *In pudding time* در اغاز ضيافت dur aghauza zé-aufut, للوقت li'l'wakt, بوقتها bewaktuha, زمانا zumauna.

A PUDDLE (*a small muddy piece of water*) ابدان پر چرك و كل aubdauna pur chirk ou gill, غدير پر كدرت و مرداري ghudeera pur kudrut ou murdauré, ابكير پر چركاب و طين aubgeera pur chirkaub ou teen, رجع ملوث و الوده rujaa mulawwus ou aloodeh.

To puddle پر چرك وكل كردن pur chirk ou gill kirdun, مردار و ملوث ساختن murdar ou mulawwus saukhtun, پر طين و چركاب نمودن pur teen ou chirkaub numoodun, اب وكل اميخته ساختن aub ou gil ameekhteh saukhtun, الودن aloodun, تيره كون كردن teereh goon kirdun, تكدير ساختن tukdeer saukhtun. v. *to dirty*, *pollute*, *soil*.

Puddly پر كدرت و مرداري pur kudrut ou murdauré, پر كل و چركاب pur gill ou chirkaub, ملوث دار mulawwus dar, اب چركين نما auba chirkeen numa, اب و كل دار aub ou gill dar. v. *muddy*, *dirty*.

PUDENCY شرم shurrum, خجلت khujlut. v. *modesty*, *bashfulness*.—*Pudicity*, v. *chastity*.

PUDENDUM, (*membrum virile*) الت رجل alat rujul, عورت مرد awruta murd, ذكر zeker (pl. ذكور zukoor), مذاكير muzaukeer, شرم ادم shurima adam, كير keer, نر ner, نره nerreh, خرزه khurzeh, تله tulluh, متمير mutmeer, كرزه gurzuh, كند kund, كندر kundur, سر firr, ابو الورد abu'l'wurud, لند lund, زبذب zubzub, زبازب zubauzib, زبذبذت zubzubut, عجارم ujaurim, فزار fizaur, ابو لبين abu lubeen, اير eir (plur. ايار a-é-aur, ايور a-é-oor, اير a-ér), ارب irb, ابو ادريس abu adrees, يباس eebaus, ميمون meimoon (plur. ميامين mei-ameen), عكمز akmuz, عكموز akmooz, عكموزت akmoozut, سوءت suwat (plur. سوات suwaut), اداف adauf, لكامه lukaumeh, لكانه lukauneh, زب zubb, وزاق wuzauk, علعل ulul, حمدان hamadan, حادثت haudisut (pl. حادثات haudisaut), شوار shuwaur, نبط nubut, قبل kubul, زول zawl. *Pudendum*, (*mulieris*) عورت زن awruta zun, شرم عورت shurima awrut, فرج furj (pl. فروج furooj), جهاز jehauz, كس kus, شلخ shulukh, شله shuluh, حر hurr, حرة hurrut, حرح huruh, حيا hei-a, لهذم luhzim, احييت ahei-ét, حادثت haudisut, شوار shuwaur, قبل kubul, زولت zawlut, لوءت luwat, سوءت suwat, فلهم fulhum, خجام khujaum, كوم koom, شرج shurj, فاعوست fa-oosut, شكر sheker, شكرت shekrut, احراح ahrauh.

PUERILE پسري pussuré, پسر اسا pussur asa, صبوت subwut, كودكي kooduké, بچه مخصوص pucheh mukhsoos, طفل مانند tufl manend. v. *childish*.—*Puerility* طفولت tufoolut, طفليت tuflé-ut, صبا suba, صباوت subawut, حال پسر haula pussur, حال كودك haula kooduk. v. *childishness*.

A PUFF (*blast*) پف puff, نفحت nufhut (pl. نفحات nufhaut, نعرت النجم naarutu'n'nujum.—(*a fungus*) كبا kuma, كلكورستان gulgooristan, سلمه silmeh. v. *mushroom*.

To puff پف دادن puff dadun, نفحت زدن nufhut zudun, تنفخ كردن tunuffuh kirdun. v.

to blow.—*To puff out a candle* چراغرا پف كردن churaughra puff kirdun. *To puff and blow* تيز دم زدن taze dum zudun, تيز نفس كشيدن taze nufus kushédun, دماور شدن dumawur shoodun, دما داشتن duma daushtun. *To puff up (swell with wind)* برماهيدن burmahédun, با ريح پر كردن ba reeh pur kirdun.—*(to swell with pride)* خود بين ساختن مغرور كردن mughroor kirdun, khood been saukhtun, سر در هوا نمودن sur dur hawa numoodun.—*(to swell with praise)* با ستايش سر افراز كردن ba sita-ésh sur efrauz kirdun, از وصف خود بيني دادن uz wusuf khood beené dadun, با خوش امدي زخيف نمودن ba khoosh aumudé zukheef numoodun.—*To puff at, or treat with scorn* مذمت نمودن muzimmut numoodun, اهانت كردن ihaunut kirdun.

A puffer (blower) پف زن puff zun, نافح naufih, نفخ كننده nufuh koonindeh. — *(a boaster)* خود فروش khood furoosh, لاف زن lauf zun, باد بروت baud buroot.

Puffing (drawing the breath short) تيز دم زن taze dum zun, تيز نفس كش taze nufus kush, دماور dumawur. v. *asthmatick.*—*Puffingly* دماورانه dumawurauneh, بر وجه دماير bur wujha dumabur. *(boastingly)* با خود فروشي ba khood furooshé, بر وجه لاف زن bur wujha lauf zun.

Puffy (windy) هيج heej, هلاب hullaub. v. *puffing.*—*(tumid, boasting)* لاف زن lauf zun, باد بروت baud buroot, متكبر mutukubbir, خود فروش khood furoosh. v. *lofty, proud, vain.*

PUG ميمون meimoon. v. *ape.*

PUGH! واه wauh! v. *foh!*

PUGNACIOUS پرخاشجو purkhaushjoo, كير و دار geer ou dar. v. *quarrelsome, fighting.*

Pugnacity پرخاشجوي purkhaushjooï.

Puisne, v. *young, junior: petty.*

Puissance, v. *power, potency.*—*Puissant* v. *powerful.*—*Puissantly*, v. *powerfully.*

Puke, v. *vomit.*—*Puker*, v. *emetick.*

To pule, v. *to cry, whine.*

To PULL *(draw, drag)* كشيدن kushédun, كش كردن kush kirdun, اهنجيدن ahunjédun, جر كردن jurr kirdun, مستنتل ساختن mustuntil saukhtun, ران كردن راندن raundun, raun kirdun. *(to pluck, gather)* چيدن cheedun, چين كردن cheen kirdun, خيدن kheedun, برخيدن burkhédun, مخيدن mukhédun. *To pull up (eradicate)* بركندن burkundun, پرخيدن purkhédun, واكردن wakirdun, بركشيدن burkushédun, واكشيدن wakushédun, كشيدن kushédun, برانكيختن burangeekhtun, نزع كردن nuza kirdun, لنجيدن lunjédun, قعر كردن kaar kirdun, تقويب ساختن tukweeb saukhtun, قلع كردن kula kirdun, استيصال ساختن isteesaul saukhtun. v. *to extirpate, tear, rend.*—*(to pluck off wool, &c)* پرداختن purdaukhtun.—*To pull heirs from the face* تهلب كردن tuhlub kirdun, تناص ساختن tunmaus saukhtun, تنمص نمودن tunumus numoodun. *To pull off skin or bark* اهنكيدن ahungédun.—*To pull down (subvert)* زير و زبر كردن zeer ou zubr kirdun, سرنكون ساختن surnigoon saukhtun, سر زير زدن sur zeer zudun, زير و زبر خاكرا برابر كردن zeer ou zubr khaukra buraubur kirdun, تعرطه زدن kaaruteh zudun. v. *to overthrow, demolish*; also *to degrade.*—*To pull back* باز داشتن baz daushtun, ضبط كردن zubt kirdun. v. *to check, restrain.*—*To tear any thing when pulling it up* فركندن furkundun.—*An instrument for pulling up trees, &c. by the roots* پيكن peikun. v. also *tweezers.*

A pull كش kush, بركش burkush, واكش wakush, جر jurr, ران raun, چين cheen. *(a great effort)* جهد jihud, سعي saa-é, كوشش kooshish. v. *endeavour.*—*A puller* كش kush, بركشنده burkushindeh, جر سازنده jurr sauzindeh.

Pulled كشيده kushédeh, رانده raundeh. v. *drawn.*—*(plucked)* چيده cheedeh, برخيده burkheedeh.—*Pulled up* بركنده burkundeh, واكرده wakirdeh.

A PULLET چواچه chuwaucheh, جوزه joozeh.

A PULLEY چرخ churkh, قامت kaumut (pl. قيم keem), عجله ajuleh, تعو kaw (pl. تعي ka-é), بكرت bukrut, ناشبت المحالت naushibutu'l'muhaulut, دموك dumook, علق aluk, محال muhaul. *The block of a pully* عران araun. *A block of pullies* قحدت kuhudut. *The axle of a pulley* مرود murood, قب kub. *The axle hole of a pulley* قب kub, زلق zuluk. *A pulley whose axle hole is too wide* نخيس nukhees. *A close or creaking pulley* كزت kuzzut.

To pululate, v. *to bud, germinate.*

PULMONICK *(belonging to the lungs)* شخار منسوب shukhaur munsoob, قوال متعلق fu-aud muta-allik.

PULP *(of fruits)* ابست abest, كبست kubust, كبستو kubustoo, كبسته buhusteh, شحم shuhm.

Pulpous, pulpy زو ابست zu abest, هش hush, زو شحم zu shuhm. *(soft)* نرم nurm, نرمه nurmeh, هشاش hushaush. *The pulpous or fleshy part of any animal* پيامبغ pé-ameegh, شليل shuleel, رانفت raunfut, فعم faam, فعمل faamul.

A PULPIT منبر munbur (pl. منابر munaubir), كرس kurs, كرسي kursé (pl. كورسي koorsé), محفل muhfil. *A step to a pulpit* ترعت turaat.

A PULSATION پنیوش puné-oosh, نبضت nubzut, حخ حخ hukh hukb. *An interval between two pulsations* جینین jeineen, کشادکي gushaudugé.

The PULSE نبض nubz. *One stroke of the pulse* نبضت nubzut. *To beat as the pulse* نبضان کردن nubzaun kirdun, نبض ساختن nubz saukhtun. *The motion of the pulse* نبض or نبض nubz, نبذان or نبضان nubzaun. *To feel the pulse* نبض کیر شدن nubz geer shoodun. *To feel one's pulse (endeavour to know his mind)* کوشش کردن براي ضمیر کسي دریافتن kooshish kirdun bera-é zumeera kussé duré-aftun.

PULSE (*leguminous plants*) حبات hubbaut, حبوب huboob, حبوبات huboobaut, قطنیت kutuné-ut, قطینت kuteenut, قطاني kutauné, ثغل sufl, اراقو araukoo, بلسن bulsun, بلس buls, ماش maush. v. *potherbs*, *pea*, *bean*.

PULSION (*driving*) دفع dufa, ران raun.

PULVERABLE ممکن مالش شدن mumkina maulish shoodun, قابل ریز بودن kaubila reez boodun.—*Pulverization* (*reducing to powder*) مالش maulish, ریز reez, ریزان reezaun, غبار ساز ghubaur sauz.—*To pulverize* مالیدن maulédun. v. *to powder*.—*Pulverulence* (*much dust*) بسیار غبار bissé-aura ghubaur, کثرت التراب kusrutu't'turaub.

PULVIL (*sweet-scented powder*) غبار مشموم ghubaura mushmoom.

A PUMICE-STONE نشفه nushfeh (pl. نشف nushuf, نشاف nushauf), حجر الافنج hujru'l'afunj, سنک حمام sunka humaum, سنکپاسو sunkpausoo.

A PUMKIN, *pompion* پاشیده paushédeh, باشنك baushunk, سفج sufj, سفجه sufjeh, خفاچه khufaucheh, انکاره angaureh, کالیا kaulé-a, کالیار kaulé-aur, خربزه khurbuzeh.

A PUMP (*for raising water*) مغرفت mughrifut, طولمبه toolumbeh. v. also *shoe*.—*To pump up water* اب از مغرفت کشیدن aub uz mughrifut kushédun. *To pump out a secret* سر واکشیدن sur wakushédun, اقرار بیرون واکردن ikraur beeroon wakirdun, جد و جهد ساختن بجهت راز کسي دریافتن jidd ou jihud saukhtun bejihut rauza kussé duré-aftun. *A pumper* اب از مغرفت کش aub uz mughrifut kush, سر واکش sirr wakush.

A PUN مزه muzeh, بذله buzleh, یافه é-aufeh. *To pun* مزه کفتن muzeh guftun, بذله کردن buzleh kirdun, یافه زدن é-aufeh zudun.

To PUNCH سپوختن supookhtun, پر سوراخ زدن pur sooraukh zudun, سوراخدار کردن soorakhdar kirdun, ازندن azshundun. v. *to pierce*.—*A punch, puncher* (*piercing instrument*) برماهه burmauheh, ماهه mauheh. v. *piercer*.—*A punch* (*thick short fellow*) مرد خورد اندام murda khoord andaum, ربعت rubaat.

A PUNCHEON دان dan. v. *barrel*.

PUNCTILIO نکته سنجي nukteh sunjé, ادب مستغنی aduba mustughné, تکلف tukulluf (pl. تکلفات tukullufaut), تکلیف tukleef.

Punctilious نکته سنج nukteh sunj, استغنا istighna, زو ادب مستغني zu aduba mustughné, تکلیف tukleef, زو تکلفات zu tukullufaut. v. *precise*, *ceremonious*.

Punctiliously بر وجه نکته سنج bur wujha nukteh sunj, بطور استغنا betoora istighna, با تکلفات ba tukullufaut, با ادب مستغني و تکلیف ba aduba mustughné ou tukleef.

PUNCTUAL زو دقت zu dikkut. v. *exact*, *accurate*.—*Punctual to time* وقت بینا wakt beena, زو وقت و زمان zu wakt ou zumaun.—*Punctually* با دقت ba dikkut, با وقت و زمان ba wakt ou zumaun, بلوقت bi'l'wakt, بوقتها biwaktiha, لوقته liwaktihi. v. *pointedly*.—*Punctualness* دقت dikkut, وقت و زمان wakt ou zumaun, وقت بینایي wakt beenaï-é.

A PUNCTURE نیش neesh, نخزت nukhzut, لکع luka, ابر abr, سوراخ sooraukh, عین a-én.

PUNGENCY (*acridness*) زستي zusté, حد hudd, ترشي turshé, کزي guzé, حرته hurteh, زوشي zooshé. v. *sharpness*.

Pungent تیز taze, زست zust, ترش tursh, زوش zoosh, کز guz, مضر muzr. v. *piercing*, *sharp*.

Puniness, v. *pettiness*, *smallness*.

To PUNISH معاقبت کردن ma-akubut kirdun, عقاب ساختن akaub saukhtun, تعذیب دادن taazeeb dadun, سیاست نمودن sé-ausut numoodun, عقوبت زدن ukoobut zudun, اجراي حدود کردن ijza-é hudood kirdun, تعقب ساختن ta-akkub saukhtun, حد زدن hudd zudun, قهر دادن kuhr dadun, تنقام ساختن tunkaum saukhtun. *To punish by retaliation* (*as eye for eye, life for life*) اقادت کردن ikaudut kirdun, امثال ساختن imsaul saukhtun, مثلت نمودن mislut numoodun.

Punishable قابل تعذیب kaubila taazeeb, واجب العقوبة vajibu'l'ukoobut, ممکن معاقب شدن mumkina ma-akub shoodun, لایق عقاب la-éka akaub.—*Punishableness* قابلیت تعذیب kaubillé-uta taazeeb, امکان معاقب شدن imkauna ma-akub shoodun.

Punished معاقب ma-akub, معاقبت ma-akubut, معذب mu-ezzub, محدود muhdood, متهور mukhoor. *To be punished* معاقب شدن ma-akub shoodun, معذب بودن mu-ezzub boodun, عقوبت خوردن ukoobut khoredun.

A punisher معاقب ma-akib, معابت ma-akibut,

منتقم muntukym, انتقام كننده intikaum koonindeh, كين گذار kein guzaur.

Punishment تعذيب taazeeb, عقوبت akoobut, عقاب akaub, عقب akub, سياست sé-afut, قهر kuhr, تنقام tunkaum, حد hudd, مثلت mislut, امثال imsaul, اقادت ikaudut, تعقب ta-akkub, مجازات mujazaut, تعزير taazeer, نكال nikaul.

Punishing, punitive, punitory معاقب ساز ma-akyb sauz, منتقم muntukim, تعذيب نما taazeeb numa, ممثل mumsil, سياست كنا sé-ausut koona.

A PUNK جاف جاف jaf jaf. v. *whore.*

A PUNSTER بذله گوي buzleh gooï, مزه خوار muzeh khaur, ياقه خاي é-aufeh kha-é.

PUNY كوچك koochuk, اندك anduk, كم kum, كمتر kumtur, مودن moudun. v. *little, inferior, petty.*

To PUP (*as a bitch*) سگچهان وضع كردن sugchehaun wuza kirdun.

PUPIL (*apple of the eye*) بوبو booboo, حدقت hudukut (plur. حدق huduk, حداق hudauk, احداق ahdauk), نقطه حدقت nukteha hudukut, مردم چشم murduma chushum, مردمك murdumuk, انسان العين insaunu'l'a-én, بوبو العين booboo-u'l'a-én, چشملان chushumlaun, چشم دانه chushum dauneh, انگورك چشم angooruka chushum, بطاقت butaukut, حندر hundur, حندور hundoor, رغاوت rughawut, حدلقت hudlukut, كال kauk, كيك keek. v. *eye.* —— (*a scholar*) شاگرد shagurd, شاكري shaukuré, شاكار shaukaur, تلميذ tulmeez, مريد mureed, معلم muellum. (*a ward*) يتيم eeteem (fem. يتيمت eeteemut, pl. اياتم a-é-autim), بى پدر bé pader, پسر نا بالغ pussura na baulighi. v. *orphan, ward.*

Pupillage (*state of being a scholar*) حال شاگرد haula shaugurd, شان تلميذ shauna tulmeez, شاگردي shaugurdé. (*wardship, minority*) نا بالغي na baulighé, حال پسر نا بالغ haula pussura na baulighi, حال يتيم haula eeteem. — *Pupillary* (*belonging to a pupil*) شاگردانه shaugurdauneh, شاكري منسوب shaukuré munsoob, يتيم متعلق eeteem muta-alluk, بى پدري bé paderé.

A PUPPET تامور taumoor, لعبت laabut. *A puppet-show* لعبتبازي laabutbauzé. *A puppet-showman* لعبتباز laabutbauz.

A PUPPY يودك é-ooduk, يوزك é-oozuk, يوزل é-oozul, سگچه sugcheh, كلبت kulbut.

PURBLIND لوج looj, اشهل ash-hul, شهلا shuhla, كز kuz, چشم تاريك chushum taureek, شبكور shubkoor, اخوق akhook, خوتا khooka, كمه kumuh, تكمه tukummuh.—*Purblindness* شبكرت shubkurut, شبكوري shubkooré, چشم تاريكى chushum taureeké, تاريك چشم taureeka chushum.

PURCHASABLE قابل خريد kaubila khureed, ممكن اشترا mumkina ishtira.

To purchase خريدن khurédun, واخريدن wakhurédun, اشترا كردن ishtira kirdun, شرا ساختن shira saukhtun, خريدار شدن khurédar shoodun, تسوق كردن tusawwuk kirdun, بووك ساختن bu-uk saukhtun. *To purchase and sell again* بيع و شرا ساختن bé-a ou shura saukhtun, داد استاد ساختن daud istaud kirdun, داد ستاد daud sitaud saukhtun. *To purchase an indefinite quantity without weight or measure* بگزاف ستاندن be-guzauf sitaundun. *To purchase wine* سبا كردن suba kirdun, سبى ساختن subé saukhtun, شراب خريدن shuraub khurédun. v. *to buy.*

A purchase خريداري khurédaré, اشترا ishtira, شرا shira, خريد khureed. v. *buying.*

A purchaser خريدار khurédar, خريار khur-aur, بايع ba-é-a, مشتري mushturé, بازاركان bazargan, تاجر taujir.

PURE (*clear, limpid*) پاك pauk, صافي saufé, صاف sauf, صغي sufé, صفيت sufé-ut, صفا sufa pizzeer, نازك nauzik, طاهر tauhir, زلال zulaul, ابه abeh, قراح kurauh, قريح kureeh, مزمهل muzmuhil, نمير numeer, روق rawk, ناصع nausa, ويز weezsh, ويژه weezsheh, پالوده pauloodeh, نقي nuké, نقيت nuké-ut (plur. انقيا anké-a), سبغ subigh. v. *clean.*—(*not dirty, filthy, sullied*) نا مردار na murdaur, نا چركين na churkeen, نا شوخ na shookh, نا شوخنال na shookhnauk, نا ملوث na mulawwus. — (*unmixed*) ساده saudeh, خاص khauss, صافي saufé, صاف sauf, ناب naub, بي اميزش bé ameezish, عيني a-éné, صميم sumeem, صرف surf, صرح suruh, صارح sauruh, صريح sureeh, سارا saura, صولج sawlij, صولجت sawlijut, عاري auré, لباب lubaub.— (*innocent, chaste*) پاك pauk, پاكيزه paukeezeh, پاكچه paukcheh, پاك دامن pauk damin, پاكبوي paukbooï, پاك و پاكيزه pauk ou paukeezeh, طاهر tauhir, پارسا paursa, زكي zuké, زاكي zauké, مطاهر mutauhir, پرهيزكار purhazekaur, بى فحش bé fuhush, خالص khaulis, صاف sauf, بر burr, بي گناه bé gunah, بى خطا bé khuta, منزه munuzzeh, نزه nuzuh. v. *holy, virtuous, modest.*—(*sincere of heart*) صافي دل saufé dil, خالص الجنان khaulisu'l'junaun, خالص الفواد khaulisu'l'fu-aud, مخلص mukhlus, ساده saudeh, صادق sauduk, حقي hukké, مصاص muss-auz, مصاص mufaus, حقاني hukauné, صميمي sumeemé, مبرا muburra. — *Pure water* سلسال sulsaul, پاك اب pauk aub, ما صافي maa saufé, زلال zulaul. *Pure wine* صافي شراب saufé shuraub

raub, باده ناب baudeha naub, مي صاف mei sauf. *Pure gold* خاص زر khauss zurr. *Pure silver* سيم صافي seema saufé, صولج sawlij, صولجت sawlijut. *Pure white* ناصع ابيض nausa abeez, ناصع البياض nausa-u'l'bé-auz.

Purer, purest اخلص akhlas, اطهر at-har. *The purest part of any thing* خلاصت khulausut, صفوت sufwut, صفو sufoo, نقاوت nukawut, نقايت nuka-é-ut, عفوت afuwwut, ويژه weezsheh, ويژ weezsh, زبدت zubdut, مح muhh.

Purely (*without mixture, with limpidness*) صافانه saufauneh, طاهرانه tauhirauneh, با پاکي ba pauké.—(*innocently*) بلا گناه bila gunauh, بر وجه پاک دامن bur wujha pauk daumin, خالصا khaulisan. v. *merely*.

Pureness, purity (*clearness, limpidness*) پاکي pauké, صفا sufa, طهارت tuhaurut, نقاوت nukawut, ويژگي weezshugé, عدم مردار aduma murdar.—(*having no mixture*) سادگي saudugé, صفا sufa, نابي naubé, عدم اميزش aduma ameezish.—(*innocence, chastity*) پاکي pauké, سادگي saudugé, اخلاص ikhlaus, خلوص khuloos, عدم خطا aduma khuta, پرهيزي purhazé, پرهيزکاري purhauzekauré, طاهرت tauhirut, زکات zukaut, تقديس tukdees, زکا zuka. *Purity of heart* صفاي دل sufaï-é dil, صفوت قلب sufwuta kulb, اخلاص خاطر ikhlausa khautir. v. *sincerity*.—*Purity or elegance of manner* تهذيب خصال tuhzeeba khysaul. v. *elegance*.

A PURFLE (*border of embroidery*) علم alum, نگار علم nigaur alum.—*To purfle* با نگار علم اراستن ba nigaur alum araustun.

PURGATION (*cleansing*) صفا sufa, پاک سازي pauk sauzé, مطاهر mutauhir, مطاهرت mutauhirut. v. *purification*.—(*cleansing the body by evacuation*) شکم راني shikim rauné, قضاي حاجت kuza-é haujut. *Purgation from the imputation of guilt* از اسناد گناه صفا ساز uz isnauda gunah sufa sauz, از بهتان جريمه پاک نما uz buhtauna jureemeh pauk numa.

Purgative صفا بخش sufa bukhsh.

Purgatory اعراف é-arauf, مطهر mut-hur.

A purge مسهول mus-hool, شربت مسهل shurbuta mus-hil.

To purge (*cleanse*) پاک نمودن pauk numoodun, صافي کردن saufé kirdun, صفا پذير ساختن sufa pizzeer saukhtun. v. *to clean, clarefy, purify*.—(*to evacuate by stool*) شکم ران کردن shikim raun kirdun, با شربت مسهل شکم ران ساختن ba shurbuta mus-hil shikim raun saukhtun. *To purge away humours* اخلاطي تصفيت کردن ikhlauta tusfé-ut kirdun. *To purge from the imputation of guilt* از اسناد گناه صفا کردن uz isnauda guna sufa kirdun, از بهتان جريمه پاک ساختن uz buhtauna jureemeh pauk saukhtun.

A purger, purifier صفا بخش sufa bukhsh, مطاهرت ساز mutauhirut sauz.

Purification تطهير tut-heer, صفا سازي sufa sauzé, تطهر tutuhhur, پاکي pauké, مطاهرت mutauhirut, اخلاص ikhlaus, تهذيب tuhzeeb, تزکيت tuzké-ut, زکا zuka, زکات zukaut, تصفيت tusfé-ut.

Purificative, purificatory, purifying صفا بخش sufa bukhsh, پاک ساز pauk sauz, مطاهر mutauhir, محص muhis.

Purified صفا پذير sufa pizzeer, پالوده pauloodeh, پالوزه pauloozeh, تقدس tukuddus, مطاهر mutauhur, مطهر mutuhhur, پاک ساخته pauk saukhteh, مصفي musuffa, مستصفي mustusfé, خلاص khulaus, رواک rouvauk. v. *racked off*.

To purify (*make pure*) طهارت کردن tuhaurut kirdun, تطهير ساختن tut-heer saukhtun, پاکيدن paukédun, پاک نمودن pauk numoodun, ساد کردن saud kirdun, مطاهرت ساختن mutauhirut saukhtun, تزکيت کردن tuzké-ut kirdun, تقدس نمودن tukuddus numoodun.—(*to become pure*) صافي گرديدن saufé gurdédun, پاک گشتن pauk gushtun.

TO PURL (*murmur as water*) طنتنه زدن tintineh zudun, شريدن shurrédun, شران کردن shurraun kirdun, شرات ساختن shurraut saukhtun, هرهر کردن hurhur kirdun. v. also *to purfle*. *Purl*, v. *purfle*.—*Purling of water* طنطنه tintineh, هرهر hurhur, بضبض buzeez, شران shurraur, شرات shurraut, ازيز azeez.

PURLIEU کنار kunaur, سر زمين sura zumeen. v. *border, confines, enclosure*.

To PURLOIN دزديدن duzdedun, دزده کردن duzdeh kirdun. v. *to steal*.—*Purloiner*, v. *thief*.

PURPLE (adjective) ارجواني arjuvauné, ارغواني arghuvauné, باده رنک baudeh runk, نارگيل nargeel, قرمزي kyrmyzé. *Purple water* (*wine*) اب ارجوان auba arjuvaun, باده ارغواني baudeh arghuvauné. *Purple cloth* اسکرلت iskarlat, سکرلت skarlat.—*Purple* (substantive) ارجوان arjuvaun, ارغوان arghuvaun. *The purple shell-fish* برفير birfeer, فرفير firfeer.—*Purplish* برفير گون birfeer goon, ارجوان فام arjuvaun faum.

PURPORT (*tendency of a writing or discourse*) معني maané, معنيت maané-ut, نتيجه nuteejeh, نتيجه کلام nuteejeha kulaum, عقب ukb, دلالت dulaulut. *The purport of a petition* منتهاي

طلب muntuha-é tulub, منتهاي مراد muntuha-é moraud. *To consider the purport* or *tendency* تعقب کردن ta-akub kirdun.—*To purport* معني داشتن maané daushtun, نتيجه نمودن nutéjeh numoodun.

PURPOSE کام kaum, مراد moraud (plur. مرادات moradaut), نيت ué-ut, قصد kusd, مقصود muksood (plur. مقاصد mukausud, غرض ghuruz (plur. اغراض aghrauz), ارادت iraudut, سعي sa-é, سوي sooï, مطلب mutlub, شاکلت shaukilut (plur. شواکل shawaukul), همت himmut, مدعي or مدعا mudaa. v. *intention, design.* —(*consequence, effect*) نتيجه nuteejeh (pl. نتايج nuta-éj), طبع tuba, پيراوي peerawé, فرع fura. v. *instance, example.*—*On purpose, purposely* بالقصد bi'l'kusd, با غرض ba ghuruz, بقصد bekusd, عمدا amudan.

To purpose کام داشتن kaum daushtun, مراد نمودن moraud numoodun, نيت کرفتن né-ut gooriftun, قصد ساختن kusd saukhtun. v. *to intend, design, resolve.*

To PURR (*as a cat*) هرير کردن hureer kirdun, هرهر زدن hurhur zudun.

A PURSE کيسه keiseh (plur. کيس kei-és), صرت surrut (plur. صرر surur), هميان humé-aun, خريطه khuréteh, ظرف zurf (plur. ظروف zuroof), تامور taamoor, دجوب dujoob, سلف suluf. *A muslin* or *linen purse* بزکيسه buzkeiseh, خليطه khuleeteh. *A leathern purse* بيضا beiza جراب juraub (plur. جرايب jura-éb), خرمدان khurumdan. *A large purse* اندراني anduraune. *A double purse* (*especially divided by a partition of silk*) چناخ chunaukh. *A purse* (or *sum of money, about* 500 *dollars*) کيسه keiseh. *A purse bearer* کيسه دار keiseh dar. *A cut purse* کيسه بر keiseh bur. *A sealed purse* کيسه سر بمهر keiseha sur bemuhr.

To purse (*put in a purse*) در کيسه نهادن dur keiseh nihaudun, بصرت در کردن besurrut dur kirdun.—(*to contract* or *draw together as a purse*) کيسه اسا پر چين کردن keiseh asa pur cheen kirdun, بروجه کيسه چين افکندن bur wujha keiseh cheen afkundun, کف کردن kuff kirdun, نواشتن nuwaushtun.—*Purse proud*, براي کثرت المال خود فروش bera-é kusrutu'l'maul khood furoosh, بجهت غنيمت متکبر bejihuta ghuneemut mutukubbir.

PURSINESS, *pursiveness* (*shortness of breath*) دمابري dumauburé, دماوري dumawuré, تنک نفسي tunk nufusé. v. *asthma*.

PURSLAIN بقلة المحقا buklutu'l'muhka, خلفه khulfeh, فرفحي furfuhé, فرفح furfuh, فرفخ furfukh, فرفهن furfuhun, فرفير furfeer, هرم hurm, حرفه hurfeh, خرف khurf, پخله pukhleh, تخميان tukhmé-aun, پرپن purpun, کف kuff, رجله rujleh, فرفين furfeen.

PURSUABLE (*capable of being prosecuted*) قابل استمرار kaubila istimraur, ممکن کذريده شدن mumkina guzurédeh shoodun.

Pursuance (*prosecution of any object*) استمرار istimraur, متمادي mutumaudé, تعقيب taakeeb, مقتري mukturé, دعلقت daalikut, مستمر mustumirr, مداومت mudawumut.—*In pursuance of, pursuant to* علي حسب ala husb, موافق muwaufik, بحسب behusb, حسب husb, براي bera-é, بقدر bekudra, بر وجه bur wujh, بطور betoor. v. *according to*.—*In pursuance of orders* بحسب الامر behusbu'l'amr, حسب الحکم husbu'l'hookum, بر وجه فرمان بردار bur wujha furmaun burdaur. *Pursuant to the signal* حسب الاشارت husbu'l'ishaurut. *Pursuant to promise* حسب المامور husbu'l'maamoor.

To pursue (*follow, chase*) در پس امدن dur pus aumudun, در پاي رفتن dur pa-é ruftun, شکار کردن shukkar kirdun, شکردن shukkurdun, نخچير افکندن nukhcheer afgundun, کذار نمودن guzaur numoodun, کذيدن guzurédun, راندن raundun, فرسودن fursoodun.—(*to prosecute with perseverance*) استمرار کردن istimraur kirdun, متمادي ساختن mutumaudé saukhtun, مقتري کردن mukturé kirdun, دقت نمودن dikkut numoodun.—(*to prosecute legally*) داد خواستن daud khaustun. v. *to persevere, endeavour*; *proceed*.

Pursued شکرده shukkurdeh, رانده raundeh, فرسوده fursoodeh, کذريده guzurédeh.

A pursuer (*follower*) در پاي رونده dur pa-é rouvéndeh, پس اينده pus a-éndeh.—(*hunter*) شکار shukkar, نخچير کير nukhcheer geer.—(*prosecutor*) طارد taurid, داد خواه daud khauh.

Pursuit (*following, hunting*) شکار shukkar, پس اي pus a-é, در پاي روان dur pa-é rouvaun, نخچير nukcheer, کذاري guzauré.—(*endeavour*) جهد jihud, سعي sa-é, جد و جهد jidd ou jihud, همت himmut, کوشش kooshish. v. *prosecution*.

A PURSUIVANT دلال dulaul. v. *herald*.

PURSY (*short breathed and fat*) دمابور وسمين dumaubur ou sumeen, تنک نفس و کوشتدار tunk nufus ou koosht dar.

To PURVEY (*provide with victuals* or *conveniencies*) تدارک خوردني کردن tudauruka khoorduné kirdun, تهيت ذخيره ساختن tuhé-ut zukheereh saukhtun, توشه امادة نمودن toosheh amaudeh numoodun, لوازم حاضر کردن luwazim

zim hauzir kirdun, تهيت اسباب كردن tuhé-uta asbaub kirdun, وكيل خرج بودن vakeela khurj boodun, مهمات پرداز ساختن muhummaut purdauz saukhtun. (*to buy provisions*) خوردني اشتر كردن khoreduné ishtira kirdun, طعمت خريدن taamut khurédun, اكل واخريدن akul wakhuré-dun. v. also *to procure, provide.*

Purveyance (procurement of provisions) تدارك خورد‌ني tudauruka khoreduné, تهيت توشه tuhé-uta toosheh, اماد‌ني طعمت amauduné-a taa-mut.

A purveyor وكيل خرج vakeela khurj, تدارك خورد‌ني كننده tudauruka khoreduné koonindeh, سراي كتخداي sera-é kutkhoda-é تهيت توشه ساز tuhé-uta toosheh sauz. v. also *pro-curer, pimp.*

PURULENCE, *pus* قيح keih, جاييت jaï-é-ut, جراحت jurauhut, غثيثت ghuseesut, غذيذت ghuzeezut, ريم reem, ريش reesh, وعي wa-é, هو haw, مهل muhl, وري wuré, حضيرت huzeerut.

Purulent قيحي keehé, تقيح tukei-uh. (*full of pus (as a wound)*) غث ghuss, غثيث ghusees. *Discharging pus* مستغث mustughuss. *Making a sore purulent* تقييح tukei-éh.

To PUSH (*drive, force*) راندن raundun, دفع كردن dufa kirdun, تدفيع ساختن tudfé-a دعب كردن daab kirdun, تياس ساختن té-aus sauktun, لهد كردن luhd kirdun, ميط ساختن meit saukhtun, مخيذ زدن mukheez zudun, تياسه كردن té-auseh kirdun, دسيعت ساختن dusé-at saukhtun, زدن zudun, كوفتن kooftun, فرسودن fursoodun, دسر كردن dusr kirdun. *To push at with a sword* با تيغ گذار ساختن ba teegh guzaur saukhtun, با سيني زده‌كي مستقيم كردن ba seif zuduhgé mustukeem kirdun. *To push back* or *away* رد كردن rudd kirdun, واراندن wa raundun, زفت كردن zuft kirdun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun, كصوم كردن kusoom kirdun, زعب ساختن zaab saukh-tun, نكز كردن nukz kirdun, وك ساختن wukk saukhtun. v. *to repel.*—*To push away in contempt* ملهود كردن mulhood kirdun. *To push* or *press forward* تيز پيش رفتن taze peish ruftun, با شتابي پيش حركت نمودن ba shitaubé peish hurukut numoodun, با تيز‌كامي گذريدن ba taze gaumé guzurédun, حنس كردن hunis kir-dun. *To push,* (or *bring*), *any thing to a conclusion* بسرانجام تعجيل كردن besuranjaum taajeel kirdun, در عاقبت شتاب ساختن dur aukibut shitaub saukhtun. *To push out, &c.* v. *to drive.*

A push (*thrust, blow*) دانع daufa, دفع dufa, زفت zuft, زن zun, زنا zuna, ران raun, كوب koob, دسر dusr, تياس té-aus, تياست té-ausut, دسيعت dusé-at, لهد luhd, ميط meit. v. *im-pulse.*—(*an attack*) هجوم hujoom, حمله humleh, خروش khuroosh. (*an effort*) اقدام ikdaum, جد و جهد jidd ou jihud, اهتمام ihtimaum, كوشش kooshish, سعي sa-é. v. *endeavour.* — (*emergence, exigence*) سرگذشت surguzusht, اقتضا iktiza, مقتضا muktuza. (*a pimple* or *wheal*) پشترم push-turum, ابله abileh. v. *pustule.* — *To make a push* (*to assault*) حمله كردن humleh kirdun, هجوم بردن hujoom burdun, خروش ساختن khuroosh saukhtun. (*to make an effort*) جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, بذل اهتمام ساختن buzla ihtimaum saukhtun, اقدام بليغ كردن ikdauma buleegh kirdun. v. *to endeavour.*

Pushed رانده raundeh, مدفوع mudfoo-a, زده zuddeh, كوفته koofteh, رفع و دفع كرده شده rufa ou dufa kirdeh shoodeh. *To be pushed* رانده شدن raundeh shoodun, مدفوع بودن mudfoo-a boodun. *To be pushed to extremities* تنك شدن tunk shoodun. *Pushed away in contempt* ملهود mulhood.—*A pusher* دفع كننده dufa koonindeh, ران raun.—*Pushing* (*enterprizing*) دلير dilare, ذو غيرت zu gheerut, جكردار jigurdar, جري juré, بي باك bé bauk, دلي dilé, ذو جراءت zu jiraat.

PUSILLANIMOUS بد دل bud dil, بي دل bé dil, اشتر دل ushtur dil, نا مرد na murd, نا كس na kus, خايف kha-éf, ترسان tursaun, بي غيرت bé gheerut, ترسنال tursunauk, بي همت bé himmut, سهكين suhimkeen, سهنال suhimnauk, محنث muhunnus, ذو نفس خسيس zu nufsa khusees, نا جري na juré, وجوبت wujoo-but, ورع wura, كوا kawa. v. *cowardly, timid.*

Pusillanimousness, pusillanimity بيدلي bédilé, عدم غيرت aduma gheerut, نا مردي na murdé, نا كسي na kusé, ترسناكي tursunauké, بيغاره béghaureh, سهمناكي suhimnauké, نفس خسيس nufsa khusees, وجوبت wujoobut, ورع wura. v. *timidity, meanness.*—*Pusillanimously* بر وجه بيدل bur wujha bédil, ترسناكانه tursunakauneh. v. *cowardly.*

PUSS پوشك pooshuk. v. *cat*; also *hare.*

A PUSTULE پشترم pushturum, ابله abileh, اوله awileh, پالو pauloo, درج durj, غدنك ghu-dunk.— *Pustules on the lips* (*after a fever, &c.*) گروند girwund, عقبلت akbulut, افت ديو afuta div, پريداري peridaré, پريرفت periruft. *Having pustules on the hands from hard labour* انغاط infaut. v. *pimple, swelling.* — *Pustulous* پر پشترم pur pushturum, ذو ابله zu abileh, ماموس maa-moos. *A pustulous eruption* ورجستكي wurjustugé, برجستكي burjustugé.

To PUT (*lay*) نهادن nihaudun, نهاد كردن nihaud kirdun, وضع ساختن wuza saukhtun, ودع نمودن wuda numoodun, طرح كردن turuh kirdun, توديع ساختن toodé-a saukhtun, موضوع نمودن mouzoo-a numoodun, نصب ساختن nusb saukhtun, نشان كردن nishaun kirdun, نشاندن nishaundun, جعل ساختن jaal saukhtun, صك كردن sukk kirdun. *To put aside* بر طرف كردن bur turruf kirdun. *To put by* (*turn off, divert*) بيراه كردن bérah kirdun, از راه واراندن uz rah waraundun, از طريق ميل ساختن uz tureek meil saukhtun. (*to reserve* or *save*) استبقا كردن istibka kirdun, تبقيت ساختن tubké-ut saukhtun, پاسيدن pausédun.—*To put down* (*confound, baffle*) سرخ روي ساختن surkh rooï saukhtun, اشفته كردن ashufteh kirdun, حير ساختن heir saukhtun, بيحضور نمودن béhuzoor numoodun. (*to degrade*) منعزل كردن munaazul kirdun, از جاه معزول ساختن uz jauh maazool saukhtun, زليل نمودن zuleel numoodun. (*to confute*) رد كلام زدن rud kulaum zudun, مخالفت كردن mukhaulifut kirdun, الزام ساختن ilzaum saukhtun. (*to cry down*) عرض پايمال كردن erz païmaul kirdun, كمتر و نا روان ساختن kumtur ou na rouvaun saukhtun. — *To put down or fix the foot* وانهادن wanihaudun.—*To put forth* (*extend*) افراشتن efraushtun, تطويل كردن tutweel kirdun, دراز نمودن dirauz numoodun. (*to sprout*) نبت كردن nubt kirdun, شكوفه ساختن shukoofeh saukhtun, شكفتن shukuftun. (*to exert*) كوشش نمودن kooshish numoodun, جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, اقدام و اهتمام ساختن ihdaum ou ihtimaum saukhtun. (*to propose*) مقدمت نمودن mukuddumut numoodun, عرض كردن arz kirdun, تصيت ساختن kuzé-ut saukhtun.— *To put in* (*insert*) در نشاندن dur dur nishaundun, در كردن dur kirdun, الدخال ساختن idkhaul saukhtun. (*to interpose*) ميانداري نمودن mei-aundaré numoodun, در ميان امدن dur mei-aun aumudun, درج كردن duruj kirdun. *To put in practice* كارانيدن kauranédun, عمل كردانيدن aml gurdanédun, ورزيدن wurzédun. v. *to exercise, use*.—*To put in a claim* مدعي كردن mudda-é kirdun, دعوت نمودن dawut numoodun, طلب ساختن tulub saukhtun. *To put into port* بندر در رفتن bender dur ruftun, سنارا تدخل كردن sunaurra tudukhkhul kirdun, بجهازگاه دخول ساختن bejahauze gah dukhool saukhtun. *To put in ear-rings* ترعث كردن turaas kirdun, وركوش بكوش در زدن wurgoosh begoosh dur zudun.— *To put off* (*divest, lay aside*) بر طرف نهادن bur turruf nihaudun, دريك كنار وضع كردن dur eek kunaur wuza kirdun. (*to procrastinate*) واپس افكندن wapus afkundun, بفردا واپس انداختن befurda wapus andaukhtun, دير واداشتن deer wadaushtun, عوق و تاخير نمودن awk ou taakheer numoodun, جنگ جلاب ساختن jung julaub saukhtun. *To put off the payment of a debt* مطل كردن mutl kirdun. v. *to delay.*—(*to defeat or delay by some artifice*) از حيله محروم كردن uz heeleh muhroom kirdun, از فن و كيد دير واداشتن uz funn ou keid deer wadaushtun, از غدر حرمان و غبن كردن uz ghudr hurmaun ou ghubbin kirdun. (*to pass fallaciously*) از حيله بازي روان ساختن uz heeleh bauzé rouvaun saukhtun, از فن و غبن جاري و رواج كردن uz funn ou ghubbin jauré ou rouvauj kirdun. (*to discard*) عزل ساختن azl saukhtun, معزول نمودن maazool numoodun, واكردن wakirdun. (*to vend by recommendation*) از ذكر جميل فروختن uz zikra jumeel furookhtun, از تناجش رواج ساختن uz tunaujish rouvauj saukhtun, ترويج كردن turweej kirdun. (*to leave land, put to sea*) از بندر گاه ابحار كردن uz bender gah ibhaur kirdun, از سنار رحلت ساختن uz sunaur ruhlut saukhtun. v. *to sail.*—*To put on* (*clothes*) البلاس كردن ilbaus kirdun, پوشيدن poshédun, پوش شدن poosh shoodun, پوشانيدن poshanédun, ملبس شدن mulubbus shoodun. *To put on a cap* تقلس كردن tukullus kirdun. *To on a necklace* (or *a collar on a dog, &c.*) تقلد كردن tukullud kirdun. *To put on a halter* ربق كردن rubk kirdun. v. *to bridle.*—*To put on* (*assume an air of consequence*) صورت متكبر نمودن sooruta mutukubbir numoodun, سر در هوا داشتن sur dur hawa daushtun, چهر استغنا و خود بين ساختن chuhra istighna ou khood been saukhtun. *To put on* (*proceed briskly*) تيز رفتن taze ruftun, تيز گام نمودن taze gaum numoodun, شتاب زدن shitaub zudun, باسرعت پيش حركت كردن ba suraat peish hurukut kirdun. v. *also to promote, forward, incite.*—*To put over* (*another's head, to prefer*) اقامت ساختن ikaumut saukhtun, مقدم كردن mukuddimut kirdun, درجت پيشين دادن durujuta peisheen dadun, كسى بالا سر ذكر تقديم ساختن kussě bala sura deegur tukdeem saukhtun. (*to sail across a river, &c.*) عبور دريا رفتن aboora duré-a ruftun, معبور مرور كردن maboor muroor kirdun. v. *to cross.*—*To put out* (*extinguish*) اطفا كردن itfa kirdun, نشستن nishustun, خسپانيدن khuspanédun. *To put out a fire* اتش نشاندن autash nishaundun, اطفاي نايرت كردن itfa-é na-érut kirdun. *To put out a*

candle or *lamp* چراغرا پف کردن churaughra puff kirdun, شمع نشاندن shuma nishaundun, کیبانیدن keebanédun. *To put* (or *drive*) *out* بدر راندن bedur raundun, اخراج ساختن ikhrauj saukhtun, رفع و دفع کردن rufa ou dufa kirdun. *To put out* (*publish*) اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, پیدا نمودن peeda numoodun. *To put out a book* تصنیف کردن tusneef kirdun. *To put out* (*disconcert*) اشفتن ashuftun, شوریده کردن shoorédeh kirdun, ازار و سرخ روي دادن azaur ou surkh rooï dadun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun. *To put out at usury* or *interest* تصمین کردن tusmeen kirdun *To put to it* (*to perplex*) پریشان کردن purrashaun kirdun, مضطرب نمودن muzturub numoodun, اشفته کردن ashufteh kirdun, مات ساختن maat saukhtun. *To be put to it* دل بهم در امدن dil behum dur aumudun, ازار یافتن azaur é-aftun, مضطرب شدن muztutub shoodun. *To put to* (*assist with*) عون دادن awun dadun, امداد کردن imdaud kirdun, مدد اوردن muddud awurdun. *To put a horse to a carriage*, اسب بعربه پیوستن asb be-arbeh pivustun. *To put to death* قتل کردن kutl kirdun, کوشتن kooshtun, میراندن meeraundun, خون کردن khoon kirdun. v. *to kill.* — *To put together* فراهم اوردن furauhim awurdun, جمع کردن jumma kirdun, واهم ساختن wahum saukhtun, بهم زدن behum zudun. *To put up* (*pack up*) بدسته بستن bedosteh bustun, تنک کردن tunk kirdun. *To put up clothes in a portmanteau* جامه در جامهدان نهادن jammeh dur jammehdan nihaudun, الباس و اسباب در حقیبت بهم زدن albaus ou asbaub dur hukeebut behum zudun. *To put up* or *put up with* (*pass unrevenged*) بي انتقام تسلیم کردن bé intikaum tusleem kirdun, بي پاداش سر فرو نمودن bé padaush sur furoo numoodun. (*to hoard*) کنجباد کردن gunjbaud kirdun, در انبارخانه وضع ساختن dur ambaurkhauneh wuza saukhtun, بخزانه نهادن bekhuzauneh nihaudun. (*to hide*) مخفي کردن pinhaun saukhtun, پنهان ساختن mukhfé kirdun, پوشیدن poshédun. *To put up to sale* بفروخت نمودن befurookht numoodun, مبیع کردن mubé-a kirdun, مباع نمودن mubaa numoodun, شور ساختن shoor saukhtun. *To put up for, put in for* (*stand candidate for office*) طالب خدمت شدن tauliba khydmut shoodun, حریص منصب بودن hureesa munsub boodun. *To put up* (*bring one's self forward*) پیش امدن peish aumudun, دستبرد یافتن dostburd é-aftun, ترقي کرفتن turukké gooriftun. *To put up* (*start game*) نخچیر نمودن nukhcheer numoodun, شکار

خیز کردن shukkar kheez kirdun. — *To put upon* (*impose*) فریفتن furré-uftun, غدر کردن ghudr kirdun, حیله بازي زدن heeleh bauzé zudun. v. *to deceive, cheat.* — (*to instigate*) انکیختن angeekhtun, اغرا کردن ighra kirdun, تحریص ساختن tuhreez saukhtun, اغوا کردن ighwa kirdun. v. *to stimulate, incite.* — *To put a criminal upon trial* کناهکار قضا کردن gunahkaur kuza kirdun, خطاکر حکم نمودن khuttagur hookum numoodun. v. *to try.*

A PUT خوریاد khooré-aud. v. *clown.*

A PUT-OFF پوزش poozish. v. *excuse.*

PUTATIVE مظنین muzneen, ظنین zuneen, ظنون zunoon. v. *reputed.*

PUTREDINOUS, *putrescent, putrid, putrified,* کنده gundeh, کندیده gundédeh, بلا bula, معفون maafoon, تباهیده tubauhédeh, ریهیده reehédeh, پوسیده poosédeh, انبوسیده amboosédeh, متذیي mutuzei-é, لخن lukhun, عفن afin, تعفن taaffin, ییاب eebaub, رمیم rumeem, رمم rumim, قضا kuza, دم کرفته dum goorifteh. *Putrid water* کنداب gundaub.

Putrefaction, putrescence, putridness عفونت afoonut, تباه tubauh, کند gund, کندکي gundugé.

Putrefactive عفونت ساز afoonut sauz, تباه کنان tubauh koonaun, قضا کنا kuza koona.

To putrify (*rot*) کندیدن gundédun, کنده کردیدن gundeh gurdédun, تباه شدن tubauh shoodun, تباهیدن tubauhédun, عفونت کشتن afoonut gushtun, ریهیده شدن reehédeh shoodun, ریهیدن reehédun, انبوسیدن amboosédun, صلول شدن sulool shoodun. (*to make putrid*) کندیده کردن gundédeh kirdun, کنده کردانیدن gundeh gurdanédun, تباه ساختن tubauh saukhtun, تباهانیدن tubahanédun, ریهانیدن reehanédun.

A putter, v. *placer.*—*Putter-on*, v. *instigator.*

To PUZZLE اشکله کردن ishkileh kirdun, پریشان ساختن purrashaun saukhtun, مات کردن maat kirdun, در مشکل و ارتیات انداختن dur mushkil ou irté-aut andaukhtun, اشفتن ashuftun, الفتن aluftun, اواره و سرکردان ساختن awaureh ou surgurdaun saukhtun, بي حضور کردن bé huzoor kirdun. v. *to perplex, embarrass, confound.*

A puzzle اشفتکي ashuftugé, پریشاني purrashauné, مشکل mushkil, سرکرداني surgurdauné, بیحضوري béhuzooré.

Puzzled اشفته ashufteh, پریشان purrashaun, سرکردان surgurdaun, مات maat. v. *perplexed.*

A puzzler اشفته کننده ashufteh koonindeh, مات ساز maat sauz, شکل و کمان باف shukl ou gumaun bauf.——*A pigmy*, v. *dwarf.*

A PYRAMID هرم hurum (pl. اهرام ahraum, هرام hiraum.) v. Vol. I. p. 290. — *A pyramid of globes on the top of a mosque* امامة amaumeh.

Pyramidal, pyramidical هرم اسا hurum asa.

Pyramidically بر وجه هرم bur wujha hurum.

PYRITES (*fire-stone*) سنك اتشى sunk autashé, روشنا roshuna, جلنبوس julumboos, شحاس shuhhaus, بوريطش booreetish.

A PYX حقه hukkeh, شكافته shakaufteh, ربعت rubaat. v. *box*.

Q.

The Persian and Arabick characters, which have any affinity with Q, are ق ة غ and ک ک ک.

To QUACK (*as a duck*) زبط زدن zubt zudun, زبيط ساختن zubeet saukhtun. (*to brag, boast as a quack*) لاف زدن lauf zudun, خود فروشي كردن khood furooshé kirdun, باد بروت ساختن baud buroot saukhtun.

A quack لاف زن lauf zun, خود فروش khood furoosh, باد بروت baud buroot, پاروله paroleh.

Quackery (*boasting*) خود فروشي khood furooshé.

A QUADRANGLE چهار كوشه chuhaur koosheh, شكل تربيع shukla turbé-a.v. also *court, square*.

Quadrangular زو چهار كوشه zu chuhaur koosheh, تربع turubba, مربع murubba. *To make quadrangular* مربع كردن murubba kirdun, تربيع ساختن turbé-a saukhtun, شكل تربيع نمودن shukla turbé-a numoodun, چهار كوشه كردن chuhaur koosheh kirdun. *To fit in a quadrangular form* تربع ساختن turubba saukhtun. *A quadrangular aspect of the stars* انظار تربيع anzaura turbé-a. *To be quadrangular* تربع شدن turubba shoodun, مربع بودن murubba boodun.

A QUADRANT ربع ruba. v. *quarter*.—*The quarter of a circle* ربع دايره rubaa da-éreh. *An astronomical quadrant* بسيطه buseeteh, ربع دايره rubaa da-éreh.—*Quadrate*, v. *quadrangle, quadrangular*.

To QUADRATE فراخور امدن furakhoor aumudun, مناسب شدن munausib shoodun, لايق بودن la-ék boodun, واپس نشستن wapus nishistun, موافقت يافتن muwafikut é-aftun, نسهيل بودن nusmeel boodun, برزندن burzundun. v. *to suit*.

Quadrature (*squaring*) تربيع turbé-a, مربع سازي murubba sauzé, چهار جهت ساز churhaur jihut sauz.

QUADRENNIAL (*comprising* or *lasting four years*) چهار سال دوم chuhaur saul dawm, سنت اربع باقي sunnuta arba bauké. (*every four years*) هر چهار سال hur chuhaur saul, كل سنت اربع kulla sunnuta arba.

QUADRILATERAL زو چهار جانب zu chuhaur jaunib, تربع turubba, مربع murubba.

QUADRILITERAL (*as a word consisting of four letters*) رباعي ruba-é.

QUADRINOMINAL (*of four denominations*) چهار جهت chuhaur jihut, چهاركانه chuhaur gauneh.

QUADRIPARTITE (*divided into four parts*) چهار پاره chuhaur paureh, تربيع turbé-a. *Quadripartitely* بر وجه چهار پاره bur wujha chuhaur paureh, بطور تربيع betoora turbé-a.

QUADRIVIAL (*having four roads meeting*) چارسوي chaursoo-é, چهار سو نما chuhaur soo numa, زو مشرع zu mushra.

A QUADRUPED چهار پا chuhaur pa, چارپا chaur pa, چارپاي chaur pa-é, بهيمه beheemeh, حيوان heewaun, ماشيت maushé-ut (pl. مواشي muwaushé). v. صلاقيم.

QUADRUPLE ᴾ چهار تا chuhaur ta, چار تو chaur too, ᴬ اربعة اضعاف arbaata azaufin.—*To quadruplicate* چهار تا كردن chuhaur ta kirdun.—*Quadruply* بر وجه چهار تا bur wujha chuhaur ta.

QUÆRE (*enquire, search*), بطلب betulb, بپرس bepurs, پرس purs, بجو bejoo, پو poo. (*is it so?*) ها ha? هل hull? ام am? عجبا ajiba? ايا aia! اليس alees? هانه hauneh?

To QUAFF اشاميدن ashamédun, نوش ساختن noosh saukhtun, نوشيدن nooshédun. v. *to drink*.

A quaffer اشام ashaum. v. *drinker*.

A quagmire, v. *bog, marsh*.

A QUAIL سماني sumauné (pl. سمانات sumaunaut, سمانيات sumauné-aut), سلوي sulwa, ورتاج wurtauj, ورتج wurtuj, ورتيج wurteej, كرچغر kurchgur, كرچغو kurchgoo, وشم wushum.

QUAINT پرداخته purdaukhteh, زو دقت zu dikkut, نكته پيوند nukteh pivund, سزا suza. v. *nice*. — (*neat, pretty*) لطيف luteef, ظريف zureef, نازل nauzik, نازنده nazindeh, نازنين nauneen, خوشنما khooshnuma. — *A quaint conceit* نكته nukteh.

Quaintly (*accurately*) بر وجه پرداخت bur wujha purdaukht, با دقت ba dikkut. v. *nicely*.—(*neatly*) لطيفانه luteefauneh, ظريفانه zureefauneh. v. *prettily*.

Quaintness, (*accuracy*) پردازي purdauzé, دقت dikkut. (*neatness*) لطف lutf, نزاكت nuzaukut, ظرافت zuraufut.

To QUAKE لرزيدن lurzédun, لرزان شدن lurzaun shoodun, ارتعاد كردن irta-ad kirdun, ارتعاش نمودن irta-ash numoodun, مخيدن khédun, تبيدن tubédun, رجرج نمودن rujruj numoodun, زلزال يافتن zulzaul é-aftun, رعش كردن raash kirdun. v. *to shake, tremble*.

A quake, quaking لرزه lurzeh, رعشان raashaun, رعش raash, رعدت raadut, زلزال zulzaul, زلزله zulzuleh, رجرج rujruj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut.

QUALIFICATION اتصاف ittisauf, وصف wusuf (plur. اوصاف awsauf), توصيف tawseef, صفت syfut, فضل fuzl, هنر hunr. v. *quality, accomplishment*: also *abatement, diminution*.

Qualified سزاوار suzawaur, پرداخته purdaukhteh, موافق ساخته muwaufik saukhteh, مناسب munausib, لايق كرده la-ek kirdeh.

To qualify (fit for any thing) سزاوار نمودن suzawaur numoodun, موافق ساختن muwaufik saukhtun, مناسب كردن munausib kirdun, لايق نمودن la-ek numoodun, پرداختن purdaukhtun.—(*to modify, regulate*) انتظام كردن intizaum kirdun, نظم ساختن nuzim saukhtun, تقويم نمودن tukweem numoodun. v. *to arrange*.—(*to temper, moderate*) اعتدال دادن é-atidaul dadun, معتدل كردن ma-atudil kirdun. v. also *to assuage, ease, soften, abate, diminish*.

Quality (property, accident) وصف wusif, توصيف tawseef, صفت syfut, كيفيت keifé-ut, ماهيت mauhé-ut, چون choon, چوني chooné, خصلت khuslut, نهاد nihaud, حال haul, شان shaun, درايت dura-é-ut, اتصاف ittisauf, تكييف tukei-éf, تكيف tukei-uf, جهت jihut, كتر kutr.—(*disposition, temper of mind*) مشرب mushrub, مزاج mizauj, منوال munwaul, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, خوي khooï, منش munsh, سجيت sujé-ut.—(*rank*) مرتبه murtubeh, سان saun, دولت dowlut, جاه jauh, پايه pa-éh, منصب munsub, شرف shuruf, بزركواري buzurguwauré. v. *dignity, nobility*.—*The quality (people of rank)* امرا omra, اشراف ashrauf, كرام kuraum, اصليان aslé-aun. v. *nobles*.—*A person of quality* اصل زاده asl zaudeh, خانزاده khaunzaudeh, امير ameer, سيد seid. v. *nobleman*.

A QUALM غشيت ghushé-ut, غشي ghushé, غشيان ghushé-aun, غش ghush.

Qualmish ذو غشيت ghushé-ut, مغشي عليه mughshei-un aleihi.—*Quandary*, v. *doubt, dilemma*.

QUANTITY مقدار mukdaur, قدر kudr, كميت kumé-ut, كم kumm, چندي chundé, حسب husb, سامان samaun, كنه kunh, مايه ma-éh, پايه pa-éh, قيد keed, قاد kaud, كتر kutr, مقياس muké-aus, وزم wuzm, وزمت wuzmut, نهز nuhz, نهازت nuhauzut, قاس kaus, قيس keis, قيب keib, قاب kaub, قدي kyda, طلع tula, عرض erz, اموغ amoogh, اندازه andauzeh, طور toor, مبلغ mublugh, وجه wujuh. *A great quantity* كثرت kusrut, بسياري bissé-auré. *A small quantity* شملت shumlut, شماليل shumauleel, علصت alsut. *Deficient in quantity* كم عدد kum adud. *A separate quantity* كم منفصل kumma munfussul. *A continued quantity* كم متصل kumma mutussul. *Quantity (of syllables)* ترازو turauzoo, وزن wuzn. *A sufficient quantity* وجه كفاف wujha kufauf. *A fixed or determinate quantity* هنداز hindauz.

QUANTUM (*amount*) جمله jumleh, حاصل hausil, جماع jumaa. v. *quantity*.—*Quantum sufficit* كفايت مقداري kufa-é-uta mukdaré, كفايت قدر kufa-é-uta kudr. v. *sufficiency*.

A QUARREL غوغا ghoogha, نزاع niza, منازعت munazaat, خصومت khusoomut (plur. خصومات khusoomaut), اختصام ikhtisaum, دقرار dukraur, دقرارت dukraurut, فتنه fitneh, محك muhyk, دقرور dukroor, هيط heet, غريو ghuré-oo, ارش arish, دوكت dawkut, ستيز siteez, لجاج lujauj, مناقشت munaukishut, مهارت mumaurut, هنكامه hungaumeh, شماته shumauteh, غلغل ghulghul, بحث buhs. v. *dispute, contest*.—*A fomenter of quarrels* كين توز keen tooz, منازعت انكيز munazaat angeez.

To quarrel غوغا نمودن ghoogha numoodun, فتنه انكيختن fitneh angeekhtun, ستيزيدن siteezédun, ستيز كردن siteez kirdun, غلغل زدن ghulghul zudun, اختصام كردن ikhtisaum kirdun, خصومت نمودن khusoomut numoodun, لجاج كردن lujauj kirdun, نزاع كردن nuza kirdun, منازعت ساختن munazaat saukhtun, محك بودن muhyk boodun, مهارت كردن mumaurut kirdun, مناقشت ساختن munaukishut saukhtun. v. *to debate, dispute, fight*.

A quarreller صاحب تيز طبيعتي sahib taze tubé-aaté, فتنه انكيز fitneh angeez, غوغا ساز ghoogha sauz, اختصام كننده ikhtisaum koonindeh.

Quarrelsome, quarrelous جانكش jaunkush, تيز طبيعت taze tubé-aat, درشت durusht, اتش autashé, كرم gurm, تيز مزاج taze mizauj, تند تيز tund taze, غضوب ghuzoob, غضبت ghuzubbut, لجوج lujooj, وعك waak, دعك daak. v. *petulant*.—*Quarrelsomely* بر وجه تيز مزاج bur wujha taze mizauj, بطور تند تيز betoora tund taze.

Quarrelsomeness جانكشي jaunkushé, تيز طبيعتي taze tubé-aaté, درشتي durushté, حال تيز مزاج haula taze mizauj, مزاج تيز mizauja taze, طبيعت تيز tubé-aata taze. v. *petulance*.

A QUARRY (*stone-mine*) معدن سنك maaduna sunk, حجر كاه hujr gah, سنكبار sunkbaur, سنكبر sunkbur, سنكستان sunkistan. *The quarry or prey of a hawk* نخچير باز nukhcheera bauz. v.

alſo *ſquare*. — *A quarry-man* (*digger of ſtones*) حجر كاونده سنك كنده كر ſunk gundeh gur, hujr kawindeh.

QUART (*fourth part*) چهارمي chuhaurumé, ربع ruba. v. alſo *quarter*.

QUARTAN (*ague*) حماي مربع huma-é murba, ربع riba, سونوخوش ſoonookhooſh.

QUARTER (*fourth part*) چهارمي chuhaurumé, چارمي chaurumé, ربع ruba, چهاريك chuhaureek, چارمين chaurmeen. *A quarter* or *region of the world* كشور kiſhwur. *The four quarters of the world* ربع مسكون rubaa muſkoon, چهار كشور chuhaur kiſhwur. *A quarter* or *diſtrict of country* ديار dé-aur, ناحيت nahé-ut, عراض yrauz, ارض arz, زمين zumeen, كشور kiſhwur, طرف turuf, جانب jaunib, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur (plur. حذافير huzaufeer), ولايت vula-é-ut (plur. ولايات vula-é-aut, ولايا vula-é-a), مملكت mumlukut. v. *region*.—*From every quarter* زهر zihur, ازهر uzhur, از هر جانب uz hur jaunib. *From different quarters* طرف بطرف turruf beturruf, طرف طرف turruf turruf.—*Soldiers quarters* لشكر نشين laſhkur niſheen, وضايع wuza-é-a, وضع سپاه wuzaa ſippah, مكان عسكر mukauna aſkur. *Winter quarters* مشتا muſhta, مشتات muſhtaut. *Quarter* (*mercy ſhown by a conqueror*) امان amaun, سلامت ſulaumut, نجات nujaut, رستكاري ruſtugauré. *Quarter! quarter!* الامان alamaun, مدد mudud, يا مدد ya mudud, واي مدد wa-é mudud. *To give quarter* الامان نمودن alamaun numoodun, سلامت دادن ſulaumut dadun.

To quarter (*divide into four parts*) چهار پاره كردن chuhaur paureh kirdun, چار پاره زدن chaur paureh zudun, چهاريك كردن chuhaur eek kirdun, رباع ساختن rubaa ſaukhtun. v. *to divide*. — *To quarter ſoldiers* لشكر نشين كردن laſhkur niſheen kirdun, وضيع ساختن wuzé-a ſaukhtun, وضع سپاه نشاندن wuzaa ſippah niſhaundun. *To quarter, take up one's quarters* (*at an inn, &c*). در منزلگاه نشستن dur munzilgah niſhiſtun, در مسافر خانه استادن dur muſaufir khauneh uſtaudun.

Quartered (*cut* or *torn in pieces*) پاره پاره زده paureh paureh zuddeh, قطعه قطعه كرده kutaah kutaah kirdeh, تقطيع ساخته tukté-a ſaukhteh, تغليذ كرده شده tufleez kirdeh ſhoodeh. — (*lodged*) نشسته niſhiſteh, در منزل كاه نشسته dur munzil gah niſhiſteh, منزل كير شده munzil geer ſhoodeh, متمكن mutumukkin.

Quarterly (*in four parts*) چارپاره chaurpaureh, چهاركان chuhaurgaun, ربع ruba.—(*every three months*) بهر سه ماه behur ſeh mah.

A QUARTERMASTER امين لشكر نشين ameena laſhkur niſheen, خيمه زن khameh zun, معسكر maaſkur.

A QUARTER STAFF عصا دراز aſaa diraaz.

To QUASH (*annul*) ابطال كردن ibtaul kirdun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun, محو نمودن muhoo numoodun, برطرف زدن burturruf zudun. v. *to cruſh*.

QUATERNARY, *quaternion*, *quaternity* چهار chuhaur, ربع ruba. v. *four*.

A QUATRAIN (*ſtanza*) مربع murubba.

To QUAVER (*ſhake the voice when ſinging*) هزج ساختن huzij ſaukhtun, اواز كردانيدن awauz gurdanédun. v. *to modulate*: *tremble*, *vibrate*.

Quay, v. *key for landing goods*, *pier*.

A QUEAN جاف جاف jaf jaf. v. *bunter*.

QUEASINESS (*nauſea*) منش كر muniſh gur. v. *nauſeouſneſs*, *ſqueamiſhneſs*.—*Queaſy* ز و منشكر zu muniſhgur. v. *nauſeous*, *faſtidious*, *ſqueamiſh*.

A QUEEN (*a woman having ſovereign command*) ملك melikut, سلطانت ſultanut, حاكمت haukimut, سادت ſaudut. *The queen conſort* خاتوني پادشاه khatooné padſhah, بكم begum, خاصكي سلطان khaſſugé ſultaun, خاصكي khaſsugé, سلطان ſultaun, سلطانه ſultauneh, خاتون شاه khatoona ſhah. *The queen mother* والده سلطان waulideh ſultaun, سلطان والده ſultauna waulideh. *The queen at cheſs* فرز furz, فرزي furzé, فرزين furzeen, فرزان furzaun.

QUEER خود راي kkood ra-é, خود سر khood ſur, تيز تبع taze tuba, سر درهوا ſur dur hawa, هوادار hawadar, متخيل mutukhei-ul. v. *odd*, *ſtrange*. — *Queerly* بر وجه خودراي bur wujha khoodra-é, بطور تيز تبع betoora taze tuba, متخيلا mutukhei-ulan. *Queerneſs* خود سري khood ſuré, تيز تبعي taze tubaï-é, هواداري hawadaré.

To QUELL قهر كردن kuhr kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt ſaukhtun, هزم كردن huzim kirdun, تسخير ساختن tuskheer ſaukhtun, مسخر نمودن muſukhkhir numoodun. v. *to ſubdue*, *cruſh*. — *A queller* قاهر kauhir, قهار kuhhaur, ضبط و ربط كننده zubt ou rubt koonindeh.

To QUENCH (*fire*) اتش نشاندن autaſh niſhaundun, اطفاي نايرت كردن itfa-é na-érut kirdun. *To quench thirſt* دفع عطش كردن dufa atſh kirdun, وزوليدن wuzſhoolédun, بضع ساختن buza ſaukhtun, منهل كردن munhil kirdun. v. *to extinguiſh*; *ſtill*; *cool*.—*Quenchable* قابل اطفا kaubila itfa, ممكن وزوليدن mumkina wuzſhoolédun.—*A quencher* مطفي mutfé, مبيخ mubeekh.

QUERIMONIOUS, *querulous* شكايت كنان ſhuka-é-ut koonaun, نالش زن nauliſh zun, زارو

بکا کنا zaur ou buka koona, کلمند gulehmund, شکوار shukwaur. *Querimoniously, querulously* با شکایت ba shuka é-ut, بر وجه نالش زن bur wujha naulish zun, کلمندانه gulehmundauneh, با زار و بکا ba zaur ou buka. *Querimoniousness, querulousness* حال شکایت haula shuka-é-ut, طبع کلمند tubaa gulehmund.

A QUERIST خواست khaust, جست و جوي سازنده just ou joo-é sauzindeh, مفتش mufuttish. پرسنده pursindeh, طلب tylb. v. *inquirer*.

A QUERY خواست khaust. v. *question*.

To query خواه نمودن khauh numoodun. v. *to question, inquire.*—*Quest*, v. *search, inquiry*.

A QUESTION (*interrogatory*) خواست khaust, در خواست dur khaust, خواه khauh, خواهش khauhish, پرسش porsish, سوال soo-aul, مسلت musulut, مسول musool, طلب tulub, استفهام istifhaum, لفظ استفهام lufza istifhaum, تفقد tufukkud, وير weer. v. *inquiry, disquisition, search*. —(*doubt*) شك shuk, شبهه shubheh, اشكل ishkil, وهم wuhm, ريب reeb, گمان gumaun, مشكل mushkil. *An improper question* غلوطه ghulooteh, مغلطه mughluteh. *Any question put for amusement or trial of genius* حجي hujé, احجو ahjoo, احجيت ahjé-ut (plur. احاجي ahaujé), حجيي hujei-é, الهيت alhé-ut. *Questions* اسولت aswilut, مطالب mutaulub, مسايل musa-él, مسلت musulut, ابحاث abhaus. *To teaze by asking questions* محاجات كردن muhaujaut kirdun. v. *to importune, teaze*.—*Question* (*dispute, controversy*) نزاع nuza, منازاعت munazaat, بحث buhs, ابتحاث ibtihaus, جدال judaul, مجادل mujaudil, مباحثت mubauhisut, اختلاف ikhtilauf, ممارات mumaraut, مناظرت munauzurut. *The question* (*torture*) شكنجه shukunjeh, اشكنجه ishkunjeh, كيستاره keestaureh, ترب turub, پاهك pauhuk, دهق duhuk. v. *rack*.—*Both sides of the question* معنيت يا معارضت mané-ut ya ma-arizut.

To question (*interrogate*) در خواستن dur khaustun, سوال كردن soo-aul kirdun, استفهام نمودن istifhaum numoodun, تطلب ساختن tutullub saukhtun پرسيدن porsédun, خواستن khaustun. v. *to examine*.—(*to doubt*) شبهه داشتن shubheh daushtun, شك بردن shukk burdun, تشكك كردن tushukuk kirdun, در گمان شدن dur gumaun shoodun.—*Questioned*, (*doubted, disputed*) مشكوك mushkook. (*interrogated*) درخواسته durkhausteh.

Questionable زو شبهه zu shubheh, مشكوك mushkook, مشكل mushkil, محكل muhkil, وهام wuhaum, ممكن شك mumkina shukk. v. *problematical, disputable*.—*Questionableness* مشكوكي mushkooké, مشكلي mushkilé; امكان شك و گمان imkauna shukk ou gumaun.

A questioner در خواست dur khaust, سوال كننده soo-aul koonindeh. v. *inquirer*.

Questionless بلا شبهه bila shubheh, بي گمان bé gumaun, يقينانه eekeenauneh, علي اليقين ala'l'eekeen, لا شك la shukk. v. *certainly, doubtless*.

Questionary, questioning خواه khauh, درخواه durkhauh, پرسان pursaun, سوال ساز soo-aul sauz.

A QUIBBLE نكته nukteh, (plur. نكات nukaut), نقطه nukteh, بذله buzleh, مزه muzeh, يافه é-aufeh.—*To quibble* نكته سنجي كردن nukteh sunjé kirdun, بذله گفتن buzleh guftun, مزه ساختن muzeh saukhtun.—*A quibbler* نكته سنج nukteh sunj, بذله گو buzleh goo, مسخره maskhureh.

QUICK (*living, not dead*) زنده zindeh, حي hei, زي zee, زيان zee-aun.—(*nimble, prompt, speedy*) تيز taze, تيز كار taze kaur, تيز دست taze dost, زو zoo, زود zood, شتابان shitabaun, زو سرعت zu suraat, بادپا baudupa, چالاك chalauk, تند tund, خفيف الحاذ khufeefu'l'hauz, منجح munjuh, باد عنان baud ynaun, هذريان huzré-aun, هذروف huzroof. v. *swift, active, sprightly, ready*.—*Rain falling quick* شتاب باران shitaub baraun. *Quick! quick!* تك تاز tuk tauz, تك و تاز tuk ou tauz, زود زود zood zood, السرع السرع assura assura, بدست باش bedost baush. *Going quick* زود رو zood rou, تيز گام taze gaum, باد رفتار baud ruftaur, وارين waureen, تجذيذ tujzeez, هذلمت huzlumut. *A quick writer* زود نويس zood noo-és.

To quicken (*make alive*) زنده كردن zindeh kirdun, حي گردانيدن hei gurdanédun.—(*to hasten*) شتاب زدن shitaub zudun, شتافتن shitauftun, سرعت ساختن suraat saukhtun, عجلت كردن ajilut kirdun.—(*to cause to make haste*) شتات گردانيدن shitaub gurdanédun, تعجيل ساختن taajeel saukhtun, شتابانيدن shitabanédun. v. also *to sharpen, actuate, excite*.—*To quicken* (*as a woman with child*) حامله شدن haumileh shoodun, بار گرفتن bar gooriftun.

A quickener (*making alive*) زنده ساز zindeh sauz.—(*whatever accelerates*) زود كننده zood koonindeh, شتاب زن shitaub zun, سرعت سازنده suraat sauzindeh, شتافته shitaufteh.

Quicklime گج خام kuja khaum, كلس kils, ساروج saurooj, نورت noorut, تافته taufteh, تفته tufteh, جيار jé-aur.

Quickly بر وجه زود bur wujha zood, سرعتا

ſuraatan, تیزکار taze kaur, شتابان ſhitabaun. *Cutting quickly* هذوذ huzooz. *Seizing quickly* قبیض kubeez. *Entering quickly* قبیس kubees.

Quickneſs زودگی zoodugé, تندي tundé, قبض kubuz, سرعت ſuraat, مسارعت muſaraat, زودي zoodé, شتاب ſhitaub, شتاب زدگي ſhitaub zudugé, تیز روي taze rouvé, تیزي tazé, تیز تندي taze tundé, تیز کامي taze gaumé, چالاکی chalauké, بهکتت buhkutut, هذرفت huzrufut. v. *ſprightlineſs, activity, briſkneſs.*—*Quick ſighted* تیز چشم taze chuſhum. *Quick ſightedneſs* تیز چشمي taze chuſhumé. v. *perſpicacious, &c.*

QUICKSILVER عطارد utaurid, جیوه jeeweh, زیبق zeebuk, سیماب ſeemaub, ابق or ابک abik, ژیوه zshéweh.—*Quickſilvered* با عطارد پوشیده ba utaurid poſhédeh, زیبقي zeebuké.

QUIET, *quieſcent* (*at reſt, undiſturbed*) اسوده aſoodeh, اسوده حال aſoodeh haul, اسوده و ازاده aſoodeh ou azaudeh, زو راحت zu rauhut, مرفه murfeh, مرفه البال murfehu'l'baul, مرفه الخاطر murfehu'l'khautir, رهو ruhoo, مطمين mutumein, مطمين الخاطر mutumeinu'l'khautir, ارامیده aramédeh, نا مضطرب na muzturub, بي ازار bé azaur.—(*peaceable, ſilent*) ساکن ſaukin, ساکت ſaukit, ساکر ſaukir, ساکرت ſaukirut, ساکن الطبع ſaukinu't'tuba, اهسته ahuſteh, خاموش khaumooſh, خوش دم khooſh dum, ودیع wudé-a.—*A quiet horſe* رهوار ruhwaur, اسب نرم رو aſba nurm rou, فرس اهسته رو fars ahuſteh rou.

Quiet, quieſcence (*reſt, freedom from diſturbance*) ارام araum, ارامي araumé, ارامش araumiſh, اسودي aſoodé, اسودگي aſoodugé, ارامیدگي araumédugé, ارمنده armindeh, اسایش aſa-éſh, راحت rauhut, حضور huzoor, قرار kuraur, رفاهیت rufahé-ut, سکوت ſukoot, سکینت ſukeenut, سکون ſukoon, استراحت iſtirauhut, رفاهت rufauhut, سامان ſamaun, اطمنان atminaun, سکنت ſuknut, فراغ firaugh, سهو ſuhoo, رفا rufa, فره furuh, هدو hudoo. v. *reſt, repoſe, tranquillity, quietneſs.*

To quiet ارامیده کردن aramédeh kirdun, ارام دادن araum dadun, دل ارام ساختن dil araum ſaukhtun, ارامانیدن aramanédun, اسودن aſoodun, اسوده کردن aſoodeh kirdun, راحت دادن rauhut dadun, اسوده و ازاده ساختن aſoodeh ou azaudeh ſaukhtun, ساکن کردن ſaukin kirdun. v. *to calm, ſtill, pacify*; alſo مودوع.

A quieter ارام ده araum duh, دل ارام ساز dil araum ſauz, ساکن کنا ſaukin koona.

Quieted ارام ساخته araum ſaukhteh, مسکون muſkoon, ارامانیده aramanédeh.

Quietly بر وجه اسوده bur wujha aſoodeh, با راحت ba rauhut, با فراغ بال ba firaugh baul, بطور ساکت betoora ſaukut. v. *calmly, peaceably.*

Quietneſs quietude (*a ſtate of tranquillity*) اسوده حال aſoodeh haul, اسودگي aſoodugé, ارامي araumé. v. *quiet.*—(*calmneſs of mind*) دلاسایی dilaſaï-é, دلخوشي dilkhooſhé, اطمینان خاطر atmeenauna khautir, نرم دلي nurm dilé, اهستگي ahuſtugé, ملایمت mula-émut. v. *calmneſs, ſtillneſs.*—(*ſilence*) خاموشي khaumooſhé, سکوت ſukoot, صمت ſumut, ساکوته ſaukooteh.

A QUILL قلم kalam, قصب kuſub, غروا ghurwa. *A quill on which weavers wind their threads* ماسور mauſoor, ماسوره mauſooreh, نایچه naécheh. *To cut a quill* (*make a pen*) تحریف کردن tuhreef kirdun.

A QUILT پلنکپوشي pulungpoſhé, شادکونه ſhaudgooneh, کسترد‌ني kuſturduné, فراش furauſh, توضیي کردن towzé-i kirdun نهالي nihaulé. *To quilt* توضیي کردن towzé-i kirdun. *A garment quilted with cotton* or *ſilk* قزاکند kuzagund, کژاکند kuzſhaugund, کژغند kuzſhghund, قردمان kurdmaun.

A QUINCE سفرجل ſufrjul (pl. سفارج ſufaurj), به bih. *A quince tree* درخت به durukhta bih, شجر السفرجل ſhujru's'ſufrjul.

QUINQUANGULAR پنج کوشه punj kooſheh, پنج پهلو punj pihlu, v. *pentangular.*

QUINQUENNIAL (*compriſing* or *laſting five years*) پنج سال دوم punj ſaul dawm, سنت خمس باقي ſunnuta khams bauké. (*every five years*) هر پنج سال hur punj ſaul, کل سنت خمس kulla ſunnuta khams.

QUINSY (*inflammation in the throat*) خناق khunauk, خناقت khunaukut.

A QUINT پنج punj, خمست khamſut, خمس khams, خمسي khamſé.

QUINTESSENCE ماهیت mahé-ut, ذات zaut, جوهر jawhur, نفس nufs. v. *eſſence.*—*Quinteſſential* ذو ماهیت zu mahé-ut. v. *eſſential.*

QUINTUPLE پنج تا punj ta, پنج تو punj too, خمست اضعاف khamſata azaufin.

Quip, v. *jeſt, ſarcaſm, jibe, taunt.*

A QUIRE (*of paper*) دسته کاغذ doſteha kaughud, دسته doſteh.

A QUIRK (*nice diſtinction*) نکته nukhteh (pl. نکات nukaut), نقطه nukteh. v. *ſubtlety, nicety.*

To QUIT (*leave*) هجر کردن hujr kirdun, هجران نمودن hujraun numoodun, ماندن maundun, ترک کردن turuk kirdun, متروک نمودن mutrook numoodun, مودوع ساختن moudowa ſaukhtun. v. *to forſake, reſign.*—(*to ſet free*) ازاد کردن azaud kirdun, خلاص ساختن khulaus ſaukhtun,

اطلاق كردن itlauk kirdun. (*to discharge* or *pay a debt*) اداي دين كردن ada-é dein kirdun, وام كذاريدن waum guzaurédun, توفير ساختن tou-feer saukhtun, مخوع كردن mukhuwa kirdun. (*to discharge* or *give an acquittance of a debt*) ابرا خط كاغدي نمودن ibra kaughudé numoodun, خط پاكي دادن khutta pauké dadun. (*to discharge an obligation*) از حق منت خلاص ساختن uz hukka minnut khulaus saukhtun, اداي احسان كردن ada-é ihsaun kirdun. v. *to repay, requite.*—(*to make even* or *quits*) بهم برابر كردن behum burabur kirdun, بى دين از يک ديكر نمودن bé dein uz eek deegur numoodun. (*to exculpate one's self from any imputation*) خودرا از خطا ازاد نمودن khoodra uz khuta azaud numoodun.

QUITE هر جانب hur jaunib, بالتمام bi't'-tumaum, بتمامها betumaumha, تماما tumaman, بى كم و كاست behumeh abwaub, بهمه ابواب bé kum ou kaust, بالجمله bi'l'jumleh, بالكمال bi'l'kumaul, بالكلية bi'l'kullé-ut, مطلقانه mut-lukauneh, جميعا jumé-an, كلا kulla, البته al-buteh, البت albut, كاملانه kaumilauneh, با اختتام ba ikhtitaum, وفرانه wufirauneh, طبيقا tubikan, في الجمله fi'l'jumleh.

QUITS بهم برابر behum buraubur.

A QUITTANCE (*discharge from a debt*) ابرا نامه ibra nameh. v. *acquittance.*—(*discharge of an obligation*) از حق منت خلاص uz hukka minnut khulaus. v. also *recompence, repayment, return.*—*To quittance*, v. *to repay, recompence.*

A QUIVER (*case for arrows*, also *for the bow*) تركش turkush, تيردان teerdan, تيروان teerwan, شغتا shughta, شغا shugha, جفير jufeer, سكا suka, كيش keesh, عجوز ajooz, كماندار kumaundar, كماندان kumaundan, كماندر kumaundur, شغا shuka, جعبت jaabut (pl. جعاب jaab), قرن kurum, غينه gheeneh, جشير jusheer, چشير chu-sheer, نابل naubil, نيم لنك neem lunk. *A maker of quivers* جعاب ja-aub.—*Quivered* (*having a quiver*) زو تير دان zu teer dan, تركش دار tur-kush dar.

To QUIVER لرزان شدن lurzaun shoodun, لرزيدن lurzédun, تبيدن tubédun. v. *to shudder, tremble, quake : quaver.*—*Quiver*, v. *nimble, active.*

QUODLIBET (*nice point*) نكته nukteh.

A QUOIF (*quoifure*) سرپوش surposh. v. *cap, head-dress.*—*To quoif* تقنيع كردن tukné-a kirdun, سرپوشيدن surposhédun, كله پوش كردن kulleh posh kirdun.——*Quoin*, v. *corner : wedge*

QUONDAM سابقا saubika, در اول زمان dur awwul zumaun.

QUOTA حصه hisseh, بهره buhreh, نصب nusb, بخش bukhsh, قسم kusum. v. *share, portion.*

A QUOTATION (*from an author*) تنبيت tunmé-ut, لمنشه limunshihi, بيت لمولفه beeta limu-ellifihi, راوي ra-wé. *Any thing worthy of quotation* امثول umsool.

To quote راوي ساختن ra-wé saukhtun, تنبيت كردن tunmé-ut kirdun, بيت لمولفه دادن beeta limu-ellifihi dadun, لمنشه كفتن limunshihi guftun.

Quoted از راوي اورده uz ra-wé awurdeh, تنبيت كرده شده tunmé-ut kirdeh shoodeh.

A quoter تنبيت كر tunmé-ut gur.

QUOTH—*Quoth I* (*say I*) مي كويم ma goo-ém. (*said I*) كفتم guftum.—*Quoth he* (*says he*) مي كويد ma goo-éd. (*said he*) كفت guft.

QUOTIDIAN هر روزه hur roozeh, يومي é-oomé. v. *daily.*—*A quotidian ague* تب هر روزه tu-ba hur roozeh, حماي يومي huma-é é-oomé, حماي دايم huma-é da-ém.

QUOTIENT (*in arithmetick*) مبلغ mubligh.

R.

R has one uniform sound, in English; as *rose, more, for.*—In Persian and Arabick, it is expressed by ر; as روي rooï *the face*; بصر busr *the eye.*

To RABBET (*dovetail*) تواصلات كردن tu-wausulaut kirdun, قوام ساختن kywaum saukh-tun, الساق كردن ilsauk kirdun.—*A rabbet* (*dove-tail joint*) قوام kywaum, الساق ilsauk. *Rabbets* تواصلات tuwausulaut.

A RABBI, *rabbin* (*jewish doctor*) ربى rabbi, رباني rabbané, خخم khukhum.

A RABBIT (*animal*) پزشنگري puzshungurè.

A RABBLE هنكامه hungaumeh, جاهل خلق jauhil khulk, عوام الناس awaumu'n'naus, اوقاش awkaush. v. *mob, crowd.*

RACE (*family, lineage*) سلسله silsileh, رسم سلسله rusma silsileh, جنس jins, ميهن meeh-mun, ميهن meehun, اصل asl, نسب nusb, نسل nusl, ال aul, نژاد nizshaud, تبار tubaur, تبيلت kubeelut, ذري zurré, ذوريت zooré-ut (plur. ذريات zuré-aut), دودمان doodmaun, منسل munsil, طايفه ta-éfeh. v. *generation, offspring, progeny, ancestry.*—*Of an illustrious race* پاک نژاد pauk nizshaud, كريم العصر kureemu'l'usr, شرف برج shuruf burj, كريم الاصل kureemu'l'asl, ترف tyrf, خانواده khanwaudeh. *Of a mean race* بد نژاد bud nizshaud, مجهول النسب mujhoo-lu'n'nusb, بي نسب bé nusb, بد اصل bud asl.—*A*

race (*contest in running*) تاز tauz, شريف sheref, حضر kuzr, علالت ulaulut, شوط shawut (plur. اشواط ashwaut). — *A race-ground* ميدانه meidauneh, تاختني taukhtuné, متلق mutluk, مضمار muzmaur, بطحا but-ha. v. *course*, and شلنك shilink. Vol. I. p. 1102.—*A race-horse* باد عنان baud ynaun, اسب شبرو asba shubrou, فرس چالاك farsa chalauk, اسب چاپك asba chaupuk, اسب طيار asba té-aur, اسب رخش asba rukhsh, ديو باد div baud, كامران gamraun, اسب پلنك رفتار asba pulunk ruftaur, سمند براق رفتار sumund borauk ruftaur.

A racer تيز رو taze rou, تيز كام taze gaum, دونده dawindeh. v. *runner*.—(*one who starts horses at a race*) قياس kei-aus.

RACK (*torture*) شكنجه shukunjeh, اشكنجه ishkunjeh, كيستاره keestaureh, ترب turub, پاهك pauhuk, دهك duhuk, فيشل feishul, فيشله feishuleh, هروانه hurwauneh. *A rack for hay* or *straw* معلف maluf, اكنده agundeh, اري aré, ادرون adroon.

To rack (*put to the torture*) شكنجه كردن shukunjeh kirdun, عذاب ساختن azaub saukhtun, شكنجيدن shukunjédun, تعضيب ساختن taazeeb saukhtun, عقاب كردن akaub kirdun. v. *to torment*, *harrass*; *stretch*, *extend*. — *To rack off* (*wine*, &c.) صافي كردن saufé kirdun, پالوزه ساختن pauloozeh saukhtun, پرداختن purdaukhtun, مستصفي نمودن mustusfa numoodun, خالص ساختن khaulis saukhtun, صفا پذير كردن sufa pizzeer kirdun, ناب ساختن naub saukhtun.—*Wine racked off* بادۀ ناب baudeha naub.

Racked عذاب و جفا ياب azaub ou jufa é-aub, شكنجيده shukunjédeh. v. *tormented*. —*Racked off* (*as wine*) مستصفي mustusfa, صافي ساخته saufé saukhteh, پرداخته purdaukhteh, ناب كرده naub kirdeh, پالوزه pauloozeh. v. *purified*.

RACKET (*confused clattering noise*) اوازه awauzeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, خلالوش khulauloosh, هرمسه hurmuseh, غيطل gheetul, دمدمه و زمزمه dumdumeh ou zumzumeh. v. *clamour*, *tumult*, *uproar*.

RADIANCE, *radiancy*, *radiation* روشنا roshuna, جلا jila, جلوه jilweh, تجلي tujullé, تاب taub, رونق roonuk, شعله shaaleh, ضيا zé-a, ضوا zoo-a, تاب داري taub daré. v. *splendor*, *lustre*.

Radiant روشن roshun, تاب دار taub dar, شعله دار shaaleh dar, ضوي zoo-ï, مجلي or مجلا mujulla, جلا داده jila dadeh, لامع lauma, جالع jaula, جالي jaulé, جوهردار jawhurdar, درر durur. v. *bright*, *splendid*, *shining*.

To radiate پرتو انداز شدن purtoo andauz shoodun, شعله داري نمودن shaaleh daré numoodun, لامع كردن lauma kirdun, رخشا ساختن rukhsha saukhtun, رخشان شدن rukhshaun shoodun, منير نمودن muneeer numoodun. v. *to shine*.

Radiated شعله دار shaaleh dar, زو پرتو zu purtoo, رخش اراسته rukhsh arausteh.

RADICAL اصلي aslé, اصيل aseel, اثيل aseel, ذاتي zauté, عيني a-éné. v. *original*, *primitive*.

Radically بر وجه اصلي bur wujha aslé, اصيلا aseelan, بطور ذاتي betoora zauté.

Radicalness حال اصلي haula aslé, اصيلي aseelé.

A RADDISH ترب turb, ترف turf, فجل fujl, حرن hurun, خر خيار khur khé-aur.

RADIUS (*arm bone*) اشكنج ashkunj, عظمت azmut. v. *ray*. — *The radii* or *spokes of a reel*, *wheel*, &c. فراش furaush.

To RAFLE (*throw dice*) قمار باختن kumaur baukhtun. *A rafle* قمار بازي kumaur bauzé.

A RAFT رمث rums, عمد amud.—*Any thing used in making rafts* (*as logs*, *reeds*, *bladders*, &c.) طوف tawf.

RAFTER فرشت خانه furshuta khauneh, تير teer, تير چوب teera chope, تيزه teezsheh, بالان balaun, پالاري palauré, پالار paulaur, پالار خانه palaur khauneh. — *Raftered* زو تير zu teer, با تيره اراسته چوپ دار teer chope dar, teezsheh arausteh.

A RAG رقعه rukkah, دربه durbeh, پرگاله purgauleh, دروه durooh, خذفوت khuzfurut, خرقه khurkeh, پارچه paurcheh, پينه peeneh, مشغت mushghut, مشقت mushkut (plur. مشق mushuk). v. *tatter*.

A RAGAMUFFIN حرامزاده haramzaudeh, اهل بد نفس ahla bud nufs, نا بكار na bekaur, بي سر و سامان bé sur ou samaun, بلسن bulsun. v. *scoundrel*, *profligate*.

RAGE قهر kuhr, جهيت humeet, غضب ghuzub, گرمي gurmé, خشم khyshm, تهور tuhawur, كين keen, غيظ gheez, تاقت taukut, حنك hunuk. v. *anger*, *vehemence*.

To rage قهر گرفتن kuhr gooriftun, غضب نمودن ghuzub numoodun, خشناك گشتن khyshnauk gushtun, گرم شدن gurm shoodun, اتشمزاج گرديدن autashmizauj gurdédun, اتشي شدن autashé shoodun.

Raging, *rageful* زو قهر zu kuhr, غضبناك ghuzubnauk, غضوب ghuzoob, خشناك khyshimnauk, تيز مزاج taze mizauj, گرم gurm, اتشي autashé. v. *furious*, *angry*, *violent*.

RAGGED مترقع muturukka, تهبب tuhbub. v. *tattered, rugged.—A ragged garment* جامه مترقع jammeha muturukka, جامه كهنه jammeha kuhneh, چپاره chupaureh, لبس مخلوق lubsa mukhlook. v. under *garment*.

Raggedness حال مترقع haula muturukka.

Raging, v. *rageful.— Ragingly* با قهر ba kuhr, غضوبانه ghuzoobauneh. v. *furiously*.

A RAGMAN دربه فروش durbeh furoosh.

A RAGOUT نغايس nufa-és, نغايس بهيت nufa-ésa buhé-ut.

A RAIL (*palisade*) باره baureh, درابزون duraubuzoon, داربزين daurbuzeen, حلقس hulkus, جفلق jufluk. v. under *pale.—A rail round a well* ابالت ibaulut, اعضاد é-azaud. *A kind of sunk fence of rails without the walls of fortified towns* فصيل fuseel (pl. فصلان fuslaun).

To rail (*inclose with rails*) چقيدن chukédun, داربزين كردن daurbuzeen kirdun, با درابزون احاطه ساختن ba duraubuzoon ihauteh saukhtun. (*to treat with abusive language*) دشنام دادن dushnaum dadun, ازار كردن azaur kirdun, شتم كفتن shutm guftun, طعن و زم زدن taan ou zumm zudun. *To rail at one another* ترامي كردن turaumé kirdun, تشاتم ساختن tushautum saukhtun, يك ديكررا دشنام دادن eek deegurra dushnaum dadun. v. *to revile*.

Railed (*surrounded with rails*) چقيده chukédeh, با درابزون احاطه ba duraubuzoon ihauteh.

A railer (*one who abuses with insulting language*) دشنام ده dushnaum duh, ازار رسان azaur rusaun, شتم سازنده shutm sauzindeh, شاتم shautim, طعان ta-an, نكات nukkaut, لقاعت lukaut, لقس lukis.

Raillery ظريفت zureefut, بذله buzleh, استهزا istihza, لطيفه luteefeh, شوخي shookhé, مسخره maskhureh, يافه é-aufeh, طعربت tazibut, طنز tunz, نكوه nukooh, بازي bauzé, تسخر tuskhur, زغزغت zughzughut, هزا huza, هزو huzoo, لابه laubeh, لاب laub, نقاست nukausut.—*A raillier* بذله باز buzleh bauz, طنز كو tunz goo, نكوه زن nukooh zun, نكات nukkaut, يافه كو é-afeh goo, بذباز buzbaur, بدباز budbauz, مسخره maskhureh. *To play off raillery* طنز ظريف كفتن tunza zureef guftun, مسخره كردن maskhureh kirdun, استهزا زدن istihza zudun, بذله كفتن buzleh guftun.

RAIMENT پوشش poshish, پوشتن poshtun, پوشله poshleh, جامه jammeh, خاموار jamwaur, الباس albaus, اكسيت akfé-ut. v. *apparel, garment*.

RAIN باران baraun (plur. بارانها baraunha), باريدكي baureedugé, مطر mutr (pl. امطار amtaur), قطر kutr, نوف noof, خدر khudr, غيث gheis, ابو الحيات aboo'l'heiaut, راضب rauzib, رزق ruzuk, خبا khuba, هضبت huzbut (plur. هضبات huzbaut, اهضاب ahzaub), ودق wuduk, نزل nuzl. v. *shower.—A heavy rain* شتاب باران shitaub buraun, زالو zauloo. *A slight rain* سست باران sust baraun, دهن duhn. *One plump of rain* دعقت daakut. *Watered by a gentle rain* مرهوم murhoom. *A salutary rain* مطر طيب الاثر mutra teebu'l'asr.—*A shed built for shelter from rain* باران كير baraun geer. *A place where rain-water collects* بارگين bargeen, مرهت murhit. *A cloak worne in time of rain* باراني barauné. *Portending rain* مرهج murhij. *A cold wind with rain* هلابت hulaubut, هلاب hulaub.

The Rainbow كمان فلكي kumauna filuké, كمان اسمان kumauna asumaun, كمان بنام kumauna bunaum, كمان سام kumauna saum, كمان رستام kumauna rostam, مانداب maunindaub, قوس قزح koosa kuzuh, اديندة adeendeh, سام saum, ازفنداك uzfundauk, تيراره teeraureh, تيرازه teerauzeh, شدكيس shudkees, قسطانت kustaunut, سركيش surgeesh, نوس noos, نوشه noosheh, نويسه noo-éseh, زخش zukhish, سرير sureer, كركم kurkum.

To rain باريدن baurédun, بارانيدن baraunédun, باران ريختن baraun reekhtun, مطر كردن mutr kirdun, ماطر شدن mautir shoodun, تمطر ساختن tumuttur saukhtun, اهضال كردن ihzaul kirdun, ارهاج ساختن irhauj saukhtun, غيث كردن gheis kirdun, تبذخ نمودن tubuzzuh numoodun. *To rain incessantly* تهتان كردن tuhtaun kirdun, ودق ساختن wuduk saukhtun, اغباط زدن ighbaut zudun, هطل ساختن hutl saukhtun, همل كردن huml kirdun. *To rain heavily* شتاب باران ريختن shitaub baraun reekhtun, درياباركردن duré-abaur kirdun, وبل ساختن wubl saukhtun. *To rain slowly* تراخي كردن turaukhé kirdun. *To cause to rain* بارانيدن baraunédun, امطار ساختن imtaur saukhtun.

Rainy ماطر mautir, مطر mutir, باران ريزان baraun rizaun, اهلب ahlub. *A windy and rainy day* روز هلاب rooza hulaub, يوم هيج é-ooma heej. *A rainy night* ليل هالبت leil haulibut.

TO RAISE (*lift, heave*) برداشتن burdaushtun, براوردن burawurdun, وابرون كردن waburoon kirdun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, افراز ساختن efrauz saukhtun, بلند برداشتن bulund burdaushtun, اعلا نمودن é-ala numoodun, نصب كردن nusb kirdun, برداريدن burdaurédun, رفع كردن rufa kirdun. v. *to exalt, elevate, rear, build.— To cause to raise* برداريدن

burdaurédun, افرازانیدن efrazaunédun.—(*to prefer*) استحکام کردن istihkaum kirdun, ترقی ساختن turukké saukhtun, تهشیت دادن tumshé-ut dadun. v. *to promote.*—(*to excite, stir up*) انگیختن angeekhtun, برانگیختن burangeekhtun, انکیزیدن angeezédun, تنبیه کردن tumbeeh kirdun, رویاندن rooï-anédun, برخیزانیدن burkheezanédun. *To raise an insurrection* فتنه انگیختن fitneh angeekhtun, فتنه و فساد انگیز کردن fitneh ou fusaud angeez kirdun, خاستکي ساختن khaustugé saukhtun, برخیزش نمودن burkheezish numoodun, طغیان کردن tughé-aun kirdun. *To raise an army* لشکر دفتر کردن lashkur duftur kirdun, سپاه در دفتر قید نمودن sippah dur duftur keid numoodun, جمعیت عسکر کردن juma-é-uta askur kirdun. *To raise contributions* خراج اخذ کردن khurauj akhz kirdun, باج و خراج گرفتن bauj ou khurauj gooriftun, تکلیف عرفیت گیر کردن tukleefa urfé-ut geer kirdun. *To raise money* نقد بدست اوردن nukd bedost awurdun. *To raise a battery of cannon* مورچه توپخانه نصب کردن moorcheha topekhauneh nusb kirdun. *To raise one's self up* نهد کردن nuhid kirdun, خود برداشتن khood burdaushtun, نفس براوردن nufs burawurdun. *To raise a cry* بانک بر زدن baunk bur zudun, اواز دادن awauz dadun, بلند اواز ساختن bulund awauz saukhtun, شهاته کردن shumauteh kirdun, غوغا و هنکامه زدن ghoogha ou hungaumeh zudun. v. *to cry: occasion, begin: collect, assemble, levy.*

Raised برداشته burdaushteh, بردار burdar, افراز efrauz, افراخته efraukhteh, افراشته efraushteh, افرازیده efrauzédeh, براورده burawurdeh, مرفوع murfoo-a, مرتفع murtufa, منتبر muntubir, معلی mu-ella, عالي aulé. v. *exalted, preferred, promoted.*—(*excited*) انگیخته angeekhteh, برانگیخته burangeekhteh, رویانیده rooï-anédeh, برخیزانیده burkheezanédeh, تنبیه شده tumbeeh shoodeh.

A raiser بردار burdaur, براور burawur, وابرون کننده waburoon koonindeh, افراز efrauz, نصب کر nusb gur, رفع سازنده rufa sauzindeh. (*an exciter*) انگیز angeez, برانگیز burangeez, تنبیه کننده tumbeeh koonindeh, مورج mu-errij. v. *incendiary.*

RAISINS مویز maweez, زبیب zubeeb, زبیبت zubeebut, کاولیان kalé-an, عجد ujd, عنجد unjud.

A RAKE خاک کش khauk kush, بیل beel, پنکن punkun, مازه mauzeh, شوف shawf. *A coal-rake* خاده khaudeh, مخضب muhzub, محضا myhza, اهن ساي ahun sa-é. *A rake, rakehell* (*a dissipated young fellow*) بحرام رونده beharaum rouvindeh, صاحب هوا و هوس sahib hawa ou hawus, زنپاره zumpaureh, روسبي پاره roospé paureh, پرده در perdeh dir, زناکار zunakaur, زاني zaune, کسروز kusrooz, کنغال kunghaul.

To rake (*the ground*) خاک کشیدن khauk kushédun. (*to gather with a rake*) با بیل فراهم کردن ba beel furauhim kirdun. (*to clear with a rake*) رندیدن rundédun, رندیده کردن rundédeh kirdun, با مازه تصفیت ساختن ba mauzeh tusfé-ut saukhtun. (*to lead a loose disorderly life*) بحرام رفتن beharaum ruftun, روسبي پاره بودن roospé paureh boodun, پرده دریدن perdeh dirédun, زنپاره شدن zumpaureh shoodun. v. also *to scrape; search, grope: heap together; scour.*

A raker خاک کش khauk kush.

A rakehell, v. *rake.*—*Rakehelly, rakish* شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, زو هوا و هوس zu hawa ou hawus, اهل هواي نفساني ahla hawa-é nufsaune. v. *debauched.*

To RALLY (*dispersed troops*) سپاه منهزم باز گردانیدن sippaha munhuzim baz gurdanédun, لشکر کالیده باز اوردن lashkura kaulédeh baz awurdun, عسکر شکسته دکر بارجمع نمودن askura shakusteh digur bar juma numoodun. (*to play off raillery*) بذله باختن buzleh baukhtun, طنز کردن tunz kirdun, مسخره ساختن maskhureh saukhtun, یافه کفتن é aufeh guftun, لابیدن laubédun, لابه با ظریفت کفتن laubeh ba zureefut guftun, تسخر ساختن tusukhkhur saukhtun.

A RAM حمل humul, غوچ ghooch, نرمیش nurmeesh, کوسفند koosfund, کبش kubsh, شافع shaufa. v. شقحطب, نبریده, راجله.—(*the celestial sign*) حمل huml, برج حمل burja huml. *A battering ram* منجنیق munjuneek, منجنق munjunik (pl. مجانیق mujauneek, مجانق mujaunik, منجنیقات munjuneekaut).

To ram (*beat violently as with a battering ram*) با منجنیق ضرب کردن ba munjuneek zurb kirdun. (*to fill with any thing driven hard*) اکندن agundun, اغندن aghundun, انکیدن angédun, برتیدن burtumédun. v. *to cram.*

To RAMBLE کشت و کذار کردن gusht ou guzaur kirdun, وارفتن waruftun, کوشیدن kooshédun, پویان بودن pooï-aun boodun, پوییدن pooï-édun, تکیدن tukédun, بیراه شدن beerah shoodun, کریدن gurédun, اواریدن awaurédun, v. *to wander, stray.*

A ramble کشت و کذار gusht ou guzaur, پویي pooï-é, تک و پویي tuk ou pooï-é, واروي rouvé, بیراهی beerahé, مسوح musooh. v. *ra*

A rambler پویا pooï-a, رند rind, رند جهان rinda jehaun, بیکار békaur, دربدر durbedur,

ha-ér ba-ér, باير awaureh, اواره bérah, بيراه gumrah. كمراه

RAMIFICATION شاخ افراز shaukh efrauz, شاخساري shaukhsauré, تشعيب tusha-éb, شاخ شاخ shaukh shaukh.

To ramify شاخ افراز نمودن shaukh efrauz numoodun, شاخ شاخ افراختن shaukh shaukh efraukhtun, تشعيب كردن tusha-éb kirdun.—*Ramous*, v. *branchy*.

A RAMMER ميطدت meetudut. v. *beetle*.—*The rammer of a gun* چوب طوپ chopa tope, چوب بندوق choba bundook.

Ramming (*any thing hard*) وطد wutid.

RAMMISH (*strong smelled, goatish*) تيسيت teisé-ut, تيسوسيت teisoosé-ut, متغل mutfil, تعفن taaffin, بد بو bud boo.

To RAMP (*leap, spring*) جستن jistun, جهيدن jihédun, خيزيدن kheezédun, پرواز نمودن purwauz numoodun, پرتاب كردن purtaub kirdun.

RAMPANT شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, نفساني nufsauné, زو هوا و هوس zu hawa ou hawus. v. *wanton*.—*A rampant he goat* عريض areez (plur. عرضان urzaun).

Rampancy (*wantonness*) شوخي shookhé, هوس hawus, هوا و هوس hawa ou hawus, هواي نفساني hawa-é nufsauné, شهوت shuhwut.

A RAMPART, *rampire* سد sudd, بنيان bu-né-aun, باره baureh, سور soor, كانفت kaunifut, ديوار قلع deewaura killa, بندروغ bunduroogh.

To rampart سد كردن sudd kirdun, باره ساختن baureh saukhtun. v. *to fortify*.

RAN, preterite of *run*, as, *I ran* تازيدم tauzédum, دويدم doo-édum. *He ran* تازيد tauzeed, دويد doo-éd, &c.

RANCID پوسيده poosédeh, كنده بوي gundeh booï, نغلت nughlut, زنخ zunukh, كنديده gundédeh, تعفن ta-affun, متعفن muta-affun.

Rancidness, rancidity پوسيدكي poosédugé, كنده بويي gundeh booï-é, عفونت ufoonut.

RANCOROUS كينه خواه keeneh khauh, پر كينه pur keeneh, كين توز keen tooz, كينور keenwur, زو سينه پر كينه zu seeneh pur keeneh, بد خواه bud khauh, سيه درون sé-uh duroon.—*Rancorously* باكين ba keen, بروجه كين توز bur wujha keen tooz, با سينه پر كينه ba seeneh pur keeneh.—*Rancour* كين keen, كينوري keenwuré, كين توزي keen toozé, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, بد خواهي bud khauhé. v. *malevolence*.

RANDOM (*chance*) اتفاق ittifauk, عارض auriz, سركذشت surguzusht, قضا kuza, موقع mawka.—*Random* (*accidental*) امداني aumudauné, عارضي aurzé, سركذشتي surguzushté.—*At random* (*by chance*) بسركذشت besurguzusht, اتفاقا ittifakan, عارضانه aurizauneh.—(*inconsiderately*) غافلانه ghaufilauneh, بي تامل bé ta-amul, بي محل bé muhl. v. *rashly*.

Rang, preterite of *ring*.

To RANGE (*place in order*) نظم كردن nuzum kirdun, انتظام نهادن intizaum nihaudun, برجا كردن burjau kirdun, تقويم ساختن tukweem saukhtun, ترتيب كردن turteeb kirdun, در سلك نشان نمودن dur silk nishaun numoodun. v. *to order*.—(*to be placed* or *stand in order*) منتظم شدن muntuzum shoodun, برجا نشانده بودن bur jau nishaundeh boodun, در سلك نهاده شدن dur silk nihaudeh shoodun, منظوم بودن munzoom boodun, مرتب شدن muruttub shoodun.—*To range at large* (*to rove over*) پوييدن pooï-édun, پويان بودن pooï-aun boodun, اواريدن awaurédun, كشت كردن gusht kirdun, وارفتن waruftun. v. *to rove*.

A range نظام nizaum, سلك silk, سلسله silsileh, صف suf (plur. صفوف sufoof, اصفاف asfauf), رسته rusteh. v. *row, series, rank, order*.—*Range, ranging* (*excursion, wandering*) پويان pooï-aun, پوي pooï, پو poo, پويي pooï-é, بيراه شوا bérah shouva, سيار sei-aur, وراوان warouvaun, كشت ساز gusht sauz. v. *ramble*: also *room, compass*.—(*the step of a ladder*) درجه durujeh (plur. درجات durujaut), قدمت kudumut.—(*a grate for fire*) اتشدان autashdan, اتش تاب autash taub.

Ranged (*in order*) منتظم muntuzum, منظوم munzoom, برجا نشانده burjau nishaundeh, مرتب muruttub, در سلك نهاده dur silk nihaudeh.

A ranger پويا pooï-a, بيراه bérah. v. *rambler, rover*.

A RANK (*of men placed abreast*) صف suf, صف راجل sufa raujil, صف سپاهي sufa sippahé.

(*a series, row*) نظام nizaum, سلك silk, سلسله silsileh. v. *range, order*.—(*degree*) مرتبه murtubeh, رتبه rutbeh, طبقت tubukut, درجه durujeh, جاه jah, پايه pa-éh, شان shaun, منزلت munzulut, منصب munsub, سان قدر saun kudr. v. *dignity*.—(*precedency*) دست dost, تصدر tusuddur, پيشي peishé, تقدم tukuddum, پيشكار peishkaur.—*A man of rank* اصل زاده asl zaudeh, خانزاده khanzadeh, امير ameer, ميرزا meerza. v. *nobleman*.—*All ranks* خواص و عوام khauss ou awaum, رعيا و برايا ri-aï-a ou buraï-a, سپاهي و رعايا sippauhé ou ri-aï-a.

To rank (place abreast) صف صف کردن suf suf kirdun, تصفيف ساختن tusfeef saukhtun, پهلو پهلو اراستن pihlu pihlu araustun, با درست پيشاني ارايش کردن ba durust peishauné ara-ésh kirdun. *To take rank* دست گرفتن dost gooriftun, تصدر پذيرفتن tusuddur pizzéruftun, پيشي يافتن peishé é-aftun. v. also *to range, arrange: to be ranged.*

RANK (*luxuriant, as plants, &c.*) رست افزون rust afzoon, تروح turawwuh, تکثيت tuksé-ut, جنون junoon, ايساب a-ésaub, اعشاب é-ashaub, هدور hudoor, کثا kusa, عفو afoo.—(*rancid*) پوسيده poosédeh, گنده بوي gundeh booï, زنخ zunukh, نغلت nughlut. v. *stinking*.—(*gross, coarse*) کثافت kusaufut, کثيف kuseef, هنگفت hunguft, غليظ ghuleez, غلاظ ghulauz.—(*indelicate*) فاحش fauhish, نا طاهر na tauhir, نا پاك na pauk, مردار murdaur. v. *obscene*.—*To grow rank (long)* تروح گشتن turawwuh gushtun, تکثيت شدن tuksé-ut shoodun. (*rancid*) پوسيدن poosédun.

To RANKLE (*fester*) تقرح کردن tukurruh kirdun, تباهيدن tubahédun, تباهي يافتن tubauhé é-aftun, تعفن گشتن ta-affun gushtun, فنا پذيرفتن funa pizzeeruftun, فرسودن fursoodun. *To rankle in the mind* سينه پر کينه داشتن seeneh pur keeneh daushtun, کين توختن keen tookhtun, کين ازاري داشتن azauré daushtun, کين گذار شدن keen guzaur shoodun, کينور بودن keenwur boodun.

RANKLY (*luxuriantly*) تروحانه turawwuhauneh, بر وجه تکثيت bur wujha tuksé-ut.—(*indedelicately*) فاحشانه fauhishauneh, مردارانه murdarauneh, بر وجه نا پاك bur wujha na pauk. v. *obscenely*; also *stinkingly*.

Rankness افزوني رست afzooné-a rust, فضالت نبت fuzauluta nubt, تروحي turawwuhé, جنوني junooné. v. *luxuriance*; also *obscenity*.—(*rancidness*) پوسيدگي poosédugé. v. *stink*.

To RANSACK (*plunder*) خسارت و غارت ساختن khusaurut ou ghaurut saukhtun, تلان و يغما گرفتن talaun ou yaghma gooriftun, سلب و غنيمت برداشتن sulub ou ghuneemut burdaushtun.—(*to search narrowly*) تک و پو کردن tuk ou poo kirdun, تکاپوي ساختن tukapooï saukhtun, جستن justun. v. *to search*.

Ransacked مسلوب musloob. v. *plundered*.—(*searched narrowly*) تک و پو شده tuk ou poo shoodeh, جسته justeh.

RANSOME (*of a captive*) فدا fuda, فديت fudé-ut, خلاص khulaus, برخين burkheen.—(*ransome* or *compensation for bloodshed*) خونبها khoonbuha, ديت dé-ut. v. *mulct*.

To ransome فدا کردن fuda kirdun, فديت بخش ساختن fudé-ut bukhsh saukhtun, خلاص نمودن khulaus numoodun, خونبها دادن khoonbuha dadun, ديت ادا کردن dé-ut ada kirdun.—*To exact ransome from a captive* افدا کردن ifda kirdun.—*Ransomed* منفدي munfuda, مفتدي muftuda.—*Ransomeless* بي فدا bé fuda.

To RANT کلام جهوري کردن kulauma juhooré kirdun, رنك اور بودن runkawur boodun, سخن مغرور و بيهوده زدن sukhuna mughroor ou béhoodeh zudun, با غرور گفتن ba ghuroor guftun.

Rant کلام جهوري kulauma juhooré, رنك اوري runk awuré, سخن مغرور و بيهوده sukhna mughroor ou béhoodeh.

A ranter رنك اور runk awur, کلام جهوري کننده kulauma juhooré koonindeh, هرزه گوي hurzeh gooï, سخن مغرور زن sukhuna mughroor zun.—*Rantipole*, v. *rakish, roving, wild*.

A RAP طپانچه tupaunjeh, طپنچه tupunjeh, کاج kauj, لطم lutim, لطمت lutmut. v. *blow*.

To rap تپانچه زدن tupaunjeh zudun, کاج کردن kauj kirdun, لطمت ضرب ساختن lutmut zurb saukhtun. v. also *to snatch*.—(*to affect with rapture, to hurry out of one's self*) بي پوش کردن bé poosh kirdun, اشفته ساختن ashufteh saukhtun, الفته نمودن alufteh numoodun.

RAPACIOUS عدوان aduwaun, غران ghuraun, غارتگر ghaurutgur, غرنده ghurindeh, درنده durindeh, رباينده ruba-éndeh, گرزه gurzeh, ژيان zshei-aun, تيز ناخن taze nakhun. v. *fierce*.—*A rapacious animal* وحش wuhsh, تيز ناخن taze nakhun, سبع suba (pl. سباع subaa), ضرضم zurzum, جانور jaunwur, جانوار jaunwaur. v. *beast*.

Rapaciously بر وجه عدوان bur wujha aduwaun, بر وجه قهرا kuhran, بطور ژيان betoora zshei-aun, بر وجه ترك تاز bur wujha turk tauz.

Rapaciousness, rapacity عدواني aduwauné, غارتگري ghaurutguré, يغما گير yaghma geer, غنيمت برداري ghuneemut burdauré.

A RAPE مفترع muftura, پرده دري perdeh diré, فسخ fusikh, بلوق bulook, انقاع inkaa, ايتام eitaum. *To commit a rape* بکارت گرفتن bukaurut gooriftun. v. *to ravish*.—*The rape-root* شلغم shulghum, شلجم shuljum, بوشاد booshaud, يارابه é-araubeh.

RAPID تيز taze, تيز رو taze rou, تند tund, شتابان shitabaun, سريع suré-a, طيار tei-aur, طيال tei-aul, زود zood, پالاپال palapal, تقتاق tuktuk, تقتاق tuktauk, منتقتق muntuktuk, چالاك chalauk, خيطف kheituf, خطفي khitufé, خيطفي kheitufé, مطار muttaur, طحور tuhoor

طحورت tuhoorut, دروج durooj, فياح fé-auh, فياحس fei-auhnt. v. *swift*, *quick*.

Rapidity, *rapidneſs* سرعت ſuraat, مسارعت muſaraat, زودي zoodé, شتاب زدكي ſhitaub zudugé, تيز روي taze rouvé, تيزي tazé, چالاكي chalauké, تندي tundé. v. *ſwiftneſs*.

Rapidly بر وجه تيز bur wujha taze, با سرعت ba ſuraat, سرعتانه ſuratauneh, شتابان ſhitabaun, تيز كار taze kaur. *Seizing rapidly* قبيض kubeez.

A RAPIER تيغ teegh. v. *ſword*.

RAPINE نهب nuhb, نهبت nuhbut, حربت harbut, انتهاب intihaub, غارت ghaurut, خلست khulſut, يغما yaghma. v. *plunder*, *violence*, *force*.

RAPTURE, دلاويزي dilaweeze, وجد wujid, بى خودي bé khoodé, اشغتكى aſhuftugé, الغتكي aluftugé, شوز ſhawz, دلخوشي dilkhooſhé. v. *tranſport*, *delight*.

Raptured, *rapturous*, *rapt into extaſy* وجد wujid, توجد tuwujjud, دلاويز dilaweez, دلكش dilkuſh, اشغته aſhufteh, الغته alufteh, شادي پذير ſhaudé pizzeer, دلشاد dilſhaud, دلربا dilruba. v. *exſtatick*, *delightful*.

RARE (*uncommon*, *valuable*) نادر nadir, نا ياب na-é-aub, ارجمند arjumund, عزيز azeez, عز azz, تعزز taazzuz, كم kum, كم ياب kum é-aub, غريب ghureeb, عجيب ajeeb. v. *precious*; *excellent*.—(*thin*) نازك nazik, ركيك rukeek, نا هنكغت na hunguft, غير ستبر ghire-a ſutubr, شل ſhull, سست ſuſt, متخلخل mutukhulkhul. v. alſo *raw*.—*Rare and unparalleled* نادرت العصر بى همتا nadirutu'l'aſra bé humta. *Of rare beauty* نادر الحسن naudiru'l'huſn.

Rarely (*not often*) غبا ghybban, نا بسيار بار na biſſé-aur bar, نا چند كاه na chund gah, كم كاه kum gah, كم وقت kum wakt, نوبتهاء كم nooبut-haa kum, نادرا naudiran, بعض كره baaza gurreh, كاه كاه gah gah, كاه وقت gah wakt. v. *ſeldom*.—*Happening rarely* نادر الوقوع naudiru'l'wukoo-a. v. alſo *finely*, *nicely*, *accurately*.

Rareneſs, *rarity* نادري nadiré, كميابي kumé-aubé, عزيزي azeezé.—*A rarity* نادره naudireh (pl. نوادر nawaudur), نادري naudiré, ترفت turfut, غريبي ghureebé, عجبى ajibé. v. *ſcarcity*; alſo *thinneſs*, *ſubtlety*.

A RASCAL, *raſcalion* حرامزاده haramzaudeh, صاحب بد bé ſur ou ſamaun, بر سر و سامان ſahib bud kauré, حيله باز heeleh bauz, كاري اهل بد نفس ahla bud nufs, نا بكار na bekaur, فاسق fauſik, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, بلس bulus. v. *ſcoundrel*, *villain*.

Raſcality حرامزادكى haramzaudugé, بدكاري budkauré, نا كسي naukuſé, حقارت hukaurut, خوري khooré, مذلت muzillut. v. *villainy*.

Raſcally بر وجه حرامزاده bur wujha haramzaudeh, بد كار bud kaur, خور khoor, ناكس nakus, پست و خور puſt ou khoor, بي اعتبار bé é-atibaur, كمينه kumeeneh, حقير hukeer, دون doon. v. *mean*, *worthleſs*.

To RASE رنديدن rundédun, تراشيدن turaſhédun, تمحيت كردن tumhé-ut kirdun. v. *to eraze*: *demoliſh*, *deſtroy*: *ſkim*.—*To raſe a word* or *letter* تسبيخ كردن tuſbeekh kirdun. *The raſed part of any paper* طرس tyrs. v. *raſure*.

RASH كستاخ kuſtaukh, بى فكر bé fikr, بى تدبير bé tudbeer, متهور mutuhawwur, ذو ستيز zu ſiteez, تهالك tuhauluk, متهالك mutuhauluk, بيرو béroo, كمراه gumrah, فرناس furnaus, نزق nuzik, نزوق nuzook, سرسر ſurſur, ترع tura. v. *haſty*, *precipitate*, *violent*, *imprudent*, *careleſs*.—*Raſh ſatin* اطلس atlas, اكسوب akſoob, اكسون akſoon. *The raſh* (*an efflorescent eruption on the body*) سرخباد ſurkhbaud, رشكين raſhkeen, حمرت humrut.

Raſhly كستاخانه kuſtakhauneh, بى تدبير bé tudbeer, با تهاور ba tuhawwur, بغير روية beghire-a roo-é-ut, علي العميسة ala'l'ameeſut, على الغفلة ala'l'ghuflut, غافلانه ghaufilauneh, هو لغية huwa lughé-ut, لغو lughoo. v. *precipitately*, *careleſsly*, *violently*.—*To judge raſhly* سوءظن كردن ſuwa zunn kirdun.

Raſhneſs كستاخي kuſtaukhé, ستيز ſiteez, ستيزه ſiteezeh, تهور tuhawwur, بي تدبيري bé tudbeeré, سرسري ſurſuré, غيت ghé-ut, غغلت ghuflut, دقرار dukraur, دقرارت dukraurut, دقرور dukroor, جزافت juzaufut.

A RASHER (*ſlice of bacon*) قطعت كوشت خوك نمك زده kutaata kooſhta khook nummuk zuddeh.

A RASP, *raſper* (*large file for wood*, &c.) رنده rundeh, چوب ساي chope ſa-é, كزلك kizlik.—*To raſp* رنديدن rundédun, رنديده ساختن rundédeh ſaukhtun, با چوب ساي پرداختن ba chope ſa-é purdaukhtun. *To cauſe to raſp* رندانيدن rundanédun.

RASURE تراش turauſh, رندش rundiſh, خراش khyrauſh, خراشه khyrauſheh, خراشش khyrauſhiſh, جمش jumſh. *The raſure of writings* رقمكش rukumkuſh, حك hukk (plur. حكوك hukook), اندراس indiraus, محو muhoo, ناسخ nauſikh, طلس tuls. *The part where the raſure is made* عرصه اندراس arſeha indiraus, طرس tyrs.

A RAT جردون jurdoon, جرزون jurzoon, جرز jurz. *To ſmell a rat* در كمان شدن dur gu-

maun shoodun, از گمان آگاه گشتن uz gumaun agah gushtun. v. *to suspect*, *mistrust*.

RATABLE مناسب munausib, موافق muwaufik.—*Ratably* با مناسبت ba munausibut. v. *proportionably*.

Rate (proportion) مناسبت munausibut, نسبت nusbut, منوال munwaul, حسب husb, اندازه andauzeh, موافقت muwaufikut, مطابقت mutaubikut, اندام andaum.—*(price)* قیمت keemut, بها buha, ارزش arzish, ارج arj. v. *value*.—*(tax, assessment, census)* خراج khurauj, خراج سر khurauja sur, جزیت juzé-ut, باژ bauzh, باج bauj.—*The rate* or *price of provision* نرخ nurkh.—*At no rate* هیج heej, هیچ heech, هیج اصلا heej asla, وجه من الوجوه wujha minu'l'wujooh. *At any rate* بهر حال behur haul, هر ایینه hur aï-éneh, من كل وجوه min kulla wujooh. *At the rate (in the manner of)* بر وجه bur wujuh, بطریق betureek, بطور betoor, بحسب behusb. *At this rate* اینچنین einchuneen, علي هجاء هذا ala hujaa haza, بر این منوال bur ein munwaul, بحسب این رسمه behusba ein rusmeh, این شكل ein shukl, علي هذا المنوال ala huza'l'munwaul, این طریق ein tureek, این طور ein toor.

To rate (value at a certain rate) احتساب كردن ihtisaub kirdun, بها قطع كردن buha kuta kirdun, قیمت تعیین ساختن keemut taï-een saukhtun. *(to chide)* ملامت كردن mulaumut kirdun, طعن و طنز زدن taan ou tunz zudun, شتم ساختن shutm saukhtun, سرزنش دادن surzunish dadun, ازار كردن azaur kirdun, زم گفتن zumm guftun.

RATHER غالبا ghauliba, في الغالب fi'l'ghaulib, فضلا fuzlan, اولا awwula, زیاده zé-audeh, بیش beesh, بیشتر peishtur, پیش از ان peish uz aun, پیش از این peish uz ein, فزا fuza, فزاي fuza-é, فزونتر fuzoontur, افزونتر afzoontur. *To have rather* پیشتر اندیشیدن peishtur andeeshédun, اختیار كردن ikhté-aur kirdun, گزیدن guzédun. v. *to prefer*, *choose*.

RATIFICATION استقرار istikraur, قرار kuraur, اقرار ikraur, استحكام istihkaum, تقویت tukwé-ut, تاكید taakeed, ابقا ibka, تشیید tushei-éd, اثبات isbaut, ثبوت suboot, تایید taï-éd, تسجیل tusjeel, تتریص tutrees.

Ratified مقرر mukurrur, موكد mu-ekkud, ابقا كرده شده ibka kirdeh shoodeh, تایید ta-é-ud, بر قرار ساخته bur kuraur saukhteh, قرار داد kuraur daud, تقوم tukawwum.

A ratifier استقرار ساز istikraur sauz, قرار دهنده kuraur duhindeh, ابقا كننده ibka koonindeh, تقویت ساز tukwé-ut sauz.

To ratify بر قرار كردن bur kuraur kirdun, ابقا ساختن ibka saukhtun, استقرار دادن istikraur dadun, مقرر نمودن mukurrur numoodun, استحكام كردن istihkaum kirdun, تقویت ساختن tukwé-ut saukhtun, تتریص كردن tutrees kirdun, تسجیل اوردن tusjeel awurdun, تقوم نمودن tukawwum numoodun, اجابت كردن ijaubut kirdun.

RATIO *(proportion)* مناسبت munausibut, نسبت nusbut, وجه wujuh, حسب husb, اندازه audauzeh.

To RATIOCINATE قیاس كردن ké-aus kirdun, مكالمه ساختن mukaulumeh saukhtun, ساویدن sawédun. v. *to reason*, *argue*.—*Ratiocination* قیاس ké-aus, قیاس صحیح الاركان ké-ausa suheehu'l'arkaun, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, گفت guft. v. *argument*, *reason*.—*Ratiocinative* قیاسي ké-ausé, قیاس نما ké-aus numa, حجتمند hujjutmund. v. *argumentative*.

RATIONAL *(endowed with reason)* ذو عقل zu akl, اهل هوش ahla hoosh, ذو قوت وهم zu kuwwuta wuhm, ناطق natik, ذو ادراك zu idrauk. *A rational creature* حیوان ناطق heewauna nautik.—*A rational man* صاحب ادراك sahib idrauk, ذو عقل zu akl. *Rational men* اصحاب ادراك as-hauba idrauk, ذوي العقول zu-é-u'l'akool. v. *reasonable*, *wise*, *judicious*.—*Rational opinions*, *judgments* or *decrees* قضایاي موجهت kuzaï-aïa muwujjuhut.—*Rationality (rationalness)* قوت وهم kuwwuta wuhm. v. *reason*.

Rationally با عقل ba akl, معقولانه maakoolauneh, با هوش ba hoosh, هوشمندانه hooshmundauneh, عقلانه akilauneh. v. *reasonable*.

RATSBANE تراب هالك turauba haulik. v. *arsenick*.

A RATTLE *(for children, watchmen, &c.)* بیمند beemund, اخككند akhkukund, اخكنده akhkundeh, اخكند akhkund, اخكندو akhkundoo, اخكلندو akhkulundoo, شماته تنكه shumauteh tunukeh, چغانه chughauneh, صغانه soghauneh. *(a quick noise)* غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, دمدمه dumdumeh, زمزمه zumzumeh, دك و لك dukk ou lukk, شماته shumauteh. v. *noise*.—*(empty loud talk)* گفت بلند و بیهوده gufta bulund ou béhoodeh, هذر huzr, هرزه گوي hirzeh gooï, سخن بلند و بیمعني sukhna bulund ou bémaané.—*Rattle-headed* سراچه افتاب surauchehi aftaub, ذو سرگرد zu surgurd, بي قرار bé kuraur. v. *giddy*, *inconstant*. — *A rattle-headed fellow* هذیان پاش huzé-aun paush, اهل بي قرار ahla bé kuraur, هرزه خوار hirzeh khaur, یافه گوي yaufeh gooï, فاهي fauhé.

To rattle (*make a noise*) بيمند زدن beemund zudun, غوغا كردن ghoogha kirdun, غلغل ساختن ghulghul saukhtun, اخكنده زدن akhkundeh zudun. (*to speak loud and idly*) گفت و گو بلند و بيهوده زدن guft ou goo bulund ou beehoodeh zudun, هرزه گفتن hurzeh guftun, هذيان پاشيدن huzé-aun paushédun, يافه گوي نمودن é-aufeh gooï numoodun.

Rattling (*talkative*) پسگوي pusgooï, هذيان پاش huzé-aun paush, هبرمت hubrmut, هرزه خاه hurzeh khauh, پرگوي purgooï. v. *loquacious.*—(*making a noise*) بيمند زن beemund zun, غوغا ساز ghoogha sauz, غلغل كنا ghulghul koona.

To RAVAGE (*lay waste*) ويران كردن veeraun kirdun, خراب ساختن khuraub saukhtun, برباد دادن burbaud dadun, پايمال زدن pa-émaul zudun, تخريب ساختن tukhreeb saukhtun, يباب و خراب كردن eebaub ou khuraub kirdun, واكردن wakirdun, تعطيل نمودن taateel numoodun. v. *to sack, ransack, plunder, spoil.*—*The army of the enemy ravaged the whole country* فوج غنيم تمام ملكرا پايمال نمودند fouja ghuneem tummaum moolukra pa-émaul numoodund.

Ravage ويراني veerauné, خراب khuraub, تخريب tukhreeb, خرابت khuraubut (pl. خرابي khuraubé, خرابات khurabaut), تعطيل taateel, هدم hudm, وحش wuhsh. v. *ruin, spoil, waste.*

Ravaged ويران veeraun, پايمال pa-émaul, برباد burbaud, يباب eebaub, برباد داده burbaud dadeh, خرابت khuraubut, خراب khuraub, اخرب akhrub, خاشع khausha, مخروق mukhrook, غامر ghaumur, تباه tubauh, جريده jurédeh. v. *desolate.*—*A ravager* ويران كننده veeraun kooninedeh, يبابگر eebaubgur, مخرب mukhrub, مخرب mukhurrib, وحشت ساز wuhshut sauz.

To RAVE هذيان پاشيدن huzé-aun paushédun, مجنون اسا گفتن mejnoon asa guftun, بر وجه ديوانه سخن راندن bur wujha dévauneh sukhun raundun, هذو بودن huzoo boodun, هجر نمودن hujr numoodun, هذر كردن huzr kirdun.

To RAVEL برهم زدن burhum zudun, درپيچيدن durpeechédun, پيچ كردن peech kirdun. v. *to entangle, perplex, involve.*—(*to become entangled*) پيچ گشتن peech gushtun, پيچاپيچ گرديدن peecha peech gurdédun, برهم شدن burhum shoodun.—*Ravelled* پيچيده peechédeh, پيچ peech, پيچاپيچ peechapeech, برهم burhum, برهم زده burhum zuddeh.

A RAVEN زاغ zaugh, غراب ghuraub. v. *crow.*
To raven اوباريدن obaurédun, خوردن khoredun. v. *to devour.*

RAVENOUS خوار khaur, خورا khore-a, خوران khore-aun, ماكول maukool, اكول akool, بلع bula, اوبار obaur, تلهم tulhum, تجرع tujurra, التقام iltikaum, رغوب rughoob. *A ravenous animal* اوبار obaur. v. *rapacious.*

Ravenously بر وجه خوران bur wujha khore-aun, ماكولا maakoolan, اكولانه akoolauneh, با شره ba shuruh.

Ravenousness خواري khauré, شره shuruh, رغب rughub, كرم kuzum, هبرمت hubrmut.

Ravin, v. *prey, rapine.*

RAVING مجنون mejnoon, هذو huzoo, هذيان huzé-aun, هذيان پاش huzé-aun paush, ديوانه deewauneh, شيدا sheida. v. *frantick*; also *dilirium.*—*Ravingly* بر وجه مجنون bur wujha mejnoon, بطور هذيان پاش betoora huzé-aun pash.

To RAVISH (*a woman*) ابتكار كردن ibtikaur kirdun, بكارت گرفتن bukaurut gooriftun, پرده در بودن perdeh dir boodun, مفترع كردن muftura kirdun, مثيب ساختن museeb saukhtun. (*to seize by violence*) از قهر گرفتن uz kuhr gooriftun, مغترش ساختن mufturish saukhtun, از زور واكردن uz zoor wakirdun, از جبر و جور برداشتن uz jubr ou joor burdaushtun. (*to transport, delight*) دلاويز كردن dilaweez kirdun, دل شاد ساختن dil shaud saukhtun, خاطر نواز كردن khautir nuwauz kirdun, جان گداختن jaun gudaukhtun.

A ravisher بكارت كر bukaurut kur, پرده در perdeh dir, ابتكار ساز ibtikaur sauz, فاسخ fausikh. v. also *plunderer.*

Ravished (*deflowered*) مثيب museib, ثيب seiub, غزيد ghuzeed. (*delighted*) دلاويز dilaweez, توجد tuwujjud, دلشاد dilshaud, دلخوش dilkhoosh, شادي پذير shaudé pizzeer.

Ravishment, v. *rape: rapture.*

RAW (*not concocted*) نا پخته na pukhteh, نيا né-a, ملغوث mulghoos, خام khaum. (*unripe*) نا رسيده na rusédeh, كدوخ kudookh, خاد khaud. v. *immature.*—(*unskilful*) بي وقوف bé wukoof, خام دست khaum dost, نا دان na daun, نا ازموده na azmoodeh. *Half-raw* (*meat*) نبو nu-é-oo, نبوت nu-é-oo-ut, نيم سوز neem sooz.—(*excoriated*) منسبي munsubé, قشرا kushra, اقشر akshur. v. *sore.*—*To grow raw* (*as a wound*) ساد گشتن saud gushtun.—*Raw undisciplined troops* سپاه تازه sippaha tauzeh. *A raw hide* خامسوز khaumsooz, پوست post, اهاب ahaub.

Rawboned لاغر lawghir, عجيف ajeef. v. *lean.*

Rawly بر وجه نا پخته bur wujha na pukhteh, نيانه nei-auneh, خامانه khaumauneh. (*unskilfully*)

بی ازمودکی betoora khaum dost, بطور خام دست bé azmoodugé, بروجه بی وقوف bur wujha bé wukoof.

Rawness خامی khaumé, خادی khaudé, کدوخی kudookhé. v. *crudeness.*—(*unskilfulness*) نا ازمودکی na azmoodugé, خام دستی khaum dosté, عدم وقوف aduma wukoof.

A RAY پرتو purtoo, شعله shaaleh, رخش rukhsh. *The rays of the sun* شعاع افتاب sha-a afitaub, اشوع ashoo-a, تیغ شمس teegha shems, نیران neeraun, نیرت né-urut, لوامع luwauma, بهر buhr. v. *beam.*—*Rays of light shining through a crevice* اشواط ashwaut.

A RAY (*fish*) کفچالیر kufchauleer.

To ray, v. *to array*; *streak.*

To raze, v. *to rase*, *efface*, *overthrow.*

A RAZOR تراش turaush, استره or اوستره ustureh, ستره futureh, ستوره futooreh, ستر futur, مردوده murdoodeh. v. مستحد.

Razure, v. *rasure.*

To REACH (*touch with the hand*) دست رس کردن dost rus kirdun, دست رساندن dost russaundun, دست رسانیدن dost russanédun, دست رس شدن dost rus shoodun, با ید لمس ساختن ba eed lums saukhtun.—(*to arrive at*, *attain*) رسیدن russédun, رسانیدن russanédun, رس شدن rus shoodun, واصل بودن waufil boodun, وصول نمودن wusool numoodun, وصل ساختن wusl saukhtun, پیوند کردن pivund kirdun, پیوسته شدن pivusteh shoodun, یافتن é-aftun, حاصل کردن hausil kirdun, اندوختن andookhtun, مالک شدن maulik shoodun, صاحب کشتن sahib gushtun. (*to fetch from a distance and give*) از دور اوردن و دادن uz door awurdun ou dadun, از بعدت بردن و بخشیدن uz baadut burdun ou bukhshédun. (*to hold out with the hand*) با دست واکشیدن wakushédun, واکشیدن ba dost wakushédun, با دست درازواکش نمودن ba dosta dirauz wakush numoodun. *To reach out the hand* دست دراز کردن dosta dirauz kirdun, انکاریدن angaurédun, اطالت بازو ساختن itauluta bauzoo saukhtun. *To reach out the hand in order to give assistance* دستکیری کردن dostgeeré kirdun, دستکیر شدن dostgeer shoodun. *To reach* (*penetrate to*) در رفتن dur ruftun, کذریدن guzurédun, داخل کردن daukhil kirdun, نفاز یافتن nufauz é-aftun. (*to be adequate to*) لایق شدن la-ék shoodun, قابل بودن kaubil boodun, سزاوار کشتن suzawaur gushtun, سزا کردیدن suza gurdédun, موافق شدن muwaufik shoodun. (*to extend*) مد کردن mudd kirdun, پهنیدن puhnédun, بسط کردن bust kirdun, تطویل ساختن tutweel saukhtun. v. *to stretch.*—(*to be extended*) کشیده بودن kushédeh boodun, ممتد شدن mumtudd shoodun, رسانیدن russanédun, رسیده شدن russédeh shoodun. *To reach or extend to the wall* تا دیوار رسانیدن ta deewaur russanédun, تا جدر ممتد شدن ta judr mumtudd shoodun. *As far as the eye can reach* قدر مد البصر kudra muddu'l'busr. *To reach* or *vomit* استفراغ کردن istifraugh kirdun, هراشیدن huraushédun, تیع ساختن tei-a saukhtun.

Reach (*extent*) مد mudd, امتداد imtidaud, استطاله istitauleh, پهن puhn, پهنا puhna, پهناور puhnawur, پهنایی puhnaï-é. (*intellectual capacity*) قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, عقل akl, قوت وهم kuwwuta wuhm, ادراک idrauk, هوش hoosh, قوت kuwwut, خاطر khautir, قابلیت kaubillé-ut, قلب kulub, فراست firausut, دانش daunish. (*a fetch*, *contrivance*) رنک runk, حیله heeleh, حیله بازی heeleh bauzé, فن fun, کید keed, ال aul. v. *stratagem.*—(*power*) قدرت kudrut, قادر kaudir, توانایی tuvvanaï-é, دست دست رس dost rus, اقتدار iktidaur. *It is out of my reach* در قادرم نیست dur kaudirum neest, نمی توانم nema tuvvanum, نیاراست می né-araust ma sauzum. *A reach* or *reaching* (*to vomit*) استفراغ istifraugh, هراش huraush, تیع tei-a. *Reaching out the hand* دست رس ساز dost rus sauz, دست دراز کش dost dirauz kush, بازو انکار ساز bauzoo angaur sauz.

To RE-ACT (*return the impulse*) رکضت باز راندن rukuzut baz raundun, دفع نمودن dufa numoodun, هجوم باز انداختن hujoom baz andaukhtun. v. *to repel.*

Re-action باز رکضت baz rukuzut, دفع dufa, باز هجوم baz hujoom. v. *repulsion.*

To READ خواندن khaundun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت کردن mutaulaat kirdun, تلاوت ساختن tulawut saukhtun, خواندکی کردن khaundugé kirdun, خواننده بودن kaunindeh boodun, قرا ساختن kora saukhtun, قران کردن koraun kirdun, نیوشیدن né-ooshédun, شایع ساختن sha-e-a saukhtun. v. also *to guess*, *conjecture.*—*To read backward* نکس کردن nukus kirdun. *To read aloud* or *with a loud voice* با بلند اوازخواندن ba bulund awauz khaundun, مجاهرت کردن mujauhirut kirdun, قرا ساختن kura saukhtun. *To read tacitly* عبر کردن abr kirdun. *To read* or *study together* تدارس کردن tudaurus kirdun. *To read justly* قرائت کردن kuraat kirdun.

Read خوانده khaundeh, مقرو mukroo, مقري mukré.--*Deep read* مدرس mudurrus, عليم aleem. v. *learned.*

Reading خوان khoon *or* khaun, خواننده khanindeh, خوننده khoonindeh, قاري kauré, مدرس mudurris, نوان nuvaun, متهني mutumunné, محصل muhussil, تالي taulé. v. *study, lecture.*—*To teach by reading* or *lecture* مدرس كردن mudrus kirdun, تدريس ساختن tudrees saukhtun. *Skill in reading* علم قرات ylma kuraat.

A reader خواننده khaunindeh, خوننده khoonindeh, خون khoon, نوان nuvaun, قاري kauré, v. *student.*—*A public reader (in a university, &c.)* مدارس mudauris, مدرس mudris, درس كو durs goo. *An accurate reader* قرا korra (pl. قراون korawun).

READILY تيز كار taze kaur, علي الفور ala'l'four, سرعتا suratan, علي العجله ala'l'ajileh, تعجيلانه taajeelauneh, شتابان shitabaun, زكا zuka, وشكان wushkaun. (*willingly, eagerly*) با صفاي خاطر ba sufa-é khautir, با جان ba jaun, با ارزو ba arzoo, با غيرت ba gheerut.

Readiness (promptitude) زودكي zoodugé, تندي tundé, سرعت suraat, اقدام ikdaum, تيز تندي taze tundé, شتاب shitaub, قبض kubuz, نور four, چستي chusté, وجوز wujooz, وجوزت wujoozut, زكاوت zukawut, قهمزي kuhmuzé.—*Readiness* or *fluency of speech* زبان اوري zubaun awuré. مناقلت munaukulit. *Readiness (willingness, eagerness)* صفاي خاطر sufa-é khautir, ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, غيرت gheerut, رشك rushk, دلخواه dilkhauh.

RE-ADMISSION باز دخول baz dukhool, دكر بار مدخل ده digur bar mudkhul duh, تكرار داخل بخش tukraura daukhil bukhsh.

To re-admit باز دخول دادن baz dukhool dadun, دكر بار مدخل نمودن digur bar mudkhul numoodun, باز در كردن baz dur kirdun.

Re-admitted باز مدخول baz mudkhool.

READY (*at hand*) حاضر hauzir, مهيا muhé-a, حاضر و مهيا hauzir ou muhé-a, اماده amaudeh, بسغلده besughdeh, محتضر muhtuzur, مستحضر mustuhzur, مستعد musta-ydd. v. *present, prepared.*—(*prompt, quick*) تيز taze, بيز دست taze dost, تيز كار taze kaur, كرمخيز gurmkheez, پاستاده paustaudeh, چست chust, چالاك chalauk, سريع suré-a, تند tund, زود zood, زو zoo, ناجز naujiz, بيربيان bebur bé-aun. (*acute of understanding*) زيرك zeeruk, تيز فهم taze fuhm, زكي or زكي zuké, تيز طبع taze tuba, استعداد istadaud, خرد خرده بين khyruda khurdeh been, زرير zureer. (*willing, eager*) زو صفاي خاطر zu sufa-é khautir, ارزومند arzoomund, پر رشك pur rushk, زو غيرت zu gheerut, دلكرم dilgurm, خواه khauh, زو دلخواه zu dil khauh, جو joo. *Ready money* حاضر hauzir, نقد nukd, زر حاضر zura hauzir, دستا دست dosta dost, پيشا دست peisha dost. v. *money.*—*To receive ready money* متنقد كردن muntukud kirdun, حاضر اخذ ساختن hauzir akhz saukhtun. *To pay ready money* نقد ادا كردن nukd ada kirdun, بر وجه پيشين ادا ساختن bur wujha peisheen ada saukhtun, سلام كردن salaum kirdun.—*Ready to receive* مستعد قبول musta-ydda kubool.—*A ready answer* جواب حاضر javauba hauzir, زبان اوري zubaun awuré. *Ready to answer* زبان اور zubaun awur, حاضر جواب hauzir javaub, لقاعت lukaat. *Ready at work* كاركذار kaurguzaur, وشكرده wushkirdeh, تيز كار taze kaur. v. *active.*—*Make ready!* بدست باش bedost baush! *To make ready* حاضر كردن kazir kirdun, امادن amaudun. v. *to prepare.*—*To be ready* حاضر بودن hauzir boodun, حاضر و اماده شدن hauzir ou amaudeh shoodun, استعداد بودن istadaud boodun. *Have a candle ready (be cautious)* حاضر قنديل باش hauzir kandeel baush. *Quite ready* حاضرجة hauzirjut.

REAL (*genuine, not fictitious*) عيني a-éné, صافي saufé, جبلي jibillé, صحيح suheeh, حقيقي hukeeké, حقاني hukkauné, زو حقيقت zu hukeekut, ذاتي zauté, معنوي manoo-é, نا ساخته na saukhteh, غير قلب ghire-a kulb. *Real knowledge* معارف معنويت maarufa manoo-é-ut. *A real estate* عقار akaur, ضيعت zé-aut, ارض arz. v. *estate.*

Reality معنيت mané-ut, معني mana, حقيقت hukeekut, حق hukk, حقت hukkut.

To realize عيني كردن a-éné kirdun, حقيقي ساختن hukeeké saukhtun, معنوي نمودن maanoo-é numoodun.

Really بعيني bi-aïnihi, في الواقع fi'l'wauka, بالفعل bi'l'faal, معنا maanan, الحق alhukk, حقيقة hukeekutan, في ذاته fi zautihi, ظاهرا zauhiran, عند التحقيق yndutu't'tuhkeek, حقيقت حال hukeekuta haul, بدرستي bedurusté, لحق luhukk, لقد lukud, ان anna, انه annahu, خاصه khausseh.—*Really!* عجبا ajiban!

A REALM شاهي shahé, سلطنت sultanut, مملكت mumlukut, دولت dowlut. v. *kingdom.*

To RE-ANIMATE زنده كردانيدن zindeh gurdanédun احيا كردن ihé-a kirdun, نشور دادن nushoor dadun. v. *to revive, inspirit.*—*Re-ani-*

mated زنده کردیده zindeh gurdédeh. —*To be re-animated* زنده کشتن zindeh gushtun.

To RE-ANNEX باز پیوستن baz pivustun, دکر بار مضاف نمودن digur bar muzauf numoodun, واز بهم پیوسته کردن waz behum pivusteh kirdun.

To REAP حصاد کردن hissaud kirdun, درویدن dirawédun, درو کردن diroo kirdun, درودن diroodun, برخیدن burkhédun, بخسودن bukhsoodun. v. also *to gather*, *obtain*.

Reaped حصاد کرده شده hissaud kirdeh shoodeh, درویده dirawédeh, دروده diroodeh, برخیده burkhédeh, بخسوده bukhsoodeh. *Reaped corn* خرمن khyrmun.

A reaper حصاد hissaud, حاصد hasid, دروندة dirawindeh, اهل درو ahla diroo (plur. اهل درو ahla diroo, اهالي درو ahaulé diroo), خرمنجي khyrmunjé, خرمن درو khyrmun diroo.—*A reaping-hook* داس درو dausa diroo, داس daus, داسکاله dauskauleh, داسه dauseh. v. *hook*. —— *Reaping-time* خرمن زمان khyrmun zumaun. v. *harvest*.

The REAR, *rearguard*, *rearward* پس عسکر pusa askur, پس لشکر pusa lashkur, اخر لشکر akhira lashkur, دنبال جیش dumbaula jeesh, دندار doondar, دمدار dumdar.

To REAR برداشتن burdaushtun, براوردن burawurdun, افراختن efraukhtun, افراشتن efraushtun, افراز کردن efrauz kirdun, بلند برداشتن bulund burdaushtun. v. *to raise*, *elevate*. —(*to educate*, *instruct*) پروردن purwurdun, تربیت نمودن turbé-ut numoodun, تعلیم کردن taaleem kirdun, تادیب ساختن taadeeb saukhtun, علم و ادب دادن ylm ou adub dadun. *To rear an edifice* بنا کردن buna kirdun, عمارت برداشتن ymaurut burdaushtun. v. *to build*, *erect*. —*To rear the head* سر افراز کردن sur efrauz kirdun, کردن افراختن gurdun efraukhtun.

A REARMOUSE شبپره shubpureh, خربنواز khurbnuwauz, خفاش khuffaush. v. *bat*.

To RE-ASCEND باز برامدن baz buraumudun, دکر بار طلوع کردن digur bar tuloo-a kirdun, باز بالا رفتن baz bala ruftun.

REASON (*reasoning faculty*) قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, مدرکت mudrikut, سامان samaun, ساماني samauné, واهمت wauhimut, واهم wauhim, قوت وهم kuwwuta wuhm, مفکرت mufikkirut, قیاس ké-aus, منطق muntyk, عقل akl, ادراك idrauk, هوش hoosh, فکر fikr, راي ra-é, خرد khyrud, حق hukk. v. also *logick*.—(*a ground*, *principle*, *argument*) سبب sibub موجب moojib, حجت hujjut, وجه wujuh, دلیل duleel, اجل ajul, اصل asl, واسط wausit, واسطت wausitut, وسیلت wuseelut, فرصت fursut, جهت jihut, طریق tureek, طور toor, مودي mu-eddé, مستوجب mustoojib, منبعث munbaas. v. *cause*. —(*moderation*, *moderate demand*) اعتدال é-atidaul, عدل adil, اوسط awsut, عدالت adaulut, انصاف insauf, دعواي عادل dawa-é audil, خواست لایق khausta la-ék, طلب درست tuluba durust. v. *right*, *justice*. —*For this reason* از جهت uz jihut, براي این سبب bura-é ein sibub, بهر این buhra ein, من اجل ذلك min ajla zalika. v. *account*; *for*, *because*. —*For what reason?* چه معني cheh maané? v. *why?*—*Endowed with reason* ذو عقل zu akl (pl. ذوي العقول zoo-é-u'l'akool. v. *rational*.—*Consistent with reason* معقول maakool. v. *reasonable*.—*With clear reasons* با جلایل دلایل ba jula-él dula-él, با ادلت واضحت ba idilluta wauzihut. *Words* or *things consistent with reason* معقولات maakoolaut.

To reason (*argue rationally*) سبب دادن sibub dadun, اسباب نمودن asbaub numoodun, جلایل دلایل کفتن jula-él dula-él guftun, قیاس کردن ké-aus kirdun, استدلال ساختن istidlaul saukhtun, برهان نمودن burhaun numoodun, دلیل در میان اوردن duleel dur mei-aun awurdun, راي دادن ra-é dadun, موجب کفتن moojib guftun, مشورت کردن mushwurut kirdun, کفت و شنید با تدبیر ساختن guft ou shuneed ba tudbeer saukhtun, کلام با فکر کفتن kulaum ba fikr guftun, سخن با پندار نمودن sukhun ba pundaur numoodun. v. *to discourse*, *debate*, *discuss*, *dispute*, *deliberate*, *talk*, *examine*.

Reasonable (*endowed with reason*) ذو عقل zu akl, ذو قوت وهم zu kuwwuta wuhm, ناطق natik. v. *rational*.—(*just*, *proper*, *agreeable to reason*) معقول maakool, عادل audil, موافق العقل muwaufiku'l'akl, معدل ma-adil, ذو عدالت zu adaulut, لایق la-ék, درست durust, جایز ja-éz, روا rouva, سزا suza, سزاوار suzawaur, شایسته sha-ésteh, واجب vaujib, قابل haubil, موافق muwaufik, نا منتهز na muntuhiz, نا متجاوز na mutujawiz. v. also *tolerable*. —*It is reasonable* روا است rouvast, لایق است la-ék ast, واجب است vajib ast, باید ba-éd, شاید sha-éd. *To esteem reasonable* معقول پنداشتن maakool pundaushtun, لایق و روا اندیش کردن la-ék ou rouva andeesh kirdun, موجهت داشتن muwujjuhut daushtun, جایز و مناسب اندیش ساختن ja-éz ou munausib andeesh saukhtun.

Reasonableness (*moderation*) اعتدال é-atidaul, عدل adl, عدالت adaulut, انصاف insauf, اوسط awsut, سزاواري suzawauré.

Reasonably (*agreeable to reason*) بر وجه موافق العقل bur wujha muwaufiku'l'akl, معقولانه ma-koolauneh, بطور عادل betoora audil, لايقانه la-ékauneh, با انصاف ba insauf, روانه rouvauneh, بر وجه قابل bur wujha kaubil, قابلا kaubilan, بطريق معدل betureeka ma-adil, با موافقت ba muwaufikut, نا منتهزانه na muntuhuzauneh, با سزاواري ba suzawauré.

A reasoner قياس كننده ké-aus koonindeh, سبب دهنده sibub duhindeh, اسباب نمون as-baub numoon, دليل در ميان اور duleel dur mei-aun awur, جلايل دلايل كو jula-él dula-él goo.

Reasoning قياس ké-aus, مدركت mudrikut, منطق muntyk. v. *reason*, *logick*, *argument*.

Reasonless نا معقول na maakool, غير ناطق ghire-a nautik. v. *unreasonableness*.

To RE-ASSEMBLE بازجمع كردن baz juma kirdun, دكر بار دعوت ساختن digur bar dawut saukhtun, باز بهم اوردن baz behum awurdun.

To RE-ASSERT (*assert again*) دكر بار اقرار كردن digur bar ikraur kirdun. (*claim again*) تكرار دعوي ساختن tukraura da-wé saukhtun.

To RE-ASSURE (*banish fear*) باك واراندن bauk waraundun, پروا دفع كردن purwa dufa kirdun.

To REBATE (*blunt*) كليل كردن kuleel kir-dun, كند ساختن kund saukhtun. *To rebate* or *turn back the point of a nail* سر ميخ برخيدن sura meekh burkhédun, نوك ميخ باز پيچيدن nooka meekh baz peechedun, پرچيدن purchédun.

A REBEL اهل طغيان ahla tughé-aun, طاغي taughé (fem. طاغيت taughé-ut), طغيان افروز tu-ghé-aun afrooz, عاصي ausé, صاحب عصيان sahib asé-aun, برخيزا burkheeza, شقي shuké. v. *mutineer*.—*Rebels* طاغون taghoon, اهالي عصيان ahaulé asé-aun, بغات bughaut, طغات tughaut, عصات asaut. *Rebels and robbers* بغات و اشقيا bughaut ou ashké-a. *With a body of rebels* با زمره طغيان ba zumruha tughé-aun.

To rebel طغيان انگيختن tughé-aun angeekh-tun, كردنكشي نمودن gurdunkushé numoodun, معاصات افروختن mausaun afrookhtun, تعصي ta-assé kirdun, عاصي شدن ausé shoodun. برخيزش كردن burkheezish kirdun. v. *to mutiny*.

Rebellion طغيان tughé-aun, عصي asé, عصيان asé-aun, بغي bughé, فتنه fitneh, نعرت naarut, كردن كشي gurdun kushé, معاصات mu-asaut, معصيت masé-ut, شقاق shukauk, خلفان khulfaun, عقوق ukook, غلو ghuloo. v. *mutiny*, *insurrection*.

Rebellious طغيان جوي tughé-aun jooï, عصيان انكيز asé-aun angeez, عصيان asé-aun, عصي asé, نعار naar, كردنكش gurdunkush, شيم sheem, كنود kunood, عاق awk, مستعصي mustaasé, معاند ma-anud. v. *mutinous*.—*Rebelliously* عصيانه asé-auneh, بر وجه كردنكش bur wujha gurdun-kush, نعارا naaran, طاغي اسا taughé asa, بطور عصيان انكيز betoora asé-aun angeez.—*Rebellious-ness* حال عصيان haula asé-aun, عصيان انكيزي asé-aun angeezé, مشرب كردنكش mushruba gurdunkush, خاطر عصي khautira asé, خوي نعار khooï-a naar.

To REBOUND عكس كردن aks kirdun, انعكاس ساختن inykaus saukhtun, جهيدن ju-hédun, باز جهيدن baz juhédun, دالف كردن daulif kirdun. v. *to reverberate*, *recoil*.

Rebound عكس aks, انعكاس inykaus, دالف daulif.——*Rebuff*, v. *repulse*.

To REBUILD دكر بار بنا كردن digur bar bu-na kirdun, مبني براوردن mubné burawurdun, ترميم ساختن turmeem saukhtun. v. *to repair*.

To REBUKE ملام دادن mulaum dadun, سرزنش كفتن surzinish guftun, شتم زدن shutm zudun, ازار كردن azaur kirdun, غرميدن ghur-médun. v. *to chide*, *reprimand*.—*Rebuked* ازارده azaurdeh, غرميده ghurmédeh.

A rebuke ملام mulaum, ملامت mulaumut, سرزنش surzinish, طعن taan, شتم shutm, زم zumm, ازار azaur, عذل azl, تعذيل taazeel, پيغار peighaur, پيغاره peighaureh, طنز tunz, لوم loom, لومت loomut, لوما looma, الومت aloo-mut.—*A rebuker* ملام زن mulaum zun, طعن ساز taan sauz, شتم كننده shutm koonindeh, ازار رسان azaur russaun, سرزنش كو surzinish goo.

To RECAL باز طلبيدن baz tulbédun, اعاد كردن é-aud kirdun, اعادت ساختن é-audut saukhtun. *To recal to life* زنده كردانيدن zindeh gurdanédun, احيا كردن ihé-a kirdun, انشار نمودن inshaur numoodun. v. *to revive*.—*To re-call to memory* اخطار ساختن ikhtaur saukhtun, ياد كرفتن é-aud gooriftun, ياد داشتن é-aud daushtun, ذكرت كردن zikrut kirdun, در ياد امدن dur é-aud aumudun, در ياد اوردن dur é-aud awurdun. v. *to recollect*.—*Recal to mind* ياد دار é-aud dar.—*To recal a promise* از اقرار عدول كردن uz ikraur udool kirdun, منكر شدن minkur shoodun, از وعدت احجام كردن uz waadut ihjaum kirdun.

To RECANT احجام ساختن ihjaum saukhtun, عدول كردن udool kirdun, منكر نمودن minkur numoodun. v. *to retract*.—*Recantation* احجام ih-jaum, عدول udool, منكر minkur. *A recanter*

كننده احجام ihjaum koonindeh, عدول ساز udool sauz, منكر نما minkur numa.

To RECAPITULATE تكرار فصول خطاب كردن tukraura fusoola khitaub kirdun, نتيجه كلام نمودن nuteejeha kulaum numoodun, محصل سخن دكر بار تكرير كفتن muhussila sukhun digur bar tukreer guftun.

Recapitulation تكرار فصول خطاب tukraura fusoola khitaub, نتيجه كلام nuteejeha kulaum, تكرير محصل سخن tukreera muhussila sukhun.

To RECEDE باز استادن baz ustadun, باز كشتن baz gushtun, باز پس رفتن baz pus ruftun. واپس رفتن پشت باز دادن posht baz dadun, wapus ruftun, اجتناب كردن ijtinaub kirdun, سرنكون رفتن surnigoon ruftun, انصراف نمودن insiraúf numoodun, تجانب ساختن tujaunub saukhtun, تجنب كردن tujunnub kirdun, اقالت ساختن ikaulut saukhtun, وا شدن wa shoodun, فراغت شدن firaughut shoodun, باز داشتن baz daushtun, واز كردن waz kirdun, تعزل ساختن ta-azul saukhtun. v. *to retire*; *recoil*, *desist*.

A RECEIPT قبوليت kuboolé-ut, اخذ akhz, اتخاذ ittikhauz, قبض kubz, اخذ و قبض akhz ou kubz, تمسك tummusook, پذيرفتار pizzeeruftaur, پذير pizzeer. *Receipt and disbursement* انكار angaur, انكارش angaurish, اورجه awurjeh, فنداق fundauk. *The receipt* or *place of receiving* قبض كاه kubz gah, اخذ ماب akhz maab, ماخذ ma-akhuz. v. also *recipe*.

Receivable قابل اخذ و قبض kaubila akhz ou kubz, ممكن ماخوذ شدن mumkina ma-akkooz shoodun, لايق اتخاذ la-éka ittikhauz.

To receive اخذ كردن akhz kirdun, قبض ساختن kubz saukhtun, قبوليت كردن kuboolé-ut kirdun, پذيرفتن pizzeeruftun, اعتياد كردن é-até-aud kirdun, پذير نمودن pizzeer numoodun, اتخاذ كردن ittikhauz kirdun, تقبل ساختن tukubbul saukhtun, ستدن sutudun, ستادن sutadun, كرفتن gooriftun. v. *to accept*, *take*, *obtain*, *contain*.—*Ready* or *fit to receive* مستعد قبول musta-udda kubool.—(*to entertain as a guest*) مهمانداري نمودن mihmaundaré numoodun, مسافر قبول كردن musaufir kubool kirdun, تنزيل ساختن tunzeel saukhtun, منزل دادن munzil dadun متبحح كردن mutubuhhuh kirdun. v. also *to conceive*.—(*allow*, *admit*, *receive favourably*) قرين قبول شدن kureen kubool shoodun, اجابت نمودن ijaubut numoodun, پذيرفتن pizzeeruftun, قبول داشتن kubool daushtun.

Received ماخوذ ma-akhooz, مقبوض mukbooz, كرفته goorifteh, اخذ كرده شده akhz kirdeh shoodeh, متبحح mutubuhhuh. *Well received* مقبول mukbool, قرين قبول باب kureen kubool é-aub, پذيرفته pizzeerufteh.—*Receivedness* (*general allowance*) قبول مطلق kuboola mutluk, اجابت عمومي ijaubuta amoomé, پذيرفتار عميم pizeeruftaura ameem.

A receiver اخذ كر akhz gur, قابض kaubiz, قبض كير kubz geer, اتخاذ كننده ittikhauz koonindeh, پذير pizzeer, پذيرفتار ساز pizzeeruftaur sauz, كير geer. *A receiver of stollen goods* لغيف lugheef, قابض دزدي kaubiza duzdé, مخزن السرقت mukhzunu's'surukut.

RECENCY, *recentness* تازكي tauzugé, طراوت turawut, اجار ajaur, v. *newness*, *freshness*.

Recent تازه tauzeh, نو now, نو رس now rus, نو زاده now zaudeh, نو پيدا now peeda, نو اورده now awurdeh, تازه و تر tauzeh ou tur, شاداب shadaub, ترين tureen, نو رسيده now ruseedeh, جديد judeed, طري turé, طارف taurif, طريف tureef, نوخيز nowkheez. v. *fresh*, *now*.—(*not antique*) نا قديم na kudeem, غير عتيق ghire-a ateek, نا دير na deer, نا كهن na kuhun, پسين puseen.

A recent invention or *publication* نو اورد now awurd.

Recently بر وجه تازه bur wujha tazeh, طارفانه taurufauneh, بطور نو betoora now. *Recently produced* نو پيدا now peeda, تازه ظهور tauzeh zuhoor. *Recently planted* نو اجسته now ajisteh. *Recently sprung up* نورس nowrus, نو رسيده now rusédeh, نو رسته now rusteh. *Recently born* نوزاده now zaudeh.

A RECEPTACLE ماخذ ma-akhiz, ماب maab, اعتياد é-até-aud. *A receptacle for water* ابدان aubdan. v. *reservoir*.

Receptibility امكان اخذ imkauna akhz.

Reception قبوليت kuboolé-ut, اخذ akhz, اتخاذ ittikhauz, قبض kubz. *Favourable reception* قبول kubool, پذير pizzeer, قرين قبولي kureen kuboolé, اجابت ijaubut, رضا ruza.—(*entertainment*) مهمان پروري mihmaun purwuré, ميزبان كستري meezubauna kusturé, مسافرت musaufurut, نزل nuzil. v. *hospitality*, *welcome*.—(*general opinion*) فكر مطلق fikra mutluk, راي شمل ra-é-a shuml, ظن عمومي zunna amoomé, پندار عميم pundaura ameem.

Receptive, *receiving* پذير pizzeer, اخذ كنا akhz koona, اعتياد é-até-aud, قبول kubool, قبض kubz, اتخاذ ittikhauz, هملط humlut.

RECESS (*retirement*, *cessation from business*) فراغ firaugh, فراغت firaughut, پروا purwa, خلوت khulwut, تباعد tuba-ud, مباعدت muba-udut, واز wauz. (*departure*) رحلت ruhlut, ارتحال irtihaul, هجرت hujrut, وا روان wa rouvaun,

firauk, افتراق iftirauk. v. *secession, retreat.*—*A recess (place of retirement)* نهانخانه nihaunkhauneh, تنهايي گاه tunhaï-é gah, جاي تنها ja-é tunha, تنهايي tunhaï-é, حرم haram, خلوتگاه khulwut-gah, خلوتخانه khulwut khauneh.

A RECIPE (*medical prescription*) رسم حكيم rusma hakeem, نمودار طبيب numoodara tubeeb, نسخت nuskhut, پيشاران peisharaun.

Recipient, v. *receiving.*

RECIPROCAL مشارك mushauruk, ذو مشاركت zu mushaurukut, همدگر humdigur, از يكدگر uz eekdigur. *Reciprocal alienation* or *dislike* تطيعا kutei-a. v. *mutual.*—*Reciprocally* مفاوضة mufawuzutan, مشاركانه mushaurukauneh, با همديگر ba humdeegur, بعض لبعض baazun li-baazin.—*Reciprocalness, reciprocation* مشاركت mu-shaurukut, همدگري humdiguré, مفاوضت mufa-wuzut.—*To reciprocate* در پي يكديگر كار كردن dur pei eekdeegur kaur kirdun, نوبت ساختن noobut saukhtun. v. *to act alternately.*

RECITAL حكايت huka-é-ut, تقرير tukreer, نقل nukkul, استظهار istizhaur, قراءت koraat, انشا insha, نشيد nusheed, تناشد tunaushid, سقاط sukaat, دمساز dumsauz, سراينده sura-én-deh, ذكر zikr (plur. اذكار azkaur). v. also *repetition, rehearsal, enumeration.*

RECITATIVE, *recitativo* احصا ihsa, سراينده sura-éndeh, خوانندە khaunindeh. *To sing in recitative* سراينده كردن sura-éndeh kirdun.

To RECITE گفتن guftun, تقرير ساختن tukreer saukhtun, كلام كردن kulaum kir-dun, نقل گفتن nukkul guftun, استظهار كردن istizhaur kirdun, سقاط ساختن sukaut saukhtun, انشا كردن insha kirdun, سخن گذار نمودن sukhun guzaur numoodun, ذكر كردن zikr kirdun, خطاب ساختن khutaub saukhtun. v. *to repeat, rehearse, tell.*—*To recite by heart* ظاهر كردن zauhir kirdun, ظاهرا قراءت ساختن zau-hiran koraat saukhtun.

Recited گفته gufteh, منقول munkool, كلام كرده شده kulaum kirdeh shoodeh, سخن گذارده sukhun guzaurdeh, نقل گفته nukkul gufteh.

A reciter نقل گو nukkul goo, مقرر mukurrir, سخن گذار sukhun guzaur.

To RECKON شماريدن shumaurédun, شمردن shumurdun, شمار كردن shumaur kirdun, عد ساختن add saukhtun, اعداد كردن é-adaud kir-dun, حسب ساختن husb saukhtun, انكاريدن angarédun. v. *to number, calculate, count, enumerate.*—(*to esteem*) اعتبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, احترام كردن ihtiraum kirdun, التفات نمودن iltifaut numoo-dun.—(*to intend*) كام داشتن kaum daushtun, نيت گرفتن né-ut gooriftun. v. *to purpose, design.*—(*to depend upon, trust to*) اعتماد نمودن é-ati-maud numoodun, اتكال ساختن ittikaul saukhtun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun.

Reckoned (*numbered*) شمرده shumurdeh, معد mu-edd, محسوب muhsoob, انكاريده angarédeh.

A reckoner حساب گر hissaub gur, شمار گير shumaur geer, محاسب muhausib.

Reckoning (*computation*) حساب hissaub, محاسبت muhausibut, عد add, شمار shumaur, انكارش an-gaurish.—(*an account of debtor and creditor*) اخذ و مصرف akhz ou musruf.—(*an account of time*) تاريخ taureekh.—(*money charged by a host*) عارفانه aurifauneh, شراب نقدي shuraub nukdé.

To RECLAIM (*reform*) اصلاح كردن islauh kirdun, تصحيح ساختن tus-heeh saukhtun. v. *to correct: tame: redemand: recall.*—*Reclaimed*, v. *reformed.*

To RECLINE اتكا كردن ittika kirdun, تكيت ساختن tuké-ut saukhtun, استناد نمودن istinaud numoodun, هكوع كردن hukoo-a kirdun, خسپيدن khuspédun, خفتن khuftun, خوابيدن khaubédun, نشستن nishistun. v. *to repose, lean.*

A RECLUSE كوسه نشين koosheh nisheen, خلوت نشين khulwut nisheen.

To RECOGNISE در ياد اوردن dur é-aud awurdun, بدل امدن bedil aumudun, ذكر و اقرار نمودن zikr ou ikraur numoodun. v. *to recollect.*

To RECOIL (*fall* or *rush back*) باز پس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz ustaudun, وقع كردن wuka kirdun, سرنگون رفتن surnigoon ruftun, واهم جستن wauhum justun, باز تاختن baz taukhtun, واپس تازيدن wapus tauzédun, واز دويدن waz doo-édun. v. *to recede, rebound*; also *to fail, shrink.*

To RECOLLECT ياد گرفتن é-aud gooriftun, ذكر كردن zikr kirdun, درخاطر اوردن dur khau-tir awurdun, اخطار كردن ikhtaur kirdun, در دل امدن dur dil aumudun, در عقل اوردن dur akl awurdun. v. *to remember.*—*To recollect one's self* (*recover reason* or *resolution*) جمعيت خاطر نمودن ju-ma-é-uta khautir numoodun, جان ودل يافتن jaun ou dil é-aftun, هراس و پروا وارانادن hurs ou pur-wa waraundun, بي باك گشتن bé bauk gushtun.—(*to collect again, to gather together what is scattered*) دگر بار فراهم اوردن digur bar furrauhim awurdun, چيز پريشان جمع نمودن cheeza purra-shaun juma numoodun.

Recollected (*possessed of reason* or *resolution*) ذو جمعيت خاطر uz juma-é-uta khautir, جان و دل ياب jaun ou dil é-aub, بي باك bé

bauk, بی جانسپاری bé jaunſippauré. v. *bold; ſedate:* alſo *remembered.*

Recollection یاد é-aud, یاد داری é-aud dare, ذکر zikr, ذکرت zikrut, در خاطر اور dur khautir awur, اخطار ikhtaur, v. *remembrance, memory.*—(*recollectedneſs of mind*) جمعیت خاطر juma-é-uta khautir.

To RECOMMENCE دگر بار اغاز کردن digur bar aghauz kirdun, باز مباشرت ساختن baz mubauſhurut ſaukhtun.—*Recommenced* باز اغازیده baz aghauzédeh, دگر بار گرفته digur bar goorifteh.

To RECOMMEND (*praiſe*) ذکر جمیل کردن zikra jumeel kirdun, ستودن ſutoodun, وصف کردن wuſuf kirdun, پسندیدن puſſundédun.—(*to make acceptable*) قرین قبول کردن kureen kubool kirdun, مقبول ساختن mukbool ſaukhtun, پسندیده کردن puſſundédeh kirdun, لطیف نمودن luteef numoodun. v. *to commend.*

Recommendable واجب الوصف vajibu'l'wuſſuf, سزاوار ذکر جمیل لایق ستایش la-éka ſita-éſh, ſuzawaura zikra jumeel. v. *commendable.*

Recommendation ذکر جمیل zikra jumeel, ستایش ſita-éſh, وصف wuſuf, افرین afireen, حمد hamd, مدح muduh, مدحت mudhut, سپاس ſipaus, پسند puſſund, شفاعت ſhufaat.

Recommendatory, recommending ذکر جمیل ساز zikra jumeel ſauz, شفاعت ſhufa-at, قرین قبول نما kureen kubool numa, پسندیده و لطیف کنا puſſundédeh ou luteef koona. *A recommendatory letter* شفاعت نامه ſhufa-at nameh.

Recommended ستوده ſitoodeh, ذکر جمیل یاب zikra jumeel é-aub, موصوف mouſoof.

A recommender ذکر جمیل سازنده zikra jumeel ſauzindeh, ستایش و افرین گو ſita-éſh ou afireen goo. v. *commander.*

A RECOMPENSE عوض ywuz (pl. اعواض é-awauz), اجرت ujrut, اجر ajur, سزا ſuza, مزد muzſhd, مزد muzd, تعویض taaweez, جزا juza, منعمت muna-amut, مکافات mukafaut, مجازات mujazaut, پاداش padaſh, پاداشت padaſht.

To recompenſe (*reward*) عوض دادن ywuz dadun, اجرت کردن ijrut kirdun, مزد ساختن muzſhud ſaukhtun, جزا نمودن juza numoodun, مکافات کردن mukafaut kirdun. (*to make up by ſomething equivalent*) بدل کردن budul kirdun, معادل ساختن عدل نمودن adil numoodun, maadil ſaukhtun. v. *to repay, requite, compenſate.*

Recompenſed مجازات شده mujazaut ſhoodeh, مکافات کرده شده mukafaut kirdeh ſhoodeh.

To RECOMPOSE (*form anew*) بازساختن baz ſaukhtun, دگر بار کردن digur bar kirdun. *To recompoſe to reſt* باز خوابانیدن baz khaubanédun.

To RECONCILE اصلاح کردن iſlauh kirdun, اصلاح ذات البین ساختن iſlauha zautu'l'bein ſaukhtun, بازنانه کردن bauznauneh kirdun, صلح و صلاح مابین ساختن ſulh ou ſulauh maubein ſaukhtun, مصالحت نمودن muſaulihut numoodun, همدل کردن humdil kirdun, شفع ساختن tuſhuffa ſaukhtun. (*to make any thing conſiſtent*) مناسب کردن munauſib kirdun, موافق ساختن muwaufik ſaukhtun, هموار کردن humwaur kirdun, سزاوار نمودن ſuzawaur numoodun.

Reconcileable (*capable of reconciliation*) قابل اصلاح kaubila iſlauh, مستعد مصالحت muſtaada muſaulihut, ممکن همدل شدن mumkina humdil ſhoodun. (*conſiſtent*) سزاوار ſuzawaur, سزا ſuza, موافق muwaufik, هموار humwaur, مناسب munauſib, لایق la-ék. — *Reconcileableneſs* قابلیت اصلاح kaubillé-uta iſlauh, امکان سزاواری imkauna ſuzawauré, قوت مصالحت و همواری kuwwuta muſaulihut ou humwauré. v. *conſiſtency.*

Reconciled اصلاح کرده شده iſlauh kirdeh ſhoodeh, همدل ساخته humdil ſaukhteh. v. *conſiſtent.*

A reconciler مصلح muſluh, میاندار mei-andar, سمسار ſumſaur. v. *mediator.*

Reconciliation, reconcilement مصالحت muſaulihut, صلح ſulh, اصلاح ذات البین iſlauha zautu'l'bein, صلاح ſulauh, دلنوازی dilnuwauzé, اشتی aſhté, خشنودی khuſhnoodé. v. alſo *conſiſtency.*

RECONDITE مغلق mughluk, مکتن muktunn, مشکل muſhkil. v. *obſcure, occult.*

To RECONDUCT باز گرداندن baz gurdaundun, باز دلالت کردن baz dulaulut kirdun.

To RECONNOITRE دیدبان بودن deedbaun boodun, از دیدگاه نگرستن uz deedehgah nuggurustun, نگاهی کردن nigauhé kirdun. *A reconnoitring party* طلایه tulayeh, طلایع tula-é-a.

To RECONQUER باز فتح گرفتن baz futih gooriftun, دگر بار مغلوب کردن digur bar mughloob kirdun, باز مقهور ساختن baz mukhoor ſaukhtun.

To RECONVENE دگر بار ملاقات کردن digur bar mulaukaut kirdun, باز جمع شدن baz juma ſhoodun. v. *to re-aſſemble.*

To RECONVEY باز ناقل ساختن baz naukil ſaukhtun, باز اوردن baz awurdun. *To reconvey an eſtate* باز تعیین کردن baz taï-een kirdun, باز غضر ساختن baz ghuzr ſaukhtun.

To RECORD دفتر کردن duftur kirdun, در دفتر قید ساختن dur duftura keid ſaukhtun, دستور کردن duſtoor kirdun, تذکیر ساختن tuzkeer ſaukhtun, تذکر نمودن tuzukkur numoodun, اغاش کردن aghauſh kirdun. v. *to celebrate.*

A record دفتر duftur (plur. دفاتیر dufauteer), صورت دفتر ſooruta duftur, دستور duſtoor, لوح lawih, تخته tukhteh. v. *regiſter.* and Vol. I. p.

1546.—*A place where records are kept* دفتر خانه duftur khauneh. *A keeper of the records* دفتر خانه كاتبي duftur khauneh kautibé, دفتر اميني duftur ameené.—*A recorder* در دفتر قيد كننده dur duftur keid koonindeh, بلوح نويس belawih noo-és.

Recorded در دفتر قيد ساخته dur duftur keid ſaukhteh, مستذكر muſtuzkur, متذكر mutuzukkur, اغاش aghauſh, متنبه motanebbih, بلوح نوشته belawih nooſhteh, در تخته مكتوب tukhteh muktoob.

To RECOVER (*any thing loſt*) وجد كردن wujd kirdun, وجدان ساختن wijdaun ſaukhtun, منتجي كردن muntujé kirdun, باز يافتن baz é-aftun, انجا كردن inja kirdun. *To recover* (*a ſick perſon*) بيمار خيز ساختن beemaur kheez ſaukhtun, شفا رسان كردن ſhifa ruſſaun kirdun, شفا بخش ساختن ſhifa bukhſh ſaukhtun, احيا كردن ihé-a kirdun.—*To recover health* بيمار خيز يافتن beemaur kheez é-aftun, اشتفا شدن iſhtifa ſhoodun, مشتفي بودن muſhtufé boodun. v. alſo *to regain, repair.*—*To recover the feet when falling* شكوخيدن ſhugookhédun.

Recoverable (*poſſible to be regained*) ممكن وجد mumkina wujd, قابل منتجي kaubila muntujé, ممكن يافته بودن mumkina é-afteh boodun. (*poſſible to be recovered from ſickneſs*) ممكن اشتفا شدن mumkina iſhtifa ſhoodun, قابل شفا و بيمار خيز kaubila ſhifa ou beemaur kheez.

Recovered (*found*) باز يافته baz é-afteh, موجود moujood. — *Recovered* (*as a ſick perſon*) شفا ياب ſhifa é-aub, منتقه muntukuh.

Recovery (*from ſickneſs*) بيمار خيز beemaur kheez, اشفا iſhſhifa, مشتفي muſhtufé, اشتفا iſhtifa, ناقه nakih, دورواخ durwaukh, افاقت ifaukut, برءت or براءت buraat. (*regaining any thing loſt*) مصادف muſadif, يابا é-auba, ياب é-aub, وجد wujid, وجدان wijdaun. *A perfect recovery* برءت تام buraata taum.

To RECOUNT گفتن guftun, نقل كردن nukkul kirdun, حكايت گفتن huka-é-ut guftun, قصه ساختن kiſſeh ſaukhtun, خبر دادن khubr dadun. v. *to relate.* — *Recounted* گفته gufteh, منقول munkool, قصه ساخته kiſſeh ſaukhteh.

RECOURSE مراجعت murajaat, مراجع muraja. v. *return.*—(*application for help* or *protection*) معاذ ma-az, ملجا mulja, التجا iltija, استناد iſtinaud. v. *refuge, dependence, truſt.*—*To have recourſe to heaven* معاذ نمودن ma-az numoodun.

RECREANT بد دل bad dil, بي دل bé dil, ناكس nakus, نامرد namurd. v. *cowardly*; *falſe.*

To RECREATE دل شاد ساختن dil ſhaud ſaukhtun, نزهت دادن nuzhut dadun, فرحناك ساختن furuhnauk ſaukhtun. v. *to delight, gratify, revive.*—*To recreate one's ſelf* دلفروزي يافتن dilfuroozé é-aftun, نزهت پذيرفتن nuzhut pizzéruftun, صفا گرفتن ſufa gooriftun, فرح شدن furuh ſhoodun, دلاويزي داشتن dilaweezé dauſhtun, لهو كردن luhoo kirdun, تماشا ساختن tummauſha ſaukhtun, تفريح قلب دادن tufreeha kulub dadun, تفرج كردن tufurruj kirdun, تفريح ساختن tufreej ſaukhtun, شادمان بودن ſhadmaun boodun, شاداب كردن ſhaudaub kirdun, چميدن chumédun, جهيدن juhédun, سيران بودن ſeiraun boodun. v. *to refreſh, take diverſion.*

Recreation دلفروزي dilfuroozé, نزهت nuzhut, تفرج tufurruj, تفريح tufreej, سيران ſeiraun, تماشا tummauſha, تفريح tufreeh, صفا ſufa, گلگشت gulguſht, گشت guſht, جيش jeeſh, عيش a-éſh, عيش و عشرت a-éſh ou yſhrut, شادماني ſhaudmauné, لهو luhoo, شادي ſhaudé. *A pleaſant place for recreation* گلگشت gulguſht, معمور و اباداني گاه maamoor ou abadauné gah. v. *refreſhment, diverſion.*

Recreative, recreating نزهت ساز nuzhut ſauz, تفرج كنا tufurruj koona, دلشاد ساز dilſhaud ſauz, عيش و عشرت اور a-éſh ou yſhrut awur, صفا بخش ſufa bukhſh.

Recrement, recremental, v. *droſs, droſſy.*

To RECRIMINATE از يك دگر شكايت زدن uz eek digur ſhuka-é-ut zudun, طعن باز انداختن taan baz andaukhtun, بهمديگر بهتان گفتن behum deegur buhtaun guftun.

Recrimination حكايت از يك ديگر زده huka-é-ut uz eek deegur zuddeh, طعن مشارك taana muſhauruk, بهتان و زم بهمديگر زده buhtaun ou zumm behumdigur zuddeh. — *A recriminator* حكايت باز انداز huka-é-ut baz andauz.

To RECRUIT ازدياد كردن izdé-aud kirdun, ضميمه ساختن zumeemeh ſaukhtun, ارتقا دادن irtika dadun. v. *to augment, repair.*—*To recruit an army* سپاه تازه در دفتر لشكر قيد كردن ſippaha tauzeh dur duftura laſhkur keid kirdun. v. *to levy.*

A recruit (*ſupply*) ازدياد izdé-aud, ارتقا irtika, زيادت zé-audut, ضميمه zumeemeh. v. *augmentation, addition.*--*A recruit for the army* سپاه نوخاسته ſippaha nowkhauſteh (pl. سپاهان نوخاستكان ſippahauna nowkhauſtugaun), سپاه تازه ſippaha tauzeh.

RECTANGULAR زو گوشه مستقيم zu kooſheha muſtukeem.

RECTIFIABLE قابل اصلاح kaubila iſlauh, ممكن مسدد شدن mumkina muſuddud ſhoodun.

Rectification اصلاح iſlauh, تعديل taadeel, اصطلاح iſtilauh, ياساق é-aſauk, تدبير tudbeer, ترتيب turteeb, مقوم mukawwum, مصلح muſlih.

To rectify تعديل ساختن taadeel saukhtun, اصلاح كردن islauh kirdun, تسديد ساختن tusdeed saukhtun, تقويم نمودن tukweem numoodun, تدبير كردن tudbeer kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, مسدد نمودن musuddud numoodun, راست كردن raust kirdun, درست نمودن durust numoodun, مقوم كردن mukawwim kirdun.

Rectified مسدد musuddud, معدل ma-addil, راست ساخته raust saukhteh, مدبر muddubir.

RECTILINEAR ذو خط مستقيم zu khutta mustukeem, ذو سطر راست zu sutra raust.

RECTITUDE (*uprightness*) صلاح sulauh, صحت suhhut, سواب suwaub, سداد sudaud, راستي rausté, استقامت istikaumut, اصلاح islauh, حق hukk, حقيقت hukeekut, جربى jurbé, اصابت isaubut, عدل adl, معدلت ma-adulut, رشاد rushaud, رشد rushd, رشد و سداد rushd ou sudaud, رشد و صواب rushd ou suwaub, واخ waukh, امن amin.—*Rector*, v. *ruler*, *governor*.

RECUMBENCY ضجع zuja, وروک wurook, ورك wuruk, ابكا ibka. v. *repose*.—*Recumbent* هكوع hukoo-a, مضجع muzuja, v. *lying*, *reclining*.

To RECUR (*have recourse to*) مراجعت داشتن murajaat daushtun, مراجع كردن muraja kirdun. v. *to return*, *take refuge*.—*To recur to the mind* در دل رجع كردن dur dil ruja kirdun, در خاطر باز امدن dur khautir baz aumudun. v. *to occur*.

RED سرخ surkh, احمر ahmur (fem. حمرا humra, pl. حمر humr, احامرت ahaumurut, احمار ahmaur), قانى kauné, ماردي maurdé, ماردين maurdeen, مدموم mudmoom, كرك kirk, الغونه alghooneh, الغنونه alghunooneh, الكونه algooneh, الفنونه alfunooneh, كلفام gulfaum, كلكون gulgoon, كلكونه gulgooneh, كلكوني gulgooné, اشاباني ashabauné, هور hoor, عنك anik, دمرغ dumrugh, قشر kushr. v. *ruby*, *ruddy*.—*A red tincture*, *red ink* سرخ surkh, سرخه surkheh, سرخي surkhé, سرخاب surkhaub.

To redargue, v. *to refute*.

To redden (*make red*) سرخ كردن surkh kirdun, احمر ساختن ahmur saukhtun, كلكون نمودن gulgoon numoodun.—(*to grow red*) سرخ كشتن surkh gushtun, احمر كرديدن ahmur gurdédun.—(*to blush*) سرخ روي شدن surkh rooï shoodun, تبيدن tubédun, فضح نمودن fuzih numoodun, تورد شدن tuwurrud shoodun.

Reddish سرخك surkhuk, سرخارنك surkharunk, سرخكون surkhgoon, كلغام gulfaum. *Having reddish eyes* اشكل ashkul (fem. شكلا shukla, plur. شكل shukl.) *Reddishness* سرخارنكي surkharunké, سرخكوني surkhgooné.

To REDEEM فدا كردن fuda kirdun, واخريدن wakhurédun, باز خريدن baz khurédun, ازاد ساختن azaud saukhtun, خلاص كردن khulaus kirdun, عدل ادا ساختن adl ada saukhtun, منقذ شدن munkiz shoodun, ضمن كردن zumin kirdun. v. *to ransom*, *deliver*.—*To redeem a pledge* فك رهين كردن fikka ruheen kirdun. *To redeem one's self* مفتدي كردن muftuda kirdun.

Redeemable قابل فدا kaubila fuda, ممكن عدل شدن mumkina adl shoodun.

Redeemableness قابليت فدا kaubillé-uta fuda, امكان عدل شدن imkauna adl shoodun.

Redeemed فدا كرده شده fuda kirdeh shoodeh, منفدي munfuda, مفتدى muftuda, واخريده wakhurédeh, بازخريده bazkhurédeh. v. *free*.

A redeemer منقذ munkiz, مخلص mukhulliz, فدا بخش fuda bukhsh, عدل ادا ساز adl ada sauz, ضمندار zumindar, ضمين zumeen, صبير subeer.—*The Redeemer* (*Messiah*) المسيح almeseeh.

To REDELIVER باز دادن baz dadun, باز كردانيدن baz gurdanédun. v. *to restore*, *repay*.—*Redelivered* باز داده baz dadeh.

To REDEMAND استرداد ساختن isturdaud saukhtun, باز طلب كردن baz tulub kirdun, تكرير دعوي ساختن tukreera da-wé saukhtun.

REDEMPTION فدا fuda, عدل adl, خلاص khulaus, ضمن zumin, منقذ munkiz.

RED-HOT اتشي autashé, اتشناك autashnauk, اتشين autasheen, محمي muhmé, محتمد muhtumud, متابت mutaubut.

REDLEAD اسرنج asrunj. v. under *lead*.

REDNESS سرخي surkhé, حمرت humrut, سقدت sukdut, سقيدت sukeedut (plur. سقد sukud), كلكوني gulgooné.

REDOLENCE (*sweet scent*) خوشبويي khooshbooï-é. v. *fragrance*, *perfume*.—*Redolent* خوشبوي khoosh booï. v. *fragrant*, *odoriferous*.

To REDOUBLE (*to repeat often*) چند بار تكرير كردن chund bar tukreer kirdun, بسيار بار اعاده ساختن bissē-aur bar é-audeh saukhtun.—(*to double twice*) اضعاف و دو تا كردن yza-af ou doo ta kirdun, اضعاف مضاعفت ساختن yza-afa muza-afut saukhtun, دو تو و چم چم كردن doo too ou chum chum kirdun. v. *to double*.—*to become twice as much*) اضعاف مضاعفت كرديدن yza-afa muza-afut gurdédun, اضعاف كشتن iza-afgushtun, مثني و متثني شدن musné ou mutusunné shoodun.

Redoubled دو تا شده doo ta shoodeh, مضعوف muza-oof, متثني mutusunné, مثني musné, مضعف muza-af. v. *doubled*.—(*often repeated*) چند بار مكرر كرده chund bar mukurrur kirdeh.

A REDOUBT سد fudd. v. *fortification.*

REDOUBTABLE, *redoubted* مخوف mu-khoof, زو هيبت zu heebut, هيبتوار heebutwar, صلابت fulaubut. v. *formidable.*

To REDOUND زياده كردن zé-audeh kir-dun, افزون ساختن afzoon faukhtun. *To redound to one's honour* مكرمت افزون كردن mukru-mut afzoon kirdun, بزرگواري زياده ساختن buzurguwauré zé-audeh faukhtun, نامدار كردن naumdar kirdun.

REDRESS (*amendment*) اصلاح islauh, اصطلاح istilauh, تصحيح tus-heeh. v. *reformation.*—(*relief, remedy*) چاره chaureh, تدارك tudauruk, گزيد guzeed, معالجت maalijut. *Where is the redress?* چه چاره cheh chaureh? *Without redress* بي چاره bé chaureh.

To redress (amend) اصلاح كردن islauh kirdun, تصحيح ساختن tus-heeh faukhtun.—(*to remedy, relieve*) چاره دادن chaureh dadun, تدارك كردن tudauruk kirdun.

Redressed چاره پذير chaureh pizzeer, تدارك ياب tudauruk é-aub. مصحح musuhhuh.

A redresser چاره كار chaureh kaur, تدارك سازنده tudauruk fauzindeh, اصلاح كننده islauh koonindeh.

Redressive, redressing چاره پرداز chaureh pur-dauz, تدارك ساز tudauruk fauz, اصلاح اور islauh awur, تصحيح بخش tus-heeh bukhsh.

To REDUCE (*bring back*) باز گردانيدن baz gurdaunédun, باز اوردن baz awurdun, اعادت é-adut kirdun, رجع ساختن ruja faukh-tun, رجعان نمودن rujaan numoodun, افاءت ifa-at kirdun.—(*to subdue*) ضبط كردن zubt kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt faukh-tun, قهر كردن kuhr kirdun, كشاده نمودن ku-shaudeh numoodun, تسخير ساختن tus-kheer faukhtun.—(*to make less, diminish*) كاستن kauftun, كم كردن kum kirdun, اصغار ساختن isghaur faukhtun, مقصور كردن mukfoor kirdun, نقص نمودن nuks numoodun, نقصان كردن nukfaun kirdun.—(*to degrade*) منعزل ساختن munauzul faukhtun, از جاه معزول كردن uz jauh mazool kirdun, از مرتبه راندن uz murtubeh raundun. *To reduce to powder* دقا نعا كردن dakkan naaman kirdun. v. *to bray, pulverise.*—*To reduce to nothing* نا بود كردن na bood kirdun, تباه ساختن tu-bauh faukktun. v. *to annihilate.*—*To reduce to order* نظم كردن nuzum kirdun, ترتيب ساختن turteeb faukhtun, برجا اوردن burja awurdun. *To reduce to poverty* افتقار كردن uftikaur kirdun, افتان نمودن uftaun numoodun, املاق ساختن imlauk faukhtun. v. *to empoverish, make poor.*

Reduced (brought back to a former state) باز گردانده baz gurdaundeh, باز اورده baz awurdeh, منجر munjurr.—(*subdued*) مقهور muk-hoor, مغلوب mughloob, مغلوب و مقهور mughloob ou muk-hoor, دست زده doft zuddeh.—(*diminished*) كاسته kaufteh, مقصور mukfoor, ناقص naukis, كمتر ساخته kumtur faukhteh.—(*degraded*) منعزل munaazul, معزول maazool. *Reduced to poverty* مفتقر muftukyr, تنك دست كرده شده tuuk doft kirdeh fhoodeh, فقر ساخته fikr faukhteh.

Reducible ممكن باز اورده شدن mumkina baz awurdeh fhoodun, قابل باز اور kaubila baz awur.

Reducibleness امكان باز اور imkauna baz awur, قابليت اعادت kaubillé-uta é-audut.

Reduction (*bringing back*) باز اور baz awur, اعادت é-adut, اعتياد é-até-aud, فيات fei-aut, فيت fei-ut, رجع ruja, افاءت ifaat.—(*subjugation*) مغلوبيت mughloobé-ut, قهر kuhr, تملك tumulluk, وقامت wukaumut, فتح futih.—(*diminution*) نقص nuks, نقصان nukfaun, مقصور mukfoor, تصغير tusgheer.—(*degradation*) معزولي maazoolé, از پايه عزل uz pa-éh azl. *Reduction to slavery* استرقاق isturkauk. v. *captivity.*—*Reductive* زو قوت باز اور zu kuwwuta baz awur.

REDUNDANCE, *redundancy* افزوني afzooné, فزوني fuzooné, استفاضت istifauzut, فيضان fei-zaun, نزل nuzil, كثرت kufrut, زيادت zé-au-dut, زيادگي zé-audugé, حرمت hurmut, صرفه furfeh. v. *superfluity, exuberance.*

Redundant افزون afzoon, فزون fuzoon, زايد za-éd, كثير kufeer, فيض feiz, فيضوضت feizoo-zut, متجاوز mutujawiz. v. *exuberant, superfluous.*

Redundantly بر وجه افزون bur wujha afzoon, كثيرا kufeeran, فيضانه feizauneh, با نزل ba nuzl, بطور زياد betoora zei-aud.

REDUPLICATION دو تا ساز doo ta fauz, موكد mu-ekkid.—*Reduplicate, reduplicative* موكد mu-ekkud. v. *double.*

To RE-ECHO باز اواز دادن baz awauz da-dun, رد صدا زدن rudda fuda zudun.

A REED ناي na-é, ني nei, نايه na-éh, قصب kufub, قصبا kufba, اباءت ibaat, دوخ dookh, هردي hurdé, هرديت hurdé-ut. *A writing reed* قلم kalam, خامه khaumeh, يراع yaraa, ياراعت yara-at, قصب kufub, ضعت zaat. *A bed of reeds* مقصبت mukfubut, قصبا kufba, اباءت na-ézaur, نايزار ناول nawuk, پيچه peecheh, يارعت yara-at, اجم ajim, اجمت ajimmut, زارة zaurut, مغرفت mughrufut, چرا chura.

Reedy پر قصب pur kufub.

Reek, v. *smoke, steam, vapour.*

A REEL (*for yarn*) كله guleh, كلاب kulaub, چرخه churkheh, كنده kundeh, كلوله kulooleh, چهره chuhreh. *A hand-reel* چهره دول chuhreha dook, كندش پيچ kundush peech, كندش لاشه kundush lausheh. — (*tottering*) فراخيز furakheez, تزلزل tuzulzul, تهبهب tuhubhub, رجرج rujruj, رجرجه rujrujeh, تنغض tunughghuz. v. *stagger.*

To reel (yarn) تسليك كردن tusleek kirdun, توشيع ساختن tooshé-a saukhtun. — (*to stagger*) فراخيز كردن furakheez kirdun, تزلزل نمودن tuzulzul numoodun, لاندن laundun, جنبيدن jumbédun, طپيدن tupédun, غزيدن ghuzshédun, تنغض كردن tunughghuz kirdun, تهبهب نمودن tuhubhub numoodun. v. *to totter.*

RE-ELECTION دكر بار اختيار ساز digur bar ikhté-aur sauz, باز كزيدن baz guzédun.

To RE-ENFORCE (*give additional strength*) ازدياد قدرت دادن izdé-auda kudrut dadun, زيادت قوت كردن zé-auduta kuwwut kirdun, افزوني و ضميمت توان ساختن afzooné ou zumeemuta tuvvan saukhtun. *To reinforce an army* زيادت لشكر كردن zé-auduta lashkur kirdun, عسكر ازدياد ساختن askur izdé-aud saukhtun, با سپاه جيش افزودن ba sippah jeesh afzoodun.

Reinforced زيادت قدرت پذير zé-auduta kudrut pizzeer, ضميمت قوت دار zumeemut kuwwut dar.

A re-inforcement زيادت قدرت zé-auduta kudrut, ازدياد لشكر izdé-auda lashkur, ضميمت سپاه zumeemuta sippah, مددكاري mududkauré.

To RE-ENJOY باز تصرف داشتن baz tusurruf daushtun, دكر بار برخورداري كرفتن digur bar burkhoredaré goorittun.

To RE-ENTER دكر بار درامدن digur bar duraumudun, باز دخول كردن baz dukhool kirdun, تكرار تدخل ساختن tukraura tudukhkhul saukhtun.

Re-entrance تكرار تدخل tukraura tudukhkhul, باز دخول baz dukhool, تكرير خطور tukreera khutoor.

To RE-ESTABLISH دكر بار ابقا كردانيدن digur bar ibka gurdanédun, باز بندوبسته كردن baz bundubusteh kirdun, ضبط و ربط باز كردانيدن zubt ou rubt baz gurdandun. v. *to restore.*—*To re-establish health* شفا رسان كردن shifa russaun kirdun, بيمار خيز ساختن beemaur kheez saukhtun.

Re-established دكر بار ابقا كردانيده digur bar ibka gurdanédeh, باز بندوبسته baz bundubusteh. —*A re-establisher* باز بندوبسته كننده baz bundubusteh koonindeh, دكر بار ابقا سازنده digur bar ibka sauzindeh. — *Re-establishment* باز بندوبست baz bundubust, دكر بار ابقا ساخته ibka digur bar saukhteh. v. *restoration.*

To RE-EXAMINE دكر بار تفتيش كردن digur bar tufteesh kirdun, واكرايستن wagura-éstun, واكويدن wakawédun, واكاويدن wakoo-édun.

Re-examined واكاويده wakawédeh, دكر بار كرايسته digur bar gura-ésteh.

REFECTION خوردني khoredune. v. *refreshment.* — *A refectory* (*eating room*) طعمت taamut, مشربت mushrubut.

To REFER (*to have relation*) نسبت داشتن nusbut daushtun, مناسب شدن munausib shoodun, موافقت نمودن wuwaufikut numoodun.—(*to send one to any person or thing for information*) كسي را براي خبر و اكاه فرستادن kussera bera-é khubr ou agah furistadun, بچيز جهت اعلام فرمودن becheez jihuta é-alaum furmoodun. (*to betake one's self to any person or thing for decision*) كسي را براي خبر و تعليم رفتن kussera bera-é khubr ou taaleem ruftun, بچيز جهت تاديب طلبت كردن becheez jihuta taadeeb tulubut kirdun. *To refer to an author* راوي نمودن ra-wé numoodun, تنميت كردن tunmé-ut kirdun. v. *to quote.*—*To refer to arbitration* ميان‌دار نامزاد كردن mei-andar namzaud kirdun, واسط تعيين نمودن wausit tai-éen numoodun, ميانجي كزيدن mei-aunjé guzédun.

A referee, referendary ميان‌دار mei-aundar. v. *arbiter, mediator.* — *A report of state affairs presented to the king by referendaries* تلخيص tulkhees.

Reference (*relation, analogy*) نسبت nusbut, مناسبت munausibut, انتساب intisaub, موافقت muwaufikut. (*dismission for information or decision*) براي خبر و اكاه فرستان bera-é khubr ou agah furistaun, بجهت حكم و قضا فرمان كذار bejihuta hookum ou kuza furmaun guzaur.

Referrible (*having reference*) ذو نسبت zu nisbut, مناسب دار munausib dar.

To REFINE (*purify*) صافي كردن saufé kirdun, از ريم ناب ساختن uz reem naub saukhtun, پالوزه نمودن paulloozeh numoodun, از درد پالوزه كردن uz durd paulloozeh kirdun, از فلز پاك ساختن uz filluz pauk saukhtun. v. *to rack off.*—(*to make elegant*) ظريف كردن zureef kirdun, نازك ساختن nauzik saukhtun, پردازي نمودن purdauzé numoodun, شيرين كار ساختن sheereen-kaur saukhtun, تعزير نمودن taazeer numoodun, نازنين كردن nauzneen kirdun, لطيف ساختن luteef saukhtun, خوشنما كردن khooshnuma kirdun. v. *to polish.* — (*to grow pure*) صفا پذيرفتن sufa pizzeeruftun, پالوزه شدن paulloozeh shoodun, ناب كشتن naub gushtun, پاك كرديدن pauk gurdédun.—(*to become elegant*) ظريف شدن zureef shoodun, نزاكت پذيرفتن nuzaukut pizzeeruftun,

zeeruftun, شیرینکاري یافتن sheereenkauré é-aftun, ادب و ازرم کرفتن adub ou azrum gooriftun. (*to make nice distinctions*) نکته کرفتن nukteh gooriftun, نکته بین شدن mukteh been shoodun.

Refined (purified) سفا پذیر sufa pizzeer, صفي sufé, پالوزه pauloozeh, از درد مصفي uz durd musuffa, از ریم مستصفی uz reem mustusfa, ناب ساخته naub saukhteh, از فلز مطاهر کرده uz filluz mutauhur kirdeh. (*elegant of manners*) ذو ادب و ازرم zu adub ou azrum, ادب کرفته adub goorifteh, ظرف zuruf, ظریف zureef (fem. ظریفت zureefut), شیرین کار sheereenkaur, شیرین شمایل sheereen shuma-él, خوشنما khooshnuma, لطیف luteef (fem. لطیفت luteefut, نازنده nauzindeh), نازنین nauzneen, نازک nauzik. (*over-refined*) ذو ادب تظرف zu aduba tuzurruf, ادب نا شیرینکار zu adub na sheereenkaur, اهل کثرت النزاکت ahla kusrut'n'nuzaukut.

Refinedly تظرفانه tuzurrufanneh, با افزوني ادب ba afzooné adub, با کثرت النزاکت ba kusrut'n'nuzakut.

Refinement (purifying from dross, &c.) از درد صفا uz durd sufa, از ریم تصفیت uz reem tusfé-ut, سادکی saudugé, نابي naubé. (*elegance*) شیرینکاري sheereenkauré, پردازي purdauzé, ظرافت zuraufut, نزاکت nuzaukut, لطافت lutaufut. *Affectation of elegance* تظرف tuzurruf, پردازي بي ظرافت purdauzé bé zuraufut, ادب پر تظرف و نا شیرینکار aduba pur tuzurruf ou na sheereenkaur, کثرت النزاکت kusrutu'n'nuzaukut. (*artifice*) فن funn, حیله heeleh, کید keed, غبن ghubin, ال aul, غدر ghudr.

A refiner (from dross, lees, &c.) صفا بخش sufa bukhsh, پالوزه ساز pauloozeh sauz, از ریم صفي کننده uz reem sufa koonindeh, از فلز و درد پاک سازنده uz filluz ou durd pauk sauzindeh. (*an improver in elegance*) صاحب ظرافت sahib zuraufut, اهل ادب و ازرم ahla adub ou azrum, مردم شیرین کار murduma sheereenkaur. (*one who over refines*) صاحب تظرف sahib tuzurruf, ذو پردازي بي ظرافت zu purdauzé bé zuraufut, اهل ادب بي شیرینکاري ahla adub bé sheereenkauré.

To REFIT مرمت کردن murrummut kirdun, تعمیر ساختن taameer saukhtun. v. *to repair.*

To REFLECT (*throw back*) باز انداختن baz andaukhtun, عکس کردن aks kirdun. *To reflect light* عکس نور انداختن aksa noor andaukhtun, رخش باز انداز کردن rukhsh baz andauz kirdun, بریق ساختن bureek saukhtun. v. *to shine.*—*To reflect as a mirror* عکس انداز نمودن aks andauz numoodun, انعکاس ساختن inykaus saukhtun. *To reflect (consider attentively)* تصوف ساختن tusawwuf saukhtun, اندیشیدن andeeshédun, اندیش کردن andeesh kirdun, اندیشمند بودن andeeshmund boodun, اخطار ساختن ikhtaur saukhtun, پندار کردن pundaur kirdun, دور پندار ساختن door pundaur saukhtun. v. *to consider, meditate.* — (*to throw reproach*) ملامت انداختن mulaumut andaukhtun, ذم و طعن زدن zumm ou taan zudun, بهتان کفتن buhtaun guftun, شکایت کردن shuka-é-ut kirdun, زباندرازي زدن zubaundirauzé zudun, غمز دادن ghumz dadun. v. *to censure, reproach, accuse.*—(*to bring reproach* or *disgrace*) رسوایي و ملامت اوردن ruswaï-é ou mulaumut awurdun, بهتان و بدنامي کردانیدن buhtaun ou budnamé gurdanédun.

Reflected (*thrown back*) باز انداخته baz andaukhteh, عکس شده aks shoodeh. — *Reflected on* (*considered*) پنداشته pundaushteh, اندیشیده andeeshédeh. (*censured*) مذموم muzmoom.

Reflectent (*bending* or *throwing back*) باز انداز baz andauz, باز مایل baz ma-él, عکس نما aks numa.

Reflection (*throwing* or *bending back*) باز اندازي baz andauzé, عکس aks, باز میل baz meil. *Reflection of light* عکس نور aksa noor, رخش rukhsh, بریق bureek. *The reflection from a mirror* انعکاس inykaus, عکس انداز ایینه aks andauza aï-éneh. *The scorching reflection from burning sands* دمه dumeh. — *Reflection* (*meditation*) تصوف tusawwuf, اندیش andeesh, اندیشه andeesheh, پندار pundaur, تامل ta-ammul, فکر fikr, تفکر tufikkir, تدبر tudubbir, تصور tusawwur, امهان ima-aun, نشخور nushkhoor, نشخوار nushkhaur, نشخوره nushkhooreh. v. *thought.* — *Deep reflection* دور پنداري door pundauré. *Reflection* (*censure*) ملامت mulaumut, بهتان buhtaun, ذم zumm, غمز ghumz, شکایت shuka-é-ut, طعن taan, سرزنش surzinish, زباندرازي zubaundirauzé. v. *blame.*

Reflective (*reflecting back images*) عکس انداز aks andauz, صورت عکس انداز soorut aks andauz, انعکاس پیکر نما inykausa peikur numa. (*considering*) تصوف ساز tusawwuf sauz, اندیش andeesh, اندیشمند andeeshmund, اندیشناک andeeshnauk. *Reflecting deeply* دور پندار door pundaur. *Reflecting justly* خیر اندیش kheir andeesh. *A mind reflecting justly* خاطر صواب اندیش khautira suwaub andeesh.—*A reflector* اهل تصوف ahla tusawwuf, فکر کننده fikr koonindeh, اندیشه کر andeesheh gur, تامل ساز ta-ammul sauz.

Reflex (*directed backward*) معکوس mukoos, باز عکس زده baz aks zuddeh, واکردیده wagurdédeh, باز انداخته baz andaukhteh, باز مایل baz ma-él, باز پیچیده baz peechédeh.

Reflexibility امکان باز عکس imkauna baz aks, قابلیت باز انعکاس kaubillé-uta baz inykaus.

Reflexible قابل باز عکس kaubila baz aks, ممکن معکوس شدن mumkina mukoos shoodun.

Reflexive (*respecting something past*) سابق پیوند bik pivund, الماضي منسوب almauzé munsoob.

Reflexively (*in a backward direction*) بر وجه باز عکس bur wujha baz aks, معکوسانه mukoosauneh.

To REFLOURISH دگر بار شکوفه نمودن digur bar shukoofeh numoodun.

To REFLOW (*flow back*) باز جاري بودن baz jauré boodun, جزر نمودن juzr numoodun, وزن کردن wuzn kirdun. — *Refluent* باز جريان baz juré-aun, جزر نما juzr numa.

Reflux (*of the sea*) وزن wuzn, جزر juzr, باز جاري baz jauré. *The flux and reflux of the tide* مد و جزر mudd ou juzr.

To REFORM اصلاح کردن islauh kirdun, اصلاح و تربيت ساختن islauh ou turbé-ut saukhtun, بهتر کردن behtur kirdun, خوبتر نمودن khoobtur numoodun. v. *to amend, correct, improve.*

Reform, reformation اصلاح islauh, تصحيح tusheeh, تاديب taadeeb, ارتقا irtika, ترقي turukké, خوبتري khoobturé, بهتري behturé.

Reformed اصلاح کرده شده islauh kirdeh shoodeh, خوبتر ساخته khoobtur saukhteh, بهتر کشته behtur gushteh.

A reformer اصلاح کننده islauh koonindeh, خوبتر سازنده khoobtur sauzindeh, بهتر ساز behtur sauz.

To REFRACT (*break the natural course of rays*) عکس کردن aks kirdun, انعکاس ساختن inykaus saukhtun. — *Refraction* عکس aks, انکاس inykaus, بريق bureek. — *Refracted* معکوس mukoos. *Refractive* قوت عکس kuwwuta aks.

REFRACTORINESS سرکشي surkushé, گردنکشي gurdunkushé, عناد ynaud, معاندت ma-anudut, مرود murood, ستيز siteez, کاهگيري kauhgeeré. v. *obstinacy.*

Refractory سرکش surkush, گردنکش gurdunkush, عناد ynaud, معاند ma-anud, تمرد tumurrud. v. *obstinate.*—*To be refractory* سرکشي نمودن surkushé numoodun, سکيزيدن sikeezédun, سربنهادن surbenihaudun, گردن کشيدن gurdun kushédun, کاهگير شدن kauhgeer shoodun.

Refragable ممکن مردود mumkina murdood.

To REFRAIN خودرا باز داشتن khoodra baz daushtun, باز استادن baz ustadun, پرهيزي داشتن purhazé daushtun, اجتناب نمودن ijtinaub numoodun, احتراز کردن ihtirauz kirdun. *To cause to refrain* باز داشتن baz daushtun, پرهيز کردانيدن purhaze gurdanédun. v. also *to spare, forbear.*

Refrangibility, refrangible, v. *refraction,* &c.

To REFRESH (*after pain or labour*) عيش و عشرت گرفتن a-ésh ou yshrut gooriftun, نزهت پذيرفتن nuzhut pizzeeruftun, ذوق و نعمت پذير شدن zook ou namut pizzeer shoodun, خوراندن khore-aundun. v. *to recreate.* — (*to refrigerate*) تبريد ساختن ibraud kirdun, ابراد کردن tubreed saukhtun, برود کردن burood kirdun, بارد ساختن baurid saukhtun. v. *to cool.*—(*to repair*) مرمت کردن murimmut kirdun. v. *to retouch.*

Refreshed عيش و عشرت پذير a-ésh ou yshrut pizzeer, صفا و نزهت گير sufa ou nuzhut geer, v. *recreated.*—(*cooled*) مبرد muburrud.

A refresher عيش و عشرت بخش a-ésh ou yshrut bukhsh, صفا و نزهت ده sufa ou nuzhut duh.

Refreshment عيش و عشرت a-ésh ou yshrut, صفا و نزهت sufa ou nuzhut, خوردني khoreduné, طعمت tamut, نعمت namut. v. *recreation, food, ref.*

Refreshing, refrigerent (*cooling*) مبرد muburrid, برود burood, منقعت munkaat, مقر mukyrr.—(*recreating*) عيش و عشرت پذير a-ésh ou yshrut pizzeer, صفا و ذوق گير sufa ou zook geer.

To refrigerate, v. *to cool.*

REFUGE (or *place of refuge*) پناه punauh, پناهگاه punahgah, جاي پناه ja-é punauh, ملجا mulja, ملاذ mulauz, عوز a-ooz, عياذ a-é-auz, مناص munaus, مباص mubaus, معکد maakud, گريزگاه gooreezgah, مخلص mukhlus, لخشان lukhshaun, نجا nija, مارز ma-aruz, لجا luja, محکد muhkud, موجح moujuh, مجعم mujaam, وشز wushuz, معقل maakul, مفر mufirr, محيد muheed, محجا muhja, محجر mujhur, مضاف muzauf, اضاص izauz, اجم ajum, ملحص mulhus, وزر wuzur, وعن wan, وعنت wanut, وعل wal.—*The refuge of the world* عالمپناه aulumpunauh. *The refuge of the poor* ملاذ الفقار mulauzu'l'fakaur [eastern titles].v. پناه; also *shelter, protection: expedient.* — *To take refuge* پناهيدن punauhédun, پناه کرفتن punauh gooriftun, التجا کردن iltija kirdun, لجا ساختن luja saukhtun, ملتجح کردن multuhuj kirdun, گريختن gooreekhtun, در ملاذ گريز کردن dur mulauz gooreez kirdun. *To give refuge* پناه دادن punauh dadun, ملجا بخشيدن mulja bukhshédun, ملاذ نمودن mulauz numoodun. v. *to shelter.*—*To cause to take refuge* در گريزانيدن dur gooreezanédun.

A refugee گريز gooreez, پناه گير punauh geer.

REFULGENCE روشنا roshuna, روشنائي rooshunaï-é, تاب taub, ضيا zé-a, ضوا zuwa. v. *splendor.*—*Refulgent* روشن roshun, تابناک taubnauk, ضيا پاش zé-a paush, ضيا گستر zé-a kustur. v. *bright, glittering, splendid.*

To REFUND باز ادا كردن baz ada kirdun, باز كرداندن baz gurdaundun. v. *to repay, restore.*

REFUSAL امتناع imtinaa, منع muna, تردد turuddud, بركم burkum, استنكاف istinkauf, ارتداد irtidaud, رد rudd, مرد muridd, حرم hurym, حرمان hyrmaun, نفي nufé. v. *denial, repulse:* also *option.* — *To have the refusal (of any purchase, &c.)* اختيار داشتن ikhté-aur daushtun.

To refuse امتناع نمودن imtina numoodun, منع دادن muna dadun, نفي ساختن nufé saukhtun, رد كردن rudd kirdun, تردد ساختن turuddud saukhtun, دريغ كردن dureegh kirdun, ارتداد ساختن irtidaud saukhtun, حرمان نمودن hyrmaun numoodun, ابا كردن iba kirdun, سرهجت نمودن surhujut numoodun, نكف ساختن nukif saukhtun, استنكاف كردن istinkauf kirdun, نا كام بودن na kaum boodun, اكراه ساختن ikraa saukhtun. v. *to deny, reject, repulse.*—*To refuse to accept* رد اخذ كردن rudda akhz kirdun, باز استادن از چيزي baz ustaudun uz cheezé.

The refuse (*worst part of any thing, leavings*) نفا nufa, نفات nufaut, نفوت nufoot, نفيت nufé-ut, نفايت nufaïut, نفاوت nufawut, لاس laus, كزب kuzb, بقايا buka-é-a, خور پاره khore paureh. v. *dregs, sediment.*

Refused مردود murdood, مردودت murdoodut, مردوديت murdoodé-ut, محروم muhroom, ممتنع mumtina, رداد rudaud. v. *repulsed.*

A refuser امتناع ساز imtinaa sauz, تردد كننده turuddud koonindeh, دريغ ده dureegh duh.

REFUTATION رد rudd, رد كلام rudda kulaum, راد raud, نسخ nusikhkh.

To refute رد كردن rudd kirdun, رد كلام دادن rudda kulaum dadun, نسخ ساختن nusikh saukhtun, راد شدن raud shoodun.

Refuted مردود murdood, مردودت murdoodut.

To REGAIN باز اندوختن baz andookhtun دكر بار توختن digur bar tookhtun, وجد كردن wujd kirdun. v. *to recover.*

REGAL پادشاهانه padshahauneh, ملوكانه mulookauneh, شهانه shahauneh, خسروي khosroo-é, خسروانه khosroo-auneh, كسري kisré.

Regalement, v. *refreshment, entertainment.*

Regality, v. *royalty, sovereignty.*

To REGARD (*value*) تكريم داشتن tukreem daushtun, اخلاص و رعايت بردن ikhlaus ou ri-aï-ut burdun, محبت و التفات نمودن mohabbut ou iltifaut numoodun, مودت و احترام داشتن muwuddut ou ihtiraum daushtun, با عين اعتبار و دوستي نكرستن ba a-éna é-atibaur ou dosté nuggurustun. (*to observe, remark*) نكاهي كردن nugauhé kirdun, منظور ساختن munzoor saukhtun, نكرستن nuggurustun, چشم داشتن chushum daushtun, نظر ساختن nuzr saukhtun, ملاحظه كردن mulauhzeh kirdun, بصر ساختن busr saukhtun. v. *to look.* — (*to have a relation to*) نسبت داشتن nisbut daushtun, مناسبت نمودن munausibut numoodun, مناسب شدن munausib shoodun, موافق بودن muwaufik boodun. *To regard one's promise* عهد وفا كردن ahda wufa kirdun.

Regard (*respect, reverence, affection*) تكريم tukreem, التفات iltifaut, رعايت ri-aï-ut, اعتبار é-atibaur, احترام ihtiraum, مودت muwuddut, اخلاص ikhlaus, دستي dosté, ياري é-auré, محبت mohabbut. (*attention*) ملاحظه mulauhzeh, بصيرت buseerut, اشتغال ishtighaul, اكاهي agauhé, بقوت bukwut. —(*reference, relation*) نسبت nisbut, مناسبت munausibut, موافقت muwaufikut. (*look*) نظر nuzr, منظر munzur, ديدار deedaur, نكران nugguraun, بصر busur. *In* or *with regard to* نسبة nisbutan, با نسبت ba nisbut.

Regardable وجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh, لايق اشتغال la-éka ishtighaul. v. *observable.*

Regarded (*esteemed*) ذو اعتبار zu é-atibaur, معتبر maatubur, محبوب muhboob.

Regardful اكاه agah, اكاه دار agah dar, مشغول mushghool. v. *attentive, respectful.* — *Regardfully* با اكاهي ba agahé. v. *attentively, respectfully.*

Regardless كاهل kauhil, بي اشتغال bé ishtighaul. v. *careless, inattentive.*

REGENCY حراست ملك و ملت huraustuta musk ou millut, ضبط zubt, تدبير tudbeer, قدرت kudrut, حكومت hookoomut, فرماندهي furmaunduhé, فرمان فرمايي furmaun furmaï-é, حكم كذاري hookum guzauré, مرزبت murzubut. v. *government, authority.*—(*government by a viceroy*) تدبير صوبه tudbeera soobah, ضبط نواب zubta novaub, حكومت جانشين hookumuta jaunisheen, تدبير قايم مقام tudbeera ka-ém mukaum.

To REGENERATE باز وجود ساختن baz wujood saukhtun, نوزاده نمودن nowzaudeh numoodun. v. *to reproduce.* —*Regenerate* باز وجود پذير baz wujood pizzeer, نوزاده nowzaudeh.

Regent (*governing*) فرمان فرما furmaun furma, حكم كذار hookum guzaur, ضبط كنان zubt koonaun.—*A regent* صوبه soobah, نواب novaub, جانشين jaunisheen. v. *viceroy, lieutenant.*

To regerminate. v. *to repullulate.*

A REGICIDE قاتل الملك kautilu'l'melik, خونكار شاه khoonkaura shah.

REGIMEN (*medical prescription for diet*) بيمار كين beemaur geen, بيمار زون beemaur zshoon,

پرهيز خورن و نوش purhaza khored ou noosh, اعتدال اكل و شرب é-atidaula ukul ou shurb.

A REGIMENT كشون kushoon.—*Regimental* كشوني kushooné, كشون منسوب kushoon munsoob. v. alſo *military*.

REGION ولايت wula-é-ut, زمين zumeen, ديار dé-aur, كشور kushwur, اقليم akleem, مملكت mumlikut, ارض arz, زمين zumeen, مرزبوم murzuboom, بلاد bilaud. v. *country*, *diſtrict*, *tract*.—*In every region* در هر مرزبوم dur hur murzuboom.

A REGISTER دفتر duftur (pl. دفاتر dufautir) دستور dustoor, صورت دفتر sooruta duftur, اورجه awurjeh, اوارجه awaurjeh.—*To regiſter* در دفتر قيد كردن dur duftur keid kirdun, در لوح نوشتن dur lawih nuwishtun, بر تخته كتابت كردن bur tukhteh kitaubut kirdun. v. *to record*. — *A regiſter* or *keeper of regiſters* دفتر اميني duftur ameené.—*Regiſtry (place where a regiſter is kept)* دفتر خانه duftur khauneh.—*Regiſtring* (*inſerting in a regiſter*) در دفتر قيد ساز dur duftur keid sauz.

To REGORGE باز استفراغ كردن baz istifraugh kirdun, رجعان ساختن rujaun saukhtun, v. alſo *to ſwallow*.—*Any place where waters ſtagnate and regorge* رجعان rujaun, رجع ruja (plur. رجاع rujaa).

To REGRANT باز دادن baz dadun.

REGRESS (*paſſage back*) باز رهگذار baz ruhguzaur. *Egreſs and regreſs* امد شد aumud shud, شد و امد shud ou aumud.

REGRET نالش naulish, ازار azaur, ازاري azauré, ازارش azaurish, انقباض خاطر inkibauza khautir, شكايت shuka-é-ut, اضطراب iztiraub. v. *anguiſh*, *grief*, *vexation*; *lamentation*, *repentance*.

To regret (*lament*) نالش زدن naulish zudun, نالان وبكا ساختن زاري كردن zauré kirdun, naulaun ou buka saukhtun. (*to repent*) پشيمان شدن pusheemaun shoodun, ستوهيدن sutoohédun.

Regreted نالیده naulédeh, گريسته gureesteh, مبكي اليه mubké aleihi.

REGULAR قياسي ké-ausé, قانوني kaunooné, بحسب القاعدت behusbu'l'ka-édut, ذو نظام zu nizaum, حسب طريق husba tureek, نسق nesek.

Regularity قياس ké-aus, اندام andaum, سامان samaun, نظام nizaum, نسق nusuk, نظم nuzim, سازكاري sauzkauré, ترتيب turteeb, قاعدت kaédut, موافقت muwaufikut. — *Without regularity* غير قياس ghire-a ké-aus, بي اندام bé andaum.

Regularly علي القياس ala'l'ké-aus, با قاعدت ba ka-édut, بحسب النظام behusbu'n'nizaum, نسقا nesekan. *Regularly connected* or *joined* منسوق munsook, نسق كرده شده nesek kirdeh shoodeh.

To regulate بندوبست ساختن bundubust saukhtun, نظم كردن nuzim kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun, مرتب نمودن muruttub numoodun, احكام كردن ihkaum kirdun, متدبر ساختن mutudubbir saukhtun, اراستن araustun, انتظام نمودن intizaum numoodun, تنظيم كردن tunzeem kirdun, تقويم و نسق ساختن tukweem ou nusuk saukhtun, تنسيق كردن tunseek kirdun, تسويت نمودن tuswé-ut numoodun, تسنيف ساختن tusneef saukhtun. v. *to adjuſt*, *arrange*, *order*, *direct*.

Regulated بندوبسته bundubusteh, متدبر mutudubbir, مرتب muruttib, منظوم munzoom, منتسق muntusuk, تعيين taï-én, ارايده araiédeh, اراسته arausteh.

Regulation بندوبست bundubust, ترتيب turteeb, قيد keid, انتظام intizaum, نظام nizaum, نظم nuzim, اراستگي araustugé, سازكاري sauzkauré, اندام andaum, سامان samaun, طريق tureek, طريقت tureekut, قانون kaunoon. v. *arrangement*, *method*.

A regulator ترتيب ساز turteeb sauz, بندوبست كننده bundubust koonindeh, اندام ساز andaum sauz, سامان نما samaun numa, انتظام كنا intizaum koona.

To REHEAR (*a cauſe*) دگر بار فصل خصومت كردن digur bar fusla khusoomut kirdun, باز قضا و حكم ساختن baz kuza ou hookum saukhtun.

REHEARSAL تكرر tukurrur, تكرير tukreer, تكرار tukraur, بازيور bauzéwur, اعادت a-é-audut, قرض kuriz. v. *repetition*, *recital*.

To rehearſe تكرر كردن tukurrur kirdun, تكرير نمودن tukreer numoodun, بازيور ساختن bauzéwur saukhtun, اعادت كردن a-é-audut kirdun, قرض ساختن kuriz saukhtun.v. *to repeat*, *relate*.

Rehearſed مكرر mukurrur.

To REJECT بر طرف زدن bur turruf zudun, بر طرف ساز شدن bur turruf sauz shoodun, رد كردن rudd kirdun, نفي ساختن nufé saukhtun, نغيان نمودن nufé-aun numoodun, نفايت داشتن nufa-é-ut daushtun, ترك كردن turuk kirdun, طرح ساختن turuh saukhtun. v. *to refuſe*. —*To reject any thing* باز استادن از چيزي baz ustaudun uz cheezé.

Rejected بر طرف زده bur turruf zuddeh, متروك mutrook, مردود murdood, نفي nufé, منفي munfé, نافي naufé, مفروغ عنه mufrooghun anhu, مطروح mutrooh, مطرح mutruh, مرذول murzool, مخسول mukhsool, مخسول mukhsool, مردود و مطرود murdood ou mutrood, مهجور muhjoor, منتفي muntufé, دحيق duheek, خراش khyraush, خاسي khauffé.

Rejection رد rudd, ردت ruddut, نافي nauffé,

حرم harym, سلب sulub, راد raud, دهر duhr, دحور duhoor, داحر dauhir, مدحض mudhyz, مخنس mukhnis.

To REIGN (*exercise sovereign authority*) سلطنت کردن sultanut kirdun, حکم و حکومت ساختن hookum ou hookoomut saukhtun, ملک داشتن mulk daushtun, صاحب ظهور بودن sahib zuhoor boodun, ضبط کردن zubt kirdun. v. also *to prevail, flourish.*

Reign (*sovereignty*) سلطان sultaun, حکومت hookoomut, حکم hookum, سلاطه sulauteh, ضبط zubt, ربوبيت ruboobé-ut, سادت saudut, سيادت sé-audut, داوري davuré, خداوندگاري khoda-vendigauré, قهر kuhr, استلا istila.

To REIMBURSE بدل دادن budil dadun, عدل ادا کردن adil ada kirdun. v. *to repay.*

Reimbursement, v. *repayment, reparation.*

To RE-IMPREGNATE باز باردار کردن baz bardar kirdun, دکر بار حامله ساختن digur bar haumileh saukhtun.

REIN, *reins* عنان ynaun (plur. اعنت é-ynnut), لجام lijaum (plur. لجم lujum), الجمت aljumut, زمام zimaum (plur. ازمت azimmut), لکام ligaum, فرند furund, قياد ké-aud, مقود mykwud (plur. مقاود mukawud), لغام lughaum لنجا lunja, لنج lunj, ماقط maukut, فاقرت faukirut, جديل judeel, ينك yenk. v. *bridle, halter: government.*—*To pull the reins* عنان کش کردن ynaun kush kirdun. *To relax the reins* عنان ريز کردن ynaun reez kirdun, مطلق العنان ساختن mutluku'l'ynaun saukhtun, تبليغ نمودن tubleegh numoodun.—*To turn the reins* (*towards any place*) عطف زمام کردن atfa zimaum kirdun, صرف عنان ساختن surfa ynaun saukhtun, مصروف العنان نمودن musroofu'l'ynaun numoodun.

To rein تلجيم کردن tuljeem kirdun, تقريط ساختن tukreet saukhtun, تعنين کردن taaneen kirdun. v. *to bridle*; also *to check, restrain, controul.*

The REINS کلي kulé. v. *kidney.*

To RE-INSERT باز درکردن baz durkirdun, دکر بار درنشاندن digur bar durnishaundun.

To RE-INSPIRE باز دلير کردن baz dilare kirdun, دلفروز ساختن dilfurooz saukhtun.

To RE-INSTAL, *re-instate, re-invest* دکر بار تصرف دادن digur bar tusurruf dadun, باز ملک دار کردن baz mulk dar kirdun.

To REJOICE (*be glad*) شاد شدن shaud shoodun, شادمان بودن shadmaun boodun, شاد کامي يافتن shaud kaumé é-aftun, مسرور شدن musroor shoodun, تهليل نمودن tuhleel numoodun, دلشاد بودن dilshaud boodun, طرب و انبساط کرفتن turub ou imbisaut gooriftun, پر بهجت بودن pur buhjut boodun, خرم و خندان شدن khurrum ou khundaun shoodun, تفريح قلب کردن tufreeha kulub kirdun, محظوظ کرديدن muhzooz gurdédun, شاز و حظ شدن shauz ou huzz shoodun, دلخوشي يافتن dilkhooshé é-aftun. v. *to exult.*—(*to make glad*) خوش خاطر کردن khoosh khautir kirdun, مسرور ساختن musroor saukhtun, فرح و انبساط دادن furuh ou imbisaut dadun. v. *to exhilerate, gladden.*—*To rejoice at another's misfortune* شاد کامه کردن shaud kaumeh kirdun.

Rejoiced شاد shaud. v. *glad.*

A rejoicer صاحب انبساط sahib imbisaut, دلشادي نما dilshaudé numa, اوازه زن awauzeh zun.

Rejoicing شاد کام shaudkaum, شادي shaudé, شازي shauzé, انبساط imbisaut, بهجت buhjut, تهليل tuhleel, خرم و خندان khurrum ou khundaun, مسرور musroor, دلخوش dilkhoosh, دلشادي dilshaudé. v. *exulting.* — *A rejoicing day* شادماني shadmauné, اوازه awauzeh. v. *jubilee.*

To REJOIN (*join again*) باز بستن baz bustun, باز پيوستن baz pivustun, دکر بار جماع ساختن digur bar jumaa saukhtun.—(*to meet again*) باز وصل نمودن baz wusl numoodun, دکر بار رو برو شدن digur bar roo beroo shoodun.—(*to reply*) باز جواب دادن baz javaub dadun, رد جواب ساختن rudda javaub saukhtun. v. *to answer.*—*Rejoinder* باز جواب baz javaub, رد جواب rudda javaub. v. *answer, reply.*

To RE-ITERATE دکر بار ساختن digur bar saukhtun, تکرار و بتکرار کردن tukraur ou betukraur kirdun. v. *to repeat.*—*Reiteration* دکر بار ساز digur bar sauz, تکرار tukraur, تکرر tukurrur.

To RE-JUDGE دکر بار قضا کردن digur bar kuza kirdun, تکرار حکم ساختن tukraura hookum saukhtun. v. *to re-examine, review.*

To RE-KINDLE باز افروختن baz efrookhtun, دکر بار اتش انکيز نمودن digur bar autash angeez numoodun.

To RELAPSE نکس کردن nuks kirdun, واسر شدن wasir shoodun. *To relapse into error* تکرار خطا نمودن tukraura khuta numoodun. *To relapse into a distemper* نکس بيماري يافتن nuksa beemauré é-aftun.—*A relapse* نکس nuks.

To RELATE (*recite*) کفتن guftun, تقرير کردن tukreer kirdun, تقرير کلام ساختن tukreera kulaum saukhtun, کلام کردن kulaum kirdun, قصه دادن kisseh dadun, نقل کفتن nukkul guftun, روايت کردن riwa-é-ut kirdun,

نمودن حکایت huka-é-ut numoodun, داستان دادن daufitaun dadun, خبر کفتن khubr guftun, محاکات ساختن muhakaut faukhtun, محادثت کردن muhaudifut kirdun, وصف دادن wufuf dadun. v. *to tell.* — (*to have reference*) نسبت داشتن nifbut daufhtun, مناسب شدن munaufib fhoodun, مناسبت نمودن munaufibut numoodun.—(*to ally by kindred*) علاقت قرابت کردن alaukuta kuraubut kirdun.

Related (*told*) کفته gufteh, مروي murwé, محکي muhké, معروض maarooz, منطوق muntook, منلخص mutuluhhus.—(*connected by blood*) نسبي nufbé, نسيب nufeeb, ذو علاقت قرابت zu alaukuta kuraubut. v. *relative.*

A relater راوي rawé, قصه کذار kiffeh guzaur, ناقل naukil, سخن چين fukhun cheen, نقل بند nukkul bund. v. *narrator.*—*Relators* نقلت احوال nukluta ahwaul.

Relation (*narrative*) نقل nukkul (plur. نقول nukool), قصه kiffeh, حکايت huka-é-ut, داستان daufitaun, خبر khubr (plur. اخبار akhbaur), روايت riwa-é-ut, تقرير tukreer, تقرير کلام tukreera kulaum, کلام kulaum, سخن fukhun, تاريخ taureekh, قصيت kuzé-ut, اثر afr (plur. اثار afaur), تلخيص tulkhees, وصف wufuf, معروض maarooz, حديثي hudeefé, قول kool, سمر fumur, انها inha. *A true relation* نقل صواب انتما nukkula fuwauba intima. *A false relation* خلاف انها khilaufa inha, مرمات mirmaut, سروا furwa. *According to the foregoing relation* بحسب تقرير مذکور behufba tukreera muzkoor. — *Relation* (*reference, regard, respect*) نسبت nifbut, انتساب intifaub, مناسبت munaufibut, انتما intima, سند funud, تعلق ta-alluk, علاقه alaukeh, عايد au-éd, پيوست pivuft, پيوستکي pivuftugé, عقد akud. *Eternal relation* علاقت ازيله alaukuta azeeleh. — *Relation* (*kindred*) قرابت kuraubut, علاقت قرابت alaukuta kuraubut, خويشي kha-éshé, نسب nufb, متعلقات muta-allikaut, تعلقات taallikaut. *A relation, relative* (*kinsman*) قريب kureeb, خايش kha-éfh, خويشاوند kha-éshavund, متعلق muta-allik.—(*kinswoman*) قريبت kureebut, زني خويشاوند zunné kha-éshavund, عورت خويشي awruta kha-éshé.—*The relation of two men marrying two sisters* سلغان filfaun. *Relation of two women marrying two brothers* سلغت filfut.

Relative منسوب munfoob, منتسب muntufib, مناسب munaufib, نسبتدار nifbut dar, متعلق mutallik, پيوند pivund, منصرف munfuruf, منتمي muntumé, مضاف muzauf, مضافت muzaufut, لاحق lauhuk, راجع rauja, معتري maatuzé.—*A relative pronoun* اسم مبهم ifma mub-hum. *Relative pronouns* الموصولات almawfoolaut, اسماء مبهم afmaa mubhum.—*Relatively* نسبة nifbutan, با نسبت ba nifbut, با مناسبت ba munaufibut.—*Relativeness* حال مناسب haula munaufib, نسبت nifbut. v. *relation.*

To RELAX (*slacken, make less tense*) اطلاق کردن itlauk kirdun, کشادن kufhaudun, کشودن kufhoodun, کشاده کردن kufhaudeh kirdun. v. *to loose, open.*—(*to remit, make less severe* or *rigorous*) فراغت ضبط و ربط کردن firaughuta zubt ou rubt kirdun, ملايمت و نرم دلي نمودن mula-émut ou nurm dilé numoodun, بي بندوبست ساختن bé bundubuft faukhtun, عنف و منع واکردن unf ou muna wakirdun, امرزيدن amurzédun, بخشاييدن bukhfhaï-édun.—(*to become mild, less rigorous*) نرم کشتن nurm gufhtun, مشفق شدن mufhfik fhoodun, ملايم کشتن mula-ém gufhtun, رحمن و اهسته کرديدن ruhmin ou ahufteh gurdédun, تدمين نمودن tudmeen numoodun.—*To relax from labour* فراغت شدن firaughut fhoodun, فراغ يافتن firaugh é-aftun, پروا داشتن purwa dauftun, وا ماندن wa maundun, وا استادن wa uftaudun, وا ماندن wa maundun. v. *to desist, cease.* — *To relax the mind* فراغ تفريح قلب دادن tufreeha kulub dadun, فراغ بال داشتن firaugha baul daufhtun, تفرج کردن tufurruj kirdun, تفريج ساختن tufreej faukhtun, دلاسا کردن dilafa kirdun, دلارام ساختن dilaraum faukhtun. v. *to recreate.*

Relaxation (*making slack, loosening*) اطلاق itlauk, وداع wudaa, کشا kufha, کشادکي kufhaudugé. — (*cessation of restraint* or *severity*) فراغ firaugha, فراغت بندوبست firaugha bundubuft, فراغت عنف و منع firaughuta unf ou muna, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt.—(*cessation from labour*) فراغ firaugh, فراغت firaughut, پروا purwa, راحت rauhut, استراحت iftirauhut, ارام araum. v. *rest, recess.*—*Relaxation of mind* فراغ بال firaugha baul, تفرج tufurruj, تفريج tufreej, تفريح tufreeh, تفريح القلب tufreehu'l'kulub, دلشادي dilfhaudé. v. *recreation.*—*Relaxation of care* or *attention* انقطاع اشتغال inkitaa ifhtighaul, فراغ شغل و بصيرت firaugha fhughl ou bufeerut, اهمال ihmaul, غفلت ghuflut. v. *indolence.*

Relaxed (*loosened*) کشوده kufhoodeh, کشاده kufhaudeh, منطلق muntuluk. *Relaxed in constitution* سست fuft, سست اندام fuft andaum, مسترخي mufturkhé, فاتر fautir. v. *languid.*—*Relaxed in moral or religious principles* واسع مذهب waufaa muzhib.

RELAY (*of horses*) خيل البريد kheilu'l'bureed.

To RELEASE *(from confinement)* ازان كردن azaud kirdun, اطلاق ساختن itlauk saukhtun, رهانيدن ruhanédun, رها ساختن ruha saukhtun, خلاص كردن khulaus kirdun, نجات ساختن nujaut saukhtun, فرج دادن furj dadun. v. *to free.*—*(to free from obligation)* از حق منت خلاص ساختن uz hukka minnut khulaus saukhtun, از سربسته ازاد كردن uz surbusteh azaud kirdun, از عهد و پيمان اطلاق نمودن uz ahd ou peimaun itlauk numoodun. *To release from debt* ابرا كردن ibra kirdun, تبريت وام دادن tubré-uta waum dadun. v. *to discharge*; also *to relax, quit.*

Release (from confinement) خلاص khulaus, نجات nujaut, ازادي azaudé, رها ruha, رهايي ruhaï-é, اجازت ijauzut, دستور dustoor, فرج furj, فلت fillut. *A release from obligation* از خلاص حق منت khulaus uz hukka minnut. *A release from debt* ابرا ibra, تبريت وام tubré-uta waum. v. *discharge, receipt.*

To RELENT *(grow tender or compassionate)* رحمن كشتن ruhmun gushtun, نرم دل كرديدن nurm dil gurdédun, شفقت نمودن shufkut numoodun, ملايم شدن mula-ém shoodun, مهرباني نمودن mihrubauné numoodun. v. *to soften, melt, relax, yield.*

Relentless بي شفقت bé shufkut, غير مرحمت ghire-a murhumut, نا نرم دل na nurm dil, نا رحمان na ruhmaun. v. *merciless.*

RELIANCE اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اتكال ittikaul, توكل tuwukkul, استناد istinaud, مرتكي murtuké. v. *trust, confidence.*

RELICK, *relicks* باقي bauké, مبقي mubké. *A relick which recalls the memory of any person* باقي يادكار bauké é-audkaur.

A RELICT شوي ديده shoo-é deedeh, بيوه bé-weh. v. *widow.*

RELIEF *(assistance)* دستكيري dostgeeré, ياري é-auré, ياردم é-aurdum, معاونت ma-awunut. v. *help, succour, release.*—*(comfort)* دلاسايي dilasaï-é, تسلي خاطر نوازي khautir nuwauzé, تسلي قلب tusullé-a kulb, تسليت خاطر tuslé-uta khautir, خوشي khooshé, صبا كداز summa gudauz. v. *consolation.*

To relieve (assist) دست كرفتن dost gooriftun, دستكيري نمودن dostgeeré numoodun, ياري كردن é-auré kirdun, نصرت ساختن nusrut saukhtun, معونت دادن ma-awunut dadun. v. *to help, support, succour, release.*—*(to comfort)* دلاسا كردن dilasa kirdun, دل خوش ساختن dil khoosh saukhtun, تسلي دادن tusullé dadun, تسليت خاطر نواختن tuslé-ut khautir nuwaukhtun, غمزدا ساختن ghumzuda saukhtun, صبا كداختن summa gudaukhtun. *To relieve guard* نوبت زدن noobut zudun, پاسبان نوبت ساختن pasubaun noobut saukhtun, وضايع نوبت كردن wuza-é-a noobut kirdun. *To relieve from indigence* بينياز كردن béné-auz kirdun.

Relievable (assistable) قابل نصرت kaubila nusrut, ممكن منصور شدن mumkina munsoor shoodun.—*(consolable)* قابل تصليت kaubila tuslé-ut, ممكن دلاسايي پذيرفتن mumkina dilasaï-é pizzeeruftun.

Relieved (assisted) منصور munsoor, دستكير ياب dostgeer é-aub—*(comforted)* خوشنود khooshnood, متسلي mutusullé.

A reliever (assistant) دستكير dostgeer, يار é-aur. *(a comforter)* دلاسا كننده dilasa koonindeh, خاطر نواز khautir nuwauz. v. *friend.*

To RELIGHT *(light anew)* دكر بار افروختن digur bar afrookhtun, باز افروز كردن baz efrooz kirdun.

RELIGION دين deen, اسلام islaum, ايمان eimaun, ملت millut امت ummut, شرع shuraa, امانت umaunut, كيش keesh, هراي hura-é, تقوا or تقوي tukwa, لباس التقوي libausu't'-tukwa, صبغت sybghut, حسب husub, القيمت alkeemut, طريق tureek, طريقت tureekut, طاعت ta-at. *The Christian religion* ملت مسيحيه milluta meseehé-yeh. *The Mohammedan religion* اسلام islaum, امت محمد ummuta mohammud, توحيد tooheed, كوثر koufir. *The religion of the Magi* اتش پرستي autash purusté, جبري jebré, كبري guebré, مجوسيت mujoosé-ut. *The religion of the Brahmins* بهرمه b'hramah.—*Of the same religion* همكيش humkeesh, دين داش deen daush. *Observance of religion* ديندارى deendaré, ديانت dé-aunut. *Observant of religion* ديندار deendar, راستكار raustkar. v. *religious.*—*Of no religion* نا بكار na bekaur. بي دين bé deen. *Of a bad religion* بد مذهب bud muzhub. *To embrace any religion* ممتل كردن mumtill kirdun, دخيل شدن dukheel shoodun, بدين علج كشتن bedeen alj gushtun. *To apostatize from any religion* ارتداد irtidaud ساختن saukhtun, مرتد شدن murtud shoodun. *For religion and country* بدين و دولت bedeen ou dowlut.—*Religions* امم umum, ملل milul, اديان adé-aun.

Religious ديندار deendar, صوفي sofé, عاشق aushuk, پارسا paursa, تعبد ta-abbud, نيكو كيش neekoo keesh, تنسك tunussuk. v. *pious.*—*A religious life* كشيشي kusheeshé, درويشي derveeshé, رهبانيت ruhbané-ut, زهادت zuhaudut. *A religious order* or *society* مذهب muzhub, طايفه taéfeh. *Religious societies* عبدت abudut. *A reli-*

gious man پارسا parsa, صوفي sofé, كرم kurim, صاحب دين sahib deen, اهل اسلام ahla islaum, كشيش kusheesh, رهبان ruhbaun. *Religious men* ارباب اسلام arbauba islaum, اصحاب ديانت as-hauba dé-aunut, بدلا budla, زهاد zuhaud, عباد abbaud, كرزمان kurzumaun, طاعات ta-aut. v. also *monk.*—*To observe religious duties* ورزيدن wurzédun, ديندار شدن deendar shoodun, ديندارى نمودن deendaré numoodun. *Religious (punctual, strict, exact)* زو دقت zu dikkut, سازكار sauzkaur, كامل kaumil, مكمل mukummul.

Religiously بادين ba deen, زاهدانه zauhidauneh, بروجه صوفى bur wujha sofé, با تقوى ba tukwa, عاشقانه aushukauneh, بطريق ديندار betureeka deendar, بطور پارسا betoora parsa. v. *piously, reverently.*—(*exactly, strictly*) با دقت ba dikkut, بروجه سازكار bur wujha sauzkaur, كاملانه kaumilauneh.

Religiousness ديندارى deendaré, ديانت dé-aunut, راستكارى raustkauré. v. *religion, piety.*

To RELINQUISH ترك كردن turuk kirdun, هجر ساختن hujr saukhtun, هجران نمودن hijraun numoodun, ماندن maundun, مانيدن maunédun, گوازيدن guwazédun, واز كردن waz kirdun, باز گشتن baz gushtun, هشتن hushistun, هلانيدن hulanédun, باز استادن baz ustadun, وا استادن wa ustadun, رو گردان كردن roo gurdaun kirdun, غدار نمودن ghidaur numoodun, بر طرف نهادن bur turruf nihaudun, اغدار كردن ighdaur kirdun, مغادرت نمودن mughaudurut numoodun. v. *to leave, desert: forbear; release.*

Relinquishment تارك taurik, هجر hujr, وادع wauda, تخليف tukhleef, رفض rufz, مخل mukhill, مخنس mukhnis, ابقا ibka, ماندگى maundugé, روگردان roogurdaun.

Relinquished متروك mutrook, مهجور muhjoor, تريكت tureekut, مودوع moudoo-a, رفيض rufeez, مرفوض murfooz, مانده maundeh, مفرط mufrut, پالو pauloo, مخذول mukhzool, اسن asun, باستان basitaun, غدرت ghudrut, خلا khula, نفى nufé, مفروغ عنه mufrooghun anhu. *Any thing relinquished* تريكت tureekut.

RELISH (*agreeable taste* or *flavour*) زوق zook, لذت luzzut, خاى kha-é, مزه muzeh, خوشگوارى khooshguwauré, وايه wa-éh, خاوندى khawindé, لس lus, چرش churish, طعم taam (pl. طعوم ta-oom), لواس luwaus, عيش a-ésh, خواى kha-é, زايقت za-ékut, زواق zuwauk.—(*a slight tasting of victuals, &c.*) طعم taam, چاشنى chaushné, چشش chushish, لوس laws, مذاق muzauk. v. *sip, taste:* also *liking, delight; cast, manner.*—*Having a fine relish* خوش مزه khoosh muzeh, لذيذ luzeez, صفا بخش sufa bukhsh, زو زوق zu zook, خوشگوار khooshguwaur. *Having no relish* بى مزه bé muzeh, بى زوق bé zook.

To relish (give a pleasing taste to any thing) مزه دادن muzeh dadun, لذيذ كردن luzeez kirdun, زوق و لذت دادن zook ou luzzut dadun, خوشگوار ساختن khooshguwaur saukhtun, خوش مزه كردن khoosh muzeh kirdun, خاى زدن kha-é zudun. (*to have a pleasing taste*) خوش مزه شدن khoosh muzeh shoodun, زوق و لذت داشتن zook ou luzzut daushtun, خوشگوار بودن khooshguwaur boodun, صفا بخش شدن sufa bukhsh shoodun. (*to give pleasure*) عيش و عشرت دادن a-ésh ou yshrut dadun, دلاويز كردن dilaweez kirdun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun. v. *to please.*—(*to feel pleasure*) نيكو داشتن neekoo daushtun, پسند يافتن pussund é-aftun, دلاويزى پذيرفتن dilaweezé pizzeeruftun.

Relishable ممكن مزه mumkina muzeh, قابل لذت kaubila luzzut.

Relished (liked) نيكو داشته neekoo daushteh, پسنديده pussundédeh, قرين قبول kureen kubool, دلپذير dilpizzeer. (*agreeable to the palate*) زو لذت و زوق zu luzzut ou zook, پر مزه pur muzeh, خوشگوار khooshguwaur.

Relucent, v. *shining, transparent.*

RELUCTANCE عناد ynaud, مخالفت mukhaulifut, معاندت ma-anudut, استكراه istikrauh, تنفر é-arauz, اعراض tunuffur, عدم اختيار adumi ikhté-aur, ابا iba, نفرت nufrut, دلگيرى dilgeeré, لج lujj. v. *aversion, unwillingness.*—*To shew a reluctance* دورى نمودن dooré numoodun, استكراه داشتن istikrauh daushtun.

Reluctant عناد ynaud, زو تردد zu turuddud, زو معاندت zu ma-anudut, غير اختيار ghire-a ikhté-aur, متنفر mutunuffir, معرض mariz, ابى abé, دلگير dilgeer, زو استكراه zu istikrauh, اهل نفرت ahla nufrut, پر بيزار و كره pur beezaur ou kirh. v. *averse, unwilling.*

To RELUME, *relumine* باز روشنا دادن baz roshuna dadun, دگر بار افروختن digur bar afrookhtun, تكرير تاب كردن tukreera taub kirdun.

To RELY (*put trust in*) اعتماد نمودن é-atimaud numoodun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun, اتكال ساختن ittikaul saukhtun, توكل كردن tuwukkul kirdun, استناد ساختن istinaud saukhtun, مرتكى نمودن murtuké numoodun, امان داشتن a-émaun daushtun, متوسل بودن mutuwussul boodun, توسل نمودن tuwussul numoodun. v. *to confide, trust.*—*To rely on the opinion of another* مروى نمودن murwé numoodun.

To REMAIN (*continue, tarry*) ماندن maundun, نشستن nishistun, اقامت كردن ikaumut kirdun, نشست كردن nishist kirdun, قرار ساختن kuraur saukhtun, استقرار كردن istikraur kirdun, ساكن شدن saukin shoodun. v. *to dwell, stay*.—(*to be left as a remainder*) باقي شدن bauké shoodun, فضالت نمودن fuzaulut numoodun, بقيت بودن buké-ut boodun, ربع شدن ré-a shoodun. (*to endure, last*) باقي شدن bauké shoodun, بقا و استواري داشتن buka ou ustuwauré daushtun, پاينده شدن pa-éndeh shoodun, استمرار نمودن istimraur numoodun, پايدار شدن pa-édar shoodun, قايم بودن ka-ém boodun, مداومت داشتن mudawumut daushtun. v. *to continue*.—*To remain behind* (*especially from fatigue*) باز ماندن baz maundun, واماندن wamaundun, در پس اقامت ساختن dur pus ikaumut saukhtun, واپس استادن wapus ustadun, مانده كردن maundeh kirdun, وامانده بودن wa maundeh boodun. *To remain firm* برقرار بودن burkuraur boodun, باقي شدن bauké shoodun, ثبات پاي كردن subaut pa-é kirdun, ثبات قدم نمودن subaut kudum numoodun, پايدار شدن pa-édar shoodun. *To remain alone* تنها ماندن tunha maundun. *Those who remain at home* وامانده كان بيت wamaundugauna beet.

Remainder, remains باز پس baz pus, باقي bauké (pl. باقيات bauké-aut), بقايا buka-é-a, بقيت buké-ut, بقي buké, بقوي bukwa, باستان basitaun, ربع ré-a, مانده maundeh, فضالت fuzaulut (pl. فضالات fuzalaut), حصيله huseeleh (pl. حصايل husa-él), لغاظ lufauz, لغاظت lufauzut. v. *rest, residue*.—*The remainder of the soldiers* بقيت سپاه buké-uta sippah. *The remains of the sword* (*a defeated and dispersed army*) بقيت السيف buké-utu's'seif.—*Remains of victuals* خور پاره khore paureh, خرده سماط khurdeha sumaut, بزيم buzeem, حتامه hutaumeh, كدامت kudaumut, حتفل hutful. *Remains* (*traces, vestiges*) عصيم aseem, عصم asim, رسوم rusoom, اثار asaur, اثور asoor. (*the body left by the soul*) قالب بي جان kaulib bé jaun, جنازه junauzeh, لاش laush, لش lush, ميت mei-ut, جيفه jeefeh.

Remaining مبقي mubké, باقي bauké.

To REMAKE باز ساختن baz saukhtun, دكر بار كردن digur bar kirdun.

To REMAND (*send back*) باز فرستادن baz furistadun, واپس ارسال ساختن wapus irsaul saukhtun, واز روان كردن waz rouvaun kirdun.

REMARK اكاهي agauhé, نكاه nigauh, ملاحظه mulauhzeh. v. *observation*.—*A remark* or *annotation* نشان nishaun, بيان bei-aun, تعبير taabeer, تفسير tufseer, شرح shurh.

To remark (*notice*) ملاحظه كردن mulauhzeh kirdun, اكاهي ساختن agauhé saukhtun, نكاه نمودن nigauh numoodun. v. *to observe, mark*.

Remarkable واجب الملاحظه vajibu'l'mulauhzeh, مستوجب نكاه mustoojiba nigauh, هويدا hooïda, غريب ghureeb, عجب ajib, عجيب ajeeb, نادر naudir, جالع jaula, مشهور mush-hoor, ممتاز mumtauz, بنام bunaum, ظاهر zauhir. v. *rare, uncommon*.

Remarkableness نادري naudiré, مشهوري mush-hooré, عجبي ajibé, غريبي ghureebé.

Remarkably بر وجه واجب الملاحظه bur wujha vajibu'l'mulauzeh, غريبانه ghureebauneh, عجبا ajiban, نادرانه naudirauneh, مشهورا mush-hooran, بطور عجيب betoora ajeeb.

A remarker نشان كر nishaun gur, نكاه بان nigah ban. v. *observer*.—*Remarked*. v. *observed*.

REMEDIABLE قابل علاج kaubila ylauj, معالج mu-aluj, ممكن شفا mumkina shifa.

Remedied چاره ياب chaureh é-aub, معالج mu-aluj, علاج پذير ylauj pizzeer.

Remediless بي چاره bé chaureh, بي علاج bé ylauj. v. *helpless, irremediable*.—*Remedilessness* عدم علاج aduma ylauj, امتناع چاره imtinaa chaureh.

Remedy علاج ylauj, چاره chaureh, شفا shifa, دوا dawa, معالجه ma-aljeh, كزيد guzeed. v. *cure, medicine, antidote, reparation*.—*Topical remedies* فرديات furdé-aut.

To remedy چاره دادن chaureh dadun, شفا ساختن shifa saukhtun, تيمار كردن teemaur kirdun, علاج دادن ylauj dadun. v. *to heal, repair*.

To REMEMBER (*bear in mind*) ياد داشتن é-aud daushtun, ذكر كرفتن zikr gooriftun, ذكرت ساختن zikrut saukhtun, تذكر نمودن tuzukkur numoodun, ياد كرفتن é-aud gooriftun, در ياد امدن dur é-aud aumudun, در خاطر نشانده بردن dur khautir nishaundeh burdun, خاطر نشان نمودن khautir nishaun numoodun, مذكر كردن muzukkir kirdun, مذاكرت ساختن muzaukirut saukhtun, مذكور نمودن muzkoor numoodun, اندامه يافتن andaumeh é-aftun, اخطار كردن ikhtaur kirdun. v. *to commit to memory*.—(*to put in mind*) در ياد كسي اوردن dur é-auda kussé awurdun, تذكر كردانيدن tuzukkur gurdanédun, ياد دار ساختن é-aud dar saukhtun, تذكير كردن tuzkeer kirdun, تنبه دادن tunubbih dadun. v. *to remind*.—*Remember* ياد دار é-aud dar.—*Remembering* ياد دار é-aud dar.

Remembered مذكور muzkoor, بدل نشانده bedil nishaundeh, در ياد امده dur é-aud aumudeh, درخاطر اورده dur khautir awurdeh. *To be re-*

membered یاد بودن é-aud boodun, مذکور شدن muzkoor shoodun.

Remembrance یاد é-aud, ذکر zikr, خاطر khautir, خاطر نشان khautir nishaun, اخطار ikhtaur, یاد کار é-aud kaur, تذکر tuzukkur, تذکرت tuzukkurut, ذکرت zikurut, ذکری zikré, اندامه andaumeh, ویر weer, ویرو weeroo, ویرو ویرا weeroo weera. v. *memorial.* — *Worthy of remembrance* واجب الذکر vajibu'z'zikr.

A remembrancer مذکور ساز muzkoor sauz, یاد اور é-aud awur, در خاطر نشان کننده dur khautir nishaun koonindeh, یاد دار é-aud dar.

To REMIND یاد دادن é-aud dadun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun, متنبه گردانیدن motanebbih gurdanédun, پنداریدن pundaurédun, در دل باز اوردن dur dil baz awurdun, خاطر نشان کردن khautir nishaun kirdun, مخبر ساختن mukhbir saukhtun, تخبیر کردن tukhbeer kirdun.

Reminded یاد دار é-aud dar, متنبه motanebbih, پنداریده pundarédeh, یاد گیر é-aud geer, خاطر نشان پذیر khautir nishaun pizzeer.

REMISS غافل ghaufil, نا مشغول na mushghool, کاهل kauhil. v. *careless.*—*Remissly* غافلانه ghaufilauneh. v. *carelessly.* — *To do any thing remissly* جربی کردن jurbé kirdun.

Remissness اهمال ihmaul. v. *carelessness.*

REMISSION عفو afoo, بخشایش bukhshaésh, عذر azur, صفح sufih, امرزش amurzish, مغفرت mughfirut, غفران ghufraun. v. *pardon*; also *relaxation*, *release.*

To remit (*pardon*) بخشیدن bukhshédun, مغفرت دادن mughfirut dadun. v. *to forgive.* — (*to send back*) واپس بردن wapus burdun, باز فرستادن baz furistadun, واز ارسال کردن wauz irsaul kirdun. *To remit to prison* در زندان واپس بردن dur zindaun wapus burdun, بحبس باز گردانیدن behubs baz gurdanédun. (*to remit money*) از هندوی زر جابجا فرستادن uz hinduwé zur jaubejau furistadun, بتمسک نقد از یک تا دیگر جا رسانیدن betummusook nukd uz eek ta deegur jau russanédun. v. also *to relax*, *refer*, *resign*, *release*, *restore*; *slacken*, *abate.*

Remitment (*to prison*) در زندان واپس بردار dur zindaun wapus bur dar.

A remittance (*of money*) زر از هندوی جابجا فرستاده zur uz hinduwé jau bejau furistadeh, نقد بتمسک از یک تا دگر جا رسانیده nukd betummusook uz eek ta digur jau russaunédeh.

A REMNANT باقی bauké, بقا buké, بقیت buké-ut, بقی buké, ریع ré-a. v. *remainder.* — *Remnant* (adjective) باقی bauké, مبقی mubké.

A REMONSTRANCE عرضه و فریاد arzeh ou furé-aud, فریاد و داد furé-aud ou daud, شکایت و عرضه حال shuka-é-ut ou arzeh haul, معروض maarooz, عرض و داد arz ou daud.

To remonstrate عرضه و فریاد کردن arzeh ou furé-aud kirdun, داد و فریاد ساختن daud ou furé-aud saukhtun, شکایت و عرضه حال نمودن shuka-é-ut ou arzeh haul numoodun.

REMORA مانع mauna. v. *impediment.*

REMORSE دلازاری dilazauré, اضطراب خاطر iztirauba khautir, دلدوزی dildoozé, دلفکاری dilfikauré, دلگیری dilgeeré. v. *horror*, *anguish*, *repentance*; *pity.*—*Remorseful*, v. *compassionate.*

Remorseless بی رحمت bé ruhmut, غیر شفقت ghire-a shufkut. v. *merciless*, *cruel.*

REMOTE بعید ba-éd, دور door, مغرب mughrub, غربت ghurbut, بیرون beeroon, برون buroon, دورا دور doora door, تذوف kuzoof, تذیف kuzeef, تذیفت kuzeefut, قصی kusé, قصیب kusé-ut, قاصی kausé, قاصیت kausé-ut, سحیق suheek, نزیح nuzeeh, مقصی muksa, دحیق duheek, بطین buteen, سمهدر sumuhdur. v. *distant*, *foreign.* — *More remote* دورتر doortur, ابعد abad. *Most remote* دورترین doortureen.

Remotely بعیدا ba-édan, بر وجه دور bur wujha door, بطور بعید betoora ba-éd.

Remoteness بعد bu-ad, دوری dooré, غربت ghurbut, سحق suhuk. v. *distance.*

REMOVABLE ممکن واکرده شدن mumkina wakirdeh shoodun. v. *moveable.*

Removal, *remove* (*departing from a place*) تباعد tuba-ud, رحلت ruhlut, افتراق iftirauk, هجر hujr, هجران hujraun, رحیل ruheel, انتقال intikaul, غربت ghurbut, ظعن zaan. v. *departure.* —*Removal* (*of any thing from its place*) جا بجا برداشتنی jau bejau burdar, برداشتنی burdaushtuné, از جا نزع ساز uz jau nuza sauz, واکنان wakoonaun, غسلبت ghuslubut, جنبش jumbish, مدبر mudbir *Removal from office* معزولی maazoolé, عزل azl, خلع khula.

To remove (*go from one place to another*) از یک تا دگر گاه رفتن uz eek ta digur gah ruftun, رحلت کردن ruhlut kirdun, تباعد ساختن tuba-éd saukhtun, جا بجا رفتن jau bejau ruftun, هجر ساختن hujr saukhtun, براه کردن berah kirdun, روانه راه نمودن rouvauneh rah numoodun. v. *to depart.*—(*to move any thing from its place* or *to a distance*) برداشتن burdaushtun, برداشته کردن burdaushteh kirdun, نزع ساختن nuza saukhtun, از جا رفع نمودن uz jau rufa numoodun, واکردن wakirdun, لاندن laundun, لانیدن launédun, جابجا لانده نمودن

jau bejau laundeh numoodun, روان گردانیدن rouvaun gurdanédun, بعید ساختن ba-éd faukhtun, برداختن burdaukhtun, دورا دور کردن doora door kirdun. v. *to move.*

Removed واکرده wakirdeh, مبعد mubaad, متباعد mutubaad, منزوع munzuwa, مبرا muburra, دورا دور کرده doora door kirdeh, دورا دور شده doora door shoodeh, مجتنب mujtunub, منتفی muntufa, مقصی mukfa, مندفع mundufa, منهلت munhulut. *Removed from office* معزول maazool, مقلوع mukloo-a. *Any thing by which another is removed* منزع munuzza.

A remover (of any thing) واکننده wakoonindeh, از جا بجا روان سازنده uz jau bejau rouvaun fauzindeh. *(a remover of himself)* از یک تا دگر گاه رونده uz eek ta digur gah rouvindeh, رحلت ساز ruhlut fauz.

To REMOUNT *(on horseback)* باز سوار کردن baz fuvaur kirdun, باز اسبرا برنشستن baz afbra burnishiftun. v. *re-ascend.*—*To remunerate*, v. *to reward.*

RENCOUNTER *(clash, collision)* تصادم tufaudum, مصادمت mufaudumut. *(an unpremeditated combat)* براز ناگاه burauza nagah, وقیعت الاثنین امدانه waké-atu'l'afneina aumudauneh *(an accidental meeting)* دوچار ناگاه doochaura nagah, مواجهت امدانه muwaujihuta aumudauneh, التقا عارض iltika auriz. v. *encounter.* —*(personal opposition)* مخالفت روبرو mukhaulifuta rooberoo, تعرض دو چار ta-arruza doo chaur.

To rencounter (clash) مصادمت کردن mufaudumut kirdun, بهم زدن behum zudun, چسپیدن chufpédun. *(to meet and fight unexpectedly)* دو چار خوردن و براز نگاه کردن doo chaur khoredun ou burauza nagah kirdun, وقیعت الاثنین بر وجه امدانه نمودن waké-uta'l'afneina bur wujha aumudauneh numoodun, زد و خرد بی غرض ساختن zud ou khurd bé ghuruz faukhtun. *(to fight hand to hand)* کارزار کردن kaurzaur kirdun, کفح ساختن kufih faukhtun. v. *to encounter, skirmish.*

To REND دریدن durédun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, چاک کردن chauk kirdun, چاک چاک ساختن chauk chauk faukhtun, صرم زدن furm zudun, هتک کردن hutik kirdun, تخریق ساختن tukhreek faukhtun, فتردن fiturdun, افرا زدن ifra zudun. v. *to tear, lacerate.*

A render پاره پاره زن paureh paureh zun, v. *tearer.*

To RENDER وا دادن wa dadun, باز گردانیدن baz gurdanédun. v. *to return, restore, repay.*—*(to translate)* ترجمه کردن turjumeh kirdun, بلسان اخر نقل ساختن belisfauna akhir nukkul faukhtun. v. *to interpret.*—*(to yield, give up)* تسلیم شدن tusleem shoodun. v. *to surrender.* —*(to make)* کردن kirdun, ساختن faukhtun, نمودن numoodun. *To render necessary* لازم کردن lauzim kirdun, مهم ساختن muhimm faukhtun, ضرورت نمودن zuroorut numoodun. *(to give)* دادن dadun, بخشیدن bukhshédun, عطا ساختن ata faukhtun. v. alfo *to offer, exhibit.*

A RENDEZVOUS جماعت jumaat, اجماع ijmaa. کرنک kurunk. v. *assembly, meeting.*—— *The rendezvous of an army* عسکر جمعیتی afkur juma-é-uté, جمعیت لشکر juma-é-uta lashkur. *The place of rendezvous* جمعیت گاه juma-é-utgah. *The place of rendezvous of an army* جمعیت گاه سپاه juma-é-utgaha fippah.

To rendezvous جمعیت نمودن juma-é-ut numoodun. *To rendezvous an army* جمع لشکر کردن jumaa lashkur kirdun, سپاه بر جمعیت گاه نمودن fippah bur juma-é-utgah numoodun, عسکر جمعیتی ساختن afkur juma-é-uté faukhtun.

Renegado, v. *apostate, deserter.*

To RENEW *(renovate)* تجدید کردن tujdeed kirdun, تحویل ساختن tuhweel faukhtun, نو کردن now kirdun, تر و تازه نمودن tur ou tauzeh numoodun, مرمت کردن murummut kirdun. *To renew friendship* تجدید محبت کردن tujdeeda mohabbut kirdun. *To renew garments (put on new clothes)* تجدید لباس ساختن tujdeeda libaus faukhtun. *To renew peace* صلحی مجددا کردن fulhé tujdeed kirdun, مجددا عقد نمودن mujuddudan akd numoodun. *To renew and confirm* تجدید و تحویل کردن tujdeed ou tuhweel kirdun. *To renew and repair* تجدید و مرمت کردن tujdeed ou murummut kirdun. *To renew (repeat)* تکرار کردن tukraur kirdun, تکرر ساختن tukurrur faukhtun, اعادت نمودن é-audut numoodun, رجوع کردن rujoo-a kirdun. *To renew solicitation* تکریر ابرام کردن tukreera ibraum kirdun, اعادت الحاح ساختن é-auduta ilhauh faukhtun. v. alfo *to recommence.*

Renewable ممکن مجدد شدن mumkina mujuddud shoodun, قابل تجدید kaubila tujdeed.

Renewal تجدید tujdeed, تحویل tuhweel, مرمت murummut. v. *reparation, repetition.*

Renewed مجدد mujuddud, ذو تحویل zu tuhweel, تجدید شده tujdeed shoodeh.

RENITENCE تردد turuddud, تعارض ta-arruz, مقاومت mukawumut. v. *resistence.*—*Renitent* مترددد muturuddud, ذو تعارض zu ta-arruz.

RENNET *(for curdling milk)* مایه ma-éh, مایهٔ شیر ma-éha sheer, لبوه lubweh, ینق yenk, انقحت ankuhut, منقحت munkuhut.

To renovate, renovation, v. *to renew, &c.*

To RENOUNCE منكر كردن munkur kirdun, دريغ ساختن dureegh saukhtun, انكار كردن inkaur kirdun. v. *to disown.*—*To renounce all right to any thing* قطع علاقت كردن kutaa alaukut kirdun.—*Renounced* منكور munkoor.

RENOWN نام naum, نيك نامي neek naumé, ناموري naumwuré, ذكر جميل zikra jumeel, جلال julaul, مكرمت mukrumut, عظمت azimut, عرض yrz, شهرت shuhrut, اشتهار ishtihaur, ناموس naumoos, روشنا roshuna, فخرانيت fukhrané-ut, افتخار iftikhaur, عزت yzzut, برخورداري burkhordauré, بزركواري buzurguwauré. v. *glory.*

Renowned نامدار naumdar, نيك نام neek naum, نامور naumwur, روشن roshun, روشناس roshunaus, جليل juleel, همايون humaï-oon, مفخر mufukhkhur, عزيز azeez, شريف shereef, عظيم azeem, اواز دار awauz dar, مشهور mushhoor. v. *glorious, illustrious.*

A RENT (*fissure, break*) چاك chauk, شق shukk, شكاف shagauf, باريدكي baureedugé, هتو hutoo, هتك hutik, دره dureh, فرجت furjut, خراش khurausb. v. *gap, chasm, laceration.*—*Rent* (*income, revenue*) خرج khurj, خراج khurauj, دخل dukhl, مدخول mudkhool, حاصل hausil, محصول muhsool, ريع ré-a, رادت raudut. *Annual rent* ساليان saulé-aun, ساليانه saulé-auneh, سالياني saulé-auné. *Rent paid for any thing held of another* كرا kira, كرايه kira-eh, اجارت ijaurut, استجارت istijaurut, حسبت husbut, التزام iltizaum.

To rent (*let to a tenant*) اجاره كردن ijaureh kirdun, بكريه دادن bekira-éh dadun, التزام ساختن iltizaum saukhtun. (*to hold by paying rent*) استجاره اجاره دار شدن ijaureh dar shoodun, استجاره كردن istijaureh kirdun, بكرايه كرفتن bekira-éh gooriftun, بكرا پذيرفتن bekira pizzeeruftun.

Rentable قابل كرايه kaubila kira-éh.

A rental, rent-roll خرج دفتري khurj dufturé, دفتر دخل و حاصل duftura dukhl ou hausil.

A renter اجاره دار ijaureh dar, بكرايه كير békira-éh geer, ملتزم multuzim.

RENUNCIATION قطع علاقت kutaa alaukut, انكار inkaur, استنكار istinkaur, منكر munkir, جحد juhd, نكر nukr.

REPAID باز كردانيده baz gurdanédeh, واداده wadadeh, باز كذاريده baz guzarédeh.

To REPAIR تجديد و مرمت كردن tujdeed ou murummut kirdun, براوردن burawurdun, ترميم ساختن turmeem saukhtun, رم كردن rumm kirdun, تعمير ساختن taameer saukhtun, معمور كردانيدن maamoor gurdanédun. *To repair a house* مرمت خانه كردن murummuta khauneh kirdun, بنا براوردن bina burawurdun. *To repair a castle* ترميم حصار ساختن turmeema hissaur saukhtun. v. also *to mend, amend.*—*To repair* (*to any place*) رفتن ruftun, وارفتن waruftun, روانه راه كردن rouvauneh rah kirdun. v. *to go.*

Repair, reparation (*supplying the loss, mending*) مرمت murummut, تجديد و مرمت tujdeed ou murummut, ترميم turmeem, رم rumm, تعمير taameer, لام laum, الام alaum, نقب nukib, قين kein, اصلاح islauh, نقل nukkul, تنقيل tunkeel, انقال inkaul, راب raab. *Repair* (*going to any place*) روان rouvaun, رو rou, سالك saulik, وارد waurid. v. *resort, abode.*—*Reparation* (*amends for an injury*) تضمين tuzmeen, پاداش padaush, پاداشت padausht, مكافات mukafaut, جزا juza. v. *retribution, compensation.*

Repaired ذو مرمت zu murummut, براورده burawurdeh, ترميم كرده شده turmeem kirdeh shoodeh, تعمير ياب taameer é-aub.

A repairer (*of houses, &c.*) مرمت ساز murummut sauz, ترميم كننده turmeem koonindeh, تعميركر taameergur. (*of injuries*) تضمين بخش tuzmeen bukhsh, پاداش ده padaush duh.

Reparable قابل مرمت kaubila murummut, ممكن ترميم mumkina turmeem, قابل تضمين kaubila tuzmeen.—*Reparably* بروجه قابل مرمت bur wujha kaubila murummut, بطور ممكن تضمين betoora mumkina tuzmeen.

Reparative تضمين ساز tuzmeen sauz.

A REPARTEE بذله buzleh, ظريفه zureefeh, لطيفه luteefeh, جواب لطيف javauba luteef, رد كلام ظريف rudda kulauma zureef, مزه muzeh, لابه laubeh, يافه é-aufeh.—*To repartee* بذله باختن buzleh baukhtun, ظريفه كفتن zureefeh guftun, جواب لطيف كردن javauba luteef kirdun, رد كلام ظريف ساختن rudda kulauma zureef saukhtun.

To REPASS باز كذريدن baz guzurédun, دكر بار عبور كردن digur bar aboor kirdun.

A REPAST خورش khore-ish, خورديني khoredune, طعام ta-am, تعشي ta-ashshé. *To make a repast* طعم كردن taam kirdun, خورش ساختن khore-ish saukhtun. v. *to eat, feed, feast.*

To REPAY باز دادن baz dadun, وا دادن wadadun, باز كرداندن baz gurdaundun, رجعت ادا rujaata ada kirdun, كذارش ساختن كردن baz guzaurish saukhtun, كذار رجع نمودن guzaur ruja numoodun.

Repayment رجعت ادا rujaata ada, رجع كذار rujaa guzaur, رد كذارش rudda guzaurish,

baz gurdaun, تكرار كذارش كردان tukraura guzaurish, واز كذار waz guzaur.

To REPEAL نسخ ساختن nusikh saukhtun. ابطال كردن ibtaul kirdun, بطل ساختن butl saukhtun, بطلان نمودن butlaun numoodun, بر طرف زدن bur turruf zudun, برسيدن burusédun, محو زدن mohou zudun, قاطع كردن kauta kirdun, اعاد ساختن é-aud saukhtun, بركرفتن burguriftun.

A repeal نسخ nusikh, ابطال ibtaul, بطلان butlaun, محو mohou. *The repeal of one law by another* نسخ الاية بالاية nusikha ala-é-uta bi-ala-é-ut.—*Repealed* منسوخ munsookh, مبطل mubtil.

To REPEAT (*do* or *say several times*) تكرار كردن tukraur kirdun, تكرير ساختن tukreer saukhtun, تكرر نمودن tukurrur numoodun, مكرر ساختن é-audut kirdun, اعادت كردن mukurrur saukhtun, كر نمودن kurr numoodun, كركر ساختن kurkur saukhtun, رجع كردن ruja kirdun, دكر بار كفتن digur bar guftun, باز كلام زدن baz kulaum zudun. *To repeat* or *rehearse by heart* ظاهرا قراءت كردن zauhira koraat kirdun, استظهار ساختن istizhaur saukhtun, ظاهر كردن zauhir kirdun, افسانيدن éfsanédun. v. *to recite.*--*To cause one to repeat* افسايانيدن efsa-é-anédun.—*A repeater* ظاهر كننده zauhur koonindeh. v. *reciter.* — *Repeated* (*done or said often*) مكرر mukurrur. (*recited*) افسانيده efsanédeh.

Repeatedly بسيار بار bissé-aur bar, چندكاه chundgah, تارة بعد تارة tarratan baad tarratan. v. *often.*— *To admonish repeatedly and severely* تنبيه و تاكيد كردن tumbeeh ou taakeed kirdun, تنبيه اكيد و شديد دادن tumbeeh akeed ou shudeed dadun.

To REPEL رد كردن rudd kirdun, وارانيدن waraundun, دفع ساختن dufa saukhtun, رفع زدن rufa zudun, باز داشتن baz daushtun, منع كردن muna kirdun, نفي ساختن nufé saukhtun, رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, هاد زدن haud zudun, تردد ساختن turuddud saukhtun, استرداد نمودن isturdaud numoodun, دحر كردن duhr kirdun. v. *to repulse.*—*Repelled* مترد turuddud, v. *repulsed.*—*A repeller* رد كننده rudd koonindeh, دفع ساز dufa sauz, رفع كر rufa gur.

To REPENT پشيمان شدن pusheemaun shoodun, نادم بودن naudim boodun, ندامت داشتن nudaumut daushtun, ستوهيدن sutoohédun, فرسودن fursoodun, توبه كرفتن toubeh gooriftun, توبه كار شدن toubehkaur shoodun, توبه كاري نمودن toubehkauré numoodun, تايب كردن ta-éb kirdun.

Repentance پشيماني pusheemauné, ندامت nudaumut, توبه كاري toubehkauré. v. *penitence.*— *Regret and repentance* حسرت و ندامت husrut ou nudaumut.—*Repentant* پشمان pushmaun. v. *penitent.*

To REPEOPLE دكر با معمور كردن digur bar maamoor kirdun, جاي ويران اباد ساختن ja-é véeraun abad saukhtun.

REPERCUSSION انعكاس inykaus, v. *rebound.*

REPETITION تكرار tukraur, تكرير tukreer, مكرر mukurrur, اعادت é-audut,, بازيور bazé-oor. (*rehearsing*) ظاهرا قراءت zauhira koraat. v. *recital.*

To REPINE ازار يافتن azaur é-aftun, ازار رسيده بودن azaur ruslédeh boodun, مضطرب شدن muzturub shoodun. دلتنك بودن diltunk boodun, دلبسته شدن dilbusteh shoodun, غم خوردن ghum khoredun, المزده بودن alumzuddeh boodun, رنجيدن runjédun, رنجيده و رميده شدن runjédeh ou rumédeh shoodun, خاطر مانده بودن khautir maundeh boodun, دلفكار شدن dilfikaur shoodun, جان ازاري داشتن jaun azauré daushtun, خودرا اضطراب دادن khoodra iztiraub dadun, نفس ازارده كردن nufs azaurdeh kirdun.

A repiner ازار ياب azaur é-aub, غم خور ghum khore, صاحب رنج sahib runj, اهل اضطراب ahla iztiraub, ازارش كير azaurish geer, دلتنكي دار diltunké dar. v. also *murmurer.*

Repining رنج runj, رنجوري runjooré, ازار azaur, ازاري azauré, ازارش azaurish, اضطراب iztiraub, دلتنكي diltunké, دلبستكي dilbustugé. v. *grief, regret, vexation.* — *Repining* (participle) غم و الم خور ghum ou alum khore, رنجيده runjédeh, ازارده azaurdeh, مضطرب muzturub, دلبسته dilbusteh, دلتنك diltunk, دلفكار dilfikaur, دلشكسته dilshakusteh, دلمانده dilmaundeh, غلق ghulik.

To REPLACE بجا باز نهادن beja baz nihaudun, دريك كاه دكر بار وضع كردن dur eek gah digur bar wuza kirdun. v. also *to substitute.*

Replaced بجا باز نهادن bejau baz nihaudeh.

To REPLANT باز نصب كردن baz nusb kirdun, دكر بار نشاندن digur bar nishaundun.

To REPLENISH پر كردن pur kirdun, املا ساختن imla saukhtun, مالامال نمودن maulamaul numoodun, انباشتن ambaushtun, تمليت كردن tumlé-ut kirdun. v. *to fill, stock.*

Replenished, replete پر كرده pur kirdeh, ممتلي mumtula, انباشته ambaushteh, مالامال maulamaul, برزغ burzugh. v. *full, filled.*—*To be replenished* پر كرده شدن pur kirdeh shoodun, مالامال بودن maulamaul boodun, پر كشتن pur gushtun.

Repletion امتلا imtila, املا imla, ممتليت mumtulé-ut, كزاز guzauz, تخمه tukhmeh. v. *indigestion.*

REPLY, *replication* جواب javaub, بازجواب baz javaub, باز خواست baz khaust, د جواب

rudda javaub, رد كلام rudda kulaum, رجع ruja. v. *answer.*--*Replied* رد جواب داده rudda juvaub dadeh.

To reply جواب كردن javaub kirdun, باز جواب ساختن baz javaub saukhtun, رد جواب دادن rudda javaub dadun, رد كلام نمودن rudda kulaum numoodun, رجع كردن ruja kirdun, رجعان ساختن rujaan saukhtun.

A replier باز جواب ساز baz javaub sauz, رد كلام كننده rudda kulaum koonindeh.

To REPOLISH باز پرداختن baz purdaukhtun, دگر بار جلا دادن digur bar jila dadun.

A REPORT (*rumour of news*) خبر khubr, اواز awauz, اوازه awauzeh, پيغام peighaum, پيام peiaum, گفت و گو guft ou goo, صلا sula, وغيت wughé-ut, نغو nughoo, نغيت nughé-ut. v. *rumour.*—(*publick character*) نام naum, شهرت shuhrut, ذكر zikr, عرض yrz. v. *reputation.*—*Of good report* نيك نام neek naum, جميل ذكر jumeel zikr. *Of bad report* بد نام bud naum, بي عرض bé yrz. v. *repute, fame.*—*Report* (*sound, loud noise*) اواز awauz, اوازه awauzeh, رعد raad, ولوله wulwuleh, غلغل ghulghul, غلغله gulghuleh, شهانه shumauteh. v. *noise.*—*The report of a cannon* اواز توپخانه awauza topekhauneh, رعد توپ raada tope. *The report of a musket* ولوله بندوق wulwuleha bundook. —*A false report* خبر فريبنده khubr furrabindeh, سروا furwa, خلاف انها khilaufa inha, مرمات mirmaut. *False reports* اراجيف arajeef, ارجاف arjauf. *A report* (*or account returned by those to whom any thing is referred*) تلخيص tulkhees. *To make a report* (*especially of state affairs to the king, &c.*) تلخيص كردن tulkhees kirdun.

To report خبر دادن khubr dadun, اواز زدن awauz zudun, گفتن guftun, گفت و گو پاشيدن guft ou goo paushédun. v. *to tell, relate, rumour.*

Reported خبر داده khubr dadeh, گفته gufteh, مروي murwé, متلخص mutulukhkhus. v. *related.*

A reporter خبر ده khubr duh, گفت و گو پاش guft ou goo paush. v. *relater, reciter.*

To REPOSE (*be at rest*) فراغت يافتن firaughut é-aftun, فراغ داشتن firaugh daushtun, خواب شدن khaub shoodun, خوابيدن khaubédun, خفتن khuftun, نايم شدن na-ém shoodun, خسپيدن khuspédun, در خواب بودن dur khaub boodun, هجوع كردن hujoo-a kirdun. v. *to sleep, recline.*—*To repose confidence* اعتماد كردن é-atimaud kirdun, اعتقاد بردن é-atikaud burdun, توكل ساختن tuwukkul saukhtun. v. *to confide.*—(*to intrust*) امانت ساختن imaunut saukhtun, وديعت كردن wudé-at kirdun. v. *to trust.*

Repose خواب khaub, خوابنوش khaubnoosh, نايم na-ém, نايمت na-émut, هجوع hujoo-a, ارام araum, راحت rauhut, سكينت sukeenut, اسودگي asoodugé. v. *sleep, rest, quiet.*—*Reposed* اسوده حال asoodeh haul, اسوده asoodeh, خفته khufteh. *Reposedness* حال اسوده haul asoodeh, اسودگي asoodugé.

To REPOSITE وضع كردن wuza kirdun, نهادن nihaudun, تودع ساختن tuwudda saukhtun, ودع كردن wuda kirdun, در انبار وضع كردن dur ambaur wuza kirdun. v. *to store, lay in, deposite.*

Reposited نهاده nihaudeh, موضوع mouzoo-a.

A REPOSITORY مخزن makhzin, مخدع mukhda, خزينه khazeeneh, خزانه khuzauneh, گنجينه gunjeeneh, گنجا gunja, نبا nubr (pl. انبار ambaur), وعا waa, اعا é-au (pl. اعيت awé-ut), دان dan, مفتح muftuh, جلف jilf, لو loo, ربيدت rubeedut. *A repository for provisions* توشه دان toosheh dan, انبار خانه ambaur khauneh, خور صلا khore sula, مقلدت mukludut. v. *granary, pantry.* —*A repository in inns, &c. for travellers baggage* باردان bardan. *A repository for clothes, jewels, &c.* جامه دان jammeh dan, رخت خانه rukht khauneh, عكم ykm, صيان sé-aun, صوان suwaun, صيانت sé-aunut, برفند burfund, بغلنده bughlundeh, رنبيل rumbeel. v. زنغيلجه.

To REPOSSESS باز دست يافتن baz dost é-aftun, باز تصرف گرفتن baz tusurruf gooriftun, دگر بار ملاكت پذيرفتن digur bar mulaukut pizzeeruftun. *Repossessed* باز تصرف گرفته baz tusurruf goorifteh, باز دست يافته baz dost é-afteh, دگر بار مملوك digur bar mumlook.

To REPREHEND ازار دادن azaur dadun, ملامت زدن mulaumut zudun, سرزنش گفتن surzinish guftun, تعذيل كردن taazeel kirdun, زم زدن zumm zudun, عتاب ساختن ytaub saukhtun, پاشيدن paushédun, لوم و توبيخ كردن loom ou tawbeekh kirdun, لومي دادن loomé dadun, معاتبت ساختن mu-atubut saukhtun, مواخذ كردن mu-akhuz kirdun. v. *to reproach, reprove, censure, chide.*—*A reprehender*, v. *censurer.*

Reprehended مذموم muzmoom, ملوم muloom, ملتوم multoom, ملحي mulha, مواخذ mu-akhuz.

Reprehensible واجب الملامت vajibu'l'mulaumut, لايق سرزنش la-éka surzinish. زميم zumeem, جريم jureem, جرمناك jurumnauk, لام laum.

Reprehensibly زميمانه zumeemauneh, جريمانه jureemauneh, بر وجه واجب الملامت bur wujha vajibu'l'mulaumut, بطور مجرم betoora mujurrim.

Reprehension ملامت mulaumut, ازار azaur, سرزنش surzinish, زم zumm, معاتبت mu-atubut, تعذيل taazeel, لوم و توبيخ loom ou tawbeekh,

عتاب ytaub, طعن taan, ابس abis. v. *censure, blame, reproof.*

Reprehensive ملامت زن mulaumut zun, ازار رسان azaur russaun, سرزنش ده surzinish duh.

To REPRESENT (*exhibit*) نمودن numoodun, اظهار كردن izhaur kirdun, نموده ساختن numoodeh saukhtun, توزيدن toozédun, نمايان ساختن numa-é-aun saukhtun, نماييدن numaïédun, تبصير كردن tubseer kirdun, احضار ساختن ihzaur saukhtun. v. *to show.*—*To represent* (*by painting, delineation, imitation, &c.*) تصوير كردن tusweer kirdun, تقليد ساختن tukleed saukhtun, تمثيل كردن tumseel kirdun. v. *to paint, describe.*—*To represent by reflexion* (*as a mirrour*) عكس انداز كردن aks andauz kirdun, منعكس ساختن munakus saukhtun, انعكاس نمودن inykaus numoodun. *To represent* (*by petition, &c.*) عرض كردن arz kirdun, عرضه داشت نمودن arzeh dausht numoodun. *To represent on a theatre* تماشا كردن tumausha kirdun, لعبتبازي نمودن laabutbauzé numoodun, تقليد نمايان ساختن tukleed numa-é-aun saukhtun. *To represent* (*act as the representative of another*) جانشين بودن jaunisheen boodun, وكيل شدن vakeel shoodun, نايب بودن na-éb boodun, قايم مقام شدن ka-ém mukaum shoodun.

Representation (*image, form*) نمايش numa-ésh, صورت soorut, تصوير tusweer, قيافت ké-aufut, شكل shukl, نقيش nukeesh, تمثال tumsaul. v. *likeness.*—(*a memorial*) عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh dausht, معروض maarooz, عرضه حال arzeh haul. v. *petition.*—(*exhibition*) نمودار numoodar, نمودش numoodish, اظهار izhaur, پيدا peeda. *Theatrical representation* تماشا tumausha, لعبتبازي laabutbauzé, نقل كو nukkul goo, تقليد tukleed. *Representation of the person of another* جانشيني jaunisheené, وكيلي vakeelé, وكالت vukaulut. *Representation as in a mirrour* عكس اندازي aks andauzé, انعكاس inykaus.

Representative, representing (*exhibiting a similitude*) صورت نما soorut numa, نمايش ساز numaésh sauz, تصوير كنا tusweer koona, نماينده numa-éndeh. *Representing* (*by memorial, &c.*) عرضه نما arzeh numa, عرضه داشت احضار ساز arzeh dausht ihzaur sauz.—(*bearing the character or power of another*) جانشين jaunisheen, ذو وكالت zu vukaulut. *A representative* (*of another person*) جانشين jaunisheen, وكيل vakeel (plur. وكلا vukula), قايم مقام ka-ém mukaum, نايب na-éb (plur. نواب novaub). *A representative vested with full powers* وكيل مطلق vakeela mutluk.

To appoint a representative وكيل كردن vakeel kirdun, جانشين ساختن jaunisheen saukhtun, نايب نامزاد نمودن na-éb naumzaud numoodun. *A representative* (*similitude* or *symbol of any thing*) نمودار numoodar, علامت alaumut, نقيش nukeesh.

A representer (*one who shows* or *exhibits*) اظهار كننده izhaur koonindeh, نماينده numa-éndeh, نمون numoon, تبصير سازنده tubseer sauzindeh. v. also *representative*.

To REPRESS (*check*) ضبط ساختن zubt saukhtun, ربط كردن rubt kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt saukhtun, منع كردن muna kirdun, قرع نمودن kura numoodun. v. *to restrain; subdue; crush.*—*Repressed* مضبوط muzboot, ممتنع mumtina, مربوط murboot.—*Repression* ضبط zubt, ربط rubt, منع muna.—*Repressive* ذو قوت ضبط و ربط zu kuwwuta zubt ou rubt, منع ساز muna sauz.

A REPRIEVE (*delay of punishment*) امهال تعذيب imhaula taazeeb, تراخي عقاب turaukhé akaub, تاخير ضعف taakheera zaaf.

To reprieve امهال تعذيب دادن imhaula taazeeb dadun, تراخي عقاب فرمودن turaukhé akaub furmoodun.

Reprieved امهال تعذيب پذير imhaula taazeeb pizzeer, تراخي عقاب ياب turaukhé akaub é-aub.

To reprimand, v. *to reprehend, rebuke.*

REPRISAL بدل گرفته براي چيزي كه دشمن برداشته بودند budul goorifteh bera-é cheezé keh dushmin burdaushteh boodund, پاداش paudaush.

To REPROACH دشنام دادن dushnaum dadun, ملامت زدن mulaumut zudun, ملام كردن mulaum kirdun, واكفتن waguftun, ازار رسانيدن azaur russanédun, شتم زدن shutm zudun, سرزنش كفتن surzinish guftun, بهتان زدن buhtaun zudun, غرميدن ghurmédun, غراشيدن ghurashédun, طعن دادن taan dadun, توليدن toolédun, زكيدن zukédun, زبان دراز شدن zubaun diraux shoodun, عولانيدن ghoolanédun, غمز زدن ghumz zudun, غوليدن ghoolédun, متكيدن mutkédun, عتب كردن atb kirdun, عتبان نمودن atubaun numoodun, تعتب ساختن ta-attub saukhtun, معاتبت كردن ma-atubut kirdun, تعيير ساختن taï-ér saukhtun, زرايت كردن zura-é-ut kirdun, نقم زدن nukum zudun. *To reproach one another* تعاتب كردن ta-attub kirdun, تشاتم ساختن tushautim saukhtun, ارغيدن arghédun, از يك دكر دشنام زدن uz eek digur dushnaum zudun.

A reproach (*censure*) دشنام dushnaum, ملام mulaum, ملامت mulaumut, بهتان buhtaun, طعن taan, طعنت taanut, ازار azaur, سرزنش

furzinish, شتم shutm, طنز tunz, عتبى atubé, عتاب ataub, عتبان atubaun, اعتويت é-atoobut, سب sibb, زباندازي zubaundirauzé, اطالت لسان itauluta lissaun, شكايت shuka-é-ut, لوم loom, لومي loomé, زم zumm, غمز ghumz, قدح kuduh, قدحت kudhut, اسناد isnaud, افترا iftira, شنع shuna. *Letters full of reproaches* مكتوب شتم اميز muktooba shutm ameez, مكتوب سركوب muktooba surkoob.—(*infamy*) معاب ma-ab, معابت ma-abut, رسوايي ruswaï-é, بد نامى bud naumé, نقصان العرض nuksaunu'l'yrz, سيه رويى sé-uh rooï-é, عيب a-éb. v. *shame*.

Reproachable واجب الملامت vajibu'l'mulaumut, قابل دشنام kaubila dushnaum.

Reproached مذموم muzmoom, ملامت زده mulaumut zuddeh, طعن وطنز پذير taan ou tunz pizzeer, سرزنش ياب furzinish é-aub, با دشنام پوشيده ba dushnaum poshédeh.—*Reproacher*. v. *reviler*.

Reproachful (*scurrilous*) زباندراز zubaundirauz, شتامت shuttaumut, ملامت زن mulaumut zun, پر مذمت pur muzimmut, زام zaum, طعن و طنز كستر taan ou tunz kustur. v. *opprobrious*.—(*infamous*) بد نام bud naum, بى عرض bé yrz, رسوا ruswa, حقير hukeer, پر عيب pur a-éb فاخس faukish. v. *shameful*, *vile*.

Reproachfully (*opprobriously*) با ملامت ba mulaumut, بر وجه پر طعن و بهتان bur wujha pur taan ou buhtaun, بطور زباندراز betoora zubaundirauz.—(*shamefully*) با بد نامى ba budnaumé, بر وجه پر عيب bur wujha pur a-éb, بطور رسوا betoora ruswa.

To REPROBATE انكار كردن inkaur kirdun, منكر ساختن munkur saukhtun. v. *to reject*.—*Reprobate* فاسد fausid, پر فساد pur fusaud, شقي shuké. v. *wicked*.—*A reprobate* فاجر faujir, اهل فساد ahla fusaud, اهل جهنم ahla jehennem. v. *profligate*.

Reprobated مترود muturuddud, مردد muruddud, مردود murdood, مردودت murdoodut, مخسول mukhsool, مخسل mukhussul. v. *rejected*.—*Reprobateness*, *reprobation*, v. *wickedness*.

To REPRODUCE باز وجود دادن baz wujood dadun, نو پيدا كردن now peeda kirdun, وا نمودن wa numoodun, نو خواسته نمودن now khausteh numoodun, دكر بار خلق ساختن digur bar khulk saukhtun, نو رسانيدن now russanédun.—*Reproduced* وا نموده wa numoodeh.

To reprove, v. *to reprehend*, *reproach*.

A REPTILE جنبنده jumbindeh, حشرت hushrut (plur. حشرات hushraut), راشح raushih, دد dud, دده dudeh, ددودام dudoodaum, حنش hunush, خست khust, خستره khustureh, هامت hammut (plur. هوام huwaum), دب dubb (plur. دابت daubut, دواب duwaub), خس khass. v. *centiped*, *millepedes*, *insect*.—*The reptiles of the earth* حشرات ارض hushrauta arz, حشرات الارض hushrautu'l'arz, هوام الارض huwaumu'l'arz, خزنده khuzindeh. *Noxious reptiles* هوام ضرر رسان huwauma zurrur russaun.

REPUBLICK جمهور jumhoor (plur. جماهير jumauhir).—*To repudiate*, &c. v. *to divorce*, *reject*.

REPUGNANCE (*contrariety*) مخالفت mukhaulifut, خلاف khilauf, اختلاف ikhtilauf, نا سازكاري na sauzkauré. v. *inconsistency*.—(*reluctance*) تردد turuddud, تعلل ta-allul, تعارض ta-arruz, معاندت mu-anudut, عناد ynaud, مقاومت mukawumut, رغم rughim.

Repugnant (*contrary*) مخالف mukhaulif, خالفت khaulifut, مغاير mugha-ér, مناقض munaukiz, منافي munaufé, نا سازكار na sauzkaur. v. *inconsistent*.—(*reluctant*) زو استكراه zu istikrauh, كره نما kirh numa, مترددد muturuddud, معاند mu-anud, عاند aunud, عنيد aneed, زو تعارض zu ta-arruz, اخشنج akhshunj. *Repugnant to friendship* از موالات و مصافات مغاير uz muwalaut ou musafaut mugha-ér. *Repugnant to humanity* منافي المروت munaufé-u'l'murawwut. *Repugnant to nature* نا مطبوع na mutboo-a. *To be repugnant* (*contrary*) مخالف شدن mukhaulif shoodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, بين الخلاف شدن beinu'l'khylauf shoodun, منافي بودن munaufé boodun, مناقض كشتن munaukiz gushtun, مغاير كرديدن mugha-ér gurdédun, تخالف نمودن tukhaulif numoodun.—(*to be reluctant*) كره داشتن kirh daushtun, استكراه نمودن istikrauh numoodun, معناد شدن mu-anud shoodun, معاندت نمودن mu-anudut numoodun.

Repugnantly (*contrarily*) مغايرا mugha-é-ran, با مخالفت ba mukhaulifut, بر وجه نا سازكار bur wujha na sauzkaur.—(*with reluctance*) با كره ba kirh, بطور معاند betoora mu-anud, با تردد ba turuddud, عنيدانه aneedauneh.

To REPULLULATE (*bud again*) دكر بار digur bar shukuftun, تكرير شكوفه نمودن tukreera shukoofeh numoodun, باز رستن baz rustun.

A REPULSE رد rudd, ردع ruda, ردت ruddut, دفع dufa, اندفاع indifaa, رفع rufa, مردوديت murdoodé-ut, حرمان hyrmaun, مسافات musafaat, ميط meit, مدبر mudbir, حرم harym. *A violent* or *shameful repulse* وقامت wukaumut, اندفاع dufaa. *To meet with a repulse* حرم خوردن harym khoredun, محروم بودن muhroom boodun, حرمان يافتن hyrmaun é-aftun. v. *to be repulsed*.

To repulse وارانددن waraundun, رد كردن rudd kirdun, رفع و دفع ساختن dufa saukhtun, رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, مدافعت ساختن mudafaat saukhtun, ممانعت كردن mumanaat kirdun, باز داشتن baz daushtun, مردود كردن murdood kirdun, محروم ساختن muhroom saukhtun, حرمان دادن hyrmaun dadun. v. *to repel, resist.*

Repulsed وا رانده wa raundeh, مردود murdood, مترددد muturuddud, مدفوع mudfuwa, مندفع mundufa, اندفاع indifaa, مدفع muduffa, منفي munfa, منتفي muntufa, لفش lufsh, رداد rudaud, حريم hureem, محروم muhroom, حرم hurm.—*To be repulsed* وا رانده بودن wa raundeh boodun, مردود شدن murdood shoodun, مدفوع بودن mudfuwa boodun. v. *to meet with a repulse.*

Repulsion دافعت daufaat, وارانې warauné, باز داري baz daré, دفع و رفع dufa ou rufa. v. *repulse.*

Repulsive, repelling ذو قوت دافعت zu kuwwuta daufaat, باز دار baz dar, دافع ساز daufa sauz, واران waraun, رد كنا rudd koona. *The repelling power* قوت دافعت kuwwuta daufaat.

To REPURCHASE واخريدن wakhurédun, باز اشترا كردن baz ishtira kirdun.

REPUTABLE نيك نام neek naum, ذو اعتبار zu é-autibaur, كرم kurim, نا معيوب na ma-é-oob, ذو عرض zu yrz, نا رسوا na ruswa. v. *honourable, creditable, honest.*—*Reputably* با نيك نامي ba neek naumé, بر وجه پر اعتبار bur wujha pur é-atibaur, با عرض ba yrz, بطوركريم betoora kureem.

Reputation, repute اعتبار é-atibaur, نام naum, نيك نامي neek naumé, كرم kurum, عرض yrz, اب روي auba rooï, عرض و وقار yrz ou wukaur, جاه jauh. v. *credit, honour.*—*Repute (general opinion)* فكر عمومي fikra umoomé, راي شمل ra-é-a shuml.—*Reputeless*, v. *disgraceful.*

To REPUTE انديشيدن andeeshédun, انديش كردن andeesh kirdun, پنداشتن pundaushtun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun. v. *to consider, reckon.*—*Reputed* انديشيده andeeshédeh, پنداشته pundaushteh.

A REQUEST (*entreaty, petition*) خواهش khauhish, طلب tulub, رجا ruja, خواست khaust, در خواست dur khaust, خواه khauh, خواهه khauheh, مبتغا mubtugha, اقتضا iktiza, لابه laubeh, نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé.—*In request* (*in great demand, valuable*) رواج rouvauj, رواں rouvaun, گران guraun, گران بها guraun baha, گران مايه guraun ma-éh, ذو قيمت zu keemut, قيمتي keemuté, مطلوب mutloob. *Any thing greatly in request* بغايت bugha-é-ut, بغا bugha. *To be in request* رواج شدن rouvauj shoodun, گران مايه بودن guraun ma-éh boodun, مطلوب شدن mutloob shoodun.

To request خواستن khaustun, درخواستن dur khaustun, طلبيدن tulubédun, پرسيدن porsédun, طلب كردن tulub kirdun, رجا ساختن ruja saukhtun, لابه كردن laubeh kirdun, لابيدن laubédun, ابرام كردن ibraum kirdun, نيازيدن né-auzédun. v. *to petition, beg, entreat.*—*Requested* خواسته khausteh, درخواسته dur khausteh, طلبيده tulubédeh, نيازيده né-auzédeh, پرسيده porsédeh.—*A requester*, v. *petitioner.*

To re-quicken, v. *to re-animate.*—*Requiem*, v. *rest.*

Requirable لايق درخواست la-éka durkhaust, واجب الطلب vajibu't'tulub, قابل رجا kaubila ruja.

To require دعوي نمودن da-wé numoodun, مستلزم كردن mustulzim kirdun, اقتضا ساختن iktiza saukhtun, مبتغا نمودن mubtigha numoodun. v. *to demand, request.*—*As occasion may require* حسب الاقتضا husbu'l'iktiza.

Required مرجو murjoo, مقتضا or مقتضي muktuza, مطلوب mutloob. v. *requested.*

Requisite لازم lauzim, ملتزم multuzim, واجب vajib, مهم muhimm, مهمت muhimmut, مقتضي muktuza. v. *necessary.*

A requisite اقتضا iktiza, لازمت lazimut, مهمت muhimmut, حاجت haujut, امر مقتضي amra muktuza. v. *necessary, necessaries.*

Requisitely لازمانه lauzimauneh. v. *necessarily.*

Requisiteness لازمي lauzimé.

REQUITAL مجازات mujazaut, مكافات mukafaut, عوض ywuz, خلف khulif, مفاوضت mufawuzut. v. *retaliation, compensation, retribution.*

To requite مجازات كردن mujazaut kirdun, عوض ساختن ywuz saukhtun, جزا دادن juza dadun, مفاوضت ساختن mufawuzut saukhtun, مقارضت كردن mukaurizut kirdun, تعويض نمودن taweez numoodun, عياض دادن a-é-uz dadun, قراض كردن kyrauz kirdun. v. *to repay, retaliate, reward.*

To rescind, v. *to repeal.*

A RESCRIPT (*royal edict*) خط شريف khutta shereef, همايون نامه huma-é-oon nameh.

To RESCUE (*from confinement* or *danger*) از گرفتگي ازاد كردن uz gooriftugé azaud kirdun, از حبس رها ساختن uz hubs ruha saukhtun, از زندان اطلاق كردن uz zundaun itlauk kirdun, از خطر خلاص ساختن uz khutr khulaus saukhtun.

A rescue رهايي از گرفتگي ruhaï-é uz gooriftugé, اطلاق از زندان itlauk uz zundaun.

Reſcued از گرفتگي رها ساخته uz gooriftugé ruha ſaukhteh, از حبس گرفته uz hubs gooriſteh, رسته ruſteh.

A reſcuer از گرفتگي اطلاق كننده uz goorif-tugé itlauk koonindeh.

RESEARCH جست و جو juſt ou joo, تك و پو tuk ou poo. v. *inquiry*, *ſearch*.

To reſearch جست و جو كردن juſt ou joo kir-dun. v. *to examine*, *inquire*.

To RESELL وافروختن wafurookhtun.

RESEMBLANCE تمثيل tumſeel, مماثلت mu-mauſilut, صورت ſoorut (pl. صور ſuwur) تصوير tuſweer, مانندگي manindugé, تشبيه tuſhbeeh, نقيش nukeeſh, مشابهت muſhaubihut (pl. مشابهات mu-ſhaubihaut), شبه ſhubuh. v. *ſimilitude*, *likeneſs*.

To reſemble (*be like*) مانستن mauniſtun, مانيدن maunédun, مماثل شدن mumauſil ſhoodun, تمثيل داشتن tumſeel dauſhtun, مشابه بودن muſhaubuh boodun, مشابهتي شدن muſhaubu-huté ſhoodun, صورت داشتن ſoorut dauſhtun. (*to compare*) مقابله ساختن mukaubileh ſaukhtun, تطبيق كردن tutbeek kirdun, رو برو نمودن roo beroo numoodun, مناظرت ساختن munauzurut ſaukhtun, تنظير كردن tunzeer kirdun, تشبيه ساختن tuſhbeeh ſaukhtun.

Reſembling مانند maunend, انداد andaud, اسا aſa, سا ſa, وش vuſh, وار waur, اشام aſhaum, مثال miſaul, گون goon. v. *like*.

To RESENT قهر گرفتن kuhr gooriſtun, خشم نمودن khyſhm numoodun, غضبناك بودن ghu-zubnauk boodun, غضب داشتن ghuzub dauſh-tun, كين توختن keen tookhtun, ازار كردن azaur kirdun, سخت رويي نمودن ſukht rooï-é numoodun, زكيدن zukédun.

Reſentful كينه كش keeneh kuſh, با سينه پر كينه ba ſeeneh pur keeneh, رنجيده runjédeh, غضوب ghuzoob. v. *angry*, *cholerick*.

Reſentingly بر وجه كينه خواه bur wujha keeneh khauh, با قهر ba kuhr, غضوبا ghuzooban.

Reſentment قهر kuhr, غضب ghuzub, خشم khyſhm, كين keen, كينه keeneh. v. *anger*, *indignation*. — *With a look full of reſentment* با نگاه غضب الود ba nigauha ghuzub alood.

RESERVATION, *reſerve* (*retaining*, *with-holding*) مستبقي muſtubké, تبقيت tubké-ut, ابقا ibka, استبقا iſtibka, باز داري baz daré, فا داري fa daré. (*ſtoring*) كنز kunz, در انبار نهان dur am-baur nihaun, انبار imbaur, در خزانه برطرف نهان dur khuzauneh burturruf nihaun. (*concealment of ſomething in the mind*) صورت معامله ſooruta ma-amleh, ريا ré-a, تغافل tughaufil, در سينه پوش dur ſeeneh poſh. (*exception*, *condition*) شرط ſhurt, قيد keid, استثنا iſtiſna, تحاشي tuhauſhé, ثنيت ſuné-ut, ثنيا ſuné-a. v. *ſtipulation*. — (*caution or modeſty of behaviour*) ادب و احتياط adub ou ihté-aut, انتباه intibauh, ازرم و بصيرت azrum ou bu-ſeerut, سكينت ſukeenut. v. *reſervedneſs*. — *A reſerve of ſoldiers*, *corps de reſerve* فوج امداد fouja im-daud, پايده ياردم pa-éduha é-aurdum, سوار و سپاه ſuvvaur ou ſippaha ma-awunut, معاونت رجال rujaula mududkaur. *A reſerve of any thing kept for an exigence* چيز برطرف زده براي اقتضاي cheez burturruf zuddeh bera-é iktiza-é mu-hull, محل چيزي بلازمت پاسيده cheezé belauzimut pauſédeh. *A reſerve kept for one's own particular uſe* تخصيص tukhſees.

To reſerve (*keep in ſtore*) براي اقتضاي زمان برطرف زدن bura-é iktiza-é zumaun burturruf zudun, در انبار خانه نهادن dur ambaur khauneh nihaudun, كنز كردن kunz kirdun, باسيدن bau-ſédun, در خزانت وضع كردن dur khuzaunut wuza kirdun, انبار ساختن imbaur ſaukhtun. (*to retain the whole* or *part of any thing*) مستبقي كردن muſ-tubké kirdun, مستفضل نمودن muſtufzul numoo-dun, تبقيت ساختن tubké-ut ſaukhtun, استبقا كردن iſtibka kirdun, غبر داشتن ghubr dauſh-tun, ابقا نمودن ibka numoodun, باز داشتن baz dauſhtun, فا داشتن fa dauſhtun, واداشتن wa-dauſhtun.

Reſerved (*kept in ſtore*) در انبارخانه نهاده dur ambaur khauneh nihaudeh, موضوع mouzoo-a, در خزانت موضوع dur khuzaunut mouzoo-a, باسيده bauſédeh, پاسيده pauſédeh. (*kept back*) واداشته wadauſhteh, فا داشته fa dauſhteh, باز داشته baz dauſhteh.

RESERVED (*modeſt*, *ſilent*, *not impudent*) با شوخ na ſhookh, سكوت ſukoot, ساكت ſaukut, ساكن الطبع ſaukinu't'tuba, قدعت kuda-ut, نا كستاخ na kuſtaukh, زو ادب و ازرم zu adub ou azrum, وقار wukaur, رزان ruzaun, اهسته ahiſ-teh, مودب mu-eddib. (*ſullen*) تيره ضمير teereh zumeer, نا ملايم na mula-ém, ثقيل ſukeel, ثقالت ſukaulut, سيه درون ſé-uh duroon, نا كشاده na kuſhaudeh. v. *moroſe*.

Reſervedly (*modeſtly*) ادبانه adubauneh, شرم ba ſhurrum, بر وجه نا شوخ bur wujha na ſhookh, با سكينت وقارانه ba ſukeenut, wukaurauneh, رزانت ba ruzaunut, بي كستاخي bé kuſtaukhé, (*ſullenly*) بطور تيره ضمير betoora teereh zumeer, با ثقالت ba ſukaulut, بي ملايمت bé mula-émut, ثقيلانه ſukeelauneh, بر وجه نا كشاده bur wujha na kuſhaudeh.

Reſervedneſs (*modeſty*) ادب adub, شرم ſhurrum, طبع ساكن tubaa ſaukin, سكينت ſukeenut, ازرم azrum, وقار wukaur, وقارت wakaurut, اهستكي ahuſtugé, عدم شوخي aduma ſhookhé. (*ſullenneſs*) عدم ملايمت aduma mula-émut, ثقلت ſukhlut, ثقالت ſukaulut, حال تيره ضمير haula teereh zumeer, عدم كشادكي aduma kuſhaudugé, سيه دروني ſé-uh durooné. *To behave with reſervedneſs* بركراييدن burkuraï-édun.

A RESERVOIR (*of water*) ابدان aubdan, سارنج ſaurnij, ژي zſhei. v. alſo *magazine*, *ſtore*.

To RESET (*a broken bone*, &c.) وابستن wabuſtun, باز بند كردن baz bun kirdun.

To re-ſettle, v. *to re-eſtabliſh*: *ſubſide*.

To RESIDE نشستن niſhiſtun, نشست كردن niſhiſt kirdun, وطن گرفتن wutun gooriftun, تمكين كردن tumkeen kirdun, تمكن ساختن tumukkun ſaukhtun, ساكن بودن ſaukin boodun, رسايش داشتن raſa-éſh dauſhtun, ابادانيدن abadanédun, مقيم بودن mukeem boodun, قرار كردن kuraur kirdun, نزول ساختن nuzool ſaukhtun, نزل داشتن nuzil dauſhtun, تعرش كردن ta-arruſh kirdun. v. *to dwell*, *inhabit*; alſo *to ſubſide*.

Reſidence سكون ſukoon, مقام mukaum, تسكين tuſkeen, حضر huzr, مكان mukaun. *A place of reſidence* جايكاه ja-égah, نشستكاه niſhiſtgah, مكان mukaun, قراركاه kuraurgah, منزل munzil, منزلكاه munzilgah, وطن wutun (pl. اوطان wutaun), بلد bilud, خانه khauneh, بيت beet, مقام mukaum, عمارت ymaurut, سكنت ſukinut. v. *habitation*, *country*. — *A fixed reſidence* وطن مالوف wutuna mauloof.

Reſident نشين niſheen, تمكن tummukkun, مقيم mukeem, مكين mukeen, متوطن mutawuttin, مستقر muſtukirr. — *A reſident* فرستاده سلطان furriſtadeha ſultan, كماشته پادشاه gomauſhteha padſha, وكيل vakeel, رسول مير rooola meer. v. *envoy*, *agent*, *ambaſſador*.

RESIDUARY, *reſidual* مبقي mubka, باقي bauké.—*A reſidue* باقي bauké, بقيت buké-ut (pl. بقايا buka-é-a), قصور kuſoor, ماعدا ma-ada, مستفضل muſtufzil, مفضل mufzil, غبر ghubr, غبور ghuboor, نصيت nuſé-ut, نضاضت nuzauzut. v. *reſt*, *remainder*.

To RESIGN (*poſſeſſion* or *claim*) فراغت نمودن firaughut numoodun, ترك كردن turuk kirdun, عزل ساختن azl ſaukhtun, معزول كردن maazool kirdun, تعزل نمودن ta-azzul numoodun. *To reſign an office* منصب فراغت نمودن munſub firaughut numoodun, خدمت معزول ساختن khidmut maazool ſaukhtun. *To reſign pretenſions* دعوي فراغت كردن da-wé firaughut kirdun, مدعي ترك نمودن mudda-é turuk numoodun, علاقت فراغ ساختن alaukut firaugh ſaukhtun, *To reſign one's ſelf to providence* توكل كردن tuwakkul kirdun, رضا نمودن riza numoodun, متوكل mutuwakkil ſhoodun, برضاي الله قايل بودن be-riza-é-ullah ka-él boodun, خدارا توكل نمودن khodara tuwakkul numoodun. v. *to ſubmit*, *yield*.

Reſignation (*of office*, &c.) فراغت firaughut, فراغ firaugh, معزولي maazoolé, عزل azl, عزلت azlut. (*ſubmiſſion to providence*) توكل tuwakkul, رضا riza, اعتماد بخدا é-autimaud bekhoda, تسليم tuſleem. v. *ſubmiſſion*. — *Reſigned* (*to providence*) متوكل mutuwakkil. v. *ſubmiſſive*.

RESILIENCE (*leaping back*) بارجستني baz juſtuné.—*Reſilient* بازجه baz juh.

RESIN رجينت rujeenut, راتبانت rautubaunut, راتبان rautubaun, راتبانج rautubaunuj, راتنج rautinj, كندوش kundooſh, علك aluk (plur. علوك ulook), بناسب bunauſub, بناسيب bunauſeeb, بناست bunauſut.—*Reſinous* رجينت rujeenut, راتبان دار rautubaun dar.

To RESIST مقاومت كردن mukawumut kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, معارضت كردن ma-arizut kirdun, مانع ساختن mauna ſaukhtun, عروض كردن aarooz kirdun, عرض ساختن erz ſaukhtun, تعرض نمودن ta-arruz numoodun, تردد كردن turuddud kirdun, رد ساختن rudd ſaukhtun, ستيز نمودن ſuteez numoodun, مشاجرت كردن muſhaujurut kirdun, مطاردت نمودن mutaurudut numoodun, تقاوم كردن tukawum kirdun, متانخت ساختن mutaunukhut ſaukhtun, روي نمودن rooï numoodun. v. *to oppoſe*, *repulſe*. —*I cannot reſiſt ſuch a one* با فلان پاي ندارم ba fulaun pa-é nedaurum.

Reſiſtance مقاومت mukawumut, رد rudd, تردد turuddud, عرض erz, تعرض ta-arruz, اعتراض é-atirauz, تعارض ta-aruz, مشاجرت muſhaujurut, مطاردت mutaurudut, ستيز ſuteez, ستيزه ſuteezeh, منع muna, مانع mauna. v. *oppoſition*.

Reſiſted متردد muturuddud, مردود murdood, مدفوع mudfoo-a. v. *repulſed*.

Reſiſtibility قوت دافعت kuwwuta daufaat.

Reſiſtible قابل مدفوع شدن kaubila mudfoo-a ſhoodun, ممكن مردود بودن mumkina murdood boodun.

RESOLVABLE, *roſoluble* (*capable of being diſſolved*) قابل كداز kaubila gudauz, اسان حل aſauna hull, ممكن محلول mumkina muhlool. (*capable of being explained*) قابل تعريف kaubila taareef, ممكن كشاده بودن mumkina kuſhaudeh boodun.

To resolve (*determine*) قرار کردن kuraur kirdun, نیت نمودن né-ut numoodun, تصمیم کردن tusmeem kirdun, قصد گرفتن kusd gooriftun, عزیمت نمودن azeemut numoodun, جزم کردن jezm kirdun. v. *to purpose*.—(*to dissolve*) حل کردن hull kirdun, محلول نمودن muhlool numoodun, گداختن gudaukhtun. v. *to melt*.—(*to analyse*) جدا کردن juda kirdun, تفرق ساختن tufurruk saukhtun, تفریق نمودن tufreek numoodun.—(*to inform, resolve a doubt*) دفع شبهه کردن dufa shubha kirdun, گمان زایل ساختن gumaun za-él saukhtun, شک دور راندن shukk door raundun, افتا کردن ifta kirdun, خبر و اکاهی دادن khubr ou agauhé dadun.—*A resolve*, v. *resolution*.

Resolved (*determined*, *steady*) برقرار burkuraur, ثابت پای saubut pa-é. v. *resolute*. — (*melted*) گداخته gudaukhteh, متحلل mutuhullil. v. *dissolved*.—(*analyzed*) مفروق mufrook, جدا کرده شده juda kirdeh shoodeh. (*explained*) کشاده kushaudeh, مبین mubei-un.—*Resolved upon* مصمم musummum, مقصود mukfood, معین mu-aïun, معینت mu-aïunut, مقرر mukurrur. — *Resolvedly* (*with firmness*) با صبر و قرار ba subr ou kuraur. v. *resolutely*. — *Resolvedness*, v. *resolution*.

Resolvent, *resolutive* زو قوت گداز zu kuwwuta gudauz, گداز gudauz, فاسخ fausikh.

A resolver (*one that determines*) قرار کننده kuraur koonindeh, نیت گیر né-ut geer. (*a dissolver*) گداز گر gudauz gur, حل سازنده hull sauzindeh, گدازنده gudauzindeh.

Resolute (*constant to a resolution*) برقرار burkuraur, راسخ دم rausikh dum, ثابت قدم و راسخ دم saubit kudum ou rausikh dum, زو رسوخ zu rusookh, راسي rausé, توثق tuwusfuk. v. *firm*, *steady*, *constant*. — (*bold*) دلیر dilare, دلاور dilavur, بي باک و پروا bé bauk ou purwa, زو غیرت zu gheerut. v. *brave*.

Resolutely بر وجه برقرار bur wujha burkuraur, بطور راسخ دم betoora rausikh dum, دلیرانه dilarauneh, با جان و دل ba jaun ou dil. v. *courageously*.

Resolution, *resoluteness* (*boldness*) دلیري dilaré, دلاوري dilavuré, غیرت gheerut, جراءت juraat. —*Resolution* (*fixed purpose*) ثبات subaut, ثابت پایی saubit paï-é, ثابت قدمي saubit kudumé, قرار kuraur, استواري ustuwauré, استمرار istimraur, نیت né-ut, قصد kusd, رسوخ rusookh.—*Resolution of a doubt* دفع شبهت dufaa shubhut, زایل شک za-éla shukk, حل مشکل hulla mushkil.

Resonance, v. *sound*.—*Resonant*, v. *resounding*.

To RESORT (*frequent*) بسیار بار رفتن bisséaur bar ruftun, چند بار تشریف کردن chund bar tushreef kirdun, امد شد ساختن aumud shud saukhtun. v. *to have recourse*.

Resort (*concourse*) مجمع mujma, جمع juma, اجتماع ijtimaa, امد شد aumud shud. v. *assembly*, *meeting*; *visit*: *resource*.

To RESOUND (*sound*, *echo*) اهنک ساختن ahunk saukhtun, صدا کردن suda kirdun, رد صدا زدن rudda suda zudun, نوفیدن noofédun, رنم کردن runim kirdun, مصوات ساختن muswaut saukhtun, اوازدن awauz zudun, اوازیدن awauzédun, تصویت ساختن tuswé-ut saukhtun, مترنن کردن muturunnin kirdun. v. also *to celebrate*. — (*to be echoed back*) رد صدا زده بودن rudda suda zuddeh boodun, نوفیده شدن noofédeh shoodun, باز اوازیده بودن baz awauzédeh boodun.

Resounding صدا زن suda zun, اهنک ساز ahunk sauz, مصوات myswaut, مترنن muturunnin, رد صدا زن rudda suda zun.

RESOURCE (*fund*) اصل asl, مایه ma-éh. v. *source*.—(*remedy*) چاره chaureh. *Where is the resource?* چه چاره cheh chaureh? *Without resource* بي چاره bé chaureh, درو durwa. v. *helpless*.

To RE-SOW دگر بار کشتن digur bar kishtun, باز زرع کردن baz zura kirdun.

To RESPECT تکریم داشتن tukreem daushtun, بلند دیدن bulund deedun, رعایت بردن ri-aï-ut burdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, اعتبار کردن é-autibaur kirdun, احترام داشتن ihtiraum daushtun.

Respect تکریم tukreem, اعتبار é-atibaur, التفات iltifaut, احترام ihtiraum, رعایت ri-aï-ut, بقوت bukwut, حسب husb. v. *regard*, *honour*, *reverence*; also *consideration*, *motive*. — (*reference*, *relation*) نسبت nisbut, مناسبت munausibut. *In respect of* نسبتا nisbutan, با نسبت ba nisbut, علی حسب ala husb.

Respected مکرم mukurrum, معتبر maatubur, محسب muhussub, قرین التفات kureen iltifaut. v. *honoured*.

Respectful پر رعایت pur ri-aï-ut, زو التفات zu iltifaut, اعتبار نما é-atibaur numa, بلند بین bulund been, احترام دار ihtiraum dar.

Respectfully علي وجه التبجیل ala wujhu't-tubjeel, با رعایت ba ri-aï-ut, با التفات و اعتبار ba iltifaut ou é-atibaur, با تکریم و احترام ba tukreem ou ihtiraum. *To behave respectfully* بلند دیدن bulund deedun. v. *to respect*.

Respective (*particular*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos. (*relative*) منسوب munsoob, مناسب munausib, نا مطلق na mutluk.

Respectively (particularly) خصوصانه khusoosau-neh, یک یک eek eek, نسبة nisbutan. v. *relatively.*

RESPIRATION دم زن dum zun, نفس کش nufus kush, تنفس tunuffus.

To respire (breathe) دم زدن dum zudun, نفس کشیدن nufus kushédun.

Respite, v. *reprieve.*

RESPLENDENCY رشنا roshuna, شعله shaa-leh, ضیا zé-a, تاب taub, فر fur. v. *brightness, splendor.—Resplendent* روشن roshun, شعله دار shaaleh dar, تابناک taubnauk, رخشان rukhshaun, لامع lauma, ضیا گستر zé-a kustur, زو فر zu fur. v. *bright, splendid.—Resplendently* روشنانه roshunau-neh, با ضیا ba zé-a, بر وجه شعله دار bur wujha shaaleh dar. v. *splendidly.*

To respond, v. *to answer, correspond.— Response*, v. *answer.—Responsible*, v. *answerable, accountable.*

Responsive رد جواب ساز rudda javaub sauz, رد کلام کنان rudda kulaum koonaun, بازخواست زن baz khaust zun.

REST (*quiet, repose*) ارام araum, ارامی arau-mé, ارامش araumish, ارمنده armindeh, ارمیدگی armeedugé, اسودي asoodé, اسودگی asoodugé, اسایش asa-ésh, پروا purwa, حضور huzoor, راحت rauhut, استراحت istirauhut, فره furuh, فرسخ fursikh, رفاهیت rufa-hé-ut, خواب khaub, سکون sukoon, فراغ firaugh, فراغت firaughut, اطمنان atminaun, قرار kuraur, غش ghushsh. v. *tranquility, sleep.—(cessation of motion)* فراغت جنبش fi-raughuta jumbish, فراغ حرکت firaugha hurukut, انقطاع جولان inkitaa jawlaun. *Rest and motion* سکون و جنبش sukoon ou jumbish. *Giving rest to the mind* دل ارام dil araum, جان اسا jaun asa. *A place of rest* ارامگاه araumgah, ارمگاه armgah, اسایش کده asa-ésh kuduh, خسبنجا khusbun-jau. v. *bed.*

To give rest ارام دادن araum dadun, ارامانیدن aramanédun, اسایانیدن asa-é-anédun, اسایش دادن asa-ésh dadun. *May he rest in peace (speaking of the dead)* قدس kuddisa, قدس سره kuddi-sa sirruhu, طاب سره tauba sirruhu, طاب ثراه tauba sarauhu.

The REST (*remainder*) بقیت buké-ut, باقي bauké, ما باقي ma bauké, ما عدا ma ada, سابر sa-ér, سابرت sa-érut, صبصب subsub, صباصب subausub, صبصاب subsaub, عشوش ushoosh. v. *residue, remains.—And so with regard to the rest* باسره bi-asrahi, باسرها bi-asraha, باسرهم bi-asrahum, و قس علي wa kus ala haza هذا. *As to the rest* باقي bauké.

A REST (*support on which any thing leans*) پشتبان poshtibaun, سند sunud, رکن rukun, متکا muttuka, ستون sutoon, عمدت omdut, عمود amood, مسند musnud, لخشان lukhshan, نول nool.

To REST (*be at quiet*) ارامیدن aramédun, ارامدن araumdun, ارام داشتن araum daushtun, ارمیدن armédun, ارمیده شدن armédeh shoo-dun, اسایش داشتن asa-ésh daushtun, اسابیدن asaï-édun, استراحت داشتن istirauhut daushtun, استرفاه بودن istirfauh boodun, اسودن asoodun, حضور دار شدن huzoor dar shoodun, حضور داشتن huzoor daushtun.—*(to sleep)* خواب کردن khaub kirdun, در خواب شدن dur khaub shoo-dun, خوابیدن khaubédun, خسبیدن khusbé-dun, خسبش کردن khusbish kirdun, نوم گرفتن nawm gooriftun, اونیدن awnédun, غنودن ghunoodun. — *(to be without motion)* بی جنبش شدن bé jumbish shoodun, فراغت جنبش نمودن firaughuta jumbish numoodun, غیر حرکت بودن ghire-a hurukut boodun, نا جنبان و روان شدن na jumbaun ou rouvaun shoodun, غیر خلجان بودن ghire-a khuljaun boodun. — *(to cease from labour)* فراغت گرفتن firaughut goorif-tun, فراغ پذیرفتن firaugh pizzeeruftun, پروا داشتن purwa daushtun, از کار و استادن uz kaur wa ustadun, از عمل دست برداشتن uz aml dost burdaushtun. — *(to lean upon)* نشستن nishistun, بر نشستن bur nishistun, اتکا کردن ittika kirdun, تکیت ساختن tuké-ut saukhtun, استناد کردن istinaud kirdun. *To rest satisfied* راضي شدن rauzé shoodun, قایل نمودن ka-él numoodun, مستغني بودن mustughné boodun, نوم شدن nawim shoo-dun. *To rest* or *lay to rest* خسبانیدن khusbané-dun, ارامانیدن araumanédun. v. *to give rest.—To cause to rest upon* بسند برنهادن besunnud burni-haudun, بر عمود نشاندن bur amood nishaundun.

Rested (reposed) ارمیده armédeh, خوابیده khaubédeh, خسبیده khusbédeh. *Rested (or laid upon)* بسند برنهاده besunnud burnihaudeh, بر عمون نشانده bur amood nishaundeh.

RESTAGNANT (*as standing water*) توز tooz, نقع nuka, مستنقع mustunka, انقاع inkaa, تناهي tunauhé, نا روان na rouvaun, توخته tookhteh.

To restagnate توختن tookhtun, نقع کردن nuka kirdun, مستنقع نمودن mustunka numoo-dun, انقاع ساختن inkaa saukhtun, نا روان بودن na rouvaun boodun.

Restagnation توزي toozé, دایم da-ém, رجعن ru-jan, رجیع rujé-a, برین bureen, اب استاده aub usta-deh, نجل nujil. *Any place where water restagnates* رجع ruja, رجعن rujan (pl. رجاع ruja), غدر ghudr, غدیر ghudeer (pl. غدر ghudur, غدران ghudur-aun, اغدرت aghdirut), برین bureen. v. *ditch, pool.*

REST-HARROW (*herb*) كيروج keerooj.

RESTIFF سرکش surkush, گردنکش gurdunkush, شيطان sheitaun, کاهکير kauhgeer, ازوح azooh, محب muhib, معاند ma-anud, مسو musoo, خلو khuloo, متمرد mutumurrud. v. *obstinate*, *stubborn*, *reluctant*.—*A restiff horse* حارون hauroon, حرون huroon, اسب سرکش asba surkush. v. under *horse*. —*Restiffness* سرکشي surkushé, گردنکشي gurdunkushé, کاهکيري kauhgeeré. v. *stubbornness*, *obstinacy*.

RESTITUTION رد rudd, ابقا ibka, رجع ruja, رجعن rujaan, رجعت rujaat, رجاع rujaa, باز ده baz duh, عود awd, عايد au-éd.

RESTLESS (*having no rest*) بي ارام bé araum, بي خوب و راحت bé khaub ou rauhut, بي حضور bé huzoor. *To be restless* تپيدن tupédun, بي ارام شدن bé araum shoodun.—(*unsteady*, *unsettled*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, سبکپاي subukpa-é. v. *inconstant*, *turbulent*.

Restlessly بی حضور bé huzoor, بر وجه بی ارام bur wujha bé araum, بلا قرار bila kuraur, بطور سبکپاي betoora subukpa-é. *To tumble about restlessly in bed* هوشا شدن hoosha shoodun.

Restlessness (*want of sleep or ease*) عدم ارام aduma araum, بي حضوري bé huzooré, عدم خواب و راحت aduma khaub ou rauhut. — (*unsteadiness*) بي قراري bé kurauré, سبکپايي subukpaï-é, نا پايداري na pa-édaré. v. *inconstancy*, *turbulence*.

RESTORABLE ممکن رد mumkina rudd, قابل رجع kaubila ruja. v. *recoverable*.

Restoration رد rudd, رجع ruja, مرتجع murtuja, مرجع murja. v. *restitution*. —*Restoration of health* شفا shifa, بيمار خيزي beemaur kheezé. v. *recovery*.

Restorative زو قوت شفا zu kuwwut shifa, شفا رسان shifa russaun, بيمار خيز بخش beemaur kheez bukhsh. — *A restorative* علاج شفا رسان alauja shifa russaun, شفا سازي shifa sauzé, شربت بيمار خيز shurbuta beemaur kheez.

To restore (*give back*, *send back*, *bring back*) باز گرداندن baz gurdaundun, وا دادن wa dadun, بازفرستادن bazfuristadun, باز اوردن baz awurdun, رد ساختن rudd saukhtun, رجع کردن ruja kirdun, ابقا ساختن ibka saukhtun, عود کردن awd kirdun. v. *to retrieve*, *re-establish*, *recover*, *repay*.

Restored باز گردانده baz gurdaundeh, وا داده wa dadeh, باز اورده baz awurdeh, مردود murdood, مردودت murdoodut, مرجوع murjoo-a. *Restored to health* شفا پذير shifa pizzeer, بيمار خيز beemaur kheez, متشي muttushé.—*To be restored* باز گشتن baz gushtun, باز اورده بودن baz awurdeh boodun, مردود شدن murdood shoodun. v. *to return*.

A restorer باز اور baz awur, باز ده baz duh.

To RESTRAIN (*curb*) ضبط کردن zubt kirdun, ربط ساختن rubt saukhtun, ضبط و ربط نمودن zubt ou rubt numoodun, حکم کردن hookum kirdun, باز داشتن baz daushtun. v. *to check*, *repress*, *over-awe*.—(*to limit*, *confine*) تحديد کردن tuhdeed kirdun, حد نمودن hudd numoodun, اقتصار ساختن iktisaur saukhtun. v. also *to hinder*.—*To restrain one's self* درميان خود گرفتن dur mei-aun khood gooriftun. *To restrain anger* قهر کظم کردن kuhr kuzum kirdun, کظيم ساختن kuzeem saukhtun.

Restrainable ممکن ضبط mumkina zubt, قابل ضبط و ربط kaubila zubt ou rubt.

Restrained (*checked*) مضبوط muzboot, باز داشته baz daushteh, ممتنع mumtina, محصور muhsoor, محکوم muhkoom.—(*limited*) محدود muhdood, مقتصر muktusur. v. *restricted*. — *Restrainedly* با ضبط و ربط ba zubt ou rubt.

A restrainer ضابط zaubit, ضبط ساز zubt sauz, باز دارنده baz darindeh.

Restraint (*check*) ضبط zubt, ربط rubt, ضبط و ربط zubt ou rubt, منع muna, حکم hookum, وقفت wukfit, قرع kura, توريع tooré-a, باز داري baz daré.—(*limitation*) حد hudd, تحديد tuhdeed, قصر kusr, اقتصار iktisaur.

To RESTRICT حد کردن hudd kirdun, تحديد ساختن tuhdeed saukhtun, قصر کردن kusr kirdun, اقتصار نمودن iktisaur numoodun. *Restricted* مقتصر muktusur, مقصور muksoor, مختصر mukhtusur, محصور muhsoor, مقبوض mukbooz.

Restriction اقتصار iktisaur, قيد keid. v. *restraint*.

Restrictive, *restringent* زو قوت قيد zu kuwwuta keid, اقتصار ساز iktisaur sauz. v. *styptick*.

Restrictively با قيد ba keid, بر وجه اقتصار bur wujha iktisaur.

RESULT نتيجه nuteejeh (plur. نتايج nuta-éj), تباع tuba. v. *effect*, *inference*.—(*resolve*, *decision*) نيت né-ut, قرار kuraur, جزم jezm. v. also *resilience*. *To result* (*rise as a consequence*) نتيجه نمودن nuteejeh numoodun, نتايج داشتن nuta-éj daushtun, تباع شدن tuba shoodun. — (*to fly or spring back*) باز پس جهيدن baz pus juhédun, واپس جستن wapus justun.

RESUMABLE ممکن باز پذيرفته شدن mumkina baz pizzeerufteh shoodun.

To resume (*take back*) باز گرفتن baz gooriftun, باز پذيرفتن baz pizzeeruftun. *To resume a discourse* تکرير خطاب ساختن tukreera khutaub saukhtun. v. *to renew*.—*Resumption* باز گيري baz geeré, باز پذيري baz pizzeeré.

Resumptive باز گیر baz geer, باز پذیر baz pizzeer.

To RESURVEY دگر بار نگرستن digur bar nuggurustun.

The RESURRECTION باز خاست baz khast, معاد ma-ad, قیامت ké-aumut, نشور nushoor, باث baas, بعثت baasut, بعث و نشور baas ou nishoor, رستخیز baasa amwaut, بعث اموات rustkheez, حشر hushr. *The day of resurrection* یوم النشور é-oomu'n'nushoor, روز رستخیز rooza rustkheez, یوم قیامت é-ooma ké-aumut, روز پر هول رستخیز rooza pur hawla rustkheez. v. *day of judgment.*

To RESUCITATE احیا کردن ihé-a kirdun. v. *revive.*—*Resucitation* احیا ihé-a, بعث v. *resurrection.*

To RETAIL پاره پاره وافروختن paureh paureh wafurookhtun, اندل اندل بیع ساختن anduk anduk bei-a saukhtun, خرده فروختن khurdeh furookhtun, خردوات مبیع کردن khurduwaut mubei-a kirdun, خرد مرد فروشیدن khurd murd furooshédun.

Retail وافروختنی پاره پاره wafurookhtuné paureh paureh, فروختنی خرد مرد furookhtuné khurd murd, فروخت خردوات furookhta khurduwaut, بیع اندل اندل bei-a anduk anduk, قطع قطع فروشا kuta kuta furoosha.

Retailed پاره پاره وافروخته paureh paureh wafurookhteh, اندک اندل مبیع anduk anduk mubé-a.

A retailer خردوات فروشا khurduwaut furoosha, پاره پاره بیاع paureh paureh bei-é-a. v. *pedlar.*

To RETAIN (*with-hold*) باز داشتن baz daushtun, وا داشتن wa daushtun, فا داشتن fa daushtun, واپس داشتن wapus daushtun. (*to keep in confinement*) احتباس کردن ihtibaus kirdun. v. *to detain, keep: restrain, hinder.*—(*to keep in pay, maintain as followers, &c.*) وظیفت دادن wuzeefut dadun, روزانه بخشیدن roozauneh bukhshédun, کرا و وجیبت دادن kira ou wujeebut dadun, تیمار عطا کردن teemaur ata kirdun, پروردن purwurdun. v. *to hire, pension.*]

Retained (*with-held*) باز داشته baz daushteh, وا داشته wa daushteh.—(*kept on pay, maintained*) وظیفت پذیر wuzeefut pizzeer, پرورده purwurdeh.

A retainer اویزکون aweezkoon, بندهء فرمان bunduha furmaun, حکم بردار hookum burdar, وظیفت دار wuzéfut dar, تابع tauba, روزانه گیر roozauneh geer. v. *dependant, follower, pensioner.*

To RETAKE باز گرفتن baz gooriftun, وا ستاندن wa sutaundun. *Retaken* باز گرفته baz goorifteh, وا ستانده wa sutaundeh.

To RETALIATE قصاص کردن kusaus kirdun, تقاص ساختن tukauss saukhtun, مقاصت نمودن muka-assit numoodun, استقصاص ساختن istiksaus saakhtun, مقص کردن mukyss kirdun. *To retaliate by killing* واکشتن wakooshtun.

Retaliated مقصوص muksoos.

Retaliation قصاص kussaus, تقاص tukauss, اقصاص iksaus, مقاصت muka-assit, مقص mukyss, اقصاص iksaus, واکش wa koosh, قود kawid, تار taur. v. مستقید.

To RETARD واپس داشتن wapus daushtun, منع کردن muna kirdun, معرض شدن ma-arriz shoodun, ممانعت ساختن mumanaut saukhtun, تاخیر کردن taakheer kirdun, تبطیت ساختن tubté-ut saukhtun. v. *to hinder, obstruct, delay.*

Retarded واپس داشته wapus daushteh, موخر mu-ekhkhur, متاخر muta-akhkhur.

RETENTION (*with-holding*) باز داري baz daré, واداري wadaré.—(*holding*) دار dar, گیر geera, گیري geeré, مسك musik, ماسکت mausikut, قوت ماسکت kuwwuta mausikut. *Retention* or *retentiveness of memory* حافظت haufizut, محافظت muhaufizut, قوت حفظ kuwwuta hyfz. v. also *confinement, restraint, limitation.*

Retentive (*having the power of holding* or *with-holding*) ذو قوت باز دار zu kuwwuta baz dar, ماسك mausik, وا دار wa dar, گیر geer.—(*having memory*) ذو قوت حفظ zu kuwwuta hyfz.

RETICULAR, *reticulated, retiform* مشبك mushubbuk, شباکت اسا shubaukut asa, قفص مانند kufus maunend, شبك shubuk.

RETINUE سواري sawauré, طایفه ta-éfeh, حشم hushum, حشمت hushumut, خدم و حشم khudum ou hushum, احتشام ihtishaum, اثاث ataut, توابع tuwauba, توابع و لواحق tuwauba ou luwauhuk, اتباع atbaa, حواشي huwaushé, اشیاع ashé-a. v. *train, equipage.*

To RETIRE باز پس رفتن baz pus ruftun, باز گشتن baz gushtun, باز استادن baz ustaudun, وا پس رفتن wa pus ruftun, پوشت باز دادن posht baz dadun, انصراف نمودن insirauf numoodun, وا شدن wa shoodun, سرنگون رفتن surnigoon ruftun, رجع کردن ruja kirdun, اول ساختن awl saukhtun, تجانب کردن tujaunib kirdun, عدول ساختن udool saukhtun. v. *to recede, retreat, resign.*—*To retire from one another* تباعد کردن tuba-éd kirdun, مباعدت ساختن muba-adut saukhtun, از یك دگر باز پس رفتن uz eek digur baz pus ruftun.—*To retire* or *bring off soldiers* افواج باز پس روان فرمودن afwauj baz pus rouvaun furmoodun, سپاه رجع گردانیدن sippah ruja gurdanédun.

To retire (*withdraw any thing*) رجع گردانیدن ruja gurdanédun, رفع کردن rufa kirdun, واپس بردن wapus burdun, وا کردن wakirdun, باز پذیرفتن baz pizzeeruftun.

Retired تنها tunha, بتنها betunha, گوشه نشین khoosheh nisheen, خلوت نشین khulwut nisheen. v. *private*.—(*withdrawn, brought off*) واکرده wakirdeh, واپس برده wapus burdeh, بازپس روان گردانیده baz pus rouvaun gurdanédeh, باز پذیرفته baz pizzeerufteh.

Retirement, retiring (*retreating*) بازپس رو baz pus rou, باز کش baz gush, تجانب tujaunub, تهقری kuhkura, اجتناب ijtinaub, انصراف insirauf, واپس روان wapus rouvaun. v. *retreat*.—*Retirement, retiredness* (*of life*) گوشه نشینی kooheh nisheené, تنهایی tunhaï-é, یکانکی eekaunugé, خلوت khulwut, خلوت نشینی khulwut nisheené. *Retirement from business* فراغ firaugh, فراغت firaughut, فراغت منصب firaughuta munsub, معزولیء خدمت maazoolé-a khydmut. *A retirement* or *place of retirement* خلوتخانه khulwut khauneh, نهانخانه nihaunkhauneh, تنهایی گاه tunhaï-é gah, جای تنها ja-é tunha, حرم haram.

RETOLD دگر بار گفته digur bar gufteh.

A RETORT (*return of a censure* or *raillery*) طنز و بذله باز انداخته tunz ou buzleh baz andaukhteh, باز اندازی سرزنش و شوخی baz andauzé surzinish ou shookhé. v. *repartee, raillery*. *To retort* طنز و بذله باز انداختن tunz ou buzleh baz andaukhtun. v. *to repartee, recriminate*.

To RETOSS باز انداختن baz andaukhtun.

To RETOUCH (*improve by new touches*) از کشیده و کشیده خوبتر ساختن uz kushédeh ou kushédeh khoobtur saukhtun, از رقم و نقش بهتر کردن uz rukum ou nuksh behtur kirdun, مرمت نمودن murummut numoodun.

To RETRACE در پای باز رفتن dur pa-é baz ruftun, باز قصص ساختن baz kusus saukhtun.

To RETRACT احجام کردن ihjaum kirdun, منکر نمودن minkur numoodun, انکار کردن inkaur kirdun, تقصیر ساختن tukseer saukhtun, باز طلبیدن baz tulubédun, اعادت ساختن é-audut saukhtun, عدول کردن udool kirdun, منقبض نمودن munkubuz numoodun. *To retract a wager* گرو رفع کردن giroo rufa kirdun.

Retracted احجام کرده شده ihjaum kirdeh shoodeh, منکور munkoor, باز طلبیده baz tulubédeh, منقبض munkubuz.

Retraction احجام ihjaum, منکر minkur, انکار inkaur, اعادت é-audut, عدول udool, باز طلب baz tulub.

RETREAT (*place of privacy*) خلوتخانه khulwut khauneh. v. *retirement*.—(*a place of security*) قلع killa, حصار hissaur, حصن husn, برج burj, بارو bauroo. *The retreat of an army* رجع لشکر rujaa lashkur, تهقری سپاه kuhkuraa sipah, کرور جیش kuroora jeesh, پشت دادنی و تهقری عسکر posht dadunè ou kuhkuraa askur. *A shameful retreat* رجوع تهقری rujoo-a kuhkura. *A feigned retreat* انهزام صوری inhizauma sooré.

To retreat (*from an enemy*) پشت دادن posht dadun, رجوع تهقری نمودن rujoo-a kuhkura numoodun, پشت بدشمن باز دادن posht bedushmin baz dadun, کرور و رجع ساختن kuroor ou ruja saukhtun, بگردانیدن begurdanédun. v. *to retire*.—*Retreated* پشت داده posht dadeh.

To RETRENCH (*cut off, abridge*) قصر ساختن kusr saukhtun, اختصار کردن ikhtisaur kirdun, تقصیر نمودن tukseer numoodun, کوتاه کردن kootah kirdun, مقصور نمودن muksoor numoodun, قطع کردن kuta kirdun. v. *to pare, lop*; also *to confine*.

Retrenchment اختصار ikhtisaur, اقتصار iktisaur, تقصیر tukseer, قطع kuta.

Retrenched مقصور muksoor, مختصر mukhtusur, مقطوع muktoo-a.

RETRIBUTION مجازات mujazaut, جزا juza, سزا suza, عوض ywuz, معاوضت mufawuzut, خلف khulf, عقبی ukba, معارضت mukaurizut, تعویض taweez, عیاض a-é-auz, قرض kurz, قراض kurauz, مکافات mukafaut, پاداش padaush, اجرت ujrut, اجر ajur, وشیان wushé-aun, دین dein, کهری guhuré, کیغر keighur, کیغرت keifurut, نوش nawsh, نوید noo-éd, اثابت isaubut, شیان shé-aun. v. *repayment, recompence*.

Retributive, retributory مجازات ساز mujazaut sauz, جزا ده juza duh, عوض بخش ywuz bukhsh, خلف نما khulf numa.

To RETRIEVE (*recover, repair*) تجدید و اصلاح کردن tujdeed ou islauh kirdun, باز گردانیدن baz gurdanédun, بدست باز اوردن bedost baz awurdun. v. *to re-establish, restore*.

Retrievable, v. *recoverable*.

RETROCESSION, *retrogradation, retrogression* بازپس رو wapus rou, واپس روان baz pus rouvaun, ادبار idbaur, مرجع murja, مرجعت murjaat.

Retrograde راجع rauja, متراجع muturauja, تراجع turauja, منکع munka, مترحل mutuzuhhil, معکوس mukoos. v. *contrary, opposite*.—*To retrograde* بازپس رفتن baz pur ruftun.

RETROSPECT, *retrospection* مقابلت mukaubulut, وا نکرستنی wa nuggurustuné, تعقیب

taakeeb. — *Retrospective* وا نکران wa nugguraun, مقابلت ساز mukaubulut sauz. *To take a retrospective view* وا نکرستن wa nuggurustun, مقابلت ساختن mukaubulut saukhtun, تعقیب کردن taakeeb kirdun.

To RETURN (*come* or *go back*) واپس امدن wapus aumudun, باز امدن baz aumudun, باز رفتن baz ruftun, کشتن gushtun, برکشتن burgushtun, واکردیدن wagurdédun, کاشتن kaushtun, کراویدن girawédun, رجوع کردن rujoo-a kirdun, مراجعت ساختن murajaat saukhtun, عودت کردن awdut kirdun, تافتن tauftun, انجسکیدن anjuskédun, انجکیدن anjukédun, عودت و انصراف نمودن awdut ou insirauf numoodun, تنفق کردن tunuffik kirdun. (*to give, bring*, or *send back*) بازکردندن baz gurdaundun, وا دادن wa dadun, باز دادن baz dadun, باز اوردن baz awurdun, باز فرستادن baz furistadun, رجع کردن ruja kirdun, افاءت ساختن ifa-at saukhtun, مثوب کردن musawwib kirdun. v. *to restore, repay*. — (*to make answer*) جواب کردن javaub kirdun, رد کلام ساختن rudda kulaum saukhtun, رد جواب دادن rudda javaub dadun. (*to bring profit* or *advantage*) حاصل اوردن hausil awurdun, رادت نمودن raudut numoodun, ربع ساختن ré-a saukhtun.—(*to begin again after a periodical revolution as the moon, &c.*) تحویل کردن tuhweel kirdun. v. *to revolve*.—*To return periodically* (*as an ague*) نابیت کردن na-ébut kirdun. *To return to one's senses* (*after madness, ebriety, anger*, or *fainting*) بهوش امدن behoosh aumudun, واهوش امدن wahoosh aumudun, هوشا شدن hoosha shoodun, صاحی کردن sauhé kirdun, صحو نمودن suhoo numoodun, افاقت ساختن ifaukut saukhtun, تشفی کردن tushuffé kirdun. *To return to any former habit* معاودت کردن ma-awudut kirdun. *He returned from whence he came* رجع عودا و بداء rujaa awdan wa bud-an, عودا علی بدء awdan ala budan. v. also *to recriminate*.

A return (*to any place*) بازروی baz rouvé, باز ای baz a-é, رجوع rujoo-a, عودت awdut, عودت و انصراف awdut ou insirauf, رجاع rujaa, رجع ruja, رجعت rujaat, رجعی ruja-é, مرجع murja, مرجوع murjoo-a, مرجوعت murjoo-at, عوادت awaudut, محار muhaur, کصوم kusoom, کصم kusum, کردش girdish, اوب awb, ایاب a-é-aub. (*profits arising from merchandize, &c.*) حاصل hausil, رادت raadut, رد rudd, عیدت a-édut, ربع ré-a, دخل dukhl, مدخول mudkhool. v. *profit, revenue*; also *retribution, repayment: report*. — *A return to a former habit* معاودت ma-awudut. v. *relapse*. — *A return to one's duty* هود hawid, تهود tuhawud. *A return, after a periodial revolution* تحویل tuhweel. v. *period, revolution*. — *Return from a journey* قفول kufool. *Cattle returning from pasture* عتمت utumut.

Returnable قابل رجوع kaubila rujoo-a, ممکن عودت mumkina audut.

Returned واپس امده wapus aumudeh باز رفته baz rufteh, باز کشته baz gushteh, رجوع rujo-aa, راجع rauja, هاید ha-éd, واکردیده wagurdédeh.

To REVEAL رفع نقاب ساختن rufaa nikaub saukhtun, فاش کردن faush kirdun, افشا ساختن iffha saukhtun, جهر نمودن juhr numoodun, مظهر ساختن muzhir saukhtun, پرده واکردن perdeh wakirdun, اظهار کردن izhaur kirdun, اشکاره ساختن ashikaureh saukhtun, کشف کشادن kushaudun, نمودن numoodun, کشف ساختن kushuf saukhtun, اسرار کردن israur kirdun, فیض ساختن feiz saukhtun, ابحا کردن eiha kirdun, وحی نمودن wuhé numoodun, ابثاث ساختن ibsaus saukhtun, معلن شدن maalin shoodun, هتک نمودن hutik numoodun. v. *to discover, disclose*.

Revealed کشاده kushaudeh, مکشوف mukshoof, منکشف munkushuf, نموده numoodeh.

A revealer رفع نقاب ساز rufaa nikaub sauz, کاشف kaushif, معلن maalin.

To REVEL عیش و عشرت با اوازه ساختن a-ésh ou yshrut ba awauzeh saukhtun, زندکانی بعیش و غوغا کردن zindugauné bi-aïsh ou ghoogha kirdun, شادمانی و بردی نمودن shaudmauné ou burdé numoodun.

A revel-rout شادکامه shaudkaumeh, هنکامه hungaumeh. v. *mob*. — *A reveller* باده نوش و اوازه زن baudeh noosh ou awauzeh zun, عیاش a-é-aush, صاحب شوخی و بردی sahib shookhé ou burdé.—*Revelry* عیش و عشرت با اوازه a-ésh ou yshrut ba awauzeh, ضیافت با شوخی و غوغا zé-aufut ba shookhé ou ghoogha. v. *festivity, mirth*.

REVELATION رفع نقاب rufa nikaub, افشا iffha, اسرار ifraur, اظهار izhaur, اشکاره ashikaureh, نمایش numa-ésh. v. *discovery*.—*A revelation from heaven* وحی wuhé, وحی ربانی wuhé rabbané, تنزیل tunzeel, الهام ilhaum, الهام الهی ilhauma ilahé, الهام ربانی ilhauma rabbané. *Revelation in augury* سانحت saunihut.

REVENGE انتقام intikaum, کینه keeneh, کین keen, کین کذاری keen guzauré, پاداش padaush, پاداشت padausht, داد daud, باد افرا baud afra, غزم ghuzshum, نقمت nukmut, دمار dumaur, بیشه beesheh, کیفر keifur.—*To insti-*

gate one to revenge كين توختن keen tookhtun. *A fomenter of revenge* كين توز keen tooz.

To revenge انتقام كرفتن intikaum gooriftun, كينه كذار شدن keen guzaur ſhoodun, كينه كشيدن keeneh kuſhédun, داد ستاندن daud ſutaundun, اخذ انتقام كردن akhza intikaum kirdun, منتقم كرفتن muntukum gooriftun, مقتص كردن muktuſs kirdun.

Revengeful, revenging كين كذار keen guzaur, كينه خواه keeneh khauh, كينه كش keeneh kuſh. *A revengeful mind* سينه پر كينه ſeeneh pur keeneh.—*Revengefully, revengingly* بر وجه كين كذار bur wujha keen guzaur, با سينه پر كينه ba ſeeneh pur keeneh.—*Revengefulneſs* كين كذاري keenguzauré, انتقام كشي intikaum kuſhé, سينه پر كينه ſeeneh pur keeneh. v. *revenge.*

A revenger (*one who takes revenge*) كين كذار keen guzaur, كين كش keen kuſh, انتقام كير intikaum geer. (*one who avenges* or *puniſhes*) منتقم muntukym, قهار kuhhaur, قهري kuhré. *The revenger,* (*omnipotence*) عزيز الانتقام azeezu'l'intikaum.

REVENUE خراج khurauj, باج bauj, باج و خراج bauj ou khurauj, باژ bauzſh, باژه bauzſheh, حاصل hauſil, رسوم عرفيت ruſooma urfé-ut, محصول muhſool, دخل dukhl, دخول dukhool, مدخول mudkhool, تكليف tukleef (pl. تكاليف tukauleef), مقاطعات mukataut, مقاطع mukata, عوارض awauriz, عشر aſhr, عشور aſhoor, رسم ruſm, رسوم ruſoom, مراسم شرع murauſuma ſhura, وضيعت wuzé-at, ترغاق turghauk, ترغان turghaun, مكس mukis. v. *tax.* — *A collector of revenue* باجدار baujdar, باژدار bauzſhdar, باژكير bauzſhgeer, محصل muhuſſil, امين ameen (pl. امنا umuna), ياره كير é-aureh geer. *The ſuperintendant of the revenue* ديوان dé-waun, امين ديوان ameena dé-waun, دفتر دار duftur dar, بخشي bukhſhé, خراجچي khuraujché, مقاطعات باشي mukataat bauſhé. — *A tribunal* or *board of revenue* ديوان dé-waun. *An office of revenue* جزيت خانه juzé-ut khauneh. *Paying a revenue* باج كذار bauj guzaur, خراج كذار khurauj guzaur.

To REVERBERATE (*beat back*) باز زدن baz zudun, رد انداختن rudd andaukhtun, عكس كردن aks kirdun, انعكاس ساختن inykaus ſaukhtun, منعكس نمودن munakus numoodun, *To reverberate* (*as ſound*) رد اواز كردن rudda awauz kirdun, صدا رد زدن ſuda rudd zudun, باز اوا انداختن baz awa andaukhtun. v. *to echo.* — *To reverberate* (*as rays*) عكس نور كردن akſa noor kirdun, بريق ساختن bureek ſaukhtun, رخش رد زدن rukhſh rudd zudun.

Reverberated منعكس munakus, باز زده baz zuddeh, رد انداخته rudd andaukhteh. *Any place where ſound is reverberated* مطرح muturruh.

Reverberating, reverberant عكس انداز aks andauz, رد اواز زن rudda awauz zun, باز صدا انداز baz ſuda andauz, باز زن baz zun.

Reverberation عكس aks, انعكاس inykaus, بريق bureek.—*Reverberation of ſound* رد صدا rudda ſuda. v. *echo.*

To REVERE, *reverence* تكريم نمودن tukreem numoodun, تعظيم كردن taazeem kirdun, احترام ساختن ihtiraum ſaukhtun, ازرم داشتن azrum dauſhtun, تبجيل كردن tubjeel kirdun, توقير ساختن tookeer ſaukhtun, شرم داشتن ſhurrum dauſhtun, اعتبار نمودن é-atibaur numoodun, التفات و رعايت كردن iltifaut ou ri-aï-ut kirdun, هيبت داشتن heebut dauſhtun, رهبت نمودن ruhbut numoodun. v. *to venerate, honour.*

Revered مكرم mukurrum, كريم kureem, محترم muhturim, ذو هيبت zu heebut, اهل عزت ahla yzzut, عزيز azeez, ذو احترام و اعتبار zu ihtiraum ou é-atibaur, معتبر ma-atibur. v. *venerable, honoured, eſteemed.*

Reverence احترام ihtiraum, تكريم tukreem, اكرام ikraum, ازرم or ازرم azrum, اعتبار é-atibaur, رعايت ri-aïut, التفات iltifaut, دست بوسي doſt booſé, رهبان ruhbaun, رهبت ruhbut, توقير tookeer, حرمت hurmut, خضوع khuzoo-a, مكرمت mukrumut, صلابت ſulaubut, هيبت heebut, اعزاز é-azauz, شكوه ſhukooh, شكه ſhukuh, عبودت uboodut, ستوه ſutooh, مهابت mohabut, حشمت hyſhmut, شكفت ſhukuft, وشل wuſhil. v. *veneration, reſpect, honour.* — *A reverence* (*act of obeiſance*) سلام ſalaum, تكريم tukreem, تكريمات tukreemaut, دست بوسي doſt booſé, دامن بوسي daumin booſé, پا بوسي pa booſé, انحنا inhina, تبجيلات tubjeelaut.

A reverencer, reverer احترام نما ihtiraum numa, تكريم ساز tukreem ſauz, اكرام و ازرم كننده ikraum ou azrum koonindeh.

Reverend محترم muhturum, عزيز azeez, معزز ma-azzuz, ذو هيبت zu heebut, مهيب muheeb. v. *venerable, revered.*

Reverent, reverential پر حرمت و التفات pur hurmut ou iltifaut, تعظيم و توقير نما taazeem ou tookeer numa, ذو ادب و ازرم zu adub ou azrum. v. *reſpectful.*

Reverently با ادب و ازرم ba adub ou azrum, علي وجه التبجيل ala wuju'l'tubjeel, بكمال اكرام و توقير ba kumaula ikraum ou tookeer, بطور پر التفات و احترام betoora pur iltifaut ou ihtiraum

To REVERSE بر عکس کردن bur aks kirdun, باز کونه ساختن baz gooneh saukhtun, سرنکون ساختن sur zeer numoodun, زیر نمودن surnigoon saukhtun, زیر و زبر نمودن zeer ou zubr numoodun, کردانیدن gurdanédun, کشتن gushtun, باز کشتن baz gushtun, اقلاب کردن iklaub kirdun, قلب ساختن kulib saukhtun, تقلیب کردن tukleeb kirdun, رکس ساختن ruks saukhtun, تعاکس نمودن ta-akus numoodun, منعکس ساختن munakus saukhtun. v. *to overturn, subvert, repeal, contradict.*—*Reversal*, v. *repeal.*

Reversed منعکس munakus, بازکون bazgoon, وازکونه wazgooneh, بازکشته bazgushteh. *To be reversed* واکردیدن wagurdédun, باز کون شدن baz goon shoodun, منعکس بودن munakus boodun. v. *inverted, inverse.*

Reverse عکس aks, تعاکس ta-akus, سرنکونی surnigooné, بازکونی bazgooné, انحراف inhirauf. v. *inversion.* — (*change*) انقلاب inkilaub, قلب kulib, دوران dawraun, تغیر tughé-ur, تبدیل tubdeel, تصریف tusreef, صارف saurif, زواب zoo-aub *The reverses of fortune* روزکار سرزنش surzinisha roozigaur, صارفت saurifut, نوایب nuva-éb, چرخ غدار churkha ghuddaur, چرخ ستمکار churkha situmkaur. — (*an opposite, contrary*) خلاف khilauf, مخالفت mukhaulifut, ضد zudd, صت sutt.—*The reverse of a coin* عکس سکه aksa sikkeh.—*Reversible* ممکن عکس mumkina aks, قابل قلب kaubila kulib.

REVERSION (*right of succession*) میراث meeraus, تصرف بطریق میراث tusurrufa betureeka meeraus, وراثت خور wurausut khore. v. *heritage, succession.*—*Reversionary* موروث mawroos, تصرف پذیر بطریق میراث tusurruf pizzeer betureeka meeraus.

To revert رجوع کردن rujawa kirdun, باز امدن baz aumudun, باز کردیدن baz gurdédun, عود کردن awd kirdun, انصراف نمودن insirauf numoodun. v. *to return, reverberate.* — *Revertible* ممکن باز امدن mumkina baz aumudun, قابل رجوع kaubila rujuwa.

REVERY اندیشه andeesheh. v. *meditation.*

To REVIEW (*look back*) باز پس نکرستن baz pus nuggurištun, وا نکرستن wa nuggurištun. (*to see or consider again*) دکر بار اندیشیدن digur bar andeeshédun, اعادت ساختن é-audut saukhtun, اعادت نظر کردن é-auduta nuzur kirdun, تکرار پندارش ساختن tukraura pundaurish saukhtun, نظر مکرر کردن nuzura mukurrur kirdun, دکر بار تفتیش کردن digur bar tufteesh kirdun. v. *to re-examine, examine, survey.* — *To review an army* عرض لشکر کردن arza lashkur kirdun, سان ساختن saun saukhtun, عسکر جمعیتی نمودن askur juma-été numoodun. — *The place where an army is reviewed* عرضه کاه arzeh gah, جمعیتکاه سپاه juma-é-ut gah, جمعیت کاه juma-é-utgaha sippah. *To review a book* بارکین و مقابلت کردن bargeen ou mukaubulut kirdun.

A review (*retrospection*) وا نکران wu nuggu-raun, باز نظران baz nuzraun, دکر بار بصیر ساز digur bar buseer sauz, مقابلت mukaubulut. v. *examination, survey.*—*The review of an army* عرض لشکر arza lashkur, اسکر جمعیتی askur juma-é-uté, سان saun. — *The review of a book* بارکین bargeen, مقابلت mukaubulut.

Reviewed باز پس نکرسته baz pus nuggurišteh, وا نکرسته wa nuggurišteh. *Reviewed* (*as an army*) عرض لشکر کرده شده arza lashkur kirdeh shoodeh.—*A reviewer* وا نکرنده wa nuggu-rindeh, بارپس نکرنده baz pus nuggurindeh.

To REVILE سرزنش زدن surzinish zudun, بهتان دادن buhtaun dadun, طعن و ملامت انداختن taan ou mulaumut andaukhtun, دشنام دادن dushnaum dadun, واکفتن waguftun, زم و شتم زدن zumm ou shutum zudun, زبان دراز شدن zubaun diranz shoodun, ازار رسانیدن azaur russanédun, عتب کردن atub kirdun, غمز زدن ghumz zudun, تولیدن toolédun. v. *to reproach.*—*Reviled*, v. *reproached.*

A reviler سرزنش کو surzinish goo, دشنام بخش dushnaum bukhsh, ازار و بهتان دهنده azaur ou buhtaun duhindeh, طعن و ملامت زن taan ou mulaumut zun, زم و شتم کننده zumm ou shutum koonindeh.

Reviling ملامت انداز mulaumut andauz, سرزنش کویان surzinish gooï-aun, ازار رسان azaur russaun. v. *opprobrious.* — *Revilingly* بر وجه دشنام انداز bur wujha dushnaum andauz, بطور ازار رسان betoora azaur russaun, با سرزنش و طعن ba surzinish ou taan.

To REVISE (*writings, &c.*) نظر مکرر کردن nuzura mukurrur kirdun, اعادت نظر ساختن é-auduta nuzur saukhtun, وا نکرستن wa nuggurištun, بارکین کردن bargeen kirdun. v. *to review.* — *A revise* نظر مکرر nuzura mukurrur, اعادت نظر é-auduta nuzr, بارکین baurgeen. v. *review.*—*A reviser* نظر مکرر کننده nuzra mukurrur koonindeh, اعادت نظر ساز é-auduta nuzr sauz.—*Revised* وا نکرسته wa nuggurišteh. v. *reviewed.*

To REVISIT باز تشریف کردن baz tushreef kirdun, تکرار زیارت ساختن tukraura zé-aurut saukhtun.

REVIVAL, *revivification*, *reviviſcency* احيا ihé-a, زنده کش zindeh kuſh.

To revive (*return to life* or *vigour*) احيا ihé-a گرديدن gurdédun, زنده کشتن zindeh guſhtun. (*to reſtore to life* or *vigour*) احيا کردن ihé-a kirdun, زنده کردانيدن zindeh gurdanédun, نشر ساختن niſhur ſaukhtun, نشور کرداندن nuſhoor gurdaundun, منشر کردن munſhir kirdun. *To revive* (*as a tree*) ايتدام كشتن eitidaum guſhtun. v. alſo *to rouſe*, *quicken*, *refreſh*; *renew*.

Revived احيا کرديده ihé-a gurdédeh, زنده کشته zindeh guſhteh.

A reviver احيا ساز ihé-ſauz, زنده کر zindeh gur.

RE-UNION باز پيوستگي baz pivuſtugé, تکرار اتحاد tukraura ittihaud, تکرير اتفاق tukreera ittifauk, باز وصل baz wuſul.

To re-unite باز پيستن baz pivuſtun, تکرار اتحاد کردن tukraura ittihaud kirdun, تکرير اتفاق ساختن tukreera ittifauk ſaukhtun, دکر بار همدل نمودن digur bar humdil numoodun. — *Re-united* باز پيوسته baz pivuſteh, همدل مکرر ساخته humdil mukurrur ſaukhteh, دکر بار در اتفاق پيوسته digur bar dur ittifauk pivuſteh.

REVOCABLE قابل اعاد kaubila é-aud, ممکن اعادت mumkina é-audut.—*Revocableneſs* قابليت اعاد kaubulé-uta é-aud, امکان اعادت imkauna é-audut.—*To revocate*, *revoke*, v. *to recall*, *retract*.

Revocation, *revokement* اعادت é-audut, اعاد é-aud. v. *repeal*.

To REVOLT برخيزش کردن burkheeziſh kirdun, تعصي ساختن ta-aſſé ſaukhtun, طغيان کردن tughé-aun kirdun, روکردان ساختن roogurdaun ſaukhtun. v. *to rebel*, *deſert*.

A revolt بر خيزش bur kheeziſh, تغيان tughé-aun, عصي aſé. v. *rebellion*, *deſertion*.

Revolted برخيز burkheez, متعاصي muta-aſſé, تعصي ta-aſſé.

A revolter برخيزا burkheeza, اهل طغيان ahla tughé-aun. v. *rebel*, *deſerter*.

To REVOLVE (*in the mind*) اخطار کردن ikhtaur kirdun, انديشيدن andeeſhédun, پنداشتن pundauſhtun, خاطره ساختن khautireh ſaukhtun. v. *to conſider*, *meditate*.— (*to roll in a circle*, *to perform a revolution*) دور کردن dawr kirdun, دوران ساختن dawraun ſaukhtun, تحويل کردن tuhweel kirdun, کردش ساختن gurdiſh ſaukhtun, کرديدن gurdédun, v. *to roll*.—*Any thing revolving in an orbit* چرخ churkh. v. alſo *to devolve*.

Revolution (*revolving in a circle*) دور dawr, دوران dawraun, کردش gurdiſh, انقلاب inkilaub, تحويل tuhweel, انقراض inkirauz, نوبت noobut, تحويط tuhweet, رهدنت ruhdunut. *Revolutions* نوايب nuva-éb, انقلابات inkilabaut, تقلبات tukullubaut, تحويلات tuhweelaut. *The revolutions of the heavens* چرخ دوار churkha duwaur, دور کردون dawra gurdoon, تقلبات افلاك tukullubauta aflauk. *The revolutions of ages* دور زمان dawra zumaun, انقلابات زمان inkilabauta zumaun. *Revolutions of fortune* نوايب nuva-éb, صارفت ſaurifut, چرخ دواري churkha duwauré, چرخ ستمكار churkha ſitumkaur, چرخ غدر churkha ghudr. *A revolution* or *change of government* تبديل سلطنت tubdeela ſultanut, تحويل داوري tuhweela davuré.

A REWARD عوض ywuz (plur. اعواض awauz), تعويض taweez, جزا juza, سزا ſuza, پاداشت padauſht, اجرت ujrut, اجر ajur, مزد muzſhd, مزد muzd, بخشيش bukhſheeſh, منعبت muna-amut, مكافات mukafaut, ثواب ſuwaub, مثوبت muſoobut. v. *retribution*. — *Deſerving a reward* مستوجب الثواب muſtawjibu's'ſuwaub. *A good action worthy of a reward* عمل خير موجب الثواب amla kheir moojibu's'ſuwaub.

To reward عوض دادن ywuz dadun, اجرت کردن ijrut kirdun, ثواب ساختن ſuwaub ſaukhtun, جزا دادن juza dadun, تعويض ساختن taweez ſaukhtun, بخشيش و عطا دادن bukhſheeſh ou ata dadun. v. *to recompenſe*, *repay*.

Rewardable واجب العوض vajibu'l'ywuz, لايق جزا la-éka juza, مستوجب الثواب muſtawjibu's'ſuwaub.

Rewarded مثوب muſawwub, عوض پذير ywuz pizzeer, جزا کير juza geer, ماجور maujoor.

A rewarder عوض ده ywuz duh, ثواب بخش ſuwaub bukhſh, جزا نما juza numa, اجرت کننده ujrut koonindeh.

RHAPSODY نثر بي عقد nuſr bé akd, سخن نا پيوسته ſukhna na pivuſteh, کلام بي سند kulaum bé ſunud.

RHETORICK علم کلام ylma kulaum, علم خطابت ylma khitaubut. v. *oratory*.—*Rhetorical*, v. *oratorical*.—*Rhetorician*, v. *orator*.

RHEUM زکام zukaum, نزله nuzleh, نازله nauzleh, باد در تم baud dur tum. —*Rheumatick*, *rheumy* زو زکام zu zukaum, نزله دار nuzleh dar, پر باد در تام pur baud dur taum.

A RHINOCEROS کرک kurk, کرکدان kurkudaun, حريش hereeſh.

RHODODAPHNE (*a roſe with laurel leaves*) خرزهره khurzuhreh.

RHUBARB راوند rauvend, روند ruvend. *China rhubarb* راوند چيني rauvenda cheené.

RHYME قافيت kaufé-ut, قافيت شعر kaufé-uta shaar, سجع suja, منظومه munzoomeh, ساوند savund, نوح naweh, پساوند pusauvund. *Rhymes* منظومات munzoomaut. *Rhymes of approved authors* منظومات munzoomauta ahaulé pussund.—*A rhymer.* v. *poet.*

Rhythmical موزون mouzoon, مسجع musujja, زوقافيت zu kaufé-ut, منظوم munzoom. *Rythmically* بر وجه موزون bur wujha mouzoon, با قافيت ba kaufé-ut, منظومانه munzoomauneh. *Not rythmical* نا موزون na mouzoon.—*An oration rythmically composed* مقفا or مقفي mukuffa, مسجع musujja. *Speaking rythmically* ساجع saujia, سجاع sujja, سجاعت sujjaat.

A RIB پهلو pihloo, ضلع zila, لزق lizk. *The short ribs* نافجت naufijut, الناحران annahyran, الناحرتان annahyratan, قصري kufré, قصيري kufeeré, خرت khurt, شرسوف shursoof. v. مضلع —مجشر—حجون.—*Ribbed* زو پهلو zu pihloo.

RIBALDRY فحشيات fuhshé-aut, مهجرت muhjurut, عرابه arabeh, مجالعت mujalaat, اهجار ihjaur.

RIBBAND, *ribbon* پيشاني بند peishauné bund, سربند surbund, چنبر chumbur, ضماد zumaud, عصابت ysaubut, مشلشل mushulshil, كنبل kumbul, دكه dukkuh, تبي tubé. v. *fillet.*

To RIBROAST ضرب كردن zurb kirdun.

RICE رز ruzz, ارز aruz, برنج birinj, پرنج pirinj, رنز runz, كرنج kurunj, سپيد روي sipeed rooï.—*Dressed with rice* مرزز muruzzuz.—*Rice dressed with milk,* &c. شير پرنج sheer pirinj, بهط buhut, پرنج ابا pirinj aba, پرنج اوا pirinj awa, شيله sheeleh, فرني furné. *Bread made of rice* زغارت zughaurut. *A rice merchant* رزاز ruzauz, پرنجچي pirinjché, پرنج فروش pirinj furoosh.

RICH مالدار mauldar, مايه دار ma-éh dar, دولتمند dowlutmund, زو دولت zu dowlut, توانگر tuvvangur, بخت اور bukht awur, زو نوا zu nuwa, منام munaam, مستغني mustughné, فراخدست firaukh dost, كامبين kaumbeen, عريض البطان areezu'l'butaun, فاجر faujir, فاجرت faujirut, غني ghuné, وجد wujud, مكثر mukfir, برومند biroomund, نيرومند neeroomund, ملا mula, ملات mulaut. v. *opulent, wealthy.*—*A rich man* صاحب مال sahib maul, اهل مالداري ahla mauldaré, صاحب دولت sahib dowlut, مالدار mauldar, اهل غنا ahla ghuna. *Rich men* اصحاب مال as-hauba maul, ارباب دولت arbauba dowlut, اغنيا aghné-a, توانكران tuvvanguran, اكابر akaubur, اغنيای روزگار aghné-a-é roozigaur. *The rich and poor* غني و محتاج ghuné ou muhtauj, بختيار و گدا bukhté-aur ou guda. v. also *precious, estimable, valuable, splendid: fertile, fruitful.*

Riches, richness مال maul, اموال amwaul, غنا ghuna, غنيمت ghuneemut, توانكري tuvvanguré, كثرت المال kusrutu'l'maul, دولت dowlut, رزق ryzk, ارزاق arzauk, نوا nuwa, فراخدستى firaukh dosté, بهركي buhrugé, وجد wujud, دست دسترنج dostrunj. v. *opulence, wealth;* also *finery, splendor: fertility, abundance.*—*To acquire riches* جمع مال كردن jumaa maul kirdun.

Richly با مال ba maul, با كثرت المال ba kusrutu'l'maul, توانكرانه tuvvangurauneh, با دولت ba dowlut. v. *opulently, abundantly, plenteously.*

A RICK (*pile of corn, hay,* &c.) خرمن khurmun, خانه khauneh, چاچ chauch, چاش chaush.

To RID (*disengage, disentangle*) حل مشكل hulla mushkil kirdun, مشكل كشادن mushkil kushaudun, (*to set free*) رسته كردن rasteh kirdun, ازاد نمودن azaud numoodun, رها ساختن ruha saukhtun. *To get rid of* (*escape from*) رستن rastun, رسته شدن rasteh shoodun, ازادي يافتن azaudé é-aftun, رها بودن ruha boodun. (*to drive away*) واراندن wa raundun, رفع و دفع ساختن rufa ou dufa saukhtun, بر طرف زدن bur turruf zudun. (*to annihilate*) نا بود كردن na bood kirdun, نا بود و نا پيدا ساختن na bood ou na peeda saukhtun, نا بديد كردانيدن na budeed gurdanédun, واكردن wa kirdun, ازاله ساختن izauleh saukhtun.

Riddance (*disencumbrance*) كشادكي از مشكلات kushaudugé uz mushkilaut, حل مشكل hulla mushkil. (*deliverance*) رستكي rastuge, ازادي azaudé, رهايي ruhaï-é.—(*driving away, clearing away*) رفع و دفع rufa ou dufa, ازاله izauleh, وا راندنى wa raunduné, نا بود ساز na bood sauz.

A RIDDLE (*enigma*) لغز lughuz, معما or معمى mu-amma, مشكل mushkil, مشكلت mushkilut (plur. مشكلات mushkilaut), رمز rumz.—*To propound a riddle* اشكلت كردن ashkulut kirdun, لغز گفتن lughuz guftun. *A riddle* (*coarse open sieve*) خاكبيز khaukbeez, پنكن punkun, غربال ghyrbaul.

To riddle (*solve*) شرح رمز ساختن shurha rumz saukhtun, مشكل كشادن mushkil kushaudun, كشف معمى كردن kushfa mu-ammé kirdun, تعبير لغز نمودن taabeera lughuz numoodun.—(*to separate by a coarse sieve*) خاكبيز زدن khaukbeez zudun, از پنكن بيزيدن uz punkun beezédun, غربال زدن ghyrbaul zudun. *Riddlingly* (*enigmatically*) بر وجه لغز bur wujha lughuz.

To RIDE سوار رفتن suvvaur ruftun, راکبا زهاب کردن raukibaun zuhaub kirdun, بر اسب رفتن bur asb ruftun, برنشستن burnishistun, رکب کردن rukub kirdun, رکوب رفتن rukoob ruftun, مرکب ساختن murkib saukhtun, بفرس رفتن befars ruftun, سوار شدن suvvaur shoodun, فارس بودن fauris boodun. *To ride behind another* معاقبت کردن mu-akubut kirdun, مهانات ساختن mumanaut saukhtun.—*To ride at anchor* با لنگر شدن ba lungur shoodun, رسو بودن rusoo boodun, درمینا نصب شدن dur meena nusb shoodun, مرفا بودن murfa boodun. *To ride* (*govern with tyranny* or *insolence*) با قهر ضبط و ربط کردن ba kuhr zubt ou rubt kirdun, با متکبري حکم فرمودن ba mutukubbiré hookum furmoodun. *Any beast* or *carriage on which a person rides* مرکب murkub, مرکوب murkoob (plur. مراکب muraukub), رکوبت rukoobut, رکوب rukoob.

A rider سوار suvvar, فارس fauris, راکب raukib, برنشسته burnishisteh. *Riders* سواران suvvaraun, رکبت rukubut, ارکب arkub, رکاب rukaub, رکب rukub, کبکبت kubkubut. *A rider* or *breaker of horses* سلاخور sillakhore, سراخور surakhore, سلاح شور sillauh shore, رایض ra-éz, سراج surauj. *A rider* (*an inserted leaf*) ورق درکرده wuruk durkirdeh, صحیفت درنشانده suheefut durnishaundeh.

A RIDGE (*higher part, top*) سرسره sursureh, سر sur, بالا baia, زروه zirweh. *The ridge of a house* بالا خانه bala khauneh, کزوني kuzooné. *The ridge of a mountain* طغیت tughé-ut, راس الجبل rasu'l'jebel, قله کوه kulluha kooh, دژ duzsh, صعود sa-ood, شنظاف shinzauf, شنظوف shinzoof, نیق neek (plur. نیاق né-auk), شنظاو shinzaw, شنظاوت shinzawwut. *The ridge of the back* سر ظهر sura zuhr. *A ridge-tile* قرمید kyrmeed. *A ridge of land* سرسره زرع sursureha zura, پشنج pushunj, شنج shunj, سیخ seekh. *The ridge of a road* سر راه sura rah. *The ridge of the nose* سر بیني sura beené, وتیرت wuteereut, وترت wuturut.—*Ridgy* سرسره خیز sursureh kheez, زروه و پشته دار zirweh ou poshteh dar.

To ridge (*form a ridge*) سرسره ساختن sursureh saukhtun, زروه کردن zirweh kirdun.

RIDICULE بذله buzleh, طنز tunz, مزه muzeh, مسخره maskhureh, سخري sukhré, سخریت sukhré-ut, سخر sukhr, مضحال muzhauk, ضحکت zuhkut, اضحال izhauk, لابه laubeh, مزاح mizauh, استهزا istihza, هزا huza, نکوه nikooh. v. *raillery*.

To ridicule بذله باختن buzleh baukhtun, طنز دادن tunz dadun, مزه کردن muzeh kirdun, مسخره ساختن maskhureh saukhtun, سخر نمودن sukhr numoodun, سخري زدن sukhré zudun, ضحکت کفتن zohkut guftun, لابه کردن laubeh kirdun, لابیدن laubédun, نکوهیدن nikoohédun, ضحک کردن zuhk kirdun, تسخر ساختن tusukhkhur saukhtun. v. *to deride, rally, mock, laugh at*.—*One who ridicules* ضاحل zauhik, بذله باز buzleh bauz, مستهزي mustuhzé, مسخره maskhureh, ضحکت zuhukut, هزات huzaut, v. *wag, mocker*.

Ridiculed مضحک muzhik, بذله پذیر buzleh pizzeer, طنز یاب tunz é-aub, مزه کرده شده muzeh kirdeh shoodeh.

Ridiculing بذله باز buzleh baz, مستهزي mustuhzé, ضاحل zauhik, طنز ده tunz duh, مزاحت muzauhut, مسخره زن maskhureh zun, مزه کنان muzeh koonaun, سخر ساز sukhr sauz.

Ridiculous مضحک muzhik, هزات huzaut, ماکي mauké. *A ridiculous fellow* ادم هزات adma huzaut, سخرت sukhrut, هزه کوي hurzeh gooï, یانه é-aufeh, دعبوب daaboob. *Any thing ridiculous* سخري sukhreh, سخریت sukhré-ut, مسخره maskhureh, اضحوکت uzhookut. *Ridiculous things* مزاح و مضحکات mizauh ou muzhukaut, مضحکات muzhukaut.

Ridiculously بروجه مضحل bur wujha muzhuk, مضحکانه muzhukauneh. *To laugh ridiculously* هزرقت ساختن huzrukit saukhtun.

Ridiculousness حال مضحل haula muzhuk, هزاتي huzauté.

RIDING سواري suvvaré, برنشسته burnishisteh, بر اسب روان bur asb rouvaun, راکب فارس raukib fauris.—*A riding coat* باراني barauné.

RIE چاودار chawdar, دیو کندم div kundum, کنکران kunkuraun.

RIFE (or *general*, *as a contagious distemper*) عمومي amoomé, زو جحاف zu juhauf.

Rifely عموما amooman.

Rifeness عموم amoom, جحاف juhauf.

To RIFLE خسارت و غارت کردن khusaurut ou ghaurut kirdun, تالان کرفتن talaun gooriftun, تاراج ساختن tarauj saukhtun, دزدیدن duzdédun, دزدي کردن duzdé kirdun. v. *to pillage, plunder, rob*.

Rifled مسلوب musloob. v. *robbed*.

A rifler سالب saulib. v. *plunderer*.

A RIFT چال chauk, سلع fila, جوبت joubut. v. *cleft, breach, fissure*.—*To rift* چال زدن chauk zudun. v. *to split*.—(*to burst*) شکافته شدن shagaufteh shoodun. v. also *to belch*.

To RIG اراستن araustun. v. *to dress, accoutre.* —*To rig a ship* مقلع كردن mukulla kirdun, جهاز با بادبان و رسن اراستن jahauze ba baudbaun ou rusun araustun.—*A rig*, v. *ridge.* — *A rigger* (*of shipping*) مقلع گر mukulla gur, جهاز با بادبان و رسن ارايندہ jahauze ba baudbaun ou rusun ara-éndeh. v. also *dresser.* — *Rigging* (*of a ship*) بادبان و رسن جهاز badbaun ou rusuna jahauze, ارايش كشتي ara-ésha kishté.—*Rigged*, v. *dressed.*

To RIGGLE (*move backwards and forwards*) پيش و باز جنبش كردن جنبيدن jumbédun, peish ou baz jumbish kirdun.

RIGHT (*fit, proper, just*) لايق la-ék, واجب vajib, قابل kaubil, زو قابليت zu kaubillé-ut, اهل ahl, روا rouva, مناسب munausib, شايسته sha-ésteh, سزا suza, سزاوار suzawaur, هموار humwaur, مستعد mustaad, موافق muwaufik. v. *becoming, suitable, convenient.*—(*true, not erroneous*) صحيح suheeh, حق hukk, بي خطا bé khuta, غير قصور ghire-a kusoor, بي سهو bé suhoo, بي زلت bé zullut, كامل kaumil, نا بيهوده na béhoodeh, درست durust. v. *perfect, complete.*—(*just, honest*) صادق saudik, عادل audil, صالح saulih, سالحت saulihut. v. *righteous.* — (*not crooked, straight*) صايب sa-éb, مستقيم mustukeem, قويم koo-ém, قيام ké-aum, راست raust, درست durust, متسوي mutusawé, چينور cheenoor, سوي sawé, سويت sawé-ut, سهي suhé, نا ضجم na zujum, بي پيچ bé peech, نا پيچيده na peechédeh, نا كوژ na goozsh, نا كيوس na kei-oos.—(*not left*) راست raust, ميمنت meimunut, يمين yemeen, يمنت yemnit. *The right hand* دست راست dosta raust, يمين yemeen, يمن yemen, يمني yemné, كف يمين kufa yemeen, يمنت yemnut, ايمن eimen. *The right side* (also *any thing situated on the right*) راست raust, يمين yemeen, ميمنت meimunut, يمنت yemnit, يمن yemen, ايمن eimen, طرف راست turrufa raust, جانب ميمنت jauniba meimunut. *Any thing held with the right hand* يمنت yemnit. *Victuals presented with the right hand* يمنت من طعام yemnit min taam. *To go right* يمنة yemnetan, براست beraust. *Right and left, to right and left, right and wrong* ميمنت ميسرت meimunut meisurut. *From the right* از راست uz raust, عن اليمين aanu'l'yemeen. *From right and left* از راست و چپ uz raust ou chup, من يمين و يسير min yemeen ou yeseer. *The right wing of an army* ميمنت meimunut, جانب راست jauniba raust. *The right and left wing* ميمنت و ميسرت meimunut ou meisurut, شوكل shawkil, ايدان a-édaun. *A right line* خط مستقيم khutta mustukeem, نظام nizaum. *The right way* راه راست rauha raust, هدي huda, طريق مستقيم tureeka mustukeem, نظام nizaum, صوب suwaub, سمت صواب semta suwaub, رشد rushd, منجر munjir, نهج nuhij. *Thinking right* نيك انديشانه neek andeeshauneh, صواب انديش suwaub andeesh, صايب نظران sa-éb nuzraun.—*Doing right* راستكار raustkaur, نيک كار neek kaur. *Advising right* صايب التدبير sa-ébu't'tudbeer. *Appearing right* صواب نما suwaub numa. *Knowing what is right* حقشناس hukshinaus. *To consider as right* پسند كردن pussund kirdun, مناسب نظر ساختن munausib nuzr saukhtum, لايق ديدن la-ék deedun, استصواب كردن istiswaub kirdun, صوابديد ساختن suwaub deed saukhtun. v. *to approve.* — *To follow the right way* حق را مايل شدن hukra ma-él shoodun, سداد اشنا بودن sudaud ashina boodun. *To depart from the right way* از حق تا باطل ميل كردن uz huk ta bautil meil kirdun. *Not right* نا راست na raust, نا درست na durust, نا صواب na suwaub. *To be right* (*proper, suitable*) لايق شدن la-ék shoodun, واجب بودن vajib boodun, شايسته شدن sha-ésteh shoodun, سزاوار بودن suzawaur boodun.—(*to be straight*) قيام شدن ké-aum shoodun, مستقيم بودن mustukeem boodun, راست شدن raust shoodun, مستوي بودن musta-wé boodun.—(*to be true*) حق شدن hukk shoodun, صحيح بودن suheeh boodun, بي خطا شدن bé khuta shoodun, غير قصور بودن ghire-a kusoor boodun.

Right (*interjection of approbation*) خوش khoosh, خوشا خوشا khoosha khoosha, خير kheir, فبها febiha. *Right, but* ..... خوش اما khoosh emma ..... فبها و الا febiha, wa illa ..... فبها و نعم اما febiha ou naam, emma .....

Right (*properly*) لايقانه la-ékhauneh, بر وجه شايسته burwujha sha-ésteh, بطور مناسب betoora munausib, بالواجب bi'l'waujib, بطريق روا betareeka rouva.—(*in a direct line*) در خط مستقيم dur khutta mustukeem, بر وجه راست bur wujha raust, قويما koo-éman, صايبانه sa-ébauneh, درستانه durustauneh.

Right (*justice*) عدالت adaulut, معدلت maadilut, عدل adl, حق hukk, حقيقت hukeekut, راستي rausté, بر bur, ازرم azrum, نصفت nusfut. —(*freedom from error*) صحت suhhut, عدم قصور aduma kusoor, عدم خطا و سهو aduma khuta ou suhoo, كمال kumaul.—(*just claim*) علاقت alaukut, حق hukk, دعوي شروع dauda hukkut, داد حقت da-wé shuroo-a. — (*property*) تصرف tusurruf, ماليكيت maulikè-ut, مالكداري maulikdauré,

خاصيت khauſſé-ut, اهليت ahlé-ut. — *(power, prerogative)* قدرت kudrut, سلطنت ſultanut, اقتدار iktidaur, حق hukk.—*(privilege, immunity)* برات buraut, منشور munſhoor, بيزاري bé-zauré, معافي mu-afé, سربستي ſurbuſté, يافته é-aufteh. *The right (ſide)* راست rauſt, ميمنت meimunut, يمين yemeen.—*Againſt right* خلاف حق khilaufa hukk. *Diſputing a point of right* مجاد mujaud, مجادت mujaudut. *By right of priority* بطريق اولويت betureeka uluwé-ut.—*Hereditary right* ارث irs, سلسله ſilſileh. *To ſet to rights* تعديل ساختن taadeel ſaukhtun, نظام كردن nizaum kirdun. v. *to rectify, adjuſt.*

To right (adminiſter juſtice) داد دادن daud dadun, عدالت كردن adaulut kirdun. — *(to relieve from wrong)* از تعدي و اضرار خلاص نمودن uz ta-addé ou izraur khilaus numoodun, از ظلم و قهر رسته كردن uz zulm ou kuhr raſteh kirdun.-- *(to eſtabliſh in juſt claims)* بتصرف عادل ابقا كردن betuſurrufa audil ibka kirdun, در علاقت و مالكيت پايدار ساختن dur alaukut ou maulikéut pa-édar ſaukhtun.

Righteous عادل audil, معدل mu-adil, صالح ſaulih, صادق ſaudik, صديق ſudeek, راشد raſhid, حق huk, حقيقي hukeeké, زو حقيقت zu hukeekut, زو عدالت zu adaulut, راست rauſt, صفي ſufé, راستكار rauſtkaur, صدااقتكار ſudaukutkaur, يكروي eekrooï, پاك pauk, نيكوكار neekookaur. v. *juſt, honeſt, virtuous, holy.*

Righteouſly عادلانه audilauneh, معدلا mu-adilan, با عدالت ba adaulut, صالحانه ſaulihauneh, بروجه صادق bur wujha ſaudik, با حقيقت ba hukeekut.

Righteouſneſs عدالت adaulut, حقيقت hukeekut, صلاح ſulauh, صحت ſuhhut, صواب ſuwaub, سداد ſudaud, راستي rauſté, اصلاح iſlauh, درستي duruſté. v. *rectitude, honeſty, virtue, piety, juſtice.*

Rightful (having right) حق hukk, عدل adil, محلول muhlool, حلال hulaul, زو علاقت zu alaukut, زو حقيقت zu hukeekut. v. *true.*

Rightfully حقانه hukkauneh, حقة hukkut, محلولانه muhloolauneh, حلالا hulaulan.

Rightly (properly, ſuitably) لايقانه la-ékauneh, با سزاواري ba ſuzawauré, بروجه قابل bur wujha kaubil, مناسبانه munauſibauneh, با مناسبت ba munauſibut. — *(exactly)* با دقت ba dikkut, كمال مرتبه kumaul murtubeh, عينا a-énan, بعين bi-aïn, بعينه bi-aïnutan, بالصواب biſſuwaub.—*(ſtraightly)* مستقيمانه muſtukeemauneh, صايبا ſa-éban, قيامانه ké-amaune, بروجه راست bur wujha rauſt, بطور مستوي betoora muſta-wé.

Rightneſs, v. *rectitude, righteouſneſs, ſtraightneſs.*

RIGID, *rigorous (ſevere, inflexible)* بي حلم bé hylm, درشت duruſht, تند tund, عنفي unfé, شديد ſhudeed. v. alſo *ſharp, cruel.*—*Rigid (ſtiff)* عرد arid, كز kuzz, سفت ſuft, نا اسان مايل na aſaun ma-él, نا خنش na khunis.—*A rigorous maſter* قهار شديد البطش kuhhaura ſhudeedu'l'butſh. *A rigid creditor* معسر maaſur.

Rigidity, v. *ſtiffneſs.*

Rigidly, rigorouſly (ſeverely) با تنبيه و تاكيد ba tumbeeh ou ta-akeed, بروجه درشت bur wujha duruſht, با تندي ba tundé, با عنف ba unf, بي حلم bé hylm, شديدا ſhudeedan. *Rigidly (ſtiffly)* عردا aridan, كزانه kuzzauneh, بروجه نا خنش bur wujha na khunis.

Rigidneſs, rigour عنف unf, بي حلمي bé hylmé, تندي tundé, درشتي duruſhté. v. *ſeverity: alſo cold, coldneſs, ſhivering: ſtiffneſs.*

A RILL, *rillet* جدول judwal. v. *rivulet.*—*To rill* جاري بودن jauré boodun. v. *to flow.*

A RIM كنار kunaur, لب lib. v. *border, margin.*—*The wooden rim of a drum, ſieve, &c.* اطار itaur, فريس furees. v. *ring, circle.*

RIME ژاله zſhaujeh. v. *hoar-froſt:* alſo *chink.*

To rime (freeze with hoar-froſt) با ژاله فسردن ba zſhauleh fuſurdun.—*Rimy*, v. *miſty, foggy.*

To RIMPLE چين افكندن cheen afgundun.

Rind, v. *bark, huſk.*—*To rind*, v. *to peel.*

A RING خلقه khulkeh, حلقه hulkeh, كناركير kunaurgeer, انكشتري anguſhturé, اشتوانه uſhtuwauneh. v. *hoop, circle.*—*A ſeal ring* مهره muhreh, خاتم khautim, ختم khutm (pl. خيتام kheetaum, خواتم khawautim, خواتيم khawauteem), طابع tauba, دژه duzſheh, بظرم buzrum, بظرت buzrut.—*A ring worne on the thumb by archers and thoſe who dart the javelin* زه كير zih geer, انكشتوانه anguſhtuwauneh, جليده juleedeh, تخش tukhſh. *A ring at which they dart the javelin* دريت duré-ut. *An iron ring at a gate* اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, اهنديك ahundeek, فلخم fulkhum, فلخمت fulkhumut, فلج fulj, قلغنج kulghunj, پشكله piſhkileh, زرفين zurfeen, حلقت hulkut. *A large ring of iron or wood* اهنجه ahunjeh, اهنچه ahuncheh, اطار itaur. *An iron ring to which any thing is hung* كردانه gurdauneh. *The rings of a ſword-belt* رصدت ruſdut, رصيعت ruſé-at (plur. رصايع ruſa-é-a), جمشرك jumſhuruk. — *The rings of a bridle* بند پايژه bund pa-ézſheh, مسحلان muſhulaun, زناق zunauk. *A ring worne by women in the noſe* برسن burſun, خوق khauk. *A camel's noſe-ring* برسن burſun, ضاتت zaunut, خزامت

khyzaumut, برت burut (pl. بري bura, برون buroon). *An ankle-ring worne by women* برت burut, (plur. برات burraut), خلخال hhulkhaul, خلخل khulkhul, خشل khushul, فتخت futukhut. *The ring of a coat of mail* حبک hubuk. v. *mail.* —*To display a ring by waving the hand* تبظرم کردن tubuzrum kirdun.—*In rings, in the form of a ring* حلقه حلقه hulkeh hulkeh. —*Ring* (*of bells, &c.*) اهنک ahunk, طنين tinin. v. *sound*; also *ear-ring.*

To RING (*as bells, &c.*) اهنک کردن ahunk kirdun, طنين ساختن tinin saukhtun. v. *to sound, resound, tinkle*; also *to encircle.* —*To ring a camel* شتر خزم کردن shutur khuzim kirdun. *To ring a hog* خوک خزم کردن khook khuzim kirdun. *To ring* or *fit with rings* با حلقه اراستن ba khulkeh araustun.—*A ringer* اهنک کر ahunk gur.

The ring finger انکشت حلقه angushta hulkeh. v. under *finger.*

A RING-DOVE حمام humaum, يمام émaum, صلصل sulsul, موسيجه mooseejeh, موسيچه mooseecheh, کوکو googoo, فاخت fakhyt, فاخته faukhteh (pl. فواخت fuwaukhut), تاتاريک tatareek, ورش wurush, ورشان wurushaun, (plur. وراشين wurasheen, ورشان wirshaun), ونا wuna, نميت numé-ut, قلقل kulkul, حيدوان heidwaun. *A small ring-dove* فاختک faukhytuk. *Of the colour of the ring-dove* فاخته کون faukhyteh goon.

A RINGLEADER پيشروا عوام peishrouva awaum, فتنه انکيز fitneh angeez, مقتدا هنکامه muktuda hungaumeh, پيشوا غلغل peishwaa ghulghul, شماته خيز shumauteh kheez.

A RINGLET (*of hair*) زلف zulf, کاکل kaukul, کيسو keisoo, جعد jaad, تاب taub, خم khum, داير da-ér. v. *curl, lock of hair*; also *ring*; *circle.*

A RING-MAKER خاتمي khautumé, مهرکر muhr gur, حلقه کار hulkeh kaur.

The RINGWORM (*disease*) حصف husuf, پريون puré-oon, قوبا kooba (plur. قوابي koowaubé), بهق buhuk, لشينه lasheeneh, اغره aghreh, کروند girwund.—*To have the ringworm* حصف داشتن husuf daushtun, نتوض شدن nutooz shoodun.

To RINSE غسل کردن ghusl kirdun, شستن shustun, شويدن shoo-édun. v. *to wash.*

RIOT فتنه fitneh, هنکامه hungaumeh, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, شماته shumauteh, اشوب ashoob. v. *sedition*; also *revel.* — *To run riot* (*act without controul*) بي بندوبست حرکت بي ضبط ساختن bé bundubust hurukut saukhtun, و ربط عمل کردن bé zubt ou rubt aml kirdun.

To riot (*raise a sedition* or *uproar*) فتنه انکيختن fitneh angeekhtun, هنکامه افروختن hungaumeh efrookhtun, تحريک کردن اشوب ashoob tuhreek kirdun, ازار رسان شدن azaur russaun shoodun, غلغل انکيز ساختن ghulghul angeez saukhtun. v. *to rebel*; also *to revel.*

A rioter فتنه انکيز fitneh angeez, ازار رسان azaur ruftun, هنکامه افروز hungaumeh efrooz, فتان futtaun, شماته خيز shumauteh kheez, اهل اغراض ahla ighrauz. v. *rebel*; also *reveller.*

Riotous فتنه جوي fitneh jooï, هنکامه کير hungaumeh geer, اشوب انکيز ashoob angeez, عصيان assé-aun, عصي asé, عاصي ausé, شعب shaab, فتان futtaun, نعار na-ar, نعور na-oor, مفسد muffid, غلغل افروز ghulghul efrooz. v. *seditious, rebellious, turbulent: luxurious.*

Riotously بر وجه فتنه انکيز bur wujha fitneh angeez, بطور ازار رسان betoora azaur russaun, با غلغل و غوغا ba ghulghul ou ghoogha. v. *seditiously, turbulently.* — (*luxuriously*) با عيش و عشرت پر اوازه ba a-ésh ou yshruta pur awauzeh, با شوخي و غلغل ba shookhé ou ghulghul.- *Riotousness* حال فتنه haula fitneh. v. *riot*; also *revelry.*

To RIP دريدن durédun, بريدن burédun, شکاف کردن shagauf kirdun, چاک ساختن chauk saukhtun. *To rip up a sewing* اتم زدن atm zudun, تفتيق کردن tufteek kirdun, فتق ساختن futik saukhtun. *Ripped up* دريده durédeh, شکافته shagaufteh, اتم زده atum zudeh, تفتيق کرده شده tufteek kirdeh shoodeh.

RIPE رس russ, رسيده russedeh, ناضج nauzij, نضيج nuzeej, پخته pukhteh, سرامد suraumud, ينوع énoo-a, ينع éna, مستوي mustawé, منضوج munzooj. v. also *complete, ready, fit, consummate.* —*Of ripe years* پخته pukhteh, رسيده russedeh, به کمال سال رسيده beh kumaul saul russedeh, کمال سن kumaul sunn, کهل kuhl (pl. کهل kuhul, کهال kuhaul, کهول kuhool, کهلان kuhlaun), نصف nusuf, سالدار sauldar, بالغ baulig. *Ripe fruits* ناضج nauzij, مثمر musmir, مجني mujné. *Ripe corn* خرمن محصد khyrmuna muhsud. *Ripe dates* تمر tumr, معو ma-oo. *Not ripe* نا رسيده na russedeh. *Selling fruits before they are ripe* (*whilst growing*) محاضرت muhauzirut, محاضر muhauzir.

To ripe, ripen (*grow ripe*) رسيده کشتن russedeh gushtun, رسيدن russedun, باليدن baulédun, ادوا شدن adwa shoodun, نضج بودن nuzij boodun, تنوير کردن tunweer kirdun, انذلاغ کرديدن inzilaugh gurdédun, زهو شدن zuhoo shoodun, موترک کشتن mooturik gushtun. *To ripen*

near the stalk تذنیب کردن tuzneeb kirdun. (*to make ripe*) انضاج کردن inzauj kirdun, رسیده ساختن russédeh saukhtun, رساندن russaundun, رسانیدن russaunédun, پخته ساختن pukhteh saukhtun, بالیده کردن baulédeh kirdun.

Ripeness رسیدگی russédugé, پختگی pukhtugé, نضج nuzij, ینع éna, ینوع énoo-a, بالیدگی baulédugé. v. *puberty*.

To RISE (*as the sun*) طلوع کردن tuloo-a kirdun, طالع شدن taula shoodun, مطلع نمودن mutla numoodun, شارق شدن shauruk shoodun, شرق کردن shurk kirdun, شروق نمودن shurook numoodun, اشراق ساختن ishrauk saukhtun, زلوغ و ظهور شدن zuloogh ou zuhoor shoodun. (*to spring up as from a fountain*) صدور کردن sudoor kirdun, صادر شدن saudir shoodun, مصدر نمودن musdur numoodun, اصدار ساختن isdaur saukhtun. (*to appear in view, to emerge*) بدید امدان budeed aumudun, پیدا شدن peeda shoodun, برامدن buraumudun, متبادر نمودن mutubaudur numoodoon, طلوع کردن tuloo-a kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun, ظاهر شدن zauhir shoodun, حادث نمودن haudis numoodun, حدوث شدن hudoos shoodun. (*to spring* or *jump up*) خیزیدن kheezédun, خیز نمودن kheez numoodun, خیزان شدن kheezaun shoodun, پرواز کردن purwauz kirdun. *To rise upon the feet* بپای کردن bepa-é kirdun, قیام ساختن ké-aum saukhtun, قایم شدن ka-ém shoodun, خیزیدن kheezédun, خاستن khastun, ورخاستن wurkhastun, بر خاستن bur khastun, خیز کردن kheez kirdun, استدن ustudun, استیده امدن ustédeh aumudun, بر پا قایم بودن bur pa ka-ém boodun. v. *to stand.*—*To rise from a fall* انتعاش کردن inta-ash kirdun, منتعش ساختن munta-ésh saukhtun, شخیدن shukhédun. *To rise from bed* از بستر ورخاستن uz pister wurkhastun, از پلنگ خیزان شدن uz pullung kheezaun shoodun, از خواب برخیز کردن uz khaub burkheez kirdun. *To rise from a sick-bed* بیمار خیز کردن beemaur kheez kirdun, تعلی ساختن ta-allé saukhtun. *To rise at dawn of day* تبکیر کردن tubkeer kirdun, ابتکار ساختن ibtikaur saukhtun, دراول صباح خاستن dur awwula subauh khastun. *To rise before dawn* شبگیر کردن shubgeer kirdun. *To rise in growth* (*as a child* or *vegetable*) نشو کردن nushoo kirdun, نما و نشو نمودن numa ou nushoo numoodun, ناشی شدن naushé shoodun, عرود کردن urood kirdun. v. *to grow.*—*To rise* or *ascend* مطلع کردن mutla kirdun, بالا رفتن bala ruftun, برشدن burshoodun, برامدن buraumudun, صعود کردن saood kirdun, عروج ساختن arooj saukhtun. *To rise as stars* انجام کردن injaum kirdun, نجوم نمودن nujoom numoodun, اعقاب ساختن akaub saukhtun. v. اغفار.—*To rise in price* ازدیاد قیمت یافتن azdé-auda keemuté-aftun, عزیز و افزونتر بها شدن azeez ou afzoontur buha shoodun, گران بها گشتن kuraun buha gushtun, گران مایه گردیدن guraun ma-éh gurdédun, قیمتی شدن keemuté shoodun, غالی بودن ghaulé boodun. *To rise* or *prosper in the world* ترقی یافتن turukké-aftun, برداشته بودن burdaushteh boodun, افراشته شدن efraushteh shoodun, پیش دستی نمودن peish dosté numoodun, بلند پایه شدن bulund pa-éh shoodun. *To rise* or *make insurrections* خاستگی کردن khastugé kirdun, برخیزش ساختن burkheezish saukhtun, فتنه انگیختن fitneh angeekhtun. v. *to mutiny.*—*To rise from the dead* نشور نمودن nushoor numoodun, بازخاست کردن baz khast kirdun, باز خیز ساختن baz kheez saukhtun. *To rise* or *swell* تحزب کردن tukhuzzub kirdun, حزب ساختن khuzib saukhtun. *To rise* or *have a beginning* اغاز نمودن aghauz numoodun, ابتدا یافتن ibtida é-aftun, مباشرت داشتن mubaushurut daushtun, اصلی گرفتن aslé gooriftun.—*Rise up* استا ista, ستا sta.

Rise (*source, spring*) مصدر musdar, اغاز aghauz, اصل asl, مباشرت mubaushurut, ابتدا ibtida. v. *beginning, origin.*—(*preferment*) افراز efrauz, ترقی turukké, ترفیع turfé-a, تمشیت tumshé-ut, برداز burdauz. v. *elevation, promotion.*—(*increase*) زیاده zé-audeh, ازدیاد azdé-aud, افزونی afzooné, فضل fuzl, تکثیر tukseer. (*increase of price*) زیادت قیمت zé-auduta keemut, افزونی بها afzooné buha, ازدیاد ارز azdé-auda arz.—*Rise, rising* (*springing up* or *from*) خیزان kheezaun, خیز kheez, پرواز purwauz, صادر saudir, متبادر mutubaudir. (*appearing*) مطلع mutla, طلوع tuloo-a, ظهور zuhoor. *Rising* or *starting from sleep* شب خیز shubkheez, ناشی naushé. *Rising and falling* افتان و خیزان uftaun ou kheezaun. *The rising of the sun* طلوع شمس tuloo-a shems, مطلع mutla, افتاب afitaub, شرق shurk, اشراق ishrauk. v. *sun.*—*Rising of the morning star* مطلع الفجر mutla-u'l'fujr, تباشیر صباح tubausheera subauh. v. *dawn.*—*The rising of a star* نجوم nujoom, انجام anjaum. *The rising of the moon* مطلع البدر mutla-u'l'budr, طلوع قمر tuloo-a kumr. *Rising up on the feet* بپای کنان bepa-é koonaun, قیام ké-aum, قایم ka-ém, برپای قایم bur pa-é ka-ém, خیز kheez, خیزان kheezaun.

Risen خاسته khasteh, خیزیده kheezédeh. *Newly risen* نو خاسته now khasteh.

A riser خيز kheez, خيزنده kheezindeh, خاسته khasteh. *An early riser* سحر خيز suhr kheez.

RISIBILITY خنديش khundeesh, خنده khundeh. v. *laughing.*—*Risible* (*having the faculty of laughing*) زو قوت خند zu kuwwuta khund. (*exciting laughter*) خند خيز khund kheez, خنديش انگيز khundeesh angeez. v. also *ridiculous.*

RISK خطر khutr (pl. اخطار akhtaur), مخاطرت mukhautirut, احتمال ihtimaul, بيم beem, مغلطه mughluteh. v. *danger, hazard: chance.*

To risk در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطره کردن mukhautireh kirdun. *To risk an experiment* تجربت کردن tujribut kirdun.—*A risker* مخاطره ساز mukhautireh sauz, در خطر انداز dur khutr andauz. — *Risked* در خطر انداخته dur khutr andaukhteh.

A RITE دين deen, آيين aï-én, عادت audut, روش rouvish, طريقت tureekut, شمه shummuh, رسم rusm, مسلك musluk. *Rites* اديان adé-aun, رسوم rusoom, قاعدت و رسم الله kaédut ou rusma allah, خدمت و عبادت الله khydmut ou abauduta allah. *Rites observed at the temple of Mecca* مناسك munausik, مشعر mushaar, المشعر الحرم almushaaru'l'haram, مشاعر musha-ér, جمرت jumrut.—*Ritual* دين منسوب deen munsoob, آيين پيوند aï-én pivund, روس متعلق rouvish muttaallyk. *A ritual* (*book of rites*) مشعر mushaar, دين نامه deen nameh.

RIVAGE كنار kunaur. v. *coast, bank.*

A RIVAL رقيب rukeeb, خرسنك khursunk, حريف hureef, هم مطلب hum mutlub, هم خواه hum khauh, اهل غيرت ahla gheerut, ضيزن zeizun. *Rivals* اغيار aghé-aur. v. *competitor.*

Rival (adjective) زو غيرت zu gheerut, هم مطلب hum mutlub, هم خواه hum khauh, رشكين rushkeen. v. *emulous, jealous.*

To rival هم مطلب شدن hum mutlub shoodun, رقيب بودن rukeeb boodun, رشك بردن rushk burdun, غبط نمودن ghubt numoodun, هم خواستن hum khaustun, اغيار نمودن ighé-aur numoodun. v. *to emulate.*

Rivalship, rivalry, rivality رقيبي rukeebé, غبطه ghubteh, غيرت gheerut, همخواهي humkhauhé, رشك rushk, فهه fuheh. v. *jealousy, competition, emulation.*—*To rive*, v. *to split, cleave.*

To RIVEL چين افگندن cheen afgundun.

A RIVER نهر nuhr (pl. انهار anhaur), جو joo, جيبار jooïbar, رود rood, اب روان aub rouvaun, ماء جاري maa jauré, وادي waudé, واد waud, ابگون aubgoon, شهربار shahurbar, بغار beghaur, بغند beghund, ضريح zureeh, خليج khuleej, ناو naw, جارور jauroor, خورابه khoraubeh. *A large river* نهر عظيم nuhra azeem, شاه رود shah rood, وال الكبير wadu'l'kubeer, بحر buhr, دريا duré-a, سري suré, جعفر jaafur, رود مطنب rooda mutnub. *A rapid river* نهر شديد nuhra shudeed, يعبوب yaboob, سيل seil, سيلاب seilaub. *A river in a valley*; also *a place where many rivers run* رودبار roodbar. *The bed of a river* رودخانه roodkhauneh. *The bank of a river* جويبار jooïbar, كنار kunaur, شرط shurt. v. *bank.*--*A river of paradise* جويبارا بهشت jooïbara behisht, كوثر kawsir. *A river of clear water* (literally *a river with silver bracelets*) جويبار سيمين خلخال jooïbara seemeen khulkhaul. *Branches, &c. floating down a river* رودآورد roodawurd. *A wheel for raising water from rivers* منجنون munjunoon (plur. مجانين mujauneen). *A river overflowing its banks* خرج khurj. *The swell of a river* (*by tides, &c.*) مد mudd. *The winding of a river* گرداگرد gurdagurd. —*A river dragon* نهنك nuhunk. v. *crocodile.*—*A river horse* فرس البحر farsu'l'buhr. v. *hippopotamus.*

A RIVET ميخ meekh, مسمار mismaur. *To rivet* مسمور كردن mismoor kirdun, با ميخ پيوستن ba meekh pivustun, با مسمار بند ساختن ba mismaur bund saukhtun, سر ميخ برخيدن sura meekh burkhédun, نوك مسمار پيچ كردن nooka mismaur peech kirdun. v. *to fasten.*—*Riveted* مسمور mismoor, با مسمار بسته ba mismaur busteh, با ميخ پيوسته ba meekh pivusteh.

A RIVULET جويچه jooïcheh, آبخوست aubkhoost, آبجو aubjoo, جويك joo-ék, فلج fulj, شرط shurt, عقاب akaub, جدول judwul, سعيد sa-éd, فركن furkun, فركند furkund, طبع tuba.—*Rivulets* افلاج aflauj, جداول judawul.— *To bring a rivulet into gardens* or *fields* فركندن furkundun, فركنديدن furkundédun.

A ROAD راه rauh, ره ruh, طريق tureek, طريقت tureekut, سبيل subeel, روش rouvish, سلوك sulook, مسلك musluk, سمت semt, رهگذار ruhguzaur, رهگذاري ruhguzauré, عجوز ajooz, عروض arooz, وتيره wuteereh (plur. وتاير wuta-ér), مركل murkul, خياط khé-aut, زراط zuraat, صراط suraut, نمطي numté, دين deen, ميعاس meï-aus. v. *way, path, passage.*—*A guard of the roads* راهبان rauhban, رهبان ruhban, راهوان rauhvan, رهگذار ruhguzaur. *A guide for the road* رهور ruhwur, رهبر ruhbur, رهنما ruhnuma, رهنماي ruhnuma-é, رهنمون ruhnumoon, راهدان rauhdan. v. *guide.* — *A road-book* or *map of roads* راهنامه rauhnameh. *An infester of the roads* راه زن rauh zun. v. *robber.*—*The high road*

شاه راه shahrauh, شهره shahruh, طريق عام tureeka aumm, شارع shaura, شارع پهنا shaura puhna. v. *highway*.—*A narrow road* دربند derbend, رهگذار rughzaur. v. *pass*.—*An impervious road* ردب rudub. *A winding road* راه کرداکرد rauha gurdagurd. *A road through an avenue of trees* چنگلستان chungulistan. *A road through a town* or *village* زيواز zé-waur. *The middle of the road* اوسط طريق awsita tureek. *To discover a road* راهياب شدن rauhé-aub shoodun. *To show the road* راه نمودن rah numoodun, دلالت کردن dulaulut kirdun. v. *to guide*.—*To block up a road* طريق بند راه سد کردن rauh sudd kirdun, مخازمت کردن ساختن tureek bund saukhtun, mukhauzimut kirdun. v. *to intercept*.—*Not in the right road* غير شارع ghire-a shaura. *To wander from the right road* از طريق مستقيم خروج کردن uz tureeka mustukeem khurooj kirdun, گمراه شدن gumrauh shoodun, بيراه بودن bérauh boodun. v. *to deviate*.—*Roads* سبل subul, سموت sumoot, مسالك musauluk, طرق turuk, سنك sunuk, انحا anha, شوارع shuwaura. *Narrow roads leading from highways* شکايل shuka-él.—*A desert without the vestige of a road* هوجل hawjil, عانك aunik, عانكت aunikut.—*A road for shipping* جهاز کاه jahauze gah, مکلا mukla, مينا meena (plur. مواني muwauné), کشتي کاه kishté gah, کلا kulla, فرضت furzut (pl. فرض furuz), بندر کاه bender gah.—*Toll paid for guarding the roads* راهداري rauhdaré.

To ROAM کشت و کذار کردن gusht ou guzaur kirdun, وارفتن waruftun, اواريدن awarédun, پوييدن pooï-édun, پويان شدن pooï-aun shoodun, واريدن waurédun. v. *to rove*, *wander*.—*A roamer*, v. *rambler*, *rover*, *wanderer*.

ROAN (*horse*) سرختيره surkhteereh, رخش rukhsh.

To ROAR (*as a lion*, &c.) غريدن ghurédun, برزج زدن burzuj zudun, غرميدن ghurmédun, نهات کردن nuhaut kirdun, هرهر زدن hurhur zudun, رزمت ساختن ruzumut saukhtun, نييم زدن nei-ém zudun, هدر کردن hudr kirdun, نعرت زدن naarut zudun, زمر کردن zumir kirdun, تهدير شدن tuhdeer shoodun, شرزه بودن shurzeh boodun.—*To roar as the sea* متموج کردن mutumawij kirdun, تلاطم امواج ساختن tulautuma amwauj saukhtun, معتلج زدن maatlij zudun.—*To roar* or *make a loud noise* اوازه کردن awauzeh kirdun, اوازيدن awauzédun. هنكامه زدن hungaumeh zudun, بانك برزدن baunk burzudun. v. *to cry*, *make a noise*, *howl*.

A roar, *roaring* برزج burzuj, رزمت ruzumut (plur. رزم ruzum), هرهر hurhur, زمر zimr, هدر hudr, نعرت naarut, تهدير tuhdeer, شرزه shurzeh, نييم nei-ém, نهات nuhaut, نهيت nuhé-ut, ولوله wulwuleh. v. *cry*, *outcry*, *clamour*, *noise*.—*The roaring of the sea* متموج mutumawij, تلاطم امواج tulautuma amwauj, موج mawuj.

To ROAST كباب كردن kabaub kirdun, كوداب ساختن koodaub saukhtun, بريان كردن buré-aun kirdun, مشوي ساختن mushwé saukhtun, برشتن burushtun, شي ساختن shei saukhtun, تشويت نمودن tushwé-ut numoodun, رضف كردن ruzuf kirdun, خمط ساختن khumt saukhtun, تصهيب كردن tuzheeb kirdun, مصطلب ساختن mustulub saukhtun.

Roast, *roasted* بريان buré-aun, برشته burishteh, تشويت tushwé-ut, مصلي musullé, كباب شده kabaub shoodeh, كوداب ساخته koodaub saukhteh. *Roast meat* كباب kabaub, كوداب koodaub, كوزاب koozaub.—*To rule the roast* ضبط كردن zubt kirdun. v. *to govern*, *manage*.

To ROB دزديدن duzdédun, دزدي كردن duzdé kirdun, شكار برداشتن shukkar burdaushtun, غنيمت بردار نمودن ghuneemut burdar numoodun, رهزني ساختن ruhzuné saukhtun, شقاوت كردن shukawut kirdun, نهب كرفتن nuhib gooriftun, نهب و غارت كردن nuhib ou ghaurut kirdun, تاراج و يغما ساختن tarauj ou yaghma saukhtun, خسارت و غارت كردن khusaurut ou ghaurut kirdun, تالان و سلب واكردن talaun ou sulub wakirdun. v. *to plunder*.—*To cause to rob* دزدانيدن duzdanédun.

Robbed دزديده duzdédeh, مسلوب musloob, منسلب munsulub, محروب muhroob, منهوب munhoob, شكار شده shukkar shoodeh.

A robber دزد duzd, مال اور maulawur, حرامي huraumé, جرب دست jurb dost, اطلس atlas, شقي shuké (plur. اشقيا ashké-a), رس rus, لصت lest, شص shuss, غنيمت بردار ghunémut burdar, لص lyss (pl. لصوص lusoos, لصاص lusaus, fem. لصت lyssut). v. *plunderer*, *thief*.—*An infamous robber* دزد بي مزد duzda bé muzd. *A highway robber* راهبان rauhban, راه زن rauh zun, رهزن ruhzun, راهدار rauhdar, هطلس hutlus, كيسه بر keiseh bur.

Robbery دزدي duzdé, رهزني ruhzuné, شقاوت shukawut, لصوصيت lusoosé-ut, لص luss, لصاصت lusausut, تلصص tulussus. v. *plundering*, *theft*.

A ROBE خلعت khylaat (pl. خلع khyla), خلعت فاخره khylaata faukhireh, قفتان kaftan, ديباج deebauj (pl. ديابيج dé-aubeej), سويرغال suyurghaul.

To robe or *invest with a robe* خلع كردن khyla

kirdun, تشريف ساختن tushreef saukhtun, با قفتان پوشيدن ba kaftan poshédun.

ROBUST زو قوت zu kuwwut, نيرومند neeroomund, قوي kooï, كربر kurbur, تندرست tundurust, تندرستي zu tundurusté, زو قوت ذاتيت zu kuwwuta zauté-ut, توانا tuvvana, صلابت sulaubut, صلب sulb, پهلو pihloo, كندواله kunduwauleh, زو عنفوت zu unfuwwut, ميمنون mumnoon, موجد moojid, زورمند zoormund. v. *strong, vigorous.*

Robustness توانايي tuvvanaï-é, تندرستي tundurusté, قوت kuwwut, نيرومندي neeroomundé, عنفوت unfuwwut. v. *vigour, strength.*

A ROCK كوه پاره kooh paureh, صوانت suwaunut (plur. صوان sawaun), وقل wukl, وقع wuka, وقعت wukaat, حجر hujr, سنگ sunk. v. also *protection, defence: distaff.*—*Rocks fallen from a mountain (especially if forming an arch)* كمر kumr, كمرا kumra.—*Rocky* غلظ ghuliz, وعر waar, پر كوه پاره pur kooh paureh, صوانت اسا suwaunut asa, وقل مانند wukl maunend. v. *rugged.*

To ROCK, لاندن laundun, فراخيز كردن furaukheez kirdun, جنبيدن jumbédun, جنبش داشتن jumbish daushtun, دوسيدن doosédun, وجنى نمودن wujif numoodun. v. *to shake, totter, reel, stagger.*—(*to put into violent motion*) لانيدن launédun, جنبانيدن jumbanédun, جنبش دادن jumbish dadun. *To rock a cradle* جنبانيدن jumbanédun, كهوار جنبان كردن kuhwaur jumbaun kirdun, تكيدن tukédun. *A rocker* كهوار جنبان كر kuhwaur jumbaun gur, جنبانندہ jumbanindeh.

A ROD عصا asa, عصيت asé-ut, چوب chope, قضيب kuzeeb (pl. قضبان kuzbaun), قصيد kuseed, قصيدت kusédut, قطيع kuté-a, خوط khoot, نفعت nufat (pl. نفعات nufaat), مقفعت mukfaat. *To beat with rods* چوب زدن chope zuddun. *To be beat with rods* چوب خوردن chope khoredun.

RODOMONTADE لاف زن lauf zun. *To rodomontade* لاف زدن lauf zudun. v. *to boast.*

A ROE, *roebuck* بازو bauzoo, غزال ghuzaul, اهو ahoo.—(*the female of the hart*) غزال ماده ghuzaul maudeh, گوزنت goozunut, اهو ماده ahoo maudeh, بازو ماده bauzoo maudeh. v. *buck, hart, doe, deer.*—(*the eggs of fish*) ماهيزاد mauhézaud, خبيار khabé-aur, صعقر saakur.

ROGATION لابه laubeh. v. *supplication.*

A ROGUE (*vagabond*) اواره awaureh, اوباش awbaush, ابطال abtaul, ابدال abdaul, دربدر durbedur. (*knave*) فريب furrabe, حيله باز heeleh bauz, بدارام budaraum, غابن ghaubin, حرامزاده haramzaudeh, غدار ghuddaur, چپاني chupauné, سكار suggaur, لعين بد ايين la-éna bud aï-én. v. *rascal, villain, scoundrel, cheat, thief.*—(*a wag*) بذله باز buzleh bauz, ضاحك zauhik, بذبار buzbar, بدباز budbauz, مزه كو muzeh goo, مسخره maskhureh, سخرت sukhurut, مستهزي mustuhzé, هزات huzaut, ابوالكنجل abu'l'kunjil.

Roguery (*knavery*) حيله بازي heeleh bauzé, غدر ghudr, فريب furrabe, تلبيس tulbees, ال aul, غبن ghubin, حرامزادگي haramzaudugé, سكاري suggauré. (*waggery*) بذله بازي buzleh bauzé, مسخره maskhureh, مزه muzeh, سخري sukhré, استهزا istihza, يانه é-aufeh, لعبتبازي laabutbauzé, بردي burdé.

Roguish (*knavish*) حيله باز heeleh bauz, فريبنده furrabindeh, پر ريا pur ré-a, پر غدر pur ghudr, غدار ghudaur, غدير ghudeer, تلبيس tulbees, غابن ghaubin. v. *fraudulent.*—(*waggish, wanton*) بذله باز buzleh bauz, مزه كو muzeh goo, لعبتباز laabutbauz, پر مسخره pur maskhureh, شوخ shookh, پر شوخي pur shookhé, شوخ چشم shookh chushum.

Roguishly (*like a knave*) بر وجه حيله باز bur wujha heeleh bauz, اواره اسا awaureh asa, بطور فريب betoora furrabe, غدارانه ghudarauneh.—(*waggishly, wantonly*) با بذله بازي ba buzleh bauzé, بر وجه مسخره bur wujha maskhureh, شوخانه shookhauneh, بطور شوخ چشم betoora shookh chushum, هوادارانه hawadarauneh.

Roguishness, v. *roguery, wantonness.*

A ROLL (*catalogue*) دفتر duftur, روزنامه rooznameh, اسامي asaumé. v. *register.*—*A muster roll* لشكري دفتر lashkuré duftur. *To enter in a muster-roll* در دفتر قيد كردن dur duftur keid kirdun. *A roll* (*of paper, &c.*) دسته dosteh, دسته كاغذ dosteha kaughud, طومار toomaur, جلد jild, سفر sufr (pl. اسفار asfaur), رق rukk, طي tei-é, قيد keid. *A roll of linen, silk, &c.* طومار كرباس toomaura kurbaus, طوي tywa, پرونده purwundeh. *A roll of bread, leaven,* or *paste* كنده gunduh, كنده خمير gunduha khumeer. *A roll of thread, silk, &c.* كروهه kurooheh, دسته dosteh, كنده پشم gunduha pushm. v. *clew.*—*A roll* (*along the ground, &c.*) غلطان ghultaun, دحراج duhrauj, باليدني bauléduné, دهدهت duhduhut. *Roll within roll* پيچ در پيچ peech dur peech.

To roll (*any thing upon the ground*) غلتانيدن ghultanédun, غلطان كردن ghultaun kirdun, پالانيدن palaunédun, پالودن pauloodun, دحراج كردن duhrauj kirdun, دعك ساختن daak saukhtun, تعبيل كردن tuma-ék kirdun. *To roll up and down* (*as a child* or *animal on the ground*) غلتيدن or غلطيدن ghultédun, باليدن baulédun, پالودن pauloodun, خزيدن khuzédun,

غلطان شدن ghultaun shoodun, تمرغ نمودن tumurrugh numoodun, تمعك ساختن tumaak saukhtun, متمرغ كردن mutumurrugh kirdun, متروغ شدن muturawigh shoodun, دحراج بودن dyhrauj boodun, مراغ نمودن muraugh numoodun, مراغت كردن muraughut kirdun. *To roll in the dust* (*as a dog his prey*) وعك كردن waak kirdun. *To roll a stone* دهدهت كردن duhduhut kirdun, تدهده نمودن tuduhduh numoodun. *To roll about in pain* تصلق كردن tusulluk kirdun, تعار ساختن ta-arr saukhtun. *To roll any thing round its axis* دايره كردن da-éreh kirdun, مداوره ساختن mudawureh saukhtun, چرخ دادن churkh dadun, گردانيدن gurdanédun, دور گردانيدن dawr gurdanédun, گردش ساز كردن gurdish sauz kirdun. *To roll* (*as any thing round its axis*) دور كردن dawr kirdun, مداوره شدن mudawureh shoodun, دوران ساختن dawraun saukhtun, دانيدن daunédun, گرديدن gurdédun, گردش كردن gurdish kirdun, چرخ ساختن churkh saukhtun. *To roll up* پيچ كردن peech kirdun, پيچيدن peechédun, پيچا پيچ نمودن peecha peech numoodun, پيچانيدن peechanédun, هشتن hushtun, برهم زدن burhum zudun. v. *to involve*.—*To roll up* (*as a clew, &c.*) كروهه كردن kurooheh kirdun, توشيع ساختن tooshé-a saukhtun, دسته كردن dosteh kirdun, كلاو ساختن kulaw saukhtun. *To roll up papers* دسته كاغد كردن dosteha kaughud kirdun, طومار كاغد ساختن toomaura kaughud saukhtun. *To roll up linen, silk, &c.* طومار كرباس كردن toomaura kurbaus kirdun, پرونده ساختن purwundeh saukhtun. *To roll as the waves* ماج شدن mauj shoodun, متموج ساختن mutumawwij saukhtun, تموج نمودن tumawwuj numoodun, تلاطث خيزاب كردن tulautusa kheezaub kirdun, معتلج ساختن maatlij saukhtun. *To roll on wheels* بچرخه رفتن bechurkeh ruftun, بر عجلت لاندن bur ajulut laundun, بكردنا روان شدن begurduna rouvaun shoodun. *To roll down* گرديدن gurdédun, گرديده شدن gurdédeh shoodun, خيزيدن kheezédun, لغزيدن lughzédun. v. *to slide, tumble*.

Rolled (*on the ground*) غلتيده or غلطيده ghultédeh, متدحرج mutuduhruj, تدحرج tuduhruj, متدحدر mutuduhdur, متدهكر mutuduhkur, تمرغ tumurrugh. *Rolled, folded,* or *wrapt up* پيچيده peechédeh, طوي tuwa, برهم زده burhum zuddeh, پيچا پيچ peecha peech, دانيده danédeh, مدمج mudmuj, طومار ساخته toomaur saukhteh, —*Rolled as a stone* متدهده mutuduhduh, تدهده tuduhduh. *Rolled* or *levelled as ground* هموارِه كرده humwaureh kirdeh, يكسونيده eeksoonédeh, پشخواده pushkhaudeh, بشخوده bushkhoodeh, برابر ساخته buraubur saukhteh. مسطح mustuh.

A roller or *rolling-stone* زمنج zuminj, كيغره keeghureh, لوغ loogh, مسلفت muslufut. *To level ground with a roller* با زمنج هموارِه كردن ba zuminj humwaureh kirdun, باكيغره يكسونيدن ba keeghureh eeksoonédun, با مسلفت سالف ساختن ba muslufut saulif saukhtun.—*A roller* or *swathe* ركو rukoo, بستنكي bustughé, بند bund, طلي tulé (pl. طليان tulé-aun). v. *bandage, fillet*.—*To swathe with rollers* مطلي كردن mutlé kirdun.

A rolling-pin غلته ghulteh, چوب نان chopa nan, تير teer, ناو nav, چوبه chobeh, وردان wurdaun, واردان waurdaun, شوبج shoobuj, مسطح mustuh, بزشگرده buzshgurdeh, خونه kooneh.

A ROMANCE سرور surwa, قصه kissêh, افسانه afsauneh, حكايت huka-é-ut, داستان daustaun, دستان dustaun. *Romances* افسانه و افسون afsauneh ou afsoon. v. *fable*, also *lie, fiction*.

To romance سروا گفتن surwa guftun, افسانيدن afsaunédun. v. *to fable, feign, forge, lie*.

A romancer افسانه كو afsauneh goo, صورت معامله ساز soorut ma-amleh sauz. v. *fabler, liar*.

Romantick (*resembling romances*) افسانه مانند afsauneh maunend, بر وجه سروا bur wujha surwa. (*fanciful*) متخيل mutukhei-ul, خيالي khé-auli, متصور mutusawwir. v. *fable*, also *improbable, false*.

A ROOF بام baum, پالار palaur, پالارخانه palaurkhauneh, سغ sugh, تربعت kuré-at, سمك sumk, سبغ subugh, رفيف rufeef. *An arched roof* سقف sukf (pl. سقوف sukoof, سقفان sukfaun, سقف sukuf), سقف خانه sukfa khauneh, اسمانه asumauneh, اسماني asumauné, سماوت sumawut, رف ruff, طاق tauk, كنبد kumbud. v. *arch, cupola, dome*.—*A sharp roof* خرپشته khurposhteh, خم khum. *A flat roof* طراد turaud, اجار ijaur, انجار injaur, سطح sutih, طابت ta-é-ut, تمزشه tumzsheh.—*The roof of the mouth* كنبد دماغ kumbuda dumaugh. v. *palate*.—*A gutter on the roof* قصو kusoo. *A gutter-tile* ترميد kyrmeed.

To roof با بام پوشيدن ba baum poshédun, توقيع كردن tooké-a kirdun.

A ROOK زاغ zaugh, زغ zugh, غراب ghuraub, كلاغ kulaugh. v. *crow*.—*The rook at chess* روخ rookh, رخ rukh. v. also *cheat*.—*To rook*, v. *to cheat, rob*.—*A rookery* زاغ خانه zaugh khauneh.

ROOM (*space*) مقدار mukdar, جا jau, جايگاه gah, عرض erz, سعت saat, ميدان meidaun, ساحت sauhut. v. *place*.—(*place of another*) عوض ywuz, جا jau, عياض a-é-auz, بدل budul.—*In his room* بجاي او beja-é ou, عوضه ywuzuh.

عوضا عنه ywuza anhu. *In the room of which* بدل ان budula aun. *A room* or *apartment* خلوتخانه khulwut khauneh, حجرت hujrut. v. *chamber.*—*A dining-room* or *parlour* مشربه mushrubeh, طعمت taamut, طعمگاه taamgah, چاشتگاه chaushtgah, غرفت ghurfut (plur. غرف ghuruf, غرفات ghurfaut), ايوان a-éwaun.—*Roominess*, v. *space.*—*Roomy*, v. *spacious*, *wide*, *large*.

A ROOST, *hen-roost* دجاج خانه dujauj khauneh.—*A roost cock* بوسليمان busolimaun, عطرفان utrifaun. v. *cock.*—*To roost*. v. *to sleep*.

ROOT اصل asl, اثلث aslut, بيخ beekh, بن bun, مايه ma-éh, نژاد nizshaud, جذر jidr, جذر jizr, عرق yrk, نيرنگ neerunk, جدن jidn, جذل jizl, سوس saws, سبر subr, دحم duhm, شلخ shulkh, ميسم meesum, كنسح kunsih, كسيح kunseeh, اروم uroom, ارومت uroomut, محكد muhkud, برنك burunk, بوح booh, ازر izr, مارك maaruk, پيله peeleh, ام umm, ايام a-é-aum, بيبرنك eebrunk, نصاب nisaub, نجار nijaur, نجر nujr, طبيعت tubé-at, عرارت araurut, عقر akr, بنك bunk, اس ass, ال all, جذمور juzmoor, جذن jizn, قنس kyns.—*Roots* اصول asool, عروق arook, اعراق é-arauk, اروم uroom, امات ummaut, جذور juzoor, دايث da-és. *The root of a tree* كونه درخت gooneha durukht, بيخ شجر beekha shujr, جذل jizl, كژ kuzsh, دمار dumaur, طنب tonub, وشيجت wusheejut. *The root of the tail* (*of a horse*, &c.) عجب ajib, عجب زنب ajiba zunub, سنور sinnawr. *The roots of the teeth* اره areh, اري aré. *The root of the nose* بن بيني bunna beené. *The rape root* or *bread made of it* يارابه yaraubeh, بوشاد booshaud. *The square root* (*in arithmetick*) جذر jidr. *A syrup of roots* شراب اصول shurauba asool. *To root up*, *tear up by the roots* كندن kundun, بيخ كندن beekh kundun, بن بركندن bun burkundun, بيخشت ساختن beekhusht saukhtun, بيخ افكندن beekh afgundun, مستاصل كردن mustaasul kirdun, منقعر نمودن munka-ér numoodun. v. *to eradicate.*—*An instrument for pulling up trees by the roots* بيخ افكن beekh afgun, پيكن peikun. *The root of a mountain* بن كوه bunna kooh, كردر gurdur. *To take root* اصل گرفتن asl gooriftun, اصيل كشتن aseel gushtun, موصل كردن mu-essul kirdun, اصل موصل بودن asl mu-essul boodun, اثيل شدن aseel shoodun, مستاصل زدن musta-asul zudun.

Rooted اصيل aseel, اثيل aseel, اصلي aslé, موثل mu-essul, موصل mu-essul, بيخ دار beekh dar. v. *firm*, *deep*, *strong.*—*Rootedly* اصيلا aseelan, اصليانه aslé-aunié. v. *deeply*, *strongly*, *firmly*.

A ROPE حبل hubl (pl. حبال hybaul), رسن rusun, ريسمان reesmaun, تاخته taukhteh, خيط kheit, رشته rushteh, سر رشته sur rushteh, خطل khutl, مراز murauz, مرار muraur, پالهنك paulhunk, پالاهنك paulauhunk, مشنك mushnuk, وثيل wuseel, ليف leef, شريط shureet (pl. شرط shurut), رژه ruzsheh, بند bund, وثاق wusauk, پاد بان paud ban, نكل nukul, عصاب ysaub, اهنج ahunj, اهنجه ahunjeh, روا riwa. *A cable rope* جمل jummul, قلس kuls (pl. قلوس kuloos), قتاج kutauj, كر kur.—*A tent-rope* طناب tynaub, طنب tunub (plur. اطناب atnaub, طنب tonub), قناب kynnaub, اخيت akhé-ut. *A ship rope* ريسمان جهاز reesmauna jahauze, رسن كشتي rusuna kishté, سارت saurut. *A stretched rope on which any thing is hung* ملسا mulsa.—*To make ropes* حبل تافتن hubl tauftun, رسن تاختن rusn taukhtun, جمل تابيدن jummul taubédun, رشته تنبيدن rushteh tumbédun. *A rope-maker* رسن تاب rusun taub, حبال habbal, موتاب mootaub, موتاف mootauf, موتاو mootaw, مته mutuh, خزام khuzzaum. *A rope-dancer* جانباز jaunbauz, ريسمان باز reesmaun bauz, رسنباز rusunbauz. *The rope on which he dances* چارميخ chaur meekh, دار daur.

Ropy, *ropiness*, v. *glutinous*, *viscous*, &c.

A ROSE كل gul, جل jell, ورد wurd, وردت wurdut, وعاط waat, فغر faghir, حوجن hawjen.—*The hundred-leaf rose* كل صد برك gula sad burk, ورد مضاعف wurda maza-af. *The rose of the desert* بيان كلي ébaun gulé. *The damask rose* ارنه كلي adneh gulé. *A wild rose growing in the meadows* كل بي فرمان gula bé furmaun. *A very beautiful rose* كل سوري gula sooré, كل رعنا gula raana. *A rose of two colours* كل دو رنك gula doo runk. *The piony rose* ورد الحمير wurdu'l'humeer. *A rose-leaf* كل برك gul burk. *The outward leaves of a rose-bud* كم kumm. (pl. اكمام akmaum). *The ruddy button of a rose*, *after the leaves fall off* كوهنج koohunj. *A rose-bud* غنچه ghuncheh, كلغنچه gulghuncheh, كم kumm, چاوله chawleh. *A rose tree* or *bush* كل بن gul bun, بن كل buna gul, عبال abaul. *A garden* or *bed of roses* كلستان gulistan كلشن gulshun, كلزار gulzaur, كلرعنا gulraana, كلدار guldar, كللك gullik. *A handful of roses* كلدسته guldosteh. *Oil of roses* روغن كل rooghuna gul, دهن ورد duhna wurud. *Rose water* كلاب gulaub. *A vessel of rose water* كلابدان gulaubdan. *Syrup of roses* كل مكرر gula mukurrur. *Conserve of roses* كل بشكر gula beshukr, كل شكر gula shukr, كلشكره gulshukreh, كل با شكر gul ba shukr,

كلكند gulkund, كلنكبين gulungubeen, كلكلانج gulkulaunj. *Ottar of roses* عطر ottar, ورديت الشميم wurdé-utu'sh'shumeem. *Scattering roses* كلفشان gulfushaun, كلشان gulshaun. *A rosy bower* كلكشت gulgusht.

ROSEMARY اكليل الجبل akleelu'l'jebel, يوشان پهن yushauna puhn, يوشان دراز yushauna dirauz, ببريه bebereyeh.

ROSIN رجينت rujeenut, v. *resin.*

ROSY, *roseate* كلكون gulgooon, كلكونه gulgooneh, كلكوني gulgooné, كلغونه gulghooneh, الكونه algooneh, ورد wurid, وردي wurdé, كلفام gulfaum, كلرنك gulrunk. *Of a rosy complexion* كلرخ gulrukh, كلرخسار gulrukhsaur, كلروي gulrooï, كلعذار gulazaur, شغرت shukrut.

Rostrum, v. *beak: pulpit.*

To ROT كنديدن gundédun, پوسيدن posédun, كندن gundun, كنده كرديدن gundeh gurdédun. v. *to putrify.*—*To rot in a gaol* در زندان جان كندن dur zundaun jaun kundun.—*Rot*, v. *putrefaction.*—*Rotten* پوسيده poosédeh, كنديده gundédeh. v. *putrid.*

ROTATION كردش gurdish, كرد gurd, كردا gurda, نوبت noobut, چرخ churkh, دور dawr, داير da-ér. *Observing rotation* در پي يک دكر كار ساز dur pei eek digur kaur sauz, مغارصت mufaurusit, تناوب tunawwub. v. *to act alternately.*

ROTE, *by rote* از بر uz bur.—*To repeat by rote* از بر كلام كردن uz bur kulaum kirdun.

Rotten. v. *Putredinous, Rottenness.* v. *Putrefaction.*

Rotund, v. *round, Rotundity*, v. *roundness.*

A ROTUNDO كنبد kumbud, كمر kumr, كرد gurd, بنا دوار buna duwaur, دوارت duwaurut.

To ROVE پويان بودن pooï-aun boodun, پوييدن pooï-édun, اواريدن awaurédun, وارفتن waruftun, كشت كردن gusht kirdun, اينجا انجا رفتن einja aunja ruftun, من هنا و هنا سير كردن mun huna ou huna seir kirdun, پک روان بودن puk rouvaun boodun, كوشيدن kooshédun, كريدن gurédun. v. *to wander.*

A rover پويا pooïa, رند جهان rinda jehaun. v. *rambler.*—(*a fickle inconstant man*) صاحب بيغراري sahib békuraurè, اهل هرجايي ahla hurjaï-é, مردم نا استوار murduma na ustuwaur. v. also *robber, pirate.*—*At rovers*, v. *at random.*

ROUGE كلرعنا gulraana, سرخاب surkhaub, سرخ surkh, سرخي surkhé, سرخه surkheh, كلكون gulgoon, كلغونه gulgooneh. v. *paint.*

ROVING (*wandering*) پويان pooï-aun, پوي pooï, پو poo, واروان warouvaun, سيار sei-aur, پک puk.—(*inconstant*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, هرجايي hurjaï-é, هرجايي نهاد hurjaï-é nihaud, سبکپا subukpa, نا استوار na ustuwaur.

ROUGH درشت durusht, غلظ ghuliz, غلاظ ghulauz, سخت sukht, صعب saab, نا خوش na khoosh, نا پسند na pussund, كيج keeh, ضرس zuris, نا شيرين na sheereen. v. *disagreeable.*—(*hairy*) شعراني sharauné, شعر sha-ér, هلوف hillawf, پر مو pur moo, اهلب ahlub, هلبا hulba, هدبل hidubl, زبب zubub, ازب azub, زبا zuba, مستشعر mustushaar, اعثي é-asa, عثوا asfwa, ادبب adbub.—(*not level* or *smooth of surface*) نا هموار na humwaur, نا برابر na buraubur, نا يكسو na eeksoo, نا يكسان na eeksaun, نا پيشا پيش na peisha peish, ظليف zuleef, جل jell, شرس shurs, غلظ ghuliz, غليظت ghuleezut.—*Rough ground* غلظ ghulz, غليظت ghuleezut, شرض shurs, شرض shurz. *A rough road* شازب shauzib, كندروش kunduroosh, توعر tawwaar. v. *rugged.*—*Rough to the taste* ترش tursh, تيز taze, زست zust, حريف hirreef, زوش zoosh, تلسن tulussun, سرقع surka. *Rough of temper* تند tund, عنفي unfé, عنيف aneef, درشت durusht, ترش tursh, نا ملايم na mula-em, نا نرم دل na nurm dil, تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-at, شديد shudeed, زست zust, زشت zusht, ضرس شرس zuris shuris, غلظ ghuliz, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, خشن khushin, اعز azzuz. *Rough of countenance* سخت روي sukht rooï, ترش رو tursh roo, زشت روي zusht rooï, كز وجه kuzz wujuh.—(*tempestuous*) مواج mawauj, v. *stormy.*—*A rough sea* بحر مواج buhra mawauj. *Of rough* or *unpolished manners* بي ادب bé adub, نا شيرين كار na sheereen kaur, خشن الجانب khushnul'l'jaunib, نا ملاطف na mulautuf, نا ظريف na zureef, غليظ ghuleez, اخشب akshub, خشب khashib, روستا roosta. v. *rude, rustick.*—*Rough* (*not smoothed* or *polished*) نا پرداخته na purdaukhteh, نا رنديده na rundédeh, نا زدوده na zudoodeh, بي صيقل bé seekul, غير جلا ghire-a jila, بي افروز bé afrooz, نا افروخته na afrookhteh.—(*harsh to the ear*) نا دمساز na dumsauz, بي اهنك bé ahunk, دو ازيز zu azeez, غير هماواز ghire-a humawauz, نا همتا na humta.

To Roughcast (*to incrust a wall*, &c. *with mortar*) تطيين كردن tutei-én kirdun, با نواشه ديوار اندودن ba nuwausheh deewaur andoodun.—(*to roughdraw make a rough draught* or *rude model*) رسم نا پرداخته كردن rusma na purdaukhteh kirdun, قالب نا رنديده ساختن kauliba na rundédeh saukhtun, تسطير بي پرداخت نمودن teera bé purdaukht numoodun.

Roughcast نواشه nuwausheh, اندروز andurooz

اندوز andooz. v. *plaster, mortar.*—*A roughcast* or *rough draught or model* رسم نا پرداخته rusma na purdaukhteh, تسطير بي پرداخت tusteera bé purdaukht, قالب نا رنديده kauliba na rundédeh.

To roughen (*make rough*) درشت كردن durusht kirdun, غلظ ساختن ghuliz saukhtun.—(*to grow rough*) درشت كشتن durusht gushtun, غلظ كرديدن ghuliz gurdédun.

To rough-hew قالب نا رنديده كردن kaubila na rundédeh kirdun, شكل نا پرداخته نمودن shukla na purdaukhteh numoodun.—*Rough-hewn* نا پرداخته na purdaukhteh, نا رنديده na rundédeh. v. *rugged*

Roughly با درشتي ba durushté, غلظا ghulizan, با سختي ba sukhté. (*hairily*) شعرانه sha-érauneh, بر وجه پر موي bur wujha pur moo-é. (*not smooth of surface*) بر وجه نا هموار burwujha na humwaur, بي برابري bé buraubure, ظليفانه zuleefauneh. (*not smooth to the taste*) ترشانه turshauneh, زوشانه zooshauneh. (*with roughness of temper*) با تندي ba tundé, با عنفي ba unfé, بر وجه درشت bur wujha durusht. (*tempestuously*) مواجانه muwaujauneh. (*with unpolished manners*) بي شيرين كاري bé sheereen kauré, نا ادبانه na adubauneh, غير ظرافت ghire-a zuraufut. (*not polished* or *smoothed*) بطور نا پرداخته betoora na purdaukhteh, بر وجه نا رنديده bur wujha na rundédeh, بلا جلا bila jila.

Roughness درشتي durushté, سختي sukhté, غلظت ghylzut. (*hairiness*) شعرت sha-érut, هلب hulub, دبب dubub, ربب rubub. (*want of levelness*) عدم همواري aduma humwauré, بي برابري bé burauburé. (*harshness of taste*) ترشي turshé, زوشي zooshé. (*harshness of temper*) درشتي durushté, تندي tundé, خشونت khushoonut, عنف unf. (*harshness of face*) سخت روبي sukht rooï-é, ترش روبي tursh rooï-é, زشتي zushté. (*tempestuousness*) مواجي mawwaujé, حال مواج haula mawwauj, اشوب ashoob. (*rudeness of manners*) عدم ادب aduma adub, عدم شيرينكاري aduma sheereenkauré, عدم ظرافت aduma zuraufut, روستايي roostaï-é, غلظت ghylzut. (*want of smoothness* or *polish*) عدم پرداخت aduma purdaukht, بي پردازي bé purdauzé, عدم صقيل aduma sukeel. *Harshness of sound* عدم اهنك aduma ahunk, ازيز azeez.

ROUND مستدير mustudeer, مستديرت mustudeerut, داير da-ér, دوار dawwaur, دواري dawwauré, دوارت dawwaurut, استدارت istidaurut, مدور mudawwur, كرد gurd, تغلك tufluk, مقشر mukushshir, ملموم mulmoom, بوج booj, دمحدح dumuhduh, دملق dumluk, دملوق dumlook, دمالق dumauluk. *Any thing round* (*as a piece of money, fish scales, a circular heap of sand, &c.*) لكاش lekaush, پشيز pusheez, دوارت dawwaurut, كوفان koofaun.—*Round, long and smooth* (*like a cylinder*) مندمج mundumuj, مدمج mudummij.—*Round about, round and round* كرداكرد gurdagurd, حوال hawaul.—*Turning* or *wheeling round* كردا gurda, داير da-ér, تدوار tudwaur, كردان gurdaun, كردش gurdish, كرد كنا gurd koona, جرج jurij. *To wheel round* غاليدن ghaulédun.—*A round face* صورت مدوري sooruta mudawwuré, روي مطهم roo-é mutuhhum.—*A round tent* كنان kunaun, جزه juzih, چزه chuzih.—*To muffle* or *wrap round* دور كردن dawr kirdun.—*To drive round* كردانيدن gurdanédun. *To turn round* كردان كردن gurdaun kirdun. v. *to revolve.*—*To wind round* (*as a river, road, &c*). كردا كرد ساختن gurda gurd saukhtun. *To wind round a clew* توشيع كردن tooshé-a kirdun, كروهه ساختن kurooheh saukhtun.

A round كرد gurd, داير da-ér, حوال hawaul. v. *circle*; *revolution.*—*The round* or *step of a ladder* درجت durujut, درجه durujeh, الدرجت adrujjut. *The round* or *circuit made by a guard* or *watch* نوبت noobut, پيرامن peeraumin, پيرامون peeramoon. *To go the rounds* نوبت كردن noobut kirdun, در پيرامن دور ساختن dur peeraumin dawr saukhtun.

Round (adverb) دور dawra, كرداكرد gurdagurd, در كرد dur gurd, در پيرامن dur peeraumin, در دور dur dawr, حوال hawaula, تدويرانه tudweerauneh. (*on every side*) بهر جانب behur jaunib, هر طرف hur turruf, من كل جانب min kulla jaunib. (*in a heap*) دمحدح dumuhduh.

To round (*make round*) كرد كردن gurd kirdun, مدور ساختن mudawwur saukhtun, تدوير كردن tudweer kirdun. (*to go round*) كرديدن gurdédun, در دور رفتن dur dawr ruftun, دور كردن dawr kirdun. (*to become round*) كرد كرديدن gurd gurdédun, مستدير كشتن mustudeer gushtun, دوار شدن dawwaur shoodun. v. also *to whisper.*—*Rounded, made round* كرد كردانيده gurd gurdanédeh, مستدير ساخته mustudeer saukhteh.

Roundabout كرداكرد gurdagurd. v. also *indirect, extensive.*

Roundish دايرت اسا da-érut asa, ذو وجه مستدير zu wujha mustudeer, تغلك tufluk.

Roundly (*in a round form*) بر وجه دايرت bur wujha da-érut, بطور كرد betoora gurd, دور dawra. (*without reserve*) بي صورت معامله bé sooruta ma-amleh, بي ريا bé ré-a, بالصدق و اخلاص bi's'fudduk ou ikhlaus, با كشاد ba kushaud. (*in earnest, vigorously*) با جد و جهد ba

jidd ou jihud, جدا jiddan, تیز کار taze kaur, بر وجه تیز دست bur wujha taze dost. v. also *completely*.

Roundness دوارت duwwaurut, شکل دواري shukla duwwauré, مستديري mustudeeré, صورت دایر sooruta da-ér. v. also *smoothness*; *sincerity*.

To ROUSE انگیختن angeekhtun, انگیز کردن angeez kirdun, برانگیختن burangeekhtun. v. *to excite*.—*To rouse from sleep* بیدار کردن beedaur kirdun, افزاع ساختن afzaa saukhtun, ایقاظ کردن eikauz kirdun, اسهار ساختن ishaur saukhtun. *To rouse a wild beast* نجش کردن nujish kirdun.--(*to be excited*) انگیخته شدن angeekhteh shoodun, برانگیخته بودن burangeekhteh boodun. (*to awake from sleep*) بیدار شدن beedaur shoodun, افزاع بودن afzoo boodun, متنبه شدن motanebbih shoodun. — *Roused* انگیخته angeekhteh, برانگیخته burangeekhteh, بیدار شده beedaur shoodeh, متنبه motanebbih.

ROUT (*defeat of an army*) نهزام inhizaum, شکستگي shakustugé, هزیمت huzeemut, هزیمي huzeemé, کال kaul, کسر kusr, کسرت kusrut, هلاك hulauk, دایره da-éreh. v. also *rabble*.

To rout شکستن shakustun, منهزم و تار و مار کردن munhuzim ou tar ou mar kirdun, کالیدن kaulédun, مغلوب نمودن mughloob numoodun, براغالیدن buraghalédun, انهزام لشکر ساختن inhizauma lashkur saukhtun, عدوي بیخ کن کردن adoo-é beekh kun kirdun. v. *to defeat*.

Routed منهزم munhuzim, شکسته shakusteh, کالیده kaulédeh, براغالیده buraghalédeh.

ROUTE راه rauh, ره ruh, طریق tureek, سلوك sulook. v. *way*, *road*.

A ROW صف suf (pl. صفوف sufoof, اصفاف asfauf), رسته rasteh, رست rast, سلك silk, سلسله silsileh, نظام nizaum. *A row of ware houses* or *shops in a market* رسته rasteh. *A row of pearls* سلك جواهر silka jawauhur, نظم nuzim. v. also *rank*, *line*, *series*, *string*.—*In a row* علی التوالي ala't'tuwaulé, در سلسله dur silsileh, صف صف suf suf, موالیا muwaulé-an. — *Placed in a row* مصطف mustuff, منتظم muntuzum, بصف صف besuf suf, اراسته arausteh, مسلسل musulsul, مسلك musluk. *To plant trees in a row* تنبیق کردن tumbeek kirdun, درختان صف صف نشاندن durukhtun suf suf nishaundun, شجرا در سلسله نصب کردن shujra dur silsileh nusb kirdun.

To ROW (*a boat*) غادوف زدن ghaudoof zudun, زورق با غادوف راندن zooruk ba ghaudoof raundun, غادف شدن ghaudif shoodun, هلیسه کشیدن huleeseh kushédun. *A rower* غادوف کش ghaudoof kush, غادف ghaudif.

A ROWEL مهمز muhmuz. v. *spur*.

ROYAL پادشاهی padshahé, شاهنشاهی shahinshahé, شاهی shahé, شهی shahé, پادشاهانه padshahauneh, شاهانه shahauneh, ملوکانه mulookauneh, ملکي meleké (fem. ملکیت meleké-ut), خسروي khosroo-é, خسروانه khosroo-auneh, خسرواني khosroo-auné, کسري kisré, سلطاني sultauné, همایون huma-é-oon, زودینپناهي zu deenpunauhé, کامراني kamraune, مبارك mobauruk, پادشاه مخصوص padshah mukhsoos, صاحب قراني sahib kurauné, کیاني kei-auné, خداوندي khodavundé, خداوندگاري khodavundugauré, عامر aumir (fem. عامرت aumirut), سیدي seidé, شهریاري shahré-auré, شاهوار shahwaur, تاجدار taujdar, خاقاني khaukauné, عالیشان auléshaun. *The royal treasury* خزینت عامرت khuzeenuta aumirut. v. *exchequer*.—*A royal favourite* خاص khauss. *Royal chattels* اموالی خاص amwaula khauss.

Royally پادشاهانه padshahauneh, شاهانه shahauneh, ملوکانه mulookauneh, بر وجه سلطان bur wujha sultaun, بطور همایون betoora huma-é-oon, خسروانه khosroo-auneh.

Royalty پادشاهی padshahé, شاهي shahé, شاهنشاهي shahinshahé, تاجداري taujdauré, سلطاني sultauné, دینپناهي deenpunauhé.

To RUB مالیدن maulédun, ساییدن saiédun, فرسودن fursoodun, حك کردن hukk kirdun, تحکیك ساختن tuhkeek saukhtun, تحکك کردن tuhukkuk kirdun, دعك ساختن daak saukhtun, سحل زدن suhul zudun, مداعکت کردن muda-akut kirdun. v. *to grind*, *polish*, *scour*, *clean*. —*To rub down a horse* اسب تیمار کردن asb teemaur kirdun. v. *to curry*. — *To rub up* (*rouse*) انگیختن angeekhtun. v. *to awaken*, *excite*.—(*to rub* or *furbish*) افروختن efrookhtun, زدودن zudoodun, پرداختن purdaukhtun, سحن کردن suhn kirdun. v. *to polish*. — *To rub* (*wear* or *be worn*) فرسودن fursoodun, فرسوده گشتن fursoodeh gushtun, رثیث شدن rusees shoodun, سحق کردن suhk kirdun. *To rub one's self against any thing* مترس کردن mumturis kirdun. *To rub through difficulties* مشکلات مغلوب کردن mushkilaut mughloob kirdun, اضطراب واراندن iztiraub waraundun.

A rub, *rubbing* مالش maulish, حك hukk, تحکیك tuhkeek, تحکك tuhukkuk, دعك daak, مداعکت muda-akut, معك maak. *Rubbing one another* تساحق tusauhuk. *Rubbing with the hands* or *between the fingers* فرك furik, تفریك tufreek. — *Rubbing the skin* عفس afus. *Rubbing the teeth* تشویص tushwees. *Rubbing the hands*

دست مش dost mushsh.—*A rub* (*difficulty*, *cause of uneasiness*) اضطراب iztiraub, مشكل mushkil, ازار azaur, رنج runj.—(*gibe*) طنز tunz, استهزا istizha, طعن taan. v. *sarcasm*.

A rubber, v. *rasper*, *burnisher*: *towel*: *whetstone*.

RUBBISH رفته rufteh, خاك روبه khauk roobeh, كناست kunausut, قمامت kumaumut, (pl. قمام kumaum), خاشاك khaushauk, خلاشه khulausheh, رماد rumaud, چورچوب churchoob, كسحمت kus-humut, سواره suwaureh, حصالت husaulut, پوك pook, دراغش duraughush, عذب azub, عذيبت azeebut, كيا ké-a, نسح nusih, نساح nisauh, خشار khushaur, خشارت khushaurut, غضاب ghuzaub, خث khuss, داژ dauzsh, خسن khusn, غثا ghussa, تذي kuzé, تغاين tufa-éf, فترد fusrud, سباطه subauteh, مقمت mykummit.

A RUBY لعل laal, ياقوت yakoot, ياقوته yakooteh (pl. يواقيت yawakeet), قرمزي ياقوت kyrmyzé yakoot, ياقوت رماني yakoota rummauné, ياقوت سيال yakoota sei-aul, پاكند paukund, باكند baukund. *A brilliant ruby*, *a ruby of the finest kind* بهرمان buhrumaun, بدخشان تابدار badakhshaun taubdar, لعل بدخشان laala badakhshaun. v. also *blain*, *blotch*, *carbuncle*.—*Ruby*, *of a ruby colour* لعلين laaleen, لعل فام laal faum, ياقوت گون yakoot goon. v. *red*.

A RUDDER دنبال جهاز dumbaula jahauze, خله khulluh, خله كشتي khulluha kishté, خلاشه khulausheh, تير كشتي teera kishté.

RUDDINESS سرخي surkhé, سرخارنكي surkharunké, ميگوني meigooné, سرخكي surkhuké.

Ruddy سرخك surkhuk, سرخارنك surkharunk, گلفام gulfaum, سرخگون surkhgoon. v. *rosy*, *ruby*.

RUDE (*uncivil*, *brutal*) تند tund, درشت durusht, عنفي unfé, نا ملايم na mula-ém, شديد shudeed, زشت zusht, لاشه lausheh, صعب saab, غلظ ghuliz, غليظ ghuleez, غليظ القلب ghuleez u'l'kulb. (*ignorant*, *unpolished*, *unskilful*) ناشناس nashinaus, بي دانش bé daunish, نا دان na daun, بي علم bé ylm, نا پرداخته na purdaukhteh, بي ادب bé adub, نا شيرين كار na sheereenkaur, بي نزاكت bé nuzaukut, غير ظرافت ghire-a zuraufut, صلب sulb, صلبت sulbut, جعزري jaazuré. v. *inelegant*, *rustic*, *rugged*, *rough*, *harsh*, *savage*, *turbulent*.

Rudely (*brutally*, *uncivilly*) تندانه tundauneh, بر وجه درشت bur wujha durusht, با عنف ba unf, بي ملايمت bé mula-émut. (*ignorantly*) بي دانش bé daunish, بطور نا پرداخته betoora na purdaukhteh, بلا ادب bila adub, بر وجه نا شيرينكار bur wujha na sheereenkaur. (*without exactness*) نا سازكار na sauzkaur, بي دقت bé dikkut. *To behave rudely* ترك ادب نمودن turuka adub numoodun.

Rudeness (*brutishness*, *incivility*) ترك ادب turuka adub, عدم ادب و ازرم aduma adub ou azrum, تندي tundé, درشتي durushté, عنف unf, زشتي zushté, غلظت ghylzut. (*ignorance*, *unskilfulness*) عدم دانش aduma daunish, جاهلي jauhilé, عدم ادب و علم aduma adub ou ylm. v. *inelegance*; *violence*.

RUDIMENTS (*first elements of science*) شروح shurooh, مصدر علم musdura ylm, اصول معرفت asoola maarifut, عناصير فضل anauseera fuzl.

Rudimental شروحي shuroohé, اصلي aslé.

RUE (*herb*) سذاب suzaub, سداب sudaub, خيل kheil, فيجان feijaun. *Wild rue* حرمل harmul, اسفند asfund, سفند sufund, سپند supund, الدفرا addufra.

To RUE دلفكار شدن dilfikaur shoodun, المزده بودن alumzuddeh boodun, غم خوردن ghum khoredun, نالش زدن naulish zudun, تيره دل بودن teereh dil boodun, ازار رسيده شدن azaur russëdeh shoodun, زاري كردن zauré kirdun, ندامت داشتن nudaumut daushtun, توبكار شدن toubukaur shoodun. v. *to lament*, *grieve*, *regret*.

Rueful غمخور ghumkhore, دلفكار dilfikaur, مضطرب muzturub, المزده alumzuddeh, ازار رسيده azaur russëdeh, تيره دل teereh dil, تيره ضمير teereh zumeer. v. *woeful*, *mournful*.—*Ruefully* بر وجه غمخور bur wujha ghumkhore, دلفكارانه dilfikarauneh, با اضطراب ba iztiraub.—*Ruefulness* غم ghumm, دلفكاري dilfikauré, ازار و اضطراب azaur ou iztiraub, الم alum, غصه ghusseh.

A RUFFIAN پروند purwund, حرامي harauméi, حرام زاده haramzaudeh, رهزن ruhzun, قاطع الطريق kauta-u't'tureek, قواد kawwaud (fem. قوادت kawwaudut), سنمار sinnimaur, كلتب kultub, كلتبا kultuba. v. *assassin*, *robber*, *murderer*; also *rude*, *brutal*, *savage*.

To RUFFLE (*discompose*) اضطراب كردن iztiraub kirdun, بيحضور ساختن béhuzoor saukhtun, ازار دادن azaur dadun, دلازار ساختن dilazaur saukhtun, اشفتن ashuftun, الفتن aluftun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, پريشان ساختن purrashaun saukhtun. v. *to disturb*, *perplex*.—(*to put out of form*, *make less smooth*) برهم زدن burhum zudun, واهم كردن wahum kirduu, مشاوش زدن mushawwush zudun, پرچين كردن pur cheen kirdun, پيچانيدن peechaunédun, پيچان ساختن peechaun saukhtun, گرد گردانيدن gurd gurdanédun. v. *to rumple*.—(*to be contracted into plaits*) چين افكندن cheen afgundun, پيچان

شدن peechaun shoodun, پیچیدن peechédun. v. *to wrinkle*.

Ruffled (*discomposed*) مضطرب muzturub, ازار رسیده azaur rusiedeh, اشفته ashufteh, الفته alufteh, رنجیده runjédeh. (*wrinkled, plaited*) واهم wahum, چین افکنده cheen afgundeh, پیچیده peechédeh, برهم زده burhum zuddeh. v. *disordered*.

A RUG نمد nemed, کراخت kuraukhut, طنفست tunfusut, جل jull (plur. جلال julaul, اجلال ajlaul), قطوع kutuwa, سغري پوش sughré posh, شمرج shumruj, شمروج shumrooj, درنک durunk, نمط nemet. v. *mat, coverlet, carpet*.

RUGGED (*as ground*) غلظ ghuliz, غليظ ghuleez, غلاظ ghulauz, ظليف zuleef, وعر waar, ارجل arjul, رجلا rujla.—*Rugged rocky places* صمحا sumha, علب ulub, حزبا or حزبي huzba, حومان hawmaun, صبر subr. *A rugged road* توعر tawaur, شازب shauzub, شرفنج shurfunj. v. *rough*.—*Rugged of temper* تند tund, درشت durusht, غليظ ghuleez, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, غلظ ghuliz, نا ملايم na mula-ém, بی نرم دلي bé nurm dilé, اخشن akhshun, تخشن tukhushshun, خشن khushin, دژاکاه duzshagah. v. *morose, rude, brutal, surly*.

Ruggedly تندانه tundauneh, بطور درشت betoora durusht, غلظانه ghulizauneh, ظليفا zuleefan.

Ruggedness درشتي durushté, ظلفت zulfut, دژ duzsh, تندي tundé, غلظت ghulzut. v. *roughness*.

RUIN (*destruction*) اضلال حال izlaula haul, خرابي khuraubé, بربادي burbaudé, تخريب tukhreeb, تباه tubauh, تباهي tubauhé, هدم hudim, انهدام inhidaum, قمع kuma, هلاک hulauk, مهلک muhluk, اهلاک ihlauk, تعش kaash. v. *perdition*.—*A ruin* (*of a building*) تعف kaaf, خراب khuraub. *Ruins* طلل tullul, خرابات khurabaut, خرابي khuraubé. — *Threatning ruin* منقض munkuzz, درد durd, رشت rusht, سپنج supunj.

To ruin برباد دادن burbaud dadun, بهمزده کردن behumzuddeh kirdun, خرابت ساختن khuraubut saukhtun, تخريب کردن tukhreeb kirdun, ويرانه نمودن veerauneh numoodun, خراب اباد ساختن khuraub abaud saukhtun, هدم کردن hudum kirdun, با زمان برابر ساختن ba zumaun buraubur saukhtun. v. *to demolish, destroy, overthrow*. — (*to make poor* or *wretched*) تغقير tufkeer saukhtun, ساختن تنک دست کردن tunk dost kirdun, پايمال کردن pa-émaul kirdun, هزم ساختن huzm saukhtun, افلاس کردانيدن iflaus gurdanédun, کدا کردن guda kirdun, هلاک ساختن hulauk saukhtun.

Ruined (*demolished, overthrown*) برباد burbaud, برباد داده burbaud dadeh, بهمزده behumzuddeh, مخروب mukhroob, مهلاک muhlauk, ويران veeraun, ويرانه veerauneh. (*made poor* or *wretched*) پايمال pa-émaul, تنک دست ساخته tunk dost saukhteh, کدا کرده شده guda kirdeh shoodeh, منهدم munhudum, مهدوم muhdoom.

Ruinous (*as buildings*) منقض munkuzz, درد durd, رشت rusht. (*destructive*) مفسد mufsud, زيان ساز zé-aun sauz, زياندار zé-aun dar, انهدام کنا inhidaum koona, تباهي ساز tubauhé sauz, مضر muzirr. v. *pernicious*.—*Ruinously* (*perniciously*) مفسدانه muffidauneh, با مفسدت ba mufsudut, بر وجه مضر bur wujha muzirr, بطور زياندار betoora zé-aundar.

RULE (*government*) تدبير tudbeer, ضبط zubt, حکم hookum, ضابطه zaubteh. (*a canon*) قانون kanoon, پيشنهاد peishnihaud, ادب adub, روش rouvish, رسم rusm, قاعدت ka-édut, طريقت tureekut, طريق tureek, دستور dustoor, قيد keid, قدت kuddut, قاعدت مسنونت ka-éduta musnoonut, فهرس fuhrus, بارنامه barnameh, سنت sunnut, قرو kuroo, سامان samaun, وضع wuza, شريت shuré-ut, شيوه sheeweh, اييي ai-én. *A rule* or *ruler by which right lines are drawn* مسطر mustur, مسطرت musturut, جدول judwal (plur. جداول judawul), خط کش khutt kush, مخط mykhutt, مخطاط mykhtaut. v. also *regulation, regularity*.—*Rules* قوانين kuwauneen, قواعد kuwaud, اداب adaub, اوضاع awzaa, رسوم rusoom, سنن sunun, ضوابط zuwaubut, دستورها dustoorha. *According to rule* علي القياس ala'l'ké-aus. *Not according to rule* غير القياس ghire-u'l'ké-aus, نا برهندسه na burhundusеh. *A mason's rule* تر turr, تيره teereh. v. under *mason*.

To rule ضبط و ربط کردن zubt ou rubt kirdun, حکم فرمودن hookum furmoodun, تدبير کردن tudbeer kirdun. v. *to govern, regulate, manage*.—*To rule or draw a line with a ruler* خط کشيدن khutt kushédun, رده زدن rudeh zudun.

Ruled (*governed*) مضبوط muzboot, محکوم muhkoom, فرموده furmoodeh. *Ruled with a ruler* مسطور mustoor, از مخط کشيده uz mykhutt kushédeh, از مسطر زده uz mustur zuddeh.

A ruler ضابط zaubit, حاکم haukim, مدبر mudubbir. v. *governor*.—*A ruler for drawing lines* مسطر musturr. v. *under rule*.

To RUMBLE رعد کردن raad kirdun, هرمسه زدن hurmuseh zudun, قرقار کردن kurkaur kirdun, شمانه ساختن shumauteh saukhtun, هنکامه کردن hungaumeh kirdun, ولوله زدن wulwuleh zudun. *The rumbling of the belly* تيز teez, تيژ teezsh.

To RUMINATE نشخور کردن nushkhore kirdun, نشوار ساختن nishwaur saukhtun, ازايدن

zauzédun. v. *to chew the cud*—(*to muse*) اندیشه کردن andeeshteh kirdun, فکیر ساختن fikeer saukhtun, فکور شدن fikoor shoodun. v. *to meditate.*

Rumination(*chewing the cud*) نشخوار nushkhaur, نشخور nushkhore, نشخوره nushkhoreh, نشوار nishwaur, زاژ zshauzsh, زاژخور zshauzshkhore. (*meditation*) اندیشه andeesheh, فکور fikoor, فکیر fikeer.

To RUMMAGE بهر جانب تفتیش ساختن behaur jaunib tufteesh saukhtun, درهر جا جستن dur hur jau justun, آنجا اینجا واکاویدن aunja einja wakawédun, تک و پو کردن tuk ou poo kirdun. v. *to search*; also *to plunder*. — *Rummaged* بهر جانب واکاویده behur jaunib wakawédeh. v. also *plundered.*

RUMOUR صیت seet, صوت soot, خبر khubr, اواز awauz, اوازه awauzeh, کلبانک gulbaunk, پیغام peighaum, پیام pei-aum, گفت و گو guft ou goo, صلا sula, وغیت wughé-ut, فغان fughaun, زمجرت zumjurut, نغو nughoo, نغیت nughé-ut, طنطنه tintineh, طنین tinin, دردوخت durdookht, ارجاف arjauf, اراجیف araujeef.

To rumour صوت گستردن soot kusturdun, خبر دادن khubr dadun, اواز زدن awauz zudun, گفت و گو کردن guft ou goo kirdun, صیت پاشیدن seet paushédun, فغان زدن fughaun zudun.

The RUMP پشت ماره posht maureh, پشت مازه posht mauzeh, پشتمازو poshtmauzoo, پشتمهره poshtmuhreh, دمچه dumcheh, دمغزه dumghuzsheh, دمغزه dumghuzeh, زمکی zimikka, کارچال kaurchaul, قطن katan. v. also *buttocks.*

To RUMPLE پرچین کردن pur cheen kirdun, چین افگندن cheen afgundun, کرد کردن gurd kirdun, هزار پیچ و تاب ساختن huzaur peech ou taub saukhtunv. *to ruffle*.—*A rumple* چین cheen, پیچ peech.—*Rumpled* پر چین کرده pur cheen kirdeh, واهم wahum, پیچیده peechédeh.

To RUN دویدن duwédun, دوان کردن duwan kirdun, روان شدن rouvaun shoodun, تاختن taukhtun, تازیدن tauzédun, تکیدن tukédun, پوییدن pooï-édun, پیوشیدن puyushédun, حضر ساختن huzr saukhtun, عدو کردن udoo kirdun, عدا ساختن ada saukhtun. v. *to make haste, fly, rush*. — (*to flow*) جریان کردن juré-aun kirdun, جاری بودن jauré boodun. v. *to stream.*—*To cause to run* دوانیدن duwaunédun. — *To run up and down* پیش و باز امدن peish ou bauz aumudun, تکا پو تک و پو کردن tuk ou kirdun, تکا پو ساختن tuka poo saukhtun. *To run* or *dissolve* گداختن gudaukhtun. v. *to melt*.—*To run* or *have a run* قوت گرفتن افزون امدن afzoon aumudun, kuwwut gooriftun, رواج شدن rouvauj shoodun. v. *to prevail*.—*To run after* (*search for eagerly*) با جد و جهد جستن ba jidd ou jihud justun, بذل همت کردن buzla himmut kirdun, تکاپوی ساختن tuka pooï saukhtun. v. under *employ* and *pursue*. —*To run away with* (*hurry without consent*) بی رضا شتابان روان بودن bé ruza shitabaun rouvaun boodun.—*To run on* (*proceed in a continued series*) با مسلسل سند رفتن ba musulsul sunud ruftun, بی انقطاع روان بودن bé inkitaa rouvan boodun. *To run over* لبریز شدن libreez shoodun. v. *to overflow*. — (*to recount cursorily*) تحلة القسم قصه کردن tuhillutu'l'kysm kisseh kirdun.—(*to consider hastily*) سرعة اندیشه ساختن suratan andeesheh saukhtun. — *To run out* (*as a leaky vessel*) ترابیدن turabédun, زه کردن zuh kirdun, ترشح ساختن turushshuh saukhtun, منفضح شدن munfuzih shoodun, هشاش کردن hushaush kirdun. —(*to be at an end*) بسر امدن besur aumudun, انجامیده بودن anjamédeh boodun.—(*to expatiate on*) سخن ران کردن sukhun raun kirdun, تفصیل ساختن tufseel saukhtun. *To run the hazard* درخطر انداختن dur khutr andaukhtun. v. *to risk*. — *To run down* (*depress, brow-beat*) بی دماغ ساختن bé dumaugh saukhtun, سر فرو زدن sur furoo zudun, افزون ماندن afzoon maundun. v. *to crush, overpower*. — (*to hunt down*) نخچیر افگندن nukhcheer afgundun.

Run, running دوان duwaun, جریان juré-aun, روان rouvaun, روش rouvish, تاز tauz, تک tuk, پویان pooï-aun, پو poo, عدو adoo, حضر huzr. *Running water* اب جریان aub juré-aun, اب روان aub rouvaun. v. also *course, flow*.— *Running knots* (*in fastening garments*, &c). انشوطه anshooteh. — *At the long run* اخر الامر akhru'l'amr. v. *at length.*

Runagate, v. *apostate.*

Runaway, v. *fugitive.*

A RUNDLET (*small barrel*) فیه fei-uh.

A RUNNER دونده duwindeh, قاصد kausid, برید bureed, ساعي sa-é, پیک peik, خبرجي khubrjé. v. *messenger, courier.*

A RUPTURE (*breach of peace*) عداوت adawut, دشمني dushmuné, خلاف صلح و صلاح khilaufa sulh ou sulauh. v. *breach, hostility, enmity, war*. — (*hernia*) باد خایه baud kha-éh, باد کندي baud kundé, دبه dubuh, قرو kuroo, قروت kurwut, غر ghur, غرو ghuroo, غرغر ghurghur, غرد ghurud, غژ ghuzsh, فنج funj, دم dumm, ادرت udrut. *To be afflicted with a rupture* باد خایه داشتن baud kha-éh daushtun.

To rupture, v. *to break, burst.*

RURAL فلاح fullauh, صحراي suhra-é, روستاي roosta-é, کوي منسوب kooï munsoob, مبدوي mubdooï, دور از شهر door uz shahur,

من بلد بعيد min bilud ba-éd, ده پيوند deh pivund, قريت متعلق kuré-ut muta-allik. v. *rustick*.

RUSE حيله heeleh. v. *artifice*, *finesse*.

A RUSH لوخ lookh, قصبا kusba, اسل asul, استوم ustoom, بردي burdé, دخ dukh, دوخ dookh.—*Rushy* پر لوخ pur lookh.

To RUSH (*move with violence*) تيز رفتن taze ruftun, سرعة لاندن suratan laundun, شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun. v. *to run*. —*To rush upon* وقع ساختن wuka saukhtun, خروج كردن khurooj kirdun, برتهيدن burtumédun, هجوم اوردن hujoom awurdun, حمله بردن humleh burdun, خروش ساختن khuroosh saukhtun. v. *to assault*, *attack*. — *To rush upon one another* تكالب كردن tukaulib kirdun.

RUSSET (*reddish brown*) صدا suda, سرخ تيره surkh teereh, سرخك surkhuk, اغثر aghsur, غثرا ghusra, غثرت ghusrut.

RUST ژنك zshunk, زنك zunk, كره kuruh, زنجار zinjaur, نقبت nykbut, شوخي shookhé, مورخانه moorkhauneh, اكلت aklut, مغنده mughundeh, اناربن anaureen, خرساوله khursawleh, كلوح kulooh, جنكار junkaur, كلاش kulaush, سهلت suhlut, زغار zughaur, ژغار zshughaur, كشدانك kushdaunuk, خوي khooï, ارضت arzut, سهك suhuk, چرك chirk, طبع tuba, صدا suda. *The rust of iron* زنجار الحديد zinjauru'l'hudeed, ژنك اهن zshungha ahn, موريانه mooré-auneh. *Rust of brass* زنجار zinjaur, ژنكار zshungaur.

To rust (gather rust) ژنك اندوختن zshunk andookhtun, زنجار گرفتن zinjaur gooriftun, كره پذيرفتن kuruh pizzeeruftun, چرك كشتن chirk gushtun, داثر گرديدن dausir gurdédun.—(*to make rusty*) ژنك دادن zshunk dadun, با شوخي بستن ba shookhé bustun, چركين كردن chirkeen kirdun, داثر ساختن dausir saukhtun, با زنجار اندودن ba zinjaur andoodun.

RUSTICK, *rustical* (*belonging to the country*) روستاي roosta-é, كوي متعلق kooï muta-allik, قريت منسوب kuré-ut munsoob, دهقاني پيوند dihkauné pivund. v. *rural*.—(*rude, untaught, inelegant*) بي ادب bé adub, نا شيرين كار na sheereen kaur, غير شيرين شمايل ghiré-a sheereen shuma-él, بي نزاكت bé nuzaukut, نا ظريف na zureef, نا شناس na shinaus, نا سازكار na sauzkaur, بي الدميت bé adamé-ut, بي تربيت bé turbé-ut, زيف zeef. — (*artless*, *honest*, *simple*) پاك pauk, ساده saudeh, ساده دل saudeh dil, بي ريا bé ré-a, غير حيله ghiré-a heeleh, زاده zaudeh, صالح sauleh, صداتكار sudaukutkaur.—(*plain*, *unadorned*) بي زينت bé zeenut, بي ارايش bé araésh, يكرنك eekrunk, يكتا eekta. v. also *brutal*, *savage*.—*A rustick life* روستايي roostaï-é.

A rustick روستايي roostaï-é, روستازاده roostazaudeh, اهل روستا ahla roosta, دهقان dihkaun, خوريات khooï-raut, خورياد khoré-aud, فلاح fullauh, زارع zaura, ذو قريت zu kuré-ut, روستار roostar. v. *clown*, *countryman*, *husbandman*, *farmer*. —*Citizens and rusticks* اهل البدر والوبر ahlu'l'mudr wu'l'wubr.—*Rusticks*, v. *peasantry*.

Rustically بي ادبانه bé adubauneh, بي شيرين كاري bé sheeren kauré, بروجه بي نزاكت bur wujha bé nuzaukut, بطور نا شناس betoora na shinaus, خورياد اسا khoré-aud asa, روستا زاده مانند roosta zaudeh maunend. v. *rudely*, *savagely*.

To rusticate (*live in the country*) در قريت نشستن dur kuré-ut nishistun, ببدو وطن گرفتن bemubdoo wutun gooriftun, دركوي تمكين كردن dur kooï tumkeen kirdun. (*to banish to the country*) نفي بلد كردن nufé bilud kirdun, شهر بدر راندن shahur bedur raundun, بكوي طرد ساختن bekooï turud saukhtun.

Rusticity, *rusticalness* روستازادكي roostazaudugé, رستابي roostaï-é, خوربادي khoré-audé, دهقاني dihkauné, قريتي kuré-uté. (*rudeness*, *ignorance*) عدم ادب aduma adub, نا شيرين كاري na sheereen kauré, عدم ظريفت aduma zureefut, نا شناسي na shinausé, نا سازكاري na sauzkauré, زيفت zeefut. (*artlessness*, *honesty*) ساده دلي saudeh dilé, صداتتكاري sudaukutkauré, عدم ريا aduma ré-a, صلاح sulauh.

To RUSTLE شخشخه كردن shukhshukeh kirdun, هسهسه ساختن hus-huseh saukhtun, وسواس كردن wuswaus kirdun, قعقاع ساختن kaakaa saukhtun, هميس كردن humees kirdun.

RUSTINESS ژنك پذيري zshunk pizzeeré, چركيني chirkeené, زنجار گرفتكي zinjaur gooriftugé, كره بستكي kuruh bustugé.

Rusty ژنك پذير zshunk pizzeer, چركين chirkeen, زنجار گرفته zinjaur goorifteh, كره بسته kuruh busteh, داثر dausir, سكوار sugwaur, قشب kushub, طبع tuba, جوت jawwut, شوخ shookh. *A rusty sword* صيفي داثر seifa dausir, تيغ ژنك بسته teegha zshunk busteh, شمشير موريانه كرفته shemsheera mooré-auneh goorifteh. *Of a rusty colour* ژنكاري zshungauré, صدا suda, صدات sudaut, احووا ihiwwa.

A RUT (*in the ground*) غدر ghudr.

Ruth, v. *pity*. — *Ruthful*, v. *rueful*.—*Ruthless*, v. *cruel*, *barbarous*.—*Ruttish*, v. *libidinous*.

RYE كنكران kunguraun, ديو كندم dív kundum, چاودار chawdar.

S.

S, In English, has two sounds: one soft, at the beginning of words, as *Salt*; the other approaching to the sound of z, as *rose*.—The characters in Arabick, which correspond with this letter, are س س (as سلطان sultan *a king*, راس raas *the head*), and ص ص, (as صفی saufé, خاص khauss *pure*). But the Persians also give the sound of *s* to ث ث ث (as ثقال sukaul *heavy*, اثر asur *a mark*, لیث leis *a lion*); which the Arabians pronounce something like *t'h* (as ثقال t'hukaul, &c.) In both languages *sh* is expressed by ش ش (as شمس shems *the sun*, خوش khoosh *pleasant*.)

SABBATH سبت sabt, یوم السبت é-oomu's'-sabt, سبت مبارك sabta mobauruk, جبا juba.

The SABINE (*tree*) ساج sauj, ارس arus, اردج ardij, ابهل abhul.

SABLE سیاه sé-auh. v. *black*.—*The sable or it's fur* سمور summoor, زنجاب zunjaub, سنجاب sunjaub.

A SABRE شمشیر shemsheer. v. *sword*.

SACCARINE (*sugary*) شکرین shukkureen.

SACERDOTAL امامي imaumé. v. *priestly*.

A SACHEL کیسه keiseh. v. *bag*.

A SACK جوال chuwaul, کیس keis, کعد kaad, تروه turwah, واردان waurdan.—*A corn sack* جشیر jusheir. v. *bag*. — *A large needle for sewing sacks* جوال دوز chuwaul dooz, مسلت muslut.—*Sackcloth* لبد lubud, سبد subud, مسح musih.

To SACK (*storm, plunder, lay waste*) کشادن و برباد دادن kushaudun ou burbaud dadun, تسخیر و پایمال ساختن tuskheer ou pa-émaul saukhtun, فتح و خراب کردن futih ou khuraub kirdun, خسارت و غارت ساختن khusaurut ou ghaurut saukhtun, تاراج و یغان کرفتن tarauj ou yaghma gooriftun, ویران ساختن veeraun saukhtun, واکردن wakirdun, یباب و خراب ساختن ébaub ou khuraub saukhtun. v. *to pillage*; also *to bag*.—*Sacked* مفتوح و خراب muftooh ou khuraub, کشاده و برباد kushaudeh ou burbaud, مسخر و پایمال musukhkhur ou pa-émaul, ویران veeraun, یباب ébaub, خراب khuraub. v. *plundered*.

Sack (*storm, pillage*) فتح و برباد futih ou burbaud, تسخیر و خراب tuskheer ou khuraub, کشاد و پایمال kushaud ou pa-émaul, خسارت و غارت khusaurut ou ghaurut. v. *plunder*.—*A sacker* فتح و برباد ساز futih ou burbaud sauz. v. *plunderer*.

A SACKBUT (*musical instrument*) قانون kaunoon (plur. قوانین kawaneen), چنک chunk, کران kiraun.

Sacrament, v. *eucharist: oath*.

SACRED مبارك mobauruk, متبرک mutuburrik, مقدس mukuddus, مقدست mukuddusut, همایون huma-é-oon, خجسته khojisteh, منذور munzoor. v. *holy*.—(*inviolable, interdicted from promiscuous use*) حرم haram, حرام haraum, حرمت hurmut, حریم hureem. *The sacred writings* کلام عزت kulauma yzzut. *A sacred place* معاف گاه mu-af gah, حریم hureem, مقدس mukdis, حرم haram. v. *sanctuary*.—*Sacred places* امکان متبرکت amkauna mutuburrikut.—*The sacred tomb* (*the tomb of Mohammed*) روضت مطهر roozuta mutuhhur.

Sacredly بر وجه مقدس bur wujha mukuddus, با دین ba deen, بي غدر و ریا bé ghudr ou ré-a. v. *religiously, inviolably*.

Sacredness مبارکی mobauruké, قدس kuds, تقدیس tukdees. v. *holiness*.

To SACRIFICE قربان ساختن kurbaun saukhtun, فدا کردن fida kirdun, زبح ساختن zubih saukhtun, نسک نمودن nusik numoodun, مقرب کردن mukurrib kirdun, منذور ساختن munzoor saukhtun, کشتار کردن kooshtaur kirdun. v. also *to kill, destroy, devote*. — *A sacrifice* قربان kurbaun, فدا fida, فدیت fidé-ut, زبح zubuh, کشتار kooshtaur, کریان giré-aun, نسیکت nuseekut (plur. نسایل nusa-ék), صعیدت sa-édut, تقریب tukreeb, ضحیت zuhé-ut, بدنه budneh. *A place of sacrifice* منسک munsuk (plur. نسایل nusa-ék), قربان گاه kurbaun gah, مذبح muzbih. —*Sacrificed* مذبوح muzbooh, قربان کرده شده kurbaun kirdeh shoodeh, منذور munzoor.—*The animal sacrificed* زبیحت zubeehut. — *A sacrificer* زابح zaubih, صاحب القربان sahibu'l'kurbaun, فداکر fida gur.—*Sacrificing, sacrificial, sacrificatory, sacrifick* فدا fida, فدایي fidaï-é, زبح zubih, مقرب mukurrib.—*A sacrificing knife* مذبح muzbih.

SAD دلتنک diltunk, دلشکسته dilshakusteh, دلفکار dilfikaur, سوداوي sowda-wé, غمکین ghumkeen, غمناک ghumnauk, غمخور ghumkhore, ملول mulool, تیره teereh, مغموم mughmoom, حزین huzeen, محزن muhzin, محزون muhzoon, زو تساوت zu kussawut, اندوهکین andoohkeen, المزده alumzuddeh, زو غصه zu ghusseh, پر تاسه pur tausseh. v. *sorrowful, melancholly, mournful: dark*. — (*pitiful, insignificant*) نا قابل na kaubil, بیهوده beehoodeh, بیمعني bémané, مبتذل mubtuzil. *A sad orator* سخن کذار نا قابل sukhun guzaura na kaubil, کوینده بیهوده goo-éndeh beehoodeh.

To sadden (*make sad*) دلفکار ساختن dilfikaur saukhtun, دلتنک کردن diltunk kirdun, تیره

غم و غصه دل ساختن teereh dil ſaukhtun, غم و غصه دادن ghum ou guſſeh dadun, تاسه كردن tauſſeh kirdun.—(*to grow ſad*) غمنال كشتن ghum-nauk guſhtun, ملول كرديدن mulool gurdédun, غم خوردن ghum khoredun, دلفكار شدن dilfi-kaur ſhoodun, محزون بودن muhzoon boodun.

A SADDLE زين zeen, زين اسب zeena aſb, سرج ſurj, تعدت kudut, تعيدت ku-aïdut (plur. تعيدات ku-aïdaut,) تيقاب keikaub, تيقب kei-kub, تيقبان keikubaun, مقتر muktir, حركلت hurkulut, رحالت ruhaulut, كودبان koodbaun. *The bow of a ſaddle* زين كوه zeen kooh, پيش كوهه peiſh kooheh. *The ſtuffing of a ſaddle* زين كوهه zeen kooheh. *The covering of a ſaddle* زين پوش zeen poſh, غاشيت ghauſhé-ut. *A ſaddle-cloth* خوي خور khooï khore, برزغه buruzgheh, ترازكند kuzakund, نمدزين nemedzeen. v. under *cloth*.— *Saddle bags* توبره toobureh, خورچين khoorcheen, تكيسه tukeiſeh, تنبه tumbeh. *A horſe with a ſaddle of gold* اسب زرين زين aſba zurreen zeen. *The art of making ſaddles* سراج صنعتي ſurrauj ſunaaté, صراجت ſurraujut.—*A ſaddler, ſaddle-maker* زين كر zeen gur, زين ساز zeen ſauz, سراج ſurrauj, كوهواره وان koohwau-reh waun, بينوك beenook, پينوك peenook, احتصار ihtiſaur. *A pack-ſaddle* پالان paulaun, بارخانه barkhauneh, كلج kulj, سمر ſumr. *A maker of pack-ſaddles* پالاني paulauné, پالاندوز paulaundooz. —*A ſaddle-girth, belt*, or *any thing which faſtens a ſaddle* بار رنك bar runk. v. *girth*. —*The ſeat of a ſaddle* صفه ſoffah.

To ſaddle تسريج كردن tuſreej kirdun, با زين پوشيدن ba zeen poſhédun. *To ſaddle a horſe* اسب زين كردن aſb zeen kirdun, فرس تسريج ساختن furus tuſreej ſaukhtun. — *Saddled* مسرج muſurruj, با زين پوش كرده ba zeen poſh kirdeh.

SADLY بر وجه دلفكار bur wujha dilfikaur, با تاسه ba tauſſeh, بطور غمكين betoora ghumkeen, ملولانه muloolauneh.

Sadneſs دلفكاري dilfikauré, سودا ſowda, اندوه andooh, غم ghum, الم alum, تاسه tauſſeh, قساوت kuſawut, غصه ghuſſeh, دلتنكي diltunké. v. *melancholly, dejection*.

SAFE امين ameen, امن amin, سالم ſaulim, مسلم muſullum, محمي muhmé, ازاد از خطر azaud uz khutr, محميت muhmé-ut, مطمين mutmeen, نجات nujaut, محترز muhturuz, عاصم auſim, مكلي mukullé, بلا خطر bila khutr.

A ſafe-conduct امان كاغدي amaun kaughudé, پته راه pottah rauh, كرونامه karawnameh, كذار نامه guzaur nameh. v. *paſſport*.

Safeguard حمايت huma-é-ut, صيانت ſé-aunut. v. *defence, protection*.—(*guard for the road*) حفاظ فوجي hyfauz foujé. v. *convoy*.

Safely بر وجه امين bur wujha ameen, مسلما muſulluman, امين و سلام ameen ou ſalaum, سالمانه ſaulimauneh, با سلامت ba ſulaumut, بلا خطر bila khutr, سالما غانما ſauliman ghauniman.

Safety, ſafeneſs سلام ſalaum, سلامت ſulaumut, اميني ameené, نجات nujaut, فلح fuluh, فلاح fulauh, رستكاري raſtukauré, خلاص khulaus, عافيت aufé-ut, معافات mu-afaut.

SAFFRON زعفران zafraun, رادن raudin, ريهقان reihukaun, غمر ghumr, غمرت ghumrut, فيد feid, فيدت feidut, تامور taamoor, جادي jaudé, جسد juſud, رقان rukaun, بهمن behmun, بهمي behmé, كركم kurkum, ملاب mulaub, ورس wurs, ورد wird, قماحت kumauhut, قمحت kumhut, ايدع eida, زرد zird, ردع ruda, ناجود naujood, عبير abeer. *Wild* or *baſtard ſaffron* بيان زعفراني eebaun zafrauné, v. كازيره kauzeereh, كازشيره kauzſheereh, كاكيان. *Tinged with ſaffron* مرتدع murtuda, مرتقن murtukin, ترقن tu-rukkun.

SAGACIOUS اهل بصيرت ahla buſeerut, تيز فهم taze fuhm, زيرك zeeruk, دل اكاه dil agah, زو نظر zu nuzr, نكته دان nukteh dan, زو عقل zu akl, كيس kei-és, اكيس akees (fem. كيست kei-éſut, كوس kooſé, plur. كيسي kei-éſé). v. *ſage*.— *A ſagacious man* صاحب بصيرت ſahib bu-ſeerut, اهل عقل ahla akl, رند rind. v. *ſage*.

Sagaciouſly زيركانه zeerukauneh, با بصيرت ba buſeerut, بر وجه تيز فهم bur wujha taze fuhm, با عقل ba akl.

Sagaciouſneſs, ſagacity زيركي zeeruké, بصيرت buſeerut, فراست furauſut, كيس kees, فوست furooſut, جزالت juzaulut. v. *foreſight, prudence*.

SAGE (*herb*) ساليبه ſaulbeyeh.

SAGE (*wiſe*) عليم aleem, عالم aulim, دانا dana, عارف aurif, هوشيار hooſhé-aur, زو تمييز zu tumei-éz, زيرك zeeruk, زو تدبير zu tudbeer, دانشخور daniſhkhore, حازم و هوشيار hauzim ou hooſhé-aur, روشن ضمير roſhun zumeer, عاقل aukil, فرزانه furzauneh, بخرد bekhyrud, خرده بين khurdeh been, زنير zuneer, زو ادب zu adub, پردان purdaun, راسخ rauſikh, كندا kunda, كنداي kunda-é. v. *ſagacious, prudent*.—*Sage miniſters* وزراي فرخنده راي vuzura-é furkhundeh ra-é.

A ſage دانشمند dauniſhmund, حكيم hakeem, اهل عقل ahla akl, صاحب علم ſahib ylm, هوشمند hooſhmund, خردمند khyrudmund, اهل تحقيق ahla tuhkeek, بزركوار buzurguwaur,

nuvaun, موبد mobud, برفندار burfundar, صوفي sofé, كنداي kunda-é. v. *philosopher*. — *Sages* اصحاب حكما hookuma, عقلا ukula, علما uluma, اصحاب دانش as-haba daunish, دانشمندان daunishmundaun, خردمندان khyrudmundaun, بزرگان buzurgaun, ارباب تمييز arbauba tumei-éz, عرفا arufa, اهالي تحقيق ahaulé tuhkeek. *The sages of Greece* حكماي يونان hookuma-é ïonaun.

Sagely هوشيارانه hooshé-arauneh, با تمييز ba tumei-éz, زيركانه zeerukauneh, عالمانه aulimauneh, با عقل ba akl, ادبانه adubauneh.

Sageness هوشياري hooshé-auré, عقل akl, حكمت hookumut, علم ylm, فضل fazl, فضيلت fazeelut, زيركي zeeruké, بصيرت buseerut. v. *wisdom*, *prudence*.

SAGITTARIUS, *sagittary* قوس koos.

SAID (*aforesaid*) مذكور muzkoor, مذكور الاصاف muzkooru'l'awsauf, مشار اليه mushauron alcih, سابق الذكر saubiku'z'zikr, سالف الذكر saulifu'z'zikr. (*spoken*) گفته gufteh, مقول mukool, منقول munkool, منطوق muntook.—*He said* گفت guft. *We said* گفتم guftum. *You said* گفتيد gufteed. *They said* گفتند guftund.

A SAIL بادبان baudbaun, تير teer, قلاعت kylaat, شراع shira, جل jell, اوزار awzaur. *A ship rigged with sails* مقلع mukulla, جهاز با بادبان اراسته jahauze ba baudbaun arausteh. *The sails of a windmill* پره اسيا purruha afé-a. *To hoist sail* بادبان برداشتن baudbaun burdaushtun.

To sail بروي دريا رفتن berooï duré-a ruftun, مشي علي وجه البحر كردن mushé ala wujhu'l'buhr kirdun, ابحار ساختن ibhaur saukhtun, اقلاع كردن iklaa kirdun, در جهاز سفر ساختن dur jahauze sufr saukhtun, بكشتي نشستن bekishté nishistun.—*Sailing* بروي دريا روان beroo-é duré-a rouvaun, مشي علي وجه البحر mushé ala wujhu'l'buhr, ابحار ibhaur, اقلاع iklaa, كشتي نشين kishté nisheen.—*The art of sailing* ملاحت mulauhut.—*A sailor* ملاح mullauh. v. *mariner*.

A SAINT اهل روحانيت ahla roohané-ut, صوفي sofé, ولي wulé, مردم مبارك murduma mobauruk, رجل بر rujla burr. *Saints* اوليا awlé-a, ابرار abraur, اصفيا asfé-a, قدسان kuddisaun, مقدسان mukuddisaun. *The saints in heaven* اصحاب جنت as-haub jinnut, اهل بهشت ahla behisht, جنت اشيان jinnut ashé-aun. — *To saint* در ميان اوليا شهردن dur mei-auna awlé-a shummurdun.—*Sainted*, *saint-like*, *saintly* مبارك mobauruk, پاك pauk, طاهر tauhir. v. *holy*, *sacred*.

SAKE (*end*, *purpose*) نيت né-ut, قصد kusd, مقصود muksood, غرض ghuruz, مراد moraud, نتيجه nuteejeh. (*cause*, *account of any person or thing*) بهر buhur, اجل ajil, سبب sibub, موجب moojib.—*For the sake of* براي bura-é, علي حسب ala husba. *For his sake* براي او bura-é ou. *For your sake* بهر تو buhra too, براي شما bura-é shuma, من اجلك min ajlika. *For his own sake* از بهر خود uz buhra khood. *For the sake of this* براي اين bura-é ein. *For the sake of that* براي ان bura-é aun. *For the sake of gain* از بهر سود uz buhra sood. *For God's sake* لله lillahi, في سبيل الله fi subeelillah.

SAL ARMONIAC شخار shukhaur, نوشادر nooshaudir, شناظر shunauzir, ارمنيا arminé-a, طيا té-a, ملح الصياغت milhu's'sé-aughut.

Salacious, v. *lecherous*, *lustful*.

A SALLAD صلاطه salata, صلوطه salooteh, صليطه saleeteh.

A SALAMANDER سمندر samander, سمندل samandel, سمندور samandoor, سمندون samandoon, ازرشين azursheen, ازرش azurush. —*Salamandrine* ازرشين اسا azursheen asa, سمندر مانند samander manend, سمندري samanderé.

A SALARY ساليان saulé-aun, سالگاني saulgauné, ساليانه saulé-auneh, ساليانى saulé-auné تعيين taï-én, وظيفت wuzeefut, رزق ruzk, رزقت ruzkut, جامگي jaumugé, تيمار teemaur, ورستاد wurustaud, ادراري idrauré, عشرينيت yshreené-ut, غنوز ghunooz, وجيبت wujeebut, علوفت uloofut, قسط kist. v. *stipend*, *pension*, *pay*. *Salaries* وظايف wuza-éf, مواجب muwaujib, ادرارات adrauraut. *To pay a salary* توظيف كردن tawzeef kirdun, ساليان بخشيدن saulé-aun bukhshédun.

SALE فروخت furookht, فروختني furookhtuné, فروختگي furookhtugé, بيع bei-a, فروشا furoosha, شرا shura. — *Sale to the highest bidder* مزاد muzaud. *To put up to sale* مزاد كردن muzaud kirdun. v. *to sell*. — *To bid against at a sale* مساومت ساختن musawumut saukhtun. *The time of sale* وقت رواج wakta rouvauj.

Saleable رواج rouvauj, عطرت atrut, انفاق infauk, رائج ra-éj, لايق فروخت la-éka furookht, واجب البيع vajibu'l'bei-a. *Not saleable* نا رواج na rouvauj, نا روا na rouva, كساد kusaud. *To be saleable* رواج شدن rouvauj shoodun, روانيدن rouvanédun. *To make saleable* روان كردن rouvaun kirdun, رواج ساختن rouvauj saukhtun, روانيدن rouvanédun, رواني كردن rouvauné kirdun. *Saleableness* روايش rouva-ésh, روايي rouvaï-é. v. *currency*. — *Saleably* بر وجه رواج bur wujha rouvauj, بطور عطرت betoora atrut.

A salesman دلال dulaul, فروشا furoosha, فروشنده furooshindeh, بياع bei-é-a. v. *seller*.

SALIENT (*leaping*, *bounding*) خيز kheez, خيزان kheezaun, جهنده juhindeh, پرتاب ساز purtaub sauz. v. also *projecting*, *jutting out*.

SALINE, *salinous* ملاحت mulauhut, ملوحت muloohut, لنبر lumbur, ملح milh, مملحت mumluhut, نوفلت nawfulut, سبخ subikh, سبخت subikhut, ماج mauj.

SALIVA اب دهن auba dihun, بصاق or بساق bussauk, ريق reik, ريقت reikut, ريال ré-aul, لعاب lu-aub, لعب laab, كاليار kaulé-aur, كاليا kaulé-a, پيشين peisheen, مرغ murigh, بفج bufj, بزاق buzauk, تفل tufl. v. *spittle*.—*Salival*, *salivary*, *salivous* ابدهن منسوب aubdihun munsoob, بصاقي busauké, ريق پيوند reek pivund.

To salivate ملعوب كردن muloob kirdun, العاب ساختن ilaab saukhtun.

Salivation العاب ilaab, ملعوب muloob.

SALLOW (*yellow*, *sickly*) زرد zurd, بيمار گون beemaur goon, بيماريون beemauré-oon, مرداري murdauré.

Sallowness زردي zurdé, بيماركوني beemaurgoné, مرداري murdauré.

A SALLY (*eruption of the besieged*) هجوم hujoom, خروج khurooj. *A sally of fancy* بذله buzleh, طيرت خيال teeruta khé-aul, متخيلت mutukhé-ulut, يافه é-aufeh, مسخره maskhureh, مزه muzeh, لطيفت luteefut, ظريفت zureefut. v. *frolick*.

To sally هجوم اوردن hujoom awurdun, خروج كردن khurooj kirdun. *A sally-port* بابچه baubcheh, دريچه dureecheh.

SALSUGINOUS, v. *saline*, *salt*. — *A salsuginous place*, *a salt-marsh* شوره shooreh, شورستان shooristan, شور shoor, غشنه ghushneh, خال نمك khauka nummuk, هوكت hawikut, كوير kuweer, سباخ subaukh, شخ shukh, سبخت subkhut. *A salsuginous plant* ملاح mullauh, شلك مالح shuluka maulih.

SALT نمك nummuk, ملح milh (plur. ملاح mullauh), شذام shuzaum, ابو صابر aboo saubur, ابو عون aboo awn. *Large-grained salt* كديد kudeed. *Mineral salt* نمك تبرزد nummuka tubrzud. *Bad salt* جريش jureesh. — *Salt* or *brackish water* تلخاب tulkhaub, ملح milh, ماء مالح maa maulih, مليح muleeh, اجاج ijauj, اب ملوح auba mulooh, بحر buhr, اب امدان auba imidan, ماء حرق maa hurruk, حراق kurrauk. *Making water salt* تاجيج taujeej, موجج mu-ejjij. *To drink salt water* املاح كردن imlauh kirdun, اب ملح اشاميدن auba milh ashamédun.

Salt (adj.) ملح milh, مالح maulih, املاح imlauh, ملاحت mulauhut, ملوحت muloohut, مملحت mumluhut, نوفلت nawfilut, كشت kusht, لنبر lumbur, شورش shoorish, زعاق or زعاق zu-auk. *Abounding with salt* پر نمك pur nummuk, ملح دار milh dar. *Salted* نمكين nummukeen, نمك زده nummuk zuddeh, مالح maulih, پرشيده purshédeh. — *Salted meats* نمكسود nummuksood, نمكسوده numuksoodeh, مملوحات mumloohaut.

To salt نمك زدن nummuk zuddun, پرشيدن purshédun, نمكسود ساختن nummuksood saukhtun, نمكين كردن nummukeen kirdun, مملوح نمودن mumlooh numoodun, ملح كردن milh kirdun. *To oversalt in cooking* املاح كردن imlauh kirdun, تمليح ساختن tumleeh saukhtun, شورش كردن shoorush kirdun.

A salt-cellar نمكدان nummukdan, مملحت mumluhut.—*A salt-pit* نمكسار nummuksaur, نمكزار nummukzaur, خاك نمك khauka nummuk, ملاحت mulauhut, مملحت mumluhut.

A salter (*one who salts*) نمك زن nummuk zun, پرشنده purshindeh. (*a seller of salt*) ملاح millauh, نمك فروش nummuk furoosh, تالت taulut.

Saltish مالح maulih. v. *saline*.

Saltless بي نمك bé nummuk, كفن kufin, مكفن mukfin. *Saltless bread* سامط saumyt.

Saltly با نمك ba nummuk, ملحانه milhauneh.

Saltness نمكي nummugé, ملحي milhé.

Saltpetre شوره shooreh, بوره booreh. v. *nitre*.

SALVATION (*eternal bliss*) سعادت sa-adut, سعادت ابديت sa-aduta abudé-ut, خلاص khulaus, خلد khuld, سلامت salaumut. v. نجات —(*escape from danger* or *difficulty*) نجات nujaut, رستكاري rastugauré, رها ruha.

SALUBRIOUS سليم saleem, مصلح muslih, خوشكوار khooshguwaur, كوارنده guwaurindeh, خوش اينده khoosh a-éndeh, دلجو diljoo, دلكش dilkush, دلپذير dilpizzeer, نجوع nujoo-a, نجيع nujé-a, اصوب aswub, اوام awaum. v. *wholesome*.

Salubrity سليمي saleemé, خوشكواري khooshguwauré, دلجويي diljooï-é, دلكشي dilkushé.

Salubrity of air اعتدال هوا é-atidaula hawa, هواي دلكشي hawa-é dilkushé, خنك هوا khunk hawa.

A SALVE مرهم murhum. v. *plaster*.—*An eye-salve* شافه shaufeh. v. *collyrium*.

A SALVER طبق tubuk. v. *plate*.

A SALVO شرط shurt, قيد keid, استثنا istisna, بهانه buhauneh. v. *exception*, *excuse*.

SALUTARINESS دلجويي diljooï-é, نفع داري nufa daré, نفع nufa, نفاع nufaa. v. *salubrity*, *wholesomeness*; also *utility*.

Salutary (wholeſome) خوش گوار khooſh guwaur, مصلح muſlih, شفا رسان ſhifa ruſſaun, شفا بخش ſhifa bukhſh, شافي ſhauſé. (*advantageous*) سودمند ſoodmund, نافع naufa, ذو منفعت zu munfaat, مفيد mufeed, سديد ſudeed. v. *profitable*.

SALUTATION سلام ſalaum, كلام kulaum, دعا daa, درود durood, تسليم tuſleem, ثنا ſuna, بيع bei-a, بيعت bei-at, تكريم tukreem, تحيت tuhé-ut, مرحبا murhuba, سلام الله مرحب ſalaum allah murhub. *Salutations* تحيات tuhé-aut, تسليمات tuſleemaut, ادعيت ada-é-ut, دعوات dawaut, اثنيت aſné-ut. *Endleſs ſalutations* درود بي انجام durood bé anjaum. *An affectionate ſalutation* سلام سلامت انجام ſalauma ſalaumut anjaum, سلام سلامت رسان ſalaum ſalaumut ruſaun. v. سلام, Vol. I. p. 1035.—*After ſalutations*, بعد السلام baadu's'ſalaum. *After ſalutations and compliments* بعد السلام و الكلام baadu's' ſalaum ou alkulaum. [Theſe and ſimilar phraſes generally begin Eaſtern letters.]

To ſalute (pay compliment) سلام دادن ſalaum dadun, درود كردن durood kirdun, خير دعا گفتن kheir daa guftun, ثنا ساختن ſuna ſaukhtun, دعا كردن daa kirdun, تسليم گفتن tuſleem guftun, وكم كردن wukim kirdun. (*to kiſs*) بوسيدن booſédun, بوس دادن boos dadun.

Salute, v. *ſalutation*; *kiſs*.

A ſaluter سلام ساز ſalaum ſauz, كلام گو kulaum goo, دعا نما daa numa. v. alſo *kiſſer*.

SAME هم hum, يكسان eekſaun, يكسون eekſoon, همين humeen, همانا humauna, همان او humaun ou, ايضا a-ézan, مثل miſl, همچين humcheen, همچون humchoon, باستار baſtaur. *In the ſame manner, in the ſame order or ſeries* يكسان eekſaun, هم hum, هميجان humeejaun, همين humeen, همين طور humeen toor, هميدون humeedoon, هميد humeed, همچنان humchunaun. *In the ſame manner as* همچنانكه humchunaunkeh, همين كه humeenkeh. *The ſelf-ſame* تنهي tunhé. *Of the ſame ſort* همانند humaunend, مثله miſluhu, يك گونه eek gooneh. *At the ſame hour* همين ساعت humeen ſaat, هموقت humwakt. *In the ſame place* همون جا humoon jau, هميدون humeedoon, *Speaking in the ſame tone of voice* هماواز humawauz, *Having the ſame inclination* هماهنگ humahunk. *Sleeping in the ſame bed* همخوابه humkhaubeh, همبستر humpiſter. *Of the ſame profeſſion* or *rank* همپيشه humpeeſheh, همسر humſur. *In the ſame ſtation of life* همحال humhaul. *Of the ſame diſpoſition* همخوي humkhooï, همرنگ humrunk. *Of the ſame opinion* همدل humdil, همساز humſauz. *Divided by the ſame wall* همديوار humdeewaur. *Of the ſame city* همشهر humſhahr. *Of the ſame village* همديهي humdeehé, همقريه humkureeyeh. *Of the ſame colour* همرنگ humrunk. *Of the ſame age* همزاد humzaud, همعهد humahd. *Of the ſame weight* همسنگ humſunk. *Of the ſame rank* or *value* همقدر humkudr. *Of the ſame religion* همكيش humkeeſh. *At the ſame time* هموقت humwakt. *By the ſame rule* يكزده eekzudeh. *The ſame (ditto)* همانا humauna, ايضا a-ézan. v. *ſaid.*—*Not the ſame* نا يكسان na eekſaun.

Sameneſs يكساني eekſauné, يكسانگي eekſaunugé, مطابقت mutaubikut.

A SAMPLE نمونه numooneh, نمودار numoodar, نمودج numooduj, نموزج numoozuj, انموزج unmoozuj, انمودج unmooduj. v. *ſpecimen.*

SANATIVE شافي ſhaufé. v. *healing*.

SANCTIFICATION تزكيت tuzké-ut, تقديس tukdees.

Sanctified مقدس mukuddus, مطهر mutuhhur, متبرك mutuburruk, تقدس tukuddus.

A ſanctifier مقدس كننده mukuddus koonindeh, مطهر ساز mutuhhur ſauz. *To be ſanctified* تقدس شدن tukuddus ſhoodun, تطهر بودن tutuhhur boodun. v. تقدس Vol. I. p. 1369.

To ſanctify تقديس گفتن tukdees guftun, تقدس ساختن tukuddus ſaukhtun, خاص كردن khauſs kirdun, تزكيت ساختن tuzké-ut ſaukhtun, مطهر نمودن mutuhhur numoodun, قدس كردن kudus kirdun.

Sanctimonious, روحاني roohauné. v. *holy*.

Sanctimony روحانيت roohauné-ut.

SANCTION استقرار iſtikraur, حكم hookum, قضا kuza, امر amr, عهد ahd, فرض furz, دست doſt. v. *ratification, decree, law*.

SANCTITY, *ſanctitude* روحانيت roohané-ut, طهارت tuhaurut, پاكي pauké, مباركي mobauruké, ولايت wila-é-ut, قدس kuds, تقديس tukdees. v. *holineſs*.

A SANCTUARY (*holy place*) مقدس mukdis, قدس مبارك kudſa mobauruk, قدس شريف kudſa ſhereef. (*an aſylum*) پناه گاه punauh gah, v. *refuge, protection*; *ſhelter*.

SAND رمل ruml (pl. ارمل armul), ريگ reeg, رغام rughaum. *A gold-coloured ſand which they ſprinkle on writings* زر ريگ zur reeg, زراسك zurauſuk, زراسنگ zurauſunk. *Fine ſand* ميبارت meebaurut, مرد ريگ murdureeg, حر الرمل hurru'r'ruml, سايفت ſa-éfut, نقح nukuh, هيام heiaum. *Large ſand* سهل ſuhl, سهلت ſuhlut. v. *gravel*. — *Level ſands* هبر hubr, هبير hubeer,

دبت dubbut, عدوب adoob. *High-heaped sands* عانك aunuk, عانكت aunukut, سنينت sunee-nut, حقف hukuf, احقاف ahkauf, عوكل aw-kul. *A heap of sand* رملت rumlut, خامي khaume, خانه khauneh, ريك پشته reeg posh-teh, عجزا ajuza, كوفت koofut, كوفان koofaun, طرفاس tyrfaus, ترفسان tyrfisaun, هذلول huz-lool, نقا nika, حب hub, صريم sureem, صريمت sureemut (plur. صرايم sura-ém), ضفر zefr, ضفرت zefyrut. *Sands blown into the form of a chain* حبل hubl, سلسله silsileh, سلاسل sulausul.—*Moving sands* (*in the deserts*) تعيط sa-ét. *A sea of moving sands* درياي ريك روان duré-a-é reeg rou-vaun. *Soft sands in which the feet sink* وعث waas. *Shining sand* حث husṣ. *Pouring out sand* ريك ريز reeg reez, هيل heel. *Preserving meat in sand* ترميل turmeel.

A SANDAL سندل sandal, نعلين naaleen, پاچيله pacheeleh, لالكا laulka, لخا lukha, كاليار kaulé-aur. v. *slipper*.

SANDARAK سندروس sandaroos, سندلوس sandaloos, جوزكندم joozgundum.

SANDBLIND چشم تاريك chushum taureek.

SANDED (*covered with sand*) با ريك پوشيده ba reeg poshédeh. v. *barren*.

SANDERS or *sandal wood* صندل or صندال sandal, جندل jundul, جندن jundun.

SANDY (*consisting of sand*) رملي rumlé, ريكي reegé. (*full of sand*) پر ريك pur reeg.—*A sandy place* ريكستان reegistan, ريكزار reegzaur. *A sandy desert* حبوكر hubookur, حبوكل hubookul, عاقر aukur, جندل jendel, تيهور teehoor, عرافج araufuj, وعس waas, جرعا juraa, جرعت juraat. *The skirts of sandy deserts* لوي lawé, لويان lawé-aun.

SANGUINARY خون خور khoon khore, خون اشام khoon ashaum, خوني khooné, قتل kutl, قتول kutool. v. *cruel*, *bloody*.

SANGUINE (*having the colour of blood*) خونين khooneen, خونرنك khoonrunk, احمر زووج ahmur zu-uj. (*abounding with blood*) پر خون pur khoon, ذو كثرت الدم zu kusrutu'd'dum. (*full of hopes*, *confident*, *warm*) اميدوار ameedwaur, پر اميد pur ameed, تيز taze, كرم gurm, دلكرم dilgurm, كستاخ kustaukh. v. *eager*.

Sanguineness اميدواري ameedwauré, كرمي gurmé, دلكرمي dilgurmé.

SANIES ريم reem, ريش reesh. v. *pus*.

Sanious پر ريم pur reem, ذو ريش zu reesh.

SAP اب aub, ما ma, رشحت rush-hut. v. *juice*.—*Full of sap* ابدار aubdar, تر tur, سيراب seeraub, ريان ré-aun. v. *juicy*.

To SAP (*mine*) معدن دركندن maadun durkundun, نقب كاودن nukub kawédun, نقم كافتن nughum kauftun. v. *to undermine*.

A SAPPHIRE ياقوت كبودي é-akoota ku-boodé, سمانجوني sumaunjooné, or سفير safire.—*Sapphirine* سمانجوني اسا sumaunjooné asa, سفيري safiré.

SAPID خوش مزه khoosh muzeh. v. *palatable*.

Sapience, v. *wisdom*.—*Sapient*, v. *wise*.

SAPPINESS ابداري aubdaré, سيرابي see-raubé.—*Sappy*, v. *full of sap*.

Sapless نا ابدار na aubdar, نا تر na tur, غير رشحت ghiré-a rush-hut.

A SAPLING (*young tree*) نهال nihaul, درختك durukhtuk, درخال durkhaul, دارخال darkhaul.

SAPONACIOUS (*soapy*) ذو صابون zu saboon.

SAPOR لذت lizzut, مزه muzeh. v. *taste*.—*Saporifick* ذو لذت zu lizzut.

A SARCASM طعن taan, بهتان buhtaun, طنز tunz, دشنام dushnaum, سرزنش surzinish, ازار azaur, ملام mulaum, شتم shutm, عتبي atubé, زم zumm, زباندرازي zubandirauzé, شكايت shuka-é-ut. v. *reproach*, *gibe*, *taunt*.

Sarcastical, *sarcastick* ازار رسان azaur russaun, طعن كو taan goo, بهتان ساز buhtaun saz, طنز زن tunz zun, دشنام ده dushnaum duh, زباندراز zubaundirauz, شتامت shutaumut, مندغ mundugh, زام zaum, سرزنش كستر surzinish kustur, انتاغ intaugh.

Sarcastically با طعن و طنز ba taan ou tunz, بطور ازار وجه پر سرزنش bur wujha pur surzinish, رسان betoora azaur russaun.

SARDEL, *sardine*, *sardius*, *sardonyx* (*precious stone*) عقيق akeek, ينع eena.

A SASH ميان بند mei-aun bund, بند bund, كيان kei-aun, دستارچه dostaurcheh. v. *scarf*, *belt*, *fillet*.—*A window-sash* پنجره punjureh.

SATAN شيطان sheitaun, ابليس iblees, ابو مرة abu murrutin, ليطان leitaun, الوسواس al-wuswaus, طاغوت taughoot, العين alla-én, ولهان wulhaun, بلاز bulauz, زقوم zukoom, خيتعور kheisa-oor, خيتعور kheita-oor, غرور ghuroor, رجز rijz, خنزب khunzub, قزح kuzuh, فتان futtaun, قاز kauzz, خطاف khattauf, حباب hubaub. v. *devil*.

Satanick شيطان اسا sheitaun asa, شيطاني shei-tauné, دوزخي doozukhé. v. *infernal*.

To SATE, *satiate* اشباع كردن ishbaa kir-dun, شبع ساختن shuba saukhtun, اغاليدن aghaulédun, برغاليدن burghaulédun, افزوليدن afzshoolédun, طعم ساختن taam saukhtun, كاويدن kawédun. v. *to satisfy*, *fill*, *saturate*, *glut*, *pall*.

Satiate, satiated, sated شبع shuba, فرج furuj, اغاليده aghaulédeh, برغاليده burghaulédeh, افزوليده afzshoolédeh, بضوع buzoo-a, غوريده ghoorédeh. — *To be satiated* شبع شدن shuba shoodun, غوريدن ghoorédun, فرج بودن furuj boodun, بضوع كشتن buzoo-a gushtun.

Satiating طعم taam, اشباع ishbaa.

Satiety سيري seeré, شبع shuba, شباعت shuba-at, اغال aghaul.

SATIN اطلس atlas, اكسوب aksoob, اكسون aksoon, قطيفت kuteefut.

SATIRE هجا huja, هجو hujoo, طنز tunz, رقع ruka, نكوه nukooh. v. also *invective, irony, ridicule.*—*To compose a satire* هجا كردن huja kirdun. v. *to satirize.*

Satirical, satirick اهجا ihja, هجا ساز huja sauz, هجو كنان hujoo koonaun, نكوه بند nukooh bund.—*Satirically* بروجه زبان بران bur wujha zubaun buraun, با هجا ba huja, بطور نكوه betoora nukooh.

A satirist هاجي haujé, زبان بران zubaun buraun, صاحب هجا sahib huja.

To satirize هجا كردن huja kirdun, هجو ساختن hujoo saukhtun, زبان بران شدن zubaun buraun shoodun, منشد كردن munshid kirdun, تهجا ساختن tuhja saukhtun, تهجيت كردن tuhjé-ut kirdun, رقع بستن ruka bustun. *To satirize one another* تناشد كردن tunaushid kirdun.

SATISFACTION (*of mind*) سرور suroor, خوشدلي khooshdilé, خوشنودي khooshnoodé, خوشي khooshé, رضا ruza, دلاسايي dilasaï-é, دلخوشي dilkhooshé, دلشادي dilshaudé, حصول مرامي husoola muraumé. v. *content, complacency, gratification.* — *Satisfaction for an injury* تضمين tuzmeen, تكفير tukfeer, كفارت kufaurut, كفارت ذنوب kufauruta zunoob, مكافات mukafaut, معقلت makulut, پاداش padaush, جزا juza.

Satisfactorily بر وجه دلپسند bur wujha dilpussund, بطور سرور اور betoora suroor awur.

Satisfactoriness توت خشنودي بخش kuwwuta khushnoodé bukhsh. v. *satisfaction.*

Satisfactory (giving content, pleasing) دلاسا كنا dilasa koona, دلپسند dilpussund, دلپذير dilpizzeer, خوشنودي بخش khooshnoodé bukhsh, راضي ساز rauzé sauz, رضا ده ruza duh, خوشدلي اور khooshdilé awur, حصول پذير husool pizzeer. (*making atonement*) تكفير نما tukfeer numa, كفارت ده kufaurut duh, مكافات ساز mukafaut sauz.

Satisfied راضي rauzé, خشنود khushnood, دلاسايي پذير dilasaï-é pizzeer, دلشاد dilshaud, خوشدل khooshdil. v. *content*; also *paid.*— *To be satisfied* خاطر خوش شدن khautir khoosh shoodun, خشنود بودن khushnood boodun, راضي شدن rauzé shoodun, سرور پذيرفتن suroor pizzeeruftun.

To satisfy (give content) راضي ساختن rauzé saukutun, دلاسا كردن dilasa kirdun, خاطر ارام ساختن khautir araum saukhtun, دلشادي فرمودن dilshaudé furmoodun, سرور دادن suroor dadun, خوشدل خشنود كردن khushnood kirdun, خاطر نواختن khooshdil saukhtun, ساختن khautir nuwaukhtun. v. also *to satiate.* — (*to pay, fulfil*) گذاردن guzaurdun, توفير ساختن toofeer saukhtun, وفا كردن wufa kirdun, عهد وفا ساختن ahda wufa saukhtun, ادا كردن ada kirdun. — (*to recompense*) عوض دادن ywuz dadun, اجرت كردن ijrut kirdun, جزا ساختن juza saukhtun. — (*to free from doubt* or *perplexity*) مشكل و شك كشادن mushkil ou shuk kushaudun, شبهه دفع ساختن shubheh dufa saukhtun, اضطراب و ازار وارانيدن iztiraub ou azaur waraundun.—(*to convince*) الزام كردن ilzaum kirdun, حجت واضحت نمودن hujjuta wauzihut numoodun, مبصرت اوردن mubsurut awurdun.

A SATRAP ستربt satrab.

To SATURATE پر كردن pur kirdun, سير ساختن seer saukhtun, انجاليدن anjaulédun. اشباع كردن ishba kirdun. v. *to fill, satiate.*

Saturated پر كرده شده pur kirdeh shoodeh, انجاليده anjaulédeh, سير ساخته seer saukhteh. v. *satiate.*

SATURDAY يوم السبط é-ooma sabt.

SATURN (*planet*) زحل zuhul, كيوان keiwaun, فرنوج furnooj.

Saturnine تيره ضمير teereh zumeer. v. *gloomy.*

A SATYR اهرمن aherman, بيان ادمی eebaun adamé. v. *savage.*

SATYRION(*herb*)خصاء الثعلب khisa-u's'salub.

SAVAGE (*unfeeling*) جان ازار jaun azaur, بي رحم bé ruhm, ظالم zaulim, درشت durusht, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, مظلمت muzlumit, زشت zusht, بي مرحمت bé murhumut, بي شفقت و رحمت bé shufkut ou ruhmut, بي نرم دل bé nurm dil, نا ملايم na mula-ém, تند tund, تيز تند taze tund. v. *cruel, fierce.* — (*uncivilized, rustick*) بي ادب bé adub, بيان eebaun, وحشي wuhshé, وحشيت wuhshé-ut, ذو وحشت zu wuhshut, دشتي dushté, بري birré, غليظ ghuleez, ذو ترك ادب zu turuka adub. v. *wild, uncultivated.* — *A savage* (*wild man*) بيان ادم eebaun adam, بيان ادمی eebaun adamé, وحشي wuhshé, مرد وحشي murda wuhshé (fem. عورت وحشيت awruta wuhshé-ut), صاحب وحشت sa-

hib wuhshut.—(*a brutal fellow*) صاحب جان ازاري sahib jaun azauré, اهل درشتي ahla durushté, صاحب تعدي كار مظلمت muzlumut kaur, صاحب تعدي sahib ta-addé ou kuhr, ادم بي الميت و قهر adama bé adamé-ut, رجل بي شفقت و رحمت rujla bé shufkut ou ruhmut, دل ازار رسان dil azaur russaun. *A savage beast* بيان حيواني eebaun heewauné, وحش wuhshé, وحش wuhsh (plur. وحوش wuhoosh), جانور jaunwur, نخچير nukhcheer, سبع suba (pl. سباع subaa), v. *wild.*—*To savage* or *make savage* بيان كردن eebaun kirdun, وحشي ساختن wuhshé saukhtun, ظالم كردن zaulim kirdun, مظلمت و جان ازارساختن muzlumut ou jaun azaur saukhtun.

Savagely (*cruelly*) بر وجه جان ازار bur wujha jaun azaur, بي شفقت bé shufkut, با درشتي ba durushté, ظالما zauliman. v. *barbarously*; *wildly*.

Savageness (*barbarousness*) عدم مرحمت aduma murhumut, جان ازاري jaun azauré, مظلمت muzlumut, تعدي ta-addé, عدم شفقت و رحمت adum shufkut ou ruhmut, تندي tundé. v. *cruelty*. (*wildness*) وحشت wuhshut, بيانيت eebané-ut.

A SAVANNA گياهزار gé-auhzar. v. *mead*.

SAUCE مزه muzeh, تربيت turbé-ut, تربيت طعم turbe-uta taam, كامه kaumeh, كامخ kaumukh. *To sauce* خوش مزه ساختن khoosh muzeh saukhtun, طعم تربيت زدن taam turbé-ut zudun. *To serve one the same sauce* ظلم بظلم دادن zulm bezulm dadun, ستم براي ستم زدن situm bera-é situm zudun.

A saucebox, v. *an impertinent*.

A saucepan تابه taubeh. v. *pan*.

A SAUCER طبقچه tubukcheh, كاسه kauseh, قصعت kusaat, غضارت ghuzaurut, اسكره askureh, پنكره pungureh, جفنت jufnut.

SAUCILY گستاخانه kustakhauneh, شوخانه shookhauneh, بر وجه هوادار bur wujha hawadar, بي شرم و خجلت bé shurum ou khujlut. v. *pertly*.

Sauciness گستاخي kustaukhé, شوخي shookhé, عدم شرم و خجلت بي شرمي bé shurrumé, aduma shurrum ou khujlut, هواداري hawadaré. v. *impudence*, *pertness*.

Saucy گستاخ kustaukh, شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, هوادار hawadar, بي ادب bé adub. v. *impudent*, *pert*.

To SAVE (*preserve from danger* or *destruction*) از هلاك رسته كردن uz hulauk rasteh kirdun, معافات ساختن ma-afaut saukhtun, نجات كردن nujaut kirdun, خلاص ساختن khulaus saukhtun, از خطر ازاد كردن uz khutr azaud kirdun, از مخاطرت تسليم نمودن uz mukhautirut tusleem numoodun, اسبال كردن isbaul kirdun, رهانيدن ruhaunédun, رها كردانيدن ruha gurdanédun. *To save from damnation* از عقوبت دوزاخ ازاد كردن uz akoobuta doozaukh azaud kirdun, از جهنم تسليم ساختن uz jehennem tusleem saukhtun, بجنت برداشتن bejinnut burdaushtun. *To save* (*not to spend or waste, to lay by*) موضوع كردن mouzoo-a kirdun, خرج تليل ساختن khurja kuleel saukhtun, خانه دار شدن khauneh dar shoodun, خانه داري نمودن khauneh daré numoodun, پاسيدن pausédun, استبقا كردن istibka kirdun, مستبقي ساختن mustubké saukhtun. v. *to reserve*.—(*to spare* or *excuse*) بخشيدن bukhshédun, عفو دادن afoo dadun, معذوركردن maazoor kirdun, مغفرت دادن mughfirut dadun. v. *to pardon*.—*Save you! God save you!* پناه خدا punauha khoda, سلام عليكم salaum aleikum, مرحبا murhuba.

Save (*except*) بجز bejuz, جز juz, غير ghire, بغير beghire, الا illa, و الا wa illa.

Saved (*preserved from danger* or *destruction*) رسته rasteh, رستكار rastugaur, تخليص tukhlees, از هلاك رسته uz hulauk rasteh, ازاد azaud, از خطر ازاد uz khutr azaud, رهانيده ruhaunédeh, نجات ياب nujaut é-aub. (*not spent or wasted*, *laid by*) موضوع mouzoo-a, موضوعت mouzoo-at, پاسيده pausédeh, مستبقي كرده شده mustubké kirdeh shoodeh, تبقيت ساخته tubké-ut saukhteh. v. *reserved*. — *Saved from damnation* از عقوبت دوزاخ تسليم شده uz akoobuta doozaukh tusleem shoodeh, از جهنم ازاد uz jehennem azaud, اهل جنت ahla jinnut.

A saver (*preserver from danger or destruction*) از هلاك رسته كننده uz hulauk rasteh kooninedeh, از خطر ازاد ساز uz khutr azaud sauz, مخلص mukhullis, خلاص khullaus. (*a good economist*) خانه دار khauneh dar, صاحب بصيرت sahib buseerut, اهل خرج تليل ahla khurja kuleel.

Saving (*frugal*) خانه دار khauneh dar, ذو خرج تليل zu khurja kuleel, اهل خانه داري ahla khauneh daré. (*laying up*, *reserving*) تبقيت tubké-ut, موضوع ساز mouzoo-a sauz, مستبقي كنا mustubké koona. (*not turning to loss*) نا زيان اور na zé-aun awur, نا نقصان كير na nuksaun geer, نا كزايش ياب na guza-ésh é-aub.—*A saving* (*of expence*) خرج تليل khurja kuleel, خانه داري khauneh dauré.—(*somewhat preserved from being spent or wasted*) بقيت buké-ut, بقي buké, بقي bauké, ابقا ibka, باز پس baz pus. v. *remainder*, *reservation*. — (*exception*) استثنا istisna, ثنوي sunwa, ثنيا suné-a, ثنيت suné-ut, تحاشي tuhaushé. v. also *save*, *except*.

Savingly (parsimoniously) با خرج قليل ba khurja kuleel, بر وجه خانه دار bur wujha khauneh dar, قليلا قليلا kuleela kuleela.

Savingness (parsimony) خرج قليل khurja kuleel, خانه داري khauneh daré.

The SAVIOUR المسيح almeseeh.

To SAUNTER كشت وكذار ساختن gusht ou guzaur saukhtun, پويان بودن pooï-aun boodun, وارفتن waruftun, اواريدن awaurédun, بيراه بودن bérauh boodun. v. *to wander, loiter.*

SAVOUR لذت luzzut, مزه muzeh, طعم taam, داد daud. v. *taste, flavour.*—*Of a bad savour* بد لذت bud luzzut, بشع busha, بشيع bushé-a.

To savour (have the taste of) لذت داشتن luzzut daushtun, خاي و مزه پذيرفتن kha-é ou muzeh pizzeeruftun, ذو طعم شدن zu taam shoodun. (*to give a taste*) لذت دادن luzzut dadun, خاي و مزه بخشيدن kha-é ou muzeh bukhshédun. v. also *to like.*

Savourily با لذت ba luzzut, با مزه ba muzeh.

Savouriness لذت luzzut. v. *savour.*

Savoury ذو لذت zu luzzut, خوش مزه khoosh muzeh, لذيذ luzeez.

A SAUSAGE زونج zuwunj, كوشت اكنده goosht agundeh.

SAW, preterite of *see*; as *I saw* ديدم deedum; *thou sawst* ديدي deedé; *he saw* ديد deed; *we saw* ديديم deedeem; *you saw* ديديد deedeed; *they saw* ديدند deedund.

A SAW اره arreh, تش tush, رند rund, منشار minshaur, ميشار meeshaur. *A large saw* منشار كبير minshaura kubeer, اره ميان بر arreha mei-aun bur, اره دراز arreha dirauz, تش بزرك tusha buzruk. *A hand-saw* دستره dostereh, دست رنج dost runj, منشار minshaur, منشار يكدست minshaura eekdost. *The handle of a saw* دستاكرد dostagurd. *A saw of serpents teeth* اره مار دندان arreha maur dundaun. *Belonging to a saw* منشاري minshauré. *Notched like a saw* مفلل mufullul.—*Saw*, v. also *proverb.*

To saw بريدن burédun, با منشار بريدن ba minshaur burédun, اره كشيدن arreh kushédun, رنديدن rundédun.

Saw-dust براده buraudeh, رند rund.

A sawyer اره كش arreh kush.

To SAY كفتن guftun, كوييدن gooï-édun, قول كردن kool kirdun, مقالت ساختن mukaulut saukhtun, قال دادن kaul dadun, تكلم ساختن tukullum saukhtun, محاكات كردن muhakaut kirdun, كلام ساختن kulaum saukhtun, سخن كفتن sukhun guftun, حكايت دادن huka-é-ut dadun. v. *to speak, tell, relate.*—*They say, it is said* كويند goo-énd. *As you would say* كويا gooï-a. *You would say* كويي gooï-é, كويا gooï-ya. *Say thou* كو goo.

A saying, say كوي gooï, كو goo, كويا gooï-a, كفت guft, كفت و كو guft ou goo, مقال mukaul, مقالت mukaulut, قول kool, قيل keel, قال kaul, قالت kaulut, كلام kulaum, سخن sukhun. *An extempore saying* بداهت budauhut, بديهت budeehut. v. *extempore.* — *A witty saying* لطيفت luteefut, ظريفت zureefut, يافه é-aufeh, مزه muzeh, بذله buzleh. *Sayings* كويان gooï-aun, اقوال akwaul, مقالات mukalaut.—*Foolish sayings* اقوال هرزه akwaula hurzeh, هرزوات hurzuwaut, هديان hudé-aun, كلبتره kulbutureh.

SCAB كر gur, كري guré, جرب jurub, نقب nukib, نقبت nukbut, نقس nukis, خرك khuruk, خوق khawk, خشك khushk, خشك رنده khushka rundeh, شيره خرما sheeruha khyrma, شيره شكر sheeruha shikr, كركن gurgun, كركاو gurgaw, عر arr, حكت hykkut, خراش khyraush, خارش khaurish, هودر hawdr, هودش hawdish, خركر khurgur, خركبوته khurkubooteh, هرض huruz, هرص hurus, وقس wukis. v. *itch.*

A SCABBARD غلاف ghylauf, نيام nei-aum, سيف دان seif dan, غمد ghymd. v. *sword-sheath.*

SCABBED, *scabby* ذو كر zu gur, اجرب ajrub (fem. جربا jurba, pl. جراب juraub), جربناك jurrubnauk, كركن gurgun, كركين gurgeen, كردار gurdaur, كريب gureeb, عار aurr, كردار gurdaur, ذو خارش zu khaurish, عرا arra, اسعف asaaf, اخوق akhwak, منخوس munkhoos, خوقا khooka, صالخ saulikh.

Scabbedness, scabbiness كري guré, كرداري gurdauré, خارشي khaurishé, حال اجرب haula ajrub.

Scabrous, v. *rough, rugged, harsh.*

A SCAFFOLD طبقت tubukut (plur. طبقات tubukaut) ساباط saubaut, ورسيج wurseej.

SCALADO, *scalade (scaling walls)* از نردبانها جنك انداز uz nurdbaunha jung andauz, از درجه بر بالاي ديوار صعود ساز uz durjeh bur bala-é deewaur sa-ood sauz.

To SCALD با اب كرم سوختن ba auba gurm sookhtun.

A SCALE (or *bason of a balance*) ساق الميزان sauku'l'meezaun, ترازو طاسي turauzoo taussé, ترازودان or طرازودان turauzoodan, پلمه pulmeh, بلمه bulmeh, كاسه kauseh, كفت kuffut (pl. كفف kufuf, كفاف kufauf), سخت sukht, كفعت kufaat, پله puleh, تاره taureh. *To rise in the scale* كميدن kumédun. v. *to weigh.*—*Scales* ترازه turauzeh, ميزان meezaun (pl. موازين muwazeen).

v. *balance.*—*A scale of a fish* سیم ماهي seema mauhé, پول pool, فلس fuls (pl. افلس aflus, فلوس fuloos, فلیس fulees), پولك pooluk, لکاش lekaush, پشیز pusheez, پدیجه pedeejeh, صفیحت sufeehut, حرشف hurshuf, شهف shuhuf. v. also *plate, lamina.*—*Scales on the head* سپوس supoos, سبوس suboos, سپوسه سر supoosuha sur, سپوسام supoosaum, هبریت hubré-ut, وبغ wubugh, نباغ nubbaugh, حشر hushur, تبریت tubré-ut, ابریت abré-ut, سبوخ subookh, سپوخ supookh. *The scale of musical notes* در مفصل durra mufussul. *A scale* or *gradation* تدریج tudreej, تدرج tudurruj, استدراج istidrauj. v. *series.*—*A scale* or *filing of iron* خراشت khuraushut.

To scale (fish) پول گرفتن pool gooriftun, سیم ماهي واکردن seema mauhé wa kirdun, منتشط ساختن muntushit saukhtun.—(*to take off any thin lamina*) خراشت گرفتن khuraushut gooriftun, صفیحت واکردن sufeehut wakirdun, تنکه گرفتن tunukeh gooriftun. (*to pare off a surface*) ظاهري تراشیدن zauhiré turaushédun, بسیطه تراش کردن buseeteh turaush kirdun. (*to peel* or *fall off in scales*) بخراشت واشدن bekhuraushut washoodun, صفیحت صفیحت افتادن sufeehut sufeehut uftadun.—*To scale a wall* از نردبانها جنك انداختن uz nurdbaunha jung andaukhtun, بنردبان بر دیوار جستن benurdbaun bur deewaur justun, از درجه بر بالاي جدر صعود کردن uz durjeh bur bala-é judr saood kirdun.

Scaled, scaly زو پول zu pool, اهل صفیحت ahla sufeehut, فلس دار fuls dar, سیم ماهي بر seema mauhé bur, زو صفیحت zu sufeehut.

Scaliness پولداري pooldaré, صفیحت داري sufeehut daré.

A SCALLION قرط kurit. v. *onion.*

The SCALP کاسه سر kauseha sur. v. *scull.*—*To scalp* پرده کاسه گرفتن perdeha kauseh gooriftun.

A SCALPEL نیش neesh. v. *penknife.*

SCAMMONY سقمونیا scamonia.

To SCAMPER شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun, دویدن doo-édun. v. *to run, scour.*

To SCAN (*examine nicely*) با دقت گرایستن ba dikkut gura-éstun, با تقید تفتیش کردن ba tukeed tufteesh kirdun.

SCANDAL رسوایي ruswaï-é, بدنامي budnaumé, عیب a-éb, ناموس naumoos. v. *infamy, disgrace.*—(*reproach*) طعنب taanut, طعن taan, دشنام زباندرازي zubaundirauzé, سرزنش surzinish, دشنام dushnaum, ملام mulaum, افترا iftira, عیب کویي a-éb goo-é.

To scandalize عیب گفتن a-éb guftun, طعنت کردن taanut kirdun, خبر طعن امیز زدن khubra taan ameez zudun, دشنام دادن dushnaum dadun, افترا کردن iftira kirdun. v. *to reproach, calumniate.*—(*to behave disgracefully*) بروجه رسوا حرکت کردن bur wujha ruswa hurukut kirdun, با عیب عمل ساختن ba a-éb aml saukhtun, رسوایي نمودن ruswaï-é numoodun.

Scandalous (*infamous*) رسوا ruswa, رسواي ruswa-é, معیوب maï-oob, عیبناک a-ébnauk, پر عیب pur a-éb, فضیح fuzeeh. بدنام budnaum. v. *ignominious, shameful.*—(*opprobrious*) عیب کو a-éb goo, زباندراز zubaundirauz, ملامت زن mulaumut zun, دشنام انداز dushnaum andauz.

Scandalously (*infamously*) بروجه رسوا bur wujha ruswa, با عیب ba a-éb, معیوبا maï-ooban, فضیحانه fuzeehauneh, با بدنامي ba budnaumé. v. *shamefully.*—(*censoriously*) بروجه عیب کو bur wujha a-éb goo, با زباندرازي ba zubaundirauzé, با افترا و سرزنش ba iftira ou surzinish, با طعن و ملام ba taan ou mulaum.

Scandalousness بدنامي budnaumé, رسوایي ruswaï-é, عیب a-éb, معیوبي maï-oobé.

Scant, v. *scarce*; *scarcely, hardly.*

SCANTILY, *scantly* (*not plenteously*) نا بسیار na bissé-aur, نا فراوان na furawaun, بي وفرت bé wufrut, با خرج قلیل ba khurja kuleel, بر وجه تنك دست bur wujha tunk dost, بي کثرت bé kusrut. (*niggardly*) غیر بذول ghire-a buzool, بطور طمعکار betoora tumakaur, بلا مکرمت bila mukrumut, بي جومردي bé joomurdé. v. also *scarcely*; *narrowly.*

Scantiness, scantness (*narrowness, want of space*) تنکي tunké, عدم پهنایي aduma puhnaï-é.—(*want of plenty*) عدم بسیاري aduma bissé-auré, نا فروانی na furawauné, خرج قلیل khurja kuleel, عدم کثرت aduma kusrut, تنك دستي tunk dosté.

Scanty (*narrow, wanting amplitude*) تنك tunk, نا پهن na puhn, بي وسعت bé wusaat, غیر عرض ghire-a erz. (*parsimonious, poor*) خرج قلیل ساز khurja kuleel sauz, قتر kutr, دست تنك dosta tunk, تنك دست tunk dost. v. *niggardly*: *scarce.*

A SCANTLING (*a quantity cut off*) قطع kuta, قطعت kutaat. (*a small piece*) پاره paureh, کسرت kusrut. v. *fragment.*

Scape, v. *escape.*—*To scape*, v. *to escape.*

SCAPULA کتف kutif, دوش doosh. v. *shoulder-blade.*—*Scapulary* کتف منسوب kutif munsoob, دوشي dooshé.

A SCAR زخم zukhm, زخم نشاني zukhm ni-

shauné, نشان جراحت nishauna jurauhut, یاره é-aureh asré, اثري judrut, جدرت nudub, ندب kutuf (plur. قطوف kutoof), قطف ku-duh (plur. كدوح kudooh), كدح auzir, عازر auzeerut, عذيرت shujuj, شجج nudoob, ندوب nudoobut, ندوبت nudeeb. نديب

To scar انداب كردن indaub kirdun, با زخم نشاندن ba zukhm nishaundun.

Scarab, v. *beetle*,—*Scaramouch*, v. *buffoon*.

SCARCE (*not plentiful*) نا بسيار na bissé-aur, نا فراوان na furawaun, غير كثير ghire-a kuseer, كم kum, كم عدد kum adad, نا وفر na wufir, غير فايض ghire-a fa-éz, نا فراخ na furaukh. (*rare, not common*) كم ياب kum é-aub, نا ياب na é-aub, نادر nadir, غريب ghureeb.—*To be* or *become scarce* كم شدن kum shoodun, كم امدن kum au-mudun, زايل كشتن za-él gushtun, نقصان يافتن nuksaun é-aftun, مقصور شدن muksoor shoodun, نا فراوان كشتن na furawaun gushtun, كميدن kumédun, كمين شدن kumeen shoodun. *To make scarce* كم كردن kum kirdun, زايل ساختن za-él saukhtun. *It is scarce* كمست kumast. *To be scarce of provisions* كم زار خورش شدن kum zaur khorish shoodun.

Scarce, *scarcely* با دشواري ba dushwauré, دشوارانه dushwarauneh, كرها kirhan, علي كره ala kirh, عوزا awzan, كود kawid, با دشخواري ba dushkhauré, مشكلانه mushkilauneh, با جد و جهد ba jidd ou jihud. v. *hardly*.

Scarceness, *scarcity* كمي kumé, قحط kuht, قلت killut, مضايقت muza-ékut, جدوب judoob, جدب judib, تنك دستي tunk dosté, تنكي tunké, عدم فراواني aduma furawauné. v. *penury*. — (*rareness*) كم يابي kum é-aubé, نا يابي na é-aubé, نادري nadiré, نا عمومي na amoomé.

To SCARE هول كردن hawl kirdun, ترسانيدن tursanédun, خوف زدن khoof zudun, خوفنال كردن khoofnauk kirdun. v. *to frighten*.

Scared خوفناك khoofnauk, ترسناك tursunauk, ترسيده tursédeh. v. *frightened*.

A scarecrow لعين la-én, الرجل لعين errujul la-én, هراس huraus, ضبغطري zubghuturé, داهل dauhil, خيال khei-aul, منكل minkel.

A SCARF طيلس teiles, طيلسان teilesaun, ساج sauj, شاره shaureh, دستار dostaur, دستارچه dostaurcheh, كسوت kuswut.

Scarfskin, v. *cuticle*.

SCARIFICATION حجامت hujaumut, حجم hujm, ترخ turkh. —*A scarifier* حجامت ساز hu-jaumut sauz. v. also *lancet*.

To scarify حجامت كردن hujaumut kirdun.

SCARLET اسكرلت iskarlat, قرمزي kyrmyzé, سقرلاط sikarlat. v. *red*.

A SCATE (*fish*) كفچالير kufchauleer.

To SCATTER نثار كردن nisaur kirdun, پاشيدن paushédun, ريختن reekhtun, ريزان ساختن reezaun saukhtun, ريز كردن reez kirdun, افشاندن effhaundun, فشاندن fishaundun, تافتن tauftun, ريزيدن reezédun, پريشان كردن purra-shaun kirdun, پراكندن purakundun, پراكنده ساختن purakundeh saukhtun, برانداختن bu-randaukhtun, اوشانيدن awshanédun, انباشتن ambaushtun, ريستن reestun, كستردن kusturdun, پشنجيدن pushunjédun, تطريس كردن tutrees kirdun, زرا ساختن zura saukhtun. v. *to sprinkle*, *disperse*.—(*to be dispersed*) پريشان بودن purrashaun boodun, پريشيدن purrashédun, منتشر شدن mun-tusir shoodun, پراكنده بودن purakundeh boo-dun, پراكنده و پريشان شدن purakundeh ou pur-rashaun shoodun. v. *to be scattered*.

Scattered افشانده effhaundeh, منتشر muntusir, ريخته reekhteh, پراكنده purakundeh, تاخته taukhteh, پاشيده paushédeh, پريشيده purrashé-deh, متذري mutuzurré, زري zuré. — *Things scattered by the wind* زرا zura, زري zuré. *Scat-tered leaves* or *papers* اوراق پريشان awrauka pur-rashaun. *Scattered* (*as men* or *birds flying in dis-order*) تناديد tunadeed.—*To be scattered* افشانده بودن effhaundeh boodun, ريخته شدن reekhteh shoodun, تاخته كشتن taukhteh gushtun, پاشيده كرديدن paushédeh gurdédun. v. *to scatter*.—*A scatterer* نثار كننده nisaur koonindeh, كستر kustur. *Scattering* فشان fishaun, افشان affhaun, پاش paush, ريزان reezaun, ريز reez, كستر kustur, نثار nisaur, نثر nusir, مذري muzurré, پريشان ساز purrashaun sauz, پراكندكي purakundugé, پريش purrash, براندار burandauz, اوشان awshaun, زر zurr, زرا zura. *Scattering pearls* در نثار durr nisaur, كوهر gohur effhaun. *Scattering gold* زر افشان zur effhaun. *Scattering poison* هلال ريز hulaul reez. *Scattering roses* كل افشان gul effhaun.

Scatteringly بر وجه پريشان bur wujha purra-shaun, بطور پراكنده betoora purakundeh, جا بجا jau bejau, تفريقانه tufreekauneh, بلا ترتيب bila turteeb, بي نظام bé nizaum, انجا اينجا anja einja, اخول اخول akhwala akhwala, سو بسو soo besoo.

A SCENE پرده كاه perdeh gah, منظر munzur. v. *theatre*: also *display*, *prospect*.

SCENT (*power of smelling*) شامه shaumeh, قوت شامه kuwwuta shaumeh, مشام mushaum, شم shumm. (*odour, good* or *bad*) بخور bukhoor, بوي booï, رايحه ra-ého, طيبت tei-ubut. v. *smell*.

To scent (perceive by the nose) بوییدن booï-édun, شم کردن shumm kirdun, تشمم ساختن tushummum saukhtun. v. *to smell.* — (*to give a scent to*) بوي دادن booï dadun, رائحت کردن ra-éhut kirdun, بخور دادن bukhoor dadun, دخنت کردن dukhnut kirdun, نفح زدن nufih zudun, افاحت ساختن ifauhut saukhtun. v. *to perfume.*—*Scentless* بی بوی bé booï, غیر رائحت ghire-a ra-éhut, بی بخور bé bukhoor.

A SCEPTRE اشلحونا ishtulhoona.

A SCHEDULE دفتر duftur, اسامی asaumé.

A SCHEME نيت né-ut, غرض ghuruz, قصد kusd, مقصود muksood, سوي sooï. v. *design.* — (*project, contrivance*) پيدا peeda, مدعي muda-é, مدعی نو پيدا muda-é now peeda, وجود wujood, ابتداع ibtidaa, اختراع ikhtiraa, احداث ihdaus, ايجاد eijaud, مبدع mubda.

A schemer پيدا انديش peeda andeesh, مبدي mubdé, مبتدع mubtuda, ايجاد صاحبی eijaud sahibé. v. *projector.*

SCHISM اعتزال é-atizaul, رفض rufz, شکت shukkut. v. *heresy.*—*A schismatick* اهل اعتزال ahla é-atizaul. v. *heretick.*—*Schismatical*, v. *heretical.*

A SCHOLAR (*disciple*) شاگرد shaugurd, شاکار shaukaur, شاکري shakuré, تلميذ tulmeez, معلم mu-ellim, طالب علم tauliba ylm, شاگرد مکبت shaugurda mukbut, مريد mureed. (*a learned man*) دانشمند daunishmund, صاحب فضل sahib fazl, اهل فضل و معرفت ahla fazl ou maarifut, مردم فاضل murduma fauzil, حکيم hukeem, عليم aleem, کتاب kittaub, صاحب ادب sahib adub, اهل علم ahla ylm, نادره دان naudireh daun, ذو دانش zu daunish, مدارس mudauris, اهل عرفان ahla urfaun. *The entrance-money of scholars* مکتب حقي muktub hukké.

Scholarship علم ylm, معرفت maarifut, ادب adub, دانش daunish, درست dursut, فهم fuhm, مدارست mudaurisut, تعليم taaleem, فضل fazl. v. *learning, education, study.*

Scholastic, scholastical تعليمي taaleemé, تعليم منسوب taaleem munsoob, لايق مکتب la-éka muktub, شاگردانه shagurdauneh, درست پيوند dursut pivund.—*Scholastically* بر وجه تعليمي bur wujha taaleemé, شاگردانه shaugurdauné.

A scholiast اهل تغسير ahla tufseer, نشان ساز nishaun sauz, حاشيت نويس haushé-ut noo-és, شراح shurrauh. v. *commentator.*

A scholium (note) حاشيت haushé-ut, شرح shurh, تغسير tufseer, نشان nishaun. v. *commentary.*

A school مکتب muktub (pl. مکاتب mukautub), مکتب خانه muktub khauneh, تعليم taaleem, تعليم خانه taaleem khauneh, مشغلت mushghulut, معلمت mu-ellimut, معلم خانه mu-ellim khauneh, دپايه dupayeh. *A public school* مدرست mudurussut (pl. مدرس mudaurus), محله مکتبی muhulleh muktubé. v. *college.* — *A writing-school* دبيرستان dubeeristan, دبستان dubistan, مکتب خانه muktub khauneh. *A dancing-school* رقص خانه ruks khauneh, *A fencing-school* مجالدت خانه mujaulidut khauneh.

To school مدرس کردن mudrus kirdun, مدارست دادن mudaurisut dadun, تربيت ساختن turbé-ut saukhtun, تعليم نمودن taaleem numoodun, تاديب کردن taadeeb kirdun. v. *to instruct, teach.*

A school-boy مکتب پسري muktub pussuré, کودک تعليم kooduka taaleem. v. *scholar.*

A school-fellow همتلميذ humtulmeez, خواجه تاش khojeh tash, هم شاگرد hum shagurd, شريک shureek.

A school-master خواجه khojeh, مکتب خواجهي muktub khojehé, معلم mu-ellum, مودب mu-eddub, مکتب muktib, مکتب دار muktub dar, مدرس mudris, استاز ustauz, استاد ustaud.

SCIATICA (*hip-gout*) عرق النسا yrku'n'nisan.

SCIENCE علم ylm, معرفت maarifut, فضل fazl, عرفان yrfaun, دانش daunish, ادب adub, فضيلت fazeelut, ام الغضايل ummu'l'fuza-él, فن funn, دانايي danaï-é, شعر shi-ar, شعور shaoor, حکم hookum, فرزان furzaun, فرنان furnaun, فهم fuhm, رای ra-é, رويت roo-é-ut, حکمت hykmut, يقين eekeen, هنر hunr, بصر busr, شان shaun, درايت dura-é-ut, ازين uzein, ازينت uzeinut. v. *knowledge.*—*Practical and speculative science* علم عملي و نظري ylma amlé ou nuzré. *Sciences* علوم uloom, معارف ma-arif, افضال afzaul, ملومات maaloomaut, فنون funoon, فهوم fuhoom, اشعار ashaur, فضايل fuza-él, اداب adaub. *The abstract sciences* رياضي ré-auzé, علوم رياضيت ulooma ré-auzé-ut.

Scientifick, Scientifical علمي ylmé, يقيني eekeené, يقينيت eekeené-ut, معرفت نما maarifut numa, علم بخش ylm bukhsh, فضل اور fuzl awur, ذو دانش zu daunish. *Scientifically* بروجه علمي bur wujha ylmé, بطور يقيني betoora eekeené, عليمانه ylmé-auneh.

A SCIMITAR شمشير shemsheer. v. *sword.*

To SCINTILATE زخيخ کردن zukheekh kirdun. v. *to spark, sparkle.*

Scintilation زخيخ افشان zukheekh efshaun, ستار افگن sitaur afgun. v. *spark.*

A SCION شاخ shaukh, نهال nihaul, قلمدار kalumdar, غرس ghuris, درخال durkhaul. v. *twig.*

SCISSARS مقاص mykaus, مقص mikas, مقراض mikrauz, كار kauz. v. *shears.* —*The two blades of scissars* مقصان mykassauni. —*Scissars for paring the nails* ناخن بر naukhun bur. v. under *nail.*—*Scissure,* v. *fissure, crack, rent.*

To SCOFF طنز كردن tunz kirdun, استهزا زدن istihza zudun, نكوه ساختن nukooh saukhtun, افسوس داشتن afsoos daushtun, طعن و بذله باختن taan ou buzleh baukhtun, فسوس كردن fusoos kirdun. v. *to ridicule, deride, gibe.*

A scoff طنز tunz, نكوه nukooh, فسوس fusoos, استهزا istihza, تسخر tuskhur, لابه laubeh, ضحكت zuhkut, طعن taan, بذله buzleh. v. *gibe, taunt, irony, ridicule.*

A scoffer طنز كو tunz goo, نكوه كننده nukooh koonindeh, استهزا زن istihza zun, مسخره maskhureh, ضاحك zauhik, مستهزي mustuhzé, بذله باز buzleh bauz, هزات huzaut, ضحكت zuhukut.

Scoffing طنز كويان tunz gooï-aun, نكوه انداز nukooh andauz, افسوس دار afsoos dar, تسخر tusukhkhir.—*Scoffingly* بر وجه نكوه زن bur wujha nukooh zun, بطور فسوس betoora fusoos, استهزا istihzan, با طنز و طعن ba tunz ou taan.

To SCOLD ازار دادن azaur dadun, با غوغا ملامت زدن ba ghoogha mulaumut zudun, با بانك زباندرازي كردن zubaundirauzé kirdun, شتم ساختن ba baunk shutm saukhtun, سرزنش كفتن surzinish guftun, غرميدن ghurmédun, با غلغل دشنام دادن ba ghulghul dushnaum dadun, با اواز طعن و بهتان زدن ba awauz taan ou buhtaun zudun, شخوليدن shukhoolédun, استعتاب عتاب ساختن ytaab saukhtun, كردن istataub kirdun, تعتب ساختن ta-attub saukhtun. v. *to reproach, revile.*

A scold ازار رسان azaur russaun, اهل زباندرازي ahla zubaundirauzé, عورت زبانداز awruta zubaundirauz, زني ازار رسان zunné azaur russaun, دشنام طعن و ملامت زن taan ou mulaumut zun, و سرزنش كوينده dushnaum ou surzinish gooï-éndeh, عنقفير ankufeer.

Scolding ازار azaur, سرزنش surzinish, زباندرازي zubaundirauzé, طعن taan, طعنت taanut, طنز tunz, عتبي atubé, عتات ytaub, عتبان atubaun, عتبي utba, عتب atib, اعتوبت é-atoobut, شتم shutm, رژ ruzsh. *Scolding letters* مكتوب سركوب muktooba surkoob, مكتوب ستم اميز muktoob situm ameez.

SCOLOPENDRA (*a kind of serpent*) هزار پا huzaur pa, صد پا sud pa, چهل پا chuhl pa, شش پا shush pa, بزك buzuk, تسبيح دود tusbeeh dood, ام اربعين umma arba-én.

A SCONCE (*pensile candlestick*) چراغ اويز churaugh aweez, چراغ اويخته با ايينه churaugh aweekhteh ba aï-éneh. v. also *head*; *mulct*; *fort.*

To sconce, v. *to mulct, fine.*

A SCOOP واردان wardan, واردين wardeen, وادن wadin, مغرفت mughrifut.

To scoop (*lade out*) اب از واردان بركشيدن aub uz wardan burkushédun, اب از مغرفت برداشتن aub uz mughrifut burdaushtun. (*to cut hollow*) كاويدن kawédun, ناويدن nawédun, تجويف ساختن tujweef saukhtun, تجوف كردن tujawwuf kirdun. v. *to hollow.*

SCOPE (*aim, intention, drift*) نيت né-ut, قصد kasd, مقصود muksood, عمد amd, غرض ghuruz, مدعي muda-é, جد jidd, جهد jihud, اهنك ahunk.—(*the thing aimed at*) نشان nishaun, نشانكاه nishaungah, تموك tumook, تيماج teemauj, بكوك bukook, دلالت dulaulut. v. *mark, butt.* — (*freedom from restraint*) ازادي azaudé, اسوده حال asoodeh haul, اختيار ikhté-aur, خود كامي khood khaumé, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt. v. *liberty, license*; *room, space.*

SCORBUTICK *medicine* داروي نحوست dauroo-é nuhoosut. v. *scurvy.*

To SCORCH سوختن sookhtun, امحاش كردن imhaush kirdun, تضهيب ساختن tuzheeb saukhtun, سلق كردانيدن sulk gurdanédun, محش كردن muhish kirdun, تصلي نمودن tusullé numoodun.

Scorched سوخته sookhteh, ممتحش mumtuhush, تصلي tusullé, مصلي musulla. — *To be scorched* ممتحش شدن mumtuhush shoodun, مصلي بودن musulla boodun, سوخته شدن sookhteh shoodun, تصلي بودن tusullé boodun.

Scorching رمض ramiz, سوزان soozaun, سوز sooz, سوزناك sooznauk, سوزنده soozindeh, تضهيب tuzheeb, رمضا ramza. — *A scorching* سوختكي sookhtugé, سوزش soozish, سوزي soozé, امحاش imhaush, محش muhish, رمض ramz, سلق sulk. v. دمه.—*Scorchingly* بطور سوزان betoora soozaun, بر وجه رمضا bur wujha ramza, رمضانه ramzauneh.

A SCORE (*line drawn*) خط khutt, سطر sutr. (*a notch*) دهنه duhneh, كز guz, رخنه rukhneh. (*an account*) حساب hissaub, شمار shumaur, اعداد é-adaud. (*a debt*) وام waum, دين dein.—(*reason, motive*) سبب sibub, موجب moojib, اجل ajil. v. also *charge, imputation.*—*On this score* براي اين bera-é ein. *On that score* براي ان bera-é aun. v. *account, sake.*—*A score* بيست beest. v. *twenty.*—*Threescore* شصت shusht. v. *sixty.*—*Fourscore* هشتاد hushtaud. v. *eighty.* — *To score* (*mark by a line*) خط كشيدن khutt kushédun, سطر كردن sutr

kirdun. (*to set down as a debt, to make debtor*) داين كردن da-én kirdun, غريم ساختن ghureem saukhtun. v. also *to charge, impute.*

Scoria, v. *drofs.*—*Scorious*, v. *drofsy.*

To SCORN سبك كرفتن subuk gooriftun, حقير داشتن hukeer daushtun, نكوهيدن nukoohédun, نكوهش كردن nukoohish kirdun, تخفيف ساختن tukhfeef saukhtun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, شتامت ساختن shutaumut saukhtun, استخفاف كردن istikhfauf kirdun. v. *to despise, scoff.*

Scorn مذمت muzimmut, نكوه nukooh, اهانت ihaunut, حقر hukr, حقيرت hukeerut, استهزا istihza, افسوس afsoos, فسوس fusoos, تحقير tuhkeer, نكوهيدكي nukoohédugé, احتقار ihtikaur. v. *contempt, scoff.*

Scorned نكوهيده nukoohédeh, مهان muhaun, محقر muhukkur, مبتذل mubtuzul.

A scorner نكوهنده nukoohindeh, مذمت كننده muzimmut koonindeh, اهانت نما ihaunut numa, افسوس دار afsoos dar. v. *scoffer.*—*A scorner of his relations* قطاع الرحم kuta-u'r'ruhm.

Scornful, scorning ذو مذمت zu muzimmut, پر نكوه pur nukooh, شتامت shuttaumut, اهانت نما ihaunut numa, سبك كير subuk geer, زام zaum, تخفيف tukhfeef. v. *insolent.*

Scornfully با مذمت ba muzimmut, بر وجه پر نكوه bur wujha pur nukooh, زامانه zaumauneh, تخفيفا tukhfeefan, شتامتا shuttaumutan.

A SCORPION عقرب akrub (plur. عقارب akaurib), عقربت akrubut, عقربا akruba, عقربان akrubaun, باد افراه baud afrauh, ام عريط umma areet, عنقفير ankufeer, قصول kusool, فرضخ fyrzukh, خفنج khefenj, صد پا sud pa, دير پا deir pa, شبدع shibda, شبوت shuboot. *The tail of a scorpion* شولت shawlut. *The cry of a scorpion* نقض nukz.—*The constellation Scorpio* عقرب akrub. —*Scorpion-grass* كف العقارب kuffu'l'akaurib.

SCOT (*proportion of any payment, a tavern reckoning*) عارفانه aurfauneh.—*Scot and lot* خراج مال khurauja maul. v. *tax.*

To scotch, v. *to notch, nick, cut.*

A SCOUNDREL حرامزاده haramzaudeh, دني duné, صاحب بد كاري sahib bud kauré, بي سر و سامان bĕ sur ou samaun, رند rind, فاسق fausik, شرير shirreer, خنطابت khintaubut, بدارام budaraum, لعين بد ايين la-éna bud aïén, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, بد تهار bud kumaur, بد كردار bud gurdaur, بد نهاد bud nihaud, اهل بدي ahla budé, وقس wuks (plur. اوقاس awkaus), ناكس nakus, بلس bulus, خرد دست khurd dost, قلاش kulaush. v. *villain, knave*; also *knavish, villainous, mean.*

To SCOUR (*rub, in order to clean*) جلا ساختن jila saukhtun, زدا كردن zuda kirdun, زداييدن zudaï-édun, ماليدن maulédun, مسح كردن musih kirdun, ممسوح نمودن mumsooh numoodun, فرسودن fursoodun, ساييدن saï-édun, تحكيك كردن tuhkeek kirdun, افروز ساختن afrooz saukhtun, پرداختن purdaukhtun. v. *to scrub, polish, rub, clean, bleach*: also *to purge.*—(*to scamper*) شتابان روان شدن shitabaun rouvan shoodun, تيز رو بودن taze rou boodun, تيز كام نمودن taze gaum numoodun. v. *to run, rove, range.*

A scourer جلا ساز jila sauz, مسح كننده musih koonindeh. v. *polisher*; also *purge*; *scamperer.*

Scoured مجلي mujulla, مجلو mujloo, ممسوح mumsooh, ماليده maulédeh, فرسوده fursoodeh. v. *polished.*

A SCOURGE مقرعت mukraut, تازيانه tazé-auneh, سوط sawt (plur. اسواط aswaut), عرناص yrfaus, تغيل kufeel, ربذي rubuzé, دهان دره dihaun dureh, جذمت jezmut, لت lutt. v. *lash, whip.*—(*an oppressor, tyrant*) جبار jubbaur, ستمكار situmkaur, اهل تعدي ahla ta-addé, ظالم zaulim, صاحب جور و ازيت sahib jawr ou azé-ut.—(*punishment*) تعذيب taazeeb, عقوبت akoobut.

To scourge چوب زدن chob zudun, تازيانه كردن tauzé-auneh kirdun, لت ساختن lutt saukhtun, مضروبت دادن muzroobut dadun, جلد كردن jeld kirdun, مقرعت ساختن mukraut saukhtun, شلاق زدن shullauk zudun. v. *to lash.*

Scourged چوب خور chob khore, با تازيانه زده ba tauzé-auneh zuddeh. *To be scourged* چوب خوردن chob khoredun.

A scourger چوب زن chob zun, تازيانه كننده tauzé-auneh koonindeh, صياد symaud, شلاق زن shullauk zun.

A scourging مضروبت muzroobut, شلاق shullauk, مسن musn, چوب زدكي chob zudugé.

A SCOUT ديدبان deedban, جاسوس jausoos, خبركير khubrgeer, خبرجو khubrjoo, متجسس mutujussis, متنيب mutuseeb. v. *spy.*

To scout تجسس كردن tujussis kirdun, استخبار ساختن istikhbaur saukhtun, چشم و كوش بودن chushum ou goosh boodun, ديدبان شدن deedban shoodun, جاسوسي كردن jausoosé kirdun, متنيب بودن mutuseeb boodun. v. *to spy, explore.*

To scowl, v. *to frown, pout.*

A SCRAG چيز لاغر cheeza laughir.—*Scragged*, v. *rugged.*—*Scraggedness* لاغري laughiré. v. *leanness: ruggedness.*—*Scraggy* لاغر laughir. v. *lean.*

To SCRAMBLE جد و جهد براي كرفت كير كردن jidd ou jihud bera-é goorift kirdun, geer dar bera-é sulub saukhtun.—*Scramble* جد و جهد براي كرفت jidd ou jihud bera-é goorift, كير دار geer dar.

A SCRAP پاره paureh, جزي juzé, كسرت kusrut, تراشه turausheh. v. *fragment, crumb, particle.—A scrap of paper* ورق wuruk, ورق كاغذ wuruka kaughud. *Scraps of victuals* خور پاره khore paureh.

To SCRAPE تراشيدن turaushédun, خراشيدن khurashédun, تراش كردن turaush kirdun, رنديدن rundédun, ستردن suturdun, ستر ساختن sutur saukhtun, شرخوريدن shurkhoorédun. v. *to eraze, scratch.—(to scrape together)* تدم بقدم فراهم اوردن kudum bekudum furrauhim awurdun, اندك اندك جمع كردن anduk anduk juma kirdun. v. *to accumulate, gather.*— *(to make a harsh noise)* طرقيدن tirukédun, صر كردن surr kirdun. v. *to grate.*

A scrape (perplexity) اضطراب iztiraub, ازار azaur, مشكل mushkil, دشخواري dushkhauré. *Getting into a scrape* انتباك intibauk.

Scraped تراشيده turaushédeh, سترده suturdeh, محكوك muhkook. v. *erazed.*

A scraper (instrument for scraping) تراش turaush, قلمتراش kalamturaush, رنده rundeh. v. also *miser.—A scraping* or *paring* تذازت kuzauzut.

To SCRATCH خراشيدن khurashédun, خراش زدن kuraush zudun, خاريدن khaurédun, شرخوريدن shurkhoorédun, خدش كردن khudish kirdun, خريشيدن khureeshédun, خيدن kheedun, فرغاريدن furgharédun, حك ساختن hukk saukhtun, تحكيك كردن tuhkeek kirdun, مخارشت ساختن mukhaurishut saukhtun, خشانيدن khushanédun, خشاييدن kushaï-édun. *To scratch one's self* تحكك كردن tuhukkuk kirdun.

A scratch خراشش khuraushish, خرش khursh, حك hukk, تحكيك tuhkeek, خدش khudish, خدوش khudoosh, مخارشت mukhaurishut, تخديش tukhdeesh, تطفيف tukteef, قطف kutuf, قطوف kutoof, تكدبح tukdeeh. v. *laceration.*— *Scratched* خراشيده khurashédeh, خاريده khaurédeh, شرخوريده shurkhoorédeh. —*A scratcher* خراشنده khurashindeh, خراش زن khuraush zun.

To SCRAWL بد نوش كردن bud nuwish kirdun. v. *to scribble.*

To SCREAM, *screech* غريو زدن ghyré-oo zudun, غريويدن ghyreewédun, غريدن ghyrédun, فرياد و نغان كردن furé-aud ou fughaun kirdun. v. *to shriek.—A scream* غريو ghyré-oo, فرياد و نغان furé-aud ou fughaun. v. *shriek.*

A SCREEN پرده perdeh, سراپرده suraperdeh, سايبان sa-é-baun, شراغ shuraugh, شران shuraun. —*A screen* or *riddle to sift gravel, &c.* خاكبيز khaukbeez, پنكن punkun, غربال ghyrbaul.

To screen پوشيدن poshédun, پنهان كردن pinhaun kirdun, پرده ساختن perdeh saukhtun, نهان كردن nihaun kirdun. v. *to cover, conceal, shelter:* also *to sift, riddle.*

Screened پوشيده poshédeh, پس پرده نهفته pus perdeh nuhufteh. v. *concealed.*

A SCREW لولب lawlub, كيستاره keestaureh, نرماده nurmaudeh.

To screw (turn by a screw) از لولب تافتن uz lawlub tauftun, از كيستاره كردانيدن uz keestaureh gurdanédun. —*(to fasten by a screw)* از لولب بستن uz laulub bustun, از كيستاره بند كردن uz keestaureh bund kirdun. —*(to oppress by extortion)* تكاليفي عنفيت كرفتن tukauleefa unfé-ut gooriftun, عنف و تعسف نمودن unf ou ta-assuf numoodun, تعدي و اضرار كردن taaddé ou izraur kirdun, خراج كرفتن khurauj gooriftun. v. *to extort, oppress.—To screw the face* روي درهم كشيدن rooï durhum kushédun. v. *to distort.*— *(to press)* فشردن fushurdun, پالودن paulopdun. v. *to squeeze.*

Screwed از لولب تافته uz lawlub taufteh, از كيستاره بسته uz keestaureh busteh. v. *oppressed, extorted, pressed.*

To SCRIBBLE خط نا حسن كشيدن khutta na husn kushédun, نوشت نا خوب ساختن nuwishta na khoob saukhtun, بي نزاكت نويشتن bé nuzaukut nuwishtun.

Scribble خط نا حسن khutta na husn, نوشت نا خوب nuwishta na khoob, كتب بي نزاكت kutba bé nuzaukut.

A scribbler منشي بي اعتبار munshé bé é-atibaur, كاتب نكبت kautiba nukbut.

A SCRIBE منشي munshé, كاتب kautib (pl. كتاب kuttaub, كتبت kutubut), نويسنده noo-ésindeh, خط كذار khutt guzaur, تحرير كش tuhreer kush, سافر saufr (pl. سفرت sufurut). v. *writer, notary.—A Jewish scribe* حبر hybr, يهود دانشمندي eehood daunishmundé.

A SCRIP كيسه keiseh, انبان ambaun, انبانه ambauneh, هميان humé-aun, غنج ghunj. v. *bag, purse.* —*(a small writing)* خطچه khutcheh, نوشتچه nuwishtcheh, تذكرت tuzkirut.

SCRIPTURE كتب kutb, نويش nuwish. v. *writing.—The Holy Scripture* الكتاب elkitaub, المكتوب elmuktoob, تورات tawraut, توريت tawreet, زبور zuboor, انجيل anjeel. —*Scriptural*

توراتي دبر الكتاب نوشته dur elkitaub nuwishteh, tawrauté.

A SCRIVENER (*writer of contracts*) عقد نويس akd noo-és, عهد نويسنده ahd noo-ésindeh.

SCROFULA دامغول daumghool, دام غول dauma ghool, دمغول dumghool, غدت ghuddut, خنازير khunauzeer, مرض خنازير murza khunazeer, صراجه suraujeh, ديزينه deezeeneh, چخش chukhish, خوك khook, خوكك khookuk, خوكل khookul, خنام رنجي khunaum runjé. v. *king's evil.*—*Scrofulous* زو دمغول zu dumghool, خنازير دار khunazeer dar, زو غدت zu ghuddut.

A SCROLL دفتر duftur, طومار toomaur, رقعه rukkah, كاغد دسته kaughud dosteh.

The SCROTUM صفن safan (pl. صفنان safanaun, صفن sufun, اصفان asfaun), جراب jiraub.

To SCRUB زدا كردن zuda kirdun, زدايدن zuda-édun, سايدن saï-édun, ماليدن maulédun, حك كردن hukk kirdun, تحكيك ساختن tuhkeek saukhtun, فرسودن fursoodun. *To scrub one's self* تحكك كردن tuhukkuk kirdun. v. *to rub, scour, clean.*

A SCRUB (*mean fellow*) دني duné, صاحب پستي sahib pusté, اهل حقارت ahla hukaurut, مرد پست و خور murda pust ou khoor.

Scrubbed, scrubby پست pust, خور khoor, حقير hukeer. v. *mean, vile.*—(*rubbed, scoured*) ماليده maulédeh, سابيده saï-édeh, محكوك muhkook.

A SCRUBBING-POT جذل jizl.

A SCRUPLE وهم wuhm, حوجا hooja, تردد turuddud, احتياط ihté-aut, ضيق zeek, وسواس wuswaus, ارتياب irté-aub, شك shuk, اشكل ishkil, شبهه shubheh. v. *doubt, irresolution.*— *Without a scruple* بي وهم bé wuhm, بي پروا bé purwa.—*A scruple in weight* (20 *grains*) بست دانه bist dauneh.

To scruple وهم داشتن wuhm daushtun, حوجا گرفتن hooja gooriftun, احتياط نمودن ihté-aut numoodun, وهام شدن wuhaum shoodun, تردد يافتن turuddud é-aftun. v. *to doubt, hesitate.*

A scrupler وهم دار wuhm dar, حوجا گير hooja geer, احتياط نما ihté-aut numa, اهل ضيق ahla zeek, صاحب پروا sahib purwa.

Scrupulous وهمناك wuhimnauk, زو وهم zu wuhm, پر حوجا pur hooja. v. *cautious.* — (*nice, exact*) زو دقت zu dikkut, دقيق dukeek.

Scrupulously (*cautiously*) با وهم ba wuhm, احتياطانه ihté-atauneh, با تردد ba turuddud, با ارتياب ba irté-aub. (*exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه دقيق bur wujha dukeek.

Scrupulousness احتياط ihté-aut, وهم wuhm, ارتياب irté-aub, حال تردد haula turuddud.

SCRUTABLE تفحص ممكن الاظهار tufuhhus mumkinu'l'izhaur.

Scrutiny, scrutation تفتيش tufteesh, تفحص tufuhhus, تجسس tujussus, نجث nujis, امتحان imtihaun, گراي gira-é. v. *examination, investigation.*

A scrutineer, scrutator فتاش futtaush, مفتش mufuttish, تفتيشي tufteeshé, فاحص fauhis, فحيص fuhees, پژوه puzshooh (pl. پژوهان puzshoohaun), منكش munkish. v. *examiner, inquirer, searcher.*

To scrutinize تفحص كردن tufuhhus kirdun, تفتيش ساختن tufteesh saukhtun, گرايستن gira-éstun, كاويدن kawédun, جستن justun, با دقت جست كردن ba dikkut just kirdun. v. *to examine, inquire, search.* — *Scrutinized* گرايسته gura-ésteh, كاويده kawédeh. v. *examined.*

SCRUTOIRE پيشتخته peishtahteh. v. *bureau.*

To SCUD گريختن gooreekhtun, دويدن duwédun, شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun, تيز رفتن taze ruftun, تزيدن tazédun. v. *to flee, fly, run, scour.*

A SCUFFLE زد zud, هنگامه hungaumeh, شماته shumauteh, گير دار geer dar, غوغا ghoogha. *To scuffle* هنگامه انگيختن hungaumeh angeekhtun, مشت زدن musht zudun. v. *to fight.*

To SCULK مستتر كردن mustutir kirdun, مستور شدن mustoor shoodun, پوشيده بودن poshédeh boodun, كمين ساختن kumeen saukhtun, متواري بودن mutuwauré boodun, مخفي شدن mukhfé shoodun. v. *to lurk.*

A skulker كمين ساز kumeen sauz. v. *lurker.*

The SCULL كاسه سر kauseha sur, جمجمت jumjumut, تفاغ tuffaugh, قحف kyhf (plur. اقحاف ak-hauf), اهيان سر ahé-auna sur, حيره heereh, جلجت juljut.—*A scull-cap*, v. *helmet.*

Scull, v. *boat.*—*Sculler*, v. *boatman.*

A sculptor, v. *carver, engraver.*

SCULPTURE نقاشت nikaushut, كندگي kundugé, قلمكاري kalumkauré, تراشش turaushish.—*To sculpture* تراشيدن turaushédun. v. *to carve, engrave.*

SCUM كف kuf, كره kurreh, ازوغ azshoogh, چكره chukreh, طباخت tubaukhut, نوارت fuwaurut, كلشكر kelsheker, خرشا khyrsha, ازوغ azshoogh, رغاوت rughawut, رغايت rugha é-ut, كفخت kufkhut, اسليح isleeh. *The green scum upon a pool* or *ditch* گنداب gundaub. *The scum of a boiling pot* or *of milk* كفا kufa, كفاعت kufaat. v. *foam, dross, refuse.*—*To throw up scum* (*as a boiling pot, milk, &c.*) تكثيث كردن tukthut kirdun, كفا ساختن kufa saukhtun,

نمودن kufoo-a numoodun, تنانط كردن tunau-fut kirdun, كفيدن kufédun.

To fcum نزمودن nuzshmoodun, كف كرفتن kuf gooriftun, كره واكردن kurreh wakirdun.

A fcummer كفچه kubjeh v. *laddle.*

A SCUPPER (*hole on a fhip's deck, through which water runs into the fea*) ابريز جهاز aubreeza jahauze.

SCURF خشك رنده khufhk rundeh, بشنج bifhinj, بشنجه befhinjeh, ابله abileh, كندمه gundumeh, سيس fees, كلف kulf. v. *fcab.*— *Scurf on the head* سپوسه سر fupoofeha fur, سبوخ fubookh, سپوخ fupookh, سپوسه fupoofeh, سپوسام fupoofaum v. *dandruff.*—*The fcurf of a wound* or *fore* خشك ريشه khufhka reefheh. v. *fcab.*

Scurfy خشك رنده دار khufhk rundeh dar, پر بشنج pur befhinj, نمش nemefh, اكهي ak-ha.

Scurfinefs خشك رنده داري khufhk rundeh daré. v. *fcurf.*

SCURRILITY دشنام dufhnaum, شتم fhutm, (plur. شتوم fhutoom), بهتان buhtaun, زباندرازي zubaundirauzé, طعن taan, زم zumm, فسوس fufoos. v. *reproach.* — (*indecent buffoonry*) مسخره فاحش maskhureha fauhifh, بذله ژاژ امېز buz-leha zhauzh ameez, طنز كستاخ tunza kuftaukh, كذاف بيهوده guzaufa beehoodeh.

Scurrilous, fcurril دشنام ده dufhnaum duh, بهتان كو buhtaun goo, ملامت پيما mulaumut peima, مسخره فاحش زن maskhureha fauhifh zun, زباندراز zubaundirauz, عيب كوي a-éb gooï. v. *opprobrious*: alfo *mean, low.*

Scurriloufly با دشنام ba dufhnaum, بر وجه بطور زباندراز بهتان كو bur wujha buhtaun goo, betoora zubaundirauz, با مسخره فاحش ba mas-khureha fauhifh.

SCURVILY (*vilely*) حقيرانه hukeerauneh, با دوني ba doone, بر وجه پست bur wujha poft, بطورخور betoora khoor. v. *meanly*; *bafely*; *coarfely.*

Scurvy (*vile*) پست puft, خور khoor, حقير hu-keer, دني dune, بي سعادت bé fa-adut, غير اعتبار ghire-a e-atibaur, خاكسار khaukfaur, حقير المقدار hukeeru'l'mukdaur, خسيس khu-fees, فرومايه furooma-éh. v. *mean, contemptible, worthlefs, forry*: alfo *fcabbed.* [I know no word for the difeafe called *the Scurvy.*]

A SCUT (*fhort tail*) دمچه dumcheh.

A SCUTCHEON ترس turs, سپر fiper. v. *fhield.*—*Scutiform* (*like a fhield*) ترس اسا turs afa, سپر مانند fiper manend.

A SCUTTLE زنبيل zumbeel. v. *bafket.*— (*a grate*) قفص kufus. v. *lattice.*— (*a quick pace*) تيز كامي taze gaumé, شتاب رواني fhitaub rouvauné.

To fcuttle. v. *to fcud.*—*To fcuttle a fhip* (*pierce it full of holes*) جهاز پر سوراخ زدن jahauze pur foo-raukh zudun, كشتي ثقب كردن kifhté fukub kirdun.—*To fcuttle the deck* سقيفت سفتن fu-keefut fuftun, تخته جهاز سپوختن tukhteha ja-hauze fipookhtun.

The SEA بحر buhr (plur. بحار buhaur, بحور buhoor, ابحار abhaur, ابحر abhur), دريا duré-a, يم yamm (plur. يموم yamoom), قلزم kulzum, باهه bauheh, خضارت khuzaurut, رجاف rujjauf, نوفل nawfel, سدر fudr, منقع munka, عجوز ajooz, غطم ghytemm, غطيم ghyteem, غطمطم ghytemtem, خضم khyzemm, قلهدم kuluhdum, قلهذم or قلهزم kuluhzum, لهم luhum, لج lujj, نطفت nutfut, قمقام kumkaum, اسطم uftumm. v. *ocean, deep.*—*The Indian* or *Green fea* بحر الاخضر buhru'l'akhzur, بحر الهند buhru'l'hind. *The White* or *Mediterranean Sea* بحر ابيض buhra abeez, بحر الروم buhru'r'room. *The Black* or *Euxine fea* بحر اسود buhra afwud. *The Perfian* or *Blue fea* اب كبود auba kubood, بحر الفرس buhru'l'-fauris, بحر اخضر buhra akhzur. *The Red fea* بحر الاحمر buhru'l'ahmer, بحر القلزم buhru'l'kul-zum. *The Cafpian fea* بحر الخزر buhru'l'khuzr. *The fea of Mecca* بحر عروض buhra arooz. *The dead fea* or *fea of Lot* بحر لوط buhra lot. *The two feas* بحرين buhrein, النطفتان ennutfutaun: [Thefe will apply to any two feas, as the *Eaft Sea and the Weft*, the *Mediterranean and Euxine, &c.*] *The deep fea* درياي بي نهايت duré-a-é bé niha-é-ut. *A fwelling fea* بحر مسجور buhra musjoor. *Sea and land* بحر و بر buhr ou burr. *By fea and land* بحرا و برا buhran ou burran. *A fea of blood* درياي خون duré-a-é khoon. *A fhallow in the fea* شنار fhinaur. *Belonging to the fea* بحري buhré. *On the fea fhore* بلب دريا beliba duré-a, بساحل البحر befauhilu'l'buhr, در كنار dur ku-naur. *The bed of the fea* منقع munka. *The ebb and flow of the fea* مد و جزر mudd ou juzr, مد و جزر بحر mudd ou juzra buhr. *The flowing of the fea* جاري دريا jauré duré-a, اسطم uftumm. *Overflowing as the fea* خضرم khuzrum. *The found of the fea* ناجخ naujikh, نجوخ nujookh. *To fail on the fea* مشي علي وجه البحر كردن mufhé ala wujhu'l'buhr kirdun. *Half feas over* (*half drunk*) نيم مست neem muft, شير كير fheer geer.

Sea-beat (*dafhed by the waves*) از امواج چسپيده uz amwauj chufpédeh, از خيزاب كوفته uz khee-zaub koofteh.—*Sea-born* بحر زاده buhr zaudeh.

A fea-boy غلام جهاز gholauma jahauze.

A ſea-breeze نسيم از بحر nuſeem uz buhr, باد از دريا baud uz duré-a.

A ſea-calf شنل ماهي ſhunk mauhé.

A ſea-chart كنار نامه kunaur nameh.

Sea-coaſt كنار kunaur, لب دريا liba duré-a, ساحل البحر ſauhilu'l'buhr. v. *coaſt.*

A ſea-compaſs خبره نامه khubreh nameh.

Sea-ear (a ſhell) دريا كوش duré-a gooſh.

Seafaring على وجه البحر مشي كنا ala wujhu'l'buhr muſhé koona, بروي دريا روان berooï duré-a rouvaun.

A ſea-fight قتال البحر kittaulu'l'buhr, جهاز جنكي jahauze jungé.

A ſea-fowl مرغ البحر murghu'l'buhr, طير دريا teera duré-a.

Sea-girt از دريا مشمول uz duré-a muſhmool, از بحر محاط uz buhr muhaut.

Sea-green بحري buhré. v. *green.*

A ſea-horſe فرس البحر faraſu'l'buhr, اسب دريا aſba duré-a.—*Sea-maid*, v. *ſea-nymph, mermaid.*

A ſeaman ملاح mullauh, اهل جهاز ahla jahauze. v. *mariner.*

A ſea-mark or *beacon* نشان در دريا niſhauna dur duré-a, علامت در بحر alaumuta dur buhr, منارت minaurut.

A ſea-monſter مسيح البحر muſeekhu'l'buhr, سلتم دريا ſiltima duré-a.

A ſea-nymph بنت البحر bintu'l'buhr, بنت الما bintu'l'ma.

A ſea-port جهاز كاه jahauze gah, كشتيكه kiſhtéguh, بندر bender, بندركاه bendergah, شنار ſhinaur, سنار ſunaur, مينا meena (plur. مواني muwauné), دريابند duré-abund.

Sea-riſk خطر البحر khutru'l'buhr, بيم موج beema mooj.

A ſea-ſhell صدف البحر ſudfu'l'buhr.

Sea-ſhore, ſea-ſide, v. *ſea-coaſt.*

Sea-ſick زو منشكر دريا zu muniſhgura duré-a.

A ſea-ſerpent مار البحر mauru'l'buhr.

Sea-ſervice جهاز جنكي jahauze jungé.

Sea-ſurrounded, v. *ſea-girt.*

Sea-water اب دريا auba duré-a, ماء البهر ma-u'l'buhr. v. *ſalt-water.*

A SEAL مهر muhr, خاتم khautim, ختام khautaum, نشان niſhaun. *The ſeal-ring of a prince* نكين nigeen. v. *ſeal-ring.* — *A ſeal upon a purſe, granary, &c.* دزه duzſheh. *A wooden ſeal for ſealing parcels of grain* راسوم rauſoom, رسوم ruſoom. *A keeper of the ſeals* مهردار muhrdar, نشانكر niſhaungur. *The ſeal of Solomon* مهر سليمان muhra ſoliman, خاتم جم khautima jem.

The ſeal of a judge سند ſunud. *To break* or *open a ſeal* مهر كشادن muhr kuſhaudun. — *A ſeal-cutter* خاتمي khatimé, مهرجي muhrjé, نكين ساى nigeen ſa-é.

To ſeal مهر زدن muhr zudun, ختم كردن khutim kirdun, طبع ساختن tuba ſaukhtun, راسم كردن rauſim kirdun. v. alſo *to confirm, ratify, ſettle; cloſe, ſhut.*

Sealed ذو خاتم zu khautim, بمهر bemuhr, مهور mumhoor, مختوم mukhtoom, مرسوم murſoom.

A ſealer مهر زن muhr zun, ختم كننده khutim koonindeh, نشانكر niſhaungur.

Sealing-wax طين مختوم teena mukhtoom, ختام khytaum.

A SEAM (*ſewing which joins the edges of cloth*) درز durz, دروز durooz, كتبت kutbut, دوز dooz, تهتان tumtaun, ملت mullut. v. alſo *ſcar, cicatrice: greaſe, lard.*

To ſeam درز كردن durz kirdun, دروز ساختن durooz ſaukhtun, دوختن dookhtun, دوزيدن doozédun. v. *to ſew:* alſo *to mark, ſcar.*

A ſeamſtreſs اتون utoon.

Seamy ذو درز zu durz, كتبت نما kutbut numa.—*Seamleſs* بى درز bé durz.

To ſear, v. *to burn, cauterize.*—*Sear*, v. *dry.*

Sear-cloth, v. *plaſter.*

To SEARCE بيختن beekhtun, نخل كردن nukhl kirdun, تنخيل ساختن tunkheel ſaukhtun. v. *to ſift.*

A ſearce منخل munkhul, هرقل hurkul.

To SEARCH جستن juſtun, واجستن wajuſtun, تفحص كردن tufuhhus kirdun, تجسس ساختن tujuſſus ſaukhtun, واپرسيدن wapurſédun, استخبار كردن iſtikhbaur kirdun, برماسيدن burmauſédun, كراييدن guraï-édun, كرايستن gura-éſtun, كاويدن kawédun, تفتيش كردن tufteeſh kirdun, واكاويدن wakawédun, جست و جوي ساختن juſt ou jooï ſaukhtun, ويدن weedun, ويديدن weedédun, دقت نمودن dikkut numoodun, استقصا كردن iſtikſa kirdun, پروهيدن puroohédun, نجش ساختن nujis ſaukhtun, واكويدن wakoo-édun, جوسان كردن jooſaun kirdun, ابتحاث ساختن ibtihaus ſaukhtun. v. *to examine, enquire: probe.*— *To ſearch out* از جست و جويافتن uz juſt ou joo é-aftun, از تفحص يابيدن uz tufuhhus é-abédun. *To ſearch for by groping* سازيدن ſauzedun.

Search جست juſt, جست و جوي juſt ou jooï, تفحص tufuhhus, تفتيش tufteeſh, ابتحاث ibtihaus, استخبار iſtikhbaur, بحث buhs, نجش nujis, استقصا iſtikſa, دقت dikkut, حيثيت hai

se-ut, كاو kaw, افتحاص iftihaus, فتش futish, فحص fuhis, نبش nudish, پو poo, تك و پو tuk ou poo, پژوهش puzshoohish. v. *enquiry, examination, quest, pursuit.*

A searcher مفتش mufuttish, فتاش futtaush, نجش nujis, نجاش nujaus, فاحص fauhis, مستقصي mustuksé, پژوه puzshooh (plur. پژوهان puzshoohaun) فحيص fuhees, منكش munkish. v. *examiner, enquirer.*

Searched كرايىده guraï-édeh, كاويده kawédeh, كرايسته gura-ésteh, تنقر tunukkur, تنقير tunkeer, برماسيده burmasédeh, پژوهيده puzshoohédeh.

SEASON (*of the year*) فصل fasl, موسم mawsim. (*time*) وقت wakt, افاف ifauf, افان ifaun, ايام ei-aum. v. *time.* — *The four seasons of the year* چهار فصل chuhaur fasl, چهار فصل سال chuhaur fasla saul, فصول اربع fusoola arba. *The spring season* فصل بهار fasla buhaur. *The summer season* فصل تابستان fasla tabistan. *The autumn season* فصل مهرجان fasla mihrujaun. *The winter season* فصل شتوي fasla shutwa. *At a proper season, in season* با وقت و زمان ba wakt ou zumaun. v. *seasonably.* — *Out of season* بي وقت و زمان bé wakt ou zumaun, بي هنكام bé hungaum, غير محل ghire-a muhull, بي تقريب و بي وقت bé tukreeb ou bé wakt, بي كاه bé gah, هواوزه hawauzeh. v. *unseasonably.*

To season (*food*) مزه دادن muzeh dadun, خوش مزه كردن khoosh muzeh kirdun, تربيت ساختن turbé-ut saukhtun, طعم تربيت زدن taam turbé-ut zudun. v. *to relish.* — *To season* (*accustom one to any thing*) متربي ساختن muturubbé saukhtun, اعتياد كردن é-até-aud kirdun, معتاد ساختن mataud sauktun, پيش نهاد دادن peish nihaud dadun, اموختن amookhtun. (*to become accustomed to any thing*) پيش نهاد كرفتن peish nihaud gooriftun, اعتياد پذيرفتن é-até-aud pizzeeruftun, متربي شدن muturubbé shoodun. v. *to mature.*

Seasonable ذو وقت و زمان zu wakt ou zumaun, محل muhull, مناسب munausib, لايق laék, موافق muwaufik, فرصت اور fursut awur. v. *proper.*—*It is not seasonable* نشايد nishaï-éd.

Seasonableness وقت و زمان wakt ou zumaun, مناسبت munausibut, فرصت fursut, موافقت muwaufikut, دست يافت dost é-aft.

Seasonably با واقت و زمان ba wakt ou zumaun, با محل ba muhull, للوقت lilwakt, لوقته lewaktihi, بوقتها bewaktuha, اين ein. *Any thing done* or *happening seasonably* وزم wuzim.

Seasoned (*as food*) خوش مزه زده khoosh muzeh zuddeh, تربيت كرده شده turbé-ut kirdeh shoodeh. (*accustomed*) متربي muturubbé, اموخته amookhteh, معتاد mataud, پيش نهاد كير peish nihaud geer.

A seasoner خوش مزه زن khoosh muzeh zun, تربيت دهنده turbé-ut duhindeh.

Seasoning (*to food*) مزه muzeh, تربيت turbé-ut, تربيت طعم turbé-uta taam, كامه kaumeh, كامخ kaumukh, ابزار abzaur, ابراز abrauz, افزار afzaur.

A SEAT (*chair, &c.*) كرسي kursé, صفه sofah, جاي نشست ja-é nishist, تخت tukht, نشست كاه nishist gah, نشستكه nishistguh, نشستني nishistuné, نشستي nishisté, صندلي sundlé, اسكملي askumlé. v. also *throne; residence, situation; mansion, villa.*—*The principal seat* (*at table, &c.*) پيشكار peishkaur, پيشكاه peishgah, پيشي peishé.

To seat (*cause to sit down*) نشست كردانيدن nishist gurdanédun, نشين ساختن nisheen saukhtun, بر صفه نشست فرمودن bur sofa nishist furmoodun. v. also *to settle, fix.*

SEAWARD بسوي دريا besooï duré-a.

To SECEDE كنار كرفتن kunaur gooriftun, خلوت كردن khulwut kirdun, وا استادن wa ustadun, وا ماندن wa maundun, واپس رفتن wapus ruftun, عزلت كردن azlut kirdun, فراغت ساختن firaughut saukhtun, نفي كردن nufé kirdun. v. *to withdraw, retire: dissent.*

A seceder كنار كير kunaur geer, عزلت كننده azlut koonindeh. v. *dissenter.*

Secession اعتزال é-atizaul, عزل azl, خلوت khulwut, فراغ firaugh, فراغت firaughut, واپس روان wapus rouvaun.

To SECLUDE محروم كردن muhroom kirdun, ممانعت ساختن mumanaat saukhtun, باز داشتن baz daushtun. v. *to shut up, exclude.*

SECOND [P] دوم duwum, دومين duwumeen, [A] ثاني sauné, اخر akhr, اخري ukhra. *Second in dignity* or *value* ثني suné, ثنان suné-aun, جا نشين ja nisheen. v. *secondary.*

Second-hand (*not original, not new*) نا اصلي na aslé, نا نو na now. *At second-hand* بروجه نا اصلي bur wujha na aslé, بطور نا نو betoora na now.

A second (*assistant*) مدد كار mudud kaur, يار é-aur, دستكير dostgeer, همپشت humposht, ناصر nausir, كفا دار kufa dar. v. *friend.*

To second ياري كردن é-auré kirdun, نصرت نمودن nusrut numoodun, توفيق ساختن tawfeek saukhtun, موفق كردن muwuffik kirdun, معاونت ساختن mu-awunut saukhtun. v. *to assist.*

Secondarily ثنية suné-utan, بروجه ثنيان bur wujha suné-aun, بطور ثني betoora suna, ثانيا sauné-a, بطريق نا اصلي betureeka na aslé.

Secondarineſs حال ثني haula ſuné.

Secondary ثنيان ſuné-aun, ثني ſuné (plur. ثنيت ſuné-ut).

A ſecondary ثني ſuné (plur. ثنيان ſuné-aun, ثنية ſuné-ut), جانشين jauniſheen, ردافت rudaufut. v. *deputy*, *delegate*.

A ſecond-rate درجه ثانيت durujeha ſané-ut, قدر اخر داري kudra akhr dauré.—*Second-rate* درجه ثانيت دار durjeha ſané-ut dar. v. *ſecondary*.

SECRECY (*privacy*) تنهايي tunhaï-é, حال تنهايي haula tunhaï-é, پنهاني pinhauné, حال پنهاني haula pinhauné, نهاني nihauné, نهفتكي nuhuftugé, خلوت khulwut, يكانكي eekaunugé. v. *ſolitude retirement*. — (*taciturnity, fidelity to a ſecret*) رازوفاداري rauz wufadaré, خاموشي khaumooſhé, سكوت ſukoot, سكتت ſuktut, ساكوتت ſaukootut, سرداري ſirrdauré. v. *ſilence*.

Secret (*private*) نهان nihaun, پنهان pinhaun, تنها tunha, پوشيده poſhédeh, مكتن muktun, خفي khufé, مخفي mukhfé, خبي khubé, تشهل tuſhummul, مستور miſtoor, مستورت miſtoorut, مستتر miſtitur, مرهمس muruhmus. v. *concealed*, *retired*, *hidden*. — (*faithful to a ſecret*, *ſilent*) راز وفا دار rauz wufa dar, سردار ſirrdar, نا افشا na afſha, ساكت ſaukit, صموت ſumoot, صموت كالحوت ſumoot kalhoot, خاموش khaumooſh. *A ſecret apartment* سراچه ſirraucheh, نهانخانه nihaunkhauneh, خلوتخانه khulwutkhauneh, سروقت ſirrwakt, حرم haram. v. *privacy*.

A ſecret سر ſirr (pl. اسرار aſraur), سريرت ſireerut (pl. سراير ſura-ér) سري ſirré, راز rauz, خفا khufa, نهاني nihauné, نهانچه nihauncheh, چيزي نا كشاده cheezé na kuſhaudeh. *One in the ſecret* رازدان rauzdaun, همراز humrauz, سردار ſirrdar, سرداش ſirrdauſh. v. *confidant*.

A ſecretary سر كاتبي ſirr kautibé, كاتب kautib (pl. كتاب kuttaub), منشي munſhé (plur. munſhé-aun), نويس noo-és. *A ſecretary of ſtate* ريس الكتاب reiſu'l'kitaub, تلخيصجي tulkheesjé, تشريفاتجي tuſhreefautjé. — *Secretaryſhip* منصب سر كاتبي munſuba ſirr kautibé.

To ſecrete پنهان كردن pinhaun kirdun, نهان ساختن nihaun ſaukhtun, بكوشه نهادن bekooſheh nihaudun, پوشيدن poſhédun, مخفي كردن mukhfé kirdun. v. *to conceal*, *hide*. — *To ſecrete one's ſelf* نهفتن nuhuftun, تنهيدن tunhédun, خبيدن khubédun, پنهانيدن pinhanédun, مستور شدن miſtoor ſhoodun, تدفن بودن tuduffun boodun.—*Secreted* نهفته nuhufteh, پوشيده poſhédeh, مخفي mukhfé. v. *concealed*, *hid*.

Secretly بپنهاني bepinhauné, درپنهاني dur-pinhauné, نهان nihaun, نهاني nihauné, نهانچه nihauneecheh, نهفته nuhufteh, سرا ſirran, مخفي mukhfé. v. *privately*. — *Openly and ſecretly* سرا و جهرا ſirran ou juhran, سرا و علانية ſirran ou alauné-utan.—*Secreteneſs*, v. *ſecrecy*.

Secreting پوش poſh, پوشا poſha, نهان ساز nihaun ſauz, بكوشه وضع كنا bekooſheh wuza koona. — *A ſecreting* پنهاني pinhauné, پوشش poſhiſh, نهفتكي nuhuftugé. v. *concealment*.

A SECT فرقت fyrkut (pl. فرق furuk, افراق afrauk, افرقا afruka, افاريق afareek), فترت fytrut, ملت millut, شيوه ſheeweh, بدعت bidaat, مذهب muzhub, هراي hura-é, جماعت jumaat, شرج ſhurj, شكيكت ſhukeekut, امت ummut, طايفه ta-éfeh, طريقت tureekut, منسم munſum. *The head of a ſect* پيشوا peiſhwa, صاحب بدعت ſahib bidaat, طريقت tureekut. *The ſect of the Magi* مغوشا maghooſha, مغوشك maghooſhuk. *The ſect of Pythagoras* (*who believe the tranſmigration of ſouls*) التناسخيت ettenaskhé-ut. *Of a bad ſect* بد كيش bud keeſh, بد مذهب bud muzhub. *Sects of hereticks*, *ſectaries* خوارج khuwaurij, معتزله motazeleh, ملكانيت melkané-ut, ركوسيت rukooſé-ut. v. Vol. I. رافضه — حنيفه — سنه — مرجي —.

A ſectary اهل بدعت ahla bidaat, صاحب اعتزال ſahib é-atizaul, زانب zaunib, تابع tauba, پسرو puſrou, پيرو peirou. v. *follower*, *heretick*.

A SECTION فصل faſl, قطعت kytaat, قطع kuta, تفصيل tufseel, پارچه parcheh, پاره paureh, قطاب kytaub, قطابت kytaubut, مقطع mukta (pl. مقاطع mukauta). v. *cut*.—*The ſection of a book* نسك niſk, قطعه kytauh, فصل faſl, جزء juza. *Through every ſection* (*totally*, *entirely*) كل و جزء kull ou juza, كلي و جزي kullé ou juzé.

SECULAR دهري duhré, دوراني dawrauné, دنيوي duné-awé. v. *temporal*, *worldly*.—(*centeſimal*) هر صد سال hur ſud ſaul, صدم ſudum, مايت maïut.—*To ſecularize* دهري كردن duhré kirdun. — *Secularly* دهريانه duhré-auneh, بر وجه دوراني bur wujha dawrauné, بطور دنيوي betoora duné-awé. — *Secularneſs*, *ſecularity* حال دهري haula duhré.

SECUNDINE (*membrane which envelopes the child in the womb*) تامور taumoor. v. *membrane*.

SECURE (*free from danger* or *fear*) امين ameen, اميني ameené, مسلم muſullum, سالم ſaulim, محمي muhmé, محميت muhmé-ut, مطمين mutmeen, موطمن mootumin, بلا بيم bila beem, ازاد از خطر azaud uz khutr, رسته ruſteh, متامن muta-ammin, مامون maumoon,

اناق anauk, عاصم auſim, واثق waufik. (*firm, faſt*) استوان uſtuwaun, استوار uſtuwaur, برقرار burkuraur, پايدار pa-édaur. (*careleſs, without caution or vigilance*) بي بصيرت bé buſeerut, غير احتياط ghire-a ihté-aut, بي نگاه bé nigauh, بي انتباه bé intibauh, غير اماني ghire-a amauné.

To ſecure (*make ſafe*) امين كردن ameen kirdun, مسلم ساختن muſullum ſaukhtun, اماني دادن amauné dadun, صيانت و حمايت نمودن ſé-aunut ou huma-é-ut numoodun, بلا خطر نهادن bila khutr nihaudun, ارامانيدن aramanédun. v. *to protect.*—(*to make certain*) معهود كردن maahood kirdun, مقرر ساختن mukurrur ſaukhtun, يقيني كردن eekeené kirdun. (*to make faſt* or *firm*) استوان كردن iſtuwaun kirdun, برقرار ساختن burkuraur ſaukhtun, ثابت كردن ſaubit kirdun. v. *to fix.*— (*to ſecure in cuſtody*) در زندان نهادن dur zindaun nihaudun, محبوس كردن muhboos kirdun, كرفتن gooriftun. v. *to impriſon.*

Secured (*from oppreſſion, &c.*) مسلم muſullum. v. *exempted, protected.*—(*made certain*) مقرر mukurrur, معهود maahood. v. *eſtabliſhed.*— (*made firm*) استوار ساخته uſtuwaur ſaukhteh. v. *fixed.*—(*taken into cuſtody*) محبوس muhboos, كرفته goorifteh. v. *impriſoned.*

Securely (*ſafely, without danger*) با اماني ba amauné, مسلمانه muſullumauneh, بلا خطر bila khutr, سالما غانما ſauliman ghauniman, بر وجه امين bur wujha ameen. (*careleſsly*) بلا بصيرت bila buſeerut, بي انتباه bé intibauh, غفلتانه ghuflutauneh, بر وجه بي پروا bur wujha bé purwa, بي باك و بيم bé bauk ou beem.

Security (*ſafety*) امان amaun, اماني amauné, اميني ameené, معافات mu-afaut, الامان ala-maun, ايمني eimuné, امنيت amné-ut, امن amen, سكينت ſukeenut, زنهار zinhaur, ارام araum, عهد و امان ahd ou amaun, اطمينان itmi-naun, عافيت aufé-ut. v. *protection.*—(*careleſſneſs*) عدم بصيرت aduma buſeerut, اهمال ihmaul, غفلت ghuflut, عدم بيم و پروا aduma beem ou purwa. (*bail, caution*) كفيل kufeel, كفالت kufaulut, ضمين zumin, متكفل mutukufful. v. *ſurety.*—*To become ſecurity* تكفل كردن tukufful kirdun, تضمن ساختن tuzummin ſaukhtun, تعهد كردن ta-ahhud kirdun. v. *to give bail.*—*To beg ſecurity* or *protection* استيمان كردن iſtee-maun kirdun, مستامن ساختن muſta-amin ſaukhtun. *A place of ſecurity* مامن ma-amun, پناهگاه punahgah. v. *refuge, aſylum: caſtle, fort.*

SEDATE مسكون muſkoon, اهسته ahuſteh, ساكن ſaukin, رزانت ruzaunut, رزين ruzeen, رزان ruzaun, مكيث mukees, ملايم mula-ém, ارامیده aramédeh. v. *calm, quiet, ſerene.* — *Of a ſedate temper* ساكن الطبع ſaukinu't'tuba.

Sedately بر وجه مسكون bur wujha muſkoon, بطور رزين betoora ruzeen, مكيثا mukeeſan.

Sedateneſs حال مسكون haula muſkoon, سكون ſukoon, ملايمت mula-émut, رزانت ruzaunut, اهستگي ahuſtugé. v. *calmneſs, tranquillity, ſerenity.*

SEDENTARY نشين niſheen, تعدت kuadut, متقاعد mutukaad, موثبان mawſubaun, لهد luhid. v. alſo *inactive, ſluggiſh, torpid.*—*Sedentarineſs* حال تعدت haula ku-adut, موثباني mawſubauné.

A SEDGE سواره ſuwaureh, قصبا kuſba.

Sedgy پر سواره pur ſuwaureh.

SEDIMENT درد durd, جرعت juraat. v. *dregs.*

SEDITION فتنه fitneh, اشوب aſhoob, خاستگي khaſtugé, برخيزش burkheeziſh, هيشت heiſhut, اسيب aſeeb, طغيان tughé-aun, هرج hurij, هنگامه hungaumeh, شغب ſhughib, غلو ghuloo. v. *rebellion, mutiny, tumult.* — *To excite ſedition* فتنه انگيختن fitneh angeekhtun, اتش افروختن autaſh afrookhtun, تفتين كردن tufteen kirdun, فتن ساختن futin ſaukhtun. v. *to mutiny.*

Seditious فتنه انگيز fitneh angeez, فتنه خيز fitneh kheez, مفسد muffid, اشوب خيز aſhoob kheez, فتان futtaun, عاصي auſé, عصي aſé, عصيان aſé-aun, نعار na-ar, نعور na-oor. v. *rebellious, mutinous.*—*A ſeditious man* فتنه جوي fitneh jooi, صاحب اشوب ſahib aſhoob, اتش افروز autaſh afrooz, اهل طغيان ahla tughé-aun, شغب ſhughib.

Seditiouſly بطور فتنه خيز betoora fitneh kheez, بر وجه اشوب bur wujha aſhoob, عاصيانه auſé-auneh, برخيزش اسا burkheeziſh aſa. —*Seditiouſneſs* فتنه انگيزي fitneh angeezé, اتش افروزي autaſh afroozé.

To SEDUCE از راه بردن uz rauh burdun, از طريق كشيدن uz tureek kuſhédun, گمراه ساختن gumrauh ſaukhtun, از سر كردن uz ſur kirdun, فريفتن furré-uftun, اضلال ساختن iz-laul ſaukhtun, تضليل كردن tuzleel kirdun, بازي دادن bauzé dadun, فزوليدن fuzoolédun, اغوا كردن ighwa kirdun, اطغا ساختن itgha ſaukhtun, طغويت كردن tughwé-ut kirdun, تخبيب ساختن tukhbeeb ſaukhtun. v. *to miſguide.*

A ſeducer از راه كش uz rauh kuſh, فريبنده furrabindeh, مضل muzill, خب khybb, كربز kurbur, كربز kurbuz, كربژ kurbuzſh, عيهاب a-éhaub.

Seduced از راه كشيده uz rauh kuſhédeh, فريفته furré-ufteh, گمراه gumrauh, منغوي munghooï, غوي ghawé.

Seducible قابل اضلال kaubila izlaul, ممكن گمراه شدن mumkina gumrauh ſhoodun.

Seduction, seducement گمراهی gumrauhé, اضلال izlaul, از راه بر uz rauh bur, از طریق کش uz tureek kush, اغایش agha-ésh, لوش loosh, خاتوله khautooleh, فتنه fitneh, فتن futin, غوایت ghuwa-é-ut, متّه mutuh, لوزله loozleh, دغا dugha.

SEDULITY, *sedulousness* جد jidd, جد و جهد jidd ou jihud, مداومت mudawumut, شغل shughl, ملازمت mulauzimut, اکاهی agauhé, بصیرت buseerut. v. *care, diligence, labour, industry.*

Sedulous مجد mujidd, ملازم mulauzim, مداوم mudawum, بجد bejid, مقید mukei-ud (fem. مقیدت mukei-udut, plur. مقایید mukaï-éd), مکلل mukullul (fem. مکللت mukullulut), شیحان sheihaun (fem. شیحانت sheihaunut), اکاه agauh, ذو بصیرت zu buseerut. v. *careful, industrious.*

Sedulously با جد و جهد ba jidd ou jihud, ملازمانه mulauzimauneh, بجد bejidd.

To SEE دیدن deedun, بین شدن been shoodun, بصر کردن busr kirdun, بصیر شدن buseer shoodun, مبصر بودن mubsur boodun, نظر کردن nuzr kirdun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت کردن mutalaat kirdun, نکاهی ساختن nugauhé saukhtun, نکاهیدن nigauhédun, مشاهده ساختن mushauhudeh saukhtun, ابصار کردن ibsaur kirdun, مباصرت ساختن mubausirut saukhtun, تنظار زدن tunzaur zudun, راي کردن ra-é kirdun, منظر ساختن munzir saukhtun, رویت زدن roo-é-ut zudun, تشویف شدن tushweef shoodun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun, ادراك کردن idrauk kirdun. v. *to observe, look, perceive, descry, discover, find, discern, remark, inspect.*—*To see one another* ملاقات کردن mulakaut kirdun, رو برو شدن roo beroo shoodun, دو چار خوردن doo chaur khoredun. v. *to meet, visit.*—*To see distinctly* با کمال بصیرت دیدن ba kumaula buseerut deedun. *Let him see* دید deed.

SEE! اینك einuk! v. *behold!*

SEED تخم tukhm, دانه dauneh, کشت kisht, کشته kishteh, کاشته kaushteh, زرع zura, زرعت zuraat, زریعت zuré-at (plur. زروع zuroo-a), بزر buzr, برز burz, برزه burzeh, مزارع muzaura, پیله peeleh, حب hubb, حبت hubbut (pl. حبوب huboob.) *Seed when sown* زرع zura (pl. زروع zuroo-a, زریعت zuré-at). *One seed* حبت kubbut.—*Coriander-seed* بغنج bufunj, حبت السودا hubbu-tu's'sawda. *Anniseed* حبت الحلوه hubbutu'l'-hulweh. *Melon-seed* کرشت kurshut. *Lint-seed* خیغنج kheifinj. v. *linseed.*—*Hemp-seed* طلام tullaum. *Purslain seed* خرفا khurka. *A seed-plot* زریعت zuré-at.—*Any thing produced from the natural falling of seed* زریع zuré-a. *A field sown with seed* زراعت zuraat, زرع zura. (*semen genitale*) اب پشت auba posht, مني muné, علاقت alaukut, علوق alook, ایل aï-él, بیظ beez, مایه maéh. v. also *progeny, offspring, race, generation, original, principle, root.*—*To sow seed* زرع کردن zura kirdun. v. *to sow.*—*To fall to seed* دانه آوردن dauneh awurdun.

Seed-time زرع zura, زرع زمان zura zumaun.

SEEING بین been, بینا beena, بصر busr, بصیر buseer, مبصر mubsir, باصر bausir, نظران nuzuran, ناظر nauzir, مشاهد mushauhid, راي ra-é, ربی rei-é, متراي mutura-é, مهرا muhra. *Seeing far* دور بین door been. *Seeing the world* جهان بین jehaun been. *Seeing minute objects* خرده بین khurdeh been. *Seeing into affairs* مصلحت بین musluhut been.—*Seeing, seeing that* چو choo, چون choon, چونکه choonkeh, هر چندکه hur chundkeh. v. *since.*

To SEEK خواستن khaustun, پرسیدن pursédun, طلب کردن tulub kirdun, سوال ساختن soo-aul saukhtun, جستن justun, جست و جوي just ou jooï kirdun, واجستن wajustun, طلبیدن tulubédun, استخبار ساختن istikhbaur saukhtun, تک و پو کردن tuk ou poo kirdun, پوییدن pooï-édun, تفتیش کردن tufteesh kirdun, فتش ساختن futish saukhtun, راغب شدن raughib shoodun, طالب بودن taulib boodun, ابتغا کردن ibtigha kirdun, پرسش ساختن pursish saukhtun, کاویدن kawédun, ویدیدن weedédun, نشید ساختن nusheed saukhtun, نوش کردن nuwish kirdun, درخواستن durkhaustun. v. *to search, inquire, ask, solicit, request.*—*To seek* (*at a loss*) پریشان خاطر purrashaun khautir, سرکردان surgurdaun, نا دان na daun, غیر وقوف ghire-wukoof, اشفته حال ashufteh haul. v. *perplexed, irresolute, inexperienced.*

A seeker طالب taulib (pl. طلب tulub, طلاب tullaub), پرسنده pursindeh, خواست khaust, خواستار khaustaur, خواهنده khauhindeh. v. *inquirer, searcher, petitioner.*

Seeking پرسان pursaun, پرسنده pursindeh, پرس purs, طلاب tulaub, طلبت tulubut, طالب taulib, خواهان khauhaun, خواسته khausteh, خواه khauh, خواهنده khauhindeh, طالب و جویا taulib ou jooï-a, جوي jooï, وا جوي wa jooï, سوال soo-aul, جویان jooï-aun, تك و پو ساز tuk ou pooï sauz, پویان pooï-aun, نشید nusheed, نشداد nishdaud, نشدت nishdut, بغی bughé, تبغی tubughghé, ابتغا ibtigha, نوش nawish, جوم jaum, تفحص tufuhhus. *Seeking the destruction of an adversary* تعنت taanut, اعتلال é-atilaul

Seeking what is necessary or *proper* پرسش ما لزم pursish ma luzim. *Seeking permission* رخصت خواه rukhsut khauh.

To SEEL (*close the eyes of a hawk*) چشم باز پوشیدن chushuma bauz poshedun. (*to heel as a ship*) بجانب مایل شدن bejaunib ma-él shoodun.

Seely, v. *silly, simple: lucky, happy.*

To SEEM نمودن numoodun, ظاهر داشتن zauhur daushtun, صورت نما شدن soorut numa shoodun, صورت پذیر کردن soorut pizzeer kirdun, صورت ظاهره نمودن sooruta zauhireh numoodun, نمایش داشتن numa-ésh daushtun, سیما و تمثیل گرفتن seema ou tumseel gooriftun, مانستن mauniftun, وجه داشتن wujuh daushtun, ممانلت پذیرفتن mumaufilut pizzeeruftun. v. *to appear, resemble.*—*To seem true* صورت حقیقت داشتن sooruta hukeekut daushtun. *It seems* نماید numa-éd, صورت نما است soorut numa ast, ظاهر دارد zauhur darud, صوابنما است suwaub numa ast.—*A seemer* صورت نما soorut numa, نمایش دار numa-ésh dar.

Seeming (*appearance, semblance*) ظاهر zauhir, روي rooï, صورت soorut, صوري sooré, نمایش numa-ésh, وجه wujuh, سیما seema, تمثیل tumseel. (*apparent*) صورت نما soorut numa, نمایان numa-é-aun, ظاهر پذیر, صوري sooré, نمانش دار numa-ésh dar, zauhir pizzeer, سیما و تمثیل گیر seema ou tumseel geer.

Seemingly صورتا soorutan, ظاهرانه zauhirauneh, وجها wujuhan, با سیما و تمثیل ba seema ou tumseel, با نمایش ba numa-ésh.

Seemingness خوب صورتي khoob sooruté, ظاهر نکو zauhira nikoo. v. *plausibility.*

SEEMLINESS خوبي khoobé, حسن husn, جمال jumaul, شایستگي sha-éstugé, ادب adub, خوشي khooshé, سزاواري suzawauré, مناسبت munausibut, نزاکت nuzaukut, ظرافت zuraufut. v. *beauty, decency, grace.*

Seemly (*decent, becoming*) خوب khoob, شایسته sha-ésteh, نیکو neekoo, سزاوار suzawaur, خوش khoosh, زو ادب zu adub, لایق la-ék, مناسب munausib, ظریف zureef. v. *fit, proper.*—(*decently, becomingly*) بر وجه خوب bur wujha khoob, با شایستگی ba sha-éstugé, سزاوارانه suzawaurauneh, با ادب ba adub, ظریفانه zureefauneh.

SEEN (part. of *see*) دیده deedeh, منظور munzoor, مشهود mush-hood, معاین mu-aï-én. v. also *skilled, versed.*—*To be seen* دیده بودن deedeh boodun, منظور شدن munzoor shoodun, صورت پذیر کردن soorut pizzeer kirdun, ظاهر شدن zauhir shoodun, نمایان بودن numa-é-aun boodun.

A seer بینا beena, راي ra-é, مشاهد mushauhid, مبصر mubsir, اهل نظر ahla nuzr. v. *spectator: prophet.*

SEE-SAW (*reciprocating motion*) جنبش jumbish, خرام khyraum, جرج juruj, نوض nawiz, رجرج rujruj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut, نیج neeh, نیحان neehaun, ملد mulud, ملدان muludaun. *A see-saw* or *swing* جانبازي jaunbauzé, پرموزه purmoozeh, چنبلول chumbulool, وازنیج wauzneej, بازام bauzaum.—*To see-saw* جنبانیدن jumbanédun, جنبش دادن jumbish dadun.

To seeth, v. *to boil, to be hot.*

A SEGMENT فصله fasleh, قطعه kutaah, پاره paureh, جزلت juzlut, وصله wasleh.

Segregation, v. *separation.*

Seignior, v. *lord.*—*Seigniory*, v. *territory.*

A SEINE شبکت shubukut. v. *fishing-net.*

To SEIZE گرفتن gooriftun, گرفت کردن goorift kirdun, گرفتاریدن gooriftarédun, دست یافتن dost é-aftun, گیرفتن geeruftun, گیر نمودن geer numoodun, برگرفتن burgooriftun, قبض ساختن kubz saukhtun, اخذ کردن akhz kirdun, ربودن ruboodun, خبیدن khubédun, میچودن meechoodun, مجیدن mujédun, سکنجیدن sukunjédun. *Seize thou* گیر geer, بگیر begeer. *To seize by force of arms* ضرب دست گرفتن zurba dost gooriftun. v. also *to grasp.*

Seized گرفته goorifteh, مقبوض mukbooz, ماخوذ maakhooz. *To be seized* گرفتار شدن gooriftar shoodun, گرفته بودن goorifteh boodun, مقبوض شدن mukbooz shoodun.

Seizure گرفت goorift, گیر geer, گیري geeré, قبض kubz, گرفتگی gooriftugé, برگرفت burgoorift, اخذ akhz, دست یافت dost é-aft.

SELDOM کم گاه kum gah, کم وقت kum wakt, نا بسیار بار na bissé-aur bar, نا چند گاه na chund gah, غبا ghybban, نادر الوقوع nadiru'l'wukoo-a, گاه گاه gah gah, بعض گاه baaza gah, گاه وقت gah wakt, نوبتهاء کم noobuthaa kum.—*Seldomness* نادري nadiré.

To SELECT گزیدن guzédun, اختیار کردن ikhté-aur kirdun, اصطفا ساختن istifa saukhtun, اجتبا نمودن ijtiba numoodun, انتخاب ساختن intikhaub saukhtun. v. *to chuse.*

Select, selected گزید guzeed, گزیده guzédeh, مختار mukhtaur, منتجب muntujub, منتخب muntukhub, مصطفی mustufé, خنیده khunédeh, ممتاز mumtauz.

Selection اصطفا istifa, اختیار ikhté-aur, اتخاذ ittikhauz, اجتبا ijtiba, انتخاب intikhaub. v. *choice.*

Selectness حال گزیده haula guzédeh, صفوت sufwut, صفي sufé.

A selecter اصطفا كننده istifa koonindeh, اختيار ساز ikhté-aur sauz, كزنده guzindeh.

SELF P خود khood, خويش kha-ésh, A نفس nufs, تنهى tunhé. *My self* P من خود mun khood, A نفسى nufsé. *Thyself* P تو خود too khood, نفسك nufsuka (fem. نفسك nufsuki). *Himself, herself* P او خود ou khood, A نفسه nufsuhu (fem. نفسها nufsuha). *Ourselves* P ما خود ma khood, A نفسنا nufsuna. *Yourselves* P شما خود shuma khood, A نفسكم nufsukum (fem. نفسكن nufsukunna). *Themselves* P ايشان خود eishaun khood, A نفسهم nufsuhum (fem. نفسهن nufsuhunna). *Self-complacent* خود پسند khood pussund. *Self-complacency, self-love* خود پسندي khood pussundé. *Self-conceited* خود بين khood been. *Self-conceit* خود بيني khood beené. *Master of one's self* خود دار khood dar. *Admiring one's self* خود پرست khood purust. *Self-admiration* خود پرستي khood purusté. *Boasting of one's self* خود فروش khood furoosh. *The thing itself* نفس الامر nufsu'l'amr. v. *himself, herself, &c.*

Selfish خود بين khood been, خود پرست khood purust, خود پسند khood pussund. — *Selfishly* بر وجه خود بين bur wujha khood been.—*Selfishness* خود بينى khood beené, خود پسندي khood pussundé, خود پرستي khood purusté.

Self-murder قتل نفس kutla nufs, خودرا خونريز khoodra khoonreez, ميرتنى meertuné.

Selfsame بنفسه benuffihi. v. *self.*

To SELL فروختن furookhtun, فروخت كردن furookht kirdun, فروشيدن furooshédun, فروش ساختن furoosh saukhtun, وا فروختن wa furookhtun, بيع كردن bé-a kirdun, مبيع ساختن mubé-a saukhtun, شرا كردن shura kirdun, اشترا ساختن ishtira saukhtun, جاب كردن jaab kirdun, توصيف ساختن tawseef saukhtun. *To buy and sell* بيع و شرا كردن bei-a ou shura kirdun, خريدن و فروشيدن khurédun ou furooshédun, داد استاد كردن daud istaud kirdun, داد ستاد ساختن daud sitaud saukhtun, تبايع كردن tuba-é-a kirdun. v. *to traffick.*—*To sell by auction* بمزاد فروختن bemizaud furookhtun. *To sell on credit* نظر كردن nuzr kirdun. *To sell for ready money* بنقد فروختن benukd furookhtun.

A seller فروشنده furooshindeh, فروشا furoosha, فروش furoosh, بياع bei-é-a, بايع ba-é-a, مشتري mushturé. v. *merchant, trader.*—*A seller of small wares* خرده فروش khurdeh furoosh, منبل mumbul. v. *pedlar.*—*Selling* فروش furoosh, فروشا furoosha, بيع bé-a, اشترا ishtira, شرا shura. *Buying and selling* بيع و شرا bé-a ou shura. v. *buying.*

SEMBLANCE سيما seema, تمثيل tumseel, مثل misl. v. *resemblance, likeness, similitude.*

A SEMICIRCLE نيم دايره neem da-éreh, نصف دور nusfa dawr.—*Semicircular* ذو نيم دايره zu neem da-éreh, نصف دورنما nusfa dawr numa.

SEMINAL تخمي tukhmé, مني muné منسوب munsoob, اب پشت پيوند auba posht pivund, علوقي alooké, بيظي beezé.

A SEMINARY *(ground where any thing is planted)* زريعت zuré-at, كشت kisht, كشت زار kisht zaur, برز burz. *(a place of education)* عمارت ymaurut, مدرست muduruSSut, تربيت كاه turbéut gah. v. *college, school.*

Semination زرع zura. v. *sowing.*

A SEMITONE نيمترك neemturuk.

SEMPITERNAL ابدى abudé, ازلي azulé, دايم da-ém, سرمد surmund. v. *eternal.*

Sempiternity, v. *eternity.*

A SEMPSTRESS اتون utoon.

SENARY *(consisting of six)* سداسي sudausé.

A SENATE ديوان divan. v. *council.*—*A senate-house* ديوان خانه divan khauneh.—*A senator* اهل ديوان ahla divan, وزير vizeer, مشير musheer, مشاور mushawir, دستور dustoor. v. *counsellor.*—*Senatorial* وزيرى vizeeré, وزير منسوب vizeer munsoob, مشيري musheeré, لايق وزير la-éka vizeer, واجب دستور vajiba dustoor.

To SEND فرستادن furistadun, ارسال كردن irsaul kirdun, روان ساختن rouvaun saukhtun, روانه كردانيدن rouvauneh gurdanédun, بردن burdun, مذكي كردن muzké kirdun, مرسل نمودن mursil numoodun, براه كردن berah kirdun, تسيير ساختن tusei-ér saukhtun. تسويم كردن tusweem kirdun, مراسلت ساختن murausulut saukhtun, بعث كردن baas kirdun, ثدق ساختن sudik saukhtun. *To send to one another* تراسل كردن turausul kirdun. *To send to another place* بدكركاه فرستادن bedigur gah furristadun, مرسل الي محل اخر كردن mursul ila muhla akhr kirdun. *To send from place to place* جا بجا فرستادن jau bejau furistadun. *To send* or *disperse every where* پراكندن purakundun, پراكنده كردن purakundeh kirdun, در اطراف منتشر ساختن dur atrauf muntusir saukhtun, انجا اينجا فرستادن aunja einjau furistadun. *To send for* استحضار كردن istihzaur kirdun, دعوت ساختن dawut saukhtun, امدنى كردانيدن aumuduné gurdanédun. *To send before* پيش فرستادن peish furistaudun. *To send back* باز فرستادن baz furistadun.

A sender مرسل ساز mursil sauz, فرستنده furistindeh, ارسال فرما irsaul furma.

SENESCENCE پيراني peerauné. — *Senile* پيرانه peerauneh.

A SENIOR پير peer (pl. پيران peeraun), پير زال peera zaul, شيخ sheikh (pl. شيوخ shé-ookh), خواجه khojeh, بيراد beeraud. v. *an elder*; and under *old*.

Seniority شيوخيت shé-ookhé-ut, نخست زاده nukhust zadeh, بكوريت bukooré-ut, پيري peeré, پيرگين peerugeen.

SENNA (*drug*) سنا senna. *Mecca senna* سنا مكي senna mekké.

SENNIGHT هفته hufteh, اسبوع usboo-a. v. *week*.

SENSE, *sensation* حس huss, قوت حاسه kuwwuta hausseh, احساس ihsaus, حواس hawauss. *Internal sense* or *sensation* حواس اندروني hawaussa anduroone. *External sense* or *sensation* حس ظاهر hussa zauhir, حواس براني hawaussa biraune, v. *feeling*.— *External and internal sensation* حواس ظاهر و باطن hawaussa zauhir ou batin.—*The five senses* پنج حواس punj hawauss, حواس خمست hawaussa khumsut, قوا بدن kuwa budun. *The sense of seeing* باصرت bausirut, قوت باصرت kuwwuta bausirut. *The sense of hearing* سامعت saumaat, قوت سامعت kuwwuta saumaat. *The sense of tasting* زايقت za-ékut, قوت زايقت kuwwuta za-ékut. *The sense of smelling* شامه shaumeh, قوت شامه kuwwuta shaumeh. *The sense of touching* or *feeling* لامست laumisut, قوت لامست kuwwuta laumisut, *Common sense* حاست عامت haussuta aummut, حس مشترك hussa mushturuk, احساس مشارك ihsausa mushauruk.— *Sense* (*intellect*) وهم wuhm, قوت وهم kuwwuta wuhm, ادراك idrauk, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, عقل akl, فهم fuhm, هوش hoosh, هش hush, نهي nuhé, ازعان izaan, ضمير zumeer, خرد khirud, فراست firausut, طبع tuba, طباع tybaa, طبيعت tubé-at, هنك hunk, هرم hurim, لب lubb, رويت roo-é-ut, سامان samaun, سرشت serisht, قلب kulb, فرهنج furhunj, فرهنك furhunk, صبور sé-oor. v. *understanding*.— (*meaning*) معني maané (plur. معاني ma-ané), معنيت maané-ut, مضمون muzmoon (plur. مضامين muzaumin), نتيجه nuteejeh, فحوا or فحوي fuhwa, دلالت dulaulut, عبارت ybaurut (pl. عبارات abaraut), شرح shurh, تعويل taweel, تابير taabeer, مفهوم mufhoom, لحن luhn, كعب kaab (plur. كعاب ka-ab, كعبت kaabut, اكعب akaab). v. *signification*, *explanation*, *reason*.—*The sense of a speech* or *passage* نتيجه كلام nuteejeha kulaum.— *The literal sense* معناي لغوي maana-é lughawé, معناي لغويت maana-é lughwé-ut. *The true sense* معناي مصطلح maana-é mustulyh.—*A mystical sense* نكته nukteh, لطيفت luteefut. *To explain the sense* تفسير كردن tufseer kirdun, شرح دادن shurh dadun, تاويل كردن taweel kirdun, تعبير ساختن taabeer saukhtun, بيان نمودن bei-aun numoodun. *To explain the sense by synonimous words* عطف تفسير كردن atfa tufseer kirdun. v. *to explain*.—*Sense* or *sensual appetite* نفس nufs, هوس hawus, شهوت shuhwut, هواي نفساني hawa-é nufsauné, هوا و هوس hawa ou hawus. v. *sensuality*.

Senseless (*wanting life* or *preception*) بي جان bé jaun, غير حيات ghire-a hei-aut, بي حس bé huss, غير حاسه ghire-a hausseh, بي قوت bé kuwwut, بي حواس و جنبش bé hawauss ou jumbish, غير حس و حركت ghire-a huss ou hurukut, جاثم jausim, جاثوم jausoom. v. *lifeless*.— (*without understanding*) بي عقل bé akl, نا دان na daun, بي ادراك bé idrauk, نا شناس na shinaus, بي فهم bé fuhm, غير هوش ghire-a hoosh, سرسام sursaum, بي قوت وهم bé kuwwuta wuhm. —(*without meaning*) بي معني bé maané, بيهوده béhoodeh, غير فحوا ghire-a fuhwa, هرزه hurzeh, بي عبارت bé ybaurut, غير مضمون ghiré-a muzmoon. v. *foolish*, *stupid*.

Senselessly (*foolishly*) بي عقل bé akl, بر وجه نا دان bur wujha na daun, بلا معني bila maané, بطور بي هوش betoora bé hoosh, سفاهة sufauhutan. v. *stupidly*.

Senselessness عدم عقل aduma akl, سفاهت sufauhut, حماقت humaukut, نا داني na dauné, سرسامي sursaumé. v. *folly*, *stupidity*.

Sensibility حس huss, حواس huwaus, احساس ihsaus, قوت حاسه kuwwuta hausseh, جان گذاري jaun guzauré, دل دوزي dil doozé, خاطر گيري khautir geeré, ملايمت mula-émut, نرمدلي nurmdilé.

Sensible (*having the power of perceiving by the senses*) ذو الحاسة zu'l'haussut, ذو قوت حس zu kuwwuta huss, حسي hussé, محس muhyss, محسوس muhsoos, متحسس mutuhussus.— (*perceptible by the senses*) حسي hussé, قابل حس دادن kaubila huss dadun, ممكن محسوس شدن mumkina mumsoos shoodun.—(*wise*, *judicious*) ذو عقل zu akl, دانا dauna, هوشيار hooshé-aur, ذو ادراك zu idrauk, اهل بصيرت ahla buseerut, عليم aleem, عارف aurif, عاقل aukil, پخته pukhteh, فهيم fuheem, تيز فهم taze fuhm, معقول فهم maakool fuhm. v. *reasonable*.—(*convinced*, *persuaded*) مبصرت پذير mubsurut pizzeer, ملزم mulzum, حجت ياب hujut é-aub.

Sensibleness, v. *sense, sensibility.*

Sensibly (perceptibly to the senses) بروجه حسي bur wujha hussē, بطور حاسه betoora haussēh, محسوسا muhsoosan, با احساس ba ihsaus, از قوت حواس uz kuwwuta hawauss. — *(judiciously)* عقلانه akilauneh, با هوش و دانش ba hoosh ou daunish, هوشيارانه hooshé-aurauneh, با بصيرت ba buseerut. v. *reasonably.*

Sensitive زو قوت احساس zu kuwwuta ihsaus.

Sensitively با احساس ba ihsaus.

SENSUAL نفساني nufsauné, حيواني heewauné, نفس تابع nufs tauba, زو شهوت zu shuhwut, شهي shuhé, شوخ shookh, هوست hawisut, هواس hawaus, زو هواي نفساني zu hawa-é nufsauné, حسي hussē. v. *luxurious, lascivious.*

To sensualize or *indulge the sensual appetites* شهوات نفسانيت متابعت كردن shuhwauta nufsauné-ut mutabaat kirdun, بهوا و هوس تابع شدن behawa ou hawus tauba shoodun, نفس غلبه كردن nufs ghulubeh kirdun.

A sensualist شهوت پرست shuhwut purust, صاحب نفس و هوس sahib nufs ou hawus, اهل هواي نفساني ahla hawa-é nufsauné.

Sensuality شهوت shuhwut, نفس nufs, هوس hawus, هوس و هوا hawus ou hawa, هواي نفسانت hawa-é nufsauné, نفس اماره nufs amaureh, توقان نفس tookauna nufs, شوخي shookhé.

Sensually بروجه حيواني bur wujha heewauné, بطور نفساني betoora nufsauné, با شهوت ba shuhwut, شوخانه shookhauneh. v. *lasciviously, luxuriously.*

SENT فرستاده furistadeh, مرسل mursul, مسوم musawwum, مساومت musawwumut, مبعوث muboos.

A SENTENCE (*of a judge*) قضا kaza, حكم hookum (plur. احكام ahkaum), حجت hujut, سجل sijill, حجت سجل hujjuta sijill, حكم شرع hookuma shura, حكم شرعي hookuma shura-é, داوري dawuré, فتاحت futauhut, دين deen, دينونت deenoonut. v. *decision.*—(*a saying* or *maxim*) مقال mukaul, مقالت mukaulut (pl. مقالات mukaulaut), قول kool (pl. اقوال akwaul), امثول imsool. v. *proverb.* — (*a paragraph* or *period*) تفصيل tufseel, فصل fasl, قطعت kutaat. *The end of a sentence* or *period* محط muhut. *To pronounce sentence of death* قتل حكم فرمودن kutla hookum furmoodun.

To sentence حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kaza saukhtun, جريمه فرمودن jureemeh furmoodun, حجت كردن hujjut kirdun, حكم شرع گفتن hookuma shura guftun. v. *to condemn, decide.*

Sententious نكته پرداز nukteh purdauz, مقال گو mukaul goo, مقالت نويس mukaulut noo-ées, پر امثول pur imsool.—*Sententiously* بروجه مقال bur wujha mukaul. — *Sententiousness* مقال گويي mukaul gooï-é, نكته پردازي nukteh purdauzé.

SENTIENT دریاب duré-aub. v. *percipient.*

SENTIMENT (*thought*) فكر fikr, ظن zunn, راي ra-é, راي و تدبير ra-é ou tudbeer, قياس ké-aus. v. *opinion, sense.* —*A moral sentiment* فكر حسن fikra husn, ظن خير zunna kheir, راي خوب ra-é khoob.

Sentimental خير انديش kheir andeesh, حسن فكر kusn fikr, خوب راي khoob ra-é. *Sentimentally* بروجه خير انديش bur wujha kheir andeesh, بطور خوب راي betoor khoob ra-é.

A SENTINEL, *sentry* پاسبان pausubaun, ديده بان deedeh baun, ديدبان deedbaun, نگاهدار nigauhdar, نگاهبان nigauhbaun, هركش hurkush, حارس hauris (pl. حراس huraus,) نوبت noobut (pl. نواب nawwaub), نوبتچي nubutjé, كوشچي gooshché, محافظ muhaufiz, حافظ haufiz, (plur. حفظت hufzut), حرسي hursé, بان baun, پاس pas, ديدوان deedwaun, پرواوه purwauweh, پرواك purwauk, قراول kurawul, يقظت eekuzut, تلابه tulaubreh, ترغاق tughauk, ترغان turghaun.

To relieve a sentinel نوبت كردن noobut kirdun.

SEPARABLE مفروق mufrook, قابل فراق kaubila firauk, ممكن افتراق mumkina iftirauk, لايق جدا la-éka juda.—*Separableness, separability* مفروقي mufrooké, امكان افتراق imkauna iftirauk.

To separate جدا واكردن juda wakirdun, واجدا ساختن wa juda saukhtun, بين نمودن bein numoodun, فرق كردن furk kirdun, فصل ساختن fasl saukhtun, جدا كردن juda kirdun, هجران ساختن hujran saukhtun, گشفتن kushuftun, تفريق زدن tufreek zudun, افراز ساختن efrauz saukhtun, قطع كردن kuta kirdun, مفارقت نمودن mufaurikut numoodun, تفصيل كردن tufseel kirdun, تقسيم ساختن tukseem saukhtun, تشذيب كردن tushzeeb kirdun, تزييل ساختن tuzei-él saukhtun. v. *to divide, break.*—*To separate* or *be separated* منفصل شدن munfusil shoodun, مفروق بودن mufrook boodun, پراكنده شدن purakundeh shoodun, تفصي بودن tufussē boodun, جدا گشتن juda gushtun. — *That which separates two things* مصر mysr.

Separate, separated جدا juda, مفروق mufrook, متفرق mutufurruk, مقطوع muktuwa, منفرق munfuruk, مهجور muhjoor, گشفته kushufteh, مبين mubei-un, منحرد munhurud, منجرد munjurud, پراكنده purakundeh, متزيل mutuzeel

zé-ul, منفصى munfusé, منفصل munfusul, منشت munshutt, منفك munfik, منفرج munfurruj, منكشح munkushuh, شفنتري shufuntura, مقتسوم muktusoom, موزع muwuzza, وحد wuhud, متبر mutbir, شذان shuzzaun, متصعصع mutusaasa.

Separately جدا جدا juda juda, جداكانه judagauneh, مفصلانه mufussulauneh, مفروقانه mufrookauneh, قطعه قطعه kutaah kutaah, پاره پاره paureh paureh, واحدا واحدا wahidan wahidan, فردا فردا furda furda, يك يك eek eek, يكايك eekaeek, بر وجه كشفته bur wujha kushufteh.

Separation جدايي judaï-é, بين bein, فراق firauk, فرقت furikut, فرق firk, تفريق tufreek, افتراق iftirauk, تفرقت tufrikut, انفصال infisaul, مهجوري muhjooré, هجران hujraun, تفرق tufurruk, تفرد tufurrud, مفارقت mufaurikut, دوري dooré, منقطع munkuta, مباعدت muba-adut, هجر hejr, افتصال iftisaul, قطيعت kuté-at, تجريد tujreed, فجاي fuja-é. v. alſo *divorce.*

Separating جدا ساز juda ſauz, فاصل fausil, مبين mubein, مبهم mubhim, مزيل muzeil, مختزل mukhtuzil, فراق كنان firauk koonaun.

A ſeparator جدا كننده juda koonindeh, فراق سازنده firauk ſauzindeh, بين ساز bein ſauz.

SEPTEMBER مهر muhr, رجب rejeb, ايلول eilool.

SEPTENNARY هفتي hufté, سباعي ſaba-é.

SEPTENNIAL (*every ſeven years*) هر هفت سال haul, كل سنت سبع kulla ſunnuta ſaba. (*laſting ſeven years*) هفت سال دوم hufta ſaul dawm, سنت سبع باقي ſunnuta ſaba bauké.

Septentrional, v. *northern.*

SEPTILATERAL, *ſeptangular* ذو هفت جنب zu huft junib, هفت كنار دار huft kunaur dar.

SEPTUAGESIMAL, *ſeptuagenary* بهفتاد behuftaud ruſſédeh, هفتادم huftaudum, سبعون ſuba-oon.

SEPTUPLE هفت تا huft ta, هفت طاق huft tauk, سبعت اضعاف ſubaat azauf.

SEPULCHRAL مزاري muzauré, قبري kubré, مقبري mukburé, تربت منسوب turbut munſoob, مرقدي murkudé, كوري kooré.—*A ſepulchral monument* مرقد murkud, مزار سنك muzaur ſunk. v. *monument.*—*To erect a ſepulchral monument* مزار سنك مرقد برداشتن murkud burdaushtun, رجم نصب ساختن muzaur ſunk nuſb ſaukhtun, رجم كردن rijm kirdun.

A ſepulchre مزار muzaur, قبر kubr, قبركاه kubrgah, مقبره mukbureh, تربت turbut, ستودان ſtoodan, بيت beet, كور goor, كورجا goorja, كور خانه goor khauneh, كورستان gooriſtan, رجم rijm, رجمت rujmut (pl. رجم rujum), راموس raumoos, مرقد murkud, سر ſirr, رمس rums, حفر hufeer, صندوق ſundook, صندوقت ſundukut, دخمه dukhmeh, مدفن mudfun, مدفنت mudfunut, جدف juduf, مجثا mujsa, مجثات mujſaut, طفذ tufz (plur. اطفاذ atfauz), جنفور junfoor, وتيرت wuteerut (pl. وتاير wuta-ér), لحد luhud (pl. لحود luhood, الحاد alhaud), منهال minhaul, منهل minhul, انهال inhaul, حفرت hufrut, كفر kufir, بلد beled, خفج khufj, ودع wuda, غياب ghé-aub, مرمس murmus, ام umm, ريم reim. v. *tomb.*—*The ſepulchre of Jeſus Chriſt* مرقد حضرت عيسى murkuda huzrut a-ésé, مزار حضرت مسيح muzaura huzrut meſeeh, قمامه قبر الغايه kumaumeh kubru'l'ka-émeh. *The holy ſepulchre* مشهد معطر و مرقد منور muſh-huda muatur wa murkuda munawwur.

To ſepulchre, v. *to bury.*

Sepulture, v. *burial*, *interment.*

SEQUEL (*continuation*) مداومت mudawumat, دوام duwaum, استمرار iſtimraur, مواظبت muwauzibut. (*concluſion*) نتيجه nuteejeh. v. alſo *conſequence.*—*Sequence*, v. *ſeries*, *ſucceſſion.*

To SEQUESTER, *ſequeſtrate* (*to ſeparate from others for the ſake of privacy*) بحرم نهان كردن beharam nihaun kirdun, در نهانخانه پوشيدن dur nihaunkhauneh poſhédun, بتنهاي كاه نهادن betunha-é gah nihadun. (*to place in the hands of truſtees*) امانت كردن imaunut kirdun, سپردن ſipurdun. (*to confiſcate*) كرفتن gooriftun, بميري ضبط كردن bemeeré zubt kirdun, ببيت المال قبض ساختن bebeetu'l'maul kubz ſaukhtun.

Sequeſtrable (*capable of being confiſcated*) ممكن كرفته شدن mumkina goorifteh ſhoodun, ببيت المال لايق قبض bebeetu'l'maul la-éka kubz, قابل ضبط بميري kaubila zubt bemeeré.

Sequeſtrated (*ſeparated from others*) بحرم نهاده beharam nihaudeh, در نهانخانه پوشيده dur nihaunkhauneh poſhédeh. (*confiſcated*) كرفته goorifteh, بميري كرفته bemeeré goorifteh. (*placed in the hands of truſtees*) امانت كرده شده imaunut kirdeh ſhoodeh, سپرده ſipurdeh.

Sequeſtration (*retirement*) كوشه نشيني koosheh niſheené, يكانكي eekaunugé, تنهايي tunhaï-é. (*confiſcation*) كرفت goorift, قبض kubz. (*placing in truſt*) در امانت وضع dur imaunut wuza. v. *truſt.*

A ſequeſtrator كرفت كننده goorift koonindeh, قبض ساز بميري kubz ſauz bemeeré.

A SERAGLIO حرم haram, سراي ſirra-é, حرم سراي haram ſirra-é, خلوتخانه khulwutkhauneh,

زنانه zunauneh, زنخانه zunkhauneh. *The ſeraglio of a king* حرم همايون haram huma-é-oon, دولت خانه dowlut khauneh.

SERAPH, *ſeraphim* اسرافين iſrafeen, اسرافيل iſrafeel. v. *angel.*—*Seraphick*, v. *angelick.*

SERENE (*clear*, *bright*, *cloudleſs*) روشن roſhun, نوراني nooraun é, كشاده kuſhaudeh, نا تاريك na taureek, بي سحابت bé ſuhaubut, نا سياه na ſé-auh, نا تيره na teereh. *A ſerene ſky* هواي كشاده hawa-é kuſhaudeh, صاحي ſauhé, مصحيت muſ-hé-ut, اصحيت aſ-hé-ut, سرحت كحل ſurhuta kuhl. *Serene* (*calm*, *placid*) ملايم mula-ém, كشاده kuſhaudeh, نا تيره ضمير na teereh zumeer, ارامیده aramédeh, وديع wudé-a, اسوده aſoodeh, نا مضطرب na muzturub, صافي دل ſaufé dil, ساكن ſaukin, روشن راي roſhun ra-é, ساكن الطبع ſaukinu't'tuba, مسكون muſkoon, دلخوش dilkhooſh, نا تيره دل na teereh dil, نا تيز مزاج na taze mizauj, لين lein, وقار wakaur, نرم دل nurm dil, اهسته ahuſteh. *A ſerene countenance* روي كشاده rooï kuſhaudeh. *Having a ſerene countenance* كشاده روي kuſhaudeh rooï.

To ſerene, v. *to calm*, *quiet*, *clear*, *brighten.*

Serenely (*calmly*) با سكينت ba ſukeenut, بر وجه نا تيره ضمير bur wujha na teereh zumeer, ملايمانه mula-émauneh, مسكونانه muſkoonauneh, بي اضطراب و ازار bé iztiraub ou azaur, با دلخوشي ba dilkhooſhé, بطور اسوده betoora aſoodeh. (*without clouds*, *clearly*) با هوا كشاده ba hawa kuſhaudeh, بي سحابت bé ſuhaubut, روشنانه roſhunauneh, با روشنا ba roſhuna, بطور نوراني betoora nooraun é, بي ابر bé abr, بي تار bé taur, با كشايش ba kuſha-éſh.

Sereneneſs, *ſerenity* (*calmneſs*, *placidneſs*) سكينت ſukeenut, كشادكي kuſhaudugé, كشايش kuſha-éſh, خاطر كشاد khautir kuſhaud, ملايمت mula-émut, وقار wukaur, وقارت wukaurut, دلخوشي dilkhooſhé, اهستكي ahuſtugé, نرم دلي nurm dilé, التيان ilté-aun, ليان lei-aun, مودوع moudoo-a, عدم تيز مزاج aduma taze mizauj. *Sereneneſs of countenance* كشاده رويي kuſhaudeh rooï-é. *Sereneneſs of the ſky* كشادي هوا kuſhaudé hawa, كشايش kuſha-éſh, صحو ſuhoo, روشنا roſhuna, عدم ابر aduma abr, نوراني nouraun é.

A SERJEANT (*military*) سارجنت ſarjant, ده باشي duh bauſhé.—(*an officer attending on judges, &c.*) سرهنك ſurhunk, محضر muhzir, عسس aſis, چاوش chi-auſh. v. *beadle*, *officer.*

SERIES نظام nizaum, سلك ſilk, سلسله ſilſileh, رست ruſt, رسته ruſteh, رجه rujeh, صف ſuf, منظومت munzoomut, انتظام intizaum, مسلك muſluk, سطر ſutir. v. *order*, *ſucceſſion.*

SERIOUS (*important*, *not trifling*) مهم muhim, مهمت muhimmut, كران guraun, بجد bejidd, مستشري muſtuſhré, ثقيل ſukeel.—(*grave*, *not light of behaviour*) مهيب muheeb, هيبتوار heebutwaur, سكون ſukoon, شكوهمند ſhukoohmund, نا سبكسر na ſubukſur, نا هرجايي na hurjaï-é, نا باد سر na baud ſur, زو وقار zu wukaur, وقار wukaur, وقارت wukaurut, ثقيل ſukeel.

Seriouſly (*gravely*) شكوهمندانه ſhukoohmundauneh, مهيبا muheeban, بر وجه نا سبكسر bur wujha na ſubukſur, وقارانه wukarauneh.—(*in earneſt*) لطيفه بر طرف luteefeh bur turruf, جدا jiddan, بجد bejidd, جدانه jiddauneh, حقيقة hukeekutan, با تاكيد ba taakeed.

Seriouſneſs (*gravity*) هيبتواري heebutwauré, هيبت heebut, وقار wukaur, وقارت wukaurut, شكوهمندي ſhukoohmundé, سكينت ſukeenut.—(*earneſt*, *attention*) جد و جهد jidd ou jihud, اشتغال iſhtighaul, بذل همت buzla himmut, بذل سعي جميل buzla ſa-é jumeel, بذل اقدام و اهتمام buzla ikdaum ou ihtimaum.

A SERMON وعظ waaz, مواعظ muwauz, مواعظه muwauzeh, نصيحت nuſeehut, خطبه khutbeh, مختطب mukhtutub.

To ſermon, v. *to preach.*

SEROUS (*thin*, *watry*) مصلي muſlé, ابي aubé. v. مستارض and مجل.

A SERPENT مار maur (pl. ماران mauraun), حي hei-é, حيت hei-é-ut, حيوت hei-wut (plur. حيات hei-aut), تنبض kumbuz, هاب haub, افعي afa-é, افعو afa-oo (plur. افاعي afau-é), مار افعي maur afa-é, مار كهكهت maur kuhkuhut, مارمانه marmauneh, تنين tuneen, عوهج awhij, حباب hubaub, غول ghool, صداد ſudaud (plur. صدايد ſuda-éd), الهت alihut, عمج amej, عومج awmuj, اخضف akhzaf, غضوب ghuzoob, tyll, حنش heneſh, صل ſyll, صلت ſyllut (plur. اصلال iſlaul), شيطان ſheitaun, افنون ufnoon, اين ein, دورمس durawmus, نايهت na-émut, سالخ ſaulikh (fem. and plur. اسودت aſwudut), اصم aſamm, هلال hulaul, عثمان oſman, bufbunj, قلب kulb, اخزم akhzum, اخلف akhluf, صمت ſymmut, شجعم ſhujaam, شجاع ſhujaa, خشاش khuſhauſh, خشاشت khuſhauſhut, ضيبلت zei-élut, حيت عاضه hei-uta auzzut, عربد yrbud, الحيت الاقرع alhei-utu'l'akra, صمعريت ſumaré-ut, كريش kureeſh, كريشت kureeſhut, دساست duſauſut, حريش hureeſh, رقيب rukeeb (plur. رقب rukub, رقيبات rukeebaut

baut), ربي reï-é. *A water serpent* مار ابي maura aubé, مار البحر mauru'l'buhr. *A charmer* or *tamer of serpents* مار بند maur bund, مار ساحر maur sauhir, مار فريب maur furrabe, مار اموز maur amooz, مار افسار maur afsaur, مار افساي maur efsa-é. *Infested with serpents* محيات mahéaut. *A place infested with serpents* مارستان mauristan, مارناك maurnauk. *Full of serpents and insects* پر مارو مور pur maur ou moor. *A large serpent* ماركران maurguraun, ماركزه maurgurzeh, ماره maureh, كزاز kuzzauz. *Having the body of a serpent* مارتن maurtun. *Having the feet of a serpent* مارپا marpa. *The serpent-stone* مار مهره maur mihreh, لوقا looka, لوفه loofeh. *The cast skin of a serpent* شيركوك sheerkook. *Writhing as a serpent (when wounded)* مرتعص murta-is, تلظلظ tuluzluz, نصناص nusnaus. *Coiled up as a serpent* پيچ در پيچ peech dur peech. *To wreathe* or *coil as a serpent* پيچيدن peechédun. v. under *twist*.

Serpentine مار طريق maur tureek, حيوي heiawé, پيچ peech, پيچش peechish. v. *winding, meander*.—*Serpentine, serpent's-tongue (herb)* لوف loof, لوف كياه loof ké-auh, مارچوبه maurchopeh, مارچوبين maurchopeen. مارقشيثا maurkusheesa, مارقشينا maurkusheena. v. *dragonwort*.

Serpigo, v. *tetter, ring-worm*.

SERRATE, *serrated (jagged like a saw)* اره سا arreh sa, اره مانند arreh maunend, موشر mu-eshshur, منشاري minshauré, منشار اسا minshaur asa.—*Serrature* موشري mu-eshshuré.

A SERVANT نوكر nookur, چاكر chaukur, ملازم mulauzim, خدمتكار khydmutkaur, تابع tauba, غلام gholaum, عبد abd, عبيد abeed, خادم khaudim (pl. خدام khuddaum), رهي ruhé, پرستار purustar, بلغنده bulughundeh, پياده péaudeh, بنده bundeh, حلقه بكوش hulkeh begoosh, نكر nukr, داعي dau-é, ناصف nausif, اسير aseer, شاكرد shaugurd, رقيق rykeek, عزتخواه izzutkhauh, دولتجوي dowlutjooï, كز kuzsh, تلم tilum (plur. تلام tulaum). v. *attendant, slave*.—*A female servant* راعي ra-é, زني نوكر zunné nookur, كنيز kuneez. v. *maid-servant*.—*A servant born in the house* خانه زاد khauneh zaud, كزازاد kuzshazaud. پرورده purwurdeh. *The servant of God* عبدالله abdallah (a proper name). *The servant of a king* ملازم دركاه mulauzima durgah, ملازم سلطان mulauzima sultaun. v. *courtier*.—*An overseer of servants* سركرده خدمتكاران surgirdeha khydmutkauraun. v. *overseer*. — *A knavish servant* نوكري حيله باز nookuré heeleh bauz, زوش zoosh.—*Your most affectionate* or *humble servant* (at the bottom of letters) بنده bundeh, بنده بي مقدر bundeha bé mukdur, بنده مخلص bundeha mukhlus, بنده صادق الاخصاص bundeha saudiku'l'ikhsaus, عبدكم abdukum. *The house of your servant* (i. e. *my house*, when speaking to a superior), بنده خانه bundeh khauneh. *To receive as a servant* بنوكري نكاه داشتن benookuré nigauh daushtun, ملازم ساختن mulauzim saukhtun, اعباد كردن é-abaud kirdun, استعباد ساختن istabaud saukhtun, متعبد كردن muta-abbid kirdun, مدين پذيرفتن mudeen pizzeeruftun. *Servants* نوكران nookuraun, چاكران chaukuraun, ملازمان mulauzimaun, خدمتكاران khydmutkauraun, بندكان bundugaun, عبود abood, عبيد abeed, اعبد é-abid, عبدا abda, عبدان abdaun, عبد ubud, حشم hushum, خدم khudum, خدام khuddaum, نسف nusuf, قطين kuteen, كتلچيان kutluché-aun. v. *slaves*.— *Servants of* God بندكان حضرت bundugauna huzrut, عبدت aubudut. *Kind to servants* نوكر نواز nookur nuwauz.

To serve (attend as a servant) ملازمت ساختن mulauzimut saukhtun, خدمت كردن khydmut kirdun, اداي خدمت ساختن ada-é khydmut saukhtun, بندكي نمودن bundugé numoodun, بخريدان bukhurédun, نصاف كردن nusauf kirdun, نصفان ساختن nusfaun saukhtun, مهن كردن muhin kirdun, مهنت نمودن muhnit numoodun.—*(to stand instead of any thing)* بدل شدن budul shoodun, بدلا كردن budula kirdun, كوهريدن koohurédun. — *(to be sufficient)* اكتفا شدن iktifa shoodun, كفايت بودن kufa-é-ut boodun, اوريدن awurédun. v. *to suffice*.—*(to confer a favour or benefit)* منفعت كردن munfaat kirdun, احسان ساختن ihsaun saukhtun, خير كردن kheir kirdun, عنايت نمودن ana-é-ut numoodun. v. *to benefit*.—*To serve* God عبادت كردن abaudut kirdun.—*To serve a purpose* جهت امري كفايت كردن jihuta amré kufa-é-ut kirdun. —*To serve an office* منصب داشتن munsub daushtun, منصبدار شدن munsubdar shoodun, عملدار بودن amldar boodun. *To serve for pay (in war, &c.)* صاحب وظيفه بودن sahib wuzeefeh boodun, بطلب خدمت دادن betullub khydmut dadun, بتنخواه سپاه بودن betunkhauh sippah boodun, اهل علوفت شدن ahla uloofut shoodun. v. also *to obey, assist, promote, satisfy, content, requite, attend, conduce, officiate*.

Served (attended upon) خدمت پذير khydmut pizzeer, ذو توابع zu tuwauba, اهل خدم و حشم ahla khudum ou hushum. — *(worshipped)* معبود maabood, مرعي mura-é. *Served with victuals* طعمت پذير taamut pizzeer, مستاكل musta-akul, پرورده purwurdeh. *Served on table* بر سفره نهاده bur sufreh nihaudeh, برخوان موضوع bur khaun mouzoo-a.

Service (*menial service*) نوكري nookuré, چاكري chaukuré, ملازمت mulauzimut, خدمتكاري khydmutkauré, خدمت khydmut, بندگی bundugé, مهنت muhnut, عبوديت uboodé-ut, عبودت uboodut. —(*a course* or *order of dishes on a table*) نعمت namut (plur. نعم naam), طعام ta-aum (plur. اطعمت atamut).—(*religious worship*) عبادت ybaudut, طاعت ta-at, اعتباد é-atibaud, پرستش purustish. —(*actual duty*, *place*) منصب munsub, منصبداري munsubdaré, بار baur, خدمتكاري khydmutkauré. v. *office*.—(*business*) كار kaur, عمل aml, مصلحت musluhut, امر amr. —(*advantage*) فايده fa-é-deh, منفعت munfaat, نوا nuva, نفع nufa, كسب kusb. v. also *attendance*; *obedience*; *employment*; *purpose*, *use*; *favour*, *benefit*.

Serviceable (*useful*) مفيد mufeed, فايدهمند fa-édehmund, منفعت اور munfaat awur, نافع naufa, سودمند soodmund.—(*diligent*, *industrious*) دست در كار dost dur kaur, مشغول mushghool, كارساز kaursauz, كار اموز kaur amooz, تيز دست taze dost, تيز كار taze kaur, ملازم mulauzim, مقيد mukeed, ز و جد و جهد zu jidd ou jihud.

Serviceableness (*usefulness*) استفاده istifaudeh, فايده fa-édeh, منفعت munfaat, نفاع nufaa, نفع nufa, شايستكي sha-éstugé.—(*diligence*, *industry*) اشتغال ishtighaul, كارسازي kaursauzé, كاراموزي kauramoozé, ملازمت mulauzimut, تيز دستي taze dosté, تيز كاري taze kauré, جد و جهد jidd ou jihud.

SERVILE خدمتكار khydmutkaur, بندكار bundukaur, وغادت wughaudut, وغودت wughoodut, اموي amawé, فرمان بردار furmaun burdaur. (*mean*, *abject*) حقير hukeer, خور khoor, لكع luka, لكعا lukaa, الكا ilka, لكوع lukoo-a, لكيع luké-a, لكيعت luké-aat. v. *slavish*, *dependant*.

Servilely بر وجه خدمتكار bur wujha khydmutkaur, بطور وغادت betoora wughaudut, در حال لكع dur haula luka, بر وجه خور bur wujha khoor.

Servileness, *servility* خدمتكاري khydmutkauré, بندكاري bundukauré, فرمان برداري furmaun burdauré. (*meanness*) ابتذال ibtizaul, حقيري hukeeré, خوري khooré. v. *slavery*, *servitude*, *dependance*.

A serving-man, *servitor*, v. *servant*.

Servitude نوكري nookuré, چاكري chaukuré, بندكي bundugé, افكندگی afgundugé, مملوكيت mumlooké-ut, ملك mulk, ملكت melekit, ابتذال ibtizaul. v. *slavery*, *servility*.

SERUM (*thin watery part of milk*, &c.) مصل musil, مصالت musaulut, مضارت muzaurut, رخبين rukhbeen, اب aub.

SESSION (*sitting*) نشين nisheen, نشست nishist, جلوس juloos. —(*an assembly of magistrates*, &c.) مجلس القضات mujlisu'l'kazaut, ديوان dévaun.

To SET (*put*, *place*) نهادن nihaudun, نشاندن nishaundun, وضع كردن wuza kirdun, وضع ساختن wuda saukhtun, نصب كردن nusb kirdun, توديع نمودن toodé-a numoodun, برنشاندن burnishaundun, طرح كردن turuh kirdun, موضوع ساختن mouzoo-a saukhtun. (*to plant*) اجستن ajistun, غرس كردن ghuris kirdun, اغارس ساختن ighauris saukhtun, تنبيت كردن tumbé-ut kirdun. (*to appoint*) تعيين كردن taï-én kirdun, تصميم ساختن tusmeem saukhtun. (*to fix*) مقرر كردن mukurrur kirdun, برقرار ساختن burkuraur saukhtun. (*to regulate*) بندوبست نمودن bundubust numoodun, نظم ساختن nuzim saukhtun, اراستن araustun, متدبر كردن mutudubbir kirdun, ترتيب ساختن turteeb saukhtun.—*To set about* (*apply to*, *make a beginning*) شروع ساختن shuroo-a saukhtun, اغاز كردن aghauz kirdun, جد و جهد نمودن jidd ou jihud numoodun, كرفتن gooriftun.—*To set against* (*place one thing in opposition to another*) رو برو نهادن roo beroo nihaudun, مقابله كردن mukaubileh kirdun. (*to irritate one against another*) تحريض كردن tuhreez kirdun, تحريش ساختن tuhreesh saukhtun, يكي را بمخالفت دكر انكيختن eekeera bemukhaulifut digur angeekhtun. v. *to instigate*, *excite*.—*To set apart*, *set aside*, *set by* بر طرف نهادن bur turruf nihaudun, بكوشه نشاندن bekoosheh nishaundun, بر كنار وضع كردن bur kunaur wuza kirdun. *To set aside* (*reject*) لا قبول كردن la kubool kirdun, رد ساختن rudd saukhtun, نفي كردن nufé kirdun, ترك نمودن turuk numoodun. (*to abrogate*) موقوف كردن moukoof kirdun, محو ساختن mohoo saukhtun, بر طرف زدن bur turruf zudun. v. *to repeal*.—*To set by* (*regard*, *esteem*) اعتبار كردن é-atibaur kirdun, تكريم ساختن tukreem saukhtun. —*To set down* (*make a memorandum*) ياد داشت نوشتن é-aud dausht nuwishtun, تذكر كردن tuzukkur kirdun, ذكرت ساختن zikrut saukhtun. v. also *to fix*, *establish*.—*To set forth* (*make appear*) اشكاره كردن ashikaureh kirdun, بيان ساختن bei-aun saukhtun, اظهار كردن izhaur kirdun. v. *to publish*, *promulgate*.—(*to display*) نمودن numoodun, نمايان ساختن numa-é-aun saukhtun, تبصير كردن tubseer kirdun. v. also *to explain*.—(*to arrange*) نظام ساختن nizaum saukhtun, صف كردن suff kirdun, ساختن saukhtun. v. *to order*.—*To set forward* تقدم كردن tukuddum kirdun, تشميت ساختن tumshé-ut saukhtun, ترقي كردن turukké kirdun. v. *to promote*, *proceed*.—*To set in* شروع كردن shuroo-a kirdun. v. *to begin*.—*To set off* (*embellish*) زيبت اراستن araustun, زيب كردن zabe kirdun, زينت ساختن zeenut saukhtun, حسن كردن husn kirdun

dun. v. *to decorate, adorn.*—*To set on* (*animate, insti-*
gate) تحریض کردن tuhreez kirdun, انگیختن
angeekhtun, دلیر ساختن dilare saukhtun. (*to at-*
tack) هجوم کردن hujoom kirdun, حمله ساختن
humleh saukhtun. v. *to assault.*-- (*to employ*) کار و
بار دادن kaur ou bar dadun, عمل گردانیدن
aml girdanédun, کارانیدن kauranédun.—*To set*
out (*allot, divide*) تقسیم کردن tuksēem kirdun,
قسمت ساختن kusimut saukhtun, حصه دار کردن
hisseh dar kirdun. (*to mark by boundaries*) رسم سر
حد کردن rusma sur hudd kirdun, کنار نشاندن
kunaur nishaundun, سر زمین مسطور نمودن sura
zumeen mustoor numoodun. (*to publish*) شیاع
کردن shei-aa kirdun, اشکاره ساختن ashikau-
reh saukhtun. (*to show, display*) نمودن nu-
moodun, اظهار کردن izhaur kirdun, معروض
ساختن maarooz saukhtun. (*to have a beginning*)
شروع داشتن shuroo-a daushtun, مباشرت داشتن
mubaushirut daushtun. v. *to begin.*-- (*to embellish*)
اراستن araustun. v. *to set off.* -- (*to fit out*) سازیدن
sauzédun, سازکردن sauz kirdun, امادن amau-
dun. v. *to equip.* -- (*to prove*) حجت برهان نمودن
hujjuta burhaun numoodun, بینت اوردن bei-
unut awurdun, دلالت دادن dulaulut dadun.—
To set to (*apply one's self to any thing*) بامری
مشغول شدن bamuré mushghool shoodun, جد و
جهد نمودن jidd ou jihud numoodun, بذل همت
کردن buzla himmut kirdun, بذل مقدور و
سعی موفور دادن buzla mukdoor ou sa-é mou-
foor dadun, عزم کردن azm kirdun. v. *to employ*
every endeavour.—*To set up* (*erect*) برداشتن bur-
daushtun, افراشتن efraushtun, نصب کردن nusb
kirdun. v. *to build, establish.* — (*to exalt to power*)
بقدرت و عظمت برداشتن bekudrut ou azimut
burdaushtun, بتوانگری برافراشتن betuvvanguré
burafraushtun, تعزیز کردن taazeez kirdun. (*to*
place in view) بنظر برداشتن benuzzur burdaush-
tun, پیش چشم نهادن peish chushum nihaudun.
—*To set out on a journey* عزم راه کردن azma
rauh kirdun, روبراه شدن rooberauh shoodun,
عزم طریق ساختن azma tureek saukhtun, تسفر
کردن tusuffur kirdun. *To set out in the world,*
to set up in trade بمهنت دنیا شروع کردن
bemuhinnuta duné-a shuroo-a kirdun, اغاز تجرت
و معامله ساختن aghauza tujaurut ou ma-amleh
saukhtun, عزم کار و عمل کردن azma kaur ou
aml kirdun. *To set another up in trade* راس المال
برای تجارت دادن rausu'l'maul bera-é tujaurut
dadun, سرمایه جهت کار و معامله بخشیدن sur-
ma-éh jihuta kaur ou ma-amleh bukhshedun. *To*
set above or *high up* بر نهادن bur nihaudun, بالا
نشاندن balau nishaundun, بلند کردن bulund

kirdun. *To set up a cry* فریاد براوردن furé-aud
burawurdun, بانک بر زدن baunk bur zudun,
اواز کردن awauz kirdun, بلند اواز زدن bu-
lund awauz zudun. *To set up a claim* دعوی
کردن dawé kirdun, طلب ساختن tulub saukh-
tun, مدعی نمودن muda-é numoodun. *To set*
up (or *promulgate*) *an opinion* شیاع رای کردن
shé-aa ra-é kirdun, فکر اشکاره نمودن fikr ashikau-
reh numoodun, وهم اظهار ساختن wuhm izhaur
saukhtun. *To set on foot* بر پای ساختن bur pa-é
saukhtun, بکار و بجا اوردن bekaur ou bejau
awurdun, مباشرت و ترقی دادن mubaushirut ou
turukké dadun, اغاز و استدراج کردن aghauz
ou istidrauj kirdun. v. *to promote, encourage.*—*To*
set at nought سبک شمردن subuk shumurdun,
حقارت کردن hukaurut kirdun, اهانت نمودن
ihaunut numoodun. v. *to despise.*—*To set at defiance*
سبک خواندن subuk khaundun, سبک شمردن و
اغضاب کردن subuk shumurdun ou ighzaub
kirdun, اهانت نمودن و ازار دادن ihaunut nu-
moodun ou azaur dadun. *To set a broken bone*
استخوان شکسته راست ساختن ustukhaun sha-
kusteh raust saukhtun, دشبد بند ساختن dush-
bud bund saukhtun, منجزم باز گرداندن munju-
zim baz girdaundun. *To set bounds to* حدود
تعیین کردن hudood taï-én kirdun, اقتصار ساختن
iktisaur saukhtun, قصر کردن kusr kirdun. *To set*
on fire اتش زدن autash zudun, اتش دادن ataush
dadun. v. *to fire.*—*To set* (*as the sun*) غروب کردن
ghuroob kirdun, غابت ساختن ghaubut saukh-
tun, غیاب شدن ghé-aub shoodun, وجب کردن
wujib kirdun, وجوب ساختن wujoob saukhtun,
وقب کردن wukib kirdun, قنوب بودن kunoob
boodun, افول شدن ufool shoodun, بینکیدن
bemungédun. *To set* (*as a star*) اقبال کردن ik-
baul kirdun, غمس ساختن ghums saukhtun,
خفوق کردن khufook kirdun, مقتحم ساختن
muktuhim saukhtun. *To set as the pleiades* اعناق
کردن é-anauk kirdun.

Set (*put, placed*) نهاده nihaudeh, نشانده ni-
shaundeh, موضوع mouzoo-a, منجعل munjaal,
منصوب munsoob. (*regular, formal*) بحسب القانون
behusbu'l'kaunoon, منظم munuzzum, قیاسی
ké-ausé, حسب القاعدات husbu'l'ka-édut. (*ap-*
pointed, fixed) برقرار burkuraur, مقرر mukurrur,
معین mu-aï-un, معینت mu-aï-unut.

A set (*complete suit of any thing*) سلسلة الاسباب
silsilutu'l'asbaub, طبقة الادوات tubukutu'l'ada-
waut, طایفه الات ta-éfeha alaut, جنس jins, سلسله
silsileh. v. *suit, kind, species.*—*A set of horses* (*six*
or eight) *exactly matched* طوله tooleh.

SETACEOUS زو هلب zu hulub. v. *hairy.*

A SETTEE صفه sofah.

A SETTER (*placer*) نهنده nuhindeh, نه nuh, نشان ساز nishaun sauz, واضع wauza.

Setting نه nih, نشان nishaun, واضع wauza, v. *placing.* — *The setting of the sun* غروب افتاب ghurooba afitaub, زوال شمس zuwaula shems, حلول خانه شام huloola khauneha shaum, وقوب wukoob, غيبت ghubé-ut, نصاب nisaub. *Setting as a star* نوء nuwa, نوان nuwaun.

To SETTLE (*determine, fix*) پايدار ساختن pa-édar saukhtun, برقرار كردن burkuraur kirdun, استحكام ساختن istihkaum saukhtun, ثابت كردن saubit kirdun, احكام ساختن ihkaum saukhtun. v. *to establish.* — (*to fix residence in any place*) متوطن گشتن mutootun gushtun, قرار گرفتن kuraur gooriftun, وطن گرفتن wutun gooriftun, تمكين كردن tumkeen kirdun, جايگير ساختن ja-égeer saukhtun, جاي نشست كردن ja-é nishist kirdun, وطن مالوف يافتن wutuna maaloof é-aftun. v. *to reside.* — (*to subside, as the dregs of liquor*) نشستن nishistun, صافي گرديدن saufé girdédun, ناب گشتن naub gushtun, ويژيدن weezshédun, مصفي شدن musuffa shoodun. *To settle one's affairs* كارها تقويم كردن kaurha tukweem kirdun, مصلحت ترتيب كردن musluhut turteeb kirdun, معامله نظم ساختن ma-amleh nuzim saukhtun. *To settle accounts* حساب مقابله كردن hissauba mukaubuleh kirdun, محاسبت كردن muhausibut kirdun, حسبان عداد ساختن husbaun adaud saukhtun. *To settle* or *light upon* (*as a bird, &c.*) لبود نمودن lubood numoodun, وقع كردن wuka kirdun. v. also *to rest, repose, calm.*

Settled (*confirmed, established, agreed upon*) برقرار burkuraur, مقرر mukurrur, قرار كرده شده kuraur kirdeh shoodeh, معين mu-aï-un, معينت mu-aï-unut, متعين mutaï-un, موكد mu-ekkud, مامور maamoor, مصمم musummum, معهد ma-hud, موافق شده muwaufik shoodeh, هماهنگ كرده شده humahung kirdeh shoodeh, منصوب munsoob. *Settled* (*as the sediment of liquor*) ناب گرديده naub girdédeh, مستصفي mustusfa, مصفي musuffa, صافي گشته saufé gushteh, پاك ساخته pauk saukhteh, ويژيده weezshédeh. — *Settledness* قراري kurauré, استواري istuwauré, پايداري pa-édaré, استقرار istikrar, رسوخ rusookh.

Settlement (*residence*) جايگاه ja-égah, نشيمن nusheemun, جاي نشست ja-é nishist, سكون sukoon, مقام mukaum, تسكين tuskeen, مكان mukaun. v. *colony:* also *jointure.*

SEVEN ᴾ هفت huft, ᴬ سبع suba, سبعت sabaat. *One of seven* زهفت يك zuhuft eek. *In sevens* ᴾ هفتگانه huftugauneh, هفت هفت huft huft, ᴬ سبع سبع saba saba. *The seven planets* سبعت سياره sabaata sei-aureh. *The seven climates* ᴾ هفت كشور huft kishwur, ᴬ سبعت اقليم sabaat akleem.

Sevenfold ᴾ هفت تا huft ta, هفت طاق huft tauk, ᴬ سبعت اضعاف sabaata azauf. *Seven hundred* ᴾ هفت صد huft sud, ᴬ سبع ماية saba maï-ut. —*Sevennight* هفته hufteh, هفتك huftuk. v. *week.* —*Sevenscore* ᴾ صد و چهل sud ou chuhl, ᴬ اربعون و ماية arba-oona ou maï-ut.

Seventeen ᴾ هفده hufdeh, هفتده huftudeh, ᴬ سبعت عشر sabaata ashara. — *The seventeenth* ᴾ هفتدهم huftuduhum, سابع عشر sauba ashara.

Seventh ᴾ هفتم huftum, هفتمي huftumé, هفتمين huftumeen, ᴬ سابع sauba, سابعت saubaat. *A seventh part* ᴾ هفتمي huftumé, ᴬ سبع saba.— *Seventhly* ᴾ هفتم huftum, ᴬ سابعا saubaa.

Seventy ᴾ هفتاد huftaud, ᴬ سبعون saboona, سبعين saba-éna. *Arrived at seventy years of age* هفتاد رسيده huftaud russédeh, هفتاد ساله huftaud sauleh. — *Seventieth* ᴾ هفتادم huftaudum, ᴬ سبعون saboona, سبعين saba-éna.

To SEVER بريدن burédun, جدا ساختن juda saukhtun, واجدا كردن wajuda kirdun, جدا واكردن juda wakirdun, فصل ساختن fusl saukhtun, افتراز كردن iftirauz kirdun, افراز ساختن ifrauz saukhtun, قطع كردن kuta kirdun, تفصيل ساختن tufseel saukhtun, تفريق كردن tufreek kirdun. v. *to separate, part, divide, cut.*

Severed بريده burédeh, جدا شده juda shoodeh, مقطوع muktuwa, مفروق mufrook, منفصي munfusa, مفروز mufrooz.

Severance جدايي judaï-é, تقطع tukutta, قطع kuta, افتراز iftirauz, افتراق iftirauk, فرق furk, تفصيل tufseel, قسمت kusmut. v. *separation, partition.*

SEVERAL چندان chundaun, چند chund, چندين chundeen, كثير kuseer, كثيرت kuseerut, اكثر aksur, بسيار bissé-aur, متعدد muta-addud. v. *many.*—(*different, distinct*) غير موافق ghire-a muwaufik, متفرق mutufurruk, متفاوت mutufawut, نا همتا na humta, نا اهنگ na ahung, نا هماهنگ na humahung, منفصل munfussul, ممتاز mumtauz.

Severally (*distinctly*) متفرقانه mutufurrukauneh, منفصلا mufussulan. v. *separately.*

Severalty حال متفرق haula mutufurruk.

SEVERE درشت durusht, عنفي unfé, عنيف uneef, تند tund, ظالم zaulim, ظلمكار zulumkaur, شديد shudeed, بي حلم bé hylm, بي رحم bé ruhm, غير رحمت و شفقت ghire-a ruhmut ou shufkut, غليظ القلب ghuleezu'l'kulb, بي مرحمت bé muruhmut, نا ملايم na mula-ém, مظلمت muzlimut. v. *rigid, austere, morose, harsh, cruel: strict:*

concise.—(*grave, awful*) شكوهمند shukoohmund, پر زو صلابت zu sulaubut, هيبتوار heebutwaur, پر هيبت pur heebut. v. *sober, sedate.*—(*painful, afflictive*) درد ساز durd sauz, دلازار dilazaur, زحمت ده zuhmut duh, پر رنج pur runj, رنج اور runj awur, وجيع wujé-a, دلدوز dildooz, جان ازار jaun azaur, دلگير dilgeer, الهزن alumzun, ازار رسان azaur russaun, دلبسته ساز dilbusteh sauz, اضطراب اور iztiraub awur, زو غصه zu ghusseh, رنجيده و رميده كنان runjédeh ou rumédeh koonaun, وبيل wubeel. *A severe winter* شتا شدت shita shuddut. *A severe distemper* گدازش gudauzish, دنف dunif.

Severely (*harshly*) بروجه درشت bur wujha durusht, با عنف ba unf, ظالمانه zaulimauneh, بي رحمت bé ruhmut, با جان ازاري ba jaun azauré. v. *rigidly.*—(*painfully*) بطور دلازار betoora dilazaur, با رنج ba runj, بروجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, با الم و وجع ba alum ou wuja.—*To prohibit severely* تنبيه و تاكيد كردن tumbeeh ou taakeed kirdun.

Severity درشتي durushté, عنف unf, تندي tundé, ظلمكاري zulumkauré, ظلم zulm, بي حلمي bé hylmé, عدم شفقت aduma shufkut, عدم ملايمت aduma mula-émut, مظلمت muzlimut, سبعيت suba-é-ut. v. *rigour, cruelty, harshness.* — (*gravity, awfulness*) شكوه shukooh, شكوهمندي shukoohmundé, هيبت heebut, هيبتواري heebutwauré, صلابت sulaubut. *To employ severity* درشتي كردن durushté kirdun, عنف نمودن unf numoodun, تند بودن tund boodun, ظلمكار شدن zulumkaur shoodun.

To SEW دوختن dookhtun, دوزيدن doozédun, خياطت كردن khei-atut kirdun, دوز ساختن dooz saukhtun, سرد كردن serd kirdun, تسريد ساختن tusreed saukhtun, كتب كردن kutib kirdun. *To sew together* بهم وا دوختن behum wa dookhtun, تلفيق كردن tulfeek kirdun. *To sew with close stitches* ازشندن azshundun, اصغار ishghaur kirdun, رفو ساختن rufoo saukhtun, غرزت كردن ghurzut kirdun. *To sew with wide stitches,* (*to baste*) مل كردن mull kirdun, ملت ساختن mullut saukhtun, شهرجت كردن shumrujut kirdun. *To cause to sew* دوزانيدن doozanédun, ازشندانيدن azshundanédun.

Sewed دوخته dookhteh, مخيط mukheet, ازشنده azshundeh, مضرب muzarrub, مضربت muzarrubut.

A sewer دوزنده doozindeh. v. *taylor, shoemaker, sempstress.* — (*a sink, drain*) ابريز aubreez. v. *common shore.*—(*one who serves up an entertainment*) خوانسالر khaunsular, سخولند sukhoolund.

Sewing دوز dooz, كتبت kutbut (pl. كتب kutub) خرزه khurzeh, ملت mullut, غرزت ghurzut. *Sewing together* بهم دوز behum dooz. *Sewing thread* چغرسته chughuristeh. v. *thread.*

SEX جنس jins, ساق sauk, فرج furj. *The male sex* زكورت zookoorut. *The female sex* مونث mu-ennis. *Bringing forth only one sex* مفرد mufrid. *She brought forth many children of the same sex* ولدت بنين على ساق واحد waladut beneen ala sauka wahid.

SEXAGENARY (*sixty years old*) شصت ساله shusht sauleh.

SEXAGESIMAL [P] شصتم shustum, [A] ستون sittoon. v. *sixtieth.*

SEXANGULAR زو شش جانب zu shush jaunib, شش كنار دار shush kunaur dar, ششخانه shushkhauneh. *A sexangular aspect of the stars* تسديد tusdeed.

Sexangularly با شش جانب و كنار ba shush jaunib ou kunaur.

SEXENNIAL (*every six years*) هر هشت سال hur husht saul, كل سنت ست kulla sunnuta sitt. (*lasting six years*) شش سال دوم shush saul dawm, سنت ست باقي sunnuta sitt bauké.

A SEXTON ضرح كننده zurh koonindeh, تربت كاونده turbut kawindeh.

SEXTUPLE [P] شش تا shush ta, [A] ستت اضعاف sittuta azauf.

SHABBY پست و خور pust ou khoor, حقير hukeer, دني duné. v. *mean, paltry.* — *A shabby fellow* دني duné, شغك shufk, صاحب پست و خور sahib pust ou khoor. v. *scoundrel.* — *Shabbily* خورانه khoorauneh, حقيرانه hukeerauneh, بروجه پست و خور bur wujha pust ou khoor.—*Shabbiness* حقارت hukaurut, پستي pusté, خوري khooré, دوني dooné.—*To behave shabbily* با پستي حركت كردن ba pusté hurukut kirdun, با حقيري عمل ساختن ba hukeeré aml saukhtun, شغك بودن shufk boodun, دني شدن duné shoodun.

To SHACKLE در زنجير بستن dur zunjeer bustun, بنده كردن bundeh kirdun, قيد و بند ساختن keed ou bund saukhtun, مقيد كردن muké-ud kirdun, دربند ساختن dur bund saukhtun, دست و پا بستن dost ou pa bustun.

Shackled دربند durbund, با قيد بسته ba keed busteh, با زنجير مقيد ba zunjeer muké-ud.

Shackles زنجير zunjeer, بند bund, قيد keed, قيد و بند keed ou bund, صفاد syfaud, صفد syfd, كر kurr (pl. كرور kuroor). v. *fetters, manacles.*

SHAD (*fish*) جباغ jubaugh.

SHADE (*made by the interception of light*) سايه

ſa-éh, ضل zyll, فره furuh. (*darkneſs*) ظلمت zulmut, تاريكي taureeké, تاري tauré. (*coolneſs*) سرد ſurd, برودت buroodut. (*protection, ſhelter*) حمايت huma-é-ut, سايه حمايت ſa-éha huma-é-ut, صيانت ſé-aunut, درف durf.—*A ſhade* (*departed ſpirit*) ظل zyll, صورت وهمي ſooruta wuhmé, خيال khé-aul, طيف teif. v. *ghoſt*; alſo *ſhadow* and *ſhady place*.—*Educated in the ſhade* (*ignorant of the world*) پرور سايه purwur ſa-éh. *Diffuſing a ſhade* سايه كستر ſa-éh kuſtur. *Any thing which affords a ſhade* ظلال zullaul, ظلت zullut (pl. ظلل zullul), چتر chutr, سراپرده ſuraperdeh, شراغ ſhuraugh, شران ſhuraun, كن kunn (pl. اكنان aknaun, اكنت aknut), زفن zifn. *A ſhade* (*over a door*) سماوت ſumawut. *To ſit in the ſhade, to ſeek the ſhade* استظلال كردن iſtizlaul kirdun, مستظل ساختن muſtuzull ſaukhtun, تظلل شدن tuzullul ſhoodun, بسايه نشستن beſa-éh niſhiſtun, در سايهگاه رفتن dur ſa-éhgah ruftun.

Shades ظلال zulaul, ظلول zulool, اظلال azlaul.

To ſhade سايه دادن ſa-éh dadun, اظلال ساختن izlaul ſaukhtun, تظليل كردن tuzleel kirdun, كم ساختن kum ſaukhtun. (*to cover, hide*) پوشيدن poſhédun, پنهان كردن pinhaun kirdun, نهان ساختن nihaun ſaukhtun. v. alſo *to protect, ſcreen*.

Shaded تظلل tuzullul, مظلل muzullul.

Shadineſs ساته ſa-éh, ظل zyll.

A ſhadow سايه ſa-éh, ظل zyll, حاشيت hauſhé-ut, تبع tuba, الانه alauneh, فره furuh.—*The ſhadow of God* ظل الله zyllullah. *The ſhadow of God upon earth* ظل الله في الارضين zyllullah fi'l' arzeen [royal titles]. —*An extenſive ſhadow* ظل ممدود zylla mumdood. *A thin* or *light ſhadow* شعشع ſhaſha. *The ſhadow of the earth* (*in an eclipſe of the moon*) ساهور ſauhoor. *A ſhadow in moonlight* سمر ſumr. v. *to ſhade*.

Shady, ſhadowy سايهدار ſa-éhdar, تظلل tuzullul, ظل بخش zyll bukhſh. *A ſhady place* جاي سايه دار ſa-éhgah, سايبان ſa-ébaun, سايهگاه ja-é ſa-éh dar, ظل zyll, مظلت muzullut, مثلت muſullut, مغيات mufé-aut, مغيوت mufé-oot, كاده kaudeh, كاز gauz, كاژ gauzſh, نس nus, نسر nuſr, مقنوت muknoot, مقنات muknaut, عريش areeſh (plur. عرش urſh, عراش yrauſh), نشواره niſhwaureh. *A ſhady tree* درخت لميا durukhta lumé-a. *The ſhady cypreſs* سرو سايه دار ſuroo ſa-éhdar.—*Shadowy*, v. alſo *unreal, unſubſtantial*.

A SHAFT تير teer. v. *arrow*.—(*a ſpire*) منارت minnaurut. v. *ſteeple*.

SHAGREEN (*ſkin of a fiſh*) سغري ſaghré.

To SHAGREEN (*vex*) ازار كردن azaur kirdun, اضطراب ساختن iztiraub ſaukhtun, قهر انگيختن kuhr angeekhtun, اغضاب كردن ighzaub kirdun.

Shagreened ازار رسيده azaur ruſſédeh, مضطرب muzturub, مغضوب mughzoob, مقهور muk-hoor.

To SHAKE (*agitate*) لاندن laundun, لانيدن launédun, جنبانيدن jumbanédun, جنبان كردن jumbaun kirdun, جنبش دادن jumbiſh dadun, كوفتن kooftun, كاوهيدن kawuhédun, دوسيدن dooſédun, متحرك ساختن mutuhurruk ſaukhtun, حركت دادن hurukut dadun, دغدغت ساختن dughdughut ſaukhtun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, تنغيض ساختن tunfeez ſaukhtun, عفق كردن afik kirdun, هز ساختن huzz ſaukhtun, نغض كردن nufiz kirdun. *To ſhake* or *be ſhaken* جنبيدن jumbédun, لاندن laundun, جنبان شدن jumbaun ſhoodun, مخيدن mukhédun, تبيدن tubédun, لرزيدن lurzédun, ارتعاد كردن irta-aud kirdun, ارتعاش نمودن irta-auſh numoodun. v. *to tremble, totter, ſtagger*; alſo *to weaken*. — *To ſhake hands* دست گرفتن doſt gooriftun, دست بدست كردن doſt bedoſt kirdun. *To ſhake off* (*rid one's ſelf of*) رفع ودفع كردن rufa ou dufa kirdun, وا راندن wa raundun, بر طرف زدن bur turruf zudun. *To ſhake the voice in ſinging* اواز گردانيدن awauz gurdanédun, سراييدن ſiraï-édun, سرا شدن ſira ſhoodun. *To ſhake one's reſolution* متردد كردن muturuddud kirdun, حاير باير ساختن ha-ér ba-ér ſaukhtun, در شبهه انداختن dur ſhubheh andaukhtun, تميل كردن tumei-él kirdun.

Shake, ſhaking جنبش jumbiſh, جنبان jumbaun, زلزال zulzaul, لرز lurz, لرزه lurzeh, لرزان lurzaun, ارتعاد irta-ad, ارتعاش irta-aſh, رجرج rujruj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut, رهل ruhl, اضطراب iztiraub. *Shaking the head* نيت né-ut, نود nood. *A ſhake in muſick* ترانه turauneh, سرا ſira, ترنم turunnum, نغمت nughmut.

Shaken جنبيده jumbédeh, لانده laundeh, لرزيده lurzédeh, مخيده mukhédeh, تبيده tubédeh, مضطرب muzturub, كوفته kooftch, مصطفق muſtufik, منتغض muntufiz.

A ſhaker جنبان ساز jumbaun ſauz, جنبنده jumbindeh, تنغيض كننده tunfeez koonindeh, ارتعاد سازنده irta-aud ſauzindeh.

A SHALLOP پرنده purindeh, سنبكي ſambooké, زورق zawrik, قارب kaurib, بوصي booſé.

SHALLOW (*not deep*) زلحلح zuluhluh, زلحلحت zuluhluhut, نا عميق na ameek, بي عمق bé amuk, نا دور فرو na door furoo, غير غور ghire ghawir, نا درن na durin. (*not intellectually de*

futile) بيهوده beehoodeh, بى معني bé maané, غير عقل ghire-a akl, بي دانش bé daunish, هرزه kurzeh. *Shallow-brained* سبكسر subuksur, بيدماغ bédumaugh. v. *ignorant, trifling, foolish.*

A shallow ابجو aubjoo, اداك adauk, شنار shinaur, ستار sitaur. v. *shelf.*

Shallowly (not deeply) بي عمق bé amuk, بى وادي bé waudé. *(simply, foolishly)* بر وجه بيراي bur wujha béra-é, احمق اسا ahmuk asa, بي عقل bé akl, بطور بيمعني betoora bémaané.

Shallowness (want of depth) عدم عمق aduma amuk, بي درني bé duriné.—*(want of understanding, triflingness)* عدم عقل aduma akl, بيهودگي beehoodugé, عدم دانش aduma daunish, حماقت humaukut, عدم دماغ aduma dumaugh, سبكسري subuksuré.

A SHAM *(trick, false pretence)* حيله بازي heeleh bauzé, صورت معامله sooruta ma-amleh, غدر ghudr, رنك runk, نيرنك neerunk, فن funn, غبن ghubin. v. *fraud, imposture, delusion.*

Sham (counterfeit, fictitious) نا حق na hukk, رنك اميز runk ameez, غدير ghudeer, حيله باز heeleh bauz, صورت نما soorut numa, ساخته saukhteh, مزور muzawwur.

To sham حيله بازي ساختن heeleh bauzé saukhtun, صورت معامله نمودن sooruta ma-amleh numoodun, ساختن saukhtun, مزور كردن muzawwur kirdun. v. *to cheat, trick.*

SHAMBLES *(place where butcher's meat is sold)* قصاب خانه kussaub khauneh, كوشت اويز koosht aweez. *A hook on which meat is hung on the shambles* اويز aweez, كوشت اويز koosht aweez.

SHAMBLING *(moving awkwardly)* كژ رفتار kuzsh ruftaur, بپاي ناهموار خرام ساز bepa-é nahumwaur khyraum sauz, نا موزون حركت كنا na mouzoon hurukut koona, بى ظرافت روان bé zuraufut rouvaun. *To walk shamblingly* كژ رفتار نمودن kuzsh ruftaur numoodun, نا موزون خرام رفتن na mouzoon khyram ruftun, با پاي ناهموار خرام ساختن ba pa-é na humwaur khyraum saukhtun.

SHAME *(disgrace)* رسوايي ruswaï-é, عيب a-éb, قبح kubuh, بد نامي bud naumé, فضوح fuzooh, نقصان العرض nuksaunu'l'erz, ناموس naumoos, نكبت nukbut, سيه رويى sé-uh rooï-é. v. *ignominy, infamy.*—*(bashfulness)* شرمساري shurumsauré, خجلت khujlut, سرخ رويى surkh rooï-é.

To shame (make ashamed) خجلت كشيدن khujlut kushédun, شرمسار كردن shurrumsaur kirdun, سرخ روي ساختن surkh rooï saukhtun.—*(to disgrace)* رسواي كردن ruswa-é kirdun, رو سيه

ساختن roo sé-uh saukhtun, بد نام كردن bud naum kirdun, ناموس زدن namoos zudun.—*Shamefaced* شرمسار shurrumsaur, خجل khujul, نا شوخ na shookh, سرخ روي surkh rooï. v. *bashful, modest.*—*Shamefacedness* شرمساري shurrumsauré, خجلت khujlut, نا شوخي na shookhé, سرخ رويى surkh rooï-é. v. *modesty, bashfulness, timidity.*

Shameful رسواي ruswa-é, معيوب ma-é-oob, فضيح fuzeeh, نكبتي nukbuté, سيه روي sé-uh rooï, بد نام bud naum, شوخ shookh. v. *disgraceful, infamous, ignominious.*—*Shamefully* بر وجه رسوا bur wujha ruswa, فضيحانه fuzeehauneh, با بدنامى ba budnaumé, شوخانه shookhauneh, بطور معيوب betoora maï-oob.—*Shamefulness* عيب a-éb, رسوايى ruswaï-é, سيه رويى sé-uh rooï-é, بد نامي bud naumé. v. *infamy.*

Shameless زو ترك ادب zu turuka adub, بي شرم bé shurrum, بد نام bud naum, بي ادب و ازرم bé adub ou azrum, شوخ shookh, سيه روي sé-uh rooï.—*Shamefully* بلا ادب و ازرم bila adub ou azrum, بر وجه بد نام bur wujha bud naum, با ترك ادب ba turuka adub, بلا شرم bila shurrum.

Shamelessness ترك ادب turuka adub, بي شرمي bé shurrumé, شوخي shookhé, كستاخي kustaukhé, عدم ازرم aduma azrum.

A shammer, v. *cheat, impostor.*

SHANK ساق sauk, لنك lunk, اشتالنك ishtaulunk, شتالنك shutaulunk, نغول nufool, پوز pooz. v. *leg: stalk.*—*The shank or long part of an instrument, &c.* ساق sauk, لنك lunk, دسته dosteh, دستيج dosteej. v. *handle.*

Shanked زو ساق zu sauk, اشتالنكدار ishtalunkdar, اهل شتالنك ahla shitaulunk.

A SHANKER قرح kurih, قرحت kurhut, ريش اتشك reesha autushuk. v. *ulcer.*

SHAPE شكل shukl (plur. اشكال ashkaul), اندام andaum, تنديسه tundeeseh, كالبد kaulbud, قالب kaulib, خلقت khulkut, اندازه andauzeh, طبع tuba, طباع tubaa, صورت soorut. v. *figure, form.*—*To assume the shape* شكل پذير كردن shukl pizzeer kirdun. *In no shape* جدا jiddan, جدانه jiddauneh, لا لا la la.

To shape تشكيل ساختن tushkeel saukhtun, صورت بند نمودن soorut bund numoodun, اندام كردن andaum kirdun, ساختن saukhtun. v. *to make, form.*

Shaped مشكل mushukkul, متشكل mutushukkul, ساخته saukhteh. v. *formed.*—*Well-shaped, shapely*, مخلق mukhullik, حسن اندام husn andaum, زو اندازه zu andauzeh, خوب khoob. v. *elegant, handsome.*—*Ill-shaped, shapeless* بى اندام bé

andaum, اهوار نا na humwaur, ناجهال na jumaul, زشت ziſht. v. *deformed.*—*Shapelineſs* حسن اندامي huſn andaumé, جهال كالبد jumaula kaulbud, خوبي شكل khoobé-a ſhukl.

SHARD (*fragment of an earthen veſſel*) سفال پاره ſifaul paureh, كسرت سفالن kuſruta ſifaulin.

To SHARE (*divide among others*) حصه دار كردن hiſſeh dar kirdun, تقسيم ساختن tukſeem ſaukhtun, بخش كردن bukhſh kirdun, قسمت ساختن kiſmut ſaukhtun, حصه كردانيدن hiſſeh gurdanédun, تشريك كردن tuſhreek kirdun, بهره دادن buhreh dadun, نصيب دار ساختن nuſeeb dar ſauhktun, توزيع كردن toozé-a kirdun, تبعض ساختن tubaaz ſaukhtun, فلج كردن felej kirdun, تغليج ساختن tufleej ſaukhtun, تناهد كردن tunauhid kirdun. v. *to divide.*—(*to partake with others*) حصه دار شدن hiſſeh dar ſhoodun, حصه پذيرفتن hiſſeh pizzeeruftun, بهره داشتن buhreh dauſhtun, شريک بودن ſhureek boodun, نصيب دار شدن nuſeeb dar ſhoodun. v. *to participate.*

A ſhare حصه hiſſeh, بهره buhreh, نصب nuſb, نصيب nuſeeb, بخش bukhſh, قسم kuſum, قسمت kiſmut, مقسم mukſum. v. *part, portion.*

Shared مقسوم mukſoom, مقتسوم muktuſoom, موزع muwuzza, بخشيده bukhſhédeh.

A ſharer (*one who divides*) بخش bukhſh, حصه بخش hiſſeh bukhſh, نصيب ده nuſeeb duh, بهره دهنده buhreh duhindeh, قاسم kauſim, مقسم mukuſſum, موزع muwuzza.—(*one who participates*) حصه دار hiſſeh dar, نصيب گير nuſeeb geer, قسم پذير kuſum pizzeer, شريک ſhureek. v. *partaker.*

To SHARK, *ſharp* حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, فريفتن furré-uftun. v. *to cheat, trick.*—*A ſhark*, v. *ſharper.*

SHARP (*having a keen edge* or *point*) تيز taze, بران buraun, قاطع kauta, ذو ذكر zu zukr, فلوع fuloo-a, سنين ſuneen, حاد haud, حداد hudaud, حديد hudeed, وادق waudik, هذام huzaum, مهذم muhzum, برا burra, قاضب kauzib, نهيك nuheek, سراتي ſurauté, سلط ſult.—(*terminating in a point*) ذو نوك zu nook, ذو سر تيز و افراز zu ſura taze ou efrauz, ذو سن zu ſunn.—(*acute of underſtanding*) تيز فهم taze fuhm, تيز طبع taze tuba, زيرک zeeruk, ذكي zuké, ذو عقل zu akl, نكته بين nukteh been, خرده بين khurdeh been, زرب zurb, مذروب muzroob, نكته گوي nukteh gooï, نونده noondeh, نونندہ noonindeh, ماهر mauhir, حاذق haudik, حاذق hauzik, حذاق huzauk, حاذق بازق hauzik bauzik, دها duha, تغت tuffut, تهر tumuhhur, محت muht (plur. محتا muhta), ارطيون arté-oon. v. *ingenious, witty, ſubtile.*—(*acid*) تيز taze, ترش turſh, زست zuſt, زوش zooſh, حال haud, حامض haumiz, ناقس naukis, مضر muzir, ماضر mauzir, مضير muzeer, مقر mukir. v. *ſour.*—*Sharp-toned* تيز اواز taze awauz. v. *ſhrill.*—*Sharp-ſighted* تيز چشم taze chuſhum, ديدوار deedwaur, مبصر mubuſſur, شاهي ſhauhé, ذو براشم zu burauſhim. *Sharp-viſaged* برت روي burt rooï, تيز وجه taze wujuh. *Sharp-tongued* زباندراز zubaundirauz, زلق zulik, زليق zuleek, زليقت zuleekut, طليق tuleek, زليق zuleek, طعنان tanaan, سلاطه ſulauteh. v. *ſarcaſtick.*—*Sharp* (*ſevere, harſh*) تند tund, درشت duruſht, عنفي unfé, بي حلم bé hylm.—(*ſharp ſet*) جواعن juwaun, گرسنه guriſneh, تيز taze. v. *hungry, eager, keen.*—*Sharp* (*painful*) درد ساز durd ſauz, رنج اور runj awur, الم زن alum zun, ازار رسان azaur ruſſaun, اضطراب بخش iztiraub bukhſh, جان ازار jaun azaur, دلگير dilgeer, دلخراش dilkhyrauſh.—(*fierce, fiery*) تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, تند tund, تند تيز tund taze, اتشي autaſhé, اتشمزاج autaſhmizauj.—(*emaciated, lean*) لاغر laughir, كم گوشت kum kooſht, نحيف nuheef.—*A ſharp ſword* تيغ تيز teegha taze, سيف قاطع ſeifa kauta, شمشير ماضي ſhemſheera mauzé, تيغ بران teegha buraun, سيف حداد ſeifa hudaud, شمشير قاضب ſhemſheera kauzib, تيغ بي دريغ teegha bé dureegh, سيف سر تيز ſeifa ſur taze, مرهفت murhufut, شمشير رهيف ſhemſheera ruheef. *A ſharp dagger* خنجر تيز khunjura taze, خنجر ابدار khunjura aubdar. *A ſharp knife* سكين تيز ſukkeena taze, لخز lukhz, حذاقي huzauké, رميض rumeez. *The ſharp edge of a ſword, knife, &c.* ناي تيز na-é taze. *Sharp in the edge* تيز ناي taze na-é.—*Armed with ſharp arms* شايكي ſha-éké. *A ſharp thorn* لداغ ludaugh. *A ſharp flint* وقع wuka. *Having a ſharp claw* or *hoof* سلطات ſelitat.

A ſharp (*a pointed weapon*) تيغ teegh, سيف ſeif, خنجر khunjur. v. *ſword, dagger.*—*A ſharp in muſick* مقام تيز mukauma taze, اصول تيز صدا uſoola taze ſuda.

To ſharpen تيز كردن taze kirdun, حد دادن hudd dadun, تاب ساختن taub ſaukhtun, سن زدن ſunn zudun, تحديد كردن tuhdeed kirdun, تذريب ساختن tuzreeb ſaukhtun, ذرابت دادن zuraubut dadun, محد كردن muhydd kirdun, طر نمودن tur numoodun, طرور ساختن turoor ſaukhtun, ذكر دادن zukr dadun, اقباص كردن

ighmauz kirdun, توقيع ساختن tooké-a ſaukhtun, حالق زدن haulik zudun. *To ſharpen the teeth* وقع كردن wuka kirdun, تيز كردن دندان taze kirdun dundaun, ورش ساختن wurſh ſaukhtun.

Sharpened تيز كرده شده taze kirdeh ſhoodeh, موتم muwukka, موقوع moukoo-a, رميض rumeez. *To be ſharpened* تيز شدن taze ſhoodun, موقوع بودن moukoo-a boodun. *Any thing upon which another is ſharpened* مسن muſin, سنك اسيان ſunka aſé-aun. v. *whetſtone.*

A ſharper حيله باز heeleh bauz, فريب furrabe, غدار ghuddaur, غابن ghaubin, رنك امير runk ameez, خدعت khudaat, خوان khawwaun, فن باف funn bauf, چپاني chupauné.

Sharply (*acutely*) بروجه تيز طبع bur wujha taze tuba, زيركانه zeerukauneh, با زكا ba zuka, عارفانه aurifauneh, با تيز فهمي ba taze fuhmé, با عقل ba akl, بطور نكته بين betoora nukteh been. v. *wittily, judiciouſly.*—(*ſeverely, harſhly*) بي ملايمت bé mula-émut, تندانه tundauneh, با عنفي ba unfé, درشتانه durushtauneh, با طعن و طنز ba taan ou tunz.—(*painfully*) بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruſſaun, بطور جان ازار betoora jaun azaur, با رنج و غصه ba runj ou guſſeh, با غم و درد ba ghum ou durd.

Sharpneſs (*keenneſs of edge*) تيزنايي tazenaï-é, براني buraune, حد hudd, حدت huddut, زكر zukr, زرابت zuraubut, شفر ſhufr, شفرت ſhufrut, غرار ghuraur.—(*acuteneſs of underſtanding*) تيز فهمي taze fuhmé, تيز طبعي taze tuba-é, عقل akl, زيركي zeerugé, زكا zuka, زكات zukaut, فراست firauſut, ظرافت zuraufut, حذاقت huzaukut. v. *ingenuity.*—(*ſourneſs*) ترشي turſhé, زشتي ziſté. زوشي zooſhé, نا شيريني na ſheereené.—(*painfulneſs*) درد durd, دردمندي durdmundé, رنج runj, الم alum, ازار azaur, اضطراب iztiraub, غم ghum, غصه ghuſſeh, ملال mulaul, v. *pain.*—(*ſeverity of language*) سرزنش ſurziniſh, طعن و طنز taan ou tunz, زباندرازي zubaundirauzé, دشنام duſhnaum, بهتان buhtaun, ملام mulaum, شتم ſhutm, شكايت ſhuka-é-ut, زم zum, غمز ghumz, افترا iftira, عتبي atubé. v. *cenſure, reproach.*

To SHATTER (*break into many pieces*) خرد مرد كردن khurd murd kirdun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, ريزيدن reezédun, ريزه ريزه ساختن reezeh ſaukhtun, ريزه ريزه كردن reezeh reezeh kirdun.—(*to be broken*) خرد مرد بودن khurd murd boodun, ريزه شدن reezeh ſhoodun.

Shatter-brained سبك سر ſubuk ſur, بي دماغ bé dumaugh, هرزه كوي hurzeh gooï, بيهوده beehoodeh, غافل ghauſil, نا مشغول na muſhghool, هرجايي hurjaï-é.

Shattered خرد مرد كرده شده khurd murd kirdeh ſhoodeh, پاره پاره زده paureh paureh zuddeh, ريزيده reezédeh.

To SHAVE تراشيدن turaſhédun, تراش كردن turauſh kirdun, ستردن ſuturdun, ستر ساختن ſutr ſaukhtun, خراشيدن khyrauſhédun, خراش كردن khyrauſh kirdun, بشر ساختن buſhr ſaukhtun, بشور كردن buſhoor kirdun, حالق ساختن haulik ſaukhtun, حلق كردن hulk kirdun, حف نمودن huff numoodun, صلمعت ساختن ſulmaat ſaukhtun, تمليط كردن tumleet kirdun, طموم ساختن tumoom ſaukhtun. v. *to ſhear.*—*To ſhave the head* سر تراشيدن ſur turaſhédun, تحليق كردن tuhleek kirdun, تقزيع ساختن tukzé-a ſaukhtun.

Shaved, ſhaven تراشيده turaſhédeh, سترده ſuturdeh, خراشيده khyraſhédeh, محلق muhluk.

A ſhaver بربر barber, ستر ſutr, موي ستر mooï ſutr, حلاق hulauk (plur. حلقت hulukut), مزين muzé-un, حاجم haujim, دلاك dulauk. *A head ſhaver* سرتراش ſurturauſh, بربر سر barbera ſur.]

Shaving تراش turauſh, ستر ſutr, حالق haulik.

A ſhaving (*thin ſlice of wood, &c.*) تراشه turauſheh, تراشش turauſhiſh, حكاكت hukaukut, سونش ſooniſh, سونهش ſoonhuſh, باز افكن baz afgun.

A SHAWBANDER (*a receiver general, &c. in the Eaſt*) شاهبندر ſhahbander.

SHE [P] او oo, [A] هي hé-a. *She herſelf* خود khood, او خود oo khood. *She is* [P] است aſt, [A] هي hé-a. v. alſo *female.*

A SHEAF اغوش aghooſh, دسته doſteh. *A ſheaf of corn* كدس kuds (plur. اكداس akdaus), ابالت غلت ibauluta ghullut, جرزت خرمن jurzuta khurmun, شمال ſhumaul, اغوش حاصل aghooſha hauſil, دسته زرعت doſteha zurat.

To SHEAR بريدن burédun, بخسودن bukhſoodun, قطع كردن kuta kirdun, قصر ساختن kuſr ſaukhtun, جزم كردن jezm kirdun, قص ساختن kuſs ſaukhtun, جز كردن juzz kirdun, جزل ساختن juzl ſaukhtun, جلم كردن julm kirdun, غرف ساختن ghurif ſaukhtun, كرد نمودن kurid numoodun. *To ſhear ſheep* پشم بريدن puſhum burédun.

Shears مقاص mykaus, مقص mikas, مقراض mikrauz, كاز kauz, جلم jilm, مقطع mykta. v. *ſciſſars.*—*Shears for cutting gold, ſilver, &c.* مفرص mifrus, مفرض mifruz, مفراص mifraus, مفراض mifrauz. *Sheep-ſhearing ſhears* برنيس burnees.

A shearer برنده burindeh, قطع کر kutagur, قطع کننده kuta koonindeh, قصر ساز kusr sauz.

A SHEATH دان dan, غلاف ghylauf (plur. غلف ghuluf), نيام né-aum, سذبه suzbeh, وعا waa (pl. اوعيت awé-ut), هرته hurteh, نياب né-aub, زنيله zuneeleh, غمد ghymd, غمدان ghymdan (pl. اغمد aghmud, غمود ghumood). v. *case.* —*A sword-sheath* سيف دان seif dan, خلت khyllut (plur. اخلت akhullut), جلبار julubbar, جفن تيغ jufna teegh, جوربان jurruban, غلاف شمشير ghylaufa shemsheer, قراب kyraub. *The ferrule of a sword-sheath* پرازوان purauzwaun. v. *ferrule.* —*Sticking in the sheath* (*as a sword, &c.*) ملصاب milsaub.—*To draw* (*a sword, &c.*) *from the sheath* اختن akhtun, تصلت ساختن tusullut saukhtun, مستهل کردن mustuhill kirdun.

To sheathe بدان نهادن bedaun nihaudun, بنيام نهان کردن bené-aum nihaun kirdun, غمد ساختن ghumid saukhtun. *To sheath a ship* قلفت کردن kulfut kirdun.

To SHED ريختن reekhtun, ريزيدن reezédun, ريز کردن reez kirdun, ريزان شدن reezaun shoodun, افشاندن efshaundun, فشاندن fushaundun, افشان کردن efshaun kirdun. *To shed tears* اشک ريزان شدن ashk reezaun shoodun, اشک ريختن ashk reekhtun, گريان شدن guréaun shoodun, اشکبار بودن ashkbar boodun, همي کردن humé kirdun, همع ساختن huma saukhtun, سجم کردن sujim kirdun. v. *to cry, weep.*

Shed (participle) ريخته reekhteh, افشانده afshaundeh, فشانده fushaundeh, ريزيده reezédeh. —*To shed blood* خون ريختن khoon reekhtun, خون کردن khoon kirdun, خونبار ساختن khoonbar saukhtun, خونفشان کردن khoonfushaun kirdun, دم فشاندن dum fushaundun.

Shedding ريز reez, ريزان reezaun, فشان fushaun, افشان afshaun. *Shedding blood* خونريز khoonreez, خونفشان khoon fushaun, خونبار ساز khoonbar sauz, دم افشان dum afshaun. *Shedding tears* اشک ريزان ashk reezaun, سجم sujim, همع huma, همی humé, هميان humé-aun, ذرف zurif, ذرفان zurifaun, ذروف zuroof, غسقان ghuskaun, غسوق ghusook.

A SHED (*slight temporary covering*) بارانگير baraungeer, خرگاه khurgah, کاخ kaukh, کوخ kookh (pl. کيخان keikhaun), کزوني kuzooné, خانه ني khauneha nei, خانه لبان khauneha lubaun.

A SHEEP ام الاموال ummu'l'amwaul, ميش meesh, کوسفند koosfund, کوسپند koospund, کسبند kusbund, شات shaut, ظبيت zubé-ut, طوبالت toobaulut, غريس ghurees, ازار izaur, داجنت daujinut, ابواع abwa, دوشا doosha, بهيمه behmeh.—*Sheep* (*collectively*) غنم ghunum, اغنام aghnaum, غنايم ghuna-ém, شوي shawa, ماشيت maushé-ut, مواشي muwaushé, شياة shé-aut, شا sha, اشاوت ashawut. v. *cattle, flock.*—*The bleating of sheep* هرهر hurhur, ثاج sauj, ثغا sugha, خوار khawar. v. *bleating.*—*A sheep-walk*, v. *pasture.*

A sheep-fold, sheep-cot صيرت seerut, انکرو anguroo, انکروا angurwa, انکژوا anguzhwa, کمرا kumra, حظير huzeer, زبيرت zubeerut. *A sheep-hook* گراز gurauz, پاشو paushoo, پاهو pauhoo, پازشو pauzshoo, چوبان عصاي choobaun asa-é, منسات minsaut.

Sheepish شرمسار shurrumsaur, خجل khujul, خجلت کش khujlut kush. v. *bashful, timid.*—*Sheepishness* شرمساري shurrumsauré. v. *bashfulness.*

Sheep-shearing پشم بران pushum buraun.

A sheep's eye (*modest, timid glance*) نظر بازي شرمسار nuzr bauzé shurrumsaur, شيوه خجلت اميز sheeweh khujlut ameez. v. *glance, ogle.*

To SHEER OFF بازپس رفتن baz pus ruftun, پشت باز دادن posht baz dadun, وا شدن wa shoodun. v. *to retreat.*—*Sheer*, v. *pure, clear, clean.*

A SHEET (*for a bed*) چار شب chaur shub, چار شف chaur shuf, پستر اهنک pister ahunk. *A sheet of paper* ورق کاغذ wuruka kaughud. v. under *paper:* also *sail.*—*A packing sheet* پرونده purwundeh.

A sheet anchor (*large anchor*) لنکر عظيم lungura azeem, انکر کران angura guraun.

To sheet (*furnish with sheets*) باچار شب اراستن ba chaur shub araustun. (*to cover with sheets*) با چار شب پوشيدن ba chaur shub poshédun.—(*to envelope with a sheet*) با چار شب درپيچيدن ba-chaur shub durpeechédun, پرونده کردن purwundeh kirdun, پرونديدن purwundédun.

A SHEKEL (*jewish coin 2s. 6d.*) وزن wuzin.

A SHELF راف rauf, رف ruf, طاقيت taukéut, طبقت tubukut (pl. طباقات tubaukaut). (*a shallow, sunk rock, or sand-bank in the sea*) شنار shinaur, ستار sitaur, صخر زير اب sukhra zeer aub, سد sudd, سد ريک زير اب sudda reeg zeer aub. *Shelfy* پرشنار pur shinaur, پر صخر زيراب pur sukhra zeer aub, زو سد ريک زيراب zu sudda reeg zeer aub.

A SHELL (*covering of a testaceous animal*) صدف suduf, صدوف sudoof (pl. اصداف asdauf), مصقله maskuleh. *A shell used in polishing* مصقل maskal, مهره muhreh, مهرق muhruk, مينا meena, دريا کوش duré-a goosh.—*A small shell* صدفچه sudufcheh. (*the external crust of any thing*) پوست poost, خشک khushk, قشر kushr, قشرت kushrut. *A nut-shell* پوست جوز poosta jooz, جوزت

پوستي joozut poosté. *A bean-shell* بقلت قشري buklut kushré. *An egg-shell* پوست خايه poosta kha-éh.—*The shell of a house* چهار ديوار خانه chuhaur deewaura khauneh, ظاهري بنا zauhiré buna. —*A shell-fish* صدف sudf, صدوف sudoof (plur. اصداف asdauf.)

To shell (*take out of the shell*) صدف گرفتن sudf gooriftun, از صدوف گير ساختن uz sudoof geer saukhtun, پوست واكردن poost wakirdun, مقشور ساختن mukshoor saukhtun. v. *to peel.*—(*to cast the shell*) صدف ترك كردن suduf turuk kirdun, بي صدوف گرديدن bé sudoof gurdédun, از پوست واشدن uz poost washoodun, مقشور گشتن mukshoor gushtun.

Shelled (*having a shell*) ذو صدف zu suduf, پوستدار poost dar, ذو قشر zu kushr. (*taken out of the shell*) از صدف گرفته uz suduf goorifteh, از پوست واشده uz poost washoodeh, مقشور mukshoor, مقشر mukushshur, مقشو mukshoo.

Shelly پر صدوف pur sudoof, ذو صدف zu suduf, اهل قشر ahla kushr, پوستدار poost dar.

SHELTER (*covering*) پوشش poshish, ستر sutr, سترت sutrut, مامونيت maumooné-ut. (*protection*) حمايت huma-é-ut, صيانت sé-aunut, حفظ hyfz, امان amaun, پناه punauh. v. *security*: also *protector*, *defender*. — *A place of shelter from rain* بارانگير baraungeer. v. also *asylum*, *refuge*.

Sherd, v. *shard*, *shred*.

A SHEPHERD چوبان choobaun, شوبان shoobaun, گلهبان gulehbaun, گواره بان guwaureh baun, مرعي mura-é, راعي ra-é, خايل kha-él (pl. خول khaul), چرند churund, هيبان heebaun, وطاس wuttaus, هبهبي hubhubé, وقري wukuré, نقاد nukkaud, قواط kuwwaut, كعل kaal. *A word used by shepherds in calling to their flocks* پچيچ pecheech, پچيچه pecheecheh. v. معحل and جوم.

A shepherdess زني چوبان zunné choobaun, عورت گلهبان awruta gulehbaun, مرعيت mura-é-ut, هبهبيت hubhubé-ut.

SHERBET شربت sherbet.

A SHIELD سپر sipur, ترس turs, جنان junaun, جنانت junaunut, چرخه churkheh, درق dirk, درقت dirkut, زبر zibr, مجن mujun, مچن muchun, مجنا mujna, مجنب mijnib, نفي nufé, غضبت ghuzbut, حجفت hujfut. v. also *protection*, *defence*, *defender*, *protector*.—*Armed with a shield* سپر دار sipur dar, تراس turraus, تارس tauris, محاجف muhaujuf. *A shield-maker* تراس turraus. *He threw away his shield* (i. e. *he threw down his arms*, *he surrendered*) سپر انداخت sipur andaukht, ترس افگند turs afgund, سپر براب افگند sipur buraub afgund.

To shield با سپر پوشيدن ba sipur poshédun, با ترس امان ساختن ba turs amaun saukhtun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, صيانت كردن sé-aunut kirdun, منصور نمودن munsoor numoodun. v. *to defend*, *protect*.

To SHIFT (*change place*) جا بجا رفتن jau bejau ruftun, رحلت كردن ruhlut kirdun, انتقال ساختن intikaul saukhtun, تنقل كردن tunukkul kirdun. v. *to move*, *go*, *travel*, *emigrate*. — (*to change*) تبديل كردن tubdeel kirdun, بدل ساختن budl saukhtun, تغيير كردن tughei-ér kirdun, متغير گردانيدن mutughire gurdanédun. v. *to alter*. — (*to transfer from place to place*) جا بجا بردن jau bejau burdun, از گاه بگاه آوردن uz gah begah awurdun, از يك تا دگر گاه نقل كردن uz eek ta digur gah nukl kirdun, فادا بودن fada boodun, ندل كردن nudil kirdun. *To shift one's place of residence* ترك داير ساختن turuka da-ér saukhtun, تبديل جايگاه كردن tubdeela ja-égah kirdun, از نشستگاه رفتن uz nishistgah ruftun, از مقام رحلت كردن uz mukaum ruhlut kirdun. *To shift one's clothes* تبديل جامه ساختن tubdeela jammeh saukhtun, تبديل پوشش كردن tubdeel poshish kirdun, تغيير جامهوار نمودن tughei-éra jammehwaur numoodun. (*to change shirt* or *shift*) تبديل قميص كردن tubdeela kumees kirdun, تغيير پيراهن ساختن tughei-éra peerauhin saukhtun. *To shift* (*practise indirect methods*) حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, بي صلاح ساختن be sulauh saukhtun, غير حقيقت عمل كردن ghire-a hukeekut aml kirdun, فريفتن furré-uftun. v. *to trick*, *cheat*, *defraud*. — (*to pick up a livelihood with difficulty*) با عسرت و حاجتمند زندگاني داشتن ba afrut ou haujutmund zinduganué daushtun, روزي كم پذيرفتن roozé kum pizzeeruftun, زندگاني تنكدست گرفتن zinduganué tunkdost gooriftun, خورپاره اندك اندك يافتن khorepaureh anduk anduk é-aftun. v. *to make shift*.—*To shift off* واپس انداختن wapus andaukhtun, دير واداشتن deir wadaushtun. v. *to delay*.

A shift (*artifice*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, كيد keed, فن funn, ال aul, غبن ghubin. v. *subterfuge*.—(*an expedient*, *succedaneum*) بدل budl (pl. بدلا budla), تبديل tubdeel. (*a remedy*) چاره chaureh, گزيد guzeed, علاج alauj. (*a woman's linen*) كرته kurteh, عجوز ajooz, قميص عورت kameesa awrut, پيراهن زنه peerauhina zunneh, زير جامه زن zeer jammeha zun. پرواز purwauz, درع dira, الخالق alkhaulik, شعار

ſhaar (pl. اشعرت aſharut). v. *ſhirt.*—*To make ſhift* (*act with difficulty, find an expedient*) با دشخواري عمل پرداختن ba duſhkhauré aml purdaukhtun, بروجه مشكل كار ساختن bur wujha muſhkil kaur ſaukhtun, با عسرت بدل كردن ba aſrut budl kir-dun, با دشواري چاره يافتن ba duſhwauré chaureh é-aftun. *What ſhift can be made?* چه بدل cheh budl? چه چاره cheh chaureh?

Shifted مبدل mubuddul, متغير mughire. v. *al-tered.*—*Shifted from one place to another* از جا بجا uz jau bejau burdeh, از يك تا دگر گاه اورده uz eek ta digur gah awurdeh.

A ſhifter (*changer*) بدل ساز budl ſauz.—(*a ſhuffler.*) صاحب فن و كيد ſahib funn ou keed.

Shiftleſs بي چاره bé chaureh, بي بهره bé buh-reh, حاجتمند haujutmund. v. *poor helpleſs.*

To SHILL-I SHALL-I تردد نمودن turuddud numoodun, در راي خود متردد شدن dur ra-ï khood muturuddud ſhoodun. v. *to heſitate.*

SHILY (*not frankly* or *familiarly, cautiouſly*) بروجه نا كشاده bur wujha na kuſhaudeh, بي كشادگي bé kuſhadugé, با حذر ba hyzur, با اجتناب ba ijtinaub, با حتياط ba ihté-aut, با كمال انتبا ba kumaul intibauh. v. *timidly.*

The SHIN (*fore part of the leg*) پيش ساق pei-ſha ſauk, پيش لنك peiſha lunk. v. *ſhank.*

To SHINE شعله كردن ſhaaleh kirdun, اشراق ساختن iſhrauk ſaukhtun, درخشيدن durukh-ſhédun, درخشان نمودن durukhſhaun numoodun, رخشان زدن rukhſhaun zudun, رخشيدن rukh-ſhédun, ضيا پاشيدن zé-a pauſhédun, تافتن tauf-tun, تابان شدن taubaun ſhoodun, تاييدن tau-bédun, لامع كردن lauma kirdun, متلالي شدن mutulaulé ſhoodun, پرتاب كردن purtaub kirdun, پرتو انداختن purtoo andaukhtun, نور كستردن noor kuſturdun, ملتمع شدن multuma ſhoodun, بخشيدن bukhſhédun, پشنجيدن puſhunjédun, تنور ساختن tunawwur ſaukhtun, تنوير كردن tunweer kirdun, بروق نمودن burook numoodun, v. *to enlighten, glitter, flaſh.*—(*to be eminent, illuſ-trious, conſpicuous*) روشن شدن roſhun ſhoodun, اشرف بودن aſhruf boodun, تفضل شدن tufuz-zul ſhoodun, رفيع بودن rufé-a boodun, نامدار شدن naumdar ſhoodun, شهرت كرفتن ſhuhrut gooriftun, مشهور بودن muſh-hoor boodun. (*to be gloſſy*) پرداخته شدن purdaukhteh ſhoodun, مجلي بودن mujulla boodun, ابدار شدن aubdar ſhoodun, مهره زده بودن muhreh zuddeh boodun.

Shine (*fair weather*) كشاده هوا kuſhaudeh ha-wa, مصحيت muſ-hé-ut. v. under *fair.*—(*Bright-neſs*) روشنايي roſhunaï-é, ضيا zé-a, شعله ſhaa-leh, رخشان rukhſhaun. *Sunſhine* رخشان شمس rukhſhauna ſhems, روشنايي افتاب ruſhnaï-é af-taub. *Moonſhine* مهتاب muhtaub, روشنايي بدر roſhunaï-é budr.

SHINESS (*unwillingneſs to be familiar, caution*) اجتناب ijtinaub, احتذار ihtizaur, محتذر muh-tuzir, عدم كشادكي aduma kuſhaudugé, انتباه intibauh, احتياط ihté-aut, حذر huzr. v. *timidity, reſervedneſs.*

A SHINGLE تراشه turauſheh, پاروله pauroo-leh, شقت ſhukkut.

SHINGLES (*diſtemper*) نمل neml, قلاع kula.

SHINING, *ſhiny* رخشا rukhſha, رخشان rukh-ſhaun, درخشان durukhſhaun, تاب taub, تابان taubaun, روشن roſhun, روشنايي كستر roſhu-naï-é kuſtur, لامع lauma, لامع النور lauma-u'n'-noor, شعله ور ſhaaleh wur, شعله دار ſhaaleh dar, شعله زن ſhaaleh zun, ضيا پاش zé-a pauſh, الماع ilmaa, التماع iltimaa, لامح laumih, لماح lummauh, لموح lumooh, شاعل ſha-él, متلالي mutulaulé, پرتو انداز purtoo andauz, متبلق mum-bulik, برقان burkaun, بروق burook, زخيخ zu-kheekh, الاق ilauk, سنا ſuna, ولاف wulauf, وليف wuleef, ضلد filid, تلعلع tulaula, تلوه tulawwuh, ايباص a-ébaus, مصاع muſaa, مصع muſa, محاس muhauſs, وبص wubis, مستنير muſtuneer, رف ruff. *Shining as a ſtar* كوكبت koukubut. *Shining as colour* رفيف rufeef, ضوا or ضوا zoo-a. *Shining as lightning* الماح ilmauh, *Shining arms* الواح السلاح alwauhu's'ſillauh. v. *bright, luminous, ſplendid, reſplendent.*

A SHIP جهاز jahauze, كشتي kiſhté, غراب ghraub, سفينه ſufeeneh, زورق zawruk, كوثل kawſil, فلك fulk, عجوز ajooz, شذا ſhuza, شذات ſhuzaut, ركاب rukaub, دسرا duſra, عدولي adawlé, عدوليت adawlé-ut. *A ſhip of war* جهاز جنك jahauza jung, بارجت baurijut, مرزاب murzaub. *An armed ſhip* شونت ſhawnut. v. *pyrate.*—*A large ſhip* جهاز عظيم jahauza azeem, پزيون puzſhé-oon, قرقور kurkoor, چنك chunk. —*A ſmall ſwift-ſailing ſhip* پرنده purrindeh, صلغت ſulghut, خلي khulé, خليت khulé-ut (pl. خلايا khula-é-a), قادس kaudis. *A merchant ſhip* جهاز رنجبر jahauza runjbur. *A fireſhip* حراقه hurraukeh. *To go on board ſhip* بجهاز دررفتن bejahauze durruftun, بكشتي دخول كردن bekiſhté dukhool kirdun, بسفينه راكب رفتن be-ſufeeneh raukib ruftun. *To be on board ſhip* جهاز نشين بودن jehauze niſheen boodun, كشتي سوار شدن kiſhté ſuvvaur ſhoodun. *To come from on ſhip-board* از جهاز بساحل امدن uz jahauze be-

sauhil aumudun. v. *to land.* — *To ship* or *load a ship* اسباب در جهاز وضع کردن asbaub dur jahauze wuza kirdun, متاع بکشتي نهادن mutaa bekishté nihaudun, در جهاز بار انداختن dur jahauze baur andaukhtun. v. *to freight.* — *To unload a ship* اسباب از جهاز بساهل بردن asbaub uz jahauze besauhil burdun, متاع از کشتي بکنار اوردن mutaa uz kishté bekunaur awurdun. *To rig a ship* جهاز اراستن jahauze araustun. v. *to rig.* — *Shipping, ships* جهازها jahauzha, کشتيها kishtéha, سفاين sufa-én, سفن sufun, زخارف zukhaurif, جواري jawauré, باهرات bauhiraut. — *Any station for shipping* (*as a road, harbour, dock, &c.*) جهاز گاه jahauze gah, کشتي گه kishté guh, بندرگاه bendergah, فرضت furzut (pl. فرض furuz), کلا kulla, مکلا mukulla, مينا meena (pl. مواني muwauné), سنار sunaur. *A ship's company* ملاحون جهاز نشين mulauhoona jahauze nisheen. v. *crew.* — *A ship-man, ship-boy,* v. *mariner.* — *The mooring of a ship* مرفا murfa. *The poop or stern of a ship* پوپه جهاز poopa jahauze, کوثل kawsil. *The helm of a ship* دنبال جهاز dumbaula jahauze, کاثل kawsil. v. *helm.* — *A ship's boat* قارب kaurib, زورق zooruk. v. *boat.* — *The freight or hire of a ship* کرايه جهاز kira-éha jahauze, نول nawl, نولان nawlaun. v. *freight.* — *The lading of a ship* اسباب و بار جهاز asbaub ou baura jahauze, حمل کشتي humla kishté. — *The anchor of a ship* لنگر lungur, انکر aungur, انجر aunjur. v. *anchor.* — *The deck of a ship* سقيفت sukeefut. *A plank of a ship* تخته جهاز tukhtuha jahauze, امسوح amsooh. *A worm which pierces the bottoms of ships* پيچ peech, پيچک peechuk, سرفه surfeh. *To caulk* or *sheathe a ship* دسر کردن dusr kirdun, قلف ساختن kuluf saukhtun. *The art of caulking a ship* قلافت kylaufut. *Wind driving a ship* ملاح milauh. *Ships sailing with favourable wind* سواخر suwaukhir.

A ship-master جهاز صاحبي jahauze sahibé, کشتيبان kishtébaun, سفان suffaun, ريس جهاز reisa jahauze, ربان کشتي rabbauna kishté, رباني rabbauné, ملاح سفينه گذار mulauha sufeeneh guzaur, ناخذات naukhuzaut.

Shipwreck شکستگي جهاز shakustugé jahauze, شکستني کشتي shakustuné kishté, غرق ghurk, غرقاب ghurkaub. *Ship-wrecked* غرق شده ghurk shoodeh, شکسته جهاز shakusteh jahauze. *To be ship-wrecked* شکسته جهاز بودن shakusteh jahauze boodun, غرق شدن ghurk shoodun, زير اب فرو رفتن zeer aub furoo ruftun, تباه شدن جهاز tubauh shoodun jahauze. *To shipwreck* غرق کردن

ghurk kirdun, جهاز شکستن jahauze shakustun, کشتي زير اب فرو زدن kishté zeer aub furoo zudun.

A shipwright, ship carpenter جهاز گر jahauze gur, کشتي گر kishté gur.

A SHIRT قميص kumees (pl. قمص kumus, قمصان kumsaun, اقمصه akmiseh), پيراهن peerauhin, پيرهن peeruhin, زير جامه zeer jammeh, ثوب soob, سربال surbaul, سبي subé, سبيج subeej, بادبار baudbar, بادبان baudbaun, پرواز purwauz, بقير bukeer. — *Shirtless* بي قميص bé kumees, بي پيراهن bé peerauhin.

To shirt با قميص پوشيده ba kumees poshédun, با پيراهن پوش ساختن ba peerauhin posh saukhtun.

Shive, v. *slice, splinter.*

To SHIVER (*tremble with cold, &c.*) لرزيدن lurzédun, لرزان شدن lurzaun shoodun, فراشيدن furaushédun, نفاض داشتن nufauz daushtun, نفضا نمودن nufza numoodun. *To shiver* (*break in pieces*) پاره پاره زدن paureh paureh zudun, خرد مرد کردن khurd murd kirdun, ريزيدن reezédun, ريزه ريزه ساختن zeezeh reezeh saukhtun. (*to fall in pieces*) پاره پاره ريزه شدن paureh paureh reezeh shoodun, خرد مرد شکسته بودن khurd murd shakusteh boodun, ريزيده شدن reezédeh shoodun, ريزه ريزه افتادن reezeh reezeh uftaudun.

A shiver (*tremor*) لرزه lurzeh, نفضا nufza, نفض nufz, نفاض nufauz. (*a fragment*) پاره paureh, ريزه reezeh, پاروله paurooleh, تراشه turausheh. v. *splinter.* — *In shivers* پاره پاره paureh paureh, خرد مرد khurd murd, ريزه ريزه reezeh reezeh.

Shivered (*broken in pieces*) پاره پاره زده paureh paureh zuddeh. v. *shattered.* — (*trembled*) لرزيده lurzédeh, فراشيده furashédeh.

Shivering (*trembling*) لرزان lurzaun, لرزنده lurzindeh, فراشان furashaun. (*breaking in pieces*) پاره پاره زن paureh paureh zun, ريز ساز reez sauz, ريزان reezaun. *The shivering fit of an ague* لرزه lurzeh, لرزه تاب lurzeha taub, برد الحما burdu'l'huma, حماي البرد huma-é-u'l'burd.

A SHOAL جمع کثير juma kuseer, ازدحام izdihaum. v. *crowd.* — (*a shallow*) شنار shinaur, ستار sitaur. v. *shelf.* — *Shoal* (adjective) زلحلح zuluhluh, نا عميق na ameek. v. *shallow.*

To shoal (*go in crowds*) در جمع کثير رفتن dur jummaa kuseer ruftun, جمع جمع روان بودن juma juma rouvaun boodun. — (*to be* or *grow shallow*) شنار نمودن shinaur numoodun, زلحلح شدن zuluhluh shoodun, نا عميق گشتن na ameek gushtun, نا درن گرديدن na durin gurdédun, ستار بودن sitaur boodun. — *Shoaly* (*full of shoals*) پر شنار pur shinaur, بسيار ستار دار bisse-aur sitaur dar

A SHOCK (*conflict, mutual impression of violence*) هجوم hujoom, باهم زدني bahum zuduné, جنك jung, جدال judaul, جنك و جدال jung ou judaul, مجادلت mujaudulut, جهاد jahaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, حرب harb, پيكار peikaur, حمله humleh, خروش khuroosh, زد و خرد zud ou khurd, محاربت mohauributh, معركه maarikeh, وقيعت wuké-at.—(*offence, impression of disgust*) خاطر ماندكي khautir maundugé, دلكيري dilgeeré, ازار azaur, ازارش azaurish, اضطراب iztiraub, نفرت nufrut, پريشاني purrashauné. *A shock of corn* كداس kuddaus, كدس kuds (plur. اكداس akdaus), عامت aummut, كدرت kudrut.—*A shock dog* برق سك burk sug.

To shock (shake by mutual concussion) باهم زدن bahum zudun, از هجوم يكديكر اضطراب كردن uz hujooma eekdigur iztiraub kirdun, جنك و جدال ساختن jung ou judaul saukhtun, دو چار خوردن doo chaur khoredun, رو برو محاربت كردن roo beroo mohauributh kirdun. —(*to offend, disgust*) خاطر مانده ساختن khautir maundeh saukhtun, ازاردن azaurdun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, مضطرب ساختن muzturub saukhtun, دلكيري انكيختن dilgeeré angeekhtun, اغضاب كردن ighzaub kirdun.—(*to be offensive*) ازار رسان شدن azaur russaun shoodun, نا پسند بودن na pussund boodun, دلخراش شدن dilkhyraush shoodun, اضطراب اوردن iztiraub awurdun.—(*to build up piles of sheaves*) اجتماع اكداس كردن ijtimaa akdaus kirdun.

Shocked خاطر مانده khautir maundeh, مضطرب muzturub, ازارده azaurdeh, بيحضور béhuzoor, نفرت پذير nufrut pizzeer, رنجيده runjédeh, معرض ma-aruz, استكراه دار istikrauh dar. v. *disgusted, offended.*

Shocking ازار رسان azaur russaun, اضطراب اور iztiraub awur, مضطرب ساز muzturub sauz, خاطر ماندكي انكيز khautir maundugé angeez, خاطر مانده ساز khautir maundeh sauz, دلكير dilgeer, دلخراش dilkhyraush, مستكره mustukruh, مكروه mukrooh, نا پسند na pussund, نا خوش na khoosh, كريه kureeh, كوخ kookh, نژند nuzshund. v. *hideous, disagreeable.*—*Shockingly* بروجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, بطور دلكير betoora dilgeer, مكروهانه mukroohauneh, مستكرها mustukruhan, قبيحانه kubeehauneh, زشتانه zishtauneh.

SHOD با پاپوش پوشيده ba pauposh poshédeh, ناعل na-él, ناعلت na-élut, منعل munaal, زو كفش zu kufish, نعلدار naaldar.

A SHOE پاپوش pauposh, كفش kufsh, كفشير kuffsheer, نعل naal, نعلت naalut, نعلين naaleen, كوث kaws, لالكا laulka, پاروز paurwauz, پاچيله paucheeleh, شلوه shilweh, حذا huza, كاليار kaulé-aur, جورب jawrub, لغام lughaum, لخا lukha, پالك pauluk, تختله tukhtileh. *A coarse rustick shoe* شم shumm, شهم shumum, شمر shumr, سبتيت subté-ut, چاچله chauchileh, سلو suloo. *A little shoe* نعليت naalé-ut, نعلين naaleen, پاپوشچه pauposhcheh. *A wooden shoe* تبقاب kubkaub. *A shoe-latchet* پوستكاله poostkauleh. *To put on shoes* تنعال كردن tuna-al kirdun, محتذي ساختن muhtuzé saukhtun, اشباع كردن ishsa kirdun, انعا ساختن ina-al saukhtun, پاپوشيدن pauposhédun. *To shoe a horse* اسب را انعال كردن asbra ina-al kirdun. *Forceps with which they hold a horse's nose whilst shoeing him* برس burs. *A shoer of horses* نعلبند naalbund. v. *farrier.*—*A horse-shoe* نعل naal.

A shoe-maker پاپوش دوز pauposh dooz, كفشكر kufishgur, نعلتراش naalturaush, نعلساز naalsauz, سكاف sukkauf, سيكف seikuf, اسكف askuf, اسكاف askauf, اسكوف askoof (plur. اساكفت asaukifut). *Shoemaker's glue* برواق burwauk, پرواق purwauk. *Shoemaker's black* موري mooré. *A shoemaker's cutting board* كنده kundeh, تخته كفشكر tukhteha kufishgur.

Shog, v. *shock.*—*To shog*, v. *to shake.*

SHOOK جنبيده jumbédeh. v. *shaken.*

Shone, preterite of *shine.*

To SHOOT (*discharge, let off*) انداختن andaukhtun, انداخت كردن andaukht kirdun, انداز ساختن andauz saukhtun, رمي كردن rumé kirdun, ترميدن turmédun, بازنانه ساختن baznauneh saukhtun, لتم كردن lutim kirdun. *To shoot off a cannon* توپ خالي كردن tope khaulé kirdun. *To shoot off a musket* بندوق خالي كردن bundook khaulé kirdun. v. *to fire, discharge, gun, cannon.*—*To shoot* or *kill with a gun* از توپ قتل كردن uz bundook kutl kirdun, از بندق كشتن uz tope kooshtun, از بندق خونفشان ساختن uz bunduk khoonfushaun saukhtun. *To shoot with bow and arrow* تير انداختن teer andaukhtun, نشابت اندازي كردن nishaubut andauzé kirdun, پرتاب انداختن purtaub andaukhtun, نوعه ساختن nauza saukhtun. *To shoot at a mark* بنشان انداختن benishaun andaukhtun, نشانكاه كوفتن nishaungah kooftun.—(*to germinate, grow up as plants*) رستن rustun, روييدن rooï-édun, امشار ساختن imshaur saukhtun, منبت نمودن mumbut numoodun, نبت كردن nubt kirdun, نبات ساختن nubaut saukhtun, نابت شدن nabut shoodun, نشوظ نمودن nushooz numoodun

دميدن dumédun, وزيدن wuzédun. v. *to ſprout, grow.*—*To ſhoot forth ears* (*as corn*) خوشه دار شدن khooſheh dar ſhoodun, نفض كردن nufiz kirdun, تخوص ساختن tukhawwus ſaukhtun.—*To ſhoot* or *jut out* تقدم كردن tukuddum kirdun, انافت ساختن inaufut ſaukhtun, افراز نمودن efrauz numoodun, قرنت كردن kurnut kirdun. v. *to project.* —*To ſhoot* (*as the pain of a wound*) ضربان زدن zurubaun zudun, رنج دادن runj dadun, درد ساختن durd ſaukhtun, زحمت كردن zuhmut kirdun. *To ſhoot* or *move ſwiftly along* پران شدن purraun ſhoodun, پريدن purrédun, شتابان روان بودن ſhitabaun rouvaun boodun.

A SHOOT (*twig, tender branch*) شاخ ſhaukh, شال ſhauk, نهال nihaul, قلمدار kalumdar, غرس ghuris, درخال durkhaul, دارخال darkhaul, عسلج usluj, غسلج ghusluj, سنج ſinj, شطء ſhuta (pl. شطو ſhutoo), فسيل fuſeel, v. *ſucker:* alſo *ſhot.*

A ſhooter تير انداز teer andauz, بندوق خالي ساز bundook khaulé ſauz. v. *archer, gunner.*

Shooting انداز andauz, اندازا andauza, رمي rumé, رمايت ruma-é-ut, نضخان nuzkhaun.

A SHOP دستگاه doſtgah, كارخانه kaurkhauneh, كرخانه kurkhauneh, دكان dukkaun (pl. دكاكين dukakeen) پيشه گاه peiſheh gah, كربه kurbeh, كلبه kulbeh, خان khaun, خانه khauneh خانوت or خانوط khaunoot, منامت munaumut (pl. منامات munaumaut), پاچال pauchaul. *A grocer's ſhop* شكر دكاني ſhukur dukkauné. *A butcher's ſhop* قصاب دكاني kuſſaub dukkauné. *A wine ſhop* ميخانه meikhauneh, خمخانه khumkhauneh. v. *tavern.* —*A banker's ſhop* صراف خانه ſurrauf khauneh. *A ſtationer's ſhop* كاغذ خانه kaughud khauneh. *A bookſeller's ſhop* كتب خانه kutub khauneh. *A gunpowder ſhop* باروت خانه bauroot khauneh. *A cook's ſhop* كباب خانه kabaub khauneh. *A tanner's ſhop* دباغ خانه dubbaugh khauneh, طابه خانه taubeh khauneh. *A picture ſhop* نگارخانه nigaur khauneh. *An apothecary's ſhop* دوا خانه dawa khauneh. *A little ſhop* (*alſo a bench before a ſhop on which goods are expoſed to ſale*) دكانچه dukauncheh, دكانجك dukaunjuk. *A range of ſhops in a market* رسته rasteh. — *A ſhop book* روزنامه rooznaumeh. v. *account book.*

A ſhopkeeper, ſhopman دكانجي dukkaunjé, اهل دكان ahla dukkaun, خان khaun, بازارجي bazaurjé, اتتار or اقطار aktaur, بقال bukkaul, خرده فروش khurdeh furooſh, اهل خردوات ahla khurduwaut. v. *pedlar.*

SHORE لب البحر libu'l'buhr, كنار kunaur, ساحل ſauhil, ساحل بحر ſauhila buhr, لب دريا liba duré-a, طرت turrut. v. *coaſt.* —*On the ſea ſhore* بلب دريا beliba duré-a. *To go on ſhore* مساحله كردن muſauhileh kirdun. v. *to land*, and under *ſhip.* — *There is ſafety on ſhore* سلامت در كنار است ſalaumut dur kunaur aſt. v. alſo *common ſhore, ſewer: buttreſs.*—*To ſhore*, v. *to prop, ſupport.*

SHORN تراشيده turauſhédeh, ستره ſuturdeh, منغرق munghuruk, مزين muzei-un.

SHORT كوتاه kootauh, خورد khoord, قصير kuſeer, قصيرت kuſeerut, مقصور mukſoor, كوته kootuh, كوچك koochuk, قليل kuleel, خرد khord, نا دراز na dirauz, غير طويل ghire-a tuweel. v. *little, ſmall, narrow.* — *Short of ſtature* قصير القد kuſeeru'l'kudd, كوچك بالا kuchuk bala. *In a ſhort time* در زمان قليل dur zumauna kuleel. v. *ſoon.* — *A ſhort diſcourſe* كلام موجز kulauma moojuz. *A ſhort cut* or *paſſage* راه اقرب rauha akrub, رهگذار كوتاه ruhguzaura kootah. *Short* (*not adequate*) نا سزا na ſuza, نا مناسب na munauſib, نا مطابق na mutaubuk, نا سزاوار na ſuzawaur. v. *defective, imperfect.*—(*friable*) ريزناك reeznauk, كشت kuſht. v. *brittle.*—*To fall ſhort* تقصير شدن tukſeer ſhoodun.

To ſhorten خورد كردن khoord kirdun, كوتاه ساختن kootauh ſaukhtun, تقصير كردن tukſeer kirdun, مجمل ساختن mujmul ſaukhtun, مقتصر نمودن muktuſur numoodun, مختصر كردن mukhtuſur kirdun. v. *to contract, lop.*

Shortened مقصور mukſoor, مختصر mukhtuſur, كوتاه ساخته kootauh ſaukhteh.

Shortlived نا پايدار na pa-é-dar, بي بقا bé buka, زايل za-él, فاني fauné, ساقط ſaukit. v. *frail.*

Shortly (*in ſhort*) القصه alkiſſeh, اجمالا ijmaulan, با اجمال ba ijmaul, مقتصرا muktuſuran, مختصرا muktuſuran, بر وجه مختصر bur wujha mukhtuſur, بالجمله bi'l'jumleh. — (*ſoon*) سرعتا ſuraatan, بزودي bezoodé, على الغور ala'l'four, على التعجيل ala't'taajeel.

Shortneſs كوتاهي kootauhé, خوردي khoordé, كوچكي koochuké, قصيري kuſeeré, اختصاري ikhtiſauré, اجمال ijmaul.

The ſhort-ribs نافجت naufijut, كردكار kurdkaur, تهي گاه tihé gah, خاصرت khauſirut, سقل ſukl, سقال ſukaul, قرب kurb, كشح kuſhuh, ناطقت nautikut. v. under *rib.*

Shortſighted كوته نظر kootuh nuzur, نا دور بصير na door buſeer. — *Shortſightedneſs* كوته نظري kootuh nuzuré, نا دور بصيري na door buſeeré.

Shortwinded, ſhortbreathed دمابر dumaubur, دماور dumawur, ضيق نفس zeek nufs, خشا khuſha, خشي kuſhé.

SHOT (participle of *shoot*) انداخته andaukhteh, ترمیده turmédeh, رمی کرده شده rumé kirdeh shoodeh, بازنانه ساخته baznauneh saukhteh. v. also *killed*.

A shot اندازي andauzé, رمي rumé, رميت rumé-ut, رمايت ruma-é-ut, نبل nubl, نبالت nubaulut, طرح turh, حدس huds, رمس rums, حذف huzf, لثط left, لدس luds, نضخ nuzikh. *Shot for fire arms* بندق bunduk, فندق funduk, كله guleh, كره gureh, توپ كروهه tope gurooheh. v. *ball*.—*Small shot* صاچمه sauchmeh.—*Any thing shot high in the air* كبت kubbut, كبكبت kubkubut. *A long shot* پرتاب purtaub, پرتاو purtaw. *A shot which hits the mark* زمات zumaut.—*Shot* (*reckoning*) عارفانه aurifauneh, شراب نقدي shuraub nukdé.—*Shot free* از عارفانه معاف uz aurifauneh mu-auf. v. *exempted*.—*A screw with which they draw shot from a gun* پيچ peech.

To SHOVE راندن raundun, پيش ران ساختن peish raun saukhtun, تدفيع كردن tudfé-a kirdun, سوق ساختن sawk saukhtun. v. *to push*.—*A shove* پيس ران peish raun, دافع daufa, سوق sawk, زفت zuft.—*Shoved* رانده raundeh. v. *pushed*.

A SHOVEL بيل beel, كندو kundoo, كنند kunund, كلند kulund, كلندره kulundereh, كندوج kundooj, مسحات mis-haut (pl. مساحي musauhé), نلند nulund, فيه fé-uh, داموز daumooz, داموزه daumoozsheh, تو too, تيشه teesheh, تم tumm.

To shovel بيل زدن beel zudun, با كندو انداختن ba kundoo andaukhtun, با مسحات فراهم اوردن ba mis-haut furrauhim awurdun, با كلند جمع ساختن ba kulund jumma saukhtun.

The SHOULDER (*of a man*) دوش doosh, كتف kutif, منكب munkib, سف suf, سفت suft, لاشه lausheh, مطنب mutnub. *The shoulders* دوشها doosh-ha, اكتاف aktauf, كتفت kitefet, مناكب munaukib, پشت posht, پشته poshteh, ازدان azdaun, ارنج arunj. *Having high* or *broad shoulders* ذو الاكتاف zu'l'aktauf, كتف ketef, اكتف aktaf (fem. كتفا ketfa), ملواح mulwauh, مفرع mufra, تقند kufund, تقندد kufundud (pl. تفانند kufaunud, تقنددون kufundudoon). *Having one shoulder higher than the other* حدل hudl, احدل ahdul (fem. حدلا hudla). *The shoulder of animals* منكب munkib, عضد azd, زراع zera, *Shoulders of animals* مناكب munaukib, اعضاد é-azaud. *A high-shouldered horse* اسب تكتيف asba tukteef. *The shoulder-blades* دوش doosh, كتف kitf (plur. اكتاف aktauf), كتفا شانه kitfa shauneh, رجع ruja, حاز hauz. *The cartilage of the shoulder-blades* ناغض naughiz. *The space between the shoulder-blades* حارك haurik.—*Two black streaks on the shoulders of an ass* طرتان turrutan.—*A shoulder sword-belt* چشم chushm. v. *belt*.—*Slip shouldered* فكك fikuk, افك afik.—*Strong-shouldered* تيز té-uz.

To shoulder (*put upon the shoulder*) بدوش نهادن bedoosh nihaudun, بر كتف وضع كردن bur kutif wuza kirdun. (*to carry on the shoulders*) بر دوش بردن bur doosh burdun, بر اكتاف اوردن bur aktauf awurdun. (*to bear up with the shoulders*) با دوش برداشتن ba doosh burdaushtun, از اكتاف وركردن uz aktauf wurkirdun. v. *to prop*. — (*to push with the shoulder*) با دوش راندن ba doosh raundun. *To throw any thing on another's shoulders* انداختهء دوش كسي كردن andaukhteha doosha kusé kirdun.

To SHOUT اواز زدن awauz zudun, بانك بر زدن baunk bur zudun, اوازيدن awauzédun, اواز بلند دادن awauza bulund dadun. v. *to cry aloud, make a noise*. — *A shout* اواز awauz, اواز بلند awauza bulund, بانك baunk, غلغل ghulghul, غوغا ghoogha, ولوله wulwuleh, هنگامه hungaumeh, شهاته shumauteh. v. *cry*.—*A shouter* بانك بر زن baunk bur zun, اواز زننده awauz zunindeh, اوازنده awauzindeh.

To SHOW (*exhibit to view*) نمودن numoodun, نمايان كردن numa-é-aun kirdun, نمايدن numaï-édun, توزيدن toozédun, پيش چشم نهادن peish chushum nihaudun, بنظر برداشتن benuzzur burdaushtun. (*to make known*) اظهار كردن izhaur kirdun, اشكاره كردن ashikaureh kirdun, پيدا ساختن peeda saukhtun, هويدا كردن hooïda kirdun, عيان نمودن a-é-aun numoodun, بيان كردن bei-aun kirdun, اعلان نمودن é-alaun numoodun. v. *to publish, proclaim*.—(*to demonstrate*) برهان دادن burhaun dadun, دليل برهاني نمودن duleela burhauné numoodun, حجت برهان اوردن hujjuta burhaun awurdun, دلالت و اثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, نمايان ساختن numa-é-aun saukhtun, تبصير كردن tubseer kirdun, استدلال ساختن istidlaul saukhtun, بينت نمودن bei-unut numoodun, مبصرت كردن mubsurut kirdun, سلطان نمودن sultaun numoodun. v. *to prove*. — (*to explain*) تعريف نمودن taareef numoodun, كشادن kushaudun, شرح كردن shurh kirdun, خبر دار ساختن khubr dar saukhtun, روشن كردن roshun kirdun, تعبير ساختن tabeer saukhtun, تسفير كردن tusfeer kirdun. (*to tell, teach*) گفتن guftun, اعلام دادن é-alaum dadun, تعليم ساختن taaleem saukhtun, تفهيم

كردن tuf-heem kirdun, تنبيه ساختن tumbeeh ſaukhtun, اكاهانيدن agahanédun, اكاه كردن agah kirdun. (*to appear, have the appearance of*) صورت پذير شدن numa-éſh kirdun, نمايش كردن ſoorut pizzeer ſhoodun, ظهور كردن zuhoor kirdun, رونما ساختن roonuma ſaukhtun, نمايان شدن numa-é-aun ſhoodun, منظور بودن munzoor boodun.

Show (ſuperficial appearance) نمايش numa-éſh, ظاهر zauhir, صورت ſoorut, وجه wujuh, روي rooi, قيافت ké-aufut, كونه gooneh, شكل ſhukl, سيما ſeema. (*ſplendid appearance*) نمايش شاهانه numa-éſha ſhahauneh, ظاهر پر عظمت zauhira pur azimut, سيماي كريم ſeema-é kureem, صورت بزركوار ſooruta buzurguwaur, وجه دولتمندانه wujha dowlutmundauneh, شكل جوانمرد و جليل ſhukla juvaunmurd ou juleel, قيافت روشن ké-aufuta roſhun, كونه ابدار gooneha aubdar. (*pomp, magnificent ſpectacle*) تماشا tummauſha, پروازه purwauzeh, پروان purwaun, سير ſeir, منظر munzur, مظهر muzhur (pl. مظاهر muzauhur), رنا runa, اوازه awauzeh. v. alſo *likeneſs, ſemblance: phantom.*

A SHOWER باران baraun, باريدكي bau-rédugé, مطر mutr, هما huma, رمي rumé. v. *rain.* — *Shower after ſhower* هطل hutl, هطلان hutlaun, رجع ruja. *One ſhower* همرت humrut, رصدت ruſdut (pl. رصاد ryſaud), هضوبت huzoobut. *A heavy ſhower* شتاب باران ſhitaub baraun, وبل wubl, زالو zauloo, تاعني ka-éf, هوم humoom, هطف hutf, معمعت maamaat. *A thunder ſhower* بغرت bughrut. *A ſlight ſhower* باران سست barauna ſuſt, شجذت ſhujuzut, دهن duhin.

To ſhower باريدن baurédun, سست باران كردن ſuſt baraun kirdun, مطر ساختن mutr ſaukhtun, v. *to rain.*— (*to pour down* or *ſcatter liberally*) وافر وافر ريختن waufir waufir reekhtun, با فراواني پاشيدن ba furawauné pauſhédun, بر وجه كريم كستردن bur wujha kureem kuſturdun.

Showery باران ريزان baraun reezaun, مطر ريز mutr reez, ماطر mautir. v. *rainy.*

SHOWING نما numa, نماي numa-é, نماينده numa-éndeh, عارض auriz, دال daull. *Showing the way* راهنما rauhnuma, رهبر ruhbur, رهور ruhwur, مرشد راه شو murſhida rauh ſhoo. *Showing one's ſelf* عرض ديدار ساز arza deedar ſauz.

Shown نموده numoodeh, نماييده numaï-édeh, نماينده numa-éndeh, كشاده kuſhaudeh, پيدا ساخته peeda ſaukhteh, ظهور كرده شده zuhoor kirdeh ſhoodeh, معروض maarooz. v. *exhibited.*— *To be ſhown* نموده شدن numoodeh ſhoodun.

Showy, ſhowiſh, ظريف zureef, نازك nauzik, شاهانه ſhahauneh, روشن roſhun, ابدار aubdar,

ذو نزاكت zu nuzaukut, اهل ظرافت ahla zuraufut, ذو زيب و تر zeeb ou tur, ترفت turfut, زيبا zeeba, زينت دار zeenut dar, تاب دار taub dar. v. *elegant, ſplendid, brilliant, oſtentatious.*

A SHRED پاره paureh, بازافكن bazafgun, پارچه paurcheh, قذاذت kuzauzut, قطع kuta, كسرت kuſrut. v. *fragment.*—*To ſhred* پاره پاره زدن paureh paureh zudun, قطع قطع كردن kuta kuta kirdun, باز افكن ساختن baz afgun ſaukhtun. v. *to mince.*

A SHREW سلقلقت ſuluklukut, سلقت ſylkut, مشان miſhaun, عنقفير ankufeer, زني زبان‌دراز و خودراي zunné zubaundirauz ou khoodra-é, عورت جانكش awruta jaunkuſh, زن دلازار و سركش zunna dilazaur ou ſurkuſh.

SHREWD (*crafty*) حيله باز heeleh bauz, ذو فن zu funn, اهل رنك ahla runk, صاحب كياست ſahib ké-auſut, تلبيس tulbees, زيرك zeeruk. v. *ſly, cunning.* — (*malicious*) بد خواه bud khauh, بد انديش bud andeeſh, فتان fitaun, ذو فتنه zu fitneh, بدكار budkaur, بد ايين bud aï-én, شر ſharr, بد سكال bud ſigaul, كينور keenwur. v. *bad, dangerous: painful.* — *A ſhrewd fellow* رند rind, صاحب فن ſahib funn, حيله كار heeleh kaur, صاحب تلبيس ſahib tulbees, عيار aï-aur, حرامزاده haramzaudeh, رنك اميز runk ameez, اهل اعلا فن ahla é-ala ſunn.

Shrewdly (*craftily*) با فن ba funn, بر وجه حيله باز bur wujha heeleh bauz, رند اسا rund aſa, با رنك ba runk. (*maliciouſly*) بر وجه بد خواه bur wujha bud khauh, شرة ſharrutan, با بد قصد ba bud kaſd. (*vexatiouſly*) بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruſſaun, بطور جان ازار betoora jaun azaur. v. alſo *deſtructively, miſchievouſly.* — *It is ſhrewdly ſuſpected* بغايت مظنون است begha-é-ut muznoon aſt.

Shrewdneſs (*craftineſs*) فن funn, حيله heeleh, كياست ké-auſut, زيركي zeerugé. v. *ſlyneſs.*— (*miſchievouſneſs*) حرامزادكي haramzaudugé, بد انديشي bud andeeſhé, بد كاري bud kauré. v. alſo *petulance.*

SHREWISH ازار رسان azaur ruſſaun, خودراي khoodra-é, زبان‌دراز zubaundirauz, خود سر khood ſur, تيز مزاج taze mizauj, مسا muſa. v. *froward, perverſe.*—*Shrewiſhly* بر وجه ازار رسان bur wujha azaur ruſſaun, بطور خودراي betoora khoodra-é, با زبان‌درازي ba zubaundirauzé. — *Shrewiſhneſs* خودرايي khoodraï-é, خودسري khoodſuré, زبان‌درازي zubaundirauzé, تيز مزاجي taze mizaujé. v. *frowardneſs, perverſeneſs, petulance.*

To SHRIEK غريو زدن ghyré-oo zudun, غريويدن ghyreewédun, غريدن ghyrédun, فرياد

فرياد و نغان ساختن furé-aud ou fughaun saukhtun, واويلا زدن waweila zudun, ولوله ساختن wulwuleh saukhtun, نحيب كردن nuheeb kirdun.

A shriek غريو ghyré-oo واويلا waweila, ولوله wulwuleh, فرياد و نغان furé-aud ou fughaun, نحيب nuheeb, عولت awlut. v. *cry*.

SHRILL بلند اواز bulund awauz, تيز اواز taze awauz, اصلاق islauk, صلق sulik. *A shrill voice* اواز تيز awauza taze كص kuss, كصيص kusees. *Shrilly* با اواز تيز ba awauza taze, بر وجه بلند اواز bur wujha bulund awauz, اصلاقانه islaukauneh. *Shrillness* تيز اوازي taze awauzé, بلند اوازي bulund awauzé, صلق salk.

A SHRIMP (*shell-fish*) كشغير kushgheer, اربيان irbé-aun. v. also *dwarf*.

To SHRINK, *shrivel* (*become contracted*) واهم كرفته شدن wahum goorifteh shoodun, درهم كشيدن durhum kushédun, واب شدن waab shoodun, كصيص كردن kusees kirdun, چين افكندن cheen afgundun, پرچين كشتن purcheen gushtun, كرسيدن kursédun, كرسيده بودن kursédeh boodun, تدنيخ شدن tudneekh shoodun. *To shrink* (*from danger*) از خطر كريختن uz khutr goorikhtun, از مخاطرت واپس رفتن uz mukhautirut wapus ruftun, از بيم باز استادن uz beem baz ustaudun.—*Shrink*, v. *contraction*.

Shrivelled كشيده kushédeh, درهم كشيده durhum kushédeh, پر چين pur cheen, واهم wahum, واهم كرفته wahum goorifteh. v. *contracted*.

A SHROUD (*winding-sheet*) كفن kufin. *To shroud* تكفين كردن tukfeen kirdun, با كفن پوشيدن ba kufin poshédun. v. also *to cover*, *shelter*.

Shrouded با كفن پوشيده ba kufin poshédeh.

A SHRUB درختچه durukhtcheh, نهال nihaul, درختك durukhtuk, شجرت صغيرت shujuruta sagheerut. v. *bush*, *tree*.—*Shrubby* درختچه اسا durukhtcheh asa, پر درختكها pur durukhtuk-ha.

A SHRUG جنبش دوش jumbisha doosh, حركت اكتاف hurukuta aktauf.—*To shrug* جنبش دوش كردن jumbish doosh kirdun, حركت اكتاف نمودن hurukuta aktauf numoodun.—*Shrunk*, v. *shrivelled*.

To SHUDDER لرزيدن lurzédun, فراشيدن furaushédun, رميدن rumédun, رميده شدن ruméde shoodun, نغاض كردن nufauz kirdun, نفرت كرفتن nufrut gooriftun, مقشعر نمودن mukushyrr numoodun. v. *to quake*, *shake*, *shiver*, *tremble*.

To SHUFFLE بهم زدن behum zudun, برهم دركذاشتن burhum durguzaushtun, شوريدن shoorédun, اميزش كردن ameezish kirdun, خلط ساختن khult saukhtun. v. *to mix*, *mingle*.—*To shuffle cards* قومار كاغذي بهم زدن koomaur kaughudé behum zudun, قماربازي برهم دركذاشتن kumaur bauzé burhum durguzaushtun.—*To shuffle any thing artfully out of the way* بحقه بازي از جا واكردن behukkeh bauzé uz jau wakirdun, از فن برداشتن uz funn burdaushtun. *To shuffle* (*tergiversé*) تردد نمودن turruddud numoodun, تعلل عليل كردن ta-allula aleel kirdun, عوق و تاخير ساختن auk ou ta-akheer saukhtun. v. *to elude*, *shift off*.—(*to trick*) حيله بازي كردن heeleh bauzé kirdun, فريفتن furré-uftun, غدر ساختن ghudr saukhtun, رنك اميز شدن runk ameez shoodun, فن و غبن باختن funn ou ghubin baukhtun. v. *to cheat*, *defraud*.

A shuffle (*mixture*) اميزش ameezish, بهم زدني behum zuduné (*an artifice*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, فن funn, كيد keed, غدر ghudr, غبن ghubin. v. *trick*, *fraud*.—(*tergiversation*) تردد turuddud, تعلل عليل ta-allula aleel. v. *subterfuge*, *shift*.

Shuffled (*mixed*) اميخته ameekhteh, برهم زده burhum zuddeh, بهم دركذشته behum durguzishteh.

A shuffler حيله باز heeleh, حيله heeleh bauz, فريبنده furrabindeh, غابن ghaubin, رنك اميز runk ameez, اهل فن ahla funn. v. *cheat*, *knave*.—(*a mixer*) اميزنده ameezindeh, برهم زن burhum zun, بهم دركذار behum durguzaur.

Shuffling (*mingling*) اميز ameez, برهم زن burhum zun. (*tricking*) حيله باز heeleh bauz, فريب furabe, تلبيس tulbees, فن و غبن باف funn ou ghubin bauf, غدران ghudraun. v. also *shambling*.—*Shufflingly* (*trickingly*) بر وجه حيله باز bur wujha heeleh bauz, بطور رنك اميز betoora runk ameez, با فن و غبن ba funn ou ghubin.

To SHUN اجتناب كردن ijtinaub kirdun, احتذار ساختن ihtizaur saukhtun, حذر كردن huzr kirdun, اعراض نمودن é-arauz numoodun, تنكب نمودن tunukkib numoodun, تحامي كردن tuhaumé kirdun, احتراز نمودن ihtirauz numoodun, نفرين كردن nufreen kirdun, ابا نمودن iba numoodun.

Shunned منفور munfoor, اجتناب كرده شده ijtinaub kirdeh shoodeh.

Shunning اجتناب ijtinaub, مجتنب mujtunib, محتذر muhtuzur, حاذر hauzir, محتمي muhtumé, مبنس mubnis.

To SHUT سد كردن sudd kirdnn, غلق ghulik saukhtun, بسته نمودن busteh numoodun, ردم ساختن rudm saukhtun, فراز firauz kirdun, رتق نمودن rutk numoodun, لط كردن lutt kirdun, دسم نمودن dusm

numoodun, مبهم کردن mubhum kirdun, مترع نمودن muturra numoodun, مجیف کردن mu-jeef kirdun, بلوق ساختن bulook ſaukhtun. *To ſhut a door* سد باب ساختن ſudda baub ſaukhtun, در بسته کردن dur buſteh kirdun, غلق باب ساختن ghulika baub ſaukhtun, تغلیق کردن tughleek kirdun, اغلاق ساختن ighlauk ſaukhtun, اصباق کردن iſmauk kirdun, معتنک ساختن maatunk ſaukhtun, صک کردن ſukk kirdun. *To ſhut a purſe* شرج کردن ſhurj kirdun, تشریج ساختن tuſhreej ſaukhtun, کفی کیسه کردن kufa keiſeh kirdun.—*To ſhut up* بندیدن bundé-dun, بنده کردن bundeh kirdun, مسدود ساختن muſdood ſaukhtun, حبس کردن hubs kirdun. v. *to cloſe, confine, block up: conclude.*—*To ſhut out* بدر کردن bedur kirdun, بیرون داشتن beeroon dauſhtun, محروم کردن muhroom kirdun, مردود ساختن murdood ſaukhtun. v. *to exclude, keep out.*—*To ſhut* or *be ſhut* مسدود کشتن muſdood guſh-tun, بسته شدن buſteh ſhoodun, مغلوق بودن mughlook boodun, فراز کردیدن firauz gurdédun.

Shut (participle) مسدود muſdood, بسته buſ-teh, در بسته dur buſteh, منسد munſud, انسداد inſidaud, مبهم mubhum, مغلوق mughlook, منقفل munkufil. v. alſo *rid, clear, free.*—*Shut up* بندیده bundédeh, محبوس muhboos. v. *impri-ſoned.*—*A ſhut* or *little door* بابچه baubcheh, دریچه dureech.—*Shutting* سد ساز ſudd ſauz, غلق ghulik, بسته کنا buſteh koona. *The noiſe made by great gates when ſhutting* جلبلق julubluk.

A ſhutter (*one who ſhuts*) سد سازنده ſudd ſau-zindeh, غلق ساز ghulik ſauz, بسته کننده buſ-teh koonindeh.— (*a cover, door*) پوشش poſhiſh, باب baub, در dur. *A window ſhutter* سراپرده پنجره ſuraperdeha punjureh.

A SHUTTLE (*weaving inſtrument*) مکوک mukook, مکک mukik, ماکوب maukoob, پاوزاره pawzaureh, پاوژاره pawzſhaureh, ترست turiſt.

SHY صاحب احتیاط ſahib ihté-aut, اهل انتباه ahla intibauh, ذو حذر zu huzr, محتذر muhtu-zur. v. *cautious, wary.*—(*not free of behaviour*) نا کشاده na kuſhaudeh, نا کشاده مشرب na kuſhaudeh muſhrub, نا کستاخ na kuſtaukh. v. *re-ſerved.* — (*unwilling to contract intimacy, cold, not friendly*) باز ایستان از مقارنت bauz iſtaun uz mukau-rinut, از مصاحبت وا استان uz moſauhibut wa iſtaun, بهمدمی متنفر behumdumé mutunuffur, نا مهربانی na mihrubauné, نا محبانه na muhibbauneh, بی دوستی bé dooſté, برودو burood, ذو برودت zu buroodut.—(*ſuſpicious*) وهام wuhaum, ظان zaunn, ذو کمان zu gumaun.

SIBILANT (*hiſſing*) سفلان ſiflaun, هشت ساز hiſht ſauz, صفار ſufaur.—*Sibilation.* v. *hiſs.*

SICK خسته khuſteh, زبون zuboon, ضعیف za-éf, ضعیفت za-éfut, مریض mureez, معلول maalool, بیما beemaur, بیماره beemaureh, علیل aleel, نا خوش na khooſh, دردمند durdmund, پردرد pur durd, شکسته مزاج ſhakuſteh mizauj, سقیم ſukeem. (*diſguſted*). خاطر مانده khautir maundeh, بیحضور béhuzoor.——*Sick at heart* خسته دل khuſteh dil, شکسته دل ſhakuſteh dil. *Sick and confined to bed* خسته و صاحب فراش khuſteh wa ſahib furauſh. *A ſick nurſe* بیمار پرستی beemaur puruſté, زن تیماردار zunna teemaurdar. *The food of a ſick perſon* بیمار کین beemaur geen. v. *regimen.*

To ſicken (*grow ſick*) خسته شدن khuſteh ſhoodun. بیمار کشتن beemaur guſhtun, نا خوش شدن na khooſh ſhoodun, مریض کردیدن mu-reez gurdédun, شکست کشتن ſhakuſt guſhtun.—(*to make ſick*) خسته کردن khuſteh kirdun, بیمار ساختن beemaur ſaukhtun, زبون و شکسته کردن zuboon ou ſhakhuſteh kirdun.—(*to be diſ-guſted* or *weary of*) خاطر مانده شدن khautir maundeh ſhoodun, نفرت پذیرفتن nufrut pizzee-ruftun, استکراه داشتن iſtikrauh dauſhtun, معرض شدن maaruz ſhoodun. v. *to be ſatiated* (*to decay*) بهلک رفتن behulk ruftun. v. alſo *to languiſh.*

A SICKLE داس daus, داس درو daus diroo, داسه dauſeh, داسکاله dauſkauleh, دستکاله doſt-kauleh, مجز mijuzz, منجل munjil.

SICKLINESS حال خسته haula khuſteh, بیماری beemauré. v. *ſickneſs.* — *Sickly* خسته khuſteh. v. *ſick.*—*To ſickly*, v. *to ſicken.*

Sickneſs خستکی khuſtugé, بیماری beemauré, تیمار teemaur, مرض muruz, علت yllut, وجع wuja, درد durd, دردمندی durdmundé, رنج runj, ازار azaur. v. *diſeaſe, diſtemper.*

A SIDE جنب junb, جانب jaunib, جناب junaub, جنابت junaubut (plur. جنوب junoob, جوانب juwaunib, اجناب ajnaub), جهت jihut, (pl. جهات juhat) پهلو pibloo, طرف turruf (pl. اطراف atrauf), نزد nuzd, کنار ku-naur, صفح ſufh, صفحت ſufhut (pl. صفحات ſufhaut, صفاح ſu-fauh) کوی kooï, کیشت keeſht, سوی ſooï, سو ſoo, عرض urz, عند ynd, حصور huſoor, دف duff, طف tuff, قبل kybel, حوز hawz, حوزت hawzut, وجهت wujhut, وجه wujuh, (pl. وجوه wujooh) کران kuraun, کرانه hurauneh, ضغو zufoo, ضغوان zufawaun, بصر buſr, قطر kutr (plur. اقطار aktaur), ناحیت nauhé-ut, صفق ſufk, نبذت nubzut. کنف kunif (plur. اکناف ak-

nauf), حفاف hufauf, صبر fubr, ملاط milaut, عطف ytf, اوب awb, لزق lizk, حذفور huzfoor, حذفار huzfaur, حافت hauffut, حضن hyzn, شطو fhutoo, طرت turrut, وحش wuhfhé, متن metin. *My fide* جنب من junba mun, نزد من nuzda mun, پهلوم pihloom, جنبي junbé. *At my fide* از نزد من uz nuzda mun. *On his fide* بجانب او bejauniba oo. *On every fide* بهر جانب behur jaunib. *The right fide* راست raust, جنب راست junba raust, ميمنت meimunut, يمين yemeen. *The left fide* چپ chup, يسار éfaur, يسري éfuré, شامه fhaumeh, جناب يسار junauba éfaur. *The outfide of the hand* ظهرالكف zuhru'l'kuf. *The fide of the neck* لديد ludeed (dual. لديدان ludeedaun), صفق fufk, ليت leit. *The fide of the face* صبي fubé, عارضت aryzut, عرض aryz, فرد furd (plur. افراد afraud, فرادي furaudé). v. *jaw, cheek.*—*The fide of the head* شقيقت fhukeekut, صفح fufh. *The fide of a mountain* لوز lawz (plur. الواز alwauz) صفق كوه fufka kooh. *The fide of a houfe* پيغوله peighooleh. *Near the fide, by the fide, clofe to the fide* جناب junnaub, نزد nuzd. *Having a ftitch in the fide* جنب junub. *A ftitch in the fide* ذات الجنب zautu'l'junub. v. *pleurify.*—*Both fides* طرفان turrufaun, طرفين turrufeen, هرجانب hurjaunib, جانبين jaunibeen. *From fide to fide* طرف طرف turruf turruf, طرف بطرف turruf beturruf. *Led by the fide* (*as a horfe, &c.*) مجنوب mujnoob. v. alfo *margin, edge, verge: faction, party, fect.*—*Side, fidelong.* v. *lateral, oblique.*—*A fide wind,* نكبا nukba. *A fide glance* اغيل agheel.—*Sideways* عارضة aryzutan, با جنب پيش فرستاده ba junba peifh furiftadeh, بر يك طرف bur eek turruf. v. *obliquely, edgewife. To fide* (*take a party*) تشريك كردن tufhreek kirdun, همپشت كشتن humpofht gufhtun, هموثاق ساختن humwufauk faukhtun. v. *to fecond.*

A SIEGE محاصرت muhaufirut, قلع بندي killaa bundé, بشهر چسپيدني befhahr chufpéduné, احاطه ihauteh, احصار ihfaur, حصر hufr, كرده بيچ gurdeh beech.—*To fiege.* v. *to befiege.*

A SIEVE غربال ghyrbaul, غربيل ghurbeel, غلبار ghylbaur, غلبور ghulboor, منخل munkhul, هرقل hurkul, پيكن peikun, ماشو maufhoo, ماشوب maufhoob.

To SIFT بيختن beekhtun, بيزيدن beezédun, بيز كردن beez kirdun, غربال زدن ghyrbaul zudun, دست زده كردن doft zuddeh kirdun, كربلت ساختن kurbulut faukhtun, بينجيدن bé-unjédun, ميدن meedun, كاويدن kawédun, سفسغه كردن fufsufeh kirdun, نخل زدن nukhil zudun. v. *to feparate, examine, try.*

A fifter بيزنده beezindeh, غربال زن ghyrbal zun, بيز ساز beez fauz.

Sifted بيخته beekhteh, دست زده doft zuddeh, ميده meedeh, كاويده kawédeh, بينجيده bé-unjédeh, غربال زده ghyrbaul zuddeh.

To SIGH اه كشيدن auh kufhédun, اخ زدن aukh zudun, حسرت كردن husrut kirdun, تحسر ساختن tuhuffur faukhtun, ارمان كشيدن armaun kufhédun, ارمانيدن armaunédun, ناله كردن nauleh kirdun. v. *to lament, mourn.*—*To figh after,* ارزو داشتن arzoo daufhtun. v. *to defire.*

A figh اه auh, اهي auhé, اخ aukh, حسرت husrut, ارمان armaun, دريغ dureegh, ازخ auzukh, كذرش guzrifh, يوسف yufuf, كويت goo-é-ut, انين auneen. *An ardent figh* اه جگر سوز auha jigur fooz, اه جانكاه auha jaungah, اه اتشبار auha autafhbar.

SIGHT ديده deedeh, ديدار deedaur, بين been, بينش beenifh, بينايي beenaï-é, بصر bufr, بصيرت bufeerut, عين a-én, نظر nuzr, ربي reï. v. *eye, view: fhow, fpectacle: notice, knowledge.*

Sighted زو چشم zu chufhum, زو بصر zu bufr. —*Dim-fighted* تاريك چشم taureek chufhum, روزكور roozgoor, عشا afha, عشوا afhwa, الدوش adoofh, دوشا doofha, الدوس adoos, وغبي wughif, نبوالعين nuboo-u'l'a-én. *Dimfightednefs* تاريك چشمي taureek chufhumé, روز كوري rooz gooré, دوش doofh. *Quick-fighted* تيز چشم taze chufhum. v. *perfpicacious, acute.*—*Quick-fightednefs* تيزچشمي taze chufhumé. *Short-fighted* كوته نظر kootuh nuzr. *Short-fightednefs* كوته نظري kootuh nuzuré. v. *purblind; improvident.*—*Sightlefs,* v. *blind: hideous.*

Sightly خوشنما khoofhnuma, جميل jumeel, حسنات husnaut, خوب khoob. v. *beautiful.*

A SIGN نشان nifhaun, نشانه nifhauneh, علامت alaumut, اثر afr, رسم rufm, اشارت ifhaurut, غمز ghumz, شعار fhaur, نقطه nuktek, دلالت dulaulut, شوزب fhawzub, شرط fhurut, نعامت naamut, برهان burhaun, شيت fhé-ut, حبر hubr, حبار hubaur, سومت foomut, سيمت feemut, سمات fumaut. v. *token: wonder, miracle: fymbol, type: conftellation: monument, memorial.*—*Signs and tokens* علامت و اشارت alaumut ou ifhaurut.

To fign (*mark*) نشان كردن nifhaun kirdun, علامت زدن alaumut zudun, اثر كردن afr kirdun, اشارت ساختن ifhaurut faukhtun. (*to ratify, feal*) مهر زدن muhr zudun. v. *to feal, ratify.*

A SIGNAL اشارت ifhaurut, غمز ghumz. v. *fign.*—*A fignal with the eye* غمز عين ghumza a-én.

SIGNAL (*eminent, memorable*) واجب الذكر wajibu'z'zikr, نامدار naumdar, نام اور naum awur,

مشهور mush-hoor, روشن roshun, لايق ياد la-éka é-aud, اواز دار awauz dar, هويدا hooïda, پديد pudeed, بديع budé-a, ظاهر zauhir, ظهور zuhoor. v. *remarkable*; *conspicuous*.

To signalize (*make eminent*) نامدار ساختن naum-dar saukhtun, نام اوردن naum awurdun, مشهور كردن mush-hoor kirdun, واجب الذكر ساختن vajibu'z'zikr saukhtun, روشن نمودن roshun numoodun, جلال ساختن julaul saukhtun. *To signalize one's self* نام كرفتن naum gooriftun, خودرا نامدار كردن khoodra naumdar kirdun, روشن و جلال كشتن roshun ou julaul gushtun.

Signally بر وجه نامدار bur wujha naumdar, روشنانه roshnauneh, مشهورا mush-hooran, بطور واجب الذكر betoora vajibu'z'zikr.

SIGNATURE علامت alaumut, اتسام ittisaum, نشان nishaun. v. *mark*, *stamp*, *seal*. — *The royal signature* or *signet* علامت پادشاهيت alaumuta pad-shahé-ut, مهر پادشاه muhra padshah, خاتم شاه khautima shah, نكين nigeen. v. *seal*.

SIGNIFICANCE, *significancy* (*meaning*) معني maané, قوت معني kuwwuta maané. v. *signification*. — (*importance*) مهمي muhimmé, كراني guraune, لازمت lauzimut. v. also *energy*, *force*.

Significant, *significative* (*having a meaning*) معنوي maanoo-é, ذو دلالت zu dulaulut, اهل مضمون ahla muzmoon, فحوا دار fuhwa dar. (*important*, *momentous*) مهم muhimm, مهمت muhim-mut, كران guraun, لازم lauzim, ثقيل sukeel, مستشري mustushré.

Significantly (*with force of expression*) با قوت معني ba kuwwuta maané, با فحوا ba fuhwa.

Signification معني maané, معنيت maané-ut, مضمون muzmoon, دلالت dulaulut, فحوي or فحوا fuhwa, نتيجه nuteejeh, چم chum. *The evident signification* نتيجهء صريح nuteejeha sureeh. *The signification of the words* نتيجهء كلام nutee-jeha kulaum.

Signified (*intimated*) معلوم ساخته maaloom saukhteh, اكاهانيده agahanédeh, معروف كرده شده maaroof kirdeh shoodeh.

To signify (*have a meaning*) معني داشتن maané daushtun, فحوا نمودن fuhwa numoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, چم داشتن chum daushtun. (*to intimate*, *make known*) معلوم كردن maaloom kirdun, خبر دادن khubr da-dun, اعلام ساختن é-alaum saukhtun, اخبار كردن ikhbaur kirdun, اكاهيدن agahédun, اكاهانيدن agahanédun, اكاه كردن agauh kirdun, اكاهي دادن agauhé dadun, تخبير كردن tukhbeer kir-dun, تشعير ساختن tusha-ér saukhtun, مشعر كردن mushaar kirdun. *What does that signify?* چه منتج cheh muntuj? چه معني cheh maané?

Signifying (*having a meaning*) ذو المعني zu'l' mauné, معني دار maané dar, معنوي maanoo-é, فحوا نما fuhwa numa, چم دار chum dar, عبارت نما ybaurut numa, دال daull. (*giving notice*) معلوم ساز maaloom sauz, خبر ده khubr duh, اخبار كنا ikhbaur koona. *Signifying nothing* بيمعني bé-maané, مهمل muhmil, ما لا يعني ma la é-ané.

SILENCE خاموشي khaumooshé, خموشي khumooshé, سكوت sukoot, ساكوتت saukootut, سكات sukaut, سكتت suktut, سكت sukt, صمت sumut, صمات sumaut, صموت sumoot, اصمت as-mut, صمتت sumtut, نصيتت nuseitut, حبست hubsut, اخرنماس ikhrinmaus, اخرماس ikhri-maus. v. *secrecy*.

To silence خاموش كردن khaumoosh kirdun, خاموشي فرمودن khaumooshé furmoodun, اسكات ساختن iskaut saukhtun, خاموشانيدن khaumoo-shanédun, مسكت ساختن muskit saukhtun, تسكيت كردن tuskeet kirdun, تعقيم ساختن taa-keem saukhtun, ابكام كردن ibkaum kirdun, تصميت ساختن tusmeet saukhtun, بكع كردن buka kir-dun. *To silence in argument* افحام كردن if-haum kirdun, تفحيم ساختن tufkeem saukhtun, مبكت كردن mubkit kirdun.

Silent خاموش khaumoosh, خموش khumoosh, بيزبان bézubaun, سكوت sukoot, سكات sukaut, سكت sukut, سكتت suktut, ساكوتت saukootut, صامت saumit, صموت sumoot, اصمات ismaut, قرد kurud, مدرمس mudurmis, كمكويي kum-gooï-é, خب khub, ابكام ibkaum, ابكم abkum, كظوم kuzoom, كظم kuzum. (*not mentioning*) بي ذكر bé zikr, غير تذكر ghire-a tuzukkur, بي كفت bé guft, نا كلام ساز na kulaum sauz.

To be silent خاموش شدن khaumoosh shoodun, خاموشيدن khaumooshédun, ساكت شدن sau-kut shoodun, بي زبان بودن bé zubaun boodun, اصمات شدن ismaut shoodun, كظم بودن kuzim boodun, تصميت شدن tusmeet shoodun. *A silent man* صاحب خاموشي sahib khaumooshé, ساكوت saukoot, اهل سكوت ahla sukoot, بله buluh.— *Be silent* خب باش khub baush.

Silently بر وجه خاموش bur wujha khaumoosh, خموشانه khumooshauneh, با خاموشي ba khau-mooshé, با سكوت ba sukoot, با صمت ba sumut. (*without mention*) بي ذكر bé zikr.

SILK حرير hureer, بريشم bureeshim, بريشيم bureesheem, ابريشيم ibrisheem, قز kuz, ولاد wu-laud, پريان puré-aun, كناغ kunaugh, بادامه baudaumeh, دقمس dykems. *Sewing silk* حرير

مبرم hureera mubrum, ابریشیم ibreesheem, ابرشیم ibrisheem, ابریشیم تاویده ibreesheem tawédeh, حریر مفتول hureera muftool, کناغ kunaugh, نخ nukh, پنام punaum. *Raw silk* قز kuzz, کز kuz, کج kuj, کجي kujé, خز khuzz, قزیز kuzeez. *The flue* or *refuse of raw silk*, ابیشم abeeshem, ابشم abshim. *Made of raw silk* قزي kuzé, قزین kuzeen, کزین kuzeen, کجین kujeen. *Spun silk* قز kuz, ابریشیم قز ibreesheema kuzz, حریر نا تاویده hureera na tawédeh, ابریشیم غیر مفتول ibreesheema ghire-a muftool, خز khuzz. *Cloth made of spun silk* خز khuzz, ردن rudin. *Figured silk* کلستانی gulistauné, اکلیون aglé-oon, بهرام buhraum. *Armosine silk* درایي daraï-é, والا waula. *Plain silk* حریر ساده hureera saudeh, حریر بي نقش hureera bé nuksh. *Dressed silk* مطبوخ mutbookh. *A roll* or *bale of silk* پرونده purwundeh, طومار حریر toomaura hureer.

Silk, silken بریشمي bureeshmé, ابریشیمی ibreesheemé, زو حریر zu hureer, قزي kuzzé. *Silk cloth* حریر hureer, حریرت hureerut, تبشک tubshuk, لاد laud. *A silk garment* حریر hureer, حریرت hureerut, جامه حریر jammeha hureer, ثوب من حریر sooba min hureer, دمقص or دمقس dumkus, پرنیان purné-aun. *A silk garment embroidered* دیبا deeba, دیباج deebauj, دیباه beebauh, سندس sundus.

A silk-mercer حریر فروش hureer furoosh, حریري hureeré, کزین فروش kuzeen furoosh, قزاز kuzzauz, خزاز khuzzauz, ابریشیمي ibreesheemé.

A silk-weaver حریر بافنده kureer baufindeh, قزاز kuzzauz, بریشم باف bureeshim bauf.

The silk-worm دود الحریر doodu'l'hureer, کریم ایوب kirma é-oob, کرم کر kirm gur, پیله peeleh, کرم پیله kirm peeleh. *The silk-worm in its nymphean state* بادامه badaumeh. *A silk-worm's cone* or *clue* ابیشم abeeshim, ابشم abshim, کره kuruh, پیله peeleh, کلاغ kulaugh, کز kuz, دمصق damsak, سکاف sukauf.

Silky, v. *silken: smooth, soft, pliant.*

SILL (*stone* or *timber at the foot of a door*) نجاف nijauf, وصید wuseed, سده suddeh, جناب junaub, اسکفت uskufut. v. *threshold.*

SILLILY بر وجه بیهوده bur wujha beehoodeh, احمق اسا ahmuk asa, بر وجه بیراي bur wujha béra-é, با ضعیف القلب ba za-éfu'l'kulb, بطور نا قابل betoora na kaubil, بروجه بي عقل burwujha bé akl. v. *simply.*

Sillines بیهودکي beehoodugé, حمق humk, حماقت humaukut, رکاکت rukaukut, غباوت ghubawut, طرق terk, فیالت fé-alut, عدم قابلیت aduma kaubillé-ut, عدم عقل aduma akl, بیرایي béraï-é. v. *stupidity, folly.*—(*harmlessness*) عدم کناه aduma gunauh, ساده دلي saudeh dilé, سادکی saudugé, پاکي pauké, طاهري tauhiré. v. *simplicity.*

Silly ضعیف القلب za-éfu'l'kulb, بیهوده beehoodeh, احمق ahmuk, غرچه ghurcheh, قاق kauk, بي عقل be akl, نا قابل na kaubil, بیدماغ bedumaugh, ابله ableh, فیالت fé-aulut, کالوس kauloos, هرزه hurzeh, هرش hurish, سرکشته surgushteh, بوي ba-wé. v. *foolish, trifling*; also *harmless, simple, weak, helpless.*—*Silly-how*, v. *membrane which envelopes the child in the womb.*

SILVER سیم seem, نقره nukreh, فضت fyzzut, نضر nuzr (plur. نضار nuzaur, انضر anzur), کماشه gumausheh, کیسور keisoor, عجوز ajooz, ابیض abeez, لجین lujeen, لجت lujut, روپه roopeh, کرنج kurinj, غرب ghurub, صریف sureef. *A bar of silver* سیمین سبیکه seemeen subeekeh, سیم غروش seem ghuroosh. *A silver mine* سیم معدني seem maaduné. *The dross of silver* مرداسنک murdasunk. *Pure silver* نقرت خام nukruta khaum, سیم صافي seema saufé, فضت خاص fyzzuta khauss, نقرت خام nukruta khaum. *Gold and silver* زر و سیم zur ou seem. *Hammered silver* لکام lukaum. *Melted silver* نقرت nukrut, انفغده anfaghdeh, انفقده anfakdeh, زربیاو zurbéwa. *Refined silver* صولج sawluj. *Unrefined silver* پاخ paukh, باخ baukh, تبر tubr. *Stamped silver* پشار pushaur, بشار bushaur. *Filings* or *cuttings of silver* سحالت suhaulut. *Silver burnt black* کزف kuzf. *Burnt silver lace* سکاف sukauf. *Money of bad silver* قسا kusa, قسو kusoo. *A globule or particle of silver* جمان jumaun, جمانه jummauneh. *Having a bosom like silver* سیمبر seembur. *Quicksilver* سیماب seemaub, زنج zunj, زوق zawuk, زووق zoo-uk. v. *quicksilver.*

Silver (*made of silver*) سیمین seemeen, منافضت munaufizut, سیمین تن seemeen tun, سیمین بدن seemeen budun. *Of the colour of silver* سیمین کون seemen goon, سیم فام seem faum, بادافره badaufreh, بیضا beeza. *A string of silver beads* قداس kudaus.

To silver (*cover or ornament with silver*) با سیم پوشیدن ba seem poshédun, مفضض کردن mufuzzuz kirdun, مفضضت ساختن mufuzzut saukhtun, تفضیض زدن tufzeez zudun, مغرق کردن mughruk kirdun, ستام ساختن sitaum saukhtun, تمویه کردن tumweeh kirdun, تدجیل ساختن tudjeel saukhtun.

A silversmith سیمکر seemgur.

Silvered, silvery سیمدار seemdar, مفضض mufuzzuz, با سیم پوشیده ba seem poshédeh, با فضت پاشیده ba fyzzut paushédeh, تدجیل tudjeel

SIMILAR مانند maunend, همنبر humumbur, مثال misaul, مثل misl, مماثل mumausil, نظير nuzeer, مشابه mushaubuh, همتا humta. v. *like.*

Similarity, similitude مانندكي maunendugé, مثل misl, مماثلت mumauslut, تشبيه tushbeeh, شبه shubeh, سيما seema, نقيش nukeesh, فسله fusleh, مشابهت mushaubihut, خماناني khumanai-é, اشتباه ishtibauh, حتل hutul. v. *resemblance, likeness.*

A simile تمثيل tumseel, مثل misl, تشبيه tushbeeh. v. *comparison.*

To SIMMER (*boil with a hissing sound*) ازير كردن azsheer kirdun, ازير ساختن azeer saukhtun.

SIMONY بدل فراغت budula firaughut.

A SIMPER بسم busm, v. *smile.*

SIMPLE (*plain, single; without mixture or variety*) يكروي eekrooï, يكتا eekta, يك تو eek too, يككونه eekgooneh, ته tuh, يكرنك eekrunk, يكفام eekfaum, بي اميزش bé ameezish, نا اميخته na ameekhteh, يكرنكان eekrungaun, منفرد munfurud, منفردت munfurudut, نا دوتا na doota, فرد furd.—(*artless, unskilful, weak in understanding*) ضعيف العقل za-éfu'l'akl, احمق ahmuk, ابله ableh, تبله tubulluh, بي وقوف bé wukoof, نا دان na daun, سخيف sukheef, زو ركاكت zu rukaukut, نا ازموده na azmoodeh, نا شناس na shinaus, صلب sulb, هنبي or هنبا humba, فيالت fé-aulut. (*harmless, undesigning*) ساده saudeh, ساده دل saudeh dil, ساده لوح saudeh lawih, طاهر tauhir, ازاد azaud, بي ريا bé ré-a, نا حيله باز na heeleh bauz, نا دورو na dooroo, بي رنك bé runk, معصوم masoom, پاك pauk, پاك از كناه pauk uz gunah, بي خطا و جرم bé khuta ou jurm, نا مضر na muzirr. v. *innocent, guileless.*

A simple (*in botony*) نبات nubaut, چمن chumin, كياه gé-auh. v. *herb.*—*Simples* نباتات nubataut. *The knowledge of simples* علم نباتات ylma nubataut.—*To simple* or *gather simples* نبات چيدن nubaut cheedun, كياه چين كردن gé-auh cheen kirdun, چمن كزيدن chumin guzédun, علم نباتات دانستن ylma nubataut dauniѕtun.—*A simpler* صاحب علم نبات چين nubaut cheen, sahib ylma nubataut.

A simpleton ساده دل saudeh dil, ساده لوح saudeh lawih, مرد يكتا murda eekta, ادم بي ريا adama bé ré-a, احمق ahmuk, ابله ableh, هرزه خوار hurzeh khaur, يانه كوي é-aufeh gooï, سخيف sukheef. v. *fool, trifler.*

Simplicity (*plainness, without cunning* or *deceit*) ساده دلي saudeh dilé, عدم ريا aduma ré-a, سادكي saudugé, عدم رنك aduma runk, بسطت bustut.—(*without abstruseness*) عدم مغلق aduma mughluk, نا مشكلي na mushkilé, عدم مشتبه aduma mushtubeh.—(*without finery*) عدم زينت و طراز aduma zeenut ou tirauz, عدم زيب و ارايش aduma zeeb ou ara-ésh.—(*singleness, without composition*) يكروبي eekrooï-é, يكتابي eektaï-é, يكرنكي eekrunké, عدم اميزش aduma ameezish.—(*weakness, silliness*) ضعيف قلب za-éfa kulb, عدم وقوف aduma wukoof, ركاكت rukaukut, فيالت fé-aulut, عدم عقل aduma akl, بهبودكي beehoodugé, طرق terk, هنب humb. *Affecting, assuming the air of simplicity* تباله tubauleh.

Simply (*without experience*) بي وقوف bé wukoof, بي ازمودكي bé azmoodugé.—(*without artifice*) بي فن bé funn, غير غدر ghire-a ghudr, بي ريا bé ré-a, بي حيله bé heeleh, بروجه ساده دل bur wujha saudeh dil, بي رنك bé runk.—(*foolishly*) بروجه بيهوده bur wujha beehoodeh, بطور بيراي betoora béra-é, احمق اسا ahmuk asa, بي عقلانه bé aklauneh, با ركاكت ba rukaukut, با ضعيف قلب ba za-éfa kulb.—(*solely, merely*) محضا muhzan, مطلقا mutluka, على الاطلاق ala'l'itlauk, عينا a-énaun, بعينه bi-aïnihi, بعين bi-aïnin. v. *entirely.*—(*without addition*) بي زياده bé zé-audeh, بي افزايش bé afza-ésh, غير تكثير ghire-a tukseer, بروجه يكتا bur wujha eekta, بلا اميزش bila ameezish.

SIMULATION صورت معامله sooruta maamleh, ريا ré-a. v. *dissimulation, hypocrisy.*

SIMULTANEOUS (*acting together*) همساز humsauz, همكن humkun, بهموقت كارساز behumwakt kaursauz.—(*existing together*) همذات humzaut, همزاد humzaud, همعهد humahd, بهمزمان شوا behumzumaun shuva.

SIN كناه gunah, خطا khuta, كنه gunuh, حوب hoob, حاب haub, زنب zumb, سيت sé-ut, جريرت jureerut, بزه buzuh, پروان purwaun, كرفت goorift, فسق fysk, فسوق fusook, جناح junauh, قصور kusoor, وبال wubaul, وزر wuzr, تاوان tawaun, شر shirr, رافه raufeh, عثرت asrut, عثرات asraut, معصيت maaśé-ut, اصر ysr, اثم ism, خطاء khuta, خطيت khuté-ut, خطات khutaat, جنايت juna-é-ut (pl. جنايات juna-é-aut) موزورت mawzoorut, جرم jurm, حرج huruj. v. *wickedness.* *Sins* خطايا khuta-é-a, سيات sei-aut, زنوب zunoob, زنوبات zunoobaut, جراير jura-ér, اوزار awzaur, معاصي ma-aufé, اثقال الارض iskaulu'l'arz. *Small* or *venial sins* صغاير sugha-ér. *A mortal sin* اثم عظيم isma azeem, كناه كبير gunauha kubeer. *Mortal sins* خطايا كباير khuta-é-a kuba-ér. *Original sin* سودا sowda, سويدا saweeda,

نقطه سويداي القلب saweeda-u'l'kulb, سويداء القلب nuktuha saweeda-é baul, بال حبت القلب hubbu-tu'l'kulb, دانه دل dauneha dil, شغف shughuf.

To sin كناه كردن gunauh kirdun, خطا ساختن khuta saukhtun, تصور كردن kusoor kirdun, ارتكاب معاصي ساختن irtikauba ma-ausé saukhtun, كناه كار شدن gunah kaur shoodun, خطاكر بودن khutagur boodun, تخطي ساختن tukhutté saukhtun, ماثم نمودن maasim numoodun, حوب ساختن zumb kirdun, زنب كردن hoob saukhtun, وزر كردن wuzr kirdun, اثم ساختن ism saukhtun.

Sinning كناه كار gunauh kaur, خطا كنا khuta koona, مخطي mukhté, حايب ha-éb.

SINCE *(seeing that)* چو choo, چون choon, چونكه choonkeh, هرچند كه hur chund keh, لان li-anna, كان kaun, ان anna, انه annahu, زيراكه zeerakeh, زيرا zeera, كه keh, از براي uz bura-é aunkeh.—*(from the time that)* پس از زمين pus uz zumeen, باد از وقت baad uz wakt, پس از ان pus uz aun, باد از ان baad uz aun, عقب ان akub aun, بعد از اين baad uz ein, پس از اين pus uz ein.—*Long since* در وقت پيشين dur wakta peisheen, دير deer, قدما kudman, قديمانه kudeemauneh, اول awwul, اولا awwula, في اول الدهر fi awwuli'd'duhr, سابقانه saubikauneh, قبل kublu, من قبل min kublu, قبلا kublan, از قديم uz kudeem, من قديم min kudeem, مقدما mukuddima.

SINCERE صادق saudik, بي ريا bé ré-a, صافي دل saufé dil, ذو حقيقت zu hukeekut, درست durust, مخلص mukhlys, خالص khaulys, راست raust, پاك pauk, صداقت كار sudaukut kaur, صداقت كستر sudaukut kustur, صداقت پيشه sudaukut peesheh, صداقت پرور sudaukut purwur, صديق sudeek, سليم القلب suleemu'l'kulb, خالص الجنان khaulisu'l'junaun, مشكوف القلب mushkoofu'l'kulb, ناخل الصدر naukhilu's'sudr, پردل purduk, صفي sufé, صفيت sufé-ut, صافي saufé. v. *honest.*—*(unmixed)* نا اميخته na ameekhtek, صافي saufé, صميم sumeem, صماره sumaureh. v. *pure.*—*A sincere heart* دل صافي dila saufé, قلب طاهر kuluba tauhir, خاطر پاك khautira pauk. v. *sincerity.*

Sincerely با صداقت ba sudaukut, با حقيقت ba hukeekut, بالصدق bi's'suduk, بي ريا bé ré-a, با اخلاص ba ikhlaus, خالصا khaulisan, مخلصانه mukhlisauneh, بر وجه صافي دل bur wujha saufé dil, بي غرضانه bé ghuruzauneh.

Sincerity صداقت sudaukut, صدق suduk, بي ريابي bé ré-aï-é, حقيقت hukeekut, وفا wufa, اخلاص ikhlaus, خلوص khuloos, استخلاص istikhlaus, درستي durusté, راستي rausté, مباحثت mubauhitut, صداقتكاري sudaukutkauré, مصافات musafaut, استقامت istikaumut, امان amaun, امن amen, صافي دلي saufé dilé, صداقت پروري sudaukut purwuré, صداقت كستري sudaukut kusturé.

A SINEW پي pei, عصبت asubut, حبل hubl, حبل العاتق hablu'l'autik, حبل الذراع hublu'z'zuraa, عقبت akubut, اكيخ akeekh, عجوات ajawut. v. *tendon, muscle.*—*Sinews* اعصاب é-asaub, عصب asab.—*Sinewed, sinewy* معصوب maasoob, پهلوان pihluvaun. v. *strong, muscular.*—*The back sinews of the knee joint* مابض maabyz.

SINFUL كناه كار gunauh kaur, مخطي mukhté, حايب ha-éb, نا خدا na khoda, ملحد mulhud, بي دين bé deen, بد كيش bud keesh. v. *wicked, impious.*

Sinfully بر وجه كناه كار bur wujha gunah kaur, بي خدا bé khoda, ملحدا mulhudan, بلا دين bila deen.

Sinfulness كناه كاري gunahkauré, نا خدايي na khodaï-é, تاوان tawaun, جنابت junaubut, عدم دين aduma deen. v. *sin.*

To SING تغني كردن tughunné kirdun, نغمت پرداختن nughmut purdaukhtun, نوا كردن nuva kirdun, خواندن khaundun, سرود ساختن sirood saukhtun, سرودن siroodun, سريدن siredun, سراييدن siraï-édun, تغنيت ساختن tughné-ut saukhtun, ترنم زدن turunnum zuddun, تمريق ساختن tumreek saukhtun, اواز كردانيدن awauz gurdanédun, نشج ساختن nushij saukhtun, زمر كردن zumr kirdun, ترانه كشيدن turauneh kushédun. *To sing in harmony with another* همساز شدن dumsauz shoodun, هم اهنكي كردن hum ahungé kirdun, نغمت دمساز زدن nughmuta dumsauz zudun. *To sing a funeral dirge* مرثيت كردن mursé-ut kirdun—*To sing to any one in derision* تهكيدن tuhkédun, تهكم كردن tuhukkum kirdun, تهكيم ساختن tuhkeem saukhtun.

To SINGE تصلي كردن tusullé kirdun, امحاش ساختن imhaush saukhtun, برشته كردن burushteh kirdun, بريان ساختن buré-aun saukhtun. v. *to scorch.*

A SINGER خواننده khaunindeh, مغني mughunné, كوينده goo-éndeh, مطرب mutrib, نغمه پرداز nughmeh purdauz, نواكر nuvagur, نغمه ساز nughmeh sauz, نغمه كش nughmeh kush, بربندار burfundar, خنياكره khanyaghareh, خنياكره kheeaugureh, ممرق mumurruk, خوان khaun. *A female singer* زني خواننده zunné khaunindeh, مغنيت mughné-ut, مطربت mutribut, قينت keenut, شادكونه shaudgooneh, عورت خواننده awruta khaunindeh.

Singing خوان khaun, خواننده hhaunindeh, سرا sira, سراييننده siraï-éndeh, كوينده goo-én-deh, نغمه پرداز nughmeh purdauz, ترانه كش turauneh kush. v. *song*.—*A singing-master* معلم خوان mu-ellima khaun. v. *musician*.

SINGLE يكانه eegauneh, يكتا eekta, يكتو eektoo, يكه eekeh, نا دوتا na doota, تك tuk, فرد furd (plur. افراد afraud, فراد furaud), وحد wahad, واحد wauhid (plur. وحدان wuhdaun, واحدون wauhdoon), وحدت wahdut, مفرد mufrud, منفرد munfurud, الوي aloo-é, وتر wutr (plur. اوتار awtaur). v. *simple*.—(*individual*) خاص khauss, مخصوص mukhsoos. v. also *alone*, *solitary*.—(*unmarried*) بي زوج bé zooj, نا منكوح na munkooh, بي عروس bé aroos, نا محصن na muhsun, نا حلال na hulaul. *A single person* (*an individual*) يكنفر eeknufur, يكي eeké, شخص shukhs, فرد furd.—(*an unmarried person*) بكار bukkaur, مجرد mujurrud, يكسره eeksureh. v. *bachelor*, *maid*.—*A single life* بكاري bukkauré, تجرد tujurrud.—*A single piece of gold* يكي سرخ eeké surkh. *A single thing* ميحاد meehaud. *A single moment* يكدم eekdum. *A single time* يكبار eekbar, سنبسه sumbuseh. v. *once*.—*A single horseman* يكسوار eeksuvvaur, يكه سوار eekeh suvvaur.—*A single-soled shoe* كفش يك تو kuffsha eek too. *The single sole of a shoe* (also *a single sheet of paper*) فرد furd.—*To single out* استفراد ساختن istifraud saukhtun, تفرد نمودن tufurrud numoodun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, كزيدن guzédun, بركزيدن burguzédun. v. *to choose*, *select*.

Singleness يكانكي eekaunugé, يكرنكي eekrunké, عدم دو روي aduma doo rooï. v. *simplicity*, *sincerity*.

Singly يكايك eeka eek, يكي يكي eeké eeké, فردا فردا furdan furdan, انفرادا infiradan, احدا احدا uhdan, واحدا واحدا wauhidan wahidan, جدا جدا juda juda, بداده budaudeh, يكان يكان eegaun eegaun, على الانفراد ala'l'infiraud.—*To arrive singly* يكرسيدن eekrusédun.

SINGULAR مفرد mufrud, فرد furd, يكانه eegauneh, يكه eekeh, وحد wuhd, وحدت wuhdut, واحد wauhud. v. *single*.—(*uncommon*, *rare*) نادر nadir, كمياب kumé-aub, نا ياب na é-aub, بديع budé-a, فرد furd (pl. افراد afraud, فرادي furadé), يتيم eeteem, عجيب ajeeb, غريب ghureeb, نا عموم na amoom, غير عام ghire-a aumm, نا شمل na shumul. *Any thing singular* or *rare* نادرت nadirut. v. *rarity*.—*The singular number* (*in grammar*) مفرد mufrud, فرد furd (pl. افراد afraud, فراد furaud). *To be singular in opinion* استفراد شدن istifraud shoodun, تفرد نمودن tufurrud numoodun.

Singularity يكانكي eekaunugé, فردانيت furdané-ut, وحدانيت wahdané-ut, انفراد infiraud, اووي awawé.—(*capriciousness*) تفرد tufurrud, خود سر khood sur, خود انديش khood andeesh.

To singularize مفرد كردن mufrud kirdun, فرد ساختن furd saukhtun.

Singularly بر وجه مفرد bur wujha mufrud, بطور يكانه betoora eegauneh, بطريق فرد betureeka furd. v. *singly*.—(*uncommonly*) بروجه عجيب bur wujha ajeeb, بطور نادره betoora nadireh, بروجه بديع bur wujha budé-a, نا شملانه na shumlauneh.

SINISTER (*bad*, *unfair*) بد bud, شر sharr, نا صالح na saulih, خلاف حق khilaufa hukk, بي عدالت bé adaulut, فنا funa. v. *dishonest*, *iniquitous*, *perverse*.—(*unlucky*, *ill-omened*) بد اختر bud akhtur, شر فال sharr faal, تطير tutei-ur, لوس laws, بي طالع bé taula, نا مسعود na musa-ood, بد بختي وار bud bukhté-waur. v. also *left*.—*Sinistrously*, v. *unluckily*, *perversely*.

To SINK (*in water*) غرق شدن ghurk shoodun, غوطه خوردن ghooteh khoredun, زيراب فرو رفتن zeer aub furoo ruftun, غطس بودن ghutis boodun.—(*to cause to go under water*) غرق كردن ghurk kirdun, غطس ساختن ghutis saukhtun, غوط خوردن ghoot khoredun, زير اب راندن zeer aub raundun.—(*to penetrate*, *enter*) در رفتن dur ruftun, داخل كردن daukhil kirdun, فرو رفتن furoo ruftun, كذاردن guzaurdun, نفاذ يافتن nufauz é-aftun. *To sink in value* كم بها كشتن kum buha gushtun, سبكمايه كرديدن subukma-éh gurdédun, ارزان شدن arzaun shoodun, قصور نمودن kusoor numoodun. *To cause to sink in value* كمبها كردانيدن kumbeha gurdanédun, سبكمايه ساختن subukma-éh saukhtun. *To sink from a higher to a lower state* از پايه افتادن uz pa-éh uftadun, از جا افتان شدن uz jau uftaun shoodun, برباد داده بودن burbaud daudeh boodun. *To sink* (*degrade*) از جا معزول كردن uz jau maazool kirdun, منعزل ساختن munaazul saukhtun. v. also *to depress*, *oppress*.—*To sink* (*decrease*) كمتر كرديدن kumtur gurdédun, كاهسته شدن kauhisteh shoodun, مقصور كشتن muksoor gushtun.—(*to cause to decrease*) كمتر كردن kumtur kirdun, كاستن kaustun, قصور كردانيدن kusoor gurdanédun. v. *to diminish*, *lessen*.—*To sink* (*as the spirits*) دلتنك كشتن diltunk gushtun, دلشكسته بودن dilshakusteh boodun, غمناك كرديدن ghumnauk gurdédun. *To sink a ship* جهاز غرق كردن jahauze ghurk kirdun. v. *to shipwreck*.—*To sink* (*as a ship*) غرق شدن ghurk shoodun.—*To sink* (*as the feet in sand*) غوط كردن ghoot kirdun. *To sink a*

mine معدن درکندن maadin dur kundun, نقب کاویدن nukib kawédun. *To ſink (ſuppreſs, conceal)* پنهان کردن pinhaun kirdun, پوشیده ساختن poſhédeh ſaukhtun, اخفا کردن ikhfa kirdun. *To ſink*, or *fall to a level* برابر کشتن burabur guſhtun, یکسان کردیدن eekſaun gurdédun, هموار شدن humwaur ſhoodun.

A ſink (drain, jakes) ابریز aubreez, ابراه aubrauh, ابکذر aubguzur. v. *common-ſhore*, *ſewer*.

SINLESS از کناه معصوم uz gunauh maaſoom, معصوم maaſoom, بی خطا bé khuta.

A ſinner کناه کار gunahkaur, خطاکر khutagur, بزه کار buzeh kaur, بزهمند buzehmund, اثم aſim, فاجر faujir, فاسق fauſik, سیه کار ſé-uh kaur, روسیه rooſé-uh, عاصي auſé, مسی muſé, اثیم aſeem, اثوم aſoom, نژند nuzſhund, جافي jauſé.

To SIP طعم کردن taam kirdun, دم بدم خوردن dum bedum khoredun, مص ساختن muſs ſaukhtun, تمصص کردن tumuſſus kirdun, جرع ساختن jura ſaukhtun, تجرع کردن tujurra kirdun, تمزز ساختن tumuzzuz ſaukhtun, مصمصت کردن muſmuſut kirdun.—*A ſip*, *ſipping* طعم taam, خور دم بدم khora dum bedum, مجرع mujurra, جرعت juraat, چاشنی chauſhné. v. *taſte*.—*A ſipper* طعم کیر taam geer, دم بدم خور dum bedum khore, مصي ساز muſſé ſauz.

A SIPHON قصابت kuſſaubut, انبب ambub, انبوب amboob, مضخت muzukhut.

SIRE پادر pader. v. *father*.

A SIREN بنت البحر bintu'l'buhr.

SIRIUS شعري ſhé-aré. v. *dog-ſtar*.

SIRUP شربت ſherbet, شراب ſhuraub, دوشاب dooſhaub, کوزاب koozaub, کاچیک kaucheek, میبه meebeh, شراب اصول ſhurauba aſool, ناردان naurdaun, ریخته reikhteh, کالبد یارانه kaulbud yarauneh. *Sirups* شرابات ſhurabaut, اشربت aſhrubut—*A maker of ſirups* شراباتي ſhurabauté.—*Siruped*, *ſirupy* شیرین ſheereen. v. *ſweet*.

A SISTER خواهر or خاهر khauhir, اخت ukht, همشیره humſheereh, شقیقت ſhukeekut. *A nephew by the ſiſter* همشیره زاده humſheereh zaudeh. *A ſiſter-in-law* سلفت ſulfut, خواهر زن khauhira zunn, اخت زوج ukhta zooj. *A foſter-ſiſter* رضیعت ruzé-aat, همشیر humſheer.

Siſterly خواهر اسا khauhir aſa, خواهري khauhiré, اختی ukhté, اخوي akha-wé.

To SIT نشستن niſhiſtun, نشست کردن niſhiſt kirdun, نشسته شدن niſhiſteh ſhoodun, نشاندن niſhaundun, نشاستن niſhauſtun, جلوس ساختن juloos ſaukhtun, جالس بودن jaulus boodun, تعود کردن ka-ood kirdun, مقعد ساختن mukaad ſaukhtun, تقاعد کردن tuka-éd kirdun, سفاره ساختن ſufaureh ſaukhtun, وقورت بودن wukoorut boodun. *To ſit upon a throne* تخته نشین کردن tukhteh juloos kirdun, جلوس کردن ... مسند نشین شدن muſnud niſheen ſhoodun, اورنک نشین بودن awrung niſheen boodun. *To ſit in the principal ſeat* صدر نشین شدن ſudr niſheen ſhoodun, درپیشکاه نشستن dur peiſhgah niſhiſtun, پیشي داشتن peiſhé dauſhtun. *To cauſe* or *order to ſit* نشاندن niſhaundun, اجلاس کردن ijlaus kirdun, اتعاد ساختن ika-ad ſaukhtun. *Cauſing one to ſit behind another on horſeback* مرادفت muraudifut. *To ſit in the middle* درمیان نشستن dur mei-aun niſhiſtun, توسط کردن tuwuſſut kirdun. *To ſit oppoſite* روبرو نشان شدن rooberoo niſhaun ſhoodun, حذو کردن huzoo kirdun. *To ſit down together* واپس نشستن wapus niſhiſtun. *To ſit eaſily (having an eaſy ſeat, and room enough)* خوش نشین بودن khooſh niſheen boodun. *To ſit up (riſe from bed)* از پستر خیزیدن uz piſter kheezédun, خوابکاه نشین کردن uz khaubgah niſheen kirdun.—*(to watch)* بیدار شدن beedaur ſhoodun, ساهر بودن ſauhir boodun, سهران شدن ſuhraun ſhoodun. *To ſit down (before a town)* بشهر چسپیدن beſhahur chuſpédun. v. *to beſiege*; alſo *to ſettle*, *reſt*: *ſit*: *hatch*.—*To ſit ſtill* بي کار شدن bé kaur ſhoodun. v. *to be idle*.—*To ſit (as an aſſembly)* بدیوان ملاقات کردن bedivaun mulakaut kirdun, در دیوانخانه نشستن dur divaunkhauneh niſhiſtun. *A place where people ſit together* نشستکه niſhiſtguh, نشستکاه niſhiſtgah.--*Site*, v. *ſituation*.--*Sith*, v. *ſince*.

A SITHE داس daus, داسه dauſeh.

A SITTER نشنده niſhindeh, نشین niſheen.

Sitting نشین niſheen, نشسته niſhiſteh, نشست niſhiſt, قاعد ka-éd, متقاعد mutuka-éd. *Sitting on a throne* مسند نشین muſnud niſheen, اورنک نشین awrung niſheen, تختنشین tukhtniſheen. *Sitting in a corner* کوشه نشین koosheh niſheen. *Sitting in a low ſeat* فرو نشسته furoo niſhiſteh. *Sitting together* همنشین humniſheen. v. alſo *ſeſſion*, *aſſembly*; *incubation*.

SITUATE, *ſituated* نهاده nihaudeh, موضوع moozoo-a, موضوعت mouzoo-at, نشانده niſhaundeh.

Situation نهاد nihaud, محل muhull, موضع mouza, (pl. مواضع muwauza), وضع wuza, وضعت wuzaat, مرن murin. *In a good ſituation* نیکوحال neekoo haul. *A rural ſituation* مبدو mubdoo.

SIX [P] شش ſhuſh, [A] ست ſitt, ستت ſittat. *To be at ſixes and ſevens* برهم زده بودن burhum zudeh boodun, پریشان شدن purraſhaun ſhoodun, مشوش بودن muſhawwuſh boodun.—*A ſet of ſix*

horses طوله tawleh. *Six-score* P صد و بيست sud ou beest, A عشرون و ماية yshroona ou maï-ut.

Sixteen P شانزده shaunzedeh, A ستة عشر sittata ashara.—*Sixteenth* P شانزدهم shaunzehduhem, A سادس عشر saudisa ashara.

Sixth P ششم shushum, A سدس sudis.—*A sixth part* P ششمي shushumé, A سدس sudis.—*Sixthly* P ششمانه shushumauneh, A سادسا saudisa.

Sixtieth P شصتم shustum, A ستون sittoona, ستين sitteena. — *Sixty* P شصت shust, ششت shusht, A ستون sittoona.

SIZE كالبد kaulbud, قالب kaulib, پيموده peimoodeh, اندام andaum, اندازه andauzeh, خلقت khulkut. v. *form, magnitude, bulk.*—*The size of the body* كالبد تن kaulbuda tun, اندام andaum. v. *shape.*—*A large size* عظمت azimut, كلان kulaun. *Of a large size* عظيم azeem, قهد kumid, قهاد kumaud, قهداني kumudauné, تهادي kumaudé, دحقوم duhkoom, صناخت sunaukhut. v. *large, big, corpulent.*—*Of a small size* كوچك koochuk, صغير sugheer, اندك anduk, صمغ suma, كم kum. v. *little, small.*

Size (*viscous substance*) چيز جرب cheeza jurb, يلم eelum, شوي sha-wé, سريش sureesh. v. *glue.*

To size پيمودن peimoodun, اندازه كردن andauzeh kirdun, خلق ساختن khulk saukhtun, از كالبد تياس كردن uz kaulbud ké-aus kirdun. v. *to measure.* — (*to cover with glutinous matter*) با چيز جرب اندودن ba cheeza jurb andoodun, با يلم پوشيدن ba eelum poshédun, شوي زدن sha-wé zudun. v. *to glue.*

Sizeable (*proportionable*) زو اندام zu andaum, دو اندازه مناسب zu andauzeha munausib, هموار humwaur, اهل كالبد خوب ahla kaulbuda khoob. *Not sizeable* بي اندام bé andaum, بي اندازه مناسب bé andauzeha munausib, نا هموار na humwaur. v. *disproportionable.*—*Sizy, siziness*, v. *viscous.*

SKATE كفچاليز kufchauleer, شيليم sheeleem.

A SKEIN (*of thread, silk, &c.*) دسته dosteh.

A SKELETON كالبد تشريح ساخته kaulbuda tushreeh saukhteh, تن بي گوشت tuna bé koosht.

A SKEPTICK (*one who doubts of every thing*) صاحب شبهت عمومي sahib shubhuta amoomé, اهل شك شامل ahla shukka shaumil.—*Skeptical* (*full of doubt*) پر شبهت عمومي pur shubhut amoomé, زو وهم شامل zu wuhma shaumil. — *Skepticism* شبهت عمومي shubhuta amoomé, شك شامل shukka shaumil, وهم عميم wuhma ameem.

A SKETCH (*outline*) بيرنك bérunk, خط ظاهر khutta zauhir, رسم بيرون rusma beeroon. (*a rough draft, first plan*) نيت و رسم نا پرداخته né-ut ou rusma na purdaukhteh, قصد و تسطير بي پردازي kasd ou tusteera bé purdauzé.

To sketch (*draw an outline*) بيرنك ساختن bérunk saukhtun, خط ظاهر كشيدن khutta zauhir kushédun, رسم بيرون تسطير كردن rusma beeroon tusteer kirdun. (*to make a rough plan*) نيت و رسم نا پرداخته كردن né-ut ou rusma na purdaukhteh kirdun, قصد و تسطير بي پردازي نمودن kasd ou tusteera bé purdauzé numoodun.

A SKEWER خلال khulaul, سيخ meekh.

To skewer با خلال بند كردن ba khulaul bund kirdun, سيخ زدن meekh zudun.

A SKIFF بوصي boosé. v. *boat, yawl.*

SKILFUL وقوفدار wukoofdar, واقف waukif, امور ديده amoor deedeh, قابل kaubil, دانشور daunishwur, دانا dauna, كار گذار kaur guzaur, خبير khubeer, پخته pukhteh, اهل ahl, ذو فراست zu firausut, نابل naubil, كار ازموده kaur azmoodeh, مجرب mujurrib, حاذق hauzik, رد rudd, وليل wuleel, شناس shinaus. v. *knowing, intelligent, expert.*

Skilfully با وقوف ba wukoof, با ازمودگي ba azmoodugé, با قابليت ba kaubillé-ut, با تجربت ba tujribut, با اهليت ba ahlé-ut, بر وجه دانشور bur wujha daunishwur, بطور كار اموز betoora kaur amooz.

Skilfulness, skill وقوف wukoof, اهليت ahlé-ut, معرفت maarifut, قابليت kaubillé-ut, ازمودگي azmoodugé, تجربت tujribut, كار اموزي kaur amoozé, كار گذاري kaur guzauré, نوقت nawkut. v. *dexterity, knowledge.*

Skilled واقف waukif, قابل kaubil, خراج khurrauj. v. *skilful.*—*Skilled in the management of affairs* امور ديده amoor deedeh, كار اموز kaur amooz, كاركر kaurgur, كاركذار kaurguzaur, كار دان kaurdaun, جهانديده jehaun deedeh, كار ازموده kaur azmoodeh, مصالح ازموده musaulih azmoodeh, مصلحت كذار muslihut guzaur, روزكار ديده roozigaur deedeh. *Men skilled in affairs* تجريبه كاران روزكار tujreebeh kaurauna roozigaur, ارباب الباب arbauba albaub, كار اكهان kaur aguhaun.

A SKILLET (*small pan*) تابه or طابه taubeh, تاوا tawa, تاوه taweh.

To SKIM (*take off the surface of any liquid*) كف كرفتن kuf gooriftun, كره واكردن kurreh wakirdun, نژمودن nuzshmoodun. *To skim the cream off milk* سر شير كرفتن sura sheer gooriftun, پوستكي واكردن poostugé wakirdun, زبد نژمودن zubid nuzshmoodun. *To skim* or *glide lightly over* بر وجه سبك كذريدن bur wujha subuk guzrédun, خفة جاري بودن khuffutan jauré boodun. *To*

skim over the surface of ground or water (as a bird) بروي زمين پران بودن beroo-é zumeen purraun boodun, بروي اب پر ساختن beroo-é aub purr saukhtun, تداوم كردن tudawim kirdun, حوم زدن hawm zudun.

A skimmer كبجه kubjeh, كفچه kufcheh, ملبنت mulbunut, مرغات murghaut, ملعقت milakut. v. *laddle.*—*A maker of skimmers* ملعقت تراش milaukut tiraush, كبجه كر kubjé gur.

Skim-milk شير بى پوستكي sheera bé poostugé.

SKIN جلد jild (pl. جلود julood), قشر kushr, قشرت kushrut, ليط leet. v. *hide, husk, bark, membrane, leather.* — *The cuticle* or *outward skin* بشرت bushurut, بشره bushureh, صفيحت sufeehut. *The cutis* or *interior skin* الدمت adamut.—*The skin of the belly* ليط leet. *The skin of the head* مسحاق mus-hawk (pl. مساحيق musauheek), شوات shuwaut (pl. شوا shuwa), فروت furwut, ثمرت sumrut, لحمت luhmut, ملطاط miltaut.—*A thin soft skin* بض buzz, بضوضت buzoozut, بضاضت buzauzut. *The thin skin which grows over a wound* جلبت jilbut. *Having a thick skin* مستعلج mustalij. *Having a rough skin* حرش hurush.—*A skin upon which they write* دفتر duftur.—*Dried skins* or *a tent made of them* قشع kasha.—*A currier's instrument for scraping skins* كزوني kuzooné.

To skin (flay, peel) تجليد كردن tujleed kirdun, مجلد ساختن mujullud saukhtun, جلد بركرفتن jild buroogriftun, پوست واكردن poost wakirdun, كندن kundun, كوازه كردن guwauzeh kirdun, سلخ ساختن sulkh saukhtun, اهنجيدن ahunjédun, اهنكيدن ahungédun, قشر واكردن kushr wakirdun, بصل ساختن busl saukhtun, ملع كردن mula kirdun, مقشو نمودن mukshoo numoodun, تقشير كردن tuksheer kirdun, تقشر نمودن tukushshur numoodun, رشتن rushtun, حمر كردن humr kirdun. (*to cover with the skin*) با بشرت پوشيدن ba bushurut poshédun. (*to become covered with the skin*) با بشرت پوشيده كشتن ba bushurut poshédeh gushtun. (*to cover superficially*) پوش ظاهر كردن posha zauhir kirdun.

Skinned مسلوخ muslookh, مقشور mukshoor, منقشير munkusheer, كنده kundeh, مقشو mukshoo, مقشي mukshé, اهنجيده ahunjédeh, اهنكيده ahungédeh, تقشر tukushshur, منسبى munsubé.

A skinner جلد كننده jild koonindeh, جلد كر jildgur, جلودي juloodé, فرا furra, پوستين دوز poosteen dooz, پوستپاره poostpaureh, وانكر waungur, واتكر wautgur.

Skinning مجلد mujullid, تجليد tujleed, تقشير tuksheer, جلد بركير jild burgeer, پست وا كنان post wa koonaun, سلخ ساز sulkh sauz.

Skinny منقحل munkuhil, لاغر laughir, ظامي zaumé, ظمي zumé. v. *lean.*

To SKIP كسروز ساختن kusrooz saukhtun, خيز كردن kheez kirdun, خيزيدن kheezédun, جستن jistun, اباز نمودن ibbauz numoodun, نغزان كردن nufzaun kirdun, تغيزي نمودن kufeiza numoodun, تقفس ساختن tukuffus saukhtun, تهزه كردن kuhmuzeh kirdun, رقص زدن ruks zudun. v. *to leap, spring.*—(*to miss, pass over*) فوت كردن fout kirdun, كذريدن guzrédun.—*A skip, skipping* خيز kheez, كسروز kusrooz, رقص ruks, اباز ibbauz, تقفس tukuffus, نغزان nufzaun, تغيزي kufeiza, تهزه kuhmuzeh. *By skips* خيز خيز kheez kheez, اباز اباز ibbauz ibbauz.

Skip-jack, v. *upstart.*—*Skip-kennel*, v. *footman.*

Skipper, v. *ship-master.*

To SKIRMISH جنك كردن junk kirdun, رزم ساختن ruzm saukhtun, عنز كردن unz kirdun, ال ساختن aull saukhtun. v. *to fight.*

A skirmish جنك jung, رزم ruzm, ال aull, عنز unz. — *A skirmisher* جنك كننده jung koonindeh, رزم سازنده ruzm sauzindeh, عنزكر unzgur.

To SKIRRE صحرا نورد كردن suhra nuwurd kirdun. v. *to scour, scud.*

SKIRT (*lappet*) دامن daumin, ذيل zeil. (*edge, border*) طرف turruf, لب lib, جناب junaub, كنار kunaur, كنارين kunaureen, كناره kunaureh, كران kuraun, كرانه kurauneh. v. *margin.*

SKITTISH (*fickle*) نا پايدار na pa-édaur, بى قرار bé kuraur, سبكپاي subukpa-é. (*whimsical, wanton*) شوخ shookh, خود سر khood sur, خودراي khoodra-é. (*perverse*) سركش surkush, كردنكش gurdunkush. (*easily frightened* (*as a horse*) *and throwing his rider*) ترسان و شموس tursaun ou shumoos, خاين و جموح kha-éf ou jumooh.

Skittishness (*fickleness*) نا پايداري na pa-édauré, سبكپايي subukpaï-é, بى قراري bé kurauré.—(*whimsical wantonness*) شوخ خودسري shookha khoodsuré. (*perverseness*) سركشي surkushé, كردنكشي gurdunkushé.—*Skittishly* (*fickly*) بروجه ناپايدار bur wujha napa-édaur. (*wantonly*) شوخانه shookhauneh. (*perversely*) با سركشي ba surkushé.

To SKULK كمين كردن kumeen kirdun, پنهان بودن pinhaun boodun, نهفتن nuhuftun. v. *to lurk, hide.*—*Skulking* كمين ساز kumeen sauz.

The SKULL كاسه سر kauseha sur. v. *scull.*—*The joinings of the skull* درز durz. — *A fracture in the skull* شجت shujut.—*A skull-cap*, v. *helmet.*

The SKY هوا hawa, سما suma, اسمان asumaun, فلك اطلس filuka atlas, اثير aseer, چرخ اثير churka aseer. *A serene sky* كشاده هوا kushaudeh hawa, هواي كشاده hawa-é kushaudeh. *A cloudy sky* سنبل هوا sumbul hawa, پوش هوا poosh hawa.—*Sky-coloured* سماوي sumawé, اسماني asmauné. v. *azure.*—*Skyey*, v. *ethereal.*—*A sky-lark*, v. *lark.*—*A sky-light* كوه kuweh.

A SLAB, v. *puddle.* — *A marble slab* لوح مرمر lawiha marmor.

To SLABBER العاب كردن ilaab kirdun, v. *to slaver.*—(*to smear with spittle*) با لعاب الوده كردن ba lu-ab aloodeh kirdun, با ريق ملوث ba reek mulawwus saukhtun, ساختن با اب دهن ba auba dihun aloodun, الودن با بساق پليد ba busauk puleed kirdun. كردن (*to shed, pour*) ريختن reekhtun, ريزان ساختن reezaun saukhtun. v. *to spill.*—*A slabberer* با اب دهن الود كننده ba auba dihun alood koonindeh, با بساق پليد ساز ba busauk puleed sauz.

Slabby, v. *glutinous, viscous : wet, puddly.*

To SLACK, *slacken* (*loosen*) كشادن kushaudun, محلول كردن muhlool kirdun, بستكي كشاده ساختن bustugé kushaudeh saukhtun, حل كردن hull kirdun. (*to grow less tense*) كشاده كشتن kushaudeh gushtun, محلول كرديدن muhlool gurdédun, حل شدن hull shoodun. (*to become remiss*) غافل كرديدن ghaufil gurdédun, نا مشغول شدن na mushghool shoodun, كاهل كشتن kauhil gushtun. v. *to relax, languish, fail, flag: ease, relieve, mitigate.*

Slack (*not tense* or *compact*) كشاده kushaudeh, محلول muhlool, نا توتر na tuwuttur, نا تراكم na turaukim. (*remiss*) غافل ghaufil, نا مشغول na mushghool, كاهل kauhil. v. *careless.*—*Slackly* بر وجه كشاده bur wujha kushaudeh, محلولا muhloolan. v. also *remissly.* — *Slackness* كشادكي kushaudugé, حل hull. v. *remissness, negligence.*

SLAG نخجد nukhjud. v. *dross.*

SLAIN كشته kooshteh, بركشته burkooshteh, مقتول muktool, منقتل munkutul.

To slake, v. *to quench* ; *slacken.*

To SLANDER بد نام دادن bud naum dadun, نام كشيدن naum kushédun, غيبت كردن gheebut kirdun, عيب كفتن a-éb guftun, كسي را كفتن kussera duroogh bustun, دروغ بستن بهتان كفتن buhtaun guftun, افترا كردن iftira kirdun. v. *to revile.*

Slander بد نامي bud namé, بهتان buhtaun, افترا iftira, افترا كاري iftira kauré, زباندرازي zubaundirauzé, غيبت gheebut, زم zumm, طعنت tanut, شتم shutum. v. *calumny, reproach.*

Slandered نام كشيده naum kushédeh, بد نام bud naum dar, بدكفته budgufteh, بهتان پذير buhtaun pizzeer, افترا اندوز iftira andooz, زو غيبت zu gheebut. v. *reproached.*

A slanderer نام كش naum kush, بد كو bud goo, بهتان كوي buhtaun gooï, افتراكار iftira kaur, ناموس naumoos. v. *calumniator, reviler.*

Slanderous بدنامي كستر budnaumé kustur, بهتان كو buhtaun goo, بهتاني buhtauné, مفتري mufturé, عيب كوي a-éb gooï, بد كو bud goo, زبان دراز zubaun dirauz. v. *reproachful.*

Slanderously بر وجه بهتان كو bur wujha buhtaun goo, با افترا ba iftira, با زم ba zumm, بطور عيب كو betoora a-éb goo, با زباندرازي ba zubaundirauzé.

SLANT, *slanting* كجرو kujrou, نا در خط مستقيم na dur khutta mustukeem, نا عمود na amood, از كوشه بكوشه uz koosheh bekoosheh. v. *oblique.*—*Slantly, slantwise* بر وجه كجرو bur wujha kujrou, بطور نا عمود betoora na amood.

A SLAP ضرب zurb, مشت musht, طرف turf, طپانجه tupaunjeh, سيلي seelé, سيله seeleh. v. *blow.* — *To slap* طرف كردن turf kirdun, ضرب دادن zurb dadun, مشت زدن musht zudun. v. *to strike.*—*Slap, slap-dash* (*all at once*) يكباركي eekbarugé, يك دفعة eek dufaat, هبة hubbutan, دفعة واحدة dufaatan wahidutan, يكپاره eekpaureh, يكره eekruh.

A SLASH (*wound, cut*) زخم zukhum, كلم kulum, دروش duroosh, بريدني burédune, قطع kuta. v. also *fissure.*—*To slash* بريدن burédun, زخم كردن zukhum kirdun, كلم زدن kulum zudun, قطع ساختن kuta saukhtun.—*Slashed* بريده burédeh, منقطع munkuta, زخم كرده شده zukhum kirdeh shoodeh, كلم زده kulum zuddeh. v. *cut, wounded.*

A SLATTERN زن نا اراسته zunna na arausteh, عورت مردار awruta murdaur, زني نجس zunné nujis, نسا شمغت nisaa shumghut. v. *slut.*

A SLAVE بنده bundeh, كرفتار gooriftaur, عبد abd, مملوك mumlook, عبد مملوك abda mumlook, غلام مملوك gholauma mumlook, مماليك mumauleek, لكع luka, حلقه بكوش hulkeh begoosh, اسير aseer, نخاست nukhausut, سبي subé, برده burdeh, لاچين laucheen, عبود abood, عبيد abeed, رقيق rukeek, رقاق rukauk, سبايا suba-é-a. v. *servant.* — *A female slave* كنيز kuneez, كنيزك kuneezuk, مملوكت mumlookut, رقيقت rukeekut, سبيت subé-ut, خلايق khula-ék, لكعا lukaa, زن لكعا zunna lukaa, غلامت gholaumut, پرستار purustaur, زن پرستار zunna purustaur, جرايت jura-é-ut, اجيرت ajeerut. v. *maid-servant.* — *A slave-artificer* پيشه كار

peisheh kaur, پیشکار peishkaur. *Slaves and possessions* رقبت و املاک rukbut ou imlauk. *Slaves carried about from place to place for sale* جلبی julbé, جلبا julba. *A slave-merchant* نخاس nukhkhaus. *A manumitted slave* تدبر tudubbir. *To be a slave to the passions* نفس غلبه کردن nufs ghulubeh kirdun. *To slave*, v. *to drudge*, *labour*, *toil*.

SLAVER لعاب lu-ab, اب دهن auba dihun, اب دندان auba dundaun, ریق reik, ریقت reikut, بساق or بصاق busauk, بزاق buzauk, تف tuf, خیو khé-oo, تشا kusha, طشت tushshut. v. *spittle*.

To slaver لعاب ریختن lu-ab reekhtun, العاب کردن ilaub kirdun, بصق ساختن busuk saukhtun, تلعیب نمودن tula-éb numoodun. v. also *to slabber* (*smear with spittle*).

A slaverer لعاب ریزنده lu-ab reezindeh, اب دهن ریز auba dihun reez. v. *driveller*, *idiot*.

Slavering لعاب ریز lu-ab reez, تلعیب tula-éb, ملعوب muloob.

SLAVERY بندگي bundugé, بنده bundeh, مملوکیت mumlooké-ut, استرقاق istirkauk, رقبیت ruké-ut, رق rukk, ملک mulk, ملکت melekit, گرفتاري gooriftauré, گرفتگي gooriftugé, اسیري aseeré, اسار asaur, گیرا geera, عبود abood.

SLAUGHTER مقاتلت mukautilut, قتال kytaul, قتل kutl, کش koosh, کشتني kooshtuné, کوشندگي kooshindugé, خونباري khoonbauré, کشش kooshish, خونفشاني khoonfushauné, مهلک muhluk, اهلاک ihlauk, هلاک hulauk, تقتیل tukteel.

To slaughter کشتن kooshtun, قتل کردن kutl kirdun, خون ریختن khoon reekhtun, سفک دم ساختن sufka dum saukhtun, دمار اوردن dumaur awurdun. v. also *to butcher*.

A slaughter-house قصاب خانه kussaub khauneh, صالخانه saulkhauneh, ذبح خانه zubukh khauneh.

SLAVISH افگنده afgundeh, ذلیل zuleel, حقیر hukeer, خور khoor, پست و خور pust ou khoor, دون doon, کمینه kumeeneh, الکع alka, لکع luka (fem. لکعا lukaa), وغودت wughoodut, وغادت wughaudut. v. *mean*.

Slavishly بر وجه افگنده bur wujha afgundeh, حقیرانه hukeerauneh, ذلیلا zuleelan, بطور پست betoora pust ou khoor, بر وجه کمینه bur wujha kumeeneh, لکعانه luka-auneh.

Slavishness افگندگی afgundugé, ابتذال ibtizaul, حقارت hukaurut, پستي pusté, خوري khooré, دوني dooné ذلت zillut. v. *meanness*.

To SLAY کشتن kooshtun, میراندن meeraundun, قتل کردن kutl kirdun, خون ریختن khoon reekhtun. v. *to kill*, *butcher*, *murder*.— *A slayer* قاتل kautil, خون ریز khoon reez, کشنده kooshindeh. v. *killer*, *murderer*, *butcher*.

SLEEK ابدار aubdar, مهره زده muhreh zudeh, پرتاب purtaub, پرداخت purdaukht, مجلي mujulla, نرمق nurmuk, نرمه nurmeh, بهکل bahkal (fem. بهکلت bahkalut), متزهلق mutuzuhlik. v. *smooth*, *glossy*.--*Sleek hair* زلف پرتاب zulfa purtaub.

To sleek ابدار کردن aubdar kirdun, پرتاب ساختن purtaub saukhtun, مهره زدن muhreh zudun, مجلي کردن mujulla kirdun, پرداختن purdaukhtun. *To sleek hair* زلف پرتاب کردن zulfa purtaub kirdun.

Sleekly بر وجه ابدار bur wujha aubdar, بطور پرتاب betoora purtaub, نرمقانه nurmukauneh.

To SLEEP خفتن khuftun, خواب کردن khaub kirdun, خوابنوش شدن khaubnoosh shoodun, خوابیدن khaubédun, نایم بودن na-émboodun, خسپیدن khuspédun, در خواب بودن dur khaub boodun, هجود کردن hujood kirdun, تکرو شدن tukurroo shoodun, ناعس بودن na-és boodun.— *To cause to sleep* خوابانیدن khaubanédun, تهجید کردن tuhjeed kirdun, تهجیع ساختن tuhjé-a saukhtun, اهجاد کردن ihjaud kirdun. *To feign sleep* مستنیم کردن mustuneem kirdun, خواب سگ ساختن khauba sug saukhtun. *To sleep upon the back* ستان کردن sitaun kirdun, فخ ساختن fekhkh saukhtun.

Sleep خواب khaub, نوم nawm, منام munaum (plur. منامات munaumaut), هجعت jujaat, هکر hukr, هکاع hukaa, رجل rujul, سنت finut, کمی kumé, کامي kaumé, غدن ghudun, حثاث husaus, لذ luzz, رقاد rukaud, رقدت rukdut, دلخم dilkhumm, نقاخ nukaukh, وسن wusin. *The hare's sleep* (*a false promise*) خواب خرگوش khauba khurgoosh, وعده دروغ waduha duroogh. *Dogs* (*or feigned*) *sleep* خواب سگ khauba sug. *The first sleep* سرخواب surkhaub. *The morning sleep* تصبح tusubbuh, فحت fekhkhet. *The mid-day sleep* قیلولت keiloolut, قیل keil, قایل ka-él, مقیل mukeel, مقال mukaul, قیلول keilool, تقیل tukei-ul. *The beginning of sleep*, *a slight sleep* خواب سبک khauba subuk. v. *slumber*. — *Drowned in sleep* خواب الود khaub alood. *Overcome with sleep* خوابناک khaubnauk. v. *sleepy*.—*To go to sleep* بخواب رفتن bekhaub ruftun. *To rouse from sleep* بیدار کردن beedaur kirdun. v. *rouse*. — *To awake from sleep* بیدار شدن beedaur shoodun.

A sleeper خواب گیر khaub geer, صاحب نوم sahib naum, خوابنده khaubindeh, نایم na-

(fem. نايمت na-émut), خوابنوش khaubnoosh, خفته khufteh, هاجع hauja, مهجد muhjid, خسپا khuspa.

Sleepily خوابناکانه khaubnakaneh, بر وجه خواب الود bur wujha khaub alood, بطور خواب گذار be-toora khaub guzaur, نوما nawman. v. *lazily, stupidly.*

Sleepiness خوابناکي khaubnauké, کرياني kuré-auné, کرا kura, کري kuré. v. *drowsiness.*

Sleepless بي خواب bé khaub, بيدار bédar, غير نوم ghire-a naum. v. *wakeful*

Sleepy خوابناک khaubnauk, خواب الود khaub alood, خواب گذار khaub guzaur, نومت nawu-mut, انوم anwum, کريان kuré-aun, هيتکر heitukur, وسن wusin, ميسان meisaun, ناعس na-as, نووم noo-um.

Sleeping خوابنوش khaubnoosh, خواب گير khaub geer, نايم na-ém, خفته khufteh, خسپا khuspa, هاجع hauja, مهجد muhjid. *Sleeping away an opportunity* نومت noomut.

SLEET برف با باران burfa ba baraun, کرش kursh.—*To sleet* برف با باران ريختن burfa ba baraun reekhtun, زنگله کردن zunguleh kirdun.

A SLEEVE استين asiteen, استي asté, استيم asteem, رهب rahab, کم kumm (plur. اکمام akmaum.) *The edging* or *border of a sleeve* رانفت raunifut.—*Sleeved* استين دار asiteen dar, ذو کم zu kum.—*Sleeveless* بي استين bé asiteen, غير کم ghire-a kum. (*without propriety*) بي سزاواري bé suzawauré, نا سزا na suza, غير لياقت ghire-a lé-aukut.

SLEIGHT (*artifice*) حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, فن fun, ال aul, غدر ghudr, غبن ghubin. (*art*), ازمودگي azmoodugé. v. *skill.*—*Sleight of hand* حقه بازي hukkeh bauzé. v. *juggle.*

SLENDER (*slim*) نازک nauzik, که kih, رکيک rukeek, نحيف nuheef (plur. نحاف nuhauf) نحف nuhif, منقوف munkoof (fem. منقوفت munkoofut), نزار nizaur, بارک baurik, تنک tunuk, دقيق dukeek, رقيق rukeek, اعجف é-ajif (fem. عجفا ajfa), شازب shauzib, شاس shauss, هبيت hubeet, ضامر zaumir (fem. ضامرت zaumirut), ضمر zumir (fem. ضمرت zumrut), قضيف kuzeef, قضف kuzif (plur. قضاف ku-zauf, قضفان kuzfaun), مهبوط muhboot, مسهل musmuhil, هضيم huzeem, هضما huzma, سيفان seifaun, سيفانت seifaunut, لاغر laughir, مضطمر muztumir, مجدول mujdool, حنصار hynsaur, مخنق mykhnuk, مخنقت mykhnukut, مهشوق mumshook (fem. مهشوقت mumshookut), خفوف khufoof, مدمج mudmij. v. *thin, small*; *weak.*

Slenderly نازکانه nauzikauneh, نحيفا nuheefan, بر وجه منقوف bur wujha munkoof, لاغرانه lau-ghirauneh, دقيقا dukeekan, نزارانه nizaurauneh. v. also *slightly, meanly.*—*Slenderness* نحافت nuhaufut, نازکي nauziké, رقاقت rukaukut, لاغري laguhiré, ضمر zumr, قضف kyzuf, هضم huzum, هلس kulis.

A SLICE برين bureen, شرحت shurhut, شرحه shurheh, شريحت shureehut (pl. شرايح shura-éh), شکله shikleh, پاره paureh, پارچه paurcheh, قطعه kutaah, تراشه turausheh, تراشش turaushish, قسم kysm, قسمت kysmut, کندت kindut, جزلت juzlut, حذقت huzkut (plur. حذاق huzauk), کسف kisf, کسفت kisfut (pl. کسف kisaf,) کسوف kusoof, اکساف aksauf). *A slice of meat* شرحت گوشت shurhuta koosht, برين لحم bureena luhm. *A slice of bread* نان ريزه naun reezeh. *Slices of bread put into soup, &c.* چهار خانه chuhaur khauneh, چنگال chungaul, لاخشه laukhysheh, لاخوشه laukhoosheh, لاخسته lau-khysteh, لاکشه laukisheh, اکراه akrauh, اکرا akra, لغن laghin, کخشله kukhshuleh. *A slice (peel* or *spatula)* نان چين naun cheen, کبچه kubcheh, کفچه kufcheh, مسوه miswut, نباج nubbauj, چمچه chumcheh.

To slice بريدن burédun, متشق ساختن mu-tushshuk saukhtun, شرحه کردن shurheh kirdun, شکله بريدن shikleh burédun, قطعه ساختن ku-taah saukhtun, پاره پاره زدن paureh paureh zu-dun. v. *to cut, divide.*

To SLIDE (or *fall down in a slippery place*) خزيدن khuzédun, خيزيدن kheezédun, تزلق ساختن tuzulluk saukhtun, بگاه نسو افتادن be-gauha nusoo uftadun, زلق کردن zilk kirdun, متزلق ساختن mutuzullik saukhtun, سقوط کردن sukoot kirdun, دحض ساختن duhz saukhtun. v. *to slip.*—*To slide* or *pass away* نا بود و نا پيدا بودن na bood ou na peeda boodun. v. *to vanish.*—*To slide* or *pass unnoticed* بي ملاحظه گذريدن bé mulauhzeh guzrédun. *To slide* or *pass without change of feet* بي تبديل پاي روان شدن bé tubdeela pa-é rouvaun shoodun. *To slide on the ice* بر يخ بي تبديل پاي روان بودن bur eekh bé tubdeela pa-é rouvaun boodun. *To fall when sliding on the ice* زلاق کردن zilauk kirdun, زلت ساختن zillut saukhtun. *To slide* or *glide along* جاري بودن jauré boodun, روان شدن rouvaun shoodun. v. *to flow.*—*To slide* or *fall into error* سهو کردن suhoo kirdun. *To slide from one thing to another* از يک چيز تا دگر گذار کردن uz eek cheez ta digur guzaur kirdun. *To slide from a good to a worse state* از پايه افتادن uz pa-éh ufta-dun. *To slide down a declivity* متزلخ کردن mu-tuzullikh kirdun, بزلخ روان شدن bezulkh rou-

vaun shoodun. *A slippery declivity down which one slides* زلخ zulkh, زلخت zulukhkhut, زحلوقت zuhlookut. *To slide privately into one's hand* بر وجه نهفته بدست کسي نهادن bur wujha nuhufteh bedosta kuffé nihaudun. v. *to slip.*—*To slide* or *pass without difficulty* or *obstruction* بي مشکل و بي سد گذريدن bé mushkil wa bé sudd guzrédun, بي مانع و بي دشخواري روان شدن bé mauna wa bé dushkhauré rouvaun shoodun. *To slide* (*not to stand firmly*) نا پايدار شدن na paédar shoodun, سبکپاي بودن subukpa-é boodun.

A slide (*slippery passage*) راه گذار نسو rauhguzaura nusoo, مزلقت muzlukut, زلاقت zulaukut.

A slider خزنده khuzindeh, تزلق ساز tuzulluk sauz. *A slider on the ice* بر يخ بي تبديل پاي رونده bur eekh bé tubdeela pa-é rouvindeh.

SLIGHT (*inconsiderable*) بي اعتبار bé é-atibaur, سبک subuk, نا چيز na cheez, که kih, کم kum, دون doon, زليل zuleel, ناکس nakus, قليل kuleel, صغير sagheer, خرد khurd, کوچک koochuk. v. *small, superficial, trifling, worthless.* — (*weak, unimportant, without force* or *effect*) نا گران na guraun, نا مهم na muhimm, غير مهمت ghire-a muhimmut, بي قوت bé kuwwut, زبون zuboon, نا توان na tuvvan, بي قدرت bé kudrut, نا کارگر na kaurgur, بي شدت bé shuddut, نا شديد na shudeed. — (*thin*) رقيق rukeek, نازک nauzik, رقاق rukauk, رکيک rukeek. *Slight silk* حرير نازک hureera nauzik. *Slight paper* کاغذ رقيق kaughuda rukeek.

Slight (*contempt, neglect*) سبک گرفتگي subuk gooriftugé, مذمت muzimmut, اهانت ihaunut, غفلت با جبهت ghuflut ba jubhut, تهاون tuhawun, حقر hukr, حقيريت hukeeré-ut, قرو kuroo. v. *scorn, superciliousness*: also *sleight.*

To slight سبک گرفتن subuk gooriftun, ظهور کردن zuhoor kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, تهاون کردن tuhawun kirdun, تزمر ساختن tuzummur saukhtun, مغتمص کردن mughtumis kirdun, قرو نمودن kuroo numoodun. v. *to despise, neglect.* — *Slighted* سبک گرفته subuk goorifteh, مذموم muzmoom.

Slighting سبک گير subuk geer, اهانت نما ihaunut numa, تهاون کنان tuhawun koonaun, مغتمص mughtumis.--*Slightingly* بر وجه سبک گير bur wujha subuk geer, با اهانت ba ihaunut, با مذمت ba muzimmut, بي ادب و ازرم bé adub ou azrum, بلا احترام bila ihtiraum, مغتمصا mughtumisan.

A slighter سبک گيرنده subuk geerindeh, تهاون کننده tuhawun koonindeh.

Slightly (*without force* or *strength*) بي قوت bé kuwwut, بر وجه ناتوان bur wujha natuvvan, بطور زبون betoora zuboon. v. *weakly.* — (*thinly*) بر وجه نازک bur wujha nauzik, رقيقا rukeekan, رکيکانه rukeekauneh. — (*negligently*) غفلتانه ghuflutauneh, بر وجه کاهل bur wujha kauhil, با اشتغال bé ishtighaul. با اهمال ba ihmaul.

Slightness عدم قوت aduma kuwwut, ناتواني natuvvané, رقاقت rukaukut, رقق rukkuk. v. *weakness, thinness.* — (*want of attention*) عدم اشتغال aduma ishtighaul, اهمال ihmaul. v. *negligence.*

SLIM نازک nauzik, که kih. v. *slender.*

SLIME کدرت kudrut, گل چرب gilla churb, ثرغط surghut. v. *mud.* — *Sliminess* چربي churbé, جربي jurbé.—*Slimy* جرب jurb, چرب churb. v. *glutinous.*—(*covered with slime*) با کدرت پوشيده ba kudrut poshédeh, با جربي اندوده ba jurbé andoodeh.

SLINESS (*designing artifice*) فن funn, روبه بازي roobeh bauzé, حيله heeleh, کياست ké-aufut, حول hawl, حول قلب hawla kulb, ال aul, دهي duhé, داهي dauhé, زيرکي zeerugé, فريبنده furabindeh. v. *cunning.*

A SLING (*for throwing stones*) مقلاع muklaa, فلاخن fulaukhun, فلاسنگ fulausunk, فلاحن fulauhun, فلخن fulkhun, بلاخم bulaukhum, بلاحم bulauhum, شجاز shujauz, قذافت kuzaufut. (*a hanging bandage for a broken arm, &c.*) عصابت تعليق ysaubuta taaleek, دستارچه متعلق dustaurcheha muta-allik. (*a throw, stroke*) اندازي andauzé, رمي rumé, ضرب zurb.—*A ball* or *stone for a sling* سنک رعد sunk raad, کروهه kurooheh, کره kurreh, گله guleh, فندق funduk.

To sling از مقلاع انداختن uz muklaa andaukhtun, از فلاخن انداز ساختن uz fulaukhun andauz saukhtun, از فلاسنک رمي کردن uz fulausunk rumé kirdun. v. *to throw, cast.* — (*to hang loosely by a string, &c.*) از قناب اويختن uz kunaub aweekhtun, از رشته تعليق نمودن uz rishteh taaleek numoodun, در عصابت اويز کردن dur ysaubut aweez kirdun. (*to move by a rope*) از رشته جنبش دادن uz rishteh jumbish dadun, از ريسمان لاندن uz reesmeen laundun.

A slinger کلوخ kullookh, فلاخنجي fulakhunjé, فلاسنکجي fulasunkjé.

To slink, v. *to sneak, slip away: miscarry.*

To SLIP (*slide, fall down*) سقوط کردن sukoot kirdun, سقطت يافتن suktut é-aftun, زلق ساختن zilk saukhtun, زلت کردن zillut kirdun, متزلق ساختن mutuzullik saukhtun, زلجب کردن zuljub kirdun. v. *to slide.*—(*to omit* or *neglect*) فوت کردن fout kirdun, غافل شدن ghaufil shoodun,

نسي ساختن nusé saukhtun. *To let slip an opportunity* فوت فرصت كردن fouta fursut kirdun, از غفلت محل كم ساختن uz ghuflut muhull kum saukhtun. *To slip* (*pass unexpectedly or imperceptibly*) ناگهانه گذريدن naguhauneh guzrédun, بطور نا منظور گذار كردن betoora na munzoor guzaur kirdun. *To slip* (*slink* or *sneak*) *away* بينهاني واپس رفتن bepinhauné wapus ruftun, نهاني باز گشتن nihauné baz gushtun, در پنهاني پشت باز دادن dur pinhauné posht baz dadun, بر وجه مخفي وا شدن bur wujha mukhfé wa shoodun. *To slip the memory* فراموش كردن furaumoosh kirdun, فراموشيدن furaumooshédun, سهو ساختن suhoo saukhtun, از خاطر وا شدن uz khautir wa shoodun, از ياد افتادن uz é-aud uftaudun. v. *to forget.*—*To slip* (*convey secretly*) بپنهاني بردن bepinhauné burdun, در پنهاني نقل ساختن dur pinhauné nukkul saukhtun, بر وجه مخفي از يك تا دگر فرستادن bur wujha mukhfé uz eek ta digur furistadun. *To slip* or *let loose* رسته كردن rusteh kirdun, رها ساختن ruha saukhtun, ازاد كردن azaud kirdun. *To slip* or *get clear of any thing that holds one* از بند وا شدن uz bund wa shoodun, ازگرفتگي ازادي يافتن uz gooriftugé azaudé é-aftun, از حد و مانع رستن uz hudd ou mauna rustun. *To slip away* (*as time &c.*) ماضي بودن mauzé boodun, نا بود و نا پيدا شدن na bood ou na peeda shoodun. *To slip in to any place*) بپنهاني دخول كردن bepinhauneh dukhool kirdun, تسرب ساختن tusurrub saukhtun.

A slip (*false step*) سقطت suktut, سقوط sukoot, ساقط saukut, زلج zulj, زليج zuleej, زل zull, زلل zullul, زليل zuleel, زلت zullut, زليلي zuleelé, زلق zilk, زلاق zilauk. *A slip of the foot* زلقت قدم zulkuta kudum. *A slip of the pen* سهو قلم suhwa kalam. *A slip of the tongue* سهو الانسان من اللسان suhwu'l'insaun mina'l'lisaun. *A slip* (*mistake*) سهو suhoo, خطا khuta, زل zull, زلل zullul, زلت zullut, زليلي zuleelé, سقط sukut (*plur.* سقطات suktaut). v. *error, fault.*—*A slip cut* or *torn from the main trunk of a tree* نهال nihaul, قلمدار kalamdar, قلمجك kalamjik, درخال durkhaul, دارخال darkhaul. *A slip* or *long narrow piece* قطع طول و تنك kutaa tool ou tunk, پاره دراز و نا پهن paureha dirauz ou na puhin. v. also *slash.*—*A slip knot* قيد اسان حل keida asaun hull.

A SLIPPER پاچيله paucheeleh, سلوه sulweh, طبله tubleh, كالك kaulik, لخا lukha, نعل naal, نعلچه naalcheh, نعلت naalut, اغار ghaur, اغاره aghaureh, غرفت ghurfut, غريفت ghureefut, حذا hyza.

SLIPPERINESS مزلقت muzlikut, مزلت muzillut, نسويي nusooï-é, ملص mulis.

Slippery, نسو nusoo, زلق zalk, زل zull, زلل zullul. *A slippery place* مزلقت mzulukut, مزلت muzillut, زلاقت zullaukut, زلخت zulukhkhut, زلخ zulkh, زلقت zulkut, نسبو nusboo, دحض duhz (*pl.* دحاض duhauz, دحوض duhooz). v. also *smooth, glib: uncertain, changeable.*

SLIPSLOP شرب ناخوش shurba na khoosh.

To SLIT بركاويدن burgawédun, چاك زدن chauk zudun, بطول بريدن betool burédun, بدرازي قطع كردن bedirauzé kuta kirdun, شكافتن shagauftun, شكافانيدن shagafanédun, شكليدن shikilédun, فلق كردن fulik kirdun, اشتقاق ساختن ishtikauk saukhtun, رخنه دار كردن rukhneh dar kirdun.—*A slit* قطع طول kutaa tool, بريدني دراز burédune dirauz, رخنه rukhneh, شكاف shagauf. v. *rent, cut.*

A SLOOP جهاز كوچك jahauza koochuk, پرنده purindeh, قليون kalé-oon.

To SLOPE (*be oblique*) نشيب داشتن nusheeb daushtun, حطوط شدن hutoot shoodun, حدور داشتن hudoor daushtun, مايل شدن ma-él shoodun, منصب بودن munsubb boodun.—(*to make oblique*) مايل كردن ma-él kirdun, منصب ساختن munsubb saukhtun, حطوط نمودن hutoot numoodun, حدر كردن hudur kirdun, حدور ساختن hudoor saukhtun, نشيب كردن nusheeb kirdun. v. *to slant.*

Slope, sloping زو نشيب zu nusheed, حطوط hutoot, مايل ma-él, منصب munsubb, مصب musibb, انقياد inké-aud, حدر hudr, نا عمود na amood. v. *oblique, steep.*—*A slope* شيب sheeb, شيو shé-oo, نشيب nusheeb, حدور hudoor, صبب subub, حط hutt, تابش taubish. v. *declivity, obliqueness.*—*Slope, slopewise, slopingly* بر وجه حدر bur wujha hudr, با شيب ba sheeb, بطور نشيب betoora nusheeb, منصبانه munsubbauneh, مصبا musibban. v. *slantingly.*

SLOTH, *slothfulness* اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, كاهلي khauhilé, كسل kusl, تهاون tuhwaun, غفلت ghuflut, خرق khurk, دناءت dunaat. v. *laziness, idleness.*

Slothful كاهل kauhil, مساهل musauhil, پرواش purwaush, مهمل muhmil, تنبل tumbul, تنبلان tumbulaun. v. *indolent, lazy, sluggish, slow.*—*Slothfully* كاهلانه kauhilauneh, تنبلانه tumbulauneh, مساهلا musauhilan. *A slothful man* نابكار nabekaur, اشغل shufk, صاحب اهمال sahib ihmaul, اهل كاهلي ahla kauhilé, جلندي julundé. v. *sluggard.*

A SLOUCH (*down look*) جوق jawk, اجوق ajawk, روي ترش rooï tursh, وجه سخت wujha sukht, جهب juhb.

To slouch جوق داشتن jawk daushtun, ترش روی نمودن tursh rooï numoodun.

A SLOVEN, *a slouch* مرد مردار murda murdaur, ادم بی نزاکت adama bé nuzaukut, رجل شوخکین rujla shookhgeen, صاحب شوخی sahib shookhé, مردم نا موزون murduma na moozoon, صاحب چرک sahib chirk, اهل شوخناکي ahla shookhnauké.

Slovenliness مرداري murdauré, عدم نزاکت aduma nuzaukut, شوخي shookhé, شوخکینی shookhgeené, شوخناکي shookhnauké, نا موزوني na moozooné.

Slovenly (adjective) مردار murdaur, نا موزون na moozooon, بی نزاکت bé nuzaukut, شوخ shookh, شوخکین shookhgeen, شوخنول shookhnauk, ملوث mulawwus, نا خوشنما na khooshnuma.—(adverb) مردارانه murdaurauneh, بر وجه نا موزون bur wujha na moozoon, بطور بي نزاکت betoora bé nuzaukut, شوخانه shookhauneh, ملوثا mulawwusan.

A SLOUGH وقیعت پر کل و چرکاب wuké-ata pur gill ou chirkaub, اجم ajum, ورطت wurtut, وحل wuhul, ابکیر پر کدرت aubgeera pur kudrut. v. *puddle, marsh.*—(*the cast skin of a serpent*) شیرکوک sheerkook.—*Sloughy* پر کدرت pur kudrut, پر کل و چرکاب دار gill ou chirkaub dar, پر طین و مرداري pur teen ou murdauré, اجمي ajumé. v. *muddy, puddly.*

SLOW (*not swift*) نا تیز رو na taze, na taze rou, کران سیر guraun seer, دیر رو deer rou, ازمرده azmurdeh, نا چالاک na chalauk, نا تند na tund, بطي الحرکت buté-u'l'hurukut, نا تعجل na taajil, اهسته ahusteh, نرم رو nurm roo, نا شتابان na shitabaun, کهام kuhaum, لباث lubaus, قطوف kutoof, لاي la-é, رضهان ruzmaun, اکبد akbud, يتم eetim, کبدا kubda, اثمت asimut, مليث mulé-us. (*not quick* or *prompt*) نا تیز بازار na taze bazaur, نا تیز کار na taze kaur, نا تیز دست na taze dost, بطي baté, نا حاضر na hauzir, نا چست na chust, نا سريع na suré-a, نا پاستاده na pasitaudeh, نا ببر بیان na bebur bé-aun, نا زود na zood, نا زو na zoo, نا کرمخیز na gurmkheez, زجن zujin, نا هیات na hei-aat. v. *lazy, sluggish, slothful, dull, inactive.*—(*late*) دیر deer, ديري deeré, نا زود na zood, نا همان na humaun, عتم atim, ريث rei-us, دلالت dulaulut, تبطو tubuttoo. v. *dilatory.*—(*not hasty* or *precipitate*) اهسته ahusteh, با تدبير و اهستگي کار ساز ba tudbeer ou ahustugé kaur sauz, نا تهالك na tuhaulik, عير متهالك ghire-a mutuhaulik, نا کستاخ na kustaukh, نا هوجا na hawuja.—*Slow of speech* بطي الکلم baté-u'l'kulum, بتکلم بطي betukullum baté, نا تیز زبان na taze zubaun.—*Slow to anger* نا تیز طبیعت na taze tubé-aut, نرم دل nurm dil, اهسته ahusteh, ملايم mula-ém. v. *mild, gentle.*—*Slow of flight* دیر پروازي deer purwauzé, نا تیز پر na taze purr. *Slow of foot* نا زود رو na zood rou, نا تیز رو na taze roo, کران سیر guraun seir, نا تیزکام na taze gaum, زو مرود zu murwud. *A slow sailing ship* جهاز کران سیر jahauza guraun seir.

Slowly (*not with velocity* or *expedition*) بر وجه نا تیز bur wujha na taze, کران سیر guraun seir, بی عجلت bé ajulut, بی زودي bé zoodé, بطور ازمرده betoora azmurdeh, بر وجه بطي الحرکت bur wujha buté-u'l'hurukut, اهسته ahusteh, نا جرب دست na jurb dost, کیاخن ké-aukhun, کیاخون ké-aukhoon, ناسريعا na suré-an, نرم نرم nurm nurm, بی شتاب bé shitaub, بلا شتاب زدکي bila shitaub zudugé. (*not soon, not early*) دیر deer, ديري deeré, تعتیما taateeman, نزران nuzran, بلا زودي bila zoodé, v. *tardy.*—(*not promptly*) بی تیز بازاري bé taze bazauré, بطیانه buté-auneh, بی پاستادکي bé pasitaudugé, بی زودي bé zoodé, کاهلانه kauhilauneh. v. *sluggishly.*—(*without precipitation*) بلا شتاب متهور bila shitauba mutuhawwur, بی کستاخي bé kustaukhé, بی هوج bé hawuj. *Coming slowly* اهسته رو ahusteh rou, نرم رو nurm rou, تبطو tubuttoo, دلالت dulaulut. *Rising slowly* مهنوز munhooz. *To do any thing slowly* جربي کردن jurbé kirdun, کیاخون ساختن ké-aukhoon saukhtun. *Growing slowly* (*as plants*) کدو kudoo.

Slowness (*want of velocity*) کران سیري guraun seiré, نا تیز روي na tazé rouvé, ازمردکي azmurdugé, اهستکي ahustugé, نرم روي nurm rouvé, حرکت کاهل hurkuta kauhil, عدم شتاب aduma shitaub, عدم سرعت aduma suraat, بطو butoo, رهیات ruhé-aut, کیار ké-aur, خمول khumool, فرغل furghul, فرغول furghool, لاي la-é, روبت roobut, يتم eetim, اتم atim. v. *sluggishness: dilatoriness, procrastination: dullness: deliberation.*

To SLUBBER (*do any thing carelessly* or *inelegantly*) با اهمال ساختن ba ihmaul saukhtun, کاهلانه کردن kauhilauneh kirdun, بر وجه نا لطیف کارساختن bur wujha na luteef kaur saukhtun, بطور بی نزاکت عمل کردن betoora bé nuzaukut aml kirdun. (*to stain, daub*) الودن aloodun, اندودن andoodun, پلید ساختن puleed saukhtun.

A SLUGGARD, *slug* بیکار békaur, نا بکار na bekaur, شفک shufk, صاحب اهمال sahib ihmaul, اهل کاهلي ahla kauhilé, جلندي julundé, انکول angool, انکوني angooné, مهملات muhmulaut, صاحب تکاسل sahib tukausil,

كسولت ahla kusoolut, اواره awaureh, تلنى tulunné, تلنكى tulungé, افت affut.

Sluggish كاسل kausil, كاهل kauhil, تنبل tumbul, تنبلان tumbulaun, بطى buté, بطي المشرب buté-u'l'mushrub, مساهل musauhil, كهل kuhul, وسنى wusna, كسول kusool, كسل kusul, كسلان kuslaun (fem. كسلت kuslut, كسلانت kuslaunut, pl. كسايل kusa-él, كسلي kuslé), متكاسل mutukausil, لاشه lausheh, عتم atim, مكسال muksaul, فشل fushil, فشيل fusheel, نمير numeer, لتنبر lutumbur, ازور azshwur, هجنف hujnuf, هدف hudif, ضجعت zujaat, رعبوب raaboob, هبنكت hubnukut. v. *lazy, slow, indolent, idle, dull.*

Sluggishly كاهلانه kauhilauneh, كاسلا kausilan, بر وجه تنبل bur wujha tumbul, بطور لاشه betoora lausheh, مساهلانه musauhilaunuh, با بطى ba buté. v. *slowly, lazily.*

Sluggishness كاهلي kauhilé, كسل kusl, مساهلت musauhilut, بطي buté, وكال wukaul, اهمال ihmaul, غفلت ghuflut, تهاون tuhwaun, كهولت kuhoolut, كهل kuhl, كسالت kusaulut, تكاسل tukausil, تكاهل tukauhil, لهاعت luha-ét, لهيعت luhé-at, لوثت loosut, كيار ké-aur, رسلت ruslut, ضجعت zujaat. v. *sloth, laziness, slowness.*

A SLUICE خواب khore-aub, دردازه durdauzeh, سد اب sudda aub, ابكذر aubguzr, ابكذل aubguzl, قفس kufus. — *To sluice (emit by flood-gates)* از خوراب كذرانيدن uz khore-aub guzaranédun, از دردازه كذار كردن uz durdauzeh guzaur kirdun.

A SLUMBER خواب سبك khauba subuk, وسن wusn, نعس naas, نوم nawm, مستوسن mustawsin. v. *sleep.*

To slumber غنودن ghunoodun, اونيدن awanédun, مستوسن شدن mustawsin shoodun, خواب سبك كرفتن khauba subuk gooriftun, نعس كردن naas kirdun, وسن بودن wusn boodun, نوم كير شدن nawm geer shoodun. v. *to sleep.*

Slumbery, slumberous, v. *sleepy, soporiferous.*

A SLUR (*slight disgrace*) رسوايى سبك ruswaï-é subuk, عيب a-éb, بدنامى budnaumé, طعنت taanut. ناموس naumoos. v. *blot, stain.*—*To cast a slur* عيب كفتن a-éb guftun, طعنت زدن taanut zudun, ناموس ساختن naumoos saukhtun, بدنامي دادن budnaumé dadun. *To slur* مردار كردن murdaur kirdun, ملوث ساختن mulawwus saukhtun. v. *to stain, soil: calumniate.*

A SLUT عورت مردار awruta murdaur, زن شوخ zunna shookh. v. *slattern.*

Sluttish مردار murdaur, شوخ shookh, شوخناك shookhnauk, شوخكين shookhgeen, بي نزاكت bé nuzaukut, غير لطيفت ghire-a luteefut, نا موزون na moozoon, چركين chirkeen, ملوث mulawwus. v. *nasty, dirty.*

Sluttishly مردارانه murdaurauneh, بر وجه شوخ bur wujha shookh, بطور ملوث betoora mulawwus, بر وجه بي نزاكت bur wujha bé nuzaukut.

Sluttishness مرداري murdauré, شوخي shookhé, عدم نزاكت aduma nuzaukut, نا موزوني na moozooné, عدم لطيفت aduma luteefut.

SLY روباه باز roobah bauz, حيله باز heeleh bauz, ذو فن zu funn, قلاش kullaush, بلوس buloos, تلبيس tulbees, فريبنده furrabindeh, ذو كياست zu ké-ausut, غدار ghudaur, حول hawl, دهي duhé, خدعت khudaat. v. *cunning.*

Slyly بر وجه روباه باز bur wujha roobah bauz, با فن ba funn, با حيله ba heeleh, بر وجه حيله باز bur wujha heeleh bauz, غدارانه ghudarauneh, با خدعت ba khudaat, با كياست ba ké-ausut, بطور عيار betoora a-é-aur, بلوسانه buloosauneh. *To act slyly* روباه بازي كردن roobah bauzé kirdun, فن بافتن funn bauftun, حيله كاري ساختن heeleh kauré saukhtun. *A sly fellow* روباه باز roobah bauz, حيله كار heeleh kaur, رند rind, حقه باز hukkeh bauz, عيار aï-aur, مكار mukaur, محيل muheel. v. *knave.*—*Looking slyly and attentively* لامح laumih.

To SMACK (*have the taste of*) لذت داشتن luzzut daushtun, چشش پذيرفتن chushish pizzeeruftun. v. *to favour.*—(*to kiss*) بوس زدن boos zudun, چكچاك كردن chukchauk kirdun. (*to make any quick smart noise*) چكاچك زدن chukachuk zudun, چكاچاك كردن chukachauk kirdun, صد تيز ساختن suda taze saukhtun.

A smack لذت luzzut, مزه muzeh, ذوق zook. v. *favour, flavour.*—(*a taste, small quantity*) چاشني chaushné, چشش chushish, لوس laws. *A smack (with the lips)* چكچاك chukchauk, چكاچاك chukachauk, چكاچك chukauchuk, بوس زدني boos zuduné. v. *kiss.*—(*a small ship*) جهاز كوچك jahauz koochuk, پرنده purindeh, سنبكي sumbuké, قليون kalé-oon. v. under *ship.*

SMALL كوچك koochuk, صغار saghaur, صغير sagheer, صغيرت sagheerut, اندك anduk, قليل kuleel, كه kih, خرد khurd, خورد khoord, كم kum, قلاش kulaush, حبحب hubhub. v. *little, minute, petty, slender, weak.*—*Of small value* كمبها kumbuha, فرومايه furooma-éh, نا كران بها na guraun buha, داخر daukhir. *Small in quantity* كم عدد kum adud. *A small quantity* جزوي juzoo-ï, جزي juzé, جزيجت juzeejut, جزويجت juzwéjut, اندكي anduké, ريزه reezeh, شهلت

shumlut. v. *a little, particle, quantity.* — *Small of stature* كوچك بالا koochuk bala, حبتر hubtur, قصير القد kuseeru'l'kudd, حبحاب hubhaub. *A small house* كوخ kookh (pl. كوخان kookhaun, كوخت kookhut). v. *hut.*—*Great and small* كبار و صغار kubaur ou sughaur. — *Crumbled* or *broken small* ريزناك reeznauk, ريز reez, ريزه reezeh, ريزين reezeen, اژندژه azshundzsheh, خرد خام khurd khaum. *To crumble* or *break small* ريزيدن reezédun, ريزه كردن reezeh kirdun, ريز ساختن reez saukhtun, ريختن reekhtun, خرد خام زدن khurd khaum zudun, خردين كردن khurdeen kirdun. *To be crumbled* or *broken small* ريزيدن reezédun, ريزناك شدن reeznauk shoodun, خرد خام بودن khurd khaum boodun, ريزيده گرديدن reezédeh gurdédun. v. *to bray, grind, bruise.*—*To make small* تصغير كردن tusgheer kirdun, اصغار ساختن isghaur saukhtun, كوچك كردن koochuk kirdun.—*To be small* كوچك شدن koochuk shoodun, صغير بودن sagheer boodun. — *Small things* جزيات juzé-aut, جزييت juzei-ét, هنات hunaut, هنوت hunoot. —*Small craft* جهاز كوچك jahauza koochuk, كشتي صغير kishté sagheer, سنبكي sumbuké, قليون kalé-oon. v. *boat,* and *small ship.*

Smaller كوچكتر kochuktur, كهتر kuhtur, اصغر asghur, صغرا sughra, خردتر khurdtur, كمتر kumtur, كهيني kuheené, كوچكرك koochukruk.—*Smallest* كوچكين koochukeen, كوچكترين koochuktureen, كهترين kuhtureen, كهين kuheen, كهينه kuheeneh, كمترين kumtureen, اصغر asghur. v. *least.*

SMALL POX ابله abileh, اوله avileh, جدري judré, نبخ nubukh, حماق humauk, برجستكي burjustugé, برجشودكي burjushooduge, قرحت kurhut, ترك terk, بشنج bushunj, پشنجه pushunjeh. *Seized with the small-pox* مجدر mujdur, محموق muhmook, مبدو mubdoo, جدير judeer. *One who has never had the small-pox* قرحان kurhaun. *Pitted with the small-pox* پزموي puzshmooï.

SMALLNESS كوچكي koochuké, صغر saghr, اندكي anduké, قلاشت kulaushut, كمي humé.

Smally بروجه كوچك bur wujha koochuk.

SMARAGDINE زمرودي zumroodé.

SMART (*sharp, pungent*) تيز taze, زست zust, ترش tursh, زوش zoosh, كز guz, مضر muzr. (*quick, vigorous, active*) تيز taze, تند tund, تيز كار taze kaur, تيز دست taze dost, چست chust, صاحب دست كرد sahib dost kird. (*acute*) تيز فهم taze fuhm, زيرك zeeruk, تيز طبع taze tuba, ظريف zureef, لطيف luteef, ذو عقل zu akl. v. *witty, brisk, lively.*

Smart درد durd, رنج runj, ازار azaur, دلازاري dilazaure, رنجشي خاطر runjisha khautir, دلگيري dilgeeré, زحمت zuhmut, وجع wuja, الم alum, غصه ghusseh, غم ghum. v. *pain.*—*A smart, smart fellow* صاحب تيز طبع sahib taze tuba, اهل تيز فهم ahl taze fuhm, ذو ظريفت zu zureefut.

Smartly پروجه تيز bur wujha taze, بطور تيز فهم betoora taze fuhm, با چستي ba chusté, زيركانه zeerugauneh. v. *sharply, briskly, vigorously.*

Smartness تيز فهمي taze fuhmé, تيز طبعي taze tuba-é, زيركي zeerugé, ذكا zuka, فراست firausut, ظرافت zuraufut. v. *liveliness, quickness, briskness.*

Smatch, v. *smack, taste, tincture.*

To SMATTER (*have a slight imperfect knowledge*) علم سبك داشتن ylma subuk daushtun, دانش نا پرداخته نمودن daunisha na purdaukhteh numoodun. (*to talk superficially* or *ignorantly*) سخن بيهوده راندن sukhna beehoodeh raundun, كلام بي معني كردن kulauma bé mauné kirdun, هرزه كفتن hurzeh guftun.

A smatter, smattering علم سبك ylma subuk, دانش نا پرداخته daunisha na purdaukhteh.

A smatterer صاحب علم سبك sahib ylma subuk, اهل دانش نا پرداخته ahla daunisha na purdaukhteh, هرزه كوي hurzeh gooï.

To SMEAR الودن aloodun, الود ساختن alood saukhtun, پليد كردن puleed kirdun, اندودن andoodun, اندود كردن andood kirdun, فرسودن fursoodun, ماليده ساختن maulédeh saukhtun, ماليدن maulédun, سودن soodun, ساويدن sawédun.

Smeared الوده aloodeh, اندوده andoodeh, فرسوده fursoodeéh, ماليده maulédeh, سوده soodeh, ساويده sawédeh.

To SMELL (*to have* or *diffuse a smell*) بوي داشتن booï daushtun, بخور زدن bukhoor zudun, رائحه پاشيدن ra-éheh paushédun, طيب ريختن té-ub reekhtun, نشيت افشاندن nushé-ut afshaundun, شيميدن shumédun, شيم دادن shumeem dadun, فايه ساختن fa-éh saukhtun, نشك كردن nushuk kirdun. v. *to scent, perfume.* —(*to perceive by the nose*) استشمام كردن istishmaum kirdun, اشتمام ساختن ishtimaum saukhtun, بوييدن booï-édun, بوي پذيرفتن booï pizzeerufrun, بو كشيدن boo kushédun, شم كرفتن shumm gooriftun, تشمم كردن tushummum kirdun, كرف ساختن kurif saukhtun. *To smell* (*any design*) استشمام كردن istishmaum kirdun, از تيز فهمي دريافتن uz taze fuhmé durézuftun, كمان داشتن gumaun daushtun. v. *to suspect.*

Smell (power of ſmelling) شامه ſhaumeh, قوت شامه kuwwuta ſhaumeh, شم ſhumm, مشام mu-ſhaum. *(odour)* بخور bukhoor, بو boo, بوي booï, رايحه ra-éheh, طيب tei-ub, طيبت tei-ubut, بخري bukhuré, نشيت nuſhé-ut, نشوت nuſh-wut, نشق nuſhuk, عرف arf, بنت bunnut, خنجير khunjeer, عطر ottar, معطر ساز mu-attar ſauz.—*A ſmell-feaſt*, v. *paraſite*.

A ſmeller استشهام ساز iſtiſhmaum ſauz, بوي پذير booï pizzeer, شم گير ſhumm geer.

Smelt بوييده booï-édeh, مشتم muſhtumm.

To SMELT *(melt metals)* معدن گداختن maadun gudaukhtun, مهل ريختن muhl reekhtun, تسبيک کردن tuſbeek kirdun.—*A ſmelter* معدن گداز maadun gudauz, مهل گدازنده muhl gud-auzindeh, تسبيک گر tusbeekgur.

To SMERK *(ſmile wantonly)* با شوخي بسم زدن ba ſhookhé buſm zudun.

A SMICKET زير جامه زن zeer jammeha zun.

To SMILE بسم کردن buſm kirdun, تبسم ساختن tubuſſum ſaukhtun, ابتسام نمودن ibti-ſaum numoodun, هناف کردن hunauf kirdun, تهانف ساختن tuhaunuf ſaukhtun, اهلاس زدن ihlaus zudun. *To ſmile at ironically* تکلح زدن tukulluh zudun.—*A ſmile* بسم buſm, ابتسام ibti-ſaum, تبسم tubuſſum, تکلح tukulluh. —*Smil-ing* بسم ساز buſm ſauz, ابتسام زن ibtiſaum zun, تبسم کننده tubuſſum koonindeh.—*Smilingly* بر وجه ابتسام bur wujha ibtiſaum, با بسم ba buſm.

To SMITE زدن zudun, کوفتن kooftun, ضرب کردن zurb kirdun, کوب ساختن koob ſaukhtun, کوبيدن koobédun, مضروب ساختن muzroob ſaukhtun. v. *to ſtrike, beat*. — *(to kill)* کشتن kooſhtun, برکشته کردن burkooſhteh kirdun, قتل ساختن kutl ſaukhtun, ميراندن meeraundun. v. *to blaſt, deſtroy, afflict*. — *(to col-lide)* باهم واکوفتن bahum wakooftun, بهم زدن buhum zudun, با همدگر زده بودن ba humdigur zuddeh boodun, مصادمت ساختن muſaudimut ſaukhtun. v. *to daſh*. — *Smiting an enemy* دشمن کوب duſhmin koob.—*To cauſe to ſmite* کوبانيدن koobanédun, ضرب گردانيدن zurb gurdanédun.

A ſmiter کوبنده koobindeh, ضرب کننده zurb koonindeh, مضرب myzrub.

Smitten کوفته koofteh, کوبيده koobédeh, زده zuddeh, مضروب muzroob. *Smitten with love* شوريده ſhoorédeh, شيدا ſheideh, الغته aluf-teh, اشغته aſhufteh, عاشق مغتون auſhika muf-toon. *To be ſmitten with love* شوريدن ſhoorédun, شوريده بودن ſhoorédeh boodun, عاشق شدن auſhik ſhoodun, اشغته بودن aſhufteh boodun.

A SMITH *(eſpecially a blackſmith)* اهنگر ahun-gur, حداد hudaud, بقار bukkaur, بقرجي bukr-jé, قين kein (pl. قيون kei-oon, اقيان aké-aun), فيتق feetuk, هالکي haulikéَ. *A lock-ſmith* قفلگر kuflgur, چلنگر chilingur, جلانگر ji-laungur, قفال kuffaul. *A ſmith that ſhoes horſes* نعلبند naalbund, کالنک kaulunk. v. *farrier*.—*A goldſmith* زرگر zurgur, زر شناس zur ſhinaus, صايغ ſa-égh, صواغ ſuwwaugh, صياغ ſei-yaugh (pl. صايغون ſa-éghoon, صواغون ſuwwaughoon), هبرقي hubrké, پش puſh. *A ſilverſmith* سيمگر ſeemgur. *A copperſmith* روي گر rooïgur, صفار ſuffaur, صفرت عامل ſufrut aumil, برنج کاربا bu-runj kaurba, مس کار mus kaur. *A gunſmith* بندوقگر bundookgur. *A ſmith's forceps* اهنج ahunj, ماشه mauſheh. v. *forceps*.—*A ſmith's ham-mer* مترکه mutrikeh, سحم ſuhum, خايسک kha-éſuk, دراي dura-é, چکش chukiſh, بتک butuk, پتک putuk. *Smithcraft, the art of a ſmith* اهنگري ahunguré, حدادي huddaudé, نعلبندي naalbundé. *To work as a ſmith* اهنگري کردن ahunguré kirdun, حدادي ساختن hud-daudé ſaukhtun.

A ſmithy (ſmith's ſhop) اهنگر خانه ahungur khauneh, اهنگري ahunguré, حدادي huddaudé.

A SMOCK زير جامه زنه zeer jammeha zunneh, کرته kurteh, قرقر kurkur. v. *ſhift*.—*Smock-faced* پري روي peri rooï, پري پيکر peri peikr, خوب روي khoob rooï, زن نازنين مانند zunna nauz-neen manend. v. *fair, handſome*.

SMOKE دخان dukhaun, دوخان dookhaun, (pl. ادخنت adkhinut), دود dood, کشدانک kuſh-daunuk, دوغ dukh, دوخن dukhin, دوتن dootun, دوتون dootoon, سواد ſuwaud, عکوب akkoob, عکب akb, عجاج ajauj, عجاجت ajaujut, شواظ ſhuwauz, ايام iyaum, اوام awaum (pl. ايم uyum). *Full of ſmoke* پر دود pur dood. *Of the colour of ſmoke* دخاني dukhauné, دخنا dukhna, دود فام dood faum. *Smelling of ſmoke* دود کنده dood kundeh. *The ſmoke of tobacco* دوخان dookhaun, دخان dukhaun (pl. ادخنت adkhinut). *Flame without ſmoke* لسان النار liſſanu'n'naur, شواظ ſhoo-auj, مارج maurij. *Smoke without flame* نحاس nihaus. *The ſmoke of a furnace* غناج ghunauj, دخان فرن dukhauna furun, دود برسان dooda burſaun. *A vent for letting out ſmoke* روزن roozin, دود کش dood kuſh, دود کين dood keen, مدخن mudkhin, دود اهنگ dood ahunk. *Killing bees by ſmoke* ايام iyaum. *Troubled with ſmoke* تدخن tudukhkhun.

To ſmoke (ſend forth ſmoke) دود کردن dood kirdun, دخان زدن dukhaun zudun, دوتن

ساختن dootun saukhtun, مدخن نمودن mudukhkhin numoodun, ایام کردن iyaum kirdun. *To stain with smoke* دود الود کردن dood alood kirdun, با دخان الودن ba dukhaun aloodun, دخانی ساختن dukhauné saukhtun, دخنه کردن dukhneh kirdun. (*to dry flesh, &c. in smoke*) دخنه کردن dukhneh kirdun, عثون ساختن asoon saukhtun, تدید کردن kudeed kirdun. *To smoke tobacco* دوتن کشیدن dootun kushédun, دخان نوشان بودن dukhaun nooshaun boodun. (*to smell* or *find out*) استشمام کردن istishmaum kirdun, دریافتن duré-aftun, احساس ساختن ihsaus saukhtun.

Smoked دود الود dood alood, با دخان الوده ba dukhaun aloodeh, دخن dukhin. *Smoked flesh* تدید kudeed, عثن asin, عثون asoon. *To be smoked* دود الود شدن dood alood shoodun.

Smokeless بی دود bé dood, بی دخان bé dukhaun, غیر دوتن ghire-a dootun.

A smoker (*of tobacco*) دوتنی dootuné, دخان نوشان dukhaun nooshaun, تنباکو کش tumbaukoo kush. (*one who dries in smoke*) دخن کننده dukhin koonindeh, تدید کر kudeed gur.

Smoking دود ساز dood sauz, دخان کنا dukhaun koona, مدخن mudukhkhin, عثن asin, عثون asoon. *Smoking tobacco* دخان نوشان dukhaun nooshaun, دوتن کش dootun kush, دخن dukhin.

Smoky پر دود pur dood, دود کین dood geen, زو دخان zu dukhaun, دخانی dukhauné, دخن dukhin, ادخن adkhin. *A smoky colour* دخنت dukhnut, دخینت dukheenut.

SMOOTH (*polished, glossy*) سائیده saï-édeh, مصقول muskool, زدوده zudoodeh, رندیده rundédeh, سبک subuk, پرداخته purdaukhteh, مالیده maulédeh, افروخته afrookhteh, ابدار aubdar, مهره زده muhreh zuddeh, مطري or مطرا mutra, مجلي mujulla, مجلو mujulloo, جلا یاب jila é-aub, پالوده pauloodeh. v. *sleek*.—(*not rough* or *unequal on the surface*) هموار humwaur, برابر burabur, پیشاپیش peishapeish, یکسو eeksoo, یکسان eeksaun, مستوي mustoo-é, دلاص dullaus, نا غلظ na ghuliz, نا ظلیف na zuleef, نا شرس na shurs, غیر جل ghire-a jell. v. *level*.—(*not hairy*) نا شعراني na sharauné, نا موي دار na mooï dar, غیر هلاف ghiré-a hilauf, تمرد tumurrud, مرودت muroodut. v. *bald*.—(*worn bare*) سوده soodeh, اجرد ajrud, زهلول zuhlool, اطلس atlas, ملاست mulausut, ملوست muloosut, مملس mumullus. (*sly, specious*) روبه باز roobeh bauz, پلوس puloos. (*mild, adulatory*) نواز nuwauz, خاطر نواز khautir nuwauz, خوش khoosh, شیرین sheereen, ملایم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil. (*polite*) ذو ادب و ازرم zu adub ou azrum, ظریف zureef (*fem.* ظریفت zureefut), لطیف luteef (*fem.* لطیفت luteefut), ذو نزاکت zu nuzaukut, شیرین شمایل sheereen shuma-él, شرینکار sheereenkaur. (*not harsh to the ear*) اهنکي ahungé, خوشخوان khooshkhaun, سازکار sauzkaur, ذو ترانه zu turauneh, دمساز dumsauz. v. *melodious, soft*.—*Smooth to the palate* بدماغ لذیذ bedumaugh luzeez, بذوق خوش bezook khoosh, بمذاق شیرین bemuzauk sheereen. v. *palatable*.—*Smooth numbers* نظم ابدار nuzimi aubdar, قافیت موزون kaufé-uta moozoon. *Smooth tongued* جرب زبان jurb zubaun, زبان اور zubaun awur. v. *eloquent*.—*Smooth-faced* ذو روي بي zu rooï bé mooï. *Smooth-paced* نرم رو nurm rou, اهسته رو ahusteh rou, اهسته کام ahusteh gaum.—*A smooth stone* اجرد ajrud, ابرتته aubrufteh.

To smooth سائیدن saï-édun, زدودن zudoodun, افروختن afrookhtun, پرداختن purdaukhtun, سبک کردن subuk kirdun, مالیدن maulédun, مصقول ساختن muskool saukhtun, رندیدن rundédun, ابدار کردن aubdar kirdun, مهره زدن muhreh zudun, مطري ساختن mutra saukhtun, مجلي کردن mujulla kirdun, جلا دادن jila dadun. v. *to polish*. — (*to make level*) برابر ساختن buraubur saukhtun, پیشاپیش کردن peishapeish kirdun, هموار نمودن humwaur numoodun, یکسان ساختن eeksaun saukhtun, دلاص کردن dullaus kirdun, بسیط نمودن buseet numoodun, تسطیح ساختن tusteeh saukhtun, سالف کردن saulif kirdun. (*to make easy, remove obstructions*) اسان کردن asaun kirdun, اسان نمودن rauh asaun numoodun, مانع برداشتن mauna burdaushtun, سد و مشکل واکردن sudd ou mushkil wakirdun, تعرض و دشخواري برکرفتن ta-arruz ou dushkhauré burgooriftun. (*to make harmonious*) اهنک کردن ahunk kirdun, خوشخوان ساختن khooshkhaun saukhtun, سازکار کردن sauzkaur kirdun. (*to mollify, soften*) ملایم ساختن mula-ém saukhtun, نرم کردن nurm kirdun, مسکون ساختن muskoon saukhtun, نواختن nuwaukhtun. v. *calm, mitigate, palliate*.—*To smooth leather* تحمین کردن tumheen kirdun.

Smoothly (*in a polished manner*) بوجه پرداخته bur wujha purdaukhteh, بطور سائیده betoora saï-édeh, مصقولانه muskoolauneh, سبکانه subukauneh.—(*not roughly, evenly*) با هموارِي ba humwauré, بر وجه برابر bur wujha burabur, بطور پیشا پیش betoora peisha peish, سربسر surbesur, بي شرص bé shurs. (*with smooth language*) بوجه جرب زبان bur wujha jurb zubaun, ترخیم

betoora turkheem, نا زبان اوري ba zubaun awuré. *(with gentle manners)* با ادب و ازرم ba adub ou azrum, با نزاكت ba nuzaukut, با نوازش ba nuwauzish, بر وجه ظريف bur wujha zureef, با لطيفت ba luteefut. — *(without difficulty or obstruction)* بر وجه اسان bur wujha asaun, بي دشخواري bé dushkhauré ou sudd, بي وسد مشكل و مانع bé mushkil ou mauna, بر وجه جريان bur wujha juré-aun.

Smoothness (polish) پرداخت purdaukht, پردازي purdauzé, افراز afrauz, مالش maulish, جلا jila, صيقل seikul.—*(levelness of surface)* هموارى humwauré, برابري buraburé, پيشاپيشي peisha peishé, يكساني eeksauné. — *(gentleness of speech)* چرب زباني jurb zubauné, زبان اوري zubaun awuré, ترخيم turkheem. *(gentleness of manners)* ادب و ازرم adub ou azrum, نوازش nuwauzish, نوازي nuwauzé, خوشي khooshé, شيرينكاري sheereenkauré, نزاكت nuzaukut, لطيفت luteefut, ظرافت zuraufut. *Smoothness of numbers (in poetry)* نظم ابداري nuzima aubdauré, قافيت موزوني kafé-uta moozooné. *Smoothness to the palate* خوش زوقي khoosh zooké, شيريني مذاق sheereené muzauk.

SMOTE كوفته koofteh, زده zuddeh, مضروب muzroob. v. *struck.*

To SMOTHER دم كرفته ساختن dum goorifteh saukhtun, خفه كردن khuffeh kirdun, خبه ساختن khubeh saukhtun, خفديدن khufdédun. v. *to suffocate.*— *To smother or be smothered* دم كرفتن dum gooriftun, تنشيدن tunshédun, تنسيدن tunsédun, تسبيدن tusbédun, تسبيده شدن tusbédeh shoodun. v. also *to suppress.* — *Smother*, v. *smoke, dust: suppression.*—*Smothered* دم كرفته dum goorifteh, تنشيده tunshédeh, تسبيده tusbédeh.—*Smug*, v. *nice, spruce, neat, trim.*

To SMUGGLE اسباب غير اداي خراج بپنهاني نقل كردن asbaub, ghire-a ada-é khurj, bepinhauné nukkul kirdun.

Smut, v. *spot: obscenity: mildew.*—*To smut*, v. *to stain; mildew.*—*Smutty*, v. *obscene; black.*

SNACK حصه hisseh. v. *share, portion.*

A SNAFFLE لكام ligaum. v. *bridle.*

A SNAIL حلزون hulzoon, كره kuruh.

A SNAKE مار maur. v. *serpent.*

To SNAP شكستن shakustun. v. *to break.*— *(to be broken)* شكسته شدن shakusteh shoodun.— *(to bite)* با دندان كرفتن ba dundaun gooriftun, كزيدن guzédun. — *(to catch suddenly)* ناكاهانه كرفتن naguhauneh gooriftun. v. *to snatch.*—*To snap the fingers* زنجير كردن zunjeer kirdun, زنجرت ساختن zunjurut saukhtun.

A snap (breaking) شكستكي shakustugé.— *(a bite)* كزيدكي guzédugé. v. also *catch, theft.*

Snappish تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, تند tund, درشت durusht. v. *peevish.*

Snappishly بطور تيز طبيعت betoora taze tubé-at, بروجه تيز مزاج bur wujha taze mizauj. v. *peevishly.*

Snappishness تيز طبيعتي taze tubé-até, تيز مزاجي taze mizaujé, تندي tundé, درشتي durushté. v. *peevishness.*

A SNARE دام daum, بند bund, پابند paubund, كمند kumund, شبيكه shubeekeh, فخ fukhkh (plur. فخوخ fukhookh, فخاخ fukhauh), چرخه churkheh, چينه cheeneh, پالهنك paulhunk, جوزه joozuh, جوژه joozshuh, منشب munshub, پالهند paulhund, معثرت masurut, طرقت turkut, خطل khutil, حامي haumé, وهنك wuhunk, مهول muhool, خامي khaumé, بيضا beeza, سرند furund, دام داهل dauma dauhil, تله tulleh.

To snare بدام كرفتن bedaum gooriftun, در كمند كردن dur kumund kirdun, كمند انداختن kumund andaukhtun, الغتن aluftun, اشغتن ashuftun. v. *to entangle.*—*Snary*, v. *insidious.*

To SNARL هرير زدن hureer zudun, خراش كردن khiraush kirdun, وهوهت زدن wuhwuhut zudun, تمزع ساختن tumuzza saukhtun, قهقاه كردن kuhkauh kirdun, هرهر زدن hurhur zudun. v. also *to rail, revile.*

Snarl (of a dog) هرير hureer, هرهر hurhur, هريره سك hureera sug, هرهر كلب hurhura kulb. *A snarling cur* كلب خراش kulba khiraush.

A snarler (as a dog) هرير كر hureer gur, خراش ساز khuraush sauz. — *(a morose fellow)* صاحب تيز طبيعتي sahib taze tubé-até, اهل درشتي ahla durushté, مرد تند و تيز مزاج murda tund ou taze mizauj.

To SNATCH كرفتن gooriftun, بركرفتن burgooriftun, ناكهانه كير كردن naguhauneh geer kirdun, درحال قبض ساختن dur haul kubz saukhtun, بر وجه تيزدست كرفتن bur wujha tazedost gooriftun, بطور تيزناخن كير ساختن betoora tazenaukhun geer saukhtun, ربودن ruboodun. v. *to seize.*—*To snatch greedily (as a starving man)* تزقف كردن tuzukkuf kirdun.

A snatch (hasty catch) قبض kubz, كرفت goorift, بركرفت burgoorift, قابص kaubiz, كرفتكي gooriftugé, كرفتني gooriftuné, كير تيزكار geera tazekaur, كرفت تيزناخن goorifta tazenaukhun *(a small or broken part of any thing)* پاره paureh, ريزه reezeh, پارچه paurcheh, قطعه kutaah, اندكي anduké.—*(sudden start or effort)* جد ناكه jidda na-

guh, خیز ناکهاني kheeza naguhauné, هجوم تیزکار hujooma tazekar, خروش درحال khuroosha durhaul.

Snatched گرفته goorifteh, برگرفته burgoorifteh, قبض کرده شده kubz kirdeh shoodeh, مقبوض mukbooz.

A snatcher گیرنده geerindeh, برگیرنده burgeerindeh, قابض kaubiz, قبضت kubuzut. *One who snatches any thing and immediately drops it* قبضت رفضت kubuzut rufuzut, قبضت kubuzut.

Snatching گیر geer, گیران geeraun, قابض kaubiz, ترقف tuzukkuf. *Snatchingly* (*by sudden and interrupted efforts*) با جد ناکه و مقطوع ba jidda naguh ou muktuwa, با سعي درحال و نا واصي ba sa-é durhaul ou na wausé, با کوشش ناکهاني و شکسته ba kooshisha naguhauné ou shakusteh.

To SNEAK (*creep slily*) در پنهاني خزیدن dur pinhauné khuzédun, بر وجه روبه باز رفتن bur wujha roobah bauz ruftun, بپنهاني قدم بقدم روان bepinhauné kudum bekuddum rouvaun shoodun.—(*to behave with meanness or servility*) پست و خور شدن pust ou khoor shoodun, با حقارت کار کردن ba hukaurut kaur kirdun, ناکسي نمودن nakusé numoodun, ناکس و نا مرد بودن naukus ou na murd boodun, زلالت شدن zulaulut shoodun, با ابتذال حرکت کردن ba ibtizaul hurukut kirdun.

Sneaking (*creeping slyly*) در پنهاني خزان dur pinhauné khuzaun, بر وجه روبه باز رو bur wujha roobeh bauz rou, بطور نهفته قدم بقدم روان betoora nuhufteh kudum bekudum rouvaun.—(*mean, servile*) حقیر hukeer, فرومایه furooma-éh, پست و خور pust ou khoor, دون doon, دني duné, زلیل zuleel, کمینه kumeeneh, صغر saghar, صغرت sagharut, افکنده afgundeh, سرفرو surfuroo. v. *slavish*. — (*niggardly*) طمعکار tumakaur, بي مکرمت bé mukrumut, ناکس nakus, بي بذول bé buzool, بخیل bukheel. v. *avaricious*.

Sneakingly (*meanly*) بر وجه پست و خور bur wujha pust ou khoor, بطور فرومایه betoora furooma-éh, حقیرانه hukeerauneh, با ابتذال ba ibtizaul, با دوني ba dooné. *A sneaking fellow* صاحب دوني sahib dooné, ادم دون همت adama doon himmut, مرد نامرد murda namurd, اهل حقارت ahla hukaurut. v. *miser*. — *Sneakingness* ناکسي nakusé, ابتذال ibtizaul, حقارت hukaurut, پستي pusté, دوني dooné, صغر sughr. v. *meanness*. — (*niggardliness*) طمعکاري tumakauré, بخل bukhl, خسیست khuseesut. v. *avarice*.

To SNEER مسخره کردن maskhureh kirdun, طنز زدن tunz zudun, بذله باز کردن buzleh bauz kirdun, مزه ساختن muzeh saukhtun, فسوس زدن fusoos zudun, استهزا نمودن istihza numoodun, سخري ساختن sukhré saukhtun. v. *to ridicule*.

A sneer مسخره maskhureh, طنز tunz, استهزا istihza, مستهزي mustuhzé, فسوس fusoos, انسوس afsoos, ضحکت zuhukut, سخري sukhré, بذله buzleh, نکوه nikooh. v. *ridicule*, *derision*.

A sneerer مسخره maskhureh, بذله باز buzleh bauz, طنز زننده tunz zunindeh, مستهزي mustuhzé, ضاحک zauhik, هزات huzaut, ضحکت zuhukut.

Sneering مسخره ساز maskhureh sauz, طنز زن tunz zun, بذله باز buzleh bauz. *A sneering look* روي بذله باز نظرت ضاحک nuzruta zauhik, روي بذله باز roo-é buzleh bauz, وجه پر طنز و فسوس wujha pur tunz ou fusoos.

To SNEEZE (*as men*) عطس زدن ats zudun, عطسه ساختن atseh saukhtun, عطسان کردن atsaun kirdun, سغلیدن suflédun, سلغیدن sulfédun, شنوشه کردن shunoosheh kirdun, شنوسه ساختن shunooseh saukhtun, اشنوسه زدن ushnooseh zudun. — (*to sneeze, as brutes*) کدس کردن kuds kirdun, کدسه زدن kudseh zudun, نفط ساختن nuft saukhtun, نفیط کردن nufeet kirdun, تنفط ساختن tunuffut saukhtun.

A sneeze عطس ats, عطسه atseh, عطسان atsaun, شنوسه shunooseh, شنوشه shunoosheh, اشنوسه ushnooseh, اشنوشه ushnoosheh, کدس kuds, کدسه kudseh, کادس kaudis, لنکان lungaun, بهص buhs. *One who sneezes* عطس ats, عاطس autis, عطس زن ats zun. *Blessing one who sneezes* تسمیت tusmeet (by saying, God *be merciful to you*, یرحمک الله yarhamukullah.)

Sneezing عطس زن ats zun, عطسان atsaun.

To SNIGGER, *snicker* خندیدن khundédun, خنده ریش کردن khundeh reesh kirdun, خندیش ساختن khundeesh saukhtun. v. *to laugh*, *laugh at*.

To SNIP (*cut with scissars*) با مقاص بریدن ba mikaus burédun, با کاز وابریدن ba kauz waburédun. v. *to cut*.—*A snip* (*cut*) بریدني burédné, مسح musih, قطع kuta. (*a small piece*) پاره paureh, پارچه paurcheh, قطعه kutaah, اندکي anduké, جزوي juzooï, ریزه reezeh. v. also *share*. —*To go snips* حصه دار شدن hisseh dar shoodun. v. *to partake*.

To SNITE (*blow the nose*) خمیدن khumidun. v. under *nose*.

SNIVEL زنین zuneen, زنان zunaun, مخاط mukhaut. v. *mucus*. — *To snivel* (*run at the nose*) زنین نمودن zuneen numoodun, زنن شدن nun shoodun. (*to cry*) نالیدن naulédun, منتحب ساختن muntuhib saukhtun, معتول کردن

tawil kirdun, اشك و غريو زدن ashk ou ghyré-oo zudun, گريان شدن guré-aun shoodun, غريويدن ghyreewédun, گريستن gureestun, كخكخ كردن kikh-kikh kirdun. v. *to weep, whimper.*—*A sniveller* اشك و غريو زننده ashk ou ghyré-oo zunindeh, منتحب كننده muntuhib koonindeh, معتول ساز mutawil sauz.

To SNORE بخستن bukhustun, بخستانيدن bukhustanédun, بخسيدن bukhsédun, بخست زدن bukhust zudun, بخسب كردن bukhsub kirdun, شل بوي ساختن shul booï saukhtun, فخ زدن fakhkh zudun, فخيخ ساختن fakheekh saukhtun, غطيط كردن ghuteet kirdun, خرفتن khuriftun, كخكيخ كردن kukhkeekh kirdun. *To snort (as a horse)* انوح كردن anooh kirdun.

SNOT (*mucus*) مخاط mukhaut, زنان zunaun, زنين zuneen.—*Snotty* پر مخاط pur mukhaut, زنن zunun, ازن azunn (fem. زنا zunna).

SNOUT (*of a hog*) بين خوك beena khook, فنطيسة fanteesut, فلطست faltisut, فلطيسه falteeseh, فرطيست furteesut, فرطوست furtoosut, فطيست futteesut. v. *nose, nosel.* — *Snouted* ذو فنطيست zu fanteesut, فلطست دار faltisut dar.

SNOW برف burf, ثلج sulj (plur. ثلوج sulooj), خشيف khusheef, سقيط sukeet, عضرس azrus, هلهل hulhul, ضريب zureeb (plur. ضرايب zura-éb). *Snow-broth* برف اب burf aub, عضرس azrus. *A flake of snow* رضاب ruzaub. *Melting snow* هاموم haumum. *Wind and snow* دمه dumeh. *Mountains white with snow* شيب sheeb. *A snow-seller* برف فروش burf furoosh. *A snow-shovel* بيل beel. *The sound of the feet amongst snow* (also *snow slightly frozen*) خشف khushuf. *A snow-ball* كره برف kurruha burf.

To snow برف ريختن burf reekhtun, ثلج باريدن sulj baurédun, مثلج ساختن muslij saukhtun, خشيف پاشيدن khusheef paushédun.

Snowy مثلج muslij, برف ريز burf reez.

A snow-cellar برفدان burfdan, مثلجت muslijut, سرداب surdaub, ثلج خانه sulj khauneh.

To SNUB ضبط كردن zubt kirdun, سرزنش دادن surzinish dadun. v. *to check, reprimand.*

SNUFF (*powdered tobacco*) تنباكو بيني tumbaukoo beené, دوتن بيني dootuna beené, سعوط sa-oota dukhaun, عطسه تنباكو دخان atseh tumbaukoo. *Medicinal snuff* سعوط sa-oot. *The snuff of a candle* قراط kuraut, بيني موم beené moom, موم بيني moom beené, سر شمع sura shuma, پتيله puteeleh, فتيل futeel.

To snuff (take snuff) تنباكو ببيني كشيدن tumbaukoo bebeené kushédun, در بيني دوتن كرفتن dur beené dootun gooriftun. *To snuff a candle* بيني موم بريدن beené moom burédun, بيني چراغ قطع كردن beené churaugh kuta kirdun, تقريط ساختن tukreet saukhtun, سر شمع بركرفتن sura shuma burgooriftun. *To snuff* or *draw breath by the nose* دم از بيني كشيدن dum uz beené kushédun, نفس از انف زدن nufs us unf zudun. v. *to scent.*—*To snuff at (treat with contempt)* سبك كرفتن subuk gooriftun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, ظهور كردن zuhoor kirdun. v. *to slight.*

A snuff-box مسعوط musa-oot, تنباكوبيني دان tumbaukoobeené dan.

Snuffers موم مقصي moom mikasé, مقراض سر شمع mikrauza shuma, مقراض mikrauz, شمع برو sura shuma buroo.

To SNUFFLE (*speak through the nose*) از بيني كفتن uz beené guftun, غنا بودن ghuna boodun, نعير كردن na-ér kirdun. v. under *nose.*

SNUG (*close, out of notice*) نهفته nuhufteh, نهان nihaun, پنهان pinhaun, پوشيده poshédeh. v. *secret.* — (*free from inconvenience*) بي تكلف bé tukulluf, بلا تعنيف bila taaneef, حضور دار huzoor dar, بي ازار bé azaur. v. also *sly, insidious.* —*To snug, snuggle, lie snug* نهفتن nuhuftun, نهان بودن nihaun boodun, در پنهاني شدن dur pinhauné shoodun, مخفي بودن mukhfé boodun.

SO (*in like manner*) همان humaun, چو choo, چنين chuneen, اينچنين einchuneen, بر وجه اين bur wujha ein, همچو humchoo, همچون humchoon, همچنين humchuneen, چنانچه chunauncheh, كيت keita, كيه keiha, هكذا hukuza, هاكذا hakuza, ايدون eidoon, ثم summa.—*So that* انچنانكه anchunaunkeh, چنانكه chunaunkeh, بنابرين bunabureen, ايدون eidoon, حتي hutta, تا حدي كه ta hudda keh, تا كه ta keh, تاكم takum, تا از حد كه ta uz hudd keh, علي ان ala anna. *So then* از براي انكه uz bera-é aunkeh. v. *therefore.*—*It is so* نعم naam, بلي bulé. v. *yes.*— *So so (indifferently)* معتدلانه maatudilauneh, توسطا tuwussutan. *So and so (in this manner)* كويا gooï-a, كذا و كذا kuza ou kuza, زيت زيت zeit zeit.

To SOAK (*macerate*) اغاريدن aghaurédun, اغار كردن aghaur kirdun, ترطيب ساختن turteeb saukhtun, تهييت كردن tumei-és kirdun, خيسانيدن kheesanédun, خيساييدن kheesaï-é-dun, منقعت كردن munkaat kirdun, تودين ساختن tawdeen saukhtun, تغصيد كردن tufseed kirdun. v. *to sleep.* — *To soak* or *lie soaking* اغار شدن aghaur shoodun, اغاريدن agharédun, خيسيدن kheesédun, كرايستن kiraï-éstun. *To*

soak in خزیدن khuzédun, بلع کردن bula kirdun, نغب ساختن nughib saukhtun. *To soak* or *drink intemperately* شراب اوباریدن shuraub obarédun, نوشا نوش اشامیدن noosha noosh ashamédun, باده پرست بودن baudeh purust boodun, می خوردن mei khoredun. v. *to sot*; also *to drain*.

Soaked اغاریده aghaurédeh, منقعت munkaat, خیسانیده kheesanédeh. *A vessel in which any thing is soaked* منقع minka.

SOAP صابون sauboon, ضجع zuja. *Soap perfumed with musk* مسک صابونی musk saboné, صابون مهسک saboona mumussuk.—*A soap boiler* صابونی saboné, صابونجی saboonjé.

To SOAR بلند پرواز شدن bulund purwauz shoodun, مستقل ساختن mustukill saukhtun, تنهي كردن tunummé kirdun. v. also *to fly*.—(*to mount, rise*) مطلع کردن mutla kirdun, بالا بر امدن bala bur aumudun, صعود کردن sa-ood kirdun, فراز رفتن firauz ruftun.—*A soar* پرواز بلند purwauza bulund.—*Soaring* بلند پرواز bulund purwauz, مستقل mustukill. *A bird soaring high* مرغ بلند پرواز murgha bulund purwauz. *Soaring as a hawk* تنهی tunummé, منتهي muntumé.

To SOB فواق کردن fuwauk kirdun, زویدن zouvédun, نحط ساختن nuht saukhtun, معتول کردن maatool kirdun, زغنکیدن zighungédun, زروغ زدن zuroogh zudun, انجوغ ساختن anjoogh saukhtun, کخکخ کردن kikhkikh kirdun.

A sob زروغ zuroogh, فواق fuwauk, انجوغ anjoogh, زغنک zughunk, نحط nuht, اشکوهه ashkooheh, اشکهه ashkuheh, اشکه ashkuh, انقردیا ankurdé-a, انکردبا ankurdba, انقرطیا ankurté-a, انقرطها ankurtiha, انک ank, لهاد luhaud, سکزه sukzeh, کخکخ kikhkikh. v. *sigh*.

SOBER پرهیزکار purhazekaur, هوشیار hooshé-aur, اهل رياضت ahla ré-auzut, زهید الاکل و شراب zuheedu'l'akl ou shuraub, نا مست na must, نا سرمست na surmust, نا اسیهه دماغ na aseemeh dumaugh, نا سرخوش na surkhoosh. v. *temperate, abstemious, regular*: also *grave, serious, calm*.

To sober بهوش باز اوردن beehoosh baz awurdun, هوشیار کردن hooshé-aur kirdun, از سرمستي باز گردانیدن uz surmusté baz gurdaunédun. *To become sober* واهش امدن wahush aumudun, از سرمستي باز گردیدن uz surmusté baz gurdédun.

Soberly با هوشیاری ba hooshé-auré, بر وجه پرهیزکار bur wujha purhazekaur, هوشیارانه hooshé-aurauneh, بي سرمستي bé surmusté. v. *temperately*.

Soberness, sobriety هوشیاري hooshé-auré, پرهیزکاري purhazekauré, زهد الاکل و شراب zuhdu'l'akl ou shuraub. v. *temperance*: *calmness*.

SOCIABLE, *social* همزانو humzaunoo, همدل humdil, همدم humdum, مالوف maaloof, الف alif. v. *friendly*.—*A social meeting* مجلس mujlis, همبزمی humbuzmé, ملاقات mulakaut.

Sociably بر وجه همزانو bur wujha humzaunoo, بطور مالوف betoora maaloof, با صحبت ba suhbut.

Socialness معشرت mu-ashurut, غمکساري ghumkusauré, همدمي humdumé, همزانویی humzaunoï-é, صحبت suhbut, ایتلاف eitilauf, ایلاف eilauf, مواسا muwausa, اتحاد ittihaud, الفت ylfut, الف alif, مواسات muwasaut.

Society مشارکت mushaurikut, همخانگی humkhaunugé, رفیقی rufeeké, رفقت rufkut, صحاب sohaub, صحبت sohbut, رفاقت rufaukut, شرکت shurkut, اشتراک ishtirauk, تشارك tushaurik, مصاحبت musauhibut, مرافقت muraufikut, همراهي humrauhé, مقارنت mukaurinut, موانست mu-aunisut, معاشرت mu-ashirut, یاروي é-arooï. v. *company, partnership, union*.—*People of the same society* پروستان puroostaun, برزیق burzeek. *A religious society* مذهب muzhub, طایفه ta-éfeh, تصوف tusawwuf. *Society in travelling* همراهي humrauhé. *To live in society* مقارنت کردن mukaurinut kirdun, صحبت ساختن sohbut saukhtun, رفیق کردن rufeek kirdun, مشارکت ساختن mushaurikut saukhtun. v. *to associate*.

A SOCK موطا mawta, موطي mawté, پازار pazaur, پاتابه pataubeh, پاوزار pawzaur, پانقرار paunkuraur.

A SOCKET (*of a turnstile* or *any thing similar*) فرضت furzut. *The socket of the eye* چشم خانه chushum khauneh, قلت عین kulluta a-én, غار ghaur, کواب kawaub, وقب wukib, محجر muhjur, خجاج khujauj. *Having the eyes deep sunk in the sockets* اغارت ighaurut, وقب wakib.

A SOD عزق azuk. v. *turf, clod*.

SODDEN پخته pukhteh. v. *boiled*.

SODOM (*city of Lot*) لوط شهري lot shahuré, سدوم sodom.—*Sodomia* لواطت liwautut. *Sodomita* غلامپاره gholaum paureh, لواط liwwaut, لوطي loté, فسیق fuseek. *Sodomiticum scortum, puer* حیز or هیز heez, بغا bugha, پشتي poshté.

A SOFA صفه sofah.

SOFT (*tender, gentle*) نرم nurm, نرم دل nurm dil, ملایم mula-ém, خوش khoosh, نایم na-ém, نازک nauzik (fem. نازکت nauzikut), نازك الخلق nauziku'l'khulk, نازنده nauzindeh, نازنین nauzneen, لطیف luteef, اهسته ahusteh, رعنا rana, سست sust, لين lein (fem. لينت lei-unut, (pl. لینون leinoon, الينا aleina), لين الجانب lei-nu'l'jaunub, متناعم mutuna-ém, مناعم muna-ém,

حليم huleem, پال pauk, طويل الانات taweel-u'l'anaut, بى عنف bé unf, نا عنفى na unfé, ساس faus, اس aus, نا درشت na durusht, نا تيز طبيعت na taze tubé-aut, نا تيز مزاج na taze mizauj, بى ظلم bé zulm, دير غضب deer ghuzub, ساكن الطبع faukinu't'tuba, بهنانه buhnauneh, ذو رحمت zu ruhmut, مظلوم muzloom, فاكه faukeh, اودن awdun, هاضم hauzim, مطول mitwul, سياه پرور fé-auh purwur, غرل ghuril, غيدق gheiduk, غيداق gheidauk, غيدقان gheidukaun (pl. غياديق ghei-audeek), غدانى ghudauné, رهراه ruhrah, رهروه ruhrooh, رهراهت ruhrauhut, مخضل mukhuzzil, غاضف ghauzif, غيد gheed, غيدا gheeda, اغيد agheed. v. *delicate*, *mild*, *meek*, *placid*, *easy*, *civil*, *tender*, *flexible*, *ductile*, *timorous*, *effeminate*, *foolish*.--*Soft* (*with an inclination to plumpness*, *corpulence* or *flabbiness*) رطب rutib, رطيب ruteeb, مرطب murtib, مرطوب murtoob, عبرد abrud, عبرود abrood, عبردت abrudut, رخ rukhkh, رخو rukhoo, استرخا istirkha, خرع khura. *Soft or tender flesh* خيزب kheezub, خيزبان kheezubaun (fem. خيزبت kheezubut, خيزبانت kheezbaunut).—*Soft* (*not hard*, *rough*, *rugged*) نرم nurm, نرمه nurmeh, نا سنكين na sungeen, نرمك nurmuk, ملوست muloosut, ملاست mulausut, نا غلظ na ghuliz, غير غليظ ghire-a ghuleez, نا ظليف na zuleef, منجرد munjurud, نارون narvun, وثا or وثي wusa, سهل suhl, سهلت suhlut, سهولت suhoolut. v. *smooth*.— *Soft* (*not loud*) نا بلند اواز na bulund awauz, اهسته ahusteh, نا اصلاق na islauk. *Soft in speech* (*as a girl*) رخم rukhum, رخامت rukhaumut, رخيمت rukheemut, منعم munaam. *A soft voice* اواز اهسته awauza ahusteh, غرزنك ghurzunk, خفض khufz.—*A soft delicate young woman* رطبت rutbut, ربيل rubeel, هبركت hubrkut, وثيرت wuseerut. *A soft delicate youth* رطل rutl. —*Soft ground* سهل suhl, سهلت suhlut, رخاخ rukhaukh, رغام rughaum, رغاب rughaub, ميثا meisa (plur. ميث meis), بثنت busnut, دهشت duhshut, دمك durmuk. *A soft sandy plain* وعسا waasa, اوعس awas (pl. اواعس awa-és, وس wus), ميعاس mé-aus, دهشت duhusht, دمث dumis. *A soft, thin, watery mass of clay*, &c. خلاب khulaub, رخف rukhuf, رخافت rukhaufut, رخوفت rukhoofut, رخيفت rukheefut, رخيخ rukheekh, رداع rudaa, ثرمط surmut. v. *mud*, *clay*.—*Soft hands* رخصت rukhsut, دست بيشغه dosta béshugheh. *Any thing soft laid under the head* مليئت mulei-unut. *A soft garment*, *bed*, &c. رخيص rukhees, شثون shusoon, وثير wuseer, وثار wusaur, وثر wusir. *Soft fur* اوبار awbaur. *Soft bread* نان

هش nauna hushsh, هشاش hushaush. *Soft iron* نرم اهن nurm ahun.

Soft! اهير aheez! رويدا rooïda. v. *softly*.

To soften (*make gentle*) نرم دل كردن nurm dil kirdun, ملايم ساختن mula-ém saukhtun, ملين نمودن mulei-un numoodun, نرم كردن nurm kirdun, نازك ساختن nauzik saukhtun, حليم نمودن huleem numoodun, لين كردن lein kirdun, اهسته ساختن ahusteh saukhtun, لطيف كردن luteef kirdun. (*to make less hard*) نرم كردن nurm kirdun, نرمه ساختن nurmeh saukhtun, ملين نمودن mulei-un numoodun, نرمك كردن nurmuk kirdun, وثى ساختن wusa saukhtun, متلص كردن mutullus kirdun, طرشحت ساختن turshuhut saukhtun, تبريس كردن tubrees kirdun, تهليد ساختن tumleed saukhtun, مهك كردن muhik kirdun, سهولت ساختن suhoolut saukhtun, ملاست كردن mulausut kirdun. (*to become less obdurate*) ملايم كشتن mula-ém gushtun, نرم دل كرديدن nurm dil gurdédun, اهسته شدن ahusteh shoodun, نازكي كشتن nauzik gushtun. (*to become less hard*) نرم كشتن nurm gushtun, متلص كرديدن mutullus gurdédun, وثا شدن wusa shoodun, سهولت كشتن suhoolut gushtun, ملين شدن mulei-un shoodun, ملاست كرديدن mulausut gurdédun.

Softly (*gently*) بر وجه نرم دل bur wujha nurm dil, ملايهانه mula-émauneh, با اهستكي ba ahustugé, بطور لطيف betoora luteef, نازكانه nauzikauneh, لطيفا luteefan, حليمانه huleemauneh. v. *placidly*, *mildly*, *tenderly*.—(*without hardness*) بلا سنكينى bila sungeené, بر وجه نرمه bur wujha nurmeh, ملاستا mulausitan, سهلانه suhlauneh, بطور نا غلظ betoora na ghuliz. (*not loud*) بر وجه اهسته bur wujha ahusteh, بلا صلق bila salk, نا اصلاقانه na islakauneh. (*by degrees*, *step by step*) اهسته اهسته ahusteh ahusteh, نرم نرم nurm nurm, تدرج tudurrij, تدريج tudreej, تقدم بقدم kudum bekudum, پايه پايه pa-éh pa-éh. *To read softly* با اهستكي خواندن ba ahustugé khaundun. *To speak softly* سخن اهسته كفتن sukhuna ahusteh guftun. *To go softly* اهسته رو كردن ahusteh rou kirdun, نرم رو ساختن nurm rou saukhtun.

A softener (*any thing which softens*) نرم ساز nurm sauz, ملين كننده mulei-un koonindeh. (*one who palliates*) پوزش كننده poozish koonindeh, تعلل ساز ta-allul sauz, عذر بخش uzr bukhsh, بهانه اور buhauneh awur.

Softness (*gentleness*) نرمى nurmé, نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut, اهستكى ahustugé, نزاكت nuzaukut, نازكي nauziké, ناز nauz, ليان lei-aun, رخودت rukhwudut, ملد

mulud, ملدان muldaun, غدن ghudun, غدنت ghudnut, رهادت ruhaudut, غيد ghei-ud. v. *mildness, meekness, civility; effeminacy, pusillanimity.* —(*without hardness*) نرمي nurmé, ملاست mulausut, ملوست muloosut, ربيلت rubeelut, رخوت rukhwut, مغي mughé, طرشحت turshuhut.

SOHO! الا elaw! ايها ei-uha! يا ei-a! ايا a-é-a!

To SOIL الودن aloodun, الود كردن alood kirdun, مردار ساختن murdaur saukhtun, پليد كردن puleed kirdun, چركين ساختن churkeen saukhtun, نجس كردن nujis kirdun, ملوث كردن mulawwus kirdun. v. *to pollute, defile, contaminate, sully, stain:* also *to dung, manure.*

Soil (ground, earth) زمين zumeen, خاك khauk, ارض arz, تربت turbut, ترب turb, تراب turaub, كل gill, طين teen, وحل wuhul, خلاب khilaub, خلاه khilauh. (*land, country*) زمين zumeen, ارض arz, ولايت wula-é-ut, كشور kishwur, وطن wutun, بلد bilud (pl. بلاد bilaud), ديار dé-aur. v. *country, region.* — (*manure, compost*) سركين surgeen, دمال dumaul, زبل zibl, سلاح sulauh. v. *dung:* also *dirt, spot, pollution, foulness.*

To SOJOURN (*dwell any where for a time*) نزل كردن nuzil kirdun, نزول ساختن nuzool saukhtun. *To cause to sojourn* تنزيل كردن tunzeel kirdun, منزل ساختن munzil saukhtun.—*A sojourn (temporary residence)* نزل nuzil, منزل munzil, نزول nuzool.—*A sojourner* نزيل nuzeel (plur. نزل nuzul). v. *stranger, guest.*

To SOLACE تسليت دادن tuslé-ut dadun, دلخوش كردن dilkhoosh kirdun, خاطر نواختن khautir nuwakhtun. v. *to comfort, cheer; recreate amuse.*--(*to take comfort or amusement*) تسلي پذيرفتن tusullé pizzeeruftun, دلخوشي پذير شدن dilkhooshé pizzeer shoodun, دلاويزي داشتن dilaweezé daushtun, تفرج و تماشا كردن tufurruj ou tummausha kirdun, صفا كرفتن sufa gooriftun. v. *to divert* or *recreate one's self.*

Solace دلخوشي dilkhooshé, خرسندي khursundé, تسليت tuslé-ut, تسلي tusullé, دلشادي dilshaudé, دلفروزي dilfuroozé, نزهت nuzhut, تفرج tufurruj, صفا sufa, ذوق zook. v. *consolation, comfort, pleasure, recreation.*—*Solaced* خاطر نواخته khautir nuwaukhteh, دلشاد dilshaud, تسلي پذير tusullé pizzeer, صفاكير sufa geer, دلخوش dilkhoosh.

SOLAR (*of the sun*) مهري muhré, شمسي shemsé, افتابي afitaubé. (*belonging to the sun*) شمس منسوب shems munsoob, مهر پيوند muhr pivund.

SOLD فروخته furookhteh, مبيع mubé-a, مبيوع mubé-wa. *Goods sold on condition of being returned if faulty* مخير بازار mukheera bazaur.

SOLDAN سلطان soldan. v. *sultan.*

SOLDER لهم or لحم luhim, كفشير kufsheer, كبد kubd. — *To solder* لهم كردن luhim kirdun, ترصيص ساختن tursees saukhtun, رص كردن russ kirdun, پيوستن pivustun, با كفشير پيوستن ba kuffsheer pivustun, چسپاندن chuspaundun. v. *to cement, mend.* — *Soldered* مرصوص mursoos, با لهم پيوسته ba luhim pivusteh.—*A solderer* لهم كر luhim gur, ترصيص ساز tursees sauz.

A SOLDIER سپاه sippah, سپاهي sippahé, جنگي jungé, لشكري lashkuré, عسكري askuré, پيكار كر peikaur gur, جندي jundé, سكبان sugbaun, لوند lawund, قتال kuttaul, نفر nufr. *A gallant soldier* بهادر bahaudur, شاهسوار shahsuvaur, پهلوان pihluvaun, غازي ghauzé, مبارز mobauriz, بطل batal, جدار juddaur, صفدر sufdir, بهمت buhmut, كنداور kundawur, مجاهد mujawhid. v. *hero, champion.*— *Soldiers* سپاهان sippahaun, سپاه sippah, جند jund, جنود junood, اجناد ajnaud, نفرات nufraut, غزات ghuzaut, انفار anfaur, بهادران bahauduraun, مجاهدان mujauhidaun, جيش jeesh, جيوش jé-oosh, رجال rujjaul, لوندات lavundaut, بهمات buhmaut, بهم buhum, ابطال abtaul. *The remains of soldiers after a battle* بقيت السيوف bukei-utu's'sei-oof [literally *the remains of the sword*].—*Soldiers pay* طلب سپاه tulluba sippah, تنخواه سپاه tunkhaha sippah, طمع tuma, طمع جنگي tumaa jungé, وظيفت wuzeefut. v. *pay.*—*Warlike soldiers* دلاوران قوي دل dilavurauna kooï dil. *Chosen soldiers* جلويز julweez. *A fellow-soldier* جند jund. *A soldier's uniform* غيار ghé-aur. v. also *military, army, troops, battalion, squadron: levy, recruit, list, enlist: disband, desert: march: review, rendezvous, muster: detach: camp, encamp, decamp: rank, file.*

Soldierlike, soldierly جنگي jungé, دلير dilaré, دلاور dilavur, نبرد ازما nubburd azma, رزم پيشه rusm peesheh, بهادر bahaudur, غازي ghauzé, شهسوار اسا shahsuvvaur asa. v. *martial, military.*

Soldiery لشكر lashkur, عسكر askur, سپاه sippah, جند jund, جيش jeesh, فوج fouj, افواج afwauj. v. *army, troops, soldiers.*

Soldiership (military skill) اهليت جنگي ahlé-uta jungé, نبرد ازمايي nubburd azmaï-é, ازمودگي جهاد azmoodugé jahaud, رزم وقوفي ruzm wukoofé.

SOLE بتنها betunha, يكانه eegauneh, يكتا eekta, فرد furd, مفرد mufrud, وحد wahad, تجرد tujurrud. v. *single, only.*—*The sole of the foot* كف پا kufa pa, كف الرجل kufu'r'rujl, قدم kudum, پابهال pa-éhaul, پاشته paushteh, پاشنه paushineh. *The sole of a shoe* پاشنه baushineh.

پاشنه pauſhineh, نعل naal, نعلت naalut, نعلچه naalcheh, غرفت ghurfut, هلال hulaul, حذا hu-za. v. نحاس.

A SOLECISM اغلوطه ughlooteh, غلط ghult.

SOLELY هماں humaun, همين humeen, بس bus, وبس wabus, خاصه khauſſeh, خاصة khauſ-ſutan, فقط fekud, كيت keet, انما innama. v. alſo *ſingly*.

SOLEMN (*anniverſary*) ساليان و بزرگانه ſaulé-aun ou buzurgauneh, عزيز و سنوي azeez ou ſunooï, ذو ازين zu azeen. (*grave*) هيبتوار heebutwaur, شكوهمند ſhukoohmund, مكين mukeen, ذو ازرم zu azrum, سكون ſukoon, رزانت ruzanut, عظيم azeem, v. *awful, magnificent, grand*.

Solemnity (*rite, feſtival, rejoicing*) ازين azeen, عيد a-éd (pl. عياد a-é-aud), عيد ساليان a-éda ſalé-aun, يوم الزينت é-oomu'z'zeenut, عيد مسرت a-éda muſurrut, عيد عزيز a-éda azeez, اوازه awau-zeh. (*gravity, awfulneſs*) شكوهمندي ſhukooh-mundé, هيبت heebut, هيبتواري heebutwauré, ازرم azrum, وقار wukaur. v. alſo *ſeriouſneſs* : *magnificence, grandeur*.—*Solemnization* ذكر عظيم zukra azeem, تعييد taï-éd, تعويد taweed. v. *commemoration, celebration*.

To ſolemnize ازين ساختن azeen ſaukhtun, تعييد كردن taï-éd kirdun, تعويد ساختن ta-weed ſaukhtun, عيد عزيز نمودن a-éda azeez numoodun, ذكر عظيم كردن zikra azeem kir-dun, باهر و ظاهر كردن bauhir ou zauhir kirdun, ندب ساختن nudib ſaukhtun. v. *to celebrate*.

Solemnly (*in the manner of a feſtival commemoration*) بطور ازين betoora azeen, بر وجه عيد ساليان bur wujha a-éda ſalé-aun, با ذكر عظيم ba zikra azeem. (*gravely, awfully*) با هيبت ba hee-but, بر وجه شكوهمند bur wujha ſhookoohmund, با ازرم ba azrum, با وقار ba wukaur.

To SOLICIT اقدام كردن ikdaum kirdun, با الحاح طلب ساختن ba ilhauh tullub ſaukhtun, ابرام كردن ibraum kirdun, الحاح نمودن ilhauh numoodun. v. *to importune, entreat, aſk, implore, invite*. — *To ſolicit aſſiſtance* استنصار كردن iſtin-ſaur kirdun, جويان مدد ساختن jooï-auna mu-dud ſaukhtun, طلب نصر كردن tulluba nuſr kirdun.

Solicitation اقدام ikdaum, ابرام ibraum, الحاح ilhauh, ثقلت ſiklut. v. *importunity, invitation*.

A ſolicitor مجد mujidd, مقدم mukdim, اقدام ikdaum fauz, ابرام كننده ibraum koonindeh.

Solicitous مضطرب muzturub, مقدم mukdim, متقيد muké-ud, ارزومند arzoomund, مهتم muh-tumm, اهل انديش ahla andeeſh, ذو فكر zu fikr. v. *careful, anxious, deſirous*.

Solicitouſly مقدمانه mukdimauneh, متقيدا muké-udan, بر وجه مهتم bur wujha muhtumm, با ارزو ba arzoo. v. *anxiouſly, carefully*.

Solicitude اقدام ikdaum, اهتمام ihtimaum, هم humm, كدر kudr, اضطراب iztiraub, غم ghumm, اندوه andooh, ثقلت ſiklut, جد jidd, ارزومندي arzoomundé. v. *anxiety, carefulneſs*.

SOLID (*maſſive, not hollow* or *liquid*) يكپاره eekpaureh, محكم muhkum, متين muteen, رسوخ ruſookh, قوي kooï, مستوثق muſtawſik, مجسم mujuſſim, بروك burook, استوار uſtuwaur, استوان uſtuwaun, اصل aſl, اصيل aſeel, اصلي aſlé, نا مجوف na mujawf, نا تهي na tihé, نا كداخته na gudaukhteh. v. *firm, ſtrong*.—(*real, true, not ſuperficial*) حقيقي hukeeké, عيني a-éné, ذاتي zauté, جبلي jibillé, نا ظاهر na zau-hir, معنوي maanooï, نا مجازي na mujauzé. v. alſo *grave, profound*. — *Solid glory* مجد اصيل mujda aſeel. *Of ſolid judgment* قوي طبع kooï tu-ba, اصيل الراي aſeelu'r'ra-é.

Solidneſs, ſolidity (*maſſiveneſs*) يكپاركي eekpau-rugé, رسوخ ruſookh, وثيقت wuſeekut, متانت mutaunut, استواري uſtuwauré, صدق ſydk.—*Solidity in tranſacting buſineſs* كظام kuzaum. *Solidity of fleſh* ضلع zula. v. *firmneſs, compactneſs, hardneſs, denſity*.—(*truth, certainty*) حقيقت hukeekut, يقين eekeen, معنيت maané-ut, معني maana.

Solidly (*firmly, maſſively*) بر وجه يكپاره bur wujha eekpaureh, محكما muhkuman, رسوخانه ruſookhauneh, با استواري ba uſtuwauré, بطور استوان betoora uſtuwaun. (*truly*) با حقيقت ba hukeekut, بر وجه يقيني bur wujha eekeené, على اليقين ala'l'eekeen, با معنيت ba maané-ut. v. *certainly*.

SOLITARILY تنها tunha, در خلوت dur khul-wut, واحدا wauhidan, على وحده ala wahdihi.

Solitarineſs, ſolitude تنهايي tunhaï-é, حال تنهايي haula tunhaï-é, يكانكي eekaunugé, خلوت khulwut, خلوت نشيني khulwut niſheené, وحشت wuhſhut, وحد wuhd. *A ſolitude* (*lonely place*) ويرانه veerauneh, وحشت wuhſhut, وحدت wuhdut, بيابان bé-abaun, تيما teema, تيها teeha, بوبات boobaut, بلوق bulook, بلوقت bulookut, v. *deſert* ; *privacy, retirement*.

Solitary تنها tunha, بتنها betunha, خلوتنشين khulwutniſheen, منفرد munfurrid, مفرد mufur-rid, وحد wahad, تجرد tujurrid, گوشه نشين kooſheh niſheen, يكسره eekſureh, منجرد mun-hurud, منجرد munjurud. v. *ſingle* ; alſo *gloomy, diſmal*.—*A ſolitaire, ſolitary man* صحرا نشين ſuh-ra niſheen, منزوي munza-wé. v. *hermit*.

SOLSTICE (*of ſummer*) راس السرطان raaſu's'ſarataun. *The winter ſolſtice* راس الجدا raaſu'l'juda.

SOLUBLE (*capable of being diſſolved*) قابل ممكن كداز kaubila gudauz, ممكن كداخته شدن mumkina gudaukhteh ſhoodun, اسان حل aſaun hull. *Solubility* قابليت كداز kabillé-uta gudauz, امكان كداخته شدن imkauna gudaukhteh ſhoodun, اساني حل aſauné hull.

To SOLVE (*make clear*) كشادن kuſhaudun, كشاده نمودن kuſhaudeh numoodun, اشكاره كردن aſhikaureh kirdun, تعريف ساختن taareef ſaukhtun, حل كردن hull kirdun, اظهار ساختن izhaur ſaukhtun. v. *to explain.*

Solved كشاده kuſhaudeh. v. *explained.*

SOLVENCY (*ability to pay*) قوت ادا kuwwuta ada, قابليت كذارش kaubillé-uta guzauriſh.

Solvent (*having ability to pay*) زو قوت ادا zu kuwwuta ada, زو قابليت كذارش zu kaubillé-uta guzauriſh. v. alſo *diſſolvent.*

SOLUTION (*diſſolving*) كداز gudauz, كداخت gudaukht, كداختني gudaukhtuné, حل hull, انحلال inhilaul, تفت tuft, صهر ſuhr, —(*reſolution of doubt* or *difficulty*) حل مشكل hulla muſhkil, زوال شك zuwaula ſhuk, دفع شبهت dufaa ſhubhut, حل عقدت hulla akdut.

Solutive, مسهل muſ-hil. v. *laxative.*

SOME بعض baaz, بعضي baazé, يك eek, برخ burkh. *Some one, ſomebody* بعضي baazé, كسي kuſſé, كس kus, بعضي كس baazé kus, يكنفر eeknufr, نفري nufré, نفر nufr, يكه eekeh, يكي eeké, يك كس eek kus, شخصي ſhukhſé, احدي ahdé, ادمي adamé, قوم koom, فرد furd, بهري buhré, فلان fulaun, يك معروف eek maaroof. *Some people* كسي كند kuſſe kund, اقوام akwaum, يكان eekaun, احدان ahdaun, احاد ahaud, واحدان wuhdaun.—*Somehow* نوعا noo-an, دريك يا دكر وجه dur eek ya digur wujha.

Something, ſomewhat يكچند eekchund, چيز cheez, چيزي cheezé, شي ſhei, شي محقر ſhei muhukkur, بهري buhré, برخ burkh, نوعا noo-an, بازلة bauzilut, بهمي buhmé, عبكت abukut, برخين burkheen, عنشوش unſhooſh, زنكير zunkeer, جزي juzé, جزيي juzei-é, جزوي juzoo-é, يك جزوي eek juzooï, فرد شي furd ſheï, قوم koom, طايفه ta-éfeh. v. *a little.*—*Something, ſomewhat* (*in ſome degree, nearly*) تقريبانه tukreebauneh, تقربا tukriban, عند ynd. *Somewhat long* درازينه dirauzeeneh.

SOMETIME (*once*) دروقت پيشين dur wakta peiſheen, پيش از اين peiſh uz ein, يكزمان eek zumaun, قبل از اين kubl uz ein, مقدما mukudduma. v. *formerly.*

SOMETIMES (*now and then*) كاه gah, كاه كاه gah gah, كه كه guhguh, كاه بكاه gah begah, كاهي gauhé, بعض كره baaza gurreh, چندبار chundbar, يكچندبار eekchundbar, بعضي وقت baazé wakt, بعضي اوقات baazé awkaut, دمبدم dumbedum, وقت وقت wakt wakt, تاره tarat, احيانا ahé-auna, زمانا zumanan, نوبت نوبت noobut noobut, مدام مدام mudaum mudaum.

SOMEWHERE في بعض مساكن fi baaza muſaukin, يكجا eek jau, بجاي beja-é, بجاي دكر beja-é digur, درمكان دكر dur mukauna digur.

SOMEWHILE يك زمان eek zumaun, يكبار eekbaur. v. *ſometime, once.*

SOMNIFEROUS خوابناك khaubnauk, خواب اور khaub awur, خوابناكي ساز khaubnauké ſauz, خوبكذار khaubguzaur, نوم nawm, نومت nawmut, نايم كنان na-ém koonaun.

Somnolency خوبناكي khaubnauké, خوابكذاري khaubguzauré, كرياني kuré-auné, كري kuré, كرا kura, نوم دايم nawma da-ém, خواب الودي khauba aloodé. v. *drowſineſs.*

Somnolent خوب الود khaub alood. v. *drowſy.*

A SON زاده zaudeh, فرزند furzund, بن bin, ابن ibn, ولد wulud, بچه pucheh, مولود moulood, پسر puſſur. *The eldeſt ſon* نخست زاده nukhuſt zaudeh, فرزند بكر furzunda bukr, ولد اول wuluda awwul, ابن اكبر ibna akbur. *A younger ſon* كوچك زاده koochuk zaudeh, فرزند كوچك furzunda koochuk, ولد كهين wuluda kuheen, عجزت yjzut, هرمت harmat. *The Son of God* ابن الله ibnullah, ولد الله wulududullah. *The ſon of a king* شاهزاده ſhahzaudeh, شهزاده ſhahzaudeh. *The ſon of a prince* (*eſpecially of the poſterity of Mohammed*) اميرزاده ameerzaudeh. *The ſon of a nobleman* ميرزا meerza, ميرزاده meerzaudeh, ميرزاد meerzaud, بكزاده begzaudeh. *A legitimate ſon* حلال زاده hulaul zaudeh, تخم حلال tukhma hulaul. *An illegitimate ſon* حرام زاده haraum zaudeh, ولد زنا wuluda zuna. v. *baſtard.* —*The ſon of a Mohammedan* بن ابدالله bin abdallah. *The ſon of a Chriſtian* كرستيان زاده chriſtian zaudeh, ترسا بچه turſa pucheh. *A ſon of the Magi* مغ بچه mugh pucheh. *A ſuppoſititious ſon* ولد مجازي wuluda mujauzé. *An adopted ſon* پسر خوانده puſſur khaundeh, ولد التبني wuludu't'tubunné. v. under *adopted.*—*An only ſon* ابن الواحد ibnu'l'wauhid. *A ſon's ſon* نواده پسرينه nuwaudeha puſſureeneh. *A daughter's ſon* نواده دخترينه nuwaudeha dokhtereeneh. v. *grandſon,*—*Such a one the ſon of ſuch a one* فلان ابن فلان ولد فلان fulaun wuluda fulaun, fulaun ibna fulaun. *To call a perſon, Son* تبني كردن tubunné kirdun. *O ſon!* جان پدر

ei jauna pader. *Having no son* بى فرزند be furzund, كلال kulaul.—*Sons* فرزندان furzundaun, اولاد awlaud, ولدان waladaun, ابنا abna, بنون benoon, بنو benoo, بني bené. *The sons of Adam* بني ادم bené adam. *The sons of Israel* بني اسرايل bené isra-él.—The Arabick ابن ibn *a son* (like بنت bint *a daughter*, ابو abu *a father*, ام umm *a mother*) is employed with elegance in many compounds; as ابن سبيل ibna subeel *The son of the way* (*a traveller*). ابن الارض ibnu'l'arz *The son of the earth* (*a person unknown*). ابن الانس ibnu'l'aunis *The son of familiarity* (*intimate friend*). ابن ثمير ibna sumeer *The sun of fruitfulness* (*a moon-light night*). ابناي زمان ibna-é zumaun *The sons of the age* (*moderns, the present race*). ابن الحبل ibnu'l'hibil *The son of evil* (*misfortune, sorrow*). ابن الحرب ibnu'l'harb *The son of battle* (*a gallant soldier*). ابن خلاوة ibna khalawut *The son of Khalawut* (*innocent*) [*Khalawut* was the name of a man, from the root خلا *khala*, which, *inter alia*, signifies *free from, clear of*: whence the Arabian proverb, انا من هذا الامر بن خلاوة ana min haza'l'amr bin khalawut *I am innocent of that*; literally, *I, in that affair, am the son of Khalawut*]. ابن دايت ibna da-é-ut *The son of the horse's back* (*a crow*, as he pecks the horse's back when galled); ابن دهاليز ibna duhau-leez *The son of the gates* (*an exposed child*). ابن ذكا ibna zuka *The son of the sun* (*the dawn*). ابن سحاب ibna suhaub *The son of the clouds* (*rain*). ابن سمير ibna sumeer *The son of time* (*night and day*). ابن ضال ibna zaull ضال بن ضال zaullubnu'z'zaullin, or اضلال بن اضلال azlaulubnu-azlaul *The son of error* (*a worthless man*; also *unknown*). ابن عجزت ibna ujzut, ابن هرمت ibna harmat *The son of infirmity* (*the son of an old man or woman*). ابن الغمام ibnu'l'ghumaum *The son of overspreading clouds* (*cold*). ابن غمد ibna ghymd *The son of the scabbard* (*a sword*). ابن الليلي ibnu'l'leilé *The son of the night* (*the moon*).

A son-in-law داماد damaud, همداماد humdamaud, حافد haufid, صهر suhr, مولا or مولي moola, خسرانكر khusrangur, خسرانكير khusrangeer. *Sons in law* احفاد ahfaud, حفدت hafadat, اصهار as-haur, صهرا suhra, موالي muwaulé. *The state* or *affinity of a son-in-law* دامادي damaudé.

A SONG اغنيت aghné-ut, غنا ghyna, نغم nughum, نغمت nughmut, سرود surood, اوازه awauzeh, ادا ada, خوانندكي khaunindugé, رامش raumish, نوا nawa, نوايي nuwaï-é, ترنم turunnum, ترانه turauneh, لحن luhin, هزج huzuj, عثاث ysaus, خنيا khuné-a, سرواد surwaud, سرواز surwauz, رود rood, كروز kurooz, كروژ kuroozsh, سماع sumaa, طنن tusun, پرمه purmeh, خسرواني khosroo-auné. v. *air*; also *poem*.—*Songs* الحان alhaun, لحون luhoon, لحان luhaun, نغمات nughmaut, غواني ghuwauné, اغاني aghauné, رنم runnum. *The song of birds* نواي مرغان nuwa-é murghaun, الحان پرندكان alhauna purrindugaun. *To sing a song* (also *to accompany one with an instrument*) نواخت كردن nuwaukht kirdun, نواختن nuwaukhtun, سماع كردن sumaa kirdun, ادا ساختن ada saukhtun. v. *to sing*.—*To sing a song in unison with another* همآواز شدن humawauz shoodun. *To compose a song* نغمت پرداز كردن nughmut purdauz kirdun, اغنيت ساختن aghné-ut saukhtun, غناكشيدن ghyna kushédun, نواختن nuwaukhtun, ترانه پرداختن turauneh purdaukhtun. *Belonging to song* سماعي suma-é.—*A marriage song* عروس اداي aroos ada-é, اعراسيت é-arasé-ut. *A funeral song* اغنيت ميت aghnéuta meit, مرثات mursaut, مرثيت mursé-ut (plur. مراثي murausé). *A nurse's song to a child* بجبجت bujbujut.—*Songster, songstress*, v. *singer*.

A SONNET غزل ghazal.

SONOROUS, *soniferous, sonorifick* اواز دار awauz dar, اهنكدار ahunkdar, صدا دار suda dar, بلند اواز bulund awauz, خوب اواز khoob awauz, زو بانك zu baunk, طنن tinin, رنم runum, زو نوا zu nuwa, زو صوت zu soot, قراقف kuraukif.—*Sonorously* با بلند اواز ba bulund awauz, اهنكدارانه ahunkdarauneh, با خوب اوازي ba khoob awauzé, با اواز ba awauz, با رنم ba runum. — *Sonorousness* بلند اوازي bulund awauzé, اهنكداري ahunkdaré, طنين tineen, طنتنت tintinut.

SOON زود zood, زو zoo, بزودي bezoodé, همان humaun, سرعتا suratan, سريع suré-a, علي الفور ala'l'four, تيز taze, تيزكار taze kaur, تيز بازار taze bazaur, همان لحظه humaun luhzeh, همآندم humaundum, جلد jild, علي التعجيل ala'l'tajeel, بعجله ba-ajileh, بتعجيل bitaajeel. *As soon as* همانكه humaunkeh. *Soon fading* سريع الزوال suré-a'z'zuwaul. *Soon opened* زود كشاي zood kusha-é. v. also *immediately, early, readily, willingly*.—*Not soon* نا زود na zood, دير deer. v. *late, slow*.

SOOT دوده doodeh, سواد suwaud, لفكر lufgur, نوورت noorut.—*Sooted* با دوده پوشيده ba doodeh poshédeh. v. *footy*.

To SOOTH نواختن nuwaukhtun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, خوش امدن نواختن khoosh

aumudun, خوش دل ساختن khoosh dil saukhtun, کیاخن گفتن ké-aukhun guftun, دلاسا کردن dilasa kirdun, ملایم ساختن mula-ém saukhtun, نرم دل کردن nurm dil kirdun, اسودن asoodun. v. *to flatter, molify, calm, soften.* —*Sooth.* v. *truth, reality, pleasing, delightful.*—*A soother,* نوازش گر nuwauzishgur. v. *flatterer.*

To SOOTHSAY فال گفتن faul guftun, پیشین نمودن peisheen numoodun, غایب کردن gha-éb kirdun, تکهن ساختن tukuhhin saukhtun, عیاف کردن a-é-auf kirdun. v. *augur, predict.*

A soothsayer فال گو faul goo, پیشینی نما peisheené numa, کاهن kauhin, عراف arrauf, کندا kunda, کنداي kunda-é, عیاف نما a-é-auf numa, ماقط maukit, طاغوت taughoot, روده بین roodeh been. v. *augur.*

SOOTY پر دوده pur doodeh, دود الود dood alood, زو لغفر zu lufgur, سواد suwaud, سیه sé-uh. v. *black, dark, dusky.*

A SOP چهار خانه chuhaur khauneh, چنکال chungaul, لاخشه laukhysheh, اکراه akrauh, لغن lughin, کخشله kukhshuleh.—*To sop* چهار خانه کردن chuhaur khauneh kirdun, چنکال ساختن chungaul saukhtun.

SOPHI (*king of Persia*) صفي sofé, عجم شاهی ajem shahé, پادشاه ایران padshaha iran.

SOPHISM, *sophistry* (*fallacious argument*) حجت تلبیس hujjuta tulbees, سبب نا حق sububa na hukk.—*A sophist* صاحب علم sahib ylm. v. *learned man.*—*A sophister* حجت تلبیس گو hujjuta tulbees goo, سبب نا حق کننده sububa na hukk koonindeh. —*Sophistical* تلبیس tulbees, غیر حقیقت ghire-a hukeekut, حیله heeleh.—*Sophistically* بر وجه تلبیس bur wujha tulbees, بي حقیقت bé hukeekut.—*To sophisticate* (*adulterate*) تزویر کردن tuzweer kirdun, مزور ساختن muzawwur saukhtun, تزیین کردن tuzei-éf kirdun. —*Sophisticate, sophisticated* (*not genuine*) مزور muzawwur, تزویر کرده شده tuzweer kirdeh shoodeh, نا صافي na saufé, نا عینی na a-éné. v. *adulterated.*—*Sophistication* تزیینی tuzei-éf, تلبیس tulbees, تمویه tumweeh, عدم صافی aduma saufé. —*A sophisticator* تزیین ساز tuzei-éf sauz, تزویر گر tuzweer gur.

Soporiferous, soporifick, v. *somniferous.*

A SORCERER جادوگر jaudugur, سحر suhr. v. *magician, enchanter, necromancer.*—*A sorceress* زن جادوگر zunna jaudoogur, ساحره sauhireh. v. *enchantress.*— *Sorcery* جادوگري jaudoogeré, سحر suhr, سحر بازي suhr bauzé, فسون fusoon. v. *enchantment, magick, necromancy.*

SORDID (*covetous*) طمعکار tumakaur, باخل baukhil, ناکس nakus, هجرس hujrus. v. *avaricious.*—(*mean*) حقیر hukeer, خور khoor, پست pust, افگنده afgundeh, نامرد namurd, دون doon. v. *base, vile.*—(*dirty*) مردار murdaur, چرکین chirkeen, شوخ shookh. v. *nasty, slovenly.*—*Sordidly* (*covetously*) بر وجه طمعکار bur wujha tumakaur, باخلانه baukhilauneh, بطور ناکس betoora naukis. v. *avariciously.*—(*meanly*) حقیرانه hukeerauneh, بر وجه پست و خور bur wujha pust ou khoor. (*nastily*) مردارانه murdaurauneh, بر وجه شوخ bur wujha shookh, بطور چرکین betoora chirkeen.

Sordidness (*covetousness*) طمعکاري tumakauré. —(*meanness*) حقارت hukaurut.—(*nastiness*) مرداري murdauré, شوخي shookhé.

SORE (*as a wound, &c.*) ریشه دار reesheh dar, خسته khusteh, منتسر muntusir, رنج ده runj duh, درد اور durd awur, ملتذع multuza, قرحان kurhaun, قرحاني kurhauné, قریح kyrreeh, قروح kurooh, مقروح mukrooh, ساد sa-ad.—(*pained in mind*) رنج دار runj dar, خسته دل khusteh dil, ازار رسیده azaur ruslédeh, ملتذع multuza, دلبسته dilbusteh, مضطرب muzturub, اضطراب پذیر iztiraub pizzeer, الهزده alumzuddeh, دلریش dilreesh. v. *painful, afflicted: peevish:* also *vexatious.*

A sore ریش reesh, خستکي khustugé, قرحت kurhut, قرح kurh, ناسور nausoor, زخم zukhum, زخم کهنه zukhuma kuhneh, خیم kheem. v. *ulcer, wound.*—*A plague-sore* بادژ bauduzsh, دبل dubl, دنبل dumbul, دژپي duzshpé, دژه duzheh. *The scab of a sore* خشک ریشه khushka reesheh. *The pus of a sore* جراحت jurauhut. v. *pus.*—*Full of pus* (*as a sore*) غثیث ghusees. v. *purulent.*—*To have a pricking sensation* (*as a sore*) پیوسیدن puyusédun.

Sore, sorely با رنج و الم ba runj ou alum, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, با اضطراب ba iztiraub. v. *painfully: vexatiously, violently.*

Soreness (*of a wound, &c.*) ریشه داري reeshehdauré, خستکي khustugé, رنج runj, درد durd, سادي sa-adé.

SORREL (*herb*) ترشه turshesh, تروشه turoosheh, ریباج reebauj, ریباس reebaus, حماض hummauz, حمضیض humzeez.

SORRILY حقیرانه hukeerauneh, بر وجه پست و خور bur wujha pust ou khoor. v. *meanly, poorly.*—*Sorriness* حقارت hukaurut, خوري khooré, پستي pusté, صغر sughr. v. *meanness.*

SORROW تاسه tausseh, غصه ghusseh, اندوه andooh, غم ghum, دلگیري dilgeeré, الم alum, قساوت kusawut, رنج runj, زحمت zuhmut,

durd, ازار azaur, اضطراب iztiraub, ملال mulaul. v. *grief, sadneſs, mourning.*

Sorrowful, ſorry پر تاسه pur tauſſeh, غصه دار ghuſſeh dar, اندوه كين andooh keen, غمكين ghumkeen, غمناك ghumnauk, دلكير dilgeer, دلتنك diltunk, تيره teereh, ترشي turſhé, مغموم mughmoom, ملول mulool, ملالت mulaulut. v. *ſad, mournful.*—*Sorry* (*mean*) حقير hukeer, خور khoor, پست puſt, صغر ſaghar, صغرت ſagharat, دون doon. v. *vile, worthleſs.*

SORT (*kind, ſpecies*) جنس jins, نوع nuwa, قسم kyſm, كونه gooneh, قبيلت kubeelut, قبيل kubeel, صنف ſynf (pl. اصناف aſnauf). اصل aſl, ضريب zureeb, ضرب zurb.—(*quality*) كيفيت keefé-ut, صفت ſyfut, وصيف wuſif, توصيف tawſeef, چون choon, ماهيت mahé-ut. (*manner*) وجه wujuh, طور toor, طريق tureek, روش roovish, صورت ſoorut, منوال munwaul.—(*a claſs*) طايفه ta-éfeh, سلسلت ſilſileh, طبقت tubukut, طبق tubuk (plur. طبقات tubkaut), سلك ſilk, نظام nizaum. *Of what ſort* چه كونه cheh gooneh? *Of one ſort* يك كونه eek gooneh, يك جنس eek jins, همانند humaunend, همرنك humrunk, يك رنك eek runk, يك رنكان eek rungaun. *Of two ſorts* دو كونه doo gooneh. *Of every ſort* هر جنس hur jins. *Of different ſorts* كوناكون goonagoon, رنكارنك runkarunk, صنوف ſunoof. v. *kind.*—*The better ſort of people* اصل زادهكان aſl zaudehgaun, خاصت رجال khauſſeta rujaul, اصليان aſlé-aun. *The common ſort of people* اهالي كس ahaulé kus, جاهل خلق jauhil khulk, عوام awaum, عوام ناس awauma naus. v. *commonalty, vulgar.*—*People of all ſorts* خواص و عوام khauſs ou awaum, رعايا و برايا ri-aïa ou buraïa.

To ſort (*arrange*) نظم كردن nuzim kirdun, تنظيم نمودن tunzeem numoodun, انتظام ساختن intizaum ſaukhtun, بترتيب نشاندن beturteeb nishaundun, برجا نهادن burjau nihaudun, ارايش كردن ara-éſh kirdun, تقويم ساختن tukweem ſaukhtun. v. *to order: ſeparate; to cull, chuſe, ſelect.*—(*to ſuit* or *fit*) مناسب شدن munauſib ſhoodun, موافق بودن muwaufik boodun, فراخور امدن furakhoor aumudun. v. *to quadrate, agree.*

A ſortment (*ſorted parcel* or *ſet of any thing*) طبقت الاداوات ſilſilutu'l'aſbaub, سلسلت الاسباب tubukutu'l'adawaut, طبق الات tubka alaut, طايفت الاداوات ta-éfutu'l'adawaut.

A SOT باده پرست baudeh puruſt, مي خور mei khore, بكري bukré, صاحب مستي ſahib muſté, مرد مست مدام murda muſta mudaum, كلاش kullauſh. v. *drunkard: blockhead, fool.*

To ſot (*tipple to exceſs*) مست مدام بودن muſta mudaum boodun, مست مدمن شدن muſta mudmin ſhoodun, باده پرست بودن baudeh puruſt boodun. v. *to beſot.*

Sottiſh باده پيمان baudeh peimaun, مست مدام muſta mudaum, مست مدمن muſta mudmin, اسيمه دماغ aſeemeh dumaugh, سرمست ſurmuſt, خوراب khore-aub. v. *drunken.*—(*dull*) تيره دماغ teereh dumaugh. v. *ſtupid.*—*Sottiſhly* بر وجه مست مدام bur wujha muſta mudaum, بطور باده پرست betoora baudeh puruſt, سرمستانه ſurmuſtauneh. v. alſo *ſtupidly.*—*Sottiſhneſs* مست مدامي muſta mudaumé, باده پيماني baudeh peimauné, سرمستي ſurmuſté. v. *drunkenneſs, ſtupidity.*

SOVEREIGN (*ſupreme in power*) بلندترين bulundtureen, برترين burtureen, اكبر akbur, برين bureen, اعظم a-azim, عظمي uzma, اعلي a-ala, عليا ulé-a, جلي الصدر julu's'ſudr, اكرم akrum, اغلب aghlub, غلبا ghulba. v. *ſupreme.*

A ſovereign شاهنشاه ſhahinſhah, پادشاه padſhah, شاه ſhah, سلطان ſultaun, خان khan, مسند نشين muſnud niſheen, صدر نشين مسند ſudir niſheena muſnud, صاحب دولت ſahib dowlut, صاحب سرير ſahib ſureer, صاحب صعادت ſahib ſa-adut. v. *king.*—*Sovereignly*, v. *ſupremely.*

Sovereignty استقلال iſtiklaul, ربوبيت ruboobé-ut, داوري davuré, سلطنت ſultunut, شاهي ſhahé, حكومت hookoomut, فرمان فرمايي furmaun furmaï-é. v. *dominion, ſupremacy.*

SOUGHT (participle of *ſeek*) مطلوب mutloob, طلبيده tulbédeh, جسته juſteh, پوييده pooï-édeh, مبغي mubghé.

The SOUL روح rooh (plur. ارواح arwauh), جان jaun (pl. جانان janaun), نفس nufs (pl. انفس anfas, نفوس nufoos), ذات zaut, روان rouvaun, نسمت nuſimut, مهج muhij, جايشه ja-éſheh, جردت jurdut. *A living ſoul* روح روان rooha rouvaun. *A bleſſed ſoul* روح مبارك rooha mobauruk. v. *ſpirit, eſſence, being.*—*My dear ſoul* جانم jaunum, روحم roohum.—*Souled* ذو روح zu rooh, اهل جان ahla jaun, صاحب نفس ſahib nufs.—*Soulleſs* بي جان bé jaun. v. *ſpiritleſs.*

SOUND (*healthy*) خوش khooſh, بهبود buhbood, به buh, تندرست tunduruſt, تنومند tunoomund.—(*right, not erroneous*) حق hukk, صحيح ſuheeh, كامل kaumil, درست duruſt, راست rauſt, غير زلت ghire zullut, بي سهو bé ſuhoo. *A man of ſound judgment* اهل بصيرت ahla buſeerut, عقل دار akl dar, هوشيار hooſhé-aur, *Sound goods* اسباب رواج aſbauba rouvauj. *Sound*, v. alſo *probe: bay: cuttle-fiſh.*

SOUND (*any thing audible*) اوازه awauzeh, اواز awauz, صدا suda, صوت soot, اهنگ ahunk, نامت naumut, سمعت sumaat, بانک baunk, کلبانک gulbaunk, هوا hawa, طنين tuneen, طنطنت tuntunut, طنن tunin, رنم runim, زمزمه zumzumeh, زمزم zumzum, دمدمه dumdumeh, هزيز huzeez, نشدت nushdit, نغمت nughmut, چغار chughaur, عرك aruk, تالاج talauj, تالاش talaush, طغي tughé, قبع kuba, وحات wahaut, هاد hadd, قسيب kuseeb, غرغره ghurghureh, ولوله wulwuleh, سرفاق surfauk, معمعت maamaat, نقض nukz, دنك dunk, همس hums, ترنك tirunk. v. *noise*, *clamour*.—*The sound of drums and trumpets* نغمت نفير و کوس nughmuta nufeer ou koos, ولوله کوس و نفير wulwuleha koos ou nufeer. *The reverberation of sound* رد صدا rudda suda, اوا awa, ركا ruka. v. *echo*. — *The sound of iron when struck* صليل suleel, تصلصل tusulsul.

To sound اواز زدن awauz zudun, اهنك ساختن ahunk sauhhtun, صدا كردن suda kirdun, بانك بر زدن baunk bur zudun, صوت دادن soot dadun, كلبانك كردن gulbank kirdun, سمعت ساختن sumaat saukhtun, تصويت كردن tuswé-ut kirdun, اوازيدن awauzédun, رنم ساختن runim saukhtun. *To sound an instrument* نواختن nuwaukhtun, زدن zudun, ساز زدن sauz zudun, نوازش ساختن nuwauzish saukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun, اهنك ساختن ahunk saukhtun, چغار زدن chughaur zudun, صدا دادن suda dadun. *To sound* (*try with a sounding-line*) بلد انداختن bilud andaukhtun. *To sound a retreat* طبل اسايش كردن tubl asa-ésh kirdun. *To sound one's praise* نيك نامي دادن neek naumé dadun. v. *to celebrate*, *praise*.--*Sounding*, v. *sonorous*.

SOUNDLY (*healthily*) با تندرستي ba tundurusté, بهبودانه buhboodauneh, با خوشي ba khooshé. v. *lustily*, *stoutly*, *strongly*.—(*truly*) حقيقة hukeekutan, بدرستي bedurusté, با صحت ba suhhut, صحيحا suheehan. v. also *fast*, *closely*.

Soundness (*health*) تندرستي tundurusté, بهبودي buhboodé, خوشي khooshé, شفا shufa. — (*truth*) حقيقت hukeekut, حق hukh, راستي rausté, درستي durusté, صحت suhhut, صداقت sudaukut. v. *rectitude*: *strength*, *solidity*.

SOUP خوردي khoredé, ابا auba, شوربا shoorba, شوروا shoorwa, اسپيدبا ispeedba, حذرقت huzrukut, شوب shoob, شوبا shooba, حروقت hurookut. *Pruin soup* اجاصيت ijasé-ut. *Rice soup* شيله sheeleh, شيو shé-oo, برنج ابا pirinj auba. v. *rice*.

SOUR ترش tursh, زست zust, تيز taze, حامز haumiz, حميز humeez, ناقس naukis, دژگير duzshgeer, حريف hureef, مضر muzr ماضر mauzir, مضير muzeer, حمض hamiz, كامه kaumeh, متر mukur, موخخ mu-ekhkhuz, قاطع kauta, نباخ mubaukh, تخ tukhkh.— (*crabbed*, *harsh of temper*) ترشي turshé, تند tund, درشت durusht, تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, زشت zisht. v. *morose*, *peevish*.— *Very sour* احمز ahmiz, اقتع akta.—*Sour of countenance* ترش رو tursh roo, ترش روي sukht rooï. *A sour countenance* روي ترش rooï tursh, سخت روي rooï sukht. *Sour fruit* ميوه نيم رس meevaha neem rus, غنجال ghunjaul. v. under *fruit*. — *Sour milk* شير ترش sheera tursh, لبن ماضر lubna mauzir, خامط khaumut, صقر sukur, بينو beenoo. v. under *milk*.

To sour (*make sour*) ترش كردن tursh kirdun, ترشانيدن turshanédun, زست ساختن zust saukhtun, تيز كردن taze kirdun, مضر ساختن muzir saukhtun, حمض كردن humz kirdun.—(*to be or grow sour*) ترشيدن turshédun, ترش كشتن tursh gushtun, زست كرديدن zust gurdédun, حمض شدن humz shoodun, مضر بودن muzir boodun.—(*to make uneasy*) ازار دادن azaur dadun, مضطرب كردن muzturub kirdun, دلازار ساختن dilazaur saukhtun, دلريش كردن dilreesh kirdun, تيره ضمير ساختن teereh zumeer saukhtun. v. *to vex*, *teaze*, *plague*.—(*to grow peevish* or *discontented*) درشت كشتن durusht gushtun, تند شدن tund shoodun, ازار يافتن azaur é-auftun, تيره ضمير كرديدن teereh zumeer gurdédun.

SOURCE مصدر musdur, اغاز aghauz, منشا munsha, اول awwul, مبدا mubda, منصب munsub, اثلت aslut, اصل asl, بيخ beekh, نصاب nisaub, بيرنك eebrunk, بوح booh, سر sur, نجر nujir. v. *origin*, *root*.—(*fountain*) عين a-én, چشمه chushmeh, منبع mumba, نبع nuba, نبوع noboo-a, ينبوع eemboo-a, شمس shems. v. *spring*.

SOURISH ترش شيرين tursh sheereen, ترشه شيرين tursheh sheereen. *A sourish stomachic giving an appetite* اب كامه auba kaumeh, ماء خوش ma-éha khoosh.

Sourly (*with acidity*) ترشانه turshauneh, حامزا haumizan, بطور ترش betoora tursh, حريفا hurrefan, ناقسانه naukisauneh, با حموضت ba hamoozut. (*with acrimony*) با درشتي ba durushté, با تندي ba tundé, بر وجه تيز طبيعت bur wujha taze tubé-at. v. *morosely*, *peevishly*.

Sourness (*of taste*) ترشي turshé, حموضت hamoozut, حمز hamz, حرافت huraufut, نبوخ noobookh, حروت hurwut. (*of temper*) درشتي durushté, تندي tundé, تيز طبيعتي taze tubé-até, تيز مزاجي taze mizaujé. v. *moroseness*, *peevishness*.

SOUSE (*salt*, *pickle*) اب نمكزار auba numukzaur. (*any thing kept in pickle*) نمكسود numuksood

food. v. *pickle.*—*To souse* مملوح كردن mumlooh kirdun. v. *to pickle.* — *To souse* (*as a hawk on his prey*) دفيف كردن dufeef kirdun.

The SOUTH جنوب junoob, جنب جنوب jumba junoob. *South* (*southern*) جنوبي junoobé. *The south wind* باد جنوب junoob, باد جنوبي bauda junoobé, ريح جنوبي reeha junoobé, باد صبا bauda suba, نعامى nu-ama. *The south pole* قطب جنوبي kutuba junoobé. *Toward the south*, *southward*, *southerly* بسوي جنوب besooï junoob, در اطراف جنوبي dur atraufa junoobé. *From the south* از جنوب uz junoob. *The southern shore* ناحيت جنوب nahé-uta junoob. *The southern quarter* طرف جنوب turrufa junoob (pl. اطراف جنوب atraufa junoob).

SOUTHERNWOOD (*plant*) بارنكبوي baurunkbooï, جنجك junjuk.

A SOW خوك khook, رت ritt, كراز gurauz.

To SOW (*seed*) كشتن kishtun, كاشتن kaushtun, زرع كردن zura kirdun, زرعت افشاندن zuraat effhaundun, برزيدن burzédun, برزندن burzundun, چسپيدن chuspédun, بغشريدن bufushrédun, ورزيدن wurzédun, كاريدن kauré-dun, تخم پاشيدن tukhm paushédun, دانه كاليدن dauneh kaulédun, كشت كستردن kisht kusturdun. v. also *to propagate*, *spread*; *besprinkle*; *sew.* — *To cause to sow* كارانيدن kauranédun, بغشرانيدن befushranédun, برزانيدن burzanédun.

To SOWCE (*throw into water*) در اب انداختن dur aub andaukhtun.

A SOWER كار kaur, برزكر buruzgur, كديور kudeewur, كشاور kushawur, كشاورز kushawurz, زارع zaura, زرعت پاش zuraat paush, زرع كر zura gur, فلاح fullauh. v. *husbandman*, *farmer.* — (*a scatterer*) پاشنده paushindeh, نثار كننده nisaur koonindeh, كسترنده kusturindeh, افشان سازنده effhaun sauzindeh. *A sower of sedition* فتنه بيز fitneh beez, اشوب انكيز ashoob angeez, خاستكي خيز khaustugé kheez, هنكامه افروز hungaumeh afrooz. v. *seditious man*, *mutineer*, *rebel.*

Sown كشته kishteh, كاشته kaushteh, مرزوع murzoo-a, برزيده burzédeh, ورزيده wurzédeh, چسپيده chuspédeh, كاريده kaurédeh, بغشريده bufshurédeh. *Sown seed* زرع zura (pl. زروع zuroo-a, زريعت zuré-at). —*A sown field* زرع zura, زرعت zuraat, خشاده khushaudeh, برز burz, كشت زار kisht zaur, واز wurz, برزه برز burzeh burz, خوي khooï, باسيره bauseereh, خويد khaweed, ريفت reefut, برزن burzun, مرذرعت murduraat. *A field sown and reaped* تركز turkuz.

SPACE (*room*) مقدار mukdar, عرض arz, ساحت sauhut, ميدان meidaun, سعت saat, مكان mukaun, اماكن amaukun. *A space of time* مدت muddut, قرن kurn, امد amad, سنب sunub, سنبت sunubut, حقبت hykbut, مهلت muhlut, اجل ajl, حين heen. *A long space of time* زمان طول zumauna tool, برهت burhut, برهت زمان burhuta zumaun, برهت من الزمان burhuta mina'z'zumaun, امد مديد و عهد بعيد amada mudeed ou ahda ba-éd. *A short space of time* زمان قليل zumauna kuleel, سنبت sumbutut. *The space of a month* ماهي mauhé, شهري shuhré, غرار ghuraur. *The space of a day and night* شبا روزي shuba roozé. *A space or interval* بين bein, مابين maubein, بينونت beinoonut, اثنا isna, ميان mei-aun, ميانه meiauneh, ميانكي mei-aunugé, فجوت fujwut (pl. فجوات fujawaut) وسط wusut, بعد baad, وساع wusaa, مسافت musaufut, فراخنا furaukhna, فراخناي furaukhna-é, ناصله fasleh. *The space between heaven and earth* هوا hawa, جو ju-oo. *The space one occupies when sitting* تعدت ka-adut.

Spacious عريض areez, پهن puhn, فسيح fuseeh, فسح fusih, بلاعق bula-ék, فراخ furaukh, واسع wausa, وسع wusa, پهن و فراخ puhn ou furaukh, طويل و عريض too-él ou areez, نا تنك na tunk, وسعت دار wusaat dar, افجيج afjeeh, فزر fuzr, فازر fauzir, بزرك buzurk, ميدان دار meidaun dar. v. *wide*, *extensive.* — *A spacious place* ميدان meidaun, صحراي فسيحت الارجا suhra-é fuseehutu'l'arja, فجوت fujwut, عرصه arseh, مكان فسيح mukauna fuseeh, مفغرت mufghurut, ندح nudih, ندحت nudhut. *A spacious plain* دشت و هامون dusht ou haumoon. v. *plain.*—*Spacious places* امكنت بلاعق amkinata bula-ék, فجوات fujwaut, عراص yraus, اعراص é-araus, عرصات arasaut, انداح andauh.

Spaciousness عرض erz, فسحت fus-hut, وسعت wusaat, فراخي furakhé, پهنا puhna, پهنايي puhnaï-é, پهناور puhnawur, پهن puhin.

A SPADE كندو kundoo, پشنك pushunk, بيل beel, كنند kunund, كلند kulund, كلندره kulundureh, كندوج kundooj, مسحات mus-haut (pl. مساحي musauhé), نلند nulund, فيه fé-uh, دامز daumooz, دامورْه daumoozsheh, تيشه teesheh, تو too, تم tumm, كراز gurauz.

A SPAN شبر shubr (pl. اشبار ashbaur), تابش taubish, دست dist, وجب wujub, بلست bilist, بلسك bilusk, بزشت bizisht, بزست bizist, وزخ wuzshkh, وژه wuzsheh. *Half a span* نيم بدست neem bedist.

To ſpan تشابر ساختن شبر كردن ſhabr kirdun, tuſhaubur ſaukhtun, وجب كردن wujub kirdun با دست پيمودن ba diſt peimoodun. v. *to meaſure.*

A SPANGLE تنكه tunukeh, صفيحه ſufeeheh. *To ſpangle* تنكه افشاندن tunukeh efſhaundun, با صفيحه اراستن ba ſufeeheh arauſtun.—*Spangled* زو تنكه zu tunukeh, با صفيحه اراسته ba ſufeeheh arauſteh.

A SPANIEL سك ſug, كلب kulb.

A SPAR مارقشيطا markuſheeta. v. *marcaſite.* —*A ſpar of wood* تراشه turauſheh, شقت ſhikkut, پاروله paurooleh, تيره teereh, چوب پاره chope paureh, جايزه صغير ja-éza ſugheer, هيزان كوچك heezauna koochuk. v. alſo *bar.*—*To ſpar*, v. *to bar, ſhut, cloſe*: alſo *to jangle, quarrel, ſkirmiſh.*

To SPARE (*uſe frugally*) خرج قليل ساختن khurja kuleel ſaukhtun, خانداري كردن khaunehdaré kirdun, مقتر شدن muktir ſhoodun, امساك نمودن imſauk numoodun, نفاست شدن nufauſut ſhoodun, نوشتن nuwiſhtun, پاسيدن pauſédun, استبقا كردن iſtibka kirdun, ضن بودن zun boodun, ضنانت كردن zunaunut kirdun. (*to ſhow mercy*) مرحمت نمودن murhumut, numoodun, مشفق بودن muſhfik boodun, بخشيدن bukhſhédun, عفو دادن afoo dadun, اسجاح كردن isjauh kirdun, معذور ساختن maazoor ſaukhtun, شفقت نمودن ſhufkut numoodun. v. *to pardon, forgive.*—(*to forbear, let alone*) فراغ شدن firaugh ſhoodun, وا استادن wa iſtaudun. (*to forbear to inflict* or *impoſe*) مسلم كردن muſullum kirdun, معاف ساختن mu-auf ſaukhtun, بيزار كردن beezaur kirdun. v. *to exempt.*

Spare (*ſcarce*) نا بسيار na biſſé-aur, نا فراوان na firawaun, كم عدد kum adad, قليل kuleel, غير وافر ghire-a waufir, نا كثير na kuſeer. v. *ſcanty, parſimonious.*—(*ſuperfluous, not wanted*) نا لازم na lauzum, كثير kuſeer, افزون afzoon, متجاوز mutujawuz, باقي bauké. (*lean*) لاغر laughir, نا كشت دار na gooſht dar, كم كوشت kum gooſht, نحيف nuheef, نا عظيم الجسم na azeemu'l'jiſm, نا مبدن na mubdun.

Sparing (*parſimonious*) خرج قليل ساز khurja kuleel ſauz, نا بذول na buzool, خانه دار khaneh dar, مقتر muktir, تنك دست tunk doſt. (*ſcarce, little*) كم عدد kum adad.—*Sparingly* (*frugally*) با خرج قليل ba khurja kuleel, بروجه خانه دار bur wujha khauneh dar, بلا بذل bila buzl, بطور تنك دست betoora tunk doſt. (*not abundantly*) قليلا قليلا kulleelan kulleelan, بي بسياري bé biſſé-auré, غير كثرت ghire-a kuſrut. (*with abſtinence*) با پرهيزكاري ba purhazekauré, بروجه خويشتندار bur wujha kha-éſhtun dar, بطور زاهد betoora zauhid, زهيدانه zuheedauneh. v. alſo *cautiouſly, tenderly.*

A SPARK (*of fire*) اتش پاره autaſh paureh, ستارچه ſitaurcheh, ستارچه اتش ſitaurcheha autaſh, ستار ſitaur, شرارت ſhuraurut, شررت ſhururut, ايزل a-ézuk, ايزل a-ézſhuk, ايز a-ézſh, ايزه a-ézſheh, شرابر ſhura-ér, شرار ſhuraur, شرر ſhurur, وايزك wa-ézuk, كيول kei-ool, نحاس nihaus, حسكل huſkul (plur. حساكل huſaukil), خنبص khunbus, سرشك ſiriſhk. v. alſo *gallant, beau.*—*Sparkiſh*, v. *airy, gay, gallant, ſhowy.*

A SPARKLE چيز تابان cheeza tabaun, شي ابدار ſhei-a aubdar, چيزي روشن cheezé roſhun, لمع luma. v. *ſpark.*

To ſparkle (*ſhine, glitter*) تابان شدن tabaun ſhoodun, جوهردار بودن johurdar boodun, تافتن tauftun, رخشيدن rukhſhédun, شعله ور بودن ſhaaleh wur boodun, لمع كردن luma kirdun, لامع كردن lauma kirdun, رشنا زدن roſhuna zudun, ابدار شدن aubdar ſhoodun, پشنجيدن puſhunjédun, پشخيدن puſhkhédun. (*to emit ſparks*) اتشپاره زدن autaſhpaureh zudun, ستارچه نمودن ſitaurcheh numoodun, شرارت كردن ſhuraurut kirdun.

Sparkling تابان tabaun, تابدار taubdar, ابدار aubdar, جوهر دار johur dar, روشن زن roſhun zun, شعله ور ſhaaleh wur. *Sparkling gems* جوهر ابدار johura aubdar.

Sparklingly بروجه تابان bur wujha tabaun, تابدارانه taubdarauneh, بطور شعله ور betoora ſhaaleh wur, ابدارانه aubdarauneh.—*Sparklingneſs* تابداري taubdaré, تاباني taubauné, ابداري aubdaré, جوهرداري johurdaré.

A SPARROW عصفور usfoor (fem. عصفورت usfoorut, pl. عصافير aſaufeer), پنجشك punjſhuk, پنجشت punjſhut, جوجو joojoo, چوچو choochoo, بالوانه balwauneh, ساباں ſaubaun, شغانه ſhufauneh, كشكوهه kuſhkooheh, پزوند puzſhwund, صيق ſeik (plur. صياق ſei-auk), اسود aſwud, صفصف ſufsuf, صغاريت ſufauré-ut, دخنا dukhna, خول khawl, نفاست nufauſut, نصت nuſſut, رهدن ruhdun. *The red-headed ſparrow* سرخسار ſurkhſaur. *The red-beaked ſparrow* سرخ چنك ſurkh chunk. *The chirping of a ſparrow* چوچو choochoo, چاوچاو chawchau, وصيع wuſé-a.

A SPASM تعص taas, فكك fikuk, پيچش peechiſh, تشنج tuſhunnuj.—*Spaſmodick* فكك دار fikuk dar, تعص ده taas duh, زو پيچش zu peechiſh.

To SPATTER (*with dirt*) مردار كردن murdaur kirdun, با چرك پاشيدن ba chirk pauſhédun.

v. *to bespatter.*—(*to defame*) نام كشيدن naum kushédun, بدنام دادن budnaum dadun, ناموس كردن naumoos kirdun, عيب كفتن a-éb guftun, غيبت زدن gheebut zudun.

A SPATULA مرهم كش murhum kush, ميقف meekuf, ميقاف meekauf, سمه simeh.

SPAWN (*of fish*) ماهيزاد mauhé-zaud, اشپك ashpuk, صعتر su-akur, سميكا sumeika.

To spawn توليد ماهي كردن tooleeda mauhé kirdun, سموك زاييدن sumook zaï-édun. v. also *to issue, proceed.*

Spawned مولود moulood, زاده zaudeh.

To SPEAK كفتن guftun, كلام كردن kulaum kirdun, خطاب كردن khutaub kirdun, مقاولت ساختن mukawulut saukhtun, سخن كفتن sukhun guftun, حرف زدن hurf zudun, كويا شدن gooï-a shoodun, كوييدن gooï-édun, براورده زبان كردن burawurdeha zubaun kirdun, تكليم كردن tukleem kirdun, تكلم ساختن tukullum saukhtun, نطوق كردن nutook kirdun, تنطق ساختن tunuttuk saukhtun, كفتاريدن guftarédun, نبس كردن nubs kirdun, نبست ساختن nubsut saukhtun, تنبيست كردن tumbésut kirdun. —*To speak well of another* نيك نام دادن neek naum dadun, ستودن sutoodun, حمد كردن hamd kirdun, پسنديدن pussundédun, زكر بالخير كردن zikra bi'l'kheir kirdun. v. *to praise.*—*To speak ill of another* بد كفتن bud guftun, بدنام دادن budnaum dadun, زم ساختن zumm saukhtun, نكوهيدن nikoohédun, غيبت زدن gheebut zudun, عيب كفتن a-éb guftun. v. *to defame, slander.* —*To speak confusedly* مشوش كلام كردن mushawwush kulaum kirdun, تبكل ساختن tubukkul saukhtun. *To speak figuratively* عبارت ساختن ybaurut saukhtun. *To speak foolishly* بيهوده كفتن beehoodeh guftun, بي معني كلام كردن bé maané kulaum kirdun, سخن نا فرجام كردن sukhuna na furjaum kirdun هرزه كفتن hirzeh guftun, ثرثره كردن sursureh kirdun, لغو زدن lughoo zudun, هفت ساختن hufit saukhtun. *To speak any thing which binds the speaker* سخن سربسته كفتن sukhuna surbusteh guftun. *To speak softly, slowly,* or *submissively* سخن اهسته كفتن sukhuna ahusteh guftun, مخفي كويان بودن mukhfé gooï-aun boodun, خريد كردن khureed kirdun. *To speak fast* هذارم كردن huzaurim kirdun, هذارمت ساختن huzaurimut saukhtun. *To speak slow* بطي الكلام شدن bute-u'l'kulaum shoodun. *To speak loud* بلند اوازكردن bulund awauz kirdun, بانك بر زدن baunk bur zudun. *To speak in opposition* رد كلام كردن rudda kulaum kirdun. v. *to contradict.* — *To speak eloquently* or *agreeably* شكر كفتار ساختن shikr guftaur saukhtun, فصيح الكلام شدن fuseehu'l'kulaum shoodun, مليح الكلام بودن muleehu'l'kulaum boodun, مير كلام شدن meera kulaum shoodun, زبان اور بودن zubaun awur boodun, سخن پرداختن sukhun purdaukhtun, خوش زبان بودن khoosh zubaun boodun, سخنراني كردن sukhunrauné kirdun, سخن كذاردن sukhun guzaurdun, سخن شيرين كردن sukhuna sheereen kirdun. *To speak barbarously* اعجام كفتن é-ajaum guftun. *To speak to one's self* زكيدن zukédun, موسوس شدن muwaswus shoodun, كلامت مشوش كردن kulaumuta mushawwush kirdun. v. *to mutter.* —*Whatever one speaks of in ridicule* مراك murauk *One who speaks well* (especially *extempore*) سخنكذار sukhunguzaur, زبان اور zubaun awur, مير كلام meera kulaum. v. *eloquent man, orator.*—*To speak through the nose* غنا بودن ghunna boodun, از بيني كفتن uz beené guftun. *One who speaks through the nose* اغن aghun (fem. غناء ghunaa), ادغم adghum (fem. دغماء dughma). v. under *nose.*—*To speak* or *converse with* ملاقات ساختن mulakaut saukhtun, كفت و شنيد كردن guft ou shuneed kirdun, مكالمه ساختن mukaulumeh saukhtun, مصاحبت داشتن musauhibut daushtun, سوال و جواب كردن suwaul ou javaub kirdun, همبزم شدن humbuzm shoodun, همنشين بودن humnisheen boodun, همزانو شدن humzaunoo shoodun. v. *to discourse; utter, mention, pronounce, harangue, address, accost; proclaim, celebrate.*

Speakable (*possible to be spoken*) ممكن كفته بودن mumkina gufteh boodun. (*having the power of speech*) زو قوت كفتار zu kuwwuta guftaur, اهل زبان ahla zubaun, لسان دار lissaun dar.

A speaker كوينده goo-éndeh, متكلم mutukullim, سخن ران sukhun raun, زبان اور zubaun awur, كو goo, كوي gooï. v. *orator.*

Speaking كويا gooï-a, كوينده goo-éndeh, كو goo, كوي gooï, كفتان guftaun, متكلم mutukullim, كلام killaum, كليم kuleem, قول kool, نطق nutik, ناطق nautik, مضب muzib, فرسا fursa, متجرس mutujurris, پوز pooz, ناكخت naubikhut (pl. نوابخ nuwaubukh), مفترش mufturish. *Speaking agreeably* شكر كفتار shukr guftaur, خوش كويا sheereen sukhun, شيرين سخن khoosh gooï-a. *Speaking admirably, elegantly, correctly* معجز كو maajuz goo, اصابت isaubut, اصطلاح istilauh. v. also *eloquent.*— *Speaking truth* حقيقت كويا hukeekut gooï-a, صدق sudik.—

Speaking in the ſame tone of voice هماواز humawauz. *Speaking ill of another* بد كو bud goo, غيبت كوي gheebut gooï, بهتان ساز buhtaun ſauz. v. *ſlanderous.*— *Speaking obſcenely* عربه كويا arabeh gooï-a, مخفس mukhfus, بذي buzé, فاحش fauhiſh, فحاش fuhauſh, بلغ ملغ bilghu milghu. — *A proverbial mode of ſpeaking* ضرب مثل zurba muſl (pl. ضروب zuroob.)

A SPEAR حربه harbeh (pl. حراب haraub), سنان ſunaun (pl. اسنان aſnaun, اسنت aſinut), رمح rumh (pl. ارماح armauh, رماح rumauh) نيزه neezeh, پيكان peikaun, بيد برك beed burk, قنات kunaut (pl. قنا kuna), عسال aſſaul, شل ſhill, كتاره kutaureh, شني ſhuné, قتين kuteen, مطرد mutrud, مرانت murraunut. —*A ſhort ſpear* حربه كوچك harbeha koochuk, نيم نيزه neem neezeh, نيزك neezuk, مك muk, مزراق mizrauk (pl. مزارق muzaurik), طراد tyraud, مطرد mytrud, زوبين zoobeen, خشت khiſht, مزجل muzjil, كرده kurdeh, عكازت akauzut. *A long ſpear* شراعي ſhura-é, سنان طول ſunauna tool, رمح دراز rumha dirauz. *A limber ſpear* نيزه بيد برك neezeha beed burk. *A fiſh-ſpear* دست diſt. v. *fizgig.*—*The point of a ſpear* نوك حربه nooka harbeh, پيكان peikaun, رهب rahb, اسل aſl, قتين kuteen. *The upper part of a ſpear* عاليت aulé-ut, ثعلب ſaalub.—*To brandiſh* (*alſo to pierce with*) *a ſpear* نيزه زدن neezeh zudun, رامح كردن raumih kirdun, ضرب اسنان ساختن zurba iſnaun ſaukhtun. *To throw a ſpear* حربه انداختن harbeh andaukhtun, رمح حدس ساختن rumh hudis ſaukhtun, سنان رمي كردن ſunaun rumé kirdun. *Striking with ſwords and piercing with ſpears* تيغ زنان و نيزه كذران teegh zunaun ou neezeh guzuraun. *A man throwing a ſpear* مرد نيزه زن murda neezeh zun. *A ſpearman* ذومزراق zu mizrauk, رامح raumyh, حربه دار harbeh dar, سنان بر ſunaun bur, صاحب رمح ſahib rumh, اهل نيزه ahla neezeh. *A ſpear-maker* رماح rummauh, حربه كر harbeh gur, نيزه ساز neezeh ſauz, سنان كننده ſunaun koonindeh. — *The art of ſpear-making* رماحت rimauhut. *A ferrule at the end of a ſpear* سني ſuné.

SPEARMINT نعنع nana. v. *mint.*

SPECIAL (*particular, peculiar*) مستقل muſtukill, مخصوص mukhſoos, اختصاص ikhtiſaus, خاص khauſs, ضن zunn. v. *ſpecifick.*—(*excellent, ſupreme*) فاضل fauzil, مفضل mufzil, شريف ſhurreef, باهر bauhir, اعلا a-ala, نادر naudir, مطلق mutluk, بزركوار buzurgwaur. v. *extraordinary, uncommon.*

Specially مستقلا muſtukillan, با استقلال ba iſtiklaul, بر وجه مخصوص bur wujha mukhſoos. v. *particularly, peculiarly, ſpecifically.*

Specialty, ſpeciality خاصت khauſſut, استقلال iſtiklaul. v. *peculiarity.*

SPECIES نوع nuwa (pl. انواع anwaa), جنس jins (plur. اجناس ajnaus), كونه gooneh, شكل ſhukl (pl. اشكال aſhkaul), صفت ſyfut, كون goon, قسم kyſm, ضرب zurb (pl. اضراب azraub), اصل aſl, نسل nuſl, نسب nuſb, نسبت nuſbut, وجه wujuh, جهت wujhut, صورت ſoorut, سيما ſeema, قيافت kei-afut, جهت jihut, باج bauj, باجت baujut, صنف ſynf, فند fend, نابش numa-éſh, طلعت tulaat, قبيل kubeel, قبيلت kubeelut, غيسان gheiſaun, نهس nuhis, شرج ſhurj, خيال khé-aul, قام kaum. *Species and genus* نوع و جنس nuwa ou jins. *Of the ſame ſpecies* منتمي muntumé, يك كونه eek gooneh, يك رنك eek runk. *Men or animals of the ſame ſpecies* ابناي جنس abna-é jins. *Different ſpecies* اجناس مختلفت ajnauſa mukhtulifut. v. *ſort, kind: ſhow, appearance: alſo money.*

SPECIFICK نوعي nuwa-é, جنسي jinſé, مخصوص mukhſoos, مستقل muſtukill. v. *ſpecial.*

Specifically بر وجه نوعي bur wujha nuwa-é, بطور جنسي betoora jinſé, مستقلا muſtukillan, مخصوصانه mukhſooſauneh, علي الانفراد ala'l-anfiraud. v. *alſo ſingly, one by one.*

Specification ذكر با اسم و رسم zikra ba iſm ou ruſm, وصف wuſif (pl. اوصاف awſauf) تعيين taï-én, رقم rukum, نشان niſhaun.

To ſpecify با اسم و رسم ذكر كردن ba iſm ou ruſm zikr kirdun, تعيين ساختن taï-én ſaukhtun, اوصاف كفتن awſauf guftun, معين نمودن mu-aï-un numoodun, امتياز كردن imté-auz kirdun, فصل نمودن fuſl numoodun, تفريق ساختن tufreek ſaukhtun. v. *to diſtinguiſh.*

Specified با اسم و رسم مذكور ba iſm ou ruſm muzkoor, معين mu-aï-un, موصوف mouſoof.

A SPECIMEN كارنامه kaurnameh, نمودار numoodar, نمودش numoodiſh, نمونه numooneh, نموذج numooduj, نموزج numoozuj, انموزج unmoozuj, انموذج unmooduj. *To give a ſpecimen* كارنامه نمودن kaurnameh numoodun, نمودار دادن numoodar dadun.

SPECIOUS خوشنما khooſhnuma, ذو ظاهر پسند zu zauhira puſſund, مقبول وجه mukbool wujuh, وسيم wuſeem, وسيمت wuſeemut, ذو وجاهت zu wujauhut, وجيه wujeeh. v. *plauſible, ſhowy, ſuperficial.*—*A ſpecious lie* انيسان aneeſaun.—*Speciouſly* بر وجه خوشنما bur wujha khooſhnu-

ma, با وجاهت ba wujauhut, با ظاهر پسند ba zauhira pussund, با وجه مقبول ba wujha mukbool. —*Speciousness* خوشنمايي khooshnumaï-é, وجاهت wujauhut, ظاهر پسند zauhira pussund, وجه مقبول wujha mukbool.

A SPECK نقطه nukteh, نکته nukteh, لكه lukkeh, نشان nishaun, نمرت numrut (pl. نمر numar), نمش numush, ردع ruda, طلس tils (pl. اطلاس atlaus), کاخج kaukhuj. *A red speck on the eye (from a blow)* طرفت turfut. v. *spot.*

To speck, v. *to spot, speckle.*

A speckle نقطچه nuktehcheh, لكچه lukehcheh, عيبچه a-ébcheh. — *To speckle* با نقطه نشاندن nishaundun, پلنك رنك كردن pulunk runk kirdun, نمش ساختن numish saukhtun, منقوط نمودن munukkut kirdun, منقط كردن munkoot numoodun, نمر ساختن numr saukhtun, نمرت كردن numrut kirdun. v. *to spot.*

Speckled پلنك رنك pulunk runk, منقط munukkut, منقوط munkoot, نمر numr, نمرت numrut, نمرا numra, انمر anmir, نمش numsh.

A SPECTACLE (*show*) تماشا tummausha, منظر munzur, مظهر muzhur (plur. مظاهر muzauhur), رنا runa, اوازه awauzeh, پروان purwaun, پروازه purwauzeh, سير seir, ازين azeen. v. also *sight.*—*Spectacles (glasses to assist the sight)* دوربين door been.

A SPECTATOR ناظر nauzir (plur. نظار nuzzaur), نظارت nuzzaurut, مشاهد mushauhid, راي ra-é, رنا runna, رنو runoo, تماشاجي tummaushajé, سيرجي seirjé. v. *beholder.*

A SPECTRE خيال khé-aul (plur. خيالات khé-aulut), نمايش numa-ésh, صورت وهمي sooruta wuhmé, طايف ta-éf, طيف teef, همانا humauna, ظل zyll, ردعت rudaat, ردغت rudghut, عفريت afré-ut, غول ghool.

To SPECULATE (*consider attentively*) انديشه كردن andeesheh kirdun, ملاحظه ساختن mulauhzeh saukhtun, امعان كردن ima-an kirdun, تصور ساختن tusawwur saukhtun, تامل كردن ta-ammul kirdun, مطالع شدن mutaula shoodun, مطالعت ساختن mutalaat saukhtun, تدبر كردن tudubbir kirdun. v. *to meditate, consider, reflect.*

Speculation انديشه andeesheh, مشاهده mushauhudeh, ملاحظه mulauhzeh, امعان imaan, تصور tusawwur, تصوف tusawwuf, پندار pundaur, توهس tuwuhhus, فكر fikr. v. *contemplation.* (*scheme, plan*) مقصد muksud, مقصود muksood, قصد kasd, غرض ghurz. — *Speculations of mysterious or ideal things* مشاهدات عيبت mushauhidauta gheebut.

Speculative (given to speculation) صاحب انديشه sahib andeesheh, مشاهده پرور mushauhudeh purwur, ملاحظه دار mulauhzeh dar.—(*ideal*) متخيل mutukhei-ul, خيال khé-aul, وهمي wuhmé, واهم wauhim. v. *visionary.*— *The speculative sciences* معارف معنويت ma-arufa manuwé-ut.

Speculatively (with contemplation) بروجه انديش bur wujha andeesh, با ملاحظه ba mulauhzeh, با تصور ba tusawwur. — (*ideally*) خيالانه khei-alauneh, بطور وهمي betoora wuhmé.

A speculator (one who contemplates) صاحب انديشه sahib andeesheh, اهل ملاحظه ahla mulauhzeh, ذو امعان zu imaan, صاحب مشاهدات غيبت sahib mushauhudauta ghubé-ut. (*a schemer*) اهل مقصد ahla muksud, صاحب غرض sahib ghurz, قصد پرور kusd purwur. v. *projector.*

A SPECULUM ايينه aï-éneh. v. *mirror.*

SPEECH (*the power of utterance*) لسان lissaun, قوت لسان kuwwuta lissaun, زبان zubaun, گفتار guftaur, گفتي gufté, گوي gooï, لغت lughut, قوت لغت kuwwuta lughut, لفظ lufz, قول kool, لجمت dujmut--(*an harangue*) سخن sukhn, منطق muntik, كلام kulaum, كلمت kulimut, نثر nusr, خطاب khutaub, گفتار guftaur, خطبه khutbeh, نفس nufus.—*A part of speech (in grammar)* حرف hurf, كلمت kulimut.—*Soft in speech* اهسته ahusteh, رخامت rukhaumut, رخم rukhim, رخيمت rukheemut, منعم munaam *Slow of speech* بطي الكلام buté-u'l'kulaum. *To begin a speech* فتح كلام دادن futiha kulaum dadun. *One who makes a speech in the middle of an assembly* در ميان ساز dur mei-aun sauz, در ميان كن dur mei-aun koon, درميان مجلس كو dur mei-auna mujlis goo.

Speechless بيسخن besukhun, بي زبان bé zubaun, بي صدا bé suda, خاموش khaumoosh, اخرس akhrus, ابكم abkum. v. *dumb.*

To SPEED (*move with celerity*) شتاب زدن shitaub zudun, شتابان روان شدن shitabaun rouvaun shoodun, شتابيدن shitabédun, تيز رفتن taze ruftun, تيز گام شدن taze gaum shoodun, تعجيل كردن ta-ajjul kirdun, تعجيل ساختن taajeel saukhtun, مبادر كردن mubaudir kirdun, سرعت نمودن suraat numoodun, پوييدن pooï-édun, حدس كردن hudis kirdun. v. *to hasten.*—(*to cause to make haste*) شتابانيدن shitabanédun, تعجيل گردانيدن taajeel gurdanédun, اعجل ساختن é-ajaul saukhtun, ايغاض كردن eifauz kirdun, مستوفض ساختن mustoofuz saukhtun, پويان بودن pooï-aun boodun. — (*to have success*) بختياري داشتن bukhté-auré daushtun, نيك بخت شدن neek bukht shoodun, فرخنده بودن furkhundeh boodun, دولت يافتن dowlut é-aftun, مسعود بودن mus-ood boodun. v. *to succeed.* — (*to make prosperous*) بختيار كردن bukhté-aur kir-

dun, مبارک ساختن mubauruk faukhtun, فرخنده کردن furkhundeh kirdun. v. *to prosper, assist:* also *to execute, dispatch, destroy, kill.*

SPEED (*quickness, celerity*) زودی zoodé, تیز گامی taze gaume, تیز روی taze rouvé, سرعت fura-at, مسارعت musara-at, چستی chusté, شتاب shitaub, شتاب زدگی shitaub zudugé, قبض kubuz, فور four, عجلت ajilut, عجل ajil, غویث ghawés. v. *haste, expedition, dispatch: success.*—*To ride at full speed* عنان ریز کردن ynaun reez kirdun, تقریب تقریب ساختن tukreeb faukhtun, اسب با چستی راندن ba chusté raundun. v. *to gallop.*

Speedily با زودی ba zoodé, بزودی bezoodé, شتابان shitabaun, علی التعجیل ala't'taajeel, تیز taze, بروجه سریع bur wujha furé-a, علی الفور ala'l'four, تیزکار tazekaur, سرعتا furatan, تیز بازار taze bazaur.—*Speediness* زودگی zoodugé. v. *speed.*

Speedy تیز taze, تیز کار taze kaur, زود zood, شتابان shitabaun, سریع furé-a, چست chust, چالاک chalauk, شتابنده shitabindeh, تند tund, مسرع mufra, گرم خیز gurm kheez, عجل ajul, عجیل ajeel, عجول ajool. v. *quick, swift, nimble.*

A SPELL جادوبی jaudooï-é, جادوبی jauzooï-é, جادوگری jadooguré, سحر fuhr, سحربازی fuhrbauzé, افسون afsoon, فسون fufoon, عزیمت azeemut, تعزیم taazeem, مریرت mureerut, نیرنگ neerunk, ایننډ a-énund, رقی ruké. *Spells* عزایم aza-ém, نفاثات nufafaut, هست استا huft ifta. —*To spell,* v. *to charm, enchant.*

To SPELL (*name the letters singly when reading*) حرف بحرف تسمیت کردن hurf behurf tusmé-ut kirdun, حروف نامیدن huroof namédun, تهجی کردن tuhujjé kirdun, تهجو ساختن tuhujjoo faukhtun.—(*to connect the letters, spell properly*) هجا کردن huja kirdun, بر ترتیب حروف bur turteeb huroofa faukhtun, تهجیت کردن tuhjé-ut kirdun.

To SPEND (*consume, waste*) پرداختن purdaukhtun, اسراف کردن ifrauf kirdun, اتلاف ساختن itlauf faukhtun, تلف نمودن tuluf numoodun, برباد دادن burbaud dadun.—(*to waste or wear out*) پرداخته شدن purdaukhteh shoodun, متلف بودن mutluf boodun, مسروف کشتن mufroof gushtun, برباد شدن burbaud shoodun. *To spend money* بذل کردن buzl kirdun, مبذول نمودن mubzool numoodun, خرج ساختن khurj faukhtun, صرف کردن furf kirdun, مصرف نمودن mufruf numoodun, انفاق ساختن infauk faukhtun. *To spend one's fortune improperly* اموال ماملک اتلاف ساختن amwaul itlauf faukhtun, ماملک اسراف کردن mamuluk ifrauf kirdun, مبذر شدن mubuzzir shoodun, متلف بودن mutluf boodun. *To spend time idly* تضییع اوقات کردن tuzeï-é-a awkaut kirdun. *To spend* (*harass, fatigue*) وا مانده ساختن wa maundeh faukhtun, انکار کردن afgaur kirdun, بیزار ساختن beezaur faukhtun.

A spender بذل ساز buzl fauz, خرج کننده khurj koonindeh, مصرف نما mufruf numa.—*A spender, spendthrift* صاحب مبذری fahib mubzuré, اهل اسراف ahla ifrauf, تبذار tubzaur, مرد مسرف murda mufruf, زو متلف zu mutluf.

Spent (*wasted*) مسروف mufroof, برباد داده burbaud dadeh, رفته rufteh.—(*expended*) مبذول zool, مصروف musroof.

SPERM اب پشت auba posht, اب نشاط auba nishaut, نزالت nuzaulut, نفس nufs, منی muné. منیت muné-ut, علاقت alaukut, علوق alook, ایل aï-él, بیظ beez, مایه ma-éh, سلالت fulaulut, طرق terk, روبیت roobé-ut, وثر wufir, غض ghuzz, ما ma, رکبت rukbut, نطفت nutfut, عسیلت ufeilut.—*Sperma emittere* انزال کردن inzaul kirdun. *Cui fluit sperma ante congressum* تیتا teeta, زلق zulk, زملق zumluk, زمالق zumaulik. v. شهوة. *Spermatick* منی منسوب muné munfoob, اب پشت پیوند auba posht pivund, علوقی alooké, نغسی nufsé, نزالتدار nuzaulut dar, زو مایه zu ma-éh.

To spew, v. *to vomit.*—*Sphacelus,* v. *gangrene.*

A SPHERE (*globe*) کره kuruh or guruh, کرة kurut, کو goo, کوی gooï, کلوله kulooleh, دایر da-ér, دایره da-éreh, گرد gurd, دور dawr (plur. ادوار adwaur), جرم jirm, حلقت hulkut. *The celestial sphere* سپهر fip-hur, چرخ churkh, فلک fuluk, چرخ فلک churkha fuluk, فلک اطلس fuluka atlas, کره سما guruha fuma, گردون gurdoon, اسمان afumaun, کرزبان kurzubaun, طاق اطلس tauka atlas, چرخ اطلس churkha atlas, قصر زمرد طاق kufra zumrud tauk. *The terrestrial sphere* کره ارض kurruha arz. v. *globe.* *The sphere of the moon* جرم قمر jurma kumr, چنگال chungaul. *The sphere of the sun* جرم شمس jurma fhems, چنگال chungaul. *The regular motion of the heavenly spheres* اسمان راست گردش afumauna rauft gurdifh.—(*compass of knowledge or action*) قوت kuwwut, عقل akil, قدرت kudrut, قابلیت kabillé-ut, دانش daunifh. v. *province, office.*—*It is out of my sphere* در قدرتم نیست dur kudrutum neeft, بلا عقل و قوت من است bila akl ou kuwwuta mun aft, نیاراست می سازم néaraust ma fauzum.

Spherical, spherick کره اسا kuruh afa, کری kuré, چرخی churkhé, دایر da-ér, کوی مانند gooï maunend. v. *circular, round;* also *planetary.*—

Spherically بر وجه داير bur wujha da-ér, بطور كره betoora kuruh. *A lens* or *glass spherically convex on both sides* انز anz.—*Sphericalness* دوارت duwwaurut. v. *roundness.*

A spherule كره كوچك kuruha koochuk, مهره muhreh, خرمهره khurmuhreh, مينا meena, مورش moorish, شبه shubheh. v. *bead.*

SPHINX ابوالهولى abu'l'hawla.

SPICE, *spiceries* ابزار abzaur (plur. ابازير abazeer), افزار afzaur (plur. افازير afazeer), ابراز abrauz, تابل taubil (plur. توابل tuwaubil), بادام badaum, تغر tukr, فلفل fulful. v. *pepper, seasoning.*

To spice متبل كردن mutbil kirdun, با ابزار اميختن ba abzaur ameekhtun, بادام پاشيدن badaum paushédun. v. *to season.*—*A dealer in spices* ابزار فروش abzaur furoosh, بادامجي badaumjé.—*A spice-box* ابزاردان abzaurdan, ابرازدان abrauzdan, افزاردان afzaurdan.—*Spicy* ذو ابزار zu abzaur, افزار اگين afzaur ageen, پر بادام pur badaum, فلفل دار fulful dar.

Spiced متبل mutbul. v. *seasoned* (*as food.*)

SPICK-AND-SPAN (*quite new*) نوپيدا nowpeeda, نورسيده now ruffédeh.

A SPIDER عنكبوت ankuboot, عنكبات ankubaut, كهول kuhool, تنندو tunundoo, تننده tunundeh, ديوپاي divpa-é, ديرپاي deerpa-é, كهدل kuhdil, مول mool, مولت moolut, فدس fuds (plur. فدست fudusut), غنده ghundeh, ورند wurund, ملغاط milkaut, خدرنق khudurnuk, زوطت zawtut (plur. ازواط azwaut), هبور huboor. *A water-spider* ماغ maugh.—*A spider's web* پرده عنكبوت purdeha ankuboot, خانه khauneh, هبور huboor, كره تن kuruh tun, كرتينه kurteeneh, فدس fudus (plur. فدست fudusut), تنندو tunundoo, تننده tunundeh, ورند wurund, فرت furt, ملغاط milkaut, عنظل anzul, وشع wusha, تكر tukur, هلل hulul. *To spin a web as a spider* تنبيدن tumbédun, تفت كردن tuft kirdun. *Like a fly fallen into the web of a spider* مكس وار پرده عنكبوت افتاده mugus war perdeha ankuboot uftadeh.

A SPIGOT صمام sumaum, صمامت sumaumut.

A SPIKE ميخ دراز meekha dirauz, بغار bughaur. v. also *ear of corn.*—*To spike* (*fasten with long nails*) با ميخ دراز بند كردن ba meekha dirauz bund kirdun, با مسمار طوال پيوستن ba mismaura tuwaul pivustun.—(*to set with spikes*) ميخ دراز نصب كردن meekha dirauz nusb kirdun, مسامير طوال نشاندن musaumeera tiwaul nishaundun.

SPIKENARD نرد nard, نردين or ناردين nardeen.

To SPILL ريختن reekhtun, ريز كردن reez kirdun, افراغ ساختن ifraugh saukhtun, افشاندن efshaundun, اساله كردن isauleh kirdun. v. *to shed.*—*To spill* or *be spilt* ريزان شدن reezaun shoodun, ريخته بودن reekhteh boodun, افشانده شدن efshaundeh shoodun. *To cause to spill* ريزانيدن reezanédun, افشانيدن efshanédun, افراغ كردانيدن ifraugh gurdanédun. v. also *to waste.*—*To spill blood* خون ريختن khoon reekhtun, خون افشان كردن khoon efshaun kirdun, دم فشاندن dum fushaundun. v. *to shed.*

Spilt ريخته reekhteh. v. *shed.*

To SPIN رستن ristun, رشتن rishtun, ريستن reestun, تافتن tauftun, غزل كردن ghazil kirdun, كفن ساختن kufin saukhtun, هت كردن hutt kirdun. v. also *to flow out, whirl round.*—*To spin out* تطويل كردن tutweel kirdun, بدرازي كشيدن bedirauzé kushédun. v. *to prolong, protract.*—*To spin out a discourse* سخن ران ساختن sukhun raun saukhtun, تطويل كلام كردن tutweela kulaum kirdun.

SPINNAGE اسفناج isfanauj, سپاناج sipanauj, اسپاناج ispanauj, سپيدبا sipeedba, بقلت الذهبيت buklutu'z'zuhbé-ut, شومين shoomeen, شوهين shooheen.

SPINAL (*belonging to the back bone*) مهره پيوند muhreh pivund, قنات منسوب kunaat munsoob. *The spinal marrow* مغز پشت mughza posht, مازه mauzeh.—*Spine* مهره muhreh. v. *back-bone.*

A SPINDLE (*for spinning*) مغزل mughzul (plur. مغازل mughauzil), دوك dook, دوكچه dookcheh, كرتلان kurtulaun, درارت duraurut, مردن murdun. *A spindle-case* دوكدان dookdan. *The whirl of a spindle* دوكريسه dookreeseh, دوكرشته dookrishteh, فلكت fulukut. *A spindle maker* دوك تراش dookh tirauh, مغزلي mughzulé.—*Spindle-shanked* نازك ساق nauzik sauk, كه شتالنك kih shitaulunk.

A SPINNER, *spinster* زن غزل zunna ghazil (plur. غزال ghuzzal, غوازل ghuwauzil), عورت مغتزل awruta mughtuzil.

Spinning غزل ghuzil, مغتزل mughtuzil, ريس rees, دوكريس dookrees, تاب taub. *A spinning wheel* چرخ churkh, كلاب kulaub, شهرف shuhruf, دولاب doolaub, كردون gurdoon, قلوله kulooleh.

A SPIRACLE (*breathing-hole*) منفث munfus (plur. انفاس anfaus). v. *vent.*

SPIRAL لولبى lawlubé, كيستاره وار kee-staureh war, تعرض ta-arruz, پيچ peech. *A spiral lock of hair* دايره da-éreh, دواره duwaureh,

مسيحت museehut, عقصت aksut, عقيصت akeesut, غرفت ghurfut. v. *ringlet.*—*Wrapping* (*the turban-sash*) *round the head in a spiral form* تكوير tukweer, كور kawir. *The spiral twisting of the intestines* دواره duwaureh. *Winding thread in spiral hanks* توشيع tawshé-a.

Spirally بطور لولبي betoora lawlubé, بر وجه پيچ bur wujha peech, تعرضانه ta-arruzauneh. *Writhing spirally as a serpent* تطوي tutawwé, پيچ در پيچ peech dur peech.

A SPIRE منارت minnaurut, تامورت taumoorut, هرام huraum. v. *steeple, pyramid*: also *curve*: *curl, spiral lock of hair*: *stalk of corn.*

SPIRIT (*soul*) روح rooh, جان jaun, نفس nufs, نسمت nusimut, مهج muhij, جايشه ja-é-sheh, جردت jurdut, ذات zaut, روان rouvaun. —(*breath*) دم dum, نفس nufs, تنفس tunuffus, نسيم nuseem, باد baud. — (*courage*) مردانكي murdaunugé, دليري dilaré, غيرت gheerut, شجاعت shujaat, تيز دلي taze dilé, جراءت jura-at, دلاوري dilavuré. — (*habit, temperament, constitution*) طبع tuba, طبيعت tubé-at, مزاج mizauj, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, مشرب mushrub, خوي khooï. v. *disposition.* — (*genius, wit*) قوت مدركت kuwwuta mudrikut, زيركي zeerugé, قوت وهم kuwwuta wuhm, قوت خيال kuwwuta khé-aul, مهارت muhaurut. — *The holy spirit* روح القدس roohu'l'kudus, روح الله roohulla, روح الهى rooha ilahé. *The vital spirit* روح حياتي rooha hei-auté, روح حيوتى rooha hei-ooté. *The animal spirits* روح حيوانى rooha heewauné. *Mineral spirit* روح معادن rooha maadin. — *Spirit* (*activity, briskness*) چستي chusté, تيزكاري taze kauré, چالاكي chalauké, نشاط nishaut. v. *sprightliness.*—*The spirit of vitriol* روح اعظم rooh a-azim, روح rooh. *The spirit of tutty* روح توتيا rooha tooté-a.—*Spirit* or *spirituous liquor* اتش تر autash tur, مسكر muskir, هوشكش hooshkush. *A spirit* (*apparition*) صورت وهمي sooruta wuhmé, صورت soorut, خيال khé-aul, طايف ta-éf. v. *ghost, spectre, hobgoblin, demon.*—*A spirit* or *man of spirit* صاحب دل sahib dil, مردم دلاور murduma dilavur, اهل دليري ahla dilaré. *A broken spirit* دلشكستكي dilshakustugé, دلبستكي dilbustugé, تنكدلى tunkdilé, دلريشي dilreeshé.

To spirit دلير كردن dilare kirdun, جان دادن jaun dadun, تيز دل ساختن taze dil saukhtun, غيرت انكيختن gheerut angeekhtun, جراءت دادن jiraat dadun. v. *to animate, encourage.*

Spirited تيز دل ta e dil, دلير dilare, دلاور dilawur. زو غيرت zu gheerut, بهادر bahadur. v. *bold, brave, courageous.*—*Spiritedness* دليري dilaré, دلاوري dilavuré, غيرت gheerut, جراءت jiraat. v. *courage, spirit, boldness, bravery.*

Spiritless (*cowardly*) بي جان bé jaun, بي دل bé dil, بد دل bud dil, ناكس nakus, نامرد namurd, (*dejected*) تيره دل teereh dil, دلتنك diltunk, تنكدل tunkdil, كش سياه kush sé-auh.

Spiritual روحانى roohauné, جسماني نا na jismauné, نغسانى nufsauné, اهل باطن ahla bautin, غيبى gheibé, غياب ghé-aub, جان منسوب jaun munsoob, مقدس mukuddus. v. *immaterial, incorporeal, intellectual*; *holy, heavenly.*

Spirituality روحانيت roohané-ut, نفسانيت قدس kuds.—*To spiritualize* روحانى كردن roohauné kirdun, صفي ساختن sufé saukhtun, طاهر كردن tauhir kirdun, پاك نمودن pauk numoodun.—*Spiritually* بر وجه روحانى bur wujha roohauné, با روحانيت ba roohané-ut, مقدسا mukuddisan, طاهانه tauhirauneh.

Spirituous روحانى roohauné.

To SPIRT از مصدر ناكاه خيزيدن uz musdar nagauh kheezédun. v. *to spurt, stream, spring.*

SPIRY (*like a spire* or *pyramid*) منارت اسا minaurut asa, هرام مانند huraum manend. v. *spiral.*

Spissitude, v. *thickness, grossness.*

A SPIT (*for roasting*) سيخ seekh, شيش sheesh, صنع syna, بابزن baubzun, اماش amaush, بلسك bulusk, مغاد mufaud, مغادت mufaudut, سغود sufood (plur. سغاديد sufaudeed). — *To spit meat* لحم بسيخ زدن luhm beseekh zudun, كوشت بشيش سپوخته كردن koosht besheesh supookhteh kirdun.

To SPIT (*eject from the mouth*) تف براوردن tuff burawurdun, خيو زدن khé-oo zudun, اب دهن افكندن auba dihun afgundun, بصق بردن busuk burdun, پيشين كردن peisheen kirdun, تنخع كردن tunukhkha kirdun. *To spit at* تغو كردن tuffoo kirdun. *To spit* (*venom as a serpent*) نفث كردن nufis kirdun, نغاثت ساختن nufausut saukhtun.

SPITE بد خواهى bud khauhé, كينه keeneh, بدي budé, كينوري keenwuré, كينتوزي keentoozé, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, تغه tufuh, حقد hikud, عرض ghuruz. v. *malevolence.* — *In spite of* نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, مع كل هذا ma kulla haza. v. *notwithstanding.*

To spite (*treat maliciously*) كين توختن keen tookhtun, كينه كرفتن keeneh gooriftun, كينور بودن keenwur boodun, بدخواهي نمودن budkhauhé numoodun, ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun. v. *to vex, thwart.*—(*to fill with spite*) سينه پر كينه ساختن seeneh pur

keeneh saukhtun, بد خواه كردن bud khauh kirdun, پر تفه ساختن pur tuffeh saukhtun, كينور كردن keenwur kirdun.

Spiteful بد خواه bud khauh, كينور keenwur, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, بد انديش bud andeesh, سيه درون se-uh duroon, كينه خواه keeneh khauh, كين توز keen tooz, بد فرجام bud furjaum, بد سكال bud sigaul, پر حقد pur hikud, حقود hukood, زو تفه zu tufeh. v. *malicious.*

Spitefully با سينه پر كينه ba seeneh pur keeneh, بروجه بد خواه bur wujha bud khauh, با كين ba keen, حقودانه hukoodauneh, بطور بد انديش betoora bud andeesh.

Spitefulness بد خواهي bud khauhé. v. *spite.*

Spitted (*as meat*) بسيخ زده beseekh zuddeh, با شيش سپوخته ba sheesh supookhteh.

A spitter (*of meat*) بسيخ زننده beseekh zunindeh. (*one who spits from his mouth*) تف براور tuff burawur, خيو زن khé-oo zun, بصق افگن busuk afgun, اب دهن بر auba dihun bur.

Spittle اب دهن auba dihun, اب دندان auba dundaun, بصاق bussauk, بساق bussauk, تف tuff, پيشين peisheen, خيو khee-oo, بزاق buzauk, لعاب lu-aub, لعب laab, كاليار kaulé-aur, كاليا kaulé-a, تفال tuffaul, تفل tufl, تفج tufij, مرغ murigh, ريال ré-aul, روال ruwaul, كشا kusha, حرف hurf, نخاعت nukhaut.

To SPLASH با مردار الودن ba murdaur aloodun, با شوخي پليد كردن ba shookhé puleed kirdun, با چرك پاشيدن ba chirk paushédun, با طين و چركاب ملوث كردن ba teen ou chirkaub mulawwus kirdun.—*Splashy* پر كل و چركاب pur gill ou chirkaub, پر كدرت و اب شوخناك pur kudrut ou auba shookhnauk, مردار murdaur, شوخگين shookhgeen, چركين chirkeen.

The SPLEEN (*milt*) طحال tuhaul (pl. طحل tuhul), سپرز supurz. (*melancholly*) كش سياه kusha sé-ah, سودا sowda, دلفكاري dilfikauré. (*anger, ill humour*) كين keen, بد خواهي bud khauhé, قهر kuhr. v. *spite.*—*A disease in the spleen* طني tuné, طحال tuhaul.—*Diseased in the spleen* طحل tuhl.

Splenetick, spleenful طحال tuhaul, طحل tuhyl, غضوب ghuzoob, ازارياب azaur é-aub, تيز مزاج taze mizauj, تند tund, درشت durusht. v. *fretful, peevish.*

SPLENDID بزركوار buzurgwaur, بزركانه buzurgauneh, شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, اشراق ishrauk, سخي sukhé, عظيم azeem, جوانمرد juvaunmurd, جومرد joomurd, كريم kureem, عزيز azeez, جليل juleel, روشن roshun. v. *magnificent, showy, sumptuous, resplendent.*

Splendidly بروجه بزركانه bur wujha buzurgauneh, جومردانه joomurdauneh, شاهانه shahauneh, دولتمندانه dowlutmundauneh, كريمانه kureemauneh, جليلانه juleelauneh, با عظمت ba azumut, عزيزا azeezan.

Splendour (*magnificence*) بزركواري buzurgwauré, عظمت azumut, فر fur, جومردي joomurdé, جوانمردي juvaunmurdé, جلال julaul, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, شوكت shawkut, عزت yzzut, كرم kurim. (*lustre, power of shining*) روشنا roshuna, اشراق ishrauk, ضيا zé-a, شعله داري shaaleh daré, تابش taubish, تابي taubé, تاب taub, رونق roonuk, فر furr, جوهرداري johurdaré

A SPLINTER چوب پاره chop paureh, تراشه turausheh, جراده juraudeh, پاروله paurooleh, برايت bura-é-ut, تيره teereh, شورميز shoormeez, شورمين shoormeen, رند rund, جزازت juzauzut, باشين bausheen, پاشين pausheen, سپوسا supoosa, دقاق dukauk. v. *fragment.*—*A splinter of iron* زبرت zubrut, پوستكي poostugé.

To splinter (*shiver*) پاره پاره زدن paureh paureh zudun, ريزه كردن reezeh kirdun, ريزيدن reezédun, شكافتن shagauftun, خرد مرد ساختن khurd murd saukhtun, چاك چاك زدن chauk chauk zudun, شق كردن shukk kirdun. (*to be shivered*) پاره پاره زده شدن paureh paureh zuddeh shoodun, ريزيدن reezédun, ريزيده شدن reezédeh shoodun, چاك چاك ريزه بودن chauk chauk reezeh boodun.

To SPLIT بدو نيمه زدن bedoo neemeh zudun, شكافتن shugauftun, شق كردن shukk kirdun, مفرج ساختن mufurruj saukhtun, چاك زدن chauk zudun, منكيدن munkédun, شكليدن shuklédun, تركيدن turkédun, سفتيدن suftédun, مسلعت كردن musullaat kirdun, منشرج ساختن munshurij saukhtun, تعطيط كردن taateet kirdun, دريدن dirrédun, خارق كردن khaurik kirdun. v. *to divide, dash.* — (*to be split*) بدو نيمه زده شكافته شدن shagaufteh shoodun, bedoo neemeh zuddeh boodun, شق كرده شدن shukk kirdeh shoodun, تشظي بودن tushuzzé boodun, تركيده شدن turkédeh shoodun v. *to burst, crack.*—*To split against a rock* بصوانت بر وقع زده بودن besuwaunut zuddeh boodun, bur wuka شكافته شدن shagaufteh shoodun, در وقل ساحل چسپيده بودن dur wukla sauhil chuspédeh boodun.

Split (part.) بدو نيمه زده bedoo neemeh zuddeh, شكافته shagaufteh, سكليده shuklédeh, مفرج mufurruj, دريده dirrédeh, سفتيده suftédeh, تركيده turkédeh, چاك زده chauk zuddeh, شق كرده شده shukk kirdeh shoodeh, مخروب mukhroob, منشرج

munshurij, منشرق munshurik, منشرم munshurim, تخرم tukhurrum.

A splitter بدو نیم ساز budoo neem sauz, چال زننده chauk zunindeh. *A splitter of hairs* استان موی بدو نیمه مو شگاف ustauda moo shagauf, موي بدو نيمه ساز mooï bedoo neemeh sauz.

SPLUTTER غوغا ghoogha, هنگامه hungaumeh, غلغل ghulghul. v. *tumult, bustle.*

To SPOIL خسارت و غارت كردن khusaurut ou ghaurut kirdun, تالان گرفتن talaun gooriftun, سلب كردن sulub kirdun, رستن ristun, حرب ساختن harb saukhtun, استلاب كردن istilaub kirdun, دزديدن duzdedun. v. *to plunder, rob.*—(*to corrupt*) پوسيده كردن poosédeh kirdun, تباهي ساختن tubauhé saukhtun, افنا كردن ifna kirdun, اضلال ساختن azlaul saukhtun, افساد نمودن ifsaud numoodun, زيان ساختن zé-aun saukhtun. v. *to mar, desolate, destroy.* — (*to grow useless* or *corrupted*) پوسيدن poosédun, پوسيده گشتن posédeh gushtun, تباه گرديدن tubauh gŭrdédun, خلل شدن khullul shoodun. *To cause to spoil* ازالت كردن izaulut kirdun, پوسانيدن poosaunédun.

Spoil غنيمت ghunémut, مغنم mughnim, غارت ghaurut, تاراج taurauj, تالان taulaun, تاخت taukht, نفلت nuflut, نهبت nuhbut, يغما yaghma, سلب sulub. v. *plunder.*—*Spoils* غنايم ghunaém, غنيمت مالي ghuneemuta maulé, غنب ghunub, انفال anfaul, نفال nufaul, نهاب nihaub, v. also *corruption.* — *A spoiler* (*destroyer*) مخريب mukhrib, زيان ساز zé-aun sauz. v. also *robber, plunderer*; *marrer.*—*Spoilful.* v. *wasteful, rapacious.*

Spoilt (*corrupted*) پوسيده poosédeh, فساد fusaud, تباه tubauh, فنا و زيان پذير funa ou zé-aun pizzeer.

A SPOKE (*of a wheel*) فراش furaush.

SPOKEN (part. of *speak*) گفته gufteh, گوييده gooï-édeh. — *I spoke* گفتم guftum. *He spoke* گفت guft. *We spoke* گفتيم gufteem. *Ye spoke* گفتيد gufteed. *They spoke* گفتند guftund.

A spokesman متكلم mutukullim, سخن ران sukhun raun, گوينده go-éndeh. v. *speaker.*

Spoliation, v. *robbery, privation.*

SPONGE سفنج sufunj, اسفنج asfunj, اسفنجه asfunjeh, غاري ghauré. *A painter's sponge* or *brush* مسبار musbaur.

To sponge (*wet with a sponge*) از سفنج نم كردن uz sufunj nim kirdun. (*to wipe out with a sponge*) از سفنج محو زدن uz sufunj muhoo zudun. (*to gain by mean arts*) از فريب و خوري بدست اوردن uz furrabe ou khooré bedost awurdun, از پستي و حيله بازي اندوختن uz pusté ou heeleh bauzé andookhtun, از حقارت و غدر سود كردن uz hukaurut ou ghudr sood kirdun.

A sponger مفت خور muft khore. v. *parasite.*

Sponginess وصف سفنج wusufa sufunj, ماهيت اسفنج mauhe-uta asfunj. —*Spongy* سفنج sufunj, اسا asa, اسفنج مانند asfunj maunend.

SPONTANEOUS مرادي muradé, تبرع tuburra. v. *voluntary.* — *Spontaneously* با ارادت ba iraudut, با حسن اختيار ba husna ikhté-aur, تبرعا tuburra-an. — *Spontaneousness* حسن ارادت husna iraudut, خوش اختياري khoosh ikhté-auré.

A SPOON كمچه kumcheh, ملعقه mulakeh (plur. ملاعق mula-ék), مغرفت mughrufut, تاشوق kaushook. v. *laddle.*—*Spoon-meat,* ابا aba v. *soup, broth.*

SPORT بازي bauzé, بازيچه bauzeecheh, لعبت laabut, لعبتبازي laabutbauzé, صفا sufa, تصف kusif, تصغان kusfaun. v. *play, pastime, diversion, frolick.*—(*contemptuous mirth*) سخر sukhr, مسخره maskureh, بذله بازي buzleh bauzé, مزه muzeh, فسوس fusoos. (*hunting, fishing, fowling*) نخچير nukhcheer, شكار shukkar.

To sport بازي كردن bauzé kirdun, تلعب ساختن tulaab saukhtun, خوشيدن khooshédun, بازيچه گذار كردن bauzeecheh guzaur kirdun, شمع ساختن shuma saukhtun, مشمعت كردن mushmaat kirdun, دعب ساختن daab saukhtun, تدليل نمودن tudleel numoodun, عبث ساختن abis saukhtun, كنكل كردن kunkul kirdun, لهو ساختن luhoo saukhtun. v. *to play, trifle.*

Sportful, sportive, v. *playful, merry, gay, frolick.*

Sportsman, v. *hunter, fowler, fisher.*

A SPOT (*mark*) نشان nishaun, نقطه or نكته nukteh, نمش numish, نمرت numrut (plur. نمر numar), طلس tils (pl. اطلاس atlaus)—(*a stain*) لكه lukkeh, لكا lukka, داغ daugh, ردع ruda, كاخج kaukhij.—(*a taint, disgrace*) عيب a-éb (pl. عيوب aï-oob), قصات or تصعت kuzaat.—(*place*) جا jau, گاه gah, جايگاه ja-égah, مكان mukaun. *A monument set up to commemorate any spot* پروانه purwauneh. *A white spot on the forehead of a horse* غرت ghurrut, غرت الفرس ghurrut'l'fars, لطاط lutaut, دايرت اللطاط da-érutu'l'lutaut, وتيرت wuteerut (plur. وتاير wuta-ér) غرت مبرقعت ghurruta muburkaat, قرحت kurhut, عصفور usfoor, عصفورت usfoorut, اشي asha, كسعت kusaat, غرغرت ghurghurut. *On the spot* در حال dur haul هماندم humaundum. v. *immediately.*

To spot (*mark with spots*) با نقطه نشاندن ba nukhteh nishaundun, نشان زدن nishaun zudun.

—(*to stain with spots*) با لکه الودن ba lukkeh aloodun, با داغ پلید کردن ba daugh puleed kirdun, با نقطه تلویث ساختن ba nukteh tulwees saukhtun, مردار کردن murdaur kirdun. v. *to stain*; also *to corrupt, taint, disgrace*.

Spotless (free from spots) بی لکه bé lukkeh, بی داغ bé daugh, نا مردار na murdaur, نا ملوث na mulawwus. — (*free from reproach*) بي عيب bé a-éb, غير قصات ghire-a kuzaat, طاهر tauhir, پاك pauk, بي رسوايي bé ruswaï-é. v. *pure*.

Spotted, spotty, (stained) زو لکه zu lukkeh, اهل داغ ahla daugh, لکا دار lukka dar. — (*marked with spots*, especially *as a leopard*) نمر numir, انمر anmur, نمرت numirut. *Spotted with freckles, &c.* نمش numish. *Spotted like a leopard* پلنگ رنگ pulunk runk.

A SPOUSE زوج zooj (dual. زوجان zoojaun, plur. زوجت zoojut), عروس aroos. v. *husband, wife*.—*Spousals* عروسی aroosé. v. *nuptials, marriage*. —*Spoused*, v. *married*.—*Spouseless* بي زوج bé zooj.

A SPOUT (*mouth of a pipe* or *vessel*) لوله looleh, لواب lawlub. v. *pipe, siphon*.— *A flaggon* or *other vessel with a spout* با اوله کوزه ba looleh koozeh, لولين looleen. *A spout for conveying water* ميز meez, ميزاب meezaub, مزاب mizaub (plur. ميازب mé-auzub, ميازيب mé-auzeeb). v. also *cataract*.

To spout (*as water from a fountain*) صدور کردن sudoor kirdun, از مصدر جريان بودن uz musdur juré-aun boodun, از چشمه خيزيدن zu chushmeh kheezédun, از عين ريزان بودن uz a-én reezaun boodun.

A SPRAIN پيچ دست peecha dost, پيچش ساق peechisha sauk, فسخ fusikh, کنع kuna, انخلاع inkhila. *To sprain* (*the arm, leg, hand, foot*) بازو از جاي خود حرکت دادن bauzoo uz ja-é khood hurukut dadun, ساق از جا کردانيدن sauk uz jau gurdanédun, دست پيچيدن dost peechédun, پاي فسخ ساختن pa-é fusikh saukhtun. v. *to dislocate*.—*Sprained* منخلع munkhula منخرع munkhura منفک munfukk.

A SPRAT سردل sardel.

To SPRAWL غلطيدن ghultédun, بر زمين غلطان شدن bur zumeen ghultaun shoodun, بخاك خزيدن bekhauk khuzédun, باليدن baulédun.

SPRAY (*extremity of a branch*) سر شاخ sura shaukh. v. *sprig*; also *foam of the sea*.

To SPREAD کستردن kusturdun, کسترانيدن kusturanédun, کستراندن kusturaundun, کستريدن kusturédun, کستري کردن kusturé kirdun, بسط ساختن bust saukhtun, فراش کردن firaush kirdun, خواليدن khawalédun, کشادن kushaudun, کشاد نمودن kushaud numoodun, باليدن baulédun, بالاياتيدن bala-é-anédun, تصفيح ساختن tusfeeh saukhtun, سرنکيدن surungédun, دحي کردن duhé kirdun. v. *to extend, stretch*.—(*to scatter, diffuse*) پاشيدن paushédun, ريختن reekhtun, افشاندن efshaundun, ريزان کردن reezaun kirdun, افشان ساختن efshaun saukhtun, نثار کردن nisaur kirdun, نشاريدن nishaurédun, نشر ساختن nushir saukhtun. v. *to strow*.—(*to publish*) اشکاره کردن ashikaureh kirdun, بيان ساختن bei-aun saukhtun, پيدا نمودن peeda numoodun, معلوم عالم بودن maalooma aulum boodun, مشهور شدن mush-hoor shoodun, اشيکاره کشتن ashikaureh gushtun, پيدا کرديدن peeda gurdédun.—(*to be expanded* or *stretched*) کسترانيده بودن kusturanédeh boodun, مبسوط شدن mubsoot shoodun, کشاده بودن kushaudeh boodun, مفروش شدن mufroosh shoodun. *To spread the wings* بسط جناح کردن bust jinauh kirdun. —*To spread on the ground* بر زمين کستردن bur zumeen kusturdun, بخاك بسط ساختن bekhauk bust saukhtun, کدس کردن kudis kirdun, مجير نمودن mujeer numoodun. *To spread one over another* چستن chustun, غزيدن ghuzhédun, يك بر دکر کستردن eek bur digur kusturdun.

Spread (*extent, compass*) امتداد imtidaud, استطاله istitauleh, افرازي efrauzé, مد mudd.— (*expansion*) بسط bust, کستري kusturé, کشادکی kushaudugé.—*Spread* (*expanded*) مبسوط mubsoot, کشاده kushaudeh, کسترانيده kusturanédeh. (*diffused*) پاشيده paushédeh, افشانده efshaundeh, ريزيده reezédeh, منتشر muntushir. — (*published*) مشهور mush-hoor, پيدا شده peeda shoodeh, معلوم عالم maalooma aulum, اشکاره کرده شده ashikaureh kirdeh shoodeh.—*A spreader* کستر kustur, مبسط mubussit. v. also *divulger, publisher*.

A SPRIG نبيتت nubeetut, شاخ shaukh, شاخچه shaukhcheh, غصنت ghusnut.—*Spriggy* نبيتت دار nubeetut dar, پر شاخچه pur shaukhcheh, زو غصنت zu ghusnut.—*Spright*, v. *spirit, apparition*.

SPRIGHTLINESS شوق shook, فرح furuh, نشاط nishaut, بهجت bujut, سرور و ابتهاج suroor ou ibtihauj, شادي shaudé, شادماني shaudmauné, دلشادي dilshaudé, کشادکي kushaudugé, خاطر کشادکي khautir kushaudugé, زيرکي zeerugé, شوخي shookhé, چالاکي chalauké, چستي chusté, شطاره shutaureh, ارتياح irté-auh, رامش raumish, اشر ashur. v. *briskness, cheerfulness, gaiety, liveliness, vivacity*. — *The sprightliness of youth* نشاط الشباب nishautu'sh'shubaub. *In the days*

of ſprightlineſs and joy در ايام نشاط و فراح dur ei-auma niſhaut ou firauh.

Sprightly نشيط nuſheet, شوخ ſhookh, شاد ſhaud, شادمان ſhaudmaun, زيرك zeeruk, چست chuſt, چالاك chalauk, گرمخيز gurmkheez, خرم khurrum, اشران aſhraun (plur. اشاري aſhaura), شمق ſhumuk, شمقمق ſhumukmuk, خندان khundaun, فرخناك furuhnauk, مفروح mufrooh, مسرور muſroor, خاطر كشاد khautir kuſhaud, عيار a-é-aur. v. *briſk*, *gay*, *airy*, *lively*.—*In a ſprightly manner* بروجه نشيط bur wujha nuſheet, بطور شوخ betoora ſhookh, با زيركي ba zeerugé, خرمانه khurrumauneh.

SPRING (*ſeaſon*) بهار buhaur, فصل بهار fuſla buhaur, بهار فصلي buhaur fuſlé, نو بهار now buhaur, ربيع rubé-a, ربيع فصلي rubé-a fuſlé, بهارستان bahauriſtan, بهاران baharaun, بقل bukl.—(*iſſue of water*, *fountain*) مصدر muſdur (plur. مصادر muſaudir), آبخيز aubkheez, چشمه chuſhumeh, چشمه اب chuſhumeha aub, عين a-én (plur. عيون a-é-oon), منبع mumba, ما نبع ma nuba, نبوع nubuwa, ينبوع eembuwa (plur. ينابيع eenabé-a), شمس ſhems, فرامرز furamurz. v. alſo *jet d'eau*, *ſource*, *origin*, *beginning*.—(*a leap*, *bound*) خيز kheez, جستني juſtuné, پرتاب purtaub, پرواز purwauz, پنجه punjeh, اباز ibbauz, رقص ruks, قفزي kufzé, تهمزت kuhmuzut. *The ſpring of the air* هوازد hawazud. *Spring herbage* وسمي wuſmé, نفطور nuftoor.

To ſpring (*as water*) صادر شدن ſaudir ſhoodun, صدور كردن ſudoor kirdun, نابع شدن nauba ſhoodun, نبوع بودن nubuwa boodun, نبع ساختن nuba ſaukhtun, نبط نمودن nubit numoodun, نبوط ساختن nuboot ſaukhtun, نضخ كردن nuzikh kirdun, نضخان شدن nuzkhaun ſhoodun. *To ſpring up* or *appear* ظهور كردن zuhoor kirdun, طلوع ساختن tuloo-a ſaukhtun, مطلع نمودن mutla numoodun, ظاهر شدن zauhir ſhoodun, برامدن buraumudun, پديد امدن pudeed aumudun. v. *to riſe*, *ariſe*.—(*to ſpring up as plants*) رستن ruſtun, نشو و نما نمودن nuſhoo ou numa numoodun, نشات شدن niſhaut ſhoodun, ناشي بودن nauſhé boodun, نبت كردن nubit kirdun, نمي شدن numé ſhoodun, نغض كردن nufiz kirdun, طلوع ساختن tuloo-a ſaukhtun, نشوظ كردن niſhooz kirdun. v. *to grow*.—(*to leap*, *bound*) خيزيدن kheezédun, خيز كردن kheez kirdun, جستن juſtun, پرواز كردن purwauz kirdun, خيزان بودن kheezaun boodun, تغفس كردن tukuffus kirdun, پرتاب بردن purtaub burdun, جهيدن juhédun, قحز كردن kuhiz kirdun.—*To ſpring upon* (*attack ſuddenly*) هجوم ناگه ساختن hujooma naguh ſaukhtun, حمله ناگهان كردن humleha naguhaun kirdun, با خيز ناگهاني برامدن ba kheeza naguhauné buraumudun, خروش تيز زدن khurooſha taze zudun, وزوزه كردن wuzwuzeh kirdun. *To ſpring upon one another* تناير كردن tuſaubir kirdun, تناحر نمودن tunauhir numoodun, بر يك دگر هجوم كردن bur eek digur hujoom kirdun. *To ſpring from anceſtors* از اصل امدن uz aſl aumudun, از اجداد منسل شدن uz ajdaud munſil ſhoodun, از پيشينه گان ظهور شدن uz peiſheenehgaun zuhoor ſhoodun. *To ſpring from a cauſe* or *motive* از سبب اورده بودن uz ſibub awurdeh boodun, موجب داشتن moojib dauſhtun. *To ſpring a leak* رخنه دار شدن rukhneh dar ſhoodun, شگاف در جهاز داشتن ſhagauf dur jahauze dauſhtun. *To ſpring a mine* نقب پرانيدن nukib purranédun, اواز نقب كردن awauza nukib kirdun. *To ſpring game* نخچير انگيختن nukhcheer angeekhtun, حشرت انگيز ساختن huſhrut angeez ſaukhtun, شكار خيزان نمودن ſhukkar kheezaun numoodun, نجش كردن nujiſh kirdun. *To ſpring partridges* قبج خيز كردن kubuj kheez kirdun, قبجت پرانيدن kubujut purranédun, فرفر انگيز نمودن furfur angeez numoodun.—*Spring tide* مد mudd.

A ſpringe دام daum. v. *gin*, *nooſe*.

A ſpringer of game نخچير انگيز nukhcheer angeez, حشرت خيزان ساز huſhrut kheezaun ſauz. *A ſpringer of partridges* قبج پران ساز kubuj purraun ſauz, فرفر خيز كننده furfur kheez koonindeh.

Springy (*full of ſprings*) پر اب خيز pur aub kheez, چشمه دار chuſhumeh dar. *A ſpringy place* چشمه سار chuſhumeh ſaur.

To SPRINKLE افشاندن efſhaundun, افشان كردن efſhaun kirdun, فشاندن fuſhaundun, پاشيدن pauſhédun, نثار كردن niſaur kirdun, ريزيدن reezédun, ريزه ساختن reezeh ſaukhtun, ريزان شدن reezaun ſhoodun, بفشريدن buſſhurédun, تافتن tauftun, ريستن reeſtun, ريسيدن reeſédun, ريختن reekhtun, پشنجيدن puſhunjédun, منتثر ساختن muntuſir ſaukhtun, تنثير كردن tunſeer kirdun, نثر نمودن nuſir numoodun, پراكندن purakundun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun, نشاريدن niſhaurédun, انشار ساختن inſhaur ſaukhtun, ذر نمودن zurr numoodun, چخ كردن chukh kirdun, تطريس ساختن tutrees ſaukhtun. *To ſprinkle a houſe with water* نضح كردن nuzih kirdun, منتضح ساختن muntuzih ſaukhtun. *To ſprinkle earth* (*eſpecially on the face of a dead relation*) حثا كردن

husa kirdun, تحفا ساختن tuhsa saukhtun, حشو نمودن husoo numoodun, غبار افشاندن ghubaur efshaundun. *To sprinkle with sugar* شکر ریز کردن shukr reez kirdun. *To cause* or *order to sprinkle* افشانیدن efshaunédun, اوشانیدن awshanédun. v. also *to scatter, disperse.*

Sprinkled افشانده efshaundeh, پاشیده paushé-deh, ریزیده reezédeh, ریخته reekhteh, منتشر muntusir, پراکنده purakundeh, متذری mutu-zurra, منتضح muntuzuh, منتضخ muntuzukh.

Sprinkling افشان efshaun, فشان fushaun, پاش paush, ریز reez, ریزان reezaun, نثار nisaur, نثر nusir, تنثیر tunseer مذری muzurré.

Sprit, v. *sprout.—Sprite,* v. *spirit, demon.*

To SPROUT رستن rustun, نشو و نما نمودن nushoo ou numa numoodun, نبت کردن nubit kirdun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun. v. *to spring up, grow.—A sprout* نبت nubt, نبات nu-baut, نشا nushaa, فرخ furkh, فرخت furkhut (pl. افرخ afrukh, فراخ furaukh, فرخان furkhaun, فروخ furookh, افرخت afrukhut). *Sprouts at the roots of trees, corn, hay, &c.* مسال musauk, وليبت wuleebut.

SPRUCE (*neat, trim*) خوشنما khooshnuma, نازل nauzik, ذو نزاکت zu nuzaukut, ظریف zureef.—*Spruceness* خوشنمایی khooshnumaï-é, نزاکت nuzaukut, ظرافت zuraufut. *Sprucely* بر وجه خوشنما bur wujha khooshnuma, با نزاکت ba nuzaukut, بطور ظریف betoora zureef.

SPRUNG خیزیده kheezédeh. v. *descended.*

To spume, v. *to froth.—Spunge,* v. *sponge.*

SPUN تافته taufteh, رشته rishteh.

SPUNK (*touchwood*) پزه puzsheh.

A SPUR مهمز mihmiz, مهموز mihmooz, مهماز mihmauz (plur. مهامز muhaumuz, مهامیز muhau-meez), کلاب kulaub. چنک chink. *The spur of a cock* خروس مهموزی khuroos muhmoozé, ظفر الدیل zufru'd'deek, ناخن خروس naukhuna khuroos, زمع zuma, زمعات zumaat, صیصت see-sut, صیصیت seesé-ut, دابرت daubirut. *To spur a horse* مهموز زدن muhmooz zuddun, همز کردن humz kirdun, چنك زدن chink zudun, رکض ساختن rukz saukhtun, رکل کردن rukl kirdun. v. also *to instigate, incite, urge, drive.*

SPURGE شبرم shubrum, تیوعت tei-oo-at.

SPURIOUS (*not genuine*) ساخته saukhteh, قلب kulb, نا راست na raust, غیر عینی ghire-a a-éné, نا حق na hukk. v. *false, counterfeit.—(il-legitimate)* حرامزاده haraumzaudeh, نغیل nu-gheel (fem. نغیلت nugheelut), نغل nughl (fem. نغلت nughlut), منبوز mumbooz, مخضرم mukh-zurum (fem. مخضرمت mukhzurumut), سند sind, وضیعت wuzé-at, خشول khushook, مدخل mu-dukhkhil. *A spurious son* حرامزاده haraumzaudeh, ولد زنا wuluda zuna, ابن زنیة ibnu zun-é-utin, ابن نحسة ibnu nuhsutin, دعی da-é. v. *bastard.*

To SPURN (*kick*) پا زدن pa zudun, پاییدن paï-édun, سپردن sipurdun.—(*to reject with contempt*) با ابتذال دفع کردن ba ibtizaul dufa kir-dun, با اهانت رد ساختن ba ihaunut rudd saukh-tun, ندس کردن nudis kirdun, ذل و ملام نمودن zull ou mulaum numoodun, طنز و مذمت زدن tunz ou muzimut zudun. v. *to scorn.*

Spurn, v. *kick: insolence, contempt, scorn.*

A SPURRER (*one who spurs*) مهموز زن muh-mooz zun.—*A spurrier* or *spur maker* مهموز گر muhmooz gur.

To SPURT اب برانداختن aub burandaukh-tun, صدور کردن sudoor kirdun, طلوع نمودن tuloo-a numoodun. v. *to spring, stream.—To spurt any thing out of the mouth* واپکیدن wapukédun, وابکیدن wabukédun, واپیکیدن wapeekédun. *To spurt* (*as blood from a vein*) تغذیت شدن tughzé-ut shoodun, نعور کردن na-oor kirdun, نعار نمودن naar numoodun.—*A spurt* (*single* or *sudden effort*) شدت shuddut, یك جد ناکه eek jidda naguh, دفعت dufaut, کرة kurrut, کبة kubbut.

To SPUTTER (*throw out spittle, &c. when speaking, &c.*) خیو افکندن khé-oo afkundun, دهن دریده کردن duhin dirédeh kirdun, تمرغ ساختن tumurrugh saukhtun. v. also *to spurt.*—(*to speak indistinctly*) مشوش کلمات کردن mushaw-wush kulimaut kirdun, بغوم شدن bughoom shoodun, تبغیم ساختن tubgheem saukhtun, تغهغم گفتن tughumghum guftun, تغمیض کردن tughmeez kirdun, پیچیدن peechédun.

A sputterer خیو افکن khé-oo afgun. (*indistinct speaker*) مشوش کلمات کننده mushawwush kulimaut koonindeh.

A SPY دیدبان deedbaun, دیدوان deedwaun, خبر گیر khubr geer, خبر جو khubr joo, خبر پزوده khubr puzshoodeh, خبر پژوه khubr pu-zshooh, پژوه puzshooh, گوش goosh, عین a-én, گوشچی gooshché, جواس juwwaus, جاسوس jausoos (plur. جواسیس juwwausees), متجسس mutujussis, ماثد mausid, ناطس nautis, ربی rubé, ربیت rubé-ut. *A military spy* لشکر پوژه lashkur poozsheh, لشکر پژه lashkur puzsheh. *A spy over the private actions of others* واش waush (fem. واشیت waushé-ut, pl. وشات washaut). v. *informer, whisperer.—To play the spy* جست و جو کردن از خبر just ou joo kirdun uz khubr, مرتبی

چشم و گوش شدن murtubé ſaukhtun, ساختن chuſhum ou gooſh ſhoodun, جاسوسی کردن jauſooſé kirdun, استخبار ساختن iſtikhbaur ſaukhtun, تجسس کردن tujuſſus kirdun, ریا ساختن ruba ſaukhtun, وشایت کردن wuſha-é-ut kirdun. *Any place from whence a ſpy makes his obſervations* دیده گاه deedeh gah. *To ſpy* or *diſcover by the eye at a diſtance* دیدن deedun, نگرستن nugguruſtun, نظر کردن nuzr kirdun. v. *to ſee.*

SQUAB (*ſtuffed cuſhion*) وشبار wuſhé-aur. v. *cuſhion.*—(*not fledged; newly hatched*) بی پر و بال bé purr ou baul, زو کنداموی zu gundamooï, پرشهی دار purrſhuhé dar. (*ſhort of ſtature and thick*) مربوع murboo-a, ربعت rubaat, زون zoon, شهدرت ſhuhdarut, موتی mu-eſſuf, قلهذم kulhuzum, ضمعج zumaj, صعت ſaat, خورد اندام khoord andaum, قصیر القد kuſeera'l'kudd, هبرکع hubrka, کلنز kulnuz. v. *clumſy, awkward.*

To SQUABBLE غوغا کردن ghoogha kirdun, ستیزه ساختن ſiteezeh ſaukhtun, منازعت کردن munazaut kirdun. v. *to quarrel, wrangle.*

A ſquabble غوغا ghoogha, ستیزه ſiteezeh, منازعی munazaat, نزاع niza, محل muhyk, فتنه fitneh. v. *brawl, quarrel.*—*A ſquabbler* غوغا انگیز ghoogha angeez, محل muhyk, محکان muhkaun, فتنه خیز fitneh kheez.

A SQUADRON (*of horſe*) عسکر مربعی aſkur murubba-é, کوه بار kooh bar. v. *troop* and *horſe.*—*A ſquadron of ſhips* جمیعت جهازها juméata jahauze-ha.

SQUALID مردار murdaur, چرکین chirkeen, شوخناک ſhookhnauk, قره kuruh. v. *naſty.*

To SQUALL غریو زدن ghyré-oo zoodun, نغیط کردن nufeet kirdun, غریویدن ghyreewédun, ولوله کردن wulwuleh kirdun, واویلا ساختن waweila ſaukhtun, نحیب کردن nuheeb kirdun, فریاد و فغان زدن furé-aud ou faghaun zudun, صیحت کردن ſeihut kirdun, تلابیدن tulabédun.

A ſquall غریو ghyré-oo, نغیط nufeet, ولوله wulwuleh, فریاد furé-aud, فغان fughaun, نحیب nuheeb, فغان fughaun, صیحت ſeihut. *A ſqualler* غریو زن ghyré-oo zun, واویلا ساز waweila ſauz.

Squally هلاب hullaub. v. *windy.*

To SQUANDER مال پریشان کردن maul purraſhaun kirdun, اموال برباد دادن amwaul burbaud dadun, ملک پراکنده ساختن mulk purakundeh ſaukhtun, اسراف غنیمت کردن iſraufa ghuneemut kirdun.—*Squandered.* v. *ſpent.*

A ſquanderer, v. *ſpendthrift, prodigal.*

SQUARE زو چهار جانب zu chahaur jaunib, زو چهار کوشه zu chuhaur kooſheh, چار کوشه chaur kooſheh, مربع murubba, تربیع turubba, مکعب mukaab, چار پاره chaur paureh. *The ſquare root* (*in arithmetick*) جذر judr, جذر juzr. v. alſo *honeſt: ſtout: parallel.*

A ſquare (*figure*) چهار جانب chuhaur jaunib, چهار کوشه chuhaur kooſheh, شکل تربیع ſhukla turbé-a. *A ſquare* or *quadrangle* چهار سو chuhaur ſoo, عرصه arſeh, میدان meidaun, ساحت ſauhut, ساحت الدار ſauhutu'd'daur, صحن ſuhn, حیز heiz, تحت tuht, میان سرای mei-auna ſera-é. v. under *court*; alſo *rule, regularity, conformity, proportion, equality, level.*

To ſquare مربع کردن murubba kirdun, تربیع ساختن turbé-a ſaukhtun, چهار جانب کردن chuhaur jaunib kirdun. v. alſo *to fit, ſuit, adjuſt, regulate.*

A SQUASH (*ſudden fall*) افتادگی ناگهانه uftaudugé naguhauneh, سقوط ناگهانی ſukoota naguhauné, همز humiz. v. *daſh, cruſh.*—(*any thing ſoft* or *unripe*) چیزی نرمه cheezé nurmeh, شی هشاش ſhei huſhauſh, چیز نا رسیده cheeza na ruſſedeh.

To ſquaſh همز کردن humiz kirdun. v. *to cruſh.*

SQUAT (*ſhort and thick*) مربوع murboo-a, ربعت rubaat. v. *ſquab, compact.*—(*lying cloſe to the ground*) هکوع hukoo-a, بزمین خفته bezumeen khufteh. *To ſquat down* هکوع کردن hukoo-a kirdun, بزمین خفتن bezumeen khuftun.

Squeak, ſqueal, v. *ſquall, cry.*

SQEAMISH زو منش کر zu munſhgur, نفور nufoor, اجم ajum, بیزار beezaur, طنخ tunukh, زو تخمه zu tukhmeh, کره kirh, نا خوشمش na khooſhmuſh, نا خوشمنش na khooſhmunſh, مستمل muſtumill, موتی mu-eſſuf, ابی abé.—*To be ſqueamiſh* منش زدن munſh zudun, منش کردن munſh kirdun, منش کشتن munſh guſhtun, منشیدن munſhédun, بهم امدن behum aumoodun, بیزار شدن beezaur ſhoodun, بیزار و نفور بودن beezaur ou nufoor boodun.

Squeamiſhneſs منشکر munſhgur, منشکرد munſhkird, نا خوشمش na khooſhmuſh, نا خوشمنش na khooſhmunſh, شورش نا خوشمش ſhooriſha na khooſhmuſh, ابا or ابی aba, اکراه ikrauh.

Squeamiſhly بر وجه بیزار bur wujha beezaur, نفورانه nufoorauneh, بطور نا خوشمش betoora na khooſhmuſh, اجما ajuman, کرهانه kirhauneh.

To SQUEEZE فشردن fuſhurdun, فشاردن fuſhaurdun, افشردن affhurdun, افشاردن affhaurdun, پالودن paloodun, پالانیدن palanédun, پالوده کردن paloodeh kirdun, اشکستن iſhkuſtun, بالافتن balauftun, افشادن affhaudun, پشخودن puſhkhoodun, منعصر کردن munauſir kirdun, بخج ساختن bukhij ſaukhtun, بخج کردن

humz kirdun. v. *to oppress, crush, harrass.* — (*to squeeze gently* or *tickle with the fingers* بخستن bukhistun, چنگال ساختن chungaul saukhtun, چنگاله کردن chungauleh kirdun, بخيه زدن bu-khé-uh zudun.—*Squeeze*, v. *compression, pressure.*

To SQUINT (*look obliquely*) با گوشه چشم نظر کردن ba kooshéha chushum nuzr kirdun, کژ بين نمودن kuzsh been numoodun, کرشمه کردن gurishmeh kirdun, نگرستن arizatan nuggurishtun, عرضنة نگران کردن yruznatan nuggu-raun kirdun, چشم اغيل زدن chushuma agheel zudun, مستشزر ساختن mustushzir saukhtun, کشتن روي داشتن gushtuna rooï daushtun, شوس نمودن tushawwus kirdun, تشاوس کردن shawis numoodun, لحاظ ساختن luhauz saukhtun.

A squint کژ بيني kuzsh beené, کرشمه gu-rishmeh, نظر کوشه چشم nuzra koosheha chushum, اغيل agheel, شوس shawas, چشم اغيل chushuma agheel, تغل tughl.—*Squint* (adj.) کژ kuzsh, کژ بين kuzsh been, لوج looj. v. *oblique.*—*A squinter* کژ بين kuzsh been, اشوس ashwus, دل dall.

A SQUIRREL سنجاب sunjaub, وروره wur-wureh, موش خرما moosh khurma.

To STAB خنجر زدن khunjur zudun, با سيف گذاردن ba seif guzaurdun, ابر زدن abr zudun با تيغ سپوزيدن ba teegh supoozédun, خستن khustun, وخض کردن wukhiz kirdun. *To stab with a poisoned dagger* با خنجر زهردار گذاردن ba khunjura zuhrdar guzaurdun. *To stab in the breast with a sword* با تيغ سينه گذار کردن ba teegh seeneh guzaur kirdun. v. *to pierce, wound.* *A heart-stabbing dagger* خنجر سينه گذار khun-jura seeneh guzaur, خنجر سينه خراش khunjura seena khyraush.

A stab زدني خنجر zudunė khunjir, ابر abr, صموت sumoot, سپوختني supookhtuné, کذار سينه guzaura seeneh, خستني khustuné, وخض wukhiz.

STABILITY پايداري pa-édauré, استواري ustuwauré, استقرار istikraur, قرار kuraur, رسوخ rusookh, تقرار tukraur, بقا buka, رصانت rusau-nut, بر دوامي bur duwaumé, ثبات subaut, سکون sukoon, تناجث tunaujus, ايستادگي eistaudugé.

A STABLE (*for horses, &c.*) اخور akhoor, اصطبل istabil (pl. اصابل isaubil), ستوردان sutoor-dan, پايگاه pa-égah, معلف maaluf (pl. معالف ma-aluf), کنده kundeh, اکنده akundeh, شوليده shoolédeh, حظير huzeer, حظيرت huzeerut, حظارت huzaurut, اري aré, مناخ munaukh, ثيت sé-ut, ثايت sa-é-ut, مبعر mubar, حرد hurd (pl. حرود hurood), خلف khulf. *A stable-boy* غلام اخور gholauma akhoor, اهل اصطبل ahla istabil.

Stable, v. *steady, constant, fixed.*

A STACK (*of corn, hay, &c.*) وضيمت wuzee-mut, کداس kuddas, فراهم غلت furauhima ghullut, اجتمع علف ijtimaa aluf. *To stack* وضيمت ساختن wuzeemut saukhtun, کدس کردن kuds kirdun.

STACTE (*gum of myrrh*) ميعت mé-at, مايعت ma-é-at, بخور bukhoor. *Liquid stacte* ميعت سايلت mé-ata sa-élut. v. *storax.*

A STAFF چوب chob, چوپ chop, دست چوپ dost chop, دستي چوپ chop dosté, سردسته surdusteh, عصا asa, دستواره dostwaureh, دوستوار dostwaur, دورباش doorbaush, درباش durbaush, باهو bauhoo, باسو bausoo, پاهو pauhoo, تختله tukhtuleh, بازه bauzsheh, پژه puzsheh, بازه bauzeh, هيزم heezum, تصيد kuseed, تصيدت kusédut, تسقس kuskus, کواژه guwauzsheh, معوجت muwujut, تخله tukhleh, نخله nukhleh, منسات munsaut, باد دژنام baud duzshnaum, باد دشنام baud dushnaum, باد شم baud shum, عود ood (pl. اعواد é-awaud), عيدان a-édaun, بقاري bukauré, هراوت hirawut, عکازت akauzut, عکاز akauz, عکوز akooz. *A pilgrim's staff* پاشو pau-shoo. *A buffalo driver's staff* کراز gurauz. v. *goad.* —*A shepherd's staff* چوبان عصاي choobaun asa-é, پاشو paushoo, کراز gurauz. v. *crook.*—*A bishop's pastoral staff* عکازت akauzut.—*A staff with a hooked head* محجن muhjin, مقلد muklid, چوکان chawkaun. *A little staff* چوپک chopuk. *A churn-staff* غويه ghoo-yeh. *The spear-staff of a banner* لوايت liwa-é-ut.—*To strike with a staff* چوپ زدن chop zudun, با چوپ نواختن ba chop nuwaukh-tun, چوپ خور ساختن chop khore saukhtun.

A STAG (*male deer*) اهو ahoo, بازو bauzoo, شاهد وحوش shauhida wuhoosh, غزال ghuzaul.

A STAGE (*floor raised, on which any show is exhibited*) تماشا گاه tummausha gah, سيرانگاه sei-raungah, منظر munzur (plur. مناظر munauzir), مظهر muzhur (pl. مظاهر muzauhir), نظرگاه nur-gah, منصت munussut, مطمح mutmuh. (*a place raised for reclining on*) صفه sofah, تخت tukht. (*a resting-place on a journey*) منزل munzil (plur. منازل munauzil), منزلگاه munzilgah, منزلگه munzilguh, محل muhull, نزل nuzl, نزگاه nuzl-gah. (*a step*) درجه durujeh. *In every stage* بهر درجه behur durujeh.—*Stage-play*, v. under *play.*

To STAGGER فراخيز کردن furakheez kir-dun, لاندن laundun, لانيدن launédun, تزلزل کردن tuzulzul kirdun, خيزيدن kheezédun, جنبيدن jumbédun, طپيدن tupédun, غژيدن ghuzshédun, تنغض کردن tunughghuz kirdun, رجرجه ساختن rujrujeh saukhtun, مخيدن mu-

khédun, بشولیدن bushoolédun, کتر ساختن kutr saukhtun, نغض کردن nughz kirdun, نغضان نمودن nughzaun numoodun, هبهبت کردن hubhubut kirdun, تهبهب ساختن tuhubhub saukhtun, تطلع کردن tutulla kirdun, وجف ساختن wujuf saukhtun. v. *to totter.*—(*to begin to lose courage*) بیدل کردیدن bé dil gurdédun, ترسان کشتن tursaun gushtun, هیبت و هراس کرفتن heebut ou huraus gooriftun. (*to be struck with doubt*) تردد شدن turuddud shoodun, شبهه کرفتن shubheh gooriftun, دودل کشتن doodil gushtun. v. *to hesitate, waver.*--(*to cause to stagger*) فراخیز کردانیدن furakheez gurdanédun, جنبانیدن jumbanédun, تزلزل کرداندن tuzulzul gurdaundun. (*to fill with suspicion*) پر کمان کردن pur gumaun kirdun, شبهه انکیختن shubheh angeekhtun, متردد ساختن muturuddud saukhtun. v. *to shock, alarm.*

STAGNANT (*motionless, not flowing*) نا روان na rouvaun, نا جریان na juré-aun, استاده istaudeh, بی جنبش bé jumbish, غیر حرکت ghire-a hurukut, نا جاری na jauré. *Stagnant water* اب استاده aub istaudeh, برکت burkut, ما برکت maa burkut, رزن ruzn, رزنت ruznut. v. *pool, marsh.*

To stagnate نا روان شدن na rouvaun shoodun, نا جریان بودن na juré-aun boodun, استادن istaudun, برکت شدن burkut shoodun, بی حرکت و جنبش بودن bé hurukut ou jumbish boodun.

Stagnation, stagnancy نا روانی na rouvauné, عدم جاری aduma jauré, استادکی istaudugé, عدم حرکت aduma hurukut.

Staid, v. *grave, sober, regular.*

A STAIN لکه lukeh, نقطه nukteh, عیب a-éb, الودکی aloodugé. v. *spot, blemish.*—*To stain* لکه کردن lukeh kirdun, نقطه ساختن nukteh saukhtun, عیب زدن a-éb zudun, پلیدن pulédun, الودن aloodun. v. *to spot, blot, defile, discolour, disgrace.*—*Stained* زو لکه zu lukeh, عیبدار a-ébdar, الوده aloodeh.—*Stainless* بی لکه bé lukeh, بی عیب bé a-éb, پاک pauk, طاهر tauhir.

A STAIR (*stair-case*) نردوان nurdwaun, نردبان nurdbaun, درجه durujeh, معرج marij, معراج marauj (pl. معرج ma-arruj, معاریج ma-reej), مصعد musaad (pl. مصاعد musa-éd), مرقات murkaut, سلم sullum. *The step of a stair* درجه durujeh, پایه pa-eh, رتبه rutbeh. v. *step.*

A STAKE وتد wutid, ود wudd, میخ meekh. مسمار mismaur. v. *pale, palisade.* —*A stake at play* رهن ruhin, رهین ruheen, کرو guroo, کروکان gurogaun, بحث buhs, سبق subuk. v. *wager.*—*A stake for impaling men* خازوق khauzook.

To stake (*bet*) رهن ساختن ruhin saukhtun, بحث کردن buhs kirdun, کرو نهادن guroo nihaudun. v. *to wager.* — (*to prop* or *fasten with posts*) با اوتاد برداشتن ba awtaud burdaushtun, از میخ بند کردن uz meekh bund kirdun. v. *to fence.* (*to empale*) خوزقت کردن khuzukut kirdun.

STALE (*old, not new* or *fresh*) نا نو na now, غیر طری ghire-a turé, نا طریف na tureef, کهن kuhn, کهنه kuhneh, متسنه mutusunneh, متسنی mutusunné, سنه sunuh, اسنه asnuh, سنها sunha, بلوده buloodeh. v. also *urine*: *to piss.*—*Staleness* کهنکی kohnugé, بلود bulood, حال متسنه haula mutusunneh. *Stalely* بر وجه متسنه bur wujha mutusunneh.

To STALK موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, خرامیدن khyramédun, خرمان شدن khyrmaun shoodun, قدمیت نمودن kudmé-ut numoodun. v. *to strut.*—*A stalk* خرام موزون khyrauma moozoon, قدمیت kudmé-ut. v. *strut.*

STALK (*of a plant*) ساق sauk, ستونه sutooneh, بن bun, کلبن gulbun. *A stalk of corn* نایزه na-ézsheh, بند بایزه bund ba-ézsheh. *The stalk of a grape* وننک wununk.

A STALL (*for cattle*) اخور akhoor, اکنده akundeh, کنده kundeh, ستوردان sutoordan, معلف maluf (pl. معالف ma-aluf), اری aré. v. *manger, stable.* — (*a little shop*; also *a bench on which goods are exposed to sale*) دکانچه dukauncheh, دکانجک dukaunjuk. v. also *shed.*—*To stall* (*put in a stall*) اخوررا در کردن akhoorra dur kirdun, در اصطبل نهادن dur istabl nihaudun. v. also *to fatten*: *to kennel.*

A STALLION فحل fuhl (pl. فحول fuhool, فحال fuhaul, فحلت fuhlut, فحل fuhul), بد سوار bud suvvaur, ایغر a-éghur, اسب کراض asba kurauz, خنذیذ khunzeez, رسیل ruseel (pl. رسلا rusla), کشن gushun, قرم kurum.

STAMINA (*first principle, essence*) طبیعت tubé-at, ذات zaut, نفس nufs, اصل asl, اثلت aslut, ماهیت mahé-ut. *The stamina of the human body* قوت ذاتیت kuwwuta zauté-ut, طبیعت تن tubé-ata tun, نفس بدن nufsa budun.

To STAMMER مشوش کلمات ساختن mushawwusha kulimaut saukhtun, کرفتار زبان داشتن gooriftaura zubaun daushtun, خطل کردن khutl kirdun, عی داشتن a-é daushtun, رد یافتن rudd é-aftun. v. *to stutter.* — *A stammerer* صاحب کرفتار زبان sahib gooriftaura zubaun, خطل کننده khutl koonindeh, عی دار a-é dar, رتا ruta. *Stammering* کرفته زبان goorifteh zubaun, سلاف filauf.

To STAMP (*impress with a mark*) نشان کردن nishaun kirdun, نشاندن nishaundun, علامت زدن alaumut zudun, ضرب ساختن zurb saukhtun,

عيار زدن a-é-aur zudun, طبع ساختن tuba ſaukh-tun, سكه ضرب كردن ſikkeh zurb kirdun. v. *to coin*; alſo *to pound, bray, bruiſe.—To ſtamp the foot on the ground* پاي بر زمين زدن pa-é bur zumeen zudun, قدم بخاك ضرب كردن kudum bekhauk zurb kirdun. *To ſtamp under foot* پايمال كردن pa-émaul kirdun, پاي خوست زدن pa-é khooſt zudun. v. *to trample.*

A ſtamp (*impreſſion*) نشانه niſhauneh, نشان ni-ſhaun, علامت alaumut, اثر aſr (plur. اثار aſaur), رسم ruſm. *A ſtamp on weights and meaſures denoting their ſtandard* عيار a-é-aur. *An inſtrument for ſtamping* ميخ meekh, ميخ درم meekha daram, دار daur, سكه ſikkeh, طبع tuba, باصمه bauſimeh, قالب kaulib. v. alſo *currency, value, authority: form, make, ſhape, caſt.*

Stamped مضروب muzroob, نشانده niſhaundeh. *Stamped ſilver* (*to mark its fineneſs*) بشار buſhaur, پشار puſhaur. *An officer who ſtamps gold or ſilver* عيار گير a-é-aur geer, صاحب عيار ſahib a-é-aur.

STANCH (*ſound, firm of principle*) ذو استقامت zu iſtikaumut, بر قرار bur kuraur, ثابت ſaubit, ثابت پاي ſaubit pa-é, اهل صلاح ahla ſulauh, راست rauſt, درست duruſt. v. *truſty, reſolute; ſtrong.*

To ſtanch (*ſtop blood*) سد مجاريء خون كردن ſudda mujauré-a khoon kirdun, سد سيل دم ساختن ſudda ſeila dum ſaukhtun. v. *to ſtop.*

Stanched مسدود muſdood. v. *ſtopped.*

To STAND (*be erect on the feet*) استادن iſtaudun, استيدن iſtédun, استيده امدن iſtédeh aumudun, در پا بودن dur pa boodun, قيام كردن ké-aum kirdun, قايم شدن ka-ém ſhoodun, پايدار بودن pa-édar boodun, استقامت شدن iſtikaumut ſhoodun, ورخاستن wurkhaſtun, پاليدن paulédun, قوم شدن koom ſhoodun.—(*to ſtop* or *halt*) توقف كردن tuwukkuf kirdun, وقوف ساختن wukoof ſaukhtun, وقف نمودن wukif numoodun, قوم كردن koom kirdun, قومت ساختن koomut ſaukhtun, قامت شدن kaumut ſhoodun, اقامت كردن ikaumut kirdun, مانده شدن maundeh ſhoodun, باشيدن bauſhédun. *To ſtand ſtill* (*to be at reſt, without motion*) نا روان بودن na rouvaun boodun, بي جنبش شدن bé jumbiſh ſhoodun, ارام داشتن araum dauſhtun, بي حركت شدن bé hurukut ſhoodun *To ſtand* or *remain firm* بر قرار شدن bur kuraur ſhoodun, پايدار بودن pa-édar boodun, استواري داشتن uſtuwaré dauſhtun, ثبات قدم كردن ſubaut kudum kirdun, ثابتپاي بودن ſaubitpa-é boodun, بردوام ماندن bur duwaum maundun.—(*not to fly; to reſiſt*) مقاومت كردن mukawumut kirdun, مخالفت نمودن mukhauli-fut numoodun, معارضت ساختن ma-arizut ſaukh-tun. *To ſtand oppoſite* (*front to front*) روبرو شدن roo beroo ſhoodun, مقابل بودن mukaubil boodun, مقابله كردن mukaubileh kirdun. *To ſtand one behind another*, or *ſide by ſide* (*rank and file as an army*) رجه برجه استادن rujeh berujeh iſtaudun, صف صف شدن ſuf ſuf ſhoodun. *To ſtand by* (or *near*) نزديك استادن nuzdeek iſtaudun, مقاوم شدن mukawim ſhoodun, مقاومت ساختن mukawumut ſaukhtun, قوام شدن kuwaum ſhoodun, عند قيام بودن ynda ké-aum boodun.—(*to aſſiſt, befriend*) طرفداري نمودن turrufdaré numoodun, طرفدار شدن turrufdar ſhoodun, برپا داشتن burpa dauſhtun, ياري دادن é-auré dadun, دستگير كردن doſtgeer kirdun, موافقت ساختن muwakifut ſaukhtun. v. *to maintain, ſupport.—To ſtand aſide* كنار گرفتن kunaur gooriftun, بر طرف رفتن bur turruf ruftun, گوشه گير شدن kooſheh geer ſhoodun. *To ſtand amazed* سرگردان شدن ſurgurdaun ſhoodun, عجبناك بودن ajibnauk boodun, سراسيمه استادن ſurauſimeh iſtaudun. *To ſtand affected* ميلان خاطر نمون meilauna khautir numoodun, مراد داشتن moraud dauſhtun, نيت دار شدن né-ut dar ſhoodun, غرض گرفتن ghurz gooriftun, ارزو داشتن arzoo dauſhtun. *To ſtand for* (*be a candidate*) منصب را طالب شدن munſubra taulib ſhoodun, خدمت را حارس بودن khydmutra hauris boodun, جاه با الحاح طلب كردن jauh ba ilhauh tulub kirdun. —(*to repreſent another*) جانشين بودن jauniſheen boodun, قايم مقام شدن ka-ém mukaum ſhoodun. v. alſo *to ſtand by, maintain, ſupport.—To ſtand off* (*keep at a diſtance*) باز استادن baz iſtaudun, بعيد كردن ba-éd kirdun, دور شدن door ſhoodun.—(*not to comply*) نا رضا شدن na ruza ſhoodun, امتناع كردن imtina kirdun, نا قايل بودن na ka-él boodun.—(*to avoid intimacy*) از مقارنت باز استادن uz mukaurinut baz iſtaudun, مصاحبت امتناع كردن moſauhibut imtina kirdun, برودت نمودن buroodut numoodun. *To ſtand out* (*hold reſolution*) ثابت پاي شدن ſaubit pa-é ſhoodun, قرار نمودن kuraur numoodun, برقرار بودن burkuraur boodun, استمرار ساختن iſtimraur ſaukhtun.—(*to be prominent*) افراز نمودن efrauz numoodun, تقدم كردن tukuddum kirdun, متقدم شدن mutukuddim ſhoodun, نشوز بودن nuſhooz boodun. v. alſo *to ſtand off, ſtand aſide.— To ſtand to* (*ply, perſevere*) جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, بذل همت ساختن buzla himmut ſaukhtun, ملازمت نمودن mulauzimut numoodun. v. alſo *to ſtand out* (*hold reſolution*).—

To stand to a promise اقرارا وفا کردن ikraurra wufa kirdun, عهدرا وفا ساختن ahdra wufa saukhtun. v. under *to keep.*—*Not to stand to a promise* از اقرار بی وفا bé وفا ikraur udool kirdun, وفا uz ikraur udool kirdun, عدول کردن wufa boodun. *To stand up* قیام کردن ké-aum kirdun, بر پا قایم بودن bur pa ka-ém boodun, ورخاستن wurkhaustun, بپاي کردن bepa-é kirdun. v. *to rise.*—*To stand upon* (*to be supported by any thing*) بر نشستن bur nishistun, اتکا کردن ittika kirdun, تکیت ساختن tuké-ut saukhtun, استناد کردن istinaud kirdun.—(*to insist on*) وا استادن بچیزي wa istaudun becheezé, اقامت کردن ikaumut kirdun, خود راي شدن khood ra-é shoodun. v. *to persist, insist.*—(*to value, take pride in*) گران بها اندیشیدن guraun buha andeeshédun, بگران مایه داشتن beguraun ma-éh daushtun, براي چیزي متکبر شدن bera-é cheezé mutukubbir shoodun. *To stand haggling* (*in making a bargain*) سخت بازاري ساختن sukht bazauré saukhtun, فرید و فروخت با سختي کردن fureed ou furookht ba sukhté kirdun. *To stand in* (*cost*) قیمت داشتن keemut daushtun, بها بردن buha burdun. *To stand still* (*to be idle*) بیکار استادن békaur istaudun, اواره بودن awaureh boodun, خالي شدن khaulé shoodun. *To stand one's ground* ثابت پاي نمودن saubit paï-é numoodun, ثبات قدم کردن subaut kudum kirdun, نا باز پس رفتن na baz pus ruftun, نا پشت باز دادن na posht baz dadun.—*To stand sentry* پاسبان بودن pausubaun boodun, نوبت شدن noobut shoodun, قراول کردن kurawul kirdun. *To stand on end* (*as the hair of a cat, &c. when frightened*) فراشیدن furashédun, کالیدن kaulédun, مخیدن mukhédun. *To stand one in stead* بکار امدن bekaur aumudun, شایستن sha-éstun. *To stand in need* محتاج شدن muhtauj shoodun, احتیاج بودن ihté-auj boodun. v. *to want.*—*To stand in awe* هیبت داشتن heebut daushtun, تکریم نمودن tukreem numoodun, ازرم دار شدن azrum dar shoodun. *To stand in the way* مانع شدن mauna shoodun, اعتراض کردن é-atirauz kirdun, سد بودن sudd boodun.—*Stand off! stand back!* برد برد burd burd! دور باش door baush!

A stand قیام ké-aum, منزل munzil, منزلگاه munzilgah. v. *station, post.*—(*a frame on which vessels, &c. are placed*) تخته tukhteh. v. *table*; also *stop, difficulty*; *interruption.*—*To make a stand* مقاومت کردن mukawumut kirdun.—*To be at a stand* مات شدن maat shoodun, سرگردان بودن surgurdaun boodun, شبهه داشتن shubheh daushtun.

A STANDARD (*ensign, banner*) علم alum, رایت ra-é-ut, لوا liwa, علامت alaumut, ام الجیش ummu'l'jeesh, ام الرمح ummu'r'rumuh, ازبع azé-a, سبب subub, عجوز ajooz, بیراق beerauk, درفس dirufs, درفش dirufush, عقاب ukaub, موخ mookh, سومت soomut, غایت ghaï-ut, عنکزت ankuzut, مورق moorik, نبیل nubeel, بند bend, اختر کاویان akhtura gawé-aun, سامه saumeh. *The royal standard* علم پادشاهي aluma padshahé, علم همایون aluma huma-é-oon, رایت دولت ra-é-uta dowlut. *The victorious standard* علم ظفر توام aluma zufr tuwaum. v. under *ensign.*—*To erect the standard* علم نصب کردن alum nusb kirdun, بیراق برداشتن beerauk burdaushtun.—*Standards* اعلام é-alaum, الویت alwé-ut, رایات ra-é-aut, رایات ظفر ایات ra-é-auta zufr a-é-aut.—*The standard of weights or measures* عیار a-é-aur. *To stamp measures or weights with standard marks* تعویر کردن taweer kirdun, عیار ساختن a-é-aur saukhtun. *Of standard measure or weight* تمام عیار tumaum a-é-aur, درست عیار durust a-é-aur, مستقیم عیار mustukeem a-é-aur. v. also *pattern, model, rate.*—*A standard-bearer* میر علم meera alum, میر لوا meera liwa, علم دار alum dar, رایت بر ra-é-ut bur, بیراقدار beiraukdar.—*A stander-by* استاده istaudeh (pl. استادگان istaudugaun). v. *by-stander.*

Standing استاده istaudeh, ایستاده eistaudeh, استیده istédeh, قایم ka-ém, قیام ké-aum, مقاوم mukauwum, پایدار pa-édar, واقف waukuf, مستوقف mustookuf, متبنک mutubunnuk. *Standing up to make a speech* قیامت ké-aumut. *Not standing to an agreement* متخلف mutukhullif. *Matters standing so* الحالة هذه alhalatu hazihi.—*Standing* (*lasting*) برقرار burkuraur, ثابت قدم saubit kudum, پایدار pa-édar, قایم ka-ém, نا زایل na za-él, باقي bauké. v. also *settled, established: stagnant.*—*Standing* (*substantive*) استمرار istimraur, ثبات subaut, ثابت پایي saubit paï-é, ثابت قدمي saubit kudumé, پایداري pa-édaré. v. *continuance*; also *station, rank, condition, competition.*—*Of long standing* قدیم kudeem, کهن kuhn, عتیق ateek. v. *ancient.*—*Of short standing* نو رسیده now rusédeh, نو رسته now rusteh, نو رس now rus.

A STANDISH (*for ink, &c.*) دوات dawaut (pl. دوي dawa, دوایات dawa-é-aut) دویت diweet, محبر myhbur, محبرت myhburut, نون noon. *Putting ink in a standish* مد ساز mud sauz, تنقیس tunkees.

A STANZA مربع murubba.

A STAPLE (*emporium*) بازار bazaur, بندر bender, بندرگاه bendergah. *Staple commodities* اسباب رواج asbauba rouvauj, تجارت روان tujaut

rut rouvaun. *The staple of a lock or bolt* كليد دان kuleed daun, دزد دان duzd daun, پش pufh, بش bufh.

A STAR ستاره fitaureh, كوكب koukub, كوكبت koukubut, نجم nujim, اختر akhtur, زوانش zuwaunifh, كانس kaunis, فرقد furkud, ميسا meefa. *The polar star* النجم ennujim, قطب kutib, جدي judé. *The morning star* ستاره بام fitaureha baum, فجر fujr, طارق tauruk, نجم صباح nujma fubauh. *A wandering star (a planet or comet, as distinguished from a fixed star)* نجم سابر nujma fa-ér, نجم السابر nujmu's'sa-ér. *A little star* ستارچه fitaurcheh. *A falling star* ستارچه اتش fitaurcheha autafh, ستاره اتش fitaureha autafh, شهاب fhihaub. *The star or planet Saturn* زحل zuhul, كيوان keiwaun, فرنوج furnooj. *The star Jupiter* فرزد furzud, جواز juwauz, اورسر awurfur, ارمزد ormuzd, اورمز ormuz, زاوش zawufh, زاواش zawaufh. *The star Mars* بهرام bahram, القاهر alkauhir, پهلوان سپهر pihluvauna fip-hur, باقو baukoo. *The star Venus* زهره zuhreh, زور zawr, وپاراي wupara-é. *The star Mercury* زاوش zawufh, زاواش zawaufh, عطارد utaurid, دبير dubeer, تير teer, زادوش zaudoofh, زادوس zaudoos. v. خنس *A bright star* نجم ازهر nujma azhur, قرقد kurkud, ميسا meefa.—*The influences of the stars* احكام ahkaum. *The ascendant of a star* اوج awj. v. *ascendant.* — *The star predominant at the birth of any person* نجم nujm, ستاره fitaureh, طلوع كوكب tuloo-a koukub. *A fortunate aspect of the stars* اوج شرف awja fhurruf, سعد faad. *The two beneficent stars (Jupiter and Venus)* سعدين faadeen, سعدان faadaun, السعدان affaadaun. *The two malignant stars (Saturn and Mars)* نحسان nuhfaun, نحسين nuhfeen.—*The star of religion* سعدالدين faade'd'deen. *The star of the state* نجم الدوله nujimu'd'dowleh [proper names or titles].—*Stars* ستارگان fitaurugaun, نجوم nujoom, انجم anjum, انجام anjaum, كواكب kuwaukub, زوايل zawa-él, جواهر juwauhur. *Stars which shine just before dawn* كوكب الخرقا koukubu'l'khurka.—*To shine or twinkle as stars* كوكبت كردن koukubut kirdun. *To rise as stars* نجوم كردن nujoom kirdun. v. *to rise.*—*To observe the stars* تنجم كردن tunujjum kirdun, رصد ساختن rufud faukhtun, رصاد شدن ruffaud fhoodun, ستاره دان بودن fitaureh daun boodun, ستاره شناس شدن fitaureh fhinaus fhoodun. *A stargazer* منجم munujjim, ستاره دان fitaureh daun, اخترگو akhturgoo, رصاد ruffaud. v. *astronomer.*—*A star (mark of reference in a book)* علامت alaumut, نشان nifhaun, اشارت ifhaurut.

STARBOARD (*right hand side of a ship*) جانب راست جهاز jauniba raufta jahauze.

STARCH نشاسته nifhaufteh, نشاستج nifhauftuj, امار amaur, سريش fureefh, نشا nifha, شاوي fhawé, شوبا fhawba, اهار ahaur, اهان ahaun, بت butt. *Starch mixed with blue* ابكون aubgoon.—*To starch linen* كرباس با نشاسته اشراب كردن karbaus ba nifhaufteh ifhraub kirdun, كتان در ابكون زدن kutaun dur aubgoon zudun. *Starched* با نشاسته مشرب ساخته ba nifhaufteh mufhurrib faukhteh. v. alfo *stiff, precise.*

To STARE با دقت نظر كردن ba dikkut nuzr kirdun, امعان ساختن imaan faukhtun, با چشم كشاده نگرستن ba chufhuma kufhaudeh nugguruftun, نگاه زدن nigauh zudun, نگاهيدن nigauhédun, لتا زدن luta zudun, لمق كردن lumik kirdun. *To stare at sternly* تحجم كردن tuhujjum kirdun. — *To stare in the face (to be undeniably evident)* اشكار و روشن بودن afhikaur ou rofhun boodun, هويدا و ظاهر شدن huweida ou zauhir fhoodun.

A stare (fixed look) نظر nuzr, نظر دقيق nuzra dukeek, نگاه چشم كشاده nigauha chufhum kufhaudeh, امعان imaan, لتا luta, لمق lumik. v. *starling.*

A starer نظر با دقت كننده nuzra ba dikkut koonindeh, اهل چشم كشاده ahla chufhuma kufhaudeh, نظرباز nuzrbauz.

STARK, v. *stiff, strong, gross: deep: full: mere, quite, simple.*—*Stark mad* مجنون mejnoon, ديوانه dévauneh. v. *frantick.*

STARLESS بي نجم bé nujim, بي ستاره bé fitaureh, غير كوكب ghire-a koukub.

Star-light (lustre of the stars) روشناي ستاره rofhuna-é fitaureh, ستار تاب fitaureh taub, نجم تاب nujim taub, ضيا الكوكب zé-a-u'l'koukub. *A star-light night* ستاره شب fitaureh fhub, ليل النجوم leelu'n'nujoom.

Star-like ستاره وار fitaureh war, نجم اسا nujim afa, كوكب مانند koukub maunend. v. *bright.*

A STARLING or *stare* سار faur, ورسا wurfa, سترباتك futurbaunuk, باشترك baufhturik, زرزور zurzoor, خليل khuleek, سابان fabaun, اسغرود isfurood. *A green starling* سارسبز faurfubz. *A variegated starling* كاخول kaukhool.

STARRY, *starred* نجومي nujoomé, با ستاره ba fitaureh araufteh, اراسته zu nujoom, ذو نجوم كواكب دار kuwaukub dar. *The starry heavens* عليون alé-oon, عليين alei-én. — *Ill-starred* بد اختر bud akhtur, بي طالع bé taula. v. *unfortunate.*—*A star-shoot (emission from a star)* رجوم rujoom. v. *falling star.*

To START (*spring up suddenly*) ناكهانه خيزيدن naguhauneh kheezédun, پرتاب ناكهاني ساختن purtauba nuguhauné saukhtun, علي الفور جهيدن ala'l'four juhédun. — *To start from terror* از هول جهيدن uz hawl juhédun, بهرس خيز كردن behurs kheez kirdun, منزهق ساختن munzuhik saukhtun. v. *to tremble.*—*To start at his own shadow* حيدي كردن heidé kirdun. *To start* (*as eyes from the sockets*) ندس نمودن nudis numoodun. *To start horses at a race* از مقبص اسبان روان كردن uz mukbus asbaun rouvaun kirdun, افراس در ميدان بتاز راندن afraus dur meidaun betauz raundun. *To start* (*set out on any pursuit*) بجد و جهد اغاز دادن bejidd ou jihud aghauz dadun. v. *to begin.* — *To start* or *deviate from any thing* از چيزي بيراه شدن uz cheezé bérauh shoodun, از يك شي كمراه بودن uz eek shei gumrah boodun. v. also *to winch, shrink.*—*To start game* نخچير انكيز كردن nukhcheer angeez kirdun, شكار خيزان نمودن shukkar kheezaun numoodun. — *To start* (*produce to view* or *notice*) در ميان اوردن dur mei-aun awurdun, پيدا كردن peeda kirdun. *To start a subject* or *opinion* راي در ميان اوردن ra-é dur mei-aun awurdun, خيل پيدا ساختن kheila peeda saukhtun, بكفت و شنيد اغاز دادن beguft ou shuneed aghauz dadun. *To start* or *put suddenly out of place* از جايكاه تيز و ناكهانه لاندن uz ja-égah taze ou naguhauneh laundun. *To start from sleep* تعار كردن ta-ar kirdun.

A start (*quick and sudden spring*) خيز جلد و ناكهان kheezu jild ou naguhaun, پرتاب تيز و ناكهاني purtauba taze ou naguhauné, پرواز ناكهانه purwauza naguhauneh. v. also *tremor, shock.*—(*a sudden effort*) هجوم ناكهان hujooma naguhaun, جدا ناكهاني jidda naguhauné, كوشش تيز و ناكهانه kooshisha taze ou naguhauneh. v. *fit, sally.*—*Starting of horses at a race* از مقبص اسبان روان ساز uz mukbus asbaun rouvaun sauz, در ميدان افراس بتاز ران dur meidaun afraus betauz raun. *The starting-post at a race* مقبص mukbus, مقوص mykwus. *To get the start* (*begin before another*) زودتر از كسي اغاز كردن zoodtur uz kussé aghauz kirdun, پيش از دكر مباشرت ساختن peish uz digur mubaushirut saukhtun. v. also *to outstrip.* — *Startingly* (*by sudden fits, by interrupted efforts*) از هجوم ناكهان و مقطوع uz hujooma naguhaun ou muktoo-a, با جد و جهد ناكهانه و كسسته ba jidd ou jihuda naguhauneh ou kusisteh, از كوشش تيز و شكسته uz kooshisha taze ou shakusteh.

To STARTLE باخوف ناكهاني زدن ba khoofa naguhauné zudun, ترس ناكهانه انكيختن tursa naguhauneh angeekhtun, هيبت بديهي دادن heebuta budeehé dadun. v. *to frighten, shock; shrink.*—*Startled* وهمناك wuhimnauk, هيبت كير heebut geer. v. *frightened.*

To STARVE (*perish* or *be perishing with hunger*) كرسنه شدن gursineh shoodun, كرسنكي كشيدن gursinugé kushédun, از جوع جان تسليم كردن uz joo-a jaun tusleem kirdun, جايع بودن ja-é-a boodun. —(*to kill with hunger*) تجويع كردن tujwé-a kirdun, تغريث ساختن tughrees saukhtun, از كرسنكي مرد كردن uz gursinugé murd kirdun.—(*to perish* or *be perishing with cold*) شدت برد كشيدن shudduta burd kushédun, از زمهرير موت يافتن uz zumhureer moot é-auftun, مبرد شدن muburrid shoodun, از ترش مير بودن uz kursh meer boodun. — (*to kill with cold*) از شدت برد مرد كردن uz shudduta burd murd kirdun, از زمهرير ميرانيدن uz zumhureer meeranédun, از ترش مرك دادن uz kursh murg dadun.—(*to suffer extreme poverty*) حالت مخمصت و اضطرار كشيدن hauluta mukhmusut ou iztiraur kushédun.

Starved (*with hunger*) كرسنكي كشيده gursinugé kushédeh, كرسنه شده gursineh shoodeh. (*with cold*) شدت برد كشيده shudduta burd kushédeh, از زمهرير مرك ياب uz zumhureer murg é-aub.

Starving كرسنه gursineh, جايع ja-é-a, جوعان juwaun, مجيع mujé-a, همج هامج ياب humja haumij é-aub. *Snatching greedily as a starving man* تزقف tuzukkuf. *Starving one's self* تجوع tujoo-a.

A starvling جوعان juwaun, صاحب كرسنكي sahib gursinugé, ذو جوع zu joo-a, اهل قحط ahla kuht.

STATE (*condition*) حال haul, حالت haulut, (pl. احوال ahwaul, حالات haulaut), وضع wuza, شان shaun, مقام mukaum, هجير hujeer, دب dubb, دبت dubbut, مرن murin. (*station, rank*) مرتبه murtubeh, منزلت munzulut, منصب munsub, سان قدر sauna kudr, طبقت tubukut, جاه jauh, پايه pa-éh, درجه durujeh, رتبه rutbeh. (*the publick, community, government*) مملكت mumlukut, دولت dowlut, جمهوري jumhooré, ملكوت mulkoot, حكومت hookoomut. (*pomp, magnificence*) احتشام ihtishaum, عظمت azumut, شوكت shoukut, دولت و اقبال dowlut ou ikbaul, مجد و اجلال mujd ou ijlaul, جاه jauh. v. *grandeur, dignity.*—*A state* or *representation* عرضه arzeh, عرضه حال arzeh haul, عرضه داشت arzeh dausht, معروض maarooz. *A state* or *account* فرد furd, حساب hissaub, احتساب ihtisaub, محتساب muhtusaub. *Affairs of state* امور سلطنت umoora sultanut, امور جمهور umoora jumhoor, احوال مملكت ahwaula mumlukut, اهوال عموم ahwaula

amoom. *In this state of affairs* در این حال dur ein haul, الحالت هذه alhaulutu hazihi. *In whatever state it is* بای حال bi-aï-é haul. *According to the state* بحسب حال behusba haul. *A good state* حال خوش haula khoosh, خوشي khooshé, حال نیکو haula neekoo, احوال خیر مال ahwaula kheir ma-al, عرادت araudut. *A bad state* فنا حال funa haul, حال بد haula bud. *To be in a good state* خوش حال شدن khoosh haul shoodun, اسوده حال بودن asoodeh haul boodun, حال نیکو داشتن haula neekoo daushtun, درحضور بودن dur huzoor boodun, مرتاش شدن murtaush shoodun. *To be in a bad state* بدحال بودن bud haul boodun, منحوس الحال شدن munhoosu'l'haul shoodun, برباد بودن burbaud boodun. *A state of confusion* اختلال حال ikhtilaula haul, حال پریشان haula purrashaun, اضطراب iztiraub. *The confines of hostile states* بوم boom, مرزبوم murzuboom. v. *frontier*. — *A chair* or *bed of state* تخت tukht, مسند musnud. v. *throne*. — *Ministers of state* ارکان دولت arkauna dowlut, عیان دولت و ارکان سلطنت a-é-auna dowlut ou arkauna sultanut.—*The pillar of the state* عمدت الملک omdutu'd'mulk, عمدت الدوله omdutu'd'dowlah. *The force of the state* شجع الدوله shuja-u'd'dowlah. *The star of the state* نجم الدوله nujimu'd'dowlah. *The sun of the state* شمس الدوله shemsu'd'dowlah. *The lamp of the state* سراج الدوله surrauju'd'dowlah. *The flower of the state* زبدت الملک zubdutu'l'mulk. *The regulator of the state* نظام الملک nizaumu'l'mulk. *The felicity of the state* مبارک الدوله mubbauruka'd'dowlah. *The glory of the state* مجد الدوله mujdu'd'dowlah. *The purity of the state* اصفی الدوله assufu'd'dowlah. [The above eleven are Eastern titles conferred on Subahs, Nabobs, and other great men.]

To state (*represent in a memorial*) عرضه حال نمودن arzeh haul numoodun, عرض کردن arz kirdun, عرضه داشت ساختن arzeh dausht saukhtun. *To state an account* محاسبت کردن muhausibut kirdun, حسبان عداد نمودن husbaun idaud numoodun, حساب مقابله ساختن hissaub mukaubuleh saukhtun. *To state* (*arrange any thing*) ترتیب کردن turteeb kirdun, منظوم نمودن munzoom numoodun, نظام ساختن nizaum saukhtun, اراستن araustun.

STATELINESS کردن رعونت انتها gurduna ra-oonut intima, عظمت azumut, کرم kurim, بزرکواري buzurgwauré, جلالت julaulut, متکبري mutukubbiré. v. *grandeur*, *loftiness*. — *To walk with stateliness* موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, خرمان شدن khyrmaun shoodun, تدمیت نمودن kudmé-ut numoodun.

Stately عظیم azeem, شاهانه shahauneh, کریم kureem, بزرکوار buzurgwaur, بزرکانه buzurgauneh, مستقیم القامت mustukeemu'l'kaumut, زو کردن رعونت انتها zu gurduna ra-oonut intima, کبیر kubeer. — *Stately* (adverb) با کردن رعونت انتها ba gurduna ra-oonut intima, بطور بزرکور betoora buzurgwaur.

A STATESMAN صاحب تدبیر sahib tudbeer, راي صاحبي ra-é sahibé, واقف امور دولت waukufa umoora dowlut, مدبر امور جمهور mudubbira umoora jumhoor, ملازم درکاه mulauzima durgah, ملازم سلطان mulauzima sultaun. v. *minister*.

STATION (*situation where any one is placed*) قیام ké-aum, قیامت ké-aumut, موقف mawkif (pl. موقف muwauwkuf), مقام mukaum, منزل munzil (pl. منازل munauzil), منزلکاه munzilgah, جایکاه ja-égah, محل muhull, قرار kuraur, وضع wuza, موضع mooza, وضعت wuzaat, نهاد nihaud, بدواز budwauz, مرزبوم murzuboom, مرکز murkuz, معیشت ma-éshut. v. *situation*, *post*, *position*, *residence*.—(*employment*, *office*) منصب munsub, منزلت munzilut, خدمت khydmut, منصبداري munsubdaré, کاه gah, جاه jauh, قدر kudr, بار baur, پایه pa-éh. v. *dignity*. — (*rank*, *condition of life*) مرتبه murtubeh, رتبه rutbeh, درجه durujeh, سان saun, طبقت tubukut. v. *character*.—(*a state of rest*) اسوده حال haula asoodeh, اسوده حالي asoodeh haulé, فراغت جنبش firaughuta jumbish, فراغ حرکت firaugha hurukut, ارامي araumé. *A military station* نوبتخانه nubutkhauneh. *A station on an enemy's frontier* رباط rubaut, بوم boom, مرزبوم murzuboom. *A station for shipping* مکلا mukulla, کلا or قلا kulla, مرفی murfé. v. *road for shipping*.—*Becoming his station* شایسته حالش sha-ésteh haulish. *Filling any station well* مناسب المقام munausibu'l'mukaum, or مناسب مقام munausiba mukaum. —— *Stations* مواقف muwaukif, منازل munauzil, امکنت amkunut, سکنات sukunaut, مرحال murhaul.

To station در موقف نصب کردن dur mawkuf nusb kirdun, بمحل فرمودن bemuhl furmoodun, بمنزلت نامزاد کردن bemunzilut namzaud kirdun, موضوع ساختن moozoo-a saukhtun, بجا نهادن béjau nihaudun, بکاه نشاندن begah nishaundun, قیام نشان کردن ké-aum nishaun kirdun, قرار کردانیدن kuraur gurdanédun. v. also *to place*, *appoint*.

STATIONARY نا روان na rouvaun, ثابت saubut, برقرار burkuraur, نشانده nishaundeh,

متثبت mutuſſubut, ثبيت ſubeet, ثابت ſaubit. *Stationary* or *garriſon ſoldiers* وضايع wuza-é-a.

Stationed موقوف mawkoof, قيام شده ké-aum ſhoodeh, موضوع mouzoo-a, بكاه نشانده begah niſhaundeh, بجا نهاده bejau nihaudeh. v. *placed. Horſes ſtationed for poſting* خليل البريد khuleel-u'l'bureed. v. *poſt-horſe.* — *To be ſtationed* قيام شدن ké-aum ſhoodun, موقوف بودن mawkoof boodun, موضوع شدن mouzoo-a ſhoodun.

A STATIONER (*ſeller of paper*) كاغد فروش kaughud furooſh.

STATUARY (*the art of carving images*) علم صورت بند ylma ſoorut bund, سنكتراش ſunkti-rauſh, صنعت كندكي ſunaata kundugé, شمست كرداري ſhemſut kirdauré. v. *ſculpture.*—(*a carver of ſtatues*) صورت بند ſoorut bund, سنكدانه ſunkdauneh, بت قلمكار but kalumkaur, شمست كار ſhemſut kaur, صنم تراش ſunum tirauſh, تراشش كر tirauſhiſhgur. v. *carver.*

A ſtatue صورت كنده ſoorut kundeh, بت but, شمست ſhemſut, تراشش tirauſhiſh, صنم ſunum, (pl. اصنام aſnaum), نصب nuſb, (pl. انصاب an-ſaub) انكيخته angeekhteh, ميل meel, اثن aſin, وثن waſan (plur. وثن wuſun, اوثان aw-ſaun). *A wooden ſtatue* بعيم ba-ém.

STATURE اندام andaum, قامت kaumut, قيمت keemut قمت kymmut, (pl. قيم ké-um) قد kudd, قدو قامت kudd ou kaumut, بالا balau, كو kaw, نهاد nihaud, وضع wuza, تقطيع tukté-a, برز burz, اموغ amoogh, هلبه hulbeh, بال baul, يال é-aul, يال و بال é-aul ou baul, هندام handaum, شلو ſhuloo, بطحت but-hut. *Middle ſtature* قامت بر اعتدال kaumuta bur é-atidaul. *Tall of ſtature* كشيده بالا kuſhédeh balau. v. *tall.* — *Short of ſtature* كوچك بالا koochuk balau, قصير القد kuſeeru'l'kudd, جدمه judumeh. *A man of ſhort ſtature* مرد خورد اندام murda khord andaum, جبعبع jaabaab. v. *dwarf.* — *A woman of ſhort ſtature* عورت كوچك بالا awruta koochuk bala, جباع jubaa, درامت duraumut. *Elegant of ſtature* مستقيم القامت muſtukeemu'l'kaumut, مقدود mukdood, ممشوق mumſhook (fem. ممشوقت mumſhookut), معتدل maatudil, رشاقت ruſhau-kut, انمهلال inmihlaul, مسبكر muſbukirr.

A STATUTE قانون kaunoon (pl. قوانين ka-wauneen), امر amr (pl. اموار umwaur), حكم hoo-kum (pl. احكام ahkaum), موقع mawka. v. *law.*

To STAVE (*a caſk, &c.*) ريختن reekhtun, ريزيدن reezédun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun. — (*to puſh off, repel*) رفع و دفع كردن rufa ou dufa kirdun, دور ساختن door ſaukhtun, وا راندن wa raundun, رد كردن rudd kirdun. v. alſo *to put off, delay.*

To STAY (*continue in a place*) قرار كردن ku-raur kirdun, اقامت ساختن ikaumut ſaukhtun, استقرار كردن iſtikraur kirdun, متمكن شدن mutumukkin ſhoodun, مقيم بودن mukeem boo-dun, ماندن maundun, مانيدن maunédun, نشستن niſhiſtun, ساكن شدن ſaukin ſhoodun, درنكيدن durungédun, شبيدن ſhubédun. v. *to dwell.*—*To ſtay by the way* (*to be long a coming*) واپس استادن wapus iſtaudun, واپس ماندن wapus maundun, در پس درنكيدن dur pus du-rungédun, واپس داشته بودن wapus dauſhteh boodun. v. *to loiter.* — *To ſtay behind* باز استادن baz iſtaudun, وامائدن wamaundun. *To ſtay or tarry for one* باشيدن bauſhédun, نكران شدن nuggurau̇n ſhoodun, منتظر بودن muntuzur boo-dun, مترقب شدن muturukkib ſhoodun, تنظر tunuzzur kirdun, ترميض ساختن turmeez ſaukhtun, نظر كردن nuzr kirdun, پايستن pa-éſtun. v. *to expect.*—*To ſtay* (*hinder from proceeding, keep from departure*) توقيف كردن tawkeef kir-dun, واپس داشتن wapus dauſhtun, فا داشتن fa dauſhtun, باز داشتن baz dauſhtun. (*to repreſs*) ضبط كردن zubt kirdun, منع ساختن muna ſaukhtun. v. *to reſtrain; obſtruct, hinder.*—(*to prop*) برداشتن burdauſhtun, برداشته كردن burdauſhteh kirdun, تسنيد ساختن tuſneed ſaukhtun, عمد كردن amud kirdun.

Stay (*continuance in a place*) سكون ſukoon, حضر huzr, نشستني niſhiſtuné, نشست niſhiſt, مقام mukaum, متمكن mutumukkin. v. alſo *prop: ſtop, obſtruction.*

Stayed, v. *fixed, ſettled: ſerious, ſedate.*

STEAD كاه gah, جا jau, جاي ja-é, بدل bedel. v. *place:* alſo *uſe, help.* — *In ſtead* بجاي beja-é, درجاي durja-é, بدل ان bedela aun, بمنزلت bemunzulut. *To ſtand one in ſtead* بكار آمدن bekaur aumudun, فايده اوردن fa-édeh awurdun, منفعت كردن munfaat kirdun, نافع شدن naufa ſhoodun.

STEADFAST, *ſteady* (*conſtant, reſolute*) برقرار burkuraur, راسخ دم rauſikh dum, ثابت ſaubit قدم, ثابت قدم و راسخ دم ſaubit kudum ou rauſikh dum, رسوخ ruſookh, پايدار pa-édar, استوار uſtu-waur, نا سبكپاي na ſubukpa-é, سنكين ſungeen.

Steadfaſtly, ſteadily بر وجه برقرار bur wujha bur-kuraur, با رسوخ ba ruſookh, با ثبات ba ſubaut, با ثابت قدمي ba ſaubit kudumé, بي سبكپايي bé ſubukpaï-é. — *Steadfaſtneſs, ſteadineſs* برقراري burkurauré, ثبات ſubaut, ثابت پايي ſaubit pa-

قدمی ثابت saubit kudumé, رسوخ rusookh. v. *firmness, constancy, resolution.*

A STEAK (*slice of broiled flesh*) کباب پاره kabaub paureh. *To broil steaks* تکبیب کردن tukbeeb kirdun, کباب ساختن kubaub saukhtun.

To STEAL (*take by theft*) دزدیدن duzdédun, دزدي کردن duzdé kirdun, سرقه ساختن surikeh saukhtun, دزد بودن duzd boodun, دیصان ساختن deisaun saukhtun, التماع کردن iltima kirdun. *To steal away* بپنهاني واشدن bepinhauné wa shoodun, در پنهاني باز پس رفتن dur pinhauné baz pus ruftun, بر وجه مخفي تجانب کردن bur wujha mukhfé tujaunib kirdun. *To steal into a place* بپنهاني دخول کردن bepinhauné dukhool kirdun, تسنب ساختن tusunub saukhtun, دب کردن dubb kirdun. *To steal upon* خفی الدبت ساختن khufé-u'd'dubbut saukhtun, اطافت کردن itaufut kirdun, طمسل ساختن tumussul saukhtun, دب کردن dubb kirdun, روباه بازي ساختن roobah bauzé saukhtun, پایزن شدن pa-ézun shoodun. *A stealer* پایزن pa-ézun. v. *thief.—Stealing* دزدان duzdaun, دزدي ساز duzdé sauz. *Stealingly* بر وجه روبه باز bur wujha roobeh bauz. v. *slyly, by stealth.*

STEALTH دزدي duzdé. v. *theft.* — *By stealth* در پنهاني dur pinhauné, بپنهاني bepinhauné, دبارا dubaran, مخفي mukhfé, سرقة surikatan, نهفته nuhufteh, بر وجه نهفته bur wujha nuhufteh. v. *clandestinely.*

STEAM تف tuff, غبار ghubaur, هبا huba, بخار bukhaur. *Steam of a boiling pot* تف دیگ tufa deek, غبار هرکاره ghubaureha hurkaureh.

To steam تف زدن tuf zudun, غبار نمودن ghubaur numoodun, هبا کردن huba kirdun, تبخیر ساختن tubkheer saukhtun.

A STEED (*war* or *state horse*) اسب جنگ asba jung, اسب اصیل asba aseel, باد عنان baud ynaun, اسب یدك asba eeduk, رهوار ruhwaur. v. *courser*; and under *horse.*

STEEL اهن نر ahuna nur, اهن جرب ahuna jurb, حدید افرنج hudeeda afrunj, پولاد poolaud, فولاد foolaud, زردچول zurdchool, یلب eelub, ذکر zukur, روهن roohun, روهنا roohuna, روهینا rooheena. *Steeled, steely* (*made of steel, hard as steel*) مذکر muzukkur, پولاد نهاد poolaud nihaud. *A sword of high-tempered steel* سیف ذکر seifa zukur, روهن roohun.—*To steel* (*make hard* or *hardy*) سخت کردن sukht kirdun, صلب ساختن sulb saukhtun, شدید کردن shudeed kirdun.

STEEP سراشیب furasheeb, نشیب دار nusheeb dar, ذو شیب zu sheeb, حدر hudr, حطوط hutoot, انقیاد inké-aud, مایل ma-él.

A steep شیب sheeb, نشیبگاه nusheebgah, نشیب nusheeb, نشیب زمین nusheeba zumeen, ورطه wurteh, هضبت huzbut. v. *precipice.*

Steepness نشیب داري nusheeb daré. v. *declivity.*

To STEEP اغاریدن aghaurédun, ترطیب کردن turteeb kirdun, خیسانیدن kheesanédun, مرطب ساختن tumei-és kirdun, تمییث کردن muruttib saukhtun, اشراب کردن ishraub kirdun. v. *to soak.—Steeped* اغاریده aghauredeh, مرطوب ساخته murtoob saukhteh, خیسانیده kheesanédeh, منقعت minkaat.—*Steeping* اغاران aghauraun, اغار aghaur, اغارنده aghaurindeh, مرطب murtib.

A STEEPLE منارت minnaurut, تامورت taumoorut.

A STEER تاول ta-ool. v. *bullock.*

To STEER (*a ship*) جهاز از دنبال براه درست زدن jahauze uz dumbaul berauha durust zudun, کشتي از خلاشه در طریق راست گذار کردن kishté uz khulausheh dur tureeka raust guzaur kirdun. *Steerage* (*a ship's course*) راه جهاز rauha jahauze, طریق کشتي tureeka kishté. v. also *regulation, management.—A steersman,* v. *pilot.*

A STEM ساق sauk, بن bun. v. *stalk, trunk.*—(*family, race*) اصل asl, نسل nusl, ال aul, نسب nusub, نژاد nizshaud. (*the fore part of a ship*) پیش جهاز peisha jahauze.

To STEM (*stop, resist*) سد کردن sudd kirdun, مقاومت ساختن mukawumut saukhtun, وقف کردن wukif kirdun, مانع ساختن mauna saukhtun. *To stem a current* خلاف سیل رفتن khilaufa seil ruftun, علی سیلاب روان بودن ala seilaub rouvaun boodun.

STENCH رایحت قبیحت ra-éhuta kubeehut, بد رایحت bud ra-éhut, رایحت بد ra-éhuta bud, بخر bukhr, گند gund, بوي گنده booï gundeh, غنده ghundeh, صمر sumr, دفر dufr, خموم khumoom.—*To stench,* v. *to stink.*

A STEP (*progression by one removal of the foot*) گام gaum, پا pa, پاي pa-é, قدم kudum, خطوت khutwut (plur. خطوات khutwaut, خطي khuta), شهوت shuhwut, رجع ruja, جد judd, جحوت juhwut. v. *footstep.* — *To go with long steps* بعید الشهوت کردن ba-édu'sh'shuhwut kirdun. *The step of a stair* or *ladder* درجه durujeh, درجت durujut (pl. درجات durujaut), قدمت kudumut, پاي pa-é, پایه pa-éh, پایگاه pa-égah, رتبه rutbeh, مرتبه murtubeh, سلم sullum (pl. سلام sulaum, سلالیم sulauleem), مثابت musaubut, بامیره baumeereh, ادرجت adrujjut, درجت نردبان durujuta nurdbaun, تله tuleh, پله puleh, تصفت kusfut. *A step to a pulpit* ترعت turaat. *A step*

of promotion مرتبه murtubeh, رتبه rutbeh, درجت durujut, پايه pa-éh, جاه jauh, منزلت munzilut. *A high ſtep of promotion* پايهء برين pa-éha bureen, رتبهء عليا rutbeha ulé-a. *A deſcending ſtep* (alſo *the loweſt ſtep* or *degree*) دركت durukut (pl. دركات durukaut), دركت اسفل durukuta asful, مرتبه نزول murtubeha nuzool. *An aſcending ſtep* (alſo *the higheſt ſtep* or *degree*) درجه مصعد durujeha muſaad, مصعد muſaad, مرتبه صعود murtubeha ſaood, پايه اعلي pa-éha a-ala, رتبه عليت rutbeha ulé-ut. *Any place aſcended by ſteps* مرقات murkaut. *A light ſtep* زقزاق zukzauk, زقزقت zukzukut. *Step by ſtep* تدريجانه tudreejauneh, تدريجا tudreejan, از مرتبه بمرتبه uz murtubeh bemurtubeh, تدم بقدم kudum bekudum, پايه پايه pa-éh pa-éh, اهسته اهسته ahuſteh ahuſteh. *To aſcend ſtep by ſtep* تدرج كردن tudurruj kirdun, تدريج ساختن tudreej ſaukhtun, متدرج نمودن mutudurrij numoodun, تدم بقدم برامدن kudum bekudum buraumudun, پايه پايه برشدن pa-éh pa-éh burſhoodun. *To tread in another's ſteps* درپاي كسي رفتن dur pa-é kuſſé ruftun. *To make a falſe ſtep* سقوط كردن ſukoot kirdun, سهو ساختن ſuhoo ſaukhtun, خطا كردن khuta kirdun. v. *to ſlip, ſlide, err:* alſo *air, gait: action, conduct.* — *Stepping-ſtones* پاگاه paugah.

To ſtep گام نهادن gaum nihaudun, دروج كردن durooj kirdun, درجان ساختن durjaun ſaukhtun, خطو كردن khutoo kirdun. v. *to go.*—*To ſtep ſlowly, gravely,* اهسته اهسته رفتن ahuſteh ahuſteh ruftun, موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, تدم بقدم روان بودن kudum bekudum rouvaun boodun, نرم رو شدن nurm rou ſhoodun, رويدا رفتن rooïdan ruftun. *To ſtep out* بيرون رفتن beeroon ruftun. *To ſtep in* دخول كردن dukhool kirdun. *To ſtep back* باز پس رفتن baz pus ruftun. *To ſtep forward* پيش رفتن peiſh ruftun. *To ſtep aſide* بر طرف رفتن bur turruf ruftun. *To ſtep after one* در پاى او رفتن dur pa-é oo ruftun. *To ſtep between* درميان رفتن dur mei-aun ruftun, ميانذار شدن mei-aundar ſhoodun. v. *to meditate, interpoſe.*—*To ſtep on (go faſt)* تيز گام كردن taze gaum kirdun. *To ſtep up* برامدن buraumudun, بالا رفتن balau ruftun.

A STEP-FATHER پدر اندر pader andur, بد پدر bud pader, راب raub.—*A ſtep-mother* مادر اندر mader andur, بد مادر bud mader, رابت raubut. *A ſtep-ſon* پسر اندر puſſur andur, ربيب rubeeb. *A ſtep-daughter* دخت اندر dokht andur, ربيبت rubeebut.

Steril, v. *barren.*—*Sterility*, v. *barrenneſs.*

Sterling, v. *genuine, ſtandard.*

STERN (*of a ſhip*) پس جهاز puſa jahauze.

STERN (*ſevere of countenance*) سخت روي ſukht rooï, ترش رو turſh roo. (*ſevere of manners*) درشت duruſht, تند tund, بى حلم bé hylm, عنفي unfé, شديد ſhudeed. v. *harſh, inflexible:* alſo *hard, ſevere, afflictive.*

Sternly (*in look*) با سخت روبى ba ſukht rooï-é, با روي ترش ba rooï turſh. (*in manners*) بروجه درشت bur wujha duruſht, با عنف ba unf.

Sternneſs (*of look*) سخت روبى ſukht rooï-é, روي سخت rooï ſukht, ترش روبى turſh rooï-é, روي ترش rooï turſh. (*ſeverity of manners*) درشتي duruſhté, تندي tundé, عنف unf, شدت ſhuddut, بى حلمى bé hylmé. v. *harſhneſs.*

STERNUTATION عطس ats. v. *ſneezing.*

Sternutative عطس انكيز ats angeez.—*A ſternutatory medicine* سعوط ſa-oot.

A STEW (*fiſh-pond*) بركه ماهي burkuha mauhé. (*a brothel*) بابل خانه babil khauneh, خرابات khurabaut.

To ſtew پختن pukhtun, تهريت كردن tuhré-ut kirdun, اهرا ساختن ihra ſaukhtun. (*to be ſtewing*) تهريت شدن tuhré-ut ſhoodun, اهرا بودن ihra boodun. — *Stewed* پخته pukhteh, مهرا muhurra, مطبوخ و مهرا mutbookh ou muhurra.

A STEWARD وكيل خرج vakeela khurj. v. *agent.* — *A ſteward of the houſhold* سراي كتخداي ſera-é kutkhoda-é. — *Stewardſhip* خدمت وكيل خرج khydmuta vakeela khurj, منصب سراى كتخداي munſuba ſera-é kutkhoda-é, وكيل خرجي vakeel khurjé.

A STICK چوب chop, عصا aſa, پنك punk. v. *ſtaff, twig.*—*A bit of ſtick* چوب پاره chop paureh, پاروله paurooleh, تراشه tirauſheh. *To beat with a ſtick* چوب زدن chop zudun, با عصا كوفتن ba aſa kooftun, با سردسته ضرب كردن ba ſurdoſteh zurb kirdun, چوب خور ساختن chop khore ſaukhtun, ولث كردن wuls kirdun, اتارت و هبج ساختن itaurut ou hubij ſaukhtun.

To STICK (*adhere*) پيوسته بودن pivuſteh boodun, پيوستن pivuſtun, ملتصق بودن multuſik boodun, مقرون شدن mukroon ſhoodun, ملتزق بودن multuzik boodun, ملصق شدن mulſuk ſhoodun, چسپيدن chuſpédun, متصل بودن muttuſil boodun, ملازم شدن mulauzim ſhoodun, جسبيدن juſbédun, واجسبيدن wajuſbédun, جوسيدن jooſédun, علق كردن aluk kirdun, جفسيدن jufſédun, تلبس كردن tulubbus kirdun, نشب بودن nuſhib boodun. *To ſtick cloſe by any perſon* ملازمت كردن mulauzimut kirdun, ملازم شدن mulauzim ſhoodun, ملتزم

بودن multuzim boodun, وصال شدن wuſaul ſhoodun, مواصلت كردن muwauſlut kirdun, متعلق شدن muta-allik ſhoodun, ملاصقت كردن mulauſikut kirdun, ازم بودن azim boodun, اوبختن aweekhtun. *To ſtick* (*to be unable to move*) بي قوت رفتكي بودن bé kuwwuta ruftugé boodun, منشوب شدن munſhoob ſhoodun, در ميان ماندن dur mei-aun maundun. *To ſtick* (*as a rope in a pully*) مرس كردن murs kirdun. (*as an arrow in a wound*) رصع ساختن ruſa ſaukhtun. (*as a ſword in the ſheath*) ملصاب كردن mulſaub kirdun. *To ſtick in the mud* پا در كل داشتن pa dur gill dauſhtun. *To ſtick* or *be embaraſſed* مات شدن maat ſhoodun, سركردان بودن ſurgurdaun boodun, اشفته شدن aſhufteh ſhoodun, سراسيمه بودن ſurauſimeh boodun, دودل شدن doodil ſhoodun. v. alſo *to ſcruple*, *heſitate.*—(*to remain, not to be loſt*) باقي شدن bauké ſhoodun, نا كم بودن na gum boodun, نا ضياع كشتن na zé-aa guſhtun, نا غايب بودن na gha-éb boodun.—(*to remain conſtant*) بر قرار بودن bur kuraur boodun, ثبات قدم كردن ſubaut kudum kirdun, پايدار شدن pa-édar ſhoodun. *To ſtick to* (*inſiſt upon any thing*) وا استادن بچيزي wa iſtadun becheezé. v. *to inſiſt.*—*To ſtick into the ground* نشاندن niſhaundun, نشانده كردن niſhaundeh kirdun, نشاختن niſhaukhtun, در زمين نصب ساختن dur zumeen nuſb ſaukhtun. *To ſtick to the ground* چسپيدن chuſpédun, ضبا شدن zuba ſhoodun, ضب بودن zubb boodun. *To ſtick into any thing* درنشاندن durniſhaundun, در كردن dur kirdun, دربردن dur burdun. v. *to inſert.*—*To ſtick out* (*to be prominent*) افراز نمودن efrauz numoodun, تقدم كردن tukuddum kirdun, انافت كردن نوف ساختن nawf ſaukhtun, inaufut kirdun.—(*to refuſe compliance*) نا رضا شدن na ruza ſhoodun, نا قول دادن na kool dadun, امتناع نمودن imtina numoodun. *To ſtick in the ſtomach* در خاطر نشان داشتن dur khautir niſhaun dauſhtun, در ياد ماندن dur é-aud maundun, تنشب كرفتن tunuſhſhib gooriftun. *To ſtick* (*ſtab*) ابر زدن abr zudun, سپوختن ſupookhtun, سپوزيدن ſupoozédun, كزيدن guzédun. v. *to pierce.*

To STICKLE (*eſpouſe warmly any perſons intereſt*) طرفدار شدن turrufdar ſhoodun, جهت كسي بذل همت كردن jihut kuſſĕ buzla himmut kirdun, بذل مقدور و سعي موفور دادن براي كسي buzla mukdoor ou ſa-é moufour dadun bera-é kuſſĕ. v. alſo *to conteſt, wrangle, trim.*—*A ſtickler* طرفدار turrufdar, بذل همت كننده براي كسي buzla himmut kooniindeh bera-é kuſſĕ.

Sticky, ſtickineſs, v. *viſcous, glutinous, &c.*

STIFF كز kuzz, ثابت ſaubit, زو ثبات zu ſubaut, سفت ſuft, عرد arid, رشت ruſht, نا زابل na zaubil, غير منخنث ghire-a munkhunis, نا خنث na khunis, غلظ ghuliz. v. *ſtrong, rigid.*—(*inflexible, obſtinate*) عند دار ynaud dar, سركش ſurkuſh, شيطان ſheitaun, تمرد tumurrud, متمرد mutumurrud. v. alſo *formal, harſh.*

To ſtiffen (*make ſtiff*) كز كردن kuzz kirdun, سفت كردن ſuft kirdun, ثابت ساختن ſaubit ſaukhtun.—(*to grow ſtiff*) كز كرديدن kuzz gurdédun, ثابت كشتن ſaubit guſhtun.

Stiffly كزانه kuzzauneh, بر وجه ثابت bur wujha ſaubit, بطور نا زابل betoora na zaubil, رشتانه ruſhtauneh. v. alſo *inflexibly.*

Stiffneſs كزي kuzzé, ثبات ſubaut.—(*inflexibility*) سركشي ſurkuſhé, عناد ynaud, مرود murood, ستيز ſuteez. v. *ſtubbornneſs, formality, conſtraint, harſhneſs.*

To STIFLE دم كرفته ساختن dum gooriftеh ſaukhtun, نفس كرفتن nufus gooriftun, خفه كردن khufeh kirdun, تنك نفس ساختن tunk nufus ſaukhtun, خفيدن khufédun. v. *to ſmother, ſuffocate.*—(*to conceal, ſuppreſs*) اخفا كردن ikhfa kirdun, دس ساختن duſs ſaukhtun, مخفي كردن mukhfé kirdun, خاصيدن khauſédun, مستور كردن muſtoor kirdun, پوشيدن poſhédun, ستر كردن ſutr kirdun. *To ſtifle one's ſentiments* مضب كردن muzib kirdun. v. *to be ſilent.*—*A ſtifling ſenſation* (*when under water, &c.*) جعز jaaz.—*Stifled* دم كرفته dum goorifteh, خفيده khufédeh. v. *ſuffocated.*—(*ſuppreſſed*) مخفي mukhfé, خاصيده khauſédeh, پوشيده poſhédeh, مستور muſtoor.

A STIGMA (*mark with a hot iron*) داغ daugh, عذار azaur, عجوز ajooz. v. *brand.*—(*a mark of infamy*) عيب a-éb, بد نامي bud namé, رسواي ruſwaï-é.—*To ſtigmatize* (*mark with a hot iron*) داغ زدن daugh zudun. v. *to brand.*—(*to render infamous*) رسواي كردن ruſwa-é kirdun, بد نامي دادن bud naumé dadun, عيب كفتن a-éb guftun, ناموس زدن naumoos zudun.—*Stigmatized, branded* داغ زده daugh zuddeh.—(*rendered infamous*) بد نامي دار bud naumé dar, رسواي كرده شده ruſwa-é kirdeh ſhoodeh, ناموس زده namoos zuddeh.

STILE (*of a dial*) عقرب akrub. v. *ſtyle.*

STILETTO خنجر khunjur. v. *dagger.*

To STILL ساكن كردن ſaukin kirdun, تسكين ساختن tuſkeen ſaukhtun, ارامانيدن aramanédun, اسودن aſoodun, نرم كردن nurm kirdun. v. *to quiet, appeaſe.*—(*to make ſilent*) خاموش ساختن khaumooſh ſaukhtun, سكوت

کردن sukoot kirdun, ابکام ساختن ibkaum saukhtun.—(*to make motionless*) نا جنبان کردن na jumbaun kirdun, بي حرکت ساختن bé hurukut saukhtun, نا روان نمودن na rouvaun numoodun, بی خلجان کردن bé khuljaun kirdun. *To still a crying infant* بچیچه کردن becheecheh kirdun. *To still a boiling pot* فشا ساختن fusa saukhtun, وقم کردن wukim kirdun.

Still (*quiet, calm*) ساکن saukin, اسوده asoodeh, اهسته ahusteh, نرم nurm.—(*silent*) خاموش khaumoosh, سکات sukaut, سکوت sukoot, ابکام ibkaum, صموت sumoot.—(*motionless*) نا جنبان na jumbaun, نا روان na rouvaun, بی جنبش bé jumbish, بي حرکت bé hurukut, غیر خلجان ghire-a khuljaun.—*A still*, v. *silence, calm.*

STILL (adverb) تا اینجا ta einja, تا همچنین ta humchuneen, تا این زمان ta ein zumaun, تا این وقت ta ein wakt, هنوز hunooz. v. *hitherto.* (*notwithstanding*) نهایت الامر niha-é-utu'l'amr, بل bel, بلکه belkeh, اما emma, لیکن leikun, اکنون aknoon, مع کل هذا ma kullah haza. v. *nevertheless.*—(*ever*) همیشه humeisheh, هرزمان hurzumaun, دایما da-éman, هر بار hur bar, هر گره hurgureh, هروقت hur wakt, همواره humwaureh, همان humaun, علي الدوام ala'd'duwaum, هرگز hurguz, همیدون humeedoon, هردم hurdum, در جمیع زمان dur jumé-a zumaun. v. *always, continually.*—(*after that*) بعد از ان baad uz aun, پس از ان pus uz aun, غب زا ghubba za.—(*in continuance*) در مداومت dur mudawumut, با دوام ba duwaum, در استمرار dur istimraur.

STILLED (*calmed*) ارامیده araméde, ارامانیده aramanédeh, مسکون muskoon. (*silenced*) خاموشیدن khaumooshédeh, خاموش زده khaumoosh zuddeh.

A STILL, *stillatory* (*vessel for distillation*) انبیق ambeek, انبک ambik. *The neck* or *spout of a still* لولب lawlub, لوله looleh.—*To still*, v. *to distil.*—*A still house* انبیق خانه ambeek khauneh.

STILL-BORN بي جان زاده bé jaun zaudeh, مرد پیش از مولود murd peish uz moulood, جهیز juheez, خداج khudauj, سقط sikt.

STILLNESS (*calmness, quietness*) اسودگی asoodugé, سکونت sukoonut, اسوده حال asoodeh haul, حال اسوده haula asoodeh, رفاه rufauh, رفاهیت rufahé-ut, راحت rauhut, ارامي araumé, ارام araum, اهستگی ahustugé, فراغ بال firaugha baul. v. *tranquillity, quiet.*—(*silence*) خاموشي khaumooshé, ساکوتت saukootut, صمات sumaut.

Stilly (*calmly*) با اسودگي ba asoodugé, بطور اسوده betoora asoodeh, بر وجه ساکن bur wujha saukin, با رفاهیت ba rufahé-ut.—(*silently*) با خاموشي ba khaumooshé, بر وجه سکات bur wujha sukaut, بطور ابکام betoora ibkaum.

To STIMULATE (*to excite*) انگیختن angeekhtun, برانگیختن burangeekhtun, برخیزیدن burkheezédun, برخیزانیدن burkheezanédun, سوق کردن sawk kirdun, مغري ساختن mughra saukhtun, اغرا کردن ighra kirdun, استعجال زدن istajaul zudun, روپانیدن rooï-anédun, پدیدار ساختن pudeedar saukhtun, تحریک کردن tuhreek kirdun, تحریص ساختن tuhrees saukhtun, براغالیدن buraghalédun, غالیدن ghaulédun, سایق کردن sa-ék kirdun, اغوا ساختن ighwa saukhtun, غوریدن ghoorédun, افژولیدن afzshoolédun, وژولیدن wuzshoolédun. v. *to incite, instigate.*—(*to prick*) سپوختن supookhtun, گزیدن guzédun. *One that stimulates* شادي shaudé, اغراگر ighragur, استعجال ساز istajaul sauz. v. *driver.*

Stimulated (*excited*) انگیخته angeekhteh, برانگیخته burangeekhteh, برخیزانیده burkheezanédeh, غالیده ghaulédeh, براغالیده buraghalédeh, مغري mughra. (*pricked*) سپوخته supookhteh, گزیده guzédeh, خلیده khulédeh.

Stimulation, اغرا ighra, سوق sawk, سایق sa-ék, انگیزش angeezish, تحریص tuhrees, تحریص tuhreez, تحریک tuhreek, بس buss.

A STING ابر abr, (pl. ابر ibar) ابرت ibrut, میبار meebaur, نیش neesh, ناوک nawk, عجوز ajooz, ژنه zshuneh, لداغ luddaugh, شذام shuzaum, شوکت shawkut, شوک shook. v. *prick.*—*The sting of a bee* ناوک اري nawka aré, ناوک nawk, ابرت زنبور ibruta zumboor. *The sting of a serpent* نیش مار neesha maur, عجوز حیت ajooza hei-é-ut. *The sting of a scorpion* شوکت عقرب shawkuta akrub, شذام shuzaum. *A sting* (*any thing that gives pain*) جان ازاري jaun azauré, دلخراشي dilkhyraushé, دلریشي dilreeshé, دلفکاري dilfikauré, اضطراب iztiraub, رنج runj, درد durd.

To sting ابرت زدن ibrut zudun, با میبار سپوختن ba meebaur supookhtun, خلیدن khulédun, با میش گزیدن ba meesh guzédan, گزیدن guzédun, ناوک زدن nawk zudun, از سوکت سودن uz sawkut soodun, غرز کردن ghuriz kirdun. v. *prick, pierce, pain.*—*Stingless* بي ابرت bé ibrut, بلا نیش bila neesh.

STINGILY با طمعکاري ba tumakauré, با خرج قلیل ba khurja kuleel, بخیلانه bukheelauneh, بر وجه ناکس bur wujha nakus, خسیسا khuseesan, بطور تنک دست betoora tunk dust, بي بذل bé buzl. v. *covetously, avariciously.*

Stinginess طمعکاري tumakauré, خرج قلیل khurja kuleel, بخل bukhul, ناکسي nakusé, خسیست khuseesut, تنکدستي tunkdosté.

Stingy طمعکار tumakaur, خرج قلیل ساز khur-ja kuleel sauz, ناکس nakus, بخلیل bukhleel, خسیس khusees, تنک دست tunk dost, بي مکرمت bé mukrumut. v. *avaricious, covetous.*

STINK بد رایحت bud ra-éhut, رایحت بد ra-éhuta bud, بخر مردار bukhura murdaur, بوي قبیحت boo-é kubeehut, غشیه ghushé-uh, کند gund, غنده ghundeh, دفر dufr, نتن nutin, غزاک ghuzshauk. v. *stench.*

To stink کندیدن gundédun, نغرینیدن nuf-reenédun, بد رایحت زدن bud ra-éhut zudun, شغیدن shumghédun, شغندیدن shumghundé-duh, دفر کردن dufr kirdun, نتن پاشیدن nutin paushédun, بخر مردار انگیختن bukhra murdar angeekhtun, بوي قبیحت داشتن boo-é kubeehut daushtun, کنده بوي شدن gundeh booï shoodun.

A stinkard (a stinking mean fellow) اهل بد رایحت ahla bud ra-éhut, صاحب مرداري sahib murdauré, ذو نتن zu nutin, (pl. مناتین muna-teen), مرد پست و خور murda pust ou khore.

Stinking بدرایحت budra-éhut, رایح ra-éh, کند gund, کنده gundeh, کندیده gundédeh, کندا gunda, منتن muntin, زهم zuhm, زهمت zuhmut, زخم zukhim, شمغت shumghut. v. *fetid.*—*Stinking meat* گوشت مکبوث kooshta mukboos, لحم کبیث luhma kubees, مستعلب mustaalub. *A stinking woman* عورت زخما awruta zukhma. *Having a stinking breath* الخر abkhur, ذو دم رایح zu duma ra-éh, بخر bakhir. *To make stinking* تنتین کردن tunteen kirdun. *To make the breath stinking* ابخار کردن ibkhaur kirdun. *To be stinking* کنده شدن ghundeh shoodun. v. *to stink.*
—*Stinkingly* کندانه gundauneh, رایحانه ra-éhauneh, منتنا muntinan, زخمانه zukhimauneh.

To STINT ضبط کردن zubt kirdun, تحدید ساختن tuhdeed saukhtun, حد کردن hudd kirdun, قصر ساختن kusr saukhtun, محدود نمودن muhdood numoodun, تضییق کردن tuzei-ék kirdun.—*Stint*, v. *limit, bound, restraint; proportion, allowance.* — *Stinted* محدود muhdood, مضبوط muzboot, مقصور muksoor.

STIPEND سالیان saulé-aun, جرا jura, طلب tulub, علوفه uloofeh, وجیبت wujeebut, تنخواه tunkhauh, وظیفت wuzeefut, بشتکاني bushtu-gauné, تغار tughaur, تعیین taï-én, تیهار tee-maur, قسط kyst. v. *salary, pay, pension.*

Stipendiary (receiving stipend or salary) سالیان پذیر salé-aun pizzeer, وظیفت دار wuzeefut dar, گزاري guzauré, طلب دار tullub dar, تیهار دار teemaur dar, ذو علوفه zu uloofeh, ذمي zimmé, ذو تعیین zu taï-én.

A stipendiary (pensioner) صاحب سالیان sahib saulé-aun, تنخواه دار tunkhauh dar, تیهار دار teemaur dar, صاحب وظیفه sahib wuzeefeh, اهل وظایف ahla wuza-éfeh, طلب دار tulub dar.

STIPTICK, *stiptical* عفص afys, مقبوض mukbooz, تقبض tukubbuz. *A stiptick medicine* عفوص afoos, قبض kubz, عقل akul.

To STIPULATE معاهده کردن ma-ahu-deh kirdun, عقد و عهد ساختن akd ou ahd saukhtun, شرط و پیمان کردن shurt ou peimaun kirdun, موافقت ساختن muwausikut saukhtun, اتفاق کردن ittifauk kirdun, مبایعت ساختن muba-é-at saukhtun. v. *to bargain, contract.*

A stipulation معاهدت ma-ahudut, عهد ahd, اتفاق ittifauk, شرط shurt (plur. شروط shuroot), عقد akd, پیمان peimaun, ارمون armoon. v. *bargain, paction.*—*A stipulation to return goods, if faulty* مستعهد musta-ahud, مخیر بازار mukheera bazaur.

To STIR (*move from it's place, to agitate*) جنبانیدن jumbaunédun, لانیدن launédun, لاندن laundun, از جا رفع کردن uz jau rufa kirdun, حرکت دادن hurukut dadun, متحرک کردن mutuhurruk kirdun, کردانیدن gurdané-dun. v. also *to mix.* — (*to move one's self, to be in motion*) جنبان بودن jumbaun boodun, متحرک کردن mutuhurrik kirdun, جنبیدن jumbédun, رفتن ruftun, روان بودن rouvaun boodun, خنبش کردن khumbish kirdun, منتخش ساختن muntukhish saukhtun, نویدن nawédun. *To stir up (to incite, instigate)* تحریض کردن tuhreez kirdun, برانگیختن burangeekhtun, انگیختن angeekhtun, اغرا ساختن ighra saukhtun. v. *to stimulate.* — (*to put in action*) وضع و حرکت دادن wuza ou hurukut dadun, وضع و حالت انگیختن wuza ou haulut angeekhtun. *To stir (agitate, bring into debate)* در میان اوردن dur mei-aun awurdun, منازعت کردانیدن munazaat gurdané-dun, سبب بحث دادن sububa buhs dadun, بنزع شروع کردن benuza shuroo-a kirdun.—(*to become the object of notice*) در میان امدن dur mei-aun aumudun, واجب الملاحظه کشتن vajibu'l'-mulauhzeh gushtun. *To stir or rise in the morning* سحر خیز کردن suhr kheez kirdun, قایم الصباح ka-ému's'subauh boodun, علي الصباح بودن ala's'subauh kheezédun. *To stir up sedition* فتنه انگیختن fitneh angeekhtun, اشوب خیز کردن ashoob kheez kirdun. v. under *sedition.*
—*To stir a fire* مشبوب کردن mushboob kirdun, اتش انکیز ساختن autaush angeez saukhtun.

Stir (tumult, bustle) شماته shumauteh, هنکامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul,

غلغله ghulghuleh, كير و دار geer ou dar, شورش shoorish, دار و كير dar ou geer, فتنه fitneh, شالكامه shaudkaumeh, ولوله wulwuleh, دمدمه dumdumeh, اشوب ashoob. v. *commotion, agitation, disturbance, sedition.*

A stirrer (*a causer of motion*) انكيزنده angeezindeh, حركت انكيز hurukut angeez, محرك muhurrik. (*one who is in motion*) خود جنبان khood jumbaun, جنبنده jumbindeh, جولان دار jawlaun dar.—(*one who rises early*) سحرخيز suhr kheez, مرد ذو صباح ké-aumu's'subauh, قيام الصباح murda zu subauh, ذو صباح zu subauh. *A stirrer up* انكيزنده angeezindeh, افروزنده efroozindeh.

Stirred (*moved*) جنبانيده jumbanédeh, لانيده launédeh, متحرك mutuhurruk, مشبوب mushboob. — (*excited*) برانكيخته burangeekhteh, انكيخته angeekhteh, براغاليده buraghalédeh. (*provoked*) ازار رسيده azaur russédeh, غضوب ghuzoob, مضطرب muzturub.

A STIRRUP (*of iron* or *wood*) ركاب rukaub (pl. ركبت rikbut). *A stirrup of leather* غرز ghuriz, سلم sullim. *The stirrup leather* ساقط saukut. *The stirrup-holder* (*to a king*) ركابدار rukaubdar, ركابي rukaubé. *To the imperial stirrup* (i. e. *represented to the king*) بركاب همايون berukauba huma-é-oon.

To STITCH دوختن dookhtun, دوزيدن doozédun, خياطت ساختن khei-autut saukhtun. v. *to sew*; also *to mend, unite, join.*—*To stitch button-holes, &c.* شيرازه كردن sheerauzeh kirdun, نكنده ساختن nukindeh saukhtun.

A stitch (*in sewing*) دوزي doozé, كتبت kutbut. *To sew with close stitches* بخيه كردن bukhéyeh kirdun, غرزت ساختن ghurzut saukhtun. *To sew with wide stitches* تشريج ساختن tushreej saukhtun, ملت كردن mullut kirdun. *A stitch in the side* ذات الجناب zaut u'l'junaub, برسام bursaum. v. *pleurisy.*

STOCK (*trunk of a tree*) پوزه درخت poozheha durukht, تيره درخت teereha durukht, پايه pa-éh. v. *trunk, block, log, post.*—*A stock* (*for grafting*) ريباج reebauj.—(*a race, lineage*) اصل asl, نسل nusl, نسب nusb, نژاد nizhaud, سلسله silsileh, رسم سلسله rusma silsileh, ال aul, ميهمن meehmun, دجم dujm.—(*a capital in trade*) مايه ma-éh, سرمايه surma-éh, راس المال rausu'l'maul, اصل asl. v. *fund, store.*—(*a stupid man*) كنده gundeh, كند gund. v. *blockhead.*—(*a handle*) دستيج dosteej, دسته dosteh, يد eed, قبضت kubzut. *A laughing-stock* سخرت sukhrut, هزات huzaut, دعبوب daaboob. *A graft budding from a stock* سرين sureen.

To stock مهمت پرداز ساختن muhimmut purdauz saukhtun, پر كردن pur kirdun, اكندن agundun, انباشتن ambaushtun. v. *to fill, store.*—*To stock up* بركندن burkundun. v. *to eradicate.*—*A stock-dove* صلصل sulsul. v. *ring-dove.*—*A stock-jilliflower* قرنفل kurunfil.

A STOCKING جورب jawrub, اشم ashum.

STOCKS (*for confining the legs*) كليدان kuleedaun, كليدانه kuleedauneh, كليد دان kuleed daun, هيزم heezum, كنده هيزم kundeha heezum, فلق fuluk, افلاق aflauk.

STOCK-STILL بي جنبش bé jumbish.

A STOICK (*philosopher*) رواقي riwauké, اهل الاسطوانه ahla-u'l'istuwauneh.

A STOLE شك shikk, زنار zunnaur, حله hulleh. v. *robe.*

STOLEN دزديده duzdédeh, مسروق musrook.

STOMACH معدت madut, شكم shikim, شكمبه shikimbeh, شكنب shikimb, قطنه kutneh, قبت kubbut. *The stomach of birds* چينه دان cheeneh daun. v. *crop.* - - *The second stomach of beasts* هزار خانه huzaur khauneh, هزار تو huzaur too. *A pain, weakness,* or *disorder in the stomach* سوء معده soo-a madeh, ضعف معده zaafa madeh. *Obstructions in the stomach* مسدود معده musdooda maadeh, امتلا imtila. v. *repletion.*—*Having a disordered stomach* معوول muma-ook, مجهت meejmut, متنخ mutnikh, متتنخ mututunnikh, ذو امتلا zu imtila. v. also *appetite: inclination, liking: sullenness, resentment, pride, anger.*

To stomach انجنيدن anjunédun, بهم امدن behum aumudun, قهر كرفتن kuhr gooriftun, خشم نمودن khyshm numoodun, غضوب بودن ghuzoob boodun, كين كرفتن keen gooriftun. v. *to resent, be angry.*—*Stomached, stomachful* ذو سينه پر كينه zu seeneh pur keeneh, پر غضب pur ghuzub, قهردار kuhrdar. v. *angry, sullen.*

A STOMACHER صدرت sudrut (plur. صدر sudur), سماخچه sumaukhcheh, شاك shauk, بربند burbund, وربند wurbund, بروان burwaun.

STOMACHICK (*belonging to the stomach*) معده منسوب madeh munsoob. —*A stomachick medicine* داروي معده darooï madeh.

A STONE سنك sunk, حجر hujr, قيسور keisoor, رجم rijm, رجام rujaum, صخرت sukhrut, صخير sukheer, خاره khaureh, وقل wukl, جندل jundul, سلمت sulmut, لخفت lukhfut, صوانت suwaunut, مرمع murma, يرمع yarma, حمارت humaurut, اعبل é-abul, رتاجت rutaujut, رشادت rushaudut, وصاوص wuswaus. v. *rock, pebble, gravel.* — *A hewn* or *square stone* سنك

تراشيده ſunk tirauſhédeh. *A flint-ſtone* سنك ريزه ſunk reezeh. v. *flint.*—*A hail-ſtone* سنكچه ſunkcheh. v. *hail.* — *A whetſtone* سنك اسيان ſunk aſé-aun, حجر المن hujru'l'munn. v. *whetſtone.*—*The famous black ſtone at Mecca* حجر الاسود hujru'l'aſwud. v. Vol. I. p. 1190. — *A precious ſtone* كوهر gohur, جوهر johur (plur. جواهر jawauhir), قيمتي سنك keemuté ſunk, كهر kuhr, در durr (pl. درر durur), پيچاد peechaud, فيلغوس feilifoos, يشم eeſhum, يشيم eeſheem, ياقوت yakoot, خرزت البقر khurzutu'l'bukr, سراوي ſurawé. *A ſerpent-ſtone* شاه مهره ſhah muhreh. *A touchſtone* محك muhukk, محكت muhukkut, سنك محك ſunka muhukk. *A hard ſtone* سنك خاره ſunk khaureh, خارا سنك khaura ſunk, خارا khaura, رداث rudaut, ردي ruda. *The bezoar ſtone* باد زهر bad zuhr. v. *bezoar.*—*A thunder-ſtone or bolt* ازرخش azurkhuſh, ادرخش adurkhuſh, *The philoſopher's ſtone* كبرت احمر kibrita ahmur, كيميا keemé-a, كيميا اكبر keemé-a akbur, اكسير ikſeer. *A ſtone for a ſling, croſs-bow, &c.* سنك رعد ſunka raad, كلاسنك kulaſunk, قلاعت kulaat, سنك زنبرك ſunka zumburuk. *A mill-ſtone* سنك اسيا ſunka aſé-a, رحي ruha. —*The upper and under mill-ſtone* ضرتان zurrutan. v. *mill-ſtone.*—*A ſtone on which they bray colours* حلو huloo, مداك mudauk. *A ſtone with which they bray colours, &c.* مداك mudauk, مدوك mudook, مرداس murdis, مرداس murdaus.—*A ſtone bridge* ناره naureh, v. *bridge.*—*A large ſtone (ſuch as they uſe in building)* رضمت razmat (pl. رضم ruzm, رضام rizaum).—*A hot ſtone, (on which they roaſt meat, or which they throw into any liquid to warm it)* رضفت razfat, مرضافت murzafut. (*any thing*) *roaſted or warmed by this ſtone* مرضوف murzoof, رضيف ruzeef, مرضوفت murzoofut, سنك جوش ſunk jooſh.—*A ſtone uſed in paving* (alſo *a ſtone pavement*) بلطت bultut, بلاط bulaut (pl. بلاليط bulaleet). *To pave or ſtrew with ſtones* بلط كردن bult kirdun, ابلاط ساختن iblaut ſaukhtun, مبلط كردن mublut kirdun, تبليط نمودن tubleet numoodun.-*Hit by a ſtone* مردي murda. *Hitting with a ſtone* ردي rudé, ردس ruds. *A mile-ſtone, any direction-ſtone on a road* ميل mile (pl. اميل ameel, ميول mé-ool), علم alum, علامت alaumut, ساره ſaureh, فرسنكسار farſankſaur, فرسنكار farſankaur, نصب nuſb (pl. انصاب anſaub, اناصيب anaſeeb) تناصيب tunaſeeb, نصيبت nuſébut, سابان ſabaun, ارم aram. *A boundary ſtone* احيسه aheeſeh, علم alum, اخير akheer, اخيز akheez. *A rolling-ſtone* هيزينه heezeeneh, زمنج zuminj, كيغره keeghureh, لوغ loogh, مسلغت muſlufut. v. *roller.*—*A ſtone for throwing* (or *thrown*) *from the hand* مشتاسنك muſhtaſunk, مردي murda, مردات murdaut, رجم rijm, رشادت ruſhaudut. *A blue ſtone* (*turquoiſe, &c.*) كوهر ابكينه gohura aubgeeneh. v. *blue.*—*The ſhining ſtone* (*lapis ſpecularis, talk*) طلق talk, كوكب koukub, كوكب الارض koukubu'l'arz, ابرق abruk. *A ſtone which imbibes water* (alſo *a ſtone ſmoothed by the water*) ابرفته abrufteh. *The ſtone tutty* سنك توتيا ſunka tooté-a. *A ſtone uſed in weighing* سنك ترازو ſunka tirauzoo, ناره naureh. *The ſtone-devourer* سنك خور ſunk khore, سنك خوره ſunk hhoreh. v. *oſtrich, bittern.*—*The ſtone-back* سنك پشت ſunka poſht. v. *tortoiſe.* — *The ſtone which attracts iron* سنك اهن كش يا اهن ربا ſunka ahun kuſh ya ahun ruba. v. *loadſtone, magnet.* — *A ſtone for ſtriking fire* سنك اتش ſunka autaſh.—*A broad* or *flag-ſtone* صندح ſunduh. *A flag-ſtone before a gate* مردي murdé.—*A long ſtone* برطل burtul. *A ſtone lifted* or *dragged as a trial of ſtrength* ربيعت rubé-at. *A grave-ſtone* or *tumulus of ſtones over a grave* مزار سنك muzaur ſunk, رجم rujm, رجمت rujmut (pl. رجم rujum), تكير tukeez. v. *monument.* — *To ſet a ſtone in a ring, &c.* جوهر تركب كردن johur turukkub kirdun. *To ſtrike one's head againſt a ſtone* (*to blunder*) سر در سنك زدن ſur dur ſunk zudun. *To become hard as ſtone* تحجر شدن tuhujjur ſhoodun. *A ſtone containing gold ore* جذاذ juzauz. *A long iron inſtrument for ſplitting ſtones, notching mill-ſtones, &c.* برطل burtul. *The ſharp corner of a ſtone* ظرب zurib (pl. ظراب zuraub). *Any ſtone againſt which a dog lifts his leg* شغري ſhughra. *Chips which fly from ſtones when hewing* سنين ſuneen, كشكش kuſkus.—*The ſtone of fruit* دانه dauneh, استه aſteh, حب hubb, لب lub, قلب kulb, قلبت kulbut. *A date-ſtone* نوي nooï, وقلت wuklut, هلال hulaul, وخجي wukhjé. *A grape-ſtone* دانه انكور dauneha angoor, هبت hubbut, غزم ghuzſhum, غزب ghuzſhub, تكز tukuz, تكس tukus, تكش tukuſh, تكز tukuzſh. v. under *grape.* *Stones* سنكها ſunk-ha, حجار hujaur, احجار ahjaur, حجارت hujaurut, صخر ſukhur, صخور ſukhoor, صخرات ſukhraut, رجم rujum, رجمت rujumut, لخافت lukhaufut, وقل wukul, سلام ſilaum, جنادل junaudil, هلال hulaul, جمعد jumaad, وصاوص wuſawus, اثا aſa, ارم urrum, رتابج ruta-éj, رتوج rutooj, رشاد ruſhaud, سجيل ſujjeel, سجيلت ſujjeelut, اعبل é-abul, ضروس zuroos. *Stones piled one upon another* منصب munaſſub,

مرضون murzoon, مرضود murzood. *Immenſe ſtones* احجار عجيبت ahjaura ajeebut. *Smooth ſtones* صفوا ſufwa. *Soft ſtones of which they make plaſter* خشرم khuſhrum. *A row or range of ſtones* سطر سنكها ſutra ſunk-ha, رواهص ruwauhus. *Large ſtones of which they make caldrons,* صيدا ſeida. *To join ſtones cloſe in paving, &c.* رصف كردن ruſuf kirdun, رصفت ساختن ruſfut ſaukhtun, رضم كردن ruzm kirdun. *Stones cloſe joined raiſed round any place to confine water* حمارت hymaurut, رصاصت ruſſauſut. *Stepping-ſtones* پاكاه pagah. *Fire ſtruck by a horſe's ſhoes againſt the ſtones* اتش سم autaſha ſum حباحب hubauhub. *The noiſe made by a horſe over ſtones* دبدبه dubdubeh, حبطقطق hubtiktik. *Hurting the feet againſt the ſtones* منكوك munkook. *The ſound of a ſtone when ſtruck* صخ ſukhkh, صخخت ſukhkhut. *To throw ſtones* سنك انداختن ſunk andaukhtun, احجار رمي ساختن ahjaur rumé ſaukhtun, سنك افكندن ſunk afgundun, رجام انداز كردن rujaum andauz kirdun, رجوم ساختن rujoom ſaukhtun, ردي كردن rudé kirdun, رديان ساختن rudé-aun ſaukhtun, مردي نمودن murdé numoodun, مردات كردن murdaut kirdun, سخرت تذف كردن ſukhrut kuzif kirdun, تطويح ساختن tutweeh ſaukhtun. *To throw ſtones at one another* تراجم ساختن turaujum ſaukhtun, تخاسو كردن tukhauſoo kirdun, مخاسات ساختن mukhaſaut ſaukhtun. *To leave no ſtone unturned* بذل مقدور و سعي موفور دادن buzla mukdoor ou ſa-é moufoor dadun, جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun. v. *to employ every endeavour.*

Stone (*made of ſtone*) سنكى ſungé, سنكين ſungeen, تحجر tuhujjur, از سنك ساخته uz ſunk ſaukhteh. *A ſolid ſtone buttreſs, &c.* كاركير kaurgeer. *A ſtone building* كاركير بنا kaurgeer buna.

To ſtone (*beat* or *kill with ſtones*) سنكسار ساختن ſunkſaur ſaukhtun, رجم كردن rujm kirdun, رجوم ساختن rujoom ſaukhtun, رجمت دادن rujmut dadun, ترجيم ساختن turjeem ſaukhtun, رجيم نمودن rujeem numoodun, نهم كردن nuhum kirdun. (*to grow hard*) تحجر كردن tuhujjur kirdun. v. *to harden.*

Stoned سنكسار شده ſunkſaur ſhoodeh. *To be ſtoned* سنكسار شدن ſunkſaur ſhoodun.

Stonebreak (*herb*) كاسر الحجر kauſiru'l'hujr.

A ſtone-cutter سنك تراشنده ſunk tirauſhindeh, حجار hujjaur. *The art of ſtone-cutting* سنكتراش ſunktirauſh.

A ſtone-horſe بد سوار bud ſuvvaur, ايغر a-é-ghur, اسب كراض aſba kurauz. v. *ſtallion.*

A ſtone-pit معدن سنك maaduna ſunk, سنكستان ſungiſtan, سنكلاخ ſungulaukh. v. *quarry.* *The ſtone-plover* (*bird*) سنكلان ſungulaun, سنكلالك ſungulaulik.

Stonework كاركير kaurgeer.

Stoning سنكسار ſunkſaur, رجوم rujoom.

Stonineſs سنكيني ſungeené, حجري hujiré.

Stony سنكين ſungeen, سنكي ſungé, پرسنكها pur ſunk-ha, حجر hujir, محجر muhjur, متحجر muhtujir, مضرس muzurris, مضرست muzurruſut, مضروس muzroos, مضروست muzrooſut, نقل nukil. *A ſtony country, place,* or *road* سنكستان ſungiſtan, سنكبار ſunkbaur, سنكبر ſunkbur, سنكلاخ ſungulaukh, كنده وش gundeh wuſh, كندروش gunduroosh, ابراق ibrauk, رعيت ra-é-ut, ام صبار umma ſubaur, خرشفت khurſhufut, صخما ſukhma. *Stony* (*unrelenting*) سكين ſungeen, بي حلم bé hylm, بي شفقت bé ſhufkut, نا نرم دل na nurm dil.

STOOD (pret. of *ſtand*) *I ſtood* استادم iſtaudum, قايم شدم ka-ém ſhoodum. *He ſtood* استاد iſtaud, قايم شد ka-ém ſhood. *We ſtood* استاديم iſtaudeem, قايم شديم ka-ém ſhoodeem. *Ye ſtood* استاديد iſtadeed, قايم شديد ka-ém ſhoodeed. *They ſtood* استادند iſtaudend, قايم شدند ka-ém ſhoodend.

A STOOL كرسي kurſé, تخت tukht. *A foot-ſtool* پايه pa-éh, نشيمن nuſheemun, موطي or موطا mowta. v. alſo *evacuation.*

To STOOP (*bend forward*) خودرا لام ساختن khoodra laum ſaukhtun, تديد خم كردن kudeed khum kirdun, مايل شدن ma-él ſhoodun, ميل نمودن mei-él numoodun, ركوع ساختن rukoo-a ſaukhtun, ركعت كردن rukaat kirdun, سرنهادن ſurnihaudun, ضلع شدن zula ſhoodun, تدميح ساختن tudmeeh ſaukhtun, الباد كردن ilbaud kirdun. v. *to bow.*—(*to yield, to be inferior*) كردن نهادن gurdun nihaudun, تذلل نمودن tuzullul numoodun, تذليل شدن tuzleel ſhoodun, سرفرو نمودن ſurfuroo numoodun, تدنيخ كردن tudneekh kirdun, فروتني نمودن furootuné numoodun. (*to condeſcend*) تواضع ساختن tuwauza ſaukhtun, متواضع شدن mutuwauza ſhoodun, نرمي نمودن nurmé numoodun, نرم واهسته بودن nurm ou ahuſteh boodun, قرين قبول شدن kureen kubool ſhoodun, ملايم بودن mula-ém boodun, قبول كردن kubool kirdun.—(*to alight as a bird*) وقع كردن wuka kirdun, لبود ساختن lubood ſaukhtun. *To ſtoop* (*as a hawk on his prey*) دفيف كردن dufeef kirdun, هوي ساختن hawa ſaukhtun, كسور نمودن kuſoor numoodun.

A stoop (*act of stooping*) ميل mei-él, ضلع zula, ركوع rukoo-a, الباد albaud, تدميح tudmeeh. (*condescension*) متواضع mutuwauza, تواضع tuwauza, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, اهستكي ahustugé, قرين قبول kureen kubool. (*fall of a bird on his prey, on a tree, &c.*) دفيف dufeef, هوي hawa, وقع wuka, لبود lubood.—*Stooping* ميل ساز mei-él sauz, ضلع كنا zula koona, ركوع نما rukoo-a numa. *Stoopingly* بر وجه ميل bur wujha mei-él, بطور ركوع betoora rukoo-a, ضلعاً zula-an.

To STOP (*stand, cease to go forward*) استادن istadun, توقف كردن tuwukkuf kirdun, وقوف ساختن wukoof saukhtun, اقامت كردن ikaumut kirdun, قامت شدن kaumut shoodun, ماندن maundun, مانده شدن maundeh shoodun, باشيدن bashédun, استناد كردن istinaud kirdun, استقرار ساختن istikraur saukhtun, قوم كردن koom kirdun, تلبد ساختن tulubbud saukhtun. (*to cease, desist*) باز استادن baz istadun, وا استادن wa istaudun, فنودن funoodun. v. *to pause*.—(*to hinder from progressive motion*) سد و منع كردن sudd ou muna kirdun, مانع و تعارض شدن mauna ou ta-arruz shoodun, وا داشتن wa daushtun, واپس داشتن wapus daushtun. مهانعت كردن mumanaat kirdun, عايق ساختن au-ék saukhtun.—(*to with-hold*) باز داشتن baz daushtun, وا داشتن wa daushtun, واپس داشتن wapus daushtun, اقطاع كردن iktaa kirdun. *To stop up* سد كردن sudd kirdun, بسته ساختن busteh saukhtun, بنديدن bundédun, ترديم كردن turdeem kirdun, سم ساختن summ saukhtun, صم كردن summ kirdun, ردم ساختن rudim saukhtun, مسدود نمودن musdood numoodun, مصم كردن musumm kirdun, مدسم ساختن mudsum saukhtun. *Stop!* اهيز aheez! قف kuff! *Stop up!* فرا ار fura aur!

Stop, (*cessation of progressive motion*) توقف tuwukkuf, وقوف wukoof, قامت kaumut, اقامت ikaumut, قوم koom, استقرار istikraur, استناد istinaud, تلبد tulubbud, استاده istaudeh. (*stoppage*) منع muna, مانع mauna, تعارض ta-arruz, تاخير taakheer, مهانعت mumanaut, سد sudd. v. *obstruction, obstacle, impediment*.—(*interruption*) مقطع mukta, انقطاع inkitaa, كسستكى kusustugé, شكستكي shakustugé. *The stop of a musical instrument* پرده perdeh. *A stop* or *point in writing* نقطه nukteh, محط muhutt. v. *pause*.

Stopped, stopt (*hindered*) ممتنع mumtina, ممنوع mumnuwa. (*with-held*) واداشته wadaushteh, باز داشته baz daushteh. (*suppressed*) بطال buttaul, نا بود و نا پيدا ساخته na bood ou na peedeh saukhteh. *Stopt up* بسته busteh, مسدود musdodd, منسد munsudd.

A STOPPLE سداد sudaud, صم or سم summ, سمام sumaum, دسام dusaum, سربند surbund, وفاع wufaa, شجاب shujaub, وفيعت wufé-at, صبار subaur, علهاص alhaus.

STORAX (*gum*) ميعت mei-at, مايات ma-é-at, بخور bukhoor, اصطرك istorak, قنروج kunrooj. *Liquid storax* ميعت سايلت mei-ata sa-élut, لبني labané, عسل لبني asul labané. *Indian storax* ميعت هندي mei-ata hindé, الطست al-tast. *The storax tree* لبني lubna, عبهر abhur.

STORE (*abundance*) فراواني furawauné, وفرت wufirut, كثر kusr, كثرت kusrut, بركت burukut, غنيمت ghuneemut, بسياري bissé-auré, v. *plenty*; *provision*.—(*a hoard*) كنجباد gunjbaud, كنجينه gunjeeneh, انبار ambaur, پشته pushteh.—*A store*, or *store-house* انبارخانه ambaur khauneh, پرخو purkhoo, كندوك kundook, v. *repository, magazine, warehouse*.

To store مهمت پرداز ساختن muhimmut purdauz saukhtun, پر كردن pur kirdun, املا ساختن imla saukhtun, تمليت كردن tumlé-ut kirdun, مالا مال ساختن maula maul saukhtun, انباشتن ambaushtun. v. *to hoard, furnish*.

Stored در انبار خانه نهاده dur ambaur khauneh nihaudeh, مهمت پرداز شده muhimmut purdauz shoodeh, مالامال ساخته maulamaul saukhteh, مطمور mutmoor.

A storer مهمت پرداز muhimmut purdauz.

A STORK لقلق lukluk, لقالق luklauk (pl. لقالق lukauluk), ليلك leiluk, لغلغ lughlugh, ابو حديج abu hudeej, بلارج bulauruj.—*The cry of a stork* لقلقت luklukut.

Stork's-bill (*herb*) ابرت الراعي ibrutu'r'ra-é.

A STORM (*tempest*) باد شديد bauda shudeed, روزكار سخت roozigaura sukht, اشوب ashoob, عج ajj, عصف asf, نخرت nukhrut, تلاطم tulautum, بادكرد baudgurd, بادكر baudgur, ديوباد divbaud, كردباد gurdbaud, ام زوبعت umma zoobaat, سفج sufij, اعصار é-asaur (pl. اعصاير é-asa-ér) فورطنه fortuneh. v. *whirlwind, hurricane*.—(*an assault on a fortified place*) هجوم بقلع hujoom bekilla, شهر كيري از هجوم shahur geeré uz hujoom, فتح futih (plur. فتوح futooh), كشاد kushaud, تسخير tuskheer, هجوم hujoom, حمله humleh. v. also *sedition, tumult, violence: calamity, distress*.—*Becoming calm after a storm* سكور sukoor.

To storm (*attack a place by open force*) شهر از هجوم كرفتن shahur uz hujoom gooriftun, قلع از حمله فتح كردن killa uz humleh futih kirdun, حصار كشادن hissaur kushaudun. (*to rage*) با غوغا غضب نمودن ba ghoogha ghuzb numoodun, با بلند اوازي سرزنش كفتن ba bulund awauzé surzinish guftun.

Stormed (*as a town*) از هجوم مفتوح uz hujoom muftooh, از حمله کشاده uz humleh kushaudeh.

Stormy (*tempestuous*) مواج mawwauj, هلاب hullaub, هيج heej, هيجان heejaun, هياج hei-auj, زو باد گرد zu baud gurd, اشوبي ashoobé, عجاج ajauj, معج mu-aj. *A stormy sea* بحر مواج buhra mawwauj, تلاطم امواج tulautuma amwauj. *A stormy day* روز هيجان rooza heijaun, يوم هيج é-ooma heij. (*violent, passionate*) غضبناك ghu-zubnauk, تيز طبيعت taze tubé-at, تيز مزاج taze mizauj, خشمناك kyshimnauk.

STORY داستان daustaun, اثر asir, حكايت huka-é-ut, قصه kisseh, فسان fusaun, افسانه af-sauneh. v. *history*; *tale*; *fiction*.—*To colour a story* حكايت رنك اميز كفتن huka-é-uta runk ameez guftun, وشي كردن wushé kirdun. v. *to lie, feign*.—*An idle story* حكايت بي اصل kuka-é-uta bé asl.—(*a floor, flight of rooms*) اسپانه asu-mauneh, طبق tubuk, سقف sukf, ورسيج wur-seej, سغ sugh. v. under *floor*.—*To story*, v. *to relate*. — *A story-teller* داستان خوان daustaun khaun, حكايت بي اصل طراز huka-é-uta bé asl tirauz, قصه كذار kisseh guzaur, افسانه كو afsauneh goo. v. *historian, fabulist*.

A STOVE تابخانه taubkhauneh, اتش تاب autaush taub, شبستان shubistan, كرم خانه gurm khauneh, كاشانه kashauneh, سادك sauduk, تندور tundoor. *To stove* در تاب خانه كرم ساختن dur taub khauneh gurm saukhtun.

To STOUND (*be in pain*) ازار يافتن azaur é-auftun, ضربان و رنج داشتن zurbaun ou runj daushtun.—*Stound*, v. *sorrow, grief*; *amazement*.

STOUT تندرست tundurust, نيرومند neeroo-mund, توانا tuvvana, قوي kooï, زو توت zu kuwwut, محكم muhkum, مستحكم mustuhkim, زورمند zoormund, شديد shudeed, لست lust, بهادر bahaudur, پهلو pihlu, دلير dilare, دلاور dila-vur. v. *strong, robust, brave, resolute: obstinate*.

Stoutly با تندرستي ba tunduruste, با توت ba kuwwut, بر وجه زورمند bur wujha zoormund, بطور توانا betoora tuvvana, شديدا shudeedan, دليرانه dilarauneh, بهادر اسا bahaudur asa.

Stoutness تندرستي tunduruste, نيرومندي neeroomundé, توت kuwwut, زورمندي zoor-mundé, دليري dilaré, شدت shuddut, توان tuv-van, دلاوري dilavuré. پهلواني pihluvauné. v. *strength, valour*.

To STOW (*lay up in the proper place*) بجا نهادن bejau nihaudun, نهادن nihaudun, نشاندن nishaundun, وضع كردن wuza kirdun, ودع ساختن wuda saukhtun, توديع كردن tudé-a kirdun.—*To stow a ship* بار درجهاز نهادن baur dur jahaze nihaudun, بكشتي اسباب وضع كردن bekishté asbaub wuza kirdun.—*Stowage* (*room for laying up*) نهادكاه nihaudgah, جايكاه ja-égah. (*state of being laid up*) نهاد nihaud, وضع wuza. —*Stowed* نهاده nihaudeh, موضوع mouzuwa.

STRABISM كژ بيني kuzsh beené. v. *squint*.

To STRADDLE فج كردن fujj kirdun, انجاج efjauj saukhtun.

To STRAGGLE اينجا انجا رفتن einjau aun-jau ruftun, من هنا و هنا روان بودن min hunna wa hunna rouvaun boodun, اواريدن awaurédun, اواره شدن awaureh shoodun, كمراه بودن gum-rah boodun, بيراه شدن bérah shoodun, پويان بودن pooï-aun boodun, پراكنده شدن pura-kundeh shoodun, بكرديدن bugurdédun, وارفتن waruftun. v. *to wander*.

A straggler اواره awaureh, كمراه gumrah, بيراه bérah, اينجا انجا پويان ساز einjau aunjau pooï-aun sauz, رند rund, من هنا و هنا رونده min hunna ou hunna rouvindeh. v. *vagabond*.

STRAIGHT (*right, not crooked*) مستقيم mus-tukeem, راست raust, درست durust, متسوي mu-tusawé, استوا istiwa, سوا or سوي siwa, سويت sawé-ut, مدلول mudlool, نا ملتوي na multawé, نشوص nushoos, نشيص nushees, بي پيچ bé peech, نا كژ na kuzsh. v. also *upright, erect: strait*.—*A straight road* راه راست rauha raust, هنجار hunjaur.—*A straight line* خط استوا khutta istiwa, خط مستقيم khutta mustukeem, هنجار hunjaur. — *To straighten* or *make straight* مستقيم كردن mustukeem kirdun, راست ساختن raust saukhtun, درست نمودن durust numoodun, پيچ واكردن peech wakirdun, مستوي كردن mustawé kirdun, الف ساختن alif saukhtun.

Straightness راستي rausté, درستي durusté, استقامت istikaumut, عدم پيچ aduma peech, استوي istiwa, اسوت aswut, سوي siwa, سويت suwé-ut, تسويا tuswé-a.

Straight, straightways همان humaun, درحال dur haul, حالا haulan, على الفور ala'l'four, همانهم humaundum. v. *immediately*.

To STRAIN (*squeeze through something*) پالودن paloodun, افشردن afshurdun, فشردن fushurdun, پالانيدن palanédun, پالوزه كردن paloozeh kir-dun, پالوده ساختن paloodeh saukhtun, ساويدن sawédun, كاويدن kawédun, بزل كردن buzl kirdun, ترويق ساختن turweek saukhtun, رواق كردن ruwauk kirdun. v. *to squeeze, wring, filter, purify, rack off*.—*To strain every nerve* جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, مجد نمودن mu-

jidd numoodun, تافتن tauftun, ورزيدن wurzé-dun, اقدام و اهدام نمودن ikdaum ou ihdaum numoodun, بذل همت ساختن buzla himmut saukhtun, بذل سعي جميل كردن buzla sa-é jumeel kirdun, جهد جميل و سعي جزيل نمودن jihda jumeel ou sa-é juzeel numoodun, كرسيدن kursédun. v. *to stretch*, *employ every endeavour*: also *to constrain*, *force*, *sprain*.—*To strain* (*be filtered*) پالوده بودن paloodeh boodun, افشرده شدن affhurdeh shoodun, مروق كشتن murawwuk gushtun. (*to stretch beyond natural strength*) بلا قوت كشيدن bila kuwwut kushédun, فوق القدرت راندن fouku'l'kudrut raundun.—(*to stretch beyond bounds*) از حد كذاشتن uz hudd guzaushtun, فوق الحد كشيدن fouku'l'hudda kushédun.

A strain (*great endeavour*) زور zoor, جهد جميل و سعي جزيل jihda jumeel ou sa-é juzeel, جد و جهد بلا قوت jidd ou jihud bila kuwwut. v. *stretch*; also *sprain*.—*A strain of musick* نغمت nughmut, اغنيت aghné-ut, رامش raumish, ترانه turauneh, خوانندكي khaunindughé, ترنم turunnum. v. *air*, *song*. — *A strain* (*mode of speaking or writing*) وجه سخن wujha sukhun, سيرت كلام seiruta kulaum, كيفيت كتب keefé-uta kutib. v. *style*.

Strained (*squeezed*) پالوده paloodeh, ساويده sawédeh, افشرده affhurdeh, مروق murawwuk.—*Strained beyond natural strength* بلا قوت كشيده bila kuwwut kushédeh, فوق القدرت رانده fouku'l'kudrut raundeh. *Strained beyond bounds* از حد بيرون كشيده uz hudd beeroon kushédeh, از حد كذار ساخته uz hudd guzaur saukhteh.

A strainer پالونه paulooneh, مبزل mibzul, كوبين koobeen. v. *colander*.

STRAIT (*close*) تنك tunk, نا پهن na puhn, ضيق zeik, اضيق azé-uk, ضيقي zeiké, ضوقي zouké. v. *narrow*: also *intimate*: *strict*.

A strait (*narrow pass*) تنك راه tunk rauh, دربند derbend, بندر bender, مضيق muzeek (plur. مضايق muza-ék) كذار guzaur. v. *pass*.—(*difficulty*, *distress*) تنك دستي tunk dosté, دست تنكي dost tunké, تنكا تنك tunka tunk, سختي sukhté, بلا bula, مضيق muzeek, اضطراب iztiraub. v. *poverty*.—*Straits of the sea* تنك دريا tunka duré-a, حلق البحر hulku'l'buhr, سدت suddut. *The straits of Gibraltar* باب الزقاق baubu'z'zukauk, بحر الزقاق buhru'z'zukauk. *The straits of Babelmandel* or *Babelmandib* (*the gate of tears*) باب المندب baubu'l'maundib.

To straiten (*make narrow*) تنك كردن tunk kirdun, اضيق ساختن azé-uk saukhtun, بهم كشيدن behum kushédun. v. *to contract*, *confine*. —(*to reduce to straits* or *difficulties*) تنك كردن tunk kirdun, تنكدست ساختن tunk dost saukhtun, تنكا تنك كردانيدن tunka tunk gurdanédun, مضيق كردن muzeek kirdun, تضييق ساختن tuzei-ék saukhtun. v. *to distress*, *perplex*.

Straitened تنك كرده شده tunk kirdeh shoodeh, تنكا تنك كشته tunka tunk gushteh.—*To be straitened* or *reduced to straits* تنك بودن tunk boodun, تضيق شدن tuzei-uk shoodun.

Straitly بر وجه تنك bur wujha tunk, بطور ضيق betoora zeik. v. *strictly*, *closely*, *intimately*.

Straitness تنكي tunké, ضيقت zeikut. (pl. ضيق zeek). v. *narrowness*, *closeness*: *distress*, *difficulty*: *rigour*, *strictness*.—*Strait-laced* (*stiff*, *formal*, *precise*) نا لطيف na luteef, نا خوش اينده na khoosh a-éndeh, بي ادب شيرين bé aduba sheereen, نا ظريف na zureef.

STRAND (*bank of the sea* or *river*) كنار دريا kunaura duré-a, ساحل بحر sauhila buhr. v. *shore*.

To strand بكنار دريا راندن bekunaura duré-a raundun, بساحل بحر زدن besauhila buhr zudun.

STRANGE غريب ghureeb, جنابت junaubut, اجنب ajnub, جانب jaunib, بيكانه beegauneh, مستغرب mustughrub, مغرب mughrub, بياني eebauné, اتي até. v. *foreign*.—(*wonderful*) عجيب ajeeb, عجايب aja-éb, عبرت اميز ybrut ameez, غريب ghureeb, نادره nadireh, نادر naudir, بديع budé-a.—(*uncommon*) بديع budé-a, بدايع buda-é-a, غير مستعمل ghire-a musta-amil, بلا قاعدت bila ka-édut, نا معهود na mahood, مستغرب mustughrub, مهمل muhmul, فوق العادت fowku'l'audut, عقبي akmé, عويص awees. v. *odd*, *irregular*. — (*new*) نو now, نو رسيده now russēdeh, نو پيدا now peeda, جديد judeed, بدايع buda-é-a, بديع budé-a. — (*unknown*) مجهول mujhool, نا معلوم na maaloom, نا معروف na maaroof, بي نام bé naum. — (*not acquainted*) نا همدم na humdum, نا مولف na moolif, غير دخيل ghire-a dukheel. v. also *shy*. — *Any thing strange* مغربت mughurribut, دهشت duhshut, نادره naudireh, ابدت abidut, ابده abideh.

Strange! (interjection of admiration) عجبا ajiba *or* ajiban, ايا ei-ya, يا ya, الله الله allah allah, بارك الله bauruk allah, بهرا buhran, سبحان من كذا subhaun min kuza, واه wauh, وي weï.

Strangely غريبانه ghureebauneh, مستغربا mustughruban, مهملانه muhmulauneh, بطور نا مستعمل betoora na musta-amil, بروجه عجب bur wujha ajib.

Strangeness (*uncommonness*, *foreignness*, *wonderfulness*) غريبي ghureebé, نادره naudireh, عجيبت

ajeebut, کمیابی kumé-aubé, نایابی na-é-aubé. (*coldness, reserve, aversion from intimacy*) برودت buroodut, اجتناب ijtinaub, انتباه intibauh, عدم نغرت مصاحبت کشادکي aduma kushaudugé, nufruta mosauhibut, اجتناب همدمی ijtinauba humdumé, استکراه مقارنت istikrauha mukaurinut, کراهت صحبت kurauhuta sohbut. v. *shiness*. —(*mutual dislike*) تنغر tunuffur, تعارض ta-arruz, تکره tukurruh, استکراه یك بدکر istikrauha eek bedigur. — (*remoteness from common apprehension*) دوري از حاست عامت dooré uz haussuta aummut, بعد از حس مشترل bu-ad uz hussa mushturuk, مشکل mushkil. v. *obscure*.

A stranger (foreigner) غریب ghureeb, غرب ghurub (fem. غریبت ghureebut, plur. غرباء ghurubaa), مغرب mughurrib, مرد غریب murda ghureeb (fem. زن غریبت zunné ghureebut), بیکانه beegauneh, اجنبی ajnubé, جانبي jaunibé, جنب junub, اجنب ajnib (plur. اجانب ajaunib, جناب junaub), نا محرم na muhrum, سیاح seiauh, زبارتجي zé-aurutjé, نقیل nukeel (fem. نقیلت nukeelut), ساکع sauka سکع suka, نزیع nuzé-a, نازع nauza (pl. نزاع nuzza, نزعاء nuzaa, نزوع nuzoo-a), عابرالسبیل aubiru's'subeel, پیواره peewaureh, بیواره beewaureh, بیوار beewaur, مولد mu-ellud, ابن ارض ibna arz, شصیب shuseeb, ناشتا naushta, طخور tukhoor, طخرور tukhroor (plur. طخاریر tukhaureer), شطیر shuteer, هسبت husbut, ادم شجیر aduma shujeer, داهغت dauhifut, دخیل dukheel, زوار zawwaur.—(*a guest*) مسافر musaufir (pl. مسافران musaufiraun), اصحاب مسافرت as-hauba musaufirut, مهمان mihmaun, اتاوي ata-wé, نزیل nuzeel (plur. نزل nuzul), ثوي sooï, میز meez. v. also *pilgrim*.—*The situation of a stranger* or *person unknown* بیکانکی békaunugé, جنب janab, مسافرت musaufirut. *Strangers and friends* بیکانه و خویش beegauneh ou kha-ésh. *Kind to strangers* غریب نواز ghureeb nuvauz. *To speak like a stranger* استعجام ساختن istajaum saukhtun, ابده کردن abideh kirdun, هرزه کفتن hurzeh guftun, عوص کردن awis kirdun. *To be* or *pretend to be a stranger* تغرب کردن tughurrub kirdun. *To behave like a stranger* تغریب ساختن tughreeb saukhtun, مستغرب کردن mustughrub kirdun. *To become a stranger* (*to travel, reside among strangers*) غریبي کردن ghureebé kirdun, غربت ساختن ghurbut saukhtun, اغراب کردن ighraub kirdun, تغرب ساختن tughurrub saukhtun, در غربت شدن dur ghurbut shoodun, جنابت ساختن junaubut sankhtun, تلود کردن tulood kirdun. v. *sojourn*.—*A place of accommodation for strangers* منزلکاه munzilgah, مضطبت mustubut, کاروانسراي karavanserai, نزلات nuzulaut. v. *inn, caravansera*.

To STRANGLE کلو کرفتن guloo goorifttun, خفه کردن khufeh kirdun, خبه ساختن khubeh saukhtun, تاسانیدن tausanédun, خفدیدن khufdédun, خفیدن khufédun, تسبیدن tusbédun, تسکیر ساختن tuskeer saukhtun, تخنیق کردن tukhneekh kirdun, خنق ساختن khunuk saukhtun, سات کردن saut kirdun, تغریق ساختن tughreek saukhtun, زات کردن zaut kirdun. v. *to hang, suffocate: suppress*.

Strangled کلوکرفته guloo goorifteh, خفیده khufédeh, مخنوق mukhnook, خنیق khuneek, تاسانیده tausanédeh, خفدیده khufdédeh, تسبیده tusbédeh. *To be strangled* تسبیدن tusbédun, تنسیدن tunsédun, مخنوق شدن mukhnook shoodun, کلو کرفته یافتن guloo goorifteh é-aftun.

A strangler کلو کیر guloo geer, خفه کر khufeh gur. v. *hangman*.

Strangling (participle) کلو کیر guloo geer, خفه ساز khufeh sauz, خبه کنا khubeh koona. *Strangling, strangulation* خبك khubuk, خفك khufuk, خفه khufeh, خبه khubeh, خنق khunuk, خانق khaunik, خنیق khuneek, مخنق mukhunnuk, تخنیق tukhneek, ساد saad, سات saat, زرد zurd, داظ daaz, زات zaat, زوط zoot, زعث zaas, تذریع tuzré-a, دغر dughr. *The noise made by one when strangling* کریر kurreer.

A STRANGURY سلالت sulaulut, اسر usur, صرب surub, سد بول sudda bool, برمیو burmé-oo. *Troubled with a strangury* ذو سلالت zu sulaulut, سد بول دار sudda bool dar, محتقن muhtukin, حاقن haukin, مکرب mukrib.

A STRAP (*of leather*) سیر seir (plur. سیور sei-oor, سیورت sei-ourut) اسیار asé-aur, درجل durjul, سیرم seerum, فتراك futrauk, ترکون turkoon, زغرغاش zughrghaush, زغراش zughraush, زغریماش zughreemaush. *Straps of shoes, sandals, &c.* پاتابه pautaubeh, شراك shurauk, پوستکاله poostkauleh, شرع shira, نعغت naafut.

Strappado, v. *a whipping*.

STRAPPING بلند اندام bulund andaum, عظیم بدن azeem budun. v. *tall, large, bulky*.—*A strapping lass* بکر بلند اندام bukra bulund andaum, زني عظیم بدن zunné azeem budun, زنمرده zunmurdeh.

A STRATAGEM رنك runk, حیله heeleh, حیله بازي heeleh bauzé, ال aul, فن funn, کید keid, ظرافت zuraufut, ریو ré-oo, روبه بازي roobeh bauzé.

A STRATUM بساط bisaut, بسوط busoot, کستري kusturé. *Strata* بسط bust. v. *layer, bed.*

STRAW کاه kauh, که kuh, تبن tibn, علف aluf, رف ruff, رفت ruffut, رفه ruffuh, درن durin. *One straw*, or *a bit of straw* تبنت tubnut, حساره husaureh. *A straw-loft* کاهدان kauhdan. *Straws blown about by the wind* کاهريز kauhreez. *Attracting straws* (*amber*) کاهربا kauhruba. *To feed with straw* با کاه پروردن ba kah purwurdun, تبن کردن tubin kirdun, علف ساختن aluf saukhtun. *To sell straw* کاه فروختن kauh furookhtun, تبن کردن tubin kirdun. *A straw-seller* کاه فروش kauh furoosh, تبان tubbaun. *A bag of straw* چوال علف chuwaula aluf. *Straw laid under cattle* کويه koo-éh, رفت ruffut. *A truss of straw* چاچ chauch, جرزت jurzut, ابالت ibaulut. *A man of straw* رجل ناچيز rujla nacheez. ناکس nakus, مرد پست و خور murda pust ou khoor, اهل حقارت ahla hukaurut. *Straw thatch* کاه بن kauhbun. v. *thatch.* —*Straw-coloured* کاه گون kauh goon, تبن رنگ tubn runk. *Strawy* کاهي kauhé, از تبن ساخته uz tubn saukhteh, تبني tubné.

A STRAWBERRY کهج kuhij, اسافنو asafunoo, قطلب kutlub.

To STRAY بي راه شدن bé rauh shoodun, گمراه بودن gumrauh boodun, گشت و گذار کردن gusht ou guzaur kirdun, سرگردان شدن surgurdaun shoodun, کوشيدن kooshédun, پوييدن pooï-édun, پويان بودن pooï-aun boodun, کوشيدن kooshédun, سرگشته بودن surgushteh boodun, کريدن kurédun, اواريدن awaurédun, اواره شدن awaureh shoodun, وارفتن waruftun, برهودن burhoodun, رهق کردن ruhik kirdun, واريدن waurédun, ربع نمودن ruba numoodun. v. *to wander, rove, straggle, stroll, err.*

A stray (*animal*) حيوان پويان heewauna pooï-aun, بهيمت گمراه buheemuta gumrauh, چار پاي ربع chaur pa-é ruba.

Straying بيراه bérauh, گمراه gumrauh, پويان pooï-aun, پوي pooï, پويه pooï-éh, واروان warouvaun, گشت و گذار gusht ou guzaur, رهق ساز ruhik sauz.

A STREAK خط khutt, رسم rusm. v. *stripe.* —*Two black streaks on the shoulders of an ass* طرتان turrutan.

To streak رسم کشيدن rusm kushédun, خط زدن khutt zudun.—*Streaked, streaky* مخطط mukhuttut, تخطيط tukhteet, مرسوم mursoom, نميرت numeerut. v. *striped.*

A STREAM اب جاري auba jauré, ماء جريان maa juré-auh, اب روان aub rouvaun, مسيل museil (plur. مسايل musa-él, مسل musul, مسلان muslaun), گذراب guzraub, زرنوق zurnook, حافشه haufisheh, رود rood. v. *river, rivulet, current.*

To stream جاري بودن jauré boodun, روان شدن rouvaun shoodun, سيلان بودن seilaun boodun, جويان شدن jooï-aun shoodun, دويدن duwédun. v. *to flow, pour, issue.*—*To stream* (*as milk from the dug when milking*, or *any thing similar*) در کردن durr kirdun.

A STREAMER ازنخ azunkh, باد نما baud numa. v. *flag, ensign.*

Streamy (*abounding in streams*) پر اب روان pur aub rouvaun, اب جاري دار aub jauré dar. *Streamy, streaming* روان rouvaun, جاري jauré, جريان juré-aun, سايل sa-él, سيال sei-aul, منفجر munfujir, تهمع tuhumma.

A STREET محلت muhullut, کو koo, زقاق zukauk, خطت khittut, سوق sook, حارت haurut, (pl. حارات haraut) پرزن purzun, برزن burzun, حي hei-é. v. *road.* — *A narrow street* کمجه kumjeh.—*A street leading to a castle* حارت واقم hauruta waukum. *Leading a criminal through the streets mounted on an ass* خرنباز khurunbauz. *From street to street* کوبکو koobekoo. *Streets* محلات muhlaut, اوساق awsauk, ولج wuluj. *A street without a thoroughfare* کريوه gureeweh, باريار baurè-aur, کوي koo-é.—*A street-walker*, v. *prostitute.*

STRENGTH قوت kuwwut, زور zoor, زوري zooré, زورمندي zoormundé, تندرستي tundurusté, مجال mujaul, طاقت taukut, استحکام istihkaum, دست dost, تواناي tuvvanaï-é, توان tuvvaun, نيرو neeroo, نيرومندي neeroomundé, استواري ustuwauré, پهلواني pihluvauné, برک burk, شدت shuddut, اشتداد ishtidaud, طرق tyrk, پاياب paï-aub, باديا‌وند baudé-avund, باديا‌وندي badé-avundé, ايد eed, ايد eid, اد aud, اداد adaud, ازر azur, ال aul, منت munnut, مکنت miknut, زهره zuhreh, دخت dukht, حد hudd, ضلع zula, ضلاعت zulaat, نويص nawees, جدل judul, جلادت jilaudut, عتر atar, نوب nawib, کر kurr, زه zuh, مشيت mushé-ut, نيو né-oo, مرت murrut, مراس muraus, مراست murausut. v. *force, vigour, firmness, power, solidity.*—*Strength of arms* نيرو بازو neeroo-a bauzoo, ضرب دست zurba dost. *To acquire strength* قوت پذيرفتن kuwwut pizzeeruftun, نيرو گرفتن neeroo gooriftun. *Wasting* or *breaking the strength* طاقت شکن taukut shukun, زور گداز zoor gudauz. *Strength of mind* قوت ضمير kuwwuta zumeer, رسوخ خاطر

rusookha khautir, دليري dilaré, ثبات جان fubauta jaun. *Strength of argument* دليل برهاني duleel burhauné, حجت برهان hujjuta burhaun, بينت bei-unut.

To strengthen (*make strong*) قوت دادن kuwwut dadun, قوي كردن kooï kirdun, شد نمودن shudd numoodun, تندرست ساختن tundurust saukhtun, توانا كردن tuvvana kirdun, نيرو بخشيدن neeroo bukhshédun, زورمند ساختن zoormund saukhtun, استواري دادن ustuwauré dadun, استوار كردن ustuwaur kirdun.—(*to confirm, establish*) برقرار كردن burkuraur kirdun, پايدار ساختن pa-édar saukhtun, استقرار كردن istikraur kirdun, برك ساختن burk saukhtun, تشديد كردن tushdeed kirdun, تقرير نمودن tukreer numoodun, استحكام كردن istihkaum kirdun. v. *to corroborate.*

A strengthener قوت ده kuwwut duh, تندرستي بخش tundurusté bukhsh, قوي ساز kooï sauz, توان آور tuvvan awur, زورمند كنا zoormund koona, تن پرور tun purwur.

Strengthless بي قوت bé kuwwut, نا زورمند na zoormund, بي تندرستي bé tundurusté, نا نيرومند na neeroomund. v. *weak.*

STRENUOUS دلير dilare, زورمند zoormund, مردانه murdauneh, بهادر bahaudur, جوانمرد juvaunmurd, سخت sukht, شديد shudeed, تند tund, اكيد akeed, اكيد و شديد akeed ou shudeed. دلف dilif. v. *brave, bold, active, vehement, zealous.*

Strenuously دليرانه dilarauneh, بر وجه زورمند bur wujha zoormund, بهادر اسا bahaudur asa, جوانمردانه juvaunmurdauneh, بطور اكيد و شديد betoora akeed ou shudeed, با شدت ba shuddut.

STRESS (*importance*) كراني gurauné, مهمي muhimmé, لازمت lauzimut.—(*violence*) زور zoor, قهر kuhr, جور jawr, جبر jubr, جفا jufa.—*To stress*, v. *to distress.*—*To lay a stress* (*to consider as of importance*) مهم انديشيدن muhimm andeeshédun, كران پنداشتن guraun pundaushtun, لازم انديشه كردن lauzim andeesheh kirdun.

To STRETCH (*extend, strain*) كشيدن kushédun, كشيده كردن kushédeh kirdun, كشاده ساختن kushaudeh saukhtun, تطويل و تمديد كردن tutweel ou tumdeed kirdun, مد ساختن mudd saukhtun, ممدود كردن mumdood kirdun, بخچيدن bukhchédun, بخجيدن bukhjédun, دراز ساختن dirauz saukhtun, بسط كردن bust kirdun, سرنكيدن siringédun, ممادت ساختن mumaudut saukhtun, متا كردن muta kirdun. v. also *to expand.*—(*to strain to the utmost*) تقصي tukussé kirdun, استقصا نمودن istkisa numoodun, متنعم ساختن mutunaam saukhtun, بذل buzla اقتدار كردن iktidaur kirdun, كرسيدن kursédun. v. *to employ every endeavour.*—*To stretch beyond what is right* بلا حد و حق كشيدن bila hudd ou hukk kushédun, از حد بيرون راندن uz hudd beeroon raundun, از حد كذاشتن uz hudd guzaushtun. v. *to strain.*—*To stretch* (*be extended*) كشيده بودن kushédeh boodun, مطول شدن mutool shoodun, مبسوط كشتن mubsoot gushtun, ممدود شدن mumdood shoodun, ممدد بودن mumuddud boodun.—(*to speak beyond the truth*) بلا حقيقت كفتن bila hukeekut guftun, با صورت معمله سخن راندن ba sooruta ma-amleh sukhun raundun.—*To imprecate with a stretched-out hand* دژخيم كردن duzhkheem kirdun. *To stretch out the arms or hands on hearing joyful news* تذريع كردن tuzré-a kirdun.

A stretch كشادكي kushaudugé, كشيدكي kushédugé, بسط bust, مد mudd, تطويل و تمديد tutweel ou tumdeed. v. also *effort, struggle.*—*Stretch of power* زور zoor, تعدي ta-addé, جبر jubr, جور joor, ظلم zulm. v. *tyranny.*

To strew, v. *to strow.*

STRICT (*exact, accurate*) دقيق dukeek, ذو دقت zu dikkut, پرداخته purdaukhteh, پركار purkaur, سازكار sauzkaur.—(*severe, rigorous*) شديد shudeed, عنفي unfé, درشت durusht, ظالم zaulim, تند tund, بي حلم bé hylm, نا اهسته na ahusteh.—(*not remiss*) مشغول mushghool, نا غافل na ghaufil, نا كاهل na kauhil. v. *close, tight, tense, stretched.*

Strictly (*accurately, exactly*) با دقت ba dikkut, بر وجه دقيق bur wujha dukeek, بطور پرداخته betoorapurdaukhteh.—(*severely, rigorously*) بر وجه شديد bur wujha shudeed, با عنف ba unf, ظالمانه zaulimauneh.—(*not carelessly*) نا غافلانه na ghaufilauneh, با شغل ba shughl, مشغولانه mushghoolauneh.

Strictness (*accuracy*) دقت dikkut, پرداخت purdaukht, سازكاري sauzkauré, پركاري purkauré,—(*severity*) عنف unf, شدت shuddut. v. *rigour.*

Stricture (*closeness, tightness*) تنكي tunké, ضيق zeik, ضيقت zeikut. *A stricture* (*upon any subject*) نقل nukkul, قصه kissèh. v. *stroke, touch.*

To STRIDE فج كردن fujj kirdun, افجاج ساختن ifjauj saukhtun. v. *to go with long strides.*

A stride (*long step*) كام دراز gauma dirauz, خطوت khutoot, خطوت طول khutoota tool, طرمح turmih, متبوع mutuboo-a.—(*wideness between the legs*) فج fujj, افجاج ifjauj, فجج fujij. *To go with long strides* طرمح كردن turmih kirdun, با كام دراز رفتن

ba gauma dirauz ruftun, بعيد الشهوت ساختن ba-édu'sh'shuhwut saukhtun, متبوع كردن mutuboo-a kirdun.

STRIFE ستيزه siteezeh, ستيز siteez, منازعت munazaat, اختلاف ikhtilauf, غوغا googha, اشوب ashoob. v. *contention, discord.* — *Strifeful* ستيزه siteezeh, پر ستيز pur siteez, پر منازعت pur munazaat, نا هموار na humwaur, نا همدم na humdum.

To STRIKE زدن zudun, زد كردن zud kirdun, كوفتن kooftun, كوبيدن koobédun, ضرب كردن zurb kirdun, مضرب نمودن muzrib numoodun, لكد زدن lukud zudun, لت ساختن lutt saukhtun, شلاق زدن shulauk zudun, لاييدن laï-édun, لتم كردن lutim kirdun, لدم ساختن ludim saukhtun, لحت زدن luht zudun, لحج كردن luhij kirdun, نتش ساختن nutish saukhtun, كفتن kuftun, پرچيدن purchédun, پاليدن paulédun. v. *to dash, stamp, kick, beat.* —*To strike a bargain* بازار كردن bazaur kirdun, عهد و پيمان ساختن ahd ou peimaun saukhtun, شرط زدن shurt zudun, معاهده كردن ma-ahudeh kirdun, مقاوله ساختن mukawuleh saukhtun.— *To strike off* (*separate by a blow*) از ضرب جدا كردن uz zurb juda kirdun, مقطع نمودن mukta numoodun, قطع ساختن kuta saukhtun, تجذيم كردن tujzeem kirdun, اوبريدن awburédun, بريدن burédun. *To strike off from an account* از حساب قطع كردن uz hissaub kuta kirdun, از فرد برسيدن uz furd burusédun.—*To strike out* (*erase*) برسيدن burusédun, تراشيدن turashédun, تمحيت كردن tumhé-ut kirdun.— (*to bring to light*) ظهور كردانيدن zuhoor gurdanédun, اشكاره ساختن ashikaureh saukhtun, اظهار كردن izhaur kirdun. v. *to invent, discover, form.*—(*to make a sudden excursion*) كشت و كذار ناكهانه كردن gusht ou guzaura naguhauneh kirdun, پويي ناكهاني ساختن pooï-e naguhauné saukhtun. —*To strike out an eye* &c. عاير كردن a-ér kirdun. *To strike in with* (*to conform, suit with*) همدل كشتن humdil gushtun, موافق شدن muwaufik shoodun, هموار كرديدن humwaur gurdédun, يكساني نمودن eeksauné numoodun, مطابق شدن mutaubik shoodun. *To strike a bell* ناكوس زدن naukoos zudun, جرس زده كردن jurus zuddeh kirdun. *To strike* (*as a bell does the hours*) اواز دادن awauz dadun naukoos, صدا زدن جرس ناكوس suda zudun jurus. *To strike dumb* تسكيت كردن tuskeet kirdun, خاموش زدن khaumoosh zudun. v. *to silence.* — *To strike* or *dash together* بهم زدن behum zudun, مصادمت كردن musaudumut kirdun, باهم واكوفتن bahum wakooftun. v. *to dash.* — *To strike* or *cut* (*as the feet of a horse*) واكوفته شدن wakoofteh shoodun.—*To strike fire* اتش زدن autash zudun, مقتدح ساختن muktudih saukhtun, تزنيد كردن tuzneed kirdun, نتق ساختن nutik saukhtun. *To strike a flint without bringing fire* تبكو كردن tubukkoo kirdun. *To strike fire* (*as a horse's shoe against the stones*) اتش سم زدن autasha sum zudun, حباحب نمودن hubauhub numoodun.--*To strike a flag* علم فرو نمودن alum furoo numoodun, لوا تسليم كردن liwa tusleem kirdun, منكوس رايت نمودن munkoosa ra-é-ut numoodun. — *To strike up* شروع كردن shuroo-a kirdun, كرفتن gooriftun. v. *to begin.*—*To strike tents* (*decamp*) كوچ كردن kooch kirdun, خيمه فرو زدن khameh furoo zudun. *To strike at the root* قلع كردن kula kirdun, زير و زبر زدن zeer ou zubr zudun, برتهيدن burtuhédun. v. *to subvert.* — *To strike with the fist* مشت زدن musht zudun. v. *box.* — *To strike with a stick* چوب زدن chope zudun, حبج ساختن hubij saukhtun, متاء كردن mutaa kirdun. v. under *stick and staff.*—*To strike with the horns* شاخ زدن shaukh zudun, نطح كردن nutuh kirdun. v. under *horn.* — *To strike the mind* در خاطر امدن dur khautir aumudun, بضمير رسيدن bezumeer russédun, ادرال را زدن idraukra zudun. *To strike terror* هول زدن hawl zudun, هراس انكيختن huraus angeekhtun, مجزع ساختن mujza saukhtun, وحشت انكيز كردن wuhshut angeez kirdun, توصيد ساختن tawseed saukhtun, v. *to terrify, alarm.* — *To strike with astonishment* سركردان كردن surgurdaun kirdun, حيرت انكيختن heirut angeekhtun. v. *to amaze, surprize.* — *To strike upon a rock* or *the sea-coast* بصوانت زده بودن besuwaunut zuddeh boodun, بساحل البحر مضرب كردن besauhilu'l'buhr muzrib kirdun, بكنار دريا كوفته بودن bekunaura duré-a koofteh boodun. v. *to split.*

A striker زننده zunindeh, كوبنده koobindeh, مضرب mizrub, ضرب كر zurb gur.

Striking (*hitting a blow*) زنا zuna, زن zun, كوب koob, ضرب كنا zurb kuna, مضرب muzrib, زنان zunaun, زننده zunindeh, لادم laudim, لاطم lautim. *Striking the head* سركوب surkoob. *Striking the head against a stone* سر در سنك زنا sur dur sunk zuna. *Striking out* (*an eye,* &c.) عاير a-ér. *Striking* (*astonishing*) عجب ajib, عجبناك ajibnauk, حيرت انكيز heirut angeez, سركردان ساز surgurdaun sauz. v. *surprising, wonderful.*—(*affecting*) دلكير dilgeer, دلكش dilkush, جانستان jansitaun, دلاويز dilaweez, دلبر dilbur, دلربا dilruba.—*Strikingly* (*affectingly*) بر وجه دلكير bur wujha dilgeer,

بطورجانستان betoora jaunsitaun. (*astonishingly*) بر وجه عجبناک bur wujha ajibnauk, بطورحیر انگیز betoora heirut angeez. v. *wonderfully.*

A STRING ریسمان reesmaun, رسن rusun, رسمان rusmaun, رشتک rishtuk, سر رشته sur rishteh, رشته rishteh, تاخته taukhteh, قناب kunaub, خیط kheit, حبل بارك habla baurik, تار taur. v. *thread, rope.*—*A string of pearls, beads, &c.* نظم nuzim, نظام nizaum (pl. انظام anzaum, انظمه anzimeh, اناظیم anazeem) سلک اللال silku'l'laal (pl. سلکان sulkaun). *A string of pearls hanging down the bosom* سدل sidl (pl. سدول sudool, اسدال asdaul, اسدل asdul). *A string used by bricklayers &c. for laying stones straight* هنجار hunjaur. *The string of a musical instrument* شرعت shiraat (plur. شراع shiraa, شرع shira) قصب kusb, ابم abumm, بم bumm. *A thread on which they string beads for necklaces* سلس suls (pl. سلسان sulsaun), سمط simt. *A bow-string* زه zih, وتر wutur, اوام awaum, قناب kunaub, تار taur, شراع shiraa, شرعت shiraat, (pl. اشرعت ashri-at, شروع shuroo-a, شرع shira) درجل durjul. *The heart-strings* الابب alaubub, جلجلان juljulaun.

To string (file on a string) نظام کردن nizaum kirdun, نظمت ساختن nuzmut saukhtun, تنظم نمودن tunuzzum numoodun. (*to furnish an instrument with strings*) با شراع اراستن ba shiraa araustun. (*to put a stringed instrument in tune*) نواختن nuwaukhtun, نواخت کردن nuwaukht kirdun, سازکار زدن sauzkaur zudun. — *Stringed* ذو شراع zu shiraa.—*Stringy (fibrous)* عیر دار a-ér dar.

To STRIP (*make naked*) برهنه کردن buruhneh kirdun, پوشش واکردن poshish wakirdun, تعریت ساختن taaré-ut saukhtun, بصل کردن busl kirdun, مجرد ساختن mujurrid saukhtun. (*to spoil, rob*) مسلوب ساختن musloob saukhtun, محروم کردن muhroom kirdun, تالان گرفتن talaun gooriftun, خسر کردن khusr kirdun, خسارت و غارت ساختن khusaurut ou ghaurut saukhtun. v. *to plunder.*—(*to peel*) تقشیر کردن tuksheer kirdun, پوست واکردن post wakirdun, مقشور ساختن mukshoor saukhtun, تمشین کردن tumsheen kirdun, بصل ساختن busl saukhtun. *To strip leaves from a branch* خرط کردن khurit kirdun, تمرید ساختن tumreed saukhtun, مخترط کردن mukhturut kirdun. *To strip bark from a tree* قلف کردن kuluf kirdun, لحو ساختن luhoo saukhtun. v. *to peel.*—*A strip,* v. *shred, stripe.*

A STRIPE ضرب zurb, لت lutt, جلد jild, زدنی zudunė, کوب koob. v. *lash, blow.* — *The mark of a stripe on the skin* مضروبت muzroobut, قره kuruh, نشان ضرب nishauna zurb, توف toof. *A stripe (on cloth, &c.)* خط khutt, وشیعت wushé-at (pl. وشایع wusha-é-a) رسم rusm. *Weaving (cloth) with stripes* تخطیط tukhteet, تسییر tusei-ér. *Woven with stripes* مسیر museer, مجدد mujuddid.—*To stripe (weave or mark with stripes)* تخطیط کردن tukhteet kirdun, تسییر ساختن tusei-ér saukhtun. *Striped* وشایع دار wusha-é-a dar, ذو خط zu khutt. *A striped garment* وصیل wuseel.

A STRIPLING جوان juvaun, بالغ baúligh, غلام gholaum. v. *youth, boy.*

STRIPT (*naked*) برهنه ساخته buruhneh saukhteh, معري or معرا mu-érra, معرات mu-erraut. (*plundered*) مسلوب musloob, دزدیده duzdeedeh, محروم muhroom.

To STRIVE جد و جهد کردن jidd ou jihud kirdun, بذل همت ساختن buzla himmut saukhtun, تافتن tauftun, کرسیدن kursédun, بذل اقتدار کردن buzla iktidaur kirdun, بذل اقدام و اهتمام ساختن buzla ikdaum ou ihtimaum saukhtun. v. *to struggle, employ every endeavour.*—(*to contest*) اختلاف کردن ikhtilauf kirdun, منازعت ساختن munazaat saukhtun, متبارزکردن mutubauriz kirdun. v. *to contend.* — (*to emulate*) غبطه کردن ghubteh kirdun, رقیب شدن rukeeb shoodun, حسرت کردن husrut kirdun. v. *to vie.*—*A striver* جد و جهد کننده jidd ou jihud koonindeh.

A STROKE ضرب zurb, کوب koob, زدنی zudunė, لت lutt, لکد lukud, ولقت wulkut, مصادمت musaudumut, زخم zukhum, کروه kurooh, طعنت taanut, وقع wuka, لکم lukum, عذاب azaub, صحنت suhnut. v. *blow, knock.*—*A stroke of fancy* بداهت budauhut, بذله buzleh. v. *sally.*—*A stroke at play* داو daw.—*A lucky stroke of fortune* دولت dowlut.—*A stroke (gentle rub with the hand)* سودکی soodugé, مساحت musauhut, لمس lums, دست نوازي dost nuwauzé, مسح musih.

To stroke (rub gently with the hand) سودن soodun, بسودن besoodun, مسح کردن musih kirdun, مساحت ساختن musauhut saukhtun, با دست نواختن ba dost nuwaukhtun, لمس کردن lums kirdun, مجست ساختن mujussit saukhtun, برمجیدن burmujédun, برمسیدن burmusédun, پرواسیدن purwausédun, ملامست کردن mulamisut kirdun, بشلیدن bushlédun.—*Stroked* سوده soodeh, بسوده besoodeh, با دست نواخته ba dost nuwakhteh.

To STROL گشت و گذار کردن gusht guzaur kirdun, پویان بودن pooi-aun boodun, جا بجا روان شدن jau bejau rouvaun shoodun, اواره شدن awaureh shoodun, دربدر بودن durbedur boodun,

reh shoodun, اواره شدن awaurédun, کوشیدن koo-shédun, وارفتن waruftun, واروان بودن wa-rouvaun boodun, گمراه شدن gumrauh shoodun, بي راه بودن bé rauh boodun, واریدن waurédun. v. *to stray, wander, ramble, rove.*

A stroller اواره awaureh, دربدر durbedur, ابطال abtaul, ابدال abdaul, اعرابي arabé, یاژه é-au-zsheh, ضایا سایع za-é-a sa-é-a, دریم dureem.

Strolling کشت و گذار gusht ou guzaur, پویان pooï-aun, جا بجا روان jau bejau rouvaun, وا روان warouvaun. *Strolling as female singers* شارد shau-rid. *Female strolling singers* شوارد shawaurid. *The chant of strolling singers* مرق muruk.

STRONG (*robust*) قوي kooï, زو قوت zu kuwwut, زورباز zoorbauz, زورمند zoormund, تندرست tundurust, اهل تندرستي ahla tun-durusté, زو قوت زاتیت zu kuwwuta zauté-ut, قوي بدن kooï budun, قوت تن دار kuwwuta tun dar, بادیاوند badé-avund, چیر cheer, چیره cheereh, اوژن awzshun, شصلب shuslub, طلع tula. v. *vigorous, healthy, stout.*—(*mighty*) زو قدرت zu kudrut, زو القدر zu'l'kudr, توانگر tuvvangur, توانا tuvvana, قادر kaudur, قدیر kudeer, زو اقتدار zu iktidaur, زورمند zoormund, عزیز azeez, عظیم azeem, نیرومند neeroomund, مقتدر muktudir, قهار kuhhaur, زو صلابت zu sulaubut, حول or هول hawl, کامبین kaumbeen, کامگذار kaum-guzaur, سرپنچه surpuncheh. v. *powerful.*—(*violent, vehement*) شدید shudeed, زو شدت zu shiddut, سخت sukht, تند tund, اکید شدید akeed ou shudeed, ضربي zurbé, حربي harbé, جبري jubré, قهري kuhhuré, عنیف aneef, عنفي unfé. (*cogent, convincing*) حجت برهان اور huj-juta burhaun awur, دلیل برهان نما duleela bur-haun numa, الزام بر ilzaum bur, ملزم mulzim, سلطان ده sul-taun duh. (*firm, compact, solid, lasting, not easily broken*) سخت sukht, استون ustuwaun, استوار ustuwaur, پایدار pa-édar, نا اسان شکستکي na asaun shakustugé, رسوخ rusookh, وثیق wuseek, رصین ruseen, متین muteen, ثابت saubit, ثابت پاي saubit pa-é, ثابت قدم saubit kudum, مستوثق mustawsik, بروك burook, یکپاره eek-paureh. (*fortified, not easy to be taken*) محکم muhkum, متین muteen, رصین ruseen, محصون muhsoon, محصن muhsun. *being in (armed) force*) زو لشکر zu lashkur, اهل سپاه ahla sippah, عسکر دار askur dar. (*potent, as liquor*) مسکر muskir, هوشبر hooshbur, سرخوش ساز surkhoosh sauz, سکر کنا sukr koona, هوشکش kooshkush, سرمستي اور surmusté awur. *Strong in taste* ترش

tursh, تیز taze, زست zust. v. *acrid, bitter, sour.*—*Strong*, or *hard of digestion* نا گوارنده na gu-waurindeh, نا صواب na suwaub, توخم tuwukh-khum. v. *unwholesome.*—*Strong in smell* گنده gundeh, بد بوي bud booï, نشیت nushimut, تفل tufl. v. *fetid, stinking:*—v. also *brave, valiant: able, skilful*; *valid.*—*A strong castle, a strong hold* حصار استوار hissaura ustuwaur, قلع متین killaa muteen, متین قلعت muteen killaat, حصن حصین husna huseen, فدن fudin, درق durf. v. *fort, fortification, castle.*—*To retire to a strong hold* or *fortify one's self in it* متحصن کردن mutuhusin kirdun. *Having a strong propensity* ربع ruba, ارزومند arzoo-mund, زو میلان zu meilaun. *A strong effort* شدت تعلق و تمسك shidduta ta-alluk ou tummusook; بذل همت buzla himmut, بذل مقدور و سعي buzla mukdoor ou sa-é moufoor, بذل سعي موفور buzla sa-é jumeel, بذل سعي جمیل buzla mujhood, بذل مجهود zoor, زور buzla ikdaum ou ihtimaum, بذل اقدام و اهتمام buz-la sa-é ou dikkut, بذل سعي و دقت buzla iktidaur, بذل اقتدار buzla kudrut, بذل قدرت *A strong man* پهلوان pihluvaun, بهادر bahaudur, دلاور dilavur, مرد اوژن murda awzshun, غضنفر ghuzunfur, صاحب شجاعت sahib shuja-at, شجعان shujaun. v. *hero, champion.*—*A strong arm* عضل بازوي bauzoo-é asl, بازوي اهنین bauzoo-é ahuneen, ساعد پر زور sa-ada pur zoor. *Strong-fisted, strong-handed* چیره دست cheereh dost, اهنین دست ahneen dost, زو دست پر زور zu dost pur zoor.—*Strong-hand* شدت shiddut, زور zoor, جبر jubr, ستم sitim. v. *force, violence.*—*A strong gale* باد شدید bauda shudeed, روزکار سخت roozigaura sukht.—*Strong waters* (*spirits*) اتش تر autasha tur.

Strongly (*with strength*) با قوت ba kuwwut, بر وجه قوي bur wujha kooï, با زور ba zoor, شدیدانه shudeedauneh, بطور پایدار betoora pa-édar, با استواري ba ustuwauré, بر وجه سخت bur wujha sukht, با تندرستي ba tundurusté, ضربا zurban. v. *powerfully, vehemently, eagerly.*

STROPHE قطعت kutaat. v. *stanza.*

To STROW افشاندن efshaundun, فشاندن fushaundun, افراشتن efraushtun, ریزیدن reezé-dun, ریز کردن reez kirdun, پاشیدن paushédun, گستردن kusturdun, گستراندن kusturaundun, گستریدن kusturédun, تافتن tauftun, نشر کردن nushir kirdun, نشاریدن nishaurédun, نشار ساختن nishaur saukhtun, انداختن an-daukhtun, کشفتن kushuftun. v. *to sprinkle, spread, scatter.*—*Strowing flowers* گل افشان gul efshaun. *Strowing pearls* در افشان dur efshaun,

جوهر فشان johur fushaun. *Strowing dust* غبرافشان ghubr esshaun. *Strowing gold* زر فشان zur fushaun.

STRUCK (participle of *strike*) زده zuddeh, مضروب muzroob, كوفته koofteh, كوبيده koobédeh, كويست koo-ést. *Struck with the foot* لكد زده lukud zuddeh, پا زده pa zuddeh. *Struck with the hand* مشت زده musht zuddeh, از دست كوفته uz dost koofteh, موجو mawjoo. *Struck on the face* موجوه mawjooh. *Struck to the heart* منقلب munkulub, دلدوخته dildookhteh, دلريش dilreesh. *Struck with terror* مشهوم mush-hoom. v. *terrified*. *Struck* (*as corn by blight*) ميروق meerook.

STRUCTURE (*act of building*) بنا ساز buna sauz, بنيان افراز buné-aud efrauz, بني buné, مبني mubunné. (*form, make*) شكل shukl, اندام andaum, صورت soorut, كالبد kaulbud, نهاد nihaud. *A structure* (*edifice*) بنا buna, بنيان buné-aun, مبني mubné, بني buné, بنيات buné-aut, بنيت buné-ut, نهاد nihaud, والاد walaud, اتنت aknut. v. *a building*. — *A tottering structure* دابر daubir, بناي مرتجس buna-é murtujis. *Any structure built for shade* مغيات mufé-aut, مغيوت mufé-oot. *A lofty structure* (*especially on an eminence*) كلات killaut, نعامت na-amut, نعمت namut, طربال turbaul, هدف huduf, شرفا shurfa, اجم ajum, بنيان مشيد buné-auda mushé-ud.— *Structures* ابنيت abné-ut, مباني mubauné.— *Lofty structures* عماد umaud, مصانع musauna, اشراف ashrauf, شرف shuruf. *To build* or *repair publick structures* (*especially hospitals, caravanseras, &c.*) تعمير مبانيء خيرت كردن taameera mubané-a kheirut kirdun.

To STRUGGLE جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, سعي بلغ نمودن sa-é-a buligh numoodun, كاويدن kawédun, دلاظ كردن dilauz kirdun, عياص ساختن a-é-aus saukhtun, مصارعت كردن musaraat kirdun. v. *to labour*, *endeavour*, *strive*, *contend*, *wrestle*. — *To struggle under difficulties* اضطراب و ازار يافتن iztiraub ou azaur é-aftun, رنجيده و رميده بودن runjédeh ou rumédeh boodun. v. *to labour*. — *To struggle* (*as a beast in toils*) مناوصت كردن munawusut kirdun. *Struggling in the agony of death* زمي zumé. v. under *death*.

Struggle سعي saa-é, جد jidd, جهد jihud, جد و جهد jidd ou jihud, سعي بلغ sa-é buligh. v. *endeavour*, *effort*.—(*pain, anguish*) درد durd, رنج runj, ازار azaur, اضطراب iztiraub, بلا bula. v. *distress*.

Struma, v. *King's evil*.—*Strumpet*, v. *whore*.

STRUNG منظوم munzoom, مسلسل musulsul. *Pearls strung together* عقد akad, عقد الجمان akadu'l'jumaun. v. *string of pearls*, *necklace*.

To STRUT موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, خرامان ساختن khyraumaun saukhtun, خراميدن khyramédun, تدميت كردن kudmé-ut kirdun, لنجه نمودن lunjeh numoodun, متتالع كردن mututaula kirdun.

A strut خرامان khyramaun, تدميت kudmé-ut.

A STUB كنده kundeh, جذل jizl. v. *stump*.

To stub up كندن kundun. v. *to eradicate*: *root*.

Stubbed (*truncated, short and thick*) جليم و مربوع juzeem ou murboo-a, مقطوع و قصير القد muktoo-a ou kuseeru'l'kudd.

STUBBLE كاهبن kauhbun, قش kush, هشيم husheem, جل jill.

STUBBORN گردنكش gurdunkush, معاند ma-anud, سنكين sungeen, سركش surkush, لكس lukus, خود سر khood sur, خود بين khood been, ستيز siteez, ژكاره zshukaureh, مريد mureed, تجلد tujullud. v. *obstinate*, *inflexible*, *stiff*, *harsh*, *rugged*.—*To be stubborn* گردنكش شدن gurdunkush shoodun, سربنهادن surbénihaudun.

Stubbornly با عناد ba ynaud, بروجه سركش bur wujha surkush, بطور گردنكش betoora gurdunkush, با خود سري ba khood suré.

Stubbornness گردنكشي gurdunkushé, سركشي surkushé, عناد ynaud, ستيز siteez. v. *obstinacy*.

STUCK (participle of *stick*) سپوخته supookhteh, گزيده guzédeh. v. *pierced*.

A STUD پافته paufteh. v. *boss*, *knob*: *post*, *stake*.—*A stud in a sword hilt* عجوز ajooz. --*A stud of horses* گله اسبان guleha asbaun, اسبان وماديان asbaun ou madé-aun juma-été. جمعيتي

To stud (*adorn with studs*) از پافته اراستن uz paufteh araustun, پافته اكين كردن paufteh ageen kirdun, زينت پاشيزه ساختن zeenuta pausheezeh saukhtun, پر فلس زدن pur fulus zudun.

A STUDENT, *studier* طالب علم tauliba ylm, اهل علم ahla ylm, شاگرد shagurd, شاگردي shagurdé, مدارس mudauris, معلم mu-ellum, تلميذ tulmeez (pl. تلاميذه tulameezeh, تلاميذ tulameez), دانشمند danishmund, مدارس mudauris. v. *scholars*.

Studied, v. *learned*: *designed*, *purposed*.

Studious (*given to books*) طالب taulib, علم طالب ylm taulib, طالب علم tauliba ylm, عليم aleem, طليب tuleeb, اهل معرفت ahla maarifut, عرفان خور yrfaun khore, مدرس mudris, فضل انديش fuzl andeesh, انديشمند andeeshmund, عارف aurif. v. *learned*, *contemplative*.—(*attentive to any thing*) مشغول mushghool, ساعي saa-é, جاهد jauhid, خواه khauh, ز دقت zu dikkut, بذل همت ساز buzla himmut sauz, معتني matuné,

مهارس mumauris, مكتسب muktusub, شهير shumeer. v. *diligent, busy, careful.—Studious people* طلبا tuluba, طلبت tulubut.

Studiously (with close application to literature) طالبانه taulibauneh, مدرسا mudrisan, عليم اسا aleem asa, بر وجه علم خور bur wujha ylm khore. *(attentively, diligently)* با جد و جهد ba jidd ou jihud, جدا jiddan, با اجتهاد ba ijtihaud, با دقت ba dikkut, بر وجه ساعی bur wujha saa-é, مشغولانه mushghoolauneh. *(on purpose)* بالقصد bi'l'kusd, بقصد bekusd, با غرض ba ghuruz, عن قصد aan kusd, عمدا amudan.

Studiousness (addicted to study) طالبى taulibé, انديشمندي andeeshmundé, خورش علم khore-isha ylm. v. *study*.

Study (of books) مدارست mudaurusut. مطالع mutalaa, مطالعت mutalaat, كتب مطالعت mu-talaata kutub, تحصيل علم tuhseela ylm. v. *literature.—(attention, effort, endeavour)* شغل shughl, سعي sa-é, جد و جهد jidd ou jihud, هوس hawus, كوشش kooshish, همت himmut, بذل همت buzla himmut, اقدام و اهتمام ikdaum ou ihtimaum, پروا purwa, بصيرت buseerut, بشنج bushunj, نيت né-ut, قصد kusd, مقصود muk-sood, مراد moraud, غرض ghuruz, حسرت husrut, حرص hurs.

A study كتب خانه kutub khauneh, مدارست گاه mudaurisut gah, انديش جا andeesh jau. v. *library.—Intense study* شدت تعلق و تمسك shud-duta ta-alluk ou tummusook.

To study (literature) مطالعت كردن mutalaat kirdun, تحصيل علوم ساختن tuhseela aloom saukhtun, طالب علم شدن tauliba ylm shoodun, درس كردن durs kirdun, مدرس ساختن mu-dris saukhtun, شدت تعلق و تمسك كردن shid-duta ta-alluk ou tummusook kirdun. *(to endeavour diligently)* سعي كردن sa-é kirdun, جد و جهد ساختن jidd ou jihud saukhtun, اقدام و اهتمام نمودن ikdaum ou ihtimaum numoodun, شغل دادن shughl dadun, قصد كردن kusd kirdun, مقصود ساختن mukSood saukhtun, بذل همت كردن buzla himmut kirdun. v. *to employ every endeavour*.

To STUFF *(cram)* اكندن agundun, اكنده كردن agundeh kirdun, برتميدن burtumédun, انباشتن ambaushtun, انباريدن ambarédun, انكيدن ankédun, سير نمودن seer numoodun, دعس كردن daas kirdun, مصمت ساختن mus-mut saukhtun, ملا كردن mula kirdun, تكيت ساختن tuké-ut saukhtun.—*(to saturate with meat, &c.)* انجاليدن anjalédun, اغاليدن aghalé-dun, اشباع كردن ishbaa kirdun, اژوليدن af-zshoolédun. v. *to satiate.—To stuff one's own belly* تن پرور ساختن tun purwur saukhtun, خوران شدن khore-aun shoodun, خوردن khoredun. v. *to eat, devour.—To stuff with wool* پشم اكنده كردن pushum agundeh kirdun. *To stuff (a pudding, &c.) with meat* گوشت اكنده ساختن koosht agundeh sauhktun.

Stuff (matter) هيولى or هيولا hé-oola, جوهر johur, گوهر gohur, وجود wujood, هستي hus-té, مايه ma-éh. v. *essence, substance, thing.—(furniture)* اسباب asbaub, رخت rukht, لوزم luwau-zim, ماعون ma-oon. v. *goods.—(medicine)* شربت shurbut, نفس علاج nufsa alauj, ميسوس meisoos. —*(cloth)* پارچه paurcheh, خلخال khulkhaul, جامه jaumeh. *Woollen stuff* پارچه پشمينه paur-cheha pushmeeneh, لبد lubud. *Silk stuff* جامه حرير jaumeha hureer, گلستاني gulistauné. *Gold stuff* زربفت zurbuft, رخامه rukhaumeh. *Cotton stuff* پارچه پنبه paurcheha pumbeh, جامه قطني jaumeha kotoné. *Stuff for lining garments* استر astur. *Stuff or stuffing for cushions, &c.* اكين ageen, انكبالين angubauleen, اكنج agunj, چغبوت chughboot, كاردو kaurdoo. *Stuffing for meat* اكنج agunj, اكندكى agundugé. *Dying stuff* فين fulin. v. *dye.—Stuffed* اكنده agundeh, انباشته ambaushteh, مصمت musmut, منعبى munaabé, اكين ageen, محتشي muhtushé.

STUM *(new wine)* باده نو baudeha now, شيره sheereh. v. *must*.

To STUMBLE سقوط كردن sukoot kirdun, سقطت يافتن suktut é-aftun, زلت ساختن zul-lut saukhtun, زليلي كردن zuleelé kirdun, زلج ساختن zulij saukhtun, غژيدن ghuzshédun. v. *to slip, slide, trip, fall, stumble.—(to err)* سهو كردن suhoo kirdun, خطا ساختن khuta saukh-tun. *To stumble upon by chance* دوش ساختن doosh saukhtun, متهوركردن mutuhawwur kirdun.

A stumble (trip) سقطت suktut, سقوط sukoot. —*(error)* سهو suhoo. خطا khuta. v. *slip, blunder.* —*To recover when stumbling* شخيدن shukhédun.

A stumbler سقطت ساز suktut sauz, سقوط ياب sukoot é-aub.

A stumbling-block مانع mauna, پاي گير pa-é geer, بى حضورى bé huzooré. v. *obstacle*.

A STUMP كنده kundeh, جذمت juzmut (plur. جذم juzum), قطعت kutaat (plur. قطع kuta), جذل jizl, جذمار juzmaur, جذمور juz-moor), كرناف kurnauf. v. *trunk.—Stumped (truncated)* جذيم juzeem, مقطوع muktoo-a, بريده burédeh.—*Stumpy (full of stumps)* ذو قطع zu ku-taa, پر جذم pur juzum. v. also *hard, stiff.*

To STUN (*confound with noise* or *importunity*) تصديع كردن tusdé-a kirdun, صداع دادن suda dadun, صخ ساختن sukh saukhtun, ولوله كردن wulwuleh kirdun, غلغل ساختن ghulghul saukhtun, غوغا زدن ghoogha zudun. *To stun with a blow* از ضرب سراسيمه كردن uz zurb surasimeh kirdun. v. *to stupify*.

STUNG گزيده guzédeh, خليده kulédeh, ملسوع mulsoo-a. *Stung by a serpent* مار گزيده maur guzédeh, سليم پذير suleem pizzeer. *Stung by a bee* زنبور خليده zumboor khulédeh.

To STUNT (*hinder growth*) منبت باز داشتن mumbit bazdaushtun, منع رست كردن munaa rust kirdun.

STUPEFACTION بيهوشي béhooshé, سرگشتي surgushté, شيداي sheedaï-é, سرسامي sursaumé. v. also *stupidity*.

Stupefactive سرگشته كنا surgushteh koona, بيهوش ساز behoosh sauz, سرسامي اور sursaumé awur.

Stupified سرگشته surgushteh, سرسام sursaum. v. *stupid*.

STUPENDOUS عجيب ajeeb, عبرت اميز ybrut ameez, عجب ajib, عجبناك ajibnauk, حيرت انگيز heirut angeez.

STUPID احمق ahmuk, خيره kheereh, خيره سر kheereh sur, غابي ghaubé, سرسام sursaum, سرسامه sursaumeh, كالوس kauloos, كند kund, شيدا sheeda, كوردل koordil, ناجد najud, بليد buleed, بي عقل bé akl, نا دان na daun, بي فهم bé fuhm, بي دماغ bé dumaugh, تيره دماغ teereh dumaugh, v. *dull*.—*Stupid* (*in point of stile* or *subject*) بي مزه bé muzeh, نا ظريف na zureef, بي ظريفت bé zureefut, نا لطيف na luteef, بي لطيفت bé luteefut, بي نمك bé nummuk.

Stupidity حماقت humaukut, حمق و غباوت humik ou ghubawut, سرسامي sursaumé, سفاهت sufauhut, سفه sufeh, سفيهي sufeehé, بلادت bulaudut, نجد nujd, عدم عقل aduma akl, نا شناسي na shinausé.

Stupidly بر وجه سرسام bur wujha sursaum, با حماقت ba humaukut, بطور خيره سر betoora kheereh sur, كندانه kundauneh, بر وجه بي عقل bur wujha bé akl, احمق اسا ahmuk asa, بلا دانش bila daunish.

A stupifier بيهوش ساز béhoosh sauz, سرگشته كنا surgushteh koona, سرسامي بر sursaumé bur.

To stupify سرسام كردن sursaum kirdun, بي تاب و توان كردن bé taub ou tuvvan kirdun, سرگشته ساختن surgushteh saukhtun, بيهوش كردن béhoosh kirdun, سرسامي اوردن sursaumé awurdun, خيره سر كردن kheereh sur kirdun, شيدا ساختن sheeda saukhtun, حيرت دادن heirut dadun, حير كردن heir kirdun, حيران ساختن heiraun saukhtun.

STUPOR حيرت heirut, تحير tuhei-ur, كه كه kih, سرگرداني surgurdauné. *A stupor in the teeth* (*from eating any thing acid, &c.*) كندي kundé, كندي دندان kundé dundaun. *Having a stupor in the teeth* ضرس zurs. *A stupor in the limbs* كه اعضا kiha é-aza, خدر khudr. *To be affected with a stupor* بي تاب و توان گشتن bé taub ou tuvvan gushtun, حيرت يافتن heirut é-aftun.

Stupration, v. *rape*, *violation*.

Sturdily, v. *stoutly*, *hardily*: *obstinately*.

Sturdiness, v. *stoutness*, *strength*.

Sturdy, v. *stout*, *hardy*, *strong*.

To STUTTER اكتوا كردن iktiwa kirdun, خطل ساختن khutl saukhtun, لكنت كردن luknut kirdun, زبان گرفته و بسته داشتن zubaun goorifteh ou busteh daushtun, زعوم كردن za-oom kirdun, تطرم ساختن tuturrum saukhtun, تمتامه گفتن tumtaumeh guftun, تعتع ساختن taata saukhtun, جبس كردن jibs kirdun, اليغ ساختن aleegh saukhtun, ترته كردن turteh kirdun.

A stutterer اكتوا كننده iktiwa kooníndeh, خطل ساز khutl sauz, لكنت گو luknut goo.

A STY (*for hogs*) خنزيري khunzeeré.

Stygian, v. *infernal*, *hellish*.

STYLE (*manner of writing*) وجه wujuh (pl. وجوه wujooh), خلال khulaul, تربيت turbé-ut.—*Sublimity of style* اطناب itnaub.—(*title, appellation*) لقب lukub (plur. القاب alkaub), وصف wusif (plur. اوصاف awsauf).—(*the hand of a watch* or *dial*) عقرب akrub, مقياس muké-aus.—(*a pointed iron for writing on wax*) مرقم mirkum.—*The Persian style* خلال فارسي khulaula farsé. *The Arabian style* خلال عربي khulaula arabé.

To style ناميدن namédun, تسميت كردن tusmé-ut kirdun, لقب دادن lukub dadun, نام و وصف نمودن naum ou wusif numoodun.

Subaltern, v. *subordinate*, *inferior*.

To SUBDIVIDE باز تقسيم ساختن baz tukseem saukhtun, دگر بار فصل كردن digur bar fusl kirdun, قطعه قطعه ساختن kutah kutah saukhtun.

To SUBDUE مغلوب كردن mughloob kirdun, مقهور كردن muk-hoor kirdun, قهر ساختن kuhr saukhtun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, تسخير ساختن tuskheer saukhtun, كشادن kushaudun, كشاد كردن kushaud kirdun, ظهور ساختن zuhoor saukhtun, فتح كردن futih kirdun, مسخر ساختن musukhkhir saukhtun,

شدن malik ſhoodun, استرقاق كردن iſtirkauk kirdun, قاهر بودن kauhir boodun, تغلب كردن tughullub kirdun, تملك ساختن tumulluk ſaukhtun. v. *to conquer, tame, cruſh.*

SUBDUED مغلوب mughloob, مسخر muſukhkhur, مقهور muk-hoor, دست زده doſt zuddeh, مرون muroon. v. *conquered.*

A ſubduer قاهر kauhir, قهار kuhhaur, قهرمان kahurman. v. *conqueror.*—*A ſubduer of the world* عالمگير aulum geer, جهان كشا jihaun kuſha, گيتي ستان geeté ſitaun.

SUBJACENT زير zeer, در زير dur zeer, تحت tuht, فرو furoo, فرود furood.

A SUBJECT (*one who lives under the dominion of another*) تابع tauba (fem. تابعت taubaat) تبيع tubé-a (fem. تبيعت tubé-at), زير پاي zeer pa-é, زير دست zeer doſt, ذمي zimmé, فرمان بردار furmaun burdaur, بندهء فرمان bunduha furmaun, مخضوع mukhzoo-a, يكسر eekſur, يكسره eekſureh.—*Subjects* رعايا ri-aïa, رعيت ra-é-ut, تبع tuba, توابع tuwauba, سوقت ſawkut, زير دستان zeer doſtaun. v. *people.* — *Subject* (*of a diſcourſe*) معني maané, مضمون muzmoon, منشا munſhaa, سبب ſubub, حجت hujjut. *The ſubject and predicate* (*ſubſtantive and adjective*) مقدم و تالي mukuddum ou taulé, مبتدا و خبر mubtuda ou khubr.

Subject (*living under the obedience of another*) مطيع muté-a, زلول zulool, تابع tauba, متابع mutauba, بندهء فرمان bundeha furmaun, فرمان بردار furmaun burdaur, يكسر eekſur, يكسره eekſureh, زير دست zeer doſt, زير پاي zeer pa-é. v. *tributary.* — (*obnoxious liable*) تعرض ta-arruz, معرض mu-arruz, لام laum. — *To become ſubject* تابع شدن tauba ſhoodun, زير دست كشتن zeer doſt guſhtun, فرمان بردار گرديدن furmaun burdaur gurdédun.

To ſubject اطاعت كردن ita-at kirdun, مطيع ساختن muté-a ſaukhtun, تابع كردن tauba kirdun, متابع ساختن mutauba ſaukhtun, بندهء فرمان كردن bunduha furmaun kirdun, زير زير پاي نهادن zeer zeer pa-é nihadun, زير دست نمودن zeer doſt numoodun, بيوشانيدن bé-ooſhanédun. v. *to ſubdue, enſlave.* — *To ſubject* (*make liable*) تعريض كردن taareez kirdun, معرض ساختن mu-erruz ſaukhtun, لام كردن laum kirdun.

Subjected مغلوب و مقهور mughloob ou mukhoor, زيرپا زده zeerpa zuddeh. v. *ſubdued*

Subjection فرمان برداري furmaun burdauré, انقياد inké-aud, اطاعت ita-at, انقياد و اطاعت inké-aud ou ita-at, ذمت zimmut. v. *ſubjugation.* —*To offer to come under ſubjection* اظهار اطاعت كردن izhaura ita-at kirdun, عرض اطاعت نمودن arza ita-at numoodun. *To ſummon to come under ſubjection* اطاعت تكليف كردن ita-at tukleef kirdun.

To SUBJOIN اتباع كردن ittibaa kirdun, ترديف ساختن turdeef ſaukhtun, ملاحم نمودن mulauhum numoodun, اضافت كردن izaufut kirdun, متابع ساختن mutauba ſaukhtun, پيوستن pivuſtun, پيوسته كردن pivuſteh kirdun, غرا ساختن ghura ſaukhtun, غت كردن ghutt kirdun. v. *to annex, join.*

Subjoined, ſubjunctive مضاف muzauf, ملاحم mulauhum, تبع tuba, پيوسته pivuſteh.

To ſubjugate, v. *to ſubdue, ſubject.*

SUBJUGATION مغلوبيت mughloobé-ut, قهر kuhr, وقامت wukaumut. v. *ſubjection.*—*The ſubjugation of kingdoms* or *countries* فتح ممالك futiha mumaulik, كشوركشاي kuſhwur kuſha-é, كشور گيري kuſhwur geeré, علم گيري alum geeré.

SUBJUNCTION اتباع ittiba, ترديف turdeef, اضافت izaufut (plur. مضافات muzafaut), پيوستگي pivuſtugé, غرا ghura, غت ghut.

To SUBLIMATE (*chymically*) اصعاد كردن iſa-ad kirdun, تصعيد ساختن tuſa-éd ſaukhtun. v. alſo *to exalt, elevate.*—*Sublimation* اصعاد iſa-ad, تصعيد tuſa-éd.—*Sublimate*, v. *quickſilver.*

SUBLIME رفيع rufé-a, علي alé, عالي aulé, علوي ulwé, عليت ulé-ut, سامي ſaumé, ساميت ſaumé-ut, شامخ ſhaumikh, شامخت ſhaumikhut, بالا balau, بلند bulund, صمد ſumud, معلا or معلي mu-ella, والا waulau, عليا ulé-a, چير cheer, شريف ſhureef, مكبح mukubbuh, افراز afrauz. v. *high, lofty, grand, haughty.*—*A ſublime orator* سلاق ſullauk. *The ſublime court* عتبة عليا سينه atubuta ulé-a ſeeneh.

To ſublime, v. *to ſublimate: exalt: improve.*

The ſublime (*ſtyle*) اطناب itnaub.

Sublimely بر وجه رفيع bur wujha rufé-a, با رفعت ba rufaat, بطور عالي betoora aulé, با بلندي ba bulundé, صمدا ſumudan, بر وجه والا bur wujha waula, ساميانه ſaumé-auné.

Sublimity بلندي bulundé, ارتفاع فر و شوكي irtifaa fur ou ſhawkut, رفعت rufaat, علو uloo, سمو ſumoo, اروند arvund, علا ala, علويت ulwé-ut, افراز efrauz, افرنك afrunk.

Sublunary, v. *earthly, terreſtrial.*

SUBMARINE زير دريا zeer duré-a, تحت البحر tuhta'l'buhr.

To ſubmerge, ſubmerſion, v. *to drown, &c.*

SUBMISSION (*obedience, humility*) اطاعت ita-at, وضاعت wuzaat, تواضع tuwauza, انقياد inké-aud, سرفرو ſurfuroo, فروتني furootuné, خضوع

khuzuwa, خشوع khushuwa, خنوع khunoo-a, ضراعت zura-at, ابتهال ibtihaul, عبودت uboodut, عبوديت uboodé-ut, التيام ilté-aum, ازعان iza-an, ماعون ma-oon, انتقار iftikaur, استكانت isti-kaunut, پيوس pu-é-oos, نالش naulish, تضرع tuzurra, لوسانه loosauné, خضع khuza, تذلل tuzullul.—(surrender) گردن نهادني gurdun ni-haudune, تسليم tusleem, استسلام istislaum. With all submission با خضوع تام ba khuzuwa taum. با تضرع و با مزيد ضراعت ba muzeeda zuraat, ابتهال ba tuzurra ou ibtihaul. v. submissively.

Submissive اهل تواضع ahla tuwauza, متواضع mutuwauza, سرفرو surfuroo, فروتن furootun, ذليل zuleel, ذلول zulool, مختضع mukhtuza, تخضيع tukhzé-a, خاضع khauza, خضوع khu-zuwa, اخضع akhza, اطاعت نما ita-at numa, معبد ma-abbid, خنع khuna, منخفض munkhu-fiz, خفيض khufeez, تربوت turboot, رام raum, مهتكع muhtuka. A submissive voice اواز اهسته awauza ahusteh, خفض khufz, غزنك ghuzunk, وجس wujis, خريد khureed, رتم rutim, رتهت rutmut. To speak in a submissive manner اهسته گفتن ahusteh guftun, با اهستگي كلام ساختن ba ahustugé kulaum saukhtun, سخن اهسته گفتن sukhun ahusteh guftun, تخرد كردن tukhurrud kirdun. To be submissive خضوع شدن khuzuwa shoodun, اطاعت نمودن ita-at numoo-dun, تواضع بودن tuwauza boodun, ذلالت شدن zulaulut shoodun, هكوع بودن hukuwa boodun, تخضيع شدن tukhzé-a shoodun.

Submissively بر وجه فروتن bur wujha furootun, بطور سر فرو betoora sur furoo, با تواضع ba tu-wauza, متواضعا mutuwazaan, با انقياد و اطاعت ba inké-aud ou ita-at. v. with all submission.—To beg submissively نياز كردن né-auz kirdun, نيازمند شدن né-auzmund shoodun, نياز امير بودن né-auz ameez boodun, نيازكار شدن né-auzkaur shoo-dun, نيازيدن né-auzédun, نيازمندي نمودن né-auzmundé numoodun, بر وجه هطرت طلب كردن bur wujha hutrut tullub kirdun.

Submissiveness فروتني furootuné. v. submission.

To submit (yield, aquiesce in the authority of another) تواضع كردن tuwauza kirdun, سرفرو نمودن surfuroo numoodun, فروتن بودن furootun boodun, اطاعت كردن itaat kirdun, گردن نهادن gurdun ni-haudun, تسليم كردن tusleem kirdun, وضاعت و انقياد نمودن wuzaat ou inké-aud numoodun, مطيع گرديدن muté-a gurdédun, راضي بودن rauzé boo-dun, ازعان و اسلام كردن iza-an ou islaum kirdun, سپر انداختن sipur andaukhtun. v. to surrender. —To submit to the judgment of another استسلام

istislaum saukhtun, تسليم شدن tusleem shoodun, استلام كردن istilaum kirdun, راي را كسي راضي بودن ra-éra kussé rauzé boodun.

SUBORDINATE (inferior in order or rank) اسفل asful, اسفل المرتبه asfulu'l'murtubeh, كم قدر kum kudr, كمتر سلسله kumtur silsileh, فروتر رتبه furootur rutbeh, اصغر شان asghur shaun, زبرين طبقت zeereen tubukut. v. inferior.

Subordinately در مرتبه اسفل dur murtubeha as-ful, بسلسله كمتر besilsileh kumtur, درجاه زيرين dur jauha zeereen, بدرجه اصغر bedurujeha asghur.

Subordination مرتبه اسفل murtubeh asful, جاه كمتر jauha kumtur, شان زيرين shauna zeereen, درجه فروتر durujeha furootur, رتبه درجه بدرجه rutbeha durujeh bedurujeh, سلسله علي القياس silsileha ala'l'ké-ausa furou rouvaun. فرو روان

To SUBORN رشوت ساختن rushwut saukh-tun, ارتشا كردن irtisha kirdun, دس كردن duss kirdun, مدسي ساختن mudussé saukhtun.

Subornation رشوت rushwut, دس duss, مدسي mudussé, ارتشا irtisha. Suborned مرتشي mur-tusha, مدسي mudussa. A suborner اهل رشوت ahla rushwut, صاحب ارتشا sahib irtisha.

To SUBSCRIBE (write one's name) امضا كردن imza kirdun, ممضي ساختن mumza saukhtun.—(to give consent) رضا دادن ruza da-dun. v. to consent.

Subscribed ممضي mumza, ذو امضا zu imza, امضا كرده شده imza kirdeh shoodeh. Subscribed and sealed (especially by a judge) ممضي و مسجل mumza ou musujjil.—A subscriber امضا ساز imza sauz.—A subscription امضا imza.

SUBSEQUENT نا پيش na peish, موخر mu-ekhkhur, موخرت mu-ekhkhirut, اخرت akhi-rut, اخر akhir. Subsequent or subsequently بعد baad, پس pus. v. after, following.—Subsequent to which بعد از ان baad uz aun, پس از ان pus uz aun.

SUBSERVIENT سازكار sauzkaur, سزا suza, شاسته sha-ésteh. v. useful, convenient, subordinate.

To SUBSIDE (sink to the bottom, as the sediment of liquor, &c.) نشستن nishistun, ويزيدن weezshé-dun, رسب كردن rusb kirdun, رسوب ساختن ru-soob saukhtun, تسوخ نمودن tusawwukh numoo-dun, مغتمس كردن mughtumis kirdun. v. to settle.

SUBSIDIARY (assisting, brought in aid) معاون ma-awun, نصور nusoor, امداد اور imdaud awur.

A subsidy امداد imdaud, مدد mudud, يارم é-ar-dum, معاونت ma-awunut, مددكاري mududkauré.

To SUBSIST هستن hustun, وجود داشتن wujood daushtun, پاييدن paï-édun, ثابت پاي بودن saubit pa-é boodun, بر قرار شدن bur ku-

raur ſhoodun. v. *to continue, exiſt, remain.*—(*to have the means of living, to be maintained*) پرورده شدن purwurdeh ſhoodun, ضروريات معاشي زوروري-اوتا zurooré-auta ma-aſhé dauſhtun.

Subſiſtence هستي huſté, وجود wujood, پايدراي pa-édauré, ثابت پايي ſaubit paï-é, برقراري bur-kurauré. v. *exiſtence, continuance.*—(*maintenance*) پرورش purwuriſh, روزي roozé, ضروريات معاشي zoorоrauta ma-aſhé. v. *ſuſtenance, competence.*

Subſiſtent, ſubſiſting هست دار huſt dar, زو وجود zu wujood, پاينده pa-éndeh, پايدار pa-é-dar, بر قرار bur kuraur, ثابت پاي ſaubit pa-é.

SUBSTANCE هستي huſté, ذات zaut, وجود wujood, جوهر johur, گوهر gohur, مايه ma-éh, هيولي or هيولا hé-oola, اصل aſl, اثلت aſlut, طبيعت tubé-at, مغز mughz, مال maal, قضيت kuzé-ut, خلاصت khulauſut, كنه kunh. v. *eſſence, body, matter.*—(*ſolidity, firmneſs*) قوت kuwwut, استواري uſtuwauré, استواني uſtuwauné, رسوخ و اشتداد ruſookh ou iſhtidaud.—*The ſubſtance or reſult* نتيجه nuteejeh, اثلت المال aſlu-tu'l'maal. *The ſubſtance of the words* نتيجهء كلام nuteejeha kulaum, مال مقال maula mu-kaul.—*Subſtance* (*means, wealth*) مال maul, اموال amwaul, غنا ghuna, غنيمت ghuneemut, روزي roozé, نعمت namut, مايه ma-éh, رزق rizk, ارزاق arzauk, عقار akaur. v. *fortune riches, wealth.*

Subſtantial (*partaking of* or *belonging to ſubſtance*) جوهري johuré, گوهري gohuré, ذاتي zauté, عيني a-éné, اصلي aſlé, موجود moujood, هستي منسوب huſté munſoob, وجود پيوند wujood pi-vund. (*firm, ſtrong*) قوي kooï, زو قوت zu kuw-wut, استوار uſtuwaur, استوان uſtuwaun, راسخ rauſikh, راسخ الاساس rauſikhu'l'aſaus, راسخ البنيان rauſikhu'l'buné-aun, رسوخ ruſookh. (*wealthy*) زو مال zu maul, مايه دار ma-éh dar, اموالدار amwauldar, اهل غنيمت ahla ghuné-mut. v. *rich.*—*Subſtantials* (*eſſential parts*) اصول aſool, طبيعات tubé-aut, جواهر juwauhur.

Subſtantiality جسمانيت jiſmané-ut, هستي huſté, ذاتي zauté, وجود wujood. v. *ſubſtance.*

Subſtantially (*with reality of exiſtence*) با هستي ba huſté, بروجه ذاتي bur wujha zauté, با وجود ba wujood, با طبيعت ba tubé-at, بطور جوهري betoora johuré. (*ſtrongly, ſolidly*) با قوت ba kuw-wut, بطور قوي betoora kooï, با استواني ba uſtuwauné, راسخانه rau-ſikhauneh, استوارانه uſtuwarauneh, با ثابت پايي ba ſaubit paï-é, با حقيقت ba hukeekut. v. *truly, really.*—(*wealthily*) با مال ba maul, با مايه ba ma-éh, با غنيمت ba ghuneemut.—*Subſtantialneſs* هستي huſté. v. *ſub-ſtance*; alſo *ſolidity, firmneſs, ſtrength.*

To ſubſtantiate (*make to exiſt*) هستي دادن huſté dadun, ذات ساختن zaut ſaukhtun, وجود نمودن wujood numoodun. v. *to realize.*

A ſubſtantive (*noun*) مبتدا or مبتدي mubtu-da, موصوف mawſoof. *Subſtantive and adjective* مبتدا و خبر mubtuda ou khubr, مقدم و تالي mukuddum ou taalé.

To SUBSTITUTE (*one thing for another*) بدل كردن budul kirdun, ابدال ساختن ibdaul ſaukhtun, كوهريدن koohurédun, تبديل كردن tubdeel kirdun, متبدل ساختن mutubuddil ſaukhtun, يك بجاي دگر نهادن eek beja-é di-gur nihaudun. v. *to change.*—(*one perſon for another*) وكيل كردن vakeel kirdun, قايم مقام ساختن ka-ém mukaum ſaukhtun, خلفت كردن khulfut kirdun, مقام ساختن mukaum ſaukhtun, نايب نمودن na-éb numoodun, موكل نامزاد كردن muwukkil naumzaud kirdun, توكيل كردن tookeel kirdun, مباشر ساختن mubauſhir ſaukhtun, كوهريدن koohurédun, جانشين نمودن jauniſheen numoodun, خلفت كردن khulfut kirdun, تخليف ساختن tukhleef ſaukhtun, تعويض كردن tukweez kirdun, مخلف ساختن mukhlif ſaukhtun. *To ſubſtitute one word metony-mically for another* واخواندن wakhaundun.

A ſubſtitute قايم مقام ka-ém mukaum, وكيل vakeel, نايب na-éb, مباشر mubauſhir, جانشين jauniſheen. v. *deputy.*—(*a ſuccedaneum*) بدل bu-dul (pl. بدلا budula).

Subſtituted (*inſtead of a thing*) مبدل mubuddul, متبدل mutubuddul, تبدل tubuddul, بجاي چيز دگر نهاده beja-é cheeza digur nihaudeh. (*inſtead of a perſon*) قايم مقام ساخته ka-ém mukaum ſaukhteh, وكيل نامزاد vakeel naumzaud.

Subſtitution وكالت wukaulut, بدل budul (pl. بدلا budula), تبديل tubdeel, ابدال ibdaul.

To SUBSTRACT (*arithmetically*) مثنات كردن muſnaut kirdun, تفريز ساختن tufreez ſaukhtun, مندر كردن mundir kirdun.—*Subſtraction* مثنات muſnaut, تفريز tufreez, مندر mundir.

A SUBTERFUGE حيله heeleh, روبه بازي roobeh bauzé, كيد keed, فن funn. v. *evaſion, trick.*

SUBTERRANEOUS زير زمين zeer zumeen, زير خال zeer khaul, زير تراب zeer turaub, تحت الارض tuhtu'l'arz. *A ſubterraneous dwelling* دولج dowluj, شمج ſhumj, هم humm, زير زمين zeera zumeen, زير خال zeera khauk, زير ترب zeera turb. v. *cavern, grotto.*—*A ſubterraneous water-courſe* كهانه kumauneh. v. *common ſhore.*

SUBTILE (*thin, fine*) نازك nauzik, دقيق dukeek, دقيقت dukeekut, دق dukk, دقاق du-kauk, ركيك or رقيق rukeek, باريك baurik,

تلو tuloo, نزار nizaur, خردین khurdein, خرد khurd, خرده khurdeh, لطیف luteef. v. *slender, delicate*. — (*artful, refined, penetrating, shrewd*) زیرک zeeruk, نکر nukur, خرده بین khurdeh been, دوربین door been, نادره دان naudireh daun, نکته پیوند nukteh pivund, باقعت baukaat, ذو فن zu funn, حیله باز heeleh bauz, روبه باز roobeh bauz, نونده noondeh, نونندہ noonindeh, دواس duwaus, دهی duhé, داهي dauhé, نکارت nikaurut. v. *acute*; *cunning, sly, deceitful*.—*A man of a subtile* or *penetrating genius* نکته پرور nukteh purwur, طبع نکته پرداز tubaa nukteh purdauz, مرد نکته دان murda nukteh dan, ادم نکته شناس aduma nukteh shinaus, خردمند خرده شناس khyrudmunda khurdeh shinaus, خرد خرده بین khyruda khurdeh been, صاحب زیرکی sahib zeeruké. *A subtile question* سوال دقیق suwaula dukeek, دقیق dukeek. *The most subtile of the sons of men* (*men of the most penetrating genius*) دقیقت شناسان بني ادم dukeekut shinausauna beni adam. *A subtile disease* دق dukk. *A subtile distinction* نکته nukteh.

Subtilely نازکانه nauzikauneh, دقیقا dukeekan, با دقت ba dykkut, بر وجه خردین bur wujha khurdeen. v. *finely, thinly*. — (*artfully, slyly*) با زیرکی ba zeerugé, با فن ba funn, بر وجه حیله باز bur wujha heeleh bauz, بطور روبه باز betoora roobeh bauz.

Subtileness, subtilty (*thinness, fineness*) نازکي nauziké, دق dykk, دقت dykkut, رکاکت rukaukut, خیوشت khé-ooshut, بازیچه bauzeecheh. (*artfulness, refinement, cunning, shrewdness*) زیرکی zeerugé, فن funn, دقت dykkut, خرد بیني khord beené, نکته داني nukteh dauné, ظرافت zuraufut, دهي duhé, داهي dauhé, نکر nukr, شهامت shuhaumut, حیله بازي heeleh bauzé.—*Subtilties* دقایق duka-ék, نکات nikaut, خردوات khurduwaut.

Subtilization دقیق سازي dukeek sauzé.

To subtilize (*make thin*) دقیق ساختن dukeek saukhtun, دق کردن dukk kirdun, نازك ساختن nauzik saukhtun. (*to display subtilty of genius, to make metaphysical distinctions*) نکته پرداختن nukteh purdaukhtun, طبع نکته پرداز نمودن tubaa nukteh purdauz numoodun, نکته گرفتن nukteh gooriftun, دقایق سنجي کردن duka-ék sunjé kirdun, نکات سنجیدن nikaut sunjédun, خرده بیني نمودن khurdeh beené numoodun.

Subtle, v. *subtile, sly*. — *Subtly*, v. *subtily, slyly*.

SUBVERSION زبر و زیر ساز zeer ou zubr sauz, رکس ruks, قلع kula, بعزت baazut, خرابي khuraubé, هلاك hulauk, انقاع inkaa, انهدام inhidaum, هدم hudum.

Subversive رکس ساز ruks sauz, خرابي اور khuraubé awur, هلاك کننا hulauk koona.

To subvert زبر و زیر کردن zeer ou zubr kirdun, برباد دادن burbaud dadun, پایمال کردن pa-émaul kirdun, قلع ساختن kula saukhtun, برتهیدن burtuhédun, رکس کردن ruks kirdun, سرنکون ساختن surnigoon saukhtun, خرابي khuraubé kirdun, هلاك ساختن hulauk saukhtun, انهدام کردن inhidaum kirdun. v. *to overthrow, ruin, destroy*.

Subverted مرتکس murtukis, موتفک mootufik, برباد barbaud, موافول muwafook, منهدم munhudum, زیر زبر زده zeer zubr zuddeh, سرنکون ساخته surnigoon saukhteh, پایمال pa-émaul.

A subverter سر زیر ساز sur zeer sauz, خرابي کننده khuraubé koonindeh, هلاك اور hulauk awur, مخرب mukhrib, پایمال ساز pa-émaul sauz, بر باد ده bur baud duh. v. *destroyer*.

A SUBURB پیراسته peerausteh, کلات kulaut, سواد suwaud, ربض rubuz, خارج شهر khaurija shahur. *Suburban, inhabiting the suburbs*, پیراسته نشین peeraust eh nisheen, کلات متمکن kulaut mutumukkin.

A SUCCEDANEUM بدل budul (pl. بدلا budula), تبدیل tubdeel, تبدل tubuddul, ابدال abdaul, متبدل mutubuddil, خلفت khulfut. *To use as a succedaneum* بدل کردن budul kirdun, استبدال ساختن istibdaul saukhtun.—*Succedaneous* متبدل mutubuddil, بدل اور budul awur.

To SUCCEED (*follow in order*) بسلسله امدن besilsileh aumudun, درسلك روان نودن dur silk rouvaun boodun, بنظام ظهور کردن benizaum zuhoor kirdun, درترتیب واقع شدن dur turteeb wauka shoodun. v. *to follow*.—(*to come in place of another, to be successor*) خالف شدن khaulif shoodun, خلافت نمودن khylaufut numoodun, خلیفه بودن khaleefeh boodun, خلوف ساختن khuloof saukhtun, خلفت کردن khylfut kirdun, عقب ساختن akub saukhtun, اعقاب نمودن é-akaub numoodun, التوالي رفتن attuwaulé ruftun. (*to prosper*) عاقبت خیر داشتن akubuta kheir daushtun, خوشیدن khooshédun, دولت یافتن dowlut é-aftun, فرخنده شدن furkhindeh shoodun, فیروز گشتن feerooz gushtun, توریك شدن tawreek shoodun. *To succeed to an estate* میراث خوردن meeraus khoredun, میراث خور شدن meeraus khore shoodun, مناسخت گرفتن munausikhut gooriftun, ایراث پذیرفتن eiraus pizzeeruftun. v. *to inherit*.—*To succeed alternately* (*as day*

to night, or *one man to another*, *by rotation*) تعاقب کردن ta-akub kirdun, خلفت نمودن khylfut numoodun, نوبت ساختن noobut saukhtun, تناوب کردن tunawwub kirdun, مغارصت ساختن mufaurisut saukhtun, عقبت کردن ukbut kirdun, —*To cause to succeed* (or *prosper*) توفيق کردن taw-feek kirdun. v. *to prosper*.—*To cause to succeed* (*as one to another*) اخلاف کردن ikhlauf kirdun, تعقيب ساختن taakeeb saukhtun.

Success عاقبت aukubut, عقبي ukba, عقب ukb, غب ghubb, صير seir, صيرورت seiroorut, وقوع wukuwa, ورود wurood. — *Good success* عاقبت خير aukubuta kheir, سداد sudaud. *Bad success* عاقبت بد aukubuta bud, بد بختي bud bukhté. v. under *fortune*.

Successful بختيار bukhté-aur, مبارك mubau-ruk, زو عاقبت خير zu akubuta kheir, اهل دولت ahla dowlut, زو سداد zu sudaud. v. *prosperous*.

Successfully بختيارانه bukhté-aurauneh, با عاقبت خير ba aukubuta kheir, بر وجه مبارك bur wujha mubaurik. v. *prosperously*, *fortunately*.

Successfulness بختياري bukhté-auré. v. *success*.

Successless بي دولت bé dowlut, بي عاقبت خير bé aukubuta kheir, بد بخت bud bukht.

SUCCESSION (*a series of persons* or *things following one another*) خلافت khylaufut, خلفت khylfut, خليفي khaleefé, سلسله silsileh, توالي tuwau-lé, تواتر tuwautir. v. also *lineage*. — *A succession* (*inheritance*) ميراث meeraus, مخلفات mukhu-lufaut, تناسخ tunausukh, تمليك tumleek. v. *heritage*. — *Uninterrupted succession* ترادف turauduf. *In succession* التوالي attuwaulé. v. *successively*.

Successive متوالي mutuwaulé, متواتر mutuwautir, متعاقب muta-akib, مسلسل musulsul, خلفي khulfé, پي در پي pei dur pei, ترادف نما turau-duf numa. *Successiveness* حال خلفي haula khulfé.

Successively پي در پي pei dur pei, پيا پي pee-a pei, در سلسله dur silsileh, التوالي attu-waulé, علي التولي ala't'tuwaulé, خلفا بعد خلف khylfa baad khylf, پس از پس pus uz pus. *Successively from father to son* ابا عن جد aban aan juddin, جد بجد judd bejudd.

A successor خالف khaulif, خليفه khaleefeh, خلف khalaf, جانشين jaunisheen, مقام mukaum, عاقب aukub, عقوب akoob, عقب akub. *Successors* اخلاف akhlauf, خلفا khulfa, عقبت akubut.

SUCCINCT كوتاه kootauh, خورد khoord. v. *summary*, *short*, *brief*.—*A succinct discourse* كلام موجز kulauma moojuz.

Succinctly بر وجه اجمال bur wujha ijmaul, ملخص mulukhkhus, ملخص التفصيل mulukh-khusu't'tufseel. *Diffusively and succinctly* بالتفصيل والاجمال bi't'tufseel wa'l'ijmaul.

SUCCORY (*plant*) هندبا hinduba, كاسني kausné, اندوزشه andoozsheh.

SUCCOUR معاونت ma-awunut, نصرت nus-rut, امداد imdaud, يارדم é-aurdum. v. *assistance*, *aid*, *help*.—*To succour* معاونت اوردن ma-awunut awurdun, نصرت دادن nusrut dadun, امداد و ياري نمودن imdaud ou é-auré numoodun, پيچيدن peechédun. v. *to aid*, *help*, *assist*.

Succoured نصرت پذير nusrut pizzeer.

A succourer ناصر nausir. v. *assistant*, *friend*.

Succourless بي چاره bé chaureh. v. *helpless*.

SUCCULENT (*juicy*, *moist*) ابدار aubdar, سيراب seeraub, ريان ré-aun, ممعون muma-oon, نديان nudé-aun, بلال bulaul, فرزد furzud, تر tur, فدغم fudghum. — *Succulency* سيرابي seeraubé, ابداري aubdaré.--*To succumb*, v. *to yield*, *sink*, *faint*.

SUCCUSSION (*shaking*) جنبش jumbish.

SUCH هميدون humeedoon, همچو humchoo, همچون humchoon, همچنان humchunaun, همانند humaunend, هميد humeed, چنان chu-naun, چنين chuneen, هماور humawaur, هماورد humawurd, انچنان aunchunaun, انچنين aun-chuneen, چو choo. *In such manner that* همچنانكه humchunaunkeh, چنانچه chunauncheh, چنانكه chunaunkeh, انچنان كه aunchunaun keh, همانكه humaunkeh. *Such a one* فلان fulaun, (fem. فلانت fulaunut,), ستار sitaur. *Such a place* فلانستان fulaunistan. *Of such a colour* همرنگ humrunk. *Of such a height* همسر humsur.

To SUCK رضاع كردن ruzaa kirdun, رضع ساختن ruza saukhtun, مك كشيدن mukk ku-shédun, مكيدن mukédun, كميدن kumédun, مص كردن muss kirdun, تمصص ساختن tu-mussus saukhtun, رشف كردن rushif kirdun, ترشف ساختن turushshuf saukhtun, تمزز كردن tumuzziz kirdun, تمزر ساختن tumuzzir saukh-tun, نضف كردن nuzuf kirdun, رغث ساختن rughs saukhtun, رغلت كشيدن righlut kushé-dun. *To suck milk* شير خوردن sheer khoredun, لبن كشيدن lubun kushédun. *To suck up* or *suck in* در خود چيدن dur khood chédun, مشرب كردن mushrub kirdun. v. *to imbibe*, *drain*.—*To suck greedily* كاغ كردن kaugh kirdun.

Suck (*act of sucking*) رضع ruza, رضاع ruzaa, رضاعت ruzaat, مص muss, ملح milh, مك muk, رغلت righlut, رغث rughs, نضف nuzuf, تمزز tumuzzuz, تمزر tumuzzur. v. also *milk*.

Sucked مكيده mukédeh, كميده kumédeh, مزيده muzédeh. *Any thing sucked* رضع ruza.

A ſucker (one that ſucks) مك كش muk kuſh, مكنده mukindeh, كمنده kumindeh, مرغوثت murghooſut. (*a young twig*) شاك shauk, شاكچه ſhaukcheh, نهال nihaul. v. *ſhoot.*—*The ſucker of a vine* شاخ انكور ſhaukha angoor, عرز ghurz (pl. غروز ghurooz), سرغ ſurgh (pl. سروغ ſuroogh).

Sucking راضع rauza, ماص mauſs, منتضى muntuzif, رضيع ruzé-a, مرتضع murtuza, ملتبى multubé, ملتبن multubun, مستلبى muſtulbé. *A ſucking child* طفل شير خواره tufla ſheer khaureh. *A ſucking lamb* عمروس amroos. *Sucking kids* مقعقت mukukut. *Sucking the fingers* مرس muris.

To SUCKLE شير دادن ſheer dadun, ارضع كردن irza kirdun, عجو ساختن ajoo ſaukhtun, ترميد كردن turmeed kirdun.

SUDDEN ناكهانه naguhauneh, ناكهاني naguhauné, ناكه naguh, ناكهان naguhaun, فجايي fujaï-é, فجاي fuja-é, فجا fuja, مفاجات mufajaut. *A ſudden accident* or *misfortune* بلاي ناكهانه bula-é naguhauneh. *Sudden death* موت ناكهانه moota naguhauneh, مرك مفاجان murga mufajaun. v. under *death.*—*A ſudden, unexpected accident* وقوع ناكهانه wukuwa naguhauneh, سرانجام ناكهاني ſurranjama naguhauné, فجات fujaat. v. *ſurpriſe.*

Suddenly (on a ſudden) ناكاه nagauh, ناكه naguh, ناكهان naguhaun, هماندم humaundum, همانا humauna, علي الغور ala'l'four, للوقت lilwakt, تيزكار taze kaur, در حال dur haul, في الحال fi'l'haul, بالبداهة bi'l'budauhut, فلتة faltatan, فجاة fajatan, بغتة bughtutan, وقتيذ wukteezin. *Dying ſuddenly* مغتلت muftulit, افتيات ifté-aut. *Springing up ſuddenly* توثب tuwuſſib. *Seizing ſuddenly* ناكاه كير nagauh geer. *To ruſh upon ſuddenly* مفاجات كردن mufajaut kirdun, هجم ساختن hujum ſaukhtun, فجا كردن fujaa kirdun.—*Suddenneſs* ناكهي naguhé, ناكهانكي naguhaunugé, تيز كاري taze kauré, فجات fujaut.

SUDORIFICK (*promoting perſpiration*) عرق انكيز aruk angeez, خوي ساز khooï ſauz. *Sudorifick medicine* شربت عرق انكيز ſhurbuta aruk angeez.

SUDS كف صابون و اب kufa ſaboon ou aub. *To be in the ſuds* مات شدن maat ſhoodun.

To SUE (*beg, entreat*) نياز كردن né-auz kirdun, با الحاح و ضراعت طلب ساختن ba ilhauh ou zuraat tulub ſaukhtun, استدعا و استرجا كردن iſtidaa ou iſtirja kirdun. *To ſue at law* محاضر كردن muhauzir kirdun, داد خواستن daud khauſtun, محضر دعوت كردن muhzir dawut kirdun, در ميدان دعوت ساختن dur meidaun dawut ſaukhun. v. *to litigate.*

SUET پيه peeh. v. *fat, tallow.*

To SUFFER (*bear with patience*) صبر و تحمل نمودن ſubr ou tuhummul numoodun, كشيدن kuſhédun, صبور شدن ſuboor ſhoodun, صبر داشتن ſubr dauſhtun, شكيبيدن ſhukeebédun, پذيرفتاريدن pizzeeruftarédun, پذيرفتاري نمودن pizzeeruftauré numoodun, طويل الاناة شدن tooélu'l'anaut ſhoodun. v. *to endure.* — *To ſuffer with patience and firmneſs* صبر و قرار نمودن ſubr ou kuraur numoodun. *To ſuffer loſs* زيان كشيدن zé-aun kuſhédun, زياني يافتن zé-aune é-aftun, ايكاس كردن eikaus kirdun, ايضاع ساختن eizaa ſaukhtun. *To ſuffer pain* درد خوردن durd khoredun, ازار يافتن azaur é-aftun, رنج داشتن runj dauſhtun, مضطرب شدن muzturub ſhoodun, رنجش خاطر كشيدن runjiſha khautir kuſhédun, وجع پذيرفتن wuja pizzeeruftun, غمزده بودن ghumzuddeh boodun, دلتنك شدن diltunk ſhoodun, تيمار و غصه يافتن teemaur ou ghuſſeh é-aftun, الم و ملال خوردن alum ou mulaul khoredun. *To ſuffer misfortunes* محنتها كشيدن muhnut-ha kuſhédun, محنت كشي بودن muhnut kuſhé boodun, محنت زده شدن muhnut zuddeh ſhoodun, بلا خوردن bula khoredun. *To ſuffer puniſhment* معاقب شدن ma-akub ſhoodun, معذب بودن mu-ezzub boodun, عقوبت پذيرفتن ukoobut pizzeeruftun, سياست شرعيت خوردن ſéauſuta ſhura-é-ut khoredun. *To ſuffer* or *allow* اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن duſtoor numoodun, رخصت دادن rukhſut dadun. v. *to permit.*

Sufferable ممكن كشيده بودن mumkina kuſhédeh boodun. v. *tolerable.*—*Sufferably*, v. *tolerably.*

Sufferance, ſuffering رنج runj, درد durd, ازار azaur, اضطراب iztiraub. v. *pain.*—(*patience*) صبر ſubr, تحمل tuhummul, شكيبايي ſhukeebaï-é. v. *moderation.*—(*toleration*) اجازت ijauzut, رخصت rukhſut. v. *permiſſion.*—*Loug-ſuffering.* v. *patient.*

Suffered (endured) كشيده kuſhédeh, پذيرفتاريده pizzeeruftarédeh. (*permitted*) اجازت دار ijauzut dar, دستور پذير duſtoor pizzeer, پيوازيده peewauzédeh, رخصت ياب rukhſut é-aub.

A ſufferer (one who ſuffers pain or *loſs)* رنج دار runj dar, درد خور durd khore, ازار ياب azaur é-aub, زيان پذير zé-aun pizzeer, خسارت كير khuſaurut geer, مضرت دار muzurut dar, كزند خور guzund khore. (*one who permits*) اجازت بخش ijauzut bukhſh, رخصت نما rukhſut numa, دستور دهنده duſtoor duhindeh.

To SUFFICE (*to be ſufficient*) كفايت كردن kufé-a-ut kirdun, اكتفا ساختن iktifa ſaukhtun, وفا نمودن wufa numoodun, اواريدن awarédun, حسب كردن huſb kirdun, كافي شدن kaufé

ſhoodun, وافي بودن waufé boodun, فراوان شدن firawaun ſhoodun. v. alſo *to ſupply, afford, ſatisfy.* —*To ſuffice for any purpoſe* جهت امري كفايت كردن jihut amrê kufa-é-ut kirdun.

Sufficiency كفايت kufa-é-ut kirdun, اكتفا ik-tifa, كفاف kuſauf, حسب huſb, وفر wufa, وافر waufir. v. *competence.* — *Self-ſufficiency* خود بيني khood beené, خود پرستي khood puruſté.

Sufficient كافي kaufé, پسنده puſſundeh, ذو كفايت zu kufa-é-ut, محسب muhſub, قنعان kunaan, عدالت adaulut. *It is ſufficient* كفايت است kufa-é-ut aſt. *It is ſufficient for me* مرا حسب است mura huſb aſt. *Self ſufficient* خود بين khood been, مختال mukhtaul.

Sufficiently بس buſs, با كفايت ba kufa-é-ut, بر وجه كافي bur wujha kaufé, وافرا waufiran.

To SUFFOCATE خفه كردن khufeh kirdun, خبه ساختن khubeh kirdun, خفديدن khufdé-dun, خفيدن khufédūn, نفس گرفتن nufus gooriftun, غرق كردن ghurk kirdun, تغريق ساختن tughreek ſaukhtun, تنك نفس ساختن tunk nu-fus ſaukhtun.

Suffocated خفيده khufédeh, خبه khubeh, خفديده khufdédeh, دم گرفته dum goorifteh. *To be ſuffocated* خفيده شدن khufédeh ſhoodun, دم گرفتن dum gooriftun, تسبيده شدن tuſ-bédeh ſhoodun, تسبيدن tuſbédun, تنشيدن tun-ſhédun, تنسيدن tunſédun.

Suffocation خفه khufeh, خبه khubeh, خبك khubuk, رس rus, دم گرفتگي dum gooriftugé.

SUFFRAGE طرفداري turufdauré. v. *vote.*

SUFFUMIGATION بخور افشان bukhoor afſhaun, تبخير ساز tubkheer ſauz. v. *fumigation.*

To SUFFUSE پاشيدن pauſhédun, افشاندن efſhaundun, ريزيدن reezédun. v. *to diffuſe.*—*Suf-fuſed* پاشيده pauſhédeh, افشانده efſhaundeh, ريزيده reezédeh.—*Suffuſion* پاشي pauſhé, افشان efſhaun, ريزان reezaun.

SUGAR شكر ſhukur, قند kand, ابو الشفا abu'ſh'ſhifa, شرنك ſhirunk, ابر abr, فلن fulin. *Sugarcandy* قند kand, شكر قند ſhukur kand, نباتي شكر nubauté ſhukur, طبرزد شكر tuburzud ſhukur, ابلوج ablooj. *Broken ſugarcandy* مبرت muburrut. v. *candy.* — *Fine ſugar* نبات شكر nu-baut ſhukur. *Sugar of roſes* گلبشكر gulbeſhukur, گلقند gulkund. *A dealer in ſugar* شكر فروش ſhukur furooſh. *Sugar-lipped* (*eloquent*) شكر لب ſhukur lib, شكر گفتار ſhukur guftaur. *Sprinkling ſugar* شكر ريز ſhukur reez. *Bearing* or *producing ſugar* شكر بار ſhukur bar. *A piece of ſugar* شكر پاره ſhukur paureh. *Bread baked with ſugar,* &c. شكر پيره ſhukur peereh, شكر پره ſhukur pureh, شكر پوره ſhukur pooreh. *Gathering ſugar* شكر چين ſhukur cheen. *The ſugar-cane* شكر ني ſhukur nei. *A ſugar-cheſt* (*alſo a plantation of ſugar-canes*) شكرستان ſhukuriſtan. *Dreſſed with, preſerved with,* or *made of, ſugar* شكرين ſhukureen, قندي kandé.—*Sugary* شيرين ſheereen. v. *ſweet.*

To SUGGEST تنبيه كردن tumbeeh kirdun, اغوا ساختن ighwa ſaukhtun, القا كردن ilka kirdun, پند دادن pund dadun, كسي را بخاطر رسان ساختن kuſſëra bekhautir ruſſaun ſaukhtun.

Suggeſtion تنبيه tumbeeh, القا ilka, اغوا igh-wa, پند pund, وسواس wuſwaus. *Horrible ſug-geſtions, the ſuggeſtions of the devil* وسوسهء حيرت انگيز wuſwauſeha heirut angeez, همزات humzaut.

SUICIDE قتل نفس kutla nufs, ميرتني meertuné, خودرا خون ريز khoodra khoon reez.

A SUIT (*ſet, number of things correſponding to one another,* سلسله اسباب ſilſileha aſbaub, طايفه الاداوات ta-éfehu'l'adawaut, طبق الات tubuka alaut.—(*regular order*) سلسله ſilſileh, نظام ni-zaum, سلك ſilk. v. *ſeries.* — (*retinue*) سواري ſawauré *or* ſuvvauré, طايفه ta-éfeh, حشمت hu-ſhumut, خدم و حشم khudum ou huſhum. v. *train.*—(*a petition, addreſs of intreaty*) عرضه arzeh, عرضه داشت arzeh dauſht, نيازمندي né-auz-mundé, خواهش khauhiſh.—(*courtſhip*) ناز و نياز nauz ou né-auz, خواه زني khauha zunné, طلب عورت tuluba awrut. v. alſo *law-ſuit.*

To ſuit (*agree with*) مناسب شدن munauſib ſhoodun, نسبت داشتن nuſbut dauſhtun, لايق بودن la-ék boodun, شايستن ſha-éſtun, موافق شدن muwaufik ſhoodun, موافقت داشتن mu-waufikut dauſhtun, مشاكل بودن muſhaukil boo-dun, سازكار گرديدن ſauz kaur gurdédun, موجه شدن muwujjuh ſhoodun, سزا بودن ſuza boodun, سزاوار شدن ſuzawaur ſhoodun, زيبيدن zeebédun. —(*to fit, adapt*) مناسب كردن munauſib kirdun, لايق ساختن la-ék ſaukhtun, موافق كردن mu-waufik kirdun, سزاوار نمودن ſuzawaur numoodun, موافقت دادن muwaufikut dadun, مشاكل كردن muſhaukil kirdun, شايسته گردانيدن ſha-éſteh gir-danédun, چسپيدن chuſpédun, منطبق كردن mun-tubik kirdun, هموار ساختن humwaur ſaukhtun.

Suitable موافق muwaufik, مناسب munauſib, لايق la-ék, سزاوار ſuzawaur, سزا ſuza, سازكار ſauzkaur, درخور durkhoor, هموار humwaur, مطابق mutaubik, همتا humta, شايسته ſha-éſteh, واجب vajib, يكسان eekſaun, مانند maunend, مماثل mumauſil.

Suitableneſs موافقت muwaufikut, مناسبت

munausibut, سزاواري susawauré, سازكاري sauz-kauré, شايستكي sha-éstugé, همواري humwauré, مطابقت mutaubikut.

Suitably با موافقت ba muwaufikut, با مناسبت ba munausibut, بر وجه سزاوار bur wujha suzawar, بطور سازكار betoora sauzkaur, لايقانه la-ékauneh, بر وجه شايسته bur wujha sha-ésteh.

A SUITOR (*to a woman*) طلب tylb, زني خواه zunné kauh, طلب بكر tylba bukur. v. *lover*. — (*a petitioner*) نيازمند né-auzmund, نيازكار né-auzkaur, خواست khaust. v. *suppliant*; *candidate*. — *A suitress* زني طلب zunné tylb, عورت نيازمند awruta né-auzmund.

SULCATED (*furrowed*) شيار دار shé-aur dar, مشطب mushuttub, مشطبت mushuttubut.

SULLEN تيره ضمير teereh zumeer, سيه درون sé-uh duroon, كردنكش gurdunkush, سركش surkush, ثقيل sukeel, درشت durusht, تند tund, غضوب ghuzoob, زو سينه پر كينه zu seeneh pur keeneh, كينور keenwur, بد انديش bud andeesh, بد خواه bud khauh. v. *gloomy*, *angry*, *morose*, *malignant*, *obstinate*.

Sullenly بروجه تيره ضمير bur wujha teereh zumeer, بطور كردنكش betoora gurdunkush, ثقيلانه sukeelauneh, با سينه پر كينه ba seeneh pur keeneh, درشتانه durushtauneh, با بد خواهي ba bud khauhé.

Sullenness حال تيره ضمير haula teereh zumeer, تيره ضميري teereh zumeeré, سيه دروني sé-uh durooné, كردنكشي gurdunkushé, درشتي du-rushté, سينه پر كينه seeneh pur keeneh, كردنكشي gurdunkushé, سركشي surkushé, بد خواهي bud khauhé, غضوبانه ghuzoobauneh ثقلت suklut. v. *moroseness*, *malignity*, *obstinacy*.

To SULLY (*soil*) الودن aloodun, مردار كردن murdaur kirdun, پليد ساختن puleed saukhtun, چركين كردن chirkeen kirdun. v. *to tarnish*, *stain*, *spot*. — *To sully* (*another's*) *reputation* عيب كفتن a-éb guftun, بد نامي دادن bud naumé dadun, معيوب كردن ma-é-oob kirdun. v. *to revile*.-- *To sully* (*one's own*) *reputation* معيوب كشتن ma-é-oob gushtun, رسوار كرديدن ruswar gurdédun, نقصان العرض يافتن nuksaunu'l'erz é-aftun.

A Sully عيب a-éb, لكه lukkeh, رسوايي rus-waï-é, بد نامي bud naumé. v. *spot*, *blemish*, *disgrace*.

Sullied الوده aloodeh, عيبدار a-ébdar, مردار murdar, چركين chirkeen, معيوب ma-é-oob.

SULPHUR كبريت kibreet, كوكرد kookurd, كوكرد زرد kookurda zurd. *Sulphureous*, *sulphery* كبريت دار kibreet dar, كبريتي kibreeté, پر كوكرد pur kookurd. *Sulphureousness* حال كبريتي haula kibreeté, كوكرد داري kookurd daré.

SULTAN سلطان sultaun. v. *king*. — *Sultana*, *sultaness* سلطانه sultauneh. *Sultans* سلاطين su-lateen, سلاطت sulatut.—*A sultanry* سلطنت sul-tunut. v. *kingdom*.

SULTRINESS تابداري tabdaré, كرما gurma, كرمي gurmé, حمت hummut, حرور huroor, سخنت عصيب sukhnuta aseeb, متهم muttuhim, حمادي humaudé. v. *heat*.

Sultry تابدار tabdar, حمي humé, محر muhirr, حار haurr, ناجر naujir, سوزان soozaun, رمض rumiz.

A SUM (*of money*) مبلغ mubligh (plur. مبالغ mubauligh). v. تومان — *A sum total* جمله jum-leh.—*A principal sum* مال موثل maula mu-éssul, مايه ma-éh. v. *capital*, *principal*. — *The sum* (*substance* or *result*) اصل asl, حاصل hausil, محصل muhussil, نتيجه nuteejeh (plur. نتايج nuta-éj), جمع jumma, جماع jummaa. *The sum* or *substance of a speech* نتيجه كلام nuteejeha kulaum, محصل الكلام muhussilu'l'kulaum. v. also *summary*, *height*, *completion*.

To sum (*compute*) حساب كردن hissaub kir-dun, شمار ساختن shumaur saukhtun, شمردن shumurdun, احصا ساختن ihsa saukhtun, عد كردن add kirdun. (*to collect into a narrow compass*) مجمل ساختن mujummil saukhtun, جمله كردن jumleh kirdun, تعديد ساختن taadeed saukhtun, محصل كردن muhussil kirdun, اجمال ساختن ijmaul saukhtun. v. *to comprise*, *comprehend*. — *To sum up all* (*upon the whole*) في الجمله fi'l'jumleh, بالجمله bi'l'jumleh, حاصل الكلام hausilu'l'kulaum, الحاصل alhausil, محصل muhussul, محصل كلام muhussila kulaum, نتيجه nuteejeh, نتيجه كلام nuteejeha kulaum, القصه alkisseh, والحاصل walhausil, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, عاقبة aukubut, عاقبة الامر aukubutu'l'amr, جملة jumlutan, غالبا ghauliba, يكبارکي eekbaurugé, الغرض alghuruz, مجموعا mujmoo-an.

Summed مجمل mujummul, معدود maadood.

Sumless بلا حساب bila hissaub. v. *innumerable*.

SUMMARILY اجمالانه ijmaulauneh, بروجه اجمال bur wujha ijmaul, اجزا a-éjuzan, اجزانه a-éjuzauneh.

Summary مجمل mujmul, مختصر mukhtusur, مقتصر muktusur, موجز moojuz, ملخص mulukh-khus, ملخص التفصيل mulukhkhusu't'tufseel. v. *short*, *brief*.

A summary (*compendium*) مجمل mujummil, اجمال ijmaul, اقتصار iktisaur, مقتصر muktusur, فهرس fuhrus, مختصر mukhtusur, مجموعت

mujmoo-at, الاعجاز a-éjauz, موجز moojuz, سردفتر surduftur.

SUMMER تابستان tabistan, فصل تابستان fasla tabistan, صيف seif, گرما gurma. *Summer rains*, حميم humeem, حميمت humeemut. *Summer heat* صيف sei-éf, ماحق mauhuk, حميم humeem, حميمت humeemut, باحور bauhoor. *A summer* or *main beam of a house* شاه ديوار shah deewar, فروار furwaur, تير خانه teera khauneh. v. *beam*.—*A summer house*, *a house for summer residence* تابخانه tabkhauneh, تابستاني tabistauné, افتاب خانه afitaub khauneh, سرماسرد surmasurd, سردات surdaut, خم khum, فروار furvaur, فرواران furvaraun, مصيف museif. v. *villa*.—*A place constructed under ground for keeping provisions cool in summer* ترمست turmusut.

To summer or *pass the summer* تصيف كردن tu-sei-uf kirdun, تغيظ ساختن tukei-uz saukhtun, تغييظ كردن tukei-éz kirdun.

Summer (adj.) تابستاني tabistauné, تير ماهي teer mauhé, صيفي seifé. *Summer provision* (also *a summer campaign*) صايفت sa-éfut, صاف sauf.

A SUMMERSET (*tumble heels over head*) كنبد kumbud. v. *tumble*.

SUMMIT سر sur, كله kulleh, راس raus. —*The summit of a mountain* راس الجبل rausu'l'-jebel, سر كوه sura kooh, قله كوه kulluha kooh, كيلان keelaun. v. *top*.

To SUMMON دعوت كردن dawut kirdun, بشريعت دعوت ساختن beshuré-at dawut saukhtun, بميدانه دعوت نمودن bemeidauneh dawut numoodun, محضر دعوت كردن muhzyr dawut kirdun, استحضار ساختن istihzaur saukhtun, مرافعت كردن murafaut kirdun. *A summoner* دعوت كننده dawut koonindeh, محضر muhzur. v. also *officer of a court*, *tipstaff*.—*A summons* دعوت dawut (pl. دعوات dawaut), مرافعت murafaat.—*Summoned* دعوت كرده شده dawut kirdeh shoodeh.

A SUMPTER *horse* اسب باركش asba baur kush, اسب پالان كش asba palaun kush, بار كير baur geer, باركي bauruké, فرس رخت بار farsa rukht bar.

SUMPTUARY خرج منسوب khurj munsoob, مصرف پيوند musruf pivund.

SUMPTUOUS بزرگوار buzurgwaur, شاهانه shahauneh, دولتمند dowlutmund, ذو قيمت zu keemut, پر بها و شرف pur buha ou shurruf, گران بها guraun buha. v. *splendid*, *magnificent*.

Sumptuously بر وجه بزرگوار bur wujha buzurgwaur, بطور شاهانه betoora shahauneh, با قيمت ba keemut, دولتمندانه dowlutmundauneh.

Sumptuousness بزرگواري buzurgwauré, عظمت azumut, فر fur, جلال julaul, دولتمندي dowlutmundé. v. *splendour*, *magnificence*.

The SUN افتاب afitaub, شمس shems, مهر mihr, خور khoor, خر khur, خرشيد khursheed, خورشيد khoorsheed, خاور khawur, زير تنك zeer tunk, ژنگ zshunk, ضح zyhh, جونه jawneh, زكا zuka, عجوز ajooz, الهت iluhut, سراج surauj, سپهر sip-hur, هوز hooz, شيد sheed, بيضا beiza, كو gaw, نير nei-ur, نير اعظم nei-ura aazum, هور hoor, غزالت ghuzaulut, مهات muhaut, غورت ghawrut, شرق shurik. *The sun's course* طريق شمسيت tureeka shemsé-ut. *The disk* or *face of the sun* قرص kurs, پرهون purhoon, كليچه kuleecheh. v. *orb*: قرن—*An idol of the sun* شمست shemset (pl. شمسات shemsaut, الهت iluhut. *A worshipper of the sun* افتاب پرست afitaub purust. *The house of the sun* (*in astrology*) افتاب خانه afitaub khauneh. *Exposed to the sun* افتاب رو afitaub roo. *A circle* or *halo round the sun* سراچه، افتاب furaucheha afitaub, شايورد sha-éwurd. v. *parhelion*.—*The sun illuminating the world* افتاب عالمتاب afitaub aulumtaub, افتاب عالم افروز afitaub aulum afrooz, شمس جهان سوز shemsa jehaun sooz. *Sun and moon* مهر و مه mihr ou muh. *The light of the sun* ضح zyhh. *To bask in the sun*, *to expose to the sun* در افتاب نمودن dur afitaub numoodun, در افتاب گاه نهادن dur afitaubgah nihaudun, افتاب رو كردن afitaub roo kirdun, ضحا ساختن zyha saukhtun, ضحيان كردن zuhé-aun kirdun, اصخاد شدن is-khaud shoodun, تعفير كردن taafeer kirdun.—*Any place exposed to the sun* شرقت shurkut. v. *sunny*.—*To shine like the sun* افتاب اسا رخشان كردن afitaub asa rukhshaun kirdun. v. *to shine*.—*The sun of religion* [a title or proper name] شمس الدين shemse'd'deen. — *A sun-beam* پرتو افتاب purtoo-a afitaub. v. *beam*, *ray*.—*A sunflower* افتاب پرست afitaub purust, خور پرست khoor purust. --*Sunless* بي افتاب bé afitaub, بلا شمس bila shems.

Sun-rise مطلع افتاب mutlaa afitaub, طلوع شمس tuloo-a shems, شارق shauruk, شرقت shurkut, شرق افتاب shurka afitaub, اشراق ishrauk, بسرت busrut. v. *morning*.—*Sun-set* غروب افتاب ghurooba afitaub, زوال شمس zuwaula shems, حلول خانه شام huloola khauneha shaum, وقوب wukoob, غبيت ghubé-ut, ميل meil, نصاب nisaub, شفا shifa.

SUNK زير اب زده zeer aub zuddeh, غرق شده ghurk shoodeh, غوط خورده ghoot khoredeh. — *Sunk* (*as an eye in the socket*) خسف khusf, نضوب nuzoob.

Sunlike, sunny (*like the sun*) افتاب اسا رخشان afitaub asa rukhshaun, شمس مانند shems maunend.—*Sunny* (*exposed to the sun*) افتاب رو afitaub roo, شرقي shurké, شرقيت shurké-ut. *A sunny place* مضحات افتاب گاه afitaub gauh, شرقت shurkut, مضحات muzhaut, محل افتاب رو muhulla afitaub roo.

Sunshine شعاع افتاب sha-a afitaub, تيغ شمس teegha shems, اشوع ashoo-a, نيران neeraun, نيرت neerut, لوامع luwauma, روشنا roshuna, بهر buhr, ژنک zshunk, زنک zunk. v. *light*, *ray*.

Sunshiny پرتو انداز purtoo andauz, رخشا rukhsha, رخشان rukhshaun, افتاب رخشا afitaub rukhsha.

To SUP دم بدم خوردن dum bedum khoredun, طعم كردن taam kirdun. v. *to sip*.—(*to eat supper*) عشو كردن ashoo kirdun, شامه خوردن shaumeh khoredun, شامی طعم ساختن shaumé taam saukhtun, عشا اكل كردن asha akl kirdun. *To dine and sup* تغدي و تعشي كردن tughuddé ou ta-ashshé kirdun.—*A sup* شربت shurbut. v. *sip*.

To SUPERABOUND زياده شدن zé-audeh shoodun, افزون امدن afzoon aumudun, افزوني نمودن afzooné numoodun. v. *to overabound*.

Superabundance زيادت zé-audut, زيادتی zé-auduté, افزوني afzooné, كثرت kusrut, مفضل mufzil, فضل fuzl. v. *exuberance*.

Superabundant زايد za-éd, فضول fuzool, فاضل fauzil, مستغني mustughna, فايض fa-éz, كثير kuseer, افزون afzoon.—*Superabundantly* زايدانه za-édauneh, كثيرا kuseeran, فضولانه fuzoolauneh. v. *exuberantly*.

To SUPERADD فضل كردن fuzl kirdun, فضلت دادن fuzlut dadun, فضول ساختن fuzool saukhtun, زياده كردن zé-audeh kirdun, اكثر نمودن aksur numoodun, تطليف كردن tutleef kirdun. v. *to augment*, *increase*.—*Superaddition* زيادت zé-audut, فضلت fuzlut.—*Superadded* زياده شده zé-audeh shoodeh, فضلت ساخته fuzlut saukhteh.

To SUPERANNUATE سالدار كردن sauldar kirdun.—*Superannuation* سالداري sauldaré.

Superannuated پر سال pur saul, سالدار sauldar, بزال برامده bezaul buraumudeh, سالخواه saulkhauh, سالخورده saulkhoredeh, سالديده sauldédeh, بدن beddin, مسن musinn, مسنت musinnut, روزديده roozdeedeh. v. *old*.

SUPERB عظيم azeem, بزرگوار buzurgwaur, بزرگانه buzurgauneh, شوكت مقرون shawkut mukroon, شاهانه shahauneh, گران بها guraun buha, گران مايه guraun ma-éh, دولتمندانه dowlutmundauneh. v. *grand*, *splendid*, *magnificent*.—*Superbly* بر وجه عظيم bur wujha azeem, با عظمت ba azimut. v. *splendidly*.

SUPERCILIOUS تكابر tukaubur, متكبر mutukubbir, مغرور mughroor, پر غرور pur ghuroor, مختال mukhtaul, خود بين khood been. v. *haughty*, *contemptuous*.—*Superciliously* تكابرانه tukauburauneh, متكبرا mutukubbiran, بر وجه پر تكبر غرور bur wujha pur ghuroor.—*Superciliousness* تكبر tukubbir, متكبري mutukubbiré, غرور ghuroor, خودبيني khoodbeené.

Supereminence, v. *pre-eminence*.

SUPEREXCELLENT گران بهار guraun beha, گران مايه guraun ma-éh, اسبق asbuk, غالب ghaulib, فاضل fauzil, اشمل ashmul, فايق fa-ék, صاحب عنوان sahib unwaun. v. *excellent*.

SUPERFICIAL (*external*) بسيط buseet, ظاهر zauhir, نا عميق na ameek, سطحي sut-hé, صورتنما soorutnuma, مجازي mujauzé.—(*shallow*, *futile*, *trifling*) بيهوده beehoodeh, شعل shaal, هرزه hurzeh, سبكسر subuksur, بي معني bé maané, بي عقل و علم bé akl ou ylm, بي فهم و دانش bé fuhm ou daunish.

Superficially (*externally*) ظاهرانه zauhirauneh, بي عمق bé amuk, بطور سطحي betoora sut-hé, مجاز mujazan, خفة khuffutan, صورتا sooruta.—(*triflingly*) بر وجه بيهوده bur wujha béhoodeh, شعلا shaalan, بطور هرزه betoora hurzeh.

Superficialness (*superficies*) ظاهري zauhiré, صورت soorut, روي rooï, بسيطت buseetut. v. *surface*.—(*triflingness*, *futileness*) بيهودكي beehoodugé, عدم عقل و علم aduma akl ou ylm, سبكسري subuksuré, هرزه كويي hirzeh gooï-é.

SUPERFINE ادق adakk, نازكترين nauziktureen, باريكترين baureektureen. v. also *superexcellent*.

SUPERFLUITY, *superfluousness* زيادت zé-audut, زياده zé-audeh, زيادكي zé-audugé, زيادتی zé-auduté, افزوني afzooné, فضل fuzl, مفضل mufzil, كثرت kusrut. v. *surplus*, *superabundance*.

Superfluous زايد za-éd, فضول fuzool, فاضل fauzil, كثير kuseer, ارمون armoon, متجاوز mutujawuz. v. *superabundant*.

SUPERHUMAN بلا قوت ادم bila kuwwuta adam, فوق الانسانيت fawku'l'insané-ut, بلا طبيعت انسان bila tubé-ata insaun.

To SUPERINDUCE مظاهرت كردن muzauhirut kirdun, مطارق ساختن mutauruk saukhtun, زياده كردن zé-audeh kirdun.

To SUPERINTEND سركرده بودن surkirdeh boodun, مباشر شدن mubaushir shoodun, مباشرت كردن mubaushirut kirdun. v. *to oversee*.

--*Superintendance* مباشرت mubaushirut. v. *oversight*.

A superintendant سرکرده surkirdeh, مباشر mubaushur, کاراگاه kauragah, کارفرما kaurfurma, کارفرماي kaurfurma-é, کارگذار kaurguzaur, ورکار wurkaur, ناظر nauzir, سرکار surkaur, ناظر و سرکار nauzir ou surkaur, سردار surdaur.

SUPERIORITY دستبرد dostburd, تغلب tughullub, پیش دستي peish dosté, دست رس dost rus, استعلا istala, استیلا isteela, اعتلا é-atila, امتیاز imté-auz, غلبت ghulubut, تقدم tukuddum, تقدمیت tukuddumé-ut, براعت buraat, بلندي bulundé. *To affect a superiority over others* تفوق کردن tufawwuk kirdun.

Superiour بلندتر bulundtur, بالاتر balautur, عالی aala, علیا ulé-a, برتر burtur, برین bureen, فوقاني fawkauné, اکبر akbur, اعظم aazim, متغلب mutughullib, اغلب aghlub, غلبا ghuluba, پیروز peerooz, ارفع arfa, باهر bauhir, متصاعد mutusa-éd, تصاعد tusa-éd, زبر zubr, بالایین balaïén, مظفر muzuffur, مغرندي or مغرندا mughrunda, متجلل mutujullil, متفوق mutufawwuk, فائق fa-ék. v. *greater.*—*The introduction of an inferior to a superior* ملازمت mulauzimut.—*To become superiour* اعتلا شدن é-atila shoodun, استیلا گرفتن isteela gooriftun, دست یافتن dost é-aftun, غالب شدن ghaulib shoodun, ظفر گرفتن zufr gooriftun, متغلب گشتن mutughullub gushtun. *To render superiour* تغلیب کردن tughleeb kirdun, تعزیز ساختن taazeez saukhtun.

A superiour صاحب دستبرد sahib dostburd, سالار salaur, سرکرده surkirdeh سردار surdaur, کتخدا kutkhoda, ریس reis. v. *chief, lord.*—*A superior of a monastery* ریس الرهبان reisu'r'ruhbaun, سرکرده پادریان surkirdeha pader-é-aun. v. *abbot, prior.*

SUPERLATIVE ذو مبالغت zu mubaulighut. —*Superlatively* بر وجه مبالغت bur wujha mubaulighut.—*Superlativeness* مبالغت mubaulighut. *A superlative noun* اسم تفضیل isma tufzeel.

Supernatural, v. *superhuman.*

SUPERNUMERARY بلا شمار معین bila shumaura maï-un, فوق الحساب مرسوم fawku'l'hissauba mursoom.

To SUPERSCRIBE بسر مکتوب کردن befur muktoob kirdun, بالا نوشتن bala nuwishtun.

Superscription بالا نویس bala nuwees.

Superscribed بسر مکتوب besur muktoob.

To SUPERSEDE بر طرف زدن bur turruf zuddun, نسخ کردن nusikh kirdun, باطل کردن bautil kirdun, ابطال ساختن ibtaul saukhtun.

SUPERSTITION ایمان باطل eimauna bautil, عبادت باطل ibauduta bautil, رقیت ruké-ut, وسوس wuswus, وسواس wuswaus, وسوست wuswusut.

Superstitious اهل ایمان باطل ahla eimauna bautil, ذو عبادت باطل zu ibauduta bautil, متوسوس mutuwuswus, وسواس wuswaus. *Superstitiously* با ایمان باطل ba eimauna bautil, بروجه رقیت bur wujha ruké-ut, بطور متوسوس betoora mutuwuswus.

Superstructure, v. *structure.*

To supervise, supervisor, v. *to superintend, &c.*

SUPINE (*lying on the back*) مسدوح musdooh, استا ista, سدیح sudeeh, استلقا istilka, ستان sitaun, فخ fukhkh. (*negligent, remiss*) مهمل muhmil, کاهل kauhil, اهسته ahusteh, غافل ghaufil, تنبلان tumbulaun. v. *careless, indolent, remiss, drowsy.*—*Supinely* (*on the back*) مسدوحانه musdoohauneh. (*negligently*) مهملانه muhmilauneh. *To do any thing supinely* جربی کردن jurbé kirdun, اهستگي نمودن ahustugé numoodun.—*Supineness* مسدوحی musdoohé, استابی istaï-é. (*carelessness*) اهمال ihmaul, کاهلي kauhilé, غفلت ghuflut, نا بکاري na bekauré, اهستگی ahustugé. v. *indolence, drowsiness.*

SUPPER عشا asha, شامي shaumé, شامه shaumeh, عشي yshé (plur. اعشیت é-ashé-ut). *The Lord's supper* عشا رباني asha rabbauné. *To give or receive a supper* تعشیت کردن taashé-ut kirdun, اعشا ساختن é-asha saukhtun.—*Supperless* بی عشا bé asha, غیر شامي ghire-a shaumé.

Supping عشا خور asha khore, عشیان ashé-aun.

To SUPPLANT (*displace or turn out by stratagem*) از فن عزل ساختن uz funn azl saukhtun, از حیله معزول کردن uz heeleh maazool kirdun, تصریع کردن tusré-a kirdun. v. *to cheat: trip up.*

SUPPLE زابل zaubil, خنث khunis, مرانت muraunut, مرونت muroonut, اسان معطوف asaun maatoof, منخنث munkhunis, منحنی munhuné. v. *pliant, flexible, limber.* — (*yielding, soft, not obstinate*) ملایم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, اهسته ahusteh, نا عناد na ynaud, رام raum. (*fawning, flattering*) ریش خند ساز reesh khund sauz, خوش امدي گو khoosh aumudé goo, نوازش نما nuwauzish numa.

To supple (*make pliant*) زابل کردن zaubil kirdun, خنث ساختن khunis saukhtun, نرمه کردن nurmeh kirdun. (*to become pliant*) زابل گشتن zaubil gushtun, منخنث گردیدن munkhunis gurdédun, نرمه شدن nurmeh shoodun. (*to make compliant*) اهسته کردن ahusteh kirdun, ملایم ساختن mula-ém saukhtun, رام کردن raum

A SUPPLEMENT ضمیمت zumeemut, تتمت tutimmut, ملحقت mulhikut, زیل zeil, تمام tumaum.

Supplemental, supplementary ضميمت ساز zumeemut sauz, تتمت نما tutimmut numa.

Suppleness مرانت muraunut, مرونت muroonut, v. *flexibility: pliantness, compliance.*

SUPPLIANT, *supplicating* نيازمند né-auzmund, نيازمند كار né-auzmund kaur, نياز اميز né-auz ameez, مسكين meskeen, متضرع mutuzurra, مبتهل mubtuhil, التماس iltimaus. *In a supplicating manner* با ناز و نياز ba nauz ou né-auz, ابتهالانه ibtihalauneh, بر وجه نياز اميز bur wujha né-auz ameez, بطور نيازمند betoora né-auzmund.

A suppliant, supplicant رجا و نياز كار ruja ou né-auz kaur, عرضه حال نماينده arzeh haul numa-éndeh, ابتهال كننده ibtihaul koonindeh.

To supplicate رجا و نياز كردن ruja ou né-auz kirdun, نياز ساختن né-auz saukhtun, نيازيدن né-auzédun, رجا نمودن ruja numoodun, تضرع ساختن tuzurra saukhtun, تضرع و ابتهال با رجا كردن tuzurra ou ibtihaul ba ruja kirdun, التماس ساختن iltimaus saukhtun, ناز و نياز كردن nauz ou né-auz kirdun, استرجا ساختن istirja saukhtun, استدعا كردن istidaa kirdun, خوشخور ساختن khooshkhoor saukhtun تمني نمودن tumunna numoodun, لابه كردن laubeh kirdun, لاوه ساختن laweh saukhtun, لابيدن laubédun, توجن كردن tuwujjin kirdun, افتقار نمودن iftikaur numoodun. *To supplicate heaven* اقنات كردن iknaut kirdun. v. *to pray, implore, entreat.*

Supplication نياز né-auz, نيازمندي né-auzmundé, التماس iltimaus, تمني or تمنا tumunna, استدعا istidaa, استرجا istirja, رجا ruja, تضرع tuzurra, لاوه laweh, لابه laubeh, ابتهال ibtihaul, خوش خور khoosh khoor. v. *prayer, entreaty.—With the tongue of supplication and humility* بلسان تضرع و افتقار belissauna tuzurra ou iftikaur.

To SUPPLY *(give, yield, afford)* دادن dadun, بخشيدن bukhshédun, عطا كردن ata kirdun, اوردن awurdun, بردن burdun. v. *to furnish.—(to fill up deficiencies)* نقصان تمام كردن nuksaun tumaum kirdun, قصور تام ساختن kusoor taum saukhtun, پر گردانيدن pur gurdanédun, انباريدن ambarédun. v. *to fill, complete; relieve, assist.* — *To supply the place of (any thing)* بدل كردن budul kirdun, متبدل ساختن mutubuddil saukhtun. v. *to substitute.--To supply the place of (a person)* قايم مقام شدن jaunisheen boodun جانشين بودن ka-ém mukam shoodun, وكيل بودن vakeel boodun.

A supply يارדم é-aurdum, ياري é-auré, نصر nusr, مددكاري mududkauré. v. *aid, subsidy.*— *To ask supplies* or *assistance* استنصار كردن istinsaur kirdun, استمداد ساختن istimdaud saukhtun.

To SUPPORT *(prop* or *bear up)* برداشتن burdaushtun, برداشته كردن burdaushteh kirdun, بردار ساختن burdaur saukhtun, برداريدن burdarédun, مسند بودن musnud boodun, تسنيد كردن tusneed kirdun, عمود شدن amood shoodun, عمد ساختن amud saukhtun, تعميد كردن taameed kirdun, وركردن wurkirdun, خيزيدن kheezédun, لخشيدن lukhshédun. *(to endure)* صبر داشتن subr daushtun, تحمل ساختن tuhummul saukhtun, احتمال نمودن ihtimaul numoodun, متحمل كردن mutuhummil kirdun, پذيرفتاري كشيدن kushédun كردن pizzeerufstauré kirdun, پذيرفتاريدن pizzeeruftaurédun, مهادات ساختن mumadaut saukhtun. *(to defend, befriend)* عنايت نمودن ana-é-ut numoodun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, يار بودن é-aur boodun, دوست شدن doost shoodun. v. *to favour.*—*To maintain in necessaries* or *food* پروردن purwurdun, ضروريات معاشي دادن zooroore-ata ma-ashé dadun, روزي بخش شدن roozé bukhsh shoodun, عول كردن awl kirdun, اورند و مطعم دادن awrund ou mutaam dadun, رزق بخشيدن rizk bukhshédun. v. *to maintain.* — *To support in the arms* اعتضاد كردن é-atizaud kirdun. *To support pain* or *torture* عذاب خوردن azaub khoredun.

Support (sustaining power) برداري burdauré, قوت بردار kuwwuta burdaur. *(prop)* مسند musnud, سند sinud, عمود amood, عمدت omdut, عماد ymaud, اعتماد é-atimaud, پشت posht, پشتبان poshtibaun, لخشان lukhshaun, لشن lushun, ملجا mulja. *(necessaries of life, maintenance)* ضروريات معاشي zooroore-auta ma-ashé, رزق rizk, پرورش purwurish, پروري purwuré, روزي roozé, خوردني khoredune, خوراك khore-auk, طعمت taamut. — *The support of the state* عمدت الدوله omdatu'd'dowleh, عمدت الملك omdatu'l'mulk; [titles conferred on Nabobs, Vizirs, &c.]—*The support of a family* عمود amood.

Supportable قابل تحمل kaubila tuhummil, تحملي قابل tuhummilé kaubil. v. *tolerable.*

Supportableness احتمال ihtimaul.

Supported (propped) برداشته burdaushteh, وركرده wurkirdeh, سنود sunood, برداريده burdarédeh, خيزيده kheezédeh, لخشيده lukhshédeh. *(endured)* كشيده kushédeh, پذيرفتاريده pizzeeruftarédeh. *(maintained)* پرورده purwurdeh, روزي پذير roozé pizzeer. *(assisted, favoured)* منصور munsoor, حمايت پذير huma-é-ut pizzeer, محفوظ muhfooz, محمي muhmé. *To be supported* or *propped* برداشته شدن burdaushteh shoodun, لخشيدن lukhshédun, سنبيدن sumbédun, سنود

ſunood boodun. (*to be maintained*) پرورده شدن purwurdeh ſhoodun, كفاف معاش داشتن kufaufa ma-aſh dauſhtun, روزي پذيرفتن roozé pizzeeruf-tun. (*to be aſſiſted*) منصور شدن munſoor ſhoodun, حمايت پذير بودن huma-é-ut pizzeer boodun.

A ſupporter بردار burdaur, عمود amood, عمدت omdut. v. *prop.* — (*a maintainer*) پرور purwur, روزي بخش roozé bukhſh, پرورش دهنده pur-wuriſh duhindeh, ضروريات معاشي ده zurooré-auta ma-aſhé duh. (*a protector*) پشت poſht, متثمل mutuſummil, ظهير zuheer, خفير khufeer, صبير ſubeer. v. *patron, defender, aſſiſtant, comforter.*

To SUPPOSE پنداشتن pindauſhtun, پنداريدن pindarédun, راي پذيرفتن ra-é pizzee-ruftun, انكاريدن afkaurédun, ظن كردن zunn kirdun, خيال كردن khé-aul kirdun, وهم ساختن wuhm ſaukhtun, ظنون بودن zunoon boodun, زعم داشتن zaam dauſhtun, قياس گرفتن ké-aus goorif-tun, متهم كردن mut-him kirdun, تخمين ساختن tukhmeen ſaukhtun. v. *to conjecture, fancy.* — (*to admit without proof*) بي دليل پذيرفتن bé du-leel pizzeeruftun, بي حجت قبول كردن bé hujjut kubool kirdun, بي برهان گرفتن bé burhaun gooriftun.—*Suppoſe, ſuppoſe the caſe* فرضا furza, فرضا كه furza keh.

Suppoſable ممكن پنداشته شدن mumkina pin-dauſhteh ſhoodun, لايق خيال la-éka khé-aul.

Suppoſed پنداشته pindauſhteh, انكاريده af-kaurédeh, مظنون muznoon, ظنين zuneen.

A ſuppoſer پندار pindaur, صاحب خيال ſahib khé-aul, اهل زعم ahla zaam, پندارنده pindarin-deh, متهم ساز mut-him ſauz.

Suppoſition, ſuppoſe, ſuppoſal پندار pindaur, زعم zaam, راي ra-é, وهم wuhm, ظن zunn, خيل kheil, خيال khei-aul, افكار afkaur, انديشه andeeſheh, تخمين tukhmeen. v. *opinion, force, imagination.*

Suppoſititious وضيعت wuzé-at, ساخته ſaukh-teh, نا حق na hukk, غير عيني ghire-a a-éné, حرامزاده haraumzaudeh. v. *ſpurious.*

A SUPPOSITORY (*clyſter*) شاف ſhauf.

To SUPPRESS (*conceal*) مخفي كردن mukhfé kirdun, اخفا ساختن ikhfa ſaukhtun, دس كردن duſs kirdun, ستر ساختن ſutr ſaukhtun, پوشيدن poſhédun, نهاني كردن nihauné kir-dun, خاصيدن khauſédun, پرده كردن perdeh kirdun. (*to aboliſh*) باطل ساختن bautil ſaukh-tun, بطال كردن buttaul kirdun, ابطال نمودن ibtaul numoodun. (*to overpower*) مغلوب كردن mughloob kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt ſaukhtun, تسخير كردن tuſkheer kirdun, قهر ساختن kuhr ſaukhtun. v. *to quell, ſubdue, cruſh.*—*To ſuppreſs evidence* خمر كردن khumr kirdun, تخمير ساختن tukhmeer ſaukhtun, دليل و برهان مخفي كردن duleel ou burhaun mukhfé kirdun. *To ſuppreſs intelligence* خبر اخفا كردن khubr ikhfa kirdun, لوث ساختن lawt ſaukhtun.

Suppreſſed (*concealed*) مخفي mukhfé, مستور muſtoor, پوشيده poſhédeh, زير پرده كرده شده zeer perdeh kirdeh ſhoodeh.—(*aboliſhed*) مبطل mubtil, بطال buttaul. (*overpowered*) مغلوب mughloob, مقهور muk-hoor, مسخر muſukhkhir.

A ſuppreſſor (*concealer*) ستر كننده ſutr koo-nindeh, اخفا ساز ikhfa ſauz. (*an aboliſher*) ابطال كننده ibtaul koonindeh, باطل ساز bautil ſauz. (*one who overpowers*) غالب ghaulib, قهار kuh-haur, ضبط و ربط ساز zubt ou rubt ſauz.

To SUPPURATE (*generate pus*) تقرح كردن tukurruh kirdun, تقييح شدن tukei-éh ſhoodun, تقيح گشتن tukei-uh guſhtun, قيحي گرديدن keehé gurdédun, غش شدن ghuſs ſhoodun.

Suppuration قرح kuruh, قيح keeh, غثيث ghu-ſees, مستغث muſtughuſs.

Supputation, v. *computation, reckoning.*

SUPREMACY مقدمت mukuddumut, اوليت awwulé-ut, سروري ſurwuré.

Supreme مطلق mutluk, مستقل muſtukill, علا ala, عليا ulé-a, علوي ylwa, عليت ulé-ut, اكبر akbur, اعظم aazum, عظمى uzma, برترين burtureen, جلي الصدر julu's'ſudr, اكرم akrum, صدر نشين ſudr niſheen, برين bureen, صاحب عنوان ſahib unwaun, فوقاني fawkauné, اغلب aghlub, غلبا ghulba, بالا balau, بلندترين bulund-tureen. *A ſupreme judge* احكم الحاكمين ahku-mu'l'haukimeen, داور اعظم davura aazum, قاضي القضات kadé-u'l'kodaut, قاضي لشكر kadé laſh-kur, ميرداد meerdaud. *Supreme power* قدرت مطلق kudruta mutluk, كمال استقلال kumaula iſtiklaul, سلطاني ſultauné, تسلط tuſullut.

Supremely مطلقانه mutlukauneh, بر وجه اعلا bur wujha aala, بطور اكبر betoora akbur, اعظما aazuman, اكرما akrumaun.

To ſurceaſe, v. *to ceaſe, ſtop.*—*To ſurcharge*, v. *to overcharge, overload.*—*Surd*, v. *deaf, unheard.*

A SURCINGLE پشماگند puſhmagund, برشك burſhuk. v. *girth.*

SURE (*undoubted, infallible*) مقرر mukurrur, يقيني eekeené, يقينيت eekeené-ut, متحقق mutuhukkuk, محقق muhukkuk, تحقيقي tuh-keeké, ظاهر zauhir, بلا حق bila hukk, بي شبهه bé ſhubheh, معلوم maaloom, معهود maahood. v. *certain.* — (*ſafe*) امين ameen, مسلم muſullum, محمي muhmé, ازاد از خطر azaud uz khutr.—

(firm, stable) برقرار burkuraur, مقرر mukurrur, متعين mutaï-un, پايدار pa-édar, پاينده paï-én-deh, ثابت قدم saubit kudum, ثابت پاي saubit pa-é. *Sure-footed* نا سبکپاي na subukpa-é, پايدار pa-édar, ثابت قدم saubit kudum.

Surely, sure, to be sure علي التحقيق ala't'tuh-keek, يقينانه eekeenauneh, لا حک la hukk, حقا huka, حقانه hukauneh, ظاهرانه zauhirauneh. v. *certainly.*—*(firmly)* بر وجه برقرار bur wujha bur-kuraur, مقررا mukurruran, پايدارانه pa-édarauneh, *(without hazard)* بلا خطر bila khutr, بي مخاطره bé mukhautureh. v. *safely, securely.*

Sureness يقين eekeen, زوال الشک zuwaula'sh' shukk, تحقيق tuhkeek, حق hukk. v. *certainty.* —*(safety)* سلام salaum, اميني ameené.

SURETY, *suretiship (security, bail)* کفالت kufaulut, متکفل mutukufful, کفل kufil, کفول kufool, تکفل tukufful, ضمن zumin, صبر subr, زعم zaam, اماني amauné.—*A surety (bondsman)* کفيل kufeel (pl. کفل kuful, کفلاء kufulaa), ضمين zumeen, ضامن zaumin, ضمندار zumin-dar, پايندان pa-éndaun, حميل humeel, زعيم za-ém, صبير subeer (plur. صبراء subaraa). v. *hostage:* also *sureness, certainty: support: ratification, confirmation.*

SURFACE روي rooï, وجه wujuh (pl. وجوه wujooh), جهت jihut, بسيطت buseetut, ظهر zuhr, ظاهر zauhir, ظاهرت zauhirut, صورت soo-rut, جبوب juboob, سنت sunnut. *The surface of the ground* روي زمين rooï zumeen, وجه ارض wujha erz, جدت judut, ايلخان eilkhaun, اديم adeem (pl. اياديم a-é-adeem).—*The surface of water* روي اب rooï aub, طلل ما tululla ma. *Water extending over a great surface* رق rukk. *The surface of the heavens* رق سپهر rukka sip-hur. v. *sky.*—*The surface of the globe* بساط کون و مکان bisauta kaun ou mukaun. *Dust on the surface* صعيد sa-éd. v. *dust.*—*A hilly surface* ظهير zuheer. *A level surface* سطيحت suteehut. v. *level, plain.* —*Six surfaces* جهت ستة jihuta sitteh. v. *cube.*— *Looking at or considering only the surface* ظاهر بين zauhir been, ظاهر نظر zauhir nuzr.

To SURFEIT سيري دادن seeré dadun, شبع ساختن shuba saukhtun, اشباع کردن ishbaa kirdun, اغاليدن aghalédun, ابا دادن iba dadun, کراهت اوردن kurauhut awurdun, فرج ساختن furuj saukhtun, غوريدن ghoorédun, متنخ ساختن mutnikh saukhtun, نا خوشنش کردن na khoosh-minish kirdun, کاويدن kawédun, سير ساختن seer saukhtun, مخمور کردن mukhmoor kirdun. *To surfeit* or *be surfeited* سير کشتن seer gushtun, شبع شدن shuba shoodun, فرج بودن furuj boodun, کراهت کرفتن kurauhut gooriftun, مهتليت داشتن mumtulé-ut daushtun, ابا پذيرفتن iba pizzeeruftun, اغاليده شدن aghau-lédeh shoodun, منش کشتن munish gushtun, مخمور بودن mukhmoor boodun.

A surfeit سيري seeré, شبع shuba, شباعت shuba-at, اغال aghaul, امتلا imtila, مهتليت mumtulé-ut, ثقلت sukulut, کراهت kurauhut, ابا iba, نا خوشنش na khooshminish, ناخوشش na khooshmish, ناقبول nakubool. v. *repletion.*

Surfeited سيري پذير seeré pizzeer, شبع shuba, اغاليده aghaulédeh, سير کرده شده seer kirdeh shoodeh, فرج furuj, غوريده ghoorédeh, مهتليت دار mumtulé-ut dar, مخمور mukhmoor, کراهت کير kurauhut geer, ابا نما iba numa.

A surfeiter, شکم پرست shikim puruft. v. *glutton.*

A SURGE موج mooj (plur. امواج amwauj), خيزاب kheezaub, اياب abaub, ستونه sutooneh. v. *wave.*—*Surgy* پر امواج pur amwauj, موج خيز mooj kheez.

A SURGEON کرا kurra, جراح jurrauh, حاجم haujim, حجام hujjaum, اسي asé (plur. اسات asaut), فصاد fussaud, بربر barber. v. *bleeder.*

Surgery جراحي jurrauhé, علم جروح ylma jurooh.

SURLILY بر وجه درشت bur wujha durusht, بطور تيز مزاج betoora taze mizauj, با عنف ba unf, بطور تند و تيز betoora tund ou taze, باوعقت ba wakut. v. *morosely.*

Surliness درشتي durushté, وعقت waakut, زشتي zishté, تندي tundé, تيز طبيعتي taze tubé-até, تيز مزاجي taze mizaujé, ثقلت suklut, بي حلمي bé hylmé, بي نرمي bé nurmé. v. *moroseness.*

Surly درشت durusht, وعق waak, امحاک imhauk, تمحک tumuhhuk, زشت zisht, زست zust. *A surly fellow, a surling* صاحب درشتي sahib durushté, اهل ثقلت ahla suklut, مرد تيز مزاج murda taze mizauj, بهلق bihluk.

A SURMISE وهم wuhm, خيال khé-aul, مخيلت mukheelut, کمان gumaun, شبهه shub-heh. v. *suspicion, conjecture, doubt.*

To surmise وهم کردن wuhm kirdun, خيال ساختن khé-aul saukhtun, کمان نمودن gumaun numoodun, مخيلت کردن mukheelut kirdun. v. *to suspect, imagine, suggest.*

To SURMOUNT ظهور ساختن zuhoor saukh-tun, استيلا کردن isteela kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun, مسابقت کردن musaubikut kir-dun, غلبت ساختن ghulubut saukhtun, کذشتن guzishtun. v. *to conquer, surpass.*

Surmounted مغلوب mughloob, مقهور mukhoor.

Surmountable ممكن مغلوب شدن mumkina mughloob shoodun, قابل مغضول kaubila mufzool.

A SURNAME لقب lukub (pl. القاب alkaub, ورنامه wurnameh, نبز nubuz (pl. انباز ambauz), نبزه nubzeh, نزب nuzub, كزي kuzé. *Any surname adopted by a poet* مخلص muhlus. v. Vol. I. p. 1667.—*To give a surname* لقب دادن lukub dadun, تلقيب كردن tulkeeb kirdun, تنبيز ساختن tumbeez saukhtun, ورنامه نهادن wurnameh nihaudun, تلقب كردن tulukkub kirdun, منسوب ساختن munsoob saukhtun.

Surnamed ملقب mulukkub, ذو لقب zu lukub, ورنامه دار wurnameh dar, منسوب munsoob.

To SURPASS گذشتن guzushtun, گذريدن guzurédun, سبق كردن subuk kirdun, سبقت ساختن subukut saukhtun, غالب شدن ghaulib shoodun, فايق بودن fa-ék boodun, پيشي گرفتن peishé gooriftun, پيش دستي نمودن peish dosté numoodun, تقدم داشتن tukuddum daushtun, امتياز نمودن imté-auz numoodun. v. *to excell, exceed.*—*Surpassed* گذشته guzishteh, گذريده guzurédeh, مغلوب mughloob, مفضول mufzool, مسبوق musbook.—*Surpassing.* v. *super-excellent.*

Surplus, surplusage, v. *overplus.*

To SURPRISE (*come unexpectedly*) برامدن buraumudun, ناگهان امدن naguhaun aumudun, بدهه كردن buduh kirdun.—(*to fall upon* or *seize unawares*) مفاجات كردن mufajaut kirdun, ناگاه گرفتن nagah gooriftun, غافلگير شدن ghaufilgeer shoodun, بهت ساختن buht saukhtun, تغفلت كردن tufullut kirdun, مغالتت ساختن mufaulutut saukhtun, منبعق كردن mumbaak kirdun, منخرط ساختن munkhurit saukhtun.—(*to astonish by something wonderful*) عجبناك گردانيدن ajibnauk girdanédun, پر عجب ساختن pur ajib saukhtun, حيرت انگيختن heirut angeekhtun.—(*to confound, perplex*) سرگردان كردن surgurdaun kirdun, اشفته نمودن ashufteh numoodun, اشفتن ashuftun, سراسيمه كردن surausimeh kirdun, مات ساختن maat saukhtun, حاير باير كردن ha-ér ba-ér kirdun, تهويل ساختن tuhweel saukhtun, اضطراب كردن iztiraub kirdun.

A surprise, (surprising, falling upon unawares) مفاجات mufajaut, ناگاه گير nagah geer, غافلگير ghaufilgeer, بدهه buduh, مغالتت mufaulitut, تغلت tufullut.—(*sudden confusion* or *perplexity*) اضطراب iztirauba naguhauné, سرگرداني surgurdauné, ناگهاني اشفتگي ashuftugé, تهويل tuhweel.—*Surprising* (*wonderful*) عجيب ajeeb, عجبناك ajibnauk, عجايب aja-éb, بديع budé-a, حيرت انگيز heirut angeez, عبرت اميز ybrut ameez.

Surprisingly عجبانه ajibauneh, بر وجه عجبناك bur wujha ajibnauk, بطور حيرت انگيز betoora heirut angeez, غريبانه ghureebauneh.

Surprized (*taken by surprize*) ناگاه گرفته nagah goorifteh, غافل گرفته ghaufil goorifteh.—(*confounded, perplexed*) اشفته ashufteh, مضطرب muzturub, مات maat, بهت buht. *To be surprized* or *taken by surprize* غافل گير شدن ghaufil geer shoodun, ناگاه گير بودن nagah geer boodun.—(*to be confounded* or *perplexed*) سرگردان شدن surgurdaun shoodun, مات بودن maat boodun, اشفتن ashuftun, اشفته بودن ashufteh boodun.—(*to be filled with wonder*) پر عجب شدن pur ajib shoodun, عجبناك بودن ajibnauk boodun.

To SURRENDER (*yield, deliver up*) عرض اطاعت كردن erza ita-at kirdun, اظهار اطاعت izhaura ita-at saukhtun, تسليم كردن ساختن tusleem kirdun.—(*to yield up one's self*) گردن نهادن gurdun nihaudun, خودرا تسليم كردن khoodra tusleem kirdun, سپر انداختن sipur andaukhtun, تركش ريخت نمودن turkush reekht numoodun. *To surrender on terms* بر عهد و پيمان تسليم كردن bur ahd ou peimaun tusleem kirdun, بشرط اطاعت نمودن beshurt ita-at numoodun.—*Surrendered* تسليم كرده شده tusleem kirdeh shoodeh.

Surrender تسليم tusleem, استسلام istislaum, سلم silm, اطاعت ita-at. v. *submission.*—*They demanded the surrender of the castle* تكليف تسليم حصار طلب كردند tukleefa tusleema hissaur tulub kirdend.

SURREPTITIOUS غدور ghudoor, مخفي mukhfé, تلبيس tulbees, حيله باز heeleh bauz, روبه باز roobeh bauz. v. *fraudulent, clandestine.*

Surreptitiously بر وجه غدور bur wujha ghudoor, با حيله بازي ba heeleh bauzé, در پنهاني dur pinhauné, مخفي mukhfé, سرقة surikutan. v. *by stealth, clandestinely.*—*Surrogate*, v. *deputy, delegate.*

To SURROUND گرد كردن gird kirdun, گردانيدن girdanédun, گردا ساختن girda saukhtun, شمل كردن shuml kirdun, دور ساختن dawr saukhtun, دايره كردن da-ereh kirdun, مدير نمودن mudeer numoodun, احاطه كردن ihauteh kirdun, غاليدن ghaulédun. *To surround* (or *invest*) *a town* احصار كردن ihsaur kirdun, محاصره ساختن muhausireh saukhtun, حصار كردن hissaur kirdun, شهر محاط نمودن shahur muhaut numoodun, حصر كردن husr kirdun.

Surrounded مشمول mushmool, محاط muhaut, منحصر munhusir, گردانيده girdanédeh.

Surrounding گردا girda, محيط muheet, شامل shaumil, محاصر muhausir, مستحصر mustuhsir. *A high wall surrounding a palace* شهديوار shahdeewaur.

A SURTOUT (*coat*) بارانى barauné.

To SURVEY نظر كردن nuzr kirdun, نكرستن nuggurustun, نكران كردن nugguraun kirdun, مباشر شدن mubaushir shoodun. v. *to view.*

A surveyor مباشر mubaushir, ناظر nauzir, ناظر و سركار nauzir ou surkaur. v. *inspector, overseer, superintendant.*—*A land-surveyor* مصاح الارض mussahu'l'arz.—*Surveyorship* مباشرت mubaushirut, منصب ناظر munsuba nauzir. (*land surveyorship*) صنعت مساح sunaata mussauh.

To SURVIVE وارث شدن wauris shoodun, باز ماندن baz maundun, باقي شدن bauké shoodun, دير زيستن deer zistun, زيسته بودن zeesteh boodun.—*Surviving* وارث wauris, باقي bauké, زنده zindeh.—*A survivor* وارث wauris.

SUSCEPTIBLE, *susceptive* (*capable of receiving*) قابل پذير kaubila pizzeer, شايسته اتخاز sha-ésteha ittikhauz.—(*tender-hearted*) نرم دل nurm dil, ملايم mula-ém, دلكرم dilgurm.

Susceptiblility (*capable of admitting* or *receiving*) قابليت پذير kaubulé-uta pizzeer, شايستكى اتخاز sha-éstuge-a ittikhauz. *Susceptibility* or *tenderness of heart* نرم دلي nurm dilé, ملايمت mula-émut.

To SUSPECT شبهه داشتن shubheh daushtun, دركمان بودن dur gumaun boodun, وهم كردن wuhum kirdun, انديشه پذيرفتن andeesheh pizzeeruftun, ظن كرفتن zunn gooriftun, شك داشتن shukk daushtun, بد كمان كرفتن bud gumaun gooriftun, سوء ظن داشتن suwa zunn daushtun, توهم پذير شدن tuwuhhum pizzeer shoodun, متهم كردن mut-him kirdun.

Suspected مظنون muznoon, دركمان داشته dur gumaun daushteh, متهم mutuhhim, ظالع zaula, ظالعت zaulaat, ظنين zuneen, محتمل muhtumil, مابون maaboon.

To SUSPEND (*hang up, make to hang by any thing*) اوبختن aweekhtun, براويز ساختن buraweez saukhtun, اويز كردن aweez kirdun, اويزان نمودن aweezaun numoodun, تعليق ساختن taaleek saukhtun, معلق نمودن mo-alluk numoodun, دراوبختن duraweekhtun, براوبختن buraweekhtun. v. *to hang.*—(*to interrupt*) قطع كردن kuta kirdun, مقطع ساختن mukta saukhtun, اهمال كردن ihmaul kirdun.—(*to delay, hinder*) واپس افكندن wapus afkundun, دير واداشتن deer wadaushtun, منع كردن muna kirdun, معارض شدن mu-ariz shoodun.—(*to debar one for a time from the execution of an office*) كسي را بوقت و زمان از منصب عزل كردن kusséra bewakt ou zumaun uz munsub azl kirdun.

Suspended اوبخته aweekhteh, براوبخته buraweekhteh, معلق mo-alluk. v. *hung up.*—(*interrupted*) مقطوع muktuwa, كسسته kususteh, شكسته shakusteh. *Suspended from an employment* از خدمت بوقت و زمان معزول uz khydmut bewakt ou zumaun maazool.

SUSPENSE تذبذب tuzubzub, تردد turuddud, شبهه shubheh, شك shukk, اقدام و احجام ikdaum ou ihjaum, دودلي doodilé. v. *hesitation: stop.*

SUSPENSION (*hanging up* or *by*) تعليق taaleek, نشل nushul, اويزش aweezish. v. also *suspense.*—(*interruption*) مقطع mukta, انقتاع inkitaa, كسستكي kusustugé. *Suspension from office* عزل از منصب و خدمت بوقت و زمان azla uz munsub ou khydmut bewakt ou zumaun.

SUSPICION وهم wuhm, شبهه shubheh, كمان gumaun, ظن zunn, ظنت zunnut, مظنت muzunnut, ريب reeb, ريبت reebut, شك shukk, توهم tuwuhhum, انديشه andeesheh, تهمت tuhumut, سكال sigaul, احتمال ihtimaul, شايبت sha-ébut, اشتباه ishtibauh, قرفت kyrfut (plur. قرف kuruf), تغريق tufreek, خنعت khunaat, رغلت righlut, بد كمان bud gumaun. *To remove all suspicion* دفع شبهه كردن dufa shubheh kirdun, وهم زايل ساختن wuhm za-él saukhtun, *To create suspicion* وهم انكيختن wuhm angeekhtun, دركمان انداختن dur gumaun andaukhtun, بد كمان ساختن bud gumaun saukhtun, شك و شبهه دادن shukk ou shubheh dadun.

Suspicious (*having suspicion*) وهام wuhaum, ظان zaunn, پر كمان pur gumaun, بد كمان bud gumaun, طنف tunf, طنوف tunoof, طنافت tunaufut. (*causing suspicion*) وهم انكيز wuhm angeez, كمان اور gumaun awur, شبهه ده shubheh duh.—*A suspicious man* واهمت پرست wauhimut puruft (pl. واهمت پرستان wauhimut purustaun), صاحب كماني sahib gumauné. v. *jealous.*—*To be suspicious* دركمان بودن dur gumaun boodun, پر وهم شدن pur wuhm shoodun. v. *to suspect.*—*Suspiciously* وهامانه wuhaumauneh, بروجه بد كمان bur wujha bud gumaun. (*causing suspicion*) بطور وهم انكيز betoora wuhm angeez.—*Suspiciousness* (*of temper*) وهام مزاجي wuhaum mizaujé, بد كماني bud gumauné. v. *suspicion, jealousy.*—(*The causing of suspicion*) انكيزش وهم angeezisha wuhm.

To SUSTAIN برداشتن burdaushtun, اعتماد ساختن é-atimaud saukhtun, عمد كردن amud kirdun, مسند ساختن musnud saukhtun, وركردن wurkirdun. v. *to support, prop.*—(*to endure, suffer*) صبر داشتن subr daushtun, تحمل نمودن tuhummul numoodun.—(*to maintain, keep*) پروردن purwurdun, تكفيل كردن tukfeel kirdun,

ساختن كفل kufl saukhtun. *Sufficient to sustain life* كفيت kufé-ut, كفايت kufa-é-ut, بلغت bulghut.

Sustainable (possible to be borne up) ممكن برداشته بودن mumkina burdaushteh boodun. (*possible to be endured*) قابل التحمل kaubilu't'tuhummul.

Sustained (propped) برداشته burdaushteh, سنود sunood, عمد كرده شده amud kirdeh shoodeh. v. *supported.*—(*endured*) صبر دار شده subr dar shoodeh, پذيرفتاريده pizzeeruftarédeh.

A sustainer, v. *supporter* : *sufferer.*

Sustaining بردار burdaur, مسند musnud, عمد كنا amud koona. v. also *suffering.*

SUSTENANCE (*victuals, necessaries*) ضروريات معاشي zurooré-ata ma-ashé, پرورش purwurish, پروري purwuré, روزي roozé, خوراك khore-auk, خوردني khoreduné, طعم taam. v. *food, maintenance.*

A SUTTLER سرادار لشكرگاه suradaura lashkurgah, بسپاه خوردني فروش besippah khoreduné furoosh.

SUTURE (*sewing up of wounds*) دوز جراحت dooza jurauhut, كتبت زخم kutbuta zukhum.

A SWAB خال روب khauk roob, سقيفت روب sukeefut roob.—*To swab a deck* سقيفت رفتن و پاك كردن sukeefut rooftun wa pauk kirdun.—*A swabber* سقيفت روب sukeefut roob.

To SWADDLE (*a child*) قمط كردن kumit kirdun, طفل با قماط بستن tufl ba kumaut bustun, سليل با طليان اراستن suleel ba tulé-aun araustun. v. also *to beat, cudgel.*—*A swadling band* قماط kumaut (plur. قمط kumut), طليان tulé-aun, ركو rugoo, ركوي rugooï, كفاس kifaus, جحمظت juhmuzut.

To SWAG (*hang down*) تختر كردن tukhuttur kirdun, معلق شدن mo-alluk shoodun, فرو مايل بودن furoo ma-él boodun.

To swagger, a swaggerer, v. *to bully*, &c.

A SWAIN جوان juvaun. v. *youth* : *shepherd.*

To SWALLOW فرو بردن furoo burdun, در كلو فرو بردن dur guloo furoo burdun, اوباشتن obaushtun, اوباريدن obaurédun, بلع كردن bula kirdun, خوردن khoredun, الوان خوردن ulwaun khoredun, اكل كردن akl kirdun, مبتلع ساختن mubtula saukhtun, تناول كردن tunawul kirdun, التقام كردن iltikaum kirdun, تجرع ساختن tujurra saukhtun, همط كردن humit kirdun, نغب ساختن nughib saukhtun, متسمل كردن mutusummul kirdun, رم ساختن rumm saukhtun. *To swallow wine* شراب تسمل كردن shuraub tusummul kirdun. v. *to drink.*—*To swallow up* (*as the sea, a whirlpool*, &c.) غرق كردن ghurk kirdun, غوط خوردن ghoot khoredun, بغرقاب اوباريده كردن beghurkaub obarédeh kirdun.—*The swallow* كلو guloo. v. *throat.*

Swallowed فرو برده furoo burdeh, اوباريده obaurédeh, در كلو فرو برده dur guloo furoo burdeh. *To be swallowed* فرو برده شدن furoo burdeh shoodun, اوباريده شدن obaurédeh shoodun. *To be swallowed up (by the sea*, &c.) غرق شدن ghurk shoodun, غوطه خوردن ghooteh khoredun.

A SWALLOW (*especially of the rock* or *mountain breed*) وطواط wutwaut (plur. وطاوط wutawut, وطايط wuta-ét), خطاف khuttauf (pl. خطاطيف khutateef), پرستو purustoo, پرستوغ purustoogh, پرستك purustuk, بالونه balooneh, يالوانه yalwauneh, يالبانه yalbauneh, خشاف kushshauf, چغو chughoo, چغنه chughnéh, بالوانه balwauneh, كزنه guzuneh, عوهق awhuk, فاسترك fasturuk, عجام ajjaum, باسيج bauseej, پاسيج pauseej. *The domestick swallow* اراستك araustuk, حجلاب hujlaub, سنونو sunoonoo, سنونوت sunoonoot, سنونيت sunooné-ut, ارستو arastoo, كله gulleh. *The note of the swallow* وطوطت wutwutut, وط wutt, غاغا ghagha.

SWALLOW WORT (*plant*) ارستو arastoo.

A SWAMP اجم ajum, ورطت wurtut. v. *marsh, fen.*—*Swampy.* v. *marshy.*

A SWAN جويينه jooï-éneh, چوچه choocheh.

SWARD (*surface of the ground*) روي زمين rooï zumeen. v. *grass, herbage.*

A SWARM (*of bees*) دبر dubr, خشرم khushrum, غنينه ghuneeneh, جمع زنبور عسل jumaa zumboora asl. v. also *crowd.*

To swarm, v. *to crowd, throng.*

SWARTHY, *swarth* سياه چرده sé-ah churdeh, قهوه رنك kuhweh rung, اسمر asmur (fem. سمرا sumra), سمور sumoor, كندم كون gundum goon.—*Swarthily* بر وجه سياه چرده bur wujha sé-ah churdeh, اسمرانه asmurauneh.—*Swarthiness* سياهي sé-auhé, سواد suwaud, سمرت sumrut.

A SWATH عصابت ysaubut, لغافت lifaufut, بست bust, بند bund, جبيره jubeereh, نيام né-aum, دستارچه dostaurcheh. v. *band, swaddling-band, bandage, fillet.*—*To swathe* با عصابت بستن ba ysaubut bustun. v. *to swaddle.*

SWAY (*rule, dominion*) تدبير tudbeer, حكم hookum, ضبط zubt, ضابطه zaubteh, قدرت kudrut, اقتدار iktidaur, دولت dowlut, توان tuvvan, توانكري tuvvanguré. v. *power, influence.*

To sway تدبير كردن tudbeer kirdun, حكم فرمودن hookum furmoodun, محتكم ساختن muhtukum saukhtun, ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, مدبر ساختن mudubbir saukhtun.

To SWEAR سوگند خوردن ſowgund khoredun, قسم كردن kuſſum kirdun, مقسم كرفتن mukſum gooriftun, حلف كردن hulf kirdun, يمين ساختن eemeen ſaukhtun, تالي كردن ta-alé kirdun. *To ſwear by God* يمين بالله كردن eemeen billah kirdun, انالت ساختن inaulut ſaukhtun, كنوع كردن kunoo-a kirdun. *To ſwear* or *adminiſter an oath* سوگند دادن ſowgund dadun. v. under *oath.*—*To ſwear falſely* دروغ گواهي دادن duroogha guwauhé dadun, توريك كردن tawreek kirdun. *Any place where one ſwears* مقسم mukſum. *To ſwear one another* تقاسم كردن tukauſum kirdun.

A ſwearer سوگند خور ſowgund khore, قسم گير kuſſum geer. v. *blaſphemer.*

SWEAT خوي khooï, عرق aruk. v. *perſpiration.*—*To ſweat,* v. *to perſpire: toil, labour.*

To SWEEP رفتن rooftun, كنس كردن kunis kirdun, روب ساختن roob ſaukhtun, جاروب زدن jauroob zudun, سفن كردن ſufin kirdun, جر ساختن jurr ſaukhtun, تعق كردن kaaf kirdun, حوق ساختن hawk ſaukhtun. *To ſweep together* كبو كردن kuboo kirdun, كبت ساختن kubbut ſaukhtun. *To ſweep a houſe* خانه روب ساختن khauneh roob ſaukhtun. *To ſweep the ground* خاك رفتن khauk rooftun. *To order* or *cauſe to ſweep* روبانيدن roobanédun.—*To ſweep* or *carry off* رفع كردن rufa kirdun, برداشتن burdauſhtun, برداشته نمودن burdauſhteh numoodun. *To ſweep (paſs with ſwiftneſs)* تيز رو بودن taze rou boodun, تيز پر شدن taze purr ſhoodun, باد عنان رفتن bad ynaun ruftun, تند رو بودن tund rou boodun.—(*to move pompouſly, as ſweeping the ground with a train*) زيل كردن zeil kirdun, تلحيف ساختن tulheef ſaukhtun, خرام كردن khyraum kirdun, موزون خرام رفتن moozoon khyraum ruftun, خرامان شدن khyramaun ſhoodun, خراميدن khyramédun, تقدميت نمودن kudmé-ut numoodun.

A ſweeper روب ساز roob ſauz, كناست روب kunauſut roob, كبت كننده kubut koonindeh.

Sweepings رفته roofteh, كناست kunauſut, خاك روبه khauk roobeh, كبت kubut, خسن khuſin, سوارا ſuwaura, كبا kuba, كيا ké-a, خاشاك khauſhauk, قمامت kumaumut. v. *rubbiſh.*—*Sweeping away* (*as a torrent*) بلوق bulook.

SWEET شيرين ſheereen, خوش khooſh, حلو huloo, لذيذ luzeez, لذاذ luzauz, لذ luzz, خوش مزه khooſh muzeh, نوش nooſh, نوشين nooſheen. v. *delicious, luſcious, grateful, pleaſing.*—(*mild, gentle*) ملايم mula-ém, نرم nurm, نرم دل nurm dil, خوش khooſh, شيرين ſheereen, نازك nauzik, نازنين nauzneen, لطيف luteef, اهسته ahuſteh. v. *ſoft, tender.*—(*not ſour*) نا ترش na turſh, غير حمیز ghire-a humeez.—(*not ſalt*) نا نمك زده na nummuk zuddeh, غير ملح ghire-a milh, نا نمكين na nummukeen.—(*not ſtinking, as meat*) ناكبيث na kubees, نا مكبث na mukbus.—*Sweet wine* باده شيرين baudeha ſheereen. *Sweet water* اب خوش auba khooſh. *Sweet ſcented* خوب بوي khoob booï, خوب رايحه khoob ra-éheh, سمن بوي ſemin booï, سكوار ſugwaur. v. *odoriferous.*—*Sweet taſted* خوش مزه khooſh muzeh. v. *ſavoury.*—*Sweet-voiced, ſweet-toned* خوش الحان khooſh khaun, خوش خوان khooſh elhaun, خوب اواز khoob awauz, شيرين ادا ſheereen ada. v. *melodious.*—*Sweet tongued* شيرين كلام ſheereen kulaum, شيرين زبان ſheereen zubaun, شكر گفتار ſhukur guftaur. v. *eloquent.*—*Sweet faced* خوب روي khoob rooï, پري روي peri rooï, گلروي gulrooï, پري رخسار peri rukhſaur. v. *beautiful.*—*Sweet-tempered* خوش خوي khooſh khooï, شيرين شمايل ſheereen ſhuma-él, شيرين كار ſheereen kaur (plur. شيرينكاران ſheereenkauraun). v. *temper.*—*Sweet-lipped* شكر لب ſhukur lib, شيرين دهن ſheereen dihun. *A ſweetheart* معشوق maaſhook (fem. معشوقه maaſhookeh). v. *lover, miſtreſs.*—*A ſweet-meat* مربت murubbut, حلوا hulwa (plur. حلويات hulwéaut, نغايس nufa-és, معجون maajoon (plur. معاجين maujeen). v. *confection.*—*A ſeller of ſweetmeats* حلوا فروش hulwa furooſh, حلواجي hulwaujé.—*Sweet baſil* ريحان reehaun, يكبن eekbun. v. *baſil.*—*Sweet cane (galingale)* سياري ſei-auré, خلنجان khulunjaun, الواه alwauh, الوج alwujj, وج wujj, وزش wurzſh, وزش wuzſh, وزخ wuzſhukh, وروج wuruj, وزق wuzuk, سرمه furmuh, پزش puzſh, پز puz, فزر fuzſhur, فرزش furuzſh, پزه puzſheſh, پزوهش puzſhoohuſh. *Sweet-briar* استرون uſturoon, گلنسرين gulnuſreen, جلنسرين julnuſreen.

Sweet, ſweeting (*a term of endearment*) جانم jaunim, جان شيرين jauna ſheereen (literally, *my ſoul, my ſweet ſoul*). v. alſo *ſweetneſs, perfume.*

To ſweeten شيرين كردن ſheereen kirdun, احلا ساختن ihla ſaukhtun, تحليت كردن tuhlé-ut kirdun, تربيب ساختن turbeeb ſaukhtun, رب كردن rubb kirdun, لذت ساختن luzzut ſaukhtun, لذيذت دادن luzeezut dadun, حلوت بخش شدن hulwut bukhſh ſhoodun.—(*to make mild, to ſoothe*) ملايم كردن mula-ém kirdun, نرم ساختن nurm ſaukhtun, نواختن nuwaukhtun.

تليين ساختن tulei-én saukhtun. v. *to soothe.*—(*to make less painful*) درد تليين ساختن durd tulei-ém saukhtun, رنج ملين كردن runj mulei-un kirdun, غمزدا ساختن ghumzuda saukhtun. v. *to mitigate, alleviate: palliate, soften, reconcile.*—*To sweeten* or *grow sweet* لذيذ كرديدن luzeez gurdédun, شيرين كشتن sheereen gushtun, حلو كرديدن huloo gurdédun, خوش شدن khoosh shoodun, نوش كشتن noosh gushtun.—*Sweetened* شيرين كرده شده sheereen kirdeh shoodeh, خوش ساخته khoosh saukhteh, محلى muhulla, مربى murubba.—*Sweetish* خوشينه khooshéneh, شيرينچه sheereencheh, مايه خوش ma-éh khoosh.

Sweetly بر وجه شيرين bur wujha sheereen, با حلوت ba hulwut, بطور خوش betoora khoosh, خوشانه khooshauneh, لذيذا luzeezan, با مزه ba muzeh. *Sweetly flowing* نوشروان nooshrouvan.

Sweetness شيريني sheereené, حلوت hulwut, لذت luzzut, لذيذت luzeezut (plur. لذيذ luzeez), نوش noosh, خوشي khooshé. *Sweetness of temper* خوش خويى khoosh khooï-é, شيرين شمايلي sheereen shuma-élé, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé.

To SWELL (*grow turgid*) اماسيدن amasé-dun, منفوخ كشتن munfookh gushtun, شاك كرديدن shauk gurdédun, تخزب بودن tukhuzzib boodun, خزب شدن khuzib shoodun, مضمغد كشتن muzmughd gushtun. v. *to protuberate, grow.* —*To swell* (*with pride*) پر غرور شدن pur ghuroor shoodun, خودبين بودن khoodbeen boodun, مغرور كشتن mughroor gushtun, متكبر كرديدن mutukubbir gurdédun, مخرنشيم كشتن mukh-runsheem gushtun.—(*with rage*) غضب خوردن ghuzub khoredun, قهر كرفتن kuhr gooriftun, پر حميت بودن pur humeet boodun.—*To swell* (*cause to rise* or *increase*) اماسيده كردن amasé-deh kirdun, اماسانيدن amasanédun, براماسيدن buramasédun, منفوخ نمودن munfookh numoo-dun, براماهيدن buramuhédun, براماهيدن bura-mahédun, تخزب كردن tukhuzzib kirdun, خضب ساختن khuzib saukhtun.—(*to raise to arrogance*) مغرور كردن mughroor kirdun, پر غرور كردانيدن pur ghuroor gurdanédun, متكبر ساختن mutukub-bir saukhtun, خودبين كردن khoodbeen kir-dun. v. also *to heighten, aggravate.* — *To swell with wind* پر باد ساختن pur baud saukhtun.

A swell فلك fuluk, جما juma, افراز efrauz, اماس amaus. v. *protuberance, swelling.*

Swelled اماسيده amasédeh, براماسيده bura-masédeh, منفوخ munfookh, براماهيده burama-hédeh. *Swelled with repletion* مكتوتب muktoo-tub, مكتظ muktuz.

Swelling اماسان amasaun, براماسنده burama-sindeh, تخزب tukhuzzib, خزب ساز khuzib sauz. *Having swelling breasts* ناربستان naurbistaun, پزول بستان puzshool bistaun, ضريع zuré-a, ضريعت zuré-at, كاعب ka-éb (pl. كواعب ku-waub), كعوب ka-oob, كعوبت ka-oobut, كعابت ka-abut, تفليك tufleek, تنهيد tunheed, متعد mukaad. v. under *breast.*—*The swelling part of any thing* فلك fuluk. v. *swell.*— *Swelling* (*as the sea*) طمو tumoo, خضرم khuzrum.—*A swelling* سام saum, امو amoo, امور amoor, سخد sukhud, اماس amaus, سلعت sulaut (pl. سلع sula), سل sul, ببلس bublus, وارم waurum, اوارم awaurum. v. *tumour.*—*A swelling on the head* سرسام sursaum. *A swelling on the stomach* or *breast* برسام bursaum. v. also *protuberance, prominence.*

To SWELTER (*to be distressed with heat*) از كرمى ازار يافتن uz gurmé azaur é-aftun, از حمت مضطرب بودن uz himmut muzturub boo-dun, رمض شدن rumiz shoodun.

SWEPT (part. of *sweep*) رفته roofteh, مكنوس muknoos, مكنوست muknoosut.

To SWERVE (*deviate, wander*) بي راه شدن bé rah shoodun, كمراه بودن gumrah boodun, ضلال ساختن zaull kirdun, ضلال ساختن zulaul saukhtun. v. *to stray, rove; ply, bend.*

SWIFT تيز taze, تيز رو taze rou, تيزكام taze gaum, تيز پر taze purr, تند رو tund rou, باد رفتار baud ruftaur, باد عنان baud ynaun, باد پا baud pa, تهي پاى tuhé pa-é, جست just, چست chust, زود zood, زود رو zood rou, سريع suré-a, جلد jild, شتابنده shitabindeh, شتابان shita-baun, چالاك chalauk, پشكول pushkool, طاير ta-ér, جودت joodut, ميلب meilub, وشكرده wushkirdeh, هزف hizuff, هزع huza, هبهاب hubhaub, هبهب hubhub, دمان dumaun, تك tuk, نعابت na-abut, ناعبت na-ébut, نعاتت na-atut, پالاپال paulapaul, پزوهش puzshoohush, زفيف zufeef, خفيف زفيف khufeef zufeef, بصباص busbaus, مزاق mizauk, زالوج zaulooj. v. also *nimble, quick, speedy, ready.*

A swift, v. *swallow, martinet; current.*

Swiftly تيز taze, سريعا suré-an, بر وجه باد رفتار bur wujha baud ruftaur, بطور باد عنان be-toora baud ynaun, با زودي ba zoodé, با سرعت ba suraat.

Swiftness تيز روي tazé rouvé, تيز رفتاري taze ruftauré, تيز كامي taze gaumé, باد پايي baud paï-é, باد رفتاري baud ruftauré, چستي chusté, تند روي tund rouvé, تيز پري taze purré, سرعت suraat, زودي zoodé, ضرب zurb, عجل ajul,

عجلت ajulut, همازي humauzé, چالاكي chalauké, شتاب زدگي shitaub zudugé. v. *nimbleness, velocity, celerity, rapidity, quickness.*

To SWILL, *swig* نوشا نوش اشاميدن noosha noosh ashamédun, شراب خوردن shuraub khoredun, باده پرست بودن baudeh purust boodun. v. *to drink.*—*A swiller*, v. *drinker, drunkard.*

To SWIM شنا كردن shina kirdun, شناب ساختن shinaub saukhtun, سباح شدن subbauh shoodun, شناويدن shinawédun, شناريدن shinaurédun, شناع كردن shinaa kirdun, شناو ساختن shinaw saukhtun, سناب كردن sunaub kirdun, سنابر شدن sunaubur shoodun, شافتن shauftun, اهنجيدن ahunjédun, اهنكيدن ahungédun, سبح كردن subih kirdun, ضرب ساختن zurb saukhtun, عوم كردن awm kirdun. v. *to float, glide.*—*To swim (in the head)* سركرده بودن surgurdeh boodun, سركيجه درامدن surkeejeh duraumudun, دواره داشتن dawaureh daushtun, دوار گرفتن dawaur gooriftun.

A swimmer شناور shinawur, سناور sunawur, سنابر sunaubur, شناه shinaah, سباح subbauh, سابح saubih, سبوح subooh (pl. سباح subbauh), عوام awwaum. *A bold swimmer* دلاور شناور dilawur shinawur.

Swimming شناو shinaw, شناوش shinawish, شناع shinaa, شنا shina, سباح subbauh, سابح saubih, ضارب zaurib. *A swimming in the head* دوار dawaur, دواره dawaureh, رنج دوار runja dawwaur, سركيجه surkeejeh, سركرد surgurd. v. *vertigo, dizziness, giddiness.*

Swimmingly (smoothly, without obstruction) بي سد و مانع بي سدت و تعرض bé suddut ou ta-arruz, غير مشكل و دشخواري ghire-a mushkil ou dushkhauré, بر وجه جاري bur wujha jauré, بطور اسان و جريان betoora asaun ou juré-aun.

SWINE خوك khook, خنزير khunzeer, (plur. خنازير khunauzeer), رتات rutaut. v. *hog, pig, sow.*—*A swine-herd* خوك بان khook ban.

A SWING (*rope on which they swing*) جانبازي jaunbauzé, چنبلول chumbulool, پرموزه purmoozeh, وازنيج wauzneej, بازام bauzaum, بالوازه baulwauzeh, باد پيچ baud peech, باد پنج baud punj, رجاحت rujjauhut, دودات dawdaut. (*the motion of a swing* or *any thing similar*) جنبش جنبان از اين تا چنبلول jumbisha chumbulool, از اين تا ان جانب jumbaun uz ein ta aun jaunib. *Full swing (unrestrained liberty)* ازادي بي سد و مانع azaudé bé sudd ou mauna, عدم ضبط و ربط aduma zubt ou rubt.

To swing (on a rope) جانبازي جنبان بودن bejaunbauzé jumbaun boodun, تفت كردن tufut kirdun, از اينجا تا انجا بچنبلول رفتن uz einja ta aunja bechumbulool ruftun. v. also *to whirl, wave, brandish.*—*To swinge*, v. *to lash, whip, punish.*

Swingeing, swingeingly, v. *huge, great, vast, &c.*

To swingle, v. *to dangle.*—*Swinish.* v. *hoggish.*

A SWITCH عصيت usei-ut, قضيب kuzeeb, شاخچه shaukhcheh, شاك shauk, چوب chob. v. *twig.*—*To switch* چوب زدن chob zudun. v. *to lash.*

A SWOON غشي ghushé, غشيان ghushé-aun, بي هوشي bé hooshé, سبت subt, جان سپاري jaun sippauré, منش كرد munish gurd, v. *fainting.*—*To swoon* واهوش رفتن wahoosh ruftun, بي هوش شدن bé hoosh shoodun, غنودن ghunoodun. v. *to faint.*

To SWOOP (*fall as a hawk on his prey*) دفيف كردن dufeef kirdun, هوي ساختن hawa saukhtun. *A swoop* دفيف dufeef, هوي hawa.

To swop, v. *to change, exchange.*

A SWORD تيغ teegh, سيف seif (pl. سيوف sé-oof), شمشير shemsheer, منصل munsul, دشنه dushneh, دشنوه dushnooh, اران iraun, صيلم seilum, وقام wukaum, فرند furund, افرند afrund, شفر shufr, شفره shufreh, صفيحت sufeehut, مصفحت musuffuhut, اخشم akhsum, لج luj, ابگون aubgoon, يطاف ytauf, مضرب muzrub. *A sharp sword* تيغ تيز teegha taze, سيف برنده seifa burindeh, شمشير قاطع shemsheera kauta, قطاع kutaa, برنده burindeh, صيف صارم seifa saurim, تيغ باران teegha baraun, جراز juraaz, صارم saurim, سيف زملق seifa zumullik, قرضاب kurzaub, قرضوب kurzoob (pl. قراضبت kurauzubut), ذو كريهت zu kureehut, صلت sult, مهو muhoo, مخدم mukhdum, مخذم mukhzum. *A long small sword* مغول mighwul, صراط furaut. *The point of a sword* سر سيف sura seif, نول تيغ nooka teegh, عجوز ajooz. *A stud in a sword-hilt* عجوز ajooz, عران yraun. *The edge of a sword* مضرب muzrub. v. *edge.*—*Armed with a sword* سيف دار seif dar, شمشير بر shemsheer bur, سياف sei-auf. *A sword ornamented with gems* سيف مجوهر seifa mujawhir, شمشير مرصع shemsheera murussa, پرند purund, بلاكل bulaukul. *To smite with a sword* تيغ زدن teegh zudun, شمشير زده ساختن shemsheer zuddeh saukhtun, سيف كردن seif kirdun, مصلت ساختن muslut saukhtun. v. *to kill.*—*To fight with swords* مجالدت كردن mujaulidut kirdun, مبالدت ساختن mubaulidut saukhtun. *Shaped like a sword* تيغ اسا teegh asa, سيفان seifaun, سيفانت seifanut,

Men armed with ſword and ſpear اصحاب سيوف و رماح aſ-hauba ſei-oof ou rumauh.

A ſwordſman (ſword-bearer) سيف دار ſeif dar, شمشير بر ſhemſheer bur. *(a ſword-player)* تيغ زن teegh zun (pl. تيغ زنان teegh zunaun), سياف ſei-auf, مجالدت ساز mujaulidut ſauz, مبالدت كننده mubaulidut koonindeh.

A ſword-cutler شمشير ساز ſhemſheer ſauz, سياف ſei-auf, تيغ گر teegh gur, سيف طبعكر ſeif tubagur.

SWORN سوگند خور شده ſowgund khore ſhoodeh, قسم گير شده kuſſum geer ſhoodeh.

A SYCOPHANT مفت خور muft khore, ريشخند reeſhkhund, صاحب خوش امدي ſahib khooſh aumudé, ينوشه eenootheh. v. *paraſite, flatterer, informer*.—*Sycophantic* بروجه مفت خور bur wujha muft khore, با خوش امدي ba khooſh aumudé, ريشخند اسا reeſhkhund aſa.

A SYLLABLE هجا huja, هجت hujut, هجو hujoo. — *To ſyllable* هجا كردن huja kirdun, هجو ساختن hujoo ſaukhtun, حروف الهجا نمودن huroofu'l'huja numoodun, تهجيت كردن tuhjé-ut kirdun, تهجي ساختن tuhujjé ſaukhtun, تهجو كردن tuhujjoo kirdun. — *Syllabical* هجا منسوب huja munſoob, هجوي hujoo-é.

A SYLLABUS فهرس fuhrus. v. *ſummary*.

A SYLLOGISM قياس ké-aus, دليل duleel. *A perfect ſyllogiſm* دليل صحيح duleela ſuheeh, قياس صحيح الاركان ké-auſa ſuheehu'l'arkaun. *A conditional ſyllogiſm* قياس استثنايي ké-auſa iſti-ſnaï-é. *An abſolute ſyllogiſm* قياس استقرائي ké-auſa iſtikrauné.—*Syllogiſtical* قياسي ké-auſé, قياس منسوب ké-aus munſoob, دليل پيوند duleel pivund.—*Syllogiſtically* علي القياس ala'l'ké-aus, بروجه دليل bur wujha duleel.

SYLVAN درختستاني durukhtiſtané, كوهستاني koohiſtané, بر burr, بري burré, روستاي rooſta-é v. *woody, ſhady, ruſtick*.

A SYMBOL علامت alaumut, نمودار numoodar, نمودش numoodiſh, نمونه numooneh, نقيش nukeeſh, شعار ſhaar (plur. شعاير ſha-ér), ياد گار é-audigaur.

Symbolical ذو علامت zu alaumut, نموداري numoodaré, نقيش ساز nukeeſh ſauz, شعار نما ſha-ar numa.—*Symbolically* با علامت ba alaumut, بروجه نمودار bur wujha numoodar, بطور نقيش betoora nukeeſh. — *To ſymbolize* علامت نمودن alaumut numoodun, نمودار كردن numoodar kirdun, نقيش ساختن nukeeſh ſaukhtun.

SYMMETRY اندازه andauzeh, هندام hundaum, نسبت nuſbut, موافقت muwaufikut, سجهت ſujhut, سجع ſujih, سجيحت ſujeehut, سروسهي furoo ſuhé, يال و بال é-aul ou baul. v. *proportion*.—*Symmetrical* ذو اندازه zu andauzeh, هندام دار hundaum dar, موافق muwaufik.

SYMPATHETICAL, *ſympathetick* همحس humhuſs, همطبع humtuba, هماحساس humihſaus, همخوي humkhooï, ذو حس و شفقت مشارك zu huſs ou ſhufkuta muſhauruk, ذو احساس و مرحمت جهت رنج كسي دگر zu ihſaus ou murhumut jihuta runja kuſſé digur.

Sympathetically با همحسي ba humhuſſé, بر وجه هماحساس bur wujha humihſaus, با حس و شفقت مشارك ba huſs ou ſhufkuta muſhauruk.

Sympathy همحسي humhuſſé, هماحساسي humihſauſé, همطبعي humtuba-é, همخويي humkhooï-é, حس و شفقت مشارك huſs ou ſhufkuta muſhauruk, مرحمت و احساس جهت رنج كسي دگر murhumut ou ihſaus jihuta runja kuſſé digur. *To ſympathize* حس و شفقت جهت رنج كسي دگر نمودن huſs ou ſhufkut jihuta runja kuſſé digur numoodun, احساس و مرحمت مشارك داشتن ihſaus ou murhumuta muſhauruk dauſhtun, همطبع و همحس شدن humtuba ou humhuſs ſhoodun, هماحساس و همخوي بودن humihſaus ou humkhooï boodun.

SYMPHONY هماهنگي humahungé, ترانه turrauneh, هماوازي humawauzé, اتفاق نغمت ittifauka nughmut.—*Symphonious*, v. *harmonious*.

SYMPTOM نمودار numoodar, نمونه numooneh, برهان burhaun, علامت alaumut, نشان niſhaun, نشانه niſhauneh. v. *ſign, token*.—*Symptomatick* نموداري numoodauré, ذو علامت zu alaumut, نشان نما niſhaun numa. — *Symptomatically* بطور نمودار betoora numoodar, با علامت ba alaumut, بروجه نشان bur wujha niſhaun.

A SYNAGOGUE جماعت يهود jumaata eehood, فهر fuhr, كناست kunauſut, كنيست kuneeſut.

SYNCHRONICAL, *ſynchronous* (*happening at the ſame time*) همووقت humwakt, همزمان humzumaun, همعهد humahd. *A ſynchroniſm* همووقتي humwakté, همزماني humzumauné.

A SYNCOPE غشي ghuſhé. v. *ſwoon*. — (*a grammatical figure cutting off part of a word*) حذف huzf, خبل khubl, اختصار ikhtiſaur. —*A ſyncopiſt* حذف گر huzf gur.

A SYNDICK (*the head, agent,* or *cenſor, of a publick body*) مفتش mufuttiſh, مباشر mubauſhir, عرفت urfut, وكيل vakeel, متوكل mutuwakkil.

To ſyndicate (paſs judgment) حكم كردن hookum kirdun, قضا ساختن kuza ſaukhtun. v. *to judge*.

SYNECDOCHE (*grammatical figure, by which part is taken for the whole*) ذكر جزء ارادهء كل zikra juza iradeha kull.

A SYNOD جميعت jumé-at, جميعت علما jume-ata uluma, حفله hufleh. v. *assembly*.—(*a conjunction of the planets*) اقتران iktiraun. v. *conjunction*.—*Synodical* (*relating to* or *done in a synod*) جميعت منسوب jumé-ata munsoob, در جميعت علما ساخته و داده dur jumé-ata uluma saukhteh wa dadeh.—*Synodically* (*by authority of a synod*) از قدرت و حكم جميعت علما uz kudrut ou hookuma jumé-ata uluma.

SYNONIMOUS (*having the same meaning*) مثلت لفظا و معني musluta lufza ou maané, هم معني hum maané, يكمعني eekmaané, فرد معني furd maané. *A synonimous word* كلمت مثلت لفظا و معني kulimuta musluta lufza ou maané, لفظ يكمعني lufza eekmaané (plur. الفاظ يكمعني alfauza eekmaané), كلمت هم معني kulimuta hum maané (pl. كلمات هم معني kulimauta hum maané).

A SYNOPSIS اجمال ijmaul, سردفتر surduftur. v. *compendium*, *summary*.

SYNTAX النحو annuhoo, علم نحو ylma nuhoo.

A SYRINGE زراقه zurraukeh.—*To syringe* با زراقه داخل كردانيدن ba zurraukeh daukhil girdanédun, از زراقه شستن uz zurraukeh shustun.

SYRTES اجم ajum. v. *bog*.

A SYSTEM قانون kanoon, رسم rusm (plur. رسوم rusoom), سلسله silsileh, قياس ké-aus, نظام nizaum, طريق tureek. v. *rule*, *canon*, *method*.—(*a body of science*) سلسله قانون علم silsileha kaunoona ylm, جمع قياس دانش jumaa ké-ausa daunish, اجماع رسوم معرفت و فضل ijmaa rusooma maarifut ou fuzl.

Systematical قانوني kaunooné, قياسي ké-ausé, ذو نظام zu nizaum, اهل سلسله ahla silsileh, ذو رسم zu rusm.—*Systematically* علي الغياس ala'l'-ké-aus, بحسب الغانون behusbu'l'kaunoon, موافق سلسله قانون علم muwaufika silsileha kaunoona ylm, حسب الرسم husbu'r'rusm.

[Such words as are frequently written with *sy*, which are omitted above, (*as syphon*, *syren*, &c.) look for, under *si*, (as *siphon*, *siren*).]

T.

T, at the beginning and end of words, has, in English, one uniform sound; and is expressed, in Persian and Arabick, by ت ة ث (as تقويت tukwé-ut *strengthening*, &c.); and by ط, as طريق tureek *a path*. &c.—Before *i* it takes the sound of *sh*, as *nation*; which in Arabick and Persian is expressed by ش ش (as شير sheer *a lion*, جيش jeesh *an army*). But if *t* is preceded by *s*, it retains the hard sound, as in *question*. Before *h* (as in *thou*, *thing*) it forms a sound, almost peculiar to the English language; to which the Persians and Arabians have no character or sound corresponding: the Arabick ث (pronounced by the Persians *s*) being by them articulated with a hard aspiration, something like *t'h*.

TABBY (*brindled*) پلنك رنك pulunk runk, نمرت numirut, لكه دار lukkeh dar. v. *spotted*.

TABEFACTION (*wasting by disease*) كدازش gudauzish. v. *consumption*, *tabidness*.

A TABERNACLE خيمه khameh, قبت kubbut, سايبان sa-ébaun. v. *pavilion*, *tent*.—(*a place of worship*) عبادتكاه ybaudutgah.—*The tabernacle of the covenant* قبت الزمان kubbutu'z'zumaun.

TABID (*consumptive*) مسحوف mus-hoof.

Tabidness سحاف suhauf, مسحوفي mus-hoofé.

A TABLE (*any flat* or *level surface*) تخته tukhteh, لوح lawh (plur. الواح alwauh, الاويح alaweeh), لوحت lawhut, صفيحت sufeehut, محلج muhlij, محلجت muhlijut. *A covered table*, (*a table with meat upon it*) سفرت sufrut (pl. سفر sufur), خوان khaun, خون khoon, سماط sumaut, مايدت ma-édut, ميدت meidut (plur. موايد muwa-éd), دسيعت dusé-at, تبريز tubreez. *A royal table* (or *entertainment*) پادشاه سماطي padshah sumauté, شيلان sheilaun. *A large table* كندوري kundooré. *A silver table* قذمور kuzmoor, طستخوان tustkhaun. *A voider in which they carry dishes to and from table* سني suné. *An accountant's table, a banker's table* or *counter* محساب myhsaub, صراف دستكاهي surraufa dostgauhé. *A table of accounts* صورت دفتر sooruta duftur. *A table on which dead bodies are washed* تنشر tunushshur, تخته tukhteh. *A baker's table* تختهء نان tukhteha nan, طلم tulum. *A table on which shoemakers cut their leather* تخته كفشكر tukhteha kufshgur. *A table of contents* (*to a book*) دفتر الكتاب dufturu'l'kitaub.—*Tables for chess, dice*, &c. تختهء نرد tukhteha nurd, عرصه arseh, طوله tooleh, طولي toolé, كوبت kawbut. *Indian* or *arithmetical tables* ارقام هندي arkauma hindé. *Astronomical tables* زيج zeej. *Tables of navigation* or *of roads* راهنامه rahnameh. *Tables of daily expence* روزنامه rooznameh. *Tables made of palm leaves* نبيت nubé-ut, نغيت nufé-ut.—*To cover a table* نشر مايده كردن nushra ma-édeh kirdun

Sitting at a table (*a guest*) سفره نشين sufreh nisheen. *Sitting at the same table* همسفره humsufreh, همخوان humkhaun.—*A table*, or *tables*, *on which any thing is inscribed* لوح lawh (pl. الواح alwauh, الويح alaweeh). *To turn the tables* زير زبر ساختن zeer zubr saukhtun. *A table-decker* خوانسالار khaunselaur, سخولند sukhoolund, فكه fakeh.

To table (*board with*) همسفره شدن humsufreh shoodun, همخوان بودن humkhaun boodun. (*to catalogue*) دفتر كردن duftur kirdun.

A table-cloth منديل mundeel, منديل الغمر mundeelu'l'ghumr, كندوري kundooré, كنده روي kundeh rooï, سفره sufré, سفره پيشكيرى sufreh peeshgeeré, سفره پشكيري sufreh pishgeeré.

Table-talk الكلام الطعم alkulaumu't'taam, گفت گوي سفرت guft ou goo-é sufrut.

A tablet, *tablets* تخته tukhteh, ذكره نامه zikreh nameh, ياد داشت نامه y-aud dausht nameh, سلم selim.

A TABOUR, *tabouret*, *tabourine*, *tabret* طبل tubl, طبلك tubluk, طبل باز tubla bauz, دمامه dumaumeh, عرطب artub, تعليم باز taaleema bauz, دهل duhl, قدوم kudoom. — *A tabourer* طبل زن tubl zun.

TACIT ساكت saukit. v. *silent*.

Tacitly ساكتانه saukitauneh. v. *silently*.

Taciturnity خاموشى khaumooshé. v. *silence*.

To TACK (*stitch* or *join together*) بهم والوختن behum wa dookhtun, تلغيق كردن tulfeek kirdun, پيوستن pivustun, با ميخچه پيوسته كردن ba meekhcheh pivusteh kirdun. v. *to join*, *unite*. —*To tack* or *turn a ship* جهاز كردانيدن jahauze girdanédun, كشتى كرداكرد ساختن kishté girdagird saukhtun.

A tack (*small nail*) ميخچه meekhcheh. (*the tacking of a ship*) كردان جهاز girdauna jahauze.

Tacked (*joined*) بهم والوخته behum wadookhteh, با ميخچه پيوسته ba meekcheh pivusteh.

TACKLE, *tackling* (*of a ship*) جهاز ريسمانى jahauze reesmauné, حبال كشتى hybaula kishté, سارتها saurut-ha. v. also *arms*, *utensils*, *instruments*.

TACTICK (*relating to the art of ranging in battle*, or *to the art of war in general*) علم صف صف لشكر منسوب ylma suf sufa lashkur munsoob, احوال جنكي پيوند ahwaula jungé pivund.

Tacticks علم صف صف لشكر ylma suf sufa lashkur, ارايش سپاه ara-ésha sippah, احوال جنكى ahwaula jungé.

A TADPOLE غوكچي ghookcheh, وزغچه wuzughcheh, ضفدع كوچك zufda koochuk.

To TAG, پيوستن pivustun. v. *to tack*, *join*. —*A tag* or *point* نول nook, سر sur. *The tag of a lace* or *string* سر رشته sura rishteh, نول رشتك nooka rishtuk. *Tag rag and bob-tail* ازناب الناس aznaubu'n'naus, زنبات zunubaut, جاهل خلق jauhil khulk, قماش kumaush. v. *rabble*, *mob*.

A TAIL زنب zunub, زنبت zunubut, زنابت zunaubut (pl. زنايب zuna-éb, زنبات zunubaut, ازناب aznaub), دنبال dumbaul, دنباله dumbauleh, دنب dunub, دنبه dumbeh, دمال dumaul, ده duh, ركبان rukbaun, سبيبت subeebut. *The dragon's-tail* (*a star*) زنب تنين zunuba tinneen. *The tail of a robe* (also *of a beast*, *the appendix to a book*, &c.) زيل zeil (plur. زيول zeiool). *Having a long tail* مذنب muzunnib, زنوب zunoob, زيال zei-aul. *A short tail* دمچه dumcheh. *The tail of the eye* دنبال چشم dumbaula chushum. *The tail* or *train of a bird* زنابي zunauba زمجي zumujja. *A horse's tail* عكوة ukwut, سبيبت subeebut. *A sheep's tail* دنبه dumbeh, اليت alé-ut, وافر waufir. *A camel's tail* درس durus. *A pigeon's tail* دفيه dufé-uh. *A scorpion's tail* شولت shawlut. *Wagging the tail* (*as a dog*) بصبصه busbuseh. *Clapping the tail between the legs* كاسع kausa. *To turn tail* (*run away*) پشت باز دادن posht baz dadun. v. *to fly*, *flee*.

Tailed زو زنب zu zunub, دنباور dumbawur, دنبارد dumbawurd, دنبال دار dumbaul dar.

A TAYLOR خياط khei-aut, خايط kha-ét, خاط khaut, جامه دوز jammeh dooz, رفوكر rufoogur. *A taylor who mends old cloaths* پينه دوز peeneh dooz, ناصح nausih, ناصحى nausihé, نصاح nussauh, قراري kurauré. *A taylor's needle-bag* تل tull.

To TAINT پوسيده كردن poosédeh kirdun, سرايت زدن sura-é-ut zudun, الايش كردن alaésh kirdun, اصابت ساختن isaubut saukhtun. v. *to corrupt*, *infect*. — (*to stain*, *sully*) عيب زدن a-éb zudun, لكه كردن lukkeh kirdun, الودن aloodun, الوده ساختن aloodeh saukhtun, پليدن pulédun, پليد كردن puleed kirdun. v. also *to imbue*, *impregnate*.—*To taint* (*be infected*) پوسيده شدن poosédeh shoodun, پوسيدن poosédun, سرايت پذيرفتن sura-é-ut pizzeeruftun, الايش كرفتن ala-ésh gooriftun.

A taint سرايت sura-é-ut, اصابت isaubut, الايش ala-ésh. v. *corruption*, *infection*. — (*stain*, *soil*, *spot*) عيب a-éb, لكه lukkeh, نقطه nukteh, الودكى aloodugé. v. *blemish*.

Tainted پوسيده poosédeh, سرايت زده sura-é-ut zuddeh, الاييده alaï-édeh, الوده aloodeh,

پليده pulédeh, زو عيب zu a-éb, اصابت پذير isaubut pizzeer.—*Taintless* بي سرايت bé sura-é-ut, بى الايش bé ala-éfh, بى عيب bé a-éb, غير لكه ghire-a lukkeh.

To TAKE (*seize*) گرفتن gooriftun, گرفت كردن goorift kirdun, گرفتار ساختن gooriftaur faukhtun, ستادن fitaudun, ستاندن fitaundun, قبض ساختن kubz faukhtun, اخذ كردن akhz kirdun, بدست اوردن bedoft awurdun, شكار كردن fhukkar kirdun, ربودن ruboodun. (*to receive*) پذيرفتن pizzeeruftun, پذير نمودن pizzeer numoodun, قبض ساختن kubz faukhtun, قبوليت كردن kuboolé-ut kirdun, اتخاز ساختن ittikhauz faukhtun, اختيار كردن ikhté-aur kirdun, تقبل نمودن tukubbul numoodun, اعتياد ساختن é-até-aud faukhtun. (*to comprehend, underftand*) دريافتن duré-aftun, تيز فهم نمودن taze fuhm numoodun, ادراك داشتن idrauk daufhtun, استدراك ساختن iftidrauk faukhtun. (*to fucceed* or *gain ground*) عاقبت خير داشتن aukubuta kheir daufhtun, موافق شدن muwaufik fhoodun, قوت پذيرفتن kuwwuta pizzeeruftun. v. *to profper*.—*To take away* (*deprive of*) عدم ساختن adum faukhtun, اعدام كردن é-adaum kirdun, محروم ساختن muhroom faukhtun. (*to remove*) دفع و رفع كردن dufa ou rufa kirdun, واكردن wakirdun, برداشتن burdaufhtun, نزع ساختن nuza faukhtun.—*To take care* (*to be cautious*) احتياط نمودن ihté-aut numoodun, حذور شدن huzoor fhoodun. v. *to beware*.--(*to be vigilant, attentive, careful*) چشم و گوش بودن chufhum ou goofh boodun, بصيرت نمودن bufeerut numoodun, كمال انتباه شدن kumaula intibauh fhoodun, شغل دادن fhughl dadun, مشغول شدن mufhghool fhoodun, كوشش نمودن koofhifh numoodun, تيمار داشتن teemaur daufhtun, دل اكاه بودن dil agah boodun, بيدار شدن beedaur fhoodun. (*to fuperintend*) سركرده بودن furkirdeh boodun, كاركذار شدن kaurguzaur fhoodun, مباشرت كردن mubaufhirut kirdun. v. *to overfee*.--*To take care of the fick* (*attend as a nurfe, &c.*) بيمار پرستي بودن beemaur purufté boodun, راعي شدن raa-é fhoodun, تيمار كردن teemaur kirdun. *To take care of a horfe* اسب تيمار كردن afb teemaur kirdun.—*To take down* (*humble, reduce, deprefs*) سر فرو كردن fur furoo kirdun, ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt faukhtun, فروتن نمودن furootun numoodun. (*to fwallow*) فرو بردي furoo burdun, اوباشتن obaufhtun, اوبار كردن obaur kirdun. (*to take down from a higher place*) زيريدن zeerédun, فرو اوردن furoo awurdun, از مكان رفيع گرفتن uz mukauna rufé-a gooriftun.—*To take from* (*derogate*) غيبت كردن gheebut kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, مساوي كردن mufa-wé kirdun, زم ساختن zumm faukhtun, دهن كشاي غيبت شدن dihun kufha-é gheebut fhoodun. v. *to detract, flander*: alfo *take away, deprive*.—*To take heed* (*be attentive*) مشغول شدن mufhghool fhoodun, شغل دادن fhughl dadun. v. *to take care, beware*.—*To take in* (*comprehend, contain*) احاطه كردن ihauteh kirdun, شمول ساختن fhumool faukhtun, اشتمال كردن ifhtimaul kirdun, احتوي ساختن ihtiwa faukhtun.—(*to admit, permit to enter*) دخول دادن dukhool dadun, مدخل كردن mudkhil kirdun, اجازت دخول نمودن ijauzuta dukhool numoodun.—(*to receive*) پذيرفتن pizzeeruftun, قبول كردن kubool kirdun, اتخاز ساختن ittikhauz faukhtun.—(*to receive mentally*) در خاطر نشان يافتن dur khautir nifhaun é-aftun, دريافتن duré-aftun. v. *to underftand*: alfo *to win*.—*To take oath* سوگند خوردن fowgund khoredun. v. *to fwear*.—*To take off* (*invalidate*) بي قوت كردن bé kuwwut kirdun, باطل ساختن bautil faukhtun.—(*to remove*) برداشتن burdaufhtun, وا كردن wa kirdun, از جا رفع ساختن uz jau rufa faukhtun.—(*to with-hold, cut off*) باز داشتن baz daufhtun, قطع كردن kuta kirdun.—(*to fwallow*) فرو بردن furoo burdun, اوبار كردن obaur kirdun.—(*to purchafe*) خريدن khurédun, اشترا كردن ifhtira kirdun.—(*to copy*) صورت بند تماثيل كردن foorut bunda tumaufeel kirdun, نسخت ساختن nuskhut faukhtun. *To take order* or *courfe with* ضبط و ربط ساختن zubt ou rubt faukhtun. v. *to check*.—*To take out* (*of any place*) براوردن burawurdun, بيرون كردن beeroon kirdun. *To take part* حصه دار شدن hiffehdar fhoodun, بهرهمند بودن buhrehmund boodun. v. *to partake*.—*To take part with* (*favour another*) طرفدار شدن turufdar fhoodun. v. *to fickle*.—*To take place* (*prevail, become eftablifhed*) پايدار كشتن pa-édaur gufhtun, قوت پذيرفتن kuwwut pizzeeruftun. *To take up* (*borrow*) استعارت كردن ifta-arut kirdun, استقراض ساختن iftikrauz faukhtun.—(*to feize, arreft*) گرفت كردن goorift kirdun, حبس ساختن hubs faukhtun.—(*to check, reprimand*) رد كلام و ازار دادن rudda kulaum ou azaur dadun, رد جواب و سرزنش گفتن rudda javaub ou furzinifh guftun, از گفتار ضبط و ربط كردن uz guftaur zubt ou rubt kirdun.—(*to lift*) بردار كردن burdaur kirdun, برداشتن burdaufhtun, براوردن burawurdun

تخفيف كردن tukhfeef kirdun, رفع ساختن rufa saukhtun.—(*to lift up with the hand*) با دست برداشتن ba dost burdaushtun, با دست بردار نمودن ba dost burdaur numoodun.—(*to lift up* or *gather from the ground*) از خاك بردار كردن uz khauk burdaur kirdun, از روي زمين چيدن uz roo-é zumeen cheedun. (*to occupy* or *fill a place*) جاگير شدن jaugeer shoodun, جايگاه متصرف بودن ja-égauh mutufurrif boodun.—(*to reform one's life*) اصلاح و تربيت شدن islauh ou turbé-ut shoodun, اصلاح كشتن islauh gushtun, بهتر گرديدن beh-tur gurdédun. v. also *to begin, stop, engross, engage, have recourse, adopt, assume, compromise, collect, levy.*—*To take upon* (*assume, claim, appropriate*) دعوا كردن dawa kirdun, ادعا ساختن idaa saukhtun, تخصيص كردن tukhsees kirdun. *To take up with* (*to be contented*) خشنود شدن kush-nood shoodun, بي نياز بودن bé né-auz boodun, قناعت نمودن kunaat numoodun.—(*to lodge with*) با كسي نزول ساختن nuzil kirdun, نزل كردن ba kuslĕ nuzool saukhtun, همخانه بودن hum-khauneh boodun.—*To take by the hand* (*to assist*) دست كرفتن dost gooriftun, دست كير شدن dost geer shoodun. v. *to patronise.*—*To take one another by the hand* مصافحت كردن musaufihut kirdun.—*To take with* (*please*) پسنديده شدن pussundédeh shoodun, قرين حسن قبول شدن kureena husna kubool shoodun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun. *To take an affront* طنز و سرزنش خوردن tunz ou surzinish khoredun. *To take prisoner* گرفتار كردن gooriftaur kirdun, اخذ ساختن akhz saukhtun, گرفتن gooriftun, گرفتاريدن gooriftarédun, گرفت كردن goorift kirdun, اسير ساختن aseer saukhtun, برده بردن burdeh burdun. *To cause one to take* گيرانيدن geeranédun, گيراندن geeraundun. *To take a bad presage* فال بد گرفتن faula bud gooriftun. *To take vengeance* اخذ انتقام كردن akhza intikaum kirdun. v. *to revenge.*—*Take* (imperative) گير geer, بگير begeer. *Take care!* (*stand by!*) دور باش door baush, برد burd, كش kush, هين hein.—(*softly*) اهيز aheez, هي hei, اهسته ahusteh.

Taken گرفته goorifteh, ماخوذ maakhooz, مقبوض mukbooz, متخذ muttukhuz. v. *seized.*

A taker گير geer, گيرنده geerindeh, قابض kaubiz. v. *captor, receiver.*—*A taker of enemies* دشمن گير dushmin geer.

Taking گير geer, گيري geeré, گيران geeraun, گيرنده geerindeh, قابض kaubiz, اخذ akhz.

A TALE مثل misl, مثلث mislut, قصه kisseh, داستان dausitaun, دستان dastaun, افسانه afsauneh, حكايت huka-é-ut, خرافت khuraufut. *It is a well known tale* مشهور مثلست mush-hoora mislast.—*Tales* امثال imsaul, قصص kusus. v. *fables.*—*A teller of tales* قصه گذار kisseh guzaur. v. *fabulist.*—*An idle tale* حكايت بي اصل huka-é-uta bé asl. *Idle tales* ترهات turruhaut.—*Tale* (*number reckoned*) حساب hissaub, شمار shumaur. v. *reckoning.*—*A tale-bearer* سخن چين sukhun cheen, عيب كوي a-éb gooï. v. *informer, slanderer.*—*Tale-bearing* سخن چيني sukhun cheené, عيب كويي a-éb gooï-é.

TALENT, *talents* (*ability, faculty*) عقل akl, قابليت kaubillé-ut, فراست firausut, ادراك idrauk, قلب kulub, شمايل shuma-él, خصلت khuslut, خصايص khusa-és, علم ylm, قوت kuwwut, خاطر khautir, جان jaun, مجال mujaul.

A TALISMAN, طلسم tylsam (plur. طلاسم tulasim, طلسمات tylsamaut). v. Vol. I. p. 1186.—*Talismanick* طلسمي tylsamé. v. *magical.*

TALK (*lapis specularis*) طلق talk, كوكب الارض koukubu'l'arz.—*Talky* پر طلق pur talk.

To TALK گفتن guftun, گفت و گو كردن guft ou goo kirdun, متكلم كردن mutukullim kirdun, صحبت ساختن suhbut saukhtun, خطاب كردن khutaub kirdun, سخن راندن sukhun raundun. v. *to speak, prattle, chat, converse, relate.*

Talk گفت و گو guft ou goo, سخن sukhun, گفتار guftaur, صحبت suhbut. v. *conversation, speech, talkativeness.*—*Publick talk* سخن زمانه sukhuna zumauneh. v. *rumour.*—*Idle talk* سخن نا فرجام sukhuna na furjaum, گفت و گو بي اصل guft ou goo bé asl, يافه é-aufeh, هرزوات hurzuwaut.

Talkative گويا gooï-a, پر گوي pur gooï, سخن ران sukhun raun, كلماني kulimauné, گوياك gooï-auk, قوال kuwwaul. v. *loquacious.*

Talkativeness پر گويي pur gooï-é, كثرت كلام kusruta kulaum, قيل و قول keil ou kool, گفت و گوي guft ou gooï. v. *loquacity, prate.*

A talker گوينده goo-éndeh, گوي gooï متكلم mutukullim, سخن ران sukhun raun, زبان اور zubaun awur. *An idle talker* بيهوده گوي bee-hoodeh gooï, يافه گوي é-aufeh gooï, هرزه خوار hirzeh khaur. v. *prater, boaster.*

Talking گويا gooï-a. v. *speaking.*

TALL بلند bulund, بلند اندام bulund an-daum, عليان alé-aun, طلع tula, طول tool, طويل taweel (fem. طويلت taweelut), هلقم hil-kim. v. *high, lofty.*—*Any thing tall* عليت alé-ut.

TALLOW اهالت ihaulut, پيه peeh. v. *grease, fat.*—*A tallow* (also *wax*) *candle* موم moom. *A tallow-chandler* مومجي moomjé. v. *candle.*

A TALLY قطعت موافق kutaata muwaufik. *To tally*, موافق شدن muwaufik ſhoodun. v. *to fit*, *ſuit*.

TALNESS بلندي bulundé, بلند اندامي bulund andaumé, بالا balau.

A TALON چنک chunk, چنکل chungul, چنکال chungaul, پنچه puncheh, پنجه punjeh, مخلب mukhlub, خلب khulb. *To ſtrike the talons into any thing* پنچه زدن puncheh zudun, چنکل در زدن chungul dur zudun.

TAMARINDS طمر هندي tamara hindé,

TAMARISK (*plant*) درخت کزم durukhta kuzſhum, اج aj, ستاغ ſitaugh, کزو kuzſhoo, توغ toogh, تاغ taugh, شورکز ſhoorkuz, نخج nukhij.

A TAMBARINE دمز dumz. v. *tabor*.

TAME رام raum, دست اموز doſt amooz, برد بار burd bar, ملايم mula-ém, وادع wauda, وديع wudé-a (plur. ودعا wudaa), حمول humool, نا وحشي na wuhſhé, اهسته ahuſteh, نرم nurm, صبور ſuboor, انسي unſé, انوس anoos, مستانس muſta-anis, پشکوک puſhkook, متفه mutfeh, دعکن daakun, زلول zulool. v. *gentle*; alſo *ſpiritleſs*.

To tame رام ساختن raum ſaukhtun, دست اموز کردن doſt amooz kirdun, برد بار ساختن burd baur ſaukhtun, ملايم کردن mula-ém kirdun, نرم و اهسته ساختن nurm ou ahuſteh ſaukhtun, وادع کردن wauda kirdun. v. alſo *to ſubdue*, *depreſs*, *conquer*, *cruſh*.

Tameable قابل دست اموزي kaubila doſt amoozé, ممکن رامی mumkina raumé.

Tamely بر وجه رام bur wujha raum, بطور دست اموز betoora doſt amooz, ملايما mula-é-man, با نرمی ba nurmé, بی وحشت bé wuhſhut.

Tameneſs رامي raumé, دست اموزي doſt amoozé, ملايمت mula-é-mut, نرمي nurmé, اهستکي ahuſtugé, عدم وحشت aduma wuhſhut. v. *gentleneſs*, *timidity*.

A tamer رام ساز raum ſauz, دست اموزکر doſt amooz gur, ضابط zaubit. v. alſo *conqueror*.

To TAMPER (*practice with* or *ſolicit clandeſtinely*) بپنهاني طلب کردن bepinhauné tulub kirdun, در پنهاني کار کذار ساختن dur pinhauné kaur guzaur ſaukhtun.—(*to meddle officiouſly, without propriety*) فضولي شدن fuzoolé ſhoodun, بی مناسبت با کسي کار کذاردن bé munauſibut ba kuſſé kaur guzaurdun, بی شايستکي مدخل کردن bé ſha-éſtugé mudkhil kirdun.

To TAN دبغ کردن dubigh kirdun, دباغ شدن dubbaugh ſhoodun, پيراهيدن peerahédun, پيراه شدن peerauh ſhoodun.—(*to imbrown*) اسمر چرده ساختن aſmur churdeh ſaukhtun, سمور کردن ſumoor kirdun, قهوه رنکی ساختن kuhweh rungé ſaukhtun, کندم کون کردانيدن kundum goon girdanédun. *A tan-pit* اديم adeem, دبغ کاه dubigh gah.

Tang, v. *taſte*, *reliſh*; *tone*.

A TANGENT (*in geometry*) مماس mumauſs. *A ſine, tangent, and ſecant* جيب مماس و سهم ja-éb mumauſs ou ſuhum.

TANGIBILITY امکان لمس imkauna lums, قابليت مماس kabillé-uta mumauſs.—*Tangible* ممکن لمس mumkina lums, قابل مماس kaubila mumauſs.

To TANGLE برهم زدن burhum zudun, درهم کردن durhum kirdun. v. *to entangle*, *entwine*, *embroil*.

Tangled برهم زده burhum zuddeh.

A TANK استخر iſtakhur, ابدان aubdaun, ابکير aubgeer. v. *pond*, *ciſtern*, *baſon*.

A TANKARD کوزه koozeh, کزش kuzſh. v. *flaggon*.—*A tankard with a ſpout* با لوله کوزه ba looleh koozeh, لولين looleen, لولين loolei-én.

TANNED دبيغ dubeegh, پيراهيده peerahédeh, مدبغ mudubbigh.—*Tanned leather* اديم adeem, پوستپاره pooſtpaureh, پوستپاري pooſtpauré.

A tanner دباغ dubbaugh, پيراه peerauh, پزشکر puzſhungur, ادام addaum. *A tanner's houſe*, *a tan-houſe* دباغ خانه dubbaugh khauneh.

To TANTALIZE (*deceive one's hopes*) اميد کسی غبن و حرمان کردن umeeda kuſſé ghubin ou hyrmaun kirdun.

TANTAMOUNT معادل mu-adil. v. *equivalent*.

To TAP (*touch lightly*, *ſtrike gently*) ضرب سبک زدن zurba ſubuk zudun, با لت نازنين ba lutta nauzneen nuwaukhtun. v. *to pat*.—*To tap (for the dropſy)* نقب کردن nukib kirdun. *The part of the belly where they tap* منقب munkub. *The inſtrument with which they tap* منقب munkub, منقبت munkubut.—*To tap a barrel* برميل نقب کردن burmeel nukib kirdun, دن تنقب ساختن dun tuſukkub ſaukhtun.

A tap (gentle blow) ضرب سبک zurba ſubuk, لت نازنين lutta nauzneen.—(*a pipe at which the liquor of a veſſel is let out*) لولب برميل lawluba burmeel, لوله دن looleha dun.

Tape, v. *ribband*, *fillet*.

A TAPER شمع ſhuma, موم moom, شمعت عسل ſhumaata aſil, چراغ churaugh, قنديل kandeel. v. *candle*.

TAPER (*tapering like a cone* or *pyramid*) مخروطت اسا mukhrootut aſa, هرم مانند hurum manend.—*To taper* مخروطت اسا شدن mukhrootut aſa ſhoodun, هرم مانند کرديدن hurum manend gurdédun.

TAPESTRY پرده perdeh, پرده ديوار perdeha deewaur, رخت rukht, پيشيان peishé-aun, پيشيار peishé-aur, پيشيا peishé-a, پوب poob.

TAR قار سيال kaura sei-aul, دجالت dujaulut, كتران kutraun, كرف kurf, مهلت muhlut, خضخاص khuzkhauz.—*A tar*, v. *seaman.*

To tar با قار سيال اندودن ba kaura sei-aul andoodun, با دجالت اندود كردن ba dujaulut andood kirdun, با كتران ماليدن ba kutraun maulédun. v. also *to teaze, provoke.* — *Tarred* با قار سيال اندوده ba kaura sei-aul andoodeh.

A TARANTULA غنده ghundeh.

TARDILY كاهلانه kauhilauneh, كران سير guraun seir, دير deer, بطور دير رو betoora deer rou, تنبلانه tumbulauneh, بر وجه بطي الحركت bur wujha buté-u'l'hurukut. v. *sluggishly, slowly.*

Tardiness كاهلي kauhilé, كران سيري guraun seiré, بطي buté, كسل kusl, وكال wukaul, اهمال ihmaul. v. *sluggishness, slowness.*

Tardy كاهل kauhil, كاسل kausil, تنبيل tumbeel, نا تيز رو na taze rou, ازمرده azmurdeh, بطي الحركت buté-u'l'hurukut, وقاف wukkauf, درنكي durungé. v. *slow, sluggish, dilatory.*

TARE (*a corn weed*) وغل wughl, تلخ دانه tulkh dauneh, جليف juleef, فوق fouk, غفا ghufa (pl. اغفا aghfa), زيوان zeevaun, زوان zuvaun, دنقت dunkut.

Targe, target, v. *shield, buckler.*

A TARIFF (*commercial regulation*) نرخ nurkh.

To establish a tariff نرخ كردن nurkh kirdun.

To TARNISH الودن aloodun, پليدن pulédun, مردار كردن murdaur kirdun, فر و رونق تيره كردن fur ou roonuk teereh kirdun, شوخ كين ساختن shookh geen saukhtun. v. *to soil, fully.* — (*to lose brightness*) الوده كشتن aloodeh gushtun, بي فر و رونق كرديدن bé fur ou roonuk girdédun, شوخ كين شدن shookh geen shoodun.—*Tarnished* الوده aloodeh, شوخ كين shookh geen, پليده pulédeh, بي فر و رونق bé fur ou roonuk.

To TARRY (*in a place*) ساكن شدن saukin shoodun, اقامت ساختن ikaumut saukhtun, ماندن maundun, نزل كردن nuzil kirdun. v. *to stay, dwell.*—(*to be long in coming*) دير شدن deer shoodun, دير رو بودن deer roo boodun, بطي الحركت شدن buté-u'l'hurukut shoodun. v. *to delay.*—(*to wait for*) نكران شدن nugguraun shoodun, نظر كردن nuzr kirdun, منتظر شدن muntuzir shoodun, پايدار ساختن pa-édar saukhtun. v. *to wait.*

TART ترش tursh, زست zust, تيز taze, حامز haumuz, حريف hureef, مضر muzr. v. *sour.* — (*sharp, severe*) ازار رسان azaur russaun, درشت durusht, تند tund, عنفي unfé, تيز مزاج taze mizauj.

TARTAR (*of wine*) دردي durdé, درد شراب durda shuraub.

TARTAR (*people*) تاتار or تتر tatar, مغل moghul, ترك turk. *Tartar plunderers* تاتار يغما كار tatara yaghma kaur. *Tartars swift as the wind* تاتار باد رفتار tatara baud ruftaur. *The wild Tartars* تاتار بد تبار tatara bud tubaur, تاتار بد ايين tatara bud aï-én. *Tartars plundering the enemy* تاتار دشمن شكار tatara dushmin shukkar.

Tartarick تاتاي tataré.

Tartarean, v. *infernal, hellish.*

TARTLY (*sourly*) ترشانه turshauneh, حامزا haumizan. (*acrimoniously*) درشتانه durushtauneh, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur russaun. (*with sourness of countenance*) با ترش روبي ba tursh rooï-é, بر وجه سخت رو bur wujha sukht roo.

Tartness ترشي turshé, حموضت humoozut, حرافت huraufut. v. *sourness.*—(*sourness of temper*) درشتي durushté, تندي tundé, تيز مزاجي taze mizaujé, عنف unf. (*poignancy of language*) ازار azaur, زباندرازي zubaundirauzé, سرزنش surzinish, طنز tunz, نكوه nukooh. v. *satire.*

A TASK كار تعيين kaura taï-én, كار و بار معين kaur ou baura mu-aï-un, كار و كسب فرموده kaur ou kusba furmoodeh, عمل نامزاد amla naumzaud, مصلحت musluhut. v. *labour, employment, business.*—*A daily task* كار روزي kaura roozé, عمل يوميت aml é-oomé-ut.

To task كار تعيين دادن kaura taï-én dadun, كار و بار فرمودن kaur ou baur furmoodun, كسي را مصلحت فرمان كردن kussera musluhut furmaun kirdun. *To take to task* ازار دادن azaur dadun, سرزنش كفتن surzinish guftun, نام كشيدن naum kushédun, طنز زدن tunz zudun. v. *to chide, reprove, rail.*

A task-master سركرده عمل surkirdeha aml, سردار كار و بار surdaura kaur ou baur, كاركذار kaurguzaur.

To TASTE (*to distinguish by the palate, to eat a little*) ذوق كردن zook kirdun, چاشني ساختن chaushné saukhtun, لذت پذيرفتن luzzut pizzeeruftun, چشيدن chushédun, مزيدن muzédun, تطعم كردن taam saukhtun, طعم ساختن tutaam kirdun, لسام ساختن lussaum saukhtun, لوس كردن loos kirdun, عسل ساختن asul saukhtun. *To taste repeatedly* تذوق كردن tuzawwuk kirdun, بسيار بار ذوق ساختن bisse-aur bar zook saukhtun. (*to have the taste, relish,* or *smack of*) لذت

داشتن luzzut daushtun, بذايقت رسانيدن beza-ékut russanédun, مزه و ذوق داشتن muzeh ou zook daushtun, طعم و خاي پذيرفتن taam ou kha-é pizzeeruftun. *To taste (enjoy intellectually)* با دل پسندي دريافتن ba dil pussundé duré-aftun, بخاطر خوش مزه يافتن bekhautir khoosh muzeh é-aftun.—*To taste (feel* or *have the perception of)* احساس داشتن ihsaus daushtun, ادراك پذيرفتن idrauk pizzeeruftun, تفهم شدن tufuhhum shoodun. v. *to feel, try, perceive.*

Taste (the act of tasting) چشش chushish, چاشني chaushné, لوس loos, ذوق zook, طعم taam, تطعم tataam, ترلح tuzulluh, لسام lusaum, عسل asul. *(flavour)* ذوق zook, لذت luzzut, مزه muzeh, مذاق muzauk, زواق zuwauk, خاي kha-é. v. *relish.*—*(the sense of tasting)* ذايقت za-ékut, قوت ذايقت kuwwuta za-ékut, مذاق mu-zauk. *(intellectual perception)* احساس خاطر ihsausa khautir, عقل akl, ادراك idrauk, تفهم tufuhhum, فهم fuhm, دریاب duré-aub. v. also *essay, trial, experiment.*—*Having an exquisite taste* or *palate* مذاق اشنا muzauk ashina. *To give one a taste of any thing* چشانيدن chushanédun, اذاقت كردن izau-kut kirdun, تطعيم ساختن tuta-ém saukhtun, تعليس كردن taalees kirdun, تلميظ ساختن tul-meez saukhtun, السام كردن ilsaum kirdun. *Taste thou* چش chush, بچش bechush.

Tasted چشيده chushédeh. *(having any peculiar taste)* ذو لذت zu luzzut, ذوق دار zook dar, اهل مزه ahla muzeh. *One who has tasted the sweet and the bitter* چشندهء شيرين و تلخي chu-shindeha sheereen ou tulkhé.

A taster چشنده chushindeh, ذايق za-ék, زواق zawwauk, لوس زن loos zun, چشيده chu-shédeh. *A taster to a prince* چاشنيكير chaush-neegeer, ذايق شاهي za-éka shauhé.

Tasteful (savoury) خوش مزه khoosh muzeh, ذو لذت zu luzzut, ذوق دار zook dar, لذيذ lu-zeez. v. *delicious.*

Tasteless (having no relish) بي مزه bé muzeh, غير ذوق ghire-a zook, بي لذت bé luzzut, نا خوش مزه na khoosh muzeh, بي نمك bé num-muk. v. *insipid.*—*(having no power of perceiving taste)* بي قوت ذايقت bé kuwwuta za-ékut, بي مزاق bé muzauk, غير ذايقت ghire-a za-ékut. *(without intellectual relish)* بي حس و ادراك bé huss ou idrauk, بي عقل و احساس bé akl ou ihsaus.—*Tasteless water* اب نا خوشگوار auba na khooshguwaur.

Tastelessness (insipidity) عدم مزه aduma muzeh, نا شيريني na sheereené, عدم نمك aduma num-muk, بيمخاني or بيخواني békhauné. *(want of intellectual relish)* عدم حس و ادراك aduma huss ou idrauk, عدم احساس خاطر aduma ihsausa khautir. *(want of power of perceiving taste)* عدم قوت ذايقت aduma kuwwuta za-ékut, عدم مذاق aduma muzauk.

A TATTER پاره paureh, رقعه rukkah, دروه durweh or durooh, دربه durbeh, پركاله purgauleh, خذاريم khuzaureem, پينه peeneh. v. *rag.*—*To tatter* پاره پاره كردن paureh paureh kirdun, دربه دربه زدن durbeh durbeh zudun. v. *to rend, tear.*—*A mender of tattered garments* پاره دوز paureh dooz, پينه دوز peeneh dooz.—*In tatters* پاره پاره paureh paureh, دربه دربه durbeh durbeh. *Tattered* مرقع murukka, تهبب tuhubbub. *A tattered garment* جامه متقطع jaumeha mutukutta, جامه مرقع jaumeha murukka, چپاره chupaureh. v. under *garment.*

A tatterdemalion اهل جامه مرقع ahla jaumeha murukka, مرد پست خور murda pust ou khoor.

TATTLE كفت و كو guft ou goo, تيل و قول keel ou kool, كفتار هرزه guftaura hurzeh.

To tattle كفت و كو كردن guft ou goo kirdun, يافه كفتن é-aufeh guftun, هرزه خوار شدن hurzeh khaur shoodun, تيل و قول كردن keel ou kool kirdun. v. *to prate.*

A tattler كفت و كو كننده guft ou goo koonindeh, هرزه خوار hurzeh khaur, يافه كوي é-aufeh gooï. v. *prater.*—*Idle tattlers and slanderers* هرزه خايان نهيمت شعار hurzeh kha-é-auna numeemut sha-ar. *The idle tattlers of the times* هرزه كويان زمان hurzeh gooï-auna zumaun.

A TAVERN ميخانه meikhauneh, سجي خانه sujé khauneh, ماخور maukhore, خمار خانه khu-maur khauneh, خرابات khurabaut, كلاته ku-lauteh, خص khuss, بتخانه butkhauneh, تاجر taujir, سكخانه sugkhauneh, بتكده butkudeh. *A haunter of taverns* خراباتي khurabauté, قلاش kullaush. *A drunken company in a tavern* ماخور maukhore.—*A tavern-keeper* ميخانجي meikhau-nujé, خمار khummaur, مغ mugh, پير مغان peera mughaun. v. *host.*

TAUGHT (participle of *teach*) تعلم ta-allum, تعليم كرده شده taaleem kirdeh shoodeh, اموخته amookhteh, اموزيده amoozédeh, دانش پذير daunish pizzeer. *To be taught* تعلم شدن ta-allum shoodun. *To be taught by example* استعبار شدن istabaur shoodun.

To TAUNT طنز زدن tunz zudun, فسوس دادن fusoos dadun, افسوس كردن afsoos kir-dun, طعن كفتن taan guftun, سرزنش زدن fur-

zinish zudun, دشنام دادن dushnaum dadun, مسخره کردن azaur russanédun, ازار رسانیدن maskhureh kirdun, بذله و مزه ساختن buzleh ou muzeh saukhtun. v. *to ridicule, deride, gibe, revile, reproach, insult.*

A taunt طنز tunz, فسوس fusoos, افسوس afsoos, سرزنش surzinish, دشنام dushnaum, ازار azaur, بذله buzleh, طعن taan, شتم shutim (pl. شتوم shutoom). v. *ridicule, reproach.*—*A taunter* صاحب طنز و بذله sahib tunz ou buzleh.—*Taunting* طنز زن tunz zun, فسوس کو fusoos goo, دشنام ده dushnaum duh, ازار رسان azaur russaun.—*Tauntingly* با طنز ba tunz, با دشنام ba dushnaum, بر وجه ازار رسان bur wujha azaur russaun, با طعن و سرزنش ba taan ou surzinish.

TAUTOLOGICAL لجلج lujluj, لجلجه lujlujeh, تکریر سخن ساز tukreera sukhun sauz.

Tautology لجلجي lujlujé, تکریر سخن tukreera sukhun.

To TAW (*dress white leather*) مسل پیراهیدن mask peerauhédun.

TAWDRINESS عدم نزاکت aduma nuzaukut, عدم ظرافت aduma zuraufut.

Tawdry بي نزاکت bé nuzaukut, نا لطيف جامه na luteef jaumeh, بي ظرافت bé zuraufut.

TAWNY سمور sumoor, سيه کون sé-uh goon, کهوه رنک kohweh runk, کندم چرده gundum churdeh, ورود wurood, ورقا wurka.

A TAX خراج khurauj, باج bauj, باژ bauzsh, تطيعت kuté-at, ياره é-aureh, نرخ nurkh, وضيعت wuzé-at, تکليف tukleef, باژه bauzsheh. v. *toll, tribute, custom:* also *charge, censure.*—*Taxes* باج و خراج bauj ou khurauj, تکليف عرفيت tukleefa urfé-ut, رسوم عرفيت rusooma urfé-ut, مراسم شرع muraufima shura, عوارض awauriz, تکالف tukaulif, مکس mukis, ماليت maulé-ut, ديواني dévauné, ميري meeré, مال ديون maula dévaun, مال ميري maula meeré. v. *revenue.*—*A capitation* or *poll-tax* جزيه juzé-uh, خراج سر khurauja sur, سر خراجي sur khuraujé. *A tax upon effects* خراج مال khurauja maul. *A tax paid by the whores in some parts of the East every three months* قسط kyst. *A tax upon lands* طسق task.—*A tax-gatherer* باجدار baujdar, باژکير bauzshgeer, ياره کير e-aureh geer, امين ameen, بارخيهه baurkhameh, ملتزم multuzim, کمرکجي kumrukjé. v. under *revenue.*—*Any office or place where taxes are received* خراج خانه khurauj khauneh, مقاطعات mukataat (pl. مقاطع mukataa, مقاطعات mukataat).—*Paying taxes* خراج کذار khurauj guzaur, باج کذار bauj guzaur.

To tax خراج کذار کردن khurauj guzaur kirdun, تکليف ساختن tukleef saukhtun, حمل باج کردن humla bauj kirdun, نرخ زدن nurkh zudun, تغليج ساختن tufleej saukhtun, مکس کردن mukis kirdun.—(*to charge, censure, accuse*) اسناد کردن isnaud kirdun, شکايت ساختن shuka-é-ut saukhtun, ملامت کردن mulaumut kirdun, بهتان و سرزنش کفتن buhtaun ou surzinish guftun, زم و غمز زدن zumm ou ghumz zudun.

Taxable باج کذار bauj guzaur, لايق خراج کذاري la-éka khurauj guzauré, واجب القطيعت vajibu'l'kuté-at, قابل الوضيعت kaubilu'l'wuzé-at.

Taxation (*act of imposing taxes*) امر خراج کذار amra khurauj guzaur, فرمان باج کذار furmauna bauj guzaur, کتابت kitaubut, حجت نرخ hujjuta nurkh. v. also *tax.*

Taxed (also *the person taxed*) خراج کذار khurauj guzaur, باج کذار bauj guzaur. v. *tributary.*

A taxer امر باج کذار کننده amra bauj guzaur koonindeh, خراج فرمان khurauj furmaun.

TEA چاهي خطاي chauhé khata-é, چا خطاي chau khata-é.—*A tea-board* خونچه khooncheh.

To TEACH اموختن amookhtun, اموزيدن amoozédun, اموز کردن amooz kirdun, اموزانيدن amoozanédun, تعليم کردن taaleem kirdun, درس ساختن durs saukhtun, تربيت کردن turbé-ut kirdun, تاديب ساختن taadeeb saukhtun, علم و دانش نمودن ylm ou daunish numoodun, تعريف کردن taareef kirdun, تفهيم ساختن tufheem saukhtun, افاده کردن ifaudeh kirdun, تنبيه ساختن tumbeeh saukhtun, تدريس کردن tudrees kirdun, تلقين ساختن tulkeen saukhtun. v. *to instruct, inform, tell.*—*To teach and learn* افاده و استفاده کردن ifaudeh ou istifaudeh kirdun. *To teach and demonstrate* افاده و تصريح ساختن ifaudeh ou tusreeh saukhtun. *To teach to read* تدريس کردن tudrees kirdun, درس کردانيدن durs girdanédun. *To teach an ape* (*tricks*) ميمونرا تعليم کردن meimoonra taaleem kirdun. *To teach good manners* ادب دادن adub dadun, فرهيختن furheekhtun, مرتبي کردن murtuba kirdun.—*Teachable, teachableness,* v. *docile, docility.*

A teacher اموز کار amooz kaur, معلم mu-ellim, مدرس mudris. v. *preceptor, lecturer.*

A TEAM (*of two horses, oxen, &c.*) جفت juft. v. *yoke.*—(*of six* or *eight*) طوله tawleh.

A TEAR, *tears* اشک ashk, سرشک surishk, دمعت dumaat, دمع duma (pl. دموع dumoo-a, ادمع adma, دماع dummaa), زرشک zurishk, اب سياه auba sé-auh, اب چشم auba chushum, زرم

zurim, صدا suda, غروب ghuroob, ضخ zukhkh, مشل mushil. *A tear just starting* عبرت abrut (plur. عبرات abaraut). *A torrent of tears* سيل اشك لاله سرشك seila surishk. *Tears of blood* اشك لاله گون ashka lauleh goon, دمع دم dumaa dum.

To shed tears اشكبار شدن ashkbar shoodun, گريانيدن giréanédun, گريان شدن giré-aun shoodun, عبر كردن abr kirdun, عبرات ريختن abaraut reekhtun, مستهل كردن mustuhil kirdun, غرب ساختن ghurb saukhtun, مذري شدن muzré shoodun. v. *to weep, cry.*—*Apt to shed tears* همع hurma. *A woman apt to shed tears* زني دمعت zunné dumaat. *The vale of tears* (*this world*) دار الحزن daru'l'huzn. *Flowing tears* دمع جاري dumaa jauré, *Eyes flowing with tears* چشم اشكبار chushuma ashkbar, عين منهل a-éna munhull, بصر سحاحت busra suhhauhut.

A TEAR (*rent, fissure*) دره direh, خرق khuruk, خراش khyraush, چاك chauk, باريدكي baureedugé, شق shukk, شقيقت shukeekut, شكاف shagauf, كسستكي kusustugé, بدح buzuh (plur. بذوح buzooh).

To tear (*in pieces*) دريدن diredun, دريده كردن diredeh kirdun, پاره پاره زدن paureh paureh zudun, چاك چاك كردن chauk chauk kirdun, شبرتت ساختن shubrukut saukhtun. (*to wound with the nails, &c.*) خراشيدن khyraushédun, خريشيدن khureeshédun, خراش كردن khyraush kirdun, تظفير ساختن tuzfeer saukhtun, شنجودن shunjoodun, شخودن shukhoodun. v. *to scratch*; and under *nail*.—(*to split* or *make an oblong fissure*) دريدن diredun, شكافتن shagauftun, شاكافانيدن shagafanédun, چاك زدن chauk zudun, شق ساختن shukk saukhtun, خرق نمودن khurk numoodun, هتر كردن hutr kirdun. *To tear a garment* خرق جامه كردن khurka jaumeh kirdun, لبس دريدن lubus diredun, پوشتن شكافتن poshtun shagauftun. *To tear the bosom* سينه خراش كردن seeneh khyraush kirdun. *To tear theveil of chastity* هتك حجاب عصمت كردن hutik hujauba ysmut kirdun, پرده در شدن perdeh dir shoodun. *To tear* (or *be torn*) دريده شدن diredeh shoodun, فرسودن fursoodun, منخرق گشتن munkhuruk gushtun, مشقوق بودن mushkook boodun, هتكت شدن hutkut shoodun. v. also *to rave, rant*.

A tearer درنده dirindeh, پاره پاره زن paureh paureh zun, خراشنده khyraushindeh, تظفير ساز tuzfeer sauz, شكاف گر shagaufgur, خرق كننده khurk koonindeh, چاك زننده chauk zunindeh.

Tear-ful اشكبار ashkbar. v. *weeping*.

To TEASE (*fret, vex*) ازاردن azaurdun, ازار دادن azaur dadun, كستاخي نمودن kustaukhé numoodun, بيحضور كردن béhuzoor kirdun, دلخراش ساختن dilkhyraush saukhtun, اضطراب رسانيدن iztiraub russanédun. v. *to plague, importune, torment*.—*To teaze* (*cotton, &c.*) حلج كردن hulj kirdun, پنبه زدن pumbeh zudun, ندف القطن كردن nudufu'l'koton kirdun, شاندن shaundun, واخيدن wakhédun, فرناخيدن furnakhédun, تغديك ساختن tufdeek saukhtun.

Teased (*vexed*) ازارده azaurdeh, ازار رسيده azaur russedeh, مضطرب muzturub, بيحضور béhuzoor.

A teaser (*tormentor*) ازار رسان azaur russaun, صاحب كستاخي sahib kustaukhé, اضطراب اور iztiraub awur, بيحضور ساز behuzoor sauz. *A teaser of cotton* پنبه زن pumbeh zun, حلاج hullauj.

A TEAT بستان bistaun, پستان pistaun, ضرع zura, ضروع zuruwa, مرضع murza, طبي tubé, ديس dei-us. v. *nipple, udder*.—*To suck the teat* بستان حجم كردن bistaun hujum kirdun.

TECHNICAL صنعت منسوب sunaat munsoob, پيشه پيوند peesheh pivund.

TEDIOUS (*slow, long, drawling*) دير deer, ديري deeré, طول tool, دور و دراز door ou diraus, دير رو deer rou, گران سير guraun seir, ازمرده azmurdeh, كاهل kauhil, بطي الحركت buté-u'l'hurukut, عتم atim. v. *tardy, prolix*.—(*irksome, wearisome*) بيزار اور beezaur awur, ازار رسان azaur russaun, ذو تاسه zu taussеh, بيحضور béhuzoor, مستمل mustumill.

Tediously (*slowly*) دير deer, بر وجه ديري bur wujha deeré, بطور گران سير betoora guraun seir. (*irksomely*) بر وجه بيزار اور bur wujha beezaur awur, بطور ازار رسان betoora azaur russaun, با بيحضوري ba béhuzooré, مستملا mustumillan.—*Doing any thing tediously* تعتيم taateem.

Tediousness, (*prolixity*) دور درازي door ou dirauzé, تطويل tutweel, تفسيل tufseel, امتداد imtidaud. (*slowness*) كاهلي kauhilé, گران سيري guraun seiré, ازمردگي azmurdugé, حركت كاهل huruкuta kauhil. (*wearisomeness, the causing of disgust*) بيزار beezaur, بي حضوري bé huzooré, خاطر ماندگي khautir maundugé.

To TEEM (*to be pregnant*) حامله شدن haumileh shoodun, بار گير بودن baur geer boodun, كشاف شدن kushauf shoodun, پر گشتن pur gushtun. v. *to breed, bring forth, produce*. *A teemer*, v. *breeder*.

TEETH (plur. of *tooth*) دندانها dundaunha, اسن asunn, اسنان asnaun.—*The back teeth* دندان اسيا dundauna asé-a. v. *grinders*.—*Having sharp teeth* تيز دندان taze dundaun, سكدندان

ſugdundaun, برشام burſhaum. *Nitre on the teeth* طوامت tuwaumut.

TEGUMENT پوش poſh. v. *cover, ſhell, huſk.*

TEINT رنك runk. v. *colour.*

TELESCOPE دور بين door been.

To TELL (*utter*) كفتن guftun, كلام كردن kulaum kirdun, سخن راندن ſukhun raundun, خبر دادن khubr dadun, خبر دار كردن khubr dar kirdun. v. *to ſpeak, relate, inform.*—(*to number, count*) شمردن ſhumurdun, شمار كردن ſhumaur kirdun, حساب ساختن hiſſaub ſaukhtun, عد كردن add kirdun. *To tell* or *tell on* (*diſcover, betray*) خيانت سر كردن khé-aunuta ſirr kirdun, سخن چين شدن ſukhun cheen ſhoodun, سخن چيدن و شكايت كفتن ſukhun cheedun wa ſhuka-é-ut guftun. v. *to blab.*

A teller كوينده goo-éndeh, سخن ران ſukhun raun, متكلم mutukullim. v. *ſpeaker, relator.*

A tell-tale سخن چين ſukhun cheen, خيانت سر كننده khé-aunuta ſirr koonindeh. v. *blab.*

TEMERITY كستاخي kuſtaukhé, بي هوشياري bé hooſhé-auré, ام الندامت ummu'n'nudaumut, تهور tuhawwur, بي تدبيري bé tudbeeré. v. *raſhneſs, imprudence, precipitancy.*

To TEMPER (*mingle*) سرشتن ſiriſhtun, اميختن ameekhtun, خلاط كردن khilaut kirdun, ممزوج نمودن mumzooj numoodun, اختلاط ساختن ikhtilaut ſaukhtun. v. *to mix, compound.*—(*to moderate*) معتدل كردن ma-atudil kirdun, اعتدال دادن é-atidaul dadun, تعديل ساختن taadeel ſaukhtun, قرار كردن kuraur kirdun.—(*to ſoften, molify*) نرم كردن nurm kirdun, ملايم ساختن mula-ém ſaukhtun, تليين كردن tulei-én kirdun, مسكون نمودن muſkoon numoodun, اهسته ساختن ahuſteh ſaukhtun. *To temper iron* حديد معتدل كردن hudeed ma-atudil kirdun, اهن را اعتدال دادن ahunra é-atidaul dadun.

Temper (*of mind, diſpoſition, conſtitution*) مشرب muſhrub, خوي khooï, طبع tuba, طبيعت tubé-at, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, نهاد nihaud, سرشت ſuriſht, طينت teenut, كش kuſh, جبلت jibillut, منوال minwaul, خاطر khautir, حال خاطر haula khautir, مرن murin, منش munſh, سجيت ſujé-ut. *To bring the conſtitution to a proper temper* تعديل مزاج كردن ta-adeela mizauj kirdun.—*An excellent temper* مزاج سعادت امتزاج mizauja ſa-adut imtizauj, مشرب لطيف muſhruba luteef, نهاد نيك nihauda neek, سرشت شيرين ſuriſhta ſheereen. *Of an excellent temper, good tempered* خوش خوي khooſh khooï, لطيف مشرب luteef muſhrub, ساكن الطبع ſaukinu't'tuba, نيك نهاد neek nihaud, شيرين شمايل ſheereen ſhuma-él.—*A bad temper* مشرب نا لطيف muſhruba na luteef, نهاد بد nihaudeha bud, طبيعت شر tubé-aata ſharr, بد خواهي bud khauhé. *Of a bad temper, ill tempered* بد نهاد bud nihaud, بد خوي bud khooï, بد طبيعت bud tubé-at, بد سكال bud ſigaul.—*Temper* (*calmneſs*) ملايمت mula-é-mut, سكونت ſukoonut, اهستكي ahuſtugé, فراغ بال firaugha baul, عدم تيز مزاجي aduma taze mizaujé. (*moderation*) اعتدال é-atidaul, حد اعتدال hudda é-atidaul. *To loſe temper* (literally *to throw away the veil of patience*) سرپوش انداز صبر و طاقت شدن ſurpooſh andauza ſubr ou taukut ſhoodun, سرپوش انداز بودن ſurpooſh andauz boodun.

Temperament سرشت ſuriſht, امتزاج imtizauj, طينت teenut, طبع tuba, طبيعت tubé-aut, مرن murin. v. *temper, conſtitution, mixture.*—*Temperamental*, v. *conſtitutional.*

Temperance, temperateneſs (*in eating, drinking, &c.*) پرهيز purhaze, پرهيز كاري purhaze kauré, امساك imſauk, رياضت ré-auzut. v. *abſtinence.*

Temperate (*moderate, ſalutary, not exceſſive*) معتدل ma-atudil, ذو اعتدال zu é-atidaul, طلق tulk, طلقت tulukut, طالقت taulukut, نا متجاز الحد na mujauzu'l'hudd, غير متجوز ghiré-a mutujawuz. (*not paſſionate, calm*) نا تيز مزاج na taze mizauj, ملايم mula-ém, اهسته ahuſteh, نا غضوب na ghuzoob.—(*abſtemious*) اهل پرهيز ahla purhaze, پرهيزكار purhazekaur, پارسا paurſa. *Temperate weather* معتدل هوا ma-atudil hawa, هواي معتدل hawa-é ma-atudil, خنك هوا khunk hawa. *Temperately* (*moderately*) معتدلانه ma-atudilauneh, با اعتدال ba é-atidaul, خنكانه khunkauneh, بر وجه نا متجاوز bur wujha na mutujawuz.—(*abſtemiouſly*) با پرهيز ba purhaze, بر وجه پرهيزكار bur wujha purhazekaur, با رياضت ba ré-auzut. (*without violence of paſſion*) بي تيز مزاجي bé taze mizaujé, بلا غضب bila ghuzub, با ملايمت ba mula-émut.

Temperature اعتدال é-atidaul, فتورت futoorut. *Temperature of weather* اعتدال هوا é-atidaula hawa, فتورت هوا futooruta hawa.

Tempered ممزوج mumzooj, معتدل ma-atudil. v. *mixed.*—*Good tempered* خوش خوي khooſh khooï. *Ill tempered* بد خوي bud khooï. v. under *temper.*

A TEMPEST باد شديد bauda ſhudeed, باد روزكار bauda roozigaur, روزكار سخت roozigaura ſukht, عج ajj, اشوب aſhoob, عصف aſf, نخرت nukhrut. v. *ſtorm, hurricane, whirlwind:* alſo *tumult, commotion.*

Tempeſtuous مواج muwwauj, اشوبي aſhoobé, هلاب hillaub, هيج heij, باد روزكاري baud roo-

zigauré, زو باد شدید zu bauda shudeed. v. *stormy, turbulent, tumultuous.*

TEMPLARS or *the order of the Knights Templars* دویت dawé-ut.

A TEMPLE جامع jauma, مسجد mesjid, عبادتگاه ybaudutgah, سجدگاه sujdegah, طاعتگاه ta-atgah, پرستشخانه purustishkhauneh, بیت الحمد beetu'l'humd, معبد mabud, مبعد mubyd, عمارت ymaurut, بیعت bei-aat. v. *church, mosque, synagogue.*—*An idol temple* بتخانه butkhauneh, بتکده butkudeh, بهار buhaur, هیکل heikul. *A temple of the Magi* or *worshippers of fire* اتشخانه autashkhauneh, اتش کده autash kudeh, اتشگاه autashgah, ازرآباد azurabad, ازرشب azurshub, دیر deir, دیر مغان deira mughaun. *The temple of Mecca* کعبه kaabeh, المسجد الحرام almesjudu'l'haraum, البیت العتیق albeetu'l'ateek, بیت الحرام beetu'l'haraum, زات الودع zautu'l'wuda, مسجد شریف mesjida shurreef, مشعر mushaar, مشعر الحرام mushaaru'l'haraum, بیت الله beetullah. *The temples of Mecca and Medina* المسجدان almesjidaun. *A great temple* جامع jauma. *A small temple* مزکت mezkit, مسجد mesjid. — *Temples* جوامع juwauma, معابد ma-abud, مساجد musaujud, بقاع خیر bukaa kheir.

TEMPLES (*sides of the forehead*) عذار yzaur, اصداغ asdaugh, صدغان sudghaun.

TEMPORAL, *temporary* (*measured by time, not eternal*) زمانی zumauné, دهري duhré, روزکاري roozigauré, دوراني dawrauné, دنیوي duné-awé, فاني fauné, نا ابد پیوند na abud pivund, نا دایمی na da-émé. *Temporal goods* مال دنیوي maula duné-awé.—*Temporal* (*belonging to the temples of the head*) عذاري yzauré, اصداغ منسوب isdaugh, munsoob, صدغان پیوند sudghaun pivund.—*The two temporal veins* اصدغان asdughaun.

To TEMPORISE (*accommodate one's self to the times*) بزمان موافقت کردن bezumaun muwaufikut kirdun. v. also *to delay, procrastinate.*—*A temporizer* بزمان موافقت کننده bezumaun muwaufikut koonindeh.

To TEMPT (*try*) اغوا ساختن ighwa saukhtun, فاتن شدن fautin shoodun, مفتون ساختن muftoon saukhtun, ازمودن azmoodun, ازمایش کردن azma-ésh kirdun, ازمون ساختن azmoon saukhtun, ابتلا کردن ibtila kirdun. v. *to seduce, entice, allure.*

A tempter فاتن fautin, ازمایش کننده azma-ésh koonindeh, اغوا ساز ighwa sauz. v. *seducer.*—*The tempter* الوسواس alwuswaus, شیطان sheitaun. v. *satan, devil.*

Tempted اغوا کرده شده ighwa kirdeh shoodeh, ازموده azmoodeh, فاتن fautin, مفتون muftoon, مفتن muftin, مفتتن muftutun.

Temptation اغوا ighwa, ابتلا ibtila, ازمایش azma-ésh, ازمون azmoon, طایف ta-éf. *The temptations of the devil* وسوسه حیرت انگیز wuswuseha heirut angeez, وسوسه wuswuseh, وسوس wuswus, وسواس wuswaus.

Tempting (*alluring*) ازمایش نما azma-ésh numa, جاذب jauzib, دلربا dilruba, دلستان dilsitaun, دلفریب dilfireeb, دلاویز dilaweez.

TEN [P] ده duh, [A] عشر ashar, عشرت asharat. *One of ten* زده یک zuduh eek, دهیک duheek. *Ten thousand* [P] ده هزار duh huzaur, [A] عشرت الاف ashrata alauf. *The ten commands* عشر کلمات ashar kulimaut, اعشار شریعت é-ashaura shuré-aat. *To divide* or *distinguish by tens* تعشیر کردن taasheer kirdun.

TENABLE قابل التصرف kaubilu't'tusurruf, ممکن مملوک mumkina mumlook shoodun, لایق ضبط دار la-éka zubt dar, شدن

TENACIOUS (*grasping, holding fast, retentive*) کیر geer, سخت کیر sukht geer, دار dar, بدست شدید دار bedosta shudeed dar, در دست سخت کیر dur dosta sukht geer, ماسک mausik, زو توت باز دار zu kuwwuta baz dar.—(*covetous, sparing*) نا بخشنده na bukshindeh, قلیل الخرج kuleelu'l'khurj, طمعکار tumakaur, تنک دست tunk dost, شدید shudeed, حصر husir, خسیس khusees, بخیل bukheel, قتر kutr, تقتیر tukteer, ایجا eija, ممسک mumsik, ایکا eika, نفس nufus. v. *parsimonious, avaricious.*—(*cohesive*) پیوسته pivusteh, جرب jurb, زو جربی zu jurbé, ملتسق multusik, ملحق mulhuk, زو توت لصوق zu kuwwuta lusook.—*Tenacious of one's religion* دیندار deendar, متدین mutudei-un, اخمس akhmus. *Tenacious of an opinion* خود راي khood ra-é, تفرد tufurrud, فکر خود دار fikra khood dar. v. *stubborn, opiniative.*

A TENANT اجاره دار ijaureh dar, کراجی kiraujé, بکرایه کیر bekira-éh geer, ملتزم multuzim. *A military tenant* زعیم za-ém, سپاهی sippahé.—*Tenancy* اجاره داري ijaureh daré.

To tenant اجاره دار شدن ijaureh dar shoodun, استجاره کردن istijaureh kirdun, بکرایه کرفتن bekira-éh gooriftun.—*Tenantable* قابل اجاره داري kaubila ijaureh daré, لایق استجاره la-éka istijaureh.—*Tenantless* (*not possessed*) نا مملوک na mumlook, غیر مقتنی ghire-a muktuna.

To TEND (*move toward a certain point* or *place*) روبراه شدن rooberah shoodun, عزم راه ساختن azma rauh saukhtun, تلبط کردن tulubbut kir-

dun, روي داشتن rooï daushtun, توجه كردن tuwujjuh kirdun, استوا نمودن istiwa numoodun, نحو ساختن nuhoo wukhé kirdun, وخي كردن saukhtun, اب نمودن abb numoodun, اباب كردن abaub kirdun.—*To tend upwards* هوء كردن hawa kirdun, بسوي بالا رفتن besooï balau ruftun.—(*to contribute towards*) امداد كردن imdaud kirdun, دست رس كردن dosta rus kirdun, معاونت بردن ma-awunut burdun. v. *to assist.*—*To tend* (*the sick, &c.*) راعي شدن ra-é shoodun, بيمار پرستي beemaur purusté boodun, تيمار داشتن teemaur daushtun. *To tend sheep* كله بان بودن guleh ban boodun, راعي شدن ra-é shoodun. v. also *to attend.*

Tendance, v. *attendance*; *care.*—*Tendency* (*course toward any place* or *object*) توجه tuwujjuh, عزيمت azeemut, منزعت munuzaat, استوا istiwa, وخي wukhé, اب abb, ابابت abaubut. *The tendency of a speech, &c.* نحيت nuhé-ut. v. *drift.*—*The tendency of a sore to corruption* ترامي turaumé.

TENDER (*delicate, gentle*) نازك nauzik, نازكت nauzikut, نازنده nauzindeh, نازنين nauzneen, نرم nurm, نرمه nurmeh, ملايم mula-ém, ناعم na-ém, اهسته ahusteh, حليم huleem, مظلوم muzloom, رعنا rana, خوش khoosh, سست sust, رقيق rukeek, رقيقت rukeekut, ترو turoo, رهوج ruhooj, رهيج ruheej, اس aus, رخص rukhs, رخاصت rukhausut, رخصت rukhsut, املد umlud, رعديد radeed, رعديدت radeedut. v. *soft, mild.*—*Tender-hearted* نرم دل nurm dil, نازك خلق nauzik khulk, صاحب رقت قلب sahib rykkuta kulb, موتوي mutawé, تنك دل tunk dil, اسوف asoof, دلريش dilreesh, ذو حلم zu hylm. v. *compassionate, amorous.*—*Tender flesh* خيزب kheizub, خيزبان kheizubaun, خيزبت kheizubut, خيزبانت kheizubaunut. *Of a tender* or *delicate constitution* نازك وجود nauzik wujood, نازك اندام nauzik andaum, نازك مزاج nauzik mizauj, نازك فرج nauzik furj. *Tender* (*young*) جواني juvauné, شب shubb. *Tender* (*as young herbage, &c.*) تر tur, تازه tauzeh, نورس nowrus, رطب rutib. *Tender*, (*sore, painful, as a wound, &c.*) ريشه دار reesheh dar, رنج ساز runj sauj, درد كنان durd koonaun, ازار رسان azaur russaun, ساد saud. *The tender* or *infant age* صغر سن sughr sunn, طفل tufl, طفلوت tufloot, فتا futa. v. *infancy.*

A TENDER (*offer*) عرضه arzeh, عرض arz, مقدمت mukuddumut, إقدام ikdaum, تقديم tukdeem. v. *proposal.*

To tender عرض كردن arz kirdun, تقديم ساختن tukdeem saukhtun, مقدمت نمودن mukudumut numoodun, نمايش كردن numa-ésh kirdun, اظهار ساختن izhaur saukhtun. v. *to offer, propose, exhibit.*—*Tendered* معرض mu-erruz, مقدم mukuddum, نموده numoodeh. v. *proposed, offered.*

TENDERLY بر وجه نازك bur wujha nauzik, با ملايمت ba mula-émut, با نازكت ba nauzikut, با نرمي ba nurmé, بي درشتي bé durushté, با رقت قلب ba rykkuta kulb, با حلم ba hylm, بر وجه نواز bur wujha nuwauz. v. *softly, delicately, kindly, mildly.*

Tenderness نازكت nauzikut, نزاكي nuzauké, ملايمت mula-émut, نرمي nurmé, رهادت ruhaudut. v. *softness, mildness, kindness.*—(*soreness*) ريشه داري reesheh daré, رنج runj, درد durd. *Tenderness of age* طفولت tufoolut, طفوليت tufoolé-ut, صغر syghur, حداثت hudausut. *Tenderness of meat* دهمقت كوشت duhmukuta goosht. *Tenderness of heart* نرم دلي nurm dilé, رقت قلب rykkuta kulb, رقت rykkut.

A TENDON پي pei, عصبت asubut (plur. عصب asab, اعصاب é-asaub), حبل hubl, حبل العتق hublu'l'atuk, دابرت daubirut, اوام awaum, اكيخ akeekh, عقبت akubut, عجاوت ajawut, عجايت aja-é-ut, طنب tunub. *The tendon of Achilles* عرقوب arkoob (plur. عراقيب arakeeb).—*Tendonous* معصوب maasoob.

TENDRIL (*of a vine, &c.*) حالق haulik, شاخ انكور shaukha angoor, غرز ghurz (plur. غروز ghurooz), سرغ surgh (plur. سروغ suroogh), عطفت atfut.

A TENEMENT (*hired house*) خانه مكري khauneha mukré, منزل ملتزم munzila multuzim, دار الالتزام daru'l'iltizaum. v. also *farm.*

TENET (*principle*) راي ra-é, فكر fikr, ظن zun, پندار pindaur. v. *opinion.*

TENOUR (*sense contained*) مضمون muzmoon, مفهوم mufhoom, معني maané. v. *meaning, signification.*—(*the constant mode* or *course of any thing*) سلسله silsileh, سلك silk, طريق tureek, قانون kaunoon, اسلوب usloob, طور toor. v. *series, manner.*—*Of one tenour* علي نمط واحد ala numutin wahidin.

TENSE (*in grammar*) زمان zumaun. *The present tense* حال haul, زمان حال zumauna haul, ساعت saat. *The preterite tense* ماضي mauzé, زمان ماضي zumauna mauzé, عهد سالف ahda saulif. *The future tense* مستقبل mustukbil, زمان مستقبل zumauna mustukbil, استقبال istikbaul. *The imperfect tense* حكايت حال ماضي huka-é-uta haula mauzé.

TENSE (*stretched, not lax*) توتر tuwuttur, كشيده kushédeh, ثابت saubit, نا زابل na zaubil, كز kuzz. *Tenseness, tension, tensure* حال

توتر haula tuwutter, كشيدگي kuſheedugé, ثابتي ſaubité, نا زابلي na zaubilé.

A TENT خيمه khameh (pl. خيم khei-um), خيام khei-aum, خيمان kheimaun), عجوز ajooz, مضرب muzrub, خرگه khurguh, خرگاه khurgah, بار خانه baur khauneh, سايبان ſa-ébaun, چتر chutr, قبان kubbaun, تاژ tauzſh, گرياس giré-aus, روق rawk, رواق rawauk. *A royal tent* خيمه همايون khameha huma-é-oon, ليوان lee-waun, ديوان deevaun, بارگاه baurgah, سراپرده ſuraperdeh, رواق ruwauk, خرگاه khurgah. *A curtain within* (or *before the door of*) *a tent* سراپرده ſuraperdeh, رواق ruwauk, چتر chutr, شراغ ſhu-raugh, شران ſhuraun. *A ſquare tent* نرگه nur-guh. *A tent projecting before the reſt* بهو buhoo. *A tent of goats hair cloth* فساط fuſaut, فستاط or فسطاط fuſtaut, بلق buluk, همل huml. *A tent of ſkins* قشع kuſha. *A tent of camels hair* or *woolen* خبا khuba. *A torn tent* خيمه بهو kha-meha buhoo.—*To pitch a tent* خيمه زدن khameh zudun, تخييم ساختن tukhei-ém ſaukhtun, مخيم كردن mukheem kirdun, متخبي ساختن mutukhubbé ſaukhtun. v. *to encamp.*—*To pitch a tent cloſe by another* مواصرت كردن muwauſirut kirdun.—*One who pitches tents* خيمه زن khameh zun.—*A tent-pole* عماد ymaud, وتيره wuteereh, مسماك miſmauk, سقب ſukub (plur. اسقب aſ-kub), وح wuhh, رسي ruſé. *A tent-pin* وح wuhh.—*Tented* (*covered with tents*) با خيم پوشيده ba khei-um poſhédeh, خيمه نشين khameh niſheen.

A TENTER (*hook*) ميخ meekh, نشبل nuſh-bil, نشل nuſhil, جوزه joozeh, چوزه choozſheh, كوژ koozſh. *To ſtretch by tenter-hooks* از ميخ كشيدن uz meekh kuſhédun.

TENTH ᴾ دهم duhum, دهمي duhumé, ᴬ عاشر auſhir, عاشرت auſhirut. *A tenth part* از ده يك uz duh eek, دهيك duheek, عشر uſhr (pl. اعشير aſha-ér), اعشار é-aſhaur, اعشرا é-aſhira, معشار maſhaur. v. *tythe.*—*The tenth of a tenth* معشار عاشري maſhura auſhiré.

Tenthly ᴾ دهم duhum, ᴬ عاشرا auſhira.

Tenuity, v. *thinneſs.*—*Tenuous*, v. *thin.*

TENURE (*of lands*) زمين داري zumeendaré, سيورغال ſeyurghaul, زعامت zaumut.

TEPID نيم گرم neem gurm. v. *lukewarm.*

TEREBINTHINE (*conſiſting of or mixed with turpentine*) طرمنطين turmenteen, ذو بناسب zu bunauſib, بناسيب امييز bunauſéeb ameez.

To terebrate, v. *to bore, pierce.*

TERGIVERSATION تعلل ta-allul, تردد turuddud, پوشت باز داداني poſht baz dadune, بي قراري bé kuraure. v. *fickleneſs, evaſion, trick.*

A TERM (*name*) اصطلاح iſtilauh, نام naum, اسم iſm, كلمت kulimut, كلام kulaum, لفظ lufz, لفظه lufzeh (plur. الفاظ alfauz), لغت loghat, لغت اصطلاحيت loghata iſtalahé-ut, قول kool, قال kaul, قيل keel, سخن ſukhun. v. *word, language.*—(*condition, ſtipulation*) شرط ſhurt, عهد ahd, عهد و پيمان ahd ou peimaun, معهدت ma-ahudut, عقد akd.—(*a limited ſpace of time*) مهلت muhlut, موقت mawkyt, نجم nujm, اجل ajul.—*To give a longer term* تمهيل كردن tum-heel kirdun.—*Terms* (*conditions*) شروط ſhuroot, پيمانها peimaunha, عهود uhood.—*Law terms* or *phraſes* اصطلاحات فقها iſtilahauta fakaha. *Aſtrological terms* اصطلاحات منجم iſtilahauta munujjim.—*To expreſs one's ſelf in elegant terms* اصطلاح كردن iſtilauh kirdun. v. alſo *limit, boundary, termination.*

To term ناميدن naumédun, تسميت كردن tuſmé-ut kirdun, اسم دادن iſm dadun, لفظ ساختن lufz ſaukhtun. v. *to name, call.*

A TERMAGANT عورت زباندراز awruta zu-baundirauz, زني جانكش zunné jaunkuſh, سلقلقت ſuluklukut. v. *ſcold, ſhrew.*

To TERMINATE (*bound*) مسدود كردن muſdood kirdun, محدود ساختن muhdood ſaukh-tun, حدود كردن hudood kirdun, سد ساختن ſudd ſaukhtun. (*to conclude*) بانجام اوردن banjaum awurdun, مقطوع كردن muktuwa kirdun, ختم ساختن khutim ſaukhtun, قطع كردن kuta kir-dun.—(*to be bounded*) محدود شدن muhdood ſhoodun. (*to have an end*) بانجام اورده بودن ban-jaum awurdeh boodun, پيوسته اختتام شدن pivuſteha ikhtitaum ſhoodun, اخر بودن akhir boodun, مقطوع شدن muktuwa ſhoodun.

Terminated (*bounded*) محدود muhdood, مسدود muſdood. (*concluded*) بانجام اورده banjaum awurdeh, مقطوع muktuwa. v. *finiſhed.*

Termination (*bound, limit*) حد hudd, حدود hudood, سد ſudd, غايت gha-é-ut, پايان pa-é-aun, نهايت niha-é-ut, سرحد ſurhudd, امد amud.—(*concluſion*) انجام anjaum, سرانجام ſuranjaum, عاقبت aukubut, تمام tumaum, ختم khutm (pl. ختمات khutumaut), اخر akhir.

Termleſs (*boundleſs*) بي حد bé hudd, ازحد بيرون uz hudd beeroon, بي انجام bé anjaum.

A TERRACE تفرج گاه tufurruj gah, سيرانگاه ſeiraungah, بالاي قصر bala-é kuſr.

TERRAQUEOUS ذو بر و بحر zu bur ou buhr.

TERRENE, *terreſtrial* ارضي arzé, ترابي tu-raubé, زميني zumeené, خاكي khauké, اهل دنيا ahla duné-a. v. *earthly.*

TERRIBLE, *terrifick* مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, سهمناك ſuhimnauk, رهناك

wuhimnauk, ترسناك turfinauk, موحش moo-hush, مرهوب murhoob, هايل ha-él, مهول mu-hawwul, مهيب muheeb, پر بيم pur beem, خطرناك khutrnauk, هيبتوار heebutwaur, امروغ amroogh, دلگير dilgeer, نژند nuzshund, دمان dumaun, ژيان zshé-aun, ژنده zshindeh.—*A terrible accident* واقعت هايل wakauta ha-él.

Terribleness هولناكي hawilnauké, هيبتواري heebutwauré, مخوفي mukhoofé, وحشت wuh-shut, هول hawl, خطرناكي khutrnauké, دلگيري dilgeeré, سهمناكي suhumnauké.

Terribly مخوفانه mukhoofauneh, بر وجه هولناك bur wujha hawilnauk, با هيبتواري ba heebutwauré, بر وجه دلگير bur wujha dilgeer, بطور سهمناك betoora suhimnauk.

To TERRIFY تخويف كردن tukhweef, kirdun, تهويل ساختن tuhweel saukhtun, تهديد كردن tuhdeed kirdun, هراس ساختن huraus saukhtun, تهدد كردن tuhuddud kirdun, ترسانيدن tursanédun, ترس انگيختن turs angeekhtun, تنفير كردن tunfeer kirdun, وتر ساختن wutr saukhtun, در بيم انداختن dur beem andaukhtun, رمانيدن rumanédun, شوريده كردن shoorédeh kirdun. v. *to frighten*

Terrified مهتول muhtool, مخوف mukhoof, ترسناك tursinauk, مشهوم mush-hoom, رعيب ra-éb, زعيق za-ék, منزعق munzaak, مزعوق mu-za-ook, منهوش munhawwish, مذعور muzawwur, مذعورت muzawwurut, مهرع muhra, مرعوب mura-oob, متحيش mutuhei-ush, متلاعب mu-tuza-éb, زعور za-oor, روع rawa. *To be terrified* نهيب زد شدن nuheeb zudd shoodun.

TERRITORY ناحيت nauhé-ut (pl. نواحي nuwauhé), ضبع zuba, ديار dé-aur, ارض arz, زمين zumeen, حوالي hawaulé, حذفور huzfoor, سواد suwaud. v. *country, district, land.*

TERROUR هول hawl, وحشت wuhshut, ترس turs, هراس hiraus, خوف khoof, شكوه shukooh, نفرين nufreen, تهويل tuhweel, اشوب ashoob, اشيب asheeb, بيم beem, محذورت muh-zoorut, روع rawa, رعب raab, اموغ amoogh, زعر zaar, نجدت nujdut, نجادت nujaudut, ازيب azeeb, نهيب nuheeb, نهيبت nuheebut, شور shoor, وجس wujis. *Great terror* هول مهول hawla muhawwul.

A TERTIAN AGUE تب نوبت tubb noobut. v. *fever.* — *Terse*, v. *smooth, neat.*

TESSELATED معين mu-aïun, تعيين taï-én.

TEST (*trial*) ازمايش azma-ésh, ازماني azmauné, امتحان imtihaun, تفتيش tufteesh, تفحص tu-fuhhus, وزن wuzn. (*a vessel for trying metals, a cupel*) بوطه or بوته booteh, تنبك tumbuk, تبنك tubunnuk, گاه gah. v. also *distinction, discrimination, judgment.* — *To bring to the test* ازمودن az-moodun, تجربت ساختن tujribut saukhtun, مفتتن نمودن muftutin numoodun, امتحان كردن imtihaun kirdun, تفتيش ساختن tufteesh saukh-tun, وزن كردن wuzn kirdun, سنجيدن sun-jédun. *To be brought to the test, to stand the test* ازموده شدن azmoodeh shoodun, مجرب بودن mujurrib boodun, مفتتن شدن muftutin shoo-dun, در امتحان اورده بودن dur imtihaun awur-deh boodun, موزون شدن moozoon shoodun, سنجيده بودن sunjédeh boodun, مفتن شدن muftun shoodun, محنك بودن muhunnuk boo-dun. *Brought to the test* ازموده azmoodeh, مفتتن muftutin, مفتن muftun, محنك mu-hunnuk, امتحان كرده شده imtihaun kirdeh shoodeh, موزون moozoon, سنجيده sunjédeh.

TESTACEOUS ذو صدف zu siduf, صدوف دار sidoof dar.

A TESTAMENT وصيت vussé-ut, وصايت vussa-é-ut (pl. وصايا vussa-é-a), وصيت نامه vus-sé-ut nameh, وثيق wuseek (pl. وثاق wusauk), ميثاق meesauk (pl. مواثيق muwauseek, مياثق mé-ausik, مياثياق mé-ausé-auk), عهد ahd, اندرز anduruz. *To make a testament* وصيت كردن vus-sé-ut kirdun, وصيت نامه نوشتن vussé-ut nameh nuwishtun, اندرز ساختن anduruz saukhtun, وصايا ساختن vussa-é-a kirdun, موصي كردن muvussa saukhtun, عهد نويس گردانيدن ahd noo-és girdanédun. — *Acting contrary to the commands of a testament* اجنف ijnif.—*The words of a testament* وصايا حسنت wusa-é-a husnut.

Testamentary موصي muvussa, موصي كرده muvussa kirdeh shoodeh, از وصيت نامه شده uz vussé-ut nameh bukhshédeh, از وصايت داده uz vussa-é-ut dadeh.

A testator وصى vussé, وصيت كننده vussé-ut koonindeh, وصايت فرما vussa-é-ut furma, وصيت نامه نويس vussé-ut nameh noo-és.

A testatrix زني وصى zunné vussé.

TESTER (*cover* or *top of a bed*) سايبان خابگاه sé-ébana khaubgah, سايوان پستر sa-é-wana pister.

A TESTICLE خايه kha-éh, خصيت khussé-ut, بيضت beizut, دومت doomut, ليسه leeseh, زبذبت zubzubut. *Testicles* خصا khussa, خصي khussé, عنادلان ynaudilaun, انثيان unsei-aun. *The testicles of the castor (castoreum)* خايهء سگ kha-éha sug, خصاء الكلب khussa-u'l'kulb, شير خشك sheera khushk, خصيت البحر khussé-utu'l'-buhr, خزميان khuzmé-aun, جند بادستر junda

badistur. *Swelled testicles* خصيت الادرا khusé-ut-u'l'adra, خايه بزرك kha-éhu'l'buzurk, غز ghuzsh.

To TESTIFY شهادت كردن shuhaudut kirdun, كواهي دادن guwauhé dadun, مشاهدت ساختن mushauhudut saukhtun. v. *to prove.*—*Testified* مشهود mush-hood, شهادت كرده شده shuhaudut kirdeh shoodeh, مسجل musujjul, مثبت musubbut. v. *proved.*—*A testifier* شاهد shauhid, كواه guwauh. v. *witness.*

A testimonial شهادت نامه shuhaudut nameh.

Testimony شهادت shuhaudut, مشاهده mushauhudeh, كواهي guwauhé, بيينت bei-énut. v. *proof, evidence.*

Testy, testily, testiness. v. *morose, peevish, &c.*

A TETE A' TETE چهان chumaun, فردان furdaun, زانو بزانو zaunoo bezaunoo.

A TETHER پابند pabund, طوله tooleh, اسب پاي بند asb pa-é bund.—*To tether* با طوله بند كردن ba tooleh bund kirdun, پا بستن pa bustun.

A TETRACHORD (*an instrument with four strings, as a lute, &c.*) شاشاك shaushauk, شاشك shaushuk, شاشكي shaushuké, كمانچه kumaunjeh.

Tetter, v. *ring-worm, scurf, scab.*

Tew, v. *materials.*—*To tew*, v. *to work.*

A TEXT متن mutin, متين muteen, مصدر musdar. *An exposition of a text* شرح shurh, شرح متن surha mutin. v. *commentary.*

TEXTILE (*woven*) بافته baufteh. (*capable of being woven*) لايق باف la-éka bauf, قابل منتسج شدن kaubila muntusuj shoodun.

Textrine (*relating to weaving*) نساجت منسوب nusaujut munsoob, بافتني پيوند bauftuné pivund.

Texture نساجت nisaujut, بافتني bauftuné, وصد wusud, شتن shutn, شثن shusn, شثل shusl. *Of a thin texture* هلهال hulhaul, هلهل hulhul. v. also *web.*

THAN از uz, ز ze, من min, عن aan.

To THANK شكر كردن shukr kirdun, تشكر ساختن tushukkur saukhtun, ستايش كردن sita-ésh kirdun, سپاس كذاشتن sipaus guzaushtun, سپاس دار شدن sipaus dar shoodun, سپاسيدن sipausédun.

Thanks شكر نعمت shukra namut, اداي شكر نعمت ada-é shukra namut, شكران shukraun, شكرانه shukrauneh, حق شناسي hukk shinausé, حق كذاري hukk guzauré. *To return thanks after meat* مرازمت كردن murauzumut kirdun.

Thankful شاكر النعم shaukiru'n'naam, شكور shukoor, ذاكر zaukir, راضي rauzé, شكران shukraun, حق شناس hukk shinaus, پر شكر pur shukr, منتدار minnutdar.

Thankfully با شكر ba shukr, بر وجه شاكر النعمت wur wujha shaukiru'n'namut, شكورانه shukoorauneh, ذاكرا zaukiran, بطور حق شناس betoora hukk shinaus.

Thankfulness اداي شكر نعمت ada-é shukra namut, شكران shukraun, حق كذاري hukk guzauré, حق شناسي hukk shinausé.

Thankless كافر النعمت kaufiru'n'namut, ناسپاس furaumushkaura hukook, بي وفا bé wufa, بي حقيق bé hukeek, منكر munkur, نا حق شناس na hukk shinaus, نا سپاس na sipaus. v. *ingrateful.*—*Thanklessness* كفران kufraun, كفر نعمت kufra namut, فرامشكاري حقوق furaumushkauré-a hukook. v. *ingratitude.*

A thanksgiving اداي شكر نعمت ada-é shukra namut, ذكر خدا zikra khoda.

Thank-worthy واجب الشكر vajibu'sh'shukr.

THAT ان aun, ذال zauk (fem. ثاك tauk), ل le, كه keh, تا ta. v. also *who, which: because.*—*That which* انچه auncheh, انكه aunkeh, ما ma. *For that reason* براي ان bera-é aun, لاجل li-ajli, لاجل هذا li-ajla haza, پس pus, ثم summa. *So that* تا ta, تا كه takeh, علي ان ala anna, شتي shutta. *Because that* براي انكه bura-é aunkeh, لان li-anna, لانه li-annaha, لاجل ذلك li-ajla zalika. *There is no doubt, that* لاشك كه la shukka keh. *From that time* از ان باز uz aun bauz, از ان وقت uz aun wakt. *After that time* پس از ان pus uz aun, پس از زمان pus uz zumaun, من بعد ما min baad ma. *After that* (*when*) چون choon. *At that time* دران وقت dur aun wakt, ان زمان aun zumaun, ذاك الان zauku'l'aun, ان كاه aun gah, ذالان zalaun. *To that time* تا ta. v. *until, till.* *Until the time that* تا انكه كه ta aungah keh, الي ان ila aun. *From that place* ازان جا uz aun jau. *In that which, by that which,* در انچه dur auncheh. *Seeing that* چون choon. v. *since.*—*I came that I might see you* امدم تا ترا بينم aumudum ta tura beenum. *I hear that the Nabob is gone to Azimabad* شنيده امد كه نواب صاحب در عظم اباد رفتند shunédeh aumud keh Navaub sahib dur Azimabad ruftund. *I have heard that the French are preparing for war* شنيده مي ايد كه فرانسي اراده‌ء جنك مي دارند shunédeh ma a-éd keh fransé iraudeha jung ma daurend. *On that account* براي ان bera-é aun, لاجل ذلك li-ajla zalika.—*That is to say, (viz. to wit)* يعني é-ané, اعني é-ané, الغرض alghuruz. *In order that* تا ta, كيما keema, كيمه keemeh, لكي luké, لكي ان luké aun. *From that side* از ان جانب uz aun jaunib. *Neglect not that* از او غايب

مشو uz ou gha-éb meshoo. *It came into his mind that* در دل امد که dur dil aumud keh, بیاد امد که bé-aud aumud keh.

THATCH کاهبن kahbun, هشیم husheem, هشیمت husheemut, قش kushsh, جل jull.—*To thatch* با کاهبن پوشیدن ba kahbun poshédun. *Thatched* با کاهبن پوشیده ba kahbun poshédeh. *A thatched house* ساغ saugh, سباغ subaugh. *A thatcher* با کاهبن پوش کر ba kahbun posh gur.

To THAW (*melt ice*) یخ کداختن eek gudaukhtun, جمد کداز کردن jumud gudauz kirdun. (*to melt as ice*) کداز کشتن gudauz gushtun, کداز جمد شدن gudauz jumud shoodun.

THE ال al.

A THEATRE تماشاکاه tummaushagah, سیرانکاه seiraungah, منظر munzur (pl. مناظیر munauzeer), مظهر muzhur (pl. مظاهر muzahir), نظرکاه nuzrgah, منصت munussut, مطمح mutmuh, ستافند sitaufund, پرده کاه perdeh gah.—*Theatrical* تماشاکاه پیوند tummaushagah pivund, منظر منسوب munzur munsoob.

THEE ᴾ ترا tura, ᴬ انت ant.

THEFT دزدي duzdé, سرقت surukut, سرق suruk, سل sull, سلت sullut, اسلال islaul.

THEIR ᴾ ایشان eishaun, شان shaun, ᴬ هم hum (fem. هن hunna).—*Them* ᴾ ایشانرا eishaunra ᴬ هم hum (fem. هن hunna).

A THEME مصدر musdur, منشا munshaa.

THEMSELVES ᴾ ایشان خود eishaun khood, ᴬ نفس هم nufs hum (fem. نفس هن nufs hunna).

THEN (*at that time*) ان وقت aun wakt, در ان وقت dur aun wakt, ان زمان aun zumaun, در ان زمان dur aun zumaun, عند ذلك ynda zalika. (*after that*) زان پس zaun pus, پس انکاه pus angah, بعد از ان baad uz an, از بعد این uz baad ein. v. *afterwards*.—(*for this* or *that reason*) پس pus, ثم summa, براي این bera-é ein, براي ان bera-é aun, از ان جهت uz aun jihut, از ان باعث uz aun ba-és. v. *therefore*.—*Now and then* کاه کاه gah gah, کاهبکاه gah begah. v. *sometimes*.

THENCE (*from that place*) از ان جا uz aun jau, زان محل zaun muhul, از ان uz aun. (*from that time*) از ان وقت uz aun wakt, از ان زمان uz aun zumaun, از ان باز uz aun bauz. (*for that reason*) زین سبب zein sibub, زین جهت zein jihut, براي ان bera-é aun, لاجل li-ajli, زانکي zaunké.—*Thenceforth, thenceforward* از ان وقت uz aun wakt, از ان زمان uz aun zumaun.

A THEOLOGIAN, *theologist* صاحب علم الهي sahib ylma ilahé, اهل علم خدا ahla ylma khoda.—*Theological* علم الهي منسوب ylma ilahé munsoob, علم خدا پیوند ylma khoda pivund. *Theologically* موافق علم الهي muwafika ylma ilahé.—*Theology* علم الهي ylma ilahé, علم خدا ylma khoda, علوم حقایق ulooma huka-ék.

THEORETICK, *theoretical* علمي ylmé. v. *speculative*.—*Theoretically* بروجه علمي bur wujha ylmé.—*Theory* علم ylm. v. *speculation*.—*A theorist* صاحب علم sahib ylm. v. *speculator*.

THERE انجا aunja, در انجا dur aunja, هناك hunaka, هنالك hunalika.—(*lo!*) اینك einuk! هینك humeinuk! از iz! v. *behold*.—*Here and there* اینجا انجا einja aunja, من هن و هن min hunna ou hunna, اخول اخول akhool akhool *or* akhwala akhwala, پك puk, تك و پك tuk ou puk.—*Dispersed here and there* تند و خند tund ou khund, تند tund.

THEREABOUT, *thereabouts* (*near that place*) در ان حوالي dur aun huvaulé, در ان دور dur aun door, درکرد durgird, نزدیك nuzdeek, نزدیك ان جا nuzdeeka aun ja, عند ان محل ynda aun muhull, پرامن peeraumin, تقریبا tukriban, قریب kureeb, دور dawra.—(*near that quantity, number or state*) تخمینا tukhmeena, غالبا ghauliba, قریب kureeb, تقریبا tukreeban.

THEREAFTER زان پس zaun pus, پس ان کاه pus aun gah, بعد از این baad uz ein, بعد از ان baad uz aun, في ما بعد fi ma baad, من بعد ما min baad ma, بعده baaduha, ثم summa, غب ذا ghybba za, غب ما ghybba ma, اثر ذا isra za, وبعد wabaada.

THEREAT براي ان bera-é aun.

THEREBY از براي انکه uz bera-é aunkeh, از ان uz aun, حتي hutta.

THEREFORE پس pus, ثم summa, براي ان bera-é aun, براي bera-é, از جهت uz jihut, بنا برین buna bureen, لهذا lehaza, لان lianna, بر وجه bur wujuh, لاجل li-ajli, من اجل min ajl, انما innama, لاجل هذا li-ajli haza, ف fa.

THEREFROM از این uz ein, از ان uz aun, از ان جهت uz aun jihut, من هذا min haza, عن ذاك aan zauk, از ان طرف uz aun turruf.

THEREIN در انجا dur aunjau, در این dur ein, در ان dur aun, في داخل fi daukhil, في هذا fi haza, في ذاك fi zauk.

THEREOF از او uz ou, از ان uz aun.

THEREON, *thereupon*, بران buraun, پس از ان pus uz aun, من هذا min haza, من ذاك min zaka, ازش azush, في ذاك fi zauk, في ذلك fi zalika.

THEREOUT از ان uz aun.

THERETO, *thereunto* تا ان ta aun, انرا aunra, به ان beh aun, الي ذاك ila zauk, في ذلك fi zalika.

THEREUNDER زير ان zeer aun, تحتها tuhtuha, تحت الان tuhtu'l'aun, فرو ان furoo aun.

THEREWITH با ان ba aun, با اين ba ein, باو ba-o, معه maahu, باوي bawé, به bihi.

Therewithal (*over and above*) بلا bila, بلا ان bila aun, فوق ان fawka aun. (*at the same time, also*) همهوقت humwakt, هم hum, نيز neez. v. *likewise.*

THESE [P] اينان einaun, اينها einha, [A] اولي or اولاء awla, هولا hawla. *To these* اينانرا einaunra, اينهارا einhaura. *From all these* از اين جمله un ein jumleh. *These two* هما huma. *In these times* هذا اليوم haza-u'l'é-oom.

A THESIS مصدر musdur, منشا munshaa.

THEY [P] ايشان eishaun, [A] هم hum (f. هن hunna)

THICK (*dense, gross*) كنده gundeh, كثيف kuseef, هنگفت hunguft, ستبر sutubr, وثيج wuseej, غلظ ghuliz, غلاظ ghulauz, غليظ ghuleez, درشت durusht, سفت suft, صلب sulb, عجر ajur, جماعظ jumauz. v. *coarse.*—(*large, not slender*) عظيم azeem, جسيم juseem, عظيم الجسم azeemu'l'jism, كبير kubeer, كبز kubz, نا تنك na tunuk, غير نازك ghiré-a nauzik, مبدن mubuddin, قداور kudawaur, تناور tunawur, قلهب kulhub, بلز buliz, حرباج hurbauj, ابلد ablud. (*muddy, feculent*) تكدر tukuddir, ناصفا پذير na sufa pizzeer, نا صافي na saufé, درد durd, دردي durdé, تيره teereh, تير teer, نغام nifaum, نقام nikaum, نژند nizshund, متكدر mutukuddir, تيره گون teereh goon, تيرفام teerfaum. v. *opaque, turbid.* — (*viscous*) جرب jurb, زو جربي zu jurbé. (*coagulated, congealed*) منجمد munjumid, جمس jums, افسرده afsurdeh, عثلت aslut, ابن abun, تكرفس tukurfus. *Thick milk* (*especially sour*) دلمهشير dilmehsheer, لبن عثلت lubbuna aslut, عاهن auhun, حالومت hauloomut. *Thick soup* شوربا ابن shoorba abn. *Thick blood* دم ابن duma abn. *Thick air* پوش هوا posh hawa, سنبل هوا sumbul hawa. *Thick-necked* (especially *a dog*) درواس dirwaus (pl. دراوس dirawis). v. *neck.* — *A thick wood* چنگل chungul, غاب ghaub. v. *thicket.* —*Thick* (*frequent, repeated*) مكرر mukurrur, كثير kusseer, كثيرت kusseerut, بسيار bissé-aur, بسيار بار bissé-aur bar. (*close, without interval*) تنك tunk, متواتر mutuwautir, بي بينونت bé beinoonut, غير مسافت ghire-a mu-saufut, ترادف turaudif, مترادف muturaudif. (*crowding, crowded into narrow compass*) لزن luzn, منقبض munkubiz, اعتراك é-atirauk, معترك maaturik, مجمل mujummul, مجموع mujmoo-a, لبدي lubudé, تضاغط tuzaughut, ضغط zughit, وعكت wakut, مداغشت mudaughushit. (*thick and entangled, as branches, &c.*) برهم burhum, درهم durhum, عكشت akshut. *A branch thick of berries* ربيس rubees.--*The thick* or *thickest part* جسيمترمكان juseemtur mukaun, عظم yzm, اكثر aksur, كبر kubr. *To go through thick and thin* بي بال و پروا بودن bé bauk ou purwa boodun. v. also *to employ every endeavour.*

Thick (*quick, repeatedly, frequently*) چند بار chund bar, بسيار بار bissé-aur bar, تارة بعد تارة tarratan baad tarratan, كثيرا kuseeran, مرات كثيرت muraata kuseerut, دفعات كثيرت dufaata kuseerut. (*coming thick and threefold*) پياپي pei-a pei, پيا پي امدن pei-a pei aumudun, گروه گروه kurooh kurooh, فوج فوج fowj fowj, انواج afwauj, جوق جوق jawk jawk, لبدا lubudun. (*to a great depth*) بسيار دور فرو bissé-aur door furoo, دور فرو رو door furoo rou.

To thicken (*make dense* or *gross*) كنده ساختن gundeh saukhtun, كثيف كردن kuseef kirdun, هنگفت ساختن hunguft saukhtun, ستبر نمودن sutubr numoodun, غليظ كردن ghuleez kirdun, وثيج ساختن wuseej saukhtun. (*to condense*) منجمد كردن munjumid kirdun, جمود ساختن jumood saukhtun, افسردن afsurdun, فرسودن fursoodun. (*to make close*) بي بينونت كردن bé beinoonut kirdun, بي مسافت ساختن bé musaufut saukhtun, تنك كردن tunk kirdun. (*to become dense*) كثيف كشتن kuseef gushtun, هنگفت گرديدن hunguft girdédun, غلظ شدن ghuliz shoodun. (*to become condensed*) منجمد كشتن munjummid gushtun, افسرده شدن afsurdeh shoodun, فرسودن fursoodun. v. also *to crowd.*

A thicket چنگل chungul, مرغزار murghzaur, غاب ghaub, غابت ghaubut, سايه گاه sa-éh gah. v. *forest.*

Thickness (*density, grossness*) كندگي gundugé, هنگفتي hunguftè, ستبري sutubré, غلظت ghulzut, درشتي durushté, مستغلظ mustughliz. (*largeness of circumference*) عظم yzum, عظمت azumut, عظم الجسم yzumu'l'jism, عدم نازكي aduma nauziké, كلان kulaun. (*closeness, want of intervals*) عدم بينونت aduma beinoonut, عدم مسافت aduma musaufut. *Thickness of cloth* بذم buzm.

Thick-set (*close planted*) بي بينونت نشانده bé beinoonut nishaundeh.

Thick-sculled كنده gundeh. v. *dull, stupid.*

A THIEF دزد duzd, جرب دست jurb dost, مالاور malawur, سارق saurik, فتان futtaun, خارب khaurib, فريب fureeb, رس russ, شص shuss, اطلس atlas. *An infamous thief* دزد بي مزد duzda bé muzd. *A stupid thief* (*one who gets no booty*) دزد بي حاصل duzda bé hausil. v. *robber.*—*A thief-catcher* دزد گير duzd geer.

To thieve, v. *to steal.*—*Thievery*, v. *theft.*

Thievish (*given to stealing*) دزد خوي duzd khooï, بدزدي مايل béduzdé ma-él, دانق dau-

nik, دانق daunauk. (*practising theft*) دزدان duzdaun, دزدي ساز duzdé fauz, مالاور maulawur. v. alfo *fecret, fly*.—*Thievifhly* بر وجه دزدان bur wujha duzdaun, دانقا daunikan, بطور روبه باز betoora roobeh bauz.—*Thievifhnefs* دزد خويي duzd khooï-é, ميلان دزدي meilauna duzdé. v. *theft*.

A THIGH فخذ fakhuz, ران raun, سرين fureen. *The infide of the thigh* باد baad. *The infide of both thighs* بادان baadaun. *Galled between the thighs* مشقا mufhka, امشق amfhuk (plur. مشق mufhk). v. *galled*.

A THIMBLE انگشترين angufhtureen.

THIN (*fmall, flender*) باريک baureek, نازک nauzik, لطيف luteef, رکيک rukeek, تنک tunuk, رقيق rukeek, رقاق rukauk, صغير fugheer, صغيرت fugheerut, منقوف munkoof, منقوفت munkoofut, نزار nizaur, ضمور zumoor, نا سخت na fukht. (*lean*) لاغر laughir, نحيف nuheef, نحف nuhif, اعجف é-ajif, عجفا ajfa.—(*not denfe or coarfe*) نا كنده na gundeh, نا هنگفت na hunguft, نا كثيف na kufeef, غير ستبر ghire-a futubr, نا غلظ naghuliz. (*not thick, liquid*) باريک baureek, ابدار aubdaur, صهير fuheer, مذاب muzaub, زايب za-éb. (*not numerous*) قليل kuleel, كم عدد kum adad, نا عديد na adeed. *A thin woman* زني باريک جسم zunné baureek jifm.—*Thin paper* كاغد رقيق kaughuda rukeek. *Thin of hair* حصا huffa, (fem. احص ahufs), دمص dumus, تنك موي tunuk mooï, ازط or ازط azatt. *Thin filk* لاد laud. *A thin plate of metal* صفيحت fufeehut, تنكه tunukeh, قونت koonut.

To thin (*make flender*) نازک کردن nauzik kirdun, رقيق ساختن rukeek faukhtun, صغير كردن fugheer kirdun, لاغر ساختن laughir faukhtun.—(*to make liquid*) باريک کردن baureek kirdun, گداختن gudaukhtun, زايب ساختن za-éb faukhtun.—(*to make lefs numerous*) قليل كردن kuleel kirdun, كم عدد ساختن kum adad faukhtun. *They are thin* (*not numerous*) بسيار نيستند biffé-aur neeftund, كثير نيستند kufeer neeftund.

THINE [p] تو too, از تو uz too, ك ka (fem. ك ki). v. *Arab. Gram.* p. 55.—*It is thine* توست or تست tooft, از توست uz toft. *They are thine* توند toond, از توند uz toond.

A THING امر amr, حال haul, حالت haulut, چيز cheez, چيزي cheezé, شي fhei, قصه kiffeh, قضيت kuzé-ut, خصوص khufoos, مصلحت mufluhut, مسلت muflut, ولا wila, فوف fawf. *It is the thing* (or *will*) *of* GOD شي الله fhei-ullah. *The thing itfelf, the real thing* نفس الامر nufsu'l-amr. *A trifling thing* شي محكر fhei-a muhukkir. *Any thing eatable* علاس alaus, علوس aloos. v. *meat*. *The thing is certain* امر ظاهراست amra zauhiraft.

The thing is, that .... حال است كه haul aft keh ....—*Things* امور umoor, احوال ahwaul, اشيا afhé-a, قضايا kuza-é-a, مسايل mufa-él.—(*garments, effects*) اشيا afhé-a, اسباب afbaub, اثواب afwaub, اموال amwaul, ضيعات zé-aut, ضياع zé-a. *Great* or *important things* امور معظمت umoora mu-azzumut, امور جميلت amoora jumeelut. *Skilled in things* امور ديده umoor deedeh.

To THINK پنداشتن pindaufhtun, خيال كردن khé-aul kirdun, انديشيدن andeefhédun, انديشه كردن andeefheh kirdun, پندار داشتن pindaur daufhtun, ظن ساختن zunn faukhtun, فكر كردن fikr kirdun, وهم ساختن wuhm faukhtun, توهم كردن tuwuhhim kirdun, تفكر ساختن tufikkir faukhtun, قياس داشتن ké-aus daufhtun, گمان ساختن gumaun faukhtun, در گمان بودن dur gumaun boodun, گمان بردن gumaun burdun, تظنن كردن tuzunnin kirdun, ظنون ساختن zunoon faukhtun, گمانيدن gumanédun, گراييدن giraï-édun, خال داشتن khaul daufhtun, تصور ساختن tufawwur faukhtun, راي داشتن ra-é daufhtun, تدبير ساختن tudbeer faukhtun, ملاحظه كردن mulauhzeh kirdun. v. *to confider, meditate, reafon, judge, conclude, imagine, fancy, believe*.—*To caufe to think* انديشانيدن andeefhanédun, متفكر گردانيدن mutufukkir girdanédun, پندارانيدن pindaranédun. *You may think* خيال كني khé-aul kooné. *That you may not think* تا خيال نكني ta khé-aul nakooné. *To think highly of one's felf* متخيل شدن mutukhé-ul fhoodun, تخيل كردن tukhé-ul kirdun, خود بين شدن khood been fhoodun, خود پرست بودن khood puruft boodun.

A thinker صاحب انديشه fahib andeefheh, اهل فكر ahla fikr, ذو پندار zu pindaur.

Thinking انديش andeefh, پندار pindaur, ظنون zunoon, متخيل mutukhé-ul, وهم wuhim, موثر moofir, متاثر muta-affir. v. *thought*.—*Thinking deeply* دور پندار door pindaur. *Thinking well* or *juftly* خير انديش kheir andeefh, صواب انديش fuwaub andeefh. *Thinking malevolently* فجور انديش fujoor andeefh. *The thinking faculties* قوت وهم kuwwuta wuhm, مفكر mufikkir, مفكرت mufikkirut, قوت مدركت kuwwuta mudrikut.

THINLY (*flenderly*) نازک nauzik, باريک baureek, رکيکا rukeekan, صغيرا fugheeran, رقيقا rukeekan, لاغرا laughiran, نحيفا nuhifan. (*not denfe-ly*) نا كنده na gundeh, بي هنگفتي bé hunguſté, نا كثيف na kufeef.—*Thinly dreffed* سبک پوشيده fubuk pofhédeh.

Thinnefs نازكي nauziké, باريكي baureeké, رقاقت rukaukut, ضمر zumr, نحافت nuhaufut. v.

slenderness.—(*want of thickness* or *spissitude*) باريكي baureeké, عدم ستبري aduma sutubré, عدم بذم aduma buzm, عدم هنكفتي aduma hungufté, عدم غلظت aduma ghulzut.—(*wateriness*) باريكي baureeké, ابداري aubdaré. *Thinness of hair* تنك مويي tunuk mooï-é, حص huss.

THIRD ᴾ سيوم siwum, ᴬ ثالث saulis, ثالثت saulisut. *A third* ᴾ سيومي siwumé, ᴬ ثلث sulus.—*Thirdly* ᴾ سيوم siwum, ثالثا saulisan.

To thirl, v. *to pierce, perforate.*

THIRST عطش atsh, تشنكي tishnugé, لهثت جودت jawdut, لهث luhs, لهثان luhsaun, لهثت luhsut, لهاث luhaus, لهاب luhaub, لهيب luheeb, لهبت luhbut, لهبان luhbaun, غيم gheim (plur. غيوم ghei-oom), غل ghull, ظمء or ظما zyma, شربت shurbut, لوح looh, لواح luwauh, سنسن sinsin, احاح ahauh, بهص buhus, نوع nu-a, غمر ghymur, صارت saurrut. *Extreme thirst* غلبه تشنكي ghulbeh tishnugé, شعله عطش sha-aleh atsh, حرت hyrrut, حرارت huraurut, حبن hubn, حبنت hubnut, جواد jiwaud, غلت ghyllut, امج amuj. *To quench thirst* تشنكي فرو نشاندن tish-nugé furoo nishaundun, دفع عطش كردن dufaa atsh kirdun, وزوليدن wuzshoolédun, بطع كردن buza kirdun, سيراب كشتن seeraub gushtun.

To thirst or *be thirsty* اتش عطش غلبه كردن autusha atsh ghulbeh kirdun, تشنه بودن tishneh boodun, عطش داشتن atsh daushtun, عطشان شدن atshaun shoodun, تشنكي داشتن tish-nugé daushtun, حرارت داشتن huraurut daushtun, حرت شدن hurrut shoodun, لوحي بودن lawha boodun.

Thirstiness حال عطشان haula atshaun, تشنكي tishnugé. v. *thirst.*

Thirsty عطشان atshaun, متعطش muta-attush, عطيش ateesh, عطش atish, عاطش autish, تشنه tishneh, عطشان نطشان atshauna nutshaun, لهثان luhsaun, لهبان luhbaun, ملتهث multuhus, هفهاف hufhauf, لوح lawih, لواح luwauh, حرت hurrut, غلان ghulaun, غل ghull, صهات su-maut, غمر ghumur, صايم sa-ém, ظمان zumaun, ظمانت zumaunut, ظهين zumeen, مظما muzma, غيمان gheimaun, غيمي gheimé, صادي saudé, صاديت saudé-ut, ملواح mulwauh, ملوح mil-wuh, معطشت ma-atushut, ملتوح multooh, هيمان heimaun, هيمى heimé (plur. هيام hei-aum).—*A thirsty heart* تشنه جكر tishneh jigur. *Blood-thirsty* خونخور khoonkhore. *A blood-thirsty tyrant* خونريز khoonreez.

THIRTEEN ᴾ سيزده seezduh, ᴬ ثلاثة عشر sa-lasata ashara, ثلاث عشرة salausa ashrata.—*Thir-teenth* ᴾ سيزدهم seezduhum, ᴬ ثالث عشر saulisa ashara, ثالثت عشرت saulisata ashrata.

THIRTY ᴾ سي see ᴬ ثلاثون salasoona. *Thir-tieth* ᴾ سيم sé-um, ᴬ ثلاثون salasoona.

THIS ᴾ اين ein, ام im, ᴬ زا za (fem. زه zihi, زهي zihé, زي zee, تا ta, ته tihi, تهي tihé, تي tee), هذا haza (fem. هذه hazihi, هازي hauzé), كذا kuza. *This and that* اين و ان ein wa aun. *This day* امروز imrooz, يوم كذا é-ooma kuza. *This night* امشب imshub, ليل كذا leila kuza. *This world* اين جهان ein je-haun. *This and the other world* الدارين eddarein, اين و ان جهان ein ou aun jehaun. *What is this?* اين چه ein cheh? اش هذا ash haza? *Resembling this* مثل اين misla ein, مثل هذا misla haza. *On this account* براي اين bera-é ein, از اين uz ein, زين zein, لهذا lihaza. *On this condition* براين شرط burein shurt. *From this* از اين uz ein. *In this manner* همچنين humchuneen, چنين chu-neen, يافه é-aufeh, هكذا hukuza, كذلك kuza-lika. v. *thus.*—*At this moment* هيمنك humeinuk. *With this* با اين ba ein, مع هذا ma haza. *All this is owing to you* اين همه اورده تست ein hu-meh awurdeha toost. *This is not the way to Allaba-bad* اين راه باله اباد نيست ein rah billahabad neest.

A THISTLE خار khaur, خس khuss, شوك shook, چرخه churkheh. *Thistly* خس پوش khuss posh. *Thistle-down* نسال nisaul.

THITHER, *thitherward* انسو aunsoo, بانجا baunjau, الي هناك ila hunauka.

A THONG دوال duwaul, دواله duwauleh, درجل durjul, طبت tubbut. v. *strap.*—*A thong for measuring* سير seir, پالهنك paulhunk, اندرون اندر anduroona andur, انداز andiz.

A THORN خار khaur, خس khuss, شوك shook, شوكت shookut, اسل asl, چرخه chur-kheh, اسغتان isfitaun, باداور baudawur, باد اورد baud awurd, خرچنك khurchunk. v. *prickle.*—*A white-thorn* خار سپيد khaura sipeed, جاورد ja-wurud, جاوزد jawuzud. *A dry thorn* خنجك khunjuk. *Thorny plants* (*of different kinds*) خار زرد khaura zurd, خار سه پهلو khaura seh pihlu, خار سه كوشه khaura seh koosheh. *Covered with thorns* خس پوش khuss poosh. *Bearing thorns* خار اور khaur awur, خار اورد khaurawurd, مشوك mushwik. *To fence* (*a wall*, &c.) *with thorns* تطنيف كردن tutneef kirdun. *An instru-ment for cutting thorns* خار سربر kaur surbur.

Thorny خاردار khaurdar, ذو شوك zu shook, پر خس pur khuss, اسلدار asuldar, خاراور khaur-awur, شوك shawik. v. *perplexing, difficult, vexatious.*

THOROUGH از uz, ز z *or* ze, ب be, ل le, في fi, من min, عن aan. v. *through*. — *Thorough-paced, thorough-sped* (*complete*) پرداخت purdaukht, تمام tumaum, كامل kaumil. v. *perfect*. — *A thoroughfare* رهگذار ruhguzaur, راهگذار rauhguzaur, گذر راه guzur rah, گذرگاه guzurgah. v. *passage, pass*. — *Thoroughly, thorough-stitch* تماما tumauman, بر وجه پرداخت bur wujha purdaukht, كاملا kaumilan. v. *completely, perfectly*. — *Thorough-bred* پرداخت purdaukht, زو ادب و ازرم zu adub ou azrum, ذات جامع الكمالات zauta jauma-u'l'kumalaut, لطيف luteef, ظريف zureef, صليقه suleikeh.

THOSE P انان aunaun, انها aunha, A اولايك awleika, اولاك awlauka. *To those* انانرا aunaunra, انهارا aunhaura. *From all those* از ان جمله uz aun jumleh. *Thou art* تست tust.

THOU P تو too, تُ tu, A انت anta (fem. انت anti), هنت hanta, اياك ei-auka.

THOUGH گرچه gercheh, اگرچه egercheh, گرچه‌كه gerchehkeh, اگرچه‌كه egerchekeh, ورچه wurcheh, هرچندكه hurchundkeh, با همه كه ba humeh keh, بل bel, بلكه belkeh, نهايت niha-é-ut, نهايت الامر niha-é-utu'l'amr, لكن lakin, ولكن walakin, وان wa-in, ولو waloo, من غيران min ghire-aun, ايرال eiraul. v. *nevertheless, notwithstanding*. — *As though* چونان choonaun, چون choon, كان ki-anna, كما kuma.

THOUGHT (participle of *think*) پنداشته pindaushteh, انديشيده andeeshédeh, گمانيده gumaunédeh, ظنين zuneen, مظنون muznoon.

Thought (*the act of thinking*) پندار pindaur, انديشه andeesheh, فكر fikr, تفكر tufikkur, راي ra-é, تصور tusawwur, خاطرت khautirut, خاطر khautir, ظن zunn, مظنت muzinnut, گمان gumaun, تخيل tukhei-ul, خال khaul, خيال khé-aul, متخيلت mutukhei-ulut, ملاحظه mulauhzeh, سگالش sigaulish. v. *reflection, contemplation, meditation, conception, opinion, judgment, conjecture, suspicion, sentiment, imagination, fancy*. — (*care, solicitude, attention, concern*) اشتغال ishtighaul, شغل shugl, اگاهي agauhé, بصيرت buseerut, همت himmut, اهتمام ihtimaum, اقدام ikdaum, بيداري beedauré. — (*design*) مراد moraud, ارادت iraudut, قصد kasd, مقصود muksood, نيت né-ut, كام kaum, غرض ghuruz. v. *purpose*. (*a small quantity*) شي محقر shei-é muhukkur, يكچند eekchund, چيز cheez, چيزي cheezé. v. *a little, somewhat*. — *A bad thought* فكر فاسد fikra fausid, انديشه بد andeesheha bud, راي شر ra-é sharr. — *A foolish thought* خيال باطل khé-aula bautil, فكر بيهوده fikra beehoodeh, انديشه بي معني andeesheha bé maané. — *Thoughts* افكار afkaur, خطرات khuturaut, خواطر khawautir, اوهام awhaum, وهوم wuhoom, تخيولات tukhei-ulaut, خيالات khei-alaut, مخايل mukha-él, مهمات muhimmaut, ظنون zunoon. *Having bad thoughts* بد انديش bud andeesh, بد راي bud ra-é, بد گمان bud gumaun, بدوار budwaur, وهم wuhim. *Foolish thoughts* خيالات بي معني khé-aulut bé maané, افكار بيهوده afkaura beehoodeh, اوهام باطل awhauma bautil. *To be lost in thought* بفكر غرق شدن befikr ghurk shoodun.

Thoughtful انديشمند andeeshmund, انديشه‌مند andeeshehmund, انديشناك andeeshnauk, دلفكار dilfikaur, پر افكار pur afkaur, فكور fikoor, فكير fikeer, متفكر mutufikkir, پندار pindaur, دور پندار door pindaur, زو وهم zu wuhum. v. *contemplative*. — (*careful, attentive*) مشغول mushghool, بيدار beedaur, زو بصيرت zu buseerut, عاقبت انديش aukubut andeesh, اخر بين akhr been, اگاه agah, زو اقدام و اهتمام zu ikdaum ou ihtimaum. v. *anxious, solicitous*.

Thoughtfully با انديشه ba andeesheh, انديشمند andeeshmund, فكورا fikooran, دلفكارا dilfikauran, با دلفكاري ba dilfikauré.

Thoughtfulness دلفكاري dilfikauré, حال انديشمند haula andeeshmund, ملاحظه mulauhzeh, انديشه andeesheh, تامل ta-ammul. v. *thought, anxiety*.

Thoughtless بي فكر bé fikr, بي بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil, بي تامل bé ta-ammul, نا دور پندار ba door pindaur, بي سر و سامان bé sur ou samaun. v. *careless, gay, airy*. — *Thoughtlessly* بي فكر bé fikr, بلا بصيرت bila buseerut, غير تامل ghire-a ta-ammul, غافلا ghaufilan, بي سر و سامان bé sur ou samaun. — *Thoughtlessness* عدم فكر aduma fikr, عجرفت ajrifut, بي تاملي bé ta-ammulé, غفلت ghuflut, عدم بصيرت aduma buseerut. v. *carelessness*.

A THOUSAND P هزار huzaur (pl. هزاران huzauraun), A الف elf (pl. الوف uloof, الاف ulauf). *A thousand certain* or *complete* A الف صتم elfa sutum, الف عرفا elfu urfan. *A thousand-fold* P هزار تو huzaur too, هزار بار huzaur bar, A الف مضعاف elf muzaaf. *A thousand years* P هزار سال huzaur saul, A الف سنه elf sunneh, دهر duhr. *Ten thousand* P صد هزار sud huzaur, سيور suyoor, پيور peewur, A ماية الف ma-éta elfin. *A thousand thousands* P هزاران هزار huzauraun huzaur. v. *million*. — *Many thousands* A ربي ribbi, ربيون ribbé-oon. A *A thousand pieces of money* ندهت nudhut. *One thousand seven hundred and eighty* P هزار و هفتصد و هشتاد huzaur wa huftsaud wa hushtaud,

ᴬ ثمانون و سبعماية و الف samanoona wa saba ma-ét wa elf.—*To be* (or *make*) *a thousand* تاليف taaleef kirdun, ايلاف ساختن eilauf saukhtun, مولف شدن mu-ellif shoodun.

Thousandth ᴾ هزارم huzaurum, ᴬ الف alif.

Thrall, thraldom, v. *slavery, servitude*.

To THRASH كوفتن kooftun, زدن zudun, چوب زدن chob zudun, ضرب كردن zurb kirdun, شلاق زدن shulauk zudun, لت ساختن lutt saukhtun, جلد كردن jild kirdun. v. *to beat*. —*To thrash corn* خرمن كوفتن khurmum kooftun, مندوس كردن mundawus kirdun.—*A thrasher of corn* خرمن كوب khurmun koob.—*A thrashing floor* خرمن khurmun, خرمن گاه khurmun gah, راز rauzsh.—*Thrashed* (*beat*) كوفته koofteh, مضروب muzroob, زده zuddeh, چوب زده chop zuddeh. *Thrashed* (*as corn*) مندوس mundawus.

THRASONICAL لاف زن lauf zun. v. *boasting*.

A THREAD خيط kheit (plur. خيوط khé-oot, خيوطت khé-ootut, اخياط akhé-aut), رشته risheh, تار taur, سلک silk, ريسمان reesmaun. *A long thread* (*especially for weaving*) تار taur, ارغج arghuj, ارغنج arghunj, ارغجي arghujé. v. *string*, also *series*—*A gold thread* زرسان zursaun, زر رشته zur rishteh, بسمه bismeh. *A single thread* (*not of many plies*) يكتا eekta, سحيل suheel, مسحل mus-hul, مسحول mus-hool, خيط ساده kheita saudeh. *A thread of two or more plies* دوتا doota, مبرم mubrum, مفتول muftool. *A thread of silk* كناغ kunaugh. *A cotton thread* غزل ghuzl. *To spin thread* غزل كردن ghuzil kirdun, كفن ساختن kufin saukhtun. *A seller of thread* غزال ghuzaul. *A gold thread maker* زركش zurkush, زر رشته گر zur rishteh gur, زر ساي zur sa-é. —*Three-thread* ستا seta, ستو setoo.

To thread (*pearls, beads, &c.*) سلک ساختن silk saukhtun, نظام كردن nizaum kirdun, تنظيم ساختن tunzeem saukhtun. *To thread a needle* سلک بچشم دوزن درنشاندن silk bechushuma doozun durnishaundun, خيط بسغار در كردن kheit besufaur durkirdun.

Thread-bare بي پوزه bé poozsheh, سوده soodeh, فرسوده fursoodeh, بي پرزه bé purzeh, مسحق musuhuk, كهن kuhn, كهنه kuhneh. v. *worn, bare: trite*.—*A thread-bare garment* جامه بي پوزه jaumeh bé poozsheh.

A THREAT تهديد tuhdeed (plur. تهديدات tuhdeedaut), تخويف tukhweef, ستم situm, سرزنش surzinish, خذوك khuzook, وعيد wa-éd, ايعاد a-é-aud, غثرا ghusra, دون doon, مغايشت mufa-éshut.

To threaten تهديد كردن tuhdeed kirdun, تخويف ساختن tukhweef saukhtun, ستم انداختن situm andaukhtun, وعد كردن waad kirdun, وعيد گفتن wa-éd guftun, تهدد ساختن tuhuddud saukhtun, متداعي نبودن mutuda-é numoodun, توقم كردن tuwukkum kirdun. v. *to terrify*.

A threatener تهديد كننده tuhdeed koonindeh, تخويف ساز tukhweef sauz, ستم انداز situm andauz, صاحب تخويف sahib tukhweef.

Threatened تهديد كرده شده tuhdeed kirdeh shoodeh, مخوف mukhawwuf.

Threatening تهديد ساز tuhdeed sauz, ستم انداز situm andauz, تخويف كنا tukhweef koona, وعيد گو wa-éd goo, متداعي نما mutuda-é numa. *A threatening answer* جواب تهديد اميز javauba tuhdeed ameez, رد كلام ستم اميز rudda kulauma situm ameez. *Threatening letters* مكتوب تهديد مصحوب muktooba tuhdeed mus-hoob. *Threatening to fall* (*as a house, &c.*) متداعي mutuda-é.

Threateningly بر وجه تهديد bur wujha tuhdeed, بطور تخويف betoora tukhweef, با ستم ba situm.

THREE ᴾ سه seh, ᴬ ثلاثت salausut, ثلاث salaus, ثلث salas. *One of three* از سه يک uz seh eek, سه يک seh eek, سيک seek. *To make three* (*call three, reckon by threes*) مثلث كردن musullis kirdun. *Threefold* (also *a three-thread rope*) ᴾ ستا seta, ستو setoo, سگانه segauneh, ᴬ ثلاث اضعاف salasata azauf, زو ثلاث zu salaus.—*Three score* ᴾ شصت shust, ششت shusht, ᴬ ستون sitoona. *A three-pronged corn-fork* سه انگشت seh angusht, سه شاخ seh shaukh. *A stool, tripod*, or *any thing similar with three feet* سه پاي seh pa-é.—*The space of three days* سه روز seh rooz. *Of three days continuance* از سه روز uz seh rooz.—*The space of three months* سه ماه seh mauh. *Lasting three months* از سه ماه uz seh mauh.—*Three hundred* ᴾ سيصد seesud, ᴬ ثلاث ماية salaus ma-ét. *Three thousand* ᴾ سه هزار seh huzaur, ثلاث الاف salaus alauf. *In threes* ثلاث ثلاث salaus salaus, سه سه seh seh, ثلاثي salausé, سهگانه sehgauneh. *Relative to three* ثلاثي salausé.

A THRESHOLD درگاه durgah, استان asitaun, استانه asitauneh, ستان sitaun, ستانه sitauneh, سدت suddut, سده suddeh, عتبت atubut (plur. عتب utub) جناب junaub, اسكفت uskufut, نجاف nujauf, وصيد wuseed.

THRICE ᴾ سه بار seh bar, ᴬ ثلثا silsan.

THRIFT, *thristiness* (*frugality*) قليل الخرج kuleelu'l'khurj, خانه داري khauneh dar

اعتدال é-atidaul, امساك imsauk. v. also *gain, profit.*—*Thriftily* با تليل الخرج ba kuleelu'l'-khurj, بر وجه خانه دار bur wujha khauneh dar, با اعتدال ba é-atidaul.—*Thrifty* ذو تليل الخرج zu kuleelu'l'khurj, خانه دار khauneh dar, اهل اعتدال ahla é-atidaul, نا مبذر na mubzir, نا مسرف na musrif, غير بذول ghire-a buzool.

To thrill, v. *to drill, pierce, bore.*

To THRIVE غني گشتن ghuné gushtun, مالدار شدن mauldar shoodun, صاحب مال بودن sahib maul boodun, دولت يافتن dowlut é-aftun, فرخنده گرديدن furkhundeh gurdédun. *A thriver* اهل دولت ahla dowlut, مالدار mauldar, صاحب مال sahib maul, غني ياب ghuné é-aub.—*Thriving* ذو مال zu maul, مالدار mauldar, غني ghuné. *Thrivingly* مالدار mauldar, با دولت ba dowlut, غني ghuné.

The THROAT گلو guloo, حلق hulk, حلقوم hulkoom, كوفجان koofjaun. v. *neck.*—(*the wind-pipe*) ناي گلو na-é guloo, سرخه surkheh. v. *gullet, oesophagus.*—*To cut the throat* قتل كردن kutl kirdun. v. *to kill.* — *A cut-throat* رهزن ruhzun, جزار juzzaur. v. *cut-throat.*

To THROB جستن دل داشتن justuna dil daushtun, جستن justun, برجستن burjustun. v. *to palpitate.* — *A throb* جستن دل justuna dil.

THROE (*pain of child-bearing*) درد وضع durda wuza, رنج ابستني runja abistuné, هيلاج heilauj, مخاض mukhauz, ماخض maukhiz, زه zeh.

A THRONE مسند musnud (pl. مسانند musaunid), تخت tukht, سرير sureer, پاي تخت pa-é tukht, اورنگ awrung, چهار بالش chuhaur baulish, گاه gah, جلوه گاه julweh gah, كرسي kursé, دواج duwauj, كشنجير kishinjeer, اريكه areekeh, اورند awrund, عرش arish. *A royal throne* تخت پادشاه tukhta padshah, تخت اراسته tukhta araustech, مسند دولت پناه musnuda dowlut punah, مسند سلطان musnuda sultaun, تخت همايون tukhta huma-é-oon. *The glorious throne* مسند عزت musnuda yzzut. *The ornament of the throne* اورنگ زيب awrung zeeb, مسند اراي musnud ara-é. *Sitting on a throne (reigning)* مسند نشين musnud nisheen, اورنگ نشين awrung nisheen, تخت نشين tukht nisheen. *To sit on a throne (to reign)* مسند نشين بودن musnud nisheen boodun, مسند نشين و مالك تخت و نگين شدن musnud nisheen ou maulika tukht ou nugeen shoodun. *To mount the throne* جلوس كردن juloos kirdun, تخت جلوس نشستن tukhta juloos nishistun. *To abdicate a throne* ترك خلافت كردن turuka khillaufut kirdun. *To depose from a throne* تخت معزول كردن tukht maazool kirdun, از مسند وضع ساختن uz musnud wuza saukhtun. v. *to dethrone.*—*To throne* مسند نشين گردانيدن musnud nisheen girdanédun. v. *to enthrone.*

Throng, v, *crowd.*—*To throng,* v. *to crowd.*

Throttle, v. *windpipe.*—*To throttle,* v. *to choak.*

THROUGH از اين تا ان طرف uz ein ta aun turruf, از اين تا ان جانب uz ein ta aun jaunib, انسو aunsoo, از uz, ز z *or* zi, ب be, من min, عن aan, v. *by.* — *To pass through* گذاشتن guzaushtun, گذشتن guzushtun, گذار كردن guzaur kirdun, خطور ساختن khutoor saukhtun, مرور كردن muroor kirdun, عبور ساختن aboor saukhtun. v. *to pass.* — *To pass through the town* بشهر گذشتن beshahur guzushtun, انسو البلد گذار كردن aunsoo'l'bilud guzaur kirdun. *To pass through a river* عبور نهر كردن aboora nuhr kirdun, مرور گذر راه ساختن muroora guzur rah saukhtun, از اين تا ان كنار جويبار گذار كردن uz ein ta aun kunaura jooïbar guzaur kirdun. *Through me* از من uz min, مني minné, عني aanné. *Through which* از چه uz cheh. *To perish through famine* از قحط مردن uz kuht murdun. *Through the whole year* من سنه min sunneh. *To run through with a sword* با تيغ سينه گذاردن ba teegh seeneh guzaurdun, سيف گذار كردن seif guzaur kirdun. *To bore through* سقب كردن sukub kirdun, سوراخ كردن sooraukh kirdun, سپوختن supookhtun. v. *to pierce, bore.* — *To dig through walls, rocks, &c.* نقب كردن nukib kirdun, منقوب ساختن munkoob saukhtun.

Throughout از سر تا پا uz sur ta pa, بهر جانب behur jaunib, من اول الي اخر min awwul ila ila akhr, من كل وجه min kulla wujuh, در همه جا dur humuh jau, در همه مكان dur humeh mukaun, في كل موضع fi kulla mouza.

To THROW انداختن andaukhtun, انداز كردن andauz kirdun, طرح ساختن turh saukhtun, رمي كردن rumé kirdun, افكندن afkundun, فكندن fikundun, بازنانه كردن baznauneh kirdun, پرتاب كردن purtaub kirdun, ترميدن turmédun. v. *to cast.* — *To throw the eyes around* هر طرف نظر كردن hur turruf nuzr kirdun. *To throw stones* سنگ فكندن sunk afkundun, رمي احجار كردن rumé ahjaur kirdun. *To throw stones at a dog* بسگ سنگ انداختن besug sunk andaukhtun. *To throw any thing on another's shoulders* امري بر دوش دگري انداختن amré bur doosha diguré andaukhtun. *To cause to throw* اندازانيدن andauzanédun, انداز كردانيدن an-

dauz girdanédun. *To throw away* افگنده کردن afgundeh kirdun, برانداختن burandaukhtun, افزیدن afzshédun, تجویز کردن tujweer kirdun, تخفیض ساختن tuhfeez saukhtun, فکندن fikundun, طرح کردن turruh kirdun, هجر ساختن hujr saukhtun. v. *to reject*,—*To throw by* بر طرف انداختن bur turruf andaukhtun. v.*throw away*.—*To throw down* (*overturn*) برهم زدن burhum zudun, زیر و زبر کردن zeer ou zubr kirdun, با خاک برابر زدن ba khauk buraubur zudun, سرنگون کردن surnigoon kirdun, مخفق ساختن mukhfik saukhtun, تجویز کردن tujweer kirdun, فرو انداختن furoo andaukhtun, مقط کردن mukt kirdun, تعر ساختن kaar saukhtun, عط کردن att kirdun. v. *to subvert*, *demolish*. — *To throw* or *spread on the ground* کستردن kusturdun, کدس کردن kudis kirdun, بزمین بسط ساختن bezumeen bust saukhtun. *To throw one on another* انبار کردن ambaur کردن kirdun, یک بر دگر انداختن eek bur digur andaukhtun, منابذت کردن munaubuzut kirdun. *To throw forward* پیش انداختن peish andaukhtun, طرح کردن turruh kirdun. *To throw one's self into danger* خودرا در ورطه هلاک انداختن khoodra dur wurteha hulauk andaukhtun, خودرا در ورطه خطر انداختن khoodra dur wurteha khutr andaukhtun. *To throw headlong* هلاک کردن hulauk kirdun, تقویس ساختن tukwees saukhtun, تکر کردن tukur kirdun. *To throw off*, *throw out* (*reject*, *expel*) بیرون کردن beeroon kirdun, برانداختن burandaukhtun, واراندن waraundun, رفع و دفع کردن rufa ou dufa kirdun, بر طرف زدن bur turruf zudun, رد کردن rudd kirdun, نفی ساختن nufé saukhtun, طرد کردن turud kirdun, اطراد ساختن itraud saukhtun. v. *to eject*, *exclude*. —*To throw out* (*leave behind*, *distance*) پیش دستی نمودن peish dosté numoodun, عقب گذشتن akub guzushtun, پیش رو شدن peish rou shoodun. v. *to outstrip*, *surpass*. — *To throw up* (*resign an office*) از منصب دست بردار شدن uz munsub dost burdaur shoodun, خدمت عزل کردن khydmut azl kirdun, بار معزول ساختن baur maazool saukhtun. v. also *to vomit*.—*To throw* (*in wrestling*) کسی بکشتی مصارعت کردن musaraat kirdun, کسی بکشتی افکندن kussé begushté afkundun, عقلت کردن uklut kirdun, عکل ساختن akil saukhtun, بخاک زدن bekhauk zudun.—*To throw down one's arms* دست از سلاح باز داشتن dost uz sillauh baz daushtun, سیف ورمح بخاک انداختن seif ou rumh bekhauk andaukhtun. — *To throw a spear* رمح انداختن rumh andaukhtun, زرق کردن zurk kirdun, فاخیدن faukhédun. v. *to dart*, and under *spear*, *javelin*. — *To throw into prison* در زندان نهادن dur zundaun nihaudun, تحبس کردن tuhubbus kirdun, عکل ساختن akil saukhtun. v. *to imprison*.—*To throw in* درانداختن durandaukhtun, درزدن durzudun, درکردن durkirdun, طرح ساختن turruh saukhtun, القا کردن ilka kirdun. *To throw off clothes* خلع جامه ساختن khulaa jaumeh saukhtun, لباس باز کردن libaus bauz kirdun, اختلاع نمودن ikhtilaa numoodun. *To throw together* بهم انداختن behum andaukhtun, برهم زدن burhum zudun, واهم انداختن wahum andaukhtun. *To throw lots* اقراع کردن ikraa kirdun. v. *lot*. — *To throw dice* قمار باختن humaur baukhtun, تقامر کردن tukaumur kirdun. *To throw all about* بهر طرف انداختن behur turruf andaukhtun, بهر جانب انداخت کردن behur jaunib andaukht kirdun, نجل ساختن nujl saukhtun, برانداختن burandaukhtun.

A throw اندازی andauzé, رمی rumé, انداختنی andaukhtuné, رمایت ruma-é-ut, طرح turruh, هطو hittoo, لتم lutum, لدس ludus, لفت lufut. v. also *throe*. —*A throw at dice* قمار بازی kumaur bauzé. *A fortunate throw* قبیل kubeel.

A thrower رامی raumé, انداز andauz, رمی کننده rumé koonindeh, افگن afgun.

Throwing انداز andauz, اندازا andauza, افگن afgun. *Throwing into the fire* در آتش انداز dur autash andauz, ندا nida.

Thrown انداخته andaukhteh, افگنده afgundeh, رمی rumé, مرمی murmé, مرتمی murtumé, ترمیده turmédeh. *Thrown on the highway* (*as a foundling*) منبوذ mumbooz.

A THRUSH باسترال bausturauk. v. *starling*.

To THRUST (*force in*) در کردن dur kirdun, در زدن dur zudun, تدخل کردن tudukhkhul kirdun, دخل گردانیدن dukhl girdanédun, هجم کردن hujim kirdun. (*to drive*, *shove*) راندن raundun, هجوم کردن hujoom kirdun, دفع کردن dufa kirdun, تدفیع ساختن tudfé-a saukhtun, حمله ساختن humleh saukhtun, مخیذ کردن mukheez kirdun. v. *to push*. — *To thrust with a sword* سیف گذاردن guzaurdun, تیغ گذار ساختن teegh guzaur saukhtun. *To thrust one's self in* خودرا دخل گردانیدن khoodra dukhl girdanédun. v. *to intrude*.

A thrust هجوم hujoom, حمله humleh, دفع daufa, زن zun, زفت zuft. v. *push*.—*A thrust with a sword* سیف گذاری seif guzauré, هجوم تیغ hujooma teegh.

A thruster در کننده dur koonindeh, دفع ساز dufa sauz, هجوم گر hujoom gur.

A THUMB انکشت نر nur angusht, انکشت سترک angushta suturk, ابهام ibhaum, انکشته angushteh. *A thumb-ring worne by archers, &c.* انکشترانه angushturauneh.

A thumb-stall انکشترین angushtureen.

A THUMP مشت musht, ضرب zurb. v. *blow.*

To thump مشت زدن musht zudun, ضرب کردن zurb kirdun. *A thumper* مشت زن musht zun, ضرب کر zurb gur.

THUNDER رعد raad (plur. رعود ra-ood), آزر azur, آزرخش azurkhush, تندر tundur, بختو bukhtoo, غرنبش ghurumbush, زمزم zumzum, غو ghaw, غیو ghaï-oo, ترقار آسمان kurkaura asumaun, عو a-oo, هادت haddut, قابت kabbut. *A thunder-bolt, thunder-stone* آزرخش azurkhush, v. *lightning.—The noise of thunder* آواز رعد awauza raad, آزیز azeez, هزج huzzuj, ترقار kurkaur, زمزم zumum, جعجعت jajaat, هزت huzzut, اوید aweed, *—Thunder-struck (confounded)* کشیده kushédeh, سراسیمه surausimeh, الغته alufteh. v. *amazed.*

To thunder رعد کردن raad kirdun, تندر زدن tundur zudun, صلصل ساختن sulsul saukhtun, تندیدن tundédun, غریدن ghurédun, ترقار کردن kurkaur kirdun, زمزم زدن zumzum zudun, غرنبش ساختن ghurumbush saukhtun, زجل کردن zujul kirdun. *A thunder cloud* مدوي mudawé.

THURSDAY پنج شنبه penj shumbeh, پشنبه pushumbeh, یوم خمیس é-ooma khumees.

THUS همان humaun, همین humeen, همچنون humchunoon, همچون humchoon, همچو humchoo, همچین humcheen, همچنین humchuneen, هکذا or هاکذا hakuza, چو choo, چنین chuneen, کویا gooï-a, کیت keita, کذا kuza, هکذا hukuza, ایدون eidoon. *Thus and thus* زیت زیت zei-ut zei-ut, کذا و کذا kuza ou kuza, کیت و کیت keita ou keita.

Thwack, v. *thump, blow.—To thwack*, v. *to strike.*

To THWART (*cross, vex*) رد کردن rudd kirdun, مخالف شدن mukhaulif shoodun, مخالفت کردن mukhaulifut kirdun, آزار رساندن azaur russaundun, تعارض کردن ta-arruz kirdun. v. *to oppose, contradict.—Thwart*, v. *athwart.—Thwartingly* با مخالفت ba mukhaulifut, با آزار ba azaur.

THY [P] تو too, ت ut, [A] ك ka (fem. ك ki). *Thy heart* دل تو dila too. *Thy head* سرت surut. *Thy book* کتابك kitaubuka. *Thy aunt* عمتكي ammatiki. *—Thyself* [P] توخود tookhood, [A] نفسك nufsuka (fem. نفسكي nuffiki).

THYME (*plant*) اپار ipaur.

A TIARA تاج tauj, تیج teej, تیجان teejaun.

TICK (*score, debt*) دین dein, وام waum.—*To tick* وام کرفتن waum gooriftun. v. *to get into debt.*

A TICK (*louse which infests sheep and other animals*) قراد kuraud (plur. قردان kurdaun), نارد naurd, کوشخینه kooshkheeneh, حمنان humnaun, کوشخیت kooshkhé-ut, کوشخیا kooshkhé-a, قمل kumil, قمانه kumauneh, پند pund, پندو pundoo, برام buraum, نبر nubr, حبرکا hubrka, طلیح tuleeh, طلیحت tuleehut, طلح tylh (pl. اطلاح atlauh), قلت kullut, را raa, قتین kuteen, قشعوم kusha-oom, حلم hulum, حلمت hilumut, قردوح kurdooh, حسدل husdil. *Infested with ticks* قرد kurud, محمنت muhminut.

A TICKET نشان nishaun, علامت alaumut.

To TICKLE دغدغه کردن dughdugheh kirdun, مدغدغ ساختن mudughdugh saukhtun, چنکل کردن chungul kirdun, با چنکال نواختن ba chungaul nuwakhtun, ندغ کردن nudigh kirdun, بسکالیدن buskalédun, تنغیر کردن tungheer kirdun, کلخریجه انکیختن kulkhrijeh angeekhtun, بزیدن buzédun, بخستن bukhustun. — *To cause to laugh by tickling* دغدغه کردانیدن dughdugheh girdanédun, با دست بازي خندانیدن ba dost bauzé khundanédun. *To tickle the fancy* دلاویز کردن dilaweez kirdun, خاطر نواختن khautir nuwaukhtun, دلشاد کردن dilshaud kirdun. v. *to please.*

Ticklish (sensible to tickling, easily tickled) دغدغه پذیر dughdugheh pizzeer, مدغدغ یاب mudughdugh é-aub, از ندغ خندان uz nudigh khundaun. (*tottering, unfixed*) نا پایدار na pa-édar, نا ثابت پاي na saubut pa-é, غیر ثابت قدم ghire-a saubit kudum, سبکپاي subukpa-é, بی قرار bé kuraur. v. *inconstant, capricious, whimsical: hazardous.*

Ticklishness, v. *uncertainty, inconstancy.*

TIDE (*of the sea*) مد mudd. *The flux and reflux of the tide* مد و جزر mudd ou juzr. v. *ebb, flow*; also *time, season, flood, stream, course.—To tide (drive with the tide* or *stream)* با جاري رفتن ba jauré ruftun. (*to pour a flood*) سیلان شدن seilaun shoodun.

Tidy, tidily, tidiness, v. *neat, neatly, &c.*

TIDINGS خبر khubr, اخبار akhbaur, حدیث hudees. v. *news.—Joyful tidings* مژده muzhdeh.

To TIE بستن bustun, بند کردن bund kirdun, بسته ساختن busteh saukhtun, عقد کردن akd kirdun, ربط ساختن rubt saukhtun, قید کردن keid kirdun, بندیدن bundédun, وابستن wabustun, شد ساختن shudd saukhtun, غاتیدن ghautédun. v. *to bind, fasten, knit, hold.—(to constrain, oblige)* اضطرار نمودن iztiraur numoodun,

الجا كردن ilja kirdun, لزوم ساختن luzoom saukhtun, فرسودن fursoodun.—(*to restrain, confine*) ضبط و ربط كردن zubt ou rubt kirdun, باز داشتن baz daushtun.

A tie (*knot*) عقد akd, قيد keid, بند bund. (*bond, obligation*) عهد ahd, سربسته surbusteh, وجوب wujoob.

TIER سلسله silsileh, صف suf, نظام nizaum. v. *row, range, rank.*

Tiff, v. *drink, liquor: peevishness, pet.*

A tiffing پوسينه pooseeneh, حاضري hauziré.

A TIGER پلنك pulunk, نمر numir, ببر babyr.—*Spotted like a tiger* نمرت numirut, نمرا numra. [شير sheer *a lion* is also used in some parts to denote *tiger*.]

A tigress پلنك ماده pulunk maudeh.

TIGHT (*neat, clean*) زو نزاكت zu nuzaukut, لطيف جامه luteef jaumeh, خوشنما khooshnuma, زو طاهرت zu tauhirut. (*tense, stretched, drawn together*) كشيده kushédeh, سخت كشيده sukht kushédeh, بهم امده behum aumudeh, درهم كرفته durhum goorifteh, بخچيده bukhchédeh.

To tighten (*make tense*) سخت كشيدن sukht kushédun, بهم اوردن behum awurdun, درهم كرفتن durhum gooriftun, بخچيدن bukhchédun. v. *to stretch.*

Tightly (*neatly*) با نزاكت ba nuzaukut, خوشنما khooshnuma.—(*tensely*) بطور سخت كشيده betoora sukht kushédeh, بر وجه بهم امده bur wujha behum aumudeh.

Tightness (*neatness*) نزاكت nuzaukut, خوشنمايي khooshnumaï-é. (*tenseness*) حال سخت كشيده haula sukht kushédeh.

A TILE پخته خشت khusht pukhteh, اجر ajurr, قرميد kyrmeed, تاوه taweh. (*covered with tiles*) با خشت پخته پوشيده ba khusht pukhteh poshédeh, زو قرميد zu kurmeed, مقرميد mukurmeed.

To tile با خشت پخته پوشيدن ba khusht pukhteh poshédun, مقرميد كردن mukurmeed kirdun.

A tiler خشت كر khusht gur, اجر زن ajur zun, موجر mu-ujur.

TILL, *until* تا ta, تاكه takeh, الي ila, حتي hutta, حتي ازا hutta aza, الي متي ila meta, او aw. *Till when?* تا بكي ta beké? تا كي ta ké? *Till this time, till now* تا اين وقت ta ein wakt, الي الان ila aun zumaun, الي ان زمان ila'l'aun, الي هذا الان ila haza-u'l'aun. *Till that time, till then* تا ان وقت ta aun wakt, الي ان زمان ila aun zumaun, الي ان ila aun, حتي ان hutta aun. *Till this day* تا امروز ta imrooz, الي يومنا هذا ila é-oomina haza. *Till the end of time* الي اخر زمان ila akhra zumaun, الي غير نهايت ila ghire-a niha-é-ut.

To TILL زراعت كردن zira-at kirdun, وارانيدن waraundun, بزراعت مشغول شدن bezira-at mushghool shoodun, شخم زدن shukhum zudun, زمين كندن zumeen kundun, كاشتن kaushtun, كشتن kushtun, ارض شكافتن arz shagaustun, بساردن besaurdun, بسار دادن besaur dadun, شياريدن shé-aurédun, شيار كردن shé-aur kirdun. v. *to plough, cultivate.*—*Tillable*, v. *arable.*

Tillage زراعت zira-at, زرعت ziraat, فلاحت fulauhut, دهقاني dihkauné.

A tiller زارع zaura. v. *ploughman.*

A TILT (*cover of a boat, &c.*) تم tum, سايبان sa-é-baun, پرده perdeh, كلت kullut, سايوان sa-é-waun. v. also *canopy, tent: thrust.*—(*a tournament*) رماح بازي rummauh bauzé, ضرب اسنان zurba asnaun, رماح rummauh.

To tilt (*cover with a tilt*) باتم پوشيدن ba tum poshédun, سايبان كستردن sa-ébaun kusturdun, پرده كشيدن perdeh kushédun, كلت بسط كردن kullut bust kirdun. *To tilt with lances* (*as at tournaments*) ضرب اسنان كردن zurba asnaun kirdun, رماح ساختن rummauh saukhtun, جريده انداز jureedeh andauz kirdun. *To tilt* or *fight with rapiers* مجالدت كردن mujaulidut kirdun, مبالدت ساختن mubaulidut saukhtun. *To tilt* (*lean* or *fall to one side*) ميل شدن mei-ul shoodun, بجانب افتادن bejaunib uftaudun. *To tilt a barrel* برميل ميل كردن burmeel mei-ul kirdun.

A tilter مجالدت كننده mujaulidut koonindeh, رماح ساز rumauh sauz, مبارز mobauriz. v. *combatant.*

TIMBER درخت durukht, حطب hutub (pl. احطاب ahtaub), چوب chope, عود a-ood (plur. اعواد awaud, عيدان a-édaun), خشب khushub, خشب khushb, خشبان khushbaun). v. *wood.*—*A timber-merchant* حطاب huttaub, خشاب khushshaub. *A place abounding in timber* حطيب huteeb. *Dry timber for firing* احطاب ahtaub, هيزم heezum, خشك چوب khushk chope, چوب خشك chopa khushk, طبرخون tubrkhoon. v. *firewood.*—*A piece of timber* چوب پاره chope paureh, هيمه ريز heemeh reez, كسار kusaur. v. *chip.*—*Timbers and other materials for building* كراسته kurausteh, كراست kurausut. *The timbers of a house* درخت خانه durukhta khauneh, پالارخانه palaur khauneh, پالار palaur, هبورد humoorud, جائز ja-éz, فريب fureeb, هيزن heezun. v. *beam, rafter.*—*Timbered*, v. *built, formed.*

A TIMBREL طبل tubl. v. *tabor.*

TIME زمان zumaun, گاه gah, وقت wakt (pl. اوقات awkaut), موسم mawsim محل muhull, عهد ahd, فصل fusl, اوان awaun, ايام ei-aum, روزگار roozigaur, ابد abud, هنگام hungaum, هين hein, دم dum, زمن zumin, زمانه zumaneh, زمانت zumaunut, ديرند deerund, عدان addaun, وازيره wauzeereh, عصر ussur, عالم aulum, ان aun, امد amud, مدت muddut, دوران dawraun, دواري dawauré, دور dawr, دهر duhr, ام الجذع ummu'l'juza, فرط furt, افاف afauf, مسند musnud, گيتي geeté, قرن kurn, قران kuraun, اتو anoo, اني ané, اف aff, افان affaun, ايدر eidur, غفانت ghyffaunut, ايج eich, ولا wila, امار amaur, سپهر sipuhr, هتا or هتا huta, ميلت meelut, سمر sumr, فينت feinut, زلف zulf, سبت subt, تارت taurut, منجنون munju-noon (pl. مجانين mujauneen), كديور kudee-wur, ملا mula. *Time present* حال haul, زمان حال zumauna haul, ساعت sa-at. *Time past* ماضي mauzé, زمان ماضي zumauna mauzé, عهد سالف ahda saulif, پيشنگي peishungé, زمان سابق zumauna saubik, عهد عتيق ahda ateek. *In former times* سابقا saubikan. v. *formerly.—Time future* مستقبل mustukbil, زمان مستقبل zu-mauna mustukbil, استقبال istikbaul. *Seed-time* كشت زماني kusht zumauné. *Harvest time* داس زماني daus zumauné. *In time of harvest* در زمان ارتفاع محصول dur zumauna irtifaa muh-sool. v. *harvest, autumn, season.—In good time* بر وقت و زمان bur wakt ou zu-maun. v. *seasonably.— To accommodate one's self to the times* زمان را موافقت كردن zumaunra mu-waufikut kirdun. *From time to time, at times* گاه بگاه gah begah, گاه گاه gah gah. v. *sometimes.— At that time* ان گاه aun gah, ان وقت aun wakt, ان هنگام aun hungaum, اندم aundum. v. *then. At no time* طول الدهر toolu'd'duhr, هيچ دوري heech dawré, هبيرة hubeerutan. v. *never.— In time of necessity* در وقت حاجت dur wakta haujut. *Keeping time* وقت بينا wakt beena. *Out of time* بي هنگام bé hungaum, بي محل bé muhull, بي وقت bé wakt. *In the evening-time* در هنگام شام dur hungauma shaum, در وقت المسا dur wakt-u'l'musa. *In the morning-time* در هنگام سحر dur hungauma suhr. v. *morning* and *evening.— At the time of the conquest* در هين فتح dur heina futih. *A long time* طول زمان tool zumaun, زمان طول zumauna tool, فرسخ fursukh. *The long time of the siege* طول ايام احتباس toola ei-auma ihtibaus. *A short time* زمان قليل zumauna kuleel. هبت hub-but, انو anoo, اني ané.—*In a short time* در زمان قليل dur zumauna kuleel. v. *soon.—Give a little time* مهلا muhlan, اهيز aheez. v. *softly.— At all times* هر زمان hur zumaun, هزمان huzumaun, مدي الايام mudé-u'l'ei-aum, مدي الدهور و الاعوام mudé-u'l' duhoor ou alawaum. v. *always.— In the time of the peace* در زمان صلح و صلاح dur zu-mauna sulh ou sulauh. *In the time of the war* or *battle* در زمان جنگ dur zumauna jung, بهنگام هيجا behungauma heeja, در وقت حرب dur wak-ta harb. *On a certain time* در باري dur bauré, يك زمان eek zumaun. *At the time when* وقتاكه wakta keh, گاكه gahkeh. *The injuries of time* جور دور jawra dawr. *The revolutions of time* دور زمان dawra zumaun. *A length of time* ديري deeré, دير وقتي deer wakté. *In the time of Solomon* در ايام سليمان dur ei-auma soliman. *In the time of the prophet of* GOD علي عهد رسول الله ala ahda rusoolallah. *That was in his time* كان ذلك علي عدانه kana zalika ala adaunahu. *Restrict-ed to any fixed time* (also *the time* or *place ap-pointed for any purpose*) موقت mawkut. *An ap-pointed time* اجل ajul. *A convenient time* محل muhull, هنگام hungaum, ابان abbaun, كفاف kufauf, حبالت hubaulut, سامان samaun. v. *op-portunity.—Time* (*leisure*) فراغ firaugh, فراغت fi-raughut, سبادرت subaudurut, حضور huzoor, عدم كار ساز aduma kaur sauz. v. also *interval*; *age*.

To time بر وقت كردن bur wakt kirdun, محل يافتن muhul é-aftun, زمان گرفتن zumaun guriftun.

Timely (*seasonable*) بر وقت bur wakt, هنگامدار hungaumdar, محل muhull. (*seasonably*) بر وقت bur wakt, للوقت lilwakt, با محل ba muhull.

Time-serving (also *a time-server*) زمان را موافقت ساز zumaunra muwaufikut sauz. v. *servile*.

TIMID, *timorous* خايف kha-éf (plur. خيف khei-uf), ترسان tursaun, ترسا tursa, سهمناك suhumnauk, سهمكين suhumkeen, ترسناك tursu-nauk, بد دل bud dil, پر بيم pur beem, هراسان hurasaun, هيبان heebaun, هايب ha-éb, هيب hei-ub, خشي khushé, خاشي khaushé, خشيان khushé-aun, خشا khusha, وجر wujr, اوجر aw-jur (fem. وجرا wujra, وجرت wujrut), رمان ru-maun, مخنث mukhunus, كيول kei-ool, نزه nuzsheh, نزهمند nuzshehmund, نزند nuzshund, كا ka, كاءت kaat, لعلاع laalaa, جبان jubbaun, دركوع durkuwa, تراره turaureh, فدادت fudau-dut, كع ka, وراع wuraa, ورع wura, وجل wu-jil (fem. وجلا wujla, وجلت wujlut), اوجل aw-jil, اجفيل ij'eel, فرق furuk, سك suk, مواجلت muwaujulit. v. *frightened, pusillanimous, cowardly*.

Timidity, timorousness خوف khauf, هراس hi-

raus, بيم beem, ترس turs, باك bauk, هيبت heebut. v. *fear*, *cowardice*.

Timidly, *timorously* با خوف ba khawf, با هراس ba huraus, هيبان heebaun, اشتردل ushturdil, بى غيرت bé gheirut, بلا جراءت bila juraat, با باك و پروا ba bauk ou purwa, پر بيم pur beem.

TIN قلعي kula-é, رصاص rusaus, ارزيز arzeez. *A tin plate* تنكه tunukeh, با صفيحت sufeehut ba kula-é andoodeh, قلعي اندوده كونته koonuta tursees.—*White tin* ترصيص رصاص ابيض rusausa abeez. *Black tin* رصاص اسود rusausa aswud.

To tin با قلعي اندودن ba kula-é andoodun, ترصيص كردن turfees kirdun, مرصص ساختن murussus saukhtun. *To tin brass vessels* روبينه ساختن rooï-éneh saukhtun, روبين كردن rooï-én kirdun. *A tin-man* قلعيكر kula-égur, رصاص russaus.

Tinned مرصص murussus, با رصاص اندوده ba rusaus andoodeh, با قلعي پوشيده ba kula-é poshédeh, روبين rooï-én, روبينه rooï-éneh.

TINCTURE, *tinct* رنك runk, كون goon, صبغ subugh, صباغ subaugh, خضاب khyzaub, خضب khuzb, صرف syrf.—*A chymical tincture* كيميا keemé-a. *A red tincture* سرخ surkh, سرخه surkeh, سرخي surkhé, سرخاب surkhaub, سرخابى surkhaubé. v. *colour*, *die*.

To tincture, *tinge* رنك دادن runk dadun, رنكين نمودن rungeen numoodun, صبغ كردن subugh kirdun, صباغ دادن subaugh dadun, لون كردن lawn kirdun, ملون ساختن mulawwun saukhtun, رد ع دادن ruda dadun, اژدن azshdun, مرادعت كردن muradaat kirdun, تخضيب ساختن tukhzeeb saukhtun, خضب كردن khuzib kirdun, تغمر ساختن tughummir saukhtun, تغمير زدن tughmeer zudun. v. *to die*.

TINDER (also *a tinder-box*) اتشزنه autashzuneh, اتشزن autashzun, اتشبار autashbar, اتش انكيز autash angeez, اتش افروز autash afrooz.

To TINGLE, *tinkle*, *tink* طنن كردن tinin kirdun, طنطنه ساختن tintineh saukhtun, طنين زدن tineen zudun, رنم كردن runim kirdun, تلابيدن tulabédun, اطنان كردن itnaun kirdun, زمزمه ساختن zumzumeh saukhtun.—*A tingling in the ear* هوي hooï.

TINSEL (*any thing shining with false* or *superficial lustre*) رونق صورتنما roonuka soorutnuma, روشنايى قلب roshunaï-é kulb, شعله دروغ shaaleha duroogh.—(*shining with false lustre*) ذو رونق صورتنما zu roonuka soorutnuma. *To tinsel* (*decorate with false lustre*) با شعله دروغ اراستن ba shaaleh duroogh araustun, با رونق صورتنما اندودن ba roonuka sorrutnuma andoodun.

Tint, v. *tinct*, *tincture*.—*Tiny*, v. *small*.

The TIP (*point*, *extremity*) سر sur, نوك nook, بن bunn, اوج awj. v. *top*.—*The tip of the nose* بن بيني bunna beené. *To look at the tip of the nose* بن بيني را نكرستن bunna beenéra nuggurustun. v. under *nose*.—*The tip of the finger* سر انكشت sura angusht, بنانت bunaunut. v. under *finger*.—*An impression made with the tip of the finger* نكته nukteh.

To tip (*cover the point*) نول پوش كردن nook posh kirdun. *To tip with a ferrule* با نعل پوشيدن ba naal poshédun, با پرازوان بسته كردن ba purauzwaun busteh kirdun. *To tip the wink* چشم زدن chushum zudun, رمز كردن rumz kirdun. v. *to wink*; also *to pat*, *tap*.

To TIPPLE باده پرستي كردن baudeh purusté kirdun, نوشا نوش خوردن noosha noosh khoredun, شراب اشاميدن shuraub ashamédun. v. *to drink*.—*Tipple* شرب shurb, شراب shuraub, نوش noosh. v. *drink*, *wine*.—*A tippler* باده پرست baudeh purust, شراب نوش shuraub noosh. v. *drunkard*.

A TIPSTAFF (*officer of a court*) محضر muhzur, الوصيل alwaseel, حواله huwauleh, شرطى shurté, سرهنك surhunk, عسس asis, جلواز jilwauz, توشور tousoor.

TIPSY مست must, سرمست surmust, اسيمه دماغ aseemeh dumaugh, مخمور mukhmoor, سران suraun. v. *drunk*.

TIPTOE سرپاي sura pa-é, سرانكشته پا angushteh pa.—*To walk on tiptoe* بسرپاي رفتن besura pa-é ruftun.—*To stand on tiptoe* بسرپاي استادن besura pa-é istaudun.

A TIRE (*rank*, *row*) سلسله silsileh, سلك silk, طبق tubuk.—(*head dress*) كله پوش kulleh posh, سراغوش suraghoosh, ارايش سر ara-ésha sur. v. also *attire*, *furniture*, *apparatus*.

To TIRE (*weary out*) اتعاب كردن ita-ab kirdun, وامانده ساختن wamaundeh saukhtun, انكار كردن afgaur kirdun. v. *to fatigue*, *weary*; also *to attire*, *dress*.—(*to become fatigued*) معتوب شدن maatoob shoodun, انكار شدن afgaur shoodun, وامانده بودن wamaundeh boodun, تعب شدن ta-éb shoodun, اويده بودن aweedeh boodun.

Tired معتوب maatoob, انكار afgaur, وا مانده wa maundeh.—*Tiredness* تعب taab, عنا ana, خبال khubaul, ماندكي maundugé. v. *fatigue*.

Tiresome (*fatiguing*) منتهك muntuhik, معتوب ساز maatoob sauz, اتعاب اور ita-ab awur, ازار رسان azaur russaun. v. also *tedious*.

Tiresomeness, v. *tediousness*.

A TIREWOMAN زني پيرايي zunné peera-é, ارا ara, مشاطه mushauteh (pl. مشاطهكان mushautehgaun), ماشط maushit, ماشطه maushiteh, نامصت naumysut.

TISSUE (*gold* or *silver stuff*) زربفت zurbuft, زردوزي zurdoozé, سراسر surasur, سيمبفت seembuft.—*To tissue*, v. *to interweave, variegate.*

A TIT (*small horse*) اسبچه asbcheh, اسب كوچك asba koochuk.

A titbit مزه muzeh, نفايس nufa-és. v. *delicacy.*

A TITHE عشر ushr (pl. عشاير asha-ér, اعشار é-ashaur, اعشرا é-ashira. *Legal tithes* اعشار شرعيت é-ashaura shura-é-ut.

A tithe-gatherer عشار ashshaur, ده ستان duh sitaun, دهچي duhché. *To collect tithes* تعشير كردن taasheer kirdun. *To pay tithes* عشار كذار شدن ashaur guzaur shoodun.

To TITILLATE دغدغه كردن dughdugheh kirdun, ندغ ساختن nudigh saukhtun. v. *to tickle.*

Titillation دغدغه dughdugheh, ندغه nudigheh, غلغليج ghulghuleej, غلغليجه ghulghuleejeh.

A TITLE لقب lukub (plur. القاب alkaub), وصف wusuf (pl. اوصاف awsauf). *The title* or *title-page of a book* سرنامه surnameh, سرنوشت surnoosht, عنوان unwaun, عنيان ané-aun, ديباجه deebaujeh. v. *name, appellation.*—(*a claim of right*) دعوي da-wé, دعوي شروع da-wé shuroo-a, علاقت alaukut, حق hukk, داد حقت dauda hukkut.

To title لقب دادن lukub dadun, ناميدن naumédun. *To title a book* تعنيت كردن taané-ut kirdun, تعنين ساختن taaneen saukhtun.

To TITTER خند زدن khund zudun, قهقهه كردن kuhkuheh kirdun, قه ساختن kuhh saukhtun. v. *to laugh.*—*A titter* خند khund, قهقهه kukuheh, قه kuh.

A TITTLE نقطه nukteh. v. *point, particle.*

TITTLE-TATTLE كفت و كوي guft ou gooï, كثرت كلام kusruta kulaum, قيل و قال keel ou kaul, سخن بيهوده sukhuna beehoodeh, ايانه é-aufeh, هرزه كو hirzeh goo. v. *tattle, prattle.*

To tittle-tattle كفت و كو كردن guft ou goo kirdun, سخن بيهوده راندن sukhuna beehoodeh raundun, هرزه كوي شدن hirzeh gooï shoodun, يافه كفتن é-aufeh guftun. v. *to prate.*

TITULAR (*nominal*) سهوي suma-wé, نامدار naumdar, زو اسم zu ism, زو لقب zu lukub.

TO ب be, به beh, در dur, الي ila, ل li *or* la, لد ludu, لدن ludun, لدي ludé, نحو nuhoo, سو soo, سوى sooï. v. *toward, till.*—It is also expressed often in Persian by the participle را added to the noun; as دلرا or دلرا dilra *to the heart*, دلهارا dilhara *to the hearts.*—*To me* ᴾ مرا mera, بمن bemun, ᴬ لي lee. *To thee* ᴾ ترا tura, بتو betoo, ᴬ لك laka (fem. لك laki). *To him* or *her* ᴾ اورا ora, باو ba-oo, بدو bedoo, ᴬ له lahoo (fem. لها laha), اليه ileihi. *To us* ᴾ مارا mara, بما bema, ᴬ لنا lana. *To you* ᴾ شمارا shumara, بشما beshuma, ᴬ لكم lakum (fem. لكن lakunna). *To them* ᴾ ايشانرا eishaunra, بايشان ba-eishaun, ᴬ لهم lahum (fem. لهن lahunna).—*To himself* ᴾ بخود bekhood, باو be-oo, ᴬ الي نفسه ila nufsihi, اليه ileihi. *In order to* ᴾ تا ta, كه keh, تاكه takeh, كي kee, ᴬ ان an, كيما keema, كيمه keemeh, لكي luké, لكي ان luké aun. *To that* ᴾ بان beaun, بدان bedaun, انرا anra, ᴬ الي ذلك ila zalika, له lahu, لها laha, لذالك lazauka, لذاك lasauka, لهذا lahaza, لهذه lahazihi. *To this* ᴾ باين ba-ein, بادين badein, اينرا einra, ᴬ لذا laza, لذه lazihi, لهذا lahaza, لهذه lahizihi.—*To that place* بانجا baunja.—*To no purpose* بي معني bé maané, بيهوده beehoodeh. *To speak to no purpose* بيمعني كفتن beemaané guftun, بيهوده سخن راندن beehoodeh sukhun raundun. *To answer to the point* مناسب جواب دادن munausib javaub dadun, با مناسبت رد كلام كفتن ba munausibut rudda kullaum guftun.—*To-day* امروز imrooz. v. *day.* — *To-night* امشب imshub. v. *night.* — *To-morrow* فردا furda. v. *morrow.* — *Is the governor gone to the gardens?* كورنر صاحب درباغ رفته اند governor sahib dur baugh rufteh and? *To-day he will not go* امروز نخواهند رفت imrooz nekhauhend ruft. *To-morrow he will go* فردا خوهند رفت furda khauhend ruft. *Will he come to-day?* امروز خواهند امد imrooz khauhend aumud? *He is gone to Calcutta* در كلكته رفته اند dur Calcutta rufteh and. *I went yesterday to the Nabob's house* ديروز بخانه نواب صاحب رفته بودم deerooz bekhauneha novaub sahib rufteh boodum. *Will you go to Europe this year?* امسال شما دولايت خواهند رفت imsaul shuma dur vala-é-ut khauhend ruft? *To-day I went to the market* امروز در بازار رفته بودم imrooz dur bazaur rufteh boodum. *To-morrow I will go to Morshedabad* فردا در مرشداباد خوهم رفت furda dur Morshedabad khauhum ruft. *I hear that the Nabob is gone to Azimabad* شنيده امد كه نواب صاحب در عظم اباد رفتند shineedeh aumud keh novaub sahib dur Azimabad ruftund. *When will he go to Feyzabad?* تاكي در فيض اباد خواهند رفت tauké dur feizabad khauhend ruft? *He is come to the governor's house* در خانه كورنر صاحب امده اند dur khauneha governor sahib aumudeh

and. *The governor sends his compliments to you* کورنر صاحب شهارا سلام گفته اند governor sahib shumaura salaum gufteh and. *To-morrow I will go to see the governor* فردا جهت ملاقات کوانر صاحب خواهم رفت furda jihuta mulakauta governor sahib khauhim ruft. *And the rajah Porsidaroy vakeel to the Nabob Shuja Dowlah* و راجه پرسیدهراي وکیل نواب شجاع دوله wa rajah Porsidaroy vakeela novaub Shuja Dowleh.—*When the day had drawn to an end* چون روز تمام کردید choon rooz tumaum kirdeed. *The servants of the king's palace said to him, who are you?* خاصان بارکاه شاه اورا فرمودند که تو کیستی khaussauna bargauha shah ora furmoodend, keh too keesté? *I was formerly servant to the Ameer Khojund* اول نزد امیر خجند نوکر و چاکر بودم awwula nuzda ameer khojund nookur ou chakur boodum. *The king gave orders to his attendants* شاه کارپردازان خودرا حکم کردند shah kaurpurdauzauna khoodra hookum kirdend. *It came to the ears of the king* در کوش و سمع پادشاه رسید dur goosh ou sumaa padshah rusieed.—*From this side to that* سو بسو soo besoo. *To and fro* ان سو این سو aun soo ein soo, اخول اخول akhwala akhwala. *To run to and fro* پویان بودن pooï-aun boodun, ان سو این سو رفتن aunsoo einsoo ruftun. *Face to face* رو برو roo beroo. v. *opposite.*—*To go over to a party* رو کردان شدن roo gurdaun shoodun.

A TOAD وزغ wuzugh, وزغ زهر دار wuzugha zuhr dar, ضفدع السم zufda-u's'summ.

A toad-stool کما kuma. v. *fungus.*

To TOAST بریان کردن buré-aun kirdun, مشوي ساختن mushwé saukhtun, مسلی کردن muslé kirdun, دسیس ساختن dusees saukhtun, برشتن burushtun, برشته کردن burushteh kirdun, جفت ساختن juft saukhtun. v. *to roast.*—*To toast the health of a mistress* or *friend* دوستکام نامیدن doostkaum naumédun, دوستکاني نوش کردن doostkauné noosh kirdun.

A toast (*toasted bread*) نان برشته nan burushteh. (*a health to a mistress* or *friend*) دوستکام doostkaum, دستکان doostkaun.

Toasted مشوی mushwé, مصلي muslé, برشته burushteh, بریان buré-aun.—*A toaster* بریان کننده buré-aun koonindeh, مشوي ساز mushwé sauz.

TOBACCO دوتن dootun, دوتون dootoon, دخان dukhaun, دوخان dookhaun, طنبغو tambako, تنباکو tambako. *The smoke of tobacco* دوخان dookhaun, دخان dukhaun, (plur. ادخنت adkhinut). *To smoke tobacco* دوتن کشیدن dootun kushédun, دخان نوشان بودن dukhaun nooshaun boodun.—*A tobacco-pipe* قلیون kulé-oon, امامه amaumeh, لوله looleh. *A tobacconist* دوتن فروش dootun furoosh.

A TOE انکشت پاي angushta pa-é. *The great toe* انکشت نر angushta nur, انکشته angushteh. *The toe of a boot* or *shoe* منقار minkaur, منقاد minkaud.

TOGETHER (*in company, in the same place* or *time*) هم hum, باهم bahum, بهم behum, برهم burhum, باهم دیکر bahum deegur, معا maan, جمیعا jumé-an, فراز firauz, اندرو anduroo, اندروا andurwa, یکجا eekjau. (*without intermission*) پیوسته pivusteh, بی اهمال bé ihmaul. v. *intermission.*—*Agreeing together* هماهنک humahunk, همدل humdil, همرنک humrunk. *Labouring* or *acting together* همکن humkoon, همبار humbar, همساز humsauz. *Playing* (or *gaming*) *together* همباز humbauz. *Sitting together* همزانو humzaunoo, همنشین humnisheen. *Lying together* همپستر humpister, همخوابه humkhaubeh. *Living together* همخانه humkhauneh, همدیوار humdeewaur, همسایه humsa-éh. *Breathing together* (*very intimate*) همدم humdum. *Born together* (*as twins*) همزاد humzaud. *Sitting together at table* همسفره humsufreh, همبزم humbuzm, همکاسه humkauseh. *Joined together in alliance* هموثاق humwusauk, همعهد humahd. *To assemble together* واهم امدن wahum aumudun. v. *to assemble.*—*To collect together* فراهم اوردن furrahum awurdun. v. *to collect.*—*To converse together* همصحبت کردن humsuhbut kirdun. v. *to converse.*—*To mix* or *jumble together* برهم زدن burhum zudun. *To be jumbled together* بهم در شدن behum dur shoodun. *To be drawn together* (*contracted*) بهم امدن behum aumudun, بهم بر امدن behum bur aumudun. *To join together* پیوستن pivustun, ملاحمت کردن mulauhimut kirdun, ملاحم ساختن mulauhim saukhtun.—*Together with* با ba, و wa, مع ma.

TOIL کار و بار kaur ou baur, سعي بليغ sa-é buleegh, کوشش kooshish, جهد jihud, عنا ana, رنج و عنا runj ou ana. v. *labour.*—*To toil* کار ساختن kaur saukhtun, کار و بار کردن kaur ou baur kirdun, سعي بليغ نمودن sa-é buleegh numoodun, نهک کردن nuhik kirdun, کوشش ساختن kooshish saukhtun. *Toils* دام daum, کمند kumund, شبیکه shubeekeh. v. *snare, net.*

Toilsome منتهک muntuhik, نهک کنا nuhik koona, موجب الاتعاب moojibu'l'itaab, اتعاب اور ita-ab awur, ماندکي ساز maundugé sauz.

Toilsomeness حال منتهک haula muntuhik, اتعاب itaab, تعب taab, ماندکی maundugé.

A TOKEN اشارت ishaurut, نشان nishaun, علامت alaumut, معلم maalum (plur. معالم maalum). v. *sign, mark.*—*A token* or *memorial of friendship* یادکار é-audkaur, یاد کرد é-aud kird.

TOLD گفته gufteh, مروي murwé, محکي muhké, معروض maarooz, منطوق muntook, متلخص mutuluhhus.

TOLERABLE قابل تحمل kaubila tuhummul, تحملي قابل tuhummulé kaubil, مقارب mukaurub.—*Tolerableness* احتمال ihtimaul, حال مقارب haula mukaurib.—*Tolerably* قابل تحمل kaubila tuhummul, مقاربا mukauriban.

Tolerance (patient suffering) صبر subr, تحمل tuhummul, استحمال istihmaul, شکیبایي shukeebaï-é, بردبار burdbar. v. *patience.*

To tolerate (permit, connive at) رخصت دادن rukhsut dadun, تاني داشتن ta-anné daushtun, اغماض نمودن ighmauz numoodun, اصطبار داشتن istibaur daushtun. v. also *to suffer.*—*Tolerated* رخصت پذیر rukhsut pizzeer. v. *suffered.*

Toleration (indulgence, connivance) رخصت rukhsut, تاني ta-anné, اغماض ighmauz, اصطبار istibaur, تحمل tuhummul, صبر subr, اجازت ijauzut.

TOLL خراج khurauj, باج bauj, باژ bauzh, تطیعت kuté-at, ترغان turghaun, ترغاق turghauk, وضیعت wuzé-at (plur. وضایع wuza-é-a). v. *tax.*—*Toll paid for guarding the roads* راه داري rahdaré, خفیر khufeer. *Toll paid for passing a river* باج عبور bauja aboor. *A toll-gatherer* باجدار bauj dar, راه دار rahdar, راهوان rahwaun. v. *taxgatherer.*—*To pay toll* خراج گذار کردن khurauj guzaur kirdun, باج گذار شدن bauj guzaur shoodun, اداي راهداري ساختن ada-é rahdaré saukhtun.—*To collect tolls* باجدار شدن baujdar shoodun, راهداري گرفتن rahdaré gooriftun.—*To toll a bell* ضرب ناقوس کردن zurba nakoos kirdun, ضرب زنگ ساختن zurba zunk saukhtun. بانگ ناقوس زدن baunka nakoos zudun.

A TOMB قبر kubr, گور goor, تربت turbut, مزار muzaur, مقبره mukbureh, قبرگاه kubrgah, گورجا goorja, گورخانه goorkhauneh, گورستان gooristan, رجم rijm, ستودان sutoodan, سر sirr, راموس raumoos. v. *sepulchre.*—*A tomb-stone* مزار سنگ muzaur sunk, مرقد murkud. v. *monument.*

To tomb, v. *to entomb, bury, inter.*

Tombless بي قبر bé kubr.

A TOME جریده jureedeh. v. *volume.*

A TOMTIT القرطبان alkurtibaun.

A TONE اواز awauz, صدا suda, اهنگ ahunk, نغمت nughmut, رنم runim, هوا hawa, پرده perdeh, اصول asool, مقام mukaum, نوا nuwa, عشاق ushauk. *From tone to tone* (also *in single tones*) مقام بمقام mukaum bemukaum. *Speaking* or *singing in a sweet tone of voice* تلحین tulheen, با خوش اواز گویان ba khoosh awauz gooï-aun. v. *sound, note.*

TONGS کلبتان kulbutaun, کلبتین kulbuteen, کلالبت kulaubut, ماشه mausheh. v. *forceps.*

The TONGUE (*organ of speech*) زبان zubaun, لسان lissaun (plur. السنه alsineh), شبدع shibda, لهجت luhjut, معلاق malauk, مقول mukool (plur. مقاول mukawul), شاهد shauhid. v. also *language, speech.*—*The mother tongue* لغت loghat. *A glib* or *eloquent tongue* مسحل mus-hul, سلط sult. *Glib-tongued* زبان اور zubaún awur, حلیف اللسان huleefu'l'lissaun. v. *eloquent.*—*Tongue-tied* (*having an impediment in speech*) گرفته زبان goorifteh zubaun, عقد اللسان akdu'l'lissaun, طمطم tymtym, طمطمت tymtymut. *Having a malevolent tongue* بد زبان bud zubaun, زباندراز zubaundirauz. *To hold the tongue* (*to be silent*) خاموش شدن khaumush shoodun, بي زبان بودن bé zubaun boodun, سکوت شدن sukoot shoodun.—*Tying up the tongue* زبان بند zubaun bund. *To tongue*, v. *to chide*; *talk*; *lick.*—*Tongued* (*having a tongue*) ذو زبان zu zubaun, لساندار lissaundar.—*Tongueless* بي زبان bé zubaun, غیر لسان ghire-a lissaun. v. *silent, speechless.*—*The tongue of a balance* لسان میزان lissauna meezaun, زبان ترازو zubauna turauzoo, ناره کپان naureha kupaun, بارکین baurkeen. *The tongue of a buckle* زبانه zubauneh.

TONSURE تراش turaush, برند burund.

T O O نیز neez, هم hum. v. *likewise, also.*—(*over and above*) بلا bila, بلا ان bila aun, فوق fawk.

A TOOL الت alut, ادات adaut. v. *instrument: venal, hireling.*

A TOOTH دندان dundaun, سن sinn. *A little tooth* سنینت suneinut. *A canine tooth* ناب naub, دندان ناب dundauna naub, سگدندان sugdundaun, دندان سگ dundauna sug. *Canine teeth* انیاب ané-aub, انیب ané-ub, انابیب ana-éi-éb. *A back tooth* دندان اسیا dundauna asé-a, ضرس zurs (plur. اضارس azauris, ضروس zuroos). *Teething* مستسن mustusinn, متغر musghur. *Shedding the teeth* متغور musghoor, متغر musghyr. *The laughing* (or *fore*) *teeth* (*because shown when laughing*) دندان خنده dundauna khundeh. *The biting* (or *fore*) *teeth* دندان گیر dundaun geer. *The stupor of the teeth* (*from eating any thing acid, &c.*) کندي دندان kundé dundaun. *To draw teeth* دندان برکندن dundaun burkundun, دندان از بیخ کشیدن dundaun uz beekh kushédun. *The teeth or wards of a lock* مدنج mu-

dunj, مدنك mudunk. *The tooth* or *teeth of a saw* or *comb* دندانه dundauneh. *To gnaw with the teeth* (also *to mutter with shut teeth*) دنديدن dundédun. v. *to gnaw.—With tooth and nail* (*with one's utmost force*) با بذل مقدور و سعي موفور ba buzla mukdoor ou sa-é moufoor, با بذل اقدام و اهتمام ba buzla ikdaum ou ihtimaum, با بذل قدرت و سعي جميل ba buzla kudrut ou sa-é jumeel. *To oppose to the teeth* روبرو مخالفت نمودن rooberoo mukhaulifut numoodun, بروي دگر معارضت ساختن berooï digur ma-arizut saukhtun. *To cast in the teeth* سرزنش گفتن surzinish guftun, دشنام دادن dushnaum dadun, طعن و طنز زدن taan ou tunz zudun. v. *to upbraid, revile.* — *To cast one's words in his teeth* كسيرا سخنش باز انداختن kusēra sukhunish baz andaukhtun, فلانرا كلامش رد كردن fulaunra kulaumish rudd kirdun. *In spite of the teeth* (*nolens volens*) خواه و ناخواه khauh ou nakhauh, چار و ناچار chaur ou nachaur, بي اختيار bé ikhté-aur, بالضروره bi'z'zurooreh. *To sharpen the teeth* تيز كردن دندان taze kirdun dundaun.

To tooth (*furnish with teeth, to indent*) با دندان اراستن ba dundaun araustun, اره سا كردن arreh sa kirdun, منشار اسا ساختن minshaur asa saukhtun, كنده كردن kundeh kirdun.

The tooth-ach ضراس zuraus, رنج دندان runja dundaun, درد سن durda sinn.

A tooth-drawer دندان كش dundaun kush, دندان بركننده dundaun burkoonindeh.

Toothed ذو دندان zu dundaun, دندان دار dundaun dar, اهل سن ahla sinn. v. *indented, serrated.—Toothless* بى دندان bé dundaun, غير سن ghire-a sinn.

A tooth-picker خلال khulaul (plur. اخلت akhyllut), اهنج ahunj. *To pick* or *clean the teeth with a tooth-picker* تخلل كردن tukhullul kirdun.

Toothsome اهل ذوق و صفا ahla zook ou sufa, ذو لذت و ذوق zu luzzut ou zook, خوش مزه khoosh muzuh, خوشگوار khooshguwaur. v. *palatable, savoury.* — *Any thing toothsome* مزه muzeh. v. *titbit, delicacy.—Toothsomeness* خوش گواري khoosh guwauré, لذت luzzut, ذوق zook.

The TOP سر sur, اوج awj, تار taur, تارك tauruk, باله bauleh, بالا balau, قلت kullut, كله kulleh, سرسره sursureh, راس raas, فرق furk, فرع fura, قمت kummut, زروت zirwut, كنره kungureh, چكاو chugaw, چكاوك chugawuk, چكاف chugauf, كذفت kuzfut, باد خانه baudkhauneh, قادم kaudim. v. *pinnacle, head.* — *The top* or *crown of the head* افسر سر afsureh sur, ام الراس ummu'r'raus, كلال kulaul, كلالك kulauluk, كروهه kurooheh, اهيان ahé-aun, اهيانه ahé-auneh, اهيان سر ahé-auna sur, چكاد chukaud, مفرق mufruk (plur. مفارق mufaurik), ميان سر mei-auna sur, نصلت nuslut, نمغت numghut, قنس or قنص kunus. *The top of a mountain* قله kulluh, قله هلوها كوه hulluha kooh, راس الجبل rausu'l'jebel (pl. رووس جبال roo-oosa jubaul), شنظاف shinzauf, شنظوف shinzoof, دژ duzsh, راغ raugh, قرن kurn (plur. قران kuraun), دز diz, تيغ teegh, تود tood, كيلان keelaun, كلال kulaul, كلالك kulauluk, سرسره sursureh, سربالا surbalau, نمغت numghut, نيق neek (plur. نيوق né-ook), تنج kunj, گريوه gureeweh, قذفت تل kuzfuta tull, شخ كوه shukha kooh, شعفت shaafut (plur. شعف shaaf, شعاف sha-auf, شعافات sha-afaut, شعوف sha-oof), شمراخ shimraukh, مصاد musaud (plur. مصدان musdaun, امصدت amsudut), خنطوت khintuwut, شخشخ shukhshukh, قاعلت ka-élut, قبل kubil, قنعت kunaat. *A cloud on the top of a mountain* عما ama. *A fortification on the top of a hill* كلات kulaut, صهوت suhwut, درغاله durghauleh. *The top* or *best of any thing* سرات suraut.—*From top to bottom* از سرتاپا uz surtapa, سراپا surapa, سرتاپاي surtapa-é, سرتاسر surtasur, سراسر surasur, سرتسر surtusur. *The top* or *cover of a pot* ديك افراز deek afrauz, ديك افزار deek afzaur, سرخم surkhum. v. *lid, cover.*—*A bundle laid on the top of a load* سربر surbur. *The top of a wave* غارب ghaurub, سر موج sura mooj. *Level on the top* سرپهن surpuhneh. *The top of a house* تار خانه taura khauneh, اسانه asumauneh, كزوني kuzooné. v. *roof, battlement.* — *A summer apartment on the top of a house* بالا خانه balaukhauneh, سرطاق surtauk, بسغ busigh. *A window on the top of a house* باد خور baud khore. v. بادهنج—*The top of a tower, wall, &c.* شرفت shurfut.—*The top of a declivity* سرواندار surwaundaz. *To bend down the top of any thing* سرابن كردن surabun kirdun. —*A boy's top* فرفر furfur, فرفره furfureh. v. *gig.*—*Topless* بي سر bé sur.

To top (*rise aloft, be eminent*) افراز گشتن efrauz gushtun, سر افراز شدن sur efrauz shoodun, رفيع بودن rufé-a boodun, تفضل شدن tufuzzul shoodun, اشرف گشتن ashruf gushtun. v. *to surpass*; also *to predominate.* — (*to cover on the top*) سر پوش كردن sur posh kirdun, پوشش نهادن poshish nihaudun, با سرخم پوشيدن ba surkhum poshédun. (*to lop*) سر قطع ساختن sur kuta saukhtun, خطاب كردن khutab kirdun, پيراستن peeraustun, تشذيب كردن tushzeeb kirdun.

Top-full لبريز libreez, لبالب libalib. v. *full, brimfull.* — *To be top-full* سر نثار و لبريز بودن sur nisaur ou libreez boodun.

Top-heavy گران سر guraun sur.

Topmost بلندترين bulundtureen, بالاترين balautureen, برترين burtureen, ارفع arfa, اعلي aala.

A TOPAZ (*gem*) زبرجد zubrjud, طوپاز topaz.

To TOPE (*drink hard*) باده پرستي كردن baudeh purusté kirdun, جامي لبالب خوردن jaumé libalib khoredun, نوشانوش شراب اشاميدن nooshanoosh shuraub ashamédun.

A toper باده پرست baudeh puruft. v. *drunkard.*

TOPICAL بلاد پيوند bilaud pivund, تخطيط البلاد منسوب tukhteetu'l'bilaud munsoob. v. *local.*—*Topical remedies* فرديات furdé-aut.

TOPICK (*subject*) منشا munsha, مصدر musdar.

TOPOGRAPHY تخطيط البلاد tukhteetu'l'bilaud. — *A topographer* تخطيط البلاد كننده tukhteetu'l'bilaud koonindeh.

Topping, v. *fine, gallant.*—*To topple*, v. *to tumble.*

TOPSY-TURVY زير و بالا zeer ou bala, شيو بالا shé-oo balau, برافرود buraufurood, زير و زبر zeer ou zubr, سرنگون surnigoon. — *To throw topsy-turvy* باز گونه كردن baz gooneh kirdun.

A TORCH مشعل mushaal, مشعلت mushaalut (plur. مشاعل musha-él), موم بزرك mooma buzurk, شمع كبير shumaa kubeer, مشكات mushkaut, مصباح musbauh.—*A torch-bearer* مشعل بر mushaal bur, مشكات دار mushkaut dar.--*Torch-light* روشناي مشعل roshuna-é mushaal, صباح subauh.

TORMENT درد durd, ازار azaur, بلا bula, رنج runj, جفا jufa, تنهيك tunheek, صعود saood, صعد saad, رجز rujiz, رجس rujis, صاعقت sa-ékut, واپس wapus, صيحت seihut. v. *pain, anguish, misery, torture.*

To torment ازار رسانندن azaur russaundun, تعذيب كردن taazeeb kirdun, درد دادن durd dadun, بلا كردن bula kirdun, جفا ساختن jufa saukhtun, فرسودن fursoodun, رنج اوردن runj awurdun. v. *to pain, harrass, persecute, teaze, torture.*

Tormented ازار رسيده azaur russédeh. معذب ma-azzub, درد خور durd khore, رنج ديده runj deedeh. v. *tortured.*—*To be tormented* ازار رسيده شدن azaur russédeh shoodun, معذب بودن ma-azzub boodun, درد و رنج خوردن durd ou runj khoredun, جفا ديدن jufa deedun.

A tormenter درد دهنده durd duhindeh, ازار رسان azaur russaun, تعذيب كننده taazeeb koonindeh, جفا ساز jufa sauz. v. *torturer.*

TORN, *tore* (*in pieces*) دريده dirédeh, پاره پاره زده paureh paureh zuddeh, چاك چاك كرده شده chauk chauk kirdeh shoodeh.—(*torn with the nails, &c. having an oblong fissure*) خراشيده khyraushédeh, مشقوق mushkook, دريده dirédeh, شخوده shukhood, ممزق mumuzzuk, منخرق munkhuruk, قطوف كرده شده kutoof kirdeh shoodeh.

A TORNADO باد شديد bauda shudeed, باد روزگار bauda roozigaur. v. *tempest, hurricane.*

TORPEDO (*fish*) رعاد raad, رعادت ra-adut.

TORPID كاهل kauhil, تنبل tumbul, هدا huda, واني wauné, ونات wunaut, بي جنبش bé jumbish, موثب moosib, بي حركت bé hurukut, ضرسامت zyrsaumut, ثوبا sooba, متثايب mutusa-éb. v. *sluggish, stupid, numb.*

Torpidness, torpitude, torpor كاهلي kauhilé, كسل kusl, مساهلت musauhilut, روبت roobut, عدم جنبش aduma jumbish, توفت tawfut, وصمت wusmut, قصرت kusurut, تكاهل tukauhil, تكاسل tukausil. v. *sluggishness, dullness.*

A TORRENT سيل seil (pl. سيول sei-ool), سيلاب seilaub, سيال sei-aul, رود rood, دره dureh, توجيا toojé-a, توجيه toojé-uh, هرهور hurhoor, هين heen, نقيل nukeel, نخج nukhij. *A torrent of blood* سيل دم seila dum. *To make a torrent of swords* (*to invade a country*) سيل سيف كردن seila seif kirdun. *The channel formed by a torrent* سيلاب كند seilaub kund, مسيل museel, مسل musil (plur. مسلان muslaun, مسل musul, امسلت amsulut, مسايل musa-él), كوره kawreh.

TORRID محروق muhrook, محروقت muhrookut, محر muhir, حار haurr, شديد الحرارت shudeedu'l'hauraurut, تابدار taubdar, همي humé, رمض rumz, رمضا rumza, ناجر naujir, سوزان soozaun. *The torrid zone* منطقت محروقت muntukuta muhrookut.

TORSION (*twisting, wreathing*) پيچ peech, پيچش peechish, تاب taub, نصناص nusnaus.

Tort, v. *injury.*—*Tortious*, v. *injurious.*

A TORTOISE سنك پشت sunk posht, لاك پشت lauk posht, كشف kushuf, سلحفا sulhfa, سلحفات sulhfaut, سلحفيت sulhfé-ut, ديكانه deekauneh, رق rukk, غيلم gheelum, طومت toomut, ابس abis. *Tortoises* سلاحف sulauhuf, اونت awnut, اينت einut.—*A sea tortoise* or *turtle* اطوم atoom.--*Tortuous*, v. *twisted, wreathed, winding.*

TORTURE (*torments judicially inflicted to extort confession, &c.*) اشكنجه ishkinjeh, شكنجه shukinjeh, عذاب شكنجه azaub shukinjeh, اهنجلوغ ahunjuloogh, عقوبت akubut, سياست sé-ausut, پاهك pauhuk, كيستاره keestaureh, ترب turb, عذاب azaub, فيشل feishul, فشلت

fushulut, دهق duhuk, هروانه hurwauneh, سنت sunnut, خرك khuruk. v. *torment*, *punishment*.

To torture اشكنجه دادن ishkinjeh dadun, شكنجه كشيدن shukinjeh kushédun, تعذيب ساختن taazeeb saukhtun, اهنجلوغ كردن ahunjuloogh kirdun, پاهك كشيده ساختن pauhuk kushédeh saukhtun, سياست كردن sé-ausut kirdun. v. *to rack*.—*To extort a confession by torture* تقرير كردن tukreer kirdun.

Tortured شكنجه كشيده shukinjeh kushédeh, سياست كرده شده sé-ausut kirdeh shoodeh, شكنجيده shukinjédeh, معذب ma-azzub. v. *tormented*.—*A torturer* اشكنجه گر ishkinjeh gur, عذاب شكنجه ساز azauba shukinjeh sauz. v. *executioner*: *tormentor*.

To TOSS انداختن andaukhtun, رمي كردن rumé kirdun, طرح ساختن turh saukhtun, انداز شدن andauz shoodun, پرتاب كردن purtaub kirdun. *To toss a ball* غالول انداختن ghaulook andaukhtun, گو رمي كردن goo rumé kirdun. *To toss up the nose* زم كردن zum kirdun.—*To toss* (*to be agitated*) مضطرب شدن muzturub shoodun, اضطراب كرده شدن iztiraub kirdeh shoodun, ازار يافتن azaur é-aftun, ازار رسيده شدن azaur ruséédeh shoodun, جان ازار يافتن jaun azaur é-aftun. v. also *to roll*, *wallow*.

A toss اندازي andauzé, رمي rumé, پرتاب purtaub. v. *throw*.—*A toss of the nose* زم zum.

Tossed, *tost* انداخته andaukhteh, مرمي murummé. v. *thrown*.

TOTAL كل kull, تمام tumaum, درست durust. v. *whole*, *complete*, *full*.—*The total*, *totality* جملت jumlut, كليت kullé-ut, تمامي tumaumé.

Totally تماما tumaman, بالكليه bi'l'kullé-uh, جملة jumlutan, بالجمله bi'l'jumleh, في الجمله fi'l'jumleh.

To TOTTER تزلزل كردن tuzulzul kirdun, جنبان شدن jumbaun shoodun, جنبيدن jumbédun, رجرج كردن rujruj kirdun, لاندن laundun, فراخيز كردن furakheez kirdun, متداعي نمودن mutuda-é numoodun.—*Tottering* تزلزل ساز tuzulzul sauz, جنبان jumbaun, رجرج rujruj, مترجرج muturujruj, زعزع zaazaa, وجف wujif, تفت tuft.

To TOUCH لمس كردن lums kirdun, مس ساختن muss saukhtun, مماست كردن mumausut kirdun, امساس ساختن imsaus saukhtun, مجتس كردن mujtiss kirdun, دست زدن dost zudun, غشي كردن gushé kirdun, گرفتن gooriftun, زدن zudun, طمث كردن tums kirdun. v. *to handle*.—*To touch one another* تماس كردن tumauss kirdun, يكديگر لمس كردن eek digur lums kirdun. *To touch* (*affect the heart*) دلاويز كردن dilaweez kirdun, دلنواختن dilnuwaukhtun, جان گداختن jaun gudaukhtun, خاطر كشيدن khautir kushédun, نرم دل و ملايم ساختن nurm dil ou mula-ém saukhtun. v. under *passion*.—*To touch a musical instrument* نواخت كردن nuwaukht kirdun, نوازش ساختن nuwauzish saukhtun. v. *to play*.—*To touch* or *be in a state of junction* پيوسته شدن pivusteh shoodun, مقرون شدن mukroon shoodun, موصول بودن mousool boodun. *To touch up* (*repair*) مرمت كردن murummut kirdun, تعمير ساختن taameer saukhtun, براوردن burawurdun. v. *to mend*.—*To touch at* (*come to without stay*) نزل كردن nuzl kirdun, نزول ساختن nuzool saukhtun.—*To touch upon* (*mention slightly*) ذكر سبك كردن zikra subuk kirdun.

Touch (*contact*) لمس lums, مس muss, مماست mumassut, مسيس musees, مسيسي museesé, لصوق lusook, پيوستگي pivustugé. *The touch* (*sense of feeling*) قوت لامسه kuwwuta laumiseh. v. also *stroke*, *animadversion*, *censure*, *hint*, *essay*.—*Soft to the touch* (*as clothes*, *plumage*, &c.) سخام sukhaum, لميس lumees.—*Touched* ممسوس mumsoos, گرفته goorifteh, پيوسته pivusteh.—*Touchable*, v. *tangible*. *Touchiness*, v. *peevishness*. *Touchy*, v. *irascible*, *peevish*.

Touching (*affecting*) دلاويز dilaweez, دلگير dilgeer. v. *pathetick*.—*Touchingly* بروجه دلاويز bur wujha dilaweez, بطور دلگير betoora dilgeer.

Touching (*in respect of*) نسبة nisbutan, بانسبت ba nisbut.

A TOUCHSTONE محك muhukk, سنگ محك sunka muhukk, محكت muhukkut.

TOUGH (*not brittle*) نا هشيم na husheem, نا منكسر na munkusur, غير رشت ghire-a rusht.—(*stiff*, *not limber*) نا زابل na zaubil, كز kuzz, غير منخنث ghire-a munkhunis, غلظ ghuliz, لا خنث la khunis.—(*difficult to be chewed*) پيجاك peijauk.—(*viscous*, *clammy*) جرب jurb, ذو جربي zu jurbé, اشقر ashkur, غليظ ghuleez. v. *glutinous*.—*Tough viscous clay* خرد khard. v. also *stout*, *strong*: *difficult*.

Toughness (*not brittleness*) عدم هشمي aduma hushumé, عدم منكسري aduma munkusuré.—(*not flexibleness*) غلظت ghulzut, نا زابلي na zaubilé, كزي kuzzé, لا خنسي la khunsé.—(*viscosity*) جربي jurbé, غلظت ghulzut, اشقري ashkuré. (*difficulty to be chewed*) پيجاكي peijauké.

A TOUR (*roving journey*, *circuit*) گشت و گذار gusht ou guzaur, واروي warouvé, پويا pooi-a, سفر دواره sufra duwaureh.

A TOURNAMENT رماح بازي rummauh bauzé, رماح rummauh, ضرب اسنان zurba asnaun

TOW اصطبت istubut, بقام bukaum. v. *hemp.*

To TOW (*draw by a rope*) از حبل كشيدن uz hubl kushédun.

TOWARD, *towards* سو soo, سوي sooï, بسوي besooï, بجانب bejaunib, بر bur, ابر abur. *He went towards him* بجانب او رفت bejauniba oo ruft. *He struck the pickaxe towards himself* (*he took care of his own interest*) سوي خود تيشه زند sooï khood teesheh zunud. *Towards that part* ان سو aun soo, برو buroo, بروي burooï. *Towards this side* اين سو ein soo. *Towards the garden* سوي باغ sooï baugh. *Towards the city* بسوي شهر besooï shahur.—*To go towards* (*any place*) روي داشتن rooï daushtun.

Toward, towardness, &c. v. *docile, docility.*

A TOWEL دستمال dostmaul, دستار dostaur, دستارچه dostaurcheh, كنده روي gundeh rooï, كنده روي دستار gundeh rooï dostaur, بشكير bushkeer, پيشكير peeshkeer.

A TOWER قله kulleh, قبه kubeh (pl. قباب kubaub), برج burj (plur. burooj), بارو bauroo, مناره minnaureh, منار minnaur (pl. مناور minnawur, منابر minna-ér), مازنت maazunut (plur. مازن or ماازن ma-azun), ميذنت meizunut, مازنت mauzunut, تامور taumoor, تاموره taumooreh, قرن kurn, قنه kunneh, دزغاله dizghauleh. v. *castle, fortification.*—*The tower at chess* رخ or روخ rookh. *The Tower of Babel* منار نمرود minnaura nimrod. *The highest pinnacle of a tower* شرفت shurfut (pl. شرفات shurfaut). *The niched battlement,* (also *the port-hole*) *of a tower* كنگره kungureh.

To tower (*fly* or *rise high*) بلند پرواز كردن bulund purwauz kirdun, مطلع كردن mutla kirdun, سربلند شدن surbulund shoodun. v. *to soar.*

Towered, towery (*guarded* or *adorned with towers*) ذو بروج zu burooj, از قله محصون uz kulleh muhsoon, با مناره اراسته ba minnaureh arausteh.—*A towery building* (*adorned with towers and pinnacles*) شرفت shurfut (plur. شرف shuruf), صومع sawma.

Towering (*lofty*) بلند bulund, رفيع rufé-a, بالا balau, علي ala, افراز efrauz, بلندپايه bulund pa-éh.

A TOWN شهر shahur, بلد bilud, بلدت biludut, مدينه medeeneh, دار daur, تعر kaar, تصبت kusubut (plur. تصبات kusbaut), حاضرت hauzirut, قريت kuré-ut, مدرت mudrut (pl. مدر mudur). v. *city, metropolis, capital.*—*To arrive in town* محتضر كردن muhtuzur kirdun, محضور ساختن muhzoor saukhtun. *To storm a town* تهرا شهر كرفتن kuhran shahur gooriftun, ضربا زربان بلد ستودن zurban bilud sutoodun, از هجوم مدينه فتح كردن uz hujoom medeeneh futih kirdun. v. *to storm.*

A townsman شهري shahuré, حاضر hauzir, قروي kurooï, مدري muduré. v. *citizen.*—*The town and townsmen* شهر و شهري shahur ou shahuré. *The town-hall* or *town-house* محكمت muhkumut, شهر اميني shahur ameené.—*Town-talk* كفت و كوى guft ou gooï, سخن زمان sukhuna zumaun.

A TOY (*bawble*) بازيچه bauzeecheh, لعبت laabut, هرزه hurzeh, ترهت turhut. *Toys* خرد مرد khurd murd, خردوات khurduwaut, هرزوات hurzuwaut, ترهات turruhaut, ترارت turaré-ut, پيرزي peerzshé. v. *trifle.*--(*frolick, humour*) شوخي shookhé, بذله buzleh, يافه é-aufeh, مزه muzeh, مسخره maskhureh, رنك runk, لطيفه luteefeh.—*Toy, toying* (*amorous dalliance*) عشوت ushwut, ناز nauz, ناز و نياز nauz ou né-auz, شيوه sheeweh, شوخي shookhé, دعابت بازي da-abut bauzé. — *Toying* (*amorously playful*) نازنين nauzneen, نازنده nauzindeh, نازان nauzaun, عشت باز ushwut bauz, شيوه نما sheeweh numa, دعابت باز da-abut bauz, شوخ shookh.—*A toy-shop* بازيچه و پيرزه دكاني bauzeecheh ou peerzsheh dukauné, خرد مرد خانه khurd murd khauneh.--*A toy merchant* پيرزي فروش peerzshé furoosh, بازيچه فروش bauzeecheh furoosh.

To toy عشت نمودن ushwut numoodun, نازيدن nauzédun, نازنين شدن nauzneen shoodun, شيوه باختن sheeweh baukhtun, دعب كردن daab kirdun. v. *to play, trifle.*

A TRACE, *tract* (*footstep, mark*) پي pei, پاي pa-é, پا pa, نشانه nishauneh, نشان nishaun, رسم rusm (pl. ارسم arsum), مرسم mursum (pl. مراسم murausum), اثر asr (pl. اثور asoor, اثار asaur), تفاف kuffauf, ندم nudum, دنبال dumbaul, حبار hubaur, حبر hubr (pl. حبارت hubaurut), رجه rujuh, علب alib (pl. علوب uloob) نميم numeem, وعس waas, عثير aseer, خديش khudeesh.—*Tract* (*path*) راه rah, سمت semt (pl. سموت sumoot), طريق tureek, طريقت tureekut, سبيل subeel, وتيرت wuteerut, مسلك musluk. v. *road.*—*Traces left where people have been lying, sitting, &c.* جنح junh. *Traces* (*harness*) براز burauz, رسايع rusa-é-a.

To trace (*mark out*) رسم كردن rusm kirdun, رسوم زدن rusoom zudun, نشان ساختن nishaun saukhtun, اثر نمودن asr numoodun. *To trace, track* (*follow the footsteps*) درپاي رفتن dur pa-é ruftun, نشاندن nishaundun, ازپي روان شدن uz pei rouvaun shoodun, تقصص كردن kusus kirdun *To trace* (*investigate*) پژوهش ساختن pu-

zſhoohiſh ſaukhtun, تفتيش كردن tufteeſh kirdun, تفحص ساختن tufuhhus ſaukhtun, استقصا كردن iſtikſa kirdun.

Traced (*marked*) مرسوم murſoom, اثير aſeer, نشانده niſhaundeh. (*followed by the footſteps*) در پاي رفته dur pa-é rufteh, از پي امده uz pei aumudeh, نشانده niſhaundeh. (*inveſtigated*) پژوهيده puzſhoohédeh, تفتيش كرده شده tufteeſh kirdeh ſhoodeh. v. *ſearched.*

A tracer (*one who marks out or delineates*) رسم ساز rusm ſauz, نشان كننده niſhaun koonindeh. (*one who follows footſteps*) در پاي رونده dur pa-é rouvindeh. (*one who inveſtigates*) پژوهش puzſhoohiſh, مفتش mufuttiſh. v. *ſearcher.*

Trackleſs بي نشان bé niſhaun, بي رسم و پاي bé rusm ou pa-é, نا مرسوم na murſoom, بي سمت و راه bé ſemt ou rah.

A TRACT (*diſtrict, quantity of land*) ناحيت nauhé-ut (pl. نواحي nuwauhé, انحا anha) ساحت ſauhut (pl. ساحات ſahaut, ساح ſauh, سوح ſooh) طرف turruf (pl. اطراف atrauf), طور tawr (pl. اطوار atwaur), قطر or قتر kutr (pl. اقطار or اقتار aktaur), كنف kunuf (plur. اكناف aknauf) بقعت bukaat (plur. بقاع bukaa), جنب jumb, جناب junaub (pl. جنوب junoob), عرض uruz, حري huré, شغير ſhufeer, شغق ſhufuk, حاشت hauſhé-ut, حجا huj (plur. حجي hujé), تغيت tughé-ut. v. alſo *region: courſe.* — (*a treatiſe, ſmall book*) كتابچه kitaubcheh, رسالت riſſaulut.

TRACTABLE دست اموز doſt amooz, رام raum, فرمان بردار furmaun burdaur, نرم رو nurm roo, اهسته ahuſteh, ملايم mula-ém, مظلوم muzloom, مطيع muté-a, بردبار burdbaur. v. *manageable, docile, tame, obſequious, obedient.*

Tractableneſs دست اموزي doſt amoozé, فرمان برداري furmaun burdauré, اهستكي ahuſtugé, بردباري burdbauré, ملايمت mula-émut, طاعت tau-at. v. *docility, tameneſs, obedience.*

Tractably مظلومانه muzloomauneh, با طاعت ba tau-at, با ملايمت ba mula-émut.

TRADE (*traffick, commerce*) تجارت tujaurut, داد ستاد daud ſitaud, اشترا iſhtira, معاملت ma-amlut, كار kaur, بازركاني bazargauné, رنجبري runjburé, متجر mutjur. v. *exchange, buſineſs.*—*A trade* (*employment*) صنعت ſunaat, صناعت ſuna-at, كار kaur, كار و بار kaur ou baur, كردار kirdaur, دستكاري doſtkauré, حرفت hurfut, استادكي uſtaudugé, استادي uſtaudé, پيشه peeſheh. v. *occupation.*—*To follow a trade* صناعت ساختن ſuna-at ſaukhtun, كار كردن kaur kirdun, استادي ساختن uſtaudé ſaukhtun.

To trade (*traffick*) تجارت كردن tujaurut kirdun, بازار ساختن bazaur ſaukhtun, بازركردن bazur kirdun, فروخت و خريد كردن furookht ou khureed kirdun, اشترا ساختن iſhtira ſaukhtun, معامله كردن ma-amleh kirdun, بيع و شرا ساختن bé-a ou ſhura ſaukhtun, جهد و كار كردن jihud ou kaur kirdun, كار و كسب ساختن kaur ou kuſb ſaukhtun, شرط زدن ſhurt zudun. v. *to exchange, truck, traffick by exchange.*

A trader بازاركان bazaurgaun, تاجر taujir, رنجبر runjbur, خواجه khojeh, معاملي ma-amlé. v. *merchant, dealer.*

A tradeſman اهل صنعت ahla ſunaat, صنعتكار ſunaatkaur, رنجبر runjbur, اهل حرفت ahla hurfut, پيشهور peiſhehwur, پيشهكار peiſhehkaur, دستكار doſtkaur, صانع ſauna, استاكر uſtagur, استاد uſtaud, عمال amaul, استاكار uſtakaur. *Tradeſmen, tradeſpeople, tradeſfolk* اهل صنعت ahla ſunaat, اهالي حرفت ahaulé hurfut, پيشهكاران peiſhehkauraun, دستكاران doſtkauraun, استاكاران uſtakauraun.

TRADITION روايت riwa-é-ut, اثر aſr (plur. اثار aſaur), ماثرت ma-aſurut (pl. ماثر ma-aſur), خبر khubr (pl. اخبار akhbaur), نقل nukkul (plur. نقول nukkool). *Traditional* مروي murwé, منقول munkool, ابا عن جد مقول aban aan juddin mukawwul, از پدر بپسر كفته uz pader bepuſſur gufteh.

To TRADUCE دهن كشاي كردن duhun kuſha-é kirdun, عرض پايمال ساختن erz pa-émaul ſaukhtun, بهتان كفتن buhtaun guftun, طنز زدن tunz zudun, افترا كردن iftira kirdun, بدنامي دادن budnaumé dadun, نام پاخوست كردن naum pakhooſt kirdun, غيبت ساختن gheebut ſaukhtun, نام كشيدن naum kuſhédun, اسناد كردن iſnaud kirdun, دق كرفتن dukk gooriftun, كوازه كردن guwauzſheh kirdun, عيب كفتن a-éb guftun. v. *to calumniate, ſlander, defame, cenſure, condemn, blame.* — *Traducement* بهتان buhtaun, افترا iftira, اسناد iſnaud. v. *ſlander, calumny, cenſure.*—*A traducer* بهتان كو buhtaun goo, طنز زن tunz zun, افترا كننده iftira koonindeh. v. *calumniator, ſlanderer.*—*Traduced* بهتان ياب buhtaun é-aub, طنز زده tunz zuddeh, افترا كرده شده iftira kirdeh ſhoodeh.

Traffick, v. *trade.*—(*commodities*) متاع mutaa (pl. امتعت amtaat), اسباب aſbaub. v. *merchandize, wares.*—*To traffick*, v. *to trade.*

TRAGACANTH (*plant*) قتاد kutaud, كياه شتر gé-auha ſhutr.

TRAGEDY طراكيديا tiragédé-a.

Tragical (*bloody, calamitous, mournful*) خونين khooneen, خون فشان khoon fuſhaun, خونخور

khoonkhore, قتول kutool, پر مصيبت pur muſeebut, هولناك hawilnauk, دلگير dilgeer, دلفگار dilfikaur, جان ازار jaun azaur.—*Tragically* بر وجه خون فشان bur wujha khoon fuſhaun, با مصيبت ba muſeebut, دلگير dilgeer, قتولا kutoolan.—*Tragicalneſs* خونخوري khoonkhoré, مصيبت muſeebut, دلگيري dilgeeré, قتل kutl, هولناكي hawilnauké.

To TRAIL بر زمين كشيدن bur zumeen kuſhédun, بخالك كشيده ساختن bekhauk kuſhédeh ſaukhtun, جر كردن jurr kirdun, جرار ساختن juraur ſaukhtun, مستجر كردن muſtujirr kirdun, اهنجيدن ahunjédun. v. *to draw.* —*To trail as a garment on the ground* سحب كردن ſuhub kirdun, زيال شدن zei-aul ſhoodun, زيل ساختن zeil ſaukhtun, مسحوب نمودن muſ-hoob numoodun. *To trail* (*be drawn out in length*) بدرازي كشيده شدن bedirauzé kuſhédeh ſhoodun, دير كشيده بودن deir kuſhédeh boodun, طول گشتن tool guſhtun, تذييل شدن tuzei-él ſhoodun.—*Trailed* كشيده kuſhédeh, بر زمين كشيده bur zumeen kuſhédeh, منجر munjurr, مجذوب mujzoob.

To TRAIN (*educate, form to any thing*) پروردن purwurdun, تربيت كردن turbé-ut kirdun, تدريب ساختن tudreeb ſaukhtun, مدبر كردن mudubbir kirdun, ترويض ساختن turweez ſaukhtun, تعليم كردن taaleem kirdun. v. *to instruct, exerciſe.*— *To train ſoldiers* سپاهي صف صف كردن ſippauhé ſuf ſuf kirdun, تعليم احوال جنگ ساختن taaleema ahwaula jung ſaukhtun, لشكر ضبط كردن laſhkur zubt kirdun, سپاه بجنگ اراستن ſippah bejung arauſtun. *To train a dog* سگ تعويد كردن ſug taweed kirdun, كلب مضري ساختن kulb muzré ſaukhtun, سگ ضاري كردن ſug zauré kirdun. *To train a horſe* ترويض اسب ساختن turweeza aſb ſaukhtun, اسبرا رياضت كردن asbra ré-auzut kirdun, فرس صنعت ساختن faras ſunaat ſaukhtun.

A train (*artifice, ſtratagem*) حيله بازي heeleh bauzé, ال aul, فن fun, كيد keid, مكر mukr, رنك runk, نيرنك neerunk. (*the tail of a gown*) زيل zeil (pl. زيول zei-ool). *The train of a bird* زنابي zunauba, زمجي zumujja, دفيه dufé-uh. *A train or ſeries* سلسله ſilſileh, سلك ſilk, نظام nizaum, تسلسل tuſulſul. v. *proceſs, method.*—*A train* (*followers*) سواري ſawauré *or* ſuvvauré, طايفه ta-éfeh, پيروي peerawé, حشم huſhum, توابع tuwauba, اتباع atbaa, خدم و حشم khudum ou huſhum, لواحق luwauhik, سواد ſuwaud. v. *retinue, proceſſion.*--*A train of artillery* سلسله توپخانه ſilſileha topekhauneh.

Trained پرورده purwurdeh, مربي murubba.

A TRAITOR خاين kha-én, خاينتگر kha-énutgur, غدار ghuddaur, خوان khawwaun, اهل غدر ahla ghudr, دغل زن dughul zun, كافر kaufir, حرامزاده haraumzaudeh. *A bread and ſalt traitor* (*one who betrays his benefactor*) نان و نمك خاينى nan ou nummuk kha-éné.

Traiterous خاين kha-én, زو خاينت zu kha-énut, غدار ghuddaur, غدير ghudeer. v. *perfidious.*—*Traiterouſly* با خيانت ba khé-aunut, غدارا ghuddaran, با غدر ba ghudr. *Acting traiterouſly* اختيان ikhté-aun.

A traitreſs زني غدار zunné ghuddaur. *O traitreſs* يا غدار ya ghuddaur.

Trammel, trammels, v. *net, ſhackles.*

To TRAMPLE پاخوست ساختن pakhoſt ſaukhtun, پايمال زدن pa-émaul zudun, لكد زده و پايمال نمودن lukud zuddeh ou pa-émaul numoodun, پايه زدن pa-éh zudun, موطي قدم شدن mawtaa kudum ſhoodun, سپردن ſuburdun, سپردن ſupurdun, پي سپر شدن pei ſupur ſhoodun.

Trampled پايمال pa-émaul, پامال paumaul, پايمال لكد و شده lukud ou pa-émaul ſhoodeh, پاخوست pukhoſt, پاخواست pakhauſt, پازده pazuddeh.

A trampler پايمال ساز pa-émaul ſauz, لكد زن lukud zun, پاخوست كننده pakhoſt koonindeh.

A TRANCE or *tranſe* (*temporary abſence of the ſoul*) بي خودي bé khoodé, غشيت ghuſhé-ut.

Tranced بيخود békhood, غشيان ghuſhé-aun.

TRANQUIL اسوده aſoodeh, اسوده و ازاده aſoodeh ou azaudeh, اهل رفاهيت ahla rufahé-ut, زو راحت zu rauhut, زو ارام zu araum, ارامیده arauмédeh. v. *quiet.*

Tranquillity اسودگي aſoodugé, سكون ſugoon, رفاهيت rufahé-ut, حضور huzoor, ارام araum, ارامي araumé, ارامش araumiſh, حضور القلب huzooru'l'kulb, سكون النفس ſukoonu'n'nufs, سكونت ſukoonut, سكينت ſukeenut, فراغ بال firaugha baul, اطمينان خاطر itmeenauna khautir. v. *quiet.*

To TRANSACT معامله كردن ma-amleh kirdun, مصلحت ساختن muſluhut ſaukhtun, اتمام امر كردن itmauma amr kirdun, كاركذار شدن kaurguzaur ſhoodun, ميثاق كردن meiſauk kirdun, امر پرداختن amr purdaukhtun, كار كردن kaur kirdun, كردار ساختن kirdaur ſaukhtun, كردن kirdun, ساختن ſaukhtun. v. *to manage, negotiate.*

Tranſacted معامله كرده شده ma-amleh kirdeh ſhoodeh, پرداخته purdaukhteh, كاركذارده kaurguzaurdeh, ساخته ſaukhteh, كرده kirdeh.

A transaction مصلحت musluhut, معامله ma-amleh, اتمام مصلحت و امر itmauma musluhut ou amr, كار kaur, امر amr, ميثاق meisauk, عهد ahd, قول kool, تمسك tummusook, قرار kuraur, امل aml. v. *negotiation, management.*

To TRANSCEND بي نظير شدن bé nuzeer shoodun, گذشتن guzushtun, سبق شدن su-buk shoodun, سبقت ساختن subukut saukhtun, غالب شدن ghaulib shoodun, دست بردن dost burdun, پيش شدن peish shoodun, پيش دستي نمودن peish dosté numoodun, فاضل شدن fauzil shoodun, تقدم داشتن tukuddum daushtun, فايق شدن fa-ék shoodun. v. *to pass, surpass, exceed, excel, surmount, climb.*

Transcendency بي نظيري bé nuzeeré, سابقت saubukut, تقدم tukuddum, پيش دستي peish dosté, تقدميت kudmé-ut, فضل fuzl, مفضل muf-il, غلبت ghulubut, دست برد dost burd. v. *excellence, pre-eminence.*

Transcendent, transcendental بي نظير bé nuzeer, سابق saubik, سبق subik, متقدم mutukuddim, غالب ghaulib, متغلب mutughullib, مكمل mu-kummil, فاضل fauzil, صاحب كمال sahib ku-maul, باهر bauhir, ذو عزت zu yzzut, اعلا a-ala, فايق fa-ék, پيش دست peish dost. v. *excellent, pre-eminent, superior.*

To TRANSCRIBE صورت كردن soorut kir-dun, منتسخ ساختن muntusikh saukhtun, نسخ كردن nusikh kirdun, نسخت ساختن nuskhut saukhtun, استنساخ كردن istinsaukh kirdun. v. *to copy.*

A transcript صورت soorut, نسخت nuskhut, *A transcript into* or *from an account-book* صورت دفتر sooruta duftur. *Transcription* (*making a transcript*) صورت ساز soorut sauz, نسخ nusikh, منتسخ mun-tusikh.

To TRANSFER برداشتن burdaushtun, نقل كردن nukkul kirdun. v. *to convey, carry, transport, remove.* — *To transfer* (*property,* &c.) *from one to another* از يك تا دگر تسليم كردن uz eek ta digur tusleem kirdun. *To transfer one's power* or *authority to another* (*to appoint an attorney, agent,* &c.) حواله كردن huwauleh kirdun, وكيل نامزاد ساختن vakeel naumzaud saukhtun, توكيل كردن tawkeel kirdun. — *A transfer* نقل nukkul.

Transferred برداشته burdaushteh, برده burdeh.

TRANSFORMATION, *transfiguration* تبديل صورت tubdeela soorut, غير ظاهر ghire-a zauhir, تغيير شكل tughei-éra shukl, مسخ musikh. *The transfiguration of Jesus Christ* تجلي حضرت ايشوع tujullé huzrut eishoo-a, عيد تجلي حضرت مسيح a-éda tujullé huzrut meseeh, تغير حضرت ايشوع المسيح tughire-a huzrut eishoo-a-u'l'meseeh.

To transform, transfigure تبديل صورت كردن tubdeela soorut kirdun, غير شكل ساختن ghire-a shukl saukhtun, مسخ كردن musikh kirdun, تغيير ظاهر ساختن tughei éra zauhir saukhtun, شكل را متغير كردن shuklra mutughire kirdun.

Transformed تبديل صورت پذير tubdeela soorut pizzeer, متشكل mutushukkul, لعين la-én. *To be transformed* تبديل صورت پذيرفتن tubdeela soorut pizzeeruftun, متشكل شدن mutushukkul shoodun, غير شكل نمودن ghire-a shukl numoo-dun, لعين بودن la-én boodun.

A transformer تبديل صورت ساز tubdeela soo-rut sauz, ماسخ mausikh.

To TRANSFUSE نقل كردن nukkul kirdun, ريختن reekhtun, تصفيق كردن tusfeek kirdun, از يك در دگر ريزان شدن uz eek dur deegur reezaun shoodun, حواله كردن hawauleh kirdun.—

Transfusion نقل nukkul, تصفيق tusfeek, ريزش از يك در دگر reezish uz eekdur digur, حواله huwauleh.

To TRANSGRESS (*go beyond bounds*) از حد بيرون رفتن uz hudd beeroon ruftun, از حد گذاشتن uz hud guzaushtun. (*to offend against any law, custom,* &c.) تجاوز نمودن tujawuz nu-moodun, عدوان شدن adawaun shoodun, عدا كردن ada kirdun, بغي ساختن bughé saukh-tun, متعدي شدن muta-addé shoodun, تعدي كردن ta-addé kirdun. v. also *to violate.*

Transgression متجاوز mutujawuz, تجوز tuja-wuz, عدا ada, تعدي ta-addé, معدي ma-ad-dé, خطا khuta, سهو suhoo, وكار wukaur, رهق ru-huk. v. *offence, sin, crime, fault, violation.*

Transgressing, transgressive از حد بيرون روان uz hudd beeroon rouvaun, متجاوز mutujawuz, متجاوزت mutujawuzut, عادي audé.

A transgressor متعدي muta-addé, باغي baughé (pl. بغات bughaut), صاحب متجاوز sahib mutuja-wuz, خطا ساز khuta sauz, اهل سهو ahla suhoo.

TRANSIENT, *transitory* (*momentary, frail, fleeting*) تيز گذار taze guzaur, فاني fauné, بي بقا bé buka, نا باقي na bauké, غير ثابت ghire-a saubit, يكساعت eeksa-at, نا پايدار na pa-édar, بي پايداري bé pa-édaré, فنا پذير funa pizzeer, زايل za-él, بي استواري bé istuwauré, نا استوار na istuwaur.

Transiently (*soon passing, slightly, en passant*) تيز گذار taze guzaur, سرعة suratan, تحلة القسم tu-hullutu'l'kussum.

Transientness, transitoriness تيز گذاري taze gu-zauré, عدم ثبات aduma subaut, نا پايداري na

pa-édaré, غير استواري ghire-a istuwauré, حال فاني haula faune, عدم بقا aduma buka.

TRANSITION گذار guzaur, روش از يك تا دگر rouvish uz eek ta digur, مرور muroor, عبور aboor, تبادل tubaudil. — *Transitive* (*having the power of passing*) ذو قوت گذار zu-kuwwuta guzaur. *A transitive* or *active signification* تعديت taadé-ut. *A transitive* or *active verb* متعدي muta-addé, فعل faal, الواقع alwauka. v. تعدي

To TRANSLATE (*from one language to another*) ترجمه كردن turjimeh kirdun, مترجم ساختن muturjum saukhtun, تفسير كردن tufseer kirdun, نقل ساختن nukkul saukhtun. v. *to interpret*, *explain*; also *to transport*, *remove*.

Translated مترجم muturjum, منقول minkool, منتقل mutunukkul, ترجمه كرده شده turjimeh kirdeh shoodeh.

TRANSMARINE (*beyond sea*) انسو دريا aunsoo duré-a, ماورالبحر mawuru'lbuhr. (*rare, exotick*) غريب ghureeb, نادر naudir.

To TRANSMIGRATE نقل مكان كردن nukkula mukaun kirdun, جا بجا نقل ساختن jau bejau nukkul saukhtun, انتقال كردن intikaul kirdun, تبديل مقام ساختن tubdeela mukaum saukhtun, ترحال كردن turhaul kirdun. v. v. *to emigrate*, *travel*.

Transmigration (*passage from one place to another*) نقل مكان nukkula mukaun, تبديل مقام tubdeela mukaum, انتقال intikaul, نقل nukkul. v. *emigration*.—*The transmigration of the soul* التناسخ attunausukh.

Transmigrating, *transmigrant* نقل مكان ساز nukkula mukaun sauz, انتقال كنا intikaul koona.

TRANSMISSION, *transmittal* ارسال جا بجا irsaula jau bejau, مرسل mursil.

Transmissive, *transmitted* از جا بجا فرستاده uz jau bejau furristadeh, مرسل mursul. v. *sent*.

To transmit از جا بجا فرستادن uz jau bejau furristadun, ارسال كردن irsaul kirdun, ايصال ساختن eisaul saukhtun, گذارنده كردن guzaurindeh kirdun, حواله ساختن huwauleh saukhtun, نقل nukkul kirdun. v. *to send*.

TRANSMUTABLE ممكن ابدال mumkina ibdaul, لايق قلب la-éka kulb, قابل بدل kaubila budul, شايسته تبديل sha-ésteh tubdeel.

Transmutation ابدال ibdaul, قلب kulb, بدل budul, تبديل tubdeel. *Transmutation of metals* كيميا keemé-a, كيميا و سيميا keemé-a ou seemé-a.

To transmute ابدال كردن ibdaul kirdun, قلب ساختن kulb saukhtun, منقلب كردن munkulub kirdun. v. *to change*. — *To transmute metals* كيميا و سيميا ساختن keemé-a ou seemé-a saukhtun.— *Transmuted* منقلب munkulub.— *A transmuter* قلب ساز kulb sauz, ابدال گر ibdaul gur, كيمياگر keemé-a gur, اهل كيميا ahla keemé-a.

A TRANSOM بردر burdur. v. *lintel*.

TRANSPARENCY (*pellucidness of gems*, &c.) تابداري taubdaré, ابداري aubdaré, جوهرداري johurdaré, كرشي kurshé, روشنايي roshunaï-é. v. *clearness*, *brilliancy*. — (*thinness of cloth*) شفي shuffé, حال شفاف haula shufauf.

Transparent (*pellucid*) ابدار aubdar, تابدار taubdar, جوهردار johurdar, كرش kursh, روشن roshun. v. *clear*, *bright*, *brilliant*. — (*thin as cloth*) شف shuff, شفاف shufauf, شفيف shufeef, شفوف shufoof.

To TRANSPIRE (*become publick*) اشكاره گشتن ashikaureh gushtun, كشاده گرديدن kushaudeh girdédun. v. also *to perspire*.

To TRANSPLANT فصال كردن fusaul kirdun, نقل ساختن nukkul saukhtun, دگر بار نشاندن digur bar nishaundun, باز اجستن baz ajistun, مفتصل نمودن muftusyl numoodun, افتصال كردن iftisaul kirdun. — *Transplantation* فصال fusaul, نقل nukkul, افتصال iftisaul, مفتصل muftusil.—*Transplanted* متنقل mutunukkul, دگر بار نشانده digur bar nishaundeh, باز اجسته baz ajisteh.—*A transplanter* نقل ساز nukkul sauz, فاصل كننده fausil koonindeh.

To TRANSPORT (*carry from place to place*) بردن burdun, از جا بجا بردن uz jau bejau burdun, نقل كردن nukkul kirdun, از مقام تا مقام نقل ساختن uz mukaum ta mukaum nukkul saukhtun, ناقل شدن naukil shoodun, تنقيل كردن tunkeel kirdun, انتقال نمودن intikaul numoodun, منتقل گردانيدن muntukul girdanédun. v. also *to banish*. — (*to ravish with delight*) دلشاد ساختن dilshaud saukhtun, دلاويز كردن dilaweez kirdun, دلربا ساختن dilruba saukhtun, مفرح قلب دادن mufriha kulb dadun, مسرور كردن musroor kirdun. v. *to delight*. — *To transport* (*loads of goods*, *luggage*, &c.) نقل اثقال كردن nukula askaul kirdun, اسباب نقل ساختن asbaub nukkul saukhtun, بارها از جا بجا كشيدن barha uz jau bejau kushédun.

Transport (*rapture*) دلاويزي dilaweezé, دلشادي dilshaudé, مفرح قلب mufriha kulb, دلخوشي dilkhooshé, دلربايي dilrubaï-é. v. *delight*.—*Transporting* (*charming*) دلاويز dilaweez, دلربا dilruba, دلستان dilsitaun, دلفروز dilfurooz, دلكش dilkush, خاطر گير khautir geer, جانستان jaunsitaun. —*Transport*, *transportation* (*conveyance*) نقل nuk-

kul, نقل از مقام تا مقام nukkul uz mukaum ta mukaum, انتقال ازجا بجا intikaul uz jau bejau, بارکشي barkushé. v. *carriage:* also *banishment.* — *The transportation of baggage* نقل اثقال nukkula askaul, انتقال اسباب intikaula asbaub.

Transported تنقل tunukkul, برده burdeh, نقل کرده شده nukkul kirdeh shoodeh.

A transporter ناقل naukil. v. *carrier.*

To TRANSPOSE تقديم و تاخيرکردن tukdeem ou ta-akheer kirdun, تبديل ساختن tubdeel saukhtun, يک بجاي ديگر نهادن eek beja-é digur nihaudun. *To transpose one letter in the place of another* تحريف کردن tuhreef kirdun, بدل ساختن budul saukhtun, ابدال کردن ibdaul kirdun, تصحيف ساختن tus-heef saukhtun.

Transposition, transposal تبديل tubdeel, بدل budul, ابدال ibdaul, تحريف tuhreef, تصحيف tus-heef, حال تقديم و تاخير haula tukdeem ou taakheer.

To TRANSUBSTANTIATE (*change substance*) تبديل هستي کردن tubdeela husté kirdun.

TRANSVERSE معترض mu-etriz, مناسطه munausuteh. v. *cross, oblique.* — *Transversely* از کوشه تا کوشه uz koosheh ta koosheh, معترضا mu-etrizan.

A TRAP دام daum, کمند kumund, شبيکه shubeekeh, کمين kumeen, کمينگاه kumeengah, ال aul, فن fun, روبه بازي roobeh bauzé, حيله بازي heeleh bauzé, کيد keid. v. *snare, ambush, stratagem.* — *To trap* در دام کرفتن dur daum gooriftun. v. *to insnare.*

A TREADLE (*to a loom, &c.*) پاچال pauchaul, پاوزاره pawzaureh, بافرجن baufrjun, بافرنجن baufrunjun, شو shoo.

TREASON خيانت khé-aunut, خيانتکري khé-auntguré, غدر ghudr. v. also *rebellion.*

Treasonable خاين kha-én, غدار ghuddaur. v. *treacherous, traiterous, rebellious.*

TREASURE خزينه khuzeeneh, خزانه khuzauneh, کنج gunj, کنجور gunjoor, زخر zukhr, زخيره zukheereh, لهيزا luheiza. v. *riches, wealth, money.* — *Hidden treasure* کنز kunz, کنجباد gunjbaud, دفينت dufeenut, کنج مدفون gunja mudfoon.— *Treasures* خزاين khuza-én, دفاين dufa-én, کنوز kunooz. *Immense treasures* خزاين بي کران khuza-éna bé guraun.

To treasure خزينه کردن khuzeeneh kirdun, مال در کنجينه نهادن maul dur gunjeeneh nihaudun, در خالصه انبار کردن dur khalsih imbaur kirdun, کنز ساختن kunz saukhtun.

A treasurer خزينه دار khuzeeneh dar, کتخداي خزينه kutkhoda-é khuzeeneh. کنجور gunjwur, کهبد kuhbud, خازن khauzin (plur. خزنت khazanat, خزان khuzzaun). *The high treasurer* دفتردار dufturdar, بخشي bukhshé, امين بيت المال ameena beetu'l'maul.--*Treasurership* دفترداري dufturdaré, خزينه داري khuzeeneh daré, منصب کنجور munsuba gunjwur.

A treasury خزينت khuzeenut, کنجينه gunjeeneh, کنجا gunja, کنزخانه kunzkhauneh, بيت beet, بيت المال beetu'l'maul, خالصه khalsih, مفتح muftuh, مخزن makhzen [Hence *magazen* in Spanish, *magazine* in English]. *The royal treasury* خالصه شريف khalsiha shurreef, خزانت عامره khuzaunuta aumireh, خزينت بيت المال khuzeenuta beetu'l'maul, کنجينه شايکان gunjeeneha sha-égaun.

To TREAT (*negociate, settle any business*) مصلحت کذار شدن musluhut guzaur shoodun, معامله کردن ma-amleh kirdun, عهد و شرط تقويم ساختن ahd ou shurt tukweem saukhtun, تعميل کردن taameel kirdun, اتراف داشتن ikrauf daushtun, اتقان کردن ittikaun kirdun.—(*to handle, manage*) ربط کردن rubt kirdun, برکشيدن burkushédun, مباشرت کردن mubaushirut kirdun, کيد ساختن keid saukhtun.—(*to give an entertainment*) ضيافت دادن zé-aufut dadun, مهماندار شدن muhmaundar shoodun, ميزد دادن meezud dadun, ميزبان کستري نمودن meezubaun kusturé numoodun.—(*to discourse on*) مکالمه کردن mukaulumeh kirdun, مذاکره ساختن muzaukureh

To treat well نواختن nuwakhtun, خوش کردن khoosh kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, رعايت کردن ri-a-é-ut kirdun, مدارات نمودن mudaraut numoodun, مافست ساختن ma-afusut saukhtun, عفاس کردن afaus kirdun, دلو شدن dulou shoodun. *To treat ill* جفا کردن jufa kirdun, تغليظ ساختن tughleez saukhtun, قهرکردن kuhr kirdun, ستم نمودن situm numoodun, بلو کردن buloo kirdun, اضهاد ساختن izhaud saukhtun. v. *to oppress.* — *To treat one another ill* تکاوح کردن tukawuh kirdun, به يک دکر جفا ساختن beh eek digur jufa saukhtun.

A treat ضيافت zé-aufut, مهماني muhmauné, بزم buzm, ميزد meezud. v. *entertainment.*

Treated (*discoursed upon*) مکالمه کرده شده mukaulumeh kirdeh shoodeh, مذکور muzkoor, مذاکره ساخته muzaukureh saukhteh.—(*entertained at table*) ضيافت پذير zé-aufut pizzeer, مهماني کير muhmauné geer, نفايس خور nufa-és khore. — *Treated well* نواخته nuwaukhteh, التفات پذير iltifaut pizzeer.—*Treated ill* ستم ديده situmdeedeh, جفا پذير jufa pizzeer.

A treatise مذاکره muzaukureh, رسالت russau-lut, نقل nukkul, حکایت huka-é-ut, تاریخ tau-reekh.

Treatment گیری geeré, معامله ma-amleh, حرکت hurukut. *Good treatment* نوازش nuwauzish, التفات iltifaut, رعایت ri-a-é-ut, مهربانی mihrubauné, مدارات mudaraut. *Ill treatment* جفا jufa, مصادرت musaudurut, جور jawr, قهر kuhr. v. *oppression.*

A TREATY مصلحت musluhut, معامله ma-amleh, عهد ahd, عقد akd, شرط shurt, حلف hulf (plur. احلاف ahlauf), تلا tula. *A treaty of peace* مذاکرت احوال صلح muzaukuruta ahwau-la sulh, مصالحت musauluhut, عقد صلح و صلاح akda sulh ou sulauh.

TREBLE (*threefold*) ستا seta, ستو setoo, سکانه segauneh, ثلاثت اضاعف salausata aza-af, زو ثلاث zu salaus. (*sharp of sound*) تیز صدا taze suda. *A treble* or *sharp sound* صدا تیز sudaa taze. —*To treble* (*make thrice as much*) ستا کردن seta kirdun, ثلاثت اضاعف ساختن salausut aza-af saukhtun.—(*to become treble*) ستو گشتن setoo gushtun, ثلاثت اضاعف گردیدن salausut aza-af gurdédun. —*Trebly* ستا seta, ستو setoo, ثلاث salaus, ثلثا sulusan.

☞ *What follows between hooks, down to* TREE, *has been transposed by mistake. — It should be inserted between* TRAP *and* TREADLE *p.* 2047.

[TRAPPINGS (*for horses*) جلال jilaul, رخت rukht, اسب رختی asb rukhté, هرا hurra, طرف turruf, زین پوش zeen posh. v. also *dress, ornament.*

TRASH خردوات khurduwaut, خرد مرد khurd murd, بازافگن bazafgun, نفا nufa, درد durd. v. *dross, dregs, offals, refuse.*

To TRAVAIL (*labour in childbirth*) درد وضع حمل کشیدن durda wuzaa huml kushédun, نفاس گیر شدن nufaus geer shoodun, ابستن abistun.

Travail (*labour in child-birth*) درد وضع حمل durda wuzaa huml, رنج نفاس runja nufaus.

To TRAVEL بدیار غربت رفتن bedé-aura ghurbut ruftun, سفر کردن sufr kirdun, سلوک ساختن sulook saukhtun, تسفر کردن tusuffur kirdun, مسافرت ساختن musaufurut saukhtun, سیاحت کردن sé-auhut kirdun, سیح ساختن seih saukhtun, غریبی کردن ghureebé kirdun, تغریب ساختن tughreeb saukhtun, راهرو بودن rahrou boodun, راهگذار شدن rahguzaur shoo-dun, هنجاریدن hunjaurédun. *To travel on foot* راجلا مشي کردن raujilan mushé kirdun, پیاده رفتن pé-audeh ruftun. *To travel on horseback* سوار رفتن suvvaur ruftun, راکب شدن raukib shoodun, بر اسب راهگذار بودن bur asb rahgu-zaur boodun. *To travel in company* مسافره کردن musaufureh kirdun, سفار ساختن sifaur saukhtun, با کاروان سفر کردن ba karavan sufr kirdun, هنجار ساختن hunjaur saukhtun. *To travel post* سیر في البرید کردن seir fi'l'bureed kirdun. *To travel day and night* سیر الیعقاب کردن seiru'l'-meekaub kirdun. *To travel fast* تیز رفتن taze ruf-tun, وضوع کردن wuzoo-a kirdun. *To travel slow* گران سیر شدن guraun seir shoodun, نرم رو بودن nurm rou boodun, اهسته رفتن ahusteh ruftun.

Travel, travelling سلوک sulook, سفر sufr, راه rah, راه گذاري rahguzauré, سیر seir, رحیل ruheel, طریق tureek. v. *journey.*—*To set out on one's travels* روبراه شدن rooberah shoodun, عزم راه ساختن azma rah saukhtun, تسفر کردن tusuffur kirdun, عزم طریق ساختن azma tureek saukhtun, عزم خرام نمودن azma khyraum numoodun, متوجه شدن mutuwujjih shoodun, توجه کردن tuwwujih kirdun.

A traveller سیاح sei-auh, اهل سیاحت ahla sei-auhut, مسافر musaufir (plur. اصحاب مسافره as-hauba musaufireh), راهرو rahrou, راهبان rah-ban, راهگذار rahguzaur, رهاور ruhawur, رهگذري ruhguzuré, رهور ruhwur, رند rind, ابن سبیل ibna subeel, (pl. ابنای سبیل abna-é subeel). *A great traveller, a traveller round the world* سیاح دنیا sei-auha duné-a, راهشاه rahshah, رند جهان rinda jehaun. *A traveller's bottle* گراز gurauz.

TRAVERSE از گوشه تا گوشه نهاده uz koosheh ta koosheh nihaudeh, از این تا ان طرف uz ein ta aun turruf. v. *transverse, oblique.*—*A traverse* (*any thing laid across*) چیزي از گوشه تا گوشه نهاده cheezé uz koosheh ta koosheh nihaudeh.

To traverse (*lay athwart*) از این تا ان طرف نهادن uz ein ta aun turruf nihaudun, از گوشه تا گوشه نصب کردن uz koosheh ta koosheh nusb kirdun.—(*to oppose*) رد کردن rudd kirdun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun, مقاومت کردن mukawumut kirdun. v. *to thwart.*—(*to wander over*) گشت و گذار کردن gusht ou gu-zaur kirdun, پویان بودن pooï aun boodun.—(*to survey*) نظر کردن nuzr kirdun, نگران شدن nug-guraun shoodun.

A TRAY ناوزه nawzsheh, ناوه naweh.

TREACHEROUS خاین kha-én, ذو خاینت zu kha-énut, غدار ghuddaur, اهل غدر ahla ghudr, بی وفا bé wufa. v. *perfidious, traiterous.* —*That treacherous murderer* ان غدار خونریز aun guddaura khoonreez.

Treacherously با خیانت ba khé-aunut, غدارا ghuddauran, بلا وفا bila wufa.

Treachery, treacherousness خیانت khei-aunut,

غدر ghudr, خيانتگري khé-auntguré, بي وفاي be wufa-é, خسران khusraun, ال aul. v. *perfidy.*

TREACLE (*a medicinal composition*) ترياق or طرياق turé-auk, درياق duré-auk, درياقت duré-aukut, دراق durrauk, باد زم baud zum.

To TREAD وضع قدم كردن wuza kudum kirdun, گام نهادن gaum nihaudun, پاي زدن pa-é zudun, دروج كردن durooj kirdun, رفتن ruftun. v. *to go, step, walk.*—*To tread under foot* پايمال كردن pa-émaul kirdun, پاخوست ساختن pakhoost saukhtun, زير پاي كرفتن zeer pa-é gooriftun, انجلوغ كردن ahunjuloogh kirdun. v. *to trample.*—*To tread majestically* موزون خرام رفتن mouzoon khyraum ruftun, خرامان شدن khyramaun shoodun, قدميت نمودن kudmé-ut numoodun, روس كردن raws kirdun. *To tread* (or *copulate as birds*) جماع كردن juma kirdun, ضراب ساختن zuraub saukhtun.—*To tread in another's footsteps* در پاي كسي دكر رفتن dur pa-é kussé digur ruftun. v. *to follow, imitate.*—*To tread firmly* پايداري كردن pa-édaré kirdun, ثبات قدم ساختن subaut kudum saukhtun, پاي استوار نمودن pa-é istuvaur numoodun.

Tread (*step, footing*) پاي pa-é, پا pa, پي pei, قدم kudum, گام gaum, پايداري pa-édaré. (*manner of walking*) روش rouvish, حركت hurukut, خرام khyraum, قدميت kudmé-ut, روس raws. v. *air, mein*; also *track, way, path.*

A treader وضع قدم كننده wuza kudum koonindeh, گام ساز gaum sauz.]

A TREE درخت durukht, شجر shujur, شجره shujureh, شجرا shujura. *Trees* درختان durukhtaun, اشجار ashjaur, شجرات shujuraut, شعار sha-ar.—*A tall* or *great tree* درخت بلند durukhta bulund, درخت سخت durukhta sukht, خلنج khulunj. *A little tree* درختك durukhtuk. v. *shrub.*—*The infernal tree* (*the devil*) شجرة الزقوم shujurutu'l'zukoom.—*A palm-tree* الشجرة الطيبت a'sh'shujurutu't'teebut, درخت خرما durukhta khurma. *An almond-tree* درخت بادم durukhta baudaum. *A poplar-tree* خدنك khudunk. v. *poplar.*—*A straight tree* درخت راست durukhta raust, جيسود jeesood, جسود jusood. *A crooked tree* درخت كژ durukhta kuzsh, كپوش kupoosh. *The fruit of trees* ميوه درخت meevaha durukht. *Trees full of blossoms* اشجار پر ازهار ashjaura pur azhaur. *Abounding in trees, planted with trees, a grove* or *thicket of trees* مشجر mushujjir, شجير shujeer, درختان durukhtaun, درختستان durukhtistan, دوح dooh, دوحت doohut, حرجت hurjut, كن kun, عيكت or ايكت a-ékut, مدغل mudghyl. v. *forest, grove, thicket.*—*The stump of a tree* كنده kundeh. v. *stump, trunk.*—*The root of a tree* گونه درخت gooneha durukht, بيخ شجر beekha shujr. v. *root.* — *To tear up trees by the roots* از بيخ بركندن uz beekh burkundun. v. under *root.* — *Moss upon trees* دوادم duwaudum.

TREFOIL طرفيل tyrfeel. v. *clover.*

A TRELLIS شباكت shubaukut, چيني مشبك cheezé mushubbuk. v. *lattice, grate.*

To TREMBLE لرزان شدن lurzaun shoodun, لرزيدن lurzédun, ارتعاد نمودن irta-ad numoodun, ارتعاش كردن irta-ash kirdun, زلزال داشتن zulzaul daushtun, رجرج ساختن rujruj saukhtun, تبيدن tubédun, مخيدن mukhédun, رجد ياقتن rujd é-aftun. v. *to shake, totter, stagger.* — *To tremble as the earth* تزلزل كردن tuzilzil kirdun, رجفان ساختن rujufaun saukhtun. *To tremble with cold* تفقفه كردن kufkufeh kirdun, تفقفق ساختن tukufkuf saukhtun. *To cause to tremble* لرزان گردانيدن lurzaun girdanédun, لرز دادن lurz dadun, بيد وش لرزان كردن beed vush lurzaun saukhtun.

Trembling, tremulous لرزان lurzaun, رهل ruhl, ارتعاد irta-ad, ارتعاش irta-ash, رجرج rujuj, رجراج rujrauj, رجرجت rujrujut, رجد rujid, رقوف rukoof. — *Trembling, tremulous* لرزه lurzeh, رعش raash, رعدت raadut, زلزال zilzaul, زلزله zilzileh, رعشان raashaun, ارزيز irzeez, ارقاف irkauf, ازيب azeib, عروا arwa, صعفت saafut, نغض nufza, وزغ wuzugh, كزاز kuzauz, بصيص busees, نحوا nuhwa.

Tremblingly با لرزه ba lurzeh, ارتعادا irtaadan, رجرجا rujrujan, بروجه لرزان bur wujha lurzan.

TREMENDOUS ذو هيبت zu heebut, مخوف mukhoof, هولناك hawilnauk, خطرناك khutrnauk, سهمناك suhumnauk, نژند nizshund, وهمناك wuhimnauk, ترسناك tursinauk. v. *horrible, terrible, dreadful, awful.*

A TRENCH كنده kundeh, كندك kunduk, كوهين kooheen, مغارت mughaurut. v. *ditch.*—*Trenches* or *intrenchments* محاصر muhausir, مترس muturis, حصن و مترس husn ou muturis, حصار و كندك hissaur ou kunduk, برج burj, بارو bauroo, شه بارو shah baroo, ال aul, عمارت و خندق amaurut ou khunduk. v. *lines.* — *To trench* كنده كاويدن kundeh ka-wédun, كندك دركندن kunduk durkundun, كوهين كردن kuheen kirdun.—*Trenchant* تيز taze. v. *sharp.*

TREPAN (*surgeon's instrument for cutting pieces out of the scull*) ماهه mauheh, پرماهه purmauheh, مسقب miskub, پيچه peecheh, گرده girdeh. v. also *snare, stratagem.*

To trepan (pierce the scull) كاسه سر با پرماهه kauseha sur ba purmauheh سپوختن sipookhtun. v. also *to catch, ensnare.*

TREPIDATION خوف khawf, لرزه lurzeh. v. *terror, tremor.*

Trespass, to trespass, &c. v. *transgression, &c.*

TRESSES زلف zulf, طره turreh, فرخال furkhaul, تاب taub, جعد jaad. v. *curl, lock of hair.*

Tressed (curled) پيچيده peechédeh, بطره پيچيده beturreh peechédeh, با زلف اراسته ba zulf arausteh.

A TRESTLE *(frame or supporter of a table)* قوام و عمدت تخته kawauma ou omduta tukhteh.

TRIAL *(experiment, examination)* تجربه tujribeh, ازمايش azma-ésh, ازماني azmauné, خبرت khybrut, امتحان imtihaun, تفتيش tufteesh, تفحص tufuhhus, افتحاص iftihaus, ابتحاث ibtihaus, بلوي bulwa, وند wund. *(temptation, test of virtue)* اغوا ighwa, ابتلا ibtila, ازمايش azmaésh, ازمون azmoon, طايف ta-éf. *(judicial examination)* مرافعت murafaat, دعوي or دعوا dawa, حکم hookum, حکم شرع hookuma shura, قضا kuza, حجت hujjut.

A TRIANGLE سه کوشه seh koosheh, مثلث musullus.—*Triangular* زو سه کوشه zu seh koosheh, مثلث musullis, تثليث tuslees. *A triangular rule used by carpenters* کوس koos.

A TRIBE قبيلت kubeelut (pl. قبايل kubaél), قوم kawm, قوم و قبيلت kawm ou kubeelut, تبار tubaur, ابالت ibaulut, ابوت abbuwwut, دودمان doodmaun, ميهمن meehmun, ميهن meehun, عشير asheer, عشيرت asheerut (pl. عشاير asha-ér), عشيرت و خويشان asheerut ou khaéshaun, فصيلت fuseelut, عمارت amaurut, طارقت taurikut, عزمت uzmut (pl. عزم uzm). *A large tribe* قبيلت عظيمت kubeeluta azeemut, شعب shaab. *A small tribe* بطن butin, فخذ fukhz, دوده doodeh, حي hei-é (pl. احيا ahé-a), رحي ruha. v. *family.*

TRIBULATION ازار azaur, اضطراب iztiraub, رنج runj, درد durd, غصه ghusseh, غم ghumm, الم alum. v. *trouble, vexation, distress, persecution.*

A TRIBUNAL محکمت muhkumut, ديوان deevaun, ديوانخانه deevaunkhauneh, دعواي گاه dawa-é gah, قضا kuza, محفل muhful, کرسي kursé, بارگاه baurgah, مجلس mujlis. *The tribunal of God* ديوان مقدس الارکان deevauna mukuddisu'l'arkaun.

TRIBUTARY خراج گذار khurauj guzaur, باج گذار bauj guzaur, زير پاي zeer pa-é, زنهاري zinhauré, زينهاري zeenhauré, ذمت شو zimmut shoo. v. *subject.* — *A tributary* باج گذار bauj guzaur, ذمي zimmé, اهل ذمت ahla zimmut.

Tribute خراج khurauj, گذارش guzaurish, جزيت juzé-ut, اتاوت itawut (pl. اتاوي atawé), خرج khurj, ساو sav, جاليت jawlé-ut, ادامال idamaul, گزيد guzeid, باج bauj, هژ huz, مکس mukis, تطيعت kuté-at, غرامت ghuraumut, سمرج sumurruj, وضيعت wuzé-at, اسجاد asjaud, طبل tubl, سا sau, ساوو saw-oo. v. *tax.*

In a TRICE بنقطه زمان benukteha zumaun, تيز taze, تيز کار taze kaur, علي الفور ala'l'four, في الحال fi'l'haul, در حال dur haul, بوقتها bewaktuha, نا گاه na gah.

A TRICK حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, مکر mukr, رنک runk, نيرنک neerunk, ال aul, فن funn, کيد keid, غدر ghudr, عندوات unduwaut, غبن ghubin, روبه بازي roobeh bauzé. v. *fraud, deception, juggle.*

To trick حيله باختن heeleh baukhtun, مکر کردن mukr kirdun, رنک بستن runk bustun, نيرنک ساختن neerunk saukhtun. v. *to deceive, cheat, defraud:* also *to dress, adorn, decorate.*

A tricker, v. *cheat, juggler.*—*Trickish* حيله باز heeleh bauz, حيله کار heeleh kaur, مکار mukkaur, غدير ghudeer.

Tricked (cheated) فريفته furré-ufteh, مغبون mughboon, مغرور mughroor.—*Tricked out (adorned)* اراسته arausteh, زو زينت zu zeenut. v *dressed.*

To TRICKLE تقطر کردن tukuttur kirdun, زوهيدن zoohédun, چکيدن chukédun, قطره قطره ريزان شدن kutreh kutreh reezaun shoodun. v. *to drop.*

TRICK-TRACK *(a kind of game at draughts)* طوله tooleh, طولي toolé.

A TRIDENT سيانکشت sé-aungusht, دست dist, شل shill, هيچ heech, هيج heej.

TRIED *(brought to the test)* مجرب mujurrib, مفتن muftun, ازموده azmoodeh. v. under *test.*

TRIENNIAL *(every three years)* هر سه سال hur seh saul, کل سنت ثلاث kulla sunnuta sulaus. *(lasting three years)* سه سال دوم seh saul daum, سنت ثلاث باقي sunnuta sulaus bauké.

A TRIER *(maker of experiments)* خبرت ساز khybrut sauz. *(one who examines judicially)* قاضي kazé *or* kadé. v. *judge:* also *test.*

A TRIFLE شي محقر shei-é muhukkur, هرزه hurzeh, عبث abis, ياوه é-aufeh, چيز بيهوده cheeza beehoodeh, چيزي بيمعني cheezé beemaané, مثل masal, فلاد fulaud, فلاده fulaudeh, *Trifles* هرزوات hurzuwaut, خرد مرد khurd murd, خردوات khurduwaut, ژاژ zhauzh, ترهات tur-

ruhaut, محقرت muhukkurut, گزاف بيهوده guzaufa beehoodeh, عنديات yndé-aut, قماش kumaush, فند funud, كلبتره kulbutureh. v. *toy.* —*To dispute about trifles* نزق الحقاق كردن nuziku'l'hukauk kirdun.

To trifle (speak foolishly) هرزه كفتن hurzeh guftun, هرزه خاي شدن hurzeh kha-é shoodun, گزاف بيهوده كردن guzaufa beehoodeh kirdun, يافه كفتن é-aufeh guftun, لاغيدن laughédun, غنشيدن ghunshédun, كلام بيمعني كفتن kulauma beemauné guftun. (*to act with impropriety*) بي مناسبت كار ساختن bé munausibut kaur saukhtun, بي لياقت حركت كردن be lé-aukut hurukut kirdun, بي شايستكي عمل نمودن bé sha-éstugé aml numoodun. *To trifle agreeably* لتيف مشرب شدن luteef mushrub shoodun, لطيفه كفتن luteefeh guftun, ناز نمودن nauz numoodun, نازان شدن nauzaun shoodun, نازيدن nauzédun, شيوه نمودن sheeweh numoodun, مزه كفتن muzeh guftun. v. *to jest, rally, toy.*

A trifler (one who speaks triflingly) هرزه خوار hurzeh khaur, هرزه خاي hurzeh kha-é, يافه كوي é-aufeh gooï, سخن بيمعني ران sukhuna beemaané raun, كلام بيهوده كو kulauma beehoodeh goo. (*one who acts improperly*) بي مناسبت كار ساز be munausibut kaur sauz, بي لياقت حركت كننده bé lé-aukut hurukut koonindeh, صاحب غفلت sahib ghuflut.

Trifling (wanting worth, unimportant) بي اعتبار bé é-atibaur, سبكمايه subuk ma-éh, نا كران بها na guraun buha, غير مهم ghire-a muhimm, عبث abis. v. *trivial.*—(*foolish, without meaning*) بيهوده beehoodeh, بيمعني beemaané, هرزه hurzeh, بي عقل bé akl. v. *silly.*—(*playing, toying*) بازي كنان bauzé koonaun, بذله باز buzleh bauz, نازان nauzaun, نازنين nauzneen, نازنده nauzindeh.

Triflingly بي اعتبار bé é-atibaur, عبثا abisan, بيهوده beehoodeh, بي معني be maané, بي سزاواري bé suzawauré, بلا لياقت bila lé-aukut.

TRIFORM زو سه شكل zu seh shukl, سكانه segauneh.—*A trigon, v. triangle.*

TRILATERAL سه جانب seh jaunib, مثلث musullis, تثليثruslees.

A TRILL (*shake in musick*) هزج huzij, ترنم turunnim, ترانه turauneh, نغمت nughmut, سرا sira.—*To trill* هزج زدن huzuj zudun, ترنم كردن turunnum kirdun, ترانه بازي ساختن turauneh bauzé saukhtun. v. also *to tickle.*

TRIM خوشنما khooshnuma, زو نزاكت zu nuzaukut, زيبنده zeebindeh, حسن husn, زو ظرافت zu zuraufut, ظريف zureef, لطيف luteef, مزين muzei-un, نازك nauzik, زيبا zeeba. v. *neat, nice, tight.*

To trim or *trim up* اراستن araustan, خوشنما كردن khooshnuma kirdun, نزاكت دادن nuzaukut dadun, حسن ساختن husn saukhtun, لطيف كردن luteef kirdun, ظرافت دادن zuraufut dadun. v. *to dress, decorate, adjust:* also *to shave, clip.*—*To trim between two parties* خودرا بزمان موافقت كردن khoodra bezumaun muwaufikut kirdun, دو رو بجانبين شدن doo roo bejaunibeen shoodun, رنك اميز و طرفان بودن runk ameez wa turrufaun boodun.

Trim (dress) ارايش ara-ésh, زينت zeenut, زيب zeeb, طراز tirauz. v. *ornament.*

Trimly خوشنما khooshnuma, با نزاكت ba nuzaukut, لطيفا luteefan, بر وجه مزين bur wujha muzei-un.

A trimmer (hypocrite) دو روي doo rooï, دو رو و رنك اميز doo roo wa runk ameez, رياكار réakaur. v. *turn-coat;* also *shaver, dresser.*

Trimmed (dressed) اراسته arausteh, پيراسته peerausteh, مزين muzei-un. v. *shaved.*

Trimming (ornamental appendages on garments) طراز tirauz, علم alum, فراويز firaweez, ريشه reesheh, زه zuh, پرزه purzshuh, حاشيت haushé-ut, نقشبندي nukishbundé, نقش nukish, نكارش nigaurish.

A TRINE (*triangular aspect of stars*) تثليث tuslees.

The TRINITY تثليث tuslees.

Trinket, v. toy, ornament.

To TRIP (*stumble*) سقوط كردن sukoot kirdun, زلت ساختن zullut saukhtun. v. *to slip, slide.*—(*to fail, err*) سهو كردن suhoo kirdun, خطا ساختن khuta saukhtun. *To trip (throw one down in wrestling, &c.)* مصارعت كردن musaraat kirdun, تصريع ساختن tusré-a saukhtun. v. also *to detect, catch.*

A trip (stumble) سقوط sukoot, سقطت suktut, زلت zillut. v. *slip.*—(*a mistake*) سهو suhoo, خطا khuta. v. *error, blunder.*—*A trip in wrestling* تصريع tusré-a, صرعت syraat. *A trip* or *short journey* سلوك قليل sulooka kuleel, سفر نادراز sufra nadirauz, مسيرت نا طول museiruta na tool.

TRIPARTITE تثليث tuslees, مثلث musullis.

TRIPE رودها rooduha, جكربند jigurbund. v. *intestines, guts.*—*The rough tripe of beasts which chew the cud* كرش kursh (plur. كروش kuroosh).

TRIPEDAL سه پاي seh pa-é.

TRIPLE ستا seta, ستو setoo, سكانه segauneh, مثلث sulaus, زو ثلاث zu sulaus, سه طاق seh tauk,

musullis, ثلاثث اضاعف salasata aza-af, ثلثا sulusan.—*To triple*, v. *to treble.*

A triplet ثلث sulus.

Triplicate, tripled ستوكرده شده setoo kirdeh shoodeh, سكانه ساخته segauneh saukhteh, مثلث كرده شده musullis kirdeh shoodeh.—*Triplication* مثلث musullis, ستايى setaï-é.

A TRIPOD سه پاي seh pa-é, سپا sepa, سپاي sepa-é, سپايه sepa-éh.

TRIPPING (*going nimbly*) تيز taze, تيز رو taze rou, تيز گام taze gaum, سبكپاي subukpa-é, ابز abiz.—*Trippingly* تيز taze, با تيز روي ba taze rouvé, تيز گام taze gaum.

TRITE (*not new, common*) نا نو na now, مشهور mush-hoor, عام aumm, كهنه kuhneh, كهن kuhun. v. *stale, old, vulgar, trivial.*—*Triteness* عموم amoom, حال نا نو haula na now, كهنكى kuhnugé.

A TRIVET (*for supporting a pot*) ديكپاي deekpa-é, ديكدان deekdan, سه پايه seh pa-éh, جوا jiwa, جوات jiwaut. v. *tripod.*

TRIVIAL سبكمايه subukma-éh, عام aumm, بى اعتبار bé é-atibaur, خور khoor, حقير hukeer, نا گران مايه na guraun ma-éh, نا مهم na muhimm. v. *trifling, vulgar, worthless.*

Trivially بلا اعتبار bila é-atibaur, حقيرا hukeeran, عاما aumman. — *Trivialness* عدم اعتبار aduma é-atibaur, حال سبكمايه haula subukma-éh, حقارت hukaurut, عموم amoom.

TRIUMPH ظفر zufr, پيروزي peeroozé, فلج fulj, نصرت nusrut, غلبت ghulbut, فوز fooz. v. *victory, conquest.*—(*joy for success*) شادكامي shaudkaumé, شادي shaudé, ابتهاج و مباحات ibtihauj ou mubahaut, شازى shauzé. v. *exultation, rejoicing.*

To triumph مظفر شدن muzuffur shoodun, مظفور و منصور بودن muzfoor ou munsoor boodun, ظفر گرفتن zufr gooriftun, پيروز شدن peerooz shoodun, پيروزي كردن peeroozé kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun. v. *to conquer.*—(*to rejoice*) شادكامي كردن shaudkaumé kirdun, شادي نمودن shaudé numoodun, اوازه ساختن awauzeh saukhtun. v. *to exult, shout.*

Triumphal پيروز peerooz, فيروز feerooz, فوزى foozé, فيروزي feeroozé, نصري nusré, پيروزي پيوند peeroozé pivund, ظفر منسوب zufr munsoob, غلبب تعلق ghulubut ta-alluk.

Triumphant, triumphing مظفر muzuffur, منصور munsoor, پيروز peerooz, فيروزمند feeroozmund, فيروز feerooz, شادكام shaudkaum. v. *victorious.*—*A king triumphing over enemies* سلطان فيروزمند عدوبند sultauna feeroozmund adoobund. — *Triumphantly* مظفرا muzuffuran, منصورا mun-sooran, بروجه فيروز bur wujha feerooz, با پيروزي ba peeroozé.

A triumpher مظفر muzuffur, منصور munsoor, صاحب ظفر sahib zuffur, ابوالمفتوحات والغازي abu'l'muftoohaut wa'l'ghauzé, پيروز peerooz.

TROD, *trodden* (part. of *tread*) پامال pamaul, پايمال pa-émaul, پاخوست pakhoost, پا زده pa zuddeh. *A barn* or *any place where grain is trodden out by cattle* اندر andur.

To TROLL (*roll* or *turn round*) دوركردن dawr kirdun, گرداگرد رفتن girdagird ruftun. (*to cause to turn round*) دور گردانيدن dawr girdanédun, گرداگرد ساختن girdagird saukhtun. v. *to roll, troul.*—*A trollop*, v. *slattern.*

A TROOP فوج fowj, گروه kurooh, فرقت fyrkut, جمع juma, طايفه ta-éfeh, لف luf. *A troop of horse* سوار suvvaur, فوج سواران fowja suvvaraun, كوه بار kooh baur, كوه باره kooh baureh, كردوس kurdoos, كردوست kurdoosut, v. *horse, cavalry.*—*A troop of cuirassiers* خشخش khushkhush.—*Troops* (*different bodies of men*) افواج afwauj, فرق furuk, افراق afrauk, افرقا afruka, افاريق afaureek, لفوف lufoof, لفاف lufauf. (*soldiers*) لشكر lashkur, عسكر askur, سپاه sippah, جيش jeesh. v. *army.* — *To assemble troops* جمع لشكر كردن jummaa lashkur kirdun. v. also *to levy, review, enlist.*—*In troops* فوج فوج fowj fowj.

To troop (*march in haste*) تيز رو شدن taze rou shoodun, شتابان روان شدن shuttabaun rouvaun shoodun. v. *to march, hasten.*—(*to go in troops*) فوج فوج رفتن fowj fowj ruftun.

A trooper سوار suvvaur, سواره suvvaureh, يكسوار eeksuvvaur. v. *horseman.*

A TROPE (*figure of speech*) عبارت ybaurut, عبارات ybauraut, ذكر محل و اراده حال zikra muhull wa iraudeha haul, ذكر حال و اراده محل zikra haul wa iraudeha muhull. v. حقيقت.

A TROPHY غنيمت ghuneemut. — *Trophied* با غنيمت اراسته ba ghuneemut arausteh.

TROPICK *of Cancer* دايره راس السرطان da-éreha raasu's'surutaun. *The tropick of Capricorn* دايره راس الجدا da-éreha raasu'l'juda.

To TROT سكسك كردن suksuk kirdun, ذوح ساختن zawh saukhtun, هرولت كردن huroolut kirdun.—*A trot* سكسك suksuk, ذوح zawh, هرولت huroolut. *A horse* or *any beast that trots badly* بدرو budrou.

Troth, v. *truth, fidelity.*

To TROUBLE ازار دادن azaur dadun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, رنج دادن runj dadun, تعدي و اضرار كردن ta-addé ou izraur

kirdun, دادن جفا jufa dadun, محنت دادن mu-hinnut dadun, ازارده کردن azaurdun, ازارده azaurdeh kirdun, ستم دادن fitum dadun, جور و رسانیدن jawr ou jubr ruſſanédun, و رنجیده رمیده ساختن runjédeh ou rumédeh ſaukhtun, ازیت و حقارت کردن izé-ut ou hukaurut kir-dun, زحمت و الم زدن zuhmut ou alum zudun, ایذا کردن eiza kirdun, تعذیب ساختن taa-zeeb ſaukhtun, شوخیدن ſhookhédun, هنجیدن hunjédun, شنجیدن ſhunjédun, شخودن ſhuk-hoodun. v. *to diſtreſs, vex, torment, plague, af-flict, grieve, perplex, tieze, importune.—To trouble one's ſelf* or *be anxious about any thing* مشغول شدن muſhghool ſhoodun, اقدام و اهتمام نمودن ik-daum ou ihtimaum numoodun, مضطرب شدن muzturub ſhoodun. *To trouble* or *ſue one for debt* محاضر کردن muhauzir kirdun, محضر دعوت وام و داد ساختن muhzira dawut ſaukhtun, خواستن waum ou daud khauſtun. v. *to ſue.*

Trouble ازار azaur, ازاري azauré, اضطراب izti-raub, ستم fitum, جفا jufa, رنج runj, درد durd, الم alum, غم ghumm, ثقلت ſyklut, غصه ghuſ-ſeh, محنت muhinnut, ایذا a-éza, زحمت zuh-mut, ازیت azé-ut. v. *diſturbance, perplexity, vex-ation, grief, injury, moleſtation.*

Troubled مضطرب muzturub, ازارده azaurdeh, ستم دیده fitum deedeh, بهم امده behum aumu-deh, دل بهم در امده dil behum dur aumudeh, رنجیده و رمیده runjédeh ou rumédeh, متازي muta-azzé, الم زده alumzuddeh, غم خور ghum khore. *To be troubled (vexed)* مضطرب شدن muzturub ſhoodun, ازار یافتن azaur é-aftun, بهم بر امدن behum bur aumudun, بهم امدن behum aumudun, دل بهم در امدن dil behum dur au-mudun, الم زده بودن alumzuddeh boodun, غم خوردن ghumm khoredun. *(to be oppreſſed)* زیر پا زده شدن zeer pa zuddeh ſhoodun, از جور و جبر مغلوب بودن uz jawr ou jubr mughloob boodun, تعدي و اضرار یافتن ta-addé ou izraur é-aftun.

A troubler ازار رسان azaur ruſſaun, ستم انگیز fitum angeez, رنج اور runj awur. v. *diſturber.*

Troubleſome ازار رسان azaur ruſſaun, اضطراب اور iztiraub awur, پر جفا pur jufa, رنجور runjoor, دلازار dilazaur, جان ازار jaun azaur, ذو زحمت zu zuhmut, درشت duruſht, گستاخ kuſtaukh, v. *vexatious, uneaſy, painful, importunate, imper-tinent.—Troubleſomely* با ازار ba azaur, با درشتي ba duruſhté, گستاخانه kuſtakhauneh.—*Trouble-ſomeneſs* ازاري azauré, جان ازاري jaun azauré, رنجش runjiſh, رنجوري runjooré, درشتي du-ruſhté, گستاخي kuſtaukhé.

A TROUGH ناو naw, ناوژه nawzſheh. *A kneading-trough* ناوه naweh, لارنک laurunk, لاوک lawuk, لاکا luka, لاک lauk, بندروغ bundu-roogh. *A watering-trough (for horſes, &c)* ابگور aubgoor, ابگاه aubgah, ابخور aubkhore, ابشخور aubiſhkhore, حوض hawz, ابدان aubdaun, ابگان aubgaun. *A trough uſed for holding plaſter, lime, mud, for building, &c.* ناوه naweh, فیه fé-uh.

To TROUL *(move quickly)* تیز لاندن taze laundun, تیز جنبان شدن taze jumbaun ſhoodun, تیز حرکت کردن taze hurukut kirdun. *(to ut-ter volubly)* تیز زبان شدن taze zubaun ſhoodun, زبان اور شدن zubaun awur ſhoodun.

TROUSERS پاپچه pa-écheh, پایزه pa-ézeh, ازار iſhum. *Sailors trouſers* دکرار dykraur, دکرور dykroor, دکرارت dykraurut, تومان toomaun. *Ruſtick trowſers* پرتو purtoo.

To trow, v. *to think, imagine, conceive.*

A TROWEL *(for ſpreading plaſter, &c. on walls)* انداوه andaweh, انداز andauz, ماله mau-leh, مالج maulij, چنگاله chungauleh, مسیعت muſé-at, مسلفت muſlufut, ملاق mulauk, کبچه kubcheh, کفچه kufcheh, کپچه kupcheh. *To plaſter with a trowel* با ماله اندودن ba mau-leh andoodun, رندیدن rundédun. v. *to plaſter.*

TROY *(pound weight)* اسطر uſtur. *A troy balance* اسطره uſtureh, اسطور uſtoor.

A TRUANT اواره awaureh. v. *idler, loiterer.—Truant* اواره awaureh, هوشا hooſha, کاهل kau-hil. v. *idle, lazy.—To truant* اواره شدن awaureh ſhoodun, کاهل بودن kauhil boodun. v. *to idle, loiter.—Truantneſs* اواري awauré, کاهلي kauhilé. v. *idleneſs, lazineſs, negligence.*

A TRUCE هدنت hudnut, مهادنت muhau-dunit, صلح ſulh. v. *peace, ceſſation.*

To TRUCK *(traffick by exchange)* مبادلت کردن mubaudilut kirdun, تجارت از مبادلت ساختن tujaurut uz mubaudilut ſaukhtun, تبدیل اسباب براي اسباب نمودن tubdeela aſbaub bera-é aſbaub numoodun, کوهري متاع بدل متاع ساختن koohuré-a mutaa budul mutaa ſaukhtun. v. *to exchange, traffick.—Truculent,* v. *ſavage, hideous.*

To TRUCKLE زیر پا نهادن کردن gurdun zeer pa nihaudun, فرمان بردار بودن furmaun bur-daur boodun, سر فرو نمودن ſur furoo numoodun, فروتن شدن furootun ſhoodun. v. *to ſtoop, ſubmit.*

To TRUDGE *(march heavily on)* فیل اسا رفتن feel aſa ruftun, گران سیر شدن guraun ſeir ſhoodun, اهسته رو بودن ahuſteh rou boodun.

TRUE حق hukk, حقاني hukkauné, محق ذو حقیقت zu hukeekut, حقیقي hukeeké,

muhukkuk, متحقق mutuhukkuk, صحيح fuheeh, صافي faufé, عيني a-éné, ذاتي zauté, باور bawur, راست rauft, درست duruft, مصدوق mufdook. صدق fuduk, صادق fauduk, اصدقا afduka, صدقاء fudukaa, صدقان fudkaun (plur. اصادق afauduk), معنوي manawé, معنويت manawé-ut, روا rouva, روادار rouvadar, مستقيم muftukeem, مستقدم muftukdum, يقيني eekeené, بحت buht. v. *honest*, *faithful*, *genuine*, *certain*, *real*.—*The true religion* اعتقاد سداد fudaud é-atikaud. *Not true* ناراست narauft, نا درست na duruft, غير حقاني ghire-a hukkauné, ساخته faukhteh. v. *false*, *feigned*.—*It is true* صحيحست fuheehaft, حق است hukkaft. *True intelligence* صحيح خبر fuheeh khubr, خبر حقيقي khubra hukeeké. *The relators of true intelligence* راست گويان خبر rauft gooï-aun khubr. *True-born* (alfo *true-bred*) اصل زاده afl zaudeh, نيل نژاد neek nizfhaud, حر hurr, حر الاصل hurru'l'afl, ازال azaud. *His true-born son* فرزند صلبش fur zund fulbufh.—*True-hearted* وفا دار wufa dar, وفا پيوست wufa pivuft, صافي دل faufe dil, مشكوف القلب mufhkoofu'l'kulb, خالص الجنان khaulifu'l'junaun. v. *fincere*.

A TRUFLE كما or كمء kuma.

A TRULL روسپي roofpé, فاحشه fauhifheh, روسپي دربدر roofpé durbedur, جافجاف jauf-jauf, بيراه bérauh. v. *bunter*, *whore*.

TRULY حقا hukka, تحقيقا tuhkeeka, علي التحقيق ala't'tuhkeek, صحيح fuheeh, بالصدق bi's'fuduk, بالحق bi'l'hukk, يقينا eekeenan, علم اليقين ylmu'l'eekeen, صادقانه faudukauneh, با صداقت ba fudaukut, بدرست beduruft, عينا a-énan, بعينه bi-a-énihi, بعين bi-a-én, بي ريا bé ré-a. v. *really*, *certainly*, *exactly*, *indeed*.

To TRUMP UP تدبير تلبيس كردن tudbeera tulbees kirdun, مكر و حيله بستن mukr ou heeleh buftun, كيد ساختن keid faukhtun, غرض كردن ghuruz kirdun, احتيال ساختن ihté-aul faukhtun. v. *to devise*, *feign*, *forge*.

Trumpery, v. *tinsel*; *falshood*, *trifle*.

A TRUMP, *trumpet* نفير nufeer, خم khum, شبور fhubboor, قنع kuna, قنع kufa, كره ناي kurreh na-é, بوق book (plur. بوقات bookaut), بوري booré, بورو booroo, صور foor, سرنا furna, كادم gawdum, كرنا kurna, كرناي kurna-é, طولمبه toolumbeh. *A brazen trumpet* ناي رويين na-é rooï-én, نفير nufeer. *The last trumpet* ناقور naukoor. *A kind of shell which they blow as a trumpet* سپيد مهره fipeed muhreh. *Drums and trumpets* طبل و نفير tubl ou nufeer. *The found of drums and trumpets* ولوله كوس و نفير wulwuleha koos ou nufeer.—*To found a trumpet* نفير زدن nufeer zudun, شبور نوازش كردن fhubboor nuwauzifh kirdun, خم نواختن khum nuwaukhtun, قنع نواز شدن kuna nuwauz fhoodun, بوري زدن booré zudun, نفخ صور كردن nufukha foor kirdun, كره ناي سازنده بودن kurreh na-é fauzindeh boodun. *To trumpet* or *publish by found of trumpet* نفير زدن و ندا كردن nufeer zudun ou nida kirdun v. *to proclaim*.—*To trumpet forth another's praise* نداي ستايش كسي كردن nida-é fita-éfha kuffé kirdun.—*To trumpet forth one's own praise* خود فروختن khood furookhtun. v. *to boast*.

A trumpet, *trumpeter* نفير زن nufeer zun, شبور نواز fhubboor nuwauz, بورو زن booroo zun, نفخ صور كننده nufukha foor koonindeh, كره ناي سازنده kurreh na-é fauzindeh.

To TRUNCATE قطع كردن kuta kirdun, تجذيم ساختن tujzeem faukhtun. v. *to maim*, *mutilate*, *lop*, *cut*.—*Truncated* مقطوع muktuwa, جذيم juzeem.

A TRUNCHEON چوپ chope, چوپ دستي chope dofté, بقاري bukkauré. v. *baton*.

To TRUNDLE (*make to roll along*) بر زمين اداره كردن bur zumeen idaureh kirdun, بخاك گردان و روان ساختن bekhauk girdaun ou rouvaun faukhtun.

A TRUNK (*of a tree*) پوزه درخت poozeha durukht, تيره درخت teereha durukht, جاير ja-éz, جذع juza (plur. جذوع juzoo), كرناف kurnauf, نرد nurd, وشيع wufhé-a, قدو kudoo, جذل jizl. v. *stump*.—*The trunk of the body* بدن budun. *An elephant's trunk* خرطوم khurtoom, خرطم فيل khurtuma feel. v. *proboscis*.—*A trunk* (*for clothes*, *&c*). صندوق fundook, صندوقه fundookeh, تپنكو tupungoo. v. *chest*.

A TRUSS دسته dofteh, بسته bufteh, تنك tunk, طن tunn. v. *package*, *bundle*.—*A truss of silk*, *linen*, *&c*.) پرونده purwundeh. v. *roll*.—*To truss* بستن buftun, دسته كردن dofteh kirdun, تنك ساختن tunk faukhtun. v. *to pack*.—*Bandages with which women truss their breasts* سماخچه fumaukhcheh, شاك fhauk, طاقت taukut.

TRUST (*confidence*) اعتقاد é-atikaud, اعتماد é-atimaud, اميد ameed, اميدواري ameedwauré, اتكال ittikaul, توكل tuwukkul, توسل tuwuffiul, ارتكا irtika, فنود funood, عهاد ymaud, وثيقت wufeekut, وثوق wufook, ثقت fikkut. *Trust in* GOD توكل tuwukkul, پناوه punaweh. v. *faith*.—(*something committed to charge*) وضيع wuzé-a. v. *deposit*.—(*credit in money matters*) وام waum, دين

dein, باور bawur, اقراض ikrauz, مقارضت mu-kauruzut.

To trust (place confidence in) اعتقاد بردن e-ati-kaud burdun, اعتماد داشتن é-atimaud daushtun, باور كردن bawur kirdun, باوريدن bawurédun, گرويدن giruwédun. v. *to believe, credit, rely, expect.*—(*to sell upon credit*) بدين فروختن bedein furookhtun, در اقراض بيع كردن dur ikrauz bé-a kirdun.

A trustee وكيل vakeel, پايندان كار pa-éndaun kaur, صاحب وضيع sahib wuzé-a.

A truster اعتقاد بر é-atikaud bur, باور كننده bawur koonindeh. v. *believer.*—(*one who trusts in money matters*) وام ده waum duh, دين بخش dein bukhsh.

Trustiness حقيقت hukeekut, استقامت istikau-mut, وفاداري wufadaré. v. *honesty, fidelity.*

Trustless بي وفا bé wufa, نا وفا دار na wufa dar, غير حقيقت ghire-a hukeekut. v. *faithless.*

Trusty ذو حقيقت zu hukeekut, وفا دار wufa dar, وفا پيوسته wufa pivusteh, مستقيم mustukeem. v. *true, honest, faithful.*

TRUTH حقيقت hukeekut, تحقيق tuhkeek (plur. تحقيقات tuhkeekaut), راستي rausté, صدق suduk (pl. اصداق asdauk), صداقت sudaukut, صداقتكاري sudaukutkauré, مصدوقت musdookut, صحت suhhut, اخلاص ikhlaus, حقيقت حال hu-keekut haul, حقيقت الحال hukeekutu'l'haul, عين راستي a-én rausté. v. *honesty, fidelity, constancy, virtue, exactness.*—*The undisguised truth* حق صريح hukka sureeh. *A well-known truth* حقيقت عرفيت hukeekuta urfé-ut. *Loving the truth* سداد اشنا sudaud ashina. *The way of truth* or *salvation* سداد sudaud, هدي hudé. *Truth is bitter* الحق مر alhukk murrin. *This is the truth* اين تحقيق است ein tuhkeekast. *To acknowledge* or *certify as truth* تحقيق كردن tuhkeek kirdun, تسجيل ساختن tusjeel saukhtun. *An asserter of truth* اهل تحقيق ahla tuhkeek. *Concealing the truth* تلبيس tulbees. *In truth* بالحق bi'l'hukk, عند التحقيق yndu't'tuhkeek, الحق alhukk, في الحقيقت fi'l'hukeekut, حقيقة hukeekutan, بالصدق bi's'suduk. v. *truly, verily.*—*Against the truth of the matter* خلاف نفس الامر khilaufa nufsu'l'amr. *Educated* or *accustomed to truth* صداقت پرور sudaukut purwur, صداقت پيشه sudaukut peesheh, حق شناس hukk shinaus.

To TRY (*make an experiment, attempt, endeavour*) تجربت كردن tujribut kirdun, ازمايش ساختن azma-ésh saukhtun, مستتن كردن mustutin kirdun, ازمودن azmoodun, ابتلا و امتناع كردن ibtila ou imtina kirdun, ابلا ساختن abla saukhtun, قصد كردن kusd kirdun, تفتيش ساختن tufteesh saukhtun, تفحص نمودن tufuhhus numooodun, گرايستن gura-éstun, سنجيدن sunjédun. v. *to examine, investigate, bring to the test, essay, purify, refine.*—*To try* (*law-suits, criminals, &c.*) قضا كردن kuza kirdun, قطع نزع ساختن kutaa nuza saukhtun, فصل خصومت كردن fusla khusoomut kirdun, حجت ساختن hujjut saukhtun, حكم كردن hookum kirdun.—(*to bring before a tribunal*) محضر دعوت كردن muhzyr dawut kirdun, در ميدان دعوت ساختن dur meidaun dawut saukhtun. *In order to try* جهت ازمودن jihut azmoodun.

A TUBE نايه na-éh, نايژه na-ézsheh, انبب ambub, انبوب amboob (pl. انابيب anabeeb), لوله looleh, لولب lawlub. v. *pipe, siphon.*—*Tubular, tubulous* نايه اسا na-éh asa, لوله مانند looleh maunend.

A TUBERCLE پشترم pushturum. v. *pimple.*

A TUCK سيف seif, v. *sword.*

To TUCK بهم كشيدن behum kushédun, چين كردن cheen kirdun, باهم اوردن bahum awurdun. v. *to contract, draw together.*—*To tuck up the garments round the middle* دامن درميان بستن daumin dur mei-aun bustun, لنك كردن lunk kirdun.

TUESDAY سه شنبه seh shumbeh, يوم الثلاثا é-oomu's'salausa, ثلاثا salausa.

A TUFT (*of feathers*) سرقوج surkooj, كنگره kungureh, جمع زيازي jumaa zé-auzé, دسته سر پر dosteha sura purr. *A tuft of hair* طره tur-reh, شعي sha-é, جمع سر موي jumaa sura mooï. v. *tress, lock.*—*A tuft of trees* چنگل chungul, مرغزار murghzaur. v. *thicket.*—*To tuft* (*adorn with tufts*) با سرقوج اراستن ba surkooj araustun, با كنگره زينت كردن ba kungureh zeenut kirdun.

Tufted با سرقوج اراسته ba surkooj arausteh.

To TUG (*pull with force*) با سعي بليغ كشيدن ba sa-é buleegh kushédun, با اهتمام تام جرار كردن ba ihtimauma taum juraur kirdun, با جد موفور جر ساختن ba jidda moufoor jurr saukhtun. v. *to pull, draw, contend, struggle.*

A tug كش kush, سعي بليغ sa-é buleegh, جد و جهد موفور jidd ou jihuda moufoor, اقدام و اهتمام تام ikdaum ou ihtimauma taum.—*A tugger* كشنده kushindeh, سعي بليغ كننده sa-é buleegh koonindeh.

TUITION (*superintendant care, education*) محافظت muhaufizut, وصيگي vusseegé, تاديب taadeeb, تعليم taaleem, پرورش purwurish. v. *guardianship, education.*

A TULIP لاله lauleh, لعله laaleh, الاله alauleh, شقر ſhukir, شقرت ſhukirut (pl. شقرات ſhukraut), شقار ſhukaur, شقران ſhukraun, شقراري ſhukrauré.—*Like a tulip, tulip-coloured* لاله صفت lauleh ſyfut, لاله گون lauleh goon.

To TUMBLE (*fall, come ſuddenly to the ground*) افتادن uftaudun, سقوط كردن ſukoot kirdun, سقطت يافتن ſuktut é-aftun, ناگهانه بخاك افتادن naguhauneh bekhauk uftaudun, على الفور بر زمين سقوط كردن ala'l'four bur zumeen ſukoot kirdun. *To tumble in* (*come tumultuouſly*) دخل كثير الزحام كردن dukhla kuſeeru'z'zuhaum kirdun, با هنگامه در امدن ba hungaumeh dur aumudun, با غلغل و شماته در رفتن ba ghulghul ou ſhumauteh dur ruftun. *To tumble* or *roll about* غلتيدن or غلطيدن ghultédun, غلطان شدن ghultaun ſhoodun, دحرج كردن dyhrauj kirdun, تقليب ساختن tukleeb ſaukhtun, باليدن baulédun, پالودن pauloodun, تهعيك كردن tuma-ék kirdun. v. *to roll, wallow.*—*To tumble on the rope* جانباز شدن jaunbauz ſhoodun, ريسمان باز ساختن reeſmaun bauz ſaukhtun.—*To tumble heels over head* كنبد نمودن kumbud numoodun, زير زبر كردن zeer zubur kirdun, خودرا سرنگون ساختن khoodra ſurnigoon ſaukhtun. *To tumble down* or *overſet any thing* زير زبر گردانيدن zeer zubr girdanédun, باز گونه كردن baz gooneh kirdun, سرنگون افتان ساختن ſurnigoon uftaun ſaukhtun, ضبا كردن zuba kirdun. *To tumble one thing over another in confuſion* برهم زدن burhum zudun, مدهدم كردن muduhdum kirdun. *To tumble over* or *ſearch for* جست و جوي كردن juſt ou jooï kirdun, تفحص ساختن tufuhhus ſaukhtun, تفتيش tufteeſh, تك و پو كردن tuk ou poo kirdun.

A tumble سقوط ſukoot, سقطت ſuktut, افتان uftaun, فتاده futaudeh, افتادگي uftaudugé. *A tumble heels over head* كنبد kumbud.—*Tumbled down* باز گونه كرده شده baz gooneh kirdeh ſhoodeh, افتاده uftaudeh, زير زبر زده zeer zubr zuddeh.—*A tumbler* كنبد ساز kumbud ſauz, جانباز jaunbauz.

TUMEFACTION تخزب tukhuzzib, اماس amaus. v. *tumour.*—*To tumify.* v. *to ſwell.*

Tumid (*ſwelling, ſwoln*) اماسان amaſaun, اماسا amauſa, منفوخ munfookh, مصمغد muſmughud, ورم wurim, اماسيده amaſédeh, براماسيده buramaſédeh. v. *protuberant, inflated.*—(*pompous, puffy, boaſtful*) متكبر mutukubbir, ذو تكبر zu tukubbir, خود فروش khood furooſh, لاف زن lauf zun, سر در هوا ſur dur hawa, زخوري zukhooré.

A tumour اماس amaus, سخد ſukhud, سام ſaum, ببلس bublus, امور amoor, امو amoo, جها juma, سلعت ſulaat (plur. سلع ſula), سل ſull, ببكس bubkus, وارم waurum, اوارم awaurum, ورغاره wurghaureh, دامغول daumghool, مغنده mughundeh, لوك look, قرو kuroo, قرن kurn, كعرت kaarut, بلمه bulumeh, نوطت nootut, چخچ chukhuch, عجن ajin, ملح muluh.

A TUMULT شماته ſhumauteh, هنگامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, غلغله ghulghuleh, دغدغه dughdugheh, گير و دار geer ou dar, دار گير dar geer, فتنه fitneh, خاستگي khauſtugé, برخيزش burkheeziſh, ولوله wulwuleh, دمدمه dumdumeh, غريو ghyré-oo, شادكامه ſhaudkaumeh, شور ſhoor, شورش ſhooriſh, اشوب aſhoob, اشيب aſheeb, اشفتگي aſhuftugé, مشغله muſhghuleh, شلتاق ſhultauk, سجس ſujus, بعكوكه baakookeh, بعكوك baakook, همرشت humruſhut, هيشت heeſhut, هوشت hooſhut (pl. هواشت hooſhut), قيل و قال keel ou kaul, اراجيف arajeef, زحم zuhm, زحمت zuhmut, غرنبيد ghurumbeed, غرنبه ghurumbeh, قيام ké-aum, قيامت ké-aumut, هرج مرج huruj muruj, انكامه angaumeh, خراروش khurauroosh, انبوهي amboohé, وعواع wawaa, معكوكا maakooka, وغر wughir, رقعا ruka, خلالوش khulauloosh, غند ghund, شغب ſhughib, خواف khawauf, معامع mamaa, زرج zuruj, صرت ſurrut, خمجليته khumjuleeteh, خيل kheel, وغي wughé.

Tumultuary, tumultuous شماته انگيز ſhumauteh angeez, هنگامه گير hungaumeh geer, كثير الزحام kuſeeru'z'zuhaum, فتنه خيز fitneh kheez, غوغا افروز ghoogha afrooz, هرج hurij, موج mawwuj. هياط hei-aut, اهتزاز ihtizauz, مصطخب muſtukhub, مهايطه muha-éteh, دجر dujr, متور muſawwur, غلغله بيز ghulghuleh beez. *To tumultuate* or *become tumultuous* بشورش امدن beſhooriſh aumudun, فتنه شدن fitneh ſhoodun, هنگامه كردن hungaumeh kirdun, شماته ساختن ſhumauteh ſaukhtun, موج گشتن mawuj guſhtun, چقيدن chukédun, اهتزاز شدن ihtizauz ſhoodun, مصطخب بودن muſtukhub boodun.

Tumultuouſly, tumultuarily با غوغا و غلغل ba ghoogha ou ghulghul, هنگامه گير hungaumeh geer, متورا كثير الزحام muſawwuran, kuſeeru'z'zuhaum.

Tumultuouſneſs, tumultuarineſs حال شماته haula ſhumauteh, فتنه گيري fitneh geeré, غوغا ghoogha, غلغل ghughul, هنگامه خيزي hungaumeh kheezé.

A TUN برميل burmeel, دن dun, دان daun.

A TUNE اهنك ahunk, صدا ſuda, ترانه turauneh, ترنم turunnum, رنم runim, اواز awauz, نغمت nughmut (plur. نغمات nughmaut), غنا ghuna, نوا nuwa, اغنيت aghné-ut (plur. اغاني

aghauné, غواني ghuwauné) لحن luhin (plur. الحان alhaun), مقام mukaum, هزج huzuj, عشاث ysaus, اصول asool, عشاق ushauk, پرده perdeh. v. *harmony*, *melody*: also *temper*, *disposition*, *humour*.

To tune اهنک کردن ahunk kirdun, هماهنک ساختن humahunk saukhtun, نواختن nuwaukhtun, نوازش کردن nuwauzish kirdun, دمساز ساختن dumsauz saukhtun. *To be in tune* هماهنک شدن humauhunk shoodun. *To be out of tune* نا دمساز شدن na dumsauz shoodun. *To tune an instrument* ساز اهنک کردن sauz ahunk kirdun, نواختن nuwaukhtun, سازکار کردن sauzkaur kirdun. v. *instrument*.

Tuneful, *tuneable* هماهنک humahunk, ذو اهنکی zu ahungé, اهل ترانه ahla turauneh, خوش الهان khoosh elhaun, دمساز dumsauz, سازکار sauzkaur, خوشخوان khooshkhaun.

Tunefulness, *tuneableness* اهنک ahunk, هماهنکي humahungé, سازکاري sauzkauré, نغمت دمساز nughmuta dumsauz. v. *melodious*, *harmonious*.

Tunefully, *tuneably* با هماهنکی ba humahungé, با دمسازي ba dumsauzé, بر وجه سازکار bur wujha sauzkaur, با خوش الحان ba khoosh elhaun, بطور خوشخوان betoora khooshkhaun.

Tuneless بي اهنک bé ahunk, بي نوا bé nuwa, بی صدا bé suda, غیر نغمت ghire-a nughmut, نا دمساز na dumsauz, نا هماهنک na humahunk, نا سازکار na sauzkaur.

A tuner سازانده sauzindeh, هماهنک ساز humahunk sauz, نواز nuwauz, نوازش کر nuwauzish gur. *Tuned* هماهنک ساخته humahunk saukhteh, نواخته nuwaukhteh.

A TUNICK قبا kuba, قباي kuba-é, اقبيت akbé-ut, قفتان kaftan, کرته kurteh, کورته koorteh, کرتک kurtuk, جامکي jaumugé, کمع kuma.

A tunicle قباچه kubaucheh. v. also *covering*.

A TUNNEL خوهن khoohun, قمع kuma, لوله looleh, لالب lawlub. v. *pipe*.—(*a passage for smoke*) دود کش dood kush, دود کین dood keen, مدخن mudkhin, دود اهنک dood ahunk, روزن roozin. v. also *net*.—*To tunnel* or *form like a tunnel* خوهن اسا ساختن khoohun asa saukhtun.

A TUNNY (*fish*) تنه tunneh, تن tunn, جباغ jubaugh, موورونه morooneh.—*A tup*, v. *ram*.

A TURBAN دولبند or دلبند dulbund.

TURBID متکدر mutukuddir, کدر kudur, تکدیر tukdeer, تیره teereh, تار taur, الود alood, تیر رنک teer runk. v. *muddy*, *thick*. —*Turbidness* کدرت kudrut, تاري tauré. v. *muddiness*.

TURBINATED (*spiral*) لولبی lawlubé, لولب اسا lawlub asa, پیچ peech, پیچیده peechédeh.

TURBULENCE بیحضوري beehuzooré, شماته کیري shumauteh geeré, فتنه انکیزي fitneh angeezé. v. *tumultuousness*, *sedition*.

Turbulent صاحب اغراض sahib ighrauz, بیحضور beehuzoor, شماته کیر shumauteh geer, هنکامه خیز hungaumeh kheez, فتنه بیز fitneh beez, غوغا افروز ghoogha afrooz, نا رام na raum. v. *tumultuous*, *disobedient*, *seditious*.

Turbulently بیحضورا beehuzooran, بطور شماته کیر betoora shumauteh geer. v. *seditiously*.

TURD غایط gha-ét. v. *excrement*.

TURF عزق uzuk, عتلت atulut, قلاعت kula-at, سقط sykt. *A turf used in building* or *facing walls* کلوج kulooj, کلوخ kulookh, مدر mudr, مدرت mudrut, مهره ديوار muhreha deewaur, لاد laud.—*To turf* با عزق پوشیدن ba uzuk poshédun, با عتلت پوش کردن ba atulut posh kirdun.—*Turfy* ذو عزق zu uzuk, پر عتلت pur atulut.

TURGID ناتي nauté, روبان roobaun, نفخ nufikh, مهبل muhubbil. v. *tumid*, *swelling*.—*Having turgid lips* اکشع iksa.

A TURK ترک turk (pl. اتراک atrauk, ترکان turkaun), عثماني osmané *or* ot'hmané (plur. عثمانیان osmané-aun). *The emperor of the Turks* پادشاه ال عثمان padshaha aula osman.

Turkish ترکي turké, ترکچه turkcheh, ترکیجه turkeejeh, ترکون turkoon, عثماني osmané, ذو عثمان zu osman. *Turkish writings*, *sayings*, or *any thing Turkish* ترکیات turké-aut. *A Turkish slipper* پاپوج paupooj, پاپوش paupoosh.

A TURKEY (*large domestick fowl*) نیل مرغ feel murgh, حبیش hubeesh.

A TURKOIS or *turquoise* (*gem*) پیروزه peeroozeh, فیروزه feeroozeh, فیروزج feeroozuj.

TURKY (*country of the Turks*) ترک مملکتي turk mumlukuté, ترکستان turkistan, رومیه roomé-uh, ولایت عثمان wala-é-uta osman.

Turmoil, v. *trouble*, *disturbance*.

To TURN (*put into a circular motion*) کردانیدن girdanédun, بکردانیدن bugirdanédun, کردان ساختن girdaun saukhtun, کرداکرد راندن girdagird raundun, دایر کردن da-ér kirdun, دور کرداندن dawr girdaundun, در دور راندن dur dawr raundun, چرخ دادن churkh dadun. (*to put the upside downward*) سرنکون ساختن surnigoon saukhtun, باز کونه کردن baz gooneh girdun, زیر زبر زدن zeer zubr zudun, واکردانیدن wagirdanédun, برکردیدن burgirdédun, تقلیب ساختن tukleeb saukhtun. (*to change*, *alter*) تصریف کردن tusreef kirdun, صرف ساختن surf saukhtun, مصروف کردن musroof kirdun,

کردانیدن girdanédun, تبدیل ساختن tubdeel saukhtun, تحویل کردانیدن tuhweel girdanédun, اقلاب کردن iklaub kirdun, تقلیب ساختن tukleeb saukhtun, کشتن gushtun. v. *to convert.* —(*to be changed*) کردیدن girdédun, از حال کردیدن uz haul girdédun, مصروف شدن musroof shoodun, متبدل کشتن mutubuddil gushtun, مقلوب شدن mukloob shoodun. (*to bend*) مایل کردن ma-él kirdun, پیچیدن peechédun, معوج ساختن ma-ooj saukhtun. (*to translate*) ترجمه ساختن turjimeh saukhtun, نقل کردن nukkul kirdun. (*to transform*) تبدیل صورت کردن tubdeela soorut kirdun, غیر شکل کردن ghire-a shukul kirdun, تنکیر ساختن tunkeer saukhtun, مسخ کردن musikh kirdun. (*to become*) کشتن gushtun, کردیدن girdédun, شدن shoodun, بودن boodun, هستن hustun.—*To turn* (*be turned round*) کردان شدن girdaun shoodun, کردیدن girdédun, کردانیدن girdanédun, چرخ شدن churkh shoodun, دور کردانیدن dawr girdaundun, تابیدن taubédun, واکردیدن wagirdédun, جرج کردن juruj kirdun, کرداکرد رانده شدن girdagird raundeh shoodun, دایر بودن da-ér boodun. *To turn* (*go* or *walk round*) طواف کردن tawwauf kirdun, در دور رفتن dur dawr ruftun, پویان بودن poï-aun boodun, کردیدن girdédun, کرداکرد روان شدن girdagird rouvaun shoodun, کردا ساختن girda saukhtun, کردان شدن girdaun shoodun. *To turn away, turn off* (*dismiss*) وا راندن wa raundun, عزل کردن azl kirdun, معزول ساختن maazool saukhtun, رفع و دفع کردن rufa ou dufa kirdun. *To turn off* or *to a side* بر طرف رفتن bur turruf ruftun, بجانب روان بودن bejaunib rouvaun boodun, زوی شدن zooï shoodun, عدول کردن adool kirdun, مایل شدن ma-él shoodun, تحرف ساختن tuhurruf saukhtun, بی راه شدن bé rah shoodun. v. *to deviate.* —*To turn* or *go back* واپس رفتن wapus ruftun, باز پس روان شدن baz pus rouvaun shoodun, باز کشتن baz gushtun. v. *to return.*—*To turn back* (*refuse admittance*) محروم کردن muhroom kirdun. v. *to repulse.*—*To turn the back* پشت نما شدن posht numa shoodun, روی بردن rooï burdun, اعراض ساختن é-arauz saukhtun, پشت باز دادن posht baz dadun, پشت دادن posht dadun, ظهر نمودن zuhr numoodun. *To turn the back upon any thing*) پشت بچیزی باز دادن posht becheezé baz dadun. *To turn over* نقل کردن nukkul kirdun. v. *to transfer.*—*To turn over a leaf* ورق برکردیدن wuruk burgirdédun, صفیحت کردان ساختن sufeehut girdaun saukhtun. *Turn the leaf* برکردان ورقرا burgirdaun wurukra. *To turn over a new leaf* (*to behave with more propriety*) بهتر کشتن behter gushtun, حرکت خوبتر نمودن hurukut khoobtur numoodun, اصلاح و تربیت پذیرفتن islauh ou turbé-ut pizzeeruftun, انجاح کردن anjauh kirdun. *To turn to an author* (*refer to his authority*) تنمیت کردن tunmé-ut kirdun, راوی نمودن rawé numoodun. *To turn the eyes* (*towards any thing*) نظر کردن nuzr kirdun, ناظر شدن nauzir shoodun, نکران ساختن nugguraun kirdun. v. *to look, behold, view.*—*To turn the mind* (*to any thing*) نظر کردن nuzr kirdun, وهم ساختن wuhm sauhhtun, صرف زمان دادن surfa zumaun dadun, فحص کردن fuhis kirdun. v. *to consider.*—*To turn away the head* (*especially with an angry toss*) لظلظه کردن luzluzeh kirdun, تظلظل ساختن tuzulzul saukhtun, روی کشیدن rooï kushédun. *To turn the face* (*towards a person* or *thing*) روی اوردن rooï awurdun, توجه کردن tuwujjuh kirdun. *To turn the face* (*look back*) روی بردن rooï burdun. *To turn the face from* (*desert, shun*) روکردان شدن roogirdaun shoodun, اعراض کردن é-arauz kirdun. v. *to abandon, avoid.*—*To turn* (*change sides*) روکردان شدن roogirdaun shoodun, طغیان نمودن tughé-aun numoodun, عصیان کردن asé-aun kirdun. *To turn* (*become sour as liquors, &c.*) تولا نمودن tuwalla numoodun, تیز کشتن taze gushtun, ترشیدن turshédun, ترش کشتن tursh gushtun, زست کردیدن zust girdédun. v. *sour.* —*To turn* or *grow giddy* سرکردان کشتن surgirdaun gushtun, سراچه ماه شدن suraucheh mauh shoodun, دوار یافتن duwaur e-aftun, سرکیجه داشتن surkeejeh daushtun. *To turn corn with a shovel* رفاش شدن ruffaush shoodun. *To turn cat-in-pan* خودرا بزمان موافقت کردن khoodra bezumaun muwaufikut kirdun. *To turn a spit* کبابی کردانیدن kubaubé girdanédun.—*To turn* (*in a loom*) خرط کردن khurt kirdun, خراطه نمودن khurrauteh numoodun, خراط شدن khurraut shoodun.

A turn, turning (*the act of turning, circular motion*) کردش girdish, دور dawr, دوران dawraun, تدوار tudwaur, طواف tuwwauf, دایر da-ér, جرج juruj, چرخ churkh. (*a meander, winding*) کرداکرد girdagird, کردان girdaun, ضوج zawj, تضوج tuzawwuj, ظبیت zubé-ut, پویا pooï, پویان pooï-aun, محنیت muhné-ut, محنونت muhnoonut, ثنی suné, مثنات musnaut (plur. مثانیت musané-ut. *A walk to and fro* کشت و کذار gusht ou guzaur, تفرج tufurruj, سیر seir, سیران seiraun, پویا pooï-a. (*a change, vicissitude*) انقلاب inky-

laub, دوران dawraun, دور dawr, تغير tughei-ur, تناوب tunawub, تحويل tuhweel, صرف surf, زواب zoo-aub. (*occasion, convenience*) فرصت fursut, محل muhull, دست يافت dost é-aft. v. *opportunity*. — (*manner, cast, form*) صورت soorut, شكل shukl, گونه gooneh, طور toor. (*disposition of mind*) خوي khooï, منوال minwaul, مشرب mushrub, روش rouvish, مزاج mizauj, امتزاج imtizauj, طبع tuba. v. *temper*. — *A turn* (*time, period*) نوبت noobut, عقبت akubut, دور dawr, دايره da-éreh, دور زمان dawra zumaun.—*By turns* نوبة بپي دربي pei dur pei, پيا پي pei-a pei, noobutan, با نوبت ba noobut. *To act by turns* در پي يكدگر پيا پي ساختن pei-a pei saukhtun, نوبت كار كردن dur pei eekdigur kaur kirdun, ساختن noobut saukhtun, تناوب كردن tunawub kirdun, مفارضت ساختن mufaurizut saukhtun, عقب كردن akub kirdun. *To succeed by by turns* (*as day to night, night to day*) تعاقب كردن ta-akub kirdun, عقبت عقبت ساختن akubut akubut saukhtun, طور ليل و نهار نمودن toora leil ou nihaur numoodun. *A lucky turn of fortune* دولت dowlut. *To take a sudden turn* انقلاب ناگهاني داشتن inkilauba naguhauné daushtun, ناگهانه يافتن naguhauneh é-aftun. *The turn of a period* (*style in writing*) وجه wujuh, خلال khulaul, تربيت turbé-ut. *Turns* (*vicissitudes of fortune, &c.*) تقالب tukaulub, تقاليب tukauleeb, انقلابات ankulabaut, اصراف asrauf, صوارف suwauruf, غير ghei-ur, دور گردون dawra gurdoon.

A turn-coat (*one who forsakes his party*) روگردان ساز roogirdaun sauz. v. *deserter, apostate*.

Turned (*changed*) گرديده girdédeh, منقلب munkulub, متقلب mutukullub, مقلوب mukloob, متبدل mutubuddil, مصروف musroof. (*put into a circular motion*) گردانيده girdanédeh, گردان شده گرداگرد رانده girdagird raundeh, girdaun shoodeh, دور كرده شده dawr kirdeh shoodeh, داير ساخته da-ér saukhteh, تدوير tudweer girdanédeh, مدور كرده شده كردانيده mudawwur kirdeh shoodeh. *Turned back* (*repulsed*) وارانده waraundeh, مردود murdood, محروم muhroom, مدفوع mudfoo-a. (*bent back*) باز پيچيده baz peechédeh, معوج ma-ooj, مايل ma-él. v. *bent*. — (*translated*) مترجم muturjum, منقول munkool, نقل كرده شده nukkul kirdeh shoodeh. (*become*) گرديده girdédeh, گشته gushteh. *Turned upside down* زير زبر زده zeer zubr zuddeh, منعكس munakus, سرنگون ساخته surnigoon saukhteh. *Turned against* منصفق munsufuk, مخالف زده mukhaulif zuddeh, روبرو نهاده rooberoo nihaudeh. *Turned away* وارانده waraundeh, معزول maazool, رفع و دفع شده rufa ou dufa shoodeh. *Turned in a loom* مخروط mukhroot, اخريط akhreet.

A turner خراط khurraut, اهل خراطه ahla khurrauteh. *A turner of cups, boxes, &c.* حقه گر hukkeh gur, حقاق hukkauk.—*The art of turning* خراطه khurrauteh. — *A turning-loom* چرخ churkh, چرخه churkheh, واغ waukh.

A TURNIP شلجم shuljum, شلغم shulghum, يارابه é-araubeh, بوشاد booshaud.

TURNSOL (*plant*) افتاب پرست afitaub purust, خور پرست khoor purust, شترپا shuturpa, سپل supul, اكرار akraur, تنول tunawwul, زول zawul.

TURPENTINE طرمنتين turmenteen, بناسب bunausib, بناسيب bunauseeb, بناست bunausut.

TURPITUDE رسوايي ruswaï-é, زشتي zishté, فحس fuhis, خباثت khubausut, شنعت shunaat, شنع shuna, قبح kubih, قباحت kubauhut, شنار shunaur, حقارت hukaurut, چركيني churkeené, مرداري murdauré, شوخي shookhé, هجنت hujnut. v. *baseness, depravity, vileness, deformity*.

A TURRET كنگره kungureh, قذفت kuzfut (pl. قذف kuzuf, قذفات kuzfaut), شاهه shauheh, قبچه kubehcheh, قلهچه kullehcheh, كاخ kaukh. v. *tower*.—*A building ornamented with turrets* كرخ kurukh, شرفت shurfut (pl. شرف shuruf), صومع sawma. —*Turreted* (*like a turret*) قبچه مانند kubcheh maunend. (*ornamented with turrets*) با قذف اراسته ba kuzuf arausteh. v. *towered*.

A TURTLE or *turtle-dove* ورش wurush, ورشان wurushaun, ونا wuna, قمري kumré, قمريت kumré-ut, شفنين shufneen, كنجشك kunjshuk, حمام humaum, يمام eemaum, ساق sauk.—*A sea-turtle* اطوم atoom.

TUSH, *tut* واه wa. v. *pish! foh!*

A TUSK (*long or holding tooth of an animal*) دندان گير dundaun geer, دندان ناب dundauna naub (plur. دندانها نيوب dundaunha né-oob), دندان دراز dundaun dirauz, سگدندان sugdundaun. *The tusks of a wild boar* دندانها جانور dundaunha jaunwur.

Tusked, tusky ذو دندان گير zu dundauna geer, دندان ناب دار dundauna naub dar.

TUTELAGE (*guardianship*) وصيكي vusseegé, حمايت huma-é-ut, وقايت wuka-é-ut, زمار zimaur, حرامت huraumut, محافظت muhaufizut, كنف kunuf, صيانت sé-aunut. v. *tuition*.

Tutelary حمايت ده huma-é-ut duh, محافظت ساز muhaufizut sauz, صيانت بخش ſé-aunut bukhſh.

A TUTOR وصي vuſſé, حامي haumé, حافظ hafiz, راعي ra-é, خفير khufeer, تبيع tubé-a. v. *guardian, preceptor.*

To tutor تربيت كردن turbé-ut kirdun, تعليم دادن taaleem dadun, تاديب ساختن taadeeb ſaukhtun. v. *to inſtruct*; alſo *to rate, chide.*

Tutorage, v. *tutelage.*

A tutreſs زني معلم zunné mu-ellum.

TUTTY توتيا tooté-a, سنك توتيا ſunk tooté-a, مرازي murauzé. *A collyrium of tutty for anointing the eyes* توتياي ديده tooté-a-é deedeh. *State tutty (a remedy for affairs of ſtate)* توتياي دولت tooté-a-é dowlut.

TUZ زلف zulf. v. *tuft, lock of hair.*

TWAIN دو doo. v. *two.*

A TWANG (*ſharp quick ſound*) رنم runim, طنطنه tintineh, طنين tineen, طنن tinin, زمزم zumzum, نقض nukz, نقيض nukeez, نفيز nufeez, تروعت turwi-ut. v. *tone, ſound.*—*To twang* رنم كردن runim kirdun, طنطنه زدن tintineh zudun, طنن ساختن tinin ſaukhtun.

'TWAS (*it was*) بود bood, شد ſhood, كان kaun.

To TWEAK نشكنج دادن nuſhkunj dadun, چنكل كردن chungul kirdun, با چنك كرفتن ba chunk gooriftun. v. *to pinch, ſqueeze.*

A tweak نشكنج nuſhkunj. v. *twitch, pinch.*

To TWEEDLE (*touch lightly*) با دست بازي نواختن ba doſt bauzé nuwaukhtun, دغدغه كردن dughdugheh kirdun. v. *to tickle.*

TWEEZERS موچينه moocheeneh, منتاش mintauſh, منتاق mintauk, منتاخ mintaukh, منقاش minkauſh, مظفار mizfaur, ابر ambur, انبره ambureh, انبور amboor, ملقاط melkaut, اهنج ahunj, فاهنج fauhunj, منقش minkuſh. *To pull hairs from the face, &c. with tweezers* تنمص كردن tunummus kirdun, تنماص ساختن tunmaus ſaukhtun, موچيدن moochédun. v. طالقون.

The TWELFTH P دوازدهم duwauzduhum, دوازدهمي duwauzduhumé, A ثاني عشر ſauné aſhara, ثانيت عشرة ſauné-uta aſhrata, ſuné-uta aſhara.

Twelve P دوازده duwauzduh, A اثنا عشر iſna aſhara, اثنتا عشرة iſnata aſhrata.

A twelvemonth سال ſaul. v. *year.*

The TWENTIETH P بيستم beeſtum, بستم biſtum, A عشرون yſhroona, عشرين yſhreena.

Twenty P بيست beeſt, بست biſt, A عشرون yſhroona, عشرين yſhreena.

TWICE دو كره doo gurreh, دو بار doo bar, زو دفعت zu dufaat, چم چم chum chum, طرتين turkuteen, مضاعف muza-af, مضعف muzaaf. *Once or twice* طرقت و طرتين turkut ou turkuteen. *To do any thing twice* طيي كردن tei-é kirdun. v. *to repeat.*

A TWIG شاخ ſhaukh, شال ſhauk, عصيت uſei-ut, نهال nihaul, سنج ſunj, قطيع kuté-a, قضيب kuzeeb (pl. قضبان kuzbaun), قصيد kuſeed. v. *ſhoot, ſwitch, rod.*—*Twiggy* پر شاخ pur ſhaukh, شاك دار ſhauk dar.

The TWILIGHT (*of the morning*) شفق ſhufuk (pl. اشفاق aſhfauk), فجر fujr, شفق صباحي ſhufuka ſubauhé. v. *dawn.* — *The evening twilight* شفق پسيني ſhufuka puſeené, شفق الغروب ſhufuku'l'ghuroob, افتاب زرد afitaub zurd. v. *crepuſcle.*—*Twilight* (adjective) نيم تاريك neem taureek, نيم پرتو neem purtoo, نصف ظلم nusf zulm. v. *obſcure.*

A TWIN, *twins* همشكم humſhikim, همزاد humzaud, دوشيده doosheedeh, پيو pé-oo, پيوك pé-ook, چفت chift, توام tawaum, ايبيد eimeed, v. alſo *Gemini.*—*Twin-born* همزاده humzaudeh.

To twin (*be born at the ſame birth*) همزاد بودن humzaud boodun. (*to bear twins*) وضع دوشيده كردن wuzaa doosheedeh kirdun, اتامت ساختن itaumut ſaukhtun. (*to be ſuited* or *paired*) چفت شدن chift ſhoodun.

To TWINE (*as ivy, &c.*) لبلاب اسا پيچ كردن lublaub aſa peech kirdun, پيچا پيچ ساختن peecha peech ſaukhtun, پيچيدن peechédun, در اغوش كرفتن dur aghooſh gooriftun, معانقه كردن maanukeh kirdun. v. alſo *to twiſt, wind, meander.*

Twine خيط kheit. v. *thread.*—(*twiſt, convolution, embrace*) پيچ لبلاب اسا peecha lublaub aſa, اغوش aghooſh. v. *twiſt.*

Twined پيچيده peechédeh, لبلاب اسا پيچيده lublaub aſa peechédeh. v. *twiſted.*

To TWINGE رنج دادن runj dadun, ازار زدن azaur zudun. v. *to torment, pinch.*

A twinge ازار azaur, رنج runj, درد durd.

A TWINKLE, *twinkling* (*ſparkling of a ſtar*) دري duré, دراري duraurée, لمح lumih, لمحان lumihaun, زخيخ zukheekh, كوكبت koukubut, ستار ستاره ſitaura ſitaureh. *The twinkling of the eye* طرفت turfut, لمحت lumhut, غمز ghumz, اغماض ighmauz, مغتمض mughtumiz, سفكت ſufkut, سلفت ſilfut, لحظت luhzut. v. *wink, glance.*—*In a twinkling* في طرفت العين fi turfutu'l'a-én, لحظة luhzutan, بلمحت چشم belumhuta chuſhum, بغمز العين beghumzu'l'a-én.

To twinkle (as a star) كوكبت كردن koukubut kirdun, دري نمودن duré numoodun, لمح زدن lumuh zudun. v. *to sparkle*. — *To twinkle as the eye* طرفت زدن turfut zudun, غمز كردن ghumz kirdun, مغتمض ساختن mughtumiz saukhtun, لمحت نمودن lumhut numoodun. *His eyes twinkled* چشمش پريد chushmish pureed.

A TWIRL گردش girdish, گردگرد تيزرو girdagirda tazerou. v. *rotation*.—*To twirl (cause to turn swiftly round)* بگردش تيز راندن begirdisha taze raundun. *(to turn round)* تيز گرداگرد روان شدن taze girdagird rouvaun shoodun.

To TWIST تافتن tauftun, تاب دادن taub dadun, برتافتن burtauftun, فتل ساختن futl saukhtun, تاختن taukhtun, پيچيدن peechédun, تابيدن taubédun, بچيدن bichédun, اويدن awédun, چخ كردن chukh kirdun, دمك ساختن dumuk saukhtun, دموك كردن dumook kirdun, تفتيل ساختن tufteel saukhtun, بازوشتن bauzooshtun, سرهجت كردن surhujut kirdun. *To cause to twist* تاباندن tabaundun, تابانيدن tabanédun, پيچانيدن peechanédun. v. *to writhe, wind, twine*.—*To twist* or *coil as a serpent* پيچ در پيچ كردن peech dur peech kirdun, پيچيدن peechédun, تلظلظ ساختن tuluzluz saukhtun, تقور كردن tukawwur kirdun, ملاوات نمودن mulawaut numoodun, نصناص كردن nusnaus kirdun, مرتعص ساختن murta-is saukhtun. *To twist one within another* در بهم رفتن dur buhum ruftun, پيچ در پيچ كردن peech dur peech kirdun. *To twist the nose* or *mouth to one side* روي كشتن rooï gushtun. *To twist the neck* عصد كردن asud kirdun, اعصاد ساختن é-asaud saukhtun, كردن پيچ كردن gurdun peech kirdun. *To twist (a rope) backwards* اشزار كردن ishzaur kirdun. v. *to untwist*.—*Motion of the arms when twisting* شزر shuzr.

A twist, twisting پيچش peechish, تاب taub, پيچ peech, پيچ و تاب peech ou taub, شكنج shukinj, پيچشش peechshush, پيچشن peechshun. — *A twist* or *string* خيط kheit, تار taur, رشته rishteh. v. *thread, cord, rope*.—*Twisting two threads together* مبرم mubrim. *Twisting one's self* تلوي tulawwé. v. *writhing, contortion*.

Twisted پيچيده peechédeh, مفتل mufuttul, تفتل tufuttul, پيچ peech, پيچان peechaun, پيچا پيچ peecha peech, تافته taufteh, تابيده taubédeh, تاخته taukhteh, منكفس munkufus, ملوي mulawwa, نهجيز nuhjeez, نهجير nuhjeer, مقصب mukussub, تلوص talawwus.

A twister تاب كر taub gur, پيچنده peechindeh, پيچ و تاب ساز peech ou taub sauz. v. *rope-maker*.

To TWIT طنز زدن tunz zudun, سرزنش دادن surzinish dadun, تعيير كردن tai-ér kirdun, تقريع ساختن tukré-a saukhtun, تبكيت كردن tukbeeh kirdun, تشنيع ساختن tushné-a saukhtun, توبيخ كردن tawbeekh kirdun, ملامت زدن mulaumut zudun, كواره كردن guwaureh kirdun, v. *to sneer, reproach, gibe*. — *To twit one with a favour conferred* امتنان كردن imtinaun kirdun, منت زدن minnut zudun.

To TWITCH چنكل كردن chungul kirdun, با چنكال كرفتن ba chungaul gooriftun, مدغدغ ساختن mudughdugh saukhtun, دغدغه كردن dughdugheh kirdun, ندغ ساختن nudigh saukhtun. v. *to tickle, twinge; snatch, pluck*.

A twitch دغدغه dughdugheh, مدغدغ mudughdugh, ندغ nudigh, چنكل كيري chungul geeré.

To TWITTER *(make a sound like a swallow, &c.)* وطوطت كردن wutwutut kirdun, وط زدن wutt zudun, غاغا كردن ghaugha kirdun, چاو چاو زدن chaw chaw zudun.

A twitter (tremulous sound) وطوطت wutwutut. *(a sudden emotion)* جستن دل ناكهاني justuna dila naguhané. *To be in a twitter* جستن دل داشتن justuna dil daushtun.

'TWIXT بين beina. v. *betwixt*.

TWO [P] دو doo, [A] اثنان isnauni, اثنتان isnatauni, اثنين isnani. *Two or three* دو سه doo seh. *Two and a half* دو و نيم doo wa neem. *Two in a hundred* از صد دو uz sud doo. *The two hands* دو دست doo dost, يدان eedauni, يديان eedéauni, يدين eedeeni, يدي eedei. *One of the two* از دو يك uz doo eek, احد هما ahd huma.

Two-edged دو تيز doo taze, ذو دو حد zu doo hudd, ذو حرفين zu hurfeen.

Twofold دوتا doota, تصريع tusfré-a. v. *double*.

A TYKE سك sug. v. *dog*.

A TYMBAL دنبلك dumbulik, تعليم باز taaleem bauz, دهلباز duhlbauz, طبل tubl. v. *tabor*.

A TYMPANY استسقاء طبلي istiskaa tublé, كوفت استسقاء تبلي koofuta istiskaa tublé.

A TYPE علامت alaumut, معلم maalum, نشان nishaun, باصمه bausimeh. v. *emblem, mark, stamp*.—*Typical*, v. *emblematical*.

TYRANNICAL, *tyrannick, tyrannous* ظلام zulaum, ظلوم zuloom, ظليم zuleem, ظالم zaulum, ظلمت zulmut, مظلمت muzlumut, عنفي unfé, جاير ja-ér, پر زور pur zoor, خونخور khoonkhore, خونفشان khoonfushaun, ذو ستم zu situm. v. *cruel, imperious, oppressive*.

Tyrannically ظلما zulman, با ظلمكاري ba zulumkauré, ظلامانه zulamauneh, با جور و جبر ba

jaur ou jubr, بر وجه خونفشان bur wujha khoonfushaun, با عنف ba unf, با ستم ba situm.

Tyrannicide قتل جبار kutla jubbaur.

To tyrannize ظلم كردن zulm kirdun, ستم نمودن situm numoodun, ظالم شدن zaulim shoodun, مظلمت ساختن muzlumut saukhtun, عنفي شدن unfé shoodun, تعدي نمودن ta-addé numoodun, قهر كردن kuhr kirdun, جبر ساختن jubr saukhtun, جور نمودن jawr numoodun. v. *to oppress.*

Tyranny ظلم zulm, جور jawr, جبر jubr, زور zoor, جور و ازيت joor ou azé-ut, ستم situm, ستمي situmé, جباري jubbauré, ستمگاه situmgah, تعدي ta-addé, اوار awaur, بغي bughé, بيداد beedaud, ابيداد abeedaud, تطاول tutawul, مظلمت muzlumut (pl. مظالم muzaulum), ظلامت zulaumut, ظليمت zuleemut.

A tyrant جبار jubbaur, جابر jaubir, ظالم zaulim, ستم گر situm gur, ستمكار situmkaur, ظلام zulaum, ظليم zuleem, ظلوم zuloom, خونريز khoonreez, خونخور khoonkhore, طاغي taughé, اهل بغي ahla bughé, شوخ shookh, فرعون fara-on, غطرس ghutris, غطريس ghutrees, صاحب مظلمت sahib muzlumut, سفاح suffauh, سفاك suffauk, داجل daujil, حجاج hujjauj, عسوف asoof, اكال akul. *Tyrants* ظلمت zulumut, جورت jawrut, جارت jaurut, بغات bughaut.

A TYRO شاگرد shaugird, تلميذ tulmeez, مريد mureed. v. *scholar.*

V. U.

V has one uniform sound in *English*; and is expressed in Arabick and Persian by و, as وصي vussé *a guardian,* جواني juvauné *youth.*—U has three sounds, as in *usage, pull, but.*—I know no sound in the Eastern tongues similar to the *u* or *eu* in *usage.*—The long *u* or *oo* in *pull*, is expressed by و, as بوستان boostaun *a garden*; or is supplied by the vowel point ُ *damma*, as شُدن shoodun *to be.*—The short *u* in *but*, is, in the same manner, expressed by the vowel point ُ, as گُشتن gushtun *to become.* But as the vowel points are omitted in most manuscripts, and, where they are inserted, are often wrong, practice must be the chief guide.

VACANCY (*leisure, relaxation*) فراغ firaugh, فراغت firaughut, حضور huzoor, پروا purwa, اسايش asa-ésh, اسودگي asoodugé. v. *cessation, intermission.*—(*listlessness, want of thought*) غفلت ghuflut, عدم فكر aduma fikr, اهمال ihmaul, مساهلت musauhilut, اواري awauré. v. also *vacuity.*

Vacant (*empty, unfilled*) خال khaul, خالي khaulé, محلول muhlool, نا پر na pur, صفر sufr, خلو khuloo, معطل maatul, تبهو teehoo, تهي tihé, ميان تهي mei-aun tihé, نا ممطلي na mumtulé. v. *void.*—(*free, disengaged, thoughtless, idle*) فارغ faurigh, خال khaul, خول khool, خلي khulé, غير شغل ghire-a shughl, بي قيد bé keid, بيزار beezaur, بي فكر bé fikr, اواره awauré, بي كار bé kaur, نابكار nabekaur, تهي tihé, بطال buttaul, هواي huwa-é.

To vacate (*annul, abrogate*) موقوف كردن moukoof kirdun, محو ساختن mouhoo saukhtun, برطرف نمودن burturruf numoodun.—(*to quit possession of*) از تصرف دست بردار شدن uz tusurruf dost burdar shoodun, معزول كردن maazool kirdun, عزل ساختن azl saukhtun, خلوت كردن khuloot kirdun.

Vacation فراغ firaugh, پروا purwa. v. *vacancy.*—(*a time of intermission from business*) ايام استراحت ei-auma istirauhut, زمان فراغت zumauna firaughut.

Vacuity, vacuum خلا khula, خوا khuwa, عدم ممتليت aduma mumtulé-ut, تهي گاه tihé gah, جاي خالي ja-é khaulé.

A VAGABOND, *vagrant* اواره awaureh, در بدر dur bedur, رند rind, بيكار békaur, ابدال abdaul, ابطال abtaul, ياژه é-auzsheh, بي مرد مكان murda bé mukaun, اعرابي arabé.—*Vagabond, vagrant* (*wandering*) اواره awaureh, بي راه bé rah, گمراه gumrah, دربدر dur bedur, سيار sei-aur, پويا pooï-a, پويان pooï-aun, ضايع سايع za-é-a sa-é-a, سرگردان surgirdaun, سرگشته surgushteh, مسوح musooh.—*Vagrancy* اواري awauré, بي راهي bé rahé, گمراهي gumrahé, پويي pooi-é.

A Vagary, v. *freak, frolick.*

VAGUE (*unsettled, undetermined*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, غير محقق ghire-a muhukkuk, نا معلوم na maaloom, نا معهود na maahood, غير مقرر ghire-a mukurrur, نا يقيني na eekeené.

A vail, v. *veil.*—*To vail,* v. *to veil*; *yield.*

VAIN (*fruitless, ineffectual, unmeaning*) بيهوده beehoodeh, بيمعني beemaané, بلا فايده bila faédeh, هرزه hurzeh, مالايعني mala-é-auné, عبث abus, بي مال bé maal, باطل batil, خام khaum, فاني fauné, خيره kheereh, نا برجا na burjau, باد رام baud raum, بادرم baudrum, مبوق mubawwuk, زهوق zuhook, روزگاري roozigauré, يايه é-ayeh, ياوه é-aweh, مهجرة muhjurut, خلابس khulaubus, خلابيس khulaubees, بوق book, هاجرت haujrut, متلاشي mutulaushé, بطال but-

taul, بهرج buhruj. v. *false, worthless, idle.*—*Vain, vainglorious,* لاف زن lauf zun, لاف و كذاف lauf ou guzauf sauz, خود فروش ساز khood furoosh, مختال mukhtaul, فخير fakheer, فخور fakhoor, فنخرت funkhurut, هواي hawa-é, هوايي hawaï-é, مغرور mughroor, باد فره baud furuh, هوا دار hawa dar, سر در هوا sur dur hawa, هوا خواه hawa khauh, زخف zukhf, زخيف zukheef, طرمذان tyrmizaun, طرماذ tyrmauz, طرمذت tyrmuzut. v. *ostentatious, self-conceited, boasting, airy.*—*Vain and false words* كفت و كو هرزه و ناصواب guft ou goo hurzeh ou nasuwaub. *A vain or vainglorious man* لاف زن lauf zuz, خود فروش khood furoosh, خانه خراب khauneh khuraub, لاف و كذاف كننده lauf ou guzauf koonindeh, زعيم za-ém, صاحب مغروري sahib mughrooré, هوا پرست hawa purust. *To make a vainglorious display* اظهار فخر و غرور كردن izhaura fakhar ou ghuroor kirdun.

Vainly (in vain) بيهوده beehoodeh, بيهاني beemaané, بلا فايده bila fa-édeh, باطلا batilan. v. *idly, foolishly.* — *(proudly, vaingloriously)* مغرورا mughrooran, با لاف و كذاف ba lauf ou guzauf, با خود فروشي ba khood furooshé, بر وجه لاف زن bur wujha lauf zun, با هوا ba hawa, فخيرا fakheeran.—*Vainness.* v. *vanity.*

A VAIVODE *(prince palatine)* ويوده vaivodeh *or* waywodeh.

A VALANCE برزه burzsheh. v. *fringe.*

A VALE وادي vaudé. v. *valley.*

A VALEDICTION وداع wudaa. v. *farewell.*

Valedictory وداع كو wudaa goo.—*Valedictory letters* وداع نامه wudaa nameh.

A VALET نوكر nookur. v. *servant.*

VALETUDINARY مريض mureez (pl. مرضا murza, مرضي murzé), شكسته مزاج shakusteh mizauj, خسته مزاج khusteh mizauj, زبون zuboon, عليل aleel. v. *sick, infirm.* — *To be valetudinary* با اسقام جسمانيت مبتلا شدن ba askauma jusmauné-ut mubtula shoodun. *Valetudinarians* درد اشنايان durd ashinaï-aun, اصحاب مرض as-hauba muruz.

VALIANT دلير dilare, دلاور dilavur, بهادر bahaudur, بي باك و پروا bé bauk ou purwa, زورمند zoormund, جوانمرد juvaunmurd, شجاع shujaa, شجيع shujé-a, مردانه murdauneh, زورمند zoormund, كامي kaumé (plur. كمات kumaut). v. *brave, bold, courageous.*

Valiantly دليرانه dilarauneh, بهادرانه bahauduranch, زورمندانه zoormundauneh, با شجاعت ba shujaat.—*Valiantness,* v. *valour.*

VALID مستحكم mustuhkum, محكم muhkum, قوي kooï, ذو قوت zu kuwwut, ذو قدرت zu kudrut, مقتدر muktudir.

Validity قوت kuwwut, قدرت kudrut.

A VALLEY وادي vaudé, واد vaud (plur. اودا awda, اودات awdaut, اوديت awdé-ut, اودايت awda-é-ut), رود rood, زناب zinaub, زنابت zunaubut, زنبت zumbut (plur. زنايب zuna-éb), جوا juva, لوا lawa, ملعب mulaab, ملعبت mulaabut, نغناف nufnauf, نغنف nufnuf (pl. نغانف nufaunif), مسيطه museeteh, انجيج afjeej, كردر girdur, شاجنت shaujinut, لجمت lujmut. *The valley of the last judgment* عرصه عرصات arsuha arusaut, وادي الحشر vaudé-u'l'hushr.

VALOUR دليري dilaré, دلاوري dilavuré, بهادري bahauduré, زورمندي zoormundé, جرات juraat. v. *courage, bravery.*

Valorous دلير dilare, v. *valiant.*

VALUABLE كران مايه guraun ma-éh, كران بها guraun buha, ذي قيمت zé keemut. v. *precious, worthy.*

Valuation (appraisment) تعيين قيمت taï-éna keemut, تخمين tukhmeen, نرخ nurkh.—*A valuator* تخمين ساز tukhmeen sauz, نرخ كننده nurkh koonindeh.

Value قيمت keemut, ارزش arzish, بها buha, ارج erj, اخش akhsh, اخشن akhshun. v. *price, worth.*—*Of no value* كم بها kum buha, متلاشي mutulaushé, ناچيز nacheez. v. *worthless.*

To value (rate highly) اعتبار كردن é-atibaur kirdun, التفات نمودن iltifaut numoodun, تكريم ساختن tukreem saukhtun, ازرم نمودن azrum numoodun, كران بها انديشيدن guraun buha andeeshédun, كران مايه پنداشتن guraun ma-éh pindaushtun. v. *to esteem.*—*(to rate or fix at a certain price)* تعيين قيمت كردن taï-éna keemut kirdun, تخمين بها ساختن tukhmeena buha saukhtun, احتساب كردن ihtisaub kirdun, نرخ زدن nurkh zudun. v. *to rate, estimate.*

Valued (estimated) محسوب muhsoob, معدود maadood. — *(esteemed)* ذو اعتبار zu é-atibaur, التفات دار iltifaut dar, معتبر mu-atibur, كران مايه guraun ma-éh. v. *valuable.*

A VALVE كشرت kyshrut.

To VAMP پينه زدن peeneh zudun, پينه دوز شدن peeneh dooz shoodun, ترقيع كردن turkéa kirdun, مرمت ساختن murummut saukhtun. v. *to mend, repair.*—*Vamped* پينه زده peeneh zuddeh, پاره دوز شده paureh dooz shoodeh.

A vamper پينه زن peeneh zun, پاره دوز paureh dooz, هملخت دوز humlukht dooz.

The VAN, *vanguard* پيش لشكر peisha lashkur, قدم عسكر kuduma askur, طليعت tulé-at, پيشادنك peishadunk, پيشرو peishrou, پيشاونك peishawunk, پيشاهنك peishahunk. v. *front.*

A VANCOURIER پيشرو peishrou, پروانك purwaunuk, فرانك furaunuk. v. *harbenger, courier.*

A VANE باد نما baud numa, ازنخ azunkh.

To VANISH غايب شدن gha-éb shoodun, نابود شدن nabood shoodun, نا پيدا كشتن na peeda gushtun, وا شدن wa shoodun, زايل بودن za-él boodun, نا بديد كرديدن na budeed girdédun, مضمحل شدن muzmuhill shoodun, كم شدن gum shoodun.

VANITY (*emptiness, inanity, vain pursuit*) روزكار roozigaur, بيهودكي beehoodugé, بطلان butlaun, عجوز ajooz, عدم معني aduma maané, عبث abus, تهي tihé, هوا hawa, هوا پرستي hawa purusté, ابنده a-éndeh, عدم فايده aduma fa-édeh.—(*self-conceit, ostentation, arrogance*) خود فروشي khood furooshé, خود پرستي khood purusté, خود بيني khood beené, خود پسندي khood pussundé, لاف lauf, كذاف guzauf, غرور ghuroor, زهو zuhoo, زيافت zé-aufut, كاليو kaulé-oo, مخيلت mukhei-ulut, تكبر tukubbir. v. *pride, falshood.*

To VANQUISH مغلوب كردن mughloob kirdun, غالب شدن ghaulib shoodun, مقهور ساختن muk-hoor saukhtun, ظفر كرفتن zufr gooriftun, زير پا زدن zeer pa zudun, قهر كردن kuhr kirdun, غلبت ساختن ghulubut saukhtun, ظهور كردن zuhoor kirdun, مظفر شدن muzuffur shoodun, كشادن kushaudun. v. *to conquer, overcome, subdue: confute.*—*A vanquisher*, v. *conqueror.*—*Vanquished* مغلوب mughloob, مظفر muzuffur, مقهور muk-hoor, كشاده kushaudeh, زير پا زده zeer pa zuddeh. v. *conquered.*

Vantage, v. *advantage, superiority.*

VAPID تارز tauriz, بي مزه bé muzeh, مسخ musikh, بازيره bauzeereh. v. *insipid.*

Vapidness تارزي taurizé, عدم مزه aduma muzeh.

A vaporer, v. *braggart, boaster.*

VAPORISH (*splenetick, humoursome*) خود راي khoodra-é, خود خو khood khoo, خود سر khood sur, تيز مزاج taze mizauj, بوقلمون bookulumoon, بوقلمون طبع bookulumoon tuba.

VAPOROUS (*full of vapours*) مبخر mubukhkhur, پر بخار pur bukhaur, ابخرت پاش abkhurut paush. v. also *flatulent, windy.*

Vapour بخار bukhaur (plur. ابخرت abkhurut) تف tuff, غبار ghubaur, هبا huba. *Vapour exhaled by the sun* سراب suraub, تبراز tibrauz, نوسه noosèh. *Vapours* (*vain imagination*) خيال kheil, خيالت khei-aulut, مخيلت mukhei-ulut, متخيلت mutukhei-ulut.—(*low spirits, spleen*) كش سيه kusha sé-uh, سودا sowda, دلفكاري dilfikauré, دلتنكي diltunké. v. *melancholly.*

To vapour (*emit fumes*) تبخير كردن tubkheer kirdun, هبا ساختن huba saukhtun. v. also *to brag.*

VARIABLE متغير mutughei-ur, متلعون mutulawwun, تلون tulawwun, نا پايدار na pa-édar, بي قرار bé kuraur, نا ثابت na saubit, بي ثبات bé subaut, نا ثابت پاي na saubit pa-é, غير ثابت قدم ghire-a saubit kudum, سبكپاي subuk pa-é, حولي hawwulé. v. *changeable, inconstant, various.*—*To be variable* بي قرار شدن bé kuraur shoodun, متغير بودن mutughei-ur boodun, متلعون شدن mutulawwun shoodun.—*To be variable in temper* بوقلمون شدن bookulumoon shoodun, تغيير ضمير كردن tughei-éra zumeer kirdun.

Variableness بوقلمون bookulumoon, نا پايداري na pa-édaré, بي قراري bé kurauré, عدم ثبات aduma subaut, بوقلمون طبعي bookulumoon tuba-é.

VARIANCE اختلاف ikhtilauf, منازعت munazaat, نزاع nuzaa, اشوب ashoob, غوغا ghoogha, فتنه fitneh, نا سازكاري na sauzkauré, انشقاق العصا inshikauku'l'asa, عدم اهنك aduma ahunk. v. *discord, dissension, strife.*

VARIATION تغير tughei-ur, تغيير tughei-ér, تبديل tubdeel, تحويل tuhweel, نجر, nujr, صرف surf, اختلاف ikhtilauf, تفاوت tufawut. v. *change, variety, difference, succession, deviation.*—*Variation of termination* (*in a grammatical sense*) تصريف tusreef.—*Varied* متغير mutughei-ur, متلون mutulawwun, دكر كون digur goon.

To VARIEGATE (*diversify with different colours*) كوناكون كردن goonagoon kirdun, رنكارنك runkarunk saukhtun, بوقلمون نمودن bookulumoon numoodun, پلنك رنك ساختن pulunk runk saukhtun, تنقيش كردن tunkeesh kirdun, نقش كردن nukish kirdun, بقع ساختن buka saukhtun, رقط كردن rukut kirdun. v. *to speckle, vary.*

Variegated كوناكون goonagoon, رنكارنك runkarunk, پلنك رنك pulunk runk, بوقلمون bookulumoon, عارم aurum, حلوني huloone, شهلا shuhla, پاها pauha, تنديسه tundeesèh, ديسه deesèh, خصيف khuseef, اخصف akhsuf, بلق buluk, بلقت bulkut, بريش bureesh, ابرش abrush, رخش rukhsh, خليت khulleet, زغب zughub, سرنك serunk, عرما arma, املح amluh, ملحا milha. v. *speckled, spotted.*

Variegation كونا كوني goona goone, رنكا رنكي runka runké, پلنك رنكي pulunk runké, بوقلمون bookulumoon, بوقلم bookulum, بلق buluk,

ربصت rubsut, ربشت rubshut, خرج khurj, رقطت ruktut, عرم arum.

VARIETY گوناگوني goonagooné, اختلاف ikhtilauf, نوع nuwa (plur. انواع anwa), تنويع tunwé-a, هرجنسي hurjinsé, تبديل صورت tubdeela soorut, كثرت گونه kusuruta gooneh, رنكا رنكي runka runké. v. *variegation*, *variation*, *difference*.

Various گونا گون goona goon, گونه گونه gooneh gooneh, گونه گون gooneh goon, رنكارنك runka runk, هرجنس hurjins, بوقلمون bookulumoon, مختلف mukhtulif, خلفه khulfeh, متنوع mutunawwa, پاها pauha, فري furé. v. *variegated*, *different*.—(*uncertain*, *unfixed*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, غير ثابت ghire-a saubit, نا مقرر na mukurrur. v. *variable*.—*A collection from various authors* كتاب گوناگون kitauba goonagoon.

Variously گونه گونه gooneh gooneh, با اختلاف ba ikhtilauf, مختلفا mukhtulufan, رنكا رنك runkarunk. *Variously coloured* ملون mulawwun.

Varlet, v. *servant*: *knave*, *scoundrel*.

VARNISH (*gum*, *oil*, &c. *for giving a gloss to wood*, *metal*, &c.) سندروس sinderoos, روغن سندروس rooghuna sinduroos, رنك لاق runka lak, تربنتين turbenteen.—(*the ornamental* or *fictitious colouring of discourse*) رنك runk, نقش سخن nuksha sukhun, نمنمت numnumut, تمويه tumweeh, زخرفت zukhrufut. v. also *cover*, *palliation*.

To varnish (*wood*, *metal*, &c.) با سندروس اندودن ba sinduroos andoodun, با روغن سندروس پوشيدن ba rooghuna sinduroos poshédun. *To varnish* (*a tale*) مزخرف ساختن muzkhuruf saukhtun, زخرفت كردن zukhrifut kirdun, رنك آميز كردن runk ameez kirdun, رنكين كردن rungeen kirdun, نقش سخن نمودن nuksha sukhun numoodun, نمنمت ساختن numnumut saukhtun, تمويه كردن tumweeh kirdun. v. also *to palliate*, *conceal*, *disguise*.

Varnished (*as wood*, *metal*, &c.) با سندروس اندوده ba sinderoos andoodeh, با رنك لاك پوشيده ba runka lak poshédeh. (*as a tale*) مزخرف muzkhuruf, رنك آميز runk ameez, رنكين ساخته rungeen saukhteh.

A varnisher (*of wood*, &c.) با سندروس اندوكر ba sinderoos andoogur.—(*a disguiser*, *embellisher*) رنك آميز runk ameez, مزخرف ساز muzkhuruf sauz, نمنمه كننده numnumeh koonindeh, تمويه ساز tumweeh sauz.

To VARY (*to cause to change*) تبديل كردن tubdeel kirdun, تبديل صورت نمودن tubdeela soorut numoodun, تغيير ساختن tughei-ér saukhtun, گوناگون كردن goonagoon kirdun, رنكا رنك ساختن runkarunk saukhtun, تنويع كردن tunwé-a kirdun, اختلاف ساختن ikhtilauf saukhtun. v. *to variegate*.—(*to become changed*, *to be changeable*) متبدل كشتن mutubuddil gushtun, مغير كرديدن mughire gurdédun, دكر كون پذيرفتن digur goon pizzeeruftun, گوناكون شدن goonagoon shoodun. v. *to alter*, *deviate*, *disagree*.

A VASE دان daun, ظرف zurf (plur. ظروف zuroof). v. *vessel*.

A VASSAL تابع tauba, اخازت دار ikhauzut dar, اهل اخاز ahla ikhauz, زعيم za-ém, سپاهي sippahé, اختاج akhtauj.—*Vassals* توابع tuwauba, كوكبه koukubeh, بغلان bughlaun, برايا bura-é-a. v. *subject*, *dependent*.

Vassalage, v. *servitude*, *slavery*.

VAST عظيم azeem, بي كران bé guraun, كبير kubeer, بي اندازه bé andauzeh, ازحد بيرون uz hud beeroon, وسع wusa, فسيح fuseeh, پهن puhn, نا محصور na muhsoor. v. *immense*, *enormous*, *large*, *great*, *extensive*.

Vastly عظيما azeeman, غايت gha-é-ut, ازحد بيرون uz hudd beeroon, بي كران bé guraun, بلا اندازه bila andauzeh, غايت الغايت gha-é-ut u'l'gha-é-ut. v. *greatly*, *immensely*.

Vastness عظمت azimut, بي كراني bé guraune, وسعت wusaat, فسحت fus-hut, پهنايي puhnaï-é.

A VAT دان daun, دن dun.

To vaticinate. v. *to prophecy*.

A VAULT كمر kumur, طاق tauk, قبت kubbut (pl. قبب kubub, قباب kubaub), بام baum, كنبد kumbud, طاقات taukaut, طيقان teekaun, رف ruff (pl. رفوف rufoof, رفرف rufruf, رفراف rufrauf), عرش arsh, جنبدت jumbudut. *The vault of heaven* كنبد لاجورد kumbuda lajoorud. v. also *cavern*, *cellar*, *tomb*.—*To vault* (*arch*, *cover with an arch*) مقبب ساختن mukubbub saukhtun, تقبيب كردن tukbeeb kirdun, بنا طاق ساختن binaa tauk kirdun, كمر كردن kumur kirdun, قبت ساختن kubbut saukhtun, با كنبد پوشيدن ba kumbud poshédun. *To vault on horseback* متدثر كردن mutuduffir kirdun, احالت نمودن ihaulut numoodun, سوار شدن suvvaur shoodun. *To vault as a tumbler* جانباز كردن jaunbauz kirdun, كنبد نمودن kumbud numoodun. v. *to tumble*.

Vaulted مقبب mukubbub, زو كمر zu kumur, قبه دار kubeh dar. *A vaulted rock* (or *a passage through vaulted rocks*) كمر كوه kumura kooh. *Rocks tumbled from a mountain presenting a vaulted appearance* كمرا kumra. *Entering any vaulted place* تقبب tukubbub.

A vaulter (jumper) رقاص rukkaus. (*a tumbler*) كنبد ساز kumbud ſauz, جانباز jaunbauz.

To VAUNT لاف زدن lauf zudun, لاف و كذاف كردن lauf ou guzauf kirdun, اظهار فخر و غرور كردن izhaura fakhar ou ghuroor kirdun, خود فروختن khood furookhtun, لافيدن laufédun, فخر و بازنانه كردن baznauneh kirdun, فخر و مباهات ساختن fakhar ou mubahaut ſaukhtun, افتخار كردن iftikhaur kirdun, تفاخر ساختن tufaukhir ſaukhtun, مفتخر و مباهي شدن muftukhir ou mubauhé ſhoodun, لنديدن lundédun. v. *to boaſt, brag.*—*He vaunts of his perfections* (literally, *he binds them in ſilver and gold*) سيم و زر بافد ſeem ou zur baufid.

A vaunt لاف lauf, كذاف guzauf, خود فروشي khood furooſhé, فخر fakhar. v. *boaſt.*

A vaunter لاف زن lauf zun, خود فروش khood furooſh. v. *boaſter, vainglorious man.*

Vauntful, vaunting پر لاف و كذاف pur lauf ou guzauf, فخور fakhoor, فخير fakheer, فنخرت finkhurut. v. *vainglorious, oſtentatious.*

Vauntingly با لاف و كذاف ba lauf ou guzauf, بر وجه خود فروش bur wujha khood furooſh, فخيرا fakheeran.

UBIQUITY حيثيت heiſé-ut.

An UDDER بستان biſtaun, ضرع zura, ضروع zuroo-a, مرضع murza. *An udder full of milk* خم خم khym khym, ضرع مشتكر zura muſhtukir, حالق haulyk. *Having long* or *looſe udders* سجلا ſijla, سجيل ſujeel, طبى tubé.

VEAL گوشت عجل gooſhta ajul, لحم كاو ساله luhma ga-oo ſauleh.

To VEER دور كردن dawr kirdun, كردان شدن girdaun ſhoodun, باد نما بودن baud numa boodun. v. *to turn round, change.*

A VEGETABLE, *vegetive* نبات nubaut (pl. نباتيت nubaté-ut), نشو nuſhoo, رستنى ruſtuné. *Vegetable, vegetive, vegetative* نبت nubut, نشو nuſhoo, زو قوت نبت zu kuwwuta nubit, روينده roo-éndeh, نبت كننده nubit koonindeh, نبات منسوب nubaut munſoob, نشو پيوند nuſhoo pivund.—*Vegetation, vegetativeneſs* نبت nubit, قوت نبت kuwwuta nubit, قوت نشو و نما kuwwuta nuſhoo ou numa.

To vegetate نبت كردن nubt kirdun, نشو و نما ساختن nuſhoo ou numa ſaukhtun, رستن ruſtun, روينده شدن roo-éndeh ſhoodun. v. *to ſprout.*

VEHEMENCE شدت ſhuddut, حدت hyddut, سختي ſukhté, درشتى duruſhté, تندي tundé, تيز مزاجي taze mizaujé. حر hurr, حرور huroor, حرارت huraurut. v. *force, violence, ardour.*

Vehement تيز taze, شديد ſhudeed, تند tund, درشت duruſht, شديد و اكيد akeed ou ſhudeed, زو حدت zu hyddut, سخت ſukht, تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-at. v. *violent, forcible, ardent, eager, fervent.*

Vehemently با حدت ba hyddut, شدة ſhuddutan, با شدت ba ſhuddut, سخت ſukht, اكيد و شديد akeed ou ſhudeed, تيز taze.

A VEHICLE عربه arabeh, عجله ajuleh, مركب murkub, تعدت ku-adut, فودج fawduj, هدج huduj, هودج hawduj, قر kurr, زرزور zurzoor, پلنكين palankeen, تخت روان tukhta rouvaun, تعش kaaſh (pl. تعوش ka-ooſh).

A VEIL پرده perdeh, نقاب nikaub, حجاب hyjaub, سرپوش ſurpoſh, روي بند rooï bund, چشم بند chuſhum bund, سيرش ſeeriſh, سراغوش ſuraghooſh, سترت ſutrut, ستاره ſitaureh, كلوبند guloobund, جلباب julbaub, چادر chaudir, ازار izaur, سدل ſudl, غشوت ghuſhwut, مطرف mutruf, كن kunn (pl. اكنان aknaun, اكنت aknut), كله killéh, سجف ſujif, كنيف kuneef, سدافت ſudaufut, غشيت ghuſhé-ut, برقع burka. v. alſo *cover, diſguiſe.* — *A thin ſummer veil* گوهرتاب gohurtaub. — *To veil* or *cover with a veil* تنقب كردن tunukkub kirdun, پرده ساختن perdeh ſaukhtun, ستر كردن ſutr kirdun, حجاب ساختن hyjaub ſaukhtun, تستير كردن tuſteer kirdun, تنصيف ساختن tunſeef ſaukhtun. v. alſo *to hide, conceal.*—*To be covered with a veil* در پرده شدن dur perdeh ſhoodun, تستر بودن tuſuttur boodun, مستور شدن muſtoor ſhoodun, تنصف بودن tunuſſuf boodun, حليل شدن huleel ſhoodun. *To take the veil* (*as a nun*) احتجاب كردن ihtijaub kirdun. *To withdraw the veil* (*to diſcover, reveal*) رفع نقاب كردن rufaa nikaub kirdun, برقع ساختن burka ſaukhtun. — *Veils* پردها perdeha, حواجب hawaujib, احجاب ahjaub, جلول julool. *The veil of the heart* (*the pericardium*) پردهء دل perdeha dil, حجاب القلب hyjaubu'l'kulb.

Veiled محجوب muhjoob, مستور muſtoor, محتجب muhtujub, پرده نشين perdeh niſheen.

A VEIN رك ruk, عرق yrk, ناشرت nauſhirut, راقز raukiz, رافز raufiz. *To open a vein* رك زدن ruk zudun, فصد كردن fuſid kirdun. v. *to bleed.* — *Veins* عروق urook, نواشر nuwauſhir, مذاخر muzaukhir, رواهش ruwauhiſh. *The two jugular veins* ودجان wudjauni. *The jugular vein of a horſe* (or *the place of it where they bleed him*) ودج wuduj. *The temporal veins* اصدغان aſdaghauni. *Two veins in the jaws* or *throat* ماصغت mauſu-

ghut, الناحران annauhiraun, الناحرتان annauhritaun. *Two veins in the eyes* (alſo *two in the noſe*) اسهران as-hirauni. — *Veins of gold or ſilver* سام ſaum, سامت ſaumut.—*Vein* (*turn of mind or genius*) مشرب muſhrub, طبع tuba, طبيعت tubéat, خوي khooï. v. *humour, temper*. — (*a ſtreak*) خط khutt, رسم ruſm, طرت turrut (pl. طرر turrur, اطرار atraur). v. *variegation*.

Veined, veiny رك دار ruk dar, ذو عروق zu urook, پر نواشر pur nuwauſhir. (*ſtreaked*) مخطط mukhuttut, تخطيط tukhteet, مرسوم murſoom, نميرت numeerut, كوناكون goonagoon, پلنك رنك pulunk runk. v. *variegated*.

VELLUM تضيم kuzeem (plur. قضم kuzum), رق rukk.

VELOCITY چستي chuſté, سرعت ſuraat, زودي zoodé, ضرب zurb, عجلت ajilut, تيز روي taze rouvé, باد پايي baud paï-é, باد رفتاري baud ruftauré, چالاكي chalauké, شتاب ſhuttaub, حصاص huſaus, هماذي humauzé, وزام wizaum, قلهمت kulhumut, شجع ſhuja, زفتلت zuftulut, جحدمت juhdumut, حظلبت huzlibut, شنفارت ſhunfaurut, شنفيرت ſhunfeerut.

VELVET تطيفت kuteefut, خملت khamlet, خميلت khameelut, خميل khameel, مخمل mukhmil, چكن chukin.

VENAL (*mercenary*) اجر ajar, اجير ajeer, موتجر mootujir, موجر moojir, مبيع mubé-a, فروختني furookhtuné, عتيل ateel, عظرط uzrut, عظراط uzraut, عظروط uzroot, مزدور muzdwur, اسيف or عسيف aſeef. v. *hired, proſtitute*.

Venality ايجار a-éjaur, حال موتجر haula mootujir.

To VEND فروختن furookhtun, بيع كردن bé-a kirdun, شرا ساختن ſhura ſaukhtun, اشترا كردن iſhtira kirdun. v. *to ſell*.—*A vender* فروشنده furooſhindeh. v. *ſeller*.—*Vendible* رواج rouvauj. v. *ſaleable*. — *Vendibleneſs* رواج rouvauj. — *Vendition* فروخت furookht. v. *ſale*.

VENERABLE ذو حرمت zu hurmut, حرم hurum, محترم muhturim, محرم muhurrum, ذو هيبت zu heebut, مهيب muheeb, عزيز azeez, ذو عزت zu yzzut, معزز mu-ezzuz, كريم kureem, كرامي kuraumé, كريمت kureemut, مكرم mukurrim, شكرف ſhigurf, اورند awrund, نژند nizſhund, نژه nizſheh, نژمند nizſhehmund, مرجب murujjib, مرجبت murujjibut, پارشك paurſhuk, موقر mu-ékkur, هريد hureed.

Venerably حرما huruman, مهيبا muheeban, عزيزا azeezan, با حرمت ba hurmut, با هيبت ba heebut, با عزت ba yzzut.

To venerate احترام نمودن ihtiraum mumoodun, معزز و مكرم كردن mu-ezzuz ou mukurrum kirdun, حرمت نمودن hurmut nnmoodun, اكرام و اعزاز كردن ikraum ou é-azauz kirdun, جبين سا شدن jubeen ſa ſhoodun, جبهة سا بودن jubhut ſa boodun, كراميدن kiraumédun, بر خاك پاي روي كشيدن bur khauka pa-é rooï kuſhédun. v. *to honour, reverence*.

Veneration احترام ihtiraum, حرمت hurmut, مكروم mukroom, تكريم tukreem (pl. تكريمات tukreemaut), تبجيل tubjeel (pl. تبجيلات tubjeelaut), التفات iltifaut, ازرم azrum. *With veneration* با توقير و احترام ba tawkeer ou ihtiraum, با تعظيم و اكرام ba taazeem ou ikraum, اكرام ikraum, اعزاز é-azauz. v. *reverence*. — *Worthy of veneration* واجب الاحترام vajibu'l'ikhtiraum, ذوي الاكرام zooï-u'l'ikraum, جاي بوسه ja-é booſeh.

A venerator احترام نما ihtiraum numa, صاحب التفات ſahib iltifaut. v. *reverencer*.

VENEREAL نفساني nuffauné, نفسي nufſé, هكاعي huka-é.—*The venereal diſtemper* آتشك autaſhuk. v. *pox, clap*.—*Venery* جماع juma, هواي نفساني huwa-é nufſauné. v. *coition*.

VENESECTION (*bleeding*) رك زن ruk zun.

VENGEANCE انتقام intikaum, كينه keeneh, كين keen, كين كذاري keen guzauré, پاداش paudauſh. v. *revenge, puniſhment*.—*To take vengeance* اخذ انتقام كردن akhza intikaum kirdun, مقتص ساختن muktuſs ſaukhtun. v. *to revenge, retaliate*.

Vengeful كين كش keen kuſh. v. *revengeful*.

VENIAL واجب العفو vajibu'l'afoo, لايق مغفرت la-éka mughfirut, معذور maazoor. v. *pardonable, excuſable*.

Venialneſs معذوري maazooré.

VENISON كوشت حيوان بياني kooſhta heewauna eebauné, كوشت اهو kooſhta ahoo, لحم غزال luhma ghuzaul.

VENOM زهر zuhr, سم ſumm. v. *poiſon*.—*To venom* زهر الودن zuhr aloodun. v. *to poiſon*.

Venomous پر زهر pur zuhr, زهر الود zuhr alood, سام ſaum, سم دار ſum dar, مسموم muſmoom. v. *poiſon, poiſonous*; alſo *malignant*. — *Venomouſly* مسموما muſmooman, با زهر ba zuhr, ساما ſaumaun. v. alſo *malignantly*.—*Venomouſneſs* زهرداري zuhrdaré, ماهيت سام mauhé-uta ſaum. v. alſo *malignancy*.

A VENT (*breathing-hole, paſſage, opening*) منفس munfus (plur. انفاس anfaus), سوراخ ſooraukh, كشاد kuſhaud, فتح futih, كذار guzaur. (*a paſſage for ſmoke*) دود كش dood kuſh, ملخن

mudkhin, روزن roozin. v. *tunnel.*—(*sale*) فروخت furookht, بيع bé-a, شرا shura. (*disclosure, publication*) اشاعت isha-at, علانيت alané-ut, اظهار izhaur. *A subterraneous vent, through which air rushes into a furnace* تنور تاب tunnoor taub.

To vent or *give vent* منفس كشادن munfis kushaudun, باد گذار كردن baud guzaur kirdun, مدخن ساختن mudkhin saukhtun. (*to utter, report*) اشكاره كردن ashikaureh kirdun, شايع ساختن sha-é-a saukhtun, خبر دادن khubr dadun, گفتن guftun, گفت و گو كردن guft ou goo kirdun. v. *to publish, divulge.* — (*to sell*) فروختن furookhtun, بيع كردن bé-a kirdun, اشترا ساختن ishtira saukhtun. *To take vent* اشكاره شدن ashikaureh shoodun, شايع گشتن sha-é-a gushtun, منشور گرديدن munshoor girdédun, باهر شدن bauhir shoodun.

VENTER رحم ruhm. v. *womb.*

A VENTIDUCT باد گذار baud guzaur. v. *vent.*

To VENTILATE ذرو كردن zuroo kirdun, تذريت ساختن tuzré-ut saukhtun, داميدن daumédun, فشاندن fushaundun, تمريض كردن tumreez kirdun, نسف ساختن nusif saukhtun, تفعيل كردن fakeel kirdun. v. *to winnow, fan: examine, discuss.*

Ventilated متذرو mutuzurroo, داميده daumédeh, باد اورده baud awurdeh, فشانده fushaundeh.

Ventilation تذريت tuzré-ut, نقل fakil, تمريض tumreez, ذرو zuroo.

A ventilator مروحت murwuhut, باد زن baud zun, تنور تاب تنوره tunoor tauba tunnooreh. v. *fan.*

The VENTRICLE (*stomach*) معدت madut or ma-édut, چهار خانه chuhaur khauneh, شكنبه shikimbeh, اشكنبه ashkimbeh, بطين butein. *The ventricle* or *crop of birds* حوصلت hawsulut, چينه دان cheeneh daun, سختو sukhtoo. *The ventricle of beasts* علفدان alufdaun, هزار توي huzaur tooï, رمانت rumaunut, كرش kursh (pl. كروش kuroosh.)

VENTURE (*hazard, risk*) خطر khutr (plur. خطار khutaur, اخطار akhtaur), مخاطرت mukhautirut. v. *danger.* — (*an attempt*) اجترا ijtira, سعي sa-é, قصد kusd. (*any thing risked, as a stake at play, &c.*) گرو giroo, گروگان giroogaun, سبق subuk, سبقت subukut, بحث buhs. *A lucky venture* نيك بختي neek bukhté, نصيب nuseeb, تبيل kubeel. *At a venture* بي تدبير bé tudbeer, با تهور ba tuhawwur. v. *rashly.*

To venture (*dare*) بي باك و پروا بودن bé bauk ou purwa boodun, تيز دل شدن taze dil shoodun, دليري نمودن dilaré numoodun, روي داشتن rooï daushtun, خودرا در ورطه خطر انداختن khoodra dur wurteha khutr andaukhtun. *To venture at, venture on* اجترا كردن ijtira kirdun, سعي نمودن sa-é numoodun, قصد ساختن kusd saukhtun. v. *to attempt, try, undertake.*—*To venture* or *put in hazard* در خطر انداختن dur khutr andaukhtun, مخاطره كردن mukhautireh kirdun.

Ventured (*put in hazard*) در خطر انداخته dur khutr audaukhteh.

A venturer اجترا كننده ijtira koonindeh, مرد بي باك و پروا murda bé bauk ou purwa, صاحب دليري sahib dilaré.

Venturous بي باك و پروا bé bauk ou purwa, دلير dilare, جگر دار jigur dar, شيرمرد sheermurd, گستاخ kustaukh, ذو جرات zu jiraat, اهل غيرت ahla gheerut. v. *bold, fearless.*

Venturously بي باك و پروا bé bauk ou purwa, با دليري ba dilaré, بر وجه شير مرد bur wujha sheermurd. v. *boldly.*

Venturousness عدم باك و پروا aduma bauk ou purwa, دليري dilaré, دلاوري dilavuré, جرات jiraat. v. *boldness, courage.*

VENUS (*planet*) زهره zuhreh, ناهد nauhid, ناهده nauhideh, ستاره صباح sitaureha subauh, ستاره شام sitaureha shaum, وپاراي wupara-é, فجر fajr, زهرهء زهرا zuhruha zuhra, زاور zawur, زاوش zawush.

VERACITY صدق suduk, صداقت sudaukut, صداقتكاري sudaukutkauré. v. *truth.*

Veracious صادق sauduk. v. *true, sincere.*

A VERB (*active*) فعل faal, متعدي muta-addé. — *A passive verb* مفعول mufool, مجهول mujhool.

VERBAL (*oral, spoken, not written*) خطابي khutaubé, قولي koolé, گفته gufteh, نا نوشته na nuwishteh. *A verbal noun* اسم مصدر isma musdur, اسم فاعل isma fa-él. *Verbal* or *literal* لغوي lughooï, لغت معني دار loghat maané dar.

Verbally (*in words, orally*) خطابي khutaubé, قولي koolé, بكلام bekulaum. (*verbatim*) حرف بحرف hurf behurf, قول بقول kool bekool.

VERBERATION ضرب zurb, طعنت taanut, لت lutt, چوپ زدني chope zuduné.

VERBOSE پرگوي purgooï. v. *loquacious.*

VERDANT سبز subz, سر سبز sur subz, تازه tauzeh, ناضر nauzir, اخضر akhzur, علف رنگ aluf runk. v. *green.* — *Beautifully verdant* اخضر ناضر akhzur nauzir.

Verdict, v. *judgment, opinion.*

VERDIGRISE زنگار zungaur, زنجار zunjaur. *Of the colour of verdigrease* زنگاري zungauré.

VERDURE سبزه subzeh, سرسبزي surſubzé, تازه‌كي tauzebgé, خضرت khuzrut, نضارت nuzaurut, طراوت turawut.

A VERGE (*brink, edge*) كنار kunaur, كناره kunaureh, لب lib, جناب junaub, طرف turruf, حد hudd, سر حد ſur hudd, كرانه kurauneh. v. *limit:* alſo *rod, mace.*

To verge (*tend towards*) زدن zudun, مايل شدن ma-él ſhoodun, اقبال بودن ikbaul boodun, روي شدن rooï ſhoodun, صورت پذير شدن ſoorut pizzeer ſhoodun, توجه كردن tuwujjuh kirdun, انحراف شدن inhirauf ſhoodun, متصور بودن mutuſawwur boodun.

Verging مايل ma-él, صورت پذير ſoorut pizzeer, متصور mutuſawwur. *Verging to black* كحل فام kuhl faum, سياه چرده ſé-ah churdeh, سيه فام ſé-uh faum. *Verging to white* سپيد ران ſipeed raun, ابيض فام abeez faum. *Verging to green* سبز فام ſubz faum. *Verging to the emerald colour* زمرود فام zumrood faum. *Verging to blue* كبود فام kubood faum. v. under *colour.*

VERIFICATION تحقيق tuhkeek. v. *proof.*

To verify محقق كردن muhukkuk kirdun, تصحيح ساختن tuſ-heeh ſaukhtun, تصديق كردن tuſdeek kirdun, تحقيق ساختن tuhkeek ſaukhtun. v. *to prove.* — *Verified* محقق muhukkuk, مثبوت muſboot, تصحيح كرده شده tuſ-heeh kirdeh ſhoodeh. v. *proved.*

VERILY صحيح ſuheeh, با صدق ba ſuduk, صادقانه ſaudikauneh, با حقيقت ba hukeekut, حقا hukka, تحقيقا tuhkeeka, على التحقيق ala't'tuhkeek, بالحق bi'l'hukk, بالصدق bi's'ſuduk, بعينه bi-aïnihi, علم اليقين ylm u'l'eekeen.

Veriſimilar, v. *probable, likely.*

Veritable, v. *true.*—*Verity*, v. *truth.*

VERJUICE اب غوره auba ghooreh.

VERMICELLI رشته riſhteh, شهير ſhuheer.

VERMICULAR, *vermiform* كرم اسا kirm aſa.

To vermiculate (*inlay in the manner of Moſaic work*) معين كردن mu-aï-un kirdun, تعيين ساختن taï-én ſaukhtun.

A vermicule (*ſmall worm*) كرمك kirmuk, سپس ſipus, اسپس aſpus, دود dood, نغب nughub, دواد duwaud, كيودر ké-oodur. v. *worm, grub.*

Vermiculous (*full of grubs*) پر كرمان pur kirmaun, زو دود zu dood.

VERMILLION زنجفره zunjufreh, زنجفر zunjufr, شنكرف ſhingurf, سرنج ſurunj, اسرنج aſrunj, تزژو tuz-zſhoo.

VERMINE كرم kirm (pl. كرمان kirmaun), دود dood (pl. دواد duwaud), سپس ſipus, اسپس aſpus. v. *worm, louſe, rat, &c.*—*To verminate* or *breed vermine* كرم زاييدن kirm zaï-édun, دود زايكر ساختن dood za-égur ſaukhtun. *To catch vermine* كرم كير شدن سپس كرفتن ſipus gooriftun, kirm geer ſhoodun.

Verminous, vermiparous كرم توليد kirm touleed, دود زايكر dood za-égur, سپس ساز ſipus ſauz.

VERNACULAR مادرزاد maderzaud. v. *native.* — *Vernacular language* (*mother-tongue*) لسان الام liſſaunu'l'umm, زبان مادر zubauna mader.

VERNAL بهاري bahauré, ربعي riba-é. *In the vernal ſeaſon* در فصل بهار dur faſla bahaur. *Vernal herbage* بقل bukul. v. *ſpring.*

Verſatile, v. *variable, changeable.*

VERSE (*poetry*) شعر ſhaar, نظم nuzim. v. *poeſy, rhyme.* — (*one verſe* or *line*) مسراع myſra, سطر ſutr, صف ſuf. *A verſe* or *diſtich* بيت beet (pl. ابيات abé-aut). *A verſe* or *ſentence* امثول amſool. *A verſe of the Alcoran* ايت a-é-ut (pl. ايات a-é-aut), كريمت kureemut, معما or معمي mu-amma. *Verſes of the Alcoran kept as preſervatives againſt inchantment* عزيمت azeemut. *Reading verſes for that purpoſe* تعزيم taazeem. *A repeater of verſes* باسيره bauſeereh. *Competition in the repeating of verſes* تلاحز tulauhiz.—*Verſification* تنظيم tunzeem, علم شعر ylma ſhaar, علم عروض ylma arooz, نظام nizaum.—*A verſifier* شاعر ſha-ér, نظام كننده nizaum koonindeh. v. *poet.*

To verſify شعر كردن ſhaar kirdun, نظم اراستن nuzim arauſtun, تنظيم كردن tunzeem kirdun, نظام ساختن nizaum ſaukhtun.

VERSION ترجمه turjimeh, نقل nukkul. v. *tranſlation*; alſo *transformation, change.*

VERTEBRAL (*relating to the joints of the back-bone*) پشت مهره پيوند poſht muhreh pivund, بخرز الظهر تعلق bekhuruzu'z'zuhr ta-alluk.—*The vertebræ or joints of the back-bone* خرز الظهر khuruzu'z'zuhr, پشت مهره poſht muhreh, فقار fukaur, فقارت fukaurut, سنور ſunawwur, محال muhaul (pl. محل muhul).

The VERTEX (*zenith*) سمت الراس ſemtu'r'raas. v. alſo *top.* — *Vertical* درسمت الراس نهاده dur ſumtu'r'raas nihaudeh. — *Vertically* درسمت الراس dur ſumtu'r'raas.

VERTIGINOUS (*turning round*) كرداكرد روان girdagird rouvaun, بدور روان bedawr rouvaun. (*giddy*) سرسام ſurſaum, سركردان ſurgirdaun, سراچه ماه ſuracheh mauh. — *A vertigo* سركيجه ſurkeejeh, سركرد ſurgird. v. *giddineſs.*

VERY غايت gha-é-ut, بغايت begha-é-ut. *Very much* خيلي kheilé, بس buſs, بلك belk.

Very good حسان hussaun, كثير الخير kuseeru'l' kheir. *Very bad* or *pernicious* كثير الضرر kusee-ru'z'zureer, اشر asharr. *Very white* سخت سفيد sukht sufeed. *Very attentive* or *serious* جدا jid-dan. v. *in earnest*.—*Very large* بزركترين buzurktu-reen, اكبر akbur, كبرا kubra, كبار kubbaur. *Very little* كوچكترين koochuktureen, كوچكين koochu-keen, صغري sughré, اصغر asghur. v. also *true*, *real*.

VESPER شام shaum. v. *evening*.—(*the evening star*) ستاره شام sitaureha shaum. v. *Venus*.—*Vespers* (*evening prayer*) نماز شام numauza shaum.

A VESSEL دان daun, الت alut, ظرف zurf, لي lei, دجوب dujoob, جلف jilf, وعا waa, اغاري aghauré, نياب né-aub, منجوب munjoob, انا ana, صهارج suhauruj, صهريج suhreej. v. *pot*, *box*.—*A vessel for separating butter from the churned milk* كيستان keestaun, كويش koo-ésh, كندوخانه gundookhauneh, شيرزنه sheerzuneh, غويه ghoo-eh. *A churning-vessel* گاودوش gawdoosh, انين aneen, مبخضت mubkhuzut. *A drinking-vessel* ابدان aubdaun, ابدن aubdun, سقايت suka-é-ut, ابكينه aubgeeneh, مشربت mushrubut, دستي dosté, تور toor. v. *cup*, *glass*.—*A vessel from which water is poured upon the hands* ابدستان aubdostaun, ابدستدان aubdostdaun, ابدسدان aubdosdaun. v. *ewer*.—*A vessel in which pot-herbs are dressed* ابزاردان abzaurdaun.—*A bathing-vessel* ابزن aub-zun. v. *bath*.—*An earthen vessel* سفالين sufaleen, فلجان filjaun, فنجان finjaun, شقف shukf, تفور tufoor. *An earthen vessel in which any thing is preserved* برني burné, براني buraune, خمرت khumurut. v. *jar*.—*A wooden vessel for holding corn*, &c. خنبه khumbeh, كنور kunoor, كنوش ku-noosh. *A porcelain vessel* مرتباني murtubauné. *A vessel in which they wash clothes* بازان bauzaun, ابزن aubzun. *A vessel in which they prepare hides for dressing* دباغ dubbaugh, پيراهي peerauhé. *A vessel for rose-water* گلابدان gulaubdan. *A large vessel in which they keep wine* باطيه bauté-uh, چرغنو churghunoo, خرس khurs. *A wine-vessel with a long neck* صراحي surauhé. v. *flask*.—*A grape-juice vessel* مفاضخ mufauzukh. *Any large vessel from which smaller ones are filled* ناجود najood.—*Vessels* الات alaut, دانها daunha, ظروف zuroof, اواني awauné, اوان awaun. *Kitchen vessels* or *utensils* الات بيت alauta beit, اسباب as-baub, خفير khufeer, خنفر khunfur, اوند avund, داмал damaul, باردان bardaun, خنور khunoor. *Wine-vessels* شوارف shawauruf. *Vessels made of cast gold* or *silver* از نقره مصنوع اواني و ظروف uz nukreh musnuwa awauné ou zuroof. *A mender of broken vessels* شاب shaab. *The blood-vessels* عروق urook. v. *veins*.—*The seminal vessels* اسهران as-hu-raun.—*A vessel*, v. also *ship*.—*To put in a vessel* بدان در كردن bedaun dur kirdun.

A VEST قفتان kaftaun, كرته kurteh, كرتك kurtuk, قبا kuba, حلت hyllut.

To vest (*clothe with a vest*) ترديت كردن tur-dé-ut kirdun. v. *to invest*: *dress*, *decorate*.—*To vest with possession* تصرف دادن tusurruf dadun, ضبط گردانيدن zubt girdanédun. v. *to give possession*.

A VESTAL بتول butool. v. *virgin*.

A VESTIBULE پيشگاه peishgah, پيشتاق peishtauk, دهليز duhleez, كرياس giréaus, حيات hei-aut, استان asitaun, سدت suddut, عتبت atubut. v. *porch*.

A VESTIGE پاي pa-é, پي pei. v. *footstep*. (*a mark*) نشان nishaun, رسم rusm. v. *trace*.

Vestment, *vesture*, v. *garment*, *dress*.

A VETCH (*kind of pea*) كشنه kushneh, كشني kushné, كلوله kulooleh, كلوك kulook, فوك fawk, ملك muluk, سلك suluk, ميشو meeshoo.—*Vetchy* پر كشني pur kushné, ذو كلوله zu kulooleh.

VETERAN عتيق ateek. v. *old*, *ancient*.—(*experienced in war*) جنك اموز jung amooz, نبرد ازما nubburd azma. *A veteran soldier* بهادر نبرد ازما ba-haudura nubburd azma, سپاه جنك اموز sippaha jung amooz.—*Veteran soldiers* سپاهي جنك اموز sippahé jung amooz, بهادران نبرد ازما bahaudurauna nubburd azma, دلاوران قوي دل dilavurauna kooï dil, مبارزان صفدر و بهادران لشكر mubau-rizauna sufdir ou bahaudurauna lashkur.

To VEX ازار دادن azaur dadun, جفا كردن jufa kirdun, اضطراب ساختن iztiraub saukhtun, ستم دادن situm dadun, زحمت و الم رسانيدن zuhmut ou alum russanédun, رنجيدن runjédun, ازاردن azaurdun, تعذيب كردن taazeeb kirdun, رنج دادن runj dadun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou ruméndeh kirdun. v. *to plague*, *teize*, *trouble*, *disturb*, *torment*.

Vexation ازار azaur, جفا jufa, اضطراب izti-raub, ستم situm, رنج runj, جور jawr, درد durd, الم alum, زحمت zuhmut, غصه ghusseh, غم ghum, دلتنگي diltungé, دلخراشي dilkhiraushé, دلفكاري dilfikauré, افسوس afsoos, فسوس fu-soos, ايذا eiza, دخل dukhl. v. *trouble*, *affliction*, *grief*, *sorrow*, *anguish*, *irritation*.

Vexatious ازار رسان azaur russaun, دل ازار dil azaur, اضطراب اور iztiraub awur, رنج ده runj duh, دلخراش dilkhiraush, دلفكار ساز dilfikaur sauz. v. *troublesome*, *painful*, *vexed*.

Vexatiously با ازار ba azaur, با اضطراب ba iztiraub, دلفكارانه dilfikarauneh, فسوسا fufoofan, با جفا ba jufa, با رنج و درد ba runj ou durd.

Vexatiousness ازاري azauré, ازارش azaurish, حال اضطراب haula iztiraub. v. *vexation*.

Vexed ازار رسيده azaur ruffedeh, اضطراب ديده iztiraub deedeh, مضطرب mozturub, پر جفا pur jufa, غصناك ghuffehnauk, رنجيده runjédeh, ازارده azaurdeh, الهزده alumzuddeh, ستمديده situmdeedeh, متازي muta-azzé, غم ghumm.

A vexer جفا كار jufa kaur, ازار رسان azaur ruffaun, جافي jaufé, ستمكار situmkaur, شوخ shookh. v. *tormentor*, *oppressor*.

UGLINESS چركيني chirkeené, زشتي zishté, قبح المنظر kubihu'l'munzir, قبح kubih, شنيعت shuné-at, شنع shuna, فاحشت fauhishut, مرداري murdauré. v. *turpitude*, *loathsomeness*.

Ugly چركين chirkeen, كريه المنظر kureehu'l'munzir, قبيح المنظر kubeehu'l'munzur, شنيع shuné-a, اشنع ashna, مردار murdaur, زشت zisht, زشت رو zisht roo, قبيح kubeeh, قبيح و شقيح kubeeh ou shukeeh, مكروه mukrooh, بد شكل bud shukl, نا ساز na sauz. — *Uglily* كريه المنظر kureehu'l'munzir, چركين churkeen, شنيعا shuné-an, مردارانه murdaurauneh, با زشتي ba zishté.

A VIAL پياله pé-auleh. v. *phial*.

VIANDS طعم taam, طعمت taamut. *Exquisite viands* نفايس بهيت nufa-é-sa buhé-ut. v. *meat*, *food*, *delicacy*.

VIATICUM (*provision for a journey*) توشه راه toosheha rauh.

To VIBRATE ان سو اين سو لاندن aun soo laundun, از اين تا ان طرف جنبان شدن uz ein ta aun turruf jumbaun shoodun, از اين جانب تا ان جانب خلج نمودن uz ein jaunib ta aun jaunib khulj numoodun, ميمنت ميسرت جنبيدن meimunut meisurut jumbedun, از راست تا چپ خلج نمودن uz raust ta chop khulj numoodun, خلجان شدن khuljaun shoodun, خطر ساختن khutr saukhtun, خطران شدن khutraun shoodun.

Vibration جنبش انسو اينسو jumbisha aunsoo einsoo, خلج khulj, خلجان از اين تا ان طرف khuljaun uz ein ta aun turruf, خطران khutraun, خطر از ان تا اين جانب khutr uz aun ta ein jaunib, روش ميمنت ميسرت rouvisha meimunut meisurut.

Vicar, *vicarious*, v. *vicegerent*.

VICE عيب a-éb, قباحت kubauhut, بد خويي bud khooï-é, شنع shuna, دغل dughl, دخل dukhl, فساد fusaud. v. *depravity*, *fault*, *offence*, *defect*.—*A vice with a screw used by workmen* لولت lawlub. v. *screw*, *forceps*.

A VICE-ADMIRAL دريا سردار ثاني duré-a surdara sauné.

A VICECHANCELLOR قانسلار ثاني kanselaura sauné.

A VICEGERENT خليفه khaleefeh, جانشين jaunisheen, قايم ka-ém, قايم مقام ka-ém mukaum, وكيل vakeel, وكيل مطلق vakeela mutluk, نواب novaub, سوقت sawkut (plur. سوق sook), سالار salaur, شحنه shuhneh. *The vicegerent* or *vicar of* GOD خليفة الله khaleefutallah. *The vicar* or *deputy of a judge* نايب na-éb.—*Vicegerents* خلفا khulufa, خلايف khula-éf, وكلا wukula, نوب nawb, نواب novaub. —*To appoint a vicegerent* جانشين نامزاد كردن jaunisheen naumzaud kirdun, توكيل كردن tawkeel kirdun, قايم مقام ساختن ka-ém mukaum saukhtun. *To act as vicegerent* قايم مقام جانشين شدن jaunisheen shoodun, قايم مقام بودن ka-ém mukaum boodun, نوب كردن nawb kirdun, وكيل بودن vakeel boodun.

Vicegerent (adjective), نوب nawb, جانشين jaunisheen, خلفت khulfut.

Vicegerency, *viceroyalty* صوبه داري soobah daré, خلافت khillaufut, وكالت wukawlut, وكيلي vakeelé, جانشيني jaunisheené, مناب munaub, نيابت né-aubut, كتخدايي kutkhodaï-é.

A viceroy صوبه دار soobah dar, نواب novaub, وكيل مطلق vakeela mutluk, سالار salaur, سوقت sawkut, شحنه shuhneh. v. *vicegerent*.

VICINITY, *vicinage* قرب kurb, قربه kurbeh, نزديكي nuzdeeké, همديواري humdeewauré. v. *nearness*, *neighbourhood*.

VICIOUS بدخو budkhoo, فاسد fausid, معيوب ma-é-oob, زو عيب zu a-éb, اهل قباحت ahla kubauhut. v. *wicked*, *profligate*.

VICISSITUDE تعاقب ta-akub, تناوب tunawwub, انقلاب inkilaub, دوران dawraun, دور dawr, تغير tughei-ur, تحويل tuhweel, زواب zoo-aub, رتوت rutoot. v. *revolution*, *change*.—*Vicissitudes* تقالب tukaulub, تقاليب tukauleeb, انقلابات inkulabaut. *The vicissitudes of fortune* دور گردون dawra gurdoon, غير ghei-ur, صرف surf, صارفت saurifut, اصراف asrauf, صوارف suwauruf, چرخ دوار churkha dawaur. v. *fortune*.

VICTIM قربان kurbaun, فدا fuda. v. *sacrifice*.—*To offer up a victim* ذبح كردن zubih kirdun, قربان ساختن kurbaun saukhtun.

A VICTOR غالب ghaulib, پيروز peerooz, فيروزمند feeroozmund, ظاهر zauhir, فاتح fautih, صاحب مظفر muzfur *or* muzuffur, قاهر kauhir, صاحب قران sahib kuraun, يكانه eekauneh, شكنده كام shikindeh kaum, صفت sufitt. v. *conqueror*.

Victorious منصور و مظفر munsoor ou muzuffur, فيروزي feeroozé, فيروز feerooz, پيروز peerooz, نصرت ارتسام nusrut irtisaum, ظافر zaufir, ظفر zufir, ظفر گير zufur geer, نصري nusré, مظفر muzuffur, تسخير tuskheer, مسخر musukhkhir, سرپنچه surpuncheh, غلب ghulib. *A victorious army* عسكر ظفر رهبر askura zufur ruhbur, سپاهي نصرت اتصاف sippauhé nusrut ittisauf, سپاهي ظفر دستگاه sippauhé zuffur dostgah, لشكر فيروز lashkura feerooz. *The victorious king* غازي خداوندگار ghauzé khodavundigaur. *The general with victorious banners* جنرال منصور اللوا generala munsooru'l'liwa. *Always victorious* مظفر دايما muzuffur da-éman.

Victoriously غالب اسا ghaulib asa, غلبا ghuliban, قاهر مانند kauhir maunend, فيروزمندسا feeroozmundsa, بروجه منصور و مظفر bur wujha munzoor ou muzuffur, فيروزانه feeroozauneh, مظفرا muzuffuran.

Victoriousness حال منصور و مظفر haula munsoor ou muzuffur, فيروزمندي feeroozmundé.

Victory نصرت nusrut, ظفر zuffur, غلبت ghulibut, پيروري peeroozé, دولت dowlut, دست dost, دستبرد dostburd, نصر nusr, صفتت suftut, فوز fooz, فلج fulj, استيلا isteela, غزا ghuza, فتح futih, فتاحت futauhut, منازت munauzzut, نفر nufir, يكانكي eekaunugé, يكپندي eekpundé, ياوري é-awuré, ويل weel, فرصت fursut, كده kudh, اثلاج islauj, فنك funuk, بذ buzz, بل bull, حسن husna, نعامت na-amut. *A place where a victory is gained* مغازت mufauzut (plur. مغاوز mufawuz). *The victory gained by the king* مظفر كشتن سلطان muzuffur gushtuna sultaun. *To gain a victory* مظفر شدن muzuffur shoodun, ظفر گرفتن zuffur gooriftun, مظفر و منصور شدن muzuffur ou munsoor shoodun, دست يافتن و بردن dost é-aftun ou burdun, دولت گير شدن dowlut geer shoodun, فيروزمند بودن feeroozmund boodun, بلل شدن bullul shoodun, استيلا يافتن isteela é-aftun. v. *to conquer*.—*Victory (at any game)* زفره zufreh, ژفره zshufreh.

A victress غالبت ghaulibut, قاهرت kauhirut, زني پيروز zunné peerooz.

VICTUALS ذخير zukheer, ذخيره zukheereh (plur. ذخاير zukha-ér), زاد و زواد zaud ou zuwaud, توشه toosheh, صنع suna, ماكولات maukoolaut, اكل akul, ماكل ma-akil, خوردني khoredunė, غدا ghuda. v. *food, meat*.—*A daily allowance of victuals* روزي roozé.

To victual ذخيره دادن zukheereh dadun, با زاد و زواد پر كردن ba zaud ou zuwaud pur kirdun, توشه در انبار خانه نهادن toosheh dur ambaur khauneh nihaudun, ماكولات بخشيدن maukoolaut bukhshédun, روزي ده شدن roozé duh shoodun. v. *to feed*.

A victualler ذخيره ده zukheereh duh, زاد و زواد بخش zaud oz zuwaud bukhsh, روزي دهنده roozé duhindeh.

VIDELICET يعني é-auné. v. *viz*.

To VIE (*contend with, emulate*) غيرت نمودن gheerut numoodun, غبطه داشتن ghubteh daushtun, حسرت بردن husrut burdun, رشك نمودن rushk numoodun, رقيب شدن rukeeb shoodun, هم مطلب بودن hum mutlub boodun, همخواه شدن humkhauh shoodun.

To VIEW ناظر شدن nauzir shoodun, نظر كردن nuzr kirdun, نگران شدن nugguraun shoodun, نگاهي كردن nugauhé kirdun, نگرستن nuggurustun, چشم داشتن chushum daushtun, ديدن deedun, ديده باز كردن deedeh bauz kirdun, بصير شدن buseer shoodun, عين بودن a-én boodun. v. *to look, see, contemplate, investigate, examine*.—*To take a walk in order to view* سير كردن seir kirdun, تماشا ساختن tummausha saukhtun, تفرج كردن tufurruj kirdun, تفرج كنان خرامان ساختن tufurruj koonaun khyramaun saukhtun. *To view from afar* از دور نگرستن uz door nuggurustun. *To view a person narrowly* نظور شدن nuzoor shoodun.

A view (prospect) نظر nuzr, نگاه nugauh, نگران nugguraun, ناظر nauzir, بصر busr, بصير buseer, ديدار deedaur, بينش beenish, شوهيز shawheez, ديده باز deedeh bauz. v. *sight, eye*.—*A distant view* نظر بعيد nuzra ba-éd, نگاه از دور nugauha uz door, ناظر دورا دور nauzira doora door.—*View (intention, design)* اراده iraudeh, مراد moraud, مرام muraum, قصد kusd, مقصود muksood, مطلب mutlub, غرض ghuruz, نيت né-ut, نتيجه nuteejeha foo-aud. *At the first view* بنظرة فواد الاولي benuzrutu'l'awulé, بنظرة اولي benuzruta awulé. *At one view* يكره eekruh. *To come in view* بپيش امدن bepeish aumudun, در حضرت رسيدن dur huzrut rusédun.—*Viewless* نا بديد na budeed, نا منظور na munzoor. v. *invisible*.

A VIGIL (*watching*) سهران suhraun. v. *watch*.

VIGILANCE بيداري beedauré, انتباه intibauh, اگاه داري agauhdaré, اگاهي agauhé, بصيرت buseerut, ديدباني deedbauné, حزم huzm, نبه nubih. v. *watchfulness, diligence, circumspection*.

Vigilant بيدار beedaur, اهل انتباه ahla intibauh, اگاه agah, اگاه دار agah dar, ساهر sauhir, ساهرت sauhirut, ذو بصيرت zu buseerut, مستيقظ

mufteikiz, متيقظ mutei-ukkuz, يقظ eekiz, يقظان eekzaun, يقظى eekzé. v. *watchful, circumfpect, attentive, diligent.*

Vigilantly با انتباه ba intibauh, با بيداري ba beedauré, ساهرا fauhiran, اكاه agauh, بر وجه اكاه دار bur wujha agah dar.

VIGOROUS قوي kooï, تندرست tunduruft, زو قوت zu kuwwut, پر قوت زاتيت pur kuwwuta zauté-ut, توانا tuvvana, زورباز zoorbauz, زورمند zoormund. v. *forcible, ftrong.—A vigorous old age* خلود khulood.

Vigoroufly با قوت ba kuwwut, با تندرستى ba tunduruftè, با توان ba tuvvan.

Vigour, vigoroufnefs قوت kuwwut, تندرستى tunduruſté, قوت زاتيت kuwwuta zauté-ut, توان tuvvan, توانايي tuvvanaï-é, عنفوت unfuwwut, عنفوان unfuwaun, جهد jihud, اد add, ايد a-éd. *The vigour of youth* قوت شباب kuwwuta fhubaub, شبانه fhubauneh, تندرستى جواني tunduruſté juvauné, موجت moojut, غلن ghuln, غلون ghuloon, غلوان ghulwaun, غلوا ghulwa. v. *force, ftrength, energy.*

VILE خور or خوار khoor, پست puft, پست و خور puft ou khoor, حقير hukeer, فرومايه furooma-éh, ناكس naukus, نكس nukus, حقير النقدار hukeeru'l'mukdaur, دون doon, دنى duné, زليل zuleel, صغر fughur, صغرت fughurut, بي اعتبار bé é-atibaur, غير حرمت ghire-a hurmut, خسيس khufees, سفلى fuflé, بي سعادت bé fa-adut, خاكسار khaukfaur, كمينه kumeeneh, ارزل arzil, بي سر و سامان bé fur ou famaun, قليل الاعتبار kuleelu'l'é-atibaur, قليل الحرمت kuleelu'l'hurmut, قليل الظفر kuleelu'z'zuffur, بد نژاد bud nizfhaud, بد اصل bud afl, بد بخت bud bukht, خاشاك khaufhauk, كمترين kumtureen, نكبت nukbut, نكبتي nukbuté, پستاري puftauré, افكنده afgundeh, بي همت bé himmut, كمپايه kumpa-eh, رو سياه roo fé-ah, سيه كاسه fé-uh kaufeh, دون همت doon himmut, سرنكون furnigoon, باخل baukhil, زماهن zumauhin. v. *mean, bafe, defpicable, fordid, worthlefs.*

Vilely با خوري ba khooré, با حقارت ba hukaurut, حقيرا hukeeran, بر وجه پست و خور bur wujha puft ou khoor.

Vilenefs خوري khooré, حقارت hukaurut, ناكسى nakufé, دونى dooné, خساست khufaufut, خستي khufté, پستى pufté, رزالت ruzaulut, رزولت ruzoolut, سفلت fuflut, سفل fufl, صغر fughr, صغار fughaur, مذلت muzullut, ذل zill, ذلت or ذلت zillut, ذل و ملام zull ou mulaum, تذليل tuzleel, مهانت muhaunut, نكبت nukbut, دنو dunoo. v. *bafenefs, meannefs.*

To vilify حقارت كردن hukaurut kirdun, بد نام دادن bud naum dadun, عيب كفتن a-éb guftun, بهتان كردن buhtaun kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, طعن و زم كفتن taan ou zumm guftun, خور داشتن khoor daufhtun, نكوهيدن nikoohédun. v. *to defame, debafe, flander.*

A VILLA راغ raugh, عقدت ukdut, ضيعت zé-at (plur. ضيعات zé-aut, ضياع zé-aa), عقار akaur (plur. عقارات akaraut).

A VILLAGE ده dih, ديه deeh قريت kuré-ut (pl. قرا kura).—*A villager* دهقان dihkaun, ديهى deehé, همديهى humdeehé, اهل قريت ahla kuré-ut. v. *ruftick, peafant.—The chief man of a village* ده خدا dih khoda, ده خداي dih khoda-é, صاحب قريت fahib kuré-ut.

A VILLAIN اهل فساد ahla fufaud, فاجر faujir, شقي fhuké, خشول khufhook, متعدي muta-addé, حرامزاده haramzaudeh, دني duné, لعن بداييين la-ina budaï-én, بد عهد bud ahd, نطح شر nutkha fharrin, عتريف atreef. v. *fcoundrel, rafcal, rogue.—To villanize* حقارت كردن hukaurut kirdun. v. *to debafe, degrade.*

Villanous زو فساد zu fufaud, فاسد faufid, بد bud, بد اخلاق bud akhlauk, بد زندكانى bud zindugauné, شر fharr, بد انديش bud andeefh, زو قباحت zu kubauhut, بد ايين bud aï-én, بد پرتو bud purtoo, ريبال reebaul, بدتر budtur, بد خصال bud khifaul, افسق afsuk, بد سكال bud figaul, خبيث khubees, بدنام budnaum, بد نفس bud nufus, اثيمت afeemut, شاطن fhautin, طامل taumul, طمل tuml (plur. طامول taumool). v. *bafe, wicked, vile, malignant.*

Villanoufly با فساد ba fufaud, فاسدا faufidan, شرا fharran, با قباحت ba kubauhut.

Villany, villanoufnefs فساد fufaud, قباحت kubauhut, قبح kubih (plur. قبايح kuba-éh, فتنه fitneh, بد bud, بدا buda, بدي budé, شر fharr, شرارت fharaurut, فسق fyfk, مقبوحت mukboohut (plur. مقابيح mukabeeh). v. *depravity, bafenefs, vilenefs, wickednefs.*

VILLOUS (*fhaggy*) زو پرژه zu purzfheh, پوژه دار poozfheh dar, غفر ghufir, مزابرت muzauburut.

VINCIBLE (*conquerable*) ممكن مغلوب شدن mumkina mughloob fhoodun, قابل مقهور kaubila muk-hoor.

To VINDICATE (*juftify*) مبرر كردن muburrur kirdun, تبرير ساختن tubreer faukhtun, بهانه كردن buhauneh kirdun, عذر اوردن azr

awurdun, كسي پاک دامن نمودن kuſſé pauk daumin numoodun, دستگير شدن doſtgeer ſhoodun, خلاص ساختن khulaus ſaukhtun, صيانت كردن ſé-aunut kirdun, حمايت دادن huma-é-ut dadun, نصر اوردن nuſr awurdun. v. *to defend, ſupport, protect, maintain: revenge, avenge; aſſert, claim.*—*To vindicate one's ſelf* تنزح كردن tunuz-zuh kirdun, اثبات برش نمودن iſbauta burriſh numoodun. *Unable to vindicate one's ſelf* رغم rughum.

Vindicated مبرر muburrur, مبرور mubroor, متبرر mutuburrur, تبرير كرده شده tubreer kirdeh ſhoodeh.

Vindication تبرير tubreer, مبرر muburrir, تزكيت tuzké-ut, عذر azur, اعتذار é-atizaur, معذرت ma-azirut, تنزح tunuzzuh, بهانه buhauneh.

A vindicator تبرير كننده tubreer koonindeh, مبرر ساز muburrur ſauz, تزكيت اور tuzké-ut awur, بهانه گو buhauneh goo, محافظ muhaufiz.

VINDICTIVE كين كش keen kuſh, كين گذار keen guzaur, كينور keenwur, كنيه خواه keeneh khauh, ذو سينه پر كينه zu ſeeneh pur keeneh. v. *revengeful.*

A VINE درخت انگور durukhta angoor, كرم kurm, كرمت kurumut (pl. كروم kuroom), زرجون zurjoon, زرجينه zurjeeneh, رس ruſs, داليت daulé-ut, جفن jufn, جفنت jufnut, كاخنج kaukhunj, شريق ſhureek, ميس mees, ميسان meeſaun, انبالس ambaulus, ارم arum, شكير ſhukeer, فاشر fauſhir, فاشري fauſhiré, الكرمت السودا alkurumutu's'ſawda. *A vine-ſhoot* or *twig* زرجون zurjoon, سرع ſura, حبالت hubaulut (pl. حباليل hubauleel), ترخچه turkhcheh, جفن jufun, جفنت jufnut. *A vine-bud* وادخ waudukh. *The tendril of a vine* تاک tauk. *A vine-prop* ترخچه turkhcheh. v. *arbour.*—*The lopping of a vine* فرخو furkhoo. *A vine-dreſſer* رز پيراينده ruz peera-éndeh. *A vine-dreſſer's hook* داس رز dauſa ruz.

A vineyard باغ baugh, باغستان baughiſtan, رز ruz, فرغانج furghaunj, ابسال abſaul. *A vineyard newly planted* نو اجسته now ajiſteh.

Vintage انگور چيني angoor cheené, قطاف kutauf. *To gather in the vintage* انگور چيدن angoor cheedun, قطف كردن kutuf kirdun, تقطيف ساختن tukteef ſaukhtun. — *A vintager* انگور چين angoor cheen, قطاف kuttauf.

VINEGAR سركه ſirkeh, سركا ſirka, خل khull, سك ſik, اشكي iſhké, حازل hauzik. *A quantity of vinegar* خلت khullut. *To grow ſour as vinegar* تخليل كردن tukhleel kirdun, خلت گشتن khullut guſhtun. *Vinegar in which onions have been ſteeped* زيريبان zeereebaun. *Any thing preſerved in vinegar* كالبد يارانه kaulbuda é-arauneh, اجار ajaur. *Strong vinegar* صرب سركه ſurb ſirkeh.

A VINTNER شراب فروش ſhuraub furooſh, مي فروش mei furooſh, باده فروش baudeh furooſh, خمار khummaur.

A VIOL (*muſical inſtrument*) رباب rubaub, ساز ſauz, كمانچه kumaunjeh. *A baſs-viol* ابم abumm, رباب الابم rubaubu'l'abumm.

VIOLABLE ممكن نقض mumkina nuks.

VIOLACEOUS (*of the colour of the violet*) بنفسه bunufseh, بنفسج اسا bunufſuj aſa.

To VIOLATE (*injure, hurt*) جبر كردن jubr kirdun, جور نمودن jawr numoodun, جفا ساختن jufa ſaukhtun, ظلم كردن zulm kirdun, ستم نمودن ſitum numoodun, قهر كردن kuhr kirdun, ازار دادن azaur dadun. (*to raviſh* or *deflower*) هتك بكر كردن hutka bukr kirdun, هتك حجاب عصمت ساختن hutka hujauba yſmut ſaukhtun, پرده در شدن perdeh dirr ſhoodun, ابتكار كردن ibtikaur kirdun, بكارت گرفتن bukaurut goorif-tun, مفترع كردن muftura kirdun, مثيب ساختن muſeib ſaukhtun, انقاع ساختن inkaa ſaukhtun. *To violate an agreement* نقض كردن nukz kirdun, تناقض ساختن tunaukuz ſaukh-tun, فسخ عهد و پيمان كردن fuſikha ahd ou peimaun kirdun, بي وفا شدن bé wufa ſhoodun, خيسان شدن kheeſaun ſhoodun, خيس كردن khees kirdun. *To violate friendſhip* تفاسد كردن tufauſud kirdun, فسخ دوستي ساختن fuſikha dooſté ſaukhtun.

Violated (*injured*) مظلوم muzloom, مقهور mukhoor. v. *oppreſſed.*—(*raviſhed*) منهتك munhutuk, مثيب muſeib, ثيب ſei-ub, مفترع كرده شده muftira kirdeh ſhoodeh. *A violated woman* بكر منهتك bukra munhutuk, زني مثيب zunné muſeib, غزيد ghuzeed, شروم ſhuroom, شريم ſhureem, شرما ſhurma, اتوم atoom, غريد ghureed. *Violated* (*as an agreement*) منتقض muntukiz, مفسوخ mufſookh, نقص كرده شده nuks kirdeh ſhoodeh.

Violation ظلم zulm, جبر jubr. v. *injury, violence.*—(*raviſhment*) مفترع muftura, ابكار ibtikaur مبتكر mubtukir, انقاع inkaa. v. *rape.*—(*infringement of agreements, &c.*) نقض nukz, نقض پيمان nukza peimaun, فاسخ وعدت fauſikha waadut, خيس عهد و وفاداري kheeſa ahd ou wufadaré.

A violator (*injurer*) ستمكار ſitumkaur, جبار jubbaur, ظالم zaulim. (*a raviſher*) بكارت گير bukaurut geer, پرده در pirdeh dirr, ابتكار ساز ibtikaur ſauz, مفترع كننده muftura koonindeh. *A violator of agreements* فاسخ fauſikh, نقض كننده nukz koonindeh, فاسخ عهد و پيمان ساز

faufikha ahd ou peimaun fauz, مرد بی وفا murda bé wufa, نا وفادار na wufadar.

VIOLENCE زور zoor, قهر kuhr, جبر jubr, جور jawr, ستم fitum, جفا jufa, فضول fuzool, تهور tuhawwur, فساد fufaud, ضرب zurb, تعدي ta-addé, ظلم zulm, عنف unf, دست درازي doft dirauzé, اضطرار iztiraur, غضب ghuzub, فجس fujis, ايس eis, رغم rughim, بلا bula, پرتک purtuk, حيف heif, غشمرت ghufhmurut, غشميرت ghufhmeerut, دخل dukhl, قسر kufr. v. *violation, injury, force, outrage, oppreſſion, tyranny; attack, aſſault; murder; vehemence.* —*To offer* or *commit violence* زور كردن zoor kirdun, زوريدن zoorédun, زوركار شدن zoorkaur fhoodun, پايداري كردن pa-édaré kirdun, جور و جبر ساختن jawr ou jubr faukhtun, ستمكار شدن fitumkaur fhoodun, دراز دستي نمودن dirauz dofté numoodun, قهر كردن kuhr kirdun, ظلم و عنف ساختن zulm ou unf faukhtun. v. *to oppreſs, violate.* —*Doing violence* زوركار zoorkaur.

Violent ضربي zurbé, جبري jubré, حربي harbé, ستم اميز fitum ameez, پر زور pur zoor, زو جور و جبر zu jawr ou jubr, زور كار zoor kaur, عنفي unfé, عنيف aneef, قهري kuhré, متهور mutuhawwur, قاسر kaufur, غضوب ghuzoob, غضبناک ghuzubnauk, اتشمزاج autafhmizauj, اشد afhudd, ارغده arghudeh. *A violent wind* باد شديد bauda fhudeed, روزگار عاصف roozigaura aufuf, v. *tempeſt.* — *To lay violent hands on* دست درازي كردن doft dirauzé kirdun, گرفتن gooriftun. v. *to ſeize.* — *To lay violent hands on himſelf* قتل نفس كردن kutla nufs kirdun, مير تن شدن meer tun fhoodun. *Violent men* دراز دستان dirauz doftaun.

Violently جبرا jubran, ضربا zurban, ضربي zurbé, حربا harban, با زور ba zoor, با جور و جبر ba jawr ou jubr, با عنف ba unf, قهرا kuhran, با تهور ba tuhawwur. *Blowing violently* عصف afuf, عاصف aufuf, عصوف afoof. v. *tempeſtuous.*

A VIOLET بنفسه benufseh, بنفسج benuffuj, بنفشه benufhheh, اندوزه andoozfheh, سبزه دانه fubzeh dauneh, فرفير furfeer. — *The yellow violet* شب بوي fhub booï, شببو fhub-boo, خيرو kheeroo, خيري kheeré. —*A violet bed* بنفسه زار benufseh zaur.

Violin, v. *fiddle.*—*Violoncello*, v. *baſs-viol.*

A VIPER افعي afaa, مار افعي mar afaa, تير مار teer maur, افعو afa-oo, حنفش hunfifh, حنفيش hunfeefh, ادوي adwa, زعبل zabul (pl. زعابل zaubul), عنده andeh, قصقاص kuskaus, وزل wuzul, عربد arbud, حاريت hauré-ut. *The teeth of a viper* تير مار teera maur.—*Vipers* افاعي afa-é. *Vipers in motion or irritated* فحح fuhuh. *Full of vipers* مفعات mufa-at.—*Viperine* (*belonging to a viper*) افعي منسوب afa-é munfoob, تير مار پيوند teer maur pivund. *Viperous* (*having the qualities of a viper*) زو وصف افعي zu wufufa afa-é, زو ماهيت تير مار zu mahé-uta teer maur, مار افعي مانند maur afaa maunend.

A VIRAGO زني مرده zunné murdeh, عورت فحلت awruta fuhlut.

A VIRGIN بكر bukur, بتول butool, دوشيزه doofheezeh, دختر dokhter, دخت dokht, دوخت dookht, دخترينه dokhtereeneh, دختين dokhteen, ازاد azaud, در ناسفته durr nafufteh, باكرت baukirut, عذرا azra (pl. عذاري azauré, عذراوات azrawaut. v. *maid.* —*Virgin*, v. *maiden, maidenly.* —*Virginity*, v. *maidenhead.*

Virile, v. *manly.*—*Virility*, v. *manhood.*

VIRTUAL مجبول mujbool, مطبوع mutboo-a, ذاتي zauté, زو قوت zu kuwwut, قوي kooi, قوت دار kuwwut dar, معنوي maanooï, جبلي jibillé, غريزي ghureezé, جوهري jawhuré. v. *innate, effectual.*—*Virtuality*, v. *virtue, efficacy.*

Virtually (*in effect*) في ذاته fi zautihi, مجبولا mujboolan, معني maanan, عينا a-énan, بروجه قوت دار bur wujha kuwwut dar.

VIRTUE (*moral goodneſs*) فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, هنر hunr, منقب munkub, منقبت munkubut, هنرمندي hunrmundé, فضلت fuzlut, فاضلت fauzlut, معرفت maarifut, خير kheir, فرهنج furhunj, فرهنگ furhunk, صلاح fulauh, سيرت feirut, راستي raufté, درستي durufté. v. *excellence, probity, rectitude, piety, goodneſs.*—(*efficacy, power, intrinſick quality*) قوت kuwwut, قوت ذاتيت kuwwuta zauté-ut, ذات zaut, خاصيت khauffé-ut, خاصت khauffut, خصلت khuflut, قدرت kudrut, طوق tawk, حيل heil, زهره zuhreh, مجال mujaul, جبلت jibillut, غريزت ghureezut, جاهر jawhur. v. alſo *bravery, courage, valour.*—*Magnetick virtue* قوت جاذبت kuwwuta jauzibut. *Virtues* (*excellencies*) فضايل fuza-él, مناقب munaukib, سير fei-ur, سير و مناقب fei-ur ou munaukub, محامد muhaumud, ماثر ma-afir, اثار afaur, محاسن muhaufin. (*powers*) قوا kuwa, خصال khuffaul, خواص khuwaufs, خصايص khuffa-és. *Without virtue, virtueleſs* بي هنر bé hunr, ناكس nakufs, نا مرد na murd, بي معرفت bé maarifut. v. *worthleſs.* — (*without power* or *efficacy*) بي قوت bé kuwwut, بي خاصيت bé khauffé-ut, بي خصلت bé khuflut, غير قوت ذاتيت ghire-a kuwwuta zauté-ut. *By virtue of a royal order* بموجب حكم شاه bemoojiba hookuma fhah, بحسب امر جهان

الاطاعت مطاع و واجب behusba amra jehaun mutaa wa vajibu'l'itau-at, موافق فرمان پادشاه muwaufika furmauna padshah, بحسب الحکم سلطان behusbu'l'hookuma sultaun.

Virtuous هنر اهل ahla hunr, هنرمند hunrmund, پر فضل pur fuzl, ذو معرفت zu maarifut, فاضل fauzil (pl. افاضیل afauzeel), صاحب فضیلت sahib fuzeelut, راست raust, درست duruft, صالح saulih (fem. صالحة saulihut), نیک neek, خیر kheir. v. *good, pious, excellent.*—(*chaste*) پاک pauk, پاکدامن paukdamin, پاک و پاکیزه pauk ou paukeezeh, پارسا paursa, طاهر tauhir, پرهیزکار purhazekaur, نا شوخ na shookh.

Virtuously با هنر ba hunr, با فضیلت ba fuzeelut, هنرمندانه hunrmundauneh, با معرفت ba maarifut.—(*chastely*) طاهرا tauhiran, با پرهیزي ba purhazé, بي شوخي bé shookhé.

VIRULENCE (*poison*) زهر zuhr, سم summ. v. *venom.* — (*malignity*) بد خواهي bud khauhé, کین keen, بدي budé, شرارت shuraurut.

Virulent (*poisonous*) زهردار zuhrdar, سام saumm. (*malignant*) بدخواه budkhauh, کینور keenwur, کینه خواه keeneh khauh, بد bud, شر sharr.

Virulently (*poisonously*) با زهر ba zuhr, ساما sauman. (*malignantly*) با بد خواهي ba bud khauhé, با کین ba keen, بر وجه کین خواه bur wujha keen khauh.

VISAGE روي rooï. v. *face.*

VISCID, *viscous* (*glutinous, thick, tenaceous*) چرب churb, جرب jurb, صمکوک sumkook, صمکیک sumkeek, ذو دبق zu dubik, ذو جربي zu jurbé. *Viscous* (*as sizy blood*) لخج lukhuj, اشقر ashkur. *A viscous humour about the eyes* ششك shushk, رمص rumis, ارمص armus. *A viscous plant* (*producing bird-lime*) دبق dubuk, دابوق daubook, دبوقا dubooka.

Viscidity, viscosity چربي churbé, جربي jurbé, صمکوکي sumkooké, دبقي dubuké.

VISIBILITY, *visibleness* منظوري munzooré, حال منظور haula munzoor, تعین ta-aï-un, ظاهري zauhiré, حال ظاهر haula zauhir.

Visible منظور munzoor, تعین ta-aï-un, ظاهر zauhir, قابل النظر kaubilu'n'nuzr, ظهور zuhoor, اشکار ashikaur. v. *conspicuous, open, apparent.*

Visibly ظاهرانه zauhirauneh, اشکار ashikaur, منظورا munzooran, پیدا peida.

VISION باصرت bausirut, بصر busr, ناظرت nauzirut, دیده deedeh, مشاهدت mushauhudut, بینش beenish, بینایي beenaï-é, بصیرت buseerut, نمایش numa-ésh, نظر nuzr, نظران nuzraun. v. *sight.* —— (*a phantom*) صورت وهمي sooruta wuhmé, خیال khei-aul, نمایش numa-ésh. v. *spectre.*—*Visions* خیالات khei-alaut, خیال میال khei-aul mei-aul.

Visionary (*imaginary*) خیالي khei-aulé, متخیل mutukhei-ul, وهمي wuhmé, واهم wauhim. (*having visions, affected by phantoms*) خیالات دار khei-alaut dar, صورت وهمي بین sooruta wuhmé been.

A visionary صاحب خیال sahib khei-aul, اهل صورت وهمي ahla sooruta wuhmé.

To VISIT (*pay a visit*) تشریف اوردن tushreef awurdun, عازم ملاقات نمودن auzma mulakaut numoodun, عازم الزیارت کردن auzmu'z'zé-aurut kirdun, زیارت ساختن zé-aurut saukhtun, عهد کردن ahd kirdun, اعهار ساختن é-amaur saukhtun. *To visit the sick* عیادت کردن a-é-audut kirdun, عیاد ساختن a-é-aud saukhtun, تیمار بیمار کردن teemaura beemaur kirdun, عود شدن awd shoodun. *To visit one another* تزاور کردن tuzawwur kirdun. *To visit relations* صلت رحم کردن syluta ruhm kirdun. *To visit with affliction* اضطراب رسانیدن iztiraub russaunédun, ازار و رنج دادن azaur ou runj dadun, تعذیب کردن taazeeb kirdun.

A visit عازم ملاقات auzma mulakaut, تشریف tushreef, زیارت zé-aurut, زورت zoorut, زور zawwur, زایر za-ér, معتمر matimur.—*Visiting the sick* عیادت خستکان a-é-auduta khustugaun, عیادت a-é-audut, تیمار بیمار teemaura beemaur. *Visiting every second day* غب ghubb. *A place of visitation* (*as the tombs, &c. of celebrated men*) مزار muzaur, مراقد muraukud, زیارت گاه zé-aurutgah. v. *pilgrimage.*—*Visitation* (*affliction, punishment*) اضطراب iztiraub, ازار azaur, رنج runj, درد durd, تعذیب taazeeb, عقوبت akoobut.

A visitant, visitor تشریف اور tushreef awur, عازم ملاقات کننده auzma mulakaut koonindeh, زوار zuwwaur, زایر za-ér. *A visitor of the sick* عاید au-éd, عیدات کننده a-édaut koonindeh. *A visitor* or *inspector* مفتش mufuttish.—*Visited* معود ma-ood, تشریف پذیر tushreef pizzeer.

A VISOR خیال khei-aul, خال khaul, صورت soorut, صورت معامله sooruta ma-amleh. v. *mask.*

Visored خیال دار khei-aul dar. v. *masked.*

A VISTA (*prospect through an avenue of trees*) نظر دوربین در میان دو سلسله درختان nuzra doorbeen dur mei-auna doo silsileha durukhtaun.

VISUAL دیده ور deedehwur, ذو قوت باصره zu kuwwuta bausireh, ناظرت دار nauzrut dar. v. *optical.*—*The visual faculties* قوت باصره kuwwuta bausireh. v. *vision.*

VITAL (*having* or *containing life*) حيواني hee-wauné *or* heivauné, نشري nushré, زنده zindeh. (*giving life*) حيات رس hei-aut rus, زندكاني ده zindugauné duh, حيوت بخش hei-oot bukhsh. (*relating to life*) حياترا تعلق hei-autra ta-alluk, عمر منسوب umr munsoob, زندكاني پيوند zin-dugauné pivund. *The vital powers,* حيوانيت hei-vauné-ut, قوت حيوانيت kuwwuta heivauné-ut. —*The vital spirit* حيوتي روح hei-ooté rooh.

Vitally حيواني heivauné, نشريا nushré-an, حيات رس hei-aut rus, بر وجه حيوت بخش bur wujha hei-oot bukhsh.

The vitals جكر jigur, جكربند jigurbund, قوت حيوانيت kuwwuta heewané-ut.

To VITIATE فاسد كردن fausid kirdun, افساد نمودن ifsaud numoodun, مفسد كردن muffid kirdun, تغير ساختن tughei-ur saukhtun, اخلاف كردانيدن ikhlauf girdanédun, مخلف كردن mukhluf kirdun, مخل ساختن mukhill saukhtun. v. *to spoil, corrupt*; also *to violate, deflower.*

Vitiated مخلف mukhluf, معيوب ma-é-oob, فاسد كرده شده fausid kirdeh shoodeh. (*deflowered*) منهتك munhutik. v. *violated.*—*A compensation paid for vitiated virginity* عقر ukr.

Vitiation, vitiosity فساد fusaud, افساد ifsaud, اختلاف ikhtilauf, تغير tughei-ur. v. *corruption.* —(*rape*) مفترع muftura. v. *violation.*

Vitious بدخوي budkhooï. v. *vicious.*

Vitiousness بدخويي budkhooï-é, حال فاسد haula fausid. v. *vice.*

VITREOUS (*consisting of glass*) زجاجي zu-jaujé. (*resembling glass*) زجاج ور zujauj wur, جام اسا jaum asa, ابكون مانند aubgoon maunend. *Any thing vitreous* چيز زجاجي cheeza zujaujé, زجاجت zujaujut.

To vitrify (*change into glass*) بزجاج تغيير كردن bezujauj tughei-ér kirdun. (*to become glass*) زجاج كشتن zujauj gushtun, بزجاج مغير كرديدن bezujauj mughei-ur girdédun.

Vitrification تغير بزجاج tughei-ura bezujauj.

Vitrified زجاج كرديده zujauj girdédeh.

VITRIOL زاج zauj, زاج اخضر zauja akhzur, زال or زاق zauk, سوري sooré, سپره sipreh, رشكر rushgur, رشكز rushkuz, لخج lukhij, چنكار chungaur, زمه zumuh, خليس khulees, شخار shukhaur, بخج bukhj, قلقطار kulkutaur. *Spirit of vitriol* روح rooh, روح اعظم rooha aazim. *A vitriol mine* معدن زاج maadina zauj.

Vitriolate, vitriolated (*consisting of* or *impregnated with vitriol*) زاجي zaujé, با زاج پر ساخته ba zauj pur saukhteh. — *Vitriolick, vitriolous* (*resembling* or *containing vitriol*) زاج اسا zauj asa, زوزاق zu zauk, سوري دار sooré dar.—*Vitriolick water* زاكاب zaukaub.

VITULINE (*belonging to a calf*) عجلي ajulé, عجلرا تعلق ajulra ta-alluk, كاو جانه پيوند gaw jauneh pivund.

VITUPERABLE (*deserving blame*) واجب الطعن vajibu't'taan, لايق زم la-éka zumm.

To vituperate طعن دادن taan dadun, زم كفتن zumm guftun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to blame, censure.* — *Vituperation* طعن taan, زم zumm, ملامت mulaumut. v. *blame, censure.*

VIVACIOUS, *vivid, vive* تيز taze, تيز حركت taze hurukut, تيز فهم taze fuhm, زيرك zeeruk, شوخ shookh, شوقي shooké, مسرور mesroor, شاد shaud, دلشاد dilshaud, زنده zindeh. v. *lively, sprightly.*—*A vivid colour* رنك بالا runk balau, رنك روشن runka roshun.

Vivacity, vividness, vivaciousness شوخي shookhé, شوق shook, زيركي zeerugé, سرور و ابتهاج su-roor ou ibtihauj, شادي shaudé, زندكي zin-dugé. v. *livliness, sprightliness*; also *longevity.*

Vividly با شوخي ba shookhé, تيز taze, با سرور و ابتهاج ba suroor ou ibtihauj, زيركا zeerukan.

To vivify, vivificate زنده كردانيدن zindeh girdanédun, زندكي دادن zindugé dadun, حيات بخش شدن hé-aut bukhsh shoodun, حيوت رسانيدن hei-oot russanédun, احيا كردن ihé-a kirdun, نشر ساختن nushr saukhtun, زياندن zé-aundun, زيانيدن zé-anédun. v. *to revive.*

Vivification احيا ihé-a, حيات بخشي hei-aut bukhshé.—*Vivifick* زندكي ده zindugé duh, حيات بخش hei-aut bukhsh.

VIZ. *videlicet* يعني é-ané, اعني ané, خصوصا khusoosa, خصوصيا khusoosé-a.

A vizard, v. *visor, mask.*

A VIZEER (*minister of state*) وزير vizeer (pl. وزرا wuzura). *The grand vizeer* وزير اعظم vizeer aazim. *The dignity of vizeer* وزارت vizaurut. *The dignity of grand vizeer* وزارت عظمت vizauruta azi-mut. v. also *minister.*

An ULCER, *ulceration* قرح kurh (plur. قروح kurooh), قرحت kurhut, ريش reesh, خستكي khustugé, دنبل dumbul, ورم wurm. v. *sore.*—*An inflamed ulcer* سوزاك soozauk. *An ulcer on the lip* سليج suleej, سكنج sukunj. *An ulcer on the side* ناقبت naukubut, زبال zubaul. *An ulcer on the lower part of the foot* شافت shaufut. *An ulcer on the hand* زبيبت zubeebut. *A running ulcer* وري wuré. *Corroded with ulcers* تقرح tukurruh. —*Ulcerous, ulcered* مقروح mukrooh, قريح kureeh,

قرحان kurhaun, اقراع ikrauh, قروح kurooh, شاف shauf.—*Uliginous*, v. *slimy*, *muddy*.

ULTIMATE اخر akhir, پسترين pustureen, پسين puseen, بافدم baufdum. v. *last*.

Ultimately اخر akhir, اخرة akhratan, با لاخر bi'l'akhir, عاقبة aukibut, عاقبة الامر aukibu-tu'l'amr. v. *finally*, *lastly*.

ULTRAMARINE انسو دريا aunsoo duré-a.

ULTRAMONTANE انسو كوه aunsoo kooh.

ULTRAMUNDANE اخروي akhirooï.

Ultraneous, v. *spontaneous*, *voluntary*.

UMBRAGE سايبان sa-ébaun. v. *shady place*; also *shadow*. — (*resentment*) غضب ghuzub, قهر kuhr, خشم khyshm.—*Umbrageous* سايهدار sa-éh-dar, ظليل zuleel. v. *shady*.—*Umbrosity* (*shadiness*) سايه داري sa-éhdaré, ظليلي zuleelé, ظل zyll.

An UMBRELLA سايبان sa-ébaun. v. *parasol*.

An UMPIRE ميانداز mei-aundar. v. *mediator*.

Umpirage ميانداري mei-aundaré.

UNABASHED بي ابروي bé aubrooï, بي حرمت bé hurmut, بي شرم bé shurrum, نا شرمسار na shurrumsar.

UNABLE بي قوت bé kuwwut, ناتوان na-tuvvan, بي قدرت bé kudrut, نا قوي na kooï. v. also *impotent*, *weak*.

UNABOLISHED نا موقوف na moukoof, نا منسوخ na munsookh, نا مبطل na mubtil.

UNACCEPTABLE نا پسنديده na pussun-deedeh, نا خوش ايندة na khoosh a-éndeh, غير مبذول ghire-a mubzool, نا حسن قبول na husn kubool. v. *disagreeable*.

UNACCOMPANIED بي صحبت bé suhbut, بي رفيق bé rufeek, بي همراه bé humrah.

UNACCOMPLISHED نا پرداخته na pur-daukhteh, نا كامل na kaumil. v. *incomplete*.

UNACCOUNTABLE بلا تعبير bila taabeer, ممتنع شرح mumtina shuruh, بلا قاعدت bila ka-édut, مستحيل بيان mustuheela bei-aun, عجب ajib, مستغرب mustughrub. v. *inexplicable*, *odd*, *strange*. — (*not subject* or *controlled*) بلا ذمت bila zimmut, نا فرمان بردار na furmaun burdaur, غير مطيع ghire-a muté-a, نا زير دست na zeer dost. — *Unaccountably* بلا تعبير bila taabeer, بر وجه مستغرب bur wujha mustughrub, عجبا ajiban. v. *oddly*, *strangely*.

UNACCUSTOMED (*not habituated*) بي پيشه bé peisheh, بي پيشنهاد bé peishnihaud, بي خوي و دانش bé khooï ou daunish. — (*new*) نو now, نو رسيده now russedeh. v. *uncommon*.

UNACKNOWLEDGED نا معترف na maa-turuf, غير مقرر ghire-a mukurrur.

UNACQUAINTED (*not having familiar knowledge* or *intercourse*) نا همدم na humdum, بي همدمي bé humdumé, نا يارانه na é-aurauneh, بي مصاحبت bé musauhibut.—(*not informed*) نا مطلع na muttula, نا خبر دار na khubr dar.

UNADMIRED بي اعتبار bé é-atibaur, نا التفات دار na iltifaut dar.

UNADORED نا معبود na maabood.

UNADVISED بي بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil, گستاخ kustaukh, بي تدبير bé tud-beer, بيفكر béfikr. v. *imprudent*, *thoughtless*, *rash*.

UNAFFECTED (*real*, *not hypocritical*) نا رنك اميز na runk ameez, بي ريا bé ré-a, نا ريا دار na ré-a dar, غير مداهنت ghire-a mudauhinut, صافي دل saufé dil, حقيقي hukeeké, نا ساخته na saukhteh, غير قلب ghire-a kulb. v. also *open*, *sincere*, *candid*. — (*without stiffness* or *formality*) نا استغنا na istighna, بي تقليد نا پسند bé tuk-leeda na pussund, بي تكلفات خود بين bé tukul-lufauta khood been.—(*not moved*, *not heart-touched*) بي نرم دلي bé nurm dilé, بي ملايمت bé mula-émut, سنكين sungeen, سنكدل sunkdil, درشت durusht, تند tund.

Unaffecting نا جان گذار na jaun guzaur, نا دلاويز na dilaweez, نا دلستان na dilsitaun.

UNAIDED بي ياري bé é-auré, بي مددكاي bé mududkauré, غير معاونت ghiré-a mu-awu-nut, بي نصرت bé nusrut, نا منصور na munsoor, بي مدد bé mudud. v. *unassisted*.

UNALLIED (*not related*) نا نسيب na nuseeb, بي علاقت قرابت bé alaukuta kuraubut, بي خويشي bé kha-éshé.—(*not congenial*) نا همجنس na humjins, نا همخوي na humkhooï.

UNANIMOUS همدل humdil, يكجهت eek-jihut, يكدل eekdil, يكدل و يكجهت eekdil ou eekjihut, ذو اتفاق zu ittifauk, هامال haumaul, همساز humsauz.—*Unanimously* با همدلي ba hum-dilé, اتفاقا ittifaukan, بايكجهتي ba eekjihuté.

Unanimity همدلي humdilé, اتفاق ittifauk, يكجهتي eekjihuté, يكانكي eekaungé, يكي eeké, يكدلي eekdilé, موافقت muwaufikut, ميره meereh. v. *concord*.

UNANSWERABLE ممتنع مردود شدن mumtina murdood shoodun. — *Unanswered* نا رد جواب پذير na rudda javaub pizzeer.

UNAPPALLED بي بال و پروا bé bauk ou purwa. v. *fearless*.

UNAPPEASEABLE بي مرحمت bé murhu-mut, سنكين sungeen. v. *implacable*, *obdurate*.

UNAPPREHENSIVE (*not intelligent*) نا دان na daun, نا شناس na shinaus. v. also *unsuspecting*.

UNAPT (*dull*) خيره سر kheereh fur, احمق ah-muk, كند kund. v. *stupid*.—(*improper*) نا لايق na la-ék, نا شايسته na sha-ésteh, نا بوجا na burjau. v. *unfit*, *unsuitable*.—*Unaptness*, v. *dullness*, *unfitness*.

UNARMED مسلوب السلاح musloobu's'fil-lauh, بي آلات و سلاح bé alaut ou fillauh, عزل uzul, اعزل é-azul, اجم ajumm, حاسر haufir.

UNASKED نا درخواسته na durkhausteh, نا مطلوب na mutloob, نا مسول na musool, نا پرسيده na pursédeh.—*Unartful*, v. *unskilful*; *guileless*.

UNASPIRING بي حرص bé hurs, بي تكبر bé tukubbir, نا طالب و جويا na taulib ou jooï-a, نا حريص منصب na hureesa munsub.

UNASSAILED نا هجوم پذير na hujoom pizzeer.

UNASSISTED نا منصور na munsoor. بي دستكيري bé dostgeeré. v. *unaided*. —*Unassisting* نا دستكير na dostgeer, نا مددكار na mududkaur.

UNATTAINABLE ممتنع واصل شدن mum-tina wausil shoodun, نا ممكن دست رس na mum-kina dost rus.

UNATTEMPTED نا ازموده na azmoodeh.

UNATTENDED بي سواري bé sawauré, بي خدم و حشم bé khudum ou hushum, بي تابع و پيرو bé tauba ou peirou.

UNAVAILING بي فايده bé fa-édeh. v. *useless*.

Unavoidable, v. *inevitable*.

UNAUTHORISED نا قدرتدار na kudrutdar.

UNAWARES (*without thought*) بي فكر bé fikr, بي تامل bé ta-amul, غافل ghaufil. v. *inconsiderate*, *thoughtless*.—(*unexpectedly*) ناگاه nagah, ناگهانه naguhauneh, ناگهاني naguhauné, علي الغور ala'l'four, هماندم humaundum. v. *suddenly*.

UNAWED بي هيبت bé heebut, بي تكريم tukreem, بي باك و پروا bé bauk ou purwa.

To UNBAR قفل كشادن kufl kushaudun, سد باب برداشتن fudda baub burdaushtun.

UNBECOMING, *unbefitting* نا شايسته na sha-ésteh, نا سزاوار na suzawaur, غير موافق ghi-re-a muwaufik, نا لايق na la-ék. v. *indecent*.

UNBEGOTTEN نا مولود na moulood.

Unbelief, v. *infidelity*, *incredulity*.—*To unbelieve*, v. *to disbelieve*.—*An unbeliever*, v. *infidel*.

UNBENDING نا ميلان na meilaun, بي پيچ bé peech.— *Unbent* نا مايل na ma-él, نا پيچيده na peechédeh, كشاده kushaudeh. v. *relaxed*.

Unbeseeming, v. *unbecoming*.

UNBEWAILED نا غريويده na ghyreewé-deh, نا ناليده na naulédeh, نا گريسته na gi-reesteh, غير نابحث و نالش پذير ghiré-a na-éhut wa naulish pizzeer.

Unbidden, v. *uninvited*: *spontaneous*.

UNBIGOTED بي وسواس bé wuswaus.

To UNBIND حل كردن hull kirdun, كشادن kushaudun. v. *to loose*.

UNBLAMEABLE نا جرمناك na jurimnauk, بي خطا bé khuta, بي سهو bé suhoo, بي گناه bé gunauh. v. *innocent*.

UNBLEMISHED بي عيب bé a-éb, بي رسوايي bé rusoo-aï-é, غير لكه ghiré-a lukeh.

Unblest, v. *accursed*; *unhappy*.

UNBLOODED نا خون الود na khoon alood.

UNBLOWN نا شكفته na shukufteh.

UNBLUNTED نا كند na kund, تيز taze.

Unbodied, v. *incorporeal*, *immaterial*.

UNBORN نا زاده na zaudeh, غير مولود ghi-re-a moulood.—*To unbolt*, v. *to unbar*.

UNBORROWED نا مستعار na musta-ar, نا متعاور na mutawur, نا مقتبس na muktubus.

UNBOTTOMED (*without foundation*) بي بنياد bé buné-aud, بي پايين bé paï-én, غير اس ghire-a aufs, بي ته bé tuh. v. *bottomless*.

To UNBOSOM اسرار كشادن isfraur kushau-dun, راز داش كردن rauz daush kirdun, سرداش ساختن sirrdaush saukhtun.

UNBOUGHT (*got without money*) بي زر bé zur pizzeerufteh, بي نقد اندوخته پذيرفته bé nukd andookhteh. (*having no purchaser*) نا خريده na khurédeh, نا خريدارياب na khurédar é-aub.

UNBOUND بي قيد bé keid, محلول muh-lool, كشاده kushaudeh, نا بسته na busteh. v. *loose*. —*Unbound* (*as a book*) نا مجلد na mujullud.

UNBOUNDED بي نهايت bé niha-é-ut, بي پايان bé pa-é-aun, بلا حد و غايت bila hudd ou gha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon, نا محدود na muhdood. v. *infinite*.—*Unboundedly* بلا غايت و نهايت bila gha-é-ut ou niha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon. —*Unboundedness* عدم حد و غايت aduma hudd ou gha-é-ut.

To UNBOWEL روده از شكم واكردن roo-deh uz shikim wakirdun, برداختن burdaukhtun.

To UNBRACE كشادن kushaudun, حل كردن hull kirdun, محلول ساختن muhlool saukhtun. v. *to loose*, *relax*.

UNBRED بي ادب bé adub, نا شناس na shinaus, بي نزاكت bé nuzaukut. v. *ill-bred*.

UNBRIBED نا رشوت پذير na rushoot pizzeer, غير براكنده دار ghire-a burakundeh dar.

UNBRIDLED نا مضبوط na muzboot, شوخ shookh. v. *unrestrained*, *licentious*.

UNBROKE, *unbroken* نا شكسته na shakusteh. نا منتقض na muntukuz, بي نقض bé nukz. v. *inviolate*. — (*not tamed*) نا دست اموز na dost

amooz, نا رام ساخته na raum saukhteh.—(*unsubdued*) نا مغلوب na mughloob, نا مقهور na muk-hoor, نا زير پا زده na zeer pa zuddeh, غير مفضول ghire-a mufzool, نا منفور na munfoor.

UNBROTHERLIKE, *unbrotherly* نا برادري na buraudure, نا برادر اسا na buraudur asa, بيرادر نا شايسته beburaudur na sha-esteh.

To UNBUCKLE تغه كشادن tukkeh kushaudun, كرست كشاده كردن kursut kushaudeh kirdun.

UNBUILT نا مبني na mubné.

UNBURIED نا مدفون na mudfoon, نا متدفن na mutuduffin, غير دفين ghire-a dufeen, نا مندس na mundufs.

UNBURNT نا سوخته na sookhteh, نا ممتحق na mumtuhuk, غير ممحق ghire-a mumhukk, نا حريق na hureek.

To UNBURTHEN وضع حمل كردن wuzaa huml kirdun, وضع بار گردانيدن wuzaa bar girdanédun. v. alſo *to unboſom*.

To UNBUTTON گره كشادن gireh kushaudun, حل كوزگره كردن hulla koozshgireh kirdun.

UNCALLED (*not invited*) نا خوانده na khaundeh, نا مدعو na muda-oo. *Not called for* (*not demanded*) نا مطلوب na mutloob, نا درخواسته na dur khausteh, غير مسول ghire-a musool.

To UNCALM اضطراب رسانيدن iztiraub russaunédun, ازار دادن azaur dadun. v. *to diſturb*.

UNCANCELLED نا موقوف na moukoof, نا منسوخ na munsookh, نا مبطل na mubtul.

To UNCASE پوشش واكردن poshish wakirdun, تشرت برداشتن kyshrut burdaushtun. v. *to uncover*, *peel*, *flay*, *ſkin*.

UNCAUGHT نا گرفته na goorifteh.

UNCENSURED نا ملامت زده na mulaumut zuddeh, نا مذموم na muzmoom, نا طعن پذير na taan pizzeer, بي شكايت bé shuka-é-ut.

UNCERTAIN (*not known*) نا معلوم na maaloom, غير محقق ghire-a muhukkuk, مشكول mushkook.—(*not certainly knowing*) نا خبر دار na khubr dar, بي اعلام و اگاهي bé é-alaum ou agauhé, پر شبهه pur shubheh, زو شك zu shukk, v. *doubtful*.—(*unſettled*, *irregular*) بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, خلاف قاعدت khilaufa ka-édut, غير ثابت ghiré-a saubit.—(*heſitating*, *perplexed*) متردد muturuddud, سرگشته surgushteh, دو دل doo dil, حاير باير ha-ér ba-ér, مذبذب muzubzub. *An uncertain road* كوره راه kooreh rah.—*It is uncertain* نا معلوم است na ma-aloom ast, پر شك است pur shuk ast, ابهامست ibhaumust.

Uncertainty (*want of information*) نا خبر داري na khubr daré, شك shuk, ارتياب irté-aub, ابهام ibhaum, شبهه shubheh, عدم خبر aduma khubr, حال مشكوك haula mushkook. *Uncertainty of mind* تردد turuddud, حير بير heir beir, دو دلي doo dilé. v. *heſitation*, *perplexity*.—(*want of ſtability*) بي قراري bé kurauré, نا پايداري na pa-édaré, عدم ثبات aduma subaut, بي ثابت قدمي bé saubit kudumé. *An uncertainty* (*any thing unknown*) چيز نا معلوم cheeza na maaloom, شي مشكوك shei-a mushkook, امر پر شبهه و ارتياب amra pur shubheh ou irté-aub.

To UNCHAIN قيد و بند محلول كردن keid ou bund muhlool kirdun, حل زنجير ساختن hulla zunjeer saukhtun, صفاد كشادن syfaud kushaudun.

UNCHANGEABLE, *unchanged* (*not alterable*) بلا تغير bila tughei-ur, ممتنع غير mumtina ghei-ur, بي امكان تبديل bé imkauna tubdeel.

Unchanged (*not altered*) نا متغير na mutughei-ur, غير تغير ghire-a tughei-ur, نا مبدل na mubdil, نا متنقع na muntuka.

UNCHARITABLE (*giving no alms*) نا صدقت بخشنده na sudukut bukhshindeh, نا سخا كستر na sukha kustur, بي شفقت bé shufkut. v. *hard-hearted*.—(*not benevolent*, *illiberal*) بد خواه bud khauh, نا نيك خواه na neek khauh, نا خير انديش na kheir andeesh, فجور انديش fujoor andeesh, درشت durusht. v. *malevolent*.—*Uncharitableneſs* عدم شفقت aduma shufkut, مظلمت muzlumut, درشتي durushté, فجور انديشي fujoor andeeshé, بد خواهي bud khauhé.—*Uncharitably* بي شفقت bé shufkut, با درشتي ba durushté, با بد خواهي ba bud khauhé, بي نيك خواهي bé neek khauhé.

UNCHASTE نا پاک دامن na pauk daumin, نا پاک بوي na pauk booï, شوخ shookh, زو هواي نفساني zu hawa-é nufsauné, شهوت پرست shuhwut purust. v. *incontinent*, *laſcivious*.—*Unchaſtity* شهوت shuhwut, شوخي shookhé, هواي نفساني hawa-é nufsauné, هوا و هوس hawa ou hawus, نفس اماره nufs amaureh. v. *incontinence*, *laſciviouſneſs*, *luſt*.

UNCHEERFULNESS دلفكاري dilfikauré, دلتنكي diltunké, تيره ضميري teereh zumeeré, عدم دلشادي aduma dilshaudé. v. *melancholly*.

UNCHECKED نا واداشته na wadaushteh, نا مضبوط na muzboot, بي بندوبست bé bundoobust, بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي صد و مانع bé sudd ou mauna. v. *unreſtrained*.

UNCHEWED نا خاييده na khaï-édeh.

UNCIRCUMCISED نا مختون na mukhtoon.

Uncircumscribed, v. *unbounded.*

UNCIRCUMSPECT بي بصيرت bé buseerut, بی فكر غافل ghaufil, بي تامل bé ta-ammul, bé fikr. v. *imprudent, uncautious.*

UNCIVIL بي ادب و ازرم bé adub ou azrum, نا لطيف na luteef, نا ظريف na zureef, بي مروت bé murwut. v. *unpolite.*—*Uncivilly* بي ادب و ازرم bé adub ou azrum, بلا ظرافت bila zuraufut. v. *rudely.*

Uncivilized نا تراشيده na turaushédeh, تند tund, بي ادب bé adub, درشت durusht, غليظ ghuleez, زو ترك ادب zu turuka adub, وحشي wuhshé. v. *rude, savage, indecent.*

UNCLARIFIED نا مصفي na musfa, نا مطاهر na mutauhur, نا پالوده na pauloodeh.

To UNCLASP كشادن kushaudun, دجت كشادن dujut kushaudun.

An UNCLE (*father's brother*) عم amm, عمو ammoo (plur. اعمام amaum, عمومت amoomut), برادر پدر buraudura pader, اخ الوالد akhu'l'walid.—(*a mother's brother*) خالي khaulé, خال khaul, خالو khauloo, برادر مادر buraudura mader, اخ الوالدت akhu'l'walidut, خوال khawaul, خوول khoo-ool (plur. اخوال akhwaul, اخولت akhwilut.)

UNCLEAN *uncleanly*, (*nasty*) مردار murdaur, چركين churkeen, ملوث mulawwus, شوخ shookh, شوخناك shookhnauk, نا پاك na pauk, نا ناب na naub, نا طاهر na tauhur, نجس nujis. v. *foul, dirty, polluted: unchaste: sinful.*—*Uncleanliness* مرداري murdauré, چركيني churkeené.—*Uncleanness* شوخي shookhé, الايش ala-ésh, شهوت shuhwut, فجور fujoor, توقان نفس toukauna nufs. v. *incontinence, lasciviousness.*

Uncleansed نا پاكيده na paukédeh, نا مطاهر na mutauhir, نا مصفي na musfa.

To UNCLENCH (*the fist*) مشت كشادن musht kushaudun.

UNCLIPPED نا مقطوع na muktoo-a.

To UNCLOATH برهنه كردن buruhneh kirdun, مسلوب جامه كردن muslooba jaumeh kirdun.

To UNCLOG مانع برداشتن mauna burdaushtun. v. *to disincumber*; *set at liberty.*

To UNCLOSE كشادن kushaudun. v. *to open.*

UNCLOUDED, *uncloudy* روشن roshun, كشاده kushaudeh, نوراني nooraune, نا تاريك na taureek, بي ابر bé abr, غير سحاب ghire-a suhaub. v. *serene, clear.*—*Uncloudiness* روشني roshuné, كشايش kusha-ésh.

To unclutch, v. *to unclench, open.*

To UNCOIF عرض سر كردن arza sur kirdun, سرپوش برداشتن surposh burdaushtun.

To UNCOIL پيچ كشادن peech kushaudun, نكث كردن nuks kirdun, اشزار ساختن ishzaur saukhtun. v. *to untwist.*

UNCOINED نا مضروب na muzroob.

UNCOLLECTED نا مجمع na mujumma, نا محصل na muhussul.—(*not recollected in mind*) بي جمعيت خاطر bé juma-é-uta khautir, مترددد muturuddud. v. *irresolute.*

UNCOLOURED بي رنك bé runk, نا رنكين na rungeen, نا ملون na mulawwun, نا موشي na mawshé.

UNCOMBED نا شانه زده na shauneh zuddeh, نا شانده na shaundeh.

UNCOMEATABLE ممتنع الوصول mumti-u'l'wusool. v. *inaccessible.*

UNCOMELINESS عدم جمال و نزاكت aduma jumaul ou nuzaukut, نا حسني na husné, چركيني churkeené.—*Uncomely* بي جمال و نزاكت bé jumaul ou nuzaukut, نا خوب روي na khoob rooï, نا ظريف na zureef, نا حسن و جميل na husn ou jumeel.

UNCOMFORTABLE نا خوش na khoosh, نا پسنديده na pussundédeh, نا مقبول na mukbool, نا دلشاد ساز na dilshaud sauz, دلخراش dilkhyraush, جان ازار jaun azaur.—*Uncomfortableness* حال نا پسنديده haula na pussundédeh, نا خوشي na khooshé, دلخراشي dilkhyraushé, جان ازاري jaun azauré.—*Uncomfortably* بي دلشادي bé dilshaudé, در حال نا پسنديده dur haula na pussundédeh, بطور نا مقبول betoora na mukbool.

UNCOMMANDED نا فرموده na furmoodeh.

UNCOMMON نادر naudir, نادر الوقوع naudiru'l'wukoo-a, غير معهود ghire-a maahood, فوق العادت fawku'l'audut, نا مشهور na mush-hoor, نا بسيار na bissé-aur. v. *extraordinary, rare, singular.*—*An uncommon thing* نادرت naudirut (plur. نوادر nuwaudur)—*Uncommonness* حال نادر الوقوع haula naudiru'l'wukoo-a, نادري naudiré, يكانكي eekaunugé. v. *rarity, singularity.*

UNCOMPACT نا متراكب na muturaukub, نا پيوسته na pivusteh, نا بسته na busteh.

UNCOMMUNICATED نا كشاده na kushaudeh, نا مكشوف na mukshoof.

UNCOMPELLED نا ملتزم na multuzum, نا فرسوده na fursoodeh. v. *unforced.*

UNCOMPOUNDED (*not mixed*) نا اميخته na ameekhteh, غير مخلوط ghire-a mukhloot.—(*not intricate*) نا پيچا پيچ na peecha peech, غير مشوش ghire-a mushawwush, نا درهم na durhum.

UNCOMPRESSED نا محصور na muhsoor, نا افشرده na affhurdeh, غير تراكم ghiré-a turaukum. v. uncompact.

Unconceivable, v. *incomprehensible*.

UNCONCERN, *unconcernedness*, *unconcernment* (*coldness*, *unfeelingness*) برودت buroodut, نا نرم دلي na nurm dilé, عدم حس aduma husf. v. *indifference*. — (*negligence*) اهمال ihmaul, غفلت ghuflut, كاهلي kauhilé, مساهلت musauhilut. (*freedom from anxiety*) عدم اضطراب aduma iztiraub, عدم اندوه aduma andooh, بي دلفكاري bé dilfikauré, عدم جستن دل aduma justuna dil.

Unconcerned (*cold*, *unfeeling*) ذو برودت zu buroodut, نا نرم دل na nurm dil. v. *indifferent*. — (*having no interest* or *participation*) نا حصه دار na hiffeh dar, نا نصيبدار na nufeeb dar, بي اشتراك bé ifhtirauk. (*not solicitous about*) غير مهمت ghiré-a muhimmut, بي اندوه bé andooh, خلي khulé, خالي khaulé, خلو khuloo. — *Unconcernedly* (*unfeelingly*, *coldly*) با برودت ba buroodut, بي نرم دلي bé nurm dilé. (*not solicitously*) بي اندوه bé andooh, خالي khaulé.

To UNCOVER كشادن kufhaudun, كشاده ساختن kufhaudeh faukhtun, رفع نقب كردن rufa nukib kirdun, عرض ساختن arz faukhtun, پوش برداشتن pofh burdaufhtun. *To uncover the head* عرض سر كردن arza fur kirdun. *To uncover the face* عرض ديدار كردن arza deedar faukhtun, *Uncovered* كشاده kufhaudeh, عرض كرده شده arz kirdeh fhoodeh, نا پوشيده na pofhédeh.

UNCONNECTED (*not joined*) نا پيوسته na pivufteh, نا بسته na bufteh, نا معطوف na maatoof, نا تراكب na turaukub. (*not connected by society*, *partnership*, &c.) بي مشاركت bé mufhaurikut, بي مشترك bé mufhturuk, بي علاقت ترابت bé alaukuta kuraubut, نا هپشت na humpofht, نا همساز na humfauz.

Uncourteous, *uncourtly*, v. *uncivil*, *unpolite*.

UNCREATED نا افريده na afirédeh, غير مخلوق ghiré-a mukhlook.

UNCROPPED نا خيده na kheedeh, نا چيده na cheedeh, نا مقطوع na muktuwa.

UNCROWDED نا مزدحم na muzduhum, غير مزاحمت ghiré-a muzauhimut, بي هنگامه bé hungaumeh. v. alfo *uncompressed*, *uncompact*.

UNCTION مسح mufih, مسحت muf-hut, مندهن mundu hin, دهن duhin. v. alfo *unguent*.

Unctuous جرب jurb, ذو صفت دهن zu fuffuta duhin. v. *oily*, *fat*, *greasy*. — *Unctousness* جربي jurbé, صفت دهن fuffuta duhin. v. *oiliness*, *fatness*.

UNCULLED نا چيده na cheedeh.

UNCULPABLE لا جرم la jurm, بي گناه bé gunah, نا مذموم na muzmoom. v. *blameless*.

UNCULTIVATED (*as a country*) غير معمور ghire-a maamoor, نا مزروع na muzroo-a, مخروب mukhroob, خراب khurab, ويران veeraun, خالي khaulé. (*not civilized* or *instructed*) نا مودب na mu-eddub, نا معلم na mu-allum, نا تراشيده na turaufhedeh, بي ادب bé adub, نا دان na daun, نا شناس na fhinaus. v. *rude*.

UNCUMBERED بي بار و حمل bé bar ou huml, بي سد و مانع bé fudd ou mauna.

UNCURABLE نا قابل شفا na kaubila fhifa.

UNCURBABLE بلا بندوبست bila bundubuft, ممتنع مضبوط شدن mumtina muzboot fhoodun.

Uncurbed, v. *unchecked*, *unrestrained*.

To UNCURL موي پيچيده كشادن mooï peechédeh kufhaudun, گيسو راست كردن keifoo rauft kirdun, زلف و كاكل كشاده نمودن zulf ou kaukul kufhaudeh numoodun. v. *to uncoil*.

Uncurled نا پيچيده na peechédeh, بي پيچ و تاب bé peech ou taub, نا تافته na taufteh, بي زلف و كاكل bé zulf ou kaukul.

UNCURRENT نا رواج na rouvauj, نا روان na rouvaun. *Uncurrent coin* نا سره na fureh, نا سزه na fuzeh, زر نا روان zura na rouvaun.

UNCUT نا مقطوع na muktoo-a, نا تراشيده na turafhédeh, نا بريده na burédeh.

To UNDAM سد برداشتن fudd burdaufhtun.

UNDAMAGED نا مضرور na muzroor, غير مخسور ghire-a mukhfoor, نا مخسر na mukhfur.

UNDAUNTED بي باك و پروا bé bauk ou purwa, نا پروا na purwa, دلير dilare, تيز دل taze dil, دلاور dilawur, بي هراس bé hiraus, ذو جراءت zu juraat, نا تنك دل na tunk dil. v. *brave*, *bold*, *intrepid*, *courageous*. — *Undauntedly* بي باك bé bauk, بي پروا bé purwa, مردانه murdauneh, با جراءت ba juraat.

UNDAZZLED نا جهرا na juhra, نا چشم بسته na chufhum bufteh, نا روشن زده na rofhun zuddeh, نا سرگشته na furgufhteh, نا سرگردان na furgirdaun.

UNDEBAUCHED نا پريشان مشرب na purrafhaun mufhrub, نا مرفش na murfufh, نا شوخ na fhookh. v. *undefiled*.

UNDECAYED, *undecaying* بي نقص be nuks, نا كاسته na kaufteh, غير اتلاف ghire-a itlauf, بي تباه bé tubauh, غير اسراف ghiré-a ifrauf, نا منقصور na mukfoor. v. *undiminished*.

To UNDECEIVE خبر صحيح گفتن khubra fuheeh guftun, اگاهي راست دادن agauhé rauft dadun, خطا رفع كردن khuta rufa kirdun.

Undeceivable نا قابل فریفته بودن na kaubila furré-ufteh boodun, نا اسان تلبیس na asaun tulbees. v. *sagacious.*

Undeceived خبر راست پذیر khubra rauſt pizzeer, اگاهي صحیح یاب agauhé ſuheeh é-aub, نا خطا پرور na khutta purwur.

UNDECIDED نا مقرر na mukurrur, غیر موقوف ghire-a moukoof, نا منعقد na munaakud, نا مقطوع na muktuwa.

UNDECISIVE نا قاطع na kauta.

UNDECKED نا اراسته na arauſteh, بي زیب bé zeeb ou zeenut, بي نزاکت bé nuzaukut, غیر نازک ghire-a nauzik.

UNDEFACED (*not ruined*) نا مخروب na mukhroob. (*not erazed*) نا منسوخ na munſookh, نا مبطل na mubtil. (*not disfigured*) نا الوده na aloodeh. v. *undeformed, undefiled.*

UNDEFEASIBLE (*not to be annulled*) نا ممکن منسوخ بودن na mumkina munſookh boodun, ممتنع موقوف شدن mumtina moukoof ſhoodun.

UNDEFILED (*not polluted*) نا الوده na aloodeh, نا پلیده na pulédeh, نا ملوث na mulawwus, نا چرکین na chirkeen, نا مردار na murdaur. (*not deflowered*) نا متیب na muſei-ub, نا منهتك na munhutuk. v. *unviolated.*

UNDEFINED نا مشروح na muſhrooh, نا مفصل na mufuſſul, نا مبین na mubei-un.—*Undefinable* ممتنع مشروح شدن mumtina muſhrooh ſhoodun.

UNDEFORMED نا کریه المنظر na kureehu'l'munzir, نا بدشکل na budſhukl, نا زشت رو na ziſht roo, غیر قبیح ghire-a kubeeh, نا چرکین na churkeen. v. *handſome.*

UNDELIBERATED نا اندیشیده na andeeſhédeh, نا پنداشته na pindauſhteh.

UNDELIGHTED نا دلشاد na dilſhaud, نا مسرور na meſroor, نا دلخوش na dilkhooſh.

Undelightful نا خوش na khooſh, نا دلفروز na dilfurooz, نا دلاویز na dilaweez, نا شاد na ſhaud, غیر تفریح ghire-a tufreeh.

UNDEMOLISHED نا مخروب na mukhroob, نا برهم زده na burhum zuddeh, نا بخاك برابر ساخته na bekhauk burabur ſaukhteh.

UNDEMONSTRABLE ممتنع دلالت mumtina dulaulut, نا قابل برهان na kaubila burhaun.

UNDENIABLE نا قابل انکار na kaubila inkaur, ممتنع منکر شدن mumtina minkur ſhoodun, روشن roſhun, اشکاره aſhikaureh, هویدا hooïda. v. *clear, evident.*—*Undeniably* هویدا hooïda, اشکاره aſhikaureh, روشنانه rooſhunauneh. v. *clearly.*

Undeplored, v. *unbewailed.*

UNDEPRAVED نا بد خوي na bud khooï, نا پریشان مشرب na puraſhaun muſhrub, نا مخلف na mukhluf, غیر مستجرح ghire-a muſtujruh.

UNDEPRIVED نا محروم na muhroom, غیر عدیم ghire-a adeem, نا منعزل na munazul.

UNDER زیر zeer, در زیر dur zeer, تحت tuhta, فرو furoo, فرود furood, شیو ſhé-oo, شیب ſheeb. *From under* از زیر uz zeer.—*In the under part* در زیر dur zeer. *From under them* از زیر ایشانرا uz zeer eiſhaunra, من تحتها min tuhtuha. *Under the caſtle* تحت القلعت tuhtu'l'kulaat. *Under command* زیر دست zeer doſt, زیر پاي zeer pa-é, زیر فرمان بردار furmaun burdaur. *To bring under* زیر دست اوردن zeer doſt awurdun, زیر پاي زدن zeer pa-é zudun, قهر کردن kuhr kirdun. v. *to ſubject.*—*Brought under* زیر دست اورده zeer doſt awurdeh, زیر پاي زده zeer pa-é zuddeh, مقهور muk-hoor, مغلوب mughloob.—*To plunge under water* در اب فرو رفتن dur aub furoo ruftun. *To ſpeak under the breath* فرو گفتن furoo guftun. v. *to whiſper.*—*To tread under foot* پایمال کردن pa-émaul kirdun, پاخوست ساختن pakhoſt ſaukhtun. v. *to tread, trample.*—*Kept under* مضبوط muzboot, باز داشته baz dauſhteh, ضبط و ربط ساخته zubt ou rubt ſaukhteh. v. *reſtrained.*—*Under age* نا بالغ na baugh. *Under protection* زیر حمایت zeer huma-é-ut, زو صیانت zu ſé-aunut, دستگیري پذیر doſtgeeré pizzeer. *He took him under his wing* زیر پر گرفت zeer purr goorift. *The under part of any thing* فرود اشت furoodauſht. v. *bottom.*—*Any thing placed under another* زیرا zeera. *Any thing (as rice) dreſſed under meat when roaſting* زیر zeer.—*Under (inferior, ſubordinate)* اسفل asful, اسفل المرتبه aſfeelu'l'murtubeh, کم قدر kum kudr, کمتر kumtur, سلسله kumtur ſilſileh. *To be under* زیر شدن zeer ſhoodun, زیریدن zeerédun, فرو بودن furoo boodun. *Over and under* زیر و بالا zeer ou balau.—*An under garment* زیر پوش zeer poſh, زیر جامه zeer jaumeh, خوي خور khooï kkore, خوي چین khooï cheen, خوي خورد khooï khorud, خلالت khulaulut. *Under-breeches* شلوار ſhulwaur. v. *drawers.*

To underbear, underbearer, v. *to ſupport, &c.*

To UNDERBID (*offer leſs than the juſt price*) کمتر از قیمت راست نمودن kumtur uz keemuta rauſt numoodun.

To UNDERDO (*do leſs than one ought or can*) تقصیر کردن tukſeer kirdun, اقصار ساختن ikſaur ſaukhtun, تعذیر کردن taazeer kirdun, تضجع ساختن tuzujja ſaukhtun, الو کردن aloo kirdun.

To UNDERFURNISH (*supply less than enough*) کمتر از کفایت دادن kumtur uz kufa-é-ut dadun.

To UNDERGIRD (*bind round the bottom*) گرداگرد پایین بند کردن girdagirda paï-én bund kirdun.

To UNDERGO صبر و تحمل نمودن subr ou tuhummul numoodun, کشیدن kushédun. v. *suffer*.

UNDERGROUND زیر زمین zeer zumeen, زیر خاک zeer khauk, زیر تراب zeer turaub, تحت الارض tuhtu'l'arz.

UNDERHAND بپنهانی bepinhauné, در پنهانی dur pinhauné, مخفی mukhfé, نهانی nihauné. v. *clandestine, clandestinely*.

An UNDER-LABOURER کارکن زیرین kaurkoona zeereen.

To UNDERLAY زیر نهادن zeer nihaudun.

To UNDERLINE (*draw lines under words*) زیر الفاظ خط کشیدن zeer alfauz khutt kushédun.

An UNDERLING (*inferior agent*) وکیل کوچک vakeela koochuk, کارگذار زیرین kaurguzaura zeereen. (*a mean fellow*) مرد پست و خوار murda pust ou khoor, رجل فرومایه rujla furoomaéh, اهل ناکسی ahla nakusé, دنی duné.

To UNDERMINE نقب کردن nukib kirdun, زیر زمین کافتن zeer zumeen kauftun, زیر خاک در کندن zeer khauk dur kundun, نغم کاویدن nughum kawédun, معدن کنده ساختن maadin kundeh saukhtun. (*to act as a concealed enemy*) عدوی مخفی شدن adoo-é mukhfé shoodun, دشمن پنهان بودن dushmina pinhaun boodun. v. *to supplant, ruin*.——*Undermined* منقوب munkoob, زیر خاک درکنده zeer khauk durkundeh. v. also *ruined*.—*An underminer* نقب گر nukib gur. v. *miner*.—(*a clandestine enemy*) دشمن مخفی dushmin mukhfé, عدوی پنهان adoo-é pinhaun.

UNDERMOST فروترین furootureen, زیرین zeereen, زیرترین zeertureen, شیبترین sheebtureen, اسفل asful.

UNDERNEATH زیر zeer, در زیر dur zeer, تحت tuhta, شیب sheeb, شیو shé-oo.

An UNDER PETTICOAT زیر جامه zeer jaumeh, تراکنده زیرین kuzakunda zeereen.

To underpin, v. *to prop, support*.

An UNDER-PLOT تدبیر کوچک tudbeera koochuk, تدبیر مخفی tudbeera mukhfé.

To UNDERPRIZE, *under-rate* بقیمت زیر معدلت اندیشیدن bekeemuta zeer ma-adulut andeeshédun. v. *to undervalue*.

To underprop, v. *to prop, sustain, support*.

To UNDERSELL بکمتر بها فروختن bekumtur buha furookhtun.

To UNDERSTAND دریافتن duré-aftun, فهم کردن fuhm kirdun, اهل ادراک شدن ahla idrauk shoodun, اذعان کردن iza-an kirdun, فهمیدن fuhmédun, عقل داشتن akl daushtun, شناختن shinaukhtun, پنداشتن pindaushtun, درک کردن durk kirdun, وایافتن wa-é-aftun, تعقل کردن ta-akkul kirdun, تفهم ساختن tufuhhum saukhtun, تبصر کردن tubussur kirdun, استدراک ساختن istidrauk saukhtun, ساویدن sawédun, شنابیدن shinabédun, شناسیدن shinasédun, چغتن chuftun, خمیدن khumédun, ازندن azshundun, شنافتن shinauftun, اشتافتن ashtauftun. v. *to comprehend, conceive, perceive*.

Understanding (*intellectual powers*) عقل akl, فهم fuhm (pl. افهام afhaum), ادراک idrauk, مدرکت mudrikut, قوت مدرکت kuwwuta mudrikut, اذعان iza-an, خبرداری khubrdaré, هوشمندی hooshmundé, دانایی danaï-é, دانش daunish, علم ylm, عرفان yrfaun, زیرکی zeerugé, هوشیاری hooshé-auré, فطنت fytnut. v. *skill, intelligence, knowledge*.—*Understanding* (*knowing, skilful*) عاقل aukil, عارف aurif, عالم aulim, فهیم fuheem, دراک durrauk, ذو ادراک zu idrauk, هوشمند hooshmund, هوشیار hooshé-aur, شناس shinaus, شناسا shinausa, دان daun, دانا dauna, زیرک zeeruk, شنو shinoo, بصیر buseer, فطن futin, فطین futeen, خردمند khyrudmund, پندار pindaur, درياب duré-aub, صراف surrauf, واقف waukif. v. *intelligent*.

UNDERSTOOD مفهوم muf-hoom, مدروک mudrook, معروف maaroof, معلوم maaloom, معقول maakool, دریافته dur é-afteh, شناخته shinaukhteh. v. *intelligible*.—*Understrapper*, v. *underling*.

To UNDERTAKE (*assume any business, set about any thing*) مباشرت کردن mubaushirut kirdun, عزم ساختن azm saukhtun, عزیمت نمودن azeemut numoodun, التزام کردن iltizaum kirdun, اجترا نمودن ijtira numoodun, ارتکاب ساختن irtikaub saukhtun, شروع بکاری کردن shuroo-a bekauré kirdun, شروع عمل ساختن shuroo-a aml saukhtun, شراع امر نمودن shuraa amr numoodun, سعی نمودن sa-é numoodun, بدست گرفتن bedost gooriftun, کارگیر شدن kaurgeer shoodun, کار بدست گرفتن kaur bedost gooriftun, قصد کردن kusd kirdun. v. also *to attempt, try, venture, hazard*.—(*to promise* or *engage one's word for any thing*) قول دادن kool dadun, وعدت کردن waadut kirdun, پایندانی نمودن pa-éndauné numoodun, تکفل ساختن tukufful saukhtun, تضمن کردن tuzummin kirdun, تعهد ساختن ta-ahhud saukhtun, عهدان شدن yh-

daun ſhoodun, تعدي كردن ta-addé kirdun. *To undertake a journey* عزم راه كردن azma rauh kirdun, روبراه شدن rooberauh ſhoodun, عزم طريق ساختن azma tureek ſaukhtun, توجه و عزيمت كردن tuwujjuh ou azeemut kirdun, عازم شدن auzim ſhoodun. *To undertake a warlike expedition* عزم سفر جنك كرفتن azma ſufra jung gooriftun. *To undertake great things* قايم بالامور العظام شدن ka-ému bi'l'amooru'l'yzaum ſhoodun.

Undertaken, undertook مباشرت كرده شده mubauſhirut kirdeh ſhoodeh, بدست كرفته bedoſt goorifteh, عزم كرده شده azm kirdeh ſhoodeh, مشروع muſhroo-a.

An undertaker مباشرت كننده mubauſhirut koonindeh, مباشر mubauſhir, كاركير kaurgeer, بدست كاركير bedoſt kaurgeer, سركرده ſurkirdeh, سركار ſurkaur, سردار ſurdaur.

An undertaking اجترا ijtira, سعي ſa-é, مباشرت mubauſhirut, عزم azm (plur. عزمان uzmaun), جهد jihud, جد jidd, اجتهاد ijtihaud.

To UNDERVALUE (*ſlight*) حقارت كردن hukaurut kirdun, اهانت نمودن ihaunut numoodun, تذليل ساختن tuzleel ſaukhtun, تحقير داشتن tuhkeer dauſhtun, سبك كرفتن ſubuk gooriftun, كمبها انديشيدن kumbuha andeeſhédun. v. *to deſpiſe, contemn, underprize.*

Undervalue (*low price*) كمبهايي kumbuhaï-é, ارزاني arzauné, كساد kuſaud, رخص rukhs.

Undervalued تحقير داشته tuhkeer dauſhteh, كمبها انديشيده kumbuha andeeſhédeh, سبك كرفته ſubuk goorifteh, بقيمت زير معدلت پنداشته bekeemuta zeer ma-adulut pindauſhteh.

An undervaluer حقارت كننده hukaurut koonindeh, سبك كير ſubuk geer, تحقير دار tuhkeer dar, تذليل ساز tuzleel ſauz.

To underwork, v. *to undermine, underdo.*

To UNDERWRITE زيرنوشتن zeer nuwiſhtun.

UNDESCRIBED نا مسطور na muſtoor, نا مرسوم na murſoom, نا مرقوم na murkoom, غير موصوف ghire-a mouſoof, نا نوشته na nuwiſhteh, غير مكتوب ghire-a muktoob.

UNDESERVED نا مستحق na muſtuhukk, نا مستوجب na muſtoojub, نا لايق na la-ék, بي استعداد bé iſtadaud.

Undeſervedly بي استعداد bé iſtadaud, بي استحقاق bé iſtihkauk, بي محل bé muhull.

An undeſerver مرد نا مستحق murda na muſtuhukk, رجل نا مستوجب rujla na muſtoojub.

Undeſerving نا شايسته na ſha-éſteh, نا سزا na ſuza, نا جسپان na juſpaun, نا روا na rouva, نا اهل na ahl. v. *unworthy, worthleſs.*

UNDESIGNED, *undeſigning* (*not intended*) نا مقصود na mukſood, بي اراده bé iraudeh, بي قصد bé kuſd, بي غرض bé ghuruz.—*Undeſigning* (*open, without fraud*) كشاده مشرب kuſhaudeh muſhrub, بي حيله bé heeleh, بي غدر bé ghudr, نا حيله باز na heeleh bauz, بي ريا bé ré-a, صادق ſaudik, صافي دل ſaufé dil. v. *ſincere.*

UNDESIREABLE نا دلخواه na dilkhauh, نا واجب الاراده na vajibu'l'iraudeh, نا دلپسند na dilpuſſund, نا دلپذير na dilpizzeer.

Undeſired نا درخواسته na durkhauſteh, غير مطلوب ghire-a mutloob.

Undeſiring نا مطلب na mutlub, غافل ghaufil, مساهل muſauhil. v. *indifferent, careleſs.*

UNDESTROYED نا مخروب na mukhroob, نا برباد داده na burbaud dadeh. — *Undeſtroyable* ممتنع مخروب شدن mumtina mukhroob ſhoodun.

UNDETERMINABLE ممتنع مقرر شدن mumtina mukurrur ſhoodun.

Undeterminate, undetermined (*unſettled*) نا مقرر na mukurrur, نا برقرار na burkuraur, غير ثابت ghire-a ſaubit.—*Undetermined* (*irreſolute*) متردد muturuddud, ذو تردد zu turuddud, دو دل doo dil.—*Undeterminateneſs, undetermination* (*unſettledneſs*) بي قراري bé kurauré. v. *uncertainty.*—(*irreſolution*) تردد turuddud, دو دلي doo dilé.

UNDIGESTED (*as meat*) نا كواريده na guwaurédeh, غير منهضم ghire-a munhuzum. (*not arranged*) نا مرتب na muruttub, نا منظوم na munzoom, نا اراسته na arauſteh, لا مصطف la muſtuf.

UNDIMINISHED نا كاسته na kauſteh, غير مقصور ghire-a mukſoor, نا كم na kum.

UNDIPPED نا غرق na ghurk, نا غريق na ghureek, نا غارق na ghaurik, غير غطس ghire-a ghuts, نا زير اب زده na zeer aub zuddeh.

UNDIRECTED (*not ordered*) نا فرموده na furmoodeh. (*not regulated*) نا مرتب na muruttub.

UNDISCERNED نا ديده na deedeh, غير منظور ghire-a munzoor, نا نكرسته na nuggurusteh, نا يافته na é-afteh, نا دريافته na duré-afteh.

Undiſcernible نا بديد شدن na budeed ſhoodun, ممتنع ديده شدن mumtina deedeh ſhoodun, غير منظور ghire-a munzoor, غايب gha-éb. v. *inviſible.*

Undiſcernibly غايبا gha-éban, نا بديدانه na budeedauneh, غير منظور ghire-a munzoor.

Undiſcerning نا دور بين na door been, بي تامل bé ta-ammul, بي بصيرت bé buſeerut, نا تيز فهم na taze fuhm.

UNDISCIPLINED نا مضبوط na muzboot, نا معلم na mu-ellum, نا مربي na murubba, غير مودب ghire-a mu-eddub. *Undiſciplined in war*

ازما نا نبرد na nubburd azma, نا جنگ اموز na jung amooz.

UNDISCOVERABLE نا ياب na é-aub, نا يافت na é-aft, ممتنع استطلاع mumtina istitlaa, نا ممكن كشايش na mumkina kusha-ésh.

Undiscovered نا يافته na é-afteh, نا كشاده na kushaudeh, غير مكشوف ghire-a mukshoof, نا منكشف na munkushuf.

UNDISGUISED بي تبديل صورت bé tubdeela soorut, غير صورت معامله ghire-a soorut mamleh, نا مبدل na mubdil.

UNDISJOINTED نا منقطع na munkuta.

UNDISTINGUISHED (*not eminent*) نا معرف na mu-arruf, نا صاحب وجود na sahib wujood.

UNDOUBTED مقرر mukurrur, بلا شك bila shuk, مبصر mubsirr. v. *unquestionable.*—*An undoubted fact* مبصرت mubsirrut.

UNEASINESS اضطراب iztiraub, ازار azaur, دلشكستگي dilshakustugé, دلفكاري dilfikauré, رنج runj, غم ghum, غصه ghusseh, درد durd, الم alum. v. *trouble, perplexity, pain, vexation.*

Uneasy مضطرب muzturub, زو اضطراب zu iztiraub, پر ازار pur azaur, دلشكسته dilshakusteh, دلفكار dilfikaur, غم خور ghum khore, رنجيده runjédeh. v. *painful, vexed, peevish.*

UNEDIFYING نا بهتر ساز na behter sauz, بي تعليم bé taaleem.

UNELIGIBLE ناواجب الاختيار navajibu'l'ikhté-ar, نالايق گزيده شدن nala-éka guzédeh shoodun.

UNEMPLOYED نابكار nabekaur, نا مشغول na mushghool, فراغت دار firaughut dar, بي كار bé kaur, خالي khaulé, بطال buttaul. v. *idle.*

UNENGAGED (*free, not appropriated*) متخلي mutukhullé, ازاده azaudeh, نا مخصوص na mukhsoos, نا خاص na khauss. v. *unemployed.*

UNENJOYED (*not possessed*) نا مملوك na mumlook, نا داشته na daushteh, نا مقتني na muktuna.—*Unenjoying* بي مواصلت bé muwauslut, بي وصلت bé wuslut, نا متصرف na mutusurrif.

UNENLIGHTENED نا روشن na roshun, نا نوراني na nooraune, غير منور ghire-a munawwur.

UNENLARGED تنك tunk, بي وسعت bé wusaat, نا پهن na puhn, غير عرض ghire-a erz, بي بسط bé bust. v. *narrow.*

UNENSLAVED ازاد azaud, رسته rusteh, سربست surbust, معاف mu-auf, مسلم musullim.

UNENTERTAINING نا دلاويز na dilaweez, نا دلشاد ساز na dilshaud sauz, نا دلپسند na dilpussund, نا خاطر نواز na khautir nuwauz.

UNENVIED نا محسود na muhsood, نا رشك انگيز na rushk angeez.

UNEQUAL (*not even*) نا برابر na buraubur, نا هموار na humwaur, نا يكسو na eeksoo, نا پيشا پيش na peisha peish, نا مستوي na mustawé, غير هامال ghire-a hamaul, نا همتا na humta, نا يكسان na eeksaun, غير سوي ghire-a sa-wé, نا يكدل na eekdil, نا ساد سايه na saud sa-éh. v. *inferiour, disproportionate, irregular.*

Unequalled, v. *unparalled, unrivalled.*

Unequally بي برابري bé buraubure, بي همواري bé humwauré, بر وجه نا هموار bur wujha na humwaur, بطور نا يكسو betoora na eeksoo.

Unequitable, v. *unjust, partial.*

UNEQUIVOCAL بي دو معني bé doo mané, نا مشكوك na mushkook, بي شبه bé shubheh, غير مبهم ghire-a mubhum.

UNERRING (*committing no mistake*) نا خطا ساز na khuta sauz, غير سهو ghire-a suhoo.—(*certain, infallible*) مقرر mukurrur, محقق muhukkuk, يقيني eekeené.—*Unerringly* بي خطا bé khuta, بي سهو bé suhoo, بلا سقط bila sukut.

UNESPIED نا ديده na deedeh.

UNESSENTIAL (*not important*) نا مهم na muhimm, غير لازم ghire-a lauzim, نا گران مايه na guraun ma-éh.—(*unsubstantial*) بي هست bé hust, نا زاتي na zauté, بي وجود bé wujood.

UNESTABLISHED نا برقرار na burkuraur, نا مقرر na mukurrur, نا پايدار na pa-édar, نا ثابت na saubit, بي استواري bé istuwauré.

UNEVEN نا برابر na buraubur, نا هموار na humwaur, غير مستوي ghire-a musta-wé. v. *unequal.*—*Unevenness* نا برابري na buraubure, عدم همواري aduma humwauré. v. also *turbulence.*

UNEXACTED نا مقتضا na muktuza.

UNEXAMINED نا ازموده na azmoodeh, نا مجرب na mujurrub, بي تفتيش bé tufteesh, بي تفحص be tufuhhus, نا گرايسته na giraésteh, نا كاويده na kawédeh.

UNEXAMPLED بيمثال bémisal, غير تمثيل ghire-a tumseel, بي نمودار bé numoodar, بي پيشنهاد bé peishnihaud, بي دستور bé dustoor.

UNEXCEPTIONABLE نا معرض برد na muarruza berudd, نا قابل استثنا na kaubila istisna.

UNEXECUTED نا پرداخته na purdaukhteh, نا بسر برده na besur burdeh, نا ساخته na saukhteh, نا كرده na kirdeh.

UNEXEMPLIFIED از نمودار نا مشروح uz numoodar na mushrooh. v. *unexampled.*

Unexercised, v. *undisciplined.*

UNEXEMPT, *unexempted* غير معاف ghiré-a mu-auf, نا بيزار na beezaur, غير مسلم ghire-a musullum.

UNEXHAUSTED نا برکشیده na burkushédeh, ناکشیده na kushédeh, غیر نفد ghire-a nufid.

UNEXPANDED نا مبسوط na mubsoot, نا کشیده na kushédeh, نا کشاده na kushaudeh, نا کسترده na kusturdeh.

UNEXPECTED ناکهانی naguhauné, ناکهانه naguhauneh, ناکه naguh, ناکهان naguhaun, بلا امید bila umeed, نا متوقع na mutuwukka, غیر مترقب ghire-a muturukkub. v. *sudden.*—*Unexpectedly* علی الغور ala'l'four, ناکاه nagah, هماندم humaundum, بلا امید bila umeed. v. *suddenly.*—*Unexpectedness* نا کهانکی na guhaunugé, بلا امیدواری bila ameedwauré.

Unexplored, v. *unexamined*, *unknown.*

UNEXTENDED نا کشاده na kushaudeh, نا کشیده na kushédeh, غیر مبسوط ghire-a mubsoot.

UNEXTINGUISHED نا مطفی na mutfé, لا منطفی la muntufé. v. *unquenchable.*

UNFADED, *unfading* نا زایل na za-él, نا افسرده na afsurdeh, غیر تارز ghire-a tauriz, نا ضعیف na za-éf.

UNFAILING نا زایل na za-él. v. *certain.*

UNFAIR بی صلاح bé sulauh. v. *dishonest.*—*Unfair play at dice*, &c. مسنك musunk.

UNFAITHFUL بی وفا bé wufa, خاین kha-én, غدار ghudaur. v. *perfidious*, *treacherous.*

Unfamiliar, v. *uncommon*, *unusual*, *strange.*

UNFASHIONABLE نا موافق العادت na muwaufiku'l'audut, خلاف معتاد khillaufa mutaud, بلا تاعدت bila ka-édut.—*Unfashionableness* حال خلاف معتاد haula khillaufa mutaud.—*Unfashionably* بر وجه خلاف معتاد bur wujha khillaufa mutaud.

To UNFASTEN کشادن kushaudun. v. *to loose.*

UNFATHOMABLE, *unfathomed* عمیق بلا اندازه ameek bila andauzeh, بی ته bé tuh.

UNFATIGUED نا مانده na maundeh, نا وامانده na wamaundeh, غیر متعوب ghiré-a muta-oob, نا افکار na afgaur.

UNFAVOURABLE نا مهربان na mihrubaun, نا موافق na muwaufik, غیر معسود ghire-a masood, خلاف khillauf, نا لطیف na luteef.

UNFEATHERED بی پر و بال bé purr ou baul.

UNFED نا پرورده na purwurdeh, غیر معلوف ghire-a maaloof, بی غدا bé ghuda, بی خوردنی bé khoreduné, بی طعمت bé taamut.

UNFEED نا مکری na mukré, غیر موتجیر ghire-a mu-utujeer, بی عوض bé ywuz.

Unfeeling, v. *unmoved*, *insensible*, *inhuman.*

UNFEIGNED صادق saudik, بی ریا bé ré-a, حقیقی hukeeké, نا ساخته na saukhteh. v. *sincere*, *real.*—*Unfeignedly* صادقا saudikan, باحقیقت ba hukeekut, بی ریا bé ré-a.

UNFELT نا محسوس na muhsoos, نا مفهوم na mufhoom, غیر منفهم ghire-a munfuhum, نا دریافته na duré-afteh.

UNFENCED (*not surrounded with a fence*) نا محاط na muhaut, بی احاطه bé ihauteh, بی پرده bé perdeh, بی تخته دیواری bé tukhteh deewauré. v. also *unfortified.*

UNFERMENTED نا ترشیده na turshédeh, غیر مختمر ghiré-a mukhtumur, نا مخمر na mukhummur, بی مایه bé ma-éh.

To unfetter, v. *to unchain*, *free.*

UNFILLED نا پر کرده na pur kirdeh, غیر مملو ghire-a mumloo, نا ممتلی na mumtula, نا انباشته na ambaushteh, نا اکنده na agundeh, غیر مشحون ghire-a mush-hoon.

UNFILIAL نا فرزند اسا na furzund asa.

UNFINISHED نا انجامیده na anjaumédeh, نا کامل na kaumil, نا تمام na tumaum. v. *incomplete.*

UNFIT, *unfitting* نا موافق na muwaufik, نا مناسب na munausib, نا لایق na la-ék, نا در برابر na dur buraubur, نا شایسته na sha-ésteh, نا سزا na suza, نا سزاوار na suzawaur, نا قابل na kaubil, نا همواره na humwaureh, نا درست na durust, نا ملایم na mula-ém, نا اهل na ahl. *To unfit* نا موافق کردن na muwaufik kirdun, نا مناسب ساختن na munausib saukhtun. v. *to disqualify.*—*Unfitly* بی موافقت bé muwaufikut, بی مناسبت bé munausibut. *Unfitness* عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم مناسبت aduma munausibut, نا شایستکی na sha-éstugé, نا سزاواری na suzawauré, عدم قابلیت aduma kaubillé-ut.

To UNFIX حل کردن hull kirdun, کشادن kushaudun. v. *to loose.*—*Unfixed* بی قرار bé kuraur, نا پایدار na pa-édar, غیر ثابت ghire-a saubit, نا استوار na istuwaur, مترددد muturuddud, پویان pooï-aun, سیار sei-aur. v. *inconstant*, *wandering.*

UNFLEDGED بی پر و بال bé purr ou baul.

UNFOILED نا مغلوب na mughloob.

To UNFOLD (*open*, *spread out*) کشادن kushaudun, بسط کردن bust kirdun, مبسوط نمودن mubsoot numoodun. v. *to expand.* —(*to tell*, *reveal*) کفتن guftun, خبر دادن khubr dadun, اشکاره کردن ashikaureh kirdun, رفع نقاب rufa nikaub saukhtun, ساختن اظهار نمودن izhaur numoodun. v. *to declare*, *discover*, *display.*

Unfolded کشاده kushaudeh. v. also *told.*

UNFORBIDDEN نا محروم na muhroom, غیر ممنوع ghire-a mumnuwa, نا منهی na munhé.—*Unforbiddenness* حال نا محروم haula na muhroom.

UNFORCED (*not compelled*) نا مقهور na muk-hoor, نا زوریده na zoorédeh, مرادي mu-raudé, تبرع tuburra. v. *voluntary*.—(*not driven in*) نا در کرده na dur kirdeh, نا درزده na dur zuddeh.

Unforcible (*wanting force*) بی قوت bé kuw-wut, بي قدرت bé kudrut, نا توان na tuvvan.

UNFOREBODING نا فال نما na faul numa.

UNFOREKNOWN, *unforeseen* نا پیش دیده na peish deedeh. *Unforeseeing* نا پیش بین na peish been, غیر سبقت ghire-a subkut, بی بصیرت bé buseerut, بي تعقل bé ta-akkul.

UNFORGOTTEN نا فراموش na furamoosh.

UNFORGIVING نا بخشنده na bukhshin-deh, بي شفقت bé shufkut, بی مرحمت bé murhumut. v. *relentless*, *implacable*.

UNFORMED (*not moulded into form*) بی شکل bé shukl, نا متشکل na mutushukkul, بی کالبد bé kaulbud, نا ساخته na saukhteh.

UNFORSAKEN نا متروك na mutrook, نا ترك کرده شده na turuk kirdeh shoodeh, نا گذاشته na guzaushteh, غیر مخذول ghire-a mukhzool.

UNFORTIFIED بی سد و برج bé sudd ou burj, بي حصن و حصار bé husn ou hissaur, غیر محاصر ghire-a muhausir, بی مترس و بارو bé mutris ou bauroo, نا محصون na muhsoon, غیر محکم ghire-a muhkum. v. *weak*.

UNFORTUNATE بی دولت bé dowlut, بد بخت bud bukht, بي طالع bé taula, بي نصیب bé nuseeb, بي بهره bé buhreh, محروم muhroom, نا مسعود na musa-ood, سیاه بخت sé-ah bukht, سیاه روز sé-ah rooz, بلا کش bu-la kush.—*Unfortunately* بي دولت bé dowlut, بي طالع bé taula, از بد بختي uz bud bukhté.

UNFOUND نا يافته na é-afteh. v. *undiscovered*.

UNFRAMED نا ساخته na saukhteh, نا متشکل na mutushukkul. v. *unformed*.

UNFREQUENT نا مشهور na mush-hoor, نادرالوقوع naudiru'l'wukoo-a. v. *uncommon*.—*Un-frequently* نا چند بار na chund bar.

Unfrequented بي امد و شد bé aumud ou shud, بی تشریف bé tushreef, نا واجب الزیارت na va-jibu'z'zé-aurut.

UNFRIENDED بی دستگیر bé dostgeer, بي دوست bé doost, بي حارس bé hauris. v. *friendless*.

Unfriendliness عدم دوستی aduma dooste, عدم محبت aduma mohabbut, نا مهرباني na mihru-baune, برودت buroodut.—*Unfriendly* بي دوستی bé doosté, بی محبت bé mohabbut, نا مهربان na mihrubaun, ذو برودت zu buroodut. v. *unkind*.

UNFROZEN نا افسرده na afsurdeh, غیر منجمد ghire-a munjummud.

UNFRUITFUL (*not fertile, as ground*) نا محصولدار na muhsooldar, بي برکت bé burukut, نا منبت na mumbut, نا خصیب na khuseeb.—(*not prolifick, as a female*) نا زایکر na za-égur, غیر ابلت ghiré-a ablut, عاقر aukir, عقیم akeem, استرنك isturnuk, غیر نفوض ghire-a nufooz.

UNFULFILLED نا انجامیده na anjaumé-deh, نا برانجام اورده na bur anjaum awurdeh, نا تمام ساخته na tumaum saukhteh.

To unfurl, v. *to expand*, *unfold*.

To UNFURNISH رخت و لوازم واکردن rukht ou lawauzim wakirdun, اسباب برداشتن asbaub burdaushtun, مسلوب کردن musloob kir-dun, محروم ساختن muhroom saukhtun, برهنه کردن buruhneh kirdun. v. *to deprive*, *strip*, *divest*.

Unfurnished بی اسباب bé asbaub, بي رخت و لوازم bé rukht ou lawauzim, نا اراسته na araus-teh, نا اماده na amaudeh, مسلوب musloob, محروم muhroom, برهنه buruhneh. v. *unsupplied*.

UNGAINLY بی نزاکت bé nuzaukut.

UNGALLED نا مرتهش na murtuhush, نا مجروح na mujrooh. v. *unhurt*.

UNGATHERED نا چیده na cheedeh.

UNGENEROUS (*not ingenuous*) بد اندیش bud andeesh, نا لطیف مشرب na luteef mushrub, بد خواه bud khauh, نا خوش طبع na khoosh tuba, نا نیکخوی na neek khooï, توریت tawré-ut, بد سگال bud sigaul. v. *malevolent*, *ignoble*, *illiberal*.

UNGENIAL خلاف طبیعت khillaufa tu-bé-aat, نا موافق مشرب na muwaufika mushrub.

UNGENTLE نا ملایم na mula-ém, نا دلپسند na dilpussund, دلخراش dilkhyraush, درشت du-rusht, تند tund, عنفي unfé. v. *harsh*, *rude*, *rug-ged*.—*Ungentleness* عدم ملایمت aduma mula-émut, دلخراشي dilkhyraushé, درشتي durushté, عنف unf.—*Ungently* بي ملایمت bé mula-émut, با دلخراشي ba dilkhyraushé, با عنف ba unf.

UNGENTLEMANLY, *ungentlemanlike* بي ادب bé adub, نا ظریف na zureef, غیر سلیقه suleikeh, نا جوانمرد na juvaunmurd, بد نژاد bud nishaud, بد اصل bud asl. v. *unpolite*, *rustick*, *mean*.

UNGEOMETRICAL نا برهندسه na burhun-duseh, غیر الغیلس ghire-u'l'ké-aus.

UNGILDED نا زر اندود na zur andood.

To UNGIRD میانبند گشادن mei-aunbund kushaudun. — *Ungirt* (*loosly drest*) بروجه مساهل اراسته bur wujha musauhil arausteh.

UNGLORIFIED نا مفخر na mufukhkhur.

To UNGLUE یلم کشادن eelum kushaudun.

UNGODLY نا خدا na khoda, کافر kaufir, ملحد mulhud. v. *impious*.—*Ungodliness* نا خدايی

na khodaï-é, كفر kafr, الحاد ilhaud, فساد fuſaud. —*Ungodly* (adv.) كافرا kaufiran, ملحدا mulhudan.

UNGOVERNABLE سرکش ſurkuſh, گردنکش gurdunkuſh, نا قابل بند و بست na kaubila bund ou buſt. v. *licentious, unruly, wild.*

Ungoverned بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي بندوبست bé bundubuſt. v. *unbridled.*

UNGRACEFUL بي نزاكت bé nuzaukut, نا ظريف na zureef, نا زيب na zeeb, نا لطيف na luteef, بي ظرافت bé zuraufut.—*Ungracefulneſs* عدم نزاكت aduma nuzaukut, نا ظريفي na zureefé. v. *inelegance.*—*Ungracefully* بي نزاكت bé nuzaukut, بي زيبايي bé zeebaï-é.

UNGRACIOUS بد bud, بد اموز bud amooz, بد زندگاني bud zindugauné, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, شوخ ſhookh, شرير ſhureer, شر ſharr, فاجر faujir, فاسق fauſik, منافق munaufik, فاحش fauhiſh. v. *wicked, impious.*—*Ungracious in manner* بي نزاكت bé nuzaukut, نا ملاطف na mulautuf, نا شيرينكار na ſheereenkaur, درشت duruſht.

UNGRANTED نا بخشيده na bukhſhédeh.

UNGRUDGINGLY با خوش دلي ba khooſh dilé, بي بد انديش bé bud andeeſh. v. *unrepiningly.*

UNGUARDED غافل ghaufil, مساهل muſauhil, بي تامل bé ta-ammul. v. *imprudent.*

Unhandſome, v. *ungraceful: diſengenuous, illiberal.*

UNHANDY نا تيز دست na taze doſt.

UNHAPPY بي طالع bé taula, بد بخت bud bukht, بد حال bud haul, بي نصيب bé nuſeeb, درد خور durd khore, دلمانده dilmaundeh, دلتنك diltunk, دلبسته dilbuſteh, دلشكسته dilſhakuſteh, كران جان guraun jaun. v. *unfortunate, diſtreſſed, miſerable, wretched, calamitous.*

Unharmed, v. *unhurt.*—*Unharmful*, v. *innocent.*

UNHARMONIOUS (*unmuſical*) نا همآهنك na humahung, بي آهنك bé ahunk, نا دمساز na dumſauz, نا خوشخوان na khooſhkhaun.— (*diſproportionate*) بي مناسبت bé munauſibut, نا هموار na humwaur, نا موافق na muwaufik.

To UNHARNESS رخت كشادن rukht kuſhaudun, حل براز كردن hula burauz kirdun.

UNHAZARDED نا درخطر انداخته na dur khutr andaukhteh. v. *ſafe.*

UNHEALTHFUL نا صواب na ſuwaub, نا خوشگوار na khooſhguwaur. v. *unwholeſome.*

Unhealthy خسته khuſteh, ضعيف za-éf, مريض mureez, بي خوشي bé khooſhé, بي تندرستي bé tunduruſté, زبون zuboon. v. *ſickly.*

UNHEARD (*not heard by the ear*) نا شنيده na ſhunédeh, غير مسموع ghiré-a muſmuwa.— (*not vouchſafed an audience*) نا ملازمت پذير na mulauzimut pizzeer, نا درحضور فرموده na dur huzoor furmoodeh. *Unheard of* (*obſcure, unknown*) نا معلوم na maaloom, نا معروف na maaroof, نا نامدار na naumdar.—(*unprecedented*) بي پيشنهاد bé peiſhnihaud, بي نمودار bé numoodar, بي دستور سابق bé duſtoora ſaubik.

UNHEATED نا گرم ساخته na gurm ſaukhteh, لا محموم la muhmoom.

UNHEEDED نا واجب الملاحظه na vajibu'l-mulauhzeh, سبک گرفته ſubuk goorifteh. v. *unobſerved.*—*Unheeding, unheedy*, v. *negligent, careleſs.*

UNHEWN نا تراشيده na turauſhédeh.

To UNHINGE (*throw from the hinges*) از جارور برداشتن uz jauroor burdauſhtun.—(*to throw into diſorder*) برهم زدن burhum zudun, اضطراب كردن iztiraub kirdun, مشوش ساختن muſhawwuſh ſaukhtun, پريشان كردن purraſhaun kirdun.

Unholineſs, unholy, v. *profanneſs, profane.*

UNHONOURED نا مكرم na mukurrum, نا معظم na mu-ezzum, غير معزز ghire-a mu-ezzuz, نا اعتبار پذير na é-atibaur pizzeer, نا التفات دار na iltifaut dar.

To UNHOOK از نشبل برداشتن uz nuſhbil burdauſhtun از اويز واكردن uz aweez wakirdun.

To UNHOOP كنارگير برداشتن kunaurgeer burdauſhtun, آهنج واكردن ahunj wakirdun.

Unhoped, v. *unexpected.*—*Unhopeful*, v. *depraved.*

To UNHORSE از اسب فرو زدن uz aſb furoo zudun. v. *to diſmount.*

To UNHURT بي زخم bé zukhum, نا رنجيده na runjédeh, نا ضرر پذير na zurrur pizzeer, غير متازي ghire-a muta-azza. v. *uninjured.*

Unhurtful نا مضر na muzirr, نا زيان ساز na zéaun ſauz, نا ازار رسان na azaur ruſaun. *Unhurtfully* بي ضرر bé zurrur, بي زيان bé-zé-aun.

The UNICORN كركدان gurgudaun.

UNIFORM يكسو eekſoo, يكسان eekſaun, يكدل eekdil, يكجهت eekjihut, يكدل و يكجهت eekdil ou eekjihut, يكجنس eekjins, يك گونه eek gooneh, يك رنك eek runk, يكون eekoon, هامال humaul, سوي ſawé, موجه muwujjuh, همال humaul, همانند humaunend, هماور humawur, هماورد humawurd, همآهنك humahung. v. *like, equal, ſimilar.*

Uniformity يكساني eekſauné, يكدلي eekdilé, يكجهتي eekjihuté, يكانكي eekaunugé, سويت ſawé-ut, همآهنكي humahungé, هماوري humawuré, يكرنكاني eekrungauné.

Uniformly با يكساني ba eekſauné, علي السوية ala's'ſawé-ut, بر وجه يكسو bur wujha eekſoo, موجه muwujjuh, بطور يكجهت betoora eekjihut.

UNIMAGINABLE نا متصور na mutuſawwur, نا قابل الفكر na kaubilu'l'fikr.

UNIMPORTANT (*of ſmall importance*) غير مهم ghire-a muhimm, نا كران na guraun, نا كران مايه na guraun ma-éh. — (*not aſſuming pompous airs*) نا خود بين na khood been, نا متخيل na mutukhei-ul, غير متكبر ghire-a mutukubbir, نا مغرور na mughroor.

UNIMPROVEABLE نا قابل بهتر كشتن na kaubila behter guſhtun, نا ممكن مودب شدن na mumkina mu-eddub ſhoodun, نا قابل معلم شدن na kaubila mu-ellum ſhoodun.— (*unimproveable as a country*) ممتنع معمور شدن mumtina maamoor ſhoodun. — *Unimproveableneſs* حال نا قابل بهتر كشتن haula na kaubila behter guſhtun, حال ممتنع معمور شدن haula mumtina maamoor ſhoodun.

Unimproved نا بهتر كشته na behter guſhteh, نا خوبتر كرديده na khoobtur girdédeh. *Unimproved as a country* or *eſtate* نا معمور na maamoor, نا معمور و اباد ساخته na maamoor ou abaud ſaukhteh. *Unimproved by inſtruction* نا مودب na mu-eddub, غير معلم ghire-a mu-ellum.

UNINCREASABLE ممتنع زياده شدن mumtina zé-audeh ſhoodun, نا قابل افزوني na kaubila afzooné.

UNINDIFFERENT, *partial*, جانبدار jaunibdar.

UNINDUSTRIOUS نا كار ساز na kaur ſauz, نا جرب دست na jurb doſt, بي هنر bé hunr.

UNINFLAMABLE نا قابل سوز na kaubila ſooz, ممتنع افروز mumtina afrooz.

Uninflamed نا سوخته na ſookhteh, نا افروخته na afrookhteh, نا اتش زده na autaſh zuddeh.

UNINFORMED نا معلم na mu-ellum, نا مودب na mu-eddib, نا خبر دار na khubr dar.

Uningenuous, v. *ungenerous*, *diſingenuous*.

UNINHABITABLE نا مسكون na muſkoon, نا قابل معمور na kaubila maamoor, نا لايق سكون na la-eka ſukoon, خراب khuraub, مخروب mukhroob, خارب اباد khuraub abaud. v. *ruinous*.—*Uninhabitableneſs* نا مسكوني na muſkooné, خرابت khuraubut.

Uninhabited نا مسكون na muſkoon, نا معمور na maamoor, غير عامر ghire-a aumir, نا اباد na abaud.

UNINJURED نا مظلوم na muzloom, غير مقهور ghire-a muk-hoor, نا رنجيده و رميده na runjédeh ou rumédeh, نا ستم پذير na ſitum pizzeer, نا ازار رسيده na azaur ruſſédeh.

UNINSCRIBED نا مقيد na mukei-ud, غير مكتوب ghire-a muktoob.

UNINSPIRED نا ملهم na mulhum.

UNINSTRUCTED نا معلم na mu-ellum, نا مودب na mu-eddub. v. *unintelligent*.— *Uninſtructive* نا علم بخش na ylm bukhſh, نا تعليم ساز na taaleem ſauz, نا دانش ده na dauniſh duh.

UNINTELLIGENT نا عاقل na aukil, بي عقل be akl, غير عالم ghire-a aulim, بي علم bé ylm, بي دانش bé dauniſh, نا شناس na ſhinaus, نا اكاه na agah, بي اكاهي bé agauhé, نا قابل na kaubil, بي قابليت bé kaubillé-ut, بي ادراك bé idrauk, نا دراك na durrauk, بي فهم bé fuhm, نا هوشمند na hooſhmund, نا زيرك na zeeruk, بي زيركي bé zeeruké. v. *ignorant*.

UNINTELLIGIBLE نا معقول na makool, نا هويدا سخن na hooïda ſukhun, ممتنع مفهوم شدن mumtina mufhoom ſhoodun. *Unintelligibility* نا معقولي na maakoolé. — *Unintelligibly* بر وجه نا معقول bur wujha na maakool, نا بطور هويدا سخن betoora na hooïda ſukhun. *Speaking unintelligibly* بسته زبان buſteh zubaun.

Unintentional, v. *undeſigned*.

UNINTERESTED (*having no intereſt* or *participation*) نا حصه دار na hiſſeh dar, بي اشتراك bé iſhtirauk, غير تشريك ghire-a tuſhreek.

UNINTERMITTED, *uninterrupted* نا مقطوع na muktuwa, نا شكسته na ſhakuſteh, نا كسسته na kuſiſteh, نا واصي na wauſé. *Uninterruptedly* در سلسله سند dur ſilſileh ſunud, بي مقطع bé mukta.

UNINTRENCHED بي حصن و مترس bé huſn ou muturis, بي شاه بارو bé ſhah bauroo.

UNINVESTIGABLE ممتنع تفتيش mumtina tufteeſh, نا قابل تفحص na kaubila tufuhhus.

UNINVITED نا مدعي na mudaa, نا خوانده na khaundeh, نا خوريده na khorédeh, بي دعوت bé dawut, نا طلبيده na tulbédeh.

UNJOINTED نا متراكب na muturaukib, نا پيوسته na pivuſteh, مفروق mufrook, منقطع munkuta. v. *unconnected*, *disjoined*, *ſeparated*.

UNION (*concord*) اتحاد ittihaud, وحدت wuhdut, اتفاق ittifauk, يكانكي eekaunugé, يكي eeké, يكدلي eekdilé, تالف ta-alluf, همدلي humdilé, همدمي humdumé, محبت mohabbut, امتزاج imtizauj. v. *unity*, *junction*.

UNISON اهنك ahunk, هماهنك humahunk, همآواز humawauz.

A UNIT يك eek. v. *one*.

To UNITE (*cauſe to join* or *agree*) اتحاد كردن ittihaud kirdun, متحد ساختن muttuhid ſaukhtun, يكدل و يكجهت نمودن eekdil ou eekjihut numoodun, متفق كردن mutufik kirdun, اتفاق ساختن ittifauk ſaukhtun, همدل كردن humdil kirdun. (*to join*, *be joined* or *coaleſce*) متحد شدن muttuhid ſhoodun, متفق كشتن muttufik guſhtun, يكدل و يكجهت نمودن

eekdil ou eekjihut numoodun, یکانه شدن eegauneh shoodun, همدل گردیدن humdil girdédun.

United متحد muttuhid, متفق muttufik, متاحد muta-ahhud, یکدل eekdil, همدل humdil. v. alfo *joined.*—*Unitedly* با اتحاد ba ittihaud, متحدا muttuhidan, متفقا muttufikan, با یکدلی ba eekdilé.

An uniter اتحاد ساز ittihaud fauz, اتفاق کننده ittifauk koonindeh, یکدل کنا eekdil koona.

Unity (*the ftate of being one*) یکانکی eekaunugé, وحدانیت wuhdané-ut, فردانیت furdané-ut, یکی eeké, توحید tawheed, وحدت wuhdut. v. *union.*

UNIVERSAL عمومی amoomé, عمیم ameem, شامل fhaumil, جامع jauma, کل kull, کلی kullé. v. *general, total, whole.*

Univerfality عموم amoom, جامعیت jauma-éut, کلیت kullé-ut, همکی humugé, حیثیت heiséut, جمله jumleh, جمیع jumé-a. v. *the whole, total.*

Univerfally بالکلیت bi'l'kullé-ut, عموما amooman, کلی و جزوی kulla wa juzé, کلی و جزوی kullé wa juzooï, بالجمله bi'l'jumleh, عامة کافة amutan kafutan. v. *generally.*—*Univerfally advantageous* عمیم النفع ameemu'n'nufa, عمیم البرکات ameemu'l'burukaut.

The UNIVERSE جمله کاینات jumleh ka-énaut, کون و مکان koon ou mukaun, زمین و زمان zumeen ou zumaun. v. *world.*

An UNIVERSITY مدرسه mudrufeh.

UNJOYOUS نا شاد na fhaud.

UNJUST نا حق na hukk, خلاف معدلت khillaufa maadulut, مغایر شرع mugha-éra fhura, بی داد bé daud, بی عدالت bé adaulut, جفاکار jufakaur. v. *iniquitous, oppreffive.* — *Unjuftly* بی حقت bé hukkut, خلاف شرع khillaufa fhura, بی داد bé daud, بی عدالت bé adaulut.

Unjuftifiable بلا قابلیت معاف bila kaubillé-uta mu-auf, ممتنع مبرر شدن mumtina muburrur fhoodun. v. *inexcufable.* — *Unjuftifiablenefs* عدم قابلیت معاف aduma kaubillé-uta mu-auf. v. *inexcufablenefs.* — *Unjuftifiably* بی قابلیت معاف bé kaubillé-uta ma-auf. v. *inexcufably.*

To UNKENNEL (*a fox or other beaft*) نخچیر انگیختن nukhcheer angeekhtun, از مکا بیرون راندن uz muka beeroon raundun, نجش کردن nujifh kirdun, ناجش شدن naujifh fhoodun.

UNKEPT (*not retained*) نا باز داشته na bauz daufhteh, نا مبقی na mubka, نا واداشته na wadaufhteh. — (*not obferved* or *commemorated*) بی ذکر bé zikr, بی تذکر be tuzikkur, غیر یادکار ghire-a é-audkaur. — (*not obferved* or *obeyed*) نا مطاع na mutaa, نا طاعت پذیر na ta-aut pizzeer.

UNKIND نا ملایم na mula-ém, بی شفقت bé fhufkut, غیر مرحمت ghire-a muruhmut, بی محبت bé mohabbut, بی رحم و امان bé ruhm ou amaun, غیر ترحم ghire-a turuhhum. v. *malignant.*—*Unkindly* بی ملایمت bé mula-émut, بی مرحمت bé muruhmut, بی شفقت bé fhufkut. v. alfo *malignant, unfavourable, unnatural.*

Unkindnefs عدم مرحمت aduma muruhmut, بد خواهی bud khauhé, عدم شفقت aduma fhufkut, نا مهربانی na mihrubauné.

To unking, v. *to dethrone, depofe.*

UNKISSED نا بوسیده na boofédeh.

To UNKNIT کشادن kufhaudun.

UNKNOWING نا دان na daun, نا خبر دار na khubr dar. v. *ignorant.* — *Unknowingly* بی دانش bé daunifh, بی خبرداری bé khubrdaré, غافلانه ghaufilauneh. v. alfo *undefigned.*

Unknown نا معلوم na maaloom, مجهول mujhool, غیر معهود ghire-a maahood, بیکانه beegauneh. *The fituation of a perfon unknown* (*being among ftrangers*) بیکانکی beegaunugé. *Unknown by father or mother* (*fpurious*) سند find.

UNLABOURED (*produced without labour*) بی سعی ساخته bé fa-é faukhteh, بی کوشش کرده bé koofhifh kirdeh, اسان و جریان afaun ou juré-aun. v. alfo *fpontaneous.*

To unlade, v. *to fcoop, lade out.*

UNLAID (*not placed* or *fixed*) نا نشانده na nifhaundeh, نا نهاده na nihaudeh, نا موضوع na mouzoo-a.

UNLAMENTED نا متاسف na muta-affuf, نا غریویده na ghyreewédeh, نا نالیده na naulédeh.

UNLAWFUL ناحق nahukk, نا شروع na fhuroo-a, نا محلول na muhlool, خلاف شرع khillaufa fhura, نا مشروع na mufhroo-a, غیر حقت ghire-a hukkut, نا شایسته na fha-éfteh, نا جایز na ja-éz. v. *illegal, unjuft.*—*Unlawfully* بلا شرع bila fhura, بر وجه نا حق bur wujha na hukk, بی حقت bé hukkut.—*Unlawfulnefs* عدم شرع aduma fhura, خلاف حق khillaufa hukk. v. *iniquity, injuftice.*

To unlearn, v. *to forget.*—*Unlearned, unlettered, unleffoned,* v. *ignorant.*—*Unlearnedly,* v. *ignorantly.*

UNLEAVENED نا مخمر na mukhummur, نا پشنجیده na pufhunjédeh.

UNLESS مکر mugur, بغیر beghire, کرنه gurneh, کرنی gurné, الا illa, والا wa-illa, لولا lawla, ان لم aun lam.

UNLEVELLED نا مسطح na mufuttuh, نا برابر na buraubur, نا سوی na fawé, نا هموار na humwaur, غیر مستوی ghire-a mustawé.

UNLICENSED بي اجازت bé ijauzut, بي دستور bé dustoor, نا پيوازيده na peewazédeh, نا رخصت پذير na rukhsut pizzeer.

UNLICKED (*shapeless*, *ill-shaped*) بد شكل bud shukl, بي اندام bé andaum, نا متشكل na mutushukkul.

UNLIGHTED نا افروخته na afrookhteh, غير مشعل ghire-a mushaal, نا محرق na muhruk, نا اتش زده na autash zuddeh, نا سوزان na soozaun.

UNLIKE (*dissimilar*) نا همتا na humta, مغاير mugha-ér, مختلف mukhtulif, متفاوت mutufawut, نا يكسان na eeksaun, بي مماثلت bé mumauslut, بي تمثيل bé tumseel, غير تشبيه ghire-a tushbeeh, نا يكگونه na eekgooneh, نا يكرنك na eekrunk. — *Unlikeness* تفاوت tufawut, عدم مماثلت aduma mumauslut, نا همتايي na humtaï-é.

Unlimited, v. *unbounded*, *undefined*.

To unlink, v. *to untwist*, *open*.

UNLIQUIFIED نا كداخته na gudaukhteh.

To unload, v. *to disburden*.

To UNLOCK كشادن kushaudun, قفل كشادن kufl kushaudun, از كليد كشاده كردن uz kuleed kushaudeh kirdun. v. *to open*.—*Unlocked* كشاده kushaudeh. — *To unlock the meaning of a discourse* (i. e. *to explain it*) قفل كشاي در معني سخن كردن kufla kusha-é dur maané-a sukhun kirdun.

Unlooked, *unlooked-for*, v. *unexpected*.

To UNLOOSE كشادن kushaudun, حل كردن hull kirdun. v. *to loose*. — (*to become loose*) كشاده شدن kushaudeh shoodun, محلول كشتن muhlool gushtun.

UNLOVED نا محبوب na muhboob, نا معشوق na maashook.

Unlovely نا نازنين na nauzneen, نا خوب روي na khoob rooï, نا شيرين كار na sheereen kaur, نا دلاويز na dilaweez, نا دلارام na dilaram, نا دلبر na dilbur, نا دلبند na dilbund, نا دلخواه na dilkhauh, نا دلربا na dilruba, نا جانستان na jaunsitaun, نا دلستان na dilsitaun, نا دلفريب na dilfurabe, نا خوب و دلكش na khoob ou dilkush, نا دلنواز na dilnuwauz, غير محبوب ghire-a muhboob.

Unlucky, *unluckily*, v. *unfortunate*, &c.

UNMADE واكرده wakirdeh. v. *unformed*.

UNMAIMED نا تجديع na tujdé-a, نا اجدع na ijda, نا سقط na sukt, نا جذيم na juzeem, غير مخبل ghire-a mukhubbul.

To UNMAKE واكردن wakirdun, عدم ساختن adum saukhtun. v. *to deprive*.

To UNMAN (*throw into despondency*) نامرد كردن namurd kirdun, بيدل ساختن bédil saukhtun, دلفكار كردن dilfikaur kirdun, دلتنك ساختن diltunk saukhtun, اشتردل كردن ushturdil kirdun, بي جان ساختن bé jaun saukhtun, پر بال و پروا كردن pur bauk ou purwa kirdun. v. also *to emasculate*.

Unmanned نامرد كرده namurd kirdeh.

UNMANAGEABLE سركش furkush, كردنكش gurdunkush, نا دست اموز na dost amooz, نا قابل ضبط na kaubila zubt, معاند maanud. v. *stubborn*; also *unwieldy*.—*Unmanaged* نا رام ساخته na raum saukhteh. v. *unbroke*.

UNMANLY نامرد namurd, نامردم namurdum, بي مردانكي bé murdaunugé, بي مردي bé murdé, بيدل bédil, ناكس nakus, اشتردل ushturdil, بد دل bud dil, نا دلير na dilare, نا تيز دل na taze dil, نا دلاور na dilavur, بي غيرت bé gheerut, نا خلف na khuluf, غير شجاعت ghire-a shujaat, بي جرات bé juraat. v. *cowardly*.

Unmannerly, v. *ill-bred*, *uncivil*. — *Unmanured*, v. *uncultivated*.—*Unmarked*, v. *unobserved*.

UNMARRIED بكار bukaur, نا منكوح na munkooh, نا زوجي na zoojé, بي زوج bé zooj, مجرد mujurrid, نا محصن na muhsun, غير حلال ghire-a hulaul, ارمل armul.

To UNMASK (*strip off a mask* or *disguise*) خال برداشتن khaul burdaushtun, صورت واكردن soorut wakirdun, نزع تبديل صورت كردن nuzaa tubdeela soorut kirdun. (*to throw off the mask*) صورت بر طرف نهادن soorut bur turruf nihaudun, خلع خال كردن khulaa khaul kirdun.

Unmasked بي خال bé khaul, بي صورت bé soorut, كشاده kushaudeh, برهنه buruhneh. v. *open*, *naked*.

Unmasterable, *unmastered*, v. *unmanageable*, &c.

Unmatched, v. *matchless*, *unequalled*.

UNMEANING بي معني bé maané, بيهوده beehoodeh, غير فحوي ghire-a fuhwa.

Unmeant (*not intended*) بي اراده bé iraudeh, بي قصد bé kusd, نا مقصود na muksood, غير معهود ghire-a maahood.

Unmeasurable, *unmeasured*, v. *immense*.

Unmeditated, v. *unpremeditated*.

Unmeddled with, v. *untouched*.—*Unmeet*, v. *unfit*.

UNMELLOWED نا رسيده na rusédeh, نا بالغ na baulighi, v. *unripe*.

UNMELTED نا كداخته na gudaukhteh, غير مذاب ghire-a muzaub.

UNMENTIONED غير تقرير ghire-a tukreer, بي وصف bé wusf, نا مذكور na muzkoor,

نا گفته na gufteh, نا منطوق na muntook. v. *unnamed.*

UNMERCHANTABLE نا رواج na rouvauj.

UNMERCIFUL بي شفقت bé shufkut, بي رحمت bé ruhmut, نا مشفق na mushfuk, نا رحمان na ruhmaun, ظلام zulaum, ظلوم zuloom, ظليم zuleem, بي مرحمت bé muruhmut, عنفي unfé. v. *cruel, inhuman; exorbitant.*

Unmercifully بي شفقتي bé shufkut, بلا مرحمت bila muruhmut, با ظلم ba zulm.

Unmercifulness عدم شفقت aduma shufkut, ظلم zulm, مظلمت muzlumut, عنف unf. v. *cruelty, inhumanity.*

Unmerited, v. *undeserved.*

UNMILKED نا دوشيده na dooshédeh, نا گزيده na guzédeh, نا مويده na mooï-édeh.

Unminded, v. *unregarded.*

UNMINDFUL نا مشغول na mushghool, غافل ghaufil, مساهل musauhil. v. *inattentive.*

UNMINGLED, *unmixed,* صافي saufé, بي اميزش bé ameezish, نا اميخته na ameekhteh, نا الوده na aloodeh. v. *pure.*

UNMITIGATED نا ساكن ساخته na saukin saukhteh, نا ملايم كرده شده na mula-ém kirdeh shoodeh.

UNMOIST, *unmoistened* نا نمكين na numkeen, نا نمدار na numdar, نا ابدار na aubdar, نا تر na tur.

UNMOLESTED نا ازار رسان na azaur rusaun, نا مضطرب na muzturub, نا رنجيده na runjédeh, بي غم و غصه bé ghum ou ghusseh, ازاد از اضطراب azaud uz iztiraub.

To UNMOOR (*weigh anchor*) لنكر برداشتن lunkur burdaushtun, انكر كشيدن angur kushédun, مرسات براوردن mursaut burawurdun.

UNMORTGAGED نا مرهون na murhoon, غير مرتهن ghire-a murhtuhin.

UNMORTIFIED نا دلتنك na diltunk, نا دلشكسته na dilshakusteh, نا تيره دل na teereh dil, نا ازرده na azurdeh, نا فروتن na furootun.

UNMOVED (*from one place to another*) پايدار pa-édar, قايم ka-ém, مقيم mukeem, نشانده nishaundeh, غير متحرك ghire-a mutuhurruk, نا محرول na muhrook, نا جنبيده na jumbédeh, غير مقتعف ghire-a muktaaf. (*not changed in resolution*) نا متردد na muturuddud, برقرار burkuraur, ثابت قدم saubit kudum. (*not affected by anger* or *violent passion*) نا خشم الود na khushm alood, نا خشمناك na khushmnauk, نا تيز طبيعت na taze tubé-at, نا غضوب na ghuzoob, نا تيز مزاج na taze mizauj, نا اتشي na autashé, غير محرور ghire-a muhroor. (*pitiless, obdurate*) بي شفقت bé shufkut, غير مرحمت ghire-a muruhmut, سنكدل sunkdil, سنكين sungeen, نا ملايم na mula-ém, درشت durusht.

Unmoving (*having no motion*) بي جنبش bé jumbish, غير حركت ghire-a hurukut, نا جنبان na jumbaun. (*unaffecting*) نا دلاويز na dilaweez, نا جان كداز na jaun gudauz, نا خاطركير na khautirgeer, نا دلنواز na dilnuwauz.

Unmourned, v. *unlamented, unbewailed.*

To UNMUZZLE دهن بند كشادن duhin bund kushaudun.

To UNMUFFLE (*uncover the face*) عرض روي كردن erza rooï kirdun.

UNMUSICAL نا هماهنك na humahung, نا اهنكي na ahungé, نا خوشخوان na khooshkhaun, نا دمساز na dumsauz, بي ترانه bé turauneh.

UNNAMED غير ناميده ghire-a nauméde h, نا مسمى na musumma, بي تسميت bé tusmé-ut, نا نامزاد na naumzaud, نا نامدار na naumdar, غير منتسب ghire-a muntusib.

UNNATURAL (*against nature*) خلاف طبيعت khillaufa tubé-aat, نا طبيعي na tubé-a-é. v. *preternatural.* — (*hard-hearted*) سنكدل sunkdil, نا ملايم na mula-ém, نا خوش طبع na khoosh tuba, نا خوش خوي na khoosh khooï, بي شفقت و رحمت bé shufkut ou ruhmut. — *Unnaturalness* خلاف طبيعت khillaufa tubé-aat, حال نا طبيعي haula na tubé-a-é. (*hard-heartedness*) سنكدلي sunkdilé, عدم ملايمت aduma mula-émut, نا خوش خوبي na khoosh khooï-é. — *Unnaturally* بر وجه خلاف طبيعت bur wujha khillaufa tubé-aat, بطور نا طبيعي betoora na tubé-a-é. (*without natural affections*) بي ملايمت bé mula-émut, بي شفقت و مرحمت bé shufkut ou muruhmut.

UNNAVIGABLE نا قابل ابحار na kaubila ibhaur, نا لايق اقلاع na la-éka iklaa.

UNNNECESSARY نا لازم na lauzim, لا مهم la muhimm, نا ملتزم na multuzim, بي ضرورت bé zuroorut, نا فايده na fa-édeh, نا فرجام na furjaum, بي معني bé maané, بيهوده beehoodeh, بي ساز bé sauz. v. *useless.* — *Unnecessariness* عدم لازمت aduma lauzimut, لا مهمي la muhimmé. — *Unnecessarily* بلا لازمت bila lauzimut, بي ضرورت bé zuroorut, بي فايده bé fa-édeh. v. *uselessly.*

UNNEIGHBOURLY بد خواه bud khauh, بي همسايه نوازي bé humsa-éh nuwauzé, كينور keenwur, نا مهربان na mihrubaun. v. *unfriendly.*

Unnervate, v. *weak.*—*To unnerve,* v. *to weaken.*

UNNUMBERED نا معدود na maadood, نا شمرده na shumurdeh. v. *numberless.*

UNOBEYED نا مطاع na mutaa, نا طاعت پذیر na ta-aut pizzeer لا انقیاد یاب la inke-aud é-aub.

UNOBJECTED نا مردود na murdood, بی رد bé rudd, غیر معارضت ghire-a ma-arizut.

UNOBNOXIOUS نا معترض na mu-erruz, غیر تعریض ghire-a taareez.

UNOBSERVANT, *unobserving*, *unobsequious*, نا مطیع na muté-a, بی رعایت bé ri-aï-ut, نا منقاد na minkaud, غیر التفات ghire-a iltifaut. v. *irreverent*.—(*not attentive*) نا مشغول na mushghool, بی آگاهی bé agauhé, غافل ghaufil, مساهل musauhil. v. *careless*.

Unobserved, *unnoted*, *unnoticed* نا منظور na munzoor, نا دیده na deedeh, غیر ملحوظ ghire-a mulhooz, نا نگاهیده na nugahédeh, نا نگرسته na nuggurusteh.

UNOBSTRUCTED نا مسدود na musdood, غیر انسداد ghire-a insidaud, نا منسد na munussud, بی سد و منع bé sudd ou muna. — *Unobstructive* نا مانع ساز na mauna sauz, نا سد و معارض اور na sudd ou ma-ariz awur.

UNOBTAINED نا ورزیده na wurzédeh, نا اندوخته na andookhteh, غیر محصل ghire-a muhussul, نا پذیرفته na pizzeerufteh.

Unoccupied, v. *unpossessed*.

UNOFFRED نا معروض na maarooz, نا مهدی na muhdé, غیر متقدم ghire-a mutukuddum.

UNOFFENDING بی گناه bé gunauh, بی خطا bé khuta, صافی دل saufé dil, پاک pauk, نا ازار رسان na azaur russaun. v. *harmless*, *innocent*.

UNOPENING نا کشان na kushaun.

UNOPERATIVE نا کار ساز na kaur sauz.

Unopposed, v. *unobstructed*.--*Unorderly*, v. *disorderly*.

UNORTHODOX نا مسلم na muslim, نا متدین na mutudei-un, غیر راشد ghire-a raushid.

UNOWNED (*not possessed*) بی خاوند bé khavund, نا مملوک na mumlook, غیر میراثیده ghire-a meerausédeh.—(*not acknowledged*) نا معترف na maaturuf, نا مقر na mukyrr, بی اعتراف bé é-atirauf.

To UNPACK واکردن wakirdun, تنک کشادن tunk kushaudun, حل بستنی کردن kulla bustuné kirdun. v. *to loose*, *disburden*.

UNPAID نا گذارده na guzaurdeh, غیر ادا کرده ghire-a ada kirdeh, نا توخته na tookhteh.

UNPAINED (*suffering no pain*) نا رنجیده na runjédeh, بی رنج bé runj, بی ازار bé azaur, نا غم خور na ghum khore, بی درد و الم bé durd ou alum, نا مضطرب na muzturub.—*Unpainful* (*giving no pain*) نا ازار رسان na azaur russaun, نا مضطرب ساز na muzturub sauz, نا درد و الم اور na durd ou alum awur, نا رنج کنان na runj koonaun.

UNPALATABLE بی ذوق و صفا bé zook ou sufa, نا خوش مزه na khoosh muzeh, نا نفیس na nufees.

UNPARAGONED, *unparalleled* بی نظیر bé nuzeer, بیبدل bébudul, بیهمتا béhumta, بیهمال bé humaul, بیهمان bé humaun, بیمثال bé misaul. v. *incomparable*. — *Unparagoned in beauty* در کمال حسن و جمال بیمثال dur kumaula husn ou jumaula bé misaul.

UNPARDONABLE نا واجب العفو na vajibu'l'afoo, نا معذر na maazir, غیر معذور ghire-a maazoor, نا مستوجب الغفران na mustoojibu'l'ghufraun.—*Unpardonably* بلا بخشایش bila bukhsha-ésh, بلا عفو bila afoo, بطور نا واجب المغفرت betoora na vajibu'l'mughfirut. — *Unpardoned* نا معاف na mu-auf, نا مغفور na mughfoor, نا معذور na maazoor, غیر معفو ghire-a maafoo, نا بخشیده na bukhshédeh. — *Unpardoning* نا عفو بخش na afoo bukhsh, نا بخشایا na bukhshaï-a, نا مغفرت نما na mughfirut numa.

UNPARTED نا منقطع na muntuka, نا منفق na munfukk, نا مفروق na mufrook. v. *unseparated*.

UNPASSIONATE نا خشمناک na khushimnauk, نا غضبناک na ghuzubnak, نا تیز مزاج na taze mizauj, نا گرم na gurm, بی قهر و حمیت bé kuhr ou humé-ut. v. *dispassionate*.

UNPAWNED نا مرتهن na murtuhin.

UNPATHED بی سمت bé semt. v. *pathless*.

UNPEACEABLE نا صلاح اندیش na sulauh andeesh, نا صلح جو na sulh joo, جانکش jaunkush, فتنه انگیز fitneh angeez. v. *quarelsome*, *turbulent*.

To UNPEG میخ کشیدن meekh kushédun.

UNPENSIONED بی وظیفت bé wuzeefut, بی تعیین bé taï-én, بی تیمار bé teemaur.

To unpeople, v. *to depopulate*.

UNPERCEIVED نا دریافته na duré-aufteh, نا مفهوم na mufhoom, نا دیده na deedeh, نا منظور na munzoor, نا نگرسته na nuggurusteh.—*Unperceivedly* بر وجه نا دیده bur wujha na deedeh.

UNPERFORMED نا ساخته na saukhteh, نا پرداخته na purdaukhteh, نا مصنوع na musnuwa, نا بر جا اورده na bur jau awurdeh.

UNPERISHABLE نا زایل na za-él, نا فانی na fauné, غیر مبیر ghire-a mubeer, لاعاجل la aujil, نا ضعیف na za-éf.

UNPERJURED نا محنث na muhnus, غیر حنیث ghire-a hunees.

UNPERPLEXED (*unentangled*) نا برهم زده na burhum zuddeh, نا پنچا پیچ na peecha peech, غیر

مشوش ghire-a mushawwush--(*not perplexed in mind*) نا پریشان خاطر na purrashaun khautir, نا سرگردان na surgurdaun, غیر مضطرب ghire-a muzturub, نا شوریده na shoorédeh, نا مات na maat, بی تردد bé turuddud, نا متردد na muturuddud.

UNPERSPIRABLE نا قابل خوی افشاندن na kaubila khooï esshaundun.

Unpersuadable, v. *obstinate*, *inexorable*.

UNPHILOSOPHICAL خلاف حکمت khilaufa hykmut, بحکیم نا شایسته behukeem na sha-ésteh.

UNPIERCED نا سفته na sufteh, نا کزیده na guzédeh, غیر منسقب ghire-a munsukub, نا سپوخته na sipookhteh, نا شگفته na shagufteh.

UNPILLARED غیر عمود ghire-a amood, بی ستون bé sutoon, نا منعمد na munamud.

UNPILLOWED بی بالین bé bauleen.

To UNPIN میخ کشیدن meekh kushédun.

UNPITIED نا مرحوم na murhoom, مرحمت عدیم muruhmut adeem, رحمت محروم ruhmut muhroom.

Unpitifully بلا شفقت bila shufkut. v. *unmercifully*.

Unpitying بی شفقت bé shufkut, غیر مرحمت ghire-a muruhmut. v. *pitiless*.

UNPLAGUED نا رنجیده na runjédeh, نا ازرده na azurdeh, نا ازار رسیده na azaur russédeh, اضطراب محروم iztiraub muhroom, جفا عدیم jufa adeem.

UNPLANTED نا نشانده na nishaundeh, نا اجسته na ajisteh, غیر مغروس ghire-a mughroos.

UNPLAUSIBLE نا پسندیده na pussundédeh.

UNPLEASANT (*not agreeable to the feelings*) نا خوش na khoosh, نا دلخوش na dilkhoosh, نا دلپسند na dilpussund, نا دلپذیر na dilpizzeer, غیر لطیف ghire-a luteef, نا مفرح na mufurruh, نا تفریح na tufreeh, نا دلاویز na dilaweez. *Unpleasant* (*as a place*, &c.) غیر معمور ghire-a maamoor, نا خوشنما na khooshnuma. *Unpleasant to the taste* نا خوش مزه na khoosh muzeh, بی ذوق و صفا bé zook ou sufa. v. *bitter*, *unpalatable*.

Unpleasantly بی خوشی bé khooshé, بی لطف bé lutf, بی دلاویزی bé dilaweezé.

Unpleasantness نا دلخوشی na dilkhooshé, نا خوشی na khooshé, عدم لطیف aduma luteef.

Unpleased نا دلشاد na dilshaud, غیر مسرور ghire-a musroor, نا دلاویخته na dilaweekhteh, نا راضی na rauzé.

Unpleasing, v. *unpleasant*, *disgusting*, *offensive*.

UNPLIANT نا اسان معطوف na asaun maatoof, نا زابل na zaubil, غیر خنث ghire-a khunis. v. also *stubborn*.

UNPLOWED نا کاشته na kausheteh, نا شخم زده na shukhum zuddeh, نا بسارده na busaurdeh.

To UNPLUME (*strip off plumes* or *feathers*) پر چیدن purr cheedun, پر و بال واکردن purr ou baul wakirdun, مسلوب سرقوج کردن muslooba surkooj kirdun. v. also *to degrade*.

UNPOETICAL نا شعری na shaaré.

UNPOLISHED نا تراشیده na turaushédeh, نا پرداخته na purdaukhteh, نا زدوده na zudoodeh, نا رندیده na rundédeh, غیر مجلی ghire-a mujullé, غیر مصقول ghire-a muskool. v. *uncivilized*.

UNPOLITE بی ادب و ازرم bé adub ou azrum, نا ظریف na zureef, نا لطیف na luteef, بی نزاکت bé nuzaukut, نا تراشیده na turashédeh, بی ارکان bé arkaun.

UNPOLLUTED نا الوده na aloodeh, نا مردار na murdaur, غیر ملوث ghiré-a mulawwus, نا چرکین na chirkeen, نا شوخکین na shookhgeen. v. *undefiled*.

UNPOPULAR بملت نا مقبول bemillut na mukbool, بی اعتبار عامت bé é-atibaura aummut.

UNPORTABLE ممتنع حمولت شدن mumtina humoolut shoodun, نا قابل برده شدن na kaubila burdeh shoodun.

UNPOSSESSED نا مملوک na mumlook, نا مقتنی na muktuna, نا میراثیده na meerausédeh, نا داشته na daushteh, نا گرفته na goorifteh, غیر مضبوط ghire-a muzboot.

Unpossessing بی تصرف bé tusurruf, نا متصرف na mutusurruf, نا دار na daur, بی ضبط bé zubt, غیر ملک ghire-a muluk, نا ملکدار na mulkdar.

UNPRACTICABLE نا دست رس na dost rus, محال muhaul, نا پسندیده na pussundédeh, ممتنع گذار شدن mumtina guzaur shoodun, نا ممکن کرده شدن na mumkina kirdeh shoodun.

UNPRACTISED, بی وقوف bé wukoof. v. *unexperienced*, *undisciplined*.

UNPRAISED نا ممدوح na mumdooh, غیر موصوف ghire-a mousoof, نا ستوده na sutoodeh, غیر مستحسن ghire-a mustuhsin.

UNPRECARIOUS بر قرار bur kuraur, مقرر mukurrur, قایم ka-ém, ثابت قدم saubit kudum, ثباتدار subautdar. v. *independent*, *fixed*, *certain*.

UNPRECEDENTED بی پیشنهاد bé peishnihaud, بی نمودار bé numoodar. v. *unexampled*.

UNPREFERRED نا مرتفع na murtufa, غیر مترقی na muturukka, نا تدرج na tudurruj, غیر متدرج ghire-a mutudurruj, نا تقدم na tukuddum, نا برداشته na burdausheth, نا افراشته na efraushteh.

UNPREGNANT نا حامله na haumileh, غير والد ghire-a waulid, نا ابست na abist, نا باردار na baurdar, نا حبالی na hubaulé.

UNPREJUDICED نا جانبدار na jaunibdar, ذو انصاف zu insauf. v. *impartial.*

UNPREMEDITATED بی نیت bé né-ut, بی غرض bé ghuruz, من قبل min kublu, بدیهی budeehé, بدیهیت budeehé-ut, بی تامل bé ta-ammul. *Making an unpremeditated speech* بدیهی گویان budeehé gooï-aun, اقتراح iktirauh. *An unpremeditated* or *unguarded expression* بداهت budauhut, بدیهت budeehut.

UNPREPARED بیاهنگ bé-ahung, نا آماده na amaudeh, نا پاستاده na pausitaudeh, نا آراسته na araufteh, غیر حاضر و مهیا ghire-a hauzir ou muhé-a, نا حاضر na hauzir, نا مهیا na muhé-a.

Unpreparedness بیاهنگی bé ahungé, حال نا آماده haula na amaudeh.

Unprepossessed, v. *unprejudiced.*

UNPRESSED (*not squeezed*) نا افشرده na afshurdeh, نا معصور na maasoor, غیر منعصر ghire-a munaasur, نا اشکفته na ishkufteh.—(*not inforced* or *urged*) غیر الحاح ghire-a ilhauh, بی ابرام bé ibraum, غیر مضر ghire-a muzirr.

UNPRETENDING, *unpresuming* نا خودبین na khoodbeen, بی گستاخی bé kustaukhé, بی مغروری bé mughrooré, نا متکبر na mutukubbir, نا متخیل na mutukhei-ul. v. *modest.*

UNPREVAILING بی قوت bé kuwwut.

UNPREVENTED نا باز داشته na baz daushteh, غیر ممنوع ghire-a mumnuwa, نا مسدود musdood, نا ممتنع na mumtina.

UNPRINCELY نا شاهانه na shahauneh, نا خسروانه na khosro-auneh, نا سلطان مانند na sultaun manend, نا امیر اسا na ameer asa.

UNPRINCIPLED (*not settled in opinions*) بظن نا برقرار bezunn na burkuraur, بفکر نا قایم befikr na ka-ém, بیقرار bé kuraur. v. alfo *knavish*, *wicked.*

UNPRISONED از زندان رسته uz zundaun rustéh. v. *free.*

UNPRIZED (*not valued*) نا معتبر na ma-atubir, غیر مکرم ghire-a mukrim, نا پسندیده na puffundédeh, نا گران مایه na guraun ma-éh.

UNPROCLAIMED نا شایع na sha-é-a, نا ندا کرده شده na nida kirdeh shoodeh, نا از منادات اشکاره ساخته na uz munadaut ashikaureh saukhteh.

UNPROFANED نا سست کرده شده na sust kirdeh shoodeh, نا تنجیس شده na tunjees shoodeh, بی نقض bé nukiz.

UNPROFITABLE بی فایده bé fa-édeh, نا فایدهمند na fa-édehmund, غیر مفید ghire-a mufeed, بی سود bé sood, نا سودمند na soodmund, بی نفع bé nufa. v. *useless.*

Unprofitableness عدم فایده aduma fa-édeh, نا فایدهمندی na fa-édehmundé. v. *uselessness.*

Unprofitably بلا فایده bila fa-édeh, بی سود bé sood, بی نفع bé nufa.

Unprolifick, v. *barren.*

UNPROPITIOUS نا مسعود na musa-ood, غیر مسعد ghire-a musaad, بد بخت bud bukht, نا مهربان na mihrubaun, بی طالع bé taula, بد اختر bud akhtur, بد فال bud faal, نا موافق na muwaufik.

UNPROPORTIONED نا ملایم na mula-ém, نا چسپان na chuspaun, بی موافقت bé muwaufikut. v. *disproportionate*, *unsuited.*

UNPROPPED نا معمد na mu-ammud, نا برداشته na burdaushteh. v. *unsupported.*

Unprosperous, v. *unfortunate.*

UNPROTECTED بی دستگیر bé dostgeer, بی حمایت bé huma-é-ut, نا محمی na muhmé, نا معصوم na maasoom, نا محفوظ na muhfooz, بی صیانت bé sé-aunut.

UNPROVED نا مثبوت na musboot, غیر مسجل ghire-a musujjul, بی حجت برهان bé hujjuta burhaun, بی دلیل و برهان bé duleel ou burhaun, نا مقرر na mukurrur.

Unprovided, v. *unprepared*, *unfurnished.*

UNPROVOKED نا مغضوب na mughzoob, نا غضوب na ghuzoob, نا غضبناک na ghuzubnauk, نا خشمگین na khyshimgeen, نا ازرده na azurdeh, نا ازار رسیده na azaur ruffédeh, غیر مضطرب ghire-a muzturub.

UNPRUNED نا پیراسته na peeraufteh, نا مقطوع na muktuwa, غیر مشذب ghire-a mushuzzib.

UNPUBLISHED نا شایع na sha-é-a, نا معلوم na maloom, نا معروف na maaroof. v. alfo *secret.*

UNPUNISHED نا معاقب na ma-akub, نا معذب na mu-ezzub, لا محدود la muhdood, غیر مقهور ghire-a muk-hoor.

UNPURCHASED نا خریده na khurédeh.

UNPURGED, *unpurified* نا صفا پذیر na sufa pizzeer, لا مصفی la musuffa, نا پالوزه na pauloozeh, نا پاک ساخته na pauk saukhteh.

UNPURSUED نا شکرده na shukkardeh.

UNPETRIFIED نا گنده na gundeh, لا معفون la maafoon, بی تباه bé tubauh, نا پوسیده na poosédeh.

UNQUALIFIED بی موافقت bé muwaufikut, نا پرداخته na purdaukhteh, نا ملایم mula-ém, نا سزا na suza, نا سزاوار na suzawaur, نا

چسپان na chuſpaun, نا روا na rouva, نا لايق na la ék.—*To unqualify* موافقت واكردن muwaufikut wakirdun, نا سزاوار كردن na ſuzawaur kirdun, نا ملايم ساختن na mula-ém ſaukhtun.

UNQUENCHABLE ممتنع مطفي شدن mumtina mutfé ſhoodun, نا ممكن منطفي بودن na mumkina muntufé boodun, نا قابل خبو na kaubila khuboo. — *Unquenchableneſs* حال ممتنع مطفي haula mumtina mutfé.

Unquenched نا مطفي na mutfé, لا منطفي la muntufé, نا خبو na khuboo.

UNQUESTIONABLE مقرر mukurrur, لا مشكوك la muſhkook, بلا شك bila ſhukk, مبصر mubſir, بلا وهم bila wuhm, نا وهام na wuhaum. —*Unqueſtionably* بي شك be ſhukk, مقررا mukurruran.—*Unqueſtioned*, (*unqueſtionable*) مشكوك muſhkook—(*not aſked* or *interrogated*) نا درخواسته na durkhauſteh, نا مطلوب na mutloob, لا متفحص la mutufuhhus, غير مسول ghire-a muſool, نا پرسيده na porſédeh, نا طلبيده na tulbédeh.

Unquiet, v. *reſtleſs*.—*Unracked*, v. *unpurged*.

UNRAKED *together* نا بهم كشيده na behum kuſhédeh.

UNRANSACKED (*not pillaged*) نا مسلوب na muſloob. (*not rummaged*) نا بهر جانب واكاويده na behur jaunib wakawédeh.

To UNRAVEL (*diſentangle*) حل مشكل كردن hulla muſhkil kirdun, فك ساختن fikk ſaukhtun, كشادن kuſhaudun, پيچ كشاده كردن peech kuſhaudeh kirdun. v. *to diſengage*: *diſorder*.

UNRAZORED نا تراشيده na turauſhédeh.

UNREACHED نا رسيده na ruſſédeh, نا دست رس شده na doſt rus ſhoodeh, نا اندوخته na andookhteh.

Unread, v. *untaught*, *unlearned*.

Unready, v. *unprepared*, *unfit*.

UNREAL نا عيني na a-éné, نا زاتي na zauté, لا حقيقي la hukeeké, نا صافي na ſaufé, بي حقيقت bé hukeekut, لا جبلي la jibillé.

UNREASONABLE (*immoderate*) بي اعتدال bé é-atidaul, نا عادل na audil, بلا انصاف bila inſauf, منتهز muntuhiz, متجاوز mutujawuz. (*not agreeable to reaſon*) خلاف ادراك khilaufa idrauk, نا معقول na maakool, نا موافق بمدركت na muwaufik bemudrikut, بوهم نا مناسب bewuhm na munauſib. *Unreaſonable in claims* or *demands* بلا اعتدال بدعوي bila é-atidaul bedawé, مطلب نا عادل ساز mutluba na audil ſauz. *Unreaſonableneſs* (*immoderateneſs*) عدم اعتدال aduma é-atidaul, نا عادلي na audilé. (*want of reaſon*) عدم مدركت aduma mudrikut. *Unreaſonableneſs in demands*, *an unreaſonable demand* دعواي نا عادل dawa-é na audil, مطلب بلا انصاف mutluba bila inſauf. — *Unreaſonably* بي اعتدال bé é-atidaul, بلا انصاف bila inſauf.

UNRECEIVED نا پذيرفته na pizzeerufteh, نا مقبوض na mukbooz, لا ماخوذ la ma-akhooz.

Unreclaimed, v. *unreformed*.

UNRECONCILED نا همدل ساخته na humdil ſaukhteh, نا يكدل na eekdil, بي صلح و صلاح bé ſulh ou ſulauh, بي خشنودي bé khooſhnoodé. v. *inimical*.

UNRECOUNTED نا محكي na muhké, لا مروي la murwé, نا گفته na gufteh, نا معروض na maarooz.

UNREDUCED نا مغلوب na mughloob.

UNREFORMABLE نا قابل اصلاح و تربيت na kaubila iſlauh ou turbé-ut, سركش ſurkuſh.

Unreformed بي اصلاح و تربيت bé iſlauh ou turbé-ut, نا بهتر ساخته na behter ſaukhteh, نا خوبتر كرده شده na khoobtur kirdeh ſhoodeh, نا مودب na mu-eddib.

UNREFRACTED نا معكوس na maakoos.

UNREFRESHED بي عيش و عشرت bé a-éſh ou yſhrut, نا ذوق و نعمت پذير na zook ou naamut pizzeer.

UNREINED بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي بندوبست bé bundubuſt, بي عنان bé ynaun, بي لجام و زمام bé lijaum ou zimaum, نا مضبوط na muzboot. v. *unreſtrained*.

UNRELENTING بي شفقت bé ſhufkut, بي مرحمت bé muruhmut, بي امان bé amaun, نا ملايم na mula-ém, سنكدل ſunkdil, عنفي unfé, درشت duruſht. v. *inexorable*, *cruel*, *harſh*, *unfeeling*.

UNRELIEVED (*unaſſiſted*) نا منصور na munſoor, بي معاونت bé mu-awunut, (*not eaſed*) نا شفا پذير na ſhifa pizzeer, نا دلخوش na dilkhooſh, بي تسليء قلب و تن bé tuſſlulé-a kulb ou tun.

UNREMARKABLE نا واجب الملاحظه na vajibu'l'mulauhzeh, نا غريب و نادر na ghureeb ou naudir, غير عجب ghire-a ajib.

UNREMEMBRING فراموش furaumooſh, بي ياد bé é-aud, بلا ذكر bila zikr. — *Unremembrance* فراموشي furaumooſhé. v. *forgetfulneſs*.

UNREMOVEABLE پايدار pa-edar, قايم ka-ém, برقرار burkuraur, ممتنع واكرده شدن mumtina wakirdeh ſhoodun, نا قابل برداشته بودن na kaubila burdauſhteh boodun. v. *fixed*.—*Unremoveably* بطور پايدار betoora pa-édar, بروجه برقرار bur wujha burkuraur.

Unremoved نا واكرده na wakirdeh, نا برداشته na burdauſhteh, لا منزوع la munzuwa, نا ازجا

واکرده na uz jau wakirdeh. *Unremoved from office* نا منعزل na munaazul.

UNREPAID (*not returned* or *recompensed*) نا باز داده na baz dadeh, بي رجعت ادا bé rujaata ada, بي عوض bé ywuz, بي مجازات و مكافات bé mujazaut ou mukafaut.

UNREPEALED نا موقوف na moukoof, لا منسوخ la munsookh, غير مبطل ghire-a mubtil.

UNREPENTED نا پشيمان شده na pusheemaun shoodeh, نا ستوهيده na sitoohédeh, نا فرسوده na fursoodeh.

Unrepenting, unrepentant بي پشيماني bé pusheemauné, نا توبه كار na toobehkaur, بي توبه كاري bé toobehkauré, بي ندامت bé nudaumut.

UNREPINING نا تيز مزاج na taze mizauj, بي نالش bé naulish, نا شكايت زنان na shuka-é-ut zunaun, نا گلهمند na gilehmund, نا شكوار na shugwaur, نا دلفكار na dilfikaur. v. *content*.

UNREPLENISHED نا پركرده na purkirdeh, نا مالامال na maulumaul, غير ممتلي ghire-a mumtula, نا انباشته na ambaushteh.

UNREPROACHED, *unreproved* نا مذموم na muzmoom, نا ملامت زده na mulaumut zuddeh, بي سرزنش bé surzinish, بي دشنام bé dushnaum.

Unreprovable نا واجب ملامت na vajibu'l'mulaumut, بي سهو و خطا bé suhoo ou khuta.

UNREPUGNANT نا مخالف na mukhaulif, لا مترددد la muturuddud, غير مغاير ghire-a mugha-ér, نا مناقض na munaukiz, لا متعارض la muta-arruz, نا متنافي na mutunaufé.

UNREPUTABLE معيوب ma-é-oob, رسوا rufwa, نا نيك نام na neek naum, فاحش fauhish, بد نام bud naum.

UNREQUESTED نا مطلوب na mutloob, نا پرسيده na pursédeh, نا درخواسته na durkhausteh.

UNREQUITABLE نا قابل مجازات na kaubila mujazaut, ممتنع عوض و جزا mumtina ywuz ou juza, نا ممكن مثوب na mumkina musawwub.

UNRESENTED نا قهر گرفته na kuhr goorifteh, بي غضب و كين bé ghuzub ou keen, نا مغضوب na mughzoob. v. *unrevenged*.

Unresentful نا كين خواه na keen khauh, نا قهر گير na kuhr geer, غير كينور ghire-a keenwur, نا كينه كش na keeneh kush.

UNRESERVED (*open, frank*) كشاده مشرب kushaudeh mushrub, صافي دل saufé dil, مكشوف القلب mukshoofu'l'kulb, بي ريا bé ré-a, بي رنك bé runk, كشاده خاطر kushaudeh khautir, مخلص mukhlus. (*not reserved* or *kept back*) نا وا داشته na wadaushteh, نا مبقي na mubka. — *Unreservedness* (*frankness*) مشرب كشاده mushruba kushaudeh, عدم رنك و ريا aduma runk ou ré-a, خلوص قلب khuloosa kulb, اخلاص ikhlaus. — *Unreservedly* با اخلاص ba ikhlaus, بي رنك و ريا bé runk ou ré-a.

UNRESISTED نا مردود na murdood, نا مترددد na muturuddud, نا مدفوع na mudfuwa.

Unresisting بي مقاومت bé mukawumut, نا رد ساز na rudd sauz, بي تعرض bé ta-arruz, نا مانع كنان na mauna koonaun.

UNRESOLVABLE (*impossible to be resolved* or *explained*) ممتنع كشاده شدن mumtina kushaudeh shoodun, نا قابل شرح na kaubila shurh, نا ممكن مشروح بودن na mumkina mushrooh boodun.

Unresolved (*not solved* or *explained*) نا كشاده na kushaudeh, نا مشروح na mushrooh, لا مبين la mubei-un, v. also *undetermined*. — *Unresolving* (*not explaining*) نا شرح ده na shurh duh, نا تبيين na tubei-un. v. also *undetermined*.

UNRESTORED نا باز گردانده na baz girdaundeh, نا باز اورده na baz awurdeh, نا واداده na wadadeh, نا رد ساخته na rudd saukhteh, نا مردود na murdood, لا مرجوع la murjoo-a.

UNRESTRAINED (*not hindered* or *confined*) بي بندوبست bé bundubust, بي سد و مانع bé sudd ou mauna, نا باز داشته na baz daushteh, نا واداشته na wadaushteh, بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, نا مضبوط na muzboot. v. *licentious, loose*. — (*not limited*) بي نهايت bé niha-é-ut, از حد بيرون uz hudd beeroon, نا محدود na muhdood, بي انجام bé anjaum, بي انتها bé intiha.

UNRETRACTED نا منكور na munkoor, نا منقبض na munkubuz, نا احجام كرده شده na ihjaum kirdeh shoodeh.

UNREVEALED نا كشاده na kushaudeh, نا مكشوف na mukshoof, لا منكشف la munkushuf, غير منشور ghire-a munshoor, نا نموده na numoodeh, نا اشكاره na ashikaureh.

UNREVENGED مطلف mutluf, هدرا huduran, حضرا مضرا hyzran myzran, فرغا furghan, دهرا duhran, نا كين گرفته na keen goorifteh, نا انتقام دار na intikaum dar.

UNREVERSED (*not turned upside down*) نا باز كون na baz goon, نا منعكس na munaakus, نا سر زير زده na sur zeer zuddeh—(*unrevoked*) v. *unrepealed*.

UNREWARDED بي عوض bé ywuz, نا مثوب na musawwub, بي جزا و سزا bé juza ou suza, بي مجازت bé mujauzut, بي پاداشت bé padausht, بي مزد bé muzd.

To UNRIDDLE لغز كشادن lughuz kushaudun, معمي كشاده كردن mu-emma kushaudeh kirdun, شرح لغز دادن shurha lughz dadun.

To UNRIG مقلع مسلوب كردن mukulla mufloob kirdun.

UNRIGHTEOUS نا خدا na khoda, گناه كار gunahkaur, نا عادل na audil, لا معدل la mu-adil, نا صادق na faudik, غير حق ghire-a hukk, مخطي mukhté. v. *unjuft, finful, wretched.*

Unrighteoufnefs ناخدايي گناه كاري gunahkauré, na khodaï-é, توان tawaun, جنايت junaubut, عدم عدالت aduma adaulut, عدم دين aduma deen. v. *wickednefs, injuftice.*

Unrighteoufly بي خدا bé khoda, بي دين bé deen, بي گناه كاري bé gunahkauré. v. *wickedly.*

Unrightful بي عدالت bé adaulut, بي شريعت bé fhuré-at, بي عدل و داد bé adl ou daud.

To UNRING حلقه واكردن hulkeh wakirdun.

To unrip, v. *to rip, cut open.*

UNRIPE نا رسيده na ruffĕdeh, خام khaum, كدوخ kudookh, نا بالغ na baulighl, نا بلوغ na buloogh. *An unripe youth* جوان تازه رس نو سن و سال juvauna tazeh ruffa now funn ou faul, جوان نا بالغ juvauna na baugligh.—*Unripenefs* نا رسيدگي na ruffeedugé, حال نا خام haula na khaum, كدوخي kudookhé, حال نا بالغ haula na baugligh.

UNRIVALLED (*without a rival*) بي رقيب bé rukeeb, بي هم مطلب bé hum mutlub, بي همخواه bé humkhauh, غير حريف ghire-a hu-reef. (*having no peer* or *equal*) يگانه eegauneh, بي همتا bé humta, بي عديل bé adeel, بيچون béchoon. v. *unparagoned.*

To UNROLL كشادن kufhaudun, پيچ باز كردانيدن peech bauz girdaundun, حل طومار كردن hulla toomaur kirdun, كشاي طوي ساختن kufha-é tywa faukhtun, نا مندرج نمودن na munduruj numoodun, نشر كردن nufhir kirdun, تنشير ساختن tunfheer faukhtun. v. *to open, loofe.*

UNROLLED كشاده kufhaudeh, پيچ باز كردانده peech baz girdaundeh, درج كشاده durj kufhaudeh, منشور munfhoor, منتشر muntufhir.

To UNROOF اسماني رفع كردن afumauné rufa kirdun, بام برداشتن baum burdaufhtun, سقف خانه واكردن fukfa khauneh wakirdun.

To UNROOST (*a fowl*) مرغ از نشينگاه وارانيدن murgh uz nifheengah waraundun.

Unroofted از نشينگاه وارانده uz nifheengah waraundeh.

To UNROOT از بيخ بركندن uz beekh bur-kundun, كندن kundun. v. *to root up, eradicate.*

UNROUNDED نا مستدير ساخته na muftu-deer faukhteh, نا در گرد رنديده na dur gird rundédeh.

UNRUFFLED دلخوش dilkhoofh, خوشدل khoofhdil, اسوده و ازاده afoodeh ou azaudeh, ارامیده araumédeh, بي جستن دل bé juftuna dil, اهسته ahufteh, نا تيز مزاج na taze mizauj. v. *calm, tranquil, quiet.*

UNRULED بي ضبط و ربط bé zubt ou rubt, بي بندوبست bé bundubuft, نا مضبوط na muzboot.

Unrulinefs سركشي furkufhé, گردنكشي gurdun-kufhé, بيحضوري beehoozuré, فتنه جويي fitneh jooï-é.—*Unruly* سركش furkufh, گردنكش gur-dunkufh, بلا بندوبست bila bundubuft, بلا ضبط و ربط bila zubt ou rubt, فتنه جوي fitneh jooi. v. *turbulent.*

Unfafe, v. *infecure, dangerous.*

UNSAID نا گفته na gufteh.

UNSALTED نا نمك زده na nummuk zud-deh, غير مالح ghire-a maulih نا نمكين na num-mugeen, نا پرشيده na purfhédeh.

UNSANCTIFIED نا مقدس na mukuddus, غير مطهر ghire-a mutuhhur, نا متبرك na mutu-burruk, لا تقدس la tukuddus.

UNSATISFACTORINESS نا مشكل كشايي na mufhkil kufhaï-é.

Unfatisfactory, unfatisfying (*not clearing difficul-ties*) نا مشكل كشا na mufhkil kufha, نا حل مشكلها ساز na hulla mufhkilha fauz, نا دلاسا na dilaufa, نا خوشنود ساز na khoofhnood fauz.

Unfatisfiednefs (*ftate of being unfatisfied*) بيحضوري béhuzooré, حال نا دلخوش haula na dilkhoofh, نا دلخوشي na dilkhoofhé, عدم خشنودي aduma khooſhnoodé, عدم دلاسايي aduma dilafaï-é.

Unfatisfied (*not contented* or *pleafed*) نا خوشدل na khoofhdil, بيحضور béhuzoor, نا راضي na ra-zé, نا دلخوش na dilkhoofh, نا خشنود na khufh-nood, نا دلشاد na dilfhaud, بي دلاسايي bé dil-afaï-é, نا خاطر خوش na khautir khoofh, نا دلپسند na dilpuffund.

UNSAVOURINESS عدم لذت aduma luzzut, عدم مزه aduma muzeh, بد لذتي bud luzzuté.

Unfavoury بي لذت bé luzzut, بد لذت bud luzzut, نا خوش مزه na khoofh muzeh, بشع bu-fha, بشيع bufhé-a. v. *taftelefs, infipid; fetid.*

To unfay, v. *to retract, recant.*

UNSCALY بي فلس bé fuls, بي سيم و پول bé feem ou pool.

Unfcholaftick, unfchooled, v. *unlearned.*

UNSCORCHED نا سوخته na fookhteh, غير ممتحش ghire-a mumtuhufh, لا تصلي la tufullé, نا مصلي na mufulla.

UNSCREENED بي پرده bé perdeh, ناپوشيده na pofhédeh, بي حمايت bé huma-é-ut. v. *unco-vered, unprotected.*

To UNSEAL (*open any thing sealed*) مهركشادن muhr kushaudun. — *Unsealed* (*having the seal broken*) مهر كشاده muhr kushaudeh. (*without a seal*) بي مهر bé muhr, نا مهور na mumhoor, نا مختوم na mukhtoom.

To unseam, v. *unrip*.—*Unsearchable*, v. *unscrutable*.

UNSEASONABLE بي زمان bé zumaun, بي وقت bé wakt, بيهنگام béhungaum, بيگاه bé-gah, هواري huwauré, هوازي huwauzé. —*Unseasonableness* بي زماني bé zumauné, بي هنگامي bé hungaumé, عدم وقت و زمان aduma wakt ou zumaun.—*Unseasonably* بي زمان bé zumaun, بي تقريب و بي وقت bé tukreeb ou bé wakt. v. *ill-timed*.

UNSEASONED (*not innured*) نا متربي na muturubbé, نا ازموده na azmoodeh, نا ازما na azma, بي پيشه bé peisheh. — *Unseasoned* (*as victuals*) بي مزه bé muzeh, بي تربيت bé turbéut, بي ابزار bé ibzaur. v. also *unsalted*.

UNSECONDED بي همپشت bé humposht, بي دستگير bé dostgeer, بي مددكار bé mududkaur, بي طرفدار bé turrufdar. v. *unsupported*.

UNSEDUCED نا گمراه na gumrah, نا بيراه na beerah, لا منغوي la munghawé, نا فريفته na furré-ufteh.

UNSEEING غير بينش ghire-a beenish, نا بين na been, بي بصر bé busr, نا ناظر na nauzir, نا مبصر na mubsir.

Unseemliness, *unseemly*, v. *indecency*, &c.

Unseen نا ديده na deedeh, نا منظور na munzoor, غير مشهود ghire-a mush-hood, غايب ghaéb. v. *invisible*.

UNSELFISH نا خود بيي na khood been.

UNSENT نا فريستاده na furristadeh, لا مرسل la mursul, غير مسوم ghire-a musawwum.— *Unsent for* نا مدعو na muda-oo. v. *uninvited*.

UNSEPARATED نا مفروق na mufrook, نا مقطوع na muktuwa, غير منقطع ghire-a munkuta, نا جدا na juda, نا منفرق na munfuruk.

UNSERVICEABLE نا مفيد na mufeed. v. *useless*.

UNSET (*unplaced*) نا نشانده na nishaundeh, نا نهاده na nihaudeh, نا موضوع na mouzoo-a.

To UNSETTLE بي قراركردن bé kuraur kirdun, بي ثبات ساختن bé subaut saukhtun, نا پايدار كردن na pa-édar kirdun, بي دوام ساختن be dawaum saukhtun, بيبقا كردن bé buka kirdun.

Unsettled بي قرار bé kuraur, نا ثابت na saubit, نا ثابت پاي na saubit pa-é, نا ثابت قدم na saubit kudum, بي ثبات bé subaut, نا قايم na ka-ém, نا پايدار na pa-édar, بي دوام bé dawaum, سبكپاي subukpa-é. v. *uncertain*, *unstaid*, *unsteady*, *inconstant*, *irregular*. — *Unsettledness* بي قراري bé kurauré, نا ثابت پايي na saubit paï-é, عدم ثبات aduma subaut, نا پايداري na pa-édaré. v. *inconstancy*, *irresolution*, *uncertainty*.

UNSEVERED نا بريده na burédeh, نا منقطع na munkuta, لا مقطوع la muktoo-a.

UNSHAKEABLE ممتنع لانده بودن mumtina laundeh boodun, نا ممكن جنبش na mumkina jumbish, بتزلزل نا تعرض betuzulzul na taarruz. — *Unshaken*, *unshook* (*not moved* or *agitated*) بر قرار bur kuraur, قايم ka-ém, لانده na laundeh, نا جنبيده na jumbédeh, غير لرزيده ghire-a lurzédeh, بي تزلزل bé tuzulzul. *Unshaken in resolution* نا متردد na muturuddud, بر قرار bur kuraur, نا دو دل na doo dil, نا حاير باير na ha-ér ba-ér. v. *firm*, *resolute*.

To UNSHACKLE قيد و بند محلول كردن keid ou bund muhlool kirdun. v. *to unchain*.

UNSHAMED بي اب روي bé aub rooï, نا شرمسار na shurrumsaur, نا سرخ روي na surkh rooï.

Unshapen, v. *misshapen*, *deformed*.

UNSHARED نا مقسوم na mukfoom, غير مقسم ghire-a mukussum, نا مشرك na mushurruk.

To UNSHEATH از دان كشيدن uz daun kushédun, تصلت كردن tusullut kirdun, مستهل ساختن mustuhil saukhtun.

UNSHED نا ريخته na reekhteh, نا افشانده na effhaundeh.

UNSHELTERED نا پوشيده na poshédeh, بي حمايت bé huma-é-ut, بي صيانت bé sé-aunut, بي پناه bé punauh, غير حفظ و امان ghire-a hyfz ou amaun.

To UNSHIP از جهاز برداشتن uz jahauze burdaushtun, از كشتي بيرون كردن uz kishté beeroon kirdun.

UNSHOCKED نا خاطر مانده na khautir maundeh, بي استكراه bé istikrauh, نا نغرت پذير na nufrut pizzeer, نا دلگرفته na dilgoorifteh, بي دلگيري bé dilgeeré.

UNSHOD بي پاپوش bé paupoosh, بي كفش bé kufish, غير منعل ghire-a muna-al, نا نعلدار na naaldar.

UNSHORN نا تراشيده na turaushédeh, نا سترده na suturdeh, غير منغرف ghire-a munghuruf, نا مزين na muzei-un.

UNSIFTED نا بيخته na beekhteh, نا دست زده na dost zuddeh, نا غربال زده na ghyrbaul zuddeh, نا ميده na meedeh, نا بينجيده na béunjédeh, نا كاويده na ka-wédeh.

Unsightliness, v. *deformity*.—*Unsightly*. v. *hideous*.

Unsinged, v. *unscorched*.

Unsinewed, v. *weak*.—*Unsinning*, v. *innocent*.

UNSKILLED, *unskilful* بي وقوف bé wukoof, نا وقوفدار na wukoof dar, نا آموريده na amoordeedeh, نا كار ازموده na kaur azmoodeh, نا عاقل na aukil, نا قابل na kaubil, بي قابليت bé kaubillé-ut, نا پخته na pukteh, نا كارگذار na kaur guzaur, نا شناس na shinaus, بي عقل bé akl, نا دان na daun.—*Unskilfully* بي وقوف bé wukoof, بي ازمودگي bé azmoodugé, بر وجه نا پخته bur wujha na pukhteh.—*Unskilfulness* نا وقوفداري na wukoofdaré, نا شناسي da shinausé, عدم وقوف aduma wukoof.

UNSOPHISTICATED نا مزور na muzawwur, عيني a-éné, صافي saufé. v. *genuine*, *pure*.

UNSORTED نا منظوم na munzoom, نا مرتب na muruttib, نا برجا زده na burjau zuddeh.

UNSOUGHT (*not searched for*) نا جسته na justeh, نا گرايسته na gura-ésteh, نا پژوهيده na puzshoohédeh, نا كاويده na kawédeh, غير تنكر ghire-a tunukkur.—(*got without seeking*) بي جست و جوي بدست رسيده bé just ou jooï bedost russédeh, بي تك و پو اندوخته bé tuk ou poo andookhteh.

UNSOUND (*sickly*) خسته khusteh, مريض mureez, ضعيف za-éf.—(*cracked*) شكاف دار shugauf dar, رخنه دار rukhneh dar, منفرج munfurruj, مفرج mufruj, بينونت دار beinoonut dar.—(*rotten, corrupted*) فنا پذير funa pizzeer, كنده gundeh, معفون maafoon, بلا bula, پر تباه pur tubauh.—(*not orthodox*) نا مسلم na muslim, نا خدا na khoda, غير متدين ghire-a mutudei-un. v. *ungodly*.—(*not honest*) نا صالح na saulih, نا صادق na saudik, نا راست na raust, غير عادل ghire-a audil.—(*not sincere* or *faithful*) نا وفادار na wufadar, پر ريا pur ré-a, رنك امبز runk ameez, حيله باز heeleh baz. v. *deceitful*, *insincere*: also *erroneous*, *wrong*: *unsteady*.—*An unsound sleep* خواب سبك khauba subuk. v. *slumber*.

Unsounded (*not tried by the sounding line*) از بلد نا ازموده uz bilud na azmoodeh.—(*unexamined*) نا مجرب na mujurrib, غير مفتن ghire-a muftun.

Unsoundness (*sickliness*) خستكي khustugé, حال مريض haula mureez.—(*crackedness*) شكاف داري shagauf daré, رخنه داري rukhneh daré.—(*rottenness, corruption*) فنا funa, كند gund, تباه tubah, عفونت afoonut.—(*want of orthodoxy*) عدم اسلام aduma islaum, نا خدايي na khodaï-é.—(*want of honesty* or *fidelity*) عدم صلاح aduma sulauh, نا وفاداري na wufa daré, حيله بازي heeleh bauzé, نا راستي na rausté. v. *deceitfulness*.—(*want of strength* or *solidity*) نا استواري na istuwauré, نا پايداري na pa-édaré, عدم رسوخ aduma rusookh, عدم قوت aduma kuwwut.

UNSLAIN نا كشته na kooshteh, نا بركشته na burkooshteh, نا مقتول na muktool, غير منقتل ghire-a munkutul.

UNSLAKED نا وژوليده na wuzshoolédeh. v. *unquenched*.

UNSLEEPING بيدار beedaur, نا خوابنوش na khaubnoosh, غير نايم ghire-a na-ém, نا خفته na khufteh. v. *watchful*.

UNSLIPPING نا ساقط na saukit, لا سقوط la sukoot, نا زلق na zilk, نا زلت na zillut. v. also *fast*.

UNSMOKED نا دود الود na dood alood, نا دخن na dukhin.

UNSOSCIABLE نا مهربان na mihrubaun, نا همزانو na humzaunoo, نا مالوف na mauloof, نا همسفره و همكاسه na humsufreh ou humkauseh, نا همدم na humdum. v. also *unkind*, *morose*.—*Unsociably* بي مهرباني bé mihrubauné, بر وجه نا مالوف bur wujha mauloof. v. *morosely*.

UNSOILED نا الوده na aloodeh, نا مردار na murdaur, نا چركين na chirkeen, نا پليده na pulédeh, غير ملوث ghire-a mulawwus.

UNSOLD نا فروخته na furookhteh, نا مبيوع na mubeewa, غير مبيع ghire-a mubé-a.

UNSOLDIERLIKE نا بهادر سا na bahaudur sa, نا دلاور na dilavur, نا نبرد ازما na nubburd azma.

UNSOLID (*not strong*) نا متين na muteen, نا قوي na kooï, نا رسوخ na rusookh. (*not coherent*) نا چسپان na chuspaun, نا يكپاره na eekpaureh, نا ملحق na mulhuk, نا پيوسته na pivusteh. v. *fluid*.

UNSOLVED (*not explained*) نا كشاده na kushaudeh, نا مشهور na mush-hoor, نا مبين na mebei-un, نا مفصل na mufussul.

UNSOURED نا ترشانيده na turshanédeh, نا ترش كرده na tursh kirdeh, نا ترشي ساخته na turshé saukhteh.

UNSOWN نا كشته na kishteh, غير مرضوع ghire-a murzoo-a, نا برزيده na burzédeh, نا ورزيده na wurzédeh, نا چسپيده na chuspédeh.

UNSPARED (*not saved*) نا مبقي na mubka, غير موضوع ghire-a mouzoo-a, نا پاسيده na pausédeh, نا نوشته na nuwishteh. (*not finding mercy*) نا معاف na mu-auf, غير معذور ghire-a maazoor, نا بخشيده na bukhshédeh, نا مرحمت ياب na muruhmut é-aub, نا مشفق پذير na mushfuk pizzeer.

Unsparing (*not using frugally*) بي خرج قليل bé khurja kulleel, نا تنك دست na tunk dost, نا خانه دار na khauneh dar, نا مستبقي na mustubka, نا مقتر na muktir.

UNSPEAKABLE بلا قوت سخن و وصف bila kuwwuta saukhun ou wusuf, نا قابل تقرير na kaubila tukreer, ممتنع گفته شدن mumtina gufteh shoodun.— *Unspeakably* بلا قوت سخن و وصف bila kuwwuta sukhun ou wusuf, بي قابليت تقرير bé kaubillé-uta tukreer.

UNSPECIFIED نا موصوف na mousoof, غير معين ghire-a mu-aï-un, نا تقرير na tukreer, نا مذکور na muzkoor. v. *unmentioned.*

UNSPECULATIVE نا متخيل na mutu-khei-ul, نا وهمي na wuhmé.

UNSPENT نا مصروف na musroof, نا مبذول na mubzool, نا رفته na rufteh.

UNSPIED نا ديده na deedeh. v. *unseen.*

UNSPILT نا ريخته na reekhteh, نا افشانده na esshaundeh. v. also *unspoilt.*

UNSPOILED (*not plundered*) نا مسلوب na musloob, نا محروب na muhroob, نا زديده na duzdeedeh. — *Unspoilt* (*not marred*) نا مضرور na muzroor, نا فنا و زيان پذير na funa ou zé-aun pizzeer, نا پوسيده na poosédeh, بي تباه bé tubauh.

UNSPOTTED نا منقط na munukkut, بي لکه bé lukkeh, بي نمر bé numir, غير داغ ghire-a daugh. (*immaculate*) طاهر tauhir, پاك pauk, بي گناه bé gunauh. v. *innocent.*

UNSQUARED نا مربع na murubba, نا مكعب na mukaab, نا بر هندسه na bur hunduseh, غير القياس ghire-u'l'ké-aus. v. *irregular.*

UNSTABLE نا قايم na ka-ém, نا پايدار na pa-édar, نا ثابت قدم na saubit kuddum, نا ثابت پاي na saubit pa-é, بي قرار bé kuraur, هرجايي hurjaï-é, دو دل doo dil, پر تردد pur turuddud. v. *unfixed, inconstant, irresolute.*

UNSTAID بي بصيرت bé buseerut, غافل ghaufil. v. *indiscreet*; also *unsteady.*

Unstaidness غفلت ghuflut. v. *indiscretion.*

UNSTAINED (*not dirtied*) نا الوده na aloo-deh, نا مردار na murdaur, نا ملوث na mulaw-wus, نا چرکين na chirkeen. (*not coloured*) نا رنگين na rungeen, غير ملون ghire-a mulawwun, غير ملتون ghire-a multawwun, نا مردوع na murdawa.

UNSTAUNCHED نا مسدود na musdood.

UNSTEADILY بي پايداري bé pa-édaré, بي قرار bé kuraur, بي ثبات bé subaut, بروجه هرجايي bur wujha hurjaï-é, بي تردد bé tu-ruddud.

Unsteadiness عدم پايداري aduma pa-édaré, نا ثابت قدمي na saubit kudumé, نا ثابت پايي na saubit paï-é, بي قراري bé kurauré. v. *inconstancy.*

Unsteady, *unsteadfast* بي قرار bé kuraur, نا شکيبا na shukeeba, سبکپاي subukpa-é, نا قايم na ka-ém, نا ثابت قدم na saubit kudum, نا ثابت پاي na saubit pa-é, هرجايي hurjaï-é, نا استوار na istuwaur, سبکسر subuksur, دو دل doo dil.

UNSTEEPED نا اغاريده na aghaurédeh, نا خيسانيده na kheesanédeh, غير منقعت ghire-a minkaat.

UNSTINTED بي حد bé hudd. v. *unlimited.*

UNSTIRRED نا جنبيده na jumbédeh, غير مشبوب ghire-a mushboob, نا لانده na laundeh.

To UNSTITCH دوز کشادن dooz kushau-dun, حل کتبت کردن hulla kutbut kirdun.

To UNSTOP کشادن kushaudun. v. *to open.*

Unstopped (*not closed, meeting no obstruction*) کشاده kushaudeh, نا مسدود na musdood, غير ممتنع ghire-a mumtina, بي مانع bé mauna, نا ممنوع na mumnoo-a.

UNSTRAINED اسان asaun. v. *easy.*

UNSTRAITENED (*not narrowed* or *contracted*) نا برهم زده na burhum zuddeh, نا تنگ کرده na tunk kirdeh, غير محدود ghire-a muhdood.

UNSTRENGTHENED نا قوت پذير na kuw-wut pizzeer, نا ياريده na é-arédeh, غير منصور ghire-a munsoor.

To UNSTRING (*a musical instrument*) شرعت واکردن shuraat wakirdun. v. also *to loose.*

UNSTRUCK (*not struck* or *beat*) نا زده na zuddeh, لا مضروب la muzroob, نا کوفته na koofteh. (*not struck with amazement, &c.*) نا سرگردان na surgurdaun, نا الفته na alufteh, نا اشفته na ashufteh. v. *unmoved.*

UNSTUDIED بديهي budeehé, بديهيت bu-deehé-ut. v. *unpremeditated.*

UNSTUFFED نا اگنده na agundeh, نا پر کرده na pur kirdeh, نا انباشته na ambaushteh, نا اگين na ageen, غير مصمت ghire-a musmut. v. *unfurnished.*

UNSUBDUED نا مغلوب na mughloob, نا مقهور na muk-hoor, غير مسخر ghire-a musukh-khur, نا زير پا زده na zeer pa zuddeh.

UNSUBSTANTIAL بي وجود bé wujood, بي هستي bé husté, نا زاتي na zauté, نا جوهري na johuré, نا موجود na moujood, غير جبلي ghire-a jibillé, نا عيني na a-éné. v. also *unreal, unsolid.*

UNSUCCESSFUL نا بختيار na bukhté-aur, بد بخت bud bukht, بي نيکبختي bé neek-bukhté, بي طالع bé taulaa, بي عاقبت خير bé aukubuta kheir, نا ميسر na mu-essur, بد حال bud haul, شوم shoom, گران جان guraun jaun, کور بخت

koor bukht, شوم اختر ſhoom akhtur, سياه روز ſé-ah rooz. v. *unfortunate, unhappy.*

Unſucceſsfully بي بخت خير bé bukhta kheir, بلا بخت نيك bila bukhta neek, بي طالع bé taulaa, بي روزي bé roozé.

Unſucceſsfulneſs بد بختي bud bukhté, سياه بختي ſé-auh bukhté, عدم طالع aduma taula, شومي ſhoomé, شامت ſhaamut, گرانجاني gu-raunjauné, حساس huſſaus, زوال zuwaul, دبرت dubrut. v. *misfortune.*

UNSUCCESSIVE نا متوالي na mutuwaulé, نا پي در پي na pei dur pei, غير مسلسل ghire-a muſulſul, نا خلفي na khulfé, غير متعاقب ghire-a muta-akib, نا متواتر na mutuwautir.

UNSUCKED نا مكيده na mukédeh, نا كميده na kumédeh, نا مزيده na muzédeh.

UNSUFFERABLE ممتنع كشيده شدن mumtina kuſhédeh ſhoodun. v. *intolerable.*

UNSUGARED بي شكر bé ſhukr.

UNSUITABLE, *unſuiting*, نا موافق na mu-waufik, نا مناسب na munauſib, نا درست na du-ruſt, نا هموار na humwaur, نا در برابر na dur bu-raubur, نا ملايم na mula-ém, نا سزا na ſuza, نا سزاوار na ſuzawaur, نا لايق na la-ék, نا شايسته na ſha-éſteh. v. *incongruous.*

Unſuitableneſs عدم موافقت aduma muwaufikut, عدم مناسبت aduma munauſibut, نا درستي na duruſté, نا همواري na humwauré, نا سزاواري na ſuzawauré.

UNSULLIED (*not fouled*) نا مردار na mur-daur, نا چركين na chirkeen, غير ملوث ghire-a mulawwus. (*not diſgraced*) بي عيب bé a-éb, نا رسوا na ruſwa, بي ناموس bé namoos, نا بدنام na budnaum, نا سيه روي na ſé-uh rooï.

UNSUPPLIED نا بخشيده na bukhſhédeh, نا پر كردانيده na pur girdanédeh. v. *unfurniſhed.*

UNSUPPORTED (*not held up, unſuſtained*) نا برداشته na burdauſhteh, نا وركرده na wurkir-deh, بي مسند bé muſnud, بي عمود bé amood, v. alſo *unaſſiſted, unaided.*

Unſure, v. *uncertain, unfixed.*

UNSURMOUNTABLE لا يغلب la yughlub, ممتنع مغلوب شدن mumtina mughloob ſhoodun, نا قابل مقهور na kaubila muk-hoor. v. *invincible.*

UNSUSCEPTIBLE نا قابل پذير na kaubila pizzeer. v. *incapable.*

UNSUSPECTED نا مظنون na muznoon, غير ظنين ghire-a zuneen, نا ظالع na zaulaa, نا محتمل na muhtumil, لا مابون la mauboon.

Unſuſpecting, unſuſpicious بي مظنت bé muzin-nut, غير وهم ghire-a wuhm, بي گمان bé gu-maun, غير تهمت ghire-a tohmut, بي سگال bé ſigaul, نا بد سگال na bud ſigaul.

Unſuſtained, v. *unſupported.*

Untainted, v. *unſullied: unſuſpected.*

UNTAKEN نا گرفته na goorifteh.

UNTALKED OF غير سخن زمانه دار ghire-a ſukhun zumauneh dar. v. *unmentioned.*

UNTAMEABLE سركش ſurkuſh, نا قابل دست اموزي na kaubila doſt amoozé, گردنكش gurdunkuſh. v. *unmanageable.*

Untamed سركش ſurkuſh, گردنكش gurdun-kuſh, وحشي wuhſhé, نا دست اموز na doſt amooz, نا رام ساخته na raum ſaukhteh, v. *wild.*

To untangle, v. *to diſentangle, looſe, unravel.*

UNTASTED نا چشيده na chuſhédeh, نا مزيده na muzédeh. — *Untaſting* نا طعم پذير na taam pizzeer, نا چاشني گير na chauſhné geer.

UNTAUGHT نا معلم na mu-ellum, غير تعلم ghire-a ta-allum, نا اموزيده na amoozédeh, نا مودب na mu-eddub. v. *ignorant.*

UNTEMPTED بي اغوا bé ighwa, نا مفتن na muftun, نا ازموده na azmoodeh, غير مفتتن ghire-a muftutin, لا فاتن la fautin.

UNTENABLE نا قابل مقبوض شدن na kaubila mukbooz ſhoodun, ممتنع داشته بودن mumtina dauſhteh boodun, نا ممكن مصون شدن na mumkina muſoon ſhoodun.

UNTENANTED بي اجاره دار bé ijaureh dar, غير ملتزم ghire-a multuzim. v. *unpoſſeſſed.*

UNTERRIFIED بيهراس béhuraus, نا مهتول na muhtool, نا ترسيده na turſédeh, غير مخوف ghire-a mukhoof, نا ترسناك na turſinauk, بي بال و پروا bé bauk ou purwa.

UNTHANKED نا مشكور na muſhkoor, نا اداي شكر پذير na ada-é ſhukr pizzeer, غير شكر نعمت ghire-a ſhukra namut.

Unthankful نا شاكر النعم na ſhaukiru'n'naam, نا شكور na ſhukoor. v. *thankleſs.* — *Unthankfully* بي شكر نعمت bé ſhukra namut, بي شكران bé ſhukraun.—*Unthankfulneſs* عدم شكر نعمت aduma ſhukra namut. v. *thankleſſneſs, ingratitude.*

UNTHAWED نا گداخته na gudaukhteh.

UNTHINKING غافل ghaufil. v. *thoughtleſs.*

UNTHOUGHT OF ناگهاني naguhauné, بديهت budeehut, فجايي fujaï-é. v. *unheeded.*

Unthrifty, unthriftily, unthriftineſs, v. *prodigal, profuſe, profuſely, profuſeneſs, &c.*

UNTHRIVING بي بخت bé bukht, نا مالدار na mauldar. v. *unlucky.*

To UNTHRONE ترك خلافت گردانيدن turuka khillaufut girdanédun v. *to dethrone, depoſe.*

To UNTIE كشادن kushaudun, حل كردن hull kirdun. v. *to loose*, *unbind*.—*Untied* كشاده kushaudeh, محلول muhlool.

UNTIL تا ta, الي ila. v. *till*.

UNTILLED نا كاشته na kaushteh, نا وارانده na waraundeh, غير مزروع ghire-a muzroo-a, نا شخم زده na shukhum zuddeh. v. *uncultivated*.

UNTIMELY نا رسيده na russēdeh, پيش از زمان peish uz zumaun, بي محل bé muhull, بي وقت bé wakt, بي تقريب و بي وقت bé tukreeb ou bé wakt, بي هنگام bé hungaum, هوازي huwauzé.

UNTINGED (*not coloured*) نا رنگين na rungeen, نا ملون na mulawwun, غير مصبغ ghire-a musubbugh, نا مصبغت na musubbughut, نا مخضب na mukhuzzub.—(*not infected*) نا الاييده na alaïédeh, بي اصابت bé isaubut, غير سرايت ghire-a sura-é-ut.

UNTIRED نا معتوب na maatoob, نا انگار na afgaur, نا وامانده na wamaundeh.

UNTITLED بي القاب bé alkaub, نا ملقب na mulukkub, غير لقب ghire-a lukub.—*Unto*, v. *to*.

UNTOLD نا گفته na gufteh, غير مروي ghire-a murawé, نا معروض na maarooz, غير محكي ghire-a muhké, نا منطوق na muntook, نا متلخص na mutuluhhus. v. *unrevealed*.

UNTOUCHED نا بسوده na busoodeh, نا ممسوس na mumsoos, نا گرفته na goorifteh, نا زده na zuddeh, نا دست زده na dost zuddeh, نا كوفته na koofteh. v. also *unmoved*, *unfelt*.

Untoward, *untowardly*, v. *froward*, *unruly*, *awkward*.—*Untowardly*, v. *perversely*, *awkwardly*.

UNTRACEABLE ممتنع درپاي رفتن mumtina dur pa-é ruftun, بي پي و نشان bé pei ou nishaun. *Untraced* نا مرسوم na mursoom, نا نشانده na nishaundeh.

UNTRACTABLE سركش surkush, گردنكش gurdunkush, نا دست اموز na dost amooz, نا رام na raum. v. *unmanageable*, *ungovernable*.—*Untractableness* سركشي surkushé, گردنكشي gurdunkushé.

UNTRAINED نا مودب na mu-eddub, نا مربي na murubba, نا معلم na mu-ellum, نا پرورده na purwurdeh, نا دست اموز na dost amooz.

UNTRANSPARENT نا ابدار na aubdar, نا تابدار na taubdar, غير شف ghire-a shuff.

UNTRIED نا ازموده na azmoodeh, نا مجرب na mujurrub, غير مفتن ghire-a muftun, نا سنجيده na sunjédeh. v. *unexperienced*.

UNTROD, *untrodden* نا پامال na pamaul, نا پايمال na pa-émaul, غير پاخوست ghire-a pakhost, نا پا زده na pa zuddeh.

Untroubled, v. *unvexed*, *undisturbed*: *clear*.

UNTRUE نا حق na hukk, بي حقيقت bé hukeekut, نا راست na raust. v. *false*.—(*faithless*) بي وفا bé wufa, پر ريا pur ré-a, اهل غدر ahla ghudr.—*Untruly* بي حقيقت bé hukeekut.—*Untrustiness*, v. *unfaithfulness*.—*Untruth* دروغ duroogh. v. *falsehood*.—*Untuneable*, v. *unharmonious*, *unmusical*.

UNTURNED نا گرديده na girdédeh, نا متقلب na mutukullub, نا گردانيده na girdanédeh, نا گرداگرد رانده na girdagird raundeh.

Untutored, v. *untaught*, *untrained*.

To UNTWINE, *untwist* نقض كردن nukiz kirdun, نكث ساختن nukis saukhtun, پيچ كشادن peech kushaudun, پيچش باز گرداندن peechish baz girdaundun, حل پيچ و تاب كردن hulla peech ou taub kirdun.

Unvalued, v. *unprized*: *invaluable*.

Unvanquished, v. *unconquered*.

UNVARIED, *unvariable*, *unvarying* بي تبديل bé tubdeel, بي تغير bé tughei-ur, نا متغير na mutughei-ur, غير متلون ghire-a mutulawwun.

To UNVEIL بيحجاب كردن béhujaub kirdun, بيپرده ساختن béperdeh saukhtun, عرض ديدار كردن arza deedaur kirdun, رفع نقاب ساختن rufaa nikaub saukhtun, حجاب واكردن hujaub wakirdun.

Unversed, v. *unskilled*, *ignorant*.

UNVEXED نا رنجيده na runjédeh, بي رنج bé runj, نا مضطرب na muzturub, نا ازار رسيده na azaur russēdeh, نا ستمديده na situmdeedeh, بي غم و غصه bé ghum ou ghusseh. v. *undisturbed*.

UNVIOLATED (*not injured*) نا مظلوم na muzloom, غير مقهور ghire-a muk-hoor.—(*not broken as a promise*, &c.) نا منتقض na muntukiz, نا مفسوخ na mufsookh.—(*not deflowered*) نا منهتك na munhutuk, غير مثيب ghire-a musei-ub.

UNVIRTUOUS بي هنر bé hunr, نا پاك na pauk, غير فضل ghire-a fuzl, بي عصمت bé ysmut, غير عفت ghire-a yffut.

Unvisited, v. *unfrequented*.

UNUSED نا مستعمل na mustamil, غير مانوس الاستعمال ghire-a maunoosu'l'isté-amaul. v. *unemployed*.—*Unuseful* نا فرجام na furjaum. v. *useless*.

UNUSUAL نا مشهور na mush-hoor, نادرالوقوع naudiru'l'wukoo-a, غير معهود ghire-a maahood, بمعتاد قديم مخالف bemutauda kudeem mukhaulif. v. *uncommon*.—*Unusualness*, v. *uncommonness*.—*Unusually* بلا قاعدت bila ka-édut, بر وجه نا مشهور bur wujha na mush-hoor, نادرا nadiran.

Unutterable, v. *unspeakable*, *inexpressible*.

UNWAKENED خواب الود khaub alood, غير ميقوظ ghire-a meekooz, نا متيقظ na mutei-ukkuz.

UNWALLED بي ديوار bé deewaur.

UNWARILY غافلا ghaufilan. v. *carelessly*.—*Unwariness*, غفلت ghuflut. v. *carelessness*.

UNWARLIKE نا جنگي na jungé, نا جنگ اموز na jung amooz, نا نبرد ازما na nubburd azma, نا غازي na ghauzé, نا دلاور na dilavur, نا بهادر na bahaudur, غير مبارز ghire-a mubauriz.

UNWARNED بي اگاهي bé agauhé, غير متعظ ghire-a mutta-az, نا نصيحت دار na nuseehut dar, بي تنبيه bé tumbeeh.

Unwarrantable, v. *unjustifiable*.—*Unwarrantably*, v. *unjustifiably*—*Unwarranted*, v. *unproved*, *uncertain*.

UNWARY غافل ghaufil, بي بصيرت bé buseerut. v. *careless*, *imprudent*, *rash*, *precipitate*.

UNWASHED نا مغسول na mughsool, نا شسته na shusteh. v. *dirty*, *nasty*.

UNWASTED نا كاسته na kausteh, نا مسروف na musroof, غير مصروف ghire-a musroof, نا كم شده na kum shoodeh.

Unwasting بي اتلاف bé itlauf, بي اسراف bé israuf, نا زايل na za-él, غير تلف ghire-a tuluf.

UNWEAKENED, نا مضعف na muzaaf, غير نزيف ghire-a nuzeef, قوي kooï, توان tuvvaun.

UNWEARIED نا متعوب na muta-oob, نا وامانده na wamaundeh. v. *indefatigable*; *incessant*.

UNWED بي زوج bé zooj. v. *unmarried*.

UNWEIGHED نا سنجيده na sunjédeh, نا موزون na mouzoon.—*Unweighing*, v. *inconsiderate*.

UNWELCOME نا دلپسند na dilpussund, نا پسنديده na pussundédeh, نا خوش na khoosh, نا دلاويز na dilaweez. v. *unpleasant*, *disagreeable*.

UNWEPT نا متاسف na muta-assuf, بي نحبات bé nuhbaut. v. *unlamented*.

UNWHIPT, نا چوب خور na chope khore.

UNWHOLESOME نا گواره na guwaureh, نا صواب na suwaub, نا خواش گوار na khoosh guwaur, نا خوشمش na khooshmish.

UNWIELDY نا اسان حركت na asaun hurukut, گران guraun, گران سير guraun seir, ثقالت sukaulut, نا قابل na kaubil, نا مستعد na musta-add, نا اهل na ahl. v. *ponderous*, *weighty*; *awkward*.—*Unwieldiness* گراني guraune, گران سيري guraun seiré, عدم قابليت aduma kaubillé-ut, ثقلت sukulut. v. *heaviness*.—*Unwieldily* با گراني ba guraune, با ثقلت ba suklut, بي قابليت bé kaubillé-ut. v. *heavily*, *awkwardly*.

UNWILLING خلاف اراده khilaufa iraudeh, نا خواه na khauh, نا مراد na muraud, بي اختيار bé ikhté-aur, قاسر kausir, ضروري zurooré, نا راضي na rauzé.—*Unwillingly* بلا اراده bila iraudeh, با ضرورت ba zuroorut, بالضروره bi'z'zurooreh, نا چار na chaur, اضطرارا iztiraran, كراهة kurauhutan, با اكراه ba ikrauh, علي تكره ala tukurrih, متكرها mutukurruhan, راغم داغم raughim daughim.—*Unwillingness* نا خواهي na khauhé, عدم مرادي aduma muraudé, بي اختياري bé ikhtéauré, حال ناخواه haula na khauh.

To UNWIND (*a clew*, &c.) وشيعت گشادن wushé-aat kushaudun, نقض دسته كردن nukza dosteh kirdun.

UNWIPED نا پاك ساخته na pauk saukhteh, نا ممسوح na mumsooh, غير مصفي ghire-a musuffa, مردار murdaur. v. *dirty*.

UNWISE نا دان na daun, بي عقل bé akl, بي وقوف bé wukoof, بي بصيرت bé buseerut, نا شناس na shinaus, غافل ghaufil. v. *ignorant*, *weak*, *imprudent*.—*Unwisely* بي دانش bé daunish, بي عقل bé akl, غافلا ghaufilan.

UNWISHED نا متمني na mutumunna, نا مرغوب na murghoob, نا مطلوب na mutloob, غير مستدعي ghire-a mustuda-é.

UNWITHSTOOD نا مترد na muturuddud, نا مدفوع na mudfoo-a, غير مقابلت ghire-a mukaubulut, نا مسدود na musdood, نا مخالفت ياب na mukhaulifut é-aub.

UNWITNESSED بي شاهد bé shauhid, بي گواه bé guwauh, نا مشهود na mush-hood.

UNWITTINGLY بلا تعقل bila ta-akkul, غافلانه ghaufilauneh, علي الغفله ala'l'ghufleh, با خطا ba khuta, با سهو ba suhoo.

UNWONTED نا موافق ايين na muwaufika aï-én, نا مشهور na mush-hoor, نادرالوقوع naudiru'l'wukoo-a, بلا قاعدت bila ka-édut.

UNWORSHIPPED نا معبود na maabood, نا پرسته na purusteh, بي پرستش bé purustish, غير عبادت ghire-a ybaudut.

UNWORTHILY بي استحقاق bé istihkauk, بر وجه نا شايسته bur wujha na sha-ésteh, بي محل bé muhull, بر وجه نا هموار bur wujha na humwaur, بطور نا لايق betoora na la-ék.

UNWORTHINESS عدم استحقاق aduma istihkauk, نا شايستگي na sha-éstugé, رسوايي rusuwaï-é. v. *worthlessness*.

UNWORTHY نا مستحق na mustuhukk, نا سزا na suza, نا شايسته na sha-ésteh, نا مستحسن na mustuhsin, نا جسپان na juspaun, نا روا na rouva, نا هموار na humwaur, نا ستوده na sutoodeh, نا پسند na pussund, نا ملايم na mula-ém, نا لايق na la-ék, نا اهل na ahl, زو عيب zu a-éb, شنيع shuné-a. v. *worthless*, *mean*, *unsuitable*.

UNWOUNDED نا خسته na khusteh, غير مجروح ghire-a muhrooh, غير جريح ghiré-a jureeh,

زخم خور نا na zukhum khore, نا زخم زده na zukhum zuddeh, نا زخمدار na zukhumdar, غير مجتر mujturuh, نا ريشدار na reeshdar.

To UNWREATHE, نقض كردن nukiz kirdun, نكث ساختن nukis saukhtun. v. *to untwine.*

UNWRITTEN نا نوشته na nuwisteh, نا مكتوب na muktoob. v. *oral, traditional.*

UNWROUGHT نا ساخته na saukhteh, غير معمول ghire-a maamool, نا كرده na kirdeh, غير مصنوع ghire-a musnuwa, نا مفعول na mufa-ool.

UNWRUNG نا تافته na taufteh, نا پيچيده na peechédeh, غير مفتول ghire-a muftool, نا خراشيده na khyrashédeh.

UNYIELDED نا متسلم na mutusullum, نا مندفع na mundufa.—*Unyielding* سركش surkush, ذو عناد zu ynaud. v. *inflexible.*

To UNYOKE ربقه كشادن ribkeh kushaudun, حل غل ساختن hulla ghull saukhtun, چفت واكردن chuft wakirdun.—*Unyoked* ازاد از ربقه azaud ou ribkeh, نا در چفت na dur chuft. v. also *licentious, unrestrained.*

UNZONED بي ميانبند bé mei-aunbund.

A VOCABULARY لغت كتابي loghat kitaubé, كتاب لغت kitauba loghat, لغت loghat, كتاب الفاظ kitauba alfauz.

VOCAL (*having a voice*) ذو اواز zu awauz, نوادار nuvadar, اهل صدا ahla suda, زباندار zubaundar, ذو صوت zu soot, لفظ lufz, اوازه دار awauzeh dar. v. also *spoken.* — *Vocal musick* (also *a vocal musician*) خواننده khaunindeh, كوينده goo-éndeh. v. under *instrument.*—*Vocality* قوت اواز kuwwuta awauz—*Vocally* بازبان bazubaun, لسانا lissaunan, بكلام bekulaum, باللفظ bi'l'lufz.

VOCATION (*calling by the will of God*) دعوت خدا dawuta khoda, دعوت الله تعالى dawuta illaha ta-ala, الهام ايزد تبارك و تعالى ilhauma eizida tubauruk ou ta-ala. v. also *trade, occupation.*

VOCATIVE (*part of speech*) المندي almundé. *A vocative particle* حرف ندا hurfa nida.

VOCIFERATION شماته shumauteh, غوغا ghoogha, اواز awauz. v. *clamour, outcry.*—*Vociferous* شماته زن shumauteh zun. v. *clamorous, noisy.*—*To vociferate* شماته زدن shumauteh zudun, زغازيدن zighazédun, زغاريدن zigharédun.

VOGUE رواج rouvauj. v. *fashion, mode.*—*To be in vogue* رواج شدن rouvauj shoodun.

VOICE اواز awauz, اوازه awauzeh, صدا suda, صوت soot, صيت seet, نوا nuva, بانگ baunk, نفس nufus. *A loud voice* اواز بلند awauza bulund, فرياد furé-aud, بانگ baunk, جهارت juhaurut, زغار zughaur, ژغار zshughaur. *To cry with a loud voice* فرياد براوردن furé-aud burawurdun, بانگ بر زدن baunk bur zudun. v. *clamour.*—*Having the same voice* همآواز humawauz. *Having a loud voice* بلند اواز bulund awauz, جهير juheer. *Having a sweet voice* خوش اواز khoosh awauz, خوش الهان khoosh elhaun, خوب اواز khoob awauz, خوب نفس khoob nufus. *A sweet voice* اوازا خوش awauza khoosh, نواي خوب nuva-é khoob. *A shrill voice* اواز تيز awauza taze, ترنيت turné-ut. *To accompany a voice* همآواز شدن humawauz shoodun, هماهنگي ساختن humahungé saukhtun, همسازي كردن humsauzé kirdun.—*Voices* اوازها awauzha, اصوات aswaut, انفاس anfaus.—*Voiced* ذو اواز zu awauz, اهل صدا ahla suda, صوت دار soot dar.

VOID خالي khaulé خاليت khaulé-ut, خلي khulé, خليت khulé-ut, خال khaul, مخلول muhlool, تهي tihé, نا پر na pur, صفر sufr, صفر صحر sufr suhr, مصفر musfir, نا ممتلي na mumtulé, معطل mu-attul. v. *empty, vacant.* — (*null, vacated*) موقوف moukoof, معطل mu-attul, منسوخ munsookh, مبطل mubtul, بطال buttaul. v. also *ineffectual, vain*; *unsubstantial.*—*Void of care* نا پروا na purwa, خلي khulé, خليت khulé-ut, خال khaul, خاليت khaulé-ut, بي غم bé ghum, فراغ firaugh, دلخوش dilkhoosh.

A void خلا khula, خلو khuloo, خوا khawa, جاي خالي ja-é khaulé.

To void (*leave empty*) تخليت كردن tukhlé-ut kirdun, خالي ساختن khaulé saukhtun, خلوت كردن khulwut kirdun, تهي ساختن tihi saukhtun, مبهي كردن mubhé kirdun, منتجف ساختن muntujif saukhtun, سجر كردن sujr kirdun. (*to make null*) موقوف كردن moukoof kirdun, محو ساختن muhoo saukhtun. v. *to nullify, abolish, abrogate, repeal.* — (*to pour out*) ريختن reekhtun, ريز كردن reez kirdun, پاشيدن paushédun. v. *to shed.* — *To void excrement* تغيط كردن tughei-ut kirdun, تغوط ساختن tughawwut saukhtun, سلح كردن sulh kirdun, نثل ساختن nusl saukhtun.

Voidable (*possible to be annulled*) ممكن موقوف شدن mumkina moukoof shoodun.

Voided (*emptied*) مخلي mukhulla, تهيده tihédeh, خالي كرده شده khaulé kirdeh shoodeh.

A voider (*in which dishes, fragments, &c. are carried from table*) سني suné, خورپاره بار khorepareh bar.

Voidness خلا khula, خلو khuloo, خوا khawa, حال خالي haula khaulé, عدم هستي aduma husté.

A VOITURE عربه arabeh. v. *carriage.*

VOLATILE, *volant (flying through the air)* پرنده purrindeh, پران purraun, طاير ta-ér, طيراني teerauné, طير teer, باسي baufé, طيار tei-aur, تيز پر taze purr. (*lively, fickle*) ذو طيرت zu teerut, هرجايي hurjaï-é, سبكسر fubukfur, هوادار hawadar, نا پايدار na pa-édar, بي قرار bé kuraur.

Volatileness, volatility طيرت teerut, نا پايداري na pa-édauré, بي قراري bé kurauré, طيش teifh, هواداري hawadaré. v. *fickleness, levity.*

A VOLCANO اتش نشان autafh fufhaun, كوه اتش انداز kooha autafh andauz, جبل تاب افگن jebela taub afgun.

A VOLERY (*flight of birds*) طير متاوى teer muta-wé. v. *flight.*—(*a place for keeping birds*) طير خانه teer khauneh, تفس or قفص kufus, مرغزار murghzaur.

VOLITION خواهش khauhifh, خواهي khauhé.

A VOLLEY (*of shot*) فندق باراني funduk barauné, باران بندق barauna bunduk, صاچمه باراني fauchmeh barauné. *A volley of arrows* تير باراني teer barauné.—*To volley* فندق باراني انداختن funduk barauné andaukhtun, باران صاچمه زدن barauna fauchmeh zudun.

VOLUBILITY (*of speech*) مناقلت munaukulut, زبان اوري zubaun awuré. (*mutability, liableness to change*) بي قراري bé kurauré, نا استواري na iftuwauré, نا پايداري na pa-édaré, عدم ثبات aduma fubaut. (*the act* or *power of rolling round*) گردش girdifh, قوت گردش kuwwuta girdifh, چرخ churkh, دوار duwaur.

Voluble (fluent in speech) زبان اور zubaun awur, ذو مناقلت zu munaukulut. (*rolling, easily put in circular motion*) چرخي churkhé, دواره duwaureh, گرداگرد روان girdagird rouvaun.—(*unsteady*) بي قرار bé kuraur, نا استوار na iftuwaur.

A VOLUME جلد jild, جريده jurédeh, طومار toomaur, رق rukk, سفر fifr (plur. اسفار asfaur). *A book of two volumes* دو جلد كتاب doo jild kitaub. *A book of three volumes* سه جلد كتاب feh jild kitaub. *A book of four volumes* چهار جلد كتاب chuhaur jild kitaub, &c.—*Voluminous* ذو بسيار جلد zu biffé-aur jild. v. *copious, diffusive.*

VOLUNTARILY با اراده ba iraudeh, با حسن اراده ba hufn iraudeh, با اختيار ba ikhté-aur, ارادتانه iraudutauneh, بي ضربي bé zurbé, بلا ابرام و الحاح bila ibraum ou ilhauh.

Voluntary مرادي muraudé, تبرع tuburra, ذو حسن اراده zu hufn iraudeh, اهل حسن اختيار ahla hufn ikhté-aur, بي ضربي bé zurbé, بي ابرام و الحاح bé ibraum ou ilhauh. *A voluntary servant* نوكر ارادت nookura iraudut.

A VOLUNTEER فدايي fidaï-é, پيش افتاد peifh uftaud, لوند lavund, سپاه ارادت fippaha iraudut.—*To volunteer* فدايي شدن fidaï-é fhoodun, لوند گشتن lavund gufhtun.

A VOLUPTUARY (*also voluptuous*) اهل ذوق ahla zook, شهوت پرست fhuhwut puruft, نفس و شهوت پرست nufs ou fhuhwut puruft, اهل صفا ahla fufa, صاحب عيش و عشرت fahib a-éfh ou yfhrut, نفساني nufsauné, هوس باز hawus bauz, بشهوت نفساني متابعت befhuhwuta nufsauné mutabaat.

Voluptuously با ذوق و صفا ba zook ou fufa, با عيش و عشرت ba a-éfh ou yfhrut, با هوس و هوا ba hawus ou hawa, با شهوت ba fhuhwut.

Voluptuousness ذوق و صفا zook ou fufa, عيش و عشرت a-éfh ou yfhrut, خوشي khooshé, هوا و هوس hawa ou hawus, هواي نفساني hawa-é nufsauné.

To VOMIT استفراغ كردن iftifraugh kirdun, قي ساختن kei-é faukhtun, تقيو كردن tukei-oo kirdun, تبع نمودن tei-a numoodun, اشكوفه زدن ufhkoofeh zudun, انشاع كردن infaa kirdun, هراشيدن hurafhédun.

A vomit, vomition (act of vomiting) استفراغ iftifraugh, قي kei-é, اشكوفه ufhkoofeh, اشپخون ufhpikhoon, هراش hurauſh, هوع hawa, قلس kuls. *A flux and vomiting* هيضت heizut, جوار jawaur.—*Vomiting much* قيو kei-oo, زراع zuraa, انباع imbaa, اشخوان ifhkhaun. *The matter thrown up in a vomit* متاع mutaa. *A vomit* or *emetick* قيو kei-oo, قي kei-é, استفراغ iftifraugh, اشپخون ufhpikhoon.

Vomited هراشيده hurafhédeh, اشكوفه زده ufhkoofeh zuddeh, از قي انداخته uz kei-é andaukhteh.

Vomitory, vomitive قي انگيز kei-é angeez, قيو ساز kei-oo fauz, اقيا ikei-a, مقيي mukei-é.

VORACIOUS بلع bula, اكل akl, اكول akool, خوار or خور khore, خوران khore-aun. v. *ravenous, greedy.*—*Voraciously*, v. *ravenously.*—*Voraciousness, voracity*, v. *ravenousness.*

A VORTEX گردباد girdbaud.

VORTICAL ذو جنبش گرداگرد zu jumbifha girdagird, ذو حركت چرخي zu hurukuta churkhé, گردش داوري دار girdifha dawuré dar.

A VOTARY فدايي fidaï-é, طرفدار turrufdar, اهل فرمان برداري ahla furmaun burdaré, مرد مخصوص murda mukhfoos, مردم وفا سگال murduma wufa figaul. *A religious votary* مرد نذير murda nuzeer, رجل منذور rujla munzoor, اهل قنوت ahla kunoot. v. *sectary.*—*A votaress, a female votary* زني فدايي zunné fidaï-é, عورت نذيرت awruta nuzeerut, زني فرمان بردار zunné furmaun burdaur.

A VOTE اواز طرفدار awauza turrufdar, راي وقول ra-é ou kool. —*To vote* اواز طرفدار دادن awauza turrufdar dadun, از راي و قول گزيدن uz ra-é ou kool guzédun.—*A voter* زو اواز طرفدار zu awauza turrufdar, اهل راي و قول ahla ra-é ou kool.

VOTIVE (*given by vows*) از نذر بخشيده uz nuzr bukhshédeh, نذير nuzeer, نذيرت nuzeerut, منذور munzoor.

To VOUCH شهادت کردن shuhaudut kirdun, دلالت واثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, گواهي دادن guwauhé dadun. v. *to attest*, *prove*.—(*to call to witness*) دعواي شاهد کردن dawa-é shauhid kirdun, حجت برهان اوردن hujjuta burhaun awurdun, استشهاد ساختن istish-haud saukhtun.—*Vouched* مسبوت musboot, مشهود mush-hood. v. *proved*.—*A voucher* شهادت shuhaudut, گواهي guwauhé, دليل duleel. v. *proof*, *witness*.

To VOUCHSAFE اجازت دادن ijauzut dadun, دستور نمودن dustoor numoodun, رخصت فرمودن rukhsut furmoodun, بخشودن bukhshoodun, بخشيدن bukhshédun. v. *to permit*, *grant*, *condescend*, *deign*. — *Vouchsafement* اجازت ijauzut. v. *grant*, *permission*, *condescension*.

A VOW نذر nuzr (pl. نذور nuzoor, نذر nuzur), عهد ahd, نحب nuhb. *Any thing dedicated to God in consequence of a vow* نذيرت nuzeerut, v. *votive*.—*A vow to sin no more* توبه کاري toubehkauré, توبه toubeh.

To vow نذر کردن nuzr kirdun, نذور ساختن nuzoor saukhtun, عهد گفتن ahd guftun, تنذر کردن tunuzzur kirdun, نحب ساختن nuhib saukhtun. v. *to promise*.

A VOWEL حرکت hurukut (pl. حرکات hurukaut). *To mark* (*Arabick*, *Persian*, &c.) *with vowel points* اعراب کردن é-araub kirdun, نقط ساختن nukt saukhtun, شکل کردن shukl kirdun.

A VOYAGE مشي علي وجه البحر mushé ala wujhu'l'buhr, راه بروي دريا rauha berooï durré-a, ابحار ibhaur. v. *sailing*. — *To voyage*, v. *to sail*.—*A voyager*, v. *traveller*.

UP (*aloft*) بالا balau, بالاي سر bala-é sur, علي ala, فاق fawk, فرا fura, فراز furauz, تسنم tusunnum. (*risen out of bed*) از پستر ورخاسته uz pister wurkhausteh, از پلنگ خيزيده uz pulung kheezédeh, ارخواب برخيز شده uz khaub burkheez shoodeh. (*risen from a seat*, *standing*) استاده istaudeh, قايم ka-ém, بر پاي شده bur pa-é shoodeh. (*risen as the sun*, &c.) طلوع کرده شده tuloo-a kirdeh shoodeh, طالع شده taula shoodeh, شارق شده shauruk shoodeh. *To go up* بالا رفتن bala ruftun, فراز روان شدن furauz rouvaun shoodun, برشدن burshoodun. *To come up* بر امدن bur aumudun, فراز امدن furauz aumudun. v. *to ascend*. — *To stand up* قايم شدن ka-ém shoodun, استادن istaudun, بر پا شدن bur pa shoodun. *To bring up* (*educate*) پروردن purwurdun, تربيت کردن turbé-ut kirdun, مربي ساختن murubba saukhtun. v. *to rear*. — *To give up* تسليم کردن tusleem kirdun, دست بازداشتن dost bazdaushtun. v. *to resign*, *surrender*. — *To give up an office* از منصب دست بازدار شدن uz munsub dost bazdaur shoodun. v. *to throw up*. — *To drink up* اشاميدن ashamédun, نوش کردن noosh kirdun, خوردن khoredun. *To spring up* صادر کردن saudir kirdun, طلوع ساختن tuloo-a saukhtun, ظهور کردن zuhoor kirdun.--*To stir up* انگيختن angeekhtun, برانگيختن burangeekhtun, تحريض ساختن tuhreez saukhtun, ايغاظ کردن eikauz kirdun. v. *to excite*, *instigate*. -- *To stir up sedition* ايغاظ فتنه کردن eikauza fitneh kirdun, اشوب برخيزانيدن ashoob burkheezanédun.—*To bear up* برداشتن burdaushtun, اعتماد کردن é-atimaud kirdun, عمود ساختن amood saukhtun. v. *to prop*, *support*, *sustain*.—*To raise up* برداشتن burdaushtun, براوردن burawurdun, رفع ساختن rufa saukhtun, وابرون کردن waburoon kirdun. *To blow up* or *swell* براماهيدن buraumahédun, براماسيدن buraumasédun. *To blow up with gunpowder* از باروت پرانيدن uz bauroot purranédun. *To clap up in prison* در زندان انداختن dur zundaun andaukhtun. *To tear up by the roots* از بيخ برکندن uz beekh burkundun. v. *to eradicate*. —*To lay up* (*in storehouses*, &c.) مهمت پرداز کردن muhummut purdauz kirdun, در انبارخانه نهادن dur ambaur khauneh nihaudun, در خزانه و گنج وضع کردن dur khuzanneh ou gunj wuza kirdun. v. *to store*, *treasure*, *hoard*. — *Rearing up on the hind legs as a horse* شب shubb, شباب shubaub, شبوب shuboob. — *Up and down* زير و بالا zeer ou balau, زير و زبر zeer ou zubr, اينجا انجا einjau aunjau. v. *here and there*.—*Up to* تا ta, الي ila, حتي hutta. *Up to this time* الي اين وقت ila ein wakt, الي هذا الان ila haza alaun, الي يوم هذا ila é-ooma haza. *Up to that time* الي ان زمان ila aun zumaun, الي الان ila'l'aun. *Up to* (*adequately*) برابر buraubur, يکسان eeksaun, يکسر eeksur, هموار humwaur, بالسوية bissawé-ut.—*Up! get up!* استا ista! ستا sita!

To UPBEAR برداشتن burdaushtun, افراز ساختن efrauz saukhtun. v. *to prop*, *sustain*.

To UPBRAID سرزنش گفتن surzinish guftun, دشنام دادن dushnaum dadun, گواره زدن

guwaureh zudun, ملامت كردن mulaumut kirdun, تعييب كردن taï-ér saukhtun, تعيير ساختن taï-éb kirdun, پيغاره زدن peighaureh zudun, تقبيح ساختن tukbeeh saukhtun, توبيخ كردن toubeekh kirdun, تقريع ساختن tukré-a saukhtun, تشنيع كردن tushné-a kirdun, ثرب ساختن surb saukhtun, عيب كفتن a-éb guftun, طعن و طنز كردن taan ou tunz kirdun, بهتان زدن buhtaun zudun. v. *to reproach*, *revile*. — *To upbraid one with a favour conferred* امتنان كردن imtinaun kirdun.

Upbraidingly توبيخا toubeekhan, با سرزنش ba surzinish, با طعن و طنز ba taan ou tunz.

UPCAST بالا انداخته balau andaukhteh.

UPHELD (*maintained*) پرورده purwurdeh, مربي murubba. (*supported*, *propped*) برداشته burdaushteh, سنود sunood, معهد mu-ammud.

UP-HILL دشوار dushwaur, دشخوار dushkhwaur, مشكل mushkill. v. *difficult*, *arduous*.

To UPHOLD برداشتن burdaushtun, بر پاي داشتن bur pa-é daushtun. v. *to support*, *sustain*, *maintain*.—*An upholder*, v. *supporter*.—*An upholsterer* رخت خانه كر rukhta khauneh gur.

Upland, *uplandish*, v. *highland*.

To UPLIFT برداشتن burdaushtun.

Upmost, v. *uppermost*, *highest*.

UPON بر bur, على ala. v. *on*.

UPPER بالاتر balautur, برين bureen, برتر burtur, بلندتر bulundtur, اعلي a-ala, عليا ulé-a, فاقاني fakauné, بالايين balaï-én, فايق fa-ék. v. *superiour*. — *An upper garment* ردي ridé, رديت ridé-ut, كليم kuleem, عطاف ytauf. v. *cloak*. — *A dusty* or *dirty upper garment* توزي toozé.

Uppermost بالاترين balautureen, برترين burtureen, بلندترين bulundtureen, اعلى a-ala, عليا ulé-a. v. *supreme*.

Uppish, v. *proud*, *arrogant*.

To UPRAISE, *uprear* برداشتن burdaushtun, افراز كردن efrauz kirdun. v. *to raise*, *exalt*.

UPRIGHT (*straight up*) سهي suhé, منتصب muntusib, منتص muntuss, مجتيل mujseel. (*honest*) صالح saulih, صداقتكار sudaukutkaur, صادق saudik, راست raust, درست durust, نيكنام neeknaum, اصلي aslé, شايسته sha-ésteh.

Uprightly (*perpendicularly*) منتصبا muntusiban, منتصا muntussan. (*honestly*) صالحا saulihan, با صلاح ba sulauh, با صداقتكاري ba sudaukutkauré, با راستي ba rausté.

Uprightness (*straightness*) حال سهي haula suhé. (*honesty*) صلاح sulauh, صداقتكاري sudaukutkauré.

To uprise, v. *to rise*, *rise up*.—*Uprise*, v. *rise*.

UPROAR شماته shumauteh, هنكامه hungaumeh, غوغا ghoogha, غلغل ghulghul, اوازه awauzeh. v. *tumult*, *clamour*.

To UPROOT از بيخ بركندن uz beekh burkundun. v. *to eradicate*, and *root*.

To UPROUSE انكيختن angeekhtun.

UPSHOT انجام anjaum. v. *conclusion*, *event*.

UPSIDE DOWN زير زبر zeer zubr, زير و بالا zeer ou balau, بازكونه bazgooneh. *To turn upside down* زير زبر كردن zeer zubr kirdun, زير و بالا نمودن zeer ou balau numoodun, بازكونه ساختن baz gooneh saukhtun.

An UPSTART مرد بي اصل murda bé asl, رجل ناكس rujla naukus, فطاري futauré.

UPWARD, *upwards* (*toward a higher place*) ببالا bebalau, بالا balau, الى فوق ila fawk, فراز furauz, بام baum. (*more than*) زياده zé-audeh, افزون afzoon, فزون fuzoon, بيشتر beeshtur, اكثر aksur, بس buss. v. *more*. — (*towards the source*) بسوي مصدر besooï musdur, سوي سرچشمه sooï sura chushumeh.

Urbanity, v. *politeness*, *elegance*.

URCHIN انقد ankud. v. *hedge-hog*.

The URETHRA بربخ burbukh.

To URGE اقدام و ابرام ساختن ikdaum ou ibraum saukhtun, الحاح كردن ilhauh kirdun, ثقلت كردن syklut kirdun, غليظ ابرام ساختن ghuleez ibraum saukhtun, مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun, اضطرار نمودن iztiraur numoodun, فرسودن fursoodun, تقاضي كردن tukauzé kirdun. v. *to press*, *importune*, *enforce*.—*To urge the necessity of any thing* داع كردن daa kirdun.

Urged ابرام كرده شده ibraum kirdeh shoodeh, فرسوده fursoodeh, ازار رسيده azaur rusĕdeh.

Urgency ابرام ibraum, اقدام و ابرام ikdaum ou ibraum, الحاح ilhauh, ثقلت syklut, اضطرار iztiraur, لازمت lauzimut.

Urgent مبرم mubrum, الزام ilzaum, لازم lauzim, مهم muhimm, بجد bejidd, ستهنده sutuhindeh, مهمت muhimmut, داعي dau-é. v. *importunate*, *pressing*, *violent*, *cogent*. — *Urgently* مبرما mubruman, لازما lauziman, مهما muhimman, با ابرام ba ibraum, با اضطرار ba iztiraur, با الحاح ba ilhauh, با ثقلت ba syklut.

An urger اقدام و ابرام ساز ikdaum ou ibraum sauz, الحاح كننده ilhauh koonindeh, ازاررسان azaur russaun, ثقلت اور syklut awur.

A URINAL مبول mubwul, بولدان booldan, پيشيار peishé-aur, شيار shé-aur, كميزدان kumeezdan.

Urinary (*belonging to urine*) بول منسوب bool

munsoob, شاش پیوند shaush pivund, گهیزرا تعلق kumeezra ta-alluk. —*Urinative (provoking urine)* بول انگیز bool angeez.—*Urinator*, v. *diver*.

Urine بول bool, شاش shaush, شاشه shausheh, کمیز kumeez, پیشیار peishé-aur, پیشار peishaur, چمین chumeen, عملقت amlukut, شلاحه shulauheh, شیرق sheerruk, کزه kuzuh. *The inspection of urine to discover diseases* فسر fusir, تفسره tussireh, تفسیره tufseereh. *Heat of urine* پرمیو purmé-oo. *Retention* or *stoppage of urine* سد بول sudda bool, اسر usur, صرب surub. *Having a retention of urine* زو سد بول zu sudda bool, حاقن haukin, محتقن muhtukin.—*To urine*, v. *to piss*.

Urinous (*having the qualities of urine*) زو صفت شاش zu siffuta shaush.

An URN (*water-pot*) ابریز aubreez, اپیز apeez, اپیزه apeezeh, استاخ ustaukh, دهله duhleh, دلو duloo, دهوه duhweh, ناعورت na-awurut, ضجوع zujoo-a, حرجت hurjut, دغول dughool, لغوت lukwut, نیطل neitul. *A brass urn* هوکان hawgaun, هرکاره hurkaureh. *An urn for the ashes of the dead* ستودان sutoodan. *A small urn* دلات dullaut (plur. دلا dula).

US P مارا maura, A نا na.

USAGE (*treatment*) گیری geeré, معامله maamleh, حرکت hurukut. (*custom*) آیین aï-én, پیشنهاد peishnihaud, استعمال isté-amaul, عادت audut, قاعدت ka-édut, معتاد mutaud, خوی khooï, روش rouvish, طور toor, طریق tureek.

Usance, v. *use*, *usery*.

USE (*experience, practice*) وقوف wukoof, وقوفیت wukoofé-ut, پیشه peisheh, تجربت tujribut, کارسازی kaursauzé, کرداری kirdauré, کاردانی kaurdauné, ازمایی azmaï-é, ازمودگی azmoodugé, کار اموزی kaur amoozé, قابلیت kaubillé-ut, عمل aml.—(*habit, custom*) عادت audut, پیشنهاد peishnihaud, استعمال isté-amaul, آیین aï-én. v. *usage*.—(*possession*) تصرف tusurruf, ملکیت milké-ut, تمتع tumutta, داری dauré.—(*advantage*) نفع nufa, انتفاع intifaa, فایده faédeh. v. *utility*; *convenience*, *help*.—*Use of money* معامله ma-amleh. v. *interest*, *usury*.—*To be of use* نافع شدن naufa shoodun. *To employ to a bad use* اسراف کردن israuf kirdun. v. *to waste*.—*For his own use* باحتیاجاتش bihté-aujautish.

To use (*employ to any purpose*) استعمال کردن isté-amaul kirdun, تصرف ساختن tusurruf saukhtun, منتفع کردن muntufa kirdun. v. *to practise*, *treat*.—(*to be accustomed*) آیین داشتن aï-én daushtun, پیشنهاد گرفتن peishnihaud goorif-tun, عادت نمودن audut numoodun, استعمال داشتن isté-amaul daushtun. (*to frequent*) آمد و شد نمودن aumud ou shud numoodun, بسیار بار تشریف کردن bissé-aur bar tushreef kirdun, چند بار بزیارت رفتن chund bar bezé-aurut ruftun.

Used مستعمل mustaamul, مانوس الاستعمال maunoosu'l'isté-amaul. v. *accustomed*.

Useful فایده‌مند fa-édehmund, زو فایده zu fa-édeh, مفید mufeed, نافع naufa, زو نفع zu nufa, نفاع nuffaa, زو منفعت zu munfaat, شایسته sha-ésteh, سودمند soodmund. v. *advantageous*, *profitable*.—*More* or *most useful* انفع anfa, اعود a-ood.—*To be useful* بکار امدن bekaur aumudun, مفید شدن mufeed shoodun, شایستن sha-éstun, غیار شدن ghé-aur shoodun, فایده‌مند شدن fa-édehmund shoodun.

Usefully مفیدا mufeedan, نافعا naufa-an, با منفعت ba munfaat, با فایده ba fa-édeh.

Usefulness فایده fa-édeh, منفعت munfaat, نفع nufa, انتفاع intifaa, سود sood, شایستگی shaéstugé. v. *utility*.

Useless غیر مفید ghire-a mufeed, بلا فایده bila fa-édeh, بی نفع bé nufa, بکار نه اینده bekaur neh a-éndeh, از کار رفته uz kaur rufteh, نا فرجام na furjaum, بی معنی bé maané, بی ساز bé sauz, کاسموی kausmooï, ما لا یعنی ma la é-auné, عبث abis, عقیم akeem, بیهوده beehoodeh. *An useless thing* عبث abis, فلاد fulaud, فلاده fulaudeh, نا فرجام na furjaum, لغو lughoo, بادژم baudzshum. v. *trifle*.

Uselessly بلا فایده bila fa-édeh, بی منفعت bé munfaat, غیر نفع ghire-a nufa, بی معنی bé maané. v. *triflingly*.

Uselessness عدم فایده aduma fa-édeh, عدم منفعت aduma munfaat, نا شایستگی na shaéstugé.

An user استعمال کننده isté-amaul koonindeh, تصرف ساز tusurruf sauz, بکار اور bekaur awur.

An USHER (*attendant on a great man*) پیشرو peishrou, چوبدار chubdar, محضر muhzir, سرهنگ surhunk, عسس asis, شرطی shurté, جلواز jilwauz, توثور toosoor.—(*an under school-master*) معلم کوچک mu-elluma koochuk.—*To usher in* پیش رفتن و مدخل کردن peish ruftun ou mudkhil kirdun, پیشرو شدن peishroo shoodun, v. *to introduce*, *forerun*.—*Ushered in* از پیشرو مدخل ساخته uz peishrou mudkhul saukhteh. v. *introduced*.

USTION (*burning*) سوزش soozish, سوزی soozé, سوز sooz, سوختگی sookhtugé.

USUAL مشهور mush-hoor, معتاد mu-ataud, مشارک mushaurik, شمل shuml, عام aumm. v. *common*, *customary*, *frequent*.—*Usually* مشهورا mush-

hooran, حسب البعتان husbu'l'mu-ataud, موافق بحسب الاستعمال muwaufika mutaud, متعال behusbu'l'isté-amaul.—*Usualness* متعاد mutaud, معتاد mu-ataud, استعمال isté-amaul. v. *frequency.*

USUFRUCT تصرف محصولات tusurrufa muhsoolaut.

A usufructuary صاحب تصرف محصولات sahib tusurrufa muhsoolaut.

An USURER اهل معامله ahla ma-amleh, مقرض mukriz, معاملهجي ma-amlehjé, رابح raubyh, ربحي ribhé, ربا خور riba khore, سود خور sood khore.

Usurious معامله گير ma-amleh geer, ربح حرام پذير ribha haraum pizzeer, رابح شو raubih shoo. *Usuriously* از ربح حرام uz ribha haraum, با معامله ba ma-amleh.

To USURP تصرف نا حق كرفتن tusurrufa na hukk gooriftun, از زور كرفتن و داشتن uz zoor gooriftun ou daushtun, بي دعواي عادل كرفتن bé dawa-é audil gooriftun, تخصيص ضربي ساختن tukhseesa zurbé. saukhtun, از جبر ملك كردن uz jubr muluk kirdun.

Usurpation تصرف نا حق tusurrufa na hukk, تخصيص ضربي tukhseesa zurbé, ملك جبري muluka jubré.

Usurped بي دعواي عادل كرفته bé dawa-é audil goorifteh. از زور كرفته و داشته uz zoor goorifteh ou daushteh.

An usurper تصرف نا حق كننده tusurrufa na hukk koonindeh تخصيص ضربي ساز tukhseesa zurbé sauz, از جبر ملك كير uz jubra muluk geer, بي دعواي عادل كيرنده bé ada-é audil geerindeh. —*Usurping* تصرف ناحق كير tusurrufa nahukk geer. —*Usurpingly* بي دعواي عادل bé dawa-é audil.

USURY معامله ma-amleh, ربح ribh, ربح حرام ribha haraum, ربا riba, ربوان ribawaun, ربون ruboon, ربيت rubé-ut, فايده fa-édeh, سود sood, كران guraun.—*To lend at usury* مقارضت كردن mukaurizut kirdun, بمعامله دادن bema-amleh dadun, بربح حرام اقراض ساختن beribha haraum ikrauz saukhtun. *To borrow at usury* بمعامله استعارت كردن bema-amleh ista-arut kirdun, بربا تعاور ساختن beriba ta-awur saukhtun.

UTENSIL, *utensils* الت alut (pl. الات alaut), الات بيت alauta beet, اسباب خانه asbauba khauneh, متاع البيت muta-u'l'beet, اخريان akhuré-aun, صلخف sylkhuff, الادوات adawaut, قاش ماش kaush maush, باردان baurdaun, اوند awund, كاله kauleh, تور toor, خنور khunoor, خنود khunood, خناثير khunauseer, دامال damaul, اوقاب awkawb. *Travelling utensils* خشه khushmeh. *Utensils of the meanest kind* خرثي khursé.

UTERINE (*belonging to the womb*) رحم پيوند ruhm pivund, شكم منسوب shikum munsoob. *A brother* or *sister uterine* همشكم humshikum, مادر زاده mader zaudeh.

The UTERUS رحم ruhm, شكم shikum, زهدان zihdaun, ابسته abisteh, يوكان yookaun. v. *womb.*

UTILITY فايده fa-édeh (pl. فوايد fuwa-éd), فرجام furjaum, منفعت munfaat (plur. منافع munaufa), انتفاع intifaa, نفاع nufaa, نفع nufa, استفاده istifaudeh, سود sood, شايستكي sha-éstugé, محصول muhsool, حاصل hausil, رادت rauddut, عايدت a-édut, غنا ghuna, دخل dukhl, كفل kufl, يل eel, پرخ purkh, نوا nuwa, زبون zshuboon, كبج kubuj, بون boon, ساز sauz, خنج khunj, دبر dubr, شرفه shurfeh, حطام huzaum, سوزيان soozé-aun, تافلت taufilut. v. *profit.*

UTMOST واپسين wapuseen, اخر akhir, اخري akhiré, اقصا or اقصي aksa. v. *extreme, highest, greatest.*—*To do one's utmost* جد و جهد كردن jidd ou jihud kirdun, سعي جميل ساختن sa-é jumeel saukhtun. v. *to employ every endeavour.*

Utter, v. *total, complete: outer, outward.*

To UTTER كفتن guftun, كلام كردن kullaum kirdun, خطاب ساختن khutaub saukhtun. v. *to speak, relate.*—(*to sell*) فروختن furookhtun, فروخت كردن furookht kirdun, بيع ساختن bei-a saukhtun.—*Utterable*, v. *speakable.*—*Utterance*, v. *speaking, pronunciation.*—*An utterer*, v. *speaker: vender.*—*Uttered*, v. *spoken: sold.*

UTTERLY بالتمام bi't'tumaum, بهمه ابواب behumeh abwaub. v. *completely, perfectly, quite.*

Uttermost, v. *extreme.*—*Vulcano*, v. *volcano.*

VULGAR عام aumm, عموم amoom. v. *plebeian.*—(*mean, low*) حقير hukeer, دني duné, پست و خور pust ou khoor, ناكس nakus. *The vulgar* عوام الناس awaumu'n'naus, جاهل خلق jauhil khulk, اهالي كس ahaulé kus, ازناب الناس aznaubu'n'naus, اوباس awbaush, اوقاش awkaush. v. *plebeians, commonalty, mob.*

Vulgarity عموم amoom, حقارت hukaurut, پستي pusté, خوري khooré, دوني dooné. v. *meanness.*

Vulgarly عموما amooman. v. *commonly.*

VULNERABLE ممكن مجروح شدن mumkina mujrooh shoodun, قابل خسته بودن kaubila khusteh boodun, لايق زخم پذير la-éka zukhm pizzeer.

VULNERARY *medicine* اسو asoo, ينم eenum, ينمت eenumut.

VULPINE روبهانه roobehauneh.

A VULTURE نسر nusr (pl. انسر ansur, نسور nusoor), هوزب hawzub, غداف ghudauf, تشعام kyshaum, تشعبان kyshamaun. *The falling vulture (a star)* النسر الوقع annusru'l'wuka.—*Vulturine* نسري nusré, هوزب منسوب hawzub munsoob.

The UVULA ملازه mulauzeh, ملاژه mulauzheh, لهات luhaut (pl. لها luha, لهي luhé, لهوات luhwaut, لهيات luhé-aut). *The falling* or *swelling of the uvula* طلطل tultul, طلطله tultuleh.

UXORIOUS بعورت مخصوص be-awurut mukhsoos, بعورت مطيع be-awurut muté-a, عاشق زوجه aushik zoojeh.—*Uxoriously* با عشق و طاعت بعورت ba yshk ou tau-at be-awurut.—*Uxoriousness* حال بعورت مخصوص haula be-awurut mukhsoos.

W.

W is expressed, in Persian and Arabick, by و — as ديوانه deewauneh *mad*, موافق muwaufik *conformable*; &c.

To WADDLE از اين تا ان طرف جنبان شدن uz ein ta aun turruf jumbaun shoodun, از جانب بجانب تزلزل ساختن uz jaunib bejaunib tuzulzul saukhtun, فراخيز كردن furakheez kirdun, تنغص كردن tunughghus kirdun. v. *to totter, stagger.*

To WADE (*walk through water*) در اب مشي كردن dur aub mushé kirdun, بپاي مرور كذركاه كردن bepa-é muroora guzurgah kirdun. (*to pass through with difficulty*) با دشخواري كذاردن ba dushkhauré guzaurdun, در ميان مشكلها كذار كردن dur mei-auna mushkilha guzaur kirdun.

A WAFER كلاج kulauj.

To WAFT (*carry through the air*) بهوا پرانيدن behawa purranédun, در هوا بردن dur hawa burdun. *To waft over a river, &c.* عبور نهر كردن aboora nuhr kirdun, مرور كذر راه ساختن muroora guzr rah saukhun, از اين تا ان كنار جويبار كذارانيدن uz ein ta aun kunaura jooïbar guzauranédun. *To make a waft* or *signal* اشارت كردن ishaurut kirdun. v. *to wave*; also *to swim, float.*

A waft (floating body) رمث rums, عمد amud.

Waftage (passing through the air) پران purraun, از هوا برده uz hawa burdeh. (*passing over the water*) مشي علي وجه البحر mushé ala wujhu'l'buhr, كذار ساز guzaur sauz, عبور دريا aboora duré-a.

Wafted برده burdeh, كذارانيده guzauranédeh.

A WAG مسخره maskhureh, بذله باز buzleh baz, بذبار buzbar, بدباز budbauz, صاحب مزه sahib muzeh. v. *droll, jester.*

To WAG (*cause to move* or *shake*) جنبان كردن jumbaun kirdun, جنبانيدن jumbanédun, حركت دادن hurukut dadun, لانده كردانيدن laundeh girdanédun. (*to move* or *be agitated*) جنبان شدن jumbaun shoodun, محرك بودن muhurruk boodun, جنبيدن jumbédun, اينجا انجا لاندن einja aunja laundun. *To wag the tail* بصبصه كردن busbuseh kirdun, عظاظ ساختن yzauz saukhtun, عظب نمودن azib numoodun. v. also *to wave.*

To WAGE (*war*) جنك كردن jung kirdun, مبارزت ساختن mubaurizut saukhtun, غزا كردن ghuza kirdun, نبرد كردانيدن nubburd girdanédun, جهاد و رزم كردن jahaud ou ruzzum kirdun.

A WAGER رهن ruhn, رهين ruheen, كرو giroo, كروكاه giroogaun, سبق subuk, بحث buhs, قول kool, اوچ awch.

To wager رهن كردن ruhn kirdun, مراهنت ساختن murauhinut saukhtun, تقامر كردن tukaumur kirdun, مرهون نمودن murhoon numoodun, اوچ كردن awch kirdun, تخاصم كشيدن tukhausum kushédun, قول دادن kool dadun, قرع كردن kura kirdun, سبق نمودن subuk numoodun, بحث كردن buhs kirdun.

WAGES وظيفت wuzeefut, مواجب muwaujib, طلب tulub. v. *salary, pay, stipend.*—*Yearly wages* ساليان saulé-aun. *Monthly wages* ماهينه mauheeneh. *Daily wages* روزانه roozauneh.

WAGGISH بذله باز buzleh bauz, پر فسوس pur fusoos, ذو مزه zu muzeh.—*Waggishness, waggery* بذله بازي buzleh bauzé, مزه muzeh, مسخره maskhureh, فسوس fusoos, افسوس afsoos.

A WAGGON عربه arabeh. v. *cart.*

A WAGTAIL كراك kurauk, كواك kuwauk, شيشالنك sheishalunk, هزاز huzauz, زعرت zaarut, سنكلاليك sunkulauleek, سنكلان sunkulaun, ليجور leijoor, ستربانك suturbaunuk, ستا suta.

WAIF (*goods found without an owner*) اسباب يافته بي خاوند asbaub é-afteh bé khauvund.

To WAIL ناله زدن nauleh zudun, زاري كردن zauré kirdun, غريويدن ghyreewédun, شكايت ساختن shuka-é-ut saukhtun. v. *to lament, bewail, moan.*—*Wail, wailing* نالش naulish, زاري zauré, غيريو ghyré-oo, شكايت shuka-é-ut. v. *lamentation.*—*Wailful* ناله زن nauleh zun, غم خور ghumm khore. v. *mournful, sorrowful.*

WAIN عربه arabeh. v. *carriage.*

WAINSCOT, *wainscoting* (*of a room*) تخته ديوار tukhteh deewaur.—*To wainscot* با تخته ديوار مبطن كردن ba tukhteh deewaur mubuttun kirdun.

The WAIST ميان mei-aun, ميان تن mei-aun tun, ميانه mei-auneh, كردكار kirdkaur,

قلبگاه kulbgah, تهیگاه tiheegah, خاصرت khausirut, سقل or صقل sukl, سقال sukaul, طفطفت tuftufut, قرب kurb, کشح kushuh (pl. کشوح kushooh), اطل atl, ناطق nautik, ناطقت nautikut. *The waist* (or *middle deck*) *of a ship* سقیفت sukeefuta mei-auna jahauze.—*Slender-waisted* ستک sutuk.—*A waistcoat* تونیت tooné-ut, کرته gurteh, کرتک kurtuk.—*An under-waist-coat* خوي خور khooï khore, غلالت ghulaulut.

To WAIT, *wait for* نظر کردن nuzr kirdun, تنظر ساختن tunuzzur saukhtun, نگران شدن nuggurаun shoodun, توقف کردن tuwukkuf kirdun, منتظر شدن muntuzir shoodun, باشیدن baushédun, داشتن daushtun, ترصد ساختن turussud saukhtun. v. *to stay, watch.*—*To wait upon* (*as a servant*) ملازمت ساختن mulauzimut saukhtun, خدمت کردن khydmut kirdun, اداي خدمت نمودن ada-é khydmut numoodun. v. *to serve.*—(*to accompany*) رفاقت ساختن rufaukut saukhtun, صحبت کردن sohubut kirdun. v. *to attend*—(*to visit*) تشریف اوردن tushreef awurdun, عازم ملاقات نمودن auzma mulakaut numoodun.

Wait (*ambush*) کمین kumeen, کمینگاه kumeengah, بخیز bukheez, مکادت mukaudut. *To lie in wait* کمین ساختن kumeen saukhtun, در کمینگاه نظر کردن dur kumeengah nuzr kirdun, مکادت ساختن mukaudut saukhtun, در بخیز پنهان شدن dur bukheez pinhaun shoodun.

Waited on خدمت پذیر khydmut pizzeer, نوکر دار nookur dar, ذو ملازمت zu mulauzimut.

A waiter نوکر nookur, چاکر chaukur, خدمتکار khydmutkaur, ملازم mulauzim.

A waiting-woman زني نوکر zunné nookur, کنیز kuneez, عورت خدمتکار awruta khydmutkaur, ایینه دار aï-éneh dar, راعي raa-é. v. *maid-servant.*

To WAKE, *waken* (*rouse another from sleep*) بیدار کردن beedaur kirdun, از خواب برانگیختن uz khaub burangeekhtun, ایقاظ ساختن eikauz saukhtun, تیقیظ کردن teekeez kirdun, تنبیه ساختن tumbeeh saukhtun, انباه کردن imbauh kirdun. *To wake, be awake,* or *be awakened* بیدار شدن beedaur shoodun, از خواب بیدار شدن uz khaub beedaur shoodun, متنبه کشتن motanebbih gushtun, باختن baukhtun, مستیقظ کردیدن musteekiz girdédun. v. also *to watch.*

A wake (*vigil*) بیداري beedauré, ارق aruk.

Waked بیدار کرده beedaur kirdeh, میقوظ meikooz, متیقظ mutei-ukkuz, متنبه motanebbih, از خواب برانگیخته uz khaub burangeekhteh.

Wakeful بیدار beedaur, ساهر sauhir, سهران suhraun (pl. سهار suhhaur), سهرت suhrut, مستیقظ musteikiz, اهل انتباه ahla intibauh, بی خواب bé khaub, ارق aruk, متیقظ mutei-ukkuz, یقظان eekzaun, یقظ eekiz, ایقاظ eikauz, موترق mooturuk. v. also *watchful, vigilant.*

Wakefulness بیداري beedauré, سهر suhr, کثرت السهر kusrutu's'suhr, یقظت eekuzut, عدم خواب aduma khaub, بیخوابی békhaubé, مساهرت musauhirut, ارق aruk, مکتلا or مکتلی muktula.

To WALK کشت و کذار کردن gusht ou guzaur kirdun, کشت ساختن gusht saukhtun, سیر کردن seir kirdun, سیران ساختن seiraun saukhtun, بکردیدن begirdédun, بسیر رفتن beseir ruftun, بسیران روان بودن beseiraun rouvaun boodun, تنزه کردن tunuzzuh kirdun, مشي شدن mushé shoodun, راجلا مشي کردن raujilan mushé kirdun, سیر و تماشا کردن seir ou tummausha kirdun, تفرج ساختن tufurruj saukhtun, خرامان شدن khyramaun shoodun, تفرج کنان خرامان کردن tufurruj koonaun khuramaun kirdun, تبسط ساختن tubussut saukhtun. v. also *to go, come, travel, pass, move.*—*To walk with an easy graceful air* خرام کردن khyraum kirdun, خرامیدن khyramédun. *To walk with dignity* موزون خرام کردن mouzoon khyraum kirdun, خرامان ساختن khyramaun saukhtun. *To walk out* or *abroad* بیرون خرام کردن beeroon khyraum kirdun. *To walk with distorted feet* با پاي نا هموار خرام کردن ba pa-é na humwaur khyraum kirdun. *To walk, as a spectre* نمایش خیال روان بودن شدن numa-ésh shoodun, khei-aul rouvaun boodun. *To walk to and fro* انجا اینجا خرامان کردن aunja einja khyramaun kirdun, امد و شد ساختن aumud ou shud saukhtun. *To cause to walk* خرامانیدن khyramanédun.

Walk (*the act of walking*) سیر seir, سیران seiraun, کشت gusht, تفرج tufurruj, کشت و کذار gusht ou guzaur, مشي mushé, خرام khyraum, خرامان khyramaun, تبسط tubussut, رفتار ruftaur, روش rouvish. (*a place for walking*) سیرانگاه seiraungah, تفرج گاه tufurruj gah, مسیره museereh, کلکشت gulgusht.

A walker سیرکننده seir koonindeh, بسیر رونده beseir rouvindeh, خرام ساز khyraum sauz, رجلا مشي کر rujla mushé gur. *A night-walker* شبرو shubrou.

A WALKING-STAFF چوب دست chobe dost, سردسته surdosteh, عصا asa. v. *staff.*

A WALL دیوار deewaur, بنیان buné-aun, حایط ha-ét, جدر judr, جدار jiddaur (plur. جدر judur, جدران judraun), منقبت minkubut, حجر hejr (plur. حجران hujraun) حاجر haujir, پرچین purcheen, حول hawl, سور soor.

v. *partition.—The walls of a town* or *castle* شهربند shahurbund, قلع بند killaa bund, حصار ديوار deewaura hissaur, ديوار قلعه deewaura killaah, ديوار شهر deewaura shahur, حصار hissaur, بارو bauroo, بدن budun, برج burj (pl. بروج burooj), قلعه killaah, بار baur, باره baureh, ربض rabuz, ال aul. v. *fortification.—The gates and walls (of a city, &c.)* در و ديوار dur ou deewaur. *A wall of boards* تخته ديوار tukhteh deewaur, تخته ديواري tukhteh deewauré. *The foundation of a wall* بن ديوار buna deewaur, جدر judr. *The top of a wall* سر ديوار sura deewaur, پرچين purcheen. *The side* or *face of a wall* روي ديوار roo-é deewaur, جدر judr. *Any part of a wall higher than the rest* طربال tyrbaul. *The coping of a wall* تاج ديوار tauja deewaur, افريز afreez, كنگره kungureh, علاوت alauwut. *A moist* or *sweating wall* نث nuss. *A ruinous wall* ديوار متداعي deewaura mutuda-é, استا ista. *The encrustation* or *plastering of a wall* مهره ديوار muhreha deewaur, لاد laud. *A very high wall* حصار گردون عروج hissaura gurdoon urooj. *A high wall (surrounding a palace, &c.)* شهديوار or شاه ديوار shahdeewaur. *A parapet wall* ديوار به رفعت سينه deewaura beh rufaata seeneh, كنگره kungureh. v. *parapet.—The parapet wall surrounding a well* جول jawl (pl. جوال juwaul, اجوال ajwaul).—*A back wall* پس ديوار pus deewaur. *The back part of a wall* پس ديوار pusa deewaur.—*A front wall* پيش ديوار peish deewaur. *The front of a wall* پيش ديوار peisha deewaur.

To wall (inclose with walls) از ديوار احاطه كردن uz deewaur ihauteh kirdun, با جدر دايره بستن ba judr da-éreh bustun. *(to fortify with walls)* تحصين كردن tuhseen kirdun, از ديوار و بارو محكم ساختن uz deewaur ou bauroo muhkum saukhtun, با شهربند و بروج اراستن ba shahurbund ou burooj araustun.

A WALLET جامه دان jaumeh dan, خورچين khore cheen, جمعدان jumaadan, راويت rawé-ut, مزود muzood (pl. مزاود muzawaud), رتهت rutmut, چوال chuwaul, جشير jusheer, كيس keis. v. *bag.*

WALL-EYED زو چشم متزرق zu chushuma mutuzurruk, ازرق azruk, زرقا zurka.

WALL-FLOWER قرنفل kurnfil.

To WALLOP پختن pukhtun. v. *to boil.*

A WALL-LOUSE بق الحيطان bukku'l'heitaun, بق الخشف bukku'l'khushuf, فسافس fusaufus.

To WALLOW *(roll on the ground, in the mire, &c.)* غلطيدن ghultédun, غلطان شدن ghultaun shoodun, بخچيزيدن bukhcheezédun, خزيدن khuzédun, باليكن baulédun, متدحرج كردن mutuduhruj kirdun, متدحدر نمودن mutuduhdir numoodun, تمرغ كردن tumurrugh kirdun, متروغ نمودن mutroogh numoodun. v. under *to roll.—(to move heavily)* گران سير شدن guraun feir shoodun.—*To wallow in sensuality* بهوا و هوس تابع شدن behawa ou hawus tauba shoodun, پرست حواي نفساني بودن purusta hawa-é nufsauné boodun, نفس غلبه كردن nufs gulubeh kirdun.

WALLWORT *(herb)* خمان صغير khumaun sugheer, يبان مروري eebaun murwuré.

A WALLNUT جوز jooz, گوز gooz, چهار مغز chuhaur mughz, شلوكه shulookeh, كاردكان kardkaun, جوز رومي jooza roomé, بخكله bukhkuleh, بخكليون bukhkulé-oon, بخكلون bukhkuloon, بخكلول bukhkulool, تخكلون tukhkuloon. *A walnut-tree* جوز درختي jooz durukhté, تخكلول tukhkulool.

WALL-PEPPER مير عاشقان meer aushkaun.

To WAMBLE *(to have a disordered stomach)* منش زدن munish zudun, منش كر داشتن munish gur daushtun, بيزار و نفور شدن beezaur ou nufoor shoodun, نا خوشگوار يافتن na khooshguwaur é-aftun. v. *to nauseate.*

WAN بيماركون beemaurgoon, زرد فام zurd faum, اصفر asfur. v. *pale.—To grow wan* بيماركون گرديدن beemaurgoon girdédun, زرد فام شدن zurd faum shoodun, تهيم گشتن tuheium gushtun. *To make wan* بيماركوني دادن beemaurgooné dadun, زرد فام گردانيدن zurd faum girdanédun.

A WAND عصيت asé-ut, چوب chope, چوبك chopuk, شاخ shaukh. v. *rod, twig.*

To WANDER *(ramble about)* گشت و گذار كردن gusht ou guzaur kirdun, گشت ساختن ghusht saukhtun, انجا اينجا رفتن aunja einja ruftun, سيار كردن sei-aur kirdun, وارفتن waruftun, كوشيدن kooshédun, پوييدن pooï-édun, پويان بودن pooï-aun boodun, تكيدن tukédun, كريدن gurédun, اواريدن awarédun, واريدن waurédun. *(to go astray, lose the way)* بيراه شدن bérauh shoodun, گمراه بودن gumrah boodun, حدس كردن hudis kirdun, اواره شدن awaureh shoodun, سرگردان شدن surgurdaun shoodun, سرگشته بودن surgushteh boodun. *To wander about in a distracted manner* اواره و سرگردان شدن awaureh ou surgurdaun shoodun, هيام ساختن hei-aum saukhtun, تيه كردن teih kirdun, تيهان شدن teihaun shoodun, عمه كردن umuh kirdun. v. also *to stray, rove, travel.*

A wanderer گشت و گذار کننده gusht ou guzaur koonindeh, رند rind, رند جهان rinda jehaun, بیکار békaur, دربدر durbedur, اواره awaureh, ابطال abtaul, ابدال abdaul, یاژه é-auzsheh, دریم dureem, اعربی é-arabé.

Wandering گشت و گذار gusht ou guzaur, گشت gusht, پویا pooï-a, پویان pooï-aun, پو poo, بی راه bé rauh, گمراه gumrauh, سیار sei-aur, سرگشته surgushteh, سرگردان surgurdaun, متردد muturuddud, اواره awaureh, ضایع سایع za-é-a sa-é-a, مسوه musooh, اینجا انجا روان einjau aunja rouvaun, عمه amuh, عموه umooh, عموهت umoohut, هیام hei-aum, هایم ha-ém, مطع muta, مطوع mutoo-a, مخیق mukheek, همی humé, ندود nudood, نداد nudaud, ند nudd, تطوح tutawwuh, تکمه tukummeh, تیه teih, تیهان teihaun, حدس hudis, غربت ghurbut, مسوح musooh, دفون dufoon, متحیر mutuhei-ur, تکاپو tukapoo, کمه kummuh. *Wandering* or *uncertainty of mind* حال متردد haula muturuddud, تردد turuddud, دودلی doodilé, سرگردانی surgurdauné, سرگشتگی surgushtugé. v. *irresolution*.—*Wandering* or *irresolute*, متردد muturuddud, حایر بایر ha-ér ba-ér, زو تردد zu turuddud, سرگردان surgurdaun, سرگشته surgushteh.

WANE (*decline*) نقص nuks, نقصان nuksaun, کاست kaust, تصغیر tusgheer, جزر juzr. v. *decrease, deminution*.—*The wane of the moon* محاق muhauk, محاق هلال muhauka hulaul.—*To wane* (*grow less*) کمتر گشتن kumtur gushtun, کم شدن kum shoodun, مقصور گردیدن muksoor girdédun, کمیدن kumédun, نقصان یافتن nuksaun é-aftun.—(*to make less*) کمتر گردانیدن kumtur girdanédun, تصغیر کردن tusgheer kirdun, نقصان ساختن nuksaun saukhtun.

WANNESS بیمارگونی beemaurgooné, زردی zurdé, پژمردگی pushmurdugé.

To WANT or *be in want of any thing* عدم شدن adum shoodun, اعدام بودن é-adaum boodun, معدم شدن maadim shoodun, اصفا گشتن isfa gushtun, غیر داشتن ghire-a daushtun.—(*to be poor*) تنگ دست شدن tunk dost shoodun, محتاج شدن muhtauj shoodun, رکوع گشتن rukuwa gushtun, فقیر بودن fakeer boodun, نیازمند شدن né-auzmund shoodun, حاجتمند گردیدن haujutmund girdédun.—(*to be defective*) تقصیر شدن tukseer shoodun, زوال یافتن zuwaul é-aftun, کم شدن kum shoodun, نقیص بودن nukees boodun, نقصان نمودن nuksaun numoodun. v. *to fail*.—(*to have occasion for*) لازمت یافتن lauzimut é-aftun, مهم و لازم پنداشتن muhimm ou lauzim pindaushtun, مقتضی شدن muktuzé shoodun, معتکد یافتن maatikud é-aftun.—(*to long for*) ارزو داشتن arzoo daushtun. v. *to wish*.

Want (*penury*) تنگ دستی tunk dosté, دست تنکی dost tunké, احتیاج ihté-auj, مسکنت meskinut, گدایی gudaï-é, دردمندی durdmundé, نیازمندی né-auzmundé, فقر fakr. v. *poverty, indigence*.—(*deficiency*) زوال zuwaul, قصور kusoor, نقص nuks, نقصان nuksaun.—(*privation, state of not having*) عدم adum, معدم maadim, حیا hyma, حال محروم haula muhroom. *Being in want of* محروم muhroom, عدیم adeem, بیبهره bébuhreh. v. also *poor*.

Wanting (*defective*) زو تقصیر zu tukseer, ناقص naukus, نقیص nukees, زایل za-él, کم kum, کمین kumeen, کمینه kumeeneh.

WANTON شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, پر شهوت pur shuhwut, نفسانی nufsauné, زو هوای نفسانی zu hawa-é nufsauné, زو هوس و هوا zu hawus ou hawa, بی سر و سامان bé sur ou samaun, هواس hawwaus. v. *lascivious, libidinous, dissolute, licentious*.—(*frolicksome, airy*) شوخ shookh, هوادار hawadar, شوخ طبیعت shookh tubé-aat, شاد shaud, خرم khurrum, مسرور mesroor, بطر butur, عرام araum, زو عشوت و شیوه zu yshwut ou sheeweh. v. *saucy*.

A wanton اهل شوخی ahla shookhé, زنی شوخ zunné shookh, شیوه باز sheeweh bauz, کنیز شوخ چشم kuneeza shookh chushum, جاف جاف jauf jauf. v. also *whore, whoremonger: trifler*.

To wanton شوخی نمودن shookhé numoodun, شوخیدن shookhédun, شیوه باختن sheeweh baukhtun, هوادار شدن hawadar shoodun, عشوت نمودن yshwut numoodun, عشوت زن شدن yshwut zun shoodun. v. *to revel, play*.

Wantonly با شوخی ba shookhé, بطور شیوه باز betoora sheeweh bauz, بر وجه هوادار bur wujha hawadar, با شهوت ba shuhwut, با هوای نفسانی ba hawa-é nufsauné, با عشوت ba yshwut.

Wantonness شوخی shookhé, شهوت shuhwut, هوس hawus, هوا و هوس hawa ou hawus, هوای نفسانی hawa-é nufsauné, هواداری hawadauré. v. *lasciviousness, licentiousness*.—(*frolick, humour*) شوخی shookhé, شوخ طبیعتی shookh tubé-aaté, عشوت yshwut, شادی shaudé, دلشادی dilshaudé, خرمی khurrumé, شیوه sheeweh.

WAR جنگ jung, جهاد jahaud, نبرد nubburd, رزم ruzzum, غزا ghuza, مبارزت mubaurizut, حرب harb, حراب haraub, محاربت muhauribut, حرابت haraubut, کارزار kaurzaur, سغر sufr, پیکار peikaur, وغا wugha, هیجا heija, پرخاش pur-

khaush, فرخاش furkhaush, خاش khaush, جهد juhd, عجوز ajooz, فساد fusaud, کژاغند kuzsha-ghund, کژغند kuzshghund, کفاغ kufauh, ازرم azrum, زات رعد zaut raad, صرام suraum, غشوم ghushoom, صفدري sufdiré, بكره bukruh, كيد keid. *A great, bloody* or *dangerous war* جهاد اكبر jahaud akbur, مقاتلت عظيمت mukau-tilluta azeemut, نهمار nuhmaur, نهمان nuhmaun, عماص or عماس amaus. v. *hostility, battle.*—*A sea war* دريا جنگي duré-a jungé, نبرد البحر nub-burdu'l'buhr.—*Wars* جنگها jung-ha, حروب hu-roob, محاربات muhaurubaut, غزوات ghuzwaut, مغازي mughauzé, فسادات fusadaut, معامع ma-ama.—*The terror of war* مهابت جنگ mohaubut jung. *The hero of war* دلاور جنگ dilavur jung. *The triumph of war* ظفر جنگ zufur jung. *The strength of the war* جلادت جنگ julaudut jung. *The leader of war* سپهدار جنگ sippahdar jung, سالار جنگ salaur jung. [The above, with others of a similar combination, are titles conferred in the East on men of rank, especially in the military line.]—*Trained* or *skilful in war* نبرد ازما nubburd azma, جنگ اموز jung amooz, رزم پيشه ruzzum peesheh, احوال جنگي شناس ahwaula jungé shinaus. *A holy war, a war against infidels* جهاد juhaud, اجتهاد ijtihaud, مجاهده mujauhudeh, غزا ghuza, مغزي mughza (pl. مغازي mughau-zé). *The author of a war* باعث جنگ baasa jung, فتنه انگيز fitneh angeez.

To war or *make war* جنگ كردن jung kirdun, مبارزت ساختن mubaurizut saukhtun, غزا كردن ghuza kirdun, جهاد ساختن juhaud saukhtun, مجاهدت نمودن mujauhidut numoodun.

To WARBLE اواز كردانيدن awauz girdané-dun, تغرد ساختن tughurrud saukhtun, سرائيدن suraï-édun, ترنم كردن turunnim kirdun, رنم ساختن runnim saukhtun, ترانه زدن turauneh zudun, نوازش كردن nuwauzish kirdun, خواندن khaundun, خوش خواندن khoosh khaundun, نغمت پرداختن nughmut purdaukhtun, تغني كردن tughunné kirdun. v. *to sing.*

A warbler ترنم كننده turunnim koonindeh, تغرد ساز tughurrud sauz, سراينده sira-éndeh, خوشخوان khooshkhaun, رنم پيراي runnim pee-ra-é, ترانه پرداز turauneh purdauz. v. *singer.*

To WARD, *ward off* وا راندن wa raundun, دفع كردن dufa kirdun, دافع شدن daufa shoo-dun. v. also *to guard, protect.*

A ward (young person under guardianship) يتيم eeteem (fem. يتيمت eeteemut), يتيم وصي eeteema vussé. v. *pupil, orphan.*—*A ward* or *district of a city* امارت شهر imauruta shahur, محلت muhul-lut. v. also *watch, guard, custody, confinement.*—*The wards of a lock* مدنج mudunj, مدنك mudunk.—*Wardship (guardianship)* وصيكي vusseegé, محافظت muhaufizut.—*(pupillage)* حال يتيم haula eeteem.

A warden وصي vussé, حافظ hafiz, راعي ra-é, ناظر nauzir, حارس hauris. v. *guardian, keeper.*—*The warden* or *head man of a society* عرفت urfut, كتخدا kutkhoda, پيشوا peishwa, پيشكار peish-kaur. v. *chief.*—*A church-warden* قايم ka-ém, واهف wauhif, هربذ hurbuz.

A WARDROBE جامه دان jaumeh dan, خلعت خزينه khylaat khuzeeneh, رخت خانه rukht khauneh, بغلنده bughlundeh, برفند bur-fund, صوان suwaun.

WARE, *wares* اسباب asbaub, متاع mutaa (pl. امتعت imtaat), قماش kumaush (pl. اقمشت akmishut), بياعت bei-aat (plur. بياعات bei-a-aut), مال maul (plur. اموال amwaul), بارخانه barkhauneh, سلعت silaat (plur. سلع sula), عرض erz, جنس jins (plur. اجناس ajnaus), اثاث asaus. *Small wares* خردوات khorduwaut, اسباب كمبها asbauba kumbeha. v. *pedlary.*

A warehouse مخزن makhzun, خزينه khuzee-neh, اسباب خانه asbaub khauneh, انبار ambaur, انبار خانه ambaur khauneh, باردان bardaun, كربج kurbuj. v. *storehouse, repository.*

WARFARE حال جنگ haula jung, احوال جنگي ahwaula jungé. v. *war.*

Warily, v. *cautiously.*—*Wariness*, v. *caution.*

WARLIKE (*skilled in* or *fit for war*) جنگ اموز jung amooz, نبرد ازما nubburd azma, احوال جنگ شناس رزم پيشه ruzzum peesheh, ahwaula jung shinaus.—(*brave*) دلاور dilavur, دلير dilare, غازي مانند ghauzé manend, تيز دل taze dil.—(*military, belonging to war*) جنگي jun-gé, احوال جنگ پيوند ahwaula jung pivund, نبرد منسوب nubburd munsoob, بجهاد تعلق be-juhaud ta-alluk.—*Warlike accoutrements* الات رزم alauta ruzzum, اوزند awzund, اوژند awzshund, اوژنگ awzshunk. v. *accoutrement.*

WARM گرم gurm, حار haurr, حر hurr, تابدار taubdar, v. *hot.*—*A little warm* نيم گرم neem gurm, معتدل maatudil. *Warm (fiery, furious)* اتشي autashé, محرور muhroor, گرم gurm, تنمر tunummur, حمر humir, قهر kuhr, تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-aat. v. *violent, vehement.*—(*ardent, zealous*) پر رشك pur rishk, رشكين rishkeen, ذو غيرت zu ghee-rut, غيور ghei-oor. v. also *fanciful.*—*Warm heart-ed* گرمدل gurmdil. *A warm place* گرمگاه

gurmgauh. *A warm climate* گرمسر gurmsir, جروم juroom. *Warm water* اب گرم auba gurm, فاتر fautir, فاتور fautoor. *A warm bath* گرمابه gurmaubeh, اب گرم auba gurm. v. under *hot*.

To warm گرم کردن gurm kirdun, گرمیدن gurmédun, حار کردن haurr kirdun. v. *to heat*.—(*to become warm* or *passionate*) گرم گشتن gurm gushtun, اتشي گردیدن autashé girdédun, قهر گرفتن kuhr gooriftun, غضبناک شدن ghuzubnauk shoodun. v. also *to enrage*.

Warmly (*with heat*) بي گرمی ba gurmé, حرا hurran.—(*passionately, angrily*) با قهر ba kuhr, با غضب ba ghuzub, محرورا muhrooran.—(*zealously, ardently*) با رشك ba rishk, با غیرت ba gheerut, با دلگرمی ba dilgurmé.

Warmness, warmth (*heat*) گرمي gurmé, نیم گرمي neem gurmé, تابداري taubdaré, حرور huroor, حرارت huraurut.—(*passion, choler*) گرمي gurmé, غضب ghuzub, قهر kuhr, تیزمزاجي taze mizaujé, تیز طبیعتي taze tubé-aaté, دلگرمي dilgurmé. v. *zeal, passion, enthusiasm*.

To WARN نصیحت دادن nuseehut dadun, تبیه نمودن tubeeh numoodun, منبهت دادن mumbuhut dadun, متنبه گردانیدن motanebbeh girdanédun, پند دادن pund dadun, اگاهدار کردن agahdar kirdun, اگاهانیدن agahanédun, موعظه ساختن muwa-ézeh saukhtun. v. *to admonish, notify*.

Warned اگاهانیده agahanédeh, پند گرفته pund goorifteh, متعظ mutta-éz.

Warning نصیحت nuseehut, پند pund, تنبیه tumbeeh, موعظه muwa-ézeh, نذر nuzr, نذری nuzré, منبهت mumbuhut, ذکره zikreh, ذکري zikré, اگاهداري agahdaré.

WARP (*of cloth*) ارش arish, اریش areesh, تاره taureh, حبالت hubaulut (pl. حبایل huba-él), تار taur, بت butt, پود pood, فرت furt. v. *woof*.

To WARP (*become crooked, shrink*) معوج گشتن ma-ooj gushtun, کوژ گردیدن goozsh girdédun, منحني شدن munhuné shoodun, درهم گرفته شدن durhum goorifteh shoodun, واهم کشیدن wahum kushédun, نا راست گشتن na rauft gushtun, پیچیدن peechédun, پیچیده شدن peechédeh shoodun, پیچ گشتن peech gushtun, پیچش نمودن peechish numoodun. v. *to contract: turn*.—(*to cause to crook, shrink* or *shrivel*) کژ گردانیدن kuzsh girdanédun, اعوجاج دادن é-awajauj dadun, معوج ساختن ma-ooj saukhtun, پیچیده کردن peechédeh kirdun, واهم گرفته ساختن wahum goorifteh saukhtun, درهم کشیده کردن durhum kushédeh kirdun.

Warped, warpt معوج ma-ooj, منحني munhuné, پیچیده peechédeh, درهم کشیده durhum kushédeh, واهم گرفته wahum goorifteh, نا راست گشته na rauft gushteh, غیر در خط مستقیم ghire-a dur khutta mustukeem.

A WARRANT (*commission* or *order*) استقلال istiklaul, حکم hookum, امر amur, سپارش sipaurish, عهد ahd, فرمان furmaun, برات buraut, منشور munshoor, بیزاري beezauré.

To warrant (*give authority*) استقلال دادن istiklaul dadun, فرمان گذار کردن furmaun guzaur kirdun, حکم دادن hookum dadun, عهد و امر گردانیدن ahd ou amur girdanédun.—(*to exempt, secure, privilege*) برات دادن buraut dadun, منشور بخشیدن munshoor bukhshédun, معاف ساختن mu-auf saukhtun, بیزاري دادن beezauré dadun.—(*to prove, attest*) دلالت و اثبات نمودن dulaulut ou isbaut numoodun, حجت برهان کردن hujjuta burhaun kirdun, تصدیق ساختن tusdeek saukhtun, شهادت و اقرار دادن shuhaudut ou ikraur dadun. v. also *to justify*.

Warrantable محلول muhlool, حلال hulaul, حق hukk, حقیقي hukeeké, شرعي shura-é, سني sunné, جایز ja-éz, طایب ta-éb.—(*justifiable, right*) راست rauft, صالح saulih, واجب vajib, مستوجب mustoojib, سزا suza, لایق la-ék, شایسته sha-éfteh, قابل مبرر شدن kaubila muburrur shoodun, واجب التزکیت vajibu'l'tuzké-ut. v. *proper, just*.

Warrantableness شریعت shuré-at, راستي rausté, صلاح sulauh, شایستگي sha-éstugé, قابلیت مبرر شدن kaubillé-uta muburrur shoodun, سزاواري suzawauré.

Warrantably بالحلال bi'l'hulaul, با راستي ba rausté, با صلاح ba sulauh, بر وجه قابل مقرر شدن bur wujha kaubila mukurrur shoodun, با سزاواري ba suzawauré, با موافقت ba muwaufikut.

Warranted (*lawful*) مبرر muburrur, محلول muhlool, حلال hulaul. v. *warrantable*.—(*authorised*) استقلالي istiklaulé, مستقل mustukull, استقلال istiklaul.—(*proved*) مثبوت musboot, مسجل musujjul, مشهود mush-hood, از حجت برهان مشروح uz hujjuta burhaun mushrooh.

A warranter (*one who gives authority*) حکم گذار hookum guzaur, فرمان فرما furmaun furma, امر ده amur duh. v. also *surety*.

Warrantise, warranty (*authority, commission*) استقلال istiklaul, استقلال کلي istiklaula kullé, منشور munshoor, سپارش sippaurish, عهد ahd.—(*security*) کفیل kufeel, کفالت kufaulut, متکفل mutukufful, پایندانی pa-éndauné.

A WARREN (*for rabbits*) حصار جهت پزشنگري hiſſaura jihut puzſhunguré.

A WARRIOUR جنگي jungé, بهادر bahaudur, شاهسوار ſhahſuvvaur, غازي ghauzé, مبارز mobauriz, پهلوان pihluvaun, نبرد ازما nubburd azma, مجاهد mujauhid, جدار juddaur, بطل batal, كنداور kundawur, صاحب دليري ſahib dilaré, مردم دلاور murduma dilavur, صفدر ſufdir. v. *ſoldier*.

A WART ژخ zſhukh, ازژخ azſhukh, كندمه kundumeh, كندومه kundoomeh, پالو pauloo, پاژوه pauzſhooh, ثولول ſoolool, منكل mungul.—*Warty* ژخ دار zſhukh dar, پركندومه pur kundoomeh, زو پالو zu pauloo.—*Wartwort*, v. *ſpurge*.

WARY صاحب احتياط ſahib ihté-aut, زو انتباه zu intibauh, اهل بصيرت ahla buſeerut, محتذر muhtuzir. v. *cautious*.

WAS P بود bood, شد ſhood, A كان kana.

To WASH غسل كردن ghuſl kirdun, شستن ſhuſtun, شوييدن ſhooï-édun, شوينكي كردن ſhoo-éndugé kirdun, شست و شو ساختن ſhuſt ou ſhoo ſaukhtun, مجيدن mujédun, مسيديدن muſeedédun, تمويص كردن tumwees kirdun, موص ساختن maws ſaukhtun, شوص كردن ſhaws kirdun, اشردن aſhurdun. — *To waſh the body* استحمام ساختن iſtihmaum ſaukhtun, غسل تن كردن ghuſla tun kirdun, تغسل ساختن tughuſſul ſaukhtun, بدن شستن budun ſhuſtun. v. *to bathe*.—*To waſh clothes* جامه شست كردن jaumeh ſhuſt kirdun, نسك ساختن nuſik ſaukhtun, ملق كردن mulik kirdun, لباس رحض ساختن libaus ruhz ſaukhtun. *To waſh the feet* غسل پاي كردن ghuſla pa-é kirdun.—*To waſh* or *rub with the tips of the fingers* تقريص كردن tukrees kirdun. *To waſh the hands* دست رخص كردن doſt rukhs kirdun, ابدست ساختن aubdoſt ſaukhtun. *To waſh one's hands of any thing* دست باز داشتن doſt baz dauſhtun.—*To waſh with cold water* با اب سرد غسل كردن ba auba ſurd ghuſl kirdun, مقتر ساختن muktir ſaukhtun, ابتراد كردن ibtiraud kirdun, مبترد ساختن mubturid ſaukhtun. *To waſh with warm water* با اب گرم شستن ba auba gurm ſhuſtun, محم كردن muhimm kirdun. *To waſh the groin* مستوغل كردن muſtooghul kirdun. *To waſh* (*clothes, head, hands, &c.*) *badly, without cleaning them* ضغث كردن zughs kirdun, تلجن ساختن tulujjun ſaukhtun. *To waſh or gargle the mouth* غرغره ساختن ghurghureh ſaukhtun, تغرغر كردن tughurghur kirdun. *To waſh* or *colour* رنك كردن runk kirdun, رنكين ساختن rungeen ſaukhtun, با ابرنك شستن ba aubrunk ſhuſtun. *To waſh the blackamoor white* جنك جلاب كردن jung julaub kirdun.

A waſh (*coſmetick lotion*) اب رنك auba runk, سپيد اب ſipeed aub, سرخاب ſurkhaub, سپيده زنان ſipeedeha zunaun, كلكون gulgoon, كلكونه gulgooneh, كلكوني gulgooné. v. *paint*, *colour*: alſo *marſh*, *fen*.—*A waſh-ball* كلي خوشبوي gilé khooſhbooï. *A waſh-hand baſon* دست شوي doſt ſhooï, ابجامه aubjaumeh.

Waſhed مغسول mughſool, شسته ſhuſteh, غسيل ghuſeel, غسيلت ghuſeelut, مرخوض murkhooz, رخيض rukheez. *Dirty water in which any thing has been waſhed* غسالت ghuſaulut.

A waſher غاسل ghauſil, غسال ghuſſaul, شوينده ſhuvéndeh, شوي ſhooï, جامه شوي jaumeh ſhooï, كازر kauzir, حواري huwauré. v. *bleacher*.—*A waſher of dead bodies* غسال ghuſſaul, مرد شوي murd ſhooï.

Waſhing شوينده ſhoovéndeh, شوي ſhooï, شو ſhoo.—*A waſhing-tub or vat* اجانت ijaunut.

Waſhy ابي aubé. v. *watery*. — (*moiſt*) تر tur, نمدار nimdar. v. *damp*: alſo *weak*, *unſolid*.

A WASP زنبور خر zumboor khur, منج munj, شغور ſhufoor.

Waſpiſh تيز مزاج taze mizauj, تيز طبيعت taze tubé-aat, بد سكال bud ſigaul, بد خواه bud khauh, كينور keenwur. v. *malignant*, *peeviſh*. —*Waſpiſhly* با تيز مزاجي ba taze mizaujé, بر وجه بد سكال bur wujha bud ſigaul, بد خواهانه bud khauhauneh.—*Waſpiſhneſs* تيز مزاجي taze mizaujé, بد خوهي bud khauhé. v. *malignancy*.

To WASTE (*conſume, diminiſh*) اسراف كردن iſrauf kirdun, تلف ساختن tuluf ſaukhtun, اتلاف كردن itlauf kirdun, برباد ساختن burbaud ſaukhtun, افنا نمودن ifnaa numoodun, ضايع كردن za-é-a kirdun, اكل و بلع ساختن akl ou bula ſaukhtun, كم كردن kum kirdun, كاستن kauſtun. v. *to deſtroy*, *ſpend*, *wear*. — (*to be in a ſtate of conſumption*) متلف شدن mutluf ſhoodun, افنا كرديدن ifnaa girdédun, اتلاف يافتن itlauf é-aftun, اسراف پذيرفتن iſrauf pizzeeruftun, كم شدن kum ſhoodun.

Waſte (*deſolate, uncultivated*) ويران veeraun, خراب khuraub, مخروب mukhroob, جريده jureedeh, برباد burbaud, برباد داده burbaud dadeh, وحش wuhiſh, مستوحش muſtoohiſh, نا معمور na maamoor, بي تعمير bé taameer. v. *deſert*; alſo *uſeleſs*, *ſuperfluous*.

Waſte (*conſumption*) اتلاف itlauf, اسراف iſrauf, نقص nuks, نقصان nukſaun, زايل za-él.—*A waſte* (*deſolate* or *uncultivated ground*) ويرانه

veerauneh, بیان eebaun, وحشت wuhshut. v. *desert*: also *prodigality*: *loss*.

Wasted مسروف musroof, برباد داده burbaud dadeh, اسراف کرده شده israuf kirdeh shoodeh.

Wasteful (*destructive*) مفسدت mufsudut, تخریب کنا tukhreeb koona, انهدام ساز inhidaum sauz. v. *ruinous*.—(*lavish*, *prodigal*) مسرف musruf, مبذر mubuzzir, معذل mu-ezzil, متلف mutluf, تودر tuwuddir.—*Wastefully* (*prodigally*) مسرفا musrufan, با اسراف ba israuf, مبذرا mubuzziran.—*Wastefulness* اسراف israuf, حال مسرف haula musruf, مسرفی musrufé, مبذري mubuzziré.—*A waster*, v. *prodigal*.

To WATCH (*not to sleep*, *to wake*) بیدار شدن beedaur shoodun, تیقظ کردن tei-ukkuz kirdun, سهران شدن suhraun shoodun, سهرت بودن suhrut boodun, متیقظ شدن mutei-ukkuz shoodun. (*to keep guard*) نگاهبان شدن nigahbaun shoodun, نگاهبانی کردن nigahbauné kirdun, دیدبان شدن deedbaun shoodun, دیدبانی نمودن deedbauné numoodun, نوبت کردن noobut kirdun. (*to be vigilant* or *attentive*) مشغول شدن mushghool shoodun, چشم و گوش دادن chushum ou goosh dadun, اگاه شدن agauh shoodun, متیقظ بودن mutei-ukkuz boodun, قایم شدن ka-ém shoodun.—*To watch in order to deceive* مهتبل کردن muhtubil kirdun, کمین ساختن kumeen saukhtun.

A watch, *watchman* پاسبان pausbaun, دیدبان deedbaun, نگاهدار nigahdar, نگاهبان nigahbaun, نوبت noobut, دیدوان deedwaun, هرکش hurkush, حارس hauris. *A watch-tower* or *watch house* نوبتخانه پاسبان خانه pausbaun khauneh, نوبتخانه noobutkhauneh, دیده گاه deedeh gah, نگاهخانه nigauhkhauneh. *A watch* or *period of the night* جوشوش jooshoosh, جزعت juzaat. *Two watches* (or *fourths*) *of the night* دو پهر شب doo puhra shub. v. under *night*.—*Watch* (*forbearance of sleep*) عدم خواب aduma khaub, بیداري beedauré.—(*attention*, *observation*) اشتغال ishtighaul, نگاه nigauh, شغل shughl, ملاحظه mulauhzeh, بصیرت buseerut. v. *watchfulness*.—*A watch-word* شعار shaar. *A watch* or *clock* ساعت sa-at, ساعت نامه sa-at nameh, تشته tushteh, بسیطه buseeteh. *A horizontal watch* افاقي ifauké.—*A watch-maker* ساعت کرده sa-at kirdeh, تشته کر tushteh gur.

Watched منظور munzoor, دیده deedeh.

A watcher (*one who observes* or *attends*) ملاحظه ساز mulauhzeh sauz, اشتغال ده ishtighaul duh, نظر کننده nuzr koonindeh, نظور nuzoor. v. also *overseer*, *watch*.

WATCHET کبود kubood. v. *blue*.

WATCHFUL بیدار beedaur, انتباه intibauh, اهل انتباه ahla intibauh, اگاه agauh, اگاه دار agauh dar, ساهر sauhir, ساهرت sauhirut, قایم ka-ém, قایمت ka-émut, ذو بصیرت zu buseerut, اهل ملاحظه ahla mulauhzeh, مشغول mushghool, مشغل mushghul, اشتغال نما ishtighaul numa, مستیقظ musteikiz, ذو نگاه zu nigauh. v. *wakeful*, *vigilant*, *attentive*.

Watchfully با انتباه ba intibauh, با بیداري ba beedauré, با نگاه و شغل ba nigauh ou shughl, مستیقظا musteikizan. v. *vigilantly*, *carefully*, *cautiously*, *attentively*.

Watchfulness بیداري beedauré, انتباه intibauh, اگاهداري agauhdaré, اگاهي agauhé, ملاحظه mulauhzeh, بصیرت buseerut, اشتغال ishtighaul. v. *vigilance*, *caution*, *attention*.

Watching بیدار beedaur, زنده دار zindeh dar, ساهر sauhir, سهران suhraun, سهرت suhrut (plur. سهار suhhaur). v. *watchful*, *vigilant*.—*Too much watching* کثیر السهر kuseeru's'suhr.

WATER اب aub, او auv, ما maa, ماءت maat, تامور taumoor, تامورت taumoorut, ملك امر muluka amr, عتیق ateek, جراب juraub, زوان zuvaun, بج buj, اباب abaub. *Running water* اب روان aub rouvaun, ماء جاري maa jauré, ضلل zulul, خرخار khurkhaur, نجل nujil, ماء متسبسب maa mutusubsub. *Water flowing in the form of a chain* سلسال sulsaul, سلسبیل sulsubeel, سلسل sulsul, راسم rausim. v. *meander*.—*Stagnant water* اب استاده aub istaudeh, ماء جامد maa jaumid, برکت burkut, ماء برکت maa burkut, اخاذ ikhauz, غدیر ghudeer, بارکین baurkeen, فاحم fauhum, رزن ruzn, رزنت ruznut. v. *ditch*, *marsh*, *pool*.—*Pure*, *clear*, or *sweet water* اب زلال auba zulaul, اب خوش و نقاخ auba khoosh ou nikaukh, ماء صافي maa saufé, ماء قراح maa kurauf, اب مروق auba murawwuk, زلال zulaul, خضرم khuzrum, نفیص nufees. *Thick*, *stinking* or *unwholesome water* زهراب zuhraub, اب شور auba shoor, ماء ایل maa a-él, مع maa, معاع ma-aa, طلخوم tulkhoom. *Muddy water* چرکاب chirkaub, خوراب khooraub, اب الوده aub aloodeh, ماء ملوث maa mulawwus, رداغ rudaa. *Rose-water* گلاب gulaub, ماء الورد ma-u'l'wurd. *Salt water* تلخاب tulkhaub. v. *salt*.—*Water oozing* or *dropping through crevices* خرابابه khuraubaubeh, تراب turaub, مذي muzé. *Any mound*, *dike* or *dam for confining water* بندروغ bunduroogh, خوراب khore-aub, حبس hubus. *To draw* or *raise water* اب برداشتن aub burdaushtun, اب کشیدن aub kushédun.—*A carrier* or *drawer of water* ابکش aubkush, سقا suka, ساقي sauké, ساقت saukut. *Cold water* اب سرد auba

ſurd, قرور kuroor. *Warm water* اب گرم auba gurm. v. under *warm.* — *A watering trough* ابكور aubgoor, قرو kuroo. v. *trough.* — *Water* or *luſtre* (*of a diamond,* &c.) اب aub, كوكب koukub. *Gems of a fine water* جوهر ابدار jawhura aubdar.— *Water overflowing the ſurface of ground* غيل gheil, طسل tuſl. *Water running with great noiſe* هرهور hurhoor. *Water running in aqueducts* لبب lubub, لوبب lawbub. *A water cloſet* ابخانه aubkhauneh ادب خانه adub khauneh, بيت الفراغ beetu'l'furaugh. *A watering pot* ابكير aubgeer. *Any veſſel* or *place for containing water* ابدان aubdan, ابكند aubkund, ابكير aubgeer, برج ابي burja aubé. v. *reſervoir.*— *Any place through which water paſſes* رهاو ruhaw, ابكذر aubguzr, ابراه aubrauh, طريق ما tureeka maa. v. *canal, conduit.*— *A draught of of water,* ابشخور aubiſhkhore.—*A ſpring of water* ابخيز aubkheez, ما نبع maa nuba. v. *ſpring.*— *A keeper of water* ابدار aubdar. *A watering place* ابكاه aubgah, ابكان aubgaun. *Barley water* ما الشعير ma-u'ſh'ſha-ér. *Honey water* (*a kind of mead* or *metheglin*) ما العسل ma-u'l'aſil. *Rain water* ماء مطر maa mutr. *Slime of water* طثرت tuſrut. *Water covered with fenny weeds,* &c. عذب azub, طثرت tuſrut. *Water lentils* or *weeds* عذبت azibut. *A water-ſnake* مار ابي maura aubé, مارالبحر mauru'l'buhr.—*A torrent* or *flux of water* سيلاب ſeilaub, جريت jiré-ut. v. *torrent.*—*To pour out water* اب ريزان كردن aub reezaun kirdun, اب ريختن aub reekhtun, سلسله كردن ſilſileh kirdun, دفق ساختن dufik ſaukhtun. *To be full of water* ابسير شدن aubſeer ſhoodun, سيراب بودن ſeeraub boodun. —*To let in water* (*to leak as a ſhip,* &c.) اب درون پذير شدن aub duroon pizzeer ſhoodun, مووه كردن moo-uh kirdun, موه ساختن mooh ſaukhtun, ميه نمودن meeh numoodun. *Bilge water* (*in a ſhips hold,* &c.) فنطيس funtees.—*A rock appearing above water* هاديت haudé-ut.—*A valley through which water runs* زناب zunaub, زنابت zunaubut (plur. زنايب zuna-éb.—*A water-fall* ابشيب aubſheeb, زنابت zunaubut. v. *caſcade.* — *A water mill* اسيا اب aſé-a aub, ناعور na-oor. v. under *mill.* — *A water wheel* (*for watering fields, gardens,* &c.) دولاب doolaub, چرخ chirkh, منجنون munjunoon. v. *wheel.*—*A water-dog* هبكت hubkut.—*A water-fowl* مرغ ابي murgha aubé. — *A water lily* ابو aboo. *Water creſſes* پندو pundoo. v. *creſſes.*— *A waterman* ملاح mullauh, ملاح سفينه mullauha ſufeeneh. *A water-melon* ابدان aubdan, سفنجه ſufinjeh. v. *melon*—*A water-work* شادروان ſhaudrouvaun, چمن بند chuminbund, زربيت zurbé-ut, زهاب zuhaub.—*Water-gruel* شوبا ſhooba. v. *gruel.*

To water (*ſprinkle with water*) شاداب ساختن ſhaudaub ſaukhtun, اب پاشيدن aub pauſhédun, اب پاشي كردن aub pauſhé kirdun, ابيار شدن aubéaur ſhoodun, تر كردن tur kirdun, ابكار شدن aubkaur ſhoodun, تبليل كردن tubleel kirdun, تورخ ساختن tuwurrukh ſaukhtun. (*to ſupply with water for drink*) اب دادن aub dadun, تسقيت كردن tuſké-ut kirdun, اسقا ساختن iſka ſaukhtun. (*to take in water as a ſhip, for drinking* &c.) بجهاز اب پذيرفتن bejahauz aub pizzeeruftun, دركشتي اب كرفتن dur kiſhté aub gooriftun.

A waterer ابيار aubé-aur, اب پاش aub pauſh, شاداب كننده ſhadaub koonindeh.

Watered (*ſprinkled*) با اب پاشيده ba aub pauſhédeh, تورخ tuwurrukh. (*ſupplied with water to drink*) اب پذير aub pizzeer.

Watering حال ابي haula aubé, نم nim, نمناكي nimnauké. v. *moiſture, humidity.*

Watering (*giving water*) اب بخش aub bukhſh, ما ده maa duh. (*ſprinkling*) اب پاشي aub pauſhé.

Watery, wateriſh ابدار aubdar, ابي aubé, نم nim, نمكين nimkeen, مايي maï-é, اب پيوند aub pivund, ما منسوب maa munſoob. v. *wet, moiſt, humid.*—*Watery-coloured* ابكين aubgeen. *A watery place* ابكاه aubgah, طرخ turukh.— *Watery* (*inſipid, taſteleſs*) بي مزه bé muzeh, بي لذت bé luzzut, غير ذوق ghire-a zook.

To WATTLE (*bind with twigs*) با شاخ و تندرق بستن ba ſhaukh ou kyndryk buſtun, از شال و عصيت بند كردن uz ſhauk ou uſei-ut bund kirdun. (*to plat twigs*) شاخ و تندرق بافتن ſhaukh ou kyndryk bauftun, شال و عصيت باهم نسج كردن ſhauk ou uſei-ut bahum nuſij kirdun. *A wattle* or *a number of twigs wattled together* برن burn, قفس kufus.

A WAVE موج mooj (plur. امواج amwauj), خيزاب kheezaub, اباب abaub, ستونه ſutooneh, نره nurreh, تيار tei-aur, مور mawir, فلك fuluk, روكا rooka, روكت rookut, خب khubb, غوط ghoot, غوطه ghooteh, هنك hunk.—*The danger of the waves* بيم موج beema mooj, خطر امواج البحر khutra amwauju'l'buhr. *The agitation of the waves* تموج tumawwuj, مرد muridd, مستعرف muſtaarif. *Toſſed by the waves* مايج ma-éj. *The daſhing of the waves* متموج mutumawij, تلاطم امواج tulautuma amwauj, تلاطش خيزاب tulautuſa kheezaub, متاطم muta-attym, معتلج maatlij, قمص kumis. *The daſhing of the waves*

and the agitation of the stormy sea تراكم امواج و تلاطم بحر مواج turaukuma amwauj ou tullautuma buhra muwauj.—*Cutting the waves* (*as a ship, swimmer, &c.*) مخر mukhir, مخور mukhoor.

To wave (*beckon by waft* or *signal*) اشارت كردن ishaurut kirdun, غمز ساختن ghumz saukhtun, علامت زدن alaumut zudun, و نشان نمودن و لاندن nishaun numoodun ou laundun. — (*to play loosely, float backwards and forwards*) اينجا انجا جنبان شدن einjau aunja jumbaun shoodun, حص كردن husſ kirdun, جنبيدن jumbédun, لاندن laundun, نرمودن nurmoodun, تنغص كردن tunughghus kirdun. *To wave from side to side in walking* خرام كردن khyraum kirdun, لنجيدن lunjédun. *To wave* (*put off for a time*) واپس انداختن wapus andaukhtun, دير واداشتن deir wadaushtun. v. *to delay.*

To WAVER (*be unsettled* or *inconstant*) بي قرار شدن bé kuraur shoodun, نا پايدار بودن na pa-édar boodun, اضطراب داشتن iztiraub daushtun, تردد نمودن turuddud numoodun, متردد شدن muturuddud shoodun, مضطرب بودن muzturub boodun, دو دل شدن doo dil shoodun, سبكپاي و سبكسر شدن subuk pa-é ou subuksur shoodun, حول بودن hawl boodun. v. *to fluctuate.*

A waverer صاحب تردد sahib turuddud, اهل دودل ahla doodil, ذو اضطراب zu iztiraub.

Wavering بي قرار bé kuraur, نا پايدار na pa-édar, ذو اضطراب zu iztiraub, مضطرب muzturub, متردد muturuddud, نا قايم na ka-ém, دو دل doo dil, سبكپاي و سبكسر subukpaï-é ou subuksur, نا ثابت na saubit, بي ثبات bé subaut, نا ثابت قدم na saubit kudum, غير ثابت پاي ghire-a saubit pa-é, غير موثوق ghire-a mawsook. v. *inconstant.*

Waving, wavy (*rising in waves*) مستعرف mustaarif, موج نما mouj numa, خيزاب ساز kheezaub sauz, متاطم muta-attym, مرد muridd. — (*playing to and fro*) اينجا انجا جنبان einjau aunjau jumbaun, حص husſ.

To wawl, v. *to cry, howl.*

WAX موم moom, شمع shuma, شما shuma. *Bees wax* شمع عسل shumaa asil. *A wax candle* موم moom, شمع shuma, شما shuma. *A candle of camphirated wax* شمع كافوري shumaa kaufooré. *Sealing wax* طين مختوم teena mukhtoom, ختام khytaum, *A wax-candle maker* شماع shumaa, مومجي moomjé.

To wax (*cover* or *smear with wax*) مشمع كردن mushumma kirdun, تشميع ساختن tushmé-a saukhtun.—(*to join with wax*) با شمع پيوستن ba shumа pivustun, با ختام بند كردن ba khytaum bund kirdun. v. *to seal.*—(*to grow, increase*) رستن rustun, نابت شدن naubit shoodun, ناشي بودن naushé boodun, زياده شدن zé-audeh shoodun, افزون گشتن afzoon gushtun. —*Waxed* مشمع mushumma.—*Waxen* ذو شمع zu shumaa, از موم ساخته uz moom saukhteh, شمعي shuma-é.

A WAY راه rauh, ره ruh, طريق tureek, سبيل subeel, سلوك sulook, رهگذار ruhguzaur, سمت semt, مسلك musluk. v. *road, path, journey.*— (*method, manner*) روش rouvish, طريق tureek, دستور dustoor, وجه wujuh, نظام nizaum, اسلوب usloob (plur. اساليب asauleeb), حسب husb, طور toor, منوال munwaul, شكل shukl (plur. اشكال ashkaul), رسم rusm, صورت soorut طرز turz, سبيل subeel, پيشنهاد peishnihaud, قاعدت ka-édut. v. *mode, custom, practice.*—*A high way* شاهراه shahrah, راه كبير rauha kubeer, طريق عام tureeka aum, راه تخت rauha tukht, ام الطريق ummu't'-tureek, شارع shaura, وهم wuhum. v. *high-way.* —*A narrow* or *difficult way* تنك tunk, راه تنك rauha tunk, دربند durbund, سمت دشوار semta dushwaur. v. *pass.*—*A way planted with trees* چنكلستان chunguliſtan. *The milky way* ام النجوم ummu'n'nujoom, كاهكشان kauhkushaun. *Knowing the way* راهدان rauhdaun. *Showing the way* راهنما rauhnuma, راهبر rauhbur, راهگذار rauhguzaur. *Finding out the way* راهياب rauhé-aub. *To depart from the right way* (*morally* or *religiously*) also, *to lose the way* (*take the wrong road*) از طريق مستقيم خروج كردن uz tureeka mustukeem khurooj kirdun, گمراه شدن gumrauh shoodun, بيراه بودن bérauh boodun, بدراه شدن budrauh shoodun. *To direct into the right way* (*show the road*) راه نمودن rauh numoodun, دلالت كردن dulaulut kirdun, سمت صواب نمودن semta suwaub numoodun, دليل طريق شدن duleela tureek shoodun.—(*to guide* or *convert morally* or *religiously*) هدايت كردن huda-é-ut kirdun, ارشاد ساختن irshaud saukhtun, راشد كردانيدن raushid girdanédun, رشاد نمودن rushaud numoodun, رهنماي رشد و سداد شدن ruhnuma-é rashd ou sudaud shoodun, رشد و صواب نمودن rashd ou suwaub numoodun. *In the way of the Lord* در طريق dur tureeka hukk, في سبيل الله fi subeelillah, حسبة لله husbutan lillah. *In a lawful way* بحسب الشرع behusbu'sh'shura, شرعا shuraan. *A keeper of the ways* راهبان rauhbaun, راهوان rauhvaun. *A carriage-way* عربه راه arabeh rauh. *A horse* or *bridle way* اسب راه asb rauh. *A foot-way* پاي راه pa-éh rauh. v. *path.*— *A by-*

way کوره راه kooreh rauh, رایغ ra-égh, محید muheed. *Narrow paths leading from high ways* شکایل shuka-él. *A narrow way, through mountains* or *between houses* منقب munkub. v. *pass.*—*A long way off* دور door, دورادور dooradoor, بعید ba-éd. v. *distant.*—*A way mark* راهنما rauhnuma, علامت alaumut, دلالت dulaulut, ساره saureh, نصب nusb. v. *milestone.*—*By way of recreation* از براي uz bera-é تفرج tufurruj, بر وجه دلفروز bur wujha dilfurooz, جهت عیش و عشرت jihuta a-ésh ou ishrut. *By way of civility* از براي ادب uz bera-é adub. *Which way?* (*in what manner?*) چه cheh? چه گونه cheh gooneh? چون choon? بکدامین bekudaumin? کجا kuja? از کجا uz kuja? بکجا be kuja, حیث heisa? لکي luké? لکیما lukeema? v. *how.*—(*by what road*) چه راه cheh rauh? چه طریق cheh tureek? چه سمت cheh semt? *By this way* از این راه uz ein rauh, از این طریق uz ein tureek, في سبیل هذا fi subeela haza. *By that way* از ان راه uz aun rauh, از ان طریق uz aun tureek, في سبیل ذلک fi subeela zalika. *Every way* بهر جانب behur jaunib, بهر راه behur rauh, بهر حال behur haul, کمال مرتبه kumuul murtubeh, بهر جا behur jau, از هر طرف uz hur turruf. *Which way soever* بهر طرف behur turruf, فی کل وجه fi kulla wujuh. *Out of the way* بی راه bé rauh, گمراه gumrauh, بدراه budrauh. *In the way* (*hindering*) منع ساز muna sauz, سد کنان sudd koonaun, سد و مانع نما sudd ou mauna numa, تعارض ساز ta-arruz sauz, مخالف mukhaulif. *By the way* (*by the by*) سرعة suratan, تحلة tuhyllut, تحلة القسم tuhyllutu'l'-kussum, تجور tujawur. *By the way* (*on the road*) براه berauh, در سبیل dur subeel. *To be in the way* (*to be an obstacle*) سد و مانع شدن sudd ou mauna shoodun, اعتراض نمودن é-atirauz numoodun, مخالف شدن mukhaulif shoodun. *To be on the way* براه بودن berauh boodun, سلوک ساختن sulook saukhtun, بسلوک شدن besulook shoodun. v. *to travel.*—*To give way* باز پس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz istaudun, تجانب کردن tujaunib kirdun, سر فرو نمودن sur furoo numoodun. v. *to yield.*—*Give way! stand out of the way!* (*fall back!*) دور باش door baush! برد برد burd burd! هان از راه haun uz rauh! *To lead the way* پیش رو بودن رفتن peish ruftun, پیش رو بودن peish rou boodun, پیشادنک شدن peishadunk shoodun. v. *to guide.* — *To go one's ways* روبراه نمودن roo berah numoodun, از حضور رفتن uz huzoor ruftun, رحلت کردن ruhlut kirdun. *Half-way* نیم راه neem rauh. v. *mid-way.*—*Ways* سبل subul, سموت sumoot, مسالک musauluk, اسالیب asaleeb, طرق turuk, شوارع shuwaura. *Ways through which one must grope* لموس lumoos.—*Branching as ways* منشعب munshaab.

A way-farer سالک saulik, راهرو rauhrou, راهگذار rauhguzaur. v. *traveller.* — *Way-faring* راهروان rauhrouvaun, راهگذاري rauhguzauré, سلوک ساز sulook sauz, سفر کنان sufr koonaun, سالک saulik, مسافرت musaufirut.

To WAY-LAY کمین ساختن kumeen saukhtun. v. *to lie in wait.*—*A way-layer* کمیندار kumeendar, کمینساز kumeensauz.

WAYWARD سرکش surkush, خوداري khoodra-é, خودسر khoodsur, گردنکش gurdun-kush, بداایین budaï-én, عناد ynaud, فاسد fau-sid, درشت durusht. v. *perverse, morose, obstinate, froward.* — *Waywardly* با سرکشي ba surkushé, با خودسري ba khoodsuré, بر وجه خودراي bur wujha khoodra-é, عنادا ynaudan.—*Waywardness* سرکشي surkushé, گردنکشي gurdunkushé, خودسري khoodsuré, حال خودراي haula khood-ra-é, عناد ynaud, درشتي durushté.

WE [P] ما ma, ایما eima, [A] نحن nuhnu.

WEAK زبون zuboon, زبون و بی تاب zu-boon ou bé taub, ضعیف za-éf, زبیل zubeel, بی توت bé kuwwut, نا توان na tuvvan, سست اندام sust andaum, عجوز ajooz, عاجز aujiz, صغرالید sufru'l'eed, واهن wauhin, واهنت wau-hinut, وخواخ wukhwaukh, نحیف nuheef, درمنده durmundeh, درمانده durmaundeh, ضعضع zaazaa, ضعضاع zaazaa, کسیح kuseeh, حاتل hautil, غس ghuss, مجاب munjaub. v. *infirm, impotent.* — *Weak in mind* ضعیف العقل za-éfa'l'akl, سخیف sukheef, احمق ahmuk, فسیخ fuseekh, کمع kuma, نا دان na daun, مستامع mustaumaa, منانات munaunaut, امر imurr, داله dauluh, دالهت dauluhut, خفتل khuftul, غبین ghubeen, فال faul, فالت faulut, وتغ wutigh, ضجوع zujoo-a, مضجوع muzjuwa, رکاکت ru-kaukut. v. *foolish, spiritless, imprudent: soft, pliant.* — *Weak arguments* or *premises* مقدمات واهیت mukuddumauta wauhé-ut. *A weak* or *diluted colour* رنک کشاده runka kushaudeh. *Weak in faith* ضعیف الایمان za-éfu'l'eimaun. *Weak in knowledge* ضعیف المعرفت za-éfu'l'maarifut.

To weaken زبون کردن zuboon kirdun, ضعیف za-éf saukhtun, نا توان کردن na tuv-van kirdun, قوت واکردن kuwwut wakirdun, زبیل ساختن zubeel saukhtun, سست اندام sust andaum kirdun, عاجز ساختن aujiz saukhtun.

Weakly (feebly) بلا قوت bila kuwwut, بطور زبون betoora zuboon, ضعيفا za-éfan, بى توانى bé tuvvané. v. alſo *weak.*

Weakneſs (of body) زبونى zubooné, سستى ſuſté, عدم قوت aduma kuwwut, ضعف zaaf, عجز ajiz, فسخ fuſikh, هبتت hubtut, وهن wuhn, خور khawwur, وطوطه wutwuteh. *Weakneſs of mind* ضعف العقل zaafu'l'akl, ركاكت rukaukut, فتنه fitneh, فيالت fé-aulut, ضجعت zujaat. *Weakneſs of ſight* خفش khufuſh, سمادير ſumadeer. v. *dimneſs.*—*Weal,* v. *happineſs, proſperity.*

WEALTH مال maul, مالدارى mauldaré, ماليت maulé-ut, اموال amwaul, غنا ghuna, غنيمت ghuneemut, كثرت المال kuſrutu'l'maul, توانگرى tuvvanguré, دولت dowlut, رزق ryzk, ارزاق arzauk, ملك mulk, املاك amlauk, ماملك maumuluk, خير kheir, نعمت namut, نعيم na-ém, نغيمت na-émut, وفر wufr, فتنه fitneh, محاش muhauſh, ورق wurk, اوراق awrauk, خواسته khauſteh, نفيس nufees, نفيست nufeeſut, رم rimm, حلك hylk, اثاث aſaus, سواد ſuwaud, ضرفت zurfut, ضرت zurrut, كحل kuhl, فاضل fauzil, فاضلت fauzilut. v. *opulence.*—*Hereditary wealth* اهن المال ahnu'l'maul, خانمان khaunmaun, مال موروث maula mawroos. *Ill got wealth* هواشت huwauſht, مهاوش muhawuſh.

Wealthily با مال ba maul, بر وجه مالدار bur wujha mauldar, با غنا ba ghuna. —*Wealthineſs* حال مالدار haula mauldar, مالدارى mauldaré.

Wealthy مالدار mauldar, اهل مالدارى ahla mauldaré, مالى maulé, ذو اموال zu amwaul, واسع النعمت wauſa-u'n'namut, وشكرده wuſhkirdeh, متمر muſmur, غنى ghuné, توانكر tuvvangur, مايه دار ma-éh dar. v. *rich, opulent.*

To WEAN *(put from the breaſt)* تبهيم ساختن tubheem ſaukhtun, قطيع كردن kuté-a kirdun, از شير قطع نمودن uz ſheer kuta numoodun, قطع عن الارضاع كردن kuta aanu'l'irzaa kirdun, فلا ساختن fulau ſaukhtun, منتسج كردن muntuſuj kirdun, فسالت ساختن fuſaulut ſaukhtun, فطم كردن futim kirdun. *Ready for weaning (as a colt)* افطام iftaum, فطام futaum. *To wean from any thing* از پيشنهاد قطع كردن uz peiſhnihaud kuta kirdun, از خوى منفصل ساختن uz khooi munfuſul ſaukhtun, تبهيم عادت كردن tubheema audut kirdun.

Weaned قطيع kuté-a, فطيم futeem, منفصل munfuſul, مقطوع عن الارضاع muktoo-a aanu'l'irzaa.—*Weaned from any habit* از پيشنهاد مقطوع uz peiſhnihaud muktoo-a, از خوى منفصل uz khooï munfuſul.

A WEAPON الت حرب aluta harb, پيكان peikaun, سيف ſeif, حربه harbeh, تير teer. v. *arms, ſword, ſpear, arrow.*—*Weaponed* ذو سيف و الت zu ſeif ou alut, الت حرب دار aluta harb dar, اهل پيكان ahla peikaun. v. *armed.* — *Weaponleſs* بى سيف و الت bé ſeif ou alut. v. *unarmed.*

To WEAR, *wear out (a garment, &c.)* سائيدن ſaï-édun, فرسانيدن furſanédun, فرسودن furſoodun, سحق كردن ſuhik kirdun, انهاج ساختن inhauj ſaukhtun, اهما كردن ihma kirdun, اتلاف ساختن itlauf ſukhtun. v. *to conſume: harraſs.* —*To wear down (ground with the feet, &c.)* پائيدن paï-édun, دهك كردن duhik kirdun, دوس ساختن daws ſaukhtun, توقيع كردن tawké-a kirdun. —*To wear* or *be clothed with* ملبس شدن mulubbus ſhoodun, تلبس كردن tulubbus kirdun, پوشيده بودن poſhédeh boodun, پوشش تن داشتن poſhiſha tun dauſhtun. *To wear ſhoes* ناعل كردن na-él kirdun, تنعال نمودن tuna-al numoodun. *To wear* or *have the appearance* وجه داشتن wujuh dauſhtun, صورت نمودن ſoorut numoodun, نمايش داشتن numa-éſh dauſhtun, روى نمودن rooï numoodun, سيما داشتن ſeema dauſhtun, *To wear* or *be conſumed* فرسودن furſoodun, فرسوده بودن furſoodeh boodun, مح شدن muhh ſhoodun, سائيده بودن ſaï-édeh boodun, حلوقت گشتن hulookut guſhtun, انهاج شدن inhauj ſhoodun, متلف بودن mutluf boodun.

Wear, wearing (clothing) پوشش poſhiſh, لباس libaus. v. *apparel.*—*Wearing* or *conſuming* فرسنده furſindeh, مخلق mukhlik, انهاج inhauj.

A wearer (of apparel) پوشتن دار poſhtun dar, اهل لباس ahla libaus. v. *conſumer.*

WEARINESS, *weariſomeneſs* ماندگى maundugé, تعب taab, اتعاب itaub, حال مانده haula maundeh, تعنى ta-anné, عنا ana, خبال khubaul. v. *fatigue, laſſitude.*—*(impatience of any thing tedious or irkſome)* بيزار beezaur. v. *tedioufneſs.* —*Weariſome* مانده ساز maundeh ſauz, تعبان كننده tabaun koonindeh. v. alſo *tedious, troubleſome.*—*Weariſomely,* v. *tediouſly.*

Weary, wearied (fatigued) مانده maundeh, افكار afgaur, خسته khuſteh, وامانده wamaundeh, تعبان taabaun, تعب taab, بمانده bumaundeh, حسير huſeer, معتوب maatoob, اويده awédeh, ناصب nauſib, زكيد zukeed, زشكيد zſhukeed, روب roob. *(impatient* or *tired of any thing)* بيزار beezaur, بجان امده bejaun aumudeh, ازيغ azeegh. *To weary (tire, fatigue)* مانده كردن maundeh kirdun, افكار ساختن afgaur ſaukhtun, تعبان كردن taabaan kirdun, اويدن awédun. *(to*

be or *grow fatigued*) معتوب گشتن maatoob gushtun, وامانده گردیدن wamaundeh girdédun, بي تعب شدن be taab shoodun, اويدن awédun. (*to become disgusted with*) بيزار شدن beezaur shoodun, بجان امدن bejaun aumoodun, ازيغ شدن azeegh shoodun. *To weary* or *disgust* بيزار كردن beezaur kirdun, ازيغ گردانيدن azeegh girdanédun, برودت انگيختن buroodut angeekhtun. v. also *to harrass, vex.*

A WEASEL راس raus, راسو rausoo, كلد kulud, ورغ wurgh, نغچه nyghcheh. *The hay-weasel* فنك finuk or funk (plur. افناك afnauk), دله duleh, دلق duluk, ابن مغرض ibnu mykryzin. *The Scythian* or *Tartar weasel* (*the sable* or *marten*) سمور sumoor. *The white weasel of Tartary* (*the ermine*) اس aus, اسوادق aswauduk, راسو rausoo, قاقم kaukum.

The weasand, v. *windpipe, oesophagus.*

WEATHER هوا hawa, اب و هوا aub ou hawa. v. *sky, wind.*—*Open* or *serene weather* كشاده هوا kushaudeh hawa, هواي كشاده hawa-é kushaudeh, خوش هوا khoosh hawa, هواي خوش hawa-é khoosh, اسمان صاف asmaun sauf, وقت دلخوشا wakta dilkhoosha. *Moderate weather* هواي اعتدال hawa-é é-atidaul, هواي خنك hawa-é khunk, سجسج sujsuj. *Cloudy weather* سنبل هوا sumbul hawa, پوش هوا posh hawa, اسمان تيره رنك asumauna teereh runk. *Bad weather* بد هوا bud hawa, هواي بد hawa-é bud. *Seasonableness of weather* اعتدال هوا é-atidaul hawa, خنكيء هوا khunké-a hawa. *Unseasonable weather* هواي نا اعتدال hawa-é na é-atidaul.—*To weather a storm* ازاد از خطر و بيم موج شدن azaud uz khutr ou beema mooj shoodun, بعد از مخاطره سلامت يافتن baad uz mukhautireh salaumut é-aftun. *To weather out* (*endure*) كشيدن kushédun, احتمال كردن ihtimaul kirdun, تحمل ساختن tuhummul saukhtun, صبر داشتن subr daushtun.—*Weather-wise* هوا شناس hawa shinaus. —*Weather-beaten* زو وجه هوا زده zu wujha hawa zuddeh, سخت روي sukht rooï.

A WEATHERCOCK باد نما baud numa. (*any person* or *thing fickle* or *inconstant*) صاحب بيقراري sahib békuraurė, مردم هرجايي murduma hurjaï-é, ادم نا قايم adama na ka-ém, چيز نا پايدار cheeza na pa-édar, شي غير ثابت قدم shei-a ghire-a saubit kudum.

To WEAVE بافتن bauftun, نسج كردن nusij kirdun, حاك ساختن hawk saukhtun, حيال كردن hei-auk kirdun, اختن akhtun, الحام ساختن ilhaum saukhtun, تختم كردن tukhuttum kirdun, نسج ساختن nutih saukhtun, وصد كردن wusud kirdun. *To weave like the meshes of a net* در بهم گردانيدن dur buhum girdanédun.

Weaved بافته baufteh, منسوج munsooj, منتسج muntusuj, اخته akhteh.

A weaver بافنده baufindeh, پاي باف pa-é bauf, جلاه jullauh, چلاه chullauh, نساج nussauj, ناسج nausij, حايك ha-ék, كوفشان kooffhaun, كوفشانه kooffhauneh, كوفشله kooffhuleh, واشي waushé, منوال munwaul, وصاد wussaud, تاحم tauhim, شاشن shausin, شثون shusoon, جله julleh, حيال hei-auk. *A weaver's shop* دستگاه dostgauh, جلاه دستگاهي jullauh dostgauhé, منسج munsij, محاكت muhaukut, علم بت but. *The weaving art* نساجت nusaujut, علم ناسج ylma nausij. *Weavers glue* شوي shawé. v. *glue.*—*A weaver's slay* or *comb* انكاز angauz, اهنج ahunj, اهنچه ahunjeh. *A weaver's treadle* پاچال pauchaul. v. *treadle.*—*A weaver's shuttle* ماكوب maukoob. v. *shuttle.*—*A weaver of mats* بوريا باف booré-a bauf.

A WEB (*of cloth*) نسيجت nuseejut, كرباسه karbauseh, قطعت كرباس kutaata karbaus, نسيجت كرباس nuseejuta karbaus, طوي tywa, پرونده بز purwundeha buzz. *A web in the eye* ظفر چشم zufra chushum. v. *cataract.*

To WED نكاح كردن nikauh kirdun, زوج ساختن zooj saukhtun, عروس كردن uroos kirdun. *To wed with a ring* نشان نهادن nishaun nihaudun. v. *to marry.*—*A wedding* نكاح nikauh, عروس uroos. v. *marriage, nuptials.* — *Wedded* منكوح munkooh. v. *married.*—*Wedded to an opinion* تفرد tufurrud, خود سر khood sur, خود راي khood ra-é, بفكر خود ثابت befikra khood saubit, در راي خود برقرار و عنان durra-é khood burkuraur ou ynaud. v. *obstinate.*

A WEDGE سفين sufeen, كاوه kaweh, فانه fauneh. *A wedge for cleaving wood, &c.* بخيه bukhé-uh, بغاز bughauz. *A wedge* or *mass of metal* سبيكت subeekut, شقشه shuffheh, ميخ meekh. v. *ingot.*

To wedge (*cleave with wedges*) از بخيه شكافتن uz bukhé-uh shagauftun, از بغاز چاك كردن uz bughauz chauk kirdun. (*to fasten with wedges*) از سفين پيوستن uz sufeen pivustun, از كاوه باهم زدن uz kaweh bahum zudun, از فانه بند كردن uz fauneh bund kirdun. (*to thrust in by force*) در كردن dur kirdun, در زدن dur zudun, ضربا مدخول گردانيدن zurban mudkhool girdanédun.

Wedged in در كرده dur kirdeh, در زده dur zuddeh, از ضرب مدخول uz zurb mudkhool.

WEDLOCK نكاح nikauh, عروس aroos, حال زوج haula zooj, ضر zurr. v. *marriage*.

WEDNESDAY چار شنبه chaur shumbeh, يوم الاربعه é-oomu'l'arbaah.

A WEED خس khus.—*A poisonous weed* خس نبات زيانكار بيش زهرناك khusa zuhrnauk, beesh, nubauta zé-aunkaur. — *Weed, weeds (habiliments)* پوشتن poshtun, جامه jaumeh, لباس libaus. v. *clothes, garment, mourning habits.*—*To weed* خس بركندن khus burkundun. — *A weeder* خس بركننده khus burkunindeh. — *A weeding-hook* داسكاله dauskauleh, ترشت turshut. — *Weedless* بي خس bé khus.—*Weedy* پر خس pur khus.

A WEEK هفته hufteh, اسبوع usboo-a (plur. اسابيع asabé-a), هفتق huftuk, جمعه jumaah. *Weekly (every week)* هر هفته hur hufteh, كل اسبوع kull usboo-a. *(once a week)* در هفته يكبار dur hufteh eekbar, فرد نوبت في اسبوع furd noobut fi usboo-a.

A WEEL *(wicker-basket for fish)* ماهي سپدي mauhé sipudé. v. also *whirlpool*.

To ween, v. *to think, imagine*.

To WEEP اشكبار شدن ashkbar shoodun, گريان بودن giré-aun boodun, دمع ريزان شدن duma reezaun shoodun, دمعان كردن dumaan kirdun, دموع ساختن dumoo-a saukhtun, تدمع كردن tudumma kirdun, همع ساختن huma saukhtun, نمديده شدن nimdeedeh shoodun, عبر كردن abr kirdun, عبران شدن abraun shoodun, بكي كردن buké kirdun, تدميع كردن tudme-a kirdun, خرجيدن khurjédun, گريستن gureestun, گريزيدن gureezédun, سوكيدن soogédun, سخونت كردن sukhoonut kirdun. v. *to cry, lament*.

Weeping اشكبار ashkbar, اشك ريزان ashk reezaun, بكي buké, گريان و نالان giré-aun ou nalaun, نمديده nimdeedeh, دمعان duma-an, عابر aubir, عبران abraun, گرينده gurei-éndeh, هامع hauma, همع huma, همي humé, لخ lukhkh. *Prone to weeping* هرمع hurma. — *Weeping bitterly* تحفل tuhufful. *Weeping eyes* ديده نمديده deedeha nimdeedeh, چشم نمكين chushuma nimkeen. — *A weeper* اشك ريز ashk reez, گريان و نالان ساز giré-aun ou nalaun sauz.

To weet, v. to know. — *Weevil*, v. *grub*. — *A weft*, v. *stray: woof.*—*Westage*, v. *texture*.

To WEIGH *(examine by the balance)* سنجيدن sunjédun, سنجيده ميزان كردن sunjédeh meezaun kirdun, بميزان كشيدن bemizaun kushédun, وزن ساختن wuzn saukhtun, وزنه كردن wuzneh kirdun, سختن sukhtun, اهنجيدن ahunjédun, اهختن ahikhtun, اهيختن aheekhtun, گرانيدن giranédun, گرييدن giraï-édun. *(to be equal to in weight)* همسنك شدن humsunk shoodun, ترازو كردن turauzoo kirdun, معادل شدن ma-adul shoodun, معادلت نمودن ma-adulut numoodun, دنكادنك شدن dunkadunk shoodun. *(to examine in the mind)* بخاطر سنجيدن bekhautir sunjédun, بدل ميزان كردن bedil meezaun kirdun, وزين الراي نمودن wuzeen-u'r'ra-é numoodun, انديشيدن andeeshédun, پنداشتن pindaushtun, انديشه كردن andeesheh kirdun. v. *to ponder, consider*. — *(to be of importance)* مهم و لازم شدن muhimm ou lauzim shoodun, مهم مصلحت بودن muhimma musluhut boodun, گران انديشيده شدن guraun andeeshédeh shoodun. *To weigh anchor* لنكر برداشتن lungur burdaushtun, انكر كشيدن angur kushédun, مرسات براوردن mursaut burawurdun. *To weigh or bear heavy* ثقيل شدن sukeel shoodun, گران بودن guraun boodun. — *To cause to weigh* سنجانيدن sunjanédun, وزن كردانيدن wuzn girdanédun. *To weigh exactly* درست عيار كردن durust a-é-aur kirdun. *Those who weigh exactly* راست عياران درست عياران durust a-é-araun, raust a-é-araun.

Weighed موزون mouzoon, سنجيده sunjédeh, سخته sukhteh, اهيخته aheekhteh, اهنجيده ahunjédeh. *Weighed in the balance* بميزان سنجيده bemizaun sunjedeh. *Weighed (considered)* انديشيده andeeshédeh, پنداشته pindaushteh. *(tried)* ازموده azmoodeh, مجرب mujurrub, منجد munujjud.

A weigher سنج sunj, وزن ساز wuzn sauz, وزان wuzzaun, وزنه دار wuzneh dar, وزنجي wuz-nujé, پيما peema. *A weigher of words (an orator)* سخن سنج sukhn sunj.

Weight وزن wuzn (plur. اوزان awzaun), ثقل sykl (pl. اثقال askaul), گراني guraune, بار baur, اوق awk. *Of just weight* تمام الوزن tumaum u'l'wuzn, وزندار wuzndar, درست عيار durust a-é-aur, مستقيم عيار mustukeem a-é-aur. *Of the same weight* همسنك humsunk, عدلت ydlut. *Balancing any thing in the hand to guess its weight* رزن ruzin, ثقل sukl.—*A weight (whatever is put into a scale for weighing any thing)* وزنت wuznut, سنجه sunjeh, مثقال miskaul, رمانت rummaunut, سنجه sunjeh. *Marking weights according to standard* عيار a-é-aur. *Standard weights* عيار تمام a-é-aura tumaum, عيار درست a-é-aura durust, عيار مستقيم a-é-aura mustukeem.—*Weight (gravity, heaviness)* گراني guraune, ثقل sukl, ثقلت suklut, سنكيني sungeené. *(authority, importance, power)* قدرت

kudrut, مكانت mukaunut, مكينت mukeenut, منش munsh, مهابت mohaubut, عرض و وقار erz ou wukaur, نيرومندي neeroomundé.

Weightily (*heavily, ponderously*) با گراني ba guraune, با ثقلت ba suklut. (*importantly, powerfully*) با قدرت ba kudrut, با مكانت ba mukaunut, بطور مهم betoora muhimm, با منش ba munsh.

Weightiness (*heaviness*) گراني guraune, ثقلت suklut. (*solidity, force, importance*) رسوخ rusookh, قوت kuwwut, قدرت kudrut, مكانت mukaunut.

Weighty (*heavy*) گران guraun, ثاقل saukil, ثقيل sukeel, رزين ruzeen, وزين wuzeen, سنگين sungeen. (*important*) گران guraun, لازم lauzim, مهم muhimm, مهم لازم muhimm ou lauzim, مهمت muhimmut, مستشري mustushré, ثقيل sukeel.

WELCOME (*grateful, pleasing*) پسند pussund, دلپسند dilpussund, پسنديده pussundédeh, دلپذير dilpizzeer, دلاويز dilaweez, مقبول mukbool, قرين حسن قبول kureena husna kubool, دلخوش dilkhoosh. *To welcome* تهنيت قدوم كردن tuhné-uta kudoom kirdun, خير دعا گفتن kheir daa guftun, مرحبا كردن murhuba-kirdun, مبارك باد گفتن mubauruk baud guftun, ترحيب كردن turheeb kirdun, خوشيدن khooshédun. *To be welcome* خوش امدن khoosh aumudun, مهنا شدن muhunna shoodun, تهنيت يافتن tuhné-ut é-aftun, مرحبا پذيرفتن murhuba pizzeeruftun. — *A welcome* تهنيت tuhné-ut (pl. تهاني tuhauné), ترحيب turheeb, خير دعا kheir daa. — *Welcome! you are welcome!* خوش امدي khoosh aumudé! مرحبا murhuban! مرحبا و سهلا murhuban ou suhlan! نعم naam! مبارك باد mubauruk baud! *He is welcome!* اورا خوش امد ora khoosh aumud. *Welcomeness* خوشي khooshé, خوشيدني khooshéduné, دلپسندي dilpussundé, دلپذيري dilpizzeeré. — *A welcomer* مرحبا گو murhuba goo, ترحيب كننده turheeb koonindeh, تهنيت ساز tuhné-ut sauz.

WELFARE دولت dowlut, اقبال ikbaul, بختياري bukhté-auré, بخت bukht, سعادت sa-adut, برخور burkhore, برخورداري burkhoredaré. v. *prosperity, happiness*.

The WELKIN هوا hawa. v. *sky*.

A WELL چاه chauh, بير beir (pl. ابار abaur) چه chuh, حفير hufeer, حفنت hufunut (plur. حفن hufun), جب jubb (plur. جببت jububut), جبب jubub, ركي ruké, ركيت ruké-ut (plur. ركي ruké, ركايا ruka-é-a), باد baud, دحل duhl, دحله duhleh, اكرت ukrut, نقز nukz, خدت khudut (pl. خدد khudud), عجوز ajooz, فلهم fulhum, زبذب zubzub, هوها hooha, قليذم kuleezum. v. also *fountain, spring: pit.* — *A dry well in which they lay up grain* چغاره chughaureh. *A parapet surrounding a well* جول jawl (pl. جوال jawaul, اجوال ajwaul). — *A well surrounded by a parapet* بير جولدار beira jawldar, مابول maubool, پيراسته peeraustch. *The pipe* or *conduit of a well* بيب beeb, فقير fakeer. *The cover of a well* پوش چاه posha chauh, كرامت kuraumut. *A small well round the root of a tree (for watering it)* شربت shurbut (plur. شرب shurub). *The wells of Joseph* بير يوسف beera yosuf. — *To dig a well* چاه كندن chauh kundun, بير كاويدن beir kawédun, تعقم كردن ta-akkum kirdun. *To fill up a well* تعوير كردن taweer kirdun. *A crevice in a well through which water exsudes* خسف khussuf. — *To well*, v. *to spring*.

WELL (*in health*) خوش khoosh, خوش خاطر khoosh khautir, خوشدل khooshdil, تندرست tundurust, تنومند tunoomund, نا بيمار na beemaur, ناخسته nakhusteh. v. *healthy*. — (*happy*) بختيار bukhté-aur, سعادتمند saadutmund, فيروز feerooz, مبارك mubauruk, دولتمند dowlutmund. v. *fortunate: convenient: good.* — *To be well* or *well disposed* خاطر خوش شدن khautir khoosh shoodun, خوش بودن khoosh boodun. *To be well* (*in a good situation, happy*) خوش حال شدن khoosh haul shoodun, نيكو حال بودن nekoo haul boodun, خوش دم بودن khoosh dum boodun, منعمت داشتن munaamut daushtun, مفلح شدن mufluh shoodun. *To be well* or *in favour with any person* استعطاف شدن istatauf shoodun, از كسي نوازش پذيرفتن uz kussé nuwauzish pizzeeruftun. *To be* or *grow well* (*recover from sickness*) بيمار خيز شدن beemaur kheez shoodun, اشتفا بودن ishtifa boodun, شفا يافتن shifa é-aftun, مشتفي شدن mushtufé shoodun. *Well in years* سال ديده saul deedeh, سال رسيده saul russédeh.

Well, very well (adverb) خوب khoob, نيك neek, اعلا aalau, نعم naam, خوش khoosh, خير kheir, بالخير bi'l'kheir, بلي bulé, اود awd. *Very well, but* . . . . خش اما khoosh, emma . . . . فبها و نعم اما . . . . fubiha ou naam, emma . . . . نعم و الا naam, wa illa . . . . ها لكن ha lakin . . . . — *To wish well* (*to another*) خير خواه شدن kheir khauh shoodun. *To behave well* نيك كار نمودن neek kaur numoodun, خوش حركت داشتن khoosh hurukut daushtun, شيرين كار شدن sheereen kaur shoodun. *To think well* (*justly* or *benevolently*) خير انديش كردن kheir andeesh kirdun, نيك انديشانه شدن neek andeeshauneh shoodun. *Speaking well* نيك گوي neek gooï. v. *eloquent*. — *Going well*

نیك رو neek rou. *Well or ill* خیر و شر kheir ou sharr *Is all well over?* انجام خوش یافت anjauma khoosh é-aft? عاقبت خیر داشت aukubuta kheir dausht? *Well nigh* نزدیك nuzdeek, تقریبا tukreeban, غالبا ghauliban, فی الغالب fi'l'ghaulib. *As well as* هم hum, چنان chunaun, همچنانکه humchunaunkeh, همان humaun. *Well to pass* مالدار mauldar, ذو غنیمت zu ghuneemut. v. *rich.*

WELLADAY! دریغ dureegh! دریغا dureegha! o! ah! ایا ei-a! ایها ei-yuha!

WELLBEING دولت dowlut, اقبال ikbaul, سعادت sa-adut, بختیاري bukhté-auré, بخت bukht, برخور burkhore, میسرت meisurut. v. *prosperity, happiness.*

WELL-BORN پاك نژاد pauk nizshaud, نیك اصل neek asl, اصل زاده asl zaudeh. v. *noble.*

WELL BRED ادب گرفته adub goorifteh, نیكخوي neek-khooï, سلیقه suleikeh, خوش خصال khush khusaul, ظریف zureef. v. *polite.*

WELL-NATURED خوش خوي khoosh khooï, لطیف مشرب luteef mushrub, خوش طبع khoosh tuba. v. *good-natured.*

WELL DONE! خوشا خوشا khoosha khoosha! افرین afireen! مرحبا murhuba! به buh! پخ pukh! طوبی tooba! حبذا hubbuza! شاباش shabaush! ویك weika! ویك بر تو weika bur too! نعم na-éma! نعمت na-émut! زه zuh! زهي zuhé!

WELL-FAVOURED خوب روي khoob rooï, حسن husn, جمیل jumeel. v. *beautiful.*

A WELL-WISHER خیر خواه kheir khauh, نیك خواه neek khauh. v. *friend.*

A WELT زه zih, رژه rizsheh, كنار kunaur, طراز turauz. v. *border, edging.* — *To welt* با زه ارastن ba zih araustun.

To WELTER غلطیدن ghultédun. v. *to wallow.* — *Weltering in his blood* بخونش غلطان bekhoonish ghultaun. — *To welter in mire* بكدرت و مرداري غلطیدن bekudrut ou murdauré ghultédun, در كل و چركاب بالیدن dur gill ou chirkaub baulédun.

A WEN دامغول daumghool, چخش chukhish, سلعت sulaat (pl. سلع sula), اغره aghreh, ضوات zuwaut, لول look, صراجه suraujeh, خنازر khunauzir, خنازیر khunauzeer. — *Wenny* ذو صفت دامغول zu sufuta daumghool.

A WENCH ضبیت zubé-ut, كنیز kuneez, غلامت ghulaumut. v. *girl, maid-servant: whore.* *To wench*, v. *to whore.* — *A wencher*, v. *whoremaster.*

To WEND رفتن ruftun. v. *to go: turn.*

WEPT گریسته giresteh, متاسف muta-assuf, نالیده naulédeh, بكا كرده شده buka kirdeh shoodeh. *I wept* گریستم gireestum. *He wept* گریست gireest. *We wept* گریستیم gireesteem. *Ye wept* گریستید gireesteed. *They wept* گریستند gireestund.

A WERE بندروغ bunduroogh. v. *dam.*

WERE; as *We were* بودیم boodeem, شدیم shoodeem. *Ye were* بودید boodeed, شدید shoodeed. *They were* بودند boodund, شدند shoodund. — *I wish it were!* چه بودي cheh boodé! لیت leita! *Thou wert* بودي boodé, شدي shoodé.

The WEST غروب ghuroob, غرب ghurub, مغرب mughrub (pl. مغارب mughaurib), جابلسا jaublisa, باختر baukhtur. *Going towards the west* تغرب tughurrib, تغریب tughreeb, مغرب mughurrib. *The west wind* دبور duboor. v. *wind* also *east; sun-set.* — *West, westerly, western* غربي ghurbé, مغربي mughrubé. — *West, westward, westwardly* بسوي غروب besooï ghuroob, سوي غرب sooï ghurub.

WET نم nim, نمكین nimkeen, نمناك nimnauk, نمدار nimdar, ابي aubé, ابدار aubdar, تر tur, طري turé, رطب rutib, مرطب murtub, شاداب shaudaub, خوشاب khooshaub, بادر baudir, ضمد zumid, ثري suré, اثري asré, ابل abal, بلت bullut, ابتلال ibtilaul, نمج numij, ندي nudé (pl. ندیت nudé-ut), ثید seid, ثارد saurid, لثق lusuk. *Wet (as a day)* خدر khudr, خدرت khudrut. v. *rainy.* — *Wet (as a garment with perspiration)* لثي lusé, الثا ilsa.

Wet, wetness نم nim, اب aub, رطوبت rutoobut, ندي nudé, نداوت nudawut, بلت billut, بلال bulaul. v. *moisture, wet.*

To wet نم كردن nim kirdun, نمكین ساختن numkeen saukhtun, ترطیب كردن turteeb kirdun, مرطب ساختن muruttib saukhtun, اغاریدن aghaurédun, تبلیل كردن tubleel kirdun, تر ساختن tur saukhtun.

A WETHER (*sheep*) تكل tukul. — *A bell-wether* هادي haudé, برشن bursin.

To wex, v. *to grow.* — *Wezand*, v. *oesophagus.*

Wharf, v. *key for landing goods.*

WHAT? چه cheh? چي ché? زش zish? كدام kudaum? بكدامین bekudaumeen? *In what shape?* چه گونه cheh gooneh? *Of what sort?* خه نوع cheh nuwa? كدام kudaum? چه جنس cheh jins? *What remedy?* چه چاره cheh chaureh? *To what end? what is the meaning?* چه معني cheh maané? *To what good end? what is the advantage?* چه فایده cheh faédeh? *What is it?* چست cheest? *What is he?* كدامست kudaumust? كیست keest? v. *who?* *Of what country?* چه دیار cheh dé-aur? چه

چه ولایت cheh wala-é-ut? *What can I do?* چه کنم cheh koonim? *What are your commands?* چه فرمودند cheh furmoodund? لبیك lubeika? *In what state?* بچه حال becheh haul? *In what place?* کجا kuja? v. *where?*—*At what time? at what hour?* چه وقت cheh wakt? چه ساعت cheh sa-at? v. *when?*—*What though?* فرضا furza? فرضاکه furza keh? *What ho!* هي hei! الا elau. v. *ho! holla!*

WHATEVER, *whatso, whatsoever* هرچه hurcheh, کلما kulluma, هرانچه huruancheh, هرچه که hurcheh keh. *Whatever is the consequence* بهر حال behur haul, هرچه بادا باد hurcheh bauda baud. *At whatever time* هربار hur bar.

A WHEAL درج durj, پسترم pusturum, غدنك ghudunk. v. *pustule.*

WHEAT گندم gundum, حنطه hynteh (pl. حنط hynut), بر burr, قمح kumh, کشکك kushkuk, ورنا wurna, طعام ta-am, برغول burghool. *Long wheat,* or *wheat with long ears* گندم دراز gunduma drauz. *Of the colour of wheat* گندم گون gundum goon. *Wheat toasted in the ear* گندم نیم بریشته gunduma neem bureeshteh, نیم خورد neem khored. *A seller of wheat* حناط hunnaut, گندم فروش gundum furoosh. *Wheaten* از گندم ساخته uz gundum saukhteh.

To WHEEDLE خوش امد گوي کردن khoosh aumud gooï kirdun, با شیرین زباني گفتن ba sheereen zubauné guftun, نواختن nuwaukhtun, نوازش کردن nuwauzish kirdun, دمدمه ساختن dumdumeh saukhtun. v. *to flatter, cajole.*

A WHEEL چرخ chirkh, چرخه chirkheh, عجلت ajilut (pl. عجل ajul), داو daw, گردون gurdoon, گردنا gurduna, عربه arabeh, بکره bukureh, جلاو julaw. *A spinning-wheel* گنده پیچ gundeh peech, چرخ chirkh, داو daw, کلاب kulaub, قلوله kulooleh. *A mill-wheel* چرخ chirkh, چرخ اسیا chirkh asé-a. v. *mill-wheel.*—*The cogs of a mill-wheel* پره اسیا purreha asé-a. *A wheel for raising water (for watering gardens, &c.)* دولاب doolaub (plur. دوالیب duwauleeb), چرخ chirkh, منجنون munjunoon, دالیت dawlé-ut (pl. دوالي duwaulé), صعمور saamoor, عصمور usmoor, عضمور uzmoor. v. عقرب.—*A potter's wheel* کنده پیچ kundeh peech, کنده kundeh, چرخ chirkh. *A turner's wheel* چرخ chirkh, واخ waukh. *The wheel of fortune* گردون gurdoon, چرخ دوار chirkha duwaur. *The wheel of a pulley* چرخ chirkh. v. *pulley.*

To wheel (fetch a compass, turn on an axis, &c.) گردانیدن girdanédun, گردان بودن girdaun boodun, اداره شدن idaureh shoodun, دور رفتن dawr ruftun, دایره شدن da-éreh shoodun, گرداگرد چرخه تیر روان شدن girdagirda chirkheh teer rouvaun shoodun. v. *to revolve.*—*(to cause to turn round)* گردانیدن girdanédun, اداره کردن idaureh kirdun, گردش دادن girdish dadun, دور گردانیدن dawr girdanédun, دایره روان ساختن da-éreh rouvaun saukhtun, گرداگرد چرخه تیر راندن girdagirda chirkheh teer raundun. *To wheel (as soldiers)* جولان کردن jawlaun kirdun, بدایره جولان نمودن beda-éreh jawlaun numoodun *To cause a horse to wheel* اسب جولان کردن asb jawlaun kirdun, غش گردانیدن gush girdanédun. *To move on wheels* بچرخه روان شدن bechirkeh rouvaun shoodun, بر عجلت رفتن bur ajulut ruftun. *A wheeled carriage* عربه arabeh, عجله ajleh, گردون gurdoon, دواره duwaureh. v. *cart.*

A wheeler, wheelwright چرخ کرده chirkh kirdeh, عربه گر arabeh gur, عجلت کننده ajulut koonindeh.

To WHEEZE (*breathe asthmatically*) دمابر شدن dumaubur shoodun, تنك نفس کشیدن tunk nufus kushédun, ضیق نفس شدن zeik nufus shoodun.—*To whelm,* v. *to overwhelm.*

A WHELP (*young dog*) سگچه sugcheh, کلبت kulbut, سك کوچك suga koochuk, یودك é-ooduk, یوزك é-oozuk, یوزل or یوزل é-oozul. *A lion's whelp* شیرچه sheercheh, شیرك sheeruk. *A panther's whelp* یوزك é-oozuk. *To whelp,* v. *to pup.*

WHEN (*at the time that*) چو choo, چون choon, در زمان dur zumaun, وقتي wakté, اذ izz, اذما izma, ان گاه aun gauh, ان زمان aun zumaun, ان وقت aun wakt, ان محل aun muhull. (*after the time that*) چون choon, چو choo, بعد از زمان baad uz zumaun, پس از ان pus uz aun, پس انگاه pus aungauh, اذ izz, اذا iza.—*When?* چه وقت cheh wakt? چه گه cheh guh? کدام زمان kudaum zumaun? کدام وقت kudaum wakt? چه محل cheh muhull? کي kei? مهما mumha? ایان ei-aun? *Just when* همان ساعت humaun sa-at.

WHENCE? (*from what place?*) از کجا uz kujau? از چه محل uz cheh muhull? از چه گاه uz cheh gauh? از چه طرف uz cheh turuf? (*from what person?*) از کدام uz kudaum? (*from what cause?*) از چه سبب uz cheh sibub? بانچه bauncheh? کز kuz? از چه مصدر uz cheh musdur? از چه مقدمت uz cheh mukuddumut? من این min ein? من حیث min heis?—(*consequently*) فلاجرم fulaujurm, لاجرم lajurm, التزاما iltizaman. *Whencesoever* از کجاکه uz kujaukeh.

WHENEVER, *whensoever* هر گاه که hur gauh keh, هر بار که hur baur keh, هر بار hur baur, چون choon, ایان ما ei-auna ma. v. *when.* —*Whenever it is possible* چون ممکن است chun mumkin ast, مهما امکن muhma imkana.

WHERE? کجا kujau? کدامجا kudaumjau? در کدامین dur kudameen? بکدامین bekudameen? بچه گاه becheh gauh? بچه مکان becheh mukaun? چه محل cheh muhull? چه جا cheh jau? کو koo? حیث heisa? این eina? حیث ان heisa aun? *Where do you go?* کجا میروی kujau marouvé? کجا میروند kujau marouvund? *Any where* در همه جا dur hummeh jau. *Everywhere* هر کجاکه hur kujaukeh, هر گاه hur gah, هر جانب hur jaunib, هر طرف hur turruf, بکل جا bekulla jau.

WHEREABOUT? کجا kujau. v. *where?*

WHEREAS چون choon, بر عکس bur akus, چون بر عکس choon bur akus, چونکه choonkeh, لان li-ana. v. *since, on the contrary.*

WHEREAT بران buraun, براي اين bura-é ein, لاجل هذا li-ajla haza.

WHEREBY از انچه uz auncheh, از براي انکه uz bura-é aunkeh, از اين uz ein.

WHEREFORE (*for which reason*) از جهت uz jihut, از جهت اين uz jihut ein براي bura-é, براي انکه bura-é aunkeh, براي اين bura-é ein, براي ان bura-é aun, لذلك lizalika, لاجل هذا li-ajla haza, من اجل زلك min ajla zalika لما زا lima za. (*for what reason?*) بچه becheh? چرا chura? براي چه bura-é cheh? مهما muhimma? کما kima.

WHEREIN, *whereinto, whereto, whereunto* بچه becheh, درچه durcheh, در اين dur ein, در اينجا dur einjau, في هذا fi haza, في زلك fi zalika.

WHEREOF از که uz keh, از چه uz cheh, از کدام uz kudaum, کز kuz, عما ama.

WHEREON, *whereupon,* بران buraun, برانچه burauncheh, في الذي fi alazzé, في زال fi zauka.

WHEREVER, *wheresoever* هر جاي باشد hur ja-é baushid, هر کجا hurkujau, هر کجا که hur kujau keh, هر کجا باشد hur kujau baushid, هر جاکه hurjaukeh, حيثما heisuma, اينما einuma.

WHEREWITH, *wherewithall* با که ba keh, با چه ba cheh, با کدام ba kudaum, بانچه bauncheh.

A WHERRY معبر mébur, بوسي boosé.

To WHET تيز کردن taze kirdun, تذريب ساختن tuzreeb saukhtun, حد دادن hudd dadun, تحديد کردن tuhdeed kirdun, تحريب ساختن tuhreeb saukhtun, تاب کردن taub kirdun. v. *to sharpen.*—(*to irritate*) تيز مزاج کردن taze mizauj kirdun, تيز طبيعت ساختن taze tubé-aat saukhtun, غضوب کردن ghuzoob kirdun, حد انگيختن hudd angeekhtun. *To whet desire or appetite* ارزو انگيختن arzoo angeekhtun, طمع برانگيختن tuma burangeekhtun.

A whet (*act of sharpening*) تحديد tuhdeed, تذريب tuzreeb.—(*any thing eaten to create an appetite*) مزه muzeh.

A wheter تيز کننده taze koonindeh.

WHETHER او aw, ا a, ان in. *Whether?* ها ha? ان aan? اين ein? —*Whether true or false* ان صدقا ان کذبا in sudkan in kuzban.

A WHETSTONE اسيانه asé-auneh, سنک اسيان sunka asé-aun, حجر المسن hujru'l'munn, مسن musunn, ميقعت meekaat, سنک افسان sunka efsaun. *A strap for whetting razors* براز burauz.

WHEY اب شير auba sheer, اب پنير auba pineer, ماء جبن maa jubun, ماء لبن maa lubbun, مضارت muzaurut, مصل musil, مصالت musaulut, رحبين ruhbeen.—*Wheyey, wheyish* زو صفت مضارت zu suffuta muzaurut, مصل اسا musil asa.

WHICH (pron. relative) چه cheh, که keh, الذي allazé (fem. التي allaté, pl. الذين allazeena), ذو zoo. *That which* انچه auncheh, انکه aunkeh. *Till which time* تا انکه که ta aunguh keh.—*Which?* (interrogative) چه cheh? که keh? کدام kudaum? اي ei-oo? ايت ei-ut, ايما eiuma? *Which came?* انکه امد aunkeh aumud? *Which comes?* انکه مي ايد aunkeh ma a-éd? *Which is it?* چيست cheest? کيست keest? *Which sort?* چه نوع cheh nuwa? چه جنس cheh jins? *From which?* از چه uz cheh? از کدام uz kudaum? *In which place?* بچه گاه becheh gauh? v. *where?*—*In which* بچه becheh. v. *wherein.*—*Which soever* او يک او ديگر aw eekaw deegur.

Whiff, v. *blast, puff.*—*To whiffle*, v. *to waver.*—*A whiffler*, v. *coxcomb.*—*Whig*, v. *whey.*

A WHILE وقت wakt, زمان zumaan. v. *time.*—*A long while, a good while* وقت دراز wakta dirauz, طول زمان tool zumaun, زمان طول zumauna tool, فرسخ fursukh.—*A little while ago* نا طول زمان na tool zumaun, حالا haula, اکنون aknoon, هنوز hunooz.—*While, whilst* مادام madaum, مادامکه madaumukeh, اثنا isna. *In the mean while* در ان ميان dur aun mei-aun, در اين اثنا dur ein isna, بينا beina, بينما beinuma, عندما yndama, فيما feima.—*To while*, v. *to loiter.*—*Whilom*, v. *formerly, once.*

A WHIM, *whimsey* خيل kheil, خيال kheiaul, خود سري khood suré, خود رايي khood raï-é.

Whimsical خود سر khood sur, خود راي khood ra-é, متخيل mutukhei-ul.

To WHINE, *whimper* ناليدن naulédun, زاري كردن zauré kirdun, زار و بكا زدن zaur ou buka zudun, گريستن gireestun, كخكخ كردن kikhkikh kirdun. v. *to weep, ſnivel, lament.*—*A whine, whining* نالان nalaun, نالش nauliſh, بكا buka, زار zaur, زاري zauré, كخكخ kikhkikh, كريان giré-aun.—*To whinny*, v. *to neigh.*

To WHIP شلاق زدن ſhullauk zudun, لت كردن lutt kirdun, چوب زدن chobe zudun, ضرب ساختن zurb ſaukhtun, جلد كردن jild kirdun, v. *to laſh, beat:* alſo *to ſnatch: baſte; ſew with wide ſtitches.* — *To whip* or *move nimbly* تيز رو بودن taze rou boodun, تكيدن tukédun.

A whip تازيانه tauzé-auneh, مقرعت mukraat, سوط ſawt. v. *laſh, ſcourge.*—*Whipped, whipt* چوب خور chob khore, شلاق زده ſhalauk zuddeh, از تازيانه مضروب uz tazé-auneh muzroob.

A whipper صماد ſumaud, شلاق زن ſhullauk zun, ضرب ساز zurb ſauz, لت كننده lutt koonindeh.

To WHIRL (*turn round with velocity*) تدويم كردن tudweem kirdun, كردانيدن girdanédun, تيز كرداكرد روان شدن taze girdagird rouvaun ſhoodun. *To cauſe to turn round with velocity* تدويم كردانيدن tudweem girdanédun, تيز داير روان كردن taze da-ér rouvaun kirdun, تدوير كردن tudweer kirdun, اداره ساختن idaureh ſaukhtun, كردش كردن girdiſh kirdun. *To whirl up duſt (as the wind)* سفن كردن ſufn kirdun.

A whirl كردش girdiſh, دور dawr, دوران dawraun, تدوار tudwaur. *Whirligig*, v. *gig.*—*The whirl of a ſpindle* قبله kubuleh, فلكت fulukut, دك duk, برخواج burkhuwauj, برخواش burkhuwauſh.

A WHIRLPOOL كرداب girdaub, غرقاب ghurkaub, غرغاب ghurghaub, نول nool, غمر ghumr, غمرت ghumrut (plur. غمور ghumoor), خليج khuleej, عاقول aukool, باحت bauhut.

A WHIRLWIND كردباد girdbaud, ديوباد divbaud, بادكرد baudgird, زويره zaweereh. v. *wind.*

Whiſk, v. *beſom.*—*To whiſk*, v. *to ſweep: whip: move nimbly.*—*A whiſker*, v. *muſtacho.*

To WHISPER باهستكي كفتن ba-ahuſtugé guftun, مغالت كردن mughaulut kirdun, زير لب كفتن zeer lib guftun, اثاوت ساختن iſawut ſaukhtun, سخن اهسته كفتن ſukhuna ahuſteh guftun.

A whiſper سخن اهسته ſukhuna ahuſteh, اثو iſaw, اثاوت iſawut, مغالت mughaulut, نميمت numeemut, فسافس fiſaufis, ماثات mauſaut, ماثيت mauſé-ut, دقرار dykraur, دقرارت dykraurut, دقرور dykroor, خفض khufz, نقل nukkul, خيلي kheilé, هدهد hudhud (pl. هداهد hudauhud), فجفجه fujfujeh, طنطنه tintineh, طنين tineen.

A whiſperer سخن اهسته كو ſukhna ahuſteh goo. v. alſo *ſlanderer, informer.*—*Whiſt*, v. *huſh.*

To WHISTLE صفار كردن ſufaur kirdun, صفير زدن ſufeer zudun, هشت كردن hiſht kirdun, سفليدن ſiflédun.—*A whiſtle (with the lips)* صفار ſufaur, صفير ſufeer, هشت hiſht. v. alſo *flute.*

A whiſtler صفار زن ſufaur zun, صفير كننده ſufeer koonindeh, هشت زن hiſht zun.

A WHIT نقطه nukteh. v. *point, jot.*

WHITE سپيد ſipeed, سفيد ſifeed, اسفيد asfeed, ابيض abeez, بياض bé-auz, بيضا beiza, سپيداغ ſipeedaugh, ازهر azhur, زهرا zuhra, مضرح muzruh, مضرحي muzruhé, لياح lé-auh, لواح luwauh, متزهلق mutuzuhlyk. *White-faced* سپيد روي ſipeed rooï, بياض چهره bé-auz chuhreh. *White men (in oppoſition to negroes)* سودان ſoudaun, بيضان beizaun. *The white of the eye* بياض العين bé-auzu'l'a-én. *White ſpecks on the nails* ثور ſawr, ملك milk, مهالك mumauluk, نمنم numnum, نمنمت numnumut, ريش rubiſh, زنجيرت zunjeerut, فوف fawf. *The white creſcent at the root of the nail* هلال hilaul, حقاب hukaub. *The white of an egg* بياض البيضه bei-auzu'l'beizeh, سپيد خايه ſipeeda kha-éh, سپيده ſipeedeh, غرقد ghurkud, غرقي ghurké, قيقا keika, ماح mauh. *Very white* سخت سفيد ſukht ſufeed, ابيض لياح abeez lé-auh. *Pure white* ناصع البياض nauſa-u'l'bé-auz, ناصع ابيض nauſa abeez. *A white hand* دست سپيد doſta ſipeed, يد بيضا eeda beiza. *White-ſkinned* سپيد پوست ſipeed pooſt. *Dreſſed in white* سپيد پوش ſipeed poſh, بلباس بياض اراسته belibauſa bé-auz arauſteh, جامه زهرا دار jaumeha zuhreh dar.

White-lead سپيدا ſipeeda, سپيداب ſipeedaub, سپيداج ſipeedauj, استوباج uſtoobauj, استوبج uſtoobuj, اسفداج uſfidauj, اسفيداج uſfeedauj.

Whitely سپيد فام ſipeed faum.

Whitemeat سپيد با ſipeed bau, شير خوردني ſheer khoreduné. v. *milk-meats.*

To whiten (make white) سپيد كردن ſipeed kirdun, تبييض ساختن tubei-éz ſaukhtun. *(to be or grow white)* سپيد شدن ſipeed ſhoodun, سپيد فام كشتن ſipeed faum guſhtun.

A whitener سپيد كر ſipeed gur, مبيض mubeez, سفيد فام ساز ſufeed faum ſauz. v. *bleacher.*

Whiteneſs بياض bé-auz, سپيده ſipeedeh, سپيدي ſipeedé, زهر zuhr, زهره zuhreh, بياضت bé-auzut, بيض beiz, سپيداغ ſipeedaugh, سفر ſufr, ظلم zulm (plur. ظلوم zuloom) v. alſo *paleneſs.*

White-thorn خار سپيد khaura ſipeed, جاورد jawrud, جاوزد jawzud.

White-wash سپیداب sipeedaub, سپیده زنان sipeedeh zunaun. v. *wash.* — *White-leather* جلد سپید jilda sipeed, مسک mask (pl. مسوك musook).

Whitish سپید تام sipeed taum, سپید بام sipeed baum, غبس ghubus, غبست ghubusut, بیاض be-auz churdeh. — *Whitishness* صفت سپید تام syffuta sipeed taum, حال سپید بام haula sipeed baum.

WHITHER? بکجا kujau? بکجا bekujau? بکدامین bekudameen? حیث heisa? حیثما heisuma? v. *where?* — *Whithersoever* بهر طرف behur turruf, اینما einuma, حیثما heisuma. v. *wherever.*

WHITLOW دردناخن durdanaukhun, داحس dauhis, داخوس dauhoos.

Whitsuntide, v. *pentecoste.* — *Whittle*, v. *knife.*

To WHIZ ازیز کردن azeez kirdun, هزیز huzeez saukhtun ساختن, وسواس زدن wuswaus zudun. v. *to buzz, hum.*

WHO (relative personal pronoun), که keh, الذي allazé (fem. التي allaté). *He who* انکه aunkeh, من man. — *Who?* (interrogative) که keh? کدام kudaum? اي ei-oo? ايت ei-ut? *Who is it?* کیست keest? کدامست kudaumust? *Who came?* که امد keh aumud? *Who comes?* کدام مي اید kudaum ma a-éd. — *He who came* انکه امد aunkeh aumud. *He who comes* انکه مي اید aunkeh ma a-éd. *Who says so?* که گفت keh guft? *Whoever* هرکه hurkeh, هرانکم huraunkeh.

WHOLE (*all, total*) هر hur, کل kull, کلي kullé, جمیع jumé-a, همه humeh, همینك humeinuk, مجموع mujmoo-a, کل احد kull ahd. — (*unimpaired*) درست durust, صحیح suheeh, بي زوال bé zuwaul, غیر نقص ghire-a nuks, بي نقصان bé nuksaun, کامل kaumul, سالم saulim, سلیم suleem, تام taum, تمام tumaum, بي کم و کاست bé kum ou kaust. v. *entire, complete: universal.* — (*having no ailment*) خوش khoosh, تندرست tundurust, تنومند tunoomund.

The whole جمله jumleh, کلیت kullé-ut, جمع jumma, جماع jummaa, حاصل hausil, نتیجه nuteejeh. *The whole of the army* جمله لشکر jumleha lashkur. *Upon the whole* في الجمله fi'l'jumleh, بالجمله bi'l'jumleh, الحاصل alhausil, القصه alkisseh, والحاصل waulhausil, نتیجه کلام nuteejeha kulaum, حاصل کلام haufila kulaum, جملة jumlutan, محصل muhussul, محصلا muhussulan, الغرض alghuruz, نهایت الامر niha-é-utu'l'amur, عاقبة الامر aukubutu'l'amur, یکبارگي eekbaurugé, غالبا ghauliba. *Heart whole* خوشدل khooshdil. — *Wholesale* خرید و فروخت بجمله khureed ou furookhta bejumleh, بیع درجماع bei-a dur jumaa.

WHOLESOME خوشگوار khooshguwaur, گوارنده guwaurindeh, نافع naufa, سلیم suleem, دلجو diljoo, دلکش dilkush, دلپذیر dilpizzeer, خوش khoosh, شفا رسان shifa russaun, نجوع nujoo-a, نجیع nujé-a, اوام awaum, مصحت musuhhut. v. *sound, salutary.* — *Not wholesome* نا صواب na suwwaub, نا خوشگوار na khooshguwaur. v. *unwholesome.* — *Wholesome advice* راي ثاقب ra-é saukib. — *A wholesome beverage* شربت خوشگوار shurbuta khooshguwaur. *Wholesome air* هواي گوارنده hawa-é guwaurindeh, هوا معتدل maatudil hawa.

Wholesomely بر وجه خوشگوار bur wujha khooshguwaur, سلیما suleeman.

Wholesomeness خوشگواري khooshguwauré, صفت گوارنده syffuta guwaurindeh. *Wholesomeness of air* اعتدال هوا é-atidaula hawa.

WHOLLY بالکلیت bi'l'kullé-ut, کاملا kaumilan, بالکمال bi'l'kumaul, بهمه ابواب behumeh abwaub, بکمال مرتبه bekumaul murtubeh, بالتمام bi't'tumaum, تماما tumauman, بالجمله bi'l'jumleh. v. *entirely, perfectly.*

WHOM, *to whom* (relatively and interrogatively) چرا chura, کرا kira, کیرا keera, بکه bekeh, که اورا keh ora, الذي به allazé bihi. *From whom* از که uz keh, از کدام uz kudaum, کز kuz. *With whom* با که ba keh, الذي منه allazé minhu. *Whom I saw* کرا دیدم kira deedum, الذي رایته allazé ra-étuhu.

Whomsoever هرکیرا hurkeera.

Whoop, v. *shout.* — *To whoop*, v. *to shout.*

A WHORE روسپي roospé, فاحشت fauhishut, شلافت shullaufut, بیراه bérauh, جاف jauf, جاف جاف jauf jauf, سبکتکین subuktugeen, تردامان turdamaun, هوسین hawseen, لوند lavund, لوند زن lavund zun, فحسا fuhsa, بازار عورتي bazaur awruté, سلیطه بازار suleeteha bazaur, زنشوي zunshooï, زنچه zuncheh, جلب julub, قحبت kuhbut, بغیت bughé-ut, بغي bughé (plur. بغایت bugha-é-ut, بغا bugha), زانیت zauné-ut, کنغالت kunghaulut, زمخرت zumkhurut, یرني yerna, غر ghur, بلایه bula-é-uh, غز ghuzsh. *The son of a whore* روسپي زاده roospé zaudeh, ولد زن wuluda zuna, ابن زانیت ibna zauné-ut, حرام زاده haraum zaudeh, ابن نخسة ibna nukhsutin, زنیم zuneem. v. *bastard.* — *To tip the wink* or *beckon as a whore* رمازت زدن mauzut zudun, رمز عین دادن rumza a-én dadun.

To whore (*commit whoredom*) زنا کردن zina kirdun, بحرام رفتن beharaum ruftun, روسپي پاره شدن roospé paureh shoodun, جماع ساختن

jumaa saukhtun. — (*to play the whore*) روسپی شدن roospé shoodun, فاحشت گشتن fauhishut gushtun, موجر شدن moojir shoodun. *A tax paid by whores* قست kyst, ام حقي umma hukké.

Whoredom زنا zina, جماع jumaa, باه bauh, حرام روان beharaum rouvaun, عهر ahr, عهور a-hoor, عهارت ahaurut (pl. عهرات ahaurut).

A whoremonger, whoremaster روسپی پاره roospé paureh, زنپاره zumpaureh, زناکار zinakaur, زاني zauné, زناي zina-é, دغل زن dughl zun, زنوي zinawé, زندوست zundoost, زنشوي zunshooï, فاجل faujil, فاجر faujir (pl. فجار fujjaur, فجرت fujurut), کنغال kunghaul, کتعل kutaal, کتعلت kutaalut.

A whoreson حرامزاده haraumzaudeh, سندره sundureh, پسندره pussundureh. v. *son of a whore.*

Whoreish شهوت پرست shuhwut purust, شوخ shookh, شوخ چشم shookh chushum, روسپی مانند roospé maunend, فاحشت اسا fauhishut asa, نا پاک na pauk, نا پاکدامن na paukdamin, بي عصمت bé asmut. v. *incontinent, unchaste.*

WHOSE که keh, کدام kudaum, الذي allazé (fem. التي allaté).

WHOSOEVER هرکه hurkeh, هرانکه hu-raunkeh, هر کس که hur kus keh, ايمان ei-uman, من man, کدام kudaum, اي ei-u, ايت ei-ut.

WHY? براي چه bura-é cheh? بچه جهت becheh jihut? چرا chera? بچه becheh? بچه سبب becheh sibub? لما lima? *Why so?* چه معني cheh maané?

A WICK فتيل futeel, پليته puleeteh, پتيله pu-teeleh, ريشته reeshteh, اهنج ahunj. v. *candle-wick.*

WICKED بد bud, بد کار bud kaur, مفسد mufsud, بد اموز bud amooz, فسيد fuseed, فاسد fausid, فاحش fauhish, اهل فساد ahla fusaud, بد اخلاق bud akhlauk, بد ايين bud aï-én, بد خو bud khoo, بد خوي bud khooï, بد راه bud rauh, بد زندگاني bud zindugauné, بد سگال bud sigaul, فجر fajr, شقي shuké, ملحد mul-hud, خدا نا ترس khoda na turs, بد عمل bud amul, بد فرجام bud furjaum, ظالم zaulim, بد قمار bud kumaur, بد ذات bud zaut, بد کنش bud koonish, بد گهر bud gohur, بد معاش bud ma-ash, بد نفس bud nufus, شر sharr, شرير shureer. v. *impious, profane.*

Wickedly بر وجه بد کار bur wujha bud kaur, فسيدا fuseedan, فاحشا fauhishan, کافرانه kaufi-rauneh, ملحدانه mulhudauneh, فجرا fajran.

Wickedness بدا buda, بدي budé, فساد fu-saud, شر sharr, شرت sharrut, شرارت shuraurut, بد خويي bud khooï-é, قباحت kubauhut, قبح kubih (plur. قبايح kuba-éh), مقبوحت mukboo-hut (plur. مقابح mukaubeeh), فسق fysk.

WICKER قندرق kyndryk, شاخ shauk, شاخ shaukh. *A basket* (or *any thing*) *of wicker* تريان turé-aun, ترنيان turné-aun, دمچه dumcheh.

A WICKET (*small gate*) باچه baubcheh, دريچه dureecheh, درکت durkut.

WIDE (*extensive*) گشاده kushaudeh, واسع wausa, عريض areez, پهنا puhna, پهناور puhnawur, فراخ firaukh, فرخا furkha, بسيط buseet, پج puj. v. *broad, open.* — (*deviating, remote*) دور door, بعيد ba-éd, دور از راه door uz rauh, از بعيد طريق ba-éd uz tureek, بيراه bérauh, گمراه gum-rauh.— *Wide, widely* (*with great extent*) واسعا wausa-an, عريضا areezan, بطور پهنا betoora puhneh. —(*remotely*) دورا dooran, بعيدا ba-édan. v. *far.*

To widen (*to make wide* or *extend*) گشادن ku-shaudun, فراخ کردن firaukh kirdun, گشاده کردن kushaudeh kirdun, مبسوط ساختن mub-soot saukhtun, توسيع کردن tawsé-a kirdun.— tawsé-a kirdun.—(*to grow wide*) گشاده گرديدن kushaudeh girdédun, مبسوط گشتن mubsoot gushtun, پهنا شدن puhna shoodun.

Wideness وسعت wusaat. v. *width.*

A WIDOW بيوه beeweh, شوي ديده shooï deedeh, ربض rubz, ربضت rubzut, تور toor, رجعت rujaat. *To become a widow* بيوه گشتن beeweh gushtun, ترمل شدن turummul shoodun, شوي ديده بودن shooï deedeh boodun, ارمل شدن armul shoodun. *To widow* or *make a widow* بيوه کردن beeweh kirdun, شوي ديده گردانيدن shooï deedeh girdanédun. —*A widower* بيوه bee-weh, زوج ديده zooj deedeh, عورت ديده awrut deedeh.— *Widowhood* بيوهگي beewehgé, حال بيوه haula beeweh, حال بي زوج hala bé zooj.

WIDTH وسعت wusaat, عرض erz, عريضي areezé, پهنا puhna, پهنايي puhnaï-é, فراخي fi-raukhé, فراخنا firaukhna, فراخناي firaukhna-é, دوکزان dookzaun. v. *breadth.*

To WIELD برکشيدن burkushédun, خطر کردن khutr kirdun, با اساني بدست جنبانيدن ba asauné bedost jumbanédun, بدست افشان نمودن bedost afshaun numoodun. *To wield a sword* تيغ افشان کردن teegh efshaun kirdun. *To wield a sceptre* سلطنت کردن sultanut kir-dun, v. *to reign.*

Wieldy نا گران na guraun, نا ثقيل na sukeel, بدست اسان جنبش bedost asaun jumbish.

A WIFE عورت awrut, زن zun, زوج zooj, زوجت zoojut, خاتون khautoon, حلال hulaul, حلالت

hulaulut, حليلت huleelut, همخانه humkhauneh, حوبت hoobut, بهوله behooleh, خضلت khuzullut, قرينت kureenut, بعل baal, ام الرجل ummu'z'zujil, حرم haram, حميا humei-a, ربض rubz, ربضت rubzut. *The wife of the king* خاتوني پادشاه khatooné padshah. v. *queen.* — *A wife and children* زن و فرزندي zun ou furzundé. *My beloved wife* محبوبهء زوجيتم muhboobéha zoojé-utum. *My lawful wife* حلالم hulaulum. *To take a wife* زن كردن zun kirdun, تزوج ساختن tuzawwuj saukhtun, استنكاح كردن istinkauh kirdun, تاهل ساختن ta-ahhul saukhtun, نكاح كردن nikauh kirdun. v. *to marry.* —*To cause one to take a wife* تزويج كردن tuzweej kirdun, نكاح كردانيدن nikauh girdanédun.

WIGHT كس kus, شخص shukhs. v. *person, being.*

WILD (*not tame*) وحشي wuhshé, وحشيت wuhshé-ut, نا دست اموز na dost amooz, نا رام raum, بدوي budooï, سكيز sikeez, نهاد nihaud, دشتي dushté, يباني eebauné, غران ghuraun. v. *savage, fierce.*—(*desert, uninhabited*) ويران veeraun, بيابان bé-abaun, يباني eebauné, خالي khaulé, مستاحش mustauhish, وحش wuhish, غير معمور و اباد ghire-a maamoor ou abaud, دشتي dushté. (*in a state of uncultivated nature, as a country*) يباني eebauné, بداوي budawé, بري burré, بر burr, صحراي suhra-é, نا كاشته na kaushteh, نا بسارده و مزروع na besaurdeh ou muzroo-a, غير معمور و اباد ghire-a maamoor ou abaud, نا تعمير na taameer. (*uncivilized*) بي ادب bé adub, بي ادب و اركان bé adub ou arkaun, نا ظريف na zureef, نا شناس na shinaus, نا دان na daun, غليظ ghuleez. v. *rude.*—(*irregular, inconstant*) بي قرار bé kuraur, نا قايم na ka-ém, نا پايدار na pa-édar, هرجايي hurjaï-é, بي ثبات bé subaut, سبكسر و سبكپاي subuksur ou subukpa-é. (*licentious, ungovernable*) سركش surkush, گردنكش gurdunkush, نا قابل ضبط و ربط na kaubila zubt ou rubt, بلا امكان بندوبست bila imkauna bundubust. v. *hairbrained.*— (*imaginary, visionary, absurd*) خيالي khei-aulé, متخيل mutukhei-ul, وهمي wuhmé, واهم wauhim, بيمعني bémaané, بيهوده beehoodeh. —*A wild unbroke horse* بسنك busunk, سكيز sikeez, توسن tousun, بدوي اسب bédooï asb.—*Wild uncultivated ground* وحشت wuhshut, بدوح budooh (plur. بدح buduh), بياب eebaub, دشت dusht, بيان eebaun. *A wild beast* وحش wuhsh (pl. وحوش wuhoosh) وحشي wuhshé (fem. وحشيت wuhshé-ut), جانور jaunwur, جانوار jaunwaur, بيان حيواني eebaun heewauné, سبع suba (pl. سباع subaa, سبعت subaat), شيرزه sheerzeh. *Wild beasts for the chace* شكار shukkaur, نخچير nukhcheer, حشرت hushrut (pl. حشر hushur), صيد seid, طوارف tuwauruf. *The claw of a wild beast* چنك chunk, چنكل chungul, چنكال chungaul. v. *talon.* — *A wild ox* بقر الوحش bukru'l'wuhsh. *A wild cow* فنات funaut (pl. فنوات funwaut).

A wild, wilderness ويرانه veerauneh, وحشت wuhshut, بيابان bé-abaun, بيان eebaun, بريت buré-ut, باديه baudé-uh, دشت dusht, بر burr, v. *desert.*—*To wilder,* v. *to bewilder.*

Wildly (fiercely) وحشي wuhshé, سكيزا sikeezan, بر وجه نهاد bur wujha nihaud, بطور بدوي betoora budooï. (*without cultivation, as a country*) بلا زراعت bila ziraat, بي عمارت bé amaurut, در حال وحش dur haula wuhsh, بلا فلاحت bila fulauhut. (*without cultivation of mind*) بي دانش bé daunish, بلا عمارت bila amaurut, بي تربيت bé turbé-ut. (*with perturbation or distraction of mind*) با اضطراب ba iztiraub, بيهوشانه béhooshauneh, با اشفتگي ba ashuftugé, بر وجه سركردان bur wujha surgurdaun, بطور سراسيه betoora surausmeh. (*without meaning* or *coherency*) بيهوده beehoodeh, بي معني bé maané, هرزه hurzeh. (*thoughtlessly, carelessly*) غافلانه ghaufilauneh, اهملا ihmalan, غير تامل ghire-a ta-ammul, بي فكر bé fikr. v. also *irregularly.*

Wildness (fierceness, savageness) وحشت wuhshut, سبعيت suba-é-ut, درشتي durushté, عفريت afreet. (*an uncultivated state*) حال يباني haula eebauné, وحشت wuhshut, عدم عمارت aduma ymaurut. (*wild vivacity*) شوخي بيهوده shookhé beehoodeh, شادي بيحد و بيمعني shaudé béhudd ou bémaané. (*disorder of mind*) اضطراب iztiraub, اشفتگي ashuftugé, سركرداني surgurdauné, بهوشي béhooshé, الفتگي aluftugé. (*inconstancy*) بي قراري bé kuraurê, نا پايداري na pa-édaré.

A WILE حيله heeleh, حيله بازي heeleh bauzé, روبه بازي roobeh bauzé, رنك runk, فن fun, ال aul, غدر ghudr, غبن ghubin. v. *trick, stratagem.*

WILFUL سركش surkush, گردنكش gurdunkush, عناد ynaud, خود سر khood sur, نا فرمان na furmaun. v. *perverse.*—*Wilfully* بطور سركش betoora surkush, بر وجه خود سر bur wujha khood sur, عنادا ynaudan. (*by design, on purpose*) با غرض ba ghuruz, بقصد bekusd, بالقصد bi'l'kusd.—*Wilfulness* سركشي surkushé, خودسري khoodsuré, گردنكشي gurdunkushé, عناد ynaud. v. *perverseness.*

WILILY (*cunningly*) از حيله uz heeleh, بطور روبه بازي betoora rubeh bauzé, از رنك uz runk.

Wiliness حيله بازي heeleh bauzé. v. *cunning.*

The WILL ارادہ iraudeh, مراد muraud, ارزو arzoo, مشیت mushé-ut, خواست khaust, رضا riza, کام kaum, مقصود mukfood, مرضی murzé, هوا hawa, خاطر khautir, طب tybb, سر fur, نفس nufs. v. *inclination.*—(*command, direction*) حکم hookum, فرمان furmaun, امر amur. *A will* or *last will* وصیت vusse-ut (pl. وصایا vussa-é-a). v. *testament.*—*The divine will* رضا حق ruza hukk, قضا الله kuza illah, قدر kudr, قضا و قدر kuza ou kudr. *Good-will* (*kindness*) خیر خواهی kheir khauhé, مهربانی mihrubauné, دوستی doosté. v. *benevolence, friendship, favour.*—(*right intention*) راستی rausté, درستی durusté.—*Free will* حسن ارادت husna iraudut, حسن اختیار husna ikhté-aur, اختیار جزیی juzé ikhté-aur, ikhté aura juzei-é. *Ill will* بد خواهی bud khauhé, بد دلی bud dilé, کینه keeneh. v. *malevolence.*—*To conceive ill will* کین گرفتن keen gooriftun, کینه خواه شدن keeneh khauh shoodun, بدخواه بودن budkhauh boodun. *Against one's will* نا خواه na khauh, نا مراد na muraud, بی اختیار bé ikhté-aur. v. *unwilling.*

To will اراده داشتن iraudeh daushtun, خواستن khaustun, ارزو کردن arzoo kirdun. v. *to desire.*—(*to command*) فرمودن furmoodun, فرمان دادن furmaun dadun, حکم نمودن hookum numoodun, امر دادن amur dadun.

Willing ذو حسن اراده zu husna iraudeh, خواه khauh, خواهنده khauhindeh, خواهان khauhaun, مرادی muraudé, مرید mureed, ارزومند arzoomund, خوش khoosh, خوشدل khooshdil, تبرع tuburra, بی ضربی bé zurbé, راغب raughib, جو joo, جویان jooï-aun, جوینده joo-éndeh, مغتزی mughtuzé. v. *voluntary.*—*Willing or unwilling* خواه و نا خواه khauh ou na khauh. *God willing* انشا الله insha allah, انشاء الله تعالي insha allah taala.

Willingly با حسن اراده ba husna iraudeh, با اختیار ba husna ikhté-aur, خواهانه khauhauneh, بروجه خوشدل bur wujha khooshdil, رضا ryzaan, مریدا mureedan, بلا ضربی bila zurbé, بجان bejaun, بسر و چشم besur ou chushum, على الراس و العين ala'r'raus wa'l'a-én. v. *voluntarily.*

Willingness خواهی khauhé, ارادت iraudut, حسن اراده husna iraudeh, حسن اختیار husna ikhté-aur, ارزومندی arzoomundé, خوشدلی khooshdilé.

A WILLOW غرب ghurub, بید beed, صفصاف sufsauf, سپید دار sipeed dar, کبود kubood, کبوده kuboodeh, کبودی kuboodé. *Trembling like the willow* بید وش لرزان beed vush lurzaun.—*Willow-coloured* غرب فام ghurub faum, بید مانند beed maunend.—*Wily*, v. *cunning.*

A WIMBLE پرماهه purmauheh, بیره beereh, پیچه peecheh, گرده girdeh, گردبر girdbur. v. *auger.*

To WIN اندوختن andookhtun. v. *to gain.*

To WINCE, *winch* (*kick as a horse*, &c.) ضروح کردن zurooh kirdun.—*A winch*, v. *windlas.*

WIND باد baud, هوا hawa, ریح reeh, ریحت reehut, روزگار roozigaur, زامت zaumut, هیل heel, هبهبه hubhubeh, ایام ei-aum, اوب awb. v. *gale, breeze, air.*—*The north wind* شمال shumaul, باد شمالی bauda shumaulé, شامل shaamul, مسع musa, نسع nusa, ام المرزم ummu'l'muruzum, هیر heir, اور awr, ابر a-ér. *The south wind* جنوب junoob, ریح جنوبی reeha junoobé, باد صبا bauda suba, نعامی nu-auma. *The east wind* باد مشرقی bauda mushruka, ریح شریقی reeha shureeka, هوای مشرق hawa-é mushruk, باد صبا bauda suba, باد برین bauda bureen, ابر a-ér, ابور a-é-oor, القبول alkubool. *The west wind* باد مغرب bauda mughrib, دبور duboor, فرودید furoodeed, باد فروزدین bauda furoozdeen. *The north-east wind* صبایت suba-é-ut. *A violent* (also *cold*) *wind* باد شدید bauda shudeed, باد سخت bauda sukht, باد روزگار bauda roozigaur, تند باد tund baud, باد تند bauda tund, روزگار صرصر roozigaura sursur, حرجف hyrjuf, ساهق sauhuk, زهلق zihluk, نحس nuhus, دعبیت daubé-ut, زعزع zaaza, زعزاع zaazaa, زعازع zauzaa, زعزعان zaazaan (plur. زعازع zaazaa), خریف khureefa, فراغ furaugh, هوف hawf. v. *storm.*—*A sultry, noxious wind* سموم sumoom, باد سموم bauda sumoom, باد سام bauda saumm, سموم بارد sumoom baurid, باد سموم جان گداز bauda sumoom jaun gudauz, عجوز ajooz, سحات suhaut, هوف hawf, حرور huroor, بارح baurih. *Hot winds* طبابخ tuba-ékh. *A gentle wind* صبا suba, باد لطیف bauda luteef, نسیم nuseem (pl. نسایم nusa-ém), رخا rukha, رخوت rukhwut, رخاوت rukhawut. *Wind with rain* هلابت hulaubut, بلیل buleel, هلاب hullaub. *Wind with sleet* باد با برف ابدار امیخته bauda ba burfa aubdar ameekhteh. *A wind portending rain* مبسرت mubussurut. *A favourable wind* باد موافق bauda muwaufik, موافق روزگار muwaufik roozigaur, باد شرطه bauda shurteh, ایسر ایام eisura ei-aum, ریح rei-uh. *A contrary wind* باد مخالف bauda mukhaulif, مخالف روزگار mukhaulif roozigaur. *A side wind* باد جانب bauda jaunib, نکبا nukba, نکب nukub (pl. نکبا nukuba).—*Wind from the stomach or belly* ارغ arugh, ضرط zurt, فسا fusa. v. *fart, belch.*—*Wind in a tumour*, &c. فرصت fursut, مغنده mughundeh.—*A high wind whirling up*

the dust ريح تربيت reeha turbé-ut, الوب aloob, سافيا saufé-a, مسفسف misufsuf.—*Throwing dust to the wind* تغنيق tughneek. *Changing* or *veering as the wind* سوم sawm. *Whistling as the wind* حنون hunoon. *Shaking a tree as the wind* مسفه musfih. *Raising the wind* باد انگيز baud angeez. *The beginning* or *rising of wind* نافجت naufjut. *Swift as the wind* باد پا baud pa, باد رفتار baud ruftar. *A whirlwind* باد گرد baud gird, گردباد girdbaud, باد زد baud zud, ديوباد deevbaud, گردبال girdbaul. *Like a whirlwind* گردباد اسا girdbaud asa. *Any apartment* or *building exposed to the wind* بادگير baudgeer, بادگي baudgé, بادهنج baudhunj, بادغر baudghur. *A breath* or *blast of wind* نفحت nufhut (pl. نفحات nufauhut), نفح نسيم nufha nuseem, نخرت nukhrut, سفج sufij, زفيان zufé-aun. — *A rainy day with wind* هلاب hullaub, هلابت hulaubut. *Ringlets waving in the wind* زلف هوادار zulfa hawadar. *Any thing which shews how the wind blows* باد نما baud numa. *Wind driving a ship* ملاح milauh. *Ships sailing with a favourable wind* سواخر suwaukhir. *Following the wind* هوادار hawadar. *To go down the wind* (*to go to ruin* or *decay*) برباد شدن burbaud shoodun, برباد داده شدن burbaud dadeh shoodun.—*To blow as the wind* هبوب كردن huboob kirdun, بزيدن buzédun, باد زدن baud zudun. v. *to blow.*

To WIND (*twine*) پيچ كردن peech kirdun, تافتن tauftun, پيچيدن peechédun, تاب كردن taub kirdun, برتافتن burtauftun. v. *to twist.*—*To wind* or *wind up a clew* كروهه كردن kuroo-heh kirdun, توشيع ساختن tooshé-a saukhtun, دسته تاب كردن dosteh taub kirdun, كلاو پيچيدن kulaw peechédun.—*To wind a hunting-horn* بوق زدن book zudun, بورو نواختن booroo nuwaukhtun, نفير زدن nufeer zudun, بوري چغار كردن booré chughaur kirdun, نفخ صور ساختن nufikha soor saukhtun. *To wind* (*turn* or *move round*) گردان شدن girdaun shoodun, گرداگرد رفتن girdagird ruftun, گردانيدن girdanédun, گرد كردن gird kirdun, دوران شدن dawraun shoodun. (*to roll* or *cause to roll round*) تدوير كردن tudweer kirdun, تدوار گردانيدن tudwaur girdanédun, دور كردن dawr kirdun. *To wind as a river* گرداگرد نمودن girdagird numoodun, تضوج كردن tuzawwuj kirdun, پويان بودن pooï-aun boodun, محنيت كردن muhné-ut kirdun, مثني نمودن musna numoodun, ثني داشتن suné daushtun. *To wind* (*follow by the scent*) بشم از پاي رفتن beshumm uz pa-é ruftun, از بوي در پس امدن uz booï dur pus aumudun, تنشم ساختن tunushshum saukhtun. *To wind out* (*unwind*) حل پيچ كردن hulla peech kirdun, نقض ساختن nukz saukhtun, نكث كردن nukis kirdun, پيچش كشادن peechish kushaudun. v. *to untwist*: also *to extricate.*

WINDBOUND از باد مخالف باز داشته uz bauda mukhaulif baz daushteh, از مخالف روزگار مسدود uz mukhaulifa roozigaur musdood.

WINDED (*blown as a horn*) بوق زده book zuddeh, نفخ كرده شده nufikh kirdeh shoodeh. *Long winded* بسيار دراز bissé-aur dirauz, طول بي حد toola bé hudd. v. *tedious.*—*Short-winded* دمابر dumabur, زو تنگ نفس zu tunk nufus, قابع kauba. v. *asthmatick.*

A WINDER پيچنده peechindeh, پيچ و تاب ساز peech ou taub sauz, تدوير كننده tudweer koonindeh, اداره گر idaureh gur, گردش ساز gir-dish sauz.

A WINDFAL (*fallen fruit*) ميوه افتاده meevuh uftaudeh. (*an accidental acquisition*) باد اورد baud awurd, سود ناگهانه sooda naguhauneh, فايده ناگهاني fa-édeh naguhauné.

The WINDFLOWER (*anemone*) بوستان افروز boostaun efrooz.

WINDINESS ريحتداري reehutdaré, باد انگيزي baud angeezé, صفت ريحتدار syffuta reehutdar, حال پر هوا haula pur hawa. v. also *flatulency.*

WINDING (*of a river, &c.*) گرداگرد girdagird, لوا luwa, پويا pooï-a, پويان pooï-aun, عقول akool, ضواجع zuwauja, عرقوب arkoob. v. *meander: curvature, crookedness.*—*A winding-sheet* كفن kufun. *To wrap in a winding-sheet* تكفين كردن tukfeen kirdun. — *A winding stair-case* نردبان لولبي nurdubauna lawlubé, سلم لولب اسا silluma lawlub asa. *Winding thread into hanks* or *clews* توشيع tawshé-a, بدسته پيچ bedosteh peech.

A WINDLASS ارغاد arghaud, منجنك munjunik, منجنيق munjuneek.

A WINDMILL اسيا باد asé-a baud. *The sails of a windmill* پره اسيا purreha asé-a, پداسيا pudausé-a.

A WINDOW پنجره punjureh, روزن rawzun, روزنه rawzineh, طاق tauk, طاقات taukaut, دريچه dureecheh, كو koo-oo, رفيف rufeef, خوخت khawkhut, پاتله pautileh, باجه baujeh. *A latticed window* مشبك پنجره mushubbuk punjureh, بالكانه baulkauneh, غلبكن ghulubkun. *A bow window* پردو purdoo. *A window in the roof for the benefit of air, prospect, &c.* باد خور baudkhore, باد خون baud khoon, كوه kuweh.

خوخت khaukhut. *In the window* در پنجره dur punjureh, في الطاق fi't'tauk. *From the window* از پنجره uz punjureh, زروزن zurawzun, مين الطاق minu't'tauk. *A house with many windows* بادغر baudghur, بادغرد baudghurd. *A window-shutter* جناح پنجره junauha punjureh, جناح روزينه junauha rawzeeneh. *A window with open shutters* پنجرهٔ كشاده جناح punjureha kushaudeh junauh. *A window with close shutters* پنجره بسته جناح punjureha busteh junauh. *A little window* طاقچه taukcheh, پنجره كوچك punjureha koochuk. *A little window in a great gate* باميره baumeereh, خوخت khaukhut, درفت durkut, دريچه dureecheh, بامبره baumbureh. *A blind window* (or *niche*) *in a wall* رف ruff (plur. رفوف rufoof), سهوت suhwut, دريچه dureecheh.

The WINDPIPE ناي كلو na-é guloo, عرق الريت yrkur'ré-ut, حلقوم hulkoom, سرخه surkheh, مري muré (pl. مرو muroo, امريت amré-ut), عضرت uzrut, زردمن zurdmin, زردمت zurdmut, حنجور hunjoor, حناجر hunaujur, حنجود hunjood.

WINDWARD بسوي باد besooï baud.

WINDY زو باد zu baud, ريحدار reehdar, هيج heej, وزان wuzaun, هلاب hulaub, زعزع zaazaa. *A windy day* يوم هيج é-ooma heej, وقت وزان wakta wuzaun, روز هلاب rooza hullaub. v. *stormy*.—(*empty, airy, vain*) روزكاري roozigauré, هوايي hawaï-é, هواي hawa-é, هوادار hawadar, باد بروت baud buroot, متكبر mutukubbur, متخيل mutukhei-ul.

WINE شراب shuraub, مي mei, باده baudeh, مل mul, خمرت khumrut, خمر khumr (pl. خمور khumoor), مدام mudaum, مدامت mudaumut, مدومت mudoomut, راف raaf, ام الخبايث ummu'l'khuba-és, اتش تر autasha tur, تامور taamoor, صرخد surkhud, خسرواني khosroo-auné, منبع فساد mumbaa fusaud, هوشكش hooshkush, عقار ukaur, نبيذ nubeez (pl. انبذت ambuzut) كاس kaas (pl. كووس koo-oos, كياس ké-aus, كاسات kausaut, اكوس akoos), غرب ghurub, سلاف sulauf, عجوز ajooz, قحاف kyhauf, فيهج feihuj, اللذت alluzzut, اللذيذ alluzeez, عنقاد ynkaud, عنقود ynkood, صعف saafa, عسلق asluk, عسعاس asa-us, مخضفت mykhzyfut, مدومت mudwumut, قندد kyndid, قنددا kyndida, رهيق ruheek, خطيت khuteet, زرجون zurjoon, راح rauh, رازقيت rauzuké-ut, رساطون rusautoon, سخام sukhaum. *Pure wine* شراب صافي shurauba saufé, بادهٔ ناب baudeha naub, مي خلاص mei khulaus, خمرت صرف khumruta syrf, رحيق ruheek, علق ylk. *New wine* بادهٔ نو baudeha now, طلا tyla, شيره sheereh, شيره شراب sheereha shuraub, شيره انكور sheereha angoor. *Old wine* عاتق autik, معتقت mu-attukut, خندريس khundurees. *Strong wine* شراب سركوش ساز baudeha hooshbur, باده هوشبر shurauba surkoosh fauz, خمرت غمكسار khumruta ghumkusaur, باده مست baudeha must, مي هوشكش mei hooshkush. *Weak* or *diluted wine* بادهٔ مسحوط baudeha mus-hoot, شراب بي كيف shurauba bé keif, مصفق musuffuk, مل قطيب mula kuteeb. *Sweet wine* باده شيرين baudeh sheereen, شراب خوش مزه shurauba khoosh muzeh. *Red wine* شراب لعل كون shurauba laal goon, بادهٔ سرخ baudeha surkh, مي ارغواني mei arghuwauné, صهبا suhba, لعل مذاب laal muzaub. *Sour pricked wine* مزت muzzut, خلت khullut, سرقع surkaa, خمطه khumteh, مصطار mystaur. *Fermenting as wine* مختمر mukhtumir. *Mulled wine* مي پخته mei pukhteh, مثلث muslis. *Wine drank in a morning* صبوح subooh. *Wine drank in the evening* غبوق ghubook.—*Cherry-wine* وشناب wishnaub. *Date-wine* طابت taubut, بتع buta, حليب huleeb, سكر sukr, سكار sukaur, كسيس kusees, باذق bauzuk, فضيخ fuzeekh. *Honey-wine* مقدي mukudé, بتع buta, باده عسل baudeha asul. *Wine made from barley* اخسمه akhusmeh. *Wine made from millet* سكركت sukurkut. *Musk wine* مسكت شرابي muskut shuraubé. *Wormwood wine* شراب افسنطين shuraubé affinteen.—*Wine and water* اب و شراب aub ou shuraub. *To mix wine with water* اب با شراب اميختن aub ba shuraub ameekhtun, اب در باده ريختن aub dur baudeh reekhtun. *Wine mixed with rose-water* شاخ shaukh.—*The wine of paradise* (*nectar*) زنجبيل zunjubeel, تسنيم tusneem, كوثر kawsir.—*A drinker of wine* باده نوش baudeh noosh, شراب پرست shuraub purust, رند rind. v. *drunkard*.—*Given to wine* باده پيمان baudeh peimaun. v. *drunken*.—*Overcome with wine* مست خراب musta khuraub, سركوش surkoosh, مخمور mukhmoor, مست مدام must mudaum. v. *drunk*.—*A wine measure* فيهج feehuj, ناطل nautil. *Any thing eaten to give a relish to wine* مزه muzeh. *A cup* or *glass of wine* شيشه شراب sheesheha shuraub, دوستكام doostkhaum, كاس kaus, باده baudeh. v. *flask, bottle*.—*A wine-cask* مي دان mei daun. v. *jar*.—*A wine-merchant* باده فروش baudeh furoosh, خمال khumaul, مي فروش mei furoosh.—*To drink wine* باده نوشتن baudeh nooshtun, شراب اشاميدن shuraub ashaumédun, مي خوردن mei khoredun, خمر كردن khumr kirdun, اشام خمرت ساختن ashauma khumrut saukhtun. v. *to drink*.

A WING پر purr, جناح junauh, بال baul, کنف kunuf, مجداف mujduf, مجداف mujdauf, مجذاف mujzauf, تاپال taupaul. *Wings* پرها purrha, اجنحت ajnuhut, پر و بال purr ou baul, ساعدا الطير sa-éda-u't'teer. *Flapping* or *fluttering the wings* بالزن baulzun, صفق sufik, رکض rukz, هفو hufoo, هفوت hufwut, هفوان hufwaun, موکب mawkib. v. also *to flutter, flap.*—*Clapping close the wings* (*as a hawk when darting on his prey*) کسر kusir, کسور kusoor. *On the wings of prosperity* بپر و بال اقبال bepurr ou baula ikbaul. *Like a moth with burnt wings* پروانه اسا پر سوخته purwauneha asa purr sookhteh.—*The wing of an army* ایاد a-é-aud, ایاد لشکر a-é-auda lashkur, جانب و جناح عسکر jaunub ou junauha askur.—*The right wing* میمنت meimunut, جانب راست لشکر jaunuba rausta lashkur. *The left wing* میسرت meisurut, جانب چپ لشکر jauniba chupa lashkur. *The right and left wing* مجنبتان mujnubutaun, ایادان a-é-adaun, شوکل shaukil, میمنت و میسرت meimunut ou meisurut. *He attacked the right wing of the enemy* بمیمنت دشمن هجوم اورده اند bemeimunuta dushmin hujoom awurdeh and.

To wing or *take wing* پران شدن purraun shoodun, پرواز کردن purwauz kirdun, پر زدن purr zudun, طیران کردن teeraun kirdun, طیر ساختن teer saukhtun, در هوا پران شدن dur hawa purraun shoodun. v. *to fly*—*To wing, furnish with wings* با پر اراستن ba purr araustun, جناح دادن junauh dadun, ارایش بال کردن ara-ésha baul kirdun.

Winged, wingy ذو پر و بال zu purr ou baul, بالور baulwur, بالوار baulwaur, بال baul, جناحدار junauhdar, پران purraun. v. also *swift, rapid.*

To WINK (*shut the eyes*) طرفت ساختن turfut saukhtun, تسکیر کردن tuskeer kirdun, مژگان بسته نمودن muzshgaun busteh numoodun, سد چشم ساختن sudda chushum saukhtun. (*to twinkle with the eyes* مغتمض کردن mughtumuz kirdun, رف ساختن ruff saukhtun, چشم پریدن chushum purrédun, عین جهیدن a-én juhédun. *To wink* or *tip the wink* چشم زدن chushum zudun, غمز کردن ghumz kirdun, رمز عین نمودن rumza a-én numoodun, ابرو زدن aubroo zudun, از چشم اشارت نمودن uz chushum ishaurut numoodun, از عین ایما زدن uz a-én eima zudun, خلوج کردن khulooj kirdun, رمازت شدن rumauzut shoodun, لمحت زدن lumhut zudun. *To wink* or *connive at* نازیدن nauzédun, اغماض کردن ighmauz kirdun, غمز عین ساختن ghumza a-én saukhtun, محابا کردن muhauba kirdun.

A wink غمز ghumz, غمز عین ghumza a-én, رمز چشم rumza chushum, طرفت turfut, غمض ghumz, اغماض ighmauz, ایما عین eima a-én, اشارت چشم ishauruta chushum, سلفت silfut, سفکت sufkut, رف ruff, خلوج khulooj, کلوج kulooj, لمحت lumhut, لحظه luhzeh. v. *twinkling.*—*A winker* چشم زن chushum zun, طرفت نما turfut numa, غمزه ساز ghumzeh sauz, رمازت rumauzut, رمز عین کننده rumza a-én koonindeh.

Winking چشم زن chushum zun, غمزه کنان ghumzeh kunaun. v. *wink.*—*Winkingly* با غمزه ba ghumzeh, با طرفت العین ba turfutu'l'a-én, با مژگان بسته ba muzshgauna busteh.

A WINNER کاسب kausib, سود گیر sood geer, مکاسب mukausib. v. *gainer.*

WINNING (*attractive, charming*) دلکش dilkush, دلاویز dilaweez, دلبند dilbund, دلستان dilsitaun, خاطر گیر khautir geer, خاطر نواز khautir nuwauz, جانستان jaunsitaun, دلنواز dilnuwauz, دلپذیر dilpizzeer, دلپسند dilpussund, دلربا dilruba, دلفروز dilfurooz, جان فریب jaun furrabe, نازنده nauzindeh, نازنین nauzneen, لطیف luteef, شیرین sheereen, خوب khoob, خوش khoosh, جمیل jumeel, حسن husn.—(*gain*) اندوخش andookhish, سود sood, فایده fa-édeh, کسب kusb, حاصل hausil.

To WINNOW بیختن beekhtun, کربله کردن gurbuleh kirdun. v. *to sift.*—*A winnower* بیزگر beezgur.—*Winnowed* بیخته beekhteh.

WINTER زمستان zumistan, شتا shita, شتي shuté, شتوي shutwa, فصل شتوي fasla shutwa, شتوت shutwut (pl. شتا shuta, اشتیت ashté-ut), دي dei, دیبادر deibaudur, پیزشار peizshaur, پزار pizshaur. — *The intense cold of winter* زمهریر zumhureer, زمهري zumhuré, شدت شتا shudduta shita, سرما زمستان surmaa zumistan. *In the winter time* در وقت شتا dur wakta shita, در فصل زمستان dur fasla zumistan. *In the middle of winter* في وسط شتا fi wasita shita, في قلب شتوت fi kulba shutwut. *Winter quarters* مشتا mushta, مشتات mushtaut. *In winter quarters* بمستاي bemusta-é.

To winter (*pass the winter*) سختن sukhtun, شتا گذرانیدن shita guzranédun. (*to feed in the winter*) بفصل شتا پروردن befasla shita purwurdun.

Winterly, wintery (*suitable to winter*) لایق شتا la-éka shita, شتوي shutooï, زمستان پیوند zumistan pivund, دي منسوب dei munsoob. v. also *cold.*

WINY (*having the taste* or *qualities of wine*) ذو لذت شراب zu luzzuta shuraub, ذو صفت باده zu syffuta baudeh, خمرت اسا khumrut asa, می مانند mei maunend.

To WIPE مسح ساختن musih saukhtun, پاك كردن pauk kirdun, مال ساختن maul saukhtun, تطهر كردن tutuhhur kirdun, تصفيت ساختن tusfé-ut saukhtun, نشاندن nishaundun, ستردن suturdun, لكه واكردن lukeh wakirdun. *To wipe the hands* دست پاك كردن dost pauk kirdun, مناوشت ساختن munawushut saukhtun, امراس كردن imraus kirdun, نسق ساختن nusik saukhtun, مش كردن mush kirdun. *To wipe the nose* بينى پاك كردن beené pauk kirdun, رعام ساختن ra-am saukhtun. *To wipe a dish* طبق پاك ساختن tubuk pauk saukhtun, سلت كردن sillut kirdun. v. also *to clean, scour.*—*To wipe out* (*efface*) محو كردن muhoo kirdun, نسخ ساختن nusikh saukhtun, موقوف كردن moukoof kirdun, ابطال نمودن ibtaul numoodun, بطال كردن buttaul kirdun.

A wipe (*act of cleansing*) مسح musih, پاك ساز pauk sauz. (*a gibe*) بذله buzleh, طنز tunz, استهزا istihza, افسوس afsoos, فسوس fusoos, مسخره maskhureh, نقاست nikausut, نكوه nukooh. *To wipe* or *give one a wipe* بذله باز كردن buzleh bauz kirdun, طنز زدن tunz zudun, استهزا دادن istihza dadun. v. *to scoff, gibe.*

A wiper (*cleaner*) پاك ساز pauk sauz, مسح كننده musih koonindeh. v. also *scoffer.*

WIRE ريسمان معدن reesmauna maadin, مهل رشته muhl rishteh, مد mudd. *Gold wire* زر رشته zur rishteh, شغشه shufshuh, طلا tyla, زه zih. *Silver wire* سيم رشته seem rishteh, زه zih. *Brass wire* روي رشته rooï rishteh.

To wire-draw (*spin wire*) مهل رشته سابيدن muhl rishteh saï-édun, زر كشيدن zur kushédun, ريسمان معدن ساختن reesmaun maadun saukhtun, مد كردن mudd kirdun. (*to draw out into length*) دراز كردن dirauz kirdun, طويل الذيل ساختن taweelu'z'zeel saukhtun.

A wire-drawer مهل رشته گر muhl rishteh gur, زركش zurkush, مد ساي mudd sa-é, ريسمان معدن ساز reesmauna maadun sauz. *A steel plate full of holes through which they wire-draw* شغتاهنج shuftahunj, سرتخته surtukhteh.

WISDOM عقل akl, حكمت hykmut, فضل fuzl, علم ylm, حكم hookum, دانش daunish, خرد khyrud, فرزان furzaun, فرنان furnaun, زمستان zumistaun, زبر zubr. v. *knowledge, science.*—*Words full of wisdom* كلام پر حكم kulauma pur hookum. *The wisdom teeth* دندانهاي خرد dundaunha-é khyrud.

Wise حكيم hakeem, عاقل aukil, عالم aulim, عليم aleem, دانا dauna, هوشيار hooshé-aur, عارف aurif, محكم muhukkum, روشن ضمير roshun zumeer, زيرك zeeruk, خردمند khyrudmund, صاحب تميز sahib tumei-éz. v. *sage, skilful.*—*A wise man* دانشمند daunishmund, حكيم hakeem (pl. حكما hookuma). v. *philosopher, sage.*

WISE وجه wujuh, طور toor. v. *manner.*

A WISEACRE احمق ahmuk. v. *fool.*

WISELY حكيما hakeeman, با عقل ba akl, با حكمت ba hykmut, عليما aleeman. v. *sagely.*

To WISH مراد كردن muraud kirdun, اراده ساختن iraudeh saukhtun, جان داشتن jaun daushtun, خواستن كردن khaustun, خواه كردن khauh kirdun, راغب شدن raughib shoodun, ارزو كردن arzoo kirdun, ارزومند شدن arzoomund shoodun, حسرت داشتن husrut daushtun, تشوق شدن tushawwuk shoodun, ود ساختن wudd saukhtun, خواهان شدن khauhaun shoodun. v. *to desire.*

A wish مراد muraud, اراده iraudeh, ارزو arzoo, ارزومندي arzoomundé, خواه khauh, حسرت husrut, ود wudd. v. *desire.*—*A wisher* مراد ساز muraud sauz, حسرت دار husrut dar, صاحب ارزو sahib arzoo, اراده دار iraudeh dar.

Wishful, wishing ارزومند arzoomund, ذو مراد zu muraud, اهل اراده ahla iraudeh, خواه khauh, راغب raughib, خوهان khauhaun, پر حسرت pur husrut, تشوق tushawwuk.—*Wishfully* با ارزو ba arzoo, ارزومندانه arzoomundauneh, با حسرت ba husrut, با مراد و اراده ba muraud ou iraudeh.

A WISP (*of hay, &c.*) دسته علف dosteha aluf, جرزت گاه jurzuta gah.

Wistful, wistfully, v. *attentive, earnest, &c.*

To wit, v. *to know*: also *viz.*

WIT (*powers of the mind*) زيركي zeerugé, خرد khyrud, مدركت mudrikut, قوت مدركت kuwwuta mudrikut, طبيعت tubé-aat, طباع tubaa, تيز طبعي taze tuba-é, خيال khei-aul, قوت خيال kuwwuta khei-aul, عقل akl, ذهن zihn, وهم wuhm, قوت وهم kuwwuta wuhm, ادراك idrauk, هنر hunr, نكر nukur, نكته پردازي nukteh purdauzé, نادره گوي nadireh goo-é, فراست firausut, ذكا zuka, منش munish. v. *fancy: judgment.*—*A wit* or *man of wit* صاحب زيركي sahib zeerugé, خردمند خرده شناس khyrudmunda khurdeh shinaus اهل خيال ahla khei-aul, مردم تيز طبع murduma taze tuba, ذو خرد خرده بين zu khyruda khurdeh been, صاحب طبع نكته پرداز sahib tubaa nukteh purdauz, اهل ذهن دقيق ahla zihna dukeek. *Wits* (*sound mind*) عقل akl, هوش hoosh, هوشياري hooshé-auré. *To be in one's wits* عقلدار شدن akldar shoodun, هوشيار بودن hooshé-aur boodun. *To be out of one's wits* مجنون شدن mejnoon shoodun, ديوانه بودن deewauneh boo-

dun, نا هوشيار bé akl shoodun, بي عقل شدن na hooshé-aur boodun. بودن

A witch, v. *sorceress*, *enchantress*. — *To witch*, v. *to bewitch*. — *Witchcraft*, v. *sorcery*, *necromancy*.

WITH با ba, وا wa, ب be, مع ma, اواز awauz, اوازي awauzé. *With him* باو ba-oo, باوي ba-ooï, بادو badoo, اواز او awauz ou, معه maahu, به bihi. *With reverence* با احترام ba ihtiraum. *With skill* با استعداد ba istédaud. — *With difficulty*, *with much ado* كرها kurhan, علي كره ala kurh, مشكلا mushkilan, با دشواري ba dushwauré. *With ease* با اساني ba asauné, سهلا suhlan. — *With good will* با صفاي خاطر ba sufa-é khautir. v. *willingly*. — *With ill will* با ضرورت ba zuroorut. v. *unwillingly*. — *With one another* با يك ديكر ba eek deegur, با همدكر ba humdigur. *Together with* هم hum, باهم bahum, واهم wahum. *With all speed* سريعا suré-an, بساعت اول besaata awwul, وشكانه wishkauneh. *To find fault with* اسناد كردن isnaud kirdun, زم ساختن zumm saukhtun, ملامت زدن mulaumut zudun. v. *to blame*. — *To agree with* موافق شدن muwaufik shoodun, هماهنك بودن humahung boodun, همدل شدن humdil shoodun. v. *to quadrate*. — *To be angry with* قهر كرفتن kohur gooriftun, غضبناك شدن ghuzubnauk shoodun, دشنام دادن dushnaum dadun. *Living with* (*in the same house*, &c.) همخانه humkhauneh, همدم humdum. *Sleeping with* همخوابه humkhaubeh, همبستر humpister. *Sitting with* همنشين humnisheen, وايس نشين wapus nisheen, همزانو humzaunoo, دنكادنك dunkadunk. *Sitting at table with* همسفره humsufreh. *Drinking with* همكاسه humkauseh, همقدح humkuduh. — *Travelling with* همراه humrauh. *Associated with* هموثاق humwusauk, همحال humhaul, همعهد humahd. *With one accord* همدل humdil, هماهنك humahung, يكدل و يكجهت eekdil ou eekjihut, يكزبان eekzubaun. *With child* حامله haumileh, باردار bardar. v. *pregnant*. — *Withal* نيز neez, هم hum.

To WITHDRAW (*take back*, *deprive of*) واكردن wakirdun, باز كرفتن baz gooriftun, عدم ساختن adum saukhtun, محروم كردن muhroom kirdun, باز كرداندن baz girdaundun, مصل كردن musil kirdun. (*to retire*) باز پس رفتن baz pus ruftun, باز استادن baz istaudun, وايس رفتن wapus ruftun, واشدن wa shoodun, بركشتن burkushtun, بركرديدن burgurdédun, انصراف كردن insirauf kirdun, رجع ساختن rujaa saukhtun, باز كرفتن baz gooriftun. v. *to retreat*. — *Withdrawn* (*taken back*) واكرده wakirdeh. — (*retired*) باز پس رفته baz pus rufteh. — *Withe*, v. *willow*.

To WITHER پژمردن puzshmurdun, پژمريدن puzshmurédun, پژمرده كشتن puzshmurdeh gushtun, افسردن afsurdun, تعشم شدن ta-ashshum shoodun, تارز كشتن tauriz gushtun. — (*to make to fade*) پژمرده كردانيدن puzshmurdeh girdanédun, افسرده ساختن afsurdeh saukhtun, تارز كردن tauriz kirdun.

Withered پژمرده puzshmurdeh, افسرده afsurdeh, تارز tauriz, يبس eebus. — *Witheredness* حال پژمرده haula puzshmurdeh, افسردكي afsurdugé. — *Withering* پژمرنده puzshmurindeh, تعشم ta-ashshum, افسرنده afsurindeh, منشن munshin.

To WITH-HOLD (*keep back*) باز داشتن baz daushtun, واداشتن wadaushtun, نا داشتن fadaushtun, وايس داشتن wapus daushtun, اقطاع ساختن iktaa saukhtun, توقيف كردن tawkeef kirdun. v. also *to restrain*, *refuse*. — *With-held*, *with-holden* باز داشته baz daushteh, وايس داشته wapus daushteh. — *A with-holder* باز دار baz dar, وايس دار wapus dar.

WITHIN در dur, اندر andur, درون duroon, اندرون anduroon, في داخل fi daukhil, در داخل dur daukhil, ب be. v. *in*. — *To twist one within another* در بهم روان كردن dur behum rouvaun kirdun, پيچ در پيچ تافتن peech dur peech tauftun. *To place within* در كردن dur kirdun, در نشاندن dur nishaundun. *Within two or three days* بعد دو سه روز baad doo seh rooz. *Within bounds*, *within compass* بحد درون behudd duroon, نا از حد بيرون na uz hudd beeroon, اعتدالا é-atidaulan. — *From within* از داخل uz daukhil, از درون uz duroon. *Within memory* در ياد dur é-aud, بذكر bezikr. *To go within* در اندرون رفتن dur anduroon ruftun. v. *to enter*.

Within, *withinside* در اندرون dur anduroon, بدرون beduroon, في داخل fi daukhil.

WITHOUT (*not within*) بيرون beeroon, از بيرون uz beeroon, برون buroon, خارجا khaurijaun, خارج khaurij, ظاهرا zauhiran, برا burran, بدر bedur. — (*wanting*) بي bé, غير ghire, بغير beghire, لا la, بلا bila. *Without bounds* از حد بيرون uz hudd beeroon, بي نهايت bé niha-éut, بي انجام bé anjaum, بي انتها bé intiha, بي اندازه bé andauzeh, بي پايان bé pa-é-aun, بي غايت bé gha-é-ut. *Without cause* بي تقريب bé tukreeb, بلا موجب bila moojib, بلا سبب bila sibub. *Without doubt* بي اشتباه bé ishtibauh, غير مشكوك ghire-a mushkook, بي ريب bé reeb. *Without delay* بي توقف bé tuwukkuf, بيدرنك bé durunk, بلا تاخير bila taakheer, بلا امهال bila imhaul, بلا توقف bila tuwukkuf. *Without*

neglect بلا اهمال bila ihmaul. *Without orders* بي فرمان bé furmaun. *Without order (irregular)* بي تدبير bé tudbeer, بلا ترتيب bila turteeb. *Without hesitation* بلا تردد bila turuddud. *Without proof* بي حجت bé hujjut. *Without asking* بي طلب bé tulub. *Without reward* غير عوض ghire-a ywuz. *Without advantage or profit* بلا فايده bila fa-édeh, غير مفيد ghire-a mufeed. *Without politeness or decency* بي ادب و بي ادب و ارکان bé adub ou arkaun, نا ظريف na zureef, بلا ناموس و ننك bila naumoos ou nunk. *Without merit* or *skill* بي استحقاق bé istihkauk. *Without esteem* بي اعتبار bé e-atibaur. *Without comparison, without an equal* بيمثال bémisaul, بياقران bé-akraun, لا نظير la nuzeer, بي بدل bé budul, بيچون béchoon, بي عديل bé adeel, بي مانند bé maunend. *Without information* بي اگاه bé agah, بي خبر bé khubr, بي دانش bé daunish. *Without understanding* بي ادراك bé idrauk, بلا عقل bila akl. v. *ignorant.*—*Without fear* بي باك و پروا bé bauk ou purwa. v. *fearless.*—*Without harmony* بي اهنك bé ahung, نا هماهنك na humahung. v. *discordant.* — *Without circumspection* بي احتياط bé ihté-aut, غافل ghaufil, بي بصر bé busr, بلا بصيرت bila buseerut. v. *imprudent.*—*Without foundation* or *permanency* بي بقا bé buka, بي مساس bé misaus. v. also *groundless.*--*Without repose* بي ارام bé araum--*Without strength* بي تاب bé taub, بي مقدار bé mykdaur, بي توان bé tuvvan, بلا تندرست bila tunduruſt, بي قوت bé kuwwut, بي طاقت bé taukut, بي مجال bé mujaul, زبون zuboon. v. *powerless, feeble.*—*Without reflexion* بي تامل bé ta-ammul. v. *thoughtless.* — *Without mixture* بي تشاوش bé tushawwush. v. *pure.*—*Without defect* بي تقصير bé tukseer, بي کم و کاست bé kum ou kauſt, بلا قصور bila kusoor, بي زوال bé zuwaul. *Without a vestige* بي ته bé tuh. *Without gratitude, sincerity,* or *truth* بي حقيقت bé hukeekut, بي وفا bé wufa. *Without shame* بيحيا béhei-a, بيحجاب béhujaub, شوخ shookh. v. *shameless, impudent.*—*Without taste* بي خواني bé khauné, بلا مزه bila muzeh, بي نمك bé nummuk. v. *insipid.*—*Without justice* بيداد bédaud, بلا عدل bila adil, بيدام bédaum.—*Without brains* بيدماغ bédumaugh.--*Without head or feet* بي سر و پا bé sur ou pa. *Without hands or feet* بيدست و پا bédoſt ou pa. *Without a heart* بيدل bédil, بيداره bédaureh. v. *cowardly.* — *Without pity* بي مرحمت bé muruhmut, بلا شفقت bila shufkut, بي رحم bé ruhm. v. *merciless, cruel.*—*Without ambition* or *emulation* بي رشك bé rushk, بلا غيرت bila gheerut.

Without care or *grief* بي غم bé ghum. *Without hesitation or dissimulation* بي تردد و تکلف bé turuddud ou tukullif. *Without hatred or dissimulation* بي كينه و ريا بي غش و غل bé ghush ou ghull, بي كينه و ريا bé keeneh ou ré-a. *Without success* بي دولت bé dowlut, بي ستاره bé sitaureh, بي فراغ bé furaugh, نا ميسر na meisur. *Without hope* بيچاره béchaureh, بلا اميد bila ameed. *Without design* بي قصد و اختيار bé kusd ou ikhté-aur, بي غرض bé ghuruz. *Without employment* بيکار békaur, بيهنر béhunr. v. *idle.*—*Without measure* بي كران bé guraun, بي مر bé murr, بيحد bé hudd, بلا قياس bila ké-aus. v. *without bounds, infinite.*—*Without an owner* بي خاوند bé khauvund, بي مالك bé maulik. *A kingdom without a king* مهالك بي مالك mumaulika bé maulik.--*Without trouble* بي مشقت bé mushukkut. *Without jesting* لطيفه بر طرف luteefeh bur turruf. *Without meaning* بي معني bé maané, بيهوده beehoodeh. *Without entreaty, without being under the necessity of asking* بي نياز bé né-auz, بي منت bé minnut. *Without life* بي جان bé jaun, نا زنده na zindeh. *Without existence, without a being* بي وجود bé wujood, بي هستي bé husté. *Without a name* بينام bénaum, غير اسم ghire-a ism. *Without light* بي نور bé noor. v. *blind, dark.* — *Without constraint* or *compulsion* با حسن اختيار ba husna ikhté-aur, باحسن ارادت ba husna iraudut.—*Without (unless)* بجز bejuz, جز juz, بغير beghire, مکر mugur, الا illa, والا wa-illa, ان لم aun lam, لولا lawla, کرنه gurneh.

To WITHSTAND مقاومت كردن mukawumut kirdun, اعتراض ساختن é-atirauz saukhtun, مانع و معارض شدن mauna ou mu-arriz shoodun, مخالفت نمودن mukhaulifut numoodun. v. *to resist, oppose.*

Withy, v. *willow.*—*Witless,* v. *ignorant.*

A WITNESS شاهد shauhid, كواه guwauh, شهيد shuheed, شهد shuhd, كوا guwa, مهيمن muheemun, قاريت kauré-ut. *To call* or *take to witness, cite a witness, bring witnesses* استشهاد كردن istish-haud kirdun, شاهد كرفتن shauhid gooriftun, كواهي اوردن guwauhé awurdun, اقامت شهود كردن ikaumuta shuhood kirdun, بينت اقامت ساختن bei-unut ikaumut saukhtun, مشهد كردن mush-hid kirdun, اشهاد ساختن ish-haud saukhtun. v. *to prove.* — *To call God to witness* يمين بالله كردن eemeena billah kirdun. *To witness* or *bear witness* شهادت كردن shuhaudut kirdun, مشاهده كفتن mushauhudeh guftun, كواهي دادن guwauhé dadun. v. *to attest, testify.*— *A creditable witness* شاهد عادل shauhida

audil, كواهي معتمد guwauhé mu-atumid. *A falſe witneſs* دروغ شاهد ſhauhida duroogh, كواهي كاذب guwauhé kauzib, كوا نا راست كو guwaa na rauſt goo.—*Witneſſed* مشهود muſh-hood. *Witneſſes* شواهد ſhuwauhud, شاهود ſhau-hood, شاهد ſhauhud, شهدا ſhuhda. *Contradictory witneſſes* شواهد مخالف ſhuwauhuda mu-khaulif, تهاتر tuhautur.

A WITTICISM مزه muzeh, يافه é-afeh, مسخره maskhureh, لطيفه luteefeh, ظريفت zu-reefut, زيركي zeerugé, بذله buzleh, نكته nukteh. *Wittily* با مزه ba muzeh, با يافه ba é-aufeh, با زيركي ba zeerugé, بر وجه حاضر جواب bur wujha hauzir javaub, ظريفا zureefan, بطور نكته كوي betoora nukteh gooi, با زكا و ظريفت ba zuka ou zureefut, با بذله و لطيفه ba buzleh ou luteefeh, با عقل و فراست ba akl ou firauſut.

Wittineſs مزه داري muzeh daré, زكاوت zuka-wut, زكا zuka, زه zuh, زيركي zeerugé. v. *wit.*

WITTINGLY (*knowingly*) خبردارانه khubr-darauneh, با خبر ba khubr, اكاهدارانه agauhda-rauneh.—(*by deſign*) با غرض baghuruz, بقصد be-kuſd, قصدا kuſdan, بالقصد bi'l'kuſd.

A WITTOL (*contented cuckold*) القرطبان al-kurtubaun. *Wittolly* القرطبان اسا alkurtubaun aſa.

WITTY مزه دار muzeh dar, يافه كو é-aufeh goo, زو مسخره zu maskhureh, نكته پرور nukteh purwur, نكته پرداز nukteh purdauz, زيرك zee-ruk, حاضر جواب hauzir javaub, ظريف zureef, عارف aurif, زو خيال و لطيفه zu khei-aul ou lutee-feh, نادره كو naudireh goo. v. *ingenious, ſarcaſtick.*

WIVES زوجات zawjaut حلايل hula-él. *Marrying many wives* كثير النكاح kuſeeru'n'nikauh, خجات khujaut. *Wives of the ſame huſband* همشوي humſhooï.—*To wive*, v. *to marry.*

A wizard, v. *conjurer, enchanter.*

WO (*grief*) رنج runj, درد durd, قساوت ku-ſawut, غم ghum, غصه ghuſſeh, الم alum, اضطراب iztiraub, ازار azaur, ملال mulaul, اندوه andooh, انقباض خاطر inkibauza khautir, تنكدلي tunk-dilé. v. *ſorrow*; alſo *calamity, miſery.*—*Wo to you!* ويل weil! ويلك weilaka! ويك weika! وي wei! ويب weib! *Wo to him!* ويله weiluhu! *Wo is me!* ويلي weilé! هاي مدد ha-é mudud!

WOAD نوور na-oor, نوورت na-oorut, نيل neel, نيلج neeluj, وسمت wuſmut.

WOFUL, *wobegone* دلفكار dilfikaur, غم خور ghum khore, رنجدار runjdar, دردناك durdnauk, پر تاسه pur tauſſeh, غمكين ghumkeen, ملول mulool, مضطرب muzturub, رنج ديده runj dee-deh, المزده alumzuddeh, اندوهكين andoohkeen, دلتنك diltunk. v. *ſorrowful, mournful, calamitous.*—(*paltry, wretched*) پست و خور puſt ou khoor, حقير hukeer, صغر ſughr, زليل zuleel, دني duné.—*Wofully* دلفكارانه dilfikauraunch, با رنج ba runj, با تاسه ba tauſſeh, بر وجه غم خور bur wujha ghum khore, ملولا muloolan, با دلتنكي ba diltungé. (*paltrily*) حقيرا hukeeran, بطور پست و خور betoora puſt ou khoor, صغرا ſu-ghiran.

A WOLF كرك gurk (plur. كركان gurkaun), زيب zeib (plur. ازوب azoob), سرحان ſurhaun (fem. سرحانت ſurhaunut), ابوجعده or ابوجعاده abu ju-adeh, ابو غسلت abu ghuſlut, ابو رعله abu raaleh, ابو كاسب abu kauſib, ابو غطلس abu ghutullis, تنان tinaun, عساس aſſaus, دعلج da-aluj, شيدمان ſheidmaun, هطل hytl, زوبان zoobaun, زيخ zeikh (fem. زيخت keikhut, plur. زيوخ zeï-ookh), سبد ſubud (pl. اسباد aſbaud), طبس tybs, اوس aws, اويس awees, عسال aſ-ſaul, نهسر nuhſur, ولاس wullaus, مشان miſhaun, لعلع laalaa, عجوز ajooz, سيد ſeed (pl. سيدان ſeedaun), ملاز mulauz, قطرب kutrub, سلق ſylk (fem. and plur. سلقت ſylkut), زوالت zoo-aulut (plur. زولان zoolaun, زيلان zeilaun), اقزل ak-zul, اشبت iſhbut, تبن tibn, خيع khyma, عاسل auſil مايس ma-és (plur. مياس mei-aus), قلوب kyllawb, خليع khilé-a. *A young wolf* زعبان zaabaan. *A howling wolf* تاعب ka-éb, تواع kawwaa. *The howl of a wolf* وعوعت waawaat. *A place abounding in wolves* كركستان gurkiſtaun, مذاب muzaub, مذيب muzeeb. v. alſo *cancer, ulcer.*

Wolfiſh, wolviſh كرك مانند gurk maunend, زيب اسا zeib aſa, موافق اوصاف كرك muwau-fika awſaufa gurk, زو صفت سرحان zu ſyffuta ſurhaun. v. alſo *rapacious.*

WOLFSBANE خانق زيب khaunuka zeib.

A WOMAN زن zun, زني zunné, زنه zunneh, عورت awrut, مراءت muraat, امراءت imraat, نسا niſſa, لجت lujjut, رباب rubaub, توصرت kawſu-rut, حشمت huſhmut. *A married woman* تكين tukeen, خاتون khautoon, عوان awaun, ملك الولي mulku'l'wulé, كدبا kudba, كذبا kuzba, كدبانو kudbaunoo, كذبانو kuzbaunoo, لباس libaus, ثرغامت ſurghaumut. v. *wife.*—*A young woman* بيبي beebee, دوشيزه dooſheezeh, دوخت dookht, دختر dokhter, برهرهت buruhruhut, عزت yzzut, صبيت ſubé-ut. v. *girl.*—*A woman who has a huſband in common with other wives* بتانج butaunj, متفات muſuffaut, باوسني bawuſné. *A woman diſobedient to her huſband* ضجوع zujoo-a, دلعس dulaas. *A divorced woman* مختلع mukhtula,

مردودت murdoodut, عورت مهجور awruta muhjoor, زني مطلوق zunné mutlook, خلات khulaat, ردى rudda. *A pregnant woman* زني باردار zunné baur dar, حامله haumileh. *A woman in child bed* زواج zuwauj. *A barren woman* استرون isturoon, سترون surturoon, سرتزون surtuzoon. *A woman and her child* زني و فرزندي zunné ou furzundé, ام الطفل ummu't'tufl. *A chaste woman* زني پاك zunné pauk, عزيزت و محترمت عورت azeezut ou muhturummut awrut, مستورت mustoorut, مخدرت mukhuddurut, عفيفت afeefut, زكذكت zukzukut. *An impudent* or *immodest woman* زني شوخ چشم zunné shookh chushum, عورت شوخ awruta shookh, مشان mushaun, هيعرت hei-arut, سلقلقت suluklukut. *An old woman* پيره زن peereh zun, عجوز ajooz. v. under *old.* p. 1319.—*An ill-looking old woman* عجوز بدنما ajooza budnuma. *In the habit of an old woman* در لباس پيره زن dur libausa peereh zun. *A little woman* عورت كوچك awruta koochuk, جهنبرت juhumburut, خبتل khubtul.

A woman-hater ذو كراهت نسا zu kirauhuta nisa, بزني نفرت دار bezunné nufrut dar, بعورت كيتوز be-awrut keentooz.

Womanhood حال عورت haula awrut, اوصاف زني awsaufa zunné, نسا nissa.

Womanish, womanly زنانه zunauneh, لايق عورت la-éka awrut, واجب النسا vajibu'n'nissa, زن اسا zun asa, موافق اوصاف زني muwaufika awsaufa zunné.—*Womankind* نسا nissa.

The WOMB (*matrix, uterus*) رحم ruhm, شكم shikum, زهدان zihdaun, ابسته abisteh, يوكان yookaun, اسحم as-hum, پوكان pookaun, بوكان bookaun, المستودع almustooda, كوشه koosheh, عجوز ajooz, عدابت adaubut, مهبل muhbul (plur. مهابل muhaubil), متبوا mutbawwa. *In the mother's womb* در رحم مادر dur ruhma mader. *The falling of the womb after birth* افتادن زهدان uftaduna zihdaun. *Carried in the womb* حمالت humaulut, وسق wusk, واسق wausik. v. *pregnant.*

WOMEN زنان zunaun, نسوت nuswut, نسوان nuswaun, زوايل zuwa-él, عواني awauné. *Little women* نسيت nusei-ut.

WON اندوخته andookhteh. v. *gained.*

To WONDER عجب ماندن ajib maundun, عجبناك شدن ajibnauk shoodun, تعجب نمودن ta-ajjub numoodun, حيران ماندن heiraun maundun, متحير شدن mutuhei-ur shoodun, سركردان بودن surgurdaun boodun, استغراب داشتن istighraub daushtun, شكفتن shikiftun.

Wonder عجب ajib, تعجب taajib, سركرداني surgirdauné, هكر hukr, تهكر tuhukkir, عبرت ybrut. v. *amazement.*—*A wonder* معجز maajuz, معجزت maajuzut, كرامت kuraumut, عبرت ybrut. v. *miracle.*—*A wonder of wonders* عجب الجايب ajibu'l'aja-éb. *Exciting wonder* عجب انكيز ajib angeez.

Wonderful, wondrous عجب ajib, عجبناك ajibnauk, عبرت امير ybrut ameez, حيران انكيز heiraun angeez, عجيب ajeeb, عجايب aja-éb, غريب ghureeb, بديع bude-a, تعجب امير taajib ameez, نادر naudir. v. *admirable, strange.*—*Of wonderful beauty* نادر الحسن naudiru'l'husn. *Wonderful!* عجبا ajiban!

Wonderfully, wondrously بروجه عجبناك bur wujha ajibnauk, عجبا ajiban, با عبرت ba ybrut, بطور حيران انكيز betoora heiraun angeez.

Wonder-struck عجبناك ajibnauk, عجب شده ajib shoodeh, سركردان surgurdaun.

To WONT, *to be wont* معتادي شدن mutaudé shoodun, عادت داشتن audut daushtun, پيشنهاد كردن peishnihaud kirdun, قاعدت كرفتن ka-édut gooriftun, روش و خوي نمودن rouvish ou khooï numoodun, استعمال داشتن isté-amaul daushtun.—*Wont, wontedness* معتاد mutaud, عادت audut, پيشنهاد peishnihaud, استعمال isté-amaul. v. *custom, habit.*—*Wonted* معتاد mutaud, مشهور mush-hoor, موافق پيشنهاد muwaufika peishnihaud, مشمول mushmool, بر وفق استعمال bur wufuka isté-amaul, حسب قاعدت husba ka-édut, بقدر العادت bekuddu-ru'l'audut. v. *according to custom.*

To WOO زن را نازو نيار كردن zunra nauz ou ne-auz kirdun, عشق نمودن yshk numoodun, بزني نازنين خوش امد كوي كردن bezunné nauzneen khoosh aumud gooï kirdun, تعشق ta-ashshuk, ساختن saukhtun, عورت طلب كردن awrut tulub kirdun. v. *to court.*

WOOD (*timber*) حطب hutub (plur. احطاب ahtaub), چوپ chope, چوب chobe, هيمه heemeeh, عود a-ood (plur. عيدان a-édaun, اعواد é-awaud), خشب khushub (plur. خشب khushb, خشبان khushbaun), توغ toogh. *Dry wood* هيزم heezum, خشك چوپ khushk chope, چوپ خشك chopa khushk, هشيم husheem, هشيمت husheemut, احطاب ahtaub, حطب يبس kutba eebus, طبرخون tubrkhoon. *Wood of aloës* اود or عود a-ood, عود البخور a-oodu'l'bukhoor, راد بوي raud booï, دار بوي daur booï, كبا kuba, كب kub, هشتدهان hushtduhaun, مندل mundil, يلنجوج eelunjooj, النجج alunjuj, النجوج alun-

jooj, يلنجج eelunjuj, الفخت alfukht, انجوج anjooj, صبر fubr, الَّيت allé-ut, الوه alawweh, قطر kutur, رند rund. v. اون.—*The worst kind of aloes wood* صبر سنجاني fubra fumunjauné. *A censer for burning aloes wood* عود سوز a-ood fooz. *Aloes wood split or broken for burning* عود مطير a-ooda mutei-ur.—*Brasil* or *red wood* بقم bukkum چوب ايدع eidaa, چوب سرخ chopa furkh, چوب پرنيان chopa purné-aun. *Dyed with Brasil wood* مبقم mubukkum.—*Yellow wood* زرد چوب zurd-chope, اغار aghaur.—*Wood prepared for building* كراسته kirausteh.—*A piece of wood* پارچه حطب paurcheha hutub, هيمه ريز heemeh reez, پاره چوب paureha chope, چوب پاره chope paureh, كسار kussaur, وصله wusleh, سجور sujoor, پزه puzsheh, جذوت juzwut. v. *chip, lath, fire-wood.* — *Shavings of wood* رند rund, رنده run-deh.—*A hewer of wood* هيمه شكن heemeh shukun. *A carrier of wood* هيمه بار heemeh bar, هيزم كش heezum kush.—*To wood* or *cut wood* (*for fueing, &c.*) هيزم كردن heezum kirdun, محتطب ساختن muhtutub saukhtun. v. *to hew.*—*A piece of wood with which they rub the back* مازه mauzeh, پشت مازه posht mauzeh. *A block* or *log of wood* كنده هيزم gundeh heezum, هيمه زفت heemeh zuft. v. *trunk, log.*— *A pile or stack of wood, a wood-yard* انبار هيزم ambaura heezum, هيمستان heemistan.

A wood (plantion of trees) مرغزار murghzaur, چنكل chungul, هيمستان heemistan, چنكلستان chungulistan, غاب ghaub, غابت ghaubut, درخت گاه durukht gah, درختستان durukhtistan, شجراجا shujrajau, مشجر mushujjur (pl. مشاجر mushaujur), كنده جا gundeh jau, بيان eebaun. v. *forest.*

WOODBINE, *woodbind* لبلاب lublaub, بوغند booghund, سرند furund.

A WOODCOCK ماكيان بياني mauké-auna eebauné, يلوايه eelwayeh.

WOODED (*supplied with wood*) زو حطب zu hutub, هيمه دار heemeh dar, زو خشب zu khushub, پر چوب pur chope. v. also *woody.*

Wooden چوبين chopeen, اخشب akhshub, خشبا khushba. v. also *clumsy, awkward.*—*Wooden fetters* or *stocks* كنده هيزم kundeha heezum, كنده kundeh, كنده چوبين kundeha chopeen. *A wooden wall* تخته ديواري tukhteh deewauré. *The wooden frame of a window* روشن roshun, مشبك پنجره mushubbuka punjureh, شباكت روزن shubaukuta rawzun. *A wooden block on which artificers work* كنده هيزم gundeha heezum, كردبان girdbaun. *A wooden chest* زورا zoora.

A wooden corn-fork انبار هيزه ambaur heezeh.—*A woodfreter, woodworm* چوپ خوار chope khaur, v. under *worm.*

WOODLAND درختستان durukhtistan, كوهستان koohistan, چنكلستان chungulistan, هيمستان heemistan.

A WOODLARK قبر بياني kubra eebauné, قبرت چنكل kubruta chungul, قنبر مرغزار kumbura murghzaur. v. *lark.*

A WOODLOUSE بق الخشب bukku'l'khushuf, بق الحيطان bukku'l'heitaun, فسافس fusaufus.

A WOODMAN, *woodmonger, woodcutter, woodfeller* حطاب huttaub (plur. حطايب huta-éb, حطابت huttaubut), هيمه شكن heemeh shukun, هيمه فروش heemeh furoosh, چوپ فروش chope furoosh.—*Woodman*, v. also *hunter.*

WOOD-NOTE (*wild musick*) الحان مرغزار el-hauna murghzaur, ترانه بياني turauneha eebauné.

A WOOD-NYMPH حوري مرغزار hooré murghzaur, زني چنكل zunné chungul.

A WOOD-PIGEON يمام eemaum, ورش wurush, ونا wuna. v. *turtle-dove.*

WOODY حطيب huteeb, پر درخت pur durukht, بياني eebauné, مشجر mushujjir, مشجرت mushujjirut.

A WOOER زني خواه zunné khauh, محبوب نازنين muhbooba nauzneen, طلب tylb, معشوق maashook, نياري نواز né-auré nuwauz, نوازش گر nuwauzish gur. v. *lover.*

Wooing زني خواهان zunné khauhaun, نازو نياز nauz ou né-auz fauz, بزن نازنين نازو نياز نما bezunna nauzneen nauz ou né-auz numa. —*Woo-ingly* بر وجه دلاويز bur wujha dilaweez, بطور دلكش betoora dilkush.

WOOF (*of a web*) لحمت luhmut, قيام kei-aum, سدات sudaut, سدي fudé, سدا suda. *Cloth with the warp and woof of different colours* دوپود doopood, دپود dupood, دپوز dupooz. *The woof round the shuttle* استيج usteej, استاج ustauj. v. *warp.*

WOOL صوف foof, صاف fauf (pl. اصواف aswauf), پشم pushm, ريش reesh, رعث raas, حمرقت hymrukut, جزت jizzut, لبد libud, طفرت tusrut, ثلت sullut, طوف toof. *Coarse or uncombed wool* پقام pukaum, كرد kurud. *Any thing stuffed with wool* پشماكند pushmaugund, بابه baubeh. *Fine soft wool (of camels, goats, &c.)* وبر wubur, تفتيك tufteek, خبير khubeer. *Bearing wool,* صايق fa-éf, پشم بر pushm bur. *Abounding in wool (as sheep, &c.)* معبر mu-abir, وبر

wabit, موسب moosib. *Plucking off wool*; (alſo *teazing it*) نفش nufiſh, لبد lubid. *To card* or *teaze wool* حلج كردن hulj kirdun, پشم زدن puſhum zudun, ندف الصوف ساختن nudfu's'ſoof ſaukhtun. *A quantity, lock*, or *flock of wool* صوفت ſoofut, كاردو kaurdoo, عبعبت abaabut. *A clew of wool* كنده kundeha puſhm. *Wool* (alſo *cotton* or *raw ſilk*) *put into an ink-holder* پشم دوات puſhuma duwaut, صوفت الدوات ſoofutu'd'duwaut, بوهت boohut, ليقت leikut. *To ſhear wool* پشم بريدن puſhm burédun. *Wool-ſhears* كاردو kaurdoo. *A dealer in wool* پشم فروش puſhum furooſh, صواف ſuwwauf.

Woollen صاف ſauf, صوف ſoof, صوفت ſoofut, صايف ſa-éf, اصوف aſoof, پشمين puſhmeen, پشمينه puſhmeeneh. *Woollen cloth* پارچه پشمينه paurcheha puſhmeeneh, پارچه صوف paurcheha ſoof, لبد lubud. *A piece* or *patch of woollen* لبدت libdut. *A piece of coarſe woollen ſtuff* نمد پاره numud paureh. *A cloak* or *any upper garment of woollen* خسي khuſſĕ, نمد numud. *A garment of napped woollen* قباغد kubaughud, قباغند kubaughund. *A garment of thick woollen ſtuff* لباس عيهب libauſa a-éhub, نمد numud. *A woollen taſſel* رعث raas. *A woollen-draper* پارچه پشمينه فروش paurcheha puſhmeeneh furooſh, صواف ſuwwauf. *A wool-ſack* تنك پشم اكنده tunka puſhum agundeh, چوال صوف اكنده chuwaula ſoof agundeh.

Woolly (*bearing wool*) صايف ſa-éf, پشم بر puſhum bur. (*reſembling wool*) صوف اسا ſoof aſa, پشم مانند puſhum maunend. (*covered* or *clothed with wool*) با صوف پوشيده ba ſoof poſhédeh. (*having the quality of wool*) ذو صفت پشم zu ſiffuta puſhum.

A WORD سخن ſukhun, كلمت kulimut, لفظ lufz, لفظت lufzut, لغت loghat, قول kool, قال kaul, قيل keil, مقال mukaul, مقالت mukaulut, نقيت nuké-ut. زجمت zujmut, غذمت ghuzmut. *The word of God* كلمة الله kullimutallah, قال الحق kaulu'l'hukk, كلام خدا kullauma khoda. *In a word* حاصل الكلام haufilu'l'kullaum, خلاصت كلام khulauſuta kullaum, محصل كلام muhuſſula kullaum, بالجمله bi'l'jumleh. *Not a word!* (*ſilence*) خب باش khub bauſh! *Word for word* كلمه بكلمه kulimeh bekulimeh, بعينه bé-aïnihi. *A foreign word adopted into a language* دخيل dukheel.—*Words* سخنها ſukhunha, كلمات kulimaut, كلام kullaum, لفظات lufzaut, الفاظ alfauz, لغات loghaut, اقوال akwaul, قيل و قال keil ou kaul, انفاس anfaus, انفس anfus, مقالات mukalaut. *Words and actions* قول و فعل kool ou faal, فعل و مقال faal ou mukaul, سخنها و كارها ſukhunha ou kaurha. *In word and deed* فعلا و قولا faalan ou koolan. *Fooliſh words* سخن بيهوده ſukhuna beehoodeh, كلام بي معني kullauma bé maané, ياوه é-aweh, يازه é-auzſheh, *Soft, ſweet, agreeable words* سخن شيرين ſukhuna ſheereen, كلام خوش kullauma khooſh. *Divine words* خطاب عاليشان khutauba auléſhaun. *Myſtick words* كلام حكمت انتما kullauma hykmut intima. *To make words* (*haggle in a bargain*) سخت بازاري كردن ſukht bazauré kirdun. —*To have words with one* سخن با كسي برافكندن ſukhun ba kuſſĕ burafkundun. *To throw one's words in his teeth* رد كلام كردن rudda kullaum kirdun. *To keep one's word* وفا نمودن wufa numoodun, عهد و وفا ساختن ahd ou wufa ſaukhtun, وفا دار شدن wufa dar ſhoodun. *To uſe harſh words* شتوم گفتن ſhutoom guftun, سخن ستم امير گفتن ſukhuna ſitum ameez guftun, دشنام دادن duſhnaum dadun, زم و غمز زدن zimm ou ghumz zudun, برافروسيدن buraufrooſédun.

To word سخن گذار ساختن ſukhun guzaur ſaukhtun, كلام كردن kullaum kirdun. v. *to expreſs.*

To WORK كردن kirdun, ساختن ſaukhtun, كار كردن kaur kirdun, عمل ساختن amul ſaukhtun, عامل شدن aumil ſhoodun, معامله كردن ma-amleh kirdun, بكار اوردن bekaur awurdun, كاريدن kaurédun, ورزيدن wurzédun, وشكردن wuſhkirdun. v. *to labour, toil: manufacture, form, faſhion.*—*To work* or *ferment as liquors* ترشيدن turſhédun, مخل ساختن mukhill ſaukhtun, مضر كردن muzir kirdun. *To work with a needle* نقش كردن nukiſh kirdun, طرازيدن tyrazédun, طراز ساختن tyrauz ſaukhtun, كنده كردن gundeh kirdun. v. *to embroider.*—*To work as a purge* شكم ران كردانيدن ſhikim raun girdanédun. *To work* or *prevail upon* انكيختن angeekhtun, القا كردن ilka kirdun, اغرا ساختن ighra ſaukhtun. v. *to wheedle, induce, perſuade.*—*To work out* (*effect by toil*) از جد و جهد كردن uz jidd ou jihud kirdun, از سعي جميل پرداختن uz ſa-é jumeel purdaukhtun. (*to eraze, deface*) محو كردن muhoo kirdun, نسخ ساختن nuſikh ſaukhtun. *To work up* (*irritate*) اغضاب كردن ighzaub kirdun, قهر گير كردانيدن kuhr geer girdanédun, غضبناك ساختن ghuzubnauk ſaukhtun. (*to ſtimulate*) تحريض كردن tuhreez kirdun, برانكيختن buraungeekhtun, برخيزانيدن burkheezanédun. v. *to raiſe.*—*To ſet on work* كار و بار دادن kaur ou baur dadun, عمل كردانيدن amul girdanédun, كارانيدن kauranédun, كار فرمودن kaur furmoodun. v. *to employ.*

Work كار kaur, كردار kirdaur, كار و بار kaur ou baur, كار بار kaur baur, عمل amul, معاملت ma-amlut, مصلحت mussluhut, جهد و كار jihud ou kaur, امر amur, كوشش kooshish, كيا ké-a. v. *labour, toil.*—*Work* or *embroidery* نقش nukish, نكارش nigaurish, نقشبندي nukishbundé, طراز tyrauz. *He was at work* در كار بود dur kaur bood. *Skilful at work* كار ازموده kaur azmoodeh, كار اموز kaur amooz, كاركن kaurkoon. *Diligent at work* كار اكاه kaur agauh, كار اكه kaur aguh, كار پرورد kaur purwurd, كاربند kaurbund. *Performing work* كارمند kaurmund, كار ران kaur raun, كاركذار kaurguzaur, كارساز kaursauz, كاركر kaurgur, كاركن kaurkoon.—*A work-fellow, one engaged in the same work* همكن humkoon, همبار humbaur, همساز humsauz, همخدمتكار humkhydmutkaur.

A workhouse, workshop, كارخانه kaurkhauneh, كرخانه kurkhauneh, كاركاه kaurgauh, پيشه كاه peishehgah, كربه kaurbuh, دستكاه dostgah. v. *shop.*

A working-day, work-day روز كار و بار rooza kaur ou baur, يوم العمل é-oomu'l'amul.

A workman, worker كردار kirdaur, كاركن kaurkoon, كرده kirdeh, پيشهكار peishehkaur, دستكار dostkaur, رنجبر runjbur, عمال amaul, صانع sauna, اهل صنعت ahla sunaat, پيشهور peishewur, كاربا kaurba. v. *tradesman, labourer.*—*Workmanly, workmanlike* كار اموز kaur amooz, بر وجه كاردان bur wujha kaurdaun, بطور كارساز betoora kaursauz, با ازموذكي ba azmoodugé, با وقوف ba wukoof.

Workmanship دستكاري dostkauré, كار kaur, كردار kirdaur, پيشه peisheh, كاركذاري kaurguzauré, كارسازي kaursauzé.

A workwoman زني كردار zunné kirdaur, عورت كاركن awruta kaurkoon. (*a sempstress*) اتون utoon. v. *embroiderer.*

The WORLD جهان jihaun, عالم aulum, دنيا duné-a, كيهان geehaun, روي زمين rooï zumeen, كيتي geeté, روزكار roozigaur, دهر duhr, زمان zumaun, زمانه zumauneh, فلك fuluk, چرخ churkh, سپهر sip-hur, كردون gurdoon, خيثعور kheisa-oor, عجوز ajooz, غرور ghuroor, كون و مكان koon ou mukaun, سپنج supunj, ايدر eidur, دور dawr, ديرياز deeré-auz, خناور khunawwur, بريز burpuzsh. *A quarter of the world* كشور kushwur. *The four quarters of the world* چهار كشور chuhaur kushwur, ربع مسكون rubaa muskoon, افاق afauk. *This world* (*the present life*) اين جهار ein jihaun, عالم شهادت auluma shuhaudut, دار غرور و محنت daura ghuroor ou mihnut, دار البوار dauru'l'buwaur, دار فنا daura funa, حيات عاجلت hei-auta ajilut. *The next world* ان جهان aun jihaun, اخرت akhirut, عالم بالا auluma balau, عالم ارواح auluma arwauh, اخري akhuré, عالم غيب auluma gheeb, دار البقا dauru'l'buka, كشوربقا kushwura buka, حيات اجلت hei-auta ajilut, سراي سرور sara-é suroor. *The present world and the next* اين و ان جهان ein ou aun jihaun, دو جهان doo jihaun, دارين daurein, الدارين addaurein, دنيا و اخرت duné-a ou akhirut, كونين kawneen. *Relating to this world and the next* دنوي و اخروي dunooï ou akhirooï. *The whole world* اطراف و افاق atrauf ou afauk, اقطار و اطراف عالم aktaur ou atraufa aulum.—*Adorning the world* جهان ارا jihaun ara, عالم ارا aulum ara. *Illuminating* or *inflaming the world* جهان افروز jihaun afrooz, عالم افروز aulum afrooz, جهانتاب jihauntaub, عالم سوز aulum sooz. *Conquering the world* جهانكير jihaungeer, جهان كشا jihaun kusha, عالم كير aulum geer. *The protector of the world* جهان بان jihaun baun. *The king of the world* شاه عالم shah aulum, شاه جهان shah jihaun. *The asylum of the world* جهان پناه jihaun punauh. *Possessing the world* جهاندار jihaundar. [The above are proper names, adopted, in general, by sovereign princes on ascending the throne.]—*Knowing the world* جهان ديده jihaun deedeh, روزكار اهلي roozigaur ahlé. *Known to all the world* (*celebrated*) مشهور عالم mush-hoora aulum, بعالم مشهور be-aulum mush-hoor. *In the world of fancy* (*in a reverie, dreaming*) در عالم مثال dur auluma misaul. *The way of the world* عادت دوراني auduta dowrauné. *An inhabitant of the world* جهاني jihauné (plur. جهانيان jihauné-aun), اهل دنيا ahla duné-a. *For all the world* (*exactly*) كمال مرتبه kumaul murtubeh, نقطه بنقطه nukteh benukteh.

Worldliness دنيا پرستي duné-a purusté, زمانه پرستي zumauneh purusté, طمع tuma, طمعكاري tumakauré, ناكسي nakusé. v. *avarice.*

Worldly دنيا پرست duné-a purust, زمانه پرست zumauneh purust, دنيوي duneewé, دنياوي duné-awé, طمعكار tumakaur, دني duné, ناكس naukus, v. *avaricious.*—*Worldly goods* مال دنيوي maula duneewé. *A worldly-minded man* دنيا پرست duné-a purust, زمانه پرست zumauneh purust. *Worldly-minded people* زمانه پرستان zumauneh purustauna, دنيا پرستان duné-a purustaun.

A WORM كرم kirm (pl. كرمان kirmaun) دود dood, دودت doodut (plur. ديدان deedaun, دواد duwaud). *The silk-worm* دود الحرير dood u'l'hureer. v. *silk-worm.*—*A maw-worm*

- كرم شكم kirma shikum, شجاع الجوع shuja-u'l'jawa, دود بطن dooda butun, حيت hei-ut, خرك khuruk, خركبوته khurkubooteh, نغف nughuf, نغفت nughfut. *The glow-worm* كرم شبتاب kirma shubtaub. *An earth-worm* كرم خاك kirma khauk, دود ارض dooda arz, حيت hei-ut, خرك khuruk, خركبوته khurku-booteh. *A ship-worm* پيچ peech, پيچك peechuk, سرفه surfeh, زيو zeev, ايزك eizuk, بريه buree-meh, پت put. *A worm that gnaws wood, furniture, &c.* چوب خوار chobe khaur, تنع kutaa, زيو zeev. *A tree-worm* قادحت kaudihut. *A fruit* or *herb-worm* كنك kunuk, يسروع eesroo-a, اسروع asroo-a (pl. اساريع asaré-a)—*A worm with many feet, a palmer-worm* هزارپا huzaur pa, صدپا sud pa, ششپا sheshpa. *A dung-worm* مكس mu-kus. *A river-worm* كوره kooreh. *A corn-worm* اليرقا aleerka. *Worms bred in meat from putrefaction* كوشت حيت kosht hei-ut, دفر dufr. *Infected* or *swarming with worms, wormy* تدبيد tudei-éd, مدود mudood, مديد mudei-ud.

To worm (proceed slowly and secretly) قدم بقدم بپنهاني رفتن kudum bekudum bepinhauné ruf-tun, درجه بدرجه درپنهاني روان بودن durjeh bedurjeh dur pinhauné rouvaun boodun.

Worm-eaten از كرم متاكل uz kirm muta-akkil, از دود خورده uz dood khoredeh, رميم rumeem, كهن kohun, كهنه kohneh. v. *old, rotten.*

WORMWOOD افسنطين or افسنتين afsin-teen, كلو guloo, جنجك junjuk, چنچك chun-chuk. *Juice of wormwood* عصارت افسنتين ysau-ruta afsinteen.

WORN, *worn out* مسحوق mus-hook, ماليده mauledeh, فرسوده fursoodeh, فرسا fursa, بالي baulé, مح muhh, كهن kohun, كهنه kohneh, مسحت munsuhut, غاضف ghauzif. *Worn down by the feet* پايمال pa-émaul, پامال pa-maul, پاي خوست pa-é khoost, با خوست pa khoost. *Worne as dress* جهت پوشتن برده jihuta poshtun bur-deh, براي لباس داشته bera-é libaus daushteh.

To WORRY با دندان كلو كرفتن و دريدن ba dundaun guloo gooriftun ou dirrédun, با دندان badundaun khyraushédun, با اسنان خراشيدن ba sanaun dirrédun.

Worse بدتر budtur, بتر butur, كمتر kumtur, اسر asharr. *To make worse* بدتر كردن budtur kirdun, كمتر ساختن kumtur saukhtun. *To grow worse* بدتر كرديدن budtur girdédun, كمتر كشتن kumtur gushtun, ضرر كرفتن zurur gooriftun.

The worse زيان zé-aun, ضرر zurur, مضرت muzurrut, نقص nuks, نقصان nuksaun. v. *detriment.*

WORSHIP (*religious adoration*) پرستش pu-rustish, عبادت ybaudut, اعتباد é-atibaud, طاعت ta-aut, سجدت sujdut. *The worship of one God* توحيد tawheed. *Divine worship* عبادت سجدتي ybaudut sujduté. v. also *adoration, reverence, respect.*—*A place of worship* پرستشخانه purustish-khauneh, عبادتكاه ybaudutgah, سجدكاه sujud-gah. v. *church, temple, mosque.*

To worship عبادت نمودن ybaudut numoodun, اعتباد كردن é-atibaud kirdun, سجدت ساختن sujdut saukhtun, پرستيدن purustédun, پرستش كردن purustish kirdun, رعايت نمودن ri-a-é-ut numoodun, تعظيم كردن taazeem kirdun. v. *to adore, reverence, respect, honour.*

Worshipped معبود maabood, پرستيده purusté-deh, مرعي mura-é.

Worshipful مستوجب التعظيم mustoojibu't'ta-azeem, واجب الرعايت vajibu'r'ri-aï-ut. *Worshipfully* با رعايت ba ri-aï-ut, با التفات و اعتبار ba iltifaut ou è-atibaur. v. *reverently.*

A worshipper پرستنده purustindeh, پرست pu-rust, راعي ra-é, عبادتكر ybaudutgur. *A worshipper of God* خدا پرست khoda purust, عابد au-bid, متعبد muta-abbid. *A worshiper of idols* بت پرست but purust. *A worshipper of fire* اتش پرست autash purust, ازركشب azurkushb, ازركيش azurkeesh, كبر gueber. *A worshipper of the sun* شمس پرست shems purust, افتاب پرست afitaub purust. *A worshipper* or *admirer of himself* خود پرست khood purust.

WORST بدترين budtureen, كمترين kumtu-reen, اشر asharr. *The worst* حال بدترين haula budtureen.

To WORST شكستن shakustun, منهزم و تارو مار كردن munhuzum ou taur ou maur kirdun. v. *to defeat.*—*Worsted* شكسته shakusteh, مغلوب mughloob, منهزم munhuzum, مهزوم muhzoom.

WORSTED (*spun wool*) پشم ريشته pushm reeshteh, صوف تافته soof taufteh. *A clew of worsted* كنده پشم kundeha pushm.

WORTH (*price, value*) قيمت keemut, ارزش arzish, بها buha, ارج arj.—(*excellence*) فضل fuzl, فضيلت fuzeelut, هنر hunr, هنرمندي hunr-mundé, شرفيت shurfé-ut, كمال kumaul, استحقاق istihkauk, استعداد isté-adaud, لياقت lé-aukut, اورنك awrung, مهارت muhaurut, يكانكي eekaungé, بينظيري bénuzeeré. v. *virtue, worthiness, merit: importance.*

Worth (*equal in price* or *value*) همقدر humkudr, همبها humbuha, معادل ma-adil, همجازي hum-jauzé, همسر humsur. v. also *worthy.*

Worthily با لياقت ba lé-aukut, با استعداد ba iſté-adaud, بطور شايسته betoora ſha-éſteh, بوجه سزا bewujha ſuza, با سزاواري ba ſuzawauré, لايقانه la-ékauneh, مستوجبا muſtoojiban, بالواجب bi'l'vajib, با استحقاق ba iſtihkauk, با عدالت ba adaulut, با هنرمندي ba hunrmundé.

Worthineſs سزاواري ſuzawauré, لياقت lé-aukut, هنرمندن hunrmundé. v. *worth, excellence.*

Worthleſs پست و خور puſt ou khoor, ناكس nakus, حقير hukeer, خور khoor, پست puſt, نا شايسته na ſha-éſteh, قليل اعتبار kuleel é-atibaur, غير حرمت ghire-a hurmut, زليل zuleel, نا كريم na kureem, نا سزا na ſuza, نا سزاوار na ſuzawaur, نا ستوده na ſutoodeh, حقير المقدار hukeeru'l'-mukdaur, نا مرضي na murzé, فرومايه furooma-éh, خاكسار khaukſaur, دون doon, دني duné, كمينه kumeeneh, كمترين kumtureen, خسيس khuſees, بد نژاد bud nizſhaud, بي سر و سامان bé ſur ou ſamaun, افكنده afgundeh. v. *mean, vile, unworthy.*

Worthleſſneſs حقارت hukaurut, عدم فضيلت aduma fuzeelut, خوري khooré, پستي puſté, ناكسى nakuſé, دوني dooné, زلت zillut, مذلت muzillut, خساست khuſauſut, خسيست khuſeeſut, عدم اعتبار و التفات aduma é-atibaur ou iltifaut, صغار ſughaur, نا مردي na murdé. v. *meanneſs, vileneſs, baſeneſs.*

Worthy (*deſerving*) مستحق muſtuhukk, سزاوار ſuzawaur, واجب vajib, مستوجب muſtoojib, لايق la-ék, سز ſuza, اندرخور andurkhore, ارزاني arzauné, هنرمند hunrmund, درست duruſt, راست rauſt, روا rouva, حقيق hukeek, شريف ſhureef, ذو فضيلت zu fuzeelut. v. alſo *valuable.*—(*ſuitable, proper, becoming*) لايق la-ék, شايسته ſha-éſteh, واجب vajib, مستوجب muſtoojib, محل muhull, اهل ahl, مستاهل muſta-ahul, مستعد muſta-édd, سزا ſuza, سزاوار ſuzawaur. *Worthy of honour* or *reſpect* واجب الرعايت vajibu'r'ri-aï-ut, مستوجب الاعتبار و التفات muſtoojibu'l'é-atibaur ou iltifaut, واجب النظر vajibu'n'nuzr. *Worthy of reward* واجب العوض vajibu'l'ywuz, مستوجب الثواب muſtoojibu's'ſuwaub. *Worthy of empire* مستحق دولت muſtuhukka dowlut. *Worthy to be obeyed* واجب الاتباع vajibu'l'ittibaa. *Worthy of death* واجب القتل vajubu'l'kutl. *Worthy of being hanged* واجب الصلب vajibu's'ſulb. *Worthy of damnation* مستحق قهر مطلق muſtuhukka kuhra mutluk. *Worthy of compaſſion* واجب الترحم vajibu't'turuhhum, لايق مرحمت la-éka muruhmut, مستوجب عفو و مغفرب muſtoojiba afoo ou mughfirut. *Worthy of execration* واجب العنت vajibu'l'laanut. *Worthy of contempt* مستحق و مستعد التذليل muſtuhukk ou muſta-éddu't'-tuzleel. *To think worthy* لايق پنداشتن la-ék pindauſhtun, روا انديشيدن rouva andeeſhédun.

A worthy صاحب ظهور ſahib zuhoor, مرد نيكوكار murda neekookaur, مردم كريم murduma kureem, ادم كريم الخلاق adama kureemu'l'khulauk, بهادر bahaudur. v. *hero.*

To wot, v. *to know.*—*Wove, woven,* v. *weaved.*

WOULD: as *I would willingly* مرا پسند است mura puſſund aſt. *I would be* بودمى boodumé. *Thou wouldſt go* رفتى rufté. *He would ſee* ديدي deedé. *We would give* بخشيديمى bukhſheedeemé. *Ye would find* يافتيدى é-afteedé. *They would aſk* پرسيدندي purſeedendé. *Would to God!* چه بودي cheh boodé, كاش kauſh! كاشكه kauſhkeh! كاشا kauſha! كاشه kauſheh!

WOUND (*rolled up* or *round*) كردانيده girdanédeh, پيچيده peechédeh, دانيده daunédeh, پيچا پيچ peicha peich, مداوره كرده شده mudawureh kirdeh ſhoodeh.—(*rolled, as a hank of thread,* &c) توشيع كرده شده touſhé-a kirdeh ſhoodeh, بدسته پيچيده bedoſteh peechédeh.

A WOUND زخم zukhum, جراحت jurauhut (plur. جروح jurooh), ريش reeſh, ريشه reeſheh, خستكي khuſtugé, زخمكاري zukhumkauré, كلم kulim, (pl. كلام kulaum, كلوم kuloom), لتم lutum, كلوشه kulooſheh, كلول kulool, جرح jurh, ياروي é-aurooï, خيم kheem, نكايت nika-é-ut, خارخار khaur khaur, شنجود ſhunjood, تعقبت kaakubut, تالت taulut, ولانه wulauneh, قرح kurh (pl. قروح kurooh), قرحت kurhut, هاشمت hauſhimut. *A mortal wound* زخم سهمناك zukhuma ſuhumnauk, جراحت مرل اور jurauhuta murg awur, ضربت بكر zurbuta bukr. *A wound in the head* سرينه ſureeneh. *A wound penetrating to the brain* دامغت daumighut, ملطي or ملطا miltaa, ملطاءت miltaat, لاصيت lauſé-ut, سمحق ſumhuk, شجت ſhujut (plur. شجوج ſhujooj). *A ſlight wound on the head* مفرشت mufruſhut, داميت daumé-ut. *A wound in the hand* سعته ſaateh. *A wound with the nails* خراشش khyrauſhiſh, شخنود ſhukhnood. v. *ſcratch.*—*An old wound* ناشور nauſhoor, ناصور nauſoor. *Blood flowing from a wound* دامعت damaat. *Blood dropping from a wound* داميت daumé-ut. *A wound which cannot be ſtopped bleeding* جرح تعار jurha ta-ar. *The ſcar of a wound* نشان جراحت niſhauna jurauhut. v. *ſcar.*—*The beating pain of a wound* ضربان zurubaun, امح amuh. *A wound for which no puniſhment is fixed* خماشت khumauſhut. *One who cures wounds* جراح jurrah. v. *ſurgeon.*—*A tent for wounds* فتيل futeel.

To wound زخمدار كردن zukhumdar kirdun, مجروح نمودن jurih saukhtun, جرح ساختن mujrooh numoodun, زخم زدن zukhum zudun, ريشدار كردن reeshdar kirdun, جراحت زدن ju-rauhut zudun, خستن khustun, ريش دادن reesh dadun, تجريح ساختن tujreeh saukhtun, انجيدن anjédun, تكليم كردن tukleem kirdun, تكالم ساختن tukaulum saukhtun, شنجودن shunjoodun, تدميت كردن tudmé-ut kirdun, مجارحت ساختن mujauruhut saukhtun, عقر كردن akur kirdun, نكايت دادن nika-é-ut dadun.

Wounded زخم زده zukhum zuddeh, زخمدار zukhumdar, زخم خور zukhum khore, مجروح mujrooh, جريح jureeh, مجترح mujturuh, ريشدار reeshdar, ريشه reesheh, شنجود shunjood, شنجوده shunjoodeh, رنجور runjwur, افگار afgaur, مكلوم mukloom, مقروح mukrooh, مدبور mudboor, زمن zumin, زمين zumeen, خراشيده khyrau-shédeh, وخيض wukheez, منعقر munaakur. —*Heart-wounded* دلريش dilreesh, دلخسته dil-khusteh, دلخراشيده dilkhyraushédeh, دلشكسته dilshakusteh, دلازار رسيده dilazaur ruslédeh. *To be wounded* زخم خوردن zukhum khoredun, جراحت يافتن jurauhut é-aftun, خستن khustun, زخمدار شدن zukhumdar shoodun, زخم زده بودن zukhum zuddeh boodun. *To be incurably wounded* شجاج بي علاج داشتن shujauj bé alauj daushtun.

To WRANGLE غوغا كردن ghoogha kirdun, جانكش شدن jaunkush shoodun, خصومت كردن khusoomut kirdun, محك شدن muhykk shoodun, منازعت ساختن munzaat saukhtun, ستيزه كردن si-teezeh kirdun, اختشام ساختن ikhtishaum saukh-tun, لجاج كردن lujauj kirdun. v. *to dispute, wrangle.*

A wrangle غوغا ghoogha, خصومت khusoo-mut, نزاع nizaa, منازعت munazaat, گفت و گو guft ou goo, ستيز siteez. v. *dispute, quarrel.*

A wrangler غوغا زن ghoogha zun, مرد جانكش murda jaunkush, محك muhykk, صاحب گفت و گو sahib guft ou goo, اختسام انكيز ikhtisaum angeez, ادم تيز مزاج adama taze mizauj.

To WRAP, *wrap up* ملفوف ساختن mulfoof saukhtun, لف كردن luff kirdun, تلفيف ساختن tulfeef saukhtun, واهم كردن wahum kirdun, پيچيدن و پوش كردن pichédun ou posh kirdun, بهم دور كردن behum dawr kirdun, مندرج نمودن mudrij saukhtun, مدرج ساختن مدرج كردن du-rij kirdun, دركم بستن dur kimm bustun, طي ساختن tei-é saukhtun. v. *to roll up, involve: comprise, contain.* —*To wrap in a winding-sheet* تكفين كردن tukuffin kirdun. —*Wrapped* ملفوف mul-foof, بهم دور شده behum dawr shoodeh, واهم زده wahum zuddeh, پيچيده و پوشيده pichédeh ou poshédeh. —*A wrapper* (*one that wraps*) واهم گر wahumgur, دور و پوش كننده dawr ou posh koo-nindeh, لف ساز luff sauz, بهم زن behum zun. —(*that in which any thing is wrapped*) پوش posh, پوشش poshish, لفافه lifaufeh, پرونده purwun-deh, كم kimm (plur. كمام kimaum).

WRATH قهر kuhr, غضب ghuzub, گرمي gurmé, حميت humé-ut, خشم khyshim, حنق hunk, غرض ghuruz, تاقت taukut. v. *anger, fury.*

Wrathful, *wreakful* غضبناك ghuzubnauk, غضوب ghuzoob, گرم gurm, اتشي autashé, تيز مزاج taze mizauj, خشمناك khyshimnauk, پر قهر pur kuhr, تند و تيز tund ou taze, پر سينه پر كينه zu seeneh pur keeneh. v. *angry, furious.*

Wrathfully غضبا ghuzuban, با قهر ba kuhr, با گرمي ba gurmé, با خشم ba khyshim.

Wrathless بي قهر bé kuhr. غير غضوب ghire-a ghuzoob, نا گرم na gurm.

To WREAK (*vengeance*) اخذ انتقام كردن akhza intikaum kirdun, مقتص ساختن muktuss saukhtun, كين گذار شدن keen guzaur shoo-dun, كين توختن keen tookhtun. v. *to revenge.*

Wreakful كين توز keen tooz. v. *revengeful.*

A WREATH (*any thing curled* or *twisted*) پيچ peech, پيچش peechish, تاب taub, عوج a-ooj.—(*a chaplet*) استفان istifaun, پساك pusauk, تاج گل tauja gul, بلون buloon. v. *garland.*

To wreath پيچيدن peechédun, پيچانيدن peechanédun. پيچ كردن peech kirdun, پيچ در پيچ ساختن peech dur peech saukhtun, بهزار پيچ و تاب زدن behuzaur peech ou taub zudun, پيچا پيچ كردن peecha peech kirdun, پيچان نمودن peechaun numoodun, واهم زدن wahum zudun. v. *to curl, twist, intertwine.*—(*to encircle with a wreath*) با استفان اراستن ba istifaun araustun, با تاج گل دور كردن ba tauja gul dawr kirdun, گرداگرد سر بلون بستن girdagirda sur buloon bustun.

Wreathed, *wreathy* پيچ peech, پيچ در پيچ peech dur peech, پيچان peechaun, تافته taufteh, پيچيده peechédeh, معوج ma-ooj, لولبي law-lubé.

WRECK انهدام inhidaum, هلاك hulauk, هدم hudum, تخريب tukhreeb. v. *ruin, destruction:* also *shipwreck.*—*To wreck*, v. *to ruin, destroy: shipwreck, to be shipwrecked.*—*Wrecked*, v. *ruined, shipwrecked.*—*The danger of being wrecked* خطر غرقاب khutra ghurkaub, بيم موج beema mooj.

To WRENCH, *wrest* (*to pull* or *twist by vio-violence*) پيچيدن peechédun, ضربا تافتن zurban

tauftun, ضربي كشيدن zurbé kushédun, كج كردن kuj kirdun, مسيديدن museedédun. v. *to distort*, *extort*, *sprain*.

A wrench, *wrest* پيچ peech, پيچش peechish, تاب taub. v. *distortion*, *sprain*.—*Wrenched*, *wrested* پيچيده peechédeh, تافته taufteh. v. *distorted*.

To WRESTLE مصارعت كردن musauraat kirdun, با كسي كشتي ساختن ba kusse gushté saukhtun, كشتي كرفتن gushté gooriftun, مهارت كردن mumaurrit kirdun, تمار ساختن tumaurr saukhtun, مرار كردن muraur kirdun, نحت ساختن nuht saukhtun, خغس كردن khufs kirdun, عياص ساختن a-é-aus saukhtun. v. also *to struggle*, *contend*.

A wrestler مصارع musaura, صراع suraa, كشتي كير gushté geer, پهلوان pihluvaun *or* p'hiluvaun, كندواره kundwaureh, عرك arik (plur. عركون arikoon), شجعان shuja-aun, يال é-aul, مغث mughis, عرنت yrnut, پنچه كير puncheh geer, مشت زن musht zun.

A WRETCH (*miserable mortal*) مسكين meskeen (fem. مسكينت meskeenut, plur. مسكينات meskeenaut, مساكين mesaukeen) مستمند mustumund, ادم دردمند adama durdmund, صاحب مسكنت sahib meskinut, اهل دردمندي ahla durdmundé, مرد سياه بخت murda sé-auh bukht, رجل شقي rujla shuké, فقير fakeer. *A sorry wretch* مرد پست و خور murda pust ou khore, اهل ناكسي ahla nakusé, صاحب حقارت sahib hukaurut, ادم حقير adama hukeer, رجل زليل rujla zuleel. v. *scoundrel*, *rascal*.

Wretched, *unhappy* (*miserable*) مستمند mustumund, دردمند durdmund, كور بخت koor bukht, مسكين meskeen, شقي shuké, بي چاره bé chaureh, سياه بخت sé-auh bukht, سياه روز sé-auh rooz, بد حال bud haul, پخسته peekhusteh, نا مراد na muraud, تنك دست tunk dost, مغلاك mughlauk. v. *poor*, *calamitous*. — (*contemptible*, *mean*) پست و خور pust ou khore, حقير hukeer, ناكس naukus, زليل zuleel, دني dané, مذم muzimm, نا مرد na murd, نا مرغوب na murghoob. v. *worthless*, *infamous*, *base*.

Wretchedly (*unhappily*) مستمندانه mustumundauneh, با دردمندي ba durdmundé, بي چاره bé chaureh, مسكينا meskeenan. v. *miserably*.—(*meanly*, *despicably*) با حقارت ba hukaurut, بطور پست و خور betoora pust ou khoor, بر وجه ناكس bur wujha nakus, زليلا zuleelan.

Wretchedness (*misery*) مسكنت meskinut, حال بي چاره haula bé chaureh, درد durd, درماندكي durmaundugé, دردمندي durdmundé, افت afut, مستمندي mustumundé, شقاوت shukawut, بد بختي bud bukhté, زوال zuwaul, بلا bula, سياه روزي sé-auh roozé, فلاكت fulaukut, مخالفت mukhaulifut.—(*contemptibleness*, *baseness*) حقارت hukaurut, حال پست و خور haula pust ou khoor, ذل zull, مذلت muzullut, دوني doné, حال دني haula dune. v. *pitifulness*.

To WRIGGLE جنبيدن jumbêdun, اينجا انجا جنبان شدن einjau aunjau jumbaun shoodun, فراخيز امدن furaukheez aumudun, تيز لنجيدن taze lunjédun, تنغض كردن tunughghuz kirdun.

Wright, v. *carpenter*, *artificer*, *workman*.

To WRING پيچيدن peechêdun, پيچ كردن peech kirdun, تافتن tauftun, تاب كردن taub kirdun, برتافتن burtauftun. v. *to twist*. — (*to squeeze*, *press*) فشردن fushurdun, افشردن afshurdun, شكنج كردن shikunj kirdun, پالودن pauloodun, مسيديدن museedédun, پشخودن pushkhoodun. — (*to extort*) بزور بركشيدن bezoor burkushédun, عسف كردن asif kirdun, شكنجيدن shikunjédun, پاهكيدن pauhkédun, پاهك دادن pauhuk dadun. v. also *to writhe*, *torture*, *harrass*, *distress*, *distort*.—*To wring water out of clothes* اب از جامه برتافتن aub uz jaumeh burtauftun.

A WRINKLE چين cheen, شكن shikun, ازشند azshund, ازشنك azshunk, پيچ peech, شكفه shukfeh, كلج kulj, انجوغ anjoogh, انجوخ anjookh, انجوخه anjookheh, انجوح anjooh, شين sheen, مطوي mutwé, غضن ghuzun. *Wrinkles* چينها cheenha, شكنها shikunha, مطاوي mutawé, غضون ghuzoon, كرنج kurinj, كريج kureej, كلخ kulkh. *The wrinkles in the roof of the mouth* شكنهاي كام shikunha-é kaum. v. مبناة

A brow full of wrinkles جبين پرچين jubeena pur cheen. v. مضمرت.—*Without a wrinkle* بي تا bé tau, بي چين bé cheen, غير شكن ghire-a shikun.

To wrinkle چين افكندن cheen afkundun, پر چين كشتن pur cheen gushtun, خوشيدن khooshédun, افكار كرديدن afgaur girdédun, چين بر چين افتاده شدن cheen bur cheen uftaudeh shoodun, انجوختن anjookhtun, پر پيچ و شكن كرديدن pur peech ou shikun girdédun, انجوفتن anjooftun. *To wrinkle* or *cause to wrinkle* درهم كشيدن durhum kushédun, چين كردن cheen kirdun, پر چين زدن pur cheen zudun, افكار كردانيدن afgaur girdanédun, پر شكن ساختن pur shikun saukhtun, كشيدن kushédun.

Wrinkled پر چين pur cheen, كشيده kushédeh, درهم كشيده durhum kushédeh, پر شكن pur shikun, افكار afgaur, انجوغ anjookh, انجوخته anjookhteh, انجوفته anjoofteh, مضمرت muzumrut,

عنجن unjuf, عنجش unjush, تغضن tughuzzun, غضنا ghuzna, اغضن aghzun. *A wrinkled face* روي درهم كشيده rooï durhum kushédeh. *Wrinkled in the belly* نغاض البطن nughauzu'l'butan.

The WRIST خردهء دست khurdeha dost, سر دست sura dost, رسغ russugh. v. ساعد

Writ, v. *scripture, writing.*

To WRITE (*perform the act of writing*) نوشتن nuwishtun *or* nuvishtun, نويستن nooéstun, نويس ساختن noo-és saukhtun, كتب كردن kutub kirdun, مسطور ساختن mustoor saukhtun, رقم كردن rukim kirdun, زبر نمودن zubr numoodun, نمق ساختن numik saukhtun, تسطير كردن tusteer kirdun, تسويد ساختن tusweed saukhtun, تنميق كردن tunmeek kirdun, نبشتن nubishtun, استطار ساختن istitaur saukhtun, خط نمودن khutt numoodun, نمنمه كردن numnumeh kirdun, وحي ساختن wuhé saukhtun, تخطيط كردن tukhteet kirdun, تصوير ساختن tusweer saukhtun, ترقيم كردن turkeem kirdun, تزبير ساختن tuzbeer saukhtun. *To write accurately* تحرير كردن tuhreer kirdun. *To write to one another* تكاتب كردن tukautub kirdun, مكاتبه ساختن mukautubeh saukhtun. *To cause or order to write* نويسانيدن noo-ésaundun, تخطيط كردن tukhteet kirdun, تكتيب ساختن tukteeb saukhtun. *To teach to write* مكتب كردن muktib kirdun, علم نويس نمودن ylma noo-és numoodun. *To write a book* كتاب تصنيف كردن kitaub tusneef kirdun, كتابت ساختن kitaubut saukhtun, سفارت كردن sufaurut kirdun, كتب ساختن kutib saukhtun, اكتتاب كردن iktitaub kirdun, زبر ساختن zubr saukhtun. *To write a letter* نامه نوشتن naumeh nuwishtun. v. under *letter*.—*A copy to write by* مشق mushuk.

A writer (*one who practises the art of writing*) منشي munshé, كاتب kautib, نويسنده nooïsindeh, نويس nooïs, تحرير كش tuhreer kush, دبير dubeer, خط كذار khutt guzaur, راقم raukim, سافر saufir, نكارنده nugaurindeh, رسام russaum. v. *secretary.*—(*an author*) منشي munshé, نقلبند nukkulbund, حاكي hauké, راوي rawé, صحيح الخبر suheehu'l'khubr, كتاب تصنيف kitaub tusneef, مصنف musunnif, سخنسرا sukhunsera, مولف mu-ellif, اثر طراز asr tirauz. v. *historian.*—*The writer of these presents* راقم الحروف raukimu'l'huroof. *An excellent writer* دبير صايب التدبير dubeera sa-ébu't'tudbeer. *Writers* منشيان munshé-aun, كتاب kuttaub, كتبت kutubut, نقلت nukkulut, نقلت احوال nukkuluta ahwaul, خبر نويسان khubr nooïsaun, اثر طرازان asr tirauzaun.

To WRITHE پيچيدن peechédun, پيچان شدن peechaun shoodun, پچيدن pichédun, پيچ و تاب كردن peech ou taub kirdun, تافتن tauftun, برتافتن burtauftun. v. *to twist, distort, wring, wrest.*—*To writhe in agony* تمرغ كردن tumurrugh kirdun, متمرغ ساختن mutumurrugh saukhtun. *To writhe as a serpent* پيچ در پيچ شدن peech dur peech shoodun, مرتعص كردن murta-és kirdun, تلظلظ ساختن tuluzluz saukhtun, نصناص كردن nusnaus kirdun, ملاوات نمودن mulawaut numoodun, تقور كردن tukawwur kirdun.—*To cause to writhe* پيچانيدن peechanédun, تاب كردانيدن taub girdanédun.

Writhing پيچ peech, پيچ و تاب peech ou taub, پيچش peechish, پيچشن peechishin, پيچ در پيچ peech dur peech, مرتعص murta-és, تلظلظ tuluzluz, ملاوات mulawaut, تقور tukawwur, نصناص nusnaus.

WRITING (participle) نويس nooïs, نويسنده nooïsindeh, نوشت nuwisht, مكتتب muktutib, راقم raukim, راسم rausim, مزبر muzubbir. *A writing* مكتوب muktoob, نوشته nuwishteh, عهد نوشته ahda nuwishteh, شرط نويس shurta noo-és, خط khutt, تمسك tummusook, زبور zuboor, كاغذ kaughuz, كاغد kaughud, رقعه rukaah, فرد furd. v. *paper, book.*—*A writing-master* مكتب muktib, خوجه دبيرستان khojeha dubeeristan. *A writing-school* دبيرستان dubeeristan, مكتب muktub, مكتب خانه muktib khauneh, دبستان dubistan. *A writing of authority* دستور dustoor. v. *record.*—*A writing signed by a judge or notary* وصر wysr, وصرت wysrut, سجل syjil. *Fine writing* حسن خط husna khutt, خوب خط khoob khutt, تحرير tuhreer. *Hand-writing* دست خط dost khutt. *The royal hand-writing* دست همايون dosta huma-é-oon, دست شريف dosta shureef. *Writings* مكاتب mukautib, ارقام arkaum, اراقم araukum. *The sacred writings* المكتوب almuktoob, الكتاب alkitaub. v. *scripture.*

Written نوشته nuwishteh, مكتوب muktoob, مسطر musuttur, مسطور mustoor, مرقوم murkoom, محرور muhroor, مزبور muzboor, رقمزده rukumzuddeh, قلمزده kalumzuddeh, مقيد muké-ud, مكتتب muktutib. *Above-written* مسفور musfoor. v. *above-mentioned.*—*Written or signed by a judge* منسجل munsujjul. v. also *dated*.

WRONG (sub) ظلم zulm, مظلم muzlum, حيف heif, غدر ghudr, تعدي ta-addé, جور jawr, جفا jufa, ستم situm, تعرض ta-arruz, زيان zé-aun, ضرر zurur, مضرر muzurrur, ناحق nahukk, فنال funaud. v. *injury, error.*—*Right and wrong* صواب و خطا suwaub ou khuta.

Wrong (*not right, bad*) بد bud, نا راست na rauſt, نا خير na kheir, نا حق na hukk, خلاف حق khilaufa hukk, شر ſharr, شرير ſhureer, نا مستقيم na muſtukeem, نا خوش na khooſh, نا صواب na ſuwaub, واجب الومي vajibu'l'loomé. (*unſuitable*) نا موافق na muwaufik, نا لايق na la-ék, نا مناسب na munauſib, نا در برابر na dur buraubur, نا راست na rauſt, نا هماهنگ na humahung, بي موافقت bé muwaufikut, بي نسبت be nuſbut. v. *unfit*. — *Right or wrong* راست يا ناراست rauſt ya narauſt, يا خير يا شر ya kheir ya ſharr, لايق يا نا لايق la-ék ya na la-ék.

To wrong ظلم كردن zulm kirdum, جور و جبر نمودن jawr ou jubr numoodun, ستم كردن ſitum kirdun, جفا ساختن jufa ſaukhtun, رنجيده و رميده كردن runjédeh ou rumédeh kirdun, قهر گرفتن kuhr gooriftun, ازيت كردن azé-ut kirdun, تعدي و اضرار ساختن ta-addé ou izraur ſaukhtun, غدر كردن ghudr kirdun. v. *to injure*.

Wronged ظلم خور zulm khore, منظلم munzulum, مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, پايمال pa-émaul, متظلم mutuzullum, مضيم muzeem, ستم ديده ſitum deedeh, جور و جبر ياب jawr ou jubr é-aub, زوريده zoorédeh, زور و جفا خور zoor ou jufa khore, مستضام muſtuzaum, هضيم huzeem, مهتضم muhtuzum, لاهف lauhif, مجفو mujfoo, مجفي mujfé, فرومانده furoomaundeh, پاي خوست pa-é khooſt, قهر و تعدي پذير kuhr ou ta-addé pizzeer.

A wronger ستمكار ſitumkar, ظلمكار zulmkaur, جافي jaufé, غدار ghuddaur.

Wrongful نا حق na hukk, خلاف معدلت khilaufa ma-adulut, اعتدا ساز é-atida ſauz, بلا انصاف bila inſauf. v. *unjuſt*, *oppreſſive*.—*Wrongfully* بي عدالي bé adaulut, بلا معدلت bila ma-adulut, با اعتدا ba é-atida, بي انصاف bé inſauf, بلا حق bila hukk.

Wrongheaded سركش ſurkuſh, گردنكش gurdunkuſh, بدخو budkhoo, بد تبار bud kumaur, سبكسر ſubukſur, بي عقل bé akl, سراسيه ſurauſmeh, زو سر بي سامان zu ſur bé ſumaun. v. *perverſe*.

Wrongly, v. *wrong*, *wrongfully*.

WROTE نوشته nuwiſteh. v. *written*.

WROUGHT (*made, performed, effected*) ساخته ſaukhteh, كرده kirdeh, پرداخته purdaukhteh, مصنوع muſnoo-a, معمول maamool, مفعول mufool, كار كرده kaur kirdeh, كاريده kaurédeh. (*laboured, done with care and difficulty*) با سعي جميل ساخته ba ſaa-é jumeel ſaukhteh, با بذله همت پرداخته ba buzleh himmut purdaukhteh, با تعب و مشقت مصنوع ba taab ou mu-ſhukkut muſnoo-a. *Wrought up* (*excited, produced*) انگيخته angeekhteh, برانگيخته burangeekhteh, معلول maalool. *Wrought upon* (*influenced, actuated*) مغري mughra, انگيخته angeekhteh, قدم بقدم برانگيخته kudum bekudum burangeekhteh, تحريض كرده شده tukhreez kirdeh ſhoodeh, برخيزانيده burkheezanédeh. v. *ſtimulated*. —(*agitated, diſturbed*) مضطرب muzturub, رنجيده runjédeh, ازارده azaurdeh. *Wrought* (*in the loom*) منسوج munſooj. *Wrought with gold* زرباف zurbauf, زربفت zurbuſt, زر منسوج zur munſooj. *Garments wrought with gold* پارچه، زرباف paurcheha zurbauf, منسوجات munſoojaut. *Wrought* (*embroidered*) نكاريده nigaurédeh, طرازيده turazédeh, با نقش اراسته ba nukiſh arauſteh, نكار كرده شده nigaur kirdeh ſhoodeh. *Fine* or *thin wrought cloth* مهلهل muhulhul. —*Wrought* (*managed, tamed*) دست اموز doſt amooz, رام ساخته raum ſaukhteh. (*directed, guided*) دلالت كرده شده dulaulut kirdeh ſhoodeh, مندل mundil, مهتدي muhtuda, براه برده berauh burdeh.

WRUNG پيچيده peechédeh, تافته taufteh.

WRY كوژ goozſh, كژ guzſh, كج kuj, معوج ma-ooj, اعوج aawuj, منحني munhuné, خم khum, پيچ peech, مايل ma-él, نا راست na rauſt, نا هموار na humwaur. v. *crooked*. — *Wry-noſed* كج بيني kuj beené. *Wry-necked* كوژ گردون koozſh gurdoon. *Wry-legged* كژ رفتار kuzſh ruftaur.

Y.

Y is expreſſed, in Perſian and Arabick, by ي, ی, as ياري yaury *or* é-auré *friendſhip*; يعني yaany *or* é-aané *That is to ſay, viz.*

A YACHT پرنده purrindeh, صلغت ſulghut, خلي khulé, خليت khulé-ut, قادس kaudis.

A YARD (*incloſed ground adjoining to a houſe*) حيطه heiteh, حولي hawlé, حيز hei-uz, توشهان tooſhmaun, ميدان بيت meidauna beit, باعت baat. v. alſo *court*, *quadrangle*.—*A yard before the houſe* پيشگاه peiſhgah, پيشطاق peiſhtauk, پايگاه pa-égah. *A back-yard* (*where rubbiſh is thrown*) ابشتگاه abiſhtgauh, كره دان kuruh daun, جوب hoob. *A court-yard in caravanſeras, inns, &c.* (*where burdens are depoſited or loaded*) بارگاه bargauh.—*A yard* (*meaſure of length*) اندازه andauzeh, گز guz, ذراع ziraa, ارش ariſh, اريش areeſh, شامان ſhamaun, اندان andaun. *A meaſure of two yards* قامت kaumut. v. *fathom*. — *Sail-yards* انتنا antenna, ارتنا artenna, سرن ſurun. v. alſo *pudendum*.

Yare, v. *dextrous*; *eager*.—*Yarely*, v. *skilfully*.

YARN تار taur, پود pood, ارغاج arghauj, سدا suda. v. *warp*, *woof*, *thread*.

A YAWL بوصي boosé. v. *pinnace*.

To YAWN دهن دره نمودن dihun dureh numoodun, دهن كشادن dihun kushaudun, فسار كردن fusaur kirdun, غميار ساختن ghumé-aur saukhtun, اسا كشيدن asa kushédun, خميازه نمودن khumé-auzeh numoodun, ناژ كردن nauzsh kirdun, ثوبا ساختن sooba saukhtun, فنجيدن finjédun, v. *to gape*.

A yawn, yawning دهن دره dihun dureh, فسار fusaur, ناژ nauzsh, دره dureh, فاژ fauzsh, غميار ghumé-aur, خمياز khumé-auz, خامياز khaumé-auz, ياز é-auz, يازه é-auzeh, ثوبا sooba, اسا asa, پاسك pausuk, فنجا finja, فنجام finjaum.

YE [P] شما shuma, [A] انتم antum, انتن antunna.

To YEAN (*bring forth as sheep*, &c.) نتج كردن nutij kirdun, ناتج ساختن nautij saukhtun, نتاج نمودن nutauj numoodun, منتج كردن muntij kirdun.—*Yeaned* منتج muntuj.—*A yeanling*, v. *lamb*.

A YEAR سال saul, سنه sunnah, عام aum, دهر duhr, حجت hyjjut, جهير juheer, قرن kurn, حول hawl, حقبت hukbut. *A solar year* سال شمسي saula shemsé, سنه شمسيت sunnaha shemsé-ut. *A lunar year* سال قمري saula kumuré. *This year* امسال imsaul, اين سنه ein sunnah, العام alaum. *Another year, the year after next year* سال دكر saula digur, عام ديكر auma deegur, سال اينده saul a-éndeh, سنهء اتيت sunnaha até-ut. *Last year, the year immediately preceding* پار سال paur saul, سنهء سابقت sunnaha saubikut, عام اول auma awwul. *The year before last* پيرار peeraur saul, پرار سال puraur saul, پرارير puraureer, پرارير puraureez. *The third year from the present* تباقب kubaukub. *The fourth year from the present* مقبقب mukubkub. *The new year* نو روز now rooz, راس السنه rausu's'sunnah, خرزان khurzaun. *An entire year* هجيرت hujeerut. *Every year* هر سال hur saul. v. *yearly*.—*From year to year* سال سال saula saul, سال در سال saul dur saul, سنه بسنه sunneh besunneh.—*Years*ساليان saulé-aun, سالها saulha, سنوات sunwaut, سنون sunoon, سنين suneen, اعوام é-awaum, احوال ahwaul. *A man a hundred years old* پير صد ساله peera sud sauleh. *Laden with years* سالدار sauldar, سالديده sauldeedeh. v. *old*. — *One year old* يكساله eeksauleh. *Two years old* دو ساله doo sauleh. *Three years old* سه ساله seh sauleh. *Four years old* چهار ساله chuhaur sauleh. *Of few years* خرد سال khurd saul, اندك ساله andik sauleh.

In the years of youth در اعوام طفوليت dur é-awauma tufoolé-ut, در ساليان جواني dur saulé-auna juvauné —*A plentiful year* سال فراخ saula firaukh. *A barren year* سال قحط saula kuht, سنه كاحل sunnaha kauhuk, مقرشت mukurrushut, جاوت jauwut. *A severe year* (*for cattle*, &c.) سال عزا saula azza, سنه جداع sunnah judaa, ابك abukk, ازام azaum. *To agree* or *bargain by the year* مسانات كردن musaunaut kirdun, مسانهت ساختن musaunuhut saukhtun. v. also Vol. I. سال p. 988; and سنه p. 1047.

A yearling يكساله eeksauleh, حول hawl.

Yearly (*every year*) هر سال hur saul, كل سنه kulla sunnah, هر سنه hur sunnah, سنوي sunawé, ساليان saulé-aun, ساليانی saulé-auné, سالكانی saulgauné, سالانه salauneh, سالكی saulugé. (*lasting a year*) سال دوم saul dawm, سنه باقي sunnah bauké. — *Yearly* (adverb) بهر سال behur saul, بهر سنه behur sunnah, هر سالانه hur salauneh, كل سنه مرة kulla sunnah murrut. *A yearly pension* ساليانه saulé-auneh, مسانهت musaunuhut.

To YEARN (*feel compassion*) شفقت داشتن shufkut daushtun, مرحمت داشتن muruhmut daushtun, بشفقت امدن beshufkut aumudun. v. *to compassionate*; also *to grieve*, *vex*.

A YELL غريو ghyré-oo. v. *shriek*. — *To yell* غريو زدن ghyré-oo zudun. v. *to shriek*, *howl*.

YELLOW زرد zurd, اصفر asfur, صفرا sufra, زرباب zurbaub, زرجون zurjoon. *Of a deep yellow* زرده زرد zurdeh zurd, زردكي zurdugé, فاقع fauka. *A wood for dying yellow* زرده چوب zurdeh chope, زرده چاو zurdeh chaw, زرير zureer. *To be* or *become yellow* زرد شدن zurd shoodun, اصفر كشتن asfur gushtun, غنودن ghunoodun, غنويدن ghunoo-édun. *To make yellow* تصغير كردن tusfeer kirdun, زرد ساختن zurd saukhtun.

Yellowish زرد چرده zurd churdeh, زردفام zurdfaum, زردك zurduk, صغيرت sufeerut, زردبوز zurdbooz, زردبور zurdboor, سرخ زرده surkh zurdeh. *Yellowish wood* زرد چوب zurd chope.

Yellowishness زرد فامي zurd faumé, صفت اصفر syffuta asfur, زردكي zurdugé.

To YELP نبح كردن nubih kirdun. v. *to bark*.

To Yerk, v. *to kick*, *strike*.

YES بلي bulé, بله bulha, هل hul, بس bus, نعم naam, فرضا furza, ان inna, اجل ajul, اري aré. *Yes, but*.... فبها و نعم اما fubiha ou naam, emma ....

YEST كف جعت kufa jaat. *Yest used in raising bread* افزوني نان afzooné nan.

Yesty پر كف جعت pur kufa jaat.

YESTERDAY دي dee, ديروز deerooz, دگر روز digur rooz, كردا kurda, امس emsi, الامس elemsa, بالمس bilemsi, البارح albauriha. *Yesterday evening* or *yesternight* دوش doosh, دوشينه doosheeneh, دوشينه شب doosheenehshub, دي شام dee shaum, دي شامگاه dee shaumgauh, مساء امس musaa emsin, عشي امس ashé-a emsi. *Yesterday morning* دي صباح dee subauh.

YET اما emma, لكن lakin, ليك leik, وليك waleik, خاصه khausseh, والا wa-illa, نهايت ni-ha-é-ut, نهايت الامر niha-é-utu'l'amur. v. *but, still.* (*hitherto*) هنوز hunooz, تا اين وقت ta ein wakt, الي الان ila'l'aun, تا اين زمان ta ein zumaun. (*over and above*) بلا bila, بلا ان bila aun, فوق fawk. v. *beside.* — *Once more* دگر بار digur bar, باز baz. v. *again.*—(*at least*) باري bauré, ولو waloo. (*after all*) اخر الامر akhiru'l'amur, پس pus, پس از ان pus uz aun, محصلا muhussulan. v. *nevertheless.*

To YIELD (*produce*) محصول نمودن muhsool numoodun, تحصيل كردن tuhseel kirdun, حاصل دادن hausil dadun, فايده و نفاع اوردن fa-édeh ou nufaa awurdun, بر دادن bur dadun, منفعت بردن munfaat burdun. (*to exhibit to view*) نمودن numoodun, نمايان كردن numa-é-aun kirdun. v. *to show.* — (*to grant permission*) اجازت دادن ijauzut dadun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, دستور بخشيدن dustoor bukhshédun. v. *to allow, permit.* — (*to give up*) عرض اطاعت نمودن erza ita-at numoodun, تسليم كردن tusleem kirdun, بدست تسليم ساختن bedost tusleem saukhtun, در يدين وضع كردن dur eedeen wuza kirdun, حمايت باز داشتن huma-é-ut baz daushtun. *To yield up one's self* خودرا تسليم كردن khoodra tusleem kirdun, گردن نهادن gurdun nihaudun, دست كشيدن dost kushédun, v. *to submit.*—*To yield up one's arms* دست از سلاح باز داشتن dost uz sillauh baz daushtun. *To yield to reason* or *argument* از دليل برهاني ملزم شدن uz duleela burhauné mulzum shoodun, بحجت برهان ساكت behujjuta burhaun saukut maundun, از روي سلطنت خاموش شدن uz rooï sultanut khaumoosh shoodun. *To yield up the ghost* روح تسليم كردن rooh tusleem kirdun, جان كندن jaun kundun, اخر نفس زدن akhira nufus zudun. v. *to die.*—*To yield* (*to be inferior in excellence*) كم قدر شدن kum kuddur shoodun, كهتر بودن kumtur boodun, اسفل شدن asful shoodun, دون و فرومايه ماندن doon ou furooma-éh maundun. v. also *to comply, concede, admit, allow.*

Yielding (*complying*) رضا ده ruza duh, اتفاق بخش ittifauk bukhsh, موافق muwaufik. v. *passive.*

Yielded (*surrendered*) مندفع mundufa, متسلم mutusullum. (*granted, allowed*) مجاز mujauz, مرخص murukhkhus, دستور داده dustoor dadeh, بخشيده bukhshédeh.

A YOKE (*for oxen, &c.*) ربقت ribkut (pl. ربق ribuk, ارباق ribauk, ارباق arbauk), غل ghull (pl. اغلال aghlaul), يو yoo, يوغ yoogh, چوغ choogh, چغ chugh, نير neer, هج hujj, غبازه ghubauzeh, دوال خوار duwaul khaur. *A yoke* or *pair of oxen* دوال خوار duwaul khaur, جفت juft, چفت chift, ايمد eimid, ايميد eimeed, ابا iba, فدان fudaun, ايمسه eimseh. v. also *slavery, servitude; link, chain.*—*Fit for the yoke* سزاوار اغلال suzawaura aghlaul.

To yoke چفت كردن chift kirdun, يوغيدن yooghédun, بغل پيوستن beghul pivustun, در ربقه بند كردن dur ribkeh bund kirdun. v. also *to enslave.*

A yoke-fellow, yoke-mate همبار humbar, همكن humkoon, همچفت humchift.

YOLK (*of an egg*) زرد خايه zurda kha-éh, زاجل zaujil, زهب zuhub (plur. زهاب zuhaub), ماح mauh.

YON, *yonder* انجا aunjau, در انجا dur aunjau, هنالك hunauka, هنالكه hunaulikeh. *Yonder he is!* اينك einuk! همينك humeinuk! از iz!

Of YORE در اول زمان dur awwul zumaun, سابقا saubika, در ماتقدم dur matukuddim, در تديم الايام dur kudeemu'l'ei-aum, علي اس الدهر ala asu'd'duhr, متقدما mutukuddima, بسوالف ايام besuwaulif ei-aum. v. *formerly.*

YOU P شما shuma, A انتم antum (fem. انتن antunna.) *You*, or *to you* P شمارا shumaura, A كم kum (fem. كن kunna).

YOUNG, *youthful* جوان juvaun, تازه tauzeh, خرد سال khurd saul, نو سن و سال now sunn ou saul, خرد khurd, خرده khurdeh, شاب shabb, فتي futé (fem. فتيت futé-ut, plur. فتا futa, افتا afta). *A young man, a youth, youngster, younker* جوان juvaun (plur. جوانان juvanaun), شاب shabb (plur. شباب shubaub), نوجوان now-juvaun, نو خاسته now khausteh, خرد سال khurd saul, كودك kooduk, جوزل jawzul, پرنا purna, برنا burna, ورنا wurna, حدث hudus, هبنق hub-nuk, هبنوق hubnook, هبانق hubaunuk, هبينق hubeenuk, هبنيق hubnèek (plur. هبانق hubaunuk), رعل raal. v. *boy.*—*A handsome* (also *healthy, stout*) *young man* شاب امرد shauba amrud, شابن shaubin, برزغ burzugh, غطروف ghutroof, صتع suta, عبعب abaab, دعلج daaluj, غلج ghuluj. *A noble, generous youth* جوانمرد juvaunmurd, جوانبخت juvaunbukht. *In years a youth, in*

judgment mature خرد سال و بزرك منش khurd saul wa buzruk munish. *A filly youth* شاب ابله shabba ableh. *Youthful warriours* دلاوران نوخاسته dilavurauna nowkhausteh.—*The young of any animal, a youngling* بچه pucheh, جانه jauneh, پليته puleeteh, دردك durduk, ارب urb. *To be with young* حامله شدن haumileh shoodun, باردار بودن baurdar boodun. *To bring forth young* نتج كردن nutij kirdun. v. *to yean.*

Youngly, youthfully جوان اسا juvaun asa, شاب اسا shabb asa, شابا shabban, نوجوان مانند nowjuvaun maunend, جوانمرد مثال juvaunmurd misaul, بطور جوانبخت betoora juvaunbukht.

Youth جوانى juvauné, شب shubb, شباب shubaub, شبيبت shubeebut, شبيبيت shubeebé-ut, فتا futa, حداثت hudausut, غيسان gheisaun, ملد mulud, ملدان muldaun. *The flower of youth* عنفوان شباب unfuwauna shubaub, رونق عهد شباب roonuka ahda shubaub, غيسانيت gheisané-ut, مهكت muhkut. *Early youth* طغلوت tufloot, بلوغ buloogh, عنجوج unjooj (plur. عناجيج anajeej), غيدان gheidaun, عنطيان ynté-aun.

Youthfulness حال جوانى haula juvauné, عهد شباب ahda shubaub. v. *youth.*

YOUR [P] شما shuma, شمارا shumaura, [A] كم kum (fem. كن kunna). *Your hearts* دلهاي شما dilha-é shuma. *To your hearts* دلهاي شمارا dilha-é shumaura, بدل شما bedil shuma. *Your books* كتبكم kutubkum, كتبكن kutubkunna. *To your books* بكتبكم bekutubkum.

Z

Z is expressed, in Arabick and Persian, by ز as زمان zumaun *time*, زينت zeenut *an ornament*. The following letters are also pronounced by the Persians like z. viz. ذ as ذكر zikr *remembrance* (pronounced by the Arabians dsikr), ض as ضرب *a blow* (Arab. durb) and ظ as ظرافت zuraufut *elegance* (Arab. dhuraufut).

Zany, v. *jackpudding, buffoon.*

ZEAL, *zealousness* غيرت gheerut, رشك rushk, حسرت husrut, حميت humé-ut, حفظت hyfzut, ننك nunk, غبط ghubt, غبطه ghubteh. *Zeal for God* or *religion* غيرت الهيت gheeruta ilahé-ut, غيرت دينيت gheeruta deené-ut, دين غيرتي deen gheerute, حميت اسلاميت humé-uta islamé-ut. *A zeal for religion and country* غيرت دين و دولت gheeruta deen ou dowlut.

A zealot صاحب غيرت sahib gheerut, اهل رشك ahla rushk, شيحان sheihaun (fem. شيحانت sheihaunut), مردم پرحسرت murduma pur husrut.

Zealous ذو غيرت zu gheerut, رشكين rushkeen, شايح sha-éh, غيور ghé-oor, غاير gha-ér.

Zealously با غيرت ba gheerut, با رشك ba rushk, با حسرت ba husrut.

ZEDOARY (*plant*) زدوار zedwaur, جدوار jedwaur, زرنباد zurunbaud, ماه پروين mah purween.

The ZENITH سمت الراس semtu'r'raas.

The ZEPHYR باد صبا baud suba, نسيم nuseem, ريح جنوبى reeha junoobé, بادبر baudbur, باد برين baud bureen, باد فروزدين bauda furoozdeen, دبور duboor, رضاعت ruza-at.

ZEST مزه muzeh. v. *relish.*

To Zest مزه دادن muzeh dadun.

The ZODIACK منطق البروج muntuku'l'burooj, منطقت ذات البروج muntukuta zautu'l'burooj, برج اسمان burja asumaun.

A ZONE كمر kumr, ميان بند mei-aun bund, منطق muntuk (plur. مناطق munautik), نطاق nitauk, جديل judeel, حقاب hukaub. v. *girdle.*—*The frigid zone* منطقت مبرودت muntukuta mubroodut,—*The torrid zone* منطقت محروقت muntukuta muhrookut. *The temperate zone* منطقت معتدلت muntukuta maatudilut.

THE END.

ADDENDA and ERRATA.

P (or the number) marks the *page*; l stands for *line*; f *for*; r *read*; v *vide*; del *expunge*; sig *signifies*.
— The figure [1] before a word, shows that it is believed to be the best.

P 17 *l* 22 *f* زيرك *r* زيرل

Addicted مشغول mushghool, منسوب munsoob, متعلق muta-allyk, مقيد mukei-ud (fem. مقيدت mukei-udut, pl. مقاييد muka-ei-éd), دلبسته dilbusteh, مشتغل mushtughul, مخصوص mukhsoos.

P 18 *l* 26 *f* حساي *r* حسابي

Address (*graceful ease*) ظرافت zuraufut, حركت هروكت hurukuta zureef, لطافت lutaufut, نزاكت ظريف nuzaukut. *v* ingenuity, dexterity.

P 21 *l* 38 *f* عشكر *r* عسكر — *l* 48 *f* عاسق *r* عاشق

Adjustment [1] بندوبست bundoubust.

P 22 *l* 14 *and* 15 *f* قابول kaubool *r* قبول kubool.

Admired (*exciting wonder, attracting respect*) عجب انكيز ajib angeez, اعتبار پذير é-atibaur pizzeer. (*loved*) پسنديده pussundédeh, معشوق maashook, محبوب muhboob.

Admonished متعظ mutta-éz, پند كرفته pund goorifteh, اكاهي پذير agahé pizzeer, اكاه دار agah dar.

Adored, *v* worshipped, admired.

P 25 *l* 51 *f* سومند *r* سودمند — P 28 *l* 10 *f* كبر *r* خبر — P 29 *l* 30 *f* وكليل *r* وكيل

To affect, *v* to interest, move.

Affecting, *v* striking, moving.

Afternoon, *add* [1] پسين puseen.

P 34 *l* 33 *f* پش *r* پس — P 36 *l* 38-9 *f* beedun *r* budun; *f* پيري *r* زو پيري zu peeré.

Agile *f* هذلبت *r* زو هذلبت zu huzlubut.

Agility *add* هذلبت huzlubut.

P 37 *l* 47 *f* كدورب *r* كدورت — P 38 *l* 42 *f* ittifaul *r* ittifauk. — P 39 *l* 10 *f* با مناسب *r* با *r* مناسبت ba munausibut.

Agreeably to, *v*. according to.

To allege, *v* to pretend.

To alleviate, *v* to mitigate.—Alleviation, *v* mitigation.—Allied, *v* united, related.

Allowance, *v* establishment, pension.

Alluring, *v* winning.—Allured, *v* enticed.

Almost مدامدم *sig* almost always.

Along, *f* تولانه tulauneh *r* طولا toolan.

Althea, *del* كرچه

49 *l* 3 *f* چند *r* هرچند hurchund.

Ambiguous دو معني دار doo maané dar, زو دو معني zu doo maanè. *v*. equivocal.

Amended اصلاح پذير islauh pizzeer, تصحيح ياب tuf-heeh é-aub, اصطلاح كير istilauh geer.

Amplification عبارت ybaurut, اطرا itra, افزوني afzooné, زيادكي zé-audugé, مبالغت mubaulighut.

Amused (*delighted*) صفا پذير sufa pizzeer, تفرج ياب tufurruj é-aub, دلخوش dilkhoosh, دلشاد dilshaud, مسرور musroor. (*deceived*) فريفته furéufteh, مغبون mughboon, حيله بازي ياب heeleh bauzé é-aub.

To annex, *v*. to subjoin.—Annually, *v*. yearly.

Answered مجاب mujaub, جواب پذير javaub pizzeer, رد جواب دار rudda javaub dar.

Any thing, *add* [1] چيز cheez *or* chaze.

Apparelled ملبس mulubbus. *v* clothed, dressed.

Apparently *f* صراخة *r* صراحة surauhut.

To appear *f* حصول پذير شدن husoor pizzeer shoodun *r* عروض كردن urooz kirdun.

69 *l* 1 *f* soortu *r* soorut.

70 *l* 4 *f* munduh *r* muduh.

Appointed, *v* nominated, ordained, fixed.

Appraised محسوب muhsoob, معدود maadood.

73 *l* 2 *f* تحصيص *r* تخصيص tukhsees.

Apprehended, *v* understood: seized.

Approved, *v* نيكو داشته neekoo daushteh, قرين قبول kureen kubool. *v* acceptable.

75 *l* 3 *f* هكم *r* حكم

Ardent *add* [1] دلكرم dilgurm. *v*. warm, eager.

81 *l* 9 Main body of an army, *add* [1] غول ghole.

82 *l* 21 *f* اعسكري *r* عسكري

Arranged منظوم munzoom, مقطوع muktoo-a, بنظم اراسته benuzum araufteh, مرتب murattub, مقتد muktidd, نشانده nifhaundeh.

Arrefted گرفته goorifteh, مقبوض mukbooz.

Arrogantly *f* تکبرانه *r* متکبرانه mutukubbi-rauneh, *f* غورا *r* مغرورا mughrooran.

Artificer *f* پیشه *r* پیشکر peifhgur.

Artlefs *f* زاده *r* ازاده azaudeh.

Afcertained معهود maahood, مقرر mukurrur.

88 *l* 13 *f* ساختني *r* ساختن

Afleep *f* غانوده *r* غنوده ghunoodeh.

Afquint, *f* تشاز *r* تشازر

To affault *f* هیله *r* حیله

Affaulted هجوم پذیر hujoom pizzeer.

To affign in full property تملیک دادن tum-leek dadun.—Affigned داده dadeh. *v* given.

Affortment, *v* fortment.—Afforted, *v* arranged.

94 *l* 27 *f* نزم nuzm *r* نرم nurm.

Affuaged ملین mulei-un, مسکون mufkoon.

To affume *add* برداشتن burdaufhtun, ماخوذ نمودن ma-akhooz numoodun.—Affumed گرفته goorifteh, برداشته burdaufhteh, ماخوذ ma-akhooz.—Affumption, *v* poftulate.

Aftonifhing, *v* wonderful, amazing.

Afylum, *f* وزز wurz *r* وزر wuzr.

98, *at top*, *f* ARB *r* ATR

Attacked هجوم پذیر hujoom pizzeer.

Attempted ازموده azmoodeh. *v* tried.

Attended خدمت پذیر khydmut pizzeer, حشم دار hufhum dar, ذو توابع zu tuwauba. *v* followed.

101 *l* 12 *f* kunuk *r* dunuk.

Attefted مشهود mufh-hood. *v* proved.

Attired اراسته araufteh. *v* dreffed.

Attracted کشیده kufhedeh, مجذوب mujzoob.

Attractive دلکش dilkufh. *v* winning.

103, *at top* *f* ASI *r* AUB

Audience *f* استماح *r* استماع—*f* سامت *r* سامعت

Averted واداشته wadaufhteh, بگردانیده be-girdanédeh, مدفع muduffa.

Augmented زیاده پذیر zé-audeh pizzeer, افزوده afzoodeh, ازدیاد یاب izdé-aud é-aub.

Authorized استقلال پذیر iftiklaul pizzeer, قدرت دار kudrut dar, برگماشته burgomaufhteh.

To await *f* کرار *r* قرار

Awaked بیدار شده beedaur fhoodeh. *v* waked.

To award *f* داوي dawé *r* دعوایی da-waï-é—Awarded دعوایی فصل ساخته da-waï-é fufl faukh-teh, مقرر mukurrur.

Awkward *f* نا مناست *r* نا مناسب نا--Awkward-ly *f* عدم لطفانه *r* بی نزاکت bé nuzaukut. *add* بلا لطافت bila lutaufut, بی ظرافت bé zuraufut.

Baffled محروم muhroom, مخذول mukhzool.

Bail *f* هیبل *r* حیبل—Bailed پذیرفتاریده pizzeeruftarédeh, کفیل دار kufeel dar.

Baked سرشته furufhteh, اشرده afhurdeh.

A Baker *f* موحق *r* موخق moukhyf.

Balanced سنجیده funjédeh, موزون mouzoon. *v* weighed.—Balanced (*as an account*) تمثیل حساب دار tumfeela hiffaub dar, موزون mouzoon.

Banker *f* زرشاش *r* زرشناس

To banter *f* خندیش ریش *r* خنده ریش khun-deh reefh.—Bantered, *v* ridiculed.

Bark (*of a tree*) *f* مازم *r* مازه mauzeh; *add* خشک مازه khufhk mauzeh, خشک مازو khufhk mauzoo.

Barred (*as a gate*) تقفل tukufful. (*excluded, hindered*) محروم muhroom, ممنوع mumnoo-a, مردود murdood, مسدود mufdood, محدود muhdood, تمنع tumunna, متمنع mutumunna.

Barter, *v* truck, exchange.

Baftinadoed چوب خور chope khore, چوب زده chobe zuddeh.

Bathed مغسول mughfool. *v.* wafhed.

A beaft of burthen *f* باکیر *r* بارگیر

Beautified خوب ساخته khoob faukhteh, حسن کرده hufn kirdeh, جمیل نموده jumeel numoodeh.

141 *l* 4 *f* hold *r* beat.—143 *l* 34 *f* far *r* for.

To befriend, *v* to fupport, favour.

To beg *f* نباز *r* نیاز

151 *l* 9 *f* ساف *r* صاف

Belfry *f* kus *r* naukoos *f* ناقس *r* ناقوس

Belief (*credit given to any thing*) باور bavur, اعتماد e-atimaud, اعتقاد é-atikaud, طویت tawé-ut, ارتکا irtika. *v* confidence, dependence, truft. —Belief (*in religious matters*) ایمان a-émaun, اسلام iflaum, کیش keefh. *v* faith, religion.

Belt *f* کشتي *r* کستی

Befmeared, befpattered, *v* fmeared.

Beftowed داده dadeh. *v* given.

Betrayed بر دست داده bur doft dadeh, مغبون mughboon خیانت یاب khé-aunut é-aub.

165 *l* 21 *f* احیاط *r* احتیاط ihté-aut.

Bewildered گمراه gumrah, بیراه bérah, سرگردان و اواره furgurdaun ou awaureh.

Bewitched, *v* enchanted.—Bill, *v* note.—Bile, *v* gall.—Binding, *v* valid.

Birth, *f* شرفیت *r* ذو شرفیت zu fhurfé-ut.

Bit, bitten, گزیده guzédeh, خاییده khaï-édeh.

Bitter *l* 7 *f* flat *r* falt.

A blackfmith *l* 2 *f* هداد *r* حداد

Blade *f* سغیحت *r* صفیحت

Blamed مغموز mughmooz. *v* accufed--Blamelefs *f* مغهوز *r* نا واجب المغموز na vajibu'l'mughmooz.

Blasted, *v* blighted : disconcerted.

To bleach *f* شپيد *r* سپيد — Bleached سپيد فام ساخته sipeed faum saukhteh.

Blighted ارقان پذير arkaun pizzeer, سرما برد دار surma burud dar.

Bliss, *v* blessedness, happiness.

Bludgeon *f* كوتاه kootah, چوب chob, *r* چوب كوتاه choba kootah.

189 *l* 23 Main body of an army, *add* [1] غول ghole ; and *f* سپاه sippah, عامت aumuta *r* عامت سپاه aumuta sippah.

201 *l* 43 *f* شدكيش shudkeesh *r* سدكيش sudkeesh.—ib. *l* 47 *f* نوسيه *r* نويسه

Bottle *f* منوج *r* قنوج kunooj — شيشه sheesheh, *is most commonly used for bottle.*

208 *l* 3 *f* غيرت *r* زو غيرت zu gheerut.

Breast-high *f* پهلو اعتلا *r* سينه اعتلا é-atila seeneh: *f* بالا سينه *r* به رفعت سينه beh rufaata seeneh.

Breakfast *f* روزي *r* روزه roozeh.

218 *l* 19 *f* وضيع *r* وضع

Brittle *f* ريز *r* ريزنال—*add* رشت risht.

To broach *add* تكليف كردن tukleef kirdun, قلف ساختن kuluf saukhtun. *v* to tap.

Broached سفته sufteh, منقوب munkoob.

Broiled خبيده khubédeh, خوشيده khooshédeh, بريان buré-aun.

Broke (tamed) [1] دست اموز dost amooz.

Bubbled فريفته furé-ufteh. *v* cheated.

Buckle *f* كسرت *r* كرست kursut : *add* [1] چپراس chupperaus. — To buckle, *add* چپراس كردن chupperaus kirdun, بچپراس بند كردن bechupperaus bund kirdun.

Bulk *add* [1] قد kudd—*f* بلمه *r* بلما bulma.—*v also* generality--Bulkiness *add* [1] قداوري kuddawuré. — Bulky *add* [1] قداور kuddawur. — *f* عفشنج afshunj *r* عفشج afshuj ; *add* عفاضج afauzuj, عفضاج afzauj, بلما bulma, بلمه bulmeh.

Bulwark *f* پاره paureh *r* باره baureh.

Burden *l* 16 *f* سبكبا *r* سبكبار—To burden *f* هبل *r* حبل—Burdened محمول muhmool. *v* loaded, oppressed.

Buried مدفون mudfoon, دفين dufeen, دفينت dufeenut, متدفن mutuduffin, مندس mundus, زير خال در تربت موضوع dur turbut mouzoo-a, نهاده zeer khauh nihaudeh.

To burst *f* ترقيدن *r* تركيدن — Burst in the belly بعيج ba-éj.—A burst, *v* fit.

A busy body *add* مخلط mykhlut, مخلاط mykhlaut, مخلط مزيل mykhlut mizeil.

Butchered مذبوح muzbooh, بركشته burkooshteh, كشته kooshteh, مقتول muktool.

To butt *f* نتح *r* نطح

Buttered با طرم اندوده ba turm andoodeh, با روغن اميخته ba rooghun ameekhteh.

To call in, *v* to visit.

Cable *f* قلص *r* قلس — Calm *f* هضور *r* حضور

To calumniate *l* 2 *f* بهتا *r* بهتان — *l* 4 *f* نغل *r* نغل—Calumniated, *v* slandered, traduced.

Camelot *add* [1] خملت khamelot.

Can *l* 3 *f* ايد *r* برايد bura-éd.

Cancelled *add* موقوف moukoof, منسوخ munsookh, مبطل mubtyl.—Cantonment, *v* quarters.

To stand candidate طالب خدمت شدن tauliba khydmut shoodun, حريص منصب بودن hureesa munsub boodun.

Captious *f* keelut *r* kheelut.

Carefully *f* احتياتا *r* احتياطا

Caressed نواخته nuwaukhteh, نازو نواز پذير nauz ou nuwauz pizzeer, پيوسته pivusteh.

Carried برده burdeh, اورده awurdeh, كشيده kushédeh, برداشته burdaushteh, بركرفته burgoorifteh, محمول muhmool.

255 *last line*, *f* مامله *r* معامله

Cast انداخته andaukhteh. *v* thrown.

Catalogue *f* نامة *r* نامه

Cave *f* شرداوه *r* سرداوه

Caught كرفته goorifteh, بركرفته burgoorifteh, مقبوض mukbooz, بدست اورده bedost awurdeh.

Caustick *add* [1] مينا meena.

265 *l* 6 *f* lawsuit *r* cause.

Ceiling بام baum. *v* roof.

Celebrated (*commemorated*) ذكر كرده شده zikr kirdeh shoodeh, مذكور muzkoor.

Cellar *l* 3 *and* 4 *f* بوزخانه boozkhauneh (*Turkish*) *r* يخ خانه eekh khauneh.

Cemented پيوسته pivusteh.

To censure *f* تبيخ *r* توبيخ

Centry *f* peerwauk *r* purwauk ; *f* پيرواه peerwauh *r* پرواوه purwauweh.

Certain *f* يقينت eekeenut *r* يقينيت eekeené-ut.—Certainly *f* يقيهانه *r* يقينانه eekeenauneh.

Ceruse, *v* white lead.

A chaffinch موش moosh.

A chain (*fetter*) *add* [1] زنجير zunjeer.

To challenge *f* مبارز *r* مبارز mubauriz.

Change *l* 4 *del* مصروف musroof.

Changed *add* مصروف musroof.

Chapt *f* زخنه zukhneh *r* رخنه rukhneh.

Charmed دلشاد dilshaud, دلخوش كرده شده dilkhoosh kirdeh shoodeh, مسرور musroor, دلاويخته dilaweekhteh. *v* enchanted.

Charmingly *f* نازندانه *r* نازندانه nauzindauneh.

Chase *f* سيد *r* صيد

Cheat *f* مكز mugz *r* مكر mugr.

Cheated فريفته furé-ufteh, مغبون mughboon.

Cheered خوش خاطر ساخته khoosh khautir saukhteh, دلفروخته dilfurookhteh.

To cherish نواختن nuwaukhtun, نواخت كردن nuwaukht kirdun.—Cherished نواخته nuwaukhteh

Chimney, *v* tunnel, vent.

To choke *l* 5 *f* تغريب *r* تغريق tughreek.

To choose *f* بركنزيدن *r* بركزيدن burguzédun.

Chorography *f* اثر اعصبت *r* اثر البلاد asru'l'bi-laud.

A churn *add* ¹ كالاش gawdaush, مبخضت mub-khuzut. *v under* vessel. — To churn ¹ جنبانيدن jumbanédun.

City *l* 11 *f* مهروسه *r* محروسه

Civility *f* ضرافت *r* ظرافت

Civilized مودب mu-eddub, معلم mu-ellum, پخته pukhteh, مربى murubba, صليقه suleikeh.

To claim *f* علعا *r* ادعا — Claimed مدعى muda-é, درخواسته durkhausteh.

Classed بسلسله منظوم besilsileh munzoom, در طبقت منظم dur tubukut munuzzum, بطايفه نشانده beta-éfeh nishaundeh.

Clatter *f* هكانه *r* هنكامه hungaumeh.

Cleaned, cleansed, مطهر mutuhhir, صفا پذير sufa pizzeer, پاكيده paukédeh. *v* purified.

Clear sky *f* كحل سحت *r* كحل كشاده kuhl kushaudeh. Clear (*unmixed*) *f* سادة *r* صاده

Closed مسدود musdood, بسته busteh.

305 *l* 9 *f* پشك *r* پشكر pushkur. *v* nappery. —*l* 11 *f* تراقند *r* تراكند

Coarse *f* جهاظ *r* جعاظ

A coffee-pot ابريق القهوه abreeku'l'kohweh.

To cohabit *f* هجره *r* هحجره humhujreh.

To coil *add* پيچيدن peechédun, تابيدن tau-bédun, پيچ در پيچ زدن peech dur peech zudun, پيچا پيچ كردن peecha peech kirdun. v. *to twist, roll up, wind.*—Coiled پيچيده peechédeh, تابيده taubédeh, پيچ در پيچ peech dur peech, پيچان peechaun. *v under* serpent.

321 *l* 14 *f* رفتن ruftun *r* امدن aumudun.

325 *l* 16 *f* nehané-ut *r* niha-é-ut.

Commander *l* 7 *f* پيشاهنال *r* پيشاهنك

Commended ستوده sutoodeh. *v* praised.

Commiserated شفقت ياب shufkut é-aub *v* pitied.

Commissary *l* 6 *f* واكيل *r* وكيل

329 *l* 8 *f* كسير *r* كثير

Common *add* ¹ مشهور mush-hoor.

To communicate *l* 4 *f* اظها *r* اظهار—Commu-nication *f* اشغا *r* افشا issha.

331, *last line, after* company *insert* شدن

Compared تمثيل كرده شده tumseel kirdeh shoodeh, رو برو اورده roo beroo awurdeh, مقابله ساخته mukaubuleh saukhteh, تشبيه شده tush-beeh shoodeh.

Complexion *f* جهير *r* چهير chuheer.

To comply *f* نمدون *r* نمودن

Compressed *f* سهعور *r* صبعور

To concatenate *f* كردل *r* كردن

Concealed *f* دسيس *r* پنهان pinhaun—دسيس dusees *implies* concealed fraud.

Conceivable, *v* intelligible.

Concerned, *v* interested.

To conclude, to be concluded, *v* to end, expire.

Conclusive الزام ilzaum, قوت دار kuwwut dar, حجت برهان اور hujjuta burhaun awur.

Condemned قضا پذير kuza pizzeer, محكوم عليه muhkoom aleih, مذموم muzmoom, حكم ياب hookum é-aub, ملوم muloom.—Condemned to death بقتل حكم پذير bekutl hookum pizzeer.

Condemnation *f* سرعيت *r* شرعيت *r* shura-é-ut.

Confederacy *f* ماهده *r* معاهده ma-ahudeh.

Conferred داده dadeh. *v* given.

Confessed *f* مغر *r* مقرر mukurrur.

To confiscate, *v* to sequester.

Conformably *f* بايقانه *r* لايقانه la-ékauneh.

Conformity *f* تسيل *r* تمثيل

Congruous *f* صزاوار *r* سزاوار

Conjured (*entreated*) نيازيده né-auzédeh, با الحاح طلبيده ba ilhauh tulbédeh.—Conjured (*by enchantment*) مسحر musuhhur, جادوي كرده شده jaudooï kirdeh shoodeh.

To connive *add* نازيدن nauzédun, مساهل كردن musauhil kirdun, رخصت نمودن rukhsut numoodun, رضا دادن ruza dadun. *v* to wink.

Connivance *add* رخصت rukhsut, رضا ruza.

Consequence *f* پيراوي *r* پيروي peerooï. *v* result.

Consider *l* 3 *insert* كردن *after* numoodun.

Considered انديشيده andeeshédeh, پنداشته pindaushteh, بخاطر سنجيده bekhautir sunjédeh.

Consigned داده dadeh. *v* delivered, given.

Consolation *f* تسله *r* تسلي tusullé.

Contagion *f* تاعون *r* طاعون — *del* تعدى *and* منعدي — Contagious *add* تعدي ta-addé.

Containable ¹ ممكن مشمول شون mumkina mushmool shoodun.

Contemptibly *f* مكبتانه *r* نكبتانه nukbutauneh.

Continuation *del* مداوم — Continued *f* ملازمت *r* ملازم mulauzim.

Continent بر bur. *v* mainland.

Contracted تنك tunk. *v* narrow.

Contradicted, تناقض پذير tunaukuz pizzeer, رد كلام ياب rudda kulaum é-aub.

Contributed داده dadeh. *v* given.

Contrivance *add* تدبير tudubbir, تدبير tudbeer.

Contrived متدبر mutudubbir, پيدا شده peeda shoodeh, يافته é-afteh, موجود moujood.

Controlled (*as accounts*) موزون mouzoon, مقابله كرده شده mukaubileh kirdeh shoodeh.—(*checked, restrained*) باز داشته baz daushteh, واداشته wadaushteh, ممتنع mumtina, محصر muhsur, مضبوط muzboot, بندوبست شو bundoubust shoo.

Convened مجموع mujmoo-a. *v* assembled.

To convince *f* الرام *r* الزام

Convulsed مصروع musroo-a. *v* epileptick.

To cool (*make cool*) *f* تاب نرم كردن *r* تبريد كردن tubreed kirdun: *and add* مبرد ساختن muburrud saukhtun, ابراد كردن ibraud kirdun, برود ساختن burood saukhtun, سرد كردن surd kirdun, سرما ساختن surma saukhtun.

Cooled مبرد muburrud.

A Cook *add* [1] باورجي bawurjé *or* bavurjé.

To copy *l* 3 *f* نشخت *r* نسخت nuskhut.

Cork *f* سپام *r* صمام

Corinths كاليان kaulé-aun.

Corrected معقب mu-akkub. *v* punished.—(*amended*) مصحح musuhuh, مصلوح muslooh.

Coveted مطموع mutmoo-a. *v* desired.

Cover (*of a letter*) لفافه lifaufeh, لفافه نامه lifaufeha nameh, لفافه خط lifaufeha khutt, ضمن zumin.

A covert (*of a deer*) مغار mughaur.

Counselled پند پذير pund pizzeer.

400 *l* 33 *f* shurkh *r* surkh.

A countermand *add* [1] فرمان بر عكس فرمان furmaun bur akus furmaun.—To countermand [1] فرمان بر عكس فرمان دادن furmaun bur akus furmaun dadun.

A countermarch *add* [1] لشكري در قدم خود باز گشتن lashkuré dur kudum khood baz gushtun.—*l* 3 *f* سپاه *r* لشكر — *l* 4 *f* sippah *r* lashkur.—To countermarch *del. all after* shoodun.

A countermine *f* سمج به سمج استقبال *r* سمج استقبال سمج sumuj beh istikbaul sumuj: *and add* نقب در مدافعة نقب nukub dur mudafaat nukub, نقب محصور در دفع نقب محاصر nukuba muhsoor dur dufa nukuba muhausur.—To countermine *insert* به beh *as above*; *and add* نقب در دفع نقب زدن nukub dur dufa nukub zudun.

A counterpane *add* [1] پلنكپوش pullungposhe.

Country *l* 2 *r* بلد bilud (plur. بلاد bilaud).

Courageously *add* [1] دليرانه dilarauneh.

A course *l* 4 *f* متلق *r* مطلق

A courser (*war horse*) *f* اسب جنك *r* اسب جنكي asba jungé; *and add* دوران doraun.

To court (*flatter*) *add* [1] خوش امد كوي كردن khoosh aumud gooï kirdun.

405 *l* 28 *f* خوپ *r* خوب hoob.

To cram, *v* to ram.—Credited, *v* believed.

Crippled لنك كرديده lung girdédeh.

420 *l* 25 *f* ستيره *r* ستيزه siteezeh.

Crow (*iron-crow*) *f* اهنج *r* اهن ahun.

Crowd *f* تضاغت *r* تضاغط—Crowded ملفوف mulfoof, متواتر mutuwautir, بي بينونت bé beinoonut, غير مسافت ghire-a musaufut.

Crucified مصلوب musloob, چسپانده chuspaundeh.

Cruelty *f* صبعيت *r* سبعيت—To cry *l* 5 *f* زودن *r* زدن—Chrystalline, *v* hyaline.

Cudgelled چوپ خور chope khore, چوب زده chob zuddeh, از بقاري مضروب uz bukauré muzroob.

Cuffed كوفته koofteh, مشت زده musht zuddeh.—Hand-cuffed دست بسته dost busteh.

To cull *add* [1] چين كردن cheen kirdun, چيدن cheedun.—Culled چيده cheedeh, چين كرده شده cheen kirdeh shoodeh, كزيده guzédeh.

Cuirass, cuirassier *f* كردمان *r* قردمان

Cunning *l* 5 *f* دها *r* دهي

Cured شفا پذير shifa pizzeer, چاره ياب chaureh é-aub.

Curbed بازداشته bazdaushteh, مضبوط muzboot.

To cut *l* 7 *f* نقطع *r* مقطع mukta; *and l* 22 *f* وجدا *r* واجدا wajuda.

Dairymaid *del* صدچي (*Turkish*) *v* milkmaid.

Damaged منقوص munkoos, منقوصت munkoosut, مضرور muzroor, مخسر mukhsir, بر باد داده bur baud dadeh, زيان ياب zé-aun é-aub, خسارت پذير khusaurut pizzeer.

A damsel كنيز kuneez, *v* girl, maid.

Darkened تاريك ساخته taureek saukhteh, ظلمت اندوز zulmut andooz, مدجن كرده mudjin kirdeh. *v* obscured.

To date *f* تاربخ *r* تاريخ

452 *l* 44 *f* باور bawur *r* بوار buwaur.

Deadly (adv.) *transpose* غرضانه *after* implacably.

Debarred مسدود musdood, محروم muhroom, ممنوع mumnoo-a, مردود murdood.

Decayed زايل شده za-él shoodeh, فنا پذير funa pizzeer, منقوص munkoos, بهلاك رفته behulauk rufteh.

Decided مقرر mukurrur, مقطوع muktuwa. *v* awarded.

Deceived فريفته furré-ufteh *v* cheated.

Decked اراسته arausteh, پيراسته peeraustet,

مزين muzei-un, زينتدار zeenutdar. *v* ornamented, dressed.

Declared مبين mubei-un, مشروح mushrooh, گفته gufteh, اشكاره ساختن ashkaureh saukhteh.

Decoction پختني pukhtuné.

Decreased كاسته kausteh. *v* diminished.

To decry ¹ كاسد كردن kausid kirdun.

To deface (*eraze*) *f* برسيدن (*which is obsolete*) *r* ¹ نسخ كردن موقوف كردن moukooof kirdun, nusikh kirdun, منسوخ ساختن munsookh saukhtun, مبطل نمودن mubtil numoodun. —Defaced (*erazed*) موقوف moukoof, منسوخ munsookh, مبطل mubtil, منمحق mummuhhuk. *v also* mutilated.

Defamed, *v* slandered, traduced.

Deficiency *add* باقي bauké.—To supply deficiency باقي را سرانجام ساختن baukeera suranjaum saukhtun, تصورر ا سرانجام كردن kusoorra suraunjaum kirdun.

Deflowered منهتك munhutuk, مثيب musei-ub, ثيب sei-ub, مفترع كرده شده muftura kirdeh shoodeh.

Defrauded, فريفته furré-ufteh, مغبون mughboon, حيله ياب heeleh é-aub. *v* cheated.

Delayed, deferred, واپس انداخته wapus andaukhteh, موخر mu-ekhkhur, مواخرت mu-ekhkhurut. *v* procrastinated.

Deliberately *f* تصدعن *r* عن تصد

Delicacy *l* 11 *f* نضافت nuzaufut *r* نزاكت nuzaukut.

Delighted شاد shaud, دلشاد dilshaud, مسرور musroor, دلخوش dilkoosh. *v* glad.—Delightful *l* 3 *f* مشرور *r* مسرور musroor.

Demanded مطلوب mutloob, درخواسته durkhausteh, مسول musool, پرسيده pursédeh, خواسته khausteh.

Dense *f* كثير kuseer *r* كثيف kuseef.

A Deodand خداداد khodadaud.

Departure *add* ¹ رحلت ruhlut: *and f* rovuauneh *r* rouvauneh.

Deposed معزول maazool.

To depreciate ¹ كاسد كردن kausid kirdun.

Descriptive, *v* expressive.

To descry *f* نكار *r* نكران nugguraun.

Deserving, *v* worthy, meritorious.

To design *add* ¹ اراده كردن iraudeh kirdun.

To desist (*from work* or *any undertaking*) دست از كار برداشتن dost uz kaur burdaushtun.

Desolate *l* 3 *f* مخروق mukhrook *r* مخروب mukhroob.

To Despise *l* 8 *f* استحفاف istihfauf *r* استخفاف istikhfauf.

To destroy *add* ¹ در ورطه هلاك انداختن dur wurteha (*or* virteha) hulauk andaukhtun.

Destructive *add* ¹ مهلك muhluk; *and f* مفسدت *r* مفسد muffid.

Destructively *add* ¹ مهلكا muhlukan.

Detached, *v* separate: sent.

Determination, *v* resolution (*fixed purpose*)

Devastation *f* ويراي *r* ويراني

Device (*contrivance*) *add* ¹ تدبير tudbeer, تدبر tudubbir.—To devise تدبير كردن tudbeer kirdun, تدبر ساختن tudubbir saukhtun. *v* to fabricate.—Devised متدبر mutudubbur, پيدا شده peeda shoodeh. *v* contrived.

Dextrously *add* دستكارانه dostkaurauneh. *v* handily.—Diarrhæa. *v* flux.

Difficult *l* 10 *f* الرعيت *r* الرعايت

Difficulty *add* ¹ مشكل mushkil (plur. مشكلها mushkilha, مشكلات mushkilaut.)

To dig a grave *insert* كردن

Digested *f* هضيم huzeem *r* منهضم munhuzum.

Dignity (*of behaviour*) لياقت lé-aukut, جلال julaul, جلالت julaulut, شرفت shurfut.

Dim-sighted *insert* دوشا doosha, الدوش adoosh, الدوس adoos; *and expunge these words under* dimsightedness.

Dipped, dipt غرق ghurk, زير اب زده zeer aub zuddeh, در اب نهاده dur aub nihaudeh.

Directed *del* مصروف musroof.

Discerned ديده deedeh, منظور munzoor, نكرسته nuggurusteh, مراي mura-é. *v* seen.

Discharged (*dismissed, released*) رسته rusteh, رستكار rustkaur, رهيده ruhedeh, مخلص mukhullus, ازاد ساخته azaud saukhteh, منتصر muntusir, منلس or مملس mummullis, منملق or مملق mummullik, مفكوك mufkook, *v also* exempted.—(executed) كرده kirdeh, ساخته saukhteh, پرداخته purdaukhteh, كذارده guzaurdeh. *v* done, performed, paid.

Disconcerted مضطرب muzturub, محروم muhroom, مخذول mukhzool. *v* disappointed.

Discordant *f* نا دراست *r* نا درست na durust.

Discovery *f* كشاده *r* كشاد kushaud.

Discredited, disbelieved نا باور ياب na bawur é-aub, لا اعتقاد پذير la é-atikaud pizeer, غير اعتماد دار ghire-a é-atimaud dar.

Discriminated مفروق mufrook.

530 *l* 2 *f* كدازش *r* كدازش gudauzish.

Disengaged *add* ¹ متخلي mutukhullé.

Disgraced *add* ملحي mulha. *and v* infamous.

Dishonesty *f* هيله *r* حيله

To disjoint, *v* to luxate.

To dismiss (*discard*) *f* واكردن *r* وارالدن waraundun.

To display *l* 9 *del* پيدا نمودن peeda numoodun. —A display *del* پيدا peeda.

To dispose *f* ترتيب *r* ترتيب

Disputed منازعت كرده شده munazaat kirdeh shoodeh, مباحثت شده mubauhusut shoodeh.

Disregard *f* امهال imhaul *r* اهمال ihmaul. To disregard *f* امهال *r* اهمال—Disregarded فراموشيده furaumooshédeh, اهمال ياب ihmaul é-aub, منسي munsa, ناسي nausé.

Dissected بريده burédeh, مقطوع muktoo-a.

Dissembling, *v* insincere, hypocritical.

Distinguished *f* دورت *r* دولت

Distrusted نا واجب الاعتماد na vajibu'l'é-atimaud, نا كرويده na girawédeh. *v* discredited.

Disuse *f* عدم *r* عدم—Diversified, *v* variegated.

To divest, *v* to doff, put off.

To divide *f* كسبت *r* قسمت

Doubt *del* اشكل (*Turkish*).

572 *l* 1 *f* تغسيلانه *r* تفصلا tufseelan.

Drinkable, *v* potable.—Drunk *f* خراب *r* مست خراب must khuraub.

To drive in دركردن dur kirdun, درراندن dur raundun, در نشاندن dur nishaundun, در بردن dur boordun. *v* to infix.—To drive one thing into another چيزي بچيزي دربردن cheezé becheezé dur boordun.

Drowned غرق ghuruk.

Dull (*sluggish*) *f* محهل *r* مهمل

Dumb *f* بي دل (*Turkish*) *r* بي صدا bé suda.

Duration *f* ثابت *r* ثبات subaut.

593 *l* 5 *f* sand *r* dust.—Dysentery, *v* flux.

Earliness, *v* forwardness.

Eased اسايش پذير asa-ésh pizzeer, اسوده asoodeh, اسودگي ياب asoodugé é-aub, بي رنج bé runj.

Echoed نوفيده noofédeh, باز اواز داده baz awauz dadeh, رد صدا زده rudda suda zuddeh.

Economist, *v* manager.

Ecstacy *add* ضلت zillut.

Effective *l* 3 *f* اطل *r* اهل—Efficacy, *v* virtue, force.—In effect, *v* really.

Ejected بدر رانده bedur raundeh.

Elasticity (*of the air*) هوازد hawazud.

Ell *f* ذرع *r* ذراع—Eloquently, *v* rhetorically.

To embrace *add* بغل كيري كردن beghul geeré kirdun. To embrace one another همديكررا دراغوش كشيدن humdeegur-ra dur aghoosh kushédun.

Embroidered, *v* wrought.

619 *l* 31 *f* مشورر *r* مشهور

Empowered قدرت پذير kudrut pizzeer.

Empoverished كدا ساخته guda saukhteh.

Emptied خالي ساخته khaulé saukhteh, تهيده tuhédeh, *v* voided, empty.

Encamped خيمه زده khameh zuddeh.

To enclose, enclosure *f* تخته ديوار tukhteha deewaur *r* تخته ديواي tukhteh deewauré.—Enclosed محوط muhawwut, مشمول mushmool.

Encountered دو چار خورده doo chaur khoredeh, رو با رو شده roo ba roo shoodeh. *v* met.

To encroach *add* نا حق دخل كردن na hukk dukhl kirdun.

Endowed with ذو zu, اهل ahl. *v* possessed of.

Enervated, enfeebled, *v* weakened.

End *l* 15 To gain one's ends مراد حاصل ساختن muraud hausil saukhtun.

Engaged, *v* employed.—Engaging, *v* winning.

Engendered مولود moulood, زاييده zaï-édeh.

Engraved منتقش muntukush. *v* carved.

Enlisted در دفتر لشكر نوشته dur duftura lashkur nuwishteh, بدفتر قيد كرده شده beduftur keid kirdeh shoodeh.

Entertained (*at table*) ضيافت پذير zé-aufut pizzeer, مهماني كير muhmauné geer, نفايس خور nufa-és khore. (*amused*) دلشاد dilshaud, مسرور musroor, دلاويخته dilaweekhteh, تفرج پذير tufurruj pizzeer.—Entertaining, *v* pleasing. —Entertainer *f* ضيافت صاحبي *r* صاحب ضيافت sahib zé-aufut.

Enrolled بدفتر قيد شده beduftur keid shoodeh.

Ensured در سلامت نهاده dur sulaumut nihaudeh, ازاد از خطر azaud uz khutr.

Enthroned مسند نشين musnud nisheen, تخته جلوس كرده شده juloos kirdeh shoodeh, تخته نشين كردانيده tukhteh nisheen girdanédeh.

Enticed كشيده kushédeh. *v* allured.

Entitled علاقت دار alaukut dar, ذو داد حقت zu dauda hukkut.—To entitle *add* علاقت دادن alaukut dadun, داد حقت كردن dauda hukkut kirdun, دعوي شروع دادن dawé shuroo-a dadun.

Entreated نيازيده né-auzédeh, با اقدام و ابرام طلبيده ba ikdaum ou ibraum tulbédeh, با الحاح درخواسته ba ilhauh durkhausteh.

Envelopped ملفوف mulfoof, ذو لفافه zu lifaufeh, پيچيده و پوشيده peechédeh ou pooshédeh.

Envenomed زهردار zuhrdar. *v* poisoned.

Enumerated شمرده shamoordeh. *v* numbered.

Equality *l* 5 *f* استوا *r* استوي—*f* اسوات *r* اسوت aswut—*and add* سوي siwa.

644 *l* 2 *f* چغي *r* چغتي

Erazed *add* موقوف moukoof, منسوخ munsookh, مبطل mubtil, ممحق mummuhhuk.

To escape *add* رستن rustun, رسته کردن rusteh kirdun, رستگاري يافتن rustugauré é-aftun.

Event *del* سرانجام surranjam.

660 *l* 4 *f* تخريش *r* تحريش tuhreesh.

Exacted *f* منقضي *r* مقتضي muktuza.

Exactly *v also* pointedly.

Exchange *l* 8 *f* باته *r* بته — Exchanged مبدل mubuddul. *v* interchanged.

Executed ساخته saukhteh, کرده kirdeh, پرداخته purdaukhteh. *v* performed, done: hanged.

Execrated نفريده nufrédeh. *v* cursed.

Exemption *f* متافي mutaufé *r* معافي mu-aufé.

667 *l* 21 *f* قلب *r* کلب

To exhaust *add* کشيدن kushédun, برکشيدن burkushédun, مصغر کردن musfir kirdun.—Exhausted مکل mukil, نزوف nuzoof. *v also* spent.

To exhibit *del* پيدا ساختن —Exhibited نموده numoodeh. *v* shown.—Exhibition *del* پيدا

Exhorted موعظت *or* مواعظت muwauzut, پند پذير pund pizzeer, نصيحت ياب nuseehut é-aub.

Exigence *f* لازم *r* لازمت lauzimut.

Expeditiously *f* وشکاره *r* وشکان wushkauna.

Expedited تيز کار ساخته taze kaur saukhteh.

Expelled رانده raundeh, مهزور muhzoor, هزير huzeer, وارانده waraundeh.

To explain *f* تسغير *r* تفسير tufseer.

Exposed, *v* liable.—Expressly *f* متلق *r* مطلق

Fabricated ساخته saukhteh. *v* made, forged.

Fallen افتاده iftaudeh.

702 *l* 23 *f* دوا *r* دورا—Farther, *v* onward.

Fashionable *add* ' موافق عادت دوراني muwaufika auduta dowrauné.

Fast *l* 2 *f* مکرر *r* مقرر

Faulty *l* 2 *f* ملايم *r* ملام mulaum.

Fawning ريشخند reeshkhund, خوش امدي khoosh aumudé تبصبص tubusbus.

Feasted, *v* entertained.—Feed, *v* hired.

Feeble *l* 3 *f* زليل *r* زبيل zubeel.

Felt, *v* perceived.—Feeling, *v* life.

A fence *f* تخته ديوار tukhteha deewaur *r* تخته ديواري tukhteh deewauré. *v* inclosure.

Fencing (*with swords*) سلاح شوري sillauh shooré, مجالدت mujaulidut.

721 *l* 20 *f* a-é *r* a-éda.

To ferment (*be in agitation*) بجوش امدن bejoosh aumudun, بجوش بودن bejoosh boodun, جوش و خروش کردن joosh ou khuroosh kirdun.—Fermented (*as liquors*) ترشيده turshédeh.

Fertilized محصولدار ساخته muhsooldar saukhteh, منثر کرده شده mufsmur kirdeh shoodeh.

Filed سائيده saï-édeh. *v* polished.

To filter *l* 3 *f* رواک *r* رواق

Finished *add* پرداخته—To be finished *f* پرداخته *r* پرداخته شدن purdaukhteh shoodun.

To fire *f* اتش افروختن *r* اتش زدن autash zudun, اتش دادن autash dadun.—Fired اتش زده autash zuddeh. *v* inflamed, animated, enraged.—Fired (*as cannon, musket, &c.*) از توپ انداخته tope andaukhteh, بندوق سرداده bundook surdadeh, تفنگ خالي شده tuffunk khaulé shoodeh.

Fixed *add* مقرر mukurrur, قايم ka-ém.

A floodgate *add* دروازه durdauzeh. *v. sluice.*

749 *l* 46 *f* رشح *r* رشح rushuh: *f* ترشح *r* ترشح turushshuh.

Flutter, *v* palpitation.—Fleeting, *v* transitory.

To fly *l* 7 *f* هوايت hawa-é-ut *r* در هوا dur hawa.—A fly-boat پرنده purrindeh.

Followed از پاي رفته uz pa-é rufteh, در پس رفته dur pus rufteh. *v* attended; imitated.

Fomented انگيخته angeekhteh. *v. excited.*

Foolishly, *v* sillily.—Foolishness, *v* silliness.

Foreigner *l* 7 *f* بيواره *r* بيوار beewaur.

Foreseen از پيش ديده uz peish deedeh.

Foresight *add* ديده بصيرت deedeha buseerut.

Forest *l* 4 *f* جاه jauh *r* جا jau.

Form (or *seat of a hare*) ختل khutl.

Fortified *f* محصوم *r* محصون muhsoon.

Freight (*money paid for water-carriage*) نول noul, نولون nouloon.

Full *l* 11 *f* بسيار کو *r* پر معني pur maané.

Fumigated مبخر mubukhkhur. *v* perfumed.

A funnel *add* جره jarreh. *v* tunnel.

Furbished ممسوح mumsooh. *v* polished.

A furlough *add* ' اجازت نامه ijauzut nameh, پروانه اجازت purwauneha ijauzut, دستک dustuk.

Furnished *f* سازنده *r* سازيده

To gain ground (*get forward*) *add* ' قدم پيش بردن kudum peish boordun.—To gain one's ends *add* ' مراد حاصل ساختن muraud hausil saukhtun.

Genius, *v also* wit, ingenuity.

Gentle *l* 7 *f* التبع *r* الطبع

822 *l* 1 *f* هديي *r* هديت — *l* 6 *f* حفيف *r* خفيف khufeef.—827 *l* 22 *f* gladly *r* gladness.

To glare (*look piercingly*) تيز نظر کردن taze nuzr kirdun, چشم کين انداختن chushum keen andaukhtun, با چشم روشن نظر کردن ba chushuma roshun nuzur kirdun.

To put on gloves *add* ' دست موزه پوشيدن dost moozeh poshédun.

Glutinous *del* شکرت shukrut.

837 *l* 29--30 *f* بطرفي رفتن beturrufé ruftun *r* روگردان شدن roogurdaun shoodun.

845 *at top f* GES *r* GOT

Gouty *add* گوت gout.

Grasped بدست گرفته bedost goorifteh.

Gravy *add* افشره گوشت afshureha koosht, شوربا shoorba.

Greater *f* اعظمي *r* اعظمى *f* اعظما *r* عظما

A grig, merry grig مردي خوش طبيعت murdé khoosh tubé-aat.

To grind *l* 7-8 *f* سحن suhun *r* دول dawk; *and f* صلانه sulauneh *r* مداك mudauk.

The groin *f* زها *r* زهار

863 *l* 48 To gain ground *add* ' تدم پيش بردن kudum peish burdun.

864 *l* 15 To ground upon as a principle *add* ' چيزرا اصل كاري شمردن cheezra (*or* chazera) asl kauré shamoordun.

Ground-plot *f* طاور *r* طوار tuwaur.

Guardianship *f* نكا باني *r* نكاباني

Habit *f* خون *r* خوي; *add* پيشنهاد peishnihaud.

Hammer *l* 5 *f* مترقه *r* مطرقه

To haggle (*in making a bargain*) *add* ' سخت بازاري كردن sukht bazauré kirdun, خريد و فروخت با سختي كردن khureed ou furookht ba sukhté kirdun.

A hair-breadth *add* ' سرموي surmooï.

Handled ممسوس mumsoos, سوده soodeh, برمجيده burmujédeh, برمسيده burmusédeh, بسوده busoodeh, بشليده bushlédeh, بركشيده burkushédeh, پرواسيده purwasédeh.

882 *l* 3 To hang, *v* to strangle.

A hare (*form* or *lurking place of*) ختل khutl.

To harm *add* ' ازار رسانيدن azaur russanédun.

Hate احقا *r* احقاد

He *add* ' او oo.—Head *l* 4 *f* اسغر *r* افسر afsur.

Healthful اوام awaum. *v* wholesome.

Heaped *f* مرتظم *r* مرتطم murtutum.

Hearing—Within hearing *add* ' قريب السماع kureebu's'sumaa.

Heat *l* 2 *f* huroorut *r* huraurut: *l* 5 *f* بهر *r* قهر kuhr.

To herd together *add* ' با همديگر جماعت ساختن ba humdeegur juma-at saukhtun.

Hereafter (*from this time forward*) *add* ' در اينده dur a-éndeh.

Heritage *f* موراث *r* مورث

A hill *l* 2 *f* كوه *r* كه kuh.—Hilly *add* نشيب nusheeb, فرازو furauzoo.

Hist! *add* ' باش baush!

Honest *l* 4 *f* معدن *r* معدل

936 *l* 49 *f* نكد *r* لكد *l* 50 *f* nukud *r* lukud.

940 *l* 7 *f* حالر haudir *r* حارد haurid.

944 *l* 7 *f* خيريد *r* خريد

A jaw-bone ماضغت mauzughut. The two jaw-bones, ماضغتان mauzughutaun, افكاك afkauk.

Illegal *l* 2 *f* نا مشروع *r* بلا مشروع na mushroo-a; *add* بلا شريعت bila shuré-aat, نا مسنون na musnoon.—Illegitimate, *v* spurious.

Illegible *add* ' نا مكرو na mukroo, غير مكري ghire a mukré.

Illustrated مشروح mushrooh. *v* explained.

Imaginable *add* ' متصور mutusawwir.

Improveable (*as a country*) قابل معمور شدن kaubila maamoor shoodun.

982 *l* 31 In order to, in order that جهت jihut, براي bura-é, از براي uz bura-é.—In consequence of, *v* pursuance.

Inarticulate *f* متوي *r* معتوي

Incoherent *and* incoherently *add* ' بيهوده beehoodeh, بى معني bé maané, هذو huzoo, هذي huzé, هذيان huzé-aun.—Speaking incoherently هذيان پاش huzé-aun paush.

Increased مزاد muzaud, افزوده afzoodeh, مضاعف muza-af, متضاعف mutuza-af. *v* augmented.

Indigestion *l* 4 *f* tukhumut *r* tukhmeh.

Induced كشيده kushédeh, انگيخته angeekhteh, مغري mughra, برخيزانيده burkheezanédeh, برانگيخته burangeekhteh.

Indulged نازيده nauzédeh, رخصت پذير rukhsut pizzeer, نواخته nuwaukhteh. *v* favoured.

Infamous *f* دشنام dushnaum *r* اهل دشنام ahla dooshnaum.

Infamy *l* 4 *f* نقصان *r* نقصان

Infection *f* تاعون *r* طاعون

Ingrateful *f* فراموشكاري *r* فراموشكار

Injured ظلم خور zulm khore, مظلوم muzloom, مقهور muk-hoor, پايمال pa-émaul, زيان ياب zé-aun é-aub, هضيم huzeem, مهتضم muhtuzum, متافن muta-affin. *v* wronged, oppressed, hurt.

Insipidity *f* شيريني *r* نا شيريني

Instructed معلم mu-ellum, مودب mu-eddub, خبر دار khubr dar, اكاه دار agah dar.

An insignificant fellow مردك murduk, صاحب ناچيزي sahib nacheezé, مرد ناكس murda nakus.

Instrument *l* 2 *f* اداوت adawut *r* ادا وات adawaut.

Intend *l* 4 *f* بردن *r* بردن — Intended مقصود mukṡood, زو غرض zu ghuruz. *v* designed.

Interred, *v* buried.—Invented *f* ماجود *r* موجود

Inviolate *f* نا ممتقض *r* نا منتقض na muntukiz

Invited دعوت پذير dawut pizzeer, خوريده khoorédeh, طعمت پذير taamut pizzeer.

Inviting, *v* alluring, winning.

To joint, *v* to rabbet.

Irregular, *v* inconstant.

Irresolute *add* دو دل doo dil, متردد muturuddud.

Justifiable, *v* excusable.—Justified معذور maazoor, معافی mu-auf, مبرر muburrur, عفو پذیر afoo pizzeer. *v* vindicated.

1062 *l* 37 *f* JOY *r* IVY.

Keep *l* 7 *f* اختفاظ *r* احتفاظ

Laboured با سعی ساخته ba sa-é saukhteh, پرداخته purdaukhteh. *v* wrought.

Laborious, *v also* difficult.

Lacteal glands بنات لبن bunauta lubun.

To lament *l* 3 *f* زاریدن zaurédun *r* متاسف muta-assif kirdun.—Lamented متاسف muta-assuf. *v* mourned, wept.

Language *l* 2 *f* دل (*Turkish*) *r* صدا suda.

Lascivious *f* هوا *r* هواي *f* hawa *r* hawa-é.

A last *f* کشف *r* کفش kufush.

To last *l* 5 *f* دایم *r* دایم da-ém.

Late *l* 6 (*after* puseen) *add* عصرا asran.

To leap خیزیدن kheezédun. — A leap *add* خیز

Leather *l* 27 *f* دباج *r* دباغ dubbaugh.

Leavened مخمر mukhummur, پشنجیده pushunjédeh.

To let out *l* 18, *v* to sluice.

1106 *l* 20 Cover of a letter لفافه lifaufeh, لفافه نامه lifaufeha nameh, لفافه خط lifaufeha khutt.

Liberty *add* رستکاري rustugauré.—To set at liberty رستکار کردن rustugur kirdun, رستکاری دادن rustugauré dadun.—To be set at liberty رستن rustun, رسته شدن rusteh shoodun.

Licensed رخصت پذیر rukhsut pizzeer, زو دستور zu dustoor, اجازت دار ijauzut dar, پیوازیده peewauzédeh.

Life *l* 14 *f* الدرین *r* الدارین

To lift *l* 2 *f* وابرون *r* وابرود; *add* برکرفتن burgooriftun, *and v* to take up.

To light (*as a bird*) *l* 14 *add* وقع کردن wuka kirdun, شبیدن shubédun. *v* موقعت

Lighted (*as fire*) اتش زده autash zuddeh, اتش داده autash dadeh, افروخته afrookhteh. *v* kindled.

A link (*of a chain*) *add* غل ghull.—Links of chains اغلال سلاسال aghlaula sulausul.

Lodged, *v* quartered.

Look *f* wujuf *r* wujuh.

Loosed *f* مخلول *r* محلول

Lopped پیراسته peeràusteh. *v* pruned.

1140 *l* 28 *f* loose *r* lose.

Loved محبوب muhboob, معشوق maashook.

Lunged *f* مسحرت *r* مسحر musuhhur.

Magnificence *l* 5 *and* magnificent *l* 4 *f* شکوه *or* شکوت *r* شوکت shawkut.

Maid *l* 5 *f* نشفته *r* سفته نا na sufteh.—Maid-servant *add* راعی ra-é.

Majesty *l* 3 *f* شکوت *r* شوکت shawkut.

Main body of an army *add* غول ghole.

Maintained (*with victuals, &c.*) پرورده purwurdeh, مربی murubba, روزي پذیر roozé pizzeer, مستاکل musta-akkul, طعمت پذیر taamut pizzeer, *v also* supported.

Managed بکار اورده bekaur awurdeh, متدبر mutudubbir, منظم munuzzum, ساخته saukhteh, اراسته arausteh. *v* conducted, ordered, arranged.

To manifest *l* 7 *f* رشن *r* روشن — Manifested نموده numoodeh, مبین mubei-un, کشاده kushaudeh, اشکاره ساخته ashikaureh saukhteh. *v* shown, explained.

Manufactured کار کرده kaur kirdeh, کرده kirdeh, کاریده kaurédeh, مصنوع musnoo-a, معمول maamool. *v* wrought.

Marked نشانده nishaundeh, مرسوم mursoom, مرقوم murkoom, منقط munukkut.

Marred مضرور muzroor, مخسور mukhsoor, مخسر mukhussur.

A martin (*animal*) فنك funuk.

Matched, *v* married: equalled.

Mattock تیشه teesheh. *v* pick-axe.

Meditated, *v* designed, intended.

Medley *add* شکسته بسته shakusteh busteh.

Melancholy, *v* also tragical, dreadful, calamitous.

Memory *f* یاکار *r* یاد کار

Mentioned مذکور muzkoor, کفته gufteh.

Mended بهتر کرده behtur kirdeh. *v* repaired.

Met مجموع mujmoo-a. *v* assembled.

Milked دوشیده dooshédeh, کزیده guzédeh.

Mind *l* 9 *insert* Absent in mind غیر حاضر ghire-a hauzir.

1204 *l* 17 *add* جلوي نمودن julwé numoodun.

1208 *l* 15 *f* Bisbehave *r* misbehave.

A miscellany *add* کوناکون goonagoon.

To miss (*omit*) *add* فوت نمودن fout numoodun, نسي کردن nusé kirdun, نسیان شدن nusé-aun shoodun.

Mitigated ملین mulei-un, مسکون muskoon, ملایم کرده شده mula-ém kirdeh shoodeh.

To moderate, *v* to temperate. — Moderated, *v* tempered.—Moderation, *v also* reason.

Molested ازارده azaurdeh, مضطرب muzturub, رنجیده runjédeh.

A monument *l* 6 *f* خفنج *r* خفنج

Mud *l* 5 *f* ثرغت *r* ثرغط

Nerve *f* عصب asub (plur. عصبت asubut) *r* عصبت asubut (plur. عصب asab). *v.* also sinew.

Nice, *v* refined.—Niche *add* رف ruff.

1283 *l* 19 *f* اواره *r* اوازه

A nurse *add* [1] راعي ra-é.

Oar *f* اوب *r* اب

Obeyed مطاع mutaa, طاعت پذير ta-at pizzeer.

Objected مردود murdood, معروض maarooz.

Obligation, *v* quit.—Observed, *v* obeyed.

To occupy *v* 1977 *l* 7.

At once, *v* quickly.

Opposed مسدود musdood. *v* resisted.

1333 *l* 15 In order to, in order that جهت jihut, براي bura-é, از براي uz bura-é.

Original *f* اصل *r* اصلي

Ostentation *f* كلليو *r* كاليو

Owned (*having an owner*) ذو خاوند zu khavund. *v* possessed.—(*confessed*) معترف mu-aturuf, مقرر mukurrur.

An owner *add* [1] خاوند khavund.

To pacify, *v* to quiet.—Pacified, *v* quieted.

Palatine *l* 2 *f* استقبال *r* استقلال istiklaul.

Palissade, parapet, *v* rail.

To pardon *add* [1] معاف كردن mu-af kirdun.

Parliament—The adjournment of parliament *or* of any council *or* assembly موقوف ديوان moukoofa dévaun, موقوف مجلس moukoofa mujlis.

Parsimonious *f* بي بذول *r* نا بذول na buzool.

Past *l* 7 *f* متور *r* متهور

Peculiar *l* 3 *f* احتصاص *r* اختصاص ikhtisaus.

Pecuniary *before* muta-allik *insert* maul.

To perch (*as a bird*) *add* وقع كردن wuka kirdun, شبيدن shubédun.

Performed *l* 4 *f* معمل *r* معمول maamool.

Permitted, *v* suffered, allowed.

Pernicious *f* مغسدت *r* مغسد *and v* destructive.

A petticoat *add* [1] پاي جامه pa-é jaumeh.

Persuaded تشور tushawwur. *v* induced.

Pitied مرحوم murhoom, شفقت پذير shufkut pizzeer, رحمت ياب ruhmut é-aub. *v* commiserated.

A plan (*model*) [1] كارنامه kaurnameh.

Pleased *add* دلشاد dilshaud, مسرور musroor, خاطر خوش khautir khoosh. *v* glad.

To plough *f* زرعات *r* زراعت

To prejudice *l* 7 *insert between* ابتحات *and* غير *the words* اعلام و *or del* é-alaum ou *in the following line*; (*as the sense is, either way, complete*).

Prejudiced (*partial*) جانبدار jaunibdar, طرفدار turrufdar, بي انصف bé insauf. —(*hurt, damaged*) مضرور muzroor, مظلوم muzloom, زيان پذير zé-aun pizzeer, ضرر خور zurrur khore.

To premeditate *add* نا بديهي كردن na budeehé kirdun. Premeditated *add* نا بديهي na budeehé, بي بديهت bé budeehut.

Premeditation *add* عدم بديهت aduma budeehut.

To prepare *f* امادن amaudun *r* حاضر كردن hauzir kirdun.— *l* 12 *f* مهمه *r* مهمات muhmaut.

1495 *l* 2 Prime cost *add* ارمون armoon.

Privately *l* 9 *f* جبرا *r* جهرا juhran.

Proclaim *l* 2 *f* پيدا *r* شايع sha-é-a.

To produce, *v also* to yield.

To prohibit *add* [1] موقوف كردن moukoof kirdun.

Promoted *add* مرتفع murtufa.

To prop *l* 3 *f* بركردن *r* برداشتن burdaushtun.

1515 To have a propensity ميل داشتن meil daushtun بكشتن bekushtun, ارزومند شدن arzoomund shoodun.

Prostitution, *v* whoredom, venality.

Prostrate *l* 7 *f* تعجب *r* تجعب *v also* to throw.

Publication *del* پيداي—To publish *f* پيدا نمودن *r* شايع نمودن—A publisher *del* پيدا نما—Published شايع sha-é-a, منشور munshoor.

Purchased, خريده khurédeh, مبيع mubé-a.

Pusillanimous *l* 6 *f* محنث *r* مخنث mukhunnus.

To put on boots *or* stockings موزه پوشيدن moozeh poshédun. To put on gloves, دست موزه پوشيدن dost moozeh poshédun. To put on a coat قبا پوشيدن kuba poshédun.—P 1544 *l* 29 *after* To *insert* put.

Quarrelsome *l* 2 *f* اتش *r* اتشي autashé.

Quenched (*as fire*) نشانده nishaundeh. *v* extinguished — (*as thirst*) وزوليده wuzshoolédeh.

1559 *l* 2 *f* kuzr *r* huzr.

Rack *add* پيچپيچ peechpeech.

Ragged *l* 1 *and* 2 *f* مترقع *r* مرقع murukka.—

Raggedness *ditto*.

Rased منسوخ munsookh, موقوف moukoof.

Reason *l* 4 *f* واهم *r* واهمت wauhumut.

Received *add* [1] پذيرفته pizzeerufteh.

Recollected *add* مترددد muturuddud. *l* 2 *f* uz *r* zu.

Recreated نزهت پذير nuzhut pizzeer, تفرج ياب tufurruj é-aub, دلشاد dilshaud, مفروح mufrooh, دلاويخته dilaweekhteh.

Rectitude *l* 2 *f* سواب *r* صواب

Reddish *f* شرخل *v* سرخل

A remedy *add* درمان durmaun.—To remedy درمان كردن durmaun kirdun.

Removed *add* برداشته burdaushteh.

To repeal *add* [1] موقوف كردن moukoof kirdun.

Repealed *add* [1] موقوف moukoof.

Repelling دافع daufa, راد raud, ران raun, واران waraun. *The repelling power* دافعت daufaat, قوت دافعت kuwwuta dafaat.

To replenish *l* 2 *f* مالامل *r* مالامال

Reputation *l* 5 *f* فقر *r* فكر

Respect *l* 6 *f* نسة *r* نسبة

To retire *l* 3 *f* پوشت *r* پشت

Revenged انتقام دار intikaum dar.

1657 *last line f* ايدان *r* اياذان a-é-adaun.

Rivetted *add* تراكب turaykub.

Roost (*place where a bird rests*) موقعت moukaat, نشينگاه مرغ nisheengaha murgh.

Safe *l* 5 *del* مكلي mukullé.

Satisfactory (*clearing difficulties*) مشكل كشا mushkil kusha.

Scene *f* پره *r* پرده

A schemer *f* پيدا *r* تدبير tudbeer.

A sceptre *add* چوكان سلطانت chookauna sultanut, عصاي پادشاهي asa-é padshahé.

Security *l* 10 *f* ضين *r* ضمن

Seducing *v* alluring, tempting.

Shadiness *add* [1] سايه داري sa-éh daré: *f* سانه *r* سايه

Shapeless, ill shaped *add* بدشكل budshukl.

1769 *l* 23 *f* كاثل *r* كوثل—The cabin of a ship حجره جهاز hujjureha jahauze, جهاز خانه jahauze khauneh.

Shorn *f* منغرق *r* منغرف munghuruf.

A shot-bag كله دان gooleh dan, كلي دان goolé dan.—Bar *or* chain shot كلي بند كشي goolé bund kushé.

A shoulder belt *add* [1] پرتله purtuleh.

A silkworm *f* كريم *r* كرم

To sink, *v* to subside.

Slaughtered *v* butchered.

Sluggish *f* تنيل *r* تنبل

Smith *l* 17 *f* مترکه *r* مطرقه

Smoke *f* دوجان *r* دوخان

Softened ملين mulei-un, مسكون muskoon.

Soiled آلوده aloodeh, مردار murdaur.

Solicited, با ابرام طلبيده ba ibraum tulbédeh, با الحاح نيازيده ba ilhauh né-auzédeh, درخواسته durkhausteh. خواسته khausteh.

Sorted منظوم munzoom. *v* arranged.

Spared مبقي mubké. *v* saved.—(*pardoned*) معاف mu-af, مغفور mughfoor, معفو maafoo, مرحمت پذير muruhmut pizzeer, شفقت ياب shufkut é-aub.

Spoilt *add* [1] مضرور muzroor.

Spoiled مسلوب musloob. *v* plundered.

To spur a horse *add* [1] اسب از پاشينه دوانيدن asb uz pausheeneh duwanédun, پاشينه بر اسب زدن pausheeneh bur asb zudun.

Squared مربع murubba, مكعب mukaab.

Stomach *l* 2 *f* شكبه *r* شكنبه

To stop (*prohibit*) *add* [1] موقوف كردن moukoof kirdun.

Strengthened مشدود mushdood, مقوي mukawwa, قوت پذير kuwwut pizzeer.

Stretched كشيده kushédeh, ممدد mumuddud, ممدود mumdood. *v* strained, tense.

Superexcellent *f* بهار *r* بها

Superior, supreme *add* اعلا *or* اعلي é-ala.

A survey نظر nuzr. *v* view.

Tamarisk *f* ستاخ *r* ستاغ

Tamed دست اموز dost amooz, رام ساخته raum saukhteh.

Tapped منقوب munkoob, سفته softeh.

A tassal (*of woollen*) رعث raas.

Thanked مشكور mushkoor, سپاسيده sipausédeh, شكران پذير shukraun pizzeer.

Thickness, *v* muddiness, feculence, viscosity.

Thrush (*disease*) جوشش jooshish.

Tilled مزروع muzroo-a, كاشته kaushteh, كشته kushteh, بسارده busaurdeh, شياريده shé-aurédeh.

Timber *beginning of l* 4 *insert* (plur.

Tinged رنگين rungeen, مصبغ musubbugh, ملون mulawwun, مخضب mukhuzzub.

Titled ذو القاب zu alkaub, ملقب mulukkub.

Too much زياده zé-audah, بي حد bé hudd, از حد بيرون uz hudd beeroon.

Torture (*rack*) *add* پيچپيچ peechpeech.

Touched ممسوس mumsoos. *v* handled.

By the misplacing of some pages of manuscript, an alphabetical transposition has been made p. 2049—2051, where, from the word *Trappings* to *Treader* should be placed between *Trap* and *Treadle* p. 2047.

Trowsers *add* [1] پاي جامه pa-é jaumeh.

A vassal *add* [1] زير دست zeer dost.

A waist-coat *add* [1] زير قبا zeer kuba.

THE END.

MVSEVM
BRITAN
NICVM